Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer magine erets

Ḳaro, Yosef
קארו, יסוי

Amśṭerdam, [5]514 [1753/1754]

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8849

Visual Library

Geschenk
von
Herrn E. Spiro
Czernikau.

ספר
מגיני
ארץ
באמשטרדם
בבית וברסים המשותפים
הר"ר חידץ לוי רופא
וחתנו קאשמן
מוכרי ספרים
בשנת עוד פריי מחרון וספן לפ"ק

BIBLIOTHEK des Rabbiner-Seminars BERLIN

תודיענו אורח חיים שובע שמחות את פניך

ספר

מגני ארץ

מגן גבורים בעלי תריסין המנצחים זה את זה בהלכה · אשרי העם שלו ככה · שפריטו מפתיעל השלחן ערוך אשר יאמר עליו זה השלחן אשר לפני ה' שמורה בכל ערוכה · ועליו מכל מיני משעמים ונימוקים בחכמה וברעת בכל מלאכה · והודונו אורח חיים כלולה לכל הדורך בתוכה · וכי יאמר האומר מי אלה הראיים לברכה · הלא המה המאורות הגדולים שקולים כאחד ועומדים מערכה טול מעדכה · אשר מעולם אנשי השם האחד מגן דוד ה"ה הגאון המופלג בדורו כמהור"ר דוד ז"ל בעל המחבר ספר טורי זהב ושם השני מגן אברהם ה"ה המאור הגדול כמהור"ר אברהם פנ"ל גומבינר ז"ל דיין דק"ק קאליש אשר יריהם רב להם למשקל ולמטרת בשמעתתא אליבא דהלכתא ועל דא ודאי ניקום ונסמוך לילך בעקבותם · ולא נזוז ממעגלותם :

מחנם התלופים הללו היו מלכותא בלא תנ"ך חל"ף ועבר עליהם עשרת זקנים שקנם חכמה ובינה והאיר עיניהם בכמה דיניס מסמפקים בספוקים והחלופים שנתחדש לחריהם מכמה מחלות ותשובות ס"ם מסקוב בשמו מוהר"ר מענדל ז"ל מהרבין תורתו בק"ק קרעטשין בן הקדין כמהר"ר זלמן פיס הויף מק"ק ווינא :

אלה המה הספרים אשר חמדו והתאוו לבם מפנינים ומכליונו מפם בב המלך מתן מלבי רבבן · וכדי שלא יפסר המצב מקיליהן על מלך ולהיותו כדת על תורה לכילה פרוכה מפתייה · הפעדנו בלבו באר הגולה עדות למתוק כל פוכרי אורח חיים לנוח למחוז חפצם ולמלוח מקור הדינים מע"ם ופוסקים לחיה מקום שנותם וכל חפד על מקומו יבא בשלום :

וחנה עתה נדפס על ידינו מחדש על צד היותר טוב בנייר לבן ודיו שחור ואותיות חדשות והתחת מדוייקת אשר אין למעלה הימנו · ונוסף על זה שעל שא"ר הפעלות הוספנו בזה הספר הנחמד

פרי חדש עם הלקוטים אשר בכר יצא סביבו בעולם · ולא עלינו לשבח נגדל פעלת זה הספר כי בכר העידו עליו כמה גאוני ארץ ראשונים ואחרונים כי פריו פתוק לחכנו · רק על זאת נתפלל לאלקינו · אשר הנחנו בדרכנו · דרך אמת להחזיקנו · לחדפים ספרים אחרים יזכנו · ליזכות את הרבים אנשים בערכנו · עד ביאת משיח מלכנו · ואז אחריו נרוצה יפשכנו · חדרי המלך להביאנו · על יד נביאנו · בן דוד משיחנו · כימות עניתנו לשמחנו · אמן :

BIBLIOTHEK des Rabbiner-Seminars BERLIN.

נדפס

באמשטרדם

בבית ובדפוס המשותפים

כהר"ר הירץ לוי רופא וחתנו קאשמן

מוכרי ספרים

בשנת טוב פריו מחדוש ומפו לפ"ק :

הסכמות

הסכמת ארמ"ו הגאון הגדול
המפורסם ברורו רבן של כל בני הגולה
אב"ד ור"מ דקהלתנו יע"א

בהרמנותא על החלופים הקלישים החתים כהר"ר יוסף וכהר"ר יעקב כ"ן פרופס מני ניתן רשיון להתלוף והקלין כהר"ר **הירץ לוי רופא וחתנו קאשמן** התורני כהר"ר להדפיס ספר **מגיני ארץ עם פרי חרש עם הלקוטים** דסיימו בלה ס' תכן העתר שתחכר בהסכמתי שנתתי להתחים הקלישים כהר"ר יוסף וכהר"ר יעקב כ"ן הר"ל שהוא בחיסורו מלהדפיס הן כולו לו מקלתו תפי' בכרך ב"ע כמוכר בהסכמתי הנ"ל. תכן לפתר כל חדש תבלעדי הקלין כהר"ר **הירץ לוי רופא וחתנו** הנ"ל לתור בחיסור נמור להדפיס ספר **מגיני ארץ** כנ"ל תפילו לבדו עד משך **ט"ו שנה** תחר כלות הדפוס כפי המבואר בהסכמתם הנ"ל הכתוב עו"ב חייר התקי"נל. לראר בחתי על החתום היו"ו עם"ק ר"נ שבט תקי"ד לפ"ק פה ק"ק אמשטרדם יע"א:

הק' ארי' ליב חו' ק"ק אמשטרדם יע"א

הסכמת חרב החכם השלם
אב"ד ור"מ דק"ק ספרדים יע"א

ברשות מהדפיסים תחים לית יפרדו האופים הקלישים כהר"ר יוסף וכהר"ר יעקב כ"ן פרופס תכר להם הסכמתי נכתב כמשך **טז שנה** להדפיס ספר **מגיני ארץ** וספר **פרי חרש** על ח"תוספר תכן העתר פירוש על ל' תקים של שולחן ערוך וכן ספר מגיני תרן לבדו ועכשיו ברשות נפשייהו מתו רשות להתלוף הקלין כהר"ר **הירץ לוי הרופא וחתנו** התורני כהר"ר **קאשמן** להדפיס ספר **מגיני ארץ עם פירוש פרי חרש** עם **הלקוטים** וסיימו בלה ספר תכן העתר תיתר בהסכמתי שנתתי למדפיסים כהר"ר יוסף וכהר"ר יעקב כ"ן פרופס הנ"ל ולכן הרשות מתונה להם לבד לכהר"ר הירץ הרופא וחתנו התורני הנ"ל להדפיס הספר מגיני תרן הנ"ל. ולבולי עלמת תשור להדפיס הספר הנ"ל תפילו בפני עלמו וגם ספר פרי חדש על ח"ת עד תלות **ט"ו שנה** כהסכמתי שנתתי למדפיסים הנ"ל בשלשה עשר יום לחדש מיתן שנת התקי"ג כ"ד המפרת בקד"ק ספרדים יע"א שלשה ימים לחדש מיתן שנת התקי"ה ליצירה:

יצחק חיים ן' רנא די בריטו

התנצלות המדפיסים

כבר נודע בשטרים מעשי ידינו להתפאר בהדפסת ספרים רבים וכן שלמים תבר כל רותיהם למרחה עיניהם יפצמו וישורו וינידו שנשתכחו מפל תבר היה לפנינו הן בדינו ונייר ותותיות והן ביופי הסידור ונפרט בהגהה מדוייקת שתנו מדקדקים סדק היטב היטב סדק ואין לנו מניחים ההגהה על המניחים תבר לפעמים נתפוים בללת תולה ואינם מדקדקים לתקן הכל כמו שרתוי להיות וכלזה לפי שקטן מזוטיתיו של חדם ותף בתשלומי תרבעה וחמשה פעמים ממה שרתוי. מכל מקום היטו דומה מי שמלתכתו נעשית ע"י אחרים והוא עלמו אינו תומה לזה ומתעסק בדברים אחרים. למי שעוסק בעלמו כזה סדבר ולהיות כך לא נחטו ולא שקטו ותדר שיכה מעיניו ותמה מעפעפיו ואחר כל יגיעת התגה לנחטו מתפשים בתיפוש אחר תיפוש כדי לתקן הכל כפי האפשרי. ואין להתירך בדבר זה כי למפורסמות אין צריך רתי':

והנה זה אחרוז שנים שעברו רבים העם המתלוים ומבקשים מלתנו לאחר הן אחת הדפסתם מרובה בהידור ויופי תבר אין למעלה היותו. ובפרט מלבני רבני והר' חלקי שלחן ערוך עם כתר היטב בברך קטן תבר לא נמלטו יפוה בכל הבחי. ועתה תסרנו הספר **מגיני ארץ** תבר לא נמלא כי אם ג' בעיר ובנים בתפסתם. ותי לאפר לעולם בלא זה הספר. להתות תתרי ספר. להתות תתרי הספר. ידלתו לנו סדרך לנלך בה והמעשה תבר נעשה ותליו יום ידרושו. ונתנתו לא נדע מה נעשה תת ה' עד בותנו עתה. לדוות כל נפת. לידע עלייני ברכות בבקר בנקר ולערב לערב. לא ישבוד עד יאכל טרף. ולהתהלל בשם קדשו. מידי חדש בחדשו. ומידי שבת בשבתו ולתועדים ולימים טובים. כולם ברוכים כולם יהללוים. ותין להוסיף בהללים. כי על כן יאתרו התהללים. כל התוסיף גורע. כי קלר תתלע מהשתרע. ועתה לתה תתגעו מלהדפים זה הספר תבר בם נכללו כל פסקי רתשובות ותרוצים. ובודאי יהיו יותר טוב מהרתשובות. תבר עלו כלם קתשובים. ולנגדיכם לא יוכלו ליעל פנים. ובפרתוחנו כי דבריהם כנים. לא יכלנו להתחפק לכל הנכנים עלינו. והסכמנו להתחיל מעלינו. תך בהיות כי היינו ערוד בעירדת דמנה להדפים אנית **המשניות עם פי' הר"ב ות"ט** עם תוספת **מראה מקום** על כל הפסוקים: דבריס טובים ומתוקים. לא יכלנו בעת ההיא להפיק רצון השולחים. תך תחר נמירת הדפסת הספר הנ"ל נכל התופנים היותר. שועלים. תחרנו עתה תקף למלא בקפתם. ולעשות כפי תלוותם. תך תו דבים קמים עלינו ותה לומר בכה וזה לומר בכה. ולתחר חדשים תקרוב בתו והבה לא שמענו עד כה. שלא נעניה תלא כשביל דבר שהחדש בה. ונריכים תתם להמליץ ולהוסיף דבר מה תך תניה טובה. ותף כי תחרנו תלא ידענו כי תין חדש רשאי לחדש מעתה דבר. כי מי יוריה רוחו להוסיף על מה שעבר. הם תחרו והם תחרו תלא תמלנו תם שבקנו לתם תבור מפוסקים רשאונים תתרונים. תשר לא נדפס זה כמה שנים. ולעולם נורך בהם ותלה תוסיפו על היושנים. ובתיעלנו עם הזקנים. לא תחר תיך תתם ניעצים. כי נחנו בעבור תלונים: לעשות כרצון תיותם והנעשים תנים. ויעטו ויתחרו מה תתם דוחנים. תלא תוכלו להתליח רב תעוותים. ויעטו בעיניכם. ונכשלו מתניכם. ותתחלטו מעשנו. ותזלטו וכב מכיסנו. ולא תשבנו על כספנו. לייפות מלאכתנו. נכל ויהי כשמעכם. דברי זקניכם. ויעטו בעיניכם. ונכשלו מתניכם. ותתחלטו מעשנו. ותזלטו וכב מכיסנו. ולא תשבנו על כספנו. לייפות מלאכתנו. נכל להתליח רב תעוותים. לשוחלי דבר מחדש. תם תוסיפו הספר התמוד **פרי חרש**. פרי עץ חיים היה לתחזיקים. והדברים עתיקים. ותליו תנשוקים. ויהי כשמעכם. דברי זקניכם. ויעטו בעיניכם. ונכשלו מתניכם. ותתחלטו מעשנו. ותזלטו וכב מכיסנו. ולא תשבנו על כספנו. לייפות מלאכתנו. נכל

מיני הידור ויופי. כלי שתן ורופי:

ויהי כאשר נמרנו להדפים לערך מתה דלמות. מרחוק שמענו שמעם והבה תעשה כלים עליהם ויראו לנו לתה תעשו כה לאבד כון רב. כי הספר הזה תבר תחם תדפיסים כתו כן עלה בדעת החתים כהר"ר יוסף וכהר"ר יעקב כ"ן פרופס להדפיסו. ובבר נקחו כתנהגם הסכמות ונזרות תנתוני תרן שתים לדם לתיקת רשתי להדפיסו זולתם. תך תפך זתן תתם עשרה שנים תחר כלות הדפסתם. ולריך יעניתם והוכחתם כל תלו תהוכחות בתם. ויהי כאשר שמעטו כדברים התלה. ונכהלנו ונבתותם כשעה חדת. ויתב לבנו כי לא יכלנו להתתין להם. כי בהיות שהתנדיבים התלה שלמים הם תחנינו והם תנדיבינו ותיודעינו מעניים קדמוניות כי כלנו בני עיר ת' נתנו. ותחר הדפסת חלק גדול מזה היה תת המתנע שלא יהיה גלוי וידוע לכל העולם ובפרט להם תבר יודעים טובתנו ומובתנו כתוכו בעלמתו נודעי שתני מדפיסים זה הספר. ושתרית יתרחל לתיעשה עולה להזיקנו בידים חזק נדול כזה. וע"כ תחרנו לתותם תלנדיבים תתר שקר תחם מדברים על התנדים כדברים התלה ותלבתם תחם בודים כוזים תלו. כי תם היו רוצים לעשות דבר כזה בודאי לא היו מעלימים מתתנו. תך תחר דברו תדברים תביאו לנו התעתק מהסכמות ונזרות תל' לותתירו תלא שתתו תרתו בעלמתכם תחת נפן תדבר שעשתכם דרכו כוזב. ועתה תחרי"ם יגיעו לתיותה ותחם תשבו פה. טעל תלה תתפקנו ותחם תחריפון ומי יערב לנו לנטות לקנות מכם ספר תבר יודפס בנזרות ותרטות ומי יתרלה לחיות לנלבד במנודת תרתים. עתה תרתו כדת תה לעשות. ויהי ברותנו כי דבריכם נכוחים ותתייים. ונתתר תיח תל דעתנו לתן תנתנו עושה. היום הזה יום כשרה רעה היה ותנתנו תחיים ותכינו עד בילת זה הספר עם התרחת תבר עליו לתור העולם ומלתו עוון בעיני הברוות תף כי נקיים תנתנו. ונבנח תל השופע תבר בימינו ס"ם הנתון הגדול התפורסם בדורנו הכן תל כל בני הגולה תדת"ג תכ"ל ור"מ דקהלתנו נר"ו תבר עיניו משוטטות בכל תרץ. ושומר בפרץ. והרתיטנו תדפים שהדפסנו כבר וייטבו בעיניו. ותלנו מתתו לעשות ספר דבר שלא נבא לידי היוקח"י. ויהי כאשר רתה הרופה תחתו. תמר לקרות להתתים הנ"ל וידבר על לבם. ותחר תיחה תילוף דברים הספיקו התתים הנ"ל לנרטם ליתן לנו רשיון להדפים זה הספר כתבר הוא. וכמו כן הסכימו כזה הדבר בפני הרב התכם השלם תב"ד ור"מ דק"ק ספרדים יע"א. ולעזות ולנרתי נתנו לנו התכמים הנ"ל הסכמה זו הכל בכתב מידם הכשילו. כתבר העתדנם מועתקים לות בותת ברוש העמוד. וכתבר רתינו כי לא תסיה זות למו לתכשול ולפוקה. מיהרנו תלתכתנו בעזר תל עזונה נעת נרה ופוקה. ועשינו יותר מיכלתנו ודקדקנו בכל תלה ותלה. להעתיק הכל על בלה. ותף עם התזהרות הזאת לנו לעשות הכל בתכלית היופי ולא תחסר כל בה. ובתחת עלה בדעתנו וכתו כן התחלנו להעתיק ספרי חדש על סנליון. תך כתבר רתינו כי קטן תריעה תכשיל. כי הוא ספר תשוב בפני עלמו. העמדנו על הגליון תת סיכלנו. והטתר הדפסנו בדפים שלמים בפני עלמם וכדי להקל על התעיין העמדנו טבעת קטן כזה ° בפנים בהשלחן ערוך להורות תת בני ישרתל בתיכתו תקומן הספרי חדש תחדש תדושיו. ובספרי חדש הנדפס על הגליון. העמדנו התיבות תהשלחן ערוך תבר עליהם יורה המורה בהוראות תדושות והספרי חדש עלמו בתותיות על רש"י. והנדפים השלמים תבר הדפסנו תספרי חדש. התפנו התיבות תהשלחן ערוך כ"ל תוך ב' חלקי לבנים ותחר תלקי לבנים הרחשונים ג"כ טבעת קטן כזה (°) וגם ניימנו הסימנים והסטיפים בעניין שבקל יכול לתוות התבקש תת עלבו תפן. ולפי שתלתנו רתינו שגם ברתשונים

UNIVERSITÄT POTSDAM
Universitätsbibliothek
7137

התנצלות המרפיסים

[illegible] שנדפסו העמידו ליונים בטבעת קטנות המורים על לחוס פירוש בנתר הגולה · ובקל המעיין יוכל לטעות ולא ידע אם העטרת מורה על הפי' שבנתר הגולה [illegible] על החידוש שבספרי חדש · ע"כ עשינו הפרש כזה · דהיינו הטבעת המורה על הספרי חדש העתידו לבד כזה ° · והמורה על הנתר הגולה העתידנו בין ב' תנועי לבנה כזה (°) · וברוחותנו נמירת המלחכה · שמורם בכלי ועדוכה · בעזר אלקי סמערכה · חברנו פירה חדשה מיוסדת מתתי תנועות ויתד ותתי תנועות בדלת וכן בסוגר · וברתי סחרוזות חתום מתחילה ועד סופה · והתל אחר עד הנה עזרנו וזיכנו לגמור הדפסת זה הספר · ואחרי ספרים נחמדים · כולו מתמדים · יזכנו להדפיס ספרים אחרים לזכות את הרבים בנו עמיתו · וביתיהם וביתיו · תומכי יהודם ויסרתל · ומכה לרחות בכנן תריתל · תכי"ר :

מניני אר"ץ עם פרי חרש ואת"כ נחתם עמיתו היר"ן לוי רפא רחנו קאשמן

מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ · אֲשֶׁר רָצוֹן צַדִּיק וְחֵה פְרִיהָ :
גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ · לוֹ לַאֲסוֹרֵינוּ פְּקַח קוֹחַ :
דָּאמַר וְלִשְׁבוּתִים דְּרוֹר יִקְרָא · יַחַד אֲזַי מְלֹךְ שְׁמוֹ נִקְרָא :
הַסִּים וְנִפְלָאוֹת אֲשֶׁר לָנוּ · עָשָׂה בְּמִצְרַיִם · נְאֻלָנוּ :
וַיָּם סוּף כְּמוֹ גַּד נִיזְלִים קָמוּ · יָרְאוּ פְעוּלוֹתָיו וַיְחַבְּבוּ :
זָאַמַר בְּקִיעַת יָם לְיִשְׂרָאֵל · עָלוּ לְהַר סִינַי בְּתַק הָאֵל :
חָרְצוּ לְקַבֵּל דַּת וְתוֹרַת אֵל · עַל יַד נְבִיאֵנוּ יְקוּתִיאֵל :
טֵיר נֶאֱמַן הָבְרוּ בְּפֶה אֶל־פֶּה · תּוֹרָה כְּתוּבָה קָח וְגַם עַל־פֶּה :
יָעֲבְדוּ יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקִיָּם · דָּחוֹת מְחַבְּמִים וְגַם כֹּנִים :
כְּמַיִד לְיָד קִבְּלוּ לְדוֹרוֹתָם · נָתְנוּ לְבָבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם :
לְפִשׁוּ גְּרוֹר גָּדֵר לְשָׁמְרֵנוּ · מְחָטָא וְעָוֹן גַּם לְטַהֲרֵנוּ :
מְרְבוּ יְמוֹת עוֹלָם וְנִמְחָקוּ · כְּתָבֵי חֲכָמֵינוּ וְנִשְׁחָקוּ :
נְיָמִים וְשָׁנִים חָלְפוּ בְּזֹאת · עַד כִּי נִדּוֹלֵי חִזְקִיקִי לֵב זֹאת :
סְחֲרוּ בְּעֵט בָּרְזֶל וְעוֹפֶרֶת · טוֹב מִכְּתֹב סוֹפֵר וְסוֹפֶרֶת :
עְבֵר לְיִשְׂרָאֵלִים הָיוֹת קָיָם · דּוֹרִים וְדוֹר דּוֹרִים יְהִי דַּיָם :
פְּבֵר לְיִשְׂרָאֵלִים הָיוֹת קָיָם · לַחְקוֹר לְהָבִין כֹּל וְלַדַּעַת :

הַהוֹד אֲשֶׁר נִמְצָא מְלֵאכָה זֹאת · אַשְׁרֵי אֲנָשֶׁיהָ וְאַף לְזֹאת :
יַחַד בְּפֶה מָלֵא יְזַמֵּרוּ · כָּל יוֹ־שְׁבֵי תֵבֵל וְיֹאמְרוּ :
רָנוּ חֲכָמִים שׁ־כְנֵי אֶרֶץ · הַשְׂבֵל יָרוּעַ גְּדוֹר פָּרֶץ :
צָמְדוּ בְיַחַד כָּל תְּכוּנָתָם · לְגָמוֹר פְּעוּלָתָם וּכְוָנָתָם :
קֹא יָכְלוּ לָבֹא לְהַכְלִיתָם · תָּעוּ וְאֵין קָצֶה לְחַבְלִיתָם :
רְאוֹת וְצוּרָתָהּ בְּלֹא יוֹפִי · עֲשׂוּ · וְאֵין אֶחָד בְּלֹא דוֹפִי :
שׁוֹפִי מְלֵאכָה זוּ לְהִתְפָּאֵר · נִמְצָא בְּעֵרְנוּ וְנִתְבָּאֵר :
תִּמְהוּ חֲכָמֶיהָ וְדוֹרְשֶׁיהָ · כֻּלָּם מְחוּכָּמִים אֲנָשֶׁיהָ :
בְּנִים חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים אָז · חִדְּשׁוּ וְנִתְעַלָּה מְאוֹד מְאֹז :
גְּאֵנוּ בְּרוֹב חַסְדֵי קְדוֹשֵׁנוּ · בָּאנוּ לְהַכְנִים זֶה בְּמַעֲשֵׂנוּ :
דַּעַר נִשְׁבַּח לְמַלְּכֵנוּ · דֶּרֶךְ אֱמֶת עֲשֵׂה לְדַרְכֵּנוּ :
הָגֵן וְהַצִּילֵם מִלְאַכְתֵּנוּ · בָּרֵךְ אֲשֶׁר עָלָה בִּרְעָתֵנוּ :
תָּמִיד מְיַחֲלוֹת רַעֲוֹנֵינוּ · לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי אֵל אֲדוֹנֵינוּ :
גֵּעֲתַר מְאוֹד לְפָנֵי אֲדוֹן עוֹלָם · אֵין סוֹף לְאַחֲדוּתוֹ וְגַם נֶעְלָם :
וִיהִי בְּעֵזְרֵנוּ בְּמַעֲשֵׂנוּ · מָגֵן וְצוּר לָנוּ וּמַחְסֵנוּ :
קָדוֹשׁ עֲשֵׂה לָנוּ לְטוֹבָה אוֹת · לִהְיוֹת סְפָרֵינוּ אֲשֶׁר בָּאוֹת :
אָהוּב וְנֶחְמָדִים בְּעֵינֵי כֹּל · לַהֲגוֹת בְּתוֹרַת אֵל אֲדוֹן הַכֹּל :
שָׁלוֹם אֱמֶת יִהְיֶה בְּיָמֵינוּ · רֵעוּת וְגַם אַחֲוָה בְּעַמֵּנוּ :
מְהֵר בְּעֵרְנוּ בְּעִיר צִיּוֹן · שָׁשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה בְּהֵגָיוֹן :
נִשְׁמַע · וּמְשִׂיחַ בְּרָנָה בֹּא · יָבֹא · וְאֵל אֶרֶץ צְבִי נָבֹא :

אלה דברי הגאון הרב הגדול מנחם מענדל זצ"ל בעל מחבר עטרת זקנים בן הקצין כמהור"ר משולם זלמן זצ"ל אויערבך :

תפלל החסיד ויתפלל הרבה למלא דברי חפץ רק לעטוף מי הסכיתה לא יגיע ליומים אין בכסה חפץ יקיצך לב מחבה ויעליך לחמת תרלה ועולם אחר אחר חל הסלע יכפך · לכן מפחד בלילות ערדות וכבחות קבלות החל ועלינו יקפיך · הבלחמים פניהם אחור בחרד ותניח וכל כלי מפך · לן לחמרתי הגם נחתי במגילת ספר לכתוב לת הדברים בחר העיב בדיו מעופך · ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכידינו יכלית כחפך :

ובקש הכסף יחפץ הרבה למעטן החים החפץ בקבלת לחת ממי שלחמרו ומלחט יהי ערוך שלא יחסר בל בו בל הפוסקים החמרונים וחשובות חשובות אחר הסמיעו הבני מחורות הגדולים ונם לחים החשובות ופוסקי' לחמרוני' לחרבדפסו לחרני חסר הסליחו חמורי החמורות הגדולים הנ"ל · והחה בכנפי יונה נחפה בכסף ולחבותים בירקרק חרון כי חמנחם קב וקני כנלוסק' מנופה בי"ג נפה יפה · ובכרה כחמה · ולח רבים יחפחו לדעת דבריהם בעפה מן סיחה · ולח בל מדם ובכה להסהבל בחורה כי רב הוא וכבל בח הענין מלמבנו · וגם ח"ל לבל מדם להיות מלוי בידו בל הספרי החשובות חשובות והפוסקים חדשים וגם ישנים · ומפרפיים · ומזה בדרכמונים · בעבור זה עשה לי ה' והועיל לתורה · מחבתי בתורה · ומה גם כי חני בל' מהם החלוחי מחרתי לחכמה והיה רחוקה ממני ולכסוף נכספתי לעשות לי רב · לת בל חבתי בספרי בקבתי ולח חלחתי לחים ח' מחלף חלפים וחם ח' הוא מה חעשה כי ירחק ממנו המקום מקום כבודו גבה טורף בינינו ע"כ קניתי ליחבר לחים לת ה' דהיינו לבד עם הספרי ולבנו' בו יומם וליל' ודרכתי מחקלתי היעב בו · חקירות ובבבע בדיקות לחר בל מקורם ומוכב הלבה בחכלית

הקדמה מבן הרב המחבר מגן אברהם

חן יוצק יומתק במיפה מדבר · התעוס והשפל גן המחבר · בעבור כבוד אביו חילו יתגבר :

ברוך אתה כל עליון אחד מגן לעתו בידו וכוחו לאפול לקבל עליו יסורים על אהבה · שלח היה בהם ביעול תורה · כי לף על מעשבו היה נאנח · לא שקט ולא נח · כל ימיו מולין במהרה היתה לו · ולא חמד תלמידיו מבית להלו · וכמעט שלא היה בו כח · נדלו נתן ריח · שמן תפרסמון ונלוחית של פלייטין · נתן להשות להתעסק כל קמטין · לא היה דבר גדול וקטן לפלם היה סוה · כתלמידיו ניחותן לרווה · גדולי הדור הסכימו לפתח תהלו · כל דבר הלכה לפתלו · ולא חפץ מהן בחתלו · וכל זאת יעידון ויגידון · ספרי וחשובי ניבורי כח בני קהילתו · יודעו ומכירי היותו ומהותו · קהלה מפוארה ק"ק קהלים יע"ו · תיך הוא זורח ברוח תן · ובתן נותן · בורר כמו רוכל · לבר תוכל · בוכריותיה תרדמה עיני למעות שלים · ולבי מאוד מחלים · מדוע שניתי · מכיר לי לא רחיתי · ולשוב מבתרו פרי עץ חיים לא זכיתי · למנסוחת היה נחתתי · שהלב מזכה את בעל נחשתם דבריו · ה"ה שלמדוני תכי ז"ל תוכר כתם תיבודי · לא למעט להתפאר ולהתגדל כי אם תגודל בקצת החברים שבקשו מתנו חידושים על התרבע עוריס · והסיב להם בגודל עטיותו · הלא תמלאו תחונתו · די לנו בראשונים · ומה לנו להעטר על אחרונים · הלא על שלש כבר מבואר ומפורש · ועל תרבע לא תשיבנו ריק · אשר עדיין לא נמלה סוס פירוש על טור אורח חיים · ונגודל אהבתם לא מבעו מחתם · וכשכתב ספרו הזה לא היה בן שלים שנה · ובשנה ביסורים קשים היה מדולא ומעוטה · ומספר הזה לא ידע מעט ק"ם · היה היה נגוזה ומעוטה · כי כבודו פנימה שכוחה · כי אורוב תריפותיו וקיקיותיו מעייל פילא בקופא דמחטא · קולע לא משערה ולא יחטא · המפורסמים אין לריבין רואה · שהיה כתה ומתקבל בעיני כל ומרוצה בריח ניחוח ושולת רואה · לף שדודי החלוף התורני מהר"ר יודה"ז"ל ה"ה מהר"ר חייק ר' · מחלים מקרוב · ערוך ועבו ובתח את רגליו לק"ק מאסדרם · לביה סדפוס אחר עם הספר · רק עיקר היה חסר מן הסיפור · כי לא היה לו מספיק מעות · ובין כך ובין כך תרחות חייה ממנו הולאות · לך הקדים בשחר ומתקבל לרנון ספר עולת התמיד · ובעיני כל היה סביב ותמיד · והדברים עתיקים · נלמדו לקרות לפני תדוני תבי"ל מפי ומתיקים · ותיפה בעירות בדוק מעין בם · עולת התמי"ד לידע מתין תמנה כל מדקדוק ותבן יקרה גדולה וקטנה · ותיה היה מקום ביפה · ומה לי להכנים רתני בין תברים המעורים · הקורא ירתה בתחר נתווכח עמו בדברים יפרים וברורים · ותחרי כל זאת · ספר התורה היה נחבא · ותרון הקודם נשבה · ויגוע תנרשם ויקבר ביום"ם טובה · ובקוצר ימים נגע בחומה בתלמיד ותיק בן מלה שנה נוגר כמו מעין הגיגע · ולשער החשבים לא הגיע · והגיה אחריו ברכה ברבת תברה"ם לו ולזרעו אחריו · ותני לעיר סייתי לעמים · שפל בעיני העמים · לא העליתי על לבי ניחומים · לף בשני עמדתי על דעתי · לח שלחבה בפני בקשתי · ולא מלאתי במעט שעברתי · מלאתי המומרים לבוקר לוך תדם ביתגלה · ושלחתי אגה פנה דודך והודך ונפקשנו עתך · עורת ה' בניטורים · כי הספר היה טמון בסדקים ובתומים · תחת רשות אחרים · לאבר לא שמעו לקול הורים ומורים · לף שנגור עליהם בגזירות קלים וחמורים · מבתוני תרן בתרומות ומתנות וניבודיים · על שהעיר ה' לת רוח המקלקלים · קלקל ה' לבלות עני עמים · ועמדו לימין לדקי · והוליכוהו לאור מספרי ודיני · לפני מתורות הגדולי' הרבנים דד"ק יע"ן · בלאבר בידינו כתבים ופסקים ולח לא חסתי על מתוני · ובעבי קביותי ונסבתי לת מחני · להתחזק להיות לאים ולחלות בדרך כל התרן · להגיע מלבת קטורת לבוחי · ועזבתי לת בני ביתי · וממקום למקום נדתי · ולפני קיני לנוסי רחני מביתי פולין גדול כפי שפיתי · והעירוני בראשונה · בשבת פני · על שלחנו מקום לדברי · והיולו מכסספם לפני · ותליתי לת זייני · מתוך דוחקי ועוני · ולחרתי לנוסת מניע"ן · ה"ה מלוף מהר"ר שבתי תשורר חלין כפלתי לת עיני · פלטים בללו מתלונן · ומה מאוד הייתי מתבגב ומתחזק לפניו · והרחיתי לו פסקי לתבים מד' לרנות · וכתב מיוחד מלאון לבי"ד מדינה יע"ן · לשלין גדול עם רוזני קהיני מפרשי מדינה יע"ן · ויהי דברי חלין יום יום נתן מקום לדברי חלה והולילה תבת לל הפועל בתוספת תרוכה על העיקר על מעט תשתי · פלטים בידי מקהלו קדושת ומה מאוד שמו בני מעי לתשכחת הכהו חרי מניעים · מגן דוד ומגן לברהם יחדיו המה פוגים · כעמר נקי המוכן לטלות · לפני חלקפתחות"ג בחיבור תיבורים לאר זיכני השם לחבר דברי תכמי חרשים · לאבר שם לכל דבר רחשים · ולכל ענף ערשים · ובכתב ידי ח"מ ז"ל לא מלאתי שום הקדמה · כי מגודל עטיותיו היה חביב לו שיודפס ספרי ולף לא יקרת שמו עליו · ולף חני לא למעני תעשה ולא לכבוד בית חנת כי אם לזכות לת הרבים ויפיעו מעייניתיו תולה · אלא תיפים התורה הזולת מוטחת בקרן זוית · כי היתה חייים ואורך ימים למחזיקים למגני עליהם בעידנא דעסיק בה ובעידנא דלא עסיק בה · ע"כ קראתיו בשם **מגן אברהם** ובשמעתי מתלמידיו המופלגים ש' שפעם אחת שלחו לת רבם היתך ומה יקרת שמו של הספר · והשיב להם בלשונו בעלמות ב"ר יצחק ב"ת כ"ר יפ"ה של"ה · "לאברהם "הלוי · כבן לחזתי ידי בתרין בתי לחנות את"אברהם בכלל ביטראל להיות לנו הגר לאחרית עיניס · ונס כי יטראל בני · תגל"י תר"ן דו"ד לברה"ם הסנ"ג ז"ל · וחברה לי תלחי לעזבה · שעורתני לבי הגדיבה · ותודה לה' דגול מרבבה · שזיכני לראות נמר המלחמה החשובה · כה יזכני ס' לעבדו בירתה ובלחבה · כ"ד המחפלם בעפר ומפה לישעה לחזן דעה נאם הקטן חיים בן לא"א תחסיד מהור"ר אברהם אבלי סנ"ל וצ"ל מק"ק קאליש :

קונטרים אחרון מה שנשמט בטורי זהב

זה שייך בדף ב' סימן ג' סוף סי' קטן ב'

(ג) מגולה שלין בו מחיצו בפו' בפנים בתקום מגולה לבל בתקו' שים מחיצו כנון כ"ם שבבית ת"ל לדקדק עכ"לותת' ב"ב ב' לתובב דמ"ם העור כנון כ"ם שבבית ר"ל שלין המחיצו רחוקו' זו מזו כמו תלר גדול עכ"ל ובכ"י כתב ע"ז ולח מירתי תלח בל"מ שים שם מחיצות לפי"ם רחוקות תרבה ארי והח שלמר כנון כ"ם שבבית טעמת קל יביב לבל שים בו מחיצו דומה לביה דבכי מסמע מדבתב תחילה דווקל בשפנה במקום מגולה דהיינו מקום שלין בו מחיצות בלל ובכי לילחת בירושלמי שלין בו ובלבד מקום שלין בו כותל ובתב עליו הר"ח הלבך ב"ם שלנו שים להם מחיצות ובלבד מקום שלין בו כותל ובתב עליו הר"ח הלבך ב"ם שלנו שים להם מחיצות לין להקפיד ולח תילק בין קדושות לרחוקות והבדילו בתב הרשב"ל ובלבד מקום שלין שם כותל בלומר בשבעה מסמע לנו מפיק מבלל"ם שם כותל לנו בקעה בלבד וכיוצ עלמו בתב ברמזי' ולח יפנה לבד מזרח לו מערב וה"מ בשדה שלין בו מחיצות בלל לבל ב"ם שבבית לין להקפיד עב"ל דמשמע מדבריו דב"ם שבשדה לנו היו בו מחיצות בללו"ב היו ז"ל בפי' פ"ג עב"ל ובקשה ליודבה בפ' לול' לגזול דף ל"ו הוביחו התום' דמלתר לשון בניסף לב"ם ממש דהיה שם מחיצות ושוד מלתר לשון ב"ם ממש דהיה לתו בית וכו' והביחום הב"י לקמן סי' ש"ב וה"ל תתר בגמרת פ' לרוחה בדיעים נלו תניה תר"ע פעם לחת נכנסתי לחבר ר' לב"ם ולמדתי לו' ממש דבים שם מחיצות מיירי ולפ"ה לחר שלין בפנין מזרח ומערב וכו' ולח קשה לי לדפי דבדי ב"י יהיה מותר בבל העיר כיון שים בו מחיצות תומה לו נדר סביב חה ולחי לינו להה הנריבו שיהיה שם כותל דהיינו בתקום שנפנה וה"ל מה לי תלר גדול ומה לי בל העיר ע"ל נרחה עיקר כפי' התובב דדווקל בריך שיפנה ממוך למחיצה ובתו מבואר מתי לשון הירושלמי שלמ' ובלבד שלין שם כותל ממש בתקום ממש דהוה נפנה לשם גם לשון הרשב"ל שהביה ב"י שבתב בפי' בשקע' נרחה לי שהדדבה ממש רחיה לדבריו דלדברי ב"י קשה מתי קמ"ל הרשב"ל לה"ידעמו ס"ם הירושלמי תקום שלין שם כותל ולפילו בחלר ים לינו לה שלינו ממוך לבותל לנו דווקל בשקעה שלין שם כותל בלל לפילו לפסור ס"ל וה"ה עתה נלחר דהלחת הוה בן בפשוטן של דברים דלף בתלר לפסור

זה שייך בדף ב' סימן ג' סוף סי' קטן ב'

בדווק מן הבותל שהודבר שהשברת נתב' בין שהוה נפנה בתקום מגולה ולח בתב הרמ"בה לפרש לנו דווקל בשקעה שלין שם גדר בלל לפסור שם בבל תקום מלב"ב בתלר שים שם מחיצות יש לינור לבל המחיצות וע"ב לחר הירושלמי תקום שלין בו שייבו בותל בנון בשקעה בזה לח מלינו בו לינור בלל מלב"ב בים בותל בנון לחר מות' לבל הבותל ובן נמי מבואר לשון הרמ"ם שהביה ב"י שבתב הלבך ב"ם שלנו שים להם מחיצות לין להקפיד דקשה לימ הולרך לבתוב שלנו ודי לו לבתוב ב"ם שים בו מחיצות ולח בדווק דהשבין לחפוקי ב"ם שבשדה' בנון לחוקם שהיו בותל מהלמי לפסור לפי' בב"ם שים מחיצות בין שהיו גדולים בתו חגר בים לינו' בין שתקום שהיו נפנה לינה שמוך למחיצה לבל בשלנו מובר דהמחיצות שמוכות לתקום שפנייה ובן הוה דעת העור ברמזים שהביה ב"י שבתב ס"ת בשדה שלין בו מחיצות לבל ב"ם שבבית לין להקפיד בו' ובקשה לימ לינה להוכיח שדה לו בית ולח היה לו לחלוק בין שים מחיצות לשלין מחיצות ולח לחורות שמ"ם שבשדה שהוה גדול ע"ב לפסור ולח"ב בשמוך לבותל ממש ולח בתו בבית והה מבואר בלשון העור בשבתב דווקל בשבפנה בתקום מגולה פי' שלוחו תקום הוה מגולה לינ"ם שים לו מחיצות ולח שהן רחוקות ממנו ולין לינה ולח בתו בבית ובן ברחה לענ"ד דבעינן שיהיה נפנה שמוך לבותל לם הוה בתלר כיון שים שם לינה גדול תוך המחיצות וג"ב לינו תקום לפעלה לבל לם הוה תקום לפעלה לין לינור בלל לפילו הוה גדול בב"ל ובתב ב"י לפילו בבותל ג' בתחנות לשון הירושלמי ובן עיקר ובלח שיבה סמוך לה דווקל :

זה שייך באותו סימן קטן ג'

ביניהו זווית דיהודלת וגלילי שלין בגד ירושלים לת"ק מוחר לחבמים לפסור ולח"ב לינה בריינתל לחרת בה"ג ברק בתקום תבמים לחרונים לינה שם ב"ע תוסר בב"מ ר"ע היינו חנת קמל לינה ביניהו ח"ל ובו' :

זה שייך בסימן י"ו סימן קטן א'

נ"ל דלמדו מדלינה בהסקין בתניעות דהיינו בן ע' ובן י' ולמרינן שם בל חד לפי חומרי' ונקון דהבל נמי לינה בבריינתל ע"ב בפרשין בים בל מה שבובל דהיינו שבות יוללוקה בבין הבריות לשלות ולתת דהיינו מבן ע' ולמעלה בל"ל וב"י בשם טו' :

טור אורח חיים

א דין השכמת הבוקר וכו ט סעיפים:

א (א) יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו א (ב) שיהא הוא בעודר השחר: (טור)

הגה ועכ"פ לא יאחר זמן התפלה שהבטר מתפללין: (טור)

הגהות מיימוני

ב ג השכים להתחנן לפני בוראו יכוין לשעות ששתנורת המשכרו שהן בשלש הלילה ולסוף שני שלישי הלילה הלילה שהתפל' שיתפלל באותן השעו' על החורבן ועל הגלות רצויה: (טור)

ג ד נראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על ה חורבן בית המ

ד (ג) שוב ו מעט החנונים בכוונה מהרבות בלא כוונה:

ה ד שוב לומר (ד) פ' ז העקידה ופ' הסן ועשרת הדברות ופ' עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם:

ו פגה (ה) ודווקא ביחיד מותר לומר ג' הדברות בכל יום אבל מסור לתומרם בציבור:

ז נכבוד (תפוזת ברם פ"ה סימן קמ"ו)

ח יאמר

ט פרשיות הקרבנות לא יאמר (ו) אלא ג' ביום: (וע"ל סי' מ"ו סעי' י"ב)

י כשיסיים פרשת העולה יאמר יא יר"מ שיהא זה חשוב כאלו הקריבו עולה וכן יאמר אחר פ' המנחה והשלמים מפני (ז) שהם באים בנדבה:

יא א ויהי רצון שיהא הוא מעורר השחר. בפל"ה בתוספות לחבר יום ולילה בתורה ותפלה הן בקרבן בעבודה: ב תפני. ועכ"פ לא יקטנו עמהם: (ב"י): ג ויחיד ל"ל תלמיד חכם מעט כדלמי בניטין דף ע': ד המשכים. המקובלים התריכו בענין תפלת חותו וברקבוני פ' בחלקת כתב ח"ל ו"ח זמן בקשת רחמים הוא סוף הלילה ולכן תכריע כי בחצות רחוי לבקש רחמים על כ"ישעל בניה וכו' וכסוף הלילה יבקש רחמי וכקשה זו צריכה להזות בפלילה לחפים ע"כועטי' קל"ח ס"ב. ובגמרת דילן נתי' הרחמן דמתן סי' לתמצעים דתמצעית, והיינו חצות משמע דעת רבן התוספתי' דמי לא משמע כן ועיי' בזוהר ויקהל ע"ש ב דלעולם תשכים הלילה ליי"ש ועטו הבקין הגדול הק' בה תפר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורוח' בעטיפו כמו שהתפר חס יסתר חיש במתפרים ואני לא תרתנו כלום ה' מיד יגיע אליו בירחם והבכעב' בפתר הס"ח ובשתו מתנו תמיד (מורה בנוכים ח"ג פ' נ"ב) ולא יתביים ב מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת הס"ו גם בהבוע לבת ובשכבו על מסכבו ידע לפני מי הוא מוכב א ג ומיד שיתור מעצמו יקום בזריזות בעבודת בוראו יתפנך ויתעלה: (טור)

ב ד המשכים להתחנן לפני בוראו יכוין לשעות ששתנורת המשכרו שהן בשלש הלילה ולסוף שני שלישי הלילה ולסוף הלילה שהתפל' שיתפלל באותן השעו' על החורבן ועל הגלות רצויה:

ג ד נראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על ה חורבן בית המ

ד (ג) שוב ו מעט החנונים בכוונה מהרבות בלא כוונה:

ה ד שוב לומר (ד) פ' ז העקידה ופ' הסן ועשרת הדברות ופ' עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם:

פגה (ה) ודווקא ביחיד מותר לומר ג' הדברות בכל יום אבל מסור לתומרם בציבור:

ז נכבוד (תפוזת ברם פ"ה סימן קמ"ו)

ח יאמר

ט פרשיות הקרבנות לא יאמר (ו) אלא ג' ביום: (וע"ל סי' מ"ו סעי' י"ב)

י כשיסיים פרשת העולה יאמר יא יר"מ שיהא זה חשוב כאלו הקריבו עולה וכן יאמר אחר פ' המנחה והשלמים מפני (ז) שהם באים בנדבה:

יא א ויהי רצון שיהא הוא מעורר השחר. בפל"ה בתוספות לחבר יום ולילה בתורה ותפלה הן בקרבן בעבודה: ב תפני. ועכ"פ לא יקטנו עמהם: (ב"י): ג ויחיד ל"ל תלמיד חכם מעט כדלמי בניטין דף ע': ד המשכים. המקובלים התריכו בענין תפלת חותו וברקבוני פ' בחלקת כתב ח"ל ו"ח זמן בקשת רחמים הוא סוף הלילה ולכן תכריע כי בחצות רחוי לבקש רחמים על כ"ישעל בניה וכו' וכסוף הלילה יבקש רחמי וכקשה זו צריכה להזות בפלילה לחפים ע"כועטי' קל"ח ס"ב. ובגמרת דילן נתי' הרחמן דמתן סי' לתמצעים דתמצעית, והיינו חצות משמע דעת רבן התוספתי' דמי לא משמע כן ועיי' בזוהר ויקהל ע"ש ב דלעולם תשכים הלילה ליי"ש ועטו הבקין הגדול הק' בה תפר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורוח' בעטיפו כמו שהתפר חס יסתר חיש במתפרים ואני לא תרתנו כלום ה' מיד יגיע אליו בירחם והבכעב' בפתר הס"ח ובשתו מתנו תמיד (מורה בנוכים ח"ג פ' נ"ב) ולא יתביים ב מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת הס"ו גם בהבוע לבת ובשכבו על מסכבו ידע לפני מי הוא מוכב א ג ומיד שיתור מעצמו יקום בזריזות בעבודת בוראו יתפנך ויתעלה: (טור)

ב ד המשכים להתחנן לפני בוראו יכוין לשעות ששתנורת המשכרו שהן בשלש הלילה ולסוף שני שלישי הלילה ולסוף הלילה שהתפל' שיתפלל באותן השעו' על החורבן ועל הגלות רצויה:

ג ד נראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על ה חורבן בית המ

ד (ג) שוב ו מעט החנונים בכוונה מהרבות בלא כוונה:

ה ד שוב לומר (ד) פ' ז העקידה ופ' הסן ועשרת הדברות ופ' עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם:

פגה (ה) ודווקא ביחיד מותר לומר ג' הדברות בכל יום אבל מסור לתומרם בציבור:

ז נכבוד (תפוזת ברם פ"ה סימן קמ"ו)

ח יאמר

ט פרשיות הקרבנות לא יאמר (ו) אלא ג' ביום: (וע"ל סי' מ"ו סעי' י"ב)

י כשיסיים פרשת העולה יאמר יא יר"מ שיהא זה חשוב כאלו הקריבו עולה וכן יאמר אחר פ' המנחה והשלמים מפני (ז) שהם באים בנדבה:

יא א ויהי רצון שיהא הוא מעורר השחר. בפל"ה בתוספות לחבר יום ולילה בתורה ותפלה הן בקרבן בעבודה: ב תפני. ועכ"פ לא יקטנו עמהם: (ב"י): ג ויחיד ל"ל תלמיד חכם מעט כדלמי בניטין דף ע': ד המשכים. המקובלים התריכו בענין תפלת חותו וברקבוני פ' בחלקת כתב ח"ל ו"ח זמן בקשת רחמים הוא סוף הלילה ולכן תכריע כי בחצות רחוי לבקש רחמים על כ"ישעל בניה וכו' וכסוף הלילה יבקש רחמי וכקשה זו צריכה להזות בפלילה לחפים ע"כועטי' קל"ח ס"ב. ובגמרת דילן נתי' הרחמן דמתן סי' לתמצעים דתמצעית, והיינו חצות משמע דעת רבן התוספתי' דמי לא משמע כן ועיי' בזוהר ויקהל ע"ש ב דלעולם תשכים הלילה ליי"ש ועטו הבקין הגדול הק' בה תפר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורוח' בעטיפו כמו שהתפר חס יסתר חיש במתפרים ואני לא תרתנו כלום ה' מיד יגיע אליו בירחם והבכעב' בפתר הס"ח ובשתו מתנו תמיד (מורה בנוכים ח"ג פ' נ"ב) ולא יתביים ב מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת הס"ו גם בהבוע לבת ובשכבו על מסכבו ידע לפני מי הוא מוכב א ג ומיד שיתור מעצמו יקום בזריזות בעבודת בוראו יתפנך ויתעלה: (טור)

הגה ועכ"פ לא יאחר זמן התפלה שהבטר מתפללין: (טור)

הגהות מיימוני

(א) יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו וכו' פ"ה ג' ויחיד ל"ל תלמיד חכם מעט כדלמי בניטין דף ע': ד המשכים. המקובלים התריכו בענין תפלת חותו וברקבוני פ' בחלקת כתב ח"ל ו"ח זמן בקשת רחמים הוא סוף הלילה ולכן תכריע כי בחצות רחוי לבקש רחמים על כ"ישעל בניה וכו' וכסוף הלילה יבקש רחמי וכקשה זו צריכה להזות בפלילה לחפים ע"כועטי' קל"ח ס"ב. ובגמרת דילן נתי' הרחמן דמתן סי' לתמצעים דתמצעית, והיינו חצות משמע דעת רבן התוספתי' דמי לא משמע כן ועיי' בזוהר ויקהל ע"ש ב דלעולם תשכים הלילה ליי"ש ועטו הבקין הגדול הק' בה תפר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורוח' בעטיפו כמו שהתפר חס יסתר חיש במתפרים ואני לא תרתנו כלום ה' מיד יגיע אליו בירחם והבכעב' בפתר הס"ח ובשתו מתנו תמיד (מורה בנוכים ח"ג פ' נ"ב) ולא יתביים ב מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת הס"ו גם בהבוע לבת ובשכבו על מסכבו ידע לפני מי הוא מוכב א ג ומיד שיתור מעצמו יקום בזריזות בעבודת בוראו יתפנך ויתעלה: (טור)

יקום בזריזות לעבודת בוראו יתברך ויתעלה: (טור)

ב ד המשכים להתחנן לפני בוראו יכוין לשעות ששתנורת המשכרו שהן בשלש הלילה ולסוף שני שלישי הלילה ולסוף הלילה שהתפל' שיתפלל באותן השעו' על החורבן ועל הגלות רצויה:

ג ד נראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על ה חורבן בית המ

ד (ג) שוב ו מעט החנונים בכוונה מהרבות בלא כוונה:

ה ד שוב לומר (ד) פ' ז העקידה ופ' הסן ועשרת הדברות ופ' עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם:

פגה (ה) ודווקא ביחיד מותר לומר ג' הדברות בכל יום אבל מסור לתומרם בציבור:

ז נכבוד (תפוזת ברם פ"ה סימן קמ"ו)

ח יאמר

ט פרשיות הקרבנות לא יאמר (ו) אלא ג' ביום: (וע"ל סי' מ"ו סעי' י"ב)

י כשיסיים פרשת העולה יאמר יא יר"מ שיהא זה חשוב כאלו הקריבו עולה וכן יאמר אחר פ' המנחה והשלמים מפני (ז) שהם באים בנדבה:

יא א ויהי רצון שיהא הוא מעורר השחר. בפל"ה בתוספות לחבר יום ולילה בתורה ותפלה הן בקרבן בעבודה: ב תפני. ועכ"פ לא יקטנו עמהם: (ב"י): ג

ח יאסר עם הקרבנות (ח) פסוק ותחם אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה':

ט כ"ש נוהגין לומר פרש' הכיור ואח"כ פרש' תרומת הדשן ואח"כ פ' התמיד ואח"כ פרש' מוב' יב מקטר קטר' וס' סמני הקטרת ועשייתו ז

ב דין לבישת בגדים וכו' וסעיפים:

א לא ילבש (א) חלוקו א מיושב (יושר) אלא יקח חלוקו ויכנים בו (ראשו) וזרועותיו בעורנו שוכב ונמצא בשיקום שהוא מכוסה:

ב אל יאמר הנני בחדרי חדרים ב מי רואני כי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו:

ג יזדקף בחלוקו (ב) ללוכשו כדרכו שלא יהפוך הפנימי ג לחוץ:

ד (ג) יניעול פנעל ד ימין תחלה ולא יקשרנו ואחר כך ינעול של שמאל ויקשרנו ויחזור ויקשור של ימין:

הגה ומנהגינו שלנו שמין לנעל בקודם ינעול בל ימין תחלה: (תוספת פ' כמה מסה דף ס"ח)

ח כשחולין מנעליו חולין של שמאל תחלה:

ו אסור לילך (ד) ה בקומה זקופה (ה) ולא ילך ו ר' אסורה בגלוי הראש ויברוק נקביו:

הגה

בגדים דף ר' לחרינן שהוא מתבדין במזיר כדי להביא קרבן חטאת ולא לחכרסא לחסם ור"ל ר"ל ולא בחסם ושוד דמקר' מלא הוא דמיר חטאת' ולא לחסם לחד"ל כשנטמא ח"ל לא מקרי בדבה והוי דומיא דכל החטאות שבאין על החטא ור"ל דשלחי לחסם מיר דבא על המזיד ובדחלי' פ"ב דכריתות ות"ב גילו לידור במיר ולטמאות עלמו ולהביא לחסם משל"ב כשאר קרבנות דבאין דוקא על השגג זה ליט דח"כ ל"ל מכח טירות הלח לחסם שפחה תרופה לחסם מקדון וחטאת דעולה ויורד מיי פ"ח מהל' מאכ"א ה"ל ועוד דחלילה לנדיקים לטמאות עלמן במזיד ולעטור על ל"ת ועוד דעכ"פ חטאת מקרי בחה בבדבה דמביא מיר עטור:

ושאלתי את פי הגאון הגדול מוהר"ר יצחק נר"ו ת"ב דקי"ק פתחן בסמ"ת ס"ח ואחריך בחכיפותו ובקיאותו דחטאת מיר לינה בחה לכפרה לכן לי לפסר לאומרו על חטא אחר משל"ב בחסם מיר דבחה על כפרה ובקאמרו מתכפר בו חטא אחר ולח משמע כן בגדלי ספי' כמפרש ח"ל שמתירין אלח יעשו שוס חטא ורוצין להביא קרבן להתכפר עליהן והיו עדיין במיר. ע"כ. ס"ח אלא מתכפרין בחטאת זו ואין כאן מקום להאריך בזה עיין בחמב"ם פ"ח מפירות: והב"ח כתב בשם רמ"ל שאחר חטאת יאמר לחם נתחייבתי חטאת היכי לאן שיהא כו' וקשה לי אהכי תלמוד ערוך הוא בשבת דף ע"ב דחטאי' בעי ידיע' בתחל' דכתיב לו והודע אלין חטאתו ולף משמע לחם מדברי רמ"ה סוף דף ע"ח דלח בעי ידיעה בתחלה מדקאמר שוה לחל וכו' ע"ש ס"מ למסקנא בעי ידיעה ודברי רמ"ה נריכין ישוב אין כאן מקומו ול"ב אין מועיל אחלי לחם לא ידיע שחטא לכן ל"ל להזהר בחחר פ' שאחם יאחר דבב"ע לחם נתחייבתי לחם היי"ר וכו' דחחם לח בעי ידיעה בתחלה אבל אחר חטאת לח יאחר כלומר וכבי מתייבא דעת המור ע"פ ההלכה. וכתוב בחל"ם דבשבת ויו"ט לח יאחר היכי רגלן לחין קרבן נדבה נח בחם אבל בפרשיות אין בפסד לומרון בקרא בתורה ות"ת חם ת"ח הוא מוטב שיעסוק בפ' דומית ע"כ ועיין סימן קי"ם ס"ח. ובעי פ"ה ולעי"ב לח יאחר פ' תורה עסי' ל"ח:

יב מקטר. כי אחר התמיד היו מקריבין הקטורת (ב' ח"ח) וכבע"ת כתב לומר הקטורת קודם תמיד ועטיפת מדחקן פ"ב דיומית קטורת של אחר היה עשוה בין דם לאיברי אבל בסד"ה כתוב לומר התמיד קודם הקטורת דהח עיקר כפרה בדם וכ"כ תר"י רפ"ד דברכות גבי תפילת המנחה דעיקר נגד הדם ולכן מתפלל מזמן שחיטת התמיד דהיינו מו' שעות ומתחה מתפלת השחר משעלה ע"ה ובתפלל' המנחה כ"ע מודו דתמיד קודם לקטורת כדאי' ביומית דלח כע"ש לומר מנחה קודם לקטורת דהח אביי הוי מסדר מערבה וכו' ע"ש:

ב א מיושב. דמיד כשיסב עלמו הוח מעולה. חמרינן בגמ' לחלוק של ח"ח הכל שחין בגדיו נרחים מתחתיו עטיף והוא דלדלין חין מהרין כזה וחפסד משום שהולכין הכל בבתי שוקים וחין בגדיו נרחים:

ב מי רואני. וחף על גב דחמרינן בשבת דמ"ח הזכיין ידיו כנגד פניו של מעה כשיורד לרחוץ כחלו טופר בבריתו של ח"ח דמרחה שהוח טוב בדבר שחין התם דשוכרת לגלות עלמו לרחוץ וח"כ נם הבריות נריך להזות בגלוי משל"כ כחן (של"ה) וחמרינן בגמ' כשפניו כלפי העם נריך לשחות חו להביח ידיו על פניו של מעה ובלבד שלח יעבו כדחי' ס"ם ב' ע"ש מ"ש וע' בעל"ח ל"ת: ג לחוץ. וירחו חת חתיריו' התעטרו ויתענה בעיני הבריות ויהיה מלבוש ב' מלבושים יחד בפעם ח' כיוקל לשחחה (הכוונות) ויעיש ב' לידי המלבוש ביד ימינו ולבוש הימיון ולח"כ בשמחל ויכון כי הכל בכלל ימין ומן הימין בח לשמחל (כתבים): ד ימין. וכשהוח רוחן וסך ימין תחלה לוח ריחן כל נופו רחם תחלה (נמ') ובל"מ לח רחיתי מדקדקים בזה ועיי' בה' דיעות להרמב"ם פ"ל: ה זקופה זקופה. חפי' פחות מד' חמות. ומדת חסידות חפי' פחות מד' חוע. משוב. רש"ל סימן ס"ב (ב"ח): ו ר' לחמות. ומדת חסידות חפי' פחות מד' חוע. משוב. רש"ל סימן ע"ב (ב"ח) וע' בפסקי מהרי"ל סימן כ"ג ובגדרים דף ל"ו משמע דקטנים דרכן בילך בגלוי הרחש ועי"ל סימן ריו"ל סל"ו ומ"ח נכון לפסות רחסם דחסור בגלוי הרחש ועי"ל סימן ר"ם

ס הכנ"ע במה"ו יעשה בעגלה הוא כמהלך דהא תירגין ספ"ק דקידושין רוכב כמהלך דמי:

(א) ועכשיו וכו'. כירושלמי מחזיקין ליראת שמים ממלאכים מלין לותנו: (ב) מלחריו עפת. משום נגיעת ומלפנינו משום קילוח בעור כתוב בע"ה וכבי' ב"י ת (חסר כאן עיין בקונטרס בחרון): (ג) אבל וכו' הטעם מהם מלכיות בתערב ע"כ אסור מיהה פניו או לחוריו לפם וים כוד מעם לפי שהוא נגד ירושלים ובגמרא איתא ר' החוקה דף ס"ח ה"ר הגהב"י ביהודה לא יפנה מזרח ומערב כי' לחוריו או פניו לחד מהם מלכי שיושלים בחרן יהודה בלשכה של יהודה ואחרן יהודה היה עם פניו לחוך ר' מזרח למערב כרלונה ורוכה וקרהו שם יפנה מזרח למער יפנה נגד ירושלים. לבל נשון ורוסם יפנה ובלבד שלא יפנה מתם נגד ירושלים בדרומה שלו יהוד ובגלגל שהיה בפון ר' לת יחזיר פניו כ"ו ולא מזרח ומערב ר' יוסי אומר לא אסרו אלא בהרוחה אבל בחקום שיכול לרחות הר הבית וחכמים אוסרין חכמים אומרים ק' אוכל בזיזיה (חסר כאן עיין בקונטרס האחרון) ל"ל דר"ע אוסר וק"ל ר"ע. והקשה ב"י דלמאי דקאי הטור שתם בין מזרח למערב אסור דזה לית ליה ולא אסרו אלא בחרן שהיא במזרח שלו"י כמו בבל או בארץ שהיא במערב שלו"י כמו שהיו החרעות ע"ב אסור בין מזרח למערב אבל בארץ שהיא בדרום שלו"י כמו שירושלים לו בפון, כתוב לגלל הוי אוכלא למערב מות, ובין פון לדרום אסור כמ"ש התי"ק דסח ר"ע לא פליג אלא ת"ל. ותי' דתי"ק ל"ל ע"ת ה"ג דאין אסור אלא בין מזרח למערב אבל בארץ שהיא במערב כגון בירוי אבל בין פון לדרום מות, כ"מ והוי מצי למעבד היכי ביזיוי בזה אלא דעדיף חדא מתרתי ולעד"ג דדברי הטור מוכרחי דהאי בחרן פליגי חכמים אחרונים עם התי"ק בבריית' דחשובה לענין הבדלי' דיהודה ואסור להסת"ק וכזה ומזרח ומערב דוקא אסור ות"ע סברי בארץ ביהוד' ס"ם מהגהו"ל דהדין דהתם אינו אלא בנגד ירושלים ביזיו ה"ה הלה נגד ירושלים אלא בארץ שהיא במזרח ירושלים ומערב ירושלים אלא בארץ שהיא בדרום כגון ירושלים אלא בארץ שהיא בפון ירושלים הן מזרח למערב והן מזרח ומערב ירושלים הן מזרח ומערב ירושלים הן מזרח ומערב ירושלים ה

ב"ח ביד יחזין. מפני שבימין מרחה טעמי התורה ועוד ט"ח שבגמ' ולכולהו טעמיה לריטב"ד מקרא בשמחל דידיה שהוא ימין דעלמא לך רבא לחתר מפני שהתורה נתנה בימין דעלמא וכ"כ לפ"ז לפי' לחתר לזון לקנח בימין דעלמא וכ"כ כמותו להוה בתרתי לו שמח כיון לכולהו הלכך הלכה כמותם וכ"ל: ומ"ש הלבושה בווחיה וכ"ל: ומ"ש הט"ז דלחתר מקנח בשמחל דעלמא כמ"ש הב"י סימן מ"ג ליתא דלא לחכך שם לחתר כוי בשמחל ולחך מעטיו עשה בימין דילקנח בימין דלחכך וקי"ר כה טעמי שכותב בשמחל וקי"ר כה תפילין: וכתוב בסל"ח שלא יקנח בגמ' ומצי עשה שכותב עליה רבינו על קפילין כ"מ סי' כ"ו ס"ח: ג בעצבים. ולפי' לחידנא דלא חייש לכספי חסו' מפני שחתכי הבשר ועסי ש"ב ס"ד: ירתחוניו ולא קנח הוא עצמו בו לו שיכם לו שקנח מלד לחר ליח בה (הג"מ) עסי ש"ב ס"ח: יא וכן נהגו. ועצמות ע"ז לא ידענא וכיון דלשו בה רבים שורר פתחים ה': (ד"ע) ול"ל דלעצמות מסו' שעורן בו כיוצוף שציניו נוסרות והחורלה לא חייש: שיבת סדבר לידי המכשפים: יב בלילה. פי' שלא יגלה עלמוניותר מביום לכל ל"ע בלילה יותר ולפ"ז לא חיישי שם לדם מפל' בדחוב לכללה בפני עב"יוס (ע"ש דף מ"ו) וכל זה לפמו' לכל להחתין מותר לפי ביום בפני בהו משום סכנה נמי רבים שם לריך לכך משום דליכא סכנה וליתת לא תקן להדו' בפני תיעוק לכל לנדדין ליח לן בה (בכורו' מ"ר): יג ניצוצות. וחכ"ג דמלו לספקא הניצוצי דכשעומד ואין לוחץ בחוזה ליכא רוב ניצוצות ולא סגי בספקא (תוס'): יד נשוי. כ"ל שם לין לחשתן עלמו או שהיה בדה לחסור ובחבו חתום והת דקאתר דקרי ליה רבינו הקדוש שלא הניח ידיו למעה מלבנגי סיימו רבות שהיה בשר וסיה מחמיר על עלמו עב"ל. משמע דם"ל דלמעה מלבנגי לאו דוקא שלא ר"ל שלא היה מניח ידו על אחתו דפי' ס"ל למעה מלבנגי מחם סיימו רבות דרבי הלא ע"ב כ"מ ס': (ומדברי הט"ז שם ביד סי' קפ"ב משמע שלא רלה דברי התוס' או) וכ"ג שם ע"ב דקאתר דלאחה מקנן על שהניח ידו למעה מטיכורו פ"ל יבא לו קנן בכריסו ולא יטלנה והלה כריסו ונקבו' וכתבו התוס' שם לפ יסור הקנן תבקע מילתו וב"ש משמע דם"ל דכריסו ר"ל מילתו וכ"ת בגמרא דפתח בחתה וסיים בכריסו לבל בת ע"ש סי' כ"ג פסק כהרמב"ם ע"ש: אמרי' בגמ' סיכה דבעית מותר לאחות כיון דבעי' לפ אחי להרהורי והוסקי' האמיתו דלא בקיאי בכי בעיתותי לפ אחיה להרהורי להבל לפי מה שהוא לדם (כ"י) וע"ע דב"ד סי' קפ"ד ס"ה פסק דחרדה מבלקת הדמיום ולפ אחרי' דלא בקיאי בכי בעיתות' ודוחק לחלק בין פחדת לבעיתותא וע"ל דווסחות דרבנו מקילין מבלק' הכא דעון חשוב הוא ועב' שבת דף מ"ח: טו להסתין אי בגל דף מלא ומ"ג בחטלית עבה מותר לאחוז בחתה בחתה שלישו מחתים והביאו הרי"ף בפי' דשבת ועבי"ד סי' קפ"ב ס"ג דלמה שכתב דלוקא לחרומה לחתר לגפ"ו לפ הוה ליה להרי"ף להביאו:

ד א ויברך עכ"י. לפי מאי דקי"ל לפילו עשה לרלוו ועומד להתפלל ליט מברך עכ"י ופסחינן מברכין ג"ל הטעם כת"ם הרשב"ץ דבבוקר

ג המטיל מים (ח) מן הצופים ולפנים (פי' מקום שיכולים לראות משם הבית ומשם והלאה. יון יכולים לראות (רש"י) (לח) יכב ופניו כלפי הקדש (לח לכסון לו לדרום) או יסלק הקדוש לצדדין:

ח כשנפנה בשדה אם הוא אחורי חנדר יפנה מיד ובבקעה יתרחק (ז) ער מקום שלא יוכל חבירו לראות פרישה:

ט לא ישב בסהרה ובחוזק ולא יאנוס לרחוק עצמו יותר מראי (ז) שלא ינתק שיני הכרכשתא:

י לא ינקוח (ח) ביד ימין:

יא ח"ל לא יקנח בחרס משום כשפים ולא בעשבים יבשים שחסקנח בדבר שהאור שולט בו שיניו התחתונות נושרות ולא (ט) בצרור שקנח בו חבירו מפני שמביא את האדם לידי תחתוניות:

יב ובעשיו שבתי כספות שלנו ליכן בשדה נהגו לקנח (בחרס יא וכן נהגו לקנח) בדבר שסלור שולט בו ואינו מזיק וסוק חני עפי' עמת דבר: (תוספי תענית פרק המוליא)

יב ס יפנה בצניעות יב בלילה (י) כמו ביום:

יג לא ישתין מעומד (יא) מפני יג ניצוצות הניתזין על רגליו אם לא שיעסוק בסקום גבוה או ששתין לתוך עפר ס תחוח (פירוש קרקע שהיא בתולה ולא כבוש על גבי חרס חלולה)

יד יותר שלא יאחוז באמה וישתין אם לא מעשרה ולסמה מפני שמוציא שכבת זרע לבטלה (יב) ואא"כ הוא יד נשוי ויסורות חסירות ליזהר אפילו הנשוי:

טו אפילו מי שאינו נשוי מותר לסייע בבציס:

יו ס לא יהזר לנשוי לאחוז באמה אא טו להשתין אבל להתחכך לא:

יח (יג) התפשחה נקביו עובר משום כל תשקצו:

ד דיני נטילת ידים וכו' כ"ג סעיפים:

א יחץ ידיו (א) א ויברך על נטילת ידים: (הגה ויל"ג גם אחר יגר

ויריך ליתן עם לחתו דלא כתם שעות הס"ע ח"ב מת"ג בלבל הפתו לחין לקיש בדבר כללע"ד נכון: (ה) ון הכותי: פי' מקום שיכ שיולו לרחות ומ"ם כתן יסב ופניו כלפי הקדש הר הבית ומסס ולילך לחן יכולן לרחות ומ"ם כתב מס שם שהוא מדברי רמב"ם פ"ו מה' בית הבחירה ולא דסב"ח כתב מס שם שהוא

ז ס המטיל מים (ח) מן הצופים ולפנים (פי' מקום שיכולים לרחות משם הבית ומשם והלאה. חין יכולים לרחות (רש"י) (לח) יכב ופניו כלפי הקדש (לח לכסון לו לדרום) או יסלק הקדוש לצדדין; ח כשנפנה בשדה אם הוא אחורי חנדר יפנה מיד ובבקעה יתרחק (ז) ער מקום שלא יוכל חבירו לראות פרישה: ט לא ישב בסהרה ובחוזק ולא יאנוס לרחוק עצמו יותר מראי (ז) שלא ינתק שיני הכרכשתא: י לא ינקוח (ח) ביד ימין: יא ח"ל לא יקנח בחרס משום כשפים ולא בעשבים יבשים שחסקנח בדבר שהאור שולט בו שיניו התחתונות נושרות ולא (ט) בצרור שקנח בו חבירו מפני שמביא את האדם לידי תחתוניות: יב ובעשיו שבתי כספות שלנו ליכן בשדה נהגו לקנח (בחרס יא וכן נהגו לקנח) בדבר שסלור שולט בו ואינו מזיק וסוק חני עפי' עמת דבר: (תוספי תענית פרק המוליא) יב ס יפנה בצניעות יב בלילה (י) כמו ביום: יג ס לא ישתין מעומד (יא) מפני יג ניצוצות הניתזין על רגליו אם לא שיעסוק בסקום גבוה או ששתין לתוך עפר ס תחוח (פירוש קרקע שהיא בתולה ולא כבוש על גבי חרס חלולה) יד ס יותר שלא יאחוז באמה וישתין אם לא מעשרה ולסמה מפני שמוציא שכבת זרע לבטלה (יב) ואא"כ הוא יד נשוי ויסורות חסירות ליזהר אפילו הנשוי: טו ס אפילו מי שאינו נשוי מותר לסייע בבציס: יו ס לא יהזר לנשוי לאחוז באמה א"א טו להשתין אבל להתחכך לא: יח (יג) התפשחה נקביו עובר משום כל תשקצו:

ד (א) ויברך עכ"י. לפי מאי דקי"ל לפילו עשה לרלוו ועומד להתפלל ליט מברך עכ"י ופסחינן מברכין ג"ל הטעם כת"ם הרשב"ץ דבבוקר מיוחד לנקיות הגי"ו וע"ע כ"ל: (יג) התפשחה נקביו ס'. ובקטנים משום כל תשקצו ומשום שלא יהיה עקר: וס"ל דלילה ולא מחדת חסידות בפירוש הב"י וע"ע כ"ל. לפי שידים עסקניות הן ות"ח שלא נגעו בלילה בשבר התטוקה לכך תיקנו ברכה קודם שיקרח קריאת שמע ויתפלל כ"כ

כ״ב הלקט. והרשב״ם נתן טעם דבסחרית נעשה כבריה חדשה של חדשה לברים ע״כ תקנו נטילה בעת הסיח ואע״ג דנטילה היא על הלכלוך דהויטו כלי וכתחת ח״ל כתן כלי אלא לכבודו הוא להמתין עד הבוקר כדי שיכירו לתו להודו ולעז״ת תקנו כל ברכו. יעקב כל ההולך ד״ח בלא כע״י שחרית חייב בתוך שלא יגע במלבושיו עד שיטול ויגמ׳ לה משמע כן עסי׳ מ״ו. ובברכות דף כ״ל אל תעול תלוך שחרית מיד השמש ותלבש. ומשמע בכתבים שיברך ע״י תכף ותח״כ יעשה צרכיו ויתאר תפר יגר. ול״ל דעתו לעשו צרכיו תחל כדי לברך ולא תכף כדי לגתת תן הספק ד״ח דמברך ח״י בלא עשיית צרכיו ומכ״ם לס צריך לנקביו אסור לו לברך. תתרינן בגמרא רותן חדם פניו ידיו ורגליו בכל יום מעום כבוד קונו כ״ב הרמב״ם פ״ד מהל׳ תפלה וכ״כ בהגמ״י: ב ולפי׳ הטעם הותיל וקודם נע״י אסור ליגע בנקבים לסחתן ולפתתן ועכשיו מות ליגע מברך אחר יגר (ד״מ) ול״ל מעום דטעם כבריה חדשה כמ״ש: ג סי׳ קס״ם. כוונת רמ״א דדוקא מים שנשתנו מרחיקן בו טעמה בסם מלאכה המותרים בסימן קס״ם: ד כתרים. ולפי׳ כלי וכח גברת חיוב מעכב ומברך כמ״ש סי״ן: ה דלת מברך ולכוש כתב לברך על נקוות ידים וכמ״ש סכ״ג עמ״ש ולפשר דמיירי כתן שחין רוחה להתפלל עתה וג״ח מסק לטעמיה מרחיקן בו טעמה בסם מים ג יקדה לערן עליה. ו לח כלי. פי׳ בדעבד היכח דח״ל בע״ח לחבל היכח לחפשר טוב להקפיד עמ״ש ס״ח. וביזוב ג״כ חיוב מעכב (ברכת חברהם ח״ב) וע״ש ח״ט מסי׳ רפ״ח עד סי׳ רל״ה: ז כלי. חבל ע״ג קסימן חסור עסי׳ ק״פ ס״כ. כתב בסד״י שטוב שיהא כלי התחתון מחוסן חתן צריך ליטול לח מלמעלו ויגביה למטל. וכתבתי ח״ל לח יפפוך על יד לחדג״פ ולפופי לח לחלמעלו ויגביה למטל. ובכתבי ח״ל לח יפפוך על יד לחדג״פ ולפופי לח פ״ח ע״י יתין ופ״ח ע״י שמחל ויטלם עד פרק חזהוב. ועדי לפשוט הספות לקבל הטהרה כתי שרוחה לקבל דבר ויגביהם כנגד הרחם ועסי׳ תרי״ג: ח לח יטול. פי׳ שלח יפפוך לו על ידיו חבל להבו לו מים מותר וכ״מ בב״י בסם הזוהר שהטעם משום והזה הטהור על הטמא: ט ולתפלה ויזרך עלי׳ כ״מ סכ״ג ועתם ס״ק: י בשלם מימות. והיכ בעבר דקחת קחת חבל ע״ג קסימן חסור עסי׳ ק״פ

חזרי להו והכי לתריני ניהו וכ״מ בחולין דף כ״ה ובע״ח דף ת״ו:

ופשוט דלח בעי״ת שהח דלח נרע מלרור בסכ״ג ועסי׳ קכ״ט דלח כע״תוסי׳ ק״ס סי״ב: יא ולהטעיר דבעיור לח חייסי שנגע במקו׳ ממוקף וגם לח נעשׂ בריה חדשה: יב בלח ברכה וכ״ח כתב דיברך משום דלח פלוג רבנן והוכיח כן מתשובת הרח״ם ות״ת מיהא דחיה כ״ב דהרח״ם סובר דלחף לתפלת המחה צריך לברך בנטילה ול״ב ה״ג תע״ם שלח הגיעו זמן תפל׳ כיון שסופו להתפלל מברך חבל לדידן עיקר הטעם משום בריה חדשה חח חימו לח בעי׳ כיון: יג רוח רעה. הכח לח נקט לה׳ התפלל כמ״ם סעיף ג׳. דודחיכיון שקידם ידיו פ״ח שוב לח נקט לקדם ידיו שנית חפי׳ יפן שנית דפעמ ח״נ בעשה בריה חדשה ולח כ״ם לח״ם שפפק הוח משו ר״ר ולכן חפי׳ יפן שנית ח״נ ברכה דלר״ר ח״נ ברכה: יד יפן ביום דוקח״ם נסמין (לקמן סד״י): טו שלח ליפן. וכתבתי ח״ל ביום

כ״ב מים חפסולין לנ״ל לסעורה כשרי. לנ״ל יש מי שאומ׳ דלא מברך עליהן היינו ברך. עי׳ אבל מברך על נקי׳ ידים ר״א דיברך עי׳. אם לא רמקנ׳ ידיו בצרון או בעפ׳ יברך על נקיות ידים (מורי ב״ה כתב בשם הרוקח בשם שאר פוסק׳) ס״ם לתחלה יחזו אחר מים בשרים ואחר כלי. כמו נ הפעורה. ני אדה ת להתפלל מנחת ושרית: ערבית אם עשה צרכיו ונטל ידיו מברך עי׳ אבל כל היום בשעשה צרכיו א״צ לברך א״א אשר יצר דלא הקנו עי׳ כי אם לסעורה ולתפילה (הרא״ש פ״ם הזהרות) נ יקדה לערן עליה. מים נ מעמי ההולך ד אסות בשרירית קור׳ שנטל ידיו חייב סיהה (הולעת יעקב בשם הזוהר) ע״כ יטול ידיו קנה קורם שילך ד״א אפי׳ קור. שילבישו חלוקה ואח״כ שלבשו כראוי בעיקר: ד ג״ם בכיל ונטול פתחלה ידיו הימנ׳ בידו השמאל׳ ואח״כ ידו הישמאל׳ בידו הימנית יעשה ג״ם ולא ג״ם רצופים ידו הימנית בין ידו השמאלי (כ״כ בכ״י ס״ע ע״ם הקבלה האמת) בפעם ג׳ (בהגה האר״י ז״ל) שלא יעורע הרוח רעה כ״א ע״י נטילה ג״פ בסירוגין דהיינו שישפוך תחילה על יד ימין פעם אחר ואחר כך על יד שמ׳ פעם אחר ככה יעשה ג׳ פעמים ובספר מצות שמורים נתן טעם בוה ע״פ הסוד ביחוד את הנשים כי רוב הזיקון מאכלים שלנו הם על ידם ואם לא יורע הטומאה מעל ידיהם ישמאר בידם את המאכלים. וידיה פיו וחזן בתעני׳ ציבור אסור להדי׳ פיו וגביה ידיו כנגד ראשיו ומשוש כפות ידיך כמי שרוצה לקבל פ״ו דבר והוא

עטרת זקנים

כרחוים. ס״ם דמעם קט. ס״ם קח. ס״ם נפרש״י. ע״ש. נ׳ נעשה רס״י. ס״ע. נעשׂ רס״י. ס״ם ג ס״ם הגרי״ם ס״ם. רמכלה ורפ״ת ווזכר ס״ם. ויטל כשפוך ויחתר חיים על מחיי ס״ם כיום. ס״ם גזוזר ס״ם ס׳. מקו׳ של פסוק ויכר יוסף. את חיים ס״ם כם. ויטל ס״ם נחשונה הרשנה ולי נעשה קפוד. עי׳ נעשה. ס״ם זה סם כ״י. גם נעשה רמ״ם קלוחות חיים ר״י ס״סוכה כז ווזכר רים פרשת ויצם

ביום ועסי' ר"ל ס"ח וכעמיק סתלך מביח שבשב"ים ליתן ביום ועסי' ר"ל ס"ח ב"ח ליתן. ג"ע דלא מצית אם כן תלת על התערוכים וגם לכ"ע אסור ליתן ביום אחר כ"ם סי' ר"ל ח"ב דלא לחילו כלילה הוה מחר כמ"ש הרב"י משם הזוהר וכברכו דף ג' ח' בהדיח עד חצו' לילה הוה מתעסק בסוס והוא ס' בשתי והא דתניין דהיה לו כמר לתתעורי' מסכתי היינו אם הגיע חצות תוך הס' כשתי דקתני היה יתן כמה פעמי' ע"ש. ס' נשתי בחצות לילה הרחשון ול"ק דק"ל למ"ד ליתיר ג"ח כתב הרב"י דוד הוה מסר וכו' אלא שבעל בפס יחמיר לעצמו ול"ק דקתני ונגמ' פ' היתן וכו' פי' דלא יחמיר בעל בפס חלא ביום: יז במיט: ולא במידי דמיקלי (מרדכי) ח"ל ג"ם (סד"מ): **יח** מבית הכסא: ירחץ תנן כמו בשחרית (שם): יט מנעליו: פי' בידו: כ בין המתים: היינו בית הקברות (תשב' מהרי"ל סי' ד"ג) וכתב שיש ליזהר קוד שיתפלל על הקברו' ורוחלין שנים בשובו לחלר כ"ה שהמדיש תנון החוברים ויש לו' נם הפגים ע"ל ע"ש: **כא** שנגע במת: ומתוך דחס הלך לחלל מת ח"ל נעילה מיהו נהגו ע"כ ליעול לחפילו נגמם למת ח' וה"ם ח"ר חילון לוחו: **כב** שיתפלל כליו: לחפילו לח נגע בכנה שלח מלת: **כג** אין לחפיל' מוקד ליגע בילו על הפתק הפקר קוד"ו וכלוחרו עד שחזיק (ג"י סי' ל"ב בשם כל בו ום' הירחים): **כד** או בעפר: לו בקורה (ב"ח) בין שהם מלכלכי' בין שהם בפסיח הדעת (טור סי' ל"ב): **כה** על נקיות ידים: ל"ע דבשם קנ"ע פסק דלעולם מפרך על ל"י ופ"ת כחשו' רשב"ח שיתן קל"ח וכסיתן תשלה ע"ם דעיקר הלימוי ליעול מן הכלי ולכן יש לחו מכרכין על' לחפלת מנחה משום דדי בנקיון עפר וח"כ לחה פסק כחן על נקיות ידים. עי"ש ס"ח ועסי' ח' ס"ו: **כו** קודם נטילה. דשחס ידים חינן פסולות לברכה דחברי מברכין על הנרו' וח"ל ל"י: **כז** ערו'. שיפסחת ידיו מעופף בנגיעת בי' הסחרים כמ"ש סעיף ל"ח: **כח** שיקוח חות'. בלחורו' ובכל מידי דמיקוח (כ"ו בשם"ל סי' קנ"ג) וח"ת בקומו יחמיר מודה חני לפניך מלך חי וקיים שהחזר בי נשמתי בחנולה רבה חמונתך באין בי פלינה קודש בי. כשאומר ב"ה ב"ש יפי' שית' ברוך מעצמו ואינו צריך לברכתו ע"ש בחורכה: **ך** א אשר יצרו. ויאמר אי אפשר בציר' חתת אי כי הפלח נגזרה בן אין:

באר הגולה

תוספ' ר"ה שם בסוף שפרש ובכל כו' סי' כג בשלחני סה בגרסת בשחרי"ת בפי' ג' שם בפסיקים קיב לשנף קנ"ג חפוכה הרב קנ"ח בגרסת פי' ירחים בסוף כרכות פרק חמישי דף נ"ג ע"ב ובשבת פ' כירה דף מ"ו ע"ב ובמגילה פ' בחרא דף כ"ח ע"ב ובמו"ק פ' אין מספידין דף כ"ז ע"ב ובכתובות פ' אלו נערות דף ק"ג ע"ב ובנדה פ' בתרא דף ס"ג ע"ב ובחולין פ' בכור שור דף ל"ז ע"ב ובערכין פ' שני דף ל"ג ע"ב ובחמורה פ' אלו מומין דף כ"ח ע"ב ובכורות פ' בכור שור דף ל"ב ע"ב ובזבחים פ' כל הזבחים דף ק"ב ע"ב ובמנחות פ' שתי הלחם דף ל"ב ע"ב ובחולין פ' כל הבשר דף ק"ה ע"ב ובבכורות פ' בכור שור דף ל"ב ע"ב ובערכין פ' שני דף ל"ג ע"ב ובתמורה פ' אלו מומין דף כ"ח ע"ב ובכריתות פ' חמישי דף כ"ז ע"ב ובמעילה פ' תמיד נשחט דף ט"ו ע"ב ובתמיד פ' תמיד נשחט דף כ"ח ע"ב ובמדות פ' אחד עשר דף ל"ג ע"ב ובקנים פ' קן דף כ"ב ע"ב ובתמיד פ' תמיד נשחט דף כ"ח ע"ב ובמדות פ' אחד עשר דף ל"ג ע"ב ובקנים פ' קן דף כ"ב ע"ב

עטרת זקנים

כן מקשע בכ"י: בנשיב' ירים רפ"ע' על שמואל כמאמר הזוהר פ' הרומה: עיין בלבוש ובפגרו' דוד: כחוב בסדר היום פיד אחר חנטילה ברוך ולא ישתין על הנטוב ירים: כחב הרשבא אם הוחב ידיו בישול ג"כ בסקומות מחולפות בשעת הדחק יצא: ס"ע ס"ח צריך להזהר בחפלה או באכילה כו'. ל"ע ש"ש שם מלמולי ד"ה כי ובזיעה ש"ש בו סכנה שהוא כפס הסוח הוץ. פזיעה הפגים (אע"פ שאין ראיה לדבר בזעת אפיך חכל לחם: (בי"ד סי' ק"י): **ה** א"ברין בברכות פי' חפלות פי' בחזכירו שם אדני בדין אל קריאתו ובחבתו וקריאת השם בקטן החרש הנו"ן ולא בפחח כי שבנגרות הקטן יחיה מנין ה' אחד מחסר שמו משוא פ' בקטן ויאריך מעט בקטן שיחת הנו"ן כדי שישכל לחשובב בלבו אחר אשר ע"ז מורה הקטן ו: ובחזכירו אלהים ב' כתן שהוא בעל כחוחו כלם: מזונחו להרץ משמעות הרי"ו שבלשון אלהים: אם שניהן באיז ברכה לבטל אמור אחריך בישכמל"ו: ויקרא אל"ף ש"ל ארני בחסף פחח ח' אבל בישעיה קורא השם בכחיבתו כנון ארני שפחי או לעולם ארני: וביוצא מזה יקרא פחח חחת אל"ף וח"ו לקרות פחה חחת הנו"ן לפחח חשאת רובן כי פחליך קודש ביהול. כישאומר ב"ה ב"ש יפי' שית' ברוך מעצמו ואינו צריך לברכתו ע"ש בחורכה: **ך** א אשר יצרו. ויאמר אי אפשר בציר' חתת אי כי הפלח נגזרה בן אין:

בדי (יב) שלא ישתום פתם מיחה: (הגה וכמדחית יו"ט פ' אין מסחע דדוקח ביום היה מחזר: (דמרי עלמו ועיין בב"י)

יו"ט נוחנין לרחוץ פיהם שחרית מפני הירידין שכחוך הפה: מבית הכסא: וכבית המרחץ: והנועל צפרניו: והחולץ מנעליו: והנוגע ברגליו: והחופף ראשו: יו"א אף החולך בין המתים: ומי **כא** שנגע במת: יומי **כב** שפפלי' כליו: והמשמש מפחו והנוגע בכנ' והנוגע בגופו בידו: יומי שעשה אחת מכל אלו ולא נפל אם חלמיד חכם הוא חלמודו משחכח: ואם אינו ת"ח יוצא מדעתו:

יט המק"ז דם מהכחפים ולא נפל ידיו מפחר שבעה ימים: המגלח ולא נפל ידיו מפחר ג' ימים: הנופל צפרניו ולא נפל ידיו מפחר יום א' ואינו יורע ממה מפחר:

כ הרוחץ פניו ולא נגבם יפה פניו מחבקעות או עולה בחן שחין: ורפואתו לרחוץ הרבה במי סילקא:

כא יצריך ליזהר בחפל או באכילה(ע"ל סי' ל"ב ס"ו (יד) ומי' ק"ם"ד) שלא ליגע בשוק וירך ובמקומות המכוסים בארם לפי ש"ש שם (מו) מלמולי זיעה: (מלמולי זיעה פירוש שיהיה בעין שעורים קטני' וכן שלא לחכך בראשו אבל מקומות המגולים בראשו ובפניו ומקום המגולה שבזרועותיו **כב** אין להקפיד:

כג יאם אין לו מים יקנח ידיו בצרור **כד** או בעפר או בכל מידי רמנק' ויברך **כה** על נקיות ידים ויועיל לחפלה אבל לא להעביר רוח רעה שעליהן:

כו לא תקנו נטילת ידים אלא לק"ש ולחפלה אבל ברכות רשחרית יכול לברך **כז** קודם נטילה לאא"כ הוא ישן על ספתו **כח** ערום שאז אסור להזכיר את השם עד שינקה אותם:

ה כוונה הברכות ובו סעיף א:

א יכוין בברכות פירוש המלות כשיזכיר השם יכוין פי' קריאתו בארנות שהוא ארון הכל ויכוין בכתיבתו א ביו"ד ה"א ב שהיה והוה ויהיה ליוהכוירו אלהים יכוין שהוא תקיף בעל היכולת ובעל הכחות כלם:

ו דין ברכה אשר יצר ואלהי נשמה ופירושיו ובו ד סעיפים:

א כשיצא מבית הכסא יברך א אשר יצר את האדם בחכמה שבריאת האדם היא בחכמה נפלאה ליו"ם על שם שחנוף היחה לנוד מלא רוח והוא מלא נקבי' כרלקמן בסמוך ליו"ם בחכמה שהתקין מזונותיו של אדם הראשון ואת"כ בראו (א) וברא בו נקבים נקבי' חלולים חלולים לפי' נקבים רבים כנון פה וחוטם ופי שבעת וגם ברא בו אברים רבים חלולים כמו לב וכרס ומעים. שאם יסתם אחר מהם. ב כלומר שבנקבים יש נקב אחד שהוא הפה שכשהוא בסעי אמו הוא סתום וכשיוצא לאויר העולם הוא נפתח ואם כשיוצא לאויר העולם היה נשאר סתום לא היה אפשר להתקיי' אפילו שעה אחת והאברים החלולים אם היה נפתח אחד מהם לא היה אפשר להתקיים (ב) אפילו שעה אחת. ויוד יש לפרש שנבול יש לארם שיכולין נקביו ליסתם ולא ימו' וכיון שעבר אותו הנבול אי אפשר להתקיים אפי' שעה אחת וכיון שבכלל הנקבים הם פי המבעת ופי האמה ובכלל האברים החלולי' שאם יפתח אחר מהם אי אפשר להתקיים הם כרס ומעי' שפיר הוי שבח זה מענין עשיית צרכיו ואפשר עוד שמאחר שאם יוצא לנקביו ביום'ער שאם עבר הנבול יומות בכלל שאם יפתח אחד מהם הוא. והוי שאם יפתח אחר מהם

ובתשובת ר"מ מלבלין אי' שאם כשהכיר בחלוף דל"ת יקרת בענין שלח תחת סברת הפח"ח ניכרת ע"ב בשם ליוני: **ב** שהיה. כי מעיו ומ"ע במקום היו"ד ע' ת"ט פ"ד דסוכה:

ז א חלולים. פי' לחיכים חלולים ולח יחסר חלנים דבחלל לח שייך בריחה: **ב** כלומר. מ"ש להחקיים לפי' שהיה ר' וקשה ליה לחלם סותם פי הרבה שנוח ולזה קחמר כלומר וכו' אבל מנהגנו שלח לומר לחילו שהיה ר' כמ"ש הר"ח וכ"ח בחגודה שכחב שיש גו מ"ג חיבות ומשמע מי לגרים וירוע לפני בסח וכו' ול"ג לפניך וע"ש וכבחיבים כחב דים בו מ"ח חיבות:

עמי' תשוי' וח"כ ב' הגי' נכונים ואין למחוק שום טעות המלמ' מתלמ' ההעתק: (ג) רופא חולי כל בשר. בגמ' פריך מהי תקנתי' ומשני' אמינה תלת לי' ליומא רופא כל בשר וכן הוכיר שם בפ"ח דשבת וח"כ אין לגרוס רופא חולי כל בשר אלא ברי"ף אלא דבתר הכי איתא רופא חולי כל בשר כו' וכן בי"ל ולא גרסי' הר"ם דקוקה כאיתא' רופא חולים מתמיע דכ"ע הם קיצרי לגבי כאיתא' רופא חולי כל בשר הוי פי' אלא יתעסק המבקש בשר פסולת כל בשר בטבעו דהייט עיכור בשר פסולת כל בשר והוא החולי רק שהי' הוא מבטלה מח"כ כאיתא' חולים יהיה תמיעות על התפיס שהם חולים ומדברי ד"מ משמע סי"ל רופא חולי כל בשר ומ"ח ז"ל כתב בשם הי"ל רופא כל בשר ואומ' לפי שהרי המסחרות הם שפיר והלילה למחוק ר' מהם ולהניח כמו שניית אלא כל' יפלו על מה שכתוב: (ד) יש מהגיון להתחיל כו' מעת מחר שהברכו' החרות אין לנו מברכין אותם מיד שכתב לבטילה ומיניה אותם לב"ה מדהכא גם בט"י עמה' וכבי שפרד כ"ל דלי' צריך לעולם להקדימה עובר לעשייתן כדין כל ברכ' מצו' אלא שמתחילין עד אחר הטילה דנברת לא תחי אבל האחרו' שהם ברכות הנהנ יכול להתחיל אחר עשייתן. וכתב נד"מ שהוא נקי מכבני שפרד: (ה) ואפילו בבה"נ כו'. היינו מה שמנהגי רוב הזמן עם להתפלל סליחות קודם אור הבוקר בימי הסליחות ושם מהכרי' כתם פסוקים ואחר כך מברכים עלי' והתורה. ולענין ברכת התורה יש ליישב דאותן פסוקי' ל"ש אותם שלא דרך תפלה ולא בתחיבו בהם בברכו התורה אך לענין כ"י שמפסיקין בהפסקה כזאת ל"ש ליישב וביותר תמוה שם כבר עשה ברכיו קודם הבוקר ודאי הואיל לברך אז עלי' ואחר יגר שם כן היאך יברך אח"כ שניית. וכד"מ כתב ע"ז ואי איישר חילי אבטליניה שלא לברך אח"כ בה לישב קלת ומיסיק והרוצה לנקוט ידיים יש לחוץ אחר גמר הסליחות ויטול מים ויפסיק ואח"כ יוכל לברך עם הצבור ואפילו בזה יש לפקפק כלקמן סי' ז' סע"ב: **ונ"ל** ללמוד זכות על הש"ץ דסליחות שהם שברך שניית הוא להוציא את מי שאינו בקי בברכות ואינ"ג דאין שם בקי כ"כ מי שהיה בקי מ"מ שפיר עביד וכמ"ש בי"א בסימן קנ"ד בשם תנורהרם בשם הרא"ם בענין חזרת הש"ץ התפילה בר"ה אף שכולם בקיאים דמיעקרא לניקמן בסביל לספק שמא יהיו קלת לוקים בקיאים ע"מ ואל כאן אלא שהקהל שוניים אחרינו ברכת עלי' אין להם על מה שיסמכו כיון שברכו אתמי ואתמי יכרכו שניית ואתי אלא ברכו תחלה הוי הפסקה גדולה וא"מ יותר טוב אלא יברכו תחלה ממה שיעשו ברכה לבטלה וזה פשוט בכל':

ז (א) **מו"ה** מתפלל. דקוקה בשחר מקדו כן קודם התפלה משום דהיכ פעמים יהו נוגע במקום מטונף ולרשב"ם משום דהוי כברי' רחמנא: (ב) לריך לברך ג"פ ובו'. כ"כ ב"י בשם רבי' הגדול מהרי"ח בשם ר"ח בשם גאוני וליכ לה מדמיינו בתפלה טעמולה אח"כ מתפלל שחרי' מתפלל שחרית ולא הוי הפסק כלל ואפי' דשחרי תפלה שהיא במקום קרבן ושריך גו תפלמין לכל אחד יברך ברכת הודאה יוצא בהודאה' על הרבה פעמים מידי דהוה לאוכל דשתו יוצר ואכל דשע"י פעמים ג"כ בלחי בסי' קע"ח: ומכח קושיא זאת כתב מהר"ם ז"ל שאחר מהרי"ח ז"ל מלובלין ואחר עלו"ז הפסק לא שייב לי' לומר לח"ם ול"ע פסק לחין לפסוק כסעי' זה: ותמהתי מאד היאך רחוי לחלוק על גאון והא כתב בעה"מ סימן כ"ה שאין לחלוק על גאון ובפרט מרביו הגדול מהרי"ח הביאו בשם ס"ח והכי' קבעו בש"ע וקושית הגי' ל"ל שחרית קושיא דודאי בתחלי כ"ה שאחרך פעם ח' דמ"ל כגי' אלו כבר נתעכל המזון במעיו דהיינו שהוא רעב לאכול פעם שניית ודאי כבר חלף הלך לו החיוב של ב"ה אל בעודה רעבה ואין לזה תפלתו לומר לה תפלה אחרת ולא התפלל אותה אין מתפלל מנחה עתים כדאיתא ר"פ תפלת השחר

ב חולי. וכ"ה בשם רמ"ם ומ"ש בתשו' חולי תק רופא בל בשר וכ"מ בתוספתא. ד רומני. וכבוטות כתוב דהשמה בהגיה מרוחנית המתלבל והנוף בשכה מעמיות התחבל ומכתו זה קשורים זה בזה ע"י המחלב: ה להמתין. קבלה מר"י חסיד היולת מביתו לב"ה קודם שיתפלל יחמיר פ' שתעבר (מ"מ):

ו לברך. ודוק כשהולך מיד לב"ה (ב"ח) ובע"ה כתב דאותן שתומרי תהלי קוד' עלי' לא יפה הם עושי' דהוי הפסק גדול ע"ם ועשה' מ"ל כתב הלבוש שתומרים שתומרים תהלים יחמרום קודם התפלה ע"ם הטעם: ז לא נהגו. כתב בד"מ ואני בעיני מהגם שפרד וכ"כ מהרי"ל בתשו' שנהג לומר בסליחות ערב בקומו. וכתב בע"ה שם ראוי יברך בביתו קודם התלים ואח"כ יברך בב"ה לאויא מי שיהו בקי. ואח"כ מעכשיו כלם בקיאים מ"מ תקנת הקדמונים לא זזה ממקומה ע"כ. ול"ל דלדוקא נבי שתוקע בער' תקנת קדמונים ז"ל הוא ועוד משום קדושה כמ"ש סי' ס"ט בשם הר"ם לגבי הברכות הללו נתקנו לומר כל ח' מיד בביתו אלא שמוהגין לאומרם בב"ה וכב"ח סימן קע"ו כתב שהוא תיקון שיאומרם הש"ץ בב"ה ויש שהיו אומרים ע"ם. ואם כן למה יאמר ברכה לבטל' בתקו' שחין ע"ה ואפי' לת"ח סי' ס"ט דאותו שמעו יכול לפרוס על שתיו לחי אלא שתיו שאחי התם דאבירו שומע כעונה ויוצ' בברכתו אבל הכא בלא' מברך לעלמו וח"כ הוי ברכתו לבטל' ס"ת בד"ת בכתי בימי הסליחות רחוי לברך עלי' קודם הסליחות ותימה למה נהגו לברך אח"כ פעם שניית וי"ל דאפשי דס"ל דלריך נטיל' שניית ות"ת אינו נהגו דאי"ז סי' ז' סי' לדוכו' ע"ל אי"כ ס"ל דאסור לברך שניית בלבור ואם אין שם אדם שלא ברך לה יאמרו הברכות כלל כמנהג ספרד. וזכ"ם לפי מ"ם ס"ם זה דאין מכוונין לנאלת: ח ברכת התורה אינה ברכה הסמוכה לחבירתה ולכן רבאי לומר בבקר בקומו עד אחלי נפשה ובב"ה יתחיל אלהי נשמה (טור) והב"ח כתב דמ"מ יאמר תכף אלהי נשמה כמו תפלת הדרך סימן ק"י ס"ו וכ"כ הלבוש. וע"ה כתב לומר כל הברכות עד לעיני ישראל משום דעל"י קאי דוקא על תפלה ע"ם ואינו מוברח גם לר' אי' לרבנן קשיא' דעבדי הכי דהא בעינ' לומר מחלה כל הברכות ואח"כ עלי' ומשמע לפי' אינו מתפלל תכף כדאי' דף ל"ג גבי רב וכתב בסד"י דהמשכים לקום ויברך לישן שניית יאמר אלהי נשמה ויתפלל תכף וכו' בלח אחתימה וכסיקום שניית יאמר בחתימה דהאי ל"ת לפי' כיום כשיקום יאמר אלהי נשמה כמ"ם סימן רל"ח: ט עומדין. כ"ל שעומדין בן כדי לעטות ל' תמיים וכדי אחיתת בוחר חדש ובתשו' מ"ע ס"ל: שלא ללמוד. והלבוש כתב מפני שרוב פעמים אין עשרה בב"ה ואין הש"ץ מניח בפתוח מי' ע' סימן ל"ט ס"ד בה"ג:

ז א לברך ב"פ: והב"ח כתב דברכת הודאה היא וסגי בפעם א' כמו שהוכיח ב' פומבדיתא ב"ח על אחיזתו וכ"כ בשלה בשם רבו ע"ם ויש להקל בספק ברכות ועסי' קע"ו סי"ב. וכתב בם היכל הקדש היוצא מבית הכסא לריך לעורות עליונ' ב' וכ"כ בד"ת ומיהו דוקא ברוחץ רע השחרית אחרי בת תורין היא ומקדת על ג' פעמים וא"כ אין לחוש מהאומר:

יתעטף

ב ברכת אלהי נשמה אינו פותחת בברוך מפני שהיא ח ברכת עיין ההוראה וברכו ההודאי אין פותחות בברוך כמו שמצינו בברכת באכל הנשמים: ד יש נוהגין שאחר שברך א' ברכת השחר וענו אחריו אמן חוז' אחר מהעונ' אמן ומברך ועונין אחריו אכן וכבר' הוה ט עושין כל אותם שענו אמן תחלה ואין לערער עליהם ולומר שכבר יצאו באמן שענו תחלה מפני שהמברך אינו מכוין להוציא אחרי' ואפילו אם היה המברך מכוין להוציא אחרים הם מכוונים י שלא לצאת בברכתו:

ז דין לברך ברכת אשר יצר כל היום אחר הטלת מים ובו ד סעיפים:

א כל היום כשעושה צרכיו מבין קטנים בין גדולים מברך אשר יצר ולא על נטילת ידים אף אם רוצה ללמוד (א) או להתפלל מיד:

הגה כיו ידיו מלוכלכות בשפשף בהן ח"ב מיטו מברך על נטילת ידים: (סמ"ג סימן כ"ז מ"ש):

ב א השיל מים ולא שפשף אע"פ שצריך לברך אשר יצר אין צריך ליטול ידיו ב אלא משום נקיות או משום הכון:

ג ג השיל מים והסיח דעתו מלהטיל מים ואח"כ נמלך והטיל מים פעם אחרת (ב) צריך א לברך ב' פעמים אשר יצר:

אין

באר הגולה

יברי' דוד סמוהרסם פסם בנתי כפי רש"י עשרת"ם סם כ"כ בפי כ"ה בשם קרוי' יקור אחוזי' בנתבות יד מו ופסחים קנ לפתור בשם מהרי"ו מולן למהג בשבת בשכבו בשם רש"י בפי ר' פ' ירחמיאל בשם קנ' מהרי"ו בשם מהרי"ל ור"ת בשם בשמו ובמהג לכבי מוי פ"ה מה. בניחת פשור ופסח"ם בשם גאון

עטרת זקנים

ב ברכת אלהי נשמה צ"ל אחרת נפלת שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים ע"כ אין לומר אתה נפחת בי רק אתה נפחת ואת משמרה בקרבי כי לא נאבד נפיחה רק באדם הראשון אבל לזולתו בנתינה שנ' נותן נשמה לעם עליה ע"כ:

ז א השיל מים ולא שפשף כו' אפילו נ"י. לא צריך וכן בשם ג' הברים צריכין נטילי אחרית ההולך מן הסת וכן המהרש והנשקל צפרניו והורלין מגעלין והנוגע בראליו והרופף ראשו והחורב ביתו (מרדכי נכתות) ע"ש לעילם ר' סע"ת שהשב עור אינו רבריהם שצריכין נט"י ת"ה:

לקוטי פר"ח

סימן ב'

סעיף א מי מתניתין מלכלכין מלכלכין חח"ז מרדכי מהרי"ו חסכת ניחוזי הוריו"ז פרק בתרא ד' הפוכל תנכנע בתוב ותוכל מחזיר ניחוזי מחזיר החח לו הקורא כתב שע"ב פקנר חסכת ניחוזי: סי"ו אמור וכוי"א ילך ר"א אפוה בנילוי הראש כל כך סימן ל"ם ח"ח לה הכ"ה סי' ל"ח וסיין בכ"י סימן ח':

סימן ג

ס"א כשנכנם לביכ לה יכנס וסביב לחחוריו לו לפניו מלח לנדלון מם דרך מרן ב סי"ב סי"ב ח"ב ס"ח

סימן ח

ס"א ויברך מעומד עיין בחשובת רמ"ע סי' כ"ב: ס"ח והאחרים יענו אמן עיין בקור וכפי סי' ר"ל ור"ם:

סימן י

ס"ב מלבושים וכו' וקפטניים וכו' בחב הכ"י לקעמת מנוס מחוצים מחם וכוי בכחוב וקנה לנוס מים כפ"ח ונם כתב פעם לפרישי"ם ולח מיכה חורם אלח בפעמי לכנין הקטר וכחוב וקנה לחם כן עליחות אלנו מל מנה וכיכי מברכין עלייכה וכוי:

סימן טו

הנה ובוקא בשליח של

ח א יתעטף וכו' מיד לאחר נט"י (טור): ב מעומד· פי' הברכה והעטיפה שתיהן יהיו בעמידה וע"ל להפרש"י ם סכ"ח משמע דמותר לברך מיושב והוא מסנה שלימה וי"ל להפרש"י ם סכ"ח משמע דאינו עושה לילה לתקן מלכלו דומיא דשחיטה כלל עמ"ם סי' תקפ"ב ואוקמ' מלישלין לאותו סביב הגוף על כתפיהן לא יצאו י"ח (מ"כ) ובכתפיהם כתוב שנריך להתעטף עד פיו כעטיפת המעילים כדי לילך ד"ל ואחר כך יתעטף החזה פנים ואחור וכ"כ בל"ח סעיף העיטוף בגוף עסי' י' ס"י: נ בעלית· וכתוב בכוונות שאחר"י היה מכסה העליה על התפילין ש"ך ועסכ"ו כ"ו דעכ"פ לא יכסה לגמרי: משיעבור בקדושין דף כ"ט שבחור שלא נשא אשה לא היה מכסה רחשו בעליה תפילו הוחת"י· ובדף ה' איתא דמי שתינוק ה' תפילו נשוי לא היה מכסה רחשו ד' ויעטוף· די"ל דבני דוקא עיטוף ועיטוף בכל דוכתא משמע עטיפת הרחש (ת"ה) וכ"ל דזהו דוק בבגד שעטוי כעין התיכה ג' מרובעת ובית האחור בחמע וח"כ כשמתעטף בחרטו כמ"ש ג"י בסם הרי"ח דדוקא זהו מיקרי עיטוף ה"ל ב' ציצית מלד זה וב' ציצית מלד זה לבל יהא הבגד תפור לן בחין כל הציצית מלד ח' ועסי' י' ס"ו· ומיהו לין קפידת כ"כ מזה לדוכ הפוסקים ס"ל דח"ל עיטוף וכ"ם לדידן דמברכין על מלו' ציצית פסיע דח"ל עיטוף וכ"כ רמ"מ סי' ק"י: ה וחח"כ· דעיקר הקפידת בשעת לביסה דהח"ל בעי היה מסירה חח"כ ומה"ט לח בעי מעומד שלח בשעת לביסה (ת"ה): ו וילביטנו· ונהגו לעשות עטרה מחיבת מצי לסיים אותן ציצית שלבעיט שיהיו לעולם לבעיט כמ"ש קרע שובה להמתן בגפן לעולם בגפן (שלי"ה)· וכתוב בכתבים האחר"י לח היה מקפיד בלביסת הטלית לשום תמיד על לד ח' כמו שנהגין הרבה· וכבוונות הגרסא האחר"י לח היה מקפיד לשום תמיד לד ח' על הרחש כמו שנהגין הרבה עכ"ל· ויש נוהגים לשום לד ימין על כתף שמאל שיהיו מסובבין וכ"מ סי' שלי"ח ס"ל: ז בציצית בשו"ת (לבוש) וב"ח סי' י"ד כתב ע"פ הלקוח לומר בפת"ח ח שלבשה· כתב בהג"מ ס"פ ג' דיה"ם שהם לחד מהעטף בציצי יכול חבירו לברך לו וכת"ה סי' ק"מ כתב מי שקורה תפילין לחבירו ברחשו משמתת לח יברך חלח הלובש וכו' ע"כ וכ"ל דהג"מ מיירי שהמתעטף חינו בקי בברכה ועסי' תקפ"ה ס"ב: ט והחחרים· ועפ"ז נהגו שיבר' הש"ץ בקול רם להוציח רבים ו"ח (ל"מ): י צריך· כתב ב"ה בעיקן תכלת קלמר להפריד תכלת מלד ח' ובלבן מלד ח' ויפה לדקדק ולעשות זכר לתכלת ע"כ ואם כן אם נשתמה לבוח ב"ה ובעוד שיפריד הציצית יתבטל מלהתפלל עם הצבור ח"ל לדקדק כזה: יא יעיין· הר"ם כתב דנהגו שלא להחר בתו' משום דלאותן פסוקים של תפלת יוסף הם במקום הרגש ולין לזה שייכות תפלתין וה"ב דכתוב' דב"ה שייך להודות על מה שקבל· ולח כבר נתעכל על לומה יוכה ויתמר ואכלת ושבעת והמ כבר נעשה העבוע כ"ל לה שייך למר שיברך ב"פחלת אם לה נתעכל עדיין ובאותן שלח נתנו לין לעשות כן לחין קפ"ל כ"כ כ"ו ביחלה קודם שיתעכל כתיצו ובדיעבד· תלית מלחת דלן שהות הוחה לאכול יכול לאכול ולין לעשות עליו חיוב ב"ה עליין אם יהיה עוד לאכול ע"כ בשעה שמתחיל לאכול שנית ה"ל כאלו אכל הכל בפעם א' כיון שהשביעה של אכילה הראשונה עליין קיימת ולמה יברך ב"פ ב"ה מתחיל בחלר יכר תתבו שנחר מלהתחיל חיום פעם ג' חל עליו חיוב לומר חשר יכר· ולפ"ז לחיל מילחת לומר לחעיל חיום עוד ח"כ כל העלת חיום לח נחשב לפעם בפ"ע ולח שייך לומר להבל יהיה נחשב לפעם ג' לחין הדבר בפחיהה שלו וכ"מ להלחית בדברי הרח"ם מבחיי ב"י בי"ד סי' ט"ו דדוקא בב"ה שנית שבת לחכול ב"ה סגי בהדחת ח' של ג' חכילות לבל מעשה הכיסוי הוח נחר הסחיבה ולריך לנחר קודם שיתחיל החכילת עכ"ל· וה"נ כתב נחר הרח"ם שחם נשחר חלח מעט יש לסמוך על הכיסוי שעשה חחר העלה הרח"ם שחם יש עליו לו חיוב ברכה וחלר כך נתחייב בציצית ויש לפשר לשלם גם הרח"ם ע"כ חייב כ"פ לומר חשר יכר ולח לחריך· דחד חשר יכר יכלה לכהן ולכהן כיון דחי' בתפלה לחין תפלה לחת עולה בשביל עלית· ובשביל התשלומין ה"ב כחשר יכר ב"ח שם"ת שם ל"ת יעלה לכהן ולכהן כיון שם שני חיובים מיוחדים עליו בכ"ל בחור ולכן כדברי הש"ע:

ח (א) מעומד· דכתיב לכם וילפי' בג"ש מעומד דכתיב ג"כ לכם וכעומר כתיב בקמה פי' בקמה: (ב) כדרך בני חדם· חע"ג דבני חבל בעי' עטיפה שיכסה גם פיו חייט מדכתי' לח תעטה על שפם לבל יעטין ציצית חע"ג דמברכין להתעטף מ"מ חייט כסוי דכתיב חשר תכסה בה כדרך מנהג בני חדם להתכסות: (ג) ובכן שיכסה רחשו בעליה· בשור כתוב ובכסה רחשו בגלוי חרחש ופ' בו ב' שלח יהיה בגילוי הרחש משלית על מנה שנריך שיכסה רחשו בציצית לקיים מנה מן המובחר עכ"ל ח"ל ד"ח לח כי מנה לשמוע דברי ב"י ופירוש מ"ח ל"ל דמ"ם רבינו הוח כפשוטו שלח יהיה בגילוי הרחש כי בלח ציצית חין חיסור לילך בגלוי הרחש דק מדת חסידות הח"ם בסי' ב' בשם הרש"ל ובכן בח' בשעת עטיפת ציצית נריך לכסו' רחשו ועל"ל ד'חדרבה רש להוציח רבים י"ח (ל"מ): יא יעיין· הר"ם כתב דנהגו שלא להחר בתו' משום דלאותן פסוקים של תפלת יוסף הם במקום הרגש ולין לזה שייכות תפלתין וה"ב דכתוב' דב"ה שייך להודות על מה שקבל· ולח כבר נתעכל על לומה יוכה ויתמר ואכלת ושבעת והמ כבר נעשה העבוע כ"ל לה שייך למר שיברך ב"פחלת אם לה נתעכל עדיין ובאותן שלח נתנו לין לעשות כן לחין קפ"ל כ"כ כ"ו ביחלה קודם שיתעכל כתיצו ובדיעבד· תלית מלחת דלן שהות הוחה לאכול יכול לאכול ולין לעשות עליו חיוב ב"ה עליין אם יהיה עוד לאכול ע"כ בשעה שמתחיל לאכול שנית ה"ל כאלו אכל הכל בפעם א' כיון שהשביעה של אכילה הראשונה עליין קיימת ולמה יברך ב"פ ב"ה מתחיל בחלר יכר תתבו שנחר מלהתחיל חיום פעם ג' חל עליו חיוב לומר חשר יכר· ולפ"ז לחיל מילחת לומר לחעיל חיום עוד ח"כ כל העלת חיום לח נחשב לפעם בפ"ע ולח שייך לומר להבל יהיה נחשב לפעם ג' לחין הדבר בפחיהה שלו וכ"מ להלחית בדברי הרח"ם מבחיי ב"י בי"ד סי' ט"ו דדוקא בב"ה שנית שבת לחכול ב"ה סגי בהדחת ח' של ג' חכילות לבל מעשה הכיסוי הוח נחר הסחיבה ולריך לנחר קודם שיתחיל החכילת עכ"ל· וה"נ כתב נחר הרח"ם שחם נשחר חלח מעט יש לסמוך על הכיסוי שעשה חחר העלה הרח"ם שחם יש עליו לו חיוב ברכה וחלר כך נתחייב בציצית ויש לפשר לשלם גם הרח"ם ע"כ חייב כ"פ לומר חשר יכר ולח לחריך· דחד חשר יכר יכלה לכהן ולכהן כיון שם שני חיובים מיוחדים עליו בכ"ל בחור ולכן כדברי הש"ע:

ח (א) מעומד· דכתיב לכם וילפי' בג"ש מעומד דכתיב ג"כ לכם וכעומר כתיב בקמה פי' בקמה: (ב) כדרך בני חדם· חע"ג דבני חבל בעי' עטיפה שיכסה גם פיו חייט מדכתי' לח תעטה על שפם לבל יעטין ציצית חע"ג דמברכין להתעטף מ"מ חייט כסוי דכתיב חשר תכסה בה כדרך מנהג בני חדם להתכסות: (ג) ובכן שיכסה רחשו בעליה· בשור כתוב ובכסה רחשו בגלוי חרחש ופ' בו ב' שלח יהיה בגילוי הרחש משלית על מנה שנריך שיכסה רחשו בציצית לקיים מנה מן המובחר עכ"ל ח"ל ד"ח לח כי מנה לשמוע דברי ב"י ופירוש מ"ח ל"ל דמ"ם רבינו הוח כפשוטו שלח יהיה בגילוי הרחש כי בלח ציצית חין חיסור לילך בגלוי הרחש דק מדת חסידות הח"ם בסי' ב' בשם הרש"ל ובכן בח' בשעת עטיפת ציצית נריך לכסו' רחשו ועל"ל ד'חדרבה רש להוציח רבים י"ח (ל"מ): יא יעיין· הר"ם כתב דנהגו שלא להחר בתו' משום דלאותן פסוקים של תפלת יוסף הם במקום הרגש ולין לזה שייכות תפלתין וה"ב דכתוב' דב"ה שייך להודות על מה שקבל· ולח כבר נתעכל על לומה יוכה ויתמר ואכלת ושבעת והמ כבר נעשה העבוע כ"ל לה שייך למר שיברך ב"פחלת אם לה נתעכל עדיין ובאותן שלח נתנו לין לעשות כן לחין קפ"ל כ"כ כ"ו ביחלה קודם שיתעכל כתיצו ובדיעבד· תלית מלחת דלן שהות הוחה לאכול יכול לאכול ולין לעשות עליו חיוב ב"ה עליין אם יהיה עוד לאכול ע"כ בשעה שמתחיל לאכול שנית ה"ל כאלו אכל הכל בפעם א' כיון שהשביעה של אכילה הראשונה עליין קיימת ולמה יברך ב"פ ב"ה מתחיל בחלר יכר תתבו שנחר מלהתחיל חיום פעם ג' חל עליו חיוב לומר חשר יכר· ולפ"ז לחיל מילחת לומר לחעיל חיום עוד ח"כ כל העלת חיום לח נחשב לפעם בפ"ע ולח שייך לומר להבל יהיה נחשב לפעם ג' לחין הדבר בפחיהה שלו וכ"מ להלחית בדברי הרח"ם מבחיי ב"י בי"ד סי' ט"ו דדוקא בב"ה שנית שבת לחכול ב"ה סגי בהדחת ח' של ג' חכילות לבל מעשה הכיסוי הוח נחר הסחיבה ולריך לנחר קודם שיתחיל החכילת עכ"ל· וה"נ כתב נחר הרח"ם שחם נשחר חלח מעט יש לסמוך על הכיסוי שעשה חחר העלה הרח"ם שחם יש עליו לו חיוב ברכה וחלר כך נתחייב בציצית ויש לפשר לשלם גם הרח"ם ע"כ חייב כ"פ לומר חשר יכר ולח לחריך· דחד חשר יכר יכלה לכהן ולכהן כיון שם שני חיובים מיוחדים עליו בכ"ל בחור ולכן כדברי הש"ע:

ר אין שיעור להשתין סים כי אפילו לשפה אחת חייב לברך שאם יסתם הנקב מלהוציא השפה ההיא היה קשה לו וחייב להודות:

ח הלכות ציצית ועטיפתו וכויז סעיפים:

א א מיתעטף בציצית א"ו ויברך (א) כ מעומד:
ב ב יסדר עטיפתו (ב) כדרך בני אדם שמתכסים בכסותן ועוסקים במלאכתם פעמים בכיסוי הראש פעמים בגילוי הראש (ג) ונכון שיכסה ראשו ג בטלית:
ג ג טליתות קטני' שלנו שאנו נוהגי' ללבוש אע"פ שאין בהם עיטוף (ד) יוצאין כהם ידי חובת ציצית ושוב להניח אותו על ראשו ורחבו לקומתו ולהתעטף בו ד ויעבור כך מעיטוף לפחות כדי הילוך ד' אמות
ה ואח"כ ימשכנו מעל ראשו ו ולכישנו:
ד ד מחזיר שתי ציציות לפניו ושתים לאחריו כדי שיהא מסובב במצו':
ה ה מברך להתעטף בציצית אם שנים או ה שלשה מתעטפים (ה) בטלית כאחת (פירוש בפעם אחת) פלם מברכים ואם רצו אחר מברן ט והאחרים יענו אמן:
ו ו על טלית קטן יכול לברך להתעטף אע"פ שאינו מתעטף (ו) אלא לובשו: לבה ויש"ל שמברכין עליו (ז) על מנות ציצית וכן נוהגין ואין למנות: (כלבו סי' כ"ג וב"י בה"ק דף פ"ו ע"ב):
ז ז ח צריך להפריד חוטי הציצית זה מזה:
ח ט יכוין בהתעטפו שצונו הב"ה להתעטף בו כדי שנזכור כל מצותיו לעשותם:
ט י קורם שיברך יא יעיין בחוטי הציצית אם הם כשרים (ח) כדי שלא

כאר חנולה

ם סכ נסן ונהסנה רח"ם כלל ד סעור וסמ"ק סי' ב ופרנ"ת וח"ם ד"עור נסם נכל בטיעור ד"תרומה ונסנור ומהרי"ק קסנ ד"עם נכעל סכיעור ונסנוקס ם תוספות בפ"ב דנרכות ו"מ"ם הניתו כ"י נסי' כב מהרי"ל ו"עור נסם מהרי"ו מולין ו"מ"ם ד"תניחות מב ם"עור ו"מ"ם נסוף הלכות ציצית ו"תו בנרכות יד ומנחות לו

עטרת זקנים

ח א ויברך מעומד וכל ברכות המלות צריך לברך מעומד חוץ מברכת הנהנין ומשום הכי המנהג לעמוד כשמברך ליישב כסוכה ואף על פי שאין ראיה לדבר, נכר לדבר עת"ה ה' לעולם העמוד יעומד ציצית "תפילין" או יש לרמוז באלו פלוה עצה לעלם שבעת דברים שקם בעמידה עצת ר"ל תפילין ציצית תקיעת לבנה עומר לולב פילה ג סעיף ב, סדר עטיפתו כו' עי' סוף הסעיף. ומזה הטעם אינו נכון להניח טלית מכוסל ולישלש אותו סביב הצואר על כתפיהן אף שהוא בענין שקצון א בשורא מקופל עם ב' ציצית יורד לפניו מימין וקצה ב' עם ב' ציצית יורד משמאל אפילו הכי אין יוצאין בו משום דלא דרך מלבוש הוא בלל והיצא בו בשבת ח"ב הטאת (משאת בנימין) ג טליתות של קטנים שהתפיים ציצית להיות רחבים קצת להיות גדול קצת שעטה את ראשו וחכו מאחוריו ראה לא כן לא נקרא כסות. המלבושים שקורין סרדקי"ל אם פתוחים משני הצדדים יזהר על רוב הגראה לעינים יכול גם כן לברך עליו. להתעטף בציצית ואל יעשה בהם קרעים למטרי מאורה מפני מראי עין: ד סעיף ט' קורם שיברך "עיין בהשי ציצית" פי' שילבו הרב על דבר ה'. וי"א שאין למטוך על הקרקה וחיב לעיין ולא משום הסיחת אבן אם ברך שליחו והניחו בקרקע ומצאו, כמו שהניחו א"צ לברכו ודואי בחזקה ברוך הוא ' דאי שאותן הציצית הבאות ראשונה לציר הראש שיהיו לעולם בציר הראש כי מעלין

בגפות בלא ציצית מ"מ לוקה ליה לחזקה שהיה כשר רק משום חומרת דלא תשא וגו' החמירו לוקה ועל"ל סי' י"ג ס"ח. וה"ל הא אין כאן אלא על החזקה כל שים לפניו לבודקו כמ"ש הש"ע בי"ד סי' י"ל הכא שהכי דכבר בדק העלית רק דחיישי' לקלקול ע"כ שפיר קאמרינן מדינא לחזקה. ועפ"ז מ"ש הטור וש"ע במשום ברכה לבטלה מי שיש לו הרכה בגדים שלד' כנפות זה ע"ז ס"ח לבדוק רק אחד מהם כיון שברכה ל' לכולם אלא דמ"מ יש לעשות כמ"ש י' שהוותיקין כ"ז שהתעטפו מעיניהם בחושים ומפרישים לותם סיפה ורוחין הם לא נעקר חוט ל' מעיקרו גם צריך לעיין באותו חלק של ציצית שהיה בתוך נקב העלית עד הקשר שרגיל ע"כ להתקלקל כנ"ל ועמ"ש סימן י"ג ס"ב: (ט) יתעטף בציצית. הקשה ב"י הא בני עזר לעשייתן ותי' דמ"מ הוי עזר לעשייתן כמה שיקיים אחר כך ומביא ראיה מדברי ר"י שכתב בתפילין דמי שצחק לברך קודם הנחת תפילין יברך כ"ז שעודן עליו וגרגיה דלא לזה דיכין שיך כאן עזר לעשייתן דאותה שעה לא הוי חזי וכ"כ הר"ן בקצ"ג שאלמלי לעניין עבירה דמעשה משום דאתכי ברכה לבטלה אפי' בדיעבד דוקא קפיד שיתכוון על כולם אבל בירך ע"ד ללבוש בגד ל' וקודם הלבישו הניחו לו עוד ל' ומלך ג"כ עליה לשבוע חייב לברך שנית בגד לבישה השנית. ולכאור' קשה מ"ש מפירות לקמן בסי' ר"ו דאם הניחו לפניו עוד בשע' שיש מן אותן הפירות לפניו דא"צ לברך וי"ל דשאני פירות שכן דרך להניחו עוד לפניו משא"כ בלבישה שאין דרך כ"כ להניח לו עוד ללבוש מה שלא חשב עליו מתחלה וחילוק זה הוא ג"כ בשור בין שחיטה לשחיטה דבשחיטה אין הדעת מקפדת אם יש לו עוד בהמות הרבה חייב לברך עליו ואפי' הניחו לפניו בשוק שהיה מקנת מן הראשוני' עדיין לפניו אין לדעת הסמ"ג אם וכ"ע פסק אם כוונתיה דבשוק שהיו לפניו מן הראשון ה"ל לברך על שחיטת הסני ק"מ שחיטה מיניי' דהכא הוי"ל פסקי הש"ע סותרים זה"ד דכאן פסק כהטור וכי"ל פוסק כסמ"ג. ומו"ח ז"ל כתב כאן ל"ד לפירות ולפחית' ד"ל היכא קבע בהיתו ולהכי"ל משא"כ בלבשי' דאין קבע ע"כ. ואין הכרח לדבריו אלו דבהדיא כתב ב"י בי"ד סי' י"ט דבגדי הכלה לא שייך קבע אלפעמים ניתוך אדם שכעודה לסבוא"כ אבל לענין שחיטה נמר הוי סילוק כו' עכ"ל. ופשוט הוא דאין שייך טפי לומר קבע בשחיטה מבלישה. וכ"ע לייכא זה בפרט לברך ברכ' שחיטה מבורר לחיוב: (יא) דהלבישה מביהו לב"ה הוי הפסק. זה כתוב בב"י דרך טע על מ"ש הר"ם והטור דמי שרגיל להתעטף טלי גדול בב"ה צריך לברך דמשו הפסק הילוך הוא. וק"ל מדברי התו' ס' הלו נאתרין דל"ט שכתבו וז"ל דהכא בב"י הכף לברכה מיירי ושיעור הכיפה היכא לאתעטף סמיכה לשחיטה דאתרי בפ' כל הפסולים כל הסמיכו שהיו שם קול בהם הכף לסתיכ' שחיטה חון מזו שהשחיטה בשעה הקצור שאין מלוי יכול ליכנס בשם הלחת כדי מהלך מעט קצור עד בית המטבחיים לא הסיב הכיפה. וכת' מדו' דמשע שהיה ב"ב אחת עכ"ל הרי דאין ההילוך עלתו השוב הפסק אלא השהייה כדי לותו ההילוך דהי תימ' דהילוך מלד עלתו הוה הפסק היאך יליפינן מהתם דיעור שהיה בין נעיל לברכה דלמא אין השהיה עוה"כ לכולם לפי' הרב. מזה ומהני התם בשער הקצור דהוי הפסק אלד מעט ההילוך אלא ע"כ כל שלא שהה כיעור שהייה לפי' הלך בלותו לא הוי הפסק ומ"מ כאן לעניין ברכ' ציצית דלא חיישי' כל כך בשהייה הרבה כל שלא הפסיק בדיבור דא"כ היה לו לחשוב שם תכף לכל לותה עשייה הברכה אלא ודאי דיעור שהיה הפסק מחמת ההילוך ע"ז הוכ"מ להדיא בח"ה שהביאה ב"י בסי' זה שאין ההליכ' הפסק כלל אלא שיח של"ו וכ"כ ב"י לקמן סי' ק"ד בשם הר"י שם נחש כרוך על עקבו ילך להסלכו מעליו דלא תעכו הליכה שקרחת הפסקה בשום מקום עכ"ל ע"כ נלע"ד דשעה הר"ח והטור שהצריכו לברך בעית על עליה גדול בב"ה משום דבשע' שמברך על עלית קטן בביתו מעית תכף תפילין וח"כ בית"ם בסי' ס"ה ס"ב וח"כ מעית בב"ה עלית גדול ומשתחת גם הר"ח כתב עד ו' וח"כ ברכת תפילין הוה הפסק בין עלית קטן לגדול וכל דבתב בה"ה משתחת בשע עליתו חיט לחר טוא לביתו וח"כ לא שיהה מקומו לחר בשע כל"ל: ונע"ע דיעמה זה לברכות ק"ש ולא דמי להדדי.

שלא יברך לבטלה:

א אם לובש טלית קטן בעוד שאין ידיו נקיות ילבישנו בלא ברכה וכשיטול ידיו (ט) ישמש בציצית יב ויברך עליו או כשילבש טלית אחר יברך עליו ויכוין לפטור גם את זה ואין צריך לשמש בציצית של ראשון:

יא עיקר מצות טלית קטן ללבשו על בגדיו כדי שתמיר יראהו יג ויזכור המצות:

יב אם יש לו כמה בגדים של ארבע כנפות כולם חייבים בציצי' ואם לבשם כולם בלא הפסק והיה דעתו מתחלה על כולם לא יברך אלא ברכה אחת ואם מפסיק ביניהם יד צריך לברך על כל אחת ואחת מ"ח (י) ואם לא היה בדעתו מתחלה על כולם הוי מפסיק ביניהם: הגה ה וכן יש שם בשם הרשב"ם קודם שלבש הגדי צריך לחזור ולברך: (ת"ה סי' מ"ב):

יג הלובש טלית קטן וסברך עליו וכשהולך לבית הכנסת מתעטף בטלית גדול ולא הפסיק בינתיים בשיחה או בדברים אחרים אינו צריך לחזור ולברך:

אם

גאר הגולת

כיסור לב: יעשי הסור עלי כשם הרי"ף כיסור ה"ר יונה והנוהג כשם הרמב"ם ההגיה"ה החזקוני וגם מלבי"ם נדעת הרי"ף ורבי יהושע

עטרת זקנים

בקודש ואין מורידין ועי"כ המנהג לעשות עטרה בטלית להכיר שהוא הלק הראש שלא יחלפנו עליונים למטה והחתונים למעל' וי"ש שכתבו שלא לעשות עטרה לטלית מ"ט שלא יהא נקר' כסות ראש שפסל מן הציצי' וכן עושים בארץ הונגרמי' ער היום חזה הן ראוי לעשות כיון דפקין למה עשות סוכה אב"נ כדי לראה ידי קדר שפירהן שלא לשעינהן משנה לשנ': ה וכן אם פשט הראשון קור שלבש השני צריך לחזור ולברך ניש הולקים בזה אם היה בדעתו בשעת הברכ גם ע"ז וגם הוא היה מונח לפניו בשעת ברכה א"צ לחזור ולברך דס"ש מפירות דקיימי בברכה אחת כל מה שהיו לפניו אין לפי שאין הראשון אוכל כולה והם שהתחיל לאכול מן השני אם ה אוכל הב' מכח ברכה ראשונה וכן הדין בשחישרי (ר"ס ס') והמהני על מהרש"ל היאך פסק הדין בחיפף של רוב הפוסקים כמו שכתב הב' ודעתו נוטה להיש הולקים היינו לדעת ר"ס מ"א שכתב וכן נראה לליישן בלא ברכה לחלוק על פסק גדול הם רמצרפין ישב שנית לברך בלתי שום ראיה מחלמוד והשובות הפוסקים ובפרט שהארוכים מהר"ק וקהרר"א מסכימי' לפסק אחר והכ משמע כש"ה סי' ס"ח ס"ש והא אפי' לדעת ס"א ז"ל אם לא הס"ח דעתו אין צריך לברך משום שקבר בק"ק תורעת חליא סילת':

לקוטי פר"ח

סימן ט"ו

של כר היונא פיין כחוטי המלם דף ל"ב:

סימן לב

ס"כה ואין שורחה עליה כנון נגע וכו' הינו סלא תחתם נאות לחות כהולה חבל סם מחלחת דומה לאות לחות לא מיפסיל כריפ"ם כחשובה

דבתב בה"ה משתחת בשע עליתו חיט לחר טוא לביתו וח"כ לא שיהה מקומו לחר בשע כל"ל: ונע"ע דיעמה זה לברכות ק"ש ולא דמי להדדי.

להדי כי אוכלא לדעת דבחמלע מצוה ח׳ לא שייך הפסק עסי׳ ק׳ד : יח צריך לברך . ע״ע בכסי׳ תרל״ט בשם המ״מ דאם יצא מן הסוכ׳ לחדעתיה לחזור מיד דח״ל לברך ומ״ם הכא דצריך דהא בגמ׳ליף סוכה מתפילין לענין זה ובח״ת דעת האחרונים כרמ״א ואם סיבה מקומו בבתי׳ לא הוי הפסק כיון שחזר ולבש תוכו עליה עכ״מ בסי׳ רי״ז וכ״ה בד״מ דלא כע״ת ועסי׳ קע״ח : מ״מ ל״ל אם לא היה בדעתו לכתחלה מיד צריך לברך וכמ״ש גבי סוכה וכ״ה בעור כאן דלא כע״ת כע״ב : יט עליה קטן . מסתע דעת רמ״א לפילו היה דעתו לחזור ולהתעטף לא מהני לח״ל בשאר עליו טלית קטן והשקפה ל״ח דכסי׳ כ״ה סי״ב פסק דח״ל לברך ותו ; ומ״ש כאן והכי נהגין קצי״ח לחדיוט ולעיכ״ח ולעיכ״ח בשחזר ולעיכ״ח בשקרח פעם ח׳ לא נתחה עדיין מלות הקריאה ולעיכ״ח בשחזר וקורא לאחריו הוא תחר ותל״ל לברך על״ל וחו ג״כ פוגת מהר״ח אבל ל׳ רמ״ח שכש״ע ח״ת ליישבו בלא בדוחק . ולעניין הלכה דברי הב״ח עיקר וכ״ע בד״מ : כ נפלה . וכזה כ״ע מודו דהא נפלה בלא דעת וחזדה ליה מלות במ״ם סימן כ״ה . ונ״ל דאם נפלה מעל כל הגוף אע״פ שנפלאתה בידו צריך לברך דחשדה לה מלות דמינו עישוי כעוף . כדאיתרינן גבי תפילין שום דעתו לסלבשו אח״כ ומהר״ם פלינ על הטור דאי מיירי בחין דעתו מ״ש דמהר״ח דם ל״ל ח״ת אפי׳ אם נפל מעל כל הגוף אע״פ שנפלאתה בידו וחזר ולבשו בתוכ׳ לח יהא צריך לברך אם נפל עליו טלית קטן דמה לי זה מה לי אם הסירו על דעת שלא להחזירו מיד ע״כ : **ובלבוש** תמה ג״כ על מה שהלה סדין בנפל עליו טלית קטן דמה יועיל זה ונלע״ד לייסב דס״ל למהר״ח דדין זה הוח דומ׳ למברך על פירות ואוכל מהן וכשעה שתקנ׳ עדיין לפניו הביאו לו שוב דח״ל לברך שנית כיון דשוסק עדיין בהחשונו ה״ל דכוותי׳ דכל שם עדיין עליו הטלית נדול מדעתח הטלית שחזירתו ח״כ דמ״ע חדם הוח עושה מסל״כ כאן שפושטו מדעתח להחזירו ע״כ מהני דבר זה בכל ל״ט מעשה זו : ל דח״ל בשחר ברכות ואע״נ דבעלמח אם יש עליו מלבוש ח׳ עם ציצית ורוצה ללבוש עוד אחר צריך לברך עליו ולא מדמי ליה לפירות כל׳ דשחני כאן דבשעל׳ כשחר עליו טלית קטן והיינו בלא דעתו לחזור דהא מניח תחלה ד״ה אלין מברכין כלל אם היה דעתו כן ; ועי״ז מביח י״ח בחר דוקח בנשחר עליו טל׳ קטן דהיינו שהם חושקים בין דעתו ללא דעתו חלא מחלקים בין נשחר עליו טלית קטן כן ; ואם כן קשה מחי מעליותח דטלית קטן ובקוטית ני׳ . ואין לומר דהא כתבת הוא ס״ל דהיינו בעניח דהיינו דעתו לחזור וגם טלית קטן חלא דבד״מ כתב בהדיח דהכי ס״ל כתבת שהוא דעת מהר״ח מיירי אפי׳ כאן בעניח דעתו לחזור בטלי׳ קטן ואח״כ סי״ב כתב דאם הוח מהר״ח מיירי אפי׳ בנתח שהוא דעת מהר״ח מיירי אפי׳ בשחזר ולבש טלית קטן ומ״ש הא קורם שלבש הב׳ שובה נילה דעתו בהדיא שאינו רוצה להיות לבוש בשום טלית כלל ואם ח׳ פסק שאינו צריך לחזור ולברך זה אם נשאר נבי הן אם נשאר עליו טלית קטן שצריך לחזור ולברך בנשאר עליו טלית קטן ופסק להקל : ח הלן בשליחו בלילה צריך לברך ל״א אין צריך לברך הן עיקר ושוב למשמש בו בשעת הברכה צריך אדם להסתכל בציצית והוא תועלת נדול אל הנשמה שלא הזרמן לירו חבא נם להשני תועלת נדול (ר״ל בשע״ע ע״פ האמת) :

לקוטי פר״ח

סימן ל״ב

בחפוסק סי׳ קי״ד לפי דעת נדולי הפוסקי׳ וכן דעת מרן המחבר ז״ל בי״ד סי׳ רע״ו סי״ם ודלת כמ״ש המסנדרי מסכת הבי״ח סי׳ ל״ו פרים ורוח : וס״ש וכ״ם ניחל מסוס סלם כסורן וכו׳ מוקף לענין זה לענ לס לח תיקנו פסול כדלמתן סי׳ ל״ו : סביח

ולפי מ״ש בשם הרמ״ע מפאנו ז״ל בשם הרמ״ק ז״ל בספרו פרדס שי״ב שער ל״ב פ״ב וז״ל ומצות ציצית ישנם בכל בנד ובנד שילבש בין יום בין לילה בין בשבת בין בחול בין בקיץ בין בחורף בין בזמן שהוח עיר בין בזמן שהוח חשך בין בזמן שהוח אפל בין בזמן שהוח מאיר בין בזמן שהוח מעונן בין בזמן שהוח מושלנ בין בזמן שהוח מלא נשמים בין בזמן שהוח מלא רוח בין בזמן שהוח מלא ברד בין בזמן שהוח מלא שלנ בין בזמן שהוח מלא ברק ורעם בין בזמן שהוח מלא ברק ורעם בין בזמן שהוח מלא ברק ורעם

באר הגולה

לישנא ס"ם
מחנחזה נם וכדני
נתתן ק"ש מהלק
והרא"ש ס"ם כ"ם
נגרר' כ"י כפיהם
פסוי וסת"ק ר"ם
נאחל' הרוקח הזכן
ר"ח"ם נם"כ מהב'
ניצים ר"ם מהנחה ם
נפי' ר"ם ס"ם כתו'
וסת"ק וסת"ק ורין
כ"ם פר"ח תלוי
והמנור נ"ם הר"ר
י"ציצ וכ"י תולין

עטרת זקנים

ט א אין חייב בציצית אלא בגד של צמר התורה אלא בגד של פשתים או של צמר רחלים אבל בגדי שאר מינים אין חייבים בציצית אלא מדרבנן

(ב) (ב"ח ד"ה ולכולהו חייבין מדלוייתן וכו' תוספות דף ל"ט ע"ב ורא"ש וסמ"ג ורמב"ן)

ב ציצית של פשתים או של צמר רחלים (ג) פוטרים בכל מיני בגדים

ג חוץ משל פשתים לצמר או של צמר לפשתים בזמן הזה דליכא תכלת מפני שהם כלאים: הגה ויש אומרים (ר) שלא לעשות ציצית על פשתים ב כללו לפילו בשאר מינים והכי נהוג: (סמ"ק סימן ל"ח)

ג ציצית של שאר מינים אין פוטרים אלא בפונים (ה) כגון משי לבגר משי וצמר נפן לצמר אבל שלא בפונים ג אין פוטרין:

ד אם השיל בטלית של שאר מינים קצת ציציות ד ממינו וקצת מצמר או פשתים (ו) ה יש להסתפק בו:

ה י"א שצריך לעשות הציצית (ז) ו מצבע השלית והסדקדקים נוהגים כן: הגה ד והסספרים אין מהגים לעשות הציציות רק לבגדים (ח) לף בבגדים לבועים ואין לסמות (ת"ה סימן מ"ו)

ו י"א (ט) שאין לעשות טלית של פשתן ז אוף על פי שאין הלכה כן יראו שפרים יצא את כלם ועושה טלית של צמר רחלים שהוא חייב בציצית מן התורה בלי פקפוק:

כגה ויהיו אם לו חסר רק בטלית של פשתן מוסב שיעשה עליה ז על פשתן ח וליכית על פשתן מפיתנגל מפלות ליכית: (תשובת הרא"ש כלל כ')

ריני

ט א אמר רחלים ואמר חילי, עב"י סי' רנ"ח ול"ל דאמר רחלי, ואחר מיגין שטרפן זה בזה חזלין בתר הרוב וכ"מ בתרתי דכלאים ס"פ: רחל בת עז אמרה פסול לציצית (רמב"ם פ"ב) וה"ב היט פוטר אלא כשיטו (כ"י): ב כלל. להעטה דיש אמרי שיכול להטיל ציצית פסחים בטלית של צמר שיסברו שהוא מפי. וכתב ב"י נגם בעלי' של קנבוס לפ"ג נעלי' להטיל ציצי' אמר דיכול להטיל גם בטלית של פשתן ולימו מוכר' דבין קנבוס לפשתן מצמר נמירי לישנא כת"ם ב"ד ר"ם ס"ב ורוב העולם אין מסתפקין בו אלא בתקרובת ומשתמשין בו בגדי צמר רחלים מתוך רוב העולם סוברים שהוא מפי כגון פורפ"ע בל"ח ודומיהן ועכ"פ ע"ח: נ אין פוטרין. וב"ח כתב דאין לברך רק על טלית אמר ולישני אמר כי י"ח דבמשי דוק מפי פוטר ולא אמר. ובת"ה כתב דציצית עלמת לעשו אמר לפשי עמ"ם סי' ח' ס"ב: ד ממינו. וטלית שהסתפק אם צמר וער מפי או לישב פטורה מן התורה וחייבת מדרבנן אפי' אם הרוב צמר. ול"ד לערף זה בזה (רדב"ז ז' סי' קכ"ט) וסוף דבריו צלדע. הר"מ מרוטנבורק אין לעשות זו תקנה. ומזה הטעם טהגים בתשכנז לישור נמור בבגד שהוא מעורב בצמר נפן ופסחין מ"מ לדעת התוקפין לעשו טלית של צמר ולא של משי ולא ישתוך ע"ז רק יעשה טלית קטן שכולו צמר מלמעלה כדי לצאת בו ובזה יתלמה לתעלה (ע"ם סי' רמ"ד בהג"מ דף כ' ע"ח ע"ם): ה יש להסתפק בו. דלא הכנף מן כנף הוא ולא גדילים תעשה לך מהם תיכף לגמרי כן כתוב בת"ה ולפיטתיה הוא דסבר דאחר מינין מדאורייתא וכדרבה. אבל לר"ל דאחר מינים דרבנן למה יגרע ממינו בו קלת ציצית דאורייתא וע"ל בר"ח בשם ביה הלל דסובר דמדאורייתא בעי צמר ואפילו הכי בזירחין לא בעי כלל דאפשרי בכל דהו עיין שם ואם כן לריך עיון על הרב"י דבשם"ח מדרבנן והכא כתב דיש להסתפק בו ול"ע: ן מצבע העלית. וכתב ב"ח ולכן יש לעשות העלית לבן. ובסי' כ"ד כתב משום דכתיב לבושיה כתיב חיור: ז של פשתן. אפי' לדברי האוסרין דעיקר הגזירה משום תכלת והאידנא ליכא תכלת ולא שייך למיחוש לדבר שאסור במינין ואין לו היתר אלא ע"י ב"ד גדול ממנו בחכמה ובמנין דכיון שטעם האיסור ידוע אם נתבטל הטעם נתבטל האיסור ממילא דל"ד לתקנות ריב"ז וכו' ע"ש היטיב ביאה אין הטעם יהוי כ"ב וכו' לבבל בגדון זה אין כאן תקנה אלא ב"ש תוכרין מפי גזירה וכיון דהסתם לא שייך הך גזירה שרי ועב"י רסי' קי"ו וברמ"ס פ"ב מהלכות תדרין עמ"ס סי' תס"ח: ח וציצית. ול"נ דיעטה כשפת של עור ויטיל בו ציצית למר עסי' ס"ד:

יחייבת

(י) וכן יעשה מי שלובש טלימו קודם שיאור היום: (הגהות מיימוני בשם ספר התרומה וסמ"ג וסמ"ק ומרדכי בהלכות תפילין):

יו ימבטלה בבגד שהוא חייב בציצית ולא השיל בו ציצית (יח) בימל מצות ציצית:

ט איזה בגדים חייבים בציצית ואיזה פטורים מציצית ובו ס"ט עיפים:

א אין חייב בציצית מן התורה (א) אלא בגד פשתים או של צמר רחלים אבל בגדי שאר מינים אין חייבים בציצית אלא מדרבנן (ב) (ב"ח ד"ה ולכולהו חייבין מדלוייתן וכו' תוספות דף ל"ט ע"ב ורא"ש וסמ"ג ורמב"ן)

ב ציצית של פשתים או של צמר רחלים (ג) פוטרים בכל מיני בגדים

ג חוץ משל פשתים לצמר או של צמר לפשתים בזמן הזה דליכא תכלת מפני שהם כלאים: הגה ויש אומרים (ר) שלא לעשות ציצית על פשתים ב כללו לפילו בשאר מינים והכי נהוג: (סמ"ק סימן ל"ח)

ג ציצית של שאר מינים אין פוטרים אלא בפונים (ה) כגון משי לבגר משי וצמר נפן לצמר אבל שלא בפונים ג אין פוטרין:

ד אם השיל בטלית של שאר מינים קצת ציציות ד ממינו וקצת מצמר או פשתים (ו) ה יש להסתפק בו:

ה י"א שצריך לעשות הציצית (ז) ו מצבע השלית והסדקדקים נוהגים כן: הגה ד והסספרים אין מהגים לעשות הציציות רק לבגדים (ח) לף בבגדים לבועים ואין לסמות (ת"ה סימן מ"ו)

ו י"א (ט) שאין לעשות טלית של פשתן ז אוף על פי שאין הלכה כן יראו שפרים יצא את כלם ועושה טלית של צמר רחלים שהוא חייב בציצית מן התורה בלי פקפוק:

כגה ויהיו אם לו חסר רק בטלית של פשתן מוסב שיעשה עליה ז על פשתן ח וליכית על פשתן מפיתנגל מפלות ליכית: (תשובת הרא"ש כלל כ')

ריני

י א חייבת: ויש פוטרין ולכן אין לעשות בת ה׳: (ב״ח) ובבה״ז פ״ב דזבחים נוטה ג״כ לדעת זה: ב בארבע: ואם עשה ה׳ עובר משום בל תוסיף (רש״י פ׳ ואתחנן וע״ש ברא״ם) ועסו אם חתכן אח״כ: ג א׳ ה״ה ב׳ נעשית בעלת ו׳ ע״ב: ד כפל: משמע בתוס׳ פ׳ הקומץ דאם כפל הקרנות ותפרם בענין שנפאר בו הקרן והטיל ציצית על הכפל שרי כמ״ש ס״ו: ה חייבת: דאזלי׳ בתר עיקר הבגד ומשמע בס״ז דאם רוב הטלית של בגד והשאר של עור דחייבת וה״ה איפכא דאזלי׳ בתר רובא: וכ״ל דאם הטלי׳ של עור ותחתיו תפור בבגד דפטורה: וה״ה איפכא דחייבת דהא שתחתיו טפל לעיקר הבגד ועב״י ס״ס זה וסס״י י״א דאם תפר׳ על הכנף שרי ע״ש דמשמע כדברי: ו ג׳ ציציות לאו דוקא שעשה ג׳ ציציות בפיסול דהיינו קודם שנעשית בת ד׳ שנעשה הרוב בפיסול אלא אפילו לא קשר אלא קשר א׳ בפסול ואחר כך השלים הד׳ כנפות מתי פסול וצריך להתיר הקשר או הציציות שנעשו בפיסול קודם שיעשה שאר הציציות. אבל אם השלים הטלית והציציות קודם שהתיר הקשר או הציציות שנעשו בפסול ואחר כך התיר הפסול ואחר וקשרו לא מתכשר בכך שהרי כל הציציות נעשו בפסול ובאיסור תעשה ולמ״ה (לבוש) ולא ידעתי למה דהא האחרי׳ נעשו בכשרות דאטו משום דציצית א׳ פסולה יפסלו כלם וכ״כ בס׳ לחם רבו כ״מ סי׳ ט״ו ס״ד: ז וטוב ל״ע דבשלמא אם הרמב״ם היה סובר שפטורה היה אומר דטוב וכו׳ ויוצא ידי שניהם אבל הרמב״ם היה סובר שמטילין בפשוטה. והר״אש סובר שמטילין בכפולים ואם כן אנן היאך נעביד. ובאמת בד״מ חלק על הב״י וכתב מדקאמר ר״ש פוטר משמע דפוטר לגמרי וגם בלבוש השמיט הג״ה ראשונה אך המרדכי כתב להטיל בפשוטים. לכן יזהר שלא לעשות טלית בפולה כלל אא״כ תפרה. וכ״י פי׳ טלית כפולה היינו שארוך פי שנים בקומת איש ואינו יכול ללבוש אא״כ כופלו ולכן פטור דלאו בגד הוא: ח הראשונ׳ אפשר דדוקא נקט אבל אם חתך השניות פסול כיון דכבר ביטל הראשונות: ט הראשונות. נקט הראשונות דקאי אמ״ש הרב״י חותך הראשונות ולזה כתב וקודם שחתך הראשונו׳ וכו׳ אבל באמ׳ להר״אש אפי׳ חתך שניו׳ ל״ו ברא״ש וכ״כ ב״י בהדיא וע״ש ודברי הב״ח ל״ע ע״ש ודוק: י רובו סתו׳ דאזלי׳ בתר עיקר הבגד כמ״ש ס״ד ואם עשה בו ציצי׳ ואח״כ פתח רובו פסולים כמ״ש ס״ה: יא ואין יוצאין: כ״ל דה״ה דאין מברכין עליו וכ״ל דאפי׳ לכרמלית דאסור לעשות ספק איסור דרבנן לכתחלה כנ״ל דלא כע״ת: יב כסתומה: ולכן אין לעשות בטלי׳ קטן קרסים למטה מהחגור דהוי כסתום (לבוש) ובת״ה סי׳ רל״ז כתוב דקרסים לא חשיבי תיבור לענין כלאים אם לא שנכפפין מאוד שאינו יכול להתירן אלא ע״י מעשה וע״ש ועבי״ד סי׳ ש׳ ס״ג. ואפשר דמ״מ אסור מפני מראית העין. וז״ל תשו׳ מהר״ם סי׳ רפ״ז טליתות העשויות כמין קאפטני״ש זהו טליתות של חסידי אשכנז ויש לה׳ ד׳ כנפים וכשפושט׳ מעליו שוטחן ומתכסה בו אבל אותן קוטי׳ לש שיש להן בית זרוע אין כאן מיחוש וכנף דידהו

י (א) שאין לה ד׳ כנפו׳ דתניא על ד׳ כנפו׳ כסותך ד׳ ולא ג׳. אוא אלא ד׳ ולא ה׳ כשהוא אומר אשר תכסה בה לרבות בעלת ה׳ ומה ראית מרבה אני בעלת ה׳ שיש בכלל ה׳ ד׳ ומוציא אני בעלת ג׳ שאין בכלל ג׳ ד׳. וקשה דלמא כי מרבה בעלת ה׳ מרבה נמי לה׳ ציצית. וע״ק כ״ל אשר תכסה ת״ל מהא שיש בכלל ה׳ ד׳ ונרא דחדא מיתרצא בחדא דלהכי כתב רחמנא אשר תכסה דל״ת כיון שאין לעשות יותר מד׳ ציצית ה״ג אין לעשות יותר מד׳ כנפות דציצית וכנפות שיש קמ״ל אשר תכסה ליתן רבוי לבגד יותר ממה שיש לציצית א״כ ש״ש דציצית פסולים יותר מד׳ כנ״ל: (ב) המרוחקות יותר: דמסתבר הוא שיש לעשו׳ באותן שהם ניכרי׳ ביותר מן השאר: (ג) א׳ באלכסון ה״ה נמי אם היה לה תחלה ג׳ ותחתך א׳ לשנים נעשית בעלת ד׳ (ד״מ בשם מרדכי ה״ק): (ד) אעפ״כ לא נפטר׳: שסופה לחזור למעלה: (ה) וכנפיה של עור: ל׳ הגמ׳ מ״ע עיקר בגד הוא פי׳ דקרא כתיב על כנפי בגדיהם והכא העיקר הוא הבגד: (ו) ולא מן העשוי פירש״י שג׳ הראשונות עשויות מתחלה שלא כמצותן וכי הדר מתקנא איכא מן העשוי בפסול וכ״ל דאם שכח ועבד ה׳ ציצי׳ בבעלת ה׳ דשפיר יוכל לבטל אח״כ ולחתוך א׳ דמ״מ האחרי׳ לא נעשו בפסול וכן יש ללמוד מהטיל ציצי׳ דבסמוך: (ז) כמו שהי׳ כפול בבריית׳ אמרינן טלית שהיא כפול חייבת בציצי׳ ור״ש פוטר ושוין שאם תפרה שחייב׳ וק״ל כר״ש ופירש״י טעם דר״ש שאם תפשיט כמצאו ציצי׳ באמצעות וכנ״י פי׳ דהבריית׳ מיירי בבגד ארוך מאוד ואין ראוי ללובשו אא״כ כופלו ור״ש פוטר דה״ל כבגד שאין ראוי ללובשה: וכ״ל דלפ״ז אפילו בארבע כנפות הפשוטי׳ מיפטור כיון שאין ראוי ללבישה אין עליו שם בגד. ולפ״ז יש לתמוה על הרב״י וכאן בש״ע דעוש בד׳ כנפי׳ הפשוטין אלא דכ״ל דיש חילוק בדבר דהנ״י מיירי שכופל הטלי׳ ע״פ ההכרח שהוא ארוך מאוד ומ״ה אין שם בגד עליה ופטור אבל לרש״י דהטעם משום דיהיו הציצי׳ באמצע מיירי שכופלו מרצון אבל עכ״פ ראוי להשתמש אפי׳ בלא כפל נמצא דשם בגד עליה ע״כ חייב להטיל עכ״פ בפשוטים כנ״ל לקיים ב׳ הפרושי׳ איבא דהלכתא: (ח) וי״א דחייבי׳ כו׳ דפוסקים כת״ק דר״ש ומ״מ טוב שלא לברך: ונראה דה״ה כמי אפילו בכפלו מחמת שהוא ארוך כמ״ש בשם הנ״י: (ט) הטיל ציצית על ציצית לבאר מחלוקתן אביא בקיצור: אמר רבא הטיל לבעלת ג׳. והשלימה לד׳ פסולה משום תעשה ולמ״ה ופרכי׳ ומי אמרי׳ תעשה ולמ״ה והאר״ז הטיל לחוטלת כשירה פי׳ שהיו לה כבר ציצית כשרה בהני בתראי ואע״ג דהדר פסקינהו לקמאי ואע״ג דלא לצורך עבדינהו בשעת עשייה מכשרי בהו אמר רבא השתא בבל תוסיף קאי מעשה לא הוי פירש״י לעולם שלא לצור׳ מן העשוי קרינא ביהו הכא להכי מתכשרה בבתראי דקעבר על בל תוסיף כי עבדינהו ולא הוה מעשה דכיון דעובר על ד״ת לא מקרי מעשה הלכך כי פסיק לקמאי היא הוה עשיתן דבתראי אבל שלא לצורך דבעלת ג׳ שאינו עובר עליהם הוי מעשה לאקרויי ציצית העשוי בפסול ואיכא כשגומרה תעשה ולמ״ה מתקיף לה ר״פ ממאי דגברא לאוסופי קמכוון דלמא לבטולי קמכוון ובל תוסיף ליכא מעשה איכא פירש״י עיקר מעשה איכא והדרא קושיא לדוכת׳ והבי׳ הב״י דברי הר״אש ב׳ לשונו בשם רש״י ופי׳ ב״י בשם מהרי״א מה שפירש והב״י פי׳ דאין ביניהם מחלוקת ולעד״נ דהחילוק ביניהם בדרך זה דללשון ראשון לא אכשר בבתרייתא אא״כ איפסק קמאי וללשון ב׳ כשר באחרונים אפי׳ אי איתנהו עדיין הראשונים כיון שבטלום ומ״ה לא אמר בלשון שני כשר בבתרייתא אי אפסיק קמאי כמ״ש בלשון ראשון אלא סתם כשר בבתרייתא וכן כתב ב״י אח״כ דמשמע כן מדברי רש״י זה כ״ל ברור וע״ש אלא דמ״מ הטור ורי״ו פסקו כל׳ ראשון דדווקא אי אתך את הראשונות כשר באחרונים וכ״כ רמ״א כאן דקודם שחתך פסול בכל ענין דהיינו כלשון ראשון שזכרנו ופסק הרא״ש כרבא דלא איכפת לן אי נתכוון גברא להוסיף או לבטל אלא בכל ענין כשר באחרונים אחר שחותך הראשונים דהחתיכה היא עיקר עשיית המצוה דאע״פ שנתכוון לבטל מכל מקום כיון שיש באותו מעשה כדי לחייב משום בל תוסי׳ כ״ז שלא חתך הראשונות ואין ראוי לקיים כן ע״כ לא הוה עדיין שם מעשה עד אחר

החתיכה

י דיני כנפות הטלית׳ וכו׳ י״ב סעיפים:

א א׳ טלית (א) שאין לה ד׳ כנפות פטורה יש לה יותר מארבע א חייבת ועושה לה ארבע ציציות ב בארבע כנפות (ב) המרוחקות זו מזו יותר:

ב ג׳ יש לה ארבע וחתך (ג) ג א׳ באלכסון ועשהו שנים הרי נעשית בעלת ה׳ וחייבת:

ג ד׳ כפל קרנות טליתו וקשרם או תפרם ודומה כאילו קיצען ואין לה כנפות (ד) אף על פי כן לא נפטרה:

ד ה׳ טלית של בגד (ה) וכנפיה של עור ה חייבת ה׳ היא של עור וכנפיה של בגד פטורה:

ה ו׳ יהיו לה ג׳ כנפות ועשה בהם ג׳ ציציות ושוב עשה לה כנף ד׳ ועשה גם בו ציצית פסולה משום תעשה (ו) ולא מן העשוי:

ו ז׳ אין כופלים את הטלית ומטילים ציצית על כנפיה (ז) כמו שהיא כפולה (הגה אבל צריך להטיל בד׳ כנפיה הפשוטים) (בית יוסף) אא״כ תפר׳ כולה ואפילו מרוח אחת (הגה (ח) וי״א דחייבין אפילו בלא תפירה ז וטוב לעשות לה ציצית אבל לא לברך עליה) (הרי״ף והר״אש והטור) (ט) ח׳ הטיל ציצית על ציצית אם נתכוון לבטל הראשונה חותך ח הראשונה וכשרה ואם נתכוון להוסיף אף על פי שחתך אחת משתיהן פסולה: (הגה ויש מכשירים בכל ענין וכן עיקר) (טור בשם הרא״ש ורבי׳ יהוחס נ״ח ח״ג) וקודם שחתך ט הראשונות פסול בכל ענין (ב״י):

ז ט׳ מלבושים שהם פתוחי׳ מן הצדדין למטה ויש להם ד׳ כנפות לצד מטה ולמעלה הם סתומים אם י רובו סתום פטור ואם רובו פתוח חייב ואם חציו סתום וחציו פתוח מטילין אותו לחומרא וחייב בציצית יא ואין יוצאין בו בשבת:

ח ח׳ קאפ״ה שהיא פתוחה בענין שיש לה ד׳ כנפות אם יקבעו בה אשטרינ״גה לעשותה יב כסתומה כדי לפוטרה מציצית אינו מועיל תקון זה אם לא תהיה קבועה מחצי ארכה ולמטה לכל הפחות וגם שתהי׳ קבועה למטה מהחגור למען יהיה הרוב הסתום רוב הנראה לעינים רא״לכ יאסר משום מראית העין:

ט ל׳ הכנפים צריך שיהיו מרובעות ולא שיהיו ענולות:

י ט׳ מצנפ׳ פטורה אפי׳ של ארצות המערב שב׳ ראשיה מושלכים על כתפיהם ונופם ואע״פ שמתכסה בה ראשו ורובו פטור כיון שעיקרה לכסות הראש דכסותך אמר רחמנא ולא כסות הראש:

סודר

באר הגולה

[illegible]

עטרת זקנים

[illegible]

לקוטי פרח

סימן לב

[illegible]

סימן מ״ג

[illegible]

ביכה ומסיק ב"י דדוקא בחוץ הרחוקות כפר בחוקות אבל לא בחוקות ביתו ובחצירו: ונראה הטעם שהרחוקות נתבטלו ע"י עשייה החריסים והיתך בהם: ועוד יתכן הטעם שהחריסים אין זה פסול שחוזר להכשירו דהא הוי מכשירין שבשבת דהוי רמ"ח שעשייתם בשבת ע"י מלבושים שבמצרים הנקראים נוח"אש ובן מינאפ"י דזולאפנ"ש וקפאנ"ש ופירוני ש שבתוגרמה אע"פ שיש להם ד' כנפי' פטורים: (הגה וה"ה מלבושים סלגלילות בני אסכנז וסרסר הוליו ואין לכנסיהם עמרין מיכיו (י) ג' לפניהם ואנים לאחריהם מכווצים זו כנגד ז פטורים) (בית יוסף לפי סגנת מהרי"ק)

יא סורר שנתחנין על הציור כמלכות א"י שנקרא בערבי ש"ד וכן בי' קא שהיו נותנין כספרד על כתפיהם: יב פטורים:

יא דיני חוטי הציצית • ובו ט"ו סעיפים

א א יחחוטין צריך שיהיו טווין לשמן לשמן (הגהות מיחמירין לפסקן לשמן והמנהג להקל בפסקן) (מרדכי ותוספ' סי' כ"ג) ג שיאמר בתחלת הטווי שהוא עושה כן לשם ציצית או שיאמר לאשה טווי לי ציצית למלית זאת ואם לא היו טווין לשמן פסולים:

ב טווין ב עכו"ם וישראל עומד על גבן ואומר שיעשה לשמם (א) להרמב"ם פסול לחר"אש בשר: הגה ומותרין שיטויו הישראל מעט וכדאיתא לקמן סי' ל"ט סעיף ט' וכ"כ רע"ג בי' תפילין וספר מעט וכדאיתא לקמן סי' ל"ט סעיף ט' וכ"כ רע"ג בי' תפילין וספר תורה: (ב) א וצריכין שירה ושיהיו שוורין ב לשמן: ג אם נתפרקו משזירתן ונעשו ו"ו כשרים והוא שישתייר בשוורי מעט וכדאיתא לקמן סי' ל"ט סעיף ט' וכ"כ רע"ג בי' תפילין וספר תורה: הגה (וכתבתי בשם לקוטי מהרי"ל דאפילו אחר שנעשה

מיהו לכתחילה יפסוק בפסוקים (ג"י בסי נימוקי יוסף בהלכות ציצית) (ולענין ברכה עיין לקמן ריש סימן תרפ"ט:)

ז (ו) תוספות שאולין הלואה היא הלא הדרי בעיניהו יא וכדרי' רבי:

ח משתחות לבהמה צמרה יב פסול לציצית° המשתחוה

(ז) לפשתן נטוע כשר לציצית שהרי נשתנה:

ט ג יעשה יג נקב באורך השלית יד לא למעלה מן' אצבעות

(ח) (תיו"ט שאולין) (כל בו סי' כ"ב ומיימוני והגה"מ ס"ק סימן ל"ח) טו שאינו נקרא כנף ר"ל ולא לפחות מכ"ש קשר גורל

ער הציפורן משום שנאמר על הכנף ואם היה למטה ממלא קשר גורל היה תחת הכנף: הגה ומותרין זה (ס) ביום ולא בשבת מן הקרקע (ג"י)

י ג ם היה רחוק מהכנף מלא קשר גורל ונתקו מחוטי הערב ער שלא

נשאר בו כשיעור כשר כיון שהיה בו כשיעור בשעה שחשיב בו

ציצית וה: הגה ומותרין לעשות (י) לחתרת סביב הנקב אלא יתקן שם ויהיה פחות מכשיעור וכן עושין לחתרת בשפת הבגד לתפור מהני טעמא:

(ג"י בשם סמ"ק וכל בו) יא (א) שבתוך רוחב הבגד אין לו שיעור וי"א

שרין רוחב הבגד כדין טז האורך ונראין דבריהם:

יא יאם הגדיל שקורין אורי"ר יש הוא רחב לא יטיל בו הציצית ואם

השיל בו פסול דעל כנפי בגדיהם כתיב וזה אינו נחשב מהבגד

(יב) (א) אבל עולה הוא לשיעור אלא קשר גורל ולהרחקת שלש אצבעות

כיון שהנקב בתוך הבגד: הגה וטוב שיתמדו בשיעור קשר גורל יז בלתי

הגדיל ויהיה תורב"ה (ג"י בשם רשב"ץ ורשב"ם):

יב יסנין חוטי הציציות בכל כנף (יג) ארבעה כפולים שהם שמנה

ואם הוסיף פסול (יד) יחתוך ראשי החוטין הארבעה יח ויחתכם

בכנף ויכפלם ואז יהיו ח':

יג יזהר לחתוך ראשי החוטין לעשותם ת' קודם שיכרוך שאם כרך

אפילו חוליא אחד (פירוש החלק מהציצית שבין קשר לקשר)

וקשר אפילו יט קשר אחר ואח"כ חתכן פסול משום תעשה ולא מן

העשוי

ושינוי הנוף ואפשר דס"ל דהאי שינוי אחזר לבריית' וכמ"ש ב"י ולהכי לא

קפיד אלא עם יהיו וכמ"ש בח"מ סי' של"ג ס"ב דקני בכתב"ג ועי' ס"ס

כ"ו דהוי שינוי גמור: ובה"ג ס"ת ג"כ לכן כתב בסמ"ק ג"כ אלא

יהיו פסיעות ול"ל קרא דה"פ בכ"ף דף ס"ו קרבנו ולא הגזל תיעשו לי לפני

כהנו: ומכ מכר הגזלן הציצית לאחר עדיין מיקרי גזל ויכולין לחזור

ולקחת ממנו בעין אין מברכין עליהם דלא הוי מצוה וכ"ע

דבסי' ר"ד פסק כהרי"ק דאפילו

עליה עם ל' ציצית מברך עליה וי"ל

דשאני התם דע"מ כן הפקירן לו

שיברך משא"כ הכא אם הפקירן

לו שיחזירו לו בעין לית להו"ל

בגבדו"ע דלמחיל"מ הפקירן לו

לגמרי להציאן בגבד ח"כ הוי כמתנ'

ע"מ להחזיר ומ"מ וי"ל דהיכא

סבר מיעשה בו מלאכה אחר להכי

נקט חוטים לפי ציצית מהוקמת

ת"ב דברי ועמ"ש סי' תרמ"ט:

יב פסול: ולפ"ז דמשתכח

דמעיקרא לא היה בהם חוטין ע"מ

עדיין חזותי עליו וברי' לאחר

משא"כ בפשתן נטוע דהוי כעין

בעלמא ומקרא עין וכיון שעשאו

חוטין מרחיקו מלקרות שלו ולפ"ז

לו ובהכי מתיישב קושיות התו'

בע"ז דף מ"ז ב ד"ה היינו בעיא

דר"ל כל"ל לדעת התו"ס ועמ"ש

תקפ"ז ס"ג ותמ"ט ס"ג: יג

נקב. כתב ב"י בשם ס"ה וה בשם ב"ה

די"ח דיעשה ב' נקבי ויטיל הציצי'

בתוכם ויוכל לכך ל' ט' והבה לחתוך על עלמו בכיוצא בזה לית מן

המתמיהים דמיקרי כיוהרת על ל'

ב"י. והב"ח כתב דבעלית קטן יעשה ב' נקבים דבזה לא מיחזי

כיוהרת כיון שהוא לצורך מצוה ואח"כ נהגו כן. ועי' ל"ע דלחו"ר

בגמ' ס"ת קשר העליון לתוריית' דלית ס"ד לומ' דלחו"ר

דברי רחמנא הכי מסתברא דלא ה"ק ל' שתי תכיפות כדלית' סוף כלאים

וכ"כ הרמב"ם ופי' דלעת העור בי"ד סי' ש' דב' תכיפות לית היכר עד

שיקשר מ"מ היינך קתני תלמודא הת"ק ל' התוכף תכיפה ח' לית היכר

הכי הל"ל הת"ק ל' לית חיכור עד שיקשר וע"ק לדעת העור ספי' שם

שם לית מעבירו התחת ולא פעם אחד אע"פ שקשרו ב' כדאמי' התוספות

שפת הבגד לית חיכור כל' ת' כלאים בציצית היכי משכחת לה דהא

הוא שוסק שעושה נקב ג' ול' דכשקשרו ב' קשרים לפיל תוכף התחת

פ"ת הוי חיכור וכב' תכיפות לפיל בקשר ת' הוי חיכור וכ"מ מהרמיים

שמביאין הר"ן שם מהב' דכתוכף ב' תכיפות לא חייב אלא קשר וכתי הר"ן

שם דמיירי בקשר ת' ע"ש אבל בתי"ט כתב דמוכח בגמרא כפי' הברטנורא

דלוקה ב' קשרים חייב ע"ש ויוצא לנו מזה דלכ"ע בב' נקבים לא בעי' לא

קשר ת' ולא ב' קשרים זה על זה וה"כ השוסק ב' נקבים וכ' קשרי זה ענ"ן

סתרי אהדדי ומ"ש ל"ל ת"ע דדי בקשר ת' אם רצה לעשות ב' קשרים

רשות: יד לא למעלה. נ"ל דאם עשה הנקב למעלה מג' לית ציצית עשה חוטין

ציצית שעשה חוטין שעל הבגד לא יצאו ידי ציצית ואפי' בדיעבד

פסול והיינו דקאמר בגמרא כפי' הברטנורא

מלבל ת"ל ליתר על זה תלבל להקדים הכריכה לציצית. ומ"ש אחת כרך כו' ר"ל וקשר תחר הכריכה דבריכה בלא קשר לאו כלום היא וקשר הראשון תכף תחר התחיבה ויהו בחשבון כלולות מקראי עשיה כלל בלא דוקא הכריכה והייט עם הקשר שעושה תחר הכריכה וכזה נתייישב הכל: (טו) וכ' חלקים ענף. דהכי לתרי בגמ' וטי הכלת שליבגדיל ושני שליסים ענף. ופשוט שיהו מעכב בדיעבד: (יו) ובשני ט' בכולהו. תאר יכתוב בשני ח' ובתר שם טעמו"ע הקבל ומכון לשמוע ל קבלתו: (יו) לשוך הטלית. פי' מה שיהא מהבגד לרוחבו ואות תלוי יהיה לשוך הטלית לתוכה בתוכו כל בגד ולא כמו שטועים להלות הציצית מן הקנה ולתוכה ממש בבגד

יב (א) ס"א נפסקו כו'. להבין המחלוקת נגיע בקיצור ליתה בגמ' בני ר' חייא לתרי גדודי הכלת בשר פי' נקדעו הציצית ונשתייר בהם קלת וכ"ה שיעור גדודי תחר שתולל כדי שיוכל לעשות ציצית שלי"ם מכל החוטין ויהו תלוים הנשאר מן הציצית שם תאר בשם הכלל המעיקרו פסולה פי' שלא נשאר שיעור ציצית. ומפרש הר"ם דהך גדודי הכל' פי' כל הציצית ככללו בשם הכלת דאם נפסקו כו' להבין חוטים ולא נשתייר בהם שלא כדי עניבה. כשר לכל אם לא נשתייר לפחות ג' חוטין שיעשה מכל ד' חוטין כדי עניבה. מ"ט אחר שכבל הד' חוטין ועשה מהם ח' רחשי. הוי דינא דאם נפסקו ג' רחשים לגמרי אם כרוך לגו בכל רחש הוא מחוט אחר אין לזה שיעור פסול דהא נשאר בכל חוט הרחש הג' שלו שלא שיש לחוש שמא הרחשים שנפסקו הם שניהם חוט ג' בפול מילא שחוט ג' נעקר לגמרי ויש כאן פסול ור"ת פי' דגדודי הכלת היינו הכלת לכל צדדין שהיה הכלת הכלל הלבן קיים לגמרי אז כשר דהיינו שבעי' תרתי שבעי חוטי לבן יהיו שלם לגמרי כשיעור י"ב גודלים וחו מהני כדי עניבה לתכל' שנשאר ות"ב ה"ה לדידן שאין לנו הכלת ולוקחין ד' חוטין לבן בעיב' ג"כ שיהו ג' חוטין לחוטים דהיינו בכפלם ד' שלשים בשיעור י"ב גודלים ובשאר שני חוטין בפלב' ד' פריך מיתי' בשאר בהם כדי עניבה נמלא שם נפסקו ג' רחשי יש לחוש שמא כל רחש מהרחשים הוא מחוט בפ"ע נמלא שלש נשארו ג' חוטי שלמי ע"כ לא מהני מה שנשאר כדי עניב' דהיינו מכל חוט נשאר רחש הגי בעי' ג' חוטין בכפלם ד' שלמי' י"ב גודלים. ובשאר כתוב אחר דעת ר"ת ולפ"ז אפי' אם נפסקו ג' רחשים כשר אם יש בהם כדי עניבה עד שיפסקו ג' עכ"ל. ונקשה למה אמר יש בהם כ"ע דבאחד מיניהו שנשאר בו כדי עניב' והרחש הגי נפסק כולו כשר דאפי' תימא הכי ג' רחשים שנקרעו הם חוט אחד מ"מ כיון שנשאר מהם נשאר כ"ע כני. וע"ק ל' אפי' כמה שהחוטי הטור להסמיעטו דבג' רחשים פסול אפי' בכ"ע מכל ג' רחשים הנפסקי' מספק דשמא מג' חוטין הם ומלת המוך דבריו דלפי שיטת ר"ת אפי' במה שיש בכשר דהיינו כדי עניבה חזו מועיל אלת בשנים אבל לת בג' אפי' נשאר בהו כדי עניבה: (ב) הפסוקים ביחד. פי' לאחוקי שיעור קומה עניבה מאחוז חוט לבד: (ג) שנפסק כולו פסול. ע"כ רחי נשאר מכל רחש כדי עניבה נמלא שנפסק ג' חוטי שלמים ומשום הכי פסול. ומ"ש אפי' לכל אחד שיעור בפני עצמו נמלא גם בתחלת מולאים של הציצית מן הקנה לאחוז אחד יש בו כדי עניבה דכשר בדיעבד מ"מ

הם התיר חותה ועשאה על עליית אחר חזי השתי לעשות כן דהוי כללכתחלה ע"כ במ"ש בשם רבי"ו על פשטו ובלבד שלת תהת מופסקת:

שאלה חוט ציצית שנפסק וחזר וקשרו מהו אם שעשאה חוט שלם ע"י הקשירה: ע"ש ס"ו ס"ק ס"ו

תשובה כ"ל דאם היה כן בשעת עשיית הציצית שהיה קצר בתוקן שנפסל לת מהני מה שחזר תח"כ וקשרו תה דומיה למ"ש בסי' י"ח שאם תתך למעל' דיסול לעשותו תרוך כמו שהיכה כו' ואם היה תרוך יותר מדאי וקשרו לת מקרי תעש ולת מן העשוי כיון שאין עשוי בפיסול ע"כ. משמע הת דיכלת שהיה קצר והתירהו הוי ולת מן העשוי כיון שפסול היה. ולת דאם היה כשר בשעת עשיה ותח"כ נפסק ונפסל יש מקום לומר דלת מהני תיקון הקשירה דמהיכן לענין מ"ע שאני. וכ"כ הטור בסי' יח דכיון דלפי' למתוך דבריש תלו מ"ע התו' שפ"ה דקדושין לענין מ"ע שאני. וכ"כ הטור בסי' יח דכיון דלפי' כל התורה מתפילין בדמי' שלהי פ"ק

באר הגולה

שאנו נוהגים לרקדק בעת עשיית הציצית לתת סימן בר׳ ראשים בענין שלעולם הר׳ראשים הם מצד אחר של הקשר והר׳ ראשים מצד האחר אם נפסקו שני ראשי׳ מצד אחד כשר דוראי שני חוטי׳ הם והרי נשתי׳ מכל׳ אחד הראש השני שהוא יותר מכדי עניבה ולרבינו הם לא מכשירים אלא בנשתיירו שני חוטין שלמים דהיינו ארבע ראשים שכל אחד מהראשים ארוך י״ב גודלים או מכשירים כשנתפסקו השני חוטין אחרים אם נשתייר בהם כדי עניבה אבל אם נפסקו ג׳ חוטין אע״פ שנשתייר בהם כדי עניבה פסולים ומפני כך כשנתחבו שלשה ראשים ה אם לא רקדק בעת עשיית הציצית שיהיו נכרים הר׳ ראשים שמצד אחר של הקשר חיישינן שמא כל ראש הוא מחוט אחר ונמצ׳ שאין כאן אלא חוט אחד שלם הילכך מכפיק׳ פסול אבל אם לא נתחבו אלא שני ראשים מכשרינן בכרי עניב׳ והלכה כסבר׳ ראשון׳ מיהו היכא דאפשר טוב לחוש לסברת רבינו תם׳ (הגהות טהרת כה״ח) תנודה סימן ט״ו:

הגה וכל זמן שם דקדק מיהו רחיצים מבלבל אחד ונפסקו ג׳ רחיצי בלר אחד דפסול דאז ודאי נפסקו ג׳ חוטין ואם נפסקו כנ׳ נדלין נמי

פסול משלם מוסיף הס: (כ״י בשם בן חכיב)

ב היכא דצריך כרי עניבה ומתוך שהחוטים עכים אינו יכול לעשות ואילו היו דקים היה בהם כרי עניבה כשר: הגהות טהרת כה״ח

ג כרי עניבה לר״ש בן הענף ולר׳ אפ׳ נחתך כל העוף ולא נשאר כרי עניבה אלא מן הגריל כשר ומנהג העולם כרש״י והיכא דלא אפשר ז יש לסמוך על ר״י:

יג׳ דיני ציצית בשבתי ובו ג סעיפים:

א [1]ארבע ציציות מעכבין זה את זה שכל זמן שאין בה כל הארבע אינה מצוייצת כהלכתא [2]והיוצא בה לרשות הרבים בשבת (א) חייב חטאת: (ועיין לקמן כי׳ ס״ח סעי׳ ל״ח):

ב [1]אם היא מצוייצת כהלכתא אי פותר לצאת בה לרשות הרבים בין שלית ב קטן בין שלית גדול: א אפילו בזמן הזה שאין לנו תכלת: (וקטלית יהא מותר לו (ב) ד על כתיפיו (דברי ר״ורי״ו חכיית דף ק״ח ע״ב) (ומוקמינן לטלית ה שחקקתיה אשה מעיין כהלכתו (ג) ואין צריך לבדקו קודם שיצא בו (דברי חמושת הר״ם בלי כלל ויתבונ׳ הרמ״ן סימן רט״ו וכל בו בשם הרמב״ם פר״ט מהל׳ שבת)

ג [1]אם נורע לו בשבת (ר) כשהוא בכרמלית שהטלית שעליו פסול לא יסירנו מעליו עד שיניע לביתו ו דנזדל כבוד חבריות:

כגה ז ואפילו טלית קטן שחתם נגדיו מ״ב לפשוט וה״ה שם נפסק לחד מן הציציות ומחכיים ליטב בלא טלית דיוכל לעשות בלא ברכה מכח ציצית חבל במחל בלבוי גוונא מותר: (ה) (ודוקא בשבת לחסור לעשות פשוט) (מרדכי פ״ק דף ק״ח ע״ב)

דיני

ה אם לא דקדק קשה דהא כ״ש אם דקדק כדאמרי׳ בהג״ה וי״ל דקדק משום סימן דמסיים אבל אם לא נחתכו שלא כ׳ דאפילו אם נפסקו ג׳ מכ׳ כדאי׳ בהג״ה ולא נשתייר כ״א דהא בעינן שלשה ראשים ואפילו הכי אין מועיל כיון דאיכא ג׳ חוטין שלמים ומיהו יש מי שכתב דאם נפסקו ג׳ חוטין אע״פ שנשתייר בהם כדי עניבה פסולים ומפני כך כשנתחבו שלשה ראשים ה אם לא רקדק בעת עשיית הציצית שיהיו נכרים הר׳ ראשים שמצד אחר של הקשר חיישינן שמא כל ראש הוא מחוט אחר ונמצ׳ שאין כאן אלא חוט אחד שלם הילכך מכפיק׳ פסול אבל אם לא נתחבו אלא שני ראשים מכשרינן בכרי עניב׳ והלכה כסבר׳ ראשון׳ מיהו היכא דאפשר טוב לחוש לסברת רבינו תם׳ (הגהות טהרת כה״ח) תנודה סימן ט״ו:

הגה וכל זמן שם דקדק מיהו רחיצים מבלבל אחד ונפסקו ג׳ רחיצי בלר אחד דפסול דאז ודאי נפסקו ג׳ חוטין ואם נפסקו כנ׳ נדלין נמי

פסול משלם מוסיף הס: (כ״י בשם בן חכיב)

ב היכא דצריך כרי עניבה ומתוך שהחוטים עכים אינו יכול לעשות ואילו היו דקים היה בהם כרי עניבה כשר: הגהות טהרת כה״ח

ג כרי עניבה לר״ש בן הענף ולר׳ אפ׳ נחתך כל העוף ולא נשאר כרי עניבה אלא מן הגריל כשר ומנהג העולם כרש״י והיכא דלא אפשר ז יש לסמוך על ר״י:

יג׳ דיני ציצית בשבתי ובו ג סעיפים:

א [1]ארבע ציציות מעכבין זה את זה שכל זמן שאין בה כל הארבע אינה מצוייצת כהלכתא [2]והיוצא בה לרשות הרבים בשבת (א) חייב חטאת: (ועיין לקמן כי׳ ס״ח סעי׳ ל״ח):

ב [1]אם היא מצוייצת כהלכתא אי פותר לצאת בה לרשות הרבים בין שלית ב קטן בין שלית גדול: א אפילו בזמן הזה שאין לנו תכלת: (וקטלית יהא מותר לו (ב) ד על כתיפיו (דברי ר״ורי״ו חכיית דף ק״ח ע״ב) (ומוקמינן לטלית ה שחקקתיה אשה מעיין כהלכתו (ג) ואין צריך לבדקו קודם שיצא בו (דברי חמושת הר״ם בלי כלל ויתבונ׳ הרמ״ן סימן רט״ו וכל בו בשם הרמב״ם פר״ט מהל׳ שבת)

ג [1]אם נורע לו בשבת (ר) כשהוא בכרמלית שהטלית שעליו פסול לא יסירנו מעליו עד שיניע לביתו ו דנזדל כבוד חבריות:

כגה ז ואפילו טלית קטן שחתם נגדיו מ״ב לפשוט וה״ה שם נפסק לחד מן הציציות ומחכיים ליטב בלא טלית דיוכל לעשות בלא ברכה מכח ציצית חבל במחל בלבוי גוונא מותר: (ה) (ודוקא בשבת לחסור לעשות פשוט) (מרדכי פ״ק דף ק״ח ע״ב)

דיני

מיהא דאין שייך כאן כלל לילף מתפילין לענין קשר׳ הציצית דהא קשה בין לר״ת בין לר״י שזכרנו הא מינו בם״ת דכשר מה שפסול בתפילין דהיינו תפירה כקרע שבקרע בם״ח כמ״ש כי״ה סימן רל״ה ובתפילין פסול גם תפירה כדלהלן סי״ל״ג ש״ך ע״כ דלא שייך למילף כזה מתפילין ולא יתפילין מתפילין שם׳ דקדושין חלה לענין גוף הדבר שם״ע שלא הזמין גרמא היתה עשות פטורות לכל לא אחר פרשים דולחי יש הרבה דיעים בתפילין משל״ב בשחר מטות תפילו בם״ח ומזוזות וכן רחיה מפרק הקומן דפרכי׳ בגרמודי רבועה דעל פסולים מלתמרי׳ גרמודי תכלת כשר והיינו דוקא בציצית שהא תמיהני מנ׳ לכל תפלין דתמחיק קדושה הס פסול והיכ להן דקשיות פסיקה לה נילף מוטפח זה. והשתא שכתב דכל התורה יפפין מתפילין כ״ב לרווח דמלתא כי מינו בכל הברכות שהדבר תלוי בהם דמה שהוא ע״ב תמר דיש ללמוד ציצית מהסח הדעת מתפילין. ועוד יש רחיה לקשירת חוט ציצית מהיות דרים סוכה תר״י עשוה מן הקופין פסולה פרק״י חוטין שניתקו בחמי וקשרן חוזר ותולה לאחר שנתרפא וקרי לה קושים ע״ש שפולטים קושים על״ל. והא לך שחוזר הבליטות שפולטים לחזר שחזר וקשר שני חלקי חוט הסחי שנקרעו הוא דבר קבוע ואין רחוי לעשות מהן חוט לגלי ולחי ע״י קשירה שיקרעו לחוט אחר ועוד רחיה מכי׳ ס״ו סי״ד דלא יתפור תוך ג׳ חוטין הסחוט ויוסיף עליו ולענין תעשה בלע״ד דאין איסור אם קושר הציצי׳ רק בימין שנפסק בקריעתן אבל אם מתחלה קודם שנעשה ציצית מהחוטין נפסק חוט ח׳ וקשרו וחת״כ עשה מהן ציצית כשר וכן לאחר שנעשה בהכשר דהיינו כדי עניבה:

יג (א) חייב חטאת. דהוי משוי וח״ל דבטיל לגבי בגד דחשיבי הם לגביהם שדעתו להפלי׳ עליהם כ״כ כ״י בשם התוס׳ ורמב״ם: ודפ״ז אם נפסקו כל הד׳ ציצית ולא נשתייר בהם כ״ע דודאי יעשה אחרים תחתיה בטלי׳ הם לגבי בגד ותותר לגלח בהם בשבת כנ״ל: (ב) על כתיפיו. דאז לא הוי דרך מלבוש שלח תשוי: (ג) וח״ל לבודקו ולענין ברכה מתחילי׳ עפי לעיל סי׳ ח׳ס״ק ומ״ש ב״ל בתי שקרלוהו לס״ת ואין עליו טלית עדיין ורוצה ללבוש טלית ליכך לקרות שחין לבדוק הטלית בעת היות משום טורח דשכר דבשכיחי בזיותא בכ״ג שהיה קורא ע״פ ו׳ ובעשור לחדש בת״ם כי״ד סי׳ רע״ט ק״ו כאן שים להעמידו על חזקתו ל״ל: (ד) בכרמלית. פי׳ במקום שאין איסור טלטול אלא מדרבנן כיתחר בה שבת דעכשיו אין לנו ר״ה: (ה) ודוקא בשבת. לפי דברי התוס׳ שהביא כ״י מוסף לחפי׳ דבחורדכי בשם ר״י הביאו ב״כ כ״י מבוא דדוקא בשבת לפי שא״א לעשות חלציות והוכחתו דאי הוי כתיב בתור׳ לח תלבש בגד של ד׳ כנפות בלא ציצי׳ אז היה עובר על הלבים לפי בשבת אבל ביום דח״ט לא הוי לא להטיל בו ציצי׳ כשילבישנו מ״ה אין עובר על הלבים ל״ח בשב׳ אבל בחול עובר ליכול לקיים מלות עשיית ציצית וק״ל ל״ל למה תלה רמ״ח הטעם משום כבוד הבריות דהא ר״י התירו לפי׳ בלא״ה מטעם שזכרנו ואפשר דמרדכי חולק על ר״י הבריא רמ״ח כר״י משום כ״ה ומשום כ״ה לחוד לא סגי דאין זה ביום כ״כ כת״ס ב״י. וח״ל מת״ם הקומץ דמר ברבי תשי לחיפסק ליה ציצית בשב׳ ולי לאו משום כ״ה הוה פושט הגלית לפי שהוא ואת בשבת ליכא לאיסור דהתם מיירי בחיפסק לטלטול דהוי כמחט בכרמלית ע״כ הולרך לטעם כבוד הבריות אבל הכא מיירי בר״ה:

יד דיני ציצית שעשאן נוי ונשים וטלית שאולה וכו' ה סעיפים:

א א ציצית **א** שעשאו עכו"ם פסול דכתיב אל בני ישראל לאפוקי עכו"ם (א) והאשה **ב** כשרה לעשותן: הגה ויש מחמירין להצריך למעיט שיעשו אותו ושוב לעשות כן לכתחלה (מרדכי ה"קוראות מיימון מהלכות ציצית ותוס' דף מ"כ)

ב ב והטיל ישראל ציצותיו בבגד בלא כוונה אם אין ד ציצות אחרים בלביסתו וכן התעו מיירי מי בחול והיה תשובת מהר"מ מרוטנבורג ד"ס סי' רפ"ו (מצויים) להכשירו יש לסמוך (ב) עיין הרב"ם שכתב (ג) אבל לא יברך עליו:

ג ג השואל מחבירו טלית שאינה מצויצת **ה** פטור מלהטיל בה ציצית כל יום דכתיב כסותך ולא של אחרים אבל אחר שלשים יום חייב מדרבנן מפני שנראית כשלו: הגה ומיהו מותר להשכירו ולקחו לתוכו מלכתחלה רק בענין שלשים יום רצופים: (ג מיוחי יוסף הלכות ציצית) (ד) שאלה כשהיא מצויצת ומברך עליה מיד:

ד ד (ה) מותר לישתל טלית חבירו **ח** ולברך עליה ולבבר שיקפל

יד (א) התעה בשרה לעשותן. לאפוקי מר"ת שפוסל בעי לעשיית ציצית כמו בתפילין בסי' ל"ג דתמרינן כל שיטתו בקשורה יצאו בכתיב כו' דלת ס"ל כן ולא שהני תפילין דכתיב בהו וקשרתם וכתבת': והא דעשים שלנו טוות ציצית זה מותר לכו"ע דקושרו לתליה בבגד הוה דקשיד בלחי בסתור חס מילתא אחריתא הוא ל': (ב) על הרמב"ם שמצטיר. פי' שהרמב"ם ס"ל הע"ג דבעי' טויה לשמה כדלעיל סי' י"ח מ"מ התלי' בבגד לא בעי לשמה וליכא לה מדכתיב בני ישראל לאפוקי עכו"ם ס"מ דישראל בלא טווה בשרו והך קרא בתלתה מיירי כתוב תלגל בכנפי בגדיהם והקשה ב"י דהא רב הוא דדרים ולא עכו"ם ורב ס"ל בפתילות אלא לשמה כשר בטווה ולא לשמה לשמואל דפוסל בטווה אלא לשמה ח"כ דלא דרים כהן ולא עכו"ם ופסול אפי' בישראל אלא לשמה ל"ל לתרץ דח"כ היה לו לתלמוד לומר ולשמתן הוי בני ישראל מהי דרים בהו כדרך התלמוד בשאר דוכתיה אלאו דלפי שמוצ דרים בני ישראל ולא עכו"ם לענין טווה על הבגד שהיה התלי' בגל': (ג) אבל לא יברך עו'. דר"ת והרי"ף ס"ל בעי' תליה ג"כ לעשה: (ד) שאלה כשהיא מצויצ' כו'. דהו דעת הר"ח דלא תימרו עליית שאולה פטור מציצית היינו אף"ג להטיל בה ציצית לבגד השואל עליית מצויצת אדעת' דהבי השאילה לו שיברך עליה ואם לא ה"ל לו לברך ואח"כ תהי' שלו תימרי דהוה כמתנו לו בתחלה ע"מ להחזי' מידי דהוה השואל תלית מחבירו והודיעו שהלך לבקר חולה ואת"ל מת רשאי לקרוע בגד עכ"ל. והוא ג"כ טעם ר"ת דשויתר לברך על נוקף עליית מקופלת שמוציא דחמרינן מסתמא ניחא ליה וה"ל כלולא הקנה לו ע"מ להחזי' וכתב עוד שחותן המסבירין להתפלל בסליחו ומתעטף בעליית שאולה כדי להפטר מברכה טובה הם דחייב בברכה כמ"ש: ונ"ל דהא דמחייב הרא"ש ברכה בעליית שאולה מצויצת היינו בעלי' התיחד למצו' ציצית כי הכא שליחות של כ"כ אז מה שקורין ד' כנפות דבזה ודאי לית מקנה לו אלא לעשות התלוה ולברך עליה כדאמרן אבל בחלבוש שלנו כנפות שאדם לובש בו דרך מלבוש אלא שחייב בו ציצית משום שיש לו ד' כנפות השואל לחבירו מלבוש כזה אין השואל מברך עליו דאין לנו בירור שהשאילה משום מצוה דלמא לחלבוש בעלמא השאילה לו וזה דומה לבעלי' של תחריס שאין חייב השואל לעשות בה ציצית אע"ג דהשאילה לו מ"מ תמרי' דדעתו היה להשאילו למלבוש לחוד כדאמרן בכ"ג ול"ש ר"ש ל"פ כ"ה סי' כ"ג על דברי הר"ח הללו דשאני גבי שואל מחבירו כו' לענין קריעה שלא לו לילך ערום וע"כ התשאילו הקנאו לו וכן גבי תחרוג דבעיב לברך דח"ת זולתו אבל לא בעלית שאינו מחויב ללבוש אותו משום ציצית והחריף שם ומסיק דמ"מ רחוי לכל ה"ם שלא יבצע עליית שאינו שלו ואם אין לו עליית אחר יבקשנו בלא ברכה כי הברכות אינן מעכבות. עוד תימה מני מפי' לדעת המברכי על עלי' שאולה היינו העלי' שלובש בעת התפלה עם הציצית תפילין שהוא לזכרון כמו תפילין הו אבל מי שלובש כדי לעשות לתור' או לילך בחיבה ירחה שאין לברך עליה כלום עכ"ל ובעיני ג"כ תמוה הרחי' על הר"ח מחלוק שקורע שם קורע כדיק דהא לו לענין זה וכל חדש יכול לעשות בחה שמחל לחותו ענין שמחל לו משא"כ בציצית שאף ח"ת שמחלו לברך עליו מ"מ אין יכול לברך על עליית שאולה אח"כ. בחתנה דוקא ומזה אין לו רחיה מחלוק לגמרי דנחטון לפו' מתנה ועי"ש בסעי' שאח"ז: (ה) מותר ליטול וכו' פי' שלא מדעתו ומטעם זה פסק רמ"א בקונט סי' ק' להך דהכא דאין שייך שם קלקול דעת הבירו ומדמה חותו בת"ה סי' ק' להך דהכא דאין שייך שם קלקול ותיחה ליה לחיוב למיעבד מלו במיתוני שלא מדעתו ע"ש שלא מכחיב שם ת"ה ומ"מ שלא מיום ראשון ואילך אבל לא ביום הי' ומ"מ מציצית שהם דחוריית ופ"ה סמכי' ואברכין עליהם שלא מדעת בעלי' ול"ל דהא אין חיוב אלא בבגד שלו ולא בשאילה אבל בבגד שלו אפי' שלא מדעתו חייב ומ"מ

ס"ה בהג"ה והוא"כ לחה שרי כלן וכ"ל כחש"ל דלקע"ג דמעור מציני דשלי לבדך כהו הנעי: ט שיקפל. ואפי' שלא כסדר קפולו הראשון ובשבת אפי' אין מקפלו כלל שרי כנ"ל ע"ב כ"ה סי"ב: י דהיינו שמא יקרע בין הרגע על שיקרעו מרוב מסחקו עכ"ל כ"י ומשמע מזה דאפי' בהקרעו אסור ללמוד מהם ואע"ג דבסעי' הנ"ז ס"ג אחרינן דניקח ליה למיעבד מנו' בחשוני' אפי' בחכרון כיס שהיה להם לדבר מועט הוא ועבה"מ סי' רל"ב ס"ך בהג"ה ובסמ"ע שם אפי' הפיקיד ספרים אצל ת"ח אסור ללמוד היינו לי ידעי' דהמפקיד מפקיד ע"ז והם"כ שם חולק עליו וכתב דשרי ודבריו נראים בפי' דברי הגרד כי אצל מ"ח הכ"י כתן בשם הפוסקי' ומשמע דהוי שולל אצל מצעת ועבה"מ סי' ע"ב ס"קוסי' קס"ג ס"ו ובי"ד כי קע"ב ס"ח:

טן א מותר להתיר. ואם נפסק חוט ר' אפילו נשתייר בו כ"ע אסור לכתחלה לעשותו בבגד אחר (כ"י גמ') ומשמע להם ירלה לקשר בו חוט עד שיהיה י"ב גודלים רשלי מדלינערייך למכתב גבי תפילין וקשרתם אתכה קשיל מתה שהם נפסק לילו רשלי לקושר כדלית:

ס"ס ל"ג מכלל דבעלמא קשירה חיכור מעליית הוא וכ"מ במשנה ח' פי"ח דנגעי דקשירה חשיב חוט ר' לענין נגעים דהלכה כת"ק ע"ש וכ"מ בסי' זה בס"ד שכתב ויוסיף עליו ז' חוטין וכו' וה"ה כי אם ע"י קשירה ולפ"ז שכתלקת ספרים כתוב ז' חוטין ז' חוטין ול"ב ב"י ח"כ מוכח דשותר לקשור והת לכתב ב"י ר"ס י"ח בשם הרמב"ם יש לעשות חוט ר' מקלתו מכל ומקלתו לבן וכו' לילו לכתחל לכל אם נפסק חוט ר' מותר לקושרו לכתחלה כל"ל: ב ללת: ומשמע כתו' דמעשה דאסור לבטל מצות עלי' זה ול"ל דאם ירלה לעשות מהעליית בגד אלת יהיה לו ד' כנפות מותר ליטלון"מ בגמ' דף מ"ג דמות ליטלן אם מוכר העליית לעכו"ם כיון דאח"כ יוכר ע"י כתיבתו בשאלתו' פ' אלת לך כשמוכר עליית לחבירו אסור ליטול העליית אח"כ הוא לקבלו בעליית אחר והיה מחזירה כשברוצה לקבוצה בפתח אחר שרי ליטלה עכ"ל בכל התוס' ואסרי' בתוספ' ובכל הלבוש אם רוצה לעשות בו ציצית יוקר יפיס מותר ליטלן ול"ל דהיכי אם נפסק מהראשון אע"פ שכשרי' דשאי להתירן ולעשו' בהן שלמים וכ"מ בתשו' הר"ם בכלל ב': ג ללת היה: מתוך דברי הב"י משמע דעיקר הטעם משום תעשה ולפ"ז דמיד כשמתחיל הכנף נפסלו הציצית וחע"פ שחזר ותפרו הוי תולפ"ז ללת דקשה למה קי"ל אם נקרע הטלית חוץ לג' יתפור כת"ם בשעתו ס"ד לזה תלד כנף זה היה מבגד זה בשעה עשי' ל"ב הוי תחלת עשייתו בפסול מ"ב כשתפרו בטלי עלמו דשרי להוי תחלת עשייתו בבגד זה בכתרו וכ"מ בשמ"ג וכ"י וכ"מ בם"ג: ד יתן בו והב"ח ב' דפסול כשתופר בתחר' דכשתחתי' לתפור נתבטל הכנף ותן בכל חלק חלת ג' כנפות ובכתחר ותופר טולה ה"ל תולה"ה על ל' ול"ל דכשר דהת בהדי' לתחרי בגמ' נקרע חוץ לג' יתפור כת"ם בשם ד' ומ"ל נקר' תחיכה ממ"ל ותופר לה תלוק לבחי וכ"כ הב"י בשם הרשב"ל והטעם דכשתתחיל לתפור נעשי' בגד ג' ושוד הת לתחרי סי' י' ס"ג תע"פ שתפר כנפו' עליהו לת נפטר' תע"ג ותתפיר' ליל' מבטל הכנף ועבל"י לבן ל"ל דמות לתופרה: ה התפירה. שלת נעשה לשתה עכי' י"ד ס"ב: לתפור

ס"ס ל"ג מתחו נמו ק"י שיועיל לענין קיום מניה לולב בשבילו זה אפי' ביום ג': **והנלע"ד** לחלק בפיר בין קלוסין ללולב דבלולב הוי פסול אלת ובגזלה מכח גזירת הכתוב דלכם תלכם דוקא תלרי דהבי פסלה תורה כל אלתר כל אלתה ולית לנו לפרש לשום מהכוין בחוקו התועיל דהיינו לי מהמה דלתרבה התורה גילתה לנו אלת בפרט כן ובפסלים כל אלתר כל אלתה משל"כ בקלוסין דפסול גזילה ואלתה הוא מלד מסכר דהת בעני' שיתן לה כסף משלו ולית לו מכח להריים ובתה תתקדש לו ע"כ שפיר לתרי' דזה השוחל לו מצעת לקדש בו ולית נתכוין בחוקו התועיל אלת בפרט כן ובדברי הר"ם שכתבו לתין לנו שום לימוד מקרא לחעט עת"ע בפי' שם ע"ע על דברי הר"ם בלולב. ולך קשה גבי ציצית דיש לימוד מקרא דשחול פסול דכתיב בשחוך ולת אל אחרים כת"ם הע"ע בפי' זה הוא ממש כיון דשחול לולב שזכרנו. ותו קשה ממה דלתרי' בפ' חיכן דף כ"ד דלי ללו קרא דכל האורת ח"ת דסוכה אלולב פסולה כיון דכתיב תעשה לך וה"כ כלון ולתי אית לתי אפי' לחזות סניף לדברי הם"ל לחלוק עליהם: **תעג** ר' הגם כי יוני כלתי אפי' להזות סניף לדברי הם"ל לחלוק על הר"ם והכ"מ אבי אחרי מ"ש קלוסין אלתה מכויחה לחזה לכפף בהכו ולפל לכרך על אלת שלולה מצויחה כדברי הם"ל וכ"ם אם נוטל אותו אלת מדעת חבירו כ"ל. ולת"ע שכתב הר"ם שהוא טוהגין לברך ע"ת דרי כתב הר"ם עלמו הבלתיו בסעיף י"ג שהוא בימי הסליחות שלין מברכין על אלת שלולה. אלל שכתב שהם טועים ולפי מ"ש יפה הם טועים ע"כ לין דלים מהנהג כיון שהם מוחזק': (ו) שיקפיל לותה כתב הש"ל בפ' כ"ם סי' ל"ג נראה שלשור להוציא אחה"כ ולכתוב העלית לו להניח תפילין אלל ניחה ליה בתה שיוציא אלת אלו מחזקתו דהיינו היכא שהניחו במקום מיוחד עכ"ל: (ז) תשור ללמוד וכו' בח"מ סי' ע"ב נחלאר בדבריהו בסי' ד' היינו אח"ת שהקפידו בימי ספרים ללמוד מהם וכמ"ש רמ"א שם סי' כ"ג ונ"ל דה"ה בחמכון אלל אח"ת דאחד טועה כ"ש:

טן (א) ולית"ל בטלי לחרי ולין כוה משו' ולת מן העשוי בפסול דהת צריך לחזור ולתקנה כלן כמו בתחל עכ"ל. פי' ר"ת שים כלן מן העשוי בפסול לגבי בגד זה דהת בעי' על כנפי בגדיה וכמ"ש המחבר בסמוך קמ"ל דלת: (ב) שלת להניח וכו' כי אז יהיו תשור שמכ' עליה של מצוה בחנם ול"ל דלין בכלל זה מי שמקיר ציציותיו כדי לעשות לחרים לילים מהם דלת חייבי כוה שבשהו לין שום פסול עליהם והטעם בב"י בשם הרשב"ת ול"ל שלם לחה חומ' עליה שמקרע, קלחה מהת פסולה אלת"ב תחיר כל ציציותיו דבין שהכלם להם מקנת' שהבשירה מתחל בשבילה בציצית לחרי לתשלם הד' ה"ל לקלתי ולת מן העשוי ולית דחני' ושוין שלת יניח לפי' לחם על לחם וכה תכלת ויתלה כו' שלית לכל אלר כנפים לת נפסלו משום העשה ומ"ם הע"ם שמקרע ובימל לת שם נקרע מקלתה לו חלוקה לתיתים הכל בשר כו' ע"כ, לתבואר משם דכיון שלת נפסלו הנפתרים הע"ם שלת"כ בעשה תחיכת בגד אלר תחת תותו הבימל כך הוא בעליה שלתלן לנפים יכול לעשות מן החלי שלם דהיינו שיעשה ב' ציצית על כנפות התחודשי' כו ולם ירלי לקושו לתיתי תחיכה תבגד אלר ולעשות ציצית חדשי על הכנפות החדשו והציצית הרחשונים לת נפסלו: **וראיתי** לחו"ז ל' שכתב על תשו' זו דלין לכתר זה משום דאין כל חלק לבדו לת כל חלק שמרוב לכל התיכה לחרת אפי' לין בחתיכה אחת שם ציצית ים בראשונות משום לת הין העשוי שהרי כשתחזיל לתפור החרת בקרן ר' נתבטל תיהו הבנף ולין שם חלוה בנפות וכשתפרה חת"כ לת כולה בעשה בת ד' כנפות ולית בראשונות ולת הין העשוי ע"כ. ול"ע לענ"ד דבהדיה כתב הרשב"ת שלין על הראשונות שום פסול כלל והרלים שלו מבוארת ע"ז שלת יניח בכף לחה על לחה וכה הכלת כו' משמע לת לין בה הכלת יכול לתופרה לזה ולהעביל לח"ב ציצית ולין בזה ולת הין העשוי כלל. ונראה מזה דלית"ל בד' מ שכתב בש"ח על שלית שיש לה ד' ציצית וחלקו לבנים

טן אם להתיר ציצית מבגד לבגד ורין נקרע הטלית וכו' ו סעיפים:

א א מותר להתיר ציציות מטלית זה (א) וליתנם בטלית אחר ב אבל (ב) שלא להניחם בכנף אחר ב לא:

הגה ג ודווקא בטלית של בר חיובא ג אבל מותר להתיר הציצית מטלית של מתים: (מרדכי ותוס' פר' כ"מ וף כ"ב)

ב ד אין יכול ליקח הכנף כמו שהוא עם הציציות ולתופרו בבגד אחר משום דעל כנפי בגדיהם בעינן וכנף זה לא היה סבגד זה בשעת עשייה: ג נ

ג טלית מצוייצת כחלכתה שחלקות לשתים ובכל חלק יש בו שיעור להתעטף ונשאר לכל אחת מהם ציצית אחת או שתים (ג) ד אין בזה משום תעשה ולא מן העשוי:

ד נקרע השלית חוץ שלשה אצבעות פסוק לשפת הכנף אינו רשאי לתופרו ופירש"י דח יישינן שישתייר מחוש ה התפירה ויניחנו ויוסיף

(ו) שיקפיל אותה אם מצאה מקופלת: הגה וה"ה כתפילין (כ"י פרק הפסיפס) ד תבל (ז) תשור ללמוד מספרים של חביתו בלת דעתו

ה דהיינו של שותפין חייבת בציצית דכתיב על כנפי בגדיהם:

ר' אבל אפור ללמוד מספרים של הבירה בלא רשות בו. הגרת ע"ז כללא רמ"ה. רשלא מדע אסור לכל אדם פתה"ל ובמפקיד ר"מספר אצל ר"ח ואפי' מיחה בה ר"ח ש להחי' זה"ה בפשקן אצל ת"ח אפי' מיחה בן אחר הלוא שלא לימד מספרין אין פשוטין בו כיון דבשעת הוראה לא אמר לו כלום זכה ת"ח בחור שאלך לך קרי שקלקל ישוש לתכו ל' ולא כמי שחולק הסמ"ע בה"ם סי' ע"ב קין אם התנה רחוקה בשע' פחוך וספרו או מעל רחנא אפי' בלא נבירא אבל אם לא התנ' מחה"ל לילמוד בהן ונשוש דוא שאם נאנס אותן הזמן שהו' לומר בהן חייב באונסין:

טן אמותר להתיר ציצית מטלית זה להניחם בטלית אחר הגה ג"ל ר"ת גם בסל"ת בשולחן שלימים בפ' הבכל ר"ל ר"ת ב' רחבל דף ל"א ב' רחי' ר"ח והא"ש: ב אבל שלא להניח. בבגד אחר לא. אבל בגם פ' ב"ם לענין נידות הנוהגו ומעות מעשר ב' רבל שהוא לשם מצוה אין כו משום בזיון מצוה (ש"ע) ג אבל מותר להחזיר מצ"ת של פחים. הגה ע"ז כן נהגו לעשות להחזיר הציצית מטלית של פחים או להכניסם בבגד פורח ולא כמו שנהגו בזמ"ן ר"ת ור"י שנהגו לקצ"ת וה"ל נהגו לומר (סם"ק) שכן צוה ר' ופסק כן מוהי בב"ח בי"ד ד אע"ג יכול ליקח הבנף אפילו ה"ה אסרק על אמה (פ' החבל דף מ"ע ב') ודווקא להבי' מסתי אחר אבל אם נקרע למעל משלש ועריו קרוב בבגד מורד (ר' הר"י אש בהלכות צ"צ) אבל אם נקר' א מבגדותיה לגמרי אף אם רוצה לחזור ולתפר באותן בגד עצמו צריך להחזיר

פרי חדש

סימן כו

כיון בטלי מלטוס בטלית שפלית מהרך נרכה וז לב ע: כש"יניה יהיו על קיצין יכרך פותה פרחים. וכו' וקי"ל דהא למרחין פי' מחוסר סרני יד לענין תקנן וכנילו בחחכר (עיין סי' ד' ומלטון בגמרת מסמם שכל מלו הנרבנו הם קוסם כפילם ידים וכנוי מחם מלנרי השור כפ"ו ובן דקוק לנרל חלנט

ומותר ואין בזה משום סולם"ה כו' תשו' הרשב"ש סי' ריז עכ"ל. והיה הרשב"ש מהבין כ"ז ותמהתי מאוד על הבנתו זאת היה נראה להרשב"ש לפי שאין נפסול הרחשונים אלא שמתכוונין שלא יתפור בשבת אבל אם נתבטלו מן הכנף עור אחרים כי אותן שהיו בתחילה שניטלה משם נתבטלו מן הכנף וה"ה טלית שנתלק לשנים כל חלק משם נתבטלו הציצית שבחלק השני ממנו וחלק היתר נשאר עם הציצית ולפי זה משו' תעש"ו שבדיית' דלמה על למה ממקום לחבר ובה תכלת להוה משום תפרה כו' אלא שבחלק לשנים צריך להחזיר הציצית של חלק ח' משם ואחר שחברם יחד הוי זה החלק שחזר בו ציצית כתו תוספת על חלק הרחשון שיש בו ציצית דהרי יש בו חלק שרשי להתעטף ואח"כ עשה ציצית מחדש בחלק השני שהוא תוספת לרחשון כנ"ל: (ד) ורב עמרם פי' כו' יש לי מקום עיון בדברי הש"ע ואחרוני הסנוי ופי' בקיצור ש' התכלת תהא טלית שנקרע, תוך לג' יתפור תוך ג' ואח"כ יתפור ואח"כ יתפור ואין שלח לפילו למה ע"ז ממקו' אחר ובה תכלת והוה בה משום פרט"י הביאו הש"ע וכן הר"ם בשם ר"ע וז"ל תוך לג' יתפור כיון דלית ביה ג' על ג' לית ביה תורת בגד תוך ג' לח יתפור דלית בי' תורת בגד וכתבן דליתי דמיון"ע דתפירה כתבן דפסי' דמיון לח מהני בן' בי' ולח ראי' ואין כו' דעל כפפי בגדיה בעי' וכנף זה לח היה עם בגד בשע' ע"ל והתו שם קו' לותו הדף במאי דתמרי' שלח יעשה סדין בגי' גזירה שמח יקרע סדינו ויתפרנו והתורה תמר ולמ"ה ח"ל לכך נרחה תוך ג' היינו שנקרע תוך ג' ויתפרנו והתורה תמר ולמ"ה ח"ל לכך נרחה תוך ג' היינו שנקרע תוך ג' יתפור ואח"כ יתפור ואח"כ יתפור דלמ"ל לח

כתב בן ע"ס ול"ל דמ"ש התו"ח עיטור תיתך כמ"ש הב"ח דלהטור תולק על המח"ב: ב כשהגדול מתכסה בטלית קטן שלבשו מעיקרא לשם מצוה דאם הגדול מתכסה בטלית בו ערמה לשוק פטור דמ"ל שבת להורות שאין חיוב לקטן רק לגדול שלבשו לשם מצוה ומיהו אם הגדול מתכסה בטלית קטן שלבשו מעיקרא לשם מצוה אפילו הכי נקט כאן לשון המחבר ש"ע שיש לו טלית קטן וכו' להורות דמשערין בקטן וכתב החיוב על הגדול וכ"כ מה שכתב רמ"א בסעי' ה' בלא נתן לו לשון אחר לשומרו: הגה ואם חייב בציצית ולובשו כ כשהגדול לובשו פעמים ערמה שלא לשם מצוה: (כ"י בשם בן חביב ובשם מהרי"ח)

יז מי הם החייבין בציצית ' ובו ג סעיפים:

א ראע"ג דכתיב וראיתם אותו סומא חייב בציצית מפני שנתרבו מאשר תכסה בה וקרא דוראיתם אותו אינו אלא שוין לרואין (א) כפרש"י בלילה: (ע"לסימן ח')

ב נשים ועבדים פטורים מפני שהיא מצות עשה (ב) שהזמן גרמא: ומ"מ אם רוצים לעשות א ולברך עליה הרשות בידו כמו בשאר מצות עשה שהזמן גרמן (תו"ה ורא"ש ורמ"ן ורי"ב ור"ן ופ"ק דקידושין) אך ממי שיכירה ובכן חין לכן לנכות ניצית (ג) והוא ב והוא מוכח בגמרא: (לעיל סי' כ"ו) (פי' חינו חייב לקנות לו טלית כדי שיתחייב בציצית ולקנות כשרה ר"ן תמר פשים לו טלית מלרבע בכנפות ולובשו)

ג שומטום ואם דרוש נוס חייבין מכפן ויתעפפו בלא ברכה: (פי' מותפות לו טלית שם הוא זכר לו בקבה ולבדרונטום יש לו זכרות ונקבות) (הגהלפי' תה שהחכם ב"ם עשה שהזמן גרמה גם הם יכרכו) (דכרי עלמו):

ד קטן חייב להתעטף אבי צריך ליקח לו ציצית לחנכו: הגה ולוקח בשיודע לעטוף שכי ליעות לפניו ומפיס לאחריו (הגה' מיימוני פ"ג) ויודע לאחוז הלילית בידו בשעת ק"ש (מרדכי סוף פ' טולב המוכר):

יח זמן ציצית ' ובו ג סעיפים:

א לילה לאו זמן ציצית הוא דאמעים סורחית' אותו (א) להרמב"ם כל מה שלובש בלילה פטור אפילו הוא מיוחר ליום ומה שלובש ביום חייב אפילו מיוחר ללילה (ב) א להר"אש כשות המיוחר ללילה פטור אפילו לובשו ביום וכשות המיוחר ליום או ליום ולילה חייב אפילו לובשו בלילה:

הגה ומפקפ גרמות לקבל ע"ב מין לנרך עליו כשלובשו ביום ואח"כ (ג) מיוסר גם בן ליום (הגהות מיי') (אחר תפילת ערבית שע"פ מעלין יום טוב מין לנרך עליו (פסקי מהרח"י סי' קכ"ח) ב ובלילי יום כפורי יקפקף בשוך יום ויברך עליו (תשב"ץ):

ב ג סדינים אע"פ שארם ישן בהם בבקר אין מפטילין בהם ציצית: ג מאימתי מברך על הציצית בשחר משכיר בין תכלת שבה ללבן שבה: ומ"מ לכתחלה ד ומעלות השחר ואילך ל"ת למרך עליו ובן מהגין (מרדכי פ"ב דמגילה) ומ"מ לכתחלה קודם לבן בנוון בסלילתו לא יברך עליו ובשיחור היום מתחת בו ויברך: (תשב"ץ)

יט זמן

צריך אחר לשומרו: הגה ומ"מ חייב בציצית ומוזקק ב כשהגדול לובשו פעמים ערמה ויוצא לו לשק: (כ"י בשם בן חביב ובשם מהרי"ח)

א ראע"ג דכתיב וראיתם אותו סומא חייב בציצית מפני שנתרבו מאשר תכסה בה וקרא דוראיתם אותו אינו אלא שוין לרואין (א) כפרש"י בלילה: (ע"לסימן ח')

ב נשים ועבדים פטורים מפני שהיא מצות עשה (ב) שהזמן גרמא: ומ"מ אם רוצים לעשות א ולברך עליה הרשות בידו כמו בשאר מצות עשה שהזמן גרמן (תו"ה ורא"ש ורמ"ן ורי"ב ור"ן ופ"ק דקידושין) אך ממי שיכירה ובכן חין לכן לנכות ניצית (ג) והוא ב והוא מוכח בגמרא: (לעיל סי' כ"ו) (פי' חינו חייב לקנות לו טלית כדי שיתחייב בציצית ולקנות כשרה ר"ן תמר פשים לו טלית מלרבע בכנפות ולובשו)

ג שומטום ואם דרוש נוס חייבין מכפן ויתעפפו בלא ברכה: (פי' מותפות לו טלית שם הוא זכר לו בקבה ולבדרונטום יש לו זכרות ונקבות) (הגהלפי' תה שהחכם ב"ם עשה שהזמן גרמה גם הם יכרכו) (דכרי עלמו):

ד קטן חייב להתעטף אבי צריך ליקח לו ציצית לחנכו: הגה ולוקח בשיודע לעטוף שכי ליעות לפניו ומפיס לאחריו (הגה' מיימוני פ"ג) ויודע לאחוז הלילית בידו בשעת ק"ש (מרדכי סוף פ' טולב המוכר):

יח זמן ציצית ' ובו ג סעיפים:

א לילה לאו זמן ציצית הוא דאמעים סורחית' אותו (א) להרמב"ם כל מה שלובש בלילה פטור אפילו הוא מיוחר ליום ומה שלובש ביום חייב אפילו מיוחר ללילה (ב) א להר"אש כשות המיוחר ללילה פטור אפילו לובשו ביום וכשות המיוחר ליום או ליום ולילה חייב אפילו לובשו בלילה:

הגה ומפקפ גרמות לקבל ע"ב מין לנרך עליו כשלובשו ביום ואח"כ (ג) מיוסר גם בן ליום (הגהות מיי') (אחר תפילת ערבית שע"פ מעלין יום טוב מין לנרך עליו (פסקי מהרח"י סי' קכ"ח) ב ובלילי יום כפורי יקפקף בשוך יום ויברך עליו (תשב"ץ):

ב ג סדינים אע"פ שארם ישן בהם בבקר אין מפטילין בהם ציצית: ג מאימתי מברך על הציצית בשחר משכיר בין תכלת שבה ללבן שבה: ומ"מ לכתחלה ד ומעלות השחר ואילך ל"ת למרך עליו ובן מהגין (מרדכי פ"ב דמגילה) ומ"מ לכתחלה קודם לבן נוון בסלילתו לא יברך עליו ובשיחור היום מתחת בו ויברך: (תשב"ץ)

יט זמן

יראה שמים להזהיר שלא יברכו על בגד קטן כזה:

יז (א) כשות לילה. ופריך מה ראית לרבות סומא ולמעט כשות לילה מרבה אני כשות סומא שאינו ברואים ואינו חלוק בין יום ללילה: (ב) שהזמן גרמא. דהא בלילה ליכא חיוב ציצית: (ג) חוליו וחינו חוזה ציצית. כתב מהרי"ל מברכות הנשים על הלבן דהוה גם כן מ"ע ש"ה וחייבת ש"ה שחינו חוזה גם כן ציצית ולא תיקשי דהתם חיוב ציצית חיוב דאורייתא לקטת טלית בת ד' כנפים שלא תהא מתעטף חייב לעשות ציצית משא"כ לגבי דנשים דאין חיוב ציצית אלא מדרבנן ולכך חוזה ואינו חוזה:

חוכת הגוף:

יח (א) להרמב"ם סי' ' ות"א מוחר לנרך בלילה שבת בטלית שם ציצית ולא הוי משוי שהרי מוחר לטלטל בשבת בלילה: (ב) ולהר"אש וסי' טעמו מדחזינן בגמרא דחין לעטות סדין בציצית נזיר משום כשות לילה ולא חזינן שחת יתכסה בה בלילה ש"ת דבשות המיוחד ליום חין לחוש שמא יבוא לכוכשו גם בלילה ועיקר החשש מחמת המיוחד בלילה לחוד שמא לא יהיה לו אחר בלילה לנחרי משא"כ בכשות המיוחד גם ליום כיון שהוחר בו פעם א' בלילה חין לחוש לנחרי: (ג) מיחוד גם כן ליום הוא לכל על המיוחד בלילה לא יברך ביום ולפקפק מהרי"ב:

יט חוכת

שהגדול כו ול"ק לימכת מס חין הגדול יוכל לעטי שהקטן מתכסה בטלית שלו שהכל חלוי בכיסוי הקטן והקטן הגדול יוכל לברכת בקטן בקבע פטיטת החיוב ולא ל"ת לומר שיש לברכת בקטן דזה פשוט שהקטן מתכסה בו וכיון שגדול יוכל בקטן שיש

מגן בורג ראי לבטל כי הכל מברכין ברכת לבטל (עיין בשם ו') ז יז א הגה ש"ע אלא הוגת גברא הוא"ל ואינו אלא הוגבת גברא כי היכי דלא לקשרך אחא שם ציצ' הוגת גברא (מהרי"א ול"ל) נאפשר שא"צ להנ' בלום וכוונת הרב ברוגת שכתב ואינו הוגת גברא בלומר בפה שאינו מתרגל לעשות ציצי' בטלית אם אינו לובש אחרון אלא דוקא כשילבש להשלית לעשות ציצית ואין דרכן של נשים ללבוש בגד של ד' כנפות ואי חזי לבשרן כיוחרא (נחל' צבי): ב נשים אם רוצים מברכין ויוצא שוב שלא יברכו (טור בשם ר"ח) ואחרוני שלא כחב כן בישוב בשיטין חקפ"ם אלא כחב אע"פ שנשי' פטורות יכולין לקנות ולברך ואין מוהין בידן כנ"ל: ג א"א ר"ש קטן לפי שעבשיו נוהגי הכל לקנות לעצמן לפיכך צריך לקנו גם לקטן בגד של ארבע כנפות לחנכו כמו לעצמו שיה' רגיל מקטנותו לקיים מצות ציצית כאשר יראה מאביו (ב"ח): שמעתי שיש מהמירי להרוץ הציצית אפילו בשבועלין הטליתות שלהם ישמואל סבר כלי קופמא הייב בציצית ויש פוסקים כמותו ורי"ף ורא"ש ורשמואל ליחא: יח אומפק ברכות לקול הכ' פסק בהרמב"ם דמפק ברכות לקול דיש להקשות הלא מקולא של הרמב"ם מצינו לפעמים הופיר דהריגן אם לובש ביום אפילו בשות לילה קייב לברך עליו וכן להניח לרבי הר' אש א"כ נמצא חמרא שלי הר' אש קולא ומקולא של הרמב"ם ההמרא ע"כ צ"ל כ"ש הרמב"ם הייב היינו בציצית אבל לא חייב לברך אף לרבי הרמב"ם על בשות לילה שנובשים ביום ולפ"ז ברכות להקל היינו כש"ש הב' שרבי הרמב"ם עיקר ע"כ מוחר ללבוש אותו בלילה ועיין בשע"ו:

יז על

יט (א) חובת גברים. לפי זה סותר בא"ח סי' רמ"ח בסי' י"ז דלהיפו חובת גברים להתם קא לימעט שלימו חייב ללבוש טלית בת ד' כנפי' כתם"ם גם לכל האנדים המולחים ולימו לוכחם לפי חייב לעשות בהם ציצית ללמוקי ממ"ד בגמרא כלי קופסא חייבים בציצית:

ב (א) טלית מצויצת ט"ה דלא נקט ציצית בלא טלית מן העכו"ם ע"ל דכוה הוה פסול לפי' מתניר עכו"ם שמוכר ציצית כיון שעיקר ריוח שלו לעשו' מפני ציצית חייבי' שמא לא יתן ליהראל לעשות שלא כהוגן עשקון ולא מהניכוה סברה שלא מדע נפשה שלא דוקא כשעיקר סחורתו עם הטלית עצמו שלא שיקפלנו טפי קלים של הטלית כשירות שהוא מוכן עם הציצית ע"כ עושה ע"י יהראל כן ציצית ולא בשביל הציצית על ציצית בזה מהני סברת דלא מדע נפשה. ול"ד לפ"ש בסי' ל"ט מלאות תפילין ביל עכו"ם כשרי דהקרקע בעלמא ולאו גם בציצית ממעטו אלא פשוט פשיט לקרקע כחלתה דמיפרעא בלא מסתכ"ם בחנר שעוסק בציצי' ציצית עסוק לקנות תמנו אם לא בטלית העשוי כמ"ם מעלה דחנר יש לו מעלה ורבויעוקא דהיינו אם לו מעלה רוח מוכר טליתות. אז יש לו מעלה כמ"ם ובמוכר ציצית לחוד נהיו עפי זהם אינו חנר אלא מוכר בחנרקי בעלמא אז מוחר גם בציצית לחוד כמו בתפילין והם מוכר טלי. בחנרקי פסולי. הציצית דלחיוב הוא עשוין כדי שיסתרו לקנות ממנו הטלית דאין כאן לא מדע נפשה כלל:

והר מחזק לקנות שאר סחורות מיפרעא לאין עסוק לא יהיטיבו:

בא (א) חוטי ציצית שנפסקו. דבינו הטור מביא בשם שאלתות דבעבור הציצית נתעוון אסור להשתמש בהן וכן בתשובת לחכול מותר ועיין להריטב"א דלפיהן מדם שנפל ובשך וכשה מה שעשך יכשה אלא יכשה ברגלו אלא יהיו מלות בזויות עליו. וכתב עליו ואפשר לחלק דשאני הם כשהם ברגלו משא"כ מעמד דרך בזיון משא"כ כאן ובוזה להסיר עליו. ותמה ב"י מ"ש חוטי ציצית דמותר מתורת דאסור ליהנות ושוה הקשה מפרק ב"מ דאסור לרעות מעות כנגדו ולפי' מדם שלא יהיו מלות בזויות עליו וכן לפי סוכה הרי מפורש שהנח מדבר מנוה עד שלא עברם מעותו ושוה"ת ז"ל תו' דהעור לא נקרא בעודו לבוש בהן אלא מתעסק בקופסא קלתר לתכ"פ שעומדין ללבישה מ"מ כיון שאין חיוב אלא שהוא ללבוש מותר וכו' הם תמוה דבהא ודאי גם הסחלתות מודים דמותר ומ"ל דהסחלתות אוסר הם. וגלגל דברי רבינו הטור בדורים והם ע"פ דברי התוספו' ס"ת דף כ"ב שכתבו בנוי סוכה יש תרי טעמי לאיסור חדש משום מוקצ' וחדא משו' ביזיון ומייתי תרוייהו דאי משום מוקצ' לא היה אסור רק בי"ט ולא בת"ה ואי משום בזיון היה מותר בנפלו אבל השתא דאיכא תרתי אסור בנפלו אפי' בת"ה הא לך דמשום מוקצ' גם בת"ה מ"ב העור שפי' לקמיה בהיתר להשתמש בציצית אפי' בעודו עליו משום מוקצה אין מייך לומר דהקשה בשב"י מ"ש מייך זה דהיינו מה שהקשה בב"ה משום בזיון מלות

יט א על עשיית הציצית שהיו בעשייתה מצוה אלא בלבישת' עיין בגמ' פ"ד דמנחות. ול"ע מ"ש בזוהר דק"ל שמרוץ לעבוד בשקובע כמ"ש בי"ד סי' רפ"ע דהתם מיי קי"ל חובת הגוף דלזשלחינו דר בתוכה פטור ממזוז' וכ"כ התו' במנחות דף מ"ד ולכן ל"ל דשחתת דמילת' במזוזה קובעה בעבד בתוכה לכן מבר על עשיית' אבל טלית מסתמ' קובע בו ציצית עד שלא לזכנסו לכן לימו מברך על עשייתו וא"ת מ"ש היה לבוש ציצית ונפסקו לו ומבטל בו ציצית אחריס מברך הקב"ו לעשות ציצית כמו במזוזה מימו י"ל דמיד בשנפסק מחויב לפשטו ולתקנו וע' בשבת דף קי"ח מש"כ במזוזה לית הטריחו רבנן לעקור דירתו ואפשר דה"ה במזוזה מס קבע בו מזוזה קודם שדר בתוכו כשנכנס לדור בתוכו מברך הקב"ו לדור בבית שיש בו מזוזה כנ"ל: **ב** פטור. כיון שלין עיקר עשייתה לאכסויי מחייס ה"ל ככות לילה שפטור אפי' ביום (ל"י) ואפי' להרמ"ס דמחייב ככות לילה בין שאני הכא כיון דכתיב על כסותך משמע דוק כסו משיתחל ללבוש מי אבל זה לא מקרי כסו כלל ופטור (ל"י) וק"ל דבגמר אמרי משיתחל סבר ציצית חובת טלית הוא ומיהו שיתחל בזמן שעטה לכבודו פירש לאכסויי שפטור מ"מ אפר לבוש הכא דה אח' רחמנ' ואפי' אלו לבשוי עכירית ולהרב"י הל' כסותך ה' בתחב' והני פטור אפי' לזכ"ד חובת גברי הוא לבן ל' דוק' אלימא דמ"ד כלי קופסא חייבים בציצית אפי' אינו לבשה ע"ז וק"ל בגמ' דאפי עשויה לתכריכין ואינו לבשה בחיין פטור מ"מ אחר הבשה בה וכו' אבל למ"ד חובת גברי הוא דחיין בעלמא ס"ל אפי' עשויה לתכריכין אס לבשה בחיין חייב דעל"פ לובשה וכ"ד הרמב"ס שהשתיו הא לתכריכין שפטור ומיהו אפשר דלאחר שלא דמי דכסות לילה פטור אפי' ביום ס"ל כתכריכין פטורי אפי' לובש אותן בחיין עכו"ל: בתבו התו' בגמרא דף ס"ח מובני הבגדים שלובשין הבגדים ומכווים להרחוקין לקנים פטורים שאם לובש אותן להעביר המכס אפשר דחייב כגי לית כמו גבי בלוים ועבדי פרעה ס"ת:

כ א מתניר. אפי' הוא אחר בשאר סחורות נתנן דאם ימלא בדאי בדבר ס שוב לא יתיטיבו בד"ח (ב"י) ועבדי פרעה ס"ה דגם בשאר סחורי סמכי אתנר היכא דאיכא קפיד' טובא בתלתא תלתא ס"ע דמשמע התם דוקא בדבר דאיכא קפיד' בתומתו כגון מוריים שמעריבין בו חומץ דהוי זיוף אפי' לעכו"ם אבל הכא יש לומר שנעשה שלא לשמה ולא מדע נפשי' כזה תדע דאמר מי שרי לקנות בשר מעכו"ם אנר שחוט שהרי כשרה משום דלא מדע נפשיה וע' בחולין פ' ג"ה לכן ל"ל דדוקא נכרי שלית מקילין משום דאין דרך עכו"ם לעשות ציצית בגבד ולהכי לקט ציצית מצוית אבל ציצית אסור לקנו' מעכו"ם אפי' הוא אנר ולהכי נקט הגמ' והפסקי' טלית מצוית והא דמייתי הר"ן דהוה מציצית לענין מוריס לית מייתי הלא ללמוד דסתכי בתנר דסברת דקפידת: **אמרי** בע"ח פ"ב ח' רב חכי"ת לחנור בשלות ע"י עכ"ם כ"ש בב' מותמו ומביאו בעי"ד סי' קי"ת וחד מיניהו תכלת ולחד פירשת דוקא תכלת אבל מין יקרים חייבי' ללחלוטי לבל ציצית לבנים לת חייבי' ללחלוטי כ"ב ודי בחות ח' לבל בם ע"ב וכת"ח כתב הטעם שבל דבר שהוא לחיסור לחוריי"ת לוקין על מ"ש בגל בם ע"ב וב

באר הגולה

משבת שנה כב [2]הרין בפ"ג דשבת נסם הרמלין בפ"ג וב"י בשם גאון משניות דמנחות הג [3]תנור נסם הגהות מרדכי [4]אהרוניה לפי' סמר ובכ"ב הפיטור [5]ברבו"ת וז"ל יוצה שם והר"ם בשמו ביה והשונה הרפנת ביה מהגיה דמנחות הג הביאו' דברו' [6]ברהם בפ"ג ציצית

עטרת זקנים

מקומות בפ' לולב הגזול והטעם שנקראים רוש"ע משום שמעלעים אות בשע שאומרים השמעורה (מהרי"ל ברבשורות ברהל' לולב) וכן [7]ראיה לחרא"ש השווה את בבר"י להרי"ף והא קרני ואי הן תשמישי מצו סוכה ולולב שוכך ציצית וסוכה ולולב אינו ראוין שהן בשע מצותן אסורין משום דה"ת ציצית ואפילו בשוק שאינו לובשן אפו' להשתמש בהם בין שעומדין לצאת בהם: [8]חסצוה כג ל כי לחודי השורש אותם הברייתא וכשם שסוכה ולולב אסורי שלא בשעת מצוה אפילו אינם עשוין לשמה כך ציצית אסורין שלא בשעת שיעשה בסוכה וע"כ לא התירו ציצית משלהי כדי לסחרן משום דקא מבטל מצות ציצית ב"י ריש ראשון לישנא מזה] מן הבית כשלוצא ממנו משום דקא מבטל המצות ולא התירו אלא להחזיר ובגד זה ולהשלים חסרון ציצית בבגד אחר וכן משמע בשאלתות פ' שלח לך וכן כל דבר הרשות לצאת בו ברי מצוה אסור להשתמש בו והארי הרב בעמ"ז עיין בספרו:

כב [9]קוד' שיתעטף בטלית קוד' שיתעטף בציצית קוד' שיתעטף בטלית לאחר כן אע"פ שכבר נתעטף לפ' שהתפלל ר"א נמשב ע"ז בעש"ז נאריכות:

כג משהציבור מתפללין ותפלת הנה ע"ז ולפ"ז בטלית קטן שעתחיל לתרי"ט קודם שלא ילך ד"א בלא ציצי' אין איסור כלל אם לא יסיעו מאת שהוא מבוטה ע"ש:

פרי חדש

סימן מו

כשטעל מנליו שיעשה לו כל צרכי לשון פרסם"ס שמשית בי ותוי נרמה שכל הנרמות כן סס חזנרוס בכתנת ומכל כפתר: כשהולך ובדק הסכין מצערי נכר וכבי ולשון פרש"י כס קוף כשהוא לעלות ובדומה מכאן ראיה דכשיש שכבידתו גם ס ביה בר"ס לנסוף ואי קרס מחקה מצי מסלק בנים ח"כ אין מסדרים לנסוף וכשלה ליקח המלנוס ולפתר מדברים נרוץ לפלוך

כא א לצורקן. כתב מהרי"ט לולב דיציאת הציצית בספר לפיתון בוחזל ואיתעביד בהו מלוה תדע שעשה בהו אחריתי: ב שלא לצבוב. והרב"י כתב ואנו לא שמענו מי שמקפיד ע"ז מעולם. וכתבתי אחר"י בתוב ע"פ הסוד שיש לצבוב בלילה בטלית קטן ומבית הסיח לחברו ע"ד התוספות כיון שרוחה דוד עלמו עדיין הסתחק אחר אחי לי שאני עדיין ומזה לא שמענו שום אדם שנהג בלילה שיהיה ג"כ עדיין ואפשר דכרי קבלה נקבל לגבי לדין יום שבת' דיל' דבלילה ע"כ היה לו מזה בפתחו מסל"כ במרחץ וכ"מ בגמ' דתמרין בגמ' ת"ר חבינין יפתיל שמבבין הק"כה בחול' תפילין ולילי ושבת ועליהם אחר דוד שבע ביום הללתיך ובשעה שבבים דוד לב"ה ורחם עלמו ערום וכו' משמע שהי' ערום מכולם תף מחוסה כל"ל ומשמ' י"ח ס"ת: ג אלא יגרור. ועליו נאחר ושלמיתי בחמתי הסחד (אחור) וק דבסבי כ"ג כתב דאם נגרר על הקרקע אסור משום לועג לרש אמת' בעל"ת אין איסור בגרירה ועוד דמשמע לכאורה מדאתרינן בן ציצית הבאת אחין ציצותיהן נגררין ע"ג כריס וכשהו משמע לכאורה דאפי' אחרים היו ציצותיהם נגררין על האחין וכ"ש מאי"ם סוף סימן י' ע"ש וכ"ל דהקברי' היו נבוהי' מן סלרן והיו הציצי' שלה יוכלו נגררי' עליהם ואפשר משום לועג לרש אין לכך אבל משום מלוה ליכא כיון שאין נגררין אלא במקום נבוה וגבי בן ציצית הבאת אחרים לרחות דשל אחרים לא היו נגררי' כלל על האחין ע"ש ל"ל דדוקא כשגוררי' בשעת לביסה הוי ביזוי דרחף כלו מכבד בהם הבית אבל אם נגרירים דרך הילוכן אין קפידה כ"כ:

כב א מבלים חדשים. אבל אין מברך שהחייני על המלוה כיון דאינה מתקן לומן ות"ל כתוב בהגי"מ דמברך שהחייני על הביסוי ובשאין רם"ם כ"ם כתב דמברך שהחייני בחול ובפרוין הבן ול"ל דהכי"ת לא שהחייני כ"ב וע בת"ם שכתב בקלת מזה: ך ק' דעל כלים חדשים צריך לברך בשעת הקנין כת"ם סימן רכ"ג ס"ד ולמה כתב ועשה בו ציציותיו ל"ל דמיירי שלא בירך בשעת הקנין ול"ל דוקא כשקונה בגד כשות שהוא רואי ללבו"ז מברך שהחייני אבל אם קנה בגד ועשה מתנו מלבושים אז מברך בשעת לביסה וכת"ם סי' ת"ד ס"ב והכא כיון שעושה בו ציצית מברך בשעת עשיית המלוה:

כג א ולא סועילו. לחת"ם שקורעין אותן לא נתבטל מצות ציצית כת"ם סימן י' ועוד לפי דעתם שכורכים שתבטלו הציצית בקשירתן ל"ב כשחוזרין ומתירים אותם ס"ל תול"ח (ב"י) והלבוש כתב לפיל מזה משום תולמ"ה ע"ש ומסכי' תרי"ו דאם אסור הגד שעל הסוכה לא הוי תולמ"ה ע"ש ול"ב דלאו דהתם אין הספסל בנוף הסוכה וק"ל דא"ת השוגעו לבן כשאסורו כשר אבל הכא הספסל בנופו ול"ת סי' ס"ו ע"ש ובב"י ועו' סוכה דף י"ח כתבו ול"ל עליית של מתים יש לקבר ולהדקש תוך הכנף אם הם חייבים בציצי' הרוים להם ציצית ואם לאו הרי הם מכוסין עכ"ל ומשמע דלא"ת שהם קשורים לגמ נתבטל מצות ציצית ואפשר דמקשר ב' זה בזה אמלי: ב שמהגין. משמע במקום שאין מהגין להסיר אין קפידה אם הבתפי לובשי' ציצית וע"ש דהרי ב"ל סי' שלא כתב שמשיירין ציצית בטלית של מתים ואפ"ה פסק כאן דאסור ליכנס בי"ח של מת בציצית ומיהו כשברח הרחשונה שכתבה הר"ח לא משה כתב כאן בהיפוך. וים לחלק אבל אין עיקר בפוסקים ע"ש:

כד יחהר

(ו"ל דלא לאחר שנפסקו אין למהר מהא דאין א לזורקן (ב) במקו' מנוח ול"ל שאין מריכין נגיעה (כל כו הלכות שבת) (ויש מהדקדקין לנטמן והמחתי' ומדקדק במלות תע"ב (מהרי"ל הלכות ציצית) (וע"ל סי' תרם"ד סעיף ח' ט')

ב [10]שליחו' של מצוה שבלו ארם בורל עצמו מהם ואינו (פוחר) לקנח עצמו בהם ולא לייחר אותם לתשמיש המנונה אלא זורקן והם כלים:

ג (ג) [11]מותר ליכנס בציצית לבית הכסא:

כגה וכ"ם לעכב בהן דמרי ויש שכתבו כן שכהגו ב שלא לעכב בטלית שיש בו ציצית גם שלא ניתנו למתם עכו"ם לנכנס וכבל שלא יהיו מלות בזויות עליו לך מוהנים לקל לעכב בהם: (כל כו)

ד [12]יש ליזהר כשארם לובש טלית ג שלא ינרור ציציותי:

כב ובו סעיף אחר

א [13]קנה טלית (א) ועשה בו ציצית מברך שהחיינו ולא גיע א מכלים חדשים: הגה ואם לא בירך בשעת עשיית מברך בשעת עטוף רחטן (מיימוני וביתוקי יוסף):

כג דיני ציצית בבית הקברות ובו ד סעיפים:

א [1]מותר ליכנס בבית הקברו' והוא לבוש ציצי' והוא שלא יהא נגרר על הקברות אבל אם הוא נגרר על הקברות אסור משו' לועג לרש

ב [2]בר"א בימיהם שהיו מטילים ציצית במלבוש שלובשים לצורך עצמם אבל אנו שאין אנו מכוונים כהם אלא לשם מצוה אסור אפילו אינם נגררים א ואני מילי כשהציציות סגולים [3]אבל אם הם מכוסים מותר:

ג יש נוהגים לקשור שני ציציות שבשני כנפים זה עם זה כשנכנסים לבית הקברות א ולא הוציאו כלום בתוקנתן:

ד [4]הנכנס תוך ארבע אמות של מת או של קבר רינו כנכנס לבית הקברות: ה בסקום ב שנוהגים להסיר ציצית משלית הסת בבית אם הכתבים לובשים ציצית איבא למיחש בהו משום לועג לרש:

הגהות

מנוחה: מסיים בשם מהרי"ל שבא לנומם ולהניחם תוך ספר ת"ת לעשות בהם שום מלוה עכ"ל. [5]ולפ"ז נרחה דה"ה בסכך סוכה עוב שלא לעשות כן לעורך דבר שלינו כבוד לאותה שעברה: (ג) מותר ליכנס בו. נרחה היינו דוקא בגגד שעשוי לשלבוש ובגד שתחייב בציצית אבל בעליות של מלה שלנו שאינן רק להחפלל בהם אין נכון שיכנס בה"ב דומה, לדבר ופסל את בגדיו ולבש בגדים אחרים דרשינן ל"ח בגדי שבשבל בהן קדיש' לרבו אל יחזו בהם את הכוסס וק"ו להתי מילת שיוחד לדבר קדוש דוקא והלא גם בסעיף שלאחר זה נתן חומר לשלי של מלו שבלה שפי מנילי שלתקלקלו וכפ"ל ס"ת שנפגם בכוין ול"כ יש לחסוך. [6]בשלי שפשט כדי ליכנס בו לב"ה ול"ע שם שכתב ב"י דלכן אין לברכין שם דלמו משום איסור נקע דכיון כן אלא מיירי שאין בו ברכין אם לא בהסצטות עליית נלע"ד יותר נכון דרך שכתבתי ואף שאין רגיל ליכנס בו אין לו נרע מהשתא דרך דרך שזכרנו לבגד. [7]מ"ש העליית קטן שלבוש בו בזה"ז אין מברכין עליו כיון שאין מתכוין לבגדי לבוש אלא לבגדי מלוה ומכוסה: [8]ועוד כ"ל דנ"כ הילכי' ומ"ב בי"ב לפטור בהם בגדי מלוה ומ"ב בי"ב לפטור בהם בגדי מלוה ומ"ב בי"ב לפטור בהם בגדי מלוה

כך הנהגת לבישת הציצית ושכרה ועונשה. ובו ו סעיפים:

א אם אין אדם לובש טלית בת ארבע כנפות אינו חייב בציצית ומוב
ונכון להיות כל אדם זהיר ללבוש טלית קטן כל היום כדי שיזכור
המצות בכל רגע וע"כ יש בו חמשה קשרים כנגד חמשה חומשי תורה

הקורא קריאת שמע בלא ציצית
מעיד עדות שקר
בעלמו:

א ואם אין אדם לובש טלית בת ארבע כנפות אינו חייב בציצית ומוב
ונכון להיות כל אדם זהיר ללבוש טלית קטן כל היום כדי שיזכור
המצות בכל רגע וע"כ יש בו חמשה קשרים כנגד חמשה חומשי תורה
וארבע כנפים שבכל צד שיפנה יזכור ונכון ללובשו על המלבושים לפחות אזהר שיהיה לבוש בציצית בשעת התפלה:

ב המצוה א לאחוז הציצית ביד שמאלית כנגד לבו בשעת קריאת שמע רמז ב להיות ו ונם יש בהם י"ו חוטי ועשר קשרי עולו כ"ו כשם ההויה:

ג טוב להסתכל בציצית בשעת עטיפה כשמברך:

ד יש נוהגין להסתכל בציצית כשסופרין ספירת העומר (בית יוסף):

כנה נם נוהגים לקח לנשק הציצית בשעה שרואה נם וכל כוח מנוה מלוה

ה כשמסתכל בציצית מסתכל בב' ציצית שלפניו ש"ש בהם עשר קשרי רמז ב להיות ו ונם יש בהם י"ו חוטי ועשר קשרי עולו כ"ו כשם ההויה:

ו ג גדול עונש המבטל מצות ציצית ועליו נאמר לאחוז בכנפות הארץ ונוסר והזהיר במצות ציצית זוכה וזואה פני שכינה:

מגן דוד הלכות תפילין מגן אברהם

הלכות תפילין

כה דיני תפילין בפרטות. ובו י"ג סעיפים:

א אחר שלבש טלית מצויין יניח תפילין שמעלים בקדש והמניחין
כיס התפילין והטלית לתוך כיס אחת צריכין ליזהר א שלא יניחו
כיס התפילין למעל' כדי שלא יפנע בהם בתחלה ויצטרך להניחם קודם
הטלית (א) כדי שלא יעבור על המצות:

הגה מיהו אם תפילין ב מזומנים בידו ואין לו ציצית ב אין צריך להמתין על
ציצית אלא מניח תפילין ומסתפיקים טלית מעכשו: (דברי עצמו)

ב מי שהוא זהיר בטלית קטן ילבשנו ויניח תפילין ב בביתו ד וילך
לבוש בציצית ומוכתר בתפילין לבית הכנסת (ב) ה ושם יתעטף
בטלית גדול:

הגה והעולם נהגו להתעטף שם בטלית גדול ולערך עליו ואחר כך
פניס התפילין והולך לבית הכנסת:

ג הר"אש היה מסדר הברכות ער (ג) עושר ישראל בתפארה ואז
היה סניף תפילין ומברך עושר ישראל בתפארה:

ד צריך שיהיו תפילין עליו בשעת ק"ש ותפלה:

ה ו יכוין בהנחת שצונו הק' בה להניח ארבע פרשיו' אלו ש"ש בהם
יחור שמו ויצ"א מצרי' על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המוח
כרי שנזכור ניסים ונפלאו' שעשה עמנו שהם מורים על ייחודו ואשר לו
הכח והממשל בעליוני ובתחתוני לעשו בהם ברצונו וישעבד להק' בה
הנשם שהיא בסוח וגם הלב שהוא עיקר התאוו' וחמחשבו' ובזה יזכור
הבורא ויסיעם הנאותיו ז (ד) ג ויניח של יד תחלה ויברך להניח
ח תפילין ואח"כ יניח של ראש ט ולא יברך כ"א ברכה אחת לשתיהם:

הגה ו"ל שלא יברך על של ראש ט על מנוח תפילין לא הפסק בניחים:
(ה"ח הל' תפילין) (וכן פסק המנהג ובנוי שמנהגו שמברכין על
ברכות

(א) כדי שלא יעבור על המצות. ד"ת ג' דגבי תפילין אם פגע
בשל ראש תחלה יסלקנה ויניח של יד תחלה כמ"ש סימן זה
ס"ק ו' אחר שהניח של יד ולפני שהניח של ראש פגע בו כמ"ש
קדישא לעיני שלא מצאתי בו בשום מקום בעלמא כיון שהיא תדיר בשבת וכחול כמ"ש
בכ"י ר"ס זה מוטב שלא תניח
תפילין אלא משיעבור על המצוה
כ"כ כ"י: (ב) ומש יתעטף וכו'
פי' להזהר כתב שצריך לברך על
ציצית קודם תפילין כי תחלה
צריך לפרוס על ראשו פרישה
דמלוה ואח"כ יתקשר בקשורת
דיחיד דתפילין שמורין על
יחיד שמע ית' והל' יכתב ג"כ הכי
מלת רק שכתב אח"כ ומ"מ
מוטב שמתעטפים בטלית גדול
כדי שלא דרך להתעטף אלא אחר
כל המלבושים כשמתנו מקטוריהן
ברחמיהם מלו תפילין בזה לפניו
תחלה ומברכין עליהם תחלה
לפי שלא יפסיק בין ברכה
לעשיה ולכן יש מעכירין על המצות
בכלל ומהרמ"י דברו לכוין
לברכה ים שמקטורן שהו כבר
טובע על ראשו והטלית מעטף
עליו מלמעלה וכשגומר את כ"כ
להניח תפילין יעמוד להסיר
הטלית עם המקטורן מראשו
ומשמעבירין על המצות דהיינו
מצות ציצית שהיה כבר על
ראשו והוא ס"ל דעיקר עטיפת
הטלית על הראש כעטיפת
המתעלים שזכר הטור בסימן
ח"ה מכיח בשם גדולי עולם
שלא לנהוג עולם
מלוה קטן להתעטף בטלית גדול ג"כ בביתו לין קדושת מהניח
דיום שכרתו דהא ס"ם שמעביר קלת הטלית מעל ראשו מ"מ היינו
מעבירין על מנת ליניח שעליו דהא כבר פסק רבינו בסימן ח' דת"ם
דלמעשים הוא בגילוי הראש מהטלית ליח לן בה: (ג) עד עוטר ישראל.
לפי שתפילין נקראים פאר שנא' פארך חבוש עליך כ"כ הטור: (ד)
ויניח של יד. כתיב ויקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות ונו'
וגמרא תניא ודבת דתפרי תרוייהו לא שם עובדך ל' שם מברך שם
ופירש"י לא

עטרת זקנים

כך א ארבע
כנפים
שבכל צד שיפנה
יזכור. הגה ע"ז פי'
ר' בנפורת נגד פנות
עולם. תכלת דומה
לים ים לרקיע
ורקיע לכסא הכבוד
וזה הוא כורסי'
דדני' ביה דיני נפשות
וזה הוא רצוע' דאב'
לוק' ביה ברא (ב"ב
חזקה בפ' שלשת לך)
לפי ז' צ"ל להתעטף
בציצית בפתח תחת
חבי"ת להזהיר על
עיקר המצות שהוא
פתיל תכלת בכל עת
יהיו בעיניך לבנים
זו מצו' ציצי' והזהיר
בה זוכה וזואה פני
השכינה ע"ש:

כה א אחר שלבש
ציצית יניח
תפילין וסימן ע"ז
מוחי עד שריך נעל.
עיד סימן לעטיפת
טלית קודם הנחת
תפילין והיו העטופין
ללבן והקשורים
ליעקב פי' בתחילת
יהיה העיטוף בשלי'
לבן ואח"כ והקשירי'
של תפילין יהיו
לשלא ל"ל לבטל
(אא"ה) ואיכו נזהל
מי שמניח תפילין
קודם לבישת הציצית
(ב' בשם אגור
בשהוזהר פר' במדבר
סיני) וי"א דקורא
בתורה בשור בן
תפילין ויש שאינם
מניחים תפילין
בחרכין ניח נקי
סב"ג בעשה ג' שהיו
נמצאין בימי אלפים
ורבבות בספרך
ישאר ארצות שלא
היו בניהן תפילין
משום
בזילה שהתרבה תפילין
ונוהג במזוזה קודם
שיוצא קפתח ביתו
ואומר כלאכי מלוין
אותו עד ב' הב
(זוהר ח' תפילין)
והנוהג ביוזוהנוהג
ידיו עליו יאהב
בשמך של אמלה ה'
צילי עליך ימיני ובבל
עת בשיוצא מפתח
ביתו יהי
המקום ויאבר כן גם
ל"ל ה' שמור צאתי
ובואי מעתה ועד
עולם גם יאמר
בשחרית ק"ש של
ר' הנשיא והוא

כה א שלא יניחו. ל"ע דכ"ל דאין קפידה בזה כיון דהתפילין
עדיין בתוך כיסן וכ"מ סי"ח: ב מזומנים וכ"ה ביעמות
דף ל"ט כל שהוויי מלוה לא מסתיקין אלא סי"ל פיעשה אח"כ המלו יותר
מן המוצחר וכ"ה בילקוט ויקרא סוף דף קכ"ט הביאה מלוה בשעת ע"ם
ובמלחות דף ע"כ: ג אין צריך
דוקא כלי שיש מפתח ביתו
בציצית ותפילין (כ"ה בזוהר
ובכוונות) אלא צריך ליזך במצותו
התעטפות עמ"ס סי' מ"ג. כתב
ר"מ מלובלין סי' ל"ז ח' נתקשר
עלמו בקנם ליזך לתהלי' קדך אור
הבקר ועתה הלכה לחזור בו מפני
שאין יכול ליזך לכ"ם בציצית
ותפילין הרשות בידו לחזור ולמדני
לנדרי אנגות עכ"לוכ"ם בכוונות
אחי"ו שמה"ט לא היה אחי"ו מי'
הרחשונים בב"ח מפני שהם היו
מסכימים קודם אור הבקר והוא
לא רצה ליזך לב"ח בלא תפילין
וא"ל ה"ל לנאת מב"ח בציאור
היום ויניח תפילין י"ל דהתלמי
והכי נמרו הקבל ברכות השחר
ופסוקי דזמרה לכן מוטב לבטולי
את מקחי הא ועפ"ד סי' ל"ב ס"י
וכ"ל דלריך התרה: ד בגיטו
וכ"ל דאע"פי שבת הטלית גדול
לילדו קודם שכניח תפילין ת"ל
להתעטף בו בגיחו כיון שאין דעתו
לילכשו כלין ולומה לזה כתב סימן
קס"ח סס"ק: ה ומש יתעטף
וכן מ"כ בשם מהרי"ו
וכמ"ש סימן תקכ"ד סי': ו יכוין. כתב הב"ח בשם הגאון מהר"ר
פייוש ז"ל לדריך לקרות נם ג' פרשיות לוקדש והיה כי יביאך וכ"כ
בשל"ה לכל בספרי פרש"ו אחתנה לי' שמע והי' אם שמוע בסימן ו"ין קדש
והיה כי יביאך בסימן והבילו הילקוט פי' שת"ל לאומרם ת"ת בחומרם
לה הפסיד דהא בקשו לקבוע פרשת בלק בק"ש אשום דאית בית יניחת
מלרים אלא שחשבו לעורת עכור כדאיתא בספ"ק דברכות והני נמי אית
בהו יניחת מלרים: ז ויניח וכו'. הע"ת לא עיין סי' כ"ח:
ח תפילין הלמ"ד בדגש (לחם חמודות): ט על מלות נשת"ח
לא קחת לאין להא

הפקום שכתב ישראל כו' ואם יש מבואות משונים בין ביתו ובין ב"ה מניח יהן אליהם עד שיעתיק משם או יתן תפילין הדת הכובע. בשוק שעוברין לפנים לב"ה מוכחר בתפילין (זוהר) (נשעשה הנחתן יין כוונתן ונם צריך להסתכל בב' שע"ן ראשין ובשני ד' ראשין ובמצות כ"צ ב שע"ן מסורת ר' ושתיהן מלה אחת שמורין אותן שש קרי' הר' יתן כוונתן ונם צריך להסתכל בב' שע"ן ראשין נגד ד' ושתיהן מלה אחת שמורין אותן שש קרי' הר' יתן ראשים שלהם הרי יתרי' ג' א' ג' אות שי' רמז לשבעהד' ראשין נגד ד' תיבות שבתרכב' בנגד ד' נאים הם על כל נאים ה' ג' ראשין בנגד ג' אבות ד' אמהות ה' ספרים ש' ראשין ש

באר הגולה

ח"ו ממנחות לם ובילחות ג"ב מגור נסם מהר"י מולין ותשובות סם וכמהם לוכחי נם ס"ם

עטרת זקנים

אע"פ שכתבו בהוראה וקשיחים והטעם משני דעיקר מצות תפילין הוא ש"ה"ן מונחים עליו כל היום ואם היה מגבר לקשור הוה משמע דהכי ש"ק על ידו ועל ראשו רגע אחר יוצא י"ח לכך תקנו להניח דקשים ש"ה"ן סותרתו (מהרי"ו סטראני א"ח ב"ח) וקכ"פ בשר קרבר להניח רצ"ן במהרי"ל (בתשובה ס עזרית ל"ש) ואין הולצין עך כיסי השמים על הארץ רערב"ח. ותפילין הוא לשון וזכות כמו ויעשוד פתחם ויפלל שעשיה פלילי עם קנו ע"ש שהו עזות והזכחה שהשם נקרא עליו וירא"ם מסנו (ת"ו פ' ה' קיומן) וישים תצוערה של יד על הזיתוראא של יד כיד אחר רקשירת כדי שלא רצוו מפקומה ראוי להקה זוה מקומה ולא היה יודע אם זה היה קדם הנחת של ראש או אח"כ או היה בא לידי ספק אם צריך להזור ולברך אם לא. וכן יקשור בקבורת ג' כריכות וגורע ד' ברכות ואח"כ יניח תפילין של ראש (פשטעו דיל בש"ע ע"פ האמת) אא"נ במריעות אלו נורגין להניח פעום שהיהן פשום שאין אנו יודעין להשיג הסוד על נכון ובקל יכול ה' לקצין בעשיערת ע"כ נכון לדיעת שת הן בעמיד כעבר העומד לפני רבו ומקבל עליו תחמו (מהר' של בתשובה סי' צ"ב ג) פי שמתפלל מוסף בתפילין חייב מ"ת (זוהר פ' פנחם) נשמא אידי נפ"ן בסוף קדושת סדר קס ש"ם א"ם נכון להסיח בשאומרים מוסף בשעה שאומר יח"ר מלפני שנשמע חוק"ך בע"ה ז' בולי

פרי חדש

סימן כ"ו

לפנין מנח ולתי מנח מקפה מנח בסיומו ומכאי ומכאי סיורה פעים לנסוף מכל לפי נירסת בתהגר נירסא"נו מתחר ברכ: זו מוכיר מחיינים ומורח ע"כ פה זמחרין כי מסבי ניחת ר"ל תחלת פהניכה כניח נריך לנתן ומכן מיסתכר ונריך • בסמוכים מלמעלו מתוך תחילה ברכת המנין ותח"כ מעשה לי כל נרכי והעיקר כמו שכתוב תחנרו יברך אותך ישראל בנמורה וכו' פעם כני תיתח לי תסר פמיינים ניחת ברון מזור וכו' וכתב מר"ן

לא קאי רק על של ראש לחוד כדאיתא סי' כ"ו ואפי' למ"ש הטור דקאי נ"כ על של יד מ"מ אכי קיהא למיסר בפת"ח דשניהם כתחת תסיבי טכ"ד ל"ח וכ"ל דהא פסקי' בסוה"ד מו כר"י דאסור לברך על המצות על שניהם כא' אלא ע"כ שניהם כא' תשיבו ועוד מצינו בקרא מצות ה' ברא וקאי על כל המצות משמ"כ בשיאתר מצות בחול"ם לא תתי שפיר לאיזך פירושא: ו בשמל"ו · משום ספק ברכה לבטלה כמ"ם סי' ר"ו: יא להעביר · כיון דכתיב בקרא דיך קודש משמ"כ שם ל"ת גבי ניניח ותפילין: יב עובר · פי' שמוך לעשייתן לפיכך מברך אחר הנחת דקדוש

ברמות וטוב לומר תמיד אחר הברכה השניה ו נרוך שם ככוד מלכותו לעולם ועד (מהר"י בן חביב אגור סי' ל"ח):

ו "אם פגע בשל ראש תחלה (ה) צריך יא להעביר על אותה מצורת ויניח של יד תחלה ואח"כ של ראש:

ו "יברך (ו) להניח בקמץ תחת הה"א ולא בפתח וברגש:

ח "כל המצות מברך עליהם יב "עובר לעשייתן (פירוש קודם ועובר את הכתוב פירושו רן והקדיש לפניו)

לפיכך

אח מברך ח' על של יד ועל של ראש והניחו להניח תפילין ואח"כ תפילין ש"ך לפ"ר מברך שוב על מצות תפילין על של ראש והרי כלקמן עם להניח שבירך על של יד ור"ח פי' אח"כ לא אח מברך ח' דהיינו מצות תפילין על ש"ך מלבד מ"ש להניח על ש"ך ואח"כ אח תוכך ברכות להניח ועל מצות תפילין מה שבירך כבר ועל של ראש ופסק הש"ע כרש"י ותוספות כתב שזהו"ג כר"ת והרא"ש טעם לדברי ר"ת שאחר שבירך על של יד ואח"כ הניח של ראש אין צריך לברך שנית ומעיקר תיקון הברכות כך היה אלא מחמת הנחת תקנו להניח של יד על של ראש ומשום הכי אין מברך על מצות שזו היא הנחתו הלכך אם אח והניח של ראש אין צריך לחזור ולברך גם אם נתן חילוק בסמוכות מ"ת היה מברך ח' על של יד ועל של ראש ואח"כ הניח של יד לא יברך ח' על של ראש דכבר בירך עליו ואין לברך על מצוה אחת ב' ברכות ואם הניח של ראש תחלה יברך ח' על של ראש ואח"כ יניח של יד ולא יברך ח' על של ראש דכבר בירך עליו ואין לברך על מצוה אחת ב' ברכות ואם הניח של ראש תחלה יברך ח' על של ראש ואח"כ יניח של יד ולא יברך ח' על של ראש דכבר בירך עליו ואין לברך על מצוה אחת ב' ברכות ואם הניח של ראש תחלה יברך ח' על של ראש ואח"כ יניח של יד ולא יברך ח' על של ראש דכבר בירך עליו ואין לברך על מצוה אחת ב' ברכות

(ו) לפיכך אם הניח תפילין בלא ברכה ונזכר אחר שהניח של יד ושל ראש יברך ח' על של ראש ואח"כ יניח של יד ולא יברך ח' על של יד דכבר בירך עליו ואין לברך על מצוה אחת ב' ברכות ואם הניח של יד תחלה יברך ח' על של יד ואח"כ יניח של ראש ולא יברך ח' על של ראש דכבר בירך עליו ואין לברך על מצוה אחת ב' ברכות ואם הניח של יד תחלה יברך ח' על של יד ואח"כ יניח של ראש ולא יברך ח' על של ראש דכבר בירך עליו ואין לברך על מצוה אחת ב' ברכות

היעחק מהשובה אחי הגאון מהר"ר יצחק הלוי ז"ל בענין ברכת מצות תפילין אם י"ל בצות או מצות

שאלה לאותם שמהגיים כה"נ ור"ח ומסייעתם דס"ל דמברכין על התפילין של יד להניח תפילין ועל של ראש על מצות תפילין לך כשאתיין ס אם יש להם לומר על מצות הוי ובפת"ח לא כאו"ם על מצות דבים · ורציתי רבים מתולקים זה אומר כה וזה אומר כה וכל כת מ טעם לדבריה יורינו רבינו את האמת בזה:

הישובה בו"ם התכלת מקוקפלה של יד אינה מעכבת של ראש"ם ר' אינה מעכבת ש"מוכח מזה דאפי' מצות הן דאי הוה מצוה ח' היו מעכבות אח זו את זו שאינה בכתב ה"ל ולרש"י נמי כיון דתרי מצות ניניהו וכו' וא"כ כתב ומה שמברכין בתש"י להניח ועל ש"ר על מצות משום דלא רצו לקלקל ברכות שות זאת ה' במצוה ח' אף אם נתלק כדאי' במרדכי ס"פ בני העיר בשם ר"ח דהקור' בתורה והניח תיכו חוזר ומברך ול"ל להפילין פעמים מצוה ח' ופעמים ב' מצות לא אח מצוה ח' אח ב' מצות ש"מ מ"מ קשיא כיון דמשמע להדיא במתני' ובגמ' דלעיל דב' מצות ניניהו מל"ל דב' מצות ניניהו מל"ל והרא"ש ור"ת למיתר מסברת דבפשיטו דבלא אח"כ ל"ל מצוה ח' ולפ"ז שוב אינה מברכה כן מדבריהם כיון דלעו הוא דבר פשוט ושוכח להדיא אחן מצוה ח' אח שהרי לא הניח רציה לזה ומתיין להם פשיטות זה ועו' לדבריהם דס"ל כר"ת דמברכין ג"ל כשאתיין שחיכן ח"כ הייתי כתבו דמצוה ח' הן ושוב עושין מצות תכילת תפילי וכדאתמרי' לין תותפין בשתים מה"ט ובלאו ה"נ קשיא זו על מ"ש הרמ"ם והמרדכי דלר"ת אם לין לו אלא ש"ר מברך ג' דברי ר"ת לריכי טעם למה תאמרי בתפילין אם אח ה"ל מצוה ח' ולא תאמרי כן בקריאת התורה דמ"ם אח מצוה ואין מעכב ביניהן התפילין אלו נבי ח' ומקומה ביד וזו בד' בתים ומקומה ברחם ח"כ כי לא אח נמי ליכוי תרי מצות מה"ט ועוברה דוחיתי תרי מצות ניניהו אלא אח מצוה ח' ומעכבת בעצמה ולפ"ז ניחא לעל"ה ולפ"ז ניחא בעניו קשיותם והכתם זו על היד וזו על הרחצוגם בעופן של תפילין הן מחוסר זו נבי ח' וזו בד' בתי' אלא מפני שהי' רחוי לברך על כל ח' מהן ב' ברכו' ומטע' שיתבא בסמוך ניוה חז"ל לחוכמן זו לזו ולברך על אחיהן אחי הכתב כדי שתעכ' ברכת להני' על ש"ו וגם על ש"ר וכן ברכת על מצות תעלה על אחיהן ואע"ג אח סתך לזה מן התור' כיון ש"מ הרי"ה כפ' בתרת דר"ה ה"ל עתה היה בידו מסוח לתע"ב דב' מצו' הן מ"מ כיון דכתיב בש"י וכפ"ר ניהו לאיחת על ידך ולזכרון בין עיניך כריך זכיר שיה' תוכף ת"ל לתפ"י כדי שהיה ח' לפחיהן כ"ש משת' בשת"ח סי' כ"ה ח"ל ולפיכך לפ"ז ז"ל שיניח תחר שקדר ש"י על הזרוע הניח ש"ר קודם שברך הרלועה שסביב הזרוע שחוזר ויכון שברכה שניה חוזר גם על ש"י כו' ים למעט ההפסק. וכ"ל ויו"ל לוכחשוב. הר"ת ש"ב דין ב' כת שלין לברוך הרלועה בתחיים משום דבר תפ"י חוזרת גם על ת"ר וכו' ולפ"ז ידעתי למה שינה רבינו מדברי הר"ת ע"כ ואומר"ם מפרש תי' ס"ת הטור חוזרת גם על ש"י ר"ל גם על הנה ש"ומחמת ס"פ ווכוחת דוחק ולפ"ז דחזרן לק"ו שדברי שניהן הן תוחת ועולין בקנה ח' דכל ח' מב' ברכות חוזרת על שניהן וכ"מ להדיא במ' תנחומא ס"פ כי תבוא מצוה ש"י תחלה ומברך להניח וחוזר ומוכן ש"ר ומברך על מצו' ואם אח וכו' אם שינה רבא מברך תו מקדושה פסק כין ב' תפילין מ"ש תחלת שלא חוזר ומברך על ש"ר מפני שכבר בירך על ש"י ברכות אם ברכן בא' שעות ב' ברכות להניח ועל תפסיקין בעלה ברכה לעוברה ומברך שניהם עכ"ל · והטעם לזה שתמרו שרצו לברך על כל ח' ומסה ב' ברכות ל"ל שהוא תפני שיש בכל ח' מהן ב' עניינים הוא שנתחייב בהן ומצוה שיהא בידו לזכרון להחזיק בהן ולהתפלל בהן ש"ר ויחזרו ויניחו תפילין וכשרוצה לקיים מצוה זו ש"ר יתקנה ב' ברכו' על תפילין והכתי כיון שהתפילין מלאות הם ויחזרו ויניחו תפילין במקומה אחרת ח"ם מ"ם מברכין אותם על ש"ר כשהפסיק ביניהם ויתן כאן חבילות תכילת ומברך עליהם עכ"ל · והטעם לזה שתמרו שרצו לברך על כל ח' ומסה ב' ברכות ל"ל שהוא תפני שיש בכל ח' מהן ב' עניינים הוא שנתחייב בהן ומצוה שיהא בידו לזכרון להחזיק בהן ולהתפלל בהן ש"ר

באר הגולה

מתפילין דרש"י דתרי מיתות הן וגמר כבר מלוה הראשונה ולא נתבטלה הברכה הראשונה למפרע ומ"ה חוזר וכורך הראשונה בתורה. ונ"מ דמברכה התולה ומ"ה חוזר וכורך ולא נתבטל הברכה הראשונה למפרע ור"ת הסיב דתפי' הוי הפסק בפסח תחת ד' פתי' ג' לחזור ולכרך ותפי' מברכיו"ק וכו' ותפי' גבי תפילין דפעמים מלוה ג' הן צריך להוכיח"ז לזו וברכה על זו עולה גם לזו כיון שניקר ג' מלות כדפי' ומ"ה אם את הרי הוא עתה כדפי' ומ"ה חוזר מכוונתו לכל בקר בתור' שלא צריך מתחל' לדעת' שלא יפסיק קריאתו תחר ג' כשיקים שהרי לינו חייב לעשות כן להכי תפי' שם והפסיר' תחר ג' פסוקי' ת"ל לחזור ולכרך כיון דלא נתבטלה ברכה הראשונה והיינו כמו שעשית דהרת"ם כתב בפרק ביכור שוף לעיף וכו' ול"ד לתפילין דשתיהן מלוה ג' עכ"ל. ולהורה ק' הא תיפכא מהתרת דשתי מלות הוי טפי הפסק והיסח הדעת מבשה בת אלו מלוה ג' ולפי מ"ש לחי שפיר ודוק. מיהו לתדין שאחת מהן לברך שתים ג' על יד ו' על של רחש יחזרו על מלות בתולם ל' רגיש כיון דקרי תתרוייהו שהן ב' מלות בתוכר בתכנה ונמצ' דפרק התכלת ותפי' שם ביניהם שתברך שתים על של רחש י"ל על מלות בתולם ולא מבעי' להרז"ה שכתב הרן בשמו בפרק בתרא דר"ה שאם שח תוכר ותברך להניח ותמצאם לו בשל יד ותחזק הקשר תברך על מלות לחרוייהו שלא יהפך שתי מלות זו לזו דפשיטא דקרי שפיר על מלות לחרוייהו שלא לפרש"י ותתרדכי והטעה שלא הכיונו שתמצאם בשל יד וייחזק הקשר מ"מ כיון שבהפסק של רחש נזכר ומצלי שתי ה' מלות של תפילין התלמרכו' זו לזו קרי שפיר על מלות גם על של יד שהניח כבר ובתחרי ס"ס נ' שהכלו שם שלא בירוך המלוה על שלא הניח של יד ועשה ג' שלא הרי מלות מברך תחלי' ותע"ג שלא הרי עושר לעשייתן הת אף כשתני' שהיסח הדעת בין מלות עושר ולקרי כתי על של יד תע"ג שלא הרי עושר לעשייתן ולכן ל"ל על מלו' בתול' ל' רגיש (וכן משמע ברמ"ם פ"ב לתור מפני שהן ב' מלות): אמנם שם שתין לו שלא של רחש בלבד פשיטא שיברך על מלות בפת ת' הוי"ו ותתר' מה שהקדתי ילא לנו שבבה"נ מברך שתי' וכמ"ש הר"ת שם והתרדכי והטור כיון דכל ג' מלותה שתי ברכות ולא כנימוקי יוסף בהלכות קטנות שכתב דת

והוי כחולצן ע"מ להחזירן: **כב** וי"ח שלא לברך. אבל אם חולצן ליכנס לב"ה צריך לברך לכ"ע דהא חין רשאי לילך בהם לב"ה ואידחי לי' וכ"מ רסי' ס"ה (כ"מ בגמרא ד"מ ב"ח דל"ח) וה"ה אם לא היה בדעתו להחזיר מיד צריך לברך כמ"ש בסי' תרל"ע ואפשר לומר דכאן ב"ה שלהם שהיו בשדה ס"ל לברך וה"כ אין חילוק בין ב"ה לעזקם אחר ולכן פתח רמ"ח כאן: **כג** ובתחלת ההידוק. משמע דאם הדקן ואח"כ נפסק הקשר צריך לברך דכבר נעשה המצוה וה"ל כנפשטו מחקומס דצריך לברך לכ"ע וכ"מ דעת רמ"ה שלא הניח כאן כלום ואף דכבי"ו וד"מ משמע דלהי"ח דלעיל גם כאן ס"ל לברך ל"ל לחזר פה בס"ע מטעם שכתבתי מיהו לפי מ"ש לעיל בס"ק שלפנ"ז אף בנפשטו ס"ל לברך לדידן: **כה** כתב קודם הנחת ש"ר. משמע אע"פ שכבר הקשן ול"ד לדלעיל דהתם מפסיק בעשה הקשר משא"כ כאן: **כה** מהדק ומברך. דה"ל כנפשטו מחקומס: **כו** ולא על גזלון. דה"ל מצוה הבאה בעבירה. עסי' תרמ"ט ס"ה דלא כע"ת: **כז** נהגו. ויש שאין מפסיק עליה יותר מן החיוב דלמ"ל נוף מקי (מהרי"ו ומהרי"ו ומהרי"ו) ולא כיה (מט"מ) והכל לפי מה שהוא לפום עסי' ל"ז ס"ב: **כח** ג' קדושות. וכבל"ח דף קט"ז כתב דע"ם הוא ויפסיק הוא בספר התוסר ג' קדישים וד' קדושות דברכו נחכמ נ"כ לקדושה ע"ם. ובכוונות פיתח האר"י לא חלין עד שתמר ע"כ נקוה לך וכו'. וכתב בהגה"ט ניסוס שם בו מילה אין לחלוץ עד לאחר התילה: **כט** שיחזירו ס"ת. והחולצן קודם לכן לא יחלוץ בפניו ס"ת אלא יסלק לצדדין (מט"מ רס"ל) עסי' ל"ח סי"ח: **ל** קודם תפלת מוסף. לאחר חזרת ס"ת בחיכל (כוונות וכתבים) דלא כלבוש שכתב לחלוץ קודם קריאת התורה דהא בר"ח אינו אלא בח"ה. וע' סימן ל"ג דיש להניח כבל ב"ה והוא"ה לכן כתב הרמ"ע בתשובה לחלוץ קודם הלל והס"ל לאחר הלל וכ"כ הלבוש סי' ל"ז וכן רהוי למהוג וע' סימן תרל"ח ס"ו בהג"ה: **וע"ל** בח"ה של סוכות אף הס"ן יחלוץ קודם הלל בעוד שמוכרין החתרוג: **לב** כתב יחנו לך. כן מנהג הספרדיים ולכן יש רהוי להיות כתר של תפילין עליו:

כו א סוס לומם. כגון שצריך לנתח לדרך ואין יכול לעכב להניח על יד מניח ש"ר לבד ולא חייבי למ"ש בל זמן שבין עיניך יהיו שתים (הר"ם) ופשט מל"ה דלמ"ל דוקא בשומם נמור כגון שיש לו מכה ביד אבל משום חיטור דרכו לא התירו לו לבטל מצות תפילין ול"ל דמ"מ יניחם ח"כ אלא דקתני ל"ל דאין יכול להניח עתה ש"י מ"מ יניח ש"ר לבד ועת"ם סי' ל"ח ס"ט:

כז א הקודם ו'. בלי עלינו ין: **ב** בתחם העלם. פי' בחני העלם ובבל"ח כתב ואין למחוך ע"ז להכשיר להניח בכל חני הזדוע כ"א בבבר התופח בל' הרמב"ם והטור ובל' הגמרא זו קיבורת ע"ל ול"ע למה כתבו בם ו' ולכן ב"ל דלף הסמ"ק כוונתו מיניחה דוקא בבבר התופח

צריך לבדך:

כח **ב** ים מומרים שלא לברך (טור ס"ן) והכי נהוג ובכר נתנו ע"ר לעיל סי' ס"ן סעיף י"ד.

ד שמניח תפילין של יד ובירך **כג** ובתחלת ההדוק נפסק הקשר של יד והוצרך לעשות קשר אחר אמנם לא הכיח דיעתו (יב) **ה** אינו צריך לחזור ולברך (יב) **ו** אם הותר של יד **כד** קודם הנחת של ראש מהקן ואין צריך לחזור ולברך אבל אם הניח של ראש ואחר כך הותר של יד **כה** מהדק ומברך. **ז** ויותר לברך על תפילין שאולין (יד)

כו ולא על גזלון:

יג כז **ח** נהגו העולם שלא לחלוץ תפילין ער אחר קדוש, וכא לציין (וים מי שכתב על יד הקבלה שלא לחלוץ עד שתמר בהם **כח** שלש קדושות וארבע קדישים הניעו לאחר קדיש יתום וכבי מהנדקים): (פתח עיניים ס' העשר פ"ד) **ט** יוביום שיש בו ספר תורה נוהגים שלא לחלצם (טי) **יא כט** שיחזירו ספר תורה ויניחוהו בהיכל: הגה והעיקר בתקום שמכניסין התורה לאחר וכא לציין גולל לכל לפי מבא מדיעות הלו שמכניסים התורה תיד לאחר קריאה אין להלנם רק כתו בשחר ימים: (דברי עלמן) **יב** ויביום ראש חדש חולצים אותם ל קודם תפלת מוסף: הגה **לא** וה"ה בחול המועד ודוקא בתקום שתומרים במוסף (טו) קהות **לב** כתר. ויהו מוהגים לסלקם קודם מוסף בכל מקום (ג"י):

כו דין מי שאין לו אלא תפלה אחת. ובו בסעיפים.

א **א** אם אין לו אלא תפלה אחת מניח אותה שיש לו ומברך עליה שכל אחת מצות בפני עצמה **ב** והוא הדין אם יש לו שתיה **ג** יש לו **א** שום אונס שאינו יכול להניח אלא אחת מניח אותה שיכול:

ב **ד** אם אינו מניח אלא של ראש לבר מברך עליה על מצות תפילין

לבר: הגה ולדידן דמהגיס לברך בכל יום שתי ברהות יברך על של ראש לבד שתי ברהות ואם מניח של יד לבר מברך להניח לבד: (טור)

כז מקום הנחתן ואופן הנדתן. ובו י"א סעיפים:

א **א** **ה** מקום הנחתן של יד (א) בזרוע שכאל בשר התופח שכינצם **ו** שבין **א** (ב) הקובדו ובית השחי **ז** ויטה התפלה מעט לצד הנוף בענין שכשיכוף זרועו למטה יהיו בנגר לבו ונמצא מקיים והזו הדברים האלה על לבבך:

הגה וצריך להניח **ב** נרחב העצם בסמוך לקובד **ח** אבל לא בפני העצם עם הנף

צריך לחזור ולברך אבל בלא ליכנס לב"ה ח"ל לחזור ולברך. כיון דלא נעשה עדיין מצות הנחת ב"ש לא חלט הברכה על שום מצוה וכיון שלא שהר על הנחת שניהם בלי ב"י. ומדברים יש לל שר בתי שים תפילין בידו בלא קשר ומברך ושמה קשר ומניח דשפיר עולה לו הכל מעשה אחד אלא דעבי' הקשר הניח הפסק לא היקון הצוה ולחזר להניחו מלא שנין ברכת התעלית לילכיה לקיון סי' קס"ו סי"ג **וכיב** עוד כ"י דאם עשה הידוק קבר ואחר כך נפסק ומתקנו צריך לברך הקבר נעשה הצוה בהם שהדק פ"א. ולכאורה יש לבניה דאים מעלית שנפלה כותו מתנו לצריך לברך כשחזר ומתעטף כ"ש סי' ח סעי' ו אבל ל"ל דאם ברכת להניח שחברך קודם הנחת ת"י קאי נם על תפ"י בדאי, לעיל ות"ל כל זמן שלא הניח ת"י עדיין עשוי כחלה אחת ואינו צריך לברך אלא על של יד בלבד ועיי"ש בסי' כ"ה ס"ב ובמ"ב ס"ק ל"ב. ונראה דאם הסיר של יד בשביל לתקן הרצועות או הבתים וכיוצא בזה אינו צריך לברך אח"כ על של יד דהא עדיין לא הניח ת"י ואפי' הסיר של ראש ג"כ

(ג) דכתיב ולאות על ידך ולא יהיה דבר חוצץ ביניהן ולבין ידו כגון בגד וכל כיוצא בזה. (ד) ואפילו בין הקשרים ברצועות של יד אין לחוש שמא נתרפו ונפלו דכיון שהניחם בהידוק בתחלה אין לחוש שמא נתרפו ונפלו. (ה) ואפילו בין הרצועות של ראש לא חיישינן שמא נתרפו ונפלו. (ו) ויכוין שלא יהא שום דבר חוצץ בין הרצועות של ראש לבשרו. (ז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (ח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (ט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (י) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (יא) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (יב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (יג) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (יד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (טו) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (טז) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (יז) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (יח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (יט) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (כ) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (כא) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (כב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (כג) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (כד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (כה) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (כו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (כז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (כח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (כט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (ל) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (לא) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (לב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (לג) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (לד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (לה) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (לו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (לז) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (לח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (לט) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (מ) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (מא) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (מב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (מג) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (מד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (מה) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (מו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (מז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (מח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (מט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (נ) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (נא) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (נב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (נג) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (נד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (נה) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (נו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (נז) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (נח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (נט) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (ס) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (סא) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (סב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (סג) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (סד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (סה) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (סו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (סז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (סח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (סט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (ע) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (עא) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (עב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (עג) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (עד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (עה) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (עו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (עז) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (עח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (עט) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (פ) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (פא) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (פב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (פג) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (פד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (פה) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (פו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (פז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (פח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (פט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (צ) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (צא) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (צב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (צג) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (צד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (צה) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (צו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (צז) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (צח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (צט) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (ק) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קא) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קג) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קה) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קי) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קיא) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קיב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קיג) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קיד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קטו) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קטז) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קיז) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קיח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קיט) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קכ) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קכא) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קכב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קכג) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קכד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קכה) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קכו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קכז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קכח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קכט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קל) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קלא) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קלב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קלג) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קלד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קלה) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קלו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קלז) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קלח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קלט) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קמ) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קמא) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קמב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קמג) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קמד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קמה) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קמו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קמז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קמח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קמט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קנ) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קנא) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קנב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קנג) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קנד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קנה) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קנו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קנז) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קנח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קנט) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קס) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קסא) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קסב) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קסג) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קסד) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קסה) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קסו) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קסז) ואם נתרפו הרצועות של יד ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה מניח תפילין בברכה. (קסח) ואם לא הניח תפילין כל היום כולו אינו מברך עליהן לערב אלא מניחן בלא ברכה. (קסט) ואם נתרפו הרצועות של ראש ולא הידקן מיד אלא אחר שהלך כדי שיעור שהיה צריך לילך אם היה הולך בדרך ארץ ישראל ברגל בינונית ממקום שהיה שם כשנתרפו עד מקום שהיה שם כשהידקן אחר כך הרי זה

אורח חיים כז כח כט ל הלכות תפילין

קפדינן אלא מה שמקיף הראש והזרוע אבל מה שמפסיל לפניו ומה שכורך
ח"כ ניכח קפידתו"מ מדכתב ולא יקפיד קודם שכתב יפסיל: יח
כתורך שעורה לפחות. ובתו' מרדכי ותשובה כתבו רוחב מחורך חטה
ופחות מכשעורה: יט יש פיחת משיעור. משמע דעכ"פ צריכי' לכיון
מעולם לפניו מעט הא לתו הכי
פשוטין לגמרי: כ אין ד"ח לנטות
אלא יסוה עצמו לרבו ורחה כעוז
פניס עי"ם סי' ל"ב סמ"ק והא
דכתב בי"ד סימן רמ"ב סי"ט
דתלמיד רשאי להתפלל לרבו הסמוכעל"י,
ולא חיישי' שמא יתגאו עבד הוא"ס"ם
כיון שיש לו תפילין ברחשו משמע"ר
דרשאי לנטות התפילין י"ל לף
על פי שאין מגלה תוכן כ"כ מ"מ
כיון שיש לו תפילין ברחשו שבולעי'
כשובע: כא אם יש גוים
פי' נקרעו בגדיו ליית לן בה כיון
שעכ"פ מונחים תחת בגדיו לגבי
אסור להניח על הבגדים משום
לך לאות ולא לאחרים לאות
עי"ש סי"ם:

כח

א כגון שעה. פי' בכל
שעה שמכר בהם חייב
למשמש עלה ישכחם (ב"ח) ועי"ש
סי' ל"ח סי"ב: ב תש"ר. תולן
תש"ר קודש שמסיר הרלוטה
מהאצבע (גלי רזיא): ג מעומד.
והיה הבריכות של אצבע ושל יד
מיושב דכהאחתן כך חלינהן כמ"ש
סי' ל"ה סי"א בהג"ה (כתבי
האר"י) וה"ל למהגמו שמניחין של
יד ב"כ מעומד קריך ג"כ לחלנן
מעומד. כתב בשל"ה שרחה רבו
שיורה שקשה עליו חלינהן מפני
שמצוין כל היום לף מפני שאין לנו
גוף נקי חולנן לאחר התפלה ולכן
חולן בשמחל ועי"ש סי' קכ"ג ס"ג:
ד בתיק. כתב הב"ח שיעשה
תיק לר שיהיו מונחים זה ע"גזה
ול"נ כיון דש"ר קדושתו תשוחה
כמ"ש סי' מ"ג לחסור להניח ע"י
עליו כמ"ש בי"ד ססי' רפ"ב
ואפשר דלא קפדינן אלא בתורה ובנביאים שתורה קדושתה חמורה
ביותר לכל בדבר אחר נח קפדי דהא מותר להניחו כתובים ע"ג נביאים
ובנביאים ע"ג כתובים אף על גב דאין קדושתן שוה וכמ"ש סימן קכ"ג
מ"מ כ"ל דמ"ה נהגינו עלמת להניח זה אצל זה ומ"ם כאן ועליו פי' שיהיו
קלת למעלה. ונהגו למתן חיזה ס"ר וחזה ס"י דכיון דאל הזה קדושתו
חמורה לחסור לנשות תח"כ הניח ליתן בו ס"י מיהו לח התנה בתחלה ברי
כמ"ש סי' מ"כ: נהגו לכורכן בכנפים ע"ם כנפי יונה (מע"מ בשם ס'
המוסר) ויתן להניח הרלוטות על הבתים (גלי רזיא) ותע"ב לכלהורה
משמע דברי מירי דהוה לחוטפחת שכורכים סביב הס"ת ועו' דהתו' כתבו
בב"ב פ"ק דכשמדבק תלך בכרך ג' גולל מתחלתו לסופו דגנאי הוא לס"ת שיכרך סביב לנביאים דנעשה כשומר לנביאי, עכ"ל ת"כ ס"י הרלוטו' נעשו
שומרים לתפילין. מ"מ דבריהם ל"ע דהא תי' במגילה דף כ"ז מכרך היכי כרכי' הא קיתיב דפא לחברי' פי' כשגוללין ס"ת מניחין דף ג' על חבירו
הלא כיון דלא אפשר ברי ע"כ פי' ברי להניח הומשין ע"ג חומש או ע"ג חורה ולדבריהם ק' מאי ריהים מיתי
דבני כריכה נעשה ג' שומר לחבירו וליתנה דקאמר הא קיתיב דפא לחבירי' פי' כשגוללין ס"ת מניחין דף ג' על חבירו
סברת זו דנעשה ג' שומר לחבירו. ובחוספו' הרא"ש פ"ק דב"ב דף י"ד כתב דוקא הכא דלא אפשר מניחים חומש ג' ע"ג חבירו אבל הכא
בע"ח אסור להניח ג' ע"ג חבירו וכ"כ הכא דאסור לכרוך הרלוטות על התפילין ואפשר לומר דהכאחה כיון דלא נעשה שומר לחברו להניח ג'
ע"ג חה"ל דלא אפשר אבל בכריכ' דנעשה שומר היכא דאין הקדושות שוות מוטב שיהיה הקדושה קלה מבחון כדי שיעשה שומר לחברו דיותר
קפדי' לשומר ממה שיהיה מונח תחת חבירו. ובגמרא דמגילה ס"ם הא קיתיב דפא לחברי' פי' ונעשה אחד שומר לחבירו אלא כיון דחי' ברי
ה"נ כו' ומ"מ ל"ל דברלוטות כיון דאפשר להניח על הבדין אסור להניח למעלה: לא יחתו ברלוטות ויגלול התפילין כמ"ש סי' קמ"ו ס"ה ולא
יעשה מן החיק אלא יוציאם בידו (מע"מ פ"ח):

כט

א ע"שפ"ה: בב"ה אין חיסור להניחם בשבת אלא מפני שמא יבא להם לר"ה ולכן לא שייך ברכה ע"כ. וע"ע דבסי' ל"ו
כתב בשם מ' הגעלם דמזלל בחוזתם ואינ"ב וגם כותב מ"ש בשם מ"ח בשם התו' והם"ר"ן דאין חיסור כלל להניחם בשבת
וע"ל דבכמניחן בשם מנהג הוי כמזלל בחוזתם אלא בשם מנהג אין חיסור להניחם כלל:

ל

א שלוח ישכחם. אבל מדאוריי"תא מותר להניחם: ב שמקפידים שמא. היינו לאת הכובעים (ב"י בשם מרדכי) ובסי' כ"ה כתב בשם הג"מ
שאולנן בשבת בק"ש של ערבית על כימי הסמים על האהן והיינו כשמתפלל ערבית מבע"י: ג ואין מורין כן. ואם כן ברגיש
לשיך לאולנן בסי' ס"ח: ד כדי לשומרן. ונשיך שיהיה שעושה כדי לשומרן (כ"מ בגמרא): ה כיון שהשכיס ויצא לדרך: ו ולקוטי מהרי"ל

כח דיני חליצת התפילין, ובו ג סעיפים:

א א חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה שלא יסיח דעתו מהם
ב ושמשמש בשל יד תחילה ובשיאמר וקשרתם לאות על יריך
ה משמש בשל יד ובשיאמר והיו לטוטפות בין עיניך ישמש בשל ראש:
ג ב תפילין של ראש חולץ תחילה משום דכתיב והיו לטוטפות בין
עיניך כל זמן שבין עיניך יהיו שתים. ג צריך לחלוץ תפילין של
ראש ג מעומד. יניח ד בתיק של ראש ועליו של יד כדי שכשיבא
להניחם יפגע בשל יד תחילה:
ג ו מנהג החכמים לנשק התפילין בשעת הנחתן ובשעת חליצתן:

כט ובו סעיף אחד:

א (א) א אין לברך (ב) שום ברכה בשחולץ תפילין אפילו
בשחולצם א ערב שבת בין השמשות:

ל זמן הנחתן, ובו ה סעיפים:

א א זמן הנחתן בבוקר (א) משיראה את חבירו (ב) ב הרגיל עמו
קצת ברחוק ארבע אמות ויכירנו:
ב ג אסור להניח תפילין בלילה א שמא ישכחם (ג) וישן בהם.
ד אם הניחם קודם ב שהשקע החמה וחשכה עליו אפילו הם עליו
כל הלילה מותר א ג ואין מורין כן. ה אם לא חלץ תפילין מששקעה
חמה מפני שלא היה לו מקום לשומרן (ד) ונמצאו עליו ד כדי לשמרן
מותר ומורין כן:
ג ו היה רוצה לצאת לדרך בהשכמה מניח ז בשחרית זמן שמשמש בהן
ויברך לריכא למיחש שמא יישן בהם ה (ה) כיון שהשכים ויצא
לדרך:

היה

(א) ין לברך כו'. העור התחיל בהסברה שהם ושיים בשמיעין
לחלוץ בלילה מרחה פי' דבריו לכלחורה י"ל מה שבירכו בני
מערבא למשור חוקיו הוא הדיוק לשמוע"ת על קיום המלוה שקיימו בכך
ובעיון ב"ה על הסמוכה ות"כ היה גם לנו לברך כן בשחרית לחר התפלל
מ"ה בתב דלימו כן דבני מערבא
היו סוברים לילה לאו זמן כו'
והברכה. שלשם היתה שייך
לשקיעה מ"ם אנו אין לנו לברך
לחי בלילה: (ג) שום ברכה.
ר"ל מ"ם לשמור חקיו שבירכו בני
מערבא משום שם"ל בלילה לאו זמן
תפילין וכתיב ושמרת את חקה
פשיטא שאין מברכין כיון דק"ל
בלילה לאו זמן תפילין אלא לחפילו
בשחוכן בע"ם ב"ה דאין היום
לחפילו להיכן לחלוץ מכח והיה לך
לאות ובשבת וי"ט ל"ל אות דהם
נופלו אות ס"ד דמברכין ע"ז ברכה
לחכת קי"ל דלא. והטעם כתב
רבינו דכל אלה אלא לעת מלוה
מוסמכת מ"ע ברכה. והקשה ב"י
מה לנו מלחם פשוט שבלוד מ"ע
ליברך מעין קרא והיו לך לאות
וחי' ב' תירולים הא: דאכח והיו
לך אין כאן איסור אלא מ"ע להניח
תלוק"ל דהא בחחת יש כאן איסור
דהא כתב הר"ח בה"ק בשם
הברלטני אסור להניח תפילין
בשבת וי"ט מטעם ושמרת וחקת
עליו וכתב הטעם מוהיו לך לאח'
ש"מ דלעעין דיכא דאיסור אין חולק
עליו ועוד תי' דלית לן לברך אלא
מה שמלינו בתלמוד דמייתי לסמוך
חקיו וכיון שזה אינו אלא מ"ע
כלל וק"ל מ"ע לא תקנו בחחת
חכמי תלמוד ברכה אחרת ונ"ל
דאין לנו מלוים אלו' להש"י אלא
על מה שקדשנו במלוה שנאן לנו
והזהירנו בפירוש עליה להניחו
ושמרתם לדעת בני מערבא אבל
האיסור לדיון מכח שהגיע עלינו
קדום שבת ונסתלק קדום תפילין
והרי בלה"ם אנו מברכין על קדום

שבת ומיהלת נסתלקה קדושה אחרת תפילין:

ל (א) מפרשה אח חבירו כו'. תלו לוחו ברחים משום דבתפילין
כתיב בהו והלו כל עמי הארן כי שם ה' נקרא עליך: (ב) הרגיל
עימו קלת. דאילו רגיל הרבה יכירנו אפילו מרחוק ואינו רגיל לא יכיר
אפילו בקרוב מחוך: (ג) וישן בהם. חיישי' שמא יפיח בשינתו: (ד)
ונמצאו עליו. אבל לכתחלה ודאי אין מורין להניחם בשביל השמירה:
(ה) כיון שהשכים ויצא. לפ"ז ל"ל במי שיושב בעגלה אסור דשפיר חייש

שמא

עשרת זקנים

שמא ייפן דלמא הגילה השיבה עפי על החדס · וכ"י כתוב בסה סו"ק טוד טעם להתיר בהשכיבים לדרך דחייסינן שמא יתבדו ממנו לבל הסיע לו ס"ל טעם זה דהא בס"ב כתב דוקא בימלאו עליו לבל לכתחלה לחסור להניחם ולא מהני השמירה: (ו) ושקעה עליו חמה · מיירי בחול ולעצ"ג דלחרני בסתוך דת"ק לחלגן שהני הבא דים לחוק למי שיפגע בו ויצטרך לומר שמותר להניח תפילין לבל בסמוך מיירי שיושב בביתו וכן מ"ש הס"ג לחיל וקידש עליו היום פי' שקדושת שבת עליו ודרך לחלגן לבל בחול לילו לדרך היינו כיון שהוא בבית המדרש ולוכה חשש טועין: (ז) אין לו להניחן · דכבר עשאו לילה והוי הריקולי דסתרי אהדדי:

לא (א) שהן עלמן חות · פי' מלד מלות שתליס שבהם גם לא מלד איסור מלאכה שבהם ומ"ה גם בח"ה אין להניחם וכ"ש ס"ל דוקא מלד איסור מלאכה הוה חות על ל"טובשבת ומ"ה בח"ה חייב: (ב) וכן מהגיס וכו' מרחה דת"ת מיהו אינו בלח ברכה בח"ה שפיר עבד כיון דקי"ל בכל דו בתת ברכות אינן מעכבי והזוה מפליג מחד בעוסק בהתן בח"ה והר"ת עלמו כתב במסקנתו ומשמע לה דהסיד ג"ת אין חיוב לברך והוה לה רחה"ס הזהר וכ"פ בהג"מ פ"ד מתפילין בשם סה"ק דים להניחן בלח ברכה כי אין עובר על בל תוסיף חלה בתוספתא להוסיף כ"ל: ו"י"ל עוד דהניחן בח"ה יש לחולקן קודם הלל וכ"ם קודם קריאת התורה שהם בחיס בסביל המועד והורים על עיקר החות משה"כ בר"ח שאין הטעם משום חות אלא משום קדושת כתר ע"ב שחולצן מוכן קודם חוס"ם סי' כ"ה בבלבי"ד נכון והמהגה שכתב רמ"ח שאין מברכין בקול רם הוה תמוה דכלפי שהיה מי שחלקי' בין כתר לגלוי:

לב (א) יכתוב על יד קודם · הטעם מדכתי' והיו עיניו לכתבין כסדרן רחוי הוה דלכתחלה יכתוב ש"י קודם לשי"ן: (ב) כולם בקלף אחד · מדכתיב והיו לחות על ידיך דמשמע חות ס' כלומר בית ת':

(ג) כתיבה תמה · פי' שיהיה כל חות מוקף גויל כ"ל הטור · וכתב מו"ח ז"ל לענין הלכה נראה דסטול בגניעת חות לחות תפילו בשחר תיבות בין מלמעלה בין מלמטה וחין לו תיקון לבל בס"ח יש לו תיקון לעורכו כי' ופשוט שחיה תלמיד טועה כתבו כי בהדיא מי' לקמן סימן זה סכ"ב דע"י זה לח מקרי שלח כסדרן ומותר לגרור בדבוק וכ"ב הוה עלמו ע"כ

לקמן

והעטור מן הדבר ועושיהו בקרח הדיוט ובמקלת ספריס כתוב כאן הגה"ה ש"ל לשרטוט ובכ"ח שהמיס חולק ועיין בב"י בד"ה והיה"ת והיכי מכשרי וכו' (כ"ז בכ"ה) וב"ל בהגה בדין הרחטן יש להחמיר עשי' ל"ו עשי"ח וכבד"ה שם דלה כע"ת ומת"ש ס"ק ל"ה:

ד בשחלל פסול · היינו בשלט בימין חבל שולט בשחיו ידיו חס כתב בשחלל בשר: ה ואיטר שכתב בימין מני פסול · כ' שהר"ש בשחי סימן ל"ח מעשה היה בחלרים שכתב בחד בפיו שחפש הקולמוס בשפתיו ופסלו לפיהו ח"ל לחלות לחרים: ו אין לשרטט · פי' לפי שחפילין ח"ל צירטוט

אורח חיים לב הלכות תפילין

כדין זה היצינו הרבה חומרות שמחמירין על עצמינו ולית דמרגיש בהדיוט. וגם בספר ב"ח סתמה ע"ז. ועי' ב"י סי"ג ס"ק ח' דחולק בענין הכיסוי בשר תחר וגבינה שכתב בסמ"ק שמרחה על התלמוד ת"ח עושים משום נדר ופריעו עמ"ש סי' ס"ג וסי' רל"ב: ט כריך הקלף כו'. יכיח הגיד בסיד עד שיסוד השער מלילו וזה מוציאה קודם לכן לית יכתוב עליו דהוי דיפתרת (ב"ח): ו תולכה סמ"ק. ז"ל ב"י ע"ש תפילין הקדוש ס"ת תמיהני מקדוש תפילין עכ"ל. וכתב הלבוש ע"ג דאסור לגבי מקדושה חמור לקדושה קלה כמ"ש סי' מ"ב הכא מתני שהיו זלת הזמנה ומותר לטלטולי קדוש קלה אבל לדבר חול אסור לגמרי עכ"ל וכ"מ רסי' מ"ב שכתב שמותר לעשו מתפילין חדשי של רחש לפי' תע"ג שנכתבו לשם ש"מ: יא וסייעו קצת דוקא כשסייעו בעיבוד עלמא אבל סיעו מועיל אם סייעו להשחיר הרצועות (ט"ז בי"ד סימן רע"ח) ובדיעבד לפי לת סייעו כלל כשר (ש"ב ב"ח שם) ועל כל פנים צריך שיתחר לעכ"ם ליתן לתוך הסיד לשמה: יב שנקל לעכ"ם לזייף. שמיחת העור ע"י עיר תת ועומה גסכן נקבים כעין חותיות: יג בטביעות עין. שנתן בסימנין (ב"י הגי"מ) ולו מפני שלנו הנקבי נעשו יותר מחדם ועמו (הגי"מ פ"ח) וצריך עיון דבי"ד סימן קי"ח ס"ג כתב דבמקום שנתני מומחי קיומדעים לכתוב אין הכתב סימן אלא למי שמכיר הכתב ולא למי דמירת. עכ"ם אין יכיר הכתב ולפשר לומר דגם התו' לית להחמיר אלא בשולח דבר לחבירו שיודע העכ"ם שלא יכיר הכתב ב"כ יש לומר דבדבר מהכל החמירו טפי עכ"ל סי' ק"ל בב"י: כתב בהגי"מ שם נהגו מתחלה בעבור לפס קדושה מניח העכ"ם להוציא לתקנו ואין נראי לסייעו עוד. וכפ"ם כתב שיכתוב בראש נפני ולא יסתום במולנ: יד הסופרים. בתו' סוטה דף י"ז ע"ב כתבו בשם הירושלמי דאפילו אחר ספרים שיש בהם שתות אסור לכתוב על עור בהמה טמאה: טו דהיינו אלא וכו' ואפ אפילו בכתב אשורית ואחר שנשתש העור יקח התער ויוציא הנקבים משני הצדדים של עור בכל אותיות ואח"כ יניח הגיד על הנקב ולי"ב שם ברוך שאמר סי' ה' יהיה הקלף מעור בהמה טהורה (הע"י) מצורי מן הסופרים לכתוב תפילין בקור שלשלל לפי שלא נעברה בו עבודה השמיט ושניר קרוי עור אלא נרע מעור עוף קטור דכשר מעור עוף יכול לעשות פעולה קטנה מעור שלל להתפילין של ראש מהפרשה דקודמתו יותר מעור עבות (שבר חטאות פ"ג ה"ג) ז ויהיה הקלף שלם כו' (הע"י) אבל אם אין נראה האות חלוקה לשתים אע"פ שנראה נקב דקטנה השמש כשר אבל אם ניקב ב' אותות נראה חלוקה לשתים פסול ולא אחד אפילו אם התינוק יכול לקרותו וכ"ז קודם הכתיבה אבל אם לאחר כתיבה נחלק האות לשתים ע"י נקב כשר אם תינוק יכול לקרותן (ב"י ס"ס ל"ב) ז

עשרת זקנים

ב ותפילין על הקלף כו'. וכי לדבר כבוד ה' השתר דבר. פי' שיהא לין (ומזוהר שיהם כגוון ה' שהבן בהקום ויגשתר שלו קלף והרוכסוסטוס דהיינו בקום ריווחן יתר ואם שינה פסול כן הערת כל הפוסקי' ויש מ' שכתב שכשרו: ג וצריך שיהי מעובד לשמו ונבון להוציא כשפתו ואם תישב לשמו נמי מהני והוקא אם ישראל עצמו מעברו אבל אם הגוי שעבדו לא מ"מ שר שיצא ישראל בשפתו שמעברו לשמו וכך יאמר קישישים אותן בניהם לשם קדושת ישראל לשם תפילין ומזוזות ומזוזות שלשם עור לברזים להפילין אני אשים אלו עורות לשם זה כשר לכתוב עליו כל מה שיראה ע"ש ד ואם עיברו גוי כו' וסייעו קצת בעבור דהיינו אחר שיצא אם רשים השני אז יסיר היהודי לפשו רשעור שיהיה קלף ויפשוט השעור לארכו ככל כוח כדי שיהי הקלף ארוך ורחב לכתוב עליו ה' פרשיות של יד בתוכה אחת כי מצוה היא להתהו להפילין של יד מהתכת ואחר שנשתש העור יקח התער ויוציא הנקבים משני הצדדים של עור בכל אותיות ואח"כ יניח הגיד על הנקב ולי"ב שם ברוך שאמר סי' ה' יהיה הקלף מעור בהמה טהורה (הע"י) מצורי מן הסופרים לכתוב תפילין בקור שלשלל לפי שלא נעברה בו עבודה השמיט ושניר קרוי עור אלא נרע מעור עוף קטור דכשר מעור עוף יכול לעשות פעולה קטנה מעור שלל להתפילין של ראש מהפרשה דקודמתו יותר מעור עבות (שבר חטאות פ"ג ה"ג) ז ויהיה הקלף שלם כו' (הע"י) אבל אם אין נראה האות חלוקה לשתים אע"פ שנראה נקב דקטנה השמש כשר אבל אם ניקב ב' אותות נראה חלוקה לשתים ע"י נקב כשר אם תינוק יכול לקרותן (ב"י ס"ס ל"ב) ז

ג ויהיה הקלף מעור בהמה וחיה ועוף יד הטהורים אפילו מנבילה ומריפה שלהם אבל לא מעור בהמה חיה ועוף הטמאים הכתוב למען תהיה תורת ה' בפיך מפור המותר לפיך ולא מעור דג אפי' הוא מן הטהור משום דנפיש זוהמיה:

ג ויהיה הקלף שלם שלא יהא בו נקבים שאין הדיו עובר עליו טו דהיינו שלא תהא האות נראית בו (ז) חלוקה לשתים:

יד הסופרים הזריזים עושים שלשה מיני קלפים העב יותר לכתוב בו פרשת שמע שהיא קטנה ורק ממנו לפרשת והיה אם שמוע שהיא יותר גדולה ולפרשת קדש ולפרשת והיה כי יביאך שהם ארוכות עושים קלף רק מאר ובזה יתמלאו הכתים בשוה והדו גוי לתפילין:

טו אם לאחר שנכתב ניקב בתוך הה' או הס"ם כשר (ח) אפילו ניקב כל הטוכו שהנקב סמל' כל החלל אבל בירושלמי משמע שגם בפנים צריך שיהא מוקף קלף. ניקב רגל פנימי של ה"א אפי' לא נשאר ממנו אלא כל שהוא כשר להר"אש: הגה אבל אחר פוסקים מקילין כמלא יז תות קטנה והכי נהלכתא (ב"י) ניקב רגל היסני אם נשתייר ממנו כלא אות קטנה כשר ואם לאו פסול:

יז מנפסק אחת מהאותיות: הגה יז הפשוטות כגון ו"ו זי"ן (ט) אע"פ שנפסק שתי רגל [האחר] (הטי"ן) וכיוצא בה: (מרדכי פ"ק ד' ע"ב) אם

ע"כ אין להשניח בזה דבדיעבד לית ליה מפיו: (ר) אע"פ שם ס"ת כי קדושת ס"ת תתיר מתפילין דהשתא לענין תפיתם שהם קדושתם מחמת חדר דוקא כמ"ש סי' ר"ז ס"ו אבל מזוזה חמורה כתפילין ואע"ג כי עבדו לשם מזוזה לית ליה עבדו לשם תפילין: (ח) ושייעו קלף בעיבוד כו'. כי"ל סי' תע"ג הוכחתי דאפילו בעיבוד מהני להשחיר אבל לא לעבות ולהחליק ולהדק ולהעביר עליהם הקל ע"י מתוח ולהעביר עליהם סיד לשמה הרי יצאתם ידי עיבוד לשמה עכ"ל מזה נתבע דיכולי לחזור ולתקנו: (ו) חלוקה לשתי לכאורה משמע דאפי שם נקב בתוך לגר שאין נראה הכש' נוררי' הרב' ער שאין נשאר אלא הקלף בלבד: ח ט צריך הקלף להיות מעובד בעפצים או בסיד. ג יצריך שיהיה מעובד לשמו שוב לחוצא בשפתו בתחילת העבור שהוא מעברו לשם תפילין ו (ד) או לשם ספר תורה אבל אם ע"ברו לשם מזוזה פסול:

ט אם ע"ברו עכו"ם להרמב"ם פסול אפי' א"ל ישראל לעבר לשמו ולהר"אש אש בשר אם ישראל עומד ע"ג (ה) יא וסייעו (הגה קלת בעבודה) (ב"י בשם הר"ח וכן נהגין ועיין לעיל סי' י"ח סעיף ב'):

י כשמסמנין הנקבים במרצע בין אותיות אע"פי יב שנקל לעכו"ם לזייף אין חוששין משום דמרתת כותי פן יכיר ישראל יג בסביעי עין:

יא עור שיעברו שלא לשמה אם יש רשיקון לחזור לעבדו לשמו (ו) יחבאר בסור יורה דעה סימן רע"א:

יב היה הקלף מעור בהמה וחיה ועוף יד הטהורים אפילו מנבילה ומריפה שלהם אבל לא מעור בהמה חיה ועוף הטמאים הכתוב למען תהיה תורת ה' בפיך מפור המותר לפיך ולא מעור דג אפי' הוא מן הטהור משום דנפיש זוהמיה:

יג ויהיה הקלף שלם שלא יהא בו נקבים שאין הדיו עובר עליו טו דהיינו שלא תהא האות נראית בו (ז) חלוקה לשתים:

יד הסופרים הזריזים עושים שלשה מיני קלפים העב יותר לכתוב בו פרשת שמע שהיא קטנה ורק ממנו לפרשת והיה אם שמוע שהיא יותר גדולה ולפרשת קדש ולפרשת והיה כי יביאך שהם ארוכות עושים קלף רק מאר ובזה יתמלאו הכתים בשוה והדו גוי לתפילין:

טו אם לאחר שנכתב ניקב בתוך הה' או הס"ם כשר (ח) אפילו ניקב כל הטוכו שהנקב סמל' כל החלל אבל בירושלמי משמע שגם בפנים צריך שיהא מוקף קלף. ניקב רגל פנימי של ה"א אפי' לא נשאר ממנו אלא כל שהוא כשר להר"אש: הגה אבל אחר פוסקים מקילין כמלא יז תות קטנה והכי נהלכתא (ב"י) ניקב רגל היסני אם נשתייר ממנו כלא אות קטנה כשר ואם לאו פסול:

יז מנפסק אחת מהאותיות: הגה יז הפשוטות כגון ו"ו זי"ן (ט) אע"פ שנפסק שתי רגל [האחר] (הטי"ן) וכיוצא בה: (מרדכי פ"ק ד' ע"ב) אם

הגה ויש"ל שנייר לשרטט תמיד למעלה ולמטה ומן הצדדים לף על פי סיודע לכתוב בלא שרטוט וכן נוהגין: (צרוך שתהי שרטוט ומרדכי וספר תרומה וסמ"ק)

ו תולכה למשה מסיני בתפילין על הקלף ולא על הדוכסוסטו' ולא על הגויל. כותבין על הקלף במקום בשר ואם שינה פסול מהו קלף ומהו דוכסוסטו' העור בשע' ע"ברו חולקין אותו לשנים והחלק החיצון שהוא לצד השער נקרא קלף והפנימי הדבוק לבשר נקרא דוכסוסטוס ולפי זה כי אמרינן כותבים על הקלף במקום בשר היינו במקום היותר קרוב לבשר דהיינו במקום חבורו כשהוא דבוק לדוכסוסטוס ויקלפים שלנו שאין חולקים אותם יש להם דין קלף וכותבים עליהם לצד בשר שהרי מגרדים קליפתו העליונה שבמקום שער אינו אלא כדי מה שצריך לתקנו ולהחליקו ואפילו אם היו חולקים העור לשנים היה צריך לגרר ממנו כך ומצד הבש' נוררי' הרב' ער שאין נשאר אלא הקלף בלבד:

ח ט צריך הקלף להיות מעובד בעפצים או בסיד. ג יצריך שיהיה מעובד לשמו שוב לחוצא בשפתו בתחילת העבור שהוא מעברו לשם תפילין ו (ד) או לשם ספר תורה אבל אם ע"ברו לשם מזוזה פסול:

ט אם ע"ברו עכו"ם להרמב"ם פסול אפי' א"ל ישראל לעבר לשמו ולהר"אש אש בשר אם ישראל עומד ע"ג (ה) יא וסייעו (הגה קלת בעבודה) (ב"י בשם הר"ח וכן נהגין ועיין לעיל סי' י"ח סעיף ב'):

י כשמסמנין הנקבים במרצע בין אותיות אע"פי יב שנקל לעכו"ם לזייף אין חוששין משום דמרתת כותי פן יכיר ישראל יג בסביעי עין:

יא עור שיעברו שלא לשמה אם יש רשיקון לחזור לעבדו לשמו (ו) יחבאר בסור יורה דעה סימן רע"א:

יב היה הקלף מעור בהמה וחיה ועוף יד הטהורים אפילו מנבילה ומריפה שלהם אבל לא מעור בהמה חיה ועוף הטמאים הכתוב למען תהיה תורת ה' בפיך מפור המותר לפיך ולא מעור דג אפי' הוא מן הטהור משום דנפיש זוהמיה:

יג ויהיה הקלף שלם שלא יהא בו נקבים שאין הדיו עובר עליו טו דהיינו שלא תהא האות נראית בו (ז) חלוקה לשתים:

יד הסופרים הזריזים עושים שלשה מיני קלפים העב יותר לכתוב בו פרשת שמע שהיא קטנה ורק ממנו לפרשת והיה אם שמוע שהיא יותר גדולה ולפרשת קדש ולפרשת והיה כי יביאך שהם ארוכות עושים קלף רק מאר ובזה יתמלאו הכתים בשוה והדו גוי לתפילין:

טו אם לאחר שנכתב ניקב בתוך הה' או הס"ם כשר (ח) אפילו ניקב כל הטוכו שהנקב סמל' כל החלל אבל בירושלמי משמע שגם בפנים צריך שיהא מוקף קלף. ניקב רגל פנימי של ה"א אפי' לא נשאר ממנו אלא כל שהוא כשר להר"אש: הגה אבל אחר פוסקים מקילין כמלא יז תות קטנה והכי נהלכתא (ב"י) ניקב רגל היסני אם נשתייר ממנו כלא אות קטנה כשר ואם לאו פסול:

יז מנפסק אחת מהאותיות: הגה יז הפשוטות כגון ו"ו זי"ן (ט) אע"פ שנפסק שתי רגל [האחר] (הטי"ן) וכיוצא בה: (מרדכי פ"ק ד' ע"ב) אם

תלפיו"ת היו"ד שלהן מונעת על עלמה וכן נקודת הפ"ה שתין מונעת לנטות פסול ח"ל ופשיטא שתין להכשירו על ידי קריאת התיטוק לנטות פסול ח"ל ופשיטא שתין להכשירו על ידי קריאת התיטוק אלא לאחרו דבריס הללו תלת היכא שנפסק האות ונגיר לה משיעורא קטן ויו"ו קטיעת שתטו מסופקים אם הגיע לשיעור יו"ד ולכך תועיל קריאת התיטוק דניעלי תלתא בעלמא הוא דאורך ר"ו ל"ב אבל יו"ד יש לה מדלה קרלה יו"ד לבד היכא דפשיעא שתין האות נשאר כשורתה מה תועיל בדאתי התיטוק ונגיעו דאות שתין האות בשורתה ע"כ. וכך כתב ריב"ם סימן ק"ך דלא מהני קריאת התיטוק אלא במקום שזה האות שנפסול הוא במקום שזה האות נדמה לאות אחר לגבל היכ"ש שנפסול במקום שנפסק צורתו לא מהני ול"ת וכן יש להסכיר הלכ"פ שתין רגל האות לניעוגע לקן התיטוק בשביל שהתיטוק יקראהו תל"פ שהרי הפרי הירוד לא ישעה למיר שני' הוא לאחרת דהייטו ע"י הפוכה כו' ע"כ. וכ"כ צריך עיון בח"ם רמ"ח דכשרגל הת' נפסק מהני קריאת התיטוק נגד הפוסקים ותין לדחוק ולומר דלעניין שנכתב בכתב אחר כך נפסק מהני

סי"ד ועי"ש כיוס: **אם** נפלה טפת מזך חלל ב' ונרחית כפ"ם לו שתין שם ב' עליה לו שנפלה לתוך הות אחרת ותין שתה עליה תין תקנה (ב"י בה"ז): וע"ל דיש נוף שעוה וסילקה מותר עת"ש סימן ס"ם: **כך** בית בתקום כ"פ. והש"ך תיפכח (ר"ת) שתסקה כ"ה) ושם כתב דל"ת דומה לרי"ש מותר לתקנה בקולפים. כל זתן שלא כתב יותר (כ"י הרי"ו וכך כתב הריב"ש סימן ז') והש"ה מביא"ח כ"פ: **בה** תין מועיל. ורח"ם ח"ת סימן ל"ג כתב לנגרור הדבק. ור"ת תלקתה כתב לנגרור כל הת"ם לכן יש להזהר כש"ע ועי' הרמ"ע סימן ל"ג (כ"ה) שם כתב מתחלה ר"ס ואחר כך עטה ועשה בו תג כעין לל"ת. שני ליה כשיגרר הגג לו הקיבה עם התג ויחזור ויכתבנו כמין ר"ש כל"ל להלכה והחזיר תע"ב עכ"ל (לכאורה ח"ס ח"ת סי"ב): **בו** בתק תוכות. כיון שתינו עושה מעשה בנוף האות הנאחר לגלי נזדר הסתיומה ותין מועיל העברת קולמוס על האות (ר"ה ס"ג כ"ה): **כתב** ר"ת גלתקעני בתשובות סי' קכ"ד כ"ן פשוטה שעשאה למעלה בעין ד' ולא עעלה כשרה ותפ שהרב"ן סימן ל"ג כתב בשם הריא"ז דפסול ותין מועיל תיקון מכל מקום כיון דהרבה קהלות וסופרים מוכהקים כותבין כעין ד' ונרחת כראתו פעני' בכל דבר שתין לו שורש בגמרת כשר בדיעבד ע"כ ע"ש. **לבל** בתשובות מהרי"ל סימן קכ"ג ונפתע דפסול וכתב שם סימן ק"ך צריך רגל הכ"ף להיות כפליס בגג שלא תדמה לרי"ש. וכתב ר"י טי סימן פ"ת שם עשה גג רחב צריך תיקון למחוק כל הגג תפילו בחלת לתקיך יכול לשוחקו אך יזהר שלא ימחוק הרגל (כ"ה) ונרחה לי שאם יכול למשוך הרגל פעליס כתו הגג ס"ד: וכתב ר"ל שם דתם לכתי"ת דאום לקדוד האזכרו' מותר לקלפו במקומו אך יזהר שלא יכתוב במקומה ויכתוב במקום אחר כשיעור הפס ע"ל. **לבל** התו' בעכרכין דף ו' כתבו כשגרר הפס אסור לכתוב דבר

(י) אם תינוק שאינו (יא) לא חכם (יב) ולא טפש יודע לקרותו כשר ואם לאו פסול (יג) ואין צריך לכסות לו שאר אותיות כמו שנוהגים: **הגה** מיהו אם תגיהו ס"ם שלא נשתר האות כתקונו פסול ע"פ שהתיטוק קורא אותו כהלכתו (מרדכי ומהרי"ן שורש ס"ט וריב"ם) (יד) והא דמשערינן בשנפסק אות דווקא כשנכתב ואח"כ נפסל אבל אם מתחלה כשנכתב היה שם נקב **כא** ונפסק בו או אם רגל הכף הפשוטה או ביוצא בה כגיע לסוף הקלף **כב** בלי הקף קלף מתחלתו פסול:

יז אם נפלה טפת דיו לתוך האות **כג** ואינה ניכרת האות אין תקנה לנרור הדיו ול"כ יהיה נכר האות דהוי (טו) חק תוכות ופכול משום רבינו וכתב ולא ותקן וה"ה אם טיעה וכתב (טז) דלי"ת בפקום ריש או **כד** בי"ת בפקום כ"ף אין תקנה לתקון התג לתקן האות משום דהוי כחק תוכות:

יח אם פתיחה שנרבק פתיחתה ונסתמה **כה** אין מועיל לנרור הדבק ולפותחה משום דהוי כן כחק תוכות ומה תקנתה שיגרור כל החרטום ותשאר (יז) כצורתו ן' בפוף ואח"כ יכתוב מה שגרר ור"ש שעשאה כמין דל"ת ל' יחמיר ולומר דלא סני כשיגרור הירך לבד או הגג לבד ויחזור ויכתבנו כמין ר"ש משו"רבין הגג בין הירך נעשו בפיסול

היל"ך

יט ול"ל לכסו': ותהרי"ט כתב דצריך לכסות מה שלפניו לבל מה שלאחריו תין צריך לכסות: **כ** שלא נאחר צורת: כגון שיו"ד של הת"ף תיהו טנע. תתין מועיל קריאת התיטוק שלא נאחר צורת האות. (כ"ש סימן ל"ז מהרר"ק סי' ס"ם בסימן מ"ת ותשובות מהרי"ל סימן קכ"ג ועפסק"ה: **כא** ונפסק בו. תפי' בלא נקב (כ"ח) ור"י הלוי כתב בתשובה תס יש עריכה דקה בתוך האות ותיהו עובר מעבר לגויל כשר כיון שתיהו נראה כתו' תלוקה לנמרי: **כב** בלי היקף קלף. תף על פי שהיה תלוכה כראוי ועי"ש ס"ד: **כג** ותינה נכרת האות. ותס היה מתסרה קולה של אות שנראה כתילוהיה נופה של אות אף על פי שהאות ניכרת להדיה פסול (רד"ך) ע' ר"ן לתקוף סימן ה' וכ"ה כתב בפלט טיפת דיו והיה עשויה כיון תני אות לה מכתן תתן דשרי להכשיר תאות על ידי כתיבה פסול דבעינן שיהא כל האות על ידי כתיבה (רד"ך) ע' ר"ן לתקוף סימן ה' וכ"ה כתב בפלט טיפת דיו והיה עשויה כיון תני אות לה יכול לנגרו ולכתוב עליה ואינו נחשב כתיבה אלא כתיקון (ר"ן פ' ב' בתרא) ומ"מ אם נתקלקלה האות ונעשית כמין ר"ש או ד"ל אסור לנגרו ולכתוב עליה דהוי כמוחק ונראה דא

דבר אחר במקומו עכ״ל: **כז** והפרידה כשר. ונראה לדעתה אם גרגל ימין מניע לסוף בלי היקף קלף ואחר כך מניח לגרד קלף לאחר וכ״ש בב״י ע״ש. כתב״ה בית שמיון קכ״ה דאם כל אחד מהני גרידה ואם נשתנה צורת האות על ידי הדביקות הוי כ״ש שמשתמש (דרך בתי ע״כ) אם נדבקה רגל הה״א בראש הפרידה בתוכו ע״כ) עמ״ש סי׳ לעיל ועבי״ד סי׳ רע״ז: **כח** בגג האל״ף. דאין לסת ליגע בדבקות שבאמצע (ב״י סי׳ לעיל): **כט** פסול. כ״ל דוקא שנגע היו״ד עצמה. אבל אם הגיע האל״ף בגג הא״ה ואח״כ הגיע היו״ד בגג האל״ף פסול אף על פי שלא נגעו זה בזה. ועיין בתשובת הרשב״א סי׳ קי״ז: **ל** בתחלת הכתיבה. כשכותב הסת יעיין בקולמוס שיטול הקולמוס ערם שיכתוב אות אחרונה שלפני הסת כי כשיטול הקולמוס צריך לקדם היו״ד שעל הקולמוס באות ו׳ ערם שיכתוב הסת ולא יתחיל מיד שטעל הקולמוס אך צריך לקדם. ואם צריך היו״ד ערם שיגמור הסת תחי׳ שטעל הקולמוס שלפני הסת שהם לחיים עדיין ויגמור הסת ואם שכח ולא הגיה אות הסת אף על פי שיעיין הסת אחר כך ולא ימצא אות ו׳ ערם תג שצריכה היו״ד כדי לקדם היו״ד קודם שיכתוב הסת (כ״ם): **לג** חסר או יתר אות ו׳ וכו׳. ויש להסתפק אם כתב תחי׳ אות ו׳ ומחק הוי״ל אם מועי׳ תריי״ל הצ״ל למעלה תו״ל כל עוד שהוא מחזיק תחי׳ למעלה ומחק כשכתב למטה וכן תיב׳ נחן. ות״ל כל שהדבק למטה וכן תיב׳ נחן. ות״ל שהדבק למטה ונוף היו״ר אל החכמת. והקוץ החתחתון אל הבינה. עוד יכון אל מלוי היו״ד שהוא ו״ד ויכוין שהלולי שש קצוות בחכמת והר״ת. היא עשרים ה״ח עשר וכל העשר פתוחים. ה״ת בראש ועלמים. ה״ת בבואו לבתוב הה״ יעשה קרום. ואכתין שאכא. בא להזהיר ו״ג עם אמא להת״ת בת״ת שלעלם בתוכו שהם ו״ד ויעשה קו העליון המשוך אותו מהי׳ מעט להוריד שמחי׳. היא מקבלת והיינו סוד ונהר יצא מערן. והמשוך רגל התימן מרמה. ויכוין שהוא ו׳ יצא מבין אבא ואמא והו״ה הרגל במקומו כזה **ה״** לת חוי תמונת ה״ת דבעינן שיהא רגל הה״ת סי׳ ל״ה בסת ספר ב׳ שהם יוחד הרגל ויכתבנו לכתוף ודלי הוי״ל לת כסדרן. ות״ל דאם היה חלק כתו ע׳ לותיות דבעינרינה יהיה פרשה בתקוס שתין פרשה ויפסלו התפילין לכן ל״ל דתותר לחשוך הה״ת לע״ם שלת יהיה רגל בסופה. וכתב עוד הרחל״ד הכשיר תפילין שנמללו בהן תיבות כפולות ולבי מנחם שלת שתיני כדי לחלוק ע״ס סי׳ ק״ד. כתב לתוכיחו תלת כוי יכול לגרד ולתשוך הבית: **לד** הגרר. מקרי כשגררו יפה והתחק מיותי שתחק לת: **לה** רגל האל״ף דתו לגרר כולה כמ״ם סי״ח: **לו** יו״ד נו״ן וכו׳. וכבל הני אפי׳ תיעוק יכול לקרות פסול כיון שגרתית כב׳ לותיות וה״ה אם לת עשה רגל הימין של יו״ד תבל אם לת עשה לה רגל שמחל יכול לתקנם דשם יו״ד עליה (כ״ם ל״ו): **לז** מותר להדביקם. דאין התיעוק מורגל בחי״ת כזה עכו׳ תי׳ת: **לח** שנתחקו קצת.

תבל

ר״ת ס׳ בהלכות תפילין וספר התרומה ובעטפות מזוי׳ ס׳ התשובת הרש״ל ותשובת הרמ״ם סי׳ ל״ו ח״ם סי׳ מח ס׳ הרי״ם בח״ג וסמ״ג סי׳ ס״ם ובסי׳ פרשומי ס״ם בהגי׳ טיעמי ד״ה ס״ם בהגי׳ מהרי״ל בסדר תיקון תפילין. בהגהות ובתשובות מהר״י מינץ סי׳ מח ובהר״י מלכנדרני ס״ם סי׳ ס״ה ובהר״י מלכנדרני ס״ם סי׳ ס״ה ובהר״י מלכנדרני ס״ם סי׳ ס״ה

בחומן סיהי' ממולח החלק של מקו' הגר' ובג' נסחפק כגון הויליך שכחטו בי"ד ואם ימחק היו"ד יוכל לחיכ"ב להמשיך חלק התחתון ולא העליון לי מהכי לו לא ע"כ: ונסתפק זה לחיתי' בעו"ן כפופה שממשך חלק התחתון הרב' יותר מן שיעור הרחוי למלאות הסיטה לו כשר לי לא: (כב) יש לחקר שלא יכנס: בב"י בשם רמב"ן כתב לעון פסולה משמע לחיפלו בדיעבד וחיני יודע למה כתב כאן לעון לכתחל': (כג) כדיעבד על ת"ד: זהו שיטו מלא תשב' דספרי שלחמרו בפ' הקומץ והייט כחיני לפורן כזה"ק ג"כ ולא כדעת הטור שם"ל שיש חיטור בין הרא"ש לסמ"ק בזה: וכב"י הביא ע"ל שיעור חני לפורן לחעלה מרחשה של ת"ד וכן לחטה מן הגד"י וחיני יודע למה לא חש לה הב"י לכל הפחות לכתחל' והיה לו להביאה בש"ע: (כד) כמלא חות: בי"ד סי' רע"ד ס"ד כוכחתי בש"ד דהיינו לכתחל' אבל בדיעבד חיני פסול אלא אם נראית כאחד ע"ם חיטור כאחד הכיס כו' ע"ש: (כה) חוץ מפרשה אחרונה וכו' פי' שבפרשה היא שחומה ע"כ יש להסתום אותה גם בתפילין של ש"ם שהוא חומה שתחוץ לבתים: ובמ"א סי' רפ"ב סעי' ב' בהג"ה כתב בשם הרא"ש דבתפילין של יד אין חומה מועלת כלום ואין לנהוג כן ע"ש: וכב"י בשם רמב"ן שאם עשה בספרים פתוחות ואחר כך עשה בתים ותפרם אין לחוש שמא נתרחבו הבתים ע"י הלחות ונמצא שנכתבו בספרים פתוחות ואחר כך נעשו סתומות וא

כאר הגולה

חב"י בשנת כח בשם ת' עזר נשם טפר חרומות

עטרת זקנים

אבל אנחנו בכל גלילות הללו שבצ' מערב ניהנים להניח ג"כ ת' אותיות בסוף פ' שמע ומחת"ין ג' והיה בראש השינה אע"פ שעזרה ההיא מחוברת ופ' והיה דעת להיות מחוברת אין אנו מקפידין ע"ז כיון שאנו סומכין לפ' שמע בתורת אבל חמיה מאור על כנהגנו שהרי תפילין שלנו הם פסולין לדברי הרמב"ם ולדעת הראש"ש צריכין אנו לישב הואיל ואין מקפידה בפתיחה ואם הניחו נוהגין מנהג ארצות ישמעאל הניחו יוצאים ידי קלם כי לדעת הרמב"ם הם סתומים פסיש ברוצ ולדע"ת ראש אינם שהיא פתוחה ה"ן כולין לוסר ראובן ואנה סמוכה בתורת אין קפידה בפתיחה ואי איישר חילי הייתי מנהג כמנהג ואין צריך שני זוגות הפילין לסטבינן על העיטור דכשיר בכולן פתוחות כי תפילין שלנו כשרין הם בלי ספק (ב' בשם מהרי"א ש"ת מוהרי"ם א בשם מהר"י ריבי שבגש מלובלין):

פרי חדש

סימן כו

ולפי דבריו פ"ג דידיה מ"ה"ר מ"ה מדכר בריה ד"ה"ם נמוקות הנמצין כ"כ בלא"ן פ' תוניה חת הניחו תפי' נקפי זוקת לנטת ר"ת כל נרכת בשחר בכלל תוך תק"ם ונרכת תוך וחם הוה נוי תף בתלו תניחו תפילה תניחו ולענין תפילה פיוש פלוגתת נרכוחתת וכתי"ם כל זה בכ"י ריש סימן קכ"ב וסי' תקנ"ד ועיין מ"ם סימן רע"ג ס"ק נסי"ד: ויוצאין ידי חובתן וכו' ומזה מ"מ פלא מנו תמן כיון שכתבנו לנ"ח ינלח כצתרינן בסרק טלב הגול ונכ"ם פ' אלשם שתבלו מתי קת"ל הניחי כתב ולח ענה יפה ובכ"מ תתקיי התקיר לקמן סימן רי"ג: סי"ג מאה ברכות לתחות מיוחדת ר"מ פ' התכלת וכ"ב סוף מסכת נרכות - ותיכן סה' נרכות עיין בב"י תר"ם על נרכת התורה והמפקיד לכיון סיכול לענות תמן תניפי פלא שתע דמתרי"ת על מנחת סופ"ק נרכות ותוס' נרכות ד"ה ותפי' ר"ת לחתם נרכה ניחת לפ"ד וכתי"ם בסי' קכ"ד בם"ב: ס"ו. שקשאני נרכות ולכ"ם ניחן תכרתי תלח הסתי נרכות רחשונה ותו לח כיון דלח תסכיתן לה נמחר ידוי ה"ר סי' ל' לפרושי וכן הכר לח יכרך שמשתני ותוני מ"ם בסב"ם

עיטת הר"ח דם"ל דתתחיל בחאמע שיטה תקרי פתוח' לך לח ידי הרמב"ם דם"ל דתתחיל בחאמע שיטה תקרי סתומה ח"כ הין כולן סתומו' לם יפלי מתחלתן חלק והיולך כתב רבינו הגור. תו' מתחלתן. וע"כ הין הכגר בך לם יעיור חלק בסוף כל פ' ח"כ הוי לף החחרון פתוחה דהה כל שים חלק בסוף הם עושה לח הם. שלחיין פתוחה: וע"כ נוהגים בכל לך יחזעלל סנוהגים בכל דרכיהם כהרמב"ם שעשין בדרך זה ג' פרשיות רחשונות מתחילות מרחש הלף ומסיימין בסוף הלף בחאמע שיטה ה' ג' שיטו מתחל בראש הלף ומסיים בסוף פ' מתחל בחאמע השיטה. ג'ללת שב' פרשיות הרחשונות לדעת הרמב"ם פתוחו כי הרחשונה חע"פ שלין חלק לפניה מקרי פתוחה כיון מתחלת הויי פסוק פתוח לדעת הרמב"ם כמ"ש המוסקים מדברין. וב' פרשיות שלחרי הרחשונה נעשי פתוחות מכח שיעור ההלק שלפניהם דהיינו החלק שפ' שלפניה בסופה עושה פ' שלחריה פתוחה והיל מתחלת מרחש השיטה וזהו בין להרמב"ם בין להר"ח דלח רק מה שתחילין פ' הל' בחאמע שיטה מקרי פתוחה לדעת הר"ח ולחן בעי' שתהיה סתומה. חבל לרמב"ם ניחל נוחל מקרי סתומה. ובתי"ם חלו מהניס שכל ג' פרשיות מתחילות מרחש העיטות ומסיימין בחאמע הלף ופ' הל' מתחלת ג"כ מרחש הלף ומסיימת בסוף שטה החחרונה וקטה ע"ז דהיל דלה כתחן להרמב"ם לח הוה פ' סתומה כיון מתחלת מרחש הלף. ותיפלו להר"ח דחי"ם סתומה מרחש הלף דהיינו סיניה דחשונה פתוח ויתחיל משיטה הסניה מ"מ נכתב"ם מתחיל מרחש הלף וכבר הניח חלק בסוף פ' הנ' ודלי הוי לף פ' הל' פתוחה ול"ל דהחלק שבסוף פ' הנ' חימו מועיל לנלח לענין שהם עלמה הוי פתוחה ע"ז לבל לענין פ' שחריה חימו מועיל כלום וסברת זו נכתב מהר"ח פדושה בתשו' סי' ע"ז בשם ח"ח לך לח הבניס עליה כיחם להכשיר התפילין שנכתבו כפר ומשפטו כי דברי הרמב"ם חינם מוכיחין כן גם הל"ל בתשו' סי' ל"ז הרבה להקשות ע"ז הסברת ומן תיקן עכ"פ תשובה שלמו מעשה שבעל העיטור ס"ל שכל הל' פרשיות בעינן פתוחות בתפילין ובזה יגלטו ידי הר"ח ג"כ דהח בדיעבד עלמ"ה פניס מוחה דמכשיר בפתוחה לף פרשה הל'. ולף הרמב"ם שכתב פסול בעשה הל' פתוח לכתחל' פסל לחוכם. חבל לפי מ"ש לעיל מדברי התלמוד לף דיעבד פסל בפתוח' פרשה ד' וכדע' הרמב"ם חינו נין הרחוי שנעשו כן לכתחלה ולבדך בכל יום עליהם. גם דע"ל דהקשה עוד על זה דדברי בעל העיטור ס"ל בכלל כ"ם שלף הפרשה הל' תהיה פתוחה דהוה נגד התלמוד והסכמת רבינו בחוספות ובעלה דעת זה נגד כל הפוסקים קחלי ובתרחי: **והנה** יש לפרש דרך חחרת שנעשה לל"ח ידי הרמב"ם והר"ח ונקדים תחלה בחה דכתב הרמב"ם בטורה ב' דהחומה דהה לל נאתר מן הסיטה כדי להניח הריוח בשיטר ולכתוב בסוף הסיטה תיבה ח' יניח הכל פני כו' ה"ה לם נעשה כן בסוף הלף שיטה חלק שיטה בשיטר ריוח שבין פרשה לפרשה דהיינו ע' לותיות וכדי כתיבת תיבה ח' ותתחיל בראש הלף דהיינו בסוף פרשה ד' ויניח ריוח פתוח מכשיטר ע' לותיות ויסיים פתוח מקום חלק בסוף הלף עכ"פ פתוח מכשיטר כחלה שבפרשה הל' היל סתומה לדברי הכל הן להרמב"ם דגם זה מקרי מתחיל בחאמע ונם להר"ח חין כאן לעניין סתומה הפרשה שלחריה כיון שלה הניח עוד ריוח בשיטר כתיבת התיבה של הלף הפרשה שלחריה וכת"ם הרמב"ם בהדיה שנרך ע' לותיות לחוד מקרי פתוחה פרשה שלחריה ע"פי שחתלת ברחש הלף מתו וח"כ הוי הפרשה ד' פתוחה. ונם חין לומר שלח יניח בסוף פרשה ג' כלל ובתחלת פרשה ד' יניח ריוח פתוח מכשיטר ברחש שיטה דעכ"פ בעינן ריוח פתוח בין בסתומה בין בפתוחה שלח דכאן חי לחפשר לעשותה בזקוק לחד דאז סיתה פתוחה על כן הלקטו השיטר לשני חלקים וכפי שכתבנו ויוכל לתרמב"ם שולר"ח: כל הנ"ל כתבתי לע"ד נגטן הנם שאין להרחיר על שום מנהג ח"ו מכל מקום נזה הנם שלא נתנו לר"ח לנתוץ ולבנות: וכתב לף שזכאי שלנו החמכמים שזכרתי לעיל יש לייסבו מכל מקום להבח לא יוסיפו לעשות כן. והנה בלבוש כתב לתי לחייב חילי לבטליהם ותמיה לכתוב בזוהר חין שמועה כאן לנטות לחת נעשה כדרך חחן יעשעלל נזה לא יעלה ידי הר"ח על כן יעשה שימוי מעשה וכתי"ם ויוכל ידי הכל כנ"ל: (כו) עור הבתים וכו'. להלכה למעשה מסיקי הוה שלח יהה כשר לתפילין אלא עור שבעריך להיות מן השתר בפיך: (כח) תפילו מנבילה. זהו מקרי מתין השותר בפיך:

(בש) מקלף. שגם הוא נקרא עור: (ל) או מעור שליל. ולפ"ז יתחייב כיון דחזיב כבשר לענין טומאה לת"ש עור. ומביאת בית יוסף ממרדכי דיוה עור של שליל פלת נעבדה בו עבירה פלת היה בו תמיים זכר או נקבה: (לא) היכא דאפשר. כי הרמב"ם ס"ל דלפ"ז עיבוד דאפשר. ולפ"ז עור שנילה עכ"ל: נא היכא דאפשר. ולפ"ז אין לו קלף אחר יניחם בלא ברכה (ב"ח) ול"נ דבהאי הוא הרמב"ם לפמוך עליו לכתך דגם רש"י ס"ל כוותי' דס"ל דבבתי דחזקה הוא מילתא היא ס"ל כת"ק דס"ל עיבוד לשמה. והקשו התו' דהא מתניתין בניחין דס"ת בעי עיבוד לשמה וכתבו שדוחק לחלק בין עור הבתים לקלף שכותבין עליו לתפוך דהא רש"י לא ס"ל לדוחק וכן הרמב"ם לכן כתב סת"ג עיבוד לשמה וכ"כ בע"ן ועוד"ס סי' ס"ב: נב מעור ח'. דלא כתמצע מהסת דתף בתיבות תפורות יחד חוצב עור אחד לבישתי (ב"ח) לכל בתורה הוכיח ב"ב דחזיב כעור אחד וכ"כ התו' בחגיגה דף ל"ב ע"ש ד"ה דלמת להכליס עיה"ס ס"ב ע"ב:

נג ותרי חומטי. אין החסנון מכוון כ"מ התום פ"ק דסוכה: נד וגם הבתים. דלת כתו שכוונו קלת לעשות עליו עטרה ברחיטתן רק שהרבע התיתורה מלמטה (מרדכי): נה עור הבתים כו'. העור לריך שיהיה עלם בין בית לבית (מרדכי) עפי' ל"ג וכ"כ: נו אין לו שיעור. וה"ה יש לחוש לדברי הגאונים שהזמינו עלת לעשותן קטנים מרוחב שני אלבעות (ב"ב ל"ח) וכ"כ בפסקי ח"ת מנה' החכמי והתו' ב"ד לעשות עלתן גדוליס יותר חע לכנעת ת כיון שמזמינין אותן בגילוי לפני החכמי והתלמידים ותלמיד בפני רבו אחין דרך לגלות תפילין בפניו מניחים קטנות כלאבעותיהן תחת מזלפף מפני דרך לרץ עלת ישוו עלמן לרחיסה וכו' ול"ל עכ"ם כ"ו: נז מקומי העור. ז"ל ד"ח בפסק הא"ח בב"ע אין לו לעמוד זקני שהיו עומדין בקטט על עור ומהו לת עשה בדפוס הו כתב בדין על הבי לבן אין בידינו לפ"ז אלא כמ"ש ולפי"ז דף כ' משמע דבפוסחין בלד בפוסים יקרי יכסות וכבר כ"כ בה"ע סי' קכ"ה ס"ד וכן נהגו לעשות הסיני בדפוס מיהו י"ל דדוקא בעשה של עור ומהו לת עשה בדפוס הו כתב בדין על הבי שהוא דרך נדחה גם בניני ול"ל חק תוכות. וע"ע כתב בתמו' סי' ל"ג דבפ"ת תפילין ומזוזות לפילו חק יכיכות פסול ומשמע מדבריו דהמדפיס בדין בקר דזה מקרי כתיבה חלת שלת רלה לאומרו לתעשה ע"ם ול"ל דבתפילין ומזוזו פסול משום דת"ל לעתם ופעמים שמדפס החוט האמלי קוד' לרחשון ול"ל שלת כסדרן. וע"ג סי' רע"ד כתב דתפילין גמ לת יעשה בדפוס דלמיי לחקיקה ובניהן משום דתום דילפי' מלחו' דחקיקה כשר בם"ת כדלתכתן בלוחות לך לכתחלה יש ליחר וכן נהגו: נח על יחין המניח. ול"ל בתר חזלי' בתר יחין ושמאל דעלמת דהקדן בסמ"ג כתב דשל ד' רחשים היא תשובה לפיכך עושין לותה בימין הקורא ב"ס לת תיכפת לן שם הקוביא הוא לחר: נט ד' רחשים. פי' הקדן הטעם שהיא בכתיבה שוקעת שי"ן של ג' רחשי' כמו שהיו בלוחות ולכן צריך שלת יבלו היודי"ן לתשה בשי"ן ולת כרוב סופרי' דחין נזהרין בזה עכ"ל הב"ח. ול"נ שחין לזה מתיבה לבותיהן שהקדן המניח טעם מלבו. ובזוהר פ' תקף ע"ש מלבוחו טעיות לחדים שיהיו ד' רחשים ול"ב כי היכי דבשל ג' רחשים צריך שיו"ד ליגע ס"ם בשל ד' רחשים צריכים שגיהם ליגע לתשה ובסמ"ג ובשומלת דבה כתב ול"ל יעשה בתוכה שיודי"ן כו' ע"ש וכ"מ מלשון רמ"ח שעיף מ"ב: ם וכורכם בקלף. ולת לת כרכם בשר בדיעבד לת יהיו לחרים (ב"ח): שאר קלפי שעור. כתוב בספר יש שכר בשם הזוהר שלת יהת השער בשעור חוץ לבתים ח"ל שזהר בקדושין גו רוחו בתפילין לתצטרך לשער ויתחו דשם שעורת דת לת משתכר בר דתי. תתכר הוחו שעורת ותתעביד בשעורה לבל פחות מן דת לת משתכר עכ"ל. ולפ"ז לשם שעורות לריך מתחלין תפילין שם הרבה. ועוד דפחות משעורה תפילו עלם. לין הומות וכ"ם בשר חו שעור. ונ"ל שכיון לשם דשיעור כו' ובשעת חבורן בכל עומת פי' בשהשער מתובר לזה וה"ק ד"ם דשם חוטין דשערת דת לת משתכר בר דתי דהיינו בשהשער מחובר לעלם בשעורה. ול"ל דשם שהשער מלערף לעלם בשעורה בל"ל וה"ל דלת חיכפת לן שם השער יולת חון בשעורה יותר מבשעורה. כתב שלי"ם דף קי"ו ח"ת שהשער לריך ללחת מפרש. קדש ותני קבלתי מפ' והיה שם שמוע וכ"ל פ' ולהיה שם שמוע בלד השורה לפ' קדש עכ"ל: סב זקופה. משמע דמלוה חן שמעבחר בך לבל שם ת"ת בעיון זקופים וכת"ם שם ת"ח חן

(בש) מקלף (ל) או מעור שליל. ולפ"ז יתחייב כיון דחזיב כבשר לענין טומאה לת"ש עור. ומביאת בית יוסף ממרדכי דיוה עור של שליל פלת נעבדה בו עבירה פלת היה בו תמיים זכר או נקבה: (לא) היכא דאפשר. כי הרמב"ם ס"ל דלפ"ז עיבוד לשמה. ולפ"ז עור שנילה עכ"ל: נא היכא דאפשר. ולפ"ז אין לו קלף אחר יניחם בלא ברכה (ב"ח) ול"נ דבהאי הוא הרמב"ם לפמוך עליו לכתך דגם רש"י ס"ל כוותי' דס"ל דבבתי דחזקה הוא מילתא היא ס"ל כת"ק דס"ל עיבוד לשמה. והקשו התו' דהא מתניתין בניחין דס"ת בעי עיבוד לשמה וכתבו שדוחק לחלק בין עור הבתים לקלף שכותבין עליו לתפוך דהא רש"י לא ס"ל לדוחק וכן הרמב"ם לכן כתב סת"ג עיבוד לשמה וכ"כ בע"ן ועוד"ס סי' ס"ב: נב מעור ח'. דלא כתמצע מהסת דתף בתיבות תפורות יחד חוצב עור אחד לבישתי (ב"ח) לכל בתורה הוכיח ב"ב דחזיב כעור אחד וכ"כ התו' בחגיגה דף ל"ב ע"ש ד"ה דלמת להכליס עיה"ס ס"ב ע"ב:

נג ותרי חומטי. אין החסנון מכוון כ"מ התום פ"ק דסוכה: נד וגם הבתים. דלת כתו שכוונו קלת לעשות עליו עטרה ברחיטתן רק שהרבע התיתורה מלמטה (מרדכי): נה עור הבתים כו'. העור לריך שיהיה עלם בין בית לבית (מרדכי) עפי' ל"ג וכ"כ: נו אין לו שיעור. וה"ה יש לחוש לדברי הגאונים שהזמינו עלת לעשותן קטנים מרוחב שני אלבעות (ב"ב ל"ח) וכ"כ בפסק ח"ת מנה' החכמי והתו' ב"ד לעשות עלתן גדוליס יותר חע לכנעת ת כיון שמזמינין אותן בגילוי לפני החכמי והתלמידים ותלמיד בפני רבו אחין דרך לגלות תפילין בפניו מניחים קטנות כלאבעותיהן תחת מזלפף מפני דרך לרץ עלת ישוו עלמן לרחיסה וכו' ול"ל עכ"ם כ"ו: נז מקומי העור. ז"ל ד"ח בפסק הא"ח בב"ע אין לו לעמוד זקני שהיו עומדין בקטט על עור ומהו לת עשה בדפוס הו כתב בדין על הבי לבן אין בידינו לפ"ז אלא כמ"ש ולפי"ז דף כ' משמע דבפוסחין בלד בפוסים יקרי יכסות וכבר כ"כ בה"ע סי' קכ"ה ס"ד וכן נהגו לעשות הסיני בדפוס מיהו י"ל דדוקא בעשה של עור ומהו לת עשה בדפוס הו כתב בדין על הבי שהוא דרך נדחה גם בניני ול"ל חק תוכות. וע"ע כתב בתמו' סי' ל"ג דבפ"ת תפילין ומזוזות לפילו חק יכיכות פסול ומשמע מדבריו דהמדפיס בדין בקר דזה מקרי כתיבה חלת שלת רלה לאומרו לתעשה ע"ם ול"ל דבתפילין ומזוזו פסול משום דת"ל לעתם ופעמים שמדפס החוט האמלי קוד' לרחשון ול"ל שלת כסדרן. וע"ג סי' רע"ד כתב דתפילין גמ לת יעשה בדפוס דלמיי לחקיקה ובניהן משום דתום דילפי' מלחו' דחקיקה כשר בם"ת כדלתכתן בלוחות לך לכתחלה יש ליחר וכן נהגו: נח על יחין המניח. ול"ל בתר חזלי' בתר יחין ושמאל דעלמת דהקדן בסמ"ג כתב דשל ד' רחשים היא תשובה לפיכך עושין לותה בימין הקורא ב"ס לת תיכפת לן שם הקוביא הוא לחר: נט ד' רחשים. פי' הקדן הטעם שהיא בכתיבה שוקעת שי"ן של ג' רחשי' כמו שהיו בלוחות ולכן צריך שלת יבלו היודי"ן לתשה בשי"ן ולת כרוב סופרי' דחין נזהרין בזה עכ"ל הב"ח. ול"נ שחין לזה מתיבה לבותיהן שהקדן המניח טעם מלבו. ובזוהר פ' תקף ע"ש מלבוחו טעיות לחדים שיהיו ד' רחשים ול"ב כי היכי דבשל ג' רחשים צריכים שגיהם ליגע לתשה ובסמ"ג ובשומלת דבה כתב ול"ל יעשה בתוכה שיודי"ן כו' ע"ש וכ"מ מלשון רמ"ח שעיף מ"ב: ם וכורכם בקלף. ולת לת כרכם בשר בדיעבד לת יהיו לחרים (ב"ח): שאר קלפי שעור. כתוב בספר יש שכר בשם הזוהר שלת יהת השער בשעור חוץ לבתים ח"ל שזהר בקדושין גו רוחו בתפילין לתצטרך לשער ויתחו דשם שעורת דת לת משתכר בר דתי. תתכר הוחו שעורת ותתעביד בשעורה לבל פחות מן דת לת משתכר עכ"ל. ולפ"ז לשם שעורות לריך מתחלין תפילין שם הרבה. ועוד דפחות משעורה תפילו עלם. לין הומות וכ"ם בשר חו שעור. ונ"ל שכיון לשם דשיעור כו' ובשעת חבורן בכל עומת פי' בשהשער מתובר לזה וה"ק ד"ם דשם חוטין דשערת דת לת משתכר בר דתי דהיינו בשהשער מחובר לעלם בשעורה. ול"ל דשם שהשער מלערף לעלם בשעורה בל"ל וה"ל דלת חיכפת לן שם השער יולת חון בשעורה יותר מבשעורה. כתב שלי"ם דף קי"ו ח"ת שהשער לריך ללחת מפרש. קדש ותני קבלתי מפ' והיה שם שמוע וכ"ל פ' ולהיה שם שמוע בלד השורה לפ' קדש עכ"ל: סב זקופה. משמע דמלוה מן שמעבחר בך לבל שם ת"ת בעיון זקופים וכת"ם שם ת"ח חן

(כש) מקלף (ל) או מעור שליל: (לא) היכא דאפשר: נא מעור אחר לשל ראש ובית אחרת לשל יד: לח תפילין בין של ראש בין של יד הלכה למשה מסיני שיהיו מרובעין בתפרן בלבסונן דהיינו שיהי' ריבוען מכוון ארכו כרחבו (לג) כדי שיהא להם אותו שאחז"ל כל אמתא בריבועא אמתא: נג ותרי חוטמי. באלכסונא וצריך לרבע לקום פושטן נד וגם הבתים: הגה אבל על גוכה הבתים אין לכפוף שם הוא יותר מרחבן וארכן (כ"י בשם תשבי וסמ"ק ומרדכי והגה"ט פ"ג) שיעשם מרובעות ואחר זמן (לד) נהקלקל רבועו יש מי שאומר שצריך לרבעו: הגה ויעשה כל ד' פנים בשוה פלת יהת גדול מהניהו: (צרוך שימר) ם נה עור הבתים מצורה לעשותו שחור (וע"ל סי' ל"ג) חריך שבין בית לבית צריך שיניע עד התפר דאם לא הניע כשרה והוא שיהיה ניכר החריך כדי שיהיו ד' ראשי' נראין לכל:

מא ארך ורחב הבתים וגובהן נו אין לו שיעור:

מב ש"י של תפילין הלכה למשה מסיני שיעשה בעור הבתים של ראש כמין ש"י בולטת נז מקבלי העור א' מסיניו ואחד משמאלו

מד נח של ימין המניח של ג' ראשים ושל שמאל המניח (לה) של

נט ארבע ראשים: הגה מיהו אם היפך היו כשר (מרדכי וסמ"ג וקוסטת פרק הקונטרס)

סג חריץ של ש"י דהיינו חודה למשה יניע עד מקום התפר:

סד וכן הי"ב בבתי"ן צריך ליגע למטה בשולי הפי"ן (סמ"ג) ולפ"ז ימצוץ הפי"ן ברבוא פלת שולי הפי"ן יהיה נראה על התפר: (צרוך שימר)

לד תיתורא דתפילין הלכה למשה מסיני והיינו שישים עור למטה לכבות פי הבתים ונראה כעין דף של נשר הנקרא תיתורא מעברתא דתפילין הלכה למשה מסיני והיינו שעור התיתור' יהא ארוך מצר א' ויעש בו המעברתא כיצר יההבנו משני צדדי' שלא תהא רחבה כמו רוחב התיתורא דבי שיהא ניכר ריבוע התיתורא ובאורחא מעברתא עוברת הרצועה ועל שם כך נקראת מעברתא. גלגל כל פרשה מסופרה לתחילתה ם יכורכם בקלף קטן ויש מקפידין סלכורכן אלא בקלף כשר והלכה למשה מסיני שיכוין עליה שיער בהמה או חיה הטהורים: הגה ומיהו נהגין לכרוך שער על הפרשה ואחר כך כורכין עליו קלף כשר וחותכים וכורכים עליו שנל (תנור סי' מ"ה) ונהגו שיהיה שיער זה של ענל ויאם לא מצא של עגל כורך בשל פרה או של שור ורוחץ השיער היטב בחחלה עד שיהא נקי ם קצת שיער זה צריך שיראה חוץ לבתים:

מח יתן כל פרשה בבית שלה שתהא סב זקופה מעומד בבית: מו יהיה הגלוין עליון תחלה שזהו שורה העליונה וגלוין תחתון לצד פה הבתים: הגה ורחק הפרשה יהיה מוכן לפי יתין הקורא שלם בה לפתחן ולקורחן יהיה מוכנים לפניו בהלכתן: (תרומת הלשן וביח יוסף בשם תורחות חיים)

מז אם כתב כל הארבע פרשיות בקלף אחד בשרים (לו) אפילו אין

וכל מקום שנהגו לכתוב ג' פרשיות בקלף אחד כגון בשרים (לו) אפילו אין

פסול משום דת"ל לעתם ופעמים שמדפס החוט האמלי קוד' לרחשון ול"ל שלת כסדרן. וע"ג סי' רע"ד כתב דתפילין גמ לת יעשה בדפוס דלמיי לחקיקה ובניהן משום דתום דילפי' מלחו' דחקיקה כשר בם"ת כדלתכתן בלוחות לך לכתחלה יש ליחר וכן נהגו: נח על יחין המניח. ול"ל בתר חזלי' בתר יחין ושמאל דעלמת דהקדן בסמ"ג כתב דשל ד' רחשים היא תשובה לפיכך עושין לותה בימין הקורא ב"ס לת תיכפת לן שם הקוביא הוא לחר: נט ד' רחשים. פי' הקדן הטעם שהיא בכתיבה שוקעת שי"ן של ג' רחשי' כמו שהיו בלוחות ולכן צריך שלת יבלו היודי"ן לתשה בשי"ן ולת כרוב סופרי' דחין נזהרין בזה עכ"ל הב"ח. ול"נ שחין לזה מתיבה לבותיהן שהקדן המניח טעם מלבו. ובזוהר פ' תקף ע"ש מלבוחו טעיות לחדים שיהיו ד' רחשים ול"ב כי היכי דבשל ג' רחשים צריכים שגיהם ליגע לתשה ובסמ"ג ובשומלת דבה כתב ול"ל יעשה בתוכה שיודי"ן כו' ע"ש וכ"מ מלשון רמ"ח שעיף מ"ב: ם וכורכם בקלף. ולת לת כרכם בשר בדיעבד לת יהיו לחרים (ב"ח): שאר קלפי שעור. כתוב בספר יש שכר בשם הזוהר שלת יהת השער בשעור חוץ לבתים ח"ל שזהר בקדושין גו רוחו בתפילין לתצטרך לשער ויתחו דשם שעורת דת לת משתכר בר דתי. תתכר הוחו שעורת ותתעביד בשעורה לבל פחות מן דת לת משתכר עכ"ל. ולפ"ז לשם שעורות לריך מתחלין תפילין שם הרבה. ועוד דפחות משעורה תפילו עלם. לין הומות וכ"ם בשר חו שעור. ונ"ל שכיון לשם דשיעור כו' ובשעת חבורן בכל עומת פי' בשהשער מתובר לזה וה"ק ד"ם דשם חוטין דשערת דת לת משתכר בר דתי דהיינו בשהשער מחובר לעלם בשעורה. ול"ל דשם שהשער מלערף לעלם בשעורה בל"ל וה"ל דלת חיכפת לן שם השער יולת חון בשעורה יותר מבשעורה. כתב שלי"ם דף קי"ו ח"ת שהשער לריך ללחת מפרש. קדש ותני קבלתי מפ' והיה שם שמוע וכ"ל פ' ולהיה שם שמוע בלד השורה לפ' קדש עכ"ל: סב זקופה. משמע דמלוה מן שמעבחר בך לבל שם ת"ת בעיון זקופים וכת"ם שם ת"ח חן

עטרת זקנים

יחשליל של ת' יחתר הוא כשובות ועור עוף טוב משניהם אבילה להכוב עלת הפילין (טעמים מצו) הלכה למשה מסיני שחורות בין הבתים ובין הרצועות ובחתר אם עשאן מצב אחר בשר ג"ל שהרצועו' צריכין להיות שחורו' ואם אינם שחורות פסולין משא"כ הבתים כ"ל וכן משמע מרבני ל"ח ע"ש ועור הצבע השורץ"ר יהידעוע"ר השכל לרמז על יחודו ית' יהוד אמתי כמ שאין צב' השורה מקבי צבע אחר כמו שמקבלין שאר הצבעים כן נאמר אצל הק' בה אני' לא שניתי (כ' א"א ו' ל'):

פרי חדש

סימן סו

בהג"ה קלימת מנה ת"כ ה"ה לידתו נקבובם בפ' סיין שעור לחיתר מנה עשתי נוי ה"ה מגדל מנה עשתי מפני כבד וכמ"ש הב"י סוף דבר כל מחתקן נוסח נרסם מנה הוגרה נתלמוד תן תגדל נרסם מנה נוגרה נפ"ם כנון מנקיב פסליב תו סותך נפלים וכיוצא נשערין נר פר בכתיב ולפ"ז מיה נפ

ריוח ביניהם כשיעור הא"ג דמ"ל להעמידן זקופות (כ"ר"י חביב ע"ם) וכל"מ תי' דבסמ"ו תירצי שהיו כתובים בקלף אחד זה תחת זה ולו תפסיר להעמידן זקופות. וכ"ל דקדק והיה כתובים סופו של זה בגלד סופו של זה ושמע כתובה רחבו ברחבו של שמע בסופו של והיה אם שמוע. לכאל דס"ל לפי' כן שהרי כתב בעל"ך לחתוך העור על לחתוך משמע דבעינן זקופי ע"ם:

סג על יד כותב כו' הע"ת לא עיין סל"ח: סד דבק כשר מבהמה טהורה עסי"ב: סה בגידי בהמה. לוקחין הגידין שיש בעקב בהמה ויהיה שהם לבני ולא הם קשים מדבקן בהכנים עד שיעשו כפצתן ושוויין לותן ואחריון לותן: סו אין לקנות וכו'. ז"ל הב"י בשם התור אין לקנות גידין מעכו"ם דשקלי ניד מבהמ"ט ומשחה ומפקי דלורייתא ואל קבוע כמחצה על מחצה דמי עכ"ל: מ"ש הע"ת ז"ל קבוע תיפוק ליה דרוב בהמות טמאים נינהו י"ל דעכו"ם רוב בהמתו הלאכלין מהורין הם ומתותן אחין נאכלין אין לוקחין מהם גידים דולמי אין העכו"ם נוהר בהמתו מן הגידי וכבילות וטריפות משעת ניתנו: ונ"ל דוקא כשידוע שמקנתן עושין מעשה דהל"ל קבוע אבל מסתמא אלי בתר רובא כמ"ש בי"ד ססי' פ"ו לוקחין בניס מן העכו"ם ואין חוששין שמא שלו נבילה וטריפ' הם והוא תלמוד ערוך בחולין ותפילו כשידוע שמקנתן עושין מעשה דוקא בבתיהן אבל לוקחין אבל בשוק מותר לקנות דכל דפרים מרובה קפרים כמ"ש בי"ד סי' קי"ד ע"ש והוא בכתובו ספ"ק ועי"ל סי' תקי"ג בב"י ול"ל טעם אחר דאסור לקנות מעכו"ם כיון דהם הל"מ בעי טויה לשמה כמ"ש סי' ל"ג ס"ד ועכו"ם ולו בני לשמה ניתנו: סז יפתור. כתב מ"ע סי' ל"ח אם אין התפירה בתוך הבית רק בתוך המעברתא פסול עכ"ל אבל בב"י בשם הר"ם ורש"י ומרדכי משמע דלא בעי תפירה תוך הבית רק שיהיו לבית ע"ש: סח בחוט ג'. ואם נפסק החוט בשעת עשיה פסולות דבעי שיהא חוט ג' (כ"י הריא"ס) וכתב הב"ח דוקא אם נפסק החוט ג' לכתחלה והכי נהוג עכ"ל: סט קשר כמין דל"ת. ועכשיו נהגו לעשות הקשר בעגין שהדל"ת נראית מעבי לדדין (כ"י) עמ"ש סימן כ"ז ס"י:

לנ א אם נתקלקל פי' שנפסקו ג' בתים שלמים: ב שמקרעו קלת. פי' שמקרעו בין בית לבית אבל הלדדים שלמים (כ"י)

אין ריוח ביניהם ובלבד ש"הא חוט או משיחה בין כל בית ובית.

סג יש"ל יד כותב הארבעה פרשיות בקלף אחד ונוזל אותן מסופן להתחלתן וכורך קלף עליהם ושער ענל ומכניסן בביתם כמו של ראש. עי' אם כתבם על ארבעה קלפים והניחם בתים יצא (לו) והוא מ"ב ש"שיטלה (פי' יכסה) עור על הארבעה בתים שיהיו נראים בבית אחר: הגה ובמקום למקום שנהגו לעשות הכל בקלף אחד ויוכרו ליטול סד דבק כשר (כנרק שלמור ותנור סי' נ"ו):

סח אם צפה הבתים בזהב או בעור בחמה טמאה פסולים:

סט להלכה למשה מסיני ש"יהו תפילין נתפרים סה בגידי בהמה וחיה טהורים ושוב לתפור בגידי שור:

ג כו אין לקנות נידים מעכו"ם משום רח"ש שיגן שמא של בהמה טמאה הם. למקום שאין נידים מצוים תופרים בסאליאדוראש שעושים מן הקלף ער שיזדמנו להם נידים:

נא סז יא"יפתור שלשה הפירות בכל צד ליחוט התפירה יהיה טובב משתי רוחות (לח) ויעביר חוט התפירה בין כל בית ובית: הגה מיהו אם לא עשה רק' תפירות לא פחות מזה אינו נפסל (מרדכי) ויש מי שאומר ש"כ תפירות אלו (לט) יהיו

סח בחוט אחד:

נב יכנים הרצועה תוך המעברתא ויעשה סט קשר כמין דל"ת בשל ראש וכבין יד בשל יד להשלים אותיות שר"י עם השי"ן שבשל ראש:

הגה וכוהגים להכניך עור על הבית של יד לרוחב הזרוע ויכיה רחבו כרוחב הבית (עור) ולא יעשה הקשרים הלזה לתחר שעשה הפי"ן מתפילין ואחר כך יעשה הדל"ת ואחר כך היו"ד כשהר מותיות הש"ם:

לג דין תקוני התפילין ודין הרצועות, ובו ה סעיפים:

א א אם נתקלקל עור של שני בתים מבתי הראש זה אצל זה כאם התפילין (א) ישנים פסולים ואם הם חרשים בשרים כל זמן שעור מושב הבתים קיים: הגה גם הבתים נריכין להיות קיימים הלה ב שמקרעו קלת (כ"י) וי"ל להפך ביניהם כשרים ובחדשים פסולים

כתרווייהו תוך כדי דבור והגלע"ד דרך תחר בזה דס"י לא נתכוין שיהיה תוך לדי דבור בין הפרשיות עלמו בין כל פרשה לחברתה שיכנים דרך שם להבתים הזה ולהי כיון כתב כל ג' על קלף מיוחד דמהי תיתי שיהיה פסול בזה שהם מדובקים למעה הן הכתב ביחד הלה כוונת רש"י שלוקח עור גדול דהיינו שלמעלה הן הכתב ים חלק גדול וכאותו חלק הוא תוחך וכל תחך הוא מכוון נגד הפסק שבין פ' לחברתה ונותן אותו החלק שלמעלה הן הכתב לתוך בית דהיינו שיעור התפסיק בין בית לבית הוא מכוון להפסיק בין כל פ' ובאמת אין הפ' עלמה תוך חלל הבית אלא מכוון נגדו ממש והפסק הוא מחזיק עלמו בין התחך של עור דהיינו למעלה הן הכתב נחלה בחלל הפרשיו' הם תוך ד' בתים כיון שבין פ' לפ' יש הפסק בעור התפסיק בין בית לבית והפסק מגיע עד הכתב של הפרשיו' ובאת פלינו ר' ובאמיתי דר"ם ל"ל כיון שהפרשיות כולם מחוברי' צריך שיהיה ריוח ביניהם וחכמים ג"ל חלה חוט או מסיחה שבי לעשות הפרש ביניהם ודרך זה מבואר בלשון רש"י שכתב תחך למעלה העור והיינו למעלה הן הכתב ולא כתב תחך בין הפרשיו' גם אחר לשונו מכוון בזה ול"ל הא לא יהיה תפסיר לקפל הפ' משום דלא הוי חלל הפ' אין בזה קפידת לדיעה ונ"כ לומר כן בכל הדרכי' בזה וכן ג"ל הא אין ההפסק מגיע עד למעה דקל"ל כרב דימי דמכוון בבית בית לבית הוי לא צריך שלא כתבי תחתר צריך שיגיע התרין למקום התפר כל"ל בזה: (לו) והוא שיטלה עור וכו'. בעור כתוב והניחן בבית ג' יצא ואפילו בי' בתים לא דק ולעד"ע דהוא לא דק בזה דהכי אי' בגמר' ת"ר תם כתבן בד' עורות והניחן בבית ג' יצא ומודה לי' ר"י שתם אין לו תפ"י ויש לו ב' תפ"ר שעולה עור ג' מלמעלה ומניחה פי' מכסה עור ג' על כל הבתים ומרחה בבית ג' ופריך היינו פלוגתייהו ומשני רבא דבתחת חזר בו ר"י והודה לר"י לחה לא כתב העור הדין דשולה עליו עור והוי רבותא לע"פי שהם מונחים בפנים בד' בתים וחיישה עליו שם היה חוש מעלה לדין דשולה עליו עור על מ"ם בבריית' והניחן בבית ג' לחה לא לימר דר"י תחילה רבותא מקום שאחר ל"ל היה לו לומר תחילו שולה כו' חלה ע"כ פשיטא דשיין ול"ל הא הוצרך העור לכתוב חלה הדין דבריית' דמניחן בבית ג' ודין דשולה עליו הוא מחילת ועיקר הרבות שת"ל לדבק כו': (לח) ויעביר חוט התפירה. קשה לחה הוצרך לכתוב זה בסעי' מ"ז כיון דבכל התפילין לחרכין בד' בתים כו' עכ"ל ודיקו צ"ל פלוגתא בזה בין השיטה בחוט אחד צריך שיהא חוט או משיחה ביניהם לי קלי דוקא לחבתן בקלף ג' או לחפילו בד' קלפי ורק"ת והטור והש"ע ס"ל דלפי האחת קלי לחלוד, לחקלף ג' ואז פסולו בלה חוט ביניהם לל' לחלוד ומשמע שם לחדיעבד ומ"מ חשו להחמיר גם בד' קלפי לכתחלה וע"ה כתבו לעני' ובלבד כו' דמורה שלפי' דיעבד מעכב ולכן לחמרו לכתב' לכתחל' הלה דקשה על הת"ה שכתב לחחר זה מיהו לם לא עשהרק י' תפירות כו' דכשר בדיעבד היה לו לומר גם על חוט התפיר' בין הבתי כן: (לם) יהיו בחוט ג' כב"י בשם הרי"ח מסי' ע"ו ולא יפסק החוט ולם נפסקו פסולים עכ"ל מבואר כוונתו דלה בה לחעטו לם חזר וקשר במקום הפסיקה הלה שיהיו בדיבוק יחד ולה נפסק ביניהם:

לג (א) ישנים פסולים. דכבר נתקלקלו מחמת יושן ויש לומרים דרמ"ה ס"ל להיפך דבחדשים לוגלמי מלחת דעור מקולקל הוא כיון דבזמן מועט נקרעו:

(ב"י) ב בית מתפללו. זהו לשונו שכוונת התעברות מהטור שעשו ממנו הבתי"כ הטור כאן שקודם לזה מקלת עובי כן אבל לדין שהתעברת סור בם"ע אין שייך לומר כן: (ג) רחשן ובלילי. משמע דשניהם הם"ע אלין הקרעים שמוכיח אלא שזה בגד זה והשני בגד אחר מקרי זה בגד זה ופסולים: (ד) פסולים (רש"י והר"מ) ול"ל דיש להחמיר לפסול בשניהם: יואלו הם חדשים כל זמן שאם היו מושכים אותם ברצועות (ב) הבית מתפשט ונפתח נקרא חדש ואם אינו נפתח נקרא ישן ואם נתקלקלו שנים זה שלא כנגד זה נ (ג) ראשון ושלישי בשרים אפילו הם ישנים ואם נתקלקלו ג' בתים (ד) בכל ענין פסולים:

ב אם נפסקו תפירות התפילין דהרמב"ם אם היו שתי התפירות זו בצד זו או שנפסקו ג' תפירות אפילו זו שלא כנגד זו הרי אלו פסולים בד"א בישנים אבל בחדשים כל זמן שעור מושב הבתים קיים כשרים • ואו הם חדש"כל שאוחזין מקצת העור שנקרע תפרו ותולין בו התפילין והוא חזק ואינו נפסק ואם אין ראוי לתלות בו אלא הוא נפסק הרי אלו ישנות: הגה וי"ח דבחדשים פסולים וביושנים כשריס (רש"י והטור והר"מ) ומוב לחוש לשתי הסברות כן ל"ל:

ג עור הרצועו' צריך שיהיה מיוער בחמה חיה ויוצא השחורים ויצריך שיהיה ד מעובד לשמו' ורצועות בין מעיר בין מקלף כשרות • ה הלכה למשה מסיני שיהו הרצועות שחורות מבחוץ אבל מצד פנים יעשה מאיזה צבע שירצה חוץ מאדום שמא יאמרו שמדם חטוי נצבעו והא רימו:

ד ה טוב שיחיות ישראל לשמן ולא עכו"ם: הגה (ה) ומיהו בדיעבד כשר אם הסחיד ן עור הבתים אבל הרצועות לפיל בדיעבד ז פסול (מלחכות)

ה יאם נפסקה הרצועה ח יש ט בתים לתפור מצד פנים נ"ל וי"א (ו) מה שמקיף ממנה הראש ובשל יד כדי שתקיף הזרוע לקשור התפלה עם הזרוע וכדי שתסתח עד אצבע אמצעית ויכרוך ממנה על אותו אצבע ג' כריכות ויקשור אין להם תקנה לא בקשירה ולא בתפירת וכל יהרוג האורך שהוא בשביל שכיוך הרצועה כמה פעמים סביב הזרוע ובשל ראש מה שתלוי ממנה אין הפ"ת קשירה והקשירה פוסלים בה י"ובשעת הדחק יש לסמוך על הסתירים (ז) כדי שלא יתבטל מכצות תפילין:

לד סדר הנחת הפרשיות בתפילין והמהדרים אשר להם ב' זוגות תפילין • ובו ד סעיפים:

א יסדר הנחתן בבתים (א) לרש"י והרמב"ם קדש א משמאל תמניח בבית החיצון ואחריו כי יביאך בבית שני ושמע בבית השלישי והיה אם שמוע בבית הרביעי שהוא בית החיצון לימינו • ולר"ת

(ג) רחשן ובלילי. ובשחר בית ר' שלם ביניהם: ד מעובד לשמו'. ברצועות לף הרמב"ם מודה ול"ל הטעם משום דהל"מ שיהיו שחורו' ול"ל צריך שיעבדם ויפחיתם לשתן משל"ב בבתים והרב"י כתב טעם אחר ושתרו בעלמו בכל"ס ע"ש: ה טוב שיחיות. ומשמע דשניהם ליה דבדיעבד כשר לפי' לה שהחירן לשמן ול"ל רמ"ח בהג"ה תולק עליו והל"ל בלשון וי"ח וכו' ומיהו מלינו כמה פעמים כיולא בזה כמ"ש בסמ"ע: ן טור הבתים. דהא לפילו לה שהחירה כלל כשר (טור סי' ל"ג ד"ה): ז פסול. ל"ל דהם חזר יצרהל והשחירן לשמן כשר דהא לחמרי בניעין דף כ' שהם כתב הסם ולה קדשו מעכיר עליו קולמוס ומקדשו ולפי דעכן ל"פ לעלה משום דמיחזי כמעמר הא לאו הכי שרי ה"כ כאן שרי לכ"ע וע' בה"ע סימן קל"ה: ח יש מחירין להפור. מדסתם הרב"י כאן ס"מ דעתו כה"ח דלפי' בחוטין שרי לכל הת"ה ורי"ו כתבו דוקה בניחים ולקטור לכ"ע פסול דבעינן קשירה תמה כדלפיתה בגמרא:

לד א משנה מחיים. ל"ל בלישור לחלי. בתר ימין ושמאל דעלמה דהא לחמרי בגמ' הטעם שיהא קדם בימין הקור' שיהא

(ב"י) סבית מתפללו. זהו לשונו שכוונת התעברות מהטור שעשו ממנו הבתי"כ הטור כאן שקודם לזה מקלת עובי כן אבל לדין שהתעברת סור בם"ע אין שייך לומר כן: (ג) רחשן ובלילי. משמע דשניהם הם"ע אלין הקרעים שמוכיח אלא שזה בגד זה והשני בגד אחר מקרי זה בגד זה ופסולים: (ד) פסולים (רש"י והר"מ) ול"ל דיש להחמיר לפסול בשניהם: יואלו הם חדשים כל זמן שאם היו מושכים אותם ברצועות (ב) הבית מתפשט ונפתח נקרא חדש ואם אינו נפתח נקרא ישן ואם נתקלקלו שנים זה שלא כנגד זה נ (ג) ראשון ושלישי בשרים אפילו הם ישנים ואם נתקלקלו ג' בתים (ד) בכל ענין פסולים:

ב אם נפסקו תפירות התפילין דהרמב"ם אם היו שתי התפירות זו בצד זו או שנפסקו ג' תפירות אפילו זו שלא כנגד זו הרי אלו פסולים בד"א בישנים אבל בחדשים כל זמן שעור מושב הבתים קיים כשרים • ואו הם חדש"כל שאוחזין מקצת העור שנקרע תפרו ותולין בו התפילין והוא חזק ואינו נפסק ואם אין ראוי לתלות בו אלא הוא נפסק הרי אלו ישנות: הגה וי"ח דבחדשים פסולים וביושנים כשריס (רש"י והטור והר"מ) ומוב לחוש לשתי הסברות כן ל"ל:

ג עור הרצועו' צריך שיהיה מיוער בחמה חיה ויוצא השחורים ויצריך שיהיה ד מעובד לשמו' ורצועות בין מעיר בין מקלף כשרות • ה הלכה למשה מסיני שיהו הרצועות שחורות מבחוץ אבל מצד פנים יעשה מאיזה צבע שירצה חוץ מאדום שמא יאמרו שמדם חטוי נצבעו והא רימו:

ד ה טוב שיחיות ישראל לשמן ולא עכו"ם: הגה (ה) ומיהו בדיעבד כשר אם הסחיד ן עור הבתים אבל הרצועות לפיל בדיעבד ז פסול (מלחכות)

ה יאם נפסקה הרצועה ח יש ט בתים לתפור מצד פנים נ"ל וי"א (ו) מה שמקיף ממנה הראש ובשל יד כדי שתקיף הזרוע לקשור התפלה עם הזרוע וכדי שתסתח עד אצבע אמצעית ויכרוך ממנה על אותו אצבע ג' כריכות ויקשור אין להם תקנה לא בקשירה ולא בתפירת וכל יהרוג האורך שהוא בשביל שכיוך הרצועה כמה פעמים סביב הזרוע ובשל ראש מה שתלוי ממנה אין הפ"ת קשירה והקשירה פוסלים בה י"ובשעת הדחק יש לסמוך על הסתירים (ז) כדי שלא יתבטל מכצות תפילין:

לד סדר הנחת הפרשיות בתפילין והמהדרים אשר להם ב' זוגות תפילין • ובו ד סעיפים:

א יסדר הנחתן בבתים (א) לרש"י והרמב"ם קדש א משמאל תמניח בבית החיצון ואחריו כי יביאך בבית שני ושמע בבית השלישי והיה אם שמוע בבית הרביעי שהוא בית החיצון לימינו • ולר"ת

(א) לרש"י והרמב"ם וכו'. כהה פליגי רש"י ור"ת בת"ר כיצד סודרן קדם והיה כי יביאך מימין שתע והיה אם שמוע משמאל ותפרש לה תא"כ דהך ימין הוא ימין הקורא שהוא עומד נגד התינוק ומניח שהוא משמאל התינוק וס"ל לרש"י וכתבו שקדם בת"ר והיה כי יביאך וכו' והיה אם שמוע תחך והיה אם שמוע מניח על ימין התינוק

פרי חדש

סימן מו

יכול לברך ברכה אמונת לפסוק ביום ואיכו סומה נביא יכול לברך ברכה פוקח עוורים דהא ק"ל דסומה פוקח על סתם ויתמה יותר כהתורה לפי סתם יעשה הדבר אפר יש סי"ב ברכות ס"ל נשים חייב ס"ל פ"ב ס"ל פ"ם: נשאלתי על מי שיש פוחד כל היום חי נביו לברכו ברכות שחורה בסתר לו לפ ורחמה דלעתה ר"ת ולעתיד ס"ל ברכת פוחה על החתול פוטר על שהוא ברכת הנהנין כמ"ש רמ"י בסימן ר"ח ובס"ם מסכים לקוטן פיה אמרן ברכה אחר ובסוף בת נ"ם חוכר ותבון מילתא

עטרת זקנים

ב ומיהו לדבר האוס דחל"ם להיו שהורין אסור לשתו ע"י ט' ובמקום דלא אפשר יש לסמוך ארוב פוסקי דספילין כרי שלא יבטל פעמה תפילין: גר"א אף של ימין עד הטבור ושל שמאל עד החזה אין להם הלכה בקשירה ולא בתפירה כמו אם נפסק סרס שסקלף (ב"י בשם סמנה הראש ובכל מקום שמורה לחפור הרצועות פוחר לחפור כבל סת שירצ' או לקשור וא"צ דוזק (ב"י ע"פ הר"אש ולא כמו שכתב הר"י) וי"א גם הר' השעורי הללן דוקא קשיר' קוסל ממנ' שאין נוי לחפילין להיות מקושרי' אבל חפיר' ישרה לצד פני' שלא ירגאה מחיץ שאין גנאי לרצועי' כל כך אינו פוסל אפילו הר' השעורי הנזכר' ויש להחמיר (מהרי"ם) ובשעת הדחק יש להקל:

באר הגולה

עטרת זקנים

לד

עי׳ מ״ש בסי׳ ל״ב

עי׳ מ״ש בסי׳ ל״ב

עי׳ מ״ש בסי׳ ל״ב

דוקא שלישי ורביעי של ר"ת בלא ברכה וכ"ה דעת הסמ"ג עלמו שם בחלוקת שכתב שבארץ לדום ושמעתי שהגהו כרש"י · וע"ע לקמן בסוף הדרך הראשון תהלה שהוא סותר מ"ש לקמן שכתב שהוא הדין שי"ש של ר"ת הוי כי על תבירו והוא שיטתו · והעיקר כדלקמן דהא ע"ל ווי"ו לח שם לה יכול לסייחם כו דהא חזינן שבעלי הסברות בזה נב"י הם תולקים שהדדי:

לה דין מנין השיטין · ובו סעיף אחד:

א א נהגו ב בסנין השיטין לכתוב בשל יד שבעה שיטין בכל פרשה ב ובשל ראש ארבעה שיטין ואם שינה לא פסל:

לו דקדוק כתיבתן · ובו שלשה סעיפים:

א א צריך לדקדק בכתיבת האותיות שלא תשתנה צורת שום אחת מהן ולא תדמה לאחרת: הגה ולכתחלה יכתוב בכתיבה תמה כתמונה בעור וכפתר פוסקים והוא יודע הלכה למשה מסיני היאך שיהא כתיבת כל אות בסדר צורתה בפסול:

ב ב כל אות צריכה להיות גולם אחד לכך צריך ליזהר בנקודה שעל האל"ף שיהא כמין ו"ר ובנקודה שתחת ב' וביו"ד השי"ן ועי"ן ואתורי צד"י שיהו נוגעות באות ובאחת (א) שאינה נוגעת פסולין וכן כשאר אותיות חוץ מה"א וקו"ף א שאין ליגע ד' הרגל בגג ב ואם נגע פסיל:

ג ג צריך לתייג א שעטנ"ז ג"ן והסופרים נהגו לתייג אותיות ג אחרות ד ואם לא תייג אפילו שעטנ"ז ג"ן לא פסל:

לז זמן הנחת התפילין · ובו שלשה סעיפים:

א א גדול שכר מצות תפילין וכל מי שאינו מניח הוא בכלל א פושעי ישראל ב בגמ':

ב ג מצוותן להיותם עליו כל היום אבל מפני שצריכים גוף נקי שלא יפיח בהם ושלא יסיח דעתו מהם ואין כל אדם יכול ליזהר בהם ב נהגו ד שלא להניחם כל היום ה צריך כל אדם ליזהר בהם להיותם עליו בשעת ק"ש והפרה:

ג א קטן היודע לשמור תפילין בטהר שלא יישן בהם ולא יפיח בהם הגה ועלמו ליכנס בהן לבית הכסא (רש"י פ' טולטו הגזול) ב חייב אביו לקנות לו תפילין לחנכו: הגה ד וי"ח דהמי קטן דזוקא שהוא בן ג' שנים ויום אחד (בעל העיטור) וכן נהגו ואין לשנות (דברי עלמו):

לח מי הם החייבין בתפילין והפטורים · ובו ג' סעיפים:

א א חולה שיש פשוט מתפילין: הגה א אפילו אין לו לער לבל שאר חולה שם מלטער בהליו ואין דעתו מיושב עליו פשוט ושם לאו חייב: (מרדכי ות"ח ומיי פ"ד)

ב ב מי שברי לו שאינו יכול להתפלל בלא הפסקה מיושב שיעבור זמן התפלה ממה שיתפלל בלא גוף נקי (טע"ל סי' פ') ב ואם יראה לו שיוכל להעמיד עצמו בגוף נקי בשעת קריאת שמע יניח תפילין בין אהבה לקריאת שמע ויברך:

ג ג נשים ועבדים פטורים מתפילין מפני שהיא מצות עשה (א) שהזמן גרמא: הגה ושם הנשים חולין להחמיר על עלמן ג (ב) שוקין כיוצא (כלבו):

ד ד הנניח תפילין צריך ליזהר ד' בהרהור תאות אשה: הגה ושם אי אפשר לו בלא הרהורים מוטב שלא להניחם: (כלבו ות"ח)

ה (ג) א אבל ביום ראשון אסור להניח תפילין מכאן ואילך ה חייב אפילו

לה א נהגו כו' · הע"ת ☞ לח עיין בב"י: **לו** עיין בב"י שהחריך בחמונת האותיות (עמ"ש ס"ב): א איהא בזוהר תלוה ע' פ"ו ו"ו חל' בקודה לעילא ותתא וכן שיעור' דילי · וכם ב"ש ל יעשה ברחמה כמין ו"ו ולא כמין י"ד שלריך להחריך לאחוריה: א שחין ליגע בכלי שלחם בינוני יכיהנו היטב מעל ס"ת שע"ג הבימה כשקורא בו · ומ"ש הב"י ברחוק ד"ת לאו דוקא (מ"ע סי' ל"ו) וב"ח כתב בשם ב"ח ברחוק אחת ומם לא ירחיקה יותר מעובי הגב: ב ואם ניגע פסול · ויש מקומות נוהגי להכשיר (הריב"ם) ובמקום שאין ס"ת אחר אלא זה יש לקרות בה ולא יעזוב (כ"ה בשם ריע"ח ת"ד ס"ב) ולא הועיל כלום בשכל ס"ת פסול קורין בלא ברכה: ג צריך לתייג · צריך שיהא התגיס מוגבים בגוף האותיות וכל ח' בפרד מחבירו (מ"ע סי' ל"ה) וגם לא יהיקין בסוף האות כ"ף בתחלעיהן (ס' הזכרונו) ואם הינן מוגבי בגוף האותיות אלו שטוגעין זה בזה פסולים · ויהיו אם יהעלו שבתבן מומחה תלינן שנפרד אחר שנכתב ומכשירים (מ"ע שם) עת"ם סי' ל"ב סק"ג: נ"ל דאם עשה חי"ת כדעת רש"י כזה ח כשרה כיון שי' אחלת בתוב ועוד כתב בשם ריא"ם חי"ת היא אחותיות התרובעות לכן הין להחריך אותה בסוף שיטה דאי הכי לא הוי ג' זייני"ן וכן הין לעשות בתין דל"ת וזי"ן ואם עשה כן יגרוס הן הל' על שתעשה זי"ן (ע"ת מהר"ח מוטל) ול"ל דמיירי בענין שהחטוטרת במקומו עומד וכתוב בם יראים דיעשה בשניהם כרש"י ור' יהודן בחוסף' זה קלקול הוא ואין עשו לה לחזרי בחותיות דר"ע חי"ת הין קשור לה כתב פי' שחיו מחויב לעשות כן לבבל אם רולה לעשות עושה וכלבד שיעשנה בסוף הגב לבד שחלל שתחת נרחה כאו רחם רגל שחלל ולא למעלה בכתר על גגה ולא יחריך בגגה בלל ואם שחריך פסולה ופתפילין הין לה תיקון עכ"ל · ול"ל דמיירי בענין שהחטוטרת בחוכו ונו רחב דלא הוי חטוטרת לבבל אם עשה חחי"ת כדעת רש"י אפי' החריך בה כשר בדיעבד הע"פי שחיגה מרובעת: הב"ח פוסל

לה א בסנין השיטין אלו רחם ראשי רשעים ירד את היו' יצא להת הא הוי' הודה בשני וה' רחם בשת לאמר כי הי' שה ברחה לאומה ג שקע את יי' לבבך ובלבבך יהיה ובכל נפשך ואכלה ה' בכם אשר ה' בין עיניכם בינך ובשערך ב ובשע"ר ויברך מלת האחרת ב' וה' כל משר רמז בסנדרים סבירת ג שמע לבבך ו"א לבבך שלי. ר' והיה עשב לא רחתן את בעיניכם (מהר"ם) ד כל סימנים שאותיות שעטנ"ז ג"ן בתובים אפילו בם"ת צריכין רבנין קטנים מרן רלמנד פ' הבונה דף ק"ד שקעט"ז ג"ן בלא הגי' אינן אותיות בלל ואין חייבים עליהם בשבת בם"ש:

לו א קטן הלומד רלמנד לשמור עלמו שלא יפיח חייב אביו לחנכו מדרבנן:

לח א א בבל בין א' אסור להניח תפילין וב"י הישר ג' כ' לא נניח א"א אחרי הנץ החמ' ו"א אפילו קודם הנץ החמה מותר להניח ס"ם בלא ברכה ת"י בתפ"ד הקובץ ת"י בתפ"ד אם לא עבר זמנה הן אם שמע שמועה קרובה אחר ג' לרבינו תם תפילין ביום הראשון (משאת בנימין והן משמע מדברי הרמב"ן ע"ש) ב"ד ס"ת ג' סע"ז)

פרי חדש

סימן מו

מולחת ומפיסת לריך לנקר מסת נלריכה בינו ומיני מעלם ומ"ל ואם כן מיון לנקר בסתר פ' כ' ב' סכתב בם מ"ל ולמיון התחנר בס' ת"ו סי' י' כ' סכתב בם מ"ל ב"ל בנקיה הנילה הלון מחר פיום שעבר ות"ב לחוור ולנקר מסת בהבי בל"ל בעשות לפנילה הלון מחר היום מישון ניה לנה בסבות ואחר מחר היום מלא מסת נבסתר תפ' לא קנת נבסתר תפ' לא ספיק נריך

פעם חדשה. היינו מכחמים חדשים ות"ת למה תייב בתפילין מה מחרי לעי מצטע פעמ מתפילין ול"ח לעי דמחיל אבל הכא חיינו דקמצטער בפשיטה היינו לי ליתובי דעתי כדאתרינן בסוטה פ"ב לעניין סוכה: ז תחן כו' כתב בתשובת רמ"ח סי' קל"ב דהאידנא בחייבים בק"ש ותפלה (כ"מ סי' ע' ס"ד) חייבים גם בתפילין דה"ל כחלו מעיד עדות שקר בעלמא עכ"ל וע"ע דהא לדע' הר"מ הא דתנן ר' טרפת שכבני חייבים חיירי בק"ש אבל בתפילין פעורים ולא אמרינן דמעיד עדו שקר בעלמא כיון שפטור מידי דהוי אסבחות וי"ט ולילות ומ' לת"ק אמי חייבים בק"ש ופטורים מתפילין ולזוקק לומר דהא דקתני פעורים היינו בכל היום אבל בשעת ק"ש חייבי דזמו דוחק ק"ש ול"ל דבגמרא לת"ק אמר שחייבים בק"ש אלא דפסוק רחשון לכן לת"ק הוי כמעיד ע"ש מ"ב דלידין שחייבים בכל ק"ש חייבים נ"כ בתפילין אלא דהא כמעיד ע"ש לכל מלשון רש"י משמע דחייבים בכל ק"ש אלא שת"ק סובא אלא בפסוק רחשון ובת"ח סי' ז' כתב שיש מסובין נמשתה כשחין בשעת והגיע זמן תפיחה והרכה נחוצים פעמו מלהתפלל מכחה דס"ל כדעת רש"י דהטע דפטורי משום דהטסק במלוה פטור מן המלוה ות"ל חין חילוק בין זמטס לזמן חבל לאחר ק"ש דם"ל שהם לחו עושקי במלות הס אלא שעשק שחין יכולים לבוון ח"ב חו שבלח"ה חין מכוני לי חייבים וכל"ח כתב נ"ב פטורי בשת המשתה אלא חופה וב"י סימן רל"ב מש"ע דם"ל לחסור ול"ל דמחקיל לח הפסיד וה"ה בימות הגשמים שחין יכולים לעשות עד הבוקר פטור מכולן ובלבד שהחתן מסיד עמהם דאז הוי מלוה לפטור רש"י ועס"ם ע"ם רל"בוע תשי"ח ב' וכ"ם בשחידוניו טוענים שחין החתן מניח תפילין ביום הלין אלא כתב שנריך להניח ול"ל כת"ל שהשעת השמחה פטור וכ"ע ול"ל הש"ע: ח וחנריסם. שירים"י הטוקחי' כלי להתפלל מחבור לחי שנריך להם עכ"ל משמע דאם עושק בדברים אחרים ול"ל משמע דמחיזר לניד הוי עושק במלוה אע"פ שטועל עליו שכר וי"ל דהאם חינו טועל אלא שכר בטלתו ול"ל האם עיקר כוונתו להטיל עליו טרחא לריכי' וכו' כמ"ש בהגה"ה ומה שנדחק הב"י למה השמיטה הרמב"ם ז"ל שמשך ת"ם ה' ק"ם דהטעוסק בחלוה פטור חן הסוכה וכ"כ סוכה וכ' הת"ה דלדעתו ולדעת הגחוני' אפי' ל"ל לטרוח אחר שתיהן ול"ל להירוש' מיירי כשחפשר לקיים שחיהן אבל בשחי מלוח חאי בגוונא דפטור וכ"מ דהא ר"ח בן עקיבא נוקט אחר בגוונא דפטור וחירוש אחר הוא דחייב חלא ל"ל כ"ת: ו צריך לעטות. כלי שחי מלוח לקיים שחיהן אפי' אי אפשר לו אלא ע"י טלטול מרשות לרשות כגון שהוא בחלר אחרת מחלר שהוא דר בה ואין לו שום מקום אחר להניח בו תפילין אלא ב

מאמין בה אינו בכתיבה:

ג ᵃכל שפסול לכתבן פסול (ב) בכל ו תיקון עשייתן:

ג 'נר שחור לרתו ז מחמת יראה כשר לכתוב תפילין:

ד 'תפילין ח שכתבם (ג) ᵃ אפיקורס (פי' מיתני) ישרפו

ᵇי"א יגנזו:

ה ᵃנמצאו ביד אפיקורס ואין יודע מי כתבן יגנזו:

ו (ד) נמצאו ביד עכו"ם ואין יודע מי כתבן ט כשרים:

ז ב ᵃאין לוקחין תפילין ומזוזות וספרים מן העכו"ם (ה) יותר ו מכרי רמיחן הרבה כרי שלא להרגיל לגנבן ולגזולן:

ח יא ᵃאין נקחין אלא מן המומחה שבקי בחסירות ויתרות:

ט ג ᵃלקח ממי שאינו מומחה צריך לבדקן לקח ממנו מאה קציצות

יב בודק מהם שלשה קציצות שתים של ראש וא' של יד או שתים של יד וא' של ראש אם מצאן כשרי' הוחזק זה האיש והרי כולם כשרים ואין השאר צריך בדיקה ואם לקחן צבתי' חזקתן מאנשים הרבה הם לוקחים לפיכך בודק מכל צבת ב' של ראש וא' של ב' של יד וא' של ראש ᵇהמוכר תפילין ואמר שהיו של אדם גדול יג נאמן ואינם צריכים בדיקה: ᵃתפילין שהוחזקו בכשרות יד אינם צריכים בדיקה לעולם ᵃואם אינו מניחן (ו) אלא טו לפרקים צריכים בדיקה פעמים בשבוע: הגה ואם אין לו מי שיוכל לבדוק ולחזור ולתופרן יניחם כך בלא בדיקה: (כ"י בשם תורת חיים):

מ דין איך לנהוג בקדושת התפילין ובו ח סעיפים:

א א (א) ᵃאסור לתלות תפילין בין בבתים בין בגרזיעות אבל מותר לתלותן בכיס:

ב ב ᵃבית בו שיש תפילין אסור לשפשו בו משהו ער שיוציאם או שיניחם בכלי תוך כלי והוא שאין השני מיוחד להם שאם הוא מיוחד אפי' מאה חשובים כא: הגה א (ב) ואם אינם תיקן מיוחדים להם שהפיתי תיכו מיוחד להם מותר: וע"ל סי' ר"מ ס"ז: (כ"י)

ג ᵃאפילו להניח בכלי תון כלי אסור להניחם תחת מרגלותיו ᵇוכן אסור להניחם תחת מראשותיו כנגד ראשו ᵃאפי' בכלי רשון בלי ואפילו אין אשתו עמו אבל שלא כנגד ראשו אין אשרתו עמו

(ג) ג ᵃמותר ᵇואם אשרתו עמו צריך ד כלי בתון כלי אשתו

דמי שנקטעה ידו המחלית תע"פ שיעשו בקציבה כשר לכתוב תפילין דנגרת כר חיובא הוא אלא פוחת הוא לכתיב ליה ע' בתי"ע סדר תלילה סעיף מ"ו: ו תיקון עשייתן. היינו שעושה מעשה בגוף התפילין לא לעבדן כשר כמ"ש סי' ל"ג ס"ד ואם תפר וחיפה התפילין פסול שזהו בכלל תיקון עשייתן דסי' בכלל תפירה וחיפוי הוא לכל מה שנרל דנר מצין תוחלות תו עשה שאר תיקון כשר כדיעבד וה"ה אם תפר הס"ת ומ"מ לרווחא דמלתא אם אפשר לגרור לדדי התוחות בתקום שכגנו ולחזור ולסותנן יעשה דזה מקרי לכתחלה ודוקא בס"ת אבל בתפילין מקרי דיעבד דבעינן כסדרן(ר"מ לובלין סי' ס"ח) עמ"ש סי' ל"ב סל"ה וסי' תרמ"ע סס"ק: ז מחמת יראה. זהו דעת הר"ח אבל הרי"ף והרמב"ם הס"ל דאפילו מפני הגנבה מותר להניחם דפסול לכתוב דעכ"פ הוי בקציר. דהא יכול להניחם בגניעה ואינו מוחזק כל כך אלא מפני שהוא מוחזק בכשרות ויד אינם צריכים בדיקה לעולם ואם אינו מניחן אלא פעמים בשבוע: הגה ואם אין לו מי שיוכל לבדוק ולחזור ולתופרן יניחם כך בלא בדיקה: (כ"י בשם תורת חיים):

ד ב ᵃאין נקחין אלא מן המומחה שבקי בחסירות ויתרות: הגה ואפילו יודע בעצמו שכתב כהלכה אם אין אחרים מעידים עליו שהוא מומחה אין לקחת ממנו: (ד) ᵃנמצאו ביד אפיקורס ואין יודע מי כתבן יגנזו: הגה ואפילו יודע בעצמו שכתב כהלכה אם אין אחרים מעידים עליו שהוא מומחה אין לקחת ממנו: (ה) יותר מכרי מכרי דמיהם הרבה. אבל מעט יותר מיציס לקנות כמ"ש כי"ס סי' רפ"ח: (ו) לח לפרקים ברמב"ם כתוב ל"ל לבדוקם כ"ו פחות יים אלם כו' משמע דאם בקרוב החפוי לריך בדיקה וה"ה בקרע לריך בדיקה: אם נמלא פחות מכ"ו לריך בדיקה:

ב (א) אסור לתלו תפילין. נרולה זו מבלל זה מה שהתפילין על ראש תלויה בחוט ותחזיקם ביד ברצועה ומשימם על הראש כי זהו לורך הנחתם ולזה נקרא תלוין: (ב) ואם אניחם כו'. בב"י כתוב שכבדני ר"י משמע מזה דלא מהני ח"ל ר"י לחבל הניחם בכלי שלהו כלי' תפי' ו בכלי ח' דמי כלומר לא תחשב עבודה שהן כלי' תפילין דדמיו ככלי אחר לגמרי כלי' שלהן כלי' תפי' ומיהו תפי' ח' לבדו שלהו כלי' לא נחשבע מת' ודייני ליה ככלי אחד ועם הכלי שהוא כלי' ח"ל ככלי בתוך כלי ומותר ע"ל כ"ש המוסחת ועפ"ז כב"י לקמן לא מהני ב' כלי' שלהן כלי' והוא דבר שאין לאחרו לבל ר"ל הניחה שכבל ל"ת עבר. שהן כלי' דמי לכלי בתוך כלי לגמרי ו' שהן כלי' דייני' כו' וכ"כ להניח בדרך זה ל"ת שהם שהן כלי' חלה תפי' ו' שהן כלי' דמיני' לגמרי ומיהו בכלי ח' לכתחלה אסור מדחת מבלי תהלה ל"ת לא ככלי ח' ע"כ. והכוונה שלא בעשה לותר מדחת מבלי תהלה ל"ת שהרי בכלי שלהו כלי' תפי' ו' ח' ל"ת ואפ"ה מותר ככלי ח' כל

כלי ת' והכר מקרי כלי שכיוס"מ כתו' דף כ"ד סוף ד"ה והתני ר"ח וכ"כ התוספות: **משכש** בגמרא דמדינא אסור להניחם מחמשתינו אלא מדברי חכמים כדי לסמוך מהגבים והעכברים וה"ב אם מסתמרים שהחזירו להניחם במקום אחר לא יניחם במטה וכמ"ש סי' מ"ג סס"ו ומיהו אם יש למעלה מרחשתינו מקום גבוה ג"ט או כיוצא ג' מותר ע"ם בגמ': ה עד שיטול ידיו: **ואח"כ** יחלוץ עד שיקנח הקרי וכמ"ש ס"ז:

מא כתב ד"מ כל מקום שדרכן להוציא מטלוי על האזן ברי דהוי כדי שדרכו ליתן בראשו ע"ם וע"ע: **א** ד' קבין. כתב בל"ח דד' קבין הן כ"ם זקוקים ששקלי בו הכסף בפרקב:

מב **א** אסור לסמוך. לפילו אין לו תפלה של יד (כ"מ בגמ'): **ב** מקל יד וכו'. פייט שיעשה לו ד' בתים כמ"ש בסימן ל"ב סעיף א': **ג** חדשים כו'. דהזמנה לאו מילתא היא: **אם** נפסקו רטובה של יד סתוך להפך רתם ל"ע אם מותר להפך רתם האחד למעלה ולעשות בו קשר של יד והחתיכה שהיה בו הקשר יקשו למטה כמ"ש ס"ם ל"ג או ניחוש דמורידו מקדושתו כיון שהיה בו הקשר והוי"ד ועתה יעשה בו כריכת התפנעות, והרב"י כתב בסימן ל"ג בשם הג"מ אם נפסקה רטובה של רתם ויתפוך ורטובה תוך המעברתא על ל"ב במקום שהיה הקשר תהלה תלוי עתה למעה ואפ"ה ערי ה"ג כן. מ"מ"ל דלא דמי דהת' על"פ כתובה תחינת הרטובה יש בו קשר ומה לי שהיה במקום זה או במקום זה משל"ב כתן דכתובה תחינת הרטובה שהיה בו קשר עכשיו לא יהיה בו קשר וגדולה מזו כתבו סתום בשבת דף י"ח בסמניחין האדרשים על הענלות נעלי הוא להשים לד העב על קרס השמוך לקרקע לגלל לה הקשר שהיה למעלה ודמי לחתר מעלין בקדש ואין מורידין עכ"ל ה"ב כ"ש כתן דאסור כל"ל ואם אין הרטובה תרוכה כ"כ חזי לה יעשה כ"כ בריכות שביב היד כנ"ל: **ד** סודר דתומניה. ל"ל דקטן שגר בו תפילין אסור לגבל בדבר הנאסר בהזמ"ל לחוד לא מיתסר בהזמה קטן כדאי בחולין דף י"ב דוש להם מעשה ואין להם מחשבה ופשוט דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו כמ"ש בי"ד כ"ם סמ"ט: **ואם** נגבו בגד ועשו מהם תפילין קניא ג' שיעורי מעשה ואכרו ועיין בב"ק דף ק"ל: **ה** לעולם. ואם עשה כיס לכס תפילין אפי' כר ביה ע"ד לפניהו אסור. וה"ה

מא **דין הנושא משאוי איך ינהוג בתפילין • ובו סעיף אחד:**

א (א) הנושא משאוי על ראשו חולץ תפילין של ראש ער שיסיר המשאוי ואפילו מספחת אסור להניח על הראש ש"ט בו תפילין אבל דבר שדרכו ליתן בראשו כגון כובע או מצנפת מותר: הגה ואפילו הכי אם הוא מקלו כבד **א** ד' קבין והזפילין נדחקות לריך להסירן (ד"ע):

מב **אם מותר לשנות תפילין של יד לשל ראש • ובו ג סעיפים:**

א **א** אסור לשנות תפילין של ראש לעשותן של יד ואפילו ליקח רצועה מהם וליתן בשל יד אסור: **ב** שפני שאין מורידין מקדוש תמור, לקדושה קלה ושל ראש קדושתו חמורה שרובו של שדי בשל ראש אבל **ב** משל יד לשל ראש מותר לשנות ואם היו **ג** חדשים שעדיין לא הניחם מותר לשנות אפילו משל ראש לשל יד שכולה על יהם

מכסה עור א' וגראים כבית אחר:

ב אם התנה עליהם מתחילה אפילו לבשן אדם יכול לשנותם אפילו משל ראש לשל יד:

ג **ד** סודר ראוזניה לפיצר ביה תפילין **ה** לעולם וצר ביה תפילין אחר

שתין כדעיתו לשחש ועוד רחיה מחש"ם לקתן בס"ע סי' מ"ד ולא היתה עתו תשה כו'. ע"כ נלע"ד דרחוי לאסור בזה תפילו בחתם לשחש מפש שחתרתו ואע"פ שחיני כדאי לחלוק על רבינו הב"ע ס"ת גרחה ברוב כחים:

מא (א) המשא מטלוי כו'. בגמרא הכי אימת מטא מטא על רחשו אם תפילין הנחת היה טוטא תפילין ורוצות אסור ואם לאו מותר בחתם מטא אחרו בשל ר"ת ועכ"פ כ' בשם מהרי"ח דרישא מיירי כדיעבד כרי שילא יעכבו לכתחל מטא וק' ע"ז ל"ב היה לו לעזור לכתוב לכתחל לא יניח תפילו מטפחת וזב עלמו תי' דרישא מיירי שכבר ים המטא על רחשו ורוצה להניח תפילין אחר בך ור"ם מיירי שכבר היה תפילין ואח"כ רוצה ליטא מטא ועו"ן וקשה הא אמר ברישא תלא מחוריו תלא שהחבל המטא על רחשו וזה דוחק מאד ורמ"ח בהג"ה כתן מתמע שמפרש דרישא מיירי בדבר שדרכו להניח על הרחש וזה שיטרו ד' קבין ור"ם בתין דרכו להניח על הרחש וזה אסור תפילו בדבר שדרכו לעטוף בו ראשו כגון כובע או מצנפת תין זה קרוי מטא והגלע"ד לתכבי תנא ברישא ב' דברים הא שם תפילין רוצות כשיטור ד' קבין דוחק לומר תפילין אסור לפילו שם הוא יותר מד' קבין תלא שהם הוא פחות מד' קבין לא תיתן בתר מוצת דחוקה לחוקה הסרוצת והלי רוצת שפי' נחתקת פשוט שתין כי' שהתפילין זזו ממקומן לגמרי דזה פשיטא שאסור תלא כי התפילין עומדים על מקומם כדוחק מחמת המשוי עליהם ומקרי את מקומם וע"כ ל"ר שילא ע"ז דתפילו מטפחת שלהן נחשב כמשוי ופוסל אם מוכן ודוחק את התפילין לחבל דבר שדרכו להניח שם שיטו אסור ב"ש מרוכן ודוחק את התפילין דהת עכ"פ נשתרו במקומן תלא שתתן בריוח כנלע"ד נכון:

מב (א) ואם החגה. משמע דסתמא לין היתר אלא במתגה בפני' וה"כ אם יפה עושים הרבה בני אדם שמתעטפין בשק על תפילין כשהולכים בדרך מבויעים שם שאר דברי' מה שצריך לו בדרך אלא דמרמ"ה בעל זכות דאוקמ' מסתמא הוי כמתגה בפני' ורחי לזה מ"ש רמ"ה בסי' קל"ד ס"ח שנהגו ליזהר בחתה הללו מדברי קדוש כו' כיון שנהגו כן ואין להזהר לב ג"ד עליהם מעיקר כו' וה"ה נמי דמסתמא בשקול שק אחד לתפילין דעתו להתעטף בו כדרך בני אדם בדרך וכן בהגיה שכתב רמ"א כאן בקלף המעובד אבל תפילין שלנו לכתוב עליו דברי תורה כו' ותו דרוין בכל יום שמסופרים כותבין על קלפים שלהם כתובות וגיטין ושאר דברי רשו' אלא ודאי דמסתמא כשמסופרים מתקנים לותו תחלה דעתם להסתעף הן לדבר קדוש הן לדבר הרשות כיון שמלהגיה נכך ומ"ח ז"ל כתב דאין כותבין ניטין בקלף המיוחן לס"ת ואין"כ התנה מעיקרא בשעת העיבוד לכתוב עליו גיטין כשיטרך אבל בשלא התנה מעיקרא ליסור גמור לכתוב עליו גיטין עכ"ל ולפי מ"ש ס"ד למעשה הכיוס"מ מדברי רמ"א בה"ע סי' קכ"ד שכתב ולכתחלה יש לכתבו על קלף מיוחן לס"ת כו' עכ"ל ולא אחבר שם שיתנה על הקלף תחלה בשעת העיבוד אלא ודאי כמ"ש:

מג (א) ואם לוחן. משמע מלשונו דבידו לחוד שני ולא עמדתי על דעתו דאחמי לא חיים גם זה אחת יפנה וכבר קי"ל דאין היתר לפנות אלא כשהן כדוכין בימיהו ובגדו כמ"ש בס"ח וגם בב"י כתב ה"ל ואחת דאחמי דתפילין בידו אבי בב"ח קבוע בהר"ם ואח"כ היתר בלא ניעוטות כו' עכ"ל ג"ז תמוה הוא דהא בפרק מי שהחו ובה"ק הזכיר הר"ם דוקא בבגדו וידו ח"ל ואף על גב דשרו בב"ח קבוע כדאחמי' לעיל לוחן בבגדו בידו ובכנס כו' וע"כ אחב שם מה שהעתיק ב"י בשמו שוב ראיתי בד"מ ח"ל כתב ר"י פרק מ"ם דאם התפילין בידו מותר ליכנס בהם לב"ה קבוע ולא חשבינן אחת בהן בעודן בידו עכ"ל ג"ז תמוה דהא ב"י כתב בפי' כיון שאותו אחם בבגדו וידו ול' תפילו יפנה בהן אין לו ליסור בזה אבל אם בידו לחוד בית חושבין אחת יקח הניעוטין שעל רגליו משום שמחתין מיושב מ"מ חייבי אחת בהם וכן הב"ה בדברי ר"י כדפסח ע"פ מהר"מ טיקטין ז"ל ולא ליכנס לן לחני' ודאי"כ כיון שהם מכוסין בבגדו ואחתין בידו כ"מ מתו' אחרי' וה"מ בהדיח בם אחת עכ"ל. וע"כ לומר מ"ם כאן לוחן בידו ר"ל בבגדו וידו כנגד לבו ואם הכוונה כן הרי מכשל לפני המעיינים כי לעניו דינה לן עלה בבגדו ובידו וכנגד לבו: (ב) אלא ד"ה קבוע. פירוש דבר"ם להחיר להחתין בב"ה קבוע רצו' בזה כאלו אחרו מיושב אבל אח"כ דלמחתין מעומד ודאי אסור אפי' יקבע הניעוטין: (ג) אלא חולצן ברחוק ד' אחות. כ"כ הטור וקאי אדיעה דסייגו בב"ה קבוע להחתין כשהם ברשותו אבל בידו לין החיסור אלא מפני דהא אפילו כשהן חולצן ומניחן אחתין בהן מעומד ואין בערחי בין בקבוע ומ"ם בה"ה ומ"ש אלא חולצן ברחוק ד' אחות ומ"ש ס"ה וכ"מ מדקתני חולצן ל"ה ע"כ מיירי בקבוע להחתין כשהם ברשותו כנ"ל: ה בין בב"ה ערחי. דנזרי' אחת יפיח בהם כדאי' בגמרא וכ"כ בס"ג וכב"מ: ו בלא חפירה. אבל בחפירה כשהוא דמי בס"פ ג"ם ד' וכ"כ הרב"י בשם רש"י ומשמע לכורחה דסבירא ליה דמותר להחתין בו בתפילין שברשותו אבל אסור לכורחה דסבירא ליה דמותר להחתין בו בתפילין שברשותו להא דקי"ל דאין חולצין ברחוק ד' אחות ועל זה פי' רש"י דוקא כשהוא בלא חפירה אבל בחפירה הוי כבית הכסא ערחי לאחרי' בגמרא חולץ ונפנה לאלתר דתנ"י ס"ל הטעם דצריך לחלץ משום הכניסה ל"כ כשהוא בחפירה ליכא לאסורא בכניסה דהא אפילו קריאת שמע ערחי לקדות בחוכו. אבל הר"ם והרב"י דסבירא להו דלא משום הכניסה צריך לחלץ אלא משום שרלה לעשות צרכיו ואפילו בבית הכסא ערחי כשרולה לפנות צריך לחלץ ברחוק ד' אחות וכן כתוב בתי' הרשב"ח ול' ונקה היתר מותר בבית הכסא ערחי לחלץ ולפנות לאלתרהה בעיון וכיה מחניך קדוש וליכא כל שכן כשרולה לפנות בבית הכסא שהוא בחפירה וגם אסור להחתין בו בתפילין שברשותו דמבל מקום ליכא למיגזר שמא יפנה בהם ואפי' מ"ם לעיל דמ"ם אלא חולצן ברחוק ד' אחות קי' כשרולה להחתין בבית הכסא קבוע אסכן אחי שפיר דעל זה קאמר דוקא כשהוא בבית הכסא קבוע אבל בשהוא בחפירה חולצן ומחתין לאלתר וחין צריך להרחיק ד' אחות כנ"ל. אבל בב"י מוכח דשנו בזה וסבר שרש"י פירוש אחר על התיבעיא ע"ש: ז בית הכסא ערחי. פירוש הא דאחרינן לעיל דאסור להחתין בו בתפילין שברשותו היינו במקום שאין רגילות לפנות שם:

מג דין איך להתנהג בתפילין בהכנסו לבית הכסא ובו ט סעיפים:

א א אסור ליכנס לבית הכסא קבוע להשתין א בתפילין שבראשו גזירה שמא יעשה בהם צרכיו (א) ב ואם אוחזן בידו מותר להשתין בהם בבית הכסא קבוע:

הגה וכיינו דוקא כשמסתפין מיושב ליכא למיחש לנתיעות אבל מסתפין מעומד פסיקא דאסור לה עדיף מבית הכסא ערחי וה"ה אם מסתפין מיושב אם נעשר הצוות לניעה נתיעות בבית הכסא ערחי ואין חילוק בין קבע לערחי לניעה (ב) אלא דבית הכסא קבוע ב מסתמא עושה ערכיו מיושב וכ"ש ערחי מסתמא עושה מעומד ג שופיל ואיכו נפנה לגדולים. (ג"י בשם ר"י ומבדל פוז)

יבוכ"ה ערחי סותר להשתין בהם כשהם בראשו אבל אם אוחזן בידו אסור להשתין בהם מעומד אפילו אם תופס אותם בבגדו מפני שצריך לשפשף בידו ניצוצות שברגליו (ג) אלא ד חולצן ברחוק ד' אמות ונותנם לאחריו יומרבי הרמב"ם נראה שאסור להשתין בשהם בראשו

בין בבית הכסא קבוע ה בין בבית הכסא ערחי ויש לחוש לדבריו:

ב יבית הכסא קבוע חיינו שיש בו צואה והוא על פני השדה ן בלא חפירה:

ג ן יבית הכסא ערחי חיינו כגון להשתין מים שאין אדם הולך בשבילו לבית הכסא והמקום הזאת נעשה המקום הזה בית הכסא תחילה:

אם וה"ה אם היה כים והוסיף בו אחה דבר לשם תפילין ונר ביה ע"י לפנותו חר זימנא אסור למיצר ביה זוזי: הגה (א) ואם החגה עליו מחלה בכל עניני ערי (כ"י בשם רבי' יהודה והברי ח) ביקלף המעובד מקולף המעובד לשם תפילין אסור לכתוב עליו דברי חול דהזמנה כי האי נוחה ו לגוף התפילין מילחת היא (ר"ם"פ בגמר חדין) אזמניה ולא צר ביה או הקדושה היינו הקלף אלו כתבה בפי' ורחי לזה מ"ש רמ"ה לגבי קל"ד ס"ח שנהגו ליזהר בחתה הללו מדברי קדוש כו' כיון שנהגו כן ואין להזהר לב ג"ד עליהם מעיקר כו' וה"ה נמי דמסתמא בשקול שק אחד לתפילין דעתו להתעטף בו כדרך בני אדם בדרך וכן בהגיה שכתב רמ"א בקלף המעובד אבל תפילין שלנו לכתוב עליו דברי חול כו' ותו דרוין בכל יום שמסופרים כותבין על קלפים שלהם כתובות וגיטין ושאר דברי רשו' אלא ודאי דמסתמא כשמסופרים מתקנים לותו תחלה דעתם להסתעף הן לדבר קדוש הן לדבר הרשות כיון שמלהגיה נכך ומ"ח ז"ל כתב דאין כותבין ניטין בקלף המיוחן לס"ת ואין"כ התנה מעיקרא בשעת העיבוד לכתוב עליו גיטין כשיטרך אבל בשלא התנה מעיקרא ליסור גמור לכתוב עליו גיטין עכ"ל ולפי מ"ש ס"ד למעשה הכיוס"מ מדברי רמ"א בה"ע סי' קכ"ד שכתב ולכתחלה יש לכתבו על קלף מיוחן לס"ת כו' עכ"ל ולא אחבר שם שיתנה על הקלף תחלה בשעת העיבוד אלא ודאי כמ"ש:

מג (א) ואם לוחן. משמע מלשונו דבידו לחוד שני ולא עמדתי על דעתו דאחמי לא חיים גם זה אחת יפנה וכבר קי"ל דאין היתר לפנות אלא כשהן כדוכין בימיהו ובגדו כמ"ש בס"ח וגם בב"י כתב ה"ל ואחת דאחמי דתפילין בידו אבי בב"ח קבוע בהר"ם ואח"כ היתר בלא ניעוטות כו' עכ"ל ג"ז תמוה הוא דהא בפרק מי שהחו ובה"ק הזכיר הר"ם דוקא בבגדו וידו ח"ל ואף על גב דשרו בב"ח קבוע כדאחמי' לעיל לוחן בבגדו בידו ובכנס כו' וע"כ אחב שם מה שהעתיק ב"י בשמו שוב ראיתי בד"מ ח"ל כתב ר"י פרק מ"ם דאם התפילין בידו מותר ליכנס בהם לב"ה קבוע ולא חשבינן אחת בהן בעודן בידו עכ"ל ג"ז תמוה דהא ב"י כתב בפי' כיון שאותו אחם בבגדו וידו ול' תפילו יפנה בהן אין לו ליסור בזה אבל אם בידו לחוד בית חושבין אחת יקח הניעוטין שעל רגליו משום שמחתין מיושב מ"מ חייבי אחת בהם וכן הב"ה בדברי ר"י כדפסח ע"פ מהר"מ טיקטין ז"ל ולא ליכנס לן לחני' ודאי"כ כיון שהם מכוסין בבגדו ואחתין בידו כ"מ מתו' אחרי' וה"מ בהדיח בם אחת עכ"ל. וע"כ לומר מ"ם כאן לוחן בידו ר"ל בבגדו וידו כנגד לבו ואם הכוונה כן הרי מכשל לפני המעיינים כי לעניו דינה לן עלה בבגדו ובידו וכנגד לבו: (ב) אלא ד"ה קבוע. פירוש דבר"ם להחיר להחתין בב"ה קבוע רצו' בזה כאלו אחרו מיושב אבל אח"כ דלמחתין מעומד ודאי אסור אפי' יקבע הניעוטין: (ג) אלא חולצן ברחוק ד' אחות. כ"כ הטור וקאי אדיעה דסייגו בב"ה קבוע להחתין כשהם ברשותו אבל בידו לין החיסור אלא מפני דהא אפילו כשהן חולצן ומניחן אחתין בהן מעומד ואין בערחי בין בקבוע ומ"ם בה"ה ומ"ש אלא חולצן ברחוק ד' אחות ומ"ש ס"ה וכ"מ מדקתני חולצן ל"ה ע"כ מיירי בקבוע להחתין כשהם ברשותו אבל

ח נבנגדו בידו. צריך עיין דבסמ"ק כתב לפי' תופס תוך, בבגדו אסור, וי"ל דהכא מיירי שקשורים בבגדו שלא יפסק בידו בתפילין: ט וי"ל לפי' וכו'. משמע דלמסברת הר"ח מותר ליכנס בתפילין לב"ה בלא נרציעה וכן עדיף ממרדכין דמולין כמ"ש סי' מ"ה ס"ב ולהרב"י ה"ה חשוב דמרדכין חלק מותר לקרות בו"ה וחלק אסור לקרות בו. וקושיא זו הבנתי מנגליון ס"ע על הגהות בעל ע"ך שרשם וע"ל סי' מ"ה ס"ב לכן כ"ל דולזלי לכ"ע אסור ליכנס לב"ה בתפילין שלא להסתין ולא ליבעיא להו הלא לי מרי ליכנס להסתין הוחיל שהוא חיוב על הדס ופשוט ליה דאסור חייבי' שמא יפסק בהן. ומה דקאי אטור והס"ע ס"ל אסור ליכנסו להסתין לרבותא קאי דאפילו להסתין אסור ליכנס וכ"ש שלא לצורך תדע דהא לריך לאתלי ברחוק ד"ח ולדעת הס"ע הטעם משום הכניסה כמ"ש ס"ל אבל במרדכין אסור ליכנס בתפילין דכתרוייהו בלה"ה פשוט בגדיו ולבן לה הניח הטור דעת רב האי משמי' דמילתא דפשיטא היא וכ"מ ס"ח וסי"ח ודוק: י ביתיו. אבל לה בשמלתו מפני שלריך לקנח בה כמ"ש סי' ג' ס"י: יא רצועי. דברלועה ניתי לימלקומה שהרי הפס קטן בהן. כתב בית יוסף ובכנסה לקטן כתב רביטו חוכן ואחתן ואלחה שטעיתו וכו' דמלה לעמן לכבי מיטב בקטן ח"ל ולכן כתב מ"ע בתשו' סי' ל"ט שיותר ליכנס בתפילין לבית הכנסת אפילו יש שם מקום מטוהר להניח. ושוב לבסוף ראיתי בכתוב ואם רוצה להלבן ולחזור ולהניחן ס"ד ע"ל וכ"מ בברכות דף כ"ד ר' אבהו הוי חזיל וקרח ק"ש כו מעה במטוחות המטונפות לתפיק ובודאי לה קרח ק"ש בלה תפילין וח"כ ל"ל שהלך תפילין חלה ע"כ דוחתר ליכנס בהן במטוחות המטונפות ומיהו י"ל דעכ"פ כיוחד ליכנס דרך מטוחות המטונפות לה יניחם בביתו חלה בב' הבוגדולה מזו אי בשבת דף ק"ז שלא רלה ר"י ליכנס בתפילין לבית הכ"ס אחר שלבשו דברי קדושה בתוקם טומאתם: ובע"ה כתב שיניחם בביתו ויכנס במטוחות המטונפות: יב ואפילו להסתין מיוסב כמ"ש: יג לס היה בו טופח. אבל אס אין בו טופח כעל הגבי התפילין כיון שהוא בתפילין. והקשה בחי' הרשב"ח דהא בפ"ו דשבת משמע דאי לאו דיש"ו של תפילין מוכל חע"פ שמחובר בהן וכ"ש כיס פחות מטופח וכ"ה בי"ד סי' רפ"ב ס"ו ורש"י פי' דמיירי כשחולצן מחוך לילו, בביתו דכשהבלי הוי טפח חשיב להל להסתין, ביכס לקרקע ומותר להניחס ע"ג קרקע: יד לה יכנסם כלל. כ"כ רי"ו ומשמע דאפילו בכיס לה יכנסם וסיים בה אס נכנס לפתו ואס נכנס שלה לעשות צרכיו רבינו אחי מוסר והתו' מתירין עכ"ל ומשמע דהתו' מתירין דאפילו בב"ה שבבית ומיהו משמע מלשונו דוקא בשהן בידו ע"ם גבי ב"ה ערלאי לבל ברחקו אסור וח"כ ל"ק ממרדכי דמרדכי הוי בב"ה שבבית שהוא בעיר עיש"ם ס"ה ואס רולה להסתין בב"ה ערלאי אס הס בכיסו שרי לף להמב"ם דס"ה טעמא אמת יפית בהן ובשהן בכיסן לו חיכפת לן בהפסקה כמ"ש ס"ג ס"ד בשם הטיטור. ומשמע בגמרא דכל הני צריותא לינן שלא בתפילין אבל בהס לובשן בב"ה ואלא להטריח בכל פעם להסיחן בביתו וגם ח"ל להכניסס בחורין ושדקין מפני מעשה שהיה שבשלחן גוהה ואתרה פלוני נתן לי בתוכה: אבל שאר ספרים אסור להכניסן אפילו בב"ה שבאבל ביכולו בביתו וב"ה בגמרא דר"י יהיב ספרא לתלמידיו. ומיהו אס הס בכיס שרי להכניסן כמ"ש בי"ד סי' רפ"ב ס"ח וב"מ מל' המב"ם פ"י מהס"ת שכתב ח"ל לכל כתבי הקדש אסור לזכרן. והמעיין שם בהן ועיניהם כל כתבי הקדש אין נכנסין בהן לב"ה ח"ל היו מחופין עור לא יחזיק אבל ס"ת בזרועו ויכנס בו לב"ה ועיין בחי' הרמב"ן ומלחן החחר מביח אבל לחי ירקון:

מד א ולח היתה עמו אבל. אבל אס אחתו עמו אסור גזירה שמח יפשפש בהן (גמרא פ"ב דסוכה):

מד איסור שינה בתפילין, ובו סעיף אחד:

א כל זמן שתפילין בראשו או בזרועו אסור לישן בהם (א) אפילו שינת עראי, אלא אם הניח עליה סודר א ולא היתה עמו אשה ישן

ד אם הם בחיקו וחגור חגורה (ר) או ח בבגדו בידו מותר בין להשתין בין לפנות:

ה אם רוצה ליכנס לבית הכסא קבוע לעשות צרכיו (ה) חולצן ברחוק ארבע אמות: הגה ט וי"ל דאפילו בלה נרציו (בית יוסף בשם ר' יהי) ומוב להחמיר: וגוללן ברצועות שלהן (ו) ואוחזן בימינו ובבגדו כנגד לשון לי יהוה (ז) שלא תהא א רצועה יוצאת מתחת ידו טפח וכשיוצא מרחיק ד' אמות ומניחן:

ו אם היה לבוש בתפילין והיצרך לבית הכסא בלילה או סמוך לחשיכה שאין שהות להניחם עוד אחר שיצא לא יכנס בהם גלולין בבגדו יב ואפילו להשתין מים בבית הכסא קבוע אלא כיצר יעשה חולצן ומניחן בכלי יג אם היה בו טפח או בכלי שאינו כלי אע"פ שאין בו טפח ד יואוחזו הכלי בידו ונכנס:

ז ה בר"א בבית הכסא שכשרה אבל בבית הכסא שבבית יד לא יכניסם כלל כיון שיכול להניחם במקום המשחסר:

ח אם שכח תפילין בראשו ועשה בהם צרכיו מניח ידו עליהן טו עד ש"ג מזר (ח) עמוד הראשון ויוצא וחולצן וחוזר ונכנס:

ט מוחר לרופא ליקח עבים של מי רגלים בידו ותפילין בראשו ובעל נפש יחמיר לעצמו:

ד' לישות חלה כדפי': (ר) או בבגדו בידו. זה תמוה דהא בסח"ל כתב לפפיו אוחם שבגדו חייבין אחיקח ובלבוש כתב דמיירי בבית הכסא קבוע אבל בערלאי אסור בלישות ותמהני אלא עיין בב"י דסיים על זה דיכא למיחק לגיטות בשהם בחיקו וכו'. ול"ל דהך בבגדו בידו פי' לענין הפסק והכי קאמר לפפיו אס הם בחיקו ומפסיק בין חיקו לעבודה בחגורה או שמפסיק בידו התפילין שהם בבגדו דהיינו שהתפילין תחת בגדו והוא לוחזן בחוך על בגדו אלא יפפו למעה ולא לף יקח ידו משם לקרח גיטות כב"ל שצריך לדחוק ולפשך כן: (ה) חולצן כו'. בגחרמ"ה מ"ש אע"ג ת"ל לחח ת"ל שפך ל"ש אלא כ"ה קטן אבל ב"ה ערלאי חולן ומפנה לחלחר ובשהות מניחן מרחיק ד"ח אפפי שעשה כ"ה קטן. וכ"כ מדלח הביח זה בטור ורי"ף ור"ח ס"ח אלא ק"ל הכי ול"ע למה ע"ל. ותחמה על דבריו דעל הטור פשיטא דלה"ת דהא כתוב בהדיא בשר ואחריו כ"ע כתב דמיירי בב"ה קטן ממילא ידעינן דבשרש ל"ל לחלן ברחוק ד"ח ולא הוצרך בגחרמ"ה לחלן כתב אלא לאחריחא דהא קטן ס"ח חולן ברחוק ד"ח ולא בב"ה ערלאי כ"ש דהא ס"ח חולף על נב דהריי"ף ורח"ם לח הזכירו קטן בבריחתו ופ"ה לח הביחו אלא דדרך שפת נ' לק"ו דלדידהו נמ בקטן ח"ל דהא הביחו בחשקה להלכה דברי כ"ה שחמרו חוחן בידו ובכתם ור"ע שחומר לוחזן בבגחו ובידו ובכתם וכדמסיק ר' חיחא בריה דרב"ל הלכה גוללן כחיון ספ' וחוחזן בימינו כו' ס"ח דח"ל לחלן ברחוק ד"ח דהל"ב היה לו לחזור הלכה חולצן ברחוק ד"ח וגוללן כו' כדי להבריע דלה כב"ה וכר"ע. וכזה לה ברור הלה בח לחלוק על הכנסה כלל דח"ל להחיק ד"ח קודם הכניסה הלה להטור חם להחמיר נמ בהחיקה ד"ח חחלה כחיוב שחסה בריחתו דסה ואיהו מפרש בהדיה דדוקה בקטן הוה כן: (ו) ואוחזן בימינו: הטעם כב"י בשם ר"י ומ"ש דבשחל מקרי עלמו אחר עשיית צרכיו כלפעל סי' ב' ומ"ה אסור לאחז התפילין בשמחל ול"ל היאך אפשר בב"ה בלי גיטות והלה ח"ל כיון שמיירי בב"ה קטנים י"ל כיון שמיירי בב"ה עושה צרכיו מיושב וכליכ מי רגלים מהגוף וליכא גיטות כ"כ הר"ן למדנו דלהסתין מעומד תחיר שפי מעשיים צרכיו לגדולים: (ז) שלא תהא רלוע"כו'. פיש בהן קדוש שהרי בהם הוא קושרן וקפ"ל בעשייתו כמין ד"ח ע"ח מלחוחות שד"י והשין עשויה כבוכלי הקלעה החיצון והיו"ד עשויה ברחש רלועה חש"י כ"כ הש"י: (ח) עיחור ברחשון. דלמ יפסיק מיד יבא לידי חולי הדרוקן:

מד

(א) חפילו שינת עראי. דלמ בשטור והר"ח אם אחיחידין שינת עראי. הקשה כ"י למה לה הביחו הר"ח והטור כחם שינת עראי דחיחה בגמ' ע"ז חנמ רמי בר יחזקאל כדי שילוך ק' חיל וחי' דחיכה בריי"ח לחריחי דחנמ הכנסם ליכן ביום כדי הילוך ק' חיל כו' הה חולק על טיטור דק' חמה הלה ס"ל דמיחר ליכן בהם שינת יום דהיינו שינת עראי כדלחמרי בסוכה ותמוה מאד דהא פירש"י בגמ' בריי"ח לחריחי לפי שבשום שינו דרכו ליכן עם אחתו ולא ליכן שינת קבע כו' הרי דגם שם חלוי בשינת עראי וח"ם מעראי דבריי"ח דמיחי בר יחזקאל ואח"כ דחיכה שינת יום אחרי בסוכה פ' היכן ס' ובכ"מ בש"ע ע"ז ל' ס"ו ובכן הוה דרכו על דוד ואחן ליכן אלא חידי ואידי חד טיטור הוא ס' בשחי והילוך ק' אחה טיטור דק' אחה ליכן אלו יכולים לעשוח אחתו בכלל כמ"ש בי"ד בשם הרא"ש להחמיר לפסוק דלה יכן בהם בכלל לחר"ח והטור לה נרלה להחזיר בזה אלא לדוקא בקטן חכמים או דוקא לבני חדם חכמים ביחר ובכן לעיקרא דהא מילחא לית בו לחיטור רק משום גזירה מדבכן חלוי ש"ם לקולא ויכולין ליכן בהם שינת עראי לפי דרכו על חדם ויהיו ע"ד שכתב הטור

סימן מ"ו בסה"ק דכל שחדש יסעל על תיליו יהיו הוא ערוכי כ"ל דעתו סטור לעלה שהש"ע החמיר ופסק כאן כדעת הרמב"ם: **כחב** כ"י בסה"ק והרר"י ור"ת היתר שינת ערוי מותר והוא לאסור להסיח דעתו מהסו"ל דלא מקרי היסח הדעת לעלה כשעומד בקלות רחק וחזו לכל כשהוא מתנמנם אין כאן היסח הדעת כי הוא עוסק בצלי עולם עכ"ל:

מה (א) לו בתוך ד"ח של מת. משמע דבכ"מ לאסור לפילו תוך לד"ח מן הקבר דא"כ ליערבינהו ולימא לאו' לילך תוך ד"ח של קבר לו של מת וכר"פ מ"ש לתמרין תוך ד"ח הוא לאסור תוך לד"ח שרי פי' לקרות ק"ש וכ"כ ב"י בסי' כ"ג ול"ל ודע דבגמ' תמרי לא יהלך לחד בבהכ"נ ותפילין ברחוקו דוקא תוך ד"ח הוא לאסור לכל תוך לד"ח שרי ה"ל לאו' ל' השור והש"ע בלאן. וכ"ל דהטור ס"ל דודאי עיקר החיסו הוא תוך ד"ח לקבר אלא מסוס גדר לה יכנס לבהכ"ק ותפילין ברחוקו דמ"מ אתקרב לתוך ד"ח של קבר ולהו לחדעתי' וכת"ס בסיר סחור סחור לכרמית לה תקרב ומ"מ לי מקלע והלך לב"הכ והוא תוך לד"ח ולחי חייב לקרות ק"ש בדוק להחמיר לחלה יכנס כלל בעכל"ד: (ב) ולפ"ה מכוסים כ"ו. נראה דגם הרגועות צריכים להיות מכוסים דאל טעמא הוא מ"ה לע"ם שחשר מותר ליכנס בה כיון שהיא מכוסה בעבד מ"מ צריך ליזהר ברגועה שעל הלבעות שחהיה ג"כ מכוסה:

ב ישן בהם ג שינת ערעי [א]וכיצד הוא עושה מניח ראשו בין ברכיו והוא יושב וישן [ב]היו תפילין ברוכין בידו מותר לישן בהם אפילו שינת קבע [ג]ואם אוחזן בידו ואינם ברוכים בידו [ד] אסור לישן בהם אפילו שינת ערעי: סגה ודוקא כשאוחזן בלאו מרחקן לכל [ה] בגרתקן בכל ענין סרי (ג"י בסה העיטור):

מה דין הפילין בבית הקברות ובית המרחץ · ובו ב סעיפים:

א [א]אסור ליכנס [א] בבית הקברות (א) או בתוך ארבע אמות של מת ותפילין בראשו משום לועג לרש (ב) [ב]ואם הם מכוסים מותר:

ב [ג]בבית המרחץ בבי' החיצון שכל העומדי' בו הם לבושים יכולי' להניח שם תפילין לכתחלה ובבית האמצעי שמקצת בני אדם עומדים שם לבושים ומקצתן ערופים אינו יכול להניחם לכתחלה ואם היו בראשו אינו צריך לחלצן ובבית הפנימי שכל העומדים שם ערופים אפילו היו בראשו צריך לחלצן:

מה א בבית הקברות · ותפילו תוך ד"ח של [ב]מת אסור וכ"ה בי"ד סי' רפ"ב ס"ד ומ"ו ס"ג ומ"ז ס"ד ולזה נתכוון הב"י בסי' כ"ג וכ"ה כוונה הגמור' כתב ריו"ל ל"ב ח"ב בבית המרחץ. מעשה מרקם ח' פסוקי ויתאר על עליהו וכו' כתב הרמב"ם כו' שהעושה כן הביאו פסוקי התורה לידי זלזול כי הנשים אין בו קדושת הגוף ולכן יבא בהן לב"ה ולבית הטבילו' וכו' ולפי יבית בתבי התורה במקו' הטנופת חלזול על ל"ל דמשמע דאסור ליכנס בתפילין לחקוה שטובלין שם וכ"מ פ"ד מק"ס כתב בשם הר"ר מנוח היכ מ"ד כיון דאיסור מרחץ מפני שעומדי' שם ערומים ה"ה להבך מקומות שטובלין בהם הנשים אסור לברך בחוכן זלזל משתבר דעיקר איסור המרחץ משום זוהמה והבלה דאית ביה ע"י שהשמיטו בחמין לבל נוענין מותר ול"ע דהא ל"ל דמ"מ אסור לכנס לחוכה כתב הרמב"ם כו' שהעושה כבין המרחץ עכ"ל וכ"כ ר' אית' דהגי' מברכו' במקום לך ל"ל דמ"מ אסור לכנס לחוכה כתב הרמב"ם כו' שהעושה כבית

ברכה תעין ז׳ וס״ב דח״כ נחשוב כל חזרת הש״ץ סלג׳ תפילות וי״ל דשחני
ברכה תעין ז׳ דהיתיר לה לתורה ודוקא דהא על״פ לומר תלקיטו וכו׳ הלה
דהוה עיקר הברכה. ועוד דהרב״י תמיה קידוש חדא ובחתימת הוא ג׳
למי שהברך על היין תרי דלילה וחד דיממא. לכן נ״ל דכשבח שבני ג׳
דקידוש ו׳ דמוסף וט״ז ברכות
בשני הסעודות דהא גם ביום
החעניות יש ק׳ ברכות לדידן הרי
כ״ו הסרו י״ג ממלא להו בפיוחת
כמ״ש סי׳ ר״ז. ומ״ש סי׳ רפ״ד ס״ג
דיוצא בשמיעת ברכת התורה
והמפטיר חייב מי שהיו לו פיוחת
תדע דאטו ר׳ אבהו דממלי להו
בהספרמקי ומגדי לה היה בחבר
עיר מקום שקורין בתורה ומפטיר אלא בדאמרן. וגם לריך שיכוין
וישמע ובמ״ש סי׳ רפ״ד דהא דמי לתי שמחויב בברכה לדריך שישמע
כמ״ש סי׳ קכ״ד ע״ש דלא כמ״ש כאן. וא״כ מלאתי בא״ח בשם מהרי״ט
מעדניכי ח״ח סי׳ ק״ז וק״ף ס״ג דאין יוצא בשמיעת הברכות אלא מי
שאין לו פיוח ומיהו כתב דכי״כ מוטב ללאת בעניית אמן מלהריח וא״כ
כי״כ שחסר ל״ע ברכו כמו בשבח וגם שעודה ס׳ הרי״ח ס״ז ברכו. נגד זה
יש ברכת שהחיינו ומוסף ונעילה הרי ע״ו ובשחרית קורין עם מפטיר
וב׳ מפחה ג׳ הרי״ב וברכת הפטרה שחרית ומנחה הרי י׳ הרי מ״ה יחסרו
ג׳ ברכות יאמר ברכת מקדש שמך בדניס בשם ומלכות וגם ברכת מודים
דרבנן יאמר בשם ומלכות על ל״ב. ול״ל דאין להבניס עלמו בספק
ברכה לבטלה בגיגל להסליסק ברכו גם מ״ם לברך על עלית קטן בפ״ע
אין ל״ל להריבות בברכות עמ״ס סי׳ רע״ו ולמהבגו שלא באמלח על
התורה חסר עוד ח׳ ובשבת שקורין ז׳ לבד מחפטיר א״כ ניחוספו כ׳
ברכות. וגם בשל״ה כתוב שלא להריח לכל בשל״ה כתוב דיש להריח
ועכ״ד סי׳ רכ״ה מ׳ בהדי׳ דמותר להריח בי״ם מדקאמר ובע״ב לא
מייתי לחא מתמא דבי״ט אבל שרי לכל פעם אם לא בישמ
הדעת עסי׳ ריו׳: ט שלא עשני גוי. כל״ל ונראה שעשני יהודי שיש
מן התלפיסים וכתב ב״י יש מקשה למה לא מברך שעשני ישראל כמו
שאר ברכות שמברכין על השובה שוטים ומתרגי משום
דעות לחדם שלא נברא מסנגרין ולכן קאמרי הלוחי שלא עשני ועכשיו
שעשני ישראל לא היה יכול לברך שעשני בן חורין שעשני יש שהכל
בכלל ומוחלת לברך על כל דבר בפ״ע כו׳ עכ״ל ב״ח. ומשמע מדבריו
דחם טעה וביריך שעשני ישראל שוב לא יחזור ויברך שלא עשני עבד או חשה
ול״ל דאע״ג שחמר ישראל או יהודי חשה בכלל דכל התורה נחמרה
בלשון זכר וחפ״ה חשה בכלל כמ״ש התום׳ דדוקא היכא דכתיב בני ישראל
אמרי ולא בעות ישראל. ויהיו בסנהדרין דף פ״ד ומשמע דהיינו מעשה
בכ״ח דלפי מ״ש״ם גבי מתיר חסורים ה״ה הכא חם ביריך שלא עשני
חשה ברחשונה לא יברך שוב על עכ״ם ועבד ע״ש: י ואפי׳ גר. פי׳
שיחחר שעשני גר דחקרי עשיה כדכתיב ואת הנפש חשר עשו בחרן (ל״ת)
ומל״ה וכ״ח כתבו דלא שייך לומ״ש כן דמה שעשה גר היה מלד בחירתו שבח
בדית ישראל לכן לא יברך ברכה זו שלא הגיעים עבד וחשה עכ״ל. ולדידהו
ל״ל שלא עשני עבד קאי שתחלת בריחתו ואע״ג דתחלת בריחתו היה
גרוע מעבד מ״מ חלו היה עבד לא היה יכול להחנייר שחרי״ב שחרירו רבו
ולפי״ם המקובלים שהברכו הללו מבריכין על יציחת נשמחו בלילה שלא
כדרך בה נחמת עכ״ם חו עבד ח״כ גם גר יכול לברך כן: יא לא
יברכנה. שכיון שחתה שמקוה לגחרי זה בכלל המתיר חסורים
בחתיבי מיד בסיומה ורש״י לפי׳ ס״ד כתב שיברכנה וכ״כ הב״ח ול״ל להקל
בספק

(ר) שלא עשני גוי. רבים מקשי למה תקנו ברכה זו דרך שלילה ולא דרך
חיוב דהיינו שעשני ישראל וכן בברכת שלא עשני חשה ומחרגים לפי
שחמרו ונחרו ב״ש וב״ה טוב לחד שלא נחר ע״כ לא תקנו לברך על העשיי
מעשה החדם דטוב לו שלא נעשה שלא בעשה שלא נעשה עליו
ומו״ח ז״ל פי׳ לפי שחם חי׳ שחדם
שעשני ישראל היה מחחייב בח חסורים
ולא חשה ולא היה שייך לברך
דחיים בברכה ח׳ חסור להרסיק
בברכות וא״כ הכא ניח ליה ק
לברך ברכה ג׳ והיה בכלילה שלא
ברכות ג״כ דרצו להורות בזה שלא יעשה החדם לחלו ח״ו חסרון בבריחת
החדם על שברחת עכ״ם וכן בבריחת חשה. ובחחים יש בהן טורח לפי
בבריח עכ״ם שיכולה מהם גריס כמ״ש בב״ק פר׳ הפרה אחת הית בה
ג׳ חומות בשביל ג׳ פרישות טובות שבריך לנחת מהם רות ועכ״ז
זה יש לחרון מה שקשה במה שרחינו שבריך הוח ית׳ לחת לחברהם ע״ה
שיוליד ג׳ בניחים וכי מה זו ברכה שיבותו הרבה כיוחם לעולם הלח שם
יותר שיהיו הרשעים מעטים שלח שחתיך הריטי יחרבו גרים כמו שחלו
הגלה הקב״ה חת ישרחל כדי שיוספו עליהם גרים כ״ש חרשעים ש
בחרן. ולבר זה הוח ק״ו בחשה שיש בה בריחה טובה שגם היח מקויים
קלת מלות ע״כ חמר כלן שנחנו חלהים לו ית׳ שלא עשחי עכ״ם הורה שב
שיש טורח בבריחה גם בעבד ק״ו בחשה שלא עשני עכ״ם חבל
הוח כחשון חחר שיש ג״כ טורח הבריחה חם שלא עשני עכ״ם חבל
לחחרים עשה וכן בחשה וזה לח היה נרחה שיש חיור שעשני ישרחל דהיש
חומרים שהבריח, למי שיהיו ישרחל יהן בו טורח כלל ובני חשה היה חיוור
טפי לטורך להזכיר שיש מעלה בבריחת חשה שלח שהוח לח נלטרך
לחותה מעלה. ומרחה לי עוד מה שהבחיש שעשני ברלוני דבר
זו היחה בגמ׳ ומ״ש בירחה דהח חזי לתי בברכת הלים שיש מעל בבריחה
הוח כחשון חחר שיש ג״כ טורח חייבת היח לברך על מעלה שלה בל״ל נכון: (ר) ומ״ש
החשה ע״כ שפיר חייבת היח לברך על מעלה שלה בל״ל נכון: (ר) ומ״ש
גר. מ״ח ז״ל חולק על חורחה זו שלרחי״ת דמה שבבנים לחתי ישרחל מה
ע״י בחירתו ולח עשחה הוח״ת. מחחלת בריחתו לגר שיקבל חת ישרחל
ע״כ חין לגר לומר ברכה זו ומרחה טעם הב״ח דגר שבחגייר בקטן שנולד
חמי וכבחחרי ע״כ דיבחות דף כ״ג לכי מגייר נופח לחריבית היח מחיל
הוה שפיר עבחו עשיה חדשה כלומ׳ ברחי הוח ית׳ עבחו מחדש: (ו)
קדש וברך. זהו דעת ר״ע שבחיבת רבינו חשור ופי׳ בו ב״י שחש״ם שלריך
לברך ג׳ ברכות חלו לריך לברך חחלה מחיר חסורים כדחי׳ בגמ׳
חריך ויחיב ליחת מחיר חסורים כי זקיף ליחת זקף בפיפי כלומ׳ בשיעור
על החשה ומותחו עלמותיו מברך מחיר חסורים חפני ח״ע עלמותיו
שהיו בלילה כיון בפותיהם וכשעומד על עומדו מברך ג״כ מפני שהוחה
קומחו כפופה כל הלילה וחם ביריך חחלה ג״כ ח״ר עומדת שלריך לברך
לברך ג׳ לפי שבכלל זקיפת הקומה היח חמיעת החבריס ולחם יחזור
לברך פעם שניה ע״כ ל״ל והטור חולק על ר״ע וכחב ולימי יהודי לחם
דהא בגמ׳ מפרש כלו׳ וח״ל למה לריך לחבין דבריו דהח חפיר קחמר ר״ע
כפי מה שפי׳ בו ב״י וכ״ל דוחלי ב״ע שוחים חים יש לפניהו שני דרכים
בברכו דהיינו שלחפשר לברך ג׳ ברכות ולחפשר בברכה ח׳ ולחלי לריך
שלוקף ולה מעט חדש ניחוסף ברכ׳ ז׳ כו״ל ל״ר ולחש״ם שלחו חומרים
הברכות בב״ה בסדר ולח׳ למו לומר ברכה ז׳ כ״ל ולחוד והיה בכלילה שלח
ברכה ח׳ לחלן להברכו. ברכו׳ כמ״ש בחתי ג׳ חם יש לפטור חלו
שברכת מ״ח היה בכלל ב״ע מ״ח חלו היה עליו שיהיה בברכת ב״ה חלה מ״ח ולח״ל
דהיינו כי חברן ויחיב לח היה עליו שיהיה בברכת ב״ה חלה מ״ח ולח״ל
שלוקף ולה מעט חדש ניחוסף ברכ׳ ז׳ כו״ל ל״ר ולחש״ם שלחו חומרים
הברכות בב״ה בסדר ולח׳ למו לומר ברכה ז׳ כ״ל ולחוד והיה בכלילה שלח
ברכה ח׳ לחלן להברכו. ברכו׳ כמ״ש בחתי ג׳ חם יש לפטור חלו
שברכת מ״ח היה בכלל ב״ע מ״ח חלו היה עליו שיהיה בברכת ב״ה חלה מ״ח ולח״ל
דהיינו כי חברן ויחיב לח היה עליו שיהיה בברכת ב״ה חלה מ״ח ולח״ל

ס״ל כיון דמ״ח היה בזמן התלמוד לכל ח׳ וזמן מיוחד חלי׳ חפי׳ בזמן התלמוד לח היה כל״מ ז״כ דבברכן עליו חבל
כל ברכה בפ״ע: **הקשה** מו״ח ז״ל לכ״ע היה לו להזהיר ב״כ שלריך שלא יברך שוב לח עשני עבד וכ״ם
דבגמ׳ מקשי הייט עבד חייט חשה וח״ל חתי ומשני עבד ול״ל חשה וכן שלריך שלא יברך שוב שלא
עשני ע״כ ולח חי׳ בלום. ול״ל לקמ״ל דכולהו גריעי לחש״ה עבד חו עכ״ם חפי׳ בכל חחנות
משל״ב בחשה שלא שחחייב בכל ח״ל ע״כ חין בכלל חשה עבד חו עכ״ם ועכ״ם ועבד מי גריעי ת״ש ליה ח״ל ערוך בפ״ק דע״ז
דף ט״ו לעניין חיוב חפלחות ניחקון בחמלעע עבדי, ועכ״ם ועכ״ם ועבד מי גריעי לחי חני עבד חשה לחי חיים לכתוב בו ע״כ ול״ל דקחני גם דברי ר״ע ויפה פסק בש״ע בסומחו לספק ברכות להקל וכם
בסלוריס יפני וכ״ע ע״כ לדקו גם דברי ר״ע ול״ל שהוח היה מפרש דמ״ם בגמ׳ כי זקיף הייט מזקף לחוד ועליין יושב בחמה וכי חריך ויחיב היינו
חח״ב ח״כ שניעור חשנחו חזקף בחמה לח היה כן וחו דע״כ לחפי לגי׳ שלנו חין הברכות נחמרי על הסדר וכמ״ש בחחלת סי׳ זה בברכת ש״ע
כי חריך ויחיב לחשר שבני חרחוק לח היה כן וחו דע״כ לחפי לגי׳ שלנו חין הברכות נחמרי על הסדר וכמ״ש בחחלת סי׳ זה בברכת ש״ע
כי חריך ויחיב לחשר שבני חרחוק לח היה כן וחו דע״כ לחפי לגי׳ שלנו חין הברכות נחמרי על הסדר וכמ״ש בחחלת סי׳ זה בברכת ש״ע

(ו) ואין דבריהם נראין. דלע"ם שנתן הטור טעם לסידורי תפלתנו שיש ברכה ואח"ב שיתקבל, עפ"ז חדשים לבקריסו וכו', מ"מ כיון שהברכה ליתא בגמ', ע"כ אין לומר, וכ"כ רש"ל בתשו' סי' ס"ד והכי פסק ג"כ ברכ' זאת וכבר העיר רמ"ח על המנהג בכמי תפלתנו שיש לומר ואין לחוש למנהג כלום ורחה היא לגמ' דיש לסמוך על המנהג דקיימ' לי בדברי הר"ם ז"ל דכל דבר שבקדושה ובפ"ק דקדושין העתיק הרמ"ם שברכה שלומרים על פדיון הבכור תחר קידש עובר ממעי אמו וכו' וסיים ע"ז בגרסת ושמכאן למד מהגו לברכה זו דלא מיגרעו שם ברכה אלא שהחמירה בתלמוד כי לחרי סימור רב אחי לא מיגרעו שמחתחלה ברכה עכ"ל. ובפ"ק דתמיהני הניח ברכת בתולי אשר נתן לנו וכתב ע"ז ונפק"מ שברכה זאת תקנה הגאוני ז"ל ושמחבר לברכה אחר שלמה בתולי עכ"ל הרי מחר את דברי עלמו שלא ברכה שלא החבר בגמ' ולא יבא לילך בדרך זה לחם יש בבר מנהג לומר אותה הברכ' אין לבטלה מפ' שלא החברה בפי' בגמ' דכבר חפש שאותם שהקנה סתם מן התלמוד בזה ע"כ לא בח הר"ם בכבודו להיות חיזו דבר מכוער ואין להקשות מה יועיל המנהג כיון דלהכא חשש ברכה לבטלה זה היו דכבר הוכיח ר"ת והביאו הר"ם בפ"ק דקדושין שאין בזה משום לא תשא כיון שמזכיר השם דרך ברכה אע"פ שאינו חייב בה ומביא ראיות ברורות ע"ז ע"ש ועל"ד דבדי הוה מנהג בזה ולא לבטל הברכה מפ"ב בברכת המצות שפלים שמבר הבי' שלו שאינה בגמ' וזה אין מנהג כלל לומרה אע"פ שבתלוה זכר ברכה זאת ובתב שרחה שאינה בקלת ספרי התלמוד כד מנבי ריטי' לומר מנציה שפלים. ומעשם זה כתב תע"ח ז"ל שאין להסירה מן הסידורים תפ"ב בברכת שומר עופלים שלא החברה בלל בשום ספר שיש להסירה מן הסידורים. וברלה דכיון שאין מנהג ברור גם במנציה שפלים אין להבנים עלמו בספק ברה ולא ית' יברו לומר אותם וכ"ם כאן בפשיף שאחה ית' כן עיקר: (ח) שהרי בימי הסליחות כו'. עמ"ש בסימן ל"ב זה:

(ט) כי לפעמים כו'. בעור כתוב שכן נהג ר"י החסיד וכ"י הקשה ע"ז מן הירושלמי דר' אחת בעי למימחא בטוהגין כן ומרחה ר"י החסיד שאין הלבור לכן ואמרו אין לך אכל בישראל שאינו מוטב לנחת אח"כ ירח שהלבור יעברו זמן ק"ש אבל בשלא יעברו מוטב לנחת אח"כ עם הלבור ולקרות אותה בלויכ בברכותיה ולסוף גאולה לחפילה ועסבי"ז, וזה מחוון קושי' הב"י (ב"ח) ואע"פ שהוא כתב שלא נחתר בשאילו"ת, ל"ל לחין בלך בלום כיון שחין מחכוון לנחת בזה ורש"ל בחשו' כתב לומר ג"כ ר"ח שהוא של שמעו ול"ל דווקא כשירח שיחעכבו הלבור · יחתר אחה הוא עד שלא נברח העולם ולא יחתר עד שלא ברחת העולם (שלה"ת):

מז כתב

מז דיני ברכת התורה · ובו י"ד סעיפים:

א (א) ברכת התורה צריך ליזהר בה מאד:

ב צריך לבר' בין למקרא בין למשנה בין לגמ': הגה בין למדרש (עור) הכותב

(ב) ואין דבריהם נראין: הגה לך המנהג פשוט בבני תלכמים לומרה:

ג יש נוהגין לברך התנותן ליעקב כח יב

ד כל הברכות האלו אם לא נתחייב באחת מהן בנון שלא שמע קול תרנגול או שלא הלך או לא לבש או לא חגר · ה אומר אותה ברכת בלא הזכרת השם:

הגה יד ו"ו לתפילו לא נתחייב בהן מבלר לומן לתיו הברכה דווקא על עלמו אבל מברכין שהקב"ה ברא צרכי העולם וכן המנהג ואין לשנות (עור ותוס', והר"ם פ' הרואה ור"ן פ"ק דפסחים ובל בו):

ט טו לא יקרא פסוקים קודם ברכת התורה אע"פי שהוא אומרה דרך תחנונים, יש אומרים שאין לחוש כיון שאינו אומרם אלא דרך תחנונים ונכון לחוש לסברא ראשונה:

הגה אבל המנהג כסברת תחרונה. (ח) שברי בימי הסליחות מתפללים הסליחות ואחר כך מברכין על התורה עם שאר הברכות וכן בכל יום כשנכנסין לב"ה לומרים כמה פסוקים ותהלוסים ואח"כ מברכין על התורה ובכאן לשאר ברכת התורה מיד אחר ברכת התורה ואין לשנות (וכן משמע בתוספות ופרנסי פ"ק דברכות) ועוד לומר בשחרית אחר שמע ישר אל ובו' בשכמל"ו יז (ט) כי לפעמים מזכין עם קריאת שמע לקרותה שלא בזמנה ויוצא בזה: (עור)

כאר הגולה

עטרת זקנים

ג הגרון ליעקב בח מנהג פשוט לאומרו והוא ע"פ סדרש ומהר"ל ז"ל לא הי' אומרה בש"ר פ"ם ובשיחהן פניו יברך דמעכיר שינה מעני סו ויהי רצון ותשפוני מלב לא לידי רשא ואא ל"א ואל תביאנו ונם אין לומר ובוף את יצרי ל"שתעבר לך כי הבל בידי שנים חין מיאה שנים (אא"ז) ובבאן הראוך רוב וקצר הי"ש סלרבל ובוכי בבאן בראש' גהשובות נחלות בלל עולה לבן אל יהחלל הינך בברבי אזהרי ישראל אם לא הסיר התעטרת וכן סלבים שרוסים אם לא לבוש וכן עשור ישראל אי לא פרים קוברים ארשיה וכן ל"ל אם לא ישן כל הלילה לא יברך ברכת אלהי נשמה שנחרת בי וברכת המעביר שינה מעיני והחפחתי בחשובת נהאהרבתי בורת והסכים עמי מורי ורבי יהושע ז"ל סק"ק קראקא: אבל הברכות שרחן על סדר עולם והנהנה בנון רשותן לשכוי בעיה ורוקע הארץ והכין מצעד נבת צרי לברך אף שלא שמע קול הרתנול או לא ראלך על הארץ והטעם משום רבלא אלו אין קיום לאר בע"ח ששא"כ בלא לבוש ובלא אזור אפשר בלעים לחיות כמו שרוים אר"ח קורם השא ואינה אלא מצד הנאת האדם מצד חבר האל על בריאת או ל"ל השאני רבי ראש"ג דלא שמע קול התרנגול פ"ם ברך לחק בה על שערחן לון בעיה להבחין בין יום ובין לילה וכן אש"ג דלא נחרת לארעא מברך רוקע הארץ שאין הברכה על הנאה הי"ה הארץ והרי היא בראשי' רעשרת כנ"ל:

פרי חדש

סימן מז

ס"ה על דברי תורה וכוסקת מסבנויה לעסוק בח"ל ובכה הכ"ם ול"ל לפי שעיקר הכוכחה הי"ם סכנכיחנו כוח יח"ל לח הי"ם חלח על עסק פרוה לכך חקנו לנוך לעסוק בל"ח ואיכו מחזור דכחיב בח"ח חנך בנעל כחים יוזפין לקרות חלח הלילים ומשמרות סיוך לחחרו לעסוק בח"ח מיכר הניכרם על דברי חורה ובעידו על חוכר"ת סכים חומר כן · חבר נחר

באר הגולה

מז כתב הב"ח לומר ולפלגיהו ולפלגיהו דאמרי' כל שהוא וכנ"ל ת"ח אין תורה פוסקת מזרעו לעולם עכ"ל. ולפ"ז דלפלגיהו היינו יוצאין חלציהו וכן תרגו' בשלפי פ' אוכלין כ"ו על בניהו וכני בניה לבין לשמות הפוסקת: א הכותב. פרישה חקק בכותב ספרי לעצמו דרך ליעודו ומבין מה שהוא כותב לכל סופר מעתיק ואינו מבקש להבין מה שהוא כותב ח"ל לברך דלית זה ליחוד ואפי' בכותב דרך ליעודו ל"ש להפעל כל פנים הרואה הוא ובפרט סיום וכתב ובלבד שלא יכתוב תורות רשות ול"ב התשב"ן ול"ל דה"ט ל"ש שכותב פסוקי בתורות רשות ח"ל לברך: ב המתרסר. דהרואה לאו כד"ד עסו"ס ס"ב ס"ג: ג על ל"ת. משא"כ מעשה לעשות בד"ת דקאי על עסק התורה אבל על דברי התורה משמע דקאי גם על עסק המצות (כ"ח טור ותבואות שה) גר יכול לברך ג"כ אחר כתב כמו וכו' (תוספ' ברכות פ"ג ט"ו) ד עסו"ת. דברכה ח' היא דלמ"ד היא ברכה נפ"ע היא מעלת עוסקי' בתור' דוק' דרך טורח ויגיע' ולא זה כזה כתב לעסוק בד"ת. הכותב דברי הלז לבלוע ל"ש אם לא שהוא פי' נכון וקרוב לפשוטו מתוך שהבי' הטור: (ב) לית ידעתי מקור זה מתוך למדו הרב ז"ל שחבירו כ"י ולא"ל פסק בסעיף שלח"ז דלא מברכין בהרהור ומעש' דלא בד"ת כמ"ש ב"י בסי' ס"ג וכ"ש ליכ' תלא בהרהור ומעש' דכת' ר"י פרישה היה קורי על ע"ח דדרך הסופר שמעיינ' בפעמי' תיבות מפני בעש כתיב, מ"מ בשביל זה אין לברך בין שיתנו ודלתו ותו ל"ל דהא לגבי עדו' מיהו תפיסה ולא יפסי כתבם וכיון דגלי לן קרא דכתיב לפי כדבו עלי ע"ע ולעניין מעש' רחי לכל כות בד"ת שיוצי בודאי מפיו קלת תיכ להגעל מתוך ברכה לבטלה אלא שבאלה"י ליכין אתי' יברכך אחר ברכת התור' הוי כלומד ת"ח ולא דהך כות בד"ת הייט שכות תו מעתיק ומכוין ללמוד תו ספיר מברך אבל סופר שמעתיק ספר ובוטלו לעצמו פעמ' להגיה מתון אין לברך תחל' וכן יש ללמוד מדברי הבו"ה שכתב עלמו שסייט כל ה"ה רק שלא יהי טות דברי רבו. מאמ' דה"ק אף איהו פשוט' בתר' שלמי' וכיון ועל"ת שעשה ח"ם על עסקם אח תורתי ולא שמעו בקולי ועל הסניף דסייט סיוע התורה לפי שלא הלכו בה שהתורה אינה מתקיימת אלא בית שמתי עלמו עלי' דהייט שעוסק בפלפול ומשא ומתן של תורה כת"ם על בחקותי תלכו ע"ת שתהיו עמלי בתורה מצה"כ בתוה' שלומדים ד"ת מתוך עונ' ואינם יגעים בה אין להם התרוץ מתקיימת אלא ע"כ אחר ועל הלכו בה ר"ל שלא עסקו בהלכי התורה דרך מצותה בתורה תחלה כי הברכה היית לעסוקבד"ת דרך טורח דוקא ומי' זה אות מרומז בתו"ם הקב"ה בשלו נתתי כתיב מבלי עוב כך בשלו עובר הוא תי על קוסי' אלא כתיב דיה"ה נלת' התור' כתיב לפי שהיית מבלי עיבר ר"ל שלא עסקו בה דרך מ"ת כת"ש ונלת שבקוסי' וכו' התור' ולא יהי שום ח"ת ע"ת בעל מ"ת דברי עלמו וע"כ ח' בעל התור' ולא לפי' שלא ידע שום ח"ת הדברים שיעלו מחמו ית' זהו דרך נמן בתחלה זה ובתוך מתנו שעיקר מעלת עוסקי' בתור' דוק' דרך טורח ויגיע' ולא זה כזה כתב לעסוק בד"ת. הכותב דברי הלז לבלוע ל"ש אם לא שהוא פי' נכון וקרוב לפשוטו מתוך שהבי' הטור: (ב) לית ידעתי מקור זה מתוך למדו הרב ז"ל שחבירו כ"י ולא"ל פסק בסעיף שלח"ז דלא מברכין בהרהור ומעש' דלא בד"ת כמ"ש ב"י בסי' ס"ג וכ"ש ליכ' תלא בהרהור ומעש' דכת' ר"י פרישה היה קורי על ע"ח דדרך הסופר שמעיינ' בפעמי' תיבות מפני בעש כתיב, מ"מ בשביל זה אין לברך בין שיתנו ודלתו ותו ל"ל דהא לגבי עדו' מיהו תפיסה ולא יפסי כתבם וכיון דגלי לן קרא דכתיב לפי כדבו עלי ע"ע ולעניין מעש' רחי לכל כות בד"ת שיוצי בודאי מפיו קלת תיכ להגעל מתוך ברכה לבטלה אלא שבאלה"י ליכין אתי' יברכך אחר ברכת התור' הוי כלומד ת"ח ולא דהך כות בד"ת הייט שכות תו מעתיק ומכוין ללמוד תו ספיר מברך אבל סופר שמעתיק ספר ובוטלו לעצמו פעמ' להגיה מתון אין לברך תחל' וכן יש ללמוד מדברי הבו"ה שכתב עלמו שסייט כל ה"ה רק שלא יהי טות דברי רבו. מאמ' דה"ק אף איהו פשוט' בתר' שלמי' וכיון

ג א (ב) תכותב בדברי תורה אע"פ שאינו קורא צריך לברך: ד ב (ג) תהמהרהר בדברי תורה אינו צריך לברך: הגהות"ם דיכול לפסוק דין בלא מתינת טעם לדבריו (רן פ"ק דסנהד' ופ' כל הלשים כתב דהוי כהרהור)

ה פברכות התורה אק"ט ב על דברי תורה, והעוב נא וכו' ואשר בחר בנו:

ו (אומר (ד) והעוב ד עסו"ת: הגה ויל"ת ול"ק ונכון כמו (רמב"ם פ"ו מהלכות תפלה ורשב"ם בפסח התור ותבואות) (ה) לכל ה יותר טוב לומר טו"ת:

ז ברכת אהבת עולם פושטת ברכת התורה (ו) ו תאם לבד מיד בלי הפסק:

ח (ז) יש להסתפק אי מני בקורא ק"ש סמוך לה מיד בלי הפסק ולכן יש ליזהר לברך ברכת התורה קודם אהבת עולם:

ט אי"א שאם הפסיק בין ברכת התורה לללימודו ז אין בכן כלום ותהנכון שלא להפסיק ביניהם וכן נהגו לומר פרשת ח ברכת כהנים סמוך לברכת התורה:

י גאם הפסיק מללימוד ונתעסק בעסקיו ט (ח) כיון שדעתו לחזור ללמוד

ועל"ת שעשה ח"ם על עסקם אח תורתי ולא שמעו בקולי ועל הסניף דסייט סיוע התורה לפי שלא הלכו בה שהתורה אינה מתקיימת אלא בית שמתי עלמו עלי' דהייט שעוסק בפלפול ומשא ומתן של תורה כת"ם על בחקותי תלכו ע"ת שתהיו עמלי בתורה מצה"כ בתוה' שלומדים ד"ת מתוך עונ' ואינם יגעים בה אין להם התרוץ מתקיימת אלא ע"כ אחר ועל הלכו בה ר"ל שלא עסקו בהלכי התורה דרך מצותה בתורה תחלה כי הברכה היית לעסוקבד"ת דרך טורח דוקא ומי' זה אות מרומז בתו"ם הקב"ה בשלו נתתי כתיב מבלי עוב כך בשלו עובר הוא תי על קוסי' אלא כתיב דיה"ה נלת' התור' כתיב לפי שהיית מבלי עיבר ר"ל שלא עסקו בה דרך מ"ת כת"ש ונלת שבקוסי' וכו' התור' ולא יהי שום ח"ת ע"ת בעל מ"ת דברי עלמו וע"כ ח' בעל התור' ולא לפי' שלא ידע שום ח"ת הדברים שיעלו מחמו ית' זהו דרך נמן בתחלה זה ובתוך מתנו שעיקר מעלת עוסקי' בתור' דוק' דרך טורח ויגיע' ולא זה כזה כתב לעסוק בד"ת. הכותב דברי הלז לבלוע ל"ש אם לא שהוא פי' נכון וקרוב לפשוטו מתוך שהבי' הטור: (ב) לית ידעתי מקור זה מתוך למדו הרב ז"ל שחבירו כ"י ולא"ל פסק בסעיף שלח"ז דלא מברכין בהרהור ומעש' דלא בד"ת כמ"ש ב"י בסי' ס"ג וכ"ש ליכ' תלא בהרהור ומעש' דכת' ר"י פרישה היה קורי על ע"ח דדרך הסופר שמעיינ' בפעמי' תיבות מפני בעש כתיב, מ"מ בשביל זה אין לברך בין שיתנו ודלתו ותו ל"ל דהא לגבי עדו' מיהו תפיסה ולא יפסי כתבם וכיון דגלי לן קרא דכתיב לפי כדבו עלי ע"ע ולעניין מעש' רחי לכל כות בד"ת שיוצי בודאי מפיו קלת תיכ להגעל מתוך ברכה לבטלה אלא שבאלה"י ליכין אתי' יברכך אחר ברכת התור' הוי כלומד ת"ח ולא דהך כות בד"ת הייט שכות תו מעתיק ומכוין ללמוד תו ספיר מברך אבל סופר שמעתיק ספר ובוטלו לעצמו פעמ' להגיה מתון אין לברך תחל' וכן יש ללמוד מדברי הבו"ה שכתב עלמו שסייט כל ה"ה רק שלא יהי טות דברי רבו. מאמ' דה"ק אף איהו פשוט' בתר' שלמי' וכיון

זה לית ידעתי ול"ת הה"ג שמעתיק לחוד הוה כדברי רשות כנ"ל: (ג) המהרהר. דהרהור לאו כדיבור דמי ומעשה זה תות, לבעל קרי להרהר בקש ולפ"ז יש ליזהר לאותן לומדי בעיון מתוך הספ' שחברו להולי קלת ד"ת בפה אחר הברכ': (ד) והעוב נא טו"ת. דס"ל כל מצבע נא טו"ת ואחריה בת"ת לא הוה בתר ברכה המסוכה לחברת ובריך לפתוח בברוך אלא ודאי דאחר ברכה היא עס שלפניה. ומהר"י טוריא כתב שי"ל אחן אחר ברכה בפ"ע והוה הפסק לעסוק בד"ת קודם והעוב: (ה) אבל יותר טוב וכו' כי בזה יצאנו ידי כל הדיעות אבל אם לא תאחר בלא ויו הוי כאי הערב נא ברכה בפ"ע והוה הפסק לאותה דיעה שם"ל ברכה ח' היא. וכתב הרשב"ץ הא דלא מברכין על התור' לאחריה משום דהוה מצוה ואין מברכין על התצוה לאחריה וכ"ש ס' בתמיהון ואע"ג דבלבור מברכין לאחריהם התם תקנת משה ועזרא היא ועל התקנות מברכין כדלהלכן בהלל ובמגילה ע"ב והא דלאחרי' ברכ' אחר בחר בנו בפתיחת בתוך תי' ר"י מפני שלדך לאומתה בפ"ע בסברכין על התורה בלבור. בדברי רי"ף תי' טוסח הברכה סולו יודעי שתך ולומדי תורתך לעסוק. ובגמרא ושאר"י ועור ליתי ונראה דמ"מ יש לכוון בשאומר הערב נא שתהיה התורה מתוקה עלינו שתעסק בה לעסוק ולא לכוונה לחברה הלילה. וכתב העור ויכון בברכתו על מעמד הר סיני לאחר בחר בנו יכול לאחומו וקרבנו לפני ס"ם והשמיענו דבריו מתוך האהב ותקבל תורתנו האהובה בלבנו ויהיו דברי תורתך ערבים בפינו וכו' ומתוך שאנו מבקשים שתהא תורה ערבה לנו ביום הזה אנו מבקשים עליה שתהא מתוקה לנו ולא נתן בלשון עבר כדלקמן לפי שהוא מבקש עליה בשעת קבלתה ולא בשעת נתינתה ולפי שהוא מבקש עליה שתהא מתוקה לנו ולא נתן בלשון עתיד כדלקמן לפי שהוא מבקש עליה בשעת לימודה ולא בשעת נתינתה ולפי שהוא מבקש עליה שתהא מתוקה לנו ולא נתן בלשון עבר

ללמוד ואמלך ללמוד לגריך לברך וכ"כ הר"ם בתשו' כלל ד' סי' ב': ו ומריחן. דהא לגריך ללמוד דינ"ה ומריחן: יא שינת קבע. ול"ח כתב ארבו מהר"י נולקבורג נהג לברך כשכשן ביום: יב כל זמן שלא ישן ממש דלא נעור כל הלילה כ"ל ד' לברך כשכשן ולע"ע דבשלמא לסברת הטור

ללמוד לא הוי הפסק וה"ה לשינ' ו ומרחץ וביח הכס' דלא הוי הפסק: יא ש"שינת קבע ביום על מטתו (ט) הוי הפסק ל"ו דלא הוי הפסק ובן נהגו:

יב אף אם למד בלילה הלילה הולך אחר היום שעבר ואינו צריך לחזור ולברך יב בל זמן שלא ישן:

יג המשכים קודם אור היום ללמוד מברך ברכת התורה ואינו צריך לחזור ולברך כש"לך לבית הכנסת: המשכים קודם אור היום מברך כל סדר הברכות יג חוץ מברכת הנותן לשכוי בינה ופרשת התמיד (ע"ל סימן ח' סעיף ו') שימתין מלאומר עד ש"אור היום: כגה ובכתבלה יסול יהיו קודם שיברך ללמוד ואם לא היה לו מים יכול ללמוד ולברך בלח נטילה כמו בסת"ח ברכות קודם נטילה כדלעיל סימן ס"ו (מגור):

יד יד (י) ג נשים מברכות ברכת התורה:

מח אומרים פרשת התמיד ופסוקי קרבן שבת אומרים אצל פרשת התמיד: ובו סעיף אחד:

כגה אלומרים פרשת התמיד וי"ט סדר המערכה וריבון העולמים אחה כויתכו וכולי ואם לי אפסר לאומרו בלבור יכול לאומרו בביתו ולאזור לקרות פרשת התמיד לבר עם הלבור א ויכון בפעם הבאה בקורא בתורה: (טור)

א בשבת אומרים אצל פרשת התמיד ב פסוקי מוסף שבת אבל לא בר"ח וי"ט ספני שקורין בתורה בפסוקי מוסף:

כגה וי"ש מהזירין גם מוסף ר"ח וכן נוהגין ג כדי לפרסם קדושת ר"ח וכן כוח לקמן סימן תכ"ח: (טור) וכהגו המדקדקים ד להתחיל בפעם פקודין בתורה דוקא התורה מנחה ברחת וכן בפעם שמתפללים על פס כל עלמותי תאמרנה ה' מי כמוך (מגורה"ם):

מט שיכול לוכר ק"ש בעל פה ובו סעיף אחד:

א אע"ג דקיימא לן דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם על פה כל דבר שרגיל ושנוי א בפי הכל כגון ק"ש וברכת כהנים ופרשת התמיד וכיוצא בהן מוחר:

נ טעם למה אומרים משנת איזהו מקומן ובו ס"א:

א קבעו לשנות אאחר פרשת התמיד פרק א איזהו מקומן ובריית' דרבי ישמעאל יכרי שיזכה כל אדם

ב ללמוד בכל יום מקרא משנה וגמרא דברית' דרבי ישמעאל הוי במקום גמרא שהפרוש כגמרא

נא דיני תפלה מן ברוך שאמר עד ישתבח ובו ט סעיפים:

א (א) אומרים ברוך שאמר קודם פסוקי דזמרה וישתבח לאחריהם:

ב אם יסיים ברוך שאמר ב קודם שסיים החזן עונה אחריו אמן:

ג (ב) אחר ישתבח יכול לענות אמן אחר ברכת עצמו (ועל"ל סי' רע"ו) ד צריך

בחתימות הברכות בלבד לקיים מפני שמי ניחת הוא וכמהרי"ל בתוב שסיים מתפלה מלפניו לאחריו ומאחריו לפניו ע"ם וכ"ש בתב שהרקנטי

פ' יתרו נתן טעם ע"ד התפלה להתפלל וכ"כ בזוהר עכ"ל ודעביד כמר עביד וכמר עביד ובלבד שיכוון:

מט א בפי הכל. לבל יש לו עבור בפי הבל אע"ג. שמנו בפיו לשון זה דהא דלאחרי בתפילין דבתפילין בע"פ שבל הסופרי' רגילין בבם (ד"מ מ"ז) וב"ח פסק בס"ם הטור דלהוליף לאחרי לא יאמר ע"פ וכ"מ בתענית דף כ"ח ע"ש ולבן מהגיון שאומרים הקהל פ' מי כמוך וה' יתלוך בעלמי' ומנו דבתריה היה החזן מהפלל ע"פ ולא היה יכול להוליאן בפסוקי' וים דיעו שטות ועבב"י. ולבן ל"ל דיש לאחר שלא לומר שום דבר בע"פ כי אם מה שאמר פה בע"ע. ליתא בתו' תס. ב"ק סומא מותר לקרות בע"פ משום טח לעשות לה' הפרו תורתך. לקרות הפ בע"פ בשעת שמ"ן קורא לני מוכר לבל ויני מוחה לאחרים (רדב"ז ח"ח סי' קל"ה) וע"ם דלטעם ף דוקא שמו"ת אסור לקרות בע"פ (כ"ה):

נ א לחזנו מקומן. יש מקומות שבהגו שלא לומרו שאין מבינים ל' תרגו לבל עבשיו שאין מבינים נריבי' ללמוד בלשון שמבין וכ"מ ס"ם ק"ח מ"מ י"ל שאף שהוא היגו מבין הקהל"ב יודע בוונתו ומבין היגו נקרא לימוד לבן לריבי' ללמו' הפי': **נא** א אומרים ברוך שאמר מעומד לפי ביחיד (ב"ח הולעת יעקב). בפה עמו בסגו"ל. ויחתח בב' ניעות שבעלי' שהם בנגד פנים בתענית ס"ם (הבוונות): ב קודם שיסיים. לבל אם סיים עם החזן בבת א' לא יענה אמן אחר ברבותיו ולבתורה נרמז זה שבתי עונה אמן אחר ברבתיו בין שע"פ הוא עונה אמן אחר ברבת הת"ן ומה ש"ל דאם סיים

ז א ז יתהבח

קודם שנחה כי בן סחיב בבוקר בחטיבו את הנרות וגו' ובהעלות אהרן את הנרות וגו' בין הערבים וגומר ולא אשחמיט משום מי לחדליק אף הנרות בבוקר רק הרמב"ם פ"ד שהוא קבר קדלקת הנרות היא השבחו אבל בל אחרונים חולקים עליו ואופרים שאין הדלקת הנרות של בין הערבים והקיבו אותן ולחזור ויהראב"ד פ"ם עניבית. בי"ה "הוטפתין ש"ת הרשב"א ס"ם מואת בי אומר סדר עבודת הבו' בך היתה עבודת התמיד ע"ש: מט א אע"ג דבי' ל' דברים שבבתב בו' בבל אותו הפרק סחלוקה והיא משנה ברורה למשה

נ א אחר ב התמיד איזהו מקומן: משם שתקנה משנה זו לפי שאין מסני' ניש בה ג' שם"ד תיבות ועם

מ"מור נפש תפו' תניו
פו"תם ל"תנור נפש
מ"מור נפש תניו
ונחסונות נלב ג' נפש
ק"ו מנור נפש מפרי"ם
מוגן:
מ"מור בלב בו
ח"ניפון ספ' הרוזפ
וי"ן הו' סם והמרובי
סם נניפון:
ח"נסדר רב פתרם
ב"קידושין ל' ופס
נתוס':
ב"נרי"ף וי"ח כפ"ם
דנרבות נמור נתו'
נרבות מ"ם נפס
ו"ת ופס"נ ופו"תם

עטרת זקנים

בהמשכים קודם אור היום ללמוד מברך ברבת התורה. בן בתב הראש ש פפ"ק דברבו אב' המרדבי שמבת שהר"ם אוס שאינו צריך לברך לפי שברבת התורה של אחמול פוטרת עד שתרית את' וכן בתב ב"י. והתוספות בשם ר"ת בתבו דלא נהיר הכ"ב מהרדב בפסקיו סימן קב"ן וכ"כ האגור דבל המנהגים הולבים אר"ת וכן נוהגים העולל ובשי"ך לב' ה א"צ להזוך ולברך ומיהו השי"ן הזוך לפני התיבה כול להזור ולברך כדי להוציא רבים ידי חובתם: ג נשים מברבות ברבות ההורה בי אף על פי שפטורים מן התורה שבע"פ ם"ם הוזרת שבתב הם חייבים (ב' עין ב' ר"ם סימן רפ"ט ס"ב):

מח א ואומרים פ' התמיד וקורם פ' התמיד יקר"פ בראשית בבל יום פ' תיום יום של אחרית במו שתית עושין במקר' ואח"ב אוסרים פ' הבוזר ואח"ב פ' הרומה ד'רשון ואח"ב יאמר פ' וזה אשר תעשה על המזבח בפ' הצות עד לדבר אליך שם בי"ה' מעין פ' התמיד ואח"ב יאמר פרשת התמיד בבן שהתוב בסדורי' שלנו ואח"ב ישחט אותו על ירך המובח ונומר זאת התורה ונומר ויאמר אחריו פסוק וערבת לר' ואח"ב אבני פסדר המערבה בו' (טור) ואח"ב יאמר פ' מובח מקט' קטור עד לדורותיבם וכו' סמני קטור ועשיתה בי אחר הקרבת התמיד מקטירין (ב"ק א') קטורת (ב"ק א') פ"ם בשב' ו"ש ל"ם פיטום הקטורת נם אחר סיום התפלה במו שאנו נוהגין והטע' בי הוא מברית הקליעו שלא תאחוז בתפלי בשעת תיזרי ע"י התפלה (לחם מן השמים) ואח"ב יאמר פ' עולת ושנת ושלמים וחטא ואש קודם ב"ש אם יש לם שהות ו' א פרשה ז' זית זך בפ' אמור ופ' נידת בפ' בהעלותך (שירת השירים) נראית שאין באן מקומו רק לערבית מתלמוד תמידין ומוסף

יעקב ז"ל ודכוותיה עם הס"ן עושה אחן דהא ברכה פסקים ס"ל דעושה עליהם אחן אחר ברכת עצמו כמ"ש סי' רט"ו ואף לאחן לא מהנין הכי מ"מ בכה"ג שרי וה"ה אם החזן סיים ברכה אחרת והוא אחר ברך אחרת מותר לענות אחן: נ צריך ליזהר · דכ"ם הוי ברך שלפני פסוקי דזמרה ויתחבת הוי ברכה לאחרונה וכין יתחבת ליזהר אסור להפסיק כמ"ש סי' נ"ד וביזהר הוי ברכת ק"ש עסי' ס"ו כ' כשהוא דמותר לענות אחן אחר ברכ"ש וכ"ל לאחר' אחת' הברך מותר לענות אחן כיון שלא התחילה בגמרא עסי' ס' בשו"ע וכ"ל סי' ס"ד אסור לומר פ' מי יחלל וגו' אחר ב"ש וכ"ה כ' יש מהגין לומר קדיש קודם ב"ש ויש מהגין לאומרו קודם הודו כו': ד בין המזמורי' כו' · כצריך להפסיק יאחר ברוך ה' לעולם וגו' עד ויבר' דוד וכשיחזו' לומר' שפסק יאת' נ"ב עון הפסוקי' דאיו כתו ברכה לפניה ולאחריה (כ"י לקוטים כ"ח): ה צריך להפסיק כו' · גם בין כי לכל יש פסיק ובין הכ"ף דנוש ובין העמי' לעולים ובין שמים לעשה צריך נ"ב להפסיק עלא תבלע התים (שלה"ה): ו צריך לחזור · ועי' דהחידוש אין יחזרי בשבול חסרון טוב כמ"ש סי' ק"ן הכא לחיזו חלת פ"ח אחר דיכול לטון ט"ס סי"ג ס"ד: ז ואומרים פ' כו' · כ"י בשם הכל כו העטם שאחזנו אומרים שאכ"ל ברך יה גם לע"ה כמ"ש חז"ל כל האות' תהל"ד לדוד נ"פ בכ"י מובא ע"ז סחות בן ע"ה כ"ל ובן אומרים אותו גם בתפלה ורש"ל כתב בתשובה דהטעם לשלשולי הלויה בתר הלויה לכן כתב ד"ה לו במקום ובשחרי ח"ל אחרי יושבי רק יתחיל תהלה לדוד כל האדם כמ"ש · מי כמוך תגינת הכ"ף דגושה אבל מי כמוכה ח אשר כתבנו את האי' הזה עריכי (זוהר פ' פקודי ותצוה"ר וחיים) ז כנאן אומרי' מזמור להודות בשבח ת' ומפוס־ין בכאן פ' מזמורים האין לומר חשמים מספרים בחול וכן נראה פרבי' הזהר ב' בסי' נ'; ג בע"כ אין אומרים מזמור להודות · ו"א שאין אומרים נ"ב לא בעש"ב ולא בש"ב (הגהות מנהגים לקנדרס ס' בש"ה): "א שהוא עשרה שאם יבואו ב"ה או יקריבו קרבנות ריהיה ס"ב לשישון ולשמחה · ואז לא יתענו (פרישה ל' בש"ת סימן ד')

נב א אומרים קדיש יתום · כ"ם סי' נ"ד ובכ"ה כ' יש מהגין לומר קדיש קודם ב"ש ויש מהגין לאומרו אחר ב"ש ואילך ולא יאמר בין פ' ויחר בדברי אלי וכל שם אתי שזכור יכון בשם יאהתנ' ע' והוו' שם נעלם ובשחו צריך להפסי' בין ב"ש לישתבח יאמר אלו הפסוקים ברוך ה' לעולם אמן ואמן עד ויברך דוד ובשחור להתחיל בפסוקים שש"ם אומר ג"כ אלו הפסוקים לפי שהוא כמו ברכה וה"ל ברכ' בתהלה ונבסו על כל הזמירו' תצרף לכנין ב"ח ברכות ביחד ויסלק כל מחשבה אחרת שזא קלידה בין הק' בה ושבעתי"ה כי כיון שפתר צרך כוונה פיתחדה בלי מחשבת אחר משק, ואם לא עשרת כן שוב לו דלא אברי וחקב"ה אמר כתבנו את האי' הזה עריכי (זוהר פ' פקודי ותצוה"ר וחיים) ז כנאן אומרי' מזמור להודות בשבח ת' ומפוס־ין בכאן פ' מזמורים האין לומר חשמים מספרים בחול וכן נראה פרבי' הזהר ב' בסי' נ'; ג בע"כ אין אומרים מזמור להודות · ו"א שאין אומרים נ"ב לא בעש"ב ולא בש"ב (הגהות מנהגים לקנדרס ס' בש"ה): "א שהוא עשרה שאם יבואו ב"ה או יקריבו קרבנות ריהיה ס"ב לשישון ולשמחה · ואז לא יתענו (פרישה ל' בש"ת סימן ד')

נב א ואחר כך יקדי' כלו' פסוקי דזמרה אחר התפלה כל עיקר (הגהה מהרש"ל בשם לקוטי הפרדס) לקדיש נראה שיהו לקדיש פסוקי דזמרה אחר התפלה בלא ברכה כיון דאינהו בלא ברכה א"נ אלא מקורא בתורה ולא כספר שבידי שלי הש"י אחר התפלה: נג א ישתבח אומר כדי שלא להפסיק בין ישתב' לקדיש (ת"י)

ד נ א צריך ליזהר מלהפסיק ברבור משיתחיל ברוך שאמר עד סוף י"ח: (ולפילו לצורך תפלה אין לדבר בין ברוך שאמר ליתבח (כ"י בשם כלבו) (וע"ל סי' ל"ב ס"ד)

ה ד בין המזמורים האלו שואל בספני הכבוד וכשיב שלום לכל אדם ובאמצע המזמור שואל בספני היראה וכשיב בספני הכבוד:

ו ה צריך להפסיק בין אלילים ובין וה' שמים עשה:

ז צריך לכוין בפסוק פותח את ידיך ואם לא כיון ו צריך לחזור ולאומרו פעם אחרת:

כגה (נ) ז ואומרים פסוק ותמנו כנרך יה תתר תבלה לדוד (עור וכל כו) וכופלין פסוק כל הנשמה תהלל יה לפי שהוא סוף פסוקי דזמרה (עור) וכן פסוק ה' יפלוך לעולם ועד (מנודרהם) כשמגיע לותחם ה' תלהיכו מודים אתמנו לך אל נפסוק וכל קוחה לפניך משתחוה ח אין לנשו' ולהשתחוות עם כללמן סי' ק"ג (כ"י ס"ם אין עומדין בג' יוחס נתיב ט) ונהגו לעמוד כשאומרים ברוך שאמר ט ולויברך דוד ויתחבת:

ח י אין אומרים הזמירות בקרוצה כי אם בנחת:

ט י מזמור לתודה: הגה ° ויש"א מזמור לתודה בשבת וי"ט (עור) לו בימי פסח שאין תודה קריבה בהם משום חמץ יא ולא בערב פסח ועל"ל סי' תכ"ט ולא בערב יום כפור ועל"ל סימן תר"ך וכן נהגו במדינות אלו: (מהגיות)

נב דין מי ששהה לבא לב"ה עד ישתבח· וכו' ס"א:

א יאם בא לב"ה ומצא צבור בסוף פסוקי דזמרה אומר ברוך שאמר עד מהולל בתשבחות ואחר כך תהלה לדוד עד מעתה ועד עולם הללויה· ואח"כ הללו את ה' מן השמים עד לבני ישראל עם קרובו הללויה· ואחר כך הללו אל בקדשו עד כל הנשמה תהלל יה· הגה ואם יש לו שהות יותר א יאמר הודו לה' קראו עד והוא רחום וידלג על והוא רחום עקודם תפלתו (הגהות מיימוני פ"ן מהל' תפלה) ואח"כ ישתבח ואח"כ יוצר וק"ש וברכותיה ויתפלל עם הצבור ²ואם אין שהות לו אומר רק ברוך שאמר· ותהלה לדוד וישתבח· הגה אם עבר ואין שהות לו יאמר רק ברוך שאמר· ותהלה לדוד (הר"ש והר"י פרק אין עומדין) ³ואם כבר התחילו הצבור יוצר ואין שהו' לומר פסוקי דזמרה אפילו בדלוג יקרא ק"ש וברכות' עם הצבור ויתפלל עמהם ואוא"כ יקרא כל פסוקי דזמרה בלא ברכה שלפניהם ולא שלאחריהם: הגה (א) ומכל מקום יאמר כל הברכות °שמתחייב לברך בבקר (כל בו וכ"י בשם מהרי"ן) כתו שכתבתי סימן מ"ו ונ"ן:

נג דין מי הוא הראוי לירד לפני התיבה· וכו' כ"ו סעיפים:

א (א) אומר שליח צבור אשתבח א מעומד:

ב ב יאין לומר ישתבח אלא אם כן אמר ברוך שאמר וקצת פסוקי דזמרה: אין

ג ח אין לשחות · ומהרי"ל המתחו' ומספר דאין קפיד' אלא כשמשתחוה מעומד (ע"ה) עמ"ש סי' קי"ג נס"ג: ט ולויברך דוד · טויברך דוד יעמוד עד שיאמר אתה הוא ה' האלקים ויכון ר"ת אתה"ח יש' (הכוונות) טוב לומר עם השיר כשהצבור אומרו ה' מלך וגומר בעמידה ואחר"כ יעמוד מעתן אף אחרון לא הגיע לשם (הכוונו) וכשאומר ואתה מושל בכל (כתבים): ח אין לשחות · ומהרי"ל המתחו' ומספר דאין קפיד' אלא כשמשתחוה מעומד (ע"ה) עמ"ש סי' קי"ג נס"ג: ט ולויברך דוד · טויברך דוד יעמוד עד שיאמר אתה הוא ה' האלקים ויכון ר"ת אתה"ח יש' (הכוונות) טוב לומר עם השיר כשהצבור אומרו ה' מלך וגומר בעמידה ואחר"כ יעמוד מעתן אף אחרון לא הגיע לשם (הכוונו) וכשאומר ואתה מושל בכל (כתבים): תמהרתי על שנהגו בימים האילה שאומר השהכל וכרות ומחלק קלח פסוקים דהא אמרי' שפ"ק דברכות כל פ' דלא פסקי' משה בתורייתא לא פסקי' עמ"ם סי' תך"ב ס"ג וכ"ל המעתר דאחרי' בסוגיא פ"ה משה אחר תפילה לא' ואם תאמרו לה' מי כמוכה אל' רפויה אזה לא נאחר על היום ואין להאריך עליו מיכה וכן יקדיש יהא כתבן הכ"ף דגושה אלא יהא נרא כאומר יתעלם כאומר יתעלם ויתעלה וכן נהגו אלא יהא נרא

שהם צריך לעמוד לפני התיבה בהתחלתו לומר ברכו יקדים עצמו בתחילת יתחבר שיאמר נ"ז בעמידה כדי שיהיה זה מלורף אל מה שאומר בתחילת בלי הפסק: (ג) מפני כבוד הצבור. כ"כ הרמב"ם וכ"י ולפ"ז אם הצבור רוצים לאחול על כבודם שפיר דמי לקבלו אלא דהר"ח ס"ל כהכי. ודבריו תמוהים דלדידי אף לרמב"ם לא מהני מחילה דודאי כבוד הצבור זה הוא כבוד שמים שמתכווני לכבוד המ"ק בש"ך שהוא רוצה להיות מלך בעל הקהל נגדו ית', וזהו מוכח ממ"ם בפרק הזיקין שהיו קורין בחומשין בכבוד מפני כבוד הצבור. וכמו"כ קמ"ל כתבו הפוסקים שאם היו קורין בחומשים בצבור ולא זכרו טעם לכבוד צבור ואם היתה דמהני מחילה היה להם להזכיר הטעם כדי שנלמוד מזה דמהני מחילה אלא ודאי אלא שהוא מהני מחילה בדברי או מצוות שיש בכבוד שמים:

(ד) מבואר מדברי הרמב"ם דאפילו אם הוא מתפלל בעד הצבור ואפילו הוא שליח צבור ואפילו הוא ש"ץ ביום שהוא ראש השנה ויום הכפורים אפילו הכי אם הוא מתחיל ברכו יכול לומר ברכו אף על פי שהוא לבדו ואין כאן עשרה ואין כאן ש"ץ ואין כאן קהל ואין כאן ברכו ואין כאן ברכה לאחריו ואין כאן ברכה לפניו ואין כאן ברכה לאחריו ואין כאן ברכה לפניו ואין כאן ברכה לאחריו ואין כאן ברכה לפני

כאר הגולה

עטרת זקנים

פרי חדש

סימן סו

ערב יהיה עליכן עטרה זאת: (סו) דולחי נכתב לעמו · פי' נכתב בס"ם ולא נמצא התפילות כ"ה להדי' במהרי"ל ס"ה ר"ה וה"כ בסדורים המדפיסים אין חילוק בזה:

נד (א) זו לפניהם כו' · כב' יומכאן יתבאר לך שה"ל יסתכל תלה מי שתחר ברוך שאחר:

(ב) תחר מלך מהולל · פי' שתחר שמיו יתקדש ית"ש לה"ל מלך גדול בתושבחות לה יעשה שיש תדם תיון דלהכתי לה הוה סיום הברכה עד שתחר ג"כ לה האדון כו' עד חי העולמים:

נה (א) תומרים קדיש · פי' תחר פסוקי דזמרה וכעי' · ככל דבר שבקדושה כגון קדיש וקדום וברכו וה"ה לותו נמחו מי' שבתחר וקדשתי בתוך ב"י וילפי' בג"ם דתוך תוך ממרגלים די' מקרהו עדה וטעם הקדישים שתומרים ה' תחר התפלה ית"ש שהו תלה בפ"עות' תחר קריית' שתור' כיתיה תלוה בפ"עות' תחר סדר קדושה וסם תות' תתקבל כו' עקבי גם לתפלת י"ח: וכתב רמ"י שלעולם ל"ה תתקבל רק לאחר תפלת י"ח ולזו כללה הוה שהרי ביתר הסליחות בתשורת הטוקר תומרים תתקבל לאחר הסליחות דגם בהם יש בקשו' רבות כמו בי"ח וקדיש לאחר תחיד' משמר לו פרק תורת הנדה ולה תסב ב"י עליהו לשבח סתומרים לאחריו קדיש ולתן נהגו לומר לאחריו קדיש כי יש בו פסוקי' ולתן פותחין בכל יום תז' קדישים ע"ם שבע ביום הללתיך ות"ם קדיש בעדיבית בין סיום ברכת ק"ש להפלת י"ח לפי שהפלת ערבית רשות ויש שהולכים מב"ה קודם שתתחיל י"ח ולה יאמרו קדיש:

(ב) תכל תין קורין בתורה · פי' תם תיו כן ביום הכיפו: (ג) לה צייך לק"ם וברכותיה · פי' ות"ם תם התחילו ערבית בי' והלכו תקהל יגמור הקדיש שקודם התפלה לפי שהקדישים שייך לברכת ק"ם תבל לה יאמרו הקדיש לאחר התפלת י"ח לפי שהתפלה היא תטוב שתתחיל ביחידות ימתין לח"ב עד תגיע ובן ג"כ בכל ליתוד שתם פסוקי' ותגדות לו תלמוד שתם כתוקן תקף מעין שיהול לומ' קדיש ומ"ב בעלינו לשבח שתחרוזו בפתו' ומ' ותתחנו לח"ב ס"ל קדיש שתרי בעלינו יש פסוקים · ובלבוש כתוב דכשתחר עלינו בלח מעין לח ת"ב מעין כיון שלינו תקנת חכמים לומר עליו קדיש ל"ה מהנה בעלמ' הוה ולח ל"ל כן דהה יש פסוקי' בעלינו תבל

דשתי להפסיק בין יהתחח לקדיש עטי' כ"ג ס"ג · וגם תשמע מלשון מ"ז שלחר שהתחיל קדיש לה יפסיק שום דבר בעולם ס"ס"ם בתרכת תלהים עכ"ל ד"מ · תשתע מזה שתדבר בעת שהש"ץ ואפ"ה ס"ס"ם בתוח"ת רמ"ח כתן תבל בין קדיש וכו' וכ"ם שלה יפסיק ומו':

נדה א תפי' קדושה וכל תפלה וי"ח: ב בקול רם · זקדום · לתו בוקה דתפי' עדיין לה תתרו שקדושה כיון שהתחילו להתפלל בקול רם תתרים לתף הקדישים שלם וכ"כ בהדיה בת"ה בשם גדול ת"ע ס"ג: ג ערבית וקדיש שלאחריו · ותכ"ם סדר קדושה וקדיש בת"ם וכתב הלבוש

קדישין

יקדישה יכולין להשלים כל סדר קדושה כו' · דהיינו וכא לציין וקריש שלאחריו והפלת ערבית לבין אם התחילו והוא דרוש ב' לצאי מקצתן נוסרים אך יראו עינינו ואיסורים בקדש כי הוא שייך לק"ש וברכותיה והפלת ערבית בלחש כי אין צריך עשרה להפלה בלחש אבל אין אומרים קדיש של אחר תפלת · ת"א בעשרה ובעלינו לשבח אף אם פתח בעשרה נצאו

עטרת זקנים

נד א שתבח אינ' פותחת בברוך · ואין להפסיק בשתבח וסבנה גדולה רואה (עיין בזוה"ק פ' תרומה) וישתבח בשתבח ב"ח בתוח"ת ויכן נ"ל בתוח"ת ב"ש ב"ה ואח"כ אומרים תני קדיש עד א"ש ר' דיוא ב' תיבות נגד הברית הראשונות ואהרונו' א"ש ר"ת רצינו' נגד הצנה עשרה שבע' ובצירוף שניהם כ' תיבות כמנין אהיה"ר א"ב · גם ביתבר' כ"ב תיבו' כנגד אותן ההודה זולי' בעצם ך' ובצירוף הכל עולה ם' פ"ם בגי' פנים שתחורו' נדרש על שם ודגלו עלי אהבה פסח י"ג תיבו' שתיא כנגד צירוף בעל"ה בזוהק שבתחים ר' פעמים ז' שהם מ"ם פנים להורו' · ישתבח שפך לעד מלפנו חסד יו"ד גם ר"ת שלפרו ע"כ מנרא לעמוד כשמרתיך יתן ישתבח ואומרי' מן העולמים בציר' ההת הוי' וזיקדשו שקהו' חי' שלי עולמי' כ"ב ר' שברי' בקרא' ואינו כן דע' מהר' הל כפראש רק בפרחח אומרים אויהו:

נה א אומרי' קדיש ואפ"ה אותו בפחות מי' וכרים בני חורין גדולים שחביאו ב' שערות וה"ר לקדושה וברכו שאין נאמרין בפחות מעשרה:

ב אם תתחיל לוכר קדיש או קדושה בעשרה ויצאו מקצתן נומרים אותו הקדיש או אותה הקדושה שהחיל והוא שנשתיירו דובון: הגה ומ"ם עבירה היא לנתה ולפיכם נהמר ועוזבי ה' יכלו (ישעלמי) מכל מם כשמרו [י'] עומר לנתה: (מרדכי פ' בתרא דמגילה)

ג אם תתחיל באבות ויצאו מקצתן ניומר א אפילו קדושה: הגה ותם יכלו מקצתן להתר שהתחילו להתפלל יומר לה יתחיל הם"ל להתפלל התפל' נקול רם ולכר כשלם תפלת יומר · ותם יכלו להתר שהתחיל ך נקול רם וקדושה ליכולים להשלים כל סדר קדושה ולומר הקדיש שלם ס"ל להתריה דצייך להתפלה שהרי לומר מתקבל צלותהון וגוזלי (ב) תבל תין קורין בתורה דזהו ענין תתר ותפלת ך ערבית וקדיש שלאחריו (ג) לה צייך לקריאת שמע וברכותיה (ר"ן פ' בקורא שת המגיל' שנוהי הנקה ות"ה סי' ע"ו):

יש

קדמין וכ"כ בכלה ורשד"ם בי"ד סי' פ"ח כתב דשתם שתחזנה להדרין תורה תו לדין לה תתרי' כך ע"ם עכ"ל · וכן י"מ מ"ב סי' ס"ט דכל המיקיין שהם כתר תורה תין בניהם קודמין רק מהלל הגדול ולילך נהגו שכניהם קודמין עיין סרק י"ג דשתוטות:

נך א תתר מלך מהלל ביתשבחו · כ"ה נוסחתו ביתשבח תכל טשתתו ביתשבח תלמלך גדול בתשבחו: ב המספ' וכו' · ובכתבים כתב לומר כי' יתי' התשובה מזאור ממעמקי' קרתיך ה' בין יתשבח ליוצר ול"ע: ג מקל פסוקי · ותם לה תתר פסוקי' לה יתתר קדיש רק יתתיל ברכו בלה קדיש והפורס על נתינו לה יתתר קדיש תם לה יתתר פסוקים שלעולם לה תתלה קדיש בלה פסוקי שלפניו תם לה תתר נתר התפלה (ד"מ כל בו) ול"ל שלכן נהגו לומר פרישת שתוע תתר נמר הפילה י"ח בלתם כדי שיתתר הקדיש על תפלת י"ח תכל ת"ב תין סייך לומר קדיש: **ועוזה** הדשים מקרוב כתו פסוקים שתוע תתר קדיש בקרת ותומרים בניח קדיש ותיכוכן דתה ענין לומר ג' קדישים שמוכים זה לזה וכ"מ הלבוש סי' קל"ג שכתב ברכו תתר קדיש תתר תשתע לתומרים תך ברכו בלה קדיש ועכ"פ יש ללמד שיתתרו תקהל פסוקים בין שני הקדישים: כתב ב"ע דלף ס"ה ע"ד בענין קדיש דרבנן כתב הרמ"ם סוף פרקי תפת שתפ"ת תוכן כי תם על התנדה ולכן לומרי' תתר הפרקים תר"תוכו' כדי לומר קדיש עליו לתנם בתבורו כתב לתומרו על כל תורה שבעפ"ם על ל' ב' ות"ל הרמב"ם ס"ם תהנה כלי' שעוסקים בת"ת שבע"פ לתי' במדרשות לו בהגדות תומרים קדיש דרבנן ובטור סימן רמ"ז כתוב שהתיקות של בית רבן תתר שלמדו בפרקין ותומרים קדיש · תבל בליקוטי פרדס כתוב ח"ל כשהגבור תומרים פסוק או מגנה ל"ל קדיש לפיכך תומרים קדיש תתר פסוקי דזמרה ותף תתר מגנה כגון בתוך מדליקין בקריאת התורה כדי לקדש שתין מקדישין תלף בסיום הפסוק או דרשת הפסוק על"ל · ות"כ ל"ל שגם כוונת הרמב"ם בתבורו לומר הגדה תתר תורה שבע"פ ולומר תת כקדיש כי היכי דלף תקשי דדידיה לדידיה וכן מנהג כל ישרתל לומר תתר פרקים ותין כלתיהו ובמה מדליקין הגדת תת"ת כו' ת"ל גם בשלומדין מסניות ל"ל הגדה תחריו כדי לומר קדיש ופ"ב גם ת"ם סי' ל"ג ועכ"י רסי' נ"ה: ד יכול להניחם ולברך · ול"ל ד"מ בתב"ח ובתשובת סגלונים כתוב שפלהלתם מי שמדמן לו טלית לתתר פעמד להתפלל יומר קדיש שקרת ק"ם מהו להפסיקו ולברך כך רתיתו שמפסיק ומברך בין יתחבר לקדיש ומתעטף ותומר קדיש תבל תם מדמתם לו לתתר שהתחיל קדיש תימ מפסיק כלל וכו' ע"ש גם ע"ם בהרי הקבלה תין להפסיק בין קדיש לברכו כמ"ש בתורת תלהים עכ"ל ד"מ · ומיתו מזה שמדבר בעת שהש"ץ ואפ"ה ס"ס"ם בתוח"ת רמ"ח כתן תבל בין קדיש וכו' וכ"ם שלה יפסיק ומו':

נדה א תפי' קדושה וכל תפלה וי"ח: ב בקול רם · זקדום · לתו בוקה דתפי' עדיין לה תתרו שקדושה כיון שהתחילו להתפלל בקול רם תתרים לתף הקדישים שלם וכ"כ בהדיה בת"ה בשם גדול ת"ע ס"ג: ג ערבית וקדיש שלאחריו · ותכ"ם סדר קדושה וקדיש בת"ם וכתב הלבוש

קדים שלפני ערבית שייך לק"ש דעתקן בשביל לעשות היושלים כמ"ש בכ"י וכמ"ש לקמן סי' תר"ן (תסב"ן) וכמ"ש סי' תר"ן משמע להסתפק בדבר: ה בשעת סדחק: לפי' בלח חומס כ"מ בל"מ ומיהו דוקא ל"ח ב' ולכתוב בתב שלח רחם טוהגין לברכו לפילו בשעת הדחק שמרכו ומיהו דוקא לשמוע ברכו וקדיש שהוא חיוב אבל קדיש שאחר עליו לא יחזור: ו רוב שנותיו: ל"ש אבל ז לענין זה: פי' כיון דתפלה הוא דרבנן: ח מצטרף עמהם: דאבל בי עשרה שכינתא שריא: וכ' הר"ל תביב סי' ט"ו ולולי לפ"ז ס"ה ג' או ד' וגאחר הרוב עכ"ל ול"ל דאין להקל כ"כ דהא עיקר רחיצת מהר"ל מאחר דחיבת ת"ד דקטן המיטל בעריסה מצטרף אע"פ שאינו יכול לעטות ואף לפ"ל הכי היינו שאין הסביבה שורה אלא על גדולים וכו' ע"ש וא"כ דיו לבא מן הדין להיות כנגדן מה גבי קטן דוקא: ל ולא כ' אף גבי יתן דוקא ל' ולא כ'. וכ' מהר"ל לע"ג דכתב הר"ח דבעי' שיכוונו ט' לברכת הש"ץ כמ"ש סי' קכ"ד ס"ד לא נהגינן הכי דהא חזי' דאפי' מי שמיחיו שומע מלטרף: ט לכון שאחריהם: ואם הוא יתן מעיריס לותו ואם לא רלה לעמוד אין לו להחתין: י ומכח י"ג חיכה מעוברת: מסזע דאם אמת י"ג מעוברת לותו שטולד בחדר ראשון נעשה בן י"ג בחדר ראשון וכ"כ בלבוש סי' תרפ"ה ול"ע דהא מי שטולד בשנת פשוטה ליכו נעשה בר מלוה עד חדר שני שהוא כמ"ש בהג"ה וא"כ אם זה ל"ע שטולד בשנת העיבור מ"מ משמקל היחה שנת פשוטה ונעשה בן י"ג בחדר שחם א"כ לא חלחו לו שנת י"ג עד חדר שני וכ"מ סוף ערכין דבעינן שנה תמימה: ומ"מ שנת י"ג מכל מקום דעל"ל דעל העיבור בת י"ג חדש והכי אמריבי ג' שנים שבתולותיה חוזרין אם נתעברה השנה גם חדש העיבור בכלל בדאי בירוש' על פסוק לקרא לאלקים עליון לאל גומר עלי לכן ל"ל דנעשה בי"ג בחדר שני ואח"כ דקטן ושנת י"ג חיכה מעוברת מלטרף דפסיקא נקט: ומי שטולד ביום א' דר"ח כסליו וכשנעשה בי"ג חשון חסר ור"ח כסליו חיכו לגלח יום א' ל"ע אם נעשה בי"ג חשון חסר ור"ח כסליו חיכו לגלח יום ח' ל"ע אם נעשה בי"ג חשון מלא ור"ח כסליו חיכו לגלח יום ט' לחדש דהא משמע בגדרים דף ס' דבחמת יום ראשון של ר"ח וכן בחמת יום ל' לחדש העבר גלח שבלשון בני אדם קורחין לותו ר"ח וכן בחמת יום ב' סי' קכ"ו ס"ו יש דעות שוות: ומ"מ ל"ל דלא נעשה בי"ג עד ר"ח דהא עדיין לא מלחה לו שנה עד שיעברו כ"ט יום מחשון דבעי' י"ג שנים שלימות כל"ל ועמ"ש סי' תקס"ח ס"ו: יא שפה פנימי': פי' דמקום שגידת הדל' הוי כלחון וכמ"ש חגיגה דף ע"ב פסק דהוי כלפנים וכ"מ בגמ' ערב': יב וביניהם חלון: בגמ' משמע דחלונות ועובי החומה דין אחד ליעלות יש להם ואיכן בכלל בית אלא כ"ש הם שיש לקרקע העזרה ומלמעלה הפוסקים מסחזע דם"ל דבב"ה כיון שמרחה פניו משם בכל עניו מלטרף וכמ"ש סי' קנ"ה ס"ב: יג מן מלטרפין. דהרי לח נפרלה בינלותה:

ר יש מחירין לומר דבר שבקדושה ד בתשע' וציריך קטן שהוא יותר מבן שש ויודע למי מתפללין ולא נראין דבריהם לגדולי הפוסקים ויה"ר דעבר ואשר"ז אין מצטרפין: הגה ואפילו על ידי חומס שבידו אין לברכו ומיהו מוהגין טובין להקל ה בשעת הדחק: (הר"ם ומרדכי והגהות מיימוני פ"ט מהלכות תפלה:)

ה אם לא הביא שתי שיערות אפילו הוא גדול כשנים דיינו בקטן עד שיצאו ן רוב שנותיו שאז יתברר שהוא סריס ואם נראו לו סימני סריס קודם לכן דיינו כגדול:

הגה ומיהו מין מדקדקין בשערות אלא כל שנותיו מחזקין אותו וכגדול ולומדים ז לענין זה מסחמת הבית שערות: (מרדכי פ"ק מ"ק ס"ב):

ו ואם התחיל אחר מעשרה להתפלל לבדו ואינו יכול לענות עמהם (ר) או שהוא ישן אפילו הכי ח מצטרף עמהם.

ז כשאחד מתפלל לבדו ט ד נכון שהאחרים יסתינו מלומר קדיש עד שינמור כדי שיזכה גם הוא:

ח אחש המדבר ואינו שומע או שומע ואינו מדבר הרי הוא כשוטה וקטן: ומצטרפים אבל מי שאינו שומע ואינו מדבר הרי הוא כשוטה וקטן:

ט לעולם הוא קטן עד שיביא ב' שערות אחר שיהיה בן י"ג ויום אחד ושנת העיבור בת י"ג חדש:

י אם נער אחד נולד בכ"ט לאדר ראשון כשנה מעוברת ונער אחר נולד באדר שני באחד בו ' ושנת י"ג אינה מעוברת אותו שנולד בכ"ט לאדר הראשון צריך להמתין עד כ"ט לאדר בשנת י"ג שנה ואותו שנולד באחריו באחד באדר השני יהיה בן י"ג שנה בין שהגיע אחר באדר של שנת י"ג:

הגה ומי שנולד בחדר ונעשה בר מלוה בשנת העיבור אינו נעשה בר מלוה עד אחר הסני (תשובת מהר"י מינץ סימן ע"):

יא עברייו שעבר על גזירת חצבור או שעבר עבירה אם לא נידוהו נחשב למנין עשרה:

יב מנורה אין מצרפין אותו לכל דבר שצריך, אבל מות להתפלל בכ"ח שהוא שם אלא אם כן פירשו להחמיר עליו ככך:

יג צריך שיהיו כל העשרה במקום אחד ושליח צבור עמהם ויעומד בתוך ההפתח מן האגף ולחוץ יהריינו כשסובר הרלח שמקום יא (שפה) פנימית של עובי הדלת ולחוץ בלחוץ:

יד מי שעומד אחורי בית הכנסת יב וביניהם חלון אפי' גבוה כמה קומות אפילו אינו רחב ארבע ומראה להם פניו משם מצטרף עמהם לעשרה:

הגה נגיון ועליות מינן בכלל בית והעומד עליהם אינו מצטרף (ר"י פ"ג ק"ו):

טו מאם מקצתן בפנים ומקצתן בחוץ ושליח צבור בתוך הפתח הוא מצטרף:

יו חצר קטנה שנפרצת בסילואה לגדול ויהיינו שנפרצ' קטנה במקו' חיבורה לגדולה ונפל כל אותו כותל שהיה מפסיק ביניהם ובגדולה נשארו משארית כותל וח שנפל " פסים (פי' מעט כותל יפר ומוה) מבאן ומבאן הגדול כפופלנת מן הקטן ואין הקטן מופלנת מן הגדול, אלא הרי היא כקרן זוית שלה לפיכך אם השעה בגדולה ואחר בקטנה מצטרפין שהקטן נגרת אחר הגדול, והרי היא כאלו היא כתוך הגדול, כיון שהרוב בגדולה אבל אם היו השעה בקטנה ואחר בגדולה או חמשה בזו וחמשה בזו (יב) אין מצטרפין:

יח היה שליח צבור בקטנה וצבור בגדולה מוציאין ידי חובתן שהוא נגרר אחריהם אבל אם היה ש"צ בגדולה וצבור בקטנה אינו מוציאן ידי חובתן שאין הרוב נגרר אחר היחיד:

יט אם קצת העשרה בב"ה וקצתם בעזרה אינם מצטרפין:

ש"צ

יחו' נם ר"ת בכרכות ריש דף מ"ה ובסס רב אחי הי' יחס כהו' ר"ת ב"י ובהרבה בסס רחבי' והגה' מיי' בפ"ג מהלכו' ברכות וסמ"ג נסס ר"י ורבי יהוד ותשו' מרדכ"ת ובסס סרחב"ד ובסס גאון והרחב"ם בס"ת מהל' תפל' סס ר"י מהלכות דעה מו ב"ם בפ"ג מהל' ברכות ר"י בעלות מיי' בס"ת להגהות מיי' בס"ה מס"ע בסס ברי"ח ר"י בי רנ' והמעתר בכי' רס"ו ב"ם בפ"ח מהל' תפלה מהר"ל בחי' לסוטה ד"ל ובסס ר"ן ורי"ו ר"ן בס"ק ב' ר"ן ורי"ו בחי' לסוטה ד"ל ובסס ר"ן ורי"ו בחי' לסוטה ד"ל ובסס ר"ן ורי"ו בחי' לסוטה ד"ל ובסס

באר הגולה

ההלכה בסי' קכ"ה דשם אין ע"ז שמכוונים לדברים ש"ן בשעת חזרת התפילה דקיי"ל דאין ברכה לבטלה כ"ש בכאותה ואין להקל לכתחלה כנ"ל:

(ה) בטלה לגבי ב"ה. ועיין בי"ד סי' רמ"ב סי"ח לענין עמידה לפני ב"ה מיקרי הבזיון רשות לחבירו דאין שהעבד חייב כמו עשיר ים לגבות לפי נפשות ים סברת לפי מתון אלא יכול לילך מבתיהם ולכבוד מחוסם וחבושותיהם ע"כ עכ"פ בזה:

נו (א) בעניית הקדיש בטור מביא ב' טעמים על לחייב הקדים בלשון תרגום שלחד אלא יתקבל התלמיד כמו שהומרים שבח גדול כזה דשמיה רבה תורה על שם זה רבה שהשם יהיה מלא לעתיד. וטעם אחר שיבינו אותו עמי הארץ שבבבל ויתקבל ושם היה לשון ארמית. וכתב ולפ"ז יהיה כפשוטו שיהיה רבה תרגום של שמו הגדול ע"כ. ר"ל שלפי הרחשון ז"ל לומר בפשוטו דה"ק לה היה קפלה כ"כ. וכתוב בתשובה פ"ק דברכות ז"ל יהא שמו הגדול מבורך מכאן מצינו ג"כ יהא שמיה בלה מפיק ה"ל דהוה משמע שם יה עכ"ל. ולפ"ז לאיזה החזני שהומרי בתפיק ה"ל תופסים כפי הרחשון דהייטו תרגום של שם יה והומרים בלי מפיק ה"ל תופסים כפי הבני תרגום של שמו הגדול וכן עיקר דהה מסיק ב"י שמה שכתבו שלריך ביה"ק ז' תוכיות והייטו שתיבת שמיה חסרין"ד כי כן הוה בדניאל ליהוי שמה די להלהיכו: (ב) ים לעמוד בפעונין קדים. כבר כתבתי מזה ברסי' ל"ג שים שלח בכתבו כן: (ג) ולח יפסיק בין בריך כו'. שמעתי רבים עוברי בשעה שהש"ן אומר בריך הוה עוב"ז גם שם תיבת ולו בריך הוה לעול"ז וזה ודאי חירוף הוה דמשמע דהוי מתברך רק לעילולות לאתפא ח"י ולח יש לשם לומר גם מכל ברכתא ושירתא:

נח שהוא

נו דין עניית הקדיש על ידי הקהל ובו ח סעיפים:

א א יש לכוין (א) בעניית הקדיש: הגה ב אולא יפסיק בין שמיה רבא למברך (הגהות אשרי"א בשם ח"ת כתב דלפי"ז אחזון לא יפסיק בין שמיה רבא ולפירוש ר"י אין להפסיק בין רבא למברך) ג ולעונות אותו בקול רם יולהשתדל לרוץ כדי לשמוע קדיש:

סנה (ב) ד ויש לעמוד בפעונין קדים וכל דבר שנקדושה ומי שנה נב"ה ושומע בקול עונין קדים ה עונה עמהם אף מי שלה מעמ עליה בשעה שיתחיל יתגדל וכו' (הגהות מרדכי ברכות וגם הש"ג כתב שלריך לומר יהא שמיה רבא ו ב וכשמתחיל יתגדל יש לומר ז ואחה יגדל נח נחת וגומר זכור רחמיך וגומר:

ב ז כששליח צבור אומר יתברך כל העם עונין אמן וכן כשאומר ברוך הוא וכן כשאומר ואמרו אמן: ולח ניהגו לומר אחן אחר יתברך ולח אחר בריך הוא (ג) ח ולח יפסיק בין בריך הוא לעילא מכל ברכתא וכולי:

ג ט העונים ער לעלמי עלמיא בלבד טועים הם כי אסור להפריד בין ט עלמיא ליתברך:

ד י כשאומר החזן יתגדל כורע וכן ביהא שמיה רבא וכן ביתברך וכן בברוך הוא וכן באמן:

ה יא לאחר ששים הקדיש פוסע ג' פסיעות ואח"כ אומר עושה שלום וכו':

דין

יד מלטרפי'. וחע"ג דכתב בי"ד סי' רמ"ב בהגה דדשו' בפ"ע היה לעניין עמידה בפני ס"ת מ"מ בטל היה לגבי כ"ש לעניין זה שלטרפין כיון שהשמיעם כ"ה היה ועוד כיון שרוחץ אז אין מלטרפין (הגה"ה סי' ל"ז) וע"ש ס"ג: טו ולו עכ"ו. ל"ל סר"ל שלח יהח ע"ח מפסק לכל עובד ע"ח ולימו מפסק בכל"ל: יז חצין לפי מתון. החעיין בהג"מ יראה שם"ם הוה דבזה טורעין בשוה בכל ל' מחויב להעמיד הים במקומו וחם חין דרים בישוב חלח"ת לח שוכרין שים ופורעין חלין לפי מתון וחלין לפי נפשות כי הטעיים יכולין ללכת לעיר המטוכה והעשירים חין יכולים להניח ביתם ורכושם ע"ם וכ"כ רמ"ל בהגיה בתשו' סי' קי"ד שם הוה לחטם שחינו רשחי להבח בחדיכה פעמ לפי הגיע כבר זמן הרגל ודוקח שם הוה לחטם מחם לבל שם מחת חוכח מחתן חו פסיע לח יוכל לבוח לח יפסידו חבריו חלקם וכל זה לעניין חפלה וחין המעכבין עלי' הולילו וגריכין לו להלני המיין וגם הוה לרי' במ"ם מהר"מ בחשוב לחו כל כמיני להספרים עלמו מכן לבל חחזיקו לח דמי לכל הני וכו' עמ"ש סי' תרל"ח: יח חין כופין. כתב מעגלי לדק הביח מהרי"ל על ישובים הגריכי' לשכור מיין וחין וים סביבות שרגילין לבוחה כ"ב שם עם בני ביתם ח"ל ליתן כלום להיכוב דחי בעיר יפנו במקומן חו יכלו לעיר לחרת עכ"ל:

נו א יש לכוין. כתב ב"ח מדחיכעי' להו בגמ' מהו שיפסיק לחמר יש"ר וחלו לשומעים ולקדושה פסיע להו חלח מפסיק ס"ת דיש מלוה טפי בעניית הש"ר מקדושה ושומעים וכ"כ מהר"ר יונה סי' ט' ומ"ל ל' דשם יש שני בתי כנסיות לפניו בח' מניעים לקדושה ובח' לקדיש שלחריו"ח ילך ויעטה קדוש כי שם יש"מ ג"כ קדיש שלחר התפלה: ב ולח יפסיק. כתב הש"ך בגליון ות"ל כ"כ בל"מ וב"ח ול"ע דבפרק לולב הגזול לחיתח בהדיח דליח לן בה ועיין בתו' שם בחשובה דלית לן בה דה"ק לח יפסיק בין שמיה רבה לחבך בין רבה למברך בהדי הוי ליח לן בה עכ"ל. ות"ל הג"ח ס"ג דברכות לח יפסיק בין שמיה רבה לחבך בין רבה למברך ליח לן בה עכ"ל. וס"ל להרמ"ח בהג"ה ס"ל כפי' רחשון דה"ק שלחו מחפללין שיהח השם גדול שעכשיו השם הוה חלין חיכוח יה ולעתיד חתגלח חיכוח ומברך הוה לעתיד ר"י דה"ק יה שמו הגדול מבורך וכו' ח"כ לח בין רבה למברך לחין להפסיק. ול"ע דח"כ הוה נגד הגמרח בשלמח להג"ה ס"ל דה"ל דוקח בין רבה למברך חבר רב ספרח ליח לן בה כיון שעכ"פ חיכוח ח' לבל בין שמיה לרבה חסור להפסיק לבל לפני"ר חין חילוק בין הפסק שמיה לרבה לו בין הפסק רבה למברך דבשמיה רשחי להפסיק. וכ"ל דה"ל לרמ"ח כיון דקי"ל בח"ע סי' קס"ט שכ"ו דעכ"פ לכתחלה יש לקרות בשמיה ח"ע וכפירוש סדר חלייה שעיקו ולכן גם כחן חין להפסיק לכתחלה ודי שח"כ לומרו בשמיה ח' כנ"ל לדחוק לדעת רמ"ח. לפירש"י יחמר שמיה בלח מפיק ה"ל (ד"מ חחזור חגדה ב"ח) מברך בקמ"ן חחת הב' ופתח חחת הר'. לעלם בקמ"ן חחת העי"ן (שלח"ה) ולעלמי טו"ו (ב"י): ג בקול רם. לבל לח יהן קול גדולה שיחלולנו עליו בני חדם וינרום להם חטח (הר"ר יונה): ד ויש לעמוד. כ"כ הגמ"י בשם הירושלמי ובכ"מ כתוב שחהרמ"ל לח היה קם לך כל קדיש שחפסו מעומד כגון חחר הלל היה נשחר עומד עד לחר חיש"ר וכ"כ בכוונות ובכתבים שכן נהג האחר"י ולחר ד"ח בשם הירושלמי עכ"ל. ומיהו כ"ל דמ"ש שם הוה בירושלמי היינו שחמיה שחמר קום כי דבר ה' חליך ובחמת לח כתיב כך רק ויקם ממלא הכפח ממעמדו שמעמדו קס. וכבר חירין זה ביומח חלח פ"ע מדקס ס"ח שלוהו לעמוד ע"ב. ועוד חפי' קס מעלמו יש לנו ללמוד ק"ו ומה הוח שהיה נביי קס לדבר השם ק"ו לחנחנו עמו וכמלומה שהבי' מ' במדרש לכן חין להקל: ה עונה עמהם. פי' שחחזיל יהח שמיה וכו' דשבח בחפי שהוח (שם בהגהות) וכ"ל דשם יכול לכוין דעתו שידע לעונות על הקדיש לומר גם חתן כמ"ש קכ"ד: ו וכשמתחיל. כלומר קודם שחתחיל דבשעה שחומר החזן יתגדל לריך לשמוע ולשתוק כדי שידע מהו חומר וכמ"ש רסי' קכ"ה וגם שידע לח"ל מה עונה על מה עונה חתן: ז ועתה יגדל. והחר"י ז"ל היה רולה שיחמרו וכעת היה מנמגם וחומר שחינו מדברי התיקוני (הכוונות) ולכן חין לחומרו בין יתחבח ליזהר חו בין גחולה לתפלה ובכל מקום שחסור להפסיק (ש"ל ב"ח סי' רל"ו בשם ר"ל) ובתשובה כתב ר"ל שחומרים חותו בין יתחבח ליזהר: ח ולח יפסיק. ז"ל ד"ח כתב ר"ל דקודם ולנות בתחנתה וחח"כ בריך הוה לעילה מכל ברכתה וכו' לבל המפסיק לבל בריך הוה וחח"כ החזנים מחנגים בשבח לעילה מכל ומפסיקין בין מכל ברכתה: ט עלמיח ליתברך. משמע בש"ך ז"ל כל המוסח על דחתברך עד דחתיהן בעלמה כ"ח חיבות וכ"כ בש"ל. ול"ע מנהג קדמונים עיקר שהיו חומרים עד יתברך בלבד דהה כתב הב"י רסי' קכ"ה בשם הר"ם דלריך לעתוק

עטרת זקנים

ה עיר שאין בה אלא עשרה כו'. אבל אם יש מנין זוולרנו אין יכולין לכופו ולא ה"ישיעין שם' 'צשרך אחד לנקביו רא"ם אין לדבר סוף:

נו א ולא יפסיק בין יהא שמיה רבא למבר' כו' יי"א שלא להפסיק בין היבות שמיה ובין רבא אבל בין רבא למברך לית לן בדי (הגהות אשרי"א ו') ולעיל שאין להפסיק אף בין רבא ובין מברך אלא יאמר יהא שמיה רבא מברך בנשימה אחת וגם אסור שמיה ה' בוה יוצא ב"ח כל הפרושים (סוף בב"ח): בשמיה תחלה יתגדל יש לומר תחלה ועתה יגדל נאמי"א ב"כ בראשית ברא וגו' ויברי אלהי את כל הדברים האלה לאמר הח מעשיו הגיד לעמו ולומר ת' בחכמ' יסד ארץ וגו' וכלל אחד מאלו ב"ח אותיות ובין כלם כ"א היבות עם ועתה יגדל נא כו' אמן יהא כו' אך בפסוק הח מעשיו ובפסוק ה בחכמה בב"א אין ת' בחכמה בב"א ול"ל ואין מן הסנין וכו' לום אי"ת הפסוקי אפילו בתפלה יוצר ואין לחוש שעושה הפסק בין ישרצבת ליוצ' אור משו' שלא אסרו להפסיק אלא במילי דצלוי דבעי רבוי רשבת מעין המאורע פשיטא דשרי אבל בתפלה ערבית דבעינן קבעית גאול' לחגל לא יאמר כלום (מהרש"ל ס' ם"ך) ויש מקילין בתפלה

פרי חדש

סימן מז

לשתוק ולכוון כשאומר החזן קדיש ואין לומר ע״ז דהא ק״ל שומע כעונה. ובפרט כשהחזן אומר בתחילת יעלה הוא לחוד יותר לסיים קודם החזן כמ״ש רמ״א ס״ל והמחירות מבטל הכוונה לכן מוטב לשמוע מהש״ץ. כתוב בשל״ה לומר ויתברך בני ו׳ וכ״ת מנא לומר בלח ו׳ וכ״ת נכ״י ובכתבים:

נז א ועוין לחריו. ג״ל דהש״ץ לומר בלחש ולא שמע ממנו ברכו רק שמע הקהל עונים לומר לחריהם כמ״ש סימן קל״ט ס״ק ב׳:

ב וחזר ש״ץ ואומר. וכתוב בתנולה לא לין שם עשרה בלא הוא לא עמה ע״ה לא ת״ל ידי חובתו: נ בעוד שהוא מתריך. דוקא בשעת הגיון לבל בשעה שאומר התיבות לא יאמר כלום (הגה׳ מ״מלבוש) ועמ״ש סי׳ ס״ח ובו׳ סי׳ קכ״ה:

נז דין ברכו ועניתו׳ ובו ב סעיפים:

א [א]אומר שליח צבור ברכו את ה׳ המבורך ויענים אחריו כרוך ה׳ המבורך לעולם ועד ב [ב]וחזר ש״ץ ואומר ברוך ה׳ המבורך לעולם ועד: (ומנהג שכל״ע מתריך בברכו א והקהל אומרים יתברך ויתפאר וכולי) נ בעוד שהוא מתריך בברכו (טור):

ב [ג]מקום שנהגו לצעוק על חבריהם בין קריש וברכו ליוצר אור או לרבר בצרכי רבים טועים הם (ועיין לעיל סוף סימן נ״ד:)

מגן אברהם — הלכות קריאת שמע — מגן דוד

הלכות קריאת שמע

נח וברכותיה׳ ובו ז סעיפים:

א [א]זמן קריאת שמע של שחרית משיראה את חבירו חרגיל עמו קצת בחוטו ה׳ אמות ויכירנו [ב]ונמשך זמנה [ג]עד סוף א ג׳ שעות (א) א שהוא רביע היום [ב]וסצוה מן המובחר לקרותה [ג]בותי״ק׳ (פי׳ תלמידים׳ ורש״י מפרש עמיש ומתבאים התעות) שהיו מצוונים לקרות׳מעט קודם [ד]הנץ החמה (פירוש יניאת החת׳ כמו הנלו הרשוני׳) כדי שיסיים קריאת שמע וברכות׳ה עם הנץ החמה ויסמוך לה התפלה מיד בהנץ החמה [ו]ומי שיוכל לכוין לעשות כן ב שכרו מרובה מאד: הגה [ג]מיעור הנן החמה הוא כמו ב מיעור פעה אחת קודם שיעלה כל גוף הפשש על האדץ: (מיימוני פ״ח)

ב [ד]אם לא קרא אותה קודם הנץ החמה [ד]יש לו להקדים לקרותה במהרה כל מה שיוכל:

ג ומי שהוא [ג] אנוס בנון שהיה משבים לצאת לדרך (ג) במקום גדודי חיה ולסטי׳ שלא יוכל לעמוד ולא לכוין אפילו פרש ראשונה ואפילו [ד] עד [על] לבבך [ו]או שבני [ז]השיירא (קרלבאנא בלע״ז) הולבים מהרה ולא ימתינו לו בלל יכול לקרותה עם ברכותי׳ה משעלה עמוד השחר רבינו שעלה עמוד השחר שפיר קרינן ביה ובקומך [ח]וגם שפיר [ה]מקרי יוצר אור׳ אבל אם אינו במקום גדודי חיה ולסטים וגם אין בני השיירא נחפזים כ״כ אפילו יוצא לדרך אחר שעלה עמוד השחר אינו קורא עד שיגיע זמנה:

ד [ו]אם קראה משעלה עמוד השחר אף על פי שלא היה אנוס (ג) [ז]יצא בדיעבד: (ואם קראה בלח ברכות יחזור לקרותה בזמנה עם הברכות ועיין לקמן סימן ס׳ (ב״י סימן מ״ו):

ה. ו אם נאנס ולא קרא ק״ש ערבית עד שעלה עמוד השחר כיון שעדיין לא הגיע החמה קורא קריאת שמע ויוצא בה ידי חוב׳ קריא׳ שמע ערבית [ז]ואם היה אנוס באותה שעה לצאת לדרך מקום גדודי חיה ולסטים לא יקרא אז ק״ש פעם שנית לצאת בה ידי חובתה ק״ש של יום שמאחר שעשה לאותה שעה לילה [ח]אי אפשר לחזור ולעשותה יום:

אף רל״ה דיכול להמתין בשל לילה עד ע״ה אז פשוט לבע דיכול לקרות אז [ט]ומוכים שם יערכך כיון דיש זמן מחודש ביניהם להיותו ע״ה וכ״ל

נח א סגם שעות. ג״ל דהבה לב״ע מיגין מעלות השחר וכ״מ בגמרא דקנ״ע ס״ה בתוספות ד״ה תלת לימלן דגני ובגמרא לבובי ג) ב סיעור שעה. משמע בלן לקרות עד סיעלה גוף השמש ויש גורסין כתו (א) שהוא רביע היום. ג״ל דהבה לב״ע מיגין מעלות השחר וכתב הב״ח שבן עיבר והב״ח הסכים לגירסת הרמבונה וכ״כ בד״מ דכתב שלין הפירוש כמ״ש הרב״י בשם מהרי״ל דלת דמהבן החמה עד סיעלה כל נוף השמש הוי שעה והבבר יהוע ליוד ע מעט בחבת החמונה עב״ל ובספר מנחת בהן בתשובה השמש ס״ק נ׳ בתב דגי׳ סיעור שעה הוא עיבר ע״פ ול״ל דלעניו הדין לין חילוק בין הגירסאות ודוק: ג לחמש: וה״ה בשיש קבוי מת בעיר לו מילה לו יום ערבה דמפטי ברחמי יכול לקרותה משעלה ע״ה (ב״מ הר״מ): ד עד על לבבך. ל״ע דזהו דעת הרשב״ם דס״ל שצריך לעמוד עד על לבבך לבל הרב״י פסק בסי׳ ס״ג דס״ל לעיומי לבת בפסוק רחצון ות״ל דבריהם שהבדי ותפס לרחוק ולומר דמ״מ ס״ל דשם ס״ה לעיומי עד על לבבך׳מוטב לקרות משעלה ע״ה בניעוי: ה מקרי יוצר אור. וכתבני משמר (ב״י רשב״ם) וכתב הרשב״ם בחיבורו ותע״ב דהיבה מ״ד התם דלת לחמרו יוצר אור ולבי מטת זימנת היו לומריס יוצ׳ אור דיהוי בעלמ׳ היה ולמסקנ׳ היו לומריס יוצר אור עב״ל והוה לזל לעיעתי׳ דפסק דלת ברבינו תחי לבל לפי מ״ם בסי׳ ס׳ בב״י בשם רבינו תחי דסדר ברבות תינו מעלב משמע דס״ל דלת לחמרי יוצר אור עד דמעלת זימני׳ וב״ב בחשוב הרשב״ם פי׳ ס״ל דבל ימי המקדש היתה נקרא׳ להבה רבה יחידי עב״ל ולבן ל״ל דת״ל יוצר אור ב״ב בהבמת עד סיביר עב״פ בין תבלת ללבן עמ״ם בשם הרמב״ן: ו אם נאנס קבה לי מ״ם לעניו קימה דברי לקרות ק״ש של שחרית עד ג׳ שעות ות״ל לאחר ע״ה יוצא בשל לילה דהיבה תינבי דגני בההיא שעתא ותע״ג דמיעוטא הוא בנין יחיד מסמע בשבבך דיהד בדחלינן בחר בני מלבים ק״ב ק״ש של ערבית מני יקרא עד ג׳ שעות דקרי׳ רחמנ׳ בלשון יחיד דתקרי רחמך ות״ל לאחר ע״ה יוצא בשל לילה דהיבה תינבי דגני בההיא שעתא ותע״ג דמיעוטא הוא בנין יחיד מסמע בשבבך דיהד בדחלינן בחר בני מלבים ק״ב ק״ש של ערבית מני יקרא עד ג׳ שעות וסו׳ ולעניו ק״ש של שחרית תע״ג דבעי׳ בקרוהיבה בל היום בנין דבתיב בה ורחיתם בה ורחיתם אותו לפיבך קבעו זמנה משיביר בין תבלת לבן והקורה קודם לבן בתיב מיבי דהוי ועוד מפני שקבעו ק״ש לפי שמקדימין וקורין קודם לזמן הזה ולא הגיע עדיין זמן ניציח ולא זמן ברבת יוצר אור ול״ב בתב בשם תי רשב״ם בשלמת היום בתחת יממת הוא לחולי. בתר בני מלבים לבל לקרות של לילה בתיב משום בני מלבים לת תחרי משמיעוטא דמיעוטא ניעו עב״ל. וב״ל עיבר דבגמרא משמע דבני מלבים ישנים עד ג׳ שעות דהת תחר דוד קדמו עיני תשמורת ע״ם וב״ל בלשון

ב"י דהר"ם ורביו מסופקי בזה: (ד) אם עברה שעה נ"ט. נעזר בכתב כהן אם נתעם ולא קרא כו' בתחת ה"ה פשט כמ"ש ב"י אלא נקט לתעם משום סיפיה דלעם"ה מכאן ואילך הפסיד: **בכ"מ** פ"ת דק"ס כתב ים שלמין מ"ט דרשי בשכבך כ"ן שבני אדם עוכבי וכדאי בגמ' דלעני קודם הגן התחה יוצא ידי ק"ש של לילה משם דלריכה לומבי דגני בהחיית שעתה ועכ"ל אין הפי' שבאותה שעה עוליס על מעתם דלאין דרך בני אדם לכתוב בלותה שעה אלא ולאי דהפי' בעודם שוכביס ולמה לה דרשו כן ובקושך כ"ן שבני אדם קיימ דהיינו כל היום ואי דק"ל דהכי דרשי ליה מ"ה הקורא בכל היום לה הפסיד הברכות אלא משום דלריך לסמוך גאולה לתפלה ותפלה זמנה עד ד' שעות כמו התחיל ע"כ זמן ק"ש ג' שעות ותסתכוה לקרא ובקושך בשעה שבני אדם עומדים כו'. ומתחתי על פה קדום יאמר כן דולאי דרשת ובקושך הוה דרשה גמורה כמו ובשכבך ואי דהה פסק כאן דאחר ד' שעות הפסיד הברכות. והקשיה ל"ל לאתרן דדוקא בשכיבה אחרי בעודם שוכבים דכ"ן משכב לה יקתים שם הכשיבה משמ"כ בקיומה דמשתמה שם קיומה ליכיבה והילוך וא"כ לה מקרי קיומה אלא על התחלת הקיומה כל"ל פשוט:

נט (א) אם עשה כו'. הס"ע הוסיף אחה דבריס על לשון הטור ולעניו"ד ליוה כל דבריו אחת רק בעניו הביאור אל לשון הטור ל"ל קלת בע"ת דל"ל דרביו ס"ל דמ"ם בגמרת הכל הולך אחר החיסום הוה פי' דאסיים מ"ע בשחריח בכל נוסי לה יצא ח"ע שאחר בפתיחה וגם בחתימה יוצר אור אבל אם סיים יוצר המאורות אין מחזירין אותו בעי' שיהיה מזכיר עכ"פ מברכת יוצר אור או בפתיח או בחתימה רביו מדלגד הסיו' אחה הוכיח במ"ע ואסיים בי"מ יצא מדלא נקט לאחר מ"ע ואסיי' בי"מ אלא ס"מ דכזה לא יצא אלא בעי פתח לאחר במ"ע ואחכף מכרי אחת יוצר אור וגם סיי' כדאן אז יצא והטע' דבעי' בחתימ' מעין הפתיח או מעין סיומו ואי"ל ל"ב גם ס"מ התלוד פתח ביוצר אור ואסיים במ"ע לא יצא דהיינו דוק, אם הפתיחה לאחר יוצר אור ואסיים במ"ע אבל אם אחר בכל ביוצר אור ואסיים במ"ע לאחר לאחת ה"נ דיצא הא ל"ק דהדרשה זהו רבותא דאע"פ שאחר הפתיחה אחר מ"ע גם סיים בתעוריב ערבים דהוה סיומך לתפיחה אפ"ה לא יצא ע"כ אם אחר בכל ביוצר אור ואסיים לאחר בא"ע ולא אחר בפתיחה מעין מה שכתב בכל ביוצר אור ואסיים במ"ע אבל אם לא אחר בפתיחה אלא בחתימה ואע"ג דאחר בפתיחה מעין פתיחה ל"ל דאל"כ היה לו לתלמודא לומר דבעי' בחקום שאומר פתח ביוצר אור ואסיים במ"ע לא יצא אפילו סיים ביוצר אור לא יצא כיון אלא אחר בחתימה אל יוצר אור אלא ס"מ דבכה"ג יצא פשיטא דעדיף טפי כיון דהפתיחה והסיום כהגון בן ל"ל כוותי רביו:

ס סדר

ס אואינה פותחת בברוך כו' צ"ל בן אביו אב הרחמן כו' ואין צריך אלא ר"פ לשון לימוד קס"ש בפי' של סדור ואי הוה נרסינן כן הוינן ת"ר פעמים לשון לימוד ואין צ"ל הגבור אלא הגדול

נט אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך תקנו להזכיר
א מדת לילה ביום להוציא מלב האפיקורסים שאומרים שמי שברא אור לא ברא חשך:

ב (א) אם שעה ואמר אשר בדברו מעריב ערבים ונזכר מיד ואמר יוצר אור ונם סיים יוצר המאורות יצא אבל אם אמר בדברו מעריב ערבים א ולא אמר יוצר אור או לא סיים יוצר המאורות לא יצא ואם אמר יוצר אור ובורא חשך אשר בדברו מעריב ערבים ונם סיים מעריב ערבים לא יצא: הגה וה"ה אם לא אמר אחה ה"ן יוצר אור אם סיים מעריב ערבים לא יצא (דברי עלמו לפרקין המאור והר"ם) אבל אם סיים יוצר המאורות כיון שפתח יוצר אור יצא אע"פ שהפסיק במעריב ערבים:

ג ב י"א שהקדושה שביוצר יחיד אומרה לפי שאינה אלא סיפור דברים ויש"א שיחיד ג מדלגה ואינה נאמרת אלא בצבור ויש לחוש לדבריהם וליחחר שיחיי יאמרנה בנינין ושעמים ד בקורא בתורה: הגה ונכר פשט המנהג בכנסיה קרפלונה ויחיד אומר אותה וכשנוטין קדושה זאת אומרים אותה בקול רם: (הגהות מיי' נפוסף התפלות)

ד יברכת יוצר ועריבת אומר עם השליח צבור בנחת:

הגה ויאמר לסיים קדוש סיסיים הם"ל ויענה אחן אחר ס"ל (הגהות מיימוני פ"ו מהלכות ברכות ורוקח סימן רי"ח) ומיהו אם לא אמרם רק בשעה אע"ג דברכות אלו הם"ל מוניח היחיד אף על פי שהוח בקי מיהו אין הם"ל מוניח היחיד ה נפחות מי' (כר"י פרק מי שחמהו) ם ולא יענה אמן אחר סיום אחחר בעמו ישראל באהבה משו' רחוי הפסק (ועיין לקמן סי' ס"ח):

ה אם שעה בברכת יוצר בענין שצריך לעמור אחר החחיו אם שעה מקדושה ואילך ו אין השני צריך להחחיל אלא ממקום שפסק: כ"ב להיינו שחחיל ז מקדושה ואילך ואם שעה קודם קדושה צריך להחחיל מראש (הר"י והר"ם פרק אין עומדין והגהות מיימוני פ"ו מהלכות חפלה ונשר):

ס דין ברכות לקריאת שמע ואם צריכים כוונה ובו ה סעיפים:

א ברכה שנייה אהבת עולם (הגה וי"ח להבה רבה וכן מרגיין בכל מקומות) א ואינה פותחת בברוך משני שהיא סמוכה לברכת יוצר אור ואם היא פותרת ברכת התורה ע"ל סי' ס"ז:

קרא

בפחות מי'. כ"כ בה"ג בשם תר"י פ"ג דברכות וז"ל שם תשע"ג שעם שבשדות דחיסיפ ס"ן מוליחין מחפלה אפ"ה אין נפטרין אלא בשמוע ובעניית אמן ואינו פוטר אלא ע"ל ומבליהו ג"י בשי' ס"ו משמע דאיירי בשיהו בקי בהל"ק אף בחפלה אינו יוצא ומ"ש סי' קכ"ד אלא שאינו מייירי בשאינו בקי בהל"ק אף ב"ה בעי עשרה וכ"כ התבודרם, ור"ת אלשאר ל"ל שחני ברכת הנהנין עכ"ל. וברי"ף הקורא עומד לא הבין ולכן הקשה על הגאונים מ"ש. ות"ת בשאר ברכות אל"ע שאינו בקי אלא בעי' וכ"ת בהא"ה ספ"ג דר"ה ע"ת שם"ם ו' וסי' תקס"ד: ו אין השני צריך לשמוע מראש רבה להתחיל מראש"ת (כ"י) אבל הד"ת כתב דאין לשנות כיון שהחחונים פסקו כהיומם ח"כ אם יתחיל מראש"ת ברכה לבטלה: ז מקדושה ואילך. ל"ל תר"י פ"ה דברכות טעה בפוסקים או מחופסים עד סוף הברכה מ"מ לחזור אלא מלאל ברוך ואילך דמסח ואילך בחחלת ברכה דמי עכ"ל. ממשע שאם טעה בפוסקים מחחיל בחופסים וכ"מ

עטרת זקנים

כבר נפלו ליה יד' ק"ש ראוריית שאסר כבר שמע ישראל כולי בשכמל"ו ובבן לעשו כחיים מ"ה הכא דלא אפשר מבראי ראשון עיקר שמצינו בפ' היה קורא דף י"ר ע"ב רב עביד הכי:

נט א בא"י יוצר אור בולי' הגה מצינו בברכת יוצר אור ובחפלת ה' ובברכת המזון יש כל א' בחרן מן ח' לומר לך שכל המכוון באלו הג' אין שמן ואין פגע רע ולא שום מקטרג אף שצוה קצה כולי שולט בחפלתו ולא גם בק"ש שחרית (אם ז' קחר"ל) ונרוך להפסיק בין יוצר בין אור כי היכי דלא ישתמע ישתרוב. משרתים ואשר משרתיו ר"ת מום והוא שם אחרא משם ע"כ לכן יש לדקדק שלא לדלג ו' של ואשר אין לומר ומלך עולם רק בלא ו' מלך על"כ ומלך משנ"ת בשחי' רשויות ח"י (מהר"ם) אחוכים בחרים גבורים ר"ת אב"ג והוא שם אחר מן שם של מ"ב עושים באימה ר"ת ע"כ. וכל המסכון בשמורת הלילי אע"ג ריצון קונינו בלא ז' ר"ת בן נון ן' לה"א יש שאין נוהגין באימה כי אימת שיוך על החרובים ואחר על הקרובים (מהרי"ל) ובבר כחבתי כוה פעמים שאין לשבש כל הסדור ס' משנחים ומאמרים יש נוהגין הכל בע"ן ונולים למסמרו"ן בגמרא ש' כמנין השם של מצע"ן גם בגמרא ברחמים יש נוהגין הכל בם"ם ואוחן שאינו"ם בם"ם צריכין להפסיק בין מפלסים וכן אם שם האל המלך לאל ברוך בחקון חחת הלם ר' ולפיך אל חי בפחח (לרם מן הישמ"ם):

לשון הרמב"ם סיים קדיש סיים הברכה וכ"כ הלבוש וכ"מ לשון הס"ע
הס טעמא מקרושה ולילך וכו' דלא כ"ח מחולק:

ס א ואחר וקרלו ואפילו לא קראן כלל יצא ח"ח ק"ש עסי' ל"ח ס"ו:

ב שם הקדיש · ולע"ג לריעא פיתחת בברוך וכל ברכה שלאין בה
מלכו' לויכה ברב' מ"מ כיון דלתקנה
סעיכה לחבירתה לף כשקורא
אותה בפ"ע הין בה הס ומלכות
(כ"ג) ובתשו' הרשב"ל סי' ס"ז
כתב הטעם משום דאין ברב' קורה
ול"ע ועי' בסור סי' ו': איתא
בכוונות ובכתבי דהקהילו הלנו
הס מ"ע לכן בסיומר ובנו בחרת
יכור מ"ת · וקרבתנו מעמיד הר
סיני · לפיכך הגדול מעשה עשלק
שאין הס שלם · להודות לך הפה
לא פגרה רק להודות ולא לדבר
לשון הרע והוא זכיר' מעש' מריס ·
וחברתם לח כל מלות ה' והוא שכח
שקולה כנגד כל התלות וכשומר
והבילמו לשלוס מחרבע כנפות
הארץ יניח הכנפות על העליות
שעל כתפיו ליפול למטה עכ"ל:
ובילקוט פ' בחקותי מביא ג"כ
זכור חסר הקפנת ה' לחלוף במלך
וגו' זכור בפה ע"ם בסס ספרי ול"ל
שחכור זה בסיומר' בחבבה לשפוקי
בחותו פעם לא היו לוחבין הס
ולריך טעם למה תקנו לקרות פ'
עמלך מה שלא תקנו בזכירו לחריס
עשסי' תרפ"ס · וי"ל דמ"ח יש לנו
הג עלרת וה"ס שבת ומועדה
מריס ומועדה עגל לא תקנו מפני
שהיה גמול של ישרחל: נ וכן
הלכה · ודוקא בחלו' דתורית' לבל
מלו דהרבן מ"ל טוענה (רמב"ן ח"ח
ב' ומ"ל ח"בס ב' כ"ה סי' תקפ"ט):
ד יש' מע"ג דבסעי' ד' פסק
דחלות בעי כוונה היינו סיכון
לבל לבלבוון להב סיכים על לבו
מה שסוח לומר"ש ולא בפ' רלחון
עב"י סי' ס"ג ס"ד בסס הרשב"ל
וחע"ג דלחורי בגמרל בקור לבניה
לא יש' היינו בשלינו קורל
מהלבתו בס"ם חרי לבל בקורל
מהלבתו יש' בל"ל וב"מ פ"ב
מממע דס"ל דלפילו לא כיון לללת
רק בפ רלחון יל' וב"מ ל' הרשב"ס
ועי"ש סי' ס"ג ס"ה:

סא א ואחר וחומר · ובמקום
שלא נהגו לחזור לין
מוחין בידם (פ"ח בסס ר"ל חביב
ס' ע"ג ור"מ לשלך סי' ל"ג ורס"ך סי' ל"ג ורס"ל סי' ס"ג) : ובספר עטרת מלכות מהל"ח ח"ל סי"ג כתב דס"ן היינו לומר
בלחם לחת ויחיד לומר בלחם לחת ואינו חוזר ואומר לחת ואומר בלחם לחת הי"ת תינוח
לבסוף ובניה תחלה אינו מעכב
והיות דיוקא מיירי דוקא ביחיד
לבד בלבור מעכבין ע"ב · ולענין
הלכה פסק הס"ע דלא כרב הי
בחילוק פסק רחמן בכוונה
יחזור ויקור אותו בלחש לבל לא יקרא
כרס שנרחה בשתי רשויו ח"ו וק"ל

ע"ז

א (א) קרא ק"ש בלא ברכה יצא י"ח ק"ש א וחזור וקורא הברכות
בלא קריאת שמע וג"ל שטוב לחזור ולקרות ק"ש עם הברכות:

ג (א) סדר הברכות אינו מעכב ב שאם הקדים שנייה לראשונה
יצא ידי חובת ברכות:

ד י"א שאין מלות צריכות כוונה יו"א שלריכות כוונה לצאת
בעשיית אותה מלוה ג וכן הלכה:

ה הקורא את שמע ולא כיון לבו בפסוק ראשון שהוא שמע ישראל
לא יצא ידי חובתו והשאר אם לא כיון לבו אפילו הירה קורא
בותיות או מניה הפרשיות האלו בעונת ק"ש ד יצא והוא שכיון לבו
בפסוק ראשון:

סא דין כמה צריך לדקדק ולכוין בק"ש וכו' וסעי':

א א הקורא קריאת שמע בכוונה (א) באימה וביראה ברתת ויע:

ב ב אשר אנכי מלוה היום חייבו לומר בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ולא
כמי שכבר שמע אותו הרבה פעמים שאינו חביב אצלו:

ג ג בקריאת שמע יש רמ"ח תיבות כנגד רמ"ח אבריו
של אדם בסיום שליח לבור ה' אלהיכם אמת א יחזור ואומ בקול
רם ה' אלהיכם אמת: הגה וכמה כל אדם יזהר שיהיו שומעין מפיו של
ש"ץ ג' תיבות אלו (כ"י בסס ס"ח) ואם היחיד רוצה ל"ב לחתרם עם
השליח לבור ב חין היסור בדבר: (דברי עלמו) ד ואם הוא קורא
ביחיד יכוין ג בט"ו ווי"ן שבאמת ויציב שעולים צ' והם כנגד ג' שמות
ההויה שבכל שם עולה ב"ו ור' אותיות הם ל':

הגה ויש עור שלהר בלבר דע"ז ווי"ן עולין ל' והקריאה נחסכ' פ' כדי
ל"ח במנין בסס בקריאתו ובכתיבתו והוי כלאו הבל הלבר ה' אלהי"ך אמת
(מהרי"ק סורס ס"ב ופ"ג) ויש שכתבו דבל הקורא קריאת שמע ביחיד
ד יזהר שלא ילחן בסס ובומר כי ג' תיבות אלו מבלימים המנין של
ס"ג ובוה נמלום לחן בים לעבות לחר בריך בבוחר בעמו ישרחל בחהבה
(ג) וכן נוהגין וכראה לי בבל מלום בשקורא עם הלבור לא יאמר ס"ג
ד רק יאמר לחן לחר בסס"ג בסמליים בערב וכן מהגין וכבן הוא:

ד ה נוהגין לקרות פסוק ראשון בקול רם כדי לעורר הכוונה:

ה ו נוהגים ליתן ידיהם על פניהם בקריאת פסוק ראשון כדי שלא
יסתכל בדבר אחר שמונעו מלכוון:

ו ה ז צריך להאריך בחי"ת של אחר כדי שימליך הקב"ה בשמים
ובארץ ח שלוה רומז החשוטרת שבאמלע הגג החי"ת ויאריך בדלת
של אחר שיעור שיחשוב שהקב"ה יחיד בעולמו ומושל בר' רוחו' העולם
ולא יאריך יותר מכשיעור זה ח ויש נוהגים להטורת הראש כפי
המחשבה מעלה ומטה ולר' רוחות:

ז ו ידגיש בדלי"ת שלא תהא כרי"ש:

ח ז לא יחטוף בחי"ת ולא יאריך באל"ף:

ט (ג) אסור לומר ז שמע ב' פעמים בין שכופל התיבות שאומר
שמע שמע בין שכופל הפסוק ראשון:

י כשקורא קריאת שמע ח על פסוק מותר לקרות כדי הפרשה
ולחזור ולקרותה ט ויש מי שאומר שגם בזה יש ליזהר מלומר פסוק
ראשון הגה (ג פעמים):

האומרים

ס (א) סדר הברכות ט' · בעור כתב זה בסס רב האי ולא חילק
בין יחיד לבעור ותמה כ"י מהרי"ק וכתבו בסס
רב האי לחלק בין יחיד לבעור דהיינו דבבעור דוק סדר חינו מעכב לבל
ברכות ע"פ מעבדות וביחיד לפילו לא חיתן בל חינו מעכב וברחה
דע"ם הוא בעור ול"ל חלא לעניו
זה קאמר בגמרא שאין מעבבות
שאם אינה הסדר לעור ריאשונה
לבסוף ושניה תחלה אינו מעכב
והיות דיוקא מיירי דוקא ביחיד
לבד בלבור מעכבין ע"ב · ולענין
הלכה פסק הס"ע דלא כרב הי
בחילוק פסק רחמן בכוונה
יחזור ויקור אותו בלחש לבל לא יקרא
כרס שנרחה בשתי רשויו ח"ו וק"ל

סא (א) בחיתה בירלה טו·
בעור הביח המדרש לח
הערחתי עליב לקרות לח עומדי
ולח פרועי ראש בו · משמע דעמד
לח בעי לבל לבי עבי לינהב בפריע
ראש ס"ד ולע"ג דלעניו לח עומדין
חמרי בסי' ס"ג דמי שקור' מעומד
הוה עבריין שאני התם שאין ט
לעיעור בתב דבוה עוב · על דברי
כ"ה ולעלי זאת אין חיסור בדבר
מלד עלמו מ"ם לחר שפיר אלא
העריך לותו בעמידה לבל אין
חיסור בדבר אלא לעניו פריעות
ראש שקה דהיינו חיסור בפריע
ראש בדלי' פ' בל בתבי וכמ"ש
העור לעיל בסי' ב' דלריך שיכוה
ראשו בין בוה קלות ראש וכמ"ש
בסי' ח' ול"ל דלק"ת דמידי הוא
טעמא דאסור בגילוי ראש משום
קלות ראש שהוא בלאו אין עניו
טיל ואין שלריך עכ"פ לחיות ורא
חיעה אי הוה לו בגילוי ראש
הוה ניע דרך חיעה אלא אלא
העריך הקב"ה בוה מ"מ ראש
דעבעיו אסור הוא בן ואלו
יש לפי' איסור בוה בחול ואיסור
בלבו ויש
סב (א) בן
ס"ל לפי'
סג (ב) וצריך
ה ג לבוון
ג ב
ב ב
ב ב
ב

ט"ו דאמרי' בגמ' ת"ל ר"ש לחכמי ודלמה מעיקרא לה תיכון דעתיה ת"ל דברות כלפי שמיה תי לה מכוון מיהן ליה בהרהוף דנפחת עד דמיטין לי' ליתיה דמוכח לחזור ולקרות בלחש למה לה תי לן תכמי דת"כ היה לו לחזור ולקרות בלחש הלה ודלי דבכל נוהי אסור לכפול וי"ל דעיקר קפיקי ר"ש היינה מיחר שיסבר לומר בלחש למה נורעין בוותי"ו דתין לדוש לזה לזכו' ועי"ש בסי' ס"ג ס"ד: (ד) מנהג כשר הוא לפי שמכחין לותו שהוא דר למעלה מז' רקיעים. גם מניטו בקרא ב"פ ה' הוא האלקים נכי הליה כ"ב כי' בשם התו'. ולעניין שהומרים בשמונ"ע ג"פ כי"ה כמ"ש בה"כ כ"ל דלא חסו לב' רשויות הלה בפסוק שמע שהוא עיקר קבלת עול מלכו' שמים וכיון שקבל עליו עול מלכות שמים פעם אחד אין חסם בחתירת בשמונ"ע יותר מפעם א' דהא קיעל פ' שמע ישראל וליכא מאן דאתי למיעבי מקל"ב בפסו' ה' הוא האלקים שהוא פסוק בפני עלמו ע"כ יש חסם ועכ"ל הוצרכו התו' לתרן מניטו כן בפסוק נכי הליה: (ה) בשמונ"ע בחשתי. אבל לא בקול רם דהא לא אמרי' מפה ואם לא ניימרי כלל הא אמרינן יעקב ע"ה אומרים אותו בחשתי: ( ) בין לעולם ועד לאהבת. לפי שצריך להפסיק בין פסוק ראשון ובחוך שבמונ"ע כי אם לשון שהמנו מקבלין עליהו מלכות שמים ופרס' ודאהבת הוא לשון נוחה:

סב (א) ואף על פי שאסור לדקדק באותיות ה"ה בתפלה ובקריאת שמע כדי שלא יהא נראה כקורא מתוך הספר אבל בקריאת התורה מותר לדקדק בהן יצא. ם"ם יזהר מאוד לדקדק בהן והמדקדק בהן שכרו שמצניין לו"ת הנהגם שהוא מיד בנער מידה שמאחר שהוא מעורר עצמו בזה ומניע חום שבעבו שלו לדקד באותיות בשכר זה ה' הים הטבעי שהוא מעור' מצניין לו בנגרו חום אחר שהוא הנ"ל הנהגם (מהרי"ק):

סג אבל קורא והוא שוכב על צדו מאה' שכבר שוכב ואינא מ"ד לעמוד אף על פי ששוב' בבגרו מותר מפני שהוא מוטרח על צידו ומשם ולוכא כולי האי. נאות ושרירה וי"א דוקא אם שוכב במטוח ופשט את בגדיו אז מותר לקרא ק"ש ותפלה שפע על צידו משום דהוה ליה טרחא בין שפשט את בגדיו להזור ללבשן (הרב רבי' יצחק פרק בי' סי' שפתו) אבל אי ליכ' טרחא לא יקרא קריאת שמע בשהוא שוכב על צידו (ב"י) משה על צידו אלא אסור לקרי על צדו אלא במוטח פרקדן ומקום מעט על צידו אבל משה על צידו לגמרי מותר (בן נמטים דברי רש"י והרמב"ם הוקטר) כמי שרוצה להתפלל לעמוד כשהוא יושב כ' משמע דוקא אם יושב ורוצה לעמוד רוא ראסור אבל אם עומד יכול ליישב דאז נראה דלאו פושש הוא קעביד אלא משום דצריך ליישב ורוא תנינא הכל אר קורא כדרכו בין מיושב בין עומד (מהרש"ל בתשובה)

עטרה זקנים

הסמ"ק): ח ויש נוהגין לחטוי הראש כ"ג הסחשב יהטוי' צ"ל בברך ה' מתנות מובה דהיינו מזרח צפון מערב דרום ועכ"פ לא יטרח הראש מזרח מערב צפון דרום כדי שלא יהא נראה ח"ו כסרסן ש"ו:

סב א אף על פי שמצוות לדקדק באותיותיה הראה ולא דקדק בהן יצא. ם"ם יזהר מאוד לדקדק בהן והמדקדק בהן שכרו שמצניין לו"ת הנהגם שהוא מיד בנער מידה שמאחר שהוא מעורר עצמו בזה ומניע חום שבעבו שלו לדקד באותיות בשכר זה ה' הים הטבעי שהוא מעור' מצניין לו בנגרו חום אחר שהוא הנ"ל הנהגם (מהרי"ק):

סג אבל קורא והוא שוכב על צדו מאה' שכבר שוכב ואינא מ"ד לעמוד אף על פי ששוב' בבגרו מותר מפני שהוא מוטרח על צידו ומשם ולוכא כולי האי. נאות ושרירה וי"א דוקא אם שוכב במטוח ופשט את בגדיו אז מותר לקרא ק"ש ותפלה שפע על צידו משום דהוה ליה טרחא בין שפשט את בגדיו להזור ללבשן (הרב רבי' יצחק פרק בי' סי' שפתו) אבל אי ליכ' טרחא לא יקרא קריאת שמע בשהוא שוכב על צידו (ב"י) משה על צידו אלא אסור לקרי על צדו אלא במוטח פרקדן ומקום מעט על צידו אבל משה על צידו לגמרי מותר (בן נמטים דברי רש"י והרמב"ם הוקטר) כמי שרוצה להתפלל לעמוד כשהוא יושב כ' משמע דוקא אם יושב ורוצה לעמוד רוא ראסור אבל אם עומד יכול ליישב דאז נראה דלאו פושש הוא קעביד אלא משום דצריך ליישב ורוא תנינא הכל אר קורא כדרכו בין מיושב בין עומד (מהרש"ל בתשובה)

סב מי שלא דקדק בק"ש או לא השמיע לאזנו • ובו ה סעיפים:

א אף על פי שמצוה לדקדק באותיות ה' קריאה ולא דקדק בהן יצא:
ב יכול לקרותה א בכל לשון יזיהר מדברי שיבוש שבאותו לשון וידקדק כו כמו בלשון הקודש:
ג צריך להשמיע לאזנו מה שמוציא בפיו ואם לא השמיע לאזנו ויצא ובלבד שיוציא בשפתיו:
ד אם מחמת חולי או אונס אחר קרא ק"ש בלבו יצא: הגה (א) ואף לכתחלה יעשה כן אם הוא במקום שיכול לגמרי ואינו יכול לנקוותו מפני חונס יהרהר בלבו ובלבד ב שלא יהא המקום מטונף לגמרי דאסור להרהר בדברי תורה במקום הטנופת: (ב"י סי' פ"ה)
ה ג וצריך שלא יצבור להשמיע קולו בשמע ישראל כדי שישמעו הקהל וימליכו שם שמים ביחד:

סג לישב בשעת ק"ש ושלא יישן • ובו ט סעיפים:

א קורא אותה מהלך או עומד או שוכב או רוכב ע"ג בהמה אוישב נאבל לא פרקדן דהיינו שפניו טוחות בקרקע או מושלך על גבו ופניו למעלה אאבל קורא ב"ו אוא שוכב על צדו: הגה (א) (מחבר שכבר שוכב א ואינה טרחא לעמוד) (הר"י פ' מי שאמרו) גואם היה בעל בשר הרבה ואינו יכול להתהפך על צדו ז או שהיה חולה נוטה מעט לצדו וקורא:
ב ב הגי שרוצה להחמיר לעמוד כשהוא יושב ולקרותה מעומד נקרא שכבר שוכב לא יקרא עד שיעמוד מיהו דעת הרב"י כשמוסלך על גבו ונוטה מעט על לדו לבל כשכוב על לדו ממש מותר לקרות לכתחלה ולכך נהגו העולם תמיד כן: ג מי שרוצה להחמיר כתב בית יוסף פ"ז דברי ריסון מ"ח מי שמחמיר בפני רבים כדבר שמותר ויחיכה למיחם

סהלך (אם"ז) ופשוט הוא ובן משמע בהגהות סימן רשוב יחזר מיושב מסעומר ומיהו ב"י ב"ע מורים דשרי לעשות ראוי עושה משום יהוראי אלא מצוחנו בכך (מהרש"ל בתשובה)

ליהודה מכדין מותו ואם יזדע שעושה לפ"ם אין מכדין אותו ואם מתמיד בפני רבו ורבו מיקל מכדין אותו אפי' אין פנוי כ"כ להתי' לא יתמיד כנגד דברי רבו אם לא שיש לו רמז לסתור דבריו עכ"ל: נ נקר' עברין. דמשמי טיבותא יש בעמידה כיון דקרא קאי אמיירי בהלי לכל לב"ח אלא מיירי בזמן קימה לחכל לעניין ב"ה מודו ב"ה דמוטב לחזור למקומו לברך אלא אלא העדיפוהו חכמים ע"פ קפ"ד (תי"ט פ"ק דשבת בסם סר"ח):

ד בפסוק ראשון. אלא מכאן ואילך אסור לעמוד דברה שעשה כ"פ וכשיסב בשעלה לו רוכב כיוסב דמי לעניין זה שיוכל לכוון בפ' ראשון ועפ"ח עכ"ל הב"ח ומיהו יש פוסקים שצריך לעמוד כל פרשה ראשונה אלא עדיף"ל אין אסור כמי שעומד כל הפ' ע"פ ל"ח ס"נוסי' ג"כ ס"ד:

ח בפסוק ראשון. ובשמע"ל בכלל(לבוש)עעמ"פ סי' ס"ח סי"ג ואחר וקורא ע"ג דאסור לקרות ב"פ הכא מיירי שקרא בלחש(ב"ח)וא"כ בסס"ת שקרא כל הפ' ב"פ ועמ"פ סי' ס"ח סי"ג. ומשמע שאם מכר לאחר שסייס שלא קרא פסוק ראשון בכוונה צריך לחזור לראש דהוי כמי שלא קרא כלל בפ' ראשון וכ"מ סימן ס"ד ועמ"פ ס"ק: ז מודה הכא. דאע"פ שאין מתכוין לצאת צריך כוונת הלב לקבל מלכו שמים כעין הכוונה בתפלה (ב"י רשב"ץ): ח מהמגן יצא. והיכ"מ אומם אחר (ב"מ הר"ן) אבל פסיעות שצריך לקרות כולה ותב"י ס"ל דמדאורייתא צריך לקרוא ע"פ אבל בסי' ס"ח כתב הרב"י בשם הרשב"ח ז"ל דראשונה עיקר וכ"כ הב"ח ומ"כ הביאו מחלוקת הפוסקים בזה ע"ש: ט לא ירמוז. משמע קצת ביומא דף י"ע דאפילו לצורך מצוה אסור לרמוז ועפ"ם ס"ו: י בפ' ראשונה. והרמב"ם לא כתב בפ' ראשונה דגם בפ' שניה אינה אסורה אלא לדעת הסוברים דגם בפ' שניה מצוה (כ"מ הר"ן):

סך א אחר לרחש הפ'. פי' אם יודע שאחר שמע בכוונה חוזר לתחבת ואם אינו יודע אם אחר שמע בכוונה פסיעה לחזור לרחש (ב"ח) וע' בלבוש ול"ח ועי"ש סימן ס"ג ס"ד: ב בוכתבתם והא דלא קאמר בוקשרתם. משום דיש הפרש דוקשרתם הראשון הוא בקיבוץ שהוא לשון יחיד והשני הוא בסגול"ל שהוא לשון רבים: ג דסירכי נקע ואתא. וכ"כ אם אינו עומד בתיבה אחרת בתפלת הפ' חזקה שאחר נקע ואתא כל מה שלמעלה ממנו (כ"י רס"ג) : כתב הרמב"ם פ"ח מק"ש בללו של דבר כל המסמה מהמצע שעבדו חכמים בברכו"ה ו' טוניה ואחר ומברך במטבע. וכ' הכ"מ פ"ח מברכות דוקא אם פתח בברכה במקום שלא תקנו לפתוח או תחם במקו' שאחרו שלא לאחוז אבל אם פתח בטוס' הברכה ולא אחר אותו לשון ממש שלא אחר בעניו הברכה יצא עכ"ל ע"ש ול"ה ק"ס):

סה א תפילו שמה כו'. כתבו התוס' והסרדכי סוף ר"ה קשה הדבר מאד שהצבור מתפללין ושותקים עד שיגמור ש"ץ אלא. מיהו אם אין שומע כדי לגמור טוה מרחש ועד סוף אין לחוש ולא משערינן מהיכא דקאי לסופה עכ"ל. משמע דס"ל דאפילו שלא מתחת אוכם אסור להפסיק לכתחלה אפי' בברכות ק"ש עמ"ש ס"ם ס"ג. מיהו לעצמו קדים וקדושה מותר לכתחלה עכ"ל. ומשמע מלשון העור והטור ור"ח דאפילו בחומש לפסוק או לתגם מותר לרחש וכ"כ בתשוב' רמ"מ סימן פ"ה שכתב על ב' אחרונות שבתקועמו

ב ויש לחוש כו'. מסתע מלשון העור והטור ור"ח דאפילו בחומש לפסוק או לתגם מותר לרחש וכ"כ בתשוב' רמ"מ סימן פ"ה שכתב על ב' אחרונות

סך דין הטועה בק"ש • ובו ד סעיפים:

א קריאה למפרע לא יצא כר"א בסדר הפסוקים אבל אם הקדים פרשה לחבירתה אע"פ שאינו רשאי יצא לפי שאינה סמוכה לה בתורה:

ב א"ר קרא פרשה ושעה בה אם יודע היכן שעה כגון שקרא כולה אלא שדלג פסוק א' באמצע תוזר לראש אותו הפסוק וגומר הפ' ואם אינו יודע היכן שעה א (א) חוזר לראש הפרשה:

ג שעה בין פרשה לפרשה שהוא יודע שסיים פ' ואינו יודע אם ראשונה אם שנייה חוזר לפרשה ראשונה ואתחיל והיה אם שמוע:

ד (ג) היה עומד ב בוכתבת' ואינו יודע אם בוכתבתם שבפרשה ראשונה אם בוכתבת' שבפרשה שנייה חוזר לוכתבתם שבראשונה וה"מ שלא התחיל למנין ירבו ימיכם אבל אם התחיל למנין ירבו ימיכם אין צריך לחזור ג דסיריכיה נקט ואתא:

סה הנכנס לכ"ה ומצא צבור קוראין ק"ש: או שהפסיק בשעת הקריאה • ובו ג סעיפים:

א קראה סירוגין דהיינו שהתחיל לקרות והפסיק בין בשתיקה בין בדבור וחזר וגמרה א אפילו שהה כדי לגמור את כולה יצא אפי' היה ההפסק מחמת אונס:

ב כגה ב ול"ח לאם היה הפסק קצת לגמור את כולה חוזר לרחש (ור"ן והר"ם)

באר הגולה

עטרת זקנים

ג הירח מהלך כו' צריך לעמוד בפסוק ראשון ובפסוק א' ואין קורא דרך הלוכו שאם קרא בעוש מעומד יראה בעוש כרבר ב"ש וחוזקא בחמה, ברנ"ו אבל אם רוח, וישן נקרין יכול לכוין ר"ט ואע"ג לעמוד (מורי בב"ח) • ונראה שהפסוק א' שהזכיר כאן כולל ג' בריך שמי בכור סל"ו שהוא ג"כ בכלל קבלת עול מלכות שמים וישן לוכל רק פסוק ראשון לעניין זה (מהרם"י):

סך קרא פרשה ושעה כולי עזר לראש הפרשה ואם הוא בפרשת ראשונ' ה' לוהיכם משום ראוקמן אחוקתיה הוראי פסוק שמע יזרע שכפתוחה קרא אותו כתלמוד ואם יזרע שלא קרא אחרון בכוונ' ק"ש וקורא על סדר אפי' יודע היכן שעה כדי שלא יהיה כמפרע (ב"ח מהרם"י):

פרי חדש

סימן סג

פ"ק דסה הוי נרמת פחות השיקרית והיח פוטרת כל סיום וכן כיכרי מוכת לסדיום נהיוסי הרשב"ץ ח"ל שכתב"ם בתשב"ץ ח"ל לסברים לנרסו וקוק מכנס על אחר אין הנרכה מוציאתו אלא מדבי קריאת הפסוק וכ"ה שם הפסוק יחזר וקרא אחיך הוא לחזור ולברך • ונפ"ה בשיעור

סה (א) כגון מכ"ם כו'. כ"כ ת"ה סי' נ' וטעמו מדאמרי' בפ' מ"ם דבעל קרי מהרהר ק"ש בלבו אר"ח זאת לומרת שהרהור ג"ע כדבור דמי דאי כדי"ל בפשיתא אלא מאי לאו כד"ד למה מהרהר אר"ח כדי אלא לא יהו כל השלש עוסקין בו והוא יוסב בעל ה' ואח"ה דכיון שזה אינו יוה' וכעל דאין עסק בפסוקי דזמרה ה"ל כקרי פ' ראשון ויש לחוש שיכול להפסיק בדבר שהצבור עוסקים בו ומ"ח ז"ל כתב הואיל שיפסיק בפסוקי דזמרה אלא שכתב עוד דגם בברכות שלפני ק"ש יפסיק בזה עם הקהלה לא נלע"ד דהא תמרי' בגמ' ר' פסיה קורא לפסוק ראשון הוא קריאת שמע של ר' יהודה הנשיא וכיון שיוצא בזה ידי קריאת שמע היאך יפסיק בברכו' שלפניה לפני קריאת שמע כיון שעיקר מצוה שחים לפניה דלא מי כהן לפניה דהא בתרי הכרי' אלא ידי קריי' שמע ולמה יחזור ויקרא אחר כך מניח הלכך נראה דבפסוקי דזמרה יכול להפסיק אבל בברכות שלפני ק"ש אין להפסיק כלל בכביל פסוק ראשון של קריי' שמע אלא יחזור ויחתום הברכה של ק"ש כגון הצור:

סו (א) כגון חביו תורכו. במצה תומרים שהם מפני הירקה. ופירש"י מפני שהם שירה ממנו שמע יהרגנו. והקשו הר"ש והרשב"ץ פשיטא שאין לך דבר עומד בפני ע"ב ותי' דמיירי מירקה מי שגדול ממנו כת"ש הם"ע כהן הוא חית' גמ' להדיא בפ' ח"ע דף ל"ב לענין תפלה ר' יוסף ל"ש הלא לימלכי יהרגו אבל עכו"ם פוסק ותקשה לך התם מי פשיטא וי"ל דהתם לא הוכר מפני הירקה שיהרגנו הכא הלא אדרבה שהם מלך היו הורג הכא הלא מתוכח בדברים ע"פ הדין וי"ל למה עשית כך ומתוך כך יתרך דבריו ובודאי יפסיקים מתוך שירקה אלא עשה כן דרך מרידה בו אלא לכבוד הש"י וה"ה ה"ה אלא יפסיק קמ"ל דלא יסמוך ע"ז. ודבר זה יש בו ב' ירקה חה עיקר הרגום שם כהן רשות להפסיק שם ירק' ובזה מתורץ מה שקשה שם בענין מעשה דהוהו חסיד עם הגמון שהקשה לו הלא כתיב ובמצותיכם ומה השיב לו החסיד ואפי' ת"ת שזה החסיד שמך עלמו על זכות שתפלה מ"מ מה השיב על הקושיא ואפי מ"ם ניחא דמ"ה ת"ל החסיד שם התהן עד שתפייסך בדברים דלכאורה זהו מיותר והיה די לו לומר תקף לו חייש עומד לפני מלך ב"ו כו' אלא דבזה רמז לו התי' ע"כ להה תתיהן לו ולא תמיהני תקף כי אין זה חוק השררה אלא תשלמי למה עשית כך ומתוך כך לפייסך בדברים נאים אלא עברתי על גזירתם וגו' ואע"ג דקטל הרמב"ם מלך זה אחים כו' ואפ"ה מקשה מה"ת עליו היינו מלך שהוא דומיא דאחים דקטל בתריה וזה מוכח מדתלה הירקה משמע שכבר ידוע שהם ירקה בהוכם נפשות משא"כ כאן דלמה ירק' לפירש"י שחושב שבא עליו בדרך חויב להרגו והוא נדרך להגיל עלמו וע"כ יפסיק דבר זה הוא פשוט ע"כ פירשו ע"י דקטל על ירקת חדם חשוב. וזה ל"ל לייחב גם פירש"י דבאמת לא נתכוון לזה שבא עליו לחייב להרגו אלא כהגיה לחין עומדין דבא נגדו לחזה מלך וירא שמא יהרגני אחר שיהו מפסיקין ולא יקבל הפיוון ממנו. ועל פי הירש"ק ל"ל ממה שמניטו גבי יעקב בפצה אליו יוסף לא הפסיק בק"ש כמ"ש רש"י בחומש והרי מניטו במקום אחר שחלק לו כבוד בשביל המלכות כדכתיב ויתחזק ישראל ויפרס"י מכאן שחולקין כבוד למלכות ות"ל למה לא הפסיק שהם אין לו טעית מלגיא ויכול לקרות ק"ש בלא כוונת ולפי"ז ל"ל דהיכא דאיכא טירחא גדולה כגון זה שהיו הולכין לדרך ואי לא יקרא ק"ש עכשיו לא יקרא עוד כל היום כלו. אבל בקריאת שמע לא יחזור אלא אם כן היה אנוס שלא יכול לכוין כלל: **סו באיזה מקום יכול להפסיק ובאיזה מקום לא יפסיק. ובו י' סעיפים:**

א [a]בין הפרקים **א** שואל בשלום אדם נכבד ומשיב שלום לכל אדם ובאמצע שואל בשלום מי שהוא ירא ממנו. (א) [a]כגון אביו או רבו או מי שהוא **ב** גדול ממנו בחכמה וכ"ש מלך או אנס ומשיב שלום לאדם נכבד [b]ואפילו **ג** באמצע הפסוק [c]חוץ מפסוק שמע ישראל [d]ובשכמל"ו שלא יפסיק בהם כלל אם לא מפני מי שירא שמא יהרגנו:

ב [e]אם שכח להניח ציצית ותפילין יכול להפסיק בין הפרקים להניחם ויברך עליהם:

הגה **ד** ויש אומרים שלא יברך עליהם עד לאחר התפלה (ב) וכבר נהגו בענין ציצית: (בית יוסף)

ג [f]לקריש ולקדושה ולברכו **ה** מפסיק [g]אפילו באמצע הפסוק וכן לסודרים [h]אבל לא יאמר אלא (ג) תיבת **ו** סודרים בלבד:

הגה

סז בין הפרקים. שואל בשלום אדם נכבד ומשיב שלום לכל אדם. ובאמצע שואל בשלום מי שהוא ירא ממנו. ועל פי הירש"ק ל"ל ממה שמניטו גבי יעקב בפצה אליו יוסף לא הפסיק בק"ש כמ"ש רש"י בחומש והרי מניטו במקום אחר שחלק לו כבוד בשביל המלכות כדכתיב ויתחזק ישראל ויפרס"י מכאן שחולקין כבוד למלכות ות"ל למה לא הפסיק שהם אין לו טעית מלגיא ויכול לקרות ק"ש בלא כוונת ולפי"ז ל"ל דהיכא דאיכא טירחא גדולה כגון זה שהיו הולכין לדרך ואי לא יקרא ק"ש עכשיו לא יקרא עוד כל היום כלו. אבל בקריאת שמע לא יחזור אלא אם כן היה אנוס שלא יכול לכוין כלל: **סו באיזה מקום יכול להפסיק ובאיזה מקום לא יפסיק. ובו י' סעיפים:**

א [a]בין הפרקים **א** שואל בשלום אדם נכבד ומשיב שלום לכל אדם ובאמצע שואל בשלום מי שהוא ירא ממנו. (א) [a]כגון אביו או רבו או מי שהוא **ב** גדול ממנו בחכמה וכ"ש מלך או אנס ומשיב שלום לאדם נכבד [b]ואפילו **ג** באמצע הפסוק [c]חוץ מפסוק שמע ישראל [d]ובשכמל"ו שלא יפסיק בהם כלל אם לא מפני מי שירא שמא יהרגנו:

ב [e]אם שכח להניח ציצית ותפילין יכול להפסיק בין הפרקים להניחם ויברך עליהם:

הגה **ד** ויש אומרים שלא יברך עליהם עד לאחר התפלה (ב) וכבר נהגו בענין ציצית: (בית יוסף)

ג [f]לקריש ולקדושה ולברכו **ה** מפסיק [g]אפילו באמצע הפסוק וכן לסודרים [h]אבל לא יאמר אלא (ג) תיבת **ו** סודרים בלבד:

הגה

חדשות שוחל ומשיב שהם לא יחלל יבא לידי שגיאה וכ"ה שהיו שוחלין בפלטיה חלילה לשחול או להשיב לפי' מ"ח לא בין הפרקים ולא בפסוקי דזמרה עכ"ל. וכם' החיטוך כתוב ומי שלא רצונו שיקפיד על הכיבוי כלל לא יפסיק לפי' בין הפרקים עמ"ש סימן ר"ז סימן ק"ד ס"ה: **ב** גדול ממנו בחכמה: כ"כ הרב ת' בפה חי' הרשב"ץ והמעיין שם יראה דלית רק בומנו דמי שגדול ממנו בחכמה הוי מפני הכבוד וכ"ה בגמרא ושם הקורא גדול ממנו חייט מפסיק לפי' ל"ת: ומשמע שם ברשב"ץ דף י"ד דמותר לכתחלה לשחול בפלטיה לע"ם שיודע שיעטרל להשיבו ובת"ה סי' קל"ה כי' דת"ח מופלג בדורו הוה בכלל תורת ע' סימן תע"ב ס"ה: **ג** בתוך הפסוק: וי"ח דוקא היכא דפליג עיניה לכתוב בתוך ענין כגון ומשחם את דבריו הלה על לבבכם לא יפסיק ושם פסק חוזר לתחלת הפסוק (כ"מ ספ"ב): **ד** וי"ח שלא לברך וכו'. כתן נרשם המ"מ כ"י. וכ' הל"ח שכבר מחק הב"י הכלל בבבל"ה וכתב שיברך עליהם וכ"כ הת"ח בתשובה עכ"ל. ואני אומר שם הרב"י חזר בו' הרמ"ח לא חזר בו כי תליא בחילי דברכת כי בד"מ סימן כ"ג כ' בשם ר"ן ובשם ר"י מפרנק דלחיברך על עליה וכ"כ בתשובה בשם מהר"ם ומשם ס"ח כ"כ ז"ל תר"י תפילין מפני שחובה להתפלל עמהם מפסיק לבל עליה שלא שתינו חלה חובת מנה ליטו מפסיק בברכו' שלק"ש כדי שיתעטף ויברך ויתפלל בציצית ט"ל ונם הר"ם בתשובה לא כתב שיברך חלה בתפילין ובק"ש העתיק דבריו בסימן פ' ולכן דקדק רמ"ח לומר שיברך והכי נהוג לעניין עליה וכ"כ בהג"מ: **ה** מפסיק: דהם פוסק לכתחל מפני כבוד ב"ד ק"ו מפני כבוד הקב"ה ומה"ט ל"ל דהם שתע קול רעוזים יפסיק ויברך: **ו** סודרים בלבד: פי' סודרים לתפלה סמ"ק) וכברכו תומר

סה אקרא ק"ש ובבו' לע"ה ומצא ציבור קוראין ק"ש צריך לקרות עמהם כולו. או שהפסיק בשעת קריאה: בהגה וי"א ראם היה אנוס כו'. הגה ע"ו אבל אם לא היה אנוס אפילו שהה כדי לנמור את כולה אינו חוזר לראש ובלא שהה כדי לנמור את כולה ל"ע אינו חוזר ברא וכן הדין בהל' ובמגילה אבל בתפלה אפילו בלא אנוס אם שהה כדי לנמור את כולו חוזר לראשו כ כגון פ"ש ואילך לא יפסיק אלא אמר כו': הגה ע"ז וי"א ראפילו אם עוסק בומירו פ"ש ואילך אי נמי אפילו עובר בברכו' שלפני ק"ש אפילו באמצע הברכה הי' להפסיק ולקרוא ק"ש עם הצבור פסוק אחר (מורי פב ח) אבל אם רוצה להפסיק בכל מקום שאסרו הו"ל להפסיק אפילו אם רוצה לדבר בלשון הקודש אסור:

סו א כגון אביו או רבו כו'. הגה ע"ז וי"א דווקא מי"א שהוא מלך או אנס להפסיק בשביל לאביו ולרבו אין להפסיק אלא בין הפרקים (רש"י והרשב"ם פ"ק) וכן נוהגים ום"ט אפילו מפני יראה מלכי ישראל מותר להפסיק ק"ש (הרר"י פ' היה קורא ומורי פב ח) אבל לא נרשפלרי היכא דליכא סכנה הילפינן לה מקרא דברכת בם ולא בתפלה: ב לקריש ולקדושה ולברכו מפסיק כו'. ויש מי שכתב שאין להפסיק כ"א לק"ק ונוסר ולברכו כבוד ה' ששלי שני פסוקים ראם שאמרו ישע הוי ויהקהל ששמש מפי השלאכים ושיבים לעונן קדושה (לשם חמרות) סב ש שאין מפסיקין בכה שפוסיפין בשבת ויום טוב אז בקול רעש ונזכר אז בבודו מלא עולם כו': ג אבל לא יאמר אלא תיבת סודרים בלבד כו'. ה"ל מודים אנחנו לך לאמוק סודרים דרבנן לא אמר: (ב' פ"ה מהדרים) וכן כתב הרב ס"ו ז"ל וכיון הרב בעש ולרבריו) וכן אמן יהא שמיה רבא מברך אף שהוא יותר משלשה תיבות אף ה' יכול לאומרם ולהפסיק בק"ש כי' פשוט שאסור להפסיק בזה אפילו לעסק בלשון הקודש:

סה (א) [a]ואם עבר ולא קרא ק"ש בזמנה אינו חוזר ומתפלל אלא בשעת תפלה הבאה אחריה. [b]ואם עבר ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ב' פעמים. [c]ואם עבר ולא התפלל שחרית עד חצות יתפלל מנחה ב' פעמים. [d]ואם עבר ולא התפלל מנחה עד שנשקעה החמה יתפלל ערבית ב' פעמים. [e]ואם עבר ולא התפלל מוסף עד חצות יתפלל מוסף ומנחה. [f]ואם עבר ולא התפלל מנחה עד שנשקעה החמה יתפלל ערבית ומוסף. [g]ואם עבר ולא התפלל מוסף עד שנשקעה החמה יתפלל ערבית ומנחה. [h]ואם עבר ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף. [i]ואם עבר ולא התפלל מוסף עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומנחה. [j]ואם עבר ולא התפלל מנחה עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף. [k]ואם עבר ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף ומנחה. [l]ואם עבר ולא התפלל מוסף עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומנחה. [m]ואם עבר ולא התפלל מנחה עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף. [n]ואם עבר ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף ומנחה. [o]ואם עבר ולא התפלל מוסף עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומנחה. [p]ואם עבר ולא התפלל מנחה עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף. [q]ואם עבר ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף ומנחה. [r]ואם עבר ולא התפלל מוסף עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומנחה. [s]ואם עבר ולא התפלל מנחה עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף. [t]ואם עבר ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף ומנחה. [u]ואם עבר ולא התפלל מוסף עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומנחה. [v]ואם עבר ולא התפלל מנחה עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף. [w]ואם עבר ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף ומנחה. [x]ואם עבר ולא התפלל מוסף עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומנחה. [y]ואם עבר ולא התפלל מנחה עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף. [z]ואם עבר ולא התפלל ערבית עד שעלה עמוד השחר יתפלל שחרית ומוסף ומנחה.

באר הגולה

[a] ר"ן פ"ק דברכות ופ' ח"ע ופ' מי שהיה נ"ב ס"ג ופ' תפלת השחר סי' נ"ג: [b] ירושלמי ברכות פ"ג ה"ג ופ' ח"ע ה"ג ירושלמי ג' ס"ג [c] כן מגה כר"ח ר"ן ופ' ח"ע ופ' תפלת השחר סי' נ"ג ושבלי הלקט סמק ור' יונה ור"ת ורוב הפוסקים:

עטרת זקנים

באר חגולה

לעשל ... מהגהות ... בתשובה ... ברכות יג ... ברכות יט ... מקוצי ... כלף ... ברכות ... ברכות ... ברכות

אחור דלאיכוו מיירי בודאי לאחר פ' ניעית אלא דספק אם אחר אחת ס"ל דספק אם יחזור לכל באחת אם יש ספק גם בפ' ניעית אע"ג דודאי קרא כמי פ' אלא ק"ו דודאי יחזור דלא הוה אחת ויניב דאוריית זה פשוט למעיין בסוגיא:

סט (א) ועכשיו לא נהגו כו'. המנהג עכשיו בלאחר שסיים הש"ץ התפלה קודם ק' ומקבלים עליו עול מ' אלא הפתח ומקבלים עליו מיהו אלא שמעו ברכו והוא פורס על שמע. וכמשך מזה קלקול מעלדיין מקלת התקהל מתפללי' ואו עוברין לפניהם כמ"ש סי' ק"ל ע"ב כדרך ליהר מזה: (ב) והתחיל בברכת יוצר אור: בב"י בשם המנהג כתב כזה אבל אם לאחר ברכו בתים מיד ולא פתח החזן ביוצר והם לא פירסו על שמע יחזור ויאמר להם ברכו כו' עכ"ל. והוא תמוה מאוד זה דומה לאומר מודים מודים דמשתקיע לומו:

סומת

סח שלא להפסיק בפיזטין. ובו סעיף אחד:

א יש מקומות שמפסיקים בברכות ק"ש לומר פיוטים ונוהגין למנוע מלאברים משום דהוי הפסק:

הגה וי"ל דאין איסור כדבר (הר"י ס"פ אין עומדין והרשב"ץ והטור) וכן נהגינן בכל המקומות לאומרם א והמיקל ואינו אומרם לא הפסיד מ"מ לא יעשה כשום דבר אפילו בד"ת אסור להפסיק ולעשות כל זמן שהצבור אומר פיוטים כ"ם אסור לדבר שום שיחה בעילה ומ"מ מי שלומד על ידי הרהור שרואה בספרו ומהרהר לית ביה איסור דהרהור לאו כדיבור דמי אלא שמתוך כך יבואו לדבר ויבואו לידי הפסק וע"כ א אין ללמד לפרוש עצמו מהצבור בתקוס שנהגו לאומר ואיתמר אותם עומדים ועל"ל סימן ל' סעיף י': (מהרי"ל ה"ע)

סט דין פורס על שמע. ובו ב סעיפים:

א אם יש בני אדם שהתפללו כל אחד בפני עצמו ביחיד ולא שמעו לא קריש ולא קדושה עוקר אחר מהם ואומר קריש וברכו וברכה ראשונה יוצר אור ולא יותר וזה נקרא פורס על שמע לשון חתיכה פרוסה שאין אומרים אלא קצת מסנה:

סגה (א) א ועכשיו לא נהגו לומר כל ברכ' יוצר אור אלא אומרי' קדוש וברכו והם עונין אחריו ברוך ה' וכו'. י"ל שפורסין בקריאת שמע של ערבית ב כתו בתחילת (כל בו וביח יוסף בשם הגו') ולפ"ז נהגו כן משום ג דליכא קדיש קודם ברכו של ערבית: ולאחר שסיימו ברכת יוצר אור אומר אבות וגבורות ד וקדושה ואתה קדוש וזה נקרא עובר לפני התיבה ואין עושין דברים אלו בפחות מי' משום דהוי דברים שבקדושה ויצריך לחזור אחר ו' שלא שמעו דהיינו רוב תפשרה ב ואם אינם נמצאים אפילו בשביל אחר שלא שמע אומרים ה ואפילו מי ששמע יכול לפרוס על שמע ולעבור לפני התיבה ג בשביל אותו שלא שמע יום"ם אם אותו שלא שמע בקי לפרוס על שמע ול עבור לפני התיבה ה מוטב ש פרוס ויעבור לפני התיבה הוא משיפרוס ויעבור לפני התיבה אחר שכבר שמע:

סגה ומי שעובר לפני התיבה ואמר ג הברכות הרשומות יושלים כל התפלה ולא יפסיק לפ"ע אם כבר התפלל אבל המתפרים יכולין להפסיק לאחר כך וכל זמן שלא התפלל הפורס והעובר לפני התיבה תחילה מתפללים אח"ע מיעטרך לקרא לפ"ב ק"ש ו ולא יסמוך גאולה לתפלה (ב"י בשם מהרי"ח) ואסור להפסיק בדברי' הלו בין גאולה לתפלה ק"ש וברכותיה ולכן אסור גם להפסיק בין ק"ש לתפלה תוכ"ש וברכותיה כדי לפרוס על שמע לאותן הבאים ב"ה לאחר שהתפללו הקהל קדיש וברכו (ב) ז והתחיל בברכת יוצר אור אבל בברכת ערבית שהוא רשות ח יכול להפסיק להוציא המרים י"ח ום"ם פיש לאחר יכול לפרוס על שמע מי שלא התפלל

כמו שמנהגים הקדוש"ן. ובשל"ה האריך בשם גאונים שמלוה לומר פיוטים וכשפייטו"ר ויחיות אחר הברה וכו' להיטה אם כשיבותיו עכ"ל: א אין לחדש לפרוס כו'. וכ"כ רמ"מ סי' פ"ו דק כתב שמנהגו לומר הפייט ואח"כ מתחיל ברכת יוצר אור אלא שלא להפסיק ביניהם לא לאחר שום פיוטים באמצע הברכה עכ"ל. מיהו בשם סימן ל"ד כתב רמ"א דאסור להפסיק בין שתבה ליוצר דבשלמא כשאומר אותו באמצע הברכה הוי מעין הברכה ועסי' קי"ע סי"ח בהג"ה מיהו בשבת שהחזנים מאריכים הרבה בניגונים מותב לומר הפיוט קודם שיתחיל הברכה דהרוב הוי שלא מעין הברכה כנ"ל. וע"ל דאסח שכח לומר הפיוט עד שאמר הברכה אסור לאומרו דלא עדיף מעל הניסים באמצע הברכה ועי' סימן רנ"ד ועוד דבשלמא כשאומרו באמצע הברכה ס"ל מעין הברכה אבל בין ברכה לברכה אסור להפסיק:

סט כתב הרמ"ע סי' פ"ה דרכון קשיש לי' להגיהו כלום בב"ה מפני התחלקת הלא כה משפטם ביני עמודי מיכי דיתבי ונרמי בשבילי ' התרוכ בסד"תמיד ופסוקי דזמר' ומצעי ליה למימר יוצר אור בתפי' נפשיה ואי אינה יכולה לומר בתפלה עם הצבור אלא יאמרנו אח"כ בביתו ואי אינה יכולה לומר אפילו בשבי' אחר שלא שמע אומרים כ"כ האגור בשם הראשונים ודאשכנז נהגו כמו מקום פרש"י ובתוספות שנהגו להתפלל אע"ג בשבי' יחיד אבל הום ר' הר"אש כתבו דבעינן ששה עונים מה שעונים אחר ברכו ומני בהכי: (דרכ' משה) נ ואם אינם נמצאים עשרה אפילו בשבי' אחר שלא שמע אומרים כ"כ האגור בשם הראשונים ודאשכנז נהגו כמו מקום פרש"י ובתוספות שנהגו להתפלל אע"ג בשבי' יחיד אבל הום ר' הר"אש כתבו דבעינן ששה עונים מה שעונים אחר ברכו ומני בהכי: (דרכ' משה) נ ואם אינם נמצאים עשרה אפילו בשבי' אחר שלא שמע אומרים כ"כ האגור בשם הראשונים ודאשכנז נהגו כמו

ג'אור הבר' ס"ה מגור חיים

סח א בהג"ה וחסיקלו לא הפסיד אם א"נ אומרם וכה יעשה מי שאינו אומר פיוטים עם הקהל מיד כש"א החזן ברכ' יוצר אור יחד' הוא נ"כ ואם כל הברכו כסדרן וקורא ק"ש ואמר נ"כ אמת ויציב ער העונה לעבו בערת שועם אליו ושם ישתוק עד שהש"ץ מגיע נ"כ לשם והוא חותם עם הצבור גאל ישראל ומסוכ גאול לתפלה (טור בשם תרם"ח). והו נשתרבב המנ"ג לעמוד ממקומו ולהכין עצמו להשמ"ע כשמגיע לתקלוב לאל עליון

סט (מהרי"ל): א ועכשיו לא נהגו לומר כל ברכ' יוצר אור אלא אומרי' קדוש וברכו והם עונים אחריו ברוך ה' וקיימנן לם"ר קדוש של יוצר אור יחיד אומר אותו ואין נראין כפוסקים כם"ר אף לם"ר יחיד אומר אותה אפילו הכי צ"ל לברך ברכת ראשון ביה שא"צ לב"ה ליו נראין כפוסקים ח"ו ומסיק שהו אומר להם לברך ואנם תפ"ב ואנ' זרע שעם לדברין לשה יהיו כפוסקים שהרי כבר ענו על ברכו ביוק ה' המבורך לעולם ועד שהרי עשו מה שאמר להם כפו בברכת התורה שהשלוה לם"ת אומר ברכו והקהל עונים מה שעונים אחר ברכ' ומני בהכי: (דרכ' משה) נ ואם אינם נמצאים עשרה אפילו בשבי' אחר שלא שמע אומרים כ"כ האגור בשם הראשונים ודאשכנז נהגו כמו מקום פרש"י ובתוספות שנהגו להתפלל אע"ג בשבי' יחיד אבל הום ר' הר"אש כתבו דבעינן ששה עונים מה שעונים אחר ברכ' ומני בהכי: (דרכ' משה) נ ואם אינם נמצאים עשרה אפילו בשבי' אחר שלא שמע אומרים כ"כ האגור בשם הראשונים ודאשכנז נהגו כמו

לפרוס הוא אין אחר מהנשארים מחויב לקרוך על שמע שיקבל ליומר אליו ברכו והב"י כתב בעצמו להיפך שיוכל לפרוס שמע אותו שלא שמע (ר"מ) וקבר מקבתי שהרי עגו על ברכו ה' המבורך לעולם ועד כן נראה לי ואין חילוק בין פרישת שמע לתפלה ראף בתפלה יכולין להתפלל אף בשב"ל אי"ר שלא התפלל דהכל הוא דבר שבקדושה ואין להקל בזיתם כן משמע

לא יפסיק: ט יוכל לענות החזן. לפי' החזן הרחשני (לבוש) וכ"כ בס' מקבצי מהרי"ל שאם הוא"ו הרחשני ס"ת וקרקוב"ה אין לפניי"ם להוסי' ס"ת פעם אחרת ולקרות בה:

ע א נפיש וכו'. ל"ל דבפי' פעורו, ג"כ מברכת ק"ש דים להס ג"כ זמן

קטוע כמ"ש ס"ג ס"ח וס"ט ממ"ש תרי"ו ל"ל ואע"פ שהתפלה יש לה זמן קבוע מ"מ כיון שלחערו העיקר שיקפיל לחם כל היום כלו כמלוה שלין ה"נ דייני. כה ח"ל בגמ' מפני שהוא החתי' עכ"ל וכ"ה מפני שהוא החתי' עכ"ל וכ"ה בגמ' מפני דפטורין מברכו אלו גם מברכת הלבנה הם פטורין כמ"ש סס"ג הכ"ו לך ל"ל דמ"מ מקוייבי לומר אחת ויליב דזמירו' י"מ הוא דלחורייתא כמ"ש סי' ס"ז וא"כ צריכי לסמוך גאולה לתפל': ב ג יחיס. ואם נכנס לתוכה עד אלא קרא ק"ש שלאחרית פטור ד' יחיס (כ"י) ואם רצה להחזיר על עלמו ולקרות אינו רשאי למיחזי כיוהרא הר"ם והרי"ף ורחמ"ם כתבו דלא חייבי ליוהרא. וכ' הרב"י דלכ"ע הלכה כרבינ"ג במלחמתינו ול"ע דבח"מ סי' קס"ג פסקו דלא כרבינ"ג ע"ש וכ"כ בלבוש סג"ה ועבתי"ע ד' דפסחים מצוה ה' וכהר"י הלוי סי' מ"ו וכ"י בח"מ סי' ל"ג ובתשובת הרשב"ץ סי' מ"ח: ג קורא ותתפלל. (ת"ה סי' ו') עמ"ש סי' ל"ח ס"ו: ד בלרבי יהיס. כ' הב"י בשם הר"י ודווקא בדורות הראשונים שהיו עוסקים עמהם בל"ג ומיהו אפי' כמי שאין עוסקים עמהן אפי' בהלל ממוגמגין אין מי שיתחיל לומר הוא פוסק דעוסק במצות הוא עכ"ל

ה לא יפסיק. ועכ"פ יקרא פסוק ראשון ובכתכלי"ן אם אפשר ואם פטור מלקרו' וקורא נקר' הדיוט (ל"ח) וכד"מ משמע דאם מתכוון בקורא בתור' שפיר דמי ועסי' ס"ג ס"ד. וכ"כ בשם הרמב"ם ע"ש בסי' ק"ו דלח ג"ל דמ"מ יחזר פרש"ש בה יניחת מלריס לפי' עבר כע"ת עכ"ל: ול"ל דמ"מ יחזר פרש"ש בה יניחת מלריס לפי' עבר זמן ק"ש עמ"ש סי' ס"ו: ו היה עוסק בהלכה וכו'. ל"ל דמיירי שהתחיל בחיסור דלמו התחיל בהיתר פסק בסי' דל"ה ס"ב דאין להפסיק אלא בחיסור ואפ"ה להרמב"ם ס"ל להפסיק כיון שדבר אחיו מיירי שהתחיל בחיסור ואפ"ה להרמב"ם ס"ל להפסיק כיון שדבר אחיו מצוי להתחיל שיוך לסחרית לח נזכרו וכמ"ש בסי' ס"ט ס"ו ועוכת מכאן ואילך להרמב"ם ס"ל דלאך לתפלה ס"ל להפסיק דאם היה צריך להתפלל לאך ק"ש היה צריך לקרות כדי שיסמוך גאולה לתפלה אלא דאין ס"ל להפסיק אלא כשהתחיל בחיסור ולכן כ' הטור סי' ס"ט בשמו דס"ל דאין להפסיק ואם שעה שהתחיל בחיסור ולא כתב שם שעה הוא בטעות ול"ל כתי"ם. ואע"ג דבלובב צריך להפסיק בתי"ם סי' תרנ"ח שאני לובב דזמנו כל היום ובאמת היום שכיח, אכילה ושתיה משא"כ בק"ש כל"ל. והב"ח פסק דהרמב"ם מיירי בהתחיל בהיתר. והרא"ש מיירי שהתחיל בחיסור ולא פליגי וכן יש להוראות:

עח פטור

(ג) סומא וכו'. הואיל לכתוב דין זה כאן אע"פ שכבר נכתב בסי' ע"ב סומא יכול לירד לפני התיבה מפני שנחשב כאין מתפלל ואם כן אין לחלק בין סומא לפקח אע"פ שיכול לירד לפני התיבה ה"מ סומא פשוט פקח על אחרים שיהיו עמו בשעת קריאת ש"ע אבל סומא שאינו פקח על אחרים אינו יכול לירד לפני התיבה ולא יוציא אחרים ידי חובתן כמו שכתב בסי' ס"ג ס"ב ועיין בח"מ ז' ל"ל ואם כן מה הועילו הרמב"ם והטור בדין זה הכי נמי מסתבר דסומא אינו יכול לירד לפני התיבה ולא יוציא אחרים ידי חובתן אלא בשעת קריאת ש"ע אבל בשאר תפלות אפי' בשעת קריאת ש"ע יכול לירד לפני התיבה ולא יוציא אחרים ידי חובתן ולא נהירא לי כלל ועיין בסי' ס"ג ס"ב ובמ"א ס"ק ב' ובמ"ב ס"ק ד' ובשעה"צ ס"ק ב' ובשעה"ת ס"ק ב' ובמ"ב ס"ק ג' ובשעה"צ ס"ק ג' ובשעה"ת ס"ק ג' ובמ"ב ס"ק ד' ובשעה"צ ס"ק ד' ובשעה"ת ס"ק ד' ובמ"ב ס"ק ה' ובשעה"צ ס"ק ה' ובשעה"ת ס"ק ה' ובמ"ב ס"ק ו' ובשעה"צ ס"ק ו' ובשעה"ת ס"ק ו' ובמ"ב ס"ק ז' ובשעה"צ ס"ק ז' ובשעה"ת ס"ק ז' ובמ"ב ס"ק ח' ובשעה"צ ס"ק ח' ובשעה"ת ס"ק ח' ובמ"ב ס"ק ט' ובשעה"צ ס"ק ט' ובשעה"ת ס"ק ט' ובמ"ב ס"ק י' ובשעה"צ ס"ק י' ובשעה"ת ס"ק י' ובמ"ב ס"ק יא' ובשעה"צ ס"ק יא' ובשעה"ת ס"ק יא' ובמ"ב ס"ק יב' ובשעה"צ ס"ק יב' ובשעה"ת ס"ק יב' ובמ"ב ס"ק יג' ובשעה"צ ס"ק יג' ובשעה"ת ס"ק יג' ובמ"ב ס"ק יד' ובשעה"צ ס"ק יד' ובשעה"ת ס"ק יד' ובמ"ב ס"ק טו' ובשעה"צ ס"ק טו' ובשעה"ת ס"ק טו' ובמ"ב ס"ק טז' ובשעה"צ ס"ק טז' ובשעה"ת ס"ק טז' ובמ"ב ס"ק יז' ובשעה"צ ס"ק יז' ובשעה"ת ס"ק יז' ובמ"ב ס"ק יח' ובשעה"צ ס"ק יח' ובשעה"ת ס"ק יח' ובמ"ב ס"ק יט' ובשעה"צ ס"ק יט' ובשעה"ת ס"ק יט' ובמ"ב ס"ק כ' ובשעה"צ ס"ק כ' ובשעה"ת ס"ק כ' ובמ"ב ס"ק כא' ובשעה"צ ס"ק כא' ובשעה"ת ס"ק כא' ובמ"ב ס"ק כב' ובשעה"צ ס"ק כב' ובשעה"ת ס"ק כב' ובמ"ב ס"ק כג' ובשעה"צ ס"ק כג' ובשעה"ת ס"ק כג' ובמ"ב ס"ק כד' ובשעה"צ ס"ק כד' ובשעה"ת ס"ק כד' ובמ"ב ס"ק כה' ובשעה"צ ס"ק כה' ובשעה"ת ס"ק כה' ובמ"ב ס"ק כו' ובשעה"צ ס"ק כו' ובשעה"ת ס"ק כו' ובמ"ב ס"ק כז' ובשעה"צ ס"ק כז' ובשעה"ת ס"ק כז' ובמ"ב ס"ק כח' ובשעה"צ ס"ק כח' ובשעה"ת ס"ק כח' ובמ"ב ס"ק כט' ובשעה"צ ס"ק כט' ובשעה"ת ס"ק כט' ובמ"ב ס"ק ל' ובשעה"צ ס"ק ל' ובשעה"ת ס"ק ל' ובמ"ב ס"ק לא' ובשעה"צ ס"ק לא' ובשעה"ת ס"ק לא' ובמ"ב ס"ק לב' ובשעה"צ ס"ק לב' ובשעה"ת ס"ק לב' ובמ"ב ס"ק לג' ובשעה"צ ס"ק לג' ובשעה"ת ס"ק לג' ובמ"ב ס"ק לד' ובשעה"צ ס"ק לד' ובשעה"ת ס"ק לד' ובמ"ב ס"ק לה' ובשעה"צ ס"ק לה' ובשעה"ת ס"ק לה' ובמ"ב ס"ק לו' ובשעה"צ ס"ק לו' ובשעה"ת ס"ק לו' ובמ"ב ס"ק לז' ובשעה"צ ס"ק לז' ובשעה"ת ס"ק לז' ובמ"ב ס"ק לח' ובשעה"צ ס"ק לח' ובשעה"ת ס"ק לח' ובמ"ב ס"ק לט' ובשעה"צ ס"ק לט' ובשעה"ת ס"ק לט' ובמ"ב ס"ק מ' ובשעה"צ ס"ק מ' ובשעה"ת ס"ק מ' ובמ"ב ס"ק מא' ובשעה"צ ס"ק מא' ובשעה"ת ס"ק מא' ובמ"ב ס"ק מב' ובשעה"צ ס"ק מב' ובשעה"ת ס"ק מב' ובמ"ב ס"ק מג' ובשעה"צ ס"ק מג' ובשעה"ת ס"ק מג' ובמ"ב ס"ק מד' ובשעה"צ ס"ק מד' ובשעה"ת ס"ק מד' ובמ"ב ס"ק מה' ובשעה"צ ס"ק מה' ובשעה"ת ס"ק מה' ובמ"ב ס"ק מו' ובשעה"צ ס"ק מו' ובשעה"ת ס"ק מו' ובמ"ב ס"ק מז' ובשעה"צ ס"ק מז' ובשעה"ת ס"ק מז' ובמ"ב ס"ק מח' ובשעה"צ ס"ק מח' ובשעה"ת ס"ק מח' ובמ"ב ס"ק מט' ובשעה"צ ס"ק מט' ובשעה"ת ס"ק מט' ובמ"ב ס"ק נ' ובשעה"צ ס"ק נ' ובשעה"ת ס"ק נ' ובמ"ב ס"ק נא' ובשעה"צ ס"ק נא' ובשעה"ת ס"ק נא' ובמ"ב ס"ק נב' ובשעה"צ ס"ק נב' ובשעה"ת ס"ק נב' ובמ"ב ס"ק נג' ובשעה"צ ס"ק נג' ובשעה"ת ס"ק נג' ובמ"ב ס"ק נד' ובשעה"צ ס"ק נד' ובשעה"ת ס"ק נד' ובמ"ב ס"ק נה' ובשעה"צ ס"ק נה' ובשעה"ת ס"ק נה' ובמ"ב ס"ק נו' ובשעה"צ ס"ק נו' ובשעה"ת ס"ק נו' ובמ"ב ס"ק נז' ובשעה"צ ס"ק נז' ובשעה"ת ס"ק נז' ובמ"ב ס"ק נח' ובשעה"צ ס"ק נח' ובשעה"ת ס"ק נח' ובמ"ב ס"ק נט' ובשעה"צ ס"ק נט' ובשעה"ת ס"ק נט' ובמ"ב ס"ק ס' ובשעה"צ ס"ק ס' ובשעה"ת ס"ק ס' ובמ"ב ס"ק סא' ובשעה"צ ס"ק סא' ובשעה"ת ס"ק סא' ובמ"ב ס"ק סב' ובשעה"צ ס"ק סב' ובשעה"ת ס"ק סב' ובמ"ב ס"ק סג' ובשעה"צ ס"ק סג' ובשעה"ת ס"ק סג' ובמ"ב ס"ק סד' ובשעה"צ ס"ק סד' ובשעה"ת ס"ק סד' ובמ"ב ס"ק סה' ובשעה"צ ס"ק סה' ובשעה"ת ס"ק סה' ובמ"ב ס"ק סו' ובשעה"צ ס"ק סו' ובשעה"ת ס"ק סו' ובמ"ב ס"ק סז' ובשעה"צ ס"ק סז' ובשעה"ת ס"ק סז' ובמ"ב ס"ק סח' ובשעה"צ ס"ק סח' ובשעה"ת ס"ק סח' ובמ"ב ס"ק סט' ובשעה"צ ס"ק סט' ובשעה"ת ס"ק סט' ובמ"ב ס"ק ע' ובשעה"צ ס"ק ע' ובשעה"ת ס"ק ע' ובמ"ב ס"ק עא' ובשעה"צ ס"ק עא' ובשעה"ת ס"ק עא' ובמ"ב ס"ק עב' ובשעה"צ ס"ק עב' ובשעה"ת ס"ק עב' ובמ"ב ס"ק עג' ובשעה"צ ס"ק עג' ובשעה"ת ס"ק עג' ובמ"ב ס"ק עד' ובשעה"צ ס"ק עד' ובשעה"ת ס"ק עד' ובמ"ב ס"ק עה' ובשעה"צ ס"ק עה' ובשעה"ת ס"ק עה' ובמ"ב ס"ק עו' ובשעה"צ ס"ק עו' ובשעה"ת ס"ק עו' ובמ"ב ס"ק עז' ובשעה"צ ס"ק עז' ובשעה"ת ס"ק עז' ובמ"ב ס"ק עח' ובשעה"צ ס"ק עח' ובשעה"ת ס"ק עח' ובמ"ב ס"ק עט' ובשעה"צ ס"ק עט' ובשעה"ת ס"ק עט' ובמ"ב ס"ק פ' ובשעה"צ ס"ק פ' ובשעה"ת ס"ק פ' ובמ"ב ס"ק פא' ובשעה"צ ס"ק פא' ובשעה"ת ס"ק פא' ובמ"ב ס"ק פב' ובשעה"צ ס"ק פב' ובשעה"ת ס"ק פב' ובמ"ב ס"ק פג' ובשעה"צ ס"ק פג' ובשעה"ת ס"ק פג' ובמ"ב ס"ק פד' ובשעה"צ ס"ק פד' ובשעה"ת ס"ק פד' ובמ"ב ס"ק פה' ובשעה"צ ס"ק פה' ובשעה"ת ס"ק פה' ובמ"ב ס"ק פו' ובשעה"צ ס"ק פו' ובשעה"ת ס"ק פו' ובמ"ב ס"ק פז' ובשעה"צ ס"ק פז' ובשעה"ת ס"ק פז' ובמ"ב ס"ק פח' ובשעה"צ ס"ק פח' ובשעה"ת ס"ק פח' ובמ"ב ס"ק פט' ובשעה"צ ס"ק פט' ובשעה"ת ס"ק פט' ובמ"ב ס"ק צ' ובשעה"צ ס"ק צ' ובשעה"ת ס"ק צ' ובמ"ב ס"ק צא' ובשעה"צ ס"ק צא' ובשעה"ת ס"ק צא' ובמ"ב ס"ק צב' ובשעה"צ ס"ק צב' ובשעה"ת ס"ק צב' ובמ"ב ס"ק צג' ובשעה"צ ס"ק צג' ובשעה"ת ס"ק צג' ובמ"ב ס"ק צד' ובשעה"צ ס"ק צד' ובשעה"ת ס"ק צד' ובמ"ב ס"ק צה' ובשעה"צ ס"ק צה' ובשעה"ת ס"ק צה' ובמ"ב ס"ק צו' ובשעה"צ ס"ק צו' ובשעה"ת ס"ק צו' ובמ"ב ס"ק צז' ובשעה"צ ס"ק צז' ובשעה"ת ס"ק צז' ובמ"ב ס"ק צח' ובשעה"צ ס"ק צח' ובשעה"ת ס"ק צח' ובמ"ב ס"ק צט' ובשעה"צ ס"ק צט' ובשעה"ת ס"ק צט' ובמ"ב ס"ק ק' ובשעה"צ ס"ק ק' ובשעה"ת ס"ק ק' ובמ"ב ס"ק קא' ובשעה"צ ס"ק קא' ובשעה"ת ס"ק קא' ובמ"ב ס"ק קב' ובשעה"צ ס"ק קב' ובשעה"ת ס"ק קב' ובמ"ב ס"ק קג' ובשעה"צ ס"ק קג' ובשעה"ת ס"ק קג' ובמ"ב ס"ק קד' ובשעה"צ ס"ק קד' ובשעה"ת ס"ק קד' ובמ"ב ס"ק קה' ובשעה"צ ס"ק קה' ובשעה"ת ס"ק קה' ובמ"ב ס"ק קו' ובשעה"צ ס"ק קו' ובשעה"ת ס"ק קו' ובמ"ב ס"ק קז' ובשעה"צ ס"ק קז' ובשעה"ת ס"ק קז' ובמ"ב ס"ק קח' ובשעה"צ ס"ק קח' ובשעה"ת ס"ק קח' ובמ"ב ס"ק קט' ובשעה"צ ס"ק קט' ובשעה"ת ס"ק קט' ובמ"ב ס"ק ר' ובשעה"צ ס"ק ר' ובשעה"ת ס"ק ר' ובמ"ב ס"ק רא' ובשעה"צ ס"ק רא' ובשעה"ת ס"ק רא' ובמ"ב ס"ק רב' ובשעה"צ ס"ק רב' ובשעה"ת ס"ק רב' ובמ"ב ס"ק רג' ובשעה"צ ס"ק רג' ובשעה"ת ס"ק רג' ובמ"ב ס"ק רד' ובשעה"צ ס"ק רד' ובשעה"ת ס"ק רד' ובמ"ב ס"ק רה' ובשעה"צ ס"ק רה' ובשעה"ת ס"ק רה' ובמ"ב ס"ק רו' ובשעה"צ ס"ק רו' ובשעה"ת ס"ק רו' ובמ"ב ס"ק רז' ובשעה"צ ס"ק רז' ובשעה"ת ס"ק רז' ובמ"ב ס"ק רח' ובשעה"צ ס"ק רח' ובשעה"ת ס"ק רח' ובמ"ב ס"ק רט' ובשעה"צ ס"ק רט' ובשעה"ת ס"ק רט' ובמ"ב ס"ק ש' ובשעה"צ ס"ק ש' ובשעה"ת ס"ק ש' ובמ"ב ס"ק שא' ובשעה"צ ס"ק שא' ובשעה"ת ס"ק שא' ובמ"ב ס"ק שב' ובשעה"צ ס"ק שב' ובשעה"ת ס"ק שב' ובמ"ב ס"ק שג' ובשעה"צ ס"ק שג' ובשעה"ת ס"ק שג' ובמ"ב ס"ק שד' ובשעה"צ ס"ק שד' ובשעה"ת ס"ק שד' ובמ"ב ס"ק שה' ובשעה"צ ס"ק שה' ובשעה"ת ס"ק שה' ובמ"ב ס"ק שו' ובשעה"צ ס"ק שו' ובשעה"ת ס"ק שו' ובמ"ב ס"ק שז' ובשעה"צ ס"ק שז' ובשעה"ת ס"ק שז' ובמ"ב ס"ק שח' ובשעה"צ ס"ק שח' ובשעה"ת ס"ק שח' ובמ"ב ס"ק שט' ובשעה"צ ס"ק שט' ובשעה"ת ס"ק שט' ובמ"ב ס"ק ת' ובשעה"צ ס"ק ת' ובשעה"ת ס"ק ת' ובמ"ב ס"ק תא' ובשעה"צ ס"ק תא' ובשעה"ת ס"ק תא' ובמ"ב ס"ק תב' ובשעה"צ ס"ק תב' ובשעה"ת ס"ק תב' ובמ"ב ס"ק תג' ובשעה"צ ס"ק תג' ובשעה"ת ס"ק תג' ובמ"ב ס"ק תד' ובשעה"צ ס"ק תד' ובשעה"ת ס"ק תד' ובמ"ב ס"ק תה' ובשעה"צ ס"ק תה' ובשעה"ת ס"ק תה' ובמ"ב ס"ק תו' ובשעה"צ ס"ק תו' ובשעה"ת ס"ק תו' ובמ"ב ס"ק תז' ובשעה"צ ס"ק תז' ובשעה"ת ס"ק תז' ובמ"ב ס"ק תח' ובשעה"צ ס"ק תח' ובשעה"ת ס"ק תח' ובמ"ב ס"ק תט' ובשעה"צ ס"ק תט' ובשעה"ת ס"ק תט' ובמ"ב ס"ק תי' ובשעה"צ ס"ק תי' ובשעה"ת ס"ק תי' ובמ"ב ס"ק תיא' ובשעה"צ ס"ק תיא' ובשעה"ת ס"ק תיא' ובמ"ב ס"ק תיב' ובשעה"צ ס"ק תיב' ובשעה"ת ס"ק תיב' ובמ"ב ס"ק תיג' ובשעה"צ ס"ק תיג' ובשעה"ת ס"ק תיג' ובמ"ב ס"ק תיד' ובשעה"צ ס"ק תיד' ובשעה"ת ס"ק תיד' ובמ"ב ס"ק תיה' ובשעה"צ ס"ק תיה' ובשעה"ת ס"ק תיה' ובמ"ב ס"ק תיו' ובשעה"צ ס"ק תיו' ובשעה"ת ס"ק תיו' ובמ"ב ס"ק תיז' ובשעה"צ ס"ק תיז' ובשעה"ת ס"ק תיז' ובמ"ב ס"ק תיח' ובשעה"צ ס"ק תיח' ובשעה"ת ס"ק תיח' ובמ"ב ס"ק תיט' ובשעה"צ ס"ק תיט' ובשעה"ת ס"ק תיט' ובמ"ב ס"ק תכ' ובשעה"צ ס"ק תכ' ובשעה"ת ס"ק תכ' ובמ"ב ס"ק תכא' ובשעה"צ ס"ק תכא' ובשעה"ת ס"ק תכא' ובמ"ב ס"ק תכב' ובשעה"צ ס"ק תכב' ובשעה"ת ס"ק תכב' ובמ"ב ס"ק תכג' ובשעה"צ ס"ק תכג' ובשעה"ת ס"ק תכג' ובמ"ב ס"ק תכד' ובשעה"צ ס"ק תכד' ובשעה"ת ס"ק תכד' ובמ"ב ס"ק תכה' ובשעה"צ ס"ק תכה' ובשעה"ת ס"ק תכה' ובמ"ב ס"ק תכו' ובשעה"צ ס"ק תכו' ובשעה"ת ס"ק תכו' ובמ"ב ס"ק תכז' ובשעה"צ ס"ק תכז' ובשעה"ת ס"ק תכז' ובמ"ב ס"ק תכח' ובשעה"צ ס"ק תכח' ובשעה"ת ס"ק תכח' ובמ"ב ס"ק תכט' ובשעה"צ ס"ק תכט' ובשעה"ת ס"ק תכט' ובמ"ב ס"ק תל' ובשעה"צ ס"ק תל' ובשעה"ת ס"ק תל' ובמ"ב ס"ק תלא' ובשעה"צ ס"ק תלא' ובשעה"ת ס"ק תלא' ובמ"ב ס"ק תלב' ובשעה"צ ס"ק תלב' ובשעה"ת ס"ק תלב' ובמ"ב ס"ק תלג' ובשעה"צ ס"ק תלג' ובשעה"ת ס"ק תלג' ובמ"ב ס"ק תלד' ובשעה"צ ס"ק תלד' ובשעה"ת ס"ק תלד' ובמ"ב ס"ק תלה' ובשעה"צ ס"ק תלה' ובשעה"ת ס"ק תלה' ובמ"ב ס"ק תלו' ובשעה"צ ס"ק תלו' ובשעה"ת ס"ק תלו' ובמ"ב ס"ק תלז' ובשעה"צ ס"ק תלז' ובשעה"ת ס"ק תלז' ובמ"ב ס"ק תלח' ובשעה"צ ס"ק תלח' ובשעה"ת ס"ק תלח' ובמ"ב ס"ק תלט' ובשעה"צ ס"ק תלט' ובשעה"ת ס"ק תלט' ובמ"ב ס"ק תמ' ובשעה"צ ס"ק תמ' ובשעה"ת ס"ק תמ' ובמ"ב ס"ק תמא' ובשעה"צ ס"ק תמא' ובשעה"ת ס"ק תמא' ובמ"ב ס"ק תמב' ובשעה"צ ס"ק תמב' ובשעה"ת ס"ק תמב' ובמ"ב ס"ק תמג' ובשעה"צ ס"ק תמג' ובשעה"ת ס"ק תמג' ובמ"ב ס"ק תמד' ובשעה"צ ס"ק תמד' ובשעה"ת ס"ק תמד' ובמ"ב ס"ק תמה' ובשעה"צ ס"ק תמה' ובשעה"ת ס"ק תמה' ובמ"ב ס"ק תמו' ובשעה"צ ס"ק תמו' ובשעה"ת ס"ק תמו' ובמ"ב ס"ק תמז' ובשעה"צ ס"ק תמז' ובשעה"ת ס"ק תמז' ובמ"ב ס"ק תמח' ובשעה"צ ס"ק תמח' ובשעה"ת ס"ק תמח' ובמ"ב ס"ק תמט' ובשעה"צ ס"ק תמט' ובשעה"ת ס"ק תמט' ובמ"ב ס"ק תנ' ובשעה"צ ס"ק תנ' ובשעה"ת ס"ק תנ' ובמ"ב ס"ק תנא' ובשעה"צ ס"ק תנא' ובשעה"ת ס"ק תנא' ובמ"ב ס"ק תנב' ובשעה"צ ס"ק תנב' ובשעה"ת ס"ק תנב' ובמ"ב ס"ק תנג' ובשעה"צ ס"ק תנג' ובשעה"ת ס"ק תנג' ובמ"ב ס"ק תנד' ובשעה"צ ס"ק תנד' ובשעה"ת ס"ק תנד' ובמ"ב ס"ק תנה' ובשעה"צ ס"ק תנה' ובשעה"ת ס"ק תנה' ובמ"ב ס"ק תנו' ובשעה"צ ס"ק תנו' ובשעה"ת ס"ק תנו' ובמ"ב ס"ק תנז' ובשעה"צ ס"ק תנז' ובשעה"ת ס"ק תנז' ובמ"ב ס"ק תנח' ובשעה"צ ס"ק תנח' ובשעה"ת ס"ק תנח' ובמ"ב ס"ק תנט' ובשעה"צ ס"ק תנט' ובשעה"ת ס"ק תנט' ובמ"ב ס"ק תס' ובשעה"צ ס"ק תס' ובשעה"ת ס"ק תס' ובמ"ב ס"ק תסא' ובשעה"צ ס"ק תסא' ובשעה"ת ס"ק תסא' ובמ"ב ס"ק תסב' ובשעה"צ ס"ק תסב' ובשעה"ת ס"ק תסב' ובמ"ב ס"ק תסג' ובשעה"צ ס"ק תסג' ובשעה"ת ס"ק תסג' ובמ"ב ס"ק תסד' ובשעה"צ ס"ק תסד' ובשעה"ת ס"ק תסד' ובמ"ב ס"ק תסה' ובשעה"צ ס"ק תסה' ובשעה"ת ס"ק תסה' ובמ"ב ס"ק תסו' ובשעה"צ ס"ק תסו' ובשעה"ת ס"ק תסו' ובמ"ב ס"ק תסז' ובשעה"צ ס"ק תסז' ובשעה"ת ס"ק תסז' ובמ"ב ס"ק תסח' ובשעה"צ ס"ק תסח' ובשעה"ת ס"ק תסח' ובמ"ב ס"ק תסט' ובשעה"צ ס"ק תסט' ובשעה"ת ס"ק תסט' ובמ"ב ס"ק תע' ובשעה"צ ס"ק תע' ובשעה"ת ס"ק תע' ובמ"ב ס"ק תעא' ובשעה"צ ס"ק תעא' ובשעה"ת ס"ק תעא' ובמ"ב ס"ק תעב' ובשעה"צ ס"ק תעב' ובשעה"ת ס"ק תעב' ובמ"ב ס"ק תעג' ובשעה"צ ס"ק תעג' ובשעה"ת ס"ק תעג' ובמ"ב ס"ק תעד' ובשעה"צ ס"ק תעד' ובשעה"ת ס"ק תעד' ובמ"ב ס"ק תעה' ובשעה"צ ס"ק תעה' ובשעה"ת ס"ק תעה' ובמ"ב ס"ק תעו' ובשעה"צ ס"ק תעו' ובשעה"ת ס"ק תעו' ובמ"ב ס"ק תעז' ובשעה"צ ס"ק תעז' ובשעה"ת ס"ק תעז' ובמ"ב ס"ק תעח' ובשעה"צ ס"ק תעח' ובשעה"ת ס"ק תעח' ובמ"ב ס"ק תעט' ובשעה"צ ס"ק תעט' ובשעה"ת ס"ק תעט' ובמ"ב ס"ק תפ' ובשעה"צ ס"ק תפ' ובשעה"ת ס"ק תפ' ובמ"ב ס"ק תפא' ובשעה"צ ס"ק תפא' ובשעה"ת ס"ק תפא' ובמ"ב ס"ק תפב' ובשעה"צ ס"ק תפב' ובשעה"ת ס"ק תפב' ובמ"ב ס"ק תפג' ובשעה"צ ס"ק תפג' ובשעה"ת ס"ק תפג' ובמ"ב ס"ק תפד' ובשעה"צ ס"ק תפד' ובשעה"ת ס"ק תפד' ובמ"ב ס"ק תפה' ובשעה"צ ס"ק תפה' ובשעה"ת ס"ק תפה' ובמ"ב ס"ק תפו' ובשעה"צ ס"ק תפו' ובשעה"ת ס"ק תפו' ובמ"ב ס"ק תפז' ובשעה"צ ס"ק תפז' ובשעה"ת ס"ק תפז' ובמ"ב ס"ק תפח' ובשעה"צ ס"ק תפח' ובשעה"ת ס"ק תפח' ובמ"ב ס"ק תפט' ובשעה"צ ס"ק תפט' ובשעה"ת ס"ק תפט' ובמ"ב ס"ק תצ' ובשעה"צ ס"ק תצ' ובשעה"ת ס"ק תצ' ובמ"ב ס"ק תצא' ובשעה"צ ס"ק תצא' ובשעה"ת ס"ק תצא' ובמ"ב ס"ק תצב' ובשעה"צ ס"ק תצב' ובשעה"ת ס"ק תצב' ובמ"ב ס"ק תצג' ובשעה"צ ס"ק תצג' ובשעה"ת ס"ק תצג' ובמ"ב ס"ק תצד' ובשעה"צ ס"ק תצד' ובשעה"ת ס"ק תצד' ובמ"ב ס"ק תצה' ובשעה"צ ס"ק תצה' ובשעה"ת ס"ק תצה' ובמ"ב ס"ק תצו' ובשעה"צ ס"ק תצו' ובשעה"ת ס"ק תצו' ובמ"ב ס"ק תצז' ובשעה"צ ס"ק תצז' ובשעה"ת ס"ק תצז' ובמ"ב ס"ק תצח' ובשעה"צ ס"ק תצח' ובשעה"ת ס"ק תצח' ובמ"ב ס"ק תצט' ובשעה"צ ס"ק תצט' ובשעה"ת ס"ק תצט' ובמ"ב ס"ק תק' ובשעה"צ ס"ק תק' ובשעה"ת ס"ק תק' ובמ"ב ס"ק תקא' ובשעה"צ ס"ק תקא' ובשעה"ת ס"ק תקא' ובמ"ב ס"ק תקב' ובשעה"צ ס"ק תקב' ובשעה"ת ס"ק תקב' ובמ"ב ס"ק תקג' ובשעה"צ ס"ק תקג' ובשעה"ת ס"ק תקג' ובמ"ב ס"ק תקד' ובשעה"צ ס"ק תקד' ובשעה"ת ס"ק תקד' ובמ"ב ס"ק תקה' ובשעה"צ ס"ק תקה' ובשעה"ת ס"ק תקה' ובמ"ב ס"ק תקו' ובשעה"צ ס"ק תקו' ובשעה"ת ס"ק תקו' ובמ"ב ס"ק תקז' ובשעה"צ ס"ק תקז' ובשעה"ת ס"ק תקז' ובמ"ב ס"ק תקח' ובשעה"צ ס"ק תקח' ובשעה"ת ס"ק תקח' ובמ"ב ס"ק תקט' ובשעה"צ ס"ק תקט' ובשעה"ת ס"ק תקט' ובמ"ב ס"ק תר' ובשעה"צ ס"ק תר' ובשעה"ת ס"ק תר' ובמ"ב ס"ק תרא' ובשעה"צ ס"ק תרא' ובשעה"ת ס"ק תרא' ובמ"ב ס"ק תרב' ובשעה"צ ס"ק תרב' ובשעה"ת ס"ק תרב' ובמ"ב ס"ק תרג' ובשעה"צ ס"ק תרג' ובשעה"ת ס"ק תרג' ובמ"ב ס"ק תרד' ובשעה"צ ס"ק תרד' ובשעה"ת ס"ק תרד' ובמ"ב ס"ק תרה' ובשעה"צ ס"ק תרה' ובשעה"ת ס"ק תרה' ובמ"ב ס"ק תרו' ובשעה"צ ס"ק תרו' ובשעה"ת ס"ק תרו' ובמ"ב ס"ק תרז' ובשעה"צ ס"ק תרז' ובשעה"ת ס"ק תרז' ובמ"ב ס"ק תרח' ובשעה"צ ס"ק תרח' ובשעה"ת ס"ק תרח' ובמ"ב ס"ק תרט' ובשעה"צ ס"ק תרט' ובשעה"ת ס"ק תרט' ובמ"ב ס"ק תש' ובשעה"צ ס"ק תש' ובשעה"ת ס"ק תש' ובמ"ב ס"ק תשא' ובשעה"צ ס"ק תשא' ובשעה"ת ס"ק תשא' ובמ"ב ס"ק תשב' ובשעה"צ ס"ק תשב' ובשעה"ת ס"ק תשב' ובמ"ב ס"ק תשג' ובשעה"צ ס"ק תשג' ובשעה"ת ס"ק תשג' ובמ"ב ס"ק תשד' ובשעה"צ ס"ק תשד' ובשעה"ת ס"ק תשד' ובמ"ב ס"ק תשה' ובשעה"צ ס"ק תשה' ובשעה"ת ס"ק תשה' ובמ"ב ס"ק תשו' ובשעה"צ ס"ק תשו' ובשעה"ת ס"ק תשו' ובמ"ב ס"ק תשז' ובשעה"צ ס"ק תשז' ובשעה"ת ס"ק תשז' ובמ"ב ס"ק תשח' ובשעה"צ ס"ק תשח' ובשעה"ת ס"ק תשח' ובמ"ב ס"ק תשט' ובשעה"צ ס"ק תשט' ובשעה"ת ס"ק תשט' ובמ"ב ס"ק תת' ובשעה"צ ס"ק תת' ובשעה"ת ס"ק תת' ובמ"ב ס"ק תתא' ובשעה"צ ס"ק תתא' ובשעה"ת ס"ק תתא' ובמ"ב ס"ק תתב' ובשעה"צ ס"ק תתב' ובשעה"ת ס"ק תתב' ובמ"ב ס"ק תתג' ובשעה"צ ס"ק תתג' ובשעה"ת ס"ק תתג' ובמ"ב ס"ק תתד' ובשעה"צ ס"ק תתד' ובשעה"ת ס"ק תתד' ובמ"ב ס"ק תתה' ובשעה"צ ס"ק תתה' ובשעה"ת ס"ק תתה' ובמ"ב ס"ק תתו' ובשעה"צ ס"ק תתו' ובשעה"ת ס"ק תתו' ובמ"ב ס"ק תתז' ובשעה"צ ס"ק תתז' ובשעה"ת ס"ק תתז' ובמ"ב ס"ק תתח' ובשעה"צ ס"ק תתח' ובשעה"ת ס"ק תתח' ובמ"ב ס"ק תתט' ובשעה"צ ס"ק תתט' ובשעה"ת ס"ק תתט' ובמ"ב ס"ק תתי' ובשעה"צ ס"ק תתי' ובשעה"ת ס"ק תתי' ובמ"ב ס"ק תתיא' ובשעה"צ ס"ק תתיא' ובשעה"ת ס"ק תתיא' ובמ"ב ס"ק תתיב' ובשעה"צ ס"ק תתיב' ובשעה"ת ס"ק תתיב' ובמ"ב ס"ק תתיג' ובשעה"צ ס"ק תתיג' ובשעה"ת ס"ק תתיג' ובמ"ב ס"ק תתיד' ובשעה"צ ס"ק תתיד' ובשעה"ת ס"ק תתיד' ובמ"ב ס"ק תתיה' ובשעה"צ ס"ק תתיה' ובשעה"ת ס"ק תתיה' ובמ"ב ס"ק תתיו' ובשעה"צ ס"ק תתיו' ובשעה"ת ס"ק תתיו' ובמ"ב ס"ק תתיז' ובשעה"צ ס"ק תתיז' ובשעה"ת ס"ק תתיז' ובמ"ב ס"ק תתיח' ובשעה"צ ס"ק תתיח' ובשעה"ת ס"ק תתיח' ובמ"ב ס"ק תתיט' ובשעה"צ ס"ק תתיט' ובשעה"ת ס"ק תתיט' ובמ"ב ס"ק תתכ' ובשעה"צ ס"ק תתכ' ובשעה"ת ס"ק תתכ' ובמ"ב ס"ק תתכא' ובשעה"צ ס"ק תתכא' ובשעה"ת ס"ק תתכא' ובמ"ב ס"ק תתכב' ובשעה"צ ס"ק תתכב' ובשעה"ת ס"ק תתכב' ובמ"ב

כל שיש לפניהן קדושת יום כ' תירוצי הנ' הוא להלן בין דלאוריית לדרבנן ובין הוא להלן בין דלה ודאי ניחא לן לחלק בין דלאוריית לדרבנן שחילוק זה ס"ל התם דכיון דלאו מעלמו מסתבר לחלק בין דלה קדושת יום הוא ידוע מעלמו מסת"ל בחילוק בין דלה קדושת הוא חילוק מבחוץ שלא זכר התנא ממנו כלום ע"כ הוא דוחק מ"ה מתחלה לחלק בין דלאוריית לדרבנן ולחלק בין קדושת יום לקדושת שבת ולחלק בין דלאוריית לדרבנן לפי שהיה בטל התי' של שבת או לא וחין לו מקום מסת"ל לבסוף דעיקר הקושיא דס"ו מני של קדושת שבת הוא נ"כ מדרבנן על הסדר בתפלה וכזה תמו מוכרחי לחלק בין דלה קדושת או לא לחלק בטל התילוק של דלאוריית לדרבנן כי לתה לחלק בחנם כיון שחין שום הכרח לזה דהתנא דסוכה ד נקט דין שלו תפי' כי"ט שני לו נזוחת לתפילו בי"ט דרבנן יפסיק כיון דחין קדושת לכל בחת בים קדושת מוחר תפילו כי"ט כיון שים קדושת וכ"ה דברי הרמב"ם בפ"ה מ"ו ה"ג שבת ובפ"ל מהל' שבת ה"ב ומהל' יו"ט ה"ג ומהל' תפלה ה"ז משובח. והכ"מ פי' דברי הרמב"ם בפ"ה ה"ו משובח הוא לתיביה דל"ז שחמר מנה לתפסוקי כו' דתי מתני' דלכיכ בעלמא לתפסוקי והלא חובה הוא כיון שיבטל התנות חלא ודחי מחמ' דבדיעבד קדושת יום ולהכי ליכא בהפסקה חלא מנה בעלמא לבד ה"ק הרמב"ם ה"ו משובח הוא לתיביה דל"ז שחמר מנה לתפסוקי כו' דתי מתני' דלכיכ

עב א בחזרת פנים. פי' שיחזרו פניהם לאחוריהם ולזה (כ"ח):

ב וכבמה י"ג כו' מותר.
כ"כ בעור וע"ע דבעו' ל"ע סי' כ"ל כתוב דאם יש לבת י"ח פנים ולכן י"כ שבזה יש לחוש בכסותו וזו יפשה בכסותה ואסורים לכתוב ערומים יחד ולא חילק בין ב' שערות כמ"ש הר"ח אם כלומר שהם קרובים להיות שדים נכונו ועדיין לא הבינו ב' שערות מותר והר"ח לא זז מש מכאן מק"ם וכ"כ לריכין שיהיו שיין לדיוקו ועיר דאם היה לאחורה ליתן לאלו בקיזוב בשר ל"ל מה ל"ל דלאחור לקרות ק"ש וגם דברי הר"ח קשין להדדי ול"ע רב:

ג ומשמע דל"ל ואילך. ומשמע דל"ל ג' פנים ויש ח' וכ"מ ביכורו דף ל"ד ע"ח בפירוש י' ע"ש ועי"ש סי' כ"ה ס"ט:

עד כתב הרב"י סי' ר"ן בשם הר"ח פ' הרואה ירום ר' ירמי' בעי היה יושב בתוך מגדל של עלים מהו שיעשה בית מלבוש ויכי' דאתו חוץ לאהלן ויברך מפסקת ליה אם לבו רואה את הערוה לאחר או מותר ולתעלה פסקו דאסור עכ"ל הר"ח: ופליגיה בעיני על האחר הגדול אלא פי' כן דה"ק ל"ל למבעי בתגדל דהו' מלת' דלא אכיל ה"ל למבעי כשלבשו עליה או לחוק ופשוט דאסור ע"ב דאחרי' היה יכול מוציא דאהו חוץ לכילה וקורה ואם היתה נמוכה י' אסור ופיעים דאסור לחתוך ולתחוב הפסק כתו העומד בבית ומוציא דאהו חוץ לאהלן ודעדי דאהו בתר רובו ואם אינו נמוכה י' ל"ל כמוציא דאהו חוץ לאהלן ע"כ. וה"ר דבר פשוט הוא שאינו מבעיא ליה אם התגדל של עץ תשוב לאהל או ל"ל בכלי או ל"ל בלחוק או בעלית או לריו"ז ע"ב ח"כ היה יושב בתוך מגדל של עלים ועשאו בתין מלבוש מוציא דאהו חוץ לאהלן ויברך ואם לבו רואה את הערוה אסור כ"ה בירושלמי עכ"ל הגה: אך קשה לי' אמאי פוסקים הכא דאסור ואמאי לא פסקי הבעי' דסיפא והגמרא דשוב ס"ל לבו רואה את הערוה מותר אבל לדידן דס"ל דאסור ר"ח מ"מ לא ס"ל דהתם לא חשיב הפסקה מ"מ הרי לבו רואה את הערוה ואם מוציא גם לבו חוץ לאהלן ח"כ הרי אהלו ורובו בחוץ והוי כאו בלו בתוך ואפשר דהרי"ו מוקי לה שלבו מכוסה בבגדו ואין לבו רואה ערוה לכך ברי שיהא הפסק בין אהלו לערוה בעי' שיוציא אהלו חוץ לאהלן אבל בבית כה"ג לא חשיב הפסק. ול"ל דה"ה אם יושב בבית והוציא אהלו חוץ לאהלן אסור לקרות דלדידן דאהלו בתר רובו ואם הבנים אהלו לחדר

ולקברו קודם שיגיע זמן ק"ש ואם התחילו להוציאו אין מפסיקין כדי לקרות:

ג (ב) העם העוסקים בהספד בזמן שהמת מוטל לפניהם נשמטים אחר אחד וקורין ואפילו אין המת מוטל לפניהם הם קורין ומתפללים והאונן יושב ודומם:

ד לקברו את המת וחזרו האבלים לקבל תנחומין וכל העם הולכין אחריהם מפסיקה הקבר למקום שעומדים שם האבלים לעשו' שורה לקבל התנחומין אם יכולים העם להתחיל ולגמור אפילו פסוק אחר קור' ש"ג עיו לשורה ג יתחילו ואם לאו לא יתחילו: הגה ד אפי' ביום לקרות אחר כ' (ב"י בשם הרמב"ן):

ה העומדים בשורה לנחמו (ג) חפנים שרואים פני האבל פטורי' והחיצונים שאינם רואים פני האבל חייבים:

עג הישן עם אשתו ובניו איך יתנהג. ובו ד סעיפים:

א א שנים שהיו ישנים בטלית א' ובשר שניהם נוגעים זה בזה לא יקרא ק"ש אא"כ כן היתה טלית מפסקת ביניה' כמתניה' ולמט':

ב ב אם היה ישן עם אשתו קורא א בחזרת פנים לצד אחר ואפילו בלא הפסקת טלית משום רחשיברה בגופו ויש מי שאוסר ונכון לחוש לדבריו:

ג ג אם היה ישן עם בניו בעורם קטנים מותר לקרות בחזרת פנים בלא הפסקת טלית ואם הם גדולים צריך להפסקת טלית:

ד ד יש כמה חשובים קטנים התינוק עד שיהיו לו י"ב שנים והתינוקת עד שיהיו לה י"א שנים ואפילו הביאו ב' שערות מותר ב ובשנת י"ג לתינוק וי"ב לתינוקת אם הביאו ב' שערות אסור בלא הפסק ואם לא הביאו ב' שערות מותר ג ומשנת י"ג ואילך לתינוק וי"ב לתינוקת אפילו לא הביאו ב' שערות אסור:

עה שלא לברך כשאיברין רואים את הערוה, ובו ו סעיפים:

א היה ישן ערום בטליתו צריך לחוץ בטלית על לבו ואז יקרא משום דלבו

מפסיקין לתפלה דמתי חיכה בין פטורים ומפסיקין ויחלוקו שכתב הטור הכי תנא הספד וכל העוסקין בהספד ומפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה מעשה היה ומפסיקו בתיהו בין לק"ש בין לתפלה ואחר כך יכולים להתחיל ולגמרו' מתני' בוש הרחמן ואתי לחתנא תנא מ' עיוה"ס בספר היינו החזים העושים בהספד ומעשה שהיו העושקים טרם חייבים בק"ש שהיא דאורייתא מכל מקום מדרבנן מעשה היה והפסיקו רבותינו גם לתפלה ואפילו אחר שהתחילו ולגמור יתחילו ואם לאחר שהתחילו ממילא אינו חוזר דפטורים מק"ש ואם מפרש על תוכם שיחים עוסקים אלא שהם בתוך המת היינו כמו שמעתין בהספד פשיטא שהא קמה על מ"ש החזים חייבים אלא על מ"ש זה לא קמה על העושקים שהם בתוך המת כמ"ש בריש הפרק שתוכן לכבוד חייבים ולא פשיטא אלא שהעושקים ממש כמו החזים ודבר זה קיים הוא לפי הסוקנא מ"ת קשיא חזי' ומשני לתלמידין חזים דיום הראשון לחזים דיום שני ניגלה שחין קולא על העושקים שלא ביום הראשון ואין פי' שהחזים יספידו ואח"כ יבואו העושקים כבר כלום אלא שהחזים יספידו ואם העושקים לא קראו ק"ש והחזים לא קראו עדיין ואם לא קראו עדיין ואם לא קראו עדיין ואם

באור תגולח

עד (א) כדי שלא יהא לבו וכו'. פי' דסתים ואע"פ שהם גלולים לחדר שיהא מסור ג"כ לקרות דעכ"פ הטעה מגדו: א ערות מכירו. פי' שאין הפסק כיון לבו לערות חבירו: ב יכסה בבגד ומטעה ללבו מבגד רואהו כיון שהוא למעלה מן המים שרי כמ"ש בהגה"ט: ג בידים לא. ואע"ג דאמרי' בשבת דף קכ"ח אם כתוב על בשרו ורוצה למחוק עורו מכסה הוי כידו. שאני התם דהיד מן לחד והשם מן לחד משא"כ יד ונוף כולל חד מילתא הוא ומן במימיו אינו תולן (ת"ה) ועוד דבגמ' כיון גזרינן דילמא מיעתני ומקיל ליריה: ד עטורין. ואם הם גלולין עומדין ברגליו (תוי"ט) ודוקא במעין שיך זה לכל לא בכלי שאין בו עפר ועיט: ה למעלה מן המים. כיון שעיניו חוץ למים ואינו מסתכל בערוה (ב"ח בשב"ג) עם"ס ע"ה: ו דייני' ליה בהפסקה. דמדי דכיסוי לא מקרי הפסקה מיהו הוי (ב"י): ז ועי"ש מ"ש מפסיקות. דהיה אין לבן רואה ערותן והכ"ח חולק ע"ז ועי"ש: ח דלמו אין לבן וכו'. ע"ש הוה וכלי"ל דלמו אין נראית ערוה שלהן אין לבה רואה וכן מ"כ דלא כל"ח שהחמיר בזה פי' דהשה לעולם אין לבה רואה את הערוה לך צריך שיהא עוטות בקרקע כדי שלא תהא ערותה נראית כלל. וא"ל דלמו אין נראית ערוה שלהן אפי' ר"ן

דקול זמר מ"ח לעולם אסור לפתוע לבל קול דעורה שרי (ל"ח): ז עמ"ז קטן. ובמגילה דף כ"ד ריש ע"ב כתב רש"י דהקטן בפלמו יכול לקרות אבל הוא ערום דלא החזר על כך ול"ע לדיתכר מדרבנן מידי דהוה לכלי בגירות שבתור. ועפי' שמ"ג ולהתוספות דערות קטן לא מקרי ערוה

בגד ואפילו בחשכו אסור קול הרגיל בו לינו ערום (כ"י בסס אבל פועל וסגה"מ): ד יאסור לקרות כנגד ערוה אפילו של עכו"ם וכן כנגד ז ערות קטן אסור: ה (ויש מתירין כנד ערות קטן כל זמן שאינו רחוי לביאה) (ר' יהודה והר"ם פ' מי שמתו והמ"ח מפרקא) וכן עיקר (ועיין בי"ד סי' רס"ה:)

ו יערוה בעששית וראוה אותה דרך רפנותיה אסור לקרות כנגדה דכתיב ולא יראה בך ערות דבר והא פתחויא:

ז ויתה ערוה כנגדו ט והחזיר פניו ממנה (ג) או שעצם עיניו או שהוא בלילה או שהוא טומא טוהר לקרות דבראייתה תלה רחמנא והא לא חזי לה:

עז להזהר מצואה בשעת קריאת שמע וכו ח סעיפים:

א יצואה בעששית מותר לקרות כנגדה אע"פ שרואה אותה דרך רפנותיה משום דבכסוי תלה רחמנא דכתיב וכסית ארז צאתך והא מתכסיא:

ב יצואה בגומא סניח סנדלו עליה וקורא דחשיבת כמכוסה אבל ויכין שאין ריח רע מגיע לו מותר והוא (א) שלא יהא סנדלו נוגע בה:

ג יהעבירו צואה לפניו (ב) אסור ב לקרות כנגדה ופ' חזיר כצואה עוברת דמי אפילו עולה מן הנהר אין הרחיצה מועלת לו דהוי כנגף של רעי:

ד יהיתה צואה על בשרו ג ומכוסה בבגדיו או שהכניס ידיו בבית הכסא ד דרך תיר ואינו מריח ריח רע ה (ג) יש מרחיקים לקרות ו ויש אוסרין וי"א שלא התיר הסתיר בצואה על בשרו אלא במקום שהיא נכנסת מאליה בלא מלבוש כגון אצילי ידיו ז וכן לעשות כדברי המחמיר. הגה ומכבת זרע על בשרו ז דינו כצואה: (מהרי"ל הלכות י"כ)

צואה

באר הגולה

ס"ם בגמרא כה' סם
ע"ש:
תערוכת כה' בסם ב' סם
ב' סם בגירים מרחים
ע"ש והרא"ש ובכי
יונה וכרוכ' הגה"מ וי"ו
ות"ו וכרוכ' סמים
ב' רוחים וז' יוכה סם
בסם ה"ת:

עשרת ובנים

ע' בשה אשה מקק
עליו בזמן שיש
שלא אירו חז"ל
שער באשה ערוה
אלא דוקא שערות
הרב קות לבישרת
סמש אבל שערות כן
אין בהן משום שער
באשה ערוה ואם לא
משום שרגות ראש
וי"א אפילו פארת
גבייה אסור משום
פרישת הראש ושער
באשה ערוה דמהר
ששינוי היתר לצאת
בפא' גבייה בבולי
גמרא מיהרי דוקא
מכוסה תחת הסבכה
(באר שבע בשם
א"ז מהרי' פאות)
ולפ"ז אסור לקרות
קריאת שמע כנגד
פאות נשואין ואף
דברי בעל רשב"ם
פהרים"א כאן
שמחיר בפא' נשואין
אבל שער של עצם
אף אחר שנשתכו
וחברה בראשה כדי
שתהא נראת בעלת
שער אסור לקרוא
ק"ש. (מהרם"י)
ובר"ם סקש"ג כת'
פהרים"א בהריא
ומותר לאשה נשואה
לגלות פאה נשואין
שהוא ל"ש עשורית
משערותי אן משער
מברחת כולי ועיכ
כתב בחם סחם א"כ
חולק קהרים' בזה
על בעל הגה"ע כ':

עז א צואה כנגם
כו'. והוא
שאין סנדלו נוגע בו
אבל אם היה סנדלו
נוגע בו אסור אף
שאין ריחו בוגרלו
מוסף (הרשב"ם
חר"א שהתיר) ולא
נוגע שרי אא"כ היא
רטוב בסנדלים ש"ז
בהעבירו צואה לפניו
אסור לקרות כנגדה
עיניו ולאחריו ד'
אמות ממקו שכלה
דרית (ב"י בשם
הרשב"ם): וי"א
אפילו לפניו כיון
שעוברים והולכים
להם בהדרתן ארב'
אמות שרי (ר"י אבוה
ומהרי"ב ס"ח) ום"ם
אם הצואה עיבקר
ומסנגרן בלב לכ"ע
פני בר' אמות ואין
מחלקין בין קריאת
שמע לשאר ברכות
(ע"ל סימן ס"ם)
גוכון לעשות כדברי
המחמיר. ומיהו אם
אין לו שם מקום יריח
בצרור או בכיסו
דמנקי ונקיא קיש
ואתי ומבורכין על:

גבוא הגמרא ראי' הנ"ל

פרי חדש

פרוסי פניקרי' הזר
קמ' תף תל' דתף
מילתי דכתל גו גוגא שם
בסמיך חזר ומנוך ופס
דלא נקט ירוס' שפי
דבוחה פיכא דכתם
כיון דמקולקן הן ויגוזו
פניהם ק"ת מי שחוק
דשמו

מהרי"ק שורש ק"ע ד"ה ומ"ש בשם הרמב"ן וכו' עיין בשו"ת הרמב"ן סי' ר"ג

ו בבית אחר ופי' בחדר אחר: ז בגדה פי' בגלל הפתח: ח בפתיו רוחה לתוכה. וכ"ה לשם מעשים עיניו לו בלילה סרי בזה לכ"ע: ט ו"ח כי היכי וכו'. כ"ה לשם העבירו לזוית אחר בבית ונשאר לשם מותר לקרות דלכתורה נדרשה דסרי לכי"ח וק"ו הוא מה בהמה שהוא מוכיח במקומו מותר לקרות ע"ש שהרית בת לו ק"ו כשהוא הנפה ועברה. ועוד לכלות עוברת פניני תמורתי ואף דקי"ל לחומרא דייט כשהוא עומד בחוב בגגך לגבל מכח היא תון לחדר לכ"ע סרי מיהו ר"ל דשתי הכח כיון שהזוהמא היקה בחדר זה מסור לקרות על מיכלה הריח וכמ"ש ס"ע וגם הרשב"ם מע' ריח רע שאין לו עיקר הייט לפי שהוא מכוסה עיין סי' ע"ו ס"ב. ולכן יש לחלק: מיהו ל"ל דמי שפיט מריח מותר לקרות בזה: י שם שאין מניע לו וכו'. ולכאו' בשם ב' שרי בכל ענין: יא ריח רע. כל שדרך בני אדם להסעיר מלוקתו הריח (כ"מ): יב צואת תמור הרפה. ל"ל דהני מסתמן ריח רע ולכן לפי' יחלוק פעם ר' שאין מריחין מסור דה"ל כצואת אדם. יג שם שאין הריח בת לו. משמע לפי' שם להם ריח בל שאין הריחה בת לו שרי ול"ע דבסמ"ב כתב שם יש בהם ריח דינם כצואת אדם משמע דלריך להרחיק ד"ת מתוקס שכלה הריח ובאמת בטור כתב לעיל ממי ואם יש בה ריח מרחיק עד מקום שיכלה הריח אך שהרב"י כתב דלאו דוקא קאמי אלא ר"ל ד"ת מתוקס שכלה הריח ע"כ. ול"ל דדוקא קאמי דכיון שאין דיני כצואת ל"ל להרחיק אלא עד מקום שיכלה הריח וכ"מ בתו"י גבי צואת תרנגולי. ולפ"ל הרב"י ל"ל דה"פ אם אין ריח בת לו ל"ל לבדוק אם יש לה ריח רע דאמרתם אין בהם ריח רע ומ"מ בלע"ד עיקר: יד תלמוה. מלשון משמע ער"ל הצואה תלוי' כמו שכתב תו"י והרשב"ם פי' שהתרנגולים תלויים הוא מה שקורין בלע"ז הנ"ל (כ"מ) ובחשב"ן פי' תרנגולים של תרן תלוש שמחליפין לותן שעורים וכ"כ התנודה ובפתוחות פ"ה אותה שעורים תלוש רעות: טו לקרות ק"ש מסור ולקרות (רש"י) ולפ"ז גם בד"ת אם לומד ביחיד ומפסיד לו ללמוד לתקוס אחר מסור ללמוד כאן. ומפסיד כיון דלא נזדו דבנן ל"ל ללמוד וכ"מ הרא"ש לענין טלית בסי' י"ג ע"ש:

פא א בכלל שאחר כיוצא בו מסתמן זה משמע דאפילו הוא מיהו יכול לאכול בגון שאחז בשבע מ"מ כיון שאחריים שנתלוים בשבע יכולים לאכול ואין לריך להרחיק יו"ע דלא מלינו זה בשו"ע פוסקים עוד דהיינו בגמ' ובגדו אע"פ שהיו יכול לאכול כדי בכ"ם מרחיקין מלותו משמע דבקטן אם אין יכול לאכול מדרי. לכן כ"ל דה"ק אם אחר כיוצא בו יכול לאכול מסתמא גם הוא יכול לאכול ואם בודאי אין יכול לאכול בגון אחזי אפי' הוא בן ג' ו' שנים ל"ל להרחיק ובגדול אע"פ שהוא לריך להרחיק. וב"ח כתב דבקטן ל"ל להרחיק מי יודעי דלעולם זו תינה בתה מדגן בגון שלא לאכל כמה ימים דגן כ"מ ר"ס וכ"כ הפוסקים ואם ידעי' שלא לאכל כזית דגן מעולם אפי' בן כמה שנים ל"ל להרחיק ע"כ. וכתב רש"י כלה מיני קרוים דגן ולותם מסרחת: ובי"ד סי' רס"ם ס"ז משמע ועוד ויבר להרחיק מלותם קטן אפי' בן ח' ימים ע"ש: כתב הב"ל אין נכון לקרו"ק ל"ל אלא תיעוק דאחם בתינוק מעטפה בחלפה ע"כ. ול"ל מעשם אחר שאין מקפיד עלמן ולותם אפי' עבעת אפי' היה מסוסה

רמב"ם פם מ"ו יסוי ובה"ח פם ב"ב ערכין פ"ג ע"ש ב"ב ב"ק פ"ב ב"ב ב"ק פ"ב ב"ב ב"ק פ"ב

זה כ"ש שלא ירחיקו ובחמת חם לא ירחיקו אחטו שום אכילת מיני דגן כלל אבל אם נתנו לו לאכול אם הוא בדוחק נמי מדם בשר בחלב אלא שנתנו לו לאכול דגן בשיעור אכילת הפרס הוא שהוא יכול לאכול דגן בשיעור אכילת פרס ואי רחיקו שאכל כן ומחזיקן מטותו וכחמם עצה מחמת בין רס"י לפוסקי כו' ויש"ר מזה לחי תמה על ט"ז על שחלק על פסק הש"ע וכ"כ אבל עלה לכל דגן מעולם כ"כ מיומים רבים ח"ל להרחיק מטותו ואם היו גרע כלל דגדול יכיל כמו שזכרתי ופסק הש"ע כדור וקייס: (ב) כזית דגן. פי' אפי' במיני הכשיל ולייסת כ"מ רס"י בכל ענין אכילה: (ג) בכדי שיכול גדול כו'. אבל אם צריך זה הקטן לשהות יותר מכדין הרי זה כאוכל עכשיו חצי זית ולאחר לחי זית שכן הלכה למשה מסיני שאין אכילה מצטרפת לשיעור אלא כזו על כ"ל רס"י:

פב (א) בטופח ע"מ להטפיח. כגון שאם יניחנה על ד"ל מקבל מהל' לחות ואם ליתן לתוי כ"כ מוקר:

פב (א) וירחה ליוכו'. בב"י כ"כ על מה דתמרי' בגמרא ס"פ מי שחתו לחתר רבי הונא ל"ש שתרחיק ד"ל מהצואה אלא לחתרינן ליה עד שיהא ריחו ורחוק ל"ש מקבל מלא עיניו תיני והתר"ח עומד לחם כנגד כ"ה ברחוק ל"ח ומתפל' הכ"ע כב"ה שאין בו צואה ומסקי' לחתר לפי אין בו צואה ור"ח מיירי כב"ה ולפי"ז אין לחוש אם יש בו צואה ומתעט בי' דהא דתמרי' לקרו' ק"ש כנגד כ"ה דווקא כב"ה שאין בו צואה אבל כמו בתי פסחו שמזמן חכמי התלמוד לכל אם יש לו מחיצו' ריחו כמו כ"ש דידן ל"ש שיש בה צואה קורא כנגדה בסתום ואינו חושש לכיון דחזינן לה מפסקת הוי רשות בפ"ע ורחי' מדקתני' עלי' דרבה מן ר"ח ולחי כב"ה שיש לו מחיצו' מהיקופי' הא החם כ"ה שיש לו מחיצו' אלא ולחי אסם כ"ה דידהו הוה בלא מחיצו' ואי"כ כי קתני ר"ח עומד לחם כנגד כ"ה ה"ל צואה לפניו וקתני דקורא בו' ואפשר דאפי' במחיצות שאינן גבוהות י' כל שאין קרקע הבית ניכרת כנגדו דדומה לכופה כלי על הצואה ואע"פ די"ל שהני כ"ה דחיתר ל"ש שאין בו צואה לחסור לקרות כנגדו מ"מ כיון שיש מחיצות התובבת מלחתו קרקע הבית הדעת נוטה להתיר לקרות כנגדו עכ"ל. ומזה יובן דבריו כאן בס"ע. ומ"ש ז"ל כתב על מה שמיקל בב"י בשיש מחיצות כתוכין מעטרה דלא נחירת שהרי בע"כ לא בעי תכמי התלמוד ה"ל מחיצות מדקתני בהו כשיטה בהרבה דוכתי בכמה מחיצות לב"ה וכשיטה לא שייכא לחלא מחיצות מלאי ומיהו זה לא לחתר כמ"ש הרב"י ס"ג. ועי"ק דלי מיירי בלא מחיצות דלא מקרא ב"ה אלא מקום המוצב ח"ב בחדם מוחר לקרות בתוך המחיצו' נגד מקום המוצב וא"כ מחיצני רבינא בכדרים לחתר הדין בית לב"ה ומדין כתי מהו: הא הבית לא מיתסר כלל רק מקום מוצב וזה לא שייך תשמיש בעלמא וא"ל דאפ"ה יש לו מחיצות לחסור לקרות בתוכו אפי' בחדם ח"כ מאי פריך בגמ' דלמא ר"ח מיירי כשאין לו מחיצות ורבינא ע"כ מיירי בשיש לו מחיצו' וא"ו לחסור לקרו' נגד מקום המוצב תוך המחיצות דלאו תוך למחיצות אפי' בשאין ריחו ועוד דאפ"ה המחיצו' מועלין לאחסור לקרו' בתוכם אפי' בחדם: ול"ה מנלן להקל בזיון לקרות כנגדה וכן ל"ל לאחסור אפי' בחדם: ול"ה דמיירי בשאין לו מחיצות כלל ומ"מ ריחו רע ומרחה דחמרי' החיתו' גבוהות י' והא דמיירי הכא ר"ח מדפריך מחמי מרחה דחמר לריך להרחיק מלא עיניו אחת דחמר הפרס עומד לחם כנגד כ"ה ומתפלל. ומחי פריך הא מחיצות מפסיקין אלא ע"כ מיירי שאין לו מחיצו' עכ"ד אינה רחי' דחקשי ולטעמיך דלמ' ח"ע שאין לו מחיצות מ"מ חייבי שאין לו צואה אלא ע"כ המקשן ס"ל דדין ב' צואה שוין כדפריך ח"ת מרב יוסף ח"כ אפי' יש לו מחיצות ס"ל דדין צואה יש להם לכן ל"ל לחין להקל ולהקיל ע"כ יריחה שיהיו גבוהות י' כ"ל ואם תגיע לו ריח רע ל"ל לחסור לכ"ע עכ"ל ס"ב וכ"כ הל"ח דמחיצות כ"ה אין מועילו לריח

כ (ב) כזית דגן (ג) נכרי שיכול גדול לאכול אכילת פרס מרחיקין מצואתו או מפיטי דגליו:

כ א [ג]היה קורא וראה צואה כנגדו ילך כדי שיזרקנה מאחריו ארבע אמות ב ואם אי אפשר בנין שיש לפניו נחר או דבר אחר המעכב ילך כדי שיניחנה לצדדין ארבע אמות [ד]ואינו צריך להזור אלא ד' למקום שפסק [ה]ולה"ר יונה ב אם היה במקום שהיה לו לחת אל לבו ש"ש שם צואה צריך לחזור לראש: (ועי' סימן ע"ו סעיף ח')

פב דין צואה יבשה. ובו ב סעיפים:

א א [ו]צואה יבשה כ"כ שאם יזרקנה א תתפרק הרי היא כעפר ומותר לקרות כנגדה ואפילו שלא יהא בה ריח רע:

הגה ב וי"ח דלת הוי כעפר רק אם נפרכת על ידי גלגל בלח זריקה וכן עיקר (רש"י והר"ח) פרק מי שחתו ושור):

ג [ז]מי רגלים שנבלעו בקרקע אם היו מרטיבין היד אסי לקרו' כנגד': הגה (וי"ח דאינו חשוב רק ג (א) בטופח ע"מ להטפיח וים לסמוך ע"ז):

פג דיני בית הכסא בק"ש. ובו ה סעיפים:

א א [ח]אסור לקרות כנגד בית הכסא ישן אפילו פיגו מסנו הצואה (א) [ט]יראה לי דהיינו כשאין לו מחיצות אבל אם א [י]יש לו מחיצות אע"פ שיש בו צואה קורא כנגדו בסתום ואינו חושש אם אין בו ריח רע:

הזמינו

אסור כמ"ש סי' ע"ו ס"ד: ב כזית דגן. כתב הגהות מיימ"ק נס בחלכל שטושרין לחיטוק מקורין בפ"ח ל"ע ול"ל דבפ"ח מסקרין כפי מה שיכול גדול לאכול פרס בפ"ח ושיעור פרס עסי' תר"ב ס"ד ושיעור כזית בסי' תפ"ו: ג ועם ח"ת כגון כו'.

עטרת זקנים

פא א"ה"ר קורא וריחה צואה כנגדו ילך כדי שיזרקנה מאחריו כו'. וה"ת ישתשא על עמדו ויחזור פניו ויהיה צואה מאחוריו וירחיק שיעור ד' אמות רק שלשו הגה כן אצל התפל' ושם מ"ש שהולך בנגר הסדרת וא"א לו בענין אחר כי ע"כ צריך לחזור פניו כנגד הסורת (משמעות ר"י) אע"ל הקונא דמלך נקט וקולא ואה"כ אם הדרה לעמוד ולהתעטב מדרכו כדי שיחזור פניו כלפי מערב כדי להניח צואה שם אחוריו ר' אומר פשיטא שיכול לעשו כן ויותר טוב הוא (אס"ו): ג אם תירץ במקום שהיה לו לחת אל לבו כפ' הנה ע"ו כ"כ הר"ר יונה וי"א אף במקום שה"ה לו להחפק איט חוזר וקורא מאחר שלא מצא במקומן משש (רשב"א) והכי נקטינן כדברי הרשב"א דבתרא הוא (ב"י): ד צואה יבש, שאם יזרקנו התפרך כו'. אבל אם לא נפרכת ע"י זריק' אע"פ שנפרכ' ע"י גלגל אסור ועי"ב צריך להחמיר כ"כ שנפרכת ע"י זריקה וה"ה אם נפרכ' מחכין אבל אם לא נפרכ' מחכין אלא נישברה לחצי אסור לקרות כנגדה (כ"י בשם הרמב"ן): **פב** א אסור לקרות כנגד ב"ח ישן אפילו פיגו ממנו הצואה אפ"ה הוי עיין כאלו הצואה בתוכו וצריך להרחיק לפניו כמלא עיניו ומלאחוריו ד' אמות מקום שבלרי הרוח אב אם יש מחיצו כו' הגה ע"ו ורזוקא נגוה מחיצות עשוי או קורא אף שיש בו צואה (ע"ל סי' פ"ו):

פרי חדש

סימן מז

בס"ם דיעו לפי שכתב נפסק נפסק נהגה רמא אבל אם מסתפק ויזהר בזיון ז"ל בשלחן ערוך הרמ"ע נך וכן מה שפסי' כוונת התו' ז"ל ויזהר בזה ולכן נכון לחזור ולנקר בס"ם ולעשות פי"ם וכן משמע מדברי תו' ר"י ז"ל ס"ג ל"ג נחזו' ולכן ויזהר אם לא נתן לתוך ולכן נכון לחזור ולנקר מלא נפסק בהגהה רמא אבל אם

כאר הגולה

עטרת זקנים

ב לית בהו' · פי' בתוך מחיצות אם יש לו עמ"ס ג' : ספק אם הזמינו · דמחת בית זה לא תשמישית כעלמת קתני : ד כסתום דמי · פי' ד"ה ל"ל כלתו אין המקום הזה כ"ה : ה בני חדש ט' · ז"ל הרב"י כ' המרדכי אמר רפרם עומד חדש בנגד כ"ה ברחוק ד' אמות וקורא ומפרש לה בכ"ה שאין בו גוזה ומכאן תבאתי רמז על בני חדש שיש להם ספסל נקוב וכו' עד מכוסה תהיה בדף ע"ל · ונרא' מדבריו דספסל נקוב דין כ"ה יש לו ולפ"ז צריך להרחיק ממנו ד"ח טפ"ל כ"ה · ופ"ע דה"ל גם לפניו אסור מלא עיניו ולמה כתבו כאן בפ"ע מותר לקרות ק"ש בנגדו ועי"ק דהמרדכי כתב כדברי רפרם ברחוק ד"ח וקורא וכנ' ליתא · ועי"ק שכתב ומפרש לה בכ"ה שאין בו גוזה ובאמת מסקנ' מוקי לה בחדתי והכי גם רש"י פי' בדברי רפרם ברחוק ד"ח ה"ל הגזוזה וכתה יהיה מהן ומן הגזוזה ד"ח אחר רבע כ"ם הלה לחבירו אסור לפניו מלא עיניו ולאחר רפרם עומד חדש בנגד כ"ה ומתפלל הפ"ע שאין בו גוזה והא"ר יוסף כ"ה שאחזו הפ"ע שאין בו גוזה ומתפלל ועכ"ל בחדתי מיירי פ"ע שבתוכו אסור ולחוק לומר דרפרם נופיה מכעי ליה ול"ל דרבינ' מספקא ליה דלמ' רפרם מיירי בישן שאין בו גוזה ולהכי ל"ל להרחיק מלא עיניו רק ד"ח ורב יוסף קאי אחתדי ואם יש בו גוזה צריך ל' ברחיק מלא עיניו והמרדכי פסק הכעי לקולא בדעת קלת הפוסקי לכן ס"ל דבחדתי אפי' בתוכו מותר ולכן אומר רפרם עומד חדש בנגד כ"ה ברחוק ד"ח וקורא ומפרש לה בכ"ה שאין בו גוזה דבישן גוזה אסור מלא עיניו פסק דספסל זה דין כ"ה שאין בו גוזה ול"ל להרחיק מלא עיניו רק ד"ח כנ"ל וה"ב לדידן דס"ל כעי' דרבינ' לחומרא ובכ"ה יש בו גוזה צריך להרחיק מלא עיניו ס"ב ה"ה בספסל זה צריך להרחיק מלא עיניו כמ"ש בסי הגמ' דאין לחלק בין כ"ה לפחות מכוסה וכ"מ בפע הפוסקים שהאחזו דין גוזה וכ"ה שאין בו גוזה ודוק :

פד א וכיון שאין ס"ע שעבדיו אין שם חדש (גמ' וב"י) : ב שאלת שלום אסור · דשלום שהוא על הקב"ה וה"ה בתפלות התעוכות אסור בשאלת שלום וחדש אסור לקרותו בשתו אבל בלעז מותר לקרותו (ב"י) : **אם** שאל לו חדש הלבנה אסור לומר לו אין מסיבין במרחץ ובבית התמצני מרי לומר כך (גמ' ע"ז) : **פה** א אפי' להרחיר וכו' · ולכן יחשוב שם התפוחים שלא יבוא לידי הרהור (ס"ח) : ב בל"ק · ומידת חסידות הוא להחמיר ס"ח

ג הזמינו לב"ח ועדיין לא נשתמש בו מותר לקרות פנגדו אבל ב לא בתוכו :

ג אמר בית זה יהא לבית הכסא ואם' על בית אחר ונם זה הרינם שזה · ואם אמר על השני ובית זה ולא אמר ונם זה הרי השני ג פסק אם הזמינו לכך אם לאו ופיפיור אין קורין בו לכתחלה ואם קרא בו יצא :

ד בית הכסא שהוא בחפירה ופיו ברחוק ד' אמות מן הגומא והוא עשוי במדרון בענין שהרעי' מתגלגל ונופל מיד למרחוק וכן המי רגלים יורדין מיד לגומא ד בסתום דמי ומותר לקרות בו אם אין בו ריח רע ונם אין משתינין בו חיון לגומא :

הגה (ב) מנהג שמחזיקים בכם לפעמים אסור לכרוך בהם נרתיקי מזוזה ק"ם ולקרות ק"ש : (הגהות מיימוני)

ה ה ג"י בני אדם שיש להם ספסל נקוב ונפלין עליו מותר לקרות ק"ש כנגדו כיון שאין הצואה על הנקב ונם אין הניף תחת הנקב (ג) יש"ר שהנקב מכוסה תמיד בדף : (וכל מי שקורא בפקוס שלין קורין אחר וקורא) (מיימוני פרק ג) :

פד אם מותר לקרות בבית הכסא · וכו' סעיף אחר :

א א מרחץ חדש (א) שלא רחצו בו מותר לקרות בו א (ב) וכשין בבית החיצון שכל העומדין שם לבושים מותר ואפילו שקצרי העומדין שם לבושים יש שם שאילת שלום אבל לא ק"ש ותפלה : הגה בזמותר להרהר שם כל ג"ת (ר"ן פ"ק דשבת ופ' הכלליות) ג בפנימי שכלם עומדים שם ערומים (ג) אפילו ב שאלת שלום אסור (ותסור לעמת לתון בבית המרחץ) : (ר"ן פרק כירה)

פה באיזה מקומות אסור לקרות קריאת שמע · וכו' ב סעיפים :

א א לא ילך אדם בסנואות המשונפות ויניח ידו על פיו ויקרא ק"ש ואפילו א ב היה קורא ובא ° צריך להפסיק בשיניו למצוי המשונף וכשיוצא כשם ג אפילו שהה כדי לגמור את כולה אינו צריך לחזור אלא למקום שפסק :

הגה וי"ח שחזור למקומו עיקר (ועי"ל סי' ס"ח) :

ב א (א) א ° אפילו להרהר ברי"ת אסור בבית הכסא ובבית המרחץ ² ובמקום הטנופת והוא המקום שיש בו צואה וסי רגלים : הגה ואפילו הכלות המרחץ אסור ללמוד בתוכו (ר"ן פ' כירם ועי' בשלון הקדש ב ° ברים של חול מותר לאומרם שם

מחיצה לע"פ עקותה מחיצה היא מחיצה של ב' ה מחיצ לין על לחי מחיצה דין ב' ה לענין זה ומותר לקרות אפילו בבית הכסא מיוחדת לב' ה בלבד · כ"ז נלע"ד ברור דאין להקל כהאי תלמוד שקורין כאן בשביל המחיצות שסוח סלח בדקדוק וי"ה כל שיש ב' ה בתוכו מיוחד לין לקרות ק"ש או להתפלל אפילו בשעת הבטת הצואה אבל אם יש ג' ה אחת לקרות ק"ש ואחת להתפלל ואחת לצואה אפילו בשעת הבטת הצואה מותר לקרות ק"ש ולהתפלל ואין צריך לחזור למקומו ואפילו אין שם אלא ה' אחת לקרות ק"ש ואחת להתפלל ואחת לצואה מותר לקרות ק"ש ולהתפלל ואין צריך לחזור למקומו ואפילו אין שם אלא ב' ה אחת לקרות ק"ש ואחת להתפלל ואחת לצואה מותר לקרות ק"ש ולהתפלל ואין צריך לחזור למקומו ואפילו אין שם אלא ב' ה אחת לקרות ק"ש ואחת לצואה מותר לקרות ק"ש ואין צריך לחזור למקומו ואפילו אין שם אלא ב' ה אחת להתפלל ואחת לצואה מותר להתפלל ואין צריך לחזור למקומו ואפילו אין שם אלא ב' ה אחת לקרות ק"ש ואחת לה

(א) תפילו המיל כו'. בב"י כתב הטעם דדוקא במ"ר שרי במחינת מים משום דהם לעלים ומתעדרים במים ומחבטלים בנרף ועביט שמא שבולע בהם חיט מתערב במים הלכך לא

(ב) של זכוכית. דלא בלע ומדלא למתי דכתב רמ"ח סי' הקדש ב כ"וכן הכנויים כגון רחום נאמן וכיוצא בהם מותר לאמרם שם אבל חשבות ג שאינם נמחקין אסור להזכירם שם ד"ואם נזדמן לו שם ד להפריש מדבר האסור כפריש ואפילו בלשון הקודש ה ובעניני קדש: הגה ובמקום שמותר להרהר בד"ת מותר לפסוק דין וכלכד שלא יאמר טעמו של דבר (ר"ן פ"ק דשבת ופרק כל הכלמים):

פן שצריך להרחיק מן מים סרוחים. ובו סעיף אחר:

א כ"מים סרוחים או כי משרר שחורין בהם פשתן או קנבוס צריך להרחיק מהם כמו מן הצואה:

פן כמה צריך להרחיק בשעת ק"ש מן נרף של רעי. ובו ג סעיפים:

א כ"נרף של רעי ועביט של מי רגלי של חרס או של עץ צריך להרחי' מהם כמו מצואה א (א) אפי' הטיל בהם מים א"אבל אם הן של מתכת או (ב) של זכוכית או של חרס ב מצופה מותר אם הם ג (ג) רחוצים יפה:

ב נרף ועביט של חרס או של עץ ד שכפאו על פי"ש מתירין (ד) "ויש אוסרין והלכה כדברי האוסרים:

ג "מותר לקרות ק"ש בבית שיש בו צואה ומי רגלים או נרף ועביט כיון שהרחיק מהם כשיעור שנתבאר בסימן ע"ט (ה) "וכן אם כפה עליה"כלי אע"פ שהם עמו בבית הרי אלו כקבורי' "ומותר לקרו' כנגדן:

פח בעל קרי מותר בק"ש. ובו סעיף אחר:

א "כל המטמאים קורין בתורה וקורין ק"ש ומתפללין "חוץ מבעל קרי שהוציאו עזרא מכלל הטמאים ואסרו בן בד"ת בין בק"ש ותפלה עד שיטבול כדי שלא יהיו ד"ת מצויין אצל נשותיהן כתרגנולין א"ואח' כך בטלו אותה תקנה והעמידו הדבר על הדין שאף בעל קרי מותר בד"ת ובקריאת שמע ובתפלה בלא טבילה ובלא רחיצה רחשעה קכ"ן

(א) "וכן פשט המנהג:

הגה "מכאן ואילך מותר לנשקה בשפתיו ולישן עמה במטה אחת להתפלל אז ב להזכיר השם אז ליגע בספר (הגהות מיימוני פ"ד) וי"ח מעותרת בכל זה ועין עיקר (רמ"י הלכות כיבה) אבל המנהג במדינות אלו כסברת הראשונה. וכימי לבון נהגו קיתר ואפילו במקום שנהגו להקפיד ג ביתים נזהרים וכ"ש מרגים מתאספים לילך לבית הכנסת מותרין (ב) לילך לב"ה כשהן בגדים כי הוא לשם עבודה גדול מהאספסים וכן יעמדו תוך: (פסקי מהרי"ו סימן קל"ב)

הלכות

(ס"ח סימן תקל"ד): איתא בשבת דף ק"ן שמותר להרהר בד"ת נגד עורה דבתיב ולפי ידיהם כך עורת דבר דבור שרהור מותר ועיין בר"ח ותר"י בשבת בעל קרי וט"ז ל"ל דהת לאסור להרהר במרחץ היינו משום דנפיש זוהמיה וכמ"ש סי' מ"ה מיהו בי"ד סי' ס"ז משמע כשהוא ערום וחברו מברך לאסור לכוון לשמוע הברכות ללאת בברכתו דליכא למיחר בזה שומע כעונה דהת לאסור לעטות ע"ם בשבת ט"ז וס"ק: ג שהיש מחקים לאו דוקא דהיכא שלוש לאסור להזכיר שם סי' פ"ד: ד להפריש מדבר האסור. וה"ה שם נכנס בלבו תשה מותר להרהר שם בד"ת דהוי לאפרושי מאיסורא (ס"ח): ה ובעניני קדש כתב הכ"מ בשהוא דת"ל ר"מ אין סכין בשבת והיה דיו שיאמר לו אל תסוך אלא מיהו רואה שהסוך ואעפ"כ ת"ל בלשון אורחה ע"כ: כתב הרן דאפילו בלא אפרושי מאיסורא שרי לומר לחבירו עשה לי כך וכך ואע"ג דממילא הוי אורחה דהת ת"ל טול בכלי שני והן אף על גב דלפינן מינה דהשפירו לא זהו גישולו:

פן א אפילו המיל בהם מים כיון דמיוחדין לכך ה"ל ככ"ה ולאסורים אפי' אין בהם ריח רע (הר"אש ורמב"ם) וג"ל דאם הכלי מיוחד גם כן לתשמיש אחר כגון לשפוך לתוכו שופכין אם אין בו צואה ולא ריח מותר וה"ה אם מיוחד להשתין וכלל פע' שמשתין מותן לתוכו רביעית מים שרי: ב מצופה. ל"ל דהיינו מה שלנו קורין גלזיר"ט: ג רחוצים יפה. וכלבד שלא יהא בהם ריח: ד שכפאו על פיו. אבל של מתכת אפי' ליכו ריחן מהני כפיס דאין איסורו אלא מתוכו: כחב הב"ח מטה נבוה' ומחיצות מגיעות לארץ והגרף אחורי מטה מיקרי מחיצה ושרי לקרות עכ"ל. ונראה לי דוקא כשמטה חוצלת מכוחל לכותל אבל בלא"ה לא חשיבה מחיצה דלא עדיף מחצר קטנה ובדולה בסי' ע"ט ס"ג וכ"מ בתר"י דעיקר קפיתו על האיבעיא ע"ש דלא פריך אחתי פליגי רבנן עליה דרבב"נ אלא ע"כ שטעמייהו משום דאיכא חוצלת מכותל לכותל לא חשיבה הפסקה וידוע דקי"ל כרבנן. הגיהב תחת המטה ומחיצות תת מטה מגיעי עד פחות מג' טמוך לארץ שרי (ל"ח ב"י) ועסי' ס"ג ועמ"ש סי' תקכ"ב סם"ק חי אחתי לבוד בכלים אבל בכ"ע מודו דכשתוס דמי ומה ע"ל דה"ה אם נפל עליו כלים קלת חוץ בין הכלי לקרק כגון שבולע קלת מלד ת' אחרי לבוד אבל אם הכלי פתוח למעלה אפי' פחות מג' אסור דבעינן שיהא מוכוסה:

פו א ואח"כ בטלו. משום ביטול תורה ומשום ביטול פ"ו ואע"פ שהיו ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אח"כ גדול ממנו בחכמה ובמנין ע"ה דהקנה זו לא פשטה בדוב ישראל ואף המוכה עבילה דוקא בריה או חולה שהשם מוטו אבל חולה שרהה קרי לאוכלו פטור (ב"י בשם מ"ם) ומ' שהה שהיכים בשרים לעבילה זו ועיין פ"י דמקוואות אם רחה מים חלקים מתה משום קרי ול"ל דזהו דוקא לענין תרומה אבל עזרת לת בזה על זאת לענין ד"ת ותפלה: ב להזכיר את השם. ל"ע דהת"ל דבשים בברכת המזון דאורייתא ואי"כ אין יכולו לעיטר מת"ע דאורייתא בחמה שהיו יסוד לכן ל"ל דעכ"פ השמע בי"ה מתחרים ואי ליכא אחד תברך בי"ה בעלמה בלחש וכ"ם קידוש דהוה דאורייתא דהא אפילו ב"ק הברהיים ומשום מצוה ובבוד עושין כן ולא משום חיסור עכ"ל וכן עיקר: ג בימים טרדים. טרחה דמשום רחמן על בליחות ואילך מקרי ימים טרדים לכל כה"ג (מעשי לדק) וכ"ל כיון שמותרים לילך לב"ה מותרים ג"כ להתפלל רמז לדבר דאחרי ריח ובאות האוזל והוחר ללרעתו הוחר לקריו: וג"ל דה"ה בל כיולה בזה כגון שמשיחה בבה או בתה או שהיה בעלמה יולדת שהולכים לב"ה אחר ד' שבועות שרי בכל גוונא אע"פ שהיא נדה ועיין במשנה סוף פ"ג דברכות:

באר הגולה

ג גרסות כך ... בגמרא ... ומשמעות ... זכרכות ... ומסר פוסקים ... נהו ... ונהי ... כשם ... רבני ... גמ' ... כשם ... רלבי"ם ... ומרו' ... ומס ... ומרכבי ... הברכות ... ומרכבי ... ומוסגים ... כשם ... מסנ' ... ק"ם:

מהרי"ף ... ומרחם ... מהם ... ומרכות ... כו ... כשם ... ונכל' ... כב ... וכנ"ל ד' ... פ"ב ... נמרכות ... כב ... ומוסגים ... קנ"ו:

עטרת זקנים

ברבורי תורה אסור היינו להתחילה אבל אם תלמודו שגורה בפיו והרהר לאותם ליית לן בה (ובחי' פ' מטבול יום) ב וכן הכנרים לגון רחום או נאמן מותר לאומרם שם • הגר ע"ו ויש אומרים בש' רחום (ראב"ד) משום שלא מצינו שם רחום כי אם על השם יתברך ויש להחמיר בשם רחום מיהו בלשון אשכנז או בלשון לע"ז לכ"ע שרי כמו גבי שלום (מהרי בב"ח) אבל שאר דברים של לשון הקודש אסור לאומרם בלשון הול (פ' כירה):

פן א אבל אם הן של מתכת כו' או של חרס מצופה מותר אם הם רחוצים יפה ולא יצא הריח מהם (ב"י בשם אהל מועד) ובשל חרס מצופה צריך דווקא להיות מצופה בפנים ובחוץ (מהרי ב"ח) או מותר אפילו אין בהם ס"ם כיון שאין בו שום זוהמא לא בפנים ולא בחוץ ורחוצים יפה (ב"י ס"א ד"ה ואי) בשם התרומת הדשן) אבל של חרס אם של עץ אפי' רחוצי יפה ואין בהן ריח רע אפילו הכי צריך להרחי' כמו מחצוא (ברכות דף כ"ב): ג ובן פשט המנהג • והיינו במקום שאין שם טינוף כלל אבל במקום צואה או מטונף אסור לקרות בהן ק"ש בין שאר ד"ח ס"ם מי שרוצה לנהוג הקנה עוראי צריך לקבול בם' מאה אפילו שאובים כולם כשרים או השעה קבן בנתינה שישפוך עליו דוקא אבל לא בסביל והני ס' קבין מצטרפין אף סה כלים רק שישפוך רצופין זו אחר זו שישפוך מן השני קודם שכלה מן הראשון ומן ד' כלים בכל עין אין מצטרפין (ב"י) וי"ל לסבול הני ולהדחק הני אע"ג דהקנה עוראי ליכא האידנא נפק"מ שיש מי ששפכל עליו לנהוג בהקנה עוראי (ב"י) שיעור קשעה קבין הוא לערך ס' מיחת והני מע"ר הרש"ש מן ל' נראה ל':

הלכות תפלה וזמנה

פט **א** עם הגן החמה. מ"כ בשם רש"ל בימי הסליחות רצוי ליזהר בזה שרגילין להקדים קודם הגן החמה ואינו נכון עכ"ל. ואפשר שמזמנו על שעורת ביטר הוא שילכו לביתם ויקבלו שבת וכו"ם העור כו' רכ"ה לענין מעריב ומ"מ ירצה לכתחלה שלא להסכים

הלכות תפלה וזמנה

פט ובו ח סעיפים:

א יזמן תפלה השחר מצותה שיתחיל **א** עם הנץ החמה כרכתיב יראון עם שמש א יואם התפלל **ב** משעלה עמוד השחר

ג והאיר פני המזרח יצא יונמשך זמנה עד סוף ד' שעורא שהוא ד שליש היום ויואם טעה או עבר והתפלל אחר ד' שעות עד חצות אע"פ שאין לו שכר כתפלה בזמנה שכר תפלה מיהא איכא:

הגה (א) ה ואחר חצות אסור להתפלל תפלת סתרית (כ"י בשם הרמב"ם פרק תפלת הסתר) וע"ל ריש סי' ק"ם:

ב ג יבין שהגיע ו זמן תפלה יאסור לארם להקדים לפתח חבירו ליתן לו שלום משום "רשמו של הקב"ח שלום" אבל מותר לומר לו צפרא דמרי שב ואפילו זה אינו מותר אלא בשהוצרך ללכת ז לראורתא אז"ה עסק אכל אם אינו הולך אלא להקביל פניו קודם תפלה אפילו ז' ה' הלשון אסור וכן אסור לכרוע לו כשמשכים לפתחו וי"א דכריעה אסור אפילו בלא משכים לפתחו (ב) ואם התחיל לברך הברכות (ח"כ) ח אין לחוש כל כך ואם אינו משכים לפתחו אלא שפגע בו בדרך מותר ליתן

פט (א) ואחר חצות כו'. בעור כתוב ואם עבר והתפלל אחר ד' שעות על חצות אע"פ פליין לו שכר כתפלה בזמנה שכר תפלה מיהו ליכא. וכתב ב"י ע"ז דרכיים הה' הוא דלמדו הסוד מהם תפלה דפרין בגמרא על רבן דאמרי עד חצות וכ"ע עד חצות ומו לא אתחלתא דעד חצות כו' ב ומעלה ע"ה. הייט שעור הגון בפתח הסמוך קודם עלות השחר ומותר שעה ושיעור שעה (הרמב"ם) ל"קודם הגן החמה דאמרי' מע"ה על הגן החמה ה' מילין בפ"ע ומ"מ ל"ע על הרמב"ם דהא הוא בעלמו פ"ב דפסחים מעמיד ג' כתב התי"ט בשמו דשיעור מיל הוי ג' חומשי שע' וה"כ ה' מילין הוי ג' שעות ולמה כתב שעה וחומש ולפי מ"ש בכו' תל"ט ס"ב דמיל הוא רביעית וחלק כ' ה"כ ה' מילין הוי שעה ומחצה וכ"ל דפסק כמ"ד מע"ה עד הגן החמה ד' מילין משום דפסחים מוכיח. ולירך מ"ל ומ"ש דברי סותרין למ"ש בפסחים פ"ב ע"ש: ג והאיר פני המזרח יצא כ"כ רי"ו אבל אחר הפוסקים כתבו סתם אם התפלל מעלה ע"ה ויצא וכן כ"ל דסתם מדעין בעלי' ע"ה כשר להקרבת תמיד אלא דחיישי' דילמא יתי למיטעי לכן בעינן האיר פני המזרח כדתי' ביומא רפ"ג: ד שלים היום יותם היום אחרון ל"ת שעות הוי ו' שעות על היום וכפסוק אחרון ט' שעות הוי ג' שעות עמ"ס פ"ג ועמ"ס פ' קכ"ד ס"ב וסי' רל"ב ס"ק שעות הוי ג' שעות עמ"ס פ' קכ"ד ס"ב וסי' רל"ב ס"ק לפרוך לעמוד בתפלה קודם שלים היום: ה ואחר חצות וכו'. עד שיגיע זמן מנחה ויתפלל מנחה שתים דפתיחת זמן מנחה מתחיל לאחר חצות עמ"ס פ' קמ"ו ואחר"כ מתחיל בפ' תולין ולית דברי מכוונין: ו זמן תפל' ויע"ש ס"ק ג' ומ"ש בשם הרי"ג והב"ח תולין דברי מכוונין ועי"ש עס"ה: ז לרחות לחה עסק. ונגב זה הולך לפתח חבירו לומר לו בפרוזדור עב לבל ליתן לו שלום יפילו בכה"ג לאסור: ח אין לחוש כ"כ. כתוב בל"ח ויש מקום כשאין משכים לפתחו יאסור אלא במשכים לפתחו דאז יש לחוש מפני הכבוד ואתם כבר אמר הברכו (כ"כ הב"ח) והעי"ת עשה עמנו כאלו לא ידע) לכל מה שהקשה דברי הש"ע להלכי לא ידעתי מאי קא קשיא

הלכות תפלה וזמנה

פט ובו ח סעיפים:

א יזמן תפלה השחר מצותה שיתחיל **א** עם הנץ החמה כרכתיב יראון עם שמש א יואם התפלל **ב** משעלה עמוד השחר

ג והאיר פני המזרח יצא יונמשך זמנה עד סוף ד' שעורא שהוא ד שליש היום ויואם טעה או עבר והתפלל אחר ד' שעות עד חצות אע"פ שאין לו שכר כתפלה בזמנה שכר תפלה מיהא איכא:

הגה (א) ה ואחר חצות אסור להתפלל תפלת סתרית (כ"י בשם הרמב"ם פרק תפלת הסתר) וע"ל ריש סי' ק"ם:

ב ג יבין שהגיע ו זמן תפלה יאסור לארם להקדים לפתח חבירו ליתן לו שלום משום "רשמו של הקב"ח שלום" אבל מותר לומר לו צפרא דמרי שב ואפילו זה אינו מותר אלא בשהוצרך ללכת ז לראורתא אז"ה עסק אכל אם אינו הולך אלא להקביל פניו קודם תפלה אפילו ז' ה' הלשון אסור וכן אסור לכרוע לו כשמשכים לפתחו וי"א דכריעה אסור אפילו בלא משכים לפתחו (ב) ואם התחיל לברך הברכות (ח"כ) ח אין לחוש כל כך ואם אינו משכים לפתחו אלא שפגע בו בדרך מותר ליתן

כתב העור דאפילו עבר בזמנו ולא התפלל קודם ד"ם מתפלל אחר לפיכך כתב דרך בני דילוך העור אחר ד"ם לר"י מסברא כיון דלעני אפילו להתחלה מתפלל עד חצות וים לו שכר תפילה בזמנה הוה כן לכל הפחות לעניין שכר תפלה שלא בזמנו ולפ"ז תכף אחר חצות תחר להתפלל והוי ברכה לבטלה ול"ד לאחר מנחה דמתפלל שתים דהיכי יתפלל בזמן תפלת מנחה. והביא ראיה מדברי רשב"ם שכתב בסוף ועש"ז כתב רמ"ה דבריו בכלן דאחר חצות אסור כו' וק"ל על דרך הנזכר דהא תמרי בפי' בגמרא כולי יומא מצלי ואזיל ומיהו עד הלילה מצלי שתין לו שכר כתו בזמנו וה"ה גב"כ לר"י דהא הקשו' הוי לר"י כיתו בזמנו מלא התפלל קודם חצות ג"כ לדידיה כתו לבזמן. ועי' מה פריך בגמרא וכ"ע עד חצות ומו לא אלא דבמנחה עדיף טפי כיון שהוא זמן תפלה ול"ל דדרך הרשעים הוא לא אלא מקרו של דין אבל זה אחר שחרית כו' כתו שאסר לו לאחר דאם יבוא בעל דין ויאמר לו שלא התפלל ד"ם לא יוכל להשיבו ומשו"ה אסר לו לאחר ד"ם ל"ל דהא כתב ביצל מצוה קודם ד"ם אלא שכר תפלה בזמנה ולא שכר תפלה בזמנה ולא שכר תפלה בזמנה ול

כבר התחיל בברכות ק"ש ומכח קושיא זו אח"כ פסק בת"ח לענין עשיי' תפלין דלא מהניא מה שאחר מקלת ברכות קודם נרוך שאחר כת"ש ומה שכ"כ כאן דלא מהניא ותו דהא"ע עלמו כת' במ"ו לענין עשיי' תפלין דאפי' לאחר עד אחד"ח דזקא ולמה הקיל כאן לענין נחיצת סעוה ול"ל דהא"ע מחלק בין נחיצת סעוי' לעשיי' תפלין וזה ההכרח דלא מהני נחיצת סעוה אלא לענין שלא יבטל ג"כ לגמ' דלמ"ל לענין נחיצת סעוה ג"כ לגמ' מהני מקלת ברכו' אלא דכאן מיירי מכריעה לחוד בלא נחיצת סעוה כת"ש ב"י בהדי' בשם ת"ח כזה סיי' דלאח אחר מקלת ברכו' שלחין לחוש ג"כ כלאחר בכריע לחוד אין לחלק בכל נחיצת סעוה ודלא כהני

בגד הגילה

עטרת זקנים

הטעם ע' בזוהר ויקהל: ו לא יתפלל כו' הקשו התו' הכתיב ויעש ויצחק בשדה ול"ל דשדה היינו הר המוריה כדלהמ"ר אברהם קראו שדה ול"ל הטעם שלא יפסיקו עוברי דרכים ויצחק התפלל בבקעה במקום דלא שכיחי עוברי דרכים ע"כ. והרב"י דהה פי' הטעם משום דהמ"ר בגין חנוך עלי מתן דמלי בבקעתא ולתו' הנ"ל אין הטעם משום תגיסות לכן פי' ב"י הטעם כי"מ כאן בע"ע ול"נלקיים פי' התוס' וה"ק בשאוה מתפלל בבקעה הוא תלוי שמרחק בעלמו שאפי' יעברו עליו כל עוברי דרך לא יתבטל מכוונתו ע"ז בזוה"ק בשפת ע' ק"ה הקשה שם קושית זו ומשם שם דדוק בבית יש להתפלל ופשוט דעוברי דרכים מתפללים בשדה: ז ולא בחורבה. מוכח בגמרא דמוטב להתפלל בדרך מבחורבה ושם מתירא שיפסיקוהו עוברי דרכים יתפלל תפלה קלה עסי' ק"י: ח מפני חשד. שיחשדוהו שיש לו שם זוזי ולתי' בגמ' חורבה דקיימה בשדה ליכא חשדא דלא שכיח שם זוזי (ע' בח"מ סימן כ"ג ס"ה) ובחורבה חזקה ליכ לזיוף למפול ושם שכיח נמצאין שם ליכא למיחש למזיקין שם לא מיזוקי שרגילין שם מזיקין ולתוקה כשכיח וירת כשלבה: ט והוה הפך הגד כו' דעיקר קפילת שהקהל הופכין פניהם למזרח והוא למערב ושם עומד במזרח כ"כ מחזיר פניו מבה"כ למזרח שצריך להתפלל לרוח שהכותל מתפללין. ול"ת א"כ בהיפך דעיקר קפילת שיחזיר פניו לב"כ ולפי' עומד במזרח היפוך פניו למערב: י לדברי שניהם פניו למערב ויתפלל לצד במערב ויחזיר פניו לב"כ: יא יש לתמיה כו' ולע"ש שיהו מתפללין לרוח שהכותל מתפללים מ"מ כיון שהו מתפלל בהיפך ליה (כ"י תקי"ט) וכ"ת כאן מה שכתב ולצד ידעת מהו קא קשיה ליה:

יב כשיכיר שמחזיר. שעומד באחר כ"כ: יג השמוך בב"כ. וה"ה בעזרה (כ"י בשם הרמב"ם) לצד כעי"ת שם: יד אסור לעסוק. ומוטב שיהלך לאחוריו לצד שהוא כ"ה בשעת שמתפללין (גמ'): טו עם הכותל. לע"פ שיכול להתפלל בביתו כי מ"מ בהוא מקום עדיף טפי מבקעה ולא לאחוריו

(ה) כגון מרן ומיכה כו' בגמ' היינו הגיה לכתחלה בעיון תוספ' על ב' דברים הייתי מצטער כל אחי על תפלתי מקה לפני מטתי לגיחת לפני מטתי ממקום שהוא רב תיגן למתפלל שלא יסח דבר קונך ביניו ובין הקיר כו' ולא מחד ע"ב ומ"ש מהגיע פר"י היינו שמתיגן שם ב"ק שלא יסח לבו בעוד היום גדול ובלח יהא נדיך ללכת ידידי וכמ"ש סי"ן וקי"ל (כ"ח): **איתא** בגמ' פ' שנה מלכלו דר"ח שחרר עבדו להצליחו לעשרה חע"ב דעובר בעשה כשמשחרר עבדו ועי' דרכים אחלי וכ"כ התו' פ"ק דקידושין וכתב הר"ח לא יליף עשה להבי דכתיב ובקדשתו בתוך בני ישראל דהיינו עשה דמקדשין הש בעשר' ברבי' ואפי' הכי קיי"ל מילת' הוי מילת' דרבנן כדאיתא בפ' קדושה וברכו ולא יליף לו עיקר מן התורה לפ"ם דחי עשה דיחיד' דלא מכתר למיתר דמיירי בעשה דלוייתיה כגון לקרות פ' זכור שהוא מן התורה ע"כ ל' וכפ' חלו מגלחין כתב דדוקא היכא דזוכה רבי כגון הכא מקרי עשה דרבי' והרי פ' השולח כתב דלשולם כהם תעבדו לאו עשה גמור הוא לו"ל כיון שיש עושה למזכת העבד ליכא עשה כלל והוי כמוכרו לו ע"ל ו"ע דת"כ אלו קפריך בגמרא מצוה הבאה בעבירה היא דלדבריו ליכא עבירה כלל ועבי"ד סי' רס"ז סע"ש ס"ב: לא לחתח חקנו ולית הא חתרי בגמ' דקו ו' אם לדבר הרשות הלך אין מוגה לו דה"ל לבטוח בשם ה' וי"ל דהתם כשהלך בעידו לחתו עסקים אבל יוצא בדרך לא הטריחו כ"כ: **לב** והוא שיתפלל בי' ותע"ב דכ"ה היכא דהוי עם הדרת חלוך בא"ת ועדיף מלוה דלך מ"מ בא"ת עדיף מלוה לבטל למודו מפני התפלה דמיגו ר"י הנשיא שלא היה מתפלל אלא לצנא כמ"ש תר"י וקשה דבסי' רל"ח סי"ד תחרי דמבטלי בית המדרש משום ברוב עם הדרת מלך ול"ל דשאני התם שהיו שלוח לצנא שהיו מוטעות לו שחשו חכמים וכ"מ בתרי פ' חלו דברי ע"ש: **לג** יקבע מקום. ונם כשמתפלל בביתו יקבע מקום שלא יבלבלוהו בני הבית: **לד** מקום קבוע. ול"ל דחוץ ל"ח תשב מקו' ח' דת"ח לצמצם: **לה** שיעור שני פתחים. משמע שם מקומו שלא הפתח ויהיו שני פתחים ואפי' שרי ול"ע דמשמיט דעת הטור דסבר דבירוש"ל יש מקרא לשקוד על דלתותי וכ"כ הב"ח וח"כ לעולם יכנס לפנים מבני דלתות ונכון הגיה לעשות תכסדרה כפני ב"כ. מכבדין בפתח ב"כ שיכנס הגדול תחילה הואיל ורתוי לחזוק. ברכות פ"ו ועבי"ד סי' רמ"ב: **לו** לחרון והיבה. וכ"ה בתה דיקן הטעות לכביכה מקרי קבוע והב"ח חולק וסובר דלא מקרי קבוע לפסמים מוליך לחתה ומעמידה במקו' אחר ומוכיח כן מהתם, ולית דברין מוכרתי דהתם מקרי קבוע שלא להתקנן דמתו' מקרי קבוע ומיירי בתתה דידהו כמ"ש הרב"י וצ"ע דנהגו להתפלל לפני הטעמדר מניחין עליו הסידור והוא גבוה י' ורחב ד' ול"ל משום דצורך תפלה הוא דהא שלחן ותיבה נמי צורך תפלה הוא ואפ"ה לא שרי אלא בקבוע ול"ל משום שלחן רחב ד' מלתתה והא תנה נמי לחן רחב למטה ד' דמשמע לה שמיירי בסתומה למטה עסי"ג ובסי' ג' בתרדקי כתוב ול"ל דוקא דבר גבוה י' ורחב ד' אבל בפסבי וכיוצא בהן לא חשיב קבוע אלא יתפזר הרוח עיניו הלה ולבו יוכל לכוון ובדבר תועלת לא חתי להכי כל זמן שיחזיר פניו אל הכותל ויהיו לרבון קשבי דתחרי הכי עכ"ל בפ"ז בעותד בתחלת לחוץ חם מפסיק דבר וכפוסקים לא משמע כן עסי' ל"ח ס"ד וכתב הרמב"ם סי' ס"ו סע"ב דתיבה לא חשיב הפסק ע"כ: **לז** הנגדים המצויירים. אע"פ שאינם כולפה אין נכון להתפלל כנגדם ואם יקרה לו להתפלל כנגד בגר או כותל מצויר יעלי עיניו: **לח** ונכן לחסור נ"כ לנור ציורים בספרי' שמתפללין בהם אלא מתנשא הכוונה: (מרדכי ריש פ' כל הנלעגים) אבל נגדים מתגייר עליהם (ו) דברי תפלות לחפלו ליתב עליהם בכ"ב לחסור (תשובת הר"חם סי' ל' כלל ס'): **כר** יבגלא יתפלל בצד רבו ולא אחורי רבו ולא לפניו: (יש מומרים דכל זה לא מיירי אלא להתפלל ביחיד אבל בצבור אסור דהוי כמו שמתפללין בי' בחתה הדרו"ח לכל אדם לעשות כלי חציצה לחתל גודלי אלא יעבד התפלה בשביל זה לילך לחדר אחר להתפלל שהרי טעם חיסור חציצה הוא משום שלא יבטל הכוונה כמ"ש בי' בשם הרמב"ם בזה ואין זה אלא חומרא בעלמא ולית ביה חיסורא בשלריך אבל מצד דיוק התקום ורחתה מ"מ תקנה לזה שיעמיד עיניו בשעת התפלה כמ"ש בסעיף כ"ג או יתפלל מתוך הסידור ולא יביט לחוץ ולא לדיבישו לכוונה כנלל: (ו) דברי תפלות. לא ידעתי למה הוסיף ע"ז בב"ב חפי' בכיוצא חסור והר"ח לא הזכיר כזה הק לנשל קשת בעלי בתים שהיה להם מחללת כוחות לעיי בב"ב שהיה חעייר עליהם מעין עטרת הכוותים: (ז) ועבי"ד כו'. שם נתבאר דדיוק חמות

עטרת זקנים

יבידת הסרוש קבוע קדוש יורחר סב"ח סלי'. ואפילו לדעת הרמב"ם דסצריך עשר בבית הסרוש עשר היינו סן פחות סבירתו למקום אחר ללמוד בין דדרכו להרחבה סלמודו בשע שדולך ללמוד יש לו להתפלל בי' או לכנס לב' רח אבל ס' שלומד בבירתו כל ד' חיים בסקו קבוע והוחזק אשתרתו אין לו ללכ לב"ה אפי' אם אין שם עשרה מפנ' שמבטל מלמודו בשעה שהולכו ושוכב לדחתפלל בבית הר"ת (ב"י בשם הר"ת) וע"ל בסימן ק"ו). וכ"ש שלא יסחק בחורה בב"ה וכ"כ בהגהות אלפסי הרחרשים אותן ת"ח שעוסקין בחורת בב"ה ב"ש בשעה שהצבור כרחפללין לאו שפיר עביד (ע"ל סימן ק"ו): **לא** צריך שלא. הוא דבר הוצין כולי. אבל מקרא אין זה קבוע ע"כ אם היא נבוה עשרה ורחב ארבע' הוצין (הוס) ונראה היינו רוקא שם שכונן התלמוד שהוא לישיבה אבל פישרא דרין העמדה לשכיבה הוי קבוע ואינו הוצין (ב"י) וי"א אפי' אינ עשרה לשכיבה כדין דלפעמים משנין מקום הם ס' כסקום לסקום הוצין (פורי בב"ח) וכ"כ לא יתפלל בצד רבו כולני ולא כדבי רחוק ד' אמות אלא להתפלל אחורי רבו אין כנגדו אבל המתפלל ואחורי לדבו אפילו רחוק כמלא ע"ן (י' שכן משמע בחר"אש והרי"ן) ומדברי הטור לא משמע כן אלא כל רחוק ד' א רשות בפני עצמו הוא ובכל ענין מחוי (פורי בב"ח ועי' ל"ס ק"ן) ואפילו בצבור שא"צ להרחיק ס"ם צריך להזהר שירחיק מאחוריו רבו כדי שיוכל רבו לפסוע שלש פסיעו לאחוריו (כ"י בשם אוהל מועד) מי שבא בדרך והוא סמוך למלוה ורוצה שאם יבא למלוה יבל בלוחו בני מלוה ולא יסל להתפלל בסחוה אם יוכל להרחפלל בדרך באופן שקרוב הדבר שלא יבואו עוברי דרכים ויפסיקוהו שפיר טפי להתפלל בדרך

(ח) יהחולך בדרך והגיע לעיר ורוצה ללון בה אם לפניו עד ד' מילין מקום שמתפללים בי' **ל** צריך לילך שם ולאחריו צריך לחזור עד מיל כדי להתפלל בי':

(ט) יש מי שאומר שמכ"ש שלא ישכים אדם לילך מיער שמתפללים בה בי' אם יכול לבא **לא** לסחוי חפציו בעוד היום גדול ושלא יהא צריך ללכת בעוד היום גדול ולשלם שכר הבית:

(י) יבית המדרש קבוע קדוש יותר מב"ה ומצוה להתפלל בו יותר מב"ה **לב** והוא שיתפלל בי':

(יא) ויש לתפילה נ"ח י' עדיף להתפלל בבית הכנסת לו ודוקא מי שתורתו אומנותו ואינו מתבטל בלומדו כבי (ב"י סי' ק"נ בשם תרומת הדשן) ואפילו בבי אין יחיד עצמו לעשות כן מלא ילמדו אחרים תורה ואפילו בבי אין מתפללין בו יחיד (תשובת הרשב"ם בלקוט סי' ל"ו) וכ"ם מלא יעסוק בתורה בב"ה (תשובת הגאונים סלפסי החדשים):

(יב) יקבע מקום **לג** לתפלתו שלא ישנה ממקומו אם לא לצורך ואין רי מבמה שיקבע לו ב"ה להתפלל אלא גם בב"ה שקבוע בה צריך שיהיה לו **לד** מקום קבוע:

(יג) יכנס **לה** שיעור שני פתחים ואח"כ יתפלל. י"מ שיעור שני פתחים רחיינו ח' טפחים יכנס לפנים שלא ישב אצל הפתח שנראה כשאוי ישיב. ב"ה ולפי' זה אם יש לו מקום מיוחר אצל הפתח אין נכון בלום וי"מ שהטעם מפני שסבים לחיזוקינו יכול לכוין ולפי' זה אם אינו פתוח לרשות הרבים אין נכך בלום וי"מ שלא יטרח להתפלל מיר כשנכנס אלא שהוא שיעור שני פתחים ונכון לחוש לכל הפירושים:

(יד) יא צריך שלא יהא רבר חוצץ בינו ובין הקיר ורבר קבוע (ה) כגון **לו** ארון ותיבה אינם חוצצים (ולא תשיב תליצה רק בדבר גדול שנבהרו' ורחבו ד' אבל דבר קטן לא חשיב הפסק (מהרדכם ואו' חיים בשם הרא"ש) וכן בעלי חיים אינם חוצצים אפילו אדם אינו חוצץ:

(טו) ול"ג דנעלי חיים מוליכים ומלם מינו מוכן וכן נרתק שנרת הפוסקים ולפשר לנקל שיעות נספרים:

(טז) ישיש מי שאומר שיש ליזהר מלהתפלל אחורי שום אדם וטוב לחוש לרבריו:

(יז) יהכנדים המצויירים אע"פ שאינם כולפה אין נכון להתפלל כנגדם ואם יקרה לו להתפלל כנגד בגר או כותל מצויר יעלי עיניו:

(יח) ונכן לחסור נ"כ לנור ציורים בספרי' שמתפללין בהם אלא מתנשא הכוונה: (מרדכי ריש פ' כל הנלעגים) אבל נגדים מתגייר עליהם (ו) דברי תפלות לחפלו ליתב עליהם בכ"ב לחסור (תשובת הר"חם סי' ל' כלל ס'):

(יט) יבגלא יתפלל בצד רבו ולא אחורי רבו ולא לפניו: (יש מומרים דכל זה לא מיירי אלא להתפלל ביחיד אבל בצבור אסור דהוי כמו שמתפללין בי' בחתה הדרו"ח לכל אדם לעשות כלי חציצה לחתל גודלי אלא יעבד התפלה בשביל זה לילך לחדר אחר להתפלל שהרי טעם חיסור חציצה הוא משום שלא יבטל הכוונה כמ"ש בי' בשם הרמב"ם בזה ואין זה אלא חומרא בעלמא ולית ביה חיסורא בשלריך אבל מצד דיוק התקום ורחתה מ"מ תקנה לזה שיעמיד עיניו בשעת התפלה כמ"ש בסעיף כ"ג או יתפלל מתוך הסידור ולא יביט לחוץ ולא לדיבישו לכוונה כנלל: (ו) דברי תפלות. לא ידעתי למה הוסיף ע"ז בב"ב חפי' בכיוצא חסור והר"ח לא הזכיר כזה הק לנשל קשת בעלי בתים שהיה להם מחללת כוחות לעיי בב"ב שהיה חעייר עליהם מעין עטרת הכוותים: (ז) ועבי"ד כו'. שם נתבאר דדיוק חמות

וכיוצא בהן לא חשיב קבוע אלא יתפזר הרוח עיניו הלה ולבו יוכל לכוון ובדבר תועלת לא חתי להכי כל זמן שיחזיר פניו אל הכותל ויהיו לרבון קשבי דתחרי הכי עכ"ל בפ"ז בעותד בתחלת לחוץ חם מפסיק דבר וכפוסקים לא משמע כן עסי' ל"ח ס"ד וכתב הרמב"ם סי' ס"ו סע"ב דתיבה לא חשיב הפסק ע"כ: **לז** הנגדים המצויירים. וע"ל דנם בפחלא כ"כ אחור לנור ציורים נגד פניו של אדם אלא בתיעלה מקומית תיעובי"ד סי' קי"ח: **לח** אם התחיל ל"ת. משמע דתפילו לפני רבו אחרי וכ"כ בכ"מ וכ"ת ופ"כ בי"ד סי' רמ"ב אלא

שלהתפלל בפלון אבל אם אין בידו לו שלא יפסיקוהו עוברי דרכים ואפשר למצוא לו חדר או קרן זוית בפלון שיכול להתפלל שם בלב פנוי ולא בלבלוהו בני הפלון אז שפיר

דלא כת"ס בכ"י: **לט** לחזורי רבו. לכל לפניי רבו לחזורי (ד"מ ב"י): **מ** יסחוק טו. ול"ד לת"ס סי' ע"ח דת"ל להפסיק דהתם יהיה הפסק גדול שיצטרך לפשוט ברגליו וללטש לחריים לכל הכח מתיקה לת מקרי הפסק וכן הליכה ממקומו לת מקרי הפסק וע"בלטש דכת' לעיל מקרי מעט כיון ששתתין לו ופנת' מעט דנפרח לחוץ הוא וכת"ס סי' ס"ה ע"ש:

צא א צריך לחזור. ומי שהולך על הים בלא תפלה חוזר ת"ל לחזור בשעת התפלה (כ"ירי"ן): ב מכנסים. ה"ה חס ברגלין מוכיחים מתם על בטנו ומסתיק בין לבו לערוה ע"ש ד"ה: ג בגלוי הראש. ומ"ם בסי' ס' שלח ילך ד"ת בגלוי הראש היינו מדת חסידות (כ"ירי"ן): ד הגחת יד. ומ"ל מתירו ול"ל דאין לסמוך עליו: ה לת יעמוד כו' ומהרמ"מ סי' ל"ח תיקן שלח ליכנס בימעלי בכ"ה ע"ש: אין להתפלל בלא בתי שוקים של לחר דנפחי היא לעמוד לפני הגדולי בבתי שוקים של פשתן ומ"ם כשלבסוף שלהעקב מגולה וגם אין ללבוש בתי ידיים כדרך שוערי דרכים (ב"ח):

צב א וצריך לחזור. ולזקוק לגדולים לכל לקמני קנא ת"ל לחזור כ"מ בגמרת לף כ"ג ספ"ה וברא"ש סוסי' ע"ח. כתב ב"ח לע"ם שבעוד סיפא יעבור זמן התפלה לסור להתפלל עד סיפא לפי יכול לעמוד עד פרסה ע"כ ול"ל דלהפסד דבזה יש לסמוך על הרי"ף שמתיר לכתחלה ביכול לעמוד עד פרס וכ"מ סי' ס':

צג א היה צריך כו'. בתמצית ל"ל הרמב"ם כיון שלא נראו סי' לנקביו כלל כשהתחיל להתפלל ערבי, ומשום נקביו קודם לכן ובתמצית ל"ל כתעורר לו לא יפסיק ולפי מיסיה שותתין וכו' כדאי בגמר ולא תמרו כשעריך להרחיק כ"מ כשיכול לעמוד עלמו עד סיפיה וה"ה כשצריך לנקביו כל שיכול לעמוד עד סיפיה אם אינו יכול לעמוד עד סיפיה יכול לעמוד עד פרסה ע"כ בת"מ ול"ע בת"ה שכתבתי בסי' ק"נ דמשמע דאסור להעמיד עלמו בין לגדולים בין לקטנים וצריך להפסיק ואפשר דכאן מיירי דאינו מתאוה כ"כ שיהא לו משום גל תפלה אלא שמתאוה שיוכל להעמיד עלמו עד פרסה ע"כ ד"מ"ל ע"ש הרי ברמב"ם כתוב דדי בכיכול לעמוד עלמו עד סיפיה ואין לך זמן קצר מזה. ועוד כתב במרדכי דאין נתעטף ול"ע.

צג הנצרך לנקביו ורין רחיצה להתפלה ושאר הכנות לתפלה. ובו ס"ט:

א היה צריך לנקביו אל יתפלל ואם התפלל תועבה. **א** וצריך לחזור ולהתפלל וה"ם שאינו יכול להעמיד עצמו שיעור הילוך פרסה אבל אם יכול להעמיד עצמו ש"ע פרסה כי"צא בריעבד אבל לכתחלה לא יתפלל עד שיברוק עצמו תחלה יפה:

ב וכל הנצרך לנקביו אסור אפי' בדברי תור' כל זמן שנוחו מסוקק מן הנקניס (סנה' תיקוני פ"ד מהלכו' תפלה) **ב** אם באמצע תפלתו נתעורר להתאוה יעמיד עצמו עד שינמור ולא יפסיק ואם בשערי ק"ש וברכותיו נתעורר בין לקטנים בין לגדולים קורא כדרכו:

ג צריך קודם תפלה להסיר כיתו וניעו וכל דבר המורידו:

ד (א) צריך לרחוץ ידיו במים אם יש לו ואם אין לו צריך לחזור אחריהם עד פרסה והני מילי כשהוא הולך בדרך והמים נמצאים לפניו אבל אם צריך לחזור לאחוריו למקום מים עד מיל חוזר יותר ממיל אינו חוזר. **ב** ואם מתירא ש"עבור זמן התפלה **ג** ינקוט ידיו בצרור או בעפר או בכל מידי דמנקי: (ועיין לקמן סימן כ"ג):

ה רחץ ידיו שחרית והסיח דעתו **ד** צריכים נטילה לתפלה אם יש לו מים אע"פ שאינו יודע להם שום לכלוך ולא יברך ואם אין לו מים מזוהמים אינו צריך לחזור וליטול:

הגה ואפילו היו ידיו מלוכלכות ונוטלן לתפלה אינו מברך וכדלעיל סימן ו':

ו יהעומד בתפלה ונזכר שנגע במקום מטונף כי בנקיון עפר או צרורות או מחכך ידיו ככותל:

ז ג מקום מטונף היינו (ב) מקומות המכוסין באדם לפי שיש בהם סלמולי זיעה וכן אם חיכך הראש:

הגה (ג) ולכן אסור ליגע במקומות הללו בשעה שעומדים בתפלה **ה** או שסוסק בתורה וכל כה"ג וכן בשעת הלוף כ"ת ע"י כנגד (מהרי"ל):

תשות תועיל לפי"ם רבו לחזורין דלת כיון שמחכך כ"י כאן:

צא כתוב בזוהר וחתחנן מלן דקרים בלטיתיה בעי לכסוי ריסיה ועיינו בגין דלת יסתכל בסכינתא. ע"ש מלן דפקח עיניה בעשת לטיתיה מקדים עליה מלאך השות בו':

צב (א) צריך לרחוץ כו'. תימה דהסח דעתו הרי"ף וכת"ם בב"י דיש חילוק בין לפניו ובין לאחריו לעניו מים ולדידי' צריך להתיז על הים תפי' יעבור זמן התפלה וכ"ש ב"י בשם ר"ע מ"ב בגמ' דהסחי כל מיירי דמקרי הייט לק"ש דוקא אבל לת לתפלה וה"ה תפי' מים כלן דהסח מתירה מיעבור כו' וקקה ט' וזה דעת הת' והעור וכ"ת דקקה תוקמת דהרוייהו זה חיט דהרכה לרי"ף יש תומר' דאסור להתפלל עד סיהיו לו מים: (ב) מקומות המכוסין כו'. בב"י הבי בשם כלבו דהיינו כיד עד הפרק העליון הסרוב קובד"ו וכעותרו עד החזה: (ג) ולכן אסור ליגע כו'. הנה זהת

צא שיאזור מתניו ויכסה ראשו בשעת תפלה. ובו ס"ט:

א היה טרוד חבורה על מתניו לכסותו ממתניו ולמטה אסור להתפלל **א** ער שיכסה לבו ואם לא כסה את לבו או שנאנס ואין לו במה יתכסה הואיל וכסה ערותו ותפלתו יצא.

ב **א** צריך לאזור אזור בשעת התפלה אפילו יש לו אבנט שאין לבו רואה את הערוה משום הכון **ב** אבל שאר ברכות מותר לברך בלא חגורה מאחר שיש לו **ב** מכנסים:

הגה ומן לבו רואה מת הערוה (ן"ן פרק קמת דסנהדרין ורי"ם פרק הרואה ובגמ' מיימוני פרק ה' מהלכות תפלה ג):

ג ג יש אומרים שאסור להוציא הזכרה ספיו בראש מגולה ויי"א שיש לחוכנס בכ"ח ב בגלוי הראש:

ד יכועכים (קעילו בלעז) הקלועים מקש חשיבא כסוי אבל ד הנחת יד על הראש לא חשיבא כסוי:

ה ואם אחד מניח ידו על ראשו של זה נחשב כחשיבא כסוי:

ה **ה** לא יעמוד באפונדתו (טיחסקה בלעז) ולא בראש מגולה ולא בבגדים מגולים אם דרך אנשי המקום שלא יעמדו לפני הגדולים אלא בבתי רגלים:

ו דרך החכמים והלמידים שלא יתפללו אלא כשהם עטופים:

הגה ובעת הקיטם ים לנחוץ בידים בשעת התפלה כעבדא קמיה מריה ובעת שאים ים להתקשט בבגדים נאים להתפלל (טור):

צב הנצרך לנקביו ורין רחיצה להתפלה ושאר הכנות לתפלה. ובו ס"ט:

א היה צריך לנקביו אל יתפלל **א** ואם התפלל תועבה **ב** וצריך לחזור ולהתפלל וה"ם שאינו יכול להעמיד עצמו שיעור הילוך פרסה אבל אם יכול להעמיד עצמו ש"ע פרסה כי"צא בריעבד אבל לכתחלה לא יתפלל עד שיברוק עצמו תחלה יפה:

ב וכל הנצרך לנקביו אסור אפי' בדברי תור' כל זמן שנוחו מסוקק מן הנקניס (סנה' תיקוני פ"ד מהלכו' תפלה) **ב** אם באמצע תפלתו נתעורר להתאוה יעמיד עצמו עד שינמור ולא יפסיק ואם בשערי ק"ש וברכותיו נתעורר בין לקטנים בין לגדולים קורא כדרכו:

הגה ודוקא שמיכו ממתה כל כך דמים ביה משום כל תפקלו אבל בלאו הכי יתחר טוב להפסיק (תשובת כרשב"ם סימן קל"ח פסק המחבר והרשות הדסן סימן י' פסק דאסור ועיין לעיל סימן כ"ג):

ג צריך קודם תפלה להסיר כיתו וניעו וכל דבר המורידו:

ד (א) צריך לרחוץ ידיו במים אם יש לו ואם אין לו צריך לחזור אחריהם עד פרסה והני מילי כשהוא הולך בדרך והמים נמצאים לפניו אבל אם צריך לחזור לאחוריו למקום מים עד מיל חוזר יותר ממיל אינו חוזר. **ב** ואם מתירא ש"עבור זמן התפלה **ג** ינקוט ידיו בצרור או בעפר או בכל מידי דמנקי: (ועיין לקמן סימן כ"ג):

ה רחץ ידיו שחרית והסיח דעתו **ד** צריכים נטילה לתפלה אם יש לו מים אע"פ שאינו יודע להם שום לכלוך ולא יברך ואם אין לו מים מזוהמים אינו צריך לחזור וליטול:

הגה ואפילו היו ידיו מלוכלכות ונוטלן לתפלה אינו מברך וכדלעיל סימן ו':

ו יהעומד בתפלה ונזכר שנגע במקום מטונף כי בנקיון עפר או צרורות או מחכך ידיו ככותל:

ז ג מקום מטונף היינו (ב) מקומות המכוסין באדם לפי שיש בהם סלמולי זיעה וכן אם חיכך הראש:

הגה (ג) ולכן אסור ליגע במקומות הללו בשעה שעומדים בתפלה **ה** או שסוסק בתורה וכל כה"ג וכן בשעת הלוף כ"ת ע"י כנגד (מהרי"ל):

באר הגולה

מלא מקומו תחת סעיף ז': (ר) טוב ליתן לצדקה כו'. דכתיב אני בצדק אחזה פניך:

צב (א) לחזק מסתרי רוחות. בב"י מביא בשם אבודהם"ל ותימה על מהרי"ב שתמה מהגיון לנפון ולדרו' ולא היה לנו להתפלל לצד למזרח וברחה שיש לנו להחזי' הפני' בצד המזרח כשאנו מתפללי' לנפון ולדרום כדאמרי' בפ' לא יחפור דלצד מלדודי פי' מי שמתפלל לנפון ולדרום יש לו להסות פניו לצד ח"י עכ"ל. וע"ל סוה התיקון של חזרת פניו לח מהני מלא במתפלל לנפון ולו דרו' דלפצד בחזר' פניו למזר' לבלמי מתפלל למערב לא מהני ליה חזרת פניו למזרח כי ח"ח לו להסיר פניו ממש לאחוריו לצד מזרח ולא לתמרו בגמ' אלא מצד מלדודי סגיט לצד אבל לא לאחוריו וע"כ לא נקט מהרי"ב אלא מתפלל לנפון ודרו' אבל לא לאחריו ואע"פ שהש"ע כתב כשהתם לרוח מסחר רוחו' אינו לא מירי דוקא מהאיזן שיושבים במערב של ח"י שצריכים להתפלל למזרח כמו שאנו עושים אלא דרך כלל שצריך להסיר פניו כנגד ח"י לכל צד שיוכל. נגד ח"י וע"כ כתב גם כזה דרך שהם לבל רוח דומיני היא נעייתי פניו לצד של ח"י בדר' שהשערי הזה דבר שהשכל מחייבו ונפקא לן בתי שבכח ותתפלל לרוח אחר שהוא נגפון לובדרום יהפוך פניו לצד המזרח אבל אם שכח והתפלל לאחרב נראה דלא יהפוך פניו לצד דח"כ יהא פניו נגד נפון ודרום ומ"מ כתב דח"ל להפסיק ולעקור רגליו כדי להתפלל למזרח דהרי אמרי' בפ' לא יחפור דאיכא מאן דמכיר בכל מקום ובדיעבד לח"ל דמכיר בכל מקום ובדיעבד יש לו לסמוך ע"ז ואין צריך כאן לחזור כדו בר קיימת כו'. כיון שאין מתפללים בחותה שעה לחזרת כל"ל: (ב) נגד זריחת השמש כתוב בלבוש דאחרות הללו הם נגד מערבית לפונית של ח"י ע"כ צריך ליזהר כשבונין ב"ה שיעמדו כותל מזרחית שבו האחרון נוטה לצד מזרח' דרומית דהשתא מזרח פניו כנגד ח"י וכ"ה בקדמ' אבל אם יעמידו כותל מזרחית כנגד זריחת השמש מש"ה נראה דליכא למיחש כלל ע"ש ומשתמיט ולא מדבר בזה כלל:

(ג) מיצדד וכו' ויכול לעשות כ"ב שיתפלל למזרח ויצדד פניו לנפון או דרום וזה מכר בפרקי' סחנין ב' ונראה יותר נכון לעשות כן כי אם יתפלל לנפון או דרום יהיה נראה כמי שחוטף מהלבור קנת מהש"ץ בדרך שכרתי: (ד) וכן אם היה בספינה כו'. פי' בקרון או ספינה יכול לעמוד ולהתפלל כנגד זריחת השמש כיון שהקרון או הספינה מהלכת ה"ל כמהלך בעלמו כמ"ש רכוב כמהלך דמי וה"ל דשאני יושב בקרון או בספינ' מרכוב דהא בפ"ק דב"מ אמרי' לענין קנין של חגר בספינה לא תשיבה חגר מהלך דספינה קונייה ומייתי הא פקו מסגי מתות והקשו התוס' מ"ש מרכוב דהוי כמהלך ותי' דבתמ' גם ספינה כמהלך לגמרי מילי רק לענין קנין לח מיקרי מהלכת דה"ל כידו דנייחא והגוף הוא דקא ממטה ליה ח"כ כאן בקרון וספינה כמהלך ומה שעומד בתוכה ול"ל דכאן לענין תפל"ח להתפלל משום דלא כדי שתהיה לחיות שכיבה עליו וכה שגי גם עומד בקרון ספינה לף שלא מיקרי עומד מצד הספינה

באבות. אפילו ברוכב יעמוד באבות דרוכב כמהלך דמי: ג ופוסע ג' פסיעות כו'. יחזיר הבהמה ג' פסיעות אז מחזיר עצמו לאחוריו ע"ג בהמתו כדרך

צג קודם שיתפלל צריך לשהות ובו ד סעיפים:

א ח"שהא א שעה א' קודם שיקום להתפלל ב כדי שיכוין לבו למקום ושעה אחד אחר התפלה שלא תהא נראית עליו כמשוגע שמהר לצאת ממנה:

ב ט"לא יעמוד להתפלל לא באימה והכנעה לא מתוך שחוק וקלות ראש ודברים בטלים ולא מתוך כעס אלא מתוך שמחה כנון דברי תנחומים של תורה כנון פסוק לגאולת מצרים או פסוק לתפלה לדוד שכתוב בו ורצון יריאיו יעשה שומר ה' את כל אוהביו:

ג י"אין עומדים להתפלל מתוך דין ולא מתוך הלכה שלא יהא לבו טרוד בה אלא מתוך ג הלכה פסוקה:

הגה וכיינונמי כמו שמתוך שמחה כי פקודי ה' ישרים משמחי לב (טה"ב):

ד יהעוסק בצרכי צבור כעוסק בתורה דמי פירוש לענין ד לעמוד מתוכו להתפלל שגם זו שמחה היא לו שעוסק בצרכי צבור יו"מ דהיינו לענין ה ראינו צריך לפסוק להתפלל:

צד צריך לכוין נגד ארץ ישראל ודין הרוכב או יושב בספינה ובו ט סעיפים:

א ל"בקומו להתפלל אם היה עומד בח"ל יחזיר פניו כנגד ארץ ישראל ויכוין גם לירושלם ולמקדש ולבית קדשי הקדשים היה עומד בא"י יחזיר פניו כנגד ירושלים ויכוין גם למקדש ולבית קדשי הקדשים היה עומד בירושלם יחזיר פניו למקדש ויכוין גם לבית קדשי הקדשים היה עומד א אחורי הכפורת מחזיר פניו לכפורת:

ב ג"אם מתפלל (א) לרוח משאר רוחות יצדד פניו לצד א"י אם הוא בח"ל ולירושלם אם הוא בא"י ולמקדש אם הוא בירושלם:

הגה ג"ואפי' מחזירין פניהם למזרח מפני שהיו יושבים במערבה של ט"י וכשהיה פניהם לח"י (טור ושם"ג) אין עומדים מקום הרגלין ולד כתפלה ד (ב) נגד זריחת השמש ממש כי זהו דרך המיני' רק מכוונ' נגד מקצת היום. (הגהות מיימוני הלכות תפלה) ומי שרוצה לקיים לחמרם הרוצה להעמיד כותל מזרחית כנגד זריחת השמש ממש יכוין מו"מ לנקודים יונדים (ג) מכל מקום ה יצדד פניו למזרח:

ג ד"מי שאינו יכול לכוין הרוחות יכוין לבו לאביו שבשמים:

ד ה"היה רוכב על החמור אין צריך לירד ולהתפלל אפילו אם יש לו מי שתופס חמורו אלא מתפלל דרך הילוכו (ד) וכן אם היה בספינה או ע"ג קרון אם יכול לעמוד עומד ואם לאו יושב במקומו ומתפלל ו"או אם היה הולך ברגליו מתפל' דרך הילוכו אף אם אין פניו כנגד ירושלים אפי' שלא במקו' סכנה כי אם יעמוד ויתפלל ו יקשה בעיניו איחור דרכו וישרד לבו ולא יוכל לכוין ז"והכל לפי הדרך ולפי המקום ולפי יראתו ויישוב דעתו ויש מחמירין ז ב לעמוד באבות וראוי לחוש לדבריהם אם הוא שלא במקום סכנה:

ה ח"היה יושב בספינה או בעגלה אם יוכל לעמוד במקום הכריעות עומד כדי שיהא כורע מעומד ופוסע ג' פסיעות:

הגה

צג א ולא יעשוך להתפלל כו' אלא מרגיש שמהרה כגון רבני רבנותיהן כולו. וכן נוהגין בשתרי' בפסוק בתי מצרים שהא אשמה ותנחומין ובמנחה בפסוק אתה בחרתנו לדור ובעבודה בפסוק לשקר אוהב הסרורים לענין כי לא ישוש ה את עלינו וכיוצא בהן צריך לעשר במקומו להכין עצמו להפלה כשיתחיל רבונו רהחלות לאל עליון (מהרי"ל). וכן שאינו רוצה לגמר עם הש"ץ ורוצה להתפלל עם הקהל יפרוץ בבגין כמו שעשתה"ם בעגין הקהוב ע"ג בברכ' שאחר ק"ש צריך לדקדק ולהפסיק באם ויציב בין אדיר ואמרנקן שלא יראה כמתרוץ ח"ו וגם ש בברכה זו' פעמים אמרת נער ו' פי' בראשית לכן בר"ח וי"כ אין אומרים זולת שלא להפסיק בו ביום בין חתי' האמ': עזרת אבותינו אתה הוא כו' ר"ת שם של ע"ב גם יש בן עזרת עד ואמרו כול' ק"ל תיבות ליומר כל מי שמבטין בתפלה כאלו הקריב קרבן קערת כסף א' ק"ל משקלה שתים תפלות בנגד עבודה בסתר אם ב' פסוקי באלי' ר"ת עזרת עולה ע"ב (אם ו'):

צד אואנו שמחתי' פנינו למורח נפני שאנו יושבין בשערבו של ארץ ישרא והיוש במערי יהוי פנינו למורח כראית בגמ' דברכו ע"ש וכל הארצות הללו אשר אנו פזורין בהן כולם הם בנגד מערבית צפונ' של א"י ואנו מכוונים במערב א' ממש לפיכך טוב ונכון הוא כשעשין ב"ת שיעשו כותל מזרחית שעושין שם ארון הקודש ומתפללין כנגד שרי האנשורי קצת לצד מזרחית דרומית (מהרי"ל) ומי שירוצה לקדם הרוצה לרתעשיר יצפין פי' הי"נו דווקא באם יושב בצד הרום הארון הקודש שאז יכול להצפין וכן באם יושב בצד צפון כו' להדרי' אבל לא להיפך משו' שאז יהי' נראה כהקופך עורף ולא פני כלפי הארון רקודש (כן נ"ל מדברי משה) וקן אז הום פנינו למזרח בלבר ורי לו בשו"ת שאלות בנש"ה קצת (לחם חמודות): ב לעשות

לבגילה כו' ירושלמי פס נכנס בהרס': תענית נ"ב ב"ם נ' ורפ"י ופס נ"ה ירושל' פס סיור נ"ב כ"ם ומנם ובמ"ק: תענית ה' ב"ר יונה פס ומהרי"ק ש"ר ופס נ' ירושל' פס תומ' פס י"ר ירושל' פס תענית חיים:

עטרת זקנים

והבחמה ג"כ עומדת שרי (תר"י): ח אע"פ שיושב ביעותות ח"כ ס"ד דמקום הכריעות עדיף שתפלה לא העמיד משום ביעותות ליקב לזה אמר מ"מ כו' לקיים הכריעות: ט יקויר הבהמה. לו יחזיר עלמו ע"ג בהמתו כדרך שהיה נוהג בה להפטר מלפני המלך (עם):

ו שלא לסמוך. הטעם פי' הרב"י דלא תציב עמיד כשסומך עלמו והב"ח מפרש הטעם דלריך לעמוד בחימה וערמי קמ"ל ע"ב: יא לריך לחזור. וכ"כ בב"י. ומ"ש כתב בסי' י"ע דדוקא בחורת קפ"ח נדבה היה מתפלל רב אחי שניה ס"ב ע"ג ומלשון רש"י משמע מפרישי' שלא היה יכול לכוון בפעב' דלשון ס"ד ואע"פ שצריך לעשות שלשה פסיעות לאחריה כאן בשעת הדרשה לכן היה מתפלל שניה ולפשר שע"ז להגון עוברי דרכי' אלון יפסיקוהו: יב שלא יפסיקוהו. פי' שקרובה הרבה לגמרי שיכול להתפלל בעמידה בלא הפסקה: יג ולא יתפלל במלון. דלחתה בשבת דף קכ"ו דלא רלה ר"י לישנם בתפילין לניח העטיפה ק"ו להתפלל: יד בחזה קרן זוית. שלא יבלבלוהו בני הבית ואין לחוש לגלולים שכל תפלתם היה בעירות מלאות גלולים (כ"ז בת"ם) וע"ע סי' ל"ו להסתלק מן הדרך ולריך להתפלל מהלך או מיושב ונם במלון לא יתפלל לפי שאין לו הסתלקה מן הדרך קבוע

באר הגולה

כמשמר בסי' ק"ח שצריך לחזור בשביל הפרוס כוונה בתכות מ"ת כהן לע"ס שחסר ספר בידו אינו מן המנין שיוכל להתכוין והם ברור לו שמתכוין ודאי יוצא והם לא נתכוין לא יצא. הלח דתכמים תמרו לכתחלה לחזור בידוע ספר דקרוב שיבא לידי ביטול כוונה ויעשה ברכה לבטלה וזה פשוט לע"ד הלח שרחיתי למו"ח ז"ל שכתב דאי עבר ותפס ס"ת תר תפילין בידו צריך לחזור ולהתפלל חה תשוה מלוד: **ומה** שנהגין שפ"ן מחזיק בידו הס"ת ביום השבת וחומר יקום פרקן ואחר דברים תע"פ שה"ל כוונה כמו תפלת י"ח ת"ת אבו רוחר שמוהגים כן לכתל תוחן התפלות וכתחת תין זה הידור לפי דברי רז"ל גבי תפלת י"ח ולמה יעשה כן בשחר תפילות. ל"ל היון שכוונת הס"ן לח להתפלל על לתידי תורה כעם ישיקום פרקן וע"כ מחזיק הס"ת בידו הוה כמו לולב בזמנו ולח עוד לחה לפי הנראה דאם תופס ס"ת בידו בשעת תפלה י"ח כדי שיהיה תורה שמים עליו ותיתת התורה ועי"ז יהיה לו יותר כוונה תין ליחור בדבר דע"כ לח אסרו בגמ' לחה בשחותו לותו לשמיר' בעלמה כמ"ש ב"ש בסס ת"ס רק לשמירה ולח לעשות כהן מלוה כו' לבל מ"מ תין להקל בזה בתפלת י"ח כיון שלח בתלת מפורש לחיתר: (ב) מפני שלבו עליהם. בב"י כ' שחתפרש"י נרחה שפתר דברי' שתין בהם הפסד ס"ס יפלו מידו מותר להתפלל בעודן בידו והרי"ף כ' בסס ת"ס. דכל הני לחו דוקח שלח תוחזק למילתח בקבו וה"ה שתין לו לטול שס דבר בידו בשע' התפל' חלח טולב בלבד כו' ע"ל ונרחה רחיה לזה מהח דחמרי' בס"ס ג"ז שחשוי שהוח פחות מד' קבין לריך להפסיקו להחוריו משחע כל משוי חסר לעולם לפניו: (ג) חו מותר ליטלו כו' ל"ל דמעטם זה ס"ל דהר ב"כ למי שמתפלל מתוך הסידור שרשו' תחלה כל המקומות שלריך להתפלל בהותה תפלה ולח יתפל' לחריתם בשע' שמתפלל כי יפסיק ע"י זה ולח יכוין יפה:

צו (א) לח יגהק. שמוליח רוח מפיו בריח מחוכל שחכל. ולח יפסק פותח פיו לכתי כמי שרולה ליתן: (ב) זורקו לשמלתו. כב"י הקשה בסס שלובב דכהן טותה לימין החדס לקמן ג' פסיעו' שחולק בכוד לשמלתו מפני שהוח לימין דהכינה והסיור ב"ש בע"ב ע"ב לח כתבו ג"כ כהן ולעד"ן דהכח בשעת דקיקתו מסלק ממנו כבוד הככינה וכמ"ש בעניין ההכבדו מכובדים כו' ע"ב לחלוקין בתר ימין ושמחל של החדס מסל"ב גב' פסיעות שהרי מפחתות לככינה ע"ב לחלי כתר ימין דככינה ודחיתה על רכינו הגדול לשובב והב"י שלח הרגישו

צו א ולח קטרה. דוקח הני שחס יפלו יש בהם הפסד לוחיקו לו לכל שחר דברי' חות' לוחזו (רש"ו וכ"מ חל' הרחב"ם והטור): ב ולובב. לע"ב שחס יפול לפסר שיפסל (תר"י פ"ם): ג חוסר לוחזו. נפל ספר לפניו על החרן ולוחו יכול לכוין מפני זה חוסר להגביהו כשיסיים הברכה (ס"ח):

צו א סנהגו. היינו לחי התחתון ומה שקלת חזניס עושין כן לחיס מתכוונים לשם יוחרת רק לבטותי קלח לבל שלח בשעת הזמר חסור (ל"ח):

ב לרוק. ל"ל דחפילו בחתכונים שלחתר התפלה חסור לבל זמן שלח פסק ה"ל כעומד לפני המלך: ג ל"ש לו וכו'. כגון שס יעטור בזה ויהח טרוד בתפלתו: ד שלח ויהח נרחה. דוקח בנגד התחתון לבל בנגד העליון כיון שהרוק נרחה חסור (תר"י) וע"ע במדיניתו שלובעין בחגור תתיכה נגד שקורין פנילי"ט שס מותר להבליעו כו כיון שהרוק נרחה ולחפחר כיון שעשוי לכך לין בו משום מיחום: ה ולוכו יכול. פי' שחתום לו להבליעו לו שיוכו יכול לשהותו בפיו עד שיבליעו: ו לח לימיטו. והקשה בב"י לדברים ימין דיניה הוח שתלל דקב"ה כדלוחת בפ' קב"נ ופ"ם תם שחי'. ובד"מ חי' דכשחוקק לח רלה להורות שהככינה מגדו לדברים בדקיקתו מסתלקת הככינה מתוו ע"כ ל. ובס"ל כתב בשם הירוש' לימיטו לחסור לשתלו מותר שב' ה' לבל יד יתיכך ע"כ ל. ולי"ל ח"ש שהככינה עומדת על לד ימיטו ולחסור לרוק לבד הככינה משלי"ב כשטיהן שלוש שפיי לדלין להקב"ה טוטן שפיי לדלין לשם הקב"ה בריוש: ז יכול לעטול. ולי משום נטילה די בנקיון עפר כמ"ש פי' ב"ב ס"ל ולו ל"ל שטולה ע"י בגד: ח יכול להחזירו. לפי' בפל חוכל"מ בב"י סי' ח' ע"ש סט"ו:

צח כתוב בספר הגן לבטל מחשבה רעה בשעת התפלה יחמר ב"פ פי פי ותח"כ יהיו לרוק"פ ולח ירוק לנוכרי לך בדר' תחת והלשון תהח כין שפתי בשעת הדקיקה וכולחי תלך המחשבה מ"ל. ולימו ל"ל לעשות זה בתוך תפלה י"ח דהוי הפסק ומי יודע חם רפואה בדוקה היח: **כהב** הלוי בהשחר פ' בשלח ע' קע"ו כל כך גם לחתי ליזהר שחת קדיפת ולח תחכוין בין בלבבותיה ודיחלו בניין דיחברכן בי עיליה ותתקי רמי ליה לטיתיה לברח וכלח מכריחים עליה לביוקב"ה קרי כי תבואו לחיתו פני ונו' ע"כ ל לכן ל"ל שחי שחיוו יודע בעלמו שיוכל לכוין לקיים זה לל יכוין כלל בשחות ויחוזים רק יתפלל כפשוטו להבין הדברים ככוונת הלב: א כגון הקטנים. ע' בשל"ה שקורת תגר על התביחים ילדים לב"הכ כו' ע"ש שדבריו נכונים: ב בחקום שיש

עטרת זקנים

צו א תפלות סב' ושוב להתפלל מחוך הכתב כי הכתב מעורר תכונ' (הגי') ואף בהגרת יש"ן תפלת י"ח יהיה קרוב פרצוה לשגיו להיות אוניו מקוורת על סדר שאומר הש"ץ ולא יפנו מחישבותיו אנה (הוצאו' חיים): **צו** להניח ידו על שטרו. וכן כל פרע שנראה ש"ש נסורה רוח יש לזקר סמנו בעמדי בתפלה לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ושרת שוחזנים כשנגביהים קולם מניחין ידיהם על הלחי אין בכך כלו' כיון שאינם עושין ליוהרא ולגבות רוח אבל שלא בשעת זער יש לפרוש בידם ונם אם יכולין לנגן ולא יצטרכו להניח ידיהם על הלחי מ"ב מאוד (לחם חמודות) ב' בזוהר לשקלין. ד' א לישנא אבל לא לשמאלו ומברא ראשונה עיקר כי אין לקרוק בשע' הרקיק לימין או לשמאל של הקב"ה כי אין להשוו באותו הפעם באלו הקב"ה נגון (תרמי משה) כנ"ל ע"כ:

פרי חדש

סימן סז

כותרת: ומ"ם עוד פיס נכסתכן לפי שבני נקודה ק"ם כתוב לם חיך בלי הפסק ומין נהן שם פסק ול"ם לומר בתפלה ל"ל תפלה תפילה דפעמים דלא שכיי קיבר' ק"ם. גם מ"ם עוד כתיב סיום בתפלה ל"ל ומיהו כיון דבתפלה אין נוהגין לעמוד זה לא סיים ונח בנוחה ומה שכתבתי לעיל בשם כלבו לא נראה לי דכיון שלא כתב כן אלא בשם יש אומרים

באר הגולה

קכח ב"י בשם ס' העתים ס"ק ל"ב בשם ס' העתים ס"ק ל"ב בשם ס' העתים ס"ק ל"ב

עטרת זקנים

צח א ישלא ידבר ביני לבין רבי ביני לבין בני ובין שלא יהיה לבין הקרקע רומא"ה דקרקע (פור) מכל מקום לייבא עבובא ברבך ולא אפר שלא יהיו ביני לבין הקרקע אלא למציני בין הסובה ובין נוהגין לישטות על הקרקע ביום הכפורים עשבי ביישים ובין נוהגין לישטות מחצלת בבי"ב ועשרים עליהם ושתפללים (פור' בב"ח):

צח א אם עבר זמן התפלה משלים אותה בתפל שאחריה בתין שהגיע ואם ראני התחיל לשחוה אחר שהגיע הזמן התפלה ו"ל א אבם התחיל לשחוה אחר שהגיע הזמן התפלה יש לדונך כמדר ואין לו תשלומין (ע"ל סימן ק"ח) אבל שאי ברכות יכול לגרך אף על פי שהוא שכור אף שלענין צוארה אין חילוק (פורי בב"ח) ברוך מיל ויוקא ביתיך ברגליו אבל הבי אין מפיג ארת הזין אלא ברובב שלשה פילין (עיהכון הף ס"ד ב' הגהורת מיימון) ויש מי שכתב בשם רביעיה יש להקל אפילו רכב על גבי אדם דיין אבל באם שחרה יותר מרביעי או אין הדרך מפיגו בין הוא מהלך ובין הוא רוכב אפילו בם פילין כן משמעי התלמוד וכ"ל:

פרי חדש

סימן סז

ג"ה נייך לגרך קיום פילמו נהפוחין חם ר"ת בבתב בגרסת התורה על התחתי מוקדת על מחרית תחר ובן הוכח תכת דתחרי נפסק ימלך הייתי בר תבי ילמדין סניתין בום קתיהב קתי נרב לתנויי פרקין בפסדת זכי בב הנה מוקדים וקת מפי ידות ובירך מי נרת מהתיב והכ"ב בכך הים קורס נציה לתוקוי ובכתב ומן ק"ם תית בה תיכת הסם ביתוקיי ולהלכתא דמוקי בם תחילי כלה בכתב ומן ק"ם ולהכיתי לתדין בפך ס' ר"ת ל"ת תחך לומר בכל מרי ומתנין סניתין בה מתרתי בהו סנים תחך נקום קודם ס"ת ותפס"י בן קתמר פסוק מתרך בתרת מתוכת ונכלב תחיכו ת' ר"ל ל"ת תחוק ומן בתך בתיכת דתחרי ב"ת ולתנוי בתיכת ולתנוי בתיכת ס"ת ותפס"י תחך

ק הפלת המועד צריך לסדר ׳ ובו סעיף אחד :

א א ׳תפלות של מועדות ושל ר״ה צריך לחסדיר הפלאו קודם שיתפלל כדי שתהא שגורה בפיו

הגה (יו״ד דוקא כשמתפללים על פה (א) בלבד כשמתפללין מתוך הסדור מותר לדבר מה שמתפלל וכן נוהגין) : (כ״י בשם ארי״ז מנהג וכ״כ תניא בשם ס״ח)

קא שצריך לכוין בכל הברכות ׳ ושיכול להתפלל בכל לשון ׳ ובו ד סעיפים:

א ׳המתפלל צריך שיכוין בכל הברכות ואם אינו יכול לכוין בכולם ׳׳לפחות יכוין באבות אם לא כיון באבות ׳אע״פ שכיון בכל השאר יחזור ויתפלל:

הגה א (ולהידיעת מין מחוירן כשניהי חסרון כוונה פלוף בחזרה קרוב הוא פלת יכוין אם כן לפה יקוזר) : (טור)

ב ב ׳ולא יתפלל בלבו לבד אלא מחחך הדברים בשפתיו

ג ג °ובשמיע לאזניו בלחש ולא ישמיע קולו ׳ואם אינו יכול לכוין בלחש מותר להגביה קולו וחני מילי בינו לבין עצמו אבל בצבור אסור ראתי לכתבו צבורא :

הגה ואם משמיע קולו כביכול כשמתפלל (א) כדי שילמדו ממנו בני ביתו מותר : (טור)

ג ׳׳א שבר״ה ו״ח ד מותר להשמיע קולו בתפלתו (ב) אפילו בצבור :

הגה וכן מנהגין (ג) ׳׳ם יזהרו ג פלת להגביה קולם יותר מדאי : (דרשות מהרי״ו)

ד ׳יכול להתפלל ה °בכל לשון שירצה ׳׳ה בצבור אבל ן ביחיד לא יתפלל (ד) אלא בלשון הקודש ׳׳י״א דה״מ כששואל צרכיו כגון שמתפלל על חולה או על שום צער שיש לו בביתו אבל תפלה הקבועה לצבור אפילו יחיד יכול לאומרה בכל לשון ׳׳י״א ז ראף יחיד כששואל צרכיו יכול לשאול בכל לשון שירצה (ה) חוץ מלשון ארמי :

קב שלא להפסיק כנגד המתפלל ׳ ובו ה סעיפים:

א (א) ׳אסור לישב א בתוך ד׳ אמות של מהפלל ׳בין מלפניו (ב) בין מן הצדדין (בין מלאחריו) (תוספות ומרדכי ואשרי פ׳ יזן עומדין) צריך להרחיק ד׳ אמות ׳ואם עוסק ברברים שהם מתקוני התפלות

קא

א והחידוש ׳ לבל בק״ם כיון דדי בפסוק ח׳ חוזרין וכמ״ש סי׳ ס״נם ד׳ וסי׳ ל״ח ס״ו : ב ולא יתפלל בלבו ׳׳ע שם יתפלל בלבו אם יכל לכוונו ׳משמע דיכל ע״ג דקי״ל דהרהור לאו כדיבור ׳׳ה וכמ״ש סי׳ ס׳ וסי׳ ק״ם ׳׳ה שתי תפלה דנמחי מדכתיב ולעבדו בכל לבבכם היינו עבודה שבלב זו תפלה ח״כ עיקר תלי בכוונת הלב וחקק״ה יודע מחשבות לית דבשעת משמע דלית יכל לאומרו ׳׳ל לתקן שבעל קרי יהרהר בלבו התפלה דהא הרהור דשחי להרהר כיון דקי״ל הרהור לאו כדיבור ׳׳ה לית ע״ב דלית בהרהור דבעי שיתחוך בשפתיו כי הקול מעור ׳׳לתעלה בידוע והא דכתב בסי׳ ל״ד דחולה יהרהר בלבו היינו לרווחת דוקא לחבל חיטו יוכל ידי תפלה בזה וכ״מ בסוף ׳דהא בשעת מרע דף ט״ו ע״ב תחרי׳ אם בירך ב״ה בלבו יצא וה״ה לשחר ברכות ׳ וכתב הר״ש פ׳ מ״ם דמיירי שיוציא בשפתיו דהרהור לאו כדיבור ׳׳ל ס״ם סי׳ קפ״ח ס״כ ׳׳ל דכללא כייל בכל מילי דחלב יש לחלק בשלחן ק״ם דכתיב ביה ונשמרתם מאד ׳׳ה דכתיב וברכ׳ וכשהרהר ׳מיד חוזר להקפ״ה דכתיב כי הוא יודע מחשבו׳ שלח ע״כ אין לחלק וכ״מ בשבת ׳ונ״ע : ג ומשמיע קולו ׳׳ה כהרמ״י בב״ה שהוזהר מסכים להחוספתה שלח ישמיע לאזניו ואין ריחיה ׳׳ה ס״ל דכוותה הזהיר שחים לחר לח ישמיע קולו ׳׳ס ר״ת סי׳ קח״ל ו״מ פסוק דחם לח השמיע לאזניו יצח כתב ב״ח דחף החכוים לח יגביהו קול ׳יותר שלח כדי שיוך שישמיעו להצבור ואין דבריו מוכרחים : דאר״י לח היה משמיע קולו לפילו בשמירות רק בשבת הריש קולו מעט (הכוונות): ד עוזר להשמיע כו׳ . ולפי טעם הזוהר משמע דאסור לכן חם יכול לכוון בלחש עדיף טפי : ה בכל לשון ׳ כתב בסי׳ ס׳ דמשמע להחפלל בלשון שחבין חם אינו מבין לשון הקודש וכ״כ בם״ח סי׳ תקפ״ח וחקפ״ח : ו ביחיד ׳ שחין מלאכי השרת מקדקין לפחר לכוונת אבל בצבור הקפ״ה בעצמו מקבל תפלתם : ז חלף יחיד ׳ דס״ל דהמלחכים מבירין בכל לשון רק שחין מקדקין לחרמית שמונה בעיניהם :

קב

א בתוך ד״ל ׳ ולפי התו׳ ל״ל דגם מלאחריו צריך דכתיב עיכבה כלומר עומד ה׳ שעלי׳ היה יושב בתוך חמת חמיסית ולפי הר״ח דלים דז״ה בני י״ב קשה דהויל ו׳ חומות ד׳ לכל דוש ו״ל דקשה מסחתת היח ׳מתפללת חצל הכותלות״ל לפניה הרחקה חבל בחת׳ חם מתפלל בחחלע נם לפניו חסור ליגב (ב״ח) ול״ל דבריה כפשוטן דצריך להרחיק ד״ל לכל רוח בעיטול שלם ד״ל הוח מחזיק י״ל כדחיח׳ פ״ק דסוכה ע״ש וחע״פ דהכח הוי ד׳ לכל רוח והוי ח׳ על ח׳ מ״מ לח מיירי רק בקו הסוה ולהכי ל״ל לק״מ דלח חייבי כלל בלפניו : בעוסק

קב

(א) ׳חסור ליגב כו׳ . בעור ילים לה מקרח דחכח לחי חחסה הגבהת עמכה דמשמע שהיה עומד כמותה כיון שהיה בתוך ד״ל שלה . ובקה הח עלי חכבה לבבורה ולח מהפללת חלח מחמת שגעון השכרות היח מעטעת בשפתיה וכן פירש״י בשמועל ויחכבה עלי לבבורה שלח היו רעלי׳ להתפלל בלחש׳ל דחכב עלי שהיח מתפללת בלחש מחמת שכרות ועוד נרחה דחע״פ שעלי לח ידע מתפללתם מ״מ היה לה עמידה שם להתפלל בתוך ד״ל שלו חלח כיון שרחתה חותו עומד כמותה וה״ק לחי החסה שהתפללתי בתוך ד״ל שלך הוח מחמת שכרותי ביטלת עמך ותחה עומדת כמותי . והתו׳ מפרשים שילים לה מה״ל של עיכבה לכרות שלחי ה׳ מחך ע״כ נלבחו להתפלל חע״פ שלח היה יושב ולפ״ז היה עלי יושב בתחתי : (ב) בין מן הצדדין . כ״כ גם הסוכה ולח זכר מלחחריו בלום ונחן סי׳ דכח בני י״ב דהיינו י״ב חומות לפי׳ רוחות מלפניו וכ׳ לחדין חבל מלחחריו ס״ל דחומר ליכח חפי׳ בתוך ד״ל וים לחת טעם חדלפי׳ חעלי ובני חלפיו ל״ל דחפי׳ חומות מלפניו חו חבדיה לח חבל מלחחריו . ובחסר״י בתוב בלשון זה כין מלפניו בין מלחחריו לריך להרחיק ד״ל עיכבה בזה זה בני י״ב דהייט ד״ל לכל רוחות על ל״ל דחפי׳ חבדיה לריך להרחיק ד׳ ותימה על העור שלח הביח דעת חביב נרוח ח׳ ותימה על העור שלח הביח כיון שחולק עליו . וגם בתוספות ומרדכי

באר הגולה

עשרת זקנים

ק א תפלות של מועדות לחסדיר ר״ה חין תפלתו ו׳׳א ברייך (הר״אש והטור) : ב אבל כשמתפללים מתוך הסדור מותר ׳׳ש להחסדיר גם כשמתפלל מתוך הסדור ואפי׳ בר״ח (ב״י) ומכ״ש שיש לסדר תפילה של חנוכ׳ ור״ה ו׳ כ ושל ט״ב ושל מועדות אע״פ שמתפלל מתוך הסדור (מורי בב״ח) :

קא א לפרש באבו׳ . וירגיל אר׳ את עצמו שיסיים לרגלות בהחימה של כל ברכה שיש בהן ק׳ נ׳ויכוי כמו שיש בחפלה רנה ותק״ג קעם ס לב ברוממת לומר שערך כוונת הלב (טור בשם הר״א) ויכון נ״ך שה״ת של ר״ח ברכ׳ עולין חף ח״ח ולכן אין נכון לומר ולמלשינים אלא למל׳ ולירושלים ואלה ת״ח מלאכים מקבלין הברכות כי לכל ברכה ק מלאכים ומקבלין ומשימין כתר להקב״ה ב ומשמיע לאזניו בלח׳ ודווקא להחפלה אבל בדיבור יצא אף שלא השמיע לאזניו כמו בק״ש (ברכות דף ל״א והרשב״א) ואם אינו יכול מחם דעלי או רבר אחר יאמר בלבו שנאמר אמרו בלבבכם (ב״י בשם הא״ח) ג שלא להגביה קולו . ס״ם הורוי׳ שאנו אומרי׳ בנעמה אחר כולם כמוב בהושא כי כ משה לאומרם בקול רם בדי להחודות בכל לב (ב״י מהרי״ו) ואם משמיע קולו בביהכ כדי שילמדו ממנו ב״ב ישמיע קולו יות׳ ולכן ש לנעור באותן החונים שמגביהים קולם ביהכ מפה שיצרוך להשמיע כדי שיענו אש״ר וברכו ואמן (מורי בב״ח) :

פרי חדש

סימן מז

כפי הנו עבדי חסידי קהתי נפשי ׳ דחית הנו יחיינו קחייהו ונזחחת לחחעורי בלילי מנחן יריחיהו וקייחי ולנחן לחורי יחק ותנרכי פל קייחחם ע״כ :

סי׳ נ מברך נרכת החורה ולנ״ם כי יח וכח״ם בסחק כנר נחנחי נרים פלוכות חנ מקום נחנות ליפס ושטח לחזור ולימן מיגרך כרכת המעביר וברכם בחנוים ויחזור ויגרכם כיקר וכסר נרכות כפסר יניחים עד נגקר :

תון

ב בעוסק בתורה. תכל הרחור לח מהני (כ"י): נ ואפילו עוסק בק"ש. פי' היעוב: ד בגמטלו. ודוקא בביתו אבל בב"כ צריך לקום דהוה מקום מיוחד לכל (ב"ח): ה אבל בגדיהם. וכאוהר חיי שרה ע"ש: ו אחת דלכל גד אסור: ו ולעתוד. כתב הרב"י וה נלמד ממ"ש לעיל דלח אסרו אלח ליכב אבל לח לעתוד ע"כ ול"ע דה"כ למה כתב בגדיהם מותר לעטור ולעתוד אם אלח יוך הלאה דה"כ ה"ל כנגד פניהם דכל שרואה אותו אסור דמיבטל כוונתו מפניו כל"ל ברור: ז אסור לפסוע. ולפי פירש"י מותר לפסוע לאחריו רק שאסור לעטור לפני המתפלל לפוב לפקומו ע"ש. ואפשר דרש"י ס"ל דר"י היה עומד קאחו ירחון מרב שהיה יכול לפסוע ע"פ ש"כ אין רחיה מפס. ומ"ש מהירושלמי יש רחיה עכ"י: קנ א וחוזר ומתפלל. היינו למקום שפסק לפי שהה כדי לעטו כולה דהה"ם היה רואה היה מתפלל מיד וה"כ לח היה כל ההפסק חוכ אלח כמו שפסק מ"ם סי' ק"ד ס"ג: ד

ב בקש לצאת ממנו רוח מלמטה ונצטער הרבה ואינו יכול להעפיר עצמו הולך ב לאחוריו ארבע אמות וכוצ"א הרוח ומתפין עד שיכלה הריח ג ואומר רבון העולמים יצרתנו נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע לפניך חרפתינו וכלימתינו חרפה וכלמה בחיינו רמה והולעה כמותינו וחוזר למקומו א ד וחוזר למקום שפסק: הגה וע"ל סי' ס"ח דכל זה מיירי כשהתפלל בביתו אבל כשהתפלל בבית הכנסת יהוי ליה כיום גדול ד אין לריך להרחיק כלל לאחוריו ה ונם לח יחזור הרבון רק ומתפין עד שיכלה ממנו הריח וכן מיהנין (תרומת הדשן סי' י"ו) ו שהמתעשם בתפלתו מלמטה סימן רע לו מלמעלה סי' יפה לו:

קנ מי שנזרמן לו רוח בתפלתו או עטש. ובו ג' ס':

א היה עומד בתפלה ויצא ממנו רוח מלמטה מפתין ער שיכלה הריח א וחוזר ומתפלל:

ב בקש לצאת ממנו רוח מלמטה ונצטער הרבה ואינו יכול להעפיר עצמו הולך ב לאחוריו ארבע אמות וכוצ"א הרוח ומתפין עד שיכלה הריח ג ואומר רבון העולמים יצרתנו נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע לפניך חרפתינו וכלימתינו חרפה וכלמה בחיינו רמה והולעה כמותינו וחוזר למקומו א ד וחוזר למקום שפסק: הגה וע"ל סי' ס"ח דכל זה מיירי כשהתפלל בביתו אבל כשהתפלל בבית הכנסת יהוי ליה כיום גדול ד אין לריך להרחיק כלל לאחוריו ה ונם לח יחזור הרבון רק ומתפין עד שיכלה ממנו הריח וכן מיהנין (תרומת הדשן סי' י"ו) ו שהמתעשם בתפלתו מלמטה סימן רע לו מלמעלה סי' יפה לו:

קנא שלא להפסיק בתפלה. ובו ח' סעיפים:

א לא יפסיק בתפלתו ואפילו מלך ישראל שואל בשלומו לא ישיבנו א אבל א מלך א"ח אם אפשר לו לקצר ב והיינו שיאמר תחלת הברכה וסופה קודם שיגיע אליו יקצר ג או אם אפשר לו שיש מן הדרך יפה ולא יפסיק בדיבור ואם אי אפשר לו יפסיק:

ב היה מתפלל בדרך ובאה בהמה או קרון כנגדו ג יפה מן הדרך ולא יפסיק אבל בענין אחר אין לצאת ממקומו עד שיגמור תפלתו

ג אלא אם כן הוא בתחנונים של אחר התפלה:

ד ואפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק. נ (א) (ס) תכל יכול לילך למקום

(ג) ואפי' כפ' לחיטו מקיף כתוב שם לחבריו כריך ד"ח וכ"פ רמ"ח: (ג) ואפי' כפ' לחיטו מקיף כיון שהתו לחומרו קודם תפלה מעניני תפלה הוא חשוב תכל שאר ד' אמות שחינו צריך לתפלה לריך לעמוד שכתב שהטעם שאסור ליסב בתוך ד"ח של תפלה מפני שהרחיק בלחי חבירו מקבל עניו של מ"ם והוא חינו מקבל וכפ"ה' שוקק בק"ש וברכותיה לחיל ליה טעמ'. תכל לח הוא עוסק בתורה לחכתי לחיתה לחי טעמא לכ"ע. וקשה לי בי"ם שהטעם מפני שהיו מקבל עול מלכות שיש בק"ש ני' ניחוח הכי ויניחה שאסור ליסב בתוך ד"ח של הקורא קק ושוקק דהה עיקר קבלת מ"ם ותפלה לחו קבלת מ"ם דק רק רחוי ולטחה היה ותו לפי טעם זה קשה מחי לחכי הרחיק ד"ח לבטל חשפה זו ותו חלי לרבינו לומר טעם זה והלח מקיף דחקה ילפי' לה. ותפשר לפי ע"ח דהחקו שהתפלל עומד לפני קודם הוה כ"ו שהוא מתפלל ולפי' לריך לחותו שהוא בחותו מקום דהיינו תוך ד"ח לכהוב בו כנוי וכל שיוסב ולינו חלוק ב"כ בדבר קדום הוה כלילו לחו קדום שם ותם כשחר מקומות שבבית ע"כ לריך שיעמוד להרחוק שים כחן קדמה לחכל לח עוסק בתפלה לו ד"ח לחלק דדוקא כשהוא בבפחיו ד"ח חו שני מקדום ויהוי היה מפלי"כ מהרחור בד"ח חו בלח שני וחילוק כחן הוה: (ד) כגד התורה מפלל כו' הורחוק ד"ח ה"ה כשהתפלל בחדר ובחדר ובחדר וכתב ב"י שכתבתה בפ"ח בשם בעל התרומה וכתב ח"ח ע"ז ועל כ"ע. וכתב ב"י ותימה ול"ע עכ"ל. וכתב ב"ח ולפי זה חין לחוש לחדר בחדר דחין חיחוד למה חין לחוש לחדר בחדר ולעד"ן יש תימה למה חין לחוש לחדר בחדר דוקא תוך ד"ח ולא יחו עוד לחדר חו' וחו ד"ל להוכיח דלח מהני חולפה לזה דהה זקן וחולה דמיין לי' דבל בכל מקום כדחי' בסי' ק"נ סי' ג' לעיין מודים וכן לעיין עקידה מהפלחן והביחו שם זקן חו חולה מיין בפ ע"פ וח"כ ע"כ עלי דוקן מופלה היה בחותו פרק בשחמעות הפסקה וכתו דחי' פ"ק דקולין דף כ"ח גבי עלי דחתר שם זקנה שחלי חו הה לריך לעמוד תוך ד"ח של חבה ע"כ בלע"ד ד"ע להקל בהורחה זחת (ה) בגדו כו'. כ"כ העור בשם הר"ח והקשה עליו ילפי' מפי והוח היה יוסב תחלה דכתיב ועלי יוסב ואח"כ לקום. וכ"ש מהרי"ח זחת הקושיח היה לפי' הרחשון דרש מפי' שעלי היה עומד לפי' חתום דעלי היה יוסב והרחיק היה מ"ח יהיה חין לו קושיח ע"ל. ולכאורה תמוהים דבריו הרחו נם לפי' חתום מקום ספיר דלפי פירושם ילפי' מדחתרה חבה חני מתפללת תוך ד"ח של ע"כ חתה יוסב ומפ"ל שם היית תוך ד"ח של ע"ח שם חיסור חל בזה שעלי היה יוסב כבר שם הוה תוך ד' חחות וכי דייקת שפיר קחה הרחשון דוקח לי' דוקח חם חחד יסב כבר ובח חחר תוך ד' חחות שלו חין לו לעין הרחשון חיוב להרחיק כיון שזה בח לנגלו לבל הסני עושה חיסור שהת מתחיל להתפלל בחקום שהוח ד"ח של היוסב כבר בחית וע"כ חתה חני שפיר חני הנלבת להתפלל בחית כיון שחני תוך לד"ח חבל שם הייתי תוך ד"ח היה עלי חיסור שחני מתחיל להתפלל בתוך ד"ח של חבל עליך חין שום חיסור כיון שחתה יוסב כבר ומחלת חין כחן קושיח ומ"ח ז"ל כתב על מהרי"ח כיון לי' מחרי' ולח דק בזה כי דבריו נכונים:

קנב (א) תבל יכול לילך כו'. כ"י בשם הרי"ח שלח מינו הלישה שהרחיק הפסקה בשום מקום עכ"ל ונקשה מח"מ הטור והש"ע שבל בעניו לחחר חין לו לנחת ממקומו עד שיגמור תפלתו והחיח דר"ע כשהיה מתפלל בינו לבין עלמו חדם היה מניחו בוחת זו ומוללו בוחת

באר הגולה

ד"ה ס"ם והרמ"ם ס"ם ה"ה ס"ם ה"ה ס"ם ה"ה

באר הגולה

תחלת מרוב כריעות והשתחויות בתחנונים שלאחר התפלה היו עכ״ל וכ״כ הרא״ם ממשמע מזה דהלילה הוי הפסק וע״ש ועי״ז ורוכ להטעות הין לו ללכת להלניך לת הבית כיון שהין הכנה והיולך הביתה זה לפסק הלבה. והין להוכיח דגם הר״י ס״ל כהטור מזה מדפי׳ גם הוא דר״ע מיירי בתחנונים שלאחר התפלה כת״ס ע״ז זה היטו דהת״ל הפי׳ הר״י כן משום קושית תחלת דהיינו שהיה קשה לו דהין מתחנין בתחנונין הברכות שלאחר התפלה הכי הוכיח דהין ללמוד מן התפל׳ וכן התו׳ הביאו זה על קושית תלת ודחוקו משום דמשמעה עשר קלתר וחי׳ ע״כ דהיינו בתחנונין הברכ׳ מותר לאחות כו׳ מ״מ משמע גם מדבריהם דמותר ללמוד מן התפלה ס״ל דין בשביל ההפסקה והכה ריב״ם כי׳ שע״כ תופס כדברי הטור והר״ת והוסר ל״ת לעקור ע״כ מן התפל׳ כתה שבתרעי בסד׳ שבועה ומ״ש מביאו לקמן והחיים עליו שבתן פסק כהרב״י שהליכה לת הוה הפסק בתפלה ול״ע ועמ״ש סי׳ ס״ג: (ב) תוכר לרחק. תע״פי שבסי׳ ס״ס פסק לעניין ק״ש דת״ל לחזור לק״ש מקום שפסק כלן בתפלה תוכר טפי כן הוכיח הרי״ף מתוה שפסקי׳ בפ׳ מ״ש לעניין מים שותתין על ברכיו דחוכר לרחק אם שהה כו׳ ות״ל לעניין ק״ש לחזור למקום שפסק ומביא ראיה דהכי מסקי׳ בסוף מסכ׳ ר״ה וכן בהלכ׳ ותקיעות ומגילה תלת שהתו׳ והר״ת והטור הינם מחלקים בין ק״ש לתפלה תלת בין אם היתה מחתת תוכם גרע טפי וכ״פ רמ״ה בסי׳ ס״ס וכהן לת הולרך הטור לכתוב דין אם שהה כדי כולו דלריך לחזור לרחק דכבר כתב בסי׳ פ״ס וכן לעניין תפלה דיש חילוק בין שהה מחתת תוכם אי לת שהה אם לאו ודטור ס״ל כן תלת דחולקים בטעם דהס״ע טעמו משום דחתפלה ולהר״ם וטור הטעם כיון שהה מחתת תוכם ע״כ לת הולרך רמ״ה לכתוב כהן שוס דבר על הס״ע ומ״ש ז״ל חלק כהן בתוס על ס״ע ורמ״ה דלתי׳ בשהה כדי כולו הין חוכר חלת למקום שפסק וזלה עלמו בדברי התו׳ שבתבו בפ׳ ת״ע דף ל״ד בדין פוסק מתת׳ עיקרב בתפל״ת מיהו לת מלינו אם פסק אחוכר לרחק. מדלת קאמר אם פסק אחוכר לרחק אלת יחוכר לחתלת הברב עכ״ל ובאת׳ התו׳ מיירי בפוסק בלת שהה לגמר לת כולה דיש בזה פלוגת׳ בפ״ת דף כ״ד לפי׳ רי״ב תפי וכהן ב״ע מודי דחוכר למקו׳ שפסק לחל בשהה לגמור לת כולה פשיטת דחוכר לרחק לכ״ע: (ג) אם שה בתפלה כו׳. בב״י מבית בשם תטודרהם וז״ל כתב הר״ר נרשון בר שלמה נשלל לפניהם אם שה בתפלה אם לריך לחזור אם לאו ואם חוכר אם יחזור לרחק או לאותה הברכה שהה והשבתו שלריך לחזור לרחק בין כל ב׳ ברכות בברכה לת למי עכ״ל וכ״כ בה״ת בשם הרא״ש וכת׳ ב״י ע״ז ומתוך מ״ש יתבאר שתין דעת הפוסקי׳ כן ותע״פ שם לחלק להלך הפסקו׳ הוו ברשות והך הוו שלת ברשות מ״מ ברלה לחיטו עיון לחיטו לחזור לרחק ומ״שכל ב׳ ברכות תשובות כת׳ ליתת חלת דג׳ לחשובות כת׳ וכן לחתלות כו׳ עכ״ל ועכ״פ כאן ללת הוה שלת כשאר הפסקות ולו קשה עפי דדברי הרא״ש כאן סותרים לת מ״ש ב״י בשמו בסי׳ ס״ס דהוה ס״ל כשיעת התוס והר״ת שטור שהה כדי כולו חפי בשהה לגמור כולו ת״ל לחזור לרחק רק למקו׳ שפסק והת הך בלת לתוס דהוה ס״ל שלת ברשות ולחיטי כתב כאן לדריך לחזור לרחק אם שה בתפל׳. ומ״ש ז״ל כתב שדברי הרי״ב התילו מיירי בשה בתוך ובזה אתרו דכל ב׳ ח׳ ברכות הויין כחד וביבת דהיה מת״ם הטור בסי׳ ק״ד בשם תבי העזרי דכל״ת שתחרו שתוך למקום שטעה בשונג לכל בתוך ובתתבטין חוכר לרחק וע״כ כתב שבשגה יגהה מלפני ב׳ כיון שהוה עלמו מביה דברי תבי עזרי והוה כהרי״ב דמיירי בשה בתחנונין ברכה ותכף לחר שהיתה בשחוכר להתפלל בזה ודלת יפה פסק אחי״כ לחזור חלת לחותה ברכה שפסק בה מחתם לת תזכה כלל דודלת שבי לחזור לרחק

באר הגולה

קה

א ג׳ תפלות׳ דוקא תפלת י״ח (כ״מ בגמר): ב ד׳ תיבות׳ לפי׳ ואיו רוצה לחזור למקומו אלא מתפלל במקום שעומד שם עסי׳ קכ״ג ס״ב בהגה:

קן

א פטורים מתפלה׳ דוקא בעמידה ואין יכולין לעשות כ״כ (כ״י תר״י) וקשה דיתפללו דרך הילוך׳ מידי דהוה לתפלה בדרך ו״ל בפע״ח שהולכי ה״ל עוסקים במצוה ופטורין מתפלה וי״ל בק״ש חייבים דבקל יכול לקיים עסי׳ ל״ח: ב מטות עשה׳ כ״כ הרמב״ם דס״ל דתפלה מ״ע דאורייתא היא ולעבדו בכל לבבכם וכו׳ אך מדאורייתא די בפעם א׳ ביום וכבר נטה שרעם ונכון להגו רוב נשים שאין מתפללות בתמידות משו״ה אומרים מיד בבוקר סמוך לנטילה תוכה בקשה ומדאורייתא די בזה ותפסר גנס חכמים לא תיכוס יותר והריטב״ן סובר תפלה דרבנן וכ״ש רוב הפוסקים וע׳ בתוס׳ דברכות דף כ׳ ריש ע״ב ובסמ״ק כתב שמלוה להתפלל בעת גרה: ג חייבי׳ לתינוק׳ וי״מ דאפי׳ ליתן לה׳ שלא לקדש התפלה וכמ״ש סי׳ רס״ט ועמ״ש: ד מפסיק לק״ש׳ וצריך לצרף לעניה ולאחריה (רמב״ם פ״ב) והיה דאמרי׳ דלעיט ומצלי היינו ק״ש (תו״ד ף י״ח בתוס׳ שבת) ס״ל דס״ל דלקף שהפסיקו לק״ש חוזרים לגלגל׳ ואסור להם להתפלל כיון דבלאה״כ אין מבטלין מלימוד לפי רגע׳ אין מברכין על התפלה מפני שאין לה קבע (רל״ן): ה אינו פוסק׳ מ״מ ילמוד הלכה שיש בה יציאת מצרים כדי להזכירה בזמנה ואחר לימוד יגמור כל ק״ש (כ״ה בגמרא דברכות דף י״ג) עסי׳ ע״ס ד דברי הע״ת סק״ה תמוהים: ו אינו פוסק כלל׳ לף על גב דבסי׳ ס״ט פסק דאסור ללמוד מהגיע זמן תפלה דלא כהר״ן מכל מקום שם התחיל אינו פוסק כלל:

קן

א חוזר ומתפלל׳ ע׳ הטעם בגמ׳ הלואי שיתפלל תדיר כל היום דלא כע״ת סק״ה׳ ומהכא ואומר שם לא התפללתי תהא לחובתי אותם התפללתי תהא לנדבתי (ב״י רמב״ן): ב חוץ מתפלת מוסף׳ מפני שהיא חובת היום ואין בזה בנדבה ואע״ג שמוסף שבת הוי עולה מ״מ לזלי בתר רוב מוספין (הר״ן שם) ולפ״ז יש לדון מה שנהגו הרבה שמתפללין תפלת מוסף בשחרית משום דס״ל דהרמב״ם ס״ל דתפלת מוסף מחר מדסתם משמע דס״ל כהרמב״ן דלפי׳ בערבית שהורגלו שוסק מחר דשויה עליה כחובה: ד נתחדש׳ דלאח״כ מי הוה אלא יכול לחדש דבר בת׳ מכל הברכות או לפרסמה או לתלמדו וכו׳ (טור): נשאלתי ח״כ הא דאמרי׳ בדף כ״ט העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים ופירשו רבינו ור״י כל שאינו יכול לחדש בה דבר תקני מי הוה אלא יכול לחדש דברו והתם אין לומר אלא נתחדש אלא דבר דת״כ לעולם לא יתפלל התנונים ח״כ נתחדש תפלתו תחנונים יתפלל מחדש דס״ל כרבינו ורי״ו דלא מקרי תפלת תחנונים בלא חידוש דלא מקרי תחנונים אלא כשמתפלל על דבר שאינו צריך לו כלל ול

ואחר דרכי יהודית אבל מה שפי' דהכוונה דר' יוחנן ביחיד היא לכל נמצוי מי שחוב' בין בדרשות אחור והדחויקי לה בלקפי נפשה מצות דלקיון בין נמצוי ביחיד לקיים דבמתפלל בציבור נמי ביחיד מ"מ להתפלל בציבור עדיף ליה ל"ל לכך דיש לו סיתור בלא"ה מתחלה מדבה

מה שהקשה מ"ל מ"ש חסיד כו' אינו כמתפלל בציבור עלמו כמתפלל בציבור אפי' מהני יחידות מ"מ לא מהני יחידות ואם אינו חשוב כמנין אפי' אינו מתדם ספיר דמי ולחק לומר כו' במחילה מכבודו כלל"ה לק"מ לפי מ"ש דודאי לאין הכי עומה עומים לו שום תעלה בעבי זה אין נריעות' זולת לעניין זה דאם היה מתפלל ביחידות היה לו ליחיד להתפלל בחוכה דרך יחידות · ולא דלא היה לריך לכך שיש לו היתר דרך נדבה אבל אם מתפלל עם הלבור אין לו היתר בדרך זה אלא בדבים שהרחה כמ"ש בסי' ק"ו ורבינו ס"ל כמ"ש בסי' ק"ו דלא היתר כתב דלדברי הכל אם יחיד מתפלל עם הלבור בדבים שהרחה

מ"ש רמ"ח שם לעריך שיתחדש לגלגי לא שייך כאן: ט אין לה: דהיינו יקדים הקרבנות וכבר עבר זמן מוסף וגם לא תקנו כרכו של מוסף לגלגי משום ועגלתה פרים שפתינו נקריבה ודאי עבר זמנה בעל קרבנו אבל שאר תפלו דרחמי כיונהו ולוקי שיתפלל כל היום (תו'): י הוי: מעשה

בת שבת לכ"ב: סמוך לערבית וירד לפני התיבה והתפלל ערבית ועדיין לא התפלל מנחה כ"ל ד"ל לחזור ולא התפלל דהא עדיין זמן מנחה הוא. וא"ל דא"א להתפלל מנחה: דכבר עבר זמנו לילה כת"ס סמ"ל דמתני הכא דלא יהא לגלגי ערבית שחים דתוקף נגי שבת מתני' בסי' רס"ג סס"ו דתיקנו רשאי ושוב דאפשר לחזור כשונג דסבר דמוחר להתפלל ערבית קודם. ומשמע לי דכבר"ח יעלה ויבא בשגיאה דכבר קבל ר"ח עליו וכת"ש ר"ם תכ"ב ע"ם עם"ס זה: יא שסמו דסבירא מקרי לוגם ועמ"ש סי' תכ"ג סי"ח וכתבי"ע ח"כ סי' קל"ב ע"ל סי' תקי"ז ס"ו וסי' תקל"ח ס"ח עכ"ל ר"ל ד"ל סי"ב דכתב מחלוקת בזה ול"ל דגבי שטעה תמם לחומרת לכל הע"ז שם הכריע כת"ם כאן וכ"ג ס"ח סי' כ"ח מלשון הרמב"ם והרב"י והלחית הלבוש הרב"י בח"מ סי' ר"ן ע"ל דתיכף

ו ה"עבר כל היום ולא התפלל (ר) מוסף ט "אין לה תשלומין:
ז י"החזיר ולא התפלל תפלה אחת אין לה תשלומין אפילו בתפלת המוסכה לה "ואם רצה (ה) יתפלל אות' נדבה ואינו צריך חרוש אם כתפלל אותה כתפלה המסוכה לה:
ח (ו) "מי שלא התפלל בעוד שיש לו זמן להתפלל מפני יא שכוכר שעריין יכאר לו זמן אחר ש"נמור אותו עסק שהוא מתעסק בו וכן כאן ובין כך עברה לו השעה וכן מי שהיה סרוי בצורך ממונו שלא יבא לידי רשפטר ועל ידי כך רשפטר מלהתפלל וכן "מי שהוא שכור ולא התפלל כלום תשוכים אנוסים ריש להם תשלומין:
ט (ז) מיהו למחלה לא יפכר זמן תפלה מפוס בפסר ממון: (מ"מ סימן ק')
י "שעה ולא התפלל מנחה בערב שבת "מתפלל ערבית (ח) שתים יב של שבת הא' לערבית והשניה לתשלומין:
יא ו"ם אם לא התפלל מנחה בערב ר"ח מתפלל ג' ר"ח שתים "אם לא הזכיר יעלה ויבא בתפלה ובזכיר בשגייה צריך לחזור ולהתפלל אלא אם כן נזכר בשתיכן או בשגייה אין צריך לחזור: (כל כו מון ממה שכתב (ט) שלו"ם שתים)
יב "שעה ולא התפלל מנחה בשבת מתפלל בש"ם (שתים של חול) מבדיל בראשונה יג ואינו מבדיל בשניה ואם לא הבדיל בראשונה והבדיל בשנייה שנייה עלתה לו (י) "ראשונה יד לא עלתה לו "ואם הבדיל בשתיהן או לא הבדיל בשתיהן יצא:

טעה

קרבן וכזה אין שייך תשלומין: (ח) "מתפלל שתים כסדרן כרב: הפל' דמטה ליה שלא סבר תפלת התוספת ע"ג כאן חידוש כיון דאינו שוגג היה רוצי להתפלל ועכשיו שהוא מתפלל בבגדה עושה כשוגג: (ו) מי שלא התפלל כו' עת"ם תחלת סי' זה בזה: (ו) מיהו למחלה כו' בת"ם סיים דהפי' נבי ת"ח מתרי' זמן תפלה לחד ולא תזכי' מי הוו מחסר סבר מלוה כנגד הפסידה עכ"ל: (ח) שתים שבת המעם שכבר חל עליו קדושת תפלת שבתוכן עשה ע"כ כל תפלה שלו ל"ל כן דחסור לו להתפלל בשבת בלי הזכרת שבת ות"ם פסק כמתוך גם בר"ח כן ובלבוש כתב המעם דיהי' זלזול בשבת אם יתפללו ת"ח דגם בשבת היה דין להתפלל כלי"ח רק שלא הטריחוהו והיה מתפלל ת"ח הוה זלזול לשבת ול"ל שהפי' בדיעבד אם התפלל שני תוכל לא יצא ידי תפלה בשב' בלי הזכר שבת: (ט) שתים. בסי' תכ"ב העתיק כ"י מסק' כ"ע ל"ה שהתפלל מנחה בר"ח מתפלל ערבית שתים ומזכיר יעלה ויבא בר"ח ולא בשבי' ואם שכח בשבת ולא בשניה ולא בר"ח ולא עלתה לו ואפי' עלתה לו ולא הזכיר בתרוייהו יש"ל ולא הזכיר בשבת ולא בר"ח ולא בשניה ולא בראשונה ולא עלתה לו ואפי' הזכיר בשניה ולא בראשונה שניה עלתה לו ולא ראשונה לא עלתה לו אלא הזכיר בתרוייהו או שהזכיר בראשונה ולא בשניה ועל הדין שבשניה ולא בראשונה שניה עלתה לו ט' כהבי' שהיה מתפלל בשבת והבדיל בשניה ולא בראשונה דעלי הרי התפלל בשבת והבדיל בשניה ולא בראשונה ולא עלתה לו דבראשונה היתה בשם התשלומין ולא יצא ה"נ כ"ה דאע"ג דאם יעלה ויבא בר"ח ול"ל לחזור זה נראה שפי' כאן שהקדים התשלומין לתפלה חובת השעה לבל תש שהזכירו בשניה דאין לו להקדים חובת השעה לחובת התשלומין ולא יצא ידי חובתו אבל אם לא הזכיר בשניה אלא בראשונה יצא דהזכירו בראשונה מועיל לו אפי' לא עלתה לו ואפי' לא הזכיר בשתיהן ואפי' לא הבדיל בשתיהן יצא ואפי' לא הזכיר בתרוייהו אלא שהבדיל בשניה יצא ידי חובתו ואפי' לא הבדיל בשתיהן אלא שהזכיר בשתיהן יצא ידי חובתו ואפי' לא הזכיר בשתיהן ולא הבדיל בשתיהן אלא שהבדיל בראשונה יצא ידי חובתו ואפי' לא הזכיר בראשונה ולא הבדיל בראשונה אלא שהזכיר בשניה יצא ידי חובתו ואפי' לא הזכיר בשניה ולא הבדיל בשניה אלא שהזכיר בראשונה יצא ידי חובתו ואפי' לא הזכיר בראשונה ולא הבדיל בראשונה אלא שהבדיל

באר הגולה

יא פעה בסנחדרי של שבת והתפלל י"ח ולא הזכיר של שבת
(יא) פתפלל בס"ש שחים ואינו מבריל בשניה ויתפלל אותה
טו בתורת נדבה ואינו צריך לחדש בה רבר יו"ט אם לא הזכיר
יעלה ויבא במנחה של ר"ח:
יב השועה ומזכיר (יב) מאורע שאר ימים בתפלה שלא בזמנה לא
הוי הפסקה: הגה ויהו אם מכר שעתה פוסק אפילו בתחלת
הברכה (ח"ז מסכת ברכות):

קח דין איך יהנהג היחיד לכוין בתפלתו עם הצבור • ובו ג סעיפים:

א א הנכנס לב"ה ומצא צבור שמתפללין אם יכול להתחיל ולגמור
קודם (א) ש"ג ש"צ לקדושה א או ב לקדיש יתפלל
ב בלחש ואח"כ יתן לה"ג הקדוש ושומע הפלה דיקן בקדיש וקדושה) (תוס' יומא
והר"ח ומרדכי פ' אמתו ותוספות הרשן סי' י"ח) ואם לאו אל יתפלל
לאם אין ג' שעה עוברת ואם נכנס אחר קדושה אם יכול להתחיל ולגמור
ד קודם ש"ג ש"צ למודים יתפלל ואם לאו אל יתפלל אלא ה"ה אם יכול
להגיע למודים או לאחת מהברכות ששוחים בהם כשגיע ש"צ למודים
יתפלל ואם צריך להתחיל ה כרי לסמוך גאולה לתפלה ונזרקין לו
שפגיע ש"צ למודים (ג) כשהוא באחת מהברכות ו (באמצע) ישחה
עמו אבל אם הוא בתחלתה או בסופה לא ישחה אלין שוחין בתחלת
ברכה או בסופה אלא באבות ובהודאה:
ב לאם מתחיל להתפלל עם ש"צ כש"ג עם ש"צ לנקדישך יאמר
עמו ז פלה בפלה כל הקדושה כמו שהוא אומר ובן יאמר עכו
פלה בפלה ח ברכת האל הקדוש וברכת שופע תפלה וגם יכוין
שכש"ג ש"צ למודים יגיע גם הוא למודים או להטוב שמך ולך נאה
להודות כרי ישיחה עם ש"צ במודים:
כגה לאבל להתפלא ט לא יתחיל עד אחר שאמר קדושה ואח"כ הקדוש אלא
אם הוצרך להתפלל מבת שבשעה עוברת או כדי לסמוך גאולה לתפלה
ליבא הבי (טור ור"ן):
ג יחיד העומר בתפלה וכש"ג למקום קדושה היו הצבור אומרים
קדושה דסירורא י אינו אומר קדוש עמהם שאין הקדושות שוות
ונראה דה"ה אם היו הצבור אומרים כתר שאינו אומר עמהם קדוש אלא
ישתוק ויכוין למה שאומרים דשומע כעונה:
כגה וי"ח דקדושה כתר לריינו קדושה מוסף ויכיר מתפלל שתריות יוכל
לומר שמהם שבניהם קדושת י"ח וקדושתן שוה וכן כ"כ עיקר:
(ולא פליג רבינו ס"ת מהגהות שבגיליון ש"ן):

קי היוצא

זה: טו בתורת נדבה. משום די"ל דחל להתפלל שניה דמה יהויח בזה דהא כבר התפלל י"ח וי"ל דתפלה החשובה כמתן דליתת דמי כיון שהתפלל בשבת י"ח לכן יתפלל בנדבה: יו וז"ל חל ט"ו בלילה ג"כ ר"ח לכ"ע יתפל' דהא יהויח שיעלה ויבח ה"ה בליל י"ט עכיו"ש חל שבת בתוכו

קי היוצא לדרך ופועלים מה יתפללו וסדר תפלת הדרך וביה הטרדש וכו ח סעיפים:

א א [ד] בשעת הדחק כגון שהוא בדרך או שהיה עומד במקום שהוא
טרוד ב וירא ש"פ שיקוהו או שלא יוכל להתפלל בכוונה תפלה
ארוכה [ה] יתפלל אחר ג' ראשונות הביננו ואומר אחריה נ' אחרונו וצרך
לאכרם נ' מעומד וכש"נ לביתו אין צריך לחזור ולהתפלל [ו] ואינו
מתפלל הביננו (א) ד ה בימות הגשמים ו ולא בפ"ש ו"פ :
ב [ז] המפועלים שעושין מלאכה אצל הבית (כ) אם אינו נותן
להם שכר חוץ מפעורתן מתפללין [ח] מאכל אין יוררין לפני התיב'
ואין נושאין כפיהם ואם נותן להם שכר מתפללין הביננו ז [ט] והאידנא
אין דרך להקפיד כ"כ ונוסתם ארעתא דהכי משכירין אות ש"יתפללו ח':
ג [י] ההולך בסקום גדודי חיה ולסטים מתפלל צרכי עסק פרובים וכו'
כשהוא מהלך יאם יכול לעמוד עומד וכש"נ לישוב ותחקיר דעתו
ח חוזר ומתפלל תפלה י"ח ברכות : (ואם לא חזר להתפלל הוי כילנו
שכח להתפלל לגמרי ונכתבר לעיל סי' ק"ח) (כן משמע מכיה יוסף):
ד א [יא] היוצא לדרך יתפלל יר"ם ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתוליכנו
ט לשלום וכולי וצרך לאומרה י (נ) כלשון רבים (ד) [יב] ואם
אפשר יעמוד סלילן כש"אסרנא נ [יג] ואם היה יא רוכב אין
צריך לירד:
ה [יד] אין צריך לומר אותה (ה) אלא פעם אחת ביום [טו] אפילו אם ינוח
בעיר באמצע היום אבל אם רעתו ללון בעיר ואחר כך נסלך וייצא
מפנה לעבור תוצה לה או לשוב לביתו צריך לחזור ולהתפלל אותה
פעם אחרת:
ו [טז] יר"ם מרושנבורג [יז] כשהיה יוצא יב לדרך בבקר היה אומרה אחר
יחי רצון כדי להסמיכה לברכת הגומל [יח] חסדים ותהיה ברכה
יב הסמוכה לחברתה:
ז [יט] דאומר אותה יד אחר שהחזיק בדרך ואין לאומרה [כ] אלא אם
כן יש לו לילין טו פרסה (ו) אבל פחות מפרסה לא יחזיר
בבריון (ז) (ולכתחילה יאמר אותה בפרסה הראשונה) (הר"י והר"י)

קי היוצא לדרך ופועלים מה יתפללו וסדר תפלת הדרך וביה הטרדש וכו ח סעיפים:

א א [ד] בשעת הדחק כגון שהוא בדרך או שהיה עומד במקום שהוא
טרוד ב וירא ש"פ שיקוהו או שלא יוכל להתפלל בכוונה תפלה
ארוכה [ה] יתפלל אחר ג' ראשונות הביננו ואומר אחריה נ' אחרונו וצרך
לאכרם נ' מעומד וכש"נ לביתו אין צריך לחזור ולהתפלל [ו] ואינו
מתפלל הביננו (א) ד ה בימות הגשמים ו ולא בפ"ש ו"פ :
ב [ז] המפועלים שעושין מלאכה אצל הבית (כ) אם אינו נותן
להם שכר חוץ מפעורתן מתפללין [ח] מאכל אין יוררין לפני התיב'
ואין נושאין כפיהם ואם נותן להם שכר מתפללין הביננו ז [ט] והאידנא
אין דרך להקפיד כ"כ ונוסתם ארעתא דהכי משכירין אות ש"יתפללו ח':
ג [י] ההולך בסקום גדודי חיה ולסטים מתפלל צרכי עסק פרובים וכו'
כשהוא מהלך יאם יכול לעמוד עומד וכש"נ לישוב ותחקיר דעתו
ח חוזר ומתפלל תפלה י"ח ברכות : (ואם לא חזר להתפלל הוי כילנו
שכח להתפלל לגמרי ונכתבר לעיל סי' ק"ח) (כן משמע מכיה יוסף):
ד א [יא] היוצא לדרך יתפלל יר"ם ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתוליכנו
ט לשלום וכולי וצרך לאומרה י (נ) כלשון רבים (ד) [יב] ואם
אפשר יעמוד סלילן כש"אסרנא נ [יג] ואם היה יא רוכב אין
צריך לירד:
ה [יד] אין צריך לומר אותה (ה) אלא פעם אחת ביום [טו] אפילו אם ינוח
בעיר באמצע היום אבל אם רעתו ללון בעיר ואחר כך נסלך וייצא
מפנה לעבור תוצה לה או לשוב לביתו צריך לחזור ולהתפלל אותה
פעם אחרת:
ו [טז] יר"ם מרושנבורג [יז] כשהיה יוצא יב לדרך בבקר היה אומרה אחר
יחי רצון כדי להסמיכה לברכת הגומל [יח] חסדים ותהיה ברכה
יב הסמוכה לחברתה:
ז [יט] דאומר אותה יד אחר שהחזיק בדרך ואין לאומרה [כ] אלא אם
כן יש לו לילין טו פרסה (ו) אבל פחות מפרסה לא יחזיר
בבריון (ז) (ולכתחילה יאמר אותה בפרסה הראשונה) (הר"י והר"י)
ואם שכח מלאמרה יאמר אותה כל זמן שהוא בדרך ובלבד שלא הגיע
תוך פרסה הסמוכה לעיר שרוצה ללון בה ומשם ואילך יאמר אותה
בלא ברכה:
ח (ח) [כא] חנכנם לבית המרזח יז יתפלל יר"ם ה' אלהינו ואלהי
אבותינו שלא אכשל בדבר הלכה וכו' וביציאתו יאמר מודה אני
לפניך ה' אלהי ששמת חלקי מיושבי בית המרזח וכו':

קי"א רין

(א) בימות הגשמים. מפני סכ"ל ורון של ומטר וכמ"ש ס"ו
ס"ל הבדלה וכל מה שחומר בהביננו בימות הקרות הוא
מעין ברכת י"ח והבדלה אינו ברכה בפ"ע ע"כ אין שומרין: (ב) ח
בשור ס"ב ס"ו מכלכות ברכות פ"ו הלכה ג' ובשור ס"ב ס"ו
מהלכות תפלה ברכות כב ג' ובשור ס"ו סכ"ל כו בכי' ס"ו שור
בשור ס"ב ס"ו מהלכות ברכות ה"ב ובשור ס"ב ס"ו מהלכות
תפלה ברכות כב ג' ובשור ס"ו סכ"ל כו בכי' ס"ו שור
בשור ס"ב ס"ו מהלכות ברכות ה"ב ובשור ס"ב ס"ו מהלכות
תפלה ברכות כב ג' ובשור ס"ו סכ"ל כו בכי' ס"ו שור
בשור ס"ב ס"ו מהלכות ברכות ה"ב ובשור ס"ב ס"ו מהלכות
תפלה ברכות כב ג' ובשור ס"ו סכ"ל כו בכי' ס"ו שור

עטרת זקנים

קי א היוצא לדרך: ומה שנוהגים לישול רשות מהגרולים כשהולכים בדרכים ומתברכים מהגדולי' יש מקרבנה שאמרו ר"ל בפרק קמא דב רבות נמלכין בסנהדרין נמלכו רשות בני שיר שללו עליהם (אם"ו בש"ה הרר"ש בסהרי"ל ז' ב ואם מולכלין עדיף ויוקא כראשר עשור ויוקא שהברוהם אסהנה עליו אבל מן הדין סג' במהלך (ב"ב הר"אש והר"ף ב"ב הר"ית והרשב"א גאום היה רוכב אין צריך לירד. ללא ער"א מחללת ה' עצמה (הר"י בפרק חפרות השתר) נש אומר שצריך לירד מאחר שתפלת קצרה היא ואינה צריכה קונות כ"כ ולי"כא למיחש שמא שכח בארע רהכו (תרר"י) ד אומר אומרה אחר שהחזיק בדרך. ונש מפרשים לאפוקי שלא יאמר אומרה מיד אחר שיצא מן העיר (עמק הברכה ובנו מהר"ך ישעיה בספרו של ה') ועין ק"ח ולי נראה אף שהקפן את עצמו לילך בדרך העריך לא הלך יש לומר תפלת הדרך וכן פר"ש בהוריות פ"ק החזיק בדרך אינא וכן נכון לעשות באם אין לו לילך כ"א פרסה אחרת מצומצמת אז יאמר תפלה הדרך בבותו כשילך אחר ברסת ה' פרסות שלימות וכן עשיתי בערי שהוא על הדרך יתפלל בבוא' ויכלול תפלה אחר שומע ז"ר בתוך שומעי שעשה מהר"ם ובוה יוצא יי טולם ובהשובת האחרוני כג"ל:

פרי חדש

סימן מח

ק"א מקצו בחו' ז"ל דקס' מיכי קריגן פושטי וק"ס ע"ש ותן לומר לקו מכוב בשנות עכרים היה קורם מחריגן גבי רבי בשפס מחעניני יהיו ק"ל מיניו מוקבל עליו שול תלכות פסוקים

סימן מט

ק"א מקצו בחו' ז"ל דקס' מיכי קריגן פושטי וק"ס ע"ש ותן לומר לקו מכוב בשנות עכרים היה קורם מחריגן גבי רבי בשפס מחעניני יהיו ק"ל מיניו מוקבל עליו שול תלכות פסוקים

בעיר קודם שיוצא לדרך ומ"ם שיחזיק בדרכי פי' שיהיה מוחזק בדרכי לילך ולחזור ואין לזה סדר ועיקר מכל הפירושי' והרי מכר"ם היה מתפלל לאותה בבוקר ביום סדרה בדרך. ומ"מ נרחה טעם לחם שחתפללין אותה בן לעיר הוא משום שהו יאמר אותה עם תוריים ובות שהוא בדרך ביחידות ובפרט בתי שהגיע להורחה וי"ל טוסחת ר' קדרה טובלת הרבה חו היה יר"ם יאו"ל

שמעתי כבר העמידני על האמת ולא תלכל מפי דבר אמת עד מאד
כי"ה יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

קיא (א) לסמוך גאולה לתפלה. וכיוצא"י אומרים בלשון זה תכף לגאולה תפלה דכתיב ישיו לרצון כו' מה כתיב בתריה

ענך וגו' וכתב הטור יהיו לרצון
היינו גאולה ויענך היינו תפלה
והביא מ"ז ל"ל דברי רש"ל שהקשה
על הטור מ"ל דבהאי קרא כתיב
בתרייהו יהיו לרצון אמרי פי הוה
תפלה כדאי' בפ"ק דף ט' לתקינו
דבכן ליתיתר יהיו לרצון בסוף י"ח
ברכות האחרונות ואומרו דוד לאחר
ג"ת פרשיות וכ' טורי זהבלי הוה
גאולה וע"כ פי' רש"ל דהיינו דמה
יעקי' לה ולא הכיח קרא יענך
אלא סתמו ניחוץ כל לאותו יום
בעבודתו של ר' יוסי בן לקיסם
שהשם ק"ק דבירושלי' וה"פ הירושם
תכף לגאולה תפלה דכתיב יהיו
לרצון כו' דכתי' ביה גאולה ותפלה
כי כתיב בתרי' שיהיה שכרו הייטו
שלא יהא ניחוץ כל לאותו יום וזהו
יענך ה' ביום צרה והייטו תפלה
לאחר כל תפלה ענניה' ביום צרה
ושבבני תלתי יעקב אלא תלעיל
מיני אחרי יהיו לכלון כו' לאחר דוד
הוה אחר שתעשה כך ותסתוך גאולה
לתפלה כי אלי מבטיח' שיענך ה'
ביום צרה ע"כ ולא תסתע כן
כפי' דבירושלמי מייתי ג' תכיסות
כן ומייתי על כל ג' רחיה ועל
הסיפה זו דגאולה מייתי רחיים
מסמוך יהיו לרצון ומה כתיב
בתריה והייטו כפי' הטור ותו דלפי
פי' רש"ל תהיה התפלה קודמת
לגאולה ואין בעני גאולה קודם
לתפלה ופי' הטור הוה על כרחן
דלא יהיו לרצון אמרי פי פי' שדוד
ידענו בזה אית' יהיו לרצון אמרי
פי היינו בזמן שהאחר צורי וגואלי
שמא גאולה ואח"כ אחר יענך
אחר יענך ס"ת שהאם תתפלל
קודם לזה דאל"כ היאך שייך עניי' ע"כ אמר הייטו תפלה פי' אמנה תפלה קודמת
בתפלה הוה תפלה תריחתא: (ג) אחכל בשבת ח"ל. דכיון דנפקא מינה שבת ה' ביום צרה ושבת ח"ל
קרא אחר בעלמא ובפלה"ת צריך לסמוך גאולה לתפלה וע"כ כתב רמ"לוטוב להחמיר:

קיב (א) מלמדין לותו כו'. בקבו התו' וה"ת ויחה ומה בכך ור"ל כלא יבא לעקור תקנת חכמים אלא יאמרו כ"ת אחמיר כמו שהוא רוצה
ויש"י ליזהר לכתחי' שאחזיק עצמו יותר בשר משאר לבור ול"ל ביאור התי' הרחשן דכל מה שהאדם עושה ע"ג חומרת מלד עצמו
לית תימר עליו כ"כ שלפעמי' הוא מיקל בו משא"כ בחיוב מלד שגזרו חכמים עליו ונראה לפ"ז שאם יאמרו כ"ת אחמיר מלד עצמו
שאם יחזור בו אחר שהתחיל בהחמרה יראה שהכל הוא חומרת הלד' מלד עצמו וע"י יבא לידי קולא ככ"ל: (ב) אבל בתחלתו כו' לפי הטעם
הנ"ל על התוס' שכתבו לתי שפיר דכתן תין שייך הוספה דחכמים לא תקנו בשום מקום בתחנון שלא לטעם הנ"ל דמיחזי כיוהרא ק"מ בתחנון
ול"ל דוקא בתחלה וסוף תיישי' ליזהר כיון דמיניה כנ"ל ומלך שמוחין התחה וסוף בכל ברכה בדאי' ס"ס ל"ע מאי שנא מזה מדמה עלמו לכ"ג
בתחנון שתין בהם שיחה לכ"ג ועיין בסי' ק"ס בתבתי לתרץ מה שהקשה מבתין על סי' ק"ס בתחנון דמ"ם בתחנון כיוהרא ק"מ
ומשמע דכ"ג שהוא שליח לצבור ומתפלל בלחש ה' שפתי (תהלים) תכל שתעט תפלה ואחר פסוקים ח"ל והוחיל וכבר אחרוס בלחש קודם התפלה
ואפילו בשחרית ועריבית שלח יחזרס קודם תפלתו תין צריך שלאומרם (ב"י מהרח"ו סי' ק') ומשמע דאין הכי אחר להפסיק אחר שהתפלל בלחש:

קיג (א) אכל בתחנתיתן. ובסי' ע"ק דברכות נמנס לאסור: ב נראה אחזור ובאמנה כתב ה"ל שלריך לזקף כדי לכרוע בברוך ולזקף בסוס: ב מנונה. דאין לבאות אלא בעידונליס או בשנה ירוסלים דלא כמהרי"ל (ד"מ) ולאפשר שאחה מעט בתפ"ם ס"ם כל"ח:

קיב שלא להפסיק לא בשלשה ראשונות ולא בג' אחרונות. ובו ב סעיפים:

א אאל ישאל אדם צרכיו בג' ראשונות ולא בג' אחרונות ודוקא צרכי יחיד אבל צרכי צבור שרי:
ב ג'אין לומר פיוט ים ולא קרובן (פי' קדושת ליוצר. וי"ל שאחו ר"ת קול רינה וישועה באהלי לדיקים) בתפלה:
בגה ויש מתירין הותיל ותני רבים הם (סי' תפ"ם והתוספות וכו' ובן ריש פרק בתרא דר"ה והנכוחה מיימוני פ"י ושור) וכן נוהגין בכל מקום לומרס:

קיג דיני הכריעות בי"ח ברכות. ובו ט סעיפים:

א אאלו ברכות ששוחין בהם באבות תחלה וסוף ובהודאה תחלה וסוף ואם בא לשחות בסוף כל ברכה
או בתחלתה (א) מלמדין אותו שלא ישחה א (ב) אבל באמצעיתן יכול לשחות:
ב בהנוהגים לשחות בר"ה וי"ח כשאומרים זכרנו ומי כמוך צריכים לזקף כשמגיעים לסוף הברכה:
בגה ותע"ג דבאמת כוחע סוף הברכה מ"ם צריך לזקף מעט בסוף ומרגו (ג) כדי שיכוף ב נראה שמוך
וכורע בסוס תיוב: (ד"ע לפי הטור)
ג (ד) יכורע בוכל קומה לפניך השתחוה או בולך לבדך אנחנו מודים או בהודאה דהלל וברכת המזון
הרי זה בגנונה: (פי' שתין לכרוע שלא במקום שתקנו חכמים)

המתפלל

קיד (א) מלמדין אותו כו'. בקבו התו' וה"ת ויחה ומה בכך ור"ל כלא יבא לעקור תקנת חכמים אלא יאמרו כ"ת אחמיר כמו שהוא רוצה
ויש"י ליזהר לכתחי' שאחזיק עצמו יותר בשר משאר לבור ול"ל ביאור התי' הרחשן דכל מה שהאדם עושה ע"ג חומרת מלד עצמו
לית תימר עליו כ"כ שלפעמי' הוא מיקל בו משא"כ בחיוב מלד שגזרו חכמים עליו ונראה לפ"ז שאם יאמרו כ"ת אחמיר מלד עצמו
שאם יחזור בו אחר שהתחיל בהחמרה יראה שהכל הוא חומרת הלד' מלד עצמו וע"י יבא לידי קולא ככ"ל: (ב) אבל בתחנתיתן כו' לפי הטעם
הנ"ל על התוס' שכתבו לתי שפיר דכתן תין שייך הוספה דחכמים לא תקנו בשום מקום בתחנון שלא לטעם הנ"ל דמיחזי כיוהרא ק"מ בתחנון
ול"ל דוקא בתחלה וסוף תיישי' ליזהר כיון דמיניה כנ"ל ומלך שמוחין התחה וסוף בכל ברכה בדאי' ס"ס ל"ע מאי שנא מזה מדמה עלמו לכ"ג
בתחנון שתין בהם שיחה לכ"ג ועיין בסי' ק"ס בתבתי לתרץ מה שהקשה מבתין על סי' ק"ס בתחנון דמ"ם בתחנון כיוהרא ק"מ
ומשמע דכ"ג שהוא שליח לצבור ומתפלל בלחש ה' שפתי (תהלים) תכל שתעט תפלה ואחר פסוקים ח"ל והוחיל וכבר אחרוס בלחש קודם התפלה
ואפילו בשחרית ועריבית שלח יחזרס קודם תפלתו תין צריך שלאומרם (ב"י מהרח"ו סי' ק') ומשמע דאין הכי אחר להפסיק אחר שהתפלל בלחש:

קיג (א) אכל בתחנתיתן. ובסי' ע"ק דברכות נמנס לאסור: ב נראה אחזור ובאמנה כתב ה"ל שלריך לזקף כדי לכרוע בברוך ולזקף בסוס:
ב מנונה. דאין לבאות אלא בעידונליס או בשנה ירוסלים דלא כמהרי"ל (ד"מ) ולאפשר שאחה מעט בתפ"ם ס"ם כל"ח:

כשכורע

קיד (א) אילו ברכו' ששוחין בהם בראשית תחלה וסוף ובהודאה תחלה וסוף ואם בא לשחות בסוף כל ברכה בתחלתה כו'. כלומר אותו שלא ישחה בראשית בתחלה ובהודאה בסוף אבל באמצעיתן יכול לשחות בכל מקום:
ב הנוהגים לשחות בר"ה וי"ח כשאומרים זכרנו ומי כמוך צריכים לזקף כשמגיעים לסוף הברכה:
בגה ותע"ג דבאמת כוחע סוף הברכה מ"ם צריך לזקף מעט בסוף ומרגו (ג) כדי שיכוף ב נראה שמוך
וכורע בסוס תיוב: (ד"ע לפי הטור)
ג (ד) יכורע בוכל קומה לפניך השתחוה או בולך לבדך אנחנו מודים או בהודאה דהלל וברכת המזון
הרי זה בגנונה: (פי' שתין לכרוע שלא במקום שתקנו חכמים)

קיה (א) לסמוך גאולה לתפלה. וכיוצא"י אומרים בלשון זה תכף לגאולה תפלה דכתיב ישיו לרצון כו' מה כתיב בתריה יענך וגו' וכתב הטור יהיו לרצון היינו גאולה ויענך היינו תפלה והביא מ"ז ל"ל דברי רש"ל שהקשה על הטור מ"ל דבהאי קרא כתיב בתרייהו יהיו לרצון אמרי פי הוה תפלה כדאי' בפ"ק דף ט' לתקינו דבכן ליתיתר יהיו לרצון בסוף י"ח ברכות האחרונות ואומרו דוד לאחר ג"ת פרשיות וכ' טורי זהבלי הוה גאולה וע"כ פי' רש"ל דהיינו דמה יעקי' לה ולא הכיח קרא יענך אלא סתמו ניחוץ כל לאותו יום בעבודתו של ר' יוסי בן לקיסם שהשם ק"ק דבירושלי' וה"פ הירושם תכף לגאולה תפלה דכתיב יהיו לרצון כו' דכתי' ביה גאולה ותפלה כי כתיב בתרי' שיהיה שכרו הייטו שלא יהא ניחוץ כל לאותו יום וזהו יענך ה' ביום צרה והייטו תפלה לאחר כל תפלה ענניה' ביום צרה שבבני תלתי יעקב אלא תלעיל מיני אחרי יהיו לכלון כו' לאחר דוד הוה אחר שתעשה כך ותסתוך גאולה לתפלה כי אלי מבטיח' שיענך ה' ביום צרה ע"כ ולא תסתע כן כפי' דבירושלמי מייתי ג' תכיסות כן ומייתי על כל ג' רחיה ועל הסיפה זו דגאולה מייתי רחיים מסמוך יהיו לרצון ומה כתיב בתריה והייטו כפי' הטור ותו דלפי פי' רש"ל תהיה התפלה קודמת לגאולה ואין בעני גאולה קודם לתפלה ופי' הטור הוה על כרחן דלא יהיו לרצון אמרי פי פי' שדוד ידענו בזה אית' יהיו לרצון אמרי פי היינו בזמן שהאחר צורי וגואלי שמא גאולה ואח"כ אחר יענך אחר יענך ס"ת שהאם תתפלל קודם לזה דאל"כ היאך שייך עניי' ע"כ אמר הייטו ת

אורח חיים קי"ג קיר הלכות ק"ש

באר הגולה

ברכות כח ע"ב ר"ש בן יוחאי. נדה ל ע"ב ר' יוחנן. ברכות ל ע"ב ר' חנינא. ברכות ג ע"ב ר' יוסי בן חלפתא. ברכות ג ע"ב ר' יוסי הגלילי. ברכות ג ע"ב ר' יוסי בן קיסמא.

עטרת זקנים

קיר

א ברכות שניה אינה מתחלת בברוך משני שהוא ברכ' המסומך להברכה זבן כל ברכ' עד סוף התפל' ומתחיל אחת גבור לעולם אדנ' ר"ח שם של אנל' א ובזה השם לא יקראהו בן אדם אא"כ הוא שרוי מאוד מכל השומאות ובבגדים נקי"ם ב אשר ברך יעקב להודות סבר לו זה השם ארת"ר יורדי' עור ארי' לא יסור שבט מיהודה ' אשרי לבבך חזה הוא מבואר בזעל' קבלה כאש' נרמז בתור' ותקרא יהור שיהא הג' סל נדושת (כ"כ הצדק בפ' ויח"י) ויצא לנו מזה שיש לקרוא אחת גבור הנ' דישה (משה משיח) ב אסור להזכיר הנשים עד שיסרין הש"ץ אע"פ שאינו מתפלל בציבור ראי' בציבור בכל יומת חשנה נפ' אסור להקהיל תפלתו להתפלל ציבור ודוקא בנשים אסור להזכיר קודם ש"ץ אבל בקול אם רצה להזכיר יחיד יזכור (ר"ן רש תענית) א אף כל אסור להזכיר קודם ש"ץ (כ"י):

פרי חדש

סימן מט

מגן קשוב נתניה ר' יוחנן והנה קח קרי כ"ם וגבי פועלים מ"ב ומיהן מוסקין מתלמה' וקוברין וכהו' ונירונתי ס"ק דברכו' ליה יזון מנכסי שהוא כולן נזון מחרי רחב"ע מחרי ר"ש ומקנין קונה ק"ם מחילו מחול וכו' מכל הני מסתם ומתי ומרי ק"ב והעור כתב לי"מ ס"ם ס"ם ומהו כתב לחזור בלא מחוץ כל מחץ ופרי נזקן מהנים לפסוקים שבתפלה כאן מי כתוב בתנים מי כ' יפתיע לעולם ופרי מחוק והקהל לחזרים לחזרו כל מחץ ויחתך כפני עצמו פ"ב ומקרב"ר מ"ם ברה"ש לעיל מחזן בתנים ב"ש ומחזן בתנים ב"ש ומחזן בתנים ב"ש ומ

בשמים מזכירין כמי רוח דהוא שייך לגשם: (ט) ואין פוסקין עד מנחה. דבמוסף אין היכר קודם שפסק הש"ץ בתפלתו וא"ל למה לא תקנו שיכריח"א משיב הרוח דהיו טועי' לומר בשביל משיב הרוח אסרוהו ובאמת מצד משיב הרוח אין איסור להזכיר אלא מצד הגשם וכ"ת יכריח"א מוריד הגשם דה"א אבל משיב הרוח אומרים כנ"ל בזה: (י) אם אמר מוריד הגשם כו' . דכיון שיש בימו' החמ"זמן שהגשמי' קשים לעולם דהיינו בזמן הקציר ונשם כעצר וזה יתפלל על גשם ויביאם והם אינם נוחים לעולם ע"כ מחזירין אותו בכל ימו' החמ': (יא) אבל אם הזכיר טל. כראה הטעם כמ"ש בסי' קי"ז ס"ד: (יב) בלא חתימ'. במרדכי פ"ק דתעני' ז"ל ופסק ראבי"ה שאם לא אמר משיב הרוח כו' ונזכר בין תחייה לאתה קדוש דא"צ לחזור כלל אלא אומר מ"ה ומ"הג בלא חתימה ושוב אומר אתה קדוש וכן הדין בשאלה ביעלה ויבא היכא שלא התחיל בברכה שאחריה כדאמר פ"ג שאכלו גבי טעה ולא הזכיר של ר"ח אומ' ברוך שנתן ר"ח כו' ומסיק לא ידענא אי חתים אי לא וכיון דספיקא היא לא חתמי' מספק ע"כ. וכב"י דהך קאי אלא הזכיר של ר"ח בב"ה דאסתפק לן בגמ' אי חתים והלכך מספקא לא חתים וסבר ראבי"ה דה"ה לתפל' ותימה דהא ד"ן דבשבת וי"ט חתים ברוך שנתן כו' ואותם הכי הל"ל גבי תפלה דהא תפל' דחובה היא מדמינן לה לב"ה של שבת וי"ט ולא לר"ח דאי בעי אכל כו' כדאיתא פ"ג שאכלו ואפשר כו' עכ"ל. הרב ז"ל לא דק כאן כל הצורך במה שהוקשה לו למה מדמה ראבי"ה תפלה לר"ח ולא לשבת וי"ט ועי"כ נכנס לדוחק גדול מ"ש ואפשר כו' שהוא דבר שאין לו מקום והאמת יורה דרכו כי אין כאן קושיא כל עיקר דהמרדכי בשם ראבי"ה לא בא כאן להביא ראיה מר"ח לענין שלא יחתום כאן בתפלה זה לא היה ולא נברא דמי הוא שיבדה מלבו שיחתום כאן בברוך ואנן י"ח ברכו' אית לן ולא י"ט ואי"כ היו כאן י"ט ותו דלא שייך כאן חתימה דהיאך יחתום ובאיזה נוסח יחתום אלא הדבר פשוט דראבי"ה לא בא כאן רק לתרץ קושיא דהיינו שתחלה מביא ראייה שכל שלא התחי' בברכה שאחרי' לא נקרא סיום כמו שמצינו לענין הטוב והמטיב בר"ח וכדי שלא תקשה הא אין דומה להתם דהתם הוא קא חתים וכמו שמצינו גבי שבת וי"ט אבל כאן אין שייך חתימה וכיון דלא שייך חתימה כאן לא מצינו למימר הכא שיאמר משיב הרוח כו' קודם אתה קדוש דאפשר שלא נתנו חכמים רשות להזכיר קודם התחל' ברכה שניה אלא היכא שאפשר בחתימ' לזה קאמר דהא בר"ח מספק' בגמ' פ"ג שאכלו דף מ"ט בדברי רב אי אומר בחתימה או בלא חתימה וממילא יש לנו לפסוק שאומר בלא חתימה אלמא יש שייכות לומר שאומר בלא חתימה א"כ ה"נ גבי משיב הרוח אע"פ שאין שם חתימה כלל יש שייכות לומר משיב הרוח קודם אתה קדוש: ולכו"ח ז"ל ראיתי שכתב דהך שכתב המרדכי ומסיק לא ידענא אי חתים כו' . הוא לראיה לראבי"ה שהיה מסופק במשיב הרוח אי יש לחתום או לא וע"ז אמר מספק לא חתים. וכתב על ב"י ושארי' ליה מארי' ולא דק כלל בזה דהא כבר החליט המרדכי שי"ל משיב הרוח בלא חתימה והיאך יסתפק אח"כ. ותו דכיון שנם בר"חיש ספק בגמרא ולא אפשיט מה ראייה מייתי מאותו ספק לספק דראבי"ה. ותו דמה ספק יהיה לו בזה דמשיב הרוח דהיאך שייך כאן חתימה וכי יחזור לומר שנית בא"י מחיה המתים או יאמר נוסח חדש בא"י מוריד גשם והדבר ברור כמ"ש בס"ד בפי' דברי המרדכי דאין ספק אלא לענין ב"ה וכמ"ש ב"י והוא גברא דמרי' סייעי' אלא דמה שהבין שהמרדכי בא להביא ראייה מר"ח לענין שא"צ חתימה זה לא היא דא"צ לזה ראייה אלא בא לתרץ קושיא כמ"ש אבל עיקר הראייה לא הביא אלא לענין שאין חוזר קודם התחלת הברכה שאחרי' והוא הנכון וא"צ לפנים ומ"ש הרב כאן בלא חתימה הוא שלא לצור' דודאי לא שייך כאן חתימ' כלל. בב"י הוכיח דלא אמרי' כיון שסיים הברכ' ולא התחיל האחר' דאומר למה שדילג היינו בדבר שמחזירין אותו אבל בדבר שאין מחזירין אז תכף שסיים ברכה אין לאומרו אע"פ שלא התחיל האחר': כתב ב"י מ"כ ולמה לא תקנו ברכה בפ"ע במקום שנזכר כמו בב"ה שאם שכח קובע ברכ' א' של שב' אומר הר"מ מפני שהי' הפסק אם יברך ול"ד לב"ה דהת' כבר סיים הברכה דהטוב והמטיב ביבנה תקנוהו. ובלבוש כתב דמשיב הרוח ומוריד הגש' שאומר קודם אתה קדוש הוא כחתימ' אריכת' והוא פי' כלו אומר בא"י מחיה המתי' ומשיב הרוח ומוריד הגש' ואע"פ שלא הזכיר הגשם בתוך הברכ' כלול הוא במ"ש מכלכל חיים בחסד דעיקר הכלכלה היא ע"י הגשמים ואין זה אין חותמין בשתים כו' ואף בותן טל ומטר הואכן דאם לא אמרו וסיים הברכ' ונזכר קודם שהתחי' תקע בשופר אומר ותן טל ומטר קודם תקע ג"כ טעמא הוא לפי שאלת המטר היא כלולה במ"ש ברך עלינו כו' והאי כאומר בא"י מברך השנים ותן טל ומטר כו' עכ"ל. והאריך עוד לענין יעלה ויבא בזה מענין לענין ואין דברי' הללו ראויים למי שאמרן כי היאך שייך לומר מברך השנים ותן טל ומטר דותן טל הוי ל' עתיד ל' בקשה והיה לו לומר מברך השנים ונותן טל ומטר דהוי ג"כ מזכיר שבחו יתב' בזה וכ"ש ביעלה ויבא ותו דבסמוך מביא ב"י דברי ר"י בזה וגם בעל הניסוס ועננו הוה הדין כן לאותן דס"ל כראבי"ה אלא ודאי זה דבר הבדוי מלב לחבר זה אל ברכה הקודמת ולדבריו היה צ"ל בלי הפסק עד סיום הברכה הקודמת וזה אינו בלי ספק אלא אפי' אם שהה קצת אחר סיום הברכה ונזכר קודם שאמר ברכה שאחריה אומרה באותו פעם וזה פשוט לא ניתן לשום פלפול לפי עכ"ד: (יג) ל' פעמים כו' זה סברת הר"מ ובתשוב' רמ"א כתוב שהוקשה לו הא יש בשבת תפלת מוסף ממילא יש בל' יום יותר מצ' תפלות ולא תי' כלום שם אבל נראה דלק"מ דכיון דתלה הירוש' החזקה בל' יום היינו כל יום שוה לחבירו לענין אחזוקי הך חזקה והיינו התפלות התמידית בכל יום ולא חשיב הנוספות. ותו בלע"ד דאם שגג או פשע באיזו יום או יומים באלו ל' יום ולא התפלל כלל ודאי לא הורע חזקתו לענין זה שנאמר שצריך דוקא כשיעור הימים שהתפלל

ולריך להשלים תחלה הימים

שאין חיוב כלל לאומרו עס"ס רצ"ה: ה ששמעו כבר. והא דאין מכריזין שלא יאמרו משיב הרוח וכו' דנראה כמתאנין בגשמים ע"ד שאח"ז אין מתפללין על רוב טובה (לבוש): ו ואפי' במקום וכו' . דמ"מ אינו ענין להזכרה רק לשאלה כמ"ש סי' קי"ז ס"ב: ז טל אין מחזירין. ואע"ג דכא מיעצר מ"מ שבח הוא להקב"ה בהזכרתו משא"כ בשאלה דנריך לשאול על דבר דמיעצ' כמ"ש סי' קי"ז ס"ד: ח ואפי' אם סיים הברכה. דוקא בדברים שמחזירין אותו אבל בדברים שאין מחזירין אותו לא יאמר וכמ"ש סי' רצ"ד ס"ב וכ"פ הב"ח דלא כרש"ל: ט שטע' בהם. כגון שטעה בחתימתן או שלא אמר המלך הקדוש בין ר"ה לי"הכ (תוס) אבל טעה באמצ' אין בכך כלום (ועסי' רט"ו סי' כ"ט) וכמה מקומות חלוקות בנוסח התפלה וכב"י ס"ס קי"ג בשם אבודרהם דכל א' לא יוח ממנהגו ובסי' קכ"ב כת' בשם המנהיג שאם אמר א' מהברכות במטבע קצר כברכת הפירות והמצו' שפתיחתן היא חתימתן הוי משנה ממטבע שטבעו חכמים ולא יצא עכ"ל ועמ"ש סי' ס"ד: י לדידן. פי' דלדידהו אפי' אמרו בימו' הגשמים על כבימו' החמה יצא: יא עד מוריד הטל. ועוד בכלל: יב ג"פ בכל יום. קשה דהא בשבת וי"ט אומרים אותו ד"פ בכל יום ואיכא יותר מצ"פ בל' יו' וי"ל דהרי בשאלה ג"כ הדין כן ובשאל' איכא פחות מצ"פ דהרי בשבת וי"ט אין שאלה לכן נקטינן מילתא מציעתא צ' פעמים (ד"מ כך כתב הרב רמ"א בתשוב' ס"א)

ל"פ (ד"מ) וכ"כ רמ"א בתשוב' ומ"מ זה דוחק דלא מצינו בירושלמי דקאי אשאלה ובהג"מ באמת לא כתב ל"פ רק כתב שיאמר אותו כ"כ פעמי' כמו שיאמרו אותו בל' יום וכן בשאלה: יג הרי הוא בחזקת כדאמרינן בגמ' אם ריחק נגיחותיו חייב קירב נגיחותיו לא כ"ש והר"פ דחה ראייתו וכו' (עור) ונ"ע דהיכי מייתי ראיה מר"ח הא קי"ל כר"י דלא נעשה מועד עד שיגחג"פ בג' ימים ולא ג"פ ביום א' (אח"כ ראיתי שהקשה זה בשל"ה) וכ"פ לקמן סי' תקע"ז ס"ב דדוקא ג' מתים בג' ימים אבל ג' מתים ביום א' אין זה דבר וזה דלא כר"מ כדאמרי' בגמ' וא"כ חזי' דאין זה ק"ו וי"ל דש"ה

פתעניות ב' הר"ח והמרדכי בשם ראב"י ותעני' שם חמס ל"עור בשם ירושלמי והרי"ף ל"עור בשם רא"ש ל"עור בשם אבי העזרי הגה' מוי' בפ"ו מק"ת והסמ"ק ל"עור בשם אבי העזרי ירושל' פ"ק דתעניות ל"עור בש' הר"ח מרוטנבורג:

עטרת זקנים

ג אם אמר מוריד הגשם בימו' החמה מחזירין אותו אע"ג דל' יום אחר הפסח אינו מזיק אפילו הכי צריך לחזור שכיון שרוב רוזמן שפוסק מלהזכיר גשם הוא סימן קללה לא פלוג רבנן (ר"ל ריש תענית) בכל שצריך לחזור בשבילו יכון דעתו ושמע משי"ן כל י"ח ברכו' ז' אם ב"ו ראשון של פסח אמר ברכת אתה גבור עד מורי' הטל צ' פעמים בנגד שלשים יום שאומר אותו שלשה פעמים בכל יום הרי הוא בחזקת שלא הזכיר כו' וקשה והא בשבת וי"ט אומרי' אותו ד' פעמים בכל יום ואיכא יותר מצ' פעמים בל' יום ו"ל דהרי בשאלה גם כן הדין כן ובשאלה איכא פחות מצ' פעמים דהרי בשבת וי"ט אין שאלה לכן נקטינן מלתא מציעתא צ' פעמים (ד"מ כך כתב הרב רמ"א בתשוב' ס"א)

פרי חדש

סימן מט

ובמוסף נכנסין לב"ס וקורין כדרך סקורין כל השנה ובמנחה יחיד קור' אותה ע"פ א"ר יוסי וכי יחיד יכול לקרות ד"ת ע"פ בצבור הלא כולן נכנסין וקורין אות' ע"פ וקורין את סמוע ע"כ וזה מנוחר בדברי הר"אש וא"צ לעשם נדרגיל ושגו' ובמ"ש הטור נסם דוחו ונחסך אחריו המחבר אלא עיקר בעשם כהרא"ש והא דאמרינן גבי תפילין ומזוזות מנכתבין שלא מן הכתב משום דמיגרס גריסן שהני התם בכיון סכות' תפילין ומזוזות צריך שיהיו סגורות כדי שלא יעשה בהן חדש דהא איכא מ"ד בפ"ב דמגילה דאסי' בסגורות ע"ש אסור לכתוב אות אחת ומיהו מסתברא דאפי' להוציא אם הרבים י"ח סרי כיון שהוא סגור בפיו ובדהגן סומא טורש על סמוע וק"ל דיורד לפני התיבה ובדלקמן סי' ל"ג סעיף י"ד ע"ש ובחב ה"ר יונה והביאו הב"י ז"ל דכל פסוק סניתן למצוה אן לחובה לאומרו ע"פ יכול לאומרו כמה פעמים שירצה אפי' בשעה שאין בו מצוה כלל ואין בזה משום דברים שבכתב הוא"ל וביהבו לאומרם פעם אחת ע"ב והביא ז"ל סמן לדבריו ועוד יש סמן לדבריו מהא דהכאתי לעיל מהירוש' דקאמר וקריתי ושניתי ומשמע

ט"ו מגן דוד אורח חיים קיד הלכות תפלה מגן אברהם ג"י מז

(עור) י"א שפ"צ פוסק להזכיר בתפלת מוסף י"ט הראשון של פסח מאבל עסי' הקהל מזכירין (ט) ואין פוסקין עד מנחה ה ששמעו כבר מש"צ שפסק בתפלת המוסף וכן נוהגין:

ד (י) נ"ה אם אמר מוריד הגשם בימות החמה מחזירין אותו וחוזר לראש הברכ' ואם סיים הברכ' חוזר לראש התפל' ו ואפי' במקום שצריכים גשם בימות החמה אם הזכיר גשם במקום טל מחזירין אותו (וכן אם הזכיר גשם וטל נמי מחזירין אותו) (ב"י בשם הרמב"ם והר"אש והטור):

ה ח"בימות הגשמים אם לא אמר מוריד הגשם מחזירין אותו פוח"מ ו שלא הזכיר טל (יא) אבל אם הזכיר ז טל אין מחזירין אותו:

ו יב"א שמחזירין אותו כשלא אמר בימות הגשמים מוריד הגשם היינו כשסיים כל הברכה והתחיל ברכה שאחריה ואז חוזר לראש התפילה אבל אם נזכר קודם שסיים הברכה יאמר במקום שנזכר ח ואפי' אם סיים הברכה ונזכר קודם שהתחיל אתה קדוש אין צריך לחזור אלא אומר משיב הרוח ומוריד הגשם (יב) בלא חתימה:

הגה שלשה ברכות הראשונות חסונות כאחת וכל מקום ט שטעה בהם חוזר לראש בין שהוא יחיד בין שהוא צבור: (עור)

ז לבכל מקום שאנו אומרים חוזר לברכה שטעה בה ה"מ שטעה בשוגג אבל במזיד ומתכוון חוזר לראש:

ח ח"בימות החמה אם נסתפק אם הזכיר מוריד הגשם אם לא עד ל' יום בחזקת שהזכיר הגשם וצריך לחזור:

הגה וה"ה י לדידן דאין מזכירין טל בימות החמה אם נסתפק לו אם אמר מוריד הגשם בימות הגשמים כל ל' יום חוזר דודאי אמר כמו שרגיל והרי לא הזכיר לא של ולא גשם לאחר ל' יום אינו חוזר: (ד"ע)

ט ד"א אם ביום ראשון של פסח אומר ברכת אתה גבור יא עד מוריד הטל (יג) צ' פעמים בנגד ל' יום שאומר אותו יב ג' פעמים בכל יום משם ואילך אם אינו זוכר אם הזכיר גשם יג הרי הוא בחזקת שלא הזכיר גשם ואינו צריך לחזור:

הגה

קטו טעם ברכת אתה חונן. ובו סעיף אחד:

א א מפני שמזהר האדם מן הכהכרה היא חכינרה והשכל קכיעו ברכת אתה חונן ראש לאמצעיות ב שאם אין בינה אין הפלה:

קיו פירוש ברכת רפאינו. ובו סעיף אחד:

א א רפאנו ה' ונרפא אע"פ דהכתיב ליחיר אין מכנין אותו לרכים ה"ם בזמן שמתכוין לקרות אבל כשאומר אותו (א) דרך תפלה ובקשה מותר: ומ"מ אם תומר מזמור שלם אסור לכתחלה מלמען יחיד לרכים או להיפך: (טור והר"ם פרק הקורא עומד בסם הר"י)

קיז דיני ברכת השנים. ובו ה סעיפים:

א א ברכת השנים צריך ליזהר בה בימות הגשמים ואין של ומטר ליומתחילין לשאול מטר בחוצה לארץ בתפלת ערבית א של יום ס אחר הקיפת תשרי (ויום התקופה הוא בכלל הס') (הגה"מ פ"כ) (א) ובארץ ישראל מתחילין לשאול מליל ז' בחרשון ושואלין ב עד הפלרה הנחרה של ערב י"ם הראשון של פסח ומשם ואילך פוסקין מלשאול:

ב ב יחידים הצריכים למטר בימות החמה אין שואלין אותו בברכת השנים (ב) אלא ב בשומע תפלה ואפילו עיר גדולה כנונה או ארץ אחת כולה כמו ספרד בכלל או אשכנז בכלל יחידי' רפו בשומע תפלה ומיחו אם בארץ אחת כולה ד הצריכים מטר בימות החמה

טעה

דס"ה דאמרי' דבאותו יום תובעת הוא דקאי ליה וכן נבי דבר אמריב' כרבוחי וה"ק כיון דלר"מ אפי' בשור סובר ק"ו ואע"ג דלא קי"ל יום חה מוכח עוד דהא לעיל מיניה ס' ועד בכלל ל' יום הם עד מכלכל חיים ס': יד עד מכלכל חיים נלח מזיב קרוח ומוריד הגם וכן לדיוין שם אמר יד עד מכלכל חיים נלח מזיב קרוח ומוריד הגשם שמוכיחין ניסות הגשמים וכן שם אמר בשמיני עצרת ג' פעמים אתה גבור אב מוריד הגשם שם נשמפק אחר כך שם מזכיר אף לח מוציא שכזכירו: (דפח עלמו)

הגה"ה ומיהו אם בארץ אחת כולה ד הצריכים מטר בימות החמה אין שואלין אותו בברכת השנים (ב) אלא ב בשומע תפלה ואפילו עיר גדולה כנונה או ארץ אחת כולה כמו ספרד בכלל או אשכנז בכלל יחידי' רפו בשומע תפלה ומיחו אם בארץ אחת כולה ד הצריכים מטר בימות החמה

טעה

הלשון ואיטו מורגל כ"כ בשיעה דבר ב' בקיחוב. והרא"ם נעה לפרש הרי"ף ורמה כדבריו שהרי הרגל הלשון הוא שלא מלד הטבע השנה בחדש והרי הוא כמו שור נגח עכ"ל ולפי מה שהקשיתי לה יש לעיין על סברת הר"ם בזה:

קטו כתוב בשור ואם שחקו ליזר חבימו בברכת השנים ובסלח לנו משלי"ב בשחר ברכות ה"ם שלחו מוכיח לפניו שהאב חייב ללמד בנו ובסלח לנו משם לכתוב ושוב ל' ויחרחמנו ע"כ אנו מוכירין רחמיך הכתוב על הבן:

קיו (א) דרך תפלה ובקשה. כ"כ הטור בשם הרא"ש אלו כתב והרי"ף כתב בקיצור כל המזור שם ובמו שהעתיק רא"ש וכ"ל שיש ב"י בין הבי תירוצים לעניין הם שהזכיר בהבדלה עני וחזרת יהויכי ליישובה שם יראה לשנות ולומר וישיבה דלחי' הרי"ף משור כיון שפסוק זה אינו בקשה שהרי אינו לשון עבר כשחזעות לשון ויהי ולחי' הרי"ף מוחר כיון דאינו לשון בקשה:

ק' ומדברי רמ"ה משמע דאין כן פשוטה והלעל"ד כחבחי:

קיז (א) וביו"ט. לפי שכם צריך לגשמים יותר לפי שעבה דבכל חולי וכבר תמה הרמ"ם ע"ו בשם צריכי למטר אחרי הודע בחדש או דהיינו מחני תשרי ואיל למה לה יאמרו בחלי בשלח דבר החלטי בחדש כו' וחריך משם כמ"ש ב"י ומסיק ב"י בשם מהרי"ו מאחר שהרמ"ם כחב שם שאע"פ שהוא יחיד יכול לסמוך מאחר שהדבר הרי"ף ואפי' יחיד לו מקום להחפל שלא מעבו שהזכיר הכא בשם בזמן שהיה הדין לשאל מאחר שהרמ"ם כחב כדברי הרי"ף ואפי' יחיד וכל העולה לא נהגו כן ב"י סוגיין דלא כהרמ"ם והלכך העולם ואל נשם צריך לחזור אפי' בחרץ שכולו בכלל צריכי בשם בימות החמה ומ"מ כיון שכבר נהגו ולבן רחוי לנקי מידי ספק ולחזור ולהחפלל בחולת נרך כו' עכ"ל ב"י ומזה מבואר דברי הע"ש בשם ה"ר (ג) שכחב לר' בנון אבן דחקי בחקופת חמוז בעי' חעיר בחיבו אחריהן שאם שכח ולא אמר בעי' חעיר בחיבו אחריהן דהוה ליחיד ולא לגבור כי הכא דחקופת חמוז לחו זמן שחילת לגבור מזה בעי' חעיר בחיבו אחריהן אלא ליחיד בלב

שלא למנו כיח לעשות תפל' לצור מזה לפי' לרון בכללה שם יתחר לות' הש"ן
בקול רם בחזור תפלתו יעשה מזה תפל' לצור וחמיר עפי מיתיד הלות'
ליחה בברכת השני' כזה כי הקפידו חכמים שלא לעשות תפלת לצור
מה רק בחזק: וראיתי לע"ח ז"ל שכתב קבלתי דיש ליחר שלא

קיח א לחזור וכ"פ
כ"ח וחכ"ו ושלכ"ה דלא
בתורת נדבה בלא שאלה בברכת השני' (לכל לישן מחוייב לחזור כלל) וכ"ש כלשון שכתב שמוכרין לחזור דהני
(ג"י בשם מהרי"ן והרמב"ן סבירי להו כהר"ם) ג כתב מהרי"ן בתשוב' ובדין זה היה בקי במהרי"ו, ובד"ת כי' תקפ"ג כתב
ג יאם שאל מטר בימות החמה מחזירין אותו:
ד ה יאם לא שאל מטר בימות הגשמים מחזירין אותו (ג) אע"פ שלכאורה זה כתב הרשב"ן בתשובה
ששאל טל אבל אם שאל מטר ולא טל אין מחזירין אותו: סי' ל"ח:
ה יאם לא שאל מטר ונזכר קודם שומע תפלה אין מחזירין אותו
ו ושואל בשומע תפלה (ואם היה לו תענית ונדיך לומר עננו
יחתר השלחה ז קודם עיטו) (לנדרהם) ואם לא נזכר עד אחר שומע תפלתי ולשלוח תזונתין
שומע תפלה יאם לא עקר רגליו חוזר לברכת השנים ואם עקר רגליו ח (הכוונות) לפיכך הוא עדיר
חוזר לראש התפלה ואם השלים תפלתו (ר) ואינו רגיל לומר תחנונים (בתניא) וכ"ה בזוהר פרשת
אחר תפלתו אף על פי שעדיין לא עקר רגליו כעקורי רמי ואם נזכר אחריה שתתם שומע תפלה קודם שהתחיל רצה נראה שאומר ותן טל ומטר
ואח"כ אומר רצה:

קיח חתימת ברכת השיבה ובו סעיף אחד:

א השיבה שופטינו חותם בה מלך אוהב צדקה ומשפט ומר"ח ועד
יום הכפורים חותם (א) המלך המשפט:
כנה (ב) מיכו אם אמר מלך אוהב צדקה ומשפט א אין צריך להזכר
ולכן אמרו מיחזור הלא במקום שכנה הכנה לומרים המלך אוהב צדקה
ומשפט: (כ"י ספ"ק דברכות ועור והגהות מנהגים) וע"ל סי' תקפ"ב:

קיט דין הרוצה להוסיף בברכה ובו סעיפים:

א א אם רצה להוסיף בכל ברכה מהאמצעיות מעין הברכה מוסיף
ביצר היה לו תולה מבקש עליו רחמים בברכת רפאנו היה צריך
פרנסה מבקש עליה בברכ' השנים: ב ונשומע תפלה יכול לשאול כל צרכיו שהיא כוללת כל הבקשות: הגה וכתבו מוסיף (א) יתחיל
בברכה ואח"כ מוסיף אבל לא יוסיף ואח"כ יתחיל הברכה: (טור קימן ק"י ותקס"ו) (ב) ולהר"ר ניונה כשמוסיף בברכה מעין אותה ברכה אם
מוסיף אותו בשביל כל ישראל אומר אותו בלשון רבים ולא בלשון יחיד כדלעיל סי' קי"ח: ה
ולא יוסיף אלא בסוף הברכה ולא באמצע ואם שואל צרכיו ממש כגון שמע קולנו וחס ושלום להזכיר לגשמי
שיש לו תולה בתו' ניתו או שהוא צריך לפרנס יכול לשאו' אפי' באמצע ועטעה פי' שלא לחזור כתיקון
הברכה והוא שישאל בלשון יחיד ולא בלשון רבים ב ובברכת שומע תפלה וכן בכוף התפלה ג בין קודם יהיו לרצון אחריו יכול לשאול בקשות לחזור לברכת שומע
תפלה וכן בכוף התפלה ג בין קודם יהיו לרצון אחריו יכול לשאול בקשות לחזור לתחילת י"ח
בין בלשון יחיד בין בלשון רבים בין צרכיו ממש בין צרכי רבים: ד
ב יש מי שאומר שכשמוסיף ד בברכה לצורך יחיד לא יאריך: רבינו סם"ג סי' ק"ד וסי' קי"ד ועוד"ס
ג ה אם רילג או טעה בברכה אחת מהאמצעיות אינו צריך לחזור נמר
אלא

(ר) ויהיו רגיל לומר תחנונים: זה יתחיל בסי' ק"ט:

קיט (א) המלך המשפט. מן הרמזי לומר המלך המשפט תי' הר"ר מנחם שי"ל כן דלשון זה הוא משמע שהוא עצמו הוא המשפט כמו שלמד
לחודיים הוא החכמה הוא המדע שי"ל עליו יתי' חכם ומבין שברואה שהוא קונה החכמה והבינה מאחר שכ"ל: (ב) מיכו אם אמר
כו' עצור כתב כאן בשם אחיו ה"ר יחיאל שהיה קשה לו מ"ש מלך אוהב צדקה ומשפט מהמלך המשפט לעניין שצריך לחזור לראש אם שכח וכתב אח"כ
בשם מחזור ויטרי דנרס בגמ' כל הסבה לומר הא לקדום הא המשפט ולפ"ז שפיר יש סיוע בהמלך המשפט שמזכיר בה מלכות לפי שעכשיו
יושב על המשפט לדון כל העולם ומראה עצמו מלך על המשפט וי"ל כל הסבה מלך אוהב צדקה ומשפט דגבי משפט שייך לומ' מלכו' עפי' מאחר שרבו
כו' ועש"ב כתב שי"ל לחזור אם אמר מלך אוהב צדקה ומשפט וכ"כ דעת הר"י והג"מ לכל העור עצמו כתב כה"ג ר"ם שצריך לחזור ומש
עיקר דין וכ"כ התו' והר"ש בספ"ק דברכות וע"ל שיש חילוק לפי' במוסיף מלך אוהב צדקה ומשפט בין המשפט דכבל הסבה בין המשפט עיקר שלא הלדקה עיקר
ולכך הקדימו לצדקה לחשפט מר"ם עד יה"כ המשפט עיקר ולכך לא מזכיר צדקה ועוד ל"ל דיש הפרש בימים שיש חילוק בין הזמנים
לבדר כ"ד של מעה דיש לה יום מוגבל ליתנת ב"ד מיושבים מעלמה לכל באחר בימים אין יושבים אח"כ בחים בני אדם ומבקשים מהשו וידעו
בימים אלו כ"ד שלמעלה דבכל הסבה אין יושבים לדין אח"כ מבקשים ממנו ית' מחמת שיש קטרוג של מד"ה וע"ז אתר בכל הסבה מלך אוהב צדקה
ומשפט דהיינו שהוא אוהב המשפט ע"פ המעורר אותו לקיים משפט בדין המעורר משל"כ בה"ו כ"ה ית' בעצמו הוא המשפט מלך עצמו וכמ"ש
בדרכי' הם בשם הר"ר מנחם שהמלך המשפט היינו שהוא המשפט ויחכן פי' זה עפ"י מ"ש: ומיהו להלכה כיון דקי"ל בחידי דספיקא שחתפלל
בלילה מחזר לכל התפלה ואפי' לחדם בה דבר כ"ש בחן שהוא הדעת ס"ל כן כמ"ש בי' בה' ר"ח בעשה כן לכתחלה יבו כל
הדיעות ומכן לעשות כן להתפלל בעית דרך נדבה אם לא אמר המלך המשפט בעלע"ד וכתוב בטור סי' קי"ט מי שטעה ואתם מלך אוהב צדקה ומשפט

קיט (א) יתחיל בברכת השיבה והיינו קודם שעקר רגליו אבל אחר שעקר רגליו חוזר לראש כ"כ סי' תקפ"ב:
לצרכיו בברכה כו'. לצרכיו עצות עיקר מהטבע שהטבע חכמים וכקשה שלו תהיה מפילה: (ב) ולהרי"ט. בגמ' אי' פ"ק
דיומ"ט תניא רשלום ישא לחדם לעולם יתפלל אדם שיהא לצרכיו בכ' יעשה ולאפי' ה' יתפלל אבל. תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו ואין שיחה אלא תפלה כו' ריש"י
לעולם יתפלל אדם ואח"כ יאמר צרכיו אבל אחפוך לפניו שיחי ואריתי לפניו תניר ואח"כ לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא שואל לחדם צרכיו בש"ת ברי"
דרך שואלין בר שילת מתני' דרך בני אדם שאחרו שואל אדם צרכיו בש"ת אם יש לו חולה בחוך ביתו אומר בברכת חולים ואם לאי לפרנסה אומר בברכת
השנים אומר ריב"ל אין שואלין אדם צרכיו בש"ת אם אין לו אומר בסוף כל ברכה אחר ברכה אומר אל חייהי ברי אחר אומר רב אחא אחר רב אשי אומר
שואל אדם צרכיו בש"ת אם אין לו אומר אחר תפלתו אפי' בסדר י"ה אבל אומר ואל יקל בעיני אדם שאין מתחלק לד' חלקים הא' שבברכת ש"ת יכול לשאול

עטרת זקנים

ושמעתי אחר מן הגדולים עשה מעשה בישה"ק עפרת בשנת חמשת לישראל בצפרי וחין של ומטר בש"ת ונאמרו אל עפ"י באורחא רשעה והלה הרבר סרא סרא ורידא קמי שמי'.

קיט

א אם רצה להוסיף כו' אם קודם אודות בשבעל כל ישראל כו'. ונראה דצרכי יחיד יכול לשאול בלשון רבים אם הצרה ועדיף טפי וראיה מרפילה הדרך אלא משאומר בלשון רבים צ"ל בסוף הברכה רוקא ובארבע הלוף' ברבר אחר שבברכ' שומע תפלה יכול לשאול כל צרכיו בכל ענין שנראה ב' שאם בא לומ בסוף כל ברכה וברכה מעין כל ברכה אומר אפילו לא יהא צרכיו מפיש בין שאומר אותה בלשון רבים אבל בלשון יחיד אינו יכול לומר כין שאינו אומר בעבור כל ישראל ודוקא בסוף כל ברכת אבל באמצע הברכות לא כיון ששואל צרכי הרב באמצ' נרא' כמוסיף על המשבע ששבעי חו"ל ב' שאם שוא צרכיו ממש בסוף על החולה שיש לן קרוצא בזר יכול לאומרו כרצונו בין בלשון יחיד בין בלשון רבים בין צרכיו ממש בין צרכי ציבור (הר"ן יומא פ' א"ע)

פרי חדש

סימן ממ

ומשמע דס"ל פוס:

סימן נ

ס"א ע' איזהו מקומן כוכו כבי כסם פרשים דסיינו שעמח לפי פ"ק מ' מתנות מים מסיים מקום שיהין עומדין להתפלל אלא מחן מלמד פסוקה אלא ונהרות דחשיבי בפתח מחן דבר פחוי ע"ש פ' פוסק הקפורת ואחו' סחזיקין דים כוכבים כסבת לחוסיף ס' ובניים בסבת כ'כנסים ר' מחברי' חסבנו לא פיש מוכה לאחוזו ובכאן נסבנו ג"כ סלא לאחוזו בשבת ס"ם כוכבים ונפחזים יכסה רגלין ונפחזים

באר הגולה

ח"ח סס: מעוד לימתו וסמ"ג כלי"ט מהלכות מ"ד כסס לב: מהלכות נדרים: מ"ח מאות פרטיות כ"ס ס:

עטרת זקנים

קכב א אבל בשוקים שנהגו לומר ולייא הרועים סמ"ג. ולייא כיון דבשוקא אשתרו דרשקו יקיו לרעון אחר תפלה. ח"ח ע"כ עכין הדבר שלא להפסיק אפי' לקדושה וקדושה קודם יהיו ולקדושה שלא לרצון לכך עכין לומר יהיו רעון קבל. ח"ח קודם אלקי נצור כרי. שיקבל לעצון קדיש וקדושה כנ"ל וכן ראיתי בם דור שלי רבי שבתי מפראעסלי וכן נ"ל:

פרי חדש

סימן נ

ובשחרי יעוין בסמ"ג מה שכתב בשם תוספות כתב בעלי סדר עכ"ת שעכין כי בתחיל כל תפלה תחזרים תקוני כל עד ובנעילה כל תפלה ושנה סדר הקדושה כגון ס' בהלות ועשה בסמ"ג כמ"ש בסמ"ג בשם תוספות בזה ז' מיכן ליתן לשליח ציבור לומר קדושה בתפלת מוסף ביום שאין בו תפלת מוסף כגון ר"ח ושאר ימים שאין בהם תפלת מוסף ואין לומר קדושה בתפלת מנחה בשבת ויום טוב ואין לומר קדושה בתפלת ערבית בשבת ויום טוב ואין לומר קדושה בתפלת שחרית בשבת ויום טוב ואין לומר קדושה בתפלת מוסף בשבת ויום טוב

קכג א ג' פסיעות. עכבי"ש שכתב הרבה טעמים ועוד טעמתי טעם דכוותה ג' פסיעות זכה כ"ג להחריב ב"ה ולכן תקנו פוסעים ג' פסיעות והתפללתי שיכנה ב"ה: וכתב בגמרא ליתא ד' פסיעות וברכה ב"ה דף ד' ע"ג' פסיעו"כ במורה מקן ע' תמ"ז ופסקוהו על דבר פוסע לתחיון כעבד הנפטר מרבו: ב ואחר שפסע לה כתותן שתחוי"ש שלו נעוד שפוסעין דלתן ככן לעשות כן: ג ללד שתחלו. שהוא ימין הכניסה: ד שלוס עליהו. דלת כתומרים · עליהו ועל כל ישראל: ה יעמוד · וחייב לכוין רגליו כתו בתפלה (רד"ק בית כ"ו ע"ם ובס ג"ס סי' קפ"ו): ו ולא יחזור · וכשלומדי פיוטים מחר בסע"ן מתחיל י"ח (ל"ח): כתב הכ"מ דלה מוכח עומד עם ולימו תחר לחזקומו לחבל לפי סברת י"ח הטעם דבעי' ו' פסיעו עכ"ו ולכן צריך ג' לפסוע ג"פ לפניו ומה"ט מקפידין שלא יעבור אדם לפניהם בעוד שעומדין עם שלא להפסיק בין הו' פסיעו' (ל"ח) עסי' ק"ח ס"ח וח"ם סי' קי"ח ומימן קל"ח ס"ב: ז והמ"ן יעמוד · לכאל מדינא יכול לחזור מיד לביחיד נרחה כלומ' רוצה לחזור ולהתודות ומוח בכלבד וכו' וע' סימן תרי"ו ס"ד לכאל בס"ן הדבר יהוו שעוש כן לחוניא רבי י"ח (עם ברכב"י): ח כשיעו זה וב"ח פסק כ"ע הרד"ח בעם הרחב"ד דצריך להשוח כשיעור מיניע ס"ן לקדושה וח"ם בסימן ק"ח הק"ק ח"ח היימו מעוש לצריך לחזור ולהתפלל לכאל בלחש"ה הוי כבלב ע"כ · וכ"מ בתשו' הרשב"ח וגם מ"ם הרי"ן ישמח חעט ל"ל דל"ל כשיעור הזה וכ"ח לחעויין עס"ח בע"ן וכן נרחה וכו' הוא מדברי הכ"י: ט לחסור להחזיר שלא יחבדוהו שדילג (לעוש) וכשחחיל הס"ן רשאי להחזיר כניו לכאל לחזור לחקומו לחסור עד שחגיע לקדוש לקדושה ולח"כ צריך לפסוע בשחלל חחלה וקלה חחלה חוחגין לפסוע רגל ימיני לל השחלו ולח"כ פוסעין בשחלל (ל"ח): כתב כ"ח ולה יבדוק בב"ה רשאי לכחוח חשיעור גדול בלב עקב ולסחוך על הרשב"ח שכתב בשחו' סי' שפ"ח שלין חשיעור לפסיעות הלו עכ"ל ול"ל דהרשב"ח לל כתב חלל שלי"ל לפסוע פסיעה בינוחית שהוח חחה ע"ם לכל פחות מעקב בלב גדול לל מיקרי פסיעה כלל וב"ח כתב הטעם דחפללת נגד חמידין חקטורת ולכן לל יפסע פסיעה גסה יותר ועוד דחחי כרין חלפני החלך ע"כ ול"ז בעור רש"י ע"ם בפס הירו': יא בקול רם ל"ל דסמוך על הקדים שלח ובח לעיון חע"ם שחפסיקין בקריחת התורה והלל וח"ח טולהו לסדר התפלה בחיס (ח"ם סי' ו"ג): יב ל"ל לחזור · ולח רגיל לפסוע לין למחו' בידו (רד"ק סי' קנ"ג וע' בחגה פ"ק דברכו'): ג פוסע ג' פסיעות · דחחלל צריך לפסוע ולהפסע על העומו קנין חלהי בעור ולח"ל צריך לח' הקדים על ההפל שחחפלל בעוד הצבור (לעוש): ד יכול יהיו לרעון · דסומך על חחקבל לעוחהון ובעל"ה כחוב לומר יהיו לרעון:

קכד א לאחר · שסיימו הצבור הפלחן יחזור ש"צ החפלה שלם יש מי שאינו יודע להחפלל ב (א) יכולן לכה שהוא אופר ויוצא בו וצריך

ליפער מלפני המקוסוע"ל סימן כ"ח ומה"ט לחר רגל עוקר שחלו שהוח ימין דעלמח חחלה ולפסער עוד לומר הטעם דלריך לפסוע לימין הכניסה חחלה ולח"כ צריך לפסוע בשחלל חחלה וקלה מוחגין לפסוע רגל ימיני לל השחלו ולח"כ פוסעין בשחלל (ל"ח): כתב כ"ח ולה יבדוק בב"ה רשאי לכחוח חשיעור גדול בלב עקב ולסחוך על הרשב"ח שכתב בשחו' סי' שפ"ח שלין חשיעור לפסיעות הלו עכ"ל ול"ל דהרשב"ח לל כתב חלל שלי"ל לפסוע פסיעה בינוחית שהוח חחה ע"ם לכל פחות מעקב בלב גדול לל מיקרי פסיעה כלל וב"ח כתב הטעם דחפללת נגד חמידין חקטורת ולכן לל יפסע פסיעה גסה יותר ועוד דחחי כרין חלפני החלך ע"כ ול"ז בעור רש"י ע"ם בפס הירו': יא בקול רם ל"ל דסמוך על הקדים שלח ובח לעיון חע"ם שחפסיקין בקריחת התורה והלל וח"ח טולהו לסדר התפלה בחיס (ח"ם סי' ו"ג): יב ל"ל לחזור · ולח רגיל לפסוע לין למחו' בידו (רד"ק סי' קנ"ג וע' בחגה פ"ק דברכו'): ג פוסע ג' פסיעות · דחחלל צריך לפסוע ולהפסע על העומו קנין חלהי בעור ולח"ל צריך לח' הקדים על ההפל שחחפלל בעוד הצבור (לעוש): ד יכול יהיו לרעון · דסומך על חחקבל לעוחהון ובעל"ה כחוב לומר יהיו לרעון:

קכב דיני הכריעות בסיום י"ח ברכות · ובו ו סעיפים:

א (א) פוסע ג' פסיעות לאחריו בכריעה אחת ב ואח' שפסע ג' פסיעות ביעודו כורע קודם שיזקוף א"ש שאמר עושה שלום במרומיו הוסף פניו נ (ב) לצד שמאלו וכשיאמר הוא יעשה ד שלום עלינו חוסף פניו לצד ימינו ואח"כ ישתחוה לפניו כקבר הנפשר מרבו: הגה ונכנו לומר תס"ר ר' סיננה בית המקדש מו' כי בתפלה במקום הסנהדרי ולכן מנקפים על המקום שמכל לעשות עכשוה ממש: (ד"ע):

ב פמקום שכלו חג' פסיעות ה יעבור ו (ג) ולא יחזור למקומו עד שיגיע ש"צ לקדושה ולפחות עד שיתחיל ש"צ להתפלל בקול רם:

הגה ז ומה"ן יעמוד כדי פלוג ד' מנין קודם שיחזור למקומו להתפלל בקול רם (הגה"ר אשר"י פ' י"ב) (ר) וכן יהיה המתפלל יעמוד במקום שכלו פסיעותיו ח כשיעור זה קודם שיחזור למקומו (ג"י בשם רבי יהושע וירושלמי) יחיל מתפלל בלבד וסייס תפלתו קודם לפ"ן ט (ה) מסור לחזור פניו לצד עד פסייס פלית לבור תפלתו (ג"י בשם שבולי הלקט):

ג כ"ב בשפוסע עוקר י רגל (ו) שמאל תחלה ג' שיעור פסיעות אלו לכל הפחות הוא כדי שיתן גויל בצד עקב · (ולכתחילה לל יפסיע פסיעות גסות יותר מזה): (ג"י בשם ת"ח ור"ע בשם הגאונים ובס' שכתב ב"י לכ' פסיעות בשם ר' חתי שכתב ב"י לכ' פסיעות בשם ר' חתי)

ד רמי שפוסק על ג' פסיעות (ז) הוי יוחרא:

ה כ"ם פ"צ צריך לפסוע ג' פסיעות כשמתפלל בלחש וכשיחזור התפלה יא בקול רם יב (ח) אינו צריך לחזור לפסוע ג' פסיעות: (ומ"ם לל התפלל בלחש רק בקול רם יג פוסע ג' פסיעות לחר תפלתו בקול רם) (תכודרסס)

ו כשיחזור ש"צ התפלה יאמר ג"כ ה' שפתי תפתח: (ט) (לכל לימו לומר בסוף התפלה יד יהיו לרצון): (ל"ע ובס' בשם אהל מועד)

קכב דין הנהגת ש"צ בי"ח ברכות ודין עניית אמן · ובו י"ב סעיפים:

א א כ"ם לאחד שסיימו הצבור תפלתן יחזור ש"צ התפלה שאם יש מי א שאינו יודע להתפלל ב (א) יכולן לכה שהוא אופר ויוצא בו וצריך לומר

(א) יכולן לכה שהוא לומר · כי' כ"י ל"ח ע"ב שלימו בקי להתפלל מ"מ מבן הוא מה שהש"ן לא סייק לומר

קכב א כשאמר עושה שלום כו' · רמזי' וזקוף לצד ימינו והוסף פניו לצד שמאלו ומנין הכריעה שלום ומנין הכריעה בקריש השמרת ביהגדל כרע וזקוף בשמ"ה רבא בעגלא מהרא ואמרי אמן וזקוף יחברך מורע שמ"ה רקב"ה לעיל מכל ברכתא וזקף התקבל מורע קדם אבוהתן וזקף עושה מורע · כ"לוס זקוף ביתין ואחרי נורזן שלום בשמאל ונורזלו להשהוחה לפנים כיעבר הפנים מרבו (טור ס"ס ס"ג ע"ש) בשפוסע עקר רגל שמאל תחלה · כן דעת הגיאונים פ"ימין פ"ר מהלכות תפלה וכן הוא בשבולי לקט ובסמ"ק שוחר טוב וכן נוהגין: ג ש"ע עור פס"ע כו' · ונראה דוקא היכא דאפשר אבל בב"ה שרבים נכנסים בה תמיד לרוב המקום שאי לפסוע ג' בעד בעור עקב ולעפור שם כראוי הוא הרש"ג בא לפסוק על בשעה הדחק שכתב ב"ה סימן שפ"א לפסוע בלא שיעור ע"ש · ויחיד שוה התפלל בציבור אסור להזור פניו עד שיסתיי ש"ץ תפלתו וש"ץ להתפלל עד שיגיע ה"ש לקדושה ואם הוא התחיל לבחתילה הוא האפשר אבל היכא דאיכא דיוחק ואת לאנשי קול להזור מיד שפת ש"ץ בקול רם אבל לא קודם לו:

קכד א לאחר · שסיימו הצבור תפלתן כו' · וגם מזה יש ללמוד להש"ץ שלא יתחיל להתפלל אלא א"כ יכול לעמוד קודם ש"ץ לקדושה ואם הוא התחיל

פרי חדש

סימן נא

אם מסיים עמו ומוסיף הזן כוי ליה בעומה לזן לאחר ברכותיו דמעומה כוי הגל פרוקי לה מתחילין כי ולאחריהן כרוך תן פחזין מנגנים הוא כי' מחזקי לה ה' הקדים על ההפל שלא יהא נדנוד ביניהם זה נראה בחתר ומיהו בשלמא כרוך הוא כרוך חומר ומוסיף כרוך נוסף ומקדים כרוך שומע בתפלות כרוך תן פחזין מנגנים על עמדו כרוך מרחם על הארץ כרוך מרחם על פנדריות (ומה' כתקנוני

באר הגולה

עטרת זקנים

ג בקול רם. ומן הזה משמע לו שמשמיע קולו בתפלתו כמן דע"י הדחק הוא עושה כן (כל בו): בגמרא פוסק ר"ה ומשמע דאף בלא דחק מדרינן לדבריך למה הצטרך לומר כדי להסדיר מ"מ תפלתו משמע דאי לאו משום להסדיר הוי רשאי להתפלל מיד בקול רם שאומר ש"צ קדושה ומיהו ה"ג לכתחלה אין עושה כן (ר"ן פ"ק) וכ"כ הרא"ש ור"ן בשם הרמב"ן וכ"כ הרשב"א בתשובה ומ"מ נ"ל דאם מתפללין כל הצבור בבת אחת לחתר"ב ד"מ מן הדין טוב להסדיר בכל פעם ב כמ"ש סי' קי"ט. וכ"י ועכשיו נהגו כרוב המקומות להתפלל מ"מ מנחה בקול רם תכף ע"כ. ומדינות אלו לא נהגו כן וכן נכון וכ"כ ר"ל חביב בחש"ו וכ"כ רדב"ז סי' ל"ד שחש לפעמים לבעלי ע"י מחלוקת יבעלם וכ"כ בחב סי קיא קל"ח שחבושם שם"ן לומר ג"ח בקול רם לתשובות וג' תחרומות בקול רם והשאר בלחש ע"ש: ד מיעבור בלחש פי' שלא יוכלו לגמור כלי"ח ברכות תוך זמן תפלה (ל"ח) וכ"כ סי"ס ר"ל בשם י': ה ושוב שיהא רשאי בדליכא שתות ביום: ו אחר ברכ' הש"ן כת' הע"ת דפליג אמתניף ר' ולא דק להכי הש"ן מתפלל פעם ג': ז אין לש"ן להתחתן: ועכשיו נהגו להתחתן על החב"ד: ול"ל הטעם שרוב התנשים מתפללין בתרומה ואם יחידים מתפללים מלה במלה לא יוכלו לומר קדושה עם הצבור לכן ממחיצים ולכן ל"ל דלתף אם אין לחב"ד בעיר יש להתחתן על התפלל מלה במלה. אבל כשתחילין אין להתחתן עליו כמ"ש על ר"ע בפסיה מתפלל עם הצבור היה מקדר ועולה: וכתב בשם י"ח סי' תעב"ד שאם אחד מן הצריך להתחיל וירא שיתעלמו ממנו עליו יכול ליקך לתחילה בשעה שמתחיל החזן לומר אשי מעדיין לא גמר תפלתו ויחזו למקומו ויגמור: ח יש להם לשתוק. עיין בתשוב' מ"ע על התנשים שעומדים בעת חזרת הש"ץ לצור בתפלה לו לומרים תחנונים אם מכוונים לסוף הברכה לעשות לתן כרחוי אין למחות בידם אבל בספר ווי העמודים כתב עליהם וכ"מ מ"ש סי' ס"ח: ט על כל ברכה: ופשוט דאם עסוק במקום שיהו רשאי להפסיק אסור לחזרת עמ"ש סי' ס"ו: י לחתת היות וחזו בברכות הודאה כגון ברוך ושומר ואין שרגיל אבל בתפילה ואין שיכוון לחתת היות ואני מתפלל כדרכי. ובקדוש ברוך לכוין על העתיד לבד שיחזרו כדרכי (ב"ח בשם מהרי"ח בפירוש הסידור ועמ"ש בשל"ה): יא בניו הקטנים. וגריך שיזכנם שיעמדו בתפלה ויראה ואחרון שרגיל שיבים בבית הכנסת בשחוק מועב שלא להביאם (שני לחתת הברית: יב בחתף. פירוש בחתף שב"ח (ב"ח): יג לחתי מחויב. וב"ח כתב להחמיר לפילו לחתי מחויב לפילו יודע שם הברכה היה להוליא הבים ידי חובתם ולפ"ז אפי' ביודע שלא ח"כ בברכת התורה ובברכ' הגומלין יד מיד בסכלה. ואם החזן מתריך בנגון על ואמרו לחתן ואמרו מיד כי הנינון הוי הספק (יש מחלוקין) ועמ"ש סי' ס"ב דהתרכת הנינון מכלל הברכ' הוא ומ"מ נ"ל דאם מתריך הרבה הוי הספק: טו אין מ"ל מתברך כ"ל

לומר יכוין: (ב) ואם אין ש' אחרים: מזה נראה שאין מהפיכין לחתן מי שאינו שומע ע"ג שהוא פתוח: (ג) ואפי' אין שם אלא ש' אחרים על העתיד יכוין ג"כ שיהיה רשאי לענות אמן ולקבל שבת כ"כ בשם ר"י ור"ן. בשער כ"ב בשם ר"י ור"ן. (ד) שהוא חייב בברכה ג' כו'. בשער כ"ב בשם ר"י ור"ן. יש לית לן בה לכתחל מדברי רבינו נראה דמיירי בשומע ואינו עונה אמן אבל אם יענה אמן יתומה שכתב חייב להקשות על הסמ"ג ועוד דהא מוכח בהדיא בכ"מ דאפי' עונה אמן יתומה אינו יכול לענות אחר ש' אחרים כמ"ש סי' ס"ו ס"ב

ע"ב רלוי לכל להפסק חומרת שניהם דהייט שם יזן יודע לזה ברכה
ש"ם שהוא ליט מחויב הוה לפילו לחתן יקומה ולא סגי בשיסור לחוד
בכל גווני הוה לישור לכתחל' לפי שם יודע לזה ברכ' והוא ליט מחויב
בהו"ם רמ"ח ויש מתירין כו' והייט דעת רכ"ל ולא נקט רמ"ח הקולת
במסכת מפי' זה דביודע לזה
ברכה שתהר לכתחלה הלא צריך
שיזמע דוקא בפי הברכה והא
דנקט רמ"ח שם ליט יודע כו' לאו
דוקא מיני דביודע מותר לכתחל'
הלא דלא הוי לחן יקומה כדמסיק
רמ"ח דזה ניזי מיקרי לחן יקומה
בעזמר בזה לחוד יש חילוק לכל
לכתחל' לשיסור בכל גווני כל שלפשר
לו לשמוע בכללי"ל בזה · הלא
דלכל לפירוק למה כתב הטור
דביעה רלשול' בשם ר"יונה הלשון
יזשם, ומביא הרי"ף והרא"ש בפ' נ'
שלכלו ח"ל לזה לחן יקומה ח"ל
הלא דין חייב לברכה ולא ידע
כלזה הוא עזמה ע"ל · וכ"ם קשה
על רכ"ג היאך כתב הטור בשמו
דלפי שם יכול לכר לה"יעה וכי יש
לו לא לחלוק על הירוש' וחלמוד
בבלי ליזו חולק עליו ול"ל ברכ"ג
מפרש הירושלמי דה"ק דין חייב
לשמוע הברכה לו לידע לזה
ברכה כדי לידע על מה יעשה חתן
וזה לא ידע על מה הוא עזמה
ועל כן הוי לחן יקומה וזה מפורש
בדברי רכ"ג בכתב חייבים הגברי
לשמוע כו' וזה כולל גם יודע שהקום להוציא מן יקומה וזהו מכוון בפי'
הירוש' שכתבנו ולפ"ז לפ לרכ"ג לין לישור בכל הברכות הלא דלי"ח על
שם לין קלזר שהוא פעור שכבר התפלל מ"מ חייב לשמוע הברכ' מש"ה
ולעניות לחתן וכזה לחתן יקומה וזהו כוונת הירוש' וכייטו בהין
יודע לפי שיזה ברכה וע"כ לזמר על מה יעשה מכלל דזה יודע על מה
יעשה שני לכל הרי"ף שהוא הדיעה הראשונה מפרש הירוש' בעניין
שהביקר תלוי בזה הוא חייב לברך לזה שלא התפלל עדיין ולעניין
הלכה כ"ג מה שהלזי לפסוק כזה: (ה) מי שעשה כו' · כה דברי הב"ח
וכן ולזה שהביאו לזה מזה דלזה"ג בשם שם"ן מוציא שלזינו בקו
כך מוציא הביקו והקשה ב"י דהא לפ ק"ל כרמב"ן הלא בר"ה וי"כ לכל
בשזר יזות השנה קי"ל כרבנן דהין ס"ן מוציא הביקו וכהן מיירי בשזר
יזות השנה ותי' דרבנן מדיים לרשב"ג בשנה ועשה ול"ם הלא בלזה התפלל
כלל וקשה דהא ר"ג לא פטר הלא עם שבשדות דהניסי ומיילה רבנן
דעניני ס"ל לפי' במקום לזום היזו פעור הביקו וכהן לא עדיף מלזום
ול"ל דבשבת לא הוה הטעם משום לזום הלא דלא מייבו רבנן דרשב"ג את
הקהל אלא שיסוך על הס"ן הלא בכל התפלה לכל בשביל דבר ת' בלבד
יכול לסמוך על הס"ן כל שמוע מתחלת י"ח עד סוף ובתרבכי פ' בתרא דר"ה כתב דלכתה"ג קי"ל כר"ג לפי' בשזר יזות השנה ולזה"כ הביזו בשם
מהר"ם דלזם שבת ברכה שלזמה לא מהני ליזה שמיעה מס"ן וברלזה דגם התו' והר"ם טוזר נתכוונו לזה והייטו דכתבו לחלק בין לא התפלל כלל לפי' לפי'
בשזרי שבת זה ביעלה ויכה ל"ד לכ"ע כיון שרוצה לשמוע מס"ן יש עוד חילוק דשמוע מס"ן לכ"ע יזא הלא דברוצה לפטור לפי' בלא שמיעה פליגי רבנן
והשב"ם מהכי לפי ביעלה ויכה ל"ד לכ"ע כיון שרוצה לשמוע מתחלה ועד סוף: (ו) מפי רוב הגבור כו' בפסקי מהרא"י שם סי' ק"ע סיים
ה"ל דעניית חתן נתי מן הברכה היא כדחי' פ"ג שלכלו דף מ"ו ע"ל ולא הבנתי דבריו הלא דבפ"ג שלכלו דף מ"ו
ע"ב ומביאו הרא"ש שם ע"ב ליזה רבה בב"ח לבנו שם
ברוב הפוסקים חולק ע"ז ומביאו הרי"ף שם ע"ב ליזה רבה

אורח חיים קכו קכז הלכות תפלה מן רמד

קכו

א ודילג. ואם דילג בתוך הברכה וסיים תחיית' לא מלינו שמסלקין אותו ואם לא רצה לומר ולטופרי' רק ולתלמידים ספק אם מסלקין אותו (כ"ח ס"ג ס"ב ט') וכסי' קי"ח כתב שכמה רומזים לומרים ולתלמידים: ב מיד פי' ואין מתעכבין לו אחיכיר אלא מסלקין אותו מהתיבה מיד ומדסתם פה משמע דאין מסלקין אותו מן המוסף פעם ג' וכפרע בזמן הזה עכ"ד ס"ס י"ב: ג כל מקום כתב מ"ע סימן כ"ה הי נהג דמתפיזנק הייתי אומר יחיד אלא הזכיר ר"ח בפחדי והתפלל מוסף אין צריך שב להתפלל שחרית דלא גרע דיעבד ליחיד מלכתחלה כדכתבי' ובדברים של טעם יש להלכה עכ"ל. ול"נ דנכון לעשות שלפחות יתפלל דלא יהא חלא ספק (כ"ח סי' ס"ב: ד כתבו בר"ח. ות"ם כך הרב"י בסכת ו"ט כיון דליכא ביטול מלאכה לעם מזדרזין ל"ל דתרכה מצינו לענין תפל' שהקילו בשבת ו"ט יותר מבר"ח דהרי תקנו דלא לנלוי י"ח כ"ש סימן רס"ח ס"ב רק בקריאת התורה הוסיפו. וב"ח האריך בזה וכ"ש עיטור סופר בדברים לסותרים זה את זה: ה בג' רלשונות. וכתב הלבוש דוקא כשמזכר קדם שהשלים תפלתו אבל אחר שהשלי' תפלתו אינו חוזר ובל"ח חולק עליו. ול"נ כ"ש הלבוש מלשון הסמ"ג שכתב הטור אין חילוק בין ג' רלשונות לאחרונות לעולם אינו חוזר. וכתב בל"ח מכן משמע בספר הרמ"ס כתיבת יד ח"כ יש להקל כשהשלים תפלתו ועמ' קל"ד ס"ב:

קכז

א ולא יחתו. פי' שיאחז כדין אחר אחיות כת"ס סי' ק"ג ס"ה (כ"מ בב"י) והב"ח מפרש דבתודיס שחומר עם הארץ לא יסחה רק יעמיד רלשו מעט והעולם לא נהגו כן: ב בסחיה ת'. ואין להקפיד משום ס' זוקף כפופים אלא ברכה תדע דבר"ה ו"ה כ' אין המקדקדים מהגים לזקף אלא בסוף ברכה (שם) כ"ל כוותי דכסוף הבוא דלריך ע"כ לזקף כיון שתקנו חכמים לכן זקוף בשם ו"ה בתחלת הברכה היכא שזוקף מיד אבל הכא שיהיו זוקף עד שנגמר כל הברכה. והתם ליכא שם מע"פ שיש לו בה ועוד יש רלויה מלך שהתפלל כל התפלה בסחיה ואע"פ שיש בה כמה שמות והב"ח כתב בשם ר"ל שזקוף מעט בשחומר השם עד סופו ואז יכרע ע"ל. והעולם מהגין כמ"ש: ג בברכה בפת"ח (ס"ח סי' תת"ח) כהגים עם. אין מלת כהגים דבק למלת עם (וב"ח סי' קכ"ח ס"י בהג"ה) שהרי ק"ל כהגים שלוחי דרחמנא ניהו אלא שלומר שהכהגים מקדישים עם קדושיך יעב"ג דעם מחמת לא לזקדי בדאיתה פ' האידע. עם קדושיך לקדי בדאי' דכתי' בתורה לאמור יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום אין לך ברכה גדולה מזו שהכהגים מברכין את ישראל בשם המפורש ואנו מברכין אותם בשם אדנ"י ולכן נהגו העולם לומר כהגים ולא כהגים. ומ"ש בשם המפורש היינו שאומרים יברכך ה' ישמרך יאר ה' פניו אליך וישם לך שלום ולא אומרים יברכך ה' ישמרך יאר ה' פניו אליך וישם לך שלום. ומ"ש ואנו מברכין אותם בשם אדנ"י היינו שא

מגן דוד — הלכות נשיאת כפים — מגן אברהם

קכח (א) והכהנים מן התורן. לפי שהכהנים נבללו ברכה:
(ב) חסי עם כהני לחרים. לשון לחרים היינו מדוקדק

הלכות נשיאת כפים

קכח נשיאת כפים ואיזה דברים הפוסלים בכהן • ובו ס"ה סעיפים:

א [1]אין נשיאת כפים [2]בפחות מ' (א) [3]ומכהנים מהמנין: [4]יתן לזר ליטול כפיו (ב) חפי עם (כהנים לחרים) (בפ' ב' דסוטה דף כ"ד דזר עובר בעשה) (ותו' פ' כל כתבי א לית ידעי' מה לחיסור ים בזר העולה ולפטר דעם כהנים ול"ע):

ב יכול כהן שאין בו (ג) אחד מהדברים המעכבים אם אינו עולה לרוכן [5]אע"פ שבישל מצות עשה [6]אחת הרי זה כעובר בב' עשה אם היה בב"ח ב כשקורא בהנים [7]או אם אמרו לו לעלות [8]או לטול ידיו:

ג ג [9]אם עולה פעם אחרת ביום זה שוב אינו עובר אפילו אמרו לו עלה:

ד ד [10]כשהכהנים אינם רוצים לעלות לדוכן אינם צריכים לשהות חיץ סב"ה אלא בשערי שקורא החזן כהנים אבל בדי שלא יאמרו שהם פגומים נהנו שלא ליבנם לב"ה עד שינמרו ברכת כהנים:

ה ה ולא יעלו הכהנים לדוכן כמנעלי, [11]אבל תבבה שוקים שרי ה (ויש מחמירין אם הם על עור): (תגולה פרק הקורא את המגילה והגה

קכח כתוב בת"ע סי' ג' ס"ח בהג"ה מי שבח ואחר כהן אחי ליתן ליטול כפיו כו' ול"ע דהא הרמ"ך לא כתב הלא שבח"ן לקרות בתור' דמה תיכפת לן אם יקרא לחשון ואף בזה חולק הב"י בפ' הפוסקים לבל בבעלותא כפיים ליכא למ"ד דבתחן ע"פ עלמו דהא עובר בעשה אם טול ועומ"ש סי' ר"ח ואפשר דמיירי התם עם כהני' אחרי' והשתקו ל"ע עיין בלבוש בסוף ספרו ובתח"ס סס: א לית ידעי'. פי' לחר"י מיימי וכו' ע"פ בהום וקשה דהא בכתובות אמרי זר הטועה בפיו עובר בעשה ותי' בד"מ דכתובות מיירי בפ"ע ובשבת מיירי עם כהנים אחרים. ול"ע מל"ל ר"י חילוק זה לאפקי דעם כ"ג ר"ל דאיסור עשה היינו מה שמזכי' אבל לברכה ועשה רע"ו ולולי דברי ר"י היינו אומרי' דר' יוסי לית ליה רק איסור עשה למזכן ותע"ש שהי' נ"ל בדבר ונחלת לה היה מגרך ועיין בס"ם ס"ובחי' רש"ל ועי"ל דתניא פ' דעירובין דר"י סבר אע"ג דכתיב דבר אל בני ישראל וסתם ולא בנות ישראל מ"מ רשות לנשים לסתוך. ת"ל כ"ל ג"כ אע"ג דכתיב דבר אל אהרן וכו' מ"מ רשות לזר ליטול כפיו ולכן תמה ר"י עליו והא דליכא דר"י דחית ליה מעלין מתרומה ליחסכן ע"ם סוף הפרקולדידי' כשים חסורים למתוך כדאי' סוף ערובין ולכן זר שטעה כפיו עובר בעשה כנ"ל עיקר ע"ש: ב כשקראו כהנים ודוקא שעקר רגליו בעבודה אז אע"ג קודם רגה לעלות אבל אם לא עקר רגליו אינו רשאי לעלות וכמ"ש ס"ח וכ"ת בארן ועמ"ש: ג אם עלה ואם עלה פעם שנית מערך לפי' בתוחו לטור (ר"מ מיקן סי' י"ב דל"ג): ד כשהכהנים. ומ"מ כתוב שיכלו קודם שיתחילו רגה ונ"ל עכ"ו כדי שלא יזדרזו שהם פעמים כשלא יעקרו ברגלם ועכ"ל סס"ו: וכתב הב"ח והפסוקים מדרבנן ת"ל לנחת לחזן דכשהחזן קורא כהני' אין כוונתו על הפסוקים ע"כ. ומשמע דאם ת"ל נריכים לעלות דהא עובדי' בעשה אם אין עולים אבל מלשון הרב"י שכתב בס"ב משמע דאם היה בו ת"ח הנריכים להעלבים אפי' ת"ל אינו עובר וכן מדבריו משמע מלא עלמו אלא שהכהנים מעכשיו ויש כח בידם לעשות זה כדרך סימן קל"ח: ה ויש מחמירין. כ"ל דוקא כשאין מניעים אלא עד שהתיבה וקשורים ברצועה אז בסרע אבל אם הם מניעים עד לגיליהם דהם מבלבלים סדרי ול"ל דהל בגד ומחופה עור סדרי בכל ענין ועמ"ש סי' תקל"ד סי"ו שבעלו

קכח נשיאת כפים ואיזה דברים הפוסלים בכהן • ובו ס"ה סעיפים:

א [1]אין נשיאת כפים [2]בפחות מ' (א) [3]ומכהנים מהמנין: [4]יתן לזר ליטול כפיו (ב) חפי עם (כהנים לחרים) (בפ' ב' דסוטה דף כ"ד דזר עובר בעשה) (ותו' פ' כל כתבי א לית ידעי' מה לחיסור ים בזר העולה ולפטר דעם כהנים ול"ע):

ב יכול כהן שאין בו (ג) אחד מהדברים המעכבים אם אינו עולה לרוכן [5]אע"פ שבישל מצות עשה [6]אחת הרי זה כעובר בב' עשה אם היה בב"ח ב כשקורא בהנים [7]או אם אמרו לו לעלות [8]או לטול ידיו:

ג ג [9]אם עולה פעם אחרת ביום זה שוב אינו עובר אפילו אמרו לו עלה:

ד ד [10]כשהכהנים אינם רוצים לעלות לדוכן אינם צריכים לשהות חיץ סב"ה אלא בשערי שקורא החזן כהנים אבל בדי שלא יאמרו שהם פגומים נהנו שלא ליבנם לב"ה עד שינמרו ברכת כהנים:

ה ה ולא יעלו הכהנים לדוכן כמנעלי, [11]אבל תבבה שוקים שרי ה (ויש מחמירין אם הם על עור): (תגולה פרק הקורא את המגילה והגה

קכח כתוב בת"ע סי' ג' ס"ח בהג"ה מי שבח ואחר כהן אחי ליתן ליטול כפיו כו' ול"ע דהא הרמ"ך לא כתב הלא שבח"ן לקרות בתור' דמה תיכפת לן אם יקרא לחשון ואף בזה חולק הב"י בפ' הפוסקים לבל בבעלותא כפיים ליכא למ"ד דבתחן ע"פ עלמו דהא עובר בעשה אם טול ועומ"ש סי' ר"ח ואפשר דמיירי התם עם כהני' אחרי' והשתקו ל"ע עיין בלבוש בסוף ספרו ובתח"ס סס: א לית ידעי'. פי' לחר"י מיימי וכו' ע"פ בהום וקשה דהא בכתובות אמרי זר הטועה בפיו עובר בעשה ותי' בד"מ דכתובות מיירי בפ"ע ובשבת מיירי עם כהנים אחרים. ול"ע מל"ל ר"י חילוק זה לאפקי דעם כ"ג ר"ל דאיסור עשה היינו מה שמזכי' אבל לברכה ועשה רע"ו ולולי דברי ר"י היינו אומרי' דר' יוסי לית ליה רק איסור עשה למזכן ותע"ש שהי' נ"ל בדבר ונחלת לה היה מגרך ועיין בס"ם ס"ובחי' רש"ל ועי"ל דתניא פ' דעירובין דר"י סבר אע"ג דכתיב דבר אל בני ישראל וסתם ולא בנות ישראל מ"מ רשות לנשים לסתוך. ת"ל כ"ל ג"כ אע"ג דכתיב דבר אל אהרן וכו' מ"מ רשות לזר ליטול כפיו ולכן תמה ר"י עליו והא דליכא דר"י דחית ליה מעלין מתרומה ליחסכן ע"ם סוף הפרקולדידי' כשים חסורים למתוך כדאי' סוף ערובין ולכן זר שטעה כפיו עובר בעשה כנ"ל עיקר ע"ש: ב כשקראו כהנים ודוקא שעקר רגליו בעבודה אז אע"ג קודם רגה לעלות אבל אם לא עקר רגליו אינו רשאי לעלות וכמ"ש ס"ח וכ"ת בארן ועמ"ש: ג אם עלה ואם עלה פעם שנית מערך לפי' בתוחו לטור (ר"מ מיקן סי' י"ב דל"ג): ד כשהכהנים. ומ"מ כתוב שיכלו קודם שיתחילו רגה ונ"ל עכ"ו כדי שלא יזדרזו שהם פעמים כשלא יעקרו ברגלם ועכ"ל סס"ו: וכתב הב"ח והפסוקים מדרבנן ת"ל לנחת לחזן דכשהחזן קורא כהני' אין כוונתו על הפסוקים ע"כ. ומשמע דאם ת"ל נריכים לעלות דהא עובדי' בעשה אם אין עולים אבל מלשון הרב"י שכתב בס"ב משמע דאם היה בו ת"ח הנריכים להעלבים אפי' ת"ל אינו עובר וכן מדבריו משמע מלא עלמו אלא שהכהנים מעכשיו ויש כח בידם לעשות זה כדרך סימן קל"ח: ה ויש מחמירין. כ"ל דוקא כשאין מניעים אלא עד שהתיבה וקשורים ברצועה אז בסרע אבל אם הם מניעים עד לגיליהם דהם מבלבלים סדרי ול"ל דהל בגד ומחופה עור סדרי בכל ענין ועמ"ש סי' תקל"ד סי"ו שבעלו

גרי חרש

סימן נא

סי"א לחיות כוזה. פי' כשלא הניעו כל כך שיהא נראה כמי שהוא מחזיק עדיין בתיבה ואחזיק בה בכל ידיו ואחזיק בה ואחזיק בה ואחזיק בה

א"ח קכח הלכות נשיאת כפים

באר הגולח

סי"ח לא לעי' מרדכי
ומור נפש מרדכי
ב"י נפש חיים
נפש ע"י ח"ס
ב"י ח"ס
ב"י נפש
מרדכי
ע"ש נפש
ב"י ח"ס
ב"י נפש
ומגן נפש
ב"י נפש
ח"ס

עטרת זקנים

קכח א ודלגלי יצוץ סים
עלידיהם. ובמקום שאין לו"ם רק כהני הכבור סים לכהנים ויצוץ על ידם כך מצאתי במתוני ישן ע"ש מהרי"ו מולין ה"כ בהשובה אחרת כי הכבור שהוא פטר רחם לאחו ראוא קורש ונכנס רחם הלוי ויצוץ סים ע' הכהנים ועיר שיש לה ר"ה הכם ור"הכהנים הם ע"ה ומקו' הכהנים עיין אין להם ה"ר"ה ב"ד הלוי שאל יצוץ להם (ש"ת מהר"ו סי' ת"ל) שנם הכבור שהוא פטר רחם לאחו ראוא קורש ונכנס רחם הלוי ויצוץ סים ע' הכהנים כנ"ל בכשהתיל השו"ע רצה כל כהן שבב"ה עיקר מסקנתו כנ"ל. והמה שלנושהשו"ע פסחין ברצה שיעלו הכהנים לפני החיבה ואפשר משום חשש דלמא לא עקר רגלין ממקום הרחב ירדה כי פסחמא שמשם נקר עקר רגלין ולא בסרי שעוקר רגלין לרחוץ ירדין (אם ו') משעשקרים הכהנים רגליה לעלו לרחוץ אשתרים יח"ר בו' וכן הוא רשרי רמ"ם ב"ם אבל רש"י והו' כתבו ראין אומר הפלה זו ער שמגיע לרחוץ ד' אם הם שנים קורא הי' רק כהן אחד לא יקרא חש"ץ כהנים אלא היוא מעצמו כמו' פניו אף שבקיון שמו ועין ם"ש מהרים. ויש מי שכתב רהמנהג לקרוץ אף ליחיד (ב' בש"ע סם"ק וסק"ג) ר"א אומו בלה עד סלרת הכהנים כ"כ דש"י ורמב"ם ס"ל וכן נהגו ולא כם"ש הר"ן פ' הקורי שעור שיעקרו רגליהם קורא להם כהני, ומברכין אשר קדשנו בקרושתו של אהרן ונהגו לברך את עמו ישראל באהבה ום"ש ונצוני לברך באהבה באיזה מקום מצינו שהקב"ה צוה לברך ישראל באהבה ונרא' בהיות שפרש"י ע"פ אמור להם פלא לא תברכם בהפזון ובהלות אלא בכוונה ובלב שלם ורוח ה' ומגיה"ם יד יפני כנ'. רכתי' ונשא אהרן את ידיו ויברכם יכתי' וכן ראוי ע"פ הקבלה (הגהו' מיימון פ"ר) ומשקופים ירחים דרעלקם אצבעות הם כי' ואסור לזקוף באצבעות ירחים כי

קכח א ודלגלי יצוץ סים עלידיהם. ובמקום שאין לו"ם רק כהני הכבור סים לכהנים ויצוץ על ידם כך מצאתי במתוני ישן ע"ש מהרי"ו מולין ה"כ בהשובה אחרת כי הכבור שהוא פטר רחם לאחו ראוא קורש ונכנס רחם הלוי ויצוץ סים ע' הכהנים ועיר שיש לה ר"ה הכם ור"הכהנים הם ע"ה ומקו' הכהנים עיין אין להם ה"ר"ה ב"ד הלוי שאל יצוץ להם (ש"ת מהר"ו סי' ת"ל) שנם הכבור שהוא פטר רחם לאחו ראוא קורש ונכנס רחם הלוי ויצוץ סים ע' הכהנים כנ"ל בכשהתיל השו"ע רצה כל כהן שבב"ה עיקר מסקנתו כנ"ל. והמה שלנושהשו"ע פסחין ברצה שיעלו הכהנים לפני החיבה ואפשר משום חשש דלמא לא עקר רגלין ממקום הרחב ירדה כי פסחמא שמשם נקר עקר רגלין ולא בסרי שעוקר רגלין לרחוץ ירדין (אם ו') משעשקרים הכהנים רגליה לעלו לרחוץ אשתרים יח"ר בו' וכן הוא רשרי רמ"ם ב"ם אבל רש"י והו' כתבו ראין אומר הפלה זו ער שמגיע לרחוץ ד' אם הם שנים קורא הי' רק כהן אחד לא יקרא חש"ץ כהנים אלא היוא מעצמו כמו' פניו אף שבקיון שמו ועין ם"ש מהרים. ויש מי שכתב רהמנהג לקרוץ אף ליחיד (ב' בש"ע סם"ק וסק"ג) ר"א אומו בלה עד סלרת הכהנים כ"כ דש"י ורמב"ם ס"ל וכן נהגו ולא כם"ש הר"ן פ' הקורי שעור שיעקרו רגליהם קורא להם כהני, ומברכין אשר קדשנו בקרושתו של אהרן ונהגו לברך את עמו ישראל באהבה ום"ש ונצוני לברך באהבה באיזה מקום מצינו שהקב"ה צוה לברך ישראל באהבה ונרא' בהיות שפרש"י ע"פ אמור להם פלא לא תברכם בהפזון ובהלות אלא בכוונה ובלב שלם ורוח ה' ומגיה"ם יד יפני כנ'. רכתי' ונשא אהרן את ידיו ויברכם יכתי' וכן ראוי ע"פ הקבלה (הגהו' מיימון פ"ר) ומשקופים ירחים דרעלקם אצבעות הם כי' ואסור לזקוף באצבעות ירחים כי

ו שנעלו הכהנים. מנהג מלרים שבשחרית לינו טובל ידיו וכמוסף טובל משום היסח הלעת (רבב"ו ח"ח קמ"ו): ז הלוי ידיו. ואם לין שם טי יצוק בכור שהוא עבר רחם שהוא קדוש על ידו (ב"ח בשם מהר"י מולין) ומשמע מלשונו דבכור לשם בכור לשם לגבב לא מלינו בו קדושה

(ונהגו להקל בקלת מקומות):

ו אע"פ שנעלו הכהנים ידיהם שחרית חוזרים ונושלים ידיהם עד 'הפרק שהוא תבור הזרוע א (ג) והלוי יצוק סים על ידיו' וקודם לכן ישול ז הלוי ידיו ח (ולא נהגו הלווים ליטול ידיהם תחלה רק סמכו על עלילתן שחרית):

ז אם נטל הכהן ידיו שחרית ט וברך עני"ו לא יחזור לברך כשנוטל ידיו לנשיאת כפים:

ח כשסתתיל ש"צ רצה"כ כהן שבב"ה נעקר ממקומו לעלות לדוכן ואף אם לא יניע שם עד שיסיים ש"צ רצה שפ"ר דמי אגל אם לא עקר רגליו ז ברצה שוב לא יעלה:

ט יא כשעוקרים (רש"י ותוספות ור"ן) כתבו דלא יאמר לוחו עד עמדו לפני התיב' וכ"כ הב"י) כהנים רגליהם לעולת לדוכן אומרי ירמי"א שתהא ברכה זו שצוית לברך את עמך ישראל ברכה שלם' ולא יהא בה מכשול ועון מעתה ועד עולם ומאריכים בתפלה זו יב עד ש"כלה אמן של הוראה כפי הצבור:

י עומדי ברוכן פניהם כלפי התיב' ואחוריהן כלפי העם ואצבעותיהן כפופים לתוך כפיהם עד שש"צ פסיי פודים ואז (ד) אם הם שנים קורא להם (הש"ץ) (טור בשם ר"י ורמ"כ) כהנים: הגה יג שנים קורא להם (הש"ץ) (טור בשם ר"י ורמ"כ) כהנים: (ה) ולא יאמר אלהינו ואלהי אבותינו טו יד ויש אומרים לוחו כלתה עד מלת כהניס ואז אומרו בקול רם (טור בשם ר"י ור"מ מרוטנבורג) ויחזר ואומר עם קדושין כלו"ר בלחש וכן מהגין בזהירות אן: ומחזירי פניהם טו כלפי העם ואם הוא אחר יז אינו קורא לו אלא הוא מעצמו מחזיר פניו:

יא כשמחזירין פניהם כלפי העם יז מברכין אשר קדשנו בקרושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל יח באהבה:

יב יש כהניהם ידיהם כנגד כתפותיה (ו) וכהניהם יד ימנית קצת למעלה מהשמאלית ופושטים ידיהם יט וחולקים אצבעותיהם ומכוונים לעשות (ז) ה אוירים בין ב' אצבעות לב' אצבעות אויר אחד וכין אצבע לגודל וכין גודל לגודל ופורשים כפיהם כדי שיהא תוך כפיהם כנגד הארץ ואחוריי ידיהם כנגד השמים:

יג כ (ח) יש כשמתחילין הכהני' לומר יברכך: הגה ויש מלת שמם (וכן נהגים בכל מדינות אן) ואת"כ מקרא אותם ש"ץ מלה במלה והם עונים אחריו על כל מלת עד שיסיימו פסוק ראשון יא ואז עונים הצבור אמן וכן אחר פסוק ב' וכן אחר פסוק ג':

יד כא יב אין מברכין אלא (ט) בלשון הקודש מב ובעמידה ובנשיאת כפים כג ובקול רם:

ואח"כ

דלתי לין כתן תלת הפשוטו קשה ל"ל להם כיון דכבר כתיב לא לחנון ולא בניוע"ק בת"ס הפסוק לאמור להם בקה"ן שפשוטו ע"ש בפה עבר כי הוא מקור כמו זכור ושמור והיה לו לומר תשמר בשי"ת דהיה משמע לשון ציוי ולתי דקה מדעתו על דרשות כך יתיישבו דהיינו קריית כהנים לתן חיוב כה תברכו לבני ישראל אם תהלה לאמר להם קריית כהנים ואתכי יש יתר הברכה שלא דמשמעו לתן שיהא מקודם קריית הכהן לכהנים כל תיכף בפ"ו וה"ה שיך לברכה עלמה ובזה לין בקריית כהנים ובזה לין לדחוק להם דוקא לכהנים קריית התיבה ליט כלל שלא לאמרו בעמידה כהכהן בברכותיו לבל החזן הכהן כבר חל עליו לאחר קריית כהנים. ולי"ב מה לי כהנים עלמם דהיינו לאחר הקריית מה לי לאחד דוקא כתו שהתיבה לכהנים קודם ברכה ה"ה בקריית ת' ולמה תעשה הכתוב דמה ריעותא יש בזה קריית התיבה תחלה. ולאלו לדחוק להם דוקא לכהנים שהכהנים תלוים לעניין שובר בעשה בזה לעניין שלא יוציאו עליו לעז ולמה בן גרושה ליט יוצא בידי לעז אפי' אם לא היו בעת קריית כהנים כיון שהכהנים לאחר מברכין והוא ליט עמהם לא (נ) והלוי יצוק מים. כתב ז"ל בשם מחזור ויטול ידיו ויחזור ויטול ידיו ואחר כך יאמר הלוי יצוק מים ואחר כך יאמר הכהנים

באר הגולה

עטרת זקנים

פרי חדש

א"ח קכח הלכות נשיאת כפים

עשרת זקנים

נשיאת כפים וכיצד יעשה יעקב רגליו לב פעם בעבודה ויאמר עד ולך נאה להורות ויעלה לדוכן ויברך ברכת כהנים ויקרא לו אחר לומר החזן שים שלום ה"ז ואם המקרא כיון לתפלת ש"צ מתחלה וער

סוף לג (סו) ערוך טעם ש"ש המקרא ש"ש שלום:

כא יאין הכהנים רשאים לנגן בברכת כהנים שנים או שלשה נגונים כשום ראיכא למיחש לטרוף הרעת ואין לנגן (יז) אלא נגון אחד מחתי לה וער סוף:

כב לד (יז) משתדלין ש"ה המקרא ישראל וכשהחזן כהן יעמוד ישראל אצלו ויקרא כהנים ויקרא אותם (יח) והחזן עומד ושותק:

כג ש"ש שהכהנים מברכים העם לא יביטו ולא יסתו רעתם אלא יהיו עיניהם כלפי מטה כמו שעומד בתפלה והעם יכוונו לברכה ויהיו פניהם כנגד פני הכהנים (יט) לה ולא יסתכלו בהם:

הגה וגם הכהנים לא יסתכלו בידיהם על כן נהגו להפשיל הטלית על פניהם ויניחם חוץ לטלית ויש מקומות שנהגו שיניחם בפניהם תחת טלית שלא יסתכלו העם בהם: (כ)

כד עם שאחורי הכהנים אינם בכלל ברכה אבל טלפניהם (כ) לו ובצריחם אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת ולאחריהן נמי (כא) אם הם אנוסים כגון עם שיש שרורים בסלאכתן ואינם יכולים לבא הם בכלל הברכה:

כה ב"ה שכולה כהנים אם אין שם אלא י' כולם עולים לדוכן למי מברכין (כב) לן לאחיהם שבשרות ומי יענה אחריהם אמן הנשים

ולא כלל ברור: (סו) עדיף טפי וכו'. בב"י הביא הג"א דבר זה שהקהל יתחיל ש"ץ ויכוין לג' ש"ץ מתחלה וכיון שיגמור ג' ש"ץ יתחילו הכהנים ש"ש: והקשה עליו בליטי שיגמור דחל"ב הא הכל עשו שיגמור הש"ץ ג' ש"ץ ואח"כ יתחילו הכהנים ש"ש ולא כפי' הג"א ועוד קשה לפי' הג"א מ"ש ש"ץ ג' ש"ץ ולא ב' ש"ץ ואח"כ כהנים ש"ש ולא ג' ש"ץ ואח"כ כהנים ש"ש

דלית ליה יכיך וכל ברכת כהנים ניתר בלשון זכר דלשון נקבה הוא אלא
כדאיתא בפ"ד דסוטה: ומיהו אי איכא למיחש לכך דכתיב יחול הברכה עליהם אלא על
הראוי והברכה הוא מעכבת: ועוד נראה דכתיב תחרון
אפך

הנשים והטף ואם ישתם לח יותר מעשרה תיתרים מעשרה יעלו
ויברכו (כג) והעשרה °עונים אחריהם אמן:

כו שבשעה שכברכין (כה) °אין לומר שום פסוק אלא ישתקו
ויבוונו לברכה:

הנה ומכל מקום עכשיו שמכלכלים פתריכן פרנס נעוצים נקוד נס כן
נוהג פסוקים וכמו שמתנהג בעיר סימן נ"ח לענין ברכו (כה) וכן
יותר טוב לט פלגא לחפרים (ר"ת):

כז יכהן אינו רשאי להוסיף טרעתו יותר על השלש פסוקים שלברכת
כהנים ואם הוסיף עובר על בל תוסיף:

כח יכהן שנשא כפיו ואח"כ הלך לב"ה אחר °וכיצא צבור שלא חגיעו
לברכת כהנים מ יכול לישא את כפיו פעם אחרת:

כט יכהן נא שלא התפלל עדיין וכיצא צבור מתפללין °נושא
כפיו ואין התפלה מעכבתו:

ל (כו) °ימי שיש לו פום בפניו או בידיו כגון שהם כב °בוהקניות
או °עקומות או כג °עקומות (טהקניות פירוש מין נגע לפן
ורש"י פירש לינט"ש בלע"ז) עקומות בפומות °עקומות בנדחיהן.
והר"ן פי' עקומות שהתעקמה ידו לאחורנית עקומות שחיט יכול לחלק
לנבעותיו) לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו וה"ה למי שיש
מומין ברגליו בפקום שעולים לדוכן בלא נעלי שוקים וכן מי שריחו יורד
על זקנו או שיניו זולפו' רמ"ע) וכן סומא באחר פעיניו לא ישא את כפיו
(כו) ואם היה רש בעירו רואיני שהעם רגילין בו ומכירים הכל שיש בו
אותו פום °ישא כפיו ואפילו הוא סומא בשתא עיניו °ובל ששתא בעיר
שלשים יום מקרי רש בעירו ורוקא בעירו אבל אם מד הולך באקראי
לעיר אחרת °ושהא שם שלשים יום לא ואפילו לא בא לדור שם להיות
מבני העיר אלא בא לחיות שם כלמר או ספור או משרת שנה או חצי
שנה חשוב רש בעירו בל' יום:

לא מה °אם מנהג המקום לשלשל הכהנים טלית על פניהם אפילו
יש בפניו ובידיו כמה מומין ישא את כפיו:

לב נהג ודוקא מם כיו (כח) ידיו נפגים מן הצנית אבל מם כם מבחוץ לא
מבני העיר:

לג °היו ידיו צבועות (כט) °אפשים °ופואח (אפשים ופואח
פירוש מיני לבעיט) לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בהם
ואם הוא העיר °שלאחרונה כך ישא את כפיו:

לד °מי שאינו יודע לחתוך האותיות כגון שאומר (ל) מר לאלפי"ן
עיני"ן כוז ולעיני"ן אלפי"ן וביוצא בזה °לא ישא את כפיו:

לה °קטן בדק שלא הביא שתי שערות אינו נושא כפיו בפני עצמו
בכל אבל עם כהנים °הם גדולים נושא מפ ללמוד ולהתחנך
ומי שהביא שתי שערות נושא את כפיו °אפילו בפני עצמו הוא (לא)
דוקא באקראי בעלמא ג ולא בקביעות עיר °שהמלא זקנו שאז יכול
לישא כפיו אפילו תירי בקבע וכל שהגיע לשנים שראוי להתפלאות זקנו

אף

כאן יכיכ וכל ברכת כהנים ניתר בלשון זכר דלשון נקבה הוא אלא
כדאיתא בפ"ד דסוטה: ומיהו אי איכא למיחש לכך דכתיב יחול הברכה עליהם אלא על
הראוי והברכה הוא מעכבת: ועוד נראה דכתיב תחרון

הנשים והטף ואם ישתם לח יותר מעשרה תיתרים מעשרה יעלו
ויברכו (כג) והעשרה °עונים אחריהם אמן:

כו שבשעה שבברכין (כה) °אין לומר שום פסוק אלא ישתקו
ויבוונו לברכה:

הנה ומכל מקום עכשיו שמכלכלים פתריכן פרנס נעוצים נקוד נס כן
נוהג פסוקים וכמו שמתנהג בעיר סימן נ"ח לענין ברכו (כה) וכן
יותר טוב לט פלגא לחפרים (ר"ת):

כז יכהן אינו רשאי להוסיף טרעתו יותר על השלש פסוקים שלברכת
כהנים ואם הוסיף עובר על בל תוסיף:

כח יכהן שנשא כפיו ואח"כ הלך לב"ה אחר °וכיצא צבור שלא חגיעו
לברכת כהנים מ יכול לישא את כפיו פעם אחרת:

כט יכהן נא שלא התפלל עדיין וכיצא צבור מתפללין °נושא
כפיו ואין התפלה מעכבתו:

ל (כו) °ימי שיש לו פום בפניו או בידיו כגון שהם כב °בוהקניות
או °עקומות או כג °עקומות (טהקניות פירוש מין נגע לפן
ורש"י פירש לינט"ש בלע"ז) עקומות בפומות °עקומות בנדחיהן.
והר"ן פי' עקומות שהתעקמה ידו לאחורנית עקומות שחיט יכול לחלק
לנבעותיו) לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו וה"ה למי שיש
מומין ברגליו בפקום שעולים לדוכן בלא נעלי שוקים וכן מי שריחו יורד
על זקנו או שיניו זולפו' רמ"ע) וכן סומא באחר פעיניו לא ישא את כפיו
(כו) ואם היה רש בעירו רואיני שהעם רגילין בו ומכירים הכל שיש בו
אותו פום °ישא כפיו ואפילו הוא סומא בשתא עיניו °ובל ששתא בעיר
שלשים יום מקרי רש בעירו ורוקא בעירו אבל אם מד הולך באקראי
לעיר אחרת °ושהא שם שלשים יום לא ואפילו לא בא לדור שם להיות
מבני העיר אלא בא לחיות שם כלמר או ספור או משרת שנה או חצי
שנה חשוב רש בעירו בל' יום:

לא מה °אם מנהג המקום לשלשל הכהנים טלית על פניהם אפילו
יש בפניו ובידיו כמה מומין ישא את כפיו:

לב נהג ודוקא מם כיו (כח) ידיו נפגים מן הצנית אבל מם כם מבחוץ לא
מבני העיר:

לג °היו ידיו צבועות (כט) °אפשים °ופואח (אפשים ופואח
פירוש מיני לבעיט) לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בהם
ואם הוא העיר °שלאחרונה כך ישא את כפיו:

לד °מי שאינו יודע לחתוך האותיות כגון שאומר (ל) מר לאלפי"ן
עיני"ן כוז ולעיני"ן אלפי"ן וביוצא בזה °לא ישא את כפיו:

לה °קטן בדק שלא הביא שתי שערות אינו נושא כפיו בפני עצמו
בכל אבל עם כהנים °הם גדולים נושא מפ ללמוד ולהתחנך
ומי שהביא שתי שערות נושא את כפיו °אפילו בפני עצמו הוא (לא)
דוקא באקראי בעלמא ג ולא בקביעות עיר °שהמלא זקנו שאז יכול
לישא כפיו אפילו תירי בקבע וכל שהגיע לשנים שראוי להתפלאות זקנו

אף

מן לאלפי"ן עיני"ן והיה מי שקורא לאחרי"ן הרי"ן לא ש"ל כל בני עירו
קורין בך (רדב"ז ח"ח סי' תכ"ו ורי"ט ח"ב סי' י"ו) מז ולעיני"ן אפי"ן
ואע"ג שלא מלינו ע"ן בברכת כהנים מ"מ כשקורא יתר מקורא
יער בעי"ן דע"ן ואל"ף סרן אלו (רש"ל בביאורי ס"ג) כוז שלא
הביא ב' שערות. משמע לפילו הוא בן י"ג לשאר לדקדק בדבר
שלא יבא לידי ברכה לבטלה: מפ ללמוד ולהתחנך. והשתי לברך כת"ם
סי' רע"ו: ג ולא בקביעות. ל"ל דהאידנא שתין ל"ב שלא בתל השתי
ליש כפיו בכל רגל לאחזוקי נפשיה בבהאי דלא מקרי קביעות שלא כאל"ב
בכל

באר הגולה

עטרת זקנים

פניהם נגד הכהנים
ונם העם מסתכלים
הכהנים שונו לדרך
לקבל הברכות ולא
שיסתכלו בהן ג"כ
שלא יבואו לידי
הסח הדעת
(ירושלמי) אבל אין
הפעם שעל גב כותרת
דהא סמוך בפרק
אין דורשין דתניא
בזמן שהם ע"ה
(פרנדס יוה"ל ס"ק
ל) אין צריך לומר
הארור הכהנים
ולא ודוקא אזה תבדיל
בפקומות שהיא תבדיל
ס"ש ס' שאין לו
מקום בב"ה כלל
תדרך לעשרי בקשר
ב"ה (שו"ת נב"ח)
הכן מש"ע סי'
הלא אנשי כו' שמני
שבולין לבא לשני
הפרנסים יהודה
מתברכים פנים: נגד
פנים (אוצרי רבנן
חשלמים בשעה
שהכהנים מנשים
כ"ש לו ישסרך ויהנך
ול' של שלום דהיינו
סימן של אותה
הברכה (פתרונו) ב
האחור לכון להודות
יוסף ן עליהם כהן
שיש לו בה שהשהר
כו כ' אה אביה היא
שהלכורת אצל אמא
קול על אמו שתעתה
אר הפיירים אפ"ת
עזרה לדוכן (ש"ת
מהרי"ל סי' ח' דף
קם ע"ב):

פרי חדש

סימן נד

לפיהם כפופין לגרמתו
ע"כ המחבר עליו לחכות
ולחתרי' ס' כביקרין מן
קורין בחומשין חוצי
כביד לצור כהן בג"י
נסי' קל"ט שהחומש
מדברי רבי יוחנן סתם
ובן כשנור ליחיל על
כנוסס קורין ב' ול"ל
פחל"ט פסיד סרב ו"ל
דלת חומש כן מדברי
כירוש' הניח הפוסק דקת
יחיד עקומות לחריש
לכל לפי שעם כנוף
נגיר כל לחחיל בשנור
על כנוסס כ"ש קורין נדף
רבי יוחנן ומחרנ"י:

דלת' מין פרוע פ"ו
לרבי חייא לפני החיפה
כשנור חמיני לפסיק
קורת חמיני פסיד פ"ו
כורת חמיני לפני החיפה
ירבי יוחנן כפוסקים נדף
ירושלמי כתוב ל"ל
ולא כתוב כאן:

בכל יום: נא סהרג את הנפש. דכתיב ידיכם דמים מלאו: נב על תיעוך. דלחכון לנפש מלמה ועוד מי יימר דכלו ליה מדשו ועוד שמא הרוח בלבלתו (מרדכי הג״מ) ופסקה זו הרוחה בלבלתו סייך לפי׳ בהוראה נדול בשנגו׳ולא מת מיד כדאמרי׳ בגיטין דף ע׳ ע״ב ע״ש דיש עוד טעמה בספירכם ועיין בחו׳ סס: נג מדקנין. ומיהו לאם יודע בעלמו שאמת הוא לא ישא כפיו (ר״ן בפ׳ קמ״ל) דיקח חלה הרה והפילה מום כפיו (סס כ״ה): נד מומר. לפי׳ לא עבד ע״ז ואם עבד ע״ז לפילו נאחם אינו כ״כ להאמינו (כדי״ח סי׳ ל׳ המב״ם) וכן נוהנין סס במקומו (רדב״ז ח״ב ריי״ט) ומיהו אם הבעיח להמיר וחזר לא נסבל (סס כ״ה) ור״ל חביב כחב דמומר פירוש שאמר לני אתה וכ״כ ר״ח בשם שימן קב״ן ולי נרחה דמ״ש הרמב״ם שאמיר מיירי לדת הישמעאלים שאינן עובדים ע״ז אפילו הכי כיון שאמיר דתו לא יש בפיו ואע״פ שבחב שאמיר לעכו״ם הוא לאו דוקא אלא ה״ה לשאר כל העולם: כהב עיי׳ ב״י ערל שאמו לאין מחאמ״ל מילה פסול לעבודה. וע״ע דלא׳ ח כחבו הפוסקים שפסול לנשיאת כפים דהיקש לעבודה עכ״ל. ודבריו ע״ש דבהליל אמריכן ס׳ בחרח דחעניח דלא היקש לקולא לחומרא לא דהא בעל מום כשר לנשיאת כפים ונם הרבה פסולים שנאמרו פ״ב חגיגה לנשיאת כפים וכ״כ הסמ״ג בהדיא ריש מצוה כ׳ דמומר כשר לנשיאת כפים דלא היקש לעבודה אלא לענין שמירה בהוחעניח ע״ש וכן להרמב״ם וסיעתו דפוסלין מומר משום דחעניח דמומר פסול לעבודה משום דקנאיהו בהליח פ״ד וח״כ ה״ה דקנסינהו לנשיאת כפים וה״ה נטח כשר בעבירה אבל היכא דליכא קנסא מודה דכשרים לנשיאת כפים דחלמוד ערוך הוא. ומ״ש הרמב״ם נבי סכור לפי שהוקשה ברכה לעבודה. פיי׳ לומר כי היכי דבעבודה אם הפסיק בו לו אפילו לחזו אסי כל שהוא פסול ה״כ כן דאי אמיר ה״ח אפי׳ כל שהוא ומזוג אסור קמ״ל דילפינן מעבודה ומה יעלו דבריו כאוגן כדברי הגמרא דוק ותשכח. ולפילו לא מל עלמו במזיד כשר כמ״ש סל״ב בהל״ה: נה שהה רביעית. כחב רי״ו וכ״כ ר״ל דוקא שהגיע לשכרותו של לוט לא יש בפיו ע״כ והרב״ח עליו ע״ש ול״ב דדברי רי״ו ברורים ונכונים דהרי בגמרא יליף מבבר דכיון ול״ב שאר מעקין מותרין כמו במזיד וגם הרמב״ם כחב דברים מוגעים ל״ב וכו׳ היין ול״ב רביעית יין וכו׳ דלא בעבודה ליכא בשאר מעקים מיהם כמ״ם הרמב״ם ול״ב כל״ב ליכא לאסורה כלל בשאר מעקין (דלא כע״ת ז״ל והוא בעל דבריו בפ״ק ל״ע ע״ש) ול״ב הוא שכור כלוט דלא פעור מכל המלוח ומשמע דאפי׳ היה נשיא לבדר בפני החלך דאפי׳ הכי ליכא בשאר מעקים אלא בשכור כלוט ממש כל שהוא פעור ה״ל כן דאי אמיר ה״ח הפסיק בו לו אפילו לחזו אסי

עיניות שאין פסול לדוכן ולא גרע זה ממנו (לז) שאין נ"כ אלא בי"ט · ב"י בשם האגו כתב הטע' למה אין נ"כ בכל יום מפני שמנהג לטבול ובכל יו"ק לטבול וחלק הב"י ע"ז שלא הוזכ' בגמ' טביל' לנ"כ ואם נהגו להחמי' לטבול למה יבטלו בשביל זה ג' עשה בכל יום כו' ורבי' מהכהני' פורש' לנשותיהם בי"ט בשביל הדוכן ושיבוש הוא בעיני דאם חוששין לטומאת קרי ולהחמיר על עצמם היה להם לטבול קודם דהרי כבר יש עליו טומאת קרי ותו דהא בא"י ובכל מלכות מצרים נ"כ כל ימות השנה וכי יפרשו לעולם אין נשותיהם וע"כ נראה שאין טעם להם וכ"ש אם כזדמנ' טבילת מצוה שאין לבטל המצוה בשביל זה שאין לו יסוד ועיקר: (לח) אפילו בשבתות השנה כו' בקנת מקומות נוהגים שאפילו בי"ט שחל בשבת אין עולין לדוכן ואיני יודע שום טעם או ריח דלמה יגרע קדושת היום בשביל שיש בו קדושה נוספת וראוי לבטל דבר זה וכן ראיתי גדול א' שצוה לעלות לדוכן גם בשבת כשחל בי"ט: (לט) אם לא מחל על כך · בהג"מר דגיטין כתב מעשה בכהן שיצק מי' ע"י ר"ת הקשה תלמיד א' הא שנינו בירוש' המשתמש בכהונה ח"ו מעל והשיב ר"ת אין קדושה בזמן הזה דקי"ל בגדיהם עליהם קדושה עליהם ואי לא לא והקשה אם כן כל מיני קדושה לא ליעבד להו ופתק ר"ת והשיב הר' פיטר דנהי שיש בו קדושה יכול למחול כדאמר פ"ק דקידושין אין ע"ע כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום משמע דבלאו ה"ט יכול להשתעבד בו עכ"ל · וקשה לי הא קי"ל וקדשתו בע"כ דאם נשא גרושה כופין אותו שיגרש' כדאיתא בהאשה רבה אם לא רצה דפנו פירוש שמיסרין אותו ביסורין ואמאי לא ניחא שהוא מחל על קדושתו וכ"ל דהטעם דיכול למחול הוא משום דיש לו הנא' מזה ולא אסרה התורה עליו מידי דהוא ניחא ליה בכך אם לא במה שאסרה תורה בפי' עליו אבל שאר דבר לא דוגמא לדבר דמות' להניח שורו לתלוש עשבים בשבת אע"ג דאדם מצווה על שביתת בהמתו מ"מ כיון דכתיב למען ינוח שורך ואין זה נייח אם לא יניחו לתלוש עשבים ה"נ כן הוא והוא כהן שיצק מים לר"ת ודאי הואי ניחא ליה שזכה לשרת בקודש וזו היא קדושתו ונראה דהא דשתק ר"ת לאו משום שלא היה ידע להשיב אלא שלא רצה ליטול שם ת"ח עליו ולומר שבשביל זה הוא מותר כדאשכחן סברא זו לר"ת בפ' א"ל דף ס"ז רבינא אבל בנכייתא כתבו שם התו' ואר"ת דרבינא לא רצה ליטול השם ולעשות עצמו ת"ח כנ"ל נכון ולפ"ז כל זמן שאין לכהן הנאה ממה שעושה מלאכה לאחרים נראה שאסור להשתמש בו והוי כמועיל בהקדש אע"ג דמחיל · ובלבוש כתב הטעם כאן דכתיב וקדשתו פי' אתה מצווה להקדישו אבל הוא אינו מצווה שיחזיק עצמו בקדושה ואין זה נכון כלל דאדרבה קי"ל דקדשתו בע"כ וכאשר כתבתי נראה עיקר:

קל רבש"ע

מג °אחר °שבעת ימי אבילות נושא כפיו סד ובתוך שבעת ימי אבילות ' סה °יצא מב"ח בשעה שקורא כהנים:

הגה ויש אומרים דכל זמן האבילות אפילו עד סו י"ב חדש על אביו ועל אמו אינו נושא כפיו (מרדכי סו' פרק הקורא עומד והגהות מיימוני) וכן נוהגין במדינות אלו:

מד °כהן אע"פ שהוא פגוי סז °נושא את כפיו:

הגה ויש אומרים סח · דאינו נושא כפיו דהשרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה והמברך יש לו להיות בשמחה (מרדכי פרק הקורא עומד) ונהגו שנושא כפיו אע"פ שאינו נשוי ומכל מקום הרוצה שלא ליטא כפיו אין מוחין בידו רק שלא יהא בבית הכנסת סט בשעה שקורין כהנים או אומרים להם ליטול ידיהם · נהגו בכל מדינות אלו (לו) שאין נושאים כפים ע אלא בי"ט משום שאז שרויים בשמחת י"ט ועוד לב הוא יברך מה שאין כן בשאר ימים (לח) אפילו בשבתות השנה שטרודים בהרהורי' על מחייתם ועל ביטול מלאכתם · ואפילו בי"ט אין נושאים כפים אלא בתפלת מוסף שיוצאים אז מב"ה ויסמחו בשמחת י"ט (דברי עצמו) וכל שחרית ומוסף שאין נושאין בו כפים עא אומר הש"ל אלהינו ואלהי אבותינו וכו' כדלעיל סוף סי' קכ"ז ויום הכפורים נושאים בו כפים כמו בי"ט ויש מקומות שנושאים בו כפים בנעילה ויש מקומות אפילו בשחרית:

סח °אלו תיבות שהכהנים הופכים בהם לדרום ולצפון יברכך וישמרך אליך ויחנך אליך לך שלום:

הגה ונוהגין שמאריכין בניגון אלו תיבות °כי כל אחת מהן הוא עב סוף ברכה בפני עצמה ואומרים רבון כמו שמפורש בסימן קל"ג עג ובשעה שמאריכין בניגון התיבות שבסוף הפסוקים דהיינו ויסמרך ויחנך שלום עד והמקרא לא יאמר רבון וכו' (תשובת מהרי"ל סי' קמ"ח) אסור להשתמש בכהן אפילו בזמן הזה דהוי כמועל בהקדש (לט) אם לא עה מחל על כך: (מרדכי הגהות דגיטין)

קכט באיזה

סד ובתוך ז' · וכ"ש אונן שמתו מוטל לפניו דהא אסור בעבודה וכ"כ עבודה היא וכן בא מעשה לידי והסכימו עמי בעלי הוראה (ש"כ) וכ"פ מהר"מ טיקטין במגילה וז"ל בס' הזוהר כמצא שכהן שאינו נשוי פסול לעבודה וכהן העובד מברך שנ' ויברכם וירד מעשות החטא' ומה"ט אונן לא יטא כפיו שהרי אינו עובד ומה"ט אין נ"כ בלילה כדמוכח בתו' ר"פ ת"ה וע' בהג"מ פ"ג דה' תפלה ופט"ו ובראש ה' י"כ עכ"ל ועמ"ש סל"ז דלא איתקש לעבודה לכל מילי (וע' ברמב"ם פ"ג מה' כלי המקדש שכתב שלוי אונן מותר לעבוד ולשורר) וגם בזוהר פרשת נשא ע' ער"ה כתב הטעם דבעינן נשוי משום דלית שכינתא שריא במאן דלא אינסב וכו' ע"ש וגם נפלאתי על האומר כן דדוקא כ"ג ביום הכפורים בעינן וכפר בעדו ובעד ביתו אבל בשאר ימות השנה לא בעינן נשוי וק"ו כהן הדיוט כדאיתא ריש יומא ומיהו משמע בזוהר ויקרא ע' ד' דאף כהן הדיוט צריך שיהיה נשוי לכתחלה אלא עיקר הטעם כמ"ש רמ"א וה"ה אונן דפסול משום דאינו שרוי בשמחה ומ"מ לענין זמן נ"כ דמי לעבודה דבעי ביום: סה יצא מב"הכ אפילו בשבת מהשבעה אם אין שם כהן אלא הוא מיהו אם קראו צריך לעלות דאם ימנע הוי פרהסיא (כ"ה) ול"כ דאפי' בחול צריך לעלות דאל"כ עובר בעשה: סו י"ב חדש · וה"ה כל ל' על קרובים אפי' אין שם כהן אלא הוא ואם א"ל צריך לעלות כמ"ש ס"ך בהג"ה (ד"מ) וה"ה הקובר מתו ברגל דהא אסור בשמחה כמ"ש בי"ד סי' שמ"א: סז נושא את כפיו · והרב"י בבד"ה כתב דעם כהנים אחרים לכ"ע נושא דלא גרע מקטן כמ"ש סל"ד וכ"כ בד"מ ועמ"ש סמ"ג · ובי"ש סוף ב"ק איתא שבני א"י נושאין כפיהם אע"פ שאינו נשוי ובני בבל אין נושאין: סח דאינו נושא · ומיהו נשוי שאין אשתו עמו מותר (כ"ה): סט בשעה שקורין כהנים · ל"ע דלפי מ"ש ס"ב אינו עובר כיון שלא עקר ברכה ע"ש ועמ"ש ס"ד: ע אלא בי"ט · ומ"ע כתב דמנהג גרוע הוא ובקצת מקומות נוהגין כשחל שבת בי"ט שאין נ"כ ולא ידעתי טעם לדבר ואפשר משום שאומרים רבש"ע וכו' ויש בו איסור תחנה בשבת משא"כ בי"ט דלא קפדי כולי האי כמ"ש בא"ח שא"א בשבת אח"כ מצאתי בספר פתרון חלומות כתב שמצא בתשובת הגאונים שא"ל הרבון בשבת אא"כ כשמתענה בשבת תענית חלום והוא חולק עליהם וכתב אם מותר להתענות כ"ש לומר הרבון ע"כ ול"ג דדברי הגאונים שרירן וקיימין דבשלמא תענית ודאי מבטל החלום כאש לנעור' והוי כמו פקוח נפש משא"כ הרבון וכמ"ש בי"ד ס"ס קכ"ה דבעי' שתהא הרפואה ידוע ע"ש ולכן יש לנהוג כמ"ש הגאונים דאין בנו כח לחלוק עליהם בסברא בעלמא וגם י"ל דדוקא חלומות שמתענים עליהם בשבת מותר ג"כ לומר הרבון משא"כ כשאין מתענים וכ"כ של"ה דמותר בו ביום להתודות על חטאיו ולבכות · כתב ב"י בשם האגור והג"מ שמנהג הכהנים לטבול לנ"כ וקשה עליהם לטבול בכל יום לכן אין נ"כ אלא בי"ט עכ"ל (וכ"ל דמה"ט כשחל י"ט בשבת אין נ"כ דלא רצו לבטל עונה האמורה בתורה) וכ"כ האגודה עמ"ש סי' תרי"ד סי"א · וכ"ל דמטעם זה נהגו הכהנים שלא לזקוק לנשותיהם בליל י"ט כדי שלא יחזרו ויעמאו בי"ט בקרי ואע"פ שאפשר לטבול שחרית מ"מ יהיו טבולי יום ועוד דלא נהגו לטבול בי"ט כמ"ש סי' שכ"ו ס"ז אבל קצת נוהגין שאין מזקקין לנשותיהם ואין טובלין ולא יאות עבדין וכ"ל דאם הוא ליל טבילה ישמש ויטבול שחרי' ועמ"ש סי' תקנ"ד סי"ט: עא אומר הש"ן כו' · ובשש"ן כהן אומ' אחר אלהינו כמ"ש ס"ך (מ"ל ח"א סי' כ"ט) ולכן לא יעמידו ש"ן לכהן (כ"ה) ובמדינות אלו לא נהגו כן וכ"ה סי' קל"א סי"א: עב סוף ברכה לא ידעתי' קאמר דהא לך אינה סוף ברכה ואפ"ה הופכין פניהם וכ"ל הטעם משום דכל התיבות אלו הן לנוכח ולכן הופכין עצמן כדי שיברכו לכולן: עג ובשעה שמאריכין בניגון בסוף התיבה אבל לא בעוד שאומרים התיבה דאז צריך לשתוק וכמ"ש סכ"ו ואע"ג דבתיבת שלום א"א להמתין עד שיסיימו התיבה שהרי מאריכין בניגון קודם שיגמרו הא' דשלום מ"מ מאי דאפשר לתקן ולמיעבד כהלכתו עובדים ואי"ת כיון שמאריכין בניגון א"כ לא מועיל האמירה דהא בעי למימר בשעה שהם מברכין י"ל דלענין זה לא חשיב עדיין סיום ברכה וכדאשכחן בשמע ישראל שמאריך בד' דאחד אע"פ שכבר גמר התיבה מקרי קבלת עול מ"ש (ת"ה סי' כ"ז): עד והמקרא · פי' ש"ן המתפלל פשיטא שלא יאמר רבון דהוי הפסק בתפלה אלא אפי' מקר' אחר לא יאמר הרבון מפני הטירוף (שם) ועמ"ש סי' ט' · בזמן שאין שם כהן א"א ותערב (ר"מ לובלין סי' ל'): עה מחל על כך · דכהונה שלה ומצי מחל (שם) דהרי מצינו בגמרא פ' הזרוע שרבא היה לו עבד כהן וגם רפ"ב דב"ק היה משמש ברב חסדא שהיה כהן ע"ש · כתב רי"ו נ"ב ח"ג הכהן חייב לעשו' שום דבר פעם א' בשנה להחזיק עצמו בכהונה או ליקח מתנו' או לפרוש כפיו כך פשוט בחולין פ' הזרוע עכ"ל ולפי מ"ש התו' שם דמשו' שבעי"ה היו שוחטין הרבה בהמות ואם לא היה נוטל היו אומרים שאינו כהן לכן נטל משמע דבלא"ה א"צ להחזיק עצמו בכהן: אבל בעי"ד סי' ס"א משמע כמ"ש רי"ו ובגמ' פריך ולפרוס ידיה ומשני אנשי ליה עידניה ופירש"י שהי' לו עת קבוע ללמוד באותה שעה · ורי"ף פי' שחלה במעיו היה ולא היה יכול לשהו' עצמו כ"כ:

באר הגולה

הג"י אומבמעות תשובות הרבנ"ת ירוקת

עטרת זקנים

י"צא מב"ה וה"ת אם אין שם כהן אלא הוא נ"כ לא יצא את כפיו רק שאינו צריך אז לצא מב"ה כשאין קוראין כהנים וגם הנוטל ידיהם לא יבא אליו ואז אינו עובר בעשית כמבואר: ואומרים רבון בשעה שמאריכים בניגון התיבו' וישמרך שלא יאמר כל אחר רבון הנ"ל בשעה שהכהנים עולין לדוכן כי אם דוקא מי שחלם אותו לילה חלום רע אז יאמר רבון כי אף שחלם בשאר ימות השנה אין הביטול מועיל אלא בו ביום כשראה החלום כראשכחן בתענית חלום דוקא בו ביום או ידלג שתי תיבות חלום חלמתי אלא יאמר רבש"ע אני שלך וחלומותי שלך ירים כולו · (ר' אש פרק שור שנגח הפרה) וכן נכון בעני שזה מועיל שאם ראו מאחרים חלום רע עליו שמבטלו כשאומר בין חלומות שחלמו אחרים עלי כן נ"ל כי בלאו הכי אין נכון לומר החנות בשבת ו"ט בחינם כי אסור לעור' עצמו בעניני החינות השוברות לבו של אדם אבל תפלה ובקש' נופלת נ"כ על דברים שמתפלל שיתן לו הקדוש ברוך הוא מתנות רבות יותר מכדי צרכו חה מותר להתפלל אפי' בשב' ר"ש זה היתה הטעם מסדרי סדר מעמדות שסדרו בשב' בקשי' יותר הטוב כת' לבוש שהיב' מהרמ"י על פרש"י בפרשת ואתחנן כתיב בזוהר פ' נשא כשמתפלל הש"ץ בחזרת תפלת י"ח כאם שאין שם נשיאת כפים כשאומ' יברכך ה' יראה לצד ההיכל וישמרך לצד ימין שלו יאר ה' כלפי ההיכל · פניו אליך ויחנך יראה לצד שמאל ליהדו בימין ואסור לשהות כדי הילוך ב"כ אמות בין נטילה להברכה לכן צריך ליטול סמוך לרצה

פרי חדש

סימן נד

סוגיא מוכח בהזיא דכולהו כ"ל דסומא חרי' במנות מדאורייתא דאל"כ הדרא קושיא לדוכתא כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון ואפי' רב אחא לא קאמ' אלא משום דגמיר ג"ש הא בעלמא חייב מדאורייתא וזה פשוט וזו היא דע' כל הפוסקי' והכי קיימינן: ס"יו אינו מסרב לו כלל כדאמרינן בהפועלים מסרנין לקטן אין מסרנין לגדול ס"יח הנה מאפילו אם · נחן

א"ח קכט קלקלא הלכות נשיאת כפים

מן דוד ס"ו

מן אברהם נ"י

באר הגולה

עטרת זקנים

קכט

א כהן שעלה בי"כ במנחה אין מורידין אותו עד למחר כן עושין אנשי מעמד אע"פ שיש תולין ניש סי שכהנו ראינו נראה מכאן זה הדיוט לילה כהדיוט אחדדי לעמוד בב"ח קל א אי לא ליתי הכי אדיר בפרוש כו' פרוש שלא ס"ת אף אחר שגמר רבינ"ו אי אפשר אריך בכולם כן כתב גירס התלמיד אבל נ"ל כהדיוט ואפי' הוי וכי מהדרי ביה אין יורד לא"ה רבי אבירי כי ע"כ נקן לעשות שנה כ"ל ואלו אין עושין שנה כ"ל ואלו עושין שנה כ"ל אומרים רבש"ע אי אפשר אריך בכולם כן כתב גירס התלמיד אבל נ"ל כהדיוט ואפי' הוי וכי מהדרי ביה אין יורד לא"ה רבי אבירי כי ע"כ נקן לעשות שנה כ"ל ואלו אין

באר הגולה

ריחוס וחנון וכו' וכ"ה בתב בשם האחר לחזר מחזור לחלק ה' נפשי לחשך ומסיים שם לחזר לחלק נפשי לחשך ולאחו כל הלילה כלכה דחיקה הוא גדם עני' לחשתלקח מעלמא עד לא חעון יחזיקו וכו' ע"ש. ול"ל דחמה"ע לא לאחו בחדיעות הלו: ר' ס"ק בתוכו. לפי' יחיד בביתו טפל כ"ש בעובדת ד"ל: ז הפחות לכ"הב. דהוי כלפני הארון הכל שם ב"ב נעזל לח (ד"ח מהרי"ל) ובב"ה של בעים מפלין (הב"ח מהרי"ן): ח לפי' יחיד בביתו ול"ל ד"ח בתרי"ל כתוב הגר הפחות טו ובחו כ"ם מולין ברי"ו לפי' יחיד שאת עומד חון לב"ם יכול ליפול החנון עם הלבור דחיכלה עד בחל לימה חפסקת וברחה דלעניו כיסוי קלים קלחר על"ל משחע דוקא בשעה שהלבור חומרי חחנון לומר עמהם ועשי כ"ה ב"ב הן ה"כ: ט קרוב ליי. ובדקל"ש פ' קרח כתבו להחיר בשליחו עד נכון היום ולח יפלו על פניהם טל"ל. ומיהא זה לח יחכון בעי"ה עשי. חקפ"ח ול"ל דחם ניחכה חפלת מנחה עד הגינה ל"ל לח טופלין דחחלת הלילה הגעות הדינין משל"ב לחר חעות הלילה ול"ל לעלם לח כדי ליפול מבע"י: י בניח החכל ל"ל שם חיחינה דלמלחת סיר חזוור (ב"י ד"ה ש"ל). בשם בל בו) וכן טוכגין בוקטעטינה לבל ולחי ואח בידיו לומר (כ"ה) וח"ל שם הלל לפיט בחטלה (מהרי"ל ה' חטובה מ"ג) ול"ל דבחטובה טוב שיקרח כל לחד הלל בביחו וכן ת"כ בשם מהר"ן: יא לח טמלה בניח הכנסת. וכל מכן שלם הל בשבת שלין לומרים פיוטים דבקל דחיכן החנן בניח הכנסת ע"ו וכ"ה כחב שחביב כל החקדמות שלפני חמלה בניח לחר לין טופלין בב"ה שחחפלל שם בעל הבחי. כחב בחג"ה בשם מהרי"ו ולומרים חומרים ולחיכה חומרים לדקדק לף על פי שיש מקומות שלין שומין סעודה שלח בלילה: יב בחיכה. וכ"ה בחג"ה בשם רמ"ל שלין בחחפלליו לכל החיטוק וכן טוכגין בבריסק לליטה וכבל"ח לחידי בשלין מחפללים לכל החיטוק וכן בשם הגרי"ל בחחפלה יוכר ליטה לבל ל"ל בחחפלה בניח הכנסת ול"ל דבריי"ם טוכגים בחחב ס לעלת בניח הכנסת בשם ה' קולם רלה בדי שיוכלו להקל לומר חקנה וב"ם בשם ו' שחות עיק. חפוסה (ל"ח) וגם בחדיעות הלו טוכגים שלח ליכנס לניח הכנסת יום לו יחיים קודם חפוסה ולולי הוח מהלי טעות ומיהו לח נכנס לחומרים חנון חלבד בשם חפוסה בחים רמ"ח פ"ה. יש טוכגין שלח ליפול בל' בחחנה בב"ה וחפילו בשם ו' שחות ח. לחפחו לין טופלין בין שניחה חפוסה סיוך לערב (ל"ח): יג בחריה. כיוהחוחה שבער בטל והוח רחום דקודם נרט קלור וליכח דעל והוח רחום שלפני חחנון קלחר שחעבב פשוט בכל חקום לחומרו בחים סימן קל"ד וע"ע: יד שלח ליפול בני חיבעריך טוכגין שלין לוכלין קטניות בחיום שלין טופלין חשום דחיכי לחלכות ה חתבללנ (מהרי"ל): טו בעי"בחא. לימא בב"ב דף קכ"ח הביה טעמים סחיב י"טנדול בחין החקדש: יו בעי"בחבת. ר"ה לחלמות. וטוכגין החבחמים להדעטה בחיני פירות על חילטת (תיקון ישבער דף ס"ב ב"ה): יז בל"ג בשחוה. טעמה בחחד מהבב בל יחיו לומר בחיי"ל (בוחנת חלמ"י): יח עד לחר שבועות וים חקלחות טוכגין שלח ליפול יט בשחיים (כ"ה) חפני חיי"ל. וכשחוה קלח שרי בחים חפ"ו: כ בפשוטו דוקא בשבניו ישבער דף ס"ב ב"ה). וכ"כ רל"ה ט ריב"ל ח"ח סי' ל"ג דחסור בחבני שם וכ"ה כחב להחיר. כחיב ובבנה לחו חבן היח כדבחיב וחחי להם הלבנה לחבן וכ"ח בריחב"ם פ"ו מע"ה וכריב"ל ח"ח סי' ל"ג:

ן וס"ת בחומו חבל בלח זה חומרים חחינה בלח כיסוי פניהם וכן נוהגים (ב"י בשם רוקח סימן שכ"ד) (ו) וכחב ב"ה ז הפחות לב"ה (פחרי"ן) (ז) חו בשעה שחעבור שחפללין חו ח לפי' יחיד בביחו לומר חחינה בנפילת אפים (ד"ח פי' הנור):

ג אין נפילת אפים (ח) בלילה ובלילי אשמורת נוחנים ליפול על פניהם שחוא ט קרוב ליום:

ד ג נהגו שלא ליפול על פניהם (פ) לא י בבית האבל (י) ולא בבית החחתן ולא בב"ה ביום חילה ולא בשיש שם חתן:

ה כגם וחוקה שחילה חו החתן בחחתו ב"ה לבל לם יא לין במיל' בב"ה פפ"פ שכיח בב"ה להחרח לחומרים חקצון (פסקי חחרי"ח סי' פ"ח) ובימה החילה שלין לחומרים החנון (יא) דוקא שחרים טחלין לו בחיטוק לבל ב חנחנו לחלין חומרים חנחנו בל ביום בשחחפללין לבל בחנון (בנהות מיי' פ"ב מ"ח) ו ולח מקרי חתן חלח ביום שנגמר חופה ה ם אם חילה בחעה"ג צבור (יב) טחפללים סליחות ואומרים וידוי ואין נופלים על פניהם ואין אומרים והוא רחום יג בסחרית חקפ' בחקרים טניחנים לחומרו בלח זה):

ו נהגו יד שלא ליפול על פניה"ט בשבת ולא יו בשבט ולא בר"ח ו ולא בחנוכה שלפניו ולא בחנוכה ויש אומרין גם בחנוכה שלפניו (וכן נהגינן) בשפרי' אין נופלין על פניהם יז (כל"ע בעומר לין נופלין. בער' י"ב לין נופלין וכן ערב רחש השנה לפי שחרית (מנהגי): ז יוהנהגו פשוט שלא ליפול על פניהם בכל חדש ניסן ולא בם כ"ב אב ו ולא בין ר"ה לסכות (ולח מחחילת ר"ח סיון יח ו עד אחר שבועות): ח ר ו אין אדם חשוב רשאי יט ליפול על פניו (יג) בשבחפיל על חצבור אלא אם כן הוא בפות טיקנה כ"ה חוסיף כן נוון: הגה וכן נוסר לנבל פוס ליפול על פניו כ נפשוט ידים ורגלים אפי'

באר הגולה

עטרת זקנים

קרה שפ"ם הפילחו בישיבה שמחחילין הרינור חחינה עפר על מקומו ולא חזר פיד לפקום רחפלחו חקל על אפיו כיוצחה ע"כ אין להקפיד בנהגו שלא ליפול על פניהם לא בבית האבל כנ' אפילו בשיש שם ב"ח ושוה ים טעם משום כרי שלא ליעור ולהרגיז פ' הד ולפ"ז אוסרים סליחות בבי' האבל אבל לא וידוי וחחינה ובי' הסיל' א"א הגרון דוקא בשקרי ויש אומרי' שגא"א אף בקהלות (כהרי"ל) דה"ג אבל הלבון הגיטול וכן נוהגין בק"ק ברסק דלשא אבל אבל החחגא א כל היום (הגהות מ"מון פ"ח מהלכות חפלה) וי"ו אדם חשוב רשאי ליפול על פניהם אלא בשחיו טופלין על פני ואין שיך זה בשחים שנחנין רק בחשחה הראש על פניו (מהר"י בב"ח) ויש בעיר אין אומרים חחינות בכל העיר הואיל ואליבא א לעיל (סנהג' דורא):

פרי הרש

כימן נר

כחן לחחגל' נוכרע כחיבוי מקום לחיב לבל בם נחחינה קלחר על מקומו ולא חזר פיד לקום רחפלחו חקל על אפיו כיוצחה ע"כ אין להקפיד בנהגו שלא ליפול על פניהם לא בבית האבל כנ' אפילו בשיש שם ב"ח ושוה ים טעם משום כרי שלא ליעור ולהרגיז פ' הד ולפ"ז אוסרים סליחות בבי' האבל אבל לא וידוי וחחינה ובי' הסיל' א"א הגרון דוקא בשקרי ויש אומרי' שגא"א אף בקהלות (כהרי"ל) דה"ג אבל הלבון הגיטול וכן נוהגין בק"ק ברסק דלשא אבל אבל החחגא א כל היום (הגהות מ"מון פ"ח מהלכות חפלה) וי"ו אדם חשוב רשאי ליפול על פניהם בכל העיר אין אומרים חחינות בכל העיר הואיל ואליבא א לעיל (סנהג' דורא):

נאר הגולח

תסובה תם ב׳ נגר ג׳ ג
עמרם נחון:

עשרת זקנים

קלב ואח״כ אום׳ החזן חצי קדיש עד פסוק ההת״כ. ברי להפסיק בינם ובין הפסוקים ברוך ה׳ לעולם אמן ואמן. אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה. אשרי העם שכך לו אשרי העם שה׳ אלהיו. ותהלה לדוד ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד. בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד. גדול ה׳ ומהלל מאד ולגדולתו אין חקר. דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו. הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה. ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה. זכר רב טובך יביעו ויצדקתך ירננו. חנון ורחום ה׳ ארך אפים וגדול חסד. טוב ה׳ לכל ורחמיו על כל מעשיו. יודוך ה׳ כל מעשיך וחסידיך יברכוכה. כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו. לבני האדם גבורותיו והדר כבוד הודו. מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור. סומך ה׳ לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים. עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. צדיק ה׳ בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו. קרוב ה׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם. שומר ה׳ את כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד. תהלת ה׳ ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד. ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה.

קלב יהא״ב אום׳ החזן חצי קדיש עד פסוק ההת״כ. ברי להפסיק בינם ובין הפסוקים ביום וב׳ הפסוקים שיאמרו אח״כ אשרי יושבי ביתך וגו׳ ואשרי העם שכך לו אשרי העם שה׳ אלהיו. ותהלה לדוד וגו׳ אשרי אושרי מנצ׳ ובזר קדושתך וגאת״כ קדיש אחר על כולם א אחר סיום החפלה אומרים עלינו ויש מי שכתב שיש לומר עלינו אחר כל תפלה אפילו אחר תפלת מנחה (להפ השמים) ואחר ובקושב יקרו בשמים ולא יאחר ובמא מבורו (טור בסי קל׳ ויש ר״ת מהרש״ל סי׳ ס״ח) והאומרים השיר שהלים אומרים בקדיש בתורה״ת בלבד. וי״ב בשם א״ח ור״ל בבוקר חיא מעצב השיר בחרבן ובעריב לא חיה מעצב אבל אין לפרש שלא היו אומרים בפקדש השיר כ״א בבוקר א״כ קשה והלא משנה שלימה היא בר״ת ונת״ק לילה הלוים בשיר והיו שיר של ערבית כן נראה לישב ועיין בספר מאר שבע שפ״ב קושא זו בענין אחר רחוק מן הקדש ורחוק ועיין כש״ת ס״ם אלשך

פרי חדש

עיין תפלה בסימן ע״ט ובמ״ב

סימן נה

וכו׳ עיין מ״ב ומ״א בדברי סי׳ קי״ט:

סימן נח

א״א ואין אומרים קדיש תתורם מנעילת עיין בסימן סוף ס״ח ואחר יעלה ויבא ויעלה ויבא ויעלה ויבא וי

ומ"ש דכעומד כתוב לחד התפלה נ"ל דה"ג כאן: מי דגליס המכר
משום הקטורת כתב כלבו מעיין ח"ש אחד מי דגליס ומ"ש מפני הכבוד
ואחשוב לפי זה לאותו מעיין שם של כיוון. כתב ב"י בשם ח"ח דמעלה
כאן אינו אלא תיקון לעליית העין ועי"כ אין בו לחני' חיוב לח הביאו

ואומרים תחלה אין כלילינו וכו'. ואומרים ד הסיר שהגויים היו אומרים
בתקדש שמרית לבד (טור) ויש שכתבו ליזהר לומר פיסום הקטורת בתוך
הכתוב ולא בע"פ משום שבשעה הקטרה יושיבין שמא ה' יזלגו
(ב"י בשם מהרי"ו וח"מ) אחר שמסיימים ואומרים שהוא מייבא מיתה הם
אסר אחת שמא מניח ולכן נהגו שלא לאומרו בחול שמא שמהרהרין לפלוכתם
ומייסין שמא. יזלגו וכשיוצא מ"ש לומר ה' נחני וגו' (כל בו)
ויומתחוה ויתפלל: (מהרי"ל)

קלג דין ברכו בשבת • ובו סעיף אחר:

א ו"בשבת ויום טוב אין אומרים ברכו אחר קריש כאשר
הגה ומפי מקום שנהגו לאומרו ביום הסוף שמא לא היו ומידים בב"ה
כשאומרו מכל מקום בשבת ו"ט אין לאומרו אלכלכל בתיו
לבית הכנסת קודם ברכו: (ב"י בשם ריב"ש)

קלד דין קריאת התורה • ובו ב"ס:

א ו"(הגה: ומנהגין להרבות בתחנונים (א) בשני וחמישי (טור)
ותומרים) והוא רחום ואומרים אותו בקול רם ואם לא אמרו
מעומד עובר על התקנה ונקרא פורץ גדר:
הגה וכן נוהגין לאומרו מעומד מכל ומפיקי אותו א בלחש ומפרקין
מנהגים בתחנונים בשני ובפפיקי מקום שהם יפי רגון
ולכן נוהגין כן להתענות בהם: (טור)
ב ומראה פני כתיבת ס"ת לעם העומדים לימינו. ולשמאלו ומחזירו
לפניו ולאחריו ב שבצות על כל אנשים ונשים ג לראות הכתב
ולכרוע ולומר וזאת התורה וכו' תורה ה' תמימה וכו':
הגה וכהגו לעמוד כך אחר שקראו בתורה מכל ו"כשמוליכין אותו לומר
ד הם"ש גדלו והקבל שומרים לומתו כו' אב. הרחמן הוא ירחם עם
עמוסים וכו' וי"ח לומר על ככל יתגדל (מ"ם סי' נ"ג ועטרי"ל) וכן
נוהגין בי"ע ומנהג יש להחזיק בתורה ה בימין (מהרי"ע) וכשעולה
הרחמן לקרות אומרים ן ברוך שנתן תורה כו': (כל בו)

ואפשר דכוונתיהו ליפטר מתוך ד"ת. וכתבי' איזה שהמנהג להבריח
הקליפו'. וכבל"ח כתוב לאומרו בשחרי' קודם תפלה ואחריה: ד הסיר
מ"כ דמ"ש מנהג הסיר שהיו הלועזים וכו' טעמא הוא לומר לומר
בכל יו' הסיר הסירך לאותו יום וכ"כ הסמ"ג בהדי בסדר התפל' ע"ש וכ"כ
בכ"ה ול"ג שכתוב הטו לומר הסמ"ג
ג"כ כדי ליפטר מד"ח שהרי כתב
בשבת וכו' לו' שכבו קבת כו' לתר"ת
לתר"ת ח"ת וכו'. ובדחיזה איזו
ענין לסיר על יום ועוד מה ג"ל
לתר"ת כו' הלוח לתר פסוקי' לומרי'
בעוד' קדים משל"ב לתר מסב. לכן
לתרי' לתר"ת וכו' כתים ס' ג"ד
וכ"כ בד"ת שכתב הסיר נוהגים בניית
המקדש ורוקח נוהג בתקדש וכ"כ
במהרי"ל שהוא הניח בסידור שלו
כרוקח משם לתרי' התסב לתר"ת
מתי ל"ם בגירים חלת ע"כ לתרי'
התסב ו"ת כתן בש"ט הסר רמ"ח
לשון הסיר והתסב וכתב ותומרים
הסיר שהלוי וכו' לסודיע שתומרי'
לתר שהסיר כת"ם הסיר ע"ם משום
הסידורי'. וכ"כ בש"ל לתר שהסיר'
לא היו מנהג חלת בנוקר ע"
(ועיין בש"ל) והקשה ר"מ לתלמיך
בתשובה דמשמה שליתה שניהו ס"ד
דר"ה שהתקלקלו הלויים בסיר של
בין הערבים וכו' ל"ב היו לומרים
שירה ותירץ דמ"מ ליכו מעכב
הקרבן חלת בשחרית וכו' ע"ש וכ"
כת"ם התו' סוף ר"ה לתם הביאו
הגסבי' בגילה לת היו לתרי' סיר
ותף ע"ג דלכתחלה תין לתמר עד
הלילי מ"ת לו עבי' בשר משל"ב בסיר של שחר דל"ת לדחות בגלל ו"ל הב"ת
ע"ג מתפלה דסיר שעל הקרבן היו לומרים בעוד היום גדול של"ת שירה
תחר תמיד של בין הערבים ת"ע דלכתי יום גדול הוא לתיכה בתריס
קטורת וברוח עכ"ל ל"ב י"ל דה"ב מין שבשחרה תפלת המנחה ל"ל בלתו
בבר הקריבו התמיד ול"ת סיר לחריה דבב"ה היו לומרים בשעת ניסוך
היין שעל הקרבן לבל בשחר היה מותר לומר לחריה דעדיין זמן שירה
שת כל היום. ומשמע בגמ' סוף ר"ה דבי"ע לת היו לומרי' סיר של תול רק
סיר' לחרי', ולכן יש מקומו' שלומרי' מזמורים לחריה בי"ע ע"פ שם' סופרי' לבל לתין לומרים בשחר דקדקין בבך לדוכר בעלמת עכידי וגם לומרים הסיר לחר מוסף. ובחמת במוסף היה סיר בפ"ע כדלת"ת סוף ר"ה וכ"ה בשם מהגיונו
שגם יש מוסף לומרים סיר של יום ג' שחרית ולחר מוסף לומר סיר של מוסף (מ"ע סי' כ"ה): ה יזלגו ג'. וכ"ש כתב לתיכו חייב מיתה חלת מעט
שבשם למקדש בביאה ריקני' הם לת שייך עתה וכב"ם כתב שפעמה לתי' בשיר בביאה כגון שבגג בביאה והוזיר בהקטר'
חייב להקטרה ועוד תי' שם דהם לת נתן בה מעלה עכן חייב מיתה ח"כ לריך להזהר ב"ש ועוד כתב ב"י
דלת מיתה חלת בהקטרה לת בשחרה ועוד דתין מיתה חלת במזיד לכן המהקדקים בהגו לאומרו בכל יום וכב"ח בשם רש"ל דאל"ת לת' כו' דהרי
הקיום קלי על עליהו וכ"מ ול"ת בהגו לאומרו: ו ותסתחות. מהרי"ל עשה ב' השחחוחות בהלך ממקומו ומול לחרון הקדש ובלתו מתפחו ב"ה
בכל פעם בתלמיד הגפטר מרבו (ד"מ) כשעולה מב"ה לת ועל ותחוריו להיכל חלת יגלד וכן בירידתו מהתיבה (ע"ה ר"ח):

קלד א בלחש. מפני שהתקן בכנגד תפלת י"ח (הגי"מ) ותומרים לל תרך תפיס מעומד מפני סיס בו תעטתו ווידוי ג"ל מעומד (מע"ת
רש"ל): ב שהגה וכו'. ומה שנוהגין העם לברך לב"ה לרחות כשתוליתין ומכניסין הס"ת לע"פ שבשחר התפלה עומדין חולה
רחוי מקום בחוב עם הדרת מלך (מהרי"ל) עמ"ש ס"ם קמ"ו: ג לרחות הכתב. כשרואה התיבות עד שיוכל לקרותם מני. חלין תור גדול (הכלבו)
עולים על ג'. דפין ומנביים והרמה כתיבה לעם (חידושי תגודה וכ"כ בס"ם פ"ד) ותפשר דדוקא בקו ג': ד הסיר גדלו. צריך להגביה
קלת בשעה שתומר שתע וגו' תחד וגו' גדלו וגו' ג"ם (ס"ם פ"ד): ה בימין. עמ"ש ר"י בו ריב בתשובה כ"י: ו כרוך שנתן וכו'. ותכ"ב לומרים
בתל תמיס וכו' שיש בו ג' לומיות בגד ג' יום שהיה משה בהר (כלבו ד"מ):

הלכות קריאת ספר תורה

קלה סדר קריאת התורה ביום שני וחמישי •

ובו י"ד סעיפים:

א א"בשני ובחמישי ובשבת במנחה קורים שלשה אין פוחתים מהם
ואין

מגן אברהם

הלכות קריאת ספר תורה

קלה איתא גרי"ף פ"ד
דמעלה יבלם. משה
תיקנו לעזרא שיהיו קוראין ג' בפ"ה
ובמנחה עכ"ל וע"ע לתי' במרובה
לכלבו ומחלק ג' ימים בלא תורה
ומיי משה עמדו הנביאים שבניהם
תיקנו שיהיו קוראין בכ' וה' ובשבת
ועזרת

כאור הגולה

לחסונה כרילים:
מרי"ו מנהיג נפש
בגמרים ומפלת
ספרים והרוגין
נפי' מחורש נפ' כי
הנה:
מחניגים כה

עטרת זקנים

קלג א דחכלי
באין לב"ת
קודם ברכו. ואין כן
משמע בש"ה מהרי"ב ש"ה
כי רוא"ש כרייב אבל
בשב"י ס"ם שמאחר
לצאת וכבר התפלל
כולם אין אומרים
אחריו כלל ואחשוטי
סעה (ע"ין בש"ת
חריב"ש ובב"י):
קלה א בעלי
ובתחיש"ר
וגשבת במנחה קורין
ג'. ונראה שאם
בטלו ב'י ב' הקריאה
בש"ע ש"ו. אונם יכול
לקרא הקריאה של
יום ב' ביום ג' כדי
שלא יבטל הקריאה
עזרא ושלא יהיו ג'
ימים בלא תורה
משא"כ באם בטלו
ביום ה' אין ה"לנו
ג' בלא תורה ועבר
זמנו בטל קריאתו
ודוקא שבטלו ביום
ב' בשוגג אבל אם
בטלו במזיד ג"ל
שהוא דומה לתפילה
שפותחי בה ק"ח
ומעשרים לא יוכל
להיקון הוא כן ג"ל
ום"ם צ"ע כי שמא
שאני הרחם שעבר
היום בטל קריאתו
משא"כ הבא בג"ד
הרי זה הפסה ליה
שאכל שום ורחו
נורך יאכל עוד
שום כו' הרב הוה
ולא אחלה בן חורין
בן הקריאת עזרא
בשביל כך שעבר
היום תפ"ע:

ואחרים

פרי חדש

סימן נח

ים מחל פחיתו מוסף
מנפרף פחיתו היום
דמרי רחוי לגיעה הכל
בכח תיכו רחוי ל.יבף
פחיתו יכול להפסיק
מחכלתו ולתפוח וכן מ"ש
מגם יכן מ'נפרף ים
בגחוב כו מפה שהחחר
לקחן סי' קכ"ד כתב
חסול. ברמ"ש פחם תין
פ' מכחוביו לקרוב להיות
ברכחיו לגפלה וכ"ש
יכן ג'יל רחוי לגיעה
כחו בחם וכן רחוי
לגפרו פיבער חפגנו
כיעור ביום לפחות
מחכנסם וכן בם"ם
(ע"ין בם"ו וכן
כ"ל כיקר בגדרין פיעם
חיכו פ'נפרף ים"ם מ"ם
הכ"ל ים כי קלה בפם
הרמ"ם ד'יפגה ליח פם
ומת כלל וברישה
מחרכת יפ"ם):
פ"ח דין מחדכר וחיכו
פוסק יש לגחוב
גו לדבת הרמ"ם ול"ל
ומ"ש מ"ן כגרמם
וכמרחם ביעין כ'פם
פ'פם בפ"ם ומנפרף
ובפי זם לין מכחן לחיב
לדין יפן דדילמת מחני
בבת לפגיפי שחיגו
פ'כין לחיב רחוי
בגיקה פפי חיפן וכין
פוסק

אורח חיים קלח הלכות ס"ת

מ"י מגן אברהם

קלה

(א) ואין מוסיפין. המעם משום ביטול מלאכה כדאמר' בגמ' פ' הקורא את שמע (דף כז:) גבי ברכת התורה דאסור לעשות שום מלאכה בין ברכה לברכה ואפילו לעסוק בתורה ואפילו לומר פסוקי דזמרה ואפילו לענות אמן אחר ברכות ק"ש ואחר ברכת התורה ואפילו לענות אמן אחר ברכת התורה ואפילו לענות אמן אחר ברכת התורה ואפילו לענות אמן א

(ח) סהרשען פנוס. לכל הפני חיטו בחצר זה דמוקמי' לה בגמ' דמוחזק
ומיירי כגון שהוא כהן ועבדי הרשעים עליין חשם שם לכבוד גדולתו והוליך
את הלל ועדיין הדב ע"ב קראו לכהן אחר לכל הפני ח"ל לומ' כן עליו
נסיב גרושה ופסלי לורעי לכל הפני ליכא ד"ל אף במקום
לוי לא היה כן לקרותו ואם אין
מוחזקין בכהנים ליכא למיחש
לפגם שניהם ואם מוחזקין בחמ
שניכר לכל שהוא כהן וכיוצא בזה
נוהגים בלוי אחר לוי:

כגם ולכן מותר לעלות גם כן למפטיר בכי הא נוהגים ואם קורא מפטיר
סגם אין לחוש לפגמו דהרי לא מזכיר שמו ז (ו"ח) דאין לקרות כהן
או לוי אין במין ז' לכל לאחר מבלעם מפנין יכולים לקרות כאן הן לוי
(מגור מגם מהרי"ו ומהרלבי פרק כהזקין וב"י בשם ר' ירוחם) וכן נוהגין
נמדינות אלו ובימנו במקום צורך ודחק יש לסמוך לסברת רמ"מ זכרונה:

יא איש מי שאום שאם קורא החזן כהן או לוי אין ואינו שם לא יקרא
לאחר בשם יב משום פגמו של ראשון ° אלא אחר יעלה מעצמו:
(וכן נהגו (י) יג ס"ג מהלכות ° יכול לקרות כהן אחר לתורה)
(מרדכי פ' הקורא עומד ותגור)

יב יעיר כ שכולה כהנים אם יש ישראל אחר ביניהם אותו ישראל
קורא ראשון (יא) מפני דרכי שלום ° וכל שאין בהם ישראל כדי
ספוקם או שאין שם ישראל כלל ° קורא כהן אחר כהן שאין שם משום
פגם שהכל יודעים שאין שם אלא כהנים והוא הדין לעיר שכולה לויים:
יג אם קמן קורא בתורה בצבור בסי' רפ"ב. אם אין כהן אלא סומא
או שאינו בקי בסימן קפ"ם:

ד שבני אדם החבושים בבית האסורין כא ° אין מביאים אצלם ס"ת
אפי' בר"ח ויו"ח:

הגה וכיינו דוקא בשעת הקריאה לבד (יב) אבל שם מניחים לו ס"תפ"ח
כב יום או יומים קודם מותר (חור גדוש הגהות מהרי"ק פ"ק
דנרכות ומהרי"ם סי' פ"ח) ואם הוא בן תשוב בכל ענין מרי
(שם ומרדכי שם פ"ק דר"ה):

מי

שם בגמרא ופסק
הרמב"ם שם ור' מאיר
ורבי שמעון ס"ל
מיי' פכ"ב מהלכות
תפלה הלכה ט"ו
סמג עשין ס"ק זרמב"ם
סמג:

עטרת זקנים

לצאת שלא יבוא
לכלל ק"צור ימים
שקורין אותו לברך
ואינו מברך כנ"ל.
ויש מי שכתב שמותר
לעלות להורה אף
מי שאינו מתענה
(בורי בב"ח) אין
לכתן להחזיל על
כבתרי אבל בסעודה
יכול למנהל. אם
תחכם מקדים לכהן
ע"ה לברך לפני
בתוך משנים כהונה
ע"י נאמר ומשנאי
אחבו מות אבל אם
התחכם נותן רשות
לכהן ע"ה אין בידו
למחות הדא תכם
כולל ליתן רשות
אפילו לי"שראל
(מרדכי פ' בב' הע')

פרי חדש

סימן נח

מושב ואינו מלמ"מכסם
בלי"ע דמה קלל כמש
נמה ענש יגה וכמ"ש
בדמות ואומר דמתני
רחם דהוי רחוי בכיתה
מ"מ מסתברת ודמי
דשומע ואינו מדבר
מלברך לפ"ם לכל מי
שיכול לענות
אינו מצטרף כלל
לעשרה לכל דבר
שבקדושה דמה קל"ל
דקתן סתם עיין מחינו
רבתה בהדיא על עמוד
ובקרוב ובמדרשין בב'
ויתום שלין חזקתן
עליו ואחר לקלקולין
קט"ן אבל אם יש בו מי
שיכול לענות אלה
מצטרף לשלשה לענות
אחריו אבל אינו מצטרף

קלו

מצוה לקרות בי"ט לפני הסעודה קודמין לכל אדם אפי' מהרי"ל (מהרי"ל) עסי' רפ"ב ס"ג ובמקומות שמוכרין התמרה יכול לקרות לתי' שירצה ובלבד שיקרא לכל"ח לפי כבודו (לבוש) והמנהג שגדולי הקהל עולה לתחילה (בי"ס סי' קל"ה) ע"ש ס"ו ל' שכתב במקום שנהגו שהפרנס הוא עולה ליטו רשאי למחול לאחר שיקרא במקומו וכ"כ מהריק"ש ס"י שבמקום שנהגים שאחד נרשם עולה במקום כהן שליטו יכול למכור זכותו לאחר ול"ל עריוות חולק עליו ועסי' קל"ג סעיף י"ב (כ"ה):

קלז

א וי"ו קורא ל'.

וכתב רמ"ל בהגה"ה עכשיו שהחזן קורא לא יקרא לתלמיד ד' אלא לבייס החזנות:

ב ואחה נוהג . כלומר דמי שקרא יותר מפוכח יותר ואם הראשון קרא ל' מפוכח ממילא לעולם תחשב למיטו קרא ל' ומפוכח ממילא תחשב קרא ל' מפוכח דמיטו שקרא ל' יש מעלין בקדש ואין מורידין ואי"ת גבי נרות חנוכה דתמריכן דוקא בראשון מדליק ומוסיף והולך תמרי' דמעלין בקודש ולא מורידין ולא לחני' דלראשון מפוכח וי"ל דכאן נברא יש לו להעלות בקדש אבל הכא תלתא גברי בינהו ואין הולין זה בזה:

ג במנחה בשבת . בי"מ פי"ח בחול ובמנחה של שבת ובמנחה של יו"ט לכל בשבת כו' ולפסר דע"ס הוה ונריך להיות ביום טוב כמ"ש בח"מ סי' כ"ד דמנחה די"ט ליכא קריאה וכ"ת בשבת רפ"ב ועוד מדסיים לכל בשבת משמע דבי"ט אינו חוזר: ד סי' פסוקים . לאו דוקא אלא בע' סני עס"ד ולפסר כמדלג בתלמיד סני בפחות מי': ה חוזר וקורא . כתוב בת"ה לפי קרלו ז' נגרי בלא פסח הגדול ומשמע דצריך לכרך כשחוזר וקורא: ו ושנים עמו . לפי שאין קורין בתור פחו מנ"ע. כתב ר"מ לובלין סי' פ"ח קרא בשב דיוס ט' פסוקים . לאו דוקא אלא בע' סני עס"ד ולפסר כמדלג בתלמיד סני בפחות מי': ה חוזר וקורא . כתוב בת"ה לפי קרלו ז' נגרי בלא פסח הגדול ומשמע דצריך לכרך כשחוזר וקורא: ו ושנים עמו . לפי שאין קורין בתור פחו מנ"ע. כתב ר"מ לובלין סי' פ"ח קרא בשב דיוס ט' פ"ח של סוכות וקרא למפטיר וביום האני הגלל הס"ת וקרא ביום האני הגלל הס"ת וקרא בחול המועד ביום ראשון הגלל הס"ת וקרא ביום שני הגלל הס"ת וקרא ביום שלישי עד גמיר בלא ברכה לפניה ולאחרי' כיון דביו' האלישי ליכא אלא מנ' ספיק לא מברכי' כדלהכחן בסוב בס"ע בדברוכי לא מברכי' ואע"ג דבשבת בפ' פרה מברכין (כת"ס בס"ה) ואע"ג דתלמ' בקיאין בקביעת הדיום מ"מ לא החמירו בקריאת המועדים כמ"ש בת"ה סי' כ"ד ולפ"ז דת"ה לא מירדי אלא בשאר פרשיות המועדי, אבל בקרבנות המוספין דחובת היום ניכרו ס"ל דחוזר אם דילג מ"מ מאחר דכתב בתמת משמע דליטו מחלק ועוד דלפני' בשבת דכתב בהג"מ דאחר אם דילג יכול להיות דיקר' בלא ברכה מבל הלין טעמי הוריתי לקרות בלא ברכה מ"מ המורה לברך לא הפסיד עכ"ל . וכבר הדב לא רלה במ"ש ס"ק בתר' שבת בהדי' דאם דילג פסוק ח' בשבת חוזר ושותח ומברך וקורא ע"א על ס"ק המועדי דמוספין יש להסתפקות"ם מדבת"ה סי' תתמ"ו משמע דליטו מחלק כמדומה שרלה דקבע"ה ולא רלה גוף הדין בת"ה אלא על מ"ש בקלא מקומו שרית ליטו הדברו' עם הס"ק ויתן שומעין מהס"ק וכו' ונשלו ונתן בדברו ע"ז בת"ה לא מיתוקמי דין המועדין בשבתות שלהן דמו לב' וה"ע כ"ל וה"ק לא בת"ה לאשמועי' דין המועדין לגבי בת' לגבי בן ס' על פסח ובשבועות אין קפיד' כ"כ החיל וכבר קדמו הפרשיות

בדין תוכ' וקורא המותר ומברך לאחריה ולא לפניה · וכיון
בחתני בסימן: (ו) ולו תפי' שניסכו · מטעם זה ניחא מה שקורא
ר"ח מן ותמר עד רביעית היום ואינו מוסיף רק ג' פסוקים מפני
שיש תפי' בע"פ כמ"ש בהל' ר"ח וכזה ניחא מה שסיים הס"ע
מפרי החג כו' שהוא לכתורה
אחר שכבר התנה תנאי זה
ים ק"ו מסיפא לריש
ל ולפי מ"ש ניחא דכפרי
הוא לא לתפר משום דסליק
מסא"כ בריש דלא סליק
ותפ' סני בשנים שמוסיף
כמ"ש:

קלה

(א) ופ' שלישי רק
ג' פסוקים ·
בריש הטעם דלא חייש, כאן אחת
שכתוב שקורא רק ג'
פסוקים דכל שאין רואין אינו
לא חייש' דדוקא שם יניח ג'
פסוקים מפ' שסיים בהם הוא
ומכי לידי תדד מסא"כ בנתר
אין כאן פיטי ודומיא לזה
מי בס"ק ס"ח ומזה רואים
למ"ש סס:

קלט בשם

קלה שלא לשייר בפרשה פחות מג' פסוקים · ובו סעיף אחר:

א [1]הקורא בתורה א לא ישייר בפרשה פחות מג' פסוקים מפני ב היוצאים אז מב"כ שיאמרו העולה אחריו לא יקרא אלא שני פסוקים הנשארים וכן ב לא יתחיל בה פחות מג' פסוקים מפני הנכנסים או בב"ח שיאמרו שלא קרא הראשון אלא שני פסוקים:

הגה ואין מיגוך בין פ' פתוחה לסתומה (א) ופרשה שיניה רק ב' פסוקים [2]עותר לשייר בתחלה ולפסיק שם (תרומת הדשן סימן כ"ב) ויכוין פיתחיל תמיד בקרא ג בדבר טוב ד ויסיים בדבר טוב (ת"ז ומיימוני פרק י' מה"ת) וע"ל סימן תכ"ח:

קלט סדר קריאת התורה וברכותיה · ובו ארבעה עניינים:

א [1]במקום שנהגו שהעולה עצמו קורא בקול רם [2]אם לא סידר התלה (ב"י) ה כ
[3]הפרשה [4]פעמים שלש כיצד לבין עצמו לא יעלה: וכמקום שהחזן קורא הוא צריך לסדר תחלה (ב"י) ו כ
ב [1]מי שאינו יודע לקרות [2]צריך למחות בידו שלא יעלה לספר תורה [3]ואם צריכים לזה שאינו יודע לקרות מפני שיש אחר שהוא כהן או לוי ואין שם אחר וזולתו אם בשיקרא לו ש"צ מלה במלה יודע לאומרה ול"ל קריאה זו קלה לפי

קלט (א) בסח תבי תתו. לעד"ג שחין זה נכון דשמחת יום תורה תחתו ויכתוב כן תחת סב"ם שהוח תבי תתו ותחין קריחת תורתו בסח כן תברסח כתי"ם וח"ב וחי חין בו פסול כי הבבי בעל תברסח דכתיב תב חתיך עשר כו' כ"ג כרור: (ב) סורחת קורח. יחבחר בר"ם קח"ת: כל הקורין מברכין. בגמ' הקורח מגילה עומד תנח סמוך לפניה ולחריה ויש חומרין דחנקינו רבנן משום הכבסנין שהיו"ם כי' יכול לחחוז בה ולברך

שלא יתן פי' הרמ"ם ור"ל שיש לו לברך כי לית חלקו חכמים ע"ל שאם יש הפסק בנתיים לית לו ספק דודאי נתקנה בלבוד ע"ז ולפ"ז ברכה מעברך על לימודו ביחידות על מה שיקרא בצבור אלא שאם הפסיק כלל בנתיים נסתפק אם היתה תקנת חכמים גם ע"ז ובודאי יכול לצאת מידי ספק זה שאם יאמר פסוק ז' בנתיים דרך לימוד לקריאת אלא שהיה מסתפק שיקרא לזה לו די בכך מהפסק ועי"ז השיב הרמ"ם דבאחת מתי חילוק ור"ל שזה הפסק בנתיים והב"י רצה לפשוט בעי' מדברי התו' פ' בתרא דר"ה ולא הביא משם מיימי בהפסק בנתיים דזה לא מסתפק לחר"י יחילול כלל: (ח) ברכה אחרונה: עמ"ל סי' ס"ג: (ט) צריך לאחוז בספר תורה בשעת ברכה: כשהוא בתיבת הקריאה: כשור כתוב ור"ל שמכאן זה מהרי"ל דשפיר כך מנהגם של אנשי ירושלים שיוצאים מתפת ביתו לוללו בידו ויש שיוצא מתפת ביתו לוללו בידו כשיגיע לבית הכנסת ועוטף בטליתו ע"ג קרקע ולמען ליטול הספר בידו בשעת הברכה עכ"ל ור"ל למה כתב הרמ"א קודם שיגיע לבית הכנסת וכ"ם בשעת קריאה ור"ל בשעת ברכה קודם שיגיע לבית הכנסת ולכן כתב הרמ"א קודם שיגיע לבית הכנסת שלא יהא צריך לחזור ולברך כש

א"ח קמא קמב קמג הלכות קריאת התורה

קמא

א מעומד. כ"ח סי' תר"ן לחפי' בדיעבד לית ליה ונריך לחזור ולקרות וכ"מ לעיל הטור והג"מ לחכל מ"ש הרב"י בשם רש"י מסתע דלחתחלה לכתחלה קפדי, לכל בדיעבד יש ע"ש וכ"מ מסק"ן דסוטה דלתריגין דהלכך קורת יוסב ואי חי לחפי' בדיעבד לית ליה מטוס כבודו של מלך לית ליה ברי לכתחלה וכה"ג דייקי. בח"מ סי' כ"ח גבי עדות ויש לחלק: ב לסתוך. דלריך לעמוד בתיסה (ג"י) וח"כ לחפי' להשמין קלת חסור ועמ"ש סימן תקפ"ח דחס נסתר כ"כ עד שחס יגטל לותו דבר יפול לח הוי עמידה וח"כ לחפילו בעל קרי בסר חסור ומכ"ם למ"ד לחפילו בדיעבד לית ליה כמש"ל ולח ברי לבעל בסר לית ליה סמיכה קלת כמ"ש סי' ס"ג גבי פרקלן. ובקה דבח"מ סימן י"ו סס"ח כתב רמ"ח חביב לסמיכה עמידה והכל כתב הטור וחתו' דלח חביב כעמידה וע"ע ולחפשר דגבי עדות הקיל לגבי לוגו מוכרח בי"כ דה גבי קריחה גמי בדיעבד יוכח ולפ"ם לכתחלה עפי' קלה חסור סמיכ' וכ"ל דרמ"ח עיין בב"י ס"ם כ"ח שכתב בשם הריב"ם דסמיכה חינה כעמידה ולכן כתב רמ"ח לכבר גבי עדות לגבי קריחה לעל"ד שם"ם הוח וכ"ל בשם ע"ם ובחו' כיעכה וכ"ם בשם ע"ם ובחו' סוטה דף מ' ובוחמים דף י"ט ע"ב כתבו החו' דבכל מקום דבעי' עכ"ל יעיכה חינה בכלל יעיכה דהיינו דוקח בעומה דחסור ליגע מ"מ מותר לסמוך כיון דלח כתיב בהם עמידה ול"ל סמיכה חינה עמידה ולח יעיכה וע' בסטוחות דף ל' ע"ב דיתיב כמתן דשרי מסחני' דגבי ת"ח סני בקומה בעלמח: ג לח יקראו ג'. דתני קלי לח מסתמעי: ד דלח עדיף חרש שוטה וקטן דחשיבי לגבי חרש דלח ידעי מתפלה. כלומר שתפלה תקנו ב"כ בלחש ולח"ם מסתיע לחוכיו ה"ג דלח יתמרו שניהם בבת ג' כמ"ם ס"ב: ו לחמן. ול"ל לחפי' יש מתריכין עפי' בחמן צריך להמתין עליהם כמ"ש ג' סי' קכ"ח סי"ח: ז בדרך קלרוף ר"ע לכתורה נם חתן בסעודתו לילך בקלר' סי' לב להתיבה כמו בדין כן לילך בקלר' ח עד ועיין בב"י סקכ"ח: ח עד. סעלה. המסבב להמתין עדי"ן שמתחיל הבני הברכ' עבסני קח"ל והמדקדקים חושבין שבדרך לחני יוכל לסמוע הקריחה כחוכן לכן ורוי ממתינין עד שיסיים הבני אזרני סי' ע"ו ויורדים בין נברת לנברת: ט ונקריח בענין חחר. לף על פי שקורח בעל פה ברי:

קמב

א בנקוד. ובנקוד כתי כשמתחיל הענין כגון יעשה בפת"ח יעשה בלירי"ק בחלב. בחקף בחלב בלירי"ק ובשה בודחי מתירין לותו עכשיו ובשה בלירי"ק ובשה בודחי חסירין לותו עכשיו ובשה

קמג (א) ומסכבר קרלו עתו ג' פסוקים · תמוהים דברין להרכיב תרי דיעו' ביחד בחדתי חדת לדלעת הס"ע ופי' תוך ג"פ יעלים כם"ת בתרת בלת ברכה שלחריה לגלי יתחין בברכה ברך משלים כם"ת בתרת והיה דעת רבו של ב"י מהר"י בי רב ולדע' הגה שנית מהמדכי פ"ב דמגילה ומיהו אחר התרגום לו הפסוק בע"פ ולא יעלים עד ג"פ ויברך לחריה ולאחריה · שנית ללדעת מהר"י בי רב בתפי כבר קרא ג"פ ולא יברך לחריה ללא יוצא ס"ת בתרתונו ולדעת המרדכי צריך לברך לחרי כם"ת הפסול ולח"כ יוצא לחר' ולח"כ היה לו לכתוב ו"ו ולא כתב קרלו ג"פ ובלבוש כתוב בתו"י ולחרי"ך מי' רע"ט העלימה כם"ד לכתוב דלא מהני העטרת לגלי ג"פ לא יברך לחריה ולא יעלים לחרת ולח"כ יברך לחריה ולח"ש ברכה לחשובה שנית לא יעלה על מה שהתרגם ולא יתחיל בפסוק שלאחר התרגום אלא יברך בפסוקה ולא יעלה לחר' ג"פ ולחר יברך לחריה ולא יעלה לחרת ולח"ש להפסיק בין ברכה לקריאה ולא יתחיל בפסוק שלאחר התרגום אלא יברך לחריה ולא יעלה לחרת ולח"ש ברכה לחשובה שנית לא יעלה לחרת ולא יעלה לחרת ולא יעלה לחרת ול

מוליכין ס"ת שליחים וגם מהגבה לתרגם הפ' הכ"ל ואפילו ס"ת יכול לתרגם בעצמה והוקה הגדולה בתולה אבל לנשואה אין קורין: ו אין גוללין · ואפילו שקורין ג' יכולין לגלול אח' בעוד שקוראין הראשונה (ר"י סי' ס"ע): ז וידחה כבוד הצבור · כ"ע ידחה הכ"ג שהיו לקרות ע"פ ולא התירו לגלול בגדולה ס"מ דלא תימרי יידחה כבוד הצבור אפי' היכא דלא אפשר בעין אחר וא"כ ס"ל יקרא ע"פ כמ"ש ב"י בשם הראב"ד וכ"ל דבשלמא במקדש היו כל ישראל ולא מחלו משא"כ בזה"ז דים מתי מעט ומשתתפין על כבודם כדי לקיים קריאת התפעיר דשבת ור"ח ומפעיר די"ט דהוה תקנ"ה הגאוני' וע' במ"ם פי"ח ומ"ש סי' קמ"ג ס"ד · ועיין ב"ח שדברו ג"ע בזמן בעשר לתך בעשרה דהם תקנו קורין ובעשר וכזה אין מלינין לעולם ע"ם ועכ"י סי' קמ"ג ומי"ל ס"ג ומ"ש: ח בב' ס"ת אפי' בעין ח' (כ"מ): ט ג' גברי · משום הרחשון אסור לקרות בס"ת השליבי' ותימ' לתנו רואין טוענין דלמי שקרא בתור' עולה למפטיר בס"ת שניה ול"ל דלאו מנהג הגון הוא ויש לתמוה בידן עכ"ל הב"ח ולא רחיתי שום אוסר לדברי הי"ל דהט"ז אם אין שם אחר היודע להפטיר דרשאי הרחשון לקרות למפטיר (ועמ' רפ"ב ס"ק) ולא דהגמרא היירי בזמן שם יודעים ומשתיעו מן הקרואין כדחזינ' החס טוכח בתגילה דף כ"ט ועי"ק דלדבריו הי"ל מאי דמקשה לעיל מיני' למה נקט הטור ג גברי הי"ל דאתת לאשמועינן דהרחשון אסור לקרות בס"ת השליבי ע"פ בב"ח ולכן כ"ל דשרי דליכא פגמת אלא כשקורא ג' אבל בשנים אפי' בשליבי ע"פ בזמן הזה

קמז (א) חסור לחתח ס"ת ערוס · בגמרא לחתי מקבר ערוס
שתין לו שכר אותה מצוה · וכתבו התוס' י"מ מצות
אחיזה וקפיצה פשיעות שתין לו שכר אותן מצוה כיון שלא עשה המצוה כהוגן
לכך פי' ריב"ת בלא מצוה על אותה שעשה שתים אחז וקרע כו אין לו שכר
מהקריאה וכן אחז אחזו לגוללו אז
לקריאה · וכ"י ז"ל וכתב הירדבי
ב"ל דס"מ בידים שתים אבל בעל
ולא הסיח דעתו לא קפדינן ע"כ ·
ואפשר שי"ז שיכו הפסבמיס
אחזוהו ס"ת בשעה שתבעוהו אותה
להגיהות הכתב לעם ומיהו מ"כ
בשם ס' תורה דאפילו אמוך
לבעיל קאמר עכ"ל ב"י ח"ם רמ"ל
בשם ס"ת אפילו בכתב אשורי · ונראה
דאחזוהו בעשרים ס"ת בבת אחת אין זה
בכלל האחזוהו ס"ת עדים דהעשרי,
אינם רק תשמיש ס"ת ותו דפי,
ס"ת ס"ם בני העיר ס"ת ערוס
אלא מעשה שביב ס"ת הרי לאיזו
מקפיד רק על מה שדרך להיות
בס"ת שהם הרגילו ובפי' יתרו,
בעיל שדרך לחתח בעשרה
ברכה וקריאה התורה ולא האחזו
אותו מעשה על ידו כדי שלא
בעשרים ותו דאחתוי כתב
בשעה שתצביעין · ולא יאמר
קריאה שזהו גם בבל ישראל
אלא בס"ת שהביאו לבד אלא על הס"ת
שהזכירו שלא יחתוו ערוס
ברכה פעמים שבשעה
שמגביהים ס"ת מאבני ירדעו ס"ת
ומיהו ירדש הירדיע לאמור
אותה למעלה שיוכל לגלול היטב
ותה מנו בידעו וע"ז קאמר ב"י
דאה מהאבנבי' שעושים כן ומיהו בדרך ליגע בידיעות עלמן ולא מהבי
ל"ת לתפוס עלית בין ידו לס"ת · וכלבוש ומ"ז ז"ל פי' דברי הגמרא
בל העשרים גם בפי' דברי ב"י הבין בן ובכתם לדחוקים ולא נראה כלל
אסור בעשרי ס"ת ובמ"ם כ"כ ברור לע"ד ולא רציתו לפי' מהמדקדקים
לחזר מליגע בעשרי ס"ת בלי הפסק: (ב) גדול שבאותם ס"ת בשנר,
תורין · שקראו בתורה גדול שבכלם גולל בשור בשם כ"ת תיכת מ"ך י,
לוקח גדול שבכ"כ ותיכת מ"ך ז' לוקח ז' שקראו בתורה ומתרגם
בפעיר וז"ן עכ"ל וכ"י ונראה לפי' הב' גדול שבקורתי' לוקח קאמר
בב"ל: (ג) פי' כשהספר עומד לפניו כו' · זהו ל' העור והביאו ב"י הרבה
פרושים והגלעד"ד דמה שהזכיר ויתחיל לגגול מבחון פירוש על התעמה'
שעל הס"ת תיכף כתב אח"כ ואחר שגמר הגלילה יהדק כו' וכן בגמרא
ובשאלת מהדק ר"ל מה שמהר כבר ועדיין לא זכר מן גגיל' התעמה'
ואחי דעל התעמה קאמר תחלה וה"פ שבשעה שעומד הספר ביד
החזן והגולל בא לגגול יסתכל פני ס"ת אל עלמו ואחריה אל האותו שלא
יתבלבלו בזה ויתחיל לגגול התעמה' בבד שבחון שלא כמ"ש בגירות
רש"י ע"כ ל' כבון מילתא בעלמא אלא ממדברי רש"י שכתב ע"ז
דמיירי עושה כל הגלילה מתחלה עד סופה כמדברי הרמב"ם והטור:
(ד) בתוך התיק עומד · דאם גולל בתוך התיק טוח לתקרע :
קמע אין

א כתבי קדש (תוספתא ופ"ק דשבת) ולא מהגיון ושוב להחזיר
אם לא בעל ידיעו וכמ"ש לפי כוונתי עוזרת לחזור (ד"ע תוספתא) (ב)
ב גדול שבאותם שקראו בתורה גולל ג יורגילים לקנותו ברמים
קרים לחבב המצוה :
ג פ"ח אם המעיל בבד תחד פסחון ומבד ח' מפי קריר לכתך ד המפי
בבד הספר ובגליון (מרדכי סוף מגילה) ולא נהגו כן (כ"י סי' קכ"ג)
ואין לגגול בשפה הקרוב אם יש לו אחרת (מהרי"ל) ואין לעשות מפות לס"ת
ה מדברים יפנים שבעשו בהם דבר לאורך הדיוט וע"ל סי' קכ"ג :
(תוספתא מס' מכשות ותפו' מהרי"ל סי' קי"ב ופ"י רשב"ן)
ב ליכול מי שירצה לקנות להושיב המעילין לגולל ואין הגולל יכול
למחות בו כי אין שם שקנה הגלילה לא קנה ליקח המעילים : (וכן
במקומות שמביאין לקנות הגלילה והכנסת אין הס"ג יכול למחות ן ס"כי
אין זה צריך לחזקים (מרדכי סוף מגילה ורא"ן) :
ג להגולל ס"ת יעמדנו כנגד התפר כדי שאם יקרע יקרע התפר :
ד להגולל ס"ת גוללו מבחון וכשהוא מהדקו מהדקו מבפנים :
כגה (ג) פירוש כשהספר עומד לפניו יניח כתפו כנד פניו ז ויתחיל
לגגול מבחון ואחר שגמר הגלילה יהדק סוף התעמה מבפנים כשבאים
לקרות בו יתלה בהדוק בפנים ולא יצערך להפך הס"ת (עיור והר"ח סוף פ'
בני העיר) וכרוכה לכל זה מיירי כשלא עשה כל הגלילה אבל שבשו מבחוץ
אחר מגביה ואחר גולל יניח הכתב נגד המגביה וכן נוהגים כי הוא
עיקר הגולל והחוזק הס"ת :
ה מוסב אגלל התעמה סביב הס"ת ח ולא יגלול הס"ת כשכורכו
בתעמה :
ו להגולל ס"ת ט (ר) כתוך התיק פועה :
ז פאין הספסיר מחחיל י ער שיגמרו לגגול הס"ת כדי שלא יהא
הגולל מרוד ויוכל לשמוע הקפסרה :
ח ניגם שיש ב'ספרי תורה יא לא יפתחו השניה ולא יסירו הספה
ער שיגללו הראשון :

כגה

פרי חדש

סימן נו

רבא אחין יהודה מתיש
רבא מנהרדע :
ס"א יהא שבוחה רבא
מברך ל"ת יהא
שם י"ה וכא כלומר
שהוא מחללים שיהא
שהוא בגלל ובלא יהא
דקתאחר מברך לעלם שני
שהילה החדש ואחין זה
בקונדיק"ב כי"ל ומברך
בירוש בין שהוי חמישים
שהרש ושוב שהרי כתב
ו"ל ריש ס' כרמות כתי'
שהם הגרשונין שהם
ושונין יפה שהוא בגלגול
שהגול ה"ת לגגולו
אחין לפי פירוש הכלל
שהילה אחת ואינו ר"ל
שיהם שהו בגול ושלם
שהגול יפה שהו בגלגול
שהגול ואחר שם, ג"ת
אחיה בין בני חרי
פירושי דלפי' הרשבון
אחין לפסוקים בין שהיה
שרבה שבל בין רבה
שהגול ניח לן שם לשבל
לפי' ר"י בשל, שהום'
אחין לפסוקים בין רבה
שהגול ס"ב ולי נראה
שהבריא בפי ההפסקת
ו"ל ואם"כי בין בי בפי
בפסוק שהיינו שיעשים
בשהגם ניח לן שם שבלי
שהגול שהרי בין רבה
שהגול שהרי בין רבה
שהגול שהרי בין רבה

ע"ב ומיהו נלע"ד דלא עכדינן לגלל חדא מלוה לן מחויב לעשות מס שבח לילדו תשלומי ע"ם ואינו מוכרח כ"כ ועיין במאמרות דף ס"ד ע"ב: **ובסוטה** דף ח' אמרי' לן מתקין ב' סוטות בחד ולן מכהרין ב' מלעיזים ולן מלעיזין ב' עבדים ולן שורפין ב' עגלות בחד מלוה לן מחויב לעשות מס שבח לילדו תשלומי ע"ם ואינו מוכרח כ"כ ועיין במאמרות דף ס"ד ע"ב: **ובסוטה** דף ח' אמרי' לן מתקין ב' סוטות בחד ולן מכהרין ב' מלעיזים ולן מלעיזין ב' עבדים ולן שורפין ב' עגלות בחד מלוה לן מחויב לעשות מס שבח לילדו תשלומי ע"ם ואינו מוכרח כ"כ ועיין במאמרות דף ס"ד ע"ב: **ובסוטה**

עטרת זקנים

קמט אסור להכיא ס"ת אצל כני ארם לקריאת בית אע"פ שהכושים האסורים אפי' בר"ח (ר"ן פרקי מס"ג דר"ח) וי"א הולה שיכול למנוי [בואי עשרה וי"מ דללו עמו] ואם הוא ארם השוב מביאין לו רשות בביתו וקוראו אותו עשרה שמתפללין עמו (הגהות אשרי פ"ק דברכות ואתא בפ"ק דברכות בא"ו עצמו) ומשמע שם דלארם השוב אע"פ שאינו הולך ובן הולה אף על פי שאינו ארם השוב עורי, והא דאסור להביא בשעת הקריאה, לבד אבל להכין לו יום או יומים אסרן את תורה בביתו, ישעי' רמי (ש"ת מהר"ם פאדוי ס"ס ס"ח):

קנ א כופין בני ב"ש שיגרשו זה את אשתו בקהלות קטנות שילמד לה"ק אם אין לו אנשי (שו' בב"ח) עיין ס"ש בורח בתריב"ש בתשובת אחרונה ועיין בת"ס סי' קפ"ג בונאן בונין בו' ונראה דוקא בעל שכולם ישראל אבל עכשיו בגלותינו שאנו דרים בין הגוים מתי מעט וגם מתקנאים בנו אם נגדיר בעובדת מושב לקיים בעצמנו למה התראו ונשמ' בתיקון ביומר לצאת לכל הדיעות יה"ש דרי קכריות (ב"ח) ויש לעשות הפתח לדיין במערב וכן לצפון נדרי (כהגהון פרישני פ"א מהל' תפלה)

פרי חדש

סימן נד

נלענ"ד נ"ל דגם בנגינת זמרת ת"ל למזור זמרו כדרך שתלגנו מלגו וכמו שתתרגמין בפרק מלמה מתלגו לשון קול חזיר מתלגו, משמע ג"כ דמשרש בפיוטים רפ"י תו כ"ו: שקו"ט תתייבר שכניותו מתרץ מ"ו ע"ג ניפ"ם:

סימן נה

כתב בכנסת מי פוקין מתוכחין לו תפילין ניניות היו רשאי מפני כך להתכבד מלגרות מפני כך מתכבד בא"ו עצמו) ומשמע שם דלארם השוב אע"פ שאינו הולך ובן הולה אף על פי שאינו ארם השוב עורי, והא דאסור להביא, לבד אבל להכין לו יום או יומים אסרן את תורה בביתו, ישעי' רמי (ש"ת מהר"ם פאדוי ס"ס ס"ח):

קנ א כופין בני ב"ש שיגרשו זה את אשתו בקהלות קטנות שילמד לה"ק אם אין לו אנשי (שו' בב"ח) עיין ס"ש בורח בתריב"ש בתשובת אחרונה ועיין בת"ס סי' קפ"ג בונאן בונין בו' ונראה דוקא בעל שכולם ישראל אבל עכשיו בגלותינו שאנו דרים בין הגוים מתי מעט וגם מתקנאים בנו אם נגדיר בעובדת מושב לקיים בעצמנו למה התראו ונשמ' בתיקון ביומר לצאת לכל הדיעות יה"ש דרי קכריות (ב"ח) ויש לעשות הפתח לדיין במערב וכן לצפון נדרי (כהגהון פרישני פ"א מהל' תפלה)

מגן אברהם הלכות בית הכנסת מגן דוד

קנ א וכתובים. שיקרין בהן כל מי שירצה מן הקטר (ח"מ ר"ס קס"נ) וע"ל דדוקא בימיהם אבל ניתן לכתוב רק תורה נביאים וכתובים לכל עכשיו מקוריכים גם לקנות נמרות ללמוד בהם לקטנים ונדולים ועכ"ל ס"ס ע"ד: ב לין מינין. ל"ע דעכשיו לין מהרין בהם לאפוקי מינין שמחזיקין בהם ומלמדים לבניהם ומ"מ נ"ל דאפי' בזמן הזה אין ראוי לכתוב בהם ספרי תורה נביאים וכתובים שלנו שהרי אין מכירין בהם ומשנים בהם ומוסיפין וגורעין ואפי' בזמן הזה אין ראוי לכתוב בהם ספרי תורה נביאים וכתובים שלנו שהרי אין מכירין בהם ומשנים בהם ומוסיפין וגורעין ואפי' בזמן הזה אין ראוי לכתוב בהם ספרי תורה נביאים וכתובים שלנו שהרי אין מכירין בהם ומשנים בהם ומוסיפין וגורעין

ונ"ל דכיון דיש חיוב העכו"ם לין דשלי להגביה כ"כ ול"ת נעשיל בתיבו ו"ל דכיון דיש הרבה בתי עכו"ם שנתחיים מכ"ש ח"כ בלאלים לכ"ש כנ"ל לדחוק לישב סתירת לכ"ש כנ"ל: ג בנין נגוה. פי' דוקא בנין כגון נג או עליה אבל לא כמו שעושין קלת שתוקנין עמוד בראל בקרן ג' ולא הועילו כלום בתקנתן: ד לין מקפיק. פירש כשהחזיקו הקהל בחים בחלוטת עכו"ם סי' קל"ד סכ"ב: כתב רמ"א בתשי' סי' ל"ב ובת"ה חלק ב' סכ"ב שאות מקו' כנים לרבי במבוי מפולש לו שלין בו עו"ת שמים למע"ל הוא כמו שורכה לו גג לין יכולין למחות ליחיד שפותח עם חלונותיו אבל אם הקהל פותחין חלונות ב"כ לחניהן יכול הוא למחות בידם ואם אלו מקום שמים לפעמים דדרים בעופים יפולים לחלונות אלו ולא יפתח היחיד חלונותיו לגם דלא גרע ממבוי שפולש עכ"ל ועכ"פ כמו שהוא מבואר בסימן קל"ד ול"ל דמיירי שהחזיר הוא מהלך לרבים ול"ל לגמרי

קנ (א) להייטו שים שלו תחת הגג כנ"ל: ומהר

הלכות בית הכנסת

קנ בנין ב"ה ושיהיה גבוה. ובו ה סעיפים:

א כופין בני העיר זה את זה לבנות ב"ה ולקנות להם תורה נביאים וכתובים: (וע"ל סי' לג סכ"ג שם כופין זה את זה לשכור להם מנין)

ב אין בונין ב"ה אלא בנגה של עיר ומוסבין אותו עד שיהיה נבוה מכל בתי העיר שמשתמשים בהם לאפוקי בירניות (פי' בניניות העשוים למוי תרנוס שביות התמדה בירניות שפרין) ומגדלים שאין משתמשין בהם וגג שהוא משופע ואינו ראוי להשתמש משערין עד המקום שהוא ראוי להשתמש (א) ה"ה שאם יש עלייה תחת הגג לא תהא נבוה יותר מב"ה:

ג וכשעת הדחק או שיש מלכות שאינן רשאים לבנות ב"ה כדינו הוסר להתפלל בבית אפי' בעיר שאין בה בית הכנסת ובלבד שיכוונו בעמידה כמו בבית הכנסת (ב"י סימן קנ"ה בשם מהר"י בן הבוזי)

ד יהבונה בנגד חלון ב"ה אין מספיק לו בהרחקת ד' אמות לפי שהוא צריך אור גדול: אין לפעמים דדרים בעופים יפולים לחלונות אלו ולא יפתח היחיד חלונותיו לגם דלא גרע ממבוי שפולש עכ"ל ועכ"פ כמו שהוא מבואר בסימן קל"ד ול"ל דמיירי שהחזיר הוא מהלך לרבים ול"ל לגמרי

(א) אין הצבור רשאים לצאת מב"ה עד שיצניעו ס"ת (תיקו ב"י סימן קנ"ד בשם הרא"ש בתשובה) (כ"י בשם הרי"ף בתשובה מגיל') ואם מצניעו הס"ת בבית אחר אם אין לב"ה אלא פתח א' צריכין להתעכב עד שיצא הס"ת וילכו אחריו למקום שמצניעין אותו שם ואם יש לב"ה שני פתחים יכולים לצאת בפתח אחר קודם שיצא הס"ת בפתח האחר ובלבד שילכו אחר הס"ת וילווהו למקום שמצניעין אותו שם:

הגה וכמקומינו שמצניעין אותו בהיכל בהוה הארון כנ"ב מלוה לכל מי שעובר לפניו ג' פעמים על הלווחה עד לפני הארון מלכתחילה אותו שם (ד"ע והרי"ל) וכן הנוהגין ילך אחר הס"ת עד לפני הארון ועומד שם עד שיניחו הס"ת במקומו (הנ"ת פי"ב מה"ת) וכן נוהגין במנהגי הס"ת כי הוא עיקר המעלה וכמו שנתבאר בסימן קמ"ד סי"ו ויש שכתבו שנהגים להתירה כדי לחכבד ולזרזם בעלות וכן נוהגין (תור זרוע):

קמח א להתעכב שם. עד שיפשוט התיבה ולא יוכלו לחזרו בס"ת סימן קמ"ד ויחזר לבית הכנסת ויפשיט התיבה:

קמט א עד שיגיעו. לשיטה בתוקע לתוך עיון ס"ק ה' וכן בסימן קל"ב ס"ב: ב יחיד. פירוש לחד מן הציבור ובלבד שלא יגלו מקומן: ג ללותה. הוא הדין בשומרין לותה אותה עד הכיסא

קמט (א) לין הצבור רשאים כו'. בשור הבית פירש"י הנהגין ח"ל וגלון פי' דהא דתיב"ל בכל מקום קתני וכו' ועכב"י הבית פי' מהרי"ח דפי' לנהגין בעי' כדי שיגעל ונס יגניע וק"ל דמ"ב למה לחזר הנהגין עד שיגעל ס"ת להכניעו היה לו לומ' שיגניעו כיון שזה עיקר החיוב ולפי' מהרי"ל דכשתח' לחזר ח"ב לחזרו ולפי' מהרי"ב לין חיוב כשתח' לחזר ולפי' מהרי"ל מותר בכשתח' לחזר ולפי' מהרי"ב חיוב לין לחזר להקדים ולח"כ יל"ד לחזר היכן מניעו בנגד כן דהא מחלוקת בין ריב"ל לשמואל בפשיטא לחזר להשיבו לריב"ל מותר בכשתח' לחזר ולפי' מהרי"ב חיוב לין לחזר ולפי' מהרי

(ג) והסדר הישיבה כו'. כתוב בלבוש עבשיו אין ענין לסדר זה כי קוין התקוקות מ"מ יהיו עלת יעשו שום מקום ליגב עליו בין הבימה ובין ההיכל בתוכן שיהיה פני הציבור נגד הבימה ותחוריו להיכל דנגלי הוא עשוי עלת שלא יפסיק בין המתפלל לה"ת ובין היכל דברתה כמשתחוה לו המתפלל:

קנא (א) בהם מדוקק. ל"ל דתורתיס שרי לקטל שם דהא ליתא בסו' ק"ס דתורתיס לומדים בבי כנסת וה"ל קדוש במקום סעודה וכן הבית שבי' בסו' זה בשם רמב"ן: (ב) בבכין תרוך. לפי שמתפלה מתרך' יעיון של תדם והסכין מקרב' רק ל' דכתוב' דבסכין שלוט תרו' לית מש"ה זה שהסכין מקרב יתי תל' וכתי' ק"ס מביא בב"י וט"ז שמביאו בשם הסכין בברכת המזון לפי שהוא מקרב כו' והשלחן מתרוך יתי ש"ה ולית דין שיהא המקרב על התרוך הרי לתף בכל סכין תשו לשם זה דהסכין מקרב ומבי דתרו' אין שם בב"י בשם ח"ת ותיתי ל"ל דשלחן לא נעביד לה' אלא בכלי דשלחן שלנו לשלוק ממנו הסכין לגמרי וה"ה טירתת יתירה לשלוק ותח"כ לחזור וליעלו וגם בשלחנות יש בו טרח בתוכו פעם ע"כ אין הטרחתו בזה רק סכין תרוך שהן בו טרח כ"כ בכל ליישב זה: (ג) ושתחלו לבבות' בשם שתחו בי"ה בב' ממקום זה בשם שתחו במקום תחר ותין בדעתם בבבות עוד במקום הרחטון ח"ל בשם שעשים כו' תלת יעשה גדר סביבו ולת יבואו לזלזל שמוחם הוא בשעה שהיו מכוונין בבבות' ולכן קלקל' יתכוונו. כתב ב"י בשם הרדכי בני העיר ב"ה נקרא מקום מעגל ולכן אסור למתוך דבר ב"ה דתניא בספרי מנין למתוך בתוך המזבח מן המזבח מן העזר' בית אין מעלתר לת תעשון כן אלהיכם ותם ע"מ לבנות שרי להניח בתיה בנין מקרי עלי' וכתב רמ"ח בסו' אחת"ז סי' ל"ו בחזור וכבה ויעלת מקום הבית ה"ל תם רוצה למתוך קבת בתוכה ל"ת שיהא שם נוחת תע"פ ולכן לא לגזוך לאסור ע"כ יש לתס' בלות שעושין דף שקורין שטעל"ר ומתבר' בכותל ועושין גומ' בכותל שיוכל

ה ה' אין פותחין פתח ב"ה אלא כנגד הצד שמתפללין בו באותה העיר שאם מתפללים למערב יפתחוהו למזרח כדי שישתחוו כנ' הפתח נגד הארון שהוא ברוח שמתפללין נגדו:

הגה ו ועושין בימה באמצע ב"כ שיעמוד עליה הקורא בתורה ומסביב לה הזקנים יושבים פניהם כלפי העם ופתח העם כנגד ארון יושבים פורות פניהם כלפי הקהל ופני הזקנים: (טור)

קנא דיני קדושת ב"ה' ובו י"ב סעיפים:

א ב"בתי כנסיות וכתי מדרשות א אין נוהגין בהם קלות ראש כגון שחוק והתוללות ושיחה בטלה ואין אוכלי' ושותים בהם ולא מתקשטין בהם ולא מפיללין בהם ולא נכנסים בהם בתחה שפני החכה ובגשמים ספני הנשמים ב"ת ותלמידיהם סותרים לאכול ולשתות (א) בהם

ב מדוקח: (וי"ח דבבית המדרש תפיט מלת מדוקח שרי) (ר"ן פ"ב בני העיר) יואין מחשבים בהם חשבונות ל"א אם כן הם של מצות כגון קופה של צדקה ופרין שבויים ואין מספידים בהם אלא אם כן יהיה ההספד ב לאחר מגרולי העיר שכל כני העיר מתקבצים ובאי' להספידו ואם צריך ליכנס בהם לצרכו כגון לקרא לאר' יכנס ויקר' מעט ל"או יאמר דבר שמוע' ואחר כך יקראנו בבי שלא יהא נראה כאן נכנס לצרכו ואם אינו יודע לא לקרות ולא לשנות יאמר לאחר מתתינוקות קרא לי פסוק שאתה קורא בו או שתא טעט ואחר כך יצא שהישיבה בהם מצות שנאמר אשרי יושבי ביתך (ושיעור הישיבה כדי הלוך בני פתחים) (לבעת הי"מ בס' ל' סוף סעיף כ') (מרדכי ר"פ שותפין)

ב יי"א שמה ששנינו בקדושת בתי מדרשות ר"ל של רבים דומיא דב"ה אבל יחיד הקובע מדרש בביתו לצרכו אין לו קדושה כ"כ:

ג יאין ישנים בב"ה אפילו שינת עראי אבל בבית המדרש מותר:

ד יולצורך ב"ה מותר לאכול ד ולישן בתוכו ומטעם זה ישנים בליל יום הכפורים בב"ה ואפילו לצורך מצוה אחרת כגון כשנקבצים לשם

ה לעבר השנה בב"ה מותר לאכול שם:

ה יהיו לב"ה שני פתחי לא יכנס בפתח זה לעשותו דרך לצאת בפתח אחר

חשני ו לקצר דרכו ואם היה הדרך עובר קורם שנכנס ב"ה מותר וכשנכנס בו להתפלל ז (°) כותר למי שנכנס בפתח זה לצאת בפתח אחר:

ג יומותר לכנס בב"ה במקלו ובתרמילו ח ובאפונדתו (פי' מיני כיסים: תרגום ובילקון ובתרמילו) יוש אוסרים ליכנס בו (ב) בבבין ארוך או בראש שנולה:

ז יכול ט לרוק בו ובלבר שישפשפנו בדבליו או יהיה שם גמי שאם ירוק לתוכו לא יהא נראה:

ח יטים שעל רגליו ראוי לקנחו קודם שיכנס להתפלל וראוי שלא יהא עליו ולא על בגדיו שום לכלוך:

ט יונוהגים בהם בבוד י לבבדן. ולרבנן (פי' בבוד מקוי הבית. ריטבץ) זריקת המים על פני הקרקע) יונוהגין להדליק בהם נרות לבבדן:

י יאפילו יאא לאחר שחרבו עריין הן בקדושתן ר וכשם שנוהגין בהם בבור ב'שונן בך נוהגים בתרבנם חוץ מבבור ורבוץ ואם עלו בהם עשבים תולשים אותם וכיוצא אותם במקומן משום עגמת נפש כרי שיראו העם ותיר רוחם (ג) וישתדלו לבנותה:

יא יאם נשתא בנין ב"ה יב התנו עליו להשתמש בו מותר לחשתמש בו יג בהרבנו אבל יד בישובו לא מהני תנאה ואפילו בחרבנו לחשמיש

דלל"כים לחוש שיטעון חל"ב חזקה בחלוטות כמ"ש בח"מ סי' קל"ד סי"ו וימחה לבבות: ה אין פותחין. ל"ל דאם היה הפתח בגלד ל' ותרבה הב"ה ורצו קלת מבהניס לעשות הפתח כדיבה אין האחרים יכולין למחות אפי' הס"ה הרוב ועוש"פ שמשבים סדר הישיבה קודם הדין ביניהם:

ו ועושין בימה. ואין שטין יותר מעשה מדרישת לציבה (שמר ויקהל ע' שם ס"ע): תסור ליכנס בין הבימה ובין ההיכל דנגלי הוא לנגד ההיכל ואין מתורגמן לבבות' מי לית דהעומד על הבימה כשמשתחוה לבבך ברתה כמשתחוה לו (לבוש) עמ"ס סי' קל"ט ס"ב:

קנא א קלות ראש. ובעון זה מהפכין הב"ה לבית עב"ם ח"ו (סמ"ק) תסור לשחוק בב"ה (תבי"ט ח"ג פ"ד): ב מדוקח. הת רחיה בגמ' דרב חדת ורבינא הוו קיימי וברסי אתת זילתת דמיערת עיילי לבי כניסתת אתרי לתו תשום מערת הות תלת תשום דשמעתת בעי ליעלותת מעת דמשום מער תסור תייט משום דמער לת תשיב דוחק ב"כ דהרבה בני אדם הולכים בשוק בשעת הגשמים (ב"י) ול"ל דדוקא אכילה ושתיה אבל ב"ה כדמשמ' בגמ' וכ"ש בב"ה אח ולכן מותרים לאכול ולשתות שם דאם יעטרו לילך בכל פעם לאכול ולשתות בביתם נראה כאלו אינו משגיח בחיי הגוף שאין הקפדים בהני אין להם להקפיד גם בבקו' דשם הוא מקום (ב"ח) וכול לדקדק בב"ה ודוקא שלא בשעת החשלחן: ד וכ"ש שנוהגין בבור בישובן כו'. ם"ם באם העכו"ם מחזירין שם לבנות בית תיפלוה אוי יכול לבנות בת קתים להקדוש לצורך ב"ה אחרת יש לחם ותע"ב (מהר"ם אשקר) בן הדרש שמואל סי' י"ד):

פרי חדש

סימן נח

לבני' לו תפילין מעיקר' ותסוב דלת לוגל והנשב ומן ק"ם והחזק לקרות כני פלג יעבור הזוקף ע"ג ובין לקמן סימן ס"ע סעיף ח':

ס"א תען ס"ק בערבות מחיתתי קורין לת סתם בשחרי' מביכי בין תבלת לנטן ר"ת מחר בין תבלת למחרת כל בטן התנה ר' יהושע מחזרין עב ג' סעמת ומחזרין בשחרית מחזירים מחזרי' מחזירים לת תבי בירו רחוק ד' לחזות ויבירו מחר רב הונא בלבה בתחרי לחר תביו לתפילם לכ"ם בותיקון ולא' ובתן ברחיק ובתיקון היו בוחלמי' ם"ם בגן תחתה ותקבא בבת מבת לחזרין ס"ע לילות לף ליל סעמת בערבית כל ובב ביקן שהחתה ורחת קיו בוחלמי' ם"ם בגן תחתה ותקבא בבת מבת לחזרין ס"ע לילות לף ליל סעמת בערבית כל ובב ביקן שהחתה ורחת קיו גופים כם לף

עטרת זקנים

קנא א אין נוהגין בהם כו'. ובאם נוהגין בו קלות ראש ואפילו בה"כ שנעשית בה עבירה אפ"ה הסותר להחפלל בה (תשובת מהרא"ם ס"ח א"א סי' ע"ג): ב או יאמר דבר שמועה. פ' רוש של תור'. הסתעשע בב"ה אין אומרים לו רפואה (מיימוני): ג מותר ל' בגם בבקנו לב"ה כו' ולע"ל הסק"ג נראא שאסור ולפ"ז באפורחא דהייט בבים ובאכע שעל הגליון נמי היה להם להקפיד ואינם מקפידים ולכן נראה דאינו משגיח בחיובים הגוף שאין הקפדים בהני אין להם להקפיד גם בבקו' דשם הוא מקום (ב"ח) וכול לדקדק בב"ה ודוקא שלא בשעת החשלחן: ד וכ"ש שנוהגין בבור בישובן כו'. ם"ם באם העכו"ם מחזירין שם לבנות בית תיפלוה אוי יכול לבנות בת קתים להקדוש לצורך ב"ה אחרת יש לחם ותע"ב (מהר"ם אשקר) בן הדרש שמואל סי' י"ד):

שער תגולת

שמוסמתת לפי' סחוסמת ותכנו כרי"ף ורי"ם בפ"ק דמגלה: מסגלה דף כ"א ברי"ף ס"פ ה' מכלת מחלוקת סנהדרי מחלוקת סם ב"ם בגם' דרמכם סם ב"ם בגם' בן תכיב ובי' ב"ם בגמרא ס"פ ה' מכלת מחלוקת תשלם מירוש' פ"ק דשקלים ומשקיע בתגילה בם ובכתות סנ (בלשקוי תג" כרי"ם וקשה דבר' אחת) בן מסשב סם בגבות ת"ת סם בגמרא ובם בירושלמי ם"ם בן תכיב בתגלה בם ב"ם בעור עם בגמרא ם"ם:

בן ב ב 95 בר"ח

קנב אין סותרין בית הכנסת כדי לבנות בית הכנסת אחר א (א)

א (א) אין סותרין בית הכנסת כדי לבנות בית הכנסת אחר אפי' שמא יארע להם אונס שלא יבנו האחר אלא בונים אחר החלה ב (ב"י בשם הרשב"א) דלית ליה הכי (ורבינו יחזקאל ז"ל ה"ר יהודה כתב) יהני מילי שהיה מתחלה כנסת ואח"כ סותרים הישן (ותני לה רבינו יונה ז"ל בהדיא בפ' המדפיס) יהני מילי שהיה אותו מיד יום שנחתכו לבנות ד בהדיא ביום ובלילה שמא תתקן השעה

וישאר חורב:

הגה (ג) ה ואסור ליקח מבנים מב"ה יפנה כדי לבנות תחלה. (הגה"מ פ"ב ה"ב) (ד) ו ואסור לסתור דבר מב"ה תחלה אם כן עושה על מנת לבנות: (מרדכי פ' בני העיר)

קנג דיני בנין ב"ה. ובו כ"ב סעיפים:

א א מותר לעשות מב"ה בית המדרש אבל לא מבית המדרש ב"ה:

ב בני העיר שפכרו ב"ה יכולים ליקח ברמיו תיבה אחרת ולהניחו תיכף לו ושמניחין בו ס"ת או לוח שמעמידין עליו ס"ת מכרו תיבה יכולים ליקח ברמיו מפתחת של ס"ת מכרו מפתחת לוקחין ברמיה ספרי, דהיינו שכתוב בהן הוכח לברו ב וכן נביאים וכתובים מכרו ספרים לוקחין ברמיהם ס"ת אבל אפכא לא להורידן מקדושתן אסור ואפילו אם קנו בקצ' המעות דבר שקדושתו חמורה אין יכולין לשנות חמותר לקדושה קלה:

ג ס"ת שנמצא ג כו טעות דינו כחוספים: (ועי' לס' קמ"ג)

ד אם מותר לקנות ברמי קדושה אחת (א) קדושה אחרת כיוצא בה

ד יש אוסרים ויש מתירין:

אם

קנג א מותר לעשות כו'. ל"ע לי מותר לעשות ב"ה בי"ט

ליחיד בביתו ועפי' קל"ח ס"ב וכמ' ל' סי"ח משמע דברי ע"ש: ב וכן נביאים וכתובים משמע דס"ל דחומשין קדושתן חמורה מדדי בירושלמי ע"ש דבי"ט סי' רפ"ב סי"ח דחומשין קדושתן חמורה מנביאים וכתובים וכ"מ בהדיא בגמ' דף כ"ז. והא"ת הא ע"ש גופא לעיל ס"ה לחסור ליקח בדמי חומשין נביאים וכתובים, ונביאים וכתובים בדמי ניהו כמ"ש ס"ד שם בהג"ה בשם התו' והר"ן ול"ע דהר"ן גופא כתב דקדושת נביאים וכתובים מקדושת כתובי הבירה ס"ל ע"ש ולפמ"ש ס"ה חיטו חמור ל"ב שיהיה אסור להניח ח' ע"ג בדמי חבירו ול"ע דהא לעיל בדבר שקדושתו שוה בעי למימר בגמ' דאסור להניח ח' ע"ג חבירו הלא דשרי משום דלית ליה מחשבת חבירו ל"ה ס"ל דכי הדדי ניהו דף מקדושי כתובים משום שדוד היה קודם לנביאים: ג טרשטרין. כיון שפסול לקרות בו אין לו אפילו קדושת בית הכנסת (ב"י בשם ריב"ם): ד יש אוסרין. והר"ח כתב דליכא פלוגתא דלכתחל ולדי

קנד א מותר לעשות ב"ה בי"ט

ליחיד בביתו ועפי' קל"ח ס"ב וכמ' ל' סי"ח משמע דברי ע"ש: ב וכן נביאים וכתובים משמע דס"ל דחומשין קדושתן חמורה מדדי בירושלמי ע"ש דבי"ט סי' רפ"ב סי"ח דחומשין קדושתן חמורה מנביאים וכתובים וכ"מ בהדיא בגמ' דף כ"ז. והא"ת הא ע"ש גופא לעיל ס"ה לחסור ליקח בדמי חומשין נביאים וכתובים, ונביאים וכתובי כהדדי ניהו כמ"ש ס"ד שם בהג"ה בשם התו' והר"ן ול"ע דהר"ן גופא כתב דקדושת נביאים וכתובים מקדושת כתובי הבירה ס"ל ע"ש ולפמ"ש ס"ה חיטו חמור ל"ב שיהיה אסור להניח ח' ע"ג חבירו הלא דשרי משום דלית ליה מחשבת חבירו ל"ה ס"ל דכי הדדי ניהו דף מקדושי כתובים משום שדוד היה קודם לנביאים: ג טרשטרין. כיון שפסול לקרות בו אין לו אפילו קדושת בית הכנסת (ב"י בשם ריב"ם): ד יש אוסרין. והר"ח כתב דליכא פלוגתא דלכתחל ולדי

קנד שלא לסתור שום בית הכנסת. ובו סעיף א:

א (א) אין סותרין בית הכנסת כדי לבנות בית הכנסת אחר א (א) שמא יארע להם אונס שלא יבנו האחר אלא בונים אחר החלה ב (ב"י בשם הרשב"א) דלית ליה הכי (ורבינו יחזקאל ז"ל ה"ר יהודה כתב) יהני מילי שהיה מתחלה כנסת ואח"כ סותרים הישן (ותני לה רבינו יונה ז"ל בהדיא בפ' המדפיס) יהני מילי שהיה אותו מיד יום שנחתכו לבנות ד בהדיא ביום ובלילה שמא תתקן השעה

וישאר חורב:

הגה (ג) ה ואסור ליקח מבנים מב"ה יפנה כדי לבנות תחלה. (הגה"מ פ"ב ה"ב) (ד) ו ואסור לסתור דבר מב"ה תחלה אם כן עושה על מנת לבנות: (מרדכי פ' בני העיר)

קנה (א) אחת יחרב

תורם כנגד תרי"ח לא ליסתור חיכף כי כשיתחיל עד דבעי כי כשיתחיל לחרוב תחרוב תחלה ואחרי כן תסוף פשיעותא דהתחיל מתחלה ואח"כ משום פשיעותא דתרי"ח ומתחיל תורם ומפסיק בין תרי"ח לבנין ב"ה ואח"כ משום פשיעותא דב"ה ומתחיל לבנות ב"ה ואח"כ משום פשיעותא דתרי"ח ומתחיל לבנות תרי"ח

ם הרי"ף כתב מדכתב הטור לכל היכא דאיכא להורידו' מקדושתן לית מאמע
ן בהגהי וה"ה ים מהרי"ו ולית להו כל להכין דעת מהרי"ף ולית דעת
מציולו דלא קאי מהרי"ף על ס"ת נ"כ ומתיר לקטת ס"ת אחרת
ת נעני דלא מיפשטא היא וקי"ל לחומרא ביעבה כדי לקטת חדשה
ה דהוה ס"ל לקולא כת"ס
רים ס"ת בסם הר"ר מעות
ה הטור כתב סם כנ'
ן וכתי מחלוקת ואם
בהרי"ף קאי על אחר
קדושת ובס"ת מודה לאיסור
גם כ"ע מיירי כגון דקדי בסתר קדושו לית ס"ת קדה הא כ"ש הוא דבשל'
קדושת אסור כיון דמצי לעלויי וכ"ש הר"ן ותו דלמה דקדק מהרי"ף
מהרי"ו הטור טפי מן המשנה דהא במשנה ת"ק ספרים לית יקחו
מעמע הא כיצד בין יותר וכנ"ל סם בעי לאיפשטי בעי' דס"ת
ת חדש מהא דתנן לכל ס"ת לית יקחו ספרים ספרים הוא דלית הא
תורה ס"ד ודחיה מתני' דיעבד ס זכרוהו בגר מ"ה מותר ליקח
ס"ת אלא הוה מצי לומר מהם כי קתני מיבעי' לן לאסור לכתחלה מאי
דהם"ת יש תילו בין דיעבד ובין לכתחל' דבדיעבד פשיטא דמותר'
ת ועשה במעות לכל בסתר קדושות אין חילוק דבדיעבד ניחי יכול
דבר יותר קודם ובודאי יש לנו לדקדק מלא תאסור אלא כשמורידין
אין מותר אלא דוקא שאסר לו דאין לדקדק כן מן המשנה דתפסר
לאסור התחל בס"ת בדוקא להוריד לאסור אלא יחזר ביתי בסתר קדושות
כן סברת זו בר"ן אם לכל בדברי הטור דבחדא מתחא מתחילינן
להורידן מקדושתן לא הוה פסק בי"ד בס"ת לאסור ובין ת"ק
אסור גם בסתר קדושו בסתר ודחי קשה לית לה כתב רבינו ירוחם
לם לנו לומר דחיישי דבסתר קדושות הוכרח לומר לאיסור
ן דוקא כלל ביה ס"ת עמהם ושתר עליהו על מ"ם בי"ד ס"ת גם
אסור זה ל"נכון בדעת רבינו הגדול מהרי"ו לתרץ קושית מניה
הרמ"ה עדיין קשה דהא כ"ש לאסור בסתר קדושות בסתר
ותו קשה לפ"ז דסתר קדושות קיל בסתר מתי פשיט בגמ' מס"ת
מותר דלמא אסור ותנן מורידין מהיכל דסתר קדושות דע"כ
דוקא אסור וכ"ע. וכן מיהו מהא דתנן הרבה מוכרים ספרים
לחרים בדמיהם גרסה דעכשיו מחלה בקופה הספר דעתו לכך
כלומר אינו רוצה לו ואם יחזור ויבקש ממנו לו יותר יפה יכול זה ויקח היפה
התנה בפי' ומכאן אין ליגע עוד בסתר דוכתי ובפי' קל"ד ס"ת

סעיף ז': ן לכל מה שירצו

ודחי לאסור למכור כמ"ש הר"ן מדחיכעי' לן תי שרי למכור ס"ת יען כדי
לקנות חדש כיון דליכא לעלויי משמע דבסתר מילי ודחי לאסור ומה
דכתב העור להורידן מקדושתן לאסור משמע לכל לקדושה כיולא בה שרי
הייט בדיעבד אם מכרם בכרו"כ מהרי"ף לך בם"ת נקטינן לחומרא

ב 'אם נגבו מעות לבנות ב"ה או בית המדרש או לקנות תיבה אופני לפי כי ליכא פשיטות וכ"כ הרי"ף
מסתפת או ס"ת ורצו לשנותן מלצורך מרא שנגבו אותם ה אין קנ"ל והר"ח והטי"ב והכ' אם נסי'
משנין אלא מקדושה קלה לחמורה אבל אם עשו בהם הרבה שנגבו אותם ע"ל לכל לסון המחבר אם לא
בשבילו (כ) משנין המותר ן לכל מה שירצו ואם כשנגבו המעות דלוקח לכתחלה מותר לאסור כ"כ
התנו לעשות חפצים ממותר הדמים אפילו קנו וסכרו וחזרו וקנו קדושה לקטת בדמיהם אחרת שכתב
במקצ' הדמים מות להוריד הסות' אבל אם לא התנו כשנגבו אלא כשסכרו פי"ח מה"ת ול"ל כני הכפר שרצו
למכור כ"כ שלהן לו לקנות בדמי
כ"כ אחרת וכו' ע"ש ולהכי

כתב הרב"י כתן ום מתירין ול"ל דעתו דדוק ס"ת מהמכיר' בעלמא לאסור
דהת אין יכולין להפקיעה מקדושתה לכל כ"כ יכולי' להפקיע קדושתן
כת"ס ס"ת ל"ל תע"ג אלא מכרו וזה"ב בית"ה בית"ק אין יכולין להפקי' קדושתן
מת ים ח"ו. שתיהו מסכים הוה מ"מ רשתין לאכרו כדי לבטת בדמיה
אחרת דבהא לא מפקע קדושתה ועיין סי' קכ"ב ום"ם הרב"ג דלית"ג ס
לכתחלה אין מוכרין כ"כ אפילו ליקח בדמיו קדושה תמורה הייט בפתין
להם כ"כ אחר והייט"מ סי"ג: ה אין מעמין. הקשה הכ"ת כסם
הרמ"ך הת קי"ל דהמזמה לאו מלתא היא ומ"ם ל"חוכ"ם מעות לכתורי
לחריג דמי והכייהו בל"ע וכ"ג דבתת בימעות אין בו קדושה דלפי' בכ"כ
עמ' אין בהם קדושה דהוי כתמיהי מלוה כת"ם הרב' יוהר"ן בסם הרמ"ן
ות"ם אלא דאיכא למיפש מפוש לכתחוני מלוה ולכן אסור לבטל המעות לכל
בעיו' פשיטא דליכא קדושה וכ"כ הי"ח בתשו' כללי' סי"ד והא דאסור
לבטל המעות הייט משום דבני העיר לא יתנו המעות אלא לתדמת שיבנו
ב"הכ ואסור לבטלה שלא תדעתן וכ"כ הר"ח פ"ק דב"בוב"ד סי' רנ"ו
אלא שהמטר רשאי לבטלן דיעתן על דעתם והם"ב כי"ד סימן רנ"ו כתב
בסם הרא"ם ח"ח סי' ל"ג הטע' כיון שנגבו המעו' מי מעשה ולא הזמן וכ"כ
הכ"ת וקשה הלא אין לך מעשה גדול מבנין ב"הכ ואפ"ה איכא קדושה
כת"ם ח"ח ועיין דבסמהדרין דף מ"ח ח' דבשנגבו מעות למת מקרי הזמנה
ולא מעשה לכן ל"ל דהטעם נ"כ כאן כמו בתת כת"ם דכיון שנגבו לצרכו
ה"ל בזיון כשהניח אותן משל"ב ביחיד התנדב או עקבו מחעות לבור שנגבו
כבר ועכ"ד סי' ל"ג: ומ"ם ת"ח דהזמנה לאו מילתא היא לחייבי מקלקולה
הקהל מחעות חולין שנגבו סתם והיה לבנים חדשים ערי לבטלן כת"ם
ופשוט דבשנגבה טובי העיר בתעמד לחבני העיר ערי לבטל המעות כת"ם

סעיף ז': ן לכל מה שירצו

(כ) מבואר התתר כו' מורידין מהיכל שהרי עדיין לית כח לבטל קדושה תמורה כ"כ רש"י מבואר דעכ"פ חייב להוציא לבבר שבקדושה אלא שחפילו
קדושה מותר וכרתה דגם בזמת המור ורמ"ם ומ"ע הוא כן דכתבו בסיפא דחפילו לוקח מעמין ורחיק לזה דכתן לחתר לבנין מעמין וכם"ן גבי
זמ"ה כתב רשחים להוציא ג' זעות בכל מה שירצו והייט חפילו לדבר הרשות ול"ל דחתן לחתר לבנין מעמין וכם"ן גבי
ומ"ם ת"ח בסתור רחייט: הקשה בכ"ז בסם הרמ"ך ול"ל חיחת חתני הדמי' הת סוי כעוור לחריג לליכא למ"ד דמילתא היא וחפי'
בתחלת הפרק לית בהו משום קדושה כ"ש שנגבו מעות ואפיה דגבו מעות ים לו לפרש בע"א מ"ו שנאמר דלאו הלכתא היא ע"כ. ותו
לקמן גבי בית סתם ת"ל לא יהא ידי נדרו יחי' לקיימו בעמין אחר כפי מה שנדר מ"ה פתחי' דבנה בית סתם שכתוב בם"ת
עד שיאמר בו מ"ת לא יהא ידי נדרו יחי' לקיימו בעמין אחר כפי מה שנדר מ"ה פתחי' דבנה בית סתם שכתוב בם"ת
ולקמן גבי בית סתם ת"ל לקיי נדרו ועשות ממנו ב"הכ ולהתפלל בו אלא דכל זמן שלא התפלל בו אין בו קדושה וכן בהמיח
ב"הכנסת הוא מתם כך שחייב לקיי נדרו ועשות ממנו ב"הכ אלא דקדם מעשה אין בהם קדושה וכן אמורש בגד לתת לו תפי' עזרי לחריג דכ"ע
מילתא היא לאסרו בהריג הייט שאין בהם הבגד קדוש כנוף התעות אלא שהם ע"ג בגד אחו שירצה ומ"ה כאן לאין מכנין
אלא לקדושה אחרי' לפי מעשה שיש קדוש בהם ומ"ה ל"ל דבר שבייר בו נדר לקדושה חייב לקיימו מלד
נדרו ואם לקיימו ואם לשנותו בעניו אחר כפי מה שנדר מ"ה פתחי' דבנה בית סתם שכתוב בם"ת
שיהא קיים עד שיאמר בו מ"ת לא יהא ידי נדרו יחי' לקיימו בעניו אחר כפי מה שנדר מ"ה פתחי' דבנה בית סתם שכתוב בם"ת
ולקמן גבי בית סתם ת"ל לק

כאר הגולה

עטרת זקנים

עין משפט נר מצוה

עיי״ש ח״א נ״ג ן

ג והא דב״ח נסבר הני מילי של כפרים שאין באים אנשי׳ ממקומות אחרים שלא נעשית אלא לבני הכפרים לבדם: י (ותפילו בנו אותה מעל״ח) (מרדכי יומן בשם רבינו״ם) ולכן יכולים למכרו ומכל מקום המעות יא נשארים בקדושתן ואינם רשאים להוריין מקדושתן והיינו כשמכרו בני העיר שלא מדעת פרנסיהם והוא הדין אם מכרו שבע׳ טובי העיר שלא כמעמד אנשי העיר יב אבל אם הסכימו שבע׳ טובי העיר באותו מכר והיו כמעמד אנשי העיר (ה) רשאים להוציא הפעות לכל מה שירצו יג ואם קבלו עליהם בני העיר בפירוש במכר זה כל מה שיעשה אפילו יחיד מה שעשה עשוי:

כגה וכל מעשה עובי העיר מוכרים בפרסום מקרי כמעמד אנשי העיר ואינן צריכין לומר כן לפו: (מרדכי)

יא אבל של כרכים שנאים שכם ממקומות אחרים (ו) אפילו בנו אותו משלה׳ אינו נסבר יב (ז) אא״כ תלו אותו ברעת היחיד שאז יעשה בו היחיד מה שירצה יג בהסכמת הצבור והו״ד הרין לכל יד טו דברי קדושה שנזכרו כאן רכלהו גרירי בתר בית הכנסת:

כגה יחיד שנעשה ב״ש ונתעה לקהל ליעה כ״ש על קהל אבל אם שייך לעלמו (ח״ן) דה פוסק כת אין לה מכר כי אם על פי הקהל ועל פיו לו יורשיו (ח״ן) והגהות מהרי פ׳ בני העיר) יו וכל זה לא מיירי אלא בשעת מכירה אבל אם הסכימו כ״ה מהרש״ל אחת מכל אם אין להם רק ב״א ואחת יז אסור למכרו להם אפילו לאחרו לאסור עד פינגו מהרש״ל (רבינו יהודה ב״ח פ״ה וב״י בשם הרמב״ן) כל דבר שבקדושה שנמכר

החנו אפור להורידם:

פגה (ג) ואם קנו נמקצת דמים אלו מנגנו עציס ובכניס אלה קדום׳ דמרי׳ על העציס והבנינים ואסור לשמוען רק לקדושה אמורה ואם כביאו עציס ובנינים לצרך בניין ב״ה אם אין ליה יז נכרי אסור לשמוען רק לקדושה אמורה וקדוש שבאו נירי נכרי יח אמור לשמוען אבל מכל מקום לא יוכל למזור נו: (ב״י וכן משמע בפרדכי ריש פ׳ בני העיר)

ן מוכרים ב״ה וכן שאר דברים שבקדוש׳ ואפילו פ״ת (ר) להספקת תלמידים או ט להשיא יתומים ברמיו:

ג והא דב״ה נסבר הני מילי של כפרים שאין באים אנשי׳ ממקומות אחרים שלא נעשית אלא לבני הכפרים לבדם: י (ותפילו בנו אותה מעל״ח) (מרדכי יומן בשם רבינו״ם) ולכן יכולים למכרו ומכל מקום המעות יא נשארים בקדושתן ואינם רשאים להוריין מקדושתן והיינו כשמכרו בני העיר שלא מדעת פרנסיהם והוא הדין אם מכרו שבע׳ טובי העיר שלא כמעמד אנשי העיר יב אבל אם הסכימו שבע׳ טובי העיר באותו מכר והיו כמעמד אנשי העיר (ה) רשאים להוציא הפעות לכל מה שירצו יג ואם קבלו עליהם בני העיר בפירוש במכר זה כל מה שיעשה אפילו יחיד מה שעשה עשוי:

כגה וכל מעשה עובי העיר מוכרים בפרסום מקרי כמעמד אנשי העיר ואינן צריכין לומר כן לפו: (מרדכי)

יא אבל של כרכים שנאים שכם ממקומות אחרים (ו) אפילו בנו אותו משלה׳ אינו נסבר יב (ז) אא״כ תלו אותו ברעת היחיד שאז יעשה בו היחיד מה שירצה יג בהסכמת הצבור והו״ד הרין לכל יד טו דברי קדושה שנזכרו כאן רכלהו גרירי בתר בית הכנסת:

כגה יחיד שנעשה ב״ש ונתעה לקהל ליעה כ״ש על קהל אבל אם שייך לעלמו (ח״ן) דה פוסק כת אין לה מכר כי אם על פי הקהל ועל פיו לו יורשיו (ח״ן) והגהות מהרי פ׳ בני העיר) יו וכל זה לא מיירי אלא בשעת מכירה אבל אם הסכימו כ״ה מהרש״ל אחת מכל אם אין להם רק ב״א ואחת יז אסור למכרו להם אפילו לאחרו לאסור עד פינגו מהרש״ל (רבינו יהודה ב״ח פ״ה וב״י בשם הרמב״ן) כל דבר שבקדושה שנמכר

סיה דעתם תחילה ליורשיו אתר כיון דליכא כיון לתת לה תחילה

אם יתנו אתר ליורשיו:

וי״ל על סיה״ד ב״ל כיוצא בזה כתב הרב ז״ל בשם הרשב״א ז״ל דאם נתנו והוחזרו אתר לתת לה תחילה דלא דמי לגמלה דקא יהיב לה בתורת מתנה ולא בתורת פרעון ואפילו הכי כתב הרב ז״ל דאם נתנו והוחזרו אתר לתת לה תחילה דלא דמי לגמלה דקא יהיב לה בתורת מתנה ולא בתורת פרעון ואפילו הכי כתב הרב ז״ל דאם נתנו והוחזרו אתר לתת לה תחילה דלא דמי לגמלה דקא יהיב לה בתורת מתנה ולא בתורת פרעון

סיה דעתם תחילה ליורשיו אתר כיון דליכא כיון לתת לה תחילה

אם יתנו אתר ליורשיו:

וי״ל על סיה״ד ב״ל כיוצא בזה כתב הרב ז״ל בשם הרשב״א ז״ל דאם נתנו והוחזרו אתר לתת לה תחילה דלא דמי לגמלה דקא יהיב לה בתורת מתנה ולא בתורת פרעון

אורח חיים קנג הלכות בית הכנסת

סימן נח

ומלו הוגו תיונתיה זכלה דמ סכה ניפה מחיכות נחוכה לחפלי ת ב״ב לחרוין יהכסם בתים ויקרת חבל נעות התוסמות ו״ל וחרוכלין וכרכים ורחו״ם ו״ל דמ דקחר מכיי לקיים כיוסיקין סיינו למנוה מן סהוגם, פ״קרא ק״ם וברכותים פ״ב כגון בתוכן מכוכלין הזמיה ואסיה שחכלין ונסיה סוגיות שיוחת לה קשה ולא תיבי לפי מחנות זמן סוקנא לגיבור לפי סחתחרין קנת נבת ונש ניתן יכוגים לנחוש ולמיון בסשמכמו סוחיקין ומס דחיתיה ו״ל רחיה לדברייו חש״ב דמגילה כלל דבר מוחנו ניום מנוחו תחר כבן חיים כנין לנתן בכחיב כשכנו ונקוחך ותבש לן דמ ר׳ פ׳ ניפוי פ״ל דעתר ותנה עבר כבן מחחה ומכוחן ומיקן עבר ומחה חשוב בחוזל כחר רוגע לחיקני דקייחי עם כבן החחה ומבוחני לח פ״ב ו״ל סמחניי דחגיגה פ״ב ולפי כלקחון ולית ומס בקיל קחתר ר״ל חשוב ו״ל פעמיים סחתם לח קרוים בבן קרוים לחלחר לחתר כבן סחתם ומסוק ומסוק ר״ל פ״ב בחוחים חחתם ומחיל בחתר ומחיל בחתר ומחיל בחתר ומחיל בחתר ומחיל בחתר

פרי חדש

ומשמע הכא בהדיא דכל כרכים אפי׳ בעלו אחת מחורים למכור מרחשונה דהא עלה קאי והטעם משום דאין קדושתן קבועה לחתרו ארי דהא בקדושתן קיימי ות״ת העני׳ והחנני והקרק בקדושתייהו קיימי ואסור להשתמש בהן ואם לחכרן דשמת עד אחד בסוף העולם דלא ניתק ליה מהקנא קדושתן וכ״ת ה״ג ו״ל לגבים מוסיף על ב״ה מוכרין מוחם כמו שמוכרים בית הכנסת ודיגן ממש בלחת בחולין כמו דין ב״ב פ״ק ל״ל ע״ל. וכ״ת ברחמים שרומין ממש ע״ם ובמ״ב סחיר להשתמש בהנים אפי׳ בכל כרכים דמתי מיכפת להו לרחוקים בהנים כיון שיש להם בית הכנסת אחרת להתפלל בתוכה וכ״ב בם ת״ם סי׳ ו״ל ב״ת ת״ח ת״ת ת״ח ת״ת ת״ח ת

ועי"ל דלק"מ דלא מיירי שתחרו בפי' שהוא יכיה לו רשות מה שירצה דזה פשיטא דמכיר הלא שהוא התעסק ומלוה שאני הכא חפץ עשה וכ"ה בדברי התוס' ח"ל דח"ר אפי' בתתי' דידיה לאתויי מה שנתתני לו לעשות רצונו ע"ל. וזה שמכר ומותר למכותו (ח) נמכר יח בלח הכרזה יט ואין בו תוספת מכל דבר שמותר למכותו כ לקדושה קלה כריך הכרזה: (תשובת רשב"ש סימן תרי"ל)

ח כא לבנו בית שתם והקדישו אחר כך לב"ד דינו כב"ה אבל (ט) אינו קדוש עד שיתפללו בו אפי' אם בנאוהו לשם ב"ה וכיון שהתפללו בו אפי' אורחים לפי שעה כיון שהיה מיוחד לתפלה קדוש ס"ב עלמא לפי שעה הקדישו הכל כפי מה שאמרו:

ט כשמוכרים אנשי הכפר ב"ה יכולים למכרו מכור עולם והלוקח יעשה בו מה שירצה חוץ ממרתף ובורסקי ובית הסבילה ובית הכסא ואם מכרוהו שבע שוכי העיר במעמד אנשי העיר יעשה הלוקח אפילו אלו הארבעה דברים:

י יש אומרים דיחיד בשלו אפי' ס"ת כב מותר למכרו ולעשות בדמיו כל מה שירצה כל שלא הקדישו לקרות בריבים כג (י) יש מי שאינו אלא אם כן כד ללמוד תורה או לישא אשה:

יא כה בית הכנסת או לבנים ועצים מב"ה יש שמתרו כו יכולי' ליתן בתחנה כז דאי לאו דחזי להו הנאה מיני' לא הוו יהבי ליה"א הרר הוי ליה בפכר וכן יכולים להחליפם באחרים והם יוצאים לחולין אבל אסור למשכנן או להשכירן או להשאילן כח אפי' ע"י שבעה שוכי העיר שיעריין נשארין בקדושתן שאין כאן דבר אחר שתחול קדושתן עליו:

הגה ודוקא בדרך ממוריזין מקדושתן אבל מותר להפקיע אפילו ס"ת לקרות בה אפילו מעל בכז רבים ליתיב: (ב"י בשם ס"ת)

יב כט שיש לו תנאי עם הקהל שלא יוכל למכור כ"ח כי אם הוא וזרעו (יא) אינו יכול למכור זכותו לאחר:

נבו

(יא) ולכן יכול למכור ס"ת שלא נתנה לידו כדי שתהיה שלו: (יב) ולכן יכול למכור ס"ת שהוכר מייתי דהיה לזה מדתמרי' תתיתי מבניו כגון שיכול לזה ס"ם שתיבו תלת מקו' לבותיתו ת"ל ואתר ימלא את בתיהם תלת מקום לבותיתו כ"ש שתיבו רשאי למכרו לאחר בלא ע"ל. ל"ל מזה דזוקא בזמן שהקהל כבדו לו' בדבר זה ד"ל שמתנין אותו בתנאם אבל אם קנה ס' מן הקהל זכות זה שבו בכל קנין דעלמא ומ"מ ברור הוא שלא יוכל למכור לפי' הלא

דמסתמא לדעתא דכל הפולם בעלותו אבל אי בריר לן דלא בעו לדעתא דבני העיר לבדן וגם לא סייעו להם לחדים מקרי כפר זוטע"ב שמלשון הר"מ ור"ן משמע דכל ברכים בתים להתפלל שם מסתמא בני העיר הקדישו לדעת' ולא בעינן שיהא דעת בני העיר בשעת בנין לדעת' דרכים מ"מ מלשון התוספות והרמב"ן והר"ן משמע בהדיא דבשעת בנין תליא מילתא · ואפשר דגם הר"מ ורי"ן מכירת אלהו הכי הלא מקרו בלשוש עכ"ל · ולא הכיותי דלמולי עלמא לפי מה שתם אמרי לדעת' דכולי עלמא בעלותו: יג בלא הכרזה · דהא לפי' ליתן בתחנה מותר כמ"ש ס"ח (הרשב"ח) ועוד דלתן לריך הכרזה הלא בשבת להגבות לחתני לכל כשהוא מוכרי דבר מלוה לא בעי הכרזה (ר"ן פ' כ"ה): יד ואין בו תועלת · היינו בקרקע ולא תמרינן דהוי בשליח דתפילו בכל שהוא מכרו (סמ"ק בעל' (סס) משמע דמשמעלטין ס"ם הוי תועלת: ב לקדושה קלה · ס"ם הוא וכ"ל שאסור למכותו לריך הכרזה וכ"ה בד"מ ובתשובת הרשב"ם כגון אחד שהוא שבית זה יהיה לעניים שיאכלו הפירות ולוה שהקהל לא יעשו ממנו הברחה ול"ל אין הלבור יכולין ליתנו בתחנה לאחר והוא הדין דאין מוכרין בלא הכרזה דכל הלא הכריזו אנו רואין בלולו מוכלי במקלתה ואין רשאים · ועוד דכל הקדש כגון זה אין הלבור רשאין למכותו משום גזל שנייט דקוקא בקופה ותמחוי וביוצא בזה רשאים שהם יעלבו יגבו עוד לבדי סיפוקן והוא הדין לגר של בית הכנסת בשם שפק לבית הכנסת אוץ מזה רשאים למכותו לאבל אחין שאין הלבור נותנים עוד לעניי כי אם לקבתה ועומד אחר והקדים קרקע לפירותיה ולהוסיף על קבתה פשוט שאין הלבור רשאין למכות ול"ל כל שלא הכריזו הוי טועה בדבר מפה על ל' ועיין בי"ל סימן רל"ו ס"ד: בא בני בית שתם · היינו שבנאוהו ממעות חולין וכמ"ש סי"ד ומיהו ל"ל תע"ם שבנאוהו ממעות ב"ה מ"מ אין לו קדושה כ"ה לכל מילי רק שאסור למכותה כמו שהדין בס"ת אם יכול לחזור בו כמ"ש סי' מ"ג וביו"ד סי' רפ"ב דהומתה לאו מילתא היא: כב מותר למכרו · ל"ע דבח"מ סי' רמ"ח ס"ו כתב דאפי' בלא הכריז אלא שהתנה בשעת הבנין שיוכל למכרו מותר ול"ל דמ"ש הכא הקדישו כלומר שנתנו לב"ה בלקרות בו ולא הקדישו ממש ולפ"ה אסור למכרו ומהכי מיירי דוקא שהתנה בשעת הקדישו אבל אם לא התנה מלי למימר דמסתמא לא נתן לב"ה אלא לקרות בו ולא הקדישו ממש ולפ"ה אסור למכרו ומהכי מיירי בח"מ ומ"מ ל"ע על מה שנהגו העולם שנותנין ס"ת לפני ב"ה בשבת ויו"ט ואחר כך נוטלין אותו ומוכרין אותו לאחרים ול"ל דמ"מ הכא הקדישו כלומר שנתנו לב"ה בלקרות בו ולא הקדישו ממש ולפ"ה אסור למכרו ומהכי מיירי דוקא שהתנה בשעת הקדישו אבל אם לא התנה מלי למימר דמסתמא לא נתן לב"ה אלא לקרות בו ולא הקדישו ממש ולפ"ה אסור למכרו ומהכי מיירי בח"מ ומ"מ ל"ע על מה שנהגו העולם שנותנין ס"ת לפני ב"ה בשבת ויו"ט ואחר כך נוטלין אותו ומוכרין אותו לאחרים ול"ל דמ"ש הכא הקדישו כלומר שנתנו לב"ה בל

וכן עיקר (כ"ה): **ל** מוציאין כו'. היינו ז"ס ס"ס: **לא** לח דבר מלוה. ת"ש אמתן הדין מוחרים לח יעשו כן: לב בנו וגמרו. ברמב"ם הגי' בנו יגמרו ולח כו וכן עיקר: **לג** לח יחמרו ב"כ. לחבל מן הדין פ"ם ומזכני ויהבי ליה מזיעא לפי. כתעות שנטו לריק ב"ב דף נ' כתוב ברוב ספרי נמצו אלו ל"ל דלמ' מתרמיס ס ויהבי ליה מהני ליכני טו מתי ל"ל דלמ' מתרמיס ס ויהבי ליה מזיעא לפי. כתעות שנטו לריק ב"ב דף נ' כתוב ברוב ספרי נמצו אלו דבר מלוה. ת"ש אמתן הדין מוחרים לח יעשו כן: לב בנו יגמרו ולח כו וכן עיקר: **לג** לח יחמרו ב"כ. לחבל מן הדין פ"ם ומזכני ויהבי ליה מזיעא לפי. כתעות שנטו לריק ב"ב דף נ' כתוב ברוב ספרי נמצו אלו

סי' רנ"ג ס"ק: **לד** לח מכי דהוי כעודר לדקה: **לה** יכולים לפטותה. תפיט לדבר הרשות (מרדכי) לחדעת. דילמה יהבים מעיקרא עכ"ד סי' רנ"ג: **לו** עומד ונותן. כיון לחתיהב לחדעת דכותה. ונ"ע דמ"ב לב"ח לפי הבעלים מעכבין מרי כמ"ב. בי"ד סי' רנ"ג ס"ב וכ"מ מ"ח: **לז** ובמקום שאסרו לדון בי"ד אחר אלא ברשות הראשון אפי' בדבר שאין בו משום עיכוב כגון שאין לו עדים בעיר ואין יכול להביא עדיו אלא ברשות הראשון ואפי' בדבר שאין בו משום עיכוב כגון שאין לו עדים בעיר ואין יכול להביא עדיו אלא ברשות הראשון

באר הגולח

קט"ב ס"ק ב' ר"ח רמנס פ"ח מ"ה נכנס ס"ק ה' ר"ח מחנת עניי' ר"ח רבינו פס ס' בני העיר ס"ס"ח כנסס מרדכי' ובל מבני דורו ס"ס מהרי"ל סוף סוף קי"ב ס"ס ס"ס ס"ס פיזן ע' החשוכת מהרי"ל כנסס מגיה

עטרת זקנים

ד אין הצבור רשאי לישנותן כו'. ראובן ה"ה לו ב"ח בנכסי נעשר ימים רבים שלא הלך בכפר ונמצאו זה אנשי כפר היו מרבלין בבי' שמעון את"ב בכר ראובן ביתו לת"ח ונתחוו אנשי כפר להרחיק בו שמעון זכה בחוקת מצוחו ומ"ם אינו יכול לעכב על הבא מחוקת ראובן מלקבוע גם הוא מקום רבלה בביתו ש"ח מהר"א בן ח"ב סי' ע"ב: ה אין הצבור יכולין להחזיק בו כו'. וי"א שיכולין הצבור להחזיק בו ראובלו אי הוה אידו נופא ת' והיה רוצה ליקח אותה אין שומעין לו אם לא שרחבו ברבי' בשוה בת"ר שאינו נוהין להלוטין וק"ו היכא ששרי האב והיורשים באו שמא שאין שומעין להם ובילין הצבור להחזיק בח"ש ל בש"ת סי' ס"ג ו להשמיש קדושה כו'. ולענין שלי' שי בוצינית כתוב בב"י ס' רס"ו קל"ה בשם הסרבי' ישרי ואין אקור אלא בעלים שלוכשין בהנ' ע"ז אבל בהנ' מ"מ שהביא שם ששמע קצת לאסור אבל נראה להקל ולהסיר שאין זה ת"ש שיל קדושת (ע"ין ב"ק סימן קל"ם ובמ"ש רפ"ג) ורוקא במקל' אסרינן הא לא בעם ב"ה דדן לא ערוך שבמה ועק"פ בשלית יש להקל:

פרי חדש

סימן נח

מחוור מחל"ב נמי מלבים מיחת קוו נמי. יסוסע (ביחנת יסוד נ"ח) וקיל"ח נמי ל"ח ופ"ק הו' ושנ"ם פ"ח ל"ם בחלת מעי ע"ם) וגרים חס' ניסות מכת מקלחר ר' נתן ב' מסחרים כוי מלינם פרכינן פליג ובחוב מ' מוחר מכות ליכ חקוט לחוחת לך ובחוב מ' מוחר"י מוח"קלחו עיני חמחוי מלוח"ל ומחני סנר ל"ם יסוסע ד"ק ובי' פיס לינים ומחרמ דיומח כנו נמו ב' מחכח ר' מחכח חכח חכלן לשחוד בחלוקת מעשה מיחסי וכן מיכ"י ל"ל וכן מוכח חדנרי הרמב"ם ול"ל דחקח דקחני עד הכן בחוי בחב ונ"ל וכי נני חלבי' חיכן קוי"ן ב"ח ב"ל חלמח ל"ל יסוסע ביח' ונחע"ב לחחריכן ס"ח דנרי' ל"ח מסיר מני שכל חלבי מזרע ומשרע ובכן

מגן אברהם

דלח מיחב שכאן כשהוא דחדעת דהכי הקנו לו זכות זה: (יב) **מ** נגנו מעות לבנין ב"ח (יב) וכא להם דבר מצוה **ל** מוציאין בה דבר מלוה סחס: ולים לבנין ב"ח (יג) **נ** המעות קנו אבנים וקורות **לא** לא יסברום לדבר מצוה אלא לפרוץ שבויים אף על פי שהביאו האבנים וגדרום ואת הקורות ופצלום והתקינו הכל לבנין ב"ח מוכרים הכל לפרוץ שבויים כלבר אבל אם בנו וגמרו **לב** לא יסברו ב"ח אלא יבנו לפרוץ מן הצבור:

יד ראובן שאמר קרקע זו אני נותן לבנות עליה ב"ה ולא רצו עכו"ם להניחם לבנות ב"ה והקהל אומרי' לבנות עליו בית לת"ת וראובן אומר ארעתא דהכי לא נדרי **לד** לא מצי ראובן חדר ביה ואם ראובן לא חיה דר שם היו **לה** יכולים לשנות, ואם הוא מבני אותה העיר תלמידיה סי' רנ"ג) אינם רשאי' לשנותה אם הוא **לו** עומד * וצוחח (פירוש וטוען) אע"ב יש שם חבר עיר רכל מאי דאת' ארעתא ריריה אתי * (ומבעה טוב עיר **לז** דינם כחבר עיר): (מרדכי ריש פ' בני העיר) טו אין אדם יכול לאסור חלקו מב"ח ולא מהספרים ואם אסר **לח** אינו כלום:

טי שהשאיל ביתו לב"ח ויש לו מריבה עם אחר מהקהל אינו יכול לאסרה אא"כ יאסרנו **לט** לכל הקהל כאחד:

ולוקח מהשליח מחלה מחם לבל מס בחנם מחלה בכל ומן מילה למחות יכה ביהו למחות לו **מ** לח הבליח לבם בפירוש לגלח בניחם עיכוב בניחתו כרמו' ביהו למחות כמו מילה: (מהר"ם פחנחם סי' פ"ה)

מ יש שהיה בביתו ב"ה ימים רבים **מא** אין הצבור רשאים **מב** לשנותו בבית אחר:

יש מי שאומר שכלי הקדש של כסף שנהגו **מג** להביאם תמיד לבית הכנסת בחגים אין יכולים להוציא לחולין ולמכרם ולהקהל יכולים לחפשם שישארו בחזקת הקדש אחר מיתת הקרישה:

גיש מי שאומר שאם נמצא אחר מיתת אדם (יד) כתב בתוב שהקרישה כלים ואין עליו עדים ולא פסרו להקהל אפילו הכי **מד** הוי הקדש:

יש מי שאומר שספר תורה שהיה חזק שהיה של אבותיו של ראובן (טו) אין הצבור יכולים **מה** להחזיק בו:

האין לקנות מעילים שנשתכח בהם הריוח לתשמיש קדושה: **מסר נעשות מן** ממקנן זוכה לו **מחיר**

קנד (א) אין לו דין ב"ה: גב' יכ"כ כסה מהר"י חביב שבחלבו' תוגר אין להם רשו' לעשו' ב"ה קבוע ונריכי' להתיזין בהן בכתי תחתיות ב"ה אין לזה דין בהי בכנסיות ויוכל להיות בית דירה לעלה ובלבד שיהנו בני' בחיים שלמעלה מבי' התפלה ע"כ ועי"ש בסי' קכ"ח ועכ"ל אין להשכיר להתפלל בו בחיי אין למעלה מהן כלו: (ב) ולטוחת הטלין. כתבו התו' מבחן מסתע מהא דב"ה והיו"ד שבקשר הרטובה שבחלו' גמורו' ולא הוי הל"מ אלא לחותיות גמורו' ולא הוי הל"מ אם הסי"ן שבתיבות מדלת קרי ולטוחות ולא תסתיר: (ג) ויליון שתולין כו'. ירושלמי להלמד מהיו ומיחין ת"ת בעלמי' כופלין אותו ומניחין ת"ת בעלמי' כדאת' רבי אומר מקבילות לה תלמ"ד ת"ת כנגד ת"ת ומקבילות לה ת"ת כנגד ת"ת ומקבילות לה ת"ת כנגד ת"ת ומקבילות לה

באר הגולה

פרי חדש

להלקה וכ"כ ב"י: (יא) של הדיוט. כתב רש"ל גדולה מזה מצאתי מהריקין מר במ"ס מכר ב"הב ליקח לביתו סנדל זה מצוה כדחית' במ' על מהריקין מר במ"ס מכר ב"הב קודם שיכנס לחדס"ס הכניס סנדל שלו. וכתב כללו נהגו להלקיק מר בב"הב קודם שיכנס לחדס"ס ולא יעשו שומת לחרת ולא היה ולא יעשו שומת לחרת ולא היה נלענ"ד. הטעם בב"י כי לא התנו לקרות מצורר בחותם שעה לחלק מצורר בחותם שע

מן השוק ולא שמע קול תרנגול ולא קול מוכסים בתמיות והרגילים בה צריכים לשחוט תדיר בכל יום וע"כ נהגעים החכמים ממנם עכ"ל. ולפ"ז לטו לחלק דברי הביאות וגמרא לא השמע כן. ולעני דמסתפינא מיתי לומר שהשמע שחט ושמעה דשחטי' בשבת דף ס"ו דשוחט הוי לעלת שבת קול וכו' כתם"ל והוא סבר דפי' זה קלי של פתיחת בלומר פת שחרית:

קנו סדר משא ומתן וכו סעיף אחר:

א לאחר כך ילך לעסקיו רכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגורר עון כי העוני יעבירנו על דעת קונו ומכל מקום לא יעשה א מלאכתו עיקר אלא יראי ותורתו קבע וזה וזה יתקיים בידו ויושיבו ויתן באמונה ויזהר מלהוכיר שם שמים לבטלה שבכל מקום שהזכירת השם מצוינה מיהה מצוה ויזהר מלישבע אפי' באמת שאלף עירין היו לינאי המלך וכלם נתברבו בשביל שלא נשבעים שבועות אע"פ שהיו מקיימים אותם ויזהר מלהשתתף עם עכו"ם שמא יתחייב לו שבועה חיי משום לא ישמע על פיך:

בגמ' ויש מקילין בעשיית סוחפו' פס בעכו"ם בזמן הזה משום סחיטין בו' כמעט בע"ח ואע"פ דמבורר כע"ז ס"מ כותנתם נשוסה בסחיט ואין בזה משום נפ עכ"ז לא תתן מכסות דברי הגיגים מגורגרין על השתוף (ר"ן ספ"ק דפ"ז דכי ידחוס ני"ז ס"ה והוספות ריש פ"ק דברכות) ונשתו ונשתכח עמכם בלא סותפות לכולי עלמא חדי בלא יום תעניכם (בג"מיי פ"ק מהלכות ע"ז) ועיין עי' הלכות ע"ז סימן קמ"ו:

החכמי' ממנה דחי"ח לעשות עסק ע"כ לו חי שלא נתן לכ לדבר זה ומקיי הדברי כפשוטן לית הספרא כלום:

קנח ישול

קנו

בגמ' ת"ר לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ת"ר לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ומעשה בבלי' שהיו רגילין לבוא אצל חכם אחד ללמוד תורה ולא היה מלמדם עד שהיו מביאין לו גדי אחד מפוטם ומצוין

מגן דוד הלכות נטילת ידים מגן אברהם

קנח (א) יטול ידיו. משום סדר תרומה פרש"י סדיהי' שניות ופוסלות את התרומה לכל חולין לת"ת כהן שני ומפני סדר טהרה שיהיו לו תרומה ליטול ידיים טהרות בחולין: (ב) ת"ל ג'. ולפ"ז אם קבע עליהו כתב ב"י סברו לכתן ולכהן אם צריך נטילה המחוסר כפורים. ומסיק דמשמע מדברי רש"י דצרי' נט"י ות"ב ודלא כרמב"ם ורא"ש דס"ל דצרי' נט"י ולא ת"ב ודלא כרבינו מאיר דיטול ולא יברך ולא ת"ב ויש רוחצים תמ"ס ל"י ס"י קנ"ט בסופו בסה"ג בשם סמ"ק ובגליון מהר"ם ל"ג ומברך אנטילת ידים עיסה ו"ל ומברך המוציא ונטען נט"י וברכת על נט"י אין לו לברך אלא על נטילה זה ומיהו על נטילה שלאחר הסעודה מפסיק בין הברכה לאכילה: (ג) יטול ידיו ולא ידיו. המעם נ"י לפי שאין לוכל מחוסר כפורה מקבל טומאת ידיים ואינה לתיום דסת הגריטו עליה לאוכל פת ולא פלוג ע"ב לא ידע מספק לבל נפתו' מכות בגמ' בסוכה פ"ל נטילה: (ד) בת"ז מקרקי כו'. פירש"י שרגילים מביא רמב"ם סור"ם מ"ב שלוחי עלייהם אין לי אלא שלוחים שלהם והשתן והיין והדבש ולא כל מקום אבל ירושלים ומקדש ושאר כל שיש פירות ת"ל אבר יבא עליו מה מים מיוחדים שאין להם סם לוי כו' ודבש דבורי' לפ' מקרי דבש תמר מקרי והלוטין סם דבורי' היו שלוחים מתקנים ומכשירים לבל לא יוכלם לבא בבריתה מקרי מקרקי ולא כלבתא סהם גזירה משום תירוש: (ו) בלא ברכה. שיטו לבל משום מקוה שלא תקנו נטילה לבת (כ"ל בסם ריי') ובנטמא הסיזור הסגלה בתוב קוד' תרומת צריך לברך עליהו התו' שהוא טעות הביאם כ"י: (ז) רק רחם הירק בו'. זה שיעור בפ ע"פ לפי המקרא דלמת מקרקי ליה פי לקודם לביולת ידיים נטילה לפי שאוכל בתרומת סהם מקרה ואף שאין מטבל רק רחם הדוחה מ"מ מיישי שמא יפקע לותו כולו שם. וכ"י בתב שים ללמוד מכאן

הלכות נטילת ידים

קנז דיני זמן קביעת לסעודה. ובו סעיף אחר:

א [ב]כשיגיע שעה רביעית יקבע סעודתו ואם הוא ת"ח ועוסק בליפודו ימתין עד ב שיעה"ו. ולא יאחר יותר דהוי כזורק ג אבן לחמת אם לא עם מידי בצפרא:

קנח דיני נ"י לסעודה. ובו י"ג סעיפים:

א [ב]כשיבא לאכול פת [ג]שמברכין עליו המוציא **א** (א) יטול ידיו אפי' אינו יודע להם שום שומאה ויברך על נטילת ידים **א**אבל לפת שאין מברכין עליו המוצי' כגון [ד]לחמניות (פי' סעודט"ב בלע"ז) רקות או פת חבאה [ה] בבפנין (פי' פת עשויה עם טוקרמו ומקדיסו ואנחים)

ב ואינו קובע סעודתו עליהם (ב) אין צריך נטילת ידיים:

ב [ו]יש מי שאומר שאם אינו אוכל אלא **ג** פחות מכביצה (ג) יטול ידיו ולא יברך:

ג [ב]אם אוכל **ד** פחות מכזית יש מי שאומר שאינו צריך נטילה

ד [ג]אם אוכל **ה** דבר שטבולו (ד) באחד משבעה ו משקין שהימנם (ה) [ד]ר' שת"ם ר"ם (דהיינו יין ז דבש שמן חלב טל ח דם תמים) [ה]ולא נתנגב ואפי' אין ידיו נוגעות במקום המשקי צריך (ו) נטילה בלא ברכה: (ולפיהו לית מעכל (ז) רק רחם הירק ג"ה הפירי

הגוסל

קנז א סעיף ד'. משמע בפסחים דף ק"ב דיהסבינן מעלות השחר סעות זמניות דיום מייתי לה לעניין חמץ בפסח והוא תמני' כן כתב"ם סי' תמ"ג. ובתענית דף כ"ה גבי לחלב מחצות דהסבינן ו' סעות מעלה עקה ממעטין ע"ם ברש"י. ול"ל דמלי דהסבינן מעלה עיוד השחר בפסחי' משום דרוב העולם עומדים בעיוד הפח ויוכלין ליכב מהשחריבין בשבת ויו"ט לפעמים לחדו' סעות סיינו משם דהסבינן ו' סעות מעלה עקעים ממעטין עסי' רפ"ח: ב סעה סעיות. פי' תחל' סעה ו' ולא יחתי יותר ו' וע' בח"מ סי' ס': ג לבן לחתת. כגון חתת יין שאות חסר וזורק לתוכו לבן שיתחלה וה לא מעלה ולא מוריד וטוב היום שיתלה יין (אל"ם בשם שבילי אמונה) לריך לפטות קודם שעורתו. והעע עיין בזוה תרומה ע' ע"ב ס"ע הסוד' ובברכות דף כ"ג שיכבי' פסיעו' סל ד' לחות לו לחתו' של ר' פסיעו' ויפנה. לח לבעי לישב לבשלה עפי' קב מ"ב: ד פי' מזוקק מן יומת ליומת לחריבא ולא ליעכב מן יומת ליומת לחרת (זוהר בשלח ע"ק ע"ב) בכן שיהיה לו סודין מזומנים בבלי שלא יגע בחלב ירחץ בסודין (ס"ח ל"ח וסע"ש):

קנח צרי ליטול יד ימין תחל' כדי שתשתמש השמאל לימין (רקנע פ' עקב) ועפי' ד' ס"ו וב"י שם: א יטול ידיו. לף על גב דידים שניות הן ואין שני עושה שליש בחולין מכל מקום נוהג ליטול לשם סרך תרומה: ב ולישו קובע. ואם קובע סעודתו עליו לריך לברך המוציא יש מחלוק' שם יטול ולבן יטול בלא ברכה (ע"ח) ולפום פחב שיחכל פת אחר תחלה עכ"ל ולא ידעתי מי החולק בזה לתע"ג דהרב"י מסתפק בדבר מ"מ כיון שמייים ח"כ בשם הרשב"ח שלריך נט"י משמע דפשו' ליהבתר דלבעי ליה וכ"כ הרמב"ם רפ"ז זכל האוכל כפת סוברין עליו המוציא יטול ובו' ובבל"ה ומשמרת הבית כתבו להדיא לריך נטילה בפקובע עליו ע"ם ולבן יברך עכ"ל: ג פחות מכביצה. כיון דלישו מקבל טומאת אוכלין וע' בתו' ור"ן פ"ב דסוכה שחולקים ע"ז ובחום' פסחים דף קי"ז ובכ"מ פ"ו מהי' ט"ב ור"ן פ"ב דסוכה ע"ז ובחום' דידים שניות כדלקמן ס"ה דעל פחות מכזית נסחת מוטעת מדומה להרב"י בחוקח וטהרה סיהרה ל"ל דעל פחות מכביצה ל"ל נטילה כדלתרינן בסוכה ובברכות וכ"מ מתוכו דהא מלה מי שני כזית וה"ם הסעיף וה ע"ם הוא וכ"כ בל"ה: ה דבר שטיבולו. ודבר שרין דרכו לשבלו במשקה ל"ל נט"י דבטלה דעתו אלל כל החדם. המובל תגבעו במשקה ומולן ל"ל נטילה (רדב"ז ח"ח ע"ח) ז' מקרין. שלף מהגעגים בשני נעשו לתשומים ומשוי' להאוכל שני עם"ז: ז דבש דבורים ולא דבש תמרים בחב בבה"ז פ"ב המחות דף ל"ח ד"ה ל"ל ובדבש קרוש חוזי משקה ובבן ל"ל ליטול למרקחת עכ"ל וב"כ הרדב"ז סי' ק"ח בין מבקשו ע"י בישול בין ע"י נימה אבל חם ניתעבו מעט ידעיין חם ניתרים לריך נטילה ובבה"ט פי' הר"ם דדוקא בחסות עופה להטעיתי מקרי משקה. ואם בקדם כ"ב שלוט עופה להטעיתי מקרי מקרקי ליה פי' לקודם לביולת ידיים נטילה לפי שאוכל בתרומת סהם משקה ואף שאין מטבל רק רחם הדוחה מ"מ מיישי שמא יפקע לותו כולו שם. וכ"י בתב שים ללמוד מכאן

מכביצה ל"ל נטילה כדלתרינן בסוכה ובברכות וכ"מ מתוכו דהא מלה מי שני כזית וה"ם הסעיף וה ע"ם הוא וכ"כ בל"ה: ה דבר שטיבולו. ודבר שרין דרכו לשבלו במשקה ל"ל נט"י דבטלה דעתו אלל כל החדם. המובל תגבעו במשקה ומולן ל"ל נטילה (רדב"ז ח"ח ע"ח) ז' מקרין. שלף מהגעגים בשני נעשו לתשומים ומשוי' להאוכל שני עם"ז: ז דבש דבורים ולא דבש תמרים בחב בבה"ז פ"ב המחות דף ל"ח ד"ה ל"ל ובדבש קרוש חוזי משקה ובבן ל"ל ליטול למרקחת עכ"ל וב"כ הרדב"ז סי' ק"ח בין מבקשו ע"י בישול בין ע"י נימה אבל חם ניתעבו מעט ידעיין חם ניתרים לריך נטילה ובבה"ט פי' הר"ם דדוקא בחסות עופה להטעיתי מקרי משקה. ואם בקדם כ"ב שלוט עופה להטעיתי מקרי מקרקי ליה פי' לקודם לביולת ידיים נטילה לפי שאוכל בתרומת סהם משקה ואף שאין מטבל רק רחם הדוחה מ"מ מיישי שמא יפקע לותו כולו שם. וכ"י בתב שים ללמוד מכאן

עשרת וקנים

קנח אאבל לפרק בו. ו"א רעריך נ"י רמב"ם סם"ק סימן קס"ט והרשב"א מוכח בן מהירושלמי: ב אם אוכל פחות מכדית כו'. וכ"ל ע"ש ולריך נ"י. ראילו לרחקה אפי' בכדית אין צריך נ"י. ולפ"ז ה"ה כשאוכל בסכין צריך נ"י. נ"ל שמא ינע אבל כשאוכלין פרק ע"י. כף אפשר דדינו כשות' משקין דלא עביד רעע ום"ל בפעוף ה ותבשיל בוחשין צריכין נ"י. אפשר דשיירי ראוכל בלא כף ועל"ל סי' קס"ג ס"א אפי' אינו מטבל רק ראש היתך אפ"ה ישול בלא ברכה. כתב ריטיר בשם הר"ם מרוטנבורג שאין אנו צריכין בזמן הזה ורגזה לצאת ידי קפיקאן יבא עצמו ליתי חיוב נטילת מצר אחר כגון שישהל פים וישפשף וכ"כ בשח סי' ס"ג:

פרי חרש

סימן נח

משום סח המתע לפו הוסק לומר דפוסק ריגבל הפן סחני' ומצר ניחה לפו עקבי סה"ת בתחרין פ"ב דיומא בקורות שם הנסי' מסחר לה יצה דלת סחם היו קורין בעל ה ומצר מיחה לפי' דלת סחם היו מסחרים דמים דמסחר ומשא ומתן ומלאכה ומלחמה ומלוי ומלוה ומשכון ומתנה ומקח וממכר ומשפט וחלוק

באר הגולה

חולין קו
ע"ב מנהגי הרמב"ם
סם ד"ה ונהגו'
ב"מ קיט
ע"ב תוספות
קנו ד"ה אלא
סק"ו דמיירוין
ע"ש ד"ה ואם
ע"ש ק' ס"ב מה
ע"ש ב' כתבי
ק' אשר' בעזרת
ני"ב ד"ה ואם
בם ר"י ורמ"ם

עטרת זקנים

ד שלא תיגיד נקיו"ג
פוה"ג. וי"א אם ירוע
שנגע במקום המגוע
צרך לישל אף
לפ"רמ"ם (מרדכי):
ה ע"ש שהשהל
טהרת עליו סי'.
נב"ה כתב להתב'
אבל לע"ד עיקר
מדברי ב"י ורא"ה
סם ש"ש תוספ"ב בחולין
רף ל"ג וחבי' בש"ך
ב"ד"ס' ס"ט סק"ל
אם ש"ש בגם' השוחט
בירים פ"ב אבורת
כתבו התוספ' בצלי
איירי דלא בעי
הדחה ע"ל סוכה
דהשהול מצלי אין
סבעיר וה"ה ראצ
ג"י: ושנם הגיעב
מן המצות כו'. וכ"ה
אין זה אלא בשא עג
שופך רביעית בבת
אחת ובשוט הוא
כנ"ל:

פרי חדש

סימן נח

בדיעבד וכלתחדיעב ס"ב
דבינ' נבי הסוח סמיח
דהום מסר' מחבי' קמיה
למר סחולל לבינן שלח
הטיח עירובי הגשילין
מתי בשבת מניחים ח"ל
פוגע סח בס"ל:

ס"ח א"א לחזור
ולישושות יום
ליח לבך דינה ולא דמי
כלל לס"ם סהל ריש מי
ברכות דאון זה מורכב
סיום ולילה דקרינן ביה
בשבך ובקומך וס"ב סם
בדוב לו שכינן סהולך
למקום גדודי חיש
ולבשים שלא יוכל לבנין
כלל חפילו פסוק אחד
מיהת דמסקינא סיוחר
עוב לקרותם עבשיו
מלבניה מלקרותם:
ס"ו קוראה בלא
ברכותיה כל היו'
בשי הם שליחי למשלם
בתחילת סיום זה לבנין
דעבדו ג' סניה הו לח
הני וחנה הן סהוים הין
מחיינין לחוחו לקרוץ
ק"ם לחבל ברכות בינן
סיבול לחחוים על סיום
מיקייב לחחוים ולו
ברחם עיקר כדברי
סרחב"ם ז"ל פסחב
מחבדך כל סיום הלא
למחבדך סוברחת הכי
ולחלך וחלקחבך סהבן
בולי יוחת וחו לחחריכן
לח בפסוק הבריות
וחחביאין לבו לקיים וכי
בולי קי"ב כולי יוחת
יש לו שבר בקרוץ
בחוים

ח"ו סמ"ק בפ"ב דסטולם מוהגים שלא ליטול ויש להם על מי שימוטו שבעתי מי שרול להקל לאכול מיני מרקח' בלבם בלי נטילה ולחורמי כלן מקבה דלית בחוספתה הביחה הר"ם פ"ב דטהרו' דבם הוב מבורים דטורים מעמת טומחת מקרון חיטב עליו לאוכלין מעמת טומחת חולין וח"כ הך דבם על מרקחה

ה הנוטל ידיו ט לפירות הרי זה מנסי חרות: הגה ודוקא שנטלן בחורת חיוב אבל אם נטלן משום נקיות ד שלא היו ידיו נקיות מותר: (הגהות סמ"ק) (ח) ובשר צלי יש מי שנראה מדבריו ה אף על פי ו שהטוהל טופח עליו דינו כפירות (ט) ותבשיל מחשים והם נוזבים דינו כפירות:

ו (י) השות' יא אין צריך ליטול אפי' ידו אחת: (ועל"ע ק"ע)

ז נשל ידיו לדבר שטיבולו במשקה ואח"כ רוצה לאכול לחם יב יש מי שנראה מדבריו שאין אותה נטילה עולה לו וא"צ לום' אם נטל ידיו יג שלא לאכול ואח"כ נמלך ואכל:

הגה (יא) ואם לא הסיח דעתו יטול בלא ברכה (ד"ע) ואם נגע בתכיולתו בתקומות המטופים בנופו יקנוב ויטול ידיו: (תשוב' רמב"ח סי' קל"ב וקל"ג) ועיין לקמן סימן קס"ב: (כתול לקמן וסס נתבאר לדיק נ"ב לחזור ולברך)

ח מי שהיה יד במדבר או במקום סכנה ואין לו מים פטור מנטילת ידים:

ט צריך ליזהר בנטילת ידים שכל הזלזול בנטילת ידים חייב נידוי

י יבוא לידי עניות יא נעקר מן העולם:

יא (יב) שטי ששיעורם ברביעית (פי רביעית הלוג דהייט שיעור ביצה וחלי) יוסיף ליטול בשפע דאסר רב חסדא אנא משאי פלא חפני מיא ויהבי לי פלא חפני פיבותא:

יא מברך קודם נטילה שכל המצות יב ונהגו שלא לברך על אחר נטילה משום טו דפעמים שאין ידיו נקיות ומפני כך מברכין עליהם אחר ששפשף ידיו שכבר ידיו נקיות יג נעקר מן העולם קודם מיתה:

הגה נם יכול לנער עליהם קודם נטילה (יב) יג סנס הנגוב מן המצוה פ"א ומקרי

נם דין דמק ואיני יודע מה ליחור שיך כאן דאמו דין הנמוך מיד שבעתי מי שרול להקל לאכול מיני מרקח' בלבם בלי נטילה ולחורמי כאן מקבה דלית בחוספתה הביחה הר"ם פ"ב דטהרו' דבם הוב מבורים דטורים מעמת טומחת מקרון חיטב עליו לאוכלין מעמת טומחת חולין וח"כ הך דבם על מרקחה חטיב עליה לאוכלין שהרי מחבר לאכילה. אבל הבל יפלה דחיתה בסוף עוקבין חלה מחיתתי מועחות נושם מה"ם שהרסק פי' שהרסק בה"ח שבשבוכה ולחי דבל להוני' סהבשל בסוף עוקבין חלה מן החלה עם שנוה. ובזה הוה מקרה חיטב חח"כ עליו לאכול ואח"כ נמלך בה מעמה לחקון ול"ח לשהרו' מדברי רמב"ם פ"ה לשהרו' ח"ל דבם בכוחדמו מעמת טומחת חולין דהם חיטב עליו לאוכלין דהם מכוחדמו מהרסק החלה עם חיטב משום מקרה דבם הוב בסוף מעמת טומחת חולין דהם חיטב לאוכלין מעמת טומחת חולין ולחי כדבי' בדבם שרד' בסוף בחיטב מעמה מקרה לח יועיל פי' דחיטב עליו לאוכלין בח"ם נבי בה

כו. פגון היולת מב"ח ומיפני כך נהגו בכל הנטילות לברך תח"כ ותע"ג דכשטיף רביעית ת"כ ניגוב מ"מ לא פלוג מ"מ הטור: יז מברך תח"כ. ק"ל ברוחב ולדחה לימו תחר ומרחה מ"מ סי' קס"ו ס"ח משכ"כ כאן ס"ח חזי מעיקרא לברכה מוחר לברך תח"כ ועמ"ש סי' תל"ב ס"ה. פיס"ם בחולין שאם בירך התוני שוב אינו מברך על נ"ל ואם יבא לאכול פת לא יחזור ויטבול: יח ויש מי שחולק וס"ל דאפילו הכי מברך תח"כ ועיין בחולין שם ובמ"ש בסי' קס"ו ס"ח ואפשר להלק דהתם לענין טומאה שהוא דבר חמור לוחר, אבל לא לענין נטילה דלענין נטילה כל שנקבע בבנוס משקה אינו השוב עוד כלי וזלא קרוני ליה קה שיהרוך לוחים ולא שוכל מבטו אלא דרך נקב באלו לא יהרוך לוחי. כן נ"ל בן משמע בפרוש סהרר"ם ס"ב

(נ) מקרי מוכר לענייהן (טור ומוספות ור"ח פ"ק דפסחים) (לענין לעניי נטילת ידים מברך על נ"ל והמנהג נטל ידיו קס"ב ואינו יודע אם בירך אינו מוכר מרן קמ"ל) מברך לפני כך: סרחה

יב יין שיינבב היסב קורם שיבצע שהאוכל (יג) בלי ניגוב ידים ום"ם קע"ח"מ אם אוכל אוכל לחם ממא:

יג המסבל ידיו יכול לאכול יח בלא נגוב יהוא הדין לנוטל ידיו בבת אחת ושופך עליהם רביעית מים בבת אחת או שנטל ידו אחת ושפך עליה רביעית וכן שפך על חברתה:

קנט באיזה כלי נוטלין הידים וכיצד יבואו המים לידיו ובו כ סעיפים:

א אין נוטלין לידים אלא א בכלי יכול להכלים כשרים

ב אפילו כלי (פי' כלים עשויים מדפת בקר ועפר) גללים

ופלי אבנים וכלי אדמה יצרין שיהא מחזיק רביעית (א)

א ואם ניקב בבוגם פשקה

דהיינו

מקבל עומתה ללא תפיג כלי (מפרוש רש"י ס"ב):

קנט א כלי שנתנו בו מים שאובין

ופי' מים שאובין הם שנשתיירו בכלי אחר אחר שנתנו בו מים ראשונים לנטילה ואפילו נתנו בו מים ראשונים ונשתיירו בו ג' לוגין ונתנו בו מים שאובין הרי הם שאובין ופסולין לנטילה ולקידוש ולהבדלה ולכל דבר שבקדושה ואפילו נתנו בו מים ראשונים ונשתיירו בו ג' לוגין ונתנו בו מים שאובין ונשתיירו בו ג' לוגין ונתנו בו מים ראשונים הרי הם ראשונים ואפילו נתנו בו מים שאובין ונשתיירו בו ג' לוגין ונ

ג והי״מ כשטיטל וכו׳. כתוב בתה״ק סי׳ע סעיף כ״ע כשם ס״ת וסיים ומסתברת דלפי׳ כשבר כלי שלא טהר מחמת שבירתו עדיין כלי הוא ואין מתקנין לת הכלי לבני ובלי שתקבל רביעי׳ ואין שברו גדול כ״כ שיטהרו מידי טומאתו תותר ליטול ממנו לידים (לפי׳ דרך פיו) עכ״ל ולזה כיון ג״כ בקצר הגיה הרב״י לשונו ופי׳ בדוחק ע״ש עכ״ע. וס״ל בה״ל לדיקב בכותם משקה שרי ליטול בכשתוקן רביעית בכלי שלין שבירה זו מעלה לותם מטומאתן כגון כלי המיוח לתוכלין דשיעורו כשיעור זית אוכל כלי שיקב בו המעלה לותו מטומאתו כגון שיקב בשיעור זית או שמיוחד לתשמיש שיעורו בכ״מ אחור ליטול ממנו דמי שבר כלי לפי׳ דרך הקב וכ״כ הרי״ו בשתו רק כמה שתיקל הרשב״ץ ליטול דרך פיו כשנשבר שבור שלין בלא סתיכה עכ״ל

(ב) דהיינו שאם ישימו אותו על משקי׳ יכנסו בתוכו דרך הנקב והוא דגרול מנקב שהמשקים שכתוך הכלי יוצאי׳ כו׳ או נטל מהותרת בלי ואין נישלים מכנו לידים ואפילו אם הוא בחזוק רביעית מן הנקב ולמטה:

ב ג והני מילי כשנושל דרך פיו למעלה שפת שפכנו מן הנקב ולמעלה

מסתיכה מ״מ פסול לנט״י כיון שכשר בלתחה שיו לשבר בלי״ח כשר בכ״ם כ״כ רשפסול דופני החבית מחמת טהר מטעם שלתיו יוצא וכ״כ הכיי״ז זה לדתיה דמשמע הת אם יכנו בלת סתיכה כשבר כלי מ״מ הר״ם לת ס״ל כן. ועוצה עוד מדלתן הר״ם שעם מכנו לפי שלין שבר כלי זה מעלה כלי ח״ל כשבר כל

מים והם טופחין מיד אחר מיד בידוע שהוא כ"מ וה אינה דכולי עלמא: (ג) טהר מטומאתו לא פסק כותי וזהו דעת הרמב"ם שכתב שהם כלי הנצב שכירה היא ברתו מן טיטלין ממנו וזהו דעת השור שהביי דברי הרמב"ם לאו שמעתי' דכל כלי לפי ענינו וגיסטר"ו שיעורו כ"מ וכלי חרס המיוחד לאוכלין שיעורו כזתים וכלי עץ שיעורו כרמונים וזו לפי מחזיק רביעי' פסול לפי ליטול דרך הנקב והא דכתב הטור דלא מהני ליתו לדרך פיו לא כפשוטו מחזיק רביעית מהנקב ולמעלה כ"ל: והר"ם הביא תוספת' זאת וכפיהם אע"פ שפחותין טיטלין מהן לידים כמחזיקין רביעית:

תנן בת' ידים אין טיטלין לא בזפטו הכלי (פי' שברי כלי) ולא בשלי החתך ובו שלין טיטלין לידי חלת בכלי ע"כ: ופשטא דמתני' משמע לפי' מחזיקין רביעית אין טיטלין מהן וכ"ה בת' פרה פ"ח וכ"ה בהרמב"ם פ"י מהטרות וכ"כ הר"ן בנדרים ידים: והטעם שאין נקרא כלי שהרי פסול לקדש בו מי חטאת כדאיתא ס"פ התכלת ע"ש ברש"י והרב"ב כתב דוקא שהר כלי מחזיק רביעית אבל פחות מכאן טיטלין מהן ובו' הר"ם תוספתא שלי כלי עצם וכלי זכוכית וכלי עץ מן טיטלין מהן לידי קיבלן ומפן ועשאן כלים טיטלין מהם אם יש להם קבלת רביעית ע"ל דפיסולא דהני מפני שאין יוצאין אלא מטומאין הוא: וקיבלן ומפן מקום שאין יוצאין אלא מטומאין הוא מטומאין כדי שיצאו אלא מטומאין ואתי דקתני ועשאן כלים פי' וכבר כלים עכ"ל ב"י: ופליגה בעיני לדין מעלות מתני' התחיל פ"ל דכלים דתנן שולי הקערה ושולי תקבולטא של זכוכית שהתקינו טהורין קרקעון לו שפן בשופין מתחיים ע"כ ופי' הרמב"ם שהניחו לתחתים וגרר בתגירה מה שהן סביב השפה עד שנשאר ממנו תורת שבר כלי והר"ם פי' שתקנם ועשאם חלקי' וכ"כ הרמב"ם פ"ו מה' פרה: ופי' הר"ם שולי הניח הבית קטל שבגד התחתון של זכוכית' והעמיד אלא נעשה לקבלה כמ"ש פק"ם וכ"כ לק"מ דלא מיירי מבשר כלי ועיין בחום' שבת דף ט"ז ורפ"ב דכלי' ובעיר מתמע שאף שבר כלי שקבל רביעית אלא מסוחך כשר: וכ"מ בתו' ויש להחמיר כפשטא דמתני' ומשמעות הפוסקים ומיהו אף להתו' מיירי דוקא שיחדו לתחתים כמ"ש ס"פ התכלת: ד' מעופה של חבית יהר"ם שהרשב"ם פי' מעופה פסולה משום דלאו לתחתים לעוכרה עבידה אלא לכיסוי חבית עמ"ש ס"ק נ' וכתב הב"ח שהם מפרשי מאי דתימרון מעופת חבית שתקנה היינו שיחדה מכאן ולהלאה לקבלה ע"כ: תבל בר"ם פי' בהדיא שהתקינה שתקבל כח כדי לקבל רביעית ומשמע דיחוד לא מהניא ע"ל דכלים: **כתוב** בשל"ה דאין ליטול ידיו מהקנקן שקורין גים"ן דרך הדד שטולט כי לא נעשה לקבלה ע"ש וע"ע דעיקר נע"ב לי מיירי מכיור והכיור היו לו דיים כחלית ביומא: ועל דאוהם היו עושים כיון שפופרת שמקבלין מים תבל כשעשויה כיתר ניטר הפתוח למעלה והם כתו תני עגולה לא (וכן ה"כ בשם נתן ז' וכ"מ בשל"ה) וכמ"ש ס"ח וס"ט בשם תום' ור"ת דלעולם לא מקרי כלי ה חשיב שפיר: ול"ד למעופת חבית דלריכים תיקון לע"ש שתחלת תיקונו כך דשתי החם שלא נעשה לקבלה (ב"י) ואל"כ לדיחוי כשן ולא ליהני תיקון דשתי מעופה לפעמים הוספין לותה ועוחנין לותה על הקדירה לתת לתוכה מעט רוטב כדאיתא בכלים פ"ב משנה ה': ן ברוח לתוכה: ואם היה כלי שלם ונקבו ותחבו בדבר אחר מהני לע"ש שלא נעשה מתחלה לכך דיוק דסתמו חשיב שפיר כלי ואם יחד לו ברוח

להשתמש

ולמעלה (ג) אינו חשוב בכלי ונמצא שאין החים באים על ידו מהכלי אבל אם נוטל דרך הנקב שרי כיון שמחזיק רביעית מסנו ולמטה: ג (ד) 'כלי שמחזיק רביעי' כשסומכי' אותו ואם לא יסמכוהו שפכו החים ולא ישאר בו רביעית אינו כלי (ה) הלכך ד' מעופה של חבית שחיא חרה ואינה מקבלת רביעית שלא מסומכת אין נוטלי' ממנה ואם הרתיבה מלמטה ער שמקבלת רביעי' בשחיא יושבת שלא מסומכת נוטלים ממנה:

ד (ו) 'חסת וכפישה שהם מיני נאדות של עור שחקנן ועשה להם בית מושב נוטלים מהם אבל שק וקופה שהתקינן לשבת בלא סמיכ' וזפתן בזפת עד שהם מקבלים משקי' אין נוטלים מהם לידים לפי שאינם עשויין לקבל משקים שוה"ת לכוברים של 'לברי' (פי' בגד דקה פילטר"ו בלעז) אפילו כשהם קשים כ"כ שמקבלים מים ואינם זבים מהם מ"מ אינם עשויים לקבל מים ום"ט ע"י הרחק מותרים שעוברי דרכים רגילים לשתות בהם:

ה 'כלי שתחלתן תיקונו כך שאינו יכול לעשור בלא סמיכה ואין משתמשין בו אלא ע"י סמיכה ה חשיב שפיר כלי 'לפיכך כלי שהוא מלא נקבים מתחתיו ופיו צר למעלה וכשמניח אדם אצבעו עליו אין המים יוצאים וכשמסירו המים יוצאי' מותר ליטול ממנו אע"פ שאינו מחזיק כלום כיון שישוי לקבלת בעינן זה וזה עיקר תשמישו נקרא כלי: הגה וכל מקן כלי פיס נו ן ברזל למעט הוחיל ומתחילה נעשה לקבל על ידי כך: (שור וכ"י)

לא

ועשאן כלים טיטלין מהם אם יש להם קבלת רביעית ע"ל דפיסולא דהני מפני שאין יוצאין אלא מטומאין הוא: וקיבלן ומפן מקום שאין יוצאין אלא מטומאין הוא מטומאין כדי שיצאו אלא מטומאין ואתי דקתני ועשאן כלים פי' וכבר כלים עכ"ל ב"י: ופליגה בעיני לדין מעלות מתני' התחיל פ"ל דכלים דתנן שולי הקערה ושולי תקבולטא של זכוכית שהתקינו טהורין קרקעון לו שפן בשופין מתחיים ע"כ ופי' הרמב"ם שהניחו לתחתים וגרר בתגירה מה שהן סביב השפה עד שנשאר ממנו תורת שבר כלי והר"ם פי' שתקנם ועשאם חלקי' וכ"כ הרמב"ם פ"ו מה' פרה: ופי' הר"ם שולי הניח הבית קטל שבגד התחתון של זכוכית' והעמיד אלא נעשה לקבלה כמ"ש פק"ם וכ"כ לק"מ דלא מיירי מבשר כלי ועיין בחום' שבת דף ט"ז ורפ"ב דכלי' ובעיר מתמע שאף שבר כלי שקבל רביעית אלא מסוחך כשר: וכ"מ בתו' ויש להחמיר כפשטא דמתני' ומשמעות הפוסקים ומיהו אף להתו' מיירי דוקא שיחדו לתחתים כמ"ש ס"פ התכלת: ד' מעופה של חבית יהר"ם שהרשב"ם פי' מעופה פסולה משום דלאו לתחתים לעוכרה עבידה אלא לכיסוי חבית עמ"ש ס"ק נ' וכתב הב"ח שהם מפרשי מאי דתימרון מעופת חבית שתקנה היינו שיחדה מכאן ולהלאה לקבלה ע"כ: תבל בר"ם פי' בהדיא שהתקינה שתקבל כח כדי לקבל רביעית ומשמע דיחוד לא מהניא ע"ל דכלים: **כתוב** בשל"ה דאין ליטול ידיו מהקנקן שקורין גים"ן דרך הדד שטולט כי לא נעשה לקבלה ע"ש וע"ע דעיקר נע"ב לי מיירי מכיור והכיור היו לו דיים כחלית ביומא: ועל דאוהם היו עושים כיון שפופרת שמקבלין מים תבל כשעשויה כיתר ניטר הפתוח למעלה והם כתו תני עגולה לא (וכן ה"כ בשם נתן ז' וכ"מ בשל"ה) וכמ"ש ס"ח וס"ט בשם תום' ור"ת דלעולם לא מקרי כלי ה חשיב שפיר: ול"ד למעופת חבית דלריכים תיקון לע"ש שתחלת תיקונו כך דשתי החם שלא נעשה לקבלה (ב"י) ואל"כ לדיחוי כשן ולא ליהני תיקון דשתי מעופה לפעמים הוספין לותה ועוחנין לותה על הקדירה לתת לתוכה מעט רוטב כדאיתא בכלים פ"ב משנה ה': ן ברוח לתוכה: ואם היה כלי שלם ונקבו ותחבו בדבר אחר מהני לע"ש שלא נעשה מתחלה לכך דיוק דסתמו חשיב שפיר כלי ואם יחד לו ברוח

להשתמש

פרי חדש

סימן נט

יוכר לגר וכותם תוסך מגר בנדגרו מפריב ערגים וגם סיים כחלי תחים מתעריב ערבי' פתח נחשרב ערבי' וסיים ניעגר לגר יצת קכ"ל כר"ת ל"ל: והך גירסת גת מהיחסבת בעלי מכתם שעמי תקח מתח לתחרינן גרים סכוגיות פסיעות סיכה נקניק כגם כחוזרת כיוצים וקסיר דמירתו כוה נתן תחירתו בחלי תחים סע"ב בפ"ג יצת תחים וקסיר דקת תילתן: ופסיקת דקת חפלי קי לגי סוס תכיים נפ"ב יצת וכיים תכת דמיים תהי תפשטת דמיים כשפ"ב כ"ת דשפיר כתו כתב דיגוך כתם דיגוך כתן ולכ"ב המחבר לקתן כתב' כ"ם ומיב קכם דמתי' קתחיבת' כוכם לתב דבכל התור' כוכם תון כתב דיגוך כרישב דמי ותיק פעם לתקן בכתן בכך ודתם כתרסכ"ת בתחוב' סיתן לים וכ"כ בתי' ו"ל בתבריין בל"ם לת לתקוני וכו' ובן תוסת תוכרוב"מי פם' כרוחם בגי כרקים כתם בת כל"ם תם יכול לגתם ובתרך תב"ם יצת וכיון דתן תילתן דפסיקים ביתם ותו תוכם לתיכך תבתי דתם בכתם תחים יוכר תור וכוחת תחוך ומיים כיוכר תתחורות ולכתי יצת ובי' תיכתב תחוך ובין תת תור ווירת תכך תת תין תכל כוך תלת ת'תחוים וכיון שפיה יוכר תתחורות כיכל תתחוך ובית תתכ"ב דתך תתחוים שעתין תותב לטי תתכ"ב כתם תתחיל דתך תתחוים כד"ת תלת תלתי תתחוים תתחוים תתחוים

באר הגולה

להשתמש בו וזה מקרי תחלת תקונו ועדיי מידי דהוי לחתיר אפי׳ ע״י הדחק דלא עדיף מסתקופה דכובע אין עשוי לקבלה כלל עכ״ל: (ז) כגון שנפך עפה רציעית כו׳. פרישה שהוא בעצין שהשים אינם מקובעים תוך היד אלא תלוי שופך על כל היד והשים נשפכין לגבי היד ואינם מקובעים תוך היד פמיעת דהמתו תלי על פי שהם רציעית דהמת גב היד הוא מקום מעוכה ומעג׳ תוך היד כמ״ש בשם ע״ש בשם ע״ש בשם דלת תגע יד בהשים לחברתה כו׳ כ״ש בהא שהיד עליהם לא נתעברה תגבה וגם משום יפה כח ח״ת שים להתיר׳ לכתחל׳ שהשען עם טועים ושפכים לפיסת היד ותוהן השים תיכף ומשפשף בהם יפו יפו השנים הם תיכור תליבה דכ״ע ויריך דיקוב קוד שטול ידיו שנית בהאבה כי תלו השים נעתהו ותין תקנה להם תפי׳ תם יפפוך עוד מלה כדלקמן: (ח) תין לישל ידיו מאותן תכנים: יש לומר עין דבתוהה פ׳ התיכר הבי לתל זה מתם דבעי רב יוסף הבי הפיר זרעים ממי נפשים שהם להדיח בהם הלפעורוב ומשך לי׳ לשעורוב דבעיל תב קדוש מכר לרבען המתחת תי הוא מתר לעיני כתו כותל והוה ניח מתר לעיין הכם זרעי ל״ד לעיין זרעי לת תשיב מחובר כיש מים ולת רוקח בתכר משום דמוכר יפה מוכר ומליק בתוכו: כל לתין לישל מים לתכיל מים ולת תבני שים להם בית קיבול וקבול בכותל ויש להם בית קיבול ומקבל תרגמולי נחום שטולין בהם ע״פ דתיר׳). עכ״ל ופפך בין מקבל תחלה בין מקבל בתחלה ומרחם שלמד כן מת״ם הלכה ע״ש דמותר היינו

ז לא יתן מים לחבירו בחפניו שאין נוטלים אלא מן הכלי ״והא אם נטל ירו אחת מהכלי ושפך ממנו לירו אחרת דאינו כלים ור״ת פת״ בזו כיון שתחלה נטילה לירו אחת היתה מן הכלי והוא שהיתה דו הראשונ׳

ז פהורה (ז) כגון ששפך עליה רביעית בכח אחת: לבתחיל׳ לכתחלה:

ח ׳צריך שיבואו המים מכח נותן לפיכך צנור שדולה מים מן היאור

ושופך בו ונמשכים ממנו המים לחשקות השד׳ אינו יכול ליתן ידיו לתיבו כדי שיקלחו המים עליהם מפני שאינו כאים מכח ארם שכבר פסק כח השופך ואם משם ידיו קרוב למקום השפיכה אף על פי שאינו משם אותה תחת השפיכה ממש עלתה לו נטילה לכל זמן שהם קרובי למקום השפיכה עריין מכחו הם באים׳ ואם הסכיל ידו לתוך הצנור הזה אינם מהורות מכח טבילה ח מפני שהם שאובים ׳והני מילי כדולה ששופך ונותן לתוך הצנור עצמו אבל אם נותן אותם תוץ לצנור ומשתך אותם לצנור והסכיל בו ידיו שהורות ראשונו שהמשיכה ט כשרה ואפי׳ רולה ונותן לתוך התריין עצמו ׳אם הרלי נקוב מאחוריו ׳ כגון משק׳ ובעיר ששופך דרך פיו לצנור מלמד מאחוריו ליאור מסכיל בו את ידיו׳ וטהורו׳ רחשיבי כאילו הסכיל ביאור דנצוק זה מחבר הכלי ליאו׳ והשיבי מים שבצנור מחובר׳ למי׳ היאור אע״ג דנצוק כזה לא חשיב ת׳ כור יא לענין מבילה ׳יש תולקין בזה ואומרי׳ דגם לענין ׳ידי׳ לא חשיב ת׳ כור׳ כגב (ח) תין ליטול ידיו מתותן מנים יב הקטונים לכותל ושפה להם בית קיבול ובנין אבל לם היו כלים תחילה ותבר לכותל נותלין ממנו׳

(תוספה פ׳ המוכר בית)

ח אם תכנים ידיו בתוך כלי של מים ושכשך ידיו בהם נאם הכלי יג

(ט) מחובר לקרקע לא עלתה לו נטילה ואם אינו מחובר לקרקע יד (י) ׳יש אומרים שעלתה לו נטילה ׳יש אומרים שלא עלתה לו (יא) סובשעת הדחק יכול לסמוך על דברי המתירים ואם אחר כך נזדמן לו ליטול בדרך נטילה נוטל טו בלא ברכה:

ט ׳חבית שיש בהם יו מניחה על ברכיו ונוטל ממנה לידים (יב) ואם היתה יז סוטה בארץ והים מקלחים מסנה או שיפורת והים יוצאים יח דרך הנקב שבה ונתן ידיו שם לא עלתה לו נטילה: יא ׳אם היתה יט ׳ברזא (פי׳ דכר סותם הנקב ספי׳׳ם בלעז) בנקב והסירה

בשעת הדחק כתב רש״ל לולא דמסיק להתיר אפי׳ ע״י הדחק דלא עדיף מסתקופה דכובע אין עשוי לקבלה כלל עכ״ל: (ז) כגון ששפך עפה רציעית כו׳. פרישה שהוא בעצין שהשים אינם מקובעים תוך היד פמיעת דהמתו תלי על פי שהם רציעית דהמת גב היד הוא מקום מעוכה ומעג׳ תוך היד כמ״ש בשם ע״ש בשם דלת תגע יד בהשים לחברתה כו׳ כ״ש בהא שהיד עליהם לא נתעברה תגבה וגם משום יפה כח ח״ת שים להתיר׳ לכתחל׳ שהשען עם טועים ושפכים לפיסת היד ותוהן השים תיכף ומשפשף בהם יפו יפו השנים הם תיכור תליבה דכ״ע ויריך דיקוב קוד שטול ידיו שנית בהאבה כי תלו השים נעתהו ותין תקנה להם תפי׳ תם יפפוך עוד מלה כדלקמן: (ח) תין לישל ידיו מאותן תכנים: יש לומר עין דבתוהה פ׳ התיכר הבי לתל זה מתם דבעי רב יוסף הבי הפיר זרעים ממי נפשים שהם להדיח בהם הלפעורוב ומשך לי׳ לשעורוב דבעיל תב קדוש מכר לרבען המתחת תי הוא מתר לעיני כתו כותל והוה ניח מתר לעיין הכם זרעי ל״ד לעיין זרעי לת תשיב מחובר כיש מים ולת רוקח בתכר משום דמוכר יפה מוכר ומליק בתוכו: כל לתין לישל מים לתכיל מים ולת תבני שים להם בית קיבול וקבול בכותל ויש להם בית קיבול ומקבל תרגמולי נחום שטולין בהם ע״פ דתיר׳). עכ״ל ופפך בין מקבל תחלה בין מקבל בתחלה ומרחם שלמד כן מת״ם הלכה ע״ש דמותר היינו

(יב) ׳יש מקבל תחלה דסס כתב במשל״ה דהשתא דרוקח מקבל בקבלה ומקיש לי תחלה לתחתי בסס מהלכה להתיר בסס ע״ש כיון שבשר מה בסס בסס בסס

והסירה וקבל הפ' על ידיו[ס] חשיב כח גברא (יג) וצריך להחזירה
ולהסירה בכל ב שפיכה ושפיכה :

יא כא (יד) [ב]אם הטה חבית מלא' מים והלך וישב לו וחזר' שיפכת
מים כל היום מחמת הפייחתו ונשל ידיו ממנה עלתה לו נטילה :

יב [ב]הכל כשרים ליתן מים לידים אפי' כב חש"ו (סו) [ג]עכו"ם
וגרוה : (וליכא מאן דלימא דקטן פחות מבן ו' בידו כקוף) (הגהות
מיימוני פ"ב דברכות) :

יג כג (טו) אם [ד]הקוף (פי' מין מים שימית"ם בלעה) נותן מים
לידים [ה]יש פוסלים ויש [ו]מכשירים ונראים דברי הם : (ומ"ש כד
ים להחמיר)

יג כה [ז]ולכתחלה יכוין הנופל לנטילה המכשרת לאכילה : (כוונת
נתן בזי מועיל לפילו לכתחלה לפילו שלא פיין הטיטל בכלי) :
(ק"סדסי' תק"י)

יד [ח]הפכיל ידיו במי מעיין אפי' אין בו ס' מאה (יו) עלתה לו טבילה
כל שמתכסים ידיו בהם בבת אחת ואם הטבילם כן במי מקוה
(יח) [ט]יש אומרים שרינו במעין [י]יש אומרים שצריך ס' מאה ונקשינן
כרברי המיקל : (ויש להחמיר לכתחלה)

טו מי גשמים שהם [יא]חליט (פירוש מעכבים והולכים שלוש מטפים)
ויש בהם ס' כח (יט) [יב]יש להסתפק אם טובל בהם ידיו :

טו ארבעי' מאה מים שאובים כח שבקרקע [יג]להרמב"ם [יד]אין מטבילין
בהם את תינוק (כ) ולרשראב"ד מטבילין ושאובה שרחמשיבורה
כורה גם [טו]להרמב"ם מטבילין בהם הידים :

יז [טז]לא ישול מהנהר מים בידו אחת ויתן על ידו השנית לפי שאין כאן
כט לא נטילה ולא ש[יז]לה :

יח [יח]ידו אחת [ל] בנטילה וידו אחת בטבילה ידיו טהורות :

יט [יט]הטפכיל' ידיו אין צריך שרי. פיסים ולא גיגוב ולא להגביה
ידיו :

כ לא [כ]טבל ידיו אינו מבר' על טבילת ידים (כא) אלא על
נטילת ידים : (ויש [כא]מהרכין על טבילת ידיש וכן עיקר) : (טור
ומהרכי פ' הלן דבריסומ"ג והגור)

קס איז

כ שפיכה ושפיכה . פי' בכל קלח וקלוח מקלוח רחשון לבד חשיב כח
גברא (תוספתא ומהרכי) ועכי"ד סי' ו' וכיש"ד כתב דבר השפיכה הבאה
על ידיו מקרי כח גברא ואם אחר כך ניטול צריך להחזיר הברזא עכ"ל :
ולפסר דלא רלה בלוחו פשט בתוספתא ומרד כיוהרין עיסם כמ"ש בי"ד סי'
ו' והוא תלמוד ערוך בחולין ועכי' קס"ב ס"ב : בא אם הטה .
ועש"ב דבשם ט' בהב דקלוח רחשון
לבד חשיב כח גברא שאני התם
דלא עשה מעשה בגוף הפים רק
שהסיר הברזא המונעת מלילוך
לבד הבא מעשה מעשה בגוף
הפים ומחת' הטיתו שופכין מקרי
כח גברא . ול"ד למ"ש סי' ו' דהתם
כבר פסק כוחו כשזכין בעטר
משא"כ כאן מיונחין בכל עשה
מהבלי מקרי כח גברא ש"כ בשטוף
וכ"כ ל"ח דלא בג"ח שפי' בדוחק
ע"ש וכן בלבוש"ד מוכח בחולין דף
ט"ו דבברזא דפתוחה לפי בסביבה
שפיה מקרי כח גברא וכ"כ בהגיהות
בח"מ הקלר הם כן ס"ל דכוותיה
ודוחק לחלק בין נגלל למים וכ"כ
כ"י בשם ר"ם : כב חש"ו וכו' .
ורש"ל כתב שטוב ליחר בזה הים
תוספ"ם דפסק כת"ק ס"ל
דלהרמב"ם דפסק כת"ק ס"ל
דהטיה דמעה חבית מיירי שהעה
לוחו בידים לבד שומה מלילה
לה דבעי' כח טיון והטור דפסק
כר"י מפרש התעמה במוטה מלילה
ע"ש וכ"מ בר"ת . לבד שהעה
תפסר דמוד' דחשיב כח גברא ת"ל
ליכא מיחוק' בזה וכ"כ הר"ן לפי'
הרחשון ולכן פסק הרב"י כן בלי מחלוקת ובשו"ת נבי לטור פסול לכ"ע ד"ל
חשיב כח מיון ע"ש : כר ים להחמיר . ובדיעבד כשר ויש"ג דבי"ד ס"ם
ג' פסול מחיטת קוף שחמי התם דשיטה תוריי"ת ואולי לחומרת עש"ח
וסי קס"ד סי"ל : כה ולכתחלה יכוון . ול"ל לחפילו בדיעבד צריך לכוון
וליטול מחחר דהרשב"ם כתב דבעי כוונה רק שהרב"י חלק עליו ויסוכו
בטי על הגמ' דחניגה . וכבר כתב הרשב"ם דיל"ל דמיירי לבניעה דחולין
לבד לחכיל' בעי כוונה וכ"ם הרב בעלמו בסי קנ"ח ס"ו דלחפי' בעל לטבול
במקוה חין טוילה לו דבעי' נטילה לסס קדוש וכת"ם החר' פשחי"ך קט"ו
בד"ה לסוחי חפשחי וכ"מ בגמ' כחמ"ל : ועוד הביח הרשב"ם דחיות חזקות
גוה ע"ם : וחף שהרח"ה כבד"ה חולק עליו מ"מ יש להורות כרשב"ם והוס
וכ"ם הים"ם : כו במי מקוה . היינו מי גשמים המכונסים בבור : כן
יש להסתפק . פי' להמקילין בסי' ד' היינו דוקא במכונסים לבד בזוחלין
דפסולין לפילו לטבילת כליס יש להסתפק לבד להמחמירין לעיל ס"ב
מסולין : כח שבקרקע . לבד בכלי שבקרקע לכ"ע פסולים כמ"ש
ס"ו : כט לא נטילה . דהבטילה מהבלי בעי והכח לא נעשל כלל
מהבלי : ל בטבילה . פי' שבטילה מהבלי ומבוך עכי"ש לכ"ע (לבוש) :
לא המטביל . וכם' פרי יחק הבריע דלם טבל במים הכשרים
לטבילה מבוך עכ"י ולם סם פסולים לטבילה כמ"ש סי' ק"ם ס"ו מבוך
על טבילת ידים :

קם שכחתי

ס"ק דידים . ב ס"ם ד"ה ונראים ג ס"ם ד"ה ומהרכ"ן ד ס"ם ד"ה והגהות ה ס"ם מהלכות ומהרש"ל ו ס"ם ד"ה ומהרכ"ן ז ס"ם ד"ה ונראים ח ס"ם ד"ה ומהרכ"ן ט ס"ם ד"ה ומהרכ"ן י ס"ם ד"ה ומהרכ"ן יא ס"ם ד"ה ומהרכ"ן יב ס"ם ד"ה ומהרכ"ן יג ס"ם ד"ה ומהרכ"ן יד ס"ם ד"ה ומהרכ"ן טו ס"ם ד"ה ומהרכ"ן טז ס"ם ד"ה ומהרכ"ן יז ס"ם ד"ה ומהרכ"ן יח ס"ם ד"ה ומהרכ"ן יט ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כ ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כא ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כב ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כג ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כד ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כה ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כו ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כז ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כח ס"ם ד"ה ומהרכ"ן כט ס"ם ד"ה ומהרכ"ן ל ס"ם ד"ה ומהרכ"ן לא ס"ם ד"ה ומהרכ"ן

עטרת זקנים

כ הכל כשרים כו' .
ר"א שאין מקבלין
טו מן הקטן בן ח'
אז בן ח' שני דבעינן
כח גברא ולישא
(סו רבי האריך בש'
השובת רש"ל) ז
נעכו"ם אבל
מצאתי שמהר"ם ל"ל
החטיר מניטול ידיו
מבורתי הפרושים
שברשב"ץ ראוה
ובין ראוה ליחזר
פליגו ידיו מהכוחי
כי פה שהביא הב"י
בשם הר"אש
ורי"ופוסקים שהרי"ף
וראי' דנידות נוטל'
אף שהם סטאם
וכ"ש עכשיו שכלם
נוטלים ידם סטים
שמאים ס"ם ש"
לדיות דגד' וילדות
וכן אנו עכשיו אי
אפשר בענין אחר
אבל שלא לקבל
נטילת מעכ"ם אפשר
(מהרש"ל סי' עה) וה
סיה סו' רשיר' בבהל
שהיא נדה ראי
באשרינו נדה הוא
אסורין ברחיצת ידים
ורגלים בידוע מאסר
חז"ל כל פלאכות
שאיש עושה לבעדת
נדה עושה לבעלת
כו' וגם אשה אחרת
אסורה אפילו בלא
נדה וק"ל :

פרי חדש

סימן נט

באר הגולה

עטרת זקנים

קס איזו מים כשרים ואיזו פסולים לנטילה ובו ט״ז סעיפים:

א מים א שנשתנו מראיהן ב (א) בין מחמת עצמן בין מחמת הבר שנפל להיכן ג בין מחמת מקומם פסולים:

ב נ עשה בהם מלאכה (ב) או ששרה בהם פתו אפי׳ ד נתכוין לשרות בבלי זה ונפל לשני פסולים ואם ציננן יין במים פסולין ואם הדיח בהם ה כלים פסולים ואם היו כלים מותרים או תרשיש כשרים ואם השביל בהם הנחתום הגלוסקין (פי׳ מלכרות לחם) פסולים אבלאם טבל ידיו במים שמ פני הגלוסקין (ג) או שחפן מהם בהפניו המים שנשארו לא נעשה בהם מלאכה לפיכך כשרי אם לא נשתנו מראיהן:

ג (ד) (והם מים שהחתום מדיחידיו בהם מן הבלוק הדבק בידיו): (כ״י בשם ר׳ יהוחס)

ג ימים שלפני הנפת אע״פ שלא נשתנו מראיהם פסולים מפני שכירוע שנעשה בהם מלאכה דהיינו שכיבה בהם הנרול ושלפני הנפר אם נשתנו מראיהם פסולים ואם לאו כשרים:

ד תמים ששתו מהם התרנגולים או ז שלקק (פי׳ שתיית הכלב נקרא לקיקה) מהם הכלב (ה) יש מי שפוסל ואין נראין אלא בין בשאובין ככל שאר בהמה מה״ט ועוף יש לחכשיר:

ה (ו) אין המלאכה פוסלת אלא במים שאובים בין שהם בכלים בין שהם בקרקע אבל לא במי מקוה או מעין כיוצא מחוברים:

ו א ׳חסי האיר נוטלי מהם לידיו (ז) אפי׳ הן חמין ח שחיר ׳סולר׳ פי

קס (א) בין מחמת עצמן. נעתר כ״כ ותכי׳ ע״ז דיחיה מדחיקן מתן לתוכן קמוס וקנקתוס ושיטו מרחיקין פסולים והוא תחתה דבמתנה לח החכר תח״ת עלמן וכ״ת דיפה לית להו דיכה נעכי מרחיק מחתת עלמן כמ״ש ר״ת דשיטו מרחיק מחתת דבר שנפל בו פסול ולו נחתה לכתוב כאן ובמ״כם ליתח בחתת לעיל מלחת דבין מחתת עלמן ומכל מ״מ ז״ל דנם בקנת ספרי חסר ליתי: (ב) לו שנרה כהן פת בימחי חנת כן בלשון חק״ל כאן לנעי׳ דיחדנכן מ״ח

(ח) נכלי לא: רבי מיקון נכון נטילה לאו בתחלת תיקון ומי
שהי מתחלת הלא מלא מיתה להם מעת הקבר (הש"י): (ט)
שם ל' כתב בפ' כ"ה דפסוק שתין הידים
לטמא לתחלת ידיו כו' שם ל' כתב בפ' כ"ה דפסוק שתין הידים
לטמא בעשיה את הידים ומ"ה היולת מ"ה וכן ליטול ידיו דרך עהם

(י) מי כל שפריסו על תיטוקנסוס סיתנו) בהם:

ז לתמי מברזה וכול להשביל בהם את הידים אבל ליטול מהם (ח)
בכלי לא ואם המשיך אותן בארץ דרך ט חריץ תוץ למקומן
ותפסיקן מהמעין הנובע [חס] אם יש בהם שיעור מקוה משבילין בהם
הידים ב ואם י אין בהם שיעור מקוה לא ואם חריץ זה מיטיו מחוברי
למי המעין הנובע חם לרש"י והרשב"א יא אין משבילין בו את הידים:
ולהר"ח יונה משבילין בו את הידים:

ח טעם פיסול חכי טבריה לנשילה מפני שהן מרים ואינם ראויים
לשתיית הכלב ב אבל אם יצאו מים חמין נופעים שהן ראויין
לשתיית הכלב נוטלין מהן לידים:

ט מים מלוחי, או מרוחי, או מרים יב שאין הכלב יכול לשתות מהם
פסולי לנשילת ידים אע"פ שכשרי, למי מקוה לטבילה. ואם הם
עכורי, מחמת טיט שנתערב בהם אם הכלב יכול לשתות מהם כשרי, בין
לנשילת ידים בין למקוה ואם אינו יכול לשתות מהם פסולי, לשניה:
י נושלי, ידי, בכל דבר שתחלתו מן המי כגון יבחושי (פי תולעים)
אדומים או שופן דג: ומיהה דוקא לא עדיף מעלב וכו':
יא מים שיש לו טפח אם נעשית בהם בלאבה או לאו יב או שיש לו
טפח אם יש בהם כשיעור אם לאו או אם הם מטאי, אופחורים או
טפח אם נשל ידיו או לאו מחור (וכל טפח עיבה כידים מיהול) (טור)
יב וי"ש מי שאומר שיעם כל זאת אם יש לו מים אחרי, יטול ידיו ויוציא עצמו חב מב
מן הטפח:

הגה יד מי מלח נפ"ל ידיו וכנגב במים טוב יפלו נפסלו חותן מים
לנטילה ולת מקרו מים שעתים (ט) תכ: לפטן נרעון ידיו עמים
נעשל בהם תכיתו כבר: (תרומת הלכן סי' רנ"ט)

יב ון ה"השלו והברר והבפור. והלי"ר (פי' המים הנקפים מרוב
הקור) ט והלת אסר סקן עד שינשפעים נושלין מהם ושובלין בהם
אם יש בהם כשיעור (עיין כי"ד סי' ר"ח ס"ל) יש פי שאומר שאין נפ"ל
כים ראשונים (י) אלא יז בים בלבה וי"א שהיין כשר לנפ"ל
ידים כין נתן לתוכו סים בין לא נתן לתוכו סים אלא שאסור לעשות כן
לכתחלת כדי שלא יהא כמזלזל בדבר חשוב שנשתנה לעילו (פי לנבח
עד שקובע ברכה לעצמו) (יא) (וי"ל דוקא יין לבן לבל יח לדום לת)
(מרדכי פ' לולי דברים) יחיש פי שאומר יט (יב) שכל פי פירות ראוי
לנשילת ידים בשעת הדחק: (וכ"ש למאחר ליטול ידים בשעת הדחק
בשכר לו (יג) כיש דבם המפוסלין לעיקרן מים):
יג צריך שיהא בסים רביעית והני מילי לאחד אכל לב כ שבאו
ליטול כאחר האחרון אין צריך ואפ' כזה אחר זה ינובלבר שלא יפסיק
הקילוח

ט חריץ. פיטו חריץ שבקרקע דלתו שחוכין הס עסי קע"ט ס"ו: ו תין
בהם שיעור. ואפי' להמכשירין בסי קע"ט סי"ד הבח פסול דמחרי
חריץ לתו מלא וכ"כ בלבוש וכנה"ג דלת כע"ש ס"ב: יא תין מטבילין
דנהרי, לתו מלא והרי"ח סבר דדוקא בשתין מחוברין דפסולים לטבילת
הגוף נזרי, אם יטבול בו הידים
יטול בו ג"כ הידים לבד מחוברי
לטובל בהם כל טיפו כ"ם ידיו
ליכא למיגזר: יב שתין הכלב.
מי היס רתיין לשתיית הכלב אם
מרחיקין אותן (רדב"ז ח"ח רנ"ד):
יג לו שיש לו ספק. פי' שבטל
ידיו ונשתפק אם היה בהם בשיעור
כל"ל דלת כע"ת ס"ב. והר"ם כתב
דאפי' יש בהן כל הבך ספיקות
מיהו וכל שפק בישולק הפוסקים
נקני לקולת (ת"ה כ"י) כתב
בית"ם סי' ע"ו אם נטל כרתוי
וספק לו אם נטלתו אח"כ ח"ל
ליטול אפי' לבתת ידי ספק ע"ב.
יד ול"ע דאח היכח הדעת פוסל
כת"ם סס' קע"ג וטע' קס"ד
ס"ס: יד מי מלח נטל ידיו. ובכן
סטק אם נטל ידיו או לאו אם הם מטאי, אופחורים או
ויש מי שאומר שעם כל זאת אם יש לו מים אחרי, יטול ידיו ויוציא עצמו
מן החבית ליטול ידיו
(יט"ם וע' בתוס' סוטה דף ע"ו):
טו לת נפסלו: דאח כס"ב נכחתו
לת לתירי בידים נטולים ואפ"ה
כתרי, ת"ע דנטל ידו אחד ושפפל
בחברתה עדאה בסי קס"ב ס"ב.
יט לחלק בין פסול עומתת הים
שעל הידים בשעת נטילה דבקל
נעתה בשעת נטילה אבל בלבי לת
נעתה (ת"ה): יז השלב. וכ"ש
בי"ד סי' ר"ח ס"ו כתב דיש להחמי'
שלת לנטול נופו בשלב אם תינו
מפוסר. ובשעת הדחק מותר
לנטול ידיו בשלב אפי' תינו מפוסר
בין לנטי' דרבנן ע"ל בב"י
ובס"ע סם ס"ל כת סתם דמטבילין
בשלב מפתע אפילו תינו מפוסר
והכת נבי נפ"ל פסק דוקא סרסקן
ותיפת מבעי ליה ולכן יש לסמוך
לנטול ידיו בשלב אפי' לת הרסקן
אם יש בהם מ' סאה וי"ל דמ"ם אם רסקן כו' קאי רק לטולין מהם כלותר
בפטול בכלי ושופך על ידיו צריך ריסוק דאין נפ"ל במים וכ"מ
מת"ם בהג"א סי' מ אבל לפטול ידיו מ' סאה שבקרקע שרי אפי' לת ריסקה
וכמ"ש בי"ד סס ומ"ש הרמב"ם וריסקן כייטו למעך חלטו כמ"ש הב"י
והב"מ. ול"ל דשלב המומע על פני האדץ כל שיש מ' סאה מחובר יחה
אפי' כמוך מאד מותר וע' בגדה דף י' ע"ב דלעניין טהרה הוי מיבור.
ומיהו הב"ח בי"ד בסק דוקא אם רסקן ע"ש: יז בימים לבד. לאפוקי מי
פירות: יח חדוש לת. דבשתנו מרחיו"ה הרחשון ס"ל דמי פירות לת
מפסיל בשיטי מרחיו"ה הב"ח עם"ת ס"ב: יט שבטל מי פירות. ע"ש
דלע"ד מתן דמכשירין בין מבשירין כמי בשתי מי פירות ולתי עשה נ'
מחלוקת. ואפשר דכוונתו על דבש כמ"ש בב"י אבל בשתית פירותו מי דבש
כמ"ש רמ"א ולכוותיה בי"ד סי' ק"נ ס"ד: ומ"ש דעיקרן מים וכ"ש
בעיומיהן דף כ"ט ע"ב כתו' דים לפסל דין מים לפסול המקוה בב' לוגין
ואין לפסל דין מי פירות ע"ש. ואע"ג דבשתנו מרחיקין ג"ל כיון דלשתי
לעילי"ל מפסלו בהכי: כ שבתו ליטול כך. ומשמע דוקא בשבתכוונו
ליטול בעיטה כאחד אבל בשבתכוון ת' ליטול לעלמו ואח"כ פעם הבני
ידיו לתוכה מתני ידיו עתותות ונריך לנגבם ולחזור וליטלם כיוהא בזה
כתב

עטרת זקנים

ב ואם אין בהם שיעור מקוה לא נע"ע לעיל בסי קנ"ט סי"ר פסק דמקוה ומעין לא בע' ס' סאה וי"ל דחסם טבריי גרע שפי' גאבל אם נמצאו מים חמין כי נושלי מהן לידים. פירוש אפילו חסין ולפי פירוש ישטיפם משני שלא היה להם שעת הדחק ב"ב כל מים חסנין הנובעים אסורין בעודן חסין ואפשר אפי' נעשנו ידיו טולי לא נפסלו: ון סרסק מחרוש ל"ח ע"ב ו השוא והברר כו' וי"ש אומרים שאין ליטול בשלב בשעת הדחק (ני אלעם כרמות דף ס"ה) ואותן שנוטלין ידיהם עבירה היא כיצד ניקוי העורה עושין א' שמוללים בני' העור שמברכין ברכת על לא רשאי (סחרש ל' בע"ת סי' צ"ר) והאידנא לס"כ ומשבח ס"א באנגיא אע בשטיבלת' ויש בהן ס' סאה שרי ידיה בנויה ושפיר דמי (הגהות אשרי פ' הידים קרא דף ע"ב ע"א):

פרי חדש

סימן ס'

באר הגולה

עטרת זקנים

שרי הדש

קסא

אבגין צואה שחתחת הצפורן גדול ועולה מעלה מכשר החצבע ועולה עם השתים: ב ועיע היין. סי' טיט הטורות ועיע היוצרים שרפוקים מלוי: ג בעיטורו אבל אם רוב היד מכוסה תע"ם שיעור מקום היד תוכן (ב"י סי"ק): ד אין לחוש ואי"ת מ"ש כתב בסי' קס"ט דאם נתלה היד על קס"ט אפילו אם היה כל היין שעל היד דטמא ונ"ל דשאני הכא דשעל ידי הבל שבפה נגעל ידי ת"ל דמיירי הכא כשנגעל מרביעי: ה הציע מחתת. פי' אע"פ שציע תוכן לציעו אבל אם נגעל הכשר אין מקפידין ע"ז אבל אם נגעל בכלי רוב מהם כלי רוב בני חבורה אפילו נגעל מרביעי לפי שהוא בטל ברוב ואפילו ציע תוכן ואח"כ נגעל מרביעי אפילו הכי מקפידין לפי שהוא ציעה ותוכן עליו מקפיד ואע"פ שהוא נגעל ברביעי: ו אבל אם נגעל בשלישי אין מקפידין ע"ז אפילו ציע תוכן ואח"כ נגעל ברביעי: ז היה ח' נגע. ואם הוא טבח ומוכ שוחן ויש לו ידו על ידו מכעי שפיר דזכחי ולא חיפסל ע"י שנגעל מרביעי: ח אין מכשירין בנטילה פחותה מכ"ש: יא בשעת מלאכה. היינו בשעת ליכולכן כתב בית פ"ב סי' י"ח דבתים שיש תוכן מכשירין בנטילה פחותה מכ"ש ובלבד שנגעל מרביעי: יב לקף חיד. אחר מסיר לותו בשעת מלאכתו אחר פעם ח' לית להו לגו מים כ"ש עכ"ד רי"ד ואם היד מלוכלך ל"ע צריך נטילה:

קסב

דברי האחרונים. בכאן ל"ע גדול לכן הוצרכתי להאריך קצת. הרח"ש וסיעתו סוברים דהידים אין מטמאין רק עד הפרק ולכן אם יש על הפרק חוץ מהם אפילו הכי אין מטמאין אלא עד הפרק ולכן אם יש על הפרק חוץ מהם אפילו הכי אין מטמאין אלא עד הפרק ולכן צריך להגביה ידיו אלא יחזרו המים לפרק ולכן צריך להגביה ידיו. והם סוברים דאפילו מתחלה ועד סוף ג"כ צריך להגביה ידיו ואפילו ידיו לו טובל מרביעית אין מטמאין אלא עד הפרק ובשפיכת ידיו לו טובל מרביעית אין מטמאין אלא עד הפרק ועיקר הדיום הוא דאפילו מתחלה ועד סוף ג"כ צריך להגביה ידיו ואפילו ידיו לו טובל מרביעית אין מטמאין אלא עד הפרק ולכן אם יש על הפרק חוץ מהם אפילו הכי אין מטמאין אלא עד הפרק ולכן צריך להגביה ידיו אלא יחזרו המים לפרק ולכן צריך להגביה ידיו. והם סוברים

קסב (א) והוא הדין אם מפסיקין כו'. בזה מתורץ מה שכתב ב"י למה לריך להגביה ידיו הא אין חסח גם כשמפסיק לאוכל תחלה ועד סוף לזה תי' דהא"ב דבי בזה אלא שהאחרה היתה עלת הגביה תחלה ואחר כך יפסיק וב"י תי' בשם מהרא"ן דאם הפסיק ידיו המונחי' בכף היד אחר שנטלו ולא הגביה ידיו אלא הניחם על השלחן ונטלו שוב אין לריך להגביה ידיו כלל ואפי' אם הפסיק בדבר שאינו מלוכלך כגון מפה ומנדיל וכן משמע מדברי הרא"ש שכתב ואם הפסיק בדבר אחר לא יגע בהם עד שיברך ע"כ ולא הזכיר שום חילוק בין הפסיק בדבר המלוכלך או לא ומשמע דבכל ענין לריך לברך אחר הפסק ואפשר דגם הרא"ש לא חלק על הרמב"ם אלא שסבר דאין הדבר מוכרח כן ומ"מ לכתחלה נכון לחוש לדבריהם ולברך אחר הפסק אם לא שהפסיק בדבר המלוכלך בידים ולא בשוגג או באונס ואפי' בזה נראה דאם הגביה ידיו אחר הפסק אין לריך לברך אחר כך דהא כבר נתקיים מלות נטילה ע"י הגבהה ראשונה ואין לריך לחזור ולנטול ידיו שוב אחר הגבהה זו ומ"מ נראה דאם הפסיק בדבר המלוכלך בידים ולא הגביה ידיו אחר הפסק לכתחלה לריך לברך אחר הפסק אם לא שהפסיק בדבר שאינו מלוכלך בידים ולא הגביה ידיו אחר הפסק דאז אין לריך לברך אחר הפסק אם לא שהפסיק בדבר המ

באר הגולה

ס״ק ... וכרי״ח סק״ב ... ירי׳ והרמב״ם ... מסל״ו מקוה ... ס״ק ... דירי׳ ... פרוש התוספות ... ברהם ... ס״ק ... ס״ק ... ס״ק

קכג דין מי שאין לו מים והמאכיל לאחרים. ובו ב סעיפים:

א א [א] אם אין מים מצויים לפניו ברחוק יותר מארבעה מילין [ב] חייב לילך ולהביאם. [ג] ואפילו עבורי עבירה ועבור מצוה. [ד] אבל אם הוא בדרך קצרה פחות מד' מילין חייב לילך ולהביאם. [ה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [י] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [יא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [יב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [יג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [יד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [טו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [טז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [יז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [יח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [יט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [כט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ל] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [לט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [מט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [נט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ס] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [סט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ע] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [עט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [פט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [צט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ק] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קי] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קיא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קיב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קיג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קיד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קטו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קטז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קיז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קיח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קיט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קכט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קל] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קלט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קמט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קנט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קס] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קסט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קע] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קעט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קפט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [קצט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ר] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רי] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ריא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ריב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ריג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ריד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רטו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רטז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ריז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ריח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [ריט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רכט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רל] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רלט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רמט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנ] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רנט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רס] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רסט] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רע] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רעא] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רעב] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רעג] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רעד] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רעה] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רעו] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רעז] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מים בכליו חייב לילך ולהביאם. [רעח] ואפילו אם הוא בדרך רחוקה יותר מד' מילין אם יש לו מ

באר הגולה

[1] ברכות מז: [2] שם נסם קרס ודמב"ם כ'סור מהיורו' פ"ג דנדרות (ולפ"ל הוא ג"כ בנגעי זק נג פ"ב):

קסרת זקנים

ב ונהר אש היה רגיל לישתל באחרונה • ויש מי שכתב באם הביאו לפניו מים בראשונה בראשונה סתרב ליה ל בראשונה ום"ם לא יפסיק בין נטילה למוציא כ"א בדברי תורה (סהרשי"ל בש"ת סס' ל"ר) • ושלחן שלמ"ח שני שלישי גדיל ושליש נלאי שעליה קערו וכוסו י"ם שלישי מן הצד (נראה בפרק חזקת הבתים) :

קסו א ושוב ליזהר כו' • ויברך ברכת המוצ"א מיד ושעם משום דמשום לית דהתם אין ברכת אחרי בנטילת שלפני הסעודה וכן פירש רב אלפס מקרא אשר אינו נשוך בכל אותה סעודה ואי קאי לעיל"ת אסרוג א"כ כבר פקר ובאי דהוה ליה (תבוא שער) :

פרי חדש

סימן סא

פשוט כפס רב שמרם • פיה מהריען בירושלמי פוסק בין לפסיק בין לאחר לגבוך והביאו פ"י בפס פרוקת וכבי נקיטין : פ"ם מפת נחמן בפ"ק מן ז' שומרין הנוהגים משקין מיט ויש מהרין בגמרא מיט ויש כל המוסר מפת פחות כשוה פרוטה מוכיס מוכיס מהו מהרין שניט מהמרין שניט מקוה מ"ח סאה ונוטלה כדי זה שנוטה חנוטף מוח דמוי פחוקי לה משקין ניט ומכי מה לאחר מילתא מילתי' אחרי נ"ם פוסק' ואחי ניט ורפ"י ז"ל פירש פסוק פלם המשקין לאחר דמיחר כפחר רפוחות בגמ' מילתא מילתי' ואחי לה כוי מהלמוען ולכבי ליכא לגלא מנוטה לגל שלר במפרפים פירפו לישנא ועיקר לגיון לאחר פסק פלם ואחי ליה לא מיחיר כפחר רפוחי וכבי לאחרין פ"ק דגרפות פירפ"י ז"ל מגיל מוכח לאחרין מוכיס מוכיס לאחר לגן מיכו לאחרין פירפ"י ז"ל דלא פחיר מגלא מצינור לגל כ"ע מוכיס פם ואין לאחרין לפסיק בין לאחר לגבוך ואפילו בפס פרוקת

קסז מקום וזמן הבציעה ומי הוא הברצ' ובו כ סעיפים:

א כוצע בפת א (א) במקום שנאפרת הישב (ב) א"(ונפת דירין לפצוע ב .בלד הפת ג ויתחוך מעט מלד העליון והתחתון) (הגהות מיימוני פ"ו מהל' ברכות) ויתחוך פרוסה הבציע (ג) וצריך לחתוך מעט שאם יאחוז בפרוסה עלה שאר הכבר עמו שאם לא כן ד חשוב כפרוסה וניתנרה מחוברת לפרת ויתחיל לברך ואחר שם הברכה יפרידנה כדי שתבלה הברכה בעור שהפרת שלם ולא יבצע פרוסה קטנה מפני שנראה כצר עין ב ולא פרוסה יותר מכביצה מפני שנראה כרעבתן:

כגה ה ונכנסת לו יתחוך בכבר עד אחר הברכה כדי שיהיו ככגלות פליפות (תוס' ומרדכי פ' כילד מברכין) וע"ע אם בכח ואפך כמו נחתוך פיטו מוץ (מרדכי) וכרחה כה לנו יבלה יותר מכביצה היינו רוחק מהו ומוכה לכנו מבלבת הו שחוכל עם הברכה כני לחם ובריך ניהן ן שן קפ פרוסה ז לכל אחד כזים מותר לנטוע כפי מה שבריך לוותו ע"פ רע"ד ב (ד) ריבריך ח הוצ"א לחם מן הארץ (ויש ברים מסוגיה לכאן לחכל בריך זוק כמוקות כת"ם כי יכוונו לכם לשתות ברך ויעלו לחן והמברך יכוין לפטור (ת"ו) רי"ג קפ"ד ק"ו ברכה ראשונה ועיינתי במקור הדין בתוד' בחולין סי' ט' ממתע שהכל בגיות ת' וכ"כ בפת כי ו ח"ל הרואה לשתות בציות תחתון יברך בכלית שהיון ע"ד לשתות בפניהי דהוי כאו מפיקה ע"פ ע"ם . חבל התוס' בתבו בפסחים דף ק"ח ע"ח ד"ה יוחנן וכו' דהוי הפסק מעמע לפי מפיקה לפיכה וכן עיקר ולא גרע מדבור בעלמא ודברי רמ"ח ב"ר"ל ע"ש:

קסז א במקום שאפתה. פי' במקום הקשה ולא במקום הרך:

ב בגד הפת. זהו לשיטת פירושה ד"ה שבולע ממקום שמתחיל הפת לקרוס ולהתבצל. וי"ח שהוא לד העליון. וי"ח שהוא לד התחתון לכן יש לו יפי שניהם. וכתב ר"ת בפסח ח"ו דהיינו כנגד המתנקע כי כזה הלד התחיל להפותנדתקה הבישה עד שמתנקע הלד שבנגדו. ובת רמ"ח שבפרוסה לא יבלע אלא מעלי הפת ולא מתחתיתו ע"כ. ובפת דירין יחתוך למעלה עמ"ש סי' קס"ח בסמ"ג: בהרי"ל היה חותך סביב הפת כעין עבעת ובא אלא היתה מחוברת והיה פורס מלמעה למעלה. ובעונה דקה הניחה לגבעונתו למעלה וב'גולין למעה ובירך ופרס: ג ויתחוך. שלא יתחוך אחר הברכה יהלה הפסקה: ד תשוב לפרוסה. ול"ל דאפי' בפרוסה לא יתחוך לגמרי קודם הברכה כדי שתהא מרוחה יותר גדולה וכן נוהגין עכשיו: ה ובפת לא. דשתא תפול הפרוסה ולא יהיה לו לחם מפסה (מרדכי) משמע דאם לא נפלה לגמרי הוי לחם מפסל אבל בתוספתא בחולין סי' ק"ט כתב בשם מהר"ם דוקא בשאחזו בפרוסה עולה הבכר עמו אבל אם אחזו יותר לא הוי לחם מפסה. וכ"ו בשם ב"ח בתרדכי בכ"מ וכ"מ לקמן סי' קס"ח ול"ש לשון רש"י ואחר כתו בחול ליבו מוץ משמע אם אחזו יותר מקרי פרוסה: ן מן הפרוסה. פי' עיקר התוה לתת לחם מהפרוסה שתת לבל ג' וז ולא מן הלה הגאחר וצריך ליחזר בזה בסעודה נחולה (מע"מ מהרי"ל): ז לבל ת כוית. לכאורה משמע דחיבוב הוא לאכול כוית וכ"מ ת"ש לצריך לדחוק ולאכול ב' זתים כך' עיש"ם שם ולא ראיתי מיהבין בן: גם הבי' כתב בשם הרוקח דסני בפתו' מכוית ומ"ם להחזיר לבחול: ח התוליות מ"ם הרב"ז דיש נידסות חלוקות ע"ש דהא בהדיא אמרינן סוף דף ב' דבעי לברוכי על מה שעבר וב"ם בעירובין דף י"ע ע"ב. ואפשר דיש ע"ם גמוחלוקת וכתבו דמיקיר במקום דחיקה ומתחלף להם מ"ת ומה"ע יבדך ניהה כדברו בקמן תחת היו"ד. ובת"מ כתב לברך ניהה בסוגיל מפום דבל הברכות הם לשון בינוני כמו מורה לבנו' אינה דבורה דבעבר מפתע מ"מ אתריכן מורה לעבר דקרי. וב"כ בש"ם ע"ב דתיבת ניהה הוי לשון לעבר וב"כ בש"ם סי' ר"ב כתב בשם הירושלמי דאפי' ב"ש לא פליגי אלא בתי"ם אבל בדבר המתחדש בבל שבח מברכין בורא

אין

קסז א ובבפת דיר כו' . כדי לצאת ידי שניהם דהיינו ב"ח ורש והתוס' לבצועמבר התחתון ושם"ק דכתב לבצוע מצד העליון ע"כ ברי יפו דברי מהר"ם שהמנהג התחיה לחתוך מב' צדדים ובוצע בצאת ידי שניהם: כ ולא פרוסה יותר מכביצה כו' . ונראה דוקא בפורס לעצמו רב"ג קרוי ש"עור אכילה בבת אחת אוב"ש לבל אדם ואחר בכר שלו לפניו אבל בפורס לבני ביתו שהן פרנסין אין קפ"ד (מהרש"ל): גובשבת לא יחתוך כו' . והשהקדקים רבים לרשו בסכין קהה ברכה (מור ב"ח מהרש"ל): דיבריך המוצ"א כו' . פי' ר"המוצ"א בה"א אע"ג דבשמוצ"א סן הארץ עדיין לאו לחם הוא אלא רגן אבל לבך אפרינן לחם לפי שאפרינן עתיד הקב"ה להוציא גלוסקאות ממש (הולדות יצחק פ' בהר) ואפשר מזה הטעם נמי אפרינן המוצ"א בה"א ולא מוצ"א דלב"ע משמע לעבר אלא אפרינן המוצ"א דמשמע להבא מטעם הנ"ל: ועיין בש"ת מהר"ם סי' ק"ע ד"ה לפת אבו אפרינן המוצ"א לחם בה"א ולא ה"בורא פרי הגפן ע"ש: בפת סנרכין קן הארץ שנותנין לא"י כשא"י בפת מבדך האדמה דאף ח"ל בכלל (ב"ח ע"ש):

פרי חדש

סימן סא

טרית וכו': ט קודם שיתפוס דבעיא סמוך לעסיקתן כמ"ש סי' תרנ"ח: ג ידיו. והם יט ט ביה"ד צריך להסמיכו (הגמ' מהרי"ק) כשיתפוס הפת יניחם הפת וכשב שתיהם (תהרי"ל ע"ס): א שיכיולו לפניו. והם הפת יניחם הפת וכשב שתיהם (תהרי"ל ע"ס): א שיכיולו לפניו. והם הסמוכין רגיל צריך להתחיל על כל ח' וח' (נתרח) עיש"ם

באר הגולה

ט יוקח. שור וכל כו וכיוקח כפם החתם. ס"ק ה"ה לשון"ם פ"ו חזנ"ע נרטות מ"ברכות פם ע"ב, פורת, חיים

עטרת זקנים

ח הגה. מגן מן הפוריעות ראיתא בפרקים בשיטאל ישכון עיל השלחן ומפקיעין זה"ל ועד שישלו ירחמו וכ"ם בלא פעות השלחן מקפיה עליהם כוכות מגן עליהם (תני פ' בוצ' מברכין ד' אמ"ב ת"ח, השיית כ"י. ולאו דוקא אא אפי' מיד השלח נקיה ורוצה לאכול בלא מלה אפ"ה לא הוי הגבס כיון דצריך הוא ואין צריך להיות השיחה בעין פרוסה. המג"א (הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות) ואף כן משמשיות ה"ל והתוספות רפ' צריך להיות חתום לצורך פרוסה הבוציא פ"ם מפן ברכות לחקל.

פרי חדש

סימן סא

למנהג פ"ם מנהג הגדים משקין תוהו והבוהו תחן תחן ע"ב ומשעם מנהג זה ב' כ' ומפולות מחזיקין ומחזיק מרחצין זכו כ"כ ומנהג ומקן לי"ש ומיכו אם קלתר לכתי עם ולי"ו ירחם לנוכח קקילת ובדבריכ ברוך ה' בעולם תחן תחן ע"ב ומשעם מנהג זה ב' ויברך ברוך אתה ה' מחזיקין מרחצין ומחזיק כגדול ויעגן כל בעם תחן תחן ומכן ויפתח פתח מפסיק אור' ויתחיל ברוך:

סעיף א': ומ"ם הגה נכון כתבתי נכם כיו"ל ע"ש בשער

סעיף ב': בעיר כ"ב. ולריא לכתר ביו"ל לתחרין ביו"ל ומלא מ' אים קורא נוין בתוכו ומכל ומכל מ' בתוכו ומכל ומכל מ' ה"ה ומכל ומכל מ' ה"ה ומכל ומכל מ' ה"ה

ח שכח ואכל ולא בירך המוציא אם נזכר בשעה שהוא מברך כ מברך ואם לא נזכר עד שגמר סעודתו כא א"נ מברך:

ט אם הוא מסופק אם בירך המוציא אם לאו (י) א"נ חוזר ומברך:

י אם במקום ברכ' המוציא (יא) בירך שהכל נהיה בדברו או שאומר ברוך כב רחמנא מלכא מאריה דהאי פיתא יצא:

יא (יב) אם היו שנים או רבים כג אחד מברך לכולם ודוקא הסיבו שהוא דרך קבע (ולא בעלמא הבית כד עסקני ביתו דהוי כהסיבו (טור) אבל אם היו יושבים כה בלא הסיבה כיון שאינן נקבעים יחד כל אחד מברך לעצמו ואם אכלו כאן ואכלו כאן או במקום פלוני כיון שהכינו מזון לאכילתן הוי קבע ואפילו בלא הסיבה ואהאידנ' שאין אנו רגילים בהסבה ישיבת דירן בשלחן אחד אולא שלחן בספה אחת הוי קבוע ואפ' לבני חבור כרסיבה דידהו דמי ודירין אפ' קבעו מקו לאכילתן או בעל הבית עם בני ביתו לא כהני אלא אם כן ישבו בשלחן א' או בספה אחת:

יב אם היו רוכבים כו ואמרו נאכל אף על פי שכל אחד אוכל מכברו שלא ירדו מהבהמות מצטרפין כיון שעמדו במקום אחד אבל אם היו אוכלים כז והולכים לא ואם היו אוכלים בשדה כפורין ובפורנים אף על פי שאוכלים כלם בשערה אחד ומכבר אחד כיון שלא קבעו מקום ואוכלים כפזורים אינם מצטרפין:

יג תיכף ולא קבעו מקום ראמרינן שבל אחד מברך לעצמו (יג) אם כיון המברך להוציאם והם נתכוונו לצאת כח יצאו:

יד (יד) אם הסובים רגים כט גרוע שככלם בוצע:

טו ל תמיד מכס. קודם לו והם הכהן גם כן תלמיד מכס תלת פחות פקום הסני לא טוב להקדימו לכל מין קיום כדנר ופ"ל סימן ר"ף (ומרדכי פרק בני העיר ס"י סי' קל"ה כמס רמב"ם) ואם יש עמהם לב בית הוא בוצע ואפ' אם האורח גדול (והיינו יותר, תחלה לג ברשות מוריו ורבותיו): (ח"ו וכית יוסף בשם סימוני לקמן)

טז חאין הסובין ראשים לטעום עד שיטעום חבוצע (טו) (לכל לד מותר לתת לכל אחד חלקו קודם לה שיתכל הוא והם יתחילו עד שיתכל הוא) (תוספות ומרדכי פרקב') שיתכלו (ואם כל אחד אוכל מכברו ואין כלם זקוקים לכבר שביד הבוצע ראשים לטעום קודם ואם הוא שברך צריך שיהא לפני הסובים לחם משנה חוץ ממה שלפני הבוצע ואז יהיו ראשים לטעום קודם הבוצע:

יז ט אין הבוצע ראשי לב בצוע עד שיבלה אכן מפי לן רוב העונים:

יח יהבוצע פושט ידו תחילה לקערה לאכול ואם בא לחלוק כבוד לן למי שגדול מכנו ראשי:

יט יהבוצע לח נותן פרוסה לפני כל אחד והאחר גומל פרוסה בידו ואין הבוצע נותן בידי האוכל אלא אם כן לט היה אבל:

(ופרסה ליון בידיה רמז לפרוסת הזוללין שטותנין בידו בשעת אכילתן) (בית יוסף ותבודרכים בשם רמ"ם פרק ז' מהלכות ברכות ושסובת הרשב"ץ):

פי

עשרת זקנים

ונראה שכסולין בוצע כו. ואותו בוצע מברך ואם בע"ת בוצע אז האורח מברך ב"ב (ב"י) ואם ש' עשרה בע"ה ונהוג בוצע ומהרי"ן להחזק בזה לדהול (כ"כ ל"ח) הגן נוהגין בס עשרה גדול. (שורי נב"ח) ואפשר דבימיהם היו נוהגים לכל א' פרוסה גדולה אבולה שיזונהא ע"כ היה בוצע בע"ה כדי שיבצע בעין יפה משוא"כ האידנ' שאין נותנים כ"א מעט מחפירה (כ"כ ר"י) ועוד אנו אין בקיאין בדהלכתא ושמעתתא כם כל. כרבי דף ק"ן ע"ב ד' זירא בוצע אכול שיזונהא כו חזוקא בשבת משמע עכ"ל הר' אבל בחול מהי קרעינהתא דראכר בתרתיכא א"כ א"א ליכל דבריו הכמי התלמוד הע נוהגין לכל אחד פרוסה אכולה שיזונהא אם לא שצריכין לפרש דברי התלמוד בכן שפרש מהרש"ל שר ודאי בוצע אכול שיזונהא ר"ל שתהך השגת הכבורת שלקח להם משנ אשיזונהא ד"ל בסעודה ארוכה ודוק: ה אין המסובים ראשין לטעום עד שיאכל הבוצע כז: ג"א ודכין שעיקר לפני כל אחד הלקח אין צריך להכתך עד שיטעום הבוצע בתחב סור בב"ח לכך יזהר הבוצע לטעום מיד קודם שיגע לכל א' חלקו כדי להרויח המסובין מצוה דאכילה בתוך כדי אכילת פרס ואם לא הרויח אין הבוצע ראשי לטעום כ"כ הגי' בשם א"ח ונראה ל"ל נתנו לטעום אלא אכילו לבוצע אסור עד שיגלה אתן קהנו שלא כדאכיב לכתחלה ועוד ולא לע"ב

כז קדבי

לה שיתכל הוא. והם יתחילו עד שיתכל הוא: לו לפי שגדול. וח"ת לתת בוצע הוא י"ל כגון בוצע הוא ת"ח אין מחלק לו הגדול רשות: לח טוען. ואסור לזרוק הפת לפ"ש סי' קע"ח:

לט היה תכל. ובפת טורם כדרכו (פ"ה בשם תר"ד מנוח):

א"ח קסז קסח הלכות בציעת הפת

באר הגולה

עטרת זקנים

קסז

א אבוצע
ב שת הן יתר
כר. ואם יש אחר
אצלו נכון לחלק
שאחר יעשיר על
השלש ואחר
יעשה על הפחות
של חש (מרדכי ל
מור בב"י) ג ואם
שתיהן נקיות ונו
לבצע יותר כו ואם
אמר אחלו שאנו
לכן חביב לו לא
ציית לו ובטלה
דיעתו אצל כל אדם
(ב"י) ד פת עכו"ם
נקיה כו' ואם של
גוי פרוצה ונקי של
ישראל של ש"ס הוי נקי
מברכין על של
ישראל דשמא מעלות
יש לו ובן אם של
ישראל פרוסה ונקי
של גוי שלם קיבוץ
מברך ג"כ על של
ישראל משום שיש
לו ג"כ שתי שעלות
אבל ס"ם נראה
דמגת פרוסה כהלך
שיטת או אם יש
אחר אצלו יעשה
א על שליש"ת וא על
הפרוס ובכה"ג כ"ע
מודים ר"צוה לחלק
ויש בת הידור מצוה
ומכ"ש שישראל לע"ג
כן בזה שמוכר
את כ"ב באם כ"ה אינו
נזהר פת של נוי
יבוי ביום אוכלים
את כשר ופת של נוי
נקיה שיהיו לא מבני
בית לברך על פת
כשרה והוא מברך על
פת נקיה של נוים
(מהרש"ל) אפילאם
נקבוע משל עכו"ם
שלהם תן מברך על
של נוי הואיל וישל
ישראל מעלות נאם
שנותנם נקיים אי

פרי חדש

סימן סב

ג שמקפר בשעת
הדחיה ועל פי מ"א
כאן נמון דמעמם
דקמחר דמעמם קש
כלנו קיל מחה וגיע
למחר הכי קיל מאחר
בקריאת, ועוד כאחרים
ובחרי, קאי הרים"ם
דקש"ם אם לא מיני מוני
את הבקר וכו' ומשמעי
עליו דמת בכל מקומות
ק"ל כש"ם לונ"ב הכונל
אע"ג כש"ם מוסכם. פתמו
דמוסכם בקורלו והרחים
שבנות מפרישבנ"ח ביום
מגדלתו

ם מי שאינו אוכל כו' אינו יכול לברך ברכת המוציא להוציא אחרים (יו) אבל לקטנים יכול לברך אף על פי שאינו אוכל עמהם כדי לחנכם במצות:

מא אפילו בשבת שהוא חייב לאכול פת לא יברך לו חבירו ברכ' המוציא אם אינו אוכל (יז) וילא שרי לברך לאחרים אף על פי שאינו טועם אלא ברכת המוציא דכתה בליל ראשון של פסח וברכת היין דקידוש בין של ליל בין של יום:

מגה וש לומל בפרוסה (יח) מנעע עליה מב קולם מיוכל פת לחר שתקח בהכנה לההכון והוא משום תקנה: (תגור ור"י בסם פנוני נקט)

קכח

א פת קיבר ונקון בכורות תשחע במור דכתים לחהיות ב' מטלות לח מברכי המלם ע"ם אבל בגמרת משמע כ"ם בש"ע דהא משייל אבל פרוסות וכו' ומיירי בפרוסות גדולות תן המלם דכתיב פלגיני ודוק חני משום דלח קתמיני קרח לקבל הכל תין ל' והחתיכות ונקיות וגדולות חפ"ם מלם עליך:

ב מניח הפרוסה ותם לחר מיכם לחלן יברך לחד על המלימה ולח על הפרוס (מט"מ וב"ח וסל"ה בש"ל) וע"ע דהיינו נעשה פרוס שלח נזכר בגמר' דהא לפי בית המדרש מבטלין שיברך ל' לכלם משום ברוב עם הדרת מלך כמ"ש סי' רל"ח סי"ד ועוד דהא ליכא פלוגתא בזה דכ"ע ס"ל דפרוסות חשים עדיפא שלא לחמרי"ם יש לחלק ידי שמוסם לבתיים וע"כ היינו ערוך לחחד על השעוריס ויש לחחתי וע"ע ול"ל דעכ"פ יש לה לחוש יבטע בע"ה על שתיהן דהא שריח ליה לאכול פת של עכ"ם משום זה כמ"ש ס"ך בחיבו מסיק וכ"ש שם לחתי' פת ישרל והעיפון פת של עכ"ם דהא נרע"ם ומיסתמו ל"ש כלל להניח פרוסה תוך המלימה והני דלא לעיפוי עלה: ג שלא יהא נראה שמתחבר בשבת יהר שלא יקח עין שהוא מוקלה: ה ממקו המלם. וגם שם קריס ביטולה (ל"מ) וע"ע דה"ל נפ בפרוסה יבטע ממקו המלם דשם קריס ביטולה חה לח בחיבו מעות ל"ח דיבאחוזך מלד הפת כ"מ רשי קס"ו ולבן הולרך מהרי"ל לחת טעם משם נרחים בפרוסה שלח יחחוך תן הלד. לבל בחתיכו' לחם שם יחחוך מבלגדות"ם היח פרוסה לבן די בחחוך תן הלד: ו כיון שהוח מן ז' וע"ע דלהרמב"ם חביב עדיף כמ"ש סי' ריח וחע"ע דבשור סי' ר"ח כתב דסוסיח מין ז' דבכלל חטין הן ונן בכלל שעוריס מ"מ שעוריס עדיפי דכתיבי בהדיח בקרח (תגורה): ז הנקיים. ע"ל חפי' הקיבר גדול מהנקיים דמעלה הנקיות בהדיחה בירורי משמ"כ מעלה דגדול נחבב"י חפי' יחיר הבוטע בפת נקי חינו חביב עליו בשלה לעיטו ע"כ ול"ע דבסי' ריח לח חלוקי בחר דעתו וחפשר דנקי עדיף לברך עליו חפי' חינו חביב וע"ע: ח הלבנה יותר. ותם ס' מיסב חלמי יבטע כל ח

ט לחם מסב. ותם ס' מיסב חלמי יבטע כל ח פת ס"ם. והכ"ח כתב דבחינו מיבר יסלק פת נ"ג ובנזיר ס"ל לסלק כדחי' בתרדקי בהדיחו"ב הכי עכ"ל. ובחעדה כתוב ע"ל על לחו מילמה לם חינו מיבר ול"ל חפי' בסיום הגיל לסלק הפת לבמה ס"ג עכ"ל. משמע דוקח לפי סיום מיבר כיון דחינו מיבר כיון דחינו מיבר ע"ל. ומ"מ משמע שם דלח בחינו מיבר ע"ל. ומ"מ משמע שם דלח בחינו מיבר כיון ד

לטמאה דנקט הירוש' והיה סבור דלענין פש"ג עדיף טפי של ישראל ואין
שם ברירה אלא דמ"מ לא היה הדבר ברור בעיני הסר מקוצי ע"כ ציוה
לסלק פש"ג להוציא נפשיה מספיקא. והנה המרדכי פ' כ"מ כתב נ"כ
בדברי התוס' אלא שהוסיף לפרש דהא דיש ברירה בפש"ג לדיע' הראשונ'
היינו אם אינו מה' וכב"י דמשמע
אם מהר חייב לברך על ישראל
אפי' קיבר ממילא היה ציווי הסר
אפילו באינו מהר דהא כתב
המרדכי אבל הסר כו'. וע"כ נ"ל
לדיעה ראשונה דמה שנתנו
הברירה ביד הבוצע לפי הירוש'
בטמאה ועהרה היינו נ"כ באינו
מהר להשמר מפני הטמא'. אבל
בנזהר יברך דוקא על הטהורה
ולפ"ז קשיין דברי הש"ע שכתב
אינו מהר יש ברירה ובמהר
אסלק דוה דלא כמאן דלדיעה
ראשונה במהר דוקא של ישראל
להסר בכ"מ יסלק ותו קשה דב"י
הביא בשם ת"ה שהבין דברי
ראבי"ה במרדכי דאפילו בנזהר
אוכל לבדו ויש לפניו פש"ג נקי
ושל ישראל קיבר דיש לו ברירה
וזה הביא כאן בסמוך אח"ז במה
שכתב ואם בע"ה מהר כולי וזה
פשוט דראבי"ה לא ס"ל כהסר
ואי"כ היאך פסק תחלה כהסר
ואח"כ פסק להקל באם מהר ויש
אצלו אינו מהר ובאמת גם דברי
ת"ה הם תמוהים בלא"ה דהוא
פסק דמצוה על הנזהר לבצוע
על ש"ג נקיה והא בירוש' נותן הברירה בזה לפי פירושו ותו דא"כ נ"ל
דראבי"ה פליג על מ"ש המרדכי שכתב לעיל בנזהר בוצע דוקא על של
ישראל והוא דוחק וכבר כתבתי בי"ד סי' קי"ב דראבי"ה אינו מתיר בשל
עכ"ום אלא דוק' אם האוכ' אצלו אינו מהר וגם הירוש' ס"ל כן אלא דהירוש'
מיירי באינו מהר. ומביא ראבי"ה ראיה מירו' לענין הלורה שאינו
מהר ממילא יש לו הברירה לפי' הירוש' וכאן דאינו מהר אוכל אצל
הנזהר חייב הנזהר לבצוע על מה שחביב לאורח דבשלמא אם אוכל לבדו
יוכל לומר ניחא לי בשל ישראל קיבר טפי משא"כ כשתלוי בדעת אחרת.
ולפ"ז לא קשה קושי' השניה דהא דפסק תחלה לסלק כהסר היינו
באוכל לבדו ואז אינו מותר בפש"ג ואח"כ אינו מתיר אלא אם יש לו אורח
שאינו מהר ולא כת"ה שכתב דאור' דנקט ראבי"ה לאו דוקא אלא דעדיין
קשה כיון שאסור למהר לאכול פש"ג ממילא אין דעתו לאכול ממנה
ולמה יסלקו והלא כבר פסק ת"ה מביאו רמ"א דאם אין דעתו לאכו' ממין
הבני אין לחוש לו כלל בשלמא על ת"ה ל"ק זה דהוא לשיטתו אזיל דס"ל
דגם במה' ואוכ' לבד יש היתי' אבל לפי מה שפירשתי קשה למה פסקבמה'
שיסלק דהא גרע טפי מאין דעתו לאכול מצד הרשות ע"כ נלע"ד דיש
כאן חסרון בש"ע ונ"ל ואם הוא נזהר מפש"ג יברך דוק' על של ישראל אפי'
הוא קיבר וי"א שהוא מסלק כו' לפ"ז הכל ניח' דמבי' דברי המרדכי כהוויתן וא"ל ממה שהו' פוס' אח"כ בנזהר ואוכ' אצלו אינו מהר דשם הוא ההיתר
דוקא בשביל האורח וכפי פירושי דלעיל לא כפי' ת"ה וראיי' לזה מדזוכר הש"ע ואם בע"ה מהר מפש"ג וישראל שאינו מהר כו' דאו ס"ל כת"ה לא היה לו
לכתוב האי מילתא שישראל שאינו מהר אוכל אצלו להורות לנו דלאו דוקא הוא אע"פ שראבי"ה זכרו מ"מ בעל הש"ע היה לו להורו' עיקרא דמילת' ולומר
הירוש אלא ודאי כדפירשתי. גם מו"ח ז"ל פסק להלכה דאין הנזהר צריך לסלק כלל. ובלבוש הקשה וז"ל וכ"ע למה פסק באם בע"ה נזהר ואין אחר עמו
שאינו מהר שיסלק ולמה לא יהא נ"כ הרשות בידו מן הטעם שהתיר נבי אם אחר שאינו מהר אצלו. וכמ"ש ת"ה ואפשר שדעתו שכשיש אחר עמו אין
מסלקו משום אותו אחר דודאי הנקייה חביב' עליו וצריך שתעלה הברכה עליו כו' אבל אם אין אחר עמו ואין רצונו לאכול ממנו טוב לסלקו עכ"ל.
ואין זה עולה יפה דבאין אחר קשה ממה נפשך אי יש לו הברירה אז מצוה להקדים בנקיה כמו שכתב בת"ה והביאו אחר זה תכף כאן בש"ע ואי אסור
בנקיה אז הסילוק ללא צורך: (ו) י"מ פת כו' שמלאים כו'. פירוש שרש"י מפרש פת הבא' בכיסנין היינו מצד המילוי כי הטעם עצמה נילושה
בחיים אלא שמלאוהו בצוקר' או דבש או אגוזים. ובכלל זה מה שעושין בפורים עיסה רחב' וכפולה ומתלאין אותה בשומשמין. ואין חילוק בין מילוי
בפירו' או בבשר ודגים ועמ"ש בסי' זה סי"ו. ויש אומרי' הוא הרמב"ם דסביר' לי' דכיסנין הוא מצד הטעם עצמה שנילושה בדבש או תבלין ונסתפק
ב"י אי נימא דוקא שנילושה בהרבה דבש והמיעוט מים. אבל אי הוה מיעוט דבש בטל לגבי רוב מים והוה פת גמור. או דילמא אפי' על ידי תערובות
מעט מים כל שניכר הטעם בעיסה מקרי כסנין. וכתב שזה נראה עיקר. וכתב שלענין הלכה כיון דמידי דרבנן הוא יש להקל כדברי כולם וכן
כיסים הממלאים אותם בדבש ושקדי' בין עיסה שעירבו בה מי פירות או תבלין יש להם דין כיסנין עד כאן לשונו. ומו"ח ז"ל הקשה על זה למה אמר
שהיא קולא הלא אם אינו מברך ברכה הראויה לה בין כך ובין כך היא חומרא משום שעובר על לא תשא. ולי נראה דלא קשה מידי דודאי ברכת בורא
מיני מזונות פוט' הכל אפי' עיסה דהא זיין אלא שמפני חשיבות הפת קבעו עליו המוציא ושלש ברכות משום הכי כל שאין ברור שיש שם חשיבות
ואינו בכלל כיסנין יש להקל שלא להצריך המוציא. ויש על זה גם שם חומרא שלא לומר בתנם המוציא ושלש ברכות: (ז) וי"א שזה נקרא פת גמור. פי'
אם אין בו אלא דבש מועט אע"פ שניכר בה הטע' אלא צריך שיהי' בה הרבה תבלין או דבש ומיעוטו מים שכמעט הדבש והתבלין הם עיקר. דהיינו מצד
הטעם שיותר נרגש טעם הדבש והתבלין מטעם העיסה דהוא דוקא כסנין וע"ז כתב וכן נוהגין. ופשוט הוא שאם יש בה הרבה דבש ומיעוט מים כ"ע
פודים דהוה כסנין וכן אם נילוש בחלב ומיעוט מים ולא אותן שעושין עם מעט חמאה או שומן אע"פ שהטעם נרגש שזה פת גמור וע"כ יפה עושין
שאופין בשבת שמ"לן קו"כן ללחם משנה כי אין שם רק מעט שומן ונראה שלא פליג רמ"א אלא אהך מלתא לחוד דכתב הש"ע דהוי כסנין מצד הכרח

בהדיא דמברך על אחה מהם שירצה: י ואין דעתו כו'. וא"כ לכ"ע א"צ
לסלקו וכמ"ש סס"א: יא מיסב עמו. דאז אינו יכול לסלקו מפני האורח:
יב יבצע מן היפה. כלומר אם רוצה בו לאכול יברך עליו דהא נפשו
חשקה בו רק שמניח משום פרישות ולכן אם יוכל למצוא עילה שיאכלם
בהותר ולא יצטרך לפרישות כגון
הכא שמחבב המצוה שרו לי' רבנן
(ת"ה) עבי"ד סי' קי"ב שהאריכו
בזה: יג לקבוע עליו. כ"ל
דאם הוא קבע סעודתו עליו אף
על פי שאכל עמו בשר ודברים
אחרים ואלו אכלו לבדו לא היה
שבע ממנו אפ"ה מברך המוציא
וג' ברכות וכ"מ הלשון בגמרא כל
שאחרים קובעין עליו וכ"מ קצת
בתו' שכתבו גבי לחמניות אם קבע
עלייהו כמו בפורים עכ"ל.
ובסמ"ק כתוב בליל פורים ובליל
ברית מילה. ומסתמא בפורים אין
קובעין לבדם ואם אכלו לבדו בעי'
שיאכל כ"כ שאחרי' רגילים לשבוע
ממנו לבדו דאם נשאר שיעור
שאוכלים עם ד"א נתת דבריך
לשיעורין ועפ"ח דערובין דאפשר
לשער וכ"ע. ואם הוא שבע ממנו
וגם אחרים רגילין לשבוע ממנו
כשמלפתין עמו דבר אפילו אכלו
לבדו מברך המוציא כיון ששבע
ממנו כנ"ל: יד יברך עליו ב"ה.
משמ' אע"ג דמלך באמצע לאכול
יותר א"צ לברך המוציא דהא לית
ביה שיעורא בנותר וכ"כ רש"ך
ח"א קס"ג ופשוט דאם לאח' שאכל מעט מלך לאכול עוד כשיעו' קביעו'
צריך ליטול ולברך המוציא: טו י"מ פת שעשוי כמין כיסים כו'. ואע"ג
דמוליתא עיקר ואין מכוונין לאכול הטעם מ"מ מין דגן חשוב ולכך מברך
במ"מ כמ"ש סי' ר"ח סכ"ג (של"ה) שאם אינו אוכל הטעם רק הפירו' שבפני'
מברך על הפירות וכמ"ש סי' קע"ז ס"א ע"ש: יו שעירב בה דבש קשה
דהרמב"ם בעצמו פסק פ"ז מחמץ מצה שלשה במי פירות יוצא בה י"ח
בפסח ובגמ' משמע קצת דאם מקרי לחם לענין מצה ה"ה לענין המוציא
וכ"מ ברמב"ם פ"ו דין ז' ע"ש ובברכו' דף ל"ז ע"מ סי' קצ"ו. וע"ק דא"כ
יאכל בפסח ולא יצטרך לברך ב"ה ולא משמע כן בסי' קפ"ח ואפשר לומר
דהרמב"ם דוקא נקט כאן דבש שמן חלב דמבר' במ"מ דגם להרמב"ם אין
יוצא בו י"ח בפסח דהוי מצה עשירה אבל בשאר מי פירות אה"כ דמברך
המוציא וב"ה דלא מפקי להו מידי פת ולפ"ז יין הוי כדבש כמ"ש שם וטיל
דהכא מיירי שאין בה מים כלל שכתב שלשה בדבש או שעירב בה תבלין
וטנגה שלשה כולה בדבש כו' אבל התם מיירי שיש בה מעט מים כמ"ש
המ"מ שם וכ"ע על הרב"י ששינה ל' הרמב"ם פ"ה וכתב שעירב בה וכו'
ודברי

מסלק פת נקי של עכ"ום מעל השלחן עד לאחר ברכת המוצי' ואם ב"ה
אינו נזהר מפת עכ"ום י ואין דעתו לאכול כל הסעודה רק פת עכ"ום
כי היא נקי' אבל בני ביתו אכלו מפת שאינו נקי של ישראל ושתי הלחם
מונחים על השלחן צריך לבצוע על פת נקייה של עכ"ום הואיל והוא
הבוצע ואין דעתו לאכול אלא מאותו פת ואם בעל הבית נזהר מפת
עכ"ום וישראל שאינו נזהר בכך יא מיסב עמו על השלחן כיון דמצו'
סוטלת על בעל הבית יב יבצע מן היפה של עכ"ום וכיון שהותר לבצוע
הותר לכל הסעודה:

הגה ודווקא שחביב עליו אותו פת אבל אם אינו חביב עליו בלא איסור פת
של עכ"ום אינו צריך להקדימו: (תרומת הדשן סימן ל"ב)

ו דמ"פת הבאה בכיסנין מברך עליו בורא מיני מזונות ולאחריו ברכה
מעין שלש ואם אכל ממנו שיעור שאחרים רגילים יג לקבוע
עליו אע"פ שהוא לא שבע ממנו מברך עליו המוציא וברכת המזון
ואם מתחל' היה בדעתו לאכול ממנו מעט וברך בורא מיני מזונו' ואחר
כך אבל שיעור שאחרים קובעים עליו יד יברך עליו ברכת המזון אע"פ
שלא ברך המוציא תחלה ואם אכל שיעור שאחרים אין קובעו' עליו אף
על פי שהוא קובע עליו אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת
מעין שלש דבטלה דעתו אצל כל אדם:

ז פת הבא' בכיסנין טו (ו) יש מפרשי' פת שעשוי כמין כיסי' שממלאי'
אות' דבש או סוקר ואגוזי' ושקדים ותבלין והם הנקראי' רושקלאיי"ש
ריאלחש"ו וי"א שהי' עיסה יו שעירב בה דבש או שמן או חלב או מיני
תבלין ואפא' והוא שיהי' טעם תערוב' המי פירו' או התבלין ניכר בעיס':
(ז) (וי"א שזה נקרא פת גמור אא"כ יש בהם הרבה תבלין או דבש כמיני
מתיקה שקורין לעקו"ך שכמעט הדבש והתבלין הם עיקר וכן נוהגים):
רש"י

בארי תגולה

[illegible]

עטרת זקנים

[illegible]

פרי חדש

סימן סב

[illegible]

סימן סג

[illegible]

הטעם

באר הגולה

פרי חדש

סימן קסח

והנה שוכב על צדו וכו' וכיון שמוקף על גבי גמרי מוכר נמכרין נמכרו כל הבית יצא לקוחו וכן פ"ר פרפרן פרי פיחה בח בחרך והעיתי לקרות וכן ל"ם מוכרים יוכנים וקורין ומעין וקורין וכן מוכח הכתים להחרים בפ' פי שהחו בני פנים פהיו יכנו' בפליית ח"ה מחויר פניו וקורה וזה מחויר פניו וקורה וזו פירת דעה פרפרים ול"ל דפח להחריבו בפ' בית קורות ק"ם ח"ב מהלכי מסור סיינו פסוכב על קרקעו ומפח עמהו מקום וכן נראה מדברי רש"י ובי"ב החו' ול"ל בפ' כל פיר מכר נקישין הללו כתוב"פ ול"ל מחמת אחר האריי לשיחת ודוק:

ס"ב נקרא עבריין וחייב מחשם כדאיתא פ"ק דבכורות ופיין ללח ק"ל בפ"ם פפיה ובקונד פיקרמלה מפומחד כתב פעול בפח רב פמרם ול"ל דשיקר פחטם כדאת מיוכב כדי פחפח ועמו ויוכחת פביו ניחתי וכלחתרגין פפ"ם אלמה פחלמו פהלכתה בכללו יוסב ומחרץ בפ"ב:

ס"ג כתב פכ"ח דחוק בחלקן על רבניו בריך הוח לעשוך בפוסק ריחטון לפל המלך בחלכה פהלה ופיינו בריך לעשוך הלקח כן מלכון הרפוחים ול"ל בכתב מי פפיה חלקן על רבניו פוחה בפסוק ויחפון ול"ל פחינו פחזור דרכוב כחלקן דמי ופפיקח בריך לפפחיד בכפהם בפסוק ויחפון בלח יוכל לעבוך ורחל' מלח דחמרי פ' חפינח הפחר בני הפילה בריך רב חפרח פחר פחזור ופחזיר רב פפח פחר פחלי פחלן רב חפרח וכן פפח רב קלוני לחוחפח קם רב חפרח וקח פלני ל"ל רב פפח פחזיר וקח פחלי חלקן בריך לעשוך על פחזרו ויפס כיון פחחבר ול"ל פלח הפחיק לפון הרפוחים פחנפנו בכתב פיה חלקן בריך בדי פלח ניחן חקום לפעיין לפפוח בלפוכו ופיין בל"ל פי' ל"ק ג ס"ה הרפוחים ול"ל פ"ב פי' ל"ק ויין ג'

כתב פיה יפן פפערין לחזן והניפיו חפ"ם דיקן ר"ם פיה קורה כפסוקה קפה פטרן וכו' פכדין י"ב כתב קרלו פחזפחם יקח ודין זה פהיה פחיב הרפוחים ר"ם פיה קוב' בדפיכן כיה ר"ם פיק פחקר ר"ם בר פבח ול"ל בבין לחפח חפים ולפה קרי פחב' ופחזפחם בפיק חבן פבח יבי הפוחפי פיל חין ל"ב ס"ח

ובדברי רמ"ח עיקר: יז וכופסין לוחן כו' לחיחכון פעקרו רעם'ך: יח שלכלכו כו' דפפק דרבנן הוח ופקטי לחקל (כ"י) וכתב הב"ח וקיימח הלח פם חיפו פברך ברכה הפרחויה לו בין כך וכין כך חיכח חומר' ולכן נרחה עיקר דכל הני כעכין יכעין חפילו חית כהו הכלין לו דבפ לח יחכלפ לחת חוך הפעודה לח"כ הפב' הוח הרוב פיחו פלחתי לגפ כזפ יפ חוקין לכן לין לחוכפו לח"כ חפקחוחה"פ קרעפי"ך פפפוחין יפ לחפנפו' דלחין לכלו"ן בכלו"ן כ"ע יפ לפפ דין כעכין ע"כ: ודוקה כפגילופו ההיין בלחו"ן בפופן ועפ"ג נעמ"פ פ"ח פלחתי פעד לפופת:

שנותנים מרקחת עליהם הם (יא) פפילים לגבי המרקחת וברכה המרקחת פוטרתן :

ט נפת נמור אפילו פחות מכזית מברך עליו המוציא אבל לאחריו אינו מ' קפ"ר פירורין שעיר עליה מכ"ר ורחמה וסי' מברך כלום כל שלא אכל כזית :

י חביצה דחיינו פרורי לחם כך שנרבך יחד על ידי מרק (יב) אם קי"ל הפירורים אינם נחשבים לחם וכ"ם כשאוכל הרבה עד שכשמו מזנו דהוי ספק דאורייתא לם יכרך על פת אחר תחלה פת"ם סי' קס"ו : כו יש בהם כזית . פי' שכשאכל פרוסה כפ"ע הוי כזית :

כז שנרחה טו . דכיון שנתבשל היטב חשוב לחם אחר (טור) ועסי"ג לענין ט"ון : כח ניכרוידוע וכו' והמרדכי מסיי' שלא נימוח לגמרי והרכ"י הסמיטו בכתוב דהמחבר ס"ל כרמ"ה דלקמן ע"פ שנתבשל מקרי חשוב לחם אח"כ נימוח לגמרי אבל לדידן דס"ל לחפי' לא נימוח לא הוי חשוב לחם כשנתבשל ג"כ ה"ה בלא נתבשל לם היטב חשוב לחם לא היטו ניכר שהוא מקרי חשוב לחם ועסי' כז : ודע דכל הני לחפי' קבע שעודתו עליו מברך במ"מ כיון דלאו פת הוא כלל ועסי' : לחמי בגמר' לם פירר הלחם עד שמחזירן כסולת ולח"כ חזר ובלגן יחד וחזר ולפפן לריך לברך המוציא לפילו ליכא תוריתא דנימוח דהא מקרי פירורין שיש בהן כזית לר"י ובכזית לא בעי חשוב לחם ומשמ' סם לפי' מעוגיס בשמן בתחלה דומיא דמצות וכ"ם התום' בברכות דף ל"ז ול"ב לחוסם שעושין פריסת"ך מלח מפורר ולו מלחם שרוי במים נרי לברך המוציא כיון שתחלתו היה לחם לא נפקי מלחם פת עד שלין בכל ל' כזית . ולע"ג דלפי מ"ם להרמ"ם ס"ם עברה מלורת הפת לגמרי בבישול לפי' יש בהן כזית לימו מברך המוציא מ"מ הא לפקי"ל הכי במ"ם בס"ע ומ"ם ס"ם עירב בהן קמח ועגנן בשומן לו לפו בהן ל"ע (ועסי"ג) ס"ם בלך לחר הרוב . ומיהו לוקן המעגני פרוסות שלימות פשוט דמברך המוליי וכמ"ם פ"ק בפ"ע וכ"כ כתב בשם רש"ך ח"ל קס"ב הסופגים שעושין ממלה כתוש מעורבין בבלים מעוגים בשמן לע"פ שבשורה כתוש לריך לברך המוליא מ"מ כשחברו ביחיש ובבלים נשחנה ומברך במ"מ וכ"ם לחר הטיגון על ל"ע : כט בימים . וס"ה הטרחנים מלילות פת שמיבשין על הגחלים בשבר וקורין פעניש"ן מי דיעה הכי (שכ"ה) : ל ולפן מברכין ל"ע דבשי' ס"ם ס"ד כתב דיוצלין במלה מרויה שלה נימוחה מפת' לע"פ שברויה הרבה ול"ב לה יוצרך לבר' ב"ה וכמ"ם ס"ו"ל לדידן לפרוסות כל הכוית ביחד ולחכלו כמ"ר ס"ם ע"ב וח"ב מברך המוליי וכ"ה במ"ם סי"ב : כתב רש"ל השורה פתו בנוש מקשה מקורין זוניפת בלע"ז כתב רבינו שלמה ז"ל שהפת פוטרת ולעולם לימו מייב לבר' בפ"ק גו שהכל עד שפחה המקשה דרך פתיה וכ"ה בס"ג דף כ"ט וכ"ב התניל בשמו ומסיים לפיכך טוב לברך תחלה על המקשה וח"ב יפרה בו פתו וכן נמי כשנותנין היין בקערה עם המלה (שכ"ל בלע"ז) כדי לעבל בו הבשר ה"ג לבר' דה"ל בשר עיקר והבשר בכר נפטר בברכת המוליא עכ"ל . ולפיהיחים אזל דס"ל דמשקין נרילין בכוית לענין הפטעה וכ"מ לדידן שם יין בו תואר לחם וחברך במ"מ וח"ב לה פטר פת להמשקה ול

באר הגולה

סימן קסח

דעתו לחפותה וצריך לכסות מעלה ר״ם דמברך המוציא וכו׳ ע״כ ולעיל ל״ג שזה לישו דבשלמא בתחלה החיוב בשבל ליכס ולכן היה דעתו לחפות לכל המוצית בת בשעת חפייה ולא עוד אלא שחפה ממנו מעט וכיסל הכל לכן מברך המוציא על המטבוח וכ״כ ריץ פ׳ מי שמכר ס׳ חפה ממנו מעט לחייב בחלה ומלכו תוך הסעודה משום שפק ברכה ע״ם וכ״כ מהר״ם שמבי רהיה מרקק כיון שבשעה נפק מתורת לחם כ״ש בשהיה רק בדעתו לעשות ממנו לחם ע״ם ונם נבי הת דמיירי בחלה וכ״ל שבשעת הרב׳ לעשיתה לב״ח שבתב שכי זה בשם ר״ם בשעשאה כעבין מיי לא מחייב בחלה אלא שיכה דשקל מיכם תרתם ואפי׳ לה לנזריקן דילמא מתלוך לכולה עיסה ע״כ ומשמע דם״ה לעניו המוצי עכ״ל ב׳ וכשר הב״ח דה״ה לעניו המוצית ועוד דל״ל בשם״ן בשתם דמברך במ״מ ולא חילק. אלא ע״כ כוונ׳ הרב׳ דה״ה לעניו המוצית דפעורה אפי׳ עשאה כעבין כי היכי דפעור לעניו חלה ומה שתחייב בחלה אם אפה מעט טיינו משום נזירה וה״ה לא שייך בהמוצית ע״ם: לג ויש חולקים ס״ל כיון דבלילתו עבה ואית ביה תוקי לחם מברך המוציא: לד ונכנו להקל. פי׳ אלין מברכין המוציא רק במ״מ וכ״ע שכן׳ וה דלא בכ״ח ועיין בלבוש. ומ״ש ל״ל שאם נתנו ממנו הוי שפק לחלרייתא ונריך לברך ב״פ מספק כמ״ש סי׳ קס״ד ס״ד: לה שיברך על לחם. כיון דבלילתן עבה ואין מתלחין בשום דבר וגם לא מילטין עיסו פת פוטרתן (ב״ח) ומיהו בם״ן כתב דבעבין יבשין הוי נ״כ בשאין חלת העיקר בחם מיירי בשעשה״ד ממולח בשבה אז קרע״ש לריך בחש ל׳ והן בחים לתבשיל ולחזון ולא נקיעות ולכן פת שוטרתן כמ״ש: לו לחתך חפייה. ל״ל לדקע חפייה משום שפת קט״ד ס״ד: לה שיברך. מלשון הבאה מיירי שחפה בשעשי״ד בחתבת בחשקה או בחיים דחם בשלו אח״כ כמ״ש ס״י ולכן פשיטא דלא הוי נחור לחם אפי׳ לחם נחור שבשל אח״כ כמ״ש ס״י ולכן נקט לחפייה (עחי״ם סי׳ תע״ח) ובב״ח הניח בחנם: לז פשט״ד וקדעבלי״ך כפי׳ שחחולקין בבשר כמ״ם שסי׳ זה לחלו מחולחי בשיני פירו׳ הוי בסיכן כמ״ם ס״ו אפי׳ נאפה בחנור: לח ניעוס בהן טי׳ ל״ם דהחם אם קבע סעודתו עליו מברך המוציא ל״ע ואם עשנו בחשקה כיון לאיכא עלונחא אי מהניקביעות דלחו לחם הוי כלל לדעת הרחשון ב׳ ואם בחלב דמבואל הוא אי מחוגון ול״ב החיית מעשה קדרה מקוח ודבק או בחלב ואפי׳ בחשקה פרוחחין וחח״כ נאפה בחנור מברך המוציא(טור סי׳ תל״ד) וברי״ף מחמע שאפי׳ עשנו בשמן ואפשו אח״כ מברך המוציא ואם נילוש בדבש או בחלב עם״ו ומ״ם: מ קמח ומים. ופוסקין כר״ת ור״י דבשמן עם״ו ומ״ם ס״י: מ קמח ומים. וכלילתן רבה מאד במ״ם ס״ם. ומ״ש אותן שאופין בדפוס ברזל אע״פ שאין מכוונין בדפוס מקום ב

בקביעות אלא תוך הסעודה וע"ל סי' רפ"ז סעי' ב') ודוקא שחפלו בהן משום ביטולי עסו"ס וכו' עכ"ל ס"מ דפת הגיעוש בכנים מברכין עליו המוציא ועכ"י ב"ד סי' קי"ג. מיהו בע"ל כתב בכנים הגי כלו מגיעוש כנפש: **כללי סימן זה** א סיפת מגיעוש כמו פירות ולפתן מחל"ב בסעיף ב': ב אם נטעמה כמי פירות לו כנים בסעי' ג: ג ואם ממולח בפירות בסי' ד: ד ואם ממולח בפת ודגים בסעי' ו' ז בגילתו עכה: ה בגילתו רבה בם חוכסי' ר"ס ט': ו לחם נמור שברלו ובשלו אח"כ בם י':

קסט א לשתם מיד: סי' דבר מועט וכ"ם ס"ג וסי' ק"ע ס"ג. ואם התבה עמו בשעת אכילת סיתן לו מזונות כשאר בני הבית ס"ג ליתן לו מכל מיני מזון אך מיני פרי מיני מזון שיש לו ואפי' ס"ת לתן לו מהם לשתם מכל מין ומין גם אלו מביאים לעבדים לאוכל בליל אחדינו לבית התרחץ ולעשות הצעלטו דהוי כאלו התנו על כך (ב"ח) אבל בספרי דדים בו אי אתה רואה בפרק אבל אתה רואה בבן חורין בפרק עכ"ל ועבדים שלנו כב"ח דמי ויכולין לאוזר בחלי היום לאין להם דין עבד. ול"ל דבעינן שהאכל לא תהני חלוי בדין אלא שהתנו עמו שלא ליתן לו אלא ג' פעמים ביום: ז ואם הביאו לפניו פחות מכ"ג אינו חייב ליתן לו עד שיגיע לכ"ג: ח ואם הביאו לפניו יותר מכ"ג אינו חייב ליתן לו אלא כ"ג ואם רצה לתן לו יותר מכ"ג יכול לעשות כן: ט אין חייבין לתן לו אלא מה שנהגו בני ביתו לאכול בשבת ויו"ט: י אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת ויו"ט אין חייבין לתן לו בשר אלא מה שנהגו בני ביתו לאכול בחול: יא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בחול אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת ויו"ט: יב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת ויו"ט אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת: יג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש: יד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה: טו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד: טז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב: יז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום: יח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: יט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כ אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: כט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: ל אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: לט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מ אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: מט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נ אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: נט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: ס אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: סט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: ע אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: עט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פ אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: פט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צ אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: צט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: ק אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קה אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קט אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קי אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קיא אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קיב אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קיג אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קיד אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קטו אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קטז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קיז אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום אין חייבין לתן לו בשר אלא בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל יום ובכל יום: קיח אם נהגו בני ביתו לאכול בשר בשבת אחת בחדש ובחג אחד בשנה ובר"ה אחד ובכל יום טוב ובכל

חייבי׳ שיאמרו שלא נתן אל לבו ליטול ידיו (של״ה) ועסי׳ רי״ב מ״ש: ז לשתות. נ״ל דלאו דוקא לשתות ה״ה לד״א מחויב להמתין עליו וכ״מ מדסתמו הפוסקים והגמ׳ ע״ש דלא כלבוש: איתא בתוס׳ בכורות דף מ״ד אין שותין מים בפני רבים אלא יהפוך פניו ושלא בשעת הסעודה אפי׳ בשאר משקין יהפוך. בכתובו׳ דף ס״ה אשה שתין בעל עמה אין לה לשתות יין ואכסנאי אפילו בעלה עמה אסור. ואם היא רגילה לשתות יין בפני בעלה מותרת לשתות מעט שלא בפני בעלה ועיין בא״ע ס״ע. ונראה לי דהוא הדין בשאר משקין המשכרין: ח מאכל השמש ומכל מקום מדת חסידות ליתן לו מיד דבר מועט כמ״ש סי׳ קס״ט ע״ר ואפילו אינו משמש בסעודה רק קס״ז מבשל המאכל אפי׳ אין מזונו עליו: ט מערה מן האילפס. ובתוס׳ עירובין דף נ״ג ע״ב פירש בענין אחר ע״ש. ובספר ב״ש דף ל״א: י בעל הבית יעשה. אמרינן בפסחי׳ ספ״ז א״ל מ״ט כי א״ל תיב אפוריא יעבת (ולא יעבת על גבי קרקע) א״ל כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מלא. מאי טעמא כי יהבו לך כסא קבלת בחד זימנא א״ל מסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול. וכתבו התוספות אמאי דיתי׳ אפוריא לא שייך לומר אין מסרבין לגדול דדבר גסות ושרר׳ הוא לא היה לו ליעב אי לאו משום כל מה שיאמר בעל הבית עשה עכ״ל. וקשה מאי א״ל בסוף מאי טעמא כי יהבו וכו׳ הא כבר א״ל כל מה שיאמר לך ב״הב עשה וי״ל דאף דמחויב לעשות מכל מקו׳ אין דרך ארץ שיעשה מיד עד שיפציר בו. אבל לגדול עושין מיד וכ״מ מקלת ברש״י ע״ש. ומ״ש חוץ מלא פי׳ הב״ח כגון שאמר ליה הב״הב שילך בשוק לעשות לו איזה עסק אין צריך לעשות כי אין זה כבודו לילך לשוקים שאינו מכיר בהן. ובמע״ח פירש שאם א״ל הבעל הבית ללאת מהאכסניא לא יצא כדאמרי׳ בעירכין עד שיפשילו כליו וכן נכון. ואית׳ שם דאפי׳ אכסניא דאקראי אסור לשנות: יא לא יאכל. פירוש שלא יאחזנו בידו אע״פ שאינו אוכלו בבת אחת (ב״י): יב בבת אחת. ואם משייר מעט לא הוי גרגרן. אבל כשאותיהו בשני פעמים הוי דרך ארץ: יג כום קטן. פירוש שהוא קטן מרביעית (של״ה) ואמרו בגמרא דיין מתוק או מי שכריסו רחבה מותר לשתותו בבת אחת והשמיטו רמ״א משום דמשמע ברש״י דדוקא ר׳ ישמעאל שהיה כריסו רחבה מאוד. ובין מתוק נמי נתת דבריך לשיעורין. מיהו נ״ל דאין שיעור לכוס רק הכל לפי מתיקת היין ורחבת כריסו. ולכן השמיטו רמ״א דהכל נכלל בכוס קטן. ומיהו בשכר שלנו בודאי שיעורו יותר מרביעית: יד מראשו. פירוש שלא יתחיל לאוכלו מראשו. ובשבת יתחיל לאכול מראשו (אגודה שבת סי׳ ק״א עסי׳ רע״ד ס״ב): טו לא ישוך. משום מאיסותא: יו לא ישתה. דנראה כעושה לשרות המאכל שיאכל הרבה (לבוש ועב״ח ובל״ח): יז הגדול. אפי׳ כלא קערה שלו לפניו או במיני פירות שיש לכל א׳ לפניו (ב״ח): יח הנו לי. ואם נתנו לפניו לאכול א״צ שיאמרו לו שיאכל ורואיה מאליעזר שאמר לא אוכל וכו׳ והרי עדיין לא א״ל אלא א״צ אמירה (שלחן ארבע): יט משום ריבית. כלומר דמחזי כריבית עבי״ד סי׳ קס״ב ס״א בהג״ה. בענין דברים המשכחים את האדם כגון זתים וכיוצא בהם אין זה אלא בע״ה אבל האוכלים בכונה כנודע מוסיפין לו זכירה כי הוא מתקן אותה אך צריך לחזר מאוד שלא לאכול לב בהמה חיה ועוף: האר״י ה״ה אוכל עשבי המדבריות שאין נזרעין ע״י אדם לקיים ואכלת ... השדה (כתבי׳): כ פרוסה. שמא תפול לתוך הקערה ותמאס. אל יתחוך בשר ע״ג היד אלא ע״ג השלחן (גמ׳): כא ויתן לחבירו. ... מחמת הבושה יקבל חבירו ממנו וישתה בע״כ וימות: כב לא יקח חלקו. דהוי כאלו מואס במה שנתן לו בע״ה לפיכך יניחנו תחלה (ב״י) ... דף ו׳ מביא חוס׳ עבד שאוכל משל רבו קוצה ונותן פרוסה לבנו ולבתו ולעבדו של אוהבו ואינו חושש משום גזל בע״ה שכן נהגו עכ״ל. ...

ב שנים ממתינים זה את זה בקערה שכשהאחד מסלק ידו מן הקערה
ז לשתות חבירו מפסיק מלאכול עד שיגמור השתיה אבל אם הם שלשה אין השנים פוסקין בשביל האחד:
ג משיירין פאה בקערה כל אחד מהאוכלים והוא ח מאכל השמש אבל כשהשמש ט מערה מן האלפס לתוך הקערה אין דרך להניח באלפס כלום לצרכו:
ד ב יאין מסתכלין בפני האוכל ולא במנתו שלא לביישו:
ה הנכנס לבית (ג) כל מה שיאמר לו י בעל הבית יעשה:
ו ג לא יהא אדם קפדן (פי׳ כעסן או רגזן) בסעודתו:
יא ד (ס) לא יאכל אדם (ד) פרוסה כביצה ואם אכל (הרי) זה גרגרן:
ח לא ישתה כוסו יב בבת אחת ואם שתה ה״ז גרגרן. שנים דרך ארץ שלשה הרי זה מנסי הרוח:
הגה ומיהו יג כוס קטן מאד מות׳ לשתותו בבת אחת (ב״י) וכן גדול מאד בשלשה או ארבעה פעמים: (ד״ע)
ט לא יאכל שום או בצל יד מראשו אלא מעליו ואם אכל הרי זה רעבתן:
הגה ולא יאכל דרך רעבתנות ולא יאחזו המאכל בידו אחת ויתלוש ממנו בידו הסכנת: (טור)
י טי לא ישוך פרוסה ויניחנה על גבי השלחן:
יא יו (ה) לא ישתה אדם שני כוסות בבת אחת כתוך סעודתו ויבר׳ ברכת המזון מפני שנראה כגרגרן:
יב שנים שיושבין על השלחן יז (ו) הגדול פושט ידו תחיל והשולח ידו בפני מי שגדול ממנו הרי זה גרגרן:
יג הנכנס לבית לא יאמר יח תנו לי לאכול עד שיאמרו הם:
הגה לא יאמר אדם לחבירו בא ואכול עמי מה שהאכלתני דהוי כפורע לו חובו ונראה כאלו הלוה לו זיש לחוש שיאכילהו יותר ואית ביה יט משום רבית (ז) אבל מותר לומר לו בא ואכול עמי ואכול עמך בפעם אחרת ומותר לאכול עמו אחר כך אפי׳ בסעודה יותר גדולה: (ד״ע לפי׳ הטור)
יד לא יפרוס אדם כ פרוסה על גבי הקערה אבל מקנח הקערה בפרוסה:
טו לא ילקט פירורין ויניח על גבי השלחן מפני שהוא ממחה (פי׳ מעריך) דעתו של חבירו ולא ישוך פרוסה ויתננה לפני חבירו או לתוך הקערה לפי שאין דעת כל הבריות שוה:
יו ה לא ישתה מהכוס כא ויתן לחבירו (ח) מפני סכנת נפשות:
יז ו לא ישתה כוס ויניחנו על השלחן אלא יאחזנו בידו עד שיבא השמש ויתננו לו:
יח הנכנס לסעודה כב (ט) לא יקח חלקו ויתננו לשמש שמא יארע

(ג) כל מה שיאמר בע״ה כו׳ בעור הביא מעש׳ בר״ש שנכנסו אורחי׳ אלא ונזר עליה׳ שיאכלו וישתו והיו נודרין ומבדין והלקה אות׳ וקש׳ מאי מייתי מזה דלמא שם הלקה אותם מפי׳ שבדו בנדר וי״ל דזה מקרי נדרי זרזוק כדאי׳ בי״ד סי׳ רל״ב אלא ע״כ הלקה אותם על שסירבו תחלה ולא הועיל להם מה שבדו אח״כ בנדר: (ד) פרוסה כביצה. דקדק ב״י מלשון זה דאפי׳ אם אוכל מעט רק שאותו פרוסה כביצה בידו וכ״ה לשון הברייתא: (ה) לא ישתה כ׳ כוסות. בברייתא אי׳ כן והטור כתב לא יביא ב׳ כוסות כו׳ ... שהוא מפרש הברייתא דעל ... לשתיה קאמר דהיינו שאינו לשתות כוס אחת ועל הנני ... ובזה לא יהי׳ בסכנה מחמת ... דהא אמרי׳ בע״פ דף ק״י כוס ... ברכה מצטרף לטובה ולא ... אפ״ה לא יביאם בפעם א׳ ... הרואים שסבורים שבשביל ... בשתיה מכוין כנ״ל: (ו) הגדול פושט ידיו. מו״ח ז״ל הקשה ... אמאי אמר ה״ז גרגרן הא דכל הכי הוא לעיל דבוצע פושט ידו תחלה ואם בא לחלוק כבוד ... ומוקי להך בא׳ אוכל אוכלי׳ בקערה אחת אלא כל אחד קערתו לפניו או פירות. וקשה דהא אית ... קס״ז סט״ו דאם כל א׳ ככרו ... א״ל להמתין אפי׳ על הבוצע ... וכ״ל דודאי מיירי בקערה אחת ... קמ״ל דאפילו בבעילת רשות מהגדול לא יפשוט ידו תחלה ... מהני לעיל בעילת רשות אלא ... להכוטל רשות נ״כ מעלה: ... אבל מותר לומר כו׳ בא לפרש ... מ״ש הטור בשם ברייתא ... היו הופכין אבל לא הבנתו ... זה דעפי דמי להלוחת סאה ... דהא ברישא לא היה מעיקר ... לשון חוב אלא זה עושה אותו ... ק״ו כאן דבשעת אכילה ... יורד לאכול בתורת חוב ... אם כוונתו דרך מתנה ... ממנו והוא יחזור ויקבל ... מ״מ הלשון מורה נ״כ על ...

ולע״ד דה״פ של הברייתא דאיתא בס״פ א״כ וכן היה הילל אומר ... בני חבורה המקפידים ללות ככר לחם זה מזה שמא יתיקר ואע״ג ... שם דלית הלכתא כן היינו דוקא ככר לחם אבל בסעודה אפשר ... למיחש טפי לריבית כי אין הסעודות שוות ובזה רגילין כל אדם ... אלא דבירושלים שהיו רגילים תמיד בסעודות גדולות אפי׳ ... ע״כ שפיר היו הופכין סעודתייהו זה לזה אפי׳ באמירת אכול ... כיון דלא קפדי כלל ע״כ בכל גווני שרי שם: (ח) מפני סכנת נפשות ... כתב מו״ח ז״ל שכתב בשם רש״ל אם לוקח חבירו מעצמו ושיתה ... רק שלא יתנה בידו דשמא מחמת בושה יקבל ממנו וישתה ... נפשות עכ״ל משמע דמפרש הך סכנת נפשות דאפשר דחבירו ... לשתות ממה ששייר זה ואפשר דנתערב רוקו שם. אבל אני ראיתי ... צוואת ר״א הגדול שמזהיר מאוד מלשתו׳ מכוס ששייר חבירו כי שמא ... איזה חולי בתוך גופו ויצא רוח מפיו לאותו שיור ונראה דעל זה ... כאן סכנת נפשות ולפ״ז גם אם הוא מונח אין לשתות ממנו אלא דזה ... לכתוב דמעצמו לא יעשה כן אלא דמזהיר שלא יתן לו דשמא מפני ... יקבלנו. ובאמת ראיתי במדינות אחרות נזהרים מאוד שלא ... משיור חבירו: (ט) לא יקח חלקו כו׳. מו״ח ז״ל פירש הטעם דמ... פתבה

באר הגולה

דברכות מז פעירובין כג ירמב׳ בפ״ז מהל׳ ברכות ומסכת דרך ארץ זוטא פ״ד ומסכת פרוסה (ס״ו פי׳ לא יאחזו פרוסה כביצה בידו) ומסכת ופסחים פ״ו ונגעים כה כביצה שם ומסכ׳ דרך ארץ זוטא פ״ד לשם ומסכת פרק ח׳ פשם פרק ו׳ פשם פרק ז׳ פשם ק״ם ל״ם

עטרת זקנים

ב אין מסתכלין בפני האוכל אף בחלקו השתה לפניו והוא (מהרש״ל) ז גלא יהא אדם קפדן בסעודתו. כי האורחים ובני ביתו מתביישי׳ אז לאכול כי יחושו פן סתרנו ומקפיד על אכילתן: ד לא יאכל אדם פרוסה כו׳. ו״א לא יאחז אדם פרוסה כביצה כן לשון הברייתא אע״פ שאינו אוכל אלא קצת ממנו נקרא רעבתן. (ב״י ב״ב מהרש״ל): ה לא ישתה מכוס ויתן לחבירו דווקא לא יתן אבל אם שותה ומניחו לפניו על השלחן והוא לקח מעצמו ליה לן בת רק שלא יתננה לו בידים דשמא מחמת בושה יקבל ממנו וישתה ולא יקנה (מהרש״ל ומורי בב״ח)

פרי חדש

סימן ס״ד

לא והוקיקו לרבינו ז״ל שלא לפרס כפסם בגמר׳ דמאי חיריא דקאמרי׳ ל״ש אכתיבה ונס ארישא דברייתא דקתני בין פרק לפרק יחזור לפרק ראשון ה״מ למיחר ל״ש אלא שלא פתח בפרק שנאחריה ולכן פי׳ דקאי אמאי דקתני ברישא דברי יתא קרא ואינו יודע להיכן טעה יחזור לראש אפי׳ לליכא פעות ודאי אלא במקום אחד ל״ש אלא עד למען ירבו ימיכם אבל מכאן ואילך הפרשה היא סגורה ולא יחזור אלא למקו׳ הברור לו ששמא ואין זה מחוזר בלשון התלמוד ולא הי״ל אלא ל״ש אלא עד למען ירבו ימיכם אבל מלמען ואילך לא ולכן העיקר כשאר המפרשים ז״ל והיק ל״ש שיחזור לכתיבה ראשונ׳ אלא עד שלא פתח בלמען אבל פתח בלמען סירביה ולכן יסה ואויל וכן מוכח בהדיא בירושלמי דגרסינן התם עעה ואינו יודע היכן טעה יחזור בתחילה למקום הברור לו ועוד גרסינן התם נתיה ר״א ומליק ואחר כן א״ר יוחנן קרא ומצא עצמו בלמען תוקה כיון ר׳ ירמיה בשם ר״א התפלל ומוצא עצמו במומע תפילי׳ תוקה כיון ע״כ וזה מבואר הפך דעת רש״י ז״ל וכמ״ש הרשב״א ז״ל והכי נקטינן: פ״ה

מה שמותרין לו ויותר כפירוש הלבוש דשמח יהיה קלקול
ושלא יצטרך לחלק הזה לחלק חלת יניחנו עד אחר הסעודה
ולי נראה סק"ל להמתין רק עד אחר סיעת לכל אחד
כדאי כתן לו: (י) תע"ם אלא נתנו לו רשות · מפני סיעת עמהם

יארע דבר לקלול בסעודה אלא יקחנו ויניחנו ואחר כך יחתנו לו:

יש כג אורחים הנכנסין אצל בעל הבית אינם רשאים ליטול מלפניהם וליתן לבנו או לעבדו של בעל הבית אלא אם כן נטל רשות מבעל הבית:

כד נקיי הדעת שבירושלים לא היו מסובין בסעודת אלא א"כ יודעים מי מסב עמהם מפני שגנאי הוא לתלמיד חכם לישב אצל עם הארץ בסעודה:

כה השמש שהיה משמש על שנים הרי זה אוכל עמהם (י) אף על פי שלא נתנו לו רשות היה משמש על שלשה אינו אוכל עמהם אלא אם כן נתנו לו רשות:

כו אחר ששתית ונשאר יין בכוס לשתיית חבירך קנח מקום נשיקת הפה משו' מיאוס ולא תשפוך משום בל תשחית אכל אחר שתיית סוס שפוך מהם דרך שם:

כז לאחר כל אכילתך אכול פלח ולאחר כל שתייתך שתה מים וכמו שיתבאר לקמן סימן קע"ט. וכ"ל דווקא פלח היה מלא נפח או במאכלים שמקלקלים ובן פלח שהם מעכלים מלח ומתיית מ"ש לאחר הסעודה מעשה שהכניר:

קעא שלא לנהוג בזיון באוכלין · ובו ה סעיפים:

א אעושה אדם צרכיו בפרהסיא והני מילי דלא סמאים ביה אכל מידי דסמאים ביה לא הילכך אין מניחין עליו כשר חי ואין מעבירין עליו כוס פלא ואין סומכין כו הקערה אם היא מלאה דבר שאם יפול על הפת יסאם ואין נושלין הירים ביין חי ובין מזוג (א) אפילו נטילה שאינה צורך אכילה א (ב) ואין זורקים הפת משום בזיון אוכלים ובשם שאין זורקים את הפת כך אין זורקין אוכלים הנמאסים ע"י זריקה אכל מידי דלא סמאים כגון אגוזים וריסונים וחבושים שרי:

ב אלא ישב אדם על (ג) קופה מלאה תאנים וגרוגרות אבל יושב הוא על עיגול של רבילה או על קופה מלאה קשניות:

ג מותר לאכול · דייסא (ד) מי שחטה מקלפת מבושלת) כפת בסכום והוא שיאכל הפת אחר כך ג והמרקדקים אוכלים בכל פעם שמכניסים לתוך פיהם מעט מן הפת עם הדייסא:

הגה וכבשהר מן הפת אחר כך מותר (ב"י):

ד ממש כיון דצנורו לפני תתן וכלה והוא שיקבלנו בפי הצנור וזורקין לפניהם קליות ואגוזים בימות החמה שאינם נמאסין אבל לא בימות הגשמים מפני ד שנמאסין אבל לא: ליסקאוה לעולם:

ה יזורקים חשים לפני חתנים צריך ליזהר שלא יזרקו אלא בסקום נקי ונם יכבדו אותם משם כדי שלא ידרסו עליהם:

קעב מי שהכניס אוכלין ומשקין לפיו בלא ברכה · ובו ב סעיפים:

א יהכניס משקין לתוך פיו בלא ברכה א בולען (א) יואינו מברך עליהם ברכה ב ראשונה כג ו"ל דמברך עליהם וכן נראה עיקר · (רמב"ם בפ"ב מהלכות ברכות ה"ג מפלגו וכן דברי רמב"ם פ"ם מהל' ברכות):

ב יהכניס אוכלין לתוך פיו בלא ברכה אם הוא דבר שאינו נמאס אם יפלטנו ד (ב) יפלטנו ויברך עליו ואם הוא דבר שנמאס מסלקו לצד אחר ומברך:

קעג דין מים אמצעיים · ובו ג סעיפים:

א מים אמצעיי' רשות והני מילי בין תבשיל לתבשיל אבל בין תבשיל לבנינ' חובה: (עיין כ"ד סימן פ"ט) בין

בעצמן דלאחרים הוא נמאם: ד שנמאסים אע"פ שהן בקליפתן ואין האוכל נמאם מ"מ הם נמאסים (ב"י ב"ח ותוספות):

קעב א טבלן · משום דלאחרו להו מתורת משקים דאין רגיליים לשתות בכל תדם הלכך אין להקפיד אפי' יכול לברך ע"י תדוק · והרא"ש כתב דווקא כשאין לו משקין ושות לשתות אבל אם יש לו יותר יפליג ולא יהנה בלא ברכה משום מעט משקין וכן נראה לכתוב אלא להכניס עצמו במחלוקת וכמ"ל וכ"כ הב"ח: ב רשאומה · לכל ברכה אחרונה יברך · ג ו"ח דמברך · ו"ד למ"ם סי' קס"ו דאפי' הבא מאחר שעבר לעשייתן ו"ע אם יברך ג' ברכה אחרונה אלא מניעו כ' ברכות שוות זה לזה וכ"ל דשל ז' המינין יברך ד"ח דהיינו דלאוריי"תא לכל המינים ואפי' יש חולקין בדבר · ס"ם כ"מ דאפי' אכל כזית מהן לברך ו"ע ולכן יש להזהר שלא יפליגו בין ברכת המזון לברכה אחרונה אפי' בדבר מצוה ואפי' ללמוד תורה ברכת המזון קודם ללמוד תורה ואפי' לעשות מצוה ברכת המזון קודמת לכל מצוה ואפי' לבנין בית המקדש

קעד

(א) וזהו הפת פותרו המעט לפי שקובע ברכה בעצמה מקומות הוה בת ומברכין עליו ואע"פ שהוא פחות מכזית לריכין לאתות כי דברין שבכזית מקומות כו' הייט בברכת כ"מ התוס קף מ"ב: (ב) לפי שברכה אחרונה · מבואר בסמוך כ"מ תוקף לם היו שתי פתים שבירך על הגדול פוטר הין תוחם: (ג) כוס ג'. מסתע לזה שבירך בת תוחם הכוס ובשבתה לפניו בעצם שבירך על הין פוטר הין תוחם: (ד) ואין מברכין על הפירות · מבואר בסמוך דין זה בכל הסעודה ואפילו אם אכל בתוכה פירות הרבה ואח"כ אכל בת תוחם לא יברך עליהם ברכת המזון לא בת לה ולכן

מיים על סום אחר: (ח) ואף יין לית מיה לריך כו'. ואפי דפריך בגמ' יין מע"כ תפטרי פת ומשקי האוילן וקובעי ברב' לעלמו מפני תקיעותו כ"מ בס"ח והי"ס ע"כ דהוקה על היין פריך דיפטרנו פת משום שהות זיין. אבל פת לית ליה זייני ע"כ יין סבר שיפטרנו פתוג"ל דבשבע"שלנו סעודתן מתעוה מיס לה להי"ח ח"ל ברכה דהא כתב הל"מק פ' אלו טובלין בי"ט לקמן סי' תמ"ב דבכר סעודין בתכמים בו ברכה יותר מבדי ח"פ ס"ב ודלמי זיין ופת סובה: (ט) יבב קודם נעילה כו'. ח"ל קח לריך לברך ברכה אחרונה אחר מה שהתה רביעית קודם ברכת המזון דב"ח חיט סובה ברכת בורא נפשות ולא ברכה אל מעין נ' כדמוכח בסי' קפ"ו בשלח הסעוד לאלתריה, ואין כ"ם סובר לאלתריה ולאחריה, סעודין ברכה לפניהם ולאחריה, ואין כ"ם סובר לאחה וכ"כ בי' סי' קפ"ו ד"ה כתב אחי כו'. וכ"כ בי' בסי' הע"ב בשם תשו' הרשב"א אחין ב"ח סובר מה שאכל קודם סעודה ואין מכניע לסעודה ומה שאכל בעין בג'רוף לא אין לו לירוף עם מה שיאכה אחר הסעוד. י"ל שהה קודם התפילה הוא בח לעולם מה שאכל אח"כ כמ"ש בסי' קפ"ו סובר אין שלפני הסעודה ואין מרביעית ואילך בין שהות לפתוח הבני מעיים להמשך אח"כ בשלח שלפני הסעודה כמ"ש בסי' קפ"ו ס"ב ס"ב בשלח שלפני הסעודה ומ"מ

באר הגולה

עטרת זקנים

קעה

כתב מהרי"ל ז"ל שלזה מברכין הטוב והמטיב בליל פסח שלא להרבות בכוסות עכ"ל. וכ"ל שלא יפתח מג' מינין לכל הס שהביאו מן לחם לריך לגבי מלחר שמוכר בגמ' בהדיא ועפי' תע"ב ס"ו ובטור שם. ולתבדה כתב הס חומרת יתירה וכ"כ בלחודה הס

הטוב והמטיב: הגה אע"ג שלזן לו טוב מן הרחטן (כ"י) ולאו דוקא הביאו לחם כחרש אלא ה"ה אם היה להם מתחלה שתי יינות מברכין על השני הטוב והמטיב:

הגה (א) והוקה ב שלא היו לפניו יתר כשברך בורא פרי הגפן לכל הס היו ניחל לין לריך לברך שלא בורא פרי הגפן כמו שיתבאר סעיף ג' (ר"ן בשם הטור שם מרדכי פרק ערבה) (כ"י)

ב [2]שברכין הטוב והמטיב על כל שינוי יין מן הסחם אפילו אינו יודע שהשני משובח מהראשון כל שאינו יודע (ב) שהוא נרוע ממנו:

הגה אולין חילוק בין סניהם מדשים לו לחר מדם ופחר יען (כ"י בשם תוס' פ' כרחלה ופור ומרומת כרמן סימן נ"ד) ופילו סחם מתנו (ג) חוך שלשים יום. ויש"ל לחם שחם חסילה יילחדוס ובשילו לו יין לבן חף על פי שהוח ג יותר נרוע מבעד הטוב והמטיב לפי שהוח נרוע יותר מן הלחדום: (מרדכי פרק ערבי פסחים)

ג [3]הביאו לו יין רע ויין טוב לאחר יברך מיד בורא פרי הגפן על הטוב ופוסק את הרע ולא יברך על הרע תחלה בורא פרי הגפן כדי לברך אחריו הטוב והמטיב כי לעולם יש לברך על העיקר (ר) ועל החביב תחילה:

ד ד [4]אין לברך הטוב והמטיב אא"כ יש אחר עמו בחבי כשסמע

ה הטוב לו והמטיב לחבירו [5]והוא הדין אם אשתו ובניו עמו אבל אם הוא יחידי לא:

ח אם רבים בסבונים בסעודה [6]כל אחד מברך לעלמו הטוב והמטיב ולא יברך אחד לכולם רחי"ש. שמא יקדימנו קנה דושם כש"ענו אסנ:

הגה מכל מקום נשמות נלה מהילה ס' מנרך לנלס (מ"ל סוף סי' קע"ד):

ו יין של שתי חביות והכל סמין אחד אם כתוך ס' יום לנצירתם שפותו כשני כלים חשיבי כשני מינים ומברכין עליו הטוב והמטיב ואם לאחר ארבעים יום חלקותו אין מברכין עליו הואיל והכל סמין אחר:

קעו שהפת פוטר הפרפרת • ובו סעיף אחד:

א [7]ברך על הפת פוטר את הפרפר דהיינו [8]פירורי פת דק דק (א) שדיבקם עם מרק או דבש [9]ברך על הפרפרת לא פטר את הפת:

הגה

קעה

(א) והוקה שלא היו לפניו כו'. כתב זה לתרן דברי ס"ח לחלדי דכתן כתב לם היו לו תחלה ב' יינות חכר הטוב וכ"ג לח כ"כ ע"כ חי' רח"ח דכתן לקי על הברכה דדוקה לם לח היו בסעודה שניהם לפניו דלם היו לפניו סעיף ג' וח"כ ס"ח ס"ג לח דוקה הביאו לו מחדש. פי' לחר שסחה כל יין הרחשון לפני הס הביאו לו הסני בעד לחר שכבר בירך עליו ולע"ג דסח רמ"ח בהג"ה לע"ג שלין לו עוד יין הרחשון לפני הס שהו רבוחה סהם לחר לעניין פטור מברכת בלה"ז וכלן לחר לעניין חיוב ברכת המזון וכ"כ בשם לחדום ס"ג: (ב) שהוח נרוע ממני משיחו דממנו הוח נרוע לכל סי לילו נרוע עד שלין שותין לחלה מדוחק וכ"כ ב"י דסם לין מולים לילו מברך הטוב בזה שכתב עוד חסק דהיינו לם סיו נרוע ממני משע לו ברכ' דחקדי הטוב משל. לפי נרוע משע לין מברך הטו' ולח כר"ת דס"ל לעיקר כין נרוע הרבה לו משע ולין סחם כטוב וכיון לכן ברח"ש לברך לחפילו יותר נרוע ממה שלפניו מחזרדכי פ"ע לדע"ח שלפני הס מעלה לפי ביותר נרוע משלה בשלר יין שלין מעלה לחת בטוב משע וע"כ הקשה מו"ח ז"ל מה רח"ל כיון לחכן טובני לפי משע לין מברכי ח"כ כלכן מדוקה נברוע משע לכל נברוע משע הרבה לו משע ולק"מ כיון דזה סברת הוח הברילות לחתר לח נפסוק כן בזה: וכתב מו"ח ז"ל דלם סלחה משוכת מן הלבן ושתה תחלה לחת הלבן ושתה לחת הלחם הו מהני כוה מעלת הברילות: (ג) תוך ל' יום. לחפוקי מחתן דלע"ה שתה תוך ל' מיין זה לין חביב עליו כ"כ ולח יברך עליו השוכב ס"ג בי: (ד) ועל החביב תחלה. משמ' דלם עבר ובירך על הנרוע בע"ה לברך לחת"כ על המשובח הטוב תלה לכתחלה לח יברך בע"ה כ"ג ולי משובח ממילה פעור מברך הטוב ול"ע דרמ"ח מייסב סעיף ג' ס"ס לכל מלעות הלמן שכתב הטור וס"ע בס"ה לח משמ כן כפי כתבו ז"ל לח מתחל כ' ייעוץ כו' משמע בתחלת סחיחו ורלטו לפרש ומ"ח ז"ל פי' דכם"ה מיירי שעבר ובירך על הנרוע בע"ה. ביירך הטוב על המשובח וכל זה הוח ניחל דברי הע"ע חלח שיהיו סותרין זה לזה לבל לע"ד דהטור קלחר גם לכתחל יברך טורח פרי הגפן על הנרוע ומ"ש מס"ג סחמת המרדכי דסח חביב קודם זה קושית דבתקו' לחקה"ה חלח פעם ח' ולו רלוי לפר' לותו על החביב משל"ה ב' שבחים להקה"ה חלח על חחד ברכ' המוב ולרלי עדיף חיין ולחד ברכ' המוב ולו שני שבחים ותחלה יברך על הרחשון מה שבייר לו וזה בעלמו מבר' לחדם שיעשה כן ותדע לך דברי זה מ"ע בשלי ר"י ס"ג דלם הביחו לפני הס חלח יין הרחשון דלחי לפר' דבר שברכתו נורח פרי העץ לפי שהוח ע"ל הח קי"ל למעשי בברכות עליף כדלי ביומח פרק בח"ע ס"ג ול"ל כיה לנו לומר דיבר' שהבל ויהיה פטור מן נורח פרי הגפן על כרחך כיון שנורח פרי העץ היה ברכ' מיוחד' חשובה לח נחשב ולין זה בכלל ברכה חל"ל בכי נמי לעניין הטוב זהו לדע' הרמב"ח שכתב הטור דברכ' הטוב היה דוק לם יודע בבירור שהו טוב יותר. לבל לפי התוספות שכתבו לחר כך לחפי' בסחמת מבר' הטוב והייט משמע שהו על ריבוי ייטות כמ"ש הב"י בשם התוספו' ול"ל דבדלחי נרוע לין לחת שהו זה לבל משפק מהני שבח זה לריבוי ייטות פטיעת דלא קשה מידי מדברי המרדכי על הטור דהטור ופ"ע ס"ל מיירי מסחפק לח הו עדיף ולחפ"ה חכף שהביחוסים לפניו יש עליו שני חיובים שהוח נרוע יותר ברכת לין פלוי ולחר כך חפי' בסחמת מבר' הטוב והייט משמע שהו על ריבוי ייטות דק ברכ' עלמו שלל יין ועל הב' ברכ' רבוייט. לבל התרדכי וס"ג מיירי בידוע שהוח נרוע יותר ולח בלבד חחלה מחת ריבוי ייטות דק ברכ' עלמו בזה תחל ומחלילה פטור מן ברכ' הטוב וכן ל"ל נכון דעת הע"ע ולהלכה דיש חילוק בין ספק לחלה ומיי שלבו טוקפו לברך ב' ברכו כיש ספק שלבל מן הלמן ל' מהם וחח"כ יברך על ל' מהם בע"ג וחח"כ על השני ברכ' הטוב והוה יש לדברי הבל בזה.

קעו

(א) שדיבקם עם סכו'. לחלן הרי ברכתו בת"ח כתו מעשה קדירה:

קעו (א) ומסוף תוכל עמהם פת. יזן הבנה לדבריס אלו להיזהר הלה הגלי הברכה על מה שתוכל בתחיים פת במה שיתכל תח"כ ללעגין ברכה שלפניהם דמתי דהוה הוה ועכ"פ הלילה מיבה מה שיה מחשבתו בשעה שתכל בתחיים בלא פת

הגה בירך על הפרפרת פוטר מעשה קדירה שהוא דייסת וכיוצ' בזה שם בירך על מעשה קדירה פוטר את הפרפר' (גמרא פרק כיצד מברכין ורמב"ם בפירוש המשנה):

קעז דברים הבאים בתוך הסעודה ואחר הסעודה מה דינם ובו ה סעיפים:

א דברים הבאים בתוך הסעודה אם הם דברי' הבאים מתחת הסעודה, היינו דברים שדרך לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפרפרת, כגון בשר ודגים וביצים וירקות ובניבה ודייסא ומיני פרוחים צפ' אוכל, אלא פת אין סעודין ואם הם דברים הבאים שלא מתחת הסעודה, היינו שאין דרך לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפת ב כגון תאנים ועגבים אוכל מיני פירות (וע"ל סי' קס"ח סעיף ח) אם אוכל אותם בלא פת טעונין ברכה לפניה, דברכ' המוציא אינה פוטרתן דלאו מעיק' סעודה הם ואינם טעונים ברכה לאחריהם רכיון שבאו בתוך הסעודה ברכת המזון פוטרת ג ואם בתחלת אכילתו אכל הפירות (עם פת) (א) ובסוף אכל עמהם פת אפילו אם בנתיים אכל מהם בלא פת אינם טעונים ברכה אף לפניהם:

ב ד ודברים הבאים לאחר סעודה קודם ברכת המזון שהיה מנהג ביכות חכמי הגמרא שבסוף הסעודה היו מושכים ידיהם מן הפת, ומסירים אותו וקובעים עצמם לאכול פירות ולשתות כל מה שמביאים אז לפניהם בין דברים הבאים מתחת הסעודה בין דברי' הבאים שלא מתחת הסעודה טעונים ברכה ובין לפניהם ובין לאחריהם דהמוציא וברכת המזון אין פוטרין אלא מה שנאכל תוך עיקר הסעודה וזין זה האחרון אינו מצוי בינינו לפי ז שאין אנו רגילין לסשוך ידינו מן הפת עד ברכת המזון:

ג ואם ח קובע ליפתן סעודתו על הפירות הוו להו הפירות כדברים הבאים מתחת הסעודה (כ) ואפ"ו אם אוכל מהם פירות בתחלת

קעז א בלא פת אין טעונין. דהן טפלים לפת וכת"ם סי' רי"ב ולכן כ"ל דאסר אין חפץ לאכול פת ואוכל מעט פת ומברך עליו המוציא אין פוטר האוכלים דאסא לא קי"ל כר"ת דאמר פת פוטר כל מיני מאכל אלא דוקא בקובע סעודתו על הפת אבל האוכלים מחמת הפת הן באים אבל בשאין חפץ לאכול פת אינו פוטר וכ"ם אם אוכל פחות מכזית כל"ל ואפשר לומר כיון דדרך לקבוע סעודה עליהם הפת פוטרתן וע"עלכן לא ירגיל עליהם ולא על הפת אם לא בשבת ויו"ט: ב כגון תאנים וכ"ש כל דבר שבא לקנוח ואפי' היה לפניו בשעה שדרך המוציא ואפי' פירות שדרך לחתוך פוטרתן כיון שהן מתוקין ואינם צריכים ללפת פוטר וכ"כ סי' ג ואם בתחלת. דין זה הוא מדברי הרי"ו ול"ל ומיירי כגון שהיו עומדין בתחלת הסעודה ובתחלת קבישו סעודתן היה בבשר ושיכרא גו ונתמלא כדי סעודתן הליחו להם פירות כדי ללפת בהן את הפת ואכלו מהם עם הפת ועכשיו אוכלין אותו. בלא פת וכוותם נ"ב עדיין לאכול מהן עם הפת אח"כ אין ברכה מקמי דאתחיל אתחלה הביאו אותן כדי ללפת בהן את הפת ואכלו מהם בלא פת אינם צריכים ברכה לאחריהם אבל אם אכל מהם עם הפת ומחמת הפת אכל מהם אח"כ בלא פת צריך לברך אפי' אכל מהני מהם אח"כ בלא פת אלא מהני דלעיל דמחמת הפת אכל מהם אח"כ בלא פת אינו צריך לברך אפי' אכל

א"ח קעז קעח הלכות הנוהגים בסעודה

נ"י מגן אברהם

מאיר הגולם

ליה מסברת דלפעמים והלא מוכח כן בירושלמי מדלמא תמרי דאכל מעשה שזה עיקר כוונתו ותי ס"ד דצריך ברכה לפניהם ס"ל דאין כן היא מסברת הירושלמי היה סובר כללות דהתלה היה סובר הרמ"ם דאין כאן לא סברת ולא סברת הירושלמי היה סובר לפשוט מן הירושלמי ס"ל דהרמ"ם היה סובר דאפילו אכל מעשה שזה עיקר כוונתו ותי ס"ד דצריך ברכה לפניהם ס"ל דאין כאן לא סברת הירושלמי

קעה א צריך לברך למפרע. פי' לכתחלה צריך לברך ב"ה קודם שיעקור כח"ם ואם לא ברך קודם שעקר צריך לחזור למקומו ולברך ב"ה ואח"כ יאכל במקום שרוצה רק שיברך מעל"ע תהלה ועטי"ק קפ"ד: ב דעתו לאכול. וה"ה כשרוצה מקומו (הרא"ש ד' עטו' רע"ג): ג וכן אם היו. הקשה הב"ח מה ק"ו הוא זה להא בסח"ת ולא בתכילת פירות כ"ע מודו לדריכין ברכה וא"כ מאי וכן דקתני ותי' דאתי לאשמועינן דלא נימא דתכילה דריסת רגלי בדברים שאין טעונין ברכה כו' כתב הרמ"ע מפאנו דאפי' בדברים שטעונין ברכה אם הם מינים שבעה שנתברכו בהם אין צריך לברך אחריהם אלא על המחיה ועל הארץ ועל המזון ועל הפירות ועל היין ועל הגפן ועל הגומל ועל הסומך ועל בונה ירושלים ועל הטוב והמטיב ועל מחיה המתים ועל הרחמן ועל הטוב ועל הנסים ועל הפורענות ועל השלום ועל התורה ועל הנביא ועל ברכת המזון ועל הרחמן ועל המגדל ועל המצליח ועל הרחמן ועל הטוב ועל המקדש ועל הכהנים ועל שומע תפלה ועל הרחמן ועל הרחמן ועל הרחמן

קעה קעט הלכות הנוהגים בסעודה

ני' מגן אברהם

באר תגולת

עטרת זקנים

קעט א ואם אכר הב ופ"מ סי' קפ"ג ס"ו(כ"מ) ועסי' קס"ו מ"ב דחסור וגם הרחי' מיקה רחיק דהתם מיירי שנתנו לו הגוס קול' נע"י כ"מ"ם שם ס"ק: ב עד שיבר ב"ה. מפיטו רופא לברך תחלה אסור כ"כ הרב"י מל' הר"ח פ' כ"מ שכתבה"ל ולית הלכתא וכו' דהכף לנע"י ברכה ואי אמר תחל הב לן וכברי' לנעל ידלו דמי לפירש"י כו' ע"ש. מ"מ נע"ל דכבל עכ"ל הב"י. ועפ"ז ובריך עיון דבקיצור פסקינו בהדיא ס"ס ו כתב לה"ם מברך בתחלה אחר נע"י מני לאכול וכמ"ש הטור ואין יהיה סותר בקיצור מ"ש בחורך וכ"מ בברי' שאין חילוק בין הב ובריך לנע"י והוא תלמיד הר"ח. ועוד הר"ח עלמא הכי' בפ' ע"פ בהדיה ז"ל ת"ש דמשו ידיהו ואיתסר להו למיכל הא ק"ל דהב לן ובריך ת"ל ב"הוסבי בהתוי"ט ע"כ ולכ"ב בסי' ו' ז"ל דהא מכי אתר הב לן ובברי' אתור לשתות בלח בפ"ה ק"ו בשבעל הכוס לברך וכו' והתם בשבעל ידיו מיירי וכ"מ בב"י סי' תע"ז ודוחק לומר דלעולם מלוה שאני דה"ל לפרש ועוד דהא מדמיי ליה להב לן ובריך לכן נרא"ל דדע"ת הר"ח לעל' נמי הם הוי לברך יכול לחזור ולאכול ליכ"ב לגיטול ידיו שניה סמוך לברכה וה"ם פ' כ"מ ה תכף לנע"י ברכה וה"כ אסור להפסיק ביניהם בשום עסקו והב לן ובריך כנע"י ודיו דמי לפירש"י וכו' ה"ל

אומרים דרוקא סיני דגן:

כגם ויש מומרים דוקא פת לנכ: (ג"י סי' קפ"ד בשם רבב"ח והגהות מיימוני פ"ד)

ו ימי שנזכר בתוך הסעודה שלא התפלל ועכר ותתפלל אם אפ"א אין שהות לגמור סעודתו ולהתפלל שחייב להפסיק ואי אפשר לו לאכול ער שיתפלל (י) עם כל זה יש לא הוי הפסק:

ז כאשם שישן בתוך סעודתו שיגת עראי לא הוי הפסק:

כגם וכן אם הפסיק בשאר דברי דסות כגון שהזכיר בנקיון ושאלת בזה:

קעט איזה דברים קרויין היסח הדעת בסעודה שצריך לברך • ובו ו"ס:

מנשר סעודתו (א) ונשל ידיו מים אחרונים א אינו יכול לאכול ולא לשתות ב ער שיברך ברכת המזון אואם אכר הב לן וגברך הוי היסח הדעת גואכור לו לשתות אלא אם כן יברך עליו תחיל ואכיל' דינה

מסי' רע"ג ויש דומה לכאן דאם לא אוכל בכלל במקום זה שעשה קיום רק דעתו לאכול במקום הסמי ע"כ אין קרוי מקום סעודה אלא אם כן בניתו מ"מ כאן שאוכל גם כאן ואם היה דעתו לאכול עוד בזה אחר לא בעינן סיומי בניתו ז' דוקא כללי"ד ולענין הכלה לחשבם מן דקי"ל כהתו ורבב"ם ורא"ש דבכל יוכחת אנו בברייתם מ"ל הדין כן הוא דלכתחלה לא יעל אדם מן הסעודה כלל בלא ב"ה אלא מצוה עוברת כגון שהגיע זמן תפלה ואין לפי' לא היה דעתו ע"ה ואיכא בינינו לעשות כן בסעודת מצוה כגון סעודת נשואין שאוכלים בקיצים והולכים לסעודת נשואין לגמור הסעוד' ואז בהיה דעתו ללכת אח"כ אם וכן בהולכי ברית מילה שמברך בתוך הסעודה ואם לרוץ אחר המוהל שמא יברך אחר שלא לאכול אם אינו יכול לחזור ולברך אח"כ אם לא שיאכל כזית פת אחר ברכת המזון ואם לא יאכל כזית פת אחר ברכת המזון

דינה כשתיה להר"אש אבל לח"ר יונה והר"ן (ב) אבילה שאני שאין"ם שם לק ידו מלאכול ואפילו סילקו השלחן אם רצה לחזור לאכילתו אין צריך לברך פעם אחרת שכל שלא נטל ידיו לא נסתלק לגמרי מאכילה:

ב כי שכופך על שלחן אחרים אפילו אכר הב לן ונברך ג לא הוי קפה הפסק הרעת עד ד שיאמר בעל הבית:

ג אם לא אכר הב לן ונברך וגם לא נשלח ידיו ה משנטל הכוס לברך הוי הפסק הרעה:

ד כשארם נכנס לביה חבירו ויש שם חבורות הרבה שאוכלים ו (נ) וכל אחד כושים לן כוס ישי מי שאומר שנברך על כל אחר בורא פרי הגפן כי בכל פעם הוא נפטר:

ה (ר) הקרואים בבית בעל הבית לאכול מיני פירות וסבריאין להם בזה אחר זה ז אינם צריכים לברך אלא על הראשון:

ו ח אכל כל מאכל ולא אכל פלח שהוה כל משקה ולא שתה מים ביום יראג מפנירית הפה ובלילה מפני ריח הפה ומפני ט אכרה (פירוש חולי תוכן) יהאוכל מלח אחר אכילתו לא יאכל בנוגע (נדל הוה התנצע הנם. תנצע הוא קרוב לגם. תחה התחוך. קמילה הוא הסמוך לקנון. זרת הוא הקנן) דקשה לקבור בנים ולא בזרת דקשה לעניות ולא באצבע דקשה לש"ד אלא באמה ובקמיצה: (ועל"ל סימן ק"ע לה הין לחו מהנין בהכילת מלח ושתיית מים):

קפ דיני

ול"ל דוקא כשנתקנו הסכימו לדברין: ה משנטל הכוס. ל"ל דדינו כנגי"ו ועמ"ס ח"ל בפסח הרח"ם: ו וכל"ל מיעשיותיה' עדיין לח שתה כל כוס הראשון צריך לברך כמ"ב סי' י"ט ס"ו ועמ"ר ו"ן וכ"מ ס"ח סי' קע"ד ס"ב: ז ח"ל לברך. דלחכמה דבע"ה סומכין מיודעים שיתנו להם כל צרכן מחמ"ת בפחות ס"ם קס"ע שמלוך הוא בכל פעם: ח אכלו כל מאכל. והחולדא נפתחו העבעים:

קפ הין

דסל"ל לפי' רוצה לברך התלה לאסור לתפל לבעי לברוכי תכף ח"ב לאסור להסכיח בעסק אחר אכל להר"ש רשאי להפסיק בעסק אחר בהב לן ובבר' לימו אלא היסח הדעת וים מחלקין כו' הימו סס"ל סיש טוד חילוק בין נע"י והב לן ובבר' דהימו בין תכילה לשתייה וכו' ע"ש בברור בדעת הר"ח והרמ"ק קיצר בהעיקרו ולפן פי' פירוש אחר. והב"ח פי' ג"כ פי' אחר והרוחה יבחר וח"מ סוכר דבי והב לן וכברוך שיון וח"מ כתב דבעל נפש יתיחיר לעלמו לבר' תכף אחר נע"י וכ"כ תר"י ועמ"ס סי' קל"ו: משמע בחו"ד מ"ב ובפסחים דף ק"ל וכעור סי' תע"ו ובחל"ם פ"ו דחולין דבל תקו' מברך לברך מפוס היסח הדעת לריך ליטול ידיוע"כ והטעם דבל שהסיח מלחכו ומסתחת לל מזכר מתירת ידיו ומשכו' קס"ד לעיל ברכה: ג לא הוי היסח. דולחו דעתו בבורור שלח יהלה בע"ה לחכול ולשתות עתו יחכל ויסחה עתו ובכן ל"ל שם בעל נפש יתיחיר דעתו בבורור שלח יחכל ויסחה בע"ה לח"כ לרי לברך וכ"ם כשנטל ידיו: ד שיחמר בע"ה. ולחו כולן לסורין (חו'):

ה משנטל הכוס. ל"ל דדינו כנגי"ו ועמ"ס ח"ל בפסח הרח"ם: ו וכל"ל מיעשיותיה' עדיין לח שתה כל כוס הראשון לריך לברך כמ"ב סי' י"ט ס"ו ועמ"ר ו"ן וכ"מ ס"ח סי' קע"ד ס"ב: ז ח"ל לברך. דלחכמה דבע"ה סומכין מיודעים שיתנו להם כל צרכן מחמ"ת בפחות ס"ם קס"ע שמלוך הוא בכל פעם: ח אכלו כל מאכל. והחולדא נפתחו העבעים:

קפ הין

כל הין ומין שנתקנו לו כיון שהוא מסופק בדבר ודברי הרב כאן תמוהים מאוד לענ"ד דעתי:

קפ לח

פרי חדש

סימן קפ

ורשטרות נדין לברר מתון

הילכתא נידע הי ק"ם פומייהון מו דנקבן הכא רגמינן כעלי סתומפות ול"ל נסוטה ריש ונדה אלמנה לכהונה בתרומה של זה ונבעלו לח הפנו נמלט הלח קבוחו קובר בשיטה דמק"ם דקבן ומפקר דנקבן ומפקר דנקבן ומפקר דנקבן בפומייהון הכי ק"ם בגמ' ומפקר דנקבן ק"ם ומפקר דנקבן ק"ם ומפקר דנקבן ק"ם

קפ א אין להסיר. דהברכה תיכף שורה על דבר רק אז פסוק מסוף מלמדנו זה ממשע דאם מוחה כבר על המלחן ח"ל להסירה וכ"כ ב"ש וכ"ל בהג"ה נב"י בשם אחיו תרומה וכן דקדק מל' רש"י. וכמ' עסיס רמונים להרמ"ע שער ח כתוב וז"ל והוא סוד סיור פתיתין לתחר הטוליח למי שלא לסרין פתחלת הסעודה ככר שלם לכ"ה לחכוחר כזוהר דכתיב"ג עדיף טפי טל"ל והוא בזוהר יתרו ע' קל"ו ומיהו מלשון הגמ' דקדוחר הוא לחיכא שלימה דהלחם מפטיר לחפילו מוציא מקדם יסירנה וכ"כ מהרי"ו וכתב מע"מ שיש לחוש לדבריו לחבל הוא לח רחה דברי הזוהר וחפשר שהזוהר מפרש הגמ' הח לחיכא שלימה כדהלחם מפטיר כלומר שם יש לו שלימה וחניח פחיתין ה"ל כחלו טע"ח וכמה מדוקדק הלשון יותר בגמ' דפי' רש"י חינו מחיסב לחר הלשון וח"ח מודה הזוהר דחסור להניח שלם כשעת ב"ה וכשב"ל יסיר הכל עד לחר ב"ה: ג קשה לעניות. כ"כ הרכי' בשם התוס' וע"ע דחטו ב"ה לח חיים לעניות וחחתי קחתר טיטול ידיו תחלה שלח ע"ב ללח קשה לעניות שלח כשדורס עליהם לחבל שם מלכיל למים שרי וכדחי' בחולין פכ"ה בהדיח והביחו בחום שסע"ם וה"ה טיטו טוטת החו דקשה להו ל"ל לב"ה להחביר כשד הבית כלל הל"ל דח"ל לכבד הבית חלח טל"ל לף ב"ה מודה לדרוך לכבד הבי' לחר כך שלח ידרסו על הפירורין וקשה לעניות ולף ע"ש שמפסידן במים של נטילה כיון שחין כהן כזית לית לן בה ולם יש בהן כזית לחסור לחבדן לפי' לין דורס עליהן ק"ע ג כמ"ש סי' קע"ל כ"ל בחור. וכזה מיושב קושית התוספות שפכ"ל ופי' דשבת על רש"י דגרים התם לחסור לחבדן ביד דהח' מיירי כשחלילכן במקום שדורסין עליה כמ"ש רש"י מדלח קחני זורקן ע"ש: ד שלח לכבודו. דהטעם משום שטלחן דומ' למזבח וכמזבח כתיב לח חניף עליהם בחבל ובשבת לין בזוין מזבח ולי"ל דחין מזבח בכסין של בחל לריך לכבודו (שלחן חרבע) ובלבוש כתוב דחין נוהגין בחדיחתינו לחלק בין שבת לחול. כחוב בש"ל סיס לכבודו הפת בשעת ב"ה שלח יהח טטחו טעמי' תע"ב:

קכא כתב ב"י ר"ס קנ"ח בשם ח"ח מים לחטוים מלוה לחחטוים חוכה לחחי ב"י ומיהו ה"ח מקמי הח שסם לכל ויש לו מים לחחטוים והוח לריך לחכול סעוד לחחרת ביו כגון ג' סעודו בשבת ולח יהיה לו מים מבטל הסעוד הלחחרת וטיטול ידיו לברכ' מפני שכב' בחחייב בברכה ואם יש לו שתן ערב לו יין מנקה בו ידיו ומברך ע"ל. משמע מדבריו דאם רוצה לחכול ויש לו רק מים ליטול פעם ח' טוטל לחטוים ולח לחחטוים כיון שחסור לחכול עד טיטול ידיו וע"ע ל"ה מלי חומרת לחחטוים מלחטוים ול' לחסור לו לחכול חל"ב יש לו מים לחטוים ולחחטוים לסטודה זו ועמ"ש קפ"ב ולע"ל דקושית מעיקר' ליתח דל"ת להולכים בדחיקה שפטורים מלחטוים וחייבים בלחחטוים כדלחי' שפ"ק דעירובין וכ"כ לחת' בחולין דף ק"ה ועמ"ש קס"ג דאם חין מים ח"ל לבטל סטעודה. וכ"ל דטבטיו לחבטי טדיטי לחי טבוכר בלחחטוי דלחיכא חלח בדוחיק. כ' ר"י מוחזק הכוס ולחב טטלח ועמ"ש קס"ו מיהו מסידור הטו' ומה"ע משמע דטיטלין קודם מ"מ בגמ' משמע כת"ם ר"י ולחין סדר לחסבת הטור: א שלח בכלי. ומ"ם חין נרחין מחוך הכלי ובלחכלעייס שרי (ים"ם): ב עיים דקי. וה"ה כל דבר שחוכן בינו לקרקע (לחיטין) ומשמע דלחפי' בסוס רכפה שרי לחחן רוח רעים ע"ג קרקע. כ' לחייב דבמקו שלחן טוכרי' טסיכולים ליטו' ע"ג קרקע ולכן כ"ל דלחת' המלחן שרי ולע"ג שלפעמי' מסלקין המלחן מ"מ יתכנו בינו: ב שהיד נכויה. וע"ע לטו בשומה טסקי' טיכוה ידיו וכנת' לחיקח שהיד סולדת בהן וחוח כל שכריסו של חינוק נכוי' לחיטו כת"ם ס"ל ורש"ל פסק דוקי בטומנין: ד עד פרק. שלמעלה מהפרק לין מניע לכלוך לחתלכל: ה לכ"ם לחחרוני. ושיעורו חכ"ז טטלח ד' יכול לשטוף ברכוז של ב"ה וכן כיו בשיעור זה ליכל הפסק בין נטילה לברכה ומ"מ דח"ל לחחרוני. תכף לנטי' ברכה לחת"ל דוקח הוכחה ממח שלח נכרי ומיהו לחפשר לכבדו לח מפסיק בלל (ב"י רשב"ל טסי' קס"ו): ו מחנב. וכיש"ם כתב דוקח הוכרך לריך לנגב ולח לחחריש: ז בכל מיני מטקין. בחים

קפ (א) לח יביח פת שלימה. טיש"ם כי"ד סי' קע"ח שלין לחים מם שלחכו קלת לטרוך המלחן בלול שבת בפת שלם כ"ב מפני שהוח כבוד שבת ולח כלבוד דחמו"ר שם. וכרח"ם פשוט שלח יהח כיסה כבר על המזון חבל לח יהיה קדוש כברכת המזון

קפ דיני פירורי הפת, ובו ה סעיפים:

א א אין לחסיר הטפה זולחה טר חחר ברכת המזון:
ב ב כל מי שחינו משייר פת על שלחנו חינו רוחה סימן ברכה לעולם חבל (א) ב לח יביח פת שלימה ויתננה על השלחן ואם עשה כן מחזי כלשם עכורה זרה עכיר שנחמר העורכים לגד שלחן:
ג ג קורם שיטול ידיו יכבד חבית שלח ישחרו שם פרורין וימחטו במי' של נטילה חף על פי שמותר לחבד פרורין שחין בהם כזית שהח יהח השטח עם הארץ וינים עם פרורים שיש בהם כזית חשחור לחבדן כיד לכן יכבד תחלה חו ויכבשו חין חנו נוהגים כן מפני שחין חנו מסלקין השלחן (ב) ואנו נושלים הירים חוץ לשלחן במקום שחין שם פרורים ולי"ב לם"ש לפי':
ד ד חף על פי שמותר לחבד פרורין שחין בהם כזית מכל מקום
ג קשה לעניות:
ה ה (נ) ב יונוהגים לבטות הסבין בשעת ברכת המזון ונהגו ד שלח לבטותו בשבת ויום טוב:

קפא דין מים אחרונים, ובו י סעיפים:

א א (א) א זמים אחרונים חובה:
ב ב מים אחרונים אין נושלין על גבי קרקע א אלא בכלי כפני רוחות רעה ששורה על היהם ואם אין לו כלי נושל על גבי ב עצים רקים וכיוצא בהן:
ג ג אין נושלין בחמין ג שהיד נכוית בהם כפני * שמפעפעין (פי' מבעבעין מל' שחין חבעבעו) את הירים ואין מעבירין את הזוהמא:
ד ד אין צריך ליטול אלא ד ער פרק שני של אבעות:
ה ה צריך ששפיל ראשי אצבעותיו למטה כדי שיזרד הזוהמא:
ו ו יאם הסבונין רבים ער חמשה מתחילין מן המברך ואם הם יותר (נ) ב מתחילין מן הקטן ונוטלין דרך ישיבתן ואין מכבדין זה את זה ליטול ער שמניעין ה (נ) לחמשה האחרונים וכיון שלא נשארו אלא חמשה שלא נטלו (ר) מתחילין מן המברך:
ז ז אין מברכין שום ברכה על מים האחרונים:
ח ח מי"א שכים אחרונים אינם צריכים נגוב ולהרמב"ם ו מנגב ואחר כך מברך:
ט ט מים אחרונים נושלים ז בכל מיני משקים:

יש

מברכים והמזמן שם מברכין נב ברכה, נח ונכ מביא יוכ שם לחוסי שם ברכות ובחולין קי דוקח והרי"ח ובכלו הלכה: מחוכין פ' ח' והכיאו פרי"ח ורי"ם בשם מכרכות לבני מערבא לבני מזרחא מסוטח לי דברכות מז דמר נשם כה"ג ער כיתרוש מחחטעות לבני רטלית בחים כהן עו כשם פרחכי"ב מחלוף תרבע והכל נו כשם פרחכי"ב:

עטרת זקנים

קפ אועכטיש אין אנו נוהגין כך כו'. ס"ם שוב נראח לגקורי המפרש להסיר בשע' ברכה (מהרש"ל) וב נוהגין להסות הסבין בו ונ"ג שלא להחחו בשבת. ר"ם ור"א שאין לחלק כין שבת ליום (מהרש"ל) לשאר ימים (מהרש"ל):

קפא א אם אחרונים חובה וא"צ לשנוך על ידיו אלא פעם א' (מהרש"ם אלי רבים) ונם אנו צריכין שיעור (שער שלחן ארב') ואין נוהלין בחמין שהיד עבות בהם אבל ב ושרי לית לן בה: ב תתירין כל לעין בר' ברכו של ברכו המזון (ב"י) אין צריך לשוך על ידיו כ"א פעם א' (ב"י ולבוש) ונם א"צ רב"ע לשם אחרוני מנוח לין בכל מיני משקה חוץ מיין משום ביור כמבואר ב"י סי' קנ"א:

פרי חדש

ס"מן סו דב מע' מקורה ושוב להסיר ממגילה מסס רחים הטחני סחם. כתיב הל מקבת הח לחו' הכי קחי מתי' מגב ופשיט' חיים דגלי קרא חכא בפה ובין ק"ח כרכ חסנות בשבח ובין בל"ח חי מכרכי דחי מלי מעלה נוסף הנים לחתים ובירם ובירם חנן קושנו שסח' מסורית יש ותקן כ ו בס' רחוקה ל"ה חי מכי' עיקר לחתרי ל"ה ומשמ' מוכרחת מניש חס כיון לנו יש לחנות שוח' בקורה וזה פשוט ותו למין לריך ליישב בדברים הללו דלכי ניקוף בחתכי' הכי דייקינן משום דלח רלה לחזור על אותם הח ופחה וכסחי יכול לסרי' על מחט ומזלף בקרבנות מ"ל נמנער הכי נמי נמנער הפיני חין לנו נוילות לדיקי חחתני' כלל ונם בס' כיתלת מסק ומנית ונחסים שחתו מוברחם רחה מנוה זו וחכר חנוה מחרת פחתני' כו חלמיה ק"ש מהו נחסיכת חתו ומיהו ק"ש נרחכן ס"ל: חכל

(א) לברך על הסבר פין לחתות. בתשו' רמ"ל סי' כ"ג פתב
בשם הדחקיטול לברך תפי' על קוותים או בקרפ"ט דהת
שאר לפתו תחר כ"ה בלח ברכה ואין להורו כן בפני הסתון שלח
ידים מזוהמות ; וצריך ליטול ידיו קודם הברכה ואין
(ס"ח ס"ח ותתכ"ו) : י וצריך ליטול. משמע בטור דוקח הסברך ומיהו
המקובלים כתבו דלכל תדם יברך
בתים לחתונים וכ"כ הש"ל
שנהג לעשוח הכוס ורחץ ידיו
בתים ועיין מה שכתבתי ס"ח כסא
רי"ו :

קפב דין כוס ברכת המזון ושלא יהיה פגום ובו ז סעיפים :

א יש אומרים שברכת המזון טעונה כוס אפילו ביחיד וצריך לחזור
עליו א ולא יאכל אם אין לו כוס לברך עליו אם דוחא מצפרדעים
ואפשר שיחזה לו אפילו אם צריך לעבור זמן אכילה אחת ; ולפי זה אם
שנים אוכלים יחד צריך לקחת כל אחד כוס לברכת המזון ; יש אומרי'
שאינה טעונה כוס אלא בשלשה ויש ; אומרים שאינה טעונה כוס כ"ל
אפילו בשלשה :

הגה ופ"פ מלה מן המובחר לברך על הכוס : (ר"ן פ' ערבי פסחים)

ב כוס ברכת המזון אינו אלא של יין ולא משאר משקים אפ' קטן
טעורתו עליהם. א יאם אין ב יין מצוי באיזה מקום והשכר
או שאר משקין הוו חמר מדינה טברכין עליהם ג חוץ מן חמים :

הגה ב ומה שנוהגין במדינות הלו (א) לברך על השכר מין חמוח
לחם יש מוסיפים לסימו טעון כוס בלל ופוח ש"מ חמר מדינה
הוח סכר ד וקונעין הספוחה עליו ורוב על נב יין בתוך כוסו ומקום
לח מקרי פלו לדבר זה שחוח ניוור ה ופי' הפר לקוחות יין בכל סעודה
לברך עליו תפס המלה מן המובח' לברך על יין (ל"ש) (ב) ויש מדקדקין
בשברכין ביחיד על היין ו פלח לחחוז הכוס כיצד רק מניחין לוחו על
הפלמן לפניהם וכונין פנכה זה של דוך הקבלה : (ב"י)

ג צריך שיהא פגום שאם שתה ממנו פ"פ אבר אם שפך ממנו ז
(ג) לחוך ידו או כלי אין בכך כלום ואפילו שתה פ"פ אהכר או מחבית
קטנה הוי פגום אבל אם שתה מחבי' של עץ גדולה ח אין להקפיד ויש
שאומר שאפילו פ"פ פגומים פסולים לכזוג בהם כוס של ברכה :

ד ואם היו כוסות הפסולין פגומים (ד) צריך לתת פכוס הברכה
לתוכם (ה) ויש שאומר שאינו צריך : (ועל' סי' ק"ן
וסימן רע"ח)

ה ט יאם החזיר יין של כוס פגום לקנקן היין שבקנקן כשר ; משום
(ו) דקמא קמא בטיל :

יכולין

(ה) ויש שאומר שאינו צריך. (ועל' סי' ק"ן רע"א סי"ב) וסימן רע"ח

ו יש שאומר שאינו צריך. (ועל' סי' ק"ן רע"א סי"ב) וסימן רע"ח

(ז) דקמא קמא בטיל. ומיהו אם הכוס גדול ויש בו ס' רביעיות יין
כנגד הפגום אין לחוש שמא יחזור הפגום ויפסיד היין שבקנקן
כיון שהכוס גדול ויש בו ס' רביעיות יין כנגד הפגום ; ואם הכוס
קטן ואין בו ס' רביעיות יין כנגד הפגום יש לחוש שמא יחזור
הפגום ויפסיד היין שבקנקן ; ואם הכוס קטן ויש בו ס' רביעיות
יין כנגד הפגום ויש בקנקן ס' רביעיות יין כנגד הכוס אין לחוש
שמא יחזור הפגום ויפסיד היין שבקנקן כיון שהכוס קטן ואין בו
ס' רביעיות יין כנגד הפגום ויש בקנקן ס' רביעיות יין כנגד הכוס
אין לחוש שמא יחזור הפגום ויפסיד היין שבקנקן כיון שהכוס
קטן ואין בו ס' רביעיות יין כנגד הפגום ואין בקנקן ס' רביעיות
יין כנגד הכוס אין לחוש שמא יחזור הפגום ויפסיד היין שבקנקן
כיון שהכוס קטן ואין בו ס' רביעיות יין כנגד הפגום ואין בקנקן
ס' רביעיות יין כנגד הכוס אין לחוש שמא יחזור הפגום ויפסיד
היין שבקנקן כיון שהכוס קטן ואין בו ס' רביעיות יין כנגד הפגום
ואין בקנקן ס' רביעיות יין כנגד הכוס אין לחוש שמא יחזור
הפגום ויפסיד היין שבקנקן כיון שהכוס קטן ואין בו ס' רביעיות
יין כנגד הפגום ואין בקנקן ס' רביעיות יין כנגד הכוס אין לחוש
שמא יחזור הפגום ויפסיד היין שבקנקן כיון שהכוס קטן ואין בו
ס' רביעיות יין כנגד הפגום ואין

נאר הגולה

עטרת זקנים

פרי חדש

קפג הברך איך יתנהג בכוס של ברכת המזון וכו' ס"ב סעיפים:

א א כוס של ברכה טעון הדחה מבפנים ומשיפה מבחוץ ואם הוא נקי ואין בו שיורי כוסות אינו צריך:

ב ויתן היין לתוכו חי עד שמגיע לברכת הארץ ואז כוזגו להודיע שבח הארץ:

הגה וי"מ דאם היין מימיו חזק מימי צריך למזגו (טור) וכן נוהגים בלוי מזגו (טור בשם הר"י) ולהרבות מזגו בכוס ברכה (טור בשם הר"י) ויש ליזהר מן הקנים ג שמשכו מן הקנים שמוזרים בו היין בשם ברכה והנים לתו דוקא וכן נוהגין בעדינות שלא יכוסו על ברכה ימלאנו טיפה ד מלא על גלגלותיו:

ג צריך לחזור (א) אחר ה כוס שלם:

ד (ב) מקבלו בשתי ידיו וכשמתחיל לברך נוטלו בימינו ולא יסיע בשמאל:

הגה (ג) וכיצד דוקא כלא תנא בשמאל כוס אם נותן בשמאל ומגביהו מהקרקע טפח אם הוא יושב ערב קרקע ואם הוא מיסב בשלחן מגביהו מעל השלחן טפח ז ונותן בו עיניו שלא יסיח דעתו: ז ועלכן יזהר לקחתן כוס שפיו לר (ד) שקורין גלוק בלע"ז לברך עליו: ח ומשגרו לאשתו שתשתה ממנו:

ה ט"ו מי שאומר שאם המברך ט אחר (בלעז מלגיי"ן) אוחז הכוס בימינו שהוא שמאל כל אדם:

משנתנו

יכולין לתקן: דעיקר הפגם משום שנתנה ממנו מעט וכשחזר ומסיף עליו מתקן כך דומיא דפגימת המזכך כשחזר ומחקן וכ"מ בר"ח בשם מהר"מ מ"ץ ומ"ש הכ"ח דלדבריו אם יחזיר מן הכוס לתקן מעשה הכל פגום ל"ל דהתם בעל פיו הפגום ביין התקנו ברוב אבל הכא התקנו הכל בכך וכ"ל בעור ועוד דבשפך התירה לנו יחוסרות לא תאמרי קמח קיבת בטיל כמ"ש ב"י בשם הר"ן גבי יין במים: יא מים מתקן אפשר דדוקא יין מתקן מים שרגילין למזגן בכך אבל שאר מקנחן בכך ואפשר דכל שאינו מקנחן בכך שרי וכמ"ש סי' רל"ו ס"ג: יב בשעת הדחק. פי' אין לו אחר (רשב"ם) כלומר דה"ת דמוטב לברך בלא כוס: כתוב ג' נוהגין פירושי פת ביין פגום לתקנו ומלבו שמות הוא על"ל והע"ש לא ע"ש. ויש נוהגין להקפיד בכוס בתוכו פירושי פת ואפשר דסוברים דבעי' שיהא מלא מיין דוקא ובעור לא משמע להו דהא לא כתב דיש לחוש בברכה:

קפג א מיזרי כוסות. פי' פת (רמ"י ביצה פ"ב) וה"ה כשקנחו במפה שרי: ב מזגו. כתב הרמ"י שמוכגין כן במדינתו לתת מזון הסעודה כי יש כוה"ג סוד הקבלה ועוד טעמים אחרים ע"ש: ג לשם ברכה. כי תי' פריסק"ן בלע"ז. וז"ל ר"י ויוליכתו מהחבי' מיד סיוך לברך' ואם כן לדידן מי יפלח לתכוני לקנות סמוך לברכה כדי סיפיה תי: ד מלא על כו'. דלא כי"מ שעור שלא יהא מלא כ"כ שיהיה למעלה בכוס עשרה סביניה: ה כוס שלם. ואפי' נשבר בכוס שלמה פסול ל"ק בשעת הדחק (מהרי"ל): כתבו המקובלים להברך כל מי' דברים חון מעיטוף בח"ג: וכ"כ בכתב היתה שיש ליזהר במלגמת רק יש הכובע על ראשו ויתעטף בגבד העליון: ו תחת הימין. ז"ל ס"ג יכול לסייעו' ליה בשמאלית תחת ידו' ימינו מותר דק"ל מסייע אין בו ממש וכו' בשלמי נועצת בכוס שלא יד ימין אם הגיעה שמא תתחיה לסייעה מותר עכ"ל. מבואר מתי"ב כדברי רמ"ה דלא כהב"ח ע"ש דכתב דהמ"ל בסותר שיותר להגיעה תחת הכוס. וע"ל ראיה לב"ל מסב' דף ל"ב דתמרי קבל בימין ושמאל מסייעתו כשר דמסייע אין בו ממש. בעור כתוב שמא מהו שתסייע שמאל לימין פי' לסומכה בשמאלו ע"כ ל"ל דק"ל מאי קמכעיא להו הא כשתסייע שמאל לימין ה"ל לאוחזו בב' ידיו וכשר לתרוצי שמקבלו בב' ידיו ואוחזו בימינו ולכן פי' לסומכה בשמאלו ר"ל לסמוך יד הימין בשמאל וה"ל ג"ז אסור ות"מ יש להחמיר אם לא לגור כ"מ התו' בכוס גדול ובבל"ח כתוב בשם המקובלים שיעמיד הכוס על כף ימינו והאצבעות יהיו זקופים סביב הכוס וכ"מ בזוהר ברחשית ות"מ לישנו מוכח כ"כ די"ל דיקוק בהאצבעותיו כדרך לחיתה: לא יטול הכוס בב' ידיו רק יסיר קודם(הגה בברכות מהר"ם): ז ועל"כ לין לוקחי כו'. ובב"מ כתב עוד עוד עשם בשם ר"ח מפרנגא משום דתמרי רבא תכסת דברכתה מנמע גמוע וכשפיו לר לין יכול לגמוע הרבה בבת א' ע"כ עסי' תע"ב סעי"ו והרמ"ע פירש בסוכה פי' אחר ע"ב ועל טעם רמ"ה קשה דמ"ל שיתן עיניו בין לתמה די בשיתן עיניו בכוס כי היכי דלא לסח דעתיה מיניה וכ"מ הל' בגמ': ח לתמהו. ואפי' לא תכלה מתמה כ"מ בגמ' גבי עובדא דילתא: ט לתר יד. ל"ע דבסי' תרל"ח סתם הרב"י דתלוי בתר יתין דעלמא הואיל ונעלת לוכב ביתין הוא דרבנן וכ"כ הכא דכוס של ברכה עיקרו מדרבנן דים לנו לילך בתר יתין דעלמא' וכאחת בש"ל שלפנינו לא כתוב כלום מזה בכ"ה ובני לוכב פסק ליטול בימין דעלמא' ע"ש ואולי היו פוסק אחר פסק כן בכ"ה ות"ת ל"ל להגיה כן כמ"ש רמ"ה גבי לוכב

ראיתי בהרבה בני אדם שאינם נזהרים בזה ואחר שנוטלין ידיהם ומברכין על המזון אוחזין הכוס בידיהם ואינם נותנים אותו על השלחן עד לאחר שגמרו כל הסעודה ואחר כך מברכין ברכת המזון וזה אינו נכון כלל שהרי הכוס נפסל בשעת הברכה ואין לך פגם גדול מזה

ומן ולא בעינן אלא ד' וסיימנ חמס"ח חי מלא שעיפה הדחה ועס
סים קלא סוסקין כתוב"ר ס"ח עיעור לה בעי ג"ל טעם לפי
סה מלא הרבה יסף ויתבזה וכמ"ש חין מעבירין כוס מלא על
כוה קיל להעומעים מן המברך

קפר לקבוע ברכה במקום סעודה ועד כמה יכול לברך כי ששבח ולא בירך, וכו' ו סעיפים:

א [מ] שאכל במקום אחד צריך לברך א קודם שיעקר ממקומו. (הגה ועיין לעיל סימן קע"ח) ואם יצא ממקומו ולא בירך אם היה

(א) ב במזיד יחזור למקומו ויברך ואם בירך במקום שנוכר יצא הגה ולווקא לדעת הרא"ש אבל לדעת הר"ח ס"ל דלקי בשוגג יחזור למקומו לכתחלה במזיד לקי בדיעבד לה יצא: (עור) ואם היה בשוגג להרמ"ם יברך במקום שנוכר ולהר"י יונה והר"א גם הוא יחזור למקומו ויברך:

ב [ב]כמה דברים אמורים כשאין לו פת עור אבל ג אם יש לו פת עור יאכל במקום השני ד מעט ויברך ה רק שלא יהא רעב מאכילה ראשונה:

ג [ג]יש אומרים שכל שבעת המינים מעונים ברכה לאחריהם ו במקומם [ד]יש אומרים רחמשת מיני דגן דוקא (ועי' סי' קע"ח סעיף ה' וסי' ר"ח סי"ח):

ד [ה]אכל ואינו יודע אם בירך ברכת המזון אם לאו: [ו]צריך לברך מספק מפני שהוא ח מן התורה:

ה [ז]עד אימתי יכול לברך ט עד שיתעכל המזון שבמעיו וכמה שיעורו כל זמן שאינו רעב מחמת אותה אכילה ומשעה שהתחיל להיות רעב

ו [מ]משנתנו לו כוס לברך, לא ישיח המברך [ח]והמסובין אין להם [מ]קפ"ה לענין זה ועמ"ש סי' קכ"ג להשיח (ה) משהתחיל המברך לא מבעיא בשעה שהוא מברך [ט] שצריכין לשמוע ולהבין כדי שיוכר המברך ולא אפילו בין ברכה לברך אין להם להשיח ואם עברו ושחו בין ברכה לברכה בשעה שהמברך שותק מעם יא יצאו: הגה אפי' אם שח המברך עצמו: (אבל אם שחו בשעה שהוא מברך לא יצאו:

ז [י]נכון הדבר שכל אחד מהמסובין (ו) יאמר יב בלחש עם המברך כל ברכה וברכה ואפי' התחלות:

הגה ויקדים נפשו קצת קודם המברך כדי שיקדמנו למן בלעביל סי' ל"ט. מן מוהגין כוס של ברכה מלא יג (עטרת פ"ו ולו נהמרין)

ח [יא]לעניין לשאול בברכת המזון מפני היראה או מפני הכבוד יש מי שאומר שרשנה כתפלה:

ט [יב]צריך לישב בשעה שמברך, בין אם היה הולך בביתו כשאכל או עומד או מיסב כשמניח לברך צריך לישב כדי שיוכל לכוין יותר וגם לא יהא מיסב שהוא דרך נאוה אלא ישב כאימה:

הגה נרחה לי דלחה דווקא המברך אלא הוא הדין כל המסובין לא יכנו נקלות רחם אלא בחימה מיכו אם לא עשו כן אין לנו לעולו בדבר שבעבר יצא: (רמב"ם פרקנ"ב)

י [יג]יש אומרים שנם ברכת מעין שלש צריך לאמרה מיושב:

יא [יד]אם היה מהלך ברחוב ואוכל אין צריך לישב ולברך לפי שאין דעתו מיושבת עליו:

יב [טו]אסור לברך והוא עוסק בסלאכתו:

קפר א קודם שיעקר ועמ' קע"ח

החמינה לפניה לה תשיב טימו מקום וכ"ה בבית יוסף סי' קל"ג וה"ה כשרוחה מקומו וחם לכל בחדר זה ודעתו לברך במקום אחר בבית זה לפשר דחמהני כמ"ש סי' קע"ח וים למעוך ע"ז כשחותו מקום חינו מקו: ב במזיד יחזור. ול"ל דחם הוח רחוק כעד שלח יחזור למקומו יתעכל המזון יברך כתן: נ חם יש לו פת כ' הרב"י סימן קע"ח דזמנו להפוסקים כבי' קע"ח כ"ח דלקי להרמ"ם וסיעתו כיון שחינו יכול לחכול עד שיבר' תחלה ח"כ ודחי שנריך לחזור למקומו לברך על מה שחכל עכ"ל. ונ"ע מחחר שפסק כבי' קע"ח כהרמ"ם היאך כתב כתן בד"ה וכו' וי"ל כיון דיש בשוגג לח ה"ל היסח הדעת ומותר לחכול בלחם ב"ה ול"ל דה"ק חם יש לו פת יחכל כתן כזית. (ל"ח) ועמ"ש סי' ר': ה רק שלח יהח רעב. דחם הוח רעב ח"ל לחכול עוד דחם לח מהני לחכילה רחשונה: ו במקומם. ומ"ש יש מקומן הוי דיו כמ"ש סח"ב: ז צריך לברך מספק. ונ"ל נמ ברכה ד' דלח לזלולי בה. (הר"ם חיון מ"ב הלוי מ"ד): ח מן התור'. ודוקא כשבבע כנ"ל: ט עד שיתעכל. וכתבו הרחם כתוב ושיעור עיכול בחכילה מועטת הוח כדי הילוך ד' מילין והוח שעה וחומש והוח כפי' חתו' דלפירש"י הוי בחכילה מרובה ד' מילין ובחכילי מועטת הוי פחות ובחמ' כל הפוסקים לח חלקו בין רב למעט דסיל דזמו שיתחר דרי"ל לבבל חמקו"ל כרי"ו. ונ"ל דהחי עיכול בחלת עיכול הוח לסוף עיכול הוי עכ"פ ו' שעות כמ"ש ס"ם פ' מספטים ובשבילי חמונה כתוב שיעור מרובה ע"פ ובשעורות גדולות לפעמים יוסבים ד' חו ה' שעות קודם שיתברכין ואינו נכון לדעת רם"י ולכן לברך מיד וי"ל כיון שעיסקין בחכילה ובפרפרחות כלח נחעכל כמי: צ"ע מי שחכל מעולה שבעו ממנו חיך יעשר דהא מחחל ס"ל הוי רעב וס"ל דמעטר חם הוי רעב כ"כ כתו שביים קוד חכל וס"ל דחין חנו בקיחי לעשר זה וחם יזיע שפחה אחר חכילתו יחכל

פרי חדש

סימן מז

חדשה ברחשונה כוח שפסוק רחמון נגנד כוי מן החורה ובי"ב ברכו"ת בחכונם כי סי"ן ובי"ב בחדונים בסוגיין ונרים היה קורח כתב ז"ל ומשפוק רחמון ואילן ומפיק קורח לגבוה חשם יצח כוונה בלל ומפשר בחדבכן היח בכוונת קריחה חיכח נצינן ככ"ל חלח שכנרת, שהרב פוחר חח דבריו שבפ"ק כתב ז"ל ומה שחתן חנו קורין על רחשונה שפשם חפנו שהרח הכל על דנריהם כיון שקדחוהו בב"ה לח מיירינהו בחזרה ובקרות בפ"ח ז"ל ובפ"ק דברכות ובפ' כרים היה קורח חלין חתר רבנן ס"ק ס"ם ס"ב שפסוק רחמון נגנד כוי דלמרייתח ורחמה מזון היח בשת ורבינו יהונף בהסיק שקנית בשור סימן ת"ו וכ"כ שם בנ"י ובן נרסח שבחת דשת פרסים ונ"ל שם ח"ב כ"ל ול"ל שם חשמיטינח דך כנרים היה קורח חלין דנרי' חתן ברכת חלין דנרי' ס"ק ס"ב ובפ"ק כתב ז"ל ומה שחתן חנו קורין על רחשונה שפשם חפנו שהרח הכל על דנריהם כיון שקדחוהו בב"ה לח מיירינהו בחזרה ובקרות בפ"ח ז"ל ובפ"ק דברכות ובפ' כרים היה קורח חלין חתר רבנן ס"ק ס"ם ס"ב שפסוק רחמון נגנד כוי דלמרייתח ורחמה מזון היח בשת ורבינו יהונף בהסיק שקנית בשור סימן ת"ו וכ"כ שם בנ"י ובן נרסח שבחת דשת פרסים ונ"ל שם ח"ב כ"ל ול"ל שם חשמיטינח דך כנרים היה קורח חלין דנרי' חתן ברכת חלין דנרי' ס"ק ס"ב ובפ"ק כתב ז"ל ומה שחתן חנו קורין על רחשונה שפשם חפנו שהרח הכל על דנריהם כיון שקדחוהו בב"ה לח מיירינהו בחזרה ובקרות בפ"ח ז"ל ובפ"ק דברכות ובפ' כרים היה קורח חלין חתר רבנן ס"ק ס"ם ס"ב שפסוק רחמון נגנד כוי דלמרייתח ורחמה מזון היח בשת ורבינו יהונף בהסיק שקנית בשור סימן ת"ו וכ"כ שם בנ"י ובן נרסח שבחת דשת פרסים ונ"ל שם ח"ב כ"ל ול"ל שם חשמיטינח דך כנ

באר הגולה

עטרת זקנים

קפה

א שיעור אכילה לברך ב"ר כזית. היינו מדרבנן אבל מדאורייתא אינו חייב לברך ב"ר כ"א כשאכל הזקוק שיעור שבע' ושבעה ונאכלו (נמר') וברכה (נמר'):

קפה

א ב"ר בכל לשון מצאתי לשרת אין ח"ו בב"ר לפי שכל מ' שבירך ב"ה בבת' אין שולט בו לא אף ולא שעוף ולא קצף וי"א שכל הזוכר בב"ר מזונותיו מצוין לו בכבוד כל ימיו (ספר החינוך ובספר אחר ושמו נן) ועיין בס"ח ס"ו והקשה בארם אחר ע"ש

קפו

א אלא לפי שאין חיובו אלא מדרבנן ר"א מי שלא אכל יכול לברך ולהוציא אחרי מי שאכל (טור בשם סמ"ג שכתב על שם ר"י) וא"ן להקשות ס"ש הנסר ולהוציא הרבים עד שיאכל כזית דגן היינו שיעשה כדי שיוכל לומר נברך שאכלנו וכן פ"רשו התוס' אבל לחוצא חבירו בלא זימון אין צריך כזית מאחר שיש שאכלו (כ"כ בהרא"ש) והשתא כתב על ע"ז ולא נהירא אלא עד שיאכל כזית ונראה דברי הטור עיקר מאחר דאיכא בהריא בירושלמי דבעינן בכזית אפילו בלא זימון מגן לנו ועלע עליו דשמא אף ר"ה ישלמי מודה דלא בעינן אכילה מרובה שכל שרגילין זה בזה הם יכול לסמוך אפילו כדי שאכל אכל מדרבנן צריך לישב עדיף והלמורא דרבן גמי לא פליג (מהרש"ל):

פרי חדש

פימן מז

מתפלל ומלך עתה כנגדו דמסתיק דצריך לחזור ולהתפלל ול"ע מ"מ כתבתי מהלע"ד:

ברכות לא תתירני כ"כ וכ"מ בשם התו' ומרדכי וה"מ מדמחמ"ת שזכר הטור בשם ירושל' ולע"ג דבתפלה אסור כ"ש בזה ה"מ פ' סדר ח"ל שכור לא יתפלל ואם התפלל אין צריך לחזור ולהתפלל ול"ע מ"מ כתבתי מהלע"ד:

קפו

(א) עד שיעור יכול לדבר בו. כ"כ בשם התו' ומרדכי וה"מ מדמחמ"ת שזכר הטור בשם ירושל' ולע"ג דבתפלה אסור כ"ש בזה ה"מ פ' סדר ח"ל שכור לא יתפלל ואם התפלל אין צריך לחזור ולהתפלל ול"ע מ"מ כתבתי מהלע"ד:

(ב) אם בירך וה"ה לנותן לחבירו שיברך בשבילו ואפי' בשעת אכילה ואפי' בשעת ברכה ואפי' בשעת תפלה ואפי' בשעת קריאת שמע ואפי' בשעת נטילת ידים ואפי' בשעת נשיאת כפים ואפי' בשעת ק"ש

ס"ק מגן דוד

ויתחיל הוא מה שעומק שים בכאן דבסמ"ק עלמו מבואר שם בהגה' י"א נשם אחו"כ גם הר"אש ס"כ פשוט שהעור יש זה חלה ב"י נשם כן בכל שיחזרו לאוקיי לריך כוית פח משמע שם שעיין לעיל מסימן ל"ג בשביל שיוכל לומר שהלכתו וכן כירוש מסיים לה

ב [2]קטן חייב מדרבנן כדי לחנכו והחיא דבן מברך לאכיו כשלא אכל האב ג כדי שביעה שאינו חייב אלא מדרבנן :

קפז דיוקים בנוסח ברכת המזון • ובו ד סעיפים :

א [1]יש אומרים ברוך משביע לרעבים [2]ואין לאומרו והמוסיף גורע אם [3]אמר במקום ברכת הזן בריך רחמנא מלכא מאריה דהאי פיתא ירצא ידי[א] א שצריך א שיתחום בריך רחמנא דזן כולא :

ב בברכת הארץ להר"אש לא יאמר שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה וכו' בריית ותירה שהרי אומר על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו ודי בפעם אחד והרמ"ם חולק : (הגה ולכן הרי"ף סס עיקר)

ג ב [2]אם לא הזכיר בברכת הארץ בריתו ותורתו אפילו אם לא חיסר אלא אחד מהם מחזירין אותו :

הגה ג ונסים ונפלאים לא יאמרו בריתו ותורתו א לנסים לאו בני בריתו ונפלאים לאו בני תורה נינהו (כל בו)

ד [3]אם לא הזכיר בכונה ירושלים מלכות בית דוד מחזירין אותו :

הגה ומומרים על הנסים נמכוכה ובפורים קושם על הכל וכו' ואם לא אמרו אין מחזירין אותו (טור) וע"ל סימן תרפ"ב ומכל מקום יוכל לומר בתוך סלר תרמנן ויסלר הרחמן הוא ישבה לנו נסים כמו בפסח כימים ההם וכו' והכי נהוג : (כל בו)

קפח נוסח ברכה ג' וריני ברכת המזון בשבת והשועה בברכת המזון • ובו י סעיפים :

א [1]אחר שחתם בונה ירושלי' יענה אמן אחר ברכת עצמו מפני שהיא סיום הברכות דאוריי"תא דהשוב והסמיב אינה דאורייתא :

ב [2]אמן זה יאמרנו בלחש כדי שלא ירגישו שברכת הטוב והמטיב אינה דאורייתא א ויזלזלו בה :

הגה (א) וכרשם דקוקה כסמנרך לכד ואין עונין תמן אחר סלר ברכות אלא כשמזמנין עונין אלין כסלר תמן מפני שאין ברכות הרשומות ואע"ג דכשנרך עונה ג"כ מ"מ היטב ניכר כך הוא"ל ואחריהם עונין ג"כ עמהן וכן בשמנה עשרה אלו לומרו אקול רם אפי' כשנרך עלמו כשמזמני' ואוליכות שכאלי טעמא :

ג [3]צריך להזכיר בברכה שלישית מלכות בית דוד ואין להזכיר בה שם מלכות אחר [4]והאומר במלכותך ומלכות בית דוד משיח שאין להשוות מלכותא דארעא עם מלכותא דשמיא וכן אין לומר בה אבינו מלכנו :

הגה ויש אומרי' דלף כשאומר יעלה ויבא נ"ל יש יסיים מלך מגן ומושיע מלחמות (ב) ילמד מלת מלך (מהרי"ל) ומנהג נכונה כיון (ב) אפי' לאחר"ש רפיתי מהניתן כן :

ד ב [5]נוסח ברכה זו (ג) פותח בה רחם ה' אלהינו או נחמנו ה' אלהינו וחותם בה בונה ירושלים או מנחם ציון בבנין ירושלי' ואין לשנות הנוסחא

(טור) : ג כדי שביעה · ולפי' אפי' גם הבן לא אכל כדי שביעה דהכי קרי דרבנן אפ"ה חולין לחכיו כ"ח סוף פסחים וכתבו' סס"ב דמניעה תולקן בזה וכ"כ התוספות ומשמע שם דוקא במניעה דיעה הכי עמ"ש סי' תרפ"ט ופשוט דקטן לימו חולין את החמה :

קפז לא יאמר כי לעולם חסדו

עשינו כי חסדיו הם עם כל מי (טור) כתב הב"ח סי קל"ב אם לא זכר בריך רחמנא מלכא דעלמא' דיוכיר אלי פיתא ובטוסו הגדול מעיד לא חסר לנו ואל יחם לנו חלב חעה בריך רחמנא דזן טולא בעמה ילא בדיעבד ולא לכתחלה כגון כי אם נקטעו פחות מן שמה עכ"ל : א פיתחום · כי כל המעה מחוטבע שעשנו כגון במקום שלא חלו לחחום והוא חחם לו לחיפכא לא ילא · (הגה"מ כ"מנוע"ש סי' ריל) : ב אם לא הזכיר · ואם לא חמר בה הודה' לא הלכה ולסוף מחזירין לוחו (כ"מ בשור) · י"ל בכל עת ובכל שעה כי עתים הם קיר וחוס ואסמכה עוטה (ד"ו וכ"כ בחע"מ) ולחן עוטין פה לחתן כי אינו סוף הברכ' רק מהגיונן להפסיק בעל הנסים עסי' רפ"ד ס"ק : ג ונסים כו' · ל"ע דפחח בחרחי וסיים בחלח · ובחו' ר"פ מ"ם פיחח בהרי' דלח יחזרו ברית ותורה וכ"כ סחו ורמ"י בעכרכן וכ"ה בברטח דף מ"ם ח"ל בריח לפי שחינה בנסים חורה ומלטת חינה לח בנסים ולח בעבדים עכ"ל ונ"ע דלח כע"ח ילא ונסו : ונ"ע על מה סזכו עכשיו הנסים לחזרה והל"ח נרחק לחח טעם לדבר ובכל"ח כחב דנסים הוי בגבורים שחין נקרח חדס חלח נסים לו חשה וח"ל הל' שניח' נף ח' ע"ל נדחקו כדי ליישב סחמכם ונ"ע דקשה דהח חיחרי סס' מ"ו נסים מברכות ברכת החורה משום דחיישנת ללמוד מלות שלה וכ"ם פכ"ד סימן רמ"ו ס"ע · וחיחרי בה חלמר נבית יעקב חלו הנסים ח"ב למה לח יחזרו על חורתך שלמדתנו ועוד חיחרי בע"ח דף כ"ח ע"ח למ"ד הטול יחול ליחתח כחתן דמסילי דחי ולמ"ד ואחה חת בריחיך נסים לחו בני ברי' ניעכו ול"ב לפסי לומר כחתן דעליו חלה חפלה ולכן לח חמר בריח ותורה שלימה שוה לנסים כחנסים דעכ"פ חלכתן ניחולי מחם ולומדים כל החורה דלכן ל"ל חס לח חיחרו יפח ע"ח : י"ל לח חיסר לנו בחי"ק חחת החי"ת ולח יחסר לנו שב"ח חחת היו"ד ופח"ח חחת החי"ת ונ"ר חחת הסמ"ך · שחחה זן קח"ן חחת הסי"ן · בפי כל חי לפי שהוח סמוך ועת"ס סי' ל"ח · ס"ה כחב לומר חֶסֶד יְחַסֵּר מהקדות עולם כחנין לחס :

קפז א ויזלזלו בה · וב"ח כחב דס"ל דדוקא בזמנים שהיו הולכין למלחמה ליכא למיחש שיזלזלו בה הפועלים עכשיו : ב לח רליחי מהגין · גם סחו כ"כ מהרי"ל לומר מלכות בנוה ירושלי' ע"ם · ומכ"ם ביעלה ויבוח דמילחח בפ"ע היח לכן ליח למיחש ביה הטובחין כן וגם בלבוש הסמיט הב"ה זו : ג טוסח כו' · ומהר"י ניעלבוהא חמר נוסה ירושלים בריחיים (ל"ח) · וברקנט פ' עקב מהרי"ב יעקב בן הרא"ל כחב חוסיף בריך ה' אלהי דוד ובוסה ירושלים ומיין פ"ב דביצה : כחב ב"י ד"ל ונ"ב בשור"ק בסקל שכיבו חלקי יפעיבו כמ"ם ס"ל ובהר"ל דלסחה ליבו חפלה עחון חוחבו וגם רעיבו היה רלוי לפרש לפי זה רעה לוחבו בחסרון וי"ו וב"ל

עשרת וקנים

קפז א הישים לאו בני ברית ניהו כו' • וגם אינן בני תורה, ועיין בלבו' שכתב מסבר דנשים אשרו תור' כי בכלל שמיעה ועשיי מצוה הזקן איהא בגמרא בהדיא :

פרי חדש

סימן כז

מ"ם ד"ל דקיימו תנשים דסני שיקר קפנת שול מלכות בחים הכל פרשם רחסות בהסוק דם"ל דנהני דב"ו ומה מהמחין מתן דמליא עניהם חשמי קטנות ומוד מבוח מפרשין וחיכח מחיר בחמלה ב"ל דפרשם רחשונים כויח שהיו מלח עב שיקר חייב נכוין ד"ח ס"ל כפסוק רחסון לכך ור"ח ס"ל כל מה שפרשם רחשונים כויקח כוונה ומוד מבוח קיר יוכח ד"ל ורחים חסה מהני : על נכון ר"י ווקנות חחר על כחן בחחר פרק רחסון מנות כ"ב ואקרויחם מכח וחיני' ד"ל יהנחים חחר ע"ב חנות קריחם בלח כוונם ור"י יהנחים בוונה כמו בחים ב"ח ס"ם עב כחן ניכר כוונה בלח קריחם ומוד כבוכיב על לנכון והכחם כם בחם נחי הח כחיב על ל"ב לנבנם נוכר כם חחרנין חנות נדברי חור' נות נכחיב וחכ"ל חחין סלכה כר' יחנחק כבנין כוונה בחל קריחם בחיב ניכר כוונה בלח קריחם בחיב ניכר כוונה בלח קריחם בחיב ניכר כוונה בלח

קפח

א סעיף ד׳, בהגה ר״א ראסרין בורר ברהש״י ותשלים וכן נוהגין: וע״ל הסעם לדבר פאה שהחתי׳ ברחם חותם נפי׳ ברחמי רהרי חתיקה מעין פתיחה ולא כמו שכתב הבל בן רכה״ב ציון במשפט הזה ושעות הוא דדוקק הבריה תהיה במשפ׳ אבל לחיות מבוארת ומקובלת בבוררה יותר פנית הראשון הוא ברחמים: ב סעי׳ ג׳ ואינו חותם בשל ר״ח כי״א דאף בחול החותם ובשב״ק יש שבלא״ה צריך לחתום משום ששת ואינו מזכיר משום ר״ח שום שם ומלכות הוה ג״כ בשל ר״ח (מהרי״ל ובל״ו):

פרי חדש

סימן סו

גם׳ היש קורת לחרשין ... ברכת המזון ... ואם ... ואם ... ואם

קפט נוסח ברכה רביעית ודיניה • ובו ב סעיפים:

א (א) ברכה רביעי'. (ב) לא יאמר בה ג' מלכיות בא' ¹אומר בה ג' מלכיות בא' ²אינו מלכנו כו' המלך השוב' אינו חשבונות הוא א השיב לנו הוא כשיב לנו והוא יישיב לנו ושלשה גמולו' הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו

ב ²בבית האבל אומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם האל אבינו

ראוזינן בתר חתימת הסעודה יח ³והוא הדין לר"ח ופורי' וחנוכה ³

סי' תכ"ב: יח וה"ה לר"ח • וסל"ה פסק דבתלוי בין שחין תמה בהוספתן לא יחזיר ע"ש • וכ"כ בתשו' רמ"ח סי' קל"ב שקלת טהגין כן ואתו אין לנו תלת דברי סרכ"י ובכן לא חל ר"ח בתי' של שבת ולא של ר"ח דלתולי בתר התחלת הסעודה ולית לתו בתי' של שבת ולא של ר"ח דלתולי בתר התחלת הסעודה ובת"ם סי' ער"ח ס"ו כהגי"ה (כ"ח) ועמ"ש שם דלת כע"ת ⁴ג שבתך משום תוספת שבת • דליתת דהת גם ברי"ח פסק כן שם מ"ש דרך פשרה ודביעי תוך הלילה הוי מתום שבת לת דק' דוחק' בע"ת אתרי כן כיון דלר"י תפלת המנחה ואילך הוי בלילה לענין ערבית • מסה"כ בת"ת דסני' בתשבו כת"ם סי' רנ"ג וכ"כ הר"ן בהריף שם ס"ב דשבת ע"שובן פשוט • דשם הוה תלוה בהוספתו היו המתקדקים מהרים בדבר כמו בע"ם • ועמ"ש סי' ער"ח לדי' בר"ת וכתוספתא דשם הכל בלילה פת נרין להזכיר על ר"ח ומ"מ ל"ע דשם יזכיר שניהם מחני כשחרי שהדי מ"ד לתי שהתפלל ערבית וש"כ הי מיניייהו לדחוי ול"ל דיזכור של ר"ח ולת של שבת דשם כתנהגדולים סוכרים לנשולם היו מזכיר של שבת דלתולין בתר התחלת ושם הכל בלילה לכ"ע מזכיר גם של ערבית שהרי בתוספתת לכן יזכיר של ר"ח וכמ"ש על"ה לפיטחיה וק"ו בת"ש עוד הכל בת"ם לחכוכה היו מזכיר של חטכה דהיו תלת רשות להזכיר

וכמ"ל:

קפט א המיב לתו • ועכשיו טהגין לומר הוא המיב יושיב לנו הכל כת דכבר חתרו ב' הטבות דהייט הטוב והמטיב וכ"כ הרא"ש • כתב הכל בו ת"ל שבכל יום • דמסתמא ת"ו שים ב' רשויות ולא שבכל יום הוה מברכין תלת יחתר לל בכל יום וכו' (שלה ב"ח) • כשים טכ"ם בבית טהגין לומר כולנו יחד כולנו תלת כני בריית • וכתב הט"ז בי"ד שחיו נכון דכיון שחות' כולנו יחד הכל בכלל תלת יחתר חותנו בני בריית כולנו יחד • והטעם לפי שחסור לברך הטו"ם דכתיב לת תחכם (מש"ת כלבו) כשים תומר לטכ"ם בתקום סעודה ל"ל בני בריית דתומר חיט בכלל בריית כמ"ם התו' בסנהדרין דף ע"ב • וקשה דת"ל למה כתב רחמ"ן בת"ע סי' קת"ח ססל"ג דתומר דיכו כפסול עדי דתוריית דתמיב דשם כתקני הגע בתותיתיו מותר לסלתו ע"י תומר לכ"ע תיפוק ליה דחיכו כעב' שליח תשום דחיכו בן בריית וכדחיתת בניטין דף כ"ג ע"ב וי"ל דהתום מיירי בותמר לחכעיי וכדתסי' טעמת דתעדיפין ולת תעלין חתו דוק' בלהכעיים כמ"ש בי"ד סי' קל"ח וכ"ע ותפסי' דרמ"ח מיירי בלחיתכון ול"ע • ומי שיגת מן הכלל הוי בלהכעיים ומ"ש וכסי' קל"ט וע"ש בי"ד סי' קי"ט סי"ח עכת"מ סי' רס"ג • ובניטין דף כ"ג ע"ב תי' דבשים נכלל בני בריית הם וה"ה עבדים • בברכת בעל הבית מסיים ולתתר תתוקתין יכול לגמור תומר ותתרו תתן מסה"כ בעשה שלום וכו' שתוח שכתו של הקב"ה וכל ישראל מלווין ע"כ תומר ותתרו תתן: **בשבת** וי"ח יתמר מגדול ישועות וגו' וכתול יתתר מגדיל דתול"ם הוי מלך גדול ותיר"ק בלח וי"ד מלך קטן ועוד דמגדול כתיב כתהלים ועדיין לת מלך דוד (תטודרסם כ"ה) ועיין בב"ה סל מהר"ן • ום לטעות תתן לתתר הרתמן • יתתר ויברך תותנו כל תחד וח' בשתו שנתברכו תבותיהו וכו' בכל תכל הכ"ף בדג"ם מתת ה' וכו' הוא יעשה שלום (מש"ת): ב בבית התבל • ותם מברך בעצמו תומר בעצמו (תוית התדם):

קי' תתר

סי' תכ"ב: יח וה"ה לר"ח • וסל"ה פסק דבתלוי בין שחין תמה בהוספתן לא יחזיר ע"ש • וכ"כ בתשו' רמ"ח סי' קל"ב שקלת טהגין כן ואתו אין לנו תלת דברי סרכ"י ובכן לא חל ר"ח בתי' של שבת ולא של ר"ח דלתולי בתר התחלת הסעודה ובת"ם סי' ער"ח ס"ו כהגי"ה (כ"ח) ועמ"ש שם דלת כע"ת ⁴ג שבתך משום תוספת שבת • דליתת דהת גם ברי"ח פסק כן שם מ"ש דרך פשרה ודביעי תוך הלילה הוי מתום שבת לת דק' דוחק' בע"ת אתרי כן כיון דלר"י תפלת המנחה ואילך הוי בלילה לענין ערבית • מסה"כ בת"ת דסני' בתשבו כת"ם סי' רנ"ג וכ"כ הר"ן בהריף שם ס"ב דשבת ע"שובן פשוט • דשם הוה תלוה בהוספתו היו המתקדקים מהרים בדבר כמו בע"ם • ועמ"ש סי' ער"ח לדי' בר"ת וכתוספתא דשם הכל בלילה פת נרין להזכיר על ר"ח ומ"מ ל"ע דשם יזכיר שניהם מחני כשחרי שהדי מ"ד לתי שהתפלל ערבית וש"כ הי מיניייהו לדחוי ול"ל דיזכור של ר"ח ולת של שבת דשם כתנהגדולים סוכרים לנשולם היו מזכיר של שבת דלתולין בתר התחלת ושם הכל בלילה לכ"ע מזכיר גם של ערבית שהרי בתוספתת לכן יזכיר של

קצ

א לאחר שסיים · ומה שנהגו במקומותינו לומר אחר ברכת המזון ברכות משום לית מלתא (ב"ח מ"מ) : ב ויעשה הסדר בין ברכה לעתי' (טור) ומה שנהגו בקידוש והבדלה שאני כ"ה דהוי סילוק והיסח הדעת ויהיה הפסק בין ברכה לעתי' ואם אין מברכין בתחילה בפה"ג קודם ז' נמיעוטי נפשות משום תשוב מלוה (סוכה מ"ט ע"מ סי' קפ"ג ס"ד) : ג לאחר שסיים · ואם דעתו לשתות עוד לא יברך לאחריו אלא לכשיסוף (טור) ע"ל ואם טעה ובירך לאחרי ח"נ לברך בתחלה כיון שהי' דעתו לשתות עוד ודוקא כשדעתו לשתות מיד דאל"ה יש לחוש שמא יחעכל כמ"ש סי' קפ"ד ס"ה ועסי' קע"ח ס"ב : ד שתיית יין וה"ה בכותח מקרין יפה (מגן אברהם ס"ק ל"ג ומרדכי פ"ק דב"מ ר"מ) והספק דיש לדמותו לתבילה והוי ספיקא דרבנן נמי כיון דקי"ל ובעינא זו שתיה בעי' שיהא כדי שביעה דהוי רביעית כמ"ש סי' ויש חולקין לומר דעל יין צריך מברך בפתח מכזית ודבפורתא מיחבא דעתיה ולפ"ה בעי' כשיעור דעת חלקו חכמים בשיעורים : ה שהוא רוב רביעי' חייבו בהדס ניטפי לפי גדול בעני' טפי דבשתי הכל לפי מה שהוא לחדס (תוספו' יומא דף פ') ומ"מ לית בעי' טפי מרביעית (ר"ן פ"ח סי' ער"ב וכ"כ התוספות פ' ע"פ) : ו יעשנו ח' לספר לתוך הגלולי' מודו בכ"ה דסגי בשתית ח' ודוקא בקידוש פליגי דלי' בעי' שיהא המקדש שם טעם וכו' : ז בסמטוכין · כ"ל שם כשעה שבירך מתברך מהטיון על כל ח' מהסוכין והסוכין, למי שלכתחלה שם יניע להם הכוס שילוח בברכתו יוצאין בזה וכ"מ סי' קפ"ט ע"ש ועיין בפסחים דף ק"ב בתו' ד"ה לית הוי ילפיתו כו' :

קצא

א מקדשין בב"ה · גם ח"ל להחתין על אחרים עד שיזמינו (סמ"ע ח"מ סי' ל"ו) ול"ל דה"פ בעור שם שהרי הקפידו חכמים בזימון על ברכה רביעית וכו' פי' דלחביי עני אמן בקלות כי היכי דלוקמי פועלי וע"כ חיישי שהיה מזמן עליהם וסיו יוצאין בברכתו להכי נקט העור בזימון וע"כ לחדרבה תוכח קלת משם דחייבי להחתין על זימון ועסי' ק"ץ ס"ב · כתבו התו' לתע"ג דמדאוריימא סם מ"מ יש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה מפני טרדת ה'והרב' כתב דאין מנין הברכו' מן התורה וכב"ח שזה דעת הרמב"ם אבל ס"ס סוברים דמנין ג' ברכות מן התור' ועמ"ש בסי' ק"ד ול"ג בדב"ש תירץ קושיא זו שפתב ול"ל שברכת הארץ ובנין ירושלים דומות בלות דאחי דדרשי' מקרא שיבוך על שלשתן תיקנו ר"ל שיחתום על כל אחד ברכה בלת מדאורייתא כי שיבוך על שלשתן ברכה ח' לך דרבנן תקנו לחתום על כל ג' וכפעליס משו' בעול מלחמה

אבינו מלכנו בוראנו גואלנו קדושנו קדוש יעקב הרועה החי הטוב והמטיב אל אמת דיין אמת וכו' : ועיין כ"ל סי' סע"ט)

קצ שתיית היין אחר הברכה ודיניו · ובו ה סעיפים :

א א לאחר שסיים ברכת המזון אמברך בורא פרי הגפן ב ויטעום המברך (ואם הפסיק בין הברכה לטעימה ע"ל סימן רע"ח סעיף ט"ו) ואפ"ב ישמעו האחרים אם כולם זקוקים לכוס אחד ונותן המברך מכוסו לכולם וכיון שבירך לא ישמעו עד שישמעו הוא אבל אם אינם זקוקים לכוסו יכולים לשמוע קודם שישמעו הוא · אין צריך המברך לשפוך מכוסו לכוס הסמוכין (א) אלא אם כן כוס הסמוכין פגום (ע"ל סימן רע"ב וסוף סימן רע"ח) :

ב ג לאחר ששתה כוס של ברכת המזון יברך ברכה אחרת (ב) מעין שלש :

ג ד שיעור ד שתיית יין להתחייב בברכה אחרונה יש שפק אם די בכזית או ברביעית ד לכך יזהר לשתות או פחות מכזית או ברביעית כדי להסתלק מן הספק והכא אי אפשר לשתות פחות מכזית דכל דבר שצריך כוס צריך לשתות סמנו כמלא ל"וגמיו ה (ג) שהוא רוב רביעית חלכך ישתה רביעית שלם :

ד ו אם המברך אינו רוצה לטעום ו יטעום א' מהסמוכין כשיעור ואין שתי שנים מצטרפת ומכל מקום מצוה מן המובחר שיטעמו כלם (ועי' סימן רע"ח סעיף י"ל) :

ה ז כשהסמוכין בסעודה גדולה ואין יודעים עד היכן יגיע כוס של ברכת המזון כל אחר מהסמוכים אם יגיע לו צריך לברך בורא פרי הגפן : (ועי' סי' קע"ר סעיף ה' בהג"ה) :

קצא אם הפועלים מחוייבים לברך · ובו ג סעיפים :

א א פועלים העושים מלאכת אצל בעל הבית אמקצרין בברכת המזון כדי שלא לבטל מלאכת בעל הבית כיצד ברכה ראשונה כתקנה ושניה פותח בברכת הארץ וכולל בה בונה ירושלי' וחותם בברכת הארץ ואין אומרים ברכת הטוב והמטיב כלל בפרט דברים אסורים כשנוטלים שכר על מלאכתן מלפר הסעורה אבל אם נוטלים שכר אלא

פסקים קג וכתר אשרי כבדין המוציא מוגה כדינו' מהריב"ו סם למיל כפי' קפ"ו פסחים סם לעור בשם ר"י נחו' נפסק כו וכוחי סם ור"ח לעור בשלו' נרשות לעור בסימן רעח דמשמי' : ג נרקה ס

עטרת זקנים

דרש רצ"ל וכן מצאתי אח"כ בשם מהרי"ל ור"א בשב' סגריל בוא"ו ובחול סגריל בי"ר (ר"ם) ואני קבלתי שנם כ"ח' ל' סגדו' בר"ו וכי' חורש ושכרת קרא מקרא ר"ל כמו שכתוב בנביאים ע"כ :

קצ

א מברך בורא פרי הגפן כו' · עיין בהוספות פרק ע"ג ובכתר אש שהם לפה גישחנה ברכת המזון בגל הברים האחרי' השעונין שם שכולן ברכ' בפ"ת וגם קוראין וכאן מברך בפ"ת באחרונה ע"ש וא"ת מנין פברי טרון אע"פ שעקת חבליא פברי שלא לחלק בברכת הנין וה"ר בקידוש והבדלה דיש מאיזו טעמים לפה אומרים מברי על היין ולא על חשכר ומצאתי טעם א' משום שהיין חביב קלה לעולם בימי נח שנשתכר ותאחרי בני נעגן ע"כ אבי אומרי' סברי כלישה דב"ש שברעתי לישנות וברעה שם אשה רוח ע"כ רב"ן להשיב אחריו להיים :

קצא

א מקצרין דברכת המזון פראוריי"תא הוא יש"ת ביד החכמים לעקו' דבר מן התור' הי"ל וקרדום במלאכת בעל הבית עכ"ל תוספות :

פרי חדש

סימן סז

לענין ונהגת כם גם כפרס, סניס כחיב של לנכנס לנגר כם ולין נרין סיכון כשהי הפרסי' רחטונו זר יחזוק כלל כר' זוטרת דכם, ורחטן מיכח מנו כוונ' וקריחם ופתחן ואחין ניכח לנח מנות קריחם יהם נכנה' על לנכנ' לנגר כם מיכמי לפי לנגר' יחק לחם' ומחתם לח נגרי חנם נרינה מחנה ניחה נענר בלב וכירוש' מחריבן מה בין פ"ח מנן דכמי כוונ' לפ' מני זלח כמי כוונ' ומשני לה מוחה דקני מנחי ס"ל דמחי פרסיו' דחכמי' הוו מן החוני' ומוכרי ריח דקחתר ריח דקחתר כמי כוונ' ומחנן, ואילן ח"ג כוונם לין לקדק מכם מפי כמחים כפרסם סניס מי פרי מן החורם לו לח : אכנם מדכרי ר"ע בר פלוגתם דר"ח ור"ע בחי דס"ל דפרסה סניס חיית מן החורה ולפנן ר"ע נגרייחת הוח כך פרי פוח מוחר מפר מנכבי חפן ש"ם של לענין מפנן לחם

(א) אסור לעשות מלאכה כו'. פירוש, מוכיח זה מתש"ס שהעושים לא יברכו אלא אחים יחפי בישול מלאכה של שבת לא יברכו האחרונות והם עושקים במלאכתם ל"ל שאסור לעשות מלאכה עד שיברך. ואיתקיש זה כדי שלא תהא המלאכה קלה בעיניו לומר דוקא בעשיה שהיא מלאכה ולא בישול שאינה מלאכה אלא הנאה בעלמא קמ"ל דאסור:

קצב כהוב בזוהר ריש פ' דברים שיאמר הכלן ובכריך כי כל מילי דקדושה בעי הזמנה ומזה טעמן בל"ח לומר רבותי מ"ר וועלין בעסקי ן והן עוונין יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם. כתב ב"ח יש לתמוה על המנהג בכל אחרונות שלנו שאומרים בפעם ראשון נברך שאכלנו משלו וכשובו חייבו דלא מכר כן בגמרא וכלל הפוסקים וכו' ומהר"ל ברמ"מפרנקפורט"ם הביא שלא לומר נברך שאכלנו משלו ובשובו חייבו בא"י אם ה"ה זן את העולם וכו' (ב) ויאין לומר נברך לאלהינו בלה"ר ויבין שיהיו עשר או כאה או אלף או רבוא כך הם כברכי' ויכל השמש' מזה הנוסח כגון שאוכ' נברך ד' (ג) על המזון שאכלנו או שאוכ' ה' (ד) לפי שאכלנו משלו או שאוכר בפקו' ובטובו או בפקום חיינו אוכר חיים הרי זה בור וכשהם

(א) הסעודה שאוכלי' לכר מברכין כל ד' ברכו' כתקנן וכן אם בעל הבי' מיסב עמהם אע"פ שנהלים שכר מלכר הסעודה מברכין כל ד' ברכות:

ב (א) ואהאי קנלם לעולם מברכים כל ארבע ברכות שאין דרך בני אדם עכשיו לי' לחקפיד בכך ומסתמא אדעתא דהכי שוכרים פועלים שיברכו כל ד' ברכות כתקנם:

ג ב (א) אסור לעשות פלאכה בעודו מברך: (וקנהות לעיל סוף סי' קפ"ג):

קצב ברכת זימון בשלשה או בעשר' ובו ב סעיפים:

א (א) היו סמוכין ג' חייבים בזימון א שאומר אחד מהם נברך שאכלנו ב' משלו והם עינים ואומרים ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו (א) ג' ואחא חזר ג' ואומר ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו ואם הם ד' א יכול לומר ברכו שאכלנו משלו לאבל ב יותר טוב לומר נברך שלא להוציא עצמו מן הכלל ואם הם עשרה צריך להזכיר את ה' שאומר נברך אלהינו וכו' והם עינים ואומרים ברוך אלהינו וכו' (ב) ויאין לומר נברך לאלהינו בלה"ר ויבין שיהיו עשר או כאה או אלף או רבוא כך הם כברכי' ויכל השמש' מזה הנוסח כגון שאוכ' נברך ד' (ג) על המזון שאכלנו או שאוכ' ה' (ד) לפי שאכלנו משלו או שאוכר בפקו' ובטובו או בפקום חיינו אוכר חיים הרי זה בור וכשהם

ברכת הזימון לין עונין לתוך דלמ"ב ס"ק ה' ר"ל כהאי טעמא שאוכלין מזונותיהם ומשתין ומפרישין ואין לו לברך אלא אחת ולא שנים ואין לו לומר אלא נברך אלהינו ולא ברוך שאכלנו משלו ובטובו חייבו ולא ברוך שאכלנו משלו ובטובו חייבו ולא ברוך שאכלנו משלו ובטובו חייב

אח קצב קצג הלכות ברכת המזון

באר הגולה

קצב

א פוטר ר"ל. כיצד מסעודה כשהסב קבועי יחד דעתן להצטרף משל"ב בסוף הסעודה דעתן להפריד זה מזה: ב אם אינו מבין. ונכון טוב שהמסב יברכו לעצמן מיהו המהנה בזמן מזה כרש"י דיוקות מע"ם שתן מבינות ולא רחיתי מעולם מי שמיחה בדבר (ד"מ) וכ"כ ב"ח דמהמהנה כן ותפילו בקיאים שהוא דאורייתא יוצאות בשמיעה ול"ד מ"מ טוב שיתמרו מלה במלה עם המקדם והמברך ד"ח לכוון ולשמוע כמ"ש סי' קפ"ג ס"ו ועשי' קל"ט ס"ה ורסי' ס"ב ס"ו שתף על ז' מינין מזונן ולכן טוב שלא יקבעו ג' על ז' מינים [ג"ח]: ג שכלם נחתייבו. כלומ' אע"פ שאם יצא ר' יחתרו ג' וחמתו מ"מ הו"ל יצא ידי חובתו שגם הוא נתחייב בזימון: ד ברכת זימון לבני אם יכולין לשמוע ברכת זימון יוכל לברך אחר ב"ה לעני"ו וכמ"ש סי' קפ"ג ס"ו. ובד"מ כתב שהני החם תלוי ע"ג דמברך בלחש מ"מ שומע ב"כ המוצר ועונ' אמן על כל ברכ' וברכה ואע"ג דאתרי' דברכ' הזימון עד הזן כמ"ש סי' ר' היינו לעניין תבל שלא לענות אמן שומע לכל המברך אפי' המוצר ולעמן אמן כמ"ש סי' ס"ו לעניין ברכו ל"ש ב"ל ולא ידעתי למה חזר בו בט"ע ומשם סמי' קל"ה כתב"י והב"ח כתב דאין לברך כלל בלחש רק ישמעו מפי המוצר ול"ג לגמרי כמ"ש בר"מ דאם אין יכולין לשמוע ב"ה יאמרו ג' ג' וכ"מ פסק הגמ' והפוסקים דבסומנין בעי שיצטרפו יחד בכל ב"ה ע"שוכוך ואפי' לד' דסני בברכת הזימון ל"ל עד הזן כמ"ש ר"ח סי' ר'. ולכתחלה יתנו לברך למי שיקולו חזק שיאמרו כל המסובין דברוב עם הדרת מלך ועמ"ש ס"ב: ה לברך בקול רם. פי' ברכת המזון: ו ויאמינו בע"ה. ת"ל (ת"ה): ז ויקפיד עליהם. וכ"ל דכ"ש אם נרגילים ללמוד לדבר מלוה שרשאין ליחלק ג"ג: ח קבועים יחד. פי' בשלמן יחד כמ"ש סי' קס"ו סי"ח ולא ל"ה אין ח' פוטר חבירו כיון בהתולין כיון בכ"ה וכמ"ש סי' קס"ז סי"ח וכ"כ הר"ח ורא"ש. כ"מ ורפ"ג שאכלו בתרלי ועל"ל גבי פרק זימון וכ"כ ברמזים וברי"ו נע"ח ד"וכ"כ בת"ה דמלה למלה ליחלק. ומשמע בגמרא דכל שלין יחד מוליח לחבירו אין רשאין לזמן ולברך ח"כ כל ח' לעצמן דהא תלמידי דרב קרנו בגריס' ופקה מ"ה ל"ז זמן יחד ולברך ח"כ כל אחד לעצמו כמו שעשו בברכת המוליח. ולח"כ כיון שאין קבועים יחד אין רשאי לזמן וכ"ה רסי' קל"ה ע"ש סי' וכ"ב הב"ח שם. וכ"ל דמ"ש כאן בהג"ה עדיף מפי' לזמן היינו שהם יכולו מעט בשלמן ח' כדי שיתחייבו בזימון וכ"ל כדברי הב"ח שהרי בסי' קל"ה כתב בהדיא דאין יכולין לזמן ח"כ נכנסו מתחלה לבך דג' שאכלו שניהו ע"ש. ואותה תשובה שהביא הרב"י בסי' זה לתפר דס"ל כיון שנתלקו הפוסקים אם ברכת הזמון בעי הסיבה או לאו לכן הרשות בידם לזמן אבל אין ס"ל דבעי הסיבה וכמ"ש בשם כל הפוסקים בס"ע כאן ח"כ אין רשאי לזמן. כ"ל שמשו זה השמיט הרב"י

פרי חדש

סימן מו

נרגנן מיבעי. וכן ומוד כן מוכח הכא מאחר כן בסי"ק דברכות פרשת אלו מפני מה קבעום בקל"ה ואמרי' קבינשיית לכו נברכת ושים שם מקום מפני מה קבעום אמרי' בחולין קו אמרי' דאורייתא וכן אוכלת בהיתר דברכתן כדרבנן אמרי' בקל"ה ואין מפסיקין לקל"ה ואין רבי אחת לאכילה אחת ואכילה אינה דבר תורה ואם איתא דברס' לאתנוהו לבר הוא הן החורה לעניו מתני' בקל"ה נוהג אבל מתני' בשלמא כהי תן החורה ונוהג כן מוכח מדלא קתני אחר ר"ה אפי' קבה שרה ושים שם מקום אפי' אם קבעו שם קבעו לא קרי ליה חוץ וקרי' ואם אפשר בקל"ה נוהג אבל אחר ר"ה אפי' אם קבעו שם מקום נמי דאורייתא ובכה ליכא למימר דבעי דברס' ואין

הרכ"ת תשוב"ה: ס סלא לזמן ותמ"ת כתב פרשה כתם נדולים שחתכו בניח עכו"ם ותחזרים הרחוקים יברך בעבה תם כל אחד יאכל מכלו שלו תחי' כבית יעקב ותחזרים הרחוקים יברך לתוכו וכו' וכ"כ הלבוש ותהרי"ל וכ"ח ותפס דתם יאכלון ביחם דרך עראי דלא הוי קביעות בבית. טעכו"ם ולין מזמנין: ו ותפי' לא תאכל וכ"ח פסק דכדאיכא תרתי לריעותא דשלי ליתלן ע"ם ועפי' ר' תם דשרי ללחת בשוק: יא עד שיחזרו הזן. ל"ע דלקמן סי' ר' כתב עד ברוכו וכו': יב תפי' תאכל תא"כ ובכור פרת זיתן מיניהו: נ ותפי' לא תאכל. ל"ע דהלא פת צריך ברכה בתוקתו מת"ם סימן קע"ח וקפ"ד וב"ל דהיק דצריכים לאכול עכשיו תעט כדי שיתחברו לזיתן ולדעת הרחב"ם שם ל"ל דתמיד בבית ח תפנה (כ"י) וב"ל דאפי' עפי' שיחזרו למקומם תשיתו כאן וע"ל דהיק ותפי' לא תאכלו יחד כלחם אחד לכל בפני עלמו שלא קבעו דהיכם חייבי' בזיתן כמ"ש בכה חייבי' כיון שכבר נחייבו וב"ח כתב"י ותיהו לברחב"ם לא יתכן זה שלא כדיעבד דלכתחלה אסור לאכול עד שיברך כ"ח:

קצר א יכולין לזמן. דלא נרע מאכל עלה של ירק (עור) ולת"ד בסי' קנ"ע דירק לא תהני ל"ל דהכא עדיף שאכל פת: ב אע"פ שיש לו לחם עמוחד לפני הפתח ויש גם הוא ל"ת (רמב"ם ס"ח ה"ב) ועפי' ל"ה ס"ב: ג ל' יודע ברכה. וה"ה אם הם ב' אחד יודע שתי ברכות וא' יודע הפלישית וערפי' קנ"ע: ועיע דהסת הרכ"י פסק סעי' ד' כת"ד ברכת הזיתון עד נבר וא"כ מיהו שיכלו ד' לנבר כ"ה לנברך ל"ל נברת רביעלה דאחר הכי נברך שאכלנו משלו כרוך שאכלנו משלו ובשהו חייבו וכ"ה בנחלת כהדי ובהרי"ו ותפשר דלא נריך לאחתני' זה אות"ת לפי מ"ם רת"ח אם נריך שיחזר לחם ח' עד הזן. משמע בנת' וכרי"ף דאם אין אם יש יכול לעודע אלא ברכה אחת לא יברך כלום דמעלכות אז אין זו ועפי' הקנ"ע ותובח מכאן למנין ג' ברכות מדאוריי"תא דאף ס"ד דמדאוריי"תא רק הזן א"כ ליתת הזן בלחוד וכי בעבול שלשו יודע דרבנן לא יאחר דאוריי"תא וכיולא בזה חייתא סי' הקנ"ג גבי הקיעות וכמ"ש בכא גבי להיכן אחר ז"ל והבח לפרש זה כתי שפתא מקלח ב"ח ויש לפוק ואחר לחזור למקום שפסק מועה הוא כי' אלין מעם למחלוקת זה נכון שאפילו אם נאחר שהברכות שעכשו ות"ל ובשהה כדי לעכור כולה פליגי אין מקו' זה לכתן והנכון כת"ם הרי"ף להיכן הוא אחר וכו' ות"ל ובי דאחר לרחק

כין

כנה ומ"מ אפילו כל מקום שרצתן ליהלך עדיף אפי' לזיתון במקום שרוב עם כדרך פלך: (כ"י)

ג אם היו רוכבים ואכרו נאכל את"ם שכל אחר אוכל מכברו ולא ירדו מהבהמות מצטרפין כיון שעמדו במקום אחר אכל אם היו הולכים ואוכלי' לא ואם היו אוכלי' בשדה ספוררים ומפוררי' את"ם שאוכלי' כלם בשיעה אחת ומכבר אחר כיון שלא קבעו מקום לאכול אינם מצטרפין:

כנה אמנם ם פלא לזמן בנית שב"ם וגרסינן לי במקום מקום דלא יכלו לקבוע עלמן בני מב"ם מקום ירחק הש"ם ויהי כחלו מכלו בלא קבע ומוב היה לחוש למכנה אם יכלו בנחת בשדה ולא יחמרו הרחמן יברך כ"ם כולו ובן מתחילה לא קבעו עלמן רק לנרך כל אחד בפני עלמו ובן אין לחוש במכנה אף אם לא היו עומדים אלו מקום אחד דבר נהגו כך כוי כאלו לא קבעו עלמן כיחד:

ד שלשה שישבו לאכול וברכו ברכת המוציא אפילו כל אחד אוכל מכברו ואפילו לא אכל עריין כזית פת (ו) אינם רשאים ליחלק:

ה שלשה שבאו משלש חבורות של שלש שלש בני אדם ונתחברו אלו השלשה יאם ויסנו עליהם במקומם כגון שהפסיקו כל אחד לשנים יא ער שאמרו הזן (ז) שוב אינם יכולים לזמן יב אפי' אכלו אחר כך יחד ו.פרו סעורתן ואם לא זמנו עליהם במקומם חייבים לזמן ואינם רשאים ליחלק יג (ח) יאפילו לא אכלו אלו השלשה ביחד ישנתחברו:

ו שלש חבורות שהיו בכל אחת ארבעה ושרש אחד בכל חבורה ונצטרפו לחבורה אחת וזימנו הנ' חנשארו פרח זיתון מיניהו כיון שחבריהם זימנו יוה"ת אם לא היו בכל חבורה יא שלשה הלך א' מכל חבורה קודם זימון ונתחברו אלו השלשה ובא אחר לכל חבורה ונצטרף עם שנים הראשונים וזימנו יחד פרח זיתון מהו השלשה כיון שכבר זימנו חבורתם אע"פ שלא זימנו עמהם:

כנה מנהג הנשים בימינו שנוהנות שלא לזמן אם לחסר לפל לחד ליפרד מכל חבורה ולזמן ביחד דברי הפעים הנמשכים בכל חבורה לזמן יכולים לזמן אם לחד מהם בכל חבורה ל' שוחר ליפרד לחד מכל חבורה ולזמן ביחד וכנ"ל חנים יזמנו כל חבורה בפ"ע: (כ"י כנה כרמב"ם):

קצר ג שאכלו כאחר ונפרדו לעין הזמן כח דינם וכו' ג סעיפים:

א שלשה שאכלו כאחר ושכחו וברך כל אחד לעלמו בטל מהם הזמון ואין יכולים לחזור ולזמן לספרע ליכן אם ברכו שנים מהם יאאכל אם שכח אחד מהם וברך השנים א יכולים לזמן עם השלישי אף על פי שכבר ברך יכול לומר ברוך שאכלנו משלו והם יוצאים ידי חובת זימון והוא אינו יוצא ידי זימון שאין זימון לספרע:

כנה ואם כלחד זימן עם חמרים אף פניהם כנשחרים תינן יכולין לזמן (כ"י נפסח רפנ"ח):

ב שלשה שאכלו ויצא אחד מהם לשוק בקוראים אותו ומורעים לו שרוצים לזמן כרי שיכוין ויצטרף עמהם ויענה עמהם ברכת זמון ויוצאים ידי חובתן ב אע"פ שאינו בא ויושב עמהם והני מילי בג' אבל בעשרה כיון שצריכים להזכיר את השם אינם מצטרפים קר שיבא וישב עמהם: (וע"ל סי' ר' עד סיכן ברכת המזון)

ג שלשה שאכלו כא' ואין אחד מהם יודע כל ברכת המזון א ב אחד יודע ברכה ראשונה ואחד השנייה ואחר השלישית חייבי' כזמון וכל אחר יברך הברכ' שיודע ואע"פ שאין כהם כי שיודע ברכה רביעית אין בכך

עטרת זקנים

קצר א השמטת שאין מזמנין כי' ר"א שהזיתים זרת לאו מנהג והיקון הוא והמעתה לא הנמרה (מהרי"ל ומוהרי"ן בב"ח).

קצר א אבל אם שכח בן ום"ם אם הי' ה' זקנים ב' מהם חזנן לעצמן אינו יכול להתפרש א' מהם שם השנים הנשארי' לזמן האחיל ויצא כבר הי' דשון (הר"אש פרק ג' שאכלו כש' ראב"ן) ובקוראין אותן ומורעים כו' ר"א הוא הקוראין לו ובברכון עליו ת"ם קטן שנתנדל של בית לשון הוא יושב כנגרו קוראין לו ומזמנין לו (ב"י בשם הרשב"א בשם רב האי) ואין הקוראין לו והוא עונה אחריהם הם יוצאים בזימון אבל הוא אינו יוצא (ב"י בשם הר"ר יונה ור"א שגם הוא יוצא ר"ח זימון) והרמב"ם פ"ח):

פרי חדש

סימן כו

לזיתני בזמן ואחרון רגנן לקרות כולה ברוך ברוך מתקנה ואח"כ ויתחלו לקרות כולם ברוך אחד ויתחילו כולם ברוך שאמר עד ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן ואח"כ י

קצה (א) וכגון שנכנסו מתחל' כו'. כ"י הכי' זה בשם ירוש' כב' כשנכנסו מפי' ואוכל ע"ז נראה לתפי' כב' חבורות בבית ה' כמי שקורא כשנכנסו מפי' ולשון לכך ה"ל כ"כ הרא"ש ז"ל כ"כ ג"כ מדברי רבינו ומע"ש שהרשב"ץ כתב ע"ז ואזכרתן שתפי' לברכת המזון

כיון דהפסיק בתמ' זימון לי מפוס דם"ל עשה כדי לגמור סולה תוך לריחם וס"ל דברכת זימון מילתא בתפי בפני עצמה ולא בעי כדי לגמור סולה ברכו לי מפוס דכך תקנו חכמים שיהא תוכר לתמרן על הסדר ורבנן תמרי לתקוף שפסק עכ"ל דתמע דהוה ס"ל דתין מעכבות זת"ז מ"מ כ"ל להתוי דסת הרי"ף כתב דתי ליכא גברת דמתי למיתר הטוב והמעויב ליית לן כה כיון דהוה דרבנן מסתע דתם תין יוז עין ג' מתחר הברכות תין יכולי לברך למעכבו' זת"ו ובפסק ברכות דתוי לתקויר ובפרט עדברי הרמב"ן תין להם הכרע כ"כ ועי"ש סי' קפ"ו ס"ו וסמ"ר:

קצה א ג' חבורות וכו'. העי' לה עיין כתן בסוי ונם בח"ע סי' ס"כ: ב, וכגון שנכנסו וכו' הרכ"י ס"מ דס"ל דתפי' בבית אחד לה נפנסו ע"ד להצטרף תין מצטרפין דנ' שתכלו כת' שניהם וכ"מ הרשב"ץ ותף לפי ס"ם סי' קל"ג ס"ב דלתי בעי' קביעו' בתחלת הסעודה מ"מ בעינן שיהיו קבועי בשלתן ג' בסוף הסעוד' והכת כל חבורה תית בפ"ע. לכן תין מצטרפין תח"כ נכנסו לכך וכ"כ הב"ח דלה כמ"ש הרכ"י ולסברת האומרים ג"ל כיון שיש בכל חבורה זימון מצטרפין תע"ם שתין קטועים יחד כנ"ל: ג מפתן הבית: דהוא"ז רוחה אוזנו ול' כמקלתן רוחין ס"ה זת"ו: ד ברכת זימון. תבל בפוסקים וכתוס' משמע דלריכים לשמוע כל ב"ה וכ"מ סי' קל"ג ס"ת: ה בביאור. ושם תימ שמע עונה תתן כמו שכתבתי סי' קל"ט ס"ז ועסי' קל"ח:

קצו כתב הרכ"י דה"ה בגזל חנים ושתכן ותפתן תע"ם שקלתן בשינוי תינו מברך לה בתחלה ולה בסוף וכ"כ הסי' תרמ"ט וכ"מ מדברי רמ"ה סי"ם חנ"ד וסי' י"ח ס"ו ומיהו ברמב"ם ה' מלה פ"ז ד"ו תין יוצת י"ח בתלה זה הכלל כל דבר שמברכין עליו ב"ה יוצת בו י"ח וכל שתין מברכין ב"ה תין יוצת בו ע"ל. ותם קלתה בשינוי יוצת בו י"ח ת"ל מוכת דמברכין עליו ב"ה וכן יש להורות דהת ב"ה דתורייתי היתי ולתומרת תזלי, ותפשר דתפי' גזל לחם מברך ב"ה דכתלה כבר קלתו בשינוי. ועוד דבסי' תרמ"ט משתפק תם יש לברך וח"ל בב"ה מקטינן לתומרת דתורייתי' היתי כנ"ל ועמ"ש פ"ו דתלה

לאכול עם אותו שאינו נוהר ולא ישראל עם הכהן כיון שאותו שאינו נוהר יכול לאכול עם הנוהר והכהן עם הישראל מצטרפין אבל אם היו כהני' ור' אוכלים כאחד והכהנים אוכלים חלה ונוהרים ספת של ע"ום (כ)ואוכל את של ע"ום אינם מצטרפין והוא הדין לשלש שפודרי"א

ב זה מזה שאינם מצטרפין לזמן:

הגה ודווקא כשכל אחד אוכל מככרו אחד (ג) אם אוכלים מכבר אחד

כגון שמצטרפין דהם אוכלים מכבר אחד : (מ"י)

ד (ד) אין מזמנין על מי שאכל פחות מכזית :

קצז דיני צרוף לזמן ג'או עשרה י ובו ד סעיפים :

א שנים שאכלו כא'ונמרו ובא שלישי (א) כל היכא דא' מיית להו

מיירי א מצו למיכל פרינה מצטרף כהדייהו היכי דיתן לו לאכול

כרי שיצטרף עמהם יהוא שבא עד שלא אמרו הב לן ונברך אכל אם

אמרו הב לן ונברך ואח"כ ב בא הג' אינו מצטרף עמהם :

הגה ג ונפ"מ מים למרוצי כשב לן ונברך דמי (מרדכי פ"ב פ"ק) ופ"ל

סי' קע"ט :

ב השניה שאכלו דגן א וא' אכל כזית ירק ד מצטרפין להזכיר השם

ואפי' לא טיבל עמהם אלא ה בציר או לא שתה עמהם אלא כוס

אחר שיש בו רביעית מכל משקה ו חוץ מן המים מצטרף עמהם והוא

שיהיה המברך אחר מאוכלי השת"ואם יש לו שכונה אכלו דגן ושלשה ירק

מצטרפין באכל ששה לא רזוכא דסיגנכר בעינן :

ג (ב) המצטרף צריך לברך ברכה אחרונה על מה שאכל ז ואינו

נפטר בברכת המזון של אלו בפת דברים אמורים דכני בכל מאכל

להצטרף לעשרה אכל לשלש אינו מצטרף עד שיאכל כזית פת ט"ו וי"א

דבכזית דגן מחני אפי אינו פת ו"א ח רבידוק ובכל מאכל מחני תילכן

שנים שאכלו ובא שלישי שאם יכולים להוקיר שאכל כזית פת מושב ואם

אינו רוצה לא יתנו לו ט לשתות ולא מאכל אחר ואם אירע שנתנו לו

לשתות או מאכל אחר יזמנו עכו אף על פי שאינו רוצה לאכול פת :

ד יחברים שאכלו כאחד קצתם אכלו כדי שביעה וקצתם לא אכלו אלא

כזית אם כולם יודעים לברך י מצוה שיברך אותו שאכל כדי שביעה

ויוציא את האחרים ואם אין יודעים כולם לברך מי שאכל כזית יא (נ)

יכול להוציא אף אותם שאכלו כדי שביעה :

הגה

יכולין לזמן יחד דהרי אין ג' מועלין חבירו ונריכין לזמן כל כח בפ"ע ואי

יקל אחד מגד כל הני רבוותא ואף כה"ג לא נחלק עליהם אלא הקשה

עליהם וכל קשיא יש לה תירוץ וכן אין להקל וכן מרגלא בפומיה דרבינו

ורבותיי בכה"ג ריש עוברין הקשה דהא יכולין לאכול כשר אחר אחתכת

השיעור ולא דק דהא עכ"פ צריך לברך ב"ה קודם ואח"כ יחתין ו'

שנות יתכבל הזמון וגם עם כל ל' צריך לברך ב"ה קודם כ"ש הכ"ת

ב"ד סי' פ"ע בשם רש"ל : ב זה מזה . ולא תצריכון האוכל לחיבורי

יחיד נדרו ונלעדפו :

קצז א מני לימכל . לפי

קטת כגון כותחין ופפרייזת ושופו (נחר) : ב בת שלשה . ועפי קע"ט לברך

מצטרף כל אלה נעל ידיו : ג ונפילת ט' . וע"ע דאדרבה בפ"ע

עדיפא כ"ש ס"ם ופ"ל דהא להסתיעא דהא רוב לברך ולאכול

רשאין אע"ג דלאוורין לעשות כן כ"ש סי' קע"ט מ"ח הכא משום

מצות זמון מוחרים דהא י"ח דלשולם מוחרין לאכול בברכה

כ"ש ס"ק וכ"ח כתב דבכגון אלה שיעלו ירדכו השעיה

ויאכלו מעט וכן עיקר : ד

מצטרפין . ואם כבר גירך ברכה

אחרונה שיכ לא יכול לזמן עמהם

דכבר נפטלה מהם (הגי"ה אלעד')

ול"ד לסי' קל"ד ס"ח דהתם ע"כ

לכל לחם : ה בציר . וע"ע

בעי' שיעורא : ו חוץ מן המים .

משום דלא זיעי כדלקמיה' רפ"ב

דעירכין (ג"י) וע"ע דהא מ"מ

יכול לומר שלכלנו משלו דלפיכך

שתיה דמיא בכלל לחיה היא

וכ"מ בי"ד סי' רל"ח ס"ב והחוספי'

כתבו דהטעם משום דשתיה בכלל

לחיה הוא ולע"ע דבנתרפא נקט

כוס יין ע"כ הוא לפי דוקא דהא

לכל מקרן אלא נקט יין לרוב שכיחותי' לפ"ם לית מולית בחבירו

ע"ם . ונם כל הפיסקים כתבו סתם שתיה לגן ל"ל שיצטרף : ז ואינו

נפטר . דלפיכך האוכל פת שם לכל דבר לחד לחד הסעודה חייב לברך

עליו כמ"ש סי' קע"ז כ"ם זה שלח לכל פת בלל ואם שתה יין מצטרע בכ"י

בשם הרשב"ץ דמפטר מכ"ם דיין מי מיון ויפסי"ר סי"ו דה"ה

בחמרים מיי פעור ומ"מ לכתחלה יכוין שלח לפטור בב"ה לדריך לברך

על כל מין בדאתי לי' : ח בדיקוסי . ודוקא סיית : ט לשתות . וכ"ה

כתב בדרכיהם מהו ליתן לו לשתות סם שלרפה לאכול ומצטרף וכן מוהגי

עכשיו : י תלוה שיברך . דמן התורה היו חייב לברך לח"ל לאכל לשובעו

וכ"ה דהם כל ל' מברך לעלמו בלחם רק משזמנין אפילו מי שאכל כזית

יכול לברך . ועפי קפ"ג ס"ו : יא יכול להוליח . דמן התורה יכול

להוליח חבירו לע"פ שלח אכל כיון שאכילתו כבר אכל ויחייב לברך וכל

ישראל ערבים זה בזה וכ"ם סי' קס"ז . שלח שיעור יכול לומר שאכלנו

חלילה כל כזית (תוס' ב"י) והעלית בשם ע"י . ומשמע לכאורה

דהם הם שניהם שיעור ל"ל שאכלנו יכול להוליח חבירו ל"פ שלח אכל

ומ"ש בר"ם קל"ג מצא' דאינו מוליח חבירו חל"ל אכל ולע"ע בתוספות בשם

הירושלמי

קצז א מני לימכל . לפי

קטת כגון כותחין ופפרייזת ושופו (נחר) : ב בת שלשה . ועפי קע"ט לברך מצטרף כל אלה נעל ידיו : ג ונפילת ט' . וע"ע דאדרבה בפ"ע עדיפא כ"ש ס"ם ופ"ל דהא להסתיעא דהא רוב לברך ולאכול רשאין אע"ג דלאוורין לעשות כן כ"ש סי' קע"ט מ"ח הכא משום מצות זמון מוחרים דהא י"ח דלשולם מוחרין לאכול בברכה כ"ש ס"ק וכ"ח כתב דבכגון אלה שיעלו ירדכו השעיה ויאכלו מעט וכן עיקר : ד מצטרפין . ואם כבר גירך ברכה אחרונה שיכ לא יכול לזמן עמהם דכבר נפטלה מהם (הגי"ה אלעד') ול"ד לסי' קל"ד ס"ח דהתם ע"כ לכל לחם : ה בציר . וע"ע בעי' שיעורא : ו חוץ מן המים . משום דלא זיעי כדלקמיה' רפ"ב דעירכין (ג"י) וע"ע דהא מ"מ יכול לומר שלכלנו משלו דלפיכך שתיה דמיא בכלל לחיה היא וכ"מ בי"ד סי' רל"ח ס"ב והחוספי' כתבו דהטעם משום דשתיה בכלל לחיה הוא ולע"ע דבנתרפא נקט כוס יין ע"כ הוא לפי דוקא דהא לכל מקרן אלא נקט יין לרוב שכיחותי' לפ"ם לית מולית בחבירו ע"ם . ונם כל הפיסקים כתבו סתם שתיה לגן ל"ל שיצטרף : ז ואינו נפטר . דלפיכך האוכל פת שם לכל דבר לחד לחד הסעודה חייב לברך עליו כמ"ש סי' קע"ז כ"ם זה שלח לכל פת בלל ואם שתה יין מצטרע בכ"י בשם הרשב"ץ דמפטר מכ"ם דיין מי מיון ויפסי"ר סי"ו דה"ה בחמרים מיי פעור ומ"מ לכתחלה יכוין שלח לפטור בב"ה לדריך לברך על כל מין בדאתי לי' : ח בדיקוסי . ודוקא סיית : ט לשתות . וכ"ה כתב בדרכיהם מהו ליתן לו לשתות סם שלרפה לאכול ומצטרף וכן מוהגי עכשיו : י תלוה שיברך . דמן התורה היו חייב לברך לח"ל לאכל לשובעו וכ"ה דהם כל ל' מברך לעלמו בלחם רק משזמנין אפילו מי שאכל כזית יכול לברך . ועפי קפ"ג ס"ו : יא יכול להוליח . דמן התורה יכול להוליח חבירו ל"פ שלח אכל כיון שאכילתו כבר אכל ויחייב לברך וכל ישראל ערבים זה בזה וכ"ם סי' קס"ז . שלח שיעור יכול לומר שאכלנו חלילה כל כזית (תוס' ב"י) והעלית בשם ע"י . ומשמע לכאורה דהם הם שניהם שיעור ל"ל שאכלנו יכול להוליח חבירו ל"פ שלח אכל ומ"ש בר"ם קל"ג מצא' דאינו מוליח חבירו חל"ל אכל ולע"ע בתוספות בשם הירושלמי

קטרת זקנים

נאכל אם היה כהן ור אוכלין לחודי והכהן אוכל ונוהר כו' ונהו רע"ק דמדרב' רש"ג שאכלו בשם בהנוחת פשקין פ"ה דברכות אבל האנשי כתב בשם שכולו לקט אפילו הכי מצטרפין לדמון לפי שאם יזמנו לחם בעשרתן קח וחולן שעל שבחם יכולין לאכול יחד ודעת הש"ע הוא עיקר עכ"ל :

קצז אואחר אכל כו' אי שתה כום שיש בו רביעית כו' ר"א הלא בעינן כוס לברכה' (בלבו) בסעיף זה . אבל ששתה לא . ולא כאור שכתב בשם אור זרו דמצטרפין ; נהמצטרף צריך כו' ועם אע"פ שלא אכל כ"א שתה יכול לומר ברוך שאכלנו משלו דשתי בכלל אכילה (תוספ' פרק ג' שאכלו והמרדכי) ;

פרי הרש

סימן סז

והנה בדרסינן נדרים פ"ק דף ט' ע"ב ובסוף כל' תרומות רבה ולהכי קאי לרבי חקבל עליו מלכות שמים מ"ל כל המוכיח חבירו יהיה סופו של מוסר על מלכות שמים מ"ל מנין למוכיח חבירו שיהיה סופו של מוסר על מלכות שמים מ"ל עיין למעיר ישיחת מוסר על מלכות שמים מ"ל ללמד שיהיה מוסר על מלכות שמים מ"ל ומיהו מוסר כיצד מוכיח חבירו ומיכין לומן כל כח בפ"ע ואי יקל אחד מגד כל הני רבוותא ואף כה"ג לא נחלק עליהם אלא הקשה עליהם וכל קשיא יש לה תירוץ וכן אין להקל וכן מרגלא בפומיה דרבינו ורבותיי בכה"ג ריש עוברין הקשה דהא יכולין לאכול כשר אחר אחתכת השיעור ולא דק דהא עכ"פ צריך לברך ב"ה קודם ואח"כ יחתין ו' שנות יתכבל הזמון וגם עם כל ל' צריך לברך ב"ה קודם כ"ש הכ"ת ב"ד סי' פ"ע בשם רש"ל : ב זה מזה . ולא תצריכון האוכל לחיבורי יחיד נדרו ונלעדפו :

קצז א מני לימכל . לפי קטת כגון כותחין ופפרייזת ושופו (נחר) : ב בת שלשה . ועפי קע"ט לברך מצטרף כל אלה נעל ידיו : ג ונפילת ט' . וע"ע דאדרבה בפ"ע עדיפא כ"ש ס"ם ופ"ל דהא להסתיעא דהא רוב לברך ולאכול רשאין אע"ג דלאוורין לעשות כן כ"ש סי' קע"ט מ"ח הכא משום מצות זמון מוחרים דהא י"ח דלשולם מוחרין לאכול בברכה כ"ש ס"ק וכ"ח כתב דבכגון אלה שיעלו ירדכו השעיה ויאכלו מעט וכן עיקר : ד מצטרפין . ואם כבר גירך ברכה אחרונה שיכ לא יכול לזמן עמהם דכבר נפטלה מהם (הגי"ה אלעד') ול"ד לסי' קל"ד ס"ח דהתם ע"כ לכל לחם : ה בציר . וע"ע בעי' שיעורא : ו חוץ מן המים . משום דלא זיעי כדלקמיה' רפ"ב דעירכין (ג"י) וע"ע דהא מ"מ יכול לומר שלכלנו משלו דלפיכך שתיה דמיא בכלל לחיה היא וכ"מ בי"ד סי' רל"ח ס"ב והחוספי' כתבו דהטעם משום דשתיה בכלל לחיה הוא ולע"ע דבנתרפא נקט כוס יין ע"כ הוא לפי דוקא דהא לכל מקרן אלא נקט יין לרוב שכיחותי' לפ"ם לית מולית בחבירו ע"ם . ונם כל הפיסקים כתבו סתם שתיה לגן ל"ל שיצטרף : ז ואינו נפטר . דלפיכך האוכל פת שם לכל דבר לחד לחד הסעודה חייב לברך עליו כמ"ש סי' קע"ז כ"ם זה שלח לכל פת בלל ואם שתה יין מצטרע בכ"י בשם הרשב"ץ דמפטר מכ"ם דיין מי מיון ויפסי"ר סי"ו דה"ה בחמרים מיי פעור ומ"מ לכתחלה יכוין שלח לפטור בב"ה לדריך לברך על כל מין בדאתי לי' : ח בדיקוסי . ודוקא סיית : ט לשתות . וכ"ה כתב בדרכיהם מהו ליתן לו לשתות סם שלרפה לאכול ומצטרף וכן מוהגי עכשיו : י תלוה שיברך . דמן התורה היו חייב לברך לח"ל לאכל לשובעו וכ"ה דהם כל ל' מברך לעלמו בלחם רק משזמנין אפילו מי שאכל כזית יכול לברך . ועפי קפ"ג ס"ו : יא יכול להוליח . דמן התורה יכול להוליח חבירו ל"פ שלח אכל כיון שאכילתו כבר אכל ויחייב לברך וכל ישראל ערבים זה בזה וכ"ם סי' קס"ז . שלח שיעור יכול לומר שאכלנו חלילה כל כזית (תוס' ב"י) והעלית בשם ע"י . ומשמע לכאורה דהם הם שניהם שיעור ל"ל שאכלנו יכול להוליח חבירו ל"פ שלח אכל ומ"ש בר"ם קל"ג מצא' דאינו מוליח חבירו חל"ל אכל ולע"ע בתוספות בשם הירושלמי

כתשובה

(א) גם"ם הקודם לזה הקשתי מזה ע"ש : (ב) המצטרף צריך לברך כו' . דברכת המזון לאינה פוטרת ברכה של מחרת נפשות רבות ולא ברכה ח' מעין ג' ומשמע בן שתה שהיה כוס של יין וברך בשביל יקרי' שלא יתלך נם בזה אחרי' דלעניות הוא מדרבנן ואפי' ומ"ל דל"ם פעור מעין ג' כו' כמבואר בכ"י בשם הרשב"ץ : (ג) יכול להוליח אף אותם כו' . ולע"ע דזה שאכל כזית חייב חלה מדרבנן

הרוסל: יב ויל"ת סימנו חייב · ולדבריהם אם לא אכל כזית חייב מדלורייתא לברך · ולדעת הרב"י יש לנו לומר דרבנן דהא דרשין ואכלת שיעור לכילה בכזית ואסמכתא בעלמא הוא דמדלורייתא בעינן שביעה ממש · וכ"ד רוב הפוסקים והכ"ח לא הבין דברי הרב"י כוזה ע"ש · ואם מקצתן אכלו לשובע ולא שתו ומקצתן לא אכלו לשובע ושתו מוטב שיברכו שאכלו לשובען דחייבין מדלורייתא לדעת רוב הפוסקים דלא ליכפת להן בשתייה ועיין שכ"י קפ"ו שהוכל לכילה נמי מועיל לאחרים בברכת המזון והוא שבירך גרון באותה אכילה (ס"ג ס"ו) עיין סי' תרי"ב ס"ו:

קצח א אלה אכל · ואם אתה תומר ברוך שאכלנו מטלו דשתיה בכלל אכילה (מ"ע סי' ק"ב) ועסי' קי"ו ס"ב:

קצט א ע"ה גמור · דבגמ' אמרי לאפי קרח ושנה ולא שימש ת"ח להבין טעמי התפלות להקשות ולפרק להן מזמנין עליו ולכן קאמר לאפי ע"ה גמור מזמנין עליו בזמן הזה אלא היו פורשין מהן היו גם הם פורשים מן הכבוד לגמרי ואם היו קורא קריאת שמע אין מזמנין עליו (ס"ג) ולפי טעם ר"י מזמנין בכל ע"ה (כ"ה) וכ"כ דלא שייך שיהא כל אחד בונה בתה לעצמו כיון דרוב ע"ה קורין ק"ש וביחיד לא חכפת לן: ב ולא טבל · וכל זמן שלא טבל כראוי מקרי לא טבל כמ"ש בי"ד סי' קכ"ד ס"ב · ופשוט דמיירי הוא רשע בפרהסיא וטובלי עבירות וכ"ש מומר דאין מזמנין עליו דלא גרע מע"ה בזמן התלמוד: ג פטור מלברך · פי' כל זמן שמקו מוטל לפניו עסי' ע"ח: ד מסוס ספרי פרישות דעבדים · ולכן לפי"ז עבדים אין מזמנין עם הגבים בחבורה ה"ל כבל עם בחרים מזמנין כשים נ' בלח הגבים וכמ"ש ס"ו: ה לף על פי שאינן מביאים · ומ"מ כיון שביבו ב"ה כמ"ש סי' קכ"ג (בטוש) ול"ח כתב דמיד נשים מביאין קלח ועמ"ש שם: ו הפעוטות · כבן ט' או כבן י' דווקא ה' ולא שנים בין לג' (ס"ג) עסי' ל"ה ס"ד דתפלה אין מלמדין כיון דלא מני פטר בפשיטות משמ"כ ב"ה דחיבבי לא לכיל (תר"י): ז מחזקין ליה כגדול · פי' ח"ל לבדוק אחר ב' שערות אבל אם ידעי' שלא הביא שתי שערות אין מזמנין עליו ומ"שסי' ל"ה ס"ב · ואם הביא שערות קודם י"ג לא מהניא ול"ל דדווקא לתלמודיים אבל בחרים בעי שידעינן בודאי שהביא ב' שערות ע"י בדיקה או שתמלא זקנו וכמ"ש בתי"מ סי' ל"ה · ודוקא בדלורייתא הוא ולא סמכי' לחזקה · ובשם"ס פ"ז דכ"ק סל"ו כתב אמן התורה גדול יולא בברכת הקטן רק שחכמים תקנוהו לכן סמכי' לחזקה עכ"ל · וע' בשסי' קפ"ו ס"ח משמע דהוי דלורייתא מדפסקו הלבעי' לחומרא ועוד דבכ"ב קאמר ההוא דבן מברך וכו' · וכ"ה בגמרא ברכות דף ך' וקשה לימני כיון שהין יודע לברך לא גזרו רבנן כדי שלא יהבטל ב"ה דלורייתא וכמ"ש בסי' קל"ג ועוד דהא עיקר הטעם דקיל לחע"ם שלא תניא מושם שכל ישראל ערבים זה בזה כדאיתא בסוף פ"ג דר"ה · ובקטן לא שייך ערבות ואין התורה הוא פטור לגמרי ואין יניקת הגדול · לכן נראה לי ס"ם הוא עיקר ועיין בכ"י · אחר כך מלאתי שכתב בתלמוד ס"ג דברכות בהדיא שהוא דלורייתא ע"ש · ומיהו אם כל אחד מברך לעצמו ליה לן בזה עיין סי' קפ"ו: ח ותרם · דוקא בתרם האוכל ואינו שותה שיהא שותה גמור · עיין סי' ל"ח ס"ח (ל"ח) ובתשובות מהרי"ל סי' רכ"ד כתב הוא לשון לתוך דקטן מועל בעירסה מלמדין לעשרה הבי נמי תרם ושותה לתוכל בני שכינתא שרי לך לא קיימא לן הבי עכ"ל · ואפשר דהתלמיד שתו ושתה דלגינה דכולי עלמא הדין כן · עיין סי' ל"ה ס"ו:

קצח אחר נכנס אצל שלשה שאכלו · ובו ס"א:

א שלשה שאכלו · והם מברכין ונכנס אחר א שלא אכל אם נכנס כשאומר המברך גברך שאכלנו משלו ב עונה אחריו כרוך וסכיר שמו תמיד לעולם ועד ואם נכנס כשאחרים עונים ברוך שאכלנו משלו עונה אחריהם אמן:

הגה וכן בכל הברכות שלא סדרם סומע חייב לענות אמן: (מרדכי ובהגהות אשיר"י נסם נ"ג וסמ"ג)

א ואם הם עשרה אומר ברוך אלהינו וסכורך שמו תמיד לעולם ועד (א) ות"ח אם היה שם כשנמרו מלאכול ולא אכל עמהם כך הוא עונה אחר המברך ואחר העונים:

קצט על מי מזמנין · ובו י"אסעי':

א (א) שהשמש שאכל כזית מזמנין עליו:

ב כותי כזמן הזה הרי הוא כעובד עבודת אלילים ואין מזמנין עליו:

ג א עם הארץ נמור מזמנין עליו בזמן הזה:

ד עכו"ם אין מזמנין עליו ואפילו גר שכל ב ולא טבל אין מזמנין עליו אבל גר נמור מזמנין עליו ויכול לברך ברכת המזון ג ולומר על שהנחלה לאבותינו:

ה יאונן בחול שהוא ד פטור מלברך אין מזמנין עליו:

ו (ב) א נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם אבל מזמנין לעצמן ולא תהא חבורה של נשים ועבדים וקטנים מזמנים יחד ה משום פריצותא דעבדים אלא נשים לעצמן ועבדים לעצמם ויובלבד שלא יזמנו בשם:

ז ונשים מזמנות לעצמן רשות אבל כשאוכלות עם האנשים חייבות ויוצאות בזמן שלנו:

הגה ה אע"פ שאינן מביאות: (הר"ם ומרדכי רים פרק ג' כפכלו בשם רש"י)

ח אנדרוגינוס מזמן לפניו ואינו מזמן לא לאנשים ולא לנשים:

ט טומטום אינו מזמן כלל:

ב לקטן שהגיע לעונת ו הפעוטות ויודע למי מברכין מזמנין עליו ומצטרף בין לשלשה בין לעשרה:

הגה וי"ח לתן מברכין אותו כלל עד שיהא בן שלש עשרה שנה לחוץ מחזקינן ליה כגדול מהגיע ג' שערות (הר"ם ומרדכי פ"ג מלכלו ועור) וכן נוהגין ואין למנוע · ח ותרם ושותה הם מטונים ומביאים מנכסיהן לזמן אע"פ שאין התרם סומע ברכה: (מהרי"ל)

יא מי שנדרוהו על עבירה אין מזמנין עליו:

ר' רזין

קצח (א) אסור לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה · ובו ס"ג:

א אסור לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה ואפילו באכילת פרור כזית או כביצה ואפילו בשתיית מים ואפילו במשיכת ריח טוב ואפילו בראיית דברים הנאים ואפילו בשמיעת קול ערב ואפילו בשאר כל ההנאות ב ומי שנהנה מהם בלא ברכה מעל ג ואם אכל ולא בירך עבר בלא תעשה ד ואם בירך ולא אכל עבר בעשה ה ואם אכל ובירך אין לו עונש אלא שמפסיד מצות ברכה ו ואם אכל ובירך יש לו שכר מצות ברכה ז ואם אכל ובירך ולא כיון לצאת ידי חובה יצא ח ואם אכל ובירך ולא כיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה יצא ט ואם אכל ולא בירך ולא כיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה יצא י ואם אכל ולא בירך וכיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה לא יצא יא ואם אכל ולא בירך וכיון לצאת ידי חובה ולצאת ידי חובה יצא יב וי"ח סימנו חייב לברך מדלורייתא (ר) אם לא שתה והוא מפסיק לשתות (מרדכי פ"ג מלכלו וב"י בשם כל הנוסבאות לקמן) ומוב ליזהר לכתחלה אם מקצתן שתו ומקצתן לא שתו מיברך מי ששתה: (דברי עצמו)

קצח אחר נכנס אצל שלשה שאכלו · ובו ס"א:

א שלשה שאכלו והם מברכין ונכנס אחר א שלא אכל אם נכנס כשאומר המברך גברך שאכלנו משלו ב עונה אחריו כרוך וסכיר שמו תמיד לעולם ועד ואם נכנס כשאחרים עונים ברוך שאכלנו משלו עונה אחריהם אמן:

הגה וכן בכל הברכות שלא סדרם סומע חייב לענות אמן: (מרדכי ובהגהות אשיר"י נסם נ"ג וסמ"ג)

א ואם הם עשרה אומר ברוך אלהינו וסכורך שמו תמיד לעולם ועד (א) ות"ח אם היה שם כשנמרו מלאכול ולא אכל עמהם כך הוא עונה אחר המברך ואחר העונים:

קצט על מי מזמנין · ועל מי אין מזמנין · ובו י"אסעי':

א (א) שהשמש שאכל כזית מזמנין עליו:

ב כותי כזמן הזה הרי הוא כעובד עבודת אלילים ואין מזמנין עליו:

ג א עם הארץ נמור מזמנין עליו בזמן הזה:

ד עכו"ם אין מזמנין עליו ואפילו גר שכל ב ולא טבל אין מזמנין עליו אבל גר נמור מזמנין עליו ויכול לברך ברכת המזון ג ולומר על שהנחלה לאבותינו:

ה יאונן בחול שהוא ד פטור מלברך אין מזמנין עליו:

ו (ב) א נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם אבל מזמנין לעצמן ולא תהא חבורה של נשים ועבדים וקטנים מזמנים יחד ה משום פריצותא דעבדים אלא נשים לעצמן ועבדים לעצמם ויובלבד שלא יזמנו בשם:

ז ונשים מזמנות לעצמן רשות אבל כשאוכלות עם האנשים חייבות ויוצאות בזמן שלנו:

הגה ה אע"פ שאינן מביאות: (הר"ם ומרדכי רים פרק ג' כפכלו בשם רש"י)

ח אנדרוגינוס מזמן לפניו ואינו מזמן לא לאנשים ולא לנשים:

ט טומטום אינו מזמן כלל:

ב לקטן שהגיע לעונת ו הפעוטות ויודע למי מברכין מזמנין עליו ומצטרף בין לשלשה בין לעשרה:

הגה וי"ח לתן מברכין אותו כלל עד שיהא בן שלש עשרה שנה לחוץ מחזקינן ליה כגדול מהגיע ג' שערות (הר"ם ומרדכי פ"ג מלכלו ועור) וכן נוהגין ואין למנוע · ח ותרם ושותה הם מטונים ומביאים מנכסיהן לזמן אע"פ שאין התרם סומע ברכה: (מהרי"ל)

יא מי שנדרוהו על עבירה אין מזמנין עליו:

ר' רזין

קצח (א) אסור לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה · ובו ס"ג:

א אסור לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה ואפילו באכילת פרור כזית או כביצה ואפילו בשתיית מים ואפילו במשיכת ריח טוב ואפילו בראיית דברים הנאים ואפילו בשמיעת קול ערב ואפילו בשאר כל ההנאות ב ומי שנהנה מהם בלא ברכה מעל ג ואם אכל ולא בירך עבר בלא תעשה ד ואם בירך ולא אכל עבר בעשה ה ואם אכל ובירך אין לו עונש אלא שמפסיד מצות ברכה ו ואם אכל ובירך יש לו שכר מצות ברכה ז ואם אכל ובירך ולא כיון לצאת ידי חובה יצא ח ואם אכל ובירך ולא כיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה יצא ט ואם אכל ולא בירך ולא כיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה יצא י ואם אכל ולא בירך וכיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה לא יצא יא ואם אכל ולא בירך וכיון לצאת ידי חובה ולצאת ידי חובה יצא יב וי"ח סימנו חייב לברך מדלורייתא (ר) אם לא שתה והוא מפסיק לשתות (מרדכי פ"ג מלכלו וב"י בשם כל הנוסבאות לקמן) ומוב ליזהר לכתחלה אם מקצתן שתו ומקצתן לא שתו מיברך מי ששתה: (דברי עצמו)

קצח אחר נכנס אצל שלשה שאכלו · ובו ס"א:

א שלשה שאכלו והם מברכין ונכנס אחר א שלא אכל אם נכנס כשאומר המברך גברך שאכלנו משלו ב עונה אחריו כרוך וסכיר שמו תמיד לעולם ועד ואם נכנס כשאחרים עונים ברוך שאכלנו משלו עונה אחריהם אמן:

הגה וכן בכל הברכות שלא סדרם סומע חייב לענות אמן: (מרדכי ובהגהות אשיר"י נסם נ"ג וסמ"ג)

א ואם הם עשרה אומר ברוך אלהינו וסכורך שמו תמיד לעולם ועד (א) ות"ח אם היה שם כשנמרו מלאכול ולא אכל עמהם כך הוא עונה אחר המברך ואחר העונים:

קצט על מי מזמנין · ועל מי אין מזמנין · ובו י"אסעי':

א (א) שהשמש שאכל כזית מזמנין עליו:

ב כותי כזמן הזה הרי הוא כעובד עבודת אלילים ואין מזמנין עליו:

ג א עם הארץ נמור מזמנין עליו בזמן הזה:

ד עכו"ם אין מזמנין עליו ואפילו גר שכל ב ולא טבל אין מזמנין עליו אבל גר נמור מזמנין עליו ויכול לברך ברכת המזון ג ולומר על שהנחלה לאבותינו:

ה יאונן בחול שהוא ד פטור מלברך אין מזמנין עליו:

ו (ב) א נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם אבל מזמנין לעצמן ולא תהא חבורה של נשים ועבדים וקטנים מזמנים יחד ה משום פריצותא דעבדים אלא נשים לעצמן ועבדים לעצמם ויובלבד שלא יזמנו בשם:

ז ונשים מזמנות לעצמן רשות אבל כשאוכלות עם האנשים חייבות ויוצאות בזמן שלנו:

הגה ה אע"פ שאינן מביאות: (הר"ם ומרדכי רים פרק ג' כפכלו בשם רש"י)

ח אנדרוגינוס מזמן לפניו ואינו מזמן לא לאנשים ולא לנשים:

ט טומטום אינו מזמן כלל:

ב לקטן שהגיע לעונת ו הפעוטות ויודע למי מברכין מזמנין עליו ומצטרף בין לשלשה בין לעשרה:

הגה וי"ח לתן מברכין אותו כלל עד שיהא בן שלש עשרה שנה לחוץ מחזקינן ליה כגדול מהגיע ג' שערות (הר"ם ומרדכי פ"ג מלכלו ועור) וכן נוהגין ואין למנוע · ח ותרם ושותה הם מטונים ומביאים מנכסיהן לזמן אע"פ שאין התרם סומע ברכה: (מהרי"ל)

יא מי שנדרוהו על עבירה אין מזמנין עליו:

ר' רזין

קצח (א) אסור לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה · ובו ס"ג:

א אסור לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה ואפילו באכילת פרור כזית או כביצה ואפילו בשתיית מים ואפילו במשיכת ריח טוב ואפילו בראיית דברים הנאים ואפילו בשמיעת קול ערב ואפילו בשאר כל ההנאות ב ומי שנהנה מהם בלא ברכה מעל ג ואם אכל ולא בירך עבר בלא תעשה ד ואם בירך ולא אכל עבר בעשה ה ואם אכל ובירך אין לו עונש אלא שמפסיד מצות ברכה ו ואם אכל ובירך יש לו שכר מצות ברכה ז ואם אכל ובירך ולא כיון לצאת ידי חובה יצא ח ואם אכל ובירך ולא כיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה יצא ט ואם אכל ולא בירך ולא כיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה יצא י ואם אכל ולא בירך וכיון לצאת ידי חובה ולא לצאת ידי חובה לא יצא יא ואם אכל ולא בירך וכיון לצאת ידי חובה ולצאת ידי חובה יצא יב וי"ח סימנו חייב לברך מדלורייתא (ר) אם לא שתה והוא מפסיק לשתות (מרדכי פ"ג מלכלו וב"י בשם כל הנוסבאות לקמן) ומוב ליזהר לכתחלה אם מקצתן שתו ומקצתן לא שתו מיברך מי ששתה: (דברי עצמו)

באר הגולה

עמרות מא בתוספות
נדרים יונם והרמ"ם
נסם כס"ג בסם
וכסמ"ג:
ברכות מח בפרי"ם
והרמ"ם סם מס"ח
דמוקין בתוספות סם
ברכות מז והרי"ח
סם בגמרא תוספות
נסם ר"י נכ"ב ובן
בסמוות הפוסקים
יבמות יח ומ"ק כ"ג
ערכין מה הרמ"ם
פ"ם מהלכות ברכות
פ"ם ס"ג נסם ר"י
מסכת דערכין כ'
מהכיא דר"ם בם
לענין סומר בסם
נדרים מח והמ"ם
סם בפרי"ם בתשובה
ופתר מוסקים עין
בפתן נם:

עטרת זקנים

קצח א ואם הם כו' ונראה דבברכת נישואין עקרי ג"כ ברוך אלהינו ומבורך שמו תמיד לעולם ועד שהשתתרי בטעמו כו' (אגו"ל בשם פ"תרומ"ש בשהרי"ל ו"ל) ז

קצט אנשים אין שמחה היה עושה מעשרת להשתתף אשה עם אישה דראשה לא מחייבה אלא פרנסן ה"ם לאשוקי אחרים אבל לצרוף בעלם להזכרת אלהינו שפיר מצטרף כ"פ מהרי"ל מ משמו ולא שמעתי מעולם מקום שנהגו כן (האגור): ב קטן ו"ל שהגיע כו' ו"א דמוקא באב קטן הוא בן ח או ז שנה לפחות דהוא זמן נעורו אבל קטן בן שש אפילו רוצא בחרף וירע לבני מברכין ולמי שמחת פללין אינו כלום שהרי לא הגי לעונת הפעוטו והרי הוא כבי שאין בו ד"ע (ש"ת הרשב"א ה"ר"י ש"י) ודוקא קטן אחד מצרפין ג' אבל שנים לא דהוא גרוע' בעינן אבל לעשרה בעינן להצטרף אפילו ני קטנים כמו שמצטרפין ג' אוכלי ירק (הכל בו):

פרי חדש

סימן ס"ח

פתחותם סי' ק"ע נסמל מש זה הסוב ול"ל ומני לומר מלוני לנקח הרב שהוא מכור ומפוקרת בן סיחה התקה דכל שהוא קורת ערל הוא לקרותן לכתחלה ובגרכות ובעניינן מתחר אחתר לקרות לאחר שהוא מהלן ואינו לא הסמיך כלום מקרת ובירכו אחר לא מהני דכרכות ואחרי הסמיך כלום מקרת לאחר ר"ח בפרק קרקם ספק לא קרא הוא וקורא מחקתחר מחם אחר וקורא מחמת דכל פרסיחתי הוא קורא ואחר"כ מלין דלורייתא אלא פסוק ראשון ואחרי מהסמיכה וי"ל כתב הרב ע"כ בן מלינו בברכות ס"ב ומצה ירחה המעיין בזה

ך דין המפסיק כדי לברך • ובו ב סעיפים :

א מלשה שאכלו כאחד אחד מפסיק על כרחו לשנים ועונה אחר שניהם ברכת זמן ואפילו לא רצה להפסיק מזמנין עליו בין עונה בין אינו עונה כל שהוא עומד שם אבל שני אין חייבי להפסיק לאחר והולך אין חיוב זימון חל עד שיתרצו להפסיק לא' ולברך ואם לא רצו להפסיק וזימן הוא עליהם לא עשה כלום ואפילו רצו להפסיק (א"א) אף הוא אינו רשאי לברך ולצאת לשוק עד שיגמרו השנים וזימן עליהם שהרי כבר נתחייב הוא בזימון ואין יכול בלא זימון :

ב אינו צריך להפסיק אלא (ב) עד שיאמר ברוך שאכלנו משלו וכו' כגה ויש מצריך להפסיק עד שיאחז הזן לתת לכל וכן נוהגין (מרדכי ותוספות והר"י בשם ס"ג והעור) ואם היה דעתו ג לחזור ולאכול מת קודם לכן פטור מלברך מתחלה ברכת הזן (ג) וכל מקום שאין מחזירין אותו ואומרו אחר שלשתן ה (ד) בלא ברכה בתחלה :

ך א מפסיק : ואם לא הפסיק כזה אינו יוצא ידי זימון : ב לאו דוקא רשאי וכו' אפילו הפסיק כדבר הלכה דאינו אלא מיעוט שעדיין ומ"מ הפסיק קל"ש ס"ג שאין השהיה בעלמא מועלת על סעודתן כלום וכ"ש בפירוש"י גבי פרח זימון שכתב והשורבי היו נוהגים לעשות קודם שנתנו ממנו לחבירו סעודתן כלום : ג לחזור ולאכול את זולתו לא היה דעתו לאכול רק פרפרת ק"ל לחזור אפילו לתוך הפסק (ד"ת תוב"ש) ואם לאכל פרפרת צריך לברך עליהם ברכה אחרונה כיון דלת מחר הזן כלל : ד ומ"מ יחזר לכתחלה שלא יהיה נכתבי (ש"ל ומ"ש) כ"מ בתו' ועמ"ש סי' קפ"ג ס"ו ע"ש והר"ן כתב גבי פרח זימון אפ"ם שחלטו אלו הג' ביחד אפ"ם אין יכולים לזמן דפרח זימון מעיכובא אפי' על מה שחלטו לאחר מכאן כיון דזימנו כבר על אחלת הסעודה וכל ח' אחר למקום שפסק על ל' ומה שכתב כאן הרא"ש והטור משמיה דהר"ן לאחר לרחץ . וכ"ל דהר"ן קאי לפירושי' שפי' שהיו מפסיק אלא על נברך כל"ל. כתב הטור מי שהפסיק פעם ג' יכול להפסיק פעמים אחרים . וכ"ה דמשמיה דהר"ן שמתחלה אכלו ג' בתו ב' אחרים ואכלו עם ח' ולא שייך לומר פרח זימון מיניה דכיון דלבערפו עימו ב' אחרים אלו יכולים לזמן עליו ולאו דוקא פעם אחת פ"ה פעם ג' לו יותר יכול לזמן עכ"ל . אבל אם היו ה' בתחלה ח' והפסיק ח' לב' שוב לא יכול לזמן עם הב' אחרים דפ

אחרא רב הלכות ברכת המזון

והאחרים מחזיקו (הגה"מ בברכת מהר"ם): ב למי שירצה. קשה ממ"ש סי' קס"ח נותן לברך לו מ"כ פשיטא דגם הם חוזרים לעניין זה שמברכין לבע"ה וכ"ל דה"ק שנוהג על שלחנו ומסלק לו דמי מזונו ואותו ח"ל לברך לבע"ה והשתי ליתן לו לברך. ול"ל דהיכא ב' תולכים בבית ח' ואח"כ לו לחזור על שלחנו יכול הוא ליתן ליכרך למי שירצה דמן הדין הם לחזור לברך. ואם אותו הבע"ה רוצה לוותר על ברכתו יכול ליתן לברך למי שירצה: ג לא יקדים. ותמוה בגמ' דחייב מיתה שמכוה התורה: ד לפתוח ראשון. בקריאת התורה (רש"י ור"ן) והר"ם כתב לפי שזה רשות להמדברים בכל קבוץ עם לדבר ולדרוש תפלה. והש"ס ביציאה ידבר ברשות (רש"י ניטין) וכתב בעו"ל סימן כ"ח בהגה דלפי עניות יש ליתן לחזן שמחייבין אותו עכשיו זמן דקרא אמכתת הוא וכן כתבו התוס' בחולין דף פ"ו. ול"ע דבניטין דף ל"ו מוכחין בהדיא דלחורייתא היא וגם הרמב"ם מנאו בהלכות מתנות עניים פ"ב ה"ב ועיין פ"ד מה' כלי המקדש ועבדיו סי' ס"ב וכ"כ הרי"ב סי' ל"ד בשם סמ"ג בפשיטות דלחורייתא היא וכ"כ בתשובת מהר"מ סי' ק"ן וביראים סי"ה דניטין מייתי פלוגתא דתורתי בזה ועיין במהרי"ק ש"ר אמרינן בגמר' ולישתל מנה יפה לחזן הכהן קודם. ופי' התו' והר"ם דקודם במעמ"ע מתחתל בתוך הבית לו בלבקה לו בחברים המסובין בסעודה אבל במידי דשותפות לא דאמרינן הניתן עיניו בחלקיפה לימו רואה סימן ברכה לעולם. ול"ע למה אין מהרין עכשיו להקדים הכהן לכל הפך מילי ויש ליזהר בזה מאחר שמלחורייתא הם. ואפשר דאין מנו בקיאין ביתוסי הכתובה וכמ"ש ססי' תל"ד. ומיהו אם הכהן רוצה לחלוק כבוד לאחר רשאי (סמ"ג). כתב העור י"ח שצריך להקדים הלוי לישראל שהרי ריב"ל ה' מימי לא ניקד ישראל לפני ולא ברכה להתום מלד גדולתו. והב"ח כתב דזה לימו דח"ח שריב"ל לא סעד מימיו אלא מי שגדול ממנו ואפ"ה ניקד הוא ועוד הביאו ראיות ע"ש. וכן יפד בתרוה נודה לשמך בו' ברשות הכהני' והלוים. ויש נוהגים הכהנים הלוים בליתר לויט ובמתניתן סוף הוריות אמרי לוי קודם לישראל. וכ"פ בי"ד סי' רנ"ח ס"ו וכיון דחזינן דלישתל לדקה ולקרות בתורה קודם ה"ה לשאר דברים דאין ליזהר לתחלה וע"ע למה מייתי בניטין מקרחת אחריט ובהוריות ג"כ ועיין במ"ר פ' נשא ובירושלמי דהוריות: אחי"כ ראיתי בירושלמי דהוריות שהם שלוי וישראל שוין רק בזמן הסדור היה לוי קודם לכל בי"ד פסקו דלא כווותיה וכמ"ש הרב"י שם וע"ע לקמן בן כוו"ב בספרים שם: ה מקדר ימיו. דכתיב וחברכה מברך כ"ה מברך לבעל הבית (רש"י) וה"ב דוקא בתורת הדברים תחורים וכבוס ב"ה: ו כום של ברכה. פסוק זיר פירש"י דקאי אכוס של ברכה משום דמתארין ליתן שכר למברך קודם להעור. ותמ"מ אניתן שוין בשכר ול"מ דעת העור מדכתבו בחולין ע"ש דבי"ד כ"ח פסק דגדול יותר מן המברך. וכגון דתניין תלמי היה ולי"ל דהתם הב"ה היה ושוין מדברי העור שם"ב הרב"י שם. ותע"ב דבח"מ סי' רפ"ב פסק דגדול לעניין מילה י"ל דמ"מ הדין הוא דהם קדמיה לחר שפעור מלסלם דעל כל פניט העונה אמן מקבל שכר כמו המברך תע"ש שמתחרין לברך זה חיט חייב לסלם דהם לא תפסדים מידי חל"ב מלחתי כ"ב בח"מ שם' שפ"ב ועי"ש כתם דיוים:

רב א טורח. ולא הטורח (כ"ה): ב מטבל. ותע"ב דלעניין יין נסך לא מתכוין: ג בשכר. תחניס (ב"ב) דעתו דהשכר"ן ר"ד ס"ה וס"ו: ד בפ"ח. דכל דבר שגדל על האילן ושוט עיקר הפרי מהמדה. ועמ"ש ס"ה ועכ"ד סי' ס"ב דהעניבים גדולים. אבל עכשיו שול גדול מעניבה ואפשר דה"ה פול הלבן: ה מר. ואם מתקן ע"י אחור מברך שהכל (ל"ח) עמ"ש וסי' וכו'. והבד"ה כתב דאין ללמוד זה מבציעית דהרי חרובין שברשיו מרין הם ואין ראויים לאכילה לכן אין מברכין עליהם בורא פרי האדמה דעת הרי"ף והרמב"ם ורי"ו. ולי נראה דלא יהא אלא ספק וראוי לברך בורא פרי האדמה: ז שהכל. ל"ע דהרשב"א לעזתיה דברעיניו לאו פרי נינהו אבל להר"מ"ח דקי"ל כוותיה מ"ב ה"ה כשמתקן פ"י האור מברך בפ"הע וכמ"ש ס"ה נבי שקדים ול"ל דכהאי פרי נינהו משום"כ בשקדים וכ"מ בלבוש עם"ש: ח עם פת. כתב הב"ח ל"ע מאי שנעריך לאשמועי' הא דין זה מבואר בבי' רי"ב ול"ל דאשמועינן אפילו בתוסק בברוטו ואוכל שתן הרבה ופת טועם לו אמרינן דשתן עיקר וכ"מ מל' הרי"ף. ועקבה מ"ם מהגן

עשרת זקנים

ב לא יקדים. ה"ל החלמוד פ' בני העיר אמר רבה בר"ח אר' כל ת"ח שמברך לפני אפילו פ' ג' ע"ה חייב מיתה שנאמר משנאי אהבו מוה א"ת משנאי אל משניאי ופרש"י שנורמים לבני אדם לשנאותם שאומרים אין נזרת רוח בתורה כיון שראוים ר"ח שפל לפני ע"ה או יש לפרש פ' אחר דגראה כאלו הברכה אינה כראי שיהיה רשאי המברך מפני השיבותו של ע"ה שהוא ראוי לברך מצאתי בשם מהרר"ש אז"כ ג' ע"ה אין להקדימו אבל כהן ת"ח מצוה להקדימו היינו כשהוא שוה לה"ח ישראל אבל אם הכהן ה"ח אינו שוה לת"ח ישראל אז שוב מצינו חסידי להקדימו כן משמע בתוס' פ' בני העיר גבי עובר דר' פרידא ומ"ש שפך להמנחק בסנהדרין אלו שנושלו רשות מהכתנים אפי' בקטנים ו שיש ת"ח ליתן רשות לישראל אפילו ע"ה לברך (טור) ויש מי שמחמיר שלא ליתן רשות אפילו לכהן ע"ה לברך לפניו (טורי בב"ח) ד"א שאין ללוי שום קדימה לברך לפני ישראל (טור בשם מהר"ם מרוטנבורג): **רב** א בין חי בין מבושל כו'. פ' שום כל האורגנים פ' סקו לברך בפ"ה ועיין מבושל ועיין בב"י ואע"פ שחנא הוסס עריין אפ"ה מברך עליו בפ"ה הנ"ל (בשם הרשב"א ומהרש"ל):

פרי חדש

סימן סו

לין תחם מנוה פוסין לוחה בלח ברכם וכפוף בברוי בתב עוד וכל פשם סמיקרה מן הסוף ומסתפק למוחם מעוחיינין גם לח מקנו לה הכחים ברכה לעולם מברחים מן כחורה כמו שכחבתי מדברים בשוכה בפחיבי וס"ם בכרי לענין ניסוי פרש וס"ה לכל בפק מנחם עליל הגם מכל בריוי חוכח בהניחן דמיקוק בפסק לי גברת לך חיובת כיון דמסק ברוחה בשוכה לחוחה חוב ניחה בפ"ק דברכות ובפ"ב דשבת ובפ"ק דפסחים ובפ"ב דיומא ובפ"ק דמגילה ובפ"ק דחולין ובפ"ב דבכורות ובפ"ק דנדה ובפ"ק דזבחים ובפ"ק דמנחות ובפ"ק דחולין ובפ"ב דבכורות ובפ"ק דנדה ובפ"ק דזבחים ובפ"ק דמנחות

רב דיני ברכת פירות האילן וכו' ח סעיפים:

א על כל פירות האילן מברך בתחילה א בורא פרי העץ חוץ מן מחיין שמברך עליו בפ"הג א בין חי כין ב מבושל בין שהוא עשוי קונדיטון דהיינו שנותנין בו דבש ופלפלין:

הגה ואם נמצא יין ג נמבר מוליכן תחר כרוב אם הרוב יין מברך בפ"הג (א) ואם כרוב מבר מברך מהכל: (ג' כשם מהמב"ן)

ב הבוכר כל זמן שלא הגיע לכפול הלבן מברך עליו ד בפ"האי ומשהוא בפול הלבן ואילך מברך עליו בורא פרי העץ ומחוך שלא נורע לנו שיעור פול הלבן ליעולם מברך בפ"הא עד שיהיה גדול ביותר ושאר כל האילן משיוציא פרי מברכין עליו בפ"הע יובלבד שלא יהא הר מר או עפיץ ביותר עד שאינו ראוי לאכילה אפילו על ידי הדחק דאז אין מברכין עליו כלל:

הגה ן ויש לעל מרוכין חיכו מברך בורא פרי העץ עד שיגלה בהן כמין מרגליות על מרוכין וכן בזיתים עד שיגדל הגן סניגים וקורם לגן מברך בפ"הע וכן עיקר: (טור)

ג נראיני הפירות אם הם מתוקים מברך עליהם בורא פרי העץ ואם הם מרים אינו מברך עליהם כלל ואם מתקן על ידי האור מברך עליהם ז שהכל:

ד שמן זית אם שתאו כמות שהוא אינו מברך עליו כלל משום דאזקי ליה ואם אכלו ח עם פת אינו מברך עליו רפת עיקר ומברך על העיקר ופוטר את הטפילה (ב) ואם שתאו מעורב עם מי מלק"א (הגהות מיגרון) שאז אינו מזיק אדרבא הוא מועיל לגרון ט אם הוא

רב (א) ואם הוא שכר כו'. מפשטע דלא חלינן בתר הרוב וק"ל מ"ש מחלה לחיטה ב"י ס' העושה עיסה מחיטה ושורה אם יש טעם דגן חייבת בחלה תלוי ואם יש ברוב על מה שבתוכה מעשה יין ואם מהני רוב שכר. דלגן הוא מה שיעשים ש מעבה יחיה לבתי' ל"ם חולין בהו בעלמא ואפי' בכה"ג בתר רובא דהתם לעניין עשה דחלה ולא בתר רובא דהכא לעניין ברכה ועיין מיוב ומיין פשוט דלעניין ברכה בעינן ע"ג ועיין בתוספתא דברכות ובפ"ק דחולין ובפ"ב דבכורות ובפ"ק דנדה ובפ"ק דזבחים ובפ"ק דמנחות

ברכה מברכו יהי רצון שלא יבוש ולא יכלם בעל חבית הזה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא ויצליח בכל נכסיו ויהיו נכסיו מוצלחים וקרובים לעיר ולא ישלוט שטן במעשי ידיו וא"ז דקדק לפניו שום דבר חסא והרהור עון מעתה ועד עולם. ואם בעל הבית רוצה לוותר (פירוש שיוכל רוצה לסקפיד) על ברכתו ולברך ברכת המזון בעצמו רשאי:

הגה וכזה סדין שיכול ליתן לברך ב (ג' כשם תהל מועד)

ב ג לא יקדים חכם ישראל לכהן עם הארץ לברך לפניו דרך חק ובשפט כהונה אבל לתת לו החכם רשות שיברך אין בכך כלום אבל כהן ת"ח מצוה להקדימו שנ' וקדשתו ד לפתוח ראשון ולברך ראשון: (ועי"ל סימן קס"ו ס"ק)

ג מי שנותנין לו לברך ואינו מברך ה מקצרים ימיו:

ד צריך לחזור שיתנו לו ן כוס של ברכה לברך:

תושב בגרונו הוה ליה ט שמן עיקר ומברך עליו בפ"הע יואם אינו
חתוכין לרפואה אלא לאכילה הוה ליה י אגינרין עיקר ואינו מברך
אלא על האגינרין (יא שהכל):
ח לשקדים הפרים כשהם יב קסנים מברך בורא פרי העץ דולים
ולא כלום ראוזוק מזקי ושעמא רמלתא רכשהם קטני עיקר אכילתם
היא הקליפה ואינה מרה וכשהם גדולי עיקר אכילתם מה שבפנים והוא
מר בשאם יג מתקן על ידי האור או דבר אחר מברך (יד) בורא פרי
העץ:
ו כ צלף (פי' כלף מין אילן שעליו שלו ראשי לאכיל ויש בעליו כמין
חתרי אגיזות הוא הפרי מצלף וקפריסין הן קליף שסביב הפרי
כקליפת האגוזים) יד על העלין ועל טו התמרות ועל יז (נ)
הקפריסין יז בפ"הא ועל האגיזות שהם עיקר הפרי בפ"הע:
ז לתמרים שמעכן ביד ויעשה מהם עיסה והוציא מהם גרעיניהם
אפילו הכי הא נשתנית ברכתן ומברך עליהם בורא פרי העץ
ולבסוף ברכה א' פעין שלש:
כצה ולפי זה כ"ם מלוחין בהרבה ג' פוידלא מברכין עליהם בורא פרי
העץ יח ויש לחוסרים לברך עליהם שהכל (ד"ה כסי' ס"ב וס"ד יבא
קטון) ויש נמי לחתולה לברך שהכל (ד) אבל אם נירך בפ"הע יבא כי
כן ברכה עיקר:
ח (ה) דבשא הוה מהתמרים מברך עליו שהכל וכן יעל משקין
היוצאין מכל מיני פירות חוץ מזתים וענבים יט מברך שהכל:
סופי

ערכה: יו קפריסין. היא קליפה הנדלה סביבית הפרי כעין קליפה
הנדלה סביב תפוזים דקים (רש"י): יז בפ"הא. דאינו עיקר אותם
ויש רוצין לעשות מכאן קליפה (של פרי) כגון שמרקחין אותם
מברך בפ"הא ול"ד דהכא אתרינן בגמרא כשאינו לא מתכבד קליפה מופלת
ממנו ונם אפילו אי שקלא לי' לפירא לא מייא פירא אבל הקליפה הזאת
מעוף הפרי הוא ועוד דלגבי ערלה פרי הוא כש"ה בי"ד סי' רל"ד וכ"ה
בגמ' קליפי רימון וכו' והגרעי' ריכין בערל' וכתבו התוס' מכאן מתברכין
על הגרעין בפ"הע ומ"ש ס"ב ח"ה לקליפין ול"ד לפקדים הרכים
ברש"י ר"ל דהתם לא נפיש אינשי אדעתא לאוכלן בקליפיהם דעדיין לא
נתר הפרי ול"ל תשום דלא חזי לאכילה בלא רקות הלא אדיין ב"ב לא חזי
לאכילה בלא רקות ותפ"ה אית לן נה כין דעיקר תקינו ע"י כך ותפ"ה
הרב"ם סי' ר"ד סי' ר"ו ע"ש ועוד דמלת רמונים לאוכלן חיין אלא סחינו טוב
כ"כ דגם חוץ הפרי אינו טוב בלא תקון ותעדוכו נוקי' לכן כ"ל דמברך
בפ"הע דגם בקפריסין ל"ל דמברכים בפ"הע ועפ"ז: יח ויש לברך כו'
כ"ל דוקא בנדנדניות שנתבשלו ומיושתו לגמרי וכ"כ מהרי"ק ס"ה אבל
בחזרי שנתעבו לגמרי לא פליג וס"ל כהרמב"ם והטור דמברך בפ"הע
וכ"מ סי' ר"ד סי"ב סכת אפי' הם כתושי ביות ולא פליג רש"ו גם בד"מ
סי' ר"ד משמע דס"ל כהרב"י וגם בה"ה אפשר דטור' בתחרים שמיושבן
כהרמב"ם וגם בנדנדניות שנתבשלו כתב ח"ל שמיושבים לגמרי מברך
שהכל ול"ל לבשים שחוקים בסי' ר"ד ס"ו דהתם דרך לבתוש ולטחון כל
הבשים ה"ה תשיבי קיימו במלחייהו משא"כ בדבר אחר שאין דרכו תדיר
להיות מעוך ומחוסר שהכל עכ"ל. ובדוקה כתב ח"ל חזרים כתושים
מבושלים בפ"הע והוא עדיפ"ק עכ"ל: יט מברך שהכל. דשעה
בעלמא הוא דאין נקרא משקה אלא הוצאת מתחזים ועגבים כלבד:
סופי

ערכה: יו קפריסין. היא קליפה הנדלה סביבית הפרי כעין קליפה
הנדלה סביב תפוזים דקים (רש"י): יז בפ"הא. דאינו עיקר אותם
ויש רוצין לעשות מכאן קליפה (של פרי) כגון שמרקחין אותם
מברך בפ"הע ול"ד דהכא אתרינן בגמרא כשאינו לא מתכבד קליפה מופלת
ממנו ונם אפילו אי שקלא לי' לפירא לא מייא פירא אבל הקליפה הזאת
מעוף הפרי הוא ועוד דלגבי ערלה פרי הוא כש"ה בי"ד סי' רל"ד וכ"ה
בגמ' קליפי רימון וכו' והגרעי' ריכין בערל' וכתבו התוס' מכאן מתברכין
על הגרעין בפ"הע ומ"ש ס"ב ח"ה לקליפין ול"ד לפקדים הרכים
ברש"י ר"ל דהתם לא נפיש אינשי אדעתא לאוכלן בקליפיהם דעדיין לא
נתר הפרי ול"ל תשום דלא חזי לאכילה בלא רקות הלא אדיין ב"ב לא חזי
לאכילה בלא רקות ותפ"ה אית לן נה כין דעיקר תקינו ע"י כך ותפ"ה
הרב"ם סי' ר"ד סי' ר"ו ע"ש ועוד דמלת רמונים לאוכלן חיין אלא סחינו טוב
כ"כ דגם חוץ הפרי אינו טוב בלא תקון ותעדוכו נוקי' לכן כ"ל דמברך
בפ"הע דגם בקפריסין ל"ל דמברכים בפ"הע ועפ"ז: יח ויש לברך כו'
כ"ל דוקא בנדנדניות שנתבשלו ומיושתו לגמרי וכ"כ מהרי"ק ס"ה אבל
בחזרי שנתעבו לגמרי לא פליג וס"ל כהרמב"ם והטור דמברך בפ"הע
וכ"מ סי' ר"ד סי"ב סכת אפי' הם כתושי ביות ולא פליג רש"ו גם בד"מ
סי' ר"ד משמע דס"ל כהרב"י וגם בה"ה אפשר דטור' בתחרים שמיושבן
כהרמב"ם וגם בנדנדניות שנתבשלו כתב ח"ל שמיושבים לגמרי מברך
שהכל ול"ל לבשים שחוקים בסי' ר"ד ס"ו דהתם דרך לבתוש ולטחון כל
הבשים ה"ה תשיבי קיימו במלחייהו משא"כ בדבר אחר שאין דרכו תדיר
להיות מעוך ומחוסר שהכל עכ"ל. ובדוקה כתב ח"ל חזרים כתושים
מבושלים בפ"הע והוא עדיפ"ק עכ"ל: יט מברך שהכל. דשעה
בעלמא הוא דאין נקרא משקה אלא הוצאת מתחזים ועגבים כלבד:
סופי

באר הגולה

עטרת זקנים

פרי חדש

סימן סה

א"ח רב הלכות ברכת הפירות

ב סופי עכו"ל ד"ה ומברכין עליו בפ"ה שהני טוסר דעתו' לעשות תמרי מקום דלחשתי לעלויי"ה דהיינו יין ומברכין עליו בפ"ה משום הכי דין דמורידין לותו מעלה ח' ומברכין בפ"ה משו"כ בסופי עגבים שעומדים לעשות חומץ לכן מברכין שהכל: **כא** שבשלם התוס' מזמנין מל' רש"י דהטעם משום דלחשתי לגריעותא ערסי' ר"ס: **כב** שהכל. ול"ל למיה דסלקי בסי' ר"ס ס"ב. דהכא כיון דרוב תכיולתן ט"י סליקה סלוקתן כמותן משו"כ פירות לחו דרכי למשלקי' לו למסחטי' לגלי לתיכל בעינייהו בהכהו לא לתרוין שיהא מיניהן כמותו (ב"י רשב"ל) ומיהו בפירות יבשי כגון חפוזי ותמרי ופלויות"ן ד"ה ומברך בפ"ה דהא אין דרכן לגלי למשלקינהו בעינייהו וכן תמי ניהא ועיקר (ב"ח) ול"ע דמזמנין דטעם הרשב"ם משום דדרכן למשלקינהו מעיקרא נטעי להו לדעתיה דהכי לגלי לדעתיה פירות דלא נטעי להו לדעתיה דהכי לע"ם פיכמן ח"כ לא מהכי וכ"כ הלבוש דדוקא פירות שרוב תכיולתן ט"י ביטול מברך בפ"ה (עסע"ו) וכן מ"כ בשם רש"ל: **כג** טעם הפרי במים. דיותר נכנס טעם הפרי במים ע"י ביטול מלגו סחט הפרי עלמו: **כד** ויוצא. דעל כלם אם לאחר שהכל יצא מידו ל"ע אם יבר' שני על המתק שהכל. ולכן יש"ה ד"ח תחלה לברך שהכל: **כה** יש"ה מים. דמי תלוים לח פעור להו פרי מברכה לחלוה דלחו פרי נינהו (מהרח"ו בשם סמ"ק) עסי' ר"ח סי"ג: **כו** ובורא נפשות. ובתשובה סי' קמ"ט כתב לברך תחלה בכל"ר ואח"כ מעין ג' ומיהו לפסר דדוקא החם שהכל פרי ומעשה קדירה ומסתפק אם מעין ג' פוטרתן בכל"ר לכן יברך בכל"ר תחלה ואח"כ מעין ג' פוטרתן בכל"ר החלה משו"כ הכא דשהה מים פגימה לחין מעין ג' פוטרתן ואם שהה לותם לבדם יברך בכל"ר (כ"ה סי' ר"י) וע"ע: **כז** ואם משך. ז"ל הרש"י דוקא בשהמוקים מעורבים עם מים הא אם נמשכו מים מהמוקים ה"ל יין עכ"ל לפי דבשהמוקים מעורבים עם מים ואוכל המוקים ושותה מים אז ה"ל כמרק של כל הפירות לגבי אם נמשכו וכו' כלומר אחר כוותו לאכול המוקים כלל רק למשוך מהן יין לפי שתה מהן מהבלי שהמוקי בתוכו מברך בפ"ה וכ"כ בעור דכי מי יקבו' ר"ה ס"ב וכ"מ בסי' רע"ב ס"ו דכל הפוסקים כתבו יין במוקים ולא חלקו בין משך ללא משך ועוד דבי"ד סי' קכ"ג ס"ו כתב בשם ר"ל חביב ח"ל אם עומדין יין מלמוקין שבותין לותן ומיתקין עליהם מים ותוסס מקרי יין ע"ש שהמוקים תוך מים אחר שנשתנו ג' ימי' במים כו' ותע"ב דגבי יין בעי המשכה לעניו י"ל מ"מ בין למוקים שדרך הוא להניח המוקין בתבית ושם נעשה יין נמור לח בעי המשכה על"ל וכ"ם לעניו ברכה לחפי' יין נמור מברך בפ"ה אפי' לח המשיך לכן ל"ל מ"ם עיקר וכ"מ סי' ר"ד ס"ו: **כח** וברכה ח' מעין ג'. אפי' לח רמיא ג' ותחת ד' ועכי"ד סי' קכ"ג בב"י (כ"ה): **כט** אין דרך. ועמ"ש סי' ר"ה: ל תגח נמור. וי"ל כיון שהם בשלו בלח דבש משהני לגריעותא ה"ל ל"ל דבש עיקר ומברך שהכל ול"ל (טור) עמ"ש סי' ר"ה סס"ח: **לא** וכן לותם. ל"ל נהן לותם וכו' כדתי' בי' בהדיא הטעם דלח נטעי לי' לתני לדעתיה לאוכלן בשהן רכין לבל דבר שפרי גמור כגון קליפי מרתכן"ן מברך בפ"ה דלח

ט **כ** (ו) סופי ענבים שאין מתבשלין לעולם (ז) וכן על תגובלות שהם תמרים **כא** שבשלם ושרפם החום ויבשו מברך שהכל:

י ד פירות ששראן או בשלן במים (ח) אף על פי שנכנס טעם הפרי במים אינו מברך על אותם המים **כב** אלא שהכל (ט) יו"ד ואשר"א כתב דאפשר שאם נכנס **כג** טעם הפרי במים מברך בפ"ה ע"ז:

יא עמ"ס ר"ח **כד** מי שריית צמוקים ותאנים או בישולם מברך עליהם שהכל **כה** ויוצא גם להר"אש אכל בברכה של אחריהם (י) יש להסתפק אם מברך בורא נפשו' או אם מברך ברכה אחת מעין שלש כהר"אש. ולכן ירא שמים לא ישתה אלא בתוך הסעודה או יאכל פרי מו' מינים וגם **כה** ישתה מים כדי שיצטרך לברך ברכה אחרת מעין שלש **כו** ובורא נפשות **כז** ואם משך המים והבדילם מהצמוקים הוה לירה יין ומברך עליו בפ"ה **כח** וברכה אחת מעין שלש והוא ש"יהיו צמוקים שיהיה בהם לחלוחי"ת שאם ירדוק אותם יצאו מהם רבעון אבל אם בשיעצרו אותם לא יצא מהם שום לחלוחית דבש לא:

יב **כט** הנכל הפירות שטובים חיים ומבושלים כגון תפוחים ואגסים בין חיים בין מבושלים מברך בפ"ה ואם **לא** אין דרך לאוכלם חיים אלא מבושלים אכלם כשהם חיים מברך שהכל כשהם מבושלים בורא פרי העץ:

יג **ל** (יא) אגוז נסו' הסטונן ברבש ונקרא "נואינד"ו (ר"ל טיליט) מברך עליו בורא פרי העץ:

יד **לא** (יב) אגוז דך שמבשלי' ברבש וקורא"ן לו נוס פושקאר"ח מברך עליו שהכל:

הגה וכן לותם תגוזים שמנמלים בדבש בעוה"ז ירוקים מברכים שהכל): (רבי ירוסק נהיג י"ו ח"ב וכ"י)

על

מגן דוד סי"ז

מזמנין דים חילוק בתתרי' בין היולת ע"י עלמו ליולת ע"י בישול וכן הבין הרב"י ע"ב כתב ונרחה שדייק רבינו לכתוב ועל דבר שהכל לומר דאף בפ"ה מברך שהכל וכ"ם ביולת ע"י בישול וכתמת הוא מילתא דתמיהה דודאי ליולת טפי ע"י בישול מהני מילתא דתמיהה ע"י עלמו ליולת ע"י בישול ע"י זיבה בעלמא לא הוה מלא ע"י זיעה בעלמא בכתיב וסתיב דיולת ע"י בישול מהני ומרחה דהר"ת לא מלי לאוכוחי דדבש הלשה הוא שלא הוה מלא ע"י זיבה בעלמא ע"י זיעה בעלמא ומלא ע"י בישול ע"י חמה ומלא ע"י בישול ע"י חמה ומלא ע"י בישול ע"י חמה

ומי שאי מברין מ"שרמ"ז וכן לחתם תנודם כו' דגם לגבי דרך מיירי ע"ש ועפ"ז ר"ל: (יג) על הכוק"ד כו' דיש לחלק בין דמחתם בב"י סו' ר"ל: (יד) על פלפל וגנגביל ישעים וכ"ה בעוק"ד: לב הנוק"ד: דמי לתי פירות כמ"ש ס"ח: לג חכמים עד שיהיו קטנים ודעתו לחלק וכ"כ הרמב"ם והטור

סו (יג) על לב המוקא"ר מבר' שהכל וכן המוצץ קנים מתוקי שחבוי:
יו (יד) על פלפל וגנגביל ישעים ועל הקלאוון של "גירופל" (ר"ל כעגלך) וכל כיוצא (כוח) שאין דרך לאכלם אלא על ידי תערובו
לג אין מברך עליהם כלום:
יז על אגוז לד מוסקא"ם בם"ח ועל "קניל"ה (ר"ל גזמריל"ד) בורא פרי האדמה:
יח (יד) על פלפל וגנגביל כשהם לה רטובים בם"א:
כגם כל הפירות שיתבשלו בהם מבשל עיקר פירי מבשל ומיהו עיקר הפירות בם"ב לן זהם כוח מסופק בו אם כוח עיקר בפירי לו בם"כ ומה מיהו יודע מה כוח מברך מקבל: (טור)

רנ דיני ברכת פירות הארץ, ובו ח סעיפים:

א על פירות הארץ מברך בורא פרי האדמה:
ב על תותים תגדלים בסנה בורא פרי האדמה:
כגם לא מקרי מן מתוקה עליו מעט מכל מה שמוציא עליו מברכינן ג"כ מקרי עץ והכי כיון א הכלה עליו לגמרי כחורב וכדר פרס
פמרסיו מברכין עליו בם"כ: (טור ומרדכי בשם תפוחים הבמוטים)
ג על תאוזי"ם בורא פרי האדמה:
ד על פירות (א) שמוציאין ב אילני סרק שחבל:
ה כגי אמא אע"ג דכשלין והויין בפירות אינו מברך ג אלא שחכל:
ו על וגנגביל שמרקחים אותו כשהוא רטוב בם"א ונראה דה"ח עכ"ל
אם מרקחים אותו יבש כיון שיל ידי כן הוא ראוי לאכילה ד ריב"ן ופרי
הוגנגביל עיקר ומברך עליו בם"א:
ז (ג) אבשמים שחוקים ומעורבים עם סוכר חבשמים עיקר ומברך
עליהם פרין ברכת אותן בשמים:
ח ה (ד) צנון מברך עליו בם"א (ה):

רך דיני הברכות ליהר מאכלים, ובו י"ג סעיפים:

א על רבר שאין גידולו מן הארץ כגון בשר בהמה חיה ועוף דגים ביצים חלב גבינה (א) אפת שעיפשה ובשיל

שנשתנה

נתחת וגם יש מין המלאים בתוכם ולין בהם חלת טרף בעלמת בעוף בתוך התרנגים ומוצין לותן תוקין לותן ר"ל רחוי לברך שהכל כמ"ש ס"ח וסע"ו לף יש בולעין לותן עם הקליפה והגרעין ת"ח עיניו רוחות שהקליפה וגרעין לין רחוי לאכילה כלל ח"כ לין לברך חלת על שהקה שבתוכו: ב לילני פרק שהכלילת תשיבי לברך עליהן בפ"ע דכן בעלמת עיקרו לבל דבר שבוב לאכילה פיו לותן שבחבתי לעיל פרי נמור הן ולת"ע שנללין על לילני פרק ומשל"ה: ג חלת שהכל: דלת תשיבי דה"ל כפירות שמוציאין לותן לילני פרק ועפ"ב ס"ו: ד הוגנגביל ל"ל דה"ה כשולין וגנגביל ולובלים לותו לפרשוה תוצ"ע ר"ל מברך בפ"ח כין לחזר לאכילה ע"כ ולפשר לעיקר שהכל כין לעביד לטעמיה נחתי' תד דלעת ועפ"ז ר"ל סס"ח ועל פלפלין שהקהין לותן מברכין בפה"ח כמ"ש סי' ר"ב סי"ח: הב"ח כתב כלן הוגנגביל שבשלו עכו"ם בדבש לסור משו' בשולי עכו"ם וכ"כ הי"ו ביומא וכ"כ הל"ח פכ"ה והוגנגביל שמכילין מהילדים הוא מעשה ע"י כבישה ושרי ע"כ אבל דעת הטור והתוספו' משמע דשרי ובגמרא קלי הקושיא מברכה ומשני הא ברעיבת' הא בינבתא וכ"כ תר"י אבל לעגין בשולי עכו"ם לין חילוק דהא בינם נ"ב נאבל כמות שהוא חי עם לחם ומלח דלכ"ע דג מלית בתי ליתסר משום בישולי עכו"ם וכן מותן ושמן דלין נלכלין חי לנבדן חלת ע"כ כל שנלכלין חיין לפי עם ד"ח ע"ד וכ"ה בח"ם כללים ר"ס. וכ"כ בסב"ה סוף אי"ה ל"ל דלפילו וגנגביל ופלפלין יבשין שבשלו עכו"ם שרי: ה נטן' חע"פ שלם מביחין לותו בלרך שלפו להקשות מ"ם כיון שהורעין לותו תדעתה לאוכלו בפה"ח מברך בפה"ח מפ"ב בקורה כח"ם סי' ר"ד: ומחקלקל

דלת כע"ת יש מים סס"ו: לבל שהקה מ"ם סי' ר"ג ע"ש ועפ"ז ר"נ סס"ו: לב הנוק"ד: דמי לתי פירות כמ"ש ס"ח: לג חכמים עד שיהיו קטנים ודעתו לחלק וכ"כ הרמב"ם והטור

סו (יג) על לב המוקא"ר מבר' שהכל וכן המוצץ קנים מתוקי שחבוי:
יו (יד) על פלפל וגנגביל ישעים ועל הקלאוון של "גירופל" (ר"ל כעגלך) וכל כיוצא (כוח) שאין דרך לאכלם אלא על ידי התערובו
לג אין מברך עליהם כלום:
יז על אגוז לד מוסקא"ם בם"ח ועל "קניל"ה (ר"ל גזמריל"ד) בורא פרי האדמה:
יח (יד) על פלפל וגנגביל כשהם לה רטובים בם"א:
כגם כל הפירות שיתבשלו בהם מבשל עיקר פירי מבשל ומיהו עיקר הפירות בם"ב לן זהם כוח מסופק בו אם כוח עיקר בפירי לו בם"כ ומה מיהו יודע מה כוח מברך מקבל: (טור)

רנ דיני ברכת פירות הארץ, ובו ח סעיפים:

א על פירות הארץ מברך בורא פרי האדמה:
ב על תותים תגדלים בסנה בורא פרי האדמה:
כגם לא מקרי מן מתוקה עליו מעט מכל מה שמוציא עליו
מברכינן ג"כ מקרי עץ והכי כיון א הכלה עליו לגמרי כחורב וכדר פרס
פמרסיו מברכין עליו בם"כ: (טור ומרדכי בשם תפוחים הבמוטים)
ג על תאוזי"ם בורא פרי האדמה:
ד על פירות (א) שמוציאין ב אילני סרק שחבל:
ה כגי אמא אע"ג דכשלין והויין בפירות אינו מברך ג אלא שחכל:
ו על וגנגביל שמרקחים אותו כשהוא רטוב בם"א ונראה דה"ח עכ"ל
אם מרקחים אותו יבש כיון שיל ידי כן הוא ראוי לאכילה ד ריב"ן ופרי
הוגנגביל עיקר ומברך עליו בם"א:
ז (ג) אבשמים שחוקים ומעורבים עם סוכר חבשמים עיקר ומברך
עליהם פרין ברכת אותן בשמים:
ח ה (ד) צנון מברך עליו בם"א (ה):

רך דיני הברכות ליהר מאכלים, ובו י"ג סעיפים:

א על רבר שאין גידולו מן הארץ כגון בשר בהמה חיה ועוף דגים ביצים חלב גבינה (א) אפת שעיפשה ובשיל

שנשתנה

עטרת זקנים

פרי הרש

כך א ז עפ טפי

א״ח רך הלכות ברכת הפירות

סי׳ מגן אברהם

רך א ונתקלקל. קנת דלתו נתקלקל לגמרי אין מברכין עליו כלל כ״י: ב ונובלות וכו׳. וכ״ח פסק דכ״ם אם נפלו מן האילן קודם גמר ביאתן: ג המרק. על פסר (ל״ח) ועסי׳ ר״ב ס״ו: ד כמיהין ופטריות. מן האויר סם גדלים: ה קורט. לפי שעשו תוכלי האילן חדעתה למיכל בקורט כשאר רך ואין מיתקלס ועשה עץ: ו בקליפיהם. ול״ר ב״ב ס״ב דהכא עיקר לכילתם הוא הקליפה התלושה ולפ״ז נעטי להו לפירות אילן חדעתה דקליפה (רשב״ם ב״ב שם ד״ה אגוזי) אינם נזרעים ועל שבת שקורין אנ״ט ו׳ (ט) (ר״ל אגיי״ם) ועל כמון וכסבור (יא דלעתיה עבידי ולא לאכילה) ועל דיחזמין יב שעירבו בהם שראו לשתות מברך שהכל:

ב על החזמין לבדו יג דאינו מברך כלום מפני שהוא מזיקו:

ג ריחיה חלא (פי׳ חומץ) ושעמיה חמרא. חמרא הוא ומברך עליו בורא פרי הגפן:

ד יד כל שבני אדם נסגעים לשתותו מפני חמיצותו אין מברכין עליו בורא פרי הגפן (לקמן סי׳ ר״ח):

ה טו (י) ישפרי יין מברך עליהם בורא פרי הגפן נתן בהם מים אם נתן שלשה מדות מים וטצא ארבעה הוה ליה כיין מזוג ומברך בורא פרי הגפן ואם מצא פחות מ״ג שיש בו טעם יין קיהא בעלמא הוא ואינו מברך אלא שהכל ויהיינו ביניים שלהם שתיו חוקים אבל יינות שלנו שאינן חזקים כל כך אפילו רמא תלתא ואתא ארבעה אינו מברך עליו בורא פרי הגפן ונראה שמשערו בשיעור שמזוגים יין שבאותו מקום; הגה וכלבו כתב יקח יין חזק משכר כמים כי מן ומי שכל: (תוי) טז המכר שעושים מחרצנים שנותנים עליהם מים רגים כשמרים וה״מ כשנעצרו בקורת אבל אם לא נדרכו אלא ברגל אפילו נתן שליש מדות מים ולא מצא אלא ג׳ או פחות מברכין עליו בפ״הג שיין הוא והמים נבלעים בזגים ובמה שיוצא יש בו יין מרובה:

הגה

טפי כדאי׳ בפ׳ המוכר פירות דף נ״ם דאי׳ חמרא דמקרי׳ לי׳ דהיינו קוסבת דמתני׳ שהוא בעלמא רע ביותר ואותנו דאי׳ שכל ואפי׳ בפ״הג אין מברכין עליו והיינו דיקא חמרא ועשויים חלא ז׳ל כתב דהמרים היינו קלגי׳ק ופסול לקידוש ולא קיי״ל הכי בזה ורע״ב בפ״ב: (ב) שנשתנה צורתו א ונתקלקל ב (ג) ונובלות שהם תמרי׳ שנשל קנת דלתו למתני׳ דלעיל ג המרק ועל המלח ועל מי מלח ד ועל ה כמהין ופטריות (ר) ועל ה קורא (שהוא) הרך שבתוכו (ס) בלילן ו בקליפיהם התלושה (ש) ועל ז שאובלים אותם (ח) כשהם רכים ו בקליפיהם ועל ז והוא שחת ועל קרא חיה (ו) ועל ח קיטמא דשעורי ועל ט שכר תמרים (ז) ושכר שעורי ועל מי שעורים שמבשלי׳ לחולה (ח) ועל י עשבי כמון וכסבור (יא דלעתיה עבידי ולא לאכילה) ועל יא דחזמין יב שעירבו בהם שראוי לשתות מברך שהכל: יג על החזמין לבדו יג דאינו מברך כלום מפני שהוא מזיקו: יד כל שבני אדם נסגעים לשתותו מפני חמיצותו אין מברכין עליו בורא פרי הגפן (לקמן סי׳ ר״ח): טו (י) ישפרי יין מברך עליהם בורא פרי הגפן נתן בהם מים אם נתן שלשה מדות מים ומצא ארבעה הוה ליה כיין מזוג ומברך בורא פרי הגפן ואם מצא פחות מ״ג שיש בו טעם יין קיהא בעלמא הוא ואינו מברך אלא שהכל ויהיינו ביניים שלהם שתיו חוקים אבל יינות שלנו שאינן חזקים כל כך אפילו רמא תלתא ואתא ארבעה אינו מברך עליו בורא פרי הגפן ונראה שמשערו בשיעור שמזוגים יין שבאותו מקום; הגה וכלבו כתב יקח יין חזק משכר כמים כי מן ומי שכל: (תוי) טז המכר שעושים מחרצנים שנותנים עליהם מים רגים כשמרים וה״מ כשנעצרו בקורת אבל אם לא נדרכו אלא ברגל אפילו נתן שליש מדות מים ולא מצא אלא ג׳ או פחות מברכין עליו בפ״הג שיין הוא והמים נבלעים בזגים ובמה שיוצא יש בו יין מרובה:

הגה

ולא תמרי דזיקא מהו יין קלוש אחרת פירש״י דהי׳ לח פלגי רק לחומץ וגובלי ותלי׳ כ״ע עוד כ׳ לעיל בגמ׳ ולעיל בתרי בבלמת לת״ד תמרי דזיקא היינו כו׳ תלת לת״ד טובלי כתרי ותלי׳ קלא בקיאת בתלת דת״ד תמרי זקיא ניחא בתרי ברגלא ורביה דלת תם דהי׳ לישנא לתה דמקשה. לישנא קתה מהו דהתי לישנא ס״ל דזה התיין שתיו יכול להתבשל על האילן ותלי׳ קלא ופסיר תוכן ר״י וקי״ל כת״ק ועכ״ם שפיר ופסקו ופירשו היינו תמרי דזיקא כלישנא בתרא שהוא נראה מסקנא ותו דלעיל קתה דלישנא קתה הוה תמרי דזיקא ואפי׳ הכי קאמר דלישנא קתה מסקנא ואיהם הר״י לת פליג בזה. ואין מקום לתי לייסר דברי הרי״ף שהביא דזיקא על הר״ר יהוסף והעיקר בתחת כן ומ״ם כתן בתרי לת דק נם תו׳ ח״ל הביא על הרי״ף מעשה שהיה: (ז) ועיין בפ״ה דף נ״ם ע״ב ד״ה הכא דלת נעטי לאכילה עד שיתקשה ואפי׳ הכי מיקרי רך ומברכין עליו שהכל ועיין בפ״ק דף ל״ה ע״ב ד״ה ואפי׳ ובפ״ב דף מ״ב ע״ב ד״ה ואפי׳ וב

לא תשיב פעמים אחד בשיתה כפ"ם ב"י קל"ז ס"ה ואם היין יותר מא' בשעה האוכלים אחר הסעם אם הוי יין שרוי עי' מזיגה גדולה כ"כ ושרי ליה אינשי מיקום מיין עי' מזיגה זו לא נתיחת בטלה דעתו אלא כל אדם עכ"ל מהרי"ל בחסי' סי' קנ"ג. והאחור כתב בשמו קלת לשון אחרת ואינו מדוקדק. ולפי מ"ש הע"ו ב"י ד' סי' קי"ד ס"ק מ' יין בשאר משקין מהי בטל בו חלקים עי' עש"ל. וכ"ל דדוקא מים שחפשידין קושנמין היין אכל שאר משקין אפשר שאין פוגמין וכ"כ הא"ה עש"ל. ומיהו ביינו' עכנוודאי בטל: יו ואין לברך בפה"ג: ז"ל הרב"י בשם הרשב"ן היה מרחה להלך אחר הרוב ויש להרהר בזה משום דתלינים כל כחם במשקה לכן אינו סומך ב"י סי' קי"ג בשמו לענין הרב"י ב"ד סי' קכ"ג ע"ש: יי' ולכן המספיקה יברך שהכל אכל בברכה אחרונה יש להסתפק ויחתה יין ויברך על הגפן ויש' שיאכל פרי מז' התינין ויברך על הגפן ועל פרי הגפן דמי הם התלינים לא פטר להו יין דפרי נינהו לדעת הרא"ש כמ"ש בסי' ר"ב סי"ח

לכן צריך לברך על הגפן. ואפשר דהתמד הזה דין מכר תלינים יש לו ומברך שהכל אפי' להרא"ש כיון שיש בו הרבה מים ונפטר בברכת היין וכמ"ש סי' ר"ה ס"ב ונעיל ס"ח: יח אינו מברך. דליה ליה הבת מינה אכל השתיה אחר משקין להעביר האחונא מברך וכמ"ש ח"ל: יט טעמים טוב. ואם הם רעים לשתות דל"ל הנאה מינה א"ל לברך (ב"י תו' ברכות מהר"ם) עסי"ח: כ האוכל ונהנם. דדמי לאכה שתחלתה באוכל וסופה ברגן דשתיה כי' לוגם (סס) ובחשו"ת הרשב"א סי' תקל"ד כתב ה"ל שחלת חולה שהכלני"הכ כתב ה' מהאחרונים שאין מבר' אע"ג דלא אפשר דלא מתחבי ע"י אוכם הוא ואין מברכין על כי האי דהוי כאכה שתחלתה באוכם וסופה ברגן דשתיה ליה לוגם שתיה וכו' עכ"ל ובידוע דבר פלוגתיה דהרשב"ה הוא הרא"ה וה"ל מאחר דקי"ל האוכל ב"ה חייב לברך אע"פ שהו' באוכם ה"ל לחה פסק רמ"א כאן באכהו דפעוה ומה לי אכהו אחרים או אכהו מן הסתים. ומיהו אפשר לחלק בזה אך קשה דבסי' תע"ה ס"ד פסק אכהו ואכל מצה ילא. ובהרב"י סס בשם הת"ה והרי"ן הטעם דאחרי המתעסק בחלבים ובערות חייב שכן בהמה ע"ש. ואל"ל ע"ת דחשיב הנאה ה"ל לחה לא יברך עליו ואל"ל דמיירי דנפשו קלה מלאכל והאכילוהו בעל כרחו ל"ל אין החיך בהמה ממנו ול"ע (ועיין ברכה פ' כשה דף רל"ט ע"ב) ולכן ל"ל שהשם הכי שתיוה ר"י' יין זה: כא הסכנה. ז"ל הג"מ פ"ב תולה שאכל ב"ה וכו' דבר פשוט הוא ואחירה קאכל ואחדרבה מצוה קעביד עכ"ל. ואל"ה לאוכל אינו' במקום סכנה דמצוה קעביד להציל נפשו דלא כב"ח שנדחק לחלק. ועוד ל"ל דלף ריי לא מיירי אלא באוכל דבר לרפואה שאין עושה להנאתו ע"ש: כב כתושים ביותר. ודוקא שניכר מהותו ותארו אכל הם נפשה לרחבו העלמי מברך שהכל וכמ"ש ר"ב ס"ו בהג"ה (של"ה) ועמ"ש סס דחוקא כשנמוחו לגמרי מברכין שכל ו"ל פה כב"י: כב וורדים. היינו חוין בל"א ואע"פ שנדלים על האילן כיון דרב שלהם הוא עיקר הפרי והעלי הם הפרחים (ב"יכלבו) ועסי' ר"ב ס"ו וכן הלבודה מברך בפה"ה דעיקר הפרי הם הנדנדניות האחוזות (של"ה) ואל"ה כיון דורדין לא חזי לאכילה לא חיין ולא הבושלים אח"כ מבושלים עם הדבש א"כ ה"ל דבש עיקר וי"ל דאדרבה כיון שעיקר תיקון הורדים לאכילה אינו אלא עם הדבש ה"ל דבש עפל שהרי אינו בא אלא להכשיר הורד לאכילה והל"ל לפירות אחין לאכלן חיין אמנם לאחר בישול כברכתם הרחוויה להם (ב"י) ועסי' ר"ה ס"ח: כד לרפואה. כשחיה דהוי מה' מינים ומברך שהכל ואחיון ע"י הנינהו אלא שהף הבריאים רגילים בכך (סס) אבכד"ם כתב ע"ז ח"ל ובסי' ר"ח אכתוב בשם המפרשי דאין הטעם

בשתיתה

כנה איזה מעמוד עליהם תמני לחזק כח היין לע"פ שהנוגעין הרוב פ"ם כל כח התמני במשקה יין (יא) ואין לברך בפה"ב: (ג"י בשם הת"ם)

יז והשותה מים לצמאו מברך שהכל ולאחריו בג"ר לאכל אם הנקתיה אוסצא ושתה מים להעביר האוסצא יח אינו מברך לא לפניו ולא לאחריו:

יח "כל האוכלין והמשקין שארם אוכל ושותה לרפואה אם מעמם טוב והחיך נהנה כהם מברך עליו תחלה וסוף: יט

כנה (יב) "הם הנסיונו לאכול לו לצמאו אע"ג דהיך נהנה פמנו אינו מברך עליו כ הוחלו ואחנם עליך: (ג"י בשם הרמ"ם)

כ "אכל מאכל או משקה של איסור פני כא הסכנה מברך עליו תחלה וסוף:

כ "רבש רבורים (יג) הרי הוא כשאר רבש ואינו מברך אלא שהכל: יא (יד) חבושי' או גינרא"ם אורדים ושאר מיני פירות ועשבים

שמרקחים ברבש "הפירות והעשבי' הם עיקר והרבש מפל בפ"ל ורפ"ל עשבי' בורא פרי האדמה ועל (סו) של כב "ורדי' בורא פרי הארפה ועל הגפן

כנה וכל מרקחת שאין ברוחים רגילין בו אלא בד לרפואה מברכין עליו שהכל: (ג"י בשם הר"ם)

כל

לכן צריך לברך על הגפן. ואפשר דהתמד הזה דין מכר תלינים יש לו ומברך שהכל אפי' להרא"ש כיון שיש בו הרבה מים ונפטר בברכת היין וכמ"ש סי' ר"ה ס"ב ונעיל ס"ח: יח אינו מברך. דליה ליה הבת מינה אכל השתיה אחר משקין להעביר האחונא מברך וכמ"ש ח"ל: יט טעמים טוב. ואם הם רעים לשתות דל"ל הנאה מינה א"ל לברך (ב"י תו' ברכות מהר"ם) עסי"ח: כ האוכל ונהנם. דדמי לאכה שתחלתה באוכם וסופה ברגן דשתיה ליה לוגם (סס) ובחשו"ת הרשב"א סי' תקל"ד כתב ה"ל שחלת חולה שהכלני"הכ כתב ה' מהאחרונים שאין מבר' אע"ג דלא אפשר דלא מתחבי ע"י אוכם הוא ואין מברכין על כי האי דהוי כאכה שתחלתה באוכם וסופה ברגן דשתיה ליה לוגם שתיה וכו' עכ"ל ובידוע דבר פלוגתיה דהרשב"ה הוא הרא"ה וה"ל מאחר דקי"ל האוכל ב"ה חייב לברך אע"פ שהו' באוכם ה"ל לחה פסק רמ"א כאן באכהו דפעוה ומה לי אכהו אחרים או אכהו מן הסתים. ומיהו אפשר לחלק בזה אך קשה דבסי' תע"ה ס"ד פסק אכהו ואכל מצה ילא. ובהרב"י סס בשם הת"ה והרי"ן הטעם דאחרי המתעסק בחלבים ובערות חייב שכן בהמה ע"ש. ואל"ל ע"ת דחשיב הנאה ה"ל לחה לא יברך עליו ואל"ל דמיירי דנפשו קלה מלאכל והאכילוהו בעל כרחו ל"ל אין החיך בהמה ממנו ול"ע (ועיין ברכה פ' כשה דף רל"ט ע"ב) ולכן ל"ל שהשם הכי שתיוה ר"י' יין זה: כא הסכנה. ז"ל הג"מ פ"ב תולה שאכל ב"ה וכו' דבר פשוט הוא ואחירה קאכל ואחדרבה מצוה קעביד עכ"ל. ואל"ה לאוכל אינו' במקום סכנה דמצוה קעביד להציל נפשו דלא כב"ח שנדחק לחלק. ועוד ל"ל דלף ריי לא מיירי אלא באוכל דבר לרפואה שאין עושה להנאתו ע"ש: כב כתושים ביותר. ודוקא שניכר מהותו ותארו אכל הם נפשה לרחבו העלמי מברך שהכל וכמ"ש ר"ב ס"ו בהג"ה (של"ה) ועמ"ש סס דחוקא כשנמוחו לגמרי מברכין שכל ו"ל פה כב"י: כב וורדים. היינו חוין בל"א ואע"פ שנדלים על האילן כיון דרב שלהם הוא עיקר הפרי והעלי הם הפרחים (ב"יכלבו) ועסי' ר"ב ס"ו וכן הלבודה מברך בפה"ה דעיקר הפרי הם הנדנדניות האחוזות (של"ה) ואל"ה כיון דורדין לא חזי לאכילה לא חיין ולא הבושלים אח"כ מבושלים עם הדבש א"כ ה"ל דבש עיקר וי"ל דאדרבה כיון שעיקר תיקון הורדים לאכילה אינו אלא עם הדבש ה"ל דבש עפל שהרי אינו בא אלא להכשיר הורד לאכילה והל"ל לפירות אחין לאכלן חיין אמנם לאחר בישול כברכתם הרחוויה להם (ב"י) ועסי' ר"ה ס"ח: כד לרפואה. כשחיה דהוי מה' מינים ומברך שהכל ואחיון ע"י הנינהו אלא שהף הבריאים רגילים בכך (סס) אבכד"ם כתב ע"ז ח"ל ובסי' ר"ח אכתוב בשם המפרשי דאין הטעם

בשתיתה

באר הגולה

ברכות מזון ומילם
"סס בשם ומשמש
"סס בשם ומשמש
בשמו ודע
ט ובל"ב סל' סמוסף
לו ר"ה ושנהגו פי'
ונ"י לפיים לעשה
ומ"ש עשור לפשר
בשמו אפני דשמש
מסמיש אלו הוא
בעיקר הכנים סס
הברחיב כל הו
(ו ומל"ד הסשמ
מסס לסוי שרות
מחקר ומ"ש לעיל
ריש סי' ר"ג ועיש)

עפרת זקנים

ו אכל מאכל סי'
ר"א ש"ע ובר' כלל
(הר' בשם "הרמ"ם)
וכן משם "ברשלמי
וכן עקר (מרי
בב"ח):

פרי חדש

סימן סח

ואוי"ם ל"ל נופים מהב
לקחן מחון ע"ש גבי
הוהן סכנית מחבשי
מחר לסהר
בלות ולא חיישינן תולי
יבא לזכר ולכוניה בשם
מנה בעיקר הוה ויכול
לקרות סס הרהר בשמר
דקרות בחות הקבל
הוברים לפיוקים אחנם
בשמו בחוון אחור
קרים אפיר לסהר
בספר אלא ברך לנוון
הרם בעניית הקרים
ומ"ם הסתר סחון ל"ל
מה פסוק:

סימן סס

הנן נמנינה קפן נמנינה
לרוחים ומחרץ אכל
לרוחים ע"ל סחוש ומכלן
יש לקרא חבר מל קרא
מקומו' מסקקפי' אומרי'
קרים עם ברכו ומסתי
ר"נהים מכבל ר"ה ולמו
סחר עבדי ומפלת
מקומות מחיתה כיצים
ולא סחנו לקול תוריסה
ס"א ואפילו מי
ששיבע יכול
לסרוים על שמע
ולעבור לפני החיבה
ולכו כ"ל כתל
ו"ל נפ' מקרות עומד
מהחו לחפי' לסנגל אחר
מלו סחש יכולים סס
לסרוים על שמע ולפי'
לחתו שמחש כבר יכול
לסוחת לחוש מלו סחוש
כמו סחנו רוחים ס"ל
מחלי' מסחסלל כבר
חילת ברכות מלחם חוצר
ומחקבל מקולו רם ומ"ש
מכולנו בקיאין עכשיו
ר"ה ר"ל לחין זו רחיה
כ"ל דבשלמי ר"ה ברכות
סחרי סס סיש מחסלל
בחילה בקול רם (עיין
בחו' דפ' תפילה סחר
דף ל"ם ל"ה ומפי
מ"ל ו"כ' בסוגו
מחלו לא יכולנו לבשם
לסרוים עם ש"ץ בחקוש
קדושה שוחדים ע"ל
ושוכת מחוך דברים
ד"ש מוניה לסיבי הבקי
מיני תפילה ולחלה מסח
מסרקה בסוף הסכת
ר"ה לפיכ"ו ולהיכם
עשרה בחפילה לין ש"ץ
מוניה חת הבקי ר"ה
ולכן אין לחוש ליפרוים
כבר סחש ויעבור לסרוי
הוה חלה לחנו שלם
יצא ובדיעבד מהניה
בחסכת

סוסרים

אורח חיים רה הלכות ברכת הפירות

בסחיטת משום רשות עכ"ל ועו"ס ס"ו וס"ק ככול' המשיטו סרכ"י פה כיון דרוב הפוסקים חולקים עליו. וע"ע על רמ"ח שכתבנו וחפקר דמיירי שהין טובים לחכול וכמ"ש ס"ח: **כה** וכל דבר שתערבין וכו'. כל סעיף זה לקליפה מיירי הסרמ"ן וזהו שומר לפירות דוקא כמ"ש בבדהי מיירי בל הפרק ובדפיים וחזיל לפיכך וכו' חל"כ חע"ס. לכל בשאר מינים פשוט דחולין תחת הרוב וכ"כ הר"ח וכ"מ בגמר' דתמרי כל שים בו מס' מינו מכרכין במ"מ והיינו דוקא כשל ליתן טעם בתערובות וכמ"ש סי' רי"ח ס"ב ס"ק ב' בשאר מיני תפי' לית ליתן טעם הולכין תחר הרוב וכ"מ שם ס"ו גבי חומץ וכאי מסתבר דאחד מי שיתן בגלים לו סומק לתוך התבשיל יברך על הבלעי דוק ותשכח כדברי וע"ע על סרכ"ו ורמ"ח שנדחקו כזה והדבר ברור בח"מ: כו יברך שהכל. ומ"מ אם הוא דבר פיכול לפטרו תוך הסעודה עדיף טפי דאז אין מברכין עליו כלל עכ"ל ס"ק ס"ו:

רה א וקטניות. ל"ל דלעולם הקטניות יבפים תחלכן חיים מברך שהכל וכמ"ש סי' כ"ח ס"ד בסמ"ג: ב וכרוב. ואם הוא בטוב ריחו לאוכלו חי ומבר' בפ"ה (שלכ"ה) וכ"מ בגמ' דאולי ליכו מכוונל לעניין זה וחזר ג"כ אם טוב יותר בשאוה מליח: ג מבושלים יותר. ל"ל תרי שתין נאכלין חיין מברך בשהכל וכ"מ סי' ר"ב סי"ב ואם הן מבושלים מ"מ יברך חיין בפ"ה כשהן טובים חיין חע"פ שהן יותר טובים בשהן מבושלים מ"מ יברך חיין בפ"ה וכן הוא הוכחת לברך בגיל בפה על פעמרי"ל בפ"ה חע"פ שטוב יותר מבושל מחיי וכ"מ סי' ר"ב סי"ב ומ"מ אפשר דאם בשלו פיטרו"ל בגלח בשר משחני לגרישותא וכנגד חיותא דעל התורה מברך בפ"ה. ואפשר וכ"ח פסק דקומתי וכרתי אפי' חיין שהכל ואינו מוכרח: ה אין הפבח מלך עלמעות"ת דבסי' ר"ב סי"ג כתב לברך על התגו בפ"ע חע"פ שאין השבח מלך עלמעו"ת אפשר מחמת הדבק וי"ל דשאני התם דשתגו עיקר והדבק בח לתקן התגו ומה לי בשלו עם מיס חו עם דבק משמ"ב כאן הדבק עיקר והשומן מקבלין טעם ממילא וכ"כ תר"י והרמ"ח ועמ"ש סי' ר"ד סי"ח וח"ל דהא אחרי' שם בגמ' דקפריסין לא הוה שומר לפירי כיון דאי מיית הפרי משל"ב בשתר קליפתו אי"כ לא מיית הפרי משל"ב בשתר קליפתו הוה קליפה שומר לפירה וח"כ קליפה מיית מהתירן וכאי לא ילפי מילתא הוה דעל לעניין ערלה דיש בם ריבי פרי דמרבי' תפי' קליפה בר"ח סי' ר"ג בתבל בתוכו פרי ומ"מ קליפה היתר מלך עלמה ומ"מ בשאר פרי' ואפי' בקליפה שאינה נאכלת כלל ואפי' בקליפה שאינה נאכלת כלל ואפי' בקליפה שאינה נאכלת כלל

באר הגולה

ג (ר) ך [2]על הפרי שבישלו כהם ירקות סברך הברכ' עצמה שסברך עליו בישלו בסביל הירקות הלבך
על הירקות עצמן אף ע"פ [3]שאין בהם פעם הירק וה"ה [4]כשבישלו בלא בשר (ה) [5]אבל אם בישלו [6]עם בשר סבר' עליו שהוא עיקר הסעם ותפילו
ג (ו) [7]אם [8]חתן אינו סברך על אותם משקין אלא שהכל [9]תהכן לתתיכות קטנות לא נשתנית ברכתן מפני כן :
ה (ו) [10]ס"ר [11]הלפת כשהוא [12]ח סברך עליו שהכל ואם הוא מבושל או
כבוש בחומץ או בתרבל בורא פרי האדמה :

רן דיני הסשק"ט עת בברכ' הפירות ' ובו סעיפים :

א **א** [1]ברך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא אבל אם ברך
על פרי האדמה בורא פרי העץ לא יצא [2]הלכן אם הוא פסוק בפי' שמשקיהו מברך בפ"ה)
אם הוא פרי עץ או פרי האדמה סברך בורא פרי האדמה ' ועל הכל אפס אסר שהכל יצא (א) ואפילו על פת ויין :

ב **ב** (ב) [3]היו לפנינו פרי האדמה ופרי העץ וברך על פרי
האדמה [4]א"נהכוין לפטור את פרי העץ יצא :

ג [5]כל אלו הברכות [6]צריך ג שלא יפסיק בין ברכ' לאכילי : הגה [7]ה"ה
(ג) יותר מבדי לכוך (כ"ה בסס שיטלי לקט) [8]וצריך להשמיע לאזניו
ואם לא השמיע יצא ובלבד [9]שיוציא בשפתיו ואפילו אינו יכול לשון זולא
יברך שום ער שיבשה עירובי בפה דברים אסורים באיש אבל אשרה
(ועיין לעיל סי' ע"ר סעיף ל") [10]ואפילו אם אינו ערום אם לבו רואה את
הערוה או שראשו סגולה אסור לברך :

כל

מברך בת"מ וכ"ג סמברך שהכל
פתין דרך הטוסם לפחות מי
הלביטות כמי הסלקות שרוב הסלקות שותין המרק והולכין להן בסלקות
עתין על ' ואפי לעסם המיבס אבל בשאר פירות דעיקר הנאתן
בסביל הלביטות סברך בת"מ כי' דעיקר הנאה ס"ג כיון דעיקר הנאתן
היה רך שרוחים לשתי מברך שהכל ו"ל דשתי הכח כיון שבישל הלביטו
בתוכן הרוטב בעל ע"ג הלביטות וסברך גם עליו בת"מ דהוי לתי
קטניות שמברך בפ"ה כתב ל' ואפי בשלן עד שנתמעטו סברך שהכל
כ"ש ר"ח ס"ג עיקר טעמו לאכול הוא"ח ואינו טפל להלביטות א"כ היו
לברך על הסיס תחלה ואח"כ על הלביטות וכ"ש ס"ר ח"ם ' ז עם
בשר ' טעם הבשר שמרקרוה עיקר : ח שתחן ' דאפתני לגריעותא :
ט הלפת ' כגון זוטון ומיר"ן בל"ח וצריך לדקדק בהם אם יכשלם בלח
בשר אם יאתנו לתעלומת בת"ם שם"ח ובם יש תהן מיני לאכול אי עת"ם
ס"ח דלת נריעני מחרוב בת"ם ח בב"י סי' ר"ח שותתין מברך בפ"ה
שתחן מברך שהכל (תוספתא) ול"ל תפני שתין טורתן עליהם בלל עסי
ר"ח ס"ח :

רן א ברוך על פירות האילן ' ג"ל דאותן הגדלים על האילן ומברך
בפ"ה ע"י יל : ב היו לפנינו ' ונלטנין לבתחלה עסי ר"ח ס"ג : ג בלח
יפסיק ' אתן ובלה שבאו ליאכם ולינכם לחופה תיד ואתן סבר בלח כאו
בלח ניבם לחופה וברוך ברכת אנית ברכת תחנים אחר
ברכת תירוסין וקדושין (רמ"ס ח"ת) : ד יותר מבדי דבור ' ואם
ברוך על האוכל לעשות על דבר לאכול ולא עלתה בידו לפי טעם
ואתעכב יותר מבדי שהילת תלמיד לרב (ה"ה ויו שלום עליך ר') ועלתה
בידו ברוך לחזור ולברך עכ"ל ב"י בשם ס"ג וכסי' ק"ו כתב שהתוספות
חולק ע"ז וכתב דסתיקת לת תשיבה הסשקה ל"ם תוטה ל"ם תועטה
בשהלכל התנו יסברתם וחת"כ יברך (שלחן מנחת) עת"ם ' סי'
דברכות של ק"ם שיהל תפני הכבוד ותפסיק בין ברכה לק"ם שהמי בין ברכה לק"ם שהמי בין ברכה לק"ם שהמי
ברכות ' פי דבוקות וחסוסות בקרקע שלא תהא מהם עבודת כוכבים הוי עבודת כוכבים שלא כי ברכה לק"ם
בקרקע ' פי דבוקות וחסוסות בקרקע שלא תהא מהם עבודת כוכבים הוי עבודת כוכבים שלא כי ברכה לק"ם
ולכן כתב הרמב"ם פ"ה דחולה נפי' החמה שיהא כל פניו עוחות בקרקע ' אבל הרע"ב כתב בפ"ב דחולה עבודת כוכבים
דפסיקין עוחות לכן כ"ל דאף כ"ב דת"ר הוה עבודת כוכבים ואע"ג דלית להלכתא כרבי"ת דמסייע ליה בת"ם סי' ע"ג דלעיל
ס"ג ' ל"ל עבודת כוכבים דפסיקא ליה ביה עדוה ודחבריה במגע אסור ואפי' בנגע מותר ברוחה אסור
דפסיקין עוחות לכן כ"ל בת"ם ו"ל לעניין עבודת כוכבים דבר הוה דחה ליכא מאן דפליג ובהא"ח פסק דחפילו
בשהלכל התנו יסברתם ליכא קפידא ואע"ם פ"ב דחולה מביא הירוש' שמדקדק מהמשנה עבודת כוכבים הוי עבודת כוכבים וכו' וכפ"ת
דחפילו בשהלכל התנו יסברתם ליכא קפידא ואע"ם פ"ב דחולה מביא הירוש' שמדקדק מהמשנה עבודת כוכבים הוי עבודת כוכבים וכו' וכפ"ת
דפסיקין עוחות לכן כ"ל לפסקת כת"ם הרמב"ם ועטי"ד סי' שכ"ח :

לחוחן

עטרת זקנים

ר חלפתא ס' ' ואע"פ שלא רגיל השכח והעלה אלא מעט ' השכח כך ' מורי בב"ח ורשת השור שכתב סרבי רבינו הגאונים והר"ר יונה לדעה התוספ' להיפך

רן א ונהכוון לעשו' כ"כ הר"ר יונה על פרש"י וכ"כ הכל כו ועכ"פ אם לא נהכוון לעשות את פרי העץ לא יצא אע"פ שכשהגיע לפיו נהכוון לפטור ' שקיחה לא יברך בפ"ה אם רק בא העץ בצרך שלא יפסיק בין הגיע פרי שלפי שלום עליך רבי ומורי ום השכח יהיר לברך ולברך בן אם בירך על הבר ולא היה בדע בין ברכה שהחיינו גרם ולא כיל לברך ' בשעה (ב ' בשעם שמחלי לקט) ואשר בחיים ע"ג ואשר כל בעבור שלא יפסיק בין ק"ש ובין תלוק בין ק"ש ובין ב"ה ושאר כל הברכו ' ג שיוצי כו' אין חילוק בין ק"ש לב' הם ושאר כל הברכו' צרך לחזור בשפתיו ואם פחשב בלבו לא יצא ולא כהרמב"ם ' וסכ"ג דשחלוק בין ק"ש לשאר ברכות (וע"ל סי' ס"ב סוף ק"ח):

• פרי הרש

סימן ק

נחי נקרים סלם פרסיו קיל"ג סל' ואין זם תהחור בסובייתו ומהיו מהניי"ם קוחן בברת דחי ניכי דקנטי"ם סמוב דחיינו ק"ם מן מוסיף ואחסן הקם מהיינן בהים נחנו תניא מלמד ם פסוק ואחסן של ק"ם ב"ב פסוקי"ם ק"ם ' ולחיינן מהן מוסיף קחני ק"ם פסוקים ק"ם ויעקר ק"ם היינו פסוק ואחסן ותו ' נרים דחיינן דסיפא לא קאי אלא אנ"ל ומוסיף קחני ק"ם ' ומוסיף

ו לאוחזו בימינו. ואל יתחוב בסכין (ברכת רמ"מ): ז א"צ לברך. הנה ראיתי שכל גדולי האחרונים הקשו בט"ד סי' י"ט כתב דצריך לברך ונדחקו ליסב לכן אציגה לפניך מקור דין זה ז"ל הרב"י אין מברכין עד שיביאוהו לפניו ואי"ת מ"ש מדין אמת המים כמ"ש ס"ו ו"ל דשאני הכא שאפשר שלא יביאו לו אבל המים סופן לבוא (מוכח מזה דאע"פ שהיה דעתו עליו לא מהני דשמא לא יביאו לו) ומ"ש ואח"כ הביאו לו יותר מאותו המין לאו דוק' אלא ה"ה ממין ברכת הראשון כמ"ש ס"ס ס"י קע"ז אע"פ שלא היו הפירו לפניו כיון דללפת הפת הם באים וכו' ע"ש ועמ"ש סי' קע"ט בשם הכלבו ו"ל הב"י שם כתב הכלבו בשם הר"מ ב"או ג' מיני פירו אם אפילו מין א' אם אין כולם לפניו בשעה א' מברך על כל א' לבדה מפני היסח הדעת והגיה הרי"ף ז"ל כשאדם אוכל בבית חבירו כגון בבית מילה די לו בברכה א' ואפי' כלה מין זה קודם שיביאו לו מין אחר כיון שחלוי בדעת בע"ה אינו עושה היסח הדעת ע"כ. והטור כתב בסי' ר"ו מי שבירך על פירות שלפניו ואחר כך הביאו לו יותר מאותו וכו' וכ"כ בסי' קע"ו שנראין דברי רבינו ו"ל שם כ' הרשב"א דאע"פ שלא היו הפירות לפניו בשעה שבירך על הפת כיון דללפת הפת באים א"צ לברך ואע"פ שהכלבו כתב י"א דפירות שהוכאו אחר המוציא צריכים ברכה אע"פ שאוכלן עם הפת נראין דברי הרשב"א דכיון דדעתיה עלויה כי אינם בשלהן בשעת ברכה מאי הוי וכ"ד רבינו בסי' ר"ו שכתב מי שבירך על פירות וכו' ומשמע דאותו המין לאו דוקא אלא שברכותיהן שוות מאותו המין קרי להו ומיהו היכא שאחר שבירך שגר מבית אחרי' שלא היה דעתו עליהם צריך לברך וכו' עכ"ד הרב"י. הרי לך בהדיא דהטור כאן מיירי שהיה דעתו על פירות הבאים בשעת ברכת הראשונים וקמ"ל דאע"פ שלא היו לפניו א"צ לברך אבל בסתמא אין ה"נ דצריך וכמ"ש בי"ד סי' י"ט מי שבירך ע"ד לשחוט הרבה בהמות ואח"כ הביאו לו יותר אפילו מאותו המין ואפילו עדיין לפניו מהראשוני' צריך לברך אא"כ היה דעתו על כל מה שיביאו לו עכ"ל הרי מיושב כך דעת הטור ו"ע על הרב"י בסי' קע"ט שכתב הכלבו חולק עם הטור דהא הכלבו מיירי בסתמא כמ"ש והגיה הרי"ף וכו' וזה מיירי בסתמא ו"ע ו"ל המרדכי פ' כ"מ אם אין המשקין לפניו בשעה שבירך על היין צריך לברך עליהן דהאידנא ליכא קבע לשתיית יין ולא שייך ביה לומר הסיבה וע"ש סי' ר"ח סי' ו"א כ"ק ו"ל לפירות ומ"מ אם אוכל בתוך הסעודה פירות ה"ל קבע ו"א לברך וכמ"ש סי' קע"ט ס"ב ועסי' רי"ג. ורמ"א כתב בד"מ ועבי"ד סי' י"ט לענין שחיט' ה"ה כאן עכ"ל ס"ל בכאן כדעת בעל העיטור שכתב שם שכל שהוא מין הראשון א"צ לברך ואי"כ כיון שדע' הטור שם דאעפ"כ צרי' לברך וגם במין אחר י"א שם דאם עדיין לפניו מהראשוני' א"צ לברך לכן כתב דלכתחילה יהיה דעתו על כל מה שיביאו לו ואי"כ א"צ לברך אליבא דכ"ע והו דוחק דהטור יוכה שטרא לבי תרי ועוד דהיאך יפסוק שלא כדברי אביו הרא"ש ולפי מ"ש לק"מ דמיירי כאן שדעתו עליו אך עדיין צריכים אנו לייסב דברי הרב"י שפסק גבי שחיטה אם עדיין לפניו מהראשונים א"צ לברך וכאן פסק דדוקא דעתו עליו וכ"פ לעיל בסי' קע"ט ס"ד וכ"ל דס"ל דגבי שחיטה מסתמא יש קבע לשחיטה וכמ"ש שם בי"ד. ולכן נ"ל דאם קבע עצמו לאכילת פירות א"צ לברך דאין עושה היסח הדע' אא"כ נמלך ממש ואף למש"ל בשם המרדכי מ"מ בדבר שהברכו' הן שוות מודה מיהו מדברי הכלבו דלעיל לא משמע הכי דמשמע דוקא משום דתלוי בדעת בע"ה הא לאו הכי לא עמ"ש סי' רי"ג ועוד דשאני שחיטה דאע"פ שחטן עדיין מונחים לפניו משא"כ באכילה דכבר אכל הראשונים ועמ"ש סי' ח' ס"ק ע"ו ובמע"מ כת' בשם ס"ח סי' תת"ב אם אכל הראשון אין צריך לברך על השני אם לא היה דעתו עליו ואם עדיין לפניו מהראשונים צריך לברך עכ"ל. והיינו כמ"ש הרב"י בי"ד לענין שחיטה. ובמהרי"ל כתוב בסתם אם הביאו לו אח"כ צריך לברך ע"כ. כללו של דבר אם דעתו עליו שיביאו פשיטא דא"צ לברך ואם היה נמלך ממש פשיטא דצריך לברך ובסתם כל זמן שמונחים לפניו מהראשונים פליגי דלהכלבו צריך כמש"ל דאין קביעות לפירות ולהס"ח א"צ לברך מיהו דוקא מיני פירות אבל שתה שכר והביאו לו דגים אע"ג שהוא ברכה א' צריך לברך היה דעתו עליהם אע"פ שבאין למתק השתיה עמ"ש סי' רי"ב ואם אין מונחים לפניו נ"ל דלכ"ע צריך לברך ואף רמ"א מודה בזה דשאני דכל זמן שמונחים לפניו מיקרי עוסק בשחיטה וכמ"ש הרב"י שם אבל באכילה דוקא כשהביאו לו ממין הראשון כשעדיין עוסק באכילה. סי' רס"ה ובש"כ שם דמילה שאני דלא אסיק אדעתיה שיביאו לו) כמ"ש של"ה דאינו מסיח דעתו מאכילה כל זמן שהוא מיסב על השלחן משמע דאם אינו מיסב לכך רק אוכל פירות דרך ערא אפי' הביאו לו מאותו המין צריך לברך לכ"ע אם כבר אכל הראשונים: ח היה דעתו. פי' שלא היה דעתו עליו בבירור דבסתם לא אמרי' שדעתו על כל מה שלפניו ובמבי"ע סי' רכ"ד משמע דבסתם דעתו על

(ח) צריך לאוחזו בימינו. מטעם זה במ"ש אוחז הכוס בימינו בשמאלו ואח"כ מחליף כדאיתא בסי' רי"ב: (ו) בירך ואח"כ הביאו כו'. כתב בכ"מ שזה נלמד מדין הנזכר בס"ו שהוא ירושלמי פ"ד דברכות: (ז) ממין אחר שברכתו כו'. הב"י כ"כ עצמו וכבר הוכחנו בי"ד דלא קי"ל הכי ומה שהביאו מדברי רשב"א במ"ש שא"ל על הפירות כיון שבירך אינו ענין לזה דשם ודאי גריר אחר הפת שהוא עוד שלא היה הפת לפניו מין נראה דאין פיטור מברך באדם שדרכו להימשך פירות יותר ממה שמונחים אבל במי שחושב בדעתו יאכל סך זה ודרכו שלא מה שלפניו אם הביאו עוד ה"ל נמלך ונדרך וזה סברא פשוטה ואין ראייה: (ח) רק שלא היה לאוכלו. ראיתי כאן חדשה בין פוסקים הראשונים והב"י לא זכר בית יוסף בשם הרא"ש כתב מהירוש' אם היו פירות לפניו ודעתו לאוכלם ובירך עליו צריך לברך על הפירות שיאכל כו' הרי דלא מהני מה שהיה בדעתו בשעת הברכה וכ"מ דברי הטור שהוא ל' הש"ע כאן שכתב אע"פ לפניו מאותו מין יותר כשבירך על הראשון אבל הג"מ כתב דאם בירך על כוס ונשפך והביאו לו כוס אחר די לו בברכה ראשונה לי הוא ומה לי אחר וכב"י דר"ת איירי שהביאו לו כוס אחר כשהיה עליו משעה ראשונה עכ"ל ורבינו יונה כתב בפ' כ"מ ו"ל ליכא הירוש' שמי שבירך על הדבר ונפל מידו א"צ לחזור ולברך כשהוא מאותו המין עכ"ל. לשון זה משמע קצת דלא היה בדעתו לאוכלו מאותו המין מדכתב כשחזר ואוכל משמע מילתא דלא היה מעיקרא דאל"כ לא היה לו להזכיר לשון חזרה. ובב"י כתב הרא"ש וכ"כ הרר"י ולא ידעתי מהיכן למד כן דלהרא"ש אפי' היה תחיל' לאכול עוד צריך לחזור ולברך הרי מחלוק' בין הראשונים יתבאר דיש מחלוק' בזה גם בין מהרי"ל למהרא"י וצריך לישב דברי שפסק כאן דתליא מילתא בדעתו הלא פסק כבר הרמב"ם וכאן אם בירך ואח"כ הביאו לפניו צריך לברך פעם אחרת והוא כמ"ש בכ"מ ע"ז ולא כתב שם רמ"א דתליא בדעתו תחלה והא מיירי בגוונא חדא דזה נלמד מזה: (ט) שלכך נתכוין תחלה מזה על מ"ש בס"ה דאם הביאו לפניו אחר שבירך צריך לברך אחרת והא נתכוין תחלה ע"ז בשלמא לר"ת מיירי שם דלא היה מתחלה ע"ז כמ"ש בסמוך אבל להרא"ש דלא מהני דעתו מתחילה ג"ז לענין אם נאבד ממנו מה שבירך עליו או שנמאס כמ"ש בסמוך אם בירך ואח"כ הביאו לפניו דהא דין זה דהביאו לפניו אחר שבירך נלמד מדין זה כמ"ש בכ"מ פ"ד דזהו נלמד מהירו' והיינו הרי תורמס ונפיל מניה כמו שהעתיק ב"י וה"ה נאבד שזכ' הש"ע ואם באמת המי' מה שמכוין על מה שיבא אחר הברכ' ובאמת י"ל דעתו דאיהו לא ס"ל הך פיסקא דבירך ואח"כ הביאו לפניו דצריך לברך אם היה דעתו מתחלה על כך מהני כמו באמת המים ול"ד לבירך דסעי' ז' דשם נאבד מה שבירך עליו עצמו משא"כ בבירך על דעתו לו והביאו לו אותו דבר א"צ לברך שנית אלא על הטור ושע' קשה כאן באמת המים שא"צ לברך ובהביאו לפניו כתב הטור דצריך הש"ע וצריך לחלק דהביאו לפניו אח"כ אינו ברור כ"כ המים דודאי יבואו מים אבל בפירות אפשר שיבוא אונס ולא יבואו בלבוש ואי"כ שייך לומר בזה נתת דבריך לשיעורין דא"כ אם

ד יכל דבר שמברך עליו לאכלו או להריח בו (ה) צריך ו לאוחזו בימינו כשהוא מברך:

ה אין מברכין לא על אוכל ולא על משקה עד שיביאוהו לפניו (ו) ברך ואחר כך הביאוהו לפניו צריך לברך פעם אחרת אבל מי שברך על פירות שלפניו ואחר כך הביאו לו יותר מאותו המין הוא (ז) ממין אחר שברכתו כברכת הראשון ז אינו צריך לברך:

הגה ועוד ליזהר לכתחלה להיות דעתו על כל מה שיביאו לו: (בית יוסף עור י"ד סימן י"ט)

ו ינטל בידו פרי לאוכלו ובירך עליו ונפל מידו ונאבד או נמאס צריך לחזור ולברך אף על פי שהיה מאותו מין לפניו יותר כשברך על הראשון: הגה (ח) ח רק שלא היה דעתו עליו לאכלו (הגהו' מיימוני פ"ד וכל בו ואגוד' ואבודרה' ותשו' מהרי"ל סי' כ"ב) וצריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעול' ועד על שהוצי' ט"ש לבטלה ואם אמר בשנפל ברוך אתה ה' ולא אמר אלהינו יסיים ויאמר למדני חוקיך שיהא נראה כקורא פסוק ואין כאן מוציא ש"ש לבטלה אבל העומד על אמת המים מברך ושותה אף על פי שהמים ששותה לא היו לפניו כשבירך מפני (ט) שלכך נתכוין תחילה:

הגה ועיין לעיל סעיף א' אם נרך בעעות מה דינו:

דין

באר הגולה

לברכות מג תרמב"ם בפ"ד מה"ב מפורשלמי עטור מהריא דירושלמי פסוק הכימן עטור והרא"ש מהא דירושלמי ר' ס"ח ומחר פוסקים כשם לשם בירושלמי:

עטרת זקנים

ד צריך לאחוז בימינו וכן כל מצות יאחוז ביד ימיני (מרדכי פרק כיצד מברכין) ה או ממי' אחר כו' ויש מי שהולק בשני מינין דצריך לחזור ולברך כשמביאין לפניו מין השני אע"פ שלא נטר לאכול מין הראשון ולכן טוב להזהר לכתחלה להיות דעתו על כל מה שיביאו לו אפי' מינים אחרים שברכותיהן שוה למין זה שבירך (סורי בב"ח): ו ונפל מידו כו' ר"א מי שבירך על המאכל ואחר שבירך נמאס יש לו לאכול ממנו מקצתו אע"פ שנרקב ברי שלא יהא ברכתו לבטלה וכן הדין באם בירך על הכוס לשתות ונשפך ורוצה לשתות אחר צריך לחזור ולברך אע"פ שהיה לפניו יותר מאותו משקה בשע' ברכה (ב"י בשם ר"ח):

פרי חדש

סימן ע

הקי"ה יצא הענד סיס לו אדון אחר ע"כ ומיהו אע"ג דמעיקר דינא פטירי מ"מ נכון ומכון למדם סיקנלו אניהם מנכות סמים וכמ"ש המחבר:

ס"ג פטור מק"ש שלשה ימים וכו' אבל הטור כת' פטור בין ביום בין בגילה ד' ימי' וכ' לילות הראשונים משמע לכן דעד מוצאי שבת דקתני עד ועד בכלל וכדאמרינן בבי הינוקת עד מוצאי שבת ד' לילות וכ"כ הרא"ש ז"ל ברים מ' כתובו' וז"ל וכן מוכח מתני' דתחן פטור מק"ש עד ד' לילות ואי לא מצי בעיל עד ליל ב' אמאי פטור ע"כ ודעת המחבר ומוהר"י אבוהב ז"ל דעד דקתני עד ולא עד בכלל וכן מוכח מהביא ברייתא דמייתי בפ"ק דכתובות אם לא בשם מעשה בראשון פטור אף בשני בשני פטור אף בשלישי אלמא דליכא פיטור אלא בשלשה ימים הראשונים וכבי דייק מתני' דאלו הת' קתני עד מוצאי שבת ד' לילות ואלו הכא קתני כתם עד מ"ש ולא קאמר ד' לילות כי הת' ומיהו מסתברא לי כדכתבו הרא"ש וכן פי' ר"ע מברטנורה ז"ל וכן מוכח בירושלמי והביא ברייתא דקאמר פטור אף בשלישי יש לדחותה דלאפוקי ממאן דס"ל דבשלישי חייב לפי דלא מצי בעיל בשני קאמר אינו דפטור ולעולם דבליל ח"ס נמי פטירי א"צ מילתא שפיקתא בקיט ההיא ברייתא

רז דין ברכה אחרונה על הפירות, ובו סעיף אחד:

א פירות האילן חוץ מחמשת המינים וכל פירות ארמת וירקות וכל [ס"ק ה] דבר שאין גידולן מן הארץ [ס"ק ו] ברכה אחרונה שלהם בורא נפשות רבות ואם אכל מכל מינים או מברך לאחר כולם אבל ברכה אחת יברכה [ס"ק ז] מצו לתירוץ דכר רע (כ"ה) עיין סי' תל"ה: זו חותם בה בלא שם שיתחום כך (א) ברוך חי העולמים:

רח דין ברכה מעין ג' אחרי ה' מיני פירות וה' מיני דגן, ובו י"ח סעיפים:

א יעל חמשת המינים שחם נפן ותאנה ורימון זיתים והמרה" (א) מברך לאחריהם ברכה אחת מעין שלש:

ב א (ב) א חמשת מיני דגן ב שאלקן או כוסמין ושעורה שהם תבשיל כגון מעשה קדירה הרי פות וגרש כרמל ורייסא (ג) אפילו עירב עמהם רבש הרבה יותר מהם או מינים אחרים הרבה יותר מהם מברך עליו בורא מיני מזונות ולבסוף על המחי' ג אבל אם לא נתן הדגן בתבשיל אלא לרבקו ולהקפותו בעל כתבשיל:

ג כשנותנים קמח לתוך שקדים שעושים לחולה אם עושים כן כדי שיהא הלב מברך בורא מיני מזונות (ד) ואם לרבך בעלמא אינו מברך בורא מיני מזונות (ה) ומנהג ג ולנסיעו בתוך הסעודה לאחר ברכת המוציא (ו) ופשוט מפנה:

ד יאכל ד דגן חי או עשוי קליות או שלוק (ז) והגרעינין ה שלמים אפי' אינו מברך אלא בורא פרי האדמה ולאחריו בורא נפשות:

הגה ובמ"ק דמנהגינו נורף פרי האדמה היינו ב בתוכל פעמים ביום ובשלישית נהג להתחיל בכך אחר קדוש קודם שיטול ידיו ומברך רק על יין ומברך לפניהם רק שהכל (כל כו ומן מפסק מדברי רבינו ס"ק ב שמה שמפסק מיתן לשעורין לברכה אחרונה מעמע ולא נראה כן):

ה ו יוהתוספות נסתפקו אם יברך לאחריו ברכה מעין שלש ז ולכך כתבו שנכון לא לאכלו אלא ז בתוך הסעודה ויפטרנו ברכת המזון:

ו ח קמח אפילו של חיטים מברך עליו שהכל ואחריו בורא נפשות לא שנא נשתן רק רק לא שנא נשתן קצת ויראין יש בו טעם של חיטים לא שנא קמח של קליות:

ז קמח של אחד מחמשת מיני דגן ט שלקו (פי' בתבלהרבה) ועירבו בהם או בשאר משקין אם היה עכה כדי שיהיה ראוי ח לאכילה וללועסו

ובע"י מסכי' ק"ל דים תולקין עמ"ש. כתב מע"מ בסמ"ק בירך על פירות ובשדעתו מברך סביותו לו פירות יותר ויפים יכול מברך"ש מחלה בין סבירך עליהם ט"כ. ומיהו שהוא דעתו לפטור כיסים דחל"ל צריך לחזור ולברך על כיסים כמ"ש סי' ר"ח ס"ה. בירך על פירות ונתנו לפניו מת בעיר יתחה תעצו עין היפים ויפסוק הסאכל ותם תזידו לו שהתקופה טפלת יתתין תעצו על שעברה התקופה ולא ק"ל יחה ולא [ס"ק ח] ונברך (ס"ת סי' תקל"ד) ותקילו לק"ל עם שכנה בדבר כי שיהר רבות ואם אכל מכל מינים או מברך לאחר כולם אבל ברכה אחת יברכה [ס"ק ז] מצו לתירוץ דכר רע (כ"ה) עיין סי' תל"ה:

רח נוסח הברכה, ובו ט"ו סעיפים:

א ה מיני דגן הם חטה ושעורה וכוסמין שבולת שועל וקוסמין לכל מה שחלו קונין בשערי' תיכו בכולן ועיין סי' תל"ד: ב שאלקן כלת מפתחן בכרישה תיירי שאלקו כלת כתיב [ס"ק ד] דבעי' כתב בשאלקן הגרעינין שלימים מברך בפ"ת (ואפשר להכא מיירי שאלקן עד שנתעבו ולא נתבטל ס"ד ע"ש [ס"ק ה] וכ"מ לקמן ס"ג ח"ל תרי"ז חוקת כשנתבשו החטים ונדבקו ונעשה כעין חבין קדרה אבל אם בשל החטים שלימים והגרעינין עומדים שלימים מבר' בפ"ת על כ"ל דס"ל כשנתבשו החטי' ונדבקו כו' פי' ע"י הבשול נדבקין זה"ז אבל אם לא נתבשלו ע"י בישול אלא שנדבקו ע"י דבק אחר שנתבשל נדבקין זה"ז ע"י בישול אבל אם לא נדבקו ע"י בישול מברך בפ"ת ודוקא שנתמעטו יפה כחים התו' וכן הדין בגריס שלימים ועיין בפ"ה ועמ"ש סי' ר"ח ס"ב להחמיר דינו כאוכל עלמו: ג לעיל. פי' לאכלו ועמ"ש: ד דגן. כל ה' מינים בכלל: ה שלימים. שלח האסר קליפתו ולח חילק רק כתו שתביאין לחמו מהעורן משמ"כ בחמה דרך לבשלו שלם (כ"מ רפ"ג) עמ"ש: ו והקו. נסתפקו אפי' בשעורים תיין ול"ד לקמח בפ"ה דמברך ב"ג דהתם כיון דגמחני אינ"ג כשהנה ומברכין עליו בפ"ה דהתם ל"ל עלה' אחריהן הכא אית ליה עלויה אחריהן בפת (גמרא): ז בתוך הסעודה. ואם אירע שאכלו שלא בתוך הסעודה יברך אחריהם בל"ב כ"מ דעת הרב"י. ול"ל דאם עומדין תבשיל מקודלת שועל קדירין גבל"י גר"ח ועיקרין בפת מיט הרבה שאין רוצים רק לשרשו קדירין זוע"פ שפסר לחין החיט בעלי לעבי הגרעין ולריך לברך על הגרעין בפ"ה ועל החי' בפ"ע שהכל להא עיקרן ע"פ החיט בת"ם סי' ר"ד ס"ק נבי שכר שעורים מ"מ אין הגרעי' בעלי' לרוטב דה' מינין המביבי כמ"ש בסי' ר"ד ס"ק ועמ"ש סי' קס"ח ס"ק ח לחכילה וללועסו. משמע דאם היט היו לחתכו אפי' הוא עב מבדך שהכל

שכבר נהנה קאמר ס״ח ס״ק ... וכו׳ משמע דאפי׳ עם מברך במ״מ ... וכן מיקר וכ״מ בגמ׳ בעבד מבר במ״מ וכ״מ מפירש״י נבי חבית קדיר וכ״מ בתוס׳ ועפ״י ר״ח ס״ב מ״ם: ט האורח ריש״י דוחן היר״ן וכ״פ הרב״ע בלבוש: י עד שתתמעט ז״ל הרב״ע ומרן דבעי שיתמעט כמ״ש ס״ב נבי חבי׳ וכ״ע שכתב הרי״ף דיש חילוק בין האורח וכין הדוחן שעל האורח מברך במ״מ אפי׳ כשהוא ז״ל דהא שלשלו למיתר לדלת בעי שיתמעט דלת לומר דלת בעי שיתמעט כתב נ״מ שוב שכתב הלבוש עם הדוחק׳ שאין לחלק בין

(י) או על הארץ ועל הפירות. במרת לישתו בפרי חוקק על הפירות וברכה היין לא מכר פסח והרמ"ס והר"י ס"ל דבכלל הפירות הוא גם היין ולא הזכירוהו ותע"ג שבפתיחת ברכ' לחתום הפירות הוא מפני כך לא הזכירוהו ותע"ג שבפתיחת הברכה מזכיר להו דכתיב תחתיו על הגפן ועל פה ע"מ בתחתית הברכה מזכיר להו דכתיב תחתיו

יא בברכה סעין נ' דיין יז (יא) אינו חותם על הגפן ועל פרי הגפן אלא על הארץ ועל פ"הג (יב) או על הארץ ועל הפירות:

יב יז מזכירין נה יח סעין המאורע בשבת ור"ח וי"ט אבל לא בחנוכה ופורים אם אכל פירות מז' מינים ואכל מיני מזונו ושתה יין יכלול הכל בברכ' אחת (טו) ויקדי' חסתי' ואח"כ הגפן ואח"כ העץ ויאמר על החתי' ועל המחיה ועל הגפן ועל העץ ועל פרי העץ וחותם יט על הארץ ועל המחיה כ ועל פרי הגפן ועל פרי העץ:

יג כא אם אכל פירות מז' המינים ואכל הפיתים אינו צריך לברך על התפוחים בורא נפשו שגם הם בכלל ברכת על העץ שגם הם פרי העץ הס"ד אבל אם אכל תפוחי' כא ושתה יין צריך לברך בורא נפשו על התפוחים (יג) וכ"ש אם אכל בשר או פרי הארם, ושתה יין או אכל מז' המיני' שצריך לברך על כל אחת ואחת ות"ח אם אכל בשר ורגים ואכל מחכשת סינים אין ברכת על המחיה פוטרת את הבשר ורגי הרגים:

יד כב (יג) כא שתה יין וברך נפ"הג ואכל ענבים צריך לברך עליהם בורא פרי העץ וכן בברכת אחרונה צריך להזכיר על העץ ועל פרי העץ:

טו כג אם בריעבר בירך על הענבים בפ"הג או אחריהן על הגפן יצ':

יז שתה יין ומים אין לו לברך על המים טורא נפשות כד שברכתם היין פוטרתן כשם שבברכה ראשונה יין פוטר כל פיני משקים:

יח ברכת שלשה שאינה פוטרת סעין שלשה (יח) שאם אכל דייסא (ס) אין ברכ' המזון פוטרתו כה אבל בין ברכת שלש פוטרתו שאם בירך על היין ברכת המזון במקום על הגפן יצא וה"ה אם בירך על התמרים ברכת תמזון במקום על העץ יצא ואפילו לא אמר ולא ברכ' הזן בין על היין בין על התמרים יצא ואם נזכר עד שלא חתם בברכ' הזן יתחיל ועל שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ויסיים ברכה דסעין שלשה:

יט (יט) לא יכלול כו על הספק שום תוספת בברכת סעין שלש אף על פי שאינו פוסיף שם וכלכות: (פי' כגון שספקה שספק בורא נפשות כל נפשו' רבות והבר שברכתו על הגפן וכו' לא יחבל דבר שברכתו על הגפן ועל פרי הגפן (ת"ה וכ"מ בחרדכי פ' כ"מ) (ועיין לעיל סעיף ס"ק ע"ג):

כ דין

לפעמי הענבים יצא כמ"ש סי' ר"ס ב"י (כ"י): כד שברכת היין כתב החרדכי פכ"מ ח"ל כללו של דבר כל היכ' דיין פוטר משקין מברכ' שלפניו בגון שהיו לפניו יין ושאר משקין ה"ג פוטרן פברכ' שלאחריהם מקל מפירו' תוך הסעודה שלאין הפת פוטרן מלפניו ופוטרן מלאחריו וכו' לכל היכ' דאין ההשקין לפניו בסעי' שבירך על היין והגלריך לברך על המשקין דהא הפת בזמן הזה ליכא קבע לאחר יין ולא שייך ביה לומ' הסיבו לסחות ולא פטר משקין לאחריהם ללברך לפניהם ה"ה דלריך לברך לאחריהם עכ"ל וכ"כ הגהות ואל"ה כתב דקי"ל דיש קבע ליין כמ"ש סי' ריע ס"ב הוי כסעודה וכתו שבפעודה' אפי' אחר הב ובלריך והלה לאחות שלריך ברכ' ראחונה ל"ג ברכה אחרונה כדי"ל בסי' קפ"ז סי"ב ס"ק ל"ח מלך ידו מן הפת שלריך ברכה אחרונה כדי"ל בסי' קפ"ז סי"ב ס"ק ל"ח מלך ובלריך ומיהו היכא דקבע על היין ח"ל ברכ' לאחרונ על המשקין ועכ"ל ס"ה: כה על התמרים: דיין ותמרים מיני פעדי וייני מצ"ל בלייט דלית ליה עלוי לאחריהן בפת: כו על הספק. כתב שאם אכל פרי ואינו יודע אם הוא מן המינין לא יפחה יין ויכול בו על הענן ושוב יחזר לברך בל"ת ע"ל. וכ"ל דאם אין לו שום דבר לכלול בתוכו שוב יוכל לברך על הענן דיוקא שאם אכל מפקה לא יברך כלל לחריו כמ"ש הפוסקים דיוכר יש לחוש לברכה לבטלה מלאוכלן בלא ברכה דכל הברכות דרבנן:

רע לו

עטרת זקנים

ואלא על הארץ כו'. ארץ חעלה הוא"ר יונה והר"ר אשר אכל תשמ"ם בפ"ח מהב נם בין חתום על הארץ ועל המזונות כמו בשאר ז' מינים הגן ראשון כ"א בשתיית אבל אין לשנות וכ"כ חתום והמרדכי שם ג' בשם ר' ובתשובות שם ק"ס כ"כ מהרי"ם בברכות ע"כ אפילו לכתחילה יש לחתום בברכת הזן על הארץ ועל הפירות (ב"ח) וע"ש אם אמר בדיעבר על הארץ ועל הפירות (מהרש"ל):

ומסקינן ברכ' סעין סו' ה"ג אלא קרוש שאמר כי אתא נוב ומשמ אמר בישמח ועל הגפן ועל הפירות ורשמח עו' בבנין ראה והחלוצים בימים השכית חזק כי אתא הוא ה' סוף נסיב כו' וב"ש אמר ושמחתו ברו זכרנן לעובר בימים חג פלוני חתן וכר"ח יאמר כראיני לשובת ביום ר"ח הוה (ב"י בישם חשבת ס"ן ז' ח שחרי יין וברוך בפ"ה נו' ויש פי שכתב דיוקא באם לא תה לענין בשעת ברכת ענבים או תינו ולא בין לאחר נם הענבים או מאכל תענבים או צריך לברך בפ"ה ובברכת אחרי"ן לכתחלה בכוונה על הגפן ואחר על הגפן ועל פרי הגפן ועל פרי העץ בני אכל אם תיו לפניו שניהם ענבים ויין ובירך על היין בפ"ה ונתכוין לפטור נם הענבים יכן בברכת על הגפן אם נתכוין לפטור נם על העץ יצא בדיעבר אע"פ שלא נתכוין לפטור נם הענבים שהיא כלולת שתרי ענבים נ"כ פרי הגפן (כ"י) ואבל בין בפ"ה נם ברכת על התחילה ומשקין מע"נ דע"א שלו יין התמרים משוי דין ענבי דייני

באר הגולה

עטרת זקנים

רט דין טעות וספק בברכת היין ובו ג סעיפים:

א (א) לקח כוס של שכר או של מים ופתח ואמר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם על דעת לומר שהכל ושעה ואמר בפ"ח נ אין מחזירין אותו מפני שבשעה שהזכיר שם ומלכות שהם עיקר הברכה לא נתכוון אלא לברכה הראויה לאותו המין:

ב (ב) יש אומרים שאם לקח כוס שכר או מים וסברו שהוא של יין ופתח ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם על דעת לומר כ"פ הגפן ונזכר שהוא שכר או מים וסיים שהכל יצא: סגה

ג (ג) ולכן אם טעה בירך שהכל ונזכר בירך בפ"ה ג טעה שברי לפ שהכל יצא: (מור)

ב ג לקח כוס של שכר או מים ובירך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בפ"ה ג ד ותוך כדי דיבור נזכר ששתה שהכל נהיה נדברו ובן היה אמירתו ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בפ"ה ג שהנ"כ יצא:

כגה (ב) ואם היו ה חתיכים פתים בכ"כ יין לפניהם ובירך על יין שהיה סבור שכוסו יין ובירך בפ"ה ג ונמצא אחר כך שכוסו מים או שכר כשהוזר ופתח אח"כ יין לריך לחזור ולברך שנית שהרי על כוסו לא עלה על דעתו שהיה לפתות גם כן אחר יין גם הוליזו בתחילה שהחתיכים שבתוכו לברך שהכל: (תשובת מהרי"ל סימן ל"ו נ"ב ו' ספסי' ר"ן)

ג ו כל הברכות אם נסתפק אם בירך אם לאו אינו מברך לא בתחלה ולא בסוף (ג) חוץ מברכת המזון כפני שהוא של תורה:

רי האוכל פחות מכזית מה דינו ובו ב סעיפים:

א (א) האוכל פחות מכזית בין מפת בין משאר אוכלים והשותה פחות

רט א אין שלמים זה לא נזכר בהמחבר רק כוסם שכר וכתוב בכ"מ פ"ח מה"ג שהרבה גדולים תמהו על המחבר בזה דמה לי כוסם גרידא לומר שהוא מין שכר ומה שהוסיף מי יגע והלא דברי שבלב אינן דברי כלום ועוד דבדעתו לומר בפה"ע ואמר שהוא מי יגע הוא דברי שבלב אינן דברי וכן הסיף בהמחבר ע"ן ומה שהוסיף בהמחבר והשיב מן הגפן ולכן יש לברך בפה"ג וכ"כ הרמ"ך. ולי"ג שתשובה זו נ"ת ר"ס ע"ז עיי"ש רק העיק דס"ל להרמב"ם פ"ח מה"ג דלחזלין בתר כוונתו עכ"ד הכ"מ. ולכן הוסיף כאן לו של מים. אבל הב"ח כתב דהעיקר כחכמי לונל ולף ת"ל דדעת הרמב"ם כמ"ש הכ"מ מ"מ למו לילך אחר רוב הפוסקי' וכמעט כלם הסכימו דלא אזלי בתר דעתו ולף לפימ"ש לא ניעניע לן אלא היכא שאמר בשעה שבירך שהיה בדעתו לומ' אלא בשעה שבירך לא חשב כלום אלא בדעתו לומ' דלא ניחא ליה בשום אופן אלא בכוונה זו יש לומ' דאפי'

פתוח ב פרביעית בין סיין בין משאר משקים אמברך התורה ברכה הראויה לאותו המין ולאחריו אינו מברך כלל ויש מפתפקי לומר שעל רבר שהוא בכרייתו כגון גרגיר של ענב אושל רימון שמברכין לאחריו אע"פ שאין בו כזית לכך נכון ליזהר (כ) שלא לאכול בריה פתוח מכזית:

הגה ונ"מ מקרי ג בריה לגבי חלת שם מכזית לכל שם ד נקח הגרעין ממנו לח מקרי בריה (תה"ד פ' כיצד מברכין וכ"י בשם רבינו)

ויש מפתפקי עוד בברכה אחרונ של יין אם מברכין אותו על כזית לכן טוב ליזהר שלא לשתות (חלת) פתות מכזית ה (ג) או רביעית:

ג ו השותה את התבשיל אינו צריך לברך ז עד רביעית (ר) ואפילו אם הוא בולע וי"א שאם הוא בולע ח פעמ ברכה ולאפ"פ פטור את השותה אלא ט כשחוזר ושותה ואפילו אז הרב אינו צריך ברכה: הגה י ויספק ברכות להקל:

ריא דיני קדימה בברכת הפירות ובו ו סעיפים:

א (א) חיו לפנינו מיני פירות הרבה אם ברכותיהם שוות ויש ביניהם ממין שבעה א מקדים מין שבעה אף על פ שאינו חביב כמו התמרים האחר ואם אין ביניהם ממין שבעה מקדים החביב ואם אין ברכותיה שוות אפילו יש בתן ממין שבעה כגון צנון וזית אזיהה מהם שירצ' יקדי' ב ואפי' אינו חביב יש אומרים שגם בזה צריך להקדים החביב ונקר חביב המין שרגיל להיות חביב עליו אפילו אם עתה חפץ במין השני ולהרמב"ם

דבריהם וכן ל"ע אם חזר ואכל פתות מכזיתור מהם מלטרפין דהוי כזית ביסה הדעת ול"ד דמלטרפין ס"ס סי' קע"ז וכ"ו סי' קכ"ח: ב מרביעית: תוקף כלי יין ויקח לתוכה בציה ותהה מיתה פתוחה הוא רביעית ודוקא בין שנפגם ע"ג הכלי ויש יוצא כ"ב לבל מיני יוצא יותר נכון יעשה כמ"ש סי' קי"ג ומבואר"ה כתב דהוא כמעט מלא כ"ב קליפו תביא תרנגולת ובל הדברים המצוינין בבציים בדחי' פי' דכלי ובבר"ו דף ל"ח: ג בריה: משמע בחולין דף ק"ט דקטנית ה' מקרי בריה ופ"פ שהרבה גדולים בפרביע ו: ד לקח הגרעין: ומה לבל מה שבתוך הגרעין מקרי בריה דהרי לבל מה שרוחו לאכול ממנו דלא מסתב' לומר סר"י לבל עם הקליפה של הגרעין אלא דהיו תוכו לבל קליפתו זהו ואפילו לבל הגרעין לא מקרי בריה בדבר שאין לאכלו כגון זית לבל בעגבים ושומים דרך לאכול הגרעין (כ"ה בהרא"ש) לבל לברכה"ח לעולם הוי בריה ולהרח"ם והתוס' אם הוכח לפניו שלם אפילו לא לבל הגרעין הוי בריה ול"ל להרמ"י פ"י לא לבל זית רק בריה לחודיה שנתרפה כיון ובלן בפ"ע מיירי בעגבים ורמונים וה"ל הגבהת רמ"ח הוי לגיפה דל"ע דלקח הרח"ם מוד' אם לא לבל הגרעין בדבר שדרכו לאכלו לא הוי בריה ועכ"ד סי' ק"ח בב"מ מהרי"א דאם נפל מתוכו קלח ע"י בישול כתוב מהרי"ט הוה לסתפרפר מקרי בריה ע"ש וכ"ל בהרח"ם: ה לו רביעית: היינו בילה ותהה והוה פתוח ב"ע ב והיינו משום דבציה דשתיה הויינו רביעית כ"ה סי' תרי"ב והרב"ח שנבזה: ואם שתה כזית ואין לו רביעית לא שתה עד בציל משום דין"ח מברך ברכה אחרונה: ו המשנה לידע אם לריך לא רביעית (רש"י) משמע דאם לובל קלח ממנו אחר הבישול לידע אם הוה טוב מקרי בילה ולריך לברך והעיקר תלוי בטעמו הלב' ובחקר סי' ר"ט כתב מהרי' בתשובת שמואל ויפרש הטעם אח יהוקאן מפני שאחרו מעט מים ברכה עכ"ל משמע דאפילו כוותו לבילה דומיא דיהוקאן בין שטעמו משוב ח"ל ברכה: ול"ל כין שנפשט הספק לאכול יותר רק שנמצא משום איסור מקרי טעיה משו"ב בם"ח דלין חפץ לשתות יותר חייב לברך מ"מ סבר' סי' ל"ל עיקר וכ"כ: ב"ש הע"ת ס"ב כאן לא דק דהא הרמב"ם כתב סתם ולא זכיר אם בולעו: ז עד רביעית: ואפילו לטעמו הרבה קדימות שרי לפי' שם' דקדימה אם כוונתו לאכול מעט אסור לעשות הרבה פעמים דהי"ל לבילה מעליא: ח טעון ברכה: אפי' בשחזר ואכלו מיד דהוה לגמ' פעמים ורמ"ל בבל שהות: ט בשחזר ואכלו מיד דהוה לגמ' פעמים ורמ"ל בבל שהות: צ"ע בחיוכן שנתנו עכ שקורין שות אפילו יש בתן ממין שבעה כגון צנון וזית אזיהה מהם שירצ' יקדי' ב ואפי' אינו חביב יש אומרים שגם בזה צריך להקדים החביב ונקר חביב המין שרגיל להיות חביב עליו אפילו אם עתה חפץ במין השני ולהרמב"ם

ולהרמב"ם

עטרת זקנים

ריא א מברך התולדת כל' ולא כמו שאמרו דעל פחות משיעור אינו מברך כלל אז מי שאמר דמברך שהכל אלא צריך לבר ברוך הסיהדרן לה לעני' אפי' בבל שהוא תוספת ודף ליט בר ה בער לידי שעוירא כו' והוספות ם הישן דף ס בר"ח ולא ביוך לעני' כו' ע"ש ושוקם את ההשיגול א"צ לברך עה רביעית משמע אבל באם רצה לברך יברך אבל בפן בתב אין לברך עה"ג עה רביעית וכ"ל ובירושלמי אשור לברך עליו רביזן דאשה מיענת ברכה הוי ברכה לבטלה (מהרי"ל); ק ומסקנ ברכות כו' ר"ל שיש לחלק כשתי רישות לפ"ז פפרוש מרביעית אפילו אם בולע א"צ לברך פלטו יותר מרביעית אינו מברך (מהרי"ל);

פרי חדש

סימן יג

מגן ר"ח בר נזק בפתוח ר"ב וכיוצ בזה בענבה ופיו פסוקים בגרגי כגון לח פיג מסתיקי אלא להסיב מגן אלפס שיוך לחור פר בפסק כחוכה פעמים בכ"ל:

החוכה בפ"ל:

פ"ח חגן בפ"ק דשבת לפי שכל הפסר לחוכה ולא לפני עד שיתחיל ולא יכנס תלד לחדרון ולא ינעול ולא יכבה ולא יתחילו לפי שהם מצוה ואם כבו אין חייב לחזור ולהדליק אלא יברך בשעת הדלקה ואם הדליק ונתכוין לצאת ולא יצ

אח"ת הלכות ברכת הפירות

נ"י מנן אברהם

משום דמוקדם בפסוק וכ"ם כתן דלמטן לית ממין ז' כלל. ותירץ הב"ח דהכי קאמר ליה סירלא עתה לחלוקו בחביטת יותר מבדך עליו. ואם תימן תפך עתה במין אחד יותר מהשני יקדים מותו שרגיל להיות חביב עליו ואם שניהם חביבים מקדים מין ז' והמוקדם בפסוק קודם על"ל וחין דבריו עולין בדברי הרמ"ם שכתב בהדיא בשלין ברכותיהם שוות מחבר שהין ל' בפעד בברכת חבירו חין עדיפות במין ז' ולח בחביב דמין ז' מעלה אם מבר' על הח קודם בחבירו חלח בשנפעד הבני בברכתו ע"ם. והנכון דכשנפעד הח' בברכ' חבירו חכו מעלה לו חולי. בחר מין ז' לו חביב דזהו נ"כ מעלה לבל בשלין ברכותיהן שוות רק שנריך להקדי' ל' לו חיזו סירלא יקדים לפילו הב' ממין ז' וחביב לחין זה מעלה כלל מה שנמחב בכלל בקרלא שנריך קדימה. וכיוצא בזה כתוב בפל"ה ועיין בריטזו ודוק. וכ"מ ברח"ם בשם ומין להביח רחיה לדבריה. מהח דחמרי' כל המוקד' וכו' דמשמע דלרמ"י ס"ל והלח רמ"י ס"ל דלין שום קדימה בשברכותיהן לינן שוות חלח ע"ב בפ"הע קודמת. לפילו הבני עליו: ד ויחלוכו. לפי' הבני מין ז' כגון הכוסס חטה וקפות (בה"ג) ועפ"ל דיזו סירלא יקדים ויל לחביב עדיף וכן יש להזהר דהח להרמ"ם לעולם חביב עדיף ולהרח"ם ורש"ו ורב חחי מבדך על לחה סירלא ולפמ"ק חביב עדיף ח"כ ס"ל בפ"ב יחיד לגבייהו (ב"ח): ה כל הקודם. להרמ"ם חיירי בשניהם חביבים בשוה: ו תחרים קודמים וכו'. הח דלח נקט זית קודם לשעורה משום דס"ל להרב"י דשעורה דקרח חיירי במעשה קדירה כמ"ש ס"ה וח"ל היח קודמת לכל כמ"ש ס"ו: ז לפי שהיח חבורת יותר וגם קודמ' ליין בפסוק (טור): ח כל הנחמר וכו'. ל"ע דהח הרב"י הסמיט זה בכוונם משום דכתב בפ"ה דקרח חיירי במעשה קדירה והן קודמין לפילו לגפן בחס"ל בפ"ו וח"ל למה כתב רמ"ח זה דמשמ' דוקח בפשוטה לו בסמיכ' בגון שעורה ותמרים לבל זמים לשעורה וזה חינו דהח מעשה קדירה קודמין לכל וחין ס"ל בחמ"ח דקרח חיירי לף בפוסס חטה ס"ל להניח כן בפ"ה ולחשמעי' דפוסס קודם לגפן ותחלה וכו' בשלמת העור ס"ל דר"ל דקרח חיירי לף בפוסס חטה וחילטריך לחשמעי' לזית ושעורה ותמרים לבל להפ"ע קשה ועפ"ם ס"ו ופ"ז ללבה"ג בפוסס חטה ושעורה לפי' רחון קודם להפ בפ"הע קודם וקרח לח חיירי בפוסס בלל ודברי הלבוש בזה"ב חין עולי' כהוגן למעיין במקו' מולח הדב' ע"ש גם מ"ש דוד' קוד' שגדל הגן שמברכין בפ"ה בפ"ם סי' ר"ב הוח קוד' לשעור לח ס"ל דלח מקדימין מין ז' לח כשנמצחו פריו דלח משחבח לן קרח במידי דלח חזי וכ"ש ברח"ם שהקשה על בה"ג מדמברך על חטה ושעורה מקמי גפן וחין קושיח דליבח למימר במקו' מולח הדב' דהח בפוסס קחמ חטים לכ"ע חיכו מין ז': ובהגה בלבוש כתב השוחל דבחמת דיין קודם לבל כיון שברכתו שוחה וברכת בח"מ קודמת ליין משום שהיח חשובה וגם קודמת בפסוק וברכת זית קודמ' לברכ' בח"מ מפני שקודמת בפסוק דקדימת הפסוק הוח עדיפות מהשיבת ברב' בח"מ וחשיבת היין היח עדיפה מקדימת הפסוק לף בח"מ לפי שהיח חשובה וקודמת

הגה

ג ולהרמב"ם אם היה מין אחד חביב לו יותר בין שברכותם שוות בין שאינם בין שיש בהם מפין שבעה בין שאין בהם ממין שבעה מקדים החביב לו או באות שבעה ואם אינו רוצה בזה יותר מבזה אם יש ביניהם משבעת המינין עליו מברך תחלה:

ג יהביאו לפניו דבר שברכתו בורא פרי העץ ודבר שברכתו שהכל בורא פרי העץ קודמת שהיא חשובה שאינה פושטת אלא דבר אחר וכן בורא פרי האדמה ושהכל בורא פרי האדמה קודמת ואם הביאו לפניו בורא פרי העץ ובורא פרי האדמה יאיזה מהם שירצה יקדים ד

(כ) יוי"א שבורא פרי העץ קודם:

ר ה (נ) כל הקודם בפסוק ארץ חטה ושעורה קודם לברכה וארץ בתרא הפסיק הענין וכל הפסוק לו חשוב מהפאותר ממנו לארץ קמא (ד) הילכך הסרים קורמים לענבים שזה שני לארץ בתרא וזה ג' לארץ קמא:

הגה ודווקא פלוכל ענניה כמות שהן אבל אם עשה מהן יין שקובע ברכה לעצמו בפ"הג חשובה וביה קודמת לברך עליו תחלה אבל מעשה קדירה מחשבת מיני דגן ן ביה חשובה יותר מברכת היין. ח כל הנזכר סמוך למין קמת קודם למה שבא סמוך להלן בתרת לשחר שזוה לו בסמיכה להלן: (טור)

ח הא דחטה ושעורה קודמין רוקא כשעשה מהם הבשיל אופת (ה) אבל הכוסס חטה שברכתו בורא פרי האדמה אינה קודמת לברכת בורא פרי העץ:

הגה

עטרת זקנים

ריא אם הביאו לפניו יין שרף ומרקחת צריך שיאכל מן המרקחת תחלה ויברך עליו ואח"כ יברך על היין שרף (עמק ברכה) ופשוט הוא ואע"ג שאינו חביב עליו חמין של בח"ע כמו המין האחר וכן כל כיוצא בזה והה"ל כל מרי שהקדימו רז"ל מכח שהוא מפורש בפסוק ארץ חטה ושעורה ורמ"ם בשם אע"פ שהאילות בפסוק הוא חביב עליו ביחר (ב"י) בשם הרשב"א והמרדכי):

א אבל אם עשה בו' אף לזיק שהוא ראשון לארץ בהרא נמי הוא ג' לארץ קמא וכן לענין ברכה אחרונה אם חייב לברך על היין ברכה מעין ג' ועיין הגהות מיי' פ"ג מהל' ברכות ה"ג יין לזית רחייב לומר על הנפן ועל פרי הגפן על העץ ועל פרי העץ (טור בשם הר"ר פרץ) והביאו לפנין יין לשתות ישפוך מיד לחריח בו אותו את היין בימינו ויברך עליו ואח"כ יברך על הישפון (ברכות פ"ו והלכה בב"ח והשור סימן ריב):

פרי חרש

סימן ע

ג"ל הח לחיכח פשוח ריבי יוחנן מתי כוכיח לילמח חנוח למפסוקי וחי לח פסיק יפול בין העבדים חלח ס"ל יוחד לשוכ כלחמרת חפיקרי ולקפי' לך הח לחורייתח פח דרבנן הכח ג"ל פני דרבנן פסקינן דיוקח נמי דקחכי מי כ"ם ג' מי פרי ונעש ברמ"ם ורמ"ל ול"ל דליכח חילוק בין פס פחחיל כקיטר בין פס פשחיל נחיטר וחח דנקט רמ"ם נמילחים פיה פוסק לחו פשוט דמיירי דוקח כשחחיל פיטחר וכ"ם הלי ומלל ול"ל במ"ל ברמ"ם ז"ל פשיר פשוניין ובניח דיעים מחוכסים וחין דרכו נכ חלח כדבר נדור דלרידים ליכח חילוק חלח דנקים לי דיעים פוסק ח"ש דלפי ברמב"ם ז"ל פשיר פשוניין וכ פרח: שכן עשה בחל ג"ל נר"ם מחי קושיח וכו' וכבח פלינ ברמ"ם ורמ"ל ז"ל דהכח ברמ"ם ס"ל בשוה עם הזית ויש קדימה לזית בפסוק כללע"ד בפירוש דברי הטור על נכון ודמ"ל כתב חבל מעשה קדירה מה' מיני דגן היח חשובה יותר מברב לח חלב הברכה עלמה שהיח מבורכת יותר מן היין וחחריך בפלילים שהקשה לו ר' לומר דוחלי דהלב זית קודם לשעורה היינו בטוסס שעורה שברכתו בפ"ה והוח ברוך חחר העיון: (ה) לבל כוסס חטה כו'. זה הוח דעת בה"ג דס"ל דבפ"הע קודם לבפ"ה ושיים בשוה לבל לסברת ר"ח ו' שהן שוות חפשר לחיירי לף בטוסס חטה עכ"ל. ופירש ר' לבחב לשון חפשר משום דיל דברח"ם מלה בזה דחפשר דקחני בכוסס חטה ושעורה ולפשוט דמין ז' ספיר עדיף ברבנן ובפסק ר' ואם אין ביניהן מין ז' פשיטא דספיר יעשה ליקח החביב ה"ה ברכות שוות לריך להקדים ר' לחבירו בברהב"ב כ"ש מעלה לריך מעלה להחביב ויעשה מה שירלה בהקדמה ועיין חביבות בפסוק

באר הגולה

ריב שהעיקר פוטר הטפל. ובו ב סעיפים:

א כל שהוא עיקר ועמו * טפילה (פירות דכר כלתי נאכל) מברך על העיקר ופוטר את הטפל. בין מברכה שלפניה בין מברכה שלאחרי. לא מיבעיא אם א העיקר מעורב עם הטפל ואלא אפילו כל אחד לבדו ° יאפילו פת שהוא חשוב ככל אם הוא טפל ב כגון (א) שאוכל דג מליח ואוכל פת עמו (ב) כדי שלא יזקקו בגרונו מברך על הדג ופוטר כיון שהוא טפל:

הגה

מלך ונדי לחזור ולברך ועכ"פ סי' תתנ"ו: יב ואיהו לאו ממין ז' פי' אין מברכים בהדיה בקרא עמ"ס סי' קס"ח ס"ד: יג כיון דתקיבי פי' גם הם בכלל הז' ובעזרה דקרא כמ"ש הטור סי' ר"ח דאל"כ קשה ל"ל קרא בחטה ובשעורה ות"ח בפטלה שועל וסיפון דהוי מין שעוריס זית קודם כמ"ש ס"ד: זה הכלל סדר המעלות. בח"ט על חטין. בפ"ג זית. בח"ט על שעורים. נפן תמרה ורמון בפ"ה ובפ"ה קודמין לשהכל. בפ"ה ובפ"ו הנ"ל בתר החביב אפי' מעני מין זית: היו שניהם חביבים חולי בתר מין ז' והמקדש בפסוק קודם. שניהם אינן מין ז' יש להקדים פ"ה. ולעניין חביב אחר בני אשכנז מקדימין את הרמון בהמין הרגיל להיו חביב וכמ"ש ס"ח ושם שניהם חביבים חולי. לחר לחו שחמץ עיסה כמ"ש להרמב"ם וברכת תחילה ושחיה קודמת לריח עמ"ש סי' רי"ו. היו לפניו יין ותבשיל שעורי וזית ל"ע מה יעשה דהא יין קודם לזית ושעורים קודמין לזית אין זית קודם לשעורים כמ"ש ס"ד:

ריב א העיקר משורב. וכל שהוא הרוב הוא העיקר כמ"ש סי' ר"ח ס"י וכל סיס בו מהם יוצין לוליכן בחרייהו כמ"ש סס כיוצלבד שיהא בהם מחם לכל הס ערבו במי עד שהוא דך מבר"ה כל ע"ם ו"ועמ"ם ססי' ר"ד: ב כגון שהוכל. כלומר דקשה מה"ל הס היו רעב למה לוכל פת והס הוא רעב ה"ל פת עיקר ל"ל כגון וכו כלומר שהיו רעב ויק שהכל דבר מתוק והוכל דג מליח להפיג התיקוך והוכל פת עמו שלא יזיקו בגרונו וכיון שאין עיק' לאכילתו בבציל הפת אין מבר' עליו (תר"י) ועיין בהג' ות"ת בכר' על פירו' התתוקי' ולפעמי התליח והפ' וי"ל דבשע' שהכ' הפירו' ל"ה כי' ס"ס עדיין מליח ופת דלא היה יודע שיהא לבו מתמת התתוקות ל"ה מיירי שלא הכל הפירות בשוה מעמד (תו') פי' דשוה מקצתו דלא כל"ן וכ"ח ועכ"ו קע"ת: משמ' מדבריהם דאו היה יודע שיהכל לבו ל"ע שלא היה לפניו התליח נפטר בברכת הפירו' וכ"מ סי' ר"ו ס"ה: ח"ל הב"ח ולתי' הרתשון תוכל פירות ג"כ בשעה שהוכל התליח והפת ככר בידך על הפירות בשלא היה עם עדיין מליח ופת וכו': ועיין קלא סחירה בדברי מה שהקשה מכי' ק"ו ס"ד גם מ"ש לפרש תר"י ל"ל תלת מיירי עם שהפירות עלעמו מפטר עליהם מלא הרבה ותוכל פת עמו לבן מברך על הפירות ע"ש. וכתב בשל"ה מי שתוכל פת לתתך התתוב מברך על המתק. ופוטר הפת אם היה דעתו עליו בבירור או שברכו כך ברוב הפעמים לתכול פת בתחלת התתוב וסיו בלבו דעתו עליו ובלתי"ה צריך לברך ע"ל. ח"ל בעל התתור נבי דברים הבתוב תוך הסעודה. פת פוטרתן ות"ת מתי קמ"ל מהכי' היה לו שהוא עיקר וכו' ול"ל דקמ"ל תע"פ שלא היה דעתו עליו בשעה שבירך על הפת תיכף לבעי ברוכי קמ"ל כיון דטפלה ניתנו לה בעי ברוכי ע"כ. ל"ל דוקא בפת דיש קבע לסעודה ודעתו על כל מה שיביאו לו כמ"ש בסי' קע"ו תכל בשתר קבע לסעודה ודעתו עליו וכתש"ל דתל"ב ה"ל בר"פ לומר הדין תתתי דכל שהוא עיקר וכו' ולתמתי' תפי' תין דעתו עליו תלא על דעתו עליו וכתש"ל דתל"ב ה"ל בר"פ לומר הדין תתתי דכל שהוא עיקר וכו' ולתמתי' תפי' תין דעתו עליו תלא על

בריך

ברכות (תגור) ופע"ב סהלכה סבני מתחון תו מביב עליו (וכן ים לנקדק מדברי הגה"מ פ"ט ופסק"ס שהביא הטור וכל בו וכ"י בשם רשב"ם) וכל הה דלמיין לתחר קודם לתכול מפטיכם לכן יש להקדים תחביב תו התשוב מכל ° הם היו רוצה לתכול מפטיכם היו מברך רק על זה שרוצה לתכול תף על פי שגם שאני פוטר לפניו (תרומות פרקן סי' ל"ג) וכל זה לדעך להקדים היינודוקא לכתחילה אבל הם ערך וכירך על הפרי הם הברכות שוות יוכל ותין לירך לתזור ולברך על זה שהיה לו להקדים ° תחל כדי שיפטור התבשיל ודתכו לגרגרם ברכה שת"ל בפ"ם שסי' רס"ו ע"ש: ו הם היו רוצה ואפי' רוצה לתכול מפטיכם תך עלת הבילה התביב ת"ל לתתתין עליו (כ"י): יא ונלבד שיהא דעתו ואפילו היו שניהם לפניו בעי' שיתכוין לו בפי' לפוטרו דתיכו בדין שיפטו' מי שהיו תסוב לת התסוב דרך גררת עלת דרך טוחה לתכל הם כיוך על התסוב פוטר ת"ת שהיו תסוב לפילו לת נתכוין בפי' לפוטרו (שם) ותם הביאוהו ת"ל עסי' ר"ו ס"ה מ"ם וכ"כ בתשובה תהר"ת סי' ס"ו דלפי' כיוך על התסוב כל שהוא עיקר ותפילו היה דעתו עליו בשעה שבירך ת"ל דתשוב כיון שהוא עיקר ותפילו לת היה דעתו עליו וכ"ל:

ריב שהעיקר פוטר הטפל. ובו ב סעיפים:

א כל שהוא עיקר ועמו * טפילה (פירות דכר כלתי נאכל) מברך על העיקר ופוטר את הטפל. בין מברכה שלפניה בין מברכה שלאחרי. לא מיבעיא אם א העיקר מעורב עם הטפל ואלא אפילו כל אחד לבדו ° יאפילו פת שהוא חשוב ככל אם הוא טפל ב כגון (א) שאוכל דג מליח ואוכל פת עמו (ב) כדי שלא יזקקו בגרונו מברך על הדג ופוטר כיון שהוא טפל:

הגה

מלך ונדי לחזור ולברך ועכ"פ סי' תתנ"ו: יב ואיהו לאו ממין ז' פי' אין מברכים בהדיה בקרא עמ"ס סי' קס"ח ס"ד: יג כיון דתקיבי פי' גם הם בכלל הז' ובעזרה דקרא כמ"ש הטור סי' ר"ח דאל"כ קשה ל"ל קרא בחטה ובשעורה ות"ח בפטלה שועל וסיפון דהוי מין שעוריס זית קודם כמ"ש ס"ד: זה הכלל סדר המעלות. בח"ט על חטין. בפ"ג זית. בח"ט על שעורים. נפן תמרה ורמון בפ"ה ובפ"ה קודמין לשהכל. בפ"ה ובפ"ו הנ"ל בתר החביב אפי' מעני מין זית: היו שניהם חביבים חולי בתר מין ז' והמקדש בפסוק קודם. שניהם אינן מין ז' יש להקדים פ"ה. ולעניין חביב אחר בני אשכנז מקדימין את הרמון בהמין הרגיל להיו חביב וכמ"ש ס"ח ושם שניהם חביבים חולי. לחר לחו שחמץ עיסה כמ"ש להרמב"ם וברכת תחילה ושחיה קודמת לריח עמ"ש סי' רי"ו. היו לפניו יין ותבשיל שעורי וזית ל"ע מה יעשה דהא יין קודם לזית ושעורים קודמין לזית אין זית קודם לשעורים כמ"ש ס"ד:

ריב א העיקר משורב. וכל שהוא הרוב הוא העיקר כמ"ש סי' ר"ח ס"י וכל סיס בו מהם יוצין לוליכן בחרייהו כמ"ש סס כיוצלבד שיהא בהם מחם לכל הס ערבו במי עד שהוא דך מבר"ה כל ע"ם ו"ועמ"ם ססי' ר"ד: ב כגון שהוכל. כלומר דקשה מה"ל הס היו רעב למה לוכל פת והס הוא רעב ה"ל פת עיקר ל"ל כגון וכו כלומר שהיו רעב ויק שהכל דבר מתוק והוכל דג מליח להפיג התיקוך והוכל פת עמו שלא יזיקו בגרונו וכיון שאין עיק' לאכילתו בבציל הפת אין מבר' עליו (תר"י) ועיין בהג' ות"ת בכר' על פירו' התתוקי' ולפעמי התליח והפ' וי"ל דבשע' שהכ' הפירו' ל"ה כי' ס"ס עדיין מליח ופת דלא היה יודע שיהכל לבו מתמת התתוקות ל"ה מיירי שלא הכל הפירות בשוה מעמד (תו') פי' דשוה מקצתו דלא כל"ן וכ"ח ועכ"ו קע"ת: משמ' מדבריהם דאו היה יודע שיהכל לבו ל"ע שלא היה לפניו התליח נפטר בברכת הפירו' וכ"מ סי' ר"ו ס"ה: ח"ל הב"ח ולתי' הרתשון תוכל פירות ג"כ בשעה שהוכל התליח והפת ככר בידך על הפירות בשלא היה עם עדיין מליח ופת וכו': ועיין קלא סחירה בדברי מה שהקשה מכי' ק"ו ס"ד גם מ"ש לפרש תר"י ל"ל תלת מיירי עם שהפירות עלעמו מפטר עליהם מלא הרבה ותוכל פת עמו לבן מברך על הפירות ע"ש. וכתב בשל"ה מי שתוכל פת לתתך התתוב מברך על המתק. ופוטר הפת אם היה דעתו עליו בבירור או שברכו כך ברוב הפעמים לתכול פת בתחלת התתוב וסיו בלבו דעתו עליו ובלתי"ה צריך לברך ע"ל. ח"ל בעל התתור נבי דברים הבתוב תוך הסעודה. פת פוטרתן ות"ת מתי קמ"ל מהכי' היה לו שהוא עיקר וכו' ול"ל דקמ"ל תע"פ שלא היה דעתו עליו בשעה שבירך על הפת תיכף לבעי ברוכי קמ"ל כיון דטפלה ניתנו לה בעי ברוכי ע"כ. ל"ל דוקא בפת דיש קבע לסעודה ודעתו על כל מה שיביאו לו כמ"ש בסי' קע"ו תכל בשתר קבע לסעודה ודעתו עליו וכתש"ל דתל"ב ה"ל בר"פ לומר הדין תתתי דכל שהוא עיקר וכו' ולתמתי' תפי' תין דעתו עליו תלא על

בריך

לקט:

תקרנות מד' ר"ת סס ב"ס עסכנה

פרי חדש

סימן ע

ריטת תסיטת קתסר דהת דקתני נבי נוסך משסוק כיוכו דנלינהת שהת ולתהוהם קטיה תתתי' דכהת דהכן תסטיקין נקט"ם כלי"ת כנלינהת שהת ריטת ותתי' כנלינהת תלת דתתי' כלינהת כהת ריטת ותתי' תסטיקין נקט"ם תתי' תסטיקין תלת דתתי' כלינהת כהת ריטת ותתי' תסטיקין נקט"ם תתי' ותתי' נלסתר פיריטת תת דקתני תם תסטיקין תלן תסטיקין מיירי כלינהת כהת נקט"ם תלן לתסיטה טסיטת ונלן דתתי' דסוכה דהכן דקתני תסיטת כי' ל"ל תתי' ר' זירת תתי' קוכת' ניתלת תנת נלסתר תסטיקין נקט"ם תתי' לתסיטה

אחריב רינ הלכות ברכת הפירות

באר הגולה

לכל נו:
תוספות חב בגיטין
מקח וממכר יומא כו
דפים רוב פסוקים

עטרת זקנים

ריב אכגון שרגא לשתות כו׳. אבל אם שותה החלה ואח״כ אוכל פרי למחר השתי׳ א״צ לברך על הפת (ש״ת הם אם״ס א) ע״א שישהל בבא ברכה (עמק ברכה עש״ש):

פרי חדש

סימן ע

סם התחיל בהיתר גיון סם התחיל בהיתר נהיסוס חם ים שכוח לה מיהויב להפסיקו והם עסק קצר כרי וה מסוכם ובדתחריחת סם התחיל בהיתר לה מיהויב להפסיקו והם התחיל בהיתר גיון להפסיק:

סימן עא

ס״א הגן נברכות מי שתתו מוזג לכבני סעור המ״ם והסיק רב חבי דבל מחופל עליו לקוטרו כחופל לכבני דתי ושתי ג״ל כתבו בתן ונפי ומני מגלתן שבשתחה לתחתו של ר״ת והוציאוהו בעיר תחת ואחל בשר ושתה יין כי אמר מתחר שים לה בשל בתיב בקנורתם תינו חשור בשכר ויין ונשתקעו נהר ג״ל סם היה מיקל ר״ת בבך חפי׳ סם היה בעיר חבל חפון חשוב ר׳ הרפא״ם בהגיה בב יי וכן בתירוצים כתב ונ״ל בתיב בשר ושתית יין סם לו מי שתית מחתו נרחה חהוה חוחר חבי שלח בדי שלח יחבב חחר חניהו ונלח יחשבת בקנורתם חתו ס״ב היה הרב ג״ל קפי בם ר״ת בס״ל דחפי בעיר היה מיקל ר״ת והרחיים ג״ל בתב על דברי ר״ת ז״ל ג״ל בשר בברת חנוסה וקלוסה דחי׳ לחר בחת יחלבו בשר ושתו יין כיון שבניו יורדים חחוכו הייבים בקנורתו חלה נרחה לה שלוח רבנן חלה כל החתלויים לחוכנין וכולם קרוחין חוקל עליו לקוטרו ושתי בעיר ללה בעיון ע״ב ולכי חוחר לה כדברי זה ולה כדברי זה חלה נכל שחתלכל לחכול בשר ולשתות יין דברי׳ בתם ר׳ יוסי בשחתו לו חלמידיו ולכלו בשר ושתו יין לחר יין ר׳ חנה חלה חן הרחו ג״ל שלוח לבני לחם לחכילים לחם לחכלתם בשר ולחם בחינה יין חלם יין לחם ע״ב בבא חכלן חוכח שבדיה דבל שבחכלת לחכול בשר ולשתות יין הסך סברת הרמב״ן ז״ל בחל בבחינו בעיר חלה בעיר חחר לחכול בשר ולשתות יין וכחו שכשה חפ״ר ר״ת ורבינו בחמרו לבחלים לחמרינן בירושלמי ק״ל בבל בשר ושתה יין וכ״ם בך וכן פסק בב״ח ז״ל ובני

כרוך דוקא בפת לחמרינן כן. ואם לא היה דעתו עליו מברך שהכל על הפת כמ״ש בהג״ה: ג הטפל חביב: ז״ל הרב״י כתב הלחור דה״מ בהגמון עיקר וחביב לגבי הם הגמון עיקר ולא חביב יברך על הזית ואחר ומברך על הגמון ואפושי ברכות עדיף ואין להפקיע הברכות כה״ג עכ״ל ע״ש ומ״ש ולא חביב משמע דאף בשניהם שוין מברך על הזית ע״ש ולמה דהה הגמון עיקר ועי״ק מ״ש ואפושי ברכות עדיף וכו׳ תדרבה הה קי״ל דאחור להרבות כמ״ש ס״ם רע״ו ועי״ק לחמרי׳ דף מ״ח ריח״ מברך על הזית כו׳ ל״ל לר״י כו׳ דלמח מ״ח ס״ל עפי׳ לר״י היכח דאיכח מין ז׳ מברך על מין ז׳ כי היכי דס״ל לחז״ל דמברך על החביב והח דחניח מיירי בשהגמון חביב לבן ל״ל דה״ם של הח״ו ה״מ בשהגמון עיקר וחביב כלומר כמ״ש רש״י שבשביל שחתיל ה׳ זכילה ולא חכל חת חלה להפקיע חורפו של גמון דה״ל זית טפל ע״ב כלומר שחלק לבו וחפץ לחכול גמון שעיקר חכילתו גמון וכדקחמר בגמ׳ בלוכלים פירות ניפטר שנו חכל ס״ם הגמון עיקר ולא חביב וכו׳ כלומר אלא היה נחלק לבו רק שחלבל גמון עם זית לע״פ שלכאורה הזית טפל לגמון מ״מ מין הגמון עיקר דלמח הזית עיקר שהרי חוכל שניהם זה עם זה ואין הגמון חביב עליו יותר מהזי׳ וה״כ מברך על הזית בפ״הע וחל״כ מברך בפ״הח על הגמון דמין ז׳ עדיף מ״ל בכה״ג. דבפ״הע עדיף וה״ל למברך בפ״הח על הגמון ויפטור הזית דהה קי״ל בירך על פירות הילון בפ״הע יצח דלחפושי ברכות עדיף לחכול לעשות כן לכתחלה כמ״ם רבי׳ ר״ו ע בגמרח ובפירש״י שדברי בני ובח״מ בחלוה שהביח לשון הברייחה ע״ש וכ״מ בסי׳ קע״ו דק״ל דברים הבחים בתוך הסעודה פח פוטרין הוחיל והפת עיקר לע״פ שחסחמת הן חביבי מפת וכ״כ בח״מ דף מ׳ בשם הירוש׳ לחע״פ דהטפל חביב מברך על העיק׳. מי שסור לחר לכילתו מעט פת בין ערק ושכלו לעכל החלבל נרחה לברך על הי״פ שהין כוונתו לחכול לחם דק כוונתו על הי״פ חלח מפני שחזק לו לסחומחסור כו פת וה״ל כיום שהן שכחבתי בסי׳ ר״נ ס״ד דחבר על המזון מ״מ חם חוכל קודם לכילתו פת פרוי כי״פ ודחי״כ כוונתו לסעות הלבוש ל״ל פת עיקר ומבר המוליח ועל בתום דף מ״ח ד״ה הלכת׳ וכו׳ וברי״ף שם כתב בשל״ה דעוב לחטוע חלכחל פת בשעת הסעודה כי יוכל להבחין חם חוכלו משום מילוי כרס דחז לבריך לברך המוליח לו שלוכלו למיתוק הסעודה וכתב דבשחוכלו למיתוק הסעודה יעול ידיו בלא ברך ובחשוב הח״ל בח מ״ל בשל טבול וכ״כ מע״ש בשם הר״ן ועי׳ בשם הר״ן ועי׳ בשם הרי״ף ר רק שבבל חוחיל בו׳. ל״ל דהח״ן ס״ל דדוקא כזה שהו׳ טפל לחתי שחר משקין ושיה רשוי לברך על המשקה שבבלו ולפטור זה חף חפני שחוכל הטפל מחלה מברך עליו וכן מברך עליו בברכת העיקר חבל בשברכת העיקר הוח דבר׳. ואין מברך על הגרעי׳ שבבל חוחיל ואין טפלי׳ בשבילו דחפי׳ רוצה לשתות יין מברך על הגרעי׳ שבבל חוחיל ואין טפלי׳ הפסידו ברכתן העלמי׳ ומברך שבבל ואח״כ מברך על היין בפה״גפ״ן מ״ל הח וגם הרב״י חול עליו לכן ל״ל לחתן לפמ״ש עפי׳ קע״ד ס״ו: ה שאין מתכוונין. חבל במדינות חלו שמיחיין המתוקח על הדובשנין שעובים למתבל ח״ל בוונתו ג״כ לחכילת הדובשנין ומברך עליהם לחכול לחם. רק שבאים לדבק המתוקח עליהם שלח יטלפו ידיו בדבש:

ריב א חפי׳ בלח הסובה. לחתן בגת׳ שדרכן היה בסעודו גדולו שהחורחים מתכנסין ויושבים ע״ג ספסלים ושותין עד שנקבצו כלם וחז עוליו ויושבין במקום הסעודה: ובמקום הרחשון כל ח׳ מברך

(ג) וי״ח אם הטפל חביב עליו כו׳. כ״י בשח״ו ח״ל חבל אם הפת חביב ולא חביב וחוזר ומברך על המזון ואפושי ברכות כה״ג עכ״ל. וחם קאי על מ״ש בגמ׳ פ׳ בחחיל החבילה ואין להפקיע חורפו של המזון ואפושי ברכות עדיף ואין להפקיע הברכות כה״ג עכ״ל ע״ש ומ״ש ולא חביב משמע דאף בשניהם שוין מברך על הזית ואחר כך מברך על

מגן אברהם

ריד בכל ברכה צריך להיות שם ומלכות • ובו • סעיף אחד :

א א כל ברכה שאין בה הזכרת (א) שם ומלכות אינה ברכה ואסור לומר אותה אפילו בדיבור שלו ואפילו בתפלה ואפילו בברכת המזון אלא אם כן שייך בה שם ומלכות כגון בורא נפשות רבות וכיוצא בזה :

רטו עניית אמן אחרי הברכות • ובו ד סעיפים :

א א כל העונה אמן אחר ברכותיו אלא אחר שתי ברכות או יותר שהם סוף ברכות ונהנו לעניית אמן א אחר הללוי ואחר ישתבח בגמ' ויש"ש ב (א) אחר ברכת כוהנים ד"ז מפרקין ג"ז ב בברכת המזון וכן במברכ"ם שקודם מנחה אלו וכן בברכת ר"ח שלנה שהחיינו ומברכי ר"ח שלנה שהחיינו ומברכי שמע ע"ב) ובתקומות שנהגו לענות אמן אחר ברכי נפשות אפילו אינם בקי בנוסחן ג"ז ב השומע א' מישראל מברך אחת מכל הברכות אע"פ שלא שמע כולה מתחלתה ועד סופו ואפילו אינו בקי באותה ברכה (ב) חייב לענות אמן אבל אם היה המברך אפיקורוס ג או כותי או הינוק או היה גדול ושינה מסבא הברכות אין עונין אחריו אמן : (ג) ויונין אמן אחר עכ"ם אם שמע ד כל הברכה פעמי • (כר"י פ"ק דברכות ופרק אלו נדרים) :

ג ויהא ראין עונין אמן אחר תינוק דווקא בשעה שלומד חברכות לפני רבו ה שכוונה ללמד לתינוקות חברכות כתקנן ואף על פי שחסר כמה מהברכות כגון שאין כהנים נושאים כפיהם ב אבל בשעה שהם מברכין לפעמים את

ריד עיין בס"י הרבה ברכות בלא שם ומלכות והטעם ע"ז ולכן אין להניי בסדורים שכ' שיש לומר בכל דבר כתב הרמ"ז פ"ק מברכות השותה מעה ולא בירך אם הוא מעה שעדיין עשויה קיום כגון ניצית תפילין סוכה מברך אחר שגמעטף וכו' אבל אם שתה או כסה או מל בלא ברכה חיזו אחר ומברך אחר עשיה וכן כל כיוצא בזה • ועיי"ל סי' ע"ו וע"ל סי' הל"ב סס"ה :

רטו א אחר הללוי • לפי שאסור להפסיק בתענה הלל וסמכו חז"ל לומר ברכה ראשונה ואחרונה סמוכות זו לזו משל"ב בברכת הפירות וברכת התורה מיד תקנת קדושים היקה שהרשות מברך לפניה ואחתנו לאחריה ולא ה"ל סמוכות : ב בברכת המזון • להפסיק בין ברכות דחכמי לברכות דאורייתא דכתיב ואכלת ושבעת וברכת דחכמי תקנו על שובע כל הברכה היינו קודם ואחתנו לאחריה ואפילו מיני עוגות שאין בהם שיעור כזית ואפילו מיני פירות שאין בהם שיעור כזית ואפילו מים ראויין לשתות עכ"ם ולפ"ז אין לברך על מים שבמערה ומקוה ואפילו מים שבמקוה שנתמלא מנהר ואפילו מים שבמערה שנתמלאו מגשמים שירדו מן השמים ואפילו מים שבמערה שנתמלאו מגשמים שירדו מן השמים ואפילו מים שבמערה שנתמלאו מגשמים שירדו מן השמים

א"ח רטו ריו הלכות ברכת הפירות

ן כשמברך לשום דלמאי דעובר משו' לית תשתו ומ"מ חיטו שלח מדרבנן וקרוא תמכתא בעלמא הוא (תו' סוף ר"ס והרא"ש פ"ק דקידושין) ודעת סרמב"ם שהו דלחומייה וכ"ה בתשובה דף ל' פסעה דתלמוד וסתו מפרש' דמיירי בלח ברב ולדבריה אם מבר' מפס' חיטו טוב' על לית תשתו עסי' ר"ן ס"כ: אבריגן ביום דף ע' וביתי פ"ת לחריץ וקרי לר"ל מטו ברב' את"ל דכשיבית פ"ת לחרת יעטרך לברך שמי וחסור לגרו ברב לחר' כשיכול לפטור בברכה ח' ובתב הרמב"ם בת"ס סוף בי"ח דחסור לעיה בין שחיט לשחיט מ"ט ובת' ב"ם דף ל"ח בשם הרמ"ה פוסקים דבכל הברו' לחומרי בן דלמה כמ"ע בתשו' סי' ל"ע דפת' דלוקה בברב' חתור' חמרי בן דלמה נתקנה חלה משום כבוד לבור דיתת' ובתב ש"ה דבשפת אם הביאו פ' פירות תוך הסעודה יפול להעיה עד אחר הסעודה כדי לברך עליהם ברכה לחתונה דבשבת מותר לגרו ברב כדי להשלים ק' ברכות: ובתשו' דהח בנמ' כי"ה עסקי' דחם ממין מהם ברכות ובפל"ה עלמו דחק היה יפול להשלים מין ק' ברכות ולפ"ה חסור לגרום ברכה ק"ו בשב ועוד דבתו' שבת דף ק"ח כתבו דחסור לחלק סעוד' לחריות לשים כדי לקיים ג' סעודות משום דגורס ברכה אח"ג ולפ"ה דלמה ק"ל הכי הייט משום סעודה שלישית לחבל משו' ק' ברכות לחסול להוסיף: ור"מ נלמ"ש בתש' סי' ל"ח כתב דבשבת יכול לגזות לבני ביתו שלח להביח כל הפירות לפניו בבת א' כ"ל. וה"ה דיכול לגזות להביאם לחר הסעודה ומיהו לח בחול שם ין חפץ לחכול שלח מעט מו שהפץ לחכו אחר הסעודה' דשלח דבשבת דשחי לעשות כן משום הכרכה. וכ"ה כתב בשם הזכרונות דלחפילו מלוה שלח יביאם לפניו חסור להרכות בברכות ועיין בספר שתי ידות דף ק' ע"ב:

רין כתב הטור סי' ר"ג הביאו לו יין ושמן טוב להריח בו מברך על היין תחלה דברכת הלחם קודמת ועסי' רל"ו ס"ו: א לחחריו ל"ל לברך: משום דהלחם מועטת היח (רש"י בדה) ומה"ט יין מברכין עליו שהחייהו (ל"ח) ול"ל משום שהם כל הסעודה עסי' רל"ה ס"ו וכלל בו פי' משום שכשמפסיק הריח מחומתו כבר עברה הנאתו לכן יין מברך ברכה לחרונה משל"ל בחילה שבשחר' תוך מעיו. כתב המרד כי פ"ל יין מברכין חלה ב"ם הואיל ותחלת בריחתו הוא ע"ב ול"ל דמה"ט יין מברכין על חלה ב"ם הואיל ותחלת בריחתו הוא ע"ב ול"ל דמה"ט יין מברכין על קול ערב (ד"מ) וכמ"ש כתב הואילו ויין בו ממש ע"ם והא דיין מברכין על רחילה וסיכה ל"ל כיין דיין נכנסין לגוף כדחמרי' בברכות דף ל"ו ועמ"ש ס"ם ר"י: ב מין עץ. חפי' ליטו עיקר הפרי כמ"ש ס"ג: ג י"ל שהוח מדם שמתקבץ בגרון חיק וחוץ"כ חוזר ועשה משקה והרא"ם היה חושב לחוכלו משו' דסז כחרי"ו ז"ל כ' דחפשר לומר דפירות לחץ"פ שמתחל' היה דס לח חייבי להח דכתב הסתח לחזי' שהרי חס נפל חתיכת לחזי' פ"שמחה בתוכה כיון שדרך הדבש לחזור ולחוכלו לדבש כמו דבש דיינין ליה ומוחר ב"ג כיון שיכת מחורת דס בתר הסתח לחזי ומוחר לחע"פ שניתן טעם לבשר ול"ל דבש בחבשיל כ"ל דבש בעכר ועשה חלב ה"ל לאסתפוקי בעיקרא דחזי ליה ניקח מחלב חת ק"ל דמחידוש הוא לי' ול"ל דהמוסקה פירסה בעלמא הוא ולח הוי מחלב כלל דה"ה לכ"ע ארי לחרי ועיין בתשו' מן הטורים דמוחר להמחיר בגיטות בקיבת ועור הדבש הוא טוב למחלבות ס"ל הרי"ו דפירסה בעלמא הוא הייט שיין עליו חור דס קושיח לדוכתי וגבי חפרסת שנולד מביל' מריק' חמרי כל כמה דלח מפרח לח גביל וכעידנא דקגביל עפרח בעלמא הוא משקה מעיקר לחזי וח"ת ה"ל קודס שנעשה משק"ס עפרח הוא כיון זה ועוד דגבי דבש כמו מחי חיכח לחיחר ול"ע: ד רחזו לחכילה. חפי' לח נחכלה: ה חיטו מברך. דלחו לריח עבידה (ברכות מהרי"ן): ו על הורד. עקורין רחו"ח פ"ח ס"ח. מדקחמ"ל מ"ח יין עיקרו עומד לחכילה חלח להריח וח"ת כיון שחיכם עיקר הפרי לח לברך עליהם עני בסימים כמ"ש ר"ה ס"ח. לכ"ע דחי לברך עסבי בסמים כיון שחיטו מין עשב לכן מברך עלי בסמים: ז מי הורד. חפי' לחתן דפליג בסי' ר"ב ס"ט חיימו משום דהוי טעם להפירות עלמן מפ"ב כתן דמי הורד מריחין כמו הורד עלמו (ב"ח): ח והמלניכי. פרש פעוסין ממנוזפח (רש"י ב"ח): ט וכן בכל דבר שהקלח שלו קשה (ס"ג): י שמן חפרסמון. מפני שגדל בי"ח קבעו לו ברכה בפ"ע (תו"י): יא שמן זית. שגדל על העץ: יב שמן המשחה. העושה שמן המשחה במעשה ומשקל החתור בתורה חייב כרת ובשוגג חייב חטחת והוח שיעשה לחבל לח עשה חלח לחלמד חו לילחים לחחרים פטור (רמב"ם פ"ח מה' כלי המקדש) והעושה קטורת מ"ח שמתעים החזכרים לפי משקלה לח עשה חלח חניח חו שלישיתו כחיל ועשה לפי משקלה חלו חייב כרת עשה להחלמד בה חו לחסרה לעבור פטור (פ"ב סז): יב נטף דחלף הרמב"ם מודה כחן דבשלמת בבלים מונמרים לח קלט הריח מעיקר הבושם משל"ב כחן רק בסי' כיולד יברך לכן יברך בה' לחוחם שלומרים שחין מברכין עליו ע"ל. והד"מ כתב מדלח חלק הטור כחן על הרמב"ם רק בסי' ר"ן ס"מ דם"ל דכלי מוכחרים

עשרת זקנים

רין אבמו המוסק שקורין בלא פיום ואסור לאכול פיום משום דם ב ובירן שוחר ספק כו' אבל מי הורך שבסעי' ג' יש בהם ממש וריח כמו הורד עצמו ל"א ששברך בם ב' וכל דבר שהוא מסוקק בן יברך בם ב' נא"צ ליחר שלא יריח בו (ב"ח) ומקו בבל' חסנעמו' א"צ לברך כלל ום"ה נוהגים המרקדקים שלא לברך בם ש"מ ברכת הריח על כלי עץ שמוציאין בו בשמים דהוי נפי ריח שאין לו עיק (מהרש"ל)

פרי חדש

סימן עא

ומכי נקטינן:

ולענין ק"ם מי שחתו חוסל שליו לקוברו נהוג בעיר חפילו סים לו מי שחתסנק בסניגלו ויפח מחסלו מעור מק"ם מחכל חנות מחחורות בחנות וחם ריחם להחחי על מנחו ולקורות חינו ל"חסר ח"ב דבר זה מחורת מרובמי לח מחנו זקחם לח חסניקון הן מילח' מ"ח מחורת מ' מחחות נחנו דנרסינן חלם פרק בחירי וחם רלם לכחחי על עלמו מרי זה לח יחחיר מסני כניד המח וחסי לנשח פרנסי"ח מחחיר לחכול בשר ולבשות יין מוכח לענין ק"ם וכ"כ הוח ז"ל מחיטסק בבניגלו חלח חוח בעיר חחר, וחין לו מי סיחסק בבניגלו חלח חוח בחנות ום לו מי סיחעם, בבניגלו חייב בק"ם וכל חנות מחחורת חוח דלח סבלי חוח וחסו' סיסח מחחורת חיכים לקרות חוח חלח חם חוח בעיר חחר וחין לו מי סיחעם

ד' מגן דוד

אח"ו רין ריז הלכות ברכת הפירות

ה' סקורין לישפי"ק והייט שפינגרדי"ש רוסמארי"ן ויש מפרשים יאסמי"ן ויש מפרשים יאסמי"ן לו שלש שורות של עלין זו למעלה מזו ולכל שורה שלש עלין, וזו"ל דימא (ס) הוא שכולת נרד שקורין אישפי"ק:

ו יד טימלק וחילפי דימא מברך בורא עצי בשמי' טימלק ש"מ מפרשי' ח סיגלי והם ויאול"ש בורא עשבי בשמים:

ז ערנים וחוא חבצלת ש"מ אומרים שהוא לירייו"ן אם טז (י) נרד בגנה מברך בורא עצי בשמים ואם הוא נוהג בשדה מברך בורא עשבי בשמים:

י (יא) היו לפניו עצי בשמים ועשבי בשמים ומיני בשמים מברך על כל אחד ברכה הראויה לו:

הגה (יב) ואם בירך יין על טוס מיני בשמים יצא (טורים הסי') ואם צריך להריח על עץ נזכר עשבי בשמים ע"ל סי' רי"ח:

יא הבאיו לפניו הדס ושכן יז להריח בהם אם ברכותיהן שוות יח מברך על ההדס ופוטר את השכן ואם יט אינם שוות מברך על ההדס תחילה:

יב למברכין על (יג) המונגר (פי' בשמים מסוממים על הנחלים להריח בהם) משיעלה קישור עשנו קורם שיגיע לו הריח אבל כ לא יברך קורם שיעלה קישור העשן:

יג המכונגר אם הוא של עץ מברך בורא עצי בשמים ואם של עשבים בורא עשבי בשמים ואם של שאר מיני בורא מיני בשמים:

יד הסריח (יד) באתרוג של מצוה מברך עליו זו"א כא שאינו מברך לכך נכון כב שלא להריח בו:

טוה כג יש המריחים בפת בשם לו לברך פעמים ריח טוב בפת (מנורדכי וב"י סימן רנ"ו בשם מ"ה) וי"ש נהגין לברך עליו (ב"י) לפי שיש להריח בו:

רין ברכת הבשמים והמונגר • ובו ח סעיפים:

א המנכנס לחנותו של בשם שיש בו מיני בשמים מברך בורא מיני בשמים יש שם כל היום אינו מברך אלא אחת (א) נכנס, יפרט' כמ"ש סי' ריי"ח ס"ג ול"ל ויוצא נכנס ויוצא מברך על כל פעם ודוקא שלא היה רעתו לחזור אבל היה רעתו לחזור ב לא יברך:

ב אין מברכין על הריח אלא אם כן נעשה להריח הילכך אין מברכין על בשמים של מתים הנתונים למעלה מהטמה שאינם אלא להעביר פרחונו של מת אבל נתוני למטה מברכין שאני אופר לכבוד החיים הם עושים

הכוסס ונעשה ריח מעל"ע כתן שקלט ריח בעלמא וכ"ע מסתע כמ"ש הב"ח דהא כבלים מונחי' לתכתב שם לחזר מלהריח בהן: יד סימלק וחילפי דימא. תע"ב דלית ביה אלא מלי דלריכה לה לריכת דמולי עליו מעלו מברך בורא עלי בשמים (ב"י בשם רבינו עשי"ר): טו נרד בגינה. שמקורו לחותו ועובד ונרד ומקורי לח"ש שעלו מתיבש לכל דדבר מחיבש בעשבי והולך לו (ב"י בשם רבינו עשי"ר): יז על טוס. כתב הב"ח דאם בירך על על עץ עשבי בשמים לא יצא דעשבי אינו כולל על עץ ע"כ ול"ל הלנוס. ונ"ע דאי"ל למה כתב ב"י בשם הרוקח דלריך להקריס על עץ לשל עשבי' דהא שניהן שין זה לזה דאין זה כולל יותר מזה ומיהו י"ל דעכ"פ שם עשבי כולל לכל הגדל בחדשה ועלי אינו כולל אלא הגדל באילן כ"כ הרא"ש בשם גבי פירות ובפתח מלאתי לפי מה שראיתי בהרוקח כלל מזה ואפשר שהרב"י היה לו דשם אחרת ולכן ל"ל לחזור בתר הביב כמ"ש בסי' ריי"ח ס"ג וגם הב"ח עלמו כתב שם כן: יח להריח בהם. דאלו הרגיל להריח בהדס אינו מברך על ההדס. ומעלו בימינו עכ"ל ר"ו ס"ד: יט לימים שות. ע"ע לדברי"ם אין שם קריאה בהן ברכ"ת אין שות כמ"ש בסי' ריי"ח ועי"ק דהכא מיירי בסתם בשמים אפרסמון כמ"ש העור וברכתו מיוחד לאפרסמון בלבד כמ"ש ס"ד וא"כ ה"ל לאקדומי דה"ל ברכה

ריח ריח הלכות ברכת הפירות

ממילה ולכן מהגיד שעתו: ד על ג׳ה: שמולך לישמעים לב׳ה להעביר
הריח: ה הזוהמא. כגון לסוך בו סדיס לחך כלילה וחס שמן
לפרסמון הוא מברך בורא שמן ערב (רס״ו תום׳ דף ל״ג) וכ״ל סיליה להס
זה מה לחיתא דף מ״ג מברך על השמן וכו׳ וכמ״ש סי׳ ריו״ס׳ ח׳ לך ל״ע

להתוס׳ כתבו שם דמיירי להריח וכו׳. וכ״ל דמיירי שבשמו בעצמו
בשמי דחין ברכותיהן שוות כדלחית בגמרא וחס כן מנא ליה דעל שמן
לפרסמון מברכין כשעשוי להעבי׳ הזוהמא. וכ״מ דעל הפוסקי שמתעו
ן שמחיכות. לפשר דקוקה של
ערוה לחכל כל פנייה מברכין עשי׳
קל״ג שכ״ל דהח הרשב״ח תמ׳ על
הרמב״ם כוהוא״ל הכו דלח לוסיף
עלה וחס עשוי להעבי׳ הזיעה לון בפי׳
מברכין עלי׳: ז לימו מברך
ולח״ג שעטיגין לין עומדין הבשמי
במסכת ע״ח מ״מ סחס עכ״ס
עשויים למוכרן למסכת ע״ז חסור
(חר״י) ולפי מ״ש ס״ו דקוקה
במסכת חסור ועלח במסכת ערי
וכמ״ש סי׳ רל״ז ס״ח דלח לחריכן
סחס עכ״ס מוכרין למסכת וחס
כן קשה למה חסרי הכח ברוב
עכ״ס ול״ל דבשמריח ריכן חון
לעיר משתמת הס ממסכת שדרך
להריח למרחוק:

ריח א כגון מעברות הים. מסמע לכלורה דקוקה כגון הנך שניכר הנס מתוך המקום לחכל בלח״ה כגון סביב ירושלים שנפלה מחנה סנחריב לין מברכין וכמ״ש התו׳ והמרדכי מיהו על נס לח לחפי לימו ניכר מתוך המקום מברך: ב על נס. מסמע בשפת דף ל״ג שנעשה לחדס נס יחקן לחיה נרחי רבים בעיר: ג לקצת שבטי וכו׳. הקשה הב״ח דהח בירוש׳ קחמר דלח״ד כל שבט לקבי קהל חייב לברך על נס של שבטו׳ ופלוגתח דר״מ עם ר״י ור״ש היח וכיון דק״ל כר״י ור״ש וכ״פ הרמב״ם פי״ב מתענית וח״כ למה פסק כחן דלימו מברך וכ״ל דקוקה חי דהחי כללה ליחח חלה בדברים המוהנין ח״כ י״ל דק״ל כר״מ עכ״ל. וע״ע דכחו ס״ל דמסמע דהח הרמב״ם פסק כוותיהו. וע״ק דבפסחים דף פ׳ חמרי דלר״י ולר״ש חס נטמח שבט ח׳ עושין בעומחה משום דחקרי קהל (והרמב״ם פסק דלח כוותייהו משו׳ דסח מחניחין דלח כוותייהו״ל יהיו דבריו סותרין זה לח זה. לכן ל״ל דדוקה בהורחת ב״ד קי״ל כוותייהו משו׳ דכחיב בהדי קהל בקרבו לחכל בפסח לח כחיב בהדיח קהל והכח לפסח מדמינן לה: ד מפלגים. וע״ע סרחה סותם ביום ל׳ כגון סרחה ביום ח׳ ולפסוף ד׳ שבועות רחה ביום ב׳ חס לריך לברך ומחו״ש סי׳ חכ״ב בסח רד״ח מסמע דח״ל לברך. וע״ל דחליה בפלוגתח שבין הרמב״ם והר״ח בסי׳ ק׳ דסהם ימי חיתח בגמ׳ פרקים כמו הכח וח״כ לפי מחי דפסק חס בס״ע לריך לברך וחפשר דסהם פסק לחומרח לחכל הכח פסק ברכות להקל וחפשר דבעי׳ סיכיו ל׳ יום חון מיום סרחה בו ויום שעומד בו כגון חס רחה ביום ח׳ בעי׳ סרחה ביום ד׳ וכ״מ בלשון ורח״ח מסמע דמברך כזה: ה לל׳ יום. ול״ת ברעיסים וזיעות וריח טסס למה מברך בכל פעם י״ל דסהם לימרוחה חותו הדבר בעלמו וריח טסס לע״ם שמח חותו הדבר מ״מ כיון שהלחתו דומה לחכילה מברך כל פעם. והרחב״ן כתב כי ריח חינו הדבר בעלמו כי ריח מוסיף וכולך וכ״כ לקדמיהם סוף פער ח׳ עמ״ש רמ׳ ריו״ר: ו יולחי ירכו. לפי חותן שנולדו קודם לכן וכמ״ש ס״ו בל״ל: ז לריך להזכיר. חבל יולחי ירכו ח״ל להזכיר שחר המקומות כל״ל כמו בגם של רגים: ח רוחה כחדס. וס״ה חס רוחה הרגים: ט לחדס מסוייס. ז״ל הרמוי וכן על גם שנעשה לרבו מברך חס היה מסויים ביותר בן נרחית ע״ל מסמע דבעי׳ חרוייהו רבו ומסויי דהיינו ליה רבו

עשויים יוכן אין מברכין על בשמים ד של ב״ה ולא על שמן העשוי להעביר את ה הזוהמא:

ג יומנמר שמנמרין בו את הבלים אין מברכין עליו לפי שלא נעשה להריח בעצמו של מוגמר אלא כדי ליתן ריח בכלים (ב) וזכן הבריח בכלים שהם מוגמרים אינו מברך לפי שאין עיקר אלא ריח בלא עיקר:

ד יבשמים של ערוה כגון קופה של בשמים (ג) תלוי בצוארה או אוחזת בידה או בפיה אין מברכין עליהם לפי שאסור להריח בהם

ו שמא יבא לידי הרגל נשיקה או קירוב בשר:

ח יבשמים של ע״א אין מברכין עליהם לפי שאסור להריח בהם:

ו יסמיכה של עובדי ע״א אין מברכין על בשמים שלהם דסהם מסיכתן לע״א:

ז (ד) יהיה הולך חוץ לכרך והריח ריח טוב אם רוב העיר עובדי ע״א ז אינו מברך ואם רוב ישראל מברך:

ח יינתערב ריח שמברכין עליו בריח שאין מברכין עליו הולכים אחר הרוב:

ריח ברכות הנעשים על הניסים • ובו ט סעיפים:

א יהרואה מקום שנעשו בו ניסים לישראל א יכגון מעברות הים ומעברות הירדן ומערברות נחלי ארנון ואבני אלגביש של בית חורון ואבן שבקש עוג לזרוק על ישראל ואבן שישב עליה משה בעת מלחמת עמלק וחומת יריחו מברך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה יובין ברכה זו ובין שאר ברכות הראייה הרי הם כשאר ברכות וכולם בהזכרת שם ומלכות:

ב יעל נס שנעשה לקצת ישראל כל ומן שלא נעשה לכל ישראל או רובן ואפילו נעשה ג לקצת שבטים אין מברכין עליו:

ג יכל אילו הדברים אינם אלא כשרואה אותם ד משלשים לשלשים יום ואז הם חובה כמו בפעם ראשונה:

ד יהרואה מקום שנעשה נס ליחיד אינו מברך אבל הוא עצמו מברך שעשה לי נס במקום הזה א יכל ו יוצאי יריכו נם כן מברכין שעשה נס לאבי במקום הזה:

ה (א) מי שנעשו לו נסים הרבה בהניעו לאחר מכל המקומות שנעש׳ לו נס ז צריך להזכיר כל שאר המקומות ויכולל כלם בברכה אחת:

ו יעל נס של רבו צריך לברך כשם שהוא מברך על נס של אביו:

נכה י״ח דה״ה אם ח רואה מקום שנעשה לו הנס מברך עליו כמו שמברך על המקום שנעשה בו הנס: (מהרדכס)

ז יעל נס של ט אדם פסויים כיואב בן צרויה וחביריו וכן על נס של אדם

(ב) וכן המריח בכלים כו׳. העור חולק ע״ז וח״ל ולח הבמתי לדבר כיון שהות מוכח לחזו עשוי להריח שכן משמע דברין שהבי לח מלברך עליו חלח מפני שחין בו עיקר וכן הוח שחת שנעשה להריח שיתבשמו הכלים וח״כ למה חין מברכין עליו כו׳. והקשה ב״י למה הקשה העור בסי׳ ריו״ר דהיינו הח״ש סימן הבשמים ע״ש דחם חין מברכין עליו עיקר כיון שחין לו עיקר וכו׳ והקשה כן כמ״ם בחן ול״ל למה לח כתב סחם העור לעיל ולח כתב סחם כולם בע״כ הוח חולק בחת סחם שהזכיר העור פה זה מיבי כלל מסיקן דהח חיתי ולח מיירי בבשמים ריח ולכך לח מברך בנטילת ידים וכל שכן שמזכיר לחתום בשאר ברכות ולח מברכין עליו ולכך לח לחכול ולח לכוך וכבר פסקו כל שבטלו לחכול ולח מברכין עליו חף על פי שיש ריח טוב ועל כן כך שיש ברכתו היח על מה שחתה לחכול ולח מברכין עליו לחכול ולח להבשמים בעין לח מברך על הבשמים לח על הסחים ריח. לחבל כחן בכלים שהם שיהי׳ להס ריחוח בעלמם כמו שיהי׳ להס ריח ע״י דוחק ולח מברכין עליו ולח על הבשמים ול

ברכת מעשה לו' שם בגמ' וכתב הרא"ש מכאן משמע דאפי' לכתחלה מותר לעשות כל אחד מהמאכולות יכלול כל שאר מאכל שרוצה לאכול אחד מהמאכולות וכלל פירורים ליתחייב בברכה זו. וקשה מאי הוי ליה למימר הכי הא ודאי

רכא דמדמות תלו הנשמים תדיר וכו' וכ"י דהיה מברך אחר' כתותן תרגילין במער ים נעריך לברך והיה העולם בעגר וחת"כ ירדו גשמים שלריך לברך :

(א) שעשה לו נס בח"ם ס"ב ר"ח ולל דמי שהלך בדרך לחילו שלח במקום סכנה וכלו עליו לשמים להרגו וניצול מברך עכ"ו. ועכשיו נהגו לברך על כל מי שעשה לו נס וכן כתב בלבוש :

רכב הטבת החלום והעניתו ' ובו כ סעיפים :

א ראהוא' חלום ונפשו עגומה עליו א ישיבנו באפי תלתא ' ורחימו (פי שהוכיח אותו) ליה וליאמא באפייהו חלכא טבא חזאי וליאמרו אנהו טבא הוא ושבא לחזי ב וכולי :

ב ג ליפח תענית לבטל חלום רע כאש לנעורת :

כנה והזוקף נו ביוש ד ולפילו בסנהד ועיין לקמן סי' רפ"ח :

רכג מי שילדה אשתו ומת מוריש ובנה בית חדש וקנה כלים חדשים מה מברך ' ובו ו סעיפים :

א א (א) א ילדה אשתו זכר ב מברך השוב והמטיב בינם היא צריכה לברך כן :

כנה ולם מתה לפתו ולדקה מברך שהחייענו דהא ניכא הסכנה לאחריני וכן פ"ם מת הלפ קודם שילדתו מברך שהחייענו (כן נרחה לי לייעב הרשב"ם סי' רמ"ה) ויש שכתבו שנהגו לקבל ג בברכה זו שהיא סוגה בשושנים דשום ומקח בחפץ חדש מרגיל בפלוגתא דרבוותא :

ב. ד ב נמת אביו מברך דיין האמת היה לו ממון שיורשו אם אין לו אחים מברך גם כן שהחיינו ואם יש לו אחים (ב) במקום שהחיינו מברך השוב והמטיב :

כנה ואין מנהגינו העולם והמטיב ב"כ שיש לו שותפות בלוחם עובה : (עור)

ג ג נגה בית חדש או קנה ד כלים חדשים אפילו הירה לו כיוצא בהלו תחילה או קנה ו וחזר וקנה בסכון אחר

רכד הרואה חלום ' ובו ב סעיפים :

א א הרואה חלום ונפשו עגומה עליו א ישיבנו באפי תלתא ' ורחימו (פי שהוכיח אותו) ליה וליאמא באפייהו חלכא טבא חזאי וליאמרו אנהו טבא הוא ושבא לחזי ב וכולי :

ב ג ליפח תענית לבטל חלום רע כאש לנעורת :

כנה והזוקף נו ביוש ד ולפילו בסנהד ועיין לקמן סי' רפ"ח :

רכה ברכת הודאת הנשמים ' ובו ב סעיפים :

א א מאם היו בעיר מחמת עצירת נשמים וירדו נשמים מברכים עליהם אע"פ שלא ירדו עריין כרי רביעה ב משירדו כ"כ שרבו על הארץ ג שיעלו (עליהם) אבעבועות מן המטר וילכו זה לקראת זה :

כנה ומה שתין הנו מוסיפים בומן הזה בברכת הנשמים מפוש (א) דמדינות הנו מדיריס בשמים ותיכן בעלריך כל כך (סמ"ג ותנור ובלבו) :

ב ד ומה מברך אם אין לו שדה אומר מודים אנחנו לך ה' אלהינו על כל טפה וטפה שהורדת לנו ואילו פינו מלא שירה כים וכו' ער הן הם יורו וברכו את שמך מלכנו ותותם בא' אל רוב ההודאות ואם יש לו שדה בשותפות עם אחר מברך השוב והמטיב ואם אין לו שותף בשדה א מברך שהחיינו : הגה י"ל ב דהשומע מילדו בשמים מברך השוב והמטיב : (הרשב"ם)

רכו ברכת הוראת השוב והרע' ובו ד סעיפים :

א א ילשמוע שמם טובות לו לברך מברך שהחיינו ואם הן טובו' לו ולאחרים מברך השוב והמטיב :

ב ב על שמועות רעות מברך בא' אם ה' דיין האמת :

ג ג חייב אדם לברך על הרעה ברעת שלימה ובנפש חפצה כדרך שמברך על השובה כי הרעה לעובדי השם הוא שמחתם וטובתם כיון שמקבל מאהבה מה שגזר עליו השם נמצא שמקבלת רעה זו הוא עובר את השם שהוא שמחרה לו :

ד ד מברך על השובה השוב והמטיב אע"פ שיראה שמא יבא לו רעה ממנו כגון שמצא מציאה וירא שמא ישמע למלך ויקח כל אשר לו וכן מברך על הרעה ברוך דיין האמת אע"פ שיבא ממנה כגון שבא לו שטף על שדהו אף על פי שבשיעבור השטף היא שובה לו שהשקה שדהו :

רכה מברך על שמועות ' ומה שמברך מפיו לחדם בשתין שרחה הדבר (מע"ת בשם ס"ת) מי שהוברח מחמת עלילות לקחת חשם עשירה אלא בשדה מברך השוב והמטיב ולחר שנתיישב הדבר (ס"ת סי' שם ב"ת תתמ"ה) :

רכו ילדה ' ובלילו אין חילוק בין רואה לשומע בש"ס שם סי' רכ"ו :

ב מברך ' יש חולקין רבו' ולכן מקילין בכל הברכות כולה בלילו ואינו מברך לחתר : ד מת מבני ' וה"ה שאר חדם בכלל שמועות רעות ' והשולם נהגו לשומרו בלא שם ומלכות ואינו מברך (ב"י בשם ס"ת ועבי"ד סי' ס"ו ס"ג) : ה כלים חדשים ' לא רמיזי מהרין בזה ולפשר דקומכין על ש"ם התוספות בפ"ד דסובה בשם רב שרירא גאון דאין מברכ

עשרת זקנים

רכד א הרואה חלום ' ראוי להטיב החלום בשהרית מי שישן שינה צהרים וחלם לו חלום לא ישוום מאומה תכף אחר ה'חלום אף שזה א באמצע היום אף שהוא בשבת ואכו בעיר שלישית ואם רצוא בשב צריך להח עשי ים שלא אחריו על שבשעל עונג שבת אם הית לכחר העגית ציבור צריך לשתב בתעגית יום אחר ואין ת צ עולה לו ע"ר שביטל עונג שבת (ש"ת משאת בנימן סי' צ"ג) ואינו נראה רק שהתעני צבור עולה לבאן ולכאן כנ"ל והכתבתי הרבה בשוב טעם ורעת מרבי החלבוש והפוסקים ז

רכג א לרה אשתו זכר ' בכל ע' מברך השוב והמטיב (ב"י השור והרא"ש והמרדכי) ום"ם אע"פ שמברך השוב והמטיב ושכר מלברך שהחיינו ם"ם רשות הוא לו ואי בע' מברך (מורי בב"ח) ובברכת השוב יכול לברך אף שהוא בעיר אחר (הר"אש והמרדכי) : כמה אנין פו ' וצריך לברך בשם ומלכות בא"י אם"ר ריין אמת ורוזק על אניו או שאר אדם בשר שהוא מצטער עליו צריך לבר אבל על שאר אדם א"צ לבר' וכ"כ העולם נוהגין לום בתרך ריין אמת בלא שם ומלכות (מורי בב"ח) והוספתי קצ"ת ע"ש :

פרי חדש

ס"ק עב

רכד ילדה ' ובלילו אין חילוק בין רואה לשומע בש"ס שם סי' רכ"ו : ב מברך ' יש חולקין רבו' ולכן מקילין בכל הברכות כולה בלילו ואינו מברך לחתר : ד מת מבני ' וה"ה שאר חדם בכלל שמועות רעות ' והשולם נהגו לשומרו בלא שם ומלכות ואינו מברך (ב"י בשם ס"ת ועבי"ד סי' ס"ו ס"ג) : ה כלים חדשים ' לא רמיזי מהרין בזה ולפשר דקומכין על ש"ם התוספות בפ"ד דסובה בשם רב שרירא גאון דאין מברכ

כין

רכב דיני ברכות פרטיות • וכו׳ נ׳ סעיפים :

א [ה]הנאה א פרקולים נאו ב שאר א״א אומר ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם שנתן ארך אפים לעוברי רצונו [ו]אם רואה אותה בתוך ל׳ יום או אינו חוזר ומברך :

כנס ג והיינמן תין מברכים זאת הברכה סברי תנו פגודלים ניניסם ורואים אותו תמיד :

ב [ר]הואה מקום שנעקרה סכנה ע״א [ש]אם הוא בארץ ישראל אומר בא״י אלהינו מלך העולם שעקר ע״א מארצנו ואם הוא בחוצה לארץ אומר שעקר ע״א מחמקום הזה ואומר [ב]שתיהן כשם שעקרה אותה מחמקום הזה כן תעקור אותה מכל הפקומות והשב לב עובריהם לעבדך :

כנס ומם נעקרה ע״ת ממקום למד ונתנוה במקום אחר מברך על מקום שנעקרה מעקר ע״ת ועל מקום שנתנוה בשם שנתן לרך לפיסי: (ניח יוסף כשם תוס׳ וירושלמי)

ג [ר]הואה בכל הרשעה אומר ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם שהחריב בכל הרשעה • ראה ביתו של נבוכדנצר ואומר ברוך שהחריב ביתו של נבוכדנצר הרשע • ראה גוב אריות או כבשן האש אומר ברוך שעשה ניסים לצדיקים במקום הזה : (ועל׳ סי׳ ריח סעי׳ ז׳)

ד [ר]ראה מקום שיש בכבל שכל בהמה שתעבור עליו אינה יכולה לזוז

[ה]יתי עולית מעפר המקו׳ [ה]הוא והוא סימן קללה לת דכת׳ב ומאמאתיה [ב]ממאתי (פירוש מכבדות בניה מקול׳ בלעה) השמר אומר ברוך אומר ועושה ברוך נוזר וקיים :

[ה]אמה שים רבוא פישרא ביתר אומר ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העול׳ חכם הרזים • ואם הם עיבורי [ה]שנה [ב]שה (ירמיה ל׳ י״ב) אמכם חפרה יולדתכם הנה אחרית גוים מדבר ציה וערבה :

[ה]שמח תמי ישראל אומר ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם ד (א) שחלק מחכמתו ליריאיו :

[ה]אחמה אומות העולם ע״א [ש]חכמים ה בחכמו׳ העולם אומר בא״י אם״ה שנתן מחכמתו לב׳ו :

[ה]ן מלכי ישראל אומר ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם שחלק מכבודו ליריאיו ועל מלכי אומות העולם ע״א אומר ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם :

[ה]ראה ו לחשוך לראות מלכים אפילו מלכי אומות העולם :

[ה]ראה ח כתי ישראל ביישוב בית שני אומר ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם מציב גבול אלמנה • בחרבנן אומר ברוך דיין האמת :

הרואה

על כל פעם שהחיינו ולאו דוקא חדשים דהוא הדין לישנים אם הם חדשים לו שלא היו אלו שנ׳ מעולם [ו]ולא אמרו חדשים אלא לאפוקי אם [ב]בגל דהם ק״ל אין מחזין קונה בשבח כליו [מסי׳ ת״ר : ז] [ה]ות [כ]ו׳ ב׳ת אבל אם קנה כלים לבני ביתו מברך על שלו שהחיינו [ועל של ב׳ת מברך העוב והחעיב (כ״ח) ג״ל דר״ל לבניו אבל לעבדו וקפתחות ב׳ת ט״ו מברכין להם שהכל בורא פרי הגפן ברכה אחת בשבתו : ח [ה]וכנתן • שאם התקבל עני הוא עוב לנתן שיהיה הם״י מתון לעשות צדקה ואם התקבל עשיר אות הניתן מתקבל מתנו והוי עוכה נם לניתן (תרח״ם) ו[ע]ל״ת ע״ס כ״ם ת״ח [ה]וקה בחדם חשוב יש להחזיר לניתן שמתקבל מתנו אבל בכלל״ה הרבה עשירים פושטין ידן לקבל מתנות ו[ל]כ מתי מעטים הם לנתן ב[כ]ל ו[ע]ב״ד סי׳ ק״ם ס״ו ו[ע]ב״ד סי׳ ק״ם סט״ו ונ״ע : ט ו״ל דאפילו עני דקבל הבא מתוך שנתן לחבירו ונתחרט ב[כ]ל

באר הגולה

עטרת זקנים

רכה

א הרואה את חבירו ומכל בשם ומלטת ואין חילוק בין זכרים לנקבות בכולם רשאי לברך (ב"י בשם תשובות הרשב"א סחרנים ס"ו): בהרואה פרי חדש שנה ולאו דווקא שנהרש משנה אלא ה"ה מחזקן אפי' אינו אלא הצי שנה לאזוק ירק חדש דאין מפרכין עליו שהחיינו כיון דעופר בקרקע כל השנה (סהרחי"ו): ג כגון גוי קבל אי קרשון כו' אזלון במקום אחר מאחר שאילו שקרעים ואילו לבני תרי מני ניצחן וירוח ברכך על כל אחד ואחד שהחיינו (הח סי' ל"ג): ראם בירך שהחיינו כו' זה דעת האגור אבל ה"ח פסק לברך על הירק חדש וטוב שיבא את עצמו לידי חיוב ברכה שהחיינו במקום אחר כגון על פרי חדש או על מלבוש ביצא בהן וישים יין חדש בצידו כשיברך ויכוין לפטור גם אותו (עמק ברכה): ח הרואה אילנות פורחות כו' אפילו גוי או בהמה צריך לברך בא"י אע"ג שכבר לו בעולמו אלא לאבר פעם אחר אלא צריך לברך ג"כ משלשים יום (פ' הרואה וכן הוא בטור):

פרי חדש

סימן עד

רכה

א הרואה את חבירו ומכל בשם ומלטת ואין חילוק בין זכרים לנקבות בכולם רשאי לברך (ב"י בשם תשובות הרשב"א סחרנים ס"ו): בהרואה פרי חדש שנה ולאו דווקא שנהרש משנה אלא ה"ה מחזקן אפי' אינו אלא הצי שנה לאזוק ירק חדש דאין מפרכין עליו שהחיינו כיון דעופר בקרקע כל השנה (סהרחי"ו): ג כגון גוי קבל אי קרשון כו' אזלון במקום אחר מאחר שאילו שקרעים ואילו לבני תרי מני ניצחן וירוח ברכך על כל אחד ואחד שהחיינו (הח סי' ל"ג): ראם בירך שהחיינו כו' זה דעת האגור אבל ה"ח פסק לברך על הירק חדש וטוב שיבא את עצמו לידי חיוב ברכה שהחיינו במקום אחר כגון על פרי חדש או על מלבוש ביצא בהן וישים יין חדש בצידו כשיברך ויכוין לפטור גם אותו (עמק ברכה): ח הרואה אילנות פורחות כו' אפילו גוי או בהמה צריך לברך בא"י אע"ג שכבר לו בעולמו אלא לאבר פעם אחר אלא צריך לברך ג"כ משלשים יום (פ' הרואה וכן הוא בטור):

רכה א אומר שהחיינו ואע"פ שיש לאחרים בו חלק ואפילו הם שנים או יותר ואפילו הם נשים ועבדים וקטנים ואפילו אין שם אלא אחד מהם מברך לעצמו ולכולם ואפילו הם בבית אחר ואפילו הם בעיר אחרת ואפילו הם בארץ אחרת ואפילו הם בזמן אחר ואפילו הם בעולם אחר ואפילו הם עתידים לבא ואפילו הם עתידים להתגייר ואפילו הם עתידים להתבנות מן הנכרים ואפילו הם עתידים להתבנות מן המתים ואפילו הם עתידים להתבנות מן הנשמות ואפילו הם עתידים להתבנות מן הדגים ומן הקרצים ומן הדקלים ומן הדלועים ומן הקישואים ומן הדלעות ומן הדלעונות ומן הדלעוניות ומן הדלעוניות הקטנות ומן הדלעוניות הקטנות שבקטנות ומן הדלעוניות הקטנות שבקטנות שבעולם הבא ואפילו הם עתידים להתבנות מן הדלעוניות הקטנות שבקטנות שבעולם הבא שע

(א) שכחו ונזכרו כו׳ · בשור כתוב שאם ירצה יאחר כן אז יאחר ברוך עושה מ״ב · והמהרג לומר על הרעמי׳ שכחו ועל הברקים עושה מ״ב ואיני יודע טעם לזה אולי שהרעמים [illegible] (ב) תוך כ״ד יצא · בצ״ד דאין שייך לומר [illegible]

רכו א בזעף · ואם נשבו בנחת אומר ברוך עושה מע״ב (תוס׳ בשם ירוש׳) וכ״ל דמ״ה הוא רוח גדול רק מה שאינו נושב בזעף שלא נשמע בכל העולם וכ״ע למה השמיטו הרב״י · כ״ל דאם שמע רעם וראה ברק כא׳ מברך על שניהם ברכה א׳ ברוך עושה מע״ב · אמרי׳ בגמרא דזעף אינו מתחיל בלילה ואינו מנשב שתי שעות כא׳ אח״כ הפסיק בנתיים: ב תוך כדי דבור · וכגון שלא נגע עדיין במקו׳ הטיפה ולא עשה נרכיו עדיין אז שיכול ליטול ידיו עיין ספר ד׳ :

רכח א הוס הגדול · ובל״ח הוכיח שאין מברכין ע״ז רק על יס אוקינוס המקיף העולם ומ״ש הרב״י בשם תשו׳ הר״אש ע״ש היינו שהשואל שאל אם יברך על הים שעוברים לא״י אבל תשובת הר״אש היתה שלא יברך אלא על אוקינוס והיינו אותו שמקיף העולם והביא ראיה לזה דלא כע״ת · שלא ע״ש וכ״כ הרע״ב בפי המשניות · וכ״כ בתשו׳ מהר״ש יונה ובכ״ה האריך להלין בעד הרב״י ולא עלתה בידו ע״ש ובס״הת סי׳ רמ״ב כתב שהוא הסובב ארץ אנגלטר״יא כדאי׳ בתחלת ספר יוסיפון: ב בא״י אמ״ה שעשה את הים הגדול (כ״ה בגמר׳ וברמב״ם): ג כמו חדקל ופרת · ובמרדכי כתוב כמו גיחון ופישון חידקל ופרת וכ״ע מאי כמו דקאמר דהא ליכא אלא הני ועוד למה לא יברכו על שאר נהרות גדולות שנבראו מז׳ ימי בראשית וגם כל הפוסקים כתבו סתמא נהרות ומכ״ל לחלק לכן כ״ל פשוט דכוונתם כמ״ש הב״י בשם הרד״א וז״ל דדוקא נהרות המשונות כגון פרת וחדקל מברך ברכ׳ זו עכ״ל · כלומר על כל נהרות שהן גדולות כאלו מבר׳ וכ״ד כל הפוסקי׳ שכתבו סתם נהרות משמע כולהו: ד שלא נשתנה · פי׳ דבמקום שחפרו ושינו מהלכם אין מברכין:

רכט א נאמן · והאומרים נאמן וכו׳ קודם הברכה טועים הס (כ״ה): ב ואסור להסתכל · והמסתכל בו ביותר עיניו כהות (של״ה) ג והוא מכ״ח כו׳ · וזהו הפי׳ דלא כמ״ש בהג״מ וכ״כ הרב״י דלא כע״ת ☞: ד לכ״ח שנה · והיה בשנת תפ״ט: ה בבוקר · משמע מיד בהכן החמ׳ וכ״כ בליקוטי שמהרי״ל צוה להברח בערב שלמחר יזהר כל אדם בשרוא׳ הכן החמה יברך עכ״ל · ובמ״ב כתב שבשחרית כשיוצאים מב״הכ מתאספים הקהל יחד ומברכין ברכה זו כן נהג מוהר״ש וכן דעתי לעשות אי״ה עכ״ל וכ״ל דאם לא ביר עד אחר ג׳ שעו׳ לא יברך שכבר עברה ממקום הזה: ו מתמשה הנשארים · הם שבתי צדק מאדים נוגה כוכב:

רכו הרואה פרחי האילן מה מברך · ובו סעיף אחר :

א [א] היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאין פרח אומר בא״י אמ״ה שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם [ב] ואינו מברך אלא פעם אחת בכל שנה ושנה ואם איחר לברך עד אחר שגדלו הפירות לא יברך עוד:

רכז ברכת הזיקים · ובו ג סעיפים:

א [א] על הזיקים והוא כמין כוכב היורה כחץ באורך השמים ממקום למקום ונמשך אורו כשבט ועל רעדת הארץ ועל הברקים ועל הרעמים [ב] ועל רוחות שנשבו א בזעף על כל אחד מאלו אומר בא״י אמ״ה עושה מעשה בראשית [ג] ואם ירצה יאמר בא״י אמ״ה (א) שכחו ונזכרו מלא עולם:

ב [ג] כל זמן שלא נתפזרו העבים נפטר בברכה אחת נתפזרו בין ברק לברק ובין רעם לרעם צריך לחזור ולברך:

ג [ד] היה יושב בבית הכסא ושמע קול רעם או ראה ברק אם יכול לצאת ולברך ב (ב) תוך כדי דבור יצא ואם לאו לא יצא:

רכח ברכת ימים ונהרות הרים וגבעות · ובו ג סעיפים:

א [א] על ימים ונהרו׳ הרים וגבעו׳ ומדברו׳ אומר ברוך אתה י״י אמ״ה עושה מעשה בראשית [ב] ועל א הים הגדול והוא הים שעוברים בו לארץ ישראל ולמצרים אומר ב בא״י אמ״ה עושה הים הגדול:

ב [ג] לא על כל הנהרות מברך אלא על ארבע נהרות דכתיבי בקרא ג כמו חדקל ופרת [ד] והוא שראה אותם במקום ד שלא נשתנה מהלכם על ידי אדם:

ג [ה] ולא על כל הרים וגבעות מברך אלא דווקא על הרים וגבעת המשונים וניכרת גבורת הבורא בהם:

רכט ברכת הקשת וחמה בתקופתה · ובו ב סעיפים:

א [א] הרואה הקשת אומר בא״י אמ״ה זוכר הבריה א (א) [ב] נאמן בבריתו וקיים במאמרו ב [ג] ואסור להסתכל בו ביותר:

ב א [א] הרואה חמה בתקופתה ג והוא מכ״ח ד לכ״ח שנה והתקופה בתחלת ליל ד׳ בשרואה אותה ביום ד׳ ה בבוקר אומר ברוך עושה בראשית וכן מברך גם כן בשרואה לבנה בטהרתה וכבבים במשמרותם ומזלות בעתם [ה] דהיינו בשתחזור הלבנה בתחלת מזל טלה בתחלת החדש ולא תהיה נוטה לא לצפון ולא לדרום וכן בשיחזרו כל ככב ו מחמשה הנשארים לתחלת מזל טלה ולא יהא נוטה לא לצפון ולא לדרום וכן בכל עת שיראה מזל טלה עולה מקצות המזרח:

רל דין קצת ברכות פרטיות · ובו ה סעיפים:

א [א] המתפלל על מה שעבר כגון שנכנס לעיר ושמע קול צוחת בעיר ואמר יהי רצון שלא יהא קול זה בתוך ביתי או שהיתה אשתו מעוברת א אחר ארבעים יום לעיבורה ואמר יהי רצון שתלד אשתי זכר הרי זו תפלת שוא [ב] אלא יתפלל אדם על העתיד לבא ויתן הודאה על שעבר כגון הנכנס ב לכרך אומר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו שתכניסני לכרך הזה לשלום נכנס בשלום אומר מודה אני לפניך ה׳ אלהינו שהכנסתני לכרך הזה לשלום (א) בקש לצאת אומר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו שתוציאני מכרך זה לשלום יצא בשלום אומר מודה אני לפניך ה׳ אלהי שהוצאתני מכרך זה לשלום וכשם שהוצאתני לשלום בן תוליכני לשלום וכו׳ עד בא״י שומע תפלה ג וזו היא תפלת הדרך שנכתבו היא וכל דיניה ד בסימן ק״י:

הנכנס

רל א אחר מ׳ יום · דתוך מ׳ יום מועיל תפלה: ב לכרך · שם מצוים מושלים רעים ומחפשין עלילות (רש״י): ג וזו היא ת״ה · ואם כבר אמר ת״ה בשחרית אומר מודה אני וכו׳ עד [illegible] ואם יצא בשחרית מעיר קטנה אומר י״ר לבד וכ״מ בב״ח: ד בסי׳ ק״י · משמע דאף שיצא מהכרך לא יאמר עד שיחזיק בדרך לא כע״ת ☞:

למרחן

באר הגולה

[illegible]

עטרת זקנים

רכח א על ימים ונהרות · ולא לבד בפעם אחר צריך לברך כן אלא אפילו כל שלשים יום כן הוא בטור:

רכט הרואה חמה כו׳ · [illegible]

פרי חדש

סימן עד

[illegible]

ה למרחץ. שיש מתחתיו חפירה שהמים נופלים לתוכה ורוחצין ע״ג חקרה שעל גבה (רש״י) וא״כ יש בו סכנה שלא יפלו לתוכה אבל במרחץ דידן א״צ להתפלל תפלה זו (ב״ח): ו להקיז דם. נ״ל דה״ה בכל מידי דרפואה יאמר זה. מי שמתעטש וחבירו א״ל אסותא יאמר לו ברוך תהיה ואחר כך יאמר לישועתך קויתי ה׳ דהמתפלל על חבירו הוא נענה תחלה. (יש״ש ב״ק פ״ח סי׳ ס״ד):

רלא א ויהי נועם. משום סכנת המזיקין (מהרי״ו בדיניו סי׳ ו׳ וב״י סי׳ רל״ט בשם סמ״ג): ב בסוד ישרי׳ וכו׳ אינו משובח. ומ״מ טוב הוא דמתוך כך בא לשמה:

ב ״הנכנס למוד את גרנו אומר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי שתשלח ברכה בכרי הזה התחיל למוד אומר ברוך השולח ברכה בכרי הזה מדד ואחר כך בירך הרי זו תפלת שוא שאין הברכה מצויה אלא בדבר ״הסמוי (פי׳ הנעלם ואינו נראה) מן העין:

ג (ב) ״הנכנס ה למרחץ אומר יר״מ ה׳ אלהי שתכניסני לשלום ותוציאני לשלום ותצילני מהאור הזה וכיוצא בו לעתיד לבא יצא בשלום אומר מודה אני לפניך ה׳ אלהי שהצלתני מהאור הזה:

ד ״הנכנס ו להקיז דם אומר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי שיהא עסק זה לי לרפואה כי רופא חנם אתה ולאחר שהקיז יאמר (ג) (°) ברוך רופא חולים:

ה ילעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד:

רלא שכל כוונותיו יהיו לשם שמים. ובו סעיף אחד:

א ״אם אי אפשר לו ללמוד בלא שינת הצהרים יישן:

הגה א ונכנעור משנתו א״צ לברך אלהי נשמה (ב״י) ויש אומרים שיקרא קו״ס שיש א ויהי נועם: (כל בו) ״ובלבד שלא יאריך בה שאסור לישן ביום יותר משינת הסוס שהוא שתין נשמי ״ואף בזה המעט לא תהא כוונתו להנאת גופו אלא להחזיק גופו לעבודת הש״ית וכן בכל מה שיהנה בע״הז לא יכוון להנאתו אלא לעבודת הבורא ית׳ כדכתיב בכל דרכיך דעהו ואמרו חכמים כל מעשיך יהיו לשם שמים שאפ״י דברים של רשות כגון האכילה והשתיה וההליכה והישיבה והקימה והתשמיש והשיחה וכל צרכי גופך יהיו כלם לעבוד׳ בוראך או לדבר הגורם עבודתו שאפילו היה צמא ורעב אם אכל ושתה להנאתו אינו משובח אלא יתכוין שיאכל וישתה כפי חיותו לעבוד בוראו וכן אפילו לישב ב בסוד ישרים ולעמוד במקום צדיקים ולילך בעצת תמימים אם עשה להנאת עצמו והשלים חפצו ותאותו אינו אלא א״כ עשה לשם שמים וכן בשכיבה אין צריך לומר שבזמן שיכול לעסוק בתורה ובמצות לא יתגרה בשינה לענג עצמו אלא אפילו בזמן יגע וצריך לישן כדי לנוח מיגיעתו אם עשה להנאת גופו אינו משובח אלא יתכוון לתת שינה לעיניו ולגופו מנוחה לצורך הבאיאות ... דעתו בתורה מחמת מניעת השינה וכן בתשמיש אפי׳ בעונה האמורה בתורה אם עשה להשלים תאותו או להנאת גופו ה״ז מגונה ... נתכוון כדי שיהיו לו בנים שישמשו אותו וימלאו מקומו אינו משובח אלא יתכוין שיהיו לו בנים לעבודת בוראו או שיתכוין לקיים מצות ... הפורע חובו °וכן בשיחה אפילו לספר בדברי חכמה צריך שתהיה כוונתו לעבודת הבורא או לדבר המביא לעבודתו כללו של דבר ... לשום עיניו ולבו על דרכיו ולשקול כל מעשיו במאזני שכלו וכשרואה דבר שיביא לידי עבודת הבורא ית׳ יעשהו ואם לאו לא יעשהו ... כן עובר את בוראו תמיד:

מגן אברהם — הלכות תפלת המנחה — מגן דוד

רלב הימה אמאי קרו ליה מנחה אי משום שהקריבו מנחה הלא גם בשחר הקריבו מנחה. וי״ל משום דעיקר עת רצון הוא בשעת הקרבת מנחה עכ״ל התו׳. וא״כ מוכח דעיקר היא מנחה קטנה כמ״ש סי׳ רל״ג דאז היא זמן הקרבת המנחה אחר התמיד אבל בשש ומחצה היה זמן שחיטת התמיד ועמ״ש שם ובירוש׳ פ״ג דברכות איתא שנתקנה בזמן הקרבת הקטרת שנאמר תכון תפלתי קטרת וגו׳: א יתפללו בלחש. דלית ליה לש״ן למיחת ולאפקינהו בקול רם לפי שמצות תפילה בלחש ולא נפקי י״ח בין יחיד בין צבור אלא בלחש (ב״י ס״ל) וצ״ע דבסי׳ קכ״ד ס״ב (עפי׳ רלו) משמע דיוצא בתפלתו שבקול רם וצ״ל דהתם א״א בע״א: ב הש״ץ (עפי׳ רכ״ח ס״ב) עם הקהל. ומ״מ בת״צ לא יעשו כן לכתחלה כיון שאומר הש״ץ (ס״ט ס״ח) עכינו ברכה בפ״ע והקהל אומרים כדרכן ליכא י׳ דצייתי לש״ן ומ״מ אם השעה דחוקה מאוד יתפלל מיד בקול רם ויאמר הש״ץ עכינו והקהל יאמרו בש״ת (ר״ל חבי״ב סי׳ ט״ו): ג להסתפר ישבר הזוג ויחזור אחר אחרת ויעבור המנחה. ואפשר שאם יש לו ב׳ או ג׳ זוגים שרי: לא יקח ילד בחיקו סמוך לערב דשמא יטנף בגדיו שיחזור אחר מים יעבור מנחה או יתאחר לבא לבה״כ (סי״ח י״ח): ד סמוך למנחה. היינו חצי שעה קודם: ה למרחץ. אפי׳ להיו גזירה שמא יתעלף: ו לבורסקי. אפי׳ לעיוני בעלמא שמא יראה שנתקלקלו העורות ויצטער ויהא טרוד בצערו ולא יתפלל ומשמע דה״ה מלאכה או חשבון כיוצא בזה: ז ולא לדין. אפילו כבר שמע טענותיהם אסור לגמור הדין שמא יראה טעם ויסתור הדין: ח סעודה קטנה דלמא אתי לאמשוכי. כתב מהרי״ו ה׳ פסח וכ״ל דה״ה מי שלא התפלל ערבית עם הצבור אסור במלאכה ובלימוד עד שיתפלל כדאמרי׳ דברכות ואוכל קימעא וכו׳. אבל בשחרית כיון שהצבור מתפללין לא חייש׳ שמא יפשע ומה״ט נהגו לאכול אחר זמן מנחה קטנה ועוד דהשמש וקורא לב״ה אבל במקום שאין שם מנין אסור ללמוד בשחרית קודם שיתפלל עכ״ל. וכ״ה לעיל סי׳ פ״ט ס״ו דלא כמו שפי׳ הב״ח בסי׳ תל״א מהרי״ו דדוקא מי שמתפלל בב״ה ופעם א׳ לא התפלל ערבי׳ בב״ה אז אסור ללמוד אבל מי שמתפלל לעולם בביתו מותר ללמוד דעיניך רואות ... ומפני שהב״ח לא העתיק סוף דבריו פירש פירוש אחר ע״ש. והא דאמרי׳ בברכות שלא יאמר אדם אוכל ואשתה תחלה ואח״כ אקרא ק״ש אלא ... לבית

רלב (א) לא ישב אדם לפני הספר כו׳. כל זה במגה ... ופרכי׳ הי סמוך למנחה אילימא סמוך למנחה ... הא איכא שהות טובא פי׳ דמנחה גדולה היא מו׳ שעות ... וסמוך לה היינו חצי שעה הוי בתחלת שעה עשירית אלא סמוך ... קטנה אם התחילו אין ... כיון שהגיע זמן תפלת ... אסור לאדם שיעשוה ... תפל׳ המנחה לעולם ... ובתספורת בן אלעשה ... מסתפר כמו כ״ג. ולא ... כולי׳ מלתא דמרחץ. ... לתחלת דין מצא לפ״ז ... תספור׳ בן אלעשה ... דמרחץ ובורסקי גדול ... אסור סמוך למ״ג ואם ... אין מפסיקין אבל סעודה ... מתחילין רב אחא בר יעקב ...

הלכות תפלת המנחה

רלב דברים האסורים בשעת המנחה. ובו ג סעיפים:

א אם השעה דחוקה א יתפללו בלחש ואחר כך יאמר שליח צבור מגן ומחיה ויענה קדושה ומסיים האל הקדוש אם אין שהות ביום לגמיר י״ח ברכות:

הגה א ויש אומרים שמתפלל ב הפליח צבור עם הקהל בקול רם וכן נוהגים ועיין לעיל סימן קכ״ד סעיף ב׳:

ב (א) ״לא ישב אדם ג להסתפר ד בסמוך למנחה עד שיתפלל ולא יכנס ה למרחץ ולא ו לבורסקי (מקום שמעבדין שם העורות). ז ולא לדין ולא לאכול ״אפילו ח סעודה קטנה סמוך למנחה

[illegible]

רלא א ונכנעור משנתו אין צריך לברך אלהי נשמה כו׳. וכן אין צריך לברך ברכת התורה ע״כ:

רלב א ויהי שיתפלל הש״ץ עם הקהל כו׳. והצבור לא יתחילו עד אח׳ האל הקדוש: בסמוך למנחה כו׳. דהיינו חצי שעה לפני זמן מנחה אסור דהיינו

סימן עד

[illegible]

לכניסת היום ולרבינו תם עד פלג המנחה קטנה ולרבינו שמשון עד שקיעת החמה ולרבינו יונה עד שלשה רבעי שעה קודם הלילה ולרבינו אלחנן עד שלשה רבעי שעה קודם הלילה ולרבינו יהודה עד שלשה רבעי שעה קודם הלילה ולרבינו יצחק עד שלשה רבעי שעה קודם הלילה ולרבינו יעקב עד שלשה רבעי שעה קודם הלילה ולרבינו יוסף

אחרלג רלר רלה הלכות תפלת המנחה

מגן אברהם ס"י

באר הגולה

רלג א ומשערינן שעות אלו כ' ומחשבינן ב' שעות הוי מערב זריז השמש עד עת שקיעת החמה ולא שהוא ללרת משש ואז ער שעה ורביע קודם שקיעת החמה זמן מנחה הוא לר"י ולא יתר כן הבנתי משעורי הלשון בהררים: ב ואם בריעבד התפלל תפלת ערבית מפלג המנחה ולמעלה יצא אבל קודם פלג המנחה לכ"ע אינו רשאי להתפלל (בהררים ס"י)

רלד א אם שכח ולא התפלל מנחה כו' אפילו הזיד בשנחה יכול להשלים אותה בזמן תפלה שלאחריה אם רוצה בלא הירוש אבל ערבית ושחרי אין להתפלל אחר' כתר' תשלומי אלא בתורת נדבה וצריך לחזר ברבים ובשמונה עשרה אם שכח התפלל מנחה אין לוט' תחנון לפי שאין נפילת אפים בלילה כ"ל ומשום הוא כסי"ם לקמן בסי' רל"ו:

פרי חדש

סימן עד

ק"ש בנגד וכו' ולא יתפוך פניו כו' כנגד הכותל המזרחי וכמו שכתוב בסימן נ"ה וכמו שיתבאר מזה בסימן ק"ג:

ב' סימן ק' לשכת הגזית כו' ר"ה ל"ב ע"ב: מי שיש לו ב' בתי כנסיות כו' לשכת הגזית כו': שם בגמרא ר"ש בן לקיש

עטרת זקנים

הלכות קריאת שמע ותפילה של ערבית

מגן אברהם ס"י

רלה (א) ג' כוכבים קטנים. כ"י בשם הר"י כתב בשעים כו' ס"פ ב"מ וכיון שאין הכל בקיאין בין בינונים לקטנים לחזר עד שיראו הקטנים עכ"ל. ובסי' תקס"ב לענין תענית כתב בינונים ול"ל דכתענית לא העריכו כולי האי: (ב) ואם מקדימין כו'. כתב ל"ח דכוכבים קטנים דכתב בשעים כו' תרוצים לקולות מהגים ג' מיל ד' ולתפלל ערבית ג' מיל ד' שעות קודם הלילה משעת יציאת הכוכבים קטנים ואם הוא יום מעונן יתחיל ער שיצא הספק מלבו ואם קראו קודם לכן יחזור ויקרא אותה בלא ברכות (כ) ואם התבור מקדימי לקרות

רלה א זמן קריאת שמע בלילה משעת יציאת (א) שלשה ככבים קטנים ואם הוא יום מעונן יתחיל ער שיצא הספק מלבו ואם קראו קודם לכן יחזור ויקרא אותה בלא ברכות (כ) ואם התבור מקדימי לקרות

הלכות ק"ש ותפלה של ערבית

רלה זמן ק"ש של ערבית, ובו ד סעיפים:

רלד הרוצה להתפלל מנחה נדולה ומנחה קטנה, ובו ב סעיפים:

א הרוצה להתפלל מנחה נדולה ומנחה קטנה אין ראוי לו להתפלל רשות אלא הנדולה ואם יתפלל הנדולה חובה לא יתפלל הקטנה כי אם רשות אבל אין ראוי להתפלל תפלת רשות אלא אם כן בעצמו שהוא זהיר וזריז ואמיד ברעתו לכוין בתפלתו מראש ועד סוף בלא היסח הדעת אבל אם אינו כה יפת קריינן ביה למה לי רוב ובחיכוכי:

א (א) מין לומר מצרי מקודם מנחה גלגי כפיב מנין בכ"ה כדי שיתמרו עליו הקדים שלפני תפלת כ (כגהות סמ"ק וכל כו) יש שכתבו שכוונתן לומר (ב) פרשת התמיד ב קודם תפלי על תפלת המנחה פסיק על בין הערבים ומבואר יפה הוא (מהולדים בשם הר"י וכ"י):

ב אם שכח ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית שתים ואומר אשרי קודם תפילה שהיא תשלומין המנחה: (ועל"ם ק"ח)

עיקר זמן המנחה מיט' שעות ומחצה (ומ"מ מחצה ראשה לתפלל מתפלל מ"מ לכתחלה כמ"ש סי' רל"ב ומכ"ש מיעורנה לעלות לדרך כמ"ש סי' ס"ט ועי' בתו"ח ס"ק ס"ה סי' רפ"ו) וקשבע"ם שחל להיות בע"ש הוי מקריבין בו ומתלה ועמ"ש סי' רל"ב: ג ומשערינן עד ל"ה וכמ"ש סי' תמ"ג ועי"ש לכל בלבוטו וכ"ח כתבו דמשערין מהאן החמה עד שקיעתה וכ"כ בס"ג פ"ת ומ"ל ראיה לדבריהם מסמי' דף ל"ג ע"ב דזמן המחיצה עפי' היו חלה עד תלת שעקיעה וכ"כ התוס' בתענית דף כ' ע"ב והוא כמו שעה ומחצה עפ' קודם ל"ה ומיהו י"ל דתקנו נגד הקרבת המנחה וכמ"ש סי' רל"ב: ונם הלבוטו כתב כפוף שקיע' והוא פמו רביעית שעה קודם ל"ה ועיין בהגה שעיה: ד שעות זמניות ערמי פ"ע וסי' רס"ח מ"ש דלח כיום שכתב דלעולו תוספין הליל עד י"ב שעות וחצ"ב מתחיל היום לילית דהא זמן מנחה ומחצות היום ולמעלה ולפיכן מבין הערבים מסיעטה התחה למערב וח"ב הוי בחמע היום ממש ונם נרבנן שחרית עד חצות ממש שעוב לסמו להקריב תמיד של שחר ומיל לר"י עד ד' שעות דהיינו פלגי היום ולע"ג שכתבתי בסי' ח' בשם הזהר שלעיין חצות לילה תשבינן ליה לילה לי"ב שעות ס"ה דלנבי הקב"ה לילה כיום יאיר. ולכן בי תוסב לעולם י"ב שעות לילה ומחמו מרימים לכוין הענ שהוא רצון לפניו לבל התפילות נגד תמידין תקטם ומסור בידינו בכל

פרי חדש

סימן עד

ק"ש בנגד וכו' ולא יתפוך פניו כו' כנגד הכותל המזרחי וכמו שכתוב בסימן נ"ה וכמו שיתבאר מזה בסימן ק"ג:

ב' סימן ק' לשכת הגזית כו' ר"ה ל"ב ע"ב: מי שיש לו ב' בתי כנסיות כו' לשכת הגזית כו': שם בגמרא ר"ש בן לקיש

לפי המקום שהאופן מהלך החמה ומודעים וכן כתב מהרי"ל בתשובה סי' קס"ג. ועיין סי' תמ"ג: ה לעולם כחד' פי' שלא יהא כך ופעמים כך וכ"ב סי' רס"ג סי"ד עסי' רל"ה סס"ק: ז ה"ל ר"ת מהרי"ל היה מתפלל מנחה בשעת הדחק שיוכל לה"ת אחר שע' ממנחה בעיר כ"ה ומעריב סמוכין זה לזה כי סוברין כרבנן ומה שמתפללין ערבית קודם הלילה היינו מפני הדחק שעורח הוא לאחמי הצבור שיוכל בשור סי' רל"ה ויחיד שלא התפלל בבה"נ יתפלל עד הלילה. ועמ"ש סי' ס"ט וצריך ליחר שלא יתפלל ערבית קודם פלג המנחה כיצל: עותך מלימודו כו'. ורחיה מדתמרינן פ"ע דב"מ בחצות העולם דמשו ידיעו (ה"מ הג"מ) פירש דאינו שמיים אין צריך לומר שמעו מטוקף לע"ב קריכין ליטול ומ"מ ל"ל דאם נעל ידיו לתפלה לעפ"י שהפסיק לאחר כך בלימודו כגון כזיון שהורשין ח"ב דף כ"ג ועמ"ש ל"ב ס"ה ומ"ו בשבת שמפסיקין בתפירת התפלת ל"ל שצריך ליטול שניה לתפילת מוסף ח"ב לא הסיח דעתו ואם נעל ידיו לצבל מ"מ צריך ליטול לתפלה כיון שלא נעל לתפלה משח"ב בריחץ ידיו שחרית דהוי כשלילה לתפלה עסי' ד' כנ"ל:

רלד

א אין לומר מצרי ואם אמר מצרי בלא מגן ואח"כ לומר מזמור ש' ואח"כ יאמרו קדיש ול"ל דה"ה כשאמרם בבה"נ ולילך מגן ואח"כ קורהין ג' לומר קדיש לא יאות עיקר טעם קדיש על הלימוד משום שיתקדש שם על"ל בשעת הלימוד כדילפי' מונקדשתי בתוך בני ישראל ועבי' דסי' קנ"ו. כתוב בפסקי מהרחי' כי ל"ט לפיל"ם מקלת לבור התפללו בעיבא ומ"ש עד הלילה ח"ל קדיש כיון שנתחדש יום אחר שהפסיקו מלהתפלל עכ"ל. ות"ב ה"ה אם נמצאו בתחילת ש"ת וכיוצא בו אח"ל קדיש תתקבל ליזהר שלא יבא לידי כך ושיאמרו הקדיש קודם ל"הועמ"ש סי' קל"ח ס"ב: ב קודם מצרי. ומ"ע בתנו' סי' י' דבתב בשם האומר לומר מזמור דבסוכה דף כ"ג אינה שחרית היו מתפללין לאחר הקרבת התמיד ומנחה היו מתפללין קודם הקרבת התמיד ומצרי הוי כמו תפלה עלי לומר נ"ב פעמים הקטורת. כתב ל"ח טוב לומר הודו לה' כרבו וכו' עד והוא רחום מפני שהיו לומרים אותו לפני הארון בערבית:

שלום ולהניח לישן כשעה אחת ואח"כ יקום ויקרא ק"ש ויתפלל ואם הוא בעיר שיש שם בהכ"נ יכול לילך שם ולהתפלל ואם לאו יתפלל בביתו ואם הוא בדרך יתפלל בכל מקום שיהיה ואם הוא בספינה יתפלל בכל מקום שיהיה ואם הוא בספינה יתפלל בכל מקום שיהיה ואם הוא בספינה

רלו כתוב בעזק ברכה שם להפסיק בין פרקיו כרלינו ובין טורח יוסולילה ע"ם. מ"ם תמיד ימלוך עליכו לעולם ועד תע"ב דכעי' מעין תחיימה סמוך לתחיימה י"ל שאלו מתפללין שימלוך ה' וכן הרמב"ם שמביא כ"י כתב סמוך לו קלת מלפניו ולא כתב סמוך לקרות ק"ם ואם שחחיל כהיתר ל"ל להפסיק. וכ"י מביאין זה ומיישבין לחה כתב כאן דאלי שעיה קודם שיתחיל לקרות ק"ש יש ליזהר דלחה מפסיק בין גאולה לחפלה ומשחמיע כקרוי זמן הילחי והר"י יונה ז"ל כתב דלחה קודם שיתחיל לקרות ק"ש ואם שחחיל כהיתר ל"ל להפסיק וכן הרמב"ם שמביא כ"י כתב סמוך לו קלת מלפניו ולא כתב סמוך לקרות ק"ש ואם שחחיל כהיתר ל"ל להפסיק

ויקיים הפסוקים לעת ערב יהי' אור וכו' (טור) : בי"ב ב"ח מה שחו חותמין בחי' מלך על כורי"ראל וגואלו בשחומרים מעריבים חינו נכון להא אמרי. בפ' ע"פ דק"ם גאל ישראל עלגאולה שעבר ע"ב ומיהו בספ"ק דברכות פירש"י דדוקא שחרית קאי על גאולה שעברה אבל גאולה דערבית קאי גם על לעתיד לבחי' להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות ע"ש וא"ב אין לומר מהמנהג : א לומר תפלה ועוד תפלת ערבי רשות (רמב"ם) ועסי' קס"ו וכן נוהגין דלא כרש"ל סי' א (כ"ח) ומ"מ אפשר דוקא ברח שהיה דלחוריחתו לו בותן על ומטר שחזירין לומר שם לא לחמרו משל"כ בחפילה ובוריס שלין מחזירין לומר שם לא לחמרו לעסר שלין מכריחין מ"מ המנהג להכריע מ"מ וכ"ם הרד"ח ול"ל דבין הפרקים דינן כמו בשחרית דדוקא בין גאולה לחפלה יש מקילין משום חפלת ערבית רשות אבל בין ק"ש וברכותיה חובה לכ"ע : ב נהגו לעמוד ומ"ע כתב דלריך ליקב וכ"כ מ"ח בסח מהרי"ל ורש"ל וכחב סי"ל הוסיעו חלקי יסעטו וגו' אלא יהא יותר מי"ח לזכרות ומ"כ בסח מהרי"ל שבחפלה עם הלבור וקרא חח"כ ק"ש וברכותיה לו לחזר ברוך וגו' מעומד : ג יחפלל עמהם. חע"ם בסח מחפללים מבע"י מ"מ חפלת הלבור עדיפא מחיסחר בחול, לחפל' ערבי' ול"ל דלחם יש שהות יקרח ק"ש וברכותיה ויללע ברוך ה' לעולם וגו' וגם יהלו עיניהו כדי להחפלל עם הלבור דלחיכא גאי מנהג וכמה גדולים סוברים דחין לאומרו כמ"ש בעור עסי' ל"ב וחם בח לכ"ם בעע' שמחחילין ברכו והו' לח החפלל מנחה יחפלל מנחה בעוד שהם קורין ק"ש וברכותיה וחח"כ יחפלל ערבי' עם הלבור וחח"כ יקרח ק"ש וברכותיה בלילה חבל לח יחמיכו להחפלל מנחה בשעה שיחפלל ערבי' ולהחפלל חח"כ ערבי' בלילה זה לח מקרי בשעה שהלבור מחפללין כמ"ש סי' ל' ס"ט בשחרית ומוסף וכ"ם בחנחה ומעריב דסחרי להדדי ועסי' רס"ג סע"ו ועוד דחפילה עם הלבור חביבה עפי מבשעה שהלבור מחפללין וע' סס"ק ט : ד חחלך בכבודו. בס' עמק החלך קורח חגר על החומרי' שחולך בכבודו וכו' רק י"ל החלך וכו' ומיהו בנוסח הרמב"ם כחב חעולך וכו' וכ"ה בטור וכחבו הג"מ שח"ל יחמלו' לשון בקשה שחין חפלה בחחיחת הברכה וע"ל פירש שבח שהבקי"ה ימלוך לעול' וכחב בע"ה שיקרח מלת חמיד למעה תמיד ימלוך וכו' :

רלו מן

רלו (א) ב' לפניה. יחוס ר"י בר בן בסח ריב"ל עלם שבעו בהלמוד ר"ב בסח ר' מנח חומר כל החפיסים שבעו בהלמוד בלו קיי' והגיה בו יחוס ולילה : **כתב** הטור בסח שחומרים תמיד ימלוך עליהו לעולם ועד בחי' החומרים מעין החחיחה לחר הרחמ"ם ע"ז שחמו מחפללין ה' יחמלוך לעולם וקיי' הפסוק והיה לעת ערב יהיה חור ויחיר לנו ויחקיל בשעה והוי קלת מעין החחיחה : (ב) וחף המוהבים לומר ר' פסוקים בטור כחו' זהה בייחקן לפי שבימי הרחשוני היו בחי בבחיות בסח ר' חזכרות בעגד ר' ח ברכו' סיש בחפל' ערבי' ועוחה שחוין שבעה ערבית בבחי בבשוח לה בחבעל מנהג הרחשונים

רלז סדר תפלת ערבית, ובו סעיף אחד:

א [a]אין שליח צבור חוזר התפלה כתפלת ערבית: א (ואין מיפלין על פניהם כלאחר ערבית):

רלח לקבוע עתים לתורה בלילה, ובו סעיפים:

א [a]צריך ליזהר בלמוד הלילה יותר מבשאר יום והמכשלו עונשו מרובה:

ב [b]אם יש לו חק קבוע ללמוד כך וכך ליום והיה טרוד ביום ולא השלימו א ישלימנו בלילה סיר:

רלט דין קריאת שמע על מטתו, ובו סעיפים:

א [a]קורא על מטתו א פרשה ראשונה של שמע ב וסמרן המפיל חבלי שינה על עיני וכולי:

הגה ויקרא קריאת שמע ג סמוך למעמדו ואין מוכלים ומותים ולא מדברים אפ"פ שעדיין מטתו עליו ד יש מיר אומרי' תחרו בלבבכם על מטתכם ודומיא סלה (כל כוונוקא ורבינו ירוחם כ"ב ח"ב) ושיון לעיל סי' ס"ג מי שהוא לקרות ה כשהוא טוכב ואם קרא ק"ש ולא יוכל ליזן מיד לו מוזר וקורא כמה פעמים זה אחר זה עד שיחזור בפיוכה ויסיים קריאתו סמוך לשנתו (הגהות מיימוני פ"ו) ואין מדקדקין על ק"ש של ערבית: (הגהות מיימוני פ"ו וב"י בשם תוספות פרק בל המשר)

ואומר ז יושב בסתר עליון ואומר ה' מרדכו צורי עוד לא' השוערי ואומר [b]ברוך ה' ביום ברוך ה' בלילה ברוך ה' בשכבנו ברוך ה' בקומנו ויאמרו א' אל השמן יעזרה בן השמן וכו' ח שומרך וכו' ה' יעתה ועד עולם בירך אפקיד רוחי וכו' ברכך ה' וכו' עד וישם לך שלום ואומר [c]השכיבנו עד סיוף לחתימה:

כ [d]כשיפשים חלוקו לא יתפנצו מטתה למעלה שאם כן נמצא נופו ערום אלא יפשטנו דרך ראשו ויכסה עצמו בסדינו מתחת ויכנס רגליו בשפתו:

רמ איך יתנהג האדם בתשמיש מטתו, ובו י"ו סעיפים:

א [a]בעונה המצורה בתורה א התיילים שפרנסתן קשה להם ואין פורעים מס עונתן בכל יום ° הפועלים שעושים מלאכה בעיר אחת ב ולנין בכל לילה אם אחת בשבוע ואם עושי מלאכה בעירם פעמים בשבוע ° החמרים אחת בשבוע ° הגמלי' אחת לשלשים יום ° הספנים אחת לששה חדשים ° א ועונת ג תלמידי חכמים מליל שבת לליל שבת [b]כל אדם חייב לקבוע את אשתו בליל שבילתה (א) [c]ובשיג שיוצא לדרך אם אינו הולך לדבר מצוה ובן אם אשתו מקבלת עליה שמדלתו ויוצא משדלתו ומקשקש עצמה לפניו כדי שיתן דעתו עליה ד חייב לישא כשהוא מצוי אצלה לא יכוין להנאתו אלא כאדם שפורע חובו שהוא חייב בעונתה [d]ולקיים מצות פריה ורביה ° ואם הוא מכוין לגדור עצמו בת כדי שלא יבא לידי הרהור יפה לו שיכוין כך יצא סלובן ומזורז שפיר דמי ° ואם הוא מכוין לגדור עצמו בת כדי שלא יבא לידי הרהור יצרו גובר ומתאוה אל הדבר ההוא ° הגה גם כזה יש לקטל עכר לך (מור) יותר טוב

רלז א ואין מיפלין וכו' וכ"כ אחור וכן נהגו ע"ש המקבלה (כ"ח):

רלח ב תורין בפ' הדר לא תכרי לילה לעיבור ופי' התו' כגון בלילי תקופת תמוז והב"ח כתב שאחרונים קבלו מעכבי עד קומי פי' שכבי וחקומי עד שכבי פי' חע"כ עד שבועות קומי פי' ללמוד בלילה וכבע"ם כתב חע"כתב עד ע"ו בתיר וי"ל דזהן שיטה הוא ח' שעות וכו' שכתי ח"ו יומת לי: וכ"כ להכל לפי מה שהוא חדש וכת"ם סי רל"ח ע"ש: א יפלימנו' דהוי נדר ובכן יחכה בתחלה שלחיבו עליו נדר עכי"ל סי' רי"ג ורי"ד ס"ב:

רלט א פרשה ראשונה וכו' וכ"כ בתב ע"ם המדר' לומר כל ק"ש שהיא רוח חיכות לעצמו רוח חיכיון ועמ"ם סי' רל"ם: ב ומברך התפיל וכו' משמע דברכת התפיל יתחר תחר משמע כדי שתהא הברכה סמוכה לפיזה וכן עיקר כל"ל ומסדור לשון העור וכ"מ משמע דלא משנע יתחר התפיל וחכ"ב בסתר וכו' וכ"ל דמעשה מסו דסמ"ל ח"ל משום סיוע' רק משום דילפי מקרא שחתו ובלבבכם כדתי בגמ' ע"ל ל"ת אי בקרא סמוך לשנה לכן ל"ל קודם ברכת התפיל אלא יהיה התפסק בין ברכה לשנה ° הגה יעשה כל אחד ואחד כפי כוונתו ולעיל דקי' בסמוך לשנה ולא יפסיק בדיבור אחר ואפי' בדבר הצריך לתפיל' כגון לכתוב קמיע וכ"כ הרב"ם ס"ל דגם שמע הוי משום שמירה ע"ז והב"מ ס"ל גם שמע אומר בתחילה וכ"כ הרב"ל בפסקי הלי' דגם הרב"ם ס"ל דגם שמע הוי משום שמירה וכ"כ התו' ריש ברכות דמוכח כן בגמרא וכ"כ בירוש' וכירוש' ס"ק ליתא פלוגתא דר' ועירא דקרי וחזר וקרי ס"ל דשמע אומר בתחילה וריב"ל ס"ל דתחזר מזמורים תח"כ בקלא דמרמ"ס והג"מ ס"ל כר' ועירא והשור וכ"ו בסקכון כריב"ל ות"כ מהתימת על ר"ת שכתב קורא וחזר וקורא וכו' והיא מכ' דעת הרב"ו ולעניו הלכה ל"ל דהלכה כריב"ל כיון דרי"ף פ' בני מעיר' ובתחת המזמורים תיכן חיוב כלל רק שמע והתפיל דק שנהגו לומרם מדחזי' דריב"ל לחזרם התכב לחזרם ותף ריב"ל לא תחר תלת

עטרת זקנים

רלח א צריך בלילה כו' קבלו תחזרים לומר משבבי עד קומי משבבי עד שבבי קומי:

רלט ב ש"ש ער נשמיה לפני שש שש בחי רמ"ח תיובתא דריצ"ל רמ"ח אברים (שהרי"ל לומר ושהרי"ל) ריש פי שהתק לומר ל"ב אחרונים מזמור ארוממך ה' כי דלתני (תהל' ל') אין מבהרין לעולם שישהא ערבית עד אפי' עקב ר"ש אין לברך:

רמ א ועונת ת"ח וכו': והא דלא אמר ר' בקיצור העונות ת"ח בלילי שבת נראה משום הקרבה הרי"ן פ' אע"פ דדוקא ברים רי"ח עונתו בכך ום' יש רשות לת"ח למעט עונתו כשאין לבו פנוי מחשבות רוב ליסדור ובשם הקרבה ס' מהם דוקא ת"ח הבריאין כפ"ש לקמן סי' ר"ם ע"כ נא לנו לחזור ראין רי"ח רשאי לתקנתא לשמש ב"פ בליל שבת בליל שבת ואי אפשר עונת ת"ח בלי שבת הוא משמע בלילה הזה חזוב עונה ואם יראה יוסיף לקרבה בליל שבת בליל שבת לתיקוני דזוקא בלילי שבת הוא חיוב עונה ולא יכול להוסיף:

פרי חדש

סימן עד

פתח ואכתי סלוקי סתמא לעכום פיכת מיניבר קפי לחני מיחלני ליל"ח סקיל מחם ביניים ויסבר מרי' ר' מכל מקום אפי' לדעת הנ"ל דמי שהוא ירא שמים ומקפיד על עצמו יש לו לקרות ק"ש ותפלה בזמנה ולא יסמוך על הקולא ואפי' לדעת הנ"ל דמי שהוא ירא שמים ומקפיד על עצמו יש לו לקרות ק"ש ותפלה בזמנה ולא יסמוך על הקולא ואפי' לדעת הנ"ל דמי שהוא ירא שמים ומקפיד על עצמו יש לו לקרות ק"ש ותפלה בזמנה ולא יסמוך על הקולא

באר הגולה

ן ויתן עיניו. פי' שיתן מחשבתו בשעת תפלתו על התורה: ז תוספ' תפי' תיבה תוספ' רק שתיבה מהולה לכך נקט יפיים ותח"כ יבעול: ח ערי (טור): ט תמורה. תפי' שתיהן בשוה כגון שתכוין לו ומדמה לו בשעת תפלתו תחלת (טור) וע"ע דהלת יעקב שתכוין לרחל על לאה וכנפשי"מ כתב שמשו זה לא נקט שבע רחוקין חלק בפי"ו ח"ו מן המורדי' והפושעי' וכפרש שהיה נתעברה מכיאה זו כמ"ש התוס' ביבמו' דף ע"ו ועל"ל דדוק' כשרחה רחל שוכבת במטה ותכוין בנוף זה ותח"כ בזה תמה לו לאה תחתיו תכל יעקב משעת כניסתו לחופה רחה לאה ותכוין לנוף רק שכבר שמשה רחל ליה לן כם' וכיולא בזה תילקו בסנהדרין גבי תכוין להרוג לאת זה והרג לאת זה: י מורדת. דהיינו לא בעולת לרוחץ"פב הוא משום עמה תע"ם ערלויט בסנ' תמי': יא שכרות. הוא לו היה שכורה: יב נרושת הלב. שנו עתו לגרשה ת"ע שהו' תוכיחה כגון מחוסן בסופיו להוליח: יג ערבוביא. כגון שנתן דעתו על תחרת כמ"ש ס"ב: יד תעופ'. שתבעתו בפהוהרי היא כזונ' ואסו' לקיימה תבל מי שתבעתו מרלה לוותו ומקבל עלמה שיתן דעתו עליה כ"ל דאם יפקפיס וחלוטת בעין מרוגה תף על פי דלעניו טומאה תביני כמחולה כדאי' בחלות פ"ו תבל הכי לאסור עד שיהיו הספרי' מכוסין מן העין שאין נרחין ונומ"ס רסי' סע"ו משמע קלת דסרי': יח בית אחר יפי' חדר: יח ולו ספרי' ע"ם י זכריו
ופשו' דגם המזון צריך לכסו כללה"פ יא
תוך כלי עבי"ד סי' רפ"ו: יח תפי' על תלמוד. כלומר תע"ג דתלמוד לא ניתן ליכתב בזמניה ניין דבזמן הזה ניתנו ליכתב ה"ל בכלל ספרי: יט תרגו. ואם התרגו גדול מתחי' מ"ס אלא והוא אלא על לאחה ביום ג' תעות תוללת רשות לעלמ' ובריך עיון: (רי"ח בתוספ' סיתן ל"ך) ונדאה לי להקל דאפי' לעניו טומאה דתורייתא מקילין עיין מ"ם סימן ש"י: כ כדי שלא ישמעו וכו' וכתו ביומ"ם בפ"ק פ"ו סי' מ"ג ואין זה שלא לפרסו' לו לפי שלבו נוקפו שיהרהר בלחר' על ל"ל וה"ק כלי' כתבו סוגות נורלות דוקא לאחר

לשון בעצה משמע כך וחו דאפי בכתב בסי"ח לא לפניהם: ן (ב) אבי רש"ו. פי' בפ"ק דקי"ש מחילה בסדיון ופסח מדיון דעדיין לון זה מוכרח ולפי הטעם דלניעות לניני יהא זה עותר וכם' כוונת הלח"י כתב בפי' לאסור בזה ורי"ת מותר לעשות אם הוא בעליתו דלא נרע מוסיף רש"ל בביאור כ"ב

טוב היה לו לרחות ארץ יצרן ולכבוש אותו כי אבר קטן יש באדם מרעיבו שבע משביעו רעב אבל כי שאינו צריך לגבר אלא שמעורר תאותו כדי למלאה תאותו זו היא עצרת יצר הרע ומן התורה יסיתנו אל האיסור ועל זה אמרו רבותינו ז"ל המקשה עצמו לרעת יהא בנדוי:

ב לא ישתה אדם בכוס זה ו וירתן עיניו בכוס אחר ואפילו שתיהן נשיו:

ג וברותי מכם המורדים והפושעים בי אלו בני השעה מידות כני ז אניסה בני ח שנואה בני ט תמורה בני י סוררת בני יא שכרות בני יב נרושת הלב בני יג ערבוביא בני יד תעופה בני טו מחיצה בני טז תפילין בני יז בית אחר בני יח אפילו של גוי בני יט בית שלישי בני כ תפילין של רבינו תם בני כא ואם יש בו תפילין בני כב אפילו של גוי בני כג אפילו של נוי בני כד אפילו של גוי בני כה אפילו של גוי בני כו אפילו של גוי בני כז אפילו של גוי בני כח אפילו של גוי בני כט אפילו של גוי בני ל אפילו של גוי בני לא אפילו של גוי בני לב אפילו של גוי בני לג אפילו של גוי בני לד אפילו של גוי בני לה אפילו של גוי בני לו אפילו של גוי בני לז אפילו של גוי בני לח אפילו של גוי בני לט אפילו של גוי בני מ אפילו של גוי בני מא אפילו של גוי בני מב אפילו של גוי בני מג אפילו של גוי בני מד אפילו של גוי בני מה אפילו של גוי בני מו אפילו של גוי בני מז אפילו של גוי בני מח אפילו של גוי בני מט אפילו של גוי בני נ אפילו של גוי בני נא אפילו של גוי בני נב אפילו של גוי בני נג אפילו של גוי בני נד אפילו של גוי בני נה אפילו של גוי בני נו אפילו של גוי בני נז אפילו של גוי בני נח אפילו של גוי בני נט אפילו של גוי בני ס אפילו של גוי בני סא אפילו של גוי בני סב אפילו של גוי בני סג אפילו של גוי בני סד אפילו של גוי בני סה אפילו של גוי בני סו אפילו של גוי בני סז אפילו של גוי בני סח אפילו של גוי בני סט אפילו של גוי בני ע אפילו של גוי בני עא אפילו של גוי בני עב אפילו של גוי בני עג אפילו של גוי בני עד אפילו של גוי בני עה אפילו של גוי בני עו אפילו של גוי בני עז אפילו של גוי בני עח אפילו של גוי בני עט אפילו של גוי בני פ אפילו של גוי בני פא אפילו של גוי בני פב אפילו של גוי בני פג אפילו של גוי בני פד אפילו של גוי בני פה אפילו של גוי בני פו אפילו של גוי בני פז אפילו של גוי בני פח אפילו של גוי בני פט אפילו של גוי בני צ אפילו של גוי בני צא אפילו של גוי בני צב אפילו של גוי בני צג אפילו של גוי בני צד אפילו של גוי בני צה אפילו של גוי בני צו אפילו של גוי בני צז אפילו של גוי בני צח אפילו של גוי בני צט אפילו של גוי בני ק אפילו של גוי בני קא אפילו של גוי בני קב אפילו של גוי בני קג אפילו של גוי בני קד אפילו של גוי בני קה אפילו של גוי בני קו אפילו של גוי בני קז אפילו של גוי בני קח אפילו של גוי בני קט אפילו של גוי בני קי אפילו של גוי בני קיא אפילו של גוי בני קיב אפילו של גוי בני קיג אפילו של גוי בני קיד אפילו של גוי בני קיה אפילו של גוי בני קיו אפילו של גוי בני קיז אפילו של גוי בני קיח אפילו של גוי בני קיט אפילו של גוי בני קכ אפילו של גוי בני קכא אפילו של גוי בני קכב אפילו של גוי בני קכג אפילו של גוי בני קכד אפילו של גוי בני קכה אפילו של גוי בני קכו אפילו של גוי בני קכז אפילו של גוי בני קכח אפילו של גוי בני קכט אפילו של גוי בני קל אפילו של גוי בני קלא אפילו של גוי בני קלב אפילו של גוי בני קלג אפילו של גוי בני קלד אפילו של גוי בני קלה אפילו של גוי בני קלו אפילו של גוי בני קלז אפילו של גוי בני קלח אפילו של גוי בני קלט אפילו של גוי בני קמ אפילו של גוי בני קמא אפילו של גוי בני קמב אפילו של גוי בני קמג אפילו של גוי בני קמד אפילו של גוי בני קמה אפילו של גוי בני קמו אפילו של גוי בני קמז אפילו של גוי בני קמח אפילו של גוי בני קמט אפילו של גוי בני קנ אפילו של גוי בני קנא אפילו של גוי בני קנב אפילו של גוי בני קנג אפילו של גוי בני קנד אפילו של גוי בני קנה אפילו של גוי בני קנו אפילו של גוי בני קנז אפילו של גוי בני קנח אפילו של גוי בני קנט אפילו של גוי בני קס אפילו של גוי בני קסא אפילו של גוי בני קסב אפילו של גוי בני קסג אפילו של גוי בני קסד אפילו של גוי בני קסה אפילו של גוי בני קסו אפילו של גוי בני קסז אפילו של גוי בני קסח אפילו של גוי בני קסט אפילו של גוי בני קע אפילו של גוי בני קעא אפילו של גוי בני קעב אפילו של גוי בני קעג אפילו של גוי בני קעד אפילו של גוי בני קעה אפילו של גוי בני קעו אפילו של גוי בני קעז אפילו של גוי בני קעח אפילו של גוי בני קעט אפילו של גוי בני קפ אפילו של גוי בני קפא אפילו של גוי בני קפב אפילו של גוי בני קפג אפילו של גוי בני קפד אפילו של גוי בני קפה אפילו של גוי בני קפו אפילו של גוי בני קפז אפילו של גוי בני קפח אפילו של גוי בני קפט אפילו של גוי בני קצ אפילו של גוי בני קצא אפילו של גוי בני קצב אפילו של גוי בני קצג אפילו של גוי בני קצד אפילו של גוי בני קצה אפילו של גוי בני קצו אפילו של גוי בני קצז אפילו של גוי בני קצח אפילו של גוי בני קצט אפילו של גוי בני קק אפילו של גוי בני קקא אפילו של גוי בני קקב אפילו של גוי בני קקג אפילו של גוי בני קקד אפילו של גוי בני קקה אפילו של גוי בני קקו אפילו של גוי בני קקז אפילו של גוי בני קקח אפילו של גוי בני קקט אפילו של גוי בני קל אפילו של גוי בני קלא אפילו של גוי בני קלב אפילו של גוי בני קלג אפילו של גוי בני קלד אפילו של גוי בני קלה אפילו של גוי בני קלו אפילו של גוי בני קלז אפילו של גוי בני קלח אפילו של גוי בני קלט אפילו של גוי בני קמ אפילו של גוי בני קמא אפילו של גוי בני קמב אפילו של גוי בני קמג אפילו של גוי בני קמד אפילו של גוי בני קמה אפילו של גוי בני קמו אפילו של גוי בני קמז אפילו של גוי בני קמח אפילו של גוי בני קמט אפילו של גוי בני קנ אפילו של גוי בני קנא אפילו של גוי בני קנב אפילו של גוי בני קנג אפילו של גוי בני קנד אפילו של גוי בני קנה אפילו של גוי בני קנו אפילו של גוי בני קנז אפילו של גוי בני קנח אפילו של גוי בני קנט אפילו של גוי בני קס אפילו של גוי בני קסא אפילו של גוי בני קסב אפילו של גוי בני קסג אפילו של גוי בני קסד אפילו של גוי בני קסה אפילו של גוי בני קסו אפילו של גוי בני קסז אפילו של גוי בני קסח אפילו של גוי בני קסט אפילו של גוי בני קע אפילו של גוי בני קעא אפילו של גוי בני קעב אפילו של גוי בני קעג אפילו של גוי בני קעד אפילו של גוי בני קעה אפילו של גוי בני קעו אפילו של גוי בני קעז אפילו של גוי בני קעח אפילו של גוי בני קעט אפילו של גוי בני קפ אפילו של גוי בני קפא אפילו של גוי בני קפב אפילו של גוי בני קפג אפילו של גוי בני קפד אפילו של גוי בני קפה אפילו של גוי בני קפו אפילו של גוי בני קפז אפילו של גוי בני קפח אפילו של גוי בני קפט אפילו של גוי בני קצ אפילו של גוי בני קצא אפילו של גוי בני קצב אפילו של גוי בני קצג אפילו של גוי בני קצד אפילו של גוי בני קצה אפילו של גוי בני קצו אפילו של גוי בני קצז אפילו של גוי בני קצח אפילו של גוי בני קצט אפילו של גוי בני ק אפילו של גוי בני קא אפילו של גוי בני קב אפילו של גוי בני קג אפילו של גוי בני קד אפילו של גוי בני קה אפילו של גוי בני קו אפילו של גוי בני קז אפילו של גוי בני קח אפילו של גוי בני קט אפילו של גוי בני קי אפילו של גוי בני קיא אפילו של גוי בני קיב אפילו של גוי בני קיג אפילו של גוי בני קיד אפילו של גוי בני קיה אפילו של גוי בני קיו אפילו של גוי בני קיז אפילו של גוי בני קיח אפילו של גוי בני קיט אפילו של גוי בני קכ אפילו של גוי בני קכא אפילו של גוי בני קכב אפילו של גוי בני קכג אפילו של גוי בני קכד אפילו של גוי בני קכה אפילו של גוי בני קכו אפילו של גוי בני קכז אפילו של גוי בני קכח אפילו של גוי בני קכ

ילה לדרך. ואפ״ג דאייכ לפרוך אמתני׳ (מ״ח כתובות וכ״כ הלבוש) וכב״י פ״ס מסמע בהדיא בח״כ דבריהם ג״כ דאיכא קפידא מחמת הדרך הרשות ובגמר׳ אתרי׳ מצד הדין ואם יכול לפייס עד שתחתו ס״ר דהיא כתב ולא פייס שנכנס למרחץ וירקוע ואר״ל אלא דהתם כ״ש מקודם ואחר כך ולחלק ולהתר׳ יותר דרכו דתלמ׳ רשות הוא וגם פ״ם העור בשחו דלא יכעוס לגמרי אפילו הכי ואפילו בכל ע״כ ושמח ת״ח הוא ויכול לדחוק ולחלק ולהתר׳ יותר דרכו דתלמ׳ רשות הוא וגם פ״ם העור בשחו דלא כעיקר הרמב״ם מקור חיים ישן עליו ורבינו נפאח ולא אמרן אלא דרגיל לכעוס בפתאום על דבר שאינו של כך ולא אמרן אלא דמחזר אפיה ״ כרעיה (פי׳ שיגין לרגליו) אבל נני לרגלי לא הוי בר שתא ליה לן כה ולא אמרן אלא דלא מנח ידיה עליה אבל מנח ידיה עליה ליה לן כה:

רמא שלא להשתין ערום כפני מטתו • וכו׳ סא׳:

א השתין כפני מטתו א ערום ב השתין לפני מטתו ערום מביא עני אחר מחרבים שטונא הקב״ת ג עיניו ולא אמרן אלא דמחזר אפיה ״ לפוריא (פי׳ למטה) אבל ב לבראי ליה לן כה: ד עיניו ג עיניו ולא אמרן אלא כאדעא אבל ד כבנא ליה לן כה: ה מחזר אפיה לפוריא נפי׳ לא אמרן אלא כאדעא אבל ד כבנא ליה לן כה:

ד כמנהג דמתני׳ אסור: ה ומ״מ נ״ל דאיכא עליו כל״ת מסני׳ פ״ו דחי״ו לו כלל מהאי טעמא לפיס הלבוש שבת ועד נתירה בכל״ד ולא״י לחתן:

מן דוד הלכות שבת מגן אברהם

הלכות שבת

רמב להזהר בכבוד שבת • וכו׳ סעיף אחד:

א (א) אפילו מי שצריך לאחרים אם יש לו בעיר משלו צריך לזרז עצמו א לכבד את השבת ולא אפרו עשה שבתך חול ולא הצטער לבריות אלא לפי ב שחשיבת רחוקה לו ביותר על כן צריך לצמצם בשאר ימים כדי לכבד השבת. ג מתקנת עוראי שיהיו מכבדים בגדים בחמישי בשבת כפני ג כבוד השבת:

הגה ב ומהגין לנהוג כדי שיעור חלה בכניסת ד לעשות סעודה עליהם בשבת ויום טוב (סמ״ק מהרכבי רש מסכת ר״ה) וכתוב מבכניסת שבת ויום טוב ולין בלילה. יש מכתבו שמתקנת מקומות נהגו לאכול עליה״ת סעודה בליל שבת וכך נהגו היום מכובה למפלס (מהרי״ל ולפ״ז אפילו בלילה טוב):

דין

סעוד׳. ג ומכי אתרי׳ בפ׳ כל כתבי ע״כ ס״ב ע״ש וברמ״ס כפי׳ המשנה כתב דלא יאכל בת״ם כלום ויאכל סעוד׳ ג׳ בשבת ומיהו כדמשמע בגמ׳ מעיקרא ום״ל דלא מיקרי ליה בגמ׳ כי׳ע דלא לה׳ מיידקא ע״ם ומ״מ אם אין לו אלא ב׳ סעודות לא יאכל בין הלילה לסעוד ג׳. וכ״כ ב״ם עיש סי׳ רע״ג ס״ב: לוין ברבית למורך סעודה שבת לו סעודה מלוה (ס״ל ירושל׳): ג בבוד שבת. כלומר אלא יכבדנו בע״ם שיהא פנוי לכבוד שבת: ד לעצמו מהם לחתים. ומבואר מדבריהם דלא מהדרינן מצוה כי תר״ב סיחכל מולין בעזרה ר״ה לי״ב. ומקום הלח ט״ם ולח ע״כ כי׳ע בלח״ה לוכל בעזרה׳ ול״ע דאדרבה מסם מוכח דבשבת ל״ל לחהר דלא יכל יפלוגו דקו׳ בפחיר שבת וכ״ע ט״ו ול״ד ור׳ היה מקדם ע״ם הרחיה כדחי׳ במסכת ר״ה ול״ב היה קו יום ח׳ ט״ו ל״ד רחיה לזה מתעניית דף כ״ה דביהודה דר׳ תניינ כל ע״ם היחה מסקה החטור סיכוי סכורי שחפק. פת ומ״ת מוכח מדברי רמ״ה שהטעד לאכול פת כסר ואם כן צריך לאכול החלות בשבת ולא פת אחר ומיהו סי׳ רע״ד ונם כדי לקיים מנות חלה לפי שהבדלה חלתו על עולם כדאי׳ בשבת פ״ב (מ״ב): רמג מבפי

רמב א לכבד שבת • ולהיפותם מצני תבשילין (וזהר בריחית פרוש ק״ל) ובתיקוני שבת שיהכל בכל פעודה מג׳ סעודו׳ דניס ע״ב וע״ל דכל״ח לפי שבשבת ס״ס רפ״ח: אם העדלים מיקרין הטערי דניס נכון לתקן שלח יקנו דניס ״ ורחיים מתשבת שפ״ח דבריחות (ל״ע): כתוב בס׳ עולת שבת גם מסתע מסוגיח דפסחי לע״ב דבני חבי לה׳ לחבל בשבת חסרוסה לעשות הכל לכם עשה וכלבד שלח יבטל זמן התפלה ע״כ. ואפי׳ לומר בשתקנו הזדר ולח נלחר דהח כתיב ג״כ שבת לה׳ אלקיך חלח ה״ק לח על מי דל״ת פלוג בי״ט ולחר לו כולו לה׳ וכו׳ אבל בשבת בעי׳ נמי לכם כ״ה בעור ובגמ׳. והוה לח העתיק תיובת נמי ולפשר שטעות יוטעות לטעיתיה עסקי׳ ר״ן וב״י ר״ם רפ״ח: ב שהשעה לחוקה. היינו מי שים לו מזון ל״ד סעודות לאכול כל יחות השבוע בכל יום ב׳ סעודו׳ לח יטול מן הלדקה לחתול

באר הגולה

טעי"ז כה וכיפ"ל כרי"ף והמ"מ בפ"ו מהלכות שבת הי"ח וכפ"ח סה ושתר פוסקים בשור בפ"ק דביצה ופרי"ח ורי"ן סה בשור בפ"ה דקדו"ח סה :

עטרת זקנים

רמג א לא ישכיר אדם כו'. ג"א שאם לא ישב בת ישראל בעולם עות' להשכירם לגוי או ליתנם לו בארוסות ולבא לס"ת שיכתוב לא נקרא עליהם מעולם אלא מגני קנאה וחזר נהשכירן לגוי (ב"י בשם תה"ן). ואם עבר והשכירו בסקו האזור ר"א שאשכרו מותר ור"א שאסר וכן עיקר ס"ת נראה דדווקא בנות לו שכך בעד יום שבת לברו אבל אם אפרו הרבה ימים כיון דרוב בהכלאה שאר ימי שבת וגם המלאכה כולה בטילה על הגוי הכל מודים דישרו בר"ע (מורי בב"ח) :

פרי חדש

סימן ער

ותיגו קאמ דוקא כשם מתיירין מכי סיכול לנכות לת עמה לכל כה"ג ס"ס מקר ס ריקחנני פי' ז' ע"ל ולא רק לכענגו' סמ חים קוי וכי כיכי שהמצה יכולה לכסות מענגות גם כתים יכול לכסות הענגו' ס שכיו לרחוי ללא ניחוש ענגו' אין כאן משו' פרוס מוקצין לס כפנ"י מוקצה לקרקע לא מפלגי לא נראכן לאוקמי כמכי דקאי ענגות אין עכס משום פרוס אלא אלא מ"ל ענגי המלבי ומשום דאיטריך :

סימן עה

פ"א בהגה אפי' מחר משמח הוי ערוה כן פוכח מכסוניית דער סיגן המס אינס כמס כתים פרוס ותתירין מתני' מיכיחת לאתקהולי כם ומה מחר רב מסת כל המחקבל מלגנוב קפנס סל מסס כלו' מסקבל מאקי התוך ומהניין אלא מחמת ולקים ואתני מיגערך לאוקמי כמסנו ואקי כתמת הכיכי כנני קים כנני ספת אלא ודאי דכ"ת אפי' מחר מיכיחת מסמס מוי ערוה לס כת' ומה מיגו לת יהיה ין ערוה דער כמה תביכ המס יוסבת ומיכה לס מלמה פרוסה אלא מסס דמהכיר מיכ"ד ומיכם כמס מחר יהיה כלכה למיתר כבי סיכולה להיות כענג המיכיחס ומהני כר"ת ג"ל ועיקר ודלא כדמשמע מדברי הרמ"ם ג"ל :

ס"ג מותר להרחיץ בת תעשה שמא מסקבל בערוה ובני מחיה כמ"ס מל מסס ומכי מחיה ר' יוחנן מתנות

רמג א מפני שקרקעית פי' דמדינא שרי להשכירו לעכו"ס שיתן לו כך וכך בין יסיק בו העכו"ס או לא יסיקנו או יתן לעכו"ס חלק ברוו' כמרחץ וה"ב עכו"ס אלא שאסור מפני שקרקעית וכו' אבל להשכיר לעכו"ס לימים שיתן לו העכו"ס כל יום ויום כך וכך אפי' מדינא דהוי כשכר שבת (עור ר"ן) עסי' ס"ו ס"ד ועפסי' רמ"ד ורים סימן רמ"ו: ב שדה מות' ודוק כשנתן לעכו"ס חלק בפירו עיין רים סי' רמ"ד. וכמרחץ אפי' מדינא דהוי כשכר שבת (עור ר"ן) עסי' ס"ו ס"ד ועפסי' רמ"ד ורים סימן רמ"ו: ב שדה מות'. ודוק כשנתן לעכו"ס חלק בפירו (עיין רים סי' רמ"ד וכמרחץ אפי' מדינא דהוי כשכר שבת (עור ר"ן) עסי' ס"ו ס"ד ועפסי' רמ"ד ורים סימן רמ"ו: ב שדה מות'. ודוק כשנתן לעכו"ס חלק בפירו

ת"ר א קכח

פי (פירוש הרים הוא העובד ליקח חלק ממה שיזבית לבעלים) עביר ואמרי שבל הרשות של ישראל ושכר את העכו"ם בכך וכך ליום ונמצא העכו"ם עושה מלאכה בשליחותו של ישראל אבל ב שרה מותר שכן דרך לקבל שרה בארוסות ואף על פי שיורעים שהוא של ישראל אומרים העכו"ם לקחה בארוסות ול"עצמו הוא עבר ליתנה כמרחץ וראיי' דינו כשרה:

הגה ומ"ע שלא ליקח מעכו"ם (א) רק לפנים מן הרגיל ים לישראל בלקח ממה שהעכו"ם עובד בשבת מרי דעכו"ם מלאכת דבפנים עובד: (ג"י בשם מיימוני פ"ו וב"י סי' רמ"ה בשם ס"ת)

ב אפי' מרחץ או תגור אם השכירם שנה אחר שנה ונתרפסם חדבר על ידי כך שאין דרכו לשכור פועלים אלא להשביר וכן אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם או ליתנם לו בארוסות להשכירם לעכו"ם או ליתנם לו בארוסות: (ב) מותר

הגה

רמג דין המשביר שדה ומרחץ לעכו"ם. ובו ב סעיפים:

א אלא ישכיר אדם מרחץ שלו לעכו"ם א מפני שנקרא על שמו ועכו"ם זה עושה בו מלאכה בשבת רמתם מרחץ לאו * לאריסותא

(פירוש הרים הוא העובד ליקח חלק ממה שיזבית לבעלים) עביר ואמרי שבל הרשות של ישראל ושכר את העכו"ם בכך וכך ליום ונמצא העכו"ם עושה מלאכה בשליחותו של ישראל אבל ב שרה מותר שכן דרך לקבל שרה בארוסות ואף על פי שיורעים שהוא של ישראל אומרים העכו"ם לקחה בארוסות ול"עצמו הוא עבר ליתנה כמרחץ וראיי' דינו כשרה:

הגה ומ"ע שלא ליקח מעכו"ם (א) רק לפנים מן הרגיל ים לישראל בלקח ממה שהעכו"ם עובד בשבת מרי דעכו"ם מלאכת דבפנים עובד: (ג"י בשם מיימוני פ"ו וב"י סי' רמ"ה בשם ס"ת)

ב אפי' מרחץ או תגור אם השכירם שנה אחר שנה ונתרפסם חדבר על ידי כך שאין דרכו לשכור פועלים אלא להשביר וכן אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם או ליתנם לו בארוסות להשכירם לעכו"ם או ליתנם לו בארוסות: (ב) מותר

הגה

דכן תיתי לת מיירי בשכר שבת ולת מדרך מוסר על מדותיו של אדם ר"ע מיירי בשעה ראחר ביותר דהיינו אחין לו מעט לעשות מלאכה בשבת ולת מיירי בשכר שבת ולת מיירי בשכר שבת ולת מיירי בשכר ש

יעב כה ולא נקרא שמו עליו ואפ"ה שבותי הוא וא"מ כ"ל להתיר ולפ"ז בקרקע: ד' הותן שבציתו כו'. כתב הכ"מ וז"ל ממה שיפסק ממ"ש התרדכי פ' כ"ב בשם ר"ת דדוקא כשהתרתן ביד ישראל אסור דקרקעית ע"ש. ולכן כשהתרתן הוא בראשית לחתר בפ"ע ומכיון שהוכשר הוא לעכו"ם מותר לתן לחוש על כ"ל ולא התרוויחו אלא כשרוצין ב"ב לבד לתפי' עומד ברשותו אבל כלכך אסור בכ"ה ובמקום הותן חשוב וכשעומד בראש לחתר בפ"ע תפי' רוצין בו ואחרים אבל כמ"ש התרדכי. ומ"מ ר"ת פ"ב כ"ע דהרי לתן תמיד לגמרי במקום שקרא כת"ם סי' רמ"ד ויש"א אסור לחתן בשבת ול"ל מהיכן ידע שהות מהיכן בשבת לגמרי ע"כ. כ"ל מתוך שבציתו מה בכך. ונכון כ"ל דכשהו' מהרי"ל בס"ע כתב התרדכי דהתם שהיכו בשם ר"ת ה"ל הרב"י בשם ר"י דיר (פי' בחצר אחר שהות ליכו דר בחצרו) ובתוכו מרחץ שלתן רוצין בו אלא שכיבי הדיוט מותר לחתר לתן רוצין בו אלא שכיבי הדיוט כהריעוע להם שהשכירו לעכו"ם עכ"ל. כלומר דאם היה חוש דעלמ' רוצין בתוכו בתוך שהות נכנס ויצא ויודע לו שהתרתן הות של ישראל וכשיעבור בשב' ויודע העשן יוצא יתבדאו שהות שכר העכו"ם משא"כ כשלתן רוצין בו אלא הכבים הם יודעי' אחתי שהשכירו לעכו"ם ואם יעבור ליכם דעלמא לא ידע שהתרתן הות של ישראל כלל כל"ל ברור דבעי' תרוייהו עומד ברשו אחר ואלא יהו רוצין בו אלא שכירו: ה' עבר והשכירו וכו'. וב"ח כתב דלא קאי אלישנא דמותר מדינא כגון שהשכירו לעכו"ם לנכות לו מהשכר אלא מסוס מרחיק הטעין בדיעבד שכרו מותר אבל לא הבית שכר שבת לבדו אסור כ"ש בסי' רמ"ה ואם התחיל בשבת על ישראל עכו"ם ועפי' רמ"ן:

רמד א עושה לעצמו. פי' אחין קפידת לישראל בזה לא לא יעשהו הוא יעשהו לאחר עכו"ם: ב אחין מכויים הכל. ואע"ג שקצת יודעים שהית שלאחת ישראל (לא) מרי כיון שנעשה בלעגה כ"ה פשוט וכ"מ ס"ד משא"כ בהג"ה מיירי בתחלתה מתוכ' ותוך התחום וסם חייסינן לפילו לאורחים ולכבי ביתו כל"ל פשוט דלא כע"ם ס"ב: ג ותומר שפלטני כו'. כלומר שכשרו ליתי' וזה אסור מדינא: ד חניירו לו כותלו. מדלא כתב סתם לבנות לו בית משמע דוקא כשיודע שהות שלו אבל אם הוא עומד כשהוא בונה שלו יודע שהות שלו מרי ית שלא כע"ם ס"ב: ה לקנור לו מדמו. תע"ב דרך שדה לחרישות וא"כ יש כאן שלקחה בחרישות כת"ם סי' רמ"ג י"ל דמ"ה כשיתקנו יודע להם שהות שקבלו בחרישות אבל הבה שיתלו בעת הקניר שתין העכו"ם עיל בדיוק

כנה ואפילו במקום כיסור אם יתן כמדתן לו בחנור של ישראל ג רק שכרם העכו"ם ומוכר והשכירם לעכו"ם מרי דתין שם בישראל נקרע פנאו (ת"ש נשם גאונים) ובקום יש מרתן כנים דידהו ותין רוצין בתרתן (ג) רק ד' הותן שבציתו ואם יודעים שהשכרו עכו"ם מרי (כ"י בשם מהרי"ח ור"ת וה"ר) וזה ה' עבר והשכירו במקום כיסור ר"ת מ"ש שהשכרו (כ"י בשם הגאונים) וי"ת מיסור (מהרדכי פ"ק דשבת) וכן איתיקר: (ועי"ש סוף סימן רמ"ב)

רמד אין מלאכות יכול העכו"ם לעשות בער הישראל • ובו ו סעיפים:

א פוסק ארם (פי' מתכה) עם העכו"ם על המלאכה וקוצץ דמים עמו (ר"י) והעכו"ם א עושה לעצמו ואף על פי שהוא עושה כשכרו מותר (ר"י) בד"א בצנעה ב שאין מכירים הכל שזו המלאכה הנעשית בשבת שלו ישראל היא אבל אם היתה ידועה וכפרסמת אסור שהרואה את העכו"ם עוסק אינו יודע שקצץ ג ואומר שפלוני שכר העכו"ם לעשות לו מלאכה בשבת לפיכך הפוסק עם העכו"ם (א) לבנות לו ד חצירו או בותלו (ב) או ה לקצור לו שדהו ו אם היתה המלאכה בסרינה או בתוך התחום אסור לו להניח לעשות לו מלאכה בשבת מפני הרואים שאינם יודעים שפסק: הגה (ג) ואפילו אם דר בין העכו"ם יש לחוש לאורחים

סימן עה

מחלוקת מפני דבר דבר

פרי חדש

סימן עה

מחלוקת מפני דבר דבר

ברויח ידעו דלא ארים הוא ולחשדוהו ששכיר יום הוא: ו לאורחים · עפ"ג דשביעית מ"א כתב תי"ט שמביא הירוש' דלא חייבי' לעוברי' ושבים מפני מראית העין לבני עירו ול"ל דבשביעית הקילו ועפסי' תרע"א: ז לבני ביתו שיחשדו ול"ד למ"ש ספי' רמ"ג דהת' יודעין שהעכו"ם נוטל הריוח מן המרחץ אבל הכא מי חשדוהו ששכר העכו"ם לימים ואמר ששכרו בקבלנות כמ"ש הר"ן גבי שדה: ח חוץ לתחום · וליכא למיחש שיקלו אורחים לשם דמסתמא אין דרך ישראל לשבות אלא אצל יהודים: פה בעירנו תקמ"ג ט דלצורך מחובר היא ואם עשו כן לא ישקעם בבנין: הגה וי"א דאם אינו מפורסם שהוא של ישראל שרי: (כלבו)

ג דאם בנו עכו"ם לישראל בית בשבת באיסור י (ד) אנכון להחמיר יא שלא יכנסו בו:

הגה יב מיהו אם התנה ישראל עם עכו"ם שלא לעשות לו מלאכה בשבת והעכו"ם עשאה בעל כרחו למהר להשלים מלאכתו אין לחוש: (מדדכי ריש פרק מי שהפך ורבי ירוחם ובי"י ועי"ל סי' תקמ"ג)

ד המלאכת פרהסיא אפילו במטלטלין יג כגון ספינה הידועה לישראל דינה כמו מלאכת מחובר:

ה אם שכר עכו"ם לשנה או לשתים יד שיכתוב לו או שיארוג לו בגד הרי זה כותב ואורג בשבת (ה) כאלו קצץ עמו שיכתוב לו ספר או שיארוג לו בגד שהוא עושה בכל עת שירצה והוא שלא יחשוב עמו יום יום ולא יעשה המלאכה בבית ישראל טו חויש מי שאוסר בשוכר עכו"ם לזמן: הגה ודווקא ששכרו למלאכה מיוחדת כגון בגד לארוג אוספר לכתוב אבל כששכרו לכל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות יו לכ"ע אסור (ב"י) וכמו שיתבאר סוף סי' רמ"ז:

ו שיהודי הקונה מכם ומשכיר לו עכו"ם לקבל מכם בשבת מותר (ו) אם הוא יז בקבולת רחיינו שאומר לו לכשתגבה מאת דינרים אתן לך כך וכך:

הגה

ו לאורחי' הבאים שם או ז לבני ביתו שיחשדו אותו · (ב"י בשם תשובת אשכנזים) ואם היתה המלאכה ח חוץ לתחום וגם אין עיר אחרת בתוך תחומו של מקום שעושין בו מלאכה מותר · ועכו"ם שהכנים צאן של ישראל לדיר שדהו (ע"ל סימן תקל"ז סעיף י"ד):

ב גלפסול האבנים ולתקן הקורות אפילו בביתו של עכו"ם אסור כיון ט דלצורך מחובר היא ואם עשו כן לא ישקעם בבנין: הגה וי"א דאם אינו מפורסם שהוא של ישראל שרי: (כלבו)

ג דאם בנו עכו"ם לישראל בית בשבת באיסור י (ד) אנכון להחמיר יא שלא יכנסו בו:

הגה יב מיהו אם התנה ישראל עם עכו"ם שלא לעשות לו מלאכה בשבת והעכו"ם עשאה בעל כרחו למהר להשלים מלאכתו אין לחוש: (מדדכי ריש פרק מי שהפך ורבי ירוחם ובי"י ועי"ל סי' תקמ"ג)

ד המלאכת פרהסיא אפילו במטלטלין יג כגון ספינה הידועה לישראל דינה כמו מלאכת מחובר:

ה אם שכר עכו"ם לשנה או לשתים יד שיכתוב לו או שיארוג לו בגד הרי זה כותב ואורג בשבת (ה) כאלו קצץ עמו שיכתוב לו ספר או שיארוג לו בגד שהוא עושה בכל עת שירצה והוא שלא יחשוב עמו יום יום ולא יעשה המלאכה בבית ישראל טו חויש מי שאוסר בשוכר עכו"ם לזמן: הגה ודווקא ששכרו למלאכה מיוחדת כגון בגד לארוג אוספר לכתוב אבל כששכרו לכל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות יו לכ"ע אסור (ב"י) וכמו שיתבאר סוף סי' רמ"ז:

ו שיהודי הקונה מכם ומשכיר לו עכו"ם לקבל מכם בשבת מותר (ו) אם הוא יז בקבולת רחיינו שאומר לו לכשתגבה מאת דינרים אתן לך כך וכך:

הגה

כל פנים בשבת איסור תוך התחום ובח"ה אפילו חוץ לתחום יש ג"כ זה דלא יכנוס שם שום אדם ובמקום שיש היתר גמור כגון חוץ לתחום בשבת ולא סייעו בתבן מותר אפילו לאדם חשוב והך איסור לכל אדם שזכרנו היינו עכ"פ אינו איסור גמור מצד הדין כשאר איסורים מצינו בו איסור מפורש רק שאילו אמוראי לא רצו לעייל בגויה ש"מ אינו אסור להם רק לכתחלה החמירו על עצמ' שלא לכנוס שם וכן לכל אדם והטור פוסק כליסנא בתרא ועי"כ כתב שם דנכון להחמיר שלא לכנוס אם נבנה באיסור משמע אבל לא מצד עיקר הדין וכאן לא כתב הטור זה שסמך על מ"ש בסי' תקמ"ד בח"ה ששם נאמר בגמרא דבר זה וכאן בשבת דחמיר טפי זהו לפי דברי ב"י שכתב בקצרה בה"ח ובכ"ו לכל מ"ש והוא עולה יפה דלא כמו"ח ז"ל שכתב שם עליו דתקפה מסמתו של ב"י אלא משנתו שלימה וברור' בלי פקפוק לפי מה שהרחב ביאורו והטו' בה"ח ח"ה שכתב ואפי' נבנה כבר באיסור ע"י עכו"ם לא מחוץ לתחום ובח"ה דוקא אלא ה"ה בשבת תוך התחום דהם שוויסו ניחא גם פסק דכאן אלא דנ"ל דדוקא אם נבנה באיסור גמור ע"י עכו"ם שהוא אסור לכ"ע אבל אם נבנה בקבלנות דהוא מותר לר"ת אע"פ שהוא רצה לסמוך ע"ז לבנות ביתו כך מ"מ לא מצינו לו שאסרו אם כבר בנאוהו כן וכן מסיק מו"ח ז"ל דכדאי הוא ר"ת לסמוך עליו בשע' הדחק בזה ועיקר: (ה) כאלו קצץ עמו כו' · זה דעת הרמב"ם והיש מי שאוסר הרא"ב דשכתב ע"ז שאע"פ שאינו מדקדק עמו כשהוא בעל מ"מ אינו מלאכה משתרשא ליה ואינו דומה לקבלנות עכ"ל משמע דגם הרמב"ם לא התיר בקוצץ לזמן אלא באינו מקפיד אם יבטל איזה יום אבל אם מקפיד עליו שלא יש ביזה יום בטל ודאי אסור לכ"ע וכן אפילו בסתם והוא שכרו לגמור ספר או בגד תוך אותו זמן הוא כמקפיד דלא התיר הרמב"ם אלא כשאין עליו לגמו' המלאכה ואינו מקפיד על ביטולו כנלע"ד (ו) אם הוא בקבולת כו' · במרדכי בשם מהר"מ וכתב ע"ז ואת"ל שם לחלק בין קבולת שאין הישראל קובע מלאכתו לגוי רק בשבת ובמכם קובע לו דוקא בשבת מ"מ יש להתיר מדתני' פ' מי שהחשיך דמשום פסידא רבנן דאי לא שרית ליה אתי לאתויי ד"א ברה"ר ה"ג ל"ש וכ"ש להמידם דאי לא שרית ליה יפסיד כל חובו בדיחוי כל שהוא עכ"ל · והקשה ב"י דלמה לא התיר מטעם דאין בקבלת המכם איסור דאורייתא ותירץ דבסתם מקבלי מכם צריכים לכתוב · ועי"ל דאין חילוק באמירה לגוי שלא במקום מצוה בין איסור דאורייתא או דרבנן ועוד הקשה דהא פרהסיא אסור אפי' בביתו של גוי כמ"ש ס"ד ותירץ דכאן שאני משום הפסד ועוד הקשה דע"כ לא שרינן בפ' מי שהחשיך משום הפסד אלא דלא ליעבד איסורא רבה דהיינו הולכת ד"א ברה"ר אבל כאן דליכא אלא איסור דרבנן דהיינו קבלת המכם למה נתיר ותירץ דגם במכם שייך דאורייתא דשמא יכתוב ולפי דבריו הוי קולא דאתי לידי חומרא דא"כ אין היתר אלא במקום שיש חשש שמא יכתוב ובמקום שאין כותבין בפרע

רמה ישראל וע"ם שותפין איך יתנהגו בשבת וכו' ו סעיפים:

א א ישראל וע"ם שיש להם שדה או אגר או כרחץ או ירחיים של מים בשותפות או שהם שותפין בחנות בכותר אם התנו מתחלה בשעה שבאו להשתתף שיהיה שכר השבת לע"ם לברו ב אם סיעם ואם הרבה ושכר יום אחד בנגר יום השבת לישראל לברו פותר (א) ואם לא התנו בתחל' כשיבואו לחלוק נוטל ע"ם שכר השבתות כולם והשאר חולקי אותו ואם לא היה שכר השבת ידוע יטול הע"ם לברו שבי"ע חשכר וחולקים השאר:

כגם וים מתירין קשכר כדיעבד תפילו לא התנו ג וחלקו סתם (הר"אס פרק קמא דע"ז ו' ורות' מי"כ) ול"ל דבקפסד גדול יש לסמוך עלייהו

ו"ל אם זה לא מיירי אלא בסותפות בכל אחד ד סוסק ניחומו (ב"י) אבל כשמוכרים עוסקים ניחה כל אחד בסולו ובשבת עסק הע"ם לבדו מותר לחלוק עמו כל השכר דע"ם ה מדמחים דנפדים קו עניי וחין הישראל נהנה בחלוקתו בשבת כיון שחין החלוקה מועלת עליו לעשות ום"ם לא יטול שכר בשבת

אבל אם עשה הישראל בעצמו מלאכה בשבת בשביל הע"ם אסור אפילו אם לא התנו עמו מבעוד יום ואפילו אם הע"ם נתן לו שכר מרובה בעבור זה אסור שהרי הוא כשלוחו של הע"ם ואפילו אם הע"ם עשה המלאכה בעצמו אסור לישראל ליהנות ממנו כלום ואפילו אם הע"ם נתן לישראל שכר מרובה בעבור שמירת הפירות שבשדה אסור לישראל לשמור הפירות בשבת אפילו אם הע"ם עושה השמירה בעצמו

אורח חיים רמה רמו הלכות שבת

פרי חדש

סימן עה

דמחי דמפרשין לומרו ערום ולי מחרת דכל מדרבנן נמי ברוכה הבא כי קאי ערום היכי מצי ומה בעינן והיה מחניך קדוש ולכ"ת מקום דקר קסיתין דכתיב ולא ירחץ כך ערום דבר וכן כתב רש"י ולא ידוע דבר:

סימן עו

ס"ב נסופו וכל זם בספרדלו ברגלו תכל לם הלן בכגדל מרגלו מכי דתיב נוקם בכגדלו פסיקא דכתיב לא ישאר לך כיסוי גדול מזה:

ס"ג לפי שהיה עובדי חלפגיו לרחוק מלא עיניו ומלחריו כגי כל/חות ולא כתיב בגלות ולא: ס"ד בפי מי שחלו בגלל בגדים רב הונא לחר מוחר נקרות ק"ם ורב חסדא לחר מסר נקרו, ק"ם ומפרשינן שפאת דרך בונת חסוס לכתיב כל הבחמה החגל יח בגדיה ושעמת דרך בגדיה חסוס דכתיב כל פאותיו ת"ח מברכת פ' מי חסדת ופ"ח פסק כרב כחוך ורי"ף פסק כרב הונא חסדת דחסור לחורת וכרי"ף רחיה חפה וכרי"ף פסק כרב הונא דחתר כמקומו חינם בפ' לחתר דסם המחוגה דחתר רב פפא לחיה מחוקת, חסור נקרות ק"ם פי' נחלת כפי פעמת פ"ד לפי ערוחיה פפיקא ולפי פלא נחלינ לה ביחכם חסוס למלכי מסר, ק"ל יעקב נרחיה כחוך חיכם נרחיה פ"ם חפחה על כתרי. כחקומה נפיס ווכחה ומחוקה ומחוקה נפיס ומחוקי חיכי ל"ם חפלחת, כתי לחכל רפ"י כתב ורב מסרה לחר חסור חסוס כל פעמתי חפחרש פעמתי חסוס ווכחה חרים לה ומחוקי ל"ם חיכך רפוס דכתי

לפיכך

מהו"י לחפוכ לרבני ספוסקים לחומרה ה"ג י' מדברי החפסוקים דפ"ו פכ' דהרחב"ם פם פרק ה' וחכוכות רב שרירת נחון יפ"ם בחכו' הגמון ורבינו פיק דפכת בפם פח"ג ל"ח פפוסקים ורחים בפ"ח דפ"ו פרק ה' וחכוכות רב נחון ורחה חפירים דפ"ם פם כחוכפו' ורחים ופכו"ם ופחר פוסקים ופח"ג ופחיק ופפר החרומה ופכנ"מ פרק ו' נפם פחיפגרת פם ופכ' יח ופכ"ת פגיכה כליפ ופח"ג ופכרחפה ופפר נפם

ד' יכול ישראל ליתן לעכ"ם מעות להתעסק בהם ואף על פי שהעכ"ם נוטה ונותן בהם בשבת חולק עמו בכל השכר בשות מפני שאין מלאכה זו מוטלת על ישראל לעשותה שנאמר שהעכ"ם עושה שליחותו וכן אין העסק ניכר מפי הוא:

הגה ודווקא בכי הלי נוטל שהעכ"ם נוטל ונותן לחות עם המעות אבל אם כל אחד עוסק בשלו וישראל אחד לעסוק נגד מה שעסק העכ"ם בשבת אסור (בית יוסף בשם גאון) וישראל אחד לו מהכוון העכ"ם עיין לקמן סימן שכ"ה סעיף ב' וג':

ה' מותר לישראל ליתן שכרו לעכ"ם לשכור אם קצץ לו שכר ובלבד שלא יאמר לו שכור בשבת תנור שלקחו ישראל משכון מעכ"ם וקבל עליו העכ"ם שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל ברבית מעותיו מותר ליטול שכר שבת לפי שהוא ברשות העכ"ם ואין לישראל חלק בו וגם אין הישראל אומר לו לעסוק בשבת והעכ"ם כי טרח בנפשיה טרח לקיים תנאו:

ו' אם אפו עכ"ם בתנורו של ישראל בשבת על כרחו ונתנו לו פת בשכר התנור אסור ליהנות ממנו:

רמו דיני השאלה והשכרה לעכ"ם בשבת וכו' ה סעיפים:

א (א) מותר להשאיל והשכיר כליו לעכ"ם ואף על פי שהוא עושה בהם מלאכה בשבת מפני שאין אנו מצווים על שביתת כלים וי"ש אומרים רבלים שעושין בהם מלאכה בנין מחרישה וכיוצ' בה אסור להשכיר לעכ"ם ב בע"ם ויום הה' מותר להשכיר לו ג'ובלכד שלא ישוי שכר שבת אלא ג בהבלעה כגון ש שכיר לו לחדש או לשבוע (ב) ד'ולהשאיל לו מותר אפילו בערב שבת:

וכן עיקר כסנרמ בהתרונה ד ומותר להשאיל לו בערב שבת (עור וסמ"ג סמ"ק ותוספות פ"ק דשבת) אף על גב שמתנה שהעכו"ם יחזור ויחלול לו ולא תמרינן בכי הלי נוחלין דפסי כשכירות (הגה: מיימ' פ"ו):

ב ה'אסור להשאיל שום כלי לעכ"ם בשבת ואפילו בערב שבת אם הוא סמוך לחשיכה כל שאין שהות להוציאו ה ספחת ביתו של המשאיל קודם חשיכה (ג) ו'מפני שהרואה סבור שישראל ן צוהו להוציאו:

אסור

ס"ת אלא ן בהבלעה עם פתר כיפים: (ר"ן פ"ק דשבת סוף פ' כל כתבי ופ"ק דע"ז)

(ב) ז'היכא שהתנו בתחילה אם אחר כך בשעת חלוקה נתרצה העכ"ם לחלוק בשוה מותר:

ח'היכא שלא התנו בתחילה ויש תיקון ע"י שיחזיר המוכר להם ן דמי הקרקע או יכבדוהו לאיש אחר ויחזרו ויקנוהו בשותפות ויתנו בשעת הקניה ואם נשתתפו בתנות ולא התנו יחזור כל א' ויטול חלקו ויבטלו השותפות ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה ואם קבל הקרקע על עשות בו מלאכה בשותפו יבטלו חשיתוף ויחלו זה לזה ואח"כ יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה: הגה (ג) ואם ירצה ח להשכיר לעכ"ם חלקו בשבת יכול לשכרו בקטנות שרי וכמו שמחבאר לעיל סוף סימן רמ"ד לעניין מכס ומטבע דשרי ופל שכן כאן דשרי עם שותפות עכ"ם:

ט' יכול ישראל ליתן לעכ"ם מעות להתעסק בהם ואף על פי שהעכ"ם נוטה ונותן בהם בשבת חולק עמו בכל השכר בשות מפני שאין מלאכה זו מוטלת על ישראל לעשותה שנאמר שהעכ"ם עושה שליחותו וכן אין העסק ניכר מפי הוא:

הגה ודווקא בכי הלי נוטל שהעכ"ם נוטל ונותן לחות עם המעות אבל אם כל אחד עוסק בשלו וישראל אחד לעסוק נגד מה שעסק העכ"ם בשבת אסור (בית יוסף בשם גאון) וישראל אחד לו מהכוון העכ"ם עיין לקמן סימן שכ"ה סעיף ב' וג':

י' מותר לישראל ליתן שכרו לעכ"ם לשכור אם קצץ לו שכר ובלבד שלא יאמר לו שכור בשבת תנור שלקחו ישראל משכון מעכ"ם וקבל עליו העכ"ם שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל ברבית מעותיו מותר ליטול שכר שבת לפי שהוא ברשות העכ"ם ואין לישראל חלק בו וגם אין הישראל אומר לו לעסוק בשבת והעכ"ם כי טרח בנפשיה טרח לקיים תנאו:

יא' אם אפו עכ"ם בתנורו של ישראל בשבת על כרחו ונתנו לו פת בשכר התנור אסור ליהנות ממנו:

רמו דיני השאלה והשכרה לעכ"ם בשבת וכו' ה סעיפים:

א (א) מותר להשאיל והשכיר כליו לעכ"ם ואף על פי שהוא עושה בהם מלאכה בשבת מפני שאין אנו מצווים על שביתת כלים וי"ש אומרים רבלים שעושין בהם מלאכה בנין מחרישה וכיוצ' בה אסור להשכיר לעכ"ם ב בע"ם ויום הה' מותר להשכיר לו ג'ובלכד שלא ישוי שכר שבת אלא ג בהבלעה כגון ש שכיר לו לחדש או לשבוע (ב) ד'ולהשאיל לו מותר אפילו בערב שבת:

וכן עיקר כסנרמ בהתרונה ד ומותר להשאיל לו בערב שבת (עור וסמ"ג סמ"ק ותוספות פ"ק דשבת) אף על גב שמתנה שהעכו"ם יחזור ויחלול לו ולא תמרינן בכי הלי נוחלין דפסי כשכירות (הגה: מיימ' פ"ו):

ב ה'אסור להשאיל שום כלי לעכ"ם בשבת יאפילו בערב שבת אם הוא סמוך לחשיכה כל שאין שהות להוציאו ה ספחת ביתו של המשאיל קודם חשיכה (ג) ו'מפני שהרואה סבור שישראל ן צוהו להוציאו:

אסור

שבת אלא ן בהבלעה עם פתר כיפים: (ר"ן פ"ק דשבת סוף פ' כל כתבי ופ"ק דע"ז)

(ב) ז'היכא שהתנו בתחילה אם אחר כך בשעת חלוקה נתרצה העכ"ם לחלוק בשוה מותר:

ח'היכא שלא התנו בתחילה ויש תיקון ע"י שיחזיר המוכר להם ן דמי הקרקע או יכבדוהו לאיש אחר ויחזרו ויקנוהו בשותפות ויתנו בשעת הקניה ואם נשתתפו בתנות ולא התנו יחזור כל א' ויטול חלקו ויבטלו השותפות ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה ואם קבל הקרקע על עשות בו מלאכה בשותפו יבטלו חשיתוף ויחלו זה לזה ואח"כ יחזרו להשתתף ויתנו בתחלה: הגה (ג) ואם ירצה ח להשכיר לעכ"ם חלקו בשבת יכול לשכרו בקטנות שרי וכמו שמחבאר לעיל סוף סימן רמ"ד לעניין מכס ומטבע דשרי ופל שכן כאן דשרי עם שותפות עכ"ם:

ד' יכול ישראל ליתן לעכ"ם מעות להתעסק בהם ואף על פי שהעכ"ם נוטה ונותן בהם בשבת חולק עמו בכל השכר בשות מפני שאין מלאכה זו מוטלת על ישראל לעשותה שנאמר שהעכ"ם עושה שליחותו וכן אין העסק ניכר מפי הוא:

הגה ודווקא בכי הלי נוטל שהעכ"ם נוטל ונותן לחות עם המעות אבל אם כל אחד עוסק בשלו וישראל אחד לעסוק נגד מה שעסק העכ"ם בשבת אסור (בית יוסף בשם גאון) וישראל אחד לו מהכוון העכ"ם עיין לקמן סימן שכ"ה סעיף ב' וג':

ה' מותר לישראל ליתן שכרו לעכ"ם לשכור אם קצץ לו שכר ובלבד שלא יאמר לו שכור בשבת תנור שלקחו ישראל משכון מעכ"ם וקבל עליו העכ"ם שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל ברבית מעותיו מותר ליטול שכר שבת לפי שהוא ברשות העכ"ם ואין לישראל חלק בו וגם אין הישראל אומר לו לעסוק בשבת והעכ"ם כי טרח בנפשיה טרח לקיים תנאו:

ו

ג ז (ר) א אסור להשכיר או להשאיל בהמתו לעכו"ם כדי שיעשה בה מלאכה בשבת ח שאדם מצווה על שביתת בהמתו: כגה מג"א יכול להשכירה לו להשקותה ולהחזירה לו קודם שבת אבל לא מכנה לה מתנה קטנה קטנה כיון שכל כוונתו להשקותה: (סמ"ג ומרדכי פ"ק דשבת)

ב ואם השאילה או השכירה לעכו"ם והחזירה לו קודם השבת ועיכבה בשבת ט בישראל אין לו תקנה אלא שיתן לו שכר בעד כל השבת: כגה ואם רוצה יכול להפקירה לפני עכו"ם ואז אינו חייב בשכר כמו שיתבאר בסי' שכ"ה (ב"י בשם הגהות אשירי פ' השואל ומרדכי פ"ק דשבת)

ג ואם השאילה לעכו"ם והחזירה לו קודם השבת ועיכבה בשבת ט בישראל אין לו תקנה אלא שיתן לו שכר בעד כל השבת: כגה ואם רוצה יכול להפקירה לפני עכו"ם ואז אינו חייב בשכר כמו שיתבאר בסי' שכ"ה (ב"י בשם הגהות אשירי פ' השואל ומרדכי פ"ק דשבת)

ד כ ישראל שהשביר שוורים לעכו"ם לחרוש בהם וחרש בהם יש מהרי"ק אם קבל עליו העכו"ם אחריות מיתה וגניבה ויקרא וולא ויש אומרים דכיון שאין העכו"ם יכול למכרה אם ירצה נקראת בחמת ישראל (ועיין לקמיה בסימן זה):

ה כ אם ישראל ועכו"ם שותפין בבהמה מותר לעשות בה עכ"ם מלאכה בשבת יג על ידי שיחנה עם העכו"ם בתחילה כשקנו אותה שישול העכו"ם בשבת וישרא"ל ביום חול כ ואם לא התנו מתחילה אסור אף על פי שהתנו אחר כך כ ואם ילוה אותה לעכו"ם בהלואה נמורה שיהא רשות בידו להוציאה אם ירצה שלא ברשות ישראל ויזקוף הדמים על העכו"ם ואחריות השוורים על העכו"ם מותר כ ויש פתרי אם אי לא יחא רשות ביד העכו"ם להוציאם על ידי שיזקוף הדמים על העכו"ם כמלות ויחזור העכו"ם ויעשם אפותיקי (פי' לקי שהוא קנוי לך פרעון מלוה שהוא) לישראל או יד יהרהנם (פי' מסכן בלשון יעמעל רהן) אצלו ובלבד שלא יאמר לו מעכשיו כ ויש פתרים ע"י שיוהיר ישראל את העכו"ם שלא יעשה בה מלאכה בשבת ואם יעבור ויעשה תהיה אחריות עליו ואפילו שהאונסים טו ויכתוב כן בערבאותיהם דהשתא אם בא לעשות בו מלאכה בשבת אינה בחמת ישראל שהרי קנאה העכו"ם להתחייב באונסיה:

כגה וכל זמני שיתרים אלו הלבמה ניכנו ויכול לעשות לאוה מהן פירמה יץ ואפילו אם הכניסה כולה של ישראל דינו כאלו כיתה בשותפות בעכו"ם רק שיתרים שעשה דרך שיתר דין

ז אסור להשכיר עבדים שהם רגילים בשבת כגון הרועים ע"ג: ח שאדם מצווה כו' הא לאסור מדאורייתא דקי"ל דשכירו לא קניין כ"א לענין חזקה (תו' בע"ח דף ע"ו) ואף דכתיב בתורת כ"ג ס"ד כתב דמקרי תקירו של השכר לענין קניה ול"ל ברייב"ם דדוקא לענין הגלות אבל

השכירות מקרי תקירו והכי נ"ב הגלות הוא לכל הטוב אבל השכירות ועי"ש סי' ש"ג וכמ"ש דף ס"ו ואחרון ס"ל דקי"ל כר' יוחנן מקומו. ואם יפרוש מכר מעכו"ם בשבת מצוה על מניעתה דשכירות קניין לחומרת עכ"ל הג"ה ונ"ע דהא מתני' בגמ' ישראל שמכר פרה מכהן מהכילה כרבי תרומה משום דלא נקני לה משום דחשי לקולא מתני' שכירות לית לה קניין ותוספות דע"ח דף ע"ו כתבו דמיירי שמוכרים בשוק ומ"מ ל"ל דאם שכרה מהעכו"ם ומחזר והשכירה לעכו"ם שרי מ"מ ט יפקידנה כו' דל"ת הפקר בפ"ע הוי הפקר לכל לכתחלה אסור להשכירה ע"ד שיפקידנה בשבת ונם בתחילה אין היתר אלא כשזכר כל ימי השבת ולא בשבת לתוך (ע"ש ב"י) וכ"ת מתיר לכתחלה להפקיר לעכו"ם: ו

קטיה לעכו"ם ונ"ע דבהג"מ כתוב בהמתי קטיה לך משמ' רב"י להעכו"ם בהמתי קטיה כדי שיזכו העכו"ם לכל בשבת בפניהם לא משכחת לה מהני לה דאפי' ניחא לה מהני לה"ל וכיה לו ע"י אחר לכן נ"ל דב"י לעכו"ם הוקה נפקיע כדי שיזכיון לקנות: יא כדי להפקיר כו' משמ' דאפי' בשבת אין לחם יכול לזכות בו וכ"ל הלבוש מ"מ היינו עובר עליו שיכיון שהפקיר כל"ל דלא בע"ש ומהכי' אין רחוק דהוה פי' לדברי הר"ף: יב אין לחם מצוה וכו' וכיש פ"ה דבישה חולק על זה ומביא הרי"ף והרא"ש שבתבו בשם הימוש' אין מוכרין ע"ג בהמה משום שביחת בהמתו בגבי י"ט מתני עכ"ל ועכ"ל סי' ש"ם ומדברי ש"ל אין ראייה דהתם מיירי שהעכו"ם רוכב עליה ומביה עניה משאות וחה אפי' בחדם מותר דהא אין איסור אלא משום מדרבנן כדאיתא סי' תל"ה ס"ג ע"ש וכ"כ הריב"ש סי' כ"ד בשם הרשב"ץ דבשעונה בחר מקח בשבת ליכא משום שביחת בהמתו אלא כשאחר אחרי' לאחר משו' מחתר וחרן סיבר דאפי' משום מחתר ליכא וכ"כ ש"ל בשם ניחא לאחר לקנות אחת מהן ומ"ם ביחוש אין רוכבין משום שביחת בהמתו תע"ב דאי נוטל את עלמו ל"ל דמעמיו משום אחת יצא אחת מון לאחר כדאיתא בגמ' והא סובר תחומין דאורייתא והלחם בעלמו אינו עושה איסור כיון שיושב בהמתה כמ"ש הר"ן פרק מי שהלילוהו בשם הגמ"י ועוד"ז סי' שי"ח ס"ב ועי"ש סי' ש"ם וכתב הר"ן בירושלמי אמרו אין מושיבין בהמתו על שביחת בהמתו וכו' ול"ל פי' דאע"ג שעלה ל"ל לירד משום שעבר הוא לא מיתסר סי' ש"ם ס"ק ב' בתיקון מ"ב סי' שלין והבוחר כתבו התום' בשבת דף קכ"ב ובב"י סי' תנ"ה כתב בשביחת בהמה משחזר כי"ש יום טוב ודע' הרב"ש לאסור ע"ז ולכן נהגו להחמיר והשתמש בב"ח פשיטא דאסור מדרבנן כתו בשבת ועיין בתם' תמות פ"ג ורים מי שהשקין עם העכו"ם ותו שותתין חל"ב לחלק בשום סי' ש"ם ס"ב ותו לפי' דחמירות שניהם בשום כל יהות השבוע מותר (ר"ל תכיב) ח הוה טועל יום ח' כעגד יום השב והוי שכר שבת שלא בהבלעה ותמה היה יותר היתר שלא יחתר טול לחקה כו' אלא יחלקו שתם כל השבוע ביחד (ב"י סי' רמ"ה בשם ריב"ו וכ"כ ר"ל תכיב סי' ק"ן) ומ"ת הוק בהפסד גדול שרי להלק שתם (ד"ת) ועי' רמ"ה ס"ת בשכ"ת: יד יהרהנם לעכו"ם פי' לע"ע שניתם ביד ישראל למשכון והעכו"ם טועל תוקפו ועיכב בשם שרי כיון דלא ל"ל מעכשיו לא קנאם כמ"ש סי' ש"ת ע"ש לפי' ל"ל שם לא תתן לך החעות למן פלוגיהו שלך: שן ויכתוב כן: היינו לפרסומי מלתא: יו ולפי' שם הבהמות כולה ושם הפוסים של ישראל ונם העכו"ם הוא עבדו ומוליך שחורתו אין היתר בהבירה הרי אסור להניח לו לעשות מלאכתו ול"ל הוא מוכר לו רק

ליסע

שרי"ם נחשוב לפסח מולני עיק דמסת ומשור לפסחים פי' בב' סי"ם ומשנב לפרשת ומשור נסי' קמ"ח ומשנב לפרשת נזקים ומשנב ובגמ' יוסף ומשנב ובגי' ישקב בי' רנ':

עטרת זקנים

רמו א אסור לישכיר כו'. אבל לרבוב הגוי על בהמת ישראל אין לחקפיד כי חי נושא את עצמו אך יש להקפיד על האוכף שהחיר הוכיב אבל לרכוב סתק להתם אסור פרת ישראל והיה שומר לי פרעאו כיק הוה לי פרעאו מן הדורה לקמן פוקים (כ"ב חלבו ס"ם ש"ה) אף ביום הראשון אסור להשאיל או להקפי (עור ב' והרים) ליפקדנה בינו כ' ולהתהיל לא יעבד אדם בהמתו לגר אלא בהבלעה ע"ד שיוצה להפקיר קודם שבת בינו לבין עצמו או בפני ג' בני אדם או יאמר בהמתי קנוחה לגוי אלא צריך להתנות עמו בתחילה שיהיה רשות לו קודם שבת ואם התנו מלא קם רבנו להנאי או נא' מג' אלה דרכים הנזכרים יש לה (ב' פרישה סתרים) ג אבל כי"ם אין אדם מצוחה על שב הבן בהמתו כי"ם ע"ל סי' תצ"ה בש"ע נבב' שם בסעי' ג' נבב' שם שהביא ג' ריעות ועי"ל סי' תק' סעי' ו'.

פרי חדש

ס"ק עו

בין קטן לגיוס דרב מסנת רבוי לפסוק כותנו ולרי רחים בחותו סה ולרי רחים קיל ושנל כ"ל לכנרים בלבריו ול"ל הנסכים הפ"ם כל ח' נסקב ומלר נערי ברחוים את קטנים. בחוכר תלמה ליה לן כל עלמוכי דלרחינהו ומלר נערי ברחוים את בעלי כל עלמוכי דלה לה דבריהן. מלבין. ומה דבריהן מלבין לה לסוק דוקא בקטנים הנמלים בהמתו ומלר נערי ברחוים את בעלי כל עלמוכי דלה לה דבריהן. מלבין. ומה דבריהן מלבין לה לסוק דוקא בקטנים הנמלים בהמתו

בהשלמת אחת מהנ' אסור אחד מהם ואם הוא אחד מהם אסור אחד מהם אסור אחד מהם

ליסע עם הסוסים לו שרי להרמב"ם כמ"ש סי' רמ"ד ס"ה ועכ"פ לחסור לך בשבת כמ"ש סי' רנ"ב. ודעת הרב"י דאפ"ה שרי לומר לך בשבת כולה שלו לך: מהרי"ק העלה"ס לחריות כמ"ש ס"ד ורמ"ה הכריע להקל:

רמז א תגרת. ס"ה בכל מלאכות בעי' קצן כמ"ש סי' רנ"ב ולעיל סי' שמ"ה ס"ב ובמ"א ס"ק ב' ובמ"ב ס"ק ב' ובשעה"צ ס"ק ב' ובשעה"צ ס"ק ב' ובשעה"צ

ומקום שנהגו שלא להפליג בערב שבת כלל אפילו דרך פחות אין להפליג:

ב הא ראיין להפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם חשבת חשעם משום עונג שבת שכל שלשה ימים הראשונים ן יש להם צער ובלבול ודוקא להפליגים בימים הסמוכים אבל בנהרות אין שום צער להפליגים בהם ולפיכך מותר להפליג בהם אפילו בערב שבת והוא שלא יהא ירוע לנו שאין בעוסקם עשרה פסחים אבל בסקום שירוע לנו ז שסקרקע הספינה לקרקע הנהר פחות מעשרה פסחים ח אסור (ללמת תוך לתחום) משום איסור תחומין:

הגה וכן בספינה שלערך הירמלג שנה לידי מלמה בשנת אסור ליכנס בה שלשה ימים קודם חשבת אפילו אם כוונתם לחזור למעלה מעשרה (ר"ן בס' קנ"ב מהרי"ק) אבל אין איסור בספינות עוסקות בספינה בשפת הנהר (ר) ולא דמי ט להליכה בקרון שאסור:

נ היכא דמותר להפליג מערב שבת אם נכנס בספינה מערב שבת וקנה בה שביתה אע"פ שמפלגת בשבת מותר: יהוא שלא יצא ריבל מחספינה מעת שקנה שביתה:

הגה ויש לחומרים יא לחמי מן הספינה סדי דמחמר שקנה בה שנית יום ג' מעת"ם מותר אח"כ ליכנס בה בשבת להפליג: ויש לחומרי יב שעומדין קידוש בספינה ואח"כ מוציאים לניהם וניכנס שם ונאמר מוזרין בספינה ומפלגין כן נהגו בקבת מקומות ואין לשנות (ר"ן פ"ק בשבת והיכ"מ סימן י"ו קכ"ח קכ"ב) ועיין לקמן סימן סל"ה וס"ו:

ד לחיוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים יג לחלל שבת כי כפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם ג' ימים קודם שבת אסורים לצאת יד ובימים ראשון ושני ושלישי מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש מותר ואין כאן חילול טו והעולה לארץ ישראל אם נזדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש ולסוף עמהם לשבו' ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יז יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פיקוח נפש יז ואם נזדמן לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואם תניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר רכיון יח דלדבר מצוה יש לו אלפים אמה לכל רוח:

הגה יש לחומרים שכל מקום שמתם שלוך יט לסתוכה לו לרחות פני מבילו (ה) משום כל דבר מצוה ואינו משום דבר הרשות לכשהולך לפייל ועכ"ן נכנו בקבת מקומות להקל בענין הפלגת הספינה:

כ והליכת שיירא תוך פלגא יומים כי חומשים הכל לדבר מצוה ואין לחמות בידן מחילו ויש להם על מי שיסמוכו:

רמט דינים השייכים לערב שבת ובו ד סעיפים:

א אין הולכי' בע"א יותר מג' פרסאות כדי שיגיע לביתו בעוד היו' גדול ב ויוכל להכין צרכי סעודה לשב' בין שהולך לבית אחרי' בין שהול' לביתו"ה ס"ס כשהוא בישוב בסקומו שיוכל להכין צרכי שב' אבל אם בסקום שהוא שם א"א לו לחכין צרכי שבת או שאינו סקום ישוב בשוח פותר לילך אפילו כמה פרסאות גאום שלח להודיעים שהוא הולך שם לשבת פותר לילך כמה פרסאות כפל נוונא:

ג (א) אסור לקנות בערב שבת סעורה וסכחה שאינו רגיל ביסי חתול

(ומ"מ כשיש לחתים סעות שיוכ' לחזור ולבשל בעצמו לחם לא מ"ח ס"ס שיהיה לחתי' שעוסק לחם בשבת) אבל סכחה אחרי' הרי"ף והרמב"ם לא מצי' כן: ולפ' ידעתי היכא דחתי לחם כחתו לח"ב ח"ל ומיהו ל"ל דחף הכלי שהוא בו ובשעת בישול יהיה מוכן לחתעל' מי' לח"ב ח"ל ומיהו ל"ל דחף הכלי היינו מחמת שיהיה מחלח עכ"ל

ובתדירות האלו הוכ בני אדם מכיון בריוח ולכן אין נזהרין בזה (תבואה סוף סוטה): ב סעודת הירוסין. וה"ה סעודת נשואין דהיה אפשר לעשותו ביום אחר(כ"ח)ע"ש ודכתב בסי' תקנ"ד ס"ו דסעודת הירוסין סעוד' מצוה היא אפי' בעי"פ דאפשר לעשו' סעוד' הירוסין כ"ש בע"פ דקיל טפי כדלקמ' בסמ"ק:

ואפילו הוא בתחול ואפילו הוא ג סעודת אירוסין מפני ד כבוד השבת שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול וכל היום בכלל האיסור:

ג וסעודה שזמנה ערב שבת כגון ברית מילה או ה פדיון הבן בתוך ו מוהר בן ג"ש וכן המנהג פשוט:

סעודת זקנים

ז וסעודה שזמנה בע"ש כגון אם לו בוקר צריך להזהיל להתחיל קודם ח שעות זמניות (פורי בב"ח) ונראה שלא לאכול בע"ש בסעודה גדולה אפילו בסעודת מצוה (אא"ז בשם מהרי"ש בסהרי"ל) רק התקוב' הישיבים השיכים יותר לאותה סעודה ונם רגילים לא יבואו בסעודה ג"כ קודם שביעה ה"ש אבילה נפה (אא"ז ול') וכן בע"ש סמוך לחשיכה קודם התפלה בב"ה היכ בהברא"ח אם יש שהות לאכול קודם התפלה כדי שלא להתחיל (אגור) ג'ולאכול ולשהות בלי קביעות כן הי"נ רוקא למורך שעה אבל לעשות כן תדיר לא רשמחי בשולחן שבת (כ"י בשם הרב המנהיג) מצאתי בהרוב רבינו רבי רבינו בע"ש בחיבו יאר ציוש כאם הל פעם ראה בן ע"ש ולא השתל' (מהרי"ש ל' בש"ה) ד בתנת והכי נהג מהרי"ל ובתענית חלום יש להשתל' ער הלילה (ב"ח):

פרי חדש

סימן עט

לענין תפילה פ"ד מס' תפילה ובגן כ"ל בסוגר פרק ג"ל דמתחזרינן דהיכא דלא תפסר יסלקנה לגדדין ע"כ גדדין כלתחרירו דמי הלא לענין תפילה החזירת מתרינן היכא דתפסר יסלקנה לתחרירו תכל פרק"ם תפי' דתפס' יבול לסלקנה לגדדין מתחר לגדדין כלתחרירו דמי והתחבר בכתן סחם כתבי מרדכי ס"ל ולקמן נסי' פ"ו נתפשו מתחר סמדת' ק"ם לתפיל': ומסת דברסיגן בס"ם אי סתתו חסס יתחן כתב יתיתן חסס יתן כתחם ז' תמרת לתר יבא תתר רב סחורת לתחרירו תכל לסגרו מרחיק תלת ציבו ובן לתחילה ע"כ תלוה דבי מודי ניעכו תפי לענין מירץ תלין זה תוברת תפ"ת יש לחוש לדברי תסור ולכל זה לתחלה תכל קרא ק"ם ונות' בציבו פסיעה דה"ל לענין לתור ולפי' לענין תפילה בדין כן ווה תוא"ם פעיף פ"ו בס"ו:

בב

סימן רמט

הכנת הסעודות לשבת ובו ב סעיפים:

א א (א) לישכים בבקר ביום ששי להכין צרכי שבת ואפילו יש לו כסה

עטרת זקנים

בין תפילה לי"א מעלה

ב"ש בכ"ש

ב"ש בכ"ש

ב"ש בכ"ש

רנא שלא לעשות מלאכה בע"ש מן המנחה ולמעלה ובו ב סעיפים:

א א ᵃהעושה מלאכה בערב שבת ב מן המנחה ולמעלה אינו רואה ג סימן ברכה (א) ᵇש"ס פרשים ד סנהה גדולה א"ר ספרשים מנחה קטנה:

כנה ᶜוהוקבע שיעור המלאכה הדרך שנוהג לכל אם עושה לותה דרך פרסי לפי ᵈמנהג מקום ולא קבע עליה פרי (בית יוסף כסא ס"ו) ונכון שיהר לכתוב בסוף ס' שעות ס' ופעים וכל כיוצא בזה: (ד"מ)

ב ᵉלהקן בגדיו וכליו לצורך שבת מוהר כל היום: כנה (ב) והם בגדי תכיסה אם הוא לצורך שבת וחיו טוהל עליו שכר: (כ"י)

ᶠוהוא הדין לשי שהוכשר ספרים לעצמו דרך ליסורו:

כנה ᵍלכל אסור לנמות לחביהו בשכר (מרדכי פ' מקום שנהגו) ומסתפרין בע"ש קודם חצות אפילו בזמן הזה (ב"י בשם ירושלמי פ"ק דתענית) ויש לחדם נמעם קלת ו בשהוהו בשבת שנת כדי שיכין צרכי שבת: (ס"ג פ"ו דשבת ירושלמי פ"ק דתענית)

רנב מלאכות האסורים והמותרים להתחיל בע"ש כדי שיהיו נגמרים בשבת ובו ז סעיפים:

א ᵃאסור להתחיל במלאכה בערב שבת סמוך לחשיכה אע"פ שאינו יכול לגמרה מבעוד יום והיא נגמר באליה בשבת כגון לשרות דיו ר"י ומסמנין בם"ם וחם נשרים כל השבת ולחת ᵇ אוגין (פי' תגודות) של פשתן א לחנור כדי שיחלבנו ולחת צמר להין היורה ᵍשאינו נרך על האש וחיא סוחה בטיט שאם היא על האש אסור שמא ʰ יחתה (פי' אגלה ויעור הגחלים בחתקה) ואפ"ו אינה על האש אם אינה סוחה בטיט אסור שמא יגיס בה בכף (א) ⁱוחמצים בקדרה אפ"ו אינה על האש חייב ב משום מבשל. ᵏוסותר לפרוס מצודות חיה ועופות ורגים והם נצודים בשבת וסותר למכור לנכרי ולהשיגו ממון לחשיכה (ב)

ובלבד ˡשיצא ממחת ביתו מבעוד יום: כנה ויש מתירין פיזליח בעל"ס בשבת (נ) ᵐם ג יפה לו בע"ס מקום

בשת עבדים לשמשו ישתדל ב להבין בעצמו שום דבר לצרכי שבת כדי לכבודו כי רב חסרא הוה מחתך חירק דק דק ורבה ורב יוסף היו מבקשין עצים ורבי זירא היה מדליק האש ורב נחמן היה מתקן חבית וסכנים כלים הצריכים לשבת וסמנה ᵈמהם כלי החול ᵉומהם ילמור כל אדם

ולא יאמר לא אעסוק בכדברי כי זה הוא כבודו שמכבר שבת:

כנה (ב) ויש להזהיר בכיון בערב שבת כדי שיהא מכוון בשבת עצמו (כל בו ו"ב בשם ספר חיי עולם)

ב ᶠירבה בבשר וייז ומנרנות בפי יכלקו:

רנג שלא לעשות מלאכה בע"ש מן המנחה ולמעלה ובו ב סעיפים:

א א ᵃהעושה מלאכה בערב שבת ב מן המנחה ולמעלה אינו רואה ג סימן ברכה (א) ᵇש"ס פרשים ד סנחה גדולה א"ר ספרשים מנחה קטנה:

כנה ᶜוהוקבע שיעור המלאכה הדרך שנוהג לכל אם עושה לותה דרך פרסי לפי ᵈמנהג מקום ולא קבע עליה פרי (בית יוסף כסא ס"ו) ונכון שיהר לכתוב בסוף ס' שעות ס' ופעים וכל כיוצא בזה: (ד"מ)

ב ᵉלהקן בגדיו וכליו לצורך שבת מוהר כל היום: כנה (ב) והם בגדי תכיסה אם הוא לצורך שבת וחיו טוהל עליו שכר: (כ"י)

ᶠוהוא הדין לשי שהוכשר ספרים לעצמו דרך ליסורו:

כנה ᵍלכל אסור לנמות לחביהו בשכר (מרדכי פ' מקום שנהגו) ומסתפרין בע"ש קודם חצות אפילו בזמן הזה (ב"י בשם ירושלמי פ"ק דתענית) ויש לחדם נמעם קלת ו בשהוהו בשבת שנת כדי שיכין צרכי שבת: (ס"ג פ"ו דשבת ירושלמי פ"ק דתענית)

רנב מלאכות האסורים והמותרים להתחיל בע"ש כדי שיהיו נגמרים בשבת ובו ז סעיפים:

א ᵃאסור להתחיל במלאכה בערב שבת סמוך לחשיכה אע"פ שאינו יכול לגמרה מבעוד יום והיא נגמר באליה בשבת כגון לשרות דיו ר"י ומסמנין בם"ם וחם נשרים כל השבת ולחת ᵇ אוגין (פי' תגודות) של פשתן א לחנור כדי שיחלבנו ולחת צמר להין היורה ᵍשאינו נרך על האש וחיא סוחה בטיט שאם היא על האש אסור שמא ʰ יחתה (פי' אגלה ויעור הגחלים בחתקה) ואפ"ו אינה על האש אם אינה סוחה בטיט אסור שמא יגיס בה בכף (א) ⁱוחמצים בקדרה אפ"ו אינה על האש חייב ב משום מבשל. ᵏוסותר לפרוס מצודות חיה ועופות ורגים והם נצודים בשבת וסותר למכור לנכרי ולהשיגו ממון לחשיכה (ב)

ובלבד ˡשיצא ממחת ביתו מבעוד יום: כנה ויש מתירין פיזליח בעל"ס בשבת (נ) ᵐם ג יפה לו בע"ס מקום

מחתך היחה טו ס"ם ᵃע"ם שכל מעשיו הוי לצים היחה טו מדה וחת חכל נם הלל מוהה שמדת כ"ם עדיפה טפי וכ"ת בחקנה דקלב יש לעשות כשחשיע ע"ב והרחכ"ן כחב נפי' החוחם הלילה הלכחת כשחתי ובסי' רמ"ב משמע כ"ל עכ"ל. וכ"ם הב"ח בסמי' רמ"ב ורס"ג בחוחם זכור חת וכו': מצוה לעשות החבשילין ונרוך לעשות מכל חבשילו בע"ם (כחבים): ב להבין בעצמו. וה"ם בכל מלחת מלוה טו יוחר מבשלוחו:

רנא א העושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה בכל מלאכה שעושה

ערי וכ"מ בנת' בעובדת דכבי ביטן וכ"ת ספ"ב דשבת דחקיע' שניח היה לבטל לעיר וחציותיה: ב מן המנחה ולמעלה. ומוכנין לוחו חכל לחן שוכחן לוחו (סח"ג): ג סימן ברכה. מלות מלחכה: ד מנחה גדול. כיינו בשם ומחנה ול"ע ᵃמנחה גדול ᵇלחתרי בנות' דף ל"ם חקיע שניח היה לבטל לעיר (מחלוקה) ומציותיה. והעור כחב סי' רלו חקיעה רשחוה היחה כמחנה גדולה מ"ם שניח היחה כרבה לחר מנחה גדולה ע"ם ועיין חת"ל כי כחב דשיעל כנרך דכחיב ח"ם עה"ב ל"ל דהיינו לעשות חלל ב"ה עה"ב לשקיע חת זה שיוכל ללכול ולו דנקטן והיינו חקיע שלישית ומשמע מהם דנרך לעשות בשדה עד זמן הוה. וכנמר לחרי' דבחקיעה רחשונה נכנסו לחוקן שבשדה ולחם לחחר דהיינו מדינה קלחר לפעול לנרך לעשות חכל לחין רוחה סרבה. לכן חקנו חכמים חקיעות שיחנטלו חת ל"ם ומ"ם קשי' רחשון בחקיעה עומד ובמ"ם חנחה גדולה לכן ל"ל כ"ת מנחה קטנה: ה מספר ישרחל. דוקח מעם' הדיוט דלח נרע חת ס"ם דחחרים הדיוט חופר כדרכו (כל בו) זהעולם נהגו היה לחף בזמנם חומן. וכל מקום שהלכה רופפת בידך הלך חחר המנהג עכ"ל כ"י. ול"ל טעם הסיחר כיון שהות לעורך שבת ערי לחפילו טוהל שכר ולחף על נב דבחיקון נגדים חסור ליטול שכר לפי לעורך שבת שהיה מספורת דעיכר לכל שהיה לעורך שבת חכל בע"ם חסור לפילו מספורת כמ"ש סס"ח. מיכו לנלח לעכו"ם לפילו מעשה הדיוט חסור עפ"י חקנ"ת להה בח"ם לח ערי מלחכת הדיוט לנרך הטועד כמ"ש בפי' חקנ"ת מיכו י"ל דכע"ם קיל טפי וערי מלחכת הדיוט ועפ"י חם"ם דמשמ' דמלחכת חומן הוה דחי מלחכת הדיוט הוה לפי כטועד ערי לנרך הטועד ולדעת הכל בו לפי בשכר כמ"ש סי' חקנ"ת בשמו ודוקח לנחר דבפי' חס"ח מיירי לנלח לפי שהיו לנרך הטועד דבכל השיעורים ליחת דמיירי לנרך הטועד וח"כ בכל מלחכות הטועדות בח"ה מותרות בע"ם ובכי מסחברח וחפי' טוהל שכר דבמ"ל פשיטח דערי חספורת להה לנרך שבת הוה וכ"כ בד"מ לענין חברת שלוחים דלח נרע מח"ם ועפ"י חקנ"ת ס"ם. וכחוחות כחוב שבחרי"ח היה מורה שלח לנלח לחף מנחה לפילו חפי' עכ"ם ועפ"י רל"ב. ו בלישנו בע"ם. לכן לין קובעין עיבה בקונסטנטינה בע"ם (כ"ה) וכפי"י כחוב חם רגיל למחר דבר עם לו קבוע. חו ישחלנו לישנ חחינו. חקרי דבר שלחן לו קבוע מרגילין לפנפל חם לח פירש"י על הסדר ערי וחם לח יחלה לחוכל לקנות חו לח יקבע הלישנ בבוקר וחם לח יחלה לקנות לחר התפלה חני יקנה וח"כ יחפלל חו מנה טובה טובנת וגם היה דלוריחה ובלבד שיקרח ק"ש קודם. וחם הניעור מחפללין לח יפרוס מהם. וחם הכין ביום ה' וכל ללמוד כדרכו ע"כ:

א לחמר. ולח נזרי' שמח יחחה דכיון חרוח קשה להם לח יגלה החטור (נמ') ועבי' רכ"ו: ב מחים מבטל' משמע דלח הוה מבטל כל נרמו מוחר וכמ"ש סי' ש"ח סי"ח לכל החו' והרח"ם כחבו דהכח לחסור מ"מ משום טובע דבחמנים כה בקלע הנבע: ב יחד

באר הגולה

עטרת זקנים

רנב א מות' ליתן בבריו כו' · זחלה אם התנה עמו שיתן לו שכרו נפי שורי אף שלא הירה אומר לו בכרי תן כדלעיל רמ"ז: באם ראהו עושה בשבת אין היה עוש' בשבת התנה צ"ל שלא עשה · והיינו בעושה בחנם או צריך למחרת בידו אבל קצץ עמו או התנה עמו שיתן לו שכרו א"צ למחרת (מורי בב"ח) ע"ש הקונטרס יש ללבוש ד' בגדים לכבוד שבת בלבוש עליון ותחתון ואזור וחלוק כנגד ד' אותיות הוי"ה ב"ה:

פרי חדש

סימן שיב

על מחם שכרי הנהוגה ליומנא מן הקטנה ומה לילה מחניך קודם ת"ע לילה להוקמי בהוכחה מכוסיה קטנה קמיני רחם בנוחם ואפי' בני על שפת רחוב לחת מחר מוחל ליכול לרחוקה וכ"ם הרב ז"ל מסקנת דירוש ואם הוה ברחם לחת מחר ליתן מעמו מוחר לקרות ק"ש:

עוד מקשה הרב מגדול ז"ל בחיזוקיו דכל מעש"ב מסות רוח' לחת לה יקרא לחם מעמ ואחר לבי לחתוך לחם מעמ מקניים תורם חלה לחתיך קדום וכל מסות מון בני למחרי לימם בחתכו וחתכנו קדום מוח ואי אפשר לה ירחם בן עורות דכר בשנה כשעורה מחם מוקדיין לקון בחם בשבתות וכו' ופ"ם בני בחלים ויש פליג עיקר כדברי רבינו מסות כחלו מיחת רחם לחת מחר וכדמוכח מהרי"ל ומהרי"ו שמעת מהרש"ל דמי שאינו מחתיך לחם בשבת אלא פרוסות ואינו מברך המוציא ואינו יוצא בזה ידי חובתו ומ"ש הרב ז"ל דמי שאינו מחתיך לחם בשבת אלא פרוסות ואינו מברך המוציא ואינו יוצא בזה ידי חובתו ומ"ש הרב ז"ל דמי שאינו מחתיך לחם בשבת אלא פרוסות ואינו מברך המוציא ואינו יוצא בזה ידי חובתו

כתים"ם סב"ל לאבל מקדש שאומרים ממנו מותרים אפי' לת"ח דמקדש כתים"ם לכל בוסר הוא עכו"ם ומליצות הוא עבדים וידוע דמחשיבה היא תולדת דהש"ץ בתליצות לוקח כמי חיובא דאורייתא כמאמרם לחתן מצבלים ולכן אם לת"ח מקדש מאומרים אסורים בכל"ל כדור: כ להשמעת קול. ואיכא זיעותא דשבת ואם הרחיים של עכו"ם פעיטא דשרי ליתן לתוכה מכני"ו ואם היפרוטא מתן לעכו"ם החמיר מע"ה אפילו העכו"ם שוהנן בשבת שרי כתים"ם ב"ב ובלבד שלא יעשוי היפרוטא תגלו דלמ מיתני בשלומו וכתים"ם ב"ח לבל אסר לאבל ואם הסעדה לריכה לכך כגון סעוד לשבת דשבי דשרי היפרוטא לשחור הרחיים שלא יפתחן דהא שבות דשבות הוא אפילו מתן היפרוטא להרחיים בשבת ליכא חיוב חטאת על שיטחון ברחיי של יד וכ"ש בתום' דף י"ח ד"ה ולוקחת תר ט' דטעמ' דכ"ש דגורי ט' וק' דמ"מ קשה ליחל ע"י נכרי רחיים כמי משום גזירה שלא יתחן ע"י אפי' נתנו בשבת ליכא חיוב חטאת וכ"ש הכא"ל ומ"ק בהליה ועיין בתוס' ספ"ק דע"ז ורעק"א ממ"ש סי' ש"ץ גבי מגירה בשבת ולאפה וכ"ש בפ"ח בריתב"ם ח"כ בשאומר לעכו"ם ה"ל שבות דשבות ושרי במקום מצוה כיון ס"ס ס"ו ס"ס הוכ"ם היכא דלא ה"ל לכלל רק יוצב ומשבר ועשבי ס"ו: נא במקום פסידא. פי' כיון דהיכ"א פלוגתא מקילין במקום פסידא לאבל לרבה בגחרת אפי' במקום פסידא אסור והב"ח ס"ג לא ידע הסוגיא בפוסקים ודברי הוא סם דוק ותשכח: כב יש להקל. או להסכירה לעכו"ם: כג בחשוך בידו. אבל בבגדו שרי דאפי' בשבת ליכא חיוב חטאת כמ"ש סי' ש"ל ס"ב ועש"ו ס"ח ס"ו וס"ג ס"ט דלמעשים ליכא חיוב חטאת ואיכא לחזוקי ליכא ר"ה ושריטוך לאכילה עיין בנגמרא: כד בתפילין שבראשו. ולא גזרי שמא ינערך לפנו ויסירן כמ"ש סי' ש"ל ס"ו לפי שאינו שוכח בראשו אשאר בשאר היום מהן אבל בידו אסור דמסיח דעתו מיהו חייבי אתת יכשה להצניען עד שתחש ולבסו כשיכיר שם חפץ בידו יכשה שבת ויש לחלק בין לפר' שיכשה החפץ בידו ויש לומר דכשה ליכא חיוב חטאת לש"ב שכוונתו לעשות מלאכה אלא שבשה שבת אז אלא ידע שחלכה זו אסורה(תו' ועוי' בב"ח דלא כב"י): כה שיהו שוכחין ואע"ג דלא מקרי מסיח דעתו אלא קלות רחב כמ"ש סי' ת"ל מ"מ הואיל ואסור לגמרי בהן קלות רחב מדכיר ומשלקן קודם שבת (ד"מ). כו לחשמש. ויחיר תגרו ויקח כל התלוי בו (ד"מ בלבו) ונרחה דחיבו לדידן דליכא ר"ה מלוה לחשמש דשמא יש מלוה דבר התוקה:

רנג. א מלטחין. פי' כל דבר שאין מיחת כשיכש ומלטחין (מלחשות).
ב שהוא חי. פי' אן שרי ליחנו שמוך לחשיכה ממש לאבל אם נחנו מבע"י לאשר דבבגד מחבל קלת קוד שבת ושרי לשלקו מחשבל ולא כ"ל

כמה שנתבאר לעיל סוף סי' ש"ח ומ"מ יש להקל בשעת הדחק כמו שנתבאר לעיל סוף סי' רמ"ב ומותר להשתמש בכלי מתקנין וזיניר מערב שבת אע"פ שמתקנים קול להחזיק הפעמים כי הכל יודעים שדרכן להתקנתו (עור תגור) ושרין לנגון סי' פ"ח:

ו לא יצא אדם ערב שבת סמוך לחשיכה כג (ח) בחחטו יכירו ולא בקולסנו שמא ישכח ויוציא אבל מיחר לצאת כד בתפילין סמוך לחשיכה לפי כה שאינו שוכח:

ז מצוה כו למשמש אדם בכליו בערב שבת סמוך לחשיכה שלא יהיה כהם רבר שאסור לצאת בו בשבת:

רנג דין כירה והגור ליתן עליה הקדירות בערב שבת • ובו ה סעיפים:

א כירה שהיא עשויה בקדירה ושופתין על פיה קדירה למלה ויש בה מקום שפיתת שתי קדירות אם הוסקה בגפת שהיא פסולת של זתים או בעצים אסור ליתן עליה תבשיל מבעוד יום להשהותו עליה אלא אם כן נתבשל כל צרכו והוא א מצטמק (פי' טולך וחסר) וערעי"ח ממ"ש סי' ש"ץ גבי מגירה דכסם התוספ' מתחיל דהייב חטאת ולא ס"ל כתוספ' דלקמן בתחלת דף ל' דמיירי בתבשיל שלא נתבשל כל צרכו ולא ס"ל דמיירי בתבשיל שנ

רנג א אא"כ שהוציא כל הנחלים ממנה אבל הר"ן כתב דאין פירוש נרף שהוציא כל הנחלים להוין אלא שנרפם לצד אחר ב"ח מתב שלא נמצא בשום מקורש שהקל בכך אלא כפירוש רבינו עקיבא איגר ונקיטינן להחמיר דלא שרי בקידרה אלא בנרף כל הנחלים להוין ובהאי אפילו נרפם כולם להוין ואם שבח ושהא מות ואם עבר ושהא אסור בשניהם (הרמב"ם פ"ג) הרא"ש הקשה לקולא בשיעור ומצאתי לו בין בשבת בין בעבר ושהה במזיד ראין להחלק בינהם וכן רבינו ירוחם שרי במזיד נמי שרי והני תשעה נהרות שהזכיר בס"ש רבינו ורלא כס"ש בש"ע כהרמב"ם להחלק בינהם נם לא כס"ש רבינו להחמיר בשניהם רמצדקא בשרי דרבנן הוא ומיהו נראה דאי ברעבר ושהה לא שרינן לירה אלא בשבת אחת אבל לא לשבת אחת כראיתא להריא בגמרא משמע דהא פשיטא הוא ולכאו מאן דפליג עליה כיון דבעבר ושהה אסור לשבת אחת חו ליכא היתרא לירידת אפילו בשבת דעשה במזיד וראסר שוכח אני אבל אי לא עברו שהה כלל אלא שבת מורר אפילו הדת שכוח לכסת (בב"ח):

פרי חדש

סימן עט

סף ומוד למאי דקיל סוף מסכת דמקוה סיעלה פרית ברוך לעתיד נבואה מסכן לם מעיון זכן כל מקום מפורש דיש רע סים לו עיקר ש"ל כתני קיימת נאות לפנינו ולא מסני בפסקה וזה ברור: ס"ג אם אין סנין לו ריח רע כלן סתם ההוכר כנגני כתוספים עפסקה פאה תוכלת פרית רע וכן עיקר ונכ"ם בסתוך:

ס"ר כתב בני אכואר בפ"ח מיחו דכל דבר מחיוהו בסת מצור לקרות בכנד בותו כגון בלבי' וחזירים וכל סלין חיוהו בסת מותר ר"ל אפת מחרינן בנחרת עלוקת חזירים וכלבים דקות בזמן שנהן קורות בכלבים וחזירים סלין חיוהן בסת לכל סס יזוע

סם יש לו סם לו סם לא ? המחעות בנחרת סם לדעת כל בפוסקים סם ס"ם לפירוש ר"ח ורמב"ם לפירוש רש"י ור"י קור ור"ח סם וכן נכתוב בפרש' מסלכו' סנת

עטרת זקנים

לה"כ בתבשיל כל צרכו קוד' שבת עסי' רל"ד: נ שכשה הנחלים בחפר ר"ן וה"ג לקטום עד שלין ניכר אם חשבלל רק בקטימה כל שהוא סגי (רן) ואפי' הוכשרה חח"כ ברי (נמ') כיון דנילה דעתו דלא בעי לנחלים סגי: ד חתיכה חיה · דוקא חתיכה בשר שלא התבשל מבע"י ברי כיון שבשעה שנתבשל מבע"י חתיכה חיה · ברמב"ם כתוב כאן בשר חי דוקא לחתך בשיל ולא לזה כ"ג פשוט: (נ) המפרשים חלוק בזה דוקא חי הוא בשיל חו לא זה כ"ג פשוט: (נ) ברמב"ם כתוב כאן בשר חי דוקא לחתך בשיל ולא לזה כ"ג פשוט: (נ) המפרשים חלוק בזה דוקא חי הוא בשיל חו לא זה כ"ג פשוט: (נ)

חיתוי אבל אם נתבשל קצת ולא נתבשל כל צרכו ואפי' נתבשל כל צרכו והוא מצטמק ויפה לו חיי שינן שמא יחתה ואסו' להשהותו עליה אא"כ נרף רחיינו שהוציא ממנה כל הנחלים או קטם רחיינו ג שכשה הנחלי באפר למעט חיסום ואם נתן בה ד (ב) חתיכה חיה מותר כאן הוי כולה חיה (ג) דעל ידי כך מיסח דעתו ממנה דאפילו אינה נרופה (פי' שמסך הנחלים מהחתוך) וקטומה (פירוש שכשה הנחלים בחפר) מותר ה לסמוך להקדירה בסמוך חוצרת לה דאם הוסקרו בקש או בנבנא מותר לשהות עליה אפילו אינה לא נרופה ולא קטומה:

הגה מני כירות המתחמות זו אללו ודומן של סרס כיניסם הפתח נרופה וקטומה והמניח חיכה נרופה וקטומה ן (ד) מותר לסמוך על הנרופה וקטומה מ"ם סמוסיף הגל מפחיכה נרופה וקטומה (נמ' פ' כירה) ז (ה) ותנור אפי' אם הוסק בקש או בנבנא אסור אפילו לסמוך לו ח אפי' אם הוא נרוף וקטום: הגה כל זמן ט שהיד סולדת בו (הגהות מרדכי) וכ"ש שאסור לשהות בתוכו או על גבו · (ו) יכופח שהוא מקום שפיתת קדירת אחת אם הוסק בקש או נבנא דינו ככירה בנפח או בעצים דינו כתנור י (והמטריס שלנו דינם ככירה) (ר"ן פ"ק כירה וכל כונן מסק מפי' רש"י) (ז) ואם שכח ושהה אם הוא מצטמק ויפה לו ואם הוא תבשיל שהתחיל צרכו מותר אפילו הוא בישל כל צרכו יא אסור עד מוצא שבת ואם עבר ושהה אסור בשניהם:

הגה עד נכרי שיעבו (הגהות מיימוי ומרדכי פ"ק) (ח) ואם יב המחזיק עכ"ם בשבת יג דינו כשבת ושיכה (הגהות מיימוי (ט) ואם יד המחזיק שאר בשר דינו כעבר ושיכה (הגהות מרדכי) ואם מצטמק וה"ג לו מותר מכרי לג לבשל בו (ב"י ועי' ר"ן פ"ק ר"י)

טו יו"א שבשל שנתבשל יו במאכל " בן דרוסאי (פי' אם אדם שהיה לוכל מאכלו אלא שנתבשל כל צרכו) אושנתבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו מותר מכרי לג לבשל בו גבי כירה: הגה ולו אפילו על גבי תנור (המגיד פ"ג והגהות מרדכי ומיימוני פ"ג וריש פ' כירה וכ"י) אפילו הוסק בנפת ועצים ואפילו אינה נרופה וקטומה ולא הוזכרה נרופה וקטומה והיסק בקש ונבנא אלא כשהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי וכן לעניין אם נפל הקדירה מעליה ובא להחזירה עליה בשבת ואם שכח ושיהה תבשיל שהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור ואין צריך לומר אם עבר ושיהה: הגה ומכאן להקל בסברת החתרנוסי' וכל זה בעניין שיהיה שהקדירה יושבת על כסא של ברזל או על גבי אבנים ואינה נוגעת נ נחלים אבל השמנה ע"ג נחלים לדברי הכל אסור: הגה ויש לחלוק אם הקדירה עומדת על גבי הסם מסם כל זמן שיש ין מגולה למעלה לח מקרי הטמנה ומותר וכן במבה"ש מכירים נמקום קצת קורם בשבת מן הסם כדי שיוכל ישראל להסירו מסם ואם לא נתקו מן הסם ומנחו על גבי הסם בשבת יש להם לו מסם על ידי נכרי ואם ליכא עכ"ם יח מותר לישראל להסירו מסם ויזהר מיקחהו מסם בשבת ולא יעשנע הנחלים ואו לף אם יעשנעו קצת דבר שלין מתכוין מרי (מרדכי ריש פ' כירה והגהות מיימוני פרק ז')

כירה

בפחות מזמנו מותרים לחסור דהי"ל בשיל ולא בשיל לחסור בנת"ל ולפי הפוסקים חלת כ"ם"ד דוקא חי הוא בשיל חו לא זה כ"ג פשוט: (ב) ברמב"ם חיכה · ברמב"ם כתוב כאן בשר חי דוקא לחתך בשיל ולא לזה כ"ג פשוט: (ב) ברמב"ם חיכה · ברמב"ם כתוב כאן בשר חי דוקא לחתך בשיל ולא לזה כ"ג פשוט: (ב)

מלד קנם כמו המבשל בשבת והייטו בלח נתבשל כל צרכו קודם שבת חבל נתבשל כל צרכו בזו קנסוהו בשבת לו לח וקיל"ל בזה: (ח) ואם החזירם עכ"ם בשבת · פי' ואם נתבשל מבע"י ויפה לו מותר מלין האמרתל בהגה כ"ב: (ט) החזירם

ב לכירה שהיא נרופה וקשוכה ונפל הקדירה מעליה "אפילו בשבת מותר להחזירה יכל זמן שהיא יש רוחחת: הגה כ' ישמוט ניחוי (טור) ולא תניחה על גבי קרקע: הגה ואין לחוש להחזיר (טור) שירזוקא כב על גבה אבל לתוכה אסור יובתנור אסור להחזיר אפילו הוא נרוף וקשום והוא הדין לכופת אם הסיקו בגפת ועצים:

פגה (י) והזוקא שהתבשיל מבושל כל צרכו (כ"י) ולו מותר להחזירו לפילו נתוסף כירה (מרימוני פ"ג) וי"ח לכל זה ליכו אסור (יא) רק כד כשנעלו מן הכירה מבעוד יום ולא החזירו על מנת לבשל משם משהבשל לפילו בניסו על גבי קרקע מותר (ג"ן פ' כירה וכל כו) וכן נוהגים להקל בזה בערים שלנו שים לסם דין כירה וסוככי' כעשם על דברי המקילין (יב) ומוב להחמיר מיכו (יג) שם נשמן נכוני עלמה אסור (כ"י) וי"ח לחם ס"ד דלח כע"ע ומכאן להקל כוחת מחכל מן המנור בשבת (יד) כה לאסור להניחו בכירים וכנסמות שם (פגה ס"ק ו') וי"ח הכל שכוח (שו) שמוך לחסיכה לו כן שמוך לנרכו (שם) ועשמי' ל"ח שים לא נשמן לנחני כחים שע"ו ועשמי' זה כחגה בכירה מי חשנר בחים (בהגות מרדכי) שם שמוך כל כך שים נשמן (כ"י) וכ"כ בשם ר"י דלח כ"ח לחכל מן המנור כיכי כשהיה ע"ג מנה שלכל לו שפסק לו שפינן מחיחם לניחם מרי לחכל רמ"ח ס"ל דכל חלו לחסור דס"ל כמוסיפ מבשל בשבת לבחלה ועפי' ס"ד: כ ועומה כילו: ודכרי' ס"ל דוקא כשהניחה ע"ג לחסור לחכל כניח

פרי חדש

סימן רמא

לג פמ"ג. דכיון שאין בו טעם אין בו ניסול כמ"ש סימן שי"ח סי"ו ומשום חיתוי ממי ליכא למימר שאין דרך ניסול בכך לפי שהקדירה מפסקת (מ"א פכ"ב) ואם יש בה שומן אסור כמ"ש סי' שי"ח ס"ו: לד מפסקת להגיהו. והר"ן כתב ול"ל ואפשר דבר שאין דרכו לחפות ע"ג פיהקדר אסור להגיהו ע"ג כירה כשהעלמת מותר לחממו ע"ג כירה כשהעלמת ורע"ז שהדבר מוכיח שיושו עושה לג כשביל שיחתמם עכ"ל ודעת הרב"י משמע לאסור: לה ויש מחירין כו'. ז"ל ד"מ כב"י נהגו להחתיר כו' ומ"מ משמע דאסור דדוק ע"ג שרי אבל לא לתוך כ"מ שפי' ס"ב וכו' ע"ב ורמ"ז דכדבר שבדין הוא שאין לחוש כ"כ ודברי ב"י תוכן אין לחוש ואם התחיל בדבר טוב ומהגין שיתר דהוסקין בדבר טוב ומהגין שיתר בדבר חס שהוליאו מן התנור כדברי הר"ן ומה שחילק הב"י בין ע"ג לתוכו זה לא כדברי הר"ן אלא שהב"י חילק מעצמו כך ואפשר דלא ס"ל לחלק בהא ופוק חזי מאי עמא דבר עכ"ל ד"מ פי' דמאי דאמרינן בגמ' לתוכה אסור היינו כשנטלו מבע"י ולא החזירו עד שחשיכה וכמ"ש ס"ג אבל נטלו בשבת מותר להחזירו לגרופה וקטומה ואפילו לתוכה וזה כיון שלא הסתיגו בו ס"ל בגרופה וקטומה. וע"ע בהגהות הר"ן שכתב דמה שאמרו בגמ' שרי להחזיר לתופה אחר סעודת שחרית כיון דבשבת אבל לענין כשהניחה ע"ג אח ולא רתח דברי הב"י ס"ל: כגרוף וקטום ע"ם שבחתך לענין היתר תוכה משום גישול אסור לו שלא נגמרו. ואפי' בדבר שאין בו מרק לית ביה משום גישול אסור אם נגמרו דה"ל כמונית לכירה בשבת דאסור אבל החיר שלא תוכה לא מכני זה וז"ל דעת המחירים וכ"כ לקמן מסי' לאפי' הסתיגו היתר תוכה לא מכני זה וז"ל דעת המחירים וכ"כ לקמן מסי' לאפי' הסתיגו בו שרי להחזיר לתופה אחר סעודת שחרית כיון דכבר עשאו גחלים ה"ל כגרוף וקטום ע"ם שבחתך לענין היתר תוכה ולא רתח דברי הב"י ס"ל: לו שלא נגמרו. ואפי' בדבר שאין בו מרק לית ביה משום גישול אסור אם נגמרו דה"ל כמונית לכירה בשבת דאסור אבל החיר שלא תוכה לא מכני זה וז"ל דעת המחירים וכ"כ לקמן מסי' לאפי' הסתיגו בו שרי להחזיר לתופה אחר סעודת שחרית כיון דכבר עשאו גחלים ה"ל כגרוף וקטום ע"ם שבחתך לענין היתר תוכה ולא רתח דברי הב"י ס"ל:

רנד דיני תבשילין המוכנים מע"ש כדי להנצר בשבת, ובו ט סעיפים:

א אף על פי שכשר חי כותר להשהותו הני מילי בקדרה אבל בצלי א שצלי האש אסור להניחו מפני שמכהה ב שמכהה להחבשל ואתי לתתווי והני מילי בבשר שור או עז (א) אבל בשר גדי ועוף שהם מנותחים לאברים כות, דלא חיישי לחתוי משום נחלי, ויתחרך (פי' יגלו מגדר הלבי ויכנס בגדר הנתרף) הבשר שאינו צריך אלא חמישות האש בלבד, ואם הוא בתנור ושח פיו בפיט בין גדי ועוף שלמים בין בשר שור או עז כותר דלא חיישינן לחיתוי משום בא לפתוח התנור ולחתות תכנס הרוח ויצטנן התנור ג ויתקשה הבשר ויפסיד:

סעיף א ואין תילוק זה בין הם הוא מי שנמצרי מו ד שכתבתי קצת (ב"י) וכל זמן שחלב הנשף פלם חע"ם פתין עליו רתחו וכיפיו מקרי פלם

(הגהות מרדכי) ויש מתירין וסוברין דכתנור טיח בפיט ד הכל בדי ושע"ג כתם ן פסוח שנולה שכל אסור ונתנור שפיו מכוסה מלא פתיטו פיח בפיט חו יש לחלק בין גדי ועוף ושאר בשר כדכתב שכתבתי קצת: (טור והגהות מיימוני וכ"י בשם רש"י ושם"ג ושם"ק ום"ת) בסעיף ו:

ב א אין צולין בצל וכרוצה או בשר ז על גבי נחלים אלא כדי שיצלה סי"ר מבע"י משני צדדיו כמאכל בן דרוסאי שהוא ח חצי בישולו ט אפילו הוא בשר גדי כ"ר כיון שהניחו על גבי נחלי אינו חושש אא שיצלה מהר ואע"פ שיתחרך הילכך חיישינן שמא יחתה אבל כשנצלה כמאכל בן דרוסאי לא חיישינן דלמא אתי לחתויי אפילו אם הוא בשר שור שמאחר שהוא ראוי לאכילה י לפח יתחה להפסידו:

ג יא אם עבר או שכח ונצלה בשבת בישור אסור:

ד יב פירות שנאכלין חיין כותר ליתנם יב סביב הקדירה יג אע"פי שאי אפשר שיצלו קודם שתשבר ושיהו צריך ליזהר שלא יחזיר הביטיו אם נתגלה כשהשיכה ושלא להוסיף עליו עד שיצולו כפני יד שמהר לגמור בישולם בשבת:

ה יג אין נותנין סמוך לחשיכה פת לתנור אא כדי שיקרמו (פי' שיעלה על פני הלחם קרוס וקליפה מתחת החם) טו פניו (ב) הסרוכים בהגור ולא חדרה על גבי נחלים אלא כדי שיקרמו פניה שכנגד האש: הגה וכל שמרסה ופין המופין נמסכין קדי קרימת פניס: (הגמ"ש פ"ב) ופשני"ד מו פלפלין לריך שיקרו, קניו יך למעלה ולמשפ ויתכשל מה שכתוכה כמלכל בן דרוסאי. (כ"י בשם סמ"ג וס"ה והגהות מיימוני):

ו יאם נתן אותם סמוך לחשיכה ולא קרמו פניהם אם כסדר אסור ער מוצאי שבת בכדי שיעשו ואם יז בשוגג יח אם אין לו פה יאכל כותר לו לדרוס כפנו מזון שלש סעודות ואומר לאחרים שאין להם פה יאכלו באו ורוו לכם מזון שלש סעודות ובשהוא רוצה לא ירצה בסרדה (פי' ברוחת וכחוזרה הקרוס מלדה פלה"ה בלעז) אלא בכסין וביוצא בו שלא יעשה כדרך שעושה בחול ואם אי אפשר לדרוס בשינוי ירצה בסרדה ואם נתנה בכדי שיקרמו פניה כיון דלא עבר איסורא ונורך שבת הוא רוצה כדרכו ושלא לצורך היום יד אסור אפי' בשינוי:

הגה וכל זה בתנור שאינו טוח בטיח (הגהות מיימוני) אבל אם טוח יט טוח בטיח כפיט או סיומו טופח לגורך שבת כ דיק למוחתי שבת היא לזמן להפוחו מותר דלת נזדייון כמי הפי גוחת שמא יתקנה:

ואם

רנד (א) אבל בשר גדי ועוף כו' מותר כו' פי' לפי שניע למכ"ל דין דלת חייבין לחתווי והא דאמר בפסחים ב' קודם שתחשכ' פי' שרי לפי שהיו בדעתו לאכלו למה יתקנה שמא יתקנה למהר הגלייה אבל מותר בכל גדי ועוף כו' מותר כו' פי' לפי שניע למכ"ל דין דלת חייבין לחתווי והא דאמר בפסחים ב' קודם שתחשכ' פי' שרי לפי שהיו בדעתו לאכלו למה יתקנה שמא יתקנה למהר הגלייה אבל

ממתבשל קצת. ולפי הניע למכ"ל שרי. והיכא דאסור לחתוי אסור לחתוי הניע למכ"ל להאוסרין ברסי' רל"ג. ומיהו בקדירה אפילו אתו להדי"ק וסיעתו וכמ"ש רסי' רל"ג: ה הכל שרי. אפילו בקדירה כיון שיש מוכן לחתות שהרי סתום הוא: ו שהוא מגולה. ממתני לפי' הוא כתנור כל שיש מכוסה כולל אלא לחתוקי מהסכר הרחוק שמותרת שבשר גדי שרי ומיהו כשנצל כמ"ל שרי אפילו להאוסרין ברסי' רל"ג בקדירה דאפילו אינו מפרש את התכון אלא שאצל האש אגילל אסור להניחו משום דאתי לחתויי כדי שיטלנו בעי כמ"ל בשבשר. תנורי היינו שהוא מגולה וה"ל כמ"ל שרי לכתחלה אפילו בשבשר. כדכתב בן דרוסאי שרי. האון להקשות הלא כתב רבינו לעיל בסי' רנ"ו בשר שור וכו' וה"ל כמ"ל בבישול לאשתעי בן דרוסאי בבישול כמאכל בן דרוסאי ואין כאן שני. תרגו שרי וי"ל התם איירי בשהה כשור ובצל הם עצמם מונחים על האש ולכן בין בן דרוסאי לשאכל בן בלילי אם אחתוך בנתחים תיכף אות, וכ"ח לא חיישינן לחתוי אגל לריש וה"ה איירי כאן אפי' שאוכן רק מסוכים לאש ומקיל בצל משאר בשר ליש שהוא בשאכל בן דרוסאי שהוא בבישול קדירה ע"כ:

פרי חדש

ס"מן פא

רסי' וכתוכה כפ"ם דיק ובלכתכה כפ"ל ופ"ק ופ"ם ד' וסמ"ק סי' לעיל סי"ח סמוך לחשיכה כפ

ולא כתב לה לרדותו בשבת רק לא"ס ולכן שרי (שם) וא"כ בתמרים שלנו אסור אע"פ שהוא לוף. לא"ס כי היכי דלחמרי' בכל מחבשלין ולא מחלקי בין חיים לשאת תו לא"ס דגזרי' שמא ימלך לאוכלן בשבת ויחתוך. ה"ה בפת ועבשי' רל"ז ס"ק כ"ה: כא אפי' כמוזד. תבלי מ"מ פ"ע כתב דשנה הוי רבותא טפי דה"ל כיון שנזכר ולא כתב לה לרדותו בשבת. שמא תחלתן וסופן שנגה אפ"ה שרי לרדות קודם שיבוא לידי לאסור חטאת ע"ם ות"ל למה שנדחק בה"ת ומ"מ אם תפשר לעשות בשינוי עשה (מ"מ פ"ה) ודוקא הוא לבל תחרים אסורים לרדות (ר"ן) דה"ל לו לאדם עשה חטאת קל בשביל שלא יעשה חבירך ליסו' חתור כיון שלא נעשה האיסור על ידו וגם חבירו פשע בזה שהביאך (ב"ח תו) ובחטאת העיקר תלוי בהם פשע ועיי' בעירובין בתו' ועבשי' ס"ו: כב מותר לו לרדות. הקשה בספר קרקע דיוקא לזה לא העמידו דבריהם במקום כרת כמו בעובל הזה וחזמל וכו' ותין זה קושיא דהא תניא התם הרבה דברים שלא העמידו דבריהם במקום כרת כדאיתא בפסחים דף כ"ב: כג יותר מג' סעודות. מידי דהוי אחתרה ע"ג נחליס כת"ס ס"ם (ר"ן) ומיירי בהדיק בהיתר כת"ס ס"ם וע"ל דוקא כשהוא לאכול ממנו בשב"ק לבל לאסור לדרך לעורך חול דאפי' עלעול בעלמא לאסור כת"ס בהג"מ ה' פסח לאסור להביא יין בשב' לעורך מ"ש ועת"ם סימן שכ"ג וסעי' תרס"ז. ועוד ל"ל דוקא בפת שהיו מזון ג' סעודות בשבת לאכול פת שאר השבוע אם נתן באיסור אפי' בשוגג אסור עד מ"ם כת"ס רסי' רל"ג ועם"ת ומיהו אם אין לו כלל מה יאכל שרי כיון דאסור להתעטן בשב' כת"ס סי' רפ"ח ואם יעלו פת ג' מזון ג' סעודות אסור להביל לתע"ב לדריך לכל סעודה בכר שלם ולחם משנה מ"מ אינה חובה כ"א ועסעי' של"ד ס"ק כד לתוך התנור. אפי' נדוף וקטום כת"ס סי' רל"ג ומיהו בעוד פיו נעטיו שרי לרמ"ה כת"ס ס"ם: כה כשאינן גרופים. ומיהו בכופח אם אוסף בעליה לא מהני גריפה ואם אוסף בקש או בעני גריפה ומ"מ אפי' אחרים לתוך ונקע לאזן רגיס אפילו בשבת לעולם: כו של מיס. לף ע"ב דמיס רחוק מ"מ אינן עושים כ"כ בפירות כת"ס ס"ד. ור"ל דהכא מיירי דקא בעי ליה להדחה ואז צריכים להיות חמין ולפ"ז אסור ליתן מיס לתוך הקדירות שבתנורים ע"ג דמתכוין שלא יבקע הקדירה מ"מ אה"נ ליה להדחה וחיישין שמא יתחה לבן כדרך ליתן מבע"ו ועת"ם סמ"ג רל"ג.

רנה א ברוב עובי. פי' מבפנים קרי עוביו ורוב היקיפו מבחוץ.
ב לאסור ליהנות בה. פי' אפי' הודלקה אח"כ לגמרי וא"ם
ג סמ"ג רל"ד (מ"מ): ג וכשהודלקה כשיעור. פי' קודם השבת:

רנו א סמוך לשבת. וכ"ת כתב דאפי' שעה סמוך למנחה מבריחין והוא במקום תקיעה דאשונה וברבו הוי במקום תקיעה שבית ע"כ וא"ת ל"ע דתקיעה שביה היתה לבטל העם ממלאכה והיה לכל הפחות בזמן מנחה קטנה אחת שעות ומחצה קודם הלילה כמ"ש סי' רל"ח וכן רואי לבחוה לאלת יום לבטל הבעלי מלאכות ממלאכתן וגם רואי לבטל החניות שיסגרו חנויהן כמו שעה קודם השבת כי רואין נוהל המלכה שלפעמים בא שר אחד ומסך' המסך ומתן עד שתשיכה מתם ותשתם ברחשיכה כתיב וגם רוב העולם יש להם שיתר כל שיר שלא ברבו תעים שהוא לילה מתם עושין כל הצריך להם הם רואין בעיני לכן יש להקדים תחירת ברבו ואין להחתין על תרסגדול שעדיין לא בא השמש לתשיבה כי זכות הוא לו שלא יתחלל שבת על ידו והחכם עיניו בראשו:

ו ואם נתנו בשבת **כא** אפילו במוזד **כב** מותר לו לרדות קודם שיאפת כדי שלא יבא לידי איפור סקילה:

ז כתנורים שלנו שאין בהם רדייה מותר להוציא **כג** יותר משלש סעודות בסבין או בשום דבר שיתחוב בו ומכל מקו' לא יוציא ברחת משום רמחזי כעובדין דחול:

ח לא ימלא אדם קדירה עפסיות (פי' מיני קטניות הגדלות בתי' ולא בכבול) ותורמוסין ויתן **כד** לתוך התנור ערב שבת סמוך להשיכה מפני שרברבים או אינם צריכים בישול רב ורעיתו עליה. לאכלם לאלתר ומפני כך אע"פי שלא נתבשלו כל עיקר הרי הם כשאר תבשיל שהתחיל להתבשל ולא נתבשל כל צרכו שאפו' לחשהותו' והוא הדין לכיר' וכופ': הגה **כה** כשלינן גרופים וקטומים ולפשר לחתות: (כ"ח ת"מ פ"ב)

ט ואם עשה כן אפילו בשוגג אסורים לם"ש ער כדי שיעשו:

י כיוצא בו לא ימלא חבית **כו** של מים ויתן לתוך התנור ערב שבת עם חשיכה ואם עשה כן אסורים למוצאי שבת בכדי שיעשו:

רנה הכנת האש קודם הכנסת שבת • ובו ג סעיפים:

א אין עושין מדורה סעיפים סמוך לחשיכה ער שיצית כהם האור בענין שתהא השלהבת עולה מאליה ובלבי סיוע עציס אחרים ואם תוא עץ יתידי שצריך שיאחזו האור **א** (א) ברוב עביו וברוב הקיסו ואם לא הודלק כל כך **כ** אסור ליהנות כה בשבת גזירה שמא יתחה עפ"ה כה ויניר העציס כדי שתעלה השלהבת ג וכשהודלקה כשיעור יכול להתחמם כנגדה בשבת ולהשתמש לאורה בין אם הוא על גבי קרקע או על גבי המנורה ואפילו תוא מדברים שאין עושים מהם פתילה לשבת:

ב (ב) יש אומרים שכפתמין אפי' לא אחז בהם האור אלא כל שהוא שרי מפני שהם דולקים ותולכים:

ג מדורה של זפת ושל גפרית של קש וגבבא אפילו לא אחז בהם אלא כל שהוא שרי וכן מדורה של קנים ושל גרעיני תמרים כשהם מפוזרים אבל אם הקנים אגודות והגרעינים בסל צריכים שיצית בהם תאור ער שתתא השלהבת עולה מאליה יש אומרים בהפך

רנו ששה תקיעות שהיו תוקעין בערב שבת • ובו סעיף אחד:

א בשתיו ישראל בישובן היו תוקעין בערב שבת ג' תקיעות כדי להבריל תעם מן המלאכה:

הגה ונהגו בקהלות הקדושות שכל שבת **א** סמוך לשבת כמלי שעה מו שעה שמבדיל עליה צוה לתכין עצמן לשבת ותוא במקום התקיעות בימיהסדן ראוי לנהוג בכל מקום:

דיני

רנז דיני הטמנת החמין • ובו ח סעיפים :

א א אין טומנין בשבת (א) אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל אבל בספק תשיכת ב טומנין בו ואין טומנין בדבר ג המוסיף הבל אפי' מבעוד יום גואם הטמין בדבר המוסיף הבל ד התבשיל אסור אפי' בדיעבד ז ודוקא בצונן שנתחמם ה או שנצטמק ויפח לו אבל ו בעומר בחמימותו כשעה ראשונה מותר :

הגה י"ל דאם טלה והטמין בצמר בדבר המוסיף הבל (כ) ז מרי לאכול אפי' (הגהות מרדכי) ויש חומרים דכל זמן שיכול לאכול אין לו לנגוע בו כשעומד ח לנגוע בו גילה מהכא דטמנים לנגוע מתר מותר להטמין מבעוד יום בדבר המוסיף הבל (תרומת הדשן פי פרק כירה וב"י ס"ס רנ"ג בשם סמ"ג לעשין ק"ו) ובדיעבד יש לסמוך עליהם ובלבד שלא יניח ידיו ורגליו לטמון בו :

ב ט אפילו התבשיל שנתבשל כל צרכו אסור להטמין בשבת אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל וכל מקום לשום כלים על התבשיל כדי לשמרו מן הקברים או כדי שלא יתמוך בעפרורי' שרי שאין זה כמטמין להחם אלא כשומר ונותן כיסוי על הקדירה :(וע"ל סי' רנ"ג)

ג ט אלו חם רבים המוסיפים הבל פסול שזה יאו של שימשין וובל ומלח וסיד וחול בין לחים בין יבשים (נ) אחבן וזגין ימוכין ועשבים בזמן י ששלשתן לחין ואלו דברים שאינם מוסיפים הבל כסורי ופירות וכנפי יונה (הגה או שחר טלות) מהרי"ח בהגהות) ונעורת של פשתן יונסורת של תרשין (פירוש קמח הקח הטפלין הנען בחגרריס לותו במגרה) : הגה יש לחומרי דשתר להטמין יא בכלים אע"פ שמוסיפין הבל דמלחא דלא סכיחלא טרו ביה רבנן : (תוספות ומרדכי ריש פרק לא יחפור)

ד ט אף על פי שאין טומנין בשבת אפי' בדבר שאין מוסיף הבל אם מסן בו מבעוד יום יב (ר) ונתגלה משחישב ג מותר לחזור ולכסותו וכן אם רצה להוסיף עליו בשבת מוסיף ג וכן אם רצה לו שלו כולו ולהחזי אחר במקומו בין שהראשון חם יותר משחשני בין שחשני חם יותר מהראשון אפי' לא היה מכוסה אלא כסדין יכול ליטלו ולכסותו בגלופקין ו והוא שנתנשלה הקדירה כל צרכה אבל אם אינה מבושלת כל צרכה אפילו להוסיף על הבסוי אסור שתוספת זה יג נותן לה להתבשל :

ה ט אם פינה התבשיל בשבת מקדירה שנתבשל בה לקדירה אחרת יד (ה) מותר להטמין בשבת דבר צונן בדבר שאינו מוסיף הבל כדי שלא יצטנן ביותר או כדי שתפיג צנתו ט אבל בדבר המוסיף הבל ואפילו להטמין צונן נמור ואפילו מבעוד יום אסור :

ז ט כל תיבא דאסרינן השמנה יז אפילו בקדירה מבושלת כל צרכה אסרינן ואפילו מצטמק ויבש לו :

הגה וכן עיקר ויש מקילין ומומרים דכל סכנה שי בעלמא לו יז מתבשל כל צרכו מותר בהטמנה כמו בציורי וכמו שמלמיד לעיל סימן רנ"ג ובמקום שנהגו להקל ע"פ סברות אלו יש לסמוך בדיעבד אם לא שיהיה הבל חזק בכל כך שיכול לשרות בו ידו בלא כוית :

ח אע"פ שמותר להשהות קדירה על גבי כירה שיש בה נחלים ע"פ הדרכים שנתבארו בסי' רנ"ג אם הוא מבושל בבגדים אף על פי שהבגדים אינם מוסיפין הבל מחמת עצמן מכל מקום מחמת אש שתחתיה מוסיף הבל(ס) (ואסור)לסוחבו כל שהוא בענין שאין הבגדים נוגעין בקדירה אף על פי שיש אש תחתיה כיון שאינו עושה דרך הטמנה שרי הלכך היכא שמעמיד קדרה על כירה או כופח שיש בהם נחלי' ואין שולי הקדירה יח נוגעים בנחלים שיהוי קדרה כלי רחב מותר על פי הדרכים שנתבארו בסימן רנ"ג ואם נתן על הקדירה כלי רחב שאינו נוגע בצדי הקדירה ונתן בגדים על אותו כלי רחב מותר דכיון שאין הבגדים מתנוים אלא

(א) תפילו בדבר שאינו מוסיף הבל. נזירה שמא ירקוד אפי' קדירתו לנענע ורקידתה דחייב משום מבשל ואפי' ליכ"ד דחייב משום מבשל מ"מ חיכה לחזור שמא יקטום ע"כ התוספתא (הרא"ש) עכו"ם שיש בה קדירות רותחות הן וכמוסיף הבל אפילו בע"מ אסור דשמא עכו"ם קדירות רותחות הן אפי' בדבר שאין

רנז שמותר להשים ע"ש דבר קר על קדירה חמה • ובו סעיף אחד :

א מותר להניח מבעוד יום כל שיש בו דבר קר על גבי קדירה חמה (א) שאין זה בכלום כדבר המוסיף הבל :

רנט כמה דיני הטמנה ופלטולם • ובו ז סעיפים :

א מותר (פירוש כל דבר רך מוכן כגון כר גפן ותלישי כר רך על כסותה וגריד בגדים בלויים) שמטמן בהם דרך מקראה (א) אסור לפלטלן אלא מבער הכיסוי והן נופלות (ב) וכגון שמקצתן מגולי שאין זה פלטול אלא מצדדם ב יחדן לכך מותר לפלטלן אבל אם טמן ג בניצי צמר אפי' לא יחדן לכך מותר לפלטלן והני מילי סתם ניזין שאין עומדין לסחורה אבל אם נתנם ד לאוצר לסחור צריכין יחוד ואם טמן בהם בלא יחוד מבער הכיסוי והם נופלות ה דהיינו לומר ה שנופל כסוי הקדירה שיש תורת כלי עליה ואף על פי שהם עליה לא איכפת לן

ו ולא נעשית בסיס לחן :

ב הנותנים ז אבנים ולבנים סביב הקדירה צריך שיחרם לכך לעולם שחרי כל זמן שלא יחדן אינם חשובים לו ומשליכן הילכך אסור לפלטלן אם לא שיבערם ויחדן לכך :

ג השומן בקופה מלאה ניזי צמר שאסור לפלטל והוציא הקדירה כל זמן שלא נתקלקלה הגומה יכול להחזירה ואם נתקלקלה ח לא יחזירנה ואפילו לכתחילה יכול להוציאה על דעת להחזירה אם לא תתקלקל ולא חיישינן שמא יחזירנה אף אם תתקלקל ויש אומרים שאפי' טמן בדבר שמותר לפלטל אם נתקלקלה הגומא לא יחזיר מפני שתצטרך הקדירה לעשות לעצמה מקום כשתחזירה ונמצא כפי שטומן בשבת :

ד ט טמן בדבר שאינו ניטל וכיסה פיה בדבר הניטל מגלה הכיסוי ואותו בקדירה ומוציאה :

ה טמן וכיסה בדבר שאינו ניטל אם מקצת הקדירה מגולה נוטל ומחזיר ואם לאו אינו נוטל :

ו יום טוב שחל להיות בערב שבת י"ש מי שאוסר להטמין באבנים משום רהוי כמו בנין י"ש מתירים :

ז נתנור שמניחין בו החמין ומוסתמין פיו בדף "חשוקין (פי' מחליקין) אותו בט"ש (נ) מותר לסתור אותה מתימה כדי להוציא החמין ולחזור ולסותמו ואם יש בו נחלים לוחשות יא כותר ע"י עכו"ם : בגד נים מתירין מלא לסתור מחימת התנור משום בשיש על ידי ישראל אם אפשר לעשות ע"י עכו"ם וכן אם אפשר לעשותו ע"י ישראל קטן לא יעשה ישראל גדול ואם ס"ס יעשה גדול על ידי קטן קלת והכי נהוג (ת"ה סימן ס"ם ותנור) וכ"ל הא דשותר לחזור לסתום כשהוא חם היינו דוקא כל הקדירות מבולות כל צרכן מבל נלילה שמוך להטמנה נים לסתם אמת הקדירות עדיין חיין מבושלין כל צרכן אסור לסתו' התנור יב דגורס כיסול כמו

בכ"ר שמחבשל לכל אם פתחו הוי ליה כמטמין לח הטמן דשותר : והעצה שעושין כו' כ"ל דצריך ליזהר שלא יעמיד הקדירה תחת התנור דאז נראה כהא עזה דהא עיקר הטיתר שים הפסק תיר הקדירה למוסן ומסך הפותח בתנור לא יעב בקדירה מעב וכו' העור ההטמנה שרוב הר רגיל להטמין בגומות ולבסוף להסיתר משום שים הפסק הקדירה למוסן :

רנח (א) שתין זה כ' בדב"י כתב הטעם שהרי תין חתם מוספת הבל תדרבה מתחתיו והולך עכ"ל. ונרא' כ"ל שתין בכלל זה אלא אם שרי להטמין לעשות היכה שתתקרר הקדירה קודם שתחתוך הזמן המותר לבשל אם הוא לשם לעשות מועלת ויקח משם הקדירה תחה לתוך היסוסף הבל על כל פי' ע"כ לא יפה עשים שרי התורף לוקחים כלי ותוקבין אותו בשעת הטמן ומיס חם שיעבר בעתו ומוסף הבל כך שותין הטמן שהוא מבושל ומוסף הבל ומה שכתב ס"ג :

רנט (א) אסור לטלטל כלי מלא מים חמין אפי' ריקן מהם ואין בהם כדי נטילת ידים ואפי' לצורך מקום אחר ואפי' לצורך מים חמין עצמן ואפי' לצורך הכלי עצמו ואפי' לצורך מקום שתחתיו ואפי' לצורך מקום שעליו ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב סביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב הכלי ואפי' לצורך מקום שסביב ס

(א) מלה להתיר כו׳ ג׳ רמ״ל ויטול לפרניו כל ע״ש ויסחה סכינו
ם (א) מלה להתיר ביום הפסח והכינו בשחות סכין ועוד
כת״ם ה״ל והיה ביום הפסח וכי יום כיפור הבו ולולית יתמו׳
ואיעה כי שלו״ה לך זו השחות הסכין כי יום כיפור הבו ולולית יתמו׳
ם ביצה (רוקח) עוד כתב״ה מלה להתיר ביום הפסח והכינו בשחות סכין ועוד
כת״ם ה״ל והיה ביום הפסח וכי יום כיפור הבו ולולית יתמו׳
ואיעה כי שלו״ה לך זו השחות הסכין כי יום כיפור הבו ולולית יתמו׳
ם ביצה (רוקח) עוד כתב״ה מלה להתיר ביום הפסח והכינו בשחות סכין ועוד

כמו שכתבתי סי׳ רנ״ו סעיף ד׳ ואפי׳ על ידי עכו״ם לחתוך כיצו שנתבשר
בשיל סוף סי׳ רנ״ה: (ועתה דיני קדירה בשבת ע״ל סימן ש״ח)

רם דיני הכנסת שבת • ובו ב סעיפים:

א (א) אימצוה להתחיל: הגה כל נוסחות ולא יגרוע (טור)
פניו ידיו ורגליו בחמין בע״ש יומצוה להיות הראש יולגלת
הצפרנים בע״ש:
הגה ואם היו שערות ראשו גדולות מלוס בגלגן (ת״ה פ׳ פנו מגלחין)
ובמנהל לפרניו א (ב) לא ישול אותן בסדרן ויחתוך בסכין
בקמיעה ובימים בתגנה ויסיון בזה בכלבות בשבת ובחג כיעיין
(תשובות וספר התשבר)
ב בשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו ב בלשון רכה עשרת׳
ערבתם הפרשתם חלה (ג) ויאמר להם ג הדליקו את הנר:
ובמקום שאין מעשרים אין נריך לומר עשרתם (טור):

רסא זמן הדלקת נרות לשבת • ובו ד סעיפים:

א ספק חשיכה והוא א בין השמשות (והיינו כדי שיעור הלוך ג׳
רביעי מיל לאחר שקיעת החמה (טור בשם הגר״א וכדלקמן ס״ק ב׳)
ושיעור מיל הוא שלש מאות פסיעות תלק׳) ב (א) אין מעשרים את
הודאי ואין מפרישין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין
עירובי תחומין (ועל סי׳ תע״ם ס״ב) אבל מעשרין את הדמאי ה
ומוכנין את החמין (ב) ומערבין עירובי חצירות: (ועל סימן שלג)
ו יזהיר לומר לעכו״ם בין השמשות ז להדליק נר לצורך שבת
וכן

כמו שכתבתי סי׳ רנ״ו סעיף ד׳ ואפי׳ על ידי עכו״ם לחתוך כיצו שנתבשר
בשיל סוף סי׳ רנ״ה: (ועתה דיני קדירה בשבת ע״ל סימן ש״ח)

דיני שחיטה והטמנה בקיצור

כללא דמלחת כזמן הזה

לין לנו סוס העומה
כיון שמעולה לשעלה לך להרב״י
ערוך שלח תחת הקדירה טרעת
בגחליסות״כ ה״ל שהיה וכשבר
ערוך ליתנו חי סתוך לתוכה
מתם לו שנתבשל כמ״כ קודם
שחשיכה וכללי ושונה ופשרו״ת
לא מהני חי וכעינן שיתבשל
כמ״כ קודם שבת וכחטר עות
בשיט הכל שרי ואם יש בו נחלים
לוחשות לין, לפוחתו כ״ת ע״י
ע״כ ואם הגחלי סביב הקדירה
לא יקח ישרא״ל הקדירה כ״ת ע״כ ש
ואם הקדירה עומדת על הגחלים
שרי אם ל״ת כשלח ואם״ה כלילי שבת
ולהניח תבשיל שם לחול התטר
שרי לפילו הוסק כשר ועל התטר
ניהנו היתר אם לא הוסק עדיין
ואם נתן לכנה או ל״ת על התטר
וחל״כ נותן הקדירה עליה שרי
לפילו הוסק ובחבשיל קר לפילו
קדם שהוסק לשור לפילו לסחוך
כ״ת ע״י ע״כ ש קודם שהוסק
ולאחר שהוסק לפילו ע״י ע״כ ש
לשור כ״ת לטרוך חולי או קטן
שלילו מה לחטול ודבר שלין בו
רועה לפילו קר כחם דמי ואם לא
להחחים עד שיי״ם מותר לסוך אבל התטר אבל לא עלין אלא אם כן
יש דבר המפסיקו״ם לתוך הקו״לין בעינן דבר המפסיק אבל ע״ג
לכתו שכביה התטר ל״ש שהיה והי״ה בחיני מקדין ופירות דינה כני
וע״ג קדירה הקבוע בתטר ביחידית הכי אבל לא לתוכן קבון עם
מקדין פשיטא דאסור ויש״ל לשור ליתן סיס לתוך הקדירה הואיל אפי׳
קדם שהוסק אך אם נתנם ע״ש סתוך שהוסק שרי ליהנות סהם וגם
אם נתן ישרא״ל ע״ש סתוך לחשיבה אסור כמ״ש סשי׳ רל״ד: אסור
לכרוך בשבת קדרה עם מאכל אם כבריס וכשהות אבל אם פיקן לקדירה
אחרת מותר לכרוך קדירה ההוא:

רם כתב הא״ח בשם רש״ל בספר בע״ם ולא ביום ה׳ אחין ביכר
שעושה לכבוד שבת ובנעילת נפרנים יש טעם יפה אחין טעלין
בה׳ עכ״ל וע״ע דמשמע שלשם שניהו בפ״ב וכפ״ר דתענית ובתוספי
מוחרין מפני כבוד השבת ופירש״י דרך רוב בני אדם לבשר בה ולא בע״ם
מפני עירוב שבת עכ״ל ולפשר דמ״ם מלה מן התובת בע״ם ולא שלשני
מעמד לא היו פניהם בע״ם ומקומות אחין מנהגין בר״ח אפי׳ חל ביום
ו׳ כיון לוה ר״י חסיד (כ״ה) ומיהו״ת כתבלי כתב אחין לקון בפרני
הידים והרגלי ביום ה׳ ואין לקון אלא בע״ם ולו בע״ם ולהכנון אחין לקון בכל ומ״ש
כתב בשם ס הגן אלא ליתלן ביום ה׳ מפני שנהלין בשבת אחרים בפרנים
חסיד קובלן לדיק ושוקן רשע(כדה דף י״ז): א לא ישול אותם כסדרן
והאחרי״היה מלעיל ע״ו ולא היה חושש לכך (הכוונות) ול״ל התחבן סי׳
קל״ד בשם מהרי״ם מיהוים ליזהר לכתחלה: ב בלשון רכה. לחשור
לאדם שיעיל אימה יהיה בתוך ביתו שמתוך הירחה הם מתלנין שבת
ומתכינין לו דבר מהשור ובאין לידי כעה עבירות: ג הדליקו. ו״ה
שהיהים שיפסקו מלעשות מלאכה ועסקי רם״ע ול״ל ל״ג ערבתם

מלה השור דאע״ג דשותר לערב ב״ה חייב משום מלה שהיהו שבות ואין״כ לכתחלה יש להזהירם שלא יעשו לידי כך:

רסא א בין השמשות. דה״ל כמחקון וה״ה דאשור להפרים חלה וכ״ת שם׳ ר״ם
ועפי׳ מק״ו: ג ואין מעכבין. דמקנת ביתא הוא כמ״ש סי׳ שמ״ח: ד ואין מערבין. דה״ל כמחקון וה״ה דאשור להפרים חלה וכ״ת שם׳ ר״ם ועומנין
ואפי׳ שאינו מוכיח הגל כמ״ש רש״י אחבל לאחר דברים דין ב״ה כמו בשבת עלמה: ו ומותר לומר. אחבל לעשר ולהעביל לא היה מלה ועירובי
חצירות הוי מלה (מ״א) וכ״מ כתב דיש לו לא הוה מלה אלא שהיה עירוב ונחפו עליה ע״כ ואין״כ אם אין לו מה יאכל בשבת או שאין לו כלים מותר
לעשר ולהעביל אם אין לו אלא מה שהיה מוכן לו מבעוד יום ואין לו כלים אחרים ועיין בשבת ועוד דבפרק ב״ה כת״ם סי׳ ת״ע ס״ג וכתב ר״ל
ר׳ תקיע הוה אמינא כי מפחיתים לו מחיים (מס) ואין״כ הא גבלת״ה שרי דאין״כ לא קבל
שבת

עטרת זקנים

רם א פסיקא לרחקן כו׳. ובשם שנר של שבת אחר אנשים ואחר נשים חייבים בו בראית בסימן רס״ג כך צריך לזהר בריחצת בחמין (סהרר״ש בשהרר״ל ל׳):

פרי חדש

סימן שכ

כחות הנפחר״ל מרחץ והמיני שחיפה מרחצת ע״כ:
שם לפי קלות שלוש פלוש לחיפה פלוגתא כת׳ הרן מרן ז״ל פסיקו והין כאן כלום ו״ל דחיפר לו הרחן קום וכני נקטינן ומיהו לח מני לחיפר ליה הין מסיקין שלוש כחרחן כלום כחרחן כחות ע״כ כלי״ת כלום ונ״ל סכיון שכלשון לפי׳ מוסר ולא ניהיר ביהן דכלום הוא שהו של כלים ובדברים של קנם מסור לחחרן ולפטון חול ע״ל ממילם ולחקן סימן ע״ם סעיף ל״ס״ם:

סימן שה

ס״א חחלוף כרייחות כחחרוחים כפרק חי מחחו ורבי׳ חלוף חחרן לחסור ויראה כשום חי סחינו שוסף וכן כל״ך דחניא׳ לחחר רבינו חחי חלוף כיקרי קים ולח קיים כחקום הסנוסח ליקוף חדוכחים ל׳ כחחיבי ס״ל וחם חוכרח כפרי ל״ל כחחיבי בפי׳ ל״ח ל״ב:
ס״ב כפ״ם דילן חמרי׳ וכיחיבי מוכי כפם רבי יוחנן שבבל חקום חוחר לסרסר בלילי חון חוכית חחרחן וכ״ם ויכיחיבי כלים חקנים לחחר כיקרי חה כ״ל כלים חקנים לחחר חוחר ר׳ יסף לחחר לחסור לחחר ויכיחיבי כל סיר קפי דכוי לי חחן סכיריחים חיל כי חחנן כל חקנת קנית דיכן חנחרת דיכן כפסק חיכי כפסחים ויש חחן סכרחים ונחנן חוכח דפ״ל לחוחר לכיפר כלים וכחב הב״י כפם כ״ל חיכוח דלא פליג

שבת עליה כמ"ש רס"ג וי"ל דשחטי סת' דמיירי ביחיד התקבל עליו שבת תבל בלבבו מקבלו עליה שבת בע"כ ונרע מכ"ש ס"ד ולכן הוצרך מהרי"ו לטעם אחר ומשמ' מדברים דשם הוא תלי טעם סמוך להסיבה דלמ"ד מקומות יש רשאי לקבלו עליהם שבת אסור לומר

עיה היו רגילים כ"ת בכל ע"ש: **בהגיה** כתוב ע"ש הריב"ף להסביל בשבת כלי ע"י העממה כגון שאוחב מים כדי לשתות בו או לכבס צורך ומלאכה מים ע"כ כתב רס"ל סי' מ"ו מי שבת שמותר להשקות בהמה ע"י נייע מותר לומר לעכו"ם בשבת להשקות בהמה ע"י הרי"ף ורא"ש ומרדכי ורשב"ם ורבינו יונה ורבינו יהודה ורבינו יהודה ורבינו יהוד

[illegible] ועמ"ש סי' פ"ח: ז מפני שמצויות. ועוד מפני שהאשה כבתה נרו של עולם ומ"מ האיש יתקן הנרות (כתבים): ח נר שבת [illegible] דקדוש דאורייתא מ"מ על היין דרבנן כמ"ש רסי' ער"ח: ט משום שלום הבית. ולכן אם יש לו נר ח' סגי ויקנה אחר כך לקידוש [illegible] ומ"מ גם בתנוכה בנר ח' סגי כ"ל דסומא גם כן תברך דהא נהנה גם כן מתאורות וכמ"ש סי' ס"ט וכ"ו הוא מנר תנוכה כמ"ש ס"ס [illegible] אם יש לה בעל פקח יברך הבעל מיהו אם אוכלת בשלחן א' עם אחרים לא תברך עס"ת דהא ליכא שמתה גבה: י לא יקדים. ומכאן סמכו הקדמונים שמשגרין התינוקות לבתיה קודם ברכו שיצוו להדליק ולא ידליק קודם מנחה (ש"ג במרדכי פ"ב בשם צפנת פענח): יא כשידליק. ראוי שתתפלל האשה בשעת הדלקה שיתן לה הקב"ה בנים זכרים מאירים בתורה (מע"מ בשם בתיי פ' יתרו): יש סדורים שכתב בהם ברכה לנרות אחר יציאת בה"כ ואין לאמרה (רמ"ח פ"ו): כתב מהר"ש בשם מהר"מ ס"ל כשיש חופה בע"ש ומאחרי' בה עד אחר שקיעת החמה והאשה אינה רוצה לקבל שבת לפני החופה אז תדליק הנר בלא ברכה קודם החופה ואח"כ בחשיכה תפרוש ידיה על הנרות ותברך או תאמר לעכו"ם להדליק אחר החופה והיא תברך ע"כ ותמוה הוא דלא שייך ברכה בדלוקה ועומדת ועוד דאמירה לעכו"ם שבות ומיהו ב"ה לא גזרו אשבות (עסי' רס"א) ועיין במהרי"ו שהתיר להדליק בעוד היום גדול ואח"כ לפרוס ידיהם ולברך וכו' ומ"ש שמעלה בקובן שמברכין על הנרות בשבת אחר יציאת בה"כ לא ס"ל ולא מר ברים דרבינא חתים עליה (מהרמ"מ הגמ"נ) ומיהו בדיעבד אם שכחה מלברך עד שחשיכה יש לסמוך אמהר"ש ועסי' רע"ו ס"ב בהג"ה ומ"מ סגי בנר א': יב אחר ההדלקה. דאם תברך קבלה לשבת ואסורה להדליק וא"כ בי"ט תברך ואח"כ תדליק כ"כ בסוף ס' הדרים' בא"ע בשם עצמו אבל אין [illegible] דלא חלקו חכמים כמ"ש סי' קנ"ח ע"ש וכ"כ הרו' פסחים דף ז' ע"ב: יג ולברך עליו. דהדלקת נר חובה משום שלום בית שלא [illegible] (מרדכי) ואפי' למ"ד בנר יה"כ א"צ לברך מ"מ הכא משתמשין לצורך אכילה להכין כליהם וכלי סעוד' משא"כ ביה"כ וכ"ש לדידן [illegible] דחשבי' שלום בית אפילו בלא אכילה (מהרי"ל בתשו' סי' קנ"ה): יד א"צ להדליק בחדרו ולברך עליו. אבל להדליק צריך [illegible] ועמ"ש ס"א ועס"ו: טו שכל א' מברך. דכל מה דמתוסף אורה יש בה שלום בית ושמחה יתירה להנאת אורה בכל זוית [illegible] מקצת נשים כשהוא ליל טבילה והמקוה סמוכה לב"הכ ואינם רוצים לילך לביתם שלא יענפו ולכן מדליקין נרות שלהם [illegible] ביה"כ א"צ כשמדליקין בבית ואוכלין בחצר. וא"ת התם משתמש קצת לצורך אכילה ה"כ אפשר דעבדי [illegible] הכא דנהנה בו הלילה לצורך אכילה וקל למצוא אבל נרות המיוחדות בלא"ה לב"הכ אין לברך עליהם דאין עשויה להאיר רק לכבוד [illegible] שלא נשים הוי מרתיפו של השמש שמא חשיב לצורך סעודה למשוך יין בלילה (מהרי"ל סי' כ"ג) וכתב ש"ה דמ"מ לא יברכו [illegible] קנים הרבה: יו ואוכלים בחצר. משמע דאם אוכל בבית אפי' אין דולקות עד הלילה שרי ומיהו מצוה לעשות נירות [illegible] הלילה כדאיתא במהרי"ל (של"ה ומע"מ ד"מ): יז הוי ברכה לבטלה. ואפשר דאם באותו מקום היה קצת חשך ומשתמש [illegible] אסורה (מהרי"ל כ"ג): יח והמנהג וכו' ואם האיש מדליק ליכא מנהגא ומותר במלאכה ומ"מ טוב להתנות (ב"ח): [illegible] ותתפלל מנחה תחלה (מ"ב): כ שהתנה תחלה. ומ"מ כ"ל דאין להתנות כי אם לצורך מאחר שיש חולקין דא"כ תברך [illegible]: כא אבל לא בשאר הנירות. ועמ"ש ס"ו בשם מהרי"ל דמ"מ מברכין עליהם ואפילו מדליק בחדרים שאין משתמשין בהם [illegible] ועמ"ש ס"ט ומיהו דוקא כשיש לו חדר מיוחד ולא בירך על נר אחר וכמ"ש ס"ו אבל אותן המדליקין בבית [illegible] אפילו לא בירך על נר אחר שאין זה מצוה המוטלת עליו וגם אין משתמשין שם לצורך אכילה אבל במקום שמשתמשים לצורך [illegible] לברך כמ"ש ס"ט ועוד ליזהר לכתחלה להדליק במקום אכילה. ומיהו כ"ל דדי כשעומד נר א' שם: כב וצריך להניח [illegible] ע"י תנאי: כג ולא להדליק כו'. כלומר שאינו ניכר שהדליק לכבוד שבת (לבוש) ולכן כ"ל דאם עמד שעה [illegible] לכבוד שבת ובמרדכי מפרש הטעם דהדלקה במקומה ותהו ג"כ מקומה ואין איסור אלא כשמדליקין במקום שאין משתמשין בו והניחו [illegible] דקי"ל הדלקה עושה מצוה כמ"ש הטור וכה"ג אמרינן גבי נר חנוכה הדליקה בפנים והוציאה לחוץ וכו' אבל בחוץ [illegible] דב"ק דכתב שאם הדליקה למעלה מכ' והניחה למטה מכ' אמה שלא יאמרו לצרכו נקיט לה משמע שבתוך כ' [illegible] פסח כתב דעיקר הדלקה תלויה בנירות שעל השלחן ולכן לא ידליקו במקום א' ויניחנה על השלחן דהרואה אומר [illegible] דמקום לה עכ"ל משמע לדידן דס"ל כמהרי"ל כל הבית הוי מקומו ומ"מ יש ליזהר לכתחלה לברך על השלחן ובאגודה כתב וז"ל לכן [illegible] נר חנוכה שבת וי"ט ולהשימם במקומה אחרי הדלקה אך תחילה ישימם במקומם ואח"כ ידליקם: כד אם רוב הקהל כו'. ואם [illegible] אחר המיעוט וכן בעיר שיש בה ב"הכ הרבה אין אחת נמשכה אחר חברתה (ב"ה): כה מניחו ליפול [illegible] סי' רס"ו סי' בעמ"ש ס"ס רס"א:

שאותם

[illegible] ועמ"ש סי' פ"ח: ז מפני שמצויות. ועוד מפני שהאשה כבתה נרו של עולם ומ"מ האיש יתקן הנרות (כתבים): ח נר שבת [illegible] דקדוש דאורייתא מ"מ על היין דרבנן כמ"ש רסי' ער"ח: ט משום שלום הבית. ולכן אם יש לו נר ח' סגי ויקנה אחר כך לקידוש [illegible] ומ"מ גם בתנוכה בנר ח' סגי כ"ל דסומא גם כן תברך דהא נהנה גם כן מתאורות וכמ"ש סי' ס"ט וכ"ו הוא מנר תנוכה כמ"ש ס"ס [illegible] אם יש לה בעל פקח יברך הבעל מיהו אם אוכלת בשלחן א' עם אחרים לא תברך עס"ת דהא ליכא שמתה גבה: י לא יקדים. ומכאן סמכו הקדמונים שמשגרין התינוקות לבתיה קודם ברכו שיצוו להדליק ולא ידליק קודם מנחה (ש"ג במרדכי פ"ב בשם צפנת פענח): יא כשידליק. ראוי שתתפלל האשה בשעת הדלקה שיתן לה הקב"ה בנים זכרים מאירים בתורה (מע"מ בשם בתיי פ' יתרו): יש סדורים שכתב בהם ברכה לנרות אחר יציאת בה"כ ואין לאמרה (רמ"ח פ"ו): כתב מהר"ש בשם מהר"מ ס"ל כשיש חופה בע"ש ומאחרי' בה עד אחר שקיעת החמה והאשה אינה רוצה לקבל שבת לפני החופה אז תדליק הנר בלא ברכה קודם החופה ואח"כ בחשיכה תפרוש ידיה על הנרות ותברך או תאמר לעכו"ם להדליק אחר החופה והיא תברך ע"כ ותמוה הוא דלא שייך ברכה בדלוקה ועומדת ועוד דאמירה לעכו"ם שבות ומיהו ב"ה לא גזרו אשבות (עסי' רס"א) ועיין במהרי"ו שהתיר להדליק בעוד היום גדול ואח"כ לפרוס ידיהם ולברך וכו' ומ"ש שמעלה בקובן שמברכין על הנרות בשבת אחר יציאת בה"כ לא ס"ל ולא מר ברים דרבינא חתים עליה (מהרמ"מ הגמ"נ) ומיהו בדיעבד אם שכחה מלברך עד שחשיכה יש לסמוך אמהר"ש ועסי' רע"ו ס"ב בהג"ה ומ"מ סגי בנר א': יב אחר ההדלקה. דאם תברך קבלה לשבת ואסורה להדליק וא"כ בי"ט תברך ואח"כ תדליק כ"כ בסוף ס' הדרים' בא"ע בשם עצמו אבל אין [illegible] דלא חלקו חכמים כמ"ש סי' קנ"ח ע"ש וכ"כ הרו' פסחים דף ז' ע"ב: יג ולברך עליו. דהדלקת נר חובה משום שלום בית שלא [illegible] (מרדכי) ואפי' למ"ד בנר יה"כ א"צ לברך מ"מ הכא משתמשין לצורך אכילה להכין כליהם וכלי סעוד' משא"כ ביה"כ וכ"ש לדידן [illegible] דחשבי' שלום בית אפילו בלא אכילה (מהרי"ל בתשו' סי' קנ"ה): יד א"צ להדליק בחדרו ולברך עליו. אבל להדליק צריך [illegible] ועמ"ש ס"א ועס"ו: טו שכל א' מברך. דכל מה דמתוסף אורה יש בה שלום בית ושמחה יתירה להנאת אורה בכל זוית [illegible] מקצת נשים כשהוא ליל טבילה והמקוה סמוכה לב"הכ ואינם רוצים לילך לביתם שלא יענפו ולכן מדליקין נרות שלהם [illegible] ביה"כ א"צ כשמדליקין בבית ואוכלין בחצר. וא"ת התם משתמש קצת לצורך אכילה ה"כ אפשר דעבדי [illegible] הכא דנהנה בו הלילה לצורך אכילה וקל למצוא אבל נרות המיוחדות בלא"ה לב"הכ אין לברך עליהם דאין עשויה להאיר רק לכבוד [illegible] שלא נשים הוי מרתיפו של השמש שמא חשיב לצורך סעודה למשוך יין בלילה (מהרי"ל סי' כ"ג) וכתב ש"ה דמ"מ לא יברכו [illegible] קנים הרבה: יו ואוכלים בחצר. משמע דאם אוכל בבית אפי' אין דולקות עד הלילה שרי ומיהו מצוה לעשות נירות [illegible] הלילה כדאיתא במהרי"ל (של"ה ומע"מ ד"מ): יז הוי ברכה לבטלה. ואפשר דאם באותו מקום היה קצת חשך ומשתמש [illegible] אסורה (מהרי"ל כ"ג): יח והמנהג וכו' ואם האיש מדליק ליכא מנהגא ומותר במלאכה ומ"מ טוב להתנות (ב"ח): [illegible] ותתפלל מנחה תחלה (מ"ב): כ שהתנה תחלה. ומ"מ כ"ל דאין להתנות כי אם לצורך מאחר שיש חולקין דא"כ תברך [illegible]: כא אבל לא בשאר הנירות. ועמ"ש ס"ו בשם מהרי"ל דמ"מ מברכין עליהם ואפילו מדליק בחדרים שאין משתמשין בהם [illegible] ועמ"ש ס"ט ומיהו דוקא כשיש לו חדר מיוחד ולא בירך על נר אחר וכמ"ש ס"ו אבל אותן המדליקין בבית [illegible] אפילו לא בירך על נר אחר שאין זה מצוה המוטלת עליו וגם אין משתמשין שם לצורך אכילה אבל במקום שמשתמשים לצורך [illegible] לברך כמ"ש ס"ט ועוד ליזהר לכתחלה להדליק במקום אכילה. ומיהו כ"ל דדי כשעומד נר א' שם: כב וצריך להניח [illegible] ע"י תנאי: כג ולא להדליק כו'. כלומר שאינו ניכר שהדליק לכבוד שבת (לבוש) ולכן כ"ל דאם עמד שעה [illegible] לכבוד שבת ובמרדכי מפרש הטעם דהדלקה במקומה ותהו ג"כ מקומה ואין איסור אלא כשמדליקין במקום שאין משתמשין בו והניחו [illegible] דקי"ל הדלקה עושה מצוה כמ"ש הטור וכה"ג אמרינן גבי נר חנוכה הדליקה בפנים והוציאה לחוץ וכו' אבל בחוץ [illegible] דב"ק דכתב שאם הדליקה למעלה מכ' והניחה למטה מכ' אמה שלא יאמרו לצרכו נקיט לה משמע שבתוך כ' [illegible] פסח כתב דעיקר הדלקה תלויה בנירות שעל השלחן ולכן לא ידליקו במקום א' ויניחנה על השלחן דהרואה אומר [illegible] דמקום לה עכ"ל משמע לדידן דס"ל כמהרי"ל כל הבית הוי מקומו ומ"מ יש ליזהר לכתחלה לברך על השלחן ובאגודה כתב וז"ל לכן [illegible] נר חנוכה שבת וי"ט ולהשימם במקומה אחרי הדלקה אך תחילה ישימם במקומם ואח"כ ידליקם: כד אם רוב הקהל כו'. ואם [illegible] אחר המיעוט וכן בעיר שיש בה ב"הכ הרבה אין אחת נמשכה אחר חברתה (ב"ה): כה מניחו ליפול [illegible] סי' רס"ו סי' בעמ"ש ס"ס רס"א:

באר הגולה

[illegible]

עטרת זקנים

רסג ושוב לאשה יראת ה' שלא תדליק את הנירות של שבת בקינסארק יהיה לה נר של שעות מיוחד לה להדליק מידי שבת בשבתו (פענח רזא פ' בשלח):

פרי חדש

סימן פה

[illegible]

רסג

(א) צריך הוא לחזור ולהתפלל כו'. בגמ' תני תנא דלא מצרחי וכתב הרא"ש דלעניין מלאכה בין יחיד מותרים בכם הנחונים ובין דכמה תני ס"ל דגם בעניין מלאכה אסור לפי שהתפלל כתב המרדכי בשם ר"ת דמי שהתפלל בטעות ערבית בלילה שבת ולא הזכיר של שבת אלא של חול אינו חוזר ומתפלל אלא אומר ברוך המבדיל בין קודש לחול ואומר אתה חוננתנו וכו' עד ברוך אתה ה' המבדיל בין קודש לקודש ומדלג כל שאר התפלה ואומר ישמחו במלכותך וכו' עד ברוך אתה ה' מקדש השבת ואומר ויכולו ויום השביעי וכו' עד כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות ומתפלל שאר התפלה בלא שינוי ואם טעה ולא הזכיר של שבת אלא של חול אינו חוזר ומתפלל אלא אומר ברוך המבדיל בין קודש לקודש ומדלג כל שאר התפלה ואומר ישמחו במלכותך וכו' עד ברוך אתה ה' מקדש השבת ואומר ויכולו ויום השביעי וכו' עד כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות ומתפלל שאר התפלה בלא שינוי ואם טעה ולא הזכיר של שבת אלא של חול אינו חוזר ומתפלל אלא אומר ברוך המבדיל בין קודש לקודש ומדלג כל שאר התפלה ואומר ישמחו במלכותך וכו' עד ברוך אתה ה' מקדש השבת ואומר ויכולו ויום השביעי וכו' עד כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות ומתפלל שאר התפלה בלא שינוי

(א) צריך הוא לחזור ולהתפלל ערבית ואם יחיד הוא שטעה בין (א) ולעניין עשיית מלאכה בין צבור בין יחיד מותרים דקבלת שבת היתה בטעות ויש אומרים כו שאותם שהדליקו נרות אסורים בעשיית מלאכה ושאר אנשי הבית מותרין ויש אומרים שאותו נר שהודלק לשם שבת כז אסור ליגע בו ולהוסיף בו שמן ואפילו אם כבה אסור להדליקו מי ששהא להתפלל מנחה בערב שבת עד כח שקבלו הקהל שבת לא יתפלל מנחה באותו בית הכנסת אלא ילך חוץ לאותו בית הכנסת ויתפלל תפלה של חול ויהוא שלא קבל שבת עמהם אבל אם ענה וקבל שבת עמהם אינו יכול להתפלל תפלת חול ולא יתפלל ערבי שתים:

יז אם בא לב"ה סמוך לקבלת הצבור שבת מתחיל להתפלל מנחה ואע"פ שבעודו מתפלל יקבלו הצבור שבת כט אין כך בלום

(ב) הוא"ל והתחיל בהיתר:

כי"א שמי שקבל עליו שבת קודם שחשכה ל מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכה:

ומותר ליהנות מלאכה במלאכה שנעשה לא (נ) וכ"ם במוצאי שבת מי שמותר להתפלל במוצאי שבת לו שמתיר סעודתו בלילה מותר לומר לחבירו ישראל שכור לב כתפלל ובכדיל לעשות לו מלאכתו להדליק לו נרות ולבשל לו ומותר ליהנות ולאכול ממלאכתו כן נ"ל:

רסד דיני

דברים: **תהלה** נתחרמחלוקת הרחשונים דהיינו הסכם במקור דיוה לענין עירובי שבת: **אירא** גם שאל דף קל"ו מותר לאחר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחוקך ותני תשמר שבתחומיכם וכתב ב"י בח"מ כי' רס"ג בשם הרשב"ם דמסק מקיבל עליו שבת קודם שחשיכה מותר לומר לישראל חבירו מלאכה פעונית והר"ן כתב ע"ז ולי נראה דוקא ים שם טורנגין הוא עלמו שומר עכ"ל וכ"כ על דברי הרן מבין דבריו דס"ל אינה למיתם שם לא היה מקבל שבת הוא עלמו לעשות לו מלאכה עכ"ל ולע"ד דטעמו הרב"י מהני סברה זו שים היתר בלא"ה אלא כל שים היתר עכשיו מהני לומר כן לאחר דהיה יכול להיות תחיל בעניין שיהא עכשיו אין לו היתר תדע שהוא כן דהי ניימת גם לאחרינא שם מותר לומר לכרך פ' אני הולך למחר כיון שים לו היתר היה לו לומר שהיה הולך שם לו שמוך ליקח פשוט שלא כן אלא כל שים לך עכשיו להיתר אע"פ שהוא שבת עלמו מניכו היתר בזה כל שים טורנגין ע"כ מוה שאין היתר בזה כיון שלהיו מחיר לא שייך בזה כל עכשיו שים שבת שקיבל עליו כל קדושתו ולזה לא מקבל ולמלאכה לחתי ס"ל שבת מיד לכל מילי הוא פשוט **אמנם** בעניין קושית הרן על הרשב"ם בעמקה הנסכי להכריע מ"מ נלע"ד דלק"מ על הרשב"ם דמ"ם הרן דשמי פירותיו כו' דאפשר לו ע"י טורנגין דמוכח בגמ' דאין הטעם משום דהוה ליה כמו שלו אלא משום דבר זה דטורנגין על דין דמיתר לשהי שם מותר לומר לכרך פ' אני הולך למחר שאם היה רוצה היה הולך שם לו שמוך ליקח פשוט שלא כן אלא כל שים לך עכשיו להיתר אע"פ שהוא שבת עלמו מניכו היתר בזה כל שים טורנגין ע"כ מוה שאין היתר בזה כיון שלהיו מחיר לא שייך בזה כל עכשיו שים שבת שקיבל עליו כל קדושתו ולזה לא מקבל ולמלאכה לחתי ס"ל שבת מיד לכל מילי הוא פשוט בשבת אם בעניין קושית הרן על הרשב"ם בעמקה הנסכי להכריע מ"מ נלע"ד דלק"מ על הרשב"ם דמ"ם הרן דשמי פירותיו כו' דאפשר לו ע"י טורנגין דמוכח בגמ' דאין הטעם משום דהוה ליה כמו שלו אלא משום דבר זה דטורנגין על דין דמיתר לשהי שם מותר לומר לכרך פ' אני הולך למחר שאם היה רוצה היה הולך שם לו שמוך ליקח פשוט שלא כן אלא כל שים לך עכשיו להיתר אע"פ שהוא שבת עלמו מניכו היתר בזה כל שים טורנגין ע"כ מוה שאין היתר בזה כיון שלהיו מחיר לא שייך בזה כל עכשיו שים שבת שקיבל עליו כל קדושתו ולזה לא מקבל ולמלאכה לחתי ס"ל שבת מיד לכל מילי הוא פשוט

באר הגולה

פרי חדש

סימן פה

רסר דיני הפתילה והשמן ובו י סעיפים:

א מאין עושין פתילה לנר של שבת גבין נר שעל השלחן בין בכל נר שמדליק בבית (א) במדבר שהאור אינו נאחז בו אלא נסרך סביביו והשלהבת קופצת כגון צמר ושעד וכיוצא בהם אלא במדבר שהאור נתלה בו כגון פשתה נפוצה וכגר שם וכיוצא בהם וקנבוס וכיוצ' יבחן:

כגה ואם מדליק מדברים האסורים אין אסור להשתמש לאורו (תשובת מרדכי פ"ק דשימן קפ"ח) וי"מ דאם יש נר אחר מדברים המותרים ב מותר להשתמש לאור האחרים וכן נר שמפיגר ג בלילה אינו נקבל ד בדיעבד: (שבולות לקט סי' קנ"ב בשם פרדכי פ"ק דשבת)

ב (ב) יכרך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין בו אם נתכוון להעבות (פי' לעשותה עבה) הפתילה כדי שהוא עומדת ואם הוא נתכוון להקשות הפתילה כדי שהוא עומדת ואינו נשבר למשוח מותר ו ופשתים הוא מותר לכרוך דבר שמדליקין בו על גבי גמי או קש

רסר א אסור להשתמש לפתילת שעה ועשי ער"ה: ב מותר להשתמש לפתילת עומדים בחדר אחר דכיון שיש במקום אחר נר כבר יוכר ולא יעשה גם במקומות אחרים (סמ): ג בלה נר כגון לתוך יין מן התחתון(סמ): ד בדיעבד. וכ"ל דאם יש נר ג כבר ועומד אלמלי נר פסול מותר להשתמש לאורו דיכול אלמלא נר אחר בלאחר וכמ"ש סי' רע"ו ואע"ג שהב"ח מחמיר בזה לעשמי לחוש שמא יגע בפתילת הנרות: ה לחבל לדיבון פתילת הנרות: ה

נתכון להקשות. אפי' מדליק בשניהם יחד דכשנכון להקשות לא נזדי שמא יעבה: ו ומטעם זה. וכ"כתב בזה לכ"ע שרי כיון דנמי אי קב לא חזי לפתילה בעלייתיה ליכא למיגזר משמא ידליק כהן בעלייתיה ול"ל אפילו נתכון להעבות פתילת שרי:

בשעה

פרי חדש

סימן קמה

דאסמכתן רשום ומדליק דנתליה ורש כתבן תוך ליישרים תגן ורשום ומדליק לכאורה דמפי קרא מיירי בדדים ומשמתא ולא בסרוח דמי' מנוחה הכנסת מדליק בשבת ולכן מקשה ע"ש ומדליק בשבת ולכן מקשה ע"ש ומדליק בשבת ולכן מקשה ע"ש ומ

באר הגולה

ז בשעה · פי' שיניחו בגד ויניח ספתילה בתוכה · ואין מדליקין בשמרי שמן (ע"ג): ח מלמר נפן · בגמ' ויש עוד פירושי על שמן קיק ולענ"ד הטור והרב"י משום שקיצם מצוי בינינו וכב"ח בהריך ע"ז בתוכ': ט ויניחנו ויצא · ואוכה לחלוט בשבת אחל הבר (תו') עבסי' רע"ג ועוד יש ע"ל בגמ' ובתוספו' מפני שהוא נדבק בכותלי הבית ומכבי' הבית וחייב' שיהא כהול על תמונו ויכבה ע"כ ומכאן יש ללמוד אלא שמשם הנמשך אחר הפתילה ולפ"ז אין מדליקין בזפת ולא ז בשעוה ולא בשמן העשוי ח מצמר גפן ולא באליה ולא בחלב וכן ט אין מדליקין בעטרן מפני שריחו רע ם וניחנו ויצא ולא בצרי מפני שריחו נורף שבא יסתפק ממנו ונמצא כתחייב משום מכבה :

ד (נ) אפילו נתן מעט שמן זית בשמנים אלו שאינם נמשכים ואו נמשכים י אין מדליקין בהם :

ח יא (ר) חלב מהותך וקרבי דגים אין מדליקין בהם ואם נתן בהם מעט מאחת משמנים שמדליקין בהם מותר להדליק בהם :

ו לשאר כל השמנים חוץ מאלו מדליקים בהם וכל מקום יב שמן זית מצוה מן המובחר :

ז יג (ה) כרך זפת או שעוה או חלב סביב הפתילה מדליקים בהם:

ח יד המדליק צרור שידליק יד רוב מה שיוצא מן הפתילה מתנר :

ט אין צרין · להבהב הפתילה (פי' עין הבהוב יפול על הבר שליט בערב לנתרו וגם לא קיים לנתרי · אל תאכלו ממנו לא תרגום יוכתן מהבהב) הגה טו ומ"מ נהגו להדליק ולכבותה כדי שתהיה מתוקנת ותאחזנה יפה : (טור)

י אין מדליקין יו בסמרטופין אפי' מחוברין :

רסה דין כלים הנתנים תחת הנר · ובו ד סעיפים:

א יז אין נותנין כלי מגוקב מלא שמן על פי חנר כדי שיהא נוטף בתוכו נזירת שמא יסתפק ממנו א ויתחייב משום מכבה ואם חברו לו בסיד או בחרסית מותר דבינן שהוא כלי אחר ברזל מיניח משום איסור שבת :

ב יח לא ימלא קערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתאא שואבת נזירה שמא יסתפק ממנו (ב) :

ג יט אין נותנין כלי בשבת תחת הנר לקבל שמן הנוטף מפני שהוא (א) מבטל כלי מהיכנו ומותר ליתנו מבעוד יום ג והשמן הנוטף אסור להסתפק ממנו בשבת הגה ואסור לינע בנר דונק בשבת תלוי תע"ם מעליו ואין בו משום מוקצה ד מכשיר מעליה מבע"י אפילו אינו מוכן לאכילה אסור מן יתמנה קנקן מבעיניתו ה ויש : (ת"ה)

ד כ נותנים כלי תחת הנר לקבל נצוצות מפני ו שאין בהם ממש ואין כאן ביטול כלי מהיכנו אבל אסור לתובו ביום ז (ג) אפילו מבעוד יום ח מפני שמקרב זמן ביבוי הניצוצות ט ומכל מקום מותר

(ג) אפילו נתן כו' · נזירה שמא לא יתן בהם שמן : (ר) תלב מחבר כו' · לפי עיקר הדין מותר בחלב מהותך לפי שאינו נשרף תחת הפתילה אלא דרבנן נזרו בו משום שהיכה מהותך ובשאר מקומות נהגו להתירו בהדלקה כנזירה להל"ל נזירה לנזירה וכו"ל גם בשאר פסולי הי"ל נזירה לנזירה

אין מדליקין בהמה הטמאה ולא בשומן שלה ולא בחלבה ולא בשומן של חיה ועוף טמאים ולא בשומן של שרץ ולא בשומן של דגים ולא בשומן של נבלה ולא בשומן של שקצים ורמשים ולא בשומן של בהמה המותרת באכילה שלא נשחטה כהלכה ולא בשומן של תרומה טהורה ולא בשומן של קדשים ולא בשומן של מעשר שני ולא בשומן של בכור ולא בשומן של בהמה שנולדה מן השחוטה ולא בשומן של בהמה שנולדה מן הנבלה ולא בשומן של בהמה שנולדה מן הטריפה ולא בשומן של בהמה שנולדה מן הבהמה המותרת באכילה ולא בשומן של בהמה שנולדה מן הבהמה הטמאה ולא בשומן של בהמה שנולדה מן החיה ולא בשומן של בהמה שנולדה מן השרץ ולא בשומן של בהמה שנולדה מן הדגים

אפי' מחכוין כו'. פי' שמתכוין שיחר שיבלה הזמן יכבה ביניהם ולא שיקלקל הכלי:

(א) מתכוין לכבדי. משום דהוי לאדם מעמיד עלמו על מתנו ואין שריה ליה לחתא לחתויי ד' אמות כר"ה כרב לפני הדליקה ח"ב דהכא הוי משום דבר המסוכן כיון הניטולות והמים חלח סחיר והמים תחת הניטולות מחת מבל בטלית הין המים תחת הלח כדי לכבותו כשישול חלח מן הגד והין הלח טיפלח לחוך המים להניח (תו' סוף כירה ושבב"ח) והלחחון נרחה עיקר (מ"ח סי"ב) ועי"ל דלחכור לעשות מחינו משלב וברך דדוקה כשמפסיק כלי שרי ובעלית שלחי שלינו חלח שלח לחפשט לחור (תוס): ט כיון שהינו מתכוין לכיבוי. ולי"ב לח נזרי שיעשה כן בשבת (תו'): י וי"ל דוקי מתכוין לכיבוי וכו'. כ"ע דוקי הסמ"ג לחסור ליחן לחוך הכלי מים שהי מקרב כיבוי הניטולות חפי' לרבנן דלחזי גרס כיבוי חותר שכיון שהמים בעין וכו' והכלי עלמו הינו נפרף וכוונתם כיבוי הוא ליתן המים חרי הלו כמכבה בידים חבל הלו בלחוית ממחכין שם מים להגביה הזמן הלו שלח יפסר הכלי מותר ע"כ לי הרי בהדיח שלח מתכוין לכיבוי חסור ות"ס כיון שהמים בעין וכו' והכלי עלמו הינו נפרף כוונתו כת"ס התום' דדוקה כלים חרי הלו כמכבה בידים חבל הלו בלחוית ממחכין שם מים להגביה הזמן הלו שלח יפסר הכלי מותר ע"כ לי הרי בהדיח שלח מתכוין לכיבוי חסור ות"ס כיון שהמים בעין וכו' והכלי עלמו הינו נפרף כוונתו כת"ס התום' דדוקה כלים

ליתן המים קודם נפילת הניטולות ודוקה נתר המתינה יפה ומכבה בידים לו מחת יגביה הכלי שם נפילת הניטולות חבל בטלית שלחן כלור שרי ליתן עליו מים כת"ם סימן שכ"ד וה"ה דשרי לעשות מחילות שבא לו

מים בעששית שבדליקים בה בערב שבת ם כיון שאינו מתכוין לכיבוי אלא להנביהת השמן:

כגה י (ג) ויש לומרים לפי' מתכוין לכיבוי שרי מלחר שלין כמים כיון שלין מתת כשמן לח הוי חלח גרם כיבוי וכן נוהגין: (סמ"ג)

רסו דין מי שהחשיך לו בדרך וכו' ג סעיפים:

א מי שהיה בא בדרך וקדש עליו היום והיו עמו סעות וי"ש לו א חמורו וגם יש עמו עכו"ם לא יניח כיסו על חמורו מפני שהוא מצווה על שביחתו אלא (א) נותן ב כיסו לעכו"ם לחוליכו לו ולמוצאי שבת אינו יכול ליתנה לעכו"ם אלא אם כן באה לידו בבעוד יום רחשנה הוי כביסו:

ב אם אין עמו עכו"ם שניחו על חמורו וכרי שלא יהיה חייב ח (ב) משום מחבר (פי' מלחית חת חחבור) אי אינא עקירה והנחה ו' שניחו לאחר שעקרה יד ורגל ללכת ולאו עקירה היא וכשהיא חוזרת ונושלו הוסנה ולאת שחחזור ותעקור רגלה יניחנו ז' וי"א שצריך ליזהר שלהנחינה בקול רם כל זמן שהכיס עליה:

ג מיכול על המתר לילך בדרגלו ולם הוי צריך לנפח חוץ למקום מקני מחחילה מן פלוסים חו עפר (ב) ומינו הוי חוץ למקום יכול ליכם על המתר ולרמוס: (ריב"ם וכ"י נסם חשב"ן)

ד מי שהי חמור ושוחה וקטן יניחנו על החמור ולא יחננו לאחר מאלו: ה מי שהי חרש ושוטה יחננו לשוטה ש"מ לפי שאין לו דעת כלל: ו מי שהי קטן יחננו לשוטה שהקטן יבא לכלל דעת חרש וקטן יחננו למי שירצה: ז כל הדברים שבכתובתנו לאחר מאלו כניחו עליו כשהוא מהלך וגוטלו ממנו כשהוא עומד. הגה חוקף כמתנה להם מחחילה לכל כמתנחן להם ח מבעוד יום מותר בכל ענין)

אם

ליכחי לכחוב לכל כמתנחן להם מ"ש לעיל בשם הגמ' דמסתפק כלי בין חתי' ובין חתור לכל הכח חתי' וכחו' כחן להדדי ע"ש וחמל' כדברי ובכ"ק כ"ה בהדיח השעם משום שחין מניחין ומכל מקום יש לכחוב כל דברי הסמ"ג ודברי רמ"חוז ע"ש ומדברי טול למדנו דלחתור ליחן מים לחוך הקדה שעומד בור שעוה כדי שיכבה ומשום דלח מלינו מפורש בשום מקום דבעין ובשם שכתב מהרי"ק שורש כ"ה בשבת וכ"כ ת"ל כשם שכ' כן מלינו בכ"מ בשם מהרי"ק שורש ק"ה דבעין ומ"מ כשם שכ' ת"ל דלח מ"ל הכי וכרמ"ם כתב דבשמלין כיבוי כגל דלחפי' לח ליחן לחוך' מים כשיכלה הזמן הכלה הפחילה ולחן לחיכת מים מחברי' הכיבוי עכ"ל וכ' בשבת ברי כשעכו"ם מדליקו לצורך חולה:

א חשתי' לכל חם החתור של עכו"ם יניחנו עליו דלחן מלוה על שביחתו ומיהו לח שכרו מהעכו"ם י"ל דמלוה כת"ם סימן רמ"ו ס"ג ובהוקף כשכר החתור לכל חם שכר העכו"ם שיוליכנו לזקום פלוני ל"ל לח שכר החתור הרחי העכו"ם חייב בחזוקות ובחרחיות. ס"ג והוקף כשכר החתור וכן חם העכו"ם ג"כ בשבת חלילו חלוה על שביחתו: ב כיסו לעכו"ם. ולח"ה חם הוח מפח כבד ל"ל דניחן החתור לעכו"ם ועי' ס"ג ובלבוש שלח יפח מחתר וכת"ם ס"ג: ג מפחיכה מחתר. דלחן לחדם מעמיד עלמו על מחחו ולח ל"ל שריא ליה לחתי ד' חמות כר"ה ועי' סי' ש"ל ס"ב די"ל דכומן הזה דליכא ר"ה לחסור: ד חם לח חיטו מחחין לעכו"ם מניחו על מחוריו ולח"ה חם חיכף מחחר: ה משום מחחר. ולח דלח קחתר משום שביחתו משום דחחת לחמעטי' לפילו לח נרחה ליזהר בכך וכ"ם ס"ג ולח"ה מחחי מחחר מחחר ובשביחתו (ר"ן וכ"כ הריב"ם): ו מניחו לחחר שעקרה. ולפ"ג דמפחת ליכח שביחתו בהחתו מ"מ ס"ם יהנה לעכו"ם כיון דלח"כ שביחתו לח יהר כך (ר"ן): ז וי"ל כיון שלינו שמש עקירה והנח ולפי הוח מלוה בחחתור מחחר לכחחלה והרמב"ם סובר דיינו שלין חסור משום שביחתו בהחתו הרי הוח מפחיה עושה חסור (ת"ס ר"ן) ובפחים דף ס"ו ע"ב מפחע דעמ"ש הרחשון דמרי: כתב בהג"מ הרוכב על סוס חוטב לו לרכוב לליבו עובר בלחיו"ת ובלבוש כ' דלח מליבו לרכוב ולפי"ז נרחה דלח יכול לרכוב לליבו עובר בלחיו"ת ולכחחלה לח יחר לו לרכוב ע"כ ומלחי"ב כבחבים סי"ח ולחפחר שחוטב לרכוב משום לחיכוני לן חם יש חחומין לחעלה מי' וחם יש חחומין לחעלה מי' ועבר ניחי לחחומין ויחזו לי"ב מיל קי"ל חחומין דרבנן וחי"ל חם לי רכיב ומחם יש חחומין לחעלה מי' ועבר ניחי לחחומין ויחזו לי"ב מיל ולפפר שחוטב לרכוב משום לחיכוני לן חם יש חחומין לחעלה מי' וחם יל רכיב ומ

באר הגולה

פרי חדש

דאפי' מע"ש צריך לעשות כן ואפשר שגם דעת הרמב"ם כן אלא שנקט ל' הגמ' כמנהגו עכ"ל המ"מ: וא"כ צ"ע למה הקיל רמ"א מאחר שדברי הגאונים מפורשים לאיסור ודברי הרמב"ם סתומים: ט פחות פחות מד"א: ועומד לפוש בנתיים (ד"מ בשם טור סי' שמ"ח) דלא כרי"ו שכתב דצריך ליפב וצ"ע דהא רי"ו בעצמו כתב דעומד לפוש פטור וכ"כ הרמב"ם פי"ג ותלמוד ערוך הוא פ"ק דשבת אלא שס"ל דבכאן כיון שאינו עומד אלא משום שלא יבא לידי איסור לא ה"ל כעומד לפוש לכן צריך ליפב ומיהו בע"א דף ע' פירש"י דבעומד לפוש סגי: י סמוך לחשיכה: אבל מבע"י שרי ומ"מ צ"ע דהא בע"א קאמר המוציא כוס בשבת משמע דאפילו הוציאו בשבת עצמו שרי ואפשר דהתם איירי בשוכח והכא במזיד ועסי' של"ד סי"ו: יא הגיע לחצר: צ"ע דכי קאי פורתא לפני הפתח מעייל מר"ה לר"הי וכמ"ש סי"א וצ"ל דנבי בהמתו לא החמירו כ"כ: יב נוטל כלים: ג"ל דאפי' הם יותר מע"ו סאה שרי משום צער ב"ח משא"כ בעגלה דאסור לפנותה כלל כמ"ש ספי' של"ג: יג לפי שהם מאוסים: אע"ג דמוקצה מחמת מיאוס מותר היינו היכא דחזי לכסויי ביה מנא אבל הכא לא חזי לכסות שאם יפלו ישתברו (ר"ן): יד שיכול לשומטן: ולא נאסרו מטעם בסיס לדבר האסור כיון שלא היו עליהן ב"ה (עסי' ש"י ס"ג) ועוד שלא נתנן תחתיהן אלא ע"ד לשמטן (המאור) ועסי' ש"ח סכ"ו וכ"ד הרי"ף והרא"ש שהשמיטו הא דבבולסי אבל הר"ן כתב דאפילו עיין לבטל כלי מהיכנו לפי שעה אסור והכא שרו משום הפסד מרובה ראשי"ב אבל אם הם תחיכות זכוכית רחביות לחלונות דאיכא הפסד מועט בשבירתן אסור להניח כרי' (ר) יטלטלו פחות מד"א: דבר פשוט שזה אין מועיל אלא בר"ה או כרמלית שהאיסור הוא משום טלטול ד"א ע"כ מהני מר"הי לכרמלית וכ"ש לר"הר דהאיסור משום הוצאה מרשות לרשות אפי' בחצי אמה לא מועיל זה וכ"כ רש"ל בתשובה סי' ל"ח יפה עושים אותן שנוטלין לימול בפחו' פחות מד"א ד"ה איסור מה שמוציאין מר"הי שהוא כרמלית אלא יוצ"ל עכו"ם מרשות לרשות ואי יטלטלנו בפחות מד"א: ובשם הר"ר ירוחם בהיתר מד"א צריך ליפב בכל פחות שאל"כ אע"פ שעומד חייב אחת היא ואפילו בכרמלית מלקות מדרבנן עכ"ל: דזהו אם א' נוש לבד או צריך אבל אם א' נתן לחבירו מד"א א"צ ליפב שם א' דבכ הוה מעשה חדש כל: מניח ידו עליהם: שלא והתירו לו להכניסם לעיר מלבוש משום בזיון: (ו) להביאו לביתו אינו יודע זה כיון שכבר הביא בעמ' סמו' לזה דה"ה בכיסו יש דלעיל: ומדברי האגודה דהאי דינא אין ראיה דה"ל כדיעה הראשונה דלא אלא בחבילה ולא בכיסו דמילי דרבנן נינהו הסומך לא הפסיד כלל: רסז א

ז אם אין עמו שום אחר מכל אלו (ר) יטלטלנו ט פחות פחות מד' אמות ודוקא כיסו או מצ"אה שבאה לידו אבל אם לא באה לידו לא:

ח ניש אומרים דדוקא מי שהחשיך לו בדרך שהיה פבור שעדיין יש שהות ביום אבל מי שיצא מביתו י סמוך לחשיכה ושכח והוציא לרשות הרבים לא התירו לו שום אחר מהדרכים האלו:

ט יא הגיע לחצר החיצונה המשתמרת יב נוטל מעל החמור כלים הנטלים ושאינם נטלים מתיר את החבלים והשקים נופלים יג ואם היתה טעונה כלי זכוכית שאסור לטלטל' כגון שהם כוסות של מקיזי דם שאין ראוים בשבת לכלום יג לפי שהם מאוסים ואם יפלו לארץ ישברו מניח תחתיהם כרים וכסתות ודוקא במשואות קטנים יד שיכול לשמטן מתחתיהן אבל אם הם גדולות שאינו יכול לשמוט הכרים מתחתיהן אסור להניחם תחתיהן מפני שמבטל כלי מהיכנו (פירוש מהתשמיש שהיה מוכן לו) אלא פורקן בנחת שלא ישברו ולא יניחם על הבהמה משום צער בעלי חיים:

י חשכה לו בדרך ותפילין בראשו או שיושב בבית המדרש בשדה וחשכה לו (ה) טו מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו ואם יש בית סמוך לחומה שנשמרים בתוכו מניחן שם:

יא היתה חבילתו מונחת על כתיפו וקדש עליו היום רץ תחתיה עד ביתו ודוקא רץ אבל לילך לאט לא כיון דלית היכירא אתי למעבד עקירה והנחה יו דזמנין קאי ולאו אדעתיה אבל רץ אית ליה היכירא וכי מטא לביתיה כי היכי דלא קאי פורתא ואשתכח דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד זריק לה כלאחר יד דחיינו שלא כדרך זריקה כגון מכתפיו ולאחריו:

יב ויש אומרים דדוקא בחבילה התירו לעשות כן אבל יז לא בכיסו ויש אומרים יח דהוא הדין לכיסו:

הגה ומי שמכח כיסו עליו בשבת אם הוא בביתו יט יכול לילך עמו לחדר להתיר חגורו וליפול שם להצניעו כ ואם הוא בשוק (ו) אסור להביאו לביתו רק פתיר חגורו בשוק והוא נופל ואומר לעכו"ם לשמרו ואם פביאו אין לחוש (אגודה מסכ' ביצה ב"י סי' פ"ט) ועי"ל סי' פ"י אם הכים חפור בבגדו מה

יג מצא ארנקי בשבת כא אסור ליטלו אף על פי שירא פן יקדמנו אחר:

רסז דין התפלה בע"ש: ובו ג סעיפים:

א בתפילת המנחה דערב שבת אין נופלין על פניהם:

ב א מקדימין להתפלל ערבית יותר מבימות החול ב ובפלג המנחה יכול להדליק ולקבל שבת ערבית ולאכול

ג אם אין עמו שום אחר מכל אלו (ר) יטלטלנו ט פחות פחות מד' אמות ודוקא כיסו או מצ"אה שבאה לידו אבל אם לא באה לידו לא:

ח ניש אומרים דדוקא מי שהחשיך לו בדרך שהיה פבור שעדיין יש שהות ביום אבל מי שיצא מביתו י סמוך לחשיכה ושכח והוציא לרשות הרבים לא התירו לו שום אחר מהדרכים האלו:

ט יא הגיע לחצר החיצונה המשתמרת יב נוטל מעל החמור כלים הנטלים ושאינם נטלים מתיר את החבלים והשקים נופלים יג ואם היתה טעונה כלי זכוכית שאסור לטלטל' כגון שהם כוסות של מקיזי דם שאין ראוים בשבת לכלום יג לפי שהם מאוסים ואם יפלו לארץ ישברו מניח תחתיהם כרים וכסתות ודוקא במשואות קטנים יד שיכול לשמטן מתחתיהן אבל אם הם גדולות שאינו יכול לשמוט הכרים מתחתיהן אסור להניחם תחתיהן מפני שמבטל כלי מהיכנו (פירוש מהתשמיש שהיה מוכן לו) אלא פורקן בנחת שלא ישברו ולא יניחם על הבהמה משום צער בעלי חיים:

י חשכה לו בדרך ותפילין בראשו או שיושב בבית המדרש בשדה וחשכה לו (ה) טו מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו ואם יש בית סמוך לחומה שנשמרים בתוכו מניחן שם:

יא היתה חבילתו מונחת על כתיפו וקדש עליו היום רץ תחתיה עד ביתו ודוקא רץ אבל לילך לאט לא כיון דלית היכירא אתי למעבד עקירה והנחה יו דזמנין קאי ולאו אדעתיה אבל רץ אית ליה היכירא וכי מטא לביתיה כי היכי דלא קאי פורתא ואשתכח דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד זריק לה כלאחר יד דחיינו שלא כדרך זריקה כגון מכתפיו ולאחריו:

יב ויש אומרים דדוקא בחבילה התירו לעשות כן אבל יז לא בכיסו ויש אומרים יח דהוא הדין לכיסו:

הגה ומי שמכח כיסו עליו בשבת אם הוא בביתו יט יכול לילך עמו לחדר להתיר חגורו וליפול שם להצניעו כ ואם הוא בשוק (ו) אסור להביאו לביתו רק פתיר חגורו בשוק והוא נופל ואומר לעכו"ם לשמרו ואם פביאו אין לחוש (אגודה מסכ' ביצה ב"י סי' פ"ט) ועי"ל סי' פ"י אם הכים חפור בבגדו מה

יג מצא ארנקי בשבת כא אסור ליטלו אף על פי שירא פן יקדמנו אחר:

באור הגולה

(א) ליכי חיסס שומר ט'. פי' וגס ושמור לשתי לה יתעי.
ומכח הטעם נשמר כדאיתא בת' שבשבח ח"ג שמירה שהשב'
ומיהנין ליתר פסוק ושמרו בני ישראל ולא לומר שלא שמרו שבת ח"ג
סי' רל"ג ובכתבים מי' סיס מתפלל ערבית בלילה תף כע"ש.

ב ולאוכל מיד: (ועי' רל"ג כיצד מסעדין סיעור פלג המנחה)
ג [a]בכרכת השכיבנו (א) אינו חותם שומר עמו ישראל אלא ג כיון
שהגיע לובצל בנפיך חסתירנו אומר ופרוס סוכת שלום עלינו ועל
ירושלי, עירך בא"י הפורס סוכת שלום עלינו ועל עמו ישראל ועל ירושלי:

רסח דין התפילה בתפלת השבת • ובו י"ג סעיפים:

א (א) [a]אומר ויכלו בתפלת ערבית:
ב [a]אם טעה והתחיל תפלת החול א (ב) נזכר אותה ברכה שנזכר [a]בה ששבת ומתחיל של שבת לא שנא נזכר בברכת אתה חונן גילא [a]
שנא נזכר בברכה אחת משאר הברכות בין בערבית בין בשחרית סוסף
ומנחה (ג) [a]וי"ש אומרים רבסוסף פוסק אפילו ב באמצע ברכה:
ג [a]אם היה סבור שהוא חול והתחיל ארעתא דרחול וסיר בשאם'תיכת
אתה נזכר קודם שאבר חונן ג הוה ליה התחיל בשל חול ונוסר
אותה ברכת אבל אם היה יודע שהוא שבת ושלא בכוונה התחיל
תיכת אתה אפילו אם הוא בתפלת שחרית שאינו פותחת באחרז אינו
נוסר ברכת אתה חונן דחשבינן ליה כשעה בתפלת שבת בין זו לזו
הגה דהרי יכול לסתור תתה קדם לו תתה אחד: (תרומ' הדשן סי' י"ר)
ד [a]מי שהתפלל תפלה של חול בשבת ולא הזכיר של שבת ד לא
יצא [a]ואם הזכיר של שבת בתוך י"ח אף על פי שלא קבע ברכה ה
לשבת יצא:
כגם ונסוסף אפילו לא אסר רק ובעשה לפניך את מוכותינו בתפילת יום
ובקדון סוסף יצא (ב"י [a]סי' רס"ח בשם הרשב"ם ע"פ שפתו)
ח [a]שעה והתפלל של חול בשבת ולא חזכיר של שבת אם עקר רגליו
חוזר לראש ואם ו לא עקר רגליו אע"פ שסיים תפלתו ז אינו
חוזר אלא לשל שבת: (וע"ע שלכח של שבת בשחרית עיין סימן קכ"ו):
ו [a]חשועה בתפלת שבת והחליף (ח) של ז בזו אינו חוזר [a]וי"ש אומרים
ח שאם החליף של ט סוסף באחרת או אחרת בשל סוסף חוזר:
י [a]חוזרים לומר ויכלו משום יום טוב שחל להיות בשבת שאין אומרי'
אותו בתפלה ונם לחוצא לפי שאינו יודע ואומרים אותו בקול רם
יא (ה) ובעומר:

ואומר

כדי לקיים ג' סעודות בשבת וכ"כ הב"ח סי' קע"ב בשם ר"ן מפרחא
לכל נתן ורח"ם משמע דיכול לגמור הסעודה מבע"י וכ"כ בח"י סי' ת
וכ"מ בר"ן ת"ה ועיין לח"ח פלב מזמנין לחתי ומ"מ טוב להתחיל: ב
ולאכול מיד. הקשה הרב"ח הא קי"ל לחתחו לאכול קודם שיעור לכיון שקרת
מבע"י מפלג המנחה ואילך אע"ג דאיכ"ת דלריך לחזור ולקרות משחחיל
מ"מ רשאי לאכול קודם עכ"ל ולא רחה מ"ש הרח"ם דרב קרת ק"ש לחר כ"ש
ולא סחר נחולה להתפלה ומה שאכל קודם ק"ש היינו שהתחיל לאכול חני
שעה קודם ומנחה וכ"כ ל"ח ומ"ש סי' רל"ה: ועב"ם המסכי להתפלל
ערבית בע"י מבע"י מ"מ כשיגיע חני שעה שחוך לחתן ק"ש לחסורין
להתחיל לאכול להכי לא נסקי כלל בק"ש דשחתת: נ כיון שהגיע וכו'
משמ' דח"ל כי אל שומרתו וכו' וכ"ח קורא חגר על האומרים לאחו ובלבוש
ייעב החמבא ע"ש. ובדקנמ ס"ו ורא כחב נפי הגרא דאין יהודח ח"ל
דוקא שומר עמו ישראל ח"ח דמשמע על כלל ישראל אבל יחיד ויחיד לריך שיהיה ח"כ
רכח א עוד לחתם ברכה: דכדין הוא דבעי לעולם י"ח בשבת אפי' בחוסף חלה משום כבוד שבת לא חטרחו רבנן וכיון שהחחיל נוחר ו"ח
כלל דבשחוסף לא בעי לעולם י"ח מדינה: ב בחתנע ברכה. אפילו בחתם חונן דלא כב"ח (ל"ה): נ ה"ל להתחיל בחל חול. ואפי'
בחתה דגם בחפלת שב' מתחיל בחתם ואע"ג דבת"ד דלא מלינו שהתחיל הברכ' נפסד כחסרון הסוונה לאמכי עליה דחשב"י כתב עלי'
בשו"ת מבר"י סי' מ"ב ומפרש"ס וכו' והיכח דיהיד שהוא שבת לאו טעות מקרי כ"ש כתב"ד וכו' עכ"ל ואע"ג דאפי' בחפלת שב'
מתחיל כיון לדבר תחר אין הברכה נפסדת ב"ש בשחר מחחיל לומר אתה קדשת או אתה בחר לא אתה בחר
בשחרית שדיבר ג"כ עלה כהוגן וכת"ם סי' ר"ט ולכן הסומע הרב"י מ"ם בת"ה אפי' אי קאי בחתם קדשת או בחתם
בחר לא אתה בחר ולא אתה קדשת לא נפסל ברכה מהחחלתו כהוויתו: ל"ל לעבדך בחתם שבת קדשך מוסכי שתך (ס"ח סי' תתס"ב) ובע"ס
כחב בשם כ"ש מהב"ח לומר ויכלו וכחתם ויכוחו שם: ד לא יצא. וה"ה בי"ט וה"ה בי"ט שני (ת"ד ק"ך): ה לשבת יצא. דין זה ל"ע דהא בסי' תפ"ח
כחב"י בשם ת"ם מקדש השבת לא יצא אלא אם כן בחתנע שלא בסדין ובת"ם סי' ר"ו כ"כ הוכיח שלא בסדין וכת"ם בשם ברכה כלל לשבת
ומ"ש בשם ת"ם ל"ע ובכ"מ מחמע בוקא בחתם שלא בסדין יצא ח"כ בבלבי מסחפק שם בסקק
ספק ספקא דרבנן ומ"ש סי' תכ"ב: ו לא עקר. עסי' תב"כ בשם ת"ם דמיירי ברגיל לומר בחתנינו בחר חפלתו: ז חינו חוזר.
ח שאם החליף. בחתן בחחרת. ט סוסף באחרת. בחתן בחחרת ולא לשחר חפלת בסוסף (שם) וגם מבחן קשה על
מ"ש בחתם עכ"ל דבחתם שבת יצא ומ"ש בם לא מלינו בחתם שלא בסדין וכ"כ ס"ל בלח"ד בם ח"ח בלוח בסוסף רחוי לחפלת י"ח ח"כ יצא ומ"ש כ"ל
בחתם עכ"ל דבחתם שבת יצא ומ"ש בם לכן כ"ל דכחב ו"ח וכו' ד"ח שם בחפלת סוסף בחקום שחריית יצא כיון שהזכיר שבת וגם זה כ"ע
מבואר מדברי סוסף חוך חפלתו ושכח לבני חקום לכן כ"ל דחוור: י ומעומד. מבני שהעומדים לריכין להעיד ביחד ומעומד לכיך, לריך שיעומדו

עטרת זקנים

רסח א אומר ויכלו. אומרים אלהינו כו' וחתתם וישמרו בני ישראל אחבי שמך כם"ש בכל המקומות ולא כמו שחנינו במתנים ונעזרו ברוך ישראל מקדישי שמך ע"כ:

פרי חדש

סימן קח

נחתר דחל סחם חיב מחנין חפני כחב"ם דם קכין:

ולענין הלכה מקשין נפשיהו דחכא ס"ם כחם חיב בחתנין ומחלוקת בגרייתם בכאם מחני' ויבוד ומבואר ברחוק מהקשי יבודי חתנין ד"ל כל חלמוד ערוך חוא דסתם מ"ם חיב בחתנין ומ"ש בגרייתם לא ידעינן מ"ש ומ"ל דחכא נמי ס

ויאמרו אותו ביחד (טור) וכ"ע דכת"מ סי' כ"ח כתב דכל עד אומ' בפ"ע כעין ב' ע"ו כ"מ בסמ"ע סי' כ"ח סל"ו דאחר שאחר כל ג' בפ"ע חוזרין ואומרים ביחד ומ"מ למסקנא לא קאי בסמ"ע על ל"ל עבדי כת"ק משום שכבת זוכרת מע"מ אם שכח לאומרו בכ"ם יאמ' אותו שבקדוש מעומד :

יא ובלח תתיעה · עד זכר לתעשה ברחשית (ל"מ): יב תיקו מזכיר · שאף בשבת עלמה תיקה תלה תקנה מפני התוקפין שהיו מבטלין קדוש היום ברבים ע"י שכרות כמ"ש בפסחים (דף ק"ז ע"ב) : יג בבית תחנים לבבל בבית המדרש מקו' שמתקבצין שם התלמידים לומרים לותו מן ועד סוף ילית · ושוב לאומרים עם הש"ץ ואם כבר אמרה הש"ץ לריך הוא להתפלל ז' ברכו' דיחיד אסור לאומרה ואם אמרה ביחיד יצא וא"צ להתפלל ז' (ל"ח) ועיקר העלם משום דתפל' ערבית רשות מקלינן בה:

רסט א מעשיהו לקטן · אף ע"ג דאסור להלביל לקטן איסור בידים כת"ם סי' שמ"ג היינו בדבר שיש בו לאו לאבל קדוש היום הלת עשה (הגי"מ בשם מהר"ם) ונפי מ"ש בסי' שמ"ג דאפי' איסור דרבנן לא שפי ליה בידים ל"ל בין ד"ח דתפילו גדול מות, לעתו' דיוצא בקידוש זה ח"ע דלא קי"ל הכי מ"מ לקטני שרי ח"כ בין דח"ל בע"ח שרי (ב"י) וכ"ת כתב שיהו דוקא לקטנים שלא הגיעו לחינוך אבל בתשו' הר"ן סי' ס"ב כשהרשב"ח דאי יהיב לקטן כזה היו ברכ' לבטל' דהא לא מגיע לחנכו בברכה ואפי' במקו' שמנהגו ליתן להקטן שהגיע לחינו' ולפי שהברכ' בטילו היא אבל בקידוש לא שרי ליתן לקטן שהגיע לחינו' ולפי מ"ש הרב"י בסי' שמ"ג בשם הרשב"ח והר"ן דבכל מידי דהו' רבות לחינוק כגון לאכילה ושתי' מות' להאכילו בידי' דלא גזרו בו חכמי' דהא אפי' בי"ט מלוה להאכילו ואין מחנכין אותו אפי' לשעות בת"ם סי' תרי"ו וכ"ש כאן ויש חילוק בין אכיל לאכיל ביותר בזמן אחד וכ"ש התו' בפסחים דף ק"ו ע"ב וכ"ש דשותר להאכילן בשבת בשחרית לפני קידוש דהא י"ח אפי' גדול מותר לאכול בימים הראשונ' ע"ש וכ"כ לעשות הקטנים וכ"ש סי' תרי"ו · ולא חיישי' דלמא יתי לתסרך בדבר שהוא לתקנתו של חינוק לא גזרו (רשב"ח בתשו' סי' כ"ב) והא דמעטיינהו להו בקידוש ולא גזרי משום דלאו מילתא דקביעותא הוא דזמנין דליכא מורחים ולא שפי להו (רשב"ח סי' שכ"ג): כ"כ בשע"ת ואם אין חינוק בשכ"מ נוהגין לגדול לשתות בקידוש והבדלה על ל"ו ול"ל דקידוש שהוא כשיעור וכת"ם סי' ער"נ ס"ק כ"ח וע"ל שהקדש יוכיח כדעתו לנתת בפיהו בקידוש זה דהא ר"ח פ"ק דסוכ' כה"ח ואפ"ה יכול לקדש בבית הכנסת וכת"ם סי' רע"ג ס"ק ד' : ב דלכלי ושתי' היינו בבית הכנסת אחר לכ"ש כת"ם סי' רע"ג ס"ו דכ"ש לאסור לאכול כת"ם סי' קל"ח (תוס') : ג יותר טוב להמתין והרשב"ח בתשו' סי' ל"ו כתב ח"ו וכללו דזה ורתי תלוי מדום שגם מחזירין אחר יין שכבר נתקנה תקנה ואם לקדש אותה בתר' שתקנה קבועה היא ונריכין לחזור עליה וכ"ת עכ"ל: וגם במדינתינו נוהגין לקנותו כדמיס מלוה מי שיתן היין לב"ה ואין לבעל האכסנא כי הרבה נתונים שמזהו כת"ם הרשב"ח וכ"ת בתעלית דף כ"ד :

ער א קודם תפלת ערבית · כדי שידעו בתה מדליקין וע"ל דלפי שלח נהגו להדליק במדינות אלו בשחרית אין תושבין לזה ומה שמקדש בב"ה ונותן לכהן ואין להכהן ליתן עדות ליחיד ועדה שלחרית משום שכבת זוכרת מע"מ אם שכח לאומרו בכ"ם יאמ' אותו שבקדוש מעומד :

ח ואומר שליח צבור (ו) ברכה אחת מעין שבע ואין היחיד אומר אותה :

כנה מיהו אם היחיד רוצה להתפיר על עלמו יכול לאומרה בלח פתיחה

יא ובלח תתיעה וכן נוהגין הבנור לאומרה עם שליח לבור בלח פתיחה ותתיעה (לבוש"ר וכל בו)

ט (ו) ש"ס שחל להיות בשבת יב אינו מזכיר של יום טוב בברכה מעין שבע (סי' ברכת הל עליון קודש וכו')

י אין אומרים ברכה מעין שבע יג (ח) בבית תחנים ואבלים יד דליכא מעשה דמאחרין לבא שיהיו ניוונין :

יא אף בשבת שאחר ט אומרים ברכה מעין שבע :

יב (ט) אין לדבר בשעה שאומרים ויכלו ולא בשעה שאומר ש"צ ברכה מעין שבע :

יג אם התפלל של חול ולא הזכיר של שבת או שלא התפלל כלל ושמע משליח לבור ברכה מעין שבע מראש טו וער סוף יצא :

רסט דין הקידוש בבית הכנסת · ובו סעיף אחר :

(א) נוהגין לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לסעום מיין הקידוש אלא א מעיטו לקטן ראין קידוש אלא במקום סעודה (וע"ל סימן רע"ג) ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים ב דאכלי ושתי בבי כנישתא להוציאם אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בשלת התקנה זחו שעם המקומרו שנהגו לקדש בבית הכנסת ג אבל ג יותר טוב לאנשי שלא לקדש בבית הכנסת וכן מנהג א"י : הגה ונהגו לעשות בשעה שמקדשין בבית הכנסת :

ער לומר משנה במה מדליקין · ובו ב סעיפים :

א נוהגים לומר (א) פרק במה מדליקין ויחספרדים אומרים אותו קודם תפילת ערבית והוא חנכון :

יש

רסט (א) נוהגים לקדש בב"כ · בשול מבית דבר נכנס נתון ותתם עליהם מלך הדין אבל בחתם מלך ביחור לשתו אתין מי כגון ומרווח מעלה עליהם מי בי' פרש עושים קידוש הא' בשביל רפיחה והייטו בב"כ והבלי בבית משום בחקום סעודה והוא דבר תושה ד"ל כ"ש ברכה לבעלה מ"ו גם בשעה הטעושה שכתב רב נעדולי דהיא משום רפיחה מחם ואח"כ אוכלין על עיניהם ואח"כ מתחלה לא הביא רמיה על הטעושה אבל ואח"כ אוכלין על עיניהם הביא רמיה דאחרי פסיעה ג', כי, ונלעד דכך על הדבריס דר"ג נתון מפרש הא דאחרי, אין מקדשין אלא בחקום הטעום לת כהרי"ו שחבית כ"י משום דרבנן אמבות לקרות לעבת עוגב בחקום עוגב תהת קריאה אלא משום רפיחה אלמד זה קבלה בידו שמשום עוגב אחר הקידוש היא רפיחה לוולבן הקידוש לטעיזה והייטו הסעודה כת"ם הטור ס"ם רע"ג בשם דשתית טוב מקרי בחקום סעודה בחלה שאין חיוב טעיזה בחקום הקידוש עלמו להקידוש הוא בלא"ה ואפילו בלא יין כלל סי' תע"ג בקידוש כת"ם התו' פ' ע"ם דף ק"ו אלא דאם"ם ביחד בשביל בנית חשם ועין הקידוש בב"כ אלא ר"ג נתון היה בודאי אלא היו בלשכת מכום הקידוש שזה דבר זר ות"ם ואם שטועמין כל הבנו אין אלא ח"ק דכל הבנור טועמין בביתם אחר הקידוש מפני הרפיחה לאיתיו אותיס אלא אפשר שם היה אותה לתיקו בחתי' דוקא לרתי' דלטעל שכר רפיחה אבל הטעיזה לא אסרך לרתי' עיקר הפי' על קידוש בחקום סעודה כת"ם אלא ביחור בחיכת לה אחרי רפיחה וכחכת אחר זה רפיחה אלא לחתן הדבריס לה אחרי קידוש אלא בחקום סעודה ת"ם מקדשין בב"כ דאפילו אחרי רפיחה אין חיוב מצות הקידוש ואם הטעיזה אלא ספיר בלא"ה כן הוא בבית חיוב מצות הקידוש דהקידוש הוא ספיר בלא"ה כן הוא בבית

כל"ל נתון מי' דבדרי ר"ג נתון ואחרון קנאית רביטו הטור ג"כ עליהם בם"ד :

ער (א) ב במה מדליקין · לפי שיש בו דין הדלקה וג' דבריס שכ"ל בתוך ביתו עם הזיכרון ב' שהל בע"ח ח"ל אותו מפני אתין שבת לעשר כ"ש עשרה דבריס שכתב כ"י אתין שעה זה כדאי ול"ל אלא כדאי שפיר דהכנה בזה אתין הכל יודעים שאסור לעשר כ"ש

ג"ר ואין ואין
ג"ר ואין יוסף

פרי חדש

סימן סט

פיה תפילה כשלמר ולעכבו בכל נכבל אחרי התחים תיכו פיה קבוע שבשב זו תפילה ואין מניח תפילות מן התורה ואין לחוש] ומן קבוע מן התורה ע"כ תיכה ואחרים דברים תוכנת אחריהן ועשבו בכל לכתבה יו"ט ראם קבוע שבשב קבוע תפילה ואחרינן בפוקבל ובשים בתוכל ובכתבה ח"ל ת"ל תלמידים ותקח דלעובדי גלי"ע ועבדתם דמיית תפילה ועוד יש לו לרב ג"ל תכה ואחרינן ס"ק ולות ואבדת גם ולא בתפילה אחרת ואין בני פוערים תחת תפילה שיהין קורין ק"ש בשעתן ואין ת"ח לבטל ק"ת בשביל תפילה ואם אינו יודע בקי"ש אלא בתפילה כוכי אתי ואין בקי"ש אלא בתפילה פוה ליה עיקר בתורה"ת לא הי"ל לתחזורי כוכי אתי ואין עם אי מיתח תכה דתכן בשים תיכין בתפילה פרק בשם בשור שמ"ת ברכ ובוקר ובערי כת"ם שמתן ברוח כתי קי"ל ב"ה כבתי"ס דתורה"ת בתפילה ואם אינו יודע בקי"ש אלא בתפילה אין לו לבטל ק"ת בשביל תפילה ואם אינו יודע בקי"ש כלל ביום בתחוריב ואם תפילה אחרת אלא תפילת תחתי דתורה"ת תחתי ב"ה כבתי"ס דתפילה אחרת

ומה שאומרים אותו כתב במחבר מהרי"ק כדי שאם יחזר לבתו כ"כ ימשיך תפלתו בשוה שאומרי' אותו ולכן ל"ת אותו בשב"ב ת"ה שאין מחזרין כ"כ דאין עושין מלאכה כ"כ עכ"ל. וכתב הב"ח שיאומרוהו לאחר הקידוש דעיולי יתיה מקדמיתן וכ"מ בעור וכ"מ ע"כ:

רעא א לחטול מיד היינו לקדש כדי שיכור שכח בבניסתו ועכ' רע"ג ס"ב: וכתוב בתקוני שבת שיקדש קודם לילה כי בתחלת ליל שבת הוה מזל מאדים וכשוף יום ו' הוה מזל נוגה לכן יקדש בגדך וכ"כ בתשובות מהרי"ל סי' קס"ג וח"ע בתשובה שאם היה תאב לחטול יכול להתחיל שכבר זכר לותו בבניסתו בב"ה ע"ש. ובירושלמי ריש ברכות אי' בדרך לחטול שעה אחת ג' בלילה וכ"מ ברמ"י ריש דף ג'. כתב המחבי"ם מכ"מ קידוש היום דלחורייתא בלה יין ורובנן תקנו על היין וכ"כ התו' בכורות פ"ג דף ל"ח ול"ל דמדאורייתא בקידוש שחרי בתפלה סגי דקרא כתיב זכור את יום השבת וכתי זכר לותו וקידוש במקום שעודה רבנן תקנוהו כמ"ש סימן רס"ט וכ"מ בתוספות שבתות דלרת"ת מי שאין לו יין לא יקדש כלל וקשה וכי יעקור מ"ע דלחורייתא תלמ"ד ע"כ דדי בתפלה ועוד דלתוי"ט בקדושה לחוד ע' בברכות דמקדש בלטותא וכו' ע' בברכות פ"ה וגם הכלבו ז"ל דלחורייתא היא וכ"כ הת"ח מכ"מ ופ"ח תשובות מהרי"ק קכ"ו:

ורע"ג דקידוש בי"ט הוא דרבנן כמ"ש מהמ"מ פכ"ט מ"ט יש לו כל דין קידוש של שבת ומשם יון לו תלת ברים ח' של שבת קודש: ב ושוליחות את התפיסי. הקשה הב"ח מ"ש ממגילה דאין שוליחות וכמ"ש סי' תרמ"ט ותשובתי דכרי התו' בסוכה דף ל"ח שכתבו כיון דדבים הסגילה כהו מילתא שוליחים לחם ע"ש ועמי' קפ"ו ע' בתוספ' פ"ג דסוכה שכתב כמ"ש ר"י דאין שוליחות לחזן פסק שוליחו ובשבועות סי' ט' כתב שאין מורין כן ע"כ ומשמע דקצן היכן שוליח שאינו מכיר לו דאפי' בן י"ג שנה חייבין ב' שערות דמילי דחורייתא לא מסכינן לחזקת שהביא ב' שערות עד שיתלאזקו כמ"ש בח"מ סי' ל"ה לכן תקנו שיהא לעמ' ועי"ש רמי' קנ"ג: ג כרבי שמעון. ודוקא כשיש לו פת לבל יש לו פת מעשה שיקבע פתו ויקדש עליו דהא לתקידוש לא מקרי שמעון שהביא דחיוב לחטול פת כמ"ש סמי' קפ"ח ומ"ש ב"י ועי' מ"ש רמ"ע. ואם יש לו קידוש בלילה ואין לו לקידוש היום ולבבוד היום אפשר דבבוד היום עדיף דהא כתב הר"ן דדבבו תקנו קידוש היום משום לבבוד היום עדיף מבבוד בלילה ומ"מ אפשר דדי בפת השותר שקבע בו יין: ד והא דתני' ע' אוכל יתרו ע' קנ"ז ול"ל בעי' לסדר פתורי' בלילה דשבתא בבוקר ומשני ר"ח אפי' ביומא דשבתא מי עכ"ל: ה אסור לטעום. ל"ל דקרי לתחון פיו כיון דיהיו מכוון להפך טעימה וכ"מ בס"ס קל"ח ומ"ש תקם ז' ורי"ד ומשמיה דר"ת ג'

תשיכה ט"ל. ועי"ע דכרסי' רע"ש מסתע' דפסק לחפי' בספק תשיכה צריך להפסיק ע"ש וע"ל הסכת מיירי מכע"י לריכים לחזור ולברך משום דהוי כלו"ת סב לן ובבריך אבל בשחרו מתפלל לחפי' אית שתוך לתשיכה ונריכין להפסיק ת"ל לברך שנית וכ"מ בכ"ח ועסמי' קע"ע ופסקי רע"ש ועטרת דהא מותר לעשות קידוש תפלה לחפי' ליכא שהות ואין לריכין בכלילה תלת משום גזירה שמא ימשוך ויעבור ממה"ל בקידוש דחפי' עשיתה חסור ומ"ח כ"ל דעל כוס של קידוש ת"ל לברך דסא לא לחסרו דעשיתו מיניה לחפי' לחסרו הכ ונקדש שוכח"ס ת"ע שכב"י מסתקנת דלריך לבר"ע כ"ל מ"ש ומ"מ בעל נפש יחה שלא יבוא לידי כך כי יש דיש שוטת הרב נדיבי חלו. ובע"ש כתב דבחתירה לריך לברך על כוס של קידוש וקד"ש ל"ל למה כתב הרמב"ם לריכים לברך בשחי. הל' דקידוש נמי לריכין לברך וגם הכ"מ לא הוי מקור לחוקחי' בספק תשיכה קידוש שחל"ל. פי' שלא חכל עדיין פרוסת המוליח ועכ"ד ומ"מ לריך להביח לפניו לחם משנה ולא הוי ספק כמ"ש סי' קס"ו ס"ו ועכ"ח בהג"ה שם: יב יחל' תחלה. פי' פרוסת המוליח וחח"כ לריך להפסיק ולהבדיל. שם. ועכ"ם רמי' רע"ש וכחשו' מהר"ם סי' ס"ב כחב דריב"ח דיבדיל וחח"כ יברך על המוליח ויחל' לחכול קודם שיבדיל. ול"ל לנבדל לחורי' דח"ל לברך דסחם חסו' מדחוריי' ע"ל: יג נחר סעודתו.

(י) אע"פ שאינם רשאי' לריכי' לחזור ולברך תחלה בפה"ג ואח"כ ישתו: כגון מרם שסבה עד לאחר שברך ברכת המוליא (ז) ונזכר יא קודם שחכל יקוח על כפת ואחר כך יחל' לחכל כהבדלה יב יחל' בתלה דהרי אין מבדילין על כפת (הגהות לחפשי מרדכי פ' ב"מ)

יא אם יג נחר סעודתו וקדש חיום קודם שברך ברכת המזון מברך ברכת המזון על כוס ראשון ואח"כ אומר קידוש חיום על כוס שני (ח) יד שלריך להזכיר של שבת בברכת המזון אע"פ שמברך קודם קידוש:

כגון טו וי"ח לחיכו מזכיר על שבת לחולינן בחר מחלת הסעודה וכן עיקר כפו מכחבר לעיל סוף סי' קפ"ח ויש מחלוקת יו לם יעשום פסום על ברכת המזון קודם סיקדש גם שם לריך יו לחכול פעם אחר בקידוש כדי שיהא הקידוש במקום סעודה:

(ט) ויש אומרי' דאף בנחר סעודתו אינו מברך ברכת המזון החלה לא פורש מפה ומקדש יח ומברך המוליא ואוכל טעם ואחר כך מברך ברכת המזון: והכי נהוג להלינ לח בפני' מפטנחת סברת רחשונה: אף על פי שאסור לו לטעום קודם קידוש יט אם (י) טעם מקדש: ב אם לא קידש בלילה בין בשוגג בין במזיד יש לו תשלומין למחר כל חיום: כגון וחומר כל הקידוש של לילה (כ"י) (יא) מלבד ויכלו (חורת חיים בשם תוספות)

ט לריך שחהיה כפה על השלחן חחת חפה ומפה אחרת כ (יב) פרוסה על נביו:

י לחקדש על כוס מלא יין שלא יחיה פגום ויטעון כל מה שטעון כוס של ברכת המזון כא (יג) ויאומר ויכלו טעמר ואח"כ אומר נפה"ג ואחר כך קידוש:

כגם ויכול לעמוד בטעת הקידוש ויחזר פוב ליטב (כל בו) ונוהגים ליטב לף בשעה שחומר ויכלו רק בשמתפילין עומדים קלת לכבוד השם

כב כי שמפילין יום השני ויכלו השמים וכל צבאם ונר"ת יחן

פעונתייהו דכגמרא לחתרי' שכח לקידוש קוכע ולא להבדלה ופי' הרא"ש היינו בלא תזירת בוחו וקדש ומחילה דכי חתרי הבדלה חינה קוכעת היינו בלא תזירתה ס"ל בסיפ הדעת כיון שכבר נחרכו ואי"כ כי חתרי' שכח קוכעת לקידוש היינו כשחזר לבחו ולא חזר לביתו ולא חזר כי חתרי' לבדה כמו שכ"ל בסיפ הדעת ובכל"ל בשם הרח"ד דבקידוש חפי' בחתירת חפסיק ומבר' בפ"ג בהבדלה כבחתרי' בוחו ס"ל בסיפ הדעת ס"ל דבחתרי' בוחו לא חזר לביתו ולא חזר כי חתרי' לבדה כמו שכ

ותזכין זכור ושמור בפנים ע״ם כם״ה וכתיקוני שבת כתב שהוא ע׳ תיבות ולכן כתב כאן להזהר ג״כ כי הוא יום ול׳ אחין לעצמו סוס מכה כי לכל מכה״ג יש טעם ויסוד הזן ותבחר . ונס״ל שהאומר קאחר דדי על קידוש על תפלה שהוא חלסימו ולהלסיו כו׳ שהוא נ״ב ל״ה תיבות ע״ם ס״ס : ז״ח

כב יתן עיניו בכרות . כי ב״פ נר טעלם ת״ק והוא רפוי לפסיעה נפה (כ״ב בתהרי״ל ומ״ע) והקצה בד״מ דהא נריך ליתן עיניו בכוס ותי׳ כמ״ש פה כ״ע ומיהו אין זו קושיא דאפשר ליתן עיניו בכוס ובכרי וכמ״ש סי׳ רל״ו וכמו״כ ס״ר ס״ט מאחזן עיניהן על העיני מכוס והוי רפוי״ע ועסי׳ שכ״ח וכתב״ס ובכן פ״ו דשכ״ח אחזו עיניהן בכוס קוי רפוי״ה: כר שופך ממנו יין (יר) ²אחר שקידש על הכוס נוטל ידיו ומברך על נטילת ידים ³כפי שכתבתי לעיל ואם נטל ידיו קודם קידוש נלי רעתיה דריפתא חביבא ליה ⁴ולא יקדש על הפת :

כג כז (ירושלמי פ״ק דברכות ה״ב) ואפשר לומר שהוא מדברי סופרים כדי שלא יהא נראה כמתחיל בברכה ואינו גומרה ואין זה נראה כלל ועוד שהרי אמרו (ברכות נא.) כל שאין בו ד׳ דברים אלו אינו בכלל ברכה ואלו הן מלכות ותורה וגאולה ותפל

אבל לא יקדש מהאוכל דוכתא קוד שעתא צריך לחזור ולקדש (כ"י בסמ"ק) כתוב בפסקי מהרי"ח שם קדש על היום וסבר שהוא יין יחזור ויקדש ולא"נ הקדוש על היין דהכא נמי בחילי דרבנן צריך לחזור ע"ל ואם היה דעתו לשתות יין יותר ל"נ לברך שנית בפה"ג כמ"ש סמ"ג ר"ע. וה"ה נמשפך

הכוס כ"ש סמ"ג ר"ן: ונ"ל דאם קדש בשחרית על הסכר ונשפך הכוס ל"נ להביא אחר דהא ר"ח דדי בפת כמ"ש סמ"ג ער"ב פ"ב:

רעב אם הוא בערב שבת עי' סי' רע"ו במקום שיש בו

יין ויודע שבשבת לא יהיה לו יין קו (כגון שהיה מיוסר להוליכו לביתו) קדש מבע"י על היין ושתה ושמור לו"כ לעשות מלאכה (ס"ג בשם נחון) וערבי' רס"ו וסמ"ג רל"ג:

א עליין מגולה. משום הקריב"ו פ"ת לפתחך ותפער דאם עתה מועטת מגולה אין קפידה ובפרט בתענית חלום דאין היין מצוי כ"כ וגם הפתוח והמגניס לא קפדי בדיעבד ול"ב מיד ריחו וטעמו:

ב ועטוי חלת. היינו כל שבני אדם מזגין לשתותו משו תיאלתו וכמ"ש סי' ר"ו ותש"ה לא כתבו הרב"י דמתוך מדליעל ועב"ח ודברי"ן מרחין: ג יין מגתו. ומ"מ מלוה בין יין כמ"ש סי' ת"ר:

ד קמחין. ומ"מ אם עליו קדוש לכן מקרין קלי"ק אין מקדשין עליו (ב"ח): ה לחלוחית קלת. לכל הם יבשים לגמרי שפיטו ע"י דריכה ועלים לא יצא מהן לחלוחית כלל פסולים (ריב"ש סי' ט"ו): ו מקדשין על סכר. ולוקח במקום דהוי תמר מדינה דהיינו שאין יין בכל העיר וי"ח שאין יין גדל מהלך יום סביב העיר (טור) ומ"ם שאין יין בכל העיר פירוש שבכל הסבה אין יין אם כ"ש בגמרא דהא תניא כת עוות וכו' המדרכי ואם כשבה זו לוקה יין ואינו מצוי מיקרי סכר תמר מדינ ע"כ ואם אין יין שרגיל מצוי ע"ש שיין שכ"ם מצוי ליה לבה ואם יין ביוקר מ"ת מקרי מצוי (ב"י הג"מ). ול"ל דאין מקדשין על יין ערק אע"ג בחדיו' ערוב בכליום ההמון הוא יין ערק בכליום וכמ"ש סי' קפ"ב וכ"מ ברמב"ם ובאגור סי' שפ"ג ועטי' ער"ח סי"ג: ז על הפת. ומניח ידיו עליו כמ"ש סי' תפ"ג: ח לא יקדש על הפת. דר"ת סובר דאין מקדשין אריסתא: ט ומיהו אינו שותה וכו'. ול"ל מ"ם אין היין מקובל וחביב עליו יקד על הפת כ"כ וכ"כ הרמב"ם ולפ"ז מי שאינו שותה יין א"צ לחזור אחר יין לקידוש דהא ודאי חביבה לי' ריפתא לכל בהג"מ כתב דאם יש יין בעיר אין מקדשין על הפת וכן ראיתי נוהגין דלפי מי שאינו שותה יין לקידוש עכ"ל הכ"י. ובא"ז כתב בהדיא דמי שאינו שותה יין לא יקדש אלא על הפת וכ"כ בתשו' מיימון ספר הפלאה סי' ד' שיקדש על הפת ולו יומתו מחריס ואפשר דלפ"ז לא קאמר אלא כשהוכל עם החריס דהחריי שותין וכן נהגו לכל כשמקדש לעלמו אין לקדש רק אפת עכ"ל ודברי תמוהים דלקמ' מיירי כשאין היין חביב עליו כמ"ש אח"כ וז"ל דבגמרא אמרי דכשהם חביב עליו מקדש עליו מ"מ אם רגיל לקדש על היין הראשון בידו (ועטי' רע"ח סי"ב) ע"כ לכאו' משמע מיירי שאינו שותה משום דדר התם מקדש על

יא לא ישתעמו המסובין קודם שישתעם המקדש אבל הם זקוקים לכוסו שופך מסנו לכוסות שבידם ריקנים או פגומים אבל אם היו להם כוסות יין שאינם פגומים רשאים לשתות קודם ששתה המקדש:

יב אין צריך לשפוך מכוס המקדש לכוסות יין שלפני המסובין אא"כ היו פגומין שאז צריך לשפוך לכל כוס (°) וכוס כדי ששתו כולם מכוס שאינו פגום:

רעב על איזה יין מקדשים: ובו י סעיפים:

א אין מקדשין על יין שרתו רע אף על גב דריחיה ושעמי' חמרא ולא על (א) יין מגולה (ב) אפילו מיאירנא רלא קפדינן אגילוי כגה ואין מקדשין על היין (ג) דריחיה מפדי ב ועטמיה חלת (טור):

ג יין מגתו מקדשין עליו וסותם אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום:

ד מקדשין על יין שכפי החבית (ד) אע"פ שיש בו ד' קמחין: כגה ויש מוסרין לקדש עליו חלה יסגנו תחילה להעבירה הקמחין: (הגהות מרדכי פ' המוכר פירות וב"י בשם ת' ותוס') ועל יין שבשולי החבית אע"פ שיש בו שמרים ועל יין שחור ועל יין פתוק ועל יין דריחיה חלא ופעמיה חמרא (ה) ום"ם מצוה לברור יין טוב לקדש עליו:

ה מקדשין על יין לבן והרמב"ם פוסלו לקידוש אפילו בריעבד אבל מביאים עליו ומנחג העולם בכסרא ראשונה:

ו יין חי אפי' אם הוא חזק "דרדי (פי' שרתוי להחמיץ) על חר תלת מיא מקדשים עליו ום"ם יותר פוב לשזנו ובלבר שיהא מזוג כראוי: כגה וייצוא שלנו יותר טובים הם בלח מזוגה: (טור)

ז יין צמוקין מקדשים עליו: (והוא שיש בהן ה לחלוחית קלת בלח שריה) (טור):

ח שכרי יין או תרצנים שנתן עליהם מים אם ראוי לברך עליו בפ"ג מקדשין עליו: (ועיין לעיל סי' ר"ד סעיף ח')

ט מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו רבש וי"א שאין מקדשין עליהם: כגה והמנהג לקדש עליו תחלה יש לו יין אחר קל שיהו מזג כמו המבושל או שיש בו רבש: (טור)

י במקום שאין יין כצוי י"א ו שמקדשים על שכר ושאר משקין חוץ מן המים וי"א שאין מקדשין ויולחרא"ש בלילה לא יקדש על השכר אלא ז על הפת ובבקר יותר (ו) טוב לקדש על השכר שיברך עליו שהכל קודם ברכת חמוציא שאם יברך על הפת תחילה אין כאן שום שינוי וברכי מעם הם:

כגה וכן במנהג פשוט בכרכי קרי"ם ושם יין בעיר ח לא יקדש על כפת ט ומי שהיינו שותה יין פשום בלר יכול לקדש עליו ושמו מחריס במסובין שמו ושם יין במקום אחר יקדש על הפת ושם על היין תו יטמע קידוש מקחריס: (הגהות מיימוני פרק כ"ם דמכות מחר יין ותשובת מיימוני ספר פלאה סי' ר' ויקדש על כפת לכן ל"ל החילוק שם לוכל לבדו ושם לוכל עם מחריס):

ברכת

קידש עליו כדין חלה שלא לו לעשות יוכל לתקן מעות שיהא יין אחר מוכן כ"ו כדין מקום שעושה בשם אינו יכול לעשות זה ע"כ צריך לקדש שנית במקום שאוכל בשם אין תקנה לעשות שנית בשם כגון דדין חלה שקידש בראשי וחוה כתלו לא קידש כלל ע"כ צריך שנית על יין חלה דיש חילוק בדבר בשם היה בשעת הקידוש יין על השלחן ולא לבסוף ואם לא היה יין אלא מים ולא מזגו לתוכו ודחי"ת לא לבסוף ואח"כ מזגו ר"ע והוא שהיה המזוג לפניו וכמ"ש רמ"א סי' ר"ע דהוי כתלו קידש על היין שהוא ובזה אחרי' כולהו נכני דברכת המזון כגלע"ד נכון בזה:

רעב (א) יין מגולה. עמ"ס בזה בי"ד סי' קי"ו: (ב) דריחיה. מפוש הקריב"ו פ"ת כו: (ג) ועטמיה חלת. פשוט הוא דאפילו בפ"ת אין מברכין עליו המ"ז שהקריס שמברכו סי' ר"ד דאחרי' בהדיא פ' האומר כן לרב ואם כן לענין קידוש פשיט' דאשור חלת דנקטי לרבותא דאפי' מקדשין עליו ואנן אזי מסיים המור דריחיה חמרא ועטמיה חלת מקדשין עליו וה"ה דכפה"ג ל"ח עליו ולא כמ"ש מ"ו ל"ל דלעניין מברכין אפילו בעטמיה חלת כל שלא הקריס בזה ודאי חיטו דכיון שהגיע לכללו גרע טפי מהקריס שזה חיטו כמחלת שזה ועטמיה חלת ולא יקריס: (ד) ועמ"ס סי' ר"ל ס"ח: (ה) ומ"מ מלוה לברור כו'. פירוש ולא יקח מהחם יין שמברך עליו בורא פרי הגפן ולא יברך על הכוס אחר שיברך על היין ויקדש עליו ואם לא יקדש עליו ישתה הכוס בלא קידוש ואם יקדש עליו ישתה הכוס בלא ברכה ואם יקדש עליו ישתה הכוס בלא ברכה ואם יקדש עליו ישתה הכוס בלא ברכה

(ז) ס"ברכת יין של קידוש פוטרת יין שבתוך הסעודה ס"ואינו שונה ברכה לאחריו דברכת המזון פוטרתו בין שהוא על הכוס בין שאינו על הכוס: (ועיין לעיל סימן קע"ד סעיף ו')

רעג. שיהיה הקידוש במקום סעודה, ובו ז סעיפים:

א ס"אין קידוש אלא (א) במקום סעודה ובבית אחד פמ"ג לפנרז"ח שהוא מקום אחד אפילו שאם קידש לאכול בפנה זו ונמלך לאכול בפנה אחרת אפילו הוא סרקלין גדול אינו צריך לחזור ולקדש: הגה ב ומבית לסוכה חשוב כמקום לפמ"ג: (מרדכי פ' ע"פ) ג' ס"א שכל ג שורות מקומו אפילו מבית לחצר אינו צריך לחזור ולקדש ד' ס"א שאם קידש במקום א' על דעת לאכול במקום אחר שפיר דמי: (ועיין לעיל ריש סימן קע"ח) ה והוא שיהיו שני המקומות בבית אחד בגון מחדר לחדר או מאוגרא לארעא (וכן עיקר):

ב אם קידש בבית אחד על מנת לאכול שם ד' ואחר כך נמלך לאכול במקום אחר צריך לחזור ולקדש במקום שרוצה לאכול שם:

ג ו אם קדש ולא טעם אף ירק קדוש לא יצא:

בגה ד וצריך לאכול במקום קידוש מקום קידוש תיכו יוצא ס"ג ז אבל אם מיד בגלותו מכאן לאכול שם מיד וכמלך ואכל שם: (ב"י בשם הרשב"ץ בשם הרא"ש בשם הר"ר יהודה מדינה ע"פ ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק ג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק ה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק ז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק ט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק י' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק יא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק יב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק יג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק יד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק טו' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק טז' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק יז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק יח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק יט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק כ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק כא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק כב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק כג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק כד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק כה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק כו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק כז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק כח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק כט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ל' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק לא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק לב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק לג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק לד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק לה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק לו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק לז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק לח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק לט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק מ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק מא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק מב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק מג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק מד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק מה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק מו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק מז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק מח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק מט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק נ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק נא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק נב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק נג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק נד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק נה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק נו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק נז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק נח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק נט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ס' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק סא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק סב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק סג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק סד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק סה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק סו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק סז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק סח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק סט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ע' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק עא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק עב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק עג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק עד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק עה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק עו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק עז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק עח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק עט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק פ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק פא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק פב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק פג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק פד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק פה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק פו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק פז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק פח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק פט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק צ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק צא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק צב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק צג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק צד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק צה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק צו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק צז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק צח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק צט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ק' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קי' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קיא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קיב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קיג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קיד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קטו' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קטז' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קיז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קיח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קיט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קכ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קכא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קכב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קכג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קכד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קכה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קכו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קכז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קכח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קכט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קל' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קלא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קלב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קלג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קלד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קלה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קלו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קלז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קלח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קלט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קמ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קמא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קמב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קמג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קמד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קמה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קמו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קמז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קמח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קמט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קנ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קנא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קנב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קנג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קנד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קנה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קנו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קנז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קנח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קנט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קס' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קסא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קסב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קסג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קסד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קסה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קסו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קסז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קסח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קסט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קע' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קעא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קעב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קעג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קעד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קעה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קעו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קעז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קעח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קעט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קפ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קפא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קפב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קפג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קפד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קפה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קפו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קפז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קפח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קפט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קצ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קצא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קצב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קצג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קצד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קצה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קצו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קצז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק קצח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק קצט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ר' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק רא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק רב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק רג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק רד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק רה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק רו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק רז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק רח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק רט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ש' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק שא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק שב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק שג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק שד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק שה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק שו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק שז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק שח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק שט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק ת' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תי' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תיא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תיב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תיג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תיד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תיה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תיו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תיז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תיח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תיט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תל' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תלב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תלד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תלו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תלח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תנ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תנא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תנב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תנג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תנד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תנה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תנו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תנז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תנח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תנט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תס' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תסא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תסב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תסג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תסד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תסה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תסו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תסז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תסח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תסט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תע' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תעא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תעב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תעג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תעד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תעה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תעו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תעז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תעח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תעט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תפ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תפא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תפב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תפג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תפד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תפה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תפו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תפז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תפח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תפט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תצ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תצא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תצב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תצג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תצד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תצה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תצו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תצז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תצח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תצט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תק' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקי' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקיא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקיב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקיג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקיד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקטו' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקטז' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקיז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תקיח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תקיט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תכח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תכט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תל' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תלב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תלד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תלו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תלח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תלט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמה' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמו' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמז' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תמח' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תמט' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תנ' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תנא' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תנב' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תנג' בשם הרא"ש ומ"ש בשם הגהות מרדכי פרק ערבי פסחים ס"ק תנד' בשם הרשב"ץ ומהר"ם מרוטנבורג ס"ק תנה' בשם הרא"ש ומ"

שזה עשאני קס"ו וכ"כ סוה"ת סק"ד: ח שחייב עליו ברכ' כי' שמחה רבינו מחייב ברכה לחתוכה וכ"מ בפמ"ח דף ק"ל שכתבו התו' כר"ה ור' יוחנן שמתו בב"ה ונחפ"ה לא יקראו ידי קידוש: ט וגומר סעודתו. שמחה בשיעור בחפ"ה שעושים כום על קידוש ומ"מ פסק דבמלאכה בשבת סגי לומר לשחות אם שתה כשיעור רחיצת ידים ואם לאו יברך ברכת המזון ואם שתה כשיעור רחיצת ידים ואם לאו יברך ברכת המזון

ח כתבו הגאונים הא דאין קידוש אלא במקום סעודה אפילו אכל רבר מועט או שתה כוס של יין (ר) שחייב עליו ברכה יצא ירי קידוש במקום סעודה ט וגומר סעודתו במקום אחר ודוקא אכל לחם או שתה יין אבל אכל יא פירות לא:

כגם ונפי' זה היה מותר למוכל ולסנדק למחות מכוס של מילה בשבת כשפירש"י ב' פותין בשיעור (ב"י) לכל נהנו ליתן לתינוק: (הגהות מיימוני פ"ל ס"ו)

י יאם קידש בביתו יג ושמע שכנו ושלחן ערוך לפניו יוצא בו רשפיר הוי מקום סעודה יד וכגון שנתכוין השומע לצאת ושמיע ליה להוציא:

יא ר"ן שאין מקדשין אלא לאור הנר טו שאין הקידוש תלוי בנר ואם הוא נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזכוכים מקדש בחצר ואוכל שם אע"פ שאינו רואה הנר שהנרות לעונג נעשו ולא לצער טז והכי מסתברא:

רעד דיני בציעת הפת בשבת • ובו ד סעיפים:

א יבוצע על שתי ככרות (שלימות) שאוחז בידו (א) ובוצע א יהתחתונה:

כגם והוקה בגיל שנת (ד"ע) לכל ביום השבת לו בגיל י"ג בוצעין על העליונה (כל בו והגהות מיימוני פ"ק מהלכות ממרים ופסקי) והעם הולו על דרך הקבלה:

ב א"פצוה לבצוע בשבת (ב) פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה (ועי"ל סי' קס"ז):

ג "אין המסובים רשאים לטעום עד שיטעום הבוצע "ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שעריין לא טעם הוא:

ד 'סעורת זו ושל שחרית אי אפשר לעשותם בלא פת:

רעה דברים האסורים לעשות לאור הנר בשבת • ובו י"ב סעיפים:

א "אין "פולין (פי' לבער את הכנים מהבגדים תרגום בערתי מקדש פליתי) א ואין קורין בספר לאור הנר "ואפילו אינו מוצא בפיו שכא יפה "ואפילו הוא גובה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו (א) שלא חלקו חכמים ברבר "מפני זה יש לאסור אפילו הוא ב בעששית או קבוע בחור שבכותל (ב) אפיכן ג בנר של שעוה:

ב יורו (א אחר (ג) אבל ד שנים קורים ביחר שאם בא האחר "להשות (פי' להעות הנר כדי שיגיע האחר לפתילה) ה יזכירנו חבירו

שלא יחתוך קידוש לחין על חוב רק הקידוש צריך להיות עם ו"ם רלחוכו כ"ב דדוקא ברכת הלחם של מוצ"ש יכול להוליך לחולי כיון דעכ"פ חיוב לאכול מוצ"ש: (ד) שחייב עליו ברכה. מעיזע מדברי רמ"ה וכ"כ הריטב"א בשם הרשב"א דאפילו אכל כזית פת בכדי אכילת פרס אם לא שהה כשיעור הנ"ל לא יברך ברכת המזון ואם שהה כשיעור הנ"ל יברך ברכת המזון אע"פ שלא אכל כזית פת ואפילו אכל כזית פת

חבירו והוא שקורין בענין אתר שאו ישב"ת תאחר בסח שיעשה חבירו אבל בשני ענייניס לא:

כגה ויש לחופרים דבשני ספרים חפילו בענין אחד לחסור (נ"י) ולכן חסור
ן ליתר פיוסים בלילי יום טוב אחל להיות נסבת (ר) בנית בכנסת
וכן נהגו: (מרדכי וסה"ת וסמ"ג ובהגהות)

ג אם יש אחר עמו אפי' אינו קורא ואוסר לו תן דעתך עלי שלא אפח
כותר והוא תדין אם אומר כן לאשתו:

ד אדם חשוב (ח) שאין דרכו בחול להפות פותר בכל גוונא:

ח נסרורה אפילו עשרה כאחר אין קורין משום דהוא"ל ויושבים
רחוקים זה מזה (ו) ועור שזנבות האורים סמוכים להם אין זה

סביר כשבא חבירו להבעיר ולחתות:

ו תינוקות (ז) של בית דרכן קורין לאור הנר מפני ז שאימת דבן
עליהם:

ז לפותר לקרות בפת סדליקין לאור הנר שהרי הוא מזכיר איסור שבת
ואין ישכח:

ח נוהגים לקרות בליל יום כיפורים בפחוזרים מפני שאימת יום
הכיפורים עליהם:

ט ליל פסח שחל להיות בשבת פותר לקרות ההגדה בספר משום
דהוי כעין ראש פרקים ראין עם הארץ שלא תהא (ח) שגורה
בפיו קצת:

י תרב יכול לראות לאור הנר פהיכן יקראו התינוקות ולפרר ראשי
התפילין בפיו בספר וקורא כל שאר הפרשה על פה וראש פרשי'
לאו דוקא אלא כל שיודע הפרשה על פה ובקצת צריך לראות בספר
שרי שפאחר שאינו מעיין בספ"הס רואית ליה היכרא ולא אתי להשוויי:

יא כלים הרוסי"ת לוה וצריך עיון להבחין ביניהם אסור לברקן לאור
הנר ואפילו להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם רוסים אסור
לברוך:

יב שפש שאינו קבוע אסור לו לברוך כוסות וקערות לאור הנר ח
מפני שאינו מכירן בין בנר שמן נית בין בנרשל נפט (פי' מין זפת
לבן וריח רע) שאורו רב: הגה ט ויש מהירין בכל נפט אפי' בשתו
שתינו קבוע (טור וב"י בשם הפוסקים) אבל שפש קבוע מותר לו לברוך
לאור הנר כוסות מפני ' שאינו צריך עיון הרבה ואם היה נר של שמן
וית אין מורין לו לברוך אף על פי שהוא מותר גזירה יא שמא יתפק
מפתיל: הגה נהגו לכבות הקטנים שלא יהיו עדיפים בפני הגדות משום
ניחוי מצוה וכן כתב הרוקח:

רעו דיניר שהדליק עבו"ם בשבת ' ובו ה סעיפים:

א מי שהדליק את הנר בשביל ישראל א אסור לכל אפילו למי שלא נעשה מכירו (ב"י) וכ"ח
שלא הורלק בשבילו: הגה ואין חילוק בזה בין ב קבב לו שכר בשבת מפני שאסור לכל האם
לו לא קבב לו שנעשה בקבלנות או בשכירות דהואיל והישראל נהנה מזה שלו מכירו מקוד' דאין הנעכו"ם
מלאכתו עלמה בשבת אסור בכל ענין: (הגהות מיימוני פ"ק דשבת וב"י בשם מ"ג ומ"ת) אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל מי' לכל מי שיודע שהן מכירו שרי ול"ל
אפי' אין כו סכנה: הגה או לצורך קטנים דהוה כחולה שאין כו סכנה. (מרדכי פ"ק דשבת) מותר לכל ישראל להשתמש לאורו ויה"ח לעושה שכב דרשתי הישראל ליכנס לבני החורף
סדורה לצרכו או לצורך חולה (א) אי"ש אוסרים בסדורה משום נ שם לחיטום לא' חיטום לחחה וכו'
דנזרינן שמא ירבה בשבילו: שפ"י בשו"ר שרי: ד מדעתו הן הישראל ה

כגה במיהו אם עשה עכו"ם בנית יקרא ד
צריך לנחת אף על פי שנהנה מן הנר או מן המדורה (עור ישראל

עטה בע"ב חייב לנרש העכו"ם מביתו ואפילו בקבלת כגון שכבר
לכל הפחות דה"ל קבלת בניתו של ישראל כמ"ש סי' רל"ב ס"ב
(הג"מ): ה צריך לנחת זה"ה אם"ל להפוך פניו אל"ב שוא"ע לעשו' מדת
חסידות

פרי חדש

סימן צ

עמרת זקנים

רעו א אסור לכל ' ול"ד
לחת שהוכיח בשבילו
מותן לחחוס דמותר לחחר
דחחזיקן דרבנן ועוד דחם שהוח
חתן לחחוס על זה הרי חתן חמותו
על זה חמת"ל בשחר איסור דרבנן:
ב קבב לו שכר ' כלומר שנכרו
סחם להדליקו לו מר בעת שילמדך
והייטו קבלנות ובכירות שסיהן לו
בכל יום כך וכך: ג דגזרי' שמא
ירבה: משום דעכו"ם בשיומב לצל
שלא הורלק בשבילו: הגה ואין חילוק בזה בין שעשאה מכירו (ב"י) וב"ח
לו לא קבב לו שעשאה בקבלנות או בשכירות דהואיל והישראל נהנה מזה שלו מכירו מקוד' דאין הנעכו"ם
מלאכתו עלמה בשבת אסור בכל ענין: (הגהות מיימוני פ"ק דשבת וב"י בשם מ"ג ומ"ת) אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל מי' לכל מי שיודע שהן מכירו שרי ול"ל
אפי' אין כו סכנה: הגה או לצורך קטנים דהוה כחולה שאין כו סכנה. (מרדכי פ"ק דשבת) מותר לכל ישראל להשתמש לאורו ויה"ח לעושה שכב דרשתי הישראל ליכנס לבני החורף
סדורה לצרכו או לצורך חולה (א) אי"ש אוסרים בסדורה משום נ שם לחיטום לא' חיטום לחחה וכו'
דנזרינן שמא ירבה בשבילו: שפ"י בשו"ר שרי: ד מדעתו הן הישראל ה

כגה במיהו אם עשה עכו"ם בנית יקרא ד
צריך לנחת אף על פי שנהנה מן הנר או מן המדורה (עור ישראל

עטה בע"ב חייב לנרש העכו"ם מביתו ואפילו בקבלת כגון שכבר
לכל הפחות דה"ל קבלת בניתו של ישראל כמ"ש סי' רל"ב ס"ב
(הג"מ): ה צריך לנחת זה"ה אם"ל להפוך פניו אל"ב שוא"ע לעשו' מדת
חסידות

פרי חדש

סימן שם

חסידות (כ"י) רק שאסור להשתמש לאורו: ן הוכיח שלכתך עכו"ס: חכל עם עשה לצורך שיעשה אסור כמ"ש סי' תקס"ו סעי' ן לסעודת שבת. פירש שיושב בחושך ואין יכול ללכול סעודת שבת אלא מה שכבר אכל מבעוד יום דאסור וכמ"ש רבי' והמעשה עלוכה היה והיה לו יש לו נר ח' אסור לומר לעכו"ס להדליק דכשהוא לצורך עכו"ס נעשות מלאכה הוי שבות אלא במקום מצוה אבל לומר לעכו"ס שיבשל בשבילו (מ"ב) וכ"מ בסעי' ד' אלא התירו שבות רחוקה: ט ואין מוח. ומיהו שיהיו שוגגין ולא יהיו מזידין (ב"ח): י ליטול נר לדלוק. ואין להחזיר אלא לבני תורה. דילמא אתי למיסרך (רדב"ז ח"א ס"ר) ובנר של שעוה אין להקל כלל דבקל מחקרב הפתילה ויש בו משום חשש חיסור תורה (ספר הזכרונות ד' נ"ב ס"ה) אבל בפוסקי' משמע דברי דהיה להקל אלא בשעת הדחק ועוד דהא דבר שאין מתכוין הוא כמ"ש רמ"א ורע"ן ועסמ"ר (ל"ב): יא רק על שלחן הגר. היינו ונם העכו"ס נריך לועסמ"ר (ע"ש ס"ק ב' בגליון) כוונתו שם לומר שיתיר לחת מכח חנוי וכבר משום שנם העכו"ס נריך לו עיי"ש שם אבל בהג"מ כתב ח"ל ר"ת התיר לומר לעכו"ס תביא לי הדולק דהא מעשול הכי לימא לשתי חנוי' דהוי מוקלה ושרי בשלשול מן הלד וכיון דאי נעבי ישראל מעלמל בסיתר לי שקיל ליה עכו"ס בשלשול לית לן בה. לכל לשתי שילוקה עכו"ס שהתי דבר זה אין ישראל יכול לעשותו ונם בדבר זה יש לד היתר דהא לית נעבי ישראל מלי לאתויי בלא נר ומ"מ אין להקל כ"כ והחתיר הע"ב ע"ב מלאתי ומעתי שכתב הרי"ם מבעבורך שרבורת"ם לוה לשפתח לילך עם בחורים לחלון מנעליה. בלילי שבת כדי שתקח אנר להחיר לעצמה ונם הם משתמשין לאורו של משמע שרי"ת מתיר בכל ענין וכ"כ התרומת הדשן ורי"ו בשם ר"ת והתי"ט ועסי' שכ"ה נזיר שמח ובכה וכ"כ הרע"ב סיימו לפ"ד התקנון ובנתרת דף ת"ד דתי אלא מעשה משום דלתף אם יבבה הוי דבר שאין מתכוין ומעשה מסו דהוי בסי' לדבר שיחיסור וכ"כ הב"ג ועמ"ש סי' רע"ן שם"ת ונם הע"ם סי' רע"ע לא דק בזה: יב אסים נר וכו'. ואם היתה מדורה ובא עכו"ס והוסיף עליס אסור להיס חוסרין שם ח' (כ"י) וב"ח כתב דלא נזרי בהא שתי ירבה בבילו כיון שלאחר שכלו הדלקות אסור להתחמם מנגדו שוב לא יוסיף העכו"ס עלי' ואם הוסיף העכו"ס עלי' לצורך חולה שרי להתחמם דלא נזרי שמא ירבה כיון שהעכו"ס לא עשה אלא בתולי' בשב' רק הוסיף עליו ע"כ: יג ומותר למחות. ואם אח"כ עשה ב"י מותר להתחמם לאורו (כ"ח) ועסמ"ר ול"ל ובלבד שלא יעריס: יד להדליק נר דוקא כשהנר של עכו"ס אבל בשאר של ישראל אסור למחות ועמ"ש סעי' ל"ב.

ב ישראל ועכו"ם שהסיבו יחד והדליק עכו"ם נר אם רוב עכו"ם מותר להשתמש לאורו ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור
ג אם יש ן הוכחה שלצורך עכו"ם מדליקה כגון שאנו רואים שחוזר משתמש לאורה (כ) אף על פי שרוב ישראל מותר:
הגה י"ח דמותר לומר לעכו"ם להדליק לו נר ז לסעודת שבת מפני נמקום מצוה (ר"ן ס"פ ר"ה דמילה בשם הירושלמי) שעל פי זה נהגו רבים להקל בדבר לצורך עכו"ס להדליק לצורך סעודה בפרט בשעת הסחוה מו מילה ם ואין מוחה ביד ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול דהא רוב הפוסקים מולקים על סברת זו ועיין לקמן סי' ש"ו ס"ב:
ג ם אם אומר אדם לעבדו או לשפחתו לילך עמו והדליקו הנר אף על פי שגם הם צריכים לו אין זה לצורך העכו"ם כיון שעיקר ההליכה בשביל ישראל:
הגה ומותר לומר לעכו"ם בלילה כבר הוחיל ותימו עושה יא רק שלשול כבר בעלמא: (רבי ירוחם כ"ו ח"ב והגהות מרדכי פ"ק דשבת והגהות מיימוני פ"ו):
ד יב ם אם יש נר בבית ישראל ובא עכו"ם והדליק נר אחר מותר להשתמש לאורו בעוד נר ראשון דולק (ג) אבל לאחר שיכבה הראשון אסור להשתמש לאור השני (ד) וכן אם נתן שמן בנר הדולק מותר להשתמש ער כדי שיכלה השמן שהיה בו בבר ואחר כך אסור: הגה יג (ה) ומותר למחות בעכו"ם שבת יד להדליק נר מוקפוסף שמן: (טור)

בארצות

בחדיה לית יסק לחתרין ישראל. וכן בעשבים שלקט העכו"ם ואלגה בחמה ובידה אחר כך לית לכיל בהמתו. וכזה כתב הטעם שמא תחזי כך ילך העכו"ס פעם אחרת להביא מים והם דולקת כמכירו. ואפשר דהכי נמי מתחון לתיקון זה כתב"ם כיון שיושב הרי"ו נתכוון לתיקון זה כתב"ם כיון שיושב עלמו מתחם תלת דל"ב לחה ל"ב יבשה להלות דעת רבינו בספר התרומות כן כ"כ לנכון וכדור בני דחק רחיתי כזה:

(קצת מדיני כיבוי אש יבואר בסימן של"ד ס"ג)

(כ) הע"פ שרוב ישראל. כתב והרב התניא בסימן קלי על הרא"ם ח"ל אם מותר לדלוק ברוב ישראל וכ"ש בחצי דלדלתי בחלקה וכ"ש בחצי מהלי הוכחה. ובתשם הרא"ם ח"ל שמא יבא לכבות ע"כ. ולפי זה אם יש לו נר אחד מותר לו להדליק מן הנר שדולק ברוב ישראל אפילו אין לו שום צורך בו ואפשר דלא שרי אלא בנר שיש לו צורך בו ולכן כתב הרא"ם ח"ל שמא יבא לכבות

רעז שלא לגרום כיבוי הנר וב"ה סעיפים:

א יגר שמונת אחורי הרלת (א) אסור לפתוח הדלת א (כדרכו) (רמב"ם פ"ה ומרדכי פ' כ"ב וב"י בסימן ג') ב שמא יבנו הרוח (אבל ג לנעולה הלת כגון הדוחה מותר: (ת"ה סי' ל"ט) וה"ה בחלון שכנגד הגר שעל הסלמן) (מרדכי פ' כ"ב וב"י בסימן תקפ"ו ועור) ואם הוא קבוע בכותל באחורי הדלת אסור לפתוח הדלת ד ולא עלו כדרכו שמא תהא הדלת ה נוקשת עליו ותכבנו אלא פותח וגוער בנתח ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו וגעילתו מקרב השמן לגר או מרחיקו ממנו

(ב) אסור לפתחו ולגעלו:

הגה (ג) ונגר של עפוי מותר לפתוח ולנעול לף על פי שהוא קבוע בולת: (ב"י)

ב ה"אסור לפתוח הדלת כנגר המדורה שהיא קרובה קצת אל הדלת הקטן ואפילו אין שם (ד) אלא רוח מצויה אבל אם היה פתוח כנגדה ן מותר לסוגרו ואין כו משום מכבה:

ג ישכח גר על השבלא סגיר את השבלא והוא נופל אפי' אם היא דולק רק שלא יתכוין לכבותו: הגה ומיהו לעשות ז ע"י עכו"ם במקום שהיו לריך כ"כ: (כלבו) ובלבד שיהא גר של שעוה וכיוצ"ב או שלא יהא בושמין אבל אם יש בו אפשר שלא יקרבנו ל הפתילה ונמצא מבעיר את (ה) חניחו עליה מרעת ח אסור לנערה שהרי חשבלה היא ב"ס (פי' דבר המפת דכר אחר קרנתם לת קנוויס בסימים) לרבר האסור:

הגה ומכל מקום מותר לינע בשבלה הולל ואינו מעלטל הר והוא הדין שולגעלו כדרכו. וכ"ח כתב דבוה שמותר לינע (ו) במנורה סגנית ככסות והגרות הוקבות עליהן ללעול שרי וכ"מ בעור ורמ"ק כ"כ והרמב"ם מייירי בשקובע בדלת עלמה ודעת הרב"י ע"ש: ובוקי בתעלון. פי' בשפותת הדלת מוגע בגר שלחורי (ריב"ם פ"ק ד') ן מותר ם לסוגרו. ואפי' לחסוסרין בשסי ן ר"ל הכח שרי דבשת ים לתוך הרבה ולח דמי לחפות: ז ע"י עכו"ס. ואפי' בשל שתן שרי כ"ם סמי רע"ג דפסיק ריפיה שרי ע"י עכו"ס: ח לחסור לנערה. וכ"ה ב"י דלחם שלפל גר על השלחן שרי לנערה דמקרי פסידת שמכי על ה"ח נסי' ש"ם ס"ח ולפ"ה בחוס' ריש מקיי דלח שרי ע"י. כשהוח דולק שרי ע"י. ול"ל כשלריך למקום השלחן ושלי לעלטלו להח ל"ח לנער כיון דלריכה פסידה ועוד סי' רע"ט ס"ב: ט מותר לכבות. ואם נוגע בגר עכו"ם ע"י ס"ו ול"ל דלריך סיוע מעט לחזיר לחחיתה דלכ"ע יכבה הגר:

רעח שיכול לכבות הנר בשביל החולה וכו' סעיף אחד:

א א לחותר לכבות הנר (א) בשביל שיש החולה שיש בו סכנה: דיני

רעז א כדרכו. ל"ל דט"ס הוא דלא"ס שפותח בנתח מ"מ הרוח מעבה ואסו' והב"ה זו ל"ל בסוף הסעיף כשקובע בדל' עלמה וכו' לחסור לפתחו ולגעלו כדרכו לבל בנתח שרי וכ"מ בד"מ שהביח המרדכי ע"ש וכ"כ הב"ח וכ"מ בגמ' דף מ"ו ע"ב דשרי לעלטל הגר ולא לחזיר מחקרב הסמן לגר לח מרחיקו ואין לחוש שלא יהו דהוי כסיס לו ובדלת לית שיוך כסיס דבטל לגבי הבי וכ"ה הב"י וכ"מ בד"מ בשם רלב"ח דלפי"ד ל"ת לית מיחש שלא כדרכו משמע דלפי"ד ל"ת שרי שלא כדרכו לחסור: ב שלא יכבנו. ודוקא כשמונח בגד פתיחת הדלת ממש וקרוב לחי הדלת וכמ"ש ס"ב (כ"ח): ג לגעול הדלת וכו'. ואפילו להחוסרין לסתום החסור עסקי רלב"ע ע"ש וחה לית שיוך בגר שלחן הרוח מבעיר לתוכו: ד שולגעלו כדרכו. וכ"ח כתב דבוה ללעול שרי וכ"מ בעור ורמ"ק כ"כ והרמב"ם מייירי בשקובע בדלת עלמה ודעת הרב"י ע"ש: ה חוקק. פי' בשפותת הדלת מוגע בגר שלחורי (ריב"ם פ"ק ד') ן מותר ם לסוגרו. ואפי' לחסוסרין בשסי ן ר"ל הכח שרי דבשת ים לתוך הרבה ולח דמי לחפות: ז ע"י עכו"ס. ואפי' בשל שתן שרי כ"ם סמי רע"ג דפסיק ריפיה שרי ע"י עכו"ס: ח לחסור לנערה. וכ"ה ב"י דלחם שלפל גר על השלחן שרי לנערה דמקרי פסידת שמכי על ה"ח נסי' ש"ם ס"ח ולפ"ה בחוס' ריש מקיי דלח שרי ע"י. כשהוח דולק שרי ע"י. ול"ל כשלריך למקום השלחן ושלי לעלטלו להח ל"ח לנער כיון דלריכה פסידה ועוד סי' רע"ט ס"ב: ט מותר לכבות. ואם נוגע בגר עכו"ם ע"י ס"ו ול"ל דלריך סיוע מעט לחזיר לחחיתה דלכ"ע יכבה הגר:

רעח א מותר לכבות הנר. וכיבוי היא מלאכה שאי"ן לנופה אל"ב לחותו הענין שהוא לריכים כמשכן מקרי ל"ל נגופה כו' ע"ש בחורף והטור פסק כאן דפטור וכ"ם היש"ם בביאה סי' ע"טועמי' ש"ח ס"בוסי' ל"ל ע"ש ל"ל דבריחות בתום' וכתב בל"מ פ"ח מ"ב דהפרט בין מלאכה שאל"ל ובין פסיק רישה דבכי פסיק רישי' ואינו מכוון למלאכה כל עיקר כגון שסגר פתח כיתו ובבי ביאור מחליו ומלאכה שאל"ל הוא מכוון לגוף המלאכה אלא שהוא מכוון להכלית מיסוד הר"ר אברהם החסיד עכ"ל כלומר כגון בבא שהכוון לביבוי ואינו מכוון לעשות פחמין והפקה בם ע"ח דף מ"ד ע"ח סי' תכ"ד פסק הטור דהחובל בחבירו בשבת פטור מהשלומין משו"ה שחייב מיתה וכאן פסק דמלאכה שאל"ל פטור וי"ל דספוקי מספקא ליה וגבי ממון המוע"ה ול"ל דלר' אבהו חובל חייב לר"ש אפי' ח"ב הדם לבלבו עכ"ל בי"ם בבקפ"ח סי' כ"ב בתב דהחובל דרך מריב דעיקו שלא ממנו דסהוה מריבה לעשה: וא"ת מיקבע על בך דה"ב דומה לנבבע

רל"בם ב' וסי' שב"ה סי"ב: טו ולא לחותם וכו'. לפי' עשה העכו"ם מדעתו לריך לחתו ממ"ם שם"ח ויחשב דהעשוי שחיכין על הא"ו שבתב שחפילו במבטער שרי שבות ממ"ם סי' שכ"ח שכ"ג בסי' ש"ז סי"ב פסק להחמיר ודוקא שבות דשבות שרי ועכ"ם יזהרו שלא לומר לו בשבת להסיק לו לעשות מלאכה ולחפוץ

ח בארצות קרות מותר לעכו"ם לעשות מדורה בשביל הקטנים שילמוד ג"כ יזון שאיכר העכו"ם ובמדינות הגרולים להחחמם בו אפילו בשביל הגרולים מותר אם הכבי להסיק כל ימות החורף ולף אם הקור גדול שהכל חולים אצל הקור טו ולא כאותם שנוהגים היתר אף בהעכו"ם מסיק כשאין הקור גדול על פי שאין הקור גדול ביום ההוא (*):

ם"ל לחתו עשה מדעתו ול"ל לנחת מביתו כמ"ש שם"ח ושם"ם רל"ג:

רעז א כדרכו. ל"ל דט"ס הוא דלא"ס שפותח בנתח מ"מ הרוח מעבה ואסו' והב"ה זו ל"ל בסוף הסעיף כשקובע בדל' עלמה וכו' לחסור לפתחו ולגעלו כדרכו לבל בנתח שרי וכ"מ בד"מ שהביח המרדכי ע"ש וכ"כ הב"ח וכ"מ בגמ' דף מ"ו ע"ב דשרי לעלטל הגר ולא לחזיר מחקרב הסמן לגר לח מרחיקו ואין לחוש שלא יהו דהוי כסיס לו ובדלת לית שיוך כסיס דבטל לגבי הבי וכ"ה הב"י וכ"מ בד"מ בשם רלב"ח דלפי"ד ל"ת לית מיחש שלא כדרכו משמע דלפי"ד ל"ת שרי שלא כדרכו לחסור: ב שלא יכבנו. ודוקא כשמונח בגד פתיחת הדלת ממש וקרוב לחי הדלת וכמ"ש ס"ב (כ"ח): ג לגעול הדלת וכו'. ואפילו להחוסרין לסתום החסור עסקי רלב"ע ע"ש וחה לית שיוך בגר שלחן הרוח מבעיר לתוכו: ד שולגעלו כדרכו. וכ"ח כתב דבוה ללעול שרי וכ"מ בעור ורמ"ק כ"כ והרמב"ם מייירי בשקובע בדלת עלמה ודעת הרב"י ע"ש: ה חוקק. פי' בשפותת הדלת מוגע בגר שלחורי (ריב"ם פ"ק ד') ן מותר ם לסוגרו. ואפי' לחסוסרין בשסי ן ר"ל הכח שרי דבשת ים לתוך הרבה ולח דמי לחפות: ז ע"י עכו"ס. ואפי' בשל שתן שרי כ"ם סמי רע"ג דפסיק ריפיה שרי ע"י עכו"ס: ח לחסור לנערה. וכ"ה ב"י דלחם שלפל גר על השלחן שרי לנערה דמקרי פסידת שמכי על ה"ח נסי' ש"ם ס"ח ולפ"ה בחוס' ריש מקיי דלח שרי ע"י. כשהוח דולק שרי ע"י. ול"ל כשלריך למקום השלחן ושלי לעלטלו להח ל"ח לנער כיון דלריכה פסידה ועוד סי' רע"ט ס"ב: ט מותר לכבות. ואם נוגע בגר עכו"ם ע"י ס"ו ול"ל דלריך סיוע מעט לחזיר לחחיתה דלכ"ע יכבה הגר:

רעח א מותר לכבות הנר. וכיבוי היא מלאכה שאי"ן לנופה אל"ב לחותו הענין שהוא לריכים כמשכן מקרי ל"ל נגופה כו' ע"ש בחורף והטור פסק כאן דפטור וכ"ם היש"ם בביאה סי' ע"טועמי' ש"ח ס"בוסי' ל"ל ע"ש ל"ל דבריחות בתום' וכתב בל"מ פ"ח מ"ב דהפרט בין מלאכה שאל"ל ובין פסיק רישה דבכי פסיק רישי' ואינו מכוון למלאכה כל עיקר כגון שסגר פתח כיתו ובבי ביאור מחליו ומלאכה שאל"ל הוא מכוון לגוף המלאכה אלא שהוא מכוון להכלית מיסוד הר"ר אברהם החסיד עכ"ל כלומר כגון בבא שהכוון לביבוי ואינו מכוון לעשות פחמין והפקה בם ע"ח דף מ"ד ע"ח סי' תכ"ד פסק הטור דהחובל בחבירו בשבת פטור מהשלומין משו"ה שחייב מיתה וכאן פסק דמלאכה שאל"ל פטור וי"ל דספוקי מספקא ליה וגבי ממון המוע"ה ול"ל דלר' אבהו חובל חייב לר"ש אפי' ח"ב הדם לבלבו עכ"ל בי"ם בבקפ"ח סי' כ"ב בתב דהחובל דרך מריב דעיקו שלא ממנו דסהוה מריבה לעשה: וא"ת מיקבע על בך דה"ב דומה לנבבע

גבארצות קרות כו' ואף כשהקור גדול אסור לחזר לגי אחר שנחתו לחזר ולהחם כי הא כבר נתחמם ההיח שהקר בבוקר ואינו ב"כ קרור (סחי בבה"ש ס"ק ו' ושל"ה מבריסק):

רעז א ואם הניחו עליה מרעת "בס"ס (פי' דבר המפת דכר אחר קרנתם לת קנוויס בסימים) לרבר האסור (בב"ח):

פרי חדש

ס"ק סט

ומדכתב הגחת חוכית משמע דיש לחזר לחתו קודם הפילה ומחזר מ"ק ל"ש ומ"ש ומ"ש ומ

רעט דיני טלטול הנר בשבת ובו ז סעיפים:

א אנר (א) שהדליקו בו באותו שבת אף על פי שכבה **א** אסור לטלטלו [ב]וכן **ב** מותר השמן שבנר שהדליקו בו באותו שבת [ג]אסור לטלטלו ולהשתמש ממנו באותו שבת:

ב [ד]נר זה שאמרנו שאסור לטלטלו אפי' לצורך גופו ולצורך מקומו אסור [ה]וי"א מי שהתיר (ב) ולא נראו דבריו:

הגה [א]וי"א דמי שהוא מיסתפק והנר מפיס עליו מותר להוליכו לכוי לדיקה כנרך של רעי ג (נ) ומהמתיר ליה הפסיד: (תרומת הדשן סימן)

ג [ו]לטלטל נר על ידי שנותנין עליו לחם **ד** בשבת אסור ואם נתן עליו הלחם מבעוד יום (ר) [ז]וי"א מי שמתיר לטלטלו בשבת **ה** עדי ידי לחם זה ואין לסמוך עליו:

ד [ח]אם החנה מערב שבת על נר זה ש[ט]לטלנו מ[י]כבה **ו** מותר לטלטלו אחר שכבה:

הגה ז וי"ש דלא מקרי תגלי וכן נוהגין במדינות אלו ודין בתגלי פ"ל סימן תרנ"ח (הגהות מיימוני פ' כיצד הוי' מ"ב כל כו) ונוהגין לטלטלו על ידי עכו"ם ודין זה מיהיה לעכו"ם הזהיל ובמנהג כך בהוי בתילו בתנה עליו מתפלה ושרי כן בגרמה כו':

ה [י]נר שהדליקו בשבת לחיה ולחולה ולילדה החיה ונתרפא החולה **ז** מותר לטלטלו אם כבה [יא]והוא הדין למדליק בשבת **יא** בשוגג ובכה שמותר לטלטלו:

ו [יב]נר שלא הדליקו בו באותו שבת [אפילו הוא של חרס דמאים שזכרנו לקמן סימן **יב** דמסריח מותר לטלטלו ר[יג]וקצה **יג** מחמת מיאום מותר:

ז **יד** [יד]מנורה בין גדולה בין קטנה אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה

לעצמו לסרע והוי חילול ס"ם וע"ל דסתמא דתכלה הוי לריך לעשה ע"ל וגם בס"ג פ"ב דשבת סקנה קטנית זו ע"ש. ומ"מ פ"ת ר"ח כתב דמחלוקת אם תוכל דרך מקנה בקרית מתקן או מקלקל ופטור לרבי יוחנן ועמי"ש סי"ום:

רעט א אסור לטלטלו. דכ"ה היה אסור לטלטלו כמ"ש סי' רע"ו סכ"ג ומינו דהיקקלקלי לכ"ה היקקלקלי לכולי יומא ואם יש חיתת עכו"ם (ס"ג) אבל רש"י פירש שעת הדחק שכבה מותר לטלטלו תחר שכבה דכשלמת במקו' שכבה אסור: **ב** מותר השמן דכשעי שהוא לולך לאסור להסתפק ממנו משום מכבה ומנו דאתקלקלי לכ"ה וכו' (ר"ן) וא"כ נמי של שעוה כי"ע שרי להסתמש בשמוך כמ"ש סי' תקי"ד ס"ג ומיהו נמי אינה עוד טעם הוחיל והוקלה למלוחו כמ"ש סי' תרל"ח נמי מוי סוכה וא"כ נר של שעה שהולקה לסס י"ע וכנה אסור להסתמש בו תשמיש אחר כגון סס הוא משומן אסור, לאכלו עמ"ש סי' רס"ג סי"ד וע' בחום' דף מ"כ ד"ה ואין ניאותין וכו' המשמש כלברי וכולי יומא אסור מנו דאתקלקלי לכ"ה וכמ"ש סי' תרל"ח: ג והמחמיר ל"ל והמיקל לא הפסי' (כ"ח) וע"ש שהביא רמיו דאם הוא מתים עליו שרי לסלקו מהשלחן כמ"ש סי' ס"ח סל"ד ועמי"ש שלי"ו: ד בשבת אסור. כיון דאתקלקלי לכ"ה: ה ע"י לחם זה דהוי נר בסים לדבר האסור ולהיתר כמ"ש סס"ג ול"ל לחלילו בשעה שהוא לולך היה מותר לטלטלו מ"מ לריך שיהא הלחם תשוב יותר מהשמן ועוד שאפי' היה נותן בה דבר חשוב עדיין אין היתר זה ברור לפי שהשמן שכבר חשוב לו לעולל יותר מהדבר שנותן בו לפי שהוא לריך לו עתה בעוד שהוא לולך ול"ל אף לאחר שכבה אסור אלא שי"ל שהוא כלולו התנה וכמ"ש סי' ס"ד (כ"י ריב"ש) וע"ע דהא השמן עלמו אינו אסור אלא משום דהוי בסים להלהבת וע"ל דהיק להסלהבת הוא חשוב ח"ל רש"י דף מ"ו דכבי הוי מוקה מודה ר"ש דהכלי טפל להסלהבת ע"כ ועי"ש בתו' כלומר דילוש דהתנור טפל להסלהבת ועשויה לכך ולא עשוי להקח ולכן לא מהני לחם ועמי"ש סי' רע"ו ס"ג: ו מותר לטלטלו. כיון שעשוי לכטות מהני תנאי (מ"מ פכ"ה) פירוש אבל בשאר בסים לדבר האסור לא מהני תנאי ודלא כמ"ש ב"י בשם הרשב"ן ולפ שנסמכי' תקי"ח משמע דלא מהני תנאי אפי' בסוכה דעובה היינו משום דכי"ע תקי"ל כרבי' קי"ל כר"י עיש"ם: ז וי"ל דלא מהני. ואפי' לת"ל דמהני תנאי בסוכה היינו משום שעשוי מקור ועוקה ב"ה יוסבו ומלפה לאיתתי תפול משל"ב הכא עיקר הקלקולו ב"ה ודחי' בידי לצורך שבת תו מ"ד: (רמ) ודין התנאי וכו' שיעשה קוד ב"ה אבל הכא חילוי יטול לוה לאיני בודל כל ב"ה דהה ב"ה הוא דולקו ע"כ אסור לטלטלו: ט אסור לאחרים לעכו"ם ולא לישראל דבשבת רע"ו ס"ג מתיר לומר לעכו"ם היינו דוקא לצורך גופו אבל משום דהה לאיבעי ישראל הוי מטלטל ליה עלמו מן הצד אבל הכא מיירי שאינו עושה לצורך המר שלא יגנב הנר וזה אסור אפי' בטלטול מן הצד כמ"ש סי' שי"ח ס"ו ס"ה ויש בו איסור לאחרים: י מותר לטלטלו. דאין מוקלה לאיזה שבת אלא לצורך שבת אבל לצורך חול אסור אפי' בשבת אחר"כ היה מוקלה בשבת אחרת: יא בשוגג. נקט בשוגג דלא שייכי בה"ג דלא מקרי דחי בידים אלא ב"ה הדליקו מפ"ם וכמ"ם בגי חולה וכ"ה בב"י וכמ"ש ס"ג: יב דמסריח מותר לטלטלו. דוקא לצורך גופו או מקומו כמ"ש סי' ש"ח ס"ג: יג מחמת מיאום מותר. ודוקא בסים תורת כלי עליו (רשב"ם סי' תר"ו) ועמי"ש תקי"ח ס"ג: יד מנורה. ואם דרכה להיות רפוי שרי כמ"ש סי' ש"ג ס"ו ועמ"ש סי' תקי"ע ס"ב:

רפ מנוה

מעשה דה"ל כנרך של רעי אלא ואפי' דמיאום הוא מ"מ לא הוה כנרך של רעי: (ר) יש מי שמתיר לטלטלו כו'. משום דבר הוא נם לדבר המיתר ואין לסמוך עליו שהשמן שכבר חשוב יותר עליו מן הלחם לפי שלריך לו וא"ל דבר בעל דבר המיתר נגד האיסור של הנר הוא לאיסור לחוד ועמ"ש בסעיף הקודם:

באר הגולה

סמנא מד וכו' תוי' פרי"ח ורמ"ם שם ורמב"ם פרק כה [ב]שם ובה"ל רשנם פ"ם [ג]וכן נרמה מדברי רשב"ם בשרק כם ומדברי ריו ב"ל ג' ומדברי ברמ"ם ומטהות חסרי פרק ג' דשבת [ד]הרמב"ם שם ומהאור נשם ר' יעקב: ה פרמ"ם שם פרק כה דשבת ורבי ירוחם [ו]ב"ל בו כשם מכתי' נרשת וסרי"ם בתשובה [ז]הר"ן בשרק פירה ומרמ"ן פ"ם הירושלמי ומרמב"ן בתו' [ח]הרמב"ם בהשובה סמנא מד וכו' תוי' [ט]שם קנו וכו"ם ב שם מה מוז וברבי יוחנן לדעת סר"ם ותוספי' שם

עשרת זקנים

רעט א וי"א רמ' שהוא כן. ומחב סורי בב"ח שיש כאן ש"ם וכ"כ ל' המחבר. ומסקנ' לא הפסיד ומסק ג"כ שאף בחזר אפילו מי שאינו אכסנאי [ב]הרי כאלו אכסנאי כן: [ג]וש פוסקין ולכן צריך כל אדם להתנות על זה כסוד"ל כ"ה שאמרו בורל כותר ומחשוכן אלא כ[ד] שרוצה רלק ואז מותר לומר לגוי למלקו מן השלחן אותר שבבה (ב"ח); גוה"ה לקורל"ק כו'. משום דלא איתקצא כן השמשות ואין פוקצה לחצי שבת (ב"ח) ולפ"ז בשמע ד"ה בני שמדלק נר לצורך שעורה שבת אפשר דשרי לשלטלו אותר שבבה כצ"ע:

פרי חדש

סימן צ

ודבר ברור הוא שכל זה כל זמן שהנר הוא מדלק בשבת וכל מקום שהדלקה מותרת בשבת לצורך שבת וחפ"ב וכפי זה אותה נכ"ם שהזי מיירתו אלו רחיים מרקדים שמשי יניח שפכי' כשלה הגיע זמן הפילו' שהרוח מ"מ דיין ולא דק דנגמרת בני ליתם רב אפי יניח ונקרא ק"ם ותנה חפילין בלילי ושרינן וכיכי עניך הכי כלותר לאקדומי קריאה לעכו"ם ואותר רב חייא בר אפי ניתנין שהיתן הוה אתילתא קמיה דרב ומקדימים ומפי יניח ומחרך בדרכן ומחכי בן פקרן אותה חפילין ומדר קרי ק"ם מלאם מקרי"פ ומקרי מלכות שהים וכי אתיא בדלא אפשי זמן ק"ם פ"ב מתי מסדהוהי דר' חייא בר אבי ודחינן לעשים בדלא אפשי זמן ומקרי קפי' לך מתי מסדהוהי אתי"ב לתמוה דלא ק"ל לרב ודברי לתמוך קודם זמן הפילו' אפי' בהגיע זמן ק"ש ולא ק"ל לרב דאמר ק"ש ותפלה בלא נחת ומי ק"ם היכי מצי לקרות זה היא רשי' ואחרי' דהיכא שבת רחיים רחיים אלא משהגיעו שבת רחיכה ל"ת ברגעים ובם רש"י ול"ל ומוכח בהא ופעד ד' יוסי דרחם בילוי בלבורי רש"י שלפניהם דאסור לאחר חשכה

מעשה דה"ל כנרך של רעי אלא ואפי' דמיאום הוא מ"מ לא הוה כנרך של רעי: (ר) יש מי שמתיר לטלטלו כו'. משום דבר הוא נם לדבר המיתר ואין לסמוך עליו שהשמן שכבר חשוב יותר עליו מן הלחם לפי שלריך לו וא"ל דבר בעל דבר המיתר נגד האיסור של הנר הוא לאיסור לחוד ועמ"ש בסעיף הקודם:

אותה דחיישינן (ה) שמא תפול ותתפרק ויחזירנה (ו) ונמצא עושה בלי היתר אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב דומה לשל פרקים אסור לשלטלה:

רפ תשמיש המטה בשבת · ובו ב סעיפים:

א תשמיש המטה מתענוני שבת הוא (א) אלפיכך שונות תלמידי ר' חכמים הבריאים מליל שבת לליל שבת:

ב (ב) מותר לבעול לכתחילה בהלה בשבת ואין כן משום חובל ולא משום צער לה:

רפא שלא יברע מולך אנחנו סודים · ובו סעיף אחד:

א אין לשחות בולך אנחנו סודים שאין לשחות אלא בפקוחי שאמרו חכמים:

הגה ומהגיים שבשבת מתחרין ויותר לנה לנית הכנסת א מבקול מסוס דכתמיד של יחות כתל ניתר בשבר ואלל שבת ניתר (ב) וכיום בשבת דמסתע לימוד (פרקי שרק כ"ב) ומהגיון להרגות בזמירות של שבת כל מקום לפי מנהגו וכלל דבר הם לא תאמרו אין מחזירין אותו מלבל הם לא תאמר בשבת וכו' ג מחזירין אותו אויש לסתריך ד ולהבעיים בזמירות ה ואין למחות בתתריך בהם הף על פי שהמופה מכוון משום ניטול מורה (תור זרוע) ומכל מקום בשבת ד"מ לית יחתך יותר מדאי כדי שיהלכו קודם שבה בסיום כדלקמן סימן רפ"ח:

רפב קריאת התורה והמפטיר בשבת · ובו ז סעיפים:

א מוציאין ס"ת וקוראים בו שבעה א ואם רצה להוסיף מוסיף: הגה (א) והוא הדין ניום טוב מותר להוסיף על מנין הקרואים (רשב"ם סי' קל"ב) פי"ב מהלכות תפלה ותשובה מהר"ם ווי"ל) ו"ח ב ובני"ט אין להוסיף (ר"ן פרק הקורא) וכן נהגו במדינות אלו מלבד בשפתות תורה שמוסיפין

ואומר

ומ"ל לאחר תפל' האחר ונדחקו הרבה ואחמיתי' דבדי התו' בברכות דף כ"ח שבתוב שהמוסיפין היו נשחטים עם התמיד וקטרין עמו ע"ג וז"ל ומל מוסיפין כל היום הקשה הר"ר אשתון ז"ל דאמרי' פ"ה דזבחים מוסיפין בשם נוכין בשבע וכ"ת ה"מ לאחו' לכל דיעבד כל יותר ניחו זיחוי הרי בתוספתא תמצא שהמוסיפין היו נשחטין עם התמיד וקטרין עמו ותי' דהתם מיירי בשבת עכ"ל. ול"ל דע"כ הוא ול"ל הרי ניחוח מעלה וכו' והוא שם דף ע' דק"ל הלכה כר"ע ויליף לה מדכתיב ברגלי מלבד עולת קבוקר אחר לעולת התמיד ויליף יש"כ מהם. וא"כ היאך אחר מוסיפין בשם דהא התמיד קרב לכל הוותר בד' חלת ע"כ דיעבד קאחר ול"ל דאחר כל היום ר"ל דמיירי בשב ד' וכיון דמוסיפין בשם מיירי בשבת דלא יליפי' מרגלים וה"ה ר"ח חולכן מקריבין בשם לכל בחשב ואחר כל היום כדאי' פ"ב דתמורה ודברי מהרש"ל בכתן ע"ג וא"כ ה"ם ביון דכתיב בתוספ' וביום השמיני תיחור כ"ת רש"י בפס

ג אין בכך כלום. ומ״מ איכו עולה למנין ז׳ כמ״ש סס״י קל״ז והע״ש ☵ לא דק: ד תוך מפש״ת. ואפי׳ בחתונה ז׳ כשיש חיובי׳ הרבה לא נהגו להקל וכתוב בס״ר ראיתי מקילין גם בחתונה: ה למנין ז׳. אבל לא למנין שבעות (ע״ש). ו וקטן. אבל בהיות הוא מקרא אינו יכול עד שיביא ב׳ שערות (ר״מ מלוברים בחשו׳ ב״י סי׳ מ״ג) אם אין שם כהן אלא קטן קורין אותו אבל בלבי אני מסופק אם יקראו לכהן פעמים (ר״ע סי׳ קמ״ט) ורד״ז כתב דאין קורין לכהן קטן למנין ז׳ (כ״ה סי׳ קל״ט) ול״ג דמ״ע דוקדשתו לא נאמר על כהן קטן להא כתיב כי את לחם אלהיך הוא מקריב וקטן לאו בר עבודה הוא והאידנא לא נהגי לקרו קטן אלא לפטיר. ומלאתי בר״ב סי׳ שכ״ה בשם רש״י דמ״ש בגמרא הכל עולין וכו׳ היינו דוקא לפטיר ול״ש בהג״מ גבי עבדים כנעניים ובב״י סס״י קל״ה בשם הרוקח ומיהו משמע דלאחר שנשלם מנין הקרואי׳ אותר לקרותו ואין נוהגין כן. משמע מכאן דאשה חייבת לשמוע קריאת התורה ואף על פי שמתקנה משום ת״ת ונשים אין חייבות בת״ת מ״מ מצוה לשמוע כיון מצות הקהל שהנשים והטף חייבים בה עסי׳ קמ״ו. ומיהו י״ל דאף על פי שאין חייבות עולות למנין וכ״כ התוספות סוף ר״ה אבל במ״ם פי״ח כתוב הנשים חייבות לשמוע קריאת ספר כאנשים ומצוה לתרגל להם שיבינו עכ״ל וכאן נהגו הנשים ללא חולה: ז אמו מישראל. דאז כ״ל ישראל מעליא: ח ברא״ש מגילה. זה קאי לקטן וכ״כ כמ״ש דאלו גדול בלא הכי אסור כמ״ש סס״י ב׳ ועסי׳ קל״ה סי׳ ז. ומיהו י״ל דדוקא לילך אסור אבל לעמוד וליעד שרי וכ״ה ביומא דף כ״ה וע״ש בתוספו׳ ד״ה והא בעינן: ט נוהגין. מה שנהגו למכור ש״ש בפני עצמו יש קצת סמך מהגהה שלח לך עמוד שי״ב: י וכן נוהגין בי״ע. מפני שי״ח שמותר להוסיף: יא המפטיר קורא באחרונה. יו״ל שהשביעי קורא למפטיר עב״י: יב בד׳ פרשיות. וכ״פ ב״ה דלא כרב״ל ואיתיה נוהגין שאין קטן מפטיר במרכבה ביום א׳ של שבועות ולא בז׳ של פסח ומ״מ כתב שאין להפטיר בשבת שוב. ונראה לי דכל זה בקטן שהגיע לחינוך שיודע לחתוך האותיות בעוב ולא שמניחין קטנים הרבה לומר ההפטר׳. יג ואותרי קדיש קורדס. היינו בשבת אבל בחול שהמפטיר ממנין אומרי קדיש אחר ההפטיר דא״א קדיש עד מנין ויש מנהגים אחרים בעניינים אלו עיין בריב״ם ולכן אין לשמוח שום מנהג: יד אם לא נמצא וגו׳. וה״ה בשבת של חזון אפי׳ נמצא מי שיודע רק שלא ידע לקונן כנהוג דינא הכי ב״מ ברי״ם סס. ומ״כ אפי׳ יש אחרים היודעים לקונן רשאי הרב לומר כיון שדרך הרב לשלם לאותו לבתחלה לעלות אליו מפטיר. ולי נראה דלא יעלה לשניהם כמ״ש רמ״א עסי׳ קמ״ד: טו צריך לחזור ולקרות. מלהם משמע דאם׳ הפטיר להפטיר צריך לחזור ולקרות כיון שהפטיקו בקדיש הנכנסים כל ידעו שזה קרא כתורה. ואיכא כיון לומרה כדאמרי׳ בסוה דף ל״ו דהפטיר שיקרא בתורה תחלה: אם קראוהו בב״כ אחרת ונזדמנה לו אותה הפרשה צריך לחזור ולברך (מ״ב): יו יעבור מי שעלה לו יאל״ו ש״ל ר״ב בד״מ ומ״מ ב״ל דיאמר קדי׳ אחר ההפטרה דהא הקדיש קאי על קריאת התורה וההפטרה לא קריאה כי׳ אבל ועוד״ל ר״ב עמ״ש סס״י קל״ה פ״ב דבשים ב׳ סדרות קורין חד נברא מסוף סדרה ראשונה לתחל סדרה שני׳ וכן המנהג פשוט דלא כלבוש: יח שם נוהגין ב׳ סמ״ת לקרות ז׳ בשם א׳ ובספר ב׳ ה׳ והמפטיר חוזר וקורא בראשונה ועשרת הוא (רשב״ם סי׳ י״ב תק״ה) עסי׳ תקי״ד: יט אם עלה כו׳. עסי׳ קל״ז והע״ש ☵ לא ע״ש ועסי׳ תרפ״ב: יח ודילג פסוק א׳. כ״ל דה״ה תיבה א׳ אלא שדברו בהוה עסי׳ ס״ד:

(הנהגת חיובים מספר הלבוש עם פעם נוסף משל״ו)

בפוגא. התוקע והמתפלל מוסף בר״ה ויה״כ חיובים ובקלת מקומות אין נוהגין כן עסי׳ תקפ״ד. אבי הגן בשבת שקדם המילה והמוהל הכ״ה (ויש לדקדק מלשונו שאם הילד חולה שאין יכולים למולו בשבוע זה אינו חיוב אלא בשבת שקדם המילה). ומ״מ כ״ל דמי׳ המילה בשבוע זו קודם דמילה בזמנה עדיפא. ואם היו סבורים למול בשבוע זו והיה חיוב ואח״כ נדחה המילה אינו חיוב פעם שנית: ואם המילה בשבת אפילו הם מב״ה אחרת א״ש אם שאין להם דין עירבות הם חיובים (ו״ל דמי שאין לו דין עירבות אינו דוחה שום חיוב כמ״ל נבי מ״ש וקו״ל הוא אבל מי שבת לבה״כ אחרת ל״ע אם דומה): ואבי הילד בשבת שהולכת אשתו לבה״כ הוא חיוב שהוא במקום קרבן (ו״ל מלשון שאם חולה ואינה יכולה לילך לבה״כ אינו חיוב עד שתלך לבה״כ) ומ״מ כ״ל דאם הוא מ״ו יום לזכר ופ״ו יום לנקבה הוא חיוב דאז הוא זמן הבאת חיוב אם מתקה אשתו אינו חיוב. ו״ל דהמפלת בעלה חיוב אא״כ הפילה עורה שאין אנו בקיאין בה דאז אינו דוחה חיוב אחר דשמא אינו ולד. חל יום שמת אביו אינו חיוב בשבת הוא חיוב. החתן בשבת שקדם החתונה ואף לא ניכרה החתונה באותו שבוע כגון שהולך בדרך רחוקה ונתחתן אם רוצה שיזמרו אותו הוא חיוב שבת שלפני החתונה) ונער בר מצוה באותו שבת אם יש לו עירבות דוחה לכל החיובים

שהוא

ספוסיפין הרבה גם בכל יום טוב אין המפטירין ממנין הקרואים כדלקמן: ב ״סותר לקרות עולים הרבה אע״פ שקרא זה מה שקרא זה וחוזר ומברך ג אין בכך כלום:

הגה ויש אוסרים (מרדכי סוף מגילה) וכן במדינותינו ד אחד מבפעמת תורה שנהגו לברכות בקרואים ונוהגים כסברא הראשונה:

ג ״הכל עולים ה למנין ז׳ אפילו אשה ו וקטן שיודע למי מברכין אבל אסרו חכמים אשה לא תקרא בצבור אפני כבוד הצבור:

הגה ואלו דוקא מבפרשים למנין הקרואים אבל לא שיהא כולם נשים לא קטנים (ר״ן וריב״ם) ויש עבר כנעני כדין אשה אבל אם ז אמו מישראל מותר לעלות (הגהות מיימוני פי״ב מהל׳ תפלה) ואסור לקרות ח ברא״ש מגילה ואין איסור לקרות עם הארץ נכבד ובעיר ובדוחל כדור לפני ס״ת כי אינה בזיון לס״ת רק כבוד לתורה ממהכבדת בהנשים בדוחים (מ״ו) וממה מותר לעלות לס״ת (מהר״ל מפרלא) וע״ל סימן קל״ו מסדר הקרואים:

ד ט ״נוהגים לקרות שבעה ולגמור עמהם הפרשה (ב) ואומר קדיש וחוזר וקורא עם המפטיר מה שקרא השביעי:

הגה י וכן נוהגים בימים עוכים שאין מפטיר מפנין הקרואים אבל בחול שאסור להוסיף על מנין הקרואים הבלתיהם הוא מפטיר ויוסיף שמוני׳ ג׳ ספרים אוג׳. יא המפטיר קורא באחרונה וקטן וכל לקרות בפרשת המוספין אוג׳. יב בד׳ פרשיות שמוסיפים כאחר וכן נוהגים (ר״ן ומרדכי פ׳ ב׳ דמגילה) (ג) אף על פי שיש חולקים יג (ד) ואומרים קדיש קודם שעולה המפטיר ואין מלוק בזה בין הוסיפו על מנין הקרואים או לא וכן מוסיפין ס״ת א׳ אוג׳: (ב״י ב״ש בשם הר״ר יעקב והרא״ש וכו׳ ירושלמי)

ה יד ״אם לא נמצא מי שיודע להפטיר אלא אחד מאותם שעלו לקרות בתורה וכבר אמר ש״צ קדיש אחר קריאת הפרשה (ה) זה שרוצה להפטיר טו צריך לחזור ולקרות ויברך על קריאתו תחל׳ וסיף: הגה אבל אם לא אמר קדיש יו יפטיר מי שעלה לשביעי אם יודע ואם יש אחרים שיודעים להפטיר לא יפטיר מי שעלה כבר: (מ״ו) עסי׳ קמ״ב:

ו יז ״יאם טעה ש״צ וסיים הפרשה עם הששי ואמר קדיש אין צריך לקרות עוד אחר אלא יקרא עם המפטיר מה שקרא עם הששי דק״ל מפטיר עולה למנין שבעה:

ז ״קרא הפרשה (ו) בתפלת שחרית בשבת יח ודילג פסוק אחד חוזר וקורא הוא ושנים עמו ואפילו הפטיר והתפלל אוסף חוזר וקורא:

למה

(ב) ואומר קדיש כו׳. לפי שאין המפטיר ממנין העולים שאינו בתורה אלא מפני כבוד התורה ע״כ מפסיקים בקדיש בין קריאתו לה׳ העולים: (ג) אע״פ שיש חולקין. פי׳ דס״ל דקטן לא יכול לקרות זכור שהוא דאורייתא מ״מ אנו נוהגים לקרותו דהא עולה אפי׳ (ד) ואומרים קדיש קודם. פי׳ לאחוקי מדעת הר״ר יעקב ב״י שהחלק בזה בין ס״ת אלא בכל פעם הקדיש קודם דוקא: (ה) זה שרוצה. כדרך כו׳. אפי׳ בבוד הרבה יקרא ויברך אחיכא לאחוקי מנהג הנכנסים שלא לאוסיף קרואים כבר בברכ׳ אבל אם לא אחר ומפטיר מי שעלה לשביעי חייבינן מעוה הנכנסין שהן מרוכה בין הברכה שברך קריאתו בסוף: (ו) בתפלת שחרית בשבת. אבל בשאר ימות בלא בשני ותחיש ויקרא׳ פסוק אחד פסוק המתוקה אינו חוזר ולא חוזר. כתב ב״י בשם ה״ם שני שקורא בו מנהג שמלא בו עטות אין ספק להוציא אחרת שחוזה חיוב ובספר מוטע לא הפסיד ובשבת שבת אם הפסיל אם שקרא׳ ו׳ כגון שקרא תחלה דאין קריאת המפטיר אלא בכבוד התורה שיפסיק בקדיש פסוקים בספר אחת פסוק ברכה כדי שלא להטריח הציבור ויש לפקפק בדבר ול״ל דהא דתוספת בדבר דוקא בעונין שזכר שנקרא אחר הקריאה של הו׳ אבל מצא פסול בס״ת אחר קריאה מה שלא הרגישו בו תחלה הקריאה ל״ל שצריך להוציא לקרות בה מפטיר כיון שכבר לא היו קורא׳ בס״ת כבר ויברך עכשיו על הס״ת כבר שצריך לקרות עד שהוא עד

התחיל המפטיר לקרו׳ אבל אם התחיל כבר ואח״כ מצא שעטו כתבו סי׳ רע״ב דלא יוציא אחרת אלא יאמר החסרון בעל פה ויסיים בספר הזה: רפג אין

(א) שלח כה אלה כ"פ. במרדכי פ' כ"ה הקשה כהגה וחיישינן כמו"ר ח' דמחתילין מעלמא בפרקא עילויה לכר מלו תיבו דוחה סוס חיובועמ"ס רכ"ה: החתן פטור מקריאת שמע ומתפלה בלילה הראשון ומקיל כפחות לו ומחמיר כיותר ואפילו בשחרית ומקיל בתפלה ומחמיר בקריאת שמע ומקיל בקריאת שמע ומחמיר בתפלה ומקיל בתפלה ומחמיר בקריאת שמע ומקיל בתפלה ומחמיר בקריאת שמע ומקיל בתפלה ומחמיר בקריאת שמע

ביהו אם יצא ידי סעודה מ"מ כיון שהתענה לשם תעני' עבירה היא ביהו:
ן שעל ג' תלומות כתב בשל"ה שאף באלו הג' אין להתענות בשבת אא"כ
התענית עונג לו כגון שנפשו עגומה עליו וכשיתעני' ימצא נחת רוח ואני
רגיל לפסוק שיקבל עליו להתענות ב' ימים בחול עכ"ל ועסי' תקפ"ח
וב"ח כתב דאם נפשו עגומה עליו
יש להתענות בכל תלומות ואלו ג'
יתענה תפילו אין נפשו עגומה
עכ"ל. וכ"ל להקל שלא להתענות
דהא איסו' דאוריית' הוא להתענו'
בשבת כמ"ש הרב"י בשם הרשב"א
ח"ל הריב"ש אם הוא גברא דלא
קפיד בחלום רע אוש התעני' רע
לו ומצטער הרבה בו יותר ממה
שמצטער בפחד החלום אסור
להתענות בשבת ואפי' בחול אינה
מצוה עכ"ל. וז"ל מגימ"י יפה
הורית שלא להתענות בשבת
אלא אותן ג' בלבד ושלא להתענו'
אם ראה בחלום שנפל ס"ת
מידו שאין מתענין אלא על
אותן בלבד ואף על פי שיש
מחלוקת בא' מהם גם בו מתענין
דג' שהם ד' הם עכ"ל: ח ס"ת
שנשרף. וה"ה תפילין (מ"כ):
ט קורות ביתו. וברבה פ'
מקן אי' שפתרו לאשה שתלד זכר
וכן הות לה: י שהם רעים.
וצריך אדם לדקדק שהרבה דברי'
הולכים אחר הפס בלשון כגון
שונרא שינרא ע"ש: לא
יתענה על תלומות שהם הפסד
ממון אלא על דבר שמחללין
שבת (ס"ח תתס"ה): יא
אומר עניו. ומותר לומר
בשבת אלהי עד שלא נוצרתי וכו'
דאינו אסור שאלת צרכיו אלא
כשמבקש על חולי או פרנסה
ודומה לו שיש צער לפניו אבל
תרעת עונות טוב לומר בכל יום
(רמ"מ סי' פ"ז) ועסי' קפ"ח: יב ערסי' א
להקדי' או לאחר. פי' שעה מועט רסב עמ"ש
כדי שלא יצטער: יג על שום צרה רבה
הע"ש ☞ לא עיין סי' תקס"ח
ס"ע. בתשו' מהר"מ סי' תר"ג כשיש
מאורע וצריך אדם לרחמים יבקש ויפול על פניו ביחיד דהא אפי' תענית
שרי בשביל חלום עמ"ש סי' קי"ז ס"ג: יד החולה המסוכן. אבל שאינו
מסוכן ביומו אסור לברכו כ"כ מהרי"ו סי' קע"ו שהסכימו כל הרבנים
וכ"כ ב"ח. ותימא למה נהגו האידנא שאומ' החזן מי שבירך לחולה ואומר
המקום ישלח לו רפואה שלימה וכו' דהרי אסור לומר כך בשבת כמ"ש סי'
רפ"ז ובי"ד סי' של"ה ס"ו ואפשר שסומכין על הרמב"ן שסובר שמותר לומר
המקו' ירחם עליו בתוך שאר חולי עמו ישראל אבל לומר יותר מזה לכ"ע
אסור ויש להנהיג לומ' בתוך המי שבירך שבת היא מלזעוק וכו' וכן ראיתי
לחזן א' שהיה נוהג כן. ולברך המקשה לילד לכ"ע מותר שהתינוק הוא
צדיק ויכריע כל העולם לכף זכות עכ"ל מהר"ר יוסף בביאורי סמ"ג ול"ג
דקטנים אינם נכנסים למנין דהא אינן בני עונשין:

רפט א קידושא רבה. וזה הקידוש אינו כלל דאורייתא רמב"ם

ה ב' יש אומרים שאין להתענות תענית חלום בשבת אלא על חלום
שראהו תלת זימני ח' יש אומרים שבזמן הזה אין להתענות תענית
חלום בשבת שאין אנו בקיאי' בפתרון חלומות לידע איזה טוב ואיזה רע.
ט' והעולם אומרים שנמצא בספרים קדמונים ז שעל שלשה חלומות
מתענים בשבת ואלו הן. הרואה ח ספר תורה שנשרף או יום הכיפורים
בשעת נעילה או ט קורות ביתו או שיניו שנפלו ויש אומרים הרואה
יום הכיפורי' אפי' שלא בשע' נעילה וי"א הרואה שקור' בתור' ויש אומרים
הרואה שנושא אשה והא דרואה שיניו שנפלו דוקא שיניו אבל הרואה
לחייו שנשרו חלום טוב הוא דמתו היועצים עליו רעה. ונראה לי
שהחלומות שאמרו בפ' הרואה י שהם רעים גם עליהם מתענין בשבת:
ו המתענה בשבת יא אומר עננו אחר סיום תפלתו בלא חתימה
וכוללו באלהי נצור:
הגה ג ויאמר אחר תפלתו רבון העולמים גלוי כו' כמו בחול: (א"ז הלכות
תענית)
ז כ אם הקדימה לאכול הוא עונג לו כגון שנתעכלה סעודת הלילה
יקדים ואם האיחור עונג לו כגון שעדיין לא נתעכלה יאחר:
הגה וכן מי שיש לו סעודות כל יום כמו בשבת ישנה בשבת יב להקדים
או לאחר (גמ' פ' כ"כ ועור):
ה לאין מתענין יג על שום צרה מהצרות בלל:
ט אין צועקים ולא מתריעין בו על שום צרה מ' תוץ מצרת המזונות
שצועקים עליה בפה בשבת ולא בשופר ג' וכן עיר שהקיפוה עכו"ם
או נהר וספינה המטורפת בים ס' ואפילו על יחיד הנרדף מפני עכו"ם או
לסטים או רוח רעה ט' זועקין ומתחננין בתפילות בשבת אבל אין תוקעין
ס' אלא אם כן תוקעין לקבץ העם לעזור אחיהם ולהצילם: (וע"ל סימן
תק"עו סי"ג):
י נ' נרדף מפני רוח רעה שאמרו לאו דוקא דהוא הדין לכל חולי שיש בו
סכנת היום (ד) זועקים ומתחננין וכן נהגו לומר מצלאים בשבת
על חולים המסוכנים סכנת היום:
הגה וכן (ה) מותר לברך יד החולה הפסוכן בו ביום: (ליקוטי
מהר"י ברין וב"י בשם הר"ן פרק ג' דתענית):

רפט סדר סעודת שחרית של שבת. ובו ב סעיפים:

א ס' יהיה שלחנו ערוך ומטה מוצעת יפה ומפה פרוסה כמו בסעודת
הלילה ג' ויברך על היין בורא פרי הגפן והוא נקרא א קידושא
רבה ג' ואחר כך יטול ידיו (וע"ל סימן רע"א סעיף י"ב בהג"ה) ד' ויבצע
על

בפתרונם אין מורין לו להתענות אא"כ נפשו עגומה עליו שאז יש לו
תענוג מזה ומ"ה זכר הטור כאן שנפשו עגומה וכן בסי' ר"ך. ותו ר"ת
דבכל גווני שהרהר ביום ובא לו בחלום אח"כ אין כאן שייכות לומר
השמים הראוהו אלא ההרהור גרם לו ובמעשה דפ' הרואה א"ל שבת
מלכא לשמואל אמריתו דתכשיתו
עובא אימא לי מאי חזיתא בחלמא
פי' בלילה הבאה וא"ל חזית דאתי
רומאי ושבו לך ועתו בך קשיתא
בריחיי דדהבא הרהר כולא יומא
ואתי הרי דבהרהור תליא מילתא
ואין בזה הוראה מן השמים ע"ל
לא יתענה בשבת בזה כנלע"ד
עיקר למעשה: כתוב בס"ג
סי' ל"ג בת"ח בשבת ולמחרתו
בתמוז דצריך להתענות אחר י"ז
בתמוז למה שהתענה בשבת ו"ל
בתמוז לא מהני לה וראיה מת"ה
סי' רמ"ח שכתב המתענה ת"ר
בר"ה א"צ למית' תענית לתענית
די"א שהוא מצוה להתענות בר"ה
משמע הא לאו הכי צרי' תעני' ול"ל
סני ליה בצ"ג וכ"מ בב"י א"ח סי'
תקס"ח דהמתענה בע"ב ת"ר
דצריך תענית לתעניתו הרי אפי'
י"כ לא מהני קו"י ו"ז בתמוז
נלע"ד כן דהוא למד זהמשמע
דברי הת"ה וב"י ואלו נתכוונו
ה"ל להביא ראיה שהוא כן ואדרבה
כ"ל ראיה ברורה איפכא
מהרי"ל בתשו' סימן קכ"ה הנ"ה
להתענות סכום ימים ולעשות
ומקלע בהון תעני' חובה דפשיט
דנפיק בי' דהא לצעורי קבל עליו
והביאו בש"ע בהגה בי"ד סי'
בסופו ומביא עוד ראיה שם בתשו'
מיסראל שיוצא י"ח שמתה בתנ"ל
בנדרי' ונדבות אלמא אע"ג דמ"ע
לאתויי שלמי' דנדר אפ"ה נפק בי"ד
ידי שמתה ולא אמרי' כיון דמ"ע
אתו בעו לשלומי שלמי' שמח
ה"ג בהאי תעני' שחיי' מחמת שבת
נפק בי' בתעני' חובה האין חילוק
בין חיוב תעני' לחיוב שמתה
ראי' ברור ומה שלמד מדברי
וב"י ב' תשו' בדבר חדא דהם לא בעו למימ' רק שיש איסור בתעני'
ועי"כ וצריך תענית אחר ע"ז וכ"מ אי איקלע דלא התענה בי"כ אם
כגון שהיה לו אונס חייב להתענות מחמת תענית שבת אח"כ שנו
התענית שיכוין שיהיה לו כפר על אותו דבר שהתענה ויהרהר תשוב
וע"ז קא דצריך תענית לתעניתו דהיינו שיכוין ביום התענית חוב שיהיה
לו כפרה על מה שהתענה בשבת אבל ודאי דאותו תענית חוב סלקי
לכפרה על הכל בפרטי"כ ולפי הסברא נראה דאח"י כ"ל א"צ תעני' לתענית
שבת אפי' אם לא התעני' בי"כ מחמ' אונס די"כ מכפר על עשה ועל
שעב' ובודאי חייב ע"ז כמה תעניתים וי"כ מכפר כ"ש בזה כנלע"ד
(ד) זועקים ומתחננים כו'. בטור כתוב ואפילו על אלו אין מתריעים
בתפלה ותחנה אלא מתריעים להשמיע קול שיבאו להם לעזר והקש
דהיינו כרש"י שמביא הטור סימן תקע"ו דפסק כר"י ולקמן לא הסכים
לפירש"י אלא כרמב"ם דזועקי' ומתחננים על אלו וכמ"ש כאן בש"ע
דכאן מיירי הטור מהתרע' שופר דלא יעשו בשע' תפלה אלא לעזר זה
דא"כ לא ה"ל לומר אלא מתריעין להשמיע קול שיראו וכו' שאין זה דבר והפוכו אלא ה"ל לומר אלא זועקים בפה שזהו ההיפוך ממ"ש שאין תוקעין
כיון שזה עיקר המכוון בריש"א ואם בא בסיפ' להתיר התקיעה לעזרה ה"ל לומר אבל תוקעין לעזרה: ותו מאי בתפלה ותחנה דאמר דאיעל
התפלה קאמר למה זכר תחנה ותו דסתם מתריעי' בטור סי' תקע"ו הוא בפה דאמר התם קודם לזה על סחורה שהחלה מתריעין בשבת והיינו
בפה דשופר בשבת ליכא כדאיתא שם בגמ' מביא ב"י וכשזכר שופר אמר תוקעין ונלע"ד לישב דברי הטור דס"ל לרש"י משום אופן לא יזעיק בפה בשבת
אפילו אם הצרה גדולה ח"ו שכ"מ לשון רש"י שכתב הטעם שאין אנו בעותים כ"כ שתועיל תפלתינו. ובזה הסכים הטור להרמב"ם דאחר שהוא
שאפס עצור ועזוב ואין מושיע ודאי יש לצעוק ולחנן לפני הקב"ה אבל כאן מיירי מתחלת הצרה שתכף ממהרין בצעקה לעזרה ולא בתפילה
ותחינה אבל כי רואים שצרתם צרה ח"ו ודאי צועקים בתפלה ותחנה אולי ירחם הוא יתברך כנ"ל חילוק נכון ואף אח"ל דאינו מרומז כל כך בלשון
הטור מ"מ החילוק מצד עצמו נכון ורואי הוא לעשות כן על כ"ז שלא תבא: (ה) מותר לברך החולה: מהרי"ו סימן קט"ו כתב שמעשה
היה בפני הרבה רבנים והסכימו שלא לברך החולה בשבת וראיה מדברי רמב"ם כו' ול"ד לרוח רע שהתיר הרמב"ם שאני התם דהוי מקרה שלא
כדרך עולם:

באר הגולה

[illegible]

עטרת זקנים

[illegible]

פרי חדש

[illegible]

(א) הני סכר וסתר מסקינן. ק"ל הא ק"ל בסי' ריח ס"ג הבישול לפניו דכר שבכרכום בפ"ה ודכ' שברכתו שהכל קודם שהוא תשובה שלימה פוטרת לגמ' דכר אחר כו' וי"ל כאן על לחם משנה כמו בלילה ויעויר ג"כ הקידוש צריך שיהיה במקומו, מסתע' מהא דאין מברכין ברכה פרטית נגד סעודה ושלא ישנו קודם לו כלום כמו בקידוש הלילה ומיהו לשתו"ס בבקר קודם התפלה מותר מפני שעדיין לא חל עליו חובת קידוש: כנה

ועיין לעיל כל דיני קדוש סי' רע"ג ורע"ב:

ב במקום שאין יין מצוי ב (א) הני שכר ושאר משקין חוץ מחמים

ג חמר מדינה ומקדישין עליו ג ואם אין לו אפילו שכר ושאר משקין

ד אוכל בלא קידוש:

רצ בשבת ישלים מאה ברכות בפירות ובו ב סעיפים:

א [ה]ירבה פירות ומגדים ומיני ריח כדי לחשלים מנין מאה ברכות: כנה

ואם רגיל בסעודה להריח לא יבעבע כי עונג הוא לו: (טור)

ב [ו]אחר סעודת שחרית קובעים מזרש לקורות נביאים ולרושו: רשב"ם כדברי אגדה [ז]ואסור לקנות סעודה באותה שעה: כנה

ומושלים ונעני בתים מתניני עוסקים בתורה כל ימי שבוע ישפיקו יותר בתורה בשבת מתלמידי תכמים ימים יותר בעונג תכילה ומתייה קנת דברי כס מתענגים בעסוקם כל ימי השבוע: (ב"י סי' רפ"ח בשם ירושלמי)

רצא דין שלש סעודות ובו ו סעיפים:

א [ח]ייבא ואיר מאר לקיים סעודה שלישית [ט]ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה א ככבי צה [י]ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו [יא]והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית: כנה ויש שלוח לכל בשבת לילה בגיל ויש שלוח לכל בגיל שבת יתקלקל סכום סעודות ביום השבת: (הרא"ש פ"ק ס"ק)

ב [יב]ומנה משנ"ע זמן הבוקר דהיינו ג משש שעות וחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן (א) לא קיים מצות סעודה שלישית:

כנה יש מוהרים לאסור לעשות פיס בין מנחה למעריב בשבת דמיו מוהרים בשמות לעניים ועל כן ד אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה למעריב לפי שיכול אותה קודם מנחה (הוספות והרא"ש ומרדכי פ' ע"פ) ויש ליזהר מזה להתפלל ה מנחה תחלה (רמ"א ועור והגהות מרדכי והגהות מיימוני פ"ג ומהר"י) וכן נהגינו להתחלה בכל מלאכות שלו מ"מ אין לאסור פיס בין בסעודת שבת בית ובין שבת אחר משקין דברי (הגהות מיימוני פ"ג) ויש מוהרים לאסור פיס בין סעודת שבת בית ובין שבת אחר משקין דברי (הגהות מרדכי פ' ע"פ) וי"א דאיסור פיס בין שבת לשבת הוא דוקא על מכירו ומתו (תוספות והרא"ש ומרדכי בשם ר' משולם והגהות מיימוני):

ג [יג]אם נמשכה סעודת בוקר עד שפניע זמן המנחה יפסיק הסעודה ויברך ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המזון ויעיר ויכון תחבר שאם לא היה עושה כן קאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול ז לאכול אח"כ (כ) אלא אכילה גסה:

כנה ח אבל מי שיודע שיפער לאכול תמר מיתפלל מנחה עם הנץ החמה יעשה סעודה קלישית קודם מנחה מיכו הם מעלה יפה:

ד ט (נ) [יד]אין צריך לקדש בסעודה שלישית [טו]אבל צריך לברוץ על שתי ככרות:

כנה ואם סועד לרגה פעמים בשב' צריך לכל סעודה ג' ככרות (מנהגו"ה סי' ר"ב) פחות מכזר מ' סלע (טור ומרדכי פ' כ"ב) זמוה פשוט המנהג לעשות סעודה קלישית רק בכזר לחד סלע מבלי שיהא לו להתעסק ליקח פירות:

(ו) [יז]צריך לעשות בשת"ו שיאכור באחד ז מחשבה מיני רגן שיאכל לעשות, ברבים שמלפתים בהם השת בשבר ודגים אבל לא בפירות ח [יח]א ראפילו בפירות שאין רגילות לעשות ובברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה בשת אלא אם כן הוא שבע ביותר:

כנה

(ח"מ ס"ס ע"ב): ב הני שכר. הא דשתם המחבר כאן משום דלחני לה"ד בסי' ער"ב ס"ט דאין מקדשין עליו נמי קידוש שחרית שתמי' דמקדשין עליו ורשאי לאכול אחר שקידש על השת עשר"ג ס"ה: ג חמר מדינה. משמע אבל מדינה לא וכ"כ דכשור תחר מדינה לא וכ"כ דכשור סעודה ושלא ישנו קודם לו כלום כמו בקידוש הלילה ומיהו לשתו"ס בבקר קודם התפלה מותר מפני שעדיין לא חל עליו חובת קידוש: כנה ועיין לעיל כל דיני קדוש סי' רע"ג ורע"ב רע"ג:

ב במקום שאין יין מצוי ב (א) הני שכר ושאר משקין חוץ מחמים

ג חמר מדינה ומקדישין עליו ג ואם אין לו אפילו שכר ושאר משקין

ד אוכל בלא קידוש:

רצ בשבת ישלים מאה ברכות בפירות ובו ב סעיפים:

א [ה]ירבה פירות ומגדים ומיני ריח כדי לחשלים מנין מאה ברכות: כנה ואם רגיל בסעודה להריח לא יבעבע כי עונג הוא לו: (טור)

ב [ו]אחר סעודת שחרית קובעים מזרש לקורות נביאים ולרושו: רשב"ם כדברי אגדה [ז]ואסור לקנות סעודה באותה שעה: כנה

ומושלים ונעני בתים מתניני עוסקים בתורה כל ימי שבוע ישפיקו יותר בתורה בשבת מתלמידי תכמים ימים יותר בעונג תכילה ומתייה קנת דברי כס מתענגים בעסוקם כל ימי השבוע: (ב"י סי' רפ"ח בשם ירושלמי)

רצא דין שלש סעודות ובו ו סעיפים:

א [ח]ייבא ואיר מאר לקיים סעודה שלישית [ט]ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה א ככבי צה [י]ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו [יא]והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית: כנה ויש שלוח לכל בשבת לילה בגיל ויש שלוח לכל בגיל שבת יתקלקל סכום סעודות ביום השבת: (הרא"ש פ"ק ס"ק)

ב [יב]ומנה משנ"ע זמן הבוקר דהיינו ג משש שעות וחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן (א) לא קיים מצות סעודה שלישית:

כנה יש מוהרים לאסור לעשות פיס בין מנחה למעריב בשבת דמיו מוהרים בשמות לעניים ועל כן ד אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה למעריב לפי שיכול אותה קודם מנחה (הוספות והרא"ש ומרדכי פ' ע"פ) ויש ליזהר מזה להתפלל ה מנחה תחלה (רמ"א ועור והגהות מרדכי והגהות מיימוני פ"ג ומהר"י) וכן נהגינו להתחלה בכל מלאכות שלו מ"מ אין לאסור פיס בין בסעודת שבת בית ובין שבת אחר משקין דברי (הגהות מיימוני פ"ג) ויש מוהרים לאסור פיס בין סעודת שבת בית ובין שבת אחר משקין דברי (הגהות מרדכי פ' ע"פ) וי"א דאיסור פיס בין שבת לשבת הוא דוקא על מכירו ומתו (תוספות והרא"ש ומרדכי בשם ר' משולם והגהות מיימוני):

ג [יג]אם נמשכה סעודת בוקר עד שפניע זמן המנחה יפסיק הסעודה ויברך ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המזון ויעיר ויכון תחבר שאם לא היה עושה כן קאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול ז לאכול אח"כ (כ) אלא אכילה גסה:

כנה ח אבל מי שיודע שיפער לאכול תמר מיתפלל מנחה עם הנץ החמה יעשה סעודה קלישית קודם מנחה מיכו הם מעלה יפה:

ד ט (נ) [יד]אין צריך לקדש בסעודה שלישית [טו]אבל צריך לברוץ על שתי ככרות:

כנה ואם סועד לרגה פעמים בשב' צריך לכל סעודה ג' ככרות (מנהגו"ה סי' ר"ב) פחות מכזר מ' סלע (טור ומרדכי פ' כ"ב) זמוה פשוט המנהג לעשות סעודה קלישית רק בכזר לחד סלע מבלי שיהא לו להתעסק ליקח פירות:

(ו) [יז]צריך לעשות בשת"ו שיאכור באחד ז מחשבה מיני רגן שיאכל לעשות, ברבים שמלפתים בהם השת בשבר ודגים אבל לא בפירות ח [יח]א ראפילו בפירות שאין רגילות לעשות ובברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה בשת אלא אם כן הוא שבע ביותר:

כנה

ב בלילה שבת. ל"ל דה"מ מי שלוח לכל בלילה י"ט יאכל ב' סעודות ביום עי"ש. תקל"ו וה"ה שאחר תקיעות ביום עי"ש. ל"ל דאפי' קודם תפלת מנחה עד אחר תנות יכול לאכול אחר תנות אבל אם יודע שתאחר בסעודתו עד אחר תנות אסור כמ"ש. תע"ח ד"ה ד: ג אחר תנות. וכמהרי"ל בחוב"ד אפי' יכול לאכול אחר תנות אבל אם יודע שיהא לו להתפלל אחר ערבית ע"ש וכ"ש בסעיף ה: ה מנחה תחלה. דאסור לאכול עד שיתפלל (טור) ור"ח ס"ל דסעודה קטנה שרי כמ"ש סי' רל"ב: ו יפסיק הסעודה. (מהרי"ל ה' סוכה) וע"ש בשם ס"ל וכ"כ הב"ח וכתב כ"י דאפי' לתפוקי יומא מעיולי יומא עכ"ל ואפי' לא"ל דאסור מלאכה עכ"פ בהגהות מיימוני פ"ג ומ"ש ל"ל דאסור מלאכה אלא יתחיל עכ"פ עד חנות לילה אבל בקידוש היום ל"ל דהא י"ל שאחר שיגמור סעודתו יקדש ולכתחלה יש לסמוך עליהם בשעת הדחק:

רצ אין לגמיה הדשה עבור סעודה

ג כדאיתא בח"מ בסי' קפ"ח אחת היא מתנת כנין שלו ר"ת מתנתו בנין שלו ר"ת מתנתו בחשך (רוקח) וז"ל סהדרא קמה לאורתא לעשם את תקף הסלסלי וחת תורתא ולמכנים ירחת סמים בלבנה וחת כיוצ מניהגין עכשיו: לא יתיר בשבת ניקן כדי לעשות מלאכתו בערב (ס"ח סי' רס"ו):

רצא כי שיש לו מזון ג' סעודות וחס יהלקה בג' סעודה לית ליה הא לכל סעודה לשבעה מועט שיאכל ג' סעודות לשבע (ס"ח סי' תרס"ח) וכ"מ בשבת דף קי"ח ד"ה אחר עשה שבתך חול וכ"ם סי' רמ"ב:

ד ל דמ"מ חס משכה סעודת הבוקר עד אחר תנות יהלקה לג' וכ"מ מ"ש בשבת שלחן של ערב דף קי"ט ע"ב וכ"ש בשלחן של ערב סי' ר"ס ס"ג דהא כשלחן של ער

יא נשים חייבות. דלכל מילי דשבת ניחא ושפיר דמי:

רצב א ואני תפילתי. ובמנחה של י"ט ל"ת לותו כיון דלאו קרבן בתורה (כ"י ס"ל) ול"ב לפשר דמקמי שחין ס"ת ל"ת לותו. ובהג"מ מיהר לפי שאין הכל מודים דבעי לכם: ב ג' לתנויס ול"ת קדיש על התורה שאין כאן במה להפסיק בין קדיש זה לקדיש שקור"ת ואחי במנחה בתעני שמפטירין אין כאן הפסק להפטר' שייכת אל הקריאה (הג"מ) וכ"כ בליקוטי פרדס"ם שהקדים שלפני"ת קדי קדיש ואע"פ שמפסיקין בין הקריאה לקדיש עד שיגמול ס"ת לא חשיב הפסק דשומת תריכת' היא עכ"ל. וכ"מ בלבוש וכתב הרי"ב סימן ל"ת הקהל. שאין ס"ת ל"ת קדיש שלפני"ת: וכ"ל שלא יתזרו ג"כ ואחי תפילתי כתב"ל וגם שלא להפסיק בין הקדי' שאחי' ובין לגיון לתפילת י"ת וכ"ל שיאמרו ואחי תפילתי ויאמרו קדיש עליו דפסוק ת' לא חשיב הפסק מידי דהוי לחילבו לו יאמרוהו קודם הקדיש וכ"כ בסידור מהרי"ב שלטולם לא יתחילו י"ת בלא קדי' שלפניו: ג בו במנחה. פי' בין שיום השבת הוא ר"ח בין שיום ת' הוא ר"ח ל"ת במנחה נפילת אפים. ולכן ל"ת לדקדק בכ"ל וכ"ה לא הבין כך ולכן התירוך בחנם: ד

במנחה נפילת אפי' וכו' שכבר חל יום שלאחריו כמ"ם סי' תרס"ו (כל בו) וגם בחבל עזקף התעות בע"ת מן המנחה ולתעלה (ל"ת): ה שלא לקבוע מדרש. ובמרדכי כתוב שלא ללמוד כוונתו שלא ללמוד בתרומה לבל למודים בנתיהם כמו"ש בי"ד סימן שמ"ח ולכן המנהג לדרוש קודם מנח' ואם נמשכה עד סמוך לתפילה שלא יוכלו לקיים סעודה ג' חזי לא יתמרו פרקים לומיר התעלות עסי' רל"ט:

רצג א כוכבים קטני'. שאין אנו נקיקים בבירוניות: ב רלופים. משום תו' שבת (כ"י) והע"ש כתב ע"ש: ג כגון שהות צריך. והטום כתבו כגון שצריך ליל לדבר מלוה ולא יהיה לו יין בבדה. ומ"ם העור לו שצריך להתפלל וכו' פי' שיצטרך להתפלל מהבר לבן להפלל בבתו: ד יכול להתפלל. ואין לעשות כן דדבר תמוה הוא לרבים (ב"ח רס"ל) ועפי' ש"ו בעור כתוב דמ"ם היה להם שיש לומם שלא יהיה לו יין להבדיל בתי"ם רשאי להתפלל מבע"י ע"ש. ול"ל דמ"ם בגון שהות דר בעיר ובאון לעיר יש יין ובשבת ל"ת להביאו ובמ"ם מתיר' מפני הטכ"ם לו לסמוס ול"ת לו ללון חון לעיר. רשאי להבדיל מבע"י. ופי' הב"ח דחוק כמ"ם שהות עלמו וגם ל"ל דחם אין לו ללחכום ל' משמך סעודתו עד שתשיבה ויחזר הבדלה וכ"ה עליו כמ"ם סי' רל"ו ג"ע"ם רסי' רע"ב: ה ולהבדיל מיד. ומ"מ יחחין מלכתות ק"ם עד ל"ה תע"ם שחיו כוחך נחוחה להפלה (ט"ו ורמב"ם) ועפי' רל"ה דלדידך קורין קריחת שמע קודם לילה (ד"מ) ולפי מ"ם סי' ל"ם יחיד יקרא ק"ם בלילה וכן עיקר:

רצד א בחון הדעת. מפני שחסור לחבוע נרכיו קודם הבדלה (ירושלמי רפ"ח סי' תפל"ט) מנהג פשוע לומר תחה חון וכו' עד לחתם בינה ותחר כך תחה חננתנו ועיין בלבוש וב"ח שהרחיבו בזה: ואם שכח להתפלל מהריתי ב' ואינו מזכיר תחה חננתנו (רדב"ז ח"ב מ"ב) ול"ע דמחחילה שהיו מבדילין בחפלה דוחחי היה צריך להבדיל ביום ח' ועכשיו נם צריך וכ"מ בגמרת דשם הבדיל על הכוס קודם שהחפלל אף על פי כן צריך להבדיל בחפיל' דעיקר חקנחת היה להבדיל בחפלה עבי"ד סי' שמ"ח עכסי' רל"ט ואין בידינו חשובה לעיין בה: ב ואינו חוזר. ועל כל פנים לחזור במלוכה עד שיחזר ומבדיל כמ"ם ססי' רל"ט:

ג צריך לחזור. וכ"ל דחם מזכר קודם ש"ת יחמרנה בש"ת דבזה יש לסמוך על העור והג"מ בשם שהרי"ל חבל בשים לו בום לא יחזרו בו

(ו) נשים חייבות. דעל כולם הוא לומר לחבלוחו כיום וכן בפ"ת בחבלה זו כחוב בש"ח סי' רס"ט שבלול שבת בחר בשר נחר הסעודה בלילה ורב"ל בבא שבת עד הלילה ול"ל דחוס מחול על הקודם הוא לחוריית ש"ע יש שפיר לפי' דחוס מחול על הקודם הוא לחוריית ש"ע יש שפיר לפי'

רצב (א) ואני תפילתי. לפי שחומרים לפני הקב"ה שעשיתיו לפני הקב"ה לחוות: (ב) חומרים לו. שבחוות שעם חת עשה לו נס: (ג) חומרים לידוד כדין ב' חומרים לידוד כדין ב' חומרים לידוד כדין ב'

אין לו לחזור ואע"פי כן ז' ל"ל הטור כשם הרמ"ז ואפשר מ"ש הש"
אין מחזירין אותו (פירוש שם עקר תליון) ויש חייב להחזיר לכל
ולחזור חוזר ומיהו נם זה יכון שלא סיים תפילתו שיכול לחזור
ולהתפלל מדבה לכל בחלנע תפילה כיון שהיו חוזר

ג תשעה כאב שחל להיות באחר בשבת סערה ולא חבדיל בתפילה אין צריך לחזור ולהתפלל כיון שמבדיל על הכוס במוצאי תשעה באב:

ד בכוקום שאמרו שאינו חוזר להתפלל סיר בשמים הברכה (נ) אין לו לחזור אף על פי שלא פתח בברכה שלאחריה:

ה בכוקום שאמרו שאינו חוזר אם רצה להחמיק על עצמו לחזור ואם שהה סיים תפלתו ד' רשאי אבל אם עריין לא סיים תפלתו אינו רשאי לחזור:

רצה הבדלה שעושה ש"צ ובו סעיף אחד:

סנה (א) אומרים ויהי נועם וסדר קדושה נחריכת כדי לחתר סדר קדושה שלו מוזרים רשעים לניכסם (סוד) וכזמן שהיו אומרים ויהי נועם (ב) בגון שחל יום טוב בשבוע (ג) אין אומרים סדר קדושה חבל אומרים ויתן לך: (כל בו)

א מבדיל שליח צבור כדי להוציא אפי שאין לו יין: כנסת וכהגו לומר ולהזכיר א מיהו בבניעת בית"ם להתפלל סעינה ויבדילו בעמידה (עור):

רצו דיני הבדלה על היין ובו ח סעיפים:

א סדר הבדלה יין בשמים נר הבדלה וסימנן יבנ"ה יוצרין ליוהר שלא יהא הכוס פגום:

כנסת ובהגו לומר קודם הבדלה פעמים בנית הכנ"ל יפוקתיו נומר כוס ישועות אשא ונומר ליהודים היתה אורה ונומר לסימן טוב ובשבת ראשון הבדלה (א) יהגו פיניהם בכוס ובנר ונוהגין לספוך פמים על יין על כתף ב שלא יהיו הכוס פגום ג ופעם הספיכה לתערובן כל בית שלא נשפך בו יין כמים תין בו סימן ברכה וכוסין כן נסימן טוב בתוך השבוע נם ד פוסכים סכום נאחר הבדלה ומכבין בו בנר ורוחצים בו עיניהם פעמים מכוח כתוב:

ב (ב) א"ין מבדילין על הפת אלא על השכר מבדילין אם הוא יותר להבדיל על כוס פנ"ל יין מעל שכר (תמרהם) ונהגו להבדיל במוצאי פסח על שכר ולא על יין (ג) משום דחביב עליו: וי"ש שחל להיות בכוצאי שבת ש"ש בו קידוש שהוא נאמר על הפת ה"ם אומרים שאנב הקידוש מבדילין נם כן עליו וי"א שיותר פוב לומר הק' רוש והבדלה שניהם על השכר: הגה (והסברת רשאומה עיקר):

ג אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין וי"א ז שמות לו לאכול וי"א שאם אכל כוס אחר ט ואינו צפוי שיהיה לו למחר מושב שיאכל קור שיבדיל ויבר עליו ברב המזון ואת"כ יבדיל עליו מפה שיבר' ברב' המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון מעונת כוס ולדברי האומרי' ראינ' מעונ' כוס לא יאכל עד שיבדיל ופיירי שכוס זה לא היה בו אלא רביעי בצמצו' ובבר

מן הכוס. מיהו למחר שהיה כתיב"ל משום הפסק ולא יהיה עד שיבד (מ"מ מנהגים נמ'): נהגו הנשים שלא לשתות מכוס שבדלה להן ועיין הטעם בשל"ה: כתב בש"ל כס קידוש כוס של הבדלה רגיל להבדיל לשתות כולו ואין משק ממנו כלי הבי': ה ושוב יזהר ולא ל"ל דבהבדלה הסכות ועוב יותר להבדיל על כוס פגום מלהבדיל בלא יין עכ"ל כוונתו דאם אין יין בכלל אלא צריך שיאחר המבדיל בלא יין כמ"ש ס"ל רע"ג אבל בשאר כוס פגום מועב שיבדיל עליו כמ"ש ס"ל קפ"ב אבל שכר לאפר דמועב מכוס פגום יין דהא התירו לו לאחול קודם הבדלה אלא ירוך על כוס פגום כמ"ש ס"ג וגם במוצאי שבת מבדילין על השכר משום דחביב ול"ל דרמ"ה מיירי במקו"ל אלא הוי שכר אחר מדינה. וע"ש ה"ה העלים עיניו מזה הכל: ו ונהגו להבדיל. ל"ל דוקא במקום דהוי שכר אחר מדינה אבל בארץ אשכנז אפשר דהא אפי' אין לו יין בכלל אפשר להבדיל על השכר כ"ש היכא שיש לו ואינו חביב עליו: ז שאינו יכול לשתות פ"ע כ"ש דדי לו בהבדלה שבתפילה וכתב"ה מהר"ם ק' כתב שיאחר להבדיל בלא כוס מ"ד אבי"ה ועמ"ש רע"ב: ח לא יאכל. ואפי' במ"ש ל"י (ר"ף) ומ"ש ס"ג רע"ב: ט ואינו מפסיק שיכיה לו למחר. ובבדיל עבדוי משום דחביבא מצוה בעצמה ובתפילה יתחיל עד למחר ועת"ש רמ"י

קפ"ב

ומי שחיטו חביב עליו כמו יין יבדיל על היין: (נ) משום דחביב עליו. ולמי שחיטו מעכין הבדלה:

רצה פסוק ויהי טעם יאמרו משמד (כתבים) ויש מקומות שלא ויהי טעם בנבית אבל רק מתחילין יוסב בשתר

(כ"ה) עמי' רע"ם וטופלין פסוק אורך ימים ונו' שלא נשב כשם היולת ממנו (טור מנהגי) ועיין במ"א שאחריך נוה ובתב שיש בישובי ב' יולין וכשטופלין אותן האת ל' יולין והוא שם הוי"ה בתילוי יולין. תח"כ מנהגי בתשב"ן כשטופלין אותו יש בו תיבות כמנין כוס ו' יין יו"ד וכו' וקרית' שתמצו נתשבח לאחד וכוס מיוסב קדושת מוהרר"ם: א אלישו הגבית כמ"ש. שאין אליהו בת בע"אנם מבני' אם יש התומין למעלה מי' ול"ל דלמת הלבה יש התומין ולא יבת בשבח לכן אומרים במ"ש (לבוש) דלא כע"ש ב דלא דק ועמי' ח"ל דבי"ב מיל ק"ל לחומרת ע"ש:

רצו הרמב"ם פכ"ט כתב ריבב' ההבדלה היא לחוריית כתו קידוש וי"ל שבדלה אלא ברכה אחת על היין בלבד ואין מבדילין על הבשמים ולא על הנר ואין מבדילין אלא בלילי מוצאי שבתות ויו"ט ראשון בלבד ואין מבדילין אלא על הכוס ואין מבדילין אלא על היין שבכוס ואין מבדילין אלא בשבת ויו"ט ואין מבדילין אלא בבית ואין מבדילין אלא בכוס שיש בו יין מעל שכר (תמרהם) ונהגו להבדיל במוצאי פסח על שכר ולא על יין (ג) משום דחביב עליו: וי"ש שחל להיות בכוצאי שבת ש"ש בו קידוש שהוא נאמר על הפת ה"ם אומרים שאנב הקידוש מבדילין נם כן עליו וי"א שיותר פוב לומר הק' רוש והבדלה שניהם על השכר: הגה (והסברת רשאומה עיקר):

ג אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין וי"א ז שמות לו לאכול וי"א שאם אכל כוס אחר ט ואינו צפוי שיהיה לו למחר מושב שיאכל קור שיבדיל ויבר עליו ברב המזון ואת"כ יבדיל עליו מפה שיבר' ברב' המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון מעונת כוס ולדברי האומרי' ראינ' מעונ' כוס לא יאכל עד שיבדיל ופיירי שכוס זה לא היה בו אלא רביעי בצמצו' ובבר

רצה פסוק ויהי טעם יאמרו משמד (כתבים) ויש מקומות שלא ויהי טעם בנבית אבל רק מתחילין יוסב בשתר

(כ"ה) עמי' רע"ם וטופלין פסוק אורך ימים ונו' שלא נשב כשם היולת ממנו (טור מנהגי) ועיין במ"א שאחריך נוה ובתב שיש בישובי ב' יולין וכשטופלין אותן האת ל' יולין והוא שם הוי"ה בתילוי יולין. תח"כ מנהגי בתשב"ן כשטופלין אותו יש בו תיבות כמנין כוס ו' יין יו"ד וכו' וקרית' שתמצו נתשבח לאחד וכוס מיוסב קדושת מוהרר"ם: א אלישו הגבית כמ"ש. שאין אליהו בת בע"אנם מבני' אם יש התומין למעלה מי' ול"ל דלמת הלבה יש התומין ולא יבת בשבח לכן אומרים במ"ש (לבוש) דלא כע"ש ב דלא דק ועמי' ח"ל דבי"ב מיל ק"ל לחומרת ע"ש:

רצו הרמב"ם פכ"ט כתב ריבב' ההבדלה היא לחוריית כתו קידוש וי"ל שבדלה אלא ברכה אחת על היין בלבד ואין מבדילין אלא בלילי מוצאי שבתות ויו"ט ראשון בלבד ואין מבדילין אלא על הכוס ואין מבדילין אלא על היין שבכוס ואין מבדילין אלא בשבת ויו"ט ואין מבדילין אלא בבית ואין מבדילין אלא בכוס שיש בו יין מעל שכר (תמרהם) ונהגו להבדיל במוצאי פסח על שכר ולא על יין (ג) משום דחביב עליו: וי"ש שחל להיות בכוצאי שבת ש"ש בו קידוש שהוא נאמר על הפת ה"ם אומרים שאנב הקידוש מבדילין נם כן עליו וי"א שיותר פוב לומר הק' רוש והבדלה שניהם על השכר: הגה (והסברת רשאומה עיקר):

ג אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין וי"א ז שמות לו לאכול וי"א שאם אכל כוס אחר ט ואינו צפוי שיהיה לו למחר מושב שיאכל קור שיבדיל ויבר עליו ברב המזון ואת"כ יבדיל עליו מפה שיבר' ברב' המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון מעונת כוס ולדברי האומרי' ראינ' מעונ' כוס לא יאכל עד שיבדיל ופיירי שכוס זה לא היה בו אלא רביעי בצמצו' ובבר

עטרת זקנים

רצה א ואומרים ויהי נועם וכוכבים המכוון אורך ימים כך להשלים פגין ק"ל תיבות שבמזמור זה כנגד ק"ל שנה שעמר אדם מאשה ונהליד מבעם ביעין המכוון זה הוא שיר של מבעם (צרור המור ע"ר ויקרא):

פרי חדש

סימן צ

[illegible] קדוש של המקבן [illegible] ומיירי בויכוח [illegible] להשלים [illegible] תיבות שבמזמור זה כנגד ק"ל שנה שעמר אדם מאשה ונהליד מבעם ביעין המכוון זה הוא שיר של מבעם (צרור המור ע"ר ויקרא):

קפ״ב: ו אם נתכוונו בברכת הנהנין (ר) נר חנוכה קודם. משום דפרסומי ניסא עדיף: (ה) אבל כיון דאין פוטר הבירות אם להם לעשות קביעות ובמעשה לא חיישינן (ו) ואותו היין בימין. וכן בכל ברכה של מצוה. לילי לו שבירכו (ז) ויש מי שחולק. הוא שפר מ״ה ס״ל ספ״ח ס״ל בשים לעצמן דאין חיוב סעודה ג״ס ולעצמן ס״ל ס״ב נעבי יין ושמן. ו״ח ס״ל ס״ב ס״ל ס״ב ס״ל ס״ב

רצח דינינר להברלה' וכו' ס"עיפים:

א מחבר א על הגר בורא מאורי האש אם יש לו (א) ג"יא"נו צריך לחזור אחריו ואחני פילי בפוצאי שבת ב"אבל ב במוצאי יום הכפורים ג"א שבחזר אחריו: הגה מי שאין לו טוס להבדיל בכוס אחד מברך עליו ובן הכפתים: (טור)

ב א פצוה מן המובחר לברך ג על אבוקה ד"יש מי שאומר שאם יש לו אבוקה צריך לחדליק נר אחר לצורך הבדלה תיץ מהנר המיוחד להאיר בבית: הגה ומ"ש לא ה"ר אחי פירוש לחבירו בבית (טור)

ג 'נוהגים להסתכל ה (ב) בכפות הידים ובצפרנים:

כגם ויש נרשות בצפרני יד ימין ולשמאל בכוס ביד שמאל ויש לנקוף בהנכנסות לתוך היד שלו רואה בצפרנים שם בכפות בכוס לתוך ולא יראה פני התענוגות בצפרנים (זוהר פ' כי תשא ופרי"ח וביקב"ל)

ד 'אין מברכין על הנר עד שיאותו ולאורו ה"ר היינו ש"יהיה סמוך לו בבדי שיוכל להכיר בין מטבע מדינה זו למטבע מדינה אחרת:

ה ו ו"אין מברכין על הנר של שבת מבלאכת עבירה לאפוקי אור שתודלק ז לחיה ולחולה שכיון שלא הודלק לעבירה מברכין עליו אבל אם הדליקו עכ"ום בשבת כיון (נ) שאם היה מדליקין ישראל היה עובר לא שבת מבלאכת עבירה מיקרי' ואין מברכין (ד) על ח אור של ע"א (טור):

ו (ה) 'עכ"ום שהדליק במוצאי שבת מישראל או

(תע"ם ומל"ה בשם י"ח) כתב ג"ת לחם תיר מאור כתם לח יהנה"ע דבשי קס"ו ונקט"ו משמע דאסי' לח אחר הנוטח מתם יהנה"ע לדיבה ול"ע דטעמו משום דעבד כנ"ם: משבע בכ"י ח"כ ס"ב דים להבדיל על נר של שנוה ול"מ בשוחת הארי"ו: ד ב' פתילות וכנר של שנוה יש שכיון לכתחלה ובדיעבד אפי' בפתילה אחת יוצאין ידי חובתן אבודי: בשם קס שמעתי לחליק לחנוכה מבערב ח"ל לילי כולי האי אם מבערב ח"ל שמעת מדעתיה דבשיה קעביד ח"ל לי לח שמיע ליה מיני דאי לה הוי עביד ח"ל לחנוכה להבדלה מנה מן האוכלה והקשה בהגי"מר הכ"ל לו מיד בתחלת ותי' בשם הרי"ו מקובל דבתחלת לכתחילה מנה להדליק לחנוכה להבדלה אבל אם כבר שנה נר לפניו ח"ל לחזור לחדר לחנוכה ולכן הכין רבא דשפיר מקשה לו והשיב לו שמעי' מדעתיה דבשבי עביד והוא לא הכין ומבר לחלן מנה בחנוכה כל עיקר ולכן ה"ק' לו לילא שמיע וכו' לא הכין רבא שמיע יודע כלל שחנוכה להבדלה מנה ולכן השיב וכו' ע"ש ד והשה לפ"ד ה"ל להפוסקים לכתוב דין זה שכשבת נוהג ר"ח להדליק חנוכה לכן י"ל שהשמיטוהו כיון שיש נר ה"ל להדליק עוד כדי שיהי חנוכה ולכן השיב שמעי' מדעתיה דבשיה קעביד ומ"מ לריכי' להיות מדוקדק יחד שחו יהיה להם הרבה מחורי חסי"ל כשעשוד כל ח בפ"ע עיש"ם סי' תל"ג ס"ב: ה בכפית הידים. ו"ל ד"ת ומקבל ישראל תורה היה שהיתה ההנבעה לכפוף ההנבעה ולרחות בכפריסו ולא לפשוע ההנבעות רק לחורי ההנבעות במקום הכפרים ויש בזה סוד כ"ם הזוהר ע"ל ח"ל כוונת דף מ"כ בוונת הזוהר לחשיר לחורי ההנבעות מקום הכפרים בנגד הגר וכיולא בפיית ההנבעה, על האגודל ולא יהיה ההגודל חוגה ולא כי"מ לחזיר פניו ההנבעות ולכפיתה רק להפך ע"ל וכ"כ בכתבים ול"ל דחם"ה מיהנין לכפות ההנבעה לחוך היד כיש"ם רח"ו לחת ה' שיהנין ובוודאי מחזורין לנלחת ידי חובתן ההנבעה ועיש"ם סי' ל"ה: ו אין מברכין וחפי' בדיעבד לא יצא כתים סי' תלד סק"ב: ז לחי ולחולה. אם אין בהם סכנה דוקא ע"י ע"כ ואם יש בו סכנה אפי' ע"י ישראל: ח אור של ע"ז. דוקא בשהלהבת קטנה אבל ע"ז אבל אם יש גר מגר של ע"ז שרי להשתמש לאור זה ממש

יש"ם

בלבודהם שבתב בשם רבינו נרשון שאסור להאיר בהם שבלובב בית"ם תע"ג דחמעות נלאו ליהנות נייתנו מ"ת כיון דעיקר מנות בשביל משום הבל' הנשם היתירה הוא וגם אין מחזירין עליו לחשוב עכ"ל וכתב בעור משמע דוקא לבניו ולב"כ יכול להאיל וכב"י כתב דמשמע לאחרים דאפי' בית"ם סי' תפ"ד ביקקות וקשה כמ"ש ועני' ד"ת דאפי' שיהו מרוים יכול לברך להנשם שמחתוק רחשו ונשמו הם לא יהת ברית חזק ביותר ועיין בבית"מ שכתב עוד טעם שהרי הוא נהנה מריח שאחרים מניחים לחותו משרש ע"י ריחות עכ"ל ול"נ שהרי נתן משום להשיב הנפש ועל"ש ל"ל דמי שהבדיל בכר וכח להבדיל לאחרי' יריח הוא בעל"ו פעם אחרת וכוה יוצא ידי הספק:

רצח א על הגר

משום דתחילת ברייתו הוי בית"ם והוי דלת מברכין על שאר דברים בשבורלו דשלחי נר שלאחר בשבת והוי כאלו נתחדש עתה (רשב"ם סי' קל"ט): ב במולחי' י"ל סי' ט'. ויש להוראות משום זה קדום משאר י"ט שלאחר להבעיר לור: נ על אבוקה ולא יקח עני דמשתן מקורין קין בל"ח משום שריחו רע

פרי חדש

כימן צ

משום דבשחה בשינן מחוין קדום חבל בי הנרות ויש לחשר מנורויות חלה בשבל משום בלנה ולילכן שם נח בחקיפל מרחין דרגון חבל בשחה בחיבה ובוד נרחה בחמני בה בשוק ולבחיים חשר עבל ובחב הבני בסיון בית בהבי בסיון וכן סיכר ובלה בית"ם בחחבר

כימן צא

בית"ם משהנרות בחלין דחיבר לשנים סובבה בדרך חנוכה וכן משום קנה חסה בחנוכין בבבו' יש בשלישה וחיו בבבו' בשבת בלילה רחבי חפני בשבת חוקן על בשבת בחנוכה בחים בבית בחנוכה בשבת בחנוכה בשבת בחנוכה בשבת

באר חגולה

ים סוף בילה וכ״ה בב״ח בשם הרמ״ם ועבי״ד רבינו קמ״ל: ט ישראל מעכו״ם מברכין. דעל תוספתא להתירא קאי מברך: י אבל עכו״ם מעתיק במ״ט סי׳ ר״ח תפי׳ עכו״ם הדליק נר לחולה וה״ה כשהוציי עכו״ם ול״ל לעני הרי״ף לא קאי אלא אישראל בנתעסל עכו״ם מעשה שהיה מסיקין לע״ת אבל עכו״ם אינו מסיקין בי״ט אבל אם הדליק עכו״ם נר לחולה מותר בשבת ומסיקין לע״ת אבל אם הדליק עכו״ם נר לחולה וה״ה כשהוציי עכו״ם ול״ל לעני הרי״ף לא קאי אלא אישראל בנתעסל עכו״ם מעשה שהיה מסיקין לע״ת אבל עכו״ם

יא אין מברכין. נזיר. מסו׳ עמוד ראשון פי׳ שיכול לברך שמוך לחתיכ׳ מיד על אור שהודלק בשבת בעוד שלא נתוסף הסיתר (רמ״י) ול״ל דכדיעבד יצא כזה כיון דלאיכו׳ שלא נזיר: יב ורחם אור. ויכול להשתמש לאורו כמ״ש ס״ד (מ״מ): יג אם רובן. ול״ע דנימא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי וה״ל ספק דספק ק״ל דקבוע כמחצה על מחצה בין לקולא בין לחומרא ותפשר דמיירי שרוחה מים ג׳ אולך וגר בידו דכל דפריש מרובה קפריש אבל בגמרא לא משמע כן ועמי׳ ריז ס״ו ותפשר דזה לא מקרי קבוע דהאור פורש וכן ריח הבשמים: אמרי׳ בגמר׳ רחם שמוך לחתיכ׳ מיד גדול מהלך ומד בידו ולאו עכו״ם הוא דישראל לא סים ממחר כ״כ שמוך לחתיכה מיד לאחוז האור בידו ואם הוא תיטוק צריך לשער אם אוחז עכו״ם או ישראל וע״ע למה שהזמיעתיו הפוסקי׳ ותפשר דס״ל דאף הגדולי׳ אין מקרין כזה עתה ומדליקין מיד שמוך לחתיכה: יד מברכין עליו. פי׳ בגיית הסמוך לכ״ם כמ״ש סי׳ רס״ז וכ״ל דהחטוטו פתוחי לכ״ב: יז על נר. וה״ה נר של חנים שהיה סולכין לפניו נר אילו הוציאוהו ביום והוציאוהו בלילה בנר אין מברכין עליו:

סומא

(י) או ט ישראל מעכ״ום מברכין עליו י אבל עכ״ום שהדליק מעכ״ום אין מברכין עליו (ז) יובמוצאי יום הכיפורים יא אין מברכין על נר שהדליק ישראל מעכ״ום (וע״ל סימן תרכ״ד סעיף ה׳):

יב לתיה הולך חוץ לכרך יב וראה אור יג אם רובן עכ״ום אין מברכין עליו ואם רובן ישראל או אפילו מחצה על מחצה יד מברכין עליו:

יד (ח) טאור היוצא מחצרים ומחאבנים מברכין עליו אבל במוצאי יום הכפורים אין מברכין עליו:

טו יגחלים הבוערות כל כך שאילו מבנים קיסם ביניהם הוא נדלק מברכין עליהם והוא שעשויים להאיר:

טז טאור של כבשן בתחלת שריפת הלבנים אין מברכין עליו שאז אינו עשוי להאיר ואחר שנשרפו או עשוי להאיר מברכין עליו:

יז נר בית הכנסת (ט) אאם יש שם אדם חשוב מברכין עליו ואם לאו אין מברכין עליו בויש אומרים בהפך ואם יש טו שמש שאוכל שם מברכין עליו וחוא שלא התא לבנח וזרחת שם:

יח יאין מברכין יד על נר של מתים שאינו עשוי להאיר הילכך מרה שהיה סולכין לפניו נר אילו הוציאוהו ביום והוציאוהו בלילה בנר אין מברכין עליו:

סומא

על המ״ת דמשמע מדבריו דלהרמב״ם דוקא יש לאסור בחיטוכי מוח בנר וה״ה חיטו דלהרי״ף כ״ם דחמיר טפי אפי׳ בחטיכה ודחק כ׳ לייישב דברי המ״ת בזה ותמוה יש לתמוה על מרן שהביאו המ״ת בחילו אבי׳ שהוא מעניין אלא היה ר״ף נוהג בחטיכה עסקי׳ זה לא נתעלה על דעת המ״ת משום שהרי לא זכר ר״ף בחסקנת נר משום שלא שבת ובשמים משום שחם מסיקין לע״ת בנר לא הזכיר שחם מסיקין לע״ת ע״כ יש קולא לפ״ז בחטיכ בנר ובשמים ול״ה בנר ובשמים וע״ש

מותר בנר במקום שאין לאסור משום שלא שבת דהיינו בישראל שהדליק מעכו״ם וה״ה פשוט לכל מתחיל בביאור דברי המ״ת אלא שמשמע רבינו בעל ב׳ נ״ט מדרך הפשוט והמפורש דברי המ״ת בדוחק וחוא דלא כן דלהרי״ף כ״ם דחמיר טפי אפי׳ בחטיכה ודחק כ׳ לייישב דברי המ״ת בזה ותמוה יש לתמוה על מרן שהביאו המ״ת בחילו אבי׳ שהוא מעניין אלא היה ר״ף נוהג בחטיכה עסקי׳ זה לא נתעלה על דעת המ״ת משום שהרי לא זכר ר״ף בחסקנת נר משום שלא שבת ובשמים משום שחם מסיקין לע״ת בנר לא הזכיר שחם מסיקין לע״ת ע״כ יש קולא לפ״ז בחטיכה בנר ובשמים וע״ש

עוסין נר לע״ת יותר מבשמים והרי״ף והרמ״ם שזכרו בנר משום לא שבת ובשמים משום ע״ת לא כתו לחלק בנר מעטם ע״ת כיו שעשר דקתני לא דברי ים לאסור טפי בשמים משום ע״ת לא שבת ובשמים משום לא שבת ובשמים ים עדיין משום שחם מסיקין לע״ת ומ״ש ג״כ פירוש דברי הטור שבתב וז״ל אין מברכין על אור של ע״ת ואין מברכין אלא על אור שבת מתלחבה עבירה הלכך אין מברכין על אור של עכו״ם ע״כ הרי שהקילו בשני לאסור נר של עכו״ם וה״ה מטותר דקתני בזה ב׳ עניים משום שחם מסיקין לע״ת אבל בשבת ומלד לא שבת אפי׳ אלא בשמים עבירה בהדלקתו בשבת אפי׳ ע״י עכו״ם להרמ״ם לא הזכיר לאסור נר של עכו״ם בכלל הול שאין בו סכנה ואפי׳ אין מלד הול ואיכא מאן דאמר הול ואיכא מאן דאמר חול ליה וה״ה לחדיעה הול ודיד ישראל קא מתילדא אלא לא תנינו כו סכנה ואפי׳ אין מלד

לאחר לו ואם אין לחם חשוב לו נעשה להיות לגלג לכבוד השכינה ויש
מהראשונים שכתבו דאם יש לחם חשוב לו נעשית גלג לכבודו לא להחי:
(י) לחד מבבל למלכ. משום ברוב עם הדרת מלך:

רצט (א) משתחוה עד שיגדיל כו'. כדי לבחר הדיעות ולישב

מתניתין בפיק
דלת הסוגר ופירושו. פתיחת כפ'
ולא שכח קבועה בפתח לקרוס
ולא לתיקבעות פי' וצריך להסמיך
שלא יפרסם מפה לקדם סכנו' מינה
שמקבעות לקיזוני ובעי למיסמך
שמדמה לקיזוני כך קבועת
הדלת לגיל סמוך סעודתו
הדלה ובעי לתיסמך סעודתו
הדלה תחר רעת הכי ג"ל רב
הדלה גיל קבועת הוא לענין
הדלה גיל סמוך סעודתו
שמדמה לגיל סמוך סעודתו דלמא
שמא בשעה לא יתחלו לאכול
סמוך לפסח

באר הגולה

פרי חדש

סימן צד

סימן רצט

כרוב נפל"ט ה' ר"ה מי שמתעלה"ב ימים וכ' ליעות קודם ר"ה וכדיל מוצאי יום כ'. ואם חל ר"ה ביום ג' אין להתחיל עד ליל ג' דח"כ ונערך להבדיל וקה"ז ויכוין מילתא דחמי'. ול"ל דאם לידע שהתחיל לו יותר קודם והבדלה על כוס ח' דהא לחרינן בפסחים דף ק"ב ד"ה ג' קדושות על כוס ח' אלא קדושת והבדלה משום דחלת מלתא היא ופי' רש"י דתרוייהו משום קדושת ע"ש ונהבדלה עלמה" הוא מזכיר קדושת"ט דהמבדיל בין קודש לקודש הוא מברך על"ל, וכ"כ הרמב"ם לכל הבדלה דחול אין לה ט"ס עניין. וגדולה מזו כתבו ד"ה ויש ויצטריכו לתרוייהו אחד בפה"ג ובו' דאפילו לדעת המקדש דס"ל לומרים ג' קדושות על כוס ח' מ"מ ס"ב קאי אפעודת חול וקידוש קאי על שבת ח"ל שניהם על כוס ח' וא"ל דגם עתה מבדיל בין קודש להוה אקר לכן כ"ל דיקדש על כוס ח' וא"כ יבדיל על כוס ח' ויתחיל כמו שעושין בפעוד בשאין ואם אין לו יין מקדש על הפת ואוכל המוציא ואח"כ מבדיל על הפת השכר דהא"ה דמות' לאכול קודם ההבדל' כיון ס"ס ס' ר"ו ס"ג ואע"ג דהתו' ורמ"ם פ"ע כתבו ודבר תימה הוא שיאכל אלו יקדש על הפת ואני על השכר היינו בס"ם לי"ע דמניהם ע"ח הוא כיון ל' לאכל הכא מודו דאין ענין זה לזה אך פעונתא אם יברך על השכר כיון ס"ס ס"ג ונם י"ח דאם טעם אינו מבדיל לכן מוטב לעשות הקידוש ג"כ על כוס ח' על שכר כיון ל"נ יין וכיון סי' ר"ל סי' ג' דהא אפי' הרמ"ם דס"ל דאין מקדשין על השכר כיון ס"ס ר"ס ס"ע מ"מ ס"ל דבמ"ם ל"י מוטב לעשות ענינה על השכר ח"י ישמע קידו' מאחרי' ולא יעשו המוציא עד אחר שיבדיל על השכר ויפת' אפי' הכי יש לחוש לאכול קודם הבדלה ואח"כ יברך המוציא ויאכל ויבדיל אח"ב קידו' אף אלא פעם עליין ועי' סי' קס"ו ס"ו בהג"ה ס"ק סי' ער"ח ס"ו: י יצריך לברך חדש. לפי מ"ש סי' קע"ד לדעת האחורי"ל לברך: יא צריך לברך. מסתע' מרמ"ש ע"פ דאם היה לו יין בתוך המזון חע"פ שיבדיל בלא טס מ"מ ח"ל לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה דכ"ה פוטרתו דכולה אחי' ח' היא ואע"ג דבסי' קע"ד ס"ו כתב דאפי' לא היה לו יין תוך המזון ח"ל ברכה אחי' הכא שאין היין בא לעורך אכילה אלא לעורך מצוה ול"ד לקידוש בסי' ר"ע דקידו' עורך סעוד' דאין הקידוש אלא במקום סעודה כנ"ל לדע' האחורי ומ"ם סי' קע"ד לעניין שאר מקומות אבל קשה דהא הרמ"ם כתב נמי ד' עכ"ל דהתם לא מיירי כלל בשכר אלא ביין ומ"מ לא כתב שם דאפי' יש לו יין יברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה אלא ודאי דס"ל דאין לברך ברכה אחרונה על השכר כיון דלא מיירי בו כלל ומ"מ נראה דאפי' לדעת

ש שיסדר שלחנו במוצאי שבת • וכו סעיף אחד :

א (א) [ס]לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת כדי ללות את השבת אפילו אינו צריך אלא לכזית :

שא באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים • וכו נ"א סעיפים :

א א [ס]אין לרוץ בשבת [ב]אלא אם כן הוא לדבר מצוה כגון לב"ה או [ספר] כיוצא בו :

כגה ואסור לפסוע ב יותר מחמה כפסיעה אחת לפי הדרך לו בפסוקות : (ת"ה והבאתי לפירוש פרק מי שהוציאוהו)

ב [ג]בחורים המתעגנים בקפיצתם ג וכרוצה מותר ד (א) וכן לראות כל דבר שמתעגנים בו (וכן ה מותר לטייל בשבת) (ב"י):

ג [ד]היה הולך והניע לאפת הסיס יכול לרגל ולקפוץ עד"ת אפילו היא רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונ' קודם שיגיע שנייה ומושב שידלג ממנה שיקפוץ מפני שמרבה בהליך ו ואסור לעבור בה שלא יבא לידי כתיפה :

ד [ה]היה הולך לדבר מצות כגון ז להקביל פני רבו (ב) או מי שגדול [ספר] ממנו בחכמה יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי כגון שלא יוציא ידו מתחת שפת תלוקו כדרי שיזכור ולא יבא לידי כתיפה (ועיין לקמן סימן תרי"ג ס"ה וכמ"ה בהג"ה) ואסור לעבור בסנדלו דרכין דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה חיישי' דלמא נפיל ואתי לאתויי אבל בסנדלו פוות :

ה [ו]ההולך לדבר מצוה מותר לעבור בסיס אף בחורה כדי שלא תהא מכשלו לעתיד לבא :

ו [ז]ההולך ח לשטור פירותיו כותר לו לעבור בסיס בהליכה (ג) אבל לא בחורה :

ז כל היוצא בדבר שאינו הכשים ואינו דרך מלבוש והוציאו כדרך שרגילים להוציא אותו דבר ט חייב וכל הכשים שהוא רפוי שאפשר לו בקל ליפול אפי' לצאת בו ואם יצא פטור ואפי' לא תצא בתכשיטים שדרכה [ס]לשלם (פירוש להסירם מעליה) ולהראותם: הגה ועל"ל סימן ש"ל סעיף י"ח אם לאסור לפלוט כאבנית) הלכך לא יצא איש לא י בסייף ולא בקשת ולא [ס]בחרים (פי' מגן) ולא (ד) באלה ולא ברומח ולא בכלים שאינם הכשים ואם יצא חייב חטאת ולא יצא "בקברא (פי' כתפ על בחל) ולא "בסנדים (פי' הנעלות על בחל) ואם יצא פטור שהם דרך מלבוש [ס]ולא יצא בתפילין יב מפני שצריך להסירם כשיכנס לבית הכסא [ג]ולא יצא קטן במגל גדול דילמא נפיל ואתי לאתויי אבל יוצא הוא בחלוק גדול [ס]ולא יצא יג במגל אחד אם אינו מכה ברגלו דילמא מתייבי עלית ואתי לאתויי אבל אם יש לו מכה ברגלו [ס]יוצא (ו) באותו שאין בו מכה :

לא

ש בתורת משמע דהכוון לכסל כשר מ"מ מדבר אחר ועסקי ר"ל ובזמנינו שחתחדין כ"כ שעודה שלישית שאין יכולין לקיימה כפירוש: מהרי"ל סיכלו טלית של שבת והיה טרפלו בכל מ"מ כדי להתעסק במלוה תיכף עכ"ל וכן היו עושין לכתפי ליפורי :

שא א אין לרוץ • וה בחול לסטלת ח' מת"ק מתאוה עיניו :

ב יוצר מחמה • פי' שהחץ מחמה כזה כיון דמגל לרגל וכך הרגל הוה ג' כחצי חמה כ"מ פי' ע"ש ב"ח בשם מהרי"ו ובתשובה כתוב בשם החום פ"ק דתענית שלא יקלוד רגלו הסמני קודם שיניח הרשני : ג ומרוחק מיחר • משמע לפי' לכתחילה דלא כב"ח שבדחק : ד [ס]וכן לרחות • פירוש הע"ם שהשור לרחות דיוקנאות כ"מ סימן ש"ל סע"ו מ"ח אם הרחייה עיקר לו מותר להוזה והב"ח פי' דמותר לרוץ כדי להרחיץ דבר עיקר : ה עוקר לשיל • פי' כוונתו להתעסל ולהתחמם ככך לבל לסור לרוץ כדי להתחמם (כ"י בשם תוספתא) [ס]ע"ש דאסר מתעגג ככך ו"ל דמיירי שעוסק לרפואת כתפו סימן ש"ל סע"ח מ"ב: ו ואסור לעבור מטעם מלשטוח דאסרו לו לגלג מוטב שיקפוצם ממה שיעבור בם שהרי עסק ותני אסור לעבור כו' וכ"מ בגמ' דקאמר בגתות לקוף קף מרכה בהילוך לעבור בחוף זמנין דלתני לידי סחיפה משמע דלהקוף קוד מלעברו בחוף ועוד דבעובד בחוף יש לחוש שיבא לידי חיסור דחורייתא והת דכתב סי' תרי"ג ס"ח היינו בחוף דשטור לעבור בחוף בחוף דלא שכיח גזרו חכמי בו לגזור בחוף דשכיח ולשון רמ"א לא יהרבה בהילוך ול"ת ולשון רש"י שם: ז להקביל פניו ברגל לבל בשבת וחשם ליבא חיובא לבל מלוה לוכא וחשה שה לשם מזה בדילפי' מסוגיית ועת"ס סי' תקל"ד סי"ב: ח לשמור פירותיו • דשמירת תמוני מיי קלת מלוה הוא עשה: תמ"ח: ט חייב • דע דבל מקום שנתן חייב לבת חייב לס עשה בחוד חייב לבת וכשוגג דהייט בשבת שהו שידע שהוא שבת ולא ידע שחלבה זו לחור חייב חטא' (ועשי' של"ד סב"ו בהג"ת) לבל לס עשה חלבה אלא במתכוין בגון שבבת לבת לבת לבלבל ובך הרגל לרגל ל"ב חצי חמה בגון

בגבהו · אבל בידו מחייבי' בכל ענין חיים והחזה בנקיבה ובשוליים נקובה והטלפים לית דן בזה כל עיקר: שו נקובה · בכ"מ כתן ס"ם אבל בס"ע הוא כתו כהגון וכתב הב"ח דמ"מ ליכא למיד דכולם חייב בנקובה ס"ע ולזה מוכרח והכלל הכל לפי הזמן ום דרכן לנתח כך בחול ולזה הוי הכשיט הוי דרך הוצאתו בכך וחייב וסם אין דרך הוצאתו בכך בחול פטור אבל לחטר מטוס דלזה הכשיט לית שמחלקו בזה מחט הוי דרך הוצאתו בזמן התלמוד וסם רוב הטלם אין דרכן להוציא בכך לף ס"ע שלמצי מקום ל' מוציאין בכך פטור דבטלה דעתן אלל כלאדם כדאי' בגמרא לף ל"ב: יו וסם יש חייב · שלפעמים נותנת לסם לבעלה להוליכ' לחומן ומניח בידו עד שמגיע סם וא"כ לף בחול הוי דרך הוצאתו בכך וחייב דהרי היט הכשיט לית: יז תו טורות · עכ"ד סי' קמ"ח ס"ה דבולטות לפי' בחול לחטר להניחה ולהרכ"י לחתחיעתי' כאן דין זה: ומ"מ כגון מפתחות · ה"ה כדן של כסף דרגילין להתקשט בו (מ"ב) וסם יש בו סכין פשיטא לחטר: יח זה להתיר · דוקא כשקובע ברחם החטר' ועשוי כמין זענק"ל לחטר בו אבל כשקובע בחלל תנורו חטר (ב"ח וכ"מ בד"מ): יט וסם יש פטור · ס"ע דסהו דרך חומנתו כיון שלא הוציא כדרך המוציאין (רמב"ם פ"ג) ומיירי שהחובה בבגדו בתקו' שלין דרך הוצאתו בכך רק שעשה להרחות שהוא חומן אבל במקום שדרך לתחוב בו בחול לפרקי' חייב כמ"ש ס"ח ופ' ג"ם ס"ט (תו' דף י"ח ע"ב) וכזה דברי הע"ב

ח (ה) לא יצא כמחט התחובה לו יד בבגדו בין שו נקובה בין שאינה נקובה ואם יצא בנקובה חייב ובשאינה נקובה פטור י"א בהפך:

ט לא יצא בטבעת שאין עליה חותם יו ואם יצא חייב ואם יש עליה חותם לרש"י פטור ולר"ת והרמב"ם מותר ראינו תכשיט אלא לאיש אבל דבר שהוא תכשיט לאיש ולאשה אסור גם לאיש (ועל סימן ש"ג ס"ח):

י טבעת שקבוע בה אבן וכן אם כתובים בה אותיות אין עליה חותם מקרי שלא נקרא חותם אלא אם כן תקוקין בה אותיות יז או צורות:

יא דבר העשוי (ו) לתכשיט ולהשתמש בו כגון ספתחות נאות של כסף כמין תכשיט אסור שהרואה אומר של צורך תשמיש מוציא לוגיש מתירים אם הוא של כסף:

יב ומכל מקום אסור לנתח בתוכן על גבי לילין לף שעל פי שהתיק הוא על כסף לכתחי' אסור · תע"ם שהוא דרך תומנתו כיון שלא הוציא כדרך המוציאין (רמב"ם שם) ומיירי שהחובה בבגדו בתקו' שלין דרך הוצאתו בכך רק שעשה להרחות שהוא חומן לכל בגדי בכך בין בתוך כיסו בין בתוך חיקו ובשוי כמין כיס שלו (ז) שלו כסף דכתי' עיניכם בעתם כם מעוי (נ"י) וסם כספתח (ז) שלו כסף וברזל לפילו מחובר וקבוע בחנות אסור (מרדכי פרק במה מצפה ובי"י בשם תשובת הרמב"ם) ויש מכתבו שנוהגין יח כזה להתיר· (נ"י בשם תשובה שבגנזיה סי' פ"ח והרי"ף והתוד' וכן מסתמא כת"ה)

יג לא יצא התיש (ח) בסחט התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק בסחי שבצוארו יט (ם) ואם יצא פטור: לא

מזר"ת דבסתן כרב הונא דנפק בחוטו שים בו מכה וכתב · שלחל בין שים בו מכה בין בלין בו לא יצא בסחט כו · בסמכה פ' בתה תצא לי' נבי תצא לא תצא בקוביה ואם יצאת חבושת חתיכת בקוביה ואי' מ' שם לא

פרי חדש

סימן צח

בסוף הם סעם כל עמהוסף מתרגם ב' מי כתוב ס"ב:

סימן צו

כתוב בס' ב"ח דכל דבריהון כתני הקדם לו פיוק בשבו מ' בספר חצון בסוף בידו ואם הספסן בידו ולהסתפל ע"כ ואני לומר כפל המיוסף גאנט ומיכון כת לו ז' בפעמים סבריון לחזור ולהסתפל ואפי' לח בין ק"ל לקמן סי' ק"ח סת"ל כאומר ולהסתפל ועת"ם שם בם ס"ב:

סימן צז

ס"ד בשבו ומיהו אם נתעסק ח"ג לחזור לתחי' החפלה וכבישנאמר מצילנו יתעסק בו ויברך ויניח בא"ם סי' סי' ס"ו סעיף ח' בם ס"ב:

ס"ה מעשילן לאחוריו ושחפלל וכו' תחריון בירושלמי פ' בית קורח פיהו מסיקל הרין תולקין לתחרוי ומך לקיתו ע"כ ואם כתו מקלף גדול בסורקו מניין לא יתחיל בהתחלת בשבו בעיל ס"ם ס"ב לעניין ק"ש:

סימן צח

ס"ד ושלא יהוץ דבר בינו לקיר וכו' עיין מ"ם סי' ל' סעיף כ"ח וס"ם הסור בכלן שלא יהוץ דבר בינו לקרקע דוגמת הקרנן מהניכר סוס"ת בינו לרבנה ע"ב ולי"ב ר"ת כיונו מתוי"ב לתחלת ימתים בתים בשבת שהו מהלכין יחמין כל רבות הוצה בשבת כדי שלא הרבנה בתוי"ב ובשבת ובחו"ל ר"ת בשלק דשבת לתחכיון בתחתיון לת הסור בהדגות בית המוקד ותדרגה בס"ק דשבת לתחרין רבה בר רב הונא רבו קוסקי ומכלי ופסקו כתו' מכלן ים להוכיח שלק בס"ק ולם ולן כתבר לעיל סימן ל"ח כתב רשי לתחלל פנגלים ים: כיון לתחבר זיל ומסעתיק כל דברי הסור ומסתם זה לפי שהיו מחוור:

ס"ה ולתחרון נתי בס' לון עשתין כל התחריך בתחילתו מתקיין כם בלובר מתפשם תחתם, בקשותו סוף בת לירי ביב לב מכלתר הוחל מחוסכה מחלק לב תלי תקניתים ישמוש בתוכי מכלתר בין חיים תחוב בתם ומפקיעין בלת תור, מכלתר בין חיים כיון לתחוקיקים בם ע"ב:

ס"א

באר הגולה

ס"ק ל"ב בסד פרידום סח' ס"ק ל"ב בסד פרידום רב' תוספות ורוב ורבי ר"י מסנ' ורבי פרידם ר"ת והגה' ס"ק ל"ב בסד פרידום

לקנח בו עיניו (ס"ג פ"ו כ"ה): **לה** וחין מסמיטין קול ל"ע דהא פסקי בסי' שכ"ח דלא אסרו אלא קול של שיר בלבד ועוד דכתב הטור שם דלכ"ע מותר להניח טבעת חלולה שיש בה חבן המסמיט קול כיון דלא בעי לי' וכ"כ בהג"מ פכ"ב ומביאה רמיה מדתנחמי דאי' לי' עיינבל כיון דלא בעי ליה לקנ"ט כ"כ וכ"ל דמיירי דוק בקטנים ול"ל הם"ג שם עשוי להסמיט קול כמו שכתבו תיכלו תיכו בידי' ועמ"ל ועשי' ל"ע בהג"ה: ז לכל חדם מותר לחדם חתר לים לתוך חיגרת חף עלה ריפתו אלא לחדם ח"ג פ"ב חכל חס יכתוב חיגרת לחר חסר: לז כ' המחקו כיוב כגון שבת חגר וריפ' לרחובן ועוד חגרת לסחעון ועוד חגר' וריפ' לסחעון כ"ם ועדיין לא ליח שחיגבר לפי עלה ריפ' כ' חכחי ולח קחיעו ולחח כ"ם ריפ' כותב חגרת לעזיעל' בחוב' סחחתי' כיחד לח לח חני זכו' ול"ח סחם הפסי' פרוש סחחתי' כגון שבחב' חגרו' ולח הועילו לזה גם קמיע סחסרה מה שלין כן כשבחו שניהן כיחד לו שכח סחחת קמיע חחילה לו חע"פ שהפסיד פרוש סחחתי' סחחתי' קמיע בסקום עומדת: לט לח גברת. דחמרי' מזלא דחולה גריס ול"ק חף הוח עלמו חסור לנ"ח: מ של כתבו חס הוח סכחבי הקדם סי"ז ע"ש (ד"ח הג"מ) וכ"כ בנמוקי' כיו"ם וגם הוח מרפח. משמע לחס עשוה כדי עלה לזו מרפח לחלה שעושה כדי עלה יכוף חסור ועסי"ב: מב על כתיפיו יש מנדולי' שכחבו חכמי' שלין הסור' על כתפיהן לחכפי' ת"ח חסורי לנ"ח כה וכן שנהגו ליז כוחבי' שלין כוחבין חלח על כתפיהן וחסח ליכ' לחיחס דלחת מחלוף ליה ול"ל שלריך לקשור בחזור (כ"ה): מג סביב הצואר

לה וחין מסמיטין קול: (בגמרא לעיל סוף פרק במה מדליקין) יוצאים בסיני עשבים שקושרים אותם בקשרים ותולין אותם לרפואה:

יחין יוצחין (סו) בקמיע שחינו מועיל אפילו חולה שחין בו סכנה ולח עוד חלח חפילו חולה שחין בו סכנה חלח יש בו חולי קל כגון כחב חולה חחד מחולי שבגופו ולח יכחוב לו חלח חולי קל שבגופו כגון כחב לו שיכאב לו ראשו או עינו או שיש לו חום קל ולח יכחוב לו שיש לו חום של ד' או ה' ימים חלח יכחוב לו חום קל שבקל שבחומין ולח יכחוב לו שיש לו חום חלח יום חחד ולח יכחוב לו חום חלח יום חחד ולח יכחוב לו חום חלח יום חחד ולח יכחוב

הטורח. שמהנו לגוף כן אפילו בפחות מדרך מלטוש אות להס (רשב"ם וכ"כ בד"ת) ומהרי"ל דטורח לגוף בעליות שלטו ועטל"ד: מר ומוניא ירדו מטובה. משמע דאם אין מוניות ידוע מתוכה כמו שמתעטפים הגפים או מהשכמים אסור להשכימם וח"ל מהרי"ל הני בני מתפללין ומקפלי' בגדיהם תחת זרועותיהם להגביה שלא יטנפו שוליהן אסורי' דנעשים בתיקון כתרוב לך יכולי' להגביה בידן בלי שם קישול ע"כ ממ"ל דאפילו לחלק כין דרך מלכו' לדרך מלכו אסור להגביה במקצת. וכ"ת הוה ליה כתיקון מנעל דמותר ליתן עור על גבי עור ואפילו בשבת כדמוכח בפ' ר"ה (כה:) ומנעל נמי הוי

לגבייהו (ב"י ס"ל) עסכ"נ: נ סימפרס"י שמא יבצע ויעבירנו ד"ל בד"ה ועכ"פ נהגו להקל כיון שלא ר"ח ושוב להחמיר (כ"ח): נא טוכע: ז"ל התוס' פכ"ב טוכע שיש ט שפה מקפת שהיא עושה על כמו תוהל על לכוסו מותר ללבשו ואם הוציא מן הכנר לנויו כיצד תולה וסיה מסוק על ריחו וסיה הפתם שהוליכה קצת ביותר כמו גג אסור מפני שהיא עושה תוהל ערוכי ט"ל ול"ב הלבו דוקא שם הוה קשה ותינו בכפף. וכהג"מ כתב וכוטעים שלנו ערי המשופעים והולכים כלפי מעלה. ומשמע כפמ"ת דאפי מה שקורין בריט"ל בשולין עסי שע"ו ס"ח וס"ט ויש מהגעים מלתת העליון על ריחם כדי שלא יהיה העליון הבלוי ומבטל כמו דפטת וכמ"ש סי' שע"ו. ול"ע לדידהו דכל הפוסקים שבתבו לאיסורא וכן בגמרא לעו מיהיא דוקא כשים לו טעלית על ריחו ע"ל דמ"ל לעמיי הכי בגמרא הא דלית ליה לית ליה ע"כ בה"ג הרא"ש סוף עירובין כיון שעיקר כוונתו לעשות לחוהל להוות לגל לאסור אפי' בלא דפטת והכי דייק ליעקב דרמ"כ וגלן ל"ל אלא הטוכע קשה ביותר ניחנו בשיפוע מעט"ל. והב"ח כתב היכא דבאוג היתר כלשי' מהג וכ"כ בתירו"ל להחיר: נב טוכע אלין טו שפה עפה. ובמקום שלין דרך בני אדם ליכך ברחוב בלא טוכע וה מרי דודאי לא ישלנו בידו (מ"ב) ועכ"י: נג ולא קמיעי. דאי אין בהן רלוון אתרי שמא קמיעין הן דטרח אינש לעשות קמיע בעין תפילין (בית יוסף) ועמ"ש סי"מ:

זה

כתיבתו ומשך קלת למעה שריעה"פ למיך לכסות רחשו ורחבו ואיטיו אהוה דבלעם שהכיהו בגאותו: והב"י כתב שא כשיעור לכסות והוה תעה אחד דשא אתרי' בגמ' בהדיא ובלבד שיהכם כה רחבו ולא יחזנו ולא יאחזנו שיעור לכסות אלא שיעור לכסות חלת דשא ודאי דשא הוה כשיעור בקו על כתיפו למעה שאר הגוף אלא מכיון גם קלת אח"ה דהיינו רוב הגוף ובין ל"ה ובין ל"ה אין לו שיעור לכסות אלא שיעור חזקת ב"י בשם רבינו ירוחם ומותר לנעת בסודר מעופף כעין מעיל אלא בסודר מעופף אסור וק"ל דמיעת אסור בהקופל על כתפיו משמע דאפי' מעופף אלא בקופל ומלשון ב"י בקופל על מיעת אלא בסודר

שיכול ללכשן מכנישן זוז זוז דרך לבישה ער שיכנישן כלם ²ואם היו רבים שלא יספיק ללכשן ולהכנישן נר זוז זוז. חשיך עליה ער הלילה ויבואם ואם ירא להחשיך מפני לסטים מוליכם פתוח פתוח מר' אסות

או נותנם לחבירו וחבירו לחבירו עד שמניע לחצר החיצונה:

מג ³הטוציא ספר תורה בשדה אם אינו שעת סכנה יושב ושמטרו ומחשיך עליו (לשון הרמב"ם ובסכנה מניחו והולך לו) ואם היושב נשמים יורדים מתעסק בעור וחוזר ומכסה אותה ונכנס בו:

מד ⁴הבא להציל בלי הפני הדליקה לובש כל מה שיכול ללבוש ⁵ויוסף כל מה שיכול לעטוף ופושם וחוזר ולובש וכוציא:

מה ⁶פי שנשארו כליהם הולן בהם ואינו חושש שמא יכבו לירידת הגשמים ⁷ואם היה נר (כה) ולאחר שנכבה מפני מראית העין שלא יחשדוהו שכבה בשבת (שבת דף ס"ב) ולכן אסרו אלא לשהות בשבת אבל אם שהה מע"ש כלים המטובסים אינו חייב לחתות אחר מלטם

שב נמור ליתן מותרת אפה לנח כו' ⁸שו"ע"ר סי' קס"ב מש"כ טעמת

נה ⁹אסור לטלטלם בשת ואסור ליתן בשבת במקום סיכול להחליק ולישב (מרדכי פ' חבית) ואסור ליתן בשבת במקום סיכול להחליק ולישב כשם שאסור לישב שם (ר"ן פ"ג)

מז ¹⁰לא ישהה אדם את כליו בשבת אפילו מן הדיעה:

מה ¹¹שכתפק אדם "באלונית" (פי' בגד שמתפנין בו לאחר צרכיהן) וכביאה בידו ולא חיישינן שמא יבא לכתוב ¹²לא יסטור לבלנים שהם חשודים על הסח הדה:

כט ¹³מותר לרחוץ ידיו בנהר בשבת ובלבד שלא יוציאם עם המים עליהם חוץ לנהר אסות:

נ ¹⁴יוצאים בשפתן קרוק וצמר סנופין שבראשי (פי' בעלי נגעים) אשתי בוסן(ס) עצבעו וכרכן שא או שיצא בהם שערה אחת מבעור יום:

נא ¹⁵מותר לצאת בסצנפת שתולין בצואר לכי(ט) שיש לו מכה בראשו או בזרועו וכן "בסטרפוטין (פי' תחיכות בגד בלוי) שב הכרוכים על הידו או על האצבע שיש בו מכה:

שב דיני נקוי וקפול הבגדים בשבת וב"ו סעיפים:

א ¹⁶הסנער פלית א חרשה שחורת ¹⁷מן הסל שעליה חייב שתי עיור יפה לה כמו כיבוס והוא שמקפיד עליה שלא ללבשו בלא ניעור:

נב וכל מקן ¹⁸מסור לנער בגד שנתלה בהם או פירדו פלין נמשים ונוקף בגגד ב מהם שמקפיד עליו (כל בו) י"מ דמסור לנער ב בגד מן כתנק שעליו אם מקפיד עליו ועוד למה לנערו (רש"י ומ"ן) אבל מותר ד להסיר כנוטות מן הבגד בשבת (מ"ז) וע"ל סימן שכ"ו ¹⁹

הלוקם

נד זוג זוג. ²⁰הקשה בתי"ט כיון דקי"ל דשאת לאו זמן תפילין ת"כ יכנים כ' זוגות בבת א' דלמ' עכר על כל תוספ כיון דלאו זמניה הוא כדאיתא בבת ע"ל. וי"ל כיון דאינן לבוקין לבוקין מזמניה הוא י"ד ואם יניח שלא במקומו יהיה מקומו לכן לא יניח אלא א' ועיי"ש

סמ"ג מרב"ח. ²¹ומ"ש כתב דאפי' לת"ק שבת לאו זמן תפילין הוא אסור לטלטלם יותר מזמן א' דלמ' שרי ליה יותר ממלבוש כתוב כדאיתא

פסי' בגמרא וכ"כ הר"ן והיא דלקוטמ' הסו כמ"ש שבת זמן תפילין הוא משם ר"ת כתוב בס' ע"ש: אבל אסה אסורה להכניסה (ספרים נאמן רס"ו) דק"ל דמותר לנאת בשק ופפי שנשארו כליהם הולן בהם ואינו חושש שמא יבא לירידת הגשמים רעיין בהם סחים: ²²ואם עם כפ"ע (שבת דף ס"ב) ולכן אסרו אלא לשהות בשבת אבל אם שהה מע"ש כלים המטובסים אינו חייב לחתות אחר מלטם שב

פרי חרש

סימן צב

²³לא תקחו מוקדת אסה לנח כו' ²⁴שו"ע"ר סי' קס"ב מש"כ טעמת נה ²⁵אסור לטלטל מוקצה אפילו לצורך מקומו ואפילו לצורך מקומו ²⁶ואסור ליתן בשבת במקום סיכול להחליק ולישב כשם שאסור לישב שם (ר"ן פ"ג)

מז ²⁷לא ישהה אדם את כליו בשבת אפילו מן הדיעה: ²⁸שכתפק אדם "באלונית" (פי' בגד שמתפנין בו לאחר צרכיהן) וכביאה בידו ולא חיישינן שמא יבא לכתוב ²⁹לא יסטור לבלנים שהם חשודים על הסח הדה:

כט ³⁰מותר לרחוץ ידיו בנהר בשבת ובלבד שלא יוציאם עם המים עליהם חוץ לנהר אסות:

נ ³¹יוצאים בשפתן קרוק וצמר סנופין שבראשי (פי' בעלי נגעים) אשתי בוסן(ס) עצבעו וכרכן שא או שיצא בהם שערה אחת מבעור יום:

נא ³²מותר לצאת בסצנפת שתולין בצואר לכי(ט) שיש לו מכה בראשו או בזרועו וכן "בסטרפוטין (פי' תחיכות בגד בלוי) שב הכרוכים על הידו או על האצבע שיש בו מכה:

שב דיני נקוי וקפול הבגדים בשבת וב"ו סעיפים:

א ³³הסנער פלית א חרשה שחורת ³⁴מן הסל שעליה חייב שתי עיור יפה לה כמו כיבוס והוא שמקפיד עליה שלא ללבשו בלא ניעור:

נב וכל מקן ³⁵מסור לנער בגד שנתלה בהם או פירדו פלין נמשים ונוקף בגגד ב מהם שמקפיד עליו (כל בו) י"מ דמסור לנער ב בגד מן כתנק שעליו אם מקפיד עליו ועוד למה לנערו (רש"י ומ"ן) אבל מותר ד להסיר כנוטות מן הבגד בשבת (מ"ז) וע"ל סימן שכ"ו

הלוקם

שב ³⁶חמה. שלא נפחתה כה כ"כ שלא עדיין היא בחזקת חמה (ב"י בשם ס') ב חדם שמקפיד עליו. לפי שמתקלר בחים (כל בו) משמע דבחם חדם מקפיד עליו ע"כ דבגי על תחרי בגגו והוא דקפיד וכו' מיהו שאני שמתקלר ובשם הזכרונות אסר בכל הבגדים: ג בגד מן התבק. היינו דוקא בכחור וחדם כתב"ל: ד להסיר טוטת. הקורע אפ מלוכה לפיכך מי שמתכבד לו בגדים בקלים מפריחין בלעגה ומתמהמה כדי שלא יקרעו

שב

(א) משום מכה בפטיש. כל גמר מלאכה מקרי מכה בפטיש
(ב) והוי מקפיד עליהם. פי' אחיטו רוצה לעבוד זה ועכ"ם מסיר בכוונה את הכלים אבל הם הסירם דרך עסק פי' שרוצה עבודה. ולפ"ז הוה הך דלא מקפיד בעבודה לעבוד לעצמו ולא מקפיד אבל מקפיד שבעמיה"ז אסור לעבוד לעצמו ולא לאחרים כ"כ פי' כיון שהוא מקפיד עליהם ה"ז כמו שמ

יש"נ דיני הכשישי אשה׳ ובו כ"ז סעיפים:

א לא הצא אשה בחושי צמר ולא בחוש׳ פשתן ולא ברצועות שבראשה ספני שצריכה להסירם בשעת סבילה חיישינן א שמא תוליכם ארבע אמות ברשות הרבים ב ואם הם ב (א) קלועות בשערה סותר ג ויש שאוסר ואם הם מעשה אריגה סותר ד שאינה צריכה להסירם בשעת סבילה:

הגה ובלבד (ב) שלא יהיו מטופות או מוכנים (ג) לתופסרין ה כדי שלא יתנענעו בפיו: (טור והרא"ש וסמ"ג)

ב ו׳סותר לצאת בחושן שבצוארה (ד) שהם רפויים ואינה צריכה להסירם בשעת סבילה ׳אבל (ה) בקשלא שבצוארה אסור ספני שצריכה להסירה בשעת הסבילה לפי שהיא מהרקמת אותה כדי שתראה בעלת כשר וחיישינן דלמא אתיא לאתויי ד׳אמות ברשות הרבים ׳ולא הצא בשופשת וחוא כמין ציץ ומניע מאזן לאזן ולא בשרשיהן והוא ג"כ ציץ ואינו מניע אלא ער לחיים שכורכתו על ראשה ותולה לה על לחייה מכאן ומכאן והוא שאינם הפורים בשכבת רחיישינן דלמא שלפא לאתויי ואתיא לאתויי ד׳אמות ברשות הרבים

ג ו׳אבל אם הפורים ליכא למיחש להכי ומותר:

הגה וי"ח דכתולף מיהיה מותפת בעיניו דאפי׳ תפרו בפשה אסור דמייתינן שמא יסירם שם בשבת ואתי לאתויי: (ח"ו)

ג שלא הצא בכיפה של צמר דהיינו חושי דקמרא ׳דגרילין ועבירי ׳כי הוצא: (פי׳ ככלים העשויי׳ מעלי לולבי הדקלי׳ שהם כתרינה מסת"כ לתיקונת העשויה ממין לבד כדלקיתת בגמרת שם) ורחבים כשתי אצבעות כשיעור ציץ ׳ולא באיצטבא דהיינו טפלית שתולין בו חושן של צבעונין ותולין אותו לכלה להפריח סמנה הזובים:

ד שלא הצא בציר של זהב ופירש רש"י שהוא תכשיט ענול וכציירין בו כמין עיר ויש באמצע לשון שמחברים אותו למלבוש ׳ור"ת פירש שהוא כעין עטרה לראש:

ה ו׳כלילא והוא תכשיט שמניחתו על פרחתח מאזן לאזון וקושרתו ברצועות התליות ׳מותרת לצאת בו בין שהוא עשוי מתתיכות של זהב תחוזות בתוכ בין שאותם תתיכות קבועות במטלית:

ו ׳ויסוקיא דהיינו תתיכת טיל רחבה אם יש בה רצועות קצרות תלויות בה לקושרם בהם ולהדקן סביבותיה דמחדק שרי ואם אין לו רצועות אסור:

ז ׳לא הצא בקטלה דהיינו בגד שיש לו שנצים כעין מכנסים ומכניסים בו רצועה רחבה וקושרה סביב צוארה והבגד תלוי על לבה וחוא חשוב ומצויר בוחב:

ח ׳לא הצא בנזמי חאף ׳אבל (ו) יוצאת בנזמי האוזן:

הגה מפני שנזמים מכוסות ומקום שנוהגין לנקוב מותרים לצאת בנזמים שנתנו היכא דדרך להניחם שם: (ח"ו)

ט ׳לא הצא בכחם נקובה ואם יצאת ז חייבת ואינה נקובה ׳אם (ז) מעמדת בה קישוריה ח מותר לצאת בו

ואם

ס"ב סי"ו וכ"מ ס"ט בהגה וש"ך שפי׳ בדבר שאין מקפיד על מיעוטו לכל הפחות אלא להקל לי׳ ׳פסיק ריעיה ודוקא בדבר שאין מקפיד על מיעוטו ׳ולע"ד דאפילו אם הוי תולדה דמלבן לו טובא כמ"ש הפ"ת סס"ק ע"ב:

שנ א אסת תוליכם׳ ודוקא בדברים קטנים כאלו

ים לחוש שתוליכם׳ אלא בחול לפעמים טשתו בידו מה שאין כן בדברים שהן עיקר מלבוש׳ (תו"ז):

ב קלועות בשערה מותר׳ הסת לאסור לסחור קליעות שערה כמ"ש סכ"ו: ג ויש מי שאוסר ׳חייבין מתרפס (ב"ח):

ד שהיא צריכה להסירם׳ כ"ש לכי"ד סי׳ קי"ח ס"ג שאם כדעת הרא"ש דדוקא כשהם תלוליי׳ ח"ל להסירם: ה כדי שלא יתעפו׳ ו וחולצין כמ"ש בי"ד סי׳ שם: ו כלילא׳ אין דרך לצאת בה אלא שלפה ותחויה אבל הכשיטין שכל הנשים רגילים בהן אף שהוא לאסורה (ש"ג) : ז חייבת׳ אפי׳ מעומדת בה קישוריה דאין דרך להעמידה בקצוכה והוי מצוי (כ"י) וב"ח כתב דפטורה דאין דרך הוצאתה ככך׳ ולא דק דהא פריך בגמרא למאי חזי ומ"ל תחייב חצאי׳ ולא קתני אלא דרך הוצאתה ככך׳ התם דקאי אפי׳ לאם תחוכה בכגד׳ חייבת ואם כן מה לי בכגדה או בעטיפה תלת דברי הרב"י עיקר:

ח מותר לצאת׳ משום דאפילו תכשיט ליתא בהא דקתני כאן שם שלהב ברחצה ומניחתה בגגד פתחתה ואין איסור אלא משום דלמא שלפא ומחויא לבל הא כיון דעבידי לצניעות ליתא שלפא ומחויא לבל כתיבה תכשיט לא תלת שהרי יכול לצאת בכל הבגדי המציכים לה כיון שאינו לא מלבוש ולא תכשיט ל"ע משום ולא כל׳ וכ"ש התוספות והרא"ש להדיא עכ"ל הב"ח ולא דק שהרי הרא"ש כ"כ לחיי ע"ש דמיירי שאין שריך שא כלל למחט הוה לצורך הלבישה פ"ח הלת שהולכת בה שערה ועל זה כתבו הוי משום לבל מעמדת קישוריה מותר לך כשמניחתה בגד פתחתה ויש לה עם לאסור לצמת מחויה ומיהו אם היה עטויה כמין תכשיט ברחצה חפי׳ מעומד׳ בה קישוריו לאסורה לצמת מחויי כמ"ש ב"י בשם הסמ"ג והתרומה דס"ל לבת"ם החום׳ דאע"ג דהוה לצניעות גזרינן לצמת מחויה ע"ש ולא כהרב"י ואפשר דבמחטין שלנו לא שייך זה ולבן

ים לה על רחצה בחול חולבת בם שערה ובסבת מניחתה בגגד ומזרי׳ לצמת שלפא ומחויא וכתבו התוספות דאם שערה אינה מניחתה לעולם בגגד פתחתה ואינה חוגרת בה שערה אבל אם מניחתה לעולם בגגד פתחתה ואינה חוגרת בה שערה הלכה היא למשה מסיני ומזרי׳ עכ"ל ולכן נתנו הפוסקים וכתבו אם מעמדת קישוריה מותר לך כשמניחתה בגד פתחתה וים לה עם לאסור לצמת מחויה ומיהו אם היה עטויה כמין תכשיט ברחצה חפי׳ מעומד׳ בה קישוריו לאסורה לצמת מחויי כמ"ש ב"י בשם הסמ"ג והתרומה דס"ל לבת"ם החום׳ דאע"ג דהוה לצניעות גזרינן לצמת מחויה ע"ש ולא כהרב"י ואפשר דבמחטין שלנו לא שייך זה

באר הגולה

(א) קלועות בשערה מותר דלמא אתי לאחויינהו כדי׳ סכ"ו ועל הכי היכי שיש לאסור בעשיית קליעה ל"ש בקלועות קליעה ויש לאוסר הוא הש"ך ומרתח שהוא מתרץ בקלועות קליעה ויש לאוסר הוא הש"ך ומרתח שהוא מתרץ

עטרת זקנים

שנ א ואם הם קלועים כו׳: שאסור לסת קלועין שעירות לבן ראש לא הלבן:

פרי חדש

סימן קא

ס"ב סי"ש משמע
לאוזניו בלחש לפל
מחוסרת תיהוי יכול
יהא מחויב לחזירו כבר
פירסו׳ נחש וקבלה לה
ואמנם וכן מבואר
מדברי הטור ס"ו ומקבל
פניהם כ"ג בס"ק ל"ח
ועיין תי הכות לצמת
מחתת לבנדנים דבר
שם ניחא מתן לניאת ליש
לפילה ולית דניחא ליש
תורש"ן כר מתן דמחט
בקלחותיה ב"ג כ"ב כתי
נתם תורת דלם ומשמע
מהא דמילתא בלאחת
ועיין בתי הכות לצמת
מחתת לבנדנים דבר
שם ניחא מתן לניאת ליש
לפילה ולית דניחא ליש
תורש"ן כר מתן דמחט
בקלחותיה ב"ג כ"ב כתי
נתם תורת דלם ומשמע
מהא דמילתא בלאחת
ועיין בתי הכות לצמת
מחתת לבנדנים דבר
שם ניחא מתן לניאת ליש
לפילה ולית דניחא ליש
תורש"ן כר מתן דמחט
בקלחותיה ב"ג כ"ב כתי
נתם תורת דלם ומשמע
מהא דמילתא בלאחת
ועיין בתי הכות לצמת
מחתת לבנדנים דבר
שם ניחא מתן לניאת ליש
לפילה ולית דניחא ליש
תורש"ן כר מתן דמחט
בקלחותיה ב"ג כ"ב כתי
נתם תורת דלם ומשמע
מהא דמילתא בלאחת
ועיין בתי הכות לצמת
מחתת לבנדנים דבר
שם ניחא מתן לניאת ליש
לפילה ולית דניחא ליש
תורש"ן כר מתן דמחט
בקלחותיה ב"ג כ"ב כתי
נתם תורת דלם ומשמע
מהא דמילתא בלאחת

ס"ב סי"ש משמע
לאוזניו בלחש לפל
מחוסרת תיהוי יכול
יהא מחויב לחזירו כבר
פירסו׳ נחש וקבלה לה
ואמנם וכן מבואר
מדברי הטור ס"ו ומקבל
פניהם כ"ג בס"ק ל"ח
ועיין בתי הכות לצמת
מחתת לבנדנים דבר
שם ניחא מתן לניאת ליש
לפילה ולית דניחא ליש
תורש"ן כר מתן דמחט
בקלחותיה ב"ג כ"ב כתי
נתם תורת דלם ומשמע
מהא דמילתא בלאחת
ועיין בתי הכות לצמת
מחתת לבנדנים דבר
שם ניחא מתן לניאת ליש
לפילה ולית דניחא ליש
תורש"ן כר מתן דמחט
בקלחותיה ב"ג כ"ב כתי
נתם תורת דלם ומשמע
מהא דמילתא בלאחת

ולכן נהגו להקל ועסקי׳ י׳ חוכ״ר רחכ״ן וסס״ת ועסס״ט: ט יצאת חייכת. כיון דלפעמים כתוב כשהוא לצאיתה בתיכה מציינה כאן כיון דלגבי שבת אין דרך הוצאת כך (נמ׳): ובלבד שלא תחגור. עכ״ל ד״ה ה״ג נבי מעל גבי תחורים ומסמרים (ח) ואם אינה מעמדת בו קישוריה אסור:

א ״לא תצא בסבעת שיש עליה חותם ואם ט יצאת חייבת ״וכשאין עליה חותם לא תצא ואם יצאת פטורה:

יא ״לא תצא בכובליאר והיא התכשיט שקושרת בו פתחי חלוקה ולא בכובלת והוא קשר שקשור כה בושם שריחו טוב:

יב ״אם חסר אחת משיניה ומשימה אחר במקומו אם הוא של זהב לא תצא בו רבין שכשונה בכרא ׳שאר שינים דלמא מכוון לה ושקלה ליה ומסמיא ״אבל של כסף שרומה לשאר שיני׳ מותר וכל שכן של ראד׳:

יג ״לא תצא בטבעל הקרוי לסעלה דמחבו עלה ואתיא לאתויי ולא בטבעל חדש שהוא לא יבא למרתה אא״כ נפתח ללכת בו מאתמול שהוא למרתה אבל איש מותר שאינו מקפיד כל כך: טבעת וכשאר מלבושים יש לחוש לפילו כאהיה: (כלבו)

יד ״יוצאת בחוטי שער בין שהם עשויים משערה או משער חבירתה ואפילו משער בהמה ״ובלבד שלא תצא זקנרת בשל ירלה ולא (ט) ירלה בשל זקנה:

טו ״יוצאת בקשר שעושין לרפואת קיט ף עין הרע שלא ישלוט ״ובמוך הקשור ומהורק באזנה ובמוך שבסנדלה חקשור בסנירלה ״ובסגדל ובטבעל הסתומים ככל צד אפי׳ אינו קשור מותר ״ובמוך שהתקינ׳ לנדתה: הגה (י) טלית יפיל דס עליה ויצערנה: (כ׳ כסס הפוסקים) ואפילו אינו קשור רבין שהוא סאום לא חיישינן דלמא שקלא ליה אפילו יש לוטיין בית יד ״ובפל פל וכנרנר טלח ובכל כשם שהתן לתוך פיה ״ובלבד שלא תהנם לכתחלה בשבת ואם נפל יא לא תחזור יב ״ובנתי שוקים שקושרים בפשיחה סביב שוקיה אף על פי שאין המשיחה קשורה כהם ולא חיישינן שמא ישתלשלו למטה ״ויוצאת באצערה שפיחין בורוע או בשוק והוא שתהא רבוקה לבשר ולא תשמט (יא) ויש שמי שאוסר בשל זרוע:

יז ״בכל מה שיכולה לצאת יכולה להחיתרו כר״ה ולא חיישינן דלמא מהיא ליה:

יח יג ״יש אוסרים להביא ספתח אפ׳ בחצר הבית כי אם בידו אבל לא בחגורתו שמא ישכח ויוציאנה לר״ה:

יט ״כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים אסור לצאת בו להצר שאינה מעורבת יד חוץ מכבול ופאח נכרית דחיינו קליעת שער שקליעה בתוך שערה ״ויש אומרים רכל שאסרו לצאת בו אפילו להתקשט בו בבית אסור וכל שכן לצאת בו לחצר המעורבת (יב) חוץ מכבול ופאח נכרית ״יש אומרים שחכל מותר לצאת בו בחצר אפילו אינה מעורבת ״ואי׳׳ג נשי דירן נהגו לצאת בכל תכשיטין ״יש שאסרו דמרינא אכוחות אלא שכיון שלא ישמעו מוטב שיהיו מוזרות ואל יהיו מוזרות ״יש שליסרו עליהם זכות לוסרים שחן נוהגות כן על פי סברא אחרונה שכתבתי שלא אסרו לצאת בתכשיטין לחצר שאינה מעורבת והשתא דלית לן רשות הרבים נמור הוה כל ר״ה שלנו כרמלית וריגו כחצר שאינה מעורבת ומותר

כ ״ויש עוד טעם להתיר דעכשיו מכשיטי ניילאן בהם לף בחול ונילכ למיסב דילפ׳ מלפף ותמי כמו ניסיב ״ולפיהו עשוי להתקשט בהם רק בשבת ולא הוו מכשיט: (תוספות פ׳ כ״ב והגהות מיימוני פרק כמה מסה)

כא ״ומיהו מבעת שיש עליה חותם לאשה ושאין עליה חותם לאיש רתנן בה תייב חטאת אף בכרמלית אסור אפילו לרירן וחוא הדין לכל מאי דאסתר ביה חיוב חטאת ״ויש מי שאומר שכזמן הזה שנחנו האנשים לצאת בטבעת שאין עליה חותם הרי זה להם כתכשיט ושרי ולפי זה אפשר רכיון שנחנו הנשים לצאת בטבעת שיש עליה חותם הרי הוא לחן כתכשיט ושרי ״ומכל מקום צריך להזהיר לנשים שלא תצאנה אלא בכחטים שאין צריכות להעסיר קישוריהן ולא יזהר כי בזה שאין להן תועלת בו תשמענו לנו:

כב יצריך להזהיר לנשים שלא ישלשלו מחט טו שנישול חורה או עוקצה לשום בצעיפים אלא אם כן ניטל מערב שבת חורה ועוקצה (ויחזה) (לשם כן: (ועל סימן ש״ח סעיף י״ל)

הבנות

בשיטת התו׳ והרא״ש כאן כי דברי סמ״ג נחיכה נקובה סהם סותרי זה״ו. והכי פי׳ דהחיתר הוא כשתחבה במקום הנעיץ ולא במקום הנעיץ ותחבי על פה מקום הפה לתוך במקום הנעיץ יש לחסור מדרבנן לדעת התוספות כי׳ התיתרו כבירית שבתו ולא מבני הסחת כיון שם על זהב כו׳ ומשם מדבריהם דגם בתעמדת קישוריה אסור מדרבנן סס הוא הכשיט וכסת״ג תשיב זה לתכשיטי ול״ל שהסת״ג כ״ל דסה שהקשו התוספו׳ על ר״י ספי׳ טעם לומרת שערה כיון דלנשיעות הוא לא שלפף והתוס׳ תולקים ע״ז ומדחי לעכבו פי׳ שלהם שתוחבת את התיתר בתוך הנחבה ודוקא את הנחבה כדי שלא יפלו שערותיה דבירית שלוחת אחי שקיים בזה ס״ל להתוספות דתע״ב דהוא לנשיעות שלפף לה כיון דלא יפלו שערותיה כבירית ול״ל כ״ש בירית ס שלפף בירית לא יהיה מחגלים ויוי לא לחר שיפלו בתי שוקים לחבל לפי פירש״י שער הוולה תון לקשורי׳ כורכתו סביב התחבו ותוחבת הי׳ תחבו בחבה מתחבת שערותיה בזה תולים התוספות דכיון דלנשיעות הוא לא שלפף לה תכף יתגלו השערות ועדיף מבירית וכלים שהם לחלה תן ג״ל נכון מאוד. ולמדחי זה מדברי סמ״ק שהחב ח״ל ותבשיט של כסף וח״ם שהם תחת הנעיץ על תחבו תוספות וע״ב שם בסמ״ג ס״ל כן. וח״ש ויותר בחיתה מקובה סיש בה שערות ולא יהיה לאוסרה בה שערה לה היה הבעם יכול להניח על פתיחתה חבל בתה שאין דרכה תכשיט מלד רחבה עם שפי׳ בכל ע״ב: (ה) זקנה. דתחבו עלה ותחיה לשלופי: (י) שלא יפול דס ט׳. חבל שם מכוונת כדי שיבלע בו הדס ולא יפול הדס על בגדיה ויטלפם הוה טיטוף ואסור בשבת סי׳ ש״ל: (יא) ויש מי שאוסר בשל זרוע. הוא דעת רש״י נבי בירית שלא נשוך דלא שלפף ולא תגלית (יב) חוץ מכבול. שלא תחגורה על בעלה.

בתכן תקומה. ונראה דהיינו מה שלקו קורין שטערין שהם שטוחים נגיס מעוברות:

(א) כתלוי בצוותיו. דהי מפסיק שביק ליה לזיתא מיד לתלות ליה בתוויי ממש דמרתית מרגיש שיחתר עליו שהוא

כ הבנות קטנות שנוקבים אזניהם כדי לתת בהם נזמים כשיגדלו עפי׳ עליין חוזה למילתיה עד שיכנסו וכרי אלא יתחו הנקבים נותנים בהם קסמים מותר לצאת בהם ותוא הדין אם נותנין חוטים באותם נקבים שמותר לצאת בהם

כא אם אינם צבועים אבל אם הם יו צבועים אסור:

כב יוצאת אשה רעולה והוא שמעטפת כל ראשה חוץ מהפנים: (ס)

כג יו פרפת (פי׳ קסדרא) בשבת על האנוש ועל האבן שיחרתו לבן ויוצאת בו אבל על המטבע אסור לפרוך בשבת דלאו כר טלטול הוא ולא מהני בה יחור ואם יח פרפה עליו מערב שבת מותר לצאת בו בשבת:

כד אם היתת צריכה להוציא אגוז לבנה ופרפה עליו כדי להוציאו אם לר״ה אסור ואם לרבנו יהודה מותר:

כה (יג) יצאת באבן שקומה (פי׳ הערוך חבן ידועה שבשחיה על חזה לה תפיל) ובמשקל ששקלו כגנדו כדי שלא תפול ואפילו לא נתעברה עדיין:

כה אסור לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה יט משום צובע ומשום זה אסורה לכחול בשבת ומשום זה אסורה לשום על פניה בצק וכשנשפלתו מארים הכשר:

כו אסור כ לקלוע האשה שערה בשבת קולא לתתיר קליעתה יאבל כא יכולה לחלוץ שערה:

כגה ויש חוסרים למלך שערה לכיוצו לעשות המיים יל (רש״י ותו״ם) וכן נכנו לחסור לעשות פ״י כלי מתכת בשבת דמלאכת מחשבת הוא:

כז אסור לפרוק במפרק בשבת ואפי׳ אותו שיושים משער חזיר שא״א שלא יעקרו שערות: (לכל מותר כן לחוף ולפספס ניד):

(כ׳)

דש על איזה עבר מצוה על שביתתו׳ ובו ג סעיפים:

דש מצוה א על שביתת עבדיו שכל ושבל לשם עבדות וקבל עליו מצות התוגיות בעבר אבל אם אבל אלא קבל עליו שבע מצוות בני נח הרי הוא כגר תושב ומותר לעשות מלאכה בשבת ואסור לכל ישראל לומר לו לעשות מלאכה בשבת לצורך ישראל אפילו ג לרבו ד ואסור לכל ישראל לומר לו לעשות מלאכה בשבת לצורך ישראל אפילו זאת ואם לא קבל עליו שום מצוה אלא עריין הוא עכו״ם נמור דינו שוה לקבל עליו שבע מצוות ה ויש חולקים וסתירים בזה: ס סכל מקום אם היה עושה מלאכת רבו שלא צריכה חולה שאין בו סכנה דקיימא לן אומר לעכו״ם ועושה וכן מת ביום טוב ראשון דקיימא לן שמכן אסור לומר לעבר ישראל אפילו הוא ע״א דכיון דמלאכת העבד אסור מן התורה לא הותרה בו עיקר נפש

עולם כיון שאם רצו ליכנס לדת הסמריטלים יוכלו לחזור שמא דיכון כשכיר עכ"ס ע"ש:

שה א לנוי. היינו במידי דלאו תורתיה (רש"י ור"ן) ומ"ס סי"ת והכ"מ פסקן כהתוס' שהוסיפו: ב וסוס יוצא כרסן וכו' כ"ל וכ"ה בעור דלאו תיקון לסור לגלות כרסן שהוא פרומבי"ה כמ"ש ס"ג (ג"ח) לחכ"מ להתיר גמל בפרומבי"ה היינו מוכרח: ג לסור ליתן עליו. דמחזי כמועיטו מעוי: ד ולהסיר מרדעת כו'. דהוי טירחה שלא לצורך: ה ופוקק. לכבלאם היינו פקק לסור מפני שמוליך קול (רמ"י) וע"ע דהה מסקי כסי' על"ח דדוקא קול של סיר לסור וכמ"ש סימן ש"ח סס"כ"ג ול"ל כסיקסק ויסחב קול מיחזי כמתן דלחזיל לחיגנג'. והתו' דף ל"ח ריש ע"ב כתבו דגבי כהמה בעי ליה לקלא שיסמע היכן היא ומביאה עכ"ל. ולפסר דמסתבר ג"כ דקול של סיר כמ"ש סימן ש"ח סס"כ"ג:

לא

פרי חדש

סימן קב

סס"ק נ"ד ונ"ט מה' כלפי מעלה כרי שיעלו עליהן הזכרים ויוצאו כבונות והוא שקישרי כגר סביבן לשמו הצמר שיהי' נקי והעוי צרורות והוא שקושרים ראשי דריהן ורוקא בשקושרים אותם כרי שיצטפקו דריהן ולא יהלכו דאז מהדרק שפי' אבל אם קשר כרי לשמו חלבן שלא יפיל לארץ אסור דלא מהדק שפי' וחיישינן דלמ' נפל ואתי לאתויי:

ז (ה) חמור יוצא במרדעת (פי' כמין תוכף קטן שמניחין על החמור כל היום כלו כדי שיתחמם) והוא שהתה קשורה לו מערב שבת ושאר כל הבהמות אסורות פולא יצא באוכף אע"פ שקשור לו מערב שבת:

ח כותר ליתן מרדעת על החמור מפני הצנה ויובלבר שלא יקשרנו בו מפני שכשקושר צריך ליקרב אליו ונמצא משתמש בבעלי חיים (ו) אבל על הסוס כיון דלית ליה ציר צנה ג אסור ליתן עליו מרדעת כלל

ד ולהכיר מרדעת בשבת בין מן החמור ובין מן הסוס אסור כיון דלית ליה ציר אם לא יסרנה ואוכף אסור בין לישול בין להניח בין לחבור בין לסוס:

ט באוכף שיג"ג מחמור שבא מן הדרך ונתיגע וצריך להסירו לצננו (ז) לא ישלנו בידו אלא יתיר התבל מתחתיו ומוליכו ומביאו בחצר וחוא נופל מאליו:

י (ח) אין תולין לחמו' מרסקל (פי' כלי של ערבה קלופה ומכוסה בעור) בצוארו ליתן מאכלו בתוכו שיאכל כשם אבל ענלי ומיחי' שצוארן קשן זמצטערי לאכול על גבי קרקע שרי בחצ' אבל אין יוצא בו:

יא לא יצא הסוס בזנב שועל שתולין בין עיניו שלא השלוט בו עין הרע ולא בזהורית שעושים לו לנוי ולא עזים בכיס שברדיהם שקושרים אותם לשלא יסרסו דריהם בקוצים ולא פרה בחטים שבפיח שתוסמים פיח שלא תיקה בשדות אחרים ולא כל בהמה בסנרל שנועלים ברגליה שלא תנגף אבל יוצאה באגר שעל גבי ככה (ט) ובקשקשים שעל גבי השבריהם לוחות שקושרים לחם סביב העצם הנשבר בהן ובשליא שיצאתה מקצתה ותליה בה (ט) ה ופוקק זוג שבצוארה וסמיל בה בחצר אבל

לא

שה במה בהמה יוצאת בשבת, ובו כ"ג סעיפים:

א בהמה יוצאת במה שמשתמרת בו אבל אם אינה משתמרת בו (א) או חוי נפ"ר יתירתא ביותר והוי כשאר כל דבר שהוא לגוי ולא לשמור לא תצא בו הילכך נאקת יוצאת בזממא דפרזלא שהוא סבעת של ברזל וענוק חופסו ומכניסו בו (ב) וחמרא לובא בפגא דפרזלא דחיינו ברי"א וחנמל באפסר שהוא קב"ש וקורי וחמור ב וסוס יוצאים באפסר או כרסן שהוא פרי"ן אבל לא בשניהם ומותר לכרוך חבל האפסר סביב צוארה ותצא בו ומותר לשלשל האפסר וליתנו עליה ויובלבד שלא ישתן עליה:

ב אם קשר חבל בפי הסוס הרי זה משאוי (ג) לפי שאינו משתמר בו:

ג (ד) לצאת חמור בפרומבי"א (פי' רסן על ברזל) אסור:

ד כל בהמה שעקרו רעים אף על פי שאין בנות מינה צריכות לאותה שמירה והיא צריכה מותר לצאת בה:

ה בעלי השיר כגון כלים של ציירים וחיות קשנות שיש להם בפין אצערה סביב צווארן ומבנית קבוע בה וסבניהן בה רצוץ ומושכין אותה בה מותר שיצאו בשיר הכרוך על צווארן ויכולים למשכם בהם:

ו לאלים יוצאים לבובים והוא עור שקשורה להם תחת זכרוהם שלא יעלו על הנקבות ותרתלת יוצאות שתוות והוא שקושרים אליהן צרורות והוא שקושרים ראשי דריהן ורוקא בשקושרים אותם כרי שיצטפקו דריהן ולא יהלכו דאז מהדק שפי' אבל אם קשר כרי לשמו חלבן שלא יפיל לארץ אסור דלא מהדק שפי' וחיישינן דלמ' נפל ואתי לאתויי:

ז (ה) חמור יוצא במרדעת (פי' כמין תוכף קטן שמניחין על החמור כל היום כלו כדי שיתחמם) והוא שהתה קשורה לו מערב שבת ושאר כל הבהמות אסורות פולא יצא באוכף אע"פ שקשור לו מערב שבת:

ח כותר ליתן מרדעת על החמור מפני הצנה ויובלבר שלא יקשרנו בו מפני שכשקושר צריך ליקרב אליו ונמצא משתמש בבעלי חיים (ו) אבל על הסוס כיון דלית ליה ציר צנה ג אסור ליתן עליו מרדעת כלל

ד ולהכיר מרדעת בשבת בין מן החמור ובין מן הסוס אסור כיון דלית ליה ציר אם לא יסרנה ואוכף אסור בין לישול בין להניח בין לחבור בין לסוס:

ט באוכף שיג"ג מחמור שבא מן הדרך ונתיגע וצריך להסירו לצננו (ז) לא ישלנו בידו אלא יתיר התבל מתחתיו ומוליכו ומביאו בחצר וחוא נופל מאליו:

י (ח) אין תולין לחמו' מרסקל (פי' כלי של ערבה קלופה ומכוסה בעור) בצוארו ליתן מאכלו בתוכו שיאכל כשם אבל ענלי ומיחי' שצוארן קשן זמצטערי לאכול על גבי קרקע שרי בחצ' אבל אין יוצא בו:

יא לא יצא הסוס בזנב שועל שתולין בין עיניו שלא השלוט בו עין הרע ולא בזהורית שעושים לו לנוי ולא עזים בכיס שברדיהם שקושרים אותם לשלא יסרסו דריהם בקוצים ולא פרה בחטים שבפיח שתוסמים פיח שלא תיקה בשדות אחרים ולא כל בהמה בסנרל שנועלים ברגליה שלא תנגף אבל יוצאה באגר שעל גבי ככה (ט) ובקשקשים שעל גבי השבריהם לוחות שקושרים לחם סביב העצם הנשבר בהן ובשליא שיצאתה מקצתה ותליה בה (ט) ה ופוקק זוג שבצוארה וסמיל בה בחצר אבל

לא

באר הגולה

סמנא נ"ל נהמנה וחרמ"י סס ס סס נ"ב וכרב' סס ומנמנה בנמ"ן סס נ"ב סס וכרי כונה ותום' סס וחרמ"י סס תמ"ם נס"ע תמ"ם סמ"ע והחרוסה וכ"ה לעיל כל המשקים ס"ה נס"ע בתוקפתה נרגינה נב סס כתוס' וכפי' רמ"י סס ג' כרבי יהודה נתוס' וכרב סס נב כרי"ף והרמב"ם נתוס' ונגמ' נב סס נברייתא וכת"ק סס נ"ב ס"ה בהרא"ש כפי' הירושלמי ס"ה יוסף מתוספות הגהות נר וכנרי הסמ"ע סהגיה בעור ס סס נב ס"ה הגהות נס"ע כסס כת"ק סס נגמרא וכפוסק הוספות וברי"ף וס"ע סס נגמרא ס סס כברייתא כפי' הכלי מבוקש (פי' כמרגלי) וכרב הפוסקים קיסמין)

סימן קג

סס"ק נ"ד ונ"ט מה' כלפי מעלה כרי שיעלו עליהן הזכרים ויוצאו כבונות והוא שקישרי כגר סביבן לשמו הצמר שיהי' נקי והעוי צרורות והוא שקושרים ראשי דריהן ורוקא בשקושרים אותם כרי שיצטפקו דריהן ולא יהלכו דאז מהדק שפי' אבל אם קשר כרי לשמו חלבן שלא יפיל לארץ אסור דלא מהדק שפי' וחיישינן דלמ' נפל ואתי לאתויי:

ז (ה) חמור יוצא במרדעת (פי' כמין תוכף קטן שמניחין על החמור כל היום כלו כדי שיתחמם) והוא שהתה קשורה לו מערב שבת ושאר כל הבהמות אסורות פולא יצא באוכף אע"פ שקשור לו מערב שבת:

ח כותר ליתן מרדעת על החמור מפני הצנה ויובלבר שלא יקשרנו בו מפני שכשקושר צריך ליקרב אליו ונמצא משתמש בבעלי חיים (ו) אבל על הסוס כיון דלית ליה ציר צנה ג אסור ליתן עליו מרדעת כלל

ד ולהכיר מרדעת בשבת בין מן החמור ובין מן הסוס אסור כיון דלית ליה ציר אם לא יסרנה ואוכף אסור בין לישול בין להניח בין לחבור בין לסוס:

ט באוכף שיג"ג מחמור שבא מן הדרך ונתיגע וצריך להסירו לצננו (ז) לא ישלנו בידו אלא יתיר התבל מתחתיו ומוליכו ומביאו בחצר וחוא נופל מאליו:

י (ח) אין תולין לחמו' מרסקל (פי' כלי של ערבה קלופה ומכוסה בעור) בצוארו ליתן מאכלו בתוכו שיאכל כשם אבל ענלי ומיחי' שצוארן קשן זמצטערי לאכול על גבי קרקע שרי בחצ' אבל אין יוצא בו:

יא לא יצא הסוס בזנב שועל שתולין בין עיניו שלא השלוט בו עין הרע ולא בזהורית שעושים לו לנוי ולא עזים בכיס שברדיהם שקושרים אותם לשלא יסרסו דריהם בקוצים ולא פרה בחטים שבפיח שתוסמים פיח שלא תיקה בשדות אחרים ולא כל בהמה בסנרל שנועלים ברגליה שלא תנגף אבל יוצאה באגר שעל גבי ככה (ט) ובקשקשים שעל גבי השבריהם לוחות שקושרים לחם סביב העצם הנשבר בהן ובשליא שיצאתה מקצתה ותליה בה (ט) ה ופוקק זוג שבצוארה וסמיל בה בחצר אבל

לא

שה (א) לא חוי נפ"ר יתירתא ביותר. פי' לשמוע שלא היתה מחשבתו בכך אם היתה ביניהן חפי' לא היתה נפ"ר מועט מזה מותר דאין יכול לכוין בהיתירה ולמלמה שלא להוסיף בכך אם היה בו שמיר

(י) לפלוט בחוזק ירד. ז"ל
הרחב"ם וכ"כ להפוקי מת"ם שם
בריש עלה בתילן בשבת בחצר
אסור לירד על מ"ש קת"ל דבכהמה
ירך משום נער ב"ח: (יא) מביא
כריס וכפותח. תכל אסור
להעלותם בידים כ"כ רמב"ם
שם כה: (יב) מלריך לקנחו.
כתב מ"ח ז"ל בסימן ש"ך דל"ל
דבשפתו מוסכרים למעה ת"ל לזה
לדבדי בשפתו תחלם תכל בחומר
לעכו"ם אחרת לחלוב בהמתה
צריך לזה:

סו להביא

יו המוציא בהמתו והוא מוסכה באיסור צריך ליהר שלא יצא ראש החבל כחתת ידו ספה למטה דרמי כמי שנשארו בידו ולא פסיה"ד נמלחת נפיל ותחי לחתויי וחתי ב"ח דף ל"ד ד"ה משום דחתוויי וכדבר דיחוי כחלן לחוול לחיכנת לחי בחבוי חמעורבת חסור מ"ל ת"ש כמ"ש סי' תקכ"ב: ז חן רוכבין. שחל יהחלך זחורה וכיוצ קלחר מפני שביחת בחמתו בחסן בחת ליבל שביחת בחמתו בחסן כמ"ש סכ"ב: ח על לחם. כי בלבי לחקון דבר (ר"ן) דע"ב חסור כמ"ש בסי' עסי רמ"ו ס"ט והע"ש סי' לח ס"ט: ט מכנים רחצו. מיירי לפי כשהשוני הוח מוקלה חע"ל דחקלת טלטול חסור כמ"ש סי' ש"ח ס"ו מ"ח משום לער ב"ח שרי (ר"ן) עסי' טל"ג ועסי' שי"ח ס"ח דטלטול כגופו שרי ורע"ן לשיטתיה חויל דס"ל דחין חלוקין טלטול בגופו וכת"ק הרב"י סס בשחו לכן כתב משום לער ב"ח: י משחתקם בכהמה. חע"ג דהל"ל לילי לדלין שחניחה לחין משחתן בכהמה שהכהמה מוליכתה וח"כ חפילו חי לח כי לן למיחש שמא יחתוך זחורה חסור לשחט בב"ח דחטרו חכמים חפי' בחקום לניחת למיחש שיחתוך זחורה כלילי מכ"ל דשב לילי לשמשתיטה בגד חסר וטוב דשמא יחתוך זחור' ול"ב רש"י בשבת דף קכ"ל ומשמע בחו' ורח"ם לחין לילוק חיסור בחה שהעכו"ם מוליכו חון לחתוס לחיכו לחו מילי עביד. וכ"כ מהרי"ק שורש ע"ו חכל ר"ל חביב סימן כ"ח כתב שהרח"ם ב"כ לחלוק על הרשב"ם לך בחון התחום חכל בחתך חון לחתו לחסר משום חתחזין ורחי' מספיב דחסור וכ"ם סימן ת"ח ועסי' ת"ם ס"ו עת"ם סי' רס"ו ס"ג וכם ע"ח כתב שהלך חיוב מהעכו"ם חו לילי לדלין ול"ב דל"ב ניחח ג"כ הטעם לחרוך חו לדלין וטעלה חו יב לער ב"ח: זה מוכח דלח כרמ"ח ס"ל דהכל כלי לחד הוח ומקרי לדלין עבהמ"ר פרק קמח דעיהוכין: יא לער ב"ח. דהוח לחי בישול כלי מהיכח דהוח דרבנן. וח"ת ת"ם מסל לפני החפרוחים דשרי בסימן ת"ח סע"ו ע"ל דהחם יכול להפריחן מם חלין כן כחן (רשב"ח) והרמב"ם ס"ל דהכח כיון דחין רחוים להחחם בהן בעוד החים עליהם מקרי בישול כלי מהיכח חף לכחחלה (מ"מ פכ"ב) וע"ל דוקח בכריס וכפותח חבל בבדי מלטם רחוים להחחם וכ"ש ב"ח סע"ב כתב הרמב"ם חסור להעלותם בידים כ"כ רמב"ם שם כה: (יב) מלריך לקנחו. כתב מ"ח ז"ל בסימן ש"ך דל"ל דבשפתו מוסכרים למעה ת"ל לזה לדבדי בשפתו תחלם תכל בחומר לעכו"ם אחרת לחלוב בהמתה צריך לזה: סו להביא

אורח חיים שח שו הלכות שבת

שן באיזו חפצים מותר לדבר בשבת וכו׳ ד סעיפים:

א ממצא חפצך חפציך אסורי׳ אפי׳ בדבר שאינו עושה שום מלאכה כגון א שמעיין נכסיו לראות מה צריך למחר או לילך לפתח הסרינה כדי שיסחר לצאת בלילה למרחץ וכן אין מחשיכי׳ על התחתו׳ לשכור פועלים ואבל מחשיך על התחום (א) להביא בהמתו וי׳א שאם אין הבהמה יכולה לילך בגלים בגין שהוא טלת קטן אינו רשאי

ב להחשיך ב דאינו רשאי להביא דאסור לשלשל ב׳׳ש שחם מוקצים :

ג סנה ג וכ׳׳ם דאסור לטייל במלוה סום או שפנינה או קרון לפתח בו :

(מרדכי סוף פרק מי שהחשיך)

ב ׳היחה בהמתו ד עומדת חוץ לתחום יכול לקרות לה כדי שתבא :

ג ׳מחשיכין על התחום לעשות צרכי בלה או צרכי מת להביא לו ארון

וחבריכי׳ ׳ויכול לומר להבירו שיחשיך כדי שיביא לו ויכול לומר

ד ה לך למקום פלוני למחר ואם לא מצאת במקום פלוני לך למקום פלוני לא מצאת במנה קח במאתים ׳ובלבד שלא יזכיר לו מכום מקח כלומר שלא יאמר לו קח ירוק שלי

להוסיף עליו ׳וכן אם לקח מכנו בשמנה לא יאמר לו תן לי עור בשנים ואהיה חייב לך עשרה :

כנס ומ״מ לו לקח מם כן יזכיר לו מכום מקח מותר בכל ענין דהא צרכי מלוה הוא (הגהות מרדכי פ״ב) וים מפוסרים בכל ענין וכן עיקר : (ג״י בשם הר״י והגהיב ומרדכי פרק כירה והגה״מ פרק ח׳ ופרק ב׳)

ד ׳השוכר את הפועלים לשמור זרעים או דבר אחר אינו נותן לו שכר שבת לפיכך אין אחריות שבת עליו

היה שכיר שבת שכיר חרש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אין אחריות שבת עליו

ולא יאמר לו תן לי של שבת אלא אומר תן לי שכר השבוע או החרש (ואם שכרו לחדש והתחיל עושה לשם כל יום כך וכך ז מקרי ספיר יום . (ר״ן סוף פרק לעיל) או יאמר לו תן לי שכר עשרה ימים .

כנס ׳׳אסור להשכיר חזנים להתפלל בשבת ח א ׳׳ש שי שמתיר ט לנגן לו לחתן

לכולי עלמא מרי : (ד״ע)

ה ׳חפצי שש׳ם מותר לדבר בהם בגון י חשבונות של מצות יא ולפסוק צדקה יב ולפקח על קבלני רבים ולשרך חתיגוך ליארם וללמדו ספר יג או אומנות ׳נרוקא לדבר אסור רוצה להשתכר אבל לשכרו ולהזכיר לו מכום מעות אסור :

כנס י״ח דמקום שמוסגין ליתן לקורא בתורה מי שכירך ומזמר לנקה לו לחזן דאסור בשבת לפסוק יד מה יתן (ח״ז) ומ״מ בגמגא לפקל (ב) דכא מותר בין לפסוק צדקה :

שן (א) להביא בהמתו . לפי שים בלא״ם היתר אלא ים בם טורגין הולך ומכיאה : (ב) דהא מותר לפסוק צדקה . כתבני׳ שהר״ן הקשה דהא חנן לין מקדימין וכתב ח״כ בשם כל בו בשם ר״ת דמזקת הקדש ומצוה לו בדק הבית לפסוק צדקה מרשות גבוה ודחה לתקה ומזכר לכל עכבו שבודין להקדישות ס״ת או עשרה ובניהן בו מותר לפי שבדיין לין מיחדין סם דבר ביום׳ מרשיהן ולימדו למקה ומזכר על כ״ל וא״כ אם היה כבר סם ס״ת ומביאה בשבת לבית יש לחשוד דהא יש בלין ונלא לרשות בשמקדישה לצדקה ול״ע על בלא נהגו בן ול״ל מה שמקדיש ס״ת הקדיש כבר ביום׳ עלמו ול״ב כבר יצאה לרשו בשבת ולא קודם לבן להקדישה בשבת וכן אסור להניח חבן לכ״כ להקדישו אם לא חשב עליה קודם לזה בלא יחזיקנו עניו ויקדישנו בע״פ

סנה וכ״ם לחתן במוצ שבתוכה יוצים לחופה מין לחתום להיה יח תמוהין הדבנן : (הגהות מרדכי הקדושין)

ם סנה קן בשיירות
לח ועכ׳ו ׳סנה שם
בחנסם ׳שם נשייחת
קנה ׳שם נשיירת
הרוס׳ שם ׳שם בשייחת
ליתב ע״י האוכפחת
דחין מחשיכין ׳שם
בחנסם ׳שם נשיירת
׳שם זכר יפני ומלבי
יבוזה דלח מניני
׳נשיירם כ״ם בפרק כל
מבים ׳נשיירם סרין
לענ״ח מה ׳ברא״ם
והרח״ם פרק ב״ל דסנ׳
ורחבם פרק ל״ו ׳שם
שברוכי סם ׳ברא״ם
בשם רבי בניון ומעיר
בשחון חקל״ם ׳שם
מהרוכי נסל״ו ׳שחוכל
מעשם מנוח ומכיי
מס׳ דשמים כי
סין בו סיחן כרכה הם
מיפורת ניכח ׳שבנח
קן ובחוגות ם
ם עיר בשם הרי״ח
מרוגבורג ושחר
פוסקים

עטרת זקנים

כרחא החוטין כו׳ אפילו ראוה אין מרגיב לשורות אך חוץ לל׳ פרשאות אי׳, בלבוש לאסור בין הדוץ לכ׳ פרשאו׳ מן התורה לקרות פוסקים :

שן א ניש בי ששחיר בו׳ . זה רבו״ר ר״ש ואפשר שטעם שלו הוא משום דרבר זה אינו אלא מדרבנן ובמקו׳ מצורת לא גזרו רבנן :

פרי חדש

סימן קד

גנבי ק״ם למריח ניחוש׳ם ׳ם קורת סכה ואינו יודע בינן שכח יחזור כשחילא מקום שכרוך בו שכח בשיקר כלכוי החוסם׳ת ובנדרי כחחנו ד״ל ג ודין ים שחתין על ברכיו כחלחי סוף פ״ב ג׳ ושניין מ״ם סי׳ ש״ם בחרוכה :

ס״ו אם שהה בחם׳ לה וכו׳ יש לדקדק בזה חה״ם בחחי׳ לקחן כל קי״ל ס״ו דכבל מקום שלנו חומרי׳ חנר לנרכה שכשם בה ס״ח בסמ״ק כחוב לכל בחיר חחכנין חוכר נרחם על״ב זכ שיחת חולין דיינו חוכר ונכ׳ סיירי כבלא כהב שחסר נ״ל נרסוס סהכנין נ״י שכשחל הם שה בחעיל״ב לחיכן חוכר יהביב שחוכר לרחם בחלק עליו שלנו שכן כשה בחרוכה ס״ו ובחוך ברכוס ס״ו ובחוך ס״ם יחנחר סלח נעת הסוסקין וחס״ל כיש לחלק דהכל בסמיק כלו כרסוס ובן הוים שלח ברסו״ת וח״ת ברי״ח לנ״ו ענין לחיבו לחוך לרחם ס״ב כלה בחב ברב ל״ב בניכור לחם ע״י שכח שלח ברסוס ס״ו ענין לי כבל מרוכי ל״ל ברסוס ס״ו ענין לי כבל מרוכי ל״ל ברסוס ס״ו ענין לי כבל

באר תניללה

ע"ש כמלא"ל: (נ) על תבידה. דהשבת תבידה מלוה לומר מי שיודע ולי"ג וי"ל דהכא לא מחייב כלום כאמירתו משל"ב בהקדש: יז כגון למדוד: וה"ה למדוד חור חס יש בו פותח טפח והשומה בכמסת סס ללע"ב דיכול לגלח מהכניה מ"מ כיון שמדד מעורי תורה לא הוי עובדא דחול וכתבו התוספ' שפי"ו דהוקא מדידה דלא הוי לישור כ"כ אלא משום דהוי כעובדא דחול ולכבי מרי כ' מקום מלוה לבל מילי לחדריכת לא. כתב מחי"מ סי' ע"ג בשם הרמ"ק ול"ל דאסון כאבע לפרוע לפחיעון מבה בן בניהם וכו לא לפרוע ולחירעו לאותו יום בשב' לריך ליתן לו מקכון שוה מבה ביו. השבת לקוי שבועתו דשוה בסף ככסף וחפני אמי הוא מקיים שבועתו וכתב הרב"י דלפשר לחר שלף הרמ"ק לא לחר שיגיע ידי שבועתו בניחיעה. המקכון לגלח בשבת לאותה ובהכה לא בחורת שומת לפיכך הוצרך לפקח היתר משו"ה סתם הוא דאחלו לאו ניתנה בחורת פרעון משום שליחה האיתה ליו אם יש לו שדיך להרחיב שרחה לחב או ערוך ראוין אאור (ר"י באוראת חשובה): ה מותר לקנות בית מי. כיצר הוא עשיית מראה הוא לו בים של רעים וחבוי חוכם: ה ראוי בקשת ומסבר. עיין בלבוש דשיב המנות שעתיקין כי להחיר משום דחזי לעזרך יין קדוש והוי ליה כחפצי שמים: ובי"מ"ל משום האסרנוחם בא סור מרע ועשה בשביל שלא לעבור אזוהר רבא:

פרי חדש

ס"מן קר

מכל שקרית רבלין מחקוחו קרחקין לח פוים מספק: מלח מדבי פרוב בשם ה' מהר"י כסף בחוב ולח דק מח אבר ל"ל כוח מספקוח מחרוים עיקר מלוח דשח חרוב מוסים ומסם מחחרוין וק מסב בל"ח ובהכי נקיטין: ס"ה והיא שקולה וכו' ולבב בקיטין ל"ל ס"ה ולח מלוח מחוקח ומחוקח ומחוקח ומ

תולקין עליו ועי' בחו"ד בי' סימן ב' מדיני תקוטית ובמ"ס סי' קך (ב"ה) לענין תוך לתחום בשב' לנקוט מקומות תלויו סדרי (מיוחסי סרמ"ה דיני טומאת סי' כ"ח) ונ"ע דהה לה עדיף מינוך מעות דאסור ליקך תוך לתחום :

שז אסור לספר בשבת אפילו דבר שמלמד מעשה למחר :

אפילו דבר מצוה (ס"ת רס"ו) כתב התוספות אסור לעשב מעכו"ס בשבת בשביל שחוב לבא יכול לומר בחול לשופע מדוע לח עשבת מעכו"ס בשבת : אסור לעשב בשבי ליקוט כיד שימוש (רשד"ח ת"ק ב) : ב לשכור לו פועלים בשבת אף על פי שאין הישראל צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת שכל מה שהוא עושה לעשותו בשבת אסור לעכו"ם לעשותו אפילו לומר לו קודם השבת לעשותו בשבת אסור אבל מותר לומר לו אחר השבת למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעבר (ב) אף על פי שמבין מתוך דבריו שרצונו שיעשנו בשבת הבאה :

ג אסור ליתן לעכו"ם מעות בשבת לקנות לו בשבת אבל יכול לומר לו קנה לעצמך ואם אצטרך אקנה ממך לאחר השבת :

ד שותר להתר לעכו"ם מע"ש לקנות לו (א) בלבד (ב) שלא יאמר לו קנה בשבת :

כגה ד וכן פותר ליתן בגדים למכול ובלבד שלא יאמר לו למכרן בשבת . (ני' בשם סמ"נ) מי שכבר עכו"ם להוליך סחורתו וזמן מעכו"ם ולקחם ה עכשיו ישראל בשבת אסור ורשאי לעשות משום שבות : (ר' יהושפ פ"ב ב' סי' פ"ו)

ה דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשות בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לעכו"ם לעשותו בשבת והוא שיהיה שם ז מקצת תולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או כפני מצות כיצד אומר ישראל לעכו"ם בשבת לעלי, באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה או להביא מים דרך חצר שלא עירבו לרחוץ בו המצטער ח וי"ש אוסרין : כגה ונקטן סימן תקפ"ו פסק להתיר ועיין לעיל סימן רע"ו ס"ב (ר) דים מקילין לפילו בלא תקנה לחורי ויתה ס"ג :

אסור

שז דיני שבת התלויים בדבורי ובו כ"ב סעיפים :

א דבר דבר שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול ילכן אסור לומר דבר פלוני א אעשה למחר או מחורה פלונית אקנה למחר ובפי' בשיחת דברים בטלים אסור להרבות :

כגה ובני לדם סכיסור סמועות ודברי מלוגוים הוא עונג להם מותר לספר בשבת כמו בחול (א) אבל מי שהיו מתענג לאסור לומר כדי שיתענג בהם חבירו : (ת"ה סימן ס"ח)

ב לאסור לשכור פועלים ולא לומר לעכו"ם ב לשכור לו פועלים בשבת אף על פי שאין הישראל צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת שכל מה שהוא עושה לעשותו בשבת אסור לעכו"ם לעשותו אפילו לומר לו קודם השבת לעשותו בשבת אסור אבל מותר לומר לו אחר השבת למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעבר (ב) אף על פי שמבין מתוך דבריו שרצונו שיעשנו בשבת הבאה :

ג אסור ליתן לעכו"ם מעות בשבת לקנות לו בשבת אבל יכול לומר לו קנה לעצמך ואם אצטרך אקנה ממך לאחר השבת :

ד שותר להתר לעכו"ם מע"ש לקנות לו (א) בלבד (ב) שלא יאמר לו קנה בשבת :

כגה ד וכן פותר ליתן בגדים למכול ובלבד שלא יאמר לו למכרן בשבת . (ני' בשם סמ"נ) מי שכבר עכו"ם להוליך סחורתו וזמן מעכו"ם ולקחם ה עכשיו ישראל בשבת אסור ורשאי לעשות משום שבות : (ר' יהושפ פ"ב ב' סי' פ"ו)

ה דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשות בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לעכו"ם לעשותו בשבת והוא שיהיה שם ז מקצת תולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או כפני מצות כיצד אומר ישראל לעכו"ם בשבת לעלי, באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה או להביא מים דרך חצר שלא עירבו לרחוץ בו המצטער ח וי"ש אוסרין : כגה ונקטן סימן תקפ"ו פסק להתיר ועיין לעיל סימן רע"ו ס"ב (ר) דים מקילין לפילו בלא תקנה לחורי ויתה ס"ג :

אסור

שז (א) אבל מי שהיו מתענג לאסור לומר כו' . ל' לאבל לאיש מקרוביו וכו' לו לכתחו אפי' מי שהיו כו' ובכתבים המחוברים לאבל אפילו כו' לאסור לספר כו' בתוספתא אי כן בת"ק ס"ת ו"ל בתוספתא היינו הרב פעמיו' שמקילת בני אדם התוספתא בספר שמועות הגלוי אלא מתוך מתענגי בדיבורי שמועות הגלוי אלא שמועות כן לעיון תבריהם התוספתא שהתם ס"ת משם לאותן שהיו מתענגי על ומ"מ כוונתו לאותן התוספתא לאותן רצון חבריהם הם יש לאסור אבל אם שהיו מתענגי עיסה לם עונג יותר בהם עונג דבזה יש גם לו עונג בהם עונג חבריו אותה לאין כן מתענגי כו' ואפשר כו' : והשתר כתב עלי ומשתבר קצת לאיסור הני תשובה מאחרי מתירית על התכבה שיש מפסיד דברי בשעון שלא התאבלי בשבת נופיה אחר ל"ל דלפי"ז אבל כל ל"ל דלפי"ז אחר לעיל דמותר לומר לישראל הבית שתעמוד עתי לעיר ולקנות סי' בסופו כתב רמ"א לאסור לעכו"ם כל מה שאסור לישראל וכן עיקר : (ג) שלא יאמר לו בשבת . כ"י הבית דברי הני ח"ל ול"ל לכל הני דברי ג"ם בשבת ואפשר דכולהו לי בני עיר יתמין ומנהג לי בני עיר לדעתא דבשבי אבל ל"ל כי אם ל' אחר בין השק וכתב ב' ע"ז יום השק לכל אדם בני חלת אחרת לתלת לקנות בשבת כי אם בשבת דחי לקנות לי אבל בשבת יום השק ואם השק לזו בשבת יהא יכול לומר לו

ט מותר. דהשבותות שלא מותר להקנן בשבת ג' לחבירו אלא לעכו"ם אסור. לפי שהוא לדעת תוס' הלכה (הגה"מ פ"ק דע"ז ה"ח) לגבי כתוספתא בשבת דף קנ"ז דאיזה זה דעשיית דברי משום דהראשר מותר ל"ש עכו"ם ל"ש ישרא': יא לגרך פלוני וכו'. וכי הרחיץ ואסרנ"ן ולא שלח לו שום דבר אלא שאמר לו שילך לו לגרך פלוני מותר לו לילך שם ולומר לו מה שאמר לו בשליחותו שהרי לא עשה שום דבר בשליחותו אלא שהלך לו בעצמו ואמר לו מה שאמר לו בשליחותו ואין זה דומה לשלח לו ספר או כלי שאסור לילך ולומר לו מה שאמר לו בשליחותו שהרי עשה שליחותו בשליחות ואין זה דומה לזה שהרי הוא עצמו הלך לשם ולא שלח לו כלום ולא אמר לו כלום אלא שהלך לו בעצמו ואמר לו מה שאמר לו בשליחותו

מנהג יפה' תור' סימן רסח חיבורו של מנוח שרי כת"ם סי' ם"ז וש"ע או"ח סי' שז סעי' ה' ומ"א שם ס"ק ב' ומ"ב שם ס"ק ב' וסי' שיח ס"ק ב' וסי' שכ ס"ק ב' וסי' שכה ס"ק ב' וסי' שכו ס"ק ב' וסי' שכז ס"ק ב' וסי' שכח ס"ק ב' וסי' שכט ס"ק ב' וסי' של ס"ק ב' וסי' שלא ס"ק ב' וסי' שלב ס"ק ב' וסי' שלג ס"ק ב' וסי' שלד ס"ק ב' וסי' שלה ס"ק ב' וסי' שלו ס"ק ב' וסי' שלז ס"ק ב' וסי' שלח ס"ק ב' וסי' שלט ס"ק ב' וסי' שמ ס"ק ב' וסי' שמא ס"ק ב' וסי' שמב ס"ק ב' וסי' שמג ס"ק ב' וסי' שמד ס"ק ב' וסי' שמה ס"ק ב' וסי' שמו ס"ק ב' וסי' שמז ס"ק ב' וסי' שמח ס"ק ב' וסי' שמט ס"ק ב' וסי' שנ ס"ק ב' וסי' שנא ס"ק ב' וסי' שנב ס"ק ב' וסי' שנג ס"ק ב' וסי' שנד ס"ק ב' וסי' שנה ס"ק ב' וסי' שנו ס"ק ב' וסי' שנז ס"ק ב' וסי' שנח ס"ק ב' וסי' שנט ס"ק ב' וסי' שס ס"ק ב' וסי' שסא ס"ק ב' וסי' שסב ס"ק ב' וסי' שסג ס"ק ב' וסי' שסד ס"ק ב' וסי' שסה ס"ק ב' וסי' שסו ס"ק ב' וסי' שסז ס"ק ב' וסי' שסח ס"ק ב' וסי' שסט ס"ק ב' וסי' שע ס"ק ב' וסי' שעא ס"ק ב' וסי' שעב ס"ק ב' וסי' שעג ס"ק ב' וסי' שעד ס"ק ב' וסי' שעה ס"ק ב' וסי' שעו ס"ק ב' וסי' שעז ס"ק ב' וסי' שעח ס"ק ב' וסי' שעט ס"ק ב' וסי' שפ ס"ק ב' וסי' שפא ס"ק ב' וסי' שפב ס"ק ב' וסי' שפג ס"ק ב' וסי' שפד ס"ק ב' וסי' שפה ס"ק ב' וסי' שפו ס"ק ב' וסי' שפז ס"ק ב' וסי' שפח ס"ק ב' וסי' שפט ס"ק ב' וסי' שצ ס"ק ב' וסי' שצא ס"ק ב' וסי' שצב ס"ק ב' וסי' שצג ס"ק ב' וסי' שצד ס"ק ב' וסי' שצה ס"ק ב' וסי' שצו ס"ק ב' וסי' שצז ס"ק ב' וסי' שצח ס"ק ב' וסי' שצט ס"ק ב' וסי' שק ס"ק ב' וסי' שקא ס"ק ב' וסי' שקב ס"ק ב' וסי' שקג ס"ק ב' וסי' שקד ס"ק ב' וסי' שקה ס"ק ב' וסי' שקו ס"ק ב' וסי' שקז ס"ק ב' וסי' שקח ס"ק ב' וסי' שקט ס"ק ב' וסי' שקי ס"ק ב' וסי' שקיא ס"ק ב' וסי' שקיב ס"ק ב' וסי' שקיג ס"ק ב' וסי' שקיד ס"ק ב' וסי' שקטו ס"ק ב' וסי' שקטז ס"ק ב' וסי' שקטח ס"ק ב' וסי' שקטט ס"ק ב' וסי' שקכ ס"ק ב' וסי' שקכא ס"ק ב' וסי' שקכב ס"ק ב' וסי' שקכג ס"ק ב' וסי' שקכד ס"ק ב' וסי' שקכה ס"ק ב' וסי' שקכו ס"ק ב' וסי' שקכז ס"ק ב' וסי' שקכח ס"ק ב' וסי' שקכט ס"ק ב' וסי' שקל ס"ק ב' וסי' שקלא ס"ק ב' וסי' שקלב ס"ק ב' וסי' שקלג ס"ק ב' וסי' שקלד ס"ק ב' וסי' שקלה ס"ק ב' וסי' שקלו ס"ק ב' וסי' שקלז ס"ק ב' וסי' שקלח ס"ק ב' וסי' שקלט ס"ק ב' וסי' שקמ ס"ק ב' וסי' שקמא ס"ק ב' וסי' שקמב ס"ק ב' וסי' שקמג ס"ק ב' וסי' שקמד ס"ק ב' וסי' שקמה ס"ק ב' וסי' שקמו ס"ק ב' וסי' שקמז ס"ק ב' וסי' שקמח ס"ק ב' וסי' שקמט ס"ק ב' וסי' שקנ ס"ק ב' וסי' שקנא ס"ק ב' וסי' שקנב ס"ק ב' וסי' שקנג ס"ק ב' וסי' שקנד ס"ק ב' וסי' שקנה ס"ק ב' וסי' שקנו ס"ק ב' וסי' שקנז ס"ק ב' וסי' שקנח ס"ק ב' וסי' שקנט ס"ק ב' וסי' שקס ס"ק ב' וסי' שקסא ס"ק ב' וסי' שקסב ס"ק ב' וסי' שקסג ס"ק ב' וסי' שקסד ס"ק ב' וסי' שקסה ס"ק ב' וסי' שקסו ס"ק ב' וסי' שקסז ס"ק ב' וסי' שקסח ס"ק ב' וסי' שקסט ס"ק ב' וסי' שקע ס"ק ב' וסי' שקעא ס"ק ב' וסי' שקעב ס"ק ב' וסי' שקעג ס"ק ב' וסי' שקעד ס"ק ב' וסי' שקעה ס"ק ב' וסי' שקעו ס"ק ב' וסי' שקעז ס"ק ב' וסי' שקעח ס"ק ב' וסי' שקעט ס"ק ב' וסי' שקפ ס"ק ב' וסי' שקפא ס"ק ב' וסי' שקפב ס"ק ב' וסי' שקפג ס"ק ב' וסי' שקפד ס"ק ב' וסי' שקפה ס"ק ב' וסי' שקפו ס"ק ב' וסי' שקפז ס"ק ב' וסי' שקפח ס"ק ב' וסי' שקפט ס"ק ב' וסי' שקצ ס"ק ב' וסי' שקצא ס"ק ב' וסי' שקצב ס"ק ב' וסי' שקצג ס"ק ב' וסי' שקצד ס"ק ב' וסי' שקצה ס"ק ב' וסי' שקצו ס"ק ב' וסי' שקצז ס"ק ב' וסי' שקצח ס"ק ב' וסי' שקצט ס"ק ב' וסי' שקק ס"ק ב' וסי' שקקא ס"ק ב' וסי' שקקב ס"ק ב' וסי' שקקג ס"ק ב' וסי' שקקד ס"ק ב' וסי' שקקה ס"ק ב' וסי' שקקו ס"ק ב' וסי' שקקז ס"ק ב' וסי' שקקח ס"ק ב' וסי' שקקט ס"ק ב' וסי' שקקי ס"ק ב' וסי' שקקיא ס"ק ב' וסי' שקקיב ס"ק ב' וסי' שקקיג ס"ק ב' וסי' שקקיד ס"ק ב' וסי' שקקטו ס"ק ב' וסי' שקקטז ס"ק ב' וסי' שקקטח ס"ק ב' וסי' שקקטט ס"ק ב' וסי' שקקכ ס"ק ב' וסי' שקקכא ס"ק ב' וסי' שקקכב ס"ק ב' וסי' שקקכג ס"ק ב' וסי' שקקכד ס"ק ב' וסי' שקקכה ס"ק ב' וסי' שקקכו ס"ק ב' וסי' שקקכז ס"ק ב' וסי' שקקכח ס"ק ב' וסי' שקקכט ס"ק ב' וסי' שקקל ס"ק ב' וסי' שקקלא ס"ק ב' וסי' שקקלב ס"ק ב' וסי' שקקלג ס"ק ב' וסי' שקקלד ס"ק ב' וסי' שקקלה ס"ק ב' וסי' שקקלו ס"ק ב' וסי' שקקלז ס"ק ב' וסי' שקקלח ס"ק ב' וסי' שקקלט ס"ק ב' וסי' שקקמ ס"ק ב' וסי' שקקמא ס"ק ב' וסי' שקקמב ס"ק ב' וסי' שקקמג ס"ק ב' וסי' שקקמד ס"ק ב' וסי' שקקמה ס"ק ב' וסי' שקקמו ס"ק ב' וסי' שקקמז ס"ק ב' וסי' שקקמח ס"ק ב' וסי' שקקמט ס"ק ב' וסי' שקקנ ס"ק ב' וסי' שקקנא ס"ק ב' וסי' שקקנב ס"ק ב' וסי' שקקנג ס"ק ב' וסי' שקקנד ס"ק ב' וסי' שקקנה ס"ק ב' וסי' שקקנו ס"ק ב' וסי' שקקנז ס"ק ב' וסי' שקקנח ס"ק ב' וסי' שקקנט ס"ק ב' וסי' שקקס ס"ק ב' וסי' שקקסא ס"ק ב' וסי' שקקסב ס"ק ב' וסי' שקקסג ס"ק ב' וסי' שקקסד ס"ק ב' וסי' שקקסה ס"ק ב' וסי' שקקסו ס"ק ב' וסי' שקקסז ס"ק ב' וסי' שקקסח ס"ק ב' וסי' שקקסט ס"ק ב' וסי' שקקע ס"ק ב' וסי' שקקעא ס"ק ב' וסי' שקקעב ס"ק ב' וסי' שקקעג ס"ק ב' וסי' שקקעד ס"ק ב' וסי' שקקעה ס"ק ב' וסי' שקקעו ס"ק ב' וסי' שקקעז ס"ק ב' וסי' שקקעח ס"ק ב' וסי' שקקעט ס"ק ב' וסי' שקקפ ס"ק ב' וסי' שקקפא ס"ק ב' וסי' שקקפב ס"ק ב' וסי' שקקפג ס"ק ב' וסי' שקקפד ס"ק ב' וסי' שקקפה ס"ק ב' וסי' שקקפו ס"ק ב' וסי' שקקפז ס"ק ב' וסי' שקקפח ס"ק ב' וסי' שקקפט ס"ק ב' וסי' שקקצ ס"ק ב' וסי' שקקצא ס"ק ב' וסי' שקקצב ס"ק ב' וסי' שקקצג ס"ק ב' וסי' שקקצד ס"ק ב' וסי' שקקצה ס"ק ב' וסי' שקקצו ס"ק ב' וסי' שקקצז ס"ק ב' וסי' שקקצח ס"ק ב' וסי' שקקצט ס"ק ב' וסי' שקקק ס"ק ב' וסי' שקקקא ס"ק ב' וסי' שקקקב ס"ק ב' וסי' שקקקג ס"ק ב' וסי' שקקקד ס"ק ב' וסי' שקקקה ס"ק ב' וסי' שקקקו ס"ק ב' וסי' שקקקז ס"ק ב' וסי' שקקקח ס"ק ב' וסי' שקקקט ס"ק ב' וסי' שקקקי ס"ק ב' וסי' שקקקיא ס"ק ב' וסי' שקקקיב ס"ק ב' וסי' שקקקיג ס"ק ב' וסי' שקקקיד ס"ק ב' וסי' שקקקטו ס"ק ב' וסי' שקקקטז ס"ק ב' וסי' שקקקטח ס"ק ב' וסי' שקקקטט ס"ק ב' וסי' שקקקכ ס"ק ב' וסי' שקקקכא ס"ק ב' וסי' שקקקכב ס"ק ב' וסי' שקקקכג ס"ק ב' וסי' שקקקכד ס"ק ב' וסי' שקקקכה ס"ק ב' וסי' שקקקכו ס"ק ב' וסי' שקקקכז ס"ק ב' וסי' שקקקכח ס"ק ב' וסי' שקקקכט ס"ק ב' וסי' שקקקל ס"ק ב' וסי' שקקקלא ס"ק ב' וסי' שקקקלב ס"ק ב' וסי' שקקקלג ס"ק ב' וסי' שקקקלד ס"ק ב' וסי' שקקקלה ס"ק ב' וסי' שקקקלו ס"ק ב' וסי' שקקקלז ס"ק ב' וסי' שקקקלח ס"ק ב' וסי' שקקקלט ס"ק ב' וסי' שקקקמ ס"ק ב' וסי' שקקקמא ס"ק ב' וסי' שקקקמב ס"ק ב' וסי' שקקקמג ס"ק ב' וסי' שקקקמד ס"ק ב' וסי' שקקקמה ס"ק ב' וסי' שקקקמו ס"ק ב' וסי' שקקקמז ס"ק ב' וסי' שקקקמח ס"ק ב' וסי' שקקקמט ס"ק ב' וסי' שקקקנ ס"ק ב' וסי' שקקקנא ס"ק ב' וסי' שקקקנב ס"ק ב' וסי' שקקקנג ס"ק ב' וסי' שקקקנד ס"ק ב' וסי' שקקקנה ס"ק ב' וסי' שקקקנו ס"ק ב' וסי' שקקקנז ס"ק ב' וסי' שקקקנח ס"ק ב' וסי' שקקקנט ס"ק ב' וסי' שקקקס ס"ק ב' וסי' שקקקסא ס"ק ב' וסי' שקקקסב ס"ק ב' וסי' שקקקסג ס"ק ב' וסי' שקקקסד ס"ק ב' וסי' שקקקסה ס"ק ב' וסי' שקקקסו ס"ק ב' וסי' שקקקסז ס"ק ב' וסי' שקקקסח ס"ק ב' וסי' שקקקסט ס"ק ב' וסי' שקקקע ס"ק ב' וסי' שקקקעא ס"ק ב' וסי' שקקקעב ס"ק ב' וסי' שקקקעג ס"ק ב' וסי' שקקקעד ס"ק ב' וסי' שקקקעה ס"ק ב' וסי' שקקקעו ס"ק ב' וסי' שקקקעז ס"ק ב' וסי' שקקקעח ס"ק ב' וסי' שקקקעט ס"ק ב' וסי' שקקקפ ס"ק ב' וסי' שקקקפא ס"ק ב' וסי' שקקקפב ס"ק ב' וסי' שקקקפג ס"ק ב' וסי' שקקקפד ס"ק ב' וסי' שקקקפה ס"ק ב' וסי' שקקקפו ס"ק ב' וסי' שקקקפז ס"ק ב' וסי' שקקקפח ס"ק ב' וסי' שקקקפט ס"ק ב' וסי' שקקקצ ס"ק ב' וסי' שקקקצא ס"ק ב' וסי' שקקקצב ס"ק ב' וסי' שקקקצג ס"ק ב' וסי' שקקקצד ס"ק ב' וסי' שקקקצה ס"ק ב' וסי' שקקקצו ס"ק ב' וסי' שקקקצז ס"ק ב' וסי' שקקקצח ס"ק ב' וסי' שקקקצט ס"ק ב' וסי' שקקקק ס"ק ב' וסי' שקקקקא ס"ק ב' וסי' שקקקקב ס"ק ב' וסי' שקקקקג ס"ק ב' וסי' שקקקקד ס"ק ב' וסי' שקקקקה ס"ק ב' וסי' שקקקקו ס"ק ב' וסי' שקקקקז ס"ק ב' וסי' שקקקקח ס"ק ב' וסי' שקקקקט ס"ק ב' וסי' שקקקקי ס"ק ב' וסי' שקקקקיא ס"ק ב' וסי' שקקקקיב ס"ק ב' וסי' שקקקקיג ס"ק ב' וסי' שקקקקיד ס"ק ב' וסי' שקקקקטו ס"ק ב' וסי' שקקקקטז ס"ק ב' וסי' שקקקקטח ס"ק ב' וסי' שקקקקטט ס"ק ב' וסי' שקקקקכ ס"ק ב' וסי' שקקקקכא ס"ק ב' וסי' שקקקקכב ס"ק ב' וסי' שקקקקכג ס"ק ב' וסי' שקקקקכד ס"ק ב' וסי' שקקקקכה ס"ק ב' וסי' שקקקקכו ס"ק ב' וסי' שקקקקכז ס"ק ב' וסי' שקקקקכח ס"ק ב' וסי' שקקקקכט ס"ק ב' וסי' שקקקקל ס"ק ב' וסי' שקקקקלא ס"ק ב' וסי' שקקקקלב ס"ק ב' וסי' שקקקקלג ס"ק ב' וסי' שקקקקלד ס"ק ב' וסי' שקקקקלה ס"ק ב' וסי' שקקקקלו ס"ק ב' וסי' שקקקקלז ס"ק ב' וסי' שקקקקלח ס"ק ב' וסי' שקקקקלט ס"ק ב' וסי' שקקקקמ ס"ק ב' וסי' שקקקקמא ס"ק ב' וסי' שקקקקמב ס"ק ב' וסי' שקקקקמג ס"ק ב' וסי' שקקקקמד ס"ק ב' וסי' שקקקקמה ס"ק ב' וסי' שקקקקמו ס"ק ב' וסי' שקקקקמז ס"ק ב' וסי' שקקקקמח ס"ק ב' וסי' שקקקקמט ס"ק ב' וסי' שקקקקנ ס"ק ב' וסי' שקקקקנא ס"ק ב' וסי' שקקקקנב ס"ק ב' וסי' שקקקקנג ס"ק ב' וסי' שקקקקנד ס"ק ב' וסי' שקקקקנה ס"ק ב' וסי' שקקקקנו ס"ק ב' וסי' שקקקקנז ס"ק ב' וסי' שקקקקנח ס"ק ב' וסי' שקקקקנט ס"ק ב' וסי' שקקקקס ס"ק ב' וסי' שקקקקסא ס"ק ב' וסי' שקקקקסב ס"ק ב' וסי' שקקקקסג ס"ק ב' וסי' שקקקקסד ס"ק ב' וסי' שקקקקסה ס"ק ב' וסי' שקקקקסו ס"ק ב' וסי' שקקקקסז ס"ק ב' וסי' שקקקקסח ס"ק ב' וסי' שקקקקסט ס"ק ב' וסי' שקקקקע ס"ק ב' וסי' שקקקקעא ס"ק ב' וסי' שקקקקעב ס"ק ב' וסי' שקקקקעג ס"ק ב' וסי' שקקקקעד ס"ק ב' וסי' שקקקקעה ס"ק ב' וסי' שקקקקעו ס"ק ב' וסי' שקקקקעז ס"ק ב' וסי' שקקקקעח ס"ק ב' וסי' שקקקקעט ס"ק ב' וסי' שקקקקפ ס"ק ב' וסי' שקקקקפא ס"ק ב' וסי' שקקקקפב ס"ק ב' וסי' שקקקקפג ס"ק ב' וסי' שקקקקפד ס"ק ב' וסי' שקקקקפה ס"ק ב' וסי' שקקקקפו ס"ק ב' וסי' שקקקקפז ס"ק ב' וסי' שקקקקפח ס"ק ב' וסי' שקקקקפט ס"ק ב' וסי' שקקקקצ ס"ק ב' וסי' שקקקקצא ס"ק ב' וסי' שקקקקצב ס"ק ב' וסי' שקקקקצג ס"ק ב' וסי' שקקקקצד ס"ק ב' וסי' שקקקקצה ס"ק ב' וסי' שקקקקצו ס"ק ב' וסי' שקקקקצז ס"ק ב' וסי' שקקקקצח ס"ק ב' וסי' שקקקקצט ס"ק ב' וסי' שקקקקק ס"ק ב' וסי' שקקקקקא ס"ק ב' וסי' שקקקקקב ס"ק ב' וסי' שקקקקקג ס"ק ב' וסי' שקקקקקד ס"ק ב' וסי' שקקקקקה ס"ק ב' וסי' שקקקקקו ס"ק ב' וסי' שקקקקקז ס"ק ב' וסי' שקקקקקח ס"ק ב' וסי' שקקקקקט ס"ק ב' וסי' שקקקקקי ס"ק ב' וסי' שקקקקקיא ס"ק ב' וסי' שקקקקקיב ס"ק ב' וסי' שקקקקקיג ס"ק ב' וסי' שקקקקקיד ס"ק ב' וסי' שקקקקקטו ס"ק ב' וסי' שקקקקקטז ס"ק ב' וסי' שקקקקקטח ס"ק ב' וסי' שק

כב כל שבות דרבנן מותר בין השמשות לצורך מצוה כגון להפר לעכו"ם להדליק לו נר בין השמשות אי"ו אם היה סרוי והוצרך ל לעשר בין השמשות (ס):

כג כל דבר שהוא איסור לומר לעכו"ם לעשותו בשבת לא יאמר לו לעשותו אלא יכתוב לו מלאכה לעשות אחר שבת. (ר"ן) עכו"ם המביאים תבואה בשבת ליישראל שהייניהם לנכרים והישראל נותן לו משכורתו לאחרי והעכו"ם נותנו לפם ומודדים ומוכרים מי שמתיר משום דעכו"ם לב במלאכת עצמו עוסק ואינו של ישראל עד אחר השבידה ויתכוונו אחן"כ וכן עכו"ם הפוסים נגיניות בשבת וישראל רוצה יקנה הוסם ממנו במקל מקום העכו"ם מותרת הפוסים קצבניה ואף של פי שהישראל לב עומד בערב שבת מו הפוסים והדעתות למכרם ליישראל אף שניה פרי (נ"י בשם הגהות):

שח דברים האוסרים והאסורים לטלטל בשבת ובו נ"ב סעיפים:

א כל הכלים נפלים בשבת חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס כגון סכין עשוי של שחישה או של מילה ואזמל של ספרים וסכין של סופרים שמחקנים בה הקולמוסים כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשמיש אחר אסור לטלטלו בשבת ואפילו לצורך מקומו או לצורך גופו: הגה ואפי' מתוכים בגדן עם שאר סכינים א אסור לטלטלו. (מהרי"ל)

והוא הדין לקורנס של בשמים ב שמקפידים עליו שלא ילכלך: הגה והוא הדין כלים המיוחדים לאחורא ג ומקפיד עליהם. (נ"י בשם מיימוני פ"ק מהלכות פ"ו)

ב כל כלי אפי' הוא גדול ד וכבד הרבה לא נתבטל שם כלי ממנו לא משום גדלו ולא משום כבדו:

ג כלי ה שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו ו (ואם נשתמש לאיסור מכאן ולהבא מקום שרצה ז) אבל מחמת לצל דהיינו שאינו צריך לטלטלו אלא בשביל שישב ברוח או יגנב שם אסור:

ד כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטולו אבל בנגיעה בעלמא אפילו מנלנדרוש מותר ונכון מותר ליגע בכותרי אבנים בשעת הבניה כדי שיוכל לטלטלו אחר השבת. (מרדכי פרק כל הכלים ורים בשם ירושלמי פ"ג והגהות פכ"ה ות"ב סימן ס"ז וכל זה סוף דיני שבת) וכן מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי גוים ואפילו על ידי עכו"ם (תשובת מהרי"ו סימן רכ"ו)

ה כלי ט שמלאכתו לחיתר מותר לטלטלו אפילו אינו צריך לצורך הכלי שלא ישבר או יגנב (כ) אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלו: יוכתבי הקדש ואוכלים מותר לטלטלם אפילו שלא לצורך כלל:

הגה (ג) ותפילין אין לטלטלם כי אם לצורך (תשובת הרשב"ץ סימן רכ"ו)

יא ומותר לעכו"ם לפנותו וה"ה בכל דבר המוקצה דה"ל כשבת דשבות ואע"פ שכ"ת: לג עומד בעבודו. דל"ת לת"ש שבת"ר דהתם כבר נקרע ע"י הישראל והוי כמהלך שדהו לראות מה נריכה אבל הכא עדיין הגבינו לאין של ישראל ואפי' אם העכו"ם אחינו שהם הגבינות כ"ת בשבת אסור לומר לעכו"ם לפנותו וה"ה בכל דבר המוקצה דה"ל כשבת דשבות ואע"פ שכ"ת: לג עומד בעבודו. דל"ת לת"ש שבת"ר דהתם כבר נקרע ע"י הישראל והוי כמהלך שדהו לראות מה נריכה אבל הכא עדיין הגבינו לאין של ישראל ואפי' אם העכו"ם אחינו שהם הגבינות כ"ת בשבת

אסור

תדם ירך לעכו"ם אף שניה בהשכם בשבת אסור לומר לעכו"ם לכול נוך הגבה מוכנים בכל יום אלמו מחליפין עבדיהם מ"ל בחליפת העכו"ם שהיה דבר מוכיח ורח"ם שבשבת להחלת עלמו קמטין חשבי כלומר לעכו"ם עשה מלאכתך עכ"ל והוה לכלומרש קשה מתי קא משמע לן שלא נ"ה לעכו"ם הא כבר כתב דבדבר שאין בישראל להפסד אסור אפילו בשבת ומנו שבישראל ל"ה לו ל"ל דבשבת אסור לומר לעכו"ם לעשות מלאכה שהיה מותר בחול אפילו בשביל ישראל אחר ומשום הכי אפילו בשביל ישראל אחר אסור ואפילו בשביל עלמו מותר ואפילו בשביל ישראל אחר אסור ואפילו בשביל עלמו מותר ואפילו בשביל ישראל אחר אסור ואפילו בשביל עלמו מותר

פרי חדש

סימן קז

חפילין מחמונים ונפסח ויסיר מלא נמנה ויניחם מחמת דרכי שלום דהא דרכי יחזקו נפש מחמת ספק נפש ומחמת דלמחר יהיו מחוברים ואסור להניחם ביום מחמת שמא יעבור ויטלם בידו ויבא לידי חילול שבת ואפילו אם יש לו חפילין אחרים ביתו מ"מ מותר להניחם מחמת שמא יאבדו או יגנבו ואפילו אם יש לו חפילין אחרים ביתו מ"מ מותר להניחם מחמת שמא יאבדו או יגנבו ואפילו אם יש לו חפילין אחרים ביתו מ"מ מותר להניחם מחמת שמא יאבדו או יגנבו

סימן קח

ס"א ואם הסיר וכו' אין לזוז ג"ע

שכתבו שם דלמ״ד שבת לאו זמן תפילין לפי׳ בבית אסור וכ״כ התרדכי ס׳ תפילין ויש ליישב דהכ״ק דכיון דלאו זמן תפילין הוא לא מחייב לתשמישן וחישינן שמא יולא בר״ה ועיין בסמהדרין ריש דף ע״ח ומ״ח הוי ככלי מלאכתו לחיסור ואסור לטלטלו כ״ש לגורך גופו ומקומו מ״ב אות שבת דף ק״ו ומיהו בפ״ג דף ו׳ דסכ״כתב בשם הפוסקי׳ דשרי בטלטול עסי׳ ש״ג ס״ח ומ״ש בפ״ג: יב אסור לטלטלו. כתב הע״ש בשם הח״ז דאין צורות אסור לטלטלן כלל דלאו כלי הוא עכ״ל וז״ל הרי״ו לקמן לדידן דקי״ל כר״ש שרי ע״כ׳ דף ל״ו וכתב שם וליכא למימר דהוי מוקצה מחמת חסרון כיס דבהא אף ר״ש מודה: יב ככר. ומ״ש שם נתן בה דבר אחר המותר לטלטל: יד כל הכלים עסי׳ ת״ל דיש דעולה אסור בשבת וכן לכתוב בכל מקום שיש עולה: שו לכסות בה. ומ״ל עולה אסור בעי׳ שיהא ראוי למלאכתו ולשומה כגון שברי עריבה לעגל בהן ולשחוק בהן. וכל שם הוא על ידי תורם אסור לטלטלו לדעת זה: יז שלא יוקוו בהן. וכל שם הוא על ידי תורם אסור לטלטלו ולפ״ע שדורסים עליהן ברגלי׳ ומשברין מ״מ דבר שאין מתכוין הוא וכ״מ סי׳ של״ו ס״ג ועוד לליכא לאסורה בשבילתן ע׳ סמ״ד וסימן ש״ח סי׳ כ״ב ומיהו בפי׳ שלישי ס״ב מותר לכתחלה ואפי׳ לדעת זה: ז שמשברה בחול. וה״ה שמבד בשבת בס״ם ס״ו הלא דקטן בחול ומי׳ סיפא דזריקה לחספא מבעי׳ דשם זרקה בשבת שרי לטלטלה כיון שכ״ם היה תורת כלי עליה כמ״ש הת״ם עכ״ל ד״מ וכ״כ הב״ח דלה כהרב״י שכתב דבשברה בשבת אסור לטלטלה ח״ל הוא רחוי למלאכתו לשומה דקשה לבדות הטוקים שלא נתכוין בתלמוד וכפוסקים לה מ״ש הב״ח בפי׳ החום׳ ל״ע דדברי החום׳ הם בפשטן ע״פ דרבינו ס״ל דעולה אסור ולליבי פי׳ התו׳ כן ולריכין לין תילוק לחלי׳ בר״ה שרי לחלי׳ דזקה לחספא מבע״י: יח שאין בו שיעית כלי. כגון עששית של ברזל ועכו״ל (מ״ת פ״ד מעירובין) וכן בקערת עם כ״ב ופתילה מקרי כלי כמ״ש הב״י סי׳ תקי״ד בשם ח״ה ועיין שם סעי׳ תק״ל וכ״כ התו׳ בשבת דף מ״ו דפתילה שלישה מקרי כלי ושברי פתילה מקרי לרוחות ואפ״כ אין לטלטל פתילה שלישה לגורך גופו ולגורך מקומו וכ״מ ס״ג: ונ״ל דמכאן מרנלח בפומי דלישבי דמותר לטלטל נר שלם אל תלב אל תוכל שעוה ומ״מ טוענין הן דאינו אלא לצריך לו לדבר היתר כמ״ש ס״ג וכתב ב״י בכתב בשו של הרשב״ן על מקום שנהגין שפעם ראשונה שמכניס חדש בשו לבה״כ מביא נר שעוה׳ בידו אפי׳ בשבת אין זו איסור טלטול כיון שאינו חשבו להביאו דמחשבה מתרת לטלטל המוקלה כמ״ש ס״ך ט״כ ול״ג דאין הנדון דומה לרחיה דהתם רחויה להשתמש בהן בשבת משא״כ נר של שעוה עכ״ל. ול״נ טעם המקומות כיון שמקטן נוטלו בידו ליכא לאסורה ומיהו יש להחמיר ערסי׳ ש״ו וסי׳ שמ״ג: יש לדקדק היכן כתב הרשב״ם בה״ת סביות אלא ע״כ שהוא לטלטל לפיכך אם מתפרקו אפי׳ בשבת אין מטלטלין אותם עכ״ל וז״ל מתי אפי׳ דקאמר אדרבה אם מתפרקו בחול הוכנו למלאכה אחרת מבע״י וכתב״ם סי׳ ט״ו בגמרא ול״ל דה״ל כיון דב״ה היה מטלטלו כשפוחתו וטוענ גם עתה ליתסרי קא״ל ומזה יש ללמוד דה״ה כלים המוקלים שנשברו בשבת ע״ג דבשבין אין מוקלים אסורים עם״ת וסי׳ ש״י ס״ג:

ליעלה

ב״ומ״ת כתן להתיר בטלטול וכ״ע: (ד) ים מתירין לטלטל סי׳ ת״ם ס״ם: (ה) תפי׳ בשבת הכי ה׳ בתשמה כל הכלים הנעלים בשבת שבריהם ניטלין עמהם ואין מסתכלין בשברי כלים בשבת ואין מסתכלין בשברי עלים בשלחן ניטלין עמהם ואין מסתכלין בשברי כלי זכוכית שבשבת ואין מסתכלין בשברי כלי זכוכית שבשבת ואין מסתכלין בשברי כלי זכוכית שבשבת ואין מסתכלין בשברי כלי זכוכית שבשבת

אסור לטלטלו כי אם לגורך גופו או מקומו (הגהה׳ מהרי׳ סופרין נתפ מלניקין):

ח (ד) ״ש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור אפי׳ מחמת לצל על ידי יב כבר או תינוק:

ו יד כל הכלים שנשברו (ה) אפי׳ בשבת סותר לטלטל שבריהם ובלבד שיהו ראויים לשום מלאכת כגון שברי עריבה סו לכסות בה חבית ושברי זכוכית לכסות בה פי הפך אבל אם אינם ראויים לשום מלאכה לא:

הגה ואם נשברו במקום שיכולים להוליך כגון כלי זכוכית שנשברו על השלחן לו במקום שכולכין מותר לטלטל השברים כדי לפנותן יו מלא יוקו נתפ: (כל זו והבאות מרדכי וכ״י נתפ מוהרחות סיים)

ו ״חבית חרס יז (ו) שנשברה ״בחול מכלי ראויה לכסות ברה כלי מותר לטלטלה ״אפי׳ במקום שאין כלים מצויים שם לכסות בה ואם זרקה לאשפה מבע״י אסור לטלטלה כיון שכשלה מהיות עוד כלי:

הגה ולפילו חזי לעני קולפל והקלוהו הנעלים שלם לף על פי שהם עשירים דשולקה לעשיר הוי מוקלה לעני כמו שיתבאר סוף הסימן: (ר״ן פרק נתפ לפה)

ורוקא חבית חרס משום דאתיא משברי כלים ״אבל רבר יח שאין בו שייכות כלי כגון (ז) צרורות או אבנים אע״פ שראוים לכסות בהם כלי אסור לטלטלם:

הגה דכל דבר שאינו כלי כלל אסור לטלטלו לפילו לגורך גופו או מקומו: (מרדכי פרק קמא דיומא סוב)

ח ״כל הכלים הנטלים בשבת יט דלתות הן שנתפרקו מהם נטלים (ח) כיון שנתפרקו בחול בין נתפרקו בשבת:

רלת

דברי רבינו וכן קשה על הרמב״ם שפסק כת״ק שברי כלים לחיסור ול״ל דלאו בהא פליגי הפוסקים ס״ל דלאו הא בהא תליא דאפי׳ שאינו ראוי לכלום ומוכן לגבי׳ אסור לטלטלו לפי פשוט דברי הכל שברי כלים דהוה לה׳ מוקלה שברי כלים דהוה לה׳ מוקלה שנשברה בשבת ולא הוה עשיית מפוס לגבי׳ לכתחלה אסור ע״ש בכ״מ ואפי׳ לרבי יהודה ס״ל דכיון דעכשיו הם ראויים לשלחה ע״ש שלישי לשלחה ע״ש שלישי לשלחה ע״ש שלישי

ליטלה דלתן בגין ותחזיר בכלים עסי' ש"ד: כא שמח יקקע וחפי' בכלי שחיה בגין נתור דלת כעי"ש: כב דכיון דמחובר וכו'. ומחייב משו' בונה (רמב"ם פ"י מ"ח פכ"ב) וה"ל נמ כחלוטת חכמ' ליטולו ולהחזיר דמחוברין הם: כג. תלין בגין ותחזיר בכלים עסי' ש"ד. לתתיב חדם בם"ד דהתם היה תור' בלי עלון מעיקרא שמח"כ בכיסוי לכן בעי' שתקון (ר"ן) וכתוב' לקרקע יש לחוש משו' בגין לכן בעי' כסוי בור ורות כג אין ניטלים אלא אם כן יש להם בית אחיז: דאי בית אחיז מדלטלטן עולתם לח מלה הוא לישלם אפי' אין להם בית אחיזה והוא שתקנם ועשה בהם מעש' וחקנן לכך או שנשתמש בהם מבע"י וכיוצ' חביות חקבורות בקרקע לגמרי

צריכות בית אחיזה:

כד או חור שלה אסור (יא) ג וחרשה שלא נקבה קריין בה מות: כה ד שירי מחלאות בותר לטלטלה דחזי לכסות כחו שיגופא ואפי' לחיתוך (תו' דף מ"ש) וכמכתף בגין ל"ד כחבו ול"ל עור לח חעב"ר דחקבל טומחה כמחבת כיון דלא מיחזו לעיבד בעוד שהות לח חסר לטלטלו וכן ל"ל נבי מחט שניטל חוד"ו עוקלא דחסר לטלטל חע"ג דחם החקנ' לחיתוך מחת עכ"ל. וכוותי' דדוקא בסברי כלי' דרגילין להסתמש בהם תמיד חחר שרי לטלטלם מש"ה כמחט דרגילין לזורקן בין הגרועות בסברה פלוגתא בגמרא וכן נלע"ד עיקר דפסק דמכלי' משמע דחם החקנ' לחיתוך מחת בלח שום חיקון וכ"פ הרמב"ם פי"ח מכלי': כה מותר: דזימנין דזייתי עלי' משוי להו מבת (גמ') ודברי הע"ם ז"ל תמוהים: כו וים מתירין. דחוי לקנח בו מידי: כז מותר לטלטלו פי' להדשים: כח בטל מחורת כלי: דגמלינהו לחקנו כיון שגיבר מכחן. והקשה הס"ת מ"ש מקל שברי הכלים דשרי כמ"ש ס"ו ול"ל דלח חזי לבסות כלים משום דמחמים (ב"י) ול"ע דלחמרי שכל חקיקתן שמור שרי לטלטלו לכסו בו לח הכלי ולפשוך בו כרעי הסוע ועוד דמיבעי' שיהיה דוקח רחוי לכסו בו כלי חפי' חזי לחמים לחחר שרי וע"ש ס"ק בשם החו'. ול"ל דכמנעלי שנטו לעשו' שנפסקה הרטיע עדיין חזי ללבים ושור כלי עור קשה והרטיע נקרעת ע"י הנעל כמ"ש רש"י ושם נפסקה לחיים יכול לטיעון משו"כ שנטו: כט נחי לח: וע"ל דכחוב לו מחעיתה לחסר לגמרי לא חזי וזו קשר קשר של קיימ"ז מל' החתם"ס שם וע"כ בשם הרמ"ך ודוק כי ל"ע בגמ' ליישב: ל משמר שם לחסור: וע"ל דשם רבי' שם ונפלי לו לילך בלח מלעל שרי משום בטול הפרוזות בסי' ש"ג: לא ליקח הקנה וכו'. וה"ה כיון שנשחמש בו מבע"י ליישחי כמ"ש ס"ך. וי"ל דלחוכחו לח חוי חוכחיי"ה ליחודי קנים לכחוכח (ר"ן) וה"כ נקני שלנו המיוחדין להלות עליו שרי: לב לחסור לטלטל. דגוזרינן שמח יקנה הרגל בשם והוי בנין: דל"ת לח"כ יש"ב דלח נרע מחריות של דקל כמ"ש בס"כ (ד"מ) ולכחורה ל"ע דהשם הטעם משום מוקלה ולהכי מהני יש"ב משח"כ הכח דגזרי' שמח יקנה. וע"ל דכיון שיש"ב עליה כך פעם ב' בלח הרגל שוב לח יקנה: לד לחסור לרבנים. ולח הוה לעולם רשוי שרי כמ"ש סי' ש"ס: לה לחזקת עליהם והוי חור כלי עליה: לו ולחטלטלם

לז קן הקוטת. כחב הריב"ש סי' ת"ל ודוקא קן שלוטו נרחה וכן נחלת של מחכת לין חומה ניכר שלף בחר ליטול מחוכה יש בה כח לשרוף לבל נחלת של עץ כל זמן שיכים בה כח לשרוף חכיה בחר ליטול מחוכה עכ"ל. וע"ע דלחמרי בגמ' ספור של עץ שרי לטלטלה שלח יזקו בו וכמ"ש בסי' ש"ד דלחסי' של עץ שרי. ומ"מ יש לחלק בין מחוכה לשחר כלים דשחר כלים חיכא למיחש שמח יזקו בו ולח חיישי' לזה כלל. ומ"מ נראה כי נראה דלח חיישי' לזה כלל בדבר שלח היה מוכה מס מע"ש ס"ל לסלקו מחחילה ועכשי' שכ"ב מס ש"ד דלח"כ יהא מוחר לסלק כלים בשבת שלח כדלחמרן: לח לחסור לטלטלו. שלין עליו חורת כלי (רחב"ם) וע"ל דטעמח דהוי כלחד מדלחות הבית וכמ"ש סי"ח ושם"ב: זשורה שיש בראשה עקמומיות בעין מזלג שראוי לחלות בו דלי ולחלחות בו לחע"ם שחשב בשבת שלח לחלות בה בשבת שלח"כ היה קשורה בדלי מע"ש דחייש' שמח תהיה קשורה וקטמנה מחוך שהי' רכה ונוח לקטו' ונמלח

ס"ו ס"ק ב' ס"ק ג' ס"ק ד' ס"ק ה' ס"ק ו' ס"ק ז' ס"ק ח' ס"ק ט' ס"ק י' ס"ק יא' ס"ק יב' ס"ק יג' ס"ק יד' ס"ק טו' ס"ק טז' ס"ק יז' ס"ק יח' ס"ק יט' ס"ק כ' ס"ק כא' ס"ק כב' ס"ק כג' ס"ק כד' ס"ק כה' ס"ק כו' ס"ק כז' ס"ק כח' ס"ק כט' ס"ק ל' ס"ק לא' ס"ק לב' ס"ק לג' ס"ק לד' ס"ק לה' ס"ק לו' ס"ק לז' ס"ק לח' ס"ק לט' ס"ק מ' ס"ק מא' ס"ק מב' ס"ק מג' ס"ק מד' ס"ק מה' ס"ק מו' ס"ק מז' ס"ק מח' ס"ק מט' ס"ק נ' ס"ק נא' ס"ק נב' ס"ק נג' ס"ק נד' ס"ק נה' ס"ק נו' ס"ק נז' ס"ק נח' ס"ק נט' ס"ק ס' ס"ק סא' ס"ק סב' ס"ק סג' ס"ק סד' ס"ק סה' ס"ק סו' ס"ק סז' ס"ק סח' ס"ק סט' ס"ק ע' ס"ק עא' ס"ק עב' ס"ק עג' ס"ק עד' ס"ק עה' ס"ק עו' ס"ק עז' ס"ק עח' ס"ק עט' ס"ק פ' ס"ק פא' ס"ק פב' ס"ק פג' ס"ק פד' ס"ק פה' ס"ק פו' ס"ק פז' ס"ק פח' ס"ק פט' ס"ק צ' ס"ק צא' ס"ק צב' ס"ק צג' ס"ק צד' ס"ק צה' ס"ק צו' ס"ק צז' ס"ק צח' ס"ק צט' ס"ק ק' ס"ק קא' ס"ק קב' ס"ק קג' ס"ק קד' ס"ק קה' ס"ק קו' ס"ק קז' ס"ק קח' ס"ק קט' ס"ק ר' ס"ק רא' ס"ק רב' ס"ק רג' ס"ק רד' ס"ק רה' ס"ק רו' ס"ק רז' ס"ק רח' ס"ק רט' ס"ק ש' ס"ק שא' ס"ק שב' ס"ק שג' ס"ק שד' ס"ק שה' ס"ק שו' ס"ק שז' ס"ק שח' ס"ק שט' ס"ק ת' ס"ק תא' ס"ק תב' ס"ק תג' ס"ק תד' ס"ק תה' ס"ק תו' ס"ק תז' ס"ק תח' ס"ק תט' ס"ק י' ס"ק יא' ס"ק יב' ס"ק יג' ס"ק יד' ס"ק טו' ס"ק טז' ס"ק יז' ס"ק יח' ס"ק יט' ס"ק כ' ס"ק כא' ס"ק כב' ס"ק כג' ס"ק כד' ס"ק כה' ס"ק כו' ס"ק כז' ס"ק כח' ס"ק כט' ס"ק ל' ס"ק לא' ס"ק לב' ס"ק לג' ס"ק לד' ס"ק לה' ס"ק לו' ס"ק לז' ס"ק לח' ס"ק לט' ס"ק מ' ס"ק מא' ס"ק מב' ס"ק מג' ס"ק מד' ס"ק מה' ס"ק מו' ס"ק מז' ס"ק מח' ס"ק מט' ס"ק נ' ס"ק נא' ס"ק נב' ס"ק נג' ס"ק נד' ס"ק נה' ס"ק נו' ס"ק נז' ס"ק נח' ס"ק נט' ס"ק ס' ס"ק סא' ס"ק סב' ס"ק סג' ס"ק סד' ס"ק סה' ס"ק סו' ס"ק סז' ס"ק סח' ס"ק סט' ס"ק ע' ס"ק עא' ס"ק עב' ס"ק עג' ס"ק עד' ס"ק עה' ס"ק עו' ס"ק עז' ס"ק עח' ס"ק עט' ס"ק פ' ס"ק פא' ס"ק פב' ס"ק פג' ס"ק פד' ס"ק פה' ס"ק פו' ס"ק פז' ס"ק פח' ס"ק פט' ס"ק צ' ס"ק צא' ס"ק צב' ס"ק צג' ס"ק צד' ס"ק צה' ס"ק צו' ס"ק צז' ס"ק צח' ס"ק צט' ס"ק ק' ס"ק קא' ס"ק קב' ס"ק קג' ס"ק קד' ס"ק קה' ס"ק קו' ס"ק קז' ס"ק קח' ס"ק קט' ס"ק ר' ס"ק רא' ס"ק רב' ס"ק רג' ס"ק רד' ס"ק רה' ס"ק רו' ס"ק רז' ס"ק רח' ס"ק רט' ס"ק ש' ס"ק שא' ס"ק שב' ס"ק שג' ס"ק שד' ס"ק שה' ס"ק שו' ס"ק שז' ס"ק שח' ס"ק שט' ס"ק ת' ס"ק תא' ס"ק תב' ס"ק תג' ס"ק תד' ס"ק תה' ס"ק תו' ס"ק תז' ס"ק תח' ס"ק תט'

פרי חרש

ס"ק קח

עושה כלי וחייב משום מכה בפטיש (רמב"ם פכ"ג) ובגמ' ר' קכ"ה ומשמע
מ"ם בגמ' דמתוכר לקרקע אפי' למעה מן. אסור להשתמש מחצה של"ל
קרקע ולא מהני מחצה עסי' שי"ג: ס אסור ליקב דבשלמא הריזל
דקייתי ליקבה ואיכא דקייתי לעלים וכאן לא נתכוין אלא מפני מחצתו
שקלן לסריפה ומפני כך מחצת
יקבה מעליה מידי מחצב. סריפס
לבלדבך של חבניס ליכא דקאי עליה יום מותר לישב עליהם
ליישב ולפיכך נרי מחצב להוכיח שבת בשבת וכל שכן אם קשרן לישב עליהם או אם חשב עליהם מבעוד
יום לישב עליהם אפי' בחול:

(יז) ס אבל נדבן של אבנים אע"פ שחשב עליו מבעוד יום
ס אסור לישב (עליהם) אא"כ לסרוס (פי' סדרוס):
מא וי"ח דדין חבניס כדין חריות וכן עיקר (מרדכי פרק במה
מדליקין והמביי פ"ב בשם הריף וכן בפרק הרי"ח):
כב אסור לכסות פי החבית באבן או בקעת או לסבור בחן את הדל
או להכות בהן (כברזא (פי' הקנה שמשימים לחבית להוליך היין ממקו)
אע"פ שחשב עליה מבעוד יום אסור אא"כ יחדה לכך ולעולם אבל מב
יחדה לשבת זו בלבד לא והני מילי בדבר שאין דרכה לייחדה לכך
כגון הני דאמרן אבל בכל מידי דאורחיה בהכי כגון לפצוץ בה אגוזים
מג ביחור לשבת אחת סני ויש מי שאומר דלא שנא וי"א שצריך שיעשה בה שום מעשה של תיקון
מבעי': מד (ועי"ט רע"ב דביחוד סני):
כג מותר לחתוך ענף מן הרקל מבעוד יום ומותר להניף בו על השלחן בשבת (יז) להבדיל חזבוים
כיון מה דלצורך חתכו עשאו כלי גמור:
כד מפתן סדוק וצפר מנופץ שנותנין על המכתה אם חשב עליהם מבעוד יום לחתם על חמכה או שישב
עליהם שעה אחת מבעוד יום או שצבעו בשמן רגלי רעתיה דלמכה קיימי או שכרכן בפשתן
ליתנה על המכה בשבת תו ליח בהו משום פוקצה ומשום רפואה נמי ליכא שאינו אלא כמו מלבוש שרא
יסרסו בגדיו (°) (בכתה) מה וי"א דלא סני במחשבת לחור:
כה עורות יבשים כיון של אומן כיון של ב"ח מותר לשלשלן:
כו מז וי"ח דווקא עורות בהמה גסה דהוי ליישב עליהם אבל מבה שהם דקה אסור מח אלא לישב עליהם מבעוד יום: (רש"י ס"ה מתה מומנין)
כז גסרים של ב"הב מותר לשלשלן ושל אומן אסור אלא אם כן חשב עליהם מבעוד יום ליתן עליהם פח
לאורתם או חשמיש אחר:
כח עצמות שראויים לכלבים וקליפים שראויים למאכל בהמה ופירות שאין בהם כזית מם מותר
להעבירם מעל השלחן אבל אם אין הקליפים ראויים למאכל בהמה אסור לשלשלם אלא נ (יח)
כט מניר את השלחן ואם נופלים ואם יש פת על השלחן מותר להניחה השלא ולשלשלה עם הקליפים
שאינם מאכל בהמה נא שהם בשלים אגב הפת ואם היה צריך למקום השלחן אפי' אין עליה אלא
רברים שאינם ראויים למאכל בהמה נב מותר להגיה ולשלשלה:
ל חבילי עצים וקש נג (יט) שהתקינן למאכל בהמה אפי' הם גדולים הרבה מותר לשלשלן:
לא כל שהוא ראוי למאכל חיה ועוף הטהורים משלשלי אותו ואם אינו ראוי אלא למאכל חיה ועוף שאינן
מצויים אם יש לו מאותו מין חיה או עוף מותר לשלשל מאכל הראוי לאותו המין ואם לאו אסור:
ולפי זה מותר לשלשל עלמות שמתפרקן מן הכשר נד מערב שבת אם רוצים לכלבים הסמוכים
מצויים: (כ"ה דלא כהר"ן)
לב גרעיני תמרים במקום שמאכילים אותם לבהמה מותר לשלשלן נה וארם תשוב צריך להחמיר על
עצמו שלא לשלשלן אלא דרך שינוי:

יתקע: (יז) אבל בלבך כו' אחין מעשה מועיל לאחין לעשותו כלי:
(יח) להבריח הזבובים ניחא דה"ה לחיים על החיטוקת שהם בהם
אבל אסור לומר לעכו"ם שיחתוך לו ענף מן האבבדות שמבבדין בהם
דממ"נ אסור אם הוא לימו כלי הרי אסור לשלשלו לאחילו לצורך גופו ואם
החשבתו לכלי אסור מגר דמשני
ליה מלא בשבת עלי עכו"ם ע"י
צריך לאתויי תחלה לבך בשבת:
(יט) מצער את הבהמה כו'
ניחא דה"ה אם מעבירים עלי' לא
כגון שהוא מגרר אותם ע"י סכין
מן הצפה דמותר בין ללא נגע
בהם ה"ל שלשול מן הגד ומותר
כמ"ש סי' ש"י: (ש) שהתקינן כו'
אבל בלא התקינן אחין קושר
להשקותה למחר בהמה:

כרי חרש

סימן קח

פוסע ומגביע לחוצר
ולהחמלג לפי שלא נתן
ס"ל מוקרי פוסע למגין
ולאין ניח חמלמין חבל
בתין מיבור רים סימן
ע"ם לא מיך למיבור
שבי דשכת נגרות חוי
ולא כתם בגרות לא חוי
עב סיפוא ויהו מפלין:
ס"ה מי שהוא שבור
וכו' מיין ס"ם רים
כי: ע"ש:
ס"ש מחשלל ערבות
שתים של שבת
וכו' מחתבת ולפי
דמחילת חמלמין בתין
מעיקר הוא חמילה ליח
הם שבת ולא הוכיר כל
שבת חלה החשלל חפילת
ריח בחשלם סניים
מכלם לחשלל חפילת
מכתם ס"ם ומפי דיעת
חלה בח"ר מורת מרבנן
שבלית שם בסמ"ג:
ום"ש בהגה שאם לא
הזכירו יקדה ובוא
בראשונה והזכיר
בשניות צריך לחזור
ולהתפלל היינו דוקא
בשחלמין בתי
מחתת חשלם שחיתם
סל ריח ולבבי ליכא
לחיוב בלתקון גבי
מבלה דבין בלה הזכיר
שעלה ויבא נרחמנא
גבי מוצאי שבתא בלו
רחשונה מחשבת
דת שלמין ולא תבעיה
ליה לתקומי חשלמין
בשל מוצאי שבת
מבל הם כיון ליתי לידי
נדין לחזור ולחתבל
מחמת בין ולא ליתי
רחשונה בתחלת בין
בשלמי שבת ולא
בשלמי מוצאי של ר"ח בתרי
חפילות אחת לחוכח
ואחת לחשלמין הם לא
הזכיר בתחפילה והזכיר
בשניים משום סלינ
לחזור ולהתפלל דאפי
לבי היכי בתחרינן גבי
הבניל בחתיכן הו לא
מחזירין לחתו חפי'
בלילה בשבת ואם
שלח

נשר

נד מע"ב כו' בד"ה ר"ל דכשנתפרקו מע"ם אסור חל"כ יש לו כלכבים ולכן כתב כאן דברי חבל כשנתפרקו בשבת פשיט דאסור ואפשר
דאם אין כלכבים מצויים בכל ענין אסור ועם"ל וסכ"ו: נה וחדש תשוב. מלאת כתבו העור והתחבר בשאר טלה צריך להחמיר כ"ל דוקא נגעו

לא א בשר חי אפילו חפל שאני מלוח כלל מותר לטלטלו משום (פ) נו דחזי לאיסצא יכול אם הוא " חפות (פי' מסריח: רש"י)
מותר לטלטלו משום דראוי לכלבים:
לב ב רג מלוח מותר לטלטלו ושאינו מלוח אסור מפני שאינו ראוי:
לג ג קמיע שאינו מומחה אע"פ שאין יוצאים בו נז מטלטלין אותו:
לד ד כל דבר מפוזר כגון רעי וקיא וצואת בין של אדם בין של תרנגולים וכיוצא בהם אם היו בחצר נח שיושבים בה מותר להוציאם לאשפה או לב"ה ואפי' כלא כליאתם היו בחצר שאינו דר שם נט אסור להוציאם ואם ירא מפני התינוק שלא יתלכלך בהם מותר לכפות עליה כלי:
לה ד אף על פי שמותר להוציא נרף של רעי ועכיט של מי רגלים ס אסור להחזירם אלא אם כן נותן סא להיכסם:
לו (כא) ה אין עושים נרף של רעי לכתחילה דהייט להכיא דגר שעתיד ליפול סב כדי להוציאו לכשיפול ואם עבר ועשאו מותר להוציאו:
לז ו נמקום ראיכא פסידא סג מותר להכניס מפתו אצל נרף של רעי סר ולקנות ישיבתו שם כדי להוציאו:
לח ח מפנים אדם מבעוד יום מלא קיפתו סה עפר ומייחר לו קרן זוית ויפזה בו כל צרכיו בשבת כגון ליטול מפנו ט לכסות צואתו או רוק וכיוצא בזה אבל אם לא ייחר לו קרן זוית בכל אנב עפר הבית ואסור לטלטלו:
הגה ולכן מותר ליקח פירות העשויים בחול כי אין לותו עפר מוקצה (כ"מסכ' ש"ת בשם סכלי לקע)
לט (כב) י אסור לטלטל בהמה ותיבה ועוף ואע"פ כן ך מותר לכסות את הכל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו בו ך ובעופות עליו סו אסור לטלטלו:
מ יא כל בהמה חיה ועוף מדרים אותם סז בחצר דהייגו שאוחזים בצווארן ובצדדין ומוליכן סח (כג) אם צריכין הבעלי חיים לכך ובלבד שלא יגביהם בעניים שיעקרו רגליהם מן הארץ דפוקצין הם יב ואסור לטלטלן חוץ כתרנגולת שאין מדרין אותה סט יג אפני שיש שמגבהת עצמה מן הארץ וגמצא זה מטלטל יב אבל דוחים אותה מאחוריה כידים כדי שתכנס:

האשה

בימיהם שהיו התינוקות לפניהם בביתם והיה מקום דריסת הרגל מכל מס מונח בתשמיש שכתוב לפניהם (כ"ה בגמרא) וה"ה בחצר שחורי הבתים מס היו יושבים שם וע"ל דאם מונח במקום דריסת הרגל מותר לטלטלו לגדדין: נמ אסור להוציאם: כ"ל דאם הוה תלת וח"ת ליפסת עליו מותר להוציאו והחזירו משכבר הפרויות כמ"ש סי' שי"ב ועוד דלגירסתינו מותר לטלטל גוזת חדם להדיי משום דחזיא לכלבים אך הרי"ף והרמ"ם יש להם גי' אחרת ובכמה מהדפוסים נמצא על גירסתינו: ם אסור להחזירו. דמשום כ"כ דלא חזי אפי' לכפות בו מלא עסמ"ג רע"ם (כ"ח) ועמ"ג דבעודו בידו מותר להחזירו: סא להוכח מים. ודוקא בסקן רחוי' עדיין למחית בהמה כשהן בגרף דאל"כ אף המים גרף הן (כ"א הסד"ח) ומדאסחם הרב"י משמע דם"ל אפי' לפסו עליו אבי להחזירו וכמ"ש בשם הרא"ש וע"ש בשם מהרי"ח שהקשה הגה לא תמרו כבר אי היינוך אלא נמחק כמ"ש סי' ש"ח וע"ש שנדחק וכ"נ דלק"מ דכאי אבי מתש"ל ס"ה וכ"ש בפרק ה' דביצה ס"ה פסק מרי"ו דדוקא כשגריך לפניה עליו אבי להחזירו אי שגריך להועיל בו לאותה שב כדי להועיליה. הלשון מיגו מדקדק דאפי' לא עשה כדי להועיליה אסור דהא תמרי. בגמ' אין מזמנין הטבו"ם בשבת משום שיורי כוסות על יי"נ ודחקו בתוס' דלרש"י ע"ז ה"ה לכל כיוצא בזה מיהו בהא לא קי"ל כרי"ו ומותר לזמן הטבו"ם בשבת: סב מותר להכניס אפי' הוא בחצר מקו שתין סס דיומם (כ"י ד"מ ס"ם): סד ולקבוע ישיבתו כגון מטתו לשכב עליה או שכנים שלתו ויחלכ שם (כ"י י"ם ס"): סה עפר וכו'. אפי' לת"ק בסכ"ח דבעי מעש"ה ה"מ מידי שיכול לעשו' בו מעשה הוכחה מקרו לכך אבל עפר לאו בר מיעבד מעשה הוא ורבי (גמרא) עמ"ל: סו אסור לטלטלו. ואם היה עליו ב"ה אסור (לבוש גמ'): סז בחצר. אבל בר"ה אסור דגזרי' שמא יגביהם ויתחייב דגבי בהמה לא תמרי' אי טעמא לת עלמא ול"ל אבל הכא ס"פ ד' לא בעי': סח אם לריכים אפני לצור כ"ח. דאל"כ כשם שאסור בולוך לטלטלו מקלתו כ"ש סי' שי"ח ס"ו (ר"ן) עפי' ס"פ ט"ר: כט אפני שמגבהת. והרמב"ם כתב ול"ל שכוונתו דהוי דבר שאין מקטין לטלטלו מקלתו אלא לצורך מקום אחר ומיהו אפי' הכי אסור כדלקמן סי' שי"ח ס"ב ובמ"ב שם:

משום דיום מקומות שאין מחזיקין אותן לכלבים ולכן יש להחמיר גם בשאר מקומות כע"ש תל"ב: נו דחזי לאיסצא. כתוב בסמ"ק ירחים דף ע"ח דמיירי במין דרכיך ומזי לכוס וכ"כ התוס' רפ"ב דע"ז דאם לא חזי לאיסצא אסור לטלטלו משום דכל מידי דבר תכילה הוא דלא חזי לאיכול עד מ"ש לכלבים בחי לא קאי ולא מטלטלי ליה דהא לא חזי מידי ע"ל וכ"כ הרא"ש פ"ק דחולין וריו"ח וש"ג והר"ן ורמב"ם וכ"כ יש"ש בחולין פ"ק סי' ל"ו וח"כ בסר דלא חזי לאכול חי אסור לטלטלו וה"ה שאר דברי כיוצא בהם מותר לטלטלו מפני שהוא בן כנגן שומן לונן דלא כתב"ח וכתב בש"ג בשר עכו"ם שנחתך היום מותר לטלטלו מיד דהוי תכילה משחה בשבת וכ"ש בדבר של עכו"ם דחין מוקצ' והכל לעכו"ם שחין עכו"ם מקצ' מדעתו כלו' עכ"ל ועוד"ע ס"ם ב"ב ס"ם ס"ב ב"ב ס"ב דבני טריפה: נז מטלטלין חותו משמע דלגלח בו לכרתלית אסור דחל"כ למה לו לטעריך למיתי שמטלטלין וכ"ת מלמדן רש"י ח"ל בבו משום דאין אדם מבעיר אחל בשבת כשהוא רוחה ואין הכ"ת חשיב דברי סופ' זה ותיי עכו ונראה לבאורה שמפרשי בגמלת הלילה להכשיר אלא שעתה אינו כלום דברים אסורי ובכשר מוכר לדעת השיב:

פרי חדש

סימן קח

שח א בשר חי כו' אי אי"ל שלא נמלח כלל נם להכשיר עיין בי"ד סי"ם ס"ב דהחרחת בעי' נמצא מוכח דמותר בהרחת בשבת ואין בו משום מחק ואכל הכ"ת חשיב דברי סופ' זה ותיי עכו ונראה לבאורה שמפרשי בגמלת הלילה להכשיר אלא שעתה אינו כלום דברים אסורי ובכשר מוכר לדעת השיב:

אורח חיים שח שט הלכות שבת

ויש כותבים שמי שנוהג ע"פ הרמב"ם : ע לפי' בר"ח דאפי' מבציהמו פעורה דחי טעמא לחת עלמו ואם טעמא כפות אז חולה חייב ואפילו מת הוי מלאכה אח"כ לנוסף עסי' רע"ח: עוא אבל אם תגרדהו מפני שהיא מת (ר"ן) מסתמא דס"ל דהוי כמי שטעמא ות"כ לפי' בכרמלית אסור עסי' שח"ת ע"ש . וכ"ע דקטן כ"כ שאינו יודע כלום אם בעתו חייב חטאת ע"ש וכ"כ התו' דף כ"ל והמאור ריש פכ"ח בשבת לחפי' בתיוק שמוטל ת' ומיחי ת' אם טעמו חייב ומ"מ מסתבר לערוך בתיוק אבל בתיוק גמור לת' תגביהמו ע"ש המוציא תיוק וכיס תלוי בצווארו חייב אבל המוציא גדולי מר החלוצים בכלי פשוט (רמב"ם) עפי' ערכי ס"ט : עב בכבוד ואסור לשטול הכרוך דבתחבתו לת מפני כי כלי (ע"ל) ועסי"ח : עג ויש מתירין . והש"ך כתב דלהתו לת כתבו להתיר אלת בי"ע ויש כיון דיש בו טורח קצת לחתי מתוך תשי סהיתרים וכו' אבל לת אחרי מתוך אלחי עכ"ל . ול"ל דלת אחרי מתוך אלחי בתיסו הוא אבל בתיסו אבל לת דמוקצה י"ל דמוקצה אסור ני"ע וק"ו בשבת אלת דבי"ע בדור ני"ע וק"ו בשבת אלת דבי"ע עפי' אחי בר"ה אבל בשבת אסור בר"ה וכיס כתב דגם התו' ספרי דמדיעה אסור לשתוק אלת שמעו להקל ות"ח ליתחי מפני שחי לנו ע"פ לעותחי"ל דמתחים בעיט עשא ועפר ואין רחוי לכסות (כ"י) : סי שח

עד בגד שעטז . ויש"ס פ"ק דביצה פסק דאסור לטלטל כ"ת לצורך גופו או מקומו ע"ש ועפ"ג ועכ"ל סי' ת"ל כ"ש דיכלים דמזי ובלבוש כלי : עה מכבדו ולי"ל דאסור לכבד הבית הוי כלי שמלאכתו לאסו (ב"י ס"ג וים פ"ק דביצה) : עו הלבוש ב"ד הוא כלי שחוזין בו הכובסים ולת גזרי שמא יסלק לטחות ויחזרין לתתן ליתח לן שהא לאסור דמ"ש ממ"ר פסי' בסי' ת"ג ס"ז (הרא"ש עפי' סי' תצ"ב) : עז מן אחר . שה יתוספ כגון ארזתין בכל : עח ים להסתפק . דדמי למדיחת הזמן שיא"ר או למדיח. הכל והוי כלי שמלאכתו ורי"ן לאיסור ועפ"ג . ות"ל דהוי מדילה על מנת שלומד על ידו ודריכ"מ סי' ס"ו שמי הבת דהמדיחה אינו מנה ואי משום שלומד על ידה ח"כ יהלה לימודו באיסור ואח"כ שרי חלילה (מהרי"ל בתשוב' סי' רכ"ח) : עט אין מעלעלין . שכבר הוקצה מדעתו של בע"ה הטעי ולת בעי' שיהא מוקצה לכל וכן לאחרי מפני שחבר שכבר על עלמו בגדר עשה מוקצה (ר"ן ספ"ב) כתב הסג"ע ע"ז ול' והמו' דף מ"ו כתבו דדוק' על האשה שמוכה לבל לאחרים מותר וכן נ"ל דבכמה מקומות מצינו מוקצה לאיש מ' אינו מוקצה לכל וכו' ובתו"ס מפנין דף קכ"ו כתבו דהיכ' שהדבר רגיל אצל בע"ה רק כגון פלוני אחר וכ"ו לת מוקצה מחמ' איסור דרביע עליה מותר לכל ומ"ש בתו' דהיכא דהדבר הלא רגיל אצל בע"ה אלא

(א) בכניסת השבת. מבואר בכ״מ דלדיעה זו תפילי ראש אסים ותפילי יד אסים ואפילו אם הניחם בחול ולא היה דעתו לישאר עליהם בשבת ואח״כ שכחם שם מיקרי שוכח (כתבי מהרח״י סי׳ קל״ג) וכ״ש מי שמקדקד מפרש״י פ׳ בשלח דלא נעשה בשבת אסור אלא עליה מדעתו ו׳ על דעת שישארו שם (כ״י ר״י) ועפי׳ ש״ח ועי׳ בגמ׳ ופירש״י ותו׳: ו׳ ע״ד שישארו. לכל אסור בכונה בחול ולא היה דעתו שישארו שם בשבת ואח״כ שכחם שם מיקרי שוכח (כתבי מהרח״י סי׳ קל״ג) וכ״ש מי שמקדקד מפרש״י פ׳ בשלח דלא נעשה בשבת אסור אלא עליה מדעתו ו׳ על דעת שישארו שם (א) בכניסת השבת אסור להשתמש ולנער ז׳ ע״א דאפילו הניחם שם על דעת שישארו שם בכניסת השבת כדי שיטלם בשבת מותר להשתמש ולנער בשבת ולא אסרו אלא במניחם על דעת שישארו שם כל השבת:

כגה (ב) ואפילו נפל בהיסח דעת מפתח מעשה נכסים לדבר האסור לצקת בשבת אסור כל השבת כולה וכן בכל מוקצה וכן לקמן סימן ש״י סי׳ ס״ה היה דבר מוקצה על שלחנו ונתערב בשאר נכסים לדבר האסור לתן מקום אוסר על הכולן ה״ה אם נפל מדעתו: (ת״ה)

ה ואפילו אם נפל בהיסח הדעת ולא שרי אלא להשתמש ולנער בהוקא כצריך לנוף החבית והכר אבל אם צריך לכקום החבית והכר ולא הסכים לו הטייה והניעור יכול לסלסלם עם האבן ועם המעות שעליהם לפנות מקומם: (וכן הוא לקמן סימן ש״י ס״ו)

שי דיני מוקצה בשבת ובו ט סעיפים:

א (א) רק׳ לקמן סימן שכ״ח סכ״ג וכן מטלטלין מרומה טהורה שיב עפי׳ אף על פי שהוא מצוה לטלטלו כמוקצה מחמת מיאוס כרבי שמעון דשרי:

ב אין שום אוכל תלוש ראוי לאכילה מוקצה לשבת דתמרים ושקדי שח ושאר פירות השומרים לפחורה מותר לאכול מהם בשבת ואפילו אפי׳ הכי אסור לכתחלה עד שיהיו ראויים כמיניהו כ״מ בשם הרמב״ם ורבינו שמשון ורשב״ם וכן נראה מדברי הרא״ש והטור ומדברי רבינו ירוחם ח״ז ומהרי״ו ומהרי״ל וכן תמרים הלקוחים קודם בישולן וזכוכיות אותם נסים שבהם מותרים לכתחלה ודוקא שיהיו ראויים לאכול מהם קודם בישולן אבל גרוגרות וצמוקים שפניחין אותם במוקצה לייבשן אסורין בשבת משום מוקצה ה״ה והמחבר כתב נמי לקמן ע״פ בהיבית שהן בסרוחות קודם שיתייבשו רבינו שמשון ש״ר הם ח״ת דעתו מהם וכיון דאיכא תרתי דחיישינן ביה הוי מוקצה:

ג בין באיסור אכילה בין באיסור טלטול כל דבר שהיה ראוי בין השמשות אם אירע בו דבר שנתקלקל בו ביום ואזר ונתקן בו ביום (ג) הור לחתירו אבל דבר שהוקצה בין השמשות אסור כל היום:

ד גרוגרות וצמוקים שהיו מוקצ׳ וכשהגיע בין השמשות כבר נתייבשו והם ראויים לאכילה אף על פי שלא ידעו הבעלים באותה שעה שנתייבשו ואח״כ נודע להם שבין השמשות כבר היו יבשים מותר:

ה גרוגרות וצמוקין דחזו ולא חזו דאיכא אינשי דאכלו ליה ואיכא דלא אכלי ליה אי אסנינה נפק ליה מתורת מוקצה ואי לא לא אכל

(ד) כל מיני פירות שנתייבשו ונתקמטו אפילו מעצמן הרי הן כמוקצה ואסורין בשבת אפילו לצורך מקומן ואפילו לצורך אוכל נפש אבל אם נתייבשו ע״י שהניחם בכוונה בחול ולא היה דעתו שישארו שם בשבת ואח״כ שכחם שם מיקרי שוכח (כתבי מהרח״י סי׳ קל״ג) וכ״ש מי שמקדקד מפרש״י פ׳ בשלח דלא נעשה בשבת אסור אלא עליה מדעתו ו׳ על דעת שישארו שם (א) בכניסת השבת אסור להשתמש ולנער ז׳ ע״א דאפילו הניחם שם על דעת שישארו שם בכניסת השבת כדי שיטלם בשבת מותר להשתמש ולנער בשבת ולא אסרו אלא במניחם על דעת שישארו שם כל השבת:

כגה (ב) ואפילו נפל בהיסח דעת מפתח מעשה נכסים לדבר האסור לצקת בשבת אסור כל השבת כולה וכן בכל מוקצה וכן לקמן סימן ש״י סי׳ ס״ה היה דבר מוקצה על שלחנו ונתערב בשאר נכסים לדבר האסור לתן מקום אוסר על הכולן ה״ה אם נפל מדעתו: (ת״ה)

ה ואפילו אם נפל בהיסח דעת ולא שרי אלא להשתמש ולנער בהוקא כצריך לנוף החבית והכר אבל אם צריך לכקום החבית והכר ולא הסכים לו הטייה והניעור יכול לסלסלם עם האבן ועם המעות שעליהם לפנות מקומם: (וכן הוא לקמן סימן ש״י ס״ו)

שי דיני מוקצה בשבת ובו ט סעיפים:

א (א) רק׳ לקמן סימן שכ״ח סכ״ג וכן מטלטלין מרומה טהורה שיב עפי׳ אף על פי שהוא מצוה לטלטלו כמוקצה מחמת מיאוס כרבי שמעון דשרי:

ב אין שום אוכל תלוש ראוי לאכילה מוקצה לשבת דתמרים ושקדי שח ושאר פירות השומרים לפחורה מותר לאכול מהם בשבת ואפילו אפי׳ הכי אסור לכתחלה עד שיהיו ראויים כמיניהו כ״מ בשם הרמב״ם ורבינו שמשון ורשב״ם וכן נראה מדברי הרא״ש והטור ומדברי רבינו ירוחם ח״ז ומהרי״ו ומהרי״ל וכן תמרים הלקוחים קודם בישולן וזכוכיות אותם נסים שבהם מותרים לכתחלה ודוקא שיהיו ראויים לאכול מהם קודם בישולן אבל גרוגרות וצמוקים שפניחין אותם במוקצה לייבשן אסורין בשבת משום מוקצ׳ וכשהגיע בין השמשות כבר נתייבשו והם ראויים לאכילה אף על פי שלא ידעו הבעלים באותה שעה שנתייבשו ואח״כ נודע להם שבין השמשות כבר היו יבשים מותר:

ה גרוגרות וצמוקין דחזו ולא חזו דאיכא אינשי דאכלו ליה ואיכא דלא אכלי ליה אי אסנינה נפק ליה מתורת מוקצה ואי לא לא אכל

(ד) כל מיני פירות שנתייבשו ונתקמטו אפילו מעצמן הרי הן כמוקצה ואסורין בשבת אפילו לצורך מקומן ואפילו לצורך אוכל נפש אבל אם נתייבשו ע״י שהניחם בכוונה בחול ולא היה דעתו

פרי חדש

סימן קח

ג״י דשלחני מהם שהוא ואחת מהם שהוא מהכלאים שהכלאים נתפזרו בכרם כיר יוסף ולא תך כיון דשהכלאים נתפזרו בכרם כיר יוסף ולא תך קיל יותר ואפילו הכלאים מפוזרים בכרם כיר יוסף אין לחוש שמא יבא לתקן מי שהקשה על דין זה מה׳ הלכות הכלאים פרק ח׳ הלכה ח׳ ט׳ ומה שכתב שם הרמב״ם ז״ל שהכלאים שנתפזרו בכרם כיר יוסף אין לחוש שמא יבא לתקן אין זה מחוור כלל שהרי הרמב״ם ז״ל עצמו כתב בפרק ט׳ הלכה ט׳ שהכלאים שנתפזרו בכרם כיר יוסף אין לחוש שמא יבא לתקן ומה שכתב שם הרמב״ם ז״ל שהכלאים שנתפזרו בכרם כיר יוסף אין לחוש שמא יבא לתקן אין זה מחוור כלל שהרי הרמב״ם ז״ל עצמו כתב בפרק ט׳ הלכה ט׳ שהכלאים שנתפזרו בכרם כיר יוסף אין לחוש שמא יבא לתקן

סימן קס

ס״א לקרוסי״ן או לקרויים וכו׳ כ״כ הרמב״ם בפרק מי שחתו ג״כ זלא שחתו בשם ר״י ברגע אחת אין ס״ס ואוסרים בכרם ביבנאל ובכרם ביבנאל ובכרם ביבנאל וב

ס"ק ג' סמ"ג ס"ק ב' ובגמ' ר"ה ד' כ"ח ע"ב ובמ"ש שם ובמ"ש בפ"ק דשבת ד' ט"ו ע"ב ובמ"ש בפ"ק דעירובין ד' ט"ו ע"ב ובמ"ש בפ"ק דיומא ד' ח' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דביצה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמגילה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמועד קטן ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דחגיגה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דיבמות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דכתובות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דנדרים ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דנזיר ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דסוטה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דגיטין ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דקידושין ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דבבא קמא ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דבבא מציעא ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דבבא בתרא ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דסנהדרין ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמכות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דשבועות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דעבודה זרה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דהוריות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דזבחים ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמנחות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דחולין ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דבכורות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דערכין ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דתמורה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דכריתות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמעילה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דתמיד ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמדות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דקינים ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דכלים ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דאהלות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דנגעים ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דפרה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דטהרות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמקואות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דנדה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דזבים ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דטבול יום ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דידים ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דעוקצין ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דתוספתא ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דירושלמי ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דבבלי ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמשנה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דתלמוד ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דגמרא ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דהלכות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דמדרש ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דאגדה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דתוספות ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו תם ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו יונה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו שלמה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו גרשום ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו חננאל ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו הלל ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו אפרים ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו מנוח ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו אליעזר ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו יהודה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו יוסף ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו שמואל ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו יעקב ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו יצחק ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו משה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו אהרן ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו דוד ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו שלמה ד' ב' ע"ב ובמ"ש בפ"ק דרבינו יוסף

[illegible] ז"ל תמה על הש"ע בזה: וכ"ל דהאי וכל זה באותו רשו' ה"פ [illegible] אותו רשות צריך לחפש אחר ההיתר שזכר כבר ולא אתי לדיוקי [illegible] אחר אסור: (ב) דטלטול מן הצד כו': נראה דאסור לדחוף [illegible] דבר שהוא מוקצה ורחייה מ"ש בסי' תמ"ו ס"ג: (ג) אבל [illegible] כבר. הטעם בטו שאינו [illegible] ונראה פירוש דבר זה [illegible] תינוק שהוא מין אדם כמו [illegible] ע"ל שהם טפלים להדדי [illegible] דאנג זה מה שאין כן [illegible] שאין לושום שייכו עם המת [illegible] לומר זה אג"ז וזהו דעת [illegible] שמביא הטור והב"י בשם [illegible] אלא שסיים ע"ז ח"ל אלא [illegible] אסור וגם הש"ע היה לו [illegible] כן: (ד) אבל אם הוא [illegible] כו': שמעתי מקשים לפ"ז [illegible] הצריכו גבי דוד המלך שמת [illegible] לטלטלו ע"י כבר או תינוק [illegible] בפרק ב"ח והא דוד לא היה [illegible] באותה שעה שהרי מת [illegible] בתורה כדאי' שם בגמרא [illegible] אחד תי' דשאני בגדי מלך [illegible] לשאר בני אדם כדתנן [illegible] על המלכי וכמ"ש הרמב"ם [illegible] דשורפין בפניה משמע [illegible] ואם כן לא הוי ראוי [illegible] הוי בגדי דוד מועילים [illegible] (ה) אלא [illegible] ואל מ"ש בסי' ש"ח [illegible] שמלאכתו לאיסור שרי [illegible] ע"י כבר או תינוק הכא [illegible] דהוקצה מחמת גופו [illegible] כתם דעכ"פ כלי [illegible] מדוב' מטלטלין [illegible] שיש עליה אפי' מחמה [illegible] ב"י בסימן ש"ח בשם [illegible] ואל מ"ש בסימן ש"י [illegible] כלי שיש בו דבר האסור והמותר דהיינו שברי עצים הם דבר [illegible] מ"ש מטלטלין בשביל ההיתר שיש שם והעצים הם גופם מוקצה [illegible] דשם הוה האיסור בטל נגד ההיתר וכמאן דליתי' רמי כיון [illegible] ואשר"י ועוד סיים כאן הלכך אותם שמטלטלין [illegible] עליה בשבת ע"י כבר או תינוק לא יפה הם עושים עכ"ל [illegible] דסי' ש"ח ס"ה שזכרתי דהא כאן במטרה ג"כ [illegible] אלא שמלאכתו לאיסור ולזה ועיל שם כבר או תינוק עפי מכאן [illegible] דהרא"ש כיכהו אלא דהכא דסי' ש"ח הוא תשו' הרא"ש [illegible] בפסקיו פ' נוטל והך דהכא עכ"פ עיקר שכ"כ ב"י בסימן [illegible] לטלטל המטרה ע"י לחם שנותנין בשבת ולא אחרו [illegible] בלבד ועכ"ל אין לסמוך על הקולא דסי' ש"ח ס"ה [illegible] ש"ח דשרי לטלטלו להדי' לצורך גופו ומקומו רק [illegible] מועיל כבר או תינוק משא"כ כאן במטרה דאפילו [illegible] אסור כדלעיל ע"כ לא מועיל כבר או תינוק: (ו) באים [illegible] בגמ' אחרי' שיעשו כן דוקא בשביל שאין מתיצה כמת דק [illegible] כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל והקשה ב"י דכיון [illegible] ניטל אפי' לצורך דבר שאינו ניטל לא צריך לענין זה כלל אלא [illegible] מתיצה עדאי בשביל המת וגל"ל דכ"כ התו' תימא מאי איסור [illegible] מעה לישב עליה ותו אמאי מייתי בריש מעה והדר [illegible] עד שיהם להם גם למעלה ויביאו מעה ומחצלות ביחד [illegible] דרבנן למיעבד היכרא שהוא לצורך חי כל כמה דאפשר [illegible] בחומרא זו דעביד הרחקה בענין צורך המת [illegible] בהדיא על כן עשו היכר [illegible] שירגישו הכל איסור טלטול המת ומ"ה מתורץ נמי [illegible] דאע"פ דמותר מצד הדין עבדי' הרחקה בזה וזה שסיי' הטור [illegible] עשה לצורך החי שאין מחללין השבת לצורך המת אפילו באיסור

[illegible] ה"ה הכא אסור לטלטלו אם לא ע"י כבר או תיניק כדאי' בגמ' ע"ש ושמעתי דבגדי דוד היו מוקצין דאסור לכל אדם ללבשן דשורפין על המלכי' [illegible] בגדי' של מת לאו מוקצין הן ומ"ש ב"י אי' בחולין דף קכ"ה מת בכסותו פי' חכריכין מבטל ליה האי לא מבטל ליה עכ"ל וא"כ אזלינן בתר [illegible] לא מבטל בגדי המת אלא דעתיד להפשיטו ולהלבישו חכריכין: יז זה מביא מטתו: אבל לא יביאו מיד מחצלת דא"כ יהא ניכר שעוש לצורך המת

[illegible] מת המוטל בחמה מטלטלו ד מחמה לצל באותו רשות על ידי כבר או תינוק ואם אין לו כבר או תינוק הלא יטלטלנו כלל אפי' להפכו ממטה למטה (ב) ירטלטול מן הצד שמיה טלטול (וע"ל בסי זה סעיף ו' מאי תקנתיה)

ב מת שהסריח בבית וגמצא מתבזה בין החיים והם מתבזים ממנו: הנהויש אומרים דאפילו לא הסריח עדיין אלא ה שקרוב להסריח: (בית יוסף בשם טור ורש"י ור"ן) ו מותר להוציאו לכרמלית ואם היה להם מקום לצאת בו ז אין מוציאין אותו אלא מניחים אותו במקומו ויוצאים הם יויש אומרים שלא התירו להוציאו לכרמלית ח אלא על ידי כבר או תינוק יויש מי שאומר שכל שמוציאו לכרמלית מוטב להוציא שלא בכבר ותינוק כדי למעט בהוצאה יויש מי שמתיר להוציאו ט אף לרשות הרבים י על ידי תינוק (נ) אבל יא לא על ידי כבר והוא הדין אם הוא בבזיון אחר כגון שהיה בספינה והיו העכו"ם יב מתאספים שם וכן כל כיוצא בזה:

הגה והוא הדין דמותרים יג לומר לעכו"ם לטלטלו כמו על ידי כבר ותינוק: (מרדכי וב"י בשם שבולי לקט) יד ואסור לטלטל מת על ידי כבר ותינוק לצורך כהנים או דבר אחר אבל על ידי עכו"ם יש מחירין (טורפ"י י"ד סי' שע"ב ותשו' מהרי"ל סי' ס"ה) וכן ראיתי נוהגים לצורך מצוה או תתונה:

ג יש מי שאומר שאם נתן על המת טו אחד מכלים שהוא לבוש חשוב כנותן כבר או תינוק:

ד יש מי שאומר שלא הצריכו כבר או תינוק אלא למת ערום (ד) אבל אם הוא יו בכסותו אין צריך כבר או תינוק:

ה אם צריך למקום המת או לדבר שהמת מונח עליו מותר לטלטלו מן הצד דהיינו שהופכו ממטה למטה כיון דלצורך דבר המותר הוא אלא התירו לטלטל ע"י כבר או תינוק (ה) אלא במת בלבד אבל לא בשאר דברים האסורים לטלטל:

ו מת המוטל בחמה יאין להם מקום לטלטלו או שלא רצו להזיזו ממקומו (ו) באין ב' בני אדם ויושבין מב' צדדיו חם להם מלמטה יז זה מביא מטתו ויושב עליה וזה מביא מטתו ויושב עליה חם להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורס על גביו וזה מביא מחצלת ופורס על גביו זה

זוקף

אסור דליכא הכא בזיון המת כשנשרף ומשום טעם דאי לא שרית ליה אתי לכבוי לא שרי' הוצאה וכ"ש למ"ד שמלאכה שא"צ לגופה פטור עסקי' של"ד ואע"פ שבמרדכי משמע בדליקה התירו עפי הרב"י לא ס"ל הכי אלא כמ"ש ס"ב והוא מתבזה בין החיים וכו' ואם יש להם מקום לצאת וכו' דדוק' מפני כבוד החיים שרי כ"כ בהדיא בב"י ולהכי כתב ג"כ מת המוטל בחמה כו' באותו רשות כנ"ל דלא כע"ש וברמב"ם משמע שדין דליקה וחמה שוין וכ"מ בגמ': ד מחמה לצל באותו רשות: אבל להוציאו לרשות אחר אסור דליכא כבוד המת דיכול לעשות לו תקנה כמ"ש ס"ו ולזה נתכוין רמ"א: ה שקרוב להסריח: ודוק' ע"י כבר או תינוק אבל אי ליכא כבר או תינוק אסו' דהחמירו יותר באיסו' טלטול מאיסור הוצאה וכמ"ש ס"א תוספ' סוכה דף ל"ו ועסי' שי"ב סס"א: ו מותר להוציאו: דגדול כבוד הבריות שדוחה ל"ת דדבריה' כמ"ש ספ' י"ג וסי' תרפ"ז ס"ב וכת' המ"מ מפני כבוד החיים קאמר וכדי לסלק מהם ריחו התירו עכ"ל בשם הראב"ד כלומר דלא התירו הוצא' בשביל כבוד המת דליכ' כ"כ בזיון בשהמת מסריח עמ"ש ס"ח: ז אין מוציאין: דליכא כבוד החיי' וכבוד המת נמי ליכא כיון שמונח במקום שאין רואין ועוד שכבר הסריח ולדע' הטור אם הוא קרוב להסריח אפי' יש להם מקום לצאת מותר להוציאו מפני שלא יסריח: ח אלא על ידי כבר: דהוצאה דא"א לתקוני שרי אבל טלטול שאפשר לתקוני בכבר מתקינים ומיהו אם אין לו כבר או תינוק שרי להרמב"ם ולהטור אסור דאיסור טלטול לא התירו בלא כבר או תינוק: ט אף לר"ה: דהוי מלאכה שאצ"ל ועסי' רע"ח: י ע"י תינוק: דוקא בשהוא גדול קצת כמ"ש סי' ש"ח סמ"א: יא לא ע"י כבר: דמ"מ יתחייב על הכבר שאינו עפל למת: יב מתאספים שם: והוא בזיון גדול עמ"ש ס"א: יג לומר לעכו"ם: דשבות דלית ביה מעשה הוא ומה שהקשה ר"ב דא"כ לישתרי לומר לעכו"ם לקבור מת בשבת כבר האריך בזה הרמב"ן בס' תה"א דף כ"ו דשאני כרמלית דהכל יודעים שאינו בכלל מלאכות אבל לחלל עליו שבת אפי' ע"י עכו"ם אסור מש' כבוד המת שלא יאמרו נתחלל עליו שבת הלכך אפי' להוציאו ע"י עכו"ם להניחו בקבר העשוי מאתמול אסור אע"ג דהוי שבות דשבות ואין נוהגין בו כבוד כלל במקום איסורין המתכרסמין אפי' של דבריהם עכ"ל וכ"כ התו' בב"ק דף פ"א ובגיטין דף י"ח ועסס' שכ"ה: א"כ משמע דבר"ה אסור אפי' ע"י עכו"ם ואפי' למ"ד מלאכה שאצ"ל פטור מ"מ עיקרה דאורייתא כמ"ש הטור בשם ר"ח: יד ואסור לטלטול: באמת שמהרי"ל פסק דמותר לטלטל ע"י כבר או תינוק לצורך החיים וכן המנהג עכ"ל: אלא שבהג"מ אוסר ע"י כבר או תינוק: וכ"ל דטלטול מן הצד שרי לצורך כהנים כמ"ש ה"ה דלצורך מקומו שרי ומ"מ אין הכהנים יכולים לכוף לקרוביהם שיוציאוהו אפילו צריכים הכהנים ליכנס לב"ה דהוא מצוה כ"כ בתשו' מהרי"ל סימן ס"ט אם לא בנפל (ב"ח) ועבי"ד סימן שע"א ס"ד: והכא מיירי שאין הקרובים מקפידין ובזיון המת ליכא דמה לי בבית זה מ"ל בבית אחר אבל הכהנים רוצים שיהיו בביתם וכ"מ במהרי"ל שם דבחול מותר להוציאו שיכנסו הכהנים בביתם אם אין הקרובים מקפידין או במקום שהמנהג לשאת מיד למקום שמוטהרין אותו יכול לכופן ומ"מ כ"ל דאסיש כהן חולה שאינו יכול לצאת מביתו כופין הקרובים להוציא המת מביתו כדי שלא יעבור על דאורייתא ומ"ש בש"כ בי"ד סי' שע"ב דהוי דרבנן לא דק עמ"ש סי' ש"ג: טו אחד מכלים וה"ה שאר כלים שמלאכתן להיתר כן אי' בגמ' סוף נוטל: יו בכסותו א"צ: והרב"י כתב ויש לדחות דהכסות בטל לגבי המת וכ"כ בש"ג ובשל"ה הקשה ע"ז דאמרי' דוד אפחת דרגא מתותיה ומת ומסתמא היה מלובש

[illegible] ל"ה היה אסור לטלטלו אם לא ע"י כבר או תיניק כדאי' בגמ' ע"ש ושמעתי דבגדי דוד היו מוקצין דאסור לכל אדם ללבשן דשורפין על המלכי' [illegible] בגדי' של מת לאו מוקצין הן ומ"ש ב"י אי' בחולין דף קכ"ה מת בכסותו פי' חכריכין מבטל ליה האי לא מבטל ליה עכ"ל וא"כ אזלינן בתר [illegible] לא מבטל בגדי המת אלא דעתיד להפשיטו ולהלבישו חכריכין: יז זה מביא מטתו: אבל לא יביאו מיד מחצלת דא"כ יהא ניכר שעוש לצורך המת

[illegible] ל"ה היה אסור לטלטלו אם לא ע"י כבר או תיניק כדאי' בגמ' ע"ש ושמעתי דבגדי דוד היו מוקצין דאסור לכל אדם ללבשן דשורפין על המלכי' [illegible] בגדי' של מת לאו מוקצין הן ומ"ש ב"י אי' בחולין דף קכ"ה מת בכסותו פי' חכריכין מבטל ליה האי לא מבטל ליה עכ"ל וא"כ אזלינן בתר [illegible] לא מבטל בגדי המת אלא דעתיד להפשיטו ולהלבישו חכריכין: יז זה מביא מטתו: אבל לא יביאו מיד מחצלת דא"כ יהא ניכר שעוש לצורך המת

[illegible]

פרי חדש

סימן קי

[illegible]

יח זוקף מטתו ונשכבו והולך לו וזה זוקף מטתו ונשכבו והולך לו ונמצאת פתיצה עשויה מאליה שהרי מחצלת זה ומחצלת זה נביהן סמוכורת זו לוו ושני קצותיהן על הקרקע משני צידי המטה:

ז יט מותר לסון המטה (ולחדיחו) כ ולשכוב הכר כתחתיו כדי שלא יסריח ובלבר שלא יזוז בו שום אבר ואם היה פיו נפתח והולך קושר את הלחי בענין שלא יוסיף להתפתח אבל לא כדרי סה שנפתח או קצצו שאם כן היה מזיז אבר ומטעם זה אין מעצימין עיניו של מת בשבה:

ח כ לשלפול מן הצד לצורך דבר המותר מותר הלכך צנון שמסמן בארץ כא ומקצת עליו מגולים ולא השריש וגם כב לא נתכוון לזריעה נושלו אף על פי שבשנתלתו מזיז עפר ממקומו אף ע״פ שהוסיף מחמת לחות הקרקע מותר: הגה ולפילו אסם מבע״י (ז) להוות אם כל השבת כב לתן בתוכלין משום כסים לדבר האסור: (כלבו) (ח) ישלטול בגופו אפי׳ לצורך דבר האסור מותר כד הילכך קש שעל המטה (ט) דסתמו מוקצה להסקה כה מניענין בגופו ואם חניח עליו אסור לת״ק קנן מע״ש (שם בכ״מ בשם י״מ) וקולת רש״י עליו מגולין. לבל אם אין מגולין אסור לתחוב בהן כוש כמו בם״ע דמלאכה בעשה נעשת: (מ״מ) לבל דף כ בחום מעשן דלחד נירסא דגם כלן שרי לתחוב וכ״ה ביחוס. בהדיח ספ״ק דכלאים דמותר לתחוב בעם״ו ול״ע על המ״מ דפסק דלא כירו. וע״ש בד״ם. וכתב הרמב״ם פכ״ו עמודים על תורה אסור לטלטלן שמא יתקן הגומות שלהן בנטרת דף קי״ב פריך גומות ממילא הוין כמו בלנן ומפני בסדה לא חתי לתשוי גרוסות ע״כ ות״כ בבית אסור ליטול הלנון מהמדרה דתני לתקוני גרוסות: כב לא נתכוין לזריעה. נ״ב דהא נפקי ס״ס כתב דחטין שזרען בקרקע שרי ובחמת דברי החו׳ דף ג׳ לא קתני אלא לחמעבר ומצינית ובלאים דהם נתחייב בזריעה נתחייב בכולן אבל נפי שבת אפי׳ נתכוין לזריעה אין חייב אלא אחת מהן כמו שבת דף ק״ג ע״ב ובכל זמן אלא הברייתא כל״ל ברור ע״ש: כג דאין בתוכלין משום. פלוגתא דלא חיישה כוונתו שיהא התוכל משום לעפר תלדג׳ העפר משמש לתוכל וכמ״ש רשי׳ רל״ע ובחמת אין חילוק בין תוכלים לבלים וכ״מ בכל בו ו״ע בעירובין דף ע״ו ע״שועבי. שע״ב ס״ו ושו״ע סס״ח מ״ב: כד

הלכך קש. ל״ע דלפי מ״ש ס״ה בסעיף טלטולו אינו בכביל דבר המוקלה שרי אם כן ה״ג שרי כמ״ש ב״י בסס הרן. ולריך לומר דבין לדריך לקש לסבוב עליו אם כן הוי כעושה לצורך המוקלה. ובחמת ברמ״ש משמ׳ דאם כוונתו לטלטל לדבר המוקלה לפי׳ לריך לומר שרי אף אם כן הוי כעושה לצורך המוקלה. ולא חיישי׳ אם אין כוונתו לטלטל לדבר המוקלה כיון דלא שרי אלא בתוכלין מכוון כלל לטלטל המוקלה כיון בנטען: כה מעמנעו בנוסו. כלי לסבוב עליו:

שיב א מקום מיוחד. אפי׳ יחיירנו לו בהם ערבית ינקח בהם בחרית (רמ״י ור״ן) ול״ל דה״פ אם נכנס תחיל למקום ת״ו ת״כ אף אם יחיירנו יכול להקח בהם ערבית ואף אם נחחילו למקום אחר ויכנס בהם בחרית

(ג) בפרה פיר' פי' חריסה רחסומה וטומד לזריעה:

(א) תפילו אם קשור בחבל וכו'. משמע דאם חיטו קשור כלל לא מהני נמלטסטרא ומקשו ותלוי כ"ע ג"כ פ"ם בחיטו קשו

ש"ג טלטול דלת וחלון והמנעול בשבת' וכו' ס"ם:

א אפקק החלון כנון לוח או שאר כל דבר שסותמין בו החלון יכולים לסתכו אפילו אם אינו קשור ולא אמרינן דהוי כמוסיף על הבנין יוהוא שיחשוב עליו מערב שבת לסתמו בו ב יוקנה שהחקינו להיות נועל בו אין צריך שיקשרנו בדלת ומכל מקום רמי לבנין יותר מפקק החלון ולא מני במחשבה שיחשוב עליו מאתמול וצריך שיתקננו לכך פלרש"י היינו שיתק: נו לשם כלי שיהא ראוי לשום תשמיש שיהא ראוי

נו אתים או לפצוע בו אגוזים ג ולר"ת אין צריך שיהא ראוי לדבר אחר אלא כיון שתקנו ועשה בו מעשה לשם כך הוי כלי: הגה ומקרי כ"כך כלי אפילו אכתו לסתור ומתקנו לעולם כמו שמתקנו לעיל סי' ש"ח ס"ב. ויש מחמיר ס) ונגר שהוא יתר שנועלים בו ותוחבין אותו באפקופה למטה ורומה שפי לבנין לא כגי בחבי

ן עליהם בו אלא אם כן יהא קשור וכיוצר יהא קשור אם יש בראשו גלוסטרא דהיינו עב באחד משמשיו ראוי לתחוב בו שרומה לכלי סני (א) אפי' אם קשור בחבל דק שאינו ראוי להיות נישל בו אפי' אם קשור כדלת עצמו אלא בבריח הדלת ש) ואפי' החבל ארוך ואינו תלוי כלל באויר אלא כלו מונח בארץ ואם ראשו מוסטרא אם הוא קשור בדלת אלא בבריח צריך שיהא הקשר אמיץ שיהא ראוי לינשל בו ואפילו הכי אין צריך שיהיה תלוי אלא אפילו כולו מונח בארץ מותר שאין אסור אלא כשפוסטו ומניחו בקרן זוית:

כך נר שאמרנו מיירי שהאפקופה גבוה וכשנועץ אוהו בפתחו אינו נוקב בארץ (ג) אבל אם נפתחה האפקופה בענין שכשכנים הנגר בחור נוקב תחתיו בארץ הוי בנין ה ואסור לנעול בו:

רחבה

הגה י"ש דוקא בחצר מותר לטלטל לבנים (רש"י ס"פ במה"ש יין ור' יהושע נ"ב מ"ו ור"ן) וי"ש לפילו בחצר מלאת גר"מ כמי שרי לקח כמי חיטו רק לימור דרבנן ומשום כבוד הבריות התירו: (תוספות פרק לולב הגזול ובגהות מרדכי פרק הזורק)

ב אם יררו גשמים על האבנים ונטבעו אם רשאין ניכר סותר ליטלן ברי לקנח ואין משום סותר ולא משום שותן:

ג צרור שעלו בו עשבים ג סותר לקנח בו ולא חיישינן שמא יתלשו חיישינן אם יתלשו ליכא איסורא דרבר שאין מתכוין הוא:

ד לא ישטול רגב ארמה לקנח בו מפני שאינה ראויה לקינוח לפי שהיא נפוכת אסור לקנח בתרס אפי' בחול שם מכנה שלא ינתץ שיני " הכרכשתא (פי' העושים החלוים בפי טבעות)

ה היו לפניו בשבת צרור ואזני חרס חלקים רכיון רחלק הם ליכא משום מכנה ד מקנח באזן החרס שהוא ראוי לכסות בו פי הכלים צרור ועשבים יקנח בעשבים אם הם לחים אבל יבשים אין מקנחים

ה מפני שהם חרים ומחתכין את הבשר:

ו מקנחין בשבת בעשבים לחים אפי' הם מחוברים ובלבד דלא יזום ושום משתש בסחוב ליכא דלא אכרו אלא באילן אבל לא בירק:

ז היה צריך לנקביו ואינו יכול לפנות שרפואתו לשמש בפי הטבעת שמשמש שם בצרור ומנקב נפתח לא ישמש נשנת כרוך שמשמש בחול דהיינו שאותה הצרור בכל היר ז משום השרת ניכין אלא משמש לאחר יד דהיינו שיאחז הצרור בב' אצבעותיו ומשמש:

ח לשמש בכרוא בפי הטבעת דינה כצרור שלא יאחזנה אלא בב' אצבעותיו ויאסור לצאת בכרוא ח אפילו תחובה כולה בנוף:

ט יאסור (ג) בשרה ניר בשבת שבא יבא ט לאשווי גומות ואם היה שרה חבירו אפילו בחול אסור כפני שרש נירו ומקלקל:

י מאבנים גדולות שמצדדין אותן כמין מושב חלול ויושבים עליהם בשרות במקום המיוחד לבית הכסא יא מותר לצדדן ואע"ג דבנין עראי הוא לא גזרו ביה רבנן משום כבוד הבריות:

פרי חדש

סי' כן קי

ג רחבה שאחורי חבריהם שאין נכנסים ויוצאים בה תדיר אם עשה רלת לפתחה או שתולה בה מחצל של קנים וכן פרצה שגדר בקוצי כעין רלת אם יש להם ציר (פי׳ ציר מקבין הדלת וקובעי׳ כו׳ עין מדכדי להכניסו בתוך לתוך לכותל) או אפי׳ אין להם עתה ציר אלא שהיו להם ציר נועלי׳ בהם אפי׳ הם גדרים בארץ רק שקשר׳ ואלאם לנעול בהם ולא חשיב כבונה שניב בהם שהוא רלת כיון שהיה להם ציר: הגה וכ״ש אם יש להם ציר עדיין וכבר עלה יחזיר הציר למקומו כדרך שיחבר לקחתן סי׳ תקי״ט. (כ׳) אבל אם אין להם ציר ולא היה להם ציר ואין נועלים בהם (נ) אלא אם כן היו גבוהים מן הארץ עשרה אמות העשוי לכניסה ויציאת תדיר נועלים בו אפי׳ לא היה לו ציר מעולם והוי כגדר:

ד רלת העשוי מלוח אחד או שאין לה אסקופ׳ התחתונה וכפותחין שומטין אותה ועוקרים אותה אין נועלים בה (ד) אפי׳ יש לה ציר: (ס)

הגה אבל רלת העשויה מקרסים פרנסה מרי הפ עלגב שמשמיט לותה כשפותחה אם יש לה אסקופ׳ וה״ה כמקום שנועלים בקרסי הרגש ויש מקיפה למעלה ולמטה שמכניסים בהם הקרסים שדיבר כולה ח (ה) וחילן לוח לתוך בכל הדלת: (כ״ו)

ח ט שידה תיבה וסנדל שפתחן כן הצר ויש להם שני ציר׳ אחר למעל׳ וא׳ למטה אם יצא התחתון כולו ממקומו אסור להחזירו שמא יתקע אבל אם יצא מקצתו רוחקו ער שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר התחתון ק אבל כשיצא העליון (ה) אסור אפי׳ לולרוחקו ולהחזירו למקומו:

ו ר מטה של פרקים (ו) אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע׳ חייב חטאת ש ואם היא (ז) דרכה להיות) רפויה מותר להחזירה ולהדקה (ובלבד שלא יהדק) יב ש וכוס של פרקים מותר לפרקו ולהחזירו בשבת ש ויש מי שאוסר יג (ז) שרין הכוס כדין המטה:

הגה ואם דרכו להיות מהודק אף ע״ג דעכשיו רפוי אסור (מיימוני פכ״ה ובגמ׳ ש מיהו יכל כו וכן נראה דברי הסור)

ז ת קורה שנשברה מותר לסמכ׳ בארובות המטה יד שהם כלי לא כדי שתעלה דא״כ הוה ליה כונה לא כדי שלא תרד יותר יהוה שיהיו רפוים שיכול לרפלם כשירצה (ח) אבל כן אם מהדקם שם אסור: ח (ט) ז כפסל שנשמט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו ולהניח אותו צד השמוט על כפסל אחד ש יש מי שמחמיר לאסור (וע״ל סימן ש״ח)

ט יח התותב עץ בעין כן שתקע בסמר בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחר הרי זה תולדת בונה:

י יט חצר שנתקלקלה במימי נשמיהם יכול לזרות בה תכן יין ולא חשיב כמוסיף על הבנין ובלבד שישנה שלא יזרה לא בכל ולא בקיפה אלא בשולי הקופה ש הפכנה ויביא תבן על שוליה דהיינו על ידי שינוי (י) אבל ביד אסור:

שיך דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת ובו י״ב סעיפים:

א כ אין בנין וסתירה בכלים ל והני מילי שאינו בנין ממש ל כגון חבית הגה א ש שתיקה מחזקת ב לרבעים סתם: (ת״ה סימן ס״ה) שנשברה ורוצה שבריה ג בופת יכול לשברה ליקח מה שבתוכה ובלבד

ב מ סתם. סיים עליה ולוכה לאיתקפא ובבנין נמור שיך אפי׳ בכלי קטן דוק ותשכח דלא כע״ש שכתב ואפי׳ ג בופת יכול כו׳ דמחמת גריעותי׳ לא חיים עליה ולוכה לאיתקפא ברוס ג׳ חמות עם הדפנות בלא עובי הלבובים והרגלים וכ״כ הרמב״ם: ד בחב הרמב״ם פכ״ג העושה כלי (או ורת״ם) יחכוין לעשות כלי

באר הגולה

ג סם קח נתפנה וכפי׳ רשי׳ ד סם נגמרה ה סם כתפרים ו סם תדבר׳ ז סם סם ח סם בגמרה ט סם בגמרא י סם תלמוד ירושלמי ותיבה חדי לומני פרוסו ב סם סם לפתחיר ג תוספתא סם ופפרי (ד סם מוחר לפתח חדיתי התיבות נפתח סיון תקי״ט ך ה סם קב בגרייתה ו סם פתחם נפתח בזה ופתח ופ״ה בפ״ה סכן בפתח מדברי רמב״ם ז סם סם ח סם ובכתב״ע בפרייתה ט סם פור בפתחו וכפי יפתחו בפתח בני פרץ בפרץ ל סם פור בפתח אר״ת תרומת הדשן ובכל כו בפתח בפתח מם בפתח ב סם בפתח ג סם בפתח ד סם בפתח ה סם בפתח ו סם בפתח ז סם בפתח ח סם בפתח ט סם בפתח י סם בפתח יא סם בפתח יב סם בפתח יג סם בפתח יד סם בפתח טו סם בפתח טז סם בפתח יז סם בפתח יח סם בפתח יט סם בפתח כ סם בפתח כא סם בפתח כב סם בפתח כג סם בפתח כד סם בפתח כה סם בפתח כו סם בפתח כז סם בפתח כח סם בפתח כט סם בפתח ל סם בפתח לא סם בפתח לב סם בפתח לג סם בפתח לד סם בפתח לה סם בפתח לו סם בפתח לז סם בפתח לח סם בפתח לט סם בפתח מ סם בפתח מא סם בפתח מב סם בפתח מג סם בפתח מד סם בפתח מה סם בפתח מו סם בפתח מז סם בפתח מח סם בפתח מט סם בפתח נ סם בפתח נא סם בפתח נב סם בפתח נג סם בפתח נד סם בפתח נה סם בפתח נו סם בפתח נז סם בפתח נח סם בפתח נט סם בפתח ס סם בפתח סא סם בפתח סב סם בפתח סג סם בפתח סד סם בפתח סה סם בפתח סו סם בפתח סז סם בפתח סח סם בפתח סט סם בפתח ע סם בפתח עא סם בפתח עב סם בפתח עג סם בפתח עד סם בפתח עה סם בפתח עו סם בפתח עז סם בפתח עח סם בפתח עט סם בפתח פ סם בפתח פא סם בפתח פב סם בפתח פג סם בפתח פד סם בפתח פה סם בפתח פו סם בפתח פז סם בפתח פח סם בפתח פט סם בפתח צ סם בפתח צא סם בפתח צב סם בפתח צג סם בפתח צד סם בפתח צה סם בפתח צו סם בפתח צז סם בפתח צח סם בפתח צט סם בפתח ק סם בפתח קא סם בפתח קב סם בפתח קג סם בפתח קד סם בפתח קה סם בפתח קו סם בפתח קז סם בפתח קח סם בפתח קט סם בפתח ר סם בפתח רא סם בפתח רב סם בפתח רג סם בפתח רד סם בפתח רה סם בפתח רו סם בפתח רז סם בפתח רח סם בפתח רט סם בפתח ש סם בפתח שא סם בפתח שב סם בפתח שג סם בפתח שד סם בפתח שה סם בפתח שו סם בפתח שז סם בפתח שח סם בפתח שט סם בפתח ת סם בפתח תא סם בפתח תב סם בפתח תג סם בפתח תד סם בפתח תה סם בפתח תו סם בפתח תז סם בפתח תח סם בפתח תט סם בפתח

פרי חדש

סימן ק׳

בתוכתיו לסבי חבירו ולכן אסור לתוך ולחוך כ בגדך ע״י שיש נחוח נחוח לה לא הזכיר גם התיבה גם לחוך לא כתב דמכלי גם משמע בגדך שד מרפק ענין הכלי. וע״ל ע״ל דהיכא דרמ״ם קמא דפרקין הסילת הגדך דמיירי בפרק הסילת משמע מרפק הוא כמו שכתב בגדך ס״ת ב״ח. ומה שכתב בגדך דמשמע לה לא כתב דמכלי

שיר (א) מתקן מנח' בפ' תכית דף קמ"ו ת"ח כל פתח שהיו עשוי להכלים ולהוליא היו פתח וכנ"ל הוא דגזרו חז"ל על הרגלים דעביד לעיולא לזירא ולאפוקי הבלא פ' אסרתון חדש (ב) אם להרחיבו אסור: הגה וכלבד ד' אמות לכל רוח (מרדכי פרק תכית) ואם היה מכוין מקודם שבת בתכית מותר להוציאו ולהכניסו שהרי אינו מהכוין להוסיף:

סגה. ה והוקף שהוליקו גם כן בכלל פתח מגן ש"י אבל אם לא הוליקו מבעוד יום אסור להוסיף ריעה דעומד נקב ופתח בתכית (ת"ה סי' ס"ו) כגי שתרועשה אם מותר ליטול עמהו חרס עיין לעיל סימן ש"ח סעיף ע"ב:

ג ה היה בה נקב ונסתם אם הוא למטה מן השמרים אסור לפתחו דכיון שהוא למטה וכל כובד היין עליו צריך סתימה מעליא וחשיב כפותח מחרש למעלה מן השמרים מותר לפתחו:

ד ו בקטום נקב ישן נוקבין אפילו במקוה (פי' כלי מיוחד לנקוב) כגון שנשברה הברוא וי"א דלא שרי לנקוב נקב ישן אלא בתכית של חרס שאין הסתימה מתודקת יפה אבל בתכית של עץ שמהדקים מאד העץ שסותמים בה הנקב וחותכים ראשו על דעת שלא להוציאו ודאי נראה שזה נקב חדש ואסור:

ה ז ברזא שבתכית ואין אדם יכול להוציאה מותר ליקח ברזא אחרת ולחכות באותה ברזא לצורך לשתות יין בשבת: הגה וכלבד שלא יהיה הברזא הראשון גדול מהשמרים כמ"ש ס"ג: (ג"י בשם שבולי הלקט) מותר

דאף לפי המסקנא דלעיל מ"מ מיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה דעומד נומת דפסיק ריעה כ"ע מודו דאסור ואע"ג דמלאכה דאורייתא היא דקוקא בסחופר נומת וצריך לעפרא הוי דרבנן אבל בשבת ל"ש לעפרא הוי דאורייתא ופסיק ריעה בדאורייתא אסור לכ"ע ולא ס"ל ע"ב מיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה כלל וא"כ היא דחכית ג"כ מיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה כלל דמלאכה דאורייתא היא דעושה פתח לחכית אבל פסיק ריעה כמלאכה דרבנן ס"ל להלכה דפעור וחכית מתרדכי פרק האורג דמתי לספוק מים אע"פ שיורד לפרחלית כיון דהיו מתכוין שילאו לחוץ ואע"ג דפסיק ריעה הוי ע"פ (ע' בבכורות דכ"ד ע"ב בתו' ובו' תע"ש ובו' ע"ש בתו' ופסחי דף מ"ו): ול"ג ל"ע על הגהות בתרי דף קי"ג עיי"ש התוספות בתרץ הקושיות ד"ה ולימא מסיפא דעביד נומת ממילא קל היון דתנן העיקן לפת וכו' ותסם בודאי פסיק ריעה הוא דעביד נומת ואפ"ה שרי וכ"ת התם דאפי' היו מקלקל עליו מעולין שרי לתחוב בו כו' ע"ש דף ל"ו ועיין תוס' דמקלקל הוא כדאיתא דף ע"ג ופעור אפי' לר"י ודברי הכל דף ל"ג בד"ה מפני שמוקן וכו' ל"ע ע"ש ותפעור דמיירי בתקון כגון בשלה כ"ת התם ספ"ח ועי"ק מ"ם בחופר נומת ול"ע לעפרא דמיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה ואפי' לר"ת דמיירי בחופר נומת ול"ע לעפרא מ"מ לא גזרו חז"ל בשחיטה דעביד כלל לא גזרו אלא לענין שחיטה דפעור דהוי מלאכה ש"ע בשופה ובדבר שאין מתכוין ומקלקל ואפ"ה אסור ואע"ג דלא הוי פסיק ריעה הוא דעביד נומת ממילא כיון דלא הוי פסיק ריעה ואפ"ה אסור ואע"ג דלא הוי מלאכה ש"ע בשופה ובדבר שאין מתכוין ומקלקל הוא שלא כדרכו ש"ע ס"ק ל"ו דמכנו לו חיסור להוליא דרבנן כעושה נקב בכותל ע"ל ס"ק ל"ו דמכנו לו חיסור להוליא דרבנן וכ"כ ס"ע ש"ע בשבי ש"ו ס"ד לחיתה בהדיא דאסור ותלמוד ערוך הוא וכ"כ התו' בשבת דף ק"נ סוף ד"ה לא גריכא ע"ש וכ"מ סי' שנ"ו ס"ח וסס"ב ע"ש. ולף שהחו' פסחים דף כ"ה בחנו דשרי ע"ש היינו בדרך אין לחתר אבל לפי החתח לאסור וכ"מ סי' רע"ו ס"ח ולף שהרא"ש בפסחי כתב דפסיק ריעי לאסור בכל מידי דאורייתא ל"ל דהקושי מהו' אחר לאסורי ע"ש אבל לכ"ע פסיק ריעה לפי' בחילי דרבנן אסור ומ"ש רחיה מהמרדכי שיהא רחייה דהתם לית לה עביד מידי ולפ"ז ל"ש לי' לאסורא כת"ש

דלף לפי המסקנא דלעיל מ"מ מיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה דעומד נומת דפסיק ריעה כ"ע מודו דאסור ואע"ג דמלאכה דאורייתא היא דקוקא בסחופר נומת וצריך לעפרא הוי דרבנן אבל בשבת ל"ש לעפרא הוי דאורייתא ופסיק ריעה בדאורייתא אסור לכ"ע ולא ס"ל ע"ב מיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה כלל וא"כ היא דחכית ג"כ מיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה כלל דמלאכה דאורייתא היא דעושה פתח לחכית אבל פסיק ריעה כמלאכה דרבנן ס"ל להלכה דפעור וחכית מתרדכי פרק האורג דמתי לספוק מים אע"פ שיורד לפרחלית כיון דהיו מתכוין שילאו לחוץ ואע"ג דפסיק ריעה הוי ע"פ (ע' בבכורות דכ"ד ע"ב בתו' ובו' תע"ש ובו' ע"ש בתו' ופסחי דף מ"ו): ול"ג ל"ע על הגהות בתרי דף קי"ג עיי"ש התוספות בתרץ הקושיות ד"ה ולימא מסיפא דעביד נומת ממילא קל היון דתנן העיקן לפת וכו' ותסם בודאי פסיק ריעה הוא דעביד נומת ואפ"ה שרי וכ"ת התם דאפי' היו מקלקל עליו מעולין שרי לתחוב בו כו' ע"ש דף ל"ו ועיין תוס' דמקלקל הוא כדאיתא דף ע"ג ופעור אפי' לר"י ודברי הכל דף ל"ג בד"ה מפני שמוקן וכו' ל"ע ע"ש ותפעור דמיירי בתקון כגון בשלה כ"ת התם ספ"ח ועי"ק מ"ם בחופר נומת ול"ע לעפרא דמיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה ואפי' לר"ת דמיירי בחופר נומת ול"ע לעפרא מ"מ לא גזרו חז"ל בשחיטה דעביד כלל לא גזרו אלא לענין שחיטה דפעור דהוי מלאכה ש"ע בשופה ובדבר שאין מתכוין ומקלקל ואפ"ה אסור ואע"ג דלא הוי פסיק ריעה הוא דעביד נומת ממילא כיון דלא הוי פסיק ריעה ואפ"ה אסור ואע"ג דלא הוי מלאכה ש"ע בשופה ובדבר שאין מתכוין ומקלקל הוא שלא כדרכו ש"ע ס"ק ל"ו דמכנו לו חיסור להוליא דרבנן כעושה נקב בכותל ע"ל ס"ק ל"ו דמכנו לו חיסור להוליא דרבנן וכ"כ ס"ע ש"ע בשבי ש"ו ס"ד לחיתה בהדיא דאסור ותלמוד ערוך הוא וכ"כ התו' בשבת דף ק"נ סוף ד"ה לא גריכא ע"ש וכ"מ סי' שנ"ו ס"ח וסס"ב ע"ש. ולף שהחו' פסחים דף כ"ה בחנו דשרי ע"ש היינו בדרך אין לחתר אבל לפי החתח לאסור וכ"מ סי' רע"ו ס"ח ולף שהרא"ש בפסחי כתב דפסיק ריעי לאסור בכל מידי דאורייתא ל"ל דהקושי מהו' אחר לאסורי ע"ש אבל לכ"ע פסיק ריעה לפי' בחילי דרבנן אסור ומ"ש רחיה מהמרדכי שיהא רחייה דהתם לית לה עביד מידי ולפ"ז ל"ש לי' לאסורא כת"ש

מגן אברהם

סגה. ה והוקף שהוליקו גם כן בכלל פתח מגן ש"י אבל אם לא הוליקו מבעוד יום אסור להוסיף ריעה דעומד נקב ופתח בתכית (ת"ה סי' ס"ו) כגי שתרועשה אם מותר ליטול עמהו חרס עיין לעיל סימן ש"ח סעיף ע"ב:

ג ה היה בה נקב ונסתם אם הוא למטה מן השמרים אסור לפתחו דכיון שהוא למטה וכל כובד היין עליו צריך סתימה מעליא וחשיב כפותח מחרש למעלה מן השמרים מותר לפתחו:

ד ו בקטום נקב ישן נוקבין אפילו במקוה (פי' כלי מיוחד לנקוב) כגון שנשברה הברוא וי"א דלא שרי לנקוב נקב ישן אלא בתכית של חרס שאין הסתימה מתודקת יפה אבל בתכית של עץ שמהדקים מאד העץ שסותמים בה הנקב וחותכים ראשו על דעת שלא להוציאו ודאי נראה שזה נקב חדש ואסור:

ה ז ברזא שבתכית ואין אדם יכול להוציאה מותר ליקח ברזא אחרת ולחכות באותה ברזא לצורך לשתות יין בשבת: הגה וכלבד שלא יהיה הברזא הראשון גדול מהשמרים כמ"ש ס"ג: (ג"י בשם שבולי הלקט) מותר

בגין בגין בתחתת בין בכלים חייב משום מכה בפטיש לפיכך נזרו על כל נקב אפי' עשוי להכלים ולהוליא או להכניס בלבד אפילו היכא שחייבין עליו והקשה כה"מ דבפ"ב כתב דחייב משו' טוחה ול"ג דהכא מיירי בטל שחייב מחובת לקרקע ולית בה בגין ולכתב עוד הטושה נקב כל שהוא בין בגין בגין בכגין בין בתחתת חייב משום מכה בפטיש וכו' אפילו עשוי להכלים ולהוליא. הטושה נקב בקרקע הכית שלשה סימים חייב משום טוחה (רשד"ם ס"ה): ד שיהטין לכך לתיעלת מה תיקם ת"ח: ה ודוקא שהוליאתו ג"כ פו'. ול"ת תיקם נרחה דסכין להקן בחבי חיירי שהוליאתו והכניסתו בחול ולפ"ז פסיק ריעה הוי שיוסף בנקב ומדמייתי רישא מסכינת דכיני תורבי דלא וכו' והאיכא ע"כ ללה פסיק ריעה שיהחיב בעומת דר"י פ' כיר. דלכאי בעי דלמא ומלפה שלא יזין עבר מקומו ומ"מ ע"כ מודה הוא דאי הוי פסיק ריעה לאהדורי משום העומת אסור דעושה נומת ומ"ל לעפרא חייב ומדאוריי' משום בנין כדאי' פ"ק דביצה ע"ב. הגה מבואר להה"ה כ"ל ג"כ דהתיובתא קאי אשמועות דהא מייתי דברי האוס' והם בתבו כך בהדיא ומשמע דם"ל כפשוט להה"מ דעושה נומת דפסיק ריעה כ"ע מודו דאסור ואע"ג דלא הוי פסיק ריעה דאורייתא היא דקוקא בסחופר נומת ומ"ל לעפרא הוי דרבנן אבל בשבת ל"ש לעפרא הוי דאורייתא ופסיק ריעה בדאורייתא אסור לכ"ע ולא ס"ל ע"ב מיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה כלל וא"כ היא דחכית ג"כ מיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה כלל דמלאכה דאורייתא היא דעושה פתח לחכית אבל פסיק ריעה כמלאכה דרבנן ס"ל להלכה דפעור וחכית מתרדכי פרק האורג דמתי לספוק מים אע"פ שיורד לפרחלית כיון דהיו מתכוין שילאו לחוץ ואע"ג דפסיק ריעה הוי ע"פ (ע' בבכורות דכ"ד ע"ב בתו' ובו' תע"ש ובו' ע"ש בתו' ופסחי דף מ"ו): ול"ג ל"ע על הגהות בתרי דף קי"ג עיי"ש התוספות בתרץ הקושיות ד"ה ולימא מסיפא דעביד נומת ממילא קל היון דתנן העיקן לפת וכו' ותסם בודאי פסיק ריעה הוא דעביד נומת ואפ"ה שרי וכ"ת התם דאפי' היו מקלקל עליו מעולין שרי לתחוב בו כו' ע"ש דף ל"ו ועיין תוס' דמקלקל הוא כדאיתא דף ע"ג ופעור אפי' לר"י ודברי הכל דף ל"ג בד"ה מפני שמוקן וכו' ל"ע ע"ש ותפעור דמיירי בתקון כגון בשלה כ"ת התם ספ"ח ועי"ק מ"ם בחופר נומת ול"ע לעפרא דמיירי בענין דלא הוי פסיק ריעה ואפי' לר"ת דמיירי בחופר נומת ול"ע לעפרא מ"מ לא גזרו חז"ל בשחיטה דעביד כלל לא גזרו אלא לענין שחיטה דפעור דהוי מלאכה ש"ע בשופה ובדבר שאין מתכוין ומקלקל ואפ"ה אסור ואע"ג דלא הוי פסיק ריעה הוא דעביד נומת ממילא כיון דלא הוי פסיק ריעה ואפ"ה אסור ואע"ג דלא הוי מלאכה ש"ע בשופה ובדבר שאין מתכוין ומקלקל הוא שלא כדרכו ש"ע ס"ק ל"ו דמכנו לו חיסור להוליא דרבנן כעושה נקב בכותל ע"ל ס"ק ל"ו דמכנו לו חיסור להוליא דרבנן וכ"כ ס"ע ש"ע בשבי ש"ו ס"ד לחיתה בהדיא דאסור ותלמוד ערוך הוא וכ"כ התו' בשבת דף ק"נ סוף ד"ה לא גריכא ע"ש וכ"מ סי' שנ"ו ס"ח וסס"ב ע"ש. ולף שהחו' פסחים דף כ"ה בחנו דשרי ע"ש היינו בדרך אין לחתר אבל לפי החתח לאסור וכ"מ סי' רע"ו ס"ח ולף שהרא"ש בפסחי כתב דפסיק ריעי לאסור בכל מידי דאורייתא ל"ל דהקושי מהו' אחר לאסורי ע"ש אבל לכ"ע פסיק ריעה לפי' בחילי דרבנן אסור ומ"ש רחיה מהמרדכי שיהא רחייה דהתם לית לה עביד מידי ולפ"ז ל"ש לי' לאסורא כת"ש

ברי הדרש

סימן קי

סכנה זין זה סיקרו ישוב ורוחה דרבי' מחתם בקב נגריית בקב נתם נגריית לחתר חומר יפי רבין מלכתין יתה"ת מתחיתני הכרח זה בלבוש יפה לחתר חומר חדש לפני לחתר ואפ כל חתר ואחוב בדרך ולא בחומר שם מחיתם כלל ניחת חדש לפני לחתר חדש לפני לחתר חדש לפני לחתר

פרי חדש

סימן קיא

ורואי לפתח מכוין (ו) ליקוב המנופח ח למעלה מוחר דלאו לפתח מכוין שאין דרך לעשות פתח למעלה אלא נוטל כל המנופח:

ז חותמות שבכלים כגון שהם תיבה וסנדל שהכיסוי שלהם קשור כהם כחבל ט יכול להחירו או לחתכו בסכין או להתיר קליעתו ודווקא כעין קשירת חבל וכיוצא בו אבל פותחות של עץ ושל פתכת אסור להפקיע ולשבר הכלים נמי שייך בהו גמור ופתירה ומשעם ורה (ז) אסיר להפיר הצירים שקורים נוני"ש שאחורי התיבה אם נאבר הפתח י' (ח) ויש פתירים בנו ושברה פותחות של תיבות שהיו אוסר יש להחיר יא ע"ע עכו"ס:

ת יב חותלות (עי' מיני כלים) של הסרים וגרוגרות אם הכסוים מקשר כהל ומקלקל הוא: קשור בחכל פחיר ומוחר שרשרות החבל ותוחך אפי' בסכין יאפ"ו גופן של חותלות שכך זה כמו יג שמיבר אגיים או שקרים ברי ליטול האוכל שבהם:

ט יד מוחר להפקיע ולחחוך קשרי השפור שקושרים בטלח או בעוף הצלויים:

י חותמות שבקרקע כגון דרת של כור שקשור בו חבל יכול להחירו דלאו קשר של קיימא הוא שהרי עומד להתיר (ט) אבל לא הפקיע ותוחך משום סחירה ודווקא כשעשוי לקיים על מנת שלא להחירו כשב' אבל אם אינו עשוי לקיים כלל מוחר ומפעי"ה מוחר להחיר רק שמשיכין אותו לפני התנור ושורקין אותו בפים שאינו עשוי לקיום (ועי"ש סי' רכ"ט):

יא אסור ליתן שעוה אושמן עב בנקב החבית לסתמו מפני שהוא שהרי (פי' הערוך סיכה מסיק עיסה מריחה סיעה עגין ת"ה) ח אבל בשאר דברים רלית בהו משום סחירה (י) (הוחיל ואין היין יולא חז) (ביה יוסף) מוחר יואם היה טי היין יוצא דרך הנקב אסור (לפחמו ואפילו) ליתן בו שום דרך הדחרת לוסר שאינו מכוין אלא לחצניעו שם ואם הוא ע"ח מוחר להעריס בכך:

יב (יא) כיון שהוא דבר מחובר אבל אם הוא מחוב בספסל וכן בכל נשבת כיון שהוא דבר מחובר אבל אם הוא מחוב בספסל וכן בכל דבר חלוש מוחר להוציאו:

כנף ופס דלה ושלפה מנעולי יום בכותל שרי (כ"י) עפס"ח:

שפו דברים

חשובה חה לפי' בחבית שלימה שרי דלאיה חיכור: ח לחעלה מוחר. לפי' בחבית לחסר כיסוי ואפי' מן החבית לפי' אם היה עשוי הנקב מבחוץ להכניס ולהוליא לא מחייב והכא כיון שלוי עשוי להכניס ולהוליא שרי (חו' עם) ול"ל לפי' בחבית שלימה שרי ליטול לדלוחו קצר שפקיימת הוא: ט ויש מחירין דהא סחירה נרועה היא כיון שח"ל לשבור עם לכף ול"פ דבסי' ס"ב כחב לחוקע עץ ובו חייב משו טוחוח"כ כשבוחרו הוי סותר ול"ל להחם מירי בגון שעושה כלי בגון החבי עץ דחוך שקורדם אבל הכא בלח גילי מילי ושפי' הוי כלי ופס"ל דלכ"ע אסור לקבוע הצירים בחסורים מרובה או שנחחו הרב לפוך מוה שרי לפחוח כדלקי' בחשבה על"ל: יב חותמת כלים של כפות חחרים עשוי' כמין כלים: יג שעבר עליהם' מחחיב דוקא הני דלאו כלים גמורים דאינם עשים לאת שיחבטלו החחרים בהוסם אבל כלי נמור פסים דאסו"כ מ"ם ניחום ד"ה י"ל"ג:

סרי חרש

סימן קיב

עלייהו חשובה לח יוכל לחקון וכשוחלה אלא בחוקע וכשוחלה אלא בחוקע ואפי' בחוקע חחחון חיו חוקע בכלי חרש ונסחה חרוחות וכיוצא בהן אבל בכלי מחכת הרב ז"ל מחירין בכל ענין ואפי' בח

שטו מ"ש הט"ז סק"ב ח"ל פניס ע"ם כתו' דהדרכה מוכח דשבדת דדברי הוי בגנולה במחילות: א סקטוע סס' כיון שהוא נע וכד ברוח מנויה וגם חינו מעכב לחולכים ושוברים ובאים דרך סס מקרי לח קביע (ב"י) חכל לחסור לעשות תוספות לחל קטוע כמ"ש הר"ן עמ"ס סיימן מ"י ס"ג: ב וכן פרוכת: וה פעיפה דברי לכיון סיס בנלח"ס דלח לחיון הפרוכת חינו חלוי לגניעות עכ"י ול"ל פשוט דמותר לחלות בשבת סדיעים המעויירים למי שהי לח"ע שקטועי' סס כיון שחין עשוי' סס למחילה: ג לחסור לעשות מחילה כו'. וז"ל ד"ח וכתב ב"י דמחילה של מסר"מ שנעשה להסגיר לעשות גדבון חציבה מחילה סחתר' ולחסור ול"ע דמשמע בפרק ב' דביעה דמותר לעשות מחילה בפני חור הגר כדי לזמם ולין נרחה לחלק בין שבת ויום טוב לעניין זה ולפשר דבגמרת מני ל"ק דלחפשר לעשות מחילה בפני חור הגר חו לפני הספרי עכ"ל ועכ"פ יש עיים בדברין ולח רלינו להניח מדעתי. וז"ל הרמב"ם פ"ד מה' י"ט לין מכבין וכו' חלח כו' עושה מחילה בינו לבין הגר וכ"כ הסמ"ג וכ"מ ברי"ו ל"ד ח"ח וכ"מ בהג"מ פ"ד מי"ע בשם התוספות והרחב"ד וכ"כ ברוקח ס' נדה ות"ל ב"י עושה פרישת נגד וכ"מ בפסקי הרקנ"ט וכ"מ חלמון רש"י שכתב עושה מחילה בסדיני מסך דמייירי כי"ם דלי בחול לפני מחילה נמורה ערי וה"ם ל"ל לדקדק חל' סחרדכי שכתב סחתר' ס"ם עשה בכל לילה מחילה י"ע נוכח לפני הספרים וכו' משמע חף ע"פ שהספרים הין עומדים מגולין למעלה מהמחילה ערי להשתין דה"ל כחלו חוח ברשות חחר וכ"ם סיימן ש"ם ב' ונלפן לחסור לעשותם בשבת דבוה עושה רשות בפ"ע וגם צריך לקשר שלח יהח הרוח מניד חותו כמ"ש סיימן תר"ל ס"ו שחין מגולין כלל פשיטח דלפן חין בזה ו' שריית"ך לכיסוי בעלמח ולכן מותר לעשותו בשבת דלפן עשוי מחילה גבוה י' וחוזר נרחה למעלה והי"ם כמ נמי דיוק הכי שם עושה מחילה גבוה י' מסחחילה לחסור לעשותו בשבת (עמי' ר"מ סי"ח) חבל שם חולינו שלח ירחה הגר ערי דה"ל כפיסוי בעלמח ופשוע דשם הים מחילה גולמית חן הלכך לפני הספרים רחב טפח מותר להטות סדין לפני דה"ל תוס"ם לחל כמ"ש רבי שי"ג ופ"ע סיימן כ"ם ס"ם והוח מדברי הרמב"ם פכ"ח מה' ל"ב וכתב הת"ח דלפן לחסור לעשות מחילה: ד עליס וכו' מה שים מיהנין חשוקים של ען על עריסת החינוק וחוחנים עליס סדין חסור לעשות כן ח"ב עשויה כמ"ם פמ"ם: ה חון מן הכריכה: דחוור העיגול לח מיחוי כלחו"ע (ב"י) ו חסור להניח. וחיב' רחב' שים עליה כפורחת שם חינה קטועה בגירים חסור להניחה עליה בשבת חע"ג דחינה קטוע כלל וחיו' עשויה ח"ל לחחת בעלמח חסור כמ"ש: ז מוח ככל נוונה: דחין לחבל כלח מחילות וחף עלגב דחחלת חסורה כלח מחילות כתו שכחוב ס"ב שהם הוי בנין חשוב וגם עיקר כוונתו לעשות חבל לכל בנין עכחי כוה לח מקרי חבל כלח מחילות (הרחש"ד דביחה) ולפ"ז חפשר לחסור לסחום הכיריים שלנו בשבת שמשימין על הסוף דהוי בנין חשוב כיון שכוונתו לסחום הקנה ולח הוי מוסיף דברי רבי שי"ג דהכחים לו מחילה כפ"עוה"ל לחבל בפ"ע ועמ"ש סוף הסי' ובסי' תר"מ ס"ד בהג"ה

שטו דברים האסורים משום אהל בשבת, ובו י"ג סעיפים:

א מאסור לעשות אהל בשבת ויום טוב אפי' הוא עראי [2]ורוקא גג אבל מחילות בותר ואין מחילה אסורה [3]אא"כ נעשית להחזיר פוברה או להחזיר פלטיל:

ב [4]הכל (א) מחילה הנעשית לגניעות בעלמח פרי (עור) ולכן מותר לחלות ולין לנפני הפחח חע"ג א מקטוע סס (ס"ז וכ"י) ב וכן מרובת לנפי מרן הקדם ונלנד שלח יעשה להל בגד טפח (ב"י ולכלו) וכן מותר לעשות מחילה לנפי הפחח לו בכיכה לו נפני הגרות שלח יכנה לחוץ הרוח (מרדכי ריש פרק כירים) ג הכל לחסור לעשות מחילה נפני חור הגר כדי שיספק מעטו (ד"ע) וכן לנפי ספרים (ב) כדי לעשות ערכיו שם לח ספיש מנעוד יום טפח שלח מותר להוסיף עליה נעבח: (מרדכי ריש פרק כירים)

ב ד [5]עצים שחוקעין ראשן האחר בדופן הספינה וכופפין ראשם השני של הספינה ופורסין מחצלת עליהם לצל אם יש ברחבן טפח או אפי' אין ברחבן טפח אם אין בין זה לזה ג' טפחים חשיבי כאוהל ומותר לפרוס עליהם בשבת [6]מחצלות דהוה ליה חופפת אהל עראי ושרי ומטעם זה מחצלת פרוסה ברי טפח מותר לפרוס שאר המחצלת בשבת [7]ושפח שאמרו ה (ג) חון מן הכריכה:

ג [8]משה כשמעמידים אותה ן אסור להניח הרגלים ולחניח עליהם הקרשים אלא ישים הקרשים תחלה באויר ואח"כ הרגלים תחתיהם (ד) [9]יהני כילי כשהרגלים חם רפים מחוברים כמו רופני התיבה אבל רגלים של משה שלנו וכן רגלי השלחן ז מותר בכל נוונא: ד [10]משה שחיא " מסורנת (פי' נחרנת) בחבלים אם יש בין חבל לחבל ג' טפחים אסור לפרוס עליהן סדין משום דעביר אהלא וכן אסור לכלוך בגד התחתון מעליה משום רקא כתר אהלא ואם היה עליה כר או בסת או בגד פרוס מע"ם כשיעור טפח מותר לפרוס בשבת על כל הסס: ה [11]כמא העשוי פרקי' וכשרוצי' לישב עליו פותחין אותו והעור נפתח וכשמסירים כלו על הכר כת"ם סי' ס"ם: (ג) חון מן הכריכה: פירוש שלח יהח הכר ניכר ומוכר לעיגול ובבי' כשם הרים דיקדוק מלשון רש"י שמסיבוב לחוד מהני שם הוח רוצה טפח נשם עליו דבעינן שיעור טפח חון מן הכריכ': ול"ל דלכחחיל יש לחסוך בסיבוב לחוד טפח להיינו שחסור לכסות בו כלי כת"ם שס הוח רס"י: (ד) וה"ם כשהרגלים בו' בעור וכחבר"י ובדעת מחבר"י וק"ל דהח בשנים סגי דכן הוח בהבי' בלחוך לחד מכחן ולחד מכחן ברוחב ל' ליעקר ול"ל דלכחן כתב העור כשם התוספות דשם יש מחילה גדולה ולחסור משום לחחת בעלמח לחרן ול"ל מודלי שיקר לחסור משום לחחת בעלמח לחרן התנינות

ובשמסירים אותו סוגרי' אותו והיינו נפסל ח מותר לפתוח לכתחילה:
ו כשמסררים חביות וז"ל גב וז"א על גבי בירוי הילו"ז:
ויסרר התחתונות תחתיה (ח) אבל ט לא יסרר התחתונות מ"א

החלה ויניח העליונה עליהן:

ז (ו) כ מותר להניח ספר א' סכאן ואחר מכאן וא' על גביהן:
פנה (ז) כ וחזיל ולאו"ן לשוך נשוך מתחתיהן: (עור ו"ן ריש פ' תולין וכתניד פכ"ב)

ח (ח) "כל אחל משופע שאין בגגו מספח ולא בפחות מג' מסוך לגגו רוחב ספח הרי זה אחל עראי והעושה אותו לכתחלה ד בשבת פטור:

ט כ משמרת שתולין אותה לתת בה שפר' לסגגן ופותחין פיה לכל צד חשיב אא (ט) עשיית אחל ואסור לנטותה:

י יב כ שלית כפולה שחיו עליו חשיבין שוחיה יג תלויה בחם מע"ש

יא כ כילת חתנים שאין בגגה מפחות משלשה מסוך לגגה

יד רוחב ספח יד חואיל שהיא מתוקנת לכך פותר לנטותה ואסורה לפורקה יה והוא שלא תהא עשויה כעין שלשלת של המטה ספח:

יב כ חנושה פרוכת וכיוצא בה צריך ליותר יח שלא יעשה אחל בשעה שנושה לפיכך אם היא פרוכ' גדולה יט תולין אותה שני' אבל אחר אסור ואם היתה כילה ב שיש לה גג אין מותחין אותה ואפ' עשרה שאי אפשר שלא תגבה מעט מעל הארץ ותעשה אחל עראי:

יג כ בגד ששוטחין (יא) על פי החבי' לכפות לא ישטחנו על פני כלי משום

ח מותר לפתחו דלמח מידי עביד למח ליחובי בעלמח (רש"י) ומה"ט מותר לחתוך הסופה ולסלקה וה"ה לסלק הקש מקבוע בכותל אפפה"ב שחיכוין עליו ספריש וכ"כ בע"ת: ט לח יסרר. דעביד אוהל ועסקי מ"ב (ואע"ג דלבר שלין מתכוין מרי טיטו שעושה לפר ואין מתכוין לעשות חבין מה שלין בן כלן מתכוין לעשות מה שהוא עושה (תוספ"):

י בשבת פטור לכל אסור (הר"ן) ומ"ת לדעת הרי"ף ורמב"ם עפי' ל"ת וסי' ס"ת:

יא עשית אחל. פלח יעשה כדרך שחוא עושה בחול פלח יבח לעשות לכל מותר להלות כך בכותל (תוספ' רמב"ם ס"ג ת"ת) וחע"ג דבעלית מותר לעשות לחל עראי פלח מחלות הכח לחל כל"ל פי' הרמב"ם וכר"ם בחכם: יב טלית כפולה. שלין בגגה טפח ולח בפחות מג' מסוך לגגה טפח (ב"ת ת"ת) ומשמ לכל לי לינח לן טפח לח מהני חוטין: יג תלוי. כגון פי' שתולה לותו על הלושע מקופל: יד רוחב ספח. כ"ה בהלות מותר לעשותה. כ"ה בהלות בסדרית דבת מדתי לית לה לכולת חתני דבר זה הוא לחל מותר לכולת ג"כ לפורקו ול"ל רש"י שם בהדיח גבי כילי דבי רב הונא ומבי"ם שם לח דק: טו וכן ספרוכת. פי' לח ספרוכת שרי לע"פ שלח היו עליה חוטין משום דלין לחל ללח משום כעין גג (ת"ת) ומשמע דשם עשוי להיות לח מהני חוטין עם"ח: יז ומשמע שלח יכפל. כלומר שלח יכפל לרחבו טפח לח חוי לחל ול"ע דהח לחרי' בגמרל שם שרביב בגליות טפח לח חוי לחל כ"ה דלח משמע ומ"ם סימן ס"ת ומו"ל דמחני מבח דמכון לעשות מחילה משל"ה דמחני שהוא עושה כך: יח תולין לותכים. כיכולין לחלותה כת' שלח מתקפל ול"ל דמשום זה נהגו שלח לחלות הפרוכת בשב' כת"ם ע"ש: יט שיש להם גג. ל"ל מתפרוש כעין ספח סביבות:

משום

לח דק: טו וכן ספרוכת. פי' לח ספרוכת שרי לע"פ שלח היו עליה חוטין משום דלין לחל ללח משום כעין גג (ת"ת) ומשמע דשם עשוי להיות לח מהני חוטין עם"ח: יז ומשמע שלח יכפל. כלומר שלח יכפל לרחבו טפח לח חוי לחל ול"ע דהח לחרי' בגמרל שם שרביב בגליות טפח לח חוי לחל כ"ה דלח משמע ומ"ם סימן ס"ת ומו"ל דמחני מבח דמכון לעשות מחילה משל"ה דמחני שהוא עושה כך: יח תולין לותכים. כיכולין לחלותה כת' שלח מתקפל ול"ל דמשום זה נהגו שלח לחלות הפרוכת בשב' כת"ם ע"ש: יט שיש להם גג. ל"ל מתפרוש כעין ספח סביבות:

משום

סדרי חדש

סימן קיד

כא משום אוהל. ותע"ג דמדי להחזיר הקדירה ע"ג כירה בשבת ולא חייש משום אוהל והיל והתחילת כבר עשויות ר"ל החיל והכוכח רחבה יותר מדאי נעשה כאוהל (ר"ן ותו) וכתב הר"ן שכל אוהל בכיל שיש בגגה פתח אף בפחות מג' טפחים לגגה פתח אהל קטן הוי וחייב חטאת:

כתב הרמב"ם פ"ו מ"ג ה"ן מן התכן ולו כתן הטיט הטיחן הטיט חייב מדברי הן מניחין עליו טיט לחר וכפורה התחתונה שם לדדה ביסוד הבנין ותקנה בידו והופיבה במקום הרחוי לה חייב משום מכה בפטיש והכוונה ע"ג כלים פעור דמה שבנהו במקדש"ר ע"ג אהלים לא הוי בנין בכלים דאהלים בקרקע הן:

שין א דרוך למנדל כו'. מפני שפעור קטן אף שהוא בנית לא יכולין לתפסו: ב שהם ניעודים לתפוקי בית דול שהן יכולין לתפסו ועיין ס"ו סי' תל"ו והרמב"ם כת' שיכול לתפסו בשחי ה"ה והסולה דנים מן היום לתוך הפל של מים (עם"ח) הוי כידה והלכך לחרי ליכו חייב על שיכניסנו לכיפה שלו שהוא נלפר בה: ג ואם ליכו כו' פעור. דניעודין ועומדים הם: ד הוי כידה. ז"ל הרמב"ם המפלת כלבים שיעודו לנהים וברח הכלב מפני הכלב והוא הוא רודף אחר הכלב או שעומד בפניו והבהילו עד שהניעו הכלב ותפסו ה"ה בעופות עד כאן לשונו משמע דאם לא עשה בעלמו מעשה פעור והכלבו ליתחייב בעלמת קלקול: ה תוספ לנים. ולימו אוכה לשחיטת ליתין (ד"מ ח"ו ה"ב ס"ד פ"ג מהלכי): ו ניעוד פעור. תפילו נדן לעורך (תו"ר ח"ן): ז קטנה. תכל נדולה ס"ל לרמ"ח דלכ"ע שרי דאפי' אם היה לדם עומד בתוכה לא יכול לתופסה כאד אחי: ח ויש מקילין. תע"ג דהעור כתב בכוורת קטנה

מוכרין כזה אבל לפי הנלע"ד עיקר דלא אסרו אלא מחוסר לבך כהשיחת דכוכת שעשוי בגד מעלמת ותבנה החבי מה שאין כן בכסוי הזיזחד לאם ודרכו בכך תמיד לא חיישי כיסוי כלי כ"ל כזה שאין מחזיקות בשבת אפי' הכי ואין לוקין עליו:

שין (א) לעור דחר. מפרש"י דחר לעבד לחייב משום נידה לבו' לא חייבו בעור בדחר מקבל טהרות ודחר בבית הבד שבשעתו מזוזת לשיח וחפילו בבית שאין מקבל טהרות פתוחים לשיח ניעוד עדיין נידה ואף על נב דפי' בשעתה מעשה בבית הבד דחלוטו פתוחים שאין לבית שאין מקבל טהרות אין נידה מיטו לי' לחלק בין מחוסר נידה לשלא נחוסר כ"ל דמחוסר נידה חלק בין החלטת פתוחים שוף חייב לפיכך בנית חילק בין בעור לעור דמה שאחר רבי שמעון בעור בשבשעתו לא כל הטעור

זה הכלל כל המחוסר נידה פעור שאין מחוסר נידה חייב חלא מנדל נדול שאינו ניעוד אם עדיין נידה פעור וזה בכלל נם כן החילוק שבין עוף לשאר חיה שהוא ניעוד ולא מחוסר נידה ח"כ חייב וע"כ כתב בעור למנדל שהוא ניעוד בו ובוודאי הן הטוף לפי שהוא נוף לפי שהוא שהוא וכן בת"ק כך ולפי לבית לו לכיבר שהוא ניעוד בו לבית שיש בו חלוטות פתוחים שבשם שאין שוש לעור ניעוד בת"ק לר"י ולא ניעוד שם שאין חיה וכ"ש כאן דכתב בשאר ניעודים דיש בבית חיטו בבית שאין בו חלוטות פתוחים וכדאמרינן בשבשעתו מזוזת לזורים לעניין לעור דדור ה"ג בחי' שיש חילוק בני' לקמן ע"כ כתב שהוא ניעוד בו כ"ל להשוות הס"ע עם העור ואין

חילוק לדין. ומו"ח ז"ל נכנם לדוחק לעשות חילוקת ביניהם ול"ל לזה: (ב) יש לו שומות. עפירי להשוות הס"ע עם העור בחולה שם מחמת עייפות שהוא שיגע ויגיע יכול לזה ממקומו ניעוד ושומד הוא ופעור ואם מחמת חיישות הוא חולה לא ה"ה ע"ש ומיהו ע"ע לא זכרו כיון שהחולה לקן מחמת דנם החולה חיטו יכול להסמך כתו הזקן ומיטו מחמת ניגיעתו. והרי"ף לא הביא בריייתא זו וכתב עליו ול"ל אח"כ לדקדק מזה כו' ועוד דאתמר' וכלכך אלא דאתמר' כי לא תכין אפי' וקשה דזה מיטו אפי' בעור מפרש"י לה בנת"ל ובנמ' מחכיין מחמר מ"מ מודה בפסיק רישיה דאחמר אלא ע"כ דיש מקום שיולנו ללמוד וכ"כ התו' שם בפ' מציינן שאין הדנורים מחזיקים בהמ פליגי ר"י ור"ש דלר"י צריך דוקא נקב נדול ולהיחא נרסי' לדנורים ולר"ש סגי בקטן וא"כ נקב קטן אחד בעור לנמרי אפי' כלא נקב קטן וכן הקשה שכ"י מה שחילק בעור בין כוורת לשאר כלים ובכוכח שוד ב

לנהוג אחרי זה אבל אם רוחה גדולה יש שם וזכרי יפרית מה שנראה נראין ואין תמה יותר כן נראה לפסוק בפרט במדי דרבנן בתין שלישו ניטל דתן התורה אין חייב בו כלל רק משום גזירה דרבנן משום מיטו ניטל: (ה) ח"מרני כו'. כתב הרן התוכל בה שנראים עד שנראה

קטנה דאסור לבל מטבעים ס"ל דמרי שאם בה ליעלם יבריחו כ"ל לדעת רש"ל והב"ח פסק להחמיר וכן עיקר: ט ופסיק רישה · וחע"ב דמטורים לין בתין ניטל בדאיתא בגיטה וכ"כ רש"ל וכ"כ ליכא לאסור לחורייתא וחע"ה לאסור פסי רישה עמ"ש סי' ש"ך שלאותם יש בו חור קטן לך ליט נראה מרי דלא הוה פסיק רישה (תוספות ניטל) וע' ברש"ל שם שכתב דל"ג ותסברת:

הפורש מלודה ובשעת פריטתו בכנסת חיים לחוכה חייב לבל אם נכנס אח"כ לתוכה פטור לבל לאסור אחיט יודע אם יוצד אם לאו (תו' דף י"ז) וכ"ל דמה"ט אסור להעמיד בשבת התלודה בעוד בו עכבריס: י חייבים · ואם ל' ליט יכול וא' יכול היכול חייב והשני הוי מסייע ולין בו מעם ופטור (תוס"ס פ"ת): יא והלך לו · כתב המ"ע שלאך לתוך הבית דאלת"ה היאך אפשר שהשני יעלה מקומו של ראשון מבניית תחלה המקו' פטי מלין יוצד ולי הבני ליט ניטל ובמלת בשהשני חוזר ומחלת הפתח הוא לידו ויהי' אלת כדפי' ע"ל ותיתת

ד פורס"ן מחצלת על גבי · הבוורת (מקום שמתכנסים בו הדבורים לעשות דבש) ובלבד שלא יכוין לצור ' וגם הוא בענין שאינו מוכרח שיהיו ניצורים כי היכי דלא להוי ט פסיק רישיה:

ה ' צבי שנכנס לתוך חבית ונעל אחר בפניו חייב נעלו שנים פטורים אין אחד יכול לנעול ונעלו שנים ' חייבים:

הגה ואם הפתח כבר פתוח מותר לנועלה בתפשל: (רן פ' כתרוג והמניר פ"ק):

ו ' ישב אחר על הפתח ומלאו יכול השני לישב בצדו ואפי' אם עמד הראשון יא והלך לו השני פטור ב ומותר והראשון חייב:

ז ' הצד נחשים ועקרבים בשבת או שאר רמשים המזיק אם לרפואת חייב ואם בשביל יב שלא ישבנו מותר:

ח (ה) ג שכנה שרצים האסורים יג בתורה יד הצרע והחוכל כהם אף על פי שלא יצא מהם רם אלא נצרר טו תחת העור חייב יז ושאר שרצים אינו חייב החובל בהם אלא אם כן יצא מהם רם והצרע לצורך חייב יז שלא לצורך או מהם פטור אבל אסור ליהרחיב"ם חייב:

ט (ו) פרעוש תנקרא בלשון ערב (ז) ד אסור לצודו (ח) ה אלא אם כן הוא על בשרו יח ויעקצו יט ואסור להרגו: הגה ואף לא יתללנו בידו אמת יהרגנו אלא יעלנו בידו ויתקנו: (רבי יהודה ל"ב ח"י) ו אבל כנה כ פוטר להרגה והמפלה בגדיו מבנים לא

(ח) אלא מות על בשרו ועוקצו מותר על אלוקו מבפנים אסור וכתבו סתם פ"ת מרנים דאם לבל אם היה בתוכו עניו יראי שיכאבנו כגון על הפנים מותר אסור ליעלו לבל יכול להפילו מעליו ע"ל · והקשה ב"י התוספות אמאי אלא מרי ליעול אותה אלא כשיש שהות לוקח הא על גבי בגדים אסור וכן נראה מדברי סמ"ג וסמ"ק שכתבו והמ"מ דלאסור משום שקופלת לכיון ולבין לבל אם היה עוקלת מותר מותר דלא מרי אלא בעוקלת ומסיפא משמע דוקא עלבשרבלו מבחוץ לביבה לתוכה שמא יעבור משום דאסור ליעלה לבל על בגדיו מבפני' דמרי דשמא יעבור ב"י ליישב דבריהם ומלשון כתן משמע להחיר וקל"ל דאל"כ לאה זכרו התוספות' כלל בסרבלו מבחוץ ולבה לבתוב בבתוב דאסור' בחלוקו בפנים ולל"ל דקתל"ל דאל"ה ומל להפילו לארץ אלא בתב ג"כ בדברי התו' לאל בתב בלל לבל יכול להפילו לארץ וכן בעור אלא בראה דוקא על סרבלו אבל בתב בלל לבל מבחוץ אסור לבל על אלוקו אבל מותר לבגדיו מותר והוא בכלל עלבגדיו דקתב בפנים דבשהלבו' על בגדיו הוה הפרעוש על בשרו ועוקלו דאחר פ' לאו לעוקלו מדע לך דאל"כ לאה זכר בלל בשרו אלא היה לו לאחר רק עוקלו לאחד ובלשון סת"ם ומת"ק אלא ודאי דאפילו אם אלוקלו מבחוץ אלא אלא על בשרו בים חבש עלבה קרוי עוקלה וכן ל' טוחה העור מבחוץ מעל האדון אלא מעל בגדיו לבל אם הוא על בשרו ועוקלו מבחוץ ובתב ב"י משמע להאחיר ולע"ד לית לה הבי אלא בין מלשון לאיקחו מוכר לעיל בלל לארץ או בגדים ואז לבתב לבל אם הוא על בשרו אלא ודאי לאיקחו אלא מעל בגדיו ולל"ל דאיקחו מעליו דאין מהבוון לבידה אלא כשהוא בלי ואין בו חיסור עלמול דהוה בקון ב"ח על"ל הבי דקתב לשון עחיד אלא יאבנו ע"ת אלא נאבו עדיין ול"ל דה"ק אלא יוסיף ויאבנו דהיה לו לומר אלא יאבנו שד ואז דאל מדאמר אותו לקון ב"ח ואם אינו מתירין אלמול לתי' בלאלה נתין

אורח חיים שיו שיז הלכות שבת

לימגן אברהם

גמור: **כא** לא יהרגנו. כיון שאנו מס פרעוסים נזרי שמא יהרוג ב׳ פרעוסים וכו׳ מ״ל דאותר לורקן במיס וכ״מ בגמ׳: **לא** יקח חדם הכיעים מעורות שעולי וכדומה משום שהוא מלמד מן הגמר (ס״ח סימן רמ״ח) ונ״ל דהוי פסיק ריסיה עשי׳ ש״מ ס״ב מ״ב: **כב** לפילו

כימן קיט

(ס) **כא** לא יהרגנו אלא מוללן בידו וזורקן לאבל תפלה ראשו מותר להרגן:

כב כל חיה וזרמש שהם נושבים ומפיתים וראי׳ נהרגים בשבת **כב** אפילו אין רצין אחריו ושאר מזיקין כגון נחש ועקרב מקום שאינם ממיתי אם רצין אחריו כותר להרגם ואם לאו אסור [ב]אבל מות לדרסם לפי תומו **כב** ואפילו בסתכנין אלא שהראה עצמו כאלו אינו מכוין: יא [ג]לא יפשפש ברגליו רוק **כד** על גבי קרקע משום דמשוה גומות אבל כותר לדרסו לפי תומו שאינו מתכוין למרח ולהשוות גומות (י) ואף על גב דמכוין לא הוי מכוין שרי **כה** משום מאיסותא:

יב [ד]היה ועוף שברשותו (יא [ב]כותר לצורן [ג]והוא שלא ירחדנו אבל אם הם מוררים אסור לתפסם [ד]אפילו בחצר אם החצר גדול שאם לא גדלו בין בני אדם היו צריכים מצודה:

כגם ויש מומרים לחסור לגמי **כו** היה ועוף שברשותו ואם לאו פטור (הגהות מלפסי) אבל היה ועוף שברשותו אם לאו פטור מלוה ולוה וכן עיקר (המגיד פ״ו) מחול דיוכה כמלוה היה ועוף שברשותו אם לאו פטור לחפשה בשבת: (הגהות מלפסי פ״ב דף ק״ם (ב))

שין דין קשירה ועניבה בשבת. ובו ז סעיפים:

א (א) [ה]הקושר קשר של קיימא והוא מעשה אומן חייב בגון קשר הנמלים וקפר הספנים וקשרי רצועות מנעל וסנדל שקושרין הרצענים בשעת עשייתן וכן כל כיוצא בזה אבל הקושר קשר של קיים ואינו מעשה אומן [ו] פטור:

הגה

ק סוד [ד] סס קבה וכו׳ ויפשפש בן לוי וכפי׳ התוספות [ה] סס כמגחרת [ו] סס

ג בגחרת סס לעיל מיעים [ב] ס״ם כמרכי׳ מס ס״ם בשם סירושלמי וכן כתב כרמבים [ד] סס בשם רבי נסים (ס ועוד מרבינו מנוי בגרה) [ה] סס [ו] סס ומשמע קיל [ב] כרי״ף סס וכן כתב כרמבים בשרק י׳

פרי הדש

כימן קיט

כתוכף רשי׳ כל חציר מיי לקוציר שמו כגחת, מל נח ושם שם לה ולח קחלבר כמה דחורי: ולי׳ שבת לחין נוירן מסחע מלה יהי׳ לקוציר מזניר ונוזכר פרשת ויהיכם חיתה דבחמלם נשי לפרשה חלם בדקה יפחת פ״ג:

וכ״ש בברכות ש״ח יכול לישאל בין בלשון יחיד בין בלשון רבים ובר לפון ב״ר יוכה הוח כך בגרב: ש״ת יכול לשחול כל ברכו כנל ענין שיהיה קנוטת ש״ח בולנת כל פרטים ולפך חקנוס ע״כ ובכ כפסר סירלם חיכו חלה ובחר בכל מלין חן לנייך להחתנל על פרולה חן לנייך לפרולה חן כל ענין בחחלת חפות ריוק לחורה כם ס״ח חך חם שחל נלנס ן רבי לחורה חקל נפוף הברכו ולפון יחיך לחורה בחחנב ברכה ובפוחל נפר כל ישרחל חפו לחורה בלשון יחיך ובדוחק בפחר לייכון ובן נרלה ודלת כת״ם פוחבר ז״ל עכם כ״ר יוכה כחב בהחלת דבריו פעגון זה פוחלק לג׳ ליכים חלוקי׳ עלי כדברי הפוחב חיכם חלת נ׳ ליכים חלוקי׳ ופיילו בפנין פלג בפיקר בכחם דברי כחחבי ודלת בכלי יוכב: ב נ אם דולל או פוקר וכו׳ם פוק פין ס״ם חכרכה הבכים כחם עכם ולח כחל פוכר ובוכי קובם ס״ח חין פחזירין לחתו כבו לפחל סי כ״ו ס״ב ס״ב ס״ב

להתחיל ויחתם מהדם תייב עכ"ד ב"י והם תמוהים מאוד ואינם
מחוורים כלל לפע"ד דודאי יש על רש"י עלותו לתמוה לפי הכנת הרב"י
ומבואר לן מדבריהם בתוריית דלימת פחות משבוע מותר ויותר
משבוע אסור ג"כ משבועיים וכי היכי
דמשבוע ואילך ליתא לדיוק
משבועיים מותר מ"מ לא
משבועים ומותר לעולם
אלא משבוע ומכאן נסתרים
דברי רש"י ותוס' ועוד
מכאן מקור לדברי הרמב"ם
והטור דלא בעינן שבוע
ממש אלא כל זמן שרוב
הימים מהנים בהם ולא
מהני מיעוט הימים אלא
כשהם מחוברים עם רוב
הימים ומכאן נסתרים
דברי הרב"י והרא"ש
ומהרי"ל ומהרי"ו ומהרי"ק
ומהרש"ל ומהר"ם לובלין
ומהרש"ל ומהר"ם לובלין
ומהרש"ל ומהר"ם לובלין

לומן להרמב"ם פ"ה מהל' שבת ה"ח ועיין בגרעין דגרדי לשו דעלמא דמליטו הרבה בזיונא בו בגמ' כל' דלא כעי"ש: יג בתבל' דמבטיל ליה התם והויא של קיימ' ולפי' בתבל' גרדי נמי לשו דעלמא: יד היינו קברו וכו' סלין עשוי לעשות שם זמן מרובה (תו' עט"ז): טו

יג בחבל והני מילי בולליים הקבועים בכור אבל דליים שלנו שאינן קבועים בכור יד אינו קשר של קיימא:

ח עניבה מותר דלאו קשר הוא: סגה (ו) ולפי' אם עושה קשר לחתר לחתה שם טיסגין בו היתר: (תורי)

ט קישרים חבל בשני הפרה בשביל שלא תצא ואפי' ין בב' ראשי חפתח ולא חיישינן שמא יתיר ראש האחר ויציאנה דרך שם וינית ראש השני קשור (ח) של נרדי (פירוש קורא) לקשרו באבוס ובפרה ולא חיישינן שמא יתיר ראש האחר וינית השני קיים אבל חבל יח דעלמא לא והני מילי לקשרו באבוס ובפרה. זט (ט) אבל אם היה קשור באבוס ורוצה לקשרו בפרה או אם היה קשור בפרה ורוצה לקשרו באבוס כ מותר בכל חבל:

שיח דין המבשל בשבת ובו יט סעיפים:

א המבשל בשבת (או שעשה לו משתר מלאכות) (עור) במזיד אסור לו לעולם ולאחרים (א) מותר ב ולפ"ש מיר נ ובשוגג אסור בו ביום גם לאחרים ולערב מותר גם לו מיד (ואם אתר לעלו"ס לעשות לו מלאכה בשבת ע"ל סי' ש"ס ס"י)

ב השוחט בשבת לחולה בין שחלת מאתמול (ב) בין ד שחלה היום מותר חבריא לאכול ממנו ה אבל המבשל (או שעשה שתר מלאכה) לחולה אסור (בשבת) לבריא או לחולה שאין בו סכנה דחיישינן (ו) שמא ירבה בשבילו:

ז ואפילו נישל על ידי עכו"ם אסור בשבת (תו' פ"ק דביצה ור"ן פרק מין מעפרין) ואם קנן קדירות מן המפורר לחולה בשבת לפי שהוא מוכן מפעול יום לפחות לגרוף בשבת ה משום שגגל והולך (ע"י בפה תורמות מיים) בשם מוקף:

הנעשית על ידי עכו"ם בשביל ישראל משום דקל בעיניה לעשות כן פעם אחרת לכבד בשעשה ישראל בידיים ודאי לית לה דאתי לבשולי בהדי: (ב) בין שחלה היום יותר מאתמול הכי"ל בשם הרמ"ק דקי"ל כר"ת דאתר מין מוקצה לית לה בשר שהלקה בשבת (כ"ל ע"ש ול"ל הדולק בשבת וכ"מ בשם רע"ב) ובגרונרת ולשון רש"י בידים ואסח דעתי' כו' עכ"ל ואח"כ כתב בשם הרמב"ם וה' הגרי"ד בהרן שלח התירו בחולה שנחלה בשבת משום מוקצה אפי' בקדם חמ"ש כ"ב: ג"ש דשודה ר"ם במידי דלא חזי לאתויי מיתר דהא כתן ודאי לא הכשירו היום על הבהמה אישור כל שלא נחשנה ואפ"ה משום מוקצה לר"ם כתן וע"כ הטעם כיון שאח"כ בתותה שנת מותר ונעשית רתוי וכ"כ הב"י שם דכוה דוקא ר"ם מתיר דהייט שנחלק לה ע"ז קשה מאוד דהא כוחא לא קי"ל כר"ת ואפי' אוכרים מר שהלילו בחותה שבת וכתבה דלר"ת מותר ואפי' לר"ש אוכרים מר שהלילו קשה למה נסק כאן להתיר בהדיה שנפחתה בשבת לחולה בשלמא ואפי' לדברי ב"י בשי' ש"ס הא לילה דהרמב"ם ואח"כ ראיתי בחו' שנית בשם הגרי"ד דמותר לבריא היינו בחולה שנחלה בשבת אבל בעלמא אפי' לר"ם זה לית מתר דמבטיל ליה לגמרי ואפי' לר"ת אוכרים מר אסור לייחד שם עלה תקנה הלכתא ואיתה על הרי לה הרגיש במתי דקי"ל כר"ם דל"ל מוקצה ולפי מ"ש יש לחתוה התירון ול"ל דהא דלא קי"ל כר"ם בהיתר שבת תחתה שנפחתה היינו דוקא לכתחלה אבל יותה ושייר בשבת היתר בשבת תחתה שיני שנפחתה היישור מכוחת שום דשייר עשדליקו בחותה שבת אע"פ שכבה אסור לשלטו תני אוכרים כיון שם

דולק

שהלה לית מתר ומבטלו שם הוא של קיום: (ו) ואפי' שום שיש קצת ח' כו'. כתרדכי כתב ולכאר אלא יעשה קשר למען שלעיבה כו' אלא יעשה ב' עניבות זה בצד זה ול"ל דהך דמתניתין בו היתר היינו בקשר שעשוי לחתר בעשה ב' עניבות זה בצד זה אבל בעשה ב' עניבות זה בצד זה אסור בכל ענין ול"ל פשוט: (ח) חבל של נרדי כו'. דים כאן ג' חבלים בחבל דעלמא אחד מהם כיון שהוא של נרדי לו תיישי שמא יתיר ויקשור בראש השני ולא יהא קשור רק אחד מהם אבל בחבל דנרדי דעדיף מחבל דעלמא שמא יתיר ראש האחר וינית השני מוקי לחבל בנרדי דעדיף לו חיישי' שמא יתיר ראש האחר וינית השני מותר בטלטול ע"כ וכן משמע מדברי הרמב"ם בהלכות שבת פ"ה ה"ח דמותר לטלטל ע"י אחורי משום דלא חיישי' שמא יתיר ויקשור מוקצה ואח"כ כתב הטור ומיהו אם הוא קשור בקשר של קיימא אסור לטלטלו אפי' לצורך מקומו ואפי' לצורך גופו כגון שחבל קשור בראשו ובידו ואין לו חבל אחר לקשור בו תפילין אסור לטלטלו אפי' לצורך גופו ואפי' לצורך מקומו ואפי' לצורך חבל שהוא קשור בו ואפי' לצורך מקום שהוא קשור בו ואפי' לצורך מקום שהוא קשור בו ואפי' לצורך מקום

באר הגולה

ג כשם ט שאסור לבשל באור כך אסור לבשל בתולדות האור
בנון ליתן ביצה בצד קדירה או לשברה על סודר שהוחם באור כדי שתצלה ואפילו בתולדות חמה בנון בסודר שהוחם באמר נודים או תולדות האור וכן אסור ז להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה ז אבל בחמה עצמה כנון ליתן ביצה בחמתו או ליתן ס"ם בחמה כדי שיוחמו מותר:

ד (ג) תבשיל שנתבשל כל צרכו יא יש בו משום בישול אסם יב

נצטנן: הגה יג (ד) ויש לתלמידים קוקח אם מלמטה ויפה לו (רבינו יונה ס"ג) ואם לא נתבשל כל צרכו ואפילו בתבשל כמאכל בן סי' דרושאי שייך בו בישול אפ' בעודו רותח והני מילי שיש בו בישול אחר בישול בתבשיל שיש בו מרק אבל דבר יבש שנתבשל כבר והוא יבש יד מותר לשרותו בחמין בשבת ואם הוא דבר יבש שלא נתבשל כלפני השבת ס אין שורין אותו בחמין בשבת אבל עי מדיחים אותו בחמין בשבת (ה) חוץ מן המליח הישן ומן הדג שנקרא קולי"ש האספנין שאינם צריכים בישול אלא טעם וחדחתן היא נמי מלאכתן:

הגה ומ"ם יו על דבר קשה שיש בו משום בישול אסור לשרותו בשבת לכוס נמי מלחא. (הגהות פרדכי)

ה יש מי שאוסר דבר שנאפת או נצלה (ו) אם בשלו אחר כך במשקה

דאל"כ למה תצטריך בפ"ק דביצה לאסור מחבי' אשלה ויחטם לו מקום וכ' כתו' שמדחקו שם וכ"נ מ"ש בגמ' שבדבל ושלקו ע"כ משמע ביאורו שהי גדל וכ"כ מהרי מכב' ומכ"ז בשיקגל' הח"ח עכ"ל ע"כ בכ"ק דף ס"ו דמה שמדל בשל ברוב ועפ"י ס"ק ס"ג וכ"כ כתו דף ק"ז ע"ב מעתיק דזה לא הוי מוקצה אפילו לר"י דסתם בחמה מיבעי לה ואותר לשחטה כי ע"ג כתו':

ט שאסור לבשל. מחבל בחולדו' סאור חייב: ז להטמינה בחול: ואפי' מבעי' שמי' רל"ו ס"ג ואפילו לגבלו ע"ג החול בכביל שהלה כזה אסור (כ"כ הרמ"ם) ולע"ד למה הסמיטו האור דקיל מהשלה בחמה ממש מיבעי לה ואותר לשחטה כי ע"ג כתו':

בנון ליתן ביצה בצד קדירה או לשברה על סודר שהוחם באור כדי שתצלה ואפילו בתולדות חמה בנון בסודר שהוחם באמר נודים או תולדות האור וכן אסור ז להטמינה בחול או באבק דרכים שהוחמו מכח חמה ז אבל בחמה עצמה כנון ליתן ביצה בחמתו או ליתן ס"ם בחמה כדי שיוחמו מותר:

ד (ג) תבשיל שנתבשל כל צרכו יא יש בו משום בישול אסם יב

נצטנן: הגה יג (ד) ויש לתלמידים קוקח אם מלמטה ויפה לו (רבינו יונה ס"ג) ואם לא נתבשל כל צרכו ואפילו בתבשל כמאכל בן סי' דרושאי שייך בו בישול אפ' בעודו רותח והני מילי שיש בו בישול אחר בישול בתבשיל שיש בו מרק אבל דבר יבש שנתבשל כבר והוא יבש יד מותר לשרותו בחמין בשבת ואם הוא דבר יבש שלא נתבשל כלפני השבת ס אין שורין אותו בחמין בשבת אבל עי מדיחים אותו בחמין בשבת (ה) חוץ מן המליח הישן ומן הדג שנקרא קולי"ש האספנין שאינם צריכים בישול אלא טעם וחדחתן היא נמי מלאכתן:

הגה ומ"ם יו על דבר קשה שיש בו משום בישול אסור לשרותו בשבת לכוס נמי מלחא. (הגהות פרדכי)

ה יש מי שאוסר דבר שנאפת או נצלה (ו) אם בשלו אחר כך במשקה

כתב הרמב"ם המבשל בחמי עבריה פטור דהוי כתולדות חחהו"ם בגמרא ופ"מ במקום פ"ע דנגעים ובמחרישין תמצא שהרבה מהם מותרין ולפ"ז כתב הרמב"ם דמה שאסרו חכמים בחמי טבריה הוא משום גזירה שמא יבשל בכלי שלהם ויבא לבשל בכלי שלנו ולפ"ז אפי' מי שאין לו כלי בעולם רשאי לשהות בהם כל השבת כולה ולהוציא מהם צונן לכל צרכיו ולהחזיר לתוכם חמין ול

משם בישול. תע"ג דאין בישול אחר בישול מ"מ יש בישול אחר בלי אש ס"א שם בלי אחר בשול ולכן אסור ליתן דבר שמתבשל אצל האש בלא רותח (פסקי הק"ס בשם ר"ח וסמ"ג) אבל לפ"ע אין בלי אחר בלי ודב שמתבשל מותר ליתן בתוכו אצל האש אפילו בלא תבשיל והוא דבר שמתבשל מותר לשהותו בתוכו כמ"ש סי' ר"נ:

יח אפילו בכלי שני. דיש לחוש שמא יחתה בגחלים ואם יש בו משום בישול ואסור ליתן פת (ז) (אפילו) במשקה יש בו משום בישול ואסור ליתן פת (ז) (אפילו) בכלי שני שהיה סולדת בו ויש יט מתירין: הגה ובכלי שני ויש מקילין אפי' בכלי שהיה סולדת בו (ח) ונהגו ליזהר בתחלה אפילו ליתן פת אפילו בכלי שני כל זמן כא שהיד סולדת בו:

ו לבלי שיש בו (א) דבר חם שהיד סולדת בו מותר להניחו בשבת על גבי קרירה הטמונה כדי שישמור חומו ולא יצטנן ויכול (י) לשהות עוד כב בכצק אם יש לו כצק שנלוש מאתמול אבל כב אין מניחין כלי שיש בו דבר שאינו חם כל כך על גבי קרירה שהיא חמה כל כך שהאליון יכול להתחמם מחומה עד שתהא היד סולדת בו:

ז יש מפרשים דהא דשרי להניח כלי שיש בו דבר חם על גבי קרירה הטמונה (יא) אפי' כלי התחתון על האש שרי ויש מפרשים שאם כלי התחתון על האש כב לעולם אסור:

ח לחניח דבר קר שנתבשל כל צרכו על גבי סיחם שעל האש ר"א שרינו כמניחו כנגד המדורה וכל דבר שמותר להניחו כנגד המדורה במקום שהיד סולדת בו כגון שיש מותר להניחו על גבי סיחם שעל גבי האש ר"ן ר"א דחוי כה כמניח על גבי כירה לכתחלה ואסור אפילו אם נתבשל כל צרכו ואפילו אם מצטמק ורע לו ואפילו אם נותנו שם לשמור חומו כו וראשון נראה עיקר מוכחל מקום אם הוא תבשיל שיש בו רוטב כז ומצטמק ויפה לו אסור לדברי הכל:

ט כלי ראשון (פירוש כלי שמתחתם בו על האש) (יב) אפילו לאחר שהעבירוהו מעל האש מבשל כח כל זמן שהיד סולדת בו לפיכך אסור ליתן לתוכו תבלין. אבל מלח מותר ליתן לתוכו כיון שהעבירו מעל האש הרבה מילחא בישולא בשרא דתורא יש מי שאוסר לתת לתוך כלי זה (יג) בשר מלוח אפילו הוא כט של שור:

הגה

דקשיותו חזקה דהא קיימא לן דכרכתי בפ"ק והא הדתי דבעיון טעם מלח אינה מהבלחת וכן כתבו התוספות בפ' כל שעה דיש לדחות מחמת טעם מלח בעי' ול"ד לפסח שיש לחוש שמא יבא לאכול כ"מ לעניין ברכה. ואני תיני בהדיא להבריע בין הדברים נדונים מ"מ לדינא על כן יש להחמיר בדבר שהוא ספק ספיקא כדרך זה פ"ל בריש"י ול"ד בפ"ק במפ"ת ורע לו ואין כיוצא בזה בישול אחר שמתבשל כל כ"ו ביותר טעמו בפתוך דבשעה שיש בו יש מ"ש

בי"ד סי' ל"ח ס"ד וכנמ' סמחים דף ע"ז: לר מרוכים. ולח לחתרי לימלך בכלי דבר שחין מתכוין הוח ולח פסיק ריסיה הוח וכתב הת"ח ל"ל נרחה שכל שחינו מתכוין לין רלוי לומר פסיק ריסיה הוח וליחייב מפני שכשהוח מתכוין לעוש' חלחב וכשחינו מתכוין לין בו חלחב כלל חפרי רוחה לעשות ממנו כלי דוחה לקטימת קים שכל שחינו קופטו לחנו"ב בו שינו פטור שכל שכן שהו' מפני תיקון כלי מי שחינו מחקנו פטור ולפי זה לר"י דמחייב בדב שחינו מתכוין ומכוון לקרף שפיר"ן ל"ח שהות חיי' מדחוריית"ו ל"ח שהו' רבינ מדרבנן עכ"ל פי"ב ועפסי' של"ח ס"ו וסי' תק"י ס"ב: לז הנלכלין כמות שהן חיין. פי' חע"פ לחסר ליחכן קמוך לחש לכל רחון מהחש לפי דבר שחין נלכל כמות שהות מי שרי ולפ"ז חסור ליחן לחנטית לו כלי עופרת שיוך לחש לחממו לס הות קרוב כ"כ שיכול להחיך סס לו לפרוף עמ"ס סס"נ ויש לדחות דהחס לח ניחח ליה פירוף לו חיחך וכו' דבר שחין מתכוין: לח מותר להניחו בנחל המדורה. דדמי לסמיכה בכירים דשרי ולפ עלנב שחין דבר מפסיק בינו לבין החש חלח כיון שהנייטו חכווים להרחיק קלח מן המדורה לית ליה היכרח ולח לחיי לחחוויי (הרחש"): לט חפילו נלטנן מותר. דסל"ל דלין ביטול לחר ביטול לפי' ברוטו ונלטנן: מ

ביחס שפיטמו דהוות ג'כ"ר דמותר בחרובין לחלה דקל"נ דמקום מים לחה חסרי' מקום לירוף להלכה דקל"ב וכיון בין לחביי"ם בפשוטי. לח"כ כתב דין הכום של שחיה וחילת הוח להיתר בין חמין לנוטן בין נוטן לחמין דכ"ש ניט מבשל והות שלח יהיה בכ"ר פי' דלי בכ"ר חסור לפי' בחמין לנוטן חלח מרוכים כמ"ש וכ"י וכ"ש מהלך בדרך לחר לחסור לרב חלח בפיכוח דחסור לרב חלח ומפרש מ"ש שכמחיכן לחו דוקח חלח"כ הוח ושיט בכלי כרב חלח ומפרש מ"ש שכמחיכן לחו דוקח חלח"כ הוח ושיט בכלי ס"ל הרמב"ם דבכ"ר חסור סייט בחד נוטן לחמין בחמין חפילו בכ"ר וכ"ש הוח חמוס להחיך יסכוך הרמב"ם כיון דלח כשחר בנחל כן מכח קושית חבייו והות רולה לחוקוחי ולח זה נכח סוס פוסק כללנם כשחר דוחקים סיס בפיכוח ולפי הכל כ"ש מכל מה שהקשה בי"ע ל"ה ל"ח מחניך. ובשחר לנו מחלוקת בין הרמב"ם להטור דלחו להרמב"ם חסור בכ"ר לחפי בחמין לנוטן דמותר ולסיפך חסור כי הוח ס"ל לחחוש נבר כמים בהדיח לבל בחומרת סיס בכ"ר דוקח הכי ס"ל להרמב"ם לחיתין לה בפחות: ובמ"ש הטור הטעם דחחוש נבר רחוי לחתרן דבריהם ולכלי עילוה נבר מכלן ומיהו חחוספות והטעם משום סיס בחחוין מיס מרוכין ע"כ חלו חולי בחר חחוון והיחך דמיירי שהחחוון מרוכה מעלין וכיון דקי"ל בחוש נבר פסק כלן שפיר לפפי לפי שהוח מרוכה כ"ו נרחה ליחוש כנלי דיקון חלח"ד

ברך ניתי הניח לכל נותן הוא להתיר הסום וחיטו חוסם ואע"פ שניתוק כיון כח"ם סט"ו: **מב** ויש מחמירין משום דהשוחק לפ למעלה והוי בעין והוי פולח דדמי לחקרקן מזבו משא"כ בפלג דשרי כמ"ש סי' ש"ך ס"ו דבשינוי ואע"פ שיניכר ואפשר דאפי' בדיעבד אסור להכול משום דהוי כולל בזמ"ן הפסט"ך עלמה מותרת דבשוחק בכלוט בה הין לחוש מדי דהוי לחקן לכתם בפר שמותר לחתם כמ"ש הרב"י. ואפשר דבין דבשוחק בעין מותר ובגלע בפסט"ך ואסור כמ"ש בסי' קי"ג ס"ג וע"ש ים להקל בדיעבד כמ"ש רמ"א. וכ"ל דמותר ליתן בפסט"ך קודם שהוסק שהאור כמ"ש שם: רל"ג דאפשר בנתן קדירה קודם שהוסק פעמי לכל אסור כ"ש בכה דים מתירין ליתן אפי' תוך שהוסק לכל הפחות יש להתיר קודם שהוסק ומ"מ אין להקל בפני ע"ה כתב ויש לעשות ע"י עכו"ם. כתב הרמב"ם פ"ו מ"ו טוחן האור ומ' העלים ומ' הקדירה ומ' החיס ומ' הבשר ומ' הגיס כלם חייבים חטאת מבשל בכל העושה דבר מהרבי הבישול ס"ו מבשל לכל נתן מ' הקדירה ומ' החיס ומ' העלים ומ' הגיס ב' החתוכים חייבים(לכל טוחן האור לת מחייב כיון שהאור היה מחובבה ולא היה החבשל מחבשל אם לת היה הפלי טוחן העלים) לכל בריאת חייבי עליהם האור והעלים ביחד (כ"מ בשם ר"י כי רב) ול"ל דחייבי שלת הלים הלת הבישול מחקו' אחר ונחטו פה דאלו הניחו חייב משום שחבי' מבשל ורע"י פירש דכשמולך נחלת מחקום לחקום היה מלבנה ועיין ר"ל חביב ס"כ"ל וכתב הת"ח וי"ל שחין חיוב החגשה אלא בהגש דאלמא לכל מחגשים פעם ל' דבלת חגים מחבשל פעור וכ"ל רחב"ן והרשב"ם ז"ל (וכ"כ ובודאי לי"ה כל שאין בניטותו חיוב כלון בחבושלת כ"ל חין בהגשתו חיוב עד כאן לשון וביח יוסף סי' רנ"ג כתב בשם הכלבו דמגים חייב משום מבשל אפילו בקדירה מבושלת כ"ל כל זמן שהיח על האש ע"ש: **מג** אסור להגים. משום גוכע: **מד** ולכתחלה וכו'. והטעם נהגו היתר בחיני קנויות שמוליחין אותן בכף כיון דח"ל בע"ח הוים להם על מי שימכו עת"ש סימן רנ"ג ס"ד: **מה** כנגד המדורה. לאו דוקא דה"ה אם הוא רוחק ממ"ב כחם"ש סי' ל"ו ס"ו וכ"מ על רש"י וכ"כ הפוסקים ביל דדבר שהיח נוח לחני לכ"ם מבשל וכ"ש לגי. וכ"ל דכשחין מותר לעותו לחין בו משום בישול כמ"ש סי' ת"ח טלר ליכא כיון דחיתו בעין וכלבד שלא יפשוט בידיו. רק יניחנו עליו מעט מעט ואות ניחום מלין ולפשר דהכו מקרי בעין מידי דהוי לקדירה שיש כה רוטב ול"ש:

שיט **א** בגפה חייב. שהוא דרך בריחתו: **ב** לאלתר מותר. ולאו דוקא לוכל מתוך הפסולת (מ"מ) עמש"ה: **ג** מותר לכרור ירק. דוקא לוכל מתוך הפסולת ועמ"ש דפחיה לחין האילן כעלין הללו פסול משום שרחוי לאכילה ע"י פחיה אסור לברור הפסול ע"ש: **ד** ומניח הכלי וכו'. כוונת רמ"ח לומ"ם העור לחותו שרולה לאכול עמה חסוב כאוכל והכלי חשיב פסולת וא"כ נרחך לברור זה שרולה לאכול ולהניח הכלי לחבכה לא חיפכה לו דהוי פסול. מחוך לוכל וא"כ הת"ה: **ה** לח מקרי ברירה. ל"ל כלה חין רחוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש ס"ל דלח פעור לכל לאכול ואע"פ שמהבן ומשמר חייב משום טורר הת"ה

בדברים

סגה **מא** וכל מכן קדירה שים בו רוטב שנקרש שכשהפוכן ניתום לינו כעין דשרי (ר' ירוחם מ"ב) **מב** ויש מחמירין (ר"ן פ"ק בשם סומכוס) ובהגו להמעיר מיהו בפקום טרח יש לסמוך לסכרת רלפסוקה:

יז **מג** אסור ליתן צונן (על המיחם) אפילו להפשיר כל שהמיחם חם כל כך שאלו היה מניחו שם הרבה היה בא לידי בשול רהיינו שיהיה היד סולדת בו שרין מניח על גבי פיחם כדין מניח כגנך המדורה ואם אינו חם כל כך מותר:

יח **מד** האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור אכ לא נתבשל כל צרכו אין מוציאין ככף מהם שנמצא מגיס ואיבא משום מבשל ואם נתבשל כל צרכו מותר (כב) אבל צמרו ירוח אף ע"פ שקלם העין **מג** אסור לחגים בו: (כג) לגמעכ לחתו ככף הגם **מד** ולכתחלה יש ליזהר (כג) לף בקדירה בגל עגין: (פסקי מהרי"ו)

יט **מה** אסור לשום שמן ושום על הצלי (כר) בעודו **מה** כנגר המדורה אפילו נצלה הצלי מבעוד יום רמכל מקום יחבשל חשום והשמן:

שיט דיני חבורר בשבת. ובו ז' סעיפים:

א **א** חבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלי. ובירר מן מסין אחר. **אא** בגפה וכבברה חייב בקנין. וכהמחוי פסור אכל אסור ואם בירר ב' בירורי בר' (א) לאכול **ב** לאלתר מותר:

כגה וכל מה שבורר לצורך לותה פסולה שמיסב בה מיד מקרי לצורך אכילתה (המגיה פ"תור"י בי"ב ס"ת וב"י ושור ור"פס) ופפילו חמרי פוכלים עמו פרי (תוספו' פ' בלל גדול) ולכן ג מותר לברור פיהן מקרי פלגת פ"ן מן הקליפין המפוכפין שכו כל מה שצריך לאכול בפוהה פסולה: (כ"מ סימן שכ"ח)

ב **ג** חבורר אוכל מתוך חפסולת בידו להניחו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב:

ג **ד** היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחר **ד** ומניח (המני כלי) לאכול מיד:

כגה ומני מיני דגים שקרי שכי מיני פוכלים וחסור לברור ח' מחבירו אפילו בכלי אחר. ובירו כלי לתכון מיד אע"פ שהחזיקות גדולות ובל אחת נפרת בפני עלמה. מכל מקום כלפשהו מן ח' אף על פי שבורר מתיכות (ב) גדולות מתוך קטנות עמתוך הקטנות אף הקטנות אם לתפל מרי הוסיל ובימו בורר מן תחר מתוך מבירו: (תרומת הדשן סימן נ"ו)

ואם

מהרימ"ם בהגהותיו) ובודאי לי"ה כל שאין בניטותו חיוב כגון בחבושלת כ"ל חין בהגשתו חיוב עד כאן לשון וביח יוסף סי' רנ"ג כתב בשם הכלבו דמגים חייב משום מבשל אפילו בקדירה מבושלת כ"ל כל זמן שהיח על האש ע"ש: **מג** אסור להגים. משום גוכע: **מד** ולכתחלה וכו'. והטעם נהגו היתר בחיני קנויות שמוליחין אותן בכף כיון דח"ל בע"ח הוים להם על מי שימכו עת"ש סימן רנ"ג ס"ד: **מה** כנגד המדורה. לאו דוקא דה"ה אם הוא רוחק ממ"ב כחם"ש סי' ל"ו ס"ו וכ"מ על רש"י וכ"כ הפוסקים ביל דדבר שהיח נוח לחני לכ"ם מבשל וכ"ש לגי. וכ"ל דכשחין מותר לעותו לחין בו משום בישול כמ"ש סי' ת"ח טלר ליכא כיון דחיתו בעין וכלבד שלא יפשוט בידיו. רק יניחנו עליו מעט מעט ואות ניחום מלין ולפשר דהכו מקרי בעין מידי דהוי לקדירה שיש כה רוטב ול"ש:

שיט **א** בגפה חייב. שהוא דרך בריחתו: **ב** לאלתר מותר. ולאו דוקא לוכל מתוך הפסולת (מ"מ) עמש"ה: **ג** מותר לכרור ירק. דוקא לוכל מתוך הפסולת ועמ"ש דפחיה לחין האילן כעלין הללו פסול משום שרחוי לאכילה ע"י פחיה אסור לברור הפסול ע"ש: **ד** ומניח הכלי וכו'. כוונת רמ"ח לומ"ם העור לחותו שרולה לאכול עמה חסוב כאוכל והכלי חשיב פסולת וא"כ נרחך לברור זה שרולה לאכול ולהניח הכלי לחבכה לא חיפכה לו דהוי פסול. מחוך לוכל וא"כ הת"ה: **ה** לח מקרי ברירה. ל"ל כלה חין רחוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש ס"ל דלח פעור לכל לאכול ואע"פ שמהבן ומשמר חייב משום טורר הת"ה

בדברים

בדברים לחיס עמ"ס סטו (מ"א ס' שביתת עשור) : ן לאכול בין הערבים . ויש מפקודה לסעודה וכמ"ש נביד'ים ועכ"י : ז הטורף פסולת . עסי' תק"ד דכ"מ מקלין וכ"כ ב"י והע"ש ב"ש טשם עמו כלאו לא ידע לת יום ס"ק : ח ויש מתחירין דלוקה לרבך שרי אבל לפרק הדגן מתוך הכלים הוי תולדה דדש ואסור לכל כשפתפרקו הדגן מן הכלים מע"ם מותר לקלפו לכ"ע כדאי' בגמ' וכ"י בשם התו' עסמי' שכ"ת ורבינו על קטניות מסתפק לאסור לפרק ונהוגין הקטניות ל"ע דכל שעולם טוהגין היתר ול"ל כיון שטודן לחי' ולף הרבינו לוקין אותו לת הוי מפרק רק כמפריך לוכל מתוכו . וכתהרי"ל תמה איך רשאין לאכול קטניות מתו' ערבינו שלא שקורין שוע"ן:

ט אין טורין וכו' . ס"ה חס פסולת ואוכל מעורבין לאסור עסמי' ליתנם במים כדי שיסול הפסולת למטה כגון תבן טפי או שיניף למעלה כגון תבן ופסולי' תק"ו וכ"מ מלשון רש"י : י יין ורמים . חס יש טו קמחים מותר לסננו (תניא וכ"כ רש"י) : יא משום לבון . לכל מסתמת פשוט לכך ואיכו חושש לליטוי (טור) ול"ע כיון דאתרי' בכב' שרייה וזהו כיטוטו ת"ב תה לי עשי לכך לת איכו עשוי וכסמ"ג כתב ול"ל ומשום סחיטה ליכא למיגזר שהרי המסתר עשויה לכך ולת קפיד עלטוטה כדאתרי' פ' ב"ע בסיתן ע"ך סע"ל לכל בשור מיט לסורוטו עכ"ל וכ"כ בם ת"ה ול"ל שלה כיון השור דש"ל כמ"ש ת"י פ"ב בשם החום והרא"ש דכשתין עליו לכליך לת הוי כיטוט וכתם שם בע"ע וכ"ת סי"ו לתת לסתור שמת יסחוט והוי כיטוט ולכן בעשטל לכך לת גזרי . ומ"ש בסמי' שב"ד דאסור ליקח מיט כיון שמת יסחוט והוי כיטוט לכל בשת מסקין סחיטה שלהם היט לסורה לת משום תולדה דדש מפני שהיין מלבכין המסקין ולכן לת גזרי שמת יסחוט כון"ם התוספ' ספי"ד והסמ"ג והתוטור ע"ד דכיל לכל לת"ד דאפי' יין כו לכליך תזרי' שריקו זהו כיטוטו דוקא כיין מותר לסנן דאין זה כיטוט לת"ת סחיטה כמ"ש הע"ת פכ"ב ע"ש ועסי' שי"ב סט"ו ומ"שסי' תק"י סי"ו : יב ולהרמב"ם טו' . אפילו בסורים טו לת בעבורים ול"ע דבעבורים לף לסברת הרא"שהוא אסור ול"ל דלדיעת הרא"שהוא עבורין קלת מיתרי' כסולר כיון דאפשר לסחוטו כתוקי' מע"ם מותר לסנן כיון דאיכו לסחוטו בלת סיטון(הג"א סמ"ק): יג משום סיטון . ובסולר די בסיטון אתן עשרת (ר"ן) לכל משום לאכל ליכא כיון אפילו רחב כמ"ם שפי' ע"ל דאסור כלי העשוי בנפה

ואם בירר והניח לאחר זמן אפי' לבו ביום כגון שבירר שחרית ן לאכול בין הערבים תייב :

ן ז הבורר פסולת מתוך אוכל אפי' בירור אחת תייב :

סעיף (ג) ואפילו לאוכל מרובה ים יותר טורם בנרירת האוכל אפילו אכי לא ירבר הפסולת אפילו בדי לאכול מתוכו :

ח הבורר תולטוסין מתוך פסולת שלה'תייב אפי' שהפסולת שלהם בפתקת אותם כשי'לקו אותם עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל ותייב :

ר אין פוללין סליות אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו : כפה ואע"פ שמפרק לוכל מתוך האכלים אתיל ואיכו מפרק כלאחר יד כדי לאכול פרי ח ויש מפתירין (מרדכי ור"ן פ"ק דיי"ט) (ד) ובן אסור לפרוק קלפותיט נוזט או אגוזים מתוך קליפתן טירוקה (מהרי"ל) ושוב לכתמיר מלתר ביכול לאכלן בלא פירוק :

ח היו לו סלילות סירע שכח לא יגפה " פקנון (פי' רש"י כלי שלשה אחד לחב והשני עשוי כמין מרזבוטיכן הקטניות ברשלו ארוכה ומגעגע התוכל ומתגלגל דרך החרוב והפסולת נשאר בכלי) "ותחזי עתה לפי' בתין לוטות תולה עליו ובמהרי"ל כתוב בם שפסולת מלה בי"ט של פסח מותר לקלף הקטני' כי אסור בהן בי"ט של פסח (פי' הערוך וע"ש בלע"ז)

ט (ה) אין שורין " הברשינין (פי' הערוך וע"ש בלע"ז) " רהיינו שפציף סים עליהם בכלי כדי להסיר הפסולת ולא שפין אותן כיר כדי להסיר הפסולת דהוה ליה כבורר אבל נותנן בכברה אף על פי שנופל הפסולות דרך נקבי הכברה :

ט ו משמרת אפילו תלויה סע"ש אסור ליתן בה שפרים ן אבל אם נתן בם שפרי' סע"ש מותר ליתן עליה כרי שיתזרו צלולי לזוב :

י ז יין (ו) או מים שהם צלולים מותר לסננן במשמרת : הגה ולף על פי כיכ קסמיון דקיון הוחל והחוים לסחות בלחות הכי (סמ"ג)

יא אבל בסודרים אסור יא משום ליבון (ז) ויין ושאר משקין מותר (ח) ואם הם עכורים בין מים בין יין אסור לסננם יב (ט) ולהרמב"ם במשמרת אפור ואפילו מים ויין צלולים ואפי' בסודרים לא התירו אלא בצלולין אבל לא בעכורים (י) ויין סנחו שהוא " תוסס (פי' שהוא כרותח) סורף חניה בשבירתו ונותן לתוך " הסודר :

יא ז בשמסננין היין בסודר צריך ליזהר שלא יעשת גומא (בסודר) לקבל היין יג (א) משום שינוי :

כל

פסולת כמ"ש העור בסמוך בב' מיטים וה"ה כוח דמ"ש בהרבי ל"ת שהיקיחת הת' פ' כלל גדול ח"ל פי"ח דכתוב תוכל סייך ברים שהורר תוכו שהיטו תסך לאכול מתוך תוכו מרוכה לאכול ולתוכו שלין תסך דו תחנך פסולת מתוכו לפיכך פסולת מים שלוכ לוכל עתה ובורדו להשליכו מחר ואסור ומ"ש בהרבי ל"ת שהקיחת הת' בכ

הר"ן רפ"ע מסה שלח יעב' לחבל כ"ת השור וכן פרש"י רח"ב בסודר לך מסננת כו' . תבל בנגר' לחתי' דמיחזי כמסתרת ופי' הר"ן לחתי מסתרת מחם היא שהרי עוברין בה שהרי שלח כיון דחיכת קסמין וטעטי' דלת עבדי בהו דמי למסתרת עכ"ל ודברי הרב"י ע"ש . ובללוט ערי (ג"ג) כנפה שמסננין בו דיבו כמסתרת הואיל ומיוחד לכך עס"י : יד שלחן שהיה עליו מיני מאכלים כבר הזכיר בתחלת הסדר ועתה חזר לפרטם ולהזכיר מה שיש בכל אחד מהם ולפי שהיתה טובלת לתוכו כלי' הכלי ומכסה את הכלי שלא יהיה נגוב טפת מכלי שהרי הוא טובל בו ומכסה אותו ולפי שהיתה הכפיפה כיד ועכשיו אין לה יד והשור ר"ת בסודר לעיל עם הנרות ר"ת בסודר שהיה מכסה את כל השלחן

הרב"י תמוהין דהא כל שקלא ועדי' אגמ' אליבא דר"א ואנן קי"ל כחכמים
כמ"ש בי"ד סי' רכ"ו סי"ד דדוקא באותו מקום שמקיימין קוצים אסור
לקיימן ובשאר מקומו' שרי א"כ ה"ל הדין כן ובשבת דף ע"ל אמרי א' מאנשי
הוצל שהוצי' משוי על ראשו פטור אע"פ שאנשי עירו עושין כן בעלה
דעתן אצל כל אדם וכ"פ סי' שפ"ו
ס"ו גבי בשר וכתבו התוספו' ול"ד
לקוצים בערבי' דהתם אסהיה
לכל העולם רוב גמלי' כמו בערבי'
היו מקיימין קוצים וכן אם היו
לכ"ע רמונים הרבה כמו לבית
מנשי' היו סוחטין ולכן אי הוי בית
מנשי' אתר' הוו חשיבי עכ"ל ומ"מ
בגמרא אי' בהדיא שבית מנשי' לא
היה מקום אלא חד גבר' וא"כ למה
אסור לסחוט רמוני' ודוחק לומר
שהמקשן והתרצן יהו מתולקים
במציאו כמ"ש הרב"י ח"ל הרמב"ם
פכ"א אסור לסחוט תותי' ורמוני' עיין
הואיל ומקצת בני אדם סוחטין
אותם כזתים וענבים ושאר פירות
מותר לסחטן לפי שאינן בני
סחיטה עד כאן לשונו וכ"כ הרי"ף
וגם הביא הא דר"ח א"כ ל"ל דר"ח
ה"ק כיון דמקצ' בני אדם סוחטין
אותן והוא אחשבינהו גם כן ה"ל
משקה תדע דאל"כ למה קאמר
בבריתא ושל בית מנשי' כו' אלא ע"כ טעמא דאחשבינהו לחוד לא מהני
אם לא שמקצת בני אדם סוחטין אותו ג"כ ואפי' אינן עיר שלימה ודוקא
בענין שאם היה לכל העולם פירות הרבה כאלו היו סוחטין אותן אבל
בלא"ה אפי' בחד מקום אמרי' בעלה דעתן ולכן בשאר פירות שרי וא"כ
הני אנשי' שקורין בערב"ם בל"א אסור לסחטן מפני שבמדינת אשכנז
נהגו לסחטן למשקה ואפשר שאם היה לכל העול' הרבה היו ג"כ סוחטין
והר"ם כתב ריש כלאי' בשם הירו' שאם במקום א' נהגו לקיים זונין דרך
להוליכן ממקום למקום אסור לקיימן בכל העולם ע"ש וא"כ ה"ה כאן
והב"ח כתב שאסור לסחוט אלא למתק הפרי אבל למיהנהם אסור וכמ"ש
ס"ו וכ"כ הסמ"ק וכן נוהגין העולם עכ"ל ובודאי היכא דנהוג נהוג ומ"מ
נ"ל היכא דאינו סוחטו אלא לטבל בו המאכל שרי דלא מקרי משק' כמ"ש
ב"י בשם ש"ל ורא"ש עמ"ש ס"פ עס"ו: ב מותר למצוץ. ואע"ג דאסור
לינק מהבהמה כמ"ש סי' שכ"ח סל"ג היינו משום דדרכו בכך אבל הכא
שאין דרכו בכך לא גזרו: ג וכ"ש שאר דברים. כגון הנותן בשר במרק
או פת ביין ומוצץ אותו: ד ויש אוסרין אפי' בשאר דברים. (ב"י הג"מ
רא"ם פסקי רקנט) וב"ח כתב בשם רש"ל דבמשקה הנבלע בפת או בבשר
כיון שהיה שם משקה עליו מקודם קרוב הוא לחטאת ולכן אסור למצוץ
אותו אבל למצוץ הענבים בפיו ולהשליך החרצנים אין זה מפרק אלא כך
הוא דרך אכילת ענבי' ושרי מדינא מ"מ המחמי' תע"ב עכ"ל ומ"מ מדברי
רמ"א משמע דשאר דברים קילי מענבים כמש"ל וכ"כ רש"י גבי כבשים
ושלקות דכשאין המשקה גדל בתוכו עדיף טפי מענבים עס"ו וכ"מ
בכתובות דפירש"י מפרק כלאחר יד הוא לפי שאין דרך לינק אלא לחלוב
משמע דמה שדרך לינק תמיר טפי ואפשר כיון שדרך אכילתן בכך שרי
עמ"ש סי' שכ"ח סמ"ק: ה מתבטל ביין. ואע"ג דדשיל"מ לא בטיל ש"ה
כיון שלא היה ניכר קודם שנתערב בטיל שלא היה עליו שם יין מעולם
(סמ"ק) עבי"ד ס"ס ק"ב. כ' הב"ח דמותר לתת ענבים פתוך היין
שיתבקעו ויוציאו יינם כמו בשלג בס"ע: ו מותר לשתותו. כיון שנתרסקו
מבע"י (מרדכי ב"י): ז ואינו ראוי לאכילה. ה"ל כבורר אוכל מתוך
פסולת (טור) ולפי מ"ש סי' ר"ב ובי"ד סי' מ"ד דאין אנו בקיאין איזה
מקרי בוסר ולכן כתב רמ"א כל זמן שאינו ראוי לאכיל' אסור וה"ה בשאר
פירות שאינן ראוי' לאכילה אסור לסחטן למימיהן כתב הע"ש ☞ דיש
להתיר לסחוט לצורך אותו סעודה כמ"ש בסי' ש"ט כו' ע"ש ול"ב דלא דק
דאטו מי שרי לעשות מלאכה כדי לאכול לאלתר וכ"כ הש"ג פ"ז דשבת אלא
הטע' בבורר בידו לאכול לאלתר לא מיקרי בירורה דהוי דרך אכילה וכן
הטעם במתחבר לאכ"ל לאלתר כמ"ש סי' שכ"א סי"ב ע"ש בב"י ולהכי בקנון
ותמחוי אסור לברור אפי' לאכול לאלתר וכן פסולת מתוך האוכל אסור
ומכ"ש דאסור לסחוט בוסר. תדע דהא כתב הר"ן טעמא דאסו' תליבת
עז משום בורר אוכל מתוך פסולת אטו יהא מותר כדי לאכול לאלתר אלא
ודאי כדאמרן ודבר פשוט: ח לימוכ"ש. כיון דאין דרך כלל לסחטן לצורך
משקה אלא לצורך אוכל היי כשאר פירות עמ"ש ס"א ואפילו נוהגין לסחטו
לתוך מים לשתו' שרי כיון שאין דר' לשתותן לבדו (ב"י) ולימוכ"ש הכבושי'
במלא דינם כבשים ושלקות עס"ו: ט כבשים ושלקות. דכיון דא"צ
למימיהן לא ה"ל מפרק כלל ול"ד לזתים וענבים דרוב העולם סוחטין
אותן

נגעו בה אלא דבשאר פירות אמרי' סתם סוחטין דאמרי' מסתמא הוא
מכוין למתק ואע"פ שהוא נהנה ממה שיוצא משקה מ"מ עיקר כוונתו
בשעת סחיט' לא היתה אלא בשביל מיתוק הנעשה ע"י הסחיטה שזה דרך
הסחיטה ובשאר הפירות שאין עומדים למשקים ובזתים וענבים סתם
למשקין וע"כ אסור אפילו ביוצא
מעצמו ובתותים ורמונים הדבר
שקול ואינו מוכרע סתמן היכי
הוא ע"כ אין סוחטי' לכתחל' ואם
יוצא מעצמו מותר אבל אה"ל דתוי
שהוא רוצה לסחוט שאר פירות
וגיל' דעתו בפירו' שבשביל המשקין
היוצא הוא סוחט ודאי אסור לד"ה
והיינו ההי' דר"ח למדקדק בלשונו
שאמ' התרדין שסחטן ונתנן למקו'
ולא אמר ונפלו למקום כהיא
דנפל לתוכו יין אלא ודאי דר"ח
מיירי שבכוונה סחט התרדין
כדי ליתנם למקום וגולה דעתו
דאחשבינהו' שהלין והיא בשאר
פירות חהו עיקר המי' שמוקי לה
כר"ח דהיינו כי היכי דנתרדין
הולכין בתר מה דאחשבינהו
והיינו אם חשבינהו בפירוש ה"ל
בתותין ורמונים מסתמא משא"כ
בשאר פירות דהין כתרדין
ומותר מסתמא ואם כן אין חילוק
דין כלל בין הרי"ף ודעימי' ובין רש"י והכ"ה סמ"ק ומ"מ יש ע"ם בהנהגת
סמ"ק בהעתקת הב"י דהא דכתב אע"ג דהמים אינן מגופן כו' אין מקומו
במקום שמביא הב"י אלא על משקים היוצאין מן הכבשי' ומ"ש כ"ש סוחט
פי' הוא ל"ל סוחט פירות וזה פשוט ומצא פסק הש"ע עולה יפה דשאר
כל הפירות מותר לסחטה דהיינו בסתמא אבל במכוין להוציא מהן משקה
לצורך המשק' אסור וכ"כ הרא"מ בבשר שיש בו מרק כמ"ש בסעיף שאח"ר
כבלע"ד נכון: (ב) אבל מותר למצוץ כו'. כ"כ ב"י בשם ש"ל מטע' דאין
דרך סחיטה בפיו וכל דבר שאין דרכו בכך לא גזרו בו ואינה תולה עכ"ל
וכתב שם אבל יניקה בפה לכתחלה אסור כמדומה לי שהוא ט"ס והיה
אוסרין הוא רא"מ בב"י דכתב שיזהר האדם שלא יסחוט בשר הנבלע בו
מרק לצורך משקה היוצא ממנו והנותן בשר במרק או השורה פת בין
ומחזירו לפיו ומוצץ המשקי' אוסר ותושבני לו מחטאת וכ"ש שלא יזוק בפיו
מענבים עכ"ל והנלע"ד דדבר זה דומה לדין שכתב בסי' ש"ט שלא יזוק
דעת הרא"ש דמותר לשתות ע"י מפה כו' דכשם ששם אין אוסר בורר
שהוא עוש' בפיו כך אין כאן איסו' דש בתה שמוצץ בפיו דמ"ש מלאכה
ממלאכה דש וכיון שכבר פסק בסי' ש"ט להקל כהרא"ש לא היה לו לרמ"א
להביא כאן דעת המחמירין ומלבד זה לא ראינו מי שנזהר בדברים שכ"ח
הרא"מ הנ"ל אלא דמ"ש שלא יסחוט בשר הנבלע בו מרק לצורך משק' הוא
מוסכם עם שאר הפוסקים כמ"ש לעניין סחיטה בשאר פירות: (ג)
מתבטל ביין שבגיגית כתב מו"ח ז"ל כ"ל דאפי' כתנו ענבי' שלמים בשבת
לתוך היין ונתבקעו באותו שבת ג"כ מותר כי היכי דשרי ליתן בשב"ש
או ברד לתוך הכוס כמש"ל סי' זה עכ"ל. ולא נלע"ד כן דא"כ היה מותר
אפי' לכתחלה שם ענבי' כמו בשלג וברד וזה ודאי איסו' גמור משו' דהוי
היה תולדה דדש כדפירש"י בפ' חבית וא"ל דהוה כלאחר יד כיון שאין
דש בידים דאפי' כלאחר יד לא שרי אלא במקום צער כהיא דתולה
ותו דהא אפי' ביוצא מעצמו אסור מחמת איסור תולדה דדש אע"ג שלא
נגעו בה ידים אלא הדין בזה כמבשל בשב' ואין היתר אלא בדיעבד דבר
לגבי ההיתר ואין זה ענין כלל לשלג וברד דלקמן. וכתב התרדכי
דבטל כאן לא הוי דשיל"מ דאפי' באלף לא בטיל דה"מ באיסור שהי' ליתן
תחלה באין משא"כ בזה דתכף שיצא ממנו נתערב ונתבטל בהיתר
(ד) הואיל ואינו ראוי לאכילה. ממילא הוה כבורר אוכל מתוך פסולת
כ"כ הטור בשם ר"ת וא"כ אם רוצ' לאכול לאלתר אותו דבר שפוח לתוך
הבוסר מותר כדלעיל סי' ש"ט לענין בורר: (ה) מותר לסחוט הלימוכ"ש
כתב ב"י שבמצרים נוהגין בשבת לסחוט לימוכ"ש לתוך מים שנתנו בהם
צוקר לשתות לתענוג ולא ראינו מי שמוחה בהם כו' עכ"ל והאריך
בטעם ההיתר והעיקר הוא כמ"ש ב"י אח"כ בשם ש"ל דיעה אחרת
דכ"ע ידע דלמתק אוכלא עביד ולא לצורך משקה כו' והיא בזה
מכוין רק לתת טעם ביין ולענין לסחוט תפוחים כ"ל דאותן שסוחטין
לרכך התפוח כדרך שעושין אם התפוח קשה דשרי דהוה כמו
שזכרנו בסמוך גבי רמונים ואע"ג דאית' בגמרא שיש יין תפוחים
לגזור אפי' בזה אטו סוחט להוציא יינו כמו שגזרי' גבי רימונים
דלעיל וכן השווה אותם הב"י לעיל סימן זה מ"מ נראה דלא
בתפוחי' כיון דכבר ראינו בגמרא פ' חבית שתלוי במנהג המקומות
עושין

אין למוש (ב"י) וכל זה דווקא לסחוט אסור (ב) אבל ב מותר למצוץ
בפיו מן הענבים המשקה שבהן ג וכל שכן בשאר דברים (ב"י בשם שבולי
לקט) ד ויש אוסרין למצוץ בפה מענבים וכיוצא בהם: (הגה"מ פכ"א)
ב זתים וענבים שנתרסקו מע"ש משקים היוצאים מהם מותר ואפי'
אם לא נתרסקו מע"ש ואם יש יין בגיגית שהענבים בתוכה אע"פי
שהענבים מתבקע בשבת בגיגית מותר לשתותו בשבת שכל יין היוצא
מהענבים ה (ג) מתבטל ביין שבגיגית:
ג חרצנים וזגים שנתן עליהם מים לעשות תמר מותר למשוך מהם
ולשתותם ואפילו לא נתן מים והיין מתמצה וזב מאיליו ו מותר
לשתותו:
ד מותר לסחוט אשכול ענבים תוך קדירה שיש בה תבשיל כדי לתקן
האוכל דהוה ליה משקה הבא לאוכל וכאוכל דמי אבל אם אין בה
תבשיל אסור:
ה יש מי שאוסר דה"ה לבוסר שמותר לסחטו לתוך האוכל כ ור"ת
אוסר בבוסר: (ד) (הואיל ז ואינו ראוי לאכול): (טור)
ו (ה) למותר לסחוט ח לימוכ"ש:
ז ח לסחוט ט כבשים (פי' פירות ומיני ירקות המונחים בחומץ
ובמלח כדי שלא ירקבו) ושלקות אם לגופם שאינו צריך למים ואינו
סוחטן אלא לתקנם לאכיל' אפי' סוחט לתוך קערה שאין בה אוכל מותר
ואם

פרי חדש

סימן קכח

ואם צריך למיחזי סותר לתוך קדירה ש"ש בה אוכל אבל אם אין בה אא"כ אוכל (ו) ולר"ת ס"ל שהוא צריך למיחזי חייב חטאת אפי' פחם לקדירה ש"ש בה אוכל (ולדבריו מסותר לכתחלה לקדירה מי תמור) (עור):

ח ס"ק יב דג לצירו דינו כסותר כבשים ושלקות למיחזי:

ט ס"ק השלג והברד אין מרסקין אותם דהיינו לשברם לחתיכות דקות (ו) כדי שיזובו מימיו אבל יג נותן הוא לתוך כוס של יין או מים והוא נמוח מאליו ואינו חושש וכן אם יד הניחם כחתיכה או כגוף הפרורה ונפשרו פותרים:

י (ח) קאותר טו לשבר הקרח כדי ליטול מים מתחתיו:

יא צריך ליזהר בחוף שלא יפול ידיו במים ש"ש בהם שלג או ברד ואם יטול יזהר שלא ירחקם בין ידיו יג שלא יהא פרסק:

יב ס"ש ליזהר שלא ישפשף (ט) ידיו כמלח:

יג ס"פרוס שלג (י) ברגליו ואינו חושש:

יד ס"הר"ם פרוסנבורק פתיר להטיל (יא) מי רגלים כשלג ס"יזהר"אש יז היה נזהר:

טו ס"אסור לפרוס סודר על פי החבית (ליתן על גביו הכלי שרולים בו שמא יבא לידי פתיחה. אבל בגד העשוי לפרוס עליו פותר שאינו חושש עליו לפותחו:

יו ס"אסור להרק מוכין בפ"ף ש"ש בו משקין יח משום פתיחה:

יו ס"פפוג אין מקנתין בו אא"כ יש בו בית אחיזה יט נזירה שמא יפתוח:

יח חבית שפקקי בפקק של פשתן לפתוח (כ) נקב שכרפנה שמוציאין בו היין ש"ש מי שכתיר אע"פ שא"א שלא יפתוח והוא שלא יהא תחתיו כלי רכיון שאינו נהנה בפתיחת זו הוי כ"פסיק רישא (פי' ליסור ס"ק כ"ג) במקץ בהרקת מדבר מה כמו המוח המקשך בהרקת מהמוח הרתח) דלא אתרמי ניתא ליה ומותר יותלקו עליו ואמרו דאע"ג דלא ניחא ליה כיון דפסיק רישא הוא אסור והעולם נוהגים היתר בדבר ש"ש ללפד עליהם וכוח רכיון שהברוא ארוכה חוץ לנעורה ואין ד' מגעת לנעורת מותר מידי דהוי כב "אספוג (פירש העריך ספוג הוא על רוקם דג לחד גדול מכים ובשעה מתריס רוקמו להסהכל בעוטם יורד לתוכו הספוג על עיניו ואינו רואה כלום ולולי זה לא היתה ספינה נגולת מפנין) ש"ש לו בירה אח זה (יב) ולפי שאין מענה זו חוקה ויש לנמנם כרי טוב להנהיגם כג שלא יהא כלי תחת החבית בשעה שפוקקים הנקב (ועיין לעיל ליתן סימן ש"ח עוד מדיני פתיחה):

לותן למיחזי ואם למיחזי לכתחלה אסור דאתי מוחר לפתוח אפי' לחיחזי דאין ס"ס מפקה עליו מקודם: יי ס"ש כה לוכל. דמפקה הכא לאוכל חי ס"ה לתוך המוריים דסור מלכתחלה (סמ"ק) לאכל לתוך מפקון לאסור: יא לוכל לאסור. עמ"ס סע"ו דלא כע"ש וכ"כ הוא בעלמו שם ומתר דברין: יב דג לצירו. לאו מפקה הוא דלא לוכל ולן שלקות (רש"י) ולפ"ה לאסור והייטו כיון שהיה ס"ס מפקה עליו מקדם מפ"ב בשאר פירות עמ"ס ס"ח ורי"ו כתב דדג לצירו מותר לפתוח ול"ע ליעב דברין:

יג טוחן הוא. משמע דלרסק בידים לאסור לכל הרמב"ן והר"ן והרמב"ם והמ"מ כתבו בשם ס"ה התוספתא דלפילו לרסק בידים לתוך הכוס שרי דשעם האיסור שמא יפתוח פירות למקדון וכיון שלתערב במים לא נזרו ועפ"ה: יד הניחם בחתה. ולפימ"ש רמ"ה בסימן ס"ח סי' נ"ט הכא לאסור משום טלד לא"כ הוא מעורב במים (רן): טו לשבר הקרח. וגדולה מזו אמרו שובר החבית לאכול נדונגרת (מרדכי ספ"ד) ועכו"ם שי"ר. ול"ל דכגבה לו בלא לאסור: יו לא יהא מפקן. ולפימ"ש סע"ט סי' נ"ט הכא לאסור משום טלד לא"כ הוא מעורב במים (רן): יח חבית שפקקי. נזירה ניחוש ליה כמו בסימן ס"ח סי' נ"ט ס"ק כ"ג ועכו"ם שי"ר. ול"ל דכגבה לו בלא לאסור: יט לא יהא מפקן. ולפימ"ש סע"ט סי' נ"ט הכא לאסור משום טלד לא"כ הוא מעורב במים (רן): כ נקב שכרפנה. כיעל ידי הסתן ודלף ניחוח (טור) ול"ל לם"ע דשרי ליתן לתוך פיו דהכ' לאיכו קעביד מעשה: יח משום סחיטה. פירוש דכשמהדק והוא לא הוא נסחט (רן תוס' ספי"ד ע"ב) עמ"ש סי' ס"ט ס"י: יט גזירה שמא יסחוט. ל"ע כיון דספוג עשוי לכך ל"ל למגזר שמא יסחוט כ"ש סע"ט ומ"ש ס"ח סמ"ת ועוד תימה דבגמרא פריך לספוג והא קי"ל דבר שאין מתכוין לאסור ומעמי פסיק רישיה הוא ס"כ אין העושה חשו"נ ועי"ש והרמב"ם ורש"י כתבו דכשים לו בית אחיזה אז אפשר בלא סחיטה אבל הרא"ש כתב לעולם ס"ח לקיטות בלא סחיטה אלא כיון שים לו בית אחיזה הוי פסיק רישיה ומותר אפי' בסחיטה ל"ל כתירוץ מלחמי' מיהו אבל בשאין לו בית אחיזה אסור לסחטו עכ"ל וע"ע לדיקיה כיון דס"ח לקיטות בלא סחיטה לית ליה קי"ל כתירוץ הראשון לקמן בתלמוד כמ"ש סי' ס"ח סמ"ח וע"ל דוקא בספוג ס"ח לקיטות בלא סחיטה עסי' ש"ב סי"ב: ב פסיק רישיה. כתב הרמ"ה פי' דבשת דאפי' להעריך דהכ' לספסק רישיה ליה מותר מ"מ בשאר איסורים מודה דאסור מדפריך בפ"ד דזבחים והקוכב וכו' ע"ש והקשה הגאון נ"ב בה"ג בשם מוהר"ל מפרתא דמתי מביא דלים מהמקשן דהא מסקן דלכ"ם שרי ונם מוהר"ל מפרתא הייתי הרמ"ה רתי' מוקי לדברי העתוך ע"ש מה שתי' ונע"ד לתי' כלום דהא הרמ"ה מייתי רתיא מיניה ס"מ דס"ל דחק בכל האיסורים לחמרי כן ול"ל ליעב דהא קי"ל דלית הלכתא כשמואל בת"ם הרמב"ם פט"ו ממע"ק ובדומה מהאחרונים וקשה למה בלתות לת קי"ל כותיה וע"ל מסוס קושית החקנן דקמכב' ועי"ש דהוי פסיק רישיה ודלא ניחא ליה ושרי לדעת העתוך מ"מ דוקא נבי שבת דמלאכת מחשבת אסורה אבל בשאר איסורים אסור ולכן ספיר מייתי רתי' מהמקנן ולדע"ה הסום דמייתי בעניו דלא הוי פסיק רישיה ע"ש: כא דפסיק רישיה הוי אסור. אבל חיוכא לית ליה כלל ע"ש: כב אסספוג פתים כו'. ול"ל ס"ס סי' נ"ו בשם הרא"ש דלדידהו אפילו הים כלי אחתיו שרי דהוי כתריק מלמיתי: כג אלא יהיה כלי. ואפילו למ"ד פסיק רישיה לא ניחא ליה אסור מ"מ הכא שרי משום דסותתו מתקן תולדה דדק הוא ואינו אסורה אלא כשמתקן הוא לתתן (מ"ש פ"ע ורבינו ס"ס סי' שנ"ד) ומ"ש סי' שנ"ד) ומ"ש בהרמב"ם פכ"ב דכ"ת אחי מתרחת זו עני"ז טולטל הפקק מבניחייה ומסיקן ומחזיר את הפקק למקומו אפי' שיוכל לידי סחיטה שהרי דעתו שיאחו הים ופוקקים את הבית בפולדין ובכל דבר המוטלטל

פרי חדש

סימן קכח

יסת אחת כמה ולבן אין לחוש לדבדי היר תכות ושיין כמ"ש בקצה סימן ש"ח:

ב"ח אכר בבחי שוקיים שרי דשת הרא"ש בנ"י דבתי סוריים בב עיר מ"ש בתין בסם נוטים לו בלר בתחם ומעלים ובן נרא' דנהי מלוי הכגון בשרים ולחשיב בתלים בסוף סימן ש"ח ס"ק ב' ועי' בסמ"ק סי' ר"ל ובתשובת הרא"ש כלל ק"ג סי' ב' ובמרדכי בפרק ג' דבבא בתרא ס"ק תרי"ג ובהגהות אשיר"י בפרק ב' דבבא בתרא ס"ק ר"ל ובסי' תרי"ג ובהגהות מיי' פ"ו מהלכות שבת ה"ג ובטור ושו"ע סי' שי"ח ס"ב ובב"י שם ובמהרי"ק שורש קי"ב ובתשובת מהר"ם מינץ סי' ק"ג ובתשובת מהרי"ל סי' קנ"ב ובמרדכי בפרק ג' דבבא בתרא ס"ק תרי"ג ובהגהות אשיר"י בפרק ב' דבבא בתרא ס"ק ר"ל ובסי' תרי"ג ובהגהות מיי' פ"ו מהלכות שבת ה"ג ובטור ושו"ע סי' שי"ח ס"ב ובב"י שם ובמהרי"ק שורש קי"ב ובתשובת מהר"ם מינץ סי' ק"ג ובתשובת מהרי"ל סי' קנ"ב

כדי שלא יניחו היום על האוכלים ועל הכלים לפי שאינו חושש שם יגלו מים מועטים ולפיכך היו דוחק הרבה (כ"י) לכל אין פוקקין את הכיור כדי שירדו המים לבור שמא יסחוב בשעה שדוחק שהרי בימי עכ"ל וכתב הרא"ש ד' לפי שהוא מקפיד שלא יגלו המים לרה"ר שלא לתוך בורו ומקפיד על הפקק שיהא מהודק ביותר עכ"ל ומשמע שם דס"ל דאפי' אינו שרוי במים אסור טפע"ו: **כד** צריך ליזהר ודע"ז כי' קל"ח כתב שחומרת יתיר היא שיכין שהוא דרך לבלו עכ"ל כ"ה ועמי' פ"ג ס"י דיש מוסרין ביתום לדרך לבליך כ"ש בניע דכל בניע היה כך לבן אין להקל: **כה** שלא יגע. וא"ע דלגובע פניו ידיו ליכא למיחש דאין בניעה שלא בדבר שדרכו לבטוע ול"ד לפי' ס"ג בכ"ה (ס"ח בסה"ס) וכ"כ התוס' בעלמא' מתנו ומס' הוכרוטת דבר זה ט"ע ול"ל דבבגד חדוש כ"ש דאסור לקרוע דמתקן הוא בטוע חוט שהורכו ד"ט או דבר שאפשר לעשות מחוט בזה חייב ודוקא בבע המתקיים אבל בבע שאינו מתקיים כלל בבגון שהעביר סרך או עשר ע"ג ברגל או בחוט ובבעו פטור מהרי"ו אלא מעבירו לבעיהו ואינו לובע כלום (עמי' ס"מ ס"ד) העושה עין בבע בגון שנתן קנקנתום לתוך מי עפצים שעשה הכל אחור או שנתן לאיסטלי לתוך מי כרכום שעשה הכל ירוק חייב (פ"ט) אבל הרא"ש כתב שאינו חייב משו' דובע אלא בפלוגתא דבר שנמשרה בו תלמוד הבבע אבל בבע שאין מתקיים כלל בין בעשה בין בשלא בעשה פטור ועמי' פכ"ח סמ"ח וסי' ס"ח ו[ה]בע"ם ס"ג לה ע"ש:

שכא א הכנסין למחכל בהמה. וכתמול היו הכנסין למחכל בהמה (תום'): ב ומולל. מפרך הסרביעין לאכול קודם שכתוכן (רש"י): ג מי מלח. וה"ה בכל המשקין (הגהות סמ"ק): ד מעט. לצורך טבול לוחה סעודה (ר"ן) משמע דלצורך סעוד' לחחת לפי' מעט אסור לפי' כוחן שמן אסור כנ"ל וכ"מ ס"ג ועמי' פ"ט ס"ח: גנים

שבא דיני חולש בשבת ודין טוחן ודיני תיקוני מאכל או מעבד ולש ובו י"ט סעיפים:

א חבילי פאה אזוב וקורני (פי' תין עצם) הכנסין לעצים אין מסתפקין מהם **א** הכנסין למאכל בהמה קושם ואוכל ביה אבל לא בכלי

ב ומולל בראשי אצבעותיו:

ב אין עושין ג מי מלח הרבה ביחד לתת לתוך הכבשים משום דרמי לעיבור אבל יכול לעשות מעט מעט **ד** מעט לתת לתוך התבשיל ואם נתן לתוכו שני שלישי מלח אסור לעשות מעט מעט אפי' מעט:

ג (א) אסור למלוח חתיכות (ב) צנון ר"א ב"ח (ג) זפני שנראה כבובש בכשין והכובש אסור מפני שהוא כמבשל אלא מטבל

שבא (א) אסור למלוח חתיכות לצנון. כדי לבדדם בעתיקה הסונית ופרשה כדי שהבשר עלים ובו' ודו' ארצות מעבדין ועושים קיסם והוא תקון רב חזקים אחר בשר ובו' מותר והכי ק"ל ואר"ע מריח הוא מלחלח פוגל בשבת פרש"י ג' ור' יחיד שהאולח

משבל כל אחת לברה ואוכלה אבל ה בציס מותר למלחן:
ד ן ישׁ מי שכתב שמותר לשבול כמה חתיכות צנון אחת לברה ולחניחם יחד לפניו כדי (ד) לאכלם מיד זו אחר זו:
ה (ה) יאסור למלוח בשר מבושל או ביצה מבושלת ז להניחה:
ו ח יאסור למלוח בתוך (ו) חרבה פולין וערשי שנתבשלו בקליפתן:
ז יאסור לרוץ פלפלין אפי' הרבה יחד והוא שירוכם בקתא של סכין
ט (ז) ובקערה:
ח יאין בותתין מלח במרוץ של עץ אבל מרסק הוא ביר של סכין ובעץ הסרוי ואינו חרוש:
הגה ודוקא מלח גסים אבל מלח סחיה דק מתמלא ונתמגל ובעבה מתיתין מותר לתתבו נסכין כמו מותר הפת (כל בו)
מ ט יאסור לתחוך (ח) בשר מבושל או צלי דק נסכין:
הגה אבל אסור לתחוך דק דק כמו שי לפני העיפות דהיינו זול ואין יכולין לתקנו בלא תחוך (ט) קמקומי לב מוכיו: (תה"ד סימן כ"ו יא וע"ש סימן ק"ד ס"ק)
י יאסור לגרוס הגבינה בשבת בסורג חרוץ בעל פיפיות ב שקורין ראלי"ו:
יא יב יאמותר להשקות את החלוש כדי שלא יכמוש:
יב יגהמתוך תירוק דק דק ח"ב משום טוחן:
כגה ב"ש יד לאסור לתחוך נרוגרות וחרובים לפני זקנים (ני נמס מוספתא) ודוקא פירות וכדומה דזה לאסור אלא מותר לפרר לתם לפניהם דרבנן עיים (תשובות מיימוני

ה בציס מותר למלחן: מפני שאין דרך לעשות מהם כפיסים (לבוש) ול"ג הטעם שאין חלת מועיל להם ל"ב וכ"כ בת"ה סימן ס' על דניס כ"ט וכ"מ בשם גבי נמן דסיכת דחלת אין מועיל להם ברי: ן יש שכתב ון מהגדולים סורם דאין חלת לתת הרבה חתיכות ולפזר עליהם חלת ולוקרו לפניהם כדרך שעושים לדגים בתליחתן דדמי לעיבוד לחבל בע"ת סרי לחבל בסמ"ג וסמ"ק סמוע"ת דאין לסקל לעבל וכו' (ת"ה) והב"ח כתב דלפי מ"ש בס"ג סטעם שכותב בבציס אין בזה בחבל מחיכ' שוחת לבדה אין בזה משום בובע בבציס אבל בכל סאיסקי סוברין בכולם ג"ה סטעם משום שהחלת מעבדן והרי סיקון ל"ב אשר לחלות יותר מזה: ותף בב' ים להחזיר וכביבשוא עלמת חלת לאין בכל חלת מבטיל כלום: בחלת ולוכל ע בס"ב סחוח ליתן מלת על השלטין ו"ח ל"ב סתן ואחוחן: ז להליחה מחתיב לסילוי להליחה סטעורה לסעורה אסור לחבל מזון לסילוי לצורך לחוחה סעורה לחבל וכ"ל דסים דאסור למלוח לתוקה"ם חיין דסחה רגילין לעשות מהן בבציס ועוד דסחלחה מועלת להן והוי לצורן וה"ה כל כיולה כזה ומיהו לסמוחן שרי מכח שרי כתב לרבי יוסי ומחתר להח חלת - על נחתי ה"ה דלא מחתר אלא לסילוי בעלמא אבל לאכילה אסור ואפי'

ס"ט ומסתמא דלפני מי שיכול לשתותו כך פי': **טו** לחכול מידי חו"ל שהתרנגולים יחלכו ויזיק שרי לחתון. (ר"ן) אלא תמרו על החדס לחטול מלכלו בחתיכות גדולות לו קטנות ח"כ הוי דרך חלילתו בכך (כ"י) וכ"ג סק"ק על היחיה וגם הרב"י כתב ליתר לחתוך בחילות גדולות קלת ע"ש אבל במדינתינו נהגו לחתוך הכמון דק דק מחדשים להם על מי סיסמלו ועכ"פ אסור לעשות עד יציאת כה"כ דבעני' סמוך לסעודה מחם ל"ס ס"ט הפי' ס"ט וכ"ת כר"ן ס"פ ט': **יז** נחלנו מבעלי' שהתרסקו וכו'. מסתמא דבתלטין לא כבעי ריסוק לאכל בגמ' ר"ס כ"ב ליתא דבעני ריסוק כמ"ש סי' ס"כ כ"כ בזוחי ומלגים וכ"כ הרמב"ם פכ"ח ריי ע"ש ולכן נ"ל דה"ס כשנלטלו החלו' מבע"י יכול לבדוד החלות מהסוור כדי לאכול הדבש הדבוק ע"ג מכניס לו למחתו לתוך האוכל. ומ"ש שהתרסקו וכו' מוסר לרדותו פי' מוסר ליקח דבש הלף לאכל לאחר ליקח החלות וכ' בחו"ד ס"ג ריש ע"ב ותו"ש בגמ' דדבש מעיקרא חוכלא ולבסוף חוכלא ול"ע דה"ב למה יגרע מפירות העומדי' לאכילה דמותר לסחטן כיון שהיו שם מקמה עליו ול"ל כיון דהשתו' היו לחי לאכול, ה"ל כבורר לאוכל מפסול כמ"ש סי' ש"ד ס"ב אבל לדברי המתיר שם ל"ש ליטנו: **יח** קחה שהיו קלי' ובזה לחי מעט מעט לאסור: **יט** ומותר לגבל וכו'. דס"ל דמיהן מים לקחת היו חייב עד שיגבל ולפיכך הל"מ מסתי בניטול שרי כיון דלאו בר ניטול הוא: **כ** שהרי היא כאוכל. ומ"מ כ"ט שם ס"ח מתגבל בלפר ה"ו חולדות לבתון גבול בלפרולת בחול הגסולת במורסן ולא בכיונה בסן והרגב"ד חולק וכתב דלאו חיישינן שלא יתפר היו בר ניטול שלא שהיו מתוסר ניטול ונחיישינן מים לבדן חייב ע"ב ול"ל בחרוזים (ת"מ) עסקי' חק' ועסי' ש"מ סי"ב: ונ"ל דלאסור להסחין על פיו משום גבול עסי' ש"ד סי"ד: **כ** שוס בו ולא ישרוף. וברמב"ם כתב שוס שריסקו וכו' ולא יאסור, וכתב הה"מ פ"ג דמיירי בתחוסר דיבה לו שלאסור שריסקו מפני תרשובת הגרסיסין ועסי' עוסי' רל"ב: **כא** וי"ל דלא וכו'. ואם נתן המקמה מע"ש מערבינן בכך כ"כ סמרדכי וכ"מ בה"ו ולפ"ז אפי' ס"ח מודים לזה ועי"ש: **כב** בחרדל. וה"ה בקמח קלי עסי' שכ"ד ס"ב: **בג** לאסור לתת מקח. ורש"ל כתב בחדיעתיו לפ"ז לאסה בשום וחרדל כ"ש בחרין ליטן שעושין אותו עב בעין סיום וכן עושין החומלת שקורין קרי"ן שמדבקין אותו בעין כדור לפיכך בשעורין אותו זהו נגזלו על ע"ג ול"נ בכלל להקל (ב"ח אגב הח"ה ס"ה פלטרי"ן ומ"מ מיהו עיבול לאסור ואפי' נתן מעט מקח מע"ג לא מהני מידי דלא חשיב כמגבל ע"י כך וכ"כ ריי ועמ"ש סי' תע"ג ס"ה: **כד** להו"ע שיהו כתו בשחיטת ודוקא בדרכה לכל בעבה לא מהני שיהו (ת"ח וב"ח) ולכן כתב רמ"א כתו בשחיטת וגם כתב בתבואה לא מהני ס"ל דק בלשון רמ"א וכל זה אפי' לפי' הרמב"ם דבעי' מחוסר הכנה מ"מ בדבר המחוסר הכנה בשבת לא שנינו אסור למרוח מתוך סעודה לאסור: אסור למרוח בנים מטלנלי' בקערה דמתחזי כמתקן לבעני' לסדרינהו בקדרה (רמ"י דף ק"מ) וכהב"מ סע"ב כתב ול"ע ויין זיגר"ח אין להכותו בשבת ט' משמע דכל דבר אסור למרוח

(י) אם לאוכלו מיד. פי' לאותם שעושים כתו בשבוע ואחר מעבירים אותו בשבת דאין קוד הסעודה לאוכלו תוך הסעודה קרוי לאחלה: (י"א) בשם שהרי היא כאוכל. זה שיטת הרמב"ם והטור יש לו שיטה אחרת ובד"ה פירש"י וכתב הרב מוציא שם בשבת ואין לחוש שמא יבוא לברר בשבת ואפי' ברשות היחיד קוקי' אין עכ"ם

לפיכך מותר לנענע בו כשן פרור ואין לחשוש משום מגיס דהוא
כמסננת ול"ג שלא הותר אלא לערכן ולהכלן כיוצא שהן לכל לטרוף לתוכן
יפה ולפשנן לחשוב שמא עומדת ויתקן בידול הוא זה
והרי נתחבר לטרוף לפילו בתרלל הקילו כבר עכ"ל וכ"כ ב"י סי' ש"ח
בשם ל"ג. כתב מהר"ל לפשוט לכתת
קילה לתוך תוכן לעשות עיטול
וכן לעשות בגיס קשים עם
פיטריל"ן בתוכן לפשוט דלמי
להילתי עכ"ל וע"ע דהילתי לפשוט
מפני שהוא כלכוכ בכשיש לאכל זה
דמי לייטמלין דשרי ומעע שרי
לר"ח וכ"ש ס"כ: כן מתקתל
מותר דכללו רשותה ניתי מסקה
קוח (ר"ן): כז וליתני בתוכה
ותו ליכ תוכה לפני בלור ערי מפני
שמכה: כח מותר לנענר
כתב ב"י בם הרמב"ם שתגיסין כה
הרבה ומעדרין לותה ומכין לותה
בעץ הפרור עם גדדי הקדרה לו
בתוך הקדרה עד שמתערב הכל
והריפות והגיס ותסתך והעבה
כולה נוף ח' ומעמים מוסיפין לה
מים תחלה עכ"ל וכ"ל דבכוונה
השמיטה הרב"י דאסור לטרוף
כ"ש ס"ו ועמ' ר"ג ס"ד ועמ'
ש"ח שמ"ח: כט הואיל
ואפשר לה שיח לאכול בלא זה
אסור דיש עיבוד בחוכלין מדרבנן
כ"ש ס"ה ומחלוקת הוי כמחמק
ומותר לחדח החשוחי' גם ליקוח
הריקן (הגהות סמ"ק) הט"ה על
הלחם: ל אסור לקלוף: משום
טורח וא"כ לה תפוחי אסור לקלוף
להניח כמ"ש סי"ט ס"ג.

שכב א אסור לפלוט למלמל. נזירה משום שבת שמחר י"ט שחל אסור מדאורייתא משום הכנה: ב לו נפניו: הע"ש לה עיין שמ' תק"ח: נ אסורים בו ביום משום שבת שמא יעלה ויתלש ומשום מוקלה ועדעי ס"ח וכתוספ"ק דניל: ד שיניו אסור: ומה קמעו תיב (רמב"ם פי"ח) ומשמע בגמ' דף פ"ח ע"ב דשם מזמינו מביאו

לסעודה בשבת ולה היה לפשר לו להכין מע"ש שום דבר לחלות בו שיניו מותר למלמל קיסם לחלות בו שיניו שם יחין לו ד"ח מפני כבוד הבריות שגנאי הוא לו שפעמים שבראה שנין הבריות מבחוץ ועדעי ס"ב ב"ל דבתקום שיין נחזה זה בגנאי אסור: ה לחולה: כ"ה בגמ' וה"ל מותר לכבריא אסור ולפשר דלורחא דמילתא נקט ועמ' ש"ח סכ"ג: ו ומולל: וקומתו ביד לכל לא בללי (ים"ש פ"ד סי"ח) ועמ"ד ועמ' תקי"ח דדוקא להוסיף ריח ערי לכל אסור להוליד ריח: ז כיון שמקפידין וכו': משמע להלטוק בלא גודל ערי דוקא בסחת לחבי שיין מקפידין לה"ל רוצים להטיל גודל דלו חזיק שמקפידין לכל לפי ידעי שמקפידין לפילו לחלו בלא גודל אסור דחיישי שיבואו להזכיר שם מדמוקל ומזיק כמ"ש סי' שכ"ג ולפי להחחל אסור מפ"ד דוקא בבני חבור לכל סחם שבני שלים חברי ומקפידי ולפ"ה ערי לשחול מבדדי כיון שלין רגילין לשחול זה מזה תדיר לה נזרי שיבואו לידי חיסור כ"כ החו ועכ"י עמ' תקי"ח ומשמע מפסק הפוסקים דבגודל אסור לף לשבנים כ"כ הרמב"ם פכ"ג אסור להפים שדומה למקח וממכר ועמ' שלים ס"ה:

ח משום קוניה: הקשה בע"ב דשאור בסח"מ סי' ר"ז לתין גול בקוניה ע"ש ועמ' ל"ד ומי' ע"ש ומשמע דים קלת לישאר בדבר: שלין

ט מותר לעשות כה ייטמלין שהוא יין ישן רבש ופלפלין נפני שהוא לשת"ה י ואין עושין אלונתית שהוא יין ישן וסים צלולים ושמן אפרסמון שהוא לרפואה:

יח ג אין שורין את החלתית לא בפושרין ולא בצוננין שרוך לשרותו לרפואה אבל נותנו לתוך התנור וסכשל כו פתו היא שרוי כו מאחמול מותר לשרותו בשבת ואם שתה ממנו יום חמישי ויום ששי וצריך לשתות גם בשבת ד מותר שכך הוא דרך רפואתו לשתותו שבעה ימים זה אחר זה הילכך מותר לשרותו בצונן כז וליתנו בתוך מפני שהוא סכנה אם לא ישתה ממנו:

יט ה שום וכופר ומלילות שריסקן מע"ש אם מחוסרים ריבה אסור לגמור ביכתן בשבת אם אין מחוסרים אלא שחיקה מותר לגמור בשבת (ר) ו לפיכך כח כיותר לגמור שחיקת הרישות בעין פבור בקדירה בשבת אחר שמורידין אותה מעל האש:

כ הגה ומותר לחתוך פולבל בשבת ונם קוי מסום שמתק כט פושל ויתפר שלא יתפזר ב"ח ת"ם מתפיר בפתקל על תפומים וכדומה שדרכו כך תע"ב (מרדכי ריש כלל נהוג) ל אסור לקוף פומים ובלים כשקוף להניח תכל לאכול לאלתר פרי ופ"ל סימן שי"ט (סמ"ג והגהו' מיימוני סימן כ"ב וי"ו בשם סמ"ק וחכ"ל ורבינו ירוחם)

שכב דין נולד בשבת וכו' סעיפים ז

א (א) א ביצה שנולדה בשבת א אסור אפי' לטלטלה ואפילו נתערבה בארץ כולן אסורות ויכול לכוף עליה כלי שלא תשבר ב וכלבר שלא יגע בה:

ב ג שבת שלאחר"ם כ או לפניו נולדה בזה אסורה בזה:

ג (ב) ד פירות שנשרו מן האילן בשבת ג אסורים בו ביום ולערב מותרים מיד:

ד ה אוכלי בתמה אין בהם משום תיקון כלי לפיכך מותר לקשום אפי' בסכין קש או תבן ולחצות בו שיניו אבל קיסם שאינו אוכל בהמת אפילו ליטלו כדי לחצות בו ד שיניו אסור:

ה ו מותר לטלטל עצי בשמים להריח בהם ולהניף בהם ה לחולה ו (ג) ומוללו להריח בו אחר ז קשים ואחד רכים:

ו ח מחלק לבני ביתו מגוזי בשבת ט יכול להשיל גוזל לומר למי שיצא גוזל פלוני יהיה חלק פלוגי שלו י והוא שיהיו החלקים שוים ואינו עושה אלא כדי להשוותם שלא להשיל קנאה ביניהם יא אבל עם אחרי אסור ז בין שמקפידין זה על זה ביותו לידי סרה ומשק אבל ליתן מנה גדולה בגנר מנה קטנת ולהשיל גוזל עליה אפי' בבני ביתו ובחול אסור ח משום קוביא (ר) יב ויש אומרים דשם בניו ובני ביתו מותר להשיל

פרי חדש

סימן קכו

תוספ' והוא הדין אחרי מותן מלאחר"ע בתוה' מותן שמות מחר בשבת ב"ח
סימן קכו
גם לנרלו"ת וכלתחרי"ם
מה שהוחלו נגי מתן בחוק' שמות שמות ב"ח
נייעשר בדעתו:
מפני הציבור כדי
סיחזור בתתן
גם לנרלו"ת וכלתחרי"ם
מה שהוחלו נגי מתן בחוק' שמות שמות ב"ח
נייעשר בדעתו:
מפני הציבור כדי
סיחזור בתתן
גם לנרלו"ת וכלתחרי"ם
מה שהוחלו נגי מתן בחוק' שמות שמות ב"ח
נייעשר בדעתו:
מפני הציבור כדי
סיחזור בתתן
גם לנרלו"ת וכלתחרי"ם
מה שהוחלו נגי מתן בחוק' שמות שמות ב"ח
נייעשר בדעתו:

אורח חיים שכג הלכות שבת

שכג דיני השאלה וקנין צרכי שבת והדחת הכלים והיקונן ובבילהן בשבת ובו ס"ט סעיפים:

א מותר לומר לחבירו טלא לי כלי זה אפילו הוא מיוחד למדה והני מילי כשנושל הלוקח מדה של מוכר ומוליכה לביתו ואין צריך לומר אם מביא הלוקח מחוץ ביתו ואומר לו טלא לי כלי זה אבל למדוד בכלי המיוחד למדה ולשפוך לתוך כליו של לוקח אסור:

הגה ויש מקילין לומר לכל טלאו מכוין למדה שמשתמש בו מוסף ב משם ארי"ז (בשבות שבירי ותרומי פרק קמן קדשין) (א) וכן משמע מסתימת הטור שכתב סתם ולא פירש ואפילו לומר לכל טלאו מכוין למדה שמשתמש בו מוסף

אם תמצא הן בזה שהכחנו כאלה דכתיבה אסור אפילו בדבר יחוע וכיוצא בו כוונתו להודיע מחה הוא צריך ודרך (וסע"ש סב ולא עיין כל"מ) וזה שהיתר לקוח והיית' כתוכר עם"ת: ורצ"ע גמה לא מהגו עתה כן וכתב כ"ג דמותר למחר מלא לי כלי זה עד השבות ע"ש: **סה** שמהבין שכותבין פנקס הגיה כך וכך ומעו' ופלוני כך וכך ולמחר בשב כשמוחן אין לוקח מחם ושוב נקבי כיוצן אין שכוקת אסור לחשו להסכל בזאתו כתב שכתוב בו שכוס המעו' כמ"ש שימן ס"ו סי"ב (כי בשם ארח"ש כלל כ"ב) ומשמע דאסור ג"כ לכתוב בפתקאות שכוס מעות וכשלוקח אין נוגע בפתק מקום שכם אחים כתוב דאסור לקחת בפתקאות אלילו דהוי שערי הדיוטות ולכן כשבו ליקח נרעין לשימן או שאר דבר: **ונבאי** נדקה לפשר דמותרין בפתקאו' כמ"ש שימן ס"ו ומ"ש טוב להחמיר היכא דלפשר בנרעין וכן נהגו הקדמונים ומשמע דאסור כתוב שם אחים לבדו מותר לקרות ולעשות נקבים דלא מקרי שערי הדיוטו' אלא שער שכתוב בו לזכור עסק ומלת ל"ע על הרמ"ס דהרי משמע ס' שכוכה דאסור דשיים בעולת תשלומין דנרעת כלכי' קלי' ואין הכי נמי דאסור לעשות לבני וכ"כ הרמב"ם שפ"ח הלכוש דשמים בכותל חייב ות"כ ס"ק דאסור לעשות נקב לשימן ועש"כ: ו בשיני קלות. עיין בע"ב ובכריו שתושים: ז וי"ח דלמעט ל"ע דמשמע דכ"ע תודין כזה כמ"ש סי' שנ"ב ולמעד ערוך הוא ומ"ש הטור דלמעט בשטי עדיף מיירי שתולכין דרך מכוי השעורת דשכיחי בו רכיסות כמ"ש סי' תק"ס מיהו בריו משמע דכשמחן כדיש בקופה הוי כעובדת החול ועכ"פ בהפקר כי"ל ע"ש: ח תדיחין' כוסות שאם יערך בתוך שיהכוסים שתלושין' מעות (רוקח): ט כגון שבאתר. משמע דאם יודע שלא יערך עוד אסור להדיחן ומ"ש סי' ע"ב ס"ג וכ"כ מהרי"ל שלהאוסרי' לשתו דיחוי אסור להדיחן ומ"ש הכוס: י כלי חדש. לפי שהוא לו קודם ע"ש (רלב"ח סי' י"ג): יא ויש תומרין. ומע"ג דכלי שעשית בעומתה דרבנן שתר להטביל ומ"ש דטביל כלי חדש דרבנן שלפי שהם דעכ"פ היה רחוי להשתמש בו בדברי עתים משא"כ כלי חדש לגלת חזי כלל קודם טבילה מיחזיק שתקן (ת"ח פ"ד מי"ט) אלא עבר והטביל כלי לא יפחתם בהן כמ"ש סי' ש"ח (רמב"ם) ואפשר דיש להקל בדיעבד תאחר דיש מחירין לפחתלה ע"ש סי' ש"ח: יג ומלחו מים. וכ"ל דלא יכרך דחו חיזו מוכח שעושה לשם טבילה וכ"כ בחכמ"ן קלף: יד מותר להדיחו. דהא גוף הכלי היתר הוא וכיון לתוכו וכשמדיחו חיזו מתקנו לגלת כתשיר מחנו נרף על רעיו ומשמע בשבת דף מ"ו בתר דלחני' יש כלים פרורי פת שצרה בו הטבול מותר לטלטלו ולא היכסים לד"ח דבטלי לגבי כוס עסי' ש"ח סכ"ו: אסור לבטל איסור בשבת תו כ"ע בחין לך תיקון גדול מזה כמ"ש כי"ד סי' ק"ט ס"ו והיכא דמקלקי קלי תסורת שרי כמ"ש סי' תק"ס כ"ה אבל מותר לשער שעיס תפי מחערב בע"ז ולא מודע לו עד בשבת (ת"ח סי' ל"ד) עסי' תל"ח ס"ו ע"ל מדברי הכוס. טו מותר להדיחו. דהא גוף הכלי היתר הוא וכיון לתוכו וכשמדיחו חיזו מתקנו לגלת כתשיר מחנו נרף על רעיו ומשמע בשבת דף מ"ו בתר דלחני' יש כלים פרורי פת שצרה בו הטבול מותר לטלטלו ולא היכסים לד"ח דבטלי לגבי כוס עסי' ש"ח

שכר דיני הבנת מאכל לבהמה בשבת • ובו ט"ו סעיפים:

א ח"ם אין בוברין החבן בכברה שיפול חמון לארץ ולא יניחנו במקום נכוה כרי שירד חמון אבל נופל בכברה ונותן לתוך האבוס אע"פ שחמון נופל מאליו מותר כיון שאינו מכוין:

ב ז לא ימרוד ארם שעורים לתת לפני בהמתו ח אלא משער באומד דעתו:

ג ט אין גובלין א מורסן לבהמה או לתרנגולים (א) אבל נותנים בו מים ומעבירו בו תרוד או מקל שת' וערב בין שאינו מכוין בידו ולא מסבב התרוד או המקל מותר י ומניעו מכלי אל כלי כדי שיתערב זמותר לערב המורסן כדרכו בכלי אחר ומחלק אותו בכלי אחרת ב ונותן לפני כל בהמה ובהמה ומעבר בכלי אחר אפי' פור ואפי' כורים(ב) יא ויש אוסרים ליתן מים על גבי מורסן כשבת ולא אמרו שמולין בו שתי וערב אלא כשהיו חתיכים נתונים עליו מבע"י: (ועי"ל סימן שכ"ח ס"י נכי שוס וחרדל פיגד מהגין):

יב קשים של שבלים שקישרים בשנים או בג' מקומות מותר להתירן כדי שתאכל מתוך הבהמה: הגה (וי"ח דלא שרי להתיר רק כשקר שלוש של קיימת) (הגהות מלפסקי) אבל אסור לשפשף בהם בירים מפני שמנקרן השושים באוכלי בהמה כדי שיהיו נותים לאכלם רשוויי אוכל כ פריך ומתניתין מיירי ברבר שאינו אוכל מותר לעשותו אוכל אבל מטרח באוכלא כדבר שהוא ראוי לאכילה לא טרחינן ביה להכשירו ולתקנו יותר:

יג עצים שקצצן מן האילן ויש מאכילים אותם לבהמה בעודם לחים מתירין ומפספסין (לשון ספספוף) בהם להאכיל שאינם ראויים בלא שפשוף:

יד מחתכין ג דילועין לפני בהמה והוא (נ) שנתלשו מאתמול: טו מחתכין גבילה לפני הכלבים אפי' נתגבלה היו' בין שהיתה מסוכנ' בין שהיתה בריאה יוהני מילי נגבילה ד חקשה שאי אפשר להם לאכלה בלא חתיכה אבל אם היתה ראויה להם בלא חתיכ' לא רמטרח בכמה שהוא ראוי לא טרחינן (ר) וע"ל סי' שכ"ח אם מותר לחתכו ה דק דק לפני עופות:

טז (ה) אין חותכין שחת (פי' דק על תכוסה שבקדר ערס נתבלבל התבואה) וחרובין לפני בהמה בין דקה בין גסה משום דבלא חיתוך נמי חזי לאכילה:

יז אין אובסין את הגמל דהיינו שמאכילה בידו כל כך עד שטרחיבין בני מעיה באבוס ולא דורסין דהיינו שרורס לו מאכל בגרונו למקום שאינו יכול להחזירו אבל מלעיסין אין מאכילים את התגלים אפי' מלעיסין א"ו דמרמה למקום שאינה יכולה להחזיר מלעיסה למקום שהיא יכול להחזיר: הגה ודין תרנגולים וחזזים כדין עגלים: (מהרי"ל)

יח ט מותר ליתן מאכל בפיהם של תרנגולין:

יט אין נותנין מים ולא מזונות לפני רבורים ולא לפני יוני שובך ויוני עליה ו ולא לפני חזיר אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולים ויונים בייתיות ז וכן ז לפני כלב שמזונותיו עליך:

מותר

שכר (א) לכל מיתנין בו מים ט' בעל דיעה ואת הוה חיי ורמב"ם ור"ת ושו' שזכרו בסי' שכ"ח ספ"ק

כר"י בר יהודה דאין חייב בכתינת מים עד שיגבל ור"ב בר נתניאל מים דלא עביד מידי ואת דאמ"י בר יהודה דאין חייב עד שיגבל

שבה

פ"ח דמסתמין ליתן מפני דרכי שלום: ב לפניו
לחבל לתינוקו דהוי עקירה (ע"ש
הוספתא) ועיין סי' ש"ל סי"ד:
ג לחכמן. חכל חסין הרשות
בידו לאוכלו בחוכר או שהות הרבה
שח"ל לאוכל שם הבו' ליתן לפניו
(ש"ג במרדכי פ"ק): ד החפצים
של עכו"ם. בעור כתו' אור זרוע' שם
החפצים של עכו"ם. ול"ל דהם ש"
לו שעומד בחון ופשם יהו לפניו
חשור ו"ש שרוחה שנחנו לו חיש
יודע שהחפצים של עכו"ם בעומר
כיון שרוחה שיורחל נחן לו שנור
שהות של ישרחל חבל שם החפן
של עכו"ם מוחר לחח לפניו בחנר
דהרוחה שמוליחו סובר שהחפן
הוח של עכו"ם. וכ"ש במרדכי
דדוקח בייחד לו מקום ים מחיירין
חבל כשהו של עכו"ם וחיש מוחכן
כלל ליישרחל לכ"ע שרי וכ"ש
גרמב"ם פ"ו שכחב בשעת הטע"ם
מביחו בשבו וחפן ישרחל בידו ירחה
כמי שהלוהו לעכו"ם בשבת ע"ש
ועש"ל סי' ש"ל סי"ג וכ"ש בחש"ם
וכרמוזים ריש שבת: ה בייחד
לו מקום. דל"ל דשכירות לח קניח
(ועיין בהגהות מהרש"ל) ועש"ם
סימן רמ"ו: ו לחח לו. ומ"ש
לחסור ליתן בידו מחם כש"ם ש"ח
ס"ג ול"ל דזהו ג"כ פוחח בחרדכי
בשם הגו' ומ"ש בריטב"ח מוחר ליתן
לו לחחלוק עמו ול"ל דחסור ליתן להם
בידים חלח יחים לפניהם ולח
יחמר כלום וע"ז כחב דח"ו כחב
למוחר לחת להם בידים לומר
ווחח לומ' לו סיוע"ח מפו' דהחירלנה
ל"ל ר"ה ועכ"ו שח"ח ס"ו. חבל
חסור ליתן לידו ממש כיון דחפשר בלחו זה כל"ל חפי' בידי חפשר ידחע ובכר
כש"ם ופשוע דחפי' הכלי של עכו"ם לח יהנו לידו משום עקירה דלח
כע"ם: ז דרך מלכות. סח לחו הכי מחוי שיהרחל נוח להוליחו
כיון שהות מחוכן בידו ש"ח: ח ועוד. וכחוב בחחודש דהם הם
העכו"ם מניח החנו' וטוחל החוכן בידי שרי וכלבך על ישרחל עמו וכחב
שם שעוה להם להחעטות למחר ורמ"ח לח חש לה כיון שרי"ל מקיל לגמרי:
כהב הסח"ע בח"ח סי' קל"ח סק"י דחם בח עכו"ם ליטול מוכחו
מישרחל בשבת מוחר ליישרחל להוחת ערב ובפרט בין הסמוחות וט' ש"ם.
ול"ל דחסור משום ממוכח חפילה ועכו"ם ש"ו ס"ל דומ"ם בח"ח ס"ק שהיה לך
להבין שדעתיה שלא להוחת ערב שהרי לח ראיתי לעכו"ם שעושין מלחכה בשבת וח"ל
שילך לחיות לח"כ בערב: ט יש מוסרין. דל"ל טולד לפ"ע בשבת חזר
לכום מ"ח יין רחוים לחכול בחותו ענין שנעשה לבסוף לחחר שנעשה בו
חיסורת דחוריית שנעשה לחם (ועש"ג סי"ם) וי"ל שנעשה שמח יחחר
לעכו"ם לנשל ח"ע דעכו"ם שהלילך בר לעלמו לח נחרי כמ"ם סימן רע"ו
בחידי דחכיל בחרי שפי' (טור) וכ"ח בחרדכי פ"ג דעירובין ועפי' חקע"ו.
וכחב חחו בע"ח דף ס"ו ע"ב וחין לחסור ספק משום דשמח נחלנו בשבת
העני שנחפה בשם ומוקצי' הם דמה בכך דלח חחרי"ם שבח עני בפה ע"ח
בחיפורי הבחה ומוקצ' מחחר בהגח"ש ס"ל ובספחי' דף פ"ו ע"ב מסח' דחסור
לנשל בעני מוקצה ועפי"ז ועש"ח סי' חק"ט ב' ומ"ש סי' חמ"ז:
מחירין. דס"ל כיון דנחרו בידי חדס ס"ל מוקצה בחיחה בבילה ע"ג
והחוסרין ס"ל דדוקח גבי מוקצה חחרינן כן דלח חקלקי מוקצ' מדעחו כיון
שחדם יכול לגומרו חשב"כ בגבי טלד. וביש"ם בחולין ס"ב כחבו דדוקח
בדבר שחחיל קודם שבח וגמר בשבח חרי ע"ח וכ"כ סי' ר"ל ס"ב דהוי
מיי טלד דמיעיקרא טור והשחח בלי וכחבו חח' בשבח דף מ"ב דדוקח
בקדרות ח"ע שהיו רוחחות ב"ה לח חחקלקי לבלוי יומח כיון שהיה בידו
לקדרן חדס היה גרי להן היה מקדרן וכן פוליין ועדשי' ח"ע דבשחחילו
עחין

ב מוחר להאכיל (ו) חולעת השפי:
ג סעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים מחוברים ולא חיישינן שמא
יחלוש מהם אבל לא על גבי מוקצה מפני שאיסורו קל וחיישינן
שמא יחן לה ממנו בירים ודוקא להעמידה על גביו ממש אבל לעמוד
בפניה בעניין שלא חובל להחזה אלא דרך שם מוחר:
יב ינושלין מאכל בלפני חמור ונוחנים לפני שור אבל אין נוחלים
מלפני שור ליחן לפני חמור מפני שנאכל בבירי חשור (ז) וא"נו
ראוי עור לחמור:
כגב ח ויש מפקידין גם כן בשבח מיבו בהמות ליקח מלפני לחת וליחן לפני
לחרת סחיבה מיבה: מרדכי פרק חולין וסמ"ג וסה"ח)
טו אאסור לנרוף האבוס לפני שור של פשם אפילו אבוס של כלי גזירה
אטו של קרקע ראת' לאשוויי גומות אאסור גם כן ט לסלק החבן
כלפניו לצדדין:

שבה עבו"ם שעשה מלאכה בער ישראל וכו'
יין סעיפים:

א מוחר לזמן עכו"ם בשבת יומוחר א ליחן מזונות ב לפניו
בחצר ג לאכול ואם נמלן ורצא אין נוקקין לו ורוקא שחעכו"ם
בחצר ואכל אם עומד בחוין (א) ופשט ירו לפנים שרוץ הוא שיוציאנו
או ליחן לו שאר חפצי' שדרך להוציא אטור אפילו אם עומד בפני' אפי'
אם ד החפצים של עכו"ם שחרוחה אינו יודע שהחפצים של עכו"ם שייכו
הגב (ב) וחפילו ה בייחד לו מקום מבע"י ים (מרדכי פרק קמא דשבת) ה בייחד
ב היכא דאיכא משום דרכי שלום או בעכו"ם אלם מוחר ו לחת לו
או לשלוח לו ע"י עכו"ם: וה"ה לעורך מלוה לגוי להחזיק חחת מביחו
כפשה: (מרדכי)
ג מוחר להחליף משכון בשבת אם הוא מלבוש ויוציאנו ז דרך
מלבוש כי אין זה משא ומחן וגם בישראל מוחר בענין זה אם
הישראל צריך ללבשו:
דגב ח ומוב שהעכו"ם יקח במקום עלמו ויניח חחר במקומו ולח יבע בעפי' להם חפילו בידו לח יחח לחת
בישרחל מלח יקח מרחה כנוסף ונוחן (מגוזה) וע"ל סימן ש"ו בסופו ט לחפוקי מי"ל דרחוה ליחן להם
מדין עכו"ם המבית בשבת מיהו כבר שם מוחר לקנלו: בידים חלח יחים לפניהם ולח
ד פת שאפה עכ"ם לעלמו בשבת ט (נ) יש חוסרים ו יש יחמר כלום וע"ז כחב דח"ו כחב
פחירים למוחר לחת להם בידים לומר
ווחח לומ' לו סיוע"ח מפו' דהחירלנה
ל"ל ר"ה ועכ"ו שח"ח ס"ו. חבל
חסור ליתן לידו ממש כיון דחפשר בלחו זה כל"ל חפי' בידי חפשר ידחע ובכר
כש"ם ופשוע דחפי' הכלי של עכו"ם לח יהנו לידו משום עקירה דלח
כע"ם: ז דרך מלכות. סח לחו הכי מחוי שיהרחל נוח להוליחו
כיון שהות מחוכן בידו ש"ח: ח ועוד. וכחוב בחחודש דהם הם
העכו"ם מניח החנו' וטוחל החוכן בידי שרי וכלבך על ישרחל עמו וכחב
שם שעוה להם להחעטות למחר ורמ"ח לח חש לה כיון שרי"ל מקיל לגמרי:
כהב הסח"ע בח"ח סי' קל"ח סק"י דחם בח עכו"ם ליטול מוכחו
מישרחל בשבת מוחר ליישרחל להוחת ערב ובפרט בין הסמוחות וט' ש"ם.
ול"ל דחסור משום ממוכח חפילה ועכו"ם ש"ו ס"ל דומ"ם בח"ח ס"ק שהיה לך
להבין שדעתיה שלא להוחת ערב שהרי לח ראיתי לעכו"ם שעושין מלחכה בשבת וח"ל
שילך לחיות לח"כ בערב: ט יש מוסרין. דל"ל טולד לפ"ע בשבת חזר
לכום מ"ח יין רחוים לחכול בחותו ענין שנעשה לבסוף לחחר שנעשה בו
חיסורת דחוריית שנעשה לחם (ועש"ג סי"ם) וי"ל שנעשה שמח יחחר
לעכו"ם לנשל ח"ע דעכו"ם שהלילך בר לעלמו לח נחרי כמ"ם סימן רע"ו
בחידי דחכיל בחרי שפי' (טור) וכ"ח בחרדכי פ"ג דעירובין ועפי' חקע"ו.
וכחב חחו בע"ח דף ס"ו ע"ב וחין לחסור ספק משום דשמח נחלנו בשבת
העני שנחפה בשם ומוקצ' הם דמה בכך דלח חחרי"ם שבח עני בפה ע"ח
בחיפורי הבחה ומוקצ' מחחר בהגח"ש ס"ל ובספחי' דף פ"ו ע"ב מסח' דחסור
לנשל בעני מוקצה ועפי"ז ועש"ח סי' חק"ט ב' ומ"ש סי' חמ"ז:
מחירין. דס"ל כיון דנחרו בידי חדס ס"ל מוקצה בחיחה בבילה ע"ג
והחוסרין ס"ל דדוקח גבי מוקצה חחרינן כן דלח חקלקי מוקצ' מדעחו כיון
שחדם יכול לגומרו חשב"כ בגבי טלד. וביש"ם בחולין ס"ב כחבו דדוקח
בדבר שחחיל קודם שבח וגמר בשבח חרי ע"ח וכ"כ סי' ר"ל ס"ב דהוי
מיי טלד דמיעיקרא טור והשחח בלי וכחבו חח' בשבח דף מ"ב דדוקח
בקדרות ח"ע שהיו רוחחות ב"ה לח חחקלקי לבלוי יומח כיון שהיה בידו
לקדרן חדס היה גרי להן היה מקדרן וכן פוליין ועדשי' ח"ע דבשחחילו
עחין

פרי חדש

ס"ק ובקונ' רש"י כחב
דוקח הכח
היינו משום שהעולות
לח קנין גדול הכח
ביניהו ובינו בחחרינן
בחחרוח לו חיכו לחם
כחחים חלל חחזר לחם
חלח קול חחזר לחם
ולח קול רש לפי
שלפעמים עניין לחקול
רש לחזר לחביאו בקול
רש חלח בקול ביניהו
חלח ונחלו בחזקו לחקול
קול רש לח שמעו לחם
ס"ק בקול קול רש לפי
שלפעמים עניין לחקול
רש ובקול שהחפללים
שם רגיל ומחיירו לחחרי'
כשפיר שם חחרינו שיש
בכל הקהל שמוע חו חיכו
חלח ביכולו ובקול עניין
ס"ל חחזר לחביאו לחם כיוצא
בכל הקהל ביולו כחחוב
בכ"ל ובלח בכ"ח ס"ק
רע בחחרינן בגמרח
כם הגרסו פנים
ככבר פני' לחם חחזר
פני' ככבר פני' לחיכו
חלח פני' ככבר פני' לחיכו

ס"ק ה הקלה תוכן שעה ח' לערבין ותתקלי לטולי יומת ולת מכאי נתרו בידי תרס ע"כ ו"ת כרת"ס פ"ג דביצה דמה לת תציב נתתו בידי תרס לכל בחוספתת שבת דף מ"ד כר"ה עיים מעות וכו' והוי נמתרו בידי תרס ע"כ משמע דתע"ג דהקלה לתוכו שעה ח' תציב נתרו בידי תרס וע"ק

סס הוי נמתרו בידי תרס תפי' סי עניו ב"ס ליתחרי וג"ל דל"ד מתם לגמרן בידי תרס וע בתום' דביצה: יא ובשעת הדחק כגון שדר בכפר יחידי שח"ל להשתל מחבירו (ב"ח): יב ליקט פירות מקצה הרב"י דהת נתרו בידי תרס ועכו"ק שכתב בסס הרמ"ו ול"ל ותסרי להו לרבנן תשוס נולד גזר' שתח יעל ויתלוש ע"ג וכ"כ הרי"ף: יג ואפי' בשפק. כתב הב"ח תע"ש שהעכו"ם תניח דורון ליתרחל לת תמרי דודתי לקעיקו כשביעי לת היו שפק עד סיולע שלקטן בשביעי ע"ל וע"ע ובשעת הדחק לת תמרע הכי דהת תמרי עכו"ם שבני חורון ליתר סס יש במינו בתחוב משת לף ע"ג דלת ידעי שנתלשו בשביעי ידעי שנתלשו בשביעי ישר' בעי בבדי מיעשו כיון שהניחן לו משת לקטן בשביעי דתל"ב ל"ג עכו"ם שהניח דורון ל"ל שלקטן בשביעי ישרתל ועוד דכתבו התוס' בעיהובין דף ל"ע דהתת עובדת דכר שניח מיירי בניתקנו מתילין ע"י שיש מעורות פרוסות מע"ע ולת עכו"ם שהניח דורון ליתרחל הוי עכו"ל משמע דתי הוי עכו"ם שהניח דורון אסור אפי' לת ידעי' שלת הניח העכו"ם ישרתל וע"ל סס הניח העכו"ם ליתרחל פת דיתרחל לתפ לותו ועשי"ת וכ"ל

סמ"ג סי' נב סמרדכי דכשהניחו רבנ ליתרל הוי כרוב ישרל: יד מותרין מיד. דבחול להתתין נכדי שיעשו לת מתירים מספק וס"ת כתב העתם לספק תוספתין לקולת וכ"ל דל"ל לתה סתם הרב"י דבשי"ד דהוספתין לתומרת ע"ת ולפכר דמת התמיר עפי' טו: מתוך לתחו'. ותם הוכת בספיקא ערי ועכו' ת"ד ובו"ת ס"ת דהכתו להולי' תוך ל"ד לת מלת אפי' מע"ת בספיק ולת היה כיכולה (כ"ה): יז תפי' שהוכת. ותם הביתו לבני תוספתים להתלוש (כ"ה): יז בבדי מיעשו ול"ל להתתין כ"ב (כ"ה) וע"ל סת"ל להתתין לת כבדי מיכל לריטב ביו דבלול שבת ודלי לת רפב ותע"ג שבריף תיתת דתיינן שמת הלכו בליה היינו שלת לתכלו בשבת עלתה לתכל בתול ת"ל להתתין כ"ב כנ"ל: יח וי"ל דתין הליכה. לפי שתין הגיעות להביתה בליה מתתו דתוך (מרדכי) ויש"ס פסק בסבת דתשוכה כתב הרב"י וכ"מ שתם העיר תיכה מוקפת לדיכה ועירבו כולם לו קלתה תסור לטלטל פירות תלו תוך לד"ת ע"כ לו כלומר דבלת עירב בלת"ה תסור לטלטל ע"ע דבתיקו מוקף לדיכה לת מהני עירוב דהת לפי שלו יתיר תסור לטלטל בו כת"ס רס"ו ותו"ס ועט"ב ס"ב עמ"ס סס ועת"ס סי' ת"ח ות"ס סי' סס"ג סס"ג בהגה וסי' סס"ס ס"ג ובתת תין ז"ק סיית הרמ"ס כתב דיינו עכ"ל תוך לתחו' לו בהמות שהניחן מתוך לתחום לו פירו' בי"ע דיות לטלטל ובשבת מי"ג הכיתן שהניחן העכו"ם תסור להוציאן תוך לד"ת לתך תס הוציאן ת"ל ג' ת"ת

סתיר תלת דיעבד תכלית החל החסור וכ"ב החתור (עמי' עח ס"ח) אבתקן
סותר אבר יש מהגהון סיעור לחבית בלח עירוב ובמגין מהעב"ם עד עלמו
סותה ג"כ מחמת כחו שפתח מכבית וחפ"ה מתנועם ויתר כחם עכ"ל
(ועמי' ח"ח מכירו חסור כ"ם כתן דעיקר תלעתח דנמרח קנעיד
ועמי' רע"ו ס"ג ותפער דקיימן
כח מתימן ועמ"ם סי' ת"ן כמ
הגמ"ר) וע"ל דתתן לקבל לח לעורך
כח"ם מח"ת זעתן לו מעות בקבת
ל"ל דחסור כח"ש"ס הקי"ו: כו

פרי חדש

סימן קכח

ף לכתחלה לעבו"ם להביח מכר לו סתר דברים דרך מרמלת לו בלח פירוש
(י) ואף על פי כיש להחמיר בדבר מ"מ היקלתות ביד המקילין לעורך שבת
ובעיבת הדחק דהיינו לקבל בתמיהה לעב"ום לעורך בעו שבתו אר ס"ו וזכל
סמן בקבלי נחוכו:

יא לקט עכ"ום עשבים כו לצורך בהמתו אם אינו מכירו מאכיל
אחריו ישראל ש"שעומר בפניה בעין שלא תוכל לנשות אלא דרך ליקט
שם דאלו להעשירה עליהן אסור רחישינן שמא ישול בידו ואבילנרא
כו והם מוקצים (יא) אבל כח אם מכירו אסור וכן בכל דבר דאיכא
למיחש שמא ירבה בשבילו אבל בדבר דליכא למיחש שמא ירבה
בשבילו כגון שהרליקנר לעצמו או עשה בבש לירד בו שבעה אחר
ובבש אחר יכפיק לכל אפי' מכירו מוחר:

יב אע"פ שאינו מכירו אם אומר בפירוש שלצורך ישראל הוא עושה
או אפי' אם אינו אומר כן אם מקשין מוכיחים שלצורך ישראל עושה
כגון שהרליקנר בבית שישראל בו והלך לו העכו"ם ואם אסור:

יג אם ליקט עכו"ם והאכיל להבהמת ישראל בט אין צריך למחות
בידו לפי שעה אבל אם ל רגיל בכך צריך למחות:

יד (יב) נעשת עכו"ם בשבת ארון או קבר לעצמו מותר ישראל ליקבר
בו ואם עשאו בשביל ישראל לא יקבר בו לא עולמית ויזוקא
שהקבר בפרהסיא והארון על גביו (יג) שהכל יודעים שנעשה לפלוני
ישראל אבל אם היא בצנעה מותר ליקבר בו לערב בכרי שיעשו ואפי'
כשהוא בפרהסיא אינו אסור אלא לאותו ישראל שנעשה בשבילו אבל
לישראל אחר מותר לב והוא שיחתין בכרי שיעשו:

טו עכו"ם שחבי בשב' חלילין (פי' כלי נגון חלילי שקול מעורר הבכיו)
לספור בהם ישראל לא יספור בהם (יד) לא חזא ולא אתרי בר שיחתין בהו
לערב בכרי שיבואו לב מקום קרוב ואם ירע בודאי שמקנו פלוני הבואו
בשב' יחתין לערב בכרי שיבואו מאותו מקו ואח"כ סותרי בין לו בין לאחרי
והני

סף לכתחלה לעבו"ם להביח מכר לו סתר דברים דרך מרמלת לו בלח פירוש
(י) ואף על פי כיש להחמיר בדבר מ"מ היקלתות ביד המקילין לעורך שבת
ובעיבת הדחק דהיינו לקבל בתמיהה לעב"ום לעורך בעו שבתו אר ס"ו וזכל
סמן בקבלי נחוכו:

יא לקט עכ"ום עשבים כו לצורך בהמתו אם אינו מכירו מאכיל
אחריו ישראל ש"שעומר בפניה בעין שלא תוכל לנשות אלא דרך ליקט
שם דאלו להעשירה עליהן אסור רחישינן שמא ישול בידו ואבילנרא
כו והם מוקצים (יא) אבל כח אם מכירו אסור וכן בכל דבר דאיכא
למיחש שמא ירבה בשבילו אבל בדבר דליכא למיחש שמא ירבה
בשבילו כגון שהרליקנר לעצמו או עשה בבש לירד בו שבעה אחר
ובבש אחר יכפיק לכל אפי' מכירו מוחר:

יב אע"פ שאינו מכירו אם אומר בפירוש שלצורך ישראל הוא עושה
או אפי' אם אינו אומר כן אם מקשין מוכיחים שלצורך ישראל עושה
כגון שהרליקנר בבית שישראל בו והלך לו העכו"ם ואם אסור:

יג אם ליקט עכו"ם והאכיל להבהמת ישראל בט אין צריך למחות
בידו לפי שעה אבל אם ל רגיל בכך צריך למחות:

יד (יב) נעשת עכו"ם בשבת ארון או קבר לעצמו מותר ישראל ליקבר
בו ואם עשאו בשביל ישראל לא יקבר בו לא עולמית ויזוקא
שהקבר בפרהסיא והארון על גביו (יג) שהכל יודעים שנעשה לפלוני
ישראל אבל אם היא בצנעה מותר ליקבר בו לערב בכרי שיעשו ואפי'
כשהוא בפרהסיא אינו אסור אלא לאותו ישראל שנעשה בשבילו אבל
לישראל אחר מותר לב והוא שיחתין בכרי שיעשו:

טו עכו"ם שחבי בשב' חלילין (פי' כלי נגון חלילי שקול מעורר הבכיו)
לספור בהם ישראל לא יספור בהם (יד) לא חזא ולא אתרי בר שיחתין בהו
לערב בכרי שיבואו לב מקום קרוב ואם ירע בודאי שמקנו פלוני הבואו
בשב' יחתין לערב בכרי שיבואו מאותו מקו ואח"כ סותרי בין לו בין לאחרי
והני

סעכו"ם

אורח חיים שכה שכו הלכות שבת

כתה סי"ד (המג"ס): לד מותרין לערב מיד. תע"ג דכתב לחתום ירי"ח דכתבי בכדי שיעשה בהם ס"ח מכת אחת דליכ' הכא ס"ב כתב אחרינ' תוך התחום כמ"ש התו' ע"ש ועש"י ודעת התו' דאפי' בתוך התחום שרי וכ"מ מפשטות דהרמ"ב מס' ח' ספק כס"ע: לה ספק כו'. עיין ס"ע והע"ש ס"ק לה ע"ש:

שכו א אסור לרחוץ גזרה שמא יבוא להתם בשבת: ב כל גופו. והי"ה רוב גופו (כ"נ ע"ש): ג לו שהר לאיכרים. כתב מ"ב סימן ה' וכמדומה לי שלא נהגו הכיום להקפיד בזה ומקום שנהגו יש להקל: ד אסור להשתמש

אורח חיים שכו שכז שכח הלכות שבת

שכו דיני סכה בשבת ו ובו ד סעיפים :

א ה החושש במחניו לא יסוך שמן ויזמין אבל כך הוא שמן לבדו אבל שמן ריחני לא בשמן ורחשום הסוכה סלתא (א) ורלרפוא עכיר ואם הוא שמן מקום שמצוי בו שמן ורד ורוך בני אדם לסוכו אפי' כלא רפואה מותר :

הגה (ב) ובמקום שאין מזיגין למיך בפניהן כי אם לרפואה בכל שמן מותר : (ביח יוסף)

ב ו סכין וממשמשין להנאתו ז ע"י שינוי שפך וממשמש ביחד ולא ישמשו בכח אלא כרגיל בדרים :

ג ח אין מגררין בכלי א תעשוי לכך אלא א"כ היו ידיו או רגליו מטונפות בטיט וצואה :

ד ט לא יסוך רגליו בשמן והוא בהוך המנעל או הסנדל (החדשים) (מיימוני פכ"ג) מפני ב שהיזור מהרכן ומרי לעיבוד ' אבל סך רגליו ומניחו במנעל וסך כל גופו ומתנגל על גב העזר י והוא שלא יהא בשמן הנשוף כדי שיזר כדי לעברו אפילו יש בו כדי לצחצחו מותר והוא שלא יכוין אפילו לצחצחו :

שכז דין חולה בשבת ו ובו טז סעיפים :

א א מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מהחזק והולך בכריא אסור לעשות לו שום רפואה ואפילו על ידי עכו"ם נזירה משום שחיקת סממנים :

ב ב מי שיש לו חולי של סכנה מצוה לחלל עליו את השבת והזריז הרי משובח א והשואל הרי זה שופך דמים :

ג ג כל מכה של חלל דחיינן ב מהשינים ולפנים ושינים עצמן בכלל מחללין עליה את השב"ו ורווקא שנתקלקל אחד מהאיברים הפנימיים מחמת מכה או כוזה וכיוצא בזה אבל מיחושים אין נקראים מכה :

הגה מיכו פי שתוקם בשיכין ג ומקשר עליו לקוניטו (א) תומר לעכו"ם להוניטו : (ב"י בשם תרומות סיים ויפשוט ויעיר למרן)

ד ד מכה של חלל אינה צריכה אומר ' שאפי' אין שם בקיאים יחולה אינו אומר כלום עושים לו ד כל שרגילים לעשות לו בחול אבל כשיורים וסבירים באותו חולי שסתתין ואין צריך חלול אסור לחלל עליו אף על פי שהיא מכה של חלל :

ה ה מכה שאינה של חלל נשאלין בבקי ובחולי ואין מחללין עליו שבת עד שיאמר אחד מהם שהוא צריך לחילול או שיעשה אצל אחר מהם מכנה נפשות : ה (ועיל סי תרי"ח)

ו ו מכה שיש בה חיר וגב הרגל וכן מי שכל עלוקה ' וכן מי שנשבו כלב שוטה ' או אחר סוחלי יצפר המסיתים אפילו ספק אם מסית אם לאו הרי הם כמכה של חלל :

ז ז מחללין שבת על כל מכה שנעשית מחמת " ברזל וקל שחין חבא ' בפי הטבעת ועל ' סיטא והוא הנקרא פלונקרו בלעז " ועל מי שיש בו קדחת חם ביותר (ב) או עם סימור :

ח ח שאחזו דם מקדין אותו אפילו חולה על רגליו ואפילו ביום הראשון :

ט ט החושש בעיניו או בעינו ויש בו ציר או שהיו שותות ממנו רמעות מחמת הכאב או שהיה שותת דם או שהיה בו רירא (ג) ותחלת " אוכלא (פירוש תחלת חולי) מחללין עליו את השבת :

י י כל חולי שהרופאים אומרים שהוא מכנה אף על פי שהוא עלהכשר מכחוץ מחללין עליו את השב"ו ואם רופא אחד אומר צריך ורופא אחר אומר אינו צריך מחללין ' ויש מי שאומר ז שאין צריך מוחזק דכל

שכח א מעשי לכך ואמרי' בגמ' לחם סיה לן מגרדת המיוחד לסכת פרי : ומוזה מעצירי חוור המיוחד לשבת עסקי' פ"ג : ב שהעור מתרפי ' הדורס בידיו ומשפשף ומשה לחזק כדרך שמשומנים עושין חייב משום בידו על העור מחמת כן העשודים חייב משום מחתך (פי"ח) :

שכח א והמחלל וכו' משנה שהיה לו לדרוס בידיו מחתך (בית) ועיי"ל פסי' קנ"ה דבעי' שתהא הדרוסה יחוץ ע"פ מחתך ועיש בכי' פסי' קנ"ד דקדחת אין בו סכנה : ב מהשיני ולפנים ' לפילו חיש בשיניו כל שיש בהם מכה מחללין כ"ב בשבת ורב משום רבוחא סלתא (א) ורלרפוא עכיר ' ואם הוא שמן מקום שמצוי בו שמן ורך וררך בני אדם לסוכו אפי' כלא רפואה מותר : הגה (ב) ובמקום שאין מזיגין למיך בפניהן כי אם לרפואה בכל שמן מותר : (ביח יוסף)

ב ב סכין וממשמשין להנאתו ד ע"י שינוי שפך וממשמש ביחד ולא ישמשו בכח אלא כרגיל בדרים :

ג ג אין מגררין בכלי א תעשוי לכך אלא א"כ היו ידיו או רגליו מטונפות בטיט וצואה :

ד ד לא יסוך רגליו בשמן והוא בהוך המנעל או הסנדל (החדשים) (מיימוני פכ"ג) מפני ב שהיזור מהרכן ומרי לעיבוד ' אבל סך רגליו ומניחו במנעל וסך כל גופו ומתנגל על גב העזר ' והוא שלא יהא בשמן הנשוף כדי שיזר כדי לעברו אפילו יש בו כדי לצחצחו מותר והוא שלא יכוין אפילו לצחצחו :

שכח דין חולה בשבת ו ובו מ סעיפים :

א א מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מהחזק והולך בכריא אסור לעשות לו שום רפואה ואפילו על ידי עכו"ם נזירה משום שחיקת סממנים :

ב ב מי שיש לו חולי של סכנה מצוה לחלל עליו את השבת והזריז הרי משובח א והשואל הרי זה שופך דמים :

ג ג כל מכה של חלל דחיינן ב מהשינים ולפנים ושינים עצמן בכלל מחללין עליה את השב"ו ורווקא שנתקלקל אחד מהאיברים הפנימיים מחמת מכה או כוזה וכיוצא בזה אבל מיחושים אין נקראים מכה :

הגה מיכו פי שתוקם בשיכין ג ומקשר עליו לקוניטו (א) תומר לעכו"ם להוניטו : (ב"י בשם תרומות סיים ויפשוט ויעיר למרן)

ד ד מכה של חלל אינה צריכה אומר ' שאפי' אין שם בקיאים יחולה אינו אומר כלום עושים לו ד כל שרגילים לעשות לו בחול אבל כשיורים וסבירים באותו חולי שסתתין ואין צריך חלול אסור לחלל עליו אף על פי שהיא מכה של חלל :

ה ה מכה שאינה של חלל נשאלין בבקי ובחולי ואין מחללין עליו שבת עד שיאמר אחד מהם שהוא צריך לחילול או שיעשה אצל אחר מהם מכנה נפשות : ה (ועיל סי תרי"ח)

ו ו מכה שיש בה חיר וגב הרגל וכן מי שכל עלוקה ' וכן מי שנשבו כלב שוטה ' או אחר סוחלי יצפר המסיתים אפילו ספק אם מסית אם לאו הרי הם כמכה של חלל :

ז ז מחללין שבת על כל מכה שנעשית מחמת " ברזל וקל שחין חבא ' בפי הטבעת ועל ' סיטא והוא הנקרא פלונקרו בלעז " ועל מי שיש בו קדחת חם ביותר (ב) או עם סימור :

ח ח שאחזו דם מקדין אותו אפילו חולה על רגליו ואפילו ביום הראשון :

ט ט החושש בעיניו או בעינו ויש בו ציר או שהיו שותות ממנו רמעות מחמת הכאב או שהיה שותת דם או שהיה בו רירא (ג) ותחלת " אוכלא (פירוש תחלת חולי) מחללין עליו את השבת :

י י כל חולי שהרופאים אומרים שהוא מכנה אף על פי שהוא עלהכשר מכחוץ מחללין עליו את השב"ו ואם רופא אחד אומר צריך ורופא אחר אומר אינו צריך מחללין ' ויש מי שאומר ז שאין צריך מוחזק דכל

ח הזורק וכו'. כפל תיתק לבור עמוק חוליה ומעליהו ת"ע שהות מחקן בם מדרינים בשעת עקירתו. כמעל הדלת בפני תיתק שכר הדלת ומוציאין אע"פ שהות מפלג אותם כמין עגים מרחיצים למלאכה שתי יבעת התיתק וימות (רמב"ם שם) ולא תתרי מחפצר לקרקע לי בתנאי מחזן (גמרא ע"ם) ומשמע קלת כהגמ"ר דאין להקל כזה: ט שוחטים ט. דשבח אותרה אלל פיקוח נפש ומשמע ברמ"ם בשעת דחיפה לחיסור דבריהם אין מחילין לאותו אלל הרן כתב טעמא דבבילה עובר על כל כזי' עשה מתנה ובפתות מבזית אינה מלאכה ומיהו חיסור דאוריית' ת"ע שאין בו אלא מלקות והוי הרבה לאוין ותירוצי' מלאו ל' דשב' ואע"ג עובר עשה וכתב הג"מ' שם מרי' ואין לחוש ס"ל דשבת בלא עשה ועכ"ל ומשמע בהגמ"ר דשבת דחויה לת"ת ומשמע בהגמ"ר דשבת דחויה לת"ת שם מפשטות: יא לומרים לעכו"ם ודוקא

דכל בני אדם חשובים סומחין קצת וספק נפשות לחקל:

כגס ו"ת דווקא מרחלים אבל סתם עכו"ם מחזין רופאים לת מחזקין אותן כנקיטים (חיסור והיתר מאוך) מי פרוצים להכסו סיפ נגר עבירת גדולה (ר) לון מחללין עלי השבת כדי להצילו עיין לעיל סי' ע"ו ס"ו (כ"א בסם הרמב"ם)

יא חולה שיש בו סכנה שאמרוהו ביום שבת שצריך לעשות לו רפואה ירועה שיש בת מלאכה חילול שבת שמונה ימים אין אומרי' נמתין עד הלילה ונמצא שלא לחלל עליו אלא שבת אחת אלא יעשו מיד אף על פי שמחללין עליו שתי שבתות ולכבות הנר בשביל שישן ע"ל סי' רע"ח:

יב כשמחללין שבת על חולה שיש בו סכנה משתלין שלא לעשות על ידי עכו"ם וקטנים ונשים אלא ע"י ישראל גדולים ובני דעת: כגה (ה) וי"ת דלם לאפשר לעשות בלה דיהיו ובלה לחיסור ע"י פיגוי פועם עכו"ם (ת"ו וע"ג ומכל מקום בכסם רמ"בן) וכן נוהגים לכל במקום שיש לחוש סיתעצל העכו"ם לון לעשות ע"י עכו"ם (מ"ו ר"ן)

יג כל ח הזורק לחלל שבת בדבר שיש בו סכנה ח"ו משובח אפילו אם מתכן עכו"ם אחר כגון שפירש מצודה להעלות תינוק שנפל לנהר וצר עמו רגים וכן כל כיוצא בזה:

יד היה חולה שיש בו סכנה צריך בשר ש (ו) שוחטים לו ואין אומרים נאכילנו בבילה אבל אם היה החולה צריך לאכילה לאלת' מחבילה מוכנת מיר ומשחוטה מהאחרת לו מאכילין אותו חבילה:

טו אפרוחי (פי' התכונגו מחללו ועכו"ם) תרופאים שצריך גרוגרת אחת ורצו עשרה והביאו לו כל אחד גרוגרת כלם פטורים ויש להם שכר טוב מאת ה' אפילו חבריא בראשונה:

יו אפרוחו לשתי גרוגרות ולא מצאו אלא שתי גרוגרות בשני עיקצין ונ' בעוקץ אחד כותבים העוקץ שיש בו ב' ואם היו ב' בעוקץ אחד ונ' בעוקץ אחד לא יבראו אלא חיוקץ שיש בו שנים: הגה ואם הלכה כחול לון מדקדקין כלך אלא יבא לידי דיחוי ועיכוב: ז (ר"ן פרק ב' מבנין)

יז (ז) חולה שנפל מחמת חליו למשכב ואין בו סכנה: הגה אף על פי שאין לו סכנה אלא מחמת כל גוש שתוף על פי שהולך בנפל למשכב דמי (תוס' ד' כ) יא אומרים לעכו"ם רעשות לו רפואה אבל

(ד) לון מחללין עלי' עמ"ש שם לחלק שם: (ה) ויש לחוש דאם לפשר כו' דיעה זו לחיתה בם"ג כשם ריא"ז דבר זה מוכח דכי היכי דיש לחוש שיתעצל העכו"ם שלא יעשה כהוא שהוא מחמת חולי שלו כך יש לחוש שלא יעשה כהוא שהוא מחמת חולי של ישראל ולפ"ז אין לחלק בין חולי שלו לחולי של ישראל ולפמש"ל סי' שכ"ח ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י ס"יא ס"יב ס"יג ס"יד ס"טו ס"טז ס"יז ס"יח ס"יט ס"כ ס"כא ס"כב ס"כג ס"כד ס"כה ס"כו ס"כז ס"כח ס"כט ס"ל ס"לא ס"לב ס"לג ס"לד ס"לה ס"לו ס"לז ס"לח ס"לט ס"מ ס"מא ס"מב ס"מג ס"מד ס"מה ס"מו ס"מז ס"מח ס"מט ס"נ ס"נא ס"נב ס"נג ס"נד ס"נה ס"נו ס"נז ס"נח ס"נט ס"ס ס"סא ס"סב ס"סג ס"סד ס"סה ס"סו ס"סז ס"סח ס"סט ס"ע ס"עא ס"עב ס"עג ס"עד ס"עה ס"עו ס"עז ס"עח ס"עט ס"פ ס"פא ס"פב ס"פג ס"פד ס"פה ס"פו ס"פז ס"פח ס"פט ס"צ ס"צא ס"צב ס"צג ס"צד ס"צה ס"צו ס"צז ס"צח ס"צט ס"ק ס"קא ס"קב ס"קג ס"קד ס"קה ס"קו ס"קז ס"קח ס"קט ס"ר ס"רא ס"רב ס"רג ס"רד ס"רה ס"רו ס"רז ס"רח ס"רט ס"ש ס"שא ס"שב ס"שג ס"שד ס"שה ס"שו ס"שז ס"שח ס"שט ס"ת ס"תא ס"תב ס"תג ס"תד ס"תה ס"תו ס"תז ס"תח ס"תט ס"תי ס"תיא ס"תיב ס"תיג ס"תיד ס"תטו ס"תטז ס"תיז ס"תיח ס"תיט ס"תכ ס"תכא ס"תכב ס"תכג ס"תכד ס"תכה ס"תכו ס"תכז ס"תכח ס"תכט ס"תל ס"תלא ס"תלב ס"תלג ס"תלד ס"תלה ס"תלו ס"תלז ס"תלח ס"תלט ס"תמ ס"תמא ס"תמב ס"תמג ס"תמד ס"תמה ס"תמו ס"תמז ס"תמח ס"תמט ס"תנ ס"תנא ס"תנב ס"תנג ס"תנד ס"תנה ס"תנו ס"תנז ס"תנח ס"תנט ס"תס ס"תסא ס"תסב ס"תסג ס"תסד ס"תסה ס"תסו ס"תסז ס"תסח ס"תסט ס"תע ס"תעא ס"תעב ס"תעג ס"תעד ס"תעה ס"תעו ס"תעז ס"תעח ס"תעט ס"תפ ס"תפא ס"תפב ס"תפג ס"תפד ס"תפה ס"תפו ס"תפז ס"תפח ס"תפט ס"תצ ס"תצא ס"תצב ס"תצג ס"תצד ס"תצה ס"תצו ס"תצז ס"תצח ס"תצט ס"תק ס"תקא ס"תקב ס"תקג ס"תקד ס"תקה ס"תקו ס"תקז ס"תקח ס"תקט ס"תר ס"תרא ס"תרב ס"תרג ס"תרד ס"תרה ס"תרו ס"תרז ס"תרח ס"תרט ס"תש ס"תשא ס"תשב ס"תשג ס"תשד ס"תשה ס"תשו ס"תשז ס"תשח ס"תשט ס"תת ס"תתא ס"תתב ס"תתג ס"תתד ס"תתה ס"תתו ס"תתז ס"תתח ס"תתט ס"תתי ס"תתיא ס"תתיב ס"תתיג ס"תתיד ס"תתטו ס"תתטז ס"תתיז ס"תתיח ס"תתיט ס"תתכ ס"תתכא ס"תתכב ס"תתכג ס"תתכד ס"תתכה ס"תתכו ס"תתכז ס"תתכח ס"תתכט ס"תתל ס"תתלא ס"תתלב ס"תתלג ס"תתלד ס"תתלה ס"תתלו ס"תתלז ס"תתלח ס"תתלט ס"תתמ ס"תתמא ס"תתמב ס"תתמג ס"תתמד ס"תתמה ס"תתמו ס"תתמז ס"תתמח ס"תתמט ס"תתנ ס"תתנא ס"תתנב ס"תתנג ס"תתנד ס"תתנה ס"תתנו ס"תתנז ס"תתנח ס"תתנט ס"תתס ס"תתסא ס"תתסב ס"תתסג ס"תתסד ס"תתסה ס"תתסו ס"תתסז ס"תתסח ס"תתסט ס"תתע ס"תתעא ס"תתעב ס"תתעג ס"תתעד ס"תתעה ס"תתעו ס"תתעז ס"תתעח ס"תתעט ס"תתפ ס"תתפא ס"תתפב ס"תתפג ס"תתפד ס"תתפה ס"תתפו ס"תתפז ס"תתפח ס"תתפט ס"תתצ ס"תתצא ס"תתצב ס"תתצג ס"תתצד ס"תתצה ס"תתצו ס"תתצז ס"תתצח ס"תתצט ס"תתק ס"תתקא ס"תתקב ס"תתקג ס"תתקד ס"תתקה ס"תתקו ס"תתקז ס"תתקח ס"תתקט ס"תתר ס"תתרא ס"תתרב ס"תתרג ס"תתרד ס"תתרה ס"תתרו ס"תתרז ס"תתרח ס"תתרט ס"תתש ס"תתשא ס"תתשב ס"תתשג ס"תתשד ס"תתשה ס"תתשו ס"תתשז ס"תתשח ס"תתשט ס"תתת ס"תתתא ס"תתתב ס"תתתג ס"תתתד ס"תתתה ס"תתתו ס"תתתז ס"תתתח ס"תתתט ס"תתתי ס"תתתיא ס"תתתיב ס"תתתיג ס"תתתיד ס"תתתטו ס"תתתטז ס"תתתיז ס"תתתיח ס"תתתיט ס"תתתכ ס"תתתכא ס"תתתכב ס"תתתכג ס"תתתכד ס"תתתכה ס"תתתכו ס"תתתכז ס"תתתכח ס"תתתכט ס"תתתל ס"תתתלא ס"תתתלב ס"תתתלג ס"תתתלד ס"תתתלה ס"תתתלו ס"תתתלז ס"תתתלח ס"תתתלט ס"תתתמ ס"תתתמא ס"תתתמב ס"תתתמג ס"תתתמד ס"תתתמה ס"תתתמו ס"תתתמז ס"תתתמח ס"תתתמט ס"תתתנ ס"תתתנא ס"תתתנב ס"תתתנג ס"תתתנד ס"תתתנה ס"תתתנו ס"תתתנז ס"תתתנח ס"תתתנט ס"תתתס ס"תתתסא ס"תתתסב ס"תתתסג ס"תתתסד ס"תתתסה ס"תתתסו ס"תתתסז ס"תתתסח ס"תתתסט ס"תתתע ס"תתתעא ס"תתתעב ס"תתתעג ס"תתתעד ס"תתתעה ס"תתתעו ס"תתתעז ס"תתתעח ס"תתתעט ס"תתתפ ס"תתתפא ס"תתתפב ס"תתתפג ס"תתתפד ס"תתתפה ס"תתתפו ס"תתתפז ס"תתתפח ס"תתתפט ס"תתתצ ס"תתתצא ס"תתתצב ס"תתתצג ס"תתתצד ס"תתתצה ס"תתתצו ס"תתתצז ס"תתתצח ס"תתתצט ס"תתתק ס"תתתקא ס"תתתקב ס"תתתקג ס"תתתקד ס"תתתקה ס"תתתקו ס"תתתקז ס"תתתקח ס"תתתקט ס"תתתר ס"תתתרא ס"תתתרב ס"תתתרג ס"תתתרד ס"תתתרה ס"תתתרו ס"תתתרז ס"תתתרח ס"תתתרט ס"תתתש ס"תתתשא ס"תתתשב ס"תתתשג ס"תתתשד ס"תתתשה ס"תתתשו ס"תתתשז ס"תתתשח ס"תתתשט ס"תתתת ס"תתתתא ס"תתתתב ס"תתתתג ס"תתתתד ס"תתתתה ס"תתתתו ס"תתתתז ס"תתתתח ס"תתתתט ס"תתתתי ס"תתתתיא ס"תתתתיב ס"תתתתיג ס"תתתתיד ס"תתתתטו ס"תתתתטז ס"תתתתיז ס"תתתתיח ס"תתתתיט ס"תתתתכ ס"תתתתכא ס"תתתתכב ס"תתתתכג ס"תתתתכד ס"תתתתכה ס"תתתתכו ס"תתתתכז ס"תתתתכח ס"תתתתכט ס"תתתתל ס"תתתתלא ס"תתתתלב ס"תתתתלג ס"תתתתלד ס"תתתתלה ס"תתתתלו ס"תתתתלז ס"תתתתלח ס"תתתתלט ס"תתתתמ ס"תתתתמא ס"תתתתמב ס"תתתתמג ס"תתתתמד ס"תתתתמה ס"תתתתמו ס"תתתתמז ס"תתתתמח ס"תתתתמט ס"תתתתנ ס"תתתתנא ס"תתתתנב ס"תתתתנג ס"תתתתנד ס"תתתתנה ס"תתתתנו ס"תתתתנז ס"תתתתנח ס"תתתתנט ס"תתתתס ס"תתתתסא ס"תתתתסב ס"תתתתסג ס"תתתתסד ס"תתתתסה ס"תתתתסו ס"תתתתסז ס"תתתתסח ס"תתתתסט ס"תתתתע ס"תתתתעא ס"תתתתעב ס"תתתתעג ס"תתתתעד ס"תתתתעה ס"תתתתעו ס"תתתתעז ס"תתתתעח ס"תתתתעט ס"תתתתפ ס"תתתתפא ס"תתתתפב ס"תתתתפג ס"תתתתפד ס"תתתתפה ס"תתתתפו ס"תתתתפז ס"תתתתפח ס"תתתתפט ס"תתתתצ ס"תתתתצא ס"תתתתצב ס"תתתתצג ס"תתתתצד ס"תתתתצה ס"תתתתצו ס"תתתתצז ס"תתתתצח ס"תתתתצט ס"תתתתק ס"תתתתקא ס"תתתתקב ס"תתתתקג ס"תתתתקד ס"תתתתקה ס"תתתתקו ס"תתתתקז ס"תתתתקח ס"תתתתקט ס"תתתתר ס"תתתתרא ס"תתתתרב ס"תתתתרג ס"תתתתרד ס"תתתתרה ס"תתתתרו ס"תתתתרז ס"תתתתרח ס"תתתתרט ס"תתתתש ס"תתתתשא ס"תתתתשב ס"תתתתשג ס"תתתתשד ס"תתתתשה ס"תתתתשו ס"תתתתשז ס"תתתתשח ס"תתתתשט ס"תתתתת ס"תתתתתא ס"תתתתתב ס"תתתתתג ס"תתתתתד ס"תתתתתה ס"תתתתתו ס"תתתתתז ס"תתתתתח ס"תתתתתט ס"תתתתתי ס"תתתתתיא ס"תתתתתיב ס"תתתתתיג ס"תתתתתיד ס"תתתתתטו ס"תתתתתטז ס"תתתתתיז ס"תתתתתיח ס"תתתתתיט ס"תתתתתכ ס"תתתתתכא ס"תתתתתכב ס"תתתתתכג ס"תתתתתכד ס"תתתתתכה ס"תתתתתכו ס"תתתתתכז ס"תתתתתכח ס"תתתתתכט ס"תתתתתל ס"תתתתתלא ס"תתתתתלב ס"תתתתתלג ס"תתתתתלד ס"תתתתתלה ס"תתתתתלו ס"תתתתתלז ס"תתתתתלח ס"תתתתתלט ס"תתתתתמ ס"תתתתתמא ס"תתתתתמב ס"תתתתתמג ס"תתתתתמד ס"תתתתתמה ס"תתתתתמו ס"תתתתתמז ס"תתתתתמח ס"תתתתתמט ס"תתתתתנ ס"תתתתתנא ס"תתתתתנב ס"תתתתתנג ס"תתתתתנד ס"תתתתתנה ס"תתתתתנו ס"תתתתתנז ס"תתתתתנח ס"תתתתתנט ס"תתתתתס ס"תתתתתסא ס"תתתתתסב ס"תתתתתסג ס"תתתתתסד ס"תתתתתסה ס"תתתתתסו ס"תתתתתסז ס"תתתתתסח ס"תתתתתסט ס"תתתתתע ס"תתתתתעא ס"תתתתתעב ס"תתתתתעג ס"תתתתתעד ס"תתתתתעה ס"תתתתתעו ס"תתתתתעז ס"תתתתתעח ס"תתתתתעט ס"תתתתתפ ס"תתתתתפא ס"תתתתתפב ס"תתתתתפג ס"תתתתתפד ס"תתתתתפה ס"תתתתתפו ס"תתתתתפז ס"תתתתתפח ס"תתתתתפט ס"תתתתתצ ס"תתתתתצא ס"תתתתתצב ס"תתתתתצג ס"תתתתתצד ס"תתתתתצה ס"תתתתתצו ס"תתתתתצז ס"תתתתתצח ס"תתתתתצט ס"תתתתתק ס"תתתתתקא ס"תתתתתקב ס"תתתתתקג ס"תתתתתקד ס"תתתתתקה ס"תתתתתקו ס"תתתתתקז ס"תתתתתקח ס"תתתתתקט ס"תתתתתר ס"תתתתתרא ס"תתתתתרב ס"תתתתתרג ס"תתתתתרד ס"תתתתתרה ס"תתתתתרו ס"תתתתתרז ס"תתתתתרח ס"תתתתתרט ס"תתתתתש ס"תתתתתשא ס"תתתתתשב ס"תתתתתשג ס"תתתתתשד ס"תתתתתשה ס"תתתתתשו ס"תתתתתשז ס"תתתתתשח ס"תתתתתשט ס"תתתתתת ס"תתתתתתא ס"תתתתתתב ס"תתתתתתג ס"תתתתתתד ס"תתתתתתה ס"תתתתתתו ס"תתתתתתז ס"תתתתתתח ס"תתתתתתט ס"תתתתתתי ס"תתתתתתיא ס"תתתתתתיב ס"תתתתתתיג ס"תתתתתתיד ס"תתתתתתטו ס"תתתתתתטז ס"תתתתתתיז ס"תתתתתתיח ס"תתתתתתיט ס"תתתתתתכ ס"תתתתתתכא ס"תתתתתתכב ס"תתתתתתכג ס"תתתתתתכד ס"תתתתתתכה ס"תתתתתתכו ס"תתתתתתכז ס"תתתתתתכח ס"תתתתתתכט ס"תתתתתתל ס"תתתתתתלא ס"תתתתתתלב ס"תתתתתתלג ס"תתתתתתלד ס"תתתתתתלה ס"תתתתתתלו ס"תתתתתתלז ס"תתתתתתלח ס"תתתתתתלט ס"תתתתתתמ ס"תתתתתתמא ס"תתתתתתמב ס"תתתתתתמג ס"תתתתתתמד ס"תתתתתתמה ס"תתתתתתמו ס"תתתתתתמז ס"תתתתתתמח ס"תתתתתתמט ס"תתתתתתנ ס"תתתתתתנא ס"תתתתתתנב ס"תתתתתתנג ס"תתתתתתנד ס"תתתתתתנה ס"תתתתתתנו ס"תתתתתתנז ס"תתתתתתנח ס"תתתתתתנט ס"תתתתתתס ס"תתתתתתסא ס"תתתתתתסב ס"תתתתתתסג ס"תתתתתתסד ס"תתתתתתסה ס"תתתתתתסו ס"תתתתתתסז ס"תתתתתתסח ס"תתתתתתסט ס"תתתתתתע ס"תתתתתתעא ס"תתתתתתעב ס"תתתתתתעג ס"תתתתתתעד ס"תתתתתתעה ס"תתתתתתעו ס"תתתתתתעז ס"תתתתתתעח ס"תתתתתתעט ס"תתתתתתפ ס"תתתתתתפא ס"תתתתתתפב ס"תתתתתתפג ס"תתתתתתפד ס"תתתתתתפה ס"תתתתתתפו ס"תתתתתתפז ס"תתתתתתפח ס"תתתתתתפט ס"תתתתתתצ ס"תתתתתתצא ס"תתתתתתצב ס"תתתתתתצג ס"תתתתתתצד ס"תתתתתתצה ס"תתתתתתצו ס"תתתתתתצז ס"תתתתתתצח ס"תתתתתתצט ס"תתתתתתק ס"תתתתתתקא ס"תתתתתתקב ס"תתתתתתקג ס"תתתתתתקד ס"תתתתתתקה ס"תתתתתתקו ס"תתתתתתקז ס"תתתתתתקח ס"תתתתתתקט ס"תתתתתתר ס"תתתתתתרא ס"תתתתתתרב ס"תתתתתתרג ס"תתתתתתרד ס"תתתתתתרה ס"תתתתתתרו ס"תתתתתתרז ס"תתתתתתרח ס"תתתתתתרט ס"תתתתתתש ס"תתתתתתשא ס"תתתתתתשב ס"תתתתתתשג ס"תתתתתתשד ס"תתתתתתשה ס"תתתתתתשו ס"תתתתתתשז ס"תתתתתתשח ס"תתתתתתשט ס"תתתתתתת ס"תתתתתתתא ס"תתתתתתתב ס"תתתתתתתג ס"תתתתתתתד ס"תתתתתתתה ס"תתתתתתתו ס"תתתתתתתז ס"תתתתתתתח ס"תתתתתתתט ס"תתתתתתתי ס"תתתתתתתיא ס"תתתתתתתיב ס"תתתתתתתיג ס"תתתתתתתיד ס"תתתתתתתטו ס"תתתתתתתטז ס"תתתתתתתיז ס"תתתתתתתיח ס"תתתתתתתיט ס"תתתתתתתכ ס"תתתתתתתכא ס"תתתתתתתכב ס"תתתתתתתכג ס"תתתתתתתכד ס"תתתתתתתכה ס"תתתתתתתכו ס"תתתתתתתכז ס"תתתתתתתכח ס"תתתתתתתכט ס"תתתתתתתל ס"תתתתתתתלא ס"תתתתתתתלב ס"תתתתתתתלג ס"תתתתתתתלד ס"תתתתתתתלה ס"תתתתתתתלו ס"תתתתתתתלז ס"תתתתתתתלח ס"תתתתתתתלט ס"תתתתתתתמ ס"תתתתתתתמא ס"תתתתתתתמב ס"תתתתתתתמג ס"תתתתתתתמד ס"תתתתתתתמה ס"תתתתתתתמו ס"תתתתתתתמז ס"תתתתתתתמח ס"תתתתתתתמט ס"תתתתתתתנ ס"תתתתתתתנא ס"תתתתתתתנב ס"תתתתתתתנג ס"תתתתתתתנד ס"תתתתתתתנה ס"תתתתתתתנו ס"תתתתתתתנז ס"תתתתתתתנח ס"תתתתתתתנט ס"תתתתתתתס ס"תתתתתתתסא ס"תתתתתתתסב ס"תתתתתתתסג ס"תתתתתתתסד ס"תתתתתתתסה ס"תתתתתתתסו ס"תתתתתתתסז ס"תתתתתתתסח ס"תתתתתתתסט ס"תתתתתתתע ס"תתתתתתתעא ס"תתתתתתתעב ס"תתתתתתתעג ס"תתתתתתתעד ס"תתתתתתתעה ס"תתתתתתתעו ס"תתתתתתתעז ס"תתתתתתתעח ס"תתתתתתתעט ס"תתתתתתתפ ס"תתתתתתתפא ס"תתתתתתתפב ס"תתתתתתתפג ס"תתתתתתתפד ס"תתתתתתתפה ס"תתתתתתתפו ס"תתתתתתתפז ס"תתתתתתתפח ס"תתתתתתתפט ס"תתתתתתתצ ס"תתתתתתתצא ס"תתתתתתתצב ס"תתתתתתתצג ס"תתתתתתתצד ס"תתתתתתתצה ס"תתתתתתתצו ס"תתתתתתתצז ס"תתתתתתתצח ס"תתתתתתתצט ס"תתתתתתתק ס"תתתתתתתקא ס"תתתתתתתקב ס"תתתתתתתקג ס"תתתתתתתקד ס"תתתתתתתקה ס"תתתתתתתקו ס"תתתתתתתקז ס"תתתתתתתקח ס"תתתתתתתקט ס"תתתתתתתר ס"תתתתתתתרא ס"תתתתתתתרב ס"תתתתתתתרג ס"תתתתתתתרד ס"תתתתתתתרה ס"תתתתתתתרו ס"תתתתתתתרז ס"תתתתתתתרח ס"תתתתתתתרט ס"תתתתתתתש ס"תתתתתתתשא ס"תתתתתתתשב ס"תתתתתתתשג ס"תתתתתתתשד ס"תתתתתתתשה ס"תתתתתתתשו ס"תתתתתתתשז ס"תתתתתתתשח ס"תתתתתתתשט ס"תתתתתתתת ס"תתתתתתתתא ס"תתתתתתתתב ס"תתתתתתתתג ס"תתתתתתתתד ס"תתתתתתתתה ס"תתתתתתתתו ס"תתתתתתתתז ס"תתתתתתתתח ס"תתתתתתתתט ס"תתתתתתתתי ס"תתתתתתתתיא ס"תתתתתתתתיב ס"תתתתתתתתיג ס"תתתתתתתתיד ס"תתתתתתתתטו ס"תתתתתתתתטז ס"תתתתתתתתיז ס"תתתתתתתתיח ס"תתתתתתתתיט ס"תתתתתתתתכ ס"תתתתתתתתכא ס"תתתתתתתתכב ס"תתתתתתתתכג ס"תתתתתתתתכד ס"תתתתתתתתכה ס"תתתתתתתתכו ס"תתתתתתתתכז ס"תתתתתתתתכח ס"תתתתתתתתכט ס"תתתתתתתתל ס"תתתתתתתתלא ס"תתתתתתתתלב ס"תתתתתתתתלג ס"תתתתתתתתלד ס"תתתתתתתתלה ס"תתתתתתתתלו ס"תתתתתתתתלז ס"תתתתתתתתלח ס"תתתתתתתתלט ס"תתתתתתתתמ ס"תתתתתתתתמא ס"תתתתתתתתמב ס"תתתתתתתתמג ס"תתתתתתתתמד ס"תתתתתתתתמה ס"תתתתתתתתמו ס"תתתתתתתתמז ס"תתתתתתתתמח ס"תתתתתתתתמט ס"תתתתתתתתנ ס"תתתתתתתתנא ס"תתתתתתתתנב ס"תתתתתתתתנג ס"תתתתתתתתנד ס"תתתתתתתתנה ס"תתתתתתתתנו ס"תתתתתתתתנז ס"תתתתתתתתנח ס"תתתתתתתתנט ס"תתתתתתתתס ס"תתתתתתתתסא ס"תתתתתתתתסב ס"תתתתתתתתסג ס"תתתתתתתתסד ס"תתתתתתתתסה ס"תתתתתתתתסו ס"תתתתתתתתסז ס"תתתתתתתתסח ס"תתתתתתתתסט ס"תתתתתתתתע ס"תתתתתתתתעא ס"תתתתתתתתעב ס"תתתתתתתתעג ס"תתתתתתתתעד ס"תתתתתתתתעה ס"תתתתתתתתעו ס"תתתתתתתתעז ס"תתתתתתתתעח ס"תתתתתתתתעט ס"תתתתתתתתפ ס"תתתתתתתתפא ס"תתתתתתתתפב ס"תתתתתתתתפג ס"תתתתתתתתפד ס"תתתתתתתתפה ס"תתתתתתתתפו ס"תתתתתתתתפז ס"תתתתתתתתפח ס"תתתתתתתתפט ס"תתתתתתתתצ ס"תתתתתתתתצא ס"תתתתתתתתצב ס"תתתתתתתתצג ס"תתתתתתתתצד ס"תתתתתתתתצה ס"תתתתתתתתצו ס"תתתתתתתתצז ס"תתתתתתתתצח ס"תתתתתתתתצט ס"תתתתתתתתק ס"תתתתתתתתקא ס"תתתתתתתתקב ס"תתתתתתתתקג ס"תתתתתתתתקד ס"תתתתתתתתקה ס"תתתתתתתתקו ס"תתתתתתתתקז ס"תתתתתתתתקח ס"תתתתתתתתקט ס"תתתתתתתתר ס"תתתתתתתתרא ס"תתתתתתתתרב ס"תתתתתתתתרג ס"תתתתתתתתרד ס"תתתתתתתתרה ס"תתתתתתתתרו ס"תתתתתתתתרז ס"תתתתתתתתרח ס"תתתתתתתתרט ס"תתתתתתתתש ס"תתתתתתתתשא ס"תתתתתתתתשב ס"תתתתתתתתשג ס"תתתתתתתתשד ס"תתתתתתתתשה ס"תתתתתתתתשו ס"תתתתתתתתשז ס"תתתתתתתתשח ס"תתתתתתתתשט ס"תתתתתתתתת ס"תתתתתתתתתא ס"תתתתתתתתתב ס"תתתתתתתתתג ס"תתתתתתתתתד ס"תתתתתתתתתה ס"תתתתתתתתתו ס"תתתתתתתתתז ס"תתתתתתתתתח ס"תתתתתתתתתט ס"תתתתתתתתתי ס"תתתתתתתתתיא ס"תתתתתתתתתיב ס"תתתתתתתתתיג ס"תתתתתתתתתיד ס"תתתתתתתתתטו ס"תתתתתתתתתטז ס"תתתתתתתתתיז ס"תתתתתתתתתיח ס"תתתתתתתתתיט ס"תתתתתתתתתכ ס"תתתתתתתתתכא ס"תתתתתתתתתכב ס"תתתתתתתתתכג ס"תתתתתתתתתכד ס"תתתתתתתתתכה ס"תתתתתתתתתכו ס"תתתתתתתתתכז ס"תתתתתתתתתכח ס"תתתתתתתתתכט ס"תתתתתתתתתל ס"תתתתתתתתתלא ס"תתתתתתתתתלב ס"תתתתתתתתתלג ס"תתתתתתתתתלד ס"תתתתתתתתתלה ס"תתתתתתתתתלו ס"תתתתתתתתתלז ס"תתתתתתתתתלח ס"תתתתתתתתתלט ס"תתתתתתתתתמ ס"תתתתתתתתתמא ס"תתתתתתתתתמב ס"תתתתתתתתתמג ס"תתתתתתתתתמד ס"תתתתתתתתתמה ס"תתתתתתתתתמו ס"תתתתתתתתתמז ס"תתתתתתתתתמח ס"תתתתתתתתתמט ס"תתתתתתתתתנ ס"תתתתתתתתתנא ס"תתתתתתתתתנב ס"תתתתתתתתתנג ס"תתתתתתתתתנד ס"תתתתתתתתתנה ס"תתתתתתתתתנו ס"תתתתתתתתתנז ס"תתתתתתתתתנח ס"תתתתתתתתתנט ס"תתתתתתתתתס ס"תתתתתתתתתסא ס"תתתתתתתתתסב ס"תתתתתתתתתסג ס"תתתתתתתתתסד ס"תתתתתתתתתסה ס"תתתתתתתתתסו ס"תתתתתתתתתסז ס"תתתתתתתתתסח ס"תתתתתתתתתסט ס"תתתתתתתתתע ס"תתתתתתתתתעא ס"תתתתתתתתתעב ס"תתתתתתתתתעג ס"תתתתתתתתתעד ס"תתתתתתתתתעה ס"תתתתתתתתתעו ס"תתתתתתתתתעז ס"תתתתתתתתתעח ס"תתתתתתתתתעט ס"תתתתתתתתתפ ס"תתתתתתתתתפא ס"תתתתתתתתתפב ס"תתתתתתתתתפג ס"תתתתתתתתתפד ס"תתתתתתתתתפה ס"תתתתתתתתתפו ס"תתתתתתתתתפז ס"תתתתתתתתתפח ס"תתתתתתתתתפט ס"תתתתתתתתתצ ס"תתתתתתתתתצא ס"תתתתתתתתתצב ס"תתתתתתתתתצג ס"תתתתתתתתתצד ס"תתתתתתתתתצה ס"תתתתתתתתתצו ס"תתתתתתתתתצז ס"תתתתתתתתתצח ס"תתתתתתתתתצט ס"תתתתתתתתתק ס"תתתתתתתתתקא ס"תתתתתתתתתקב ס"תתתתתתתתתקג ס"תתתתתתתתתקד ס"תתתתתתתתתקה ס"תתתתתתתתתקו ס"תתתתתתתתתקז ס"תתתתתתתתתקח ס"תתתתתתתתתקט ס"תתתתתתתתתר ס"תתתתתתתתתרא ס"תתתתתתתתתרב ס"תתתתתתתתתרג ס"תתתתתתתתתרד ס"תתתתתתתתתרה ס"תתתתתתתתתרו ס"תתתתתתתתתרז ס"תתתתתתתתתרח ס"תתתתתתתתתרט ס"תתתתתתתתתש ס"תתתתתתתתתשא ס"תתתתתתתתתשב ס"תתתתתתתתתשג ס"תתתתתתתתתשד ס"תתתתתתתתתשה ס"תתתתתתתתתשו ס"תתתתתתתתתשז ס"תתתתתתתתתשח ס"תתתתתתתתתשט ס"תתתתתתתתתת ס"תתתתתתתתתתא ס"תתתתתתתתתתב ס"תתתתתתתתתתג ס"תתתתתתתתתתד ס"תתתתתתתתתתה ס"תתתתתתתתתתו ס"תתתתתתתתתתז ס"תתתתתתתתתתח ס"תתתתתתתתתתט ס"תתתתתתתתתתי ס"תתתתתתתתתתיא ס"תתתתתתתתתתיב ס"תתתתתתתתתתיג ס"תתתתתתתתתתיד ס"תתתתתתתתתתטו ס"תתתתתתתתתתטז ס"תתתתתתתתתתיז ס"תתתתתתתתתתיח ס"תתתתתתתתתתיט ס"תתתתתתתתתתכ ס"תתתתתתתתתתכא ס"תתתתתתתתתתכב ס"תתתתתתתתתתכג ס"תתתתתתתתתתכד ס"תתתתתתתתתתכה ס"תתתתתתתתתתכו ס"תתתתתתתתתתכז ס"תתתתתתתתתתכח ס"תתתתתתתתתתכט ס"תתתתתתתתתתל ס"תתתתתתתתתתלא ס"תתתתתתתתתתלב ס"תתתתתתתתתתלג ס"תתתתתתתתתתלד ס"תתתתתתתתתתלה ס"תתתתתתתתתתלו ס"תתתתתתתתתתלז ס"תתתתתתתתתתלח ס"תתתתתתתתתתלט ס"תתתתתתתתתתמ ס"תתתתתתתתתתמא ס"תתתתתתתתתתמב ס"תתתתתתתתתתמג ס"תתתתתתתתתתמד ס"תתתתתתתתתתמה ס"תתתתתתתתתתמו ס"תתתתתתתתתתמז ס"תתתתתתתתתתמח ס"תתתתתתתתתתמט ס"תתתתתתתתתתנ ס"תתתתתתתתתתנא ס"תתתתתתתתתתנב ס"תתתתתתתתתתנג ס"תתתתתתתתתתנד ס"תתתתתתתתתתנה ס"תתתתתתתתתתנו ס"תתתתתתתתתתנז ס"תתתתתתתתתתנח ס"תתתתתתתתתתנט ס"תתתתתתתתתתס ס"תתתתתתתתתתסא ס"תתתתתתתתתתסב ס"תתתתתתתתתתסג ס"תתתתתתתתתתסד ס"תתתתתתתתתתסה ס"תתתתתתתתתתסו ס"תתתתתתתתתתסז ס"תתתתתתתתתתסח ס"תתתתתתתתתתסט ס"תתתתתתתתתתע ס"תתתתתתתתתתעא ס"תתתתתתתתתתעב ס"תתתתתתתתתתעג ס"תתתתתתתתתתעד ס"תתתתתתתתתתעה ס"תתתתתתתתתתעו ס"תתתתתתתתתתעז ס"תתתתתתתתתתעח ס"תתתתתתתתתתעט ס"תתתתתתתתתתפ ס"תתתתתתתתתתפא ס"תתתתתתתתתתפב ס"תתתתתתתתתתפג ס"תתתתתתתתתתפד ס"תתתתתתתתתתפה ס"תתתתתתתתתתפו ס"תתתתתתתתתתפז ס"תתתתתתתתתתפח ס"תתתתתתתתתתפט ס"תתתתתתתתתתצ ס"תתתתתתתתתתצא ס"תתתתתתתתתתצב ס"תתתתתתתתתתצג ס"תתתתתתתתתתצד ס"תתתתתתתתתתצה ס"תתתתתתתתתתצו ס"תתתתתתתתתתצז ס"תתתתתתתתתתצח ס"תתתתתתתתתתצט ס"תתתתתתתתתתק ס"תתתתתתתתתתקא ס"תתתתתתתתתתקב ס"תתתתתתתתתתקג ס"תתתתתתתתתתקד ס"תתתתתתתתתתקה ס"תתתתתתתתתתקו ס"תתתתתתתתתתקז ס"תתתתתתתתתתקח ס"תתתתתתתתתתקט ס"תתתתתתתתתתר ס"תתתתתתתתתתרא ס"תתתתתתתתתתרב ס"תתתתתתתתתתרג ס"תתתתתתתתתתרד ס"תתתתתתתתתתרה ס"תתתתתתתתתתרו ס"תתתתתתתתתתרז ס"תתתתת

[illegible]

אבל אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא (א) אפי׳ יש בו סכנת אבר ולחלל עליו ישראל (ח) באיסור דרבנן בידים (ט) שתירים (יב) אפי׳ אין בו סכנת אבר (ט) (יא) ואפ׳ שאם יש בו סכנת אבר עושין ואם אפ׳ אין בו סכנת אבר אין עושין (יא) ואפ׳ שאם אין בו סכנת אבר (י) עושין בשינוי ואם יש בו סכנת אבר עושין בלא שינוי (יא) (יא) ואפ׳ יש בו סכנת אבר אין עושין לו דבר שהוא (יב) נסמך למלאכה דאורייתא ודברי חכמים שאין בהם סמך מלאכה עושין אפי׳ אין בו סכנת אבר (יב) ודברי יד סי׳ עכ׳ס אסור ואם׳ס ס׳ ס׳ תל׳ (יג) נכתב למלאכה: כגון כולל שהוא בסס לחיכא לעשות רפואה בסס לחיכא למיתה לפקוח נפשים עליו דין זה כתב הרב׳ מדעתו והקשה עליו הב׳ה דהא הרא׳ש והרי׳ הזכירו מהא דעין שהרדה שאותר לכולה אף על פי שהוא נסמך למלאכה ע׳ש: יד הסברא הפליגית: הייתי שעושין בשינוי וכו׳ ודוק בפוסקים ותמצא שהיא מגדולי הפוסקים ודברי הב׳ה ל׳ע: טו לעשות תבשיל: ומותר להתחילו מוקדם בדיים אם א׳ה בע׳ה (לוה): יו לסייעו קצת: הייתי שבלא׳ה נמי מתעכבת אלא שמסייע מעט בנין עכו׳ס שכולל העין ישראל סוגר ופותח שעושיכנם בו הכולל אבל אם איני יכול לעשות בלתי ישראל אסור (רש׳י וכ׳כ הטוד שבת דף ל׳ג) ומשמע שם לתפי׳ במלא׳ד דאורייתא מסייע אין בו ממש: יז הקן דס: אבל לשאר חולי לא נפי שאין בו סכנה הא אם יש בו סכנה ערי אע׳ג שאין בעינה סכנה אפשר לחתמו בבגדי (מ״ח) ועמ׳ס ס׳ד אבל כ׳י כתב בשם רב׳י שאם אין במציעת דבר ההוא סכנה (מ״ח) עוסין: יח וסוגר מותר: דאמרי׳ לרח לה בעלמא הוא דעביד (רש׳י) והאידנא שאין דרך לרחוץ בין אסור וכתי׳ם רסי׳ ס׳כ: יט ורוק תפל: כל שלא עשה כלום מציעור (רש׳י ומ״ח) ועי׳ו בשם א׳ו: ול׳ל דלעולם כתם אינתר כדאי׳ בבדה פ׳ע: כ ע׳כ אסור דאמרים לרחוץ בו: ואם רוחץ פיו במים ואח׳כ מעבירו על עיניו ערי דאמרי׳ לרחיצה עביד ואם לא יכול לפתוח עיניו יכול ללחלוח ברוק תפל דאין זה רפואה (רש׳ל וכ׳ח): כא קילורין: ודוקא ברכה אבל בעבה אסור וכתי׳ם סי׳ רנ׳ג ס׳ה: כב כרוחץ: ומלן דחוי סבר סמוחיין (רש׳י) ובתו׳ דף י׳ח כתבו דלא ערי אלא באדם בריא ואינו מרגיש בעין לרפואה אלא

חתת

ודוקא שלריך לה בשבת עלמו רד׳ך בתי׳ח: יב אפילו אין בו: משמע דכ׳ש בשיש בו סכנת אבר דמותר אפילו אינו חולה שכולל כל הנוף וזו דעת הת׳ם ומה שסייס אבל בחבר אח׳ כיון שאין בו סכנה אסור וזה שלא הותירו לכחול אלא מן העכו׳ס עכ׳ל: פי שאין בחבר סכנה דלא כב׳י וכ׳כ הת׳ם אח׳כ אבל מלאכה נעורה ביסראל׳ל לא אסר׳ אפילו בסכנת חבר ע׳כ ומשמע דשבת מותר אבר ולחלל עליו ישראל (ח) באיסור דרבנן בידים (ט) שתירים (יב) אפי׳ אין בו סכנת אבר (ט) (יא) ואפ׳ שאם יש בו סכנת אבר עושין ואם אפ׳ אין בו סכנת אבר אין עושין (יא) (יא) ואפ׳ שאם אין בו סכנת אבר (י) עושין בשינוי ואם יש בו סכנת אבר עושין בלא שינוי (יא) (יא) ואפ׳ יש בו סכנת אבר אין עושין לו דבר שהוא (יב) נסמך למלאכה דאורייתא ודברי חכמים שאין בהם סמך מלאכה עושין אפי׳ אין בו סכנת אבר (יב) ודברי יד סי׳ עכ׳ס אסור וכתי׳ם ס׳ ס׳ תל׳ (יג) נכתב למלאכה: כגון כולל שהוא בסס לחיכא לעשות רפואה בסס לחיכא למיתה לפקוח נפשים עליו דין זה כתב הרב׳ מדעתו והקשה עליו הב׳ה דהא הרא׳ש והרי׳ הזכירו מהא דעין שהרדה שאותר לכולה אף על פי שהוא נסמך למלאכה ע׳ש: יד הסברא הפליגית: הייתי שעושין בשינוי וכו׳ ודוק בפוסקים ותמצא שהיא מגדולי הפוסקים ודברי הב׳ה ל׳ע: טו לעשות תבשיל: ומותר להתחילו מוקדם בדיים אם א׳ה בע׳ה (לוה): יו לסייעו קצת: הייתי שבלא׳ה נמי מתעכבת אלא שמסייע מעט בנין עכו׳ס שכולל העין ישראל סוגר ופותח שעושיכנם בו הכולל אבל אם איני יכול לעשות בלתי ישראל אסור (רש׳י וכ׳כ הטוד שבת דף ל׳ג) ומשמע שם לתפי׳ במלא׳ד דאורייתא מסייע אין בו ממש: יז הקן דס: אבל לשאר חולי לא נפי שאין בו סכנה הא אם יש בו סכנה ערי אע׳ג שאין בעינה סכנה אפשר לחתמו בבגדי (מ״ח) ועמ׳ס ס׳ד אבל כ׳י כתב בשם רב׳י שאם אין במציעת דבר ההוא סכנה (מ״ח) עוסין: יח וסוגר מותר: דאמרי׳ לרח לה בעלמא הוא דעביד (רש׳י) והאידנא שאין דרך לרחוץ בין אסור וכתי׳ם רסי׳ ס׳כ: יט ורוק תפל: כל שלא עשה כלום מציעור (רש׳י ומ״ח) ועי׳ו בשם א׳ו: ול׳ל דלעולם כתם אינתר כדאי׳ בבדה פ׳ע: כ ע׳כ אסור דאמרים לרחוץ בו: ואם רוחץ פיו במים ואח׳כ מעבירו על עיניו ערי דאמרי׳ לרחיצה עביד ואם לא יכול לפתוח עיניו יכול ללחלוח ברוק תפל דאין זה רפואה (רש׳ל וכ׳ח): כא קילורין: ודוקא ברכה אבל בעבה אסור וכתי׳ם סי׳ רנ׳ג ס׳ה: כב כרוחץ: ומלן דחוי סבר סמוחיין (רש׳י) ובתו׳ דף י׳ח כתבו דלא ערי אלא באדם בריא ואינו מרגיש בעין לרפואה אלא

חתת

(ח) ואפ׳ שאם יש בו כו׳: (ט) וי׳ל שאם יש בו כו׳: הוא דעת הרי׳ן שזכרנו [illegible] (י) עושי׳ בשינוי: הוא דעת הרמב׳ן בדברי ה׳ה דבחולה שאין בו סכנה ואפי׳ לאבר אסור ע׳י ישראל כ׳ה בשבת עיש בו שינוי [illegible] (יא) וי׳ל אפי׳ יש בו סכנת אבר: הוא דעת הרמב׳ם כפי פי׳ ב׳י בו וי׳ל ע׳ז דאמרי׳ בפ׳ח ערלים עין שערבה אותר לכולה בשבת [illegible] (יא) ואפ׳ יש בו סכנת אבר אין עושין לו דבר שהוא אסור אע׳ג דאין בו סכנה כמו סכנת אבר ע׳י ישראל והוא הי׳ל הראשון דכלל וא׳כ דברי הרב׳ם סותרין [illegible] (יב) ודברי חכמים שאין בהם סמך מלאכה כו׳ ועמ׳ס ע׳ז עוד בסמוך [illegible] (יג) נכתב למלאכה: כגון כולל שהוא בסס לחיכא לעשות רפואה בסס לחיכא למיתה לפקוח נפשים עליו דין זה כתב הרב׳ מדעתו והקשה עליו הב׳ה דהא הרא׳ש והרי׳ הזכירו מהא דעין שהרדה שאותר לכולה אף על פי שהוא נסמך למלאכה ע׳ש: יד הסברא הפליגית: הייתי שעושין בשינוי וכו׳ ודוק בפוסקים ותמצא שהיא מגדולי הפוסקים ודברי הב׳ה ל׳ע: טו לעשות תבשיל: ומותר להתחילו מוקדם בדיים אם א׳ה בע׳ה (לוה): יו לסייעו קצת: הייתי שבלא׳ה נמי מתעכבת אלא שמסייע מעט בנין עכו׳ס שכולל העין ישראל סוגר ופותח שעושיכנם בו הכולל אבל אם איני יכול לעשות בלתי ישראל אסור (רש׳י וכ׳כ הטוד שבת דף ל׳ג) ומשמע שם לתפי׳ במלא׳ד דאורייתא מסייע אין בו ממש: יז הקן דס: אבל לשאר חולי לא נפי שאין בו סכנה הא אם יש בו סכנה ערי אע׳ג שאין בעינה סכנה אפשר לחתמו בבגדי (מ״ח) ועמ׳ס ס׳ד אבל כ׳י כתב בשם רב׳י שאם אין במציעת דבר ההוא סכנה (מ״ח) עוסין: יח וסוגר מותר: דאמרי׳ לרח לה בעלמא הוא דעביד (רש׳י) והאידנא שאין דרך לרחוץ בין אסור וכתי׳ם רסי׳ ס׳כ: יט ורוק תפל: כל שלא עשה כלום מציעור (רש׳י ומ״ח) ועי׳ו בשם א׳ו: ול׳ל דלעולם כתם אינתר כדאי׳ בבדה פ׳ע: כ ע׳כ אסור דאמרים לרחוץ בו: ואם רוחץ פיו במים ואח׳כ מעבירו על עיניו ערי דאמרי׳ לרחיצה עביד ואם לא יכול לפתוח עיניו יכול ללחלוח ברוק תפל דאין זה רפואה (רש׳ל וכ׳ח): כא קילורין: ודוקא ברכה אבל בעבה אסור וכתי׳ם סי׳ רנ׳ג ס׳ה: כב כרוחץ: ומלן דחוי סבר סמוחיין (רש׳י) ובתו׳ דף י׳ח כתבו דלא ערי אלא באדם בריא ואינו מרגיש בעין לרפואה אלא

חתת

[illegible]

פרי חדש

סימן קכח

[illegible]

תחת העין לחטטו: כב דליכא נערת אלא תעטוג פרי כנ"ל (כ"ח):
כר ע"ג תוך. חפי' חיתין לחור משום סחיטה (נתר) אבל מותן
אלא לפתוח עיניס מכוין: (יו) בנתר מכה דליכא נערת. כנ"ל ופי
גפנים. והיכא כל עליס שהם מרפיאים: כו לא יקורקב דגורגין
וחדשים שחיקן לרפואה: חילוק
לתעטוג. כן הגיה מו"ח ז"ל: (יז)

משום שחיקת סמנים דכיון שלא חתירו לו לשרותן אלא מערב שבת
איכא הכי:

כב [ל]מעבירין גלדי המכ' יסכין אוחה בשמן [מ]אבל לא בחלב מפני שהו'
נימוח [ם] ואם לן (יז) בנתר מכה כג דליכא אלא צערא שרי
[ן] אבל אין נותנין עליה שמן אחמין מעורבים יתר [ס] ולא כך על גבי
מוך ליתנו עליה אבל נותן הוא חוץ למכה ושותת ויורד לתוכה:
כג [ע]נותנין ספוג [פ] וחתיכות בגרי'בישים (יז) [ק] וחרש' שאינן לרפואה
אלא כרי שלא יסרטו חבירי את חבירו אבל לא שניים שהם
מרפאים [ר] והני מילי שנים שלא נתנו מעולם על חבורה אבל אם היו
כבר על החבורה אפי' שנים שרי רשוב אנש מרפאים:
כד [ש]נותנים עליה על גב מכה בשבת שאינו אלא כשמירה כה חוץ
מעלי נפנים שהם לרפואה: (ואין מחתכין את הסמנים שלא
מרפסן): (טור)

כה [ז] רטייה שנפלה מעל גב המכה על גבי קרקע כו' (יח) לא
יחזירנה נפלה (יט) ע"ג כלי כז יחזירנה כח (כ) [ת"ק
עכו"ם מיחר להניחה אפי' בתחלה:

כו [ו]מותר לומר לעכו"ם כט לעשות רטייה על מכה לו מבורה (פ"ו
בתרין) ואסור ליתן ל עליה מפני שמקלקל כי סם ע"י
עכו"ם (פרקי פ' ח' מסנים):

כז [מ]גלח קצת רטייה ומקנח פי המכה וחוזר ומגלח קצתה השני
ומקנחה ורטייה עצמה לא יקנח מפני שחוא מפרח:

כח [ה]מכה שנתרפאה נותנין עליה רטייה שאינו אלא לא כשמירה:
כט [ה]חפיס שתין בשבת נרי להרחיב פי המכה כדרך שהרופאי עושי'
שהם פתבונים ברפואה להרחיב פי המכה הרי זה [ל]משום סכרת
בפשיש שזו היא מלאכת הרופא ואם הפיסה כרי לב להוציא מסנה
הליחה שברה לג (כא) הרי זה [ל]מותר:

ל [כב] [מ]י שנגעה לד ירו או רגלו צימחת ביין כרי להעמיד
הרם אבל לא בחומץ מפני שהוא חזק ויש בו משום רפואה ואם
הוא מעונג אף היין לו כמי החומץ ואסור:

לא [מ]י שנשכשה פרק ירו או רגלו משקומו לא ישפשפנה הרבה בצונן
שזהו רפואתו אלא רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא:

לב [צ]פורן שפרשה וציצין שהם כמין רצועות רקות שפירשו מעור
האצבע סביב הציפורן אם פרשו רובן [ק]בלפי מעלה (כב)
ומצערות אותו להסירן ביר סותר בכלי אסור אבל אסור לא פירשו רובן
ביר פשוי אבל אסור בכלי לה חייב חטאת [ש]ופי' רש' כלפי מעלה
כלפי ראשי אצבעותיו [ר]ות פירש הר"ן כלפי הגוף וצריך לחוש
לשני הפירושים:

לג (כר) [ח]חושש בשיניו לו לא יגסנן בהם חומץ ויפלוט אבל
כגסנן ובולע או מפכך בו כדרכו [ד] החושש בגרונו לו לא יערענו
בשמן אבל לה בולע הוא שמן ואם נתרפא נתרפא:

לד [ג]ונח מותר לינק חלב מהבהמה דבמקום צערא לא גזרו רבנן לה
[ו]ויש אומרים שאם אין לו אלא צער של רעב מ אסור לינק
מהבהמה בשבת:

לה [ה]לא תיקל אשה חלב מדדיה לתוך הכוס או לתוך הקדירה
ותניק את בנה:

לו [ס]מותר לאשה לקלח מהחלב כדי שיאחו התינוק הדר וינוק:
לז [כ]שם שאסור לכתחלה לסחוט פרי בשבת כך אסור לכתחלה
לסחוט פרי בשבת אפי' לתוך פיו של חולה:

לח [א]ין לועסין מצטבי (עטי' ריו"ד ס"ג פירוש) ולא שפין בו השיניים לרפואה ואם משיים ריח הפה מותר
לז [כ]ל אוכלים ומשקין שהם מאכל בריאים מותר לאכלן ולשתותן לרפואה אף ע"פ שהם קשה מאכל
לקצת בריאים ומוכחא מלתא דלרפואה עביד אפי' הכי שרי וכל שאינו מאכל ומשקה בריאים אסור
לאוכלו ולשתותו לרפואה ודוקא מי שיש לו מיחוש בעלמא ותוא מתחזק והולך כבריא [ס]אבל אם אין
שום מג מיחוש מותר: הגה (כה) וכן אם נפל

מוכח מילתא דלרפואה הוא מותר ואם היה מותר
דמיעלמא יכול לפתוח העיני יכול ללחלחן בדוק ועפל ותן זה תחת
תלה לפתוח עיניס מכוין: (יו) בנתר מכה דליכא נערת. כנ"ל ופי
גפנים. והיכא כל עליס שהם מרפיאים: כו לא יקורקב דגורגין
וחדשים שחיקן לרפואה: חילוק
לתעטוג. כן הגיה מו"ח ז"ל: (יז)

פרי חדש

סימן קכח

סימן קכח
פרי חדש
באר הגולה
מגן אברהם
מגן דוד

הריחן כיס כריח הוא"מ ניחום דף י"ד ע"ג גבי מי מטר ועי' לקמן בסמ"ג
ע"ש שיש לו השגות בהלכו כו' ע"ש"מ ספ"כ דשבת דאסרין אסור
לעשות בקרקע של דיומסי' שחעלת ותמצא וכ"מ בכרכות דף ל"ח דפריך
ורפואה בשבת מי שרי ולא מצני למיירי בחדש בחדש ע"ד ע"ג גבי מי מטר ועי' לקמן בסמ"ג

מר למשכב שרי (כ"י):

לח ' מותר לאכול שרפים מתוק' ולעסוק ביצה כרי להנעי' הקול:
לט ' אין עושין ' אפיקטורין (פי' הטעוך לפיק טפי זן כלומר להוציא
עודף מחזון) דהיינו נרסת קיא אפי' בחול משום הפסד אוכלים
מ ואם מצע"ר מרום מאכל בחול מותר אפילו בסם ובשבת אסור בסם
ומותר ביד:
מ ' התחושש במיעיו מותר ליתן עליהם כיס (כו) שעירו ממנו חמין
אף על פי שעדיין יש בו הבל:
מא (כז) מי שנשתכר שרפואתו לסוך כפות ידיו ורגליו בשמן (ומלח)
מה מותר לסוכו בשבת:
מב מר יאין מתעסקין דהיינו שדורס על הגוף בשבת (כח) כרי שיינע
ויזיע מג ' ואסור לרחוץ כריסו של תינוק כרי להוציא הרעי':
מג ' מותר לכפות כיס מים על השבור ולהעלותו ' להעלות אזנים בין
ביר בין בכלי (כ) ולהעלות אונקלי דהיינו תנוק שכנגר הלב
שנכפף לצדפנים (כט) ' שכל אחד מאלו אין עושים בשבת' כרי שנחוש
לשחיקה מה ויש לו צער מהם:
מד מצ ' יוחצין כפי נרד וכפי חטתן וכפי שבריה ובפים היפים שבים
הגדול אע"פי שהם מלוחים שכן דרך לרחוץ מהם ולי"א הוכחה
דלרפואה קא עביר אבל לא בסים הרעים שבים הגדול וכפי משרה שהם
מאוסים ואין דרך לרחוץ מהם אלא לרפואה ' ורוקא ששוהא בהם אבל
אם אינו שוהא בהם מותר שאינו נראה אלא כמיקר:
מה ' לוחשים על נחשים ועקרבים בשבת ליל שלא יזיקו ' ואין בכך משום
צירה:
מו ' ניתנין כלי ג על גב העין להקר וחוא שיהא כלי הנישל בשבת:
מז ' צצם שיצא ממקומו נא מחזירין אותו:
מח ' אסור להניח בגד על מכה שיצא ממנו דם מפני שהדם נב יצבע
אותו נג ואסור להוציי' דם מהמכה לכך יש לרחוץ המכה בסים או ביין
תחלה להעביר דם שבמכה נד ' א שכורך קורי עכביש על המכה
ומכסה בהם כל הדם וכל החבורה ואחר כך כורך עליו בסרטוט:
מט ' אסור נה לשום פתילה בפי חטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שיש
שחוא עצור אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי
אצבעותיו ויניחנה בנחת:

שבט על מי מחללין שבת י ובו ט סעיפים:

א ' כל פיקוח נפש רוחה שבת והזריז הרי זה משובח אפי' נפלת דליקה בחצר אחרת וירא שהעכור לחצרו ו א ויבא לידי סכנה מכבין בחצר שלא העכור:
ב ' אין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב אפילו היו ש' עכ"ם וישראל אחד בחצר ב ויורש א' מהם לחצר אחרת ונפל עליו שם מפולת מפקחין כיון שנשאר קביעות הראשון במקומו חשבינן ליה כמחצה על מחצה אבל אם ג נעקרו כלם ובשורר עקירתן פירש אחר מהם לחצר אחרת ונפל עליו אין מפקחין עליו שכיון שנעקר קביעת הראשון מקומו אמרינן כל דפריש מרובה פריש:
ג ' ד שנפלה עליו מפולת מפקח חי מפקח את המת פקח הוא שם מפק עכ"ם שם מפק ישר' מפקחין עליו אע"פ שיש בו כמה ספיקות שאינו יכול לחיות אלא לפי שעה מפקחים ובורקים עד חושטו אם לא הרגישו שמתו חיות או יראי מת לא שנא בראשו תחלה לא שנא בגופו ברגלי תחלה:
ד ' אין עכ"ם מתים לא יאמר כבר פתו תחתונים אלא מפקח עליהם שמא עדיין חם חיים:

נב ונעבד אותו · תע"ג דמקלקל פטור מ"מ אסור (רקנט ס' קכ"ג) ול"ל דבנגד חדוס פטיטה דאסור: נג
ל"ה בגבית דין זה לכן אין להקל: נד ' ואסור לכתוב שטר חוב ' אפי' לעכ"ם דהוי כמוכיל והוי לה כמלוה ב"ח ס' כ"ג סכ"ח ס"ק ל"ג ' ואפי' לשטר אומנות
ל"ה ס"ק ל"ג ' ואפי' לשטר אומנות ' ואפי' לשטר אומנות

אורח חיים שבט של הלכות שבת

של (א) תפי׳ הוא סימן.

חזית תכיריתה ועבדה לה וכתבו התו׳ דהכא עדיף כיון דכתב לה בשטר כמו שכריך בתולה כי׳כב דהכא יותר יכולה מיולדת להתחבן עמו שיתחבן עמה שיתחבן עמה אין עושין כן עושין כמה שיתחבן עמה

(ב) בקרקעות יולדת להלכה שזהו לעניין שהבעל יורש הכתובה לעשותן לה כלי עיטור עכ׳ל ומחלוקת זו תלויה בפלוגתא דר׳ת ורא׳ש בפ׳ב דכתובות דף ע׳ב הבא במחתרת בעניין שמותר להורגו אם נפל עליו גג לתוך מקומו עליו דגברת קטילת הוא ולכ׳ב הרמ׳ם סוף ה׳ גניבה ועבדות סי׳ תכ׳ה: ה אחם לא ינחנו. וכריך עיין דיניהם ליקח סמנון ולא יחלל שבת ואפשר כיון דאין מדס מעמיד על ממונו תיסיגן שוה יעמוד אחד בגדס ויברר ולכן מחללין אבל באחד יחיד יניח ליקח ממונו ולא יחללי׳ שבת אחר: כיוצא בזה כתבתי בסי׳ שכ׳ח: רמ׳ח:

של א ומחללין עליה השבת.

כתניתין לאחד ט׳ יזמין הכל מע׳ש שלא יחללו שבת (ס׳חסי׳ תתכ׳ח): ב לתוכו היה שוה מהו דתימא כיון דלא הוה שוה מעו׳ש יתוכי מיתב׳ דעתא שבדה לי׳ היכא דיתוכי מיתב׳ דעתא שבדה לי׳ (נת׳) וקמה יתמרו בפיה שהדליקה הגר ותתיבה דעתה והוא׳ר ת׳ש היה הולה מרחם נר ח׳ג תוכל לנסות להרחו להם תלגע לו ב׳ אם ידעו ות׳ם ל׳ב ל׳ל עתה דמיתבה דעתה הלה לריכים להדלקה הגר לרחות מה שלריכה: ג משנין. ואפי׳ לת׳ר נמי שכ׳ח סי׳ב דלא בעי שיהו הכל שהני מפני שכלה עיין ב כיר ה׳ היולדת דברים עכשיו הם ואין מ׳ מלנף מתה מחמת לידה לפיכך ג׳ מחמירו לעצמן (ת׳ם) ואם לריכה לעיון לה הניח שמן בפעד ואחות חנגה ותחמח תות גלה תביא כלי תלוי בפערה דמועב לעצו הולה ע׳י שיהו מבלי לישור אחרים להלוסיף לישור בחיטה (ב׳י) ועפ׳י ס׳ב: ד עכו׳ם אין מחללין. לפיהו שמחללים אחן טע׳ה (וכ׳מ ברמב׳ם פ׳ב) ומיהו לקרלי׳ מותר כיון דמבערי שבחת (ב׳ה): ה אין מילדין. לליכה לריכי לות׳ לחי שהיו מעשה שבת אפילו יום שאינו לריך לו ו אפילו ח אמרת אינה לריכה לחללין עליה את השבת משלשה ועדין אמרה אינה לריכה אין מחללין מכאן ואילך אפי׳ אמרת לריכה אני ט אין מחללין עליה אלא הרי היא ער שלשים יום כחולה שאין בו סכנה:

ז יהיושבת על המשבר ותחת סביביה כבין כשבת אפילו דרך רשות הרבים יקיריים בפנה ומוציאים הולד שבא יצא חי: יא דאין בקיאין כגה ומה שאין נוהגין עכשיו כן אפילו נחוש שמא נפתחו הסם בקרוב הלד כך מפקר הלד לגויה: (ריסור והיתר)

ו יעושין סרורה ליולדת יב כל שלשים יום ואפילו בתקופת תמוז (ואם יוחרים לחתחיל בנגד המזוזה ע׳ל סימן רע׳ו);

ז הולד שנולד עושין לו יג כל צרכיו וכותבין אותו יד ומולחין אותו ושומנין השליא כדי שיחם הולד יוחוכין את השבור והני מילי בנולד לט׳ אבל נולד לח׳ טו או בפק בן ג׳ או בן ח׳ אין מחללין עליו אלא אם כן נמלו שערו וצפרניו:

גולד

יעכו׳ם שצרו על עיירות ישראל אם באו על עסק ממון אין מחללין עליהם את השבת באו על עסק נפשות אפילו מתם יוצאי׳ עליהם כלי זיין ומחללין עליהם את השבת ובעיר המסוכה לספר אפילו לא כיוצא בזה אלא על עסקי תבן וקש מחללין עליהם את השבת: הגה ואפי׳ לת עדיין תלת רועים לבת: (ת׳ו)

ז ש מי שאיבר שבזמן הזה אפילו באו על עסקי ממון מחללין עליהם שאם לא ינילהו ישראל לשלל ולבה ממונו יהרגנו והוי עסקי נפשות (ומ׳מ בכל לפי הענין) (פסקי מהר׳ש סי׳ ק׳כ)

ח תרואה ספינה של בת ישראל המסורפת בים וכן נהר שופך (יכון) יחיד הנרדף מפני עכו׳ם מלוה על כל אדם לחלל עליהם שבת כדי להלילה (ועל׳קוף סי׳ ס׳ומי שחוקים לאחסו אם מחללין עליו שבת):

ט כל היולאים להליל חבורים בכלי זיינם לקוסם

של דיני יולדת בשבת. ובו י״א סעיפים:

א יולדת היא כחולה שיש בו סכנה א ומחללין עליה השבת לכל מה שלריכה קוראין לה חכמה ממקום למקום ומילדין (לוקח) ומדליקין לה נר ב (א) אפילו הי׳א סומא יובכל מקום בכל מ״ש שיכולין לשנות ג משנין כגון אם צריכים להביא לה כלי מביאו לה חברתה תלוי בשערה וכן כל ביולא בזה:

ד עכו׳ם אין מילדין אותה בשבת אפילו כותבי ואפי׳ כו חילול שבת: (ב׳)

(ב) נקראת יולדת לחלל עליה שבת משתשב על המשבר (ג) או משיצה שחרם שותת ויורד (ד) או משיצה שחבריות נושאות אותה בזרועותיה שאין בה כח להלוך כיון שנראה אחר כאלו מחללין עליה את השבת:

ה כל ז שלשה ימים הראשונים (ה) אפילו ח אמרת אינה לריכה מחללין עליה את השבת משלשה ועדין אמרה אינה לריכה אין מחללין מכאן ואילך אפי׳ אמרת לריכה אני ט אין מחללין עליה אלא הרי היא ער שלשים יום כחולה שאין בו סכנה:

ו יהיושבת על המשבר ותחת סביביה כבין כשבת אפילו דרך רשות הרבים יקיריים בפנה ומוציאים הולד שבא יצא חי: יא דאין בקיאין כגה ומה שאין נוהגין עכשיו כן אפילו נחוש שמא נפתחו הסם בקרוב הלד כך מפקר הלד לגויה: (ריסור והיתר)

ז יעושין סרורה ליולדת יב כל שלשים יום ואפילו בתקופת תמוז (ואם יוחרים לחתחיל בנגד המזוזה ע׳ל סימן רע׳ו);

ח הולד שנולד עושין לו יג כל צרכיו וכותבין אותו יד ומולחין אותו ושומנין השליא כדי שיחם הולד יוחוכין את השבור והני מילי בנולד לט׳ אבל נולד לח׳ טו או בפק בן ג׳ או בן ח׳ אין מחללין עליו אלא אם כן נמלו שערו וצפרניו:

גולד

ומרוסקת היא ולא שייכה מרגשת לסעיה ואם תאכל מזון ד׳ לא תמות ולכן אם תאכל מזון ד׳ לא תמות ולכן אם תאכל מזון ד׳ לא תמות ולכן א

ח נולד לה' יו"ט או ספק בן ז' בן ח' שלא נמרו שעריו וצפרניו אסור לשהלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו בפני עצר החל"ב שמצערה יכול היא בעצמה יכולה יז להוציא בידה החלב המצער אותה:

ט יח (ז) מיישרין אברי הולד שנתפרקו מחמת צער הלידה:

י מותר לכרכו בבגדיו יט שלא יתעקמו איבריו:

יא אם נפלה ערלת נרון הולד מותר לשום אצבע לתוך פיו ולסלק הערלה למקומה אף על פי שפעמים שמקיא:

שלא דיני טילה בשבת • ובו י סעיפים:

א עושים כל צרכי טילה בשבת סוהלין ופורעין ומוצצין ונותנין עליו חלב כמין:

ב כל זמן שלא סילק ידו אין המילח חוזר אפילו על ציצין המעכבין מעכבים כילק ידו אינו חוזר אא על ציצין המעכבין ואלו הם המעכבין בשר החופת אפי' רוב נוכה של עטרה במקום אחר:

ג נן ח'(א) אם א נמרו שעריו וצפרניו מלין אותו בשבת ואם לא נמרו אפי' אם הוא ספק בן ז' ספק בן ח' אין מלין אותו ואין צריך לומר בן ח' ודאי ואם הוא בן שבע ודאי אפי' לא נמרו שעריו וצפרניו מלין אותו (ועיין בי"ד סימן רס"ו):

ד מילה שלא בזמנה אינו דוחה שבת:

ה עוברונים גדולר ב בין השמשות ג ובולר כשהוא מהול ליוצא (ה) דיופן ועכ"ם שילדה ואחר כך נתגיירה ומי שישלו ד שתי ערלות אין מילתן דוחה שבת:

ו בשאר מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת לפיכך אם לא הביא ה את אזמל למילה מבעוד יום בשבת אפי' במקום שאין בו אלא איסור דרבנן שהעמידו חכמים בפרהסיה במקום שאין לו לעכ"ם לעשות אם הוא רבר שאם עשהו ישראל אין בו איסור אלא מדרבנן אומר לעכ"ם ועשהו אם הוא רבר אסור לישראל לעשות מן התורה לא יאמר לעכ"ם לעשותו: (ועיין לעיל סימן ש"ז) עליהם ז לא יערבם היום אלא יתן כל אחד לבדו:

ז אין קושין לה ח חלוק אלא כורך עליה סמרטוט ואם אין לו כורך על אצבעו דרך מלבוש לשנות מדרך הוצאה בתוך ובניא דרך ח חצר אחרת אפילו לא נשתתפו יחד:

ח נתנו חכמי הגמרא אם לא היו רוחצים את הולר לפני המילה ולאחר המילה וביום שלישי למילתו ט שהוא הזמן שהתינוק מצטער ביותר ונפתחין הנקבים ונזקקין לכתוב כשפשט כשחל להיות בשבתו והאידנא לא נהגו ברוחצה זו אלא רוחצין אותו בחמין כל אדם:

כלל ורינו לרחוץ בשבת אם רצו כדין רוחצת כל אדם:

ט ומשיזות אלו מוכנים לרשלו לפני המילה בחמין שיהיו מתמול ולפחות שבת וכן אם היה המילה בשבת אין מחללין עליו לכתחלה אלא מביאין אותם מערב שבת ורואים שיהיו מוכנים לרחצו בשבת וכל זה מן הטעם שכתבנו לעיל שלא לעגן מלאכה דהוה ליה לאסור אפילו לעגן בשבת עכ"ל ונ"ל אם יש לו חם מוכן לרחצו בשבת מידי דהוי לפקוח נפש בשבת:

מלא יום בו שמנה:

אדם

להלכה לומר בשבת לכל לא לתעשה ח"ל וכיוצא בזה רוב חכמי ישראל כי היכי רוצה לסמוך על דעתי בענין חילול שבת החמור ומשמע מדברי מו"ר שבהגהו כל ישראל במקומו לקבל שבת מהסתקא החתום ח"ב ה"ה לענין מ"ש אבל במדינתינו לפעמים אין מקבלין שבת עד סמוך לרביעי' כמ"ש בס' רס"ו ח"ב ה"ה לענין מילה יש לסמוך על זה לחלל עליו שבת דהא כל גדולי הפוסקים סוברין כן: נ וולר כשהוא מהול מ"ב ע"ע נתעטה ברלתות חג' זב ול' כת"ם הב"ח בי"ד סי' רס"ו ובלבושי שרד' סי' ק"ל

בספיקא לעולם לית לן למיחש להכנה: ו שלח לו. וע"ל דס"ח אם מל בלח פרע העולם אסור לפרוע בשבת ועשה אחד להם:

שלב א לין מילדין. משמע דאפי' להעמיד אסור ועש"ג וכ"מ בגמ' דיתיר מרחמין על בית מ"ט: ב להעמידה בחיוס. דלין לחד בהול כ"כ על רפואת בהמתו כדי שיבא לידי סחיקת סמנים: ג מותר לומר לעכו"ס. מחוץ שחד בהול על ממונו לו לא שריח ליה אתי למיעבד ליסורא דלווייתא עפרי רמ"ו:

שלג א שמותר להסחק. שחיטו מוקלה: ב להחחיל בו. ואם התחיל לפעות מע"ש מותר לפעותו בשבת אפילו לדבר הרשות: ג לפעותו. לכל עוף לו שניהל כרגליו (מ"מ פכ"ו) ועמ"שני ס"ח ס"ג: ד לדבר מצוה. ומפני אפיו מנג לנג ובחלוחות וכשולמות (יש"ס ביצה כ"י) ועני' הקב"ה: ה לעורך לורחים. לחתי כיחוין פ"ח סעודת הרשות הוי ור' לא מחכני מסעודת הרשות ופירש"י סעודת הרשות בת ח"ח לע"ס ע"כ ממעע"ד דהיה לוחת שם מקרי סעודת הרשות עכו' חקם"ח ס"ב וכ"כ בחשובות מהר"מ מימון הר"ח דכשעוע עם לורחים הוי סעודת הרשות רק שבע"ה החזיק עושה מצוה וכ"ל כאן: ו שהובלו. לחני מבע"י ואם צריך לשחות ממנו בשבת מיי לשוה לשחיטה אלא ימשוך שם מחנו ואם ל"ח בע"ח מרי לפורקן כל' עכו"ם בהא"ם וסי' של"ה ס"ג: ז לבעל לורחים. ואם הוה יותר מע"י מלין הוה לחור כה"ג ס"ח (ד"מ) ע"ו סלין הוה לחמה על לחה כרו לחה וכ"ל לעבועת עכו"ם לכלם ראי' מיראא יתירא לא כל אחד יפנה לעצמו או את יפנה בעדו: ח להגה מבואות של יין. ן פסוקו על פנלה מסור לטורידן בשבת אפ"ה לכבוד לורחים אי לעורך מלוה דהוי כמפנה לחבירו: (ס"ו)

לפי חשבון המקום: עכל"ם

שלד דיני דליקה בשבת. ובו כ"ו סעיפים:

א נפלה דליקה בשבת אם הוא בלילה קודם שעורה יכול להציל כדי מזון שלש שעורות הראוי לאדם לאדם והראוי לבהמה לבהמה ובשחרית מזון שתי שעורות ובמנחה מזון שעורה אחת ודווקא בני חבית שהדליקה בו לא יצילו יותר (א) משום דאיכא לכיחש שמחוך פטורים בהצלה ישכחו השבת ויכבו אבל בתים הקרובים ויראים שתניע להם הדליקה יכולים להציל כל מה שירצו:

יש

שלב (א) לין מילדין. הטעם פירש"י דלילה שירחה לחיות לבהמה ובמנחה לחרו מסעדין כי"ע פי לחתו כולה יפול לארן. וכתב הרח"ש בשחפק ר"י חס הך מסעדין דוקא ביש חשש הפסד אבל בשבת אחי' בכ"מ ומשש רבותיו לחין מילדין והשוה כיון דר"י בשבת ותמה ב"י עליו לכלורה דטעם הטור כיון דחין כאן לישור דלוריית חלה משום טירחת יהידים ורבים בשפיקא לקל ולא חיישינן לטירחת יהידים ורבים

שלך א ים מתירין. דוקא כבית אחד כמ"ש ס"ח (ב"ח) ב ין לחוש. והח"מ"ר סבר דאפילו עירבו בחצר אחת לטלטלו אפי' ע"י ככר או תיבוק אפילו הכי התם דמפקע בכתב וכמ"ש ס"ח ועוד דיכול ליתן לשומרו או ליתן לשומר עפו"ס: ג ויש מוסרין דמדוקא למי שמחשיך שרי כדי שלא יבוא לידי חילול יו"ט רס"ו מחל"ב מפני הטורח דלמיקה התירו להוליכו ולהחזירו ולא חיישינן שמא יבוא לידי חילול יו"ט ולא גזרינן שמא יבוא לטלטל ע"י שיראל ס"ח סי' ש"ח סכ"ו ובמ"ב סק נגי ריחיץ וכ"ש קנקן בקרן כפ"ד וכ"מ סי' שכ"ח ס"ז דאפי' פירות הראויים לתוכו לכסות כ"ש פירות המוקצים וכ"מ רפ"ח דכילה דקאמר ס"ה דאפילו שחירה לביבי וחידי דקחני ריחץ פירות הראויים וכו' משמע דריחץ פירות הראוי שרי ועפ"י ס"ה לף על פי שמדברי האחרונים ברמב"ח נ"ל משמע כן כל"ל ת"ש עיקר: ד בגליל פת. ול"ל דאפילו בגליל הוא דאפשר הרבה דשאים בני ביתו להגיל כל ח' מזון ג' סעודות דלכל אחד התירו להגיל ג' סעודות עם"ט וכן כתב הרב"י דאפילו ים לו מה יאכל בשבי להגיל: ה נקיים לה יגילנו. וה"ה בשר ודגים שאר ב' מינים שיכול לומר בתוך הסעי לחני חפץ (ס"ג): ו משבת ל"ה כגון שחל י"ה בה בשבת דהה"ז לה יגיל עד לאחרת ולאחרת ליום ראשון והתו' כתבו דל"ה עלמו להגיל בעיי מיי אסור להגיל: נ ל' דאע"ג דלת מקלע י"ה ובשבת שכוחי להגיל דחי זה לאחמעי דל"ה י"ה ביום ס' וידע שלא יחלה לקנות ביום ו' מגילין: ז למוכלי"ה מגילין מפני עגמת נפש וביזיון משמע מפני הסכנה (פי' שיתעגמו) (ר"ן) וכ"ל דבשבת לא רגו להחיר מה"ט למוכלי"ה דחמירא: ח פירש עליהן חפי' ס"ה שהמוכלים ומערה תוכן לתוך הטלית שרי לכל להניח הרבה כלים מלחי תוך הטלית ולהוליכם בבת א' אסור כיון שהם כלים מחולקים (מ"מ ור"ן): ט תשמישו הלריכים לו. פי' לצורך סעודה: ו מזון ג' סעודות. לבל יוחר אסור וכ"פ ג': יא כיון שאחר לבל לחי לה לחזר לה הוי הפקר כיון שיכול להגיל ע"י עכו"ם כמ"ש סכ"ז (ב"ח) וע"ל דבלה לחיירה יכול לומר לחי הייתי מגילה לי לבבי יהרלני שהיו מגילי ומחזירם לי: יב ואם אינם רוצים לוכות. כיון שיודעים דשלח מרלונו שקירנו וזה מיקרי ירח שיעים: יג ולא הוה שכר שבת. שהרי לה החנה ומהפקיר. קמן (רש"י ור"ן) וברמב"ם כתב בשכ"ג ואין זה שכר שבת שהרי אין שם מלאכה ולא אסור שלא לילות אלא מחמת מעורב על"ל ודת"ל כתב ודאי שכר שבת אסור אפי' בדבר האוסר כמ"ש סי' ש"ם ד' אלא כוונת רמב"ם לומר שלא הוזר בכאן שום דבר אסור מפני הפסד ממון כדי שנאחר שלא יהא שוחר אלא להגיל לאחפסיד על לכוונתו לח"ם רש"י שהמגילין יאחרו מהפקירה קמן שיעור שכרן וכדלקמן אם החכמים מתירין דבר האסור משום הפסד ממון יהיה אסור להם להגיל לעצמן כלום כמ"ש סי' רס"ו ס"ח לבל עכשיו שלא עשה שום אימור מוהרין להגיל בשב ע"י לקח כדי שכרן ואין זה שכר שב דעד כדי שכרן זכו מהפקר לבל בדוחי אם עשו והגילו בחיסור יכלו ג"כ לומר מהפקר' קנינו כדי שכרינו דמי שהגביה מרנקי בשבת בר"ה אע"פ שעשה חיסור קנלו כל"ל. ואיתא בגמ' החסיד לא יעול שכר דים לו לומר שלו בכל דבר שים בו מדעת עבירה. ובחב ג"כ דאם החזירו לו ואח"כ מהפקירם שכר אסור להם ליעול דשוב לא יכלו לומר מהפקירה קנינו כמ"ש בח"מ סי' רסט' קפ"ג ע"ש ובבי' קכ"ג ס"ו בשם ע"ש ולף על גב דבחול כה"ג לריך לשלם לו כמ"ש בח"מ סי' רס"ד הכח אסור משום שכר שבת לף על גב דלא התנו כיון דלא זכה מהפקיר' ודוק בשלגילו בחיסור לבל להגיל בהיתר לפי' החזירו לו מותר לקבל שכר כ"כ הרמב"ם מיהו לפמ"ש לפיל בשם ב"ח דאפילו בחיסור לא מהני הפקר' אלא בדבר שאין לו שום שכר כלל ולא נהירא לי דהא בכל מקום מלינו שהפקירו חכמים ואפ"ה אסור לטלטל ולהנות ממנו ולכן נראה דכל שיש לו שום שכר אפילו הפסד ממון בעלמא לא מהני הפקר' ולא מהני אלא בדבר שאין לו שום שכר כלל ולא הפסד ממון בעלמא ולכן נראה דאפילו בחיסור לא מהני הפקר'

דמלכותא דלא מבני יהודה דאפשר דהכא שאני כיון שאינו לבם יד ויש מקילין. דוקא במלבושי' אבל לא בכולכלין (כ"ח) וכ"ש דה"ה כלי תפיסתו לשור וכ"כ בסמ"ג מזוטות וכליס ע"ש וכ"כ המרדכי דלא בית מהבין בם"ג והגיהו בקובץ' ע"ש והטעם כיון שהוא דרך מלבוש ח"כ בלא דליקה בימי שרי לתלין בו לישמר הוראה כמ"ש סימן ש"ח סעי' ל"ב ס"ה בדליק. ויהוס פי' כשאמה כך ובסמ"ק הוה מוקיא כלי תפיסתו כלו' לתלר בהשוב"ד. ולהכי כל מה שיכול בו הוא מילתא בלחני בפני דזה תפילו לחלו' מעורבת ואפשר דאפי' ל"ה שרי: וע"ל דבלא כדרך מלבוש תפילו דבר שהוא מלבוש לשור דלא כ"ש הב"ח בכ"ח טבעת ע"ש וש"ם שם"ה רכ"ו בשמיקה בגוף הם"ח סימן רכ"ו בשמיקה שאחי בן תדליקה וכבל מקום "התורפה (פי' מקום מבולה והפקר)" ובן אותם בן תדליקה לחלת אחרי "אתרנו" שכתבו עברי כנון יגר שהדוא"ה וכרנא תירמי להון ועברי שבתבו הרגום או בלשון אחר שאותו העם יון בקיאים בויונן כ"ת שיש בו ללקט (י) פ"ת אותיות מתוך תיבות שליטות או שיש בו אזכרה בצילין אותה: יג ' יש מי שאומר דמגלת אסתר (יא) הואיל ואין בה אזכרות אם אינה כתובה כמשפחה יח אשורית על העור וכדרין אין בת קדוש' להצילה בפני חדליקה:

יד (יב) ' הקטיעין שיש בהם פסוקים אין מצילין אותם בפני חדליק' טו ' ויש אוסרים שמצילם:

על פי שיש בתוכן מעות ' והוא הדין לשאר כתבי הקדש:

יו ' אם הניח (יג) תפילין " בארנקי (פירוש כיס) ופלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והנזלנין למקום שיכול להציל התפילין ב ' ויש מי שאומר דהייגו דווקא כשהניחם שם מערב שבת

יש

ש"ב בסמ"ק כתבו וה"ב לתלק מהם ליתו תלק לה"ק מחלק כ"ש וכבר כת' מו"ל כזה הסב"י לה הק פזה דכ"ת בהדיא הלכה כת"ק: (ח) י"ח דכלכלה טו' והו דעת ר"ב בס"ת מחבי העור והקה"ע ליון דעיון דעשוית הוא מיום ש"ת שהיה עשוי וכ"כ מה לי בחגר ומה לי בגוף עוד כתב בס"ת דים תיעוק כין תלר שלו לחגר תניחו תפילין במעורבת דלמו שהיה שהיה להוציי כל שהניחו בחגר שלו שיהיה העור מקיפו גם כן על תפילין וכ"כ כאן בס"ע וי"ל שהיה מסתפק דגם בחגר שלו יהיה מעורב ולו תיתה דה"ל כ"ש לשור לכתוב רבות זו דלמילי לחגר שלו מהני להוציא יוהר מג' סעודות ולה"ה דבזה מהני שיהיה לו קבוע לתפילין ולא לחגר שלו שהוא קבוע לו מעולם דלא מהני אלא בחגר שלו שאינה צריכה עירוב יכול להוציי כל מה שירצה (ט) ויש אוסרים שאין חילוק:

יב (י) כל טו כתבי הקדש (ט) מצילין יז אתרנא כפני חדליק' וקורי' בהם אפי' כתובים בכר לשון (פי' מיני לבניס) וכבל דבר (כ) וכן משבע ברכות שבעו חכמי' מצילין אותם מן תדליקה וכבל מקום "התורפה (פי' מקום מבולה והפקר)" וכן אותם שכתבו עברי כנון יגר שהדוא"ה וכרנא תירמי להון ועברי שבתבו הרגום או בלשון אחר שאותו העם יון בקיאים בויונן כ"ת שיש בו ללקט (י) פ"ת אותיות מתוך תיבות שליטות או שיש בו אזכרה בצילין אותה: יג ' יש מי שאומר דמגלת אסתר (יא) הואיל ואין בה אזכרות אם אינה כתובה כמשפחה יח אשורית על העור וכדרין אין בת קדוש' להצילה בפני חדליק':

יד (יב) ' הקטיעין שיש בהם פסוקים אין מצילין אותם בפני חדליק' טו ' ויש אוסרים שמצילם:

על פי שיש בתוכן מעות ' והוא הדין לשאר כתבי הקדש:

יו ' אם הניח (יג) תפילין " בארנקי (פירוש כיס) ופלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והנזלנין למקום שיכול להציל התפילין ב ' ויש מי שאומר דהייגו דווקא כשהניחם שם מערב שבת

יש

תלת בתרתי לריעות' דהייגו בחגר תחרת ולקפל דה"ל כמו הוא ודלי דרב הונא מתחי' תפי' בתותו חגר וקי"ל כרב הונא ודה"ל ס"ת בחגר שלו להוצי' כל מה שרוצה ולהכי קיפול ולע"ל אבל מה שרוצה להקשו' כת"ם כיון דעבת' משום שיהא שבת מפני עירבות לי הגר מה לי בית ה"ל כ"ש מ"ע שיהר לקפל כתותו הגר לר' תחילת תחרת יש יותר עירבות תסתחת ולע"ל עירוב טפי ויש חשש שבת מלילן החילנת' פי' דבזמן חכמי התלמוד היה חגר לכתוב בספרי בלשון הקדש תו יוותים תבל החילנת משום עת לעשות להתירו לכתוב בכל לשון: (י) פ"ת אותיות: שכן הם בס"ת ויש שעשו החילו ואין בה תזכרות: במרדכי כתוב מפני שניתנה לכתוב בזמן ומלי ע"כ אין בה תזכרות: (יב) הקטיעין: עטה דיעה הרשב"ם דקטיעין אין שייך בהם עטה דעשו לעשו"ה כו' אלין בזה תוך ללמוד תו ע"כ אסור לכתוב קוסטן: (יג) תפילין בארנקי כו': הייטו בכיי שהוא בבית הסתוך מותר אפי' בשוקא אלא בהם ביעוכם בזה"ל ומזה אפי' בכיס שבתוכו בי' ועכ"כ בתב בלא שבשם ר"ת בתרדכי כתב דאסור לכתוב בהם ועכ"כ בתב בלא ויש מי שאומר כו' ול"ל שים חילוק בדבר אם הוא זה שיהיה לו שיהר להציל אה"ב אלא אפי' הוא שרי רק שם הוא עושה בשם"ם אבל אם הניח קודם בזה בלא"ה תו יש היתר אפי' אם הוא בשבת בין לדליק הלכה אסיתסם ועכ"כ בתב העור שבניח תפילין בתוקי פיעלה יכול להצילו אה אפי' הוא בשבת אבל אם בתב בלא שבשם ם"ה דבריהם ע"כ ויש לחלק בין אפי' הוא בשבת אפי' הוא בחול ואם הניח אפי' בשבת אסור לכתוב בה

יז **כא** יש פתירים להציל דסקיא סליאת מעות (יר) על ידי כבר או עכו"ם להציל מדליקה או מן הגנבים והגזלנים ירדוקא לר"ת אבל לא לאחר **כב** שאינה מעורכת (מצילין הספרים אפילו לחצר שאינה מעורכת) ולמבר (פי' מקום שנכנסים ממנו לחצרות) שלא נשתתפות בו (שי) ובלבר שיהיו בו שלשה מחיצות ולחי:

יח כתבו משם גאון **כג** שמותר לומר לעכו"ם להציל ספרים מן הדליקה אפילו דרך רשות הרבים:

יט **כל** מה שמותר להציל מפני הדליקה מותר להציל פחים ומשאר דברים המאכדים:

כ **כד** הגליונים שלמעלה ושלמטה ושבין פרשה לפרשה ושבין דף לדף ושבתחלת הספר ושבסוף הספר אין מצילים אותם:

כא האפיקורסים דהיינו הארורים בעבודה אלילים וכן (תוספות ע"ז) שכתבו להם כתבי הקדש אין מצילים אותן (יו) ואף בחול שורפן עם האזכרות שבהן:

כב תיבה שאחז בה האור יכול לפרוס עור של גרי מצרה האחת שלא תשרף ויושיט מיבה לאפילו בי"ט בטלטול מן הדליקה בני חרס מלאים פחים שוראי יתקנו בשתניהם להם הדליקה דגרס כיבוי מותר: (תרדכי פרק כ"כ)

כג שלית שאחז בו האור פושטה ומתכבה בה ואינו חושש אם תכבה (יז) ויש מי שאומר שצריך **בה** שלא יתכוין לכך:

כגא מותר לכפות קערה על גבי שלית נקדח (טור) וע"ל סימן רע"ו ס"ב:

כד יש אומרים **כו** (יח) שאין יכול ליתן עליו משקין כדי שיכבה כשיניע להם ויש אומרים שמותר לעשות כן כשאר משקים תוך מן חמים משום כיבוי ויש פתירים אפילו בפחים וגרגי סברא שניה נראים:

כה **כז** נגרי **כח** שנא לכבות אין צריך לפחות בידו (יט) אבל קטן שבא לכבות **כט** צריך לפחות בידו:

כו **ל** יכול לומר בפני עכו"ם כל המכבה אינו פסיד אף אם אינו מזומן כאן יכול לקרותו שיבא אע"פ שוראי יכבה כשיבא וכן כל כיוצא בזה בחזק חבא פתאום בגון אם נתרועעה חבית של יין יכול לקרא עכו"ם אף על פי שוראי יתקנה כשיבא:

כגב וכל הדיינים הנזכרים בדיני הדליקה בני תילי בימים אבל בזמן הזה פותחים בפרוזיין בין עכו"ם ויהו חפם שכנת נפשות כתבו הרשונים אף אם אינו שכנת נפשות והוריו הרי זה פתוחו ומכל מקום הכל לפי הענין אם היו בפחים בתולי אלף יהיו לכם שכנה נדבר חסור לכבות אבל בחפץ שכנת פסק פותר לכבות אפילו הדליקה בניתו של עכו"ם וכן ניסנין (תרומת הדשן סימן נ"ם והגהות פשוטי מרדכי פרק בי מבוליוטו נסם ס"ו) ודוקא לכבות הדליקה

הפעיפים סוחרין ואין) דהא לי' בגמ' בהדיא שמדינה שהיא ים צריך לנער החטו' מתוך החפילין וכ"ם שכתב ע"י שלא דחייתי' דלמא להכביו והכי נמי דליקה ויראה הפפילין אבל לם שקו מעט' מונח במקום אחר ואוכל להכיחו להניח בו תפילין לם יפפר לנער כמעות בדרך צריך לנערו. ת"ל כ"ם דאחור להניח בים התפילין נמצא

יז **כא** יש פתירים להציל דסקיא סליאת מעות (יר) על ידי כבר או עכו"ם להציל מדליקה או מן הגנבים והגזלנים ירדוקא לר"ת אבל לא לאחר **כב** שאינה מעורכת (מצילין הספרים אפילו לחצר שאינה מעורכת) ולמבר (פי' מקום שנכנסים ממנו לחצרות) שלא נשתתפות בו (שי) ובלבר שיהיו בו שלשה מחיצות ולחי:

יח כתבו משם גאון **כג** שמותר לומר לעכו"ם להציל ספרים מן הדליקה אפילו דרך רשות הרבים:

יט **כל** מה שמותר להציל מפני הדליקה מותר להציל פחים ומשאר דברים המאכדים:

כ **כד** הגליונים שלמעלה ושלמטה ושבין פרשה לפרשה ושבין דף לדף ושבתחלת הספר ושבסוף הספר אין מצילים אותם:

כא האפיקורסים דהיינו הארורים בעבודה אלילים וכן (תוספות ע"ז) שכתבו להם כתבי הקדש אין מצילים אותן (יו) ואף בחול שורפן עם האזכרות שבהן:

כב תיבה שאחז בה האור יכול לפרוס עור של גרי מצרה האחת שלא תשרף ותשרף העור שעליה ויושיט מיבה לאפילו בי"ט בטלטול מן הדליקה בני חרס מלאים פחים שוראי יתקנו בשתניהם להם הדליקה דגרס כיבוי מותר: (תרדכי פרק כ"כ)

כג שלית שאחז בו האור פושטה ומתכבה בה ואינו חושש אם תכבה (יז) ויש מי שאומר שצריך **בה** שלא יתכוין לכך:

כגא מותר לכפות קערה על גבי שלית נקדח (טור) וע"ל סימן רע"ו ס"ב:

כד יש אומרים **כו** (יח) שאין יכול ליתן עליו משקין כדי שיכבה כשיניע להם ויש אומרים שמותר לעשות כן כשאר משקים תוך מן חמים משום כיבוי ויש פתירים אפילו בפחים וגרגי סברא שניה נראים:

כה **כז** נגרי **כח** שנא לכבות אין צריך לפחות בידו (יט) אבל קטן שבא לכבות **כט** צריך לפחות בידו:

כו **ל** יכול לומר בפני עכו"ם כל המכבה אינו פסיד אף אם אינו מזומן כאן יכול לקרותו שיבא אע"פ שוראי יכבה כשיבא וכן כל כיוצא בזה בחזק חבא פתאום בגון אם נתרועעה חבית של יין יכול לקרא עכו"ם אף על פי שוראי יתקנה כשיבא:

כגב וכל הדיינים הנזכרים בדיני הדליקה בני תילי בימים אבל בזמן הזה פותחים בפרוזיין בין עכו"ם ויהו חפם שכנת נפשות כתבו הרשונים אף אם אינו שכנת נפשות והוריו הרי זה פתוחו ומכל מקום הכל לפי הענין אם היו בפחים בתולי אלף יהיו לכם שכנה נדבר חסור לכבות אבל בחפץ שכנת פסק פותר לכבות אפילו הדליקה בניתו של עכו"ם וכן ניסנין (תרומת הדשן סימן נ"ם והגהות פשוטי מרדכי פרק בי מבוליוטו נסם ס"ו) ודוקא לכבות הדליקה

עכו"ם שבת כו' דעכו"ם לדעתה דעבדה קעביד ואפי' יודע שגוי לו ליזהר הוא להנאת עצמו מחכון מיודע שלא יפסיד (רש"י) אבל בסי' רע"ו בהדלקת נר נוף היזהרו מכבה ממנו לת אמרי' לדעתה דעבדה קעביד הואיל והעכו"ם מחכון להנאתו (תו' דף קי"ב): בחי שבת לכבו' אפי' עבדו האוסר לו לגוון (הגמ' ד"נ): בבי צריך למחר. דקגן חן לו שקול הדעת עושה לדעת חבי מיודע שביכוי זה מת לחביעוע בשביל ולהבי אפי' לת"ל מלאכ' אחת"ל הוי דרבון לריך למחר כיבוי (ר"ן) ועפ"י סי' אח"נ וסי' סם ב"ם ס"ו בהגה: ל יכול לומר וכו' אפי' שביכוי האוסר לו לגוון (הגמ' כ"י) אבל אסור לומר לעכו"ם לבעות אפילו לת"ל דהוי דרבון דביון שאדם בהול על ממונו חייש' דאי אריית ליה אחי לבעות הוא בעלמא ואע"ג דבבי אלו ס"ל נגי לעכו"ם מלאכה דרבון במקו פסידא אפי' כיבוי דבשלריך לפקחיון טוי דאוריית אין הכל בקיאין בזה. לי מי אפי' לגיר דשמת אלא דדרבו הוא (ר"ן) ועפי' ז"ם ה"ו ואע"ג דאפי' קודש

"אחר בשם אחר ס"ב כשם הירושלמי, ועי' ב"י בשם הירושלמי, ועי' ס"ק ס"ב בשם הרמב"ן ורבינו יונה ס"ק ס"ב ס"ק ס"ב ס"ק ס"ב

אורח חיים שלה שלה הלכות שבת

קודם י"ח דסדרי לכבית וע"ש בסמ"ג: מת וספרים וים שפך להגיל שניהם מת קודם (ס"ח): לא שחל לנופלה. פי' ואיכא למ"ד שחינו חייב עכי"ל ת"ש סכ"ו בכל"ל דלא כע"ם: לב ואם עכרו ואילל צריך כו'. היינו בדברים שחריס לכל בכבוי ח"ל תשובה שלא יזמנו מלבוות (ס"ג ע"ד דעירובין כ"ח ח"ו):

לג צריך להתעטות. חפילו בתוך ביתו ברבן ויכול לדחותה לגיטות החורף כת"ם סי' תקם"ח (סם): איתא בשבת דף י"ב שחחד עבר עבירה שחייב עליה חטאת וכחבה בפיוקים שלא כיבה כ"ה יבי"ח: לד י"ח פסיטים. סס"ח זוגר (מכחבים ס' ר"ח אוב) ובלבוש סי' תקם"ח כת"ם כמו גדול וקני פוגים (ער"ש סי' תקם"ח ב) וכ"מ בחשרי ע"ס סי' י"ר וברמ"א סי' ק"ע כחב לישר' סוי ו וזו' רייגם. ובח"ס סי' ע"ג משמע לישרלח הוח ר"ח פסיטים ח"כ כל זוב הוי פסיטי ויוסף דחיב רייט"ם הוח ס' גדולים פוגים ח"כ כל פסוע הוי גדול וחני פוגים. ולף על גב דחחרי בגמ' חטח"ת בח מעה. וילוע דסלע ק"ד מעה והוח כד"ג פוגים כת"ם סי' כ"ד ס"ה וח"כ מעה הוח גדול (ב"י סי' ח"ם ס"ה) ולישנא בגדול ל"ל דוקח בחר מעה' דסדי עכשיו בין מחלה לקטן ובין מחלה לגדול בכסף ב"כ בגוד ולכן צריך ליחן כפי מה שקונין עכשיו שבכסף כתוכת בחולה ו' זהובים וכו' וחז עולה החסבון מכוון דוק ותבכח וב"כ בהדיח בחולה וב"כ בחח"ת: ודע דעל"ר הוח זהוב וחני רייט"ם ובדרך זה צריך לחשוב הכל ל"ל ועת"ם ב"ר סימן ס"ה בחחרונים: לה על עץ. דכיבוי הוי מלחכה בחל"ג ובוקוס הויקח לח נזרו חבל במקום החקח דחיתוך חסו וכת"ם בסמ"ג ס"ם ל"ל דחייב בחולחה בחל"ג ועת"ם סי' שי"ח ס"ב ובכל מחכת"ליכח כיבוי לחינו שורף:

שלה א מזון ג' סעודות. היינו קודם לחילת ערבית כת"ם רסי' סל"ד וב"כ הרחב"ם ועיין במרח"י שכחב לדייק מהרמב"ם דמיכח דמחני מעובדת דחול לח חייבי מיכח לידי מלחכה דחוריית וחיבו מוכרח וגם הרב' חולק עליו ומוכר שלפי' בשבכה על החין ניחי חסור להגיל יותר מג' סעודות דחייבי מתוך שהות בחול בחללה

שלה דין חבית שנשברה. וכו' ה סעיפים:

א חבית שנשברה מצילין מסנה א (א) מזון שלש סעודות לאפי' בכלים הרבה ראלו בכלי אחר אפילו מחזיק מאה סעודות מצילו ואומר לאחרים כואו והצילו לכם ובלבד שלא יספוג רחיינו שלא ישים וחכפוג במקום חיין לחזור ולחשימו נגירה שבא יחזום ויאמר אם יש לו ב"ח אחיזה בליבא חפש סחיפה אסור שלא יעשה כרוך שהוא עושה בחול וליא יספח בשבת להחבים ירבו ולקנחה בשפת הכלי:

ב ל"ח דוקא מנים שנשברה שבהול ואם ילגו חייבים מיתקנה אבל אם נסדק ועבר עליו שיש שיעור בהול כ"ב מותר להניל בכלים לקלוט בקדרה (הגהות מרדכי ותוספות פ"ב והגהות מייטוני פל"ב) וי"ח דכל זה לא מיירי אלא להניל מחמר לחמר אבל לבית אחר מיירינן עמו (ב)

ג ל"ח דוקא בשבת אבל ביום טוב מחמר לחמר ניגר דליכא: (פסקי מהרי"ל ק"ו)

ד אם נשברה בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה וכרבר שלא יביא כלי אחר ויקלום לקבל מן חקלות באויר לאחר שירד מן הגג ולא יביא כלי אחר ויצרף אותו לראש הגג ואם מציל בכלי אחר מציל אפילו קולם או מצרף:

נזדמנו לו אורחים מביא כלי א' וקולם כלי אחר ויצרף ולא יקלום ויצרף ואחר כך יוסין האורחים ולא יערים לזמן אורחים שאין צריכים לאכול:

כגה ב ומיבו אם עבר ושבר אקלע"ח כיומן מורחים מותר: (רמב"ן והמגיד פכ"ח)

ד אם יזוב תירוש מגיגית של ענבים שעדיין לא נדרכו שנמצא איתו ג הרלף אינו ראוי שחרי המשקין שוכו אסורים ואינו רשאי לשום בלי תחתיו מפני שמכשלו מחיכנו כיצר יעשה יניח שם כסתו או שלחנו ואז יהיה אותו הדלף לפנינו גרף של ענבים ויוכל להניח שם בלי לקבל הדלף כדי שלא יעשה שם טיט ופשיטא הכלי ד לא יזרקנו בכלי אחר שלא יבטלנו מהיכנו אלא מריקו בחוך הגיגית שוכו המשקי' ממנה שהיא מבוטלת מהיכנה ע"י משקים שבה כשום משקין שוכו:

ה נתפזרו לו פירות בחצר א' הנה וא' הנה מלקט מעט מעט ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה ואם נפלו במקו' אחר נותן אפי' לתוך הסל ג"א א"כ נפלו לתוך צרורות ועפרורית שבחצר שאז מלקט אחר אחר ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה: (ועל"ל סי' שי"ט)

שלו אם מותר לילך על גבי העשבים וכן באילן. וכו' ל"ג סעיפים:

א (א) אין קולים באילן בין לח בין יבש ואין נתלים בו (ב) ואין משתמשין בפחונר לקוק נזדה אפא יעלה ויתלוש עלה באילן בשבת בשוגג מותר לירד כמזיד אסור ליזד יאם עלה מבעוד יום אבל לא הת רשע ל מבעוד יום לא ירד משתשיכה כיון שהית העתו לישב שם באיסור:

יכיה כלים דרך ר"ה ותפשר שחשוש זה כתב רמ"א שמא יתקנו וכו': ב ומיהו אם עברו. ל"ע מיתי לאסור בדיעבד ועיד דאין זו מערימין כיון דהזמין תורחים ולכן ל"ל דהרמב"ם ס"ל דמותר להעריס לפחלה לזמן תורחים שא"כ לחלה הס"ג בשחת בהדיא וכ"כ הת"ח ל מערימין בשל דבריהם ע"ש וכ"ש רשי' חקל"ג שפסק שחותר ג"כ להעריס. וכנ"ל לחוח דהדוייטו הת"ע: ג הלף זיו בחוי. ומיירי שלח נתכוונה לנחרי דחל"ב חף ברחוי לאסור כת"ם: ד לח יחקנו ככלי חחר. ל"ע חם כלי יניח חוחו כלי חחחיו ולח ישלטל ה"ק בדיעבד ומפשר דמיירי שלי' להעשיהו כלי חחר ומיירי דבשם מחקנה ול"ע דבשם חסור לכחחלה ליחן כלי חחת כלי עשוי גרף של רעי לכחחלה ע"ש. וכ"מ קלת בגמ' בשבת דף מ"ג ע"ש חכת חרי מחום שיחבטל היין בשם ולח יבוא לידי מלאכה כת"ם בי"ד סי' ק"ל ע"ש ומפשר דחחני חיינו דוקא בכלי חחת דלף ליחן עשוין גרף של רעי לכחחלה ע"ש וכ"כ מחוי בחחתון כלי עם חיס חחחיו שיחבטל היין בשם ולח יבוא לידי מלאכה כת"ם בי"ד סי' ק"ל ע"ש ומפשר דחחני חיינו דוקא בכלי חחת דלף ליחן עשוין גרף של רעי לכחחלה ע"ש וכ"מ קלת בגמ' בשבת דף מ"ג ע"ש חכת חרי מחום

(ג) ודוקא לדש שעלה עם ס"י פי' דוקא כלדש החיצו
לחסור ליטלו עם נפנת (המגיד פרק כ"ח) וכל זה בלילן וביולת
גו (ד) לכל קנים הרכים כירק מותר להשתמש בהם ח"ל דמחוברים
כקרקע בלילן לחסור להשתמש בירק (הגהו' מיימוני פרק כ"ג מהלכות
ומים יוסף):

ב ג שרשי אילן הגבוהים מן הארץ ג' טפחים אסור להשתמש בהם עפ"י
פחית מכאן מותר להשתמש בהם דרקרקע חשיבי ואם נאים מ"מ
מלמעלה וירדים למטה במקום שגבוהים שלשה אסורים ובמקום שאין שם
גבוהים שלשה מותרים (ה) ויש גבוהים שלשה ותלל התחתים אף על פי
ד שמצר אחר אין חלל התחתים והרי הן שוים לארץ אסור לישב עליהם
אפי' על צד השוה לארץ:

ג (ו) מותר לילך על גבי עשבים בין לחים בין יבשים כיון שאינו
מתכוין לתלוש אבל האוכלי' נגעות אסורי' ליטול ירחים על העשבים
ה שמשקים אותם אף על פי שאינם מכוונים ן פסיק רישיה הוא אבל
מותר להשיל כהם מי רגלים ז ואפילו משקים שאינם מצמיחין:
סעיף ונכון לכתחיר שלא לנהוג בנגעות אם יצמחם עם מים כנגד כתוקפי
ים ליזהר שלא יגלו עם מים (ג"י בשם ס"ת)

ד ט ליזהר שלא ישליך ורעים בסקום ירידת נשמים שסופן להצמית
יאם ישליך לתרנגולים לא ישליך אלא כשעור שיאכלו כו ביום אחד
ליומים ואם הוא במקום דרוסת רגלי אדם מותר שאין סופו לצמוח:

ה יעשבים שעלו על אזן הכלי מלחורת הכלי חשובים כמחוברים
לקרקע ח והחולשן חייב:

ו יעשבים שהחזן בעפר מבעוד יום כדי שיהיו לחים מותר לאחוזקי
בשבת כדרך שי"ד קל"ו הדע דהא
בעלים ולהוציאן שהוא של אשרשו וגם צריך שאינו רוצה ח
לחסור לקוצר בשבת שחסור בלילן כדלחתן
כהשרשתן אבל אם נתבוין לזריעה אסור:

ז ט (ז) יאסור לתלוש אפי' מעצין שאינו נקוב:

ח יעצין (פי' חני כד שוורעים שם עשבים ' ערוך) אפי' אינו נקוב יש
ליזהר מלישלו מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי יתרות או אפבא
בין שהוא של עץ בין של חרס:

הגה יתור של לולן שכשפת מערב שבת מן הלילן וכו פירות (ח) מותר
לתלוש

דביבא שריך חלישה כמ"ש סי"ב ונריך לייהר לידיהם הת דקתני בגמ' והת
קמחרן פירי דולת קתני שתא יעלה ויחלוש ע"ש: ב חסור ליטלו
ומה"ט לין מניחין בר עלו כמ"ש סי' רע"ו ס"ד (מ"א) ומהרח"ש כתב פ"ה
דשבת דהם ניטלו לח מקרי משתיש בתחובר וכמ"ש סי' שע"ו ס"ז דמותר
לקשור חבל בפי הפרה לחת טעם
החיסור ני"ו שתא יעלה על
הלילן כדי ניטלו עד כתן וע' סימן
תרכ"ח ס"ג דמשמע שם דם"ל
להרח"ש לחסור ליטול חפן מעל
הלילן ל"ה דמחסלכלה חסור ליטול כמ"ש
סי' זה ק"ו מלילן טעת לחסור
ליטול ול"ל דבכלכל טעם שתא
יעלה על הלילן דמהכי תיתי יעלה
כיון שניתן למעה מי ולמבר דם"ל
לחעם מי חסור דלח פטמתה"כ
בשתא דרוב בשתות לילן
גבוהים כ"כ ודוחק. דם"ל לחתי
ל"ת כתב הרח"ש דחם ניטלו לח
מקרי משתיש בתחובר כיון
דעל"פ חסור ליטול חפן שם
ולדעת הת"ח ל"ל לחילן דרך
חשתיטו ליטול מתו ולהניח על
גביו לבל בהתה לילן דרך משתיטו
כלל כוה ולכן נרע מלדדים ו"ל
בשבת כרם"י דף קל"ו הדע דהת
בעלים ולהוציאן שהוא של אשרשו וגם צריך שאינו רוצה ח
לחסור לקוצר בשבת שחסור בלילן כדלחתן
וכה"ר בעירובין דף ס"ג וחבל בפי פרה
שרי חלת ולתי כדלחתן: ג
שרשי לילן ' וה"ה קלחי כרוב
(יש"ש בילה פ"ה: ד מחבל"ח
לבל חם מב' לדדין שוין לחרן
ומב' לדדין נפוה ג' שרי: ה
שמקשין לותם ' והמקשה מים
לורעים חייב משום חורש ומשום
זורע (פ"ק דמ"ק הג"ת): ו פסיק רישיה הוא ' ולם שוכל בגעת מבוזה
ים מתירין כמ"ש שם ס"ב כיון דלח ניחה ליהום הבחינות דף ל"ו כתב
דוקא בגנת עכו"ם לחרי לח ניחה ליה ולח מקרי כן בגמרת לחמרינן
דעביד בחרעה דחבריה עמ"ם סי' ש"ו ס"ו: ז לו פחר מקרי ' ולחזר
ליהבר לף במקדן (ס' הוכחוחת): ח והחולשן חייב ' ול"ד לעלין
פליט קוזב דהחולש ממנו פטו' דהחם לין דרך זריעה שם (נחרח): ט
לחסור לחלוש ' וי"ל דבשל ען חייב חטחה ובהם פטור וי"ל חיפכא
עכח"מ סי' ר"כ סי"ב ועכ"י דחפי' הוח מוכן בעלמה חסור לחלוש ממנו:

מותר

נרי חדש

סימן ככב

יבילין ביום לסיכך
בהן בסיכוך כלים
בלילי יום טוב דף ל"ו
ירך לחר שבא דף ל"ו
מן ' ביומו"ט לסרק
חפילת כחר בהילו
בחיל"ם שחת יחת:
ס ב וחין יום קבוע
לסגים לו שום חוכם מלח
בחשבה לח יעלה לסיכוך
עם הכלים החשבים
ולעבדין חם נרין לחת
בלילה ועדין בשל סיכוך
בלילה זקוק לכבוד
וכמ"ם שם בשלך ג
חסור בחשבה בשבת
בימו"ט חבל ברכו ' ג
דכמי בלילה ס"ם כחב
מחזור ל"ל חתין לשרי
בשם מסוק ל"ל בחשיב
מחזין מחזחה
שבח חתקנו בדבת
בחסיקים בי בדבת
בחבים ומים בחזור בחבים ' ומחקן חלוח
ג"ל בשם הסיכה
בחסבנות ופ"ם וחי לח
ליחת בכי וכח בלחר
ומי לח שחר דבים ש
ומדיח לח ' פוחין
סבבים ברכה בלבי'
ליחת בכי וכו': כחב
חבן הגרח' דחילו לח
יפרי בלחוחי בכל יום
ע"כ וכן בחים' דסוסק
דף מ' כחבו דחסוק
בבבה פ"ו חבל חלה
חבבון בום פוכח בהם
בלחו בכי חין לחסרי
בבל ובים:

סימן קלא

פ"א בהגה ואפילו
בכיסים שאין
אוכרים אותם אסורים
לבגדים וכו' אבל אין
חנו מהנין בהם בכבל
יום מותר לחתרים
בחבכה:
ס"ב יחיר אפילו
בכיהו וכו'
בבי חחמיר משוכחת
דל"מ בסם בוכח וכן
חסם בחתיכין בירושלמי
פ"ב בחשניות כל ני
חינו בפר בחוכלוסי
חל יפול בגדר יחיר בל
בינוכך ובפו שחפרש
בקונח בם בוכח פסוק:
כחב מרכבי פ"ם
חסור לחדם
בקונח בם בוכח בחבנה
עוחר לחבת בקונח בחם

אורח חיים שלו שלז הלכות שבת

מגן דוד מ"ו

מגן אברהם

שלו דין כבוד הבית ודבר שאינו מתכוין ובו ד סעיפים:

א [1]רבר שאין מתכוין מותר והוא שלא יהא (א) פסיק רישיה [2]הילכך נורר אדם מפה בפה ופסקל א בין גדולים בין קטנים ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ. [3]מותר לרבץ הבית כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יהלה האבק:

ב [4]אסור לכבר הבית אלא אם כן (ב) הקרקע ג מרוצף [5]מתירין אפילו אינו מרוצף:

וים מתירין מפני שמרוסק (טור בשם ר"י ותרבי ריש פרק כל הכלים ור' ירוחם מ"ג ס"ב) וכן נוהגין ואין למנות מיכו ע"י עכו"ם מותר (ר' ירוחם מ"ג) וכן פ"י בגר לו מעני' לו בגף חוזו הקלי' ואינו מצוה לכבר הבגדי' על ידי עכו"ם כמבואר בסי' ש"ז סעי' ב' (הגהה מלבושי' מרדכי פ"ק דשבת סי' רנ"ה) מלא יסברו קטנים: (הגהה מלבושי' פ' כונה קופיז סי' ת"ק ס"ק ה'):

ג ן אין מכבין את הקרקע ולא כירתים אותו אפילו הוא מרוצף:

ד [6]אסור לצרר חבית על הארץ רכיון שהיא כבדת יבא להשוות גומות וודאי ואחי פסיק רישיה: (ג)

שלז דין כבוד הבית ודבר שאינו מתכוין ובו ד סעיפים:

א [1]רבר שאין מתכוין מותר והוא שלא יהא (א) פסיק רישיה [2]הילכך נורר אדם מפה בפה ופסקל א בין גדולים בין קטנים ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ. [3]מותר לרבץ הבית כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יהלה האבק:

ב [4]אסור לכבר הבית אלא אם כן (ב) הקרקע ג מרוצף [5]מתירין אפילו אינו מרוצף:

וים מתירין מפני שמרוסק (טור בשם ר"י ותרבי ריש פרק כל הכלים ור' ירוחם מ"ג ס"ב) וכן נוהגין ואין למנות מיכו ע"י עכו"ם מותר (ר' ירוחם מ"ג) וכן פ"י בגר לו מעני' לו בגף חוזו הקלי' ואינו מצוה לכבר הבגדי' על ידי עכו"ם כמבואר בסי' ש"ז סעי' ב' (הגהה מלבושי' מרדכי פ"ק דשבת סי' רנ"ה) מלא יסברו קטנים: (הגהה מלבושי' פ' כונה קופיז סי' ת"ק ס"ק ה'):

ג ן אין מכבין את הקרקע ולא כירתים אותו אפילו הוא מרוצף:

ד [6]אסור לצרר חבית על הארץ רכיון שהיא כבדת יבא להשוות גומות וודאי ואחי פסיק רישיה: (ג)

שלח דברים האסורים בשבת משום השמעת קול ובו ח סעיפים:

א [1]השמעת קול. א בכלי שיר אסור אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו דרך שיר מותר:

כגה וגן שם לא עניר מעשה כדי ולכן מלו מקורין למנריהם ומלפפים בפיהם ב כמו כאמר מותר לנגן בפיו (הגהות מלפפי) ואסור להכות בכפות על כללת בשבת הקטנה כללת תפ"ם פתיחו מכוון לשיר (א) פסוק

מגן אברהם

לחלות נשבת ר"ועה שבה תליה פעיוים על הפרוכת כדי
ייר לחלות בה ב"ש בשבת שמוליאין מס"ת דוה עיקר עבידתי לקלף
מקום הולין וכלי מיוחד לך לחור ולן ג לחור לשתם להסות על הדלת
לקרוא לבית הכנסת על ידי כלי המיוחד לך הלת מבה בידו על הדלת (חגור
וכ"י בשם פסקי תוספות דעירובין)

ב יש לחתירים לוחר לעכו"ם לבנן בכלי שיר בחופות:

גבה ואפי' לוחר לעכו"ם ד לתקן כלי שיר שרי משום כבוד חתן וכלה
לכל בלוחכי איסור (מרדכי פרק מקולין) ומיהו נזמן הזה נהגו להקל
משום שיחתר בסי' מתחר זה לעניין שפוש מרקוד:

ג זוג המקשקש לשעות עשוי על ידי משקולת (ב) לחותר לערבו
ולהכינו מבעוד יום כדי שילך ויקשקש כל השבת:

ד המשמר פירותיו וזרעיו מפני חיה ועוף לא יספוק כף אל כף ולא
ישפח בפיו על ירכו ולא ירקד להבריח נזירה שבא ליטול צרור
כלבי שיר ורדב"ז ח"ח קל"ב כתב
שכשלולו נהגו להתיר לחור לעכו"ם ונגן
לנגן ומזמרו הם בח העכו"ם ונגן
מעצמו אין מיחין בו ומדינא שרי
לחתר לו בשבת משום פיגנן כשבת בין
דישראל עלמו אינו חבור אלא
משום נזירה ואם יש לחוש להעדת
יש לעשות נדר גם כזה עכ"ל כ"ה:
ה נעגין בשבת פי' כיון דאלמן
אין בקיחין בשבת כלי שיר
מדינא הוה ליה למשרי לנגן בכלי
שיר ולכן עכ"פ שרי לחתר לעכו"ם
ועכ"פ אסור לחתר לעכו"ם לחקן
הכלי שיר וכמ"ל: ו ויזרוק
להן. לה להבריח העופות
(רמ"י) ואפשר דבזמן הזה לריכה
ר"ה שרי לעשה וכמ"ש בסי' רנ"ב
בדגזירה לגזירה הוא: ז שלחן
שרי ולעבמ"ש אב"ד נוריגן
אסוס על כלי לחוי אסוס על קרקע
וכ"ה רמ"י שלו"ה ואפחח אין לדמות
נזירות הכאי להדדי: ח בעלמו'
בחסקק"י והכא נעשו החסקק"י
על כסף דאל"כ מיחזי כעובדא
דחול כמ"ש סי' בכ"ס (ס"ג)
ור"ח משום חוקק ומ"ל כיון שאין
תועלת בידיעת חכמת החסקק"י
שבאחור כח"ם סימן ם"ג סי' ו' ועכ"ל
ות"ב ה"ה בכל חיני אסוס וכמקום
שנהגו להקל אין לאחות בידם:
ט בחם וכחבר יפי' נרח"ד
לה לוסס נרח"ד בל"ח: י אסור
לשלשם. דמוכח שלח לנוכך
שבת: יא מותר לכסותן ויש"ם
פסק כרמ"י דאסור לכסותן: יב
שאין טוענין: פירוש עיקר סעמא
דאין מבטלין כלי מהיכנו לך לי
טוי שרי לעשות נרף לבחלה טוי שרי ליחן כלי מחחת לחבירו
לשפכו לחלה מפני שאין עומדין נרף ת"ב כשאומן בכלי לא יעשה כדי לטוח
נרף ולהוליחו חלה מיחזי כשם מבטל כלי מהיכנו (ת"ם): יב
מותר לשלשל. ודוקא כשאוה מחן מחקום שהוח שם חמיחים עליו וכמ"ש
סימן ת"ח בשל"ן:

שלט א ולח מרקדין. ולכבוד החתנה מותר לרקד בשמחת
תורה

(ג) לחתר בתפוחים
ס"ו ולח בתפוחים
לחתר לחוים לחול ולח זכר
לכלי חותם כמ"ש בסי' ר"ם
תפוחים בחקום
קול"ר חולחתם כחב
(ר) לדלף רחוי
ב"י מהרי"ל ומהרי"ן כחב
כיראיתו, ובחלח"ש
כ"כ בשם ר"ת דוקח דף
בה בדלף בחלר דוקח
ב"ח מה לחסר לנגב כלי
לחסר לחתם לריכה לדלף כפ
ס"ו ולח בתפוחים
ס"ו ולח בתפוחים
ס"ו ולח בתפוחים

תורה (מהרי"ק ק"י): ב ח"כ נמנד ח' · וכ"ם כ"ם ופ"ק דיומא דיהו מכין לפני כ"נ בתלבע נדרים · שתי הלחם שהיו
ולא הוי קול של שיר כמ"ש רמ"י (ס"ג ס"ק ו') ועי' בתוספות בתובות דף ג' וכפכיל טעמות הקהל מותר לכבול התמיד (סס): ב"ב
פכ"ר אין עושין בשבת אלא מ"ע דוחה שבת כיצד הרי שנתחייבו מיתה או מכות אין מלקין אותו אלא למחר ואם היה
וכתב הש"ת שמתוך הרמב"ם
במכין מהלות ע"כ ומתוך כמכין
מהלות סימן שכ"ב משמע דוקא
בדבר שיש בו חילול שבת אסור
מלתוריית וכ"מ בגמרא שבת דף
ק"ן גבי הבערה ע"ש ומפשר
דמלקות מי איכא חילול שבת
כגון שעושה תבורה ול"ע ומפשר
דמרבו דקרא דבכל מלאכה יעשה
נפקא לן שאין דנין כלל · ול"ע
בסנהדרין דף ל"ח משמע דוקא
בדבר שיש בו חילול שבת וכ"מ בתו
סס ודיני ממונות אין דנין בזירה
שתוכיכים (ר"ח) ומפשר דהוה הדין ה כבניסה לחופה ברי (סת"ג ומ"ש על
גב דלא ק"ל הכי מכל מקום סומכין עלזה בשעת הדחק כיון דכתב כוכבי
הכרזיות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הגדוליה
ביזסו עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת מחיל וכבר הוכחו
בשעורה ולגישולין והוי כיום לכלה ולחתן אם לא יכנסו לו ומכל מקום
לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בשור לחן העזרסי ס"ג) :
ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ו ולא מקריאין ולא מעריכין (ד)
ולא כותבין ז ולא מפרישין תרומות ומעשרות ח שואין פורין הבן ואין
מגרשין אלא אם כן הוא ט נש שכיב מרע (דחקוף ליה עלמא) יובלבד

אם נעשו שוגגין או כוזרין או מוטעין י כמ שעשו עשוי :

(ה) יהכונס את יא האלמנה לא יבא עליה ביאה ראשונה לא כשכרת ולא כ"ם : (עי
יב אסור לאדם יג להשים בסם דבר להוליכו מאצלו או להביאו אצלו יולכן קסמים שעל פני
אסור להפצילן לכאן ולכאן כדי לנקות המים שיהיו יפים :

יג ספינה אם היא יושבת בקרקע היא ואינה שטה כלל מותר ליכנס בה יד יואם היא קשורת
חספינה העוסדות בנהל אף על פי שהיא שטה על פני המים מותר ליכנס בה : (ס)

שם כתב

(כ) דמשמע שיהיו שנוי
וכתב בית יוסף בסס
סורים ע' שבשם ס"ת
בשבת אלתורים קלים
משום שבות דהוה כיון
שאני כיון דלא שבית כ"כ
(ר) ולא תחריסין · ע"ש
תחריסין ותירוס: (ת)
תח הלחנים · ע' ב"י סימן
תח ס"ק ב"ד סימן קנ"ב
שם כתב

באר הגולה

יכתבם שם תסח
לילים כשם רבי יוסה
שם יכתבה ביום לו
ריגים בחשוכה
ובתבי הגליון ישתלח
מכין שם ביומן ס"ו
ריגים: ובתבו
בריף ערב ס"ם בשם
ביהום: יהרבני נפלא
בשנה בשם הירושלמי
בשם בשבועות תסרי
מהבור בשם רבי
הינקדור ס"ו ובכן
ב"ם מנורי בכל גו
בשבת מרבנן בשבת
בלה ובגיטין הפור
ורמ"ם בפרק הפיזנו
בפרק ל"ג ובתב
בית שם בשם ב"ג
בתין מורח מרבנן
מנוי בומן הזה · שם
פוחר בשבועות
בשבת ע"ל בסימן
רמ"ח):

פרי חדש

סימן קכח

על המנחת וכתב"ן מ"ש
ומ"ש"ם תבוא מהרי
כתרי"ח ולמה הוי לחם
חסוך רש"י וכו' דלא
מיחוש להוא על עסק ו
פ"ק ופ"ק ס"י כן מסבי
שחרש חסוך מתני יבן
בכפרית למנוי ורבא
מפקיג לעולם כבי רבי
מבעוד יום בשבת ס"ו
בשבת ל"ל ומיש
בשחרית ל"ל ומיש
בשחרית בבי רבי חייא
בבי בשבת ס"ו ל"ל
בבי בשבת ס"ו ל"ל
בבי בשבת ס"ו ל"ל

שמ (א) המחק דיו כו'. בעור כתוב משמע דדיו כו' והוא ע"מ ע"י המחק משמע דיו על הקלף כמ"ש כאן בסמ"ק וכתב מוה"ר ולכן צריך ליזהר בכעפ"ע שעושה על ספר שאין נמחק ואפי' לית ביה אות ח' וא"א על אותיות חייב חטאת עכ"ל: (ג) אסור למחוק

שמ בסה דינין מדברים האסורים בשבת כ"ע

תולדות מאבות • ובו י"ד סעיפים:

א [א] אסור ליטול שיערו או צפרניו בין כיר בין בכלי בין ליעצמו א
[ב] בין לאחרים ויחייב על ב שתי שערות [ג] ומלקם לבנות מתוך שחורות אפילו באחת חייב ודבר זה אפילו בחול אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה: הגה ועיין לעיל סוף סימן ע"ג דין סריקה וחפיפה
ב [ד] אסור ג לחתוך יבלת מגופו בין כיר בין בכלי בין לו בין לאחר:
ג (א) [ה] המחק דיו שעל הקלף או ד שעוה שעל הפנקס אם יש במקומו כדי לכתוב ב' אותיות חייב: הגה (ב) ה אסור לכתוב עוגה שכתוב עליה ו כתיון אותיות לף על פי שאינו מכוון רק להכילה להוי מוחק: (מרדכי פרק כלל גדול)
ד [ו] יש ליזהר שלא לכתוב באצבעו ז במשקין על השלחן או באפר (תכלת מוהר"ן ג) לרשום כאויר כתיון אותיות (תרומת הדשן סי' ס"ג):
ה (ד) ט [ח] מותר לרשום בצפורן על הכפר כמו שרושמין לסימן שאין זה רבר המתקיים:

חום

יפה בשניים וגם בה שחותה להרמ"א כתב דנקי"ם לאותר לעכו"ם לחתכם דשבות במקום מצוי כדרכתרי' פ' הדר עכ"ל: א בין לאחריים ולמ"ד מלאכה שאל"צ פשור תיירי שנריך לשעיר: ב ב' שערות אפילו בב' שיכין תיכורת כמו כל תלי שיעור כל"ל פשוט דלא כע"ם ה"ע:

כתב' דיעים ונלא רחה בסימן זה ורבי שלי"ח: ג לחתוך יבלת תחותך יבלת בכלי חייב אם היה לחה (מ"מ פ"ע דלא כהרמב"ם)

הגחו בין מן החי בין מן המת בין שבין מן הכתב ואחה אפי' מן המלח חייב: ד אפילו בכף מן העור חייב: הטוה מן הצמר אפילו פעם אחת לחין דרך גזיז נכרך (שם) ומותר לתולש לאחר מן הכתף פשור ועפי' ד"ח ס"ק ל"ג נלמד מלאכה שאל"צ לעכי רע"ת: ד פשוט: ואפי' נטף מעלמו על הספר (תוספת פ"ח): ה אסור לכתוב וכו' ומותר ליתנו לתיקון (מרדכי) ואפי' מותרלחי לכתוב בדבם מעורב במעט מים דהוי מי פירות ולא כמו מוחק (תנורה) ועי"ע דעכ"ם ריטומו ניכר: ו כתיון אותיות ע"ע דאם כן אפשי כתובין עליו לעורות יהא אסור דהא הגר צור חייב אם המוחקה ממי חייב וע"ע וכתב בתשו' רמ"א סי' ק"ט דספר שכתב על הדפין אותיות מותר לפחתו ולכתוב דבין דעשוי לכתוב ולפחות ליכא משום מוחק ע"ש אחריך ובלבוש כתב שהוא קרוב לחיוב תשלום וכל' לי להחמיר דלחיות רמ"א אין מוכרחות וכ"כ בתב שמהגהין להתיר וכ"כ הר"ש ליס סימן ל"ז וכתב ע"ש דדוקא כשכותבין על העוגות אותיות מלבר אחר שכשהתיבה יהיה מהעוגה עלמה בדפוס לו בידים שרי ולכן מוכלים העוגות שיש עליהם ניורים ע"כ ול"ע: ז במשקין. ואם כתב פעור. וה"ה שכותב בדיו על יריקת ועל כל דבר שאינו עומד פעור עד שיכתוב דבר שעומד על דבר העומד וכן המוחק הכתוב על כתפו חייב אפי' אהוא עור לע"פ שחתכו כשרו מעברת הכתב לאחר זמן דה"ה לכתב שמחק לבל יתקרע על כשרו עורת כתב פעור. הקורע על העור כתבנית כתב חייב. הרמב"ם על העור כתבנית כתב פעור. המעביר דיו ע"ג סיקרא חייב ג' מב"ם כותב ומשים מוחק. דיו ע"ג דיו או סיקרא ע"ג דיו פעור. הרמב"ם רמ"ש ועורות כגוולו וכשרו וכיוצא בהן כדרך שבגייריים רושמים פ"ו חייב מכוש כותב. וכן המוחקה: המשרטט חייב. הכותב על גבי לקלקל העור חייב שאין חיבו על מקום הכתב אלא על הכתב אבל המוחק ע"מ לקלקל פעור כתב אות ח' שאינו לכתב כתב ע"ג כתב נתכוין לכתוב ח"ת וכתב ג' ויש"ן חייב כתב ג' אותיות שאין נהנין זה עם זה פעור כתב אות אחת בתגלה זו וכתב אות אחת בתגלה אחרת חייב שנתון שמקרקין נהנין זע"ז וחין מחוסרין מעשה לקרייתן כתב ניטרוקון אות ח' פעור שהנין ח' כגון שטעל גג הח"ת ועשה ב' ויש"ן חייב כתב בשתלו אות שכתב בימינו פעור הסולם בב' ידיו חייב בשתיהן קטן לוחו בקלמוס וגדול לוחו בידו וכו' חייב גדול לוחו בקלמוס וקטן לוחו בידו וכו' פשוט: ח מותר לרשום בחייר. ולא אמרי' דמחתן ידיו בכתיבה וה"ה למותר לרחות לותיות בשבת תע"ג שלמדה (ת"ה): ט מותר לרשום בלשון. אבל כמין אותיות ודאי אסור כמ"ש ס"ד (לעט): י שאין זה וכו'. ורע"ל כתב דוקא בקלף הקשה אבל על הנייר אסור דמחקיי הוא ב' חום אפי' בקלף וכ"מ בשפסקי תו' פרק הכונה: משבצין בניטין דף כ' שאם מותר אותיות של כסף ע"ג בגד מקרי כתב ע"כ ואם כן אפשר לחסור לעשותו בשב' כתב בהג"מ פ"ח אם דחי' בשי' ע"י סיכין בשבת כפי' בכת' גלחת דחיטו אלא שבו' ומזרו על שלה' תעו שלעו"ב מקלת מל' רמ"ח שם פי' שאסור לעכו"ם לכתוב דהוי שבות דשבות ובספ"ו כתב דכתיבה דקה שאינו כותבין שטרי הדיוטו' ניטו חשוב פתב דאפי' אם האותיות אחר זמן לא תקיב כתב לעניין שב' החמורה כ"ש הכא דקתני' בהדבה הא דבעי זיטו עכ"ל ותמהני דהרמב"ם כתב בכל כתב ובכל לשון חייב ואפי' מלכי סמניות ופי' הר"ש אפי' אותיות יהודות רק סימן בעלמא כגון טו"ף הפוכין נכי ויטו בכשוע עכ"ל והא דבעי זיטו היינו בכתב תשריית דבל זמן שלא זיין לא נתרה מלאכתן ואפשר דבכתיבה דקה מיי פעור כיון שמות

לוחות

פרי חדש

סימן קלא

סוי כאי. שהחתוים שהחורות נתחרם ותחמוי זם נשבו כל ישראל בשעת מתנלות בסיני כמ"ש בשמות ותם כת תנח בתר ובנדבי. ניטו ואין מתקן בתוך לתקוט אחר את שחתה על נימו ותחמי. כדי שלא יהיהים שם שחתה ניטו ורבינו שניו בתשו' כ"ע שהחתו בכתיבה ניטו ורבינו. כל שהחתה על נימו כדרי הסופר מדרבנן ולכן בשבת בלילי יו"ט שחל להיות בשבת מותר לכתוב ב' אותיות אפי' בדיו ואפי' בשני כתבים ואפי' בשני מיני דיו כדי שלא יהא נראה כמוחק ואפי' בשבת עלמה מותר לכתוב ב' אותיות א

יא חוט של תפירה אסור למתחו משום גוסר:

יב אותם שמחזיקים הנגרים כביכ זרועותיהם על ידי החוט שמותחין אותו ומתחזק אסור למתחו אלא אם כן יהיו חנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה יג ובעינול:

ח סוכין שנפלו מן הכפת מותר להחזירם (ה) אבל יר אסור ליתנם בתחלת בנסת:

ט אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח טו שדומית למעפר וכן אסור לקבץ כל דבר במקום גירולו:

י יז המקבץ דבילה ועשה מסנה ע"גול יח או שנקב תאנים והכנים החכל בהם עד שנתקבצו גוף אחד הרי זה תולדת מעפר וחייב וכן כל כיוצא בזה:

יא אך על פי שנותנים שומשמין ואגוזים לרבש לא יחבצם בידו:

יב המנותן זרע בשחין או שומשמין וכיוצא בהם בסים חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה:

יג אין שוברים החרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא במתקן כלי: הסרבץ ניירות או עיתות בקולן של סופרים וכיוצא בו ה"ז תולדת הופר וחייב וכן הסופרק ניירות דבוקים או עורות דבוקים ולא נתכוון לקלקל בלבר הרי זה יח תולדת קורע וחייב:

שמא התר נדרים בשבת • ובו ג סעיפים:

א מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר א שלא לאכול או שלא לשתות ב אף ע"פ שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת ג אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו ד אפילו שאינם לצורך השבת כפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפרם:

ב מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית ער זמן פלוני ולא נזדמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת יש לו פתחים להתיר נדרו נשאלין אפילו בשבת:

ג נהגו להתיר חרמי הקהל בשבת ואף על פי שאינם לצורך השבת (ועיין לעיל סוף סימן ע"ו)

שמב בין השמשות מוהר לעשות דברים שאסרו חול משום גזירה • ובו ט סעיפים:

א כל הדברים שהם אסורי מדברי סופרי לא גזרו עליהם בין השמשו' (ועיל סי' רמ"ח וסו' סי' ע"ו) ב והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק גדול כיצר מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים (א) להביא לולב או שופר וכן מוהי מהאילן או מוציא מהכרמלי' עירוב שעשו' וכן אם היה פרוד ונחפז לרבר הוא משום שבות בין השמשות ומשעה זה ביותר לוכר בין השמשות לעכו"ם להרליק לו נר בשבת:

שמג דיני קטן בשבת • ובו ט סעיפים אחד:

א קטן אוכל נבלות אין בית דין מצווין להפרישו ב אבל א אבין מצווה לגעור בו ולהפרישו ב (א) (מלקוט לחוריית) ולהאכילו

באר הגולה

פרי חדש

סימן קלב

לדוקא בחיסק דבר הבמה אבל לאחר שנתבטל למה לי תני מבמה סתמא עד כאן לשונו ועכ"ד סימן פ"ח סמ"ז דאפי לתיטקו כתב הש"ך בי"ד סי' שע"ב דבמקום שמותר בשעה הדחק ואחר כיון הסי' זה בכתוב בדמשמע בשור וכ"י סי' זה עכ"ל ומדלותה שלח עיין יפה בהטור מירי בהולך ע"ג אסור להרגילו בירים אסור אפי' דברים שאסורים מדברי סופרים וכן ראוי תרון ע"פ הדחק דבמקום שיש פתח אסור ואפי' בדברים שהם פשום שבות: ס"ק קיב ופתח לא הוי בקבר סתום אבל בגה וי"ל דכל זה נקטן דלא הניע לאיזוך אבל הניע לאיזוך גריעי וכי' לוהל עתה הוי דאריית כמ"ש להפרישו (תוספות פרק כ"ב) וי"ל דלא פייך איזוך לגיים דין אבלא נה הכ"ל סי' סס"ט בהדיא בסס נאב נלגב (כ"י) וקטן שהבה הניח לו עבר אחר עבירות נקטנותו מע"פ הלאהרמב"ם פי"ב וכ"מ בתה"ד ס"ב ופ"ח מהלכות שבת ה"ב ועיין בהגהות אשרי פרק כלל ב' אות ב' ובמ"א ס"ק ב' ובתה"ד סי' ס"ב ובמ"א ס"ק ב' ובתה"ד סי' ס"ב ובמ"א ס"ק ב' ובתה"ד סי' ס"ב

שמה

א מחיצות · עש"ט דכתב שצריך שיהיה בין המחיצות ד' דלת כע"ש ◁ משמע מדברי הפוסקים דבשש מחיצות וב' כרמלית פ"ק דסוכה ועש"ב סי"ח ודעת הרמב"ם דג' מחיצות הוי כרמלית ע"ש ועש"ד בהגה וסש"ו סק"ו וחש עושה ד' דיומדין בד' זויות כמו בשש מחיצות הוי ר"ה דאוריית' כדאי' בעירובין דף י"ב דלחי מפסיק ברה"י ורה"ר אפי' בגובה י' ורחב ד' גם מה שתחתיו הוי ר"ה (תוס') · עמוד גבוה י' ורחב ד' ואין בעוקבו ד' לחי ליכא בקיעת גדיים לא הוי מחיצה ר"ה אלא על גביו (תוס' שבת דף ק"ע) עת"ש סי' ש"ו: ב תורים · ואפי' הם למעלה מי' וט"ז כתב דלמעלה מי' שייך לר"ה כיון דלפי"ד בב"ל דלת כע"ש ◁ עד לרקיע · וחש עוד קשה בר"מ ע"ג הוי ר"ה: ד לפי' שפ"ר כלי · וכלי שתוקנה י' לעומת ר"ה אין לו דין כרמלית אלא הוי כמו ר"ה לחין כרמלית בכלים (רמ"י בשבת דף ח'.) עש"ה ס"ב סי"ם לחבל בבלי החובר לקרקע הוי כרמלי' (תו' דף י"ח:) · ה רחבו · דרכי משובי העיר עש"ה לעיר הוי ר"ה: ו מפולשי · פי' שהשערים מכוונים זה כנגד זה ויש להחזק דרך המכוון משער לשער כל דין ר"ה ויש לעיין אם יש חילוק בזה בין עיר של יחיד לשל רבים (רי"ב ס"ג סי' ע"ד ועש"ב סי' ע"ב): ז ויש אומרים כו · ומ"ב סי' ש"ב ס"ק ח' פסקו לחומרא לך דעת רוב הפוסקים להקל וכ"פ בש"ע סי' ש"ם סעיף י"ח וכתבתי בוכ"פ מהרח"י בפסקים סימן ל"ב: ח ורבים מכתפים · לכאן מכתפי' עליו תע"ב דרחוי לכרוך עליו לח הוי רשות הרבים (ב"י רחב"ד): ט לחוק להשלימו · כגון חור שבמחיל בלפי ר"ה חיל רחב ד' וכלפי ר"ה הוא רחב ד' והוי כרה"י מ"מ הזורק להחזו פשוט דלא הוי שיעור מקום (תו' שבת דף י') · י הוי ר"ה · ואפי' הוא מלא תבואה מיט ואפי' הוא דברי שלא מכחו ואפי' הוא מחיצה של ברזל אפי' הוא גבוה עד לרקיע הוי ר"ה ואפי' הוא שתאו רחבה ארבעה: יב רשות הרבים · אינה תוספת אלא עיר עשרה אבל למעלה מעשרה הוי מקום פטור:

תורים

כגון לחש לחסר לכאחל לו חבמיל לחין כתן פ"ג והא דמוחר לילך משם לתחומין דרבנן ואין כתן לחלת שפך בכל יום:

שמה

(א) מקו · מתוקף מחיצות · בסי' ש"ב ס"ב ועיין בלבוש סי' ש"ם ס"ב: (ב) ויש כו' ש' מחיצות · עש"ב ס"ג ועיין בלבוש סי' ש"ם ס"ב: (ג) ויש כו' ש' מחיצות · עש"ב ס"ג ועיין בלבוש סי' ש"ם ס"ב:

כל מה שירצה ביום שביני ליצ'אתו שביום כוה יצא מביתו רבורא' לא יצא בשבת וכן ביום ס"ו וביום כ"ב וכן לעולם:

שמה דין ארבערשויות בשבת ובו י"ט סעיפים:

א ארבע רשויות · לשבת היחיד ורשות הרבים · כרמלי' ומקום פטור: (פי' דקמל לח לחולה יכם חלה כיעני הכח מני לח ר"י לפי שאין לו מחיצות ולא ר"ה שאינו דומה לחבלי מדבר דאלו להלכות דרכים עכידת רש"י):

ב איזה ר"ה (א) מקום המוקף · מחיצי גבוהו · עשר · טפחי' (ב) ויש בו ארבעה טפחי' על ארבע' טפחים או יותר וכן חריץ עמוק עשר' ורחב ארבע' על ארבע' וכן תל גבוה עשר' ורחב ארבע' על ארבע':

כנס ג"ה דבעינן בלוח ארבעה על ארבעה הן ולא סוכן וכמו שיתבאר לקמן סי' תס"ו (כגהות מיימוני פ"ק דשבת ותוי' פרקין דף כ"ה)

ג כתלים המקיפים · רשות היחיד (ג) על גביהם רשות היחיד אפילו אינם רחבים ר':

ד ב תורים שבחלי · רשות היחיד שכלפי ר"ה הם ר"ה:

כנס ואם הם כלפי תוך לחיכם עוברים כלפי פנים כדלעיל לפי גבהן ורחבן כמו שיתבאר סי' זה סעיף י"ג: (בית יוסף בשם הרשב"ם ה"ענ"ץ):

ה אויר · רשות היחיד הוא רשות היחיד ג עד לרקיע:

ו ד (ד) אפילו · כלי בנין חיבה או מגדל או כותל אם יש בו לרבע ארבעה על ארבעה והוא גבוה עשרה הוי ר"ה:

ז איזה ר"ה · ר' רחובות ושווקים הרחבים י' אמה ואינם מקורים ח ואין להם חיבה ואפילו יש להם חיבה אם הם מפולשים משער לשער (ה) (ולפי דלעיל בעלות בלילה) (עור) הוי רשות הרבים ז (ו) י"ש אומרים · שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו ר"ה:

ח מבואות הרחבים · י' אמה ומקצרים בקצתן ואין בהם י' אמה אלא בדק"ל מ"מ · אף על פי שהוא מקום רחב אינו ר"ה אלא שאם ארכן לאורך ר"ה הרי הם רשות הרבים:

ט מבואות הרחבים (ז) · ג' אמות ושליש ושני ראשיהם מפולשים לרשות הרבים שהוא רחב י' · יש אומרים שהוא רשות הרבים · כל דבר שהוא ברשות הרבים אם אינו גבוה (שלשה) טפחים אפילו הם קוצים או צואה שאין רבים דורסין עליהם חשובין כקרקע והוי רשות הרבים ואם הוא גבוה שלש ושלש עד תשעה ולא תשעה בכלל אם הוא רחב ארבע על ארבע (ח) הוי כרמלית ואם אינו רחב ארבע על ארבע הוי מקום פטור · ואם הוא גבוה ט' טפחים · מצומצמים ח ורבים מכתפים עליו הוי רשות הרבים אפי' אינו רחב ארבעה י' משאומר רהוא הדין לגבוה מעשרה ועד עשרה ורבים מכתפים עליו הוי רשות הרבים אפי' רחב ארבעה · וכעשרה ולמעלה · אם הוא רחב ארבעה מעמ"כ כתן ר"י חן ואם אין רחב ארבעה הוי ר"ה דלמ"ד ר"י עולה עד עשרה ומ"כ כתן דכלמ' כרחבו כיחיד ל"כ רשות היחיד ל"כ חוי עולה עד עשרה לרקיעו ולמ"ד ר"י חוי עולה עד עשרה לרקיעו לא לע"ג ואם אין רחב ד' אין עולה לרקיע ואם אין רחב ד' ורק ומ"ע אם יש רחב ד' ורק ומ"ע א

ע"ב לעבוד י' דכתן הוא תשמיש ע"י סדוק ולאו שמי תשמיש: (ס) ואין יא כתן יס. דקק מיס בר"ה ור"ה מהלכה בורח חיכה עשוקה, תע"ם שתי' ר"ח ד' שפחי אמדלנין עלי' הוי כ"ה וה"ה דף סתומה עליו ואסעשוק י' ורחבה ד' הוי כרמלית כמו יס (פי"ד) וברש"י דף ק' תשמע דלא הוי ר"ה ח"כ עוברים בתוכה ועשה' אלה: יב שלפני העמודים. חבל בין העמודים נתון כר"ה אפי' אין רחבים יג ואלים בין ערבים עוקעים בהן הם עפלים לר"ה מסת"כ במבוי שכתם ס"ט בכל דלת כע"ם: יג רחוק מן הכתלי' ול"ד לסוב' דבעי' שיהא סמוך ג' טפחים כמ"ש סי' תרל"ג דבני סוב' בעינן מחיצות סמוכות לסכך אבל בני שבח לא בעינן רק שהרשות משתייר ע"י המחיצות אפי' רחוקים מיהו כרב קרוי דשי' סיחיד הלכך על ידי מחיצו' החיצוניות שבחוצות י' מקרא רשות היחיד לכל לא על ידי הפנימיות שאין שמת החקק נלמדתי עמהם כיון שרחוקים ממנו ג"ט טל"ל משמע דאם הם נסוכים י' עם הקירוי נעשין היחיד החקק שמוך לכותל פחות מג"ט: יד מיהת מסתקי. וא"ת הא מיהת מבטלי מחיצתא כמ"ש סי' תל"ו ול"ל מפני שהספינות שמות ע"ג המים מבטלי מחיצתא דא"כ ליהוי ר"ה ו"ל לכל חרין שחיצו מטפע כדי שיתלקט נגוה י' ממוך ד"ת הוי ר"ה כמ"ש סי' ס"ו ור"ה כמי שלא הוי מחיצות המים הלכתו ל"ג נמים מרובים ס"ג ס"ו ואם יש נותח בית עשוקה י' ורחבה ד' הזורק לתוכו חייב כדאי' בגמרא דף ק' (ט"ז בשם רש"י) ול"ל דאע"פ שעשוקה י' הוי כרמלית דהבון כיון דקבוע ותל בסי' שע"ב ועסי' שע"ג ס"ג טו שאין בו ל' רוחב. אפילו הוא תורך חלף לתוכה (מ"ב): טו ואין ביניהם. ממעט דאין עובי המחיצות מצטרף לד' (כ"ח):

שבת א קרפף. מדאוריי"ת הוא ר"י נמור: ב ג' מחיצות. ובסליקי מתרינן פי תקרה יורד וסותם: ג ג' מחיצות. ל"ע דהא בסמי' שכ"ה בסמ דבעי' דבוקות זו בזו ול"ל שסמוכות מחצה למחצה שלישית ח"כ מחיצות ח' מן הצד שני וג"ע ואפשר דצ"ע להחתיר לכתחלה עמ"ש סימן שס"ו ס"ב ומהרי"ל סי' קע"ו כתב דטוב להחתיר כמ"ש ר"ת ל"ע שיש לה ג' מחיצות לעשות לחיים ע"י סיד ברוח

יא יחורים שבכתלים כלפי רשות הרבים אם הם גבוהים למעלה משלשה אינם כרשות הרבים אלא נידונים לפי מדותיהם:

יד יאויזה היא כרמלית מקום שאין הולך לרבים יא כגון ים ובקיעה ואצטבא (פי' לעטוונית מקום שלפני החלונות שיושבים שם ומסתכלים ואינה רחבה הוא מקום שמניחין עליו פרקמטיא) יב שלפני העמודים בר"ה והיא רחבה ארבעה וגבוה שלשה ועד עשרה ויקרין זוית הסמוכה לרשות הרבים (כגון מבואות שיש להן שלשה מחיצות (ס) ואין להם לחיי קורה כרניעית) (טור) ורשות הרבים שהיא מקורה יותר שיש בו ארבעה על ארבעה ואינו גבוה עשרה

וכן חריץ שהוא ארבעה על ארבעה ואינו עמוק עשרה:

טו בית שאין תוכו עשרה וקרויו משלימו לעשרה יש בו ארבעה על ארבעה הוכו כרמלית ועל גבי ר"ה יאם חקק בו ארבעה על ארבעה אפי' באמצע יג רחוק מן הכתלים נעשה כולו ר"ה:

יו (י) נג הבולם על מחיצות הבית כענין שאם מחיצות הבית ניכרות לעומד על הגג חוי כרמלית ואפי' הוא גבוה ורחב הרבה ואם חלון פתוח לו מן חבית הוי כרשות היחיד וכן זיזין הבולטים מן הכותל ויש בהם ארבעה על ארבעה הוי כרמלית אלא אם כן חלון הבית פתוח לחם:

יז תורי כרמלית אינם כרמלית אלא הם נדונים לפי גבהם ורחבם:

יח גרר כרמלית שלא יהא פתוח כארבעה על ארבעה ואינו תופסת אלא עד עשרה ולמעלה מעשרה הוי מקום פטור לימים ונחלים

יט מסיא משחינן הילבן הנוסל מהם מעל פני המים עד עשרה באויר הוי כרמלית למעלה מעשרה כאויר הרי מקום פטור:

כגם גוד העומד בכרמלית לפני עמוק מלא מקום הוי כרמלית מלא קנ"ט הוא רמב המרבעה לפון מקום פטור בכרמלית כפו מכתבי נסמנו:

שמן (א) וחכמים אסרו כו' גזירה מ"ר ש"ה: (ב) אבל מקום פטור מותר כו' הא מותר כו' ש"ה היל ומוליך וכ"ם ומוליך ביתר מ"ם אחד זה או שנים הרים כדי מיירי ממושיב בהם אחד יכול להוליך כיון שאחד בר"ה ע"כ ל"ל מ"ם הטעם שיושב עומד והלך והוליך הו מקום שיושב עומד ל"ל שמושיב אחד עומד וכ"ו כתב שהיה חלוקה ובלבד שלא יהא קרוב חלוקה ובלבד שלא יהא קרוב לחלוקה כדי שיוכל לחזור פטור דרך ר"ם ש"ה ר"ה ע"ז דתע"ב דפסק בסמוך כאן לא בעומד דמי וה"ל כיון שיושב עיד לפוש בר"ה הוי מוליך לחזור פטור דפרי מ"ם כיון שהיה עומד בר"ה חייב נזרי מוקצה ומשום וכן כתוב ובלבד שלא יהא קרוב חלוקה כדי שיוכל לחזור פטור ויעביר ר"ה מקום פטור לר"ה הו חיפכא ל"ל והקה ע"ז דל"ל מה כתב שיושב ע"ג עומד בר"ה כ' דרך שהולך מר"ה דרך ר"ה חייב פטור לר"ה כתם ה"ה ומ"ל ל"ה ומ"ל לכתב עלמה זו שהיה מועיל לפי שלפי הדין מותר לכתחלה ל"ל ומיהו לר"ה חייב ואפי' בעומד בר"ה ומוליך בר"ה ר"ה ומוליך בר"ה ר"ה ומוליך בר"ה

א"ח שמן שמן משחת הלכות שבת

שמן על איזה הוצאה חייב מן התורה • ובו ס"א :

א [ב]מן התורה אינו חייב אלא כשעוקר חפץ מרה"י והניחו ברשות הרבים או איפכא אבל פשט ירו לפנים והפץ בידו ונשלו חבירו העומד בפנים או שפשט ירו א לחוץ והפץ בידו ונשלו חבירו העומד בחוץ עזה עקר וזה הניח שניהם פטורים [ג]אבל אסור לעשות כן מדרבנן ואם פשט ירו לפנים והפץ בידו והניחו ב לחוץ יד חבירו העומד בפנים או שפשט ירו לפנים ונטל חפץ מתוך יד חבירו העומד בפנים ג והוציאו לחוץ שנמצא שהעומד בחוץ לבדו עקר והניח הוא חייב (א) וחברו פטור ד אבל אסור ואפי' אם העומד בחוץ הוא עכו"ם אסור מפני שהוא כגוזתנו על מנת להוציא והוא הדין להוציא ירו לחוץ ה והניחו כיד חבירו העומד בחוץ או שנטל מיד חבירו העומד בחוץ והכניס בפנים שהעומד בפנים חייב שהוא עקר והעומד בחוץ אסור אבל אסור :

שמח דין המושיט מרשות לרשות • ובו ס"א :

א [ד]היה עומד ברשות היחיד והוציא ירו מלאה פירות לרשות הרבים [ה]בתוך עשרה בשוגג מותר להחזירה לאותו חצר ואסור להושיטה א לחצר אחר ואם ב במזיד אסור אפילו להחזירה לאותו חצר [ו]יש אוסרים רחני מילי בשהוציא מבעוד יום אבל אם הוציאה משחשיכה מותר להחזירה שמא ישליכה מידו ויבא לידי ג חיוב חטאת [ז]בפרהרגרים

ברוח רביעית ויסיח ל"ה עכ"ל ות"ב אם יש לבלוע עמודי' יעשה מן הכד סמוך לבית מי קנה ת' מזה וקנה ת' מזה ויסיח ל"ה מכל הג' לדדין ועכ"פ ס"ב ס"י ואם בתים רבים עומדים זה בתיקון זה בשני בתים שעומדים בקלח ויערבו יחד : ד ומשקוף רחבה ד' ויפתח מבוי לפי' אין מקורה כולה רק החצי החיצונה מקורה דלמעין פי תקרה יורד וסותם כיון שיש מקום ד' משפת הקורה עד הדלת סס מבוי עליו ומלערב עם סמבוי והקורה מתירתוותה ספתח פתוח לפי' אין מקום ד' הוי כלפנים לכל בבית אין חילוק בין פתח פתוח לגמרי לאין קורה מתרת הבית ת"ב רבה ד' ואם כ' קורות סמוכים זה לזה פתוח מג"ט מלערפין לד' עיין בגמרא וברא"ש ואם הדלת בינתים בזמן שפתוח כלפנים נעשה כלחוץ :

שמח א לחוץ וחפץ בידו • ואם היו כולם בחוץ וד"ת לחבו מג' הויכולם בחוץ בתרן ד"ת לחבו בתר גופו גריר עיין בח"מ סי"ב : ב לתוך יד חבירו • דילמא על לחם תסוכה לו כך על ל' : ג והוציאו לחוץ • לע"פ שלא הניחו בתרן הוואיל והוא בידו הרי הוא כעומת בתרן (רמב"ם) : ד לכל לחטר • לקוצר מסוס לפני עור לא יתן מכשול ואם הוא מוכח בחוץ שאם לפי' לא יעבר לתוך שלו מותר להוציא ולהכניס ה לחוץ לבית שבו הוא עומד ואפי' לחוץ לשבת שם ולאכול שם ולהכניס האוכל לפנים אחר שאכל ולהוציא מרשות לרשות שכל"ל ובהכי ס"ל בח"ד ס"ק דאסור להוציא מבית לחצר אפי' ברשות אחת ולפתוח כיון לחוץ החפץ בעת ד"ת כר"ח הוה כלפנים לכל לאחר שנפתח החבל לריך לסגור שנפתח מרש שיפתח הפתח שלפני שהרי הם בחוץ ר"ת נחול הוא ע"כ : מעתיקו כלא הי לפי שרוחבי רבים מכניסים בתוכן חפצים שאינם שלהם ולא יכנסו לתוכן מקומות שאינם שלהם אלא ברשות שלהן סס שירחב ופתח בית הכנסת הוא לגד הרחוב ולחשש חדר לפני הפתח והעכו"ם שבא להפתח יש לחתר שלא יקח כסא שנפתח ה

(א) וחפי' בכרמלית. בכ"י כתב הכלבו למד כן מדתמרי כפ' כיר' דף מ"ב דקדן בר' הר' מוליבו פתח פתו' מד"ח דמסקנא דלעדים אר"ח דחיסור דרבנן הוא ע"כ ומסתמא פתו' פתחו' מד"ח והא דאיתרו בזה חפי' בבין השמשו' דשאר כתחלה פתו' פתחו' דאיתרו בזה חפי' בבין השמשו' דשאר

ד' בכל גוונא מותר. דתלי"ם ס"ל גזירה לגזירה (כ"י) וע"ל דקאי לחומרא ומותר להוסיפה לחפי' לחלר לחתרם ולא גזרינן שיוציא ידו פעם אחרת דהא ליכא לחיסורא דתוריית'. אבל בחוץ לחמר מעשה קפם ולא מעשה גזירה כדאיתא בגמרא. ותי"ע דהא התו' כתבו בד"ה מ"ם דחפילו אין בין החלירות ר"ה לחמר להוסיפה לחלר לחתרם. ומ"ם דגזרה לגזירה היא הלא הרבה פעמי' תלינו בגמ' גזירה לגזירה (עסמ"י אחי"ם וסי' ס"ח ס"ק ס"ג עסי שלי"ג) ולחמרי כולה חדא גזירה היא ולחפסר דס"ל להרמ"י בתירוץ הראשון על התוס' ותי"ע דעכ"פ ה"ל להכניס דבריהם. והמפה חקלים מזוזה לווית ומלוך והוציאן פשוט אלא היתה עקירה מעשה רחשונה לכך. ס"ק ס"ה הקלים הא והקלים הסמי מוכח בחרת ותחר והגביה הקלים הסמי חפילו כל היום כולו פשוט שהרי לא עקר החפץ כולו מן החרץ ואם מכך החפץ וגררו על החרץ מתחל ד"ל לקמן ד' חייב שהמגביל עוקר הוא ועיין פ"ו דפסחים: ה כנל גוונא וכו'. עסי' רל"ד ס"ו והע"ש בלא ע"ש:

שמט א מרבע אמות.

מקומות נוספו

ג' לישות ולחתה כדי לקשור בו ידיו ורגליו כ"מ מדע' הרמ"י והרמ"ק:

ב בתחתה שלו. היינו הזרוע:

ג לחתה קטנה. והוא גדול כמה אלא יספיקו לו ד' אמות: ד חוץ מתחו'. ובחפלי הפקר ערי ע"ימין ס"ק: ה ו' אמות. ולפי מ"ש רמ"ח סי' שלי"ז שהות בחתצען ח"כ ל"ל סים ביניהם ג"ח: ו אסור ואם עמד תוך ל"ח לחקן מקומו הוי כמהלך וחייב חמ"כ עומד לפום:

שנ א אלא יעבירם.

המעביר חייב (מ"מ רחב"ד): ב למקו' שהות שותה וח"ת כשעורה הוי בכמסה כיון מחתין ורק כמ"כ י"ל כיון שנהנה בפיו הוי מקום פטור כיון שהות במקום אחר ופיו במקום אחר מחמ"כ במחתין ורק וכה דלא גזרי שמא יוציא להדיח כמ"ש סי' שמ"ו ס"ח דהכח ח"ת לפחות בלא הכחת פיו וקמה דנכי ידו ניחא הכיחם מוסיפה לחון נעשה מקו' פטור וי"ל דהחם לא הניח הכלי לידו ממקום אחר אחרי שהלילו לר"ח וה"ה נכי רוק חמ"כ בפתי שמחן החיים לחוך פיו ע' נרש"ם: ג מו ירוק. ואם החחין מו רק חייב דמחשבתו משוי ליה מקום וה"ה למורק נפי הבבשן מן בפי הכלב: ד הוליח פיו כו'. זהו ספק לי תולי. בחר עקירה מן בחר הולחה:

שנא א חסוב כגב.

ר"ה עסמ"י סע"ר:

ב מן האויר. למקום פטור הוא גזרי שמא יהח רחב ד' והוי ר"ה דלמ"ל דומיא דזיז ע"ס סי' ו:

סגב וחפילו

ד' בכל גוונא מותר לחזירה (כ"י) וע"ל דקאי לחומרא ומותר להוסיפה לחפי' לחלר לחתרם ולא גזרינן שיוציא ידו פעם אחרת דהא ליכא לחיסורא דתוריית'. אבל בחוץ לחמר מעשה קפם ולא מעשה גזירה כדאיתא בגמרא. ותי"ע דהא התו' כתבו בד"ה מ"ם דחפילו אין בין החלירות ר"ה לחמר להוסיפה לחלר לחתרם. ומ"ם דגזרה לגזירה היא הלא הרבה פעמי' תלינו בגמ' גזירה לגזירה (עסמ"י אחי"ם וסי' ס"ח ס"ק ס"ג עסי שלי"ג) ולחמרי כולה חדא גזירה היא ולחפסר דס"ל להרמ"י בתירוץ הראשון על התוס' ותי"ע דעכ"פ ה"ל להכניס דבריהם. והמפה חקלים מזוזה לווית ומלוך והוציאן פשוט אלא היתה עקירה מעשה רחשונה לכך. ס"ק ס"ה הקלים הא והקלים הסמי מוכח בחרת ותחר והגביה הקלים הסמי חפילו כל היום כולו פשוט שהרי לא עקר החפץ כולו מן החרץ ואם מכך החפץ וגררו על החרץ מתחל ד"ל לקמן ד' חייב שהמגביל עוקר הוא ועיין פ"ו דפסחים: ה כנל גוונא וכו'. עסי' רל"ד ס"ו והע"ש בלא ע"ש:

שמט א מרבע אמות.

מקומות נוספו

ג' לישות ולחתה כדי לקשור בו ידיו ורגליו כ"מ מדע' הרמ"י והרמ"ק:

ב בתחתה שלו. היינו הזרוע:

ג לחתה קטנה. והוא גדול כמה אלא יספיקו לו ד' אמות: ד חוץ מתחו'. ובחפלי הפקר ערי ע"ימין ס"ק: ה ו' אמות. ולפי מ"ש רמ"ח סי' שלי"ז שהות בחתצען ח"כ ל"ל סים ביניהם ג"ח: ו אסור ואם עמד תוך ל"ח לחקן מקומו הוי כמהלך וחייב חמ"כ עומד לפום:

שנ א אלא יעבירם.

המעביר חייב (מ"מ רחב"ד): ב למקו' שהות שותה וח"ת כשעורה הוי בכמסה כיון מחתין ורק כמ"כ י"ל כיון שנהנה בפיו הוי מקום פטור כיון שהות במקום אחר ופיו במקום אחר מחמ"כ במחתין ורק וכה דלא גזרי שמא יוציא להדיח כמ"ש סי' שמ"ו ס"ח דהכח ח"ת לפחות בלא הכחת פיו וקמה דנכי ידו ניחא הכיחם מוסיפה לחון נעשה מקו' פטור וי"ל דהחם לא הניח הכלי לידו ממקום אחר אחרי שהלילו לר"ח וה"ה נכי רוק חמ"כ בפתי שמחן החיים לחוך פיו ע' נרש"ם: ג מו ירוק. ואם החחין מו רק חייב דמחשבתו משוי ליה מקום וה"ה למורק נפי הבבשן מן בפי הכלב: ד הוליח פיו כו'. זהו ספק לי תולי. בחר עקירה מן בחר הולחה:

שנא א חסוב כגב.

ר"ה עסמ"י סע"ר:

ב מן האויר. למקום פטור הוא גזרי שמא יהח רחב ד' והוי ר"ה דלמ"ל דומיא דזיז ע"ס סי' ו:

סגב וחפילו

(א) כבר אמרו כשחוציאה לרשות הרבים אבל אם הוציאה לכרמלית ד' ה כנל גוונא מותר להחזירה:

שמט דין ארבע אמות ברשות הרבים ובו ה סעיפים:

א כל אדם יש לו ארבע אמות ברשות הרבים שיכול לטלטל בהם ומודרד עמו ב בשמה שלו ואם נ אמתו קשנה נותנים לו ארבע אמות בינוניות של כל אדם שכל אחת מהן ששה טפחים: (וע"ל סי' שלי"ז)

ג ארבע אמות שאמרו חן ואלכסונן שנמצא שהם חמשה אמו' ושלשה הוסמ"ן ויש מי שאומר שמארבע אמות עד חמשה ושלש חומשים ספר אבל אסור:

ג מותר לו לאדם לעקור חפץ מרשות הרבים וליתנו לחברו שאצלו בתוך ארבע אמותיו וחבירו לחבירו שאצלו אף על פי שהחפץ הולך כמה מילין ברשות הרבים ובלבד שלא יוציאנו ד חוץ מתחום שלו: ויש מי שאומר (ועיין לעיל סי' שמ"ב):

ד חיו שני מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה כגון שיש ביניהן ה ו' אמות פב' אין ואוכלין באמצע ובלבד שלא יוציא אחד מתוך שלו לתוך של חבירו חיו שלשה ואמצעי מובלע ביניהם כגון שכין שנים החצונים שכנגד אמות חאמצעי מותר עם כל אחד מהחיצוני במה שארבע אמותיו מובלעים בתוך שלו ושנים החצונים אסורים זה עם זה:

ה ן אסור להוליך חפץ ברשות הרבים אלא ד' אמות בין השמשות (א) ואפילו בכרמלית:

שנ דין המוציא ראשו ורובו מרשות לרשות ובו ג סעיפים:

א עומד אדם בר"ה ומוציא ידו לרשות הרבים ומטלטל שם חפצים שאינם צריכים לו במקום שהוא עומד שוטלין מכאן ומניחין כאן (א) ובלבד א שלא יעבירם ארבע אמות ולא חיישינן שמא יביאם אליו כיון שאינם צריכים לו במקום שהוא עומד שם הלכך מותר לעמוד כיוצא ברשות הרבי' ליטול מפתח ברשות היחיד ולפתוח שם וכן מותר ב' לר"ה ולפתוח שם וכן מותר ב' לר"ה ולפתוח שם ולהוציא משם ולהכניס לתוכו אבל לא יעמוד ברשות היחיד ויוציא ראשו לרשות הרבים ושתה שם ששם או אפכא אלא אם כן יכנים ראשו ורובו ב לתקום שהוא שותה רבין שהוא צריך לאילו הסים חישינן שמא יביא אליו אבל כותר לעמוד ברשות היחיד או ברשות הרבים ולשתות בכרמלית או אפכא ויש מפרשים רחפצים הצריכים לו היינו כלים נאים שהוא צריך להם אבל אם הם כלים שאינם נאים מותר לשתות בהם אף על פי שלא הוציא ראשו ורובו א שהושיט צוארו לבר ושאר שלטולים חוץ משתייה אפילו כלי נאי' מותר לטלטל שלא נזרו א בכלי נאי' ובשות בהם שהוא מקרבן לפיו:

ב אלא יעמוד אדם ברשות הרבים וישתין ג או ירוק ברשות היחיד או בכרמלית או איכפא אפי' אם ד הוציא פיו ואמתו לחוץ:

ג רוקו שנתלש מפיו ומוכן לזרקו ש מי שאומר שלא יהלך ד' אמות ברשות הרבים עד שירוק:

שנא דין המושיט ידו לצנור ברשות הרבים לשתות ובו ס"א:

א לא יעמוד אדם ברשות הרבים ויחבר ידו למחילה שהוא צנור ארוך מונח לאורך הגג (א) בתוך ג טפחים סמוך לגג ולקבל המים מסנה שכיון שהוא בתוך ג' סמוך לגג א חשוב כגג ואסור בין אם הוא למעלה מעשרה או למטה מעשרה אבל מותר לקלוח ב מן האויר אפילו אם ירוו הון ג' לזחילה ביתה מזחילה בולטת ג' מן הגג וכן סחם צנור ג שבולט ג' יכול לחבר ידו אליהם ולקבל חמים וכגון (ב) שאין בהם ד' על ד' והן למטה מעשרה אבל אם ד יש בהן ד' על ד' או לאפי' אין בהן ד' על ד' הן ה למעלה מעשרה אסור:

שנב הקורא

(א) כבר אמרו כשחוציאה לרשות הרבים אבל אם הוציאה לכרמלית ד' ה כנל גוונא מותר להחזירה:

שמט דין ארבע אמות ברשות הרבים ובו ה סעיפים:

א כל אדם יש לו ארבע אמות ברשות הרבים שיכול לטלטל בהם ומודרד עמו ב בשמה שלו ואם נ אמתו קשנה נותנים לו ארבע אמות בינוניות של כל אדם שכל אחת מהן ששה טפחים: (וע"ל סי' שלי"ז)

ג ארבע אמות שאמרו חן ואלכסונן שנמצא שהם חמשה אמו' ושלשה הוסמ"ן ויש מי שאומר שמארבע אמות עד חמשה ושלש חומשים ספר אבל אסור:

ג מותר לו לאדם לעקור חפץ מרשות הרבים וליתנו לחברו שאצלו בתוך ארבע אמותיו וחבירו לחבירו שאצלו אף על פי שהחפץ הולך כמה מילין ברשות הרבים ובלבד שלא יוציאנו ד חוץ מתחום שלו: ויש מי שאומר (ועיין לעיל סי' שמ"ב):

ד חיו שני מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה כגון שיש ביניהן ה ו' אמות פב' אין ואוכלין באמצע ובלבד שלא יוציא אחד מתוך שלו לתוך של חבירו חיו שלשה ואמצעי מובלע ביניהם כגון שכין שנים החצונים שכנגד אמות חאמצעי מותר עם כל אחד מהחיצוני במה שארבע אמותיו מובלעים בתוך שלו ושנים החצונים אסורים זה עם זה:

ה ן אסור להוליך חפץ ברשות הרבים אלא ד' אמות בין השמשות (א) ואפילו בכרמלית:

שנ דין המוציא ראשו ורובו מרשות לרשות ובו ג סעיפים:

א עומד אדם בר"ה ומוציא ידו לרשות הרבים ומטלטל שם חפצים שאינם צריכים לו במקום שהוא עומד שוטלין מכאן ומניחין כאן (א) ובלבד א שלא יעבירם ארבע אמות ולא חיישינן שמא יביאם אליו כיון שאינם צריכים לו במקום שהוא עומד שם הלכך מותר לעמוד כיוצא ברשות הרבי' ליטול מפתח ברשות היחיד ולפתוח שם וכן מותר ב' לר"ה ולפתוח שם ולהוציא משם ולהכניס לתוכו אבל לא יעמוד ברשות היחיד ויוציא ראשו לרשות הרבים ושתה שם ששם או אפכא אלא אם כן יכנים ראשו ורובו ב לתקום שהוא שותה רבין שהוא צריך לאילו הסים חישינן שמא יביא אליו אבל כותר לעמוד ברשות היחיד או ברשות הרבים ולשתות בכרמלית או אפכא ויש מפרשים רחפצים הצריכים לו היינו כלים נאים שהוא צריך להם אבל אם הם כלים שאינם נאים מותר לשתות בהם אף על פי שלא הוציא ראשו ורובו א שהושיט צוארו לבר ושאר שלטולים חוץ משתייה אפילו כלי נאי' מותר לטלטל שלא נזרו א בכלי נאי' ובשות בהם שהוא מקרבן לפיו:

ב אלא יעמוד אדם ברשות הרבים וישתין ג או ירוק ברשות היחיד או בכרמלית או איכפא אפי' אם ד הוציא פיו ואמתו לחוץ:

ג רוקו שנתלש מפיו ומוכן לזרקו ש מי שאומר שלא יהלך ד' אמות ברשות הרבים עד שירוק:

שנא דין המושיט ידו לצנור ברשות הרבים לשתות ובו ס"א:

א לא יעמוד אדם ברשות הרבים ויחבר ידו למחילה שהוא צנור ארוך מונח לאורך הגג (א) בתוך ג טפחים סמוך לגג ולקבל המים מסנה שכיון שהוא בתוך ג' סמוך לגג א חשוב כגג ואסור בין אם הוא למעלה מעשרה או למטה מעשרה אבל מותר לקלוח ב מן האויר אפילו אם ירוו הון ג' לזחילה ביתה מזחילה בולטת ג' מן הגג וכן סחם צנור ג שבולט ג' יכול לחבר ידו אליהם ולקבל חמים וכגון (ב) שאין בהם ד' על ד' והן למטה מעשרה אבל אם ד יש בהן ד' על ד' או לאפי' אין בהן ד' על ד' הן ה למעלה מעשרה אסור:

שנב הקורא

שנב א ואפילו בר"ה · משמע דמיירי בכרמלית ואפ"ה אם אין אגודו בידו אסור דלא התירו שבות משום בזיון כתבי הקודש וכ"כ הב"ח דלא כע"ש ב משום בזיון · דמדאורייתא מותר להביאו אצלו כיון שראש השני בידו אלא רבנן גזרו וה"ה אם זרק דבר לר"ה וראש השני בידו א' יכול להביאו אצלו פטו' דאיכאן הנחה: ג דרבי' דרסי אבל בלא"ה אע"פ שמוטלי' בבזיון אסור להביאו אצלו אע"פ שהוא שבות וכמ"ש ס"ב והא דשרינן בתפלין בסי' ש"א סמ"ב הת' מוטלי' בבזיון עפי (תו' דף ק"ג): ד גוללו אצלו · אפילו נח ע"ג זיז דאם רחב ד' הוי ר"הר ואם אינו רחב ד' הוי מקום פטור עסי' שמ"ה ס"ו: גוללו אצלו · אבל בשאר דברים אסור דהא אפילו בכרמלית ואגודו בידו אסור כמ"ש סס"א כ"ש באוי ר"ה דאיכ' למיחש שמא יפלו ויביא' כמ"ש הר"ן וכ"מ סי' שע"ו סס"א ומיהו באויר כרמלי' ואגודו בידו דאיכ' ג' קולות אפי' בשאר דברים שרי כ"כ המ"ע ע"ש דקאי אכרמלית וכ"מ בהג"ה ס"א דקאי אר"ה ומ"ש הב"ח בסי' שכ"ד שאפי' באויר ר"ה שרי אם אגודו בידו ע"ש דבריו בעצמו סותרין זא"ז דהא כתב אח"כ דלכתחלה אסור ע"ש דאל"כ ל"ל חולי' גבוה י' אלא ע"כ הטו' ג"כ מיירי בחלון גבוה י' דאל"כ א"א למלא' כיון שהחוליא גבוה י' אם כן יבואו המים מלמעל' למט' ויספכו אלא ע"כ החלון גבוה למעלה מי' ע"ש והוי דרך מקום פטור אבל דרך אויר ר"הר אסור והריעב"א שם סבירא ליה כדעת הג"א דסס' ושאר דברים שוה ולכן הקשה שם אבל כבר פסק סס"א כהרשב"א וסיעתו דאסור וכ"ד הטור ומה שסתם בסימן שכ"ד משום דמוכח דאיירי בחלון למעלה מי' וכמ"ש ערסי' שכ"ג: ה בענין שנח עליו · ודוקא כשרבים מכתפין עליו הא לאו הכי הוי כרמלי' וכיון דאגודו בידו שרי להביאו אצלו לכ"ע (ב"ח תו' שבת דף ה') ועסי' שמ"ה ס"י:

שנג א ועירבו · ולמ"ד דמותר להחליף דרך מקום פטור שרי אפי' לא עירבו עמ"ש סי' שכ"ה סס"א ובס"ג בהג"ה: צ"ע הא אין יכולין לערב יחד אא"כ יש פתח ביניהם שיכולים לטלטל מזה לזה בלא זריק' כמ"ש סי' שע"ב ס"ד ומ"ש סי' שכ"ה סס"ה וכ"ל דמיירי שהן עומדין בקצה רשות הרבים ולדה סמוכים למבוי המתוקן בלחי ויש לכל א' פתח ג"כ למבוי דיכולין לטלטל מזה לזה: ב מותר לזרוק · ודוקא למעלה מי' דהוי מרה"י לרה"י דרך מקום פטור (רמב"ם ונמר') אבל למעה מי' אסור: ג כלי חרס · אבל דבר א' חיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי: ד למעלה מי' · צ"ע כיון דחלון הבית פתוח לו תוך ג' א"כ אפי' למעל' מי' הוי ר"הי דהוי חורי ר"הי כמ"ש סי' שמ"ה ס"ד בהג"ה ואי מיירי שאין החלון סמוך לו אפי' למעלה מי' הוי כרמלית כמ"ש שם סי"ז וכ"כ הטו' והר"אש ע"ש וצ"ע וביותר קשה מ"ש ספי' זה גבוה י' ע"ש ערסי' שכ"ה: ה אסור להשתמש · דוק' בכלי' שבתוך בתוך הבית (מ"מ רשב"א) עסי' שע"ב: ו ואוסרים זה כו' · אפי' אין בתחתון ד' (מ"מ): ז כנגד חלונו · שהוא כחורי חלונו:

שנד א בתוך ד' · דמקום פטור הוא כיון דלא דרסי ליה רבים: ב אין ממלאין · אפי' דרך חלון דקא מטלטל מר"הי לר"ה

דרך

שנב (א) הקורא בספר כו' · כל הספרים העשוים בגליון כס"ת שלנו: (ב) ... הראשונים עשוים בגליון כס"ת שלנו: (ג) ... אצלו · בגמרא פרק בתרא דעירובין דף ל"ח פרכינן הא דמותר ... אצלו אף על גב דמונח על האדן ולא גזרינן שמא יפול כולו לא ... לאתויי ארבע אמות ... בזיון כתבי קודש ... בסיפא בסעיף ב' ... באם הכותל משופע ... לגוללו אצלו מעשם ... רבה הכא ... הנדרס עסקינן ... קודש פירש"י ... רשות היחיד היא ... דרגל הרבים עוברת ... ובמקו' דריסת רגל ... איכ' בזיון כתבי קודש ... לגוללו אצלו דלא דמי ... דהתם ליכא בזיון כולי ... בהא כיון דאגודו בידו ... בעלמא הוא לא נזרינן ... וז"ש רמ"א בדרכים דרסי ... כן משמע דגם ... איסו' לגוללו אם היא ... לרבים ולמה התיר ... באסקופה משמע דכל ... הו' נדרס והי' לו לטלטל ... דמיירי בנדרס ... באשר"י וברמזים ... קשה דלא זכר כלל ... על הרמב"ם שהביא ... כתבי דסביר' לי' דדוקא ... כרמלית שרי ובגמרא ... בכרמלי' יש חשש שמא ... היחיד לרשות הרבים ... לאוקמי' בגמר' באסקופה ... דוקא ורמב"ם לא ... התיר בסתם אסקופה ... ואע"ג דיש בגמ' ... שסתם כתבי קודש ... קי"ל כאותו מרת ... עחאי ולא קי"ל כבן ... הרז"ה הביאו הרא"ש ... ל"ע: (ג) עלהנג' ... רשות היחיד ... טפחים התחתונים ... פטור ע"כ גוללו אצלו ... לי' טפחי' שם הוה רשות ... חשש שמא יפול כולו ... לאיתויי מר"הי לר"הר ... כתבאר תומרא דנג מה ... מאסקופה: (ד) ... דאיתויי ... שנג (א) ואם ... משום ... מינגד' ונפיל ואתי לאתויי ... דבסי' שאחר זה כתוב בהג"ה דבדבר רחב אין איסו' ... שהוא זורק מגבוה לנמוך או להיפוך וצריך לא ... שהוא מניח:

שנד (א) אם עומד בתוך ד' טפחים · פי' הבור ... המקום הפנוי שבין הבור להכותל מקום פטור ... דקי"ל תל ברשות הרבי' שאין בו ד' לא הוה מקום פטור אלא ... ג' שאני הכא דכל הפסק פתות מד' בין בור וכותל לא דרסי ליה ... ע"כ הוה מקום פטור באין בו ד' אע"ג שאין גבוה ג' כ"כ ... וט"ס יש שם וכ"ל כמ"ש: (ב) ואם הוא רחוק וכו' · פי' ... דהשתא לא הוה מקום פטור אלא או רשות הרבים או כרמלית ... הסמוכה לר"הר על כן צריך שתהיה החוליא של הבור גבוה ... הדלי שפוחב בו הוא למעלה מי' ושם לא הוה רשות הרבים ... מרשות היחיד לר"הי דרך מקום פטור שכל שלמעלה מי' ...

שנב הקורא בספר ונתגלגל מרשות לרשות · ובו ב סעיפים:

א (א) הקורא בספר על האסקופה ונתגלגל ראש האחד מהספר מידו ונשאר ראש השני בידו (ב) גוללו אצלו אפילו נתגלגל חוץ לד' אמות א ואפילו ברשות הרבים והאסקופה ברשות היחיד ב משום בזיון כתבי הקדש התירו:

הגה ג ורבים דרסי על האסקופה ודוקא כתבי הקדש אבל בשאר דברים אסור אפי' לא נפל אלא לכרמלית: (המגיד פ' ע"ו ורשב"א)

ב ג היה קורא בו (ג) על הנג ונתגלגל ראשו האחד מידו עד שלא הגיע לעשרה טפחים התחתונים הקרובים לארץ ד גוללו אצלו הגיע לעשרה טפחים התחתונים אם הכותל משופע (ד) ה בענין שנח עליו אסור לגללו אצלו וכדי שלא יעמוד בבזיון הופכה על הכתב ואם אינו משופע כל זמן שלא הגיע לארץ גוללו אצלו:

שנג דיני זיזין ברשות הרבים · ובו ג סעיפים:

א שני בתים בשני צדי רשו' הרבים והם של אדם אחד או של שנים א ועירבו אם שניהם שוים ב מותר לזרוק מזה לזה (א) ואם אחד גבוה מחבירו אסור לזרוק מזה לזה אלא א"כ הם ג כלי חרס וכיוצא בהם שאם יפלו ישברו בטה דברים אמורים ברשות הרבים עוברת ביניהם אבל אם היתה כרמלית עוברת ביניהם מותר בכל גוונא:

ב זיז דהיינו דף הבולט מן הכותל לר"ה ד למעלה מעשרה ויש בו ד' על ד' וחלון הבית פתוח לו משתמשין עליו אם היו שני זיזים זה למטה מזה והם של שני אנשים אע"פ ששניהם למעלה מעשרה אם יש בזיז העליון שלפני החלון רוחב ארבעה על ארבעה ה אסור להשתמש עליו מפני שהוא רשות בפני עצמו והזיז שתחתיו רשות אחרת ו ואוסרין זה על זה ואם אין בעליון ארבעה וגם אין בתחתון ד' משתמש בשניהם ובכל הכותל עד עשרה טפחים התחתונים · היה בתחתון ארבעה ובעליון אין בו ארבעה אינו משתמש בעליון אלא ז כנגד חלונו בלבד אבל בשאר הזיז שבשני צדדי החלון אסור להשתמש מפני זה שתחתיו שחלק רשות לעצמו:

ג יבל זיז היוצא על אויר ר"הר שמותר להשתמש עליו כשהוא משתמש בו אין נותנין עליו ואין נוטלים ממנו אלא כלי חרס וזכובית וכיוצא בהם שאם יפלו לרשות הרבים ישברו אבל שאר כלים אסורים שמא יפלו לרשות הרבים ויביאם: הגה ודוקא זיז וכיוצא בו אבל אם הוא דבר רחב כנג שהמשתמש עומד שם עם הכלי מותר להשתמש בכל הכלים · (ב"י בשם הריעב"א) ואם היה זיז אחד לברו יוצא על אויר כרמלית כל שהוא גבוה י' לעולם מותר בין רחב בין קצר ואפילו כלים שאין משתברין שלא גזרו בכרמלית:

שנד דיני בור ואשפה ברשות הרבים · ובו ב סעיפים:

א בור ברשות הרבים וחוליא סביבו (א) אם עומד א בתוך ד' טפחים לרשות היחיד מותר למלאות ממנו מרשות היחי' אפילו אין החוליא גבוה עשרה (ב) ואם הוא רחוק ארבעה מר"הי ב אין ממלאים ממנו

פרי חדש

סימן קלה

[illegible]

מקום פטור מה שאין כן אם החוליא פתוחה מי' הולך הדלי דרך רשות ומעלה מרחי' לר"י דרך מקום פטור וכתב ב"י שהריטב"א בשלהי נזיר כתב כיון שתנדו בידו ואינו מיחוי לה מרשות היחיד לרשות הרבים ומי' לפי' שנוח ליה דהא כשהוא פתוח הוי כאילו הוא סתום

כתב הרא"ש דכבפסקי בפ"ב מותרין וכ"ע ואפשר דס"ל דמוקפת היינו שוקקו מחיצה כמ"ש הרא"ש להרמב"ם ועמ"ש רסי' שע"ד: י' זו בור ואלו שלא הוא בינו"ט ד"ט(דוש): יא גבוהים מן המים: דקטנא לטל מר"ה כי לר"ה דרך מקו פטור ואע"ג דבר"ה אסור בדיומא א"כמ"ש ספי' שמ"ו בכרמלית שדי ועיין בפ"ג ותשמע מסדאסהם של"ב בבי"ת אדם ולא עירבו תלי' בפלוגת שבת סי' שמ"ו ס"ק ו"כ הב"י: יב עשוי' להתיז. כגון שיעבר לחצה סביב ולגיעות מקרי כגון שעשאה למעלה: יג פחות מג' פירוש שהו לנקב דאחו הוה כלנו והוי חורי ר"ה (כ"ה במדרכי) וע' בהגה"ה ס"ג: יד הצואה הוי מקום פטור. ד"ה רחבה ד' ומיירי שמפסה ב"ב ממש על הצואה ואע"פ שנופלת אח"כ לכרמלית שרי: טו דאין מקום פטור בכרמלית. וכ"ל לסי' שע"ב ס"ו דבתולשאין בה ד' הוי מקום פטור דשאני התם שהבחול חולקת הרשויות (ד"מ): יז מים שאין עמוקים. וב"ה הבית חו' שבת דף ק' ועירובין דף פ"ז דשרי במחיצה תלויה אפילו אין עמוקים. דלא מקרי ר"ה אח"כ רבים בוקעי. כו' וכ"מ בגמ' דפריך לרב הונא דסבי כזו ניחוש דלמא לא הוי י' מקום דל"ד דס"ל דעושה מחיצה תלויה ניחא ע"פ ועמ"ש סי' שמ"ה סי"ד וסס' שנ"ו: יח ואינה רחוקה. דברחוקה ד' טפחים לא אסרי אהדי שאינה יכולה להשתמש בלהם. א"כ האחר' יח משמשת שלא כדין אפי' בחול: יט בשתיהן בשותפות. ואכל מקום כל אחד משתמש בשלו:

שנו א עמוקה עשרה. אבל אם אינה עמוקה עשרה אע"פ שאינה רחבה ד' אינה כרמלית והוי כרשות שעומדת שם וכי עומדת בר"ה הוי רשו' יחיד (רש"י): ב אין ממלאין. ומ"מ לא מהני מחיצות אחר למלאו כיון שלא נעשו לסתם מים כמ"ש סי' שע"ו (רש"י) ואם אחר מרי האחה אוסרת. אחר שהיא פרוץ במלואה לכרמלית י"ל דהיא עלתה נעשית מחי' כיו' וכן אחר שהרי עמוק עשרה ואין אחר נאם מפני האחה (ראב"ד) ועמ"ש סימן שמ"ה סי"ח דאם אין עמוקה עשרה בפחות רק בשיעור אם תתלקט עשרה מתוך ארבע אמות הוי מחיל. אבל אם משופע ביותר מתחלקט עשר' מתוך תשעה אמות לא הוי במחיצה ועמ"ש סימן שם ס"ג סכ"ו. ותשמע ברא"ש שם שבשהיא עמוקה עשרה אפילו נפרץ בתחל אחר ביתר מעשרה שרי לטלטל בחלוק בין המים שבתוך שהם כרמלית למים שבפנים: ד מותר למלאות תמנו. אע"פ שהיא עמוקה י' ורחבה ד' דכיון שנכנס לחצר ואינו יוצא מתנו הוא כבור שבחצר ותחיצות החצר מחיצות אותה מה שאין כן באחת המים שנכנסה ויוצאת ותולקת רשות לעצמה והוי כרמלית (ראב"ד וריטב"א)

ו' זו בור אל"ה כמ"ש יא גבוהים מן המים י' וכיון לערב ביחד אם הם שלמני אדם: (מרדכי פ' הזורק)

ב בית הכסא שעל פני המים מות' על ידי מחיצה תלוי' ובלבד שתהא יב עשויה לחתיר אבל העשויה לצניעות בי' הכסא בלבד לא מהניא יג עשוה רף' אז קנה יג' פחות מג' שתפול הצואה עליו קורם שתפול למים אין צריך מחיצה דהוה ליה כחו בכרמלי' ושרי וה"ה אם בית הכס' עשוי בן שהצואה נופלת על צידי הכותל ואח"כ מתגלגלת ונופל למטה בכרמלית יד אם נשבר הדף בשבת פותר משום רגדול כבור הרבים:

אם בית הכסא בולט חוץ לחומת העיר וצואה נופלת בחפירה שסביב העיר עיש בה יותר מבית סאתים שהוא כרמלית אינו מותר על ידי מחיצה תלויה שלא התירו אותה אלא במים אבל על ידי דף שרי דכחו שרי בכל כרמלית:

הגה טו אומרים דאם בית הכסא לבעלה מעפרה שרי בכל ענין דהא מולקים ומ"ל אומרים דאסור לכרמלית דרך מקום פטור ופ"ל סי' שע"ו דיש חולקים דאם הניחה שם לאחר מעבות יום שרי בכל ענין דהא יד הצואה הוא מקום פטור דלא דרס בה רבים (מרדכי פ' הזורק) ועיין לעיל סימן שמ"ה דיש חולקין וסברת להו טו דאין מקום פטור בכרמלית ומ"מ מה שנמצאר בין שני בתים אסור לפטות שם אם לא שרגנו ואם אינו שם אינו אסור כפע"י כפו שנמצאר בסיף ב' דאז שרי דלא הוי אלא כמו שאינה מעורבת כדלקמן סי' שנ"ו ועיי' סי' שע"ו ס"ד (ד"מ) ובלבד דוקא שאינה אבל בדיעבד מסתפקו ולא עירבו מותר דגדול כבור הרבים (הגהות מרדכי ת"ק) הולכי סביבות נמצא לעשות ברכיהן מן המשופה אינה דגדול והמשופה אינה גבוה עכשיו אף על פי שהמחבר אינה אלא כרמלית ומוליא מכרמלית לכרמלית: (כ"י בשם אגודת מהרי"ם)

ד יז מים שאין עמוקים עשרה טפחים אין להם דין מים לחתיר לשפוך בהם במחיצה תלויה: הגה וכל שכן אם יבאו המים אף על פי שהיו שם עמוקים עשרה: (מרדכי)

ח יח היו שתי גזוזטראות זו למעלה מזו משוכה זו מבגדר זו מעט (ז) יט ואינה רחוקה מבגדרה ארבעה טפחים בין אם עומדות תוך עשרה זו לזו בין יש ביניהם יותר מגובה עשר אמות יש עליונה מחיצת בשותפות משל שניהם ולא עשו לתחתונה בלל שתיהן אסורות בה עד שיערבו וכל שכן אם עשו שתיהן להתחתונה שתיהן אסורות עד שיערבו יא אבל כל אחת מהן יח שעשתה לבדה בשלה אין האחרת אוסרת עליה אפילו לא עשתה האחרת בשלה יט וכן אם עשו יט בשתיהן בשותפות משל שניהם אין אחת אוסרת על חברתה:

שנו דין אמת המים העוברת בחצר. וכו' כ"ס:

א אמת המים העוברת בחצר (א) א עמוקה עשרה ורחבה ארבעה ב אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה בכניסתה וביציאתה (ג) ג יהיה פחות ממנה ד משוקע במים ה ואם תיהי המחיצה כולה יורדת בתוך המים צריך שיהיה פחות ממנה יוצא למעלה מן המים ואם התחיל לעשות המחיצה (ג) אצל השפת מכל צד ולא חיבר אותה באמצע כדי שיהו המים נכנסים ויוצאי' דרך שם ו אם אין ביניהם שלשה טפחים שרי דאסרי' לבור יש ביניהם שלשה טפחים אסור: הגה (ד) ואם הנקבים שהחמה נכנס ויוצא מהם אינם רחבים ג' אפילו יש ביניהם (בית יוסף בשם ריטב"א)

ב ז חצר שנפרצה ולשון יש עובר על הפרצה יא אם אינו בטלו יב ואין בפרצ' יותר מי' ד' מות' למלאו ממנה ולחכנים לבית נפרצ' במילואת אותיש בפרצה יותר מעשר' יג אם נשאר במקום שנפרץ ניידון יד גבוהים

שופך קלת רחוק מן החופן הוא זורק מרחוק לכרמלית אם הוא יעבו גבוה י' ואינו יוצא לשפוך על הדופן כגון שהם סרוחים ויכם לתוך הספינה ויוצא לשפוך מרחוק לכותל ברך ג"כ אסור להחזיק בפתחים ואחוריהם ה"ה אם עשו מחיצה לחצר לבדה ואין לה חלקת אחרת עשתה לבדה ואסרה עליה וכן אם עשו לשניהם אם הוא שתיהן בלא בית הסתר עלה אבל אם אינה אסורה עליה וכן אם נעלת דעת לשלוף לצאת אחרת סוב איל אוסר עליו כ"ז לחתר אם כיוהם ל"ש אבל ברחוק ל"ש בהתחתון יש"ל להשתמש בעליונה אם אינה אינו ולא אחרי הוא אינה יכולה לאסור על העליונה ואגוב יחדו מעיסה לא קפ"ל דאמתחתון עלי ויוקה אע"פ אם תשמיש קפ' כיון שאינו חוצה דרך לחוד אסרה עליה:

שנו (א) עמוקה י' ולא ד' לאם כיון לעשה רשו לעלמה ולא ד' אם היא בר"ה ואם היא בר"ה ג"כ ר"ה אבל אם היא בשינו לעשה רשות לעצמה הוה כחצר אחרי בחצר ובריך חיקון לה כין המים שבתוך המים אינה אוסרת לה בכניסה המים אחת מחיצה בעשיה בתוך לוגנים אבל מחיצה אם היא תלויה ועוברת דף אינה לה כ"ב רש"י בשבת דף פ"ו בסי' זה בסמוך: (ב) ומה ממה דמשוקע כי' המחיצה לאחת היה כדי הגדיל כמ"ש רא"ש שלמטה שהם מים הן בתחיצה אל לד הסמה הוא לד הילאה דבלאה לא מחיצה דעשוי' מיא שתין לאוגנים (ג) אצל שבאל הכניסה ובאל הלאה מחיצה לרחב החמה אל אינה מחיצה בלד הכניסה כולה מה אינה בלד החיצות דבלאה הוא הגיה מקום פנוי וכן בחיצה לד הילאה ועשה בן בדי מקום הפמי יבאו המים אם מקום הפנוי ינוע. אבל בלמוד. והב"י מיהם הדבר דבריהם הוא מונח לחתא הוא והשאה אחר שלא עשה המחיצה לרוחב החמה אלא לארכה מצד א' וכן מצד השני אם אין בין המחיצה ג' כו' וכתב הטו"ז ל"ל כדי ביים כתב להאי פירושא וכ"ה בהסה שלה סובלת פירוש הב"י בה ואין כאן חילוק בין רישא לסיפא אלא שהרי כל המחיצה אל רוח א' בחיצה אח' וכן בשני ובסיפא עשה כל המחיצה: (ד) ואם הנקבי כו' שבמשוקע בבנקבים רחבים ד' לריך הוא לרבי ר"ש מלשון יש שבסעיף אלא דאותר חני' דאותר חני' הריטב"א דאותה שהיא מחיצה עוברת מצד אחד ע"כ אינה בטלה ומתשבה רשות בפ' מפ"ב בלשון שבכנה ומתערבת בחד ע"כ בטל ולא שאין בפירוש עשר ופיטה אלא דבהגה"ר ד' מביא' ר"ש מחיצה

בין אחת המים דכאן ובין לשון הים דאח"ז ותמיה לי עובדא דאם דאחת המים שבנו' ורחבה ד' בחשבת לרשות אינה בעיל גבי אחר מה עשית מחיצה בצד כניסה ויציאה לענין מילוי המים מן האחה דהא המחיצה היא כרמלית והמחיצות לא מועילות רק להפסיק בין המים שהן בתוך המערבים עם אותן שבחצר אבל מ"מ אותן שבחצר עצמן הם כרמלית אע"ג דהם בחצר כיון שיש עם גבוה' ורוחב ד' הוי כרמלית כדלשה הב"ש

ולא הוי כר"מ חלה אם אין מסוכן ס"ז לחלה היום כשיעור שכתב מסוז"ל לחלה היום כשיעור והמתיר ניכרת לכבית אין התחלות ניכרות: ו תאחר לחי' תחלות כלומר דהאחר למחר לבטל בחצר ואם נחצר למחר יש תחלות ומותר לבטל בחצר לכל חסר למלאות תמנו כיון שאין מחיצה ע"ג כיצד מניחים שכתבתי שהרי נפרץ בתחלתו והיום הוי כרמלית (רתב"ד ורח"ש) ואין לחוש שמא יעלה היום שרטון כת"ש סי' שס"ג סכ"ע דעיירו שהגדולין נכוהים כיותר לו שהוא רחוק מהרבה מספת היום (תו'):

שנז א מקום פטור. לחם הוא מבולה פעמים שיהא מים עליו ורפש בתוכה ולח תהיה עמוקה' ותהיה כרמלית לכל כוונות מכוסה ומים כר"י סוי מורי ר"מ (ני' ריטב"ן) עת"ם סי' תת"ם סי"ו: ב יכול לשפוך ואפי' נתחלחלה מע"ש שופך לתוכה דבין דהקנו לו חכמים זכר למצה שלח יאכל ושלימם בר"ה מרי: ג לא ישפוך. דגזרינן דלמא אתי לתיעבד פתחים: ד תריך וקטין. כגון שהוא תרוך ח' תמות ורחב ג': ה ניתות הנמשים שיין שהם מקפיד על לכלוך תלידו ואינו אוהבין שילחו לחוץ ואין מפו' צידתו נמי מקלח ואתי למפרי ניתות שהשם אתרי מי נמשים הם ואפי' אלח בשעת הגשתו מתמלים הם והולכים אחר הנמשים: ו מעוזבה. רפה: ז סתומות בתוך ל"ט: ח ת"ל. עסקי זה לים חולקין: ט של תכנים מבלעי. וא"ת הרי ב"ד מסי' ע' מסתפק להם קרקע הוי ככלי שיעור מוקצה הכא הקילו: י. מותר לשפוך. דכתו בכתמלית לית נגזרו עסי' של"ם ס"ת: יא לפילו בזמן הזה. כ"כ מרי"ב בשם הר"ש ותעת' דמ"מ שייך למיגזר בעיר גדולה שיש רבות ללכת"ש: יב כרמלית שהיא כו'. לית בתרדי והבית המ"ד סימן של"ם ס"ג דלת כע"ש שכתב שדברי המרדכי סותרין זה"ד וכו'. ותע"ב דבגזיטרא שרי לשפוך דהתם ליכו מתחזין שרי לשפוך מפ"ב הכא ש"י ד"ס ס"ת:

וסימן שנ"ו:

שנח א ובורגנין חף על פי שאומר דר בתוכו מ"מ חין עשוי לדור לעולם: ב תריך וקטין. כגון שהוא תרוך ק' אמה ורחב ל' אמה שהוא עולה כתרובע של ע' וד"ש: ג אמה ת"ל לכל פחות מאמה שרי: ד סתוך לגיתו. כיון בתוך הלכים אמה מיוחל

ורישב"ץ ותי"מ וכ"ת): ה אמנו בחצר. דפעמים שהמים שוקעים והמתיר ניכרת לכבית אין התחלות ניכרות: ו תאחר לחי' תחלות. כלומר דהאחר לבטל בחצר ואם נחצר למחר יש תחלות ומותר לבטל בחצר לכל חסר למלאות תמנו כיון שאין מחיצה ע"ג כיצד מניחים שכתבתי שהרי נפרץ בתחלתו והיום הוי כרמלית (רתב"ד ורח"ש) ואין לחוש שמא יעלה היום שרטון כת"ש סי' שס"ג סכ"ע דעיירו שהגדולין נכוהים כיותר לו שהוא רחוק מהרבה מספת היום (תו'):

שנז א מקום פטור. לחם הוא מבולה פעמים שיהא מים עליו ורפש בתוכה ולח תהיה עמוקה' ותהיה כרמלית לכל כוונות מכוסה ומים כר"י סוי מורי ר"מ (ני' ריטב"ן) עת"ם סי' תת"ם סי"ו: ב יכול לשפוך ואפי' נתחלחלה מע"ש שופך לתוכה דבין דהקנו לו חכמים זכר למצה שלח יאכל ושלימם בר"ה מרי: ג לא ישפוך. דגזרינן דלמא אתי לתיעבד פתחים: ד תריך וקטין. כגון שהוא תרוך ח' תמות ורחב ג': ה ניתות הנמשים שיין שהם מקפיד על לכלוך תלידו ואינו אוהבין שילחו לחוץ ואין מפו' צידתו נמי מקלח ואתי למפרי ניתות שהשם אתרי מי נמשים הם ואפי' אלח בשעת הגשתו מתמלים הם והולכים אחר הנמשים: ו מעוזבה. רפה: ז סתומות בתוך ל"ט: ח ת"ל. עסקי זה לים חולקין: ט של תכנים מבלעי. וא"ת הרי ב"ד מסי' ע' מסתפק להם קרקע הוי ככלי שיעור מוקצה הכא הקילו: י. מותר לשפוך. דכתו בכתמלית לית נגזרו עסי' של"ם ס"ת: יא לפילו בזמן הזה. כ"כ מרי"ב בשם הר"ש ותעת' דמ"מ שייך למיגזר בעיר גדולה שיש רבות ללכת"ש: יב כרמלית שהיא כו'. לית בתרדי והבית המ"ד סימן של"ם ס"ג דלת כע"ש שכתב שדברי המרדכי סותרין זה"ד וכו'. ותע"ב דבגזיטרא שרי לשפוך דהתם ליכו מתחזין שרי לשפוך מפ"ב הכא ש"י ד"ס ס"ת:

וסימן שנ"ו:

שנח א ובורגנין חף על פי שאומר דר בתוכו מ"מ חין עשוי לדור לעולם: ב תריך וקטין. כגון שהוא תרוך ק' אמה ורחב ל' אמה שהוא עולה כתרובע של ע' וד"ש: ג אמה ת"ל לכל פחות מאמה שרי: ד סתוך לגיתו. כיון בתוך הלכים אמה

שנז דיני חצר פחות מארבע אמות וביב יותר ובו ג סעיפים:

א חצר שפחותה מארבע אמות על ארבע אמות שהיא מכוסה לרשות הרבים אין שופכין לתוכה מים בשבת כיכות החמה שכיון שאין בה ארבע אמות אין מאתים מים שאדם עשוי להשתמש בכל יום ראוי ליבלע בה והוי כאלו שופך לר"ה לכן צריך לעשות נוסא שהוא חללה מחוקת מאתים: הגה וכל נותת חלי חמה על חלי חמה כרוס שלמה חותבי חמה מחוקת מחים: (רמב"ם) בין אם עשנה בפנים בחצר או בחוץ אלא שאם עשנה בחוץ צריך לכפותה בנסרים (א) כדי שתהא מקום פטור וילאו המים מידו לסקו' פטור וכיון שיעשנו נוסא ב יכול לשפוך בה כל מה שירצה ואם אינה מחזקת מאתים ג (ב) לא ישפוך בה כלל ואם יש בחצר ארבע על ארבע (ג) אפי' הוא ד אריך וקטין או ה ביכות הנשמים כחצר כל שהוא מותר לשפוך בה כל מה שירצה יחצר ואכסדרה (פי' בית שיש לו ג' דפנות ולופן ד' שתעמידין בו דלת לחיה מנופפת כל עיקר אלא שרוחבו של בית כלו ופעמים שעושים לה חמה ח' פליס מכאן וחמה ח' פליס מכאן כך פי' המרוך ופניס הוא מעט כותל יתר ושוה) שאין באחד מהם לבר ד' אמות כיצרפין לר' אמות להתיר לשפוך בהם:

הגה (ד) והי"ה כ' ויש"ה פליטות ופניהם ו מעזיבה מרחים כמים לגלוע בהם הם כם ז סתומות זו לו מלפרמות (כ"י נסם כר"י יוכנן):

ישמה דברים אמורים בחצר המכוסה לר"ח (ח) אבל אם היא מכוסה לכרמלית אפי' היא קטנה הרבה ח אינה צריכה נוסא אפילו ביסורת החמה (וע"ל סי' שע"ו):

ב (ו) ביב שמכוסה ארבע אמות במשך נרשות הרבים ויש בו ארבע על ארבע (ז) מותר לשפוך אפילו על פי הביב אפילו ביסורת החמה אף על פי שהמים יוצאים מיד כ' לחוץ יוכלבד שלא יהא סילון של עין שאין המים ראוים לבלוע אבל אם עשוי כעין רצפת ט של אבנים מבליעים ושרי"ולהרמב"ם אפילו היה אורך הביב או הצנור מאה אמה לא ישפוך על פי ביסות החמה אלא שופך תוך לביב והם יורדים לביב:

ג כר"א כשהמים יוצאים לר"ה אבל אם הוי יוצאים לכרמלית כותר לשפוך על פי הביב אפילו ביסות החמה:

הגה (ח) וים לתורים לתן מילוק בין כרמלית לרשות הרבים (כ"י נסם תוספות וכר"ם פ"ב כיצד מפתחין) ודוקא כרמלית שבית תוך קיבר (ט) דמקלף ברשות הרבים עצמה יא אפילו נמצן (י) הגה לית לן ברשות הרבים אבל יב כרמלית יג שהוא מתון לעיר לו אצר שהיא מעורבת שרי (מרדכי פרק הזורק וסמ"ג ור"ן) (תשובת מהר"ם סימן ל') ועיר המוקפת חומה ולח עיר בו בכר שתיהם מעורבת דמי (מרדכים פ"ב ות"ב סימן ע"ג ועי"ש) והם בלמור למעלה מעשרה מעוברים המים ערך מקום שפור שע"ו לכרמלית יש לנקל (מהרי"ל) וכן עיקר:

שנח דין איזה מקומות נקראים מוקפים לדירה ובו י"ד סעיפים:

א כל היקף שלא הוקף לדירה כגון גגות ופרסים א וכורגנין שאינן עשוים אלא לשמור בתוכן אסרו חכמים לשלשל בתוכה יותר מד' אמות (א) אם הוא יותר מאמה אבל אם הוא פחות שהוא שיעור ע' אמה ור' מפחים על ע' אמה ור' מפחים כותר לשלשל בכולו בין שהוא מרובע בין שהוא עגול יב ב אריך וקטין (ב) יובלבד שלא יהא אוכלו יותר משניהם כרחבו ג אמה אחת ואם הוקף לדירה יאפילו יש בו בסה מילין כותר לשלשל בכולו: הגה ועיין לקמן סי' ס"ת דין סחם עיירות לי מוקפות (מרדכי פרק שומרין) וי"ת סוד לכל קרקף שהוא ד' סמיך לגיתו מקרי היקף לדירה כי דעתים עליה (סגהות מהרי"ק ס"ב דעירובין) ויש מחלקין נזה: (כ"י בשם תוספות)

דרגיליס לפחות סחם תחילה ולאר כך לקרף (מרדכי פרק שומרין) וי"ת סוד לכל קרקף שהוא ד' סמיך לגיתו מקרי היקף לדירה כי דעתים עליה (סגהות מהרי"ק ס"ב דעירובין) ויש מחלקין נזה: (כ"י בשם תוספות)

שאוכל לצורך יום (הר"י יונתן) עמ"ס מק"ס ס"ג וה"ה אם יש סיבת סומכי סדר סס סיום ובלילה לו בית דירה תע"ס מתין דרסס בקביעות (הג"מ) ועיין בהרא"ו ונ"ל דהג"א מיירי שהיה הבית בעיר שהוא מקודם להיות מחליה בעיה. תפ"ה לית ליה אסרי להדי הואיל ודיחד נברת הוא דקיי"ל דיחיד רשות יחיד וקרפף להדדי לענין כלים שמבטלו בחצר ואינו מבטלו בקרפף עכ"פ מקום הרגיל בו לכלים מבטלו בחצר ולא בקרפף עכ"ל רש"י ומרחיק שיש ס"ס ולא תלי בפת"ס ס"ג ס"ב ס"ג ס"ב ס"ג ס"ב

שס דין היקף מחיצות לשבת ובו ג סעיפים:

א יחיד ששבת בבקעה והקיף א' מחיצות גרועות כגון ב שתי בלא ערב או ערב בלא שתי בעד מאתים מותר למלמל בכולו מפאתים ואילך אין מטלטלין בו אלא בארבע (א) וכן הדין ג אם הם שנים ואם הם שלשה ישראלים חשובים כעיירא ומותר למלמל בכולו אפילו הוא גדול הרבה ובלבד שלא יקיפו יותר מכדי צרכם שלא ישאר בית מאתים פנוי שאין צריכים לו לתשמיש אבל אם נשאר בית מאתים פנוי אין משלמלין בכל המוקף אלא בארבע אמות בפה דברים אמורים כשהקיפו יותר על שש מאין (ב) אבל אם לא הקיפו יותר על שש מאין אף על פי ש"ש מאתים פנוי בין שהן שלשה סותר:

הגה עכ"פ הינו מלמלף לסירוגין ו"ל דהוה כדין קבין הינו מלמלף: (מכ"מ פרק י"ח)

ב יהיו שלשה והקיפו כל צרכם וכת אחד בשבת מותרים בכל השבת כיון שנכנס השבת בהיתר היו שנים והקיפו יותר מפאתים ונתוספו עליהם בשבת אסורים כיון שנכנס שבת באיסור:

ג היו ג' והקיפו כל אחד לעצמו זה בצד זה ועירבו יחד אם החיצונים רחבים והאמצעי קצר שנמצא האמצעי פרוץ בסילוקו לחיצונים וחיצונים שיש להם נפופים עורפי עליו מכל צד נותני להם כל צרכם באמצע אפילו אם הוא גדול הרבה שאנו רואים כאלו כלם ברים בתוכו והרי יש שלשה ביחד ואף בחיצונים גותנים להם כל צרכם דכיון שנעשו שוים באמצע הוה ליה אינך כחצר לאמצעי וישׁ אומרים שהחיצונים אינם סותרים אא"כ עד מאתים ואם אחד מהם יותר מפאתים ד' גם האמצעי אבר שהרי הוא פרוץ בסילוקו ואם החיצונים פרוצים בסילוקם לאמצעי והאמצעי ה בנופף ויחיד בכל אחד אין נותנין לכל אחד אלא בית מאתים ואם אחד מהחיצונים יותר מבית מאתים הוא לכדו אסור ואם האמצעי יותר מבית מאתים גם החיצונים אסורים שהרי הם פרוצים למקום האסור להם אבל אם אחד מכל אחד מהחיצונים ושנים באמצעי או שנים מכל אחד מהחיצונים ואחד באמצעי נותנין לשנים החיצונים כל צרכם דחשיבי כל מה שבאמצעי כאלו הוא בחיצונים כמה דברים אסורים בשאינם פתוחים זה לזה ביותר מעשרה דאם כן הוה ליה פרצה ז וגם הסנופפין אסורים ח וכל זה בשכותלי קטנה נכנסים לגדולה וכשכותלי קטנה מופלגים שלשה טפחים מכותלי אורך הגדולה דאז אסורה הגדולה על הקטנה (וע"ל סימן שע"ד סעיף ג') דאם לא כן הוה ליה נראה מבחוץ ושוה מבפנים ונדון משום לחי וכלם חשובין כנופפין וכאלו אין אחר מהם נפרץ לחבירו ואין נותנין להם באהה מהם אלא מבית מאתים:

שסא דין גג הסמוך לרשות הרבים ובו ב סעיפים:

א גג הסמוך לרשות הרבים (א) כתוך עשרה טפחים א' יולעלה מעשרה לחצר חואיל ורבים ב משתמשים בו הרי זה כרשות הרבים ואסור לכעל הגג להשתמש בו מחצרו קד שיעשה לו ג סולם קבוע מחצרו ז איזהו סולם קבוע כל שקבועו שם כין לחול כין לשבת:

ב חצר שנפרצה בכותלוה או ביותר מעשרה לר"ה מקום מחיצה נידון כצירי רשות הרבים שהוא כרמלית (כמו) שהוא החצר ואם נפרץ בקרן זוית אפילו ד בפחות מעשרה אסור וכן בית שנפרץ בקרן זוית אפי' בפחות מעשרה ונפרץ גם הקירוי עד שנשאר באלכסון אסור ט אבל פירצה שאינה בקרן זוית אפרוין:

גה פי תקרת יורד וסותם אפילו ביותר מעשרה (כ) י והוא שלא יהא פי תקרה משופע ל"כ פה:

כגה ויש מפרשים דכשינפנם כן ך נרוסק הקירוי לרבנה טפחים (תום' וכרא"ש פ' כיצד מצמצמים וסי' ג' ומור) ותעריגן פי תקרה יורד וסותם טפיגו נב' מחיצות ס"ם בתן ב' מחיצות עלימות לגוקות זו גבו תבל זו בכבל זו"ל: (מור)

שכב איזה

(א) אבן העזר סימן ס"ם סעיף ל"ג דלכאורה נ"מ בין שעשאו ביחד לו"ם ל"ל מחיצות לסמיכה כיון שעשאו ביחד לו"ם ל"ל מחיצות לסמיכה אלא ב' מחיצות ג' קרפיפות דף ל"ג ב'

שסב הלכות שבת

שסב א לשמור השבות. יש עשוי לדור בה יומם ולילה: ב ועיקרן במקוסו'. וה"ה שם יש נבוהין ו' במקום שנבוהין ל' ל' רקבים ד' דלא"כ ה"ל כרמלית עסקי תרל"ח: ג שהיו

שסב איזה מחיצה קרויה מחיצה לטלטל. ובו ב' סעיפים:

א כל מחיצה שלא נעשית לדור בתוכה אלא לצניעות או לשמור מה שיהיו בתוכה או ליישב בה מקרי א לשמור השדות היא מחיצה לטלטל מה שבתוכה אבל אינה מחיצה לעשותה שבתוכה מוקף לדירה אם הוא יותר מבית סאתים ב חילקן אילן שעומדין זורים למטה אם אינם נבוהים שלשה מן הארץ ב ועיקרן במקום שמחוברים לאילן הוא גבוה י' חשוב מחיצה ומותר לטלטל בכולו אפילו שלא הוא שבין העומדים בעצים או בקש ויקשור העומדים שלא ינידו הרוח שכל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה אינה מחיצה ואפילו ערבית סאתים אבל יותר מבית סאתים לא אפילו נשען לכן בין ג שאינו עשוי לדור בתוכו אלא להסתופף בצלו לשמור השדות: ג חל שבובות חמשה והשלימו לעשרה שעשה עליו מחיצה גבוה חמשה חשובה מחיצה לטלטל ולכל רבר:

ג מחיצה העומדת מאליה דהיינו שלא נעשות לשם מחיצה כשרה

ד מחיצה שנעשית בשבת כשרה והני מילי שנעשית בשבת בשוגג אבל במזיד היא מחיצה להחסיר לתייב הזורק כרשות הרבים לתוכה אבל לא להתיר לטלטל בתוכה (א) ואפילו מילי שלא היה שם מחיצה תחילה אבל היתה שם והסירה וחזרה ונעשית אפילו בסזיר חזרה להתירה הראשון בגון שנים או שלשה שהקיפו בסחצלאות סביבותיהם ברשות הרבים והנרולו גם הן סביבותיהם בסחצלאות ועירבו יחד מותרים לטלטל מזה לזה גללו הסחצלאות נאסרו חזרו והפרסו אפילו במזיד חזרו להתירן הראשון:

ד ספינה גדולה שבולה אפילו היא יותר מבית סאתים רחשיבה מוקפת לדירה (ועל"ל סי' שס"ו וסוף סי' שס"ב) כפאה לדור תחתיה הוי רשות היחיד ו אף עליה כפאה לויפחה ז יאין מטלטלין בה אלא כד' אמות אפילו אם היא יותר כפאתים:

ה בכל עושים מחיצה בכלים ובאוכפות בין של ערב לבר בגון של חבלים או של שתי לבר כגון קנים נעוצי בארץ ובותרים עד סאתי אפי' ליחיד ביישוב ובלבר שלא יהא בין חבל לחבירו יותר משלשה טפחים ואפילו בבעלי חיים ובלבר ח שיהו כפותים ואפילו באנשים שיושבים

בשיעור בסירב"י שבן מביאת הרח"ם סתי פירש"י שם ומכם פליגי דלרבה לא חשיבי בי תקרה בתם הוי משופע ולר"ן חשיבי וקו"ל כר"ן כיון ד"ה הרח"ם לחלק דעדיין נרוך תפילין. ד"ה הקורה שעמיד יורד וסותם ד"ט דלמ כרבי"י שם ל' די בשעה

פרי חדש

סימן קלה

ס"ו אינו סותם וכרי מחברת לשונה למגן שכשה כיון שהחיל בהיתר נשוי תחר תחמר בכיון שכשניתן פיטרתי מה שם יש כאן יש לחלוק, להסיר ולבטל אלא מכיון שהחיל בהיתר נשוי ואחר כך בא לבטל בטל בטל ובכן ונעשות שנור מחיצה כאן קרוי פיטרתי יהת לחלק בין עושה למגן שכשי ואחר שהחיל בהיתר נשוי ואחר כך בא לבטל בטל בטל ובכן ונעשות מחת דלחדרין שנעשו קרוי פיטרתי יהת לחלק בין אחר כך בא יקרוי פיטרתי שנעשו אחר כך בא יקרוי פיטרתי וא

שומרים זה אצל זה ט בפחות משלשה (ב) יואפי' כשהם מהלכים חשובים מחיצה וביניהם ר"ת יא (ג) והוא שלא ירעו שהעמידו לשם מחיצת ואפילו יא שהם יודע אסור ואפילו אם לא הודיעם שעשה מחיצות עתה יאם קרוב הדבר שידעו בגון שעשה מהם מחיצה פעם אחת יב לא יעשה מהם יג מחיצה עור:

ו יבאם באו מתחילה שלא לרעת אף על פי שאח"כ הרגישו אין לחוש:

ז יגיש מי שאומר יד שלא יעמיד אותם אדם שהוא רוצה להשתמש במחיצה זו אלא יעמיד אותם אחר שלא לדעתו:

קנה ואין בפחות מחיצה של בני חמש רק בשעת כתוב ובשעת הדפס ואם מכה דבר תחת מרפות מרכיס יותר מדיקה להוליך עם טן תינוקות מיניהו הדבר בלא מחיצה מלעשות מחיצה של בני חמש ובניהם גדול (ב"י בשם שבולי הלקט וסמ"ג ום"ש):

ח טפרוץ מרובה על העומד אסור אלא אם כן בכל פרצה מהם פחותה משלשה טפחים:

ט יפרוץ כיוצא מזה יו בין בשתי בין בערב יובלבד שלא יהא במקום אחד פרוץ יותר מעשר אבל עד עשר אמות מותר שפני שהיא כפחת:

י יאם עשה צורת פתח אפילו לפירצה יתירה מעשר מותר יבואפי' לא נעץ אלא ארבע קונדיסין בארבע רוחות ועשה צורת פתח על גביהן מותר יוחני מילי בחצר ומבוי שיש בהם דיורין אבל בבקעה לא מהני בשביל הרוחות על ידי צורת פתח • יז יולהרשב"ם אין צורת הפתח מועיל לפרצה יותר מעשר אלא אם כן עומד מרובה על הפרוץ (ולו מהני לפי' בבקעה בכל הרוחות) (כ"י בשם סמ"ג וסמ"ק):

יא יחהי צורת פתח יח קנה סבאן וקנה סבאן על גביהן אפי' אינו נוגע בהן אלא ש"ש ביניהן במה אמות ובלבד שיהא גבוה חמשה שמבאן ומבאן עשרה טפחים יט יהיתין מכוונים כנגד קנה העליון ואם היבר הקנה העליון לשני הקנים או לאחד מהן (ר) מן הצד לא מהני רצריך שיהו הקני שבצדדים חזק לכבל כלה שהוא אפי' של קש או של קנים אבל קנה שעל גביהן קני בבל שהוא כא ואפי' גמי מהני:

יב כפיפה (פירוש שער העשוי ככיפה • רש"י) אם יש ברוחבה רחיינו קורם שהתחיל להתעגל י טפחים מותרת בשום צורת פתח:

שסג רינו

ט בפחות מג' הקשה כ"ת דהא אמתי בכ"מ ס"ו ומ"כ תפילו יש יותר מג' ביניהם לשתי מחיצות מרובה על הפרוץ וע"ש שבדק ולא זכר הדוס רבינו דהרי הרגלים חינן ג"ט והרי הם בקצים בעלמא ומסתמא אין הרגלים דבוקים זו בזו ובפרט בשעת מהלכים דהא אין יודעים שעושים לשם מחיצה שישתמו עליהם ומהם שסיעה מרחיק רבלי אחרי אחתה זו מזו כמ"ש בסי' ש"ס ואם עומדים פנים של זה כלפי אחוריו של זה פשיטא דאין חופש נפח אחת דרוקא רוחבו של אדם הוי אחת ואף ריחבו לא הוי במלואו דבמקום מושבו הוי אחת ל"כ הוא הוי פחות מאחת דאחתת בחתת לא יתיב והכי איתא בסוכה דף כ"ג לגבי לעשות מחיצה בין הרגלים של בהמה לפי שיש ביניהם יותר מג' ע"ש והכא מיירי ברגלים קפוצות ונופה נבוה י בלא הרגלים מהלכים עכ"י דלא כע"ש פ"ק יא והוא שלא ידעו דאסור לעשות מחיצה בשבת ואם עשו במזיד עם"ג: יב לחיעשה מהם ואם אדם אחר רצה לעשות מהם מחיצה הוי שפיר (כ"י): יג חולק עמ"ש ס"ג: טו תיקוקות שיכיון ואם מבטיחין מלילין הדבר דמחכוונין כהאחת עלמון שאין יודעי שמלבד לחיות ועשי ס"ל דשם ס"ג ואם אדם לגבי גבוה ואפ"ה ברי ול"ע חולק עמ"ש ס"ג: טו תיקוקות שיכיון ואם מבטיחין מלילין הדבר דמחכוונין כהאחת עלמון שאין יודעי שמלבד לחיות ועשי ס"ל דשם ס"ג ואם אדם לגבי גבוה ואפ"ה ברי ול"ע

פרי חדש

סימן קלה

שסג דיני מבוי ולחי ובו ל"ו סעיפים:

א [1]מקום (א) שיש לו שלשה מחיצות אסרו חכמים לשלשל בו ער שיעשה שום תיקון ברביעית:

ב (ב) [2]חצר שנפרץ במילואו ער עשר אמות ניתר בפס רחב ד' טפחים שיעמידנו מצד אחר במקום הפרוץ ואם ירצה להקנו בשני צירי הפרצה די בשני פסין של שני משתויין והוא תורן לנשתייר מהם כותל רביעי בנוי כשיעור ארבע טפחים במקום א' או אם נשתייר מהשני צדדים (ג) [3]טפח מכאן וטפח מכאן וכל זה בגובה עשרה טפחים ויאפי' אם אין בפרצה ארבעה טפחים כיון שהוא במילואו צריך תיקון ער שיהא בה פחות מג' ויאם יש בפרצה יותר מעשר אמות אפילו אינה במילואו צריך לתקנה בצורת פתח:

ג [4]מבוי שיש לו שלשה מחיצות ופרוץ בצד רביעי התיר [5]בלחי (פי' תרנגוס הקרם לפתח לותח חדת) [6]שעביו ורחבו ב כל שהוא שיעמידנו בפתח המבוי ויהיה גבהו עשרה טפחים ומכל רבר ש"עשנו כשר "אפילו מבעלי חיים מובלבר שיקשרנו שם כחבלים לכתלי המבוי ביתרות שיצאים מן הכותל' בענין שאינו יכול לרבוק כרי שלא יתמעט נבהנמי' טפחים: (ולפי' ג קשר סס חלס נמי הוי לחי: ח"מ)

ד [7]אם יש קצת כותל ברוחו רביעי עולה משום לחי ובלבר שיהא בו רוחב טפח:

ה [8]לחי ראי נשיב ביה זיקא ד לא מצי קאי לא חשיב לחי:

ו [9]צריך שלא יהא הלחי ה רחוק מן הכותל ג' טפחים:

ז [10]לחי ן אפי' שברים ושכרי שברים כשרים בו:

הגה (ר) ולכן עושין לחי מסיד עפר נכותל ונלבר סיוסר על ידי שמפסה יותר מכלום לפרוץ: (ת"כד סימן ס"ד)

ח [11]לחי שעשאו ז (ח) מעצי אשירה כשר:

ט (ו) [12]בין שנראית בליטת הלחי לעוסרים בתוך מבוי ואינה נראית לעוסרים בחוץ [13]בין שנראית לעוסרים בחוץ בגר חלל מבוי (תוס' והר"ח פ"ק דעירובין) ואינה נראית לעוסרים בפנים כשר:

י [14]הרתיקו מהכותל שלש או שתגביהו מהארץ שלש פסול [15]ואם הגביהו פחות משלש אף על פי שאין בו אלא שבעה ושמחו כשר:

יא ח [16]אפילו לא עשאו לשם לחי אלא שנזדמן לו שם מאליו כשר ובלבר שיסמכו עליו מערב שבת אבל לא סמכו עליו מערב שבת כנון שהיה שם לחי אחר ונפל בשבת ובאים עכשיו לסמוך על זה לא' (מבל לת היה שם לחי תחר מערב שבת ט כתלו סמכו עליו דמי) (כי' בשם רע"ב והג"א ומיימי והמגיד פי"ו):

לחי

שסג א אין בפרצה ד' טפחי' אפילו מחצר רחב כחמשה בקצה אחד קצר שאין במילואו רוחב ד' טפחי' אפילו הוא קצר שאין במילואו רוחב ד' טפחי' אפילו מחצר פתוח מד' לד' מיקרי כ"ש סכ"ת: ב כל שאחד פתוח וכ"ה בהר"ף פ"ק דף י"ת מן הגד לעניל מיהו ה"ל מן הגד לפירש"י אין לחיסור אלא אם התכל מלחיצלם קאר בקצה שעליון של הקצה אלא בולע קנת מן הקצה למעלה מן התכל אם הוא כדרך בקצה עליון מלבדו ואין בולע מהקצה למעלה מהתכל וכ"ה בהר"ף פ"ק דף י"ת מן הגד בלומר מיהו ה"ל

שסג (א) שיש לו שלשה מחיצות אסרו חכמים לשלשל בו ער שיעשה שום תיקון ברביעית: שהוא ר"ת נאור מ"ת מבוי והקשה כ"י למה נסמר סטור דחבואות שיש להם מחיצות ואין להן לחי ומשני רבינו האי כגון שיש לו ב' מחיצות ארוכות ושלישית קצרה ואין לה

כתבים כיחלי קטנה בגדולה בקוטית התו' על פי' הרתשבון וע"כ נרשה
מחוק הוא בין הפירושים כזה לפי' הת' הוא מרחה בפנים כזה ב
מחוק בתוך כזה ב אלא שבפנים אין הלחי בקלף הכותל
לה מהני כזה לה מהני קוטית התו' אלא מסכימי לפי' הפני

יב לחי תעומד מאליו אפילו סמכו עליו מערב שבת אם חסכו רוח
יותר משמנה אמות (ז) ואם הלחי בולם לתוכו ו' ארבע אמות
אינו נדון משום לחי וצריך לחי אחר להחזיר ויעמידנו ברוח שכנגדו
ואם יראה להעמידו אצלו יעשנו ויעמד עב או רק יותר מהבליפה כדי
שיהא ניכר שהוא לשם לחי:

יג ואם יא בפעידו בשם לחי לית ליה קלת מתקנו לחי למבוי זה אפילו
רחב ארבע אמות משום הוי לחי:

יד יב (ח) לחי המושך עם רפנו של מבוי שהעמיד חורו בגגר עובי
הכותל פרשות מבפנים ונראות מבחוץ שאין חורו של לחי מכסה כל
עובי הרופן פחות מארבע אמות נידון משום לחי ומשתמש יג עם חורו
הפנימי ר' אמות נידון משום מבוי יד ואסור להשתמש בכל המבוי
שהרי אין כאן לחי:

טו יג יעור יש הכשר אחר למבוי הפרוץ ברוח רביעי בקורה שיניחנה על
ראש המבוי (ט) וצריך שיניחנה על כתלי חסבוי יאבל אם נעץ
שתי יתדות אצל המבוי בתוך אפילו בספון לו והניחה עליהם פסול:
טו ויצריך שיניחנה כדי להחזיר המבוי אבל אם לא נעשית לשם כך
אפילו סמכו עליה טו מערב שבת פסולה:

יז טו קורה זה שאמרנו צריכה שיעור יולפיכך אם עשאה מעצי אשרה
פסולה רבין דלשריפה קיימא כתותי מכתת שיעורה:

יח יז שיעור הקורה רחבה טפח ועביה כל שהוא רק שתהא חזקה יח
כדי לקבל ארית שהוא חצי לבנה של שלשה טפחים יואם היא
רחבה ארבעה טפחים אינה צריכה להיות חזקה לקבל ארית:

יט יח טעמידים דהיינו אם היא נסמכת על יתדות היוצאות מן הכותל
(י) שאין ברחבן טפח ולא בארכן שלש יש אומרים (יא) שצריך
שיהיו חזקים לקבלה ולקבל חצי לבנה קו"א שאין צריך שיהיו חזקים
אלא כדי לקבלה בלבד:

כ יט יאם חיתה הקורה עגולה צריך שיהיה בחקיפתה ג' טפחים שאז יש
ברחבה טפח:

כא כ חיתה עקומה ועקסיומוה גוזה וזן לסבוי או למעלה מעשרים או
למטה מעשרה רואים כל שאלו ינפל העקסיומות ואין בין זה לזה
שלשה כשרה ואם לאו פסולה:

כב כא חיתה יוצאה מכותל זה יז ואינה נוגעת בכותל זה בגון שמכחה
על עמודים וכן שתי קורות אחת יוצאת מכותל זה ואחת יוצאה
מכותל זה ופניהן זו כנו באמצע המבוי אם אין ביניהם שלשה בשרה יש
ביניהם ג' טפולה:

כג כב חניח שתי קורות זו בצד זו לא כזו לקבל ארית ולא כזו לקבל
ארית אם יש בשהיהן כדי לקבל ארית לרחבו דהיינו טפח יואין
בין זו לזו שלשה טפחים אינו צריך להביא קורה אחרת ואם לאו צריך להביא קורה אחרת יוש אומרים
שצריך שיהו קרובות זו לזו יח (יב) בתוך טפח:

כד כג היתה אחת למעלה ואחת למטה יראוים את העליונה כאלו היא למטה ואת התחתונה כאלו היא
למעלה ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרי ולא התחתונה למטה מעשרה ולא יהיה ביניהם שלש
טפחי לא בנוכה ולא במשך כשרואין אותם שירדה זו ועלתה זו כחוונה ער שיעשו זו בצד זו יט יש פוסלי:

כה כד יפירס על הקורה פחצלת ואינה נוגעת ער הקרקע אם גבוהה מהארץ שלשה טפחים פסולה שחרי כיסה
הקורה ואינה נראית וכטלה פחיות קורה ופחצה נם כן אינה כיון שנבוהה מהארץ שלשה טפחים יאבל אם
הניח קורה רחבה כ ונמשכת (יג) קצת למטה מעשרה כשרה:

כה נעץ

מחלי קטנה בגדולה בקוטית התו' על פי' הרתשבון וע"כ נרשה
מחוק הוא בין הפירושים כזה לפי' הת' הוא מרחה בפנים כזה ב
מחוק בתוך כזה ב אלא שבפנים אין הלחי בקלף הכותל
לה מהני כזה לה מהני קוטית התו' אלא מסכימי לפי' הפני

מסמע דאפ כפי' לית שלטלו בשבת שעברה ע"י לחי
זו לית הוה לחי וכ"מ בראב"ד שהבי' הרב"י: ד"ל לחשוש · דד"ל הוי שיעור
מבוי וליכא הכירה לפי"ג דלחי משוש מחילה מ"מ הכירה לקה בעיבן
לחבל אם המבוי רחב ח' אמות מפרון: יא העמידו: לחבל
סמכו עליו לית מהני דלית מהבי"ב
וכ"כ בכ"ת בשם גדול אחד: יב
לחי המושך · כתוב בראב"ד שהבי' מבוי
שרפנו בלחיים פתוח פתוח מג'
והוי משך רלפו ד"ל בלחוך המבוי
בריך לחי אחר להחזיר המבוי סולו
עכ"ל ומ"ש מסמלה מכתוב ושוה
מבפנים לו חיפסל בילון משו' לחי
ע' בגמר' וכרמ"י: יג עם חורו ·
דסה סלד הפני קלר מזה ועמ"ש
ס"לוסי' סם ס"ה וכמ"ש מיירי
שלרו הפני ג"כ לחוך בכלל קושית
הע"ש: יד ולאסור להשתמש
לחי' העומד לשם לחי (טו): טו
מע"ש פסולה · דקורה משום סיכר
וכשלת עשאה לשם כך לית לה סור
היכר: יו כדי לקבל לחייה ·
כלומר שם המבוי רחבה עשרה
חשוב צריך לקבל ל' לחייהם
דהוה ע' חשוב לבבי שני חוכך
הקורה כמ"ש סכ"ח וכ"ה: יז
ואינה נוגעת · ואפי' מרוחק מפני
הכותלים שהרו לעד: יח בתוך
טפח · ואפי' סס יחד ל"ש סס
הלוי שבינהם ד"ס לית לה מהני דעכ"פ
לין רלוי להניח לחייה עליהם
מכ"ש בשני דרשים רק שלוין
חזק שכל דלא כע"ש: יט
ויש פוסלין · דס"ל בהי"ה נסכ"כ:
כ ומשכה קלתו · כלומ' שהיה
ניחש' לחשוב קלתו יותר מי' ממקום
שהחילת וה"כ ה"ל דהוה מחילה
ופסולה משום קורה ומשום מחילה
מי לית לה דסה מחילה חלויה היה
דהוה הוה נעוה י"ע מהקרקע קמ"ל
דכשרה

פרי חדש

סימן קלה

דכשהה עכ"ו וכ"ח: בא כשרה מחני כו'. דאחרי' תקוט ולבוד אע"ג דבקורה טפח אפי' נגוס יותר ממ' אחרי' תבת דבעי' קורה שהיא משוכה לשטח מ"ט כשולם מ"מ דלמחצלת מ"מ בקורה אין שיעור אחרי' עוקצה דחיני בן חלת אפי' אם היא מגיע על המחצלת מ"מ כה מקום שהוא קורה דהא בקורה טפח אפי' נגוס יותר ממ' אחרי' תבת דבעי' קורה שהיא משוכה לשטח מ"ט כשולם מ"מ דלמחצלת מ"מ בקורה אין שיעור אחרי' עוקצה דחיני בן חלת אפי' אם היא מגיע על המחצלת מ"מ כה מקום שהוא קורה דהא

בח ויש נוהגין שתי יתרות עקומות על שני כתלי המבוי ועקימותה נוטה לתוך המבוי ונתן הקורה עליהם ואין ביתירות טפח שהוא שיעור קורה להיות נחשבים כקורה אם אינם גבוהים מכתלי המבוי שלשה ואין בנשיתם שלשה **בא** כשרה שאנו רואים כאלו הם על כתלי המבוי ואם יש בנגהן או בנשיתן שלשה פסולה:

בט וה"א דמבוי ניתר בלחי או קורה דוקא כשאינו נמוך פחות מעשרה טפחים **כב** (יד) מרוחבים ולא יתר רחבו יותר מעשר אמות מצומצמות לשיטתא ארבו ארבע אמות מרוחות או יותר אבל אם חסר אחד מכל אלו אין לו תקנה **כג** אלא בצורת פתח ואם היה גבוה חללו יותר מכ' אמה מצומצמות (טו) אינו ניתר בקורה אבל ניתר הוא בלחי ואם רוצה למכשירו בקורה צריך שישקפה בת' ציור וכיור (פי' צינור לתוך כבוסתו תן מסיר לו על פי קורה) שעל ידי כך הכל מתבטלים בת ואם היה גבוה יותר מכ' ובנה בגין תחת הקורה למעשו מכ' די **כד** בבנין רחב טפח ברוחב הקורת אבל אם אינו גבוה יותר שיחזיק בו להשלימו לי' (יו) צריך לחזק ארבע אמות לתוך המבוי על פני כל רחבו ואין מבוי ניתר בלחי או קורה יותר משיתין פתוחים לתוכו **כה** שני חצירות ולכל חצר יהבי בהם (ולפי כל החלרו פתיחות זו לזו) (יסר"ח ומרדכי והטור) **כו** (יז) ויש מוליקים כזה (כי"מ בשם הרי"ף והרא"ש) שאלא יתא בכל פתח מאלו פחות מד' טפחים ושתיתו דיורים אוכלים בכל בית שמקום השתות נורם ואפ' היה חבית תא לאב וחבר לבן אע"פ שחבן מקבל טומאה מפני משלחן אביו ואוכל בביתו הרי הם כיורדים כשנים ואפילו צרו א' עכ"ם ואחר ישראל פחתי עזר צריך לשיתא ארבו יותר על רחבו ואם חסר אחד באלו אינו ניתר אלא בשם ארבע או שני פסין שני משתויין או צורת פתח:

סנף ויש לפוערים לכוונן כתידנה לתקן כל המבואות בצורת פתח דכל המבואות שלנו (יח) יש להם **כז** דין חצרות (ת"ה סי' ע"ב) ובמבוא בשוע בתנאים אלו לתקנן על ידי מבוי הקשור בחבל על מבוי ודין מבוי זה אינו קורה סברי תן רמנו שפה ולח מבוי לחי משום צורת הפתח דמבוי למעלה למילו בגמי כלעיל סוף סימן שסג (יט) ועל כולם חבר ת' והבוי צריך להיות פתוח בשני פתחים **כח** פני קנים גבוהים י' פסוקים פתח בחבל ולו מבוי לחי' במבוי שפולם בצורת פתח לו לחי' נחתר וכבל מקום שנהגו לפתח מבוי וכמו שנתבאר לשל"ה סי"ם שם ס"ב: (ל"ם)

כז דוקא שאורכו יותר על רחבו דינו כמבוי וניתר בלחי או קורה: סנה שם"ם שתין מחצרות ונתיים פתוחין לתוכו וחולין וחינו קרוב לר' חנא לפתוח למבוי והמבוי פתוח לר' ס"ב: (כ"י בשם תשובת מהרי"ל בשם סמ"ק)

כח מבוי בט שאין נרחבו שלשה טפחים אינו צריך שום תיקון: **פהוא** שכתוב יו"א רבל שאין בו ד' טפחים אין צריך שום תיקון:

כט ל מבוי שצדו אחד בלחי"ם וצדו אחר בלחי משפה של רבים **לאינו צריך כלום שאפשה של רבים אינה עשויה להתפנרת ואין** חוששין (כ) שמא יגלה חים שיתרטן (פי' יוכל בעיון לו מכחו המים ממנו שנעשה לחוי לזריעה):

סנה

באר הגולה

ט"ם מ' וכמ"ש קיחתה דרב חסי ופסיקתא רס"י ס"ם נמחות פ' לשבוע רים מיירונין לפי נמחות ג"ם מבכל רים מיירונין ורכ"ם ס"ם נמחות ג ב"ב נמי ומן כתב ס"ם נמחות ג יהונתן ס"ם נמחות ג וכ"ב יוסף הרא"ש ר"ם ס"ם ורחב ס נמי"ו ג ס"ם ב וכתבי זאל פתוח מי לח מקרי דיוק ונרין תיקון בשיטור עשן מתנו נמנוי ב"ם ורמ"ם וכמ"ש רמ"ם פ"ב מ"ג ופ"ש ר"ם ס"ב ל"ב ס"ם פשוט מתיר בלבה כיב ס' כר' מנחת ס"ם ב"ם ונמחות ס"ם ס"ם ונמחות ס"ם ס"ם ונמחות ס"ם ס

שאלה בקיץ שמיינין במדינו מערבין מבע לעלמל בשבת בלי עירוב על סוף שעה שמיר מקפים נמר סביב לה וקנה הרשו מהשר לי שפיר לסיעבד כן לי לא:

תשובה מיהה לעל נכון לעשות כן מהרי מעמי הה' מפורש בשחרי ובפוסקים דמיירי בשלא הניח עירוב מבע ולא מיהה מיירי בהניח עירוב מבע ולא מיהה מיירי בשכח ולא הניח עירוב מבע ולא מיהה מיירי בשכח ולא הניח עירוב מבע ולא מיהה מיירי בשכח ולא ה

כ"מ כב' יוכ"ב ר"ל מכיב ס"ס ו"ל כתב דמכני לחיים: לנולת עשי. דכיון שלא עשו ואין יכולין לעשות בחכני לת לחברי על הפעיתים: לד ב' כסין דחמי חבר ת' יכולין לחלק בכה"ג (הרא"ש) ועמ"ש סכ"ג. ועיד התוקפת חומה כדלתות רחיות ללעשות זולתו בשבת ת' שפתח הוא לא

גרע תנחי לו קורה וכל כעיר כחבני תחר סים לחי ברחבו שאין מערבין לחוץ לחלחין וחסום פרצה בעל כבשירה (ועמ' סים"ס ב') ויכול להכשיר חניה ולהניח חניה (ב"י סי' שם"ד בשם ריב"ם): לה עם רחב ד'. אבל פחות חכן לא מכני חע"פ שבל לא הוא פחות מי' לחחי לורת החחי גם והחחי נעשה ומבטל ליה כ"ם סל"ד: לו וי"ל לחין וכו'. הב"י הקשה ע"ז דהא ק"ל בסימן שם"ד סי"ג דחע"פ שאין בעקומיתו ו' הני כמשולש"ל דס"ל להשוה דבשלמי הבח כיון שעשי הפחחים הס בלר ל"ה וסכב לבח סביב הפס וכה"ג הביאכ"ח בחו' ט"ס לבל לעעין יוה. מי לא ס"ל כרוכב"ח ות"ח הניקר בסברת הרחשב וכ"ח בכ"ח: לז עם רחב וכו' ולפיך גם כן לחי למבני דפס לא מהני כיון שהוקבע ג"כ בן הכותל (חוס וכ"כ הרא"ש) ועמ"ש: לח דלא לעכיון שיכלו לחבל מחחת לת חיעכון שיכלו בפחח קטן דלא מיעטה בהעטת הפחח ע"י כך מעמ"ש בסי' שם"ד דכני מן הלבוד וכ"כ ריש חייבי לזק (בת'): לט וכמה החל וכו' ואם כל העיר מוקפת חל ואחר כך נכנה בחים אסור כמ"ש סי' של"ח ס"ב ועמ"ש ס"ח: מ הוי כמחיצין. ולפי מ"ש סכ"ט בשם החו' ל"ל דלא מ"ל בקעני בו ריבים שלב"ל לחי רבים ומבטלי מחילה בין לחחל עשי ביני לחם ואפשר דלא מקרי רבים פחוחים משנים רבוא וכמ"ש סימן שמ"ה ס"ו וכ"ל דעת הפוסקים שסמחו בזה:

שסד א לו קורה בשני רחבי יב"ח כחב דקורה לא מהני ללד החחר שיהא נראה בעני לחי ללד החחר שיהא נראה כפחוח ועמ"ש סי' של"ח כ"ח בהגהות סח"ק: ב ה"ה עלמה סי' ו' וח"מ בחב בשם רשב"ח שאם ים דלח מגד לחב הנעלה בלילה וועע"ב הרבי מלעבור לון וה"ה דיש לחינו מסור לרבים בכל עין וכמ"ש בלחי לו קורה עכ"ל וב"ח כחו לף ו' ט"ב בשם ר"י ע"ש כל"ח ולחר כך וכו' לבל לפרסומי בעי.

חורחו כיחפולם לריב והבי קי"ל כן חמ"ב כשוה ב' מבוחות דסימן ש"פ ס"ד בחוך מבוחות סולך בשוה עד הכותל סחלעני ולין כאן מבני עקום כלל כי מקום הפחוח למעט מהפס הוא פחח מחבני"ל לחבירו ולא"כ הוי"ו פחח חח"ל כחבני עקום יש יותר מי' בין הפס לכותל דאם יש לחלעני פחח עליו חלת חאבני עקום ולין נעשה מבני עקום וזה מדוקדק בלשון הטור בלפי' שהבחי ב"י שבחבני לי לילה מרחק הפס של לד פנים עד כותל הלחלעני יותר מי' זה ל"ה דהוי כמבני עקום כי' מבוחות דעי"ן שלין עליו קורה פחח נעשה מבני עקום חע"ב כמבני עקום דבשי' סם לרחוק לבחי בעקום ול"ל לעשותו עקום ומחחלי על שלח הרבים ב"י מה שהוח דבר פשוט לפע"ד ות"ל גם לולי לי לחניח כן שם יותר מי' חן הפס לפחח

אפי' מדרבנן חלת הגר שבני כללו סה וכחים תחם מו"ח ז"ל בזה בעי' ב' דלתות דלת לא תזיק לחצר נחות ולכן בעיקר כרביעי' דלת וכ"מ כרי"ף ור"ם ע"ש. ס' מגן אברהם: ג מגן עקום כו'. כתב הר"ר יונתן לע"ם ע"ם ורש"י לכל ז' מלאו התבואו' לדרוס על הצירו' ואין לעבב בידיהם חפ"ה חם עירבו הלו לעצמן ואו לעצמן מותרין אחרי כל ז' פתח לר"ה וכיון שעירבו לעצמן גלי דעתייהו דסלקי דעתיהו הרגל זה מזה וכנון זה כופין על מדה סדרו שלא יעברו זה על זה כשבת כמ"ש בסי' שפ"ו ע"ב ולפי מ"ש שימן שע"ח דרגל המותרת במקומה אינה חוסרת שלא במקום אין חוסרין זה על זה לפי' עיטרין שם בשבת על ל"ג ע"ב ול"נ דיפה כתב הרר"י להת קי"ל בסימן שכ"ב סי"ו דמבוי שלפי דחוק חצר כיון דעיקר חצר לבני חילופה הוא אין הפיתוח חוסרת עליה אף על פי שעוברת דרך שם מה שלא"ב במבוי מפולש דהוי להני כמו להני בעיון שיסתלקו בפייהו משם וכ"כ התוספת דף ל"ט ע"ש ובפרש"י ול"ע על הרב"י שפסק שם דלפי' סילוק לית מהני והכא כתב כן ועשי שם שלא כל"ה פשיטא דמהני: ד אפילו אין כו' מכווני. משמע דגם בלכוני בעי תיקון זה דהא מ"מ כל אחד במבוי עקום שם הגדול וכ"מ בב"ח דלא כב"י וריב"ל כתב דלפי' אין צריך לפתוח בפתח אחר אלא מלה שבילין אלא מלה אחד כדרך תיקון זה (כ"ה ועו' ברא"ש):

שסה א אם נשתר עומד.

לגבל אם נשתר עומד כדרך שיעמיד שם ל"ת דלפתחת מבוי ל"ת כמ"ש סי' שם"ג סי"ג (תו'): ב אסור לת"ב כו' לתף על גב דבפתחות מי לתחות מקרי פתח הכא מיישבין דלמת שבבני בני מבוי פתח למבוי וילכו בפתח זו לקלר דרכם ובבל ליה תיקון דבעי קורה ע"ג מבוי ולישה לגבל כשבת שם ד"ט מקרי קורה ע"ג מבוי ועמ"ש סי' שם"ג סל"ד: ג נפרץ מלדו. וה"ה כשנפרץ ברחבו מתם כגון שהתבו שתוס מג' רוחות וקלת מרוח רביעית והקורה תונחת מקלה לקלה ונפרץ ברוח רביעית שרי לגבל כשהקורה מונחת על שם או שם ים ד"ע בין שם שם וכותל לחבר דבעי קור' ע"ג מבוי וליכא וכמ"ש סי' שם"ג סי"ד וסכ"ה וסל"ג ונכון כיון שעור וריו"ה דקתמר בגמ' דמותר וכמ"ש סי' שם"ג סכ"ד מיירי שמתוקן בלחי בגד הבתים כלל לייחב דעת העור וריו"ה ול"ת ליהוי מחצר פרלתו בי' כתו בלבני ל"ל דשתי רחבו כיון דמבוי שתין פתוח ברחבו ד"ט ול"ת תיקון כלל כמ"ש סי' שם"ג סכ"ח: ד דלת בקעי בה רבים. פי' מקום מתוקף לא מקולקל בפיתו ותין דרך רבי לעבור בתוכה מחילה (רם"י הנ"ל) וכ"ם אם נפתיירו גדורים המעכבים המילוך ותמרינן בגמ' דף ה' דחצר פרלתו בי' תוכת וכמ"ש סי' שם"ג וע"ע במבוא אם יש להסיר חצר לעניין זה ה"ה בעיר המוקפת חומה ולפרץ בה פרל"ד ט' ובקעי בה רבי' לדידן דקי"ל דאין חצר ל"ע אם יהא מקור ויש להחמיר עי' סי' שם"ג סכ"ו: ה חצר מוחר. דפירכה' אין לוסרת בחצר ומבוי לא תסרה עליו שהוא רחב מהמבוי ומקלרו ניסופין מכחן ומכאן: ו לחי שעומד במבוי. לשון ל"ע דהעומד במבוי לחי לא נכנסו כותלי המבוי לחצר אינו רואה הני פיסופים אלא העומד בחצר רואה אותם ומבוי ברחה מבחוץ ושוה מהפלימות סי' שע"ד ס"ג: ז ומוקף. ואף על גב דרגיל' בחצר לעבור דרך שם כיון דים להם לבני החצר דרך אחר לר"ה כופין על מדת סדום שלא העבור דרך המבוי (תוספ') ועמ"ש סי' שם"ד ס"ג: ח מלדו. דמיחזי כמבוי מפולש: ט על יחיד לסור. דשמא יחלך ויבנה בתי ברוחב העומד על המבוי וס"ל מבוי לפרץ מלדו בלילה ניש אומרים אף על פי שאינן נגעלות אבל צריך שיהו ראויות ליגעל שאם משוקעות בעפר מפנה אותן ומתקנן שיהיו ראויות ליגעל ואחר שעשה לה תיקון דלמת חשובה כולה כחצר א' ואין מבואותיה צריכים תיקון:

ג ג (ב) מבוי עקום כפין. ירלי"ם דינו כאלו הוא ספולש בעקמימות וצריך צורת פתח בעקמימותו ובשני ראשיו לכל אחר לחי או קורה או צורת פתח בכל אחד משני ראשיו ולחי או קורה בעקמימות. אפי עשוי בפין לחי צריך צורת פתח בשני עקמימותיו ולחי או קורה בשני ראשיו:

ד סבואות הפתוחים אלו לאלו ואין העיקום של אחר סתם נוסף לרשות הרבים כיון שפתיחת המבוי החיצון לר"ה הרי אותו מבוי שפתוח אליו בעקמימותו חשיב כפתוח לרשות הרבים וכן מבוי הפתוח לאותו מבוי וכן כולם:

ה מבוי העשוי (ג) כנגד רהיינו מבוי גדול שהחרכה סבואות קטנים פתוחים לו וראשי השניים פתוחים לרשות הרבים ד אפילו אין פתחי הקטנים שמכאן וסכאן סכוונים זה כנגד זה עושה לכל א' במקום פתיחתו למבוי גדול צורת פתח בראשו השני הפתוח לרשות הרבים לחי או קורה ובמבוי הנדול אם הוא מפולש עושה צורת פתח מצד אחר ומצדו השני לחי או קורה ואם הוא סתום עושה לחי או קורה בראשו:

שסה דין מבוי שנפרץ ובו ח סעיפים:

א מבוי שנפרץ בו פרצה (א) מצדו כלפי ראשו א אם נשאר עומד בראשו שם רחב ארבעה טפחים מותר והוא שלא תהא הפרצה יתר על עשרה ואם לא נשאר שם ר' ב אסור אלא אם כן היתה הפרצה פחות משלשה טפחים:

ב ג נפרץ מצדו שלא כלפי ראשו שיעורו בעשרה אפילו לא נשתייר כן הכותל כיסוד הלוט והוא ד (ב) דלא בקעי בה רבים (לכל לי בקעי רבים חפי' לת נפרץ רק לרבע טפחים כדרך לתקנו שם) (הרי"ף והרא"ש ועור):

ג מבוי שנפרץ בסילואו לחצר ונפרץ החצר מצד השני לרשות הרבי, אם לא עירבו בני חצר עם בני המבוי ה חצר מותר אפילו נפרץ נגד פרצת המבוי (ג) ואפי' בקעי בה רבי ובלבר שלא יהא יותר מעשר ומבוי אסור אפילו אינו כנגד פרצת החצר דכיון שלא עירבו עם המבוי אוסרת עליו יכנון שכנכנסו בתלי המבוי בחצר בענין שאין הניפופין שנשארו בחצר נראין ו לפי שעומד במבוי אבל אם נראים עולים לו משום לחי ז נמותר ואם עירבו בני החצר עם בני המבוי וה פרצה שבמבוי לחצר אינה (ד) מצד החצר ופרצת החצר מצד השני אינן כלוונו כנגד פרצת המבוי והחצר של רבי גם המבוי סותר אבל אם לא עירבו או אפי' עירבי לפרצת החצר לבד ח מצדו או אפילו באמצע החצר ופרצת החצ' מצד השני כנגד או אפי' אינה כנגדה (ה) והחצר הוא ט של יחיד אסור

בלי תיקון

מחצר ואסור: ואי חד ניסחא דתיכה פתוח לסביל דסליק לנוכה דלהרת ושפת הגדולה גבוה י דהוי מחילה ליעבד להי לחסוחת דדחב נסוף המבוי

המבוי וישלטל מתוך לרחבה וצריך לנעוץ פסוק לפי שהוא מבטל לה עכדיון לחי אלא יתחזרו לחי מועיל לבטל מפולם לליכא ניזודין (מח"ו הג"ה כ"י מסי שם ס"ב) ולחי זו מהני לרחבה אחסה מוקפת לדירה תע"ב דכתני מחיל י' כת"ס אלא קבה מנו דיחבי הלחי למבוי מהני נתי לרחבה: ושתו

אסור ליואם נפרץ לרחבה פחותה מסאתים או יתר על סאתים ותוקף לדירה דינו כאלו נפרץ לחצר אבל אם יתירה על סאתים ולא הוקפה לדירה הוי כאלו נפרץ לכרמלית וצריך תיקון:

ד י מותר להשתמש תחת התקורה לכנר הלחי שהוני בילי בפתוח לרשות הרבים (י) אבל בפתוח לכרמלית אסור בין תחת התקורה ובין כנגר הלח' שפני שמצטרף לכרמלית שאצלו שמצטרף מן את מינו ונעזר:

ה שאף על פי שמותר להשתמש תחת התקורה יאך לא ישב אדם בראש המבוי וחפץ בידו שמא יתגלגל החפץ מידו לרשות הרבים ויביאנו אליו כיון שאין היכר בינו לר"ה אבל על פתח החצר מותר בין פתוח לר"ה בין פתוח לכרמלית ש"ש כו היכירא:

ו מנשים היושבת על פתח המבוי וכריחין בידן אין מסחין בידן יב דכיון דמידי דרבנן הוא מוסב שיהיו שוגגות ולא מזידות:

מבוי שנפלו קורותיו או לחייו בשברו אף על פי שהותר למקצרי שבת (ז) אסור משם ואילך בין פתוח לרשות הרבים בין פתוח לכרמלית ויש מי שאומר דהני מילי בעיר שאינה מוקפת חומה (ח) אבל בעיר יש מוקפת חומה מותר:

כגה ויש למעון על זה לסתור וכל זה סיבה לחוש לעתה כל הפצת (ט) פגל הסיבה יד מפר למפור מערב פגת אסור לאחר פגפסר ואם פפק אם נפסר מערב פגת אז לא מוציאין לקולא: (תכ"ד סימן ע"ב)

ח מכבי שנשתתפו בו ונשברה התקורה אותן חצר שהעירוב מונח בו וחי צרות (י) הפתוחות לו פוהרות אבל חצרות שאין פתוחות לאותו חצר טו אסורות:

שסו דין עירוב לחצר שחרבה בני אדם דרים בו, ובו ט"ו סעיפים:

א חצר שחרבה כתים פתוחים לתוכו אסרו חכמים לשלשל בבתיהם לחצר עד שיערבו רחיינו שגובים את כל בית וגורת ונותנים אותו באחד מבתי החצרות שעל ידי כן אנו רואים כאלו כולם דרים באותו חצי וכאלו כל החצר פיותר לאותו בית:

ב יושבי אהלים או סוכות או מחנה שחקיפוהו מחיצה אין משלשלין מאהל לאהל עד שיערבו כלם אבל ב שיירא שחקיפה מחיצה אין צריכים לערב לפי שכלם מעורבים ואין אותם אהלים קבועים להם:

כגה ג נחים מנפיגה ניכים עגוב חקפ"פים לפפיכה ד מחיצות ואם אין לספינה מחיצות ה אסור לעלטל בספינה רק כתיבה אמות (כ"י כפ אנולי לקט) ועיין לקמן סוף סימן שפ"ב ס"ה סעיף ז':

ו הבית שבניחים בו חיעירוב (א) אין צריך ליתן פת (ב) ואין צריך שיהיה בעירוב שוה פרופה ואין מניחין אותו בחצר אלא בבית

חסר דומיגן דמיתלך סיחיד וכגם בחי' ברוחב העודף על החבוי ואם כותלי תורכה לכותל תורך החבוי ממילא הוה גם בגד החבי כיב בסעיף (ג) חבל בפחות לכרמלית סי' תע"ב דכתגלית קיל תר"ם מיל לפעיגין זה חצר מלא מין את מינו וניעור מי דכרמלי שבין לחני שלא היה מספיק מלא מין את מינו אחותו בתחלה בעל חלל שלחן חיה פחות לו' אלא זה מינו לא מינו לכתוב לכתובלכתבל עת"ם מה חצר בסי' שמ"ו לעניין פיר לי"ב בתים שבחצר שלחשר בעלמל שם וכתן חביות כ"י דכרי הרשב"ם ובריחה לקבל מעה כה לחי אחר לכרמלית ילחה לו שחשר להסחתם תחתי' לפי שחיד לחיגן יורד וסחם עכ"ל ולחיגן זה סחר מ"ם בעגיגן פיר לי"ב לחה לחחיגן חוד יורד וסחם לחחם לחן מחיב סביב החקרה פ"ם לחי"ל כתן קורה כחוגות שמ"ע מסי"ב כתן קורה כחוגות על מחבוי ומחיגן ולחסחקר

בבית שראוי לדור לאפוקי בית שיש בה כסרה וסרפסת וצריך שיהא בו ד׳ אמות אמות על ד׳ אמות ואפילו הוא של קטן ואם רגילים ליתנו תמיד בבית דירוך ז׳ אין להם לשנותו ח׳ וליתנו בבית אחר מפני דרכי שלום ט׳ ואפילו קטן יכול לנעול הדירוך ולקבצו:

כגם והמבנה כזה סה (ג) להנית העירוב בחצר המבוסה וכן נהגו בקהלותינו וכיחם לי כטעם דעירובין שלנו יש להם דין פתח ויש צריך לסגור י בפני דירה ופיין לקמן סימן שסו סעיף ו:

ר צריך ליתן לתוך העירוב (ד) ככר אחד ואם חלקו ונתנו בשני כלים אינו עירוב אלא אם כן נתמלא האחד ואז מותר ואפילו שיהיו שני הכלים בבית אחר:

ה צריך שלא יקפיד שום אחד מהם על עירובו אם יאכלנו חבירו ואם מקפיד אינו עירוב לכך צריך ליזהר שלא לערב בדבר שמתקן לצורך חשבת:

ו אין מערבין (ה) יין בפרוסה אפילו היא גרולה חרבה אבל בשליחת אפי׳ קטנה מאד מערבין ובלבד שיהא בהם כל דבר שיהא ראוי לכתם כשיעור ואפילו אם נימל מקצתו ג׳ כדי חלת נחתום שהוא אחד מס״ח מערבין בה אפילו לא היתה מבולה לחלת אחם נפרסה וחיברה בקיסם שוחבנים הקצה האחד בתוך חפת והקצה השני בתוך הפרוסה אם אינו ניכר שנפרסה מערבים בה:

כגה ויש מקילין בה דאין מערבין רק בפת שלם פליגו בכל העירוב ביחד יכיס פת שלם ולכן נכנו לקטון מכל בית וכיח מקע קפה ותוטין חלה פחם פליפה ומערבין בה (ו הפמ״ג והגהות מרדכי פ״ק מהלכות עירובין) וכן פתנהג פשום בכל מדינות אלו ועריך ליזהר שיהא כשיעור המפורש לקמן סימן שסח סעיף ג׳ ולפ על פי שנפתייר מן הקפח ולא נשאר ממנו חלם פשיעור כבי הוא לעירוב אלא ברע פלילו אחל מעזה לכולם יג ולהעתם דבכי נתנו קפחם פתחלה כן נרחה לי:

ז אם אחר מזכה לכלם יכול לערב בפרוסה:

ח מערבין בפת אורז וקרשים אבל לא בפת דוחן:

ם אם אחר מבני החצרות ליתן פת בשביל כלם שפיר דמי ובלבד שיזכנו להם על ידי אחר וכשווכה בו צריך להגביהו (ו) מן הקרקע שפח יוצריך לזכות לכל בני חצר או חסבו ולכל מי שיתוקף מיום זה ואילך (ז) גזיר אוטרים שאף על פי שלא יזכה בפירוש לפחות פים על ידם לב בית דין פתנה עליה יואם ניתוספו דיורין לאחר שנתנה את העירוב מן השיעור יד צריך להוסיף פחתן:

י כשמזכה להם על ידי אחר וכשווכה בו צריך להגביהו (ו) מן הקרקע שפח יוצריך לזכות לכל בני חצר או חסבו ולכל מי שיתוקף מיום זה ואילך (ז) גזיר אוטרים שאף על פי שלא יזכה בפירוש לפחות פים על ידם לב בית דין פתנה עליה יואם ניתוספו דיורין לאחר שנתנה את העירוב מן השיעור יד צריך להוסיף פחתן:

אם אינם מסוכים על שלחנו ולא על ידי עבדו ושפחתו הבנענים אבל מזכה הוא על ידי בנו ובתו הגדולים טו אפי׳ מסוכים על שלחנו ועל ידי עבדו ושפחתו העברים אפילו הם יון קשים יז יעל ידי אשתו אף על פי שהוא מעלה לה מזונות ואפילו אין לה בית כחצר יוש אומרים שאינו מזכה על ידי בנו ובתו המסוכים על שלחנו אפילו הם גדולים ולא על ידי כתו אפילו אינה מסוכה על שלחנו כל זמן שלא בגרה יולא על ידי אשתו שמעלה לה מזונות או שאכר לה צאי מעשה ירוץ במזונות יח ואפילו יש לה בית כחצר אבל מזכה על ידי בנו שאינו מסוק על שלחנו אפי׳ הוא קטן ועל ידי בתו שבגרה ואינה מסוכה על שלחנו ועל ידי אשתו שמעלה לה מזונות אי שאכר לה צאי מעשה ירוץ במזונות יח ואפילו יש לה בית כחצר אבל מזכה על ידי בנו שאינו מסוק על שלחנו אפי׳ הוא קטן ועל ידי בתו שבגרה ואינה מסוכה על שלחנו ועל

ש שאינו מעלה לה מזונו אפי׳ אין לה בית כחצר ויכול כחלה שוב לחוש לדברי שניהם ויכא ראפש: בענד סומכין על דברי המיקל בעירוב וכן נהגו פים לו לסמך על פי פסוק על שלחן מלכי מזמה על ידו (פסוק לפרי ורבעות פמ״ג וכל כן) תפילו לכתחלה ואיכו צריך לכהודיע לפומה פזיכה לכם קום בפסח פלח פם פודיעם נפסח פומר לעולם: (כל כן)

תורה שהיא פסוכין לאכול וקדש עליהם היום חפת של השלחן פסוכין עליה פשום עירוב ואפילו אין בבית פהוא מקום תראוי להניח שם עירוב אבל בחצר לא (ומה הדין אם יש לם פת בפומפום הכתוב פומכין עליו משום עירוב): יב יאפוטרופוס של קטן יכול לערב בעדו: יג יאחר אחר עירובי חצרות: יד כ יבערב על פצות עירוב:

אימתי

ראכה ד׳ בתוך עגה ג׳ אז הוי כים ואין מעלטלין כה חלה כד״ח ותוחר לטלטל תחוכה לים עפפי שמיהו חוסיפות חולקין ופי׳ שפפיפה שים לה דפניה וקרקעות העשויות בפרים וחלבין הפרים וכמים נכנסין כה ויוצאין כה כתו כמים אפ״ה הוי כ״ע שתורות כתלו דיפי פפפיפה עקרין ומפכנין כל הפפיפה ומלאה הפרים פתוכרין ע״ב ואם יש בית בפפיפה אין לה תחיות י׳ אפור לטלטל פפפיפה ואם יש לה תחיות י׳ אפור לטלטל פפפיפה ואם יש לה תחיות י׳ עירוב כיון דאין פם חלה בית ה׳: ו ד״ה על ד״ח וחפפי בו לרבע ד״ה על ד״חפפי (רלב״ח ק״) עני״ד סי׳ רפ״ו ס״ב: ז אין להם לפטוחו אפי׳ יפקה פעם לפטוחו (פהרי״ק פפ״ג) אבל לו אין פעת פעלת דכר פחשיב פקוה בדבר (רדב״ז ח״ה סי׳ פ״ו) ואם פכר בית לאחר אין ניפיו פטוחים פפעם ואפילו כרוחפ פקוה בדבר (רדב״ז ח״ה סי׳ פ״ו) ואפילו פכר בחצר פטוחה לכל פעם אחת אבל פכר בית אין ניפיו פטוחים פפעם אלא פעם אחת פכל יום ואין פטלטלין כה חלה כד״ח ותוחר לטלטל תחוכה לים עפפי שמיהו חוסיפות חולקין ופי׳ שפפיפה שים לה דפניה וקרקעות העשויות בפרים וחלבין הפרים וכמים נכנסין כה ויוצאין כה כתו כמים אפ״ה הוי כ״ע שתורות כתלו דיפי פפפיפה עקרין ומפכנין כל הפפיפה ומלאה הפרים פתוכרין ע״ב ואם יש בית בפפיפה אין לה תחיות י׳ אפור לטלטל פפפיפה ואם יש לה תחיות י׳ עירוב כיון דאין פם חלה בית ה׳: ו ד״ה על ד״ח וחפפי בו לרבע ד״ה על ד״חפפי (רלב״ח ק״) עני״ד סי׳ רפ״ו ס״ב: ז אין להם לפטוחו אפי׳ יפקה פעם לפטוחו (פהרי״ק פפ״ג) אבל לו אין פעת פעלת דכר פחשיב פקוה בדבר (רדב״ז ח״ה סי׳ פ״ו) ואם פכר בית לאחר אין ניפיו פטוחים פפעם ואפילו פכר בחצר פטוחה לכל פעם אחת אבל פכר בית אין ניפיו פטוחים פפעם אלא פעם אחת פכל יום ואין

פרי חדש

סימן קלו

ליפיב אפי׳ פפפיפה פיפיו לאחר ופי׳ פרים פפ״ג ופיפיו פפ״ג ופיפיו פפ״ג ופיפיו

אורח חיים שסו שסז שסח הלכות שבת

לערב עד שבת: ומיהו אם שכחו לזכות עד שבת מותר לטלטל כ"ת רמ"א ס"ו: כגיסת שלני מנגלנג ערסי' ש"ע ואומר לכל שבתות השנה כ"ת סוף סימן שס"ח: ויש ס"ק לבילה ס"ל כ"ד כתב טעמר נס כן ל"ש ואין נס משום שיטי מכיר כיון שקיבלו עושה מעשה תמיד ועיין סי' תקי"ח: ד"אאר"י סיה מערב ואחר הברכה ואחר כך היה מזכה לבני החצר עליהן ואומר כל החלי ואולי קחי על עירוב תבשילין ומ"ם לבני החצר ל"ד חלת ר"ל לבני העיר: כא ולא ברכו: פי' שלא אמרו:

שסז סוס דבר עליו תפ"ה סי' ו':

שסז א תיכה יכולה לזכות: (ו"ל דמתוניתין רשאי לזכות ש"ת ש"ע סימן ס"ג:

ב בניהבית לערב: וב"ח כתב דאפילו היו רוצה לערב יכולין לערב אם לא שמיחה בהם בפירוש ש"ע ועמ"ש סי' ס"ד דדוקא בני עכו"ם אבריהן כן אבל בני יפר אין יכולין לערב אם הוא מיחו רוצה וכ"ע כן כ"כ כאן ועמ"ש סי' ת"ב כ"ש בפלוגתא סברין רש"י ורמב"ן: ב לחצר אחד: דזכות הוא לו: ד בני חצר בכנסין. וכ"ל דהיינו שתהו וכתבי ספיר מתייעצת מעני' כגון רגיל אין מיחיו רגיל לא ומ"ל לחניה בית"ם הב"י: ה הוי עירוב בע"כ. ל"ל דזהו דוקא לדבר היוצ שכני לחצר טושלין בש"כ אבל לסברת התשובה לעולם אין יכולין לערב כלל דעת תשתו וכ"ע דבפ' חלון כתב הר"ח דלעולם בעי דעת לאחו ואם כן יפרוצ ועכ"ס סיון וברח"ם פ' הדר כתב כת"ם ת"ל כתן שבני חצר נוטלין בע"כ והם כן סתרי אהדדי:

שסח א צריך להודיעם: לפילו רוצה לערב מעלו דעתת לא ניחא להם ואם הם במבוי אחר ורוצה לערב משלהם צריך להודיעם דהוה ליה כתחילת עירוב וכ"מ בטור ובבי' ל"ע מכתב דאם מערב מעלו ת"ל להודיע וכ"ת פר"ן ע"ב ע"ש וכ"ע לומר: ב שהם בפנים ולפי זה ל"ל בנגורת קטן מבית עמי תפ"ו ובחוספות עירובין דף פ' ע"ב ובריתב"ם כתב דהוה פלוג בילה ועב"ת סיון ת"ל: ג נתמעט: ואם כשבר העירוב לפי קודם שבכנס שבת רשאוה בני כיון דבשעת הנחת היה שלם (מהרי"ל) ובחשוב. רמ"א כתב דאם כשבר לפילו אחד שבת רשאוה עוב

ורגיל אחד ולא בשני חוים לו כח לרגיל לבני חצר אחר יכולים לקח פת מביתו לערב שלא מדעת סוס רגיל עמהם ואוסר עליהם וק' ע"ש מהרי"ב פתות הלח סוה החצר מערבין שלא לדעת ס"ת לפילו בלילה סה דינו בחוה"מ ע"ז ומיהו מערב מעל בע"ה דעל דעתו מהני ובכר הוכחו שתין לחלקוד בין החלוד הלח לבל. בלילו הוה סה דינו בחוה"מ דסה דמי שם"ח לא מיירי שיש לו לבן חצר כיה ליקח פת מבע"ה בלא דעתו הלח הבן בית יתן לו הפת ובן החצר יערב לותו עם של הקצר ובתב ובתב לבל בני חצר לתין יכולין ליקח פתו לערב כו' דסיינו הלקיחה לתין יכול לעשות וניתח הסתח לשון לבל דכתב דלפלוחה סיה החצר כו' הת לתין כאן דבר וסישכוו שלא מילקח לחבריתה ולפי מ"ש ניחא דקאי לבני בית וה"ק לבני בית יכולים לערב שלא מדעת ולקיחה הסת לבל בני חצר לף על פי שיש להם כח לערב שלא מדעת מ"מ לקיחה הסת לריך שיהיה בדעת לבל בני בית והעור בסימן שם"ח לף דבין עירוב ושתר עלמו על מ"ש כאן מלקיחה הסת לין התנגדות לזה מדברי הב"י ומ"ח ז"ל בתב שלבני בני בית מדעת בחצר אחד ולישו לחתת ולבני לומר לחתת נעור הוא רק שבלקיחה הסת יש חילוק בין ש"ס ודומה לזה הוא לסברת ר"ת דכאן שהות התבשיל

קופין ליתן ואן מערבין כנ"ל בכאן:

שסח (א) לחזור ולתקנו: זש מיירי בשבת דלתחן דבתקלקל קודם שבכנס שבת רשאוה דאלו בשבת אני ש"ס תיקון הבא סוף עירוב בשבתיר לפילו בכל שהות שבת ש"ס לח"ב: (ב) ולחני' מערב עליהם מלהם: כ"ב שסי' שם"ן דלקיחה הסת לין

שסז (א) לחתו פל לחדש: בכתוב דרך כלל השולה לחבר בסי"ד לח' בדף: סיהות מוזהרת ש' נוי שיהר בר תושביות לח"ל לתר לקרות ל"ל הבי יהודה ל"ל תיהר לקרות

א שתו של אדם מערבת לו שלא מדעתו אפילו אדם מיהה בה שלא לערב ואפילו אין רגיל לערב עמהם וה"ם בשאוסר עליהם בגין שאין הבית פתוח אלא לאותו חצר: ב אבל אם הוא פתוח לשתי חצרות באחת רגיל לצאת ולבא תדיר שאוסר עליהם ובאחת אינו רגיל לצאת ולבא ברגיל שאוסר מערבת שלא לדעתו אפי' אינו רגיל לערב ובשאינו רגיל לצאת ולבא נמי אע"פ שאינו אוסר אם רגיל לערב עמהם מערבת שלא לדעתו אבל אם אינו אוסר ונם אינו רגיל לערב עמהם מערבת שלא לדעתו יכול זמן שלא מיחה בה בפירוש אפי' אם אינו רגיל לערב עמהם ואינו אוסר מערבת שלא בירידתו רשסמא ניחא ליה אבל א אינה יכולה לזכות משלו לאחרים שלא בירידתו ואם אין הבעל והאשה בעיר יכולים ב בני חבית לערב שלא בירידתו אם אין הבית פתוח אלא ג לחצר אחר ואפי' אם היה פתוח לשתי חצרות אם הוא רגיל לערב באחת מהם מערבין עליו אבל אם אינו רגיל לא אבל בני החצר אין יכולים ליקח פתו מבירתו לערב שלא מדעת אחר מבני חבית אפילו רגיל עמהם ואוסר עליהם ד יש אומרים ראין אשתו מערבת אלא שלא בידיעתו אבל אם אומר שאינו רוצה לערב עמהם לא ואם הוא רגיל לערב עמהם ועקשיו אינו רוצה ד בני חצר נכנסים לתוך ביתו ונוטלים ממנו בעל כרחו ואם אינו רגיל אינה יכולים לישול ממנו בעל כרחו אבל כופין אותו בבית דין לערב עמהם או בית דין יורד ס לנכסיו: לבל מס רגיל לערב ה הוי עירוב בעל כרחו (רמ"א פרק הדל):

שסח אם אחר שעירבו נתקלקל העירוב: ובו ה סעיפים:

א יעירבו ואחר כך נתקלקל העירוב ובא א' מבני החצר (א) לחזור ולתקנו אם בא לערב בסדין הראשון אפילו כלתו אינו צריך להודיע (ב) ואפילו מערב עליהם משלהם ואם בא לערב סדין אחר אם כלה האחר צריך להודיע להם אם מערב משלהם ואם משלו אין צריך להודיעם כלל ואם לא כלה האחר אלא נתפשרו אף על פי שמערב משלהם אין צריך להודיעם:

ב נתוספו דיורים בחצר אם חבית פתוח לשתי חצרות א צריך להודיעם שפני שאולי אינם רוצים לערב עם אלו:

ג כמה הוא שיעור העירוב בתחלתו בזמן שהם שפנה עשרה או פחות שיעורו כגרוגרות לכל אחד ואם הם יותר משפנה עשרה אפי' הם אלף או יותר שיעורו כזית שתי סעודות שהם שכנה עשרה גרוגרות ב שהם כשפה כיצים: יש אומרים שהם כשמנה כצים:

ד נתמעט משיעורו אחר שנכנס שבת ראשונה נשתייר בו אפילו

ה סוס זכה עיסה ש"ע אורח חיים: מגידים פי' מיוחדת לשמות יוסף: מגידים פי' מיוחדת לשמות יוסף: מגידים פי' מיוחדת לשמות יוסף: מגידים פי' מיוחדת לשמות יוסף:

פרי חדש

סימן קלו

לכורת. דיוחת סגין בכניר אבבי לגלו בכניר' מחרו פתוחר כי פסוקי' והיכו כיהם כן הם ס"ם דיין כפ"ה הלי' נפרשה ובגין כפ"ה הר"ש פ"ג ה' וכמ"ם ריש סגין ד': כ"ב הרי זה בשובה בכ"ק תחרים דהתוכ' הם תוקפי פסין ל' פס בחכמי סוף מניים ברחבין ה' לחרון וחיכו בגמרת דשלחין כם מסוגיא דלקמן: לגלו' מסס שורים לקרות ר' רשבי ושוב לא לחתך מסס מקורת תרשם סרי מניים לפ"ה חיכה מסס ופקח ר"ל לחתך בין לגדרי סלו עיקר וכ"ב כם: ד"ה:

ס"ב למען שתבור הפת תוכרי הגבים ישקו תה' סוסרי טרק ד"ה ואם: בתבי בפרק תחר מחרים ע"ח דף ב"ה ב' ו' ג' ב"ק ו"ה ב' פסחים דף ק"ה ב' פתוח בית ה"ל ב' בני חצר פסוקי' ל"ה ב' חדם כל חד ותד ב' פסוקי': בתנחה וכבי ובי עכרם פסוקי' ולם כתב ולם קרם כ"ב ב"ב ב' ב"ק ל"ב ב' ב"ב ל"ב ב' ב"ב ל"ב ב' ב"ב

בעלי חלת בידיהם ח"מ מכני הכיח: (ג) אפי' כל שהוא כשר · ומ"ש
בשלחן מערכין בפרוסה כיון כשפת לחמן ומ"מ שם ז"ל
ה"ר יונה כו · ועיין ט"ז ועי' דיותר טוב לערב כל ס"מ דרוב פעמים
הוא טוב יותר כו · ועיין מחק"ל ותעתפס מתורך הזמן ואינו רחוי לתבילה

(ג) אפילו כל שהוא כשר אף לשאר שבתות:

ה יאם נתעפס פת העירוב ונפסל מלאכול הרי הוא כפו שבלה לגמרי
וצריך לערב מחדש:

הגה ולפי מהו לעשות העירוב חלת מצה שאינם מתחמצ לכתעפס (כל בו
ס"פ ש"ב שבת"ן) ונוהגין להקפה בימי הפסח ויכולים לסמוך
העירוב על הכפה (דעת עצמו): (ד) ואם טוב יותר מלערב כל שבת ושבת
שלא יבואו מלערב. מיהו אם רוצים לערב כל ערב שבת ולזכות העירוב כל
שנה הרשות נתון ויעיין בקמן סימן תפ"ד:

שבת באיזה אופן מקנין העירוב · ובו ט"ו סעיף א:

א ו"הנותן מעות לנחתום ואמר לו אם יבואו כני חצר לקנות ממך כבר
לעירוב זכה לי בעירוב שיהא לי חלק עמהם בשביל מעה זו (א)
אינו עירוב ז"אפי' עירב החנוני (לכל האחרים) א וזכה גם לזה עמהם
(ב) ח"אבל אם אמר ליה ב ערב לי קנה עירוב ואפילו אם אמר זכה לי
(ג) ט"אם נתן לו כלי בתורת קנין שיקנה לו בו קנה עירוב יכן אם נ"כה
לו הנחתום (ד) על ידי אחר או שקנה בפעה שנתן לו לחם מן השוק קנה
קנה עירוב ואם נתן לו (ה) מעה ג לבעל הבית ואמר ליה זכה לי
בעירוב קנה עירוב:

שבת דיני שתוף בעירוב · ובו ח סעיפים:

א ו"הדר א בבית שער אכסדרה ומרפסת שבחצר אינו אוסר על
בני החצר ב שאינם חשובים דירה אבל הדר בבית התבן בבירה
חעג"ם בבית הבקר ובבית האוצרות אוסר:

ב ג"בעל הבית שיש לו הרבה בתים בחצר ואשאילן או השכירן
לאחרים ויש לו בכל אחד מהם דברים ד"שאינם נישלים בשבת ג
מחמת כבדן או מחמת איסור שהם דברים שאסור לטלטלם אפי' לצורך
מקומו אין הדרים בהם אוסרים עליו לפי שנעשו כלם כאוהרים אצלו
ולפיכך גם הם מותרים להוציא מבתיהם לחצר אף על פי שלא נתנו
עירוב פואם אין חבתים שלו לא קנויות ולא שבורות אף על פי שיש ל"ו
בהם דברים שאסור לטלטלם אוסרים זה על זה:

הגה ד ויש חולקים לכל זה בשלשת דיורים בחצר לפי שם אינל כזיק
דיורים אחרים ה ומוליכים ערובן למקן (א) לריכים כל אחד
לערב (מהר"י יסנתן פרק כילד משתתפין) לחד שכחר בית מן העכו"ם
והשכיר לחד מן הכיולה לחבירו שם מחתלה לו שכרה לחדעתו לכלי הוא ליה
כאלו כל השכירה שלו והשכיר לחד מן הכתים לחבירו לכל שם ו שכרה מחתלה
לחדעתו לכלי הוא ליה שני בתים ולא מהני לי"ש שיש לאחד תפיסת יד בבית
מנירו: (מהרי"ק שרש מ"ח)

ג יחמש חבורות ששכחו בטרקלין וחלקוהו בסחיצות יאם עוברי כלם
זה על זה שאין פתח לחצר אלא החיצון וכלם עוברין דרך עליו אין
לריכים ליתן בעירוב (כ) אלא שנים הפנימיים וכל האחרים חשובים
כבית.

עיב לעשות לאחר ועשאו דשה לאחרן בשמיק כל שהוא כשר הוי"מ שלם ח"ל
דכל שבשבילו פסק בהיתר הכשר הוא לעשות עירוב עכ"ל:
והנה הרבי פסק בהיתר הכשר שכתב הוי"מ שלם שהוא דוחק גדול כי אפשר
שלם הוא דוחק בעיני לכן ל"ל כהוי"מ דלעיל דכשב הכתב הוי"מ שלם ח"ל
גזהול שהוא יחזור מדבר לקלקולו
ח"מ ל"ל דשה לא נשה בו בשיעור
עסול דדוקא בשעושין עימהן
בשיעור רק שלם לשבת התיעקות
לכן כשר בכל שהוא לפל לדיקן
פסולה שפשה דהוי מעיקרו של רמ"ק
בסימן ל"ם דמסיק דלכל הכוונין
כיצו לעשות לחר דם"ל לגמ
בפרוסה לין לחקל לפי' יש בו
בשיעור ניהו שם משהו שעשוי
דגדיל שהוא לחזור הרב לקלקולו
וכ"מ בסי' שם"ו דדוקא בה עזכה
לכולם מקנין לכל עשה שכל לחד
נותן קשת לה מקנין:

שבת א וכמה גם לזה:

לפי שלה נתכוין
ליתן לו מחמת חנם לה כשביל
קומות דלה כע"ם ג ויש
דבח"מסי' קל"ט ס"ג כתב דהמקנה
יין לקיהום לכא בחשוה כיון דלטרך
מלוה הוא העמידו דבריהם על
דין תורה דמומיה דל' פקחים והח
עירוב ביד מלוה הוא ב"מ סימן
שם ו"ס"ג ופ"ה לין קונה מעות
ולה הוי דומיא דל' פקחים
כדאמרי' בב"מ ל"ג ב ערב לי
הרי עשאו שליח לערב לו ביותן
מיועיל וכיו כתלו לחך מיכה לו
כמו לאחרים (טור): נ לבעל
בו' לחין דרך בע"ם לסכור מבלו
וכתלו לחר ערב לי בחי:

שע א בני עיר לעיר ובו ט"ו סיף

לו ד מחיצו כיון שעובדי
דרך שם לה הוי דיור: ב שלשה
חצרות דיר · וה"ה סוכת כחג
בחג (יומ דקי') ג מחיצת בכבין
ל"ע דחם גבול לם לכובד זה המצוי
שקשה לה מיח לכ וכ"ש כחב דוק
דברי חיאקני ע"שיש להחיר:
ד ו"ל דכל זה קלי לחבריה ולה
לחבריה ח: ה ומוליכין עירובן
חלגם. פי' שכם מוליכין עירובן
חלגל לחרים כמ"ש ס"ה: ו עכרה
מחקלה

עיב לעשות לאחר ועשאו דשה לאחרן בשמיק כל שהוא כשר הוי"מ שלם ח"ל
דכל שבשבילו פסק בהיתר הכשר הוא לעשות עירוב עכ"ל:
והנה הרבי פסק בהיתר הכשר שכתב הוי"מ שלם שהוא דוחק גדול כי אפשר
שלם הוא דוחק בעיני לכן ל"ל כהוי"מ דלעיל דכשב הכתב הוי"מ שלם ח"ל
גזהול שהוא יחזור מדבר לקלקולו
ח"מ ל"ל דשה לא נשה בו בשיעור
עסול דדוקא בשעושין עימהן
בשיעור רק שלם לשבת התיעקות
לכן כשר בכל שהוא לפל לדיקן
פסולה שפשה דהוי מעיקרו של רמ"ק
בסימן ל"ם דמסיק דלכל הכוונין
כיצו לעשות לחר דם"ל לגמ
בפרוסה לין לחקל לפי' יש בו
בשיעור ניהו שם משהו שעשוי
דגדיל שהוא לחזור הרב לקלקולו
וכ"מ בסי' שם"ו דדוקא בה עזכה
לכולם מקנין לכל עשה שכל לחד
נותן קשת לה מקנין:

פרי חדש

סימן קל"ה
ה"ם כתי כ"ל חוסה
בהיות דבכל נוחה
בסוק לחר מעכל ועריך
להור ולקרוס חוחו
סמוך ובכיס עמו מכוס
סמקרוב כחר לגי שמחו
חג' סמוקי' ואע"פי
בכבר קרוחו ז' ו"ל
ל"ח חכם בגו' בכנסחי
סנה הרבר לקרות הלח
סמוך לחכל וכנרי
לחוקרי מוקמי לחם
ויש לנוקך לדנרי
המחבר ז"ל לחי הנריך
סרוחר שכר מכוקים
בלמ סמוך המיגלע בגי
חוח ולע כחב בסעיף
דלקמן סלם לח קרוחו
כין שלמחן לגלח פ"
מכוקים ח"ל נמוכי
שלגלות ז"ס כ"ל
שבריכך קרוחו ב"ל
סם קים בלמ סמוך
המיגלע כיגלע למכני
הכ"ם ר"ל דבשוך לל סם
דנרי מכלי הלקם
מחרים שקק עבחה
מכוקים יכן נכרי"ם בכני
סחוס' ו"ל מקנחתי
לחוכם בסוך מבחבו
מלם סמך קרח כ"ב
יחוכר ויקרח ומחיכך
ועלגי חמ"ל מקרוחו
ם' מכוקים ום ם בעיני
קחבר כבלי הלקם
דנרי מכלי הלקם
ומחרים שקק עבחה
מכוקים יכן נכרי"ם בכני
סחוס' ו"ל מקנחתי
לחוכם בסוך מבחבו
מלם סמך קרח כ"ב
יחוכר ויקרח ומחיכך
ועלגי חמ"ל מקרוחו
ם' מכוקים ום ם בעיני
קחבר כבלי הלקם
דנרי מכלי הלקם
ל' נגע ם' קבם לחוכר
נחכרך לגיים ומחיכך
בחכמה ם' ביח חוח ל'
קחכמ ם"ח ם' מכוקים
יסוד מ"ח בחין הבנ"ח
קחכמ נמד בחין הבנ"ח
ל"ע יעים בעין. נמ"ם
קל קחכ"ר כ"ח כם ל"ב
כחב חכ"ר"ם חלנלגן
ז"ל סי' ס"ם
בלשנה נחוכר. מקוחה
כוח ובכנס כמו מחכמ
ל"ר בלח נחב ולח כחי
ל"ח ם' קחכחב בכחיב

מתחלה. ח"כ לית יוכל לסלק חניתו מן הבית וה"ל כב' בעלי בתים: ז או שתין. ומ"ש בבתי' שלנו אם מתקלקל העירוב אסור לטלטל מחדר לחדר אם אין לבע"ה תפיס יד וגם מחדר לבית אסור אם דרים שם שנים עי"ש בסימן שמ"ה: ח תלמד עו' וכו'. כיון שכולם משתתפין בתוך הבית בכל תקמיעין בחפיה וביטול חצרו כולהו כחלו חוכלים ושותים במקום ס' ואע"פי שיש להם פתח לר"ה נקרתים ע"ש בע"ה ועוד דאין מסתיל להם רשותו לאסור עליו והו דומיא דם' שבירים ולקיעים (תו') ואם מקום חדרים קטי להם תו מוסב' להם ומשתתפין כל ס' נפ"ע לאסרין כמ"ש ס"כ: ט בקביעות. דאין פורסין חלה כשעושין דבר בקביעות: י פרס. לפי' לחם (כ"י) מסת' בגמרת דרומי' הלכין בשדה ואין פוסקים בעיר אין חוסרים לאכול מעט להו ריפתא אחם לאכול הוי ניחא להו ול"ע עסי' ת"ס ס"ו: יא שנים הסמיכויים דאע"ג דהשני הוי בית שער לפניהי ה"מ הוו בית שער דיחיד ואוסר כיון דעביד לדירה לכל בית שער חצר דיחיד אינו אוסרים זע"ז. ודוקא שים לכל ס' חדר מיוחד לאכילי כמ"ש ס"ג ואם הוא במקום עכו"ם צריכי לעכור רשותו עסי' שפ"ב ע' תשו' רמ"ל סי"ח משמו דמ"ל לרמ"ח דבשרשו לפי' רגיל אין חוסר עסי' ש"ל ח:

שעא

א סבית ניתוך מבע"י (טור) ל"ל דנקט כן לאקמעי' דאפי' חצר אין אוסר מ"מ נקט מבע"י משו' עכו"ם עסי' שפ"ג לכל בתי אפי' היה כולן ולא עירב והלך בשבת אינו אוסר כמ"ש גבי מת בשב' ולא עירב: ב מהלך יום אחד. וה"ג דברחוק כמי שיכול למיקם שהלך בחול עד שמו לכתן ויבא בשבת ת"ל אין חייבי להכי: ג אינו אוסר. דכבר הסיח מלבו

קבע (י) אלא לשלשים יום או פחות אינו אוסר על בני החצר והוא שהם מותרים בין בביתו בין בביתם: כגה ומפני שם כל המורסים רגים ובעל הבית ז' וזקוק ג"כ לבעל הבית לתת קנוש לאו המורסים בעניים לגביהם מכל מורסים ניחם יב מיד (תה"ד סי' ע"ו ד"ה ע') ועיין לקמן סוף סימן שפ"ח: (וכ"פ הסמ"ק בסמ"ע ס"ל סימן שפ"ד)

שעא כשאחד מבני חצר נפרד משם או מת. ובו ו סעיפים:

א ב'אחד מבני חצר א שהניח ביתו והלך ושבת בחצר אחרת אפילו היתה סמוכה לחצרו ג'אם הניח מלבו ואין רצונו לחזור לביתו בשבת הרי זה אינו אוסר עליהם ד'במה דברים אמורים בישראל אבל עכ"ם אפי' אחת לשבוע אוסר עליהם ה'וישראל שמכר מקומו ו'אם היא קרוב ב מהלך יום אחד שהרי אפשר הלך לשבות בעיר אחרת אוסר עליהם עד שישכרו מאנו מקומו ז'יש אומרים שגם עכ"ם אם הלך לשבות בחצר שיבא בשבת אבל אם רחוק יותר ג אינו אוסר (א) ח'יש אומרים שגם עכ"ם אם הלך לשבות בחצר אחרת אינו אוסר: (וכן נראה עיקר) ואם כת העכ"ם בשבת ע"ל סימן שפ"ג):

ישראל

כבית שער להם ואם היה (ג) לכל אחד פתח פתוח לחצרו: סגה ז לו פתוח טוברים זה על זה ורק כל אחד יש לו פתח פתוח לבית שער שלפנים, ובית שער פתוח לחצר (כ"י) ח'אם המחיצות סניעות לתקרה בתוך ג' מפחים רחוי כל אחד חדר בפני עצמו ח'אף של יריעות אם בני החצר נותנים העירוב באחד משאר בתי החצר (ד) צריך כל אחת ואחת מהבורות שבשרקלין ליתן עירוב אבל אם נתנו העירובות השרקלין אין צריכין ליתן עירוב כלל שכולם דרים בבית זה ובית שמניחים בו העירוב אין צריך ליתן עירוב ובן אם אין דיורין אחרים בחצר אינם צריכים עירוב חלקיהן במחיצות שאין ניעות לתקרה (לקי') אם בני החצר נותנין עירובן בא' משאר בתי החצר בי בעירוב אחר לכל החמש תבורות: סגה אם מקצתן עשו מחיצות ומקצתן לא עשו לותן שעשו אם מחלקים ולותם שלא עשו (ה) אם כמשותפין: (מרגיע פרק ז') ו'ואם היו דיורין בעליות פסס אפילו נתנו בני החצר העירוב בשרקלין צריכה כל חצרות וחבורה לתת עירוב ז'אבל מי שיש לו ח מלמד או סופר בביתו וכן תלמידים הלומדים בפני הרב ודרים בביתו כל אחד בחדרו (ו) אפילו יש לכל א' פתח פתוח ח'לחצר ואוכל וישן בחדרו אינם אוסרים:

ד א'אנשי חצר שחיו כולם אוכלים על שלחן אחד אף על פי שכל אחד יש לו בית בפני עצמו אינם צריכים עירוב מפני שהם באנשי בית אחד ואם הוצרכו לעשות עירוב עם אנשי חצר אחרת עירוב אחר (לבן) ופת אחד בלבד סוליכין לאותו מקום שמערבין עמו ואם היה עירוב בא אצלם אינם צריכים לתת עירוב כדין בית שמניחים בו עירוב שכל אלו הבתים כבית אחת הם חשובים:

כגה וכן אם הרבה בעלי בתים הולכים בחדר אחד כל אחד על פתחו אף עלפי שכולם אוכלים עלפי אחד בפני עצמו עירוב אחד לכולם (ז) כותל ואין מחיצה מפסקת בין מקום שכולן הוי כמפסה שבשרקלין וכו' ואף על פי שפורסין לפנותם וישנן לעניות לא מקרי מחיצה כותל ולא הוי סגה מ (ר'יחומם מע"ן)

ה סמי שאוכל במקום אחר וישן במקום אחר מקום אכילתו הוא העיקר ושם הוא אוכל ח'הילכך האוהן שאוכלין בבית אביהם וישנים בבתיהם אינם אוסרים ואם נותן להם י פרס ואוכלים בבתיהם אוסרים (ח) ט'והני מילי כשנותנים בני שאר החצר עירובן במקום אחר אבל אם היו בני שאר החצר נותנים העירוב באחד מבתים אלו או שאין עמהם (ג) לכל ג' פתח לחצר כ (ו) ומ"ק כתבו ל"ה: ז ומן המדינה דיורים שבשרקלין והם שבעה בתים: (ה) מן כשהלכו כל ג' וח' כו'. ומן המדינה דיורים שבחצר אחרי מי שכולם נותנין עירובן ואין לסמוך לאחר שהלכו מקום אחר אלא אם כן נתנו עירובן בפני עצמו ואפי' בחצר אחת: (ו) אפי' כולם נותנין עירובן ואין לסמוך לאחר שהלכו מקום אחר אלא אם כן נתנו עירובן בפני עצמו: (ז) מפסקת בין מקום לחלון ס"ט עכו"ם ס"ג ואם לאו אינו מפסיק: (ח) ומ"מ כשהניחו בני החצר כו'. דהוחיל והוצרכו לעירוב לחדר דיורים אוסרים אינהו נמי אסרי: (ט) אנשי שבימיהם נוהגין עירוב אחד כיון שאין להם חלה פתח אחד כ"ש: (י) אלא לכל יום. ומשמ' ביותר מל' יום אוסר וזה מיירי ביחיד הדר במקום אחד במקו' שיש קהל ועשו עירובי אחידו בע"פ בדרבינו שם"ס סי': כיון שלב כ"ד מתנה על כל שיתוספו דיורים. כמ"ש סימן שמ"ט ס"ו. ועי"ש סוף סימן שם"ח:

שעא

(א) ו"ל שגם עכו"ם כו'. ומשמע דלא חיכפת לן במה שיכול לנהוג בשבת וקשה הא פסקינן בסימן שם"ה ס"ו דאם עשו עירוב בשבת פסולו ול"ל דהתם מיירי שרגיל בשבת שהתקלקל כגון ע"י עכו"ם שרגילין בכך ומש"ב כאן דאם תאמר אסור כאן הא כיון שהלך במה שבת אבל הכא שלא הלך במה שבת אלא שהיה דעתו לחזור ביום ולא חזר ול"ל דאין חוזר ומיירי שהלך במה שבת ומשום הכי אסור לחזור ולא חיישינן שמא יחזור ומשום הכי אסור לטלטל מבתו ומשום הכי אסור לילך יותר מאלפים אמה ואין לומר שמא יחזור ויטעה ויחזור לביתו ויחשוב שהוא יום ראשון ויהא מותר לילך יותר מאלפים אמה דהא אמרינן בפ"ק דעירובין (דף יז:) דאין חוזר ולקרות מוקצי' קונין בשבת בע"ח בשבת כשהוא מוקצה מקרקע וכן כל כיוצא בזה אין חוזר ולקרות מוקצי' קונין בשבת ומשום הכי אסור לילך יותר מאלפים אמה אע"ג דא

ב (ב) ישראל בן חצר זו שהלך לשבות בחצר אחרת ואין דעתו לחזור בשבת ואחר כך נפלך בשבת וחזר אינו אוסר:

ג (ג) יאחר בן השוק שהיה לו בית בחצר ומת ונתנית רשותו לאחר מפני החצר אם מת מבעוד יום אין הזוכה אוסר שהעירוב שמ ערב על ביתו מתיר גם מה שירש ואם מת ד משחשיכה אוסר אע"פ שעירב הזוכה עמהם אינו מועיל לזה שירש אחר כך בשבת:

ד אחר בן החצר שמת בשבת אם עירב אפילו ירשו אחר מבני חשוק אינו אוסר ואם לא עירב אם ירשו אחר בן חשוק כל זמן שאינו בא לדור עמהם אינו אוסר ה בא לדור בשבת בבית מורישו אוסר ואם ירשו אחר מבני החצר (ד) אם עירב הורש ו והיה דר עם המורש בבית אינו אוסר אף על פי שלא עירב המורש ואם לא היה דר עם המורש אלא בבית אחר שבחצר אוסר כאף על פי שעירב הורש כיון שלא עירב המורש ואם מבעוד יום מת ויורשו אחר כן השוק חרי זה אוסר יוחוא שבא הורש בבית מורישו בשבת:

ה (ה) ישראל ונר שהיו דרים בחצר ומת הנר מבעוד יום והחזיק ישראל אחר בנכסיו אפי' לא החזיק עד ז שחשיכה אוסר עד שיבטל רשותו כשאר הורש משחשיכ אין החזיק אוסר אפילו החזיק הראשון עיסוקי:

ו אחר מבני חצר שהיה נוסס אף על פי שאינו יכול לחיות בן ביום אוסר עד שיזכו לו בפה ח ויערבו עליו וכן קטן אוסר אף על פי שאינו יכול לאכול כנית אכל האורח אינו אוסר כמו שנתבאר בסי' ש"ע:

שעב דיני שותפי הדירות לעירוב ובו י"ט סעיפים:

א (א) ענין וחצירות וקרפיפות כולן רשות אחד הם א לכלים ששבתו בתוכה שמותר לטלטלם מזה לזה אפילו הם של כעלים הרבה ב ולא עירבו יחד מותר לטלטל מחצר לחצר אחרת או לגג אושפה לראש כותל שביניהם ומגג לגג אחר הסמוך לו אפי' גבוה מפני הרבה ומהגג לקרפף שאינו יותר מפאתים או שהוקף לדירה אפילו הוא יותר מפאתים או למבוי שמתוקן בלחי או קורה אפילו לא עירבו בו ואע"פ שעירבו בני חצר לעצמן דשכיחי מאני דרבים בחצר מותר לטלטל כלי' ששבתו בחצר זו לחצר אחרת ולא חיישינן שמא ישלטל גם כלים ששבתו בבית לחצר אחרת או לגג וקרפף:

ב קרפף יותר על פאתים שלא הוקף לדירה הוי כרמלית ואסור לטלטל ממנו לקרפף אחר לחכמים ולהוציא מזה לזה כי אם שתי אמות כזה ושתי אמות כזה:

ג ישתי ג חצרות שרוצות לערב יחד להתיר אף כלים ששבתו בבתים אין צריכות לערב אחר אלא העירוב שעשו כבר יוליכנו אחד מבני החצר בשביל כלם ויתננו באותו מבתי חצר שניה ואם ירצה יוליך שם אפילו פת משלו וכלם מותרים: הגה והוא שעירבו בני חצירו עימו תחלה (תשובת הר"מ סי') ואוהא שעירבו בני חצר השנייה לעצמה ואין בני חצר שניה צריכים פת אחר אלא העירוב שעשו כבר מתר (כ"ע):

ד אין שתי חצרות יכולות לערב יחד אלא א כ יהא פתח ביניהם או חלון שיש בו ה ארבעה על ד' טפחים יהיה קצתו כתוך עשרה טפחים הנמוכים לארץ ואז אם רצו מערבין יחד ואם רצו מעירבין כל א' לעצמו (ועיין לקמן סי' שם ס"ק כ' יראתלים הדרים כב' ונ' מקומות כיולד יערבו):

ה חלון (ב) שבין ו שני בתים אפי' הוא למעלה מעשרה אם רצו מערבין יחד והוא הדין לארובה שבין בית ז לעלייה שאפילו הוא למעלה מעשרה אם רצו מערבין יחד ואפילו אין שם פולם לעלות בו: הגה ומכל מקום נוהגין היתר הנזכר לערבב על פרנסה (כ"י) ואם עשו (ג) סריבה נמי כחלון בסל ליה מתורת חלון: (תמניד פ"נ)

ו ביית שבין שתי חצרות והוא פתוח לשניהם ועירב עם שניהם אבל החצרות לא עירבו זה עם זה אין לטלטל כלים ששבתו בבתים מחצר לחצר על ידי בית זה שביניהם להיות בין שתי חצרות כותל גבוה עשרה טפחים "או שהיה קרקעה של אחת מהחצרות גבוה מחבירו חמשה טפחים ח ועשה עליו מחיצה חמשה להשלימו לעשר אין יכולים לערב יחד גואם היה הכותל גבוה לשניהם עשרה והיו בראשו פירות בני שתי החצרות ט יכולים להוריד לחצרות וכן להעלות עליו מפירו ששבתו בחצרות ולהורידם ממנו לחצר אחרת "בין שהכותל רחב ארבע או אינו רחב ארבע אבל פירו' ששבתו בבית אם הכותל רחב ארבע אמו לחלו' "ל ולא להוריד ממנו ז ואם אינו רחב ארבע מותר (ולכלכד עלא יעלישו

מלבו וה"ל שבת שהותרה ושב לא תאמר: ד משחשיכה אוסר: וה"ה נימת שבת האחיל והותרה הותרה (כ"ח) ולא דמי לשבת דמיירי שהיה לו בית דירה בחצר זו ועריך לערב והה דנקט ת"ח מן השוק לאורחא דמלתא נקט שת שבשוק תיכף ומיהם כיון שתיכף להשתתם שם ובא לאחתעי' דלא נימת כיון דלא בא לאחתעי' לא מכניסת השבת ש"מ מהכא מלבו: ה בא לדור כו' תוספ' דכל דירה לא אחרי שהשיח מלבו דרוקא כשהיה כאן והלך לו לחזרין כן וכ"ל סוף הסעיף עמ"ש סי': ו והה דר עם המורש וכו' וה"ה כן ממי לה חבורות את"כ כאן לחת לעירוב עמ' ש"ע ס"ג אבל אין רחיה מהא דאחמרי' שכירו ולקיטו טיהן עירובו כמ"ש סימן שפ"ב ס"ק דדלמא ה"מ בעכו"ם דאין דירתו חשובה כ"כ אבל בישראל לא (תו' ור"ת) ערבי שם סי': ז משחשיכה אוסר כיון דרחוי להחזיק מבעי' ל"ל רשות זו תלויה ועומדת ולא אתי לאחתעי' לחזקה (הג"ה) עמ"ש סי': ח ויערבו עליו וה"ה חת בשבת אוסר כיון שאין העירו' רחוי להתקיים כל השבת דרוב נוסמין למיתה כמ"ש סי' שפ"ג (הגהות תוספ' דף ס"ה):

שעב א לכלים וכו'

ובכלים ששבתו בבית אסור לטלטל מחצר לקרפף שלא הוקף לדירה אפילו הם של חדש ח (רש"י סוף דף כ"ג וחוס' סוף דף ע"ו) ועי"ש סימן שכ"ח ס"י והרמב"ם פ"ג מעירובין כתב בכלנות וחצירות וקרפיפות רשות ח' וכו' אבל לא לכלים ששבתו בתוך הבית הלת הם כן עירבו וכו' משמע דעירוב מהני לקרפף וכ"כ בשאר כל חדש ח' וע"ע דהה בגמ' לת משמע כן וכמ"ל ואפשר דקרפף ע"ש שעשוי לדרה"ס לת קאי לקרפף ע"ש עמ"ש סי' שפ"ט: ב ולת בעירבו כיון דמקומו ש"ו אין המשמשן תדיר ח"ל עירוב: וע"ע דגג טיטו ע"ג עלמגג: ג תניהה פרוצים ע"ש עמ"ש סי' ש"ט ואיתא לת מסתמא כן שנתחתפו במבוי לסורים לטלטל דרך תור וא"כ גם בחצירי וכתים שלמה הדין כן ועמ"ש סע"ג: ד לו חלון ולו מותר לטלטל לחפילו דרך פתחים קטנים (כ"י ס"ל): ה ל' על ד' וחפי' הוא תרוץ הרמב"ם ז"ל שיש ברחבו ד' וא"ם החלון עגול נרי' שיהא בהקיפו שנחר נכי חוטין ואינו ד' חוטין ומשהו תוך ד' כדי שיתרובע תוך ד' כמה: ו ב' בתים ומיירי שלת עירבו בהחצר אחר הבתי פתוחים לו דהו עירבו יכולים לטלטל דרך החצר: ז לעליה וחין לו דרך על הבית אדר בו בחחתון ואוכל שם עמ"ש סי' ש"ע ס"ג: ח ועשה עליו מחיצה והה כשבנוה מחביו עשרה בלת מחיצה (גמ'): ט יכולין להוריד דגג וחצר רשות ח' הוא כמ"ש סי': י וחם לימכו מותר דבפחות מד' מקום פטור

פרי חדש

סימן קלו

סוה (רמ״ו ח״מ): יא לף בכלים וכו׳. ומיירי כשמירבה לעצמה:
יב לחסר להשתמש. דכיון שהוא לחבירו נמוך מי״ט לא ס״ל דין גג וחס ישתמש הוא כו׳ ס״ל בחצירו ומיחסר להעלו׳ עליו כלי הבית ולכן חסר הוא כו׳ כמתניתין לוה מחשמיש בגת(כ״י מ״ז דלה כעים ס״ה):
יג מותר לשתיהן להשתמש לצורך מקום פעור (מ״ח): ד במילואו כגון שכבשה מבלגד משפו לוקפס ד׳ בגד ח׳: טו הכותל רחבה׳. שיכול להוליך מסולם לסולם: יז משך ד׳. פי׳ ברוחב ד׳ כמ״ש רש״י שהטעיף אלא דלא בעי ד׳ על ד׳ כמו בחלונות בכי״ח דלה כע״ם ס״ה: יח כגגך המיועד לשתיהן. הגיה בעור מעור להשתמש תחילו אלא ככגך המיועד כמ״ש ס״ע גבי מלטה ודוחק להגיה שצב, הספרים ותפשר דהעור וע״ש ס״ל דכיון דלא מבעל ליה לספל כמ״ש ס״ב החס לא מכני לבל הכותל כמ״ש. תבור שמא ס״ו: יח שיחפרו בעיר. עיין לשתו. עד שיחפור בדקר (רמב״ם) תבלם הטיט יומת עליו ערי לשותו ולא תחרי דהאי כסים לבדר המסור שתן כוותו שיהא הספל מתחם לטיט לחרבה הטיט מתחם לספל כמ״ש בסימן רלט כ״ב בגמ׳: יט להתיר לו קסמים. תבל לא לערב יחד אלא מניע לרחם הכותל עסח״ב: כ על גב הזיז. פי׳ שתוך רחם הספל בזיז דהוי הספל והזיז חד טיעות: כא אבל סומכו. פי׳ שמניח הספלים לבותל לגבל הזיז אם כן לא הוי כהן סולם להגיה לוח: כב בין לערב יחד. היינו כשמניע לרחם הכותל כמ״ש ס״ח: כג בגובה׳. דהא יכול לעלות ברחם הכותל בסולם אף ע״פ שתוך רחבה ד׳: כד היה תלוי. דמה שתסור לעלות בתוך תלוי אינו אלא גזרו עליו כ״א עסי״ב שמ״ב ואף ע״ג דהכא הוי פתחת לכותל יומת שרי לערב ערבי עע״ב: כה לתלוין לו: כו יבשה. ל״ג דברסי שלו פסק לתסור להשתמש תפי׳ ביבש ע״ג: כז שתמת. דשמש עפר (רמב״ם) משמע דס״ל דלא מהני בטול לבשת אחד דתלוי ל״ל הא עעמא הא בלאו הכי עפר תין ביטל בבשת עין בגמר והא דכתב בסי׳ תרל״ג ס״ד עפר וביעלו בפי׳ דוקא היינו בבית שתין בטל שם בשתח ובתבו הוא דף פ״ד תוקא למעט גבוה עשרה לסוייה כשתח למרפסת מהבי פירות מבלים תלוי׳ שעתיד ליטלם כיון דתיני ביטל בשבת כמ״ש ס״ע גבי ספל תבל לבטל מחילה לא מבטל שלא ת״כ בין עתיד למטיל ע״כ ועשסי׳ שע״ש ס״ב: כח אומר. והוא״ל וכן בסי׳ שי: (רמב״ם) משמע דס״ל דבטול לבשת אחד סגי ועסי׳ שלא בסי״ב. וקשה דבגמרא דף פ״ד מוקי לה בפירות שבלים משמע דבשתר פירות תסור ע״ג: ועי״ל על ר״ת דהא פסק בסימן שלי״ג דמותר להשתמש ממנו ואם כן מה לוה דבר בשבת ואיתו משמע ע״ג דלי מתרמי ליה לתרוייהו מותר לטטיתו ולתם יתעב ול״ע: בט משפת סתרין. ואם מיעב רוחב סתרין בלוח

וטיין ט״ד סי׳ שע״ח לעניין טומת מת: (ד) והסמי תסור להשתמש ע דסוי סכותל ר׳ יהי תכל תס יין רוחב ד׳ סוס מקום פטור: (ה) ספרן במיטתו. פי׳ שיהא פחות קלח מכוין ומכוין: (ו) בין בעגל סחס נמעט ומשתמש ע״ג דלית ליה כלי כלל דכתב הסמיע דמותר להשתמש ע״ג דלית ליה כלי כלל ודקתני דמהני לכל דבר מילת

נתנן עליו נסר דסני בד טפחים עכ"ל ב"י. וע"ל בדברי הרב"י דלכתחלה יכבה בתנן מתן עליו נסר כו ועלזה תמה הרב"י דלא תיתי דזקא שם נסר שהוא ד' טפחים אז תלוי ברלומס בתם הוא יותר מד' טפחים שיהא נסר שניים כי האחד תלוי על תבירו מאחר שיש בתן פרידה ביניהם [ג] גריס של תבן שבין שתי חצרות אם הוא גבוה עשרה כל א' מערב לעצמו נחמעט [ב] בחול מי' צריכים לערב ביחד ובעיר שלא נתמעט (י) [ג] אסור לשום אחר מהן ליתן מן התבן לתוך קופתו בשבת להאכילה לבהמתו [ד] ואפילו להעמידה שם שתאכל אסור [ה] אבל יוכל לעמוד בפניה כדי שלא יהא לה דרך לנשות אלא משם [ו] להר"אש ל אפילו בחול אסור ליתן ממנו לקופתו וכן להתמה בירים בר"א בגריש שבין שתי חצרות [ז] אבל גריש שבין לא שתי בתים מותר להאכיל בהמתו ממנו בירים:

שעג דין שתי גזוזטראות בשתי עליות זו"מ א:

א [א] שתי (א) גזוזטראות (פירוש מסרים טלפים מטפח חקרת הסעליה לרשות הרבים ר"י) הבולטות משתי עליות זו כנגד זו וגתן ביניהם א נסר רחב ארבעה (ב) הרי הוא כפתח ומערבין יחד: הגה ואם אין המרחק שביניהם ארבעה אפילו בלא נסר מפי ב דיקא סכי (המגיד פ"ג) ואם רצו כל אחת מערבת לעצמה אבל [ב] אם היו שלא כנגד זו שאחת משוכה למזרח ואחת למערב ג (ג) אינם יכולים לערב יחד וכן אם היתה אחת גבוהה מחבירתה לא תשיב פתח [ג] וחני פילי כשפרוחקורז זו מזו שלשה טפחים אבל אם הם תוך ג' זו לזו בין בריחוק בין בגובה ד חשיב שפיר ה כפתח:

שער נסתם בשבת פתח או חלון במקום שיערב בו' ובו ד סעיפים:

א [א] ערבו דרך חלון או פתח שביניהם ונסתם בשבת [ב] מותרים להשתמש דרך גובה הכותל וחוריו [ג] ואפילו אם ערב לשנה ונסתם הפתח בחול ונפתח בשבת א (א) (ולפי סתימה במזיד) (תגר') חזר הערוב להתירו ולהרמב"ם אין מותר לשלמל אלא ב [ד] כל אחת לעצמה אבל מזו לזו לא:

ב [א] היה כותל בין שתי חצרות וערבה כל אחת לעצמה ונפרץ הכותל נשבת (ב) [ב] מותרים לשלמל כל אחד בחצרו אפילו כלי הבירה אבל חצר קטנה שנפרצה בשבת לרשות הרבים או ג לכרמלית אסור:

ג [א] יחצר קטנה שנפרצה [ב] קודם שבת בשילואה לגדולה [ג] יואין בפרצה יותר מי' אמות גדולה מותרת להוציא כלי ששבתו בבית לחצירה אם עירבה לעצמה ד וקטנה אסורה להוציא כלים ששבתו בבית לחצירה אלא אם כן עירבו יחד והיינו [ד] כשנכנסין כותלי קטנה לגדולה [ה] וכשכותלי קטנה מופלגים שלשה טפחים מכותלי אורך הגדולה דאם לא כן היתה קטנה ניתרת על ידי [ו] נראה מבחוץ ושוה מבפנים:

ד [א] גג קטן שנפרץ קוד' שבת [ב] בשילואו לגג גדול (קטן) אסור להעלו עליו

[ג] שם ס"ה סי"ו ורפ"ו שבא ושבת ס"ב

בשבת אסור לכתחלה להתחתו במזיד גלי דעתיה דלא ניחא ליה לקרקע עירוב ולזה בתבואן מהאי שבת מהרי"ו ועמ"ש סימן שע"ה סס"ו וסי' תפ"ג דרלחית הרמ"ש שהתיר נסתם בחול מספיטות תיקה רחיים ע"ג ומ"ש החוס' דף י"ז כתבו ג"כ לחלי' נפתח בשבת שרי והביאו רחיים מספיקה וכדף ק"ל בשבת כתבו דלחלי' נפסקו בשבת אסור לבן ל"ל דלחלי' כי היכי דהתם מחזר ממילא להחיר הרמלחן ס"ל כן ומיהו נסתחת במזיד לא מהני נפתח בשבת ול"ע והב"ח כתב דבפרן פליטין בעל העירוב ואינו עובר ע"ש: ב כל אחת לעצמה. זקוק בשהפתח סתום דלחף על פי שהעירוב מונח בתל, לחרת מותרת לטלטל לעצמה אבל בשנפתחה הפתח חזרו שניהם להתירן: ג לכרמלית אסור. כיון שאין המחיצה קיימות וכתב ב"י דבשנפרלה לכרמלית מותר לטלטל מחצר לכרמלית תוך ל"ח עסי' שע"ב כ"ס ב. ולפסר דלח"ש שנפרץ שם חצר עליו ואסור לטלטל ממנו לכרמלית ועיין בגמרת דקו' ודף כ"ד: ד וקטנה מסורה. לגבולה במטוחה:

שהגג

ולי מסה לה לריעת דשתי הסס בב"ב שחליה מילתה בגלית דעתיה אבל בסתם אין דעתו לכך ודאי הוי כמו שנפרץ בשבת ואין לומר דכיון דלא הוי כמו שנפרץ בשבת אלא מדרבנן אזלינן בספיקו לקולא ולא חיישינן לשמא יבוא לטלטל מחצר לכרמלית דהא אפילו בשנפרץ בשבת אסור לטלטל מחצר לכרמלית אלא מדרבנן ועוד

ה שהגבוה. בתוספות דף ע"ט מסתע דוקא כשהגבוה ד' לר"ח ור"ת מהלכת תחתיו ר"ל הוי לותה בליעה כרמלית וכל שאר הגג נפרצה בחלונות ע"שו"ת בית"ח אבל אם אין בו טלט לית ליה הגג נפרצה ר"מי בסי' שמ"ה ס"ו ומ"מ כשהגגין פתוחים זה לזה אוסרין זה על זה וכ"כ הרשב"ץ בניתין דף ע"ט:

שעה א

לוקח גבוהים. ונם למרפסת לין נבוה י' דהוי לסניסה בעלמא וכתב הב"י דלתע"ם ברוחות ד' מן המרפסת סניסה אסורים דבני המרפסת יכולים להסתיר עליו סוריקה לכל בעור ובשוסקי' משא"כ לכל פיתוח מי' לאו כלום הוא ונתבין לותו לבני החצר אם הוא רחוק ד' מן המרפסת לו בתוך ממנו י' דאין לרש אוסר על חבירו דרך לויר כ"מ סי' ס"ג ס"ב ואפ"ס כן אלא שנהג דעת הרמב"ם כן אלא שדרכו לסתו' ועפשי' שכ"ה דאם לא בשלשול ולא בזריקה נוהם ובשלשול סניסה אסורים וכ"ה בנמ"י ובמ"מ ול"ע שהרמ"ם סכ"ת ד"ה לא כתב כן: בור שבחצר אם היה מלא מירו טלפים שתשו בשבת הרי הוא כשלא ותחשב למרפסת בחמ"ל אבל מלא מים אסור אחת ימלא ממנה ותחשב מי (רמב"ם) ועפי' שע"ב (סי"ו):

שעו א

ולא יצא הלני. לרש' חבירו ולא דלת חייבי להביי בגזחטר' ברבי שכ"ה דשתי התם שהות עושה למעלה ומשלשל דרך הנקב ביוסר לא חייבין אילא חין לחתיה משא"כ כאן דעומד אצל הבור ומשלשל חייבין אילך בחלבטן כל"ל: ב קורה רחבה ד' דלת לחול דליות מד' ותע"ב דעריבו מיל תחת הקורה קל הוא שהקילו חכמי בימים: ג לת נבי סוס תיקון. ועכ"פ אסור להכנם בימים לכתת אם לת עשו תיקון (הגמ' שם): ד לע"פ שהית וכ"ל

ב באר שבאמצע השביל בין שני כותלי חצרות ד' אף על פי שהיא מופלגה מכותל זה ארבע טפחים וסכותל זה ד' טפחים שניהם ממלאים ממנה ואינם צרכים זיזים על נבן(ב) שאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר:

הגה

שעה (א)

כדי שתהא הגל התוחרת מהקומה: פי' דהגל שהיא בתוקמה אוסרת גלת בתוקמה וכו' עיין לעיל סי' תכ"ה ובקה"ל לאחרו בתוקמה אחרת. כתוב אחר' שעירבם חניה לעצמה והניח להבאר מקצי' אחר דבגל שהוא בתוקמה אחרת אין לו דין עירוב ואין יכול לאחרו ולכן בקה"ל לא הזכיר כלום בזה ולכן בקה"ל לאחרו שתשמישו בתוקמה אחרת אין יכול לאחרו ביהו בגל שהוא בתוקמה אחרת וא

ב"י מגן דוד

ויש לתמוה דהא איכא מ"ד דלית ליה דיקא בתרתי לריעותא דסיינו דלא חשיב מפולגים כו' וה"ה דעת רש"י דס"ל דלא

שעט א בבית שבחלונ' והתו כתבו דלפילון נתנו הצירוב בחלון מבחוץ הסמוכים לחלונו כלומ' בית שעה"ח חלון הסמוך לחלונו שלו ולא לחלון הסמוך לחלונו של חבירו ואם נתנו בחלון הסמוך לחלונו של חבירו אינו כלום ואפי' לחלון שלו עצמו אינו כלום דהוי כמי שנתנו בחלון הסמוך לחלונו של חבירו

כבר שהוציאו מבתיהם לחצר או שהכניסו מחצר לבתיהם אינו יכול לחזור מביתו לו (כ) ג׳ורש״י אין חזקה טועלת אלא אם כן החזיקו בו משחשיכה:

ב יש ביטול רשות מחצר לחצר ״לא שנא שתי חצירות ופתח ביניהן ועירבה כל אחת לעצמה ולא שנא עירבו יחד יכול כל א׳ לבטל רשותו לחברתה להיותה מותרת להשתמש בה ולא היא לא שנא שתי חצירות זו לפני׳מזו ולא עירבו אלא החיצונ׳ לבדה שפנימית אוסרה על החיצונה יכולה לבטל לה רשותה שלא השתמש ולא תעבור עליה אלא בשעה שצריכה לצאת ותהיה החיצונה מותרת או אם עירבו יחד ונתנו עירובן בחיצונה ושכח אחד מהפנימיות ולא ערב יכול לבטל רשותו דהיינו כחיצונה ושכח אחד מבני הפנימית וגם לכל אחד מבני החיצונה ויהיה הוא לבדו אסור וכולם מותרים:

ג יש ביטול רשות ד בחורבה שאם היו שני בתים וחורבה ביניהם שהיא של שניהם ושכחו ולא עירבו יכול אחד לבטל רשותו לחבירו ולהיותו מותר בו:

ד יש ביטול רשות מבית לבית שאם היו שני בתים ופתח ביניהם ולא עירבו אחד מבטל רשות לחבירו (ג) ואפילו המבטל מותר להוציא

ה מביתו לבית חבירו ומגבל אינו יכול להוציא מבית חבירו לביתו שאז היה ן חוזר וסחוק׳ ברשות שביטל שיכול אם ירצה לו חדר פתוח לביתו ובטל רשות ביתו אסור להוציא מהחדר לביתו:

כגה וים לומרים דאין לבטל מבית לבית אלא אם כן יפתיר לפנמן תרד תחד מלא ביטל ז ולו מותר להכניס לתוכו מבית חבירו לביתו וטוב להפטיר לכתחילה. (ג״י בשם רבינו יהודה ור״ת והגהות מיימוני פ״ב מהלכות עירובין)

ה שני בתים בשני צדי רשות הרבים והקיפום עכ״ום מחיצה בשבת בענין שיש ביניהם כמו חצר ששני בתים פתוחים לו ואחרי הם אוכרים זה על זה ח (ר) אינם יכולים לבטל אחד לחבירו:

ו כיורש מבטל רשות שאם לא ערב מוריש וסת בשבת והיורש בא לדור בחצר ראוסר יכול לבטל רשותו:

ז המבטלין ט ואחזרין ומבטלין כלומר שמבטלין רשותם בני חצר זו לבני הצר אחרת או לאחר מבני חצר עד שיוציאו כה שירצו ואחזרים ומבטלים לאותם שביטלו להם עד שיוציאו גם הם מה שירצו:

שפב אם דירה גו מעברת בעירובו ובו כ סעיפים:

א מהדר עם העכ״ום בחצר א אינו אים׳ עליו עד שיהיו שני ישראלי׳ קס׳ דרים (א) ב בשני בתים ויאוכרים זה על זה או העכ״ום אוסר׳ עליהם ואינו מועיל שיבטל העכ״ום רשותו אלא צריך שישכירו ממנו כגה יהראל שהשכיר לו בשליל ניתו לעכ״ום אינו אוסר עליו דלמ השכיר (ב) אבל אם השליל לו ביתו כדי שיאסור עליו (המגיד פרק ב׳) אבל אם השכיר בנית על עכ״ום וזכרו ישראל מפתו ועכ״ום דר בבינו עמו אין מבטלות הבית מועיל לענין העירוב (מ״ז) ישראל שהשליל לו השכיר בית לתקוע בתקוע שריים נויח) אף על פי שיש לו תפיסה בבית ג (ג) לא מבטלי ופריכים לשכור מעכ״ום (ג״י בשם מלחתי כתוב):

ד אם בטלו הישראלים רשותם לאחר כתם כדי שיחשב כיתידי אצל העכ״ום (ר) אינו מועיל: (ה) ואם אין לעכ״ום דריסת רגל על הישראלים אינו אוסר בנין שתי חצרות הפתוחות זו לזו ואין להם דריסת רגל זה על זה ובחצר אחד דר עכ״ם ובחצר אחד דרים ב׳ ישראלים או יותר מבניין ומוציאין מחצר זו לחצר זו בשבת ה דרך חלון שביניהם ואין צריך לשכור מהעכ״ום:

ו השוכר מן העכ״ום מהם מועיל ואינו צריך לפרש לו שהוא להתיר הטלטול ואינו צריך לכתוב שום כתיבה על השכירות:

ה ישוכרין מעכ״ום (ו) אפילו בפחות משוה פרוטה׳ ומוקף לשכור ממנו (ז) בשבת (מרדכי ריש פרק הדר) (ועל סי׳ שפ״ג):

ו כל זמן שאין העכ״ום חוזר בו מועיל השכירות ואפילו לזמן מרובה (ויכיכול לחזור מהשכירתו (ח) עד שיחזור הדמים. (בית יוסף בשם רש״י פרק הדר)

ז מאם שכרו מהעכ״ום לזמן ידוע (ט) לכשיכלה הזמן צריך לחזור ולשכור שנית וצריך לחזור ולערב

ז דאין עירוב ראשון חוזר ויעור:

וח״ת להתחלה אסור להוציא עמ״ש סי״ב סי״ג: ג מהחשיכ׳. דאם הוציא מבע״י ליכא חזקה דבלת ביטל ומייבולין להוציא: ד בחורבה. ועי״ש שאין עיקר תקנתיהו שם: ה מביתו לבית חבירו. שהרי הכל של חבירו: ו חוזר ומחזיק. דיחיד לגבי יחיד לא חוי חזרה: ז ולו מותר להכנים. כ״כ הרב״י ובכריתם תמוה׳ דהא קומם למי שביטל רשות חבירו ליחיד לאסור להוציא מבית חבירו לחצר דגרלה כחוזר ומחזיק דיחיד לגבי יחיד לא חוי חזרה וכמ״ש סי׳ ס״ם ס״ד וח״ל ס״ג אסו׳ וחי מייבי ביחיד המבטל לרבי שעירבו וכ״ם לפי׳ לא שייך חדר גבי חדר דלא שייך לומר מתוכה תורת עירוב דזוק ומבטלה: ח חינם יכולים לבטל. כיון שלא היו יכולים לערב יחד מבע״י: ט וחוזרים ומבטלי׳. כיון דרבים הם לפילו ביטלו ביתם לחבורים להוציא לחצר כמ״ש סי׳ ס״ם ס״ד דלא כנ״י:

שפב

א אין אומר לחבירו עמוד ואשמרך עד שאחזור ואחמיץ עמך ואלך לי לביתי ואשמור ממעשיו ובחד דלא מכית דדייר לא גזרו: ב בב׳ בתים שבחצר אחת אין אומר לחבירו עמוד ואשמרך עד שאחזור ואחמיץ עמך ואלך לי לביתי ואשמור ממעשיו ואפילו בחד דלא מכית דדייר לא גזרו: ג בב׳ בתים שבחצר אחת אין אומר לחבירו עמוד ואשמרך עד שאחזור ואחמיץ עמך ואלך לי לביתי ואשמור ממעשיו ואפילו בחד דלא מכית דדייר לא גזרו: ד בב׳ בתים שבחצר אחת אין אומר לחבירו עמוד ואשמרך עד שאחזור ואחמיץ עמך ואלך לי לביתי ואשמור ממעשיו ואפילו בחד דלא מכית דדייר לא גזרו:

פרי חדש

טימן קלט

ח להניח כו'. ותע"פ שלח הניח כלום מהני ומ"מ צריך שיקנה הקרקע בח' מהדרכים שקרקע נקנה בהם: ט לח מהני. ודוקא כשאין לע"ם רשות להשתמש במקום שיסרהל אבל אם יש לע"ם רשות להשתמש שם אלא שהוא אוסר עליהם אם הוא שוה פרוטה מהני אפילו במקום שיסרהל (כ"ח הג"מ): י מגזר. תפילו טעה הגזר הנזכר לעניו דאין מועיל מה שנזכרו מן המזונים דלמא נתבטל כח השכירות דמה שכירו מן המזונים אינו אלא לצורך היום ולא לצורך למחר כמו שכירות יום שכירו מן המזונים ועיין בסי' שמ"ה ס"ב ובמ"ב ס"ק ט"ו ובשעה"צ ס"ק ט"ו:

ח אם שכרו מהע"ם לזמן ידוע ובתוך הזמן השכיר הע"ם בידתו לאחר (י) רי בשכירות הראשון:

ט חמשה הדרים כחצר (יא) אחר שוכר מהע"ם בשביל כלם:

י לאם שכרו ממנו (יב) בעל כרחו אינו מועיל אף על פי שהיה רגיל להשכיר בקודם:

יא לאבל מאשתו או משכיניו ולקיטו שוכרים (יג) אף על פי שהוא פוחח (ושכירו של שכירו ולקיטו של בעל הבית הוא כשכיר בעל הבית עלמו) (ריב"ם סימן חכ"ז):

יב אם אינו רוצה להשכיר יקרב לו אחד מבני החצר עד ש"א לו רשותו ש"מ להניח בו שום דבר רחוק לירד כשכירו ולקיטו יכשכיר שלא פרעת"ה ש"מ אומרים שאינו צריך להשכיר אלא נותן עירובו ודיו:

יג (יד) אם ייחד לו מקום בבית שמשאיל לו כיון שאינו בשלותו בכל הבית ט לא מהני:

יד שכרו משכירו ולקיטו לזמן (טו) אף על פי שסילקו תוך הזמן מחיות שכירו ולקיטו מותרים עד תום הזמן אבל אם שכרו ממנו סתם כיון שם לקו נתבטל השכירות:

טז והוא הדין לם שכרו י מנזר ממלך ונסתלק לעברי מן המלך לכל מס שלח יסלקו רק מן הנזברות ועניין חוכלפרס המלך עדיין מקרי יא שכירי ולקיטו ויוכל לשכור ממנו ולכן גם שכירות ברמטן עדיין קיים: (בית יוסף בשם ת"ה)

טו אם ישראל ועכו"ם דרים בבית אחת צריך לשכור מהעכו"ם ולערב עם הישראל:

יז עם יש לכל אחד נפני עלמו וחלון הדין שני (ס) (נויס) הדרים בבתי עזונה בבית אחד צריך לשכור (פמגיסה): (בית יוסף בשם ת"ה)

יח אם יש לעכו"ם ח' שכירים או לקיסים ישראלים דרים בביתו יב אין דירתם חשובה דירה שיאסרו זה על זה: (השכירות של עכו"ם ליטו חוסר מם שכרו מבעל הבית): (בית יוסף)

יט אחי חנירות זו לפנים מזו וישראל ועכו"ם בפנימית (יו) וישראל בחיצונה (יז) או שישראל ועכו"ם בחיצונה וישראל בפנימית (יח) יואפילו עכו"ם בפנימית ושני ישראלים בחיצונה אוסר יד חיש מי שאומר שאפי' עכו"ם בפנימית וישראל אחד בחיצונה אוסר:

יח עכו"ם שהשכיר ביתו לחבירו עכו"ם אם נשאר לו שום תפיסת בבית שיש לו רשות להניח שם שום כלים יכולים לשכור ממנו ואם לא נשאר לו שום תפיסה אם יכול השכיר לסלק השוכר הוץ זמני יכולים לשכור ממנו ואם לאו אינו מועיל אא"כ ישכרו מהשוכר: כגה וכ"ם חים אחד שים לו תפיסה בבית יכולין לשכור ממנו ולא נרע מהשכירו ולקיטו (כ"י בשם ריב"ם סימן מכ"ז):

חצר

ס"ם כ"ם בגמרת פ"ק דשבת ס"ב בשכיר מחמיר ס"ב בשכיר דשבת כר ניחסף ל' יסוד מסכת שוכרת וכ"כ הרשב"ם בתשובה מהשכיר מוכח ס"ם פ"ק בגם"ש בס"ב והרא"ש בתשובה כלל ס"ו סימן ו' ומהר"ם מרוטנבורג סי' ירושם ס"ם ושם בהגהות מיימ' בתשובה ס"ק ד' הסא דרבי יוחנן בירושלמי שם (כתב הגהות כן בשם כ"י בשם הגה"מ וכי בכתבי נוסחא סיב בכל אחד דינים נפרד עכ"ל) ובכלי פ"ק דשם בגמרת סיב ס"ם הרמב"ם פ"ג ד' הסא ס"ם בגמרת ס"ם מסכת שבועות דף ל"ו ע"ב ומהרי"ק ס' הנ"ט

פרי חדש

סימן קלם

פתחתה דברכה בשלום לא קמירתי פרה ס"ל ולא קמירתי ברה ס"ל וכלו כלהי"ב חיות סב"ח על ס"ס והכהן מעניר שלקו בעלות וחיכם מיקרי פסוק אחד ובפ"ם הב"ח ובכני ניכל מישו"ר כדמה בשם ת"ה: דקשיות וכו' מתורה: נתקללה כתב בחיבורו לפ"ם סיש מבית דף כ"ו ד"ה ס"ב שכתב בירושלמי פתוחה בחורה בפתרים ניחוד ס"ם ס"ם מיך מן התורה לחזור ולכתוב כיצד מתורה לפנים על קריאתה בציבור והחרין בזה ושקות הוא כיצד דהא עיקר קריאתם בס"ת בציבור לא היתה אלא מתוקנת בפ"ם מקרא מגילה ד"ה ס"ב ס"ם מכתב ס"ם ד"ה ס"ב בקרלי פ"ב ד"ה ס"ם ס"ם מכתב ס"ם ד"ה ס"ב מה שלחתי לך בתורה בכתב וכו' ולא בתקנת חכמים היא: מחיים מיל"ם ושוב מצאתי לו כ"ם בחלני פ"ב מהלכות שבת דלמי לחזיר לכתוב בס"ת ולקרות בו בציבור כמו שכתב הגון פתח עיני ואביט נפלאות מתורתך ובלבד שלא יקרא בפחות מעשרה כדי שלא יבא לבטל את הרבים ממלאכתם ולא יקרא בפחות מג' פסוקים ולא יפסיק בפחות מג' פסוקים ולא יפסיק בפחות מג' פסוקים ולא יפסיק

בחצרות כלל דלא חשיב אלא כחם רוחין אסג' דסיטיו ב' ישראלים ועכו"ם תבל הכא שאין שם אלא ג"ל דהתוס' קאי כשאנים בחיטה דלא שכיחה כמינהו: טו הגר שיטרא"ל זכו' מ"ש הש"ך [כאן] מכותר בהג"ה ו"ל: יז מיני יכול לערב. כדי שיתירו לדור יחידי ויולא משם: יח לו להבליעו. ועיינתי בס"ל מהחע"ש להבליעו דהא עכו"ם יש לו רשות בחצרות כמו בפונדק ול"ל דהתוס' סבירא להו דכיון דאין לו רשות להשתמש בפונדק ול"ל דהתוס' פסיק רישיה מיהא הוי ליה: יט כתב סברי:

יט טו יחצר שישראל ועכו"ם דרים בה ובית אחר של ישראל אצל ביתו של זה ואינו פתוח לחצר וחלונות ביניהם יו"ד (יט) אינו יכול לערב יעשו דרך החלון שביניהם כדי לחוציא כלי דרך בית שכנו הפתוח לחצר אבל אם פתח פתוח ביניהם כיוון שאומר דאף אם פתח פתוח ביניהם אסור:

כ יחצר שישראל ועכו"ם דרים בה וחיו חלונות פתוחות מבית ישראל זה לבית ישראל זה ועשו עירוב דרך חלונות אע"פ שהם מותרים להוציא מבית לבית דרך חלונות הרי הם אסורים להוציא מבית לבית דרך פתחים ספרי העכו"ם ער ששיכיר:

הגה ספינה שיש בה ישראלים רבים ויש להם בתים תיוחדים לדיורם לערב ולכתוב רשות מן הסכו"ם וה נעל הספינה יש לו להבליעו בכדי הספינה (ג"י בשם שבולי לקט) וע"ל סי' שם ס"ג סעיף ב':

שפב כשאין העכו"ם בבית אינו מעכב • ובו סעיף א':

א יעכו"ם הדר עם שני ישראלים ואין העכו"ם בביתו אינו אוסר (ע"ל סימן שע"ח) ויערבו ויהיו מותרים גם עכו"ם בשבת אוסר א והעירוב בטל ומיהו (א) יכולים לשכור מפנו בשבת ואת"כ (ב) יבטל האחד לחבירו ויהיה היחיד מותר וכ"ש ב אם מת העכו"ם בשבת שיבטל אחד לחבירו ויהיה היחיד פותר:

שפג עכו"ם אכסנאי אם מעכב • ובו ב סעיפים:

א יעכו"ם הנכנס לשם אכסנאות אם נכנס שלא ברשות אינו אוסר לעולם ואם א נכנס ברשות אם הוא רגיל לבא אוסר מיד ואם אינו רגיל אינו אוסר עד לאחר שלשים יום:

ב (א) אנשי חיל המלך שנכנסו בבתי היהודים ב בין בחוקה בין בריצון גם יש לבעלי בתים באותם מקומות שנכנסו העכו"ם כלים שאסור לשלטלם בשבת אינם אוסרים עליהם:

שפד דין צדוק ומסר בעירוב • ובו ד סעיפים:

א (א) אצדוק הרי הוא כישראל ומבטל רשות אבל עירוב אינו מועיל כיון שאינו מודה בעירוב:

ב כותי הרי הוא כשאר עכו"ם ואין לו תקנה אלא בשכירות:

ג ישראל מוסר לעבודת אלילים או לחלל שבתות בפרהסיא אפי' מכה אינו מחללו אלא באיסור דרבנן הרי הוא כעכו"ם ואם אינו מחלל אלא בציננא אפילו מחללו באיסור דאורייתא הרי הוא כישראל ומבטל רשות:

ד ישראל שהמיר והיו לו בתים בשכונת ישראל שיערבו לכל השנה אם

עסקי ס"ע: ב בין בחזקה לו תוב על הבית מקרו ברשו ועיין בח"מ סי' רל"ו עבי' ע"ש דבמ"ש כתב דאפי' בחזקה אינו יכול לערב ולפמ"ש ל' דיוק דמלשון הרא"ש משמע דאפי' בחזקה יכול לערב ולפמ"ש בח"מ שם דמלשון הרא"ש משמע דאפי' בחזקה אינו

אורח חיים שפה שפו הלכות שבת

ג"י בנין אברהם

ואם חילל שבת בחד מהנך דלעיל תקרי מומר (סג"מ ס"ב וקו') עכ"ל סי' י"ח: ג פתח לחבר ואם פתח לו פתח אחר שמיהר עכ"י שפ"נ:

שפו א ואין מבואתיהן כו'. דסח אסורין לטלטל מזה לזה: ב ואין להם דרישת הרגל. כי לף על פי שיש להם רשות לעבור דרך שם מבל מקום הואיל ויש להם דרך אחר לילך בו טופין תורף לעבור דרך שם כמ"ש סימן ש"ל ס"ב וסי' ש"ם ס"ג: ג כתבו ת'. דאלו בחבוי ח' ברוך כ' עסין כמ"ש סי' שם ס"ג ס"ל ת"ח ס"ל דהא עכ"פ בעי ליהנות לבין הטלוים כמ"ש שם וכסי' שם ס"ג עכ"ל ואם כן בשעת דחקא כ"ב שפו סכ"ו בתי לפתוח אלא עירבו כמ"ש סי' ש"ם ס"ו אפי' יש להם דרישת הרגל ז"ל ועוד תמה שם על העיר מחצת כל ועסי' ש"ל: ד ולא בעדשים. דאין מלכלין תיין דלא עדיפי מחיטים ועכ"ל: ה בשיל ולא בשיל. ול"ל דלפחות דיהן מערבין בהן חיין דלא גרעי מבשר חי: ו לולי שהיו לפתן ואפי' בשלה דעתן אלל בל אדם (גחל') ערסי ש"ל: ז חומץ. שיעורו כדי לעבל ירק מזון ג' סעודות לם היה שם חומץ אלא מים שהיו מבושלין בהן ירק אלא בלא חומץ: ח יין חי. אבל מבושל לקיטת סעור בת ולא לטבל לפיכך שיעורו כדי שתבילין תוכה לקימות ג' סעודות (מ"א) וכן בל כיול בזה: ט בחרוסת ועבשין חין תרוע עהורה רחוי לשום לדם (ב"ח ס"ג) עסי תל"ח: י אלא יהא. שלא בחם חין מערבין אלא לדבר מלוה ומלוה לאו ליהנות ניתנו והרמב"ם והרשב"ח ות"ח בשם רוב המפרשים כתבו דאפילו הבי סדי בעירובי חצירות בין דחזי ליאבל לאחר ואע"פ שאחר אלא לחבה לו קונם שדי אלא בין חלה בדרך הלכתו ועיין בגמ' ות"ב ת"ח בשם דבקונם ב"ע מודו ג"ע דהייט פלוגתייהו אלא דלדע' הטור בקונם אפי' בעירובי חצירות אין מערבין דדמי להקדש והרמב"ם ודעימי' ס"ל דאין הלבה כרב הונא דאמי' בר"ה ע"ש: יא יהא מותר עמ"ש בסי' ש"ל ד דעירובי חצירות כמי מלוה הוא מ"מ עושה אותה להבאתו: יב לא. בתקדשה ודאי · אסיפקא לא חל עליו קדושי: יג עד שתחשך. דאסיפקא לא פקבעה קדושה ועיין בגמ': יד ואסור לטלטל. ואם מתו שמי מחיצות שתופן בחצר זו בבלי ת"ה לא כוון בא' אותו לטלטל מחצר זה לחבירתה בא' ת"ש ס"ע ס"ב: טו שבשבת בחבוי. בלאחר בחבוי שבשבת דחלו שבשבת בחבוי עליהם

שרי בח"ם רסי' שע"ב:

שפו א בחבוי בפת. ואם בשתתפו בין מקפידין בעלמא על פרוסחן סומבין על השיתוף בשב' הרחשב' לבד

מנחני רמ"ם בסי"ח ושטו בבריימתא שנת ני' והסירוס רבינו שם ב"שטה שירונין בין בבריימתא פ"ק דעירובין ובפי' רש"י שם ב"בריימתא פוסק ג' בבריימתא שנשנית בסי"ב [שירוש' שהחרים רשות שנת בשנו בל נתנן] בחבוי ושנחת חבי' לאחים בם ב"ם בשם בגמרא בל' בשם בגמרא בל' בשם בגמרא בל'

לבד וחין מחיצין חדר זה חלח מדוחק (רמב"ם פ"ה): ב ויש"ח דסוחכין כו' וב"ח כחב דל"ע ומיהו כזה דסומכין על המחיוף:

שפח א חבל חם עירבו וכו' דקי"ל חין חבי ניחר בלחי סוקרה עד שיהיו בחים וחצירות פחוחין לחוכיוין שעירבו נעשו חצירות כחחיוחה כ"ג ליכח חצירות במבוי (מ"מ) וחי"ח חם ניחר בל"ה חוכל פסין פרישעי' שם"ג סכ"ו:

שפט א יחיר מפחיים חסור כו' ע"ש עפי' דחפי' בית פחיים חסור דחיכו רחוי לו דחסור להוליא חבית לקרפף כ"ם רפ' שע"ב וחפשר כיון דבדי לבטלה בחיבו ניחר ליה כיון מפ"ל בחיבר מפחיים:

שצ א חבוי בלירות כו' וחם יש חלר עכ"ם בין חלר הישרחל לחין פחוח לחבוי זה וגם חין לו פחח חו חלון חלח לחעלה מי' מוחר לבטל מחלר סעכ"ם לחלר הישרחל כיון דחין מסחנוח להדיח לח נעני בכיחות חבל חם חלר העכו"ם פחוח לחבוי חו לחלר ישרחל לחעה מי' חסור להסחיים עיו כלל (כ"ח מרדכי) חבל דעח הרב"י בסימן שפ"ב דדווקח דרך החבוי חוסר חבל מחלר להלר כיון שחין לו דריסח רגל חינו חושר ועי"ש ושחילו בעים חנירות של ישרחל וחלר עכו"ם ביניהם יכולין לערב יחד דרך ערי פחחים לבטל דרך חלר העכו"ם דלח חשיב הפסק כיון שחין חוסר ומכל מקום זה חינו מוכרח כלל עש"ל:

עצח חפי'

פרי חדש

סימן קם

ג' פסוקי' מלייון לח עיבה בחר חינו מסחפיל חחפי' מח נעשה בכל ליקרח חלח בחר חוסר לו ולכך בחר לליחת דחדבקח בחרח בחר חינו מחוסר כלום ולכך חינו מחוסר כלום ולכך חינו מחוסר כלום ולכך

שצא א חפי' בשעת מלחמה. חלק ע"ם יועצי המדינה:

ב ישראלים הדרים בד' מקומות לעולם בירידן ואולי שמפני שהן בכל יריד ויריד ורגיל לסור מיד ל"ם בכל יריד ויריד ורגיל לסור מיד ל"ם ישראל ל"ם עעכו"ם. עסי' שפ"ד

ורמ"ל סי' י"ח כתב שקבל מהסיק כמה פיטמו' מסר העיר: כתרדכי פ' הדרך כ"כ מהר"ם מחזיק דסי' ס"ם ס"ם חתין אחוכין בכי' תכיהם ט' דתם חתין מעיין פרם מתנו וק"ל דהא הפיק שטין שעלין בשבת ועיין בסי' שכ"ה סעי' ב' בכסף משנה ובמ"א שם ס"ק ב' ובמ"ב ס"ק ג' ובשעה"צ ס"ק ד' ובסי' שכ"ח סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ה' ובסי' שכ"ט סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ד סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ה סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ו סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ז סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ח סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ט סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ם סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ו סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ז סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של"ח סעי' ב' ובמ"ב שם ס"ק ב' ובסי' של

(א) ואם שכחו לומ' עירב. פי' כ"ש דעלמא ולא כש"ס: (ב) ומיהו זה עירוב. פי' בשבת: (ג) ומיהו אחר כתוב על לותו פת וכתב כ"י לתו דוקא דה"ה שם לותו על פת ל"ל דהטה מן המוכר על לותו פת להוציא ועדיף כי' ככר מטה

שצג דיני עירוב ביום טוב שחל בערב שבה ורין בין השמשות לערב • ובו ג סעיפים:

א אין מערבין עירובי חצרות ושיתופי מבואות כי"ם שחל להיות בערב שבת (א) ואם שבת ולא עירבו מערב יום טוב והלו שני ימים טובים זה אחר זה (ב) יהא זה עירוב ואם היום קודש אין בהרי כלום א (ג) ולכתחר יאמר אם היום קודש הרי עירבתי מאתמול ואם היום חול יהא זה עירוב והני מילי בשני ימים טובים של ר"ה לא ירכיומא אריכתא דמי: (ועיין לקמן סי' תקכ"ח)

ב אחר עירובי חצירות ואחר שיתופי מבואות מערבין אותם בין השמשות ואפי' אם כבר קבל עליו תוספת שבת (ד) ויש אומרים אם קבל עליו תוספת שבת:

ג עירב לשנים לאחר מבעוד יום ונאבל העירוב בין השמשות ולאחר עירב בין השמשות שניהם קנו עירוב שלאותו שנאכל עירובו בין השמשות אנו חושבים אותו לילה ולאותו שהניח עירובו בין השמשות חושבים אותו יום (ה) אבל אם עירב עליו בין השמשות ונאכל עירובו בין השמשות אסור:

שצד דפק עירוב מה דינו • ובו ג סעיפים:

א דפק עירוב כגון דפק אם היה קיים בין השמשות אם לאו מותר והוא שיהיה לו א חזקת כשרות כגון שהניחו שם ואירע בו דפק אבל אם לא היה לו חזקת כשרות כגון דפק אם חונת שם אם לאו לא:

ב צריך שיהא העירוב בין השמשות במקום שראוי ליטלו הילכך אם נפל עליו גל ואינו יכול ליטלו בלא טרא וחצינא אסור:

ג נתנו במגדל ועל כפניו (ב) ואבד הפתח קודם שחשכה אם אי אפשר לחוציא העירוב (ג) אלא אם כן עשה (ד) מלאכה נמורה בין השמשות ה"ז כמי שאבד ואינו עירוב שחרי אי אפשר לאכלו:

שצה דיני ברכת עירוב • ובו ג סעיף אחד:

א (א) מצות לחזור אחר שיתופי מבואות ומברך עליו על מצות עירוב ואומר בזה השיתוף יהיה מותר לכל בני המבוי להוציא ולהכניס מחצירות למבוי א (ומהם לבתיהם) (ב' בשם שבולי לקט) בשבת אימתי מברך עליו בשעה שמקבץ אותו מבני המבוי (ב) בגמ' ואם נכנו אותו בשם עירוב ומכחו ולא נרמו עליו הוי עירוב כי לין בגרגר אחד מעכב ב עסי' שם ס"ו:

שצג אולמחר יאמר על לותו פת. (טור) ול"ל טעמו משום שאם יקח פת לחר יאסר לאכול מני לחם קול' שחזר ואסר לו בשבת: שצד א חזקת כשרות. לין מעירבין

שצה דיני ברכת עירוב • ובו ג סעיף אחד:

א (א) מצות לחזור אחר שיתופי מבואות ומברך עליו על מצות עירוב ואומר בזה השיתוף יהיה מותר לכל בני המבוי להוציא ולהכניס מחצירות למבוי א (ומהם לבתיהם) (ב' בשם שבולי לקט) בשבת אימתי מברך עליו בשעה שמקבץ אותו מבני המבוי (ב) בגמ' ואם נכנו אותו בשם עירוב ומכחו ולא נרמו עליו הוי עירוב כי לין בגרגר אחד מעכב ב עסי' שם ס"ו:

שצה דיני ברכת עירוב • ובו ג סעיף אחד:

א (א) מצות לחזור אחר שיתופי מבואות ומברך עליו על מצות עירוב ואומר בזה השיתוף יהיה מותר לכל בני המבוי להוציא ולהכניס מחצירות למבוי א (ומהם לבתיהם) (ב' בשם שבולי לקט) בשבת אימתי מברך עליו בשעה שמקבץ אותו מבני המבוי (ב) בגמ' ואם נכנו אותו בשם עירוב ומכחו ולא נרמו עליו הוי עירוב כי לין בגרגר אחד מעכב ב עסי' שם ס"ו:

הלכות תחומין

הלכות תחומין

שצו דין ארבע אמות שיש לכל אדם בשבתי ובו ב סעיפים:

א [1]שבו איש תחתיו מכאן שכל אדם (א) יש לו ארבע אמות בכל מקום אפילו יצא חוץ לתחום [2]ומורים לכל אדם באמה שלו ואם היה ננס באביריו נותנים לו ארבע אמות בינוניות של כל אדם שכל אחת מהן ששה טפחים:

כגה ולפי ארבע אמות מודדין לו מרווחת (עור) ויש מורים דמוחר להלך ארבע אמות לכל צד אפילו אין לו רק ארבע אמות עם הנקטפון כמו שנתבאר לעיל סי׳ שמ״ה: (שער בנים הרי״ף והמנהיג פי״ב בפסרע״ב)

ב [3]בכל מקום שקרש חיום עליו אם הוא מוקף לדירת אפי׳ אין בו עתה דיורין חשוב כולו כר׳ אמות [4]ואם אינו מוקף לדירת עד מאתים חשוב כולו כר׳ אמות ואפי׳ שכת בתל גבוה ובקבה קצורה ובבלים מקיפות אותה חשיבי כר׳ אמות עד מאתים:

שצז דין שביתת היחיד וכליו ומהלך אלפים אמה ובו יח סעיפים:

א [1]כל אדם יש לו אלפים אמה לכל רוח חוץ מארבע אמותיו או מהמקום ששבת בו:

ב [2]קדש עליו היום בבקעה ואינו יודע התום שבת מהלך אלפים פסיעות א (ביטויות) (טור) שהם תחום שבת:

ג [3]כשם שאין אדם רשאי להלך בשבת וביום טוב אלא אלפים אמה לכל רוח כך ב כליו וכהפתו אין יכול שום אדם להוליכם חוץ לאלפים אמה של בעליהם [4]ואם עירבו בעליהם לרוח אחר אין שום אדם יכול להוליכם לרוח האחרת אפילו פסיערה אחת בסקום שאין הבעלים יכולים לילך:

הגה ועיין לעיל סוף סימן ש״ס אם מותר למסור בחתם לעכו״ם בסקום שיש לחוש שיוליכו משם

ד [5]המוסר בחתמו ג לבנו הרי הוא כרגלי האב:

ה [6]ספרה ד לרועה אפי׳ נתנה לו ביום טוב הרי היא כרגלי הרועה [7]אם ספרה ה לשני חשם היא כרגלי בעלית בפני שלא קנה אחד מהם:

ו [8]שור של ן פסח כרגלי מי שלקחו לשחטו ביום טוב [9]וכן אם שחטו בעליו ביום טוב וכבר נתפזרו מהלוקחים כולן מנחו לסקום שהוא הולך:

ז [10]שור של רועה (א) כרגלי אנשי אותה העיר:

ח [11]כלים המיוחדים לא׳ מהאחים שבבית הרי הם כרגליו ושאינם מיוחדים אין יכולים להוליכם לסקום שכולם יכולים לילך:

ט [12]שנים ששאלו חלוק זה לילך בו שחרית וזה לילך בו ערבית לא יוליכו אלא לסקום שניהם שוה לילך ואם ירצה זה לסוף אלפים לסזרח וזה לסוף אלפים לסערב לא יזיזוהו ממקומו:

י [13]כ׳ שלקחו ז בהמה בשותפות ושחטוה ביום טוב אף על פי שלקח כל אחד מהם מנחו הרי כל אחד כרגלי שניהם אבל אם לקחו ח חבית של יין וחלקוה ביום טוב חלקו של כל אחד מהם כרגליו

יא [14]השואל כלי מחבירו סערב יום טוב אפילו לא לקחו עד הלילה הוא (נ) כרגלי השואל ואפי׳ מסנו ביום טוב אף על פי שדרכו לשאול מסנו בכל י״ם הרי הוא כרגלי המשאיל:

יב [15]האשה ששלחה מחברתה שים ושלח ליעסתה ובלבן לקרידתה בי״ם [16]הרי העיסה וחבשיל כרגלי שלקח מחבירו בי״ם נאלת לא יוליכנה אלא כרגלי הנותן אבל אם הרליך נר או עץ משלהה מחבירו הוא כרגלי זה שהרליך:

יד [17]כור של יחיד הרי הוא כרגלי בעליו ושל אותה העיר כרגלי [18]אנשי אותה העיר ושל הקהל כרגלי הממלא:

טו [19]הרות יב הסושכים ומעינות יג הנובעים מהרי הם יד כרגלי הממלא יהיו באים ממקום לתוך התחום ממלאים סהם בשבת ואין צריך לומר בי״ט:

יז [20]מילא סים סבור של הפקר לצורך חבירו הרי הם כרגלי הממלא:

יח [21]מי שהיו לו פירות סופקרים בעיר אחרת רחוקה ממנו ועירבו בני אותה העיר לבא אצלו לא יוכל לבא אצלו אפילו פירותיו שם פירותיו בסוהו בסה דברים אמורים [22]בשייחד להם טז קרן זוית אבל אם לא ייחד להם קרן זוית הרי הם כרגלי זה שהם סופקרים אצלו:

יט [23]מי שזיכן אצלו אוהרים בי״ש לא יוליכו ב׳ים מנות למקום שאין בעל חסעורה יכול לילך בי׳ מנות אלא אם כן עירב ב׳ם על ידי אחר בשתי מנות אלו:

---

[1] ובהא נחלקו כ״ב הטור לדעת הרי״ף ור״ע דהכא בפי״ת כתב הרי״ף דם״ל להא דתניא בתוספתא פ״ב דעירובין ובירושלמי פ״ק דעירובין דאין מודדין לו אלא ד׳ אמות בלבד וכן פסק הרמב״ם פי״ב ופ״כ מהלכות שבת וכן פסק הרא״ש בפ״ק דעירובין סי׳ ב׳ וכן פסק הטור בסי׳ תי״ט ס״ב: [2] ועיין בב״י שכתב דמדברי הרמב״ם בפי״ב מהלכות שבת ובפ״כ מהלכות עירובין משמע דס״ל דאין מודדין לו אלא ד׳ אמות בלבד וכן משמע מדברי הרי״ף ור״ע בפ״ק דעירובין ומדברי הרא״ש בפ״ק דעירובין סי׳ ב׳ וכן משמע מדברי הטור בסי׳ תי״ט ס״ב: [3] ועיין בב״י שכתב דמדברי הרמב״ם בפי״ב מהלכות שבת ובפ״כ מהלכות עירובין משמע דס״ל דאין מודדין לו אלא ד׳ אמות בלבד וכן משמע מדברי הרי״ף ור״ע בפ״ק דעירובין ומדברי הרא״ש בפ״ק דעירובין סי׳ ב׳ וכן משמע מדברי הטור בסי׳ תי״ט ס״ב: [4] ועיין בב״י שכתב דמדברי הרמב״ם בפי״ב מהלכות שבת ובפ״כ מהלכות עירובין משמע דס״ל דאין מודדין לו אלא ד׳ אמות בלבד וכן משמע מדברי הרי״ף ור״ע בפ״ק דעירובין ומדברי הרא״ש בפ״ק דעירובין סי׳ ב׳ וכן משמע מדברי הטור בסי׳ תי״ט ס״ב:

[1] כל אדם יש לו אלפים אמה לכל רוח חוץ מארבע אמותיו או מהמקום ששבת בו: [2] קדש עליו היום בבקעה ואינו יודע התום שבת מהלך אלפים פסיעות א (ביטויות) (טור) שהם תחום שבת: [3] כשם שאין אדם רשאי להלך בשבת וביום טוב אלא אלפים אמה לכל רוח כך ב כליו וכהפתו אין יכול שום אדם להוליכם חוץ לאלפים אמה של בעליהם [4] ואם עירבו בעליהם לרוח אחר אין שום אדם יכול להוליכם לרוח האחרת אפילו פסיערה אחת בסקום שאין הבעלים יכולים לילך: [5] המוסר בחתמו ג לבנו הרי הוא כרגלי האב: [6] ספרה ד לרועה אפי׳ נתנה לו ביום טוב הרי היא כרגלי הרועה [7] אם ספרה ה לשני חשם היא כרגלי בעלית בפני שלא קנה אחד מהם: [8] שור של ן פסח כרגלי מי שלקחו לשחטו ביום טוב [9] וכן אם שחטו בעליו ביום טוב וכבר נתפזרו מהלוקחים כולן מנחו לסקום שהוא הולך: [10] שור של רועה (א) כרגלי אנשי אותה העיר: [11] כלים המיוחדים לא׳ מהאחים שבבית הרי הם כרגליו ושאינם מיוחדים אין יכולים להוליכם לסקום שכולם יכולים לילך: [12] שנים ששאלו חלוק זה לילך בו שחרית וזה לילך בו ערבית לא יוליכו אלא לסקום שניהם שוה לילך ואם ירצה זה לסוף אלפים לסזרח וזה לסוף אלפים לסערב לא יזיזוהו ממקומו: [13] כ׳ שלקחו ז בהמה בשותפות ושחטוה ביום טוב אף על פי שלקח כל אחד מהם מנחו הרי כל אחד כרגלי שניהם אבל אם לקחו ח חבית של יין וחלקוה ביום טוב חלקו של כל אחד מהם כרגליו [14] השואל כלי מחבירו סערב יום טוב אפילו לא לקחו עד הלילה הוא (נ) כרגלי השואל ואפי׳ מסנו ביום טוב אף על פי שדרכו לשאול מסנו בכל י״ם הרי הוא כרגלי המשאיל: [15] האשה ששלחה מחברתה שים ושלח ליעסתה ובלבן לקרידתה בי״ם [16] הרי העיסה וחבשיל כרגלי שלקח מחבירו בי״ם נאלת לא יוליכנה אלא כרגלי הנותן אבל אם הרליך נר או עץ משלהה מחבירו הוא כרגלי זה שהרליך: [17] כור של יחיד הרי הוא כרגלי בעליו ושל אותה העיר כרגלי [18] אנשי אותה העיר ושל הקהל כרגלי הממלא: [19] הרות יב הסושכים ומעינות יג הנובעים מהרי הם יד כרגלי הממלא יהיו באים ממקום לתוך התחום ממלאים סהם בשבת ואין צריך לומר בי״ט: [20] מילא סים סבור של הפקר לצורך חבירו הרי הם כרגלי הממלא: [21] מי שהיו לו פירות סופקרים בעיר אחרת רחוקה ממנו ועירבו בני אותה העיר לבא אצלו לא יוכל לבא אצלו אפילו פירותיו שם פירותיו בסוהו בסה דברים אמורים [22] בשייחד להם טז קרן זוית אבל אם לא ייחד להם קרן זוית הרי הם כרגלי זה שהם סופקרים אצלו: [23] מי שזיכן אצלו אוהרים בי״ש לא יוליכו ב׳ים מנות למקום שאין בעל חסעורה יכול לילך בי׳ מנות אלא אם כן עירב ב׳ם על ידי אחר בשתי מנות אלו:

פרי חדש

סימן קמא

ובי״ם צריך לעשות וכו׳ כן פרש״י בביצה דף ד׳ ע״ב ד״ה הקדים ובמגילה דף ב׳ ע״ב ד״ה ואחת מקדש שבחיי ובמ״ק דף ח׳ ע״ב ד״ה אחת מהם ובמנחות דף ל״ה ע״ב ד״ה ואחת מהם

שצח א מריבה וקטינא. פי' שאין רחבה כאורכה: ב מן הקצה. ומחזי כרב המתירי אותם שמכתו בקצה הולכין כל ריכוזו של קצה ועגולו עד רחבי הקצה ומסס ואילך חלפים אחת ע"כ לכל דרך היתר אסורים לצוח (רדב"ז ח"ח ק"ו) והכי ה' בשערי הדר בתי דרך כתים: ג מן המקום שמתקנר. ה' אלא כשאר מן הקצה עד סס כ' חלפים (טור): ד מן היתר. עיין ס"ק דדוקא לחילוקים אבל לא לענין ולע"ע למה שהעתיר: ה בית דירה. ועיין ס"ק ואם יש בה רוחב ד' על ד' ואם אין בה רוחב ד' אלא ג' על ג' אין מקרי בית עכ"ת: ו הכנוי בית שעשוי לפנוי כלים שמפניל: ח וחצרה וכו'. כגמר פריך ותיפוק ליה משום בנין ומשני לא לגזרינן להמלי' מי' הבנין והמחצרה מצטרפין לד' ל"ח קל"ל שמחלקין למחוד מסוף המחצרה ולכאר שיהא רוב ד' ל"ח מן הבנין (תו) הבורגנין שעושין שומרי גנו ושומרי העיר אין ממדדין עמ' מפני שסס ערלתי ודוקא במקום דשכיח גנבי או גשמים שעושין מחין (כ"י רשב"ח): ט דינס כעיר כו'. ל"ע דהא כל בית עומד בחוך ע' ולעיל בס"ב כתב שאם אין בין קצה ליתר חלפי' מודדין מן היתר וה"ל תיימו מתעברין עמה לכן ל"ל דמסופר החילוף התיבות וכן ל"ל ואם היו בתים כאלו נגד שני רחבי העיר וכו'. ובטחתו למ"ש הרא"ש שאם הרבה בתים יושלין זה אחר זה עד רחוק מחלפי' מן העיר וכן נגד כל דינס כעיר העשויה כקפ"ו מד"ל וכ"ל דכ"ש אם בלר ת"ל כתים עד תוך לחלפים אם העיר תרוכה יותר מחלפים אין מותחין מהידים נגד בתים בלר כל ודע דעכ"פ מותר ליליך עד בתים התחרון וכמ"ש ריש הסעיף: י ובית שבספינה. דלא קביעות ופעמי' שהולכת תוך לע' אחת: יא בית ת' כו'. ת"ל עומד בתוך ע' לעיר: יב מחומותיה. בגמ' פריך מ"ש דבעיר כקפ' לריך שלא יהא בין קצה לקצ' יותר מד"ל והכא לקמ"ל שיש בין חילון לחילון יותר מדי ומשני ההם כמי דוקא לעומדים בחלטע הקצה אין מודדים להם אלא מפתח ביתם אל"ת כלומ בתים נחוצות במקום היתר אלא בין מפסדי להו לחיד גיסא וכו' והל"ל החלטעית אין מודדים לה אלא מחומותיה הלא דוקא לבתים החילונים הוא דאמר מלי' ה"ק בעיר כקצה אם בתי רחב קצה זו בתין לילך לגד רחב קצה הל' חבלי להו כאחד לפילו לריכה טוכה בין ב' רחבי הקצה ובלבד שלא יהא בין יתר לקצה יותר מאלפי' (תו' ורא"ש) וה"ל מאמע דאלים בין ב' החילונים פחות מד' אלפים לפילו להחלטעית יודדין מהחילונות כמו בעיר כקצה וכ"ע דסת הטור ומיהו אם יש בין חילון לחלטעי יותר מאלפים בכל עבין אפי' דל"ד לעיר כקצה כיון דליכא בתי' בין חילונית לחלטעית אפי' בעיר כקצה עכ"ד: יג ויש מחמי' כ"ע אם בכל מקום שמחשתי בני העיר נתחיל למדוד מפי': יד מפתח ביתם. פי' מבית החילון (מ"מ): טו בחלטיס. פירש בתוספתא כתן זמן מה ולא"כ הולכים למקום אחר (ס"ל רש"י) וכ"מ בגמרא לכל אם קבועים במקום ש' הוי כעיר: יז מקום יציאתה. פי' מן הכתיב ולא מן החומה אם אין בחומה בית דירה:

שצט א נכרי. שהוא רחב יותר מכ"ה אמה (כ"י): ב לבו. לפי שהי אחד מהן נגד רגליו ואחד נגד ראשו והקבר החבל לפיכך

שצח (א) על חמשים. דכתיב ורוחב חמשים אמה חומה וכנגד רבוי חלקי החלל שלא יהו כנגד רבוי חלקי החומה והתחומים אבל מהקצר והתחומים מעטים: (ג) בכל כתו': לפי שהחבל

א אחא למדוד אלפים אמה של התחום העיר אם היתה העיר א אריכא וקפינא או שהיתה מרובעת ולא לרבוע העולם הואיל ויש לה ארבע זויות שוות סניחים אותה כמות שהיא ומודדים לה אלפים אמה לכל רוח מארבע רוחותיה:

ב היתה עגולה עושין לה זויות וראין אותה כאלו היא בתוך המרובע ומודדין חוץ מצלעות אותו מרובע אלפים אמה לכל רוח שנמצא משתכר הזויות יכן אם היתה העיר משולשת או שיש לה צלעות רבורבין אותה ואחר כך מוציאין חוץ למרובע אלפים אמה לכל רוח:

ג כשהוא מרובה מרבוע בריבוע העולם כרי שתהא כל רוח מגורת משוכה כנגד רוח מרוחות העולם ומכוונת כנגדה:

ד היתה רחבה מצר אחר וקצירה מצר א' רואין אותה כאלו כולה רחבה היתה עשויה כמין (°) נם או בקשת אם יש בין שני ראשיה ג' מחות מארבע אלפים אמה מודדין לה מן היתר ורואין את כל הרוחב שבין היתר והקשת כאלו הוא מלא בתים ואם היו בין שני ראשיה ד' אלפים אין מודדין לה אלא ב מן הקשת: וי"ו תומרים ב מן המקום שמתקנר סס קצתה שלין בו ארבע אלפים אמה וכל זה סיס בין הקצה והיתר יותר מאלפים אבל אם אין ביניהם אלפים מודדין בכל ענין ד מן היתר וכן נראה להקל (כנהות מיימוני פרק כ"ה מהלכות שבת ורב"ם והטור)

ה כל בית דירה שהוא יוצא מהעיר אם היה בינו ובין העיר שבעים אמה ושני שלישים שהוא צלע בית מאתים המרובעות או פחות מזה הרי זה מצטרף לעיר ונחשב מסנה וכשמודדין לה אלפים אמה לכל רוח מודדין חוץ מבית דירה זה:

ו וי"ו תומרים שאין מתפילין ומדור בו בבית אלא מותמין מוט על פני רוחב בעיר בגד בבית ומרחיקין מעט בעמים אמה וסיניים ומחזילין וכן בכל מקום במודדין (טור) וכן נראה לי להקל:

ז היה בית קרוב לעיר בע' אמה ובית שני קרוב לבית שני בשני בשני' אמה וכן עד מהלך כמה יכים הרי הכל כעיר אחת וכשמודדין מחוץ לבית האחרון יחזיא שיהיה בו דירה זה ד' אמות על ארבע אמות או יותר וכן בירה הכנסת שיש בו בית דירה לחזנים ובית ע"ז שיש בו דירה לכהני' והאוצרות שיש בהם בית דירה והנשר והקבר שיש בהם בית דירה ושלש מחיצו' שאין עליה' דירה יש בהם ארבע אמות ו על ארבע אמות וחבית ז הבנוי בים לשחי מחיצות שיש עליהם חקרה חבית ח ומערה שיש בגין על פיה ויש בה בית דירה כל אלו מצטרפין עמה אם היו בתוך שבעים אמה מהיים ומאותו הבית היוצא רואים כאלו חוט מתוח על פני כל העיר ומודדין חוץ מאותו החוט אלפים אמה כנגד ואם היו שני בתים כאלו נגד העיר ט דינס כעיר העשויה בקצה: (טור) אבל שתי מחיצות עליהם תקרה אף על פי שדרים ביניהם והנשר והקבר ובית הכנסת ובית ע"א והאוצרות שאין בהן בית דירה והכור והשיח והמערה והשובך י ובית שבספינה כל אלו ויוצא בהם אין מצטרפין עמה:

יא שתי עיירות זו סמוכה לזו קמ"א אמות ושליש כרי שיהיה ע"אמה חיריים לזו ושבעים אמה ושיריי לזו חשובים שיהיה כעיר אחת ונמצאת כל עיר מהן מהלכת את כל העיר השניה וחוצה לה אלפים אמה: וכן מותה העיר מכמלא מב' רומותיה זו בנגד זו וחרנו בחתים ביניהם עד קמ"ה אמה וטליש דינו כשתוס (טור) מכל יא בית אמה לפילו גדול כרכה אין לו דין עיר לתת לו מבעים אמה וחיריים: (תוספות ורא"ש פרק כילד מבערין (וטור)

יב היו שלשה כפרים משולשים אם יש בין האמצעי ובין כל אחר מהחיצונים אלפים אמה או פחות מכאן (מגלה רוחב העיר החלטעי) (טור) ובין שנים החיצונים רפ"ג אמות פחות שליש כרי שיהיה בין כל אחד מהם ובין האמצעי כשתראה אותו כאלו הוא ביניהם קמ"א ושליש הרי שלשתן כמרינה אחת ומודדים להם אלפים אמה לכל רוח מחוץ לשלשתן (ו"ל דאין מודדין מן החלטעי רק יב מחומותיה): (תוספות והרא"ש פרק כילד מעברין (וטור)

יג עיר שישבה על שפת הנחל שרוב העיתים הוא יבש ומשתמשים בו שאינו מלא אלא בשעת הגשם אם יש לפניה (°) מצבה רוח ר' אמות על שפת הנחל כרי שיעמדו עליה יג וישתמשו בנחל נמצא הנחל בכלל העיר ומודדין לה אלפים אמה משפת הנחל השני ויעשה הנחל כלו בכלל העיר מפני המצבה הכנויה בתוכה ואם לא היה שם מצבה אין מודדין להם אלא יד מפתח בתיהם ונמצא הנחל נמדד מן האמ' שלהם: יד ישני צדדים דהיינו שיושבים מג באהלים שעושין מהוצין וערבה אין להם דין עיר ולפיכך אין מודדין להם אפי' אמה אלא מפתח בתיהם: (יש מין להם כמין היקף מחיצה י' או חדין י' סביב בתיהם) (כ"י כסס בשלי לקמ) ואם יש שם שלש חצרות של שני בתים קבועי של אבן או של נסרים אלו עושים את כלם קבע יש להם דין עיר וסרבעים אותה ונותנין לה אלפים אמה לכל רוח כשאר העיירות:

טו עיר שחוקפה ואחר כך ישבה מודדין לה יו ממקו' ישיבתה ישבה ואחר כך הוקפה מודדין לה מחומתה:

שצט כמה מודדין התחומין ומקום המדידה ומי הוא המודד וכו' ואי סעיפים:

א מודדין התחום העיר אלא בחבל של פשתן (א) של חמשים אמה לא פחות שהיא נמתח ביותר ולא ארוך יותר מפני שאינו נמתח כראוי:

ב אם יש נהר לפניו לסוף ע"ה אמה לאחר שסדר חמשים אמה חוזר לאחוריו כ"ה אמה כדי שיהא החבל של ג' אמה שלם עד הנהר: ג ישים החבל (ב) כנגד ב לבו סיומחנו (ג) בכל כחו: לא

פרי חדש

סימן קמא

חזקיה דנקטין ריש סי' חק"ט ס"ל וסי' הקס"ט ס"ג:

ום"ם דלא עדיף סתם ולא כתר רחמי נפי' קל"ל עם"י הזוכר לענין הפ"ג ב"ש כלל יחתיב נזהיר וכ"ם כלל סיקה נהוג יחתיב ובקיר:

סי' עיר סרטור וכו' הני ניחוח, ולכל סברין ג"ל סהתינו עשם אחר מלבר דהיינו עשתה חפני הרחי כעין כלל יחתם כתלו תין כלן ס"ן ועש' הלום הוא:

סי' ואין סניחין וכו' ולם כחתיב לרוך סם"ס כלל יפסיק בחיב"ם בחה סהתלמר נפל קלית כעיף ג גל"ל כתפי' כתב ס"ג ירך. כתב כם שניו כ"ב דכתי'

קבעו לו מקום: ג כנגד העיר · כדי להבליע המרחץ ונחיתת הספינה: ד הגיע לגגין · וכגגין תפילו מקלקל · מחוך ל' מבניהו שתין עורה בהבנינה שת"ל כלוכסות (כ"י): ה לא יתרחק שהרוחה יתיר מדת תחומין כתם נכתן: ו ניתר עם עולה יותר על קו"ף תחת בקרוב (רמב"ם): ז קטן לא · ותש"ל דבמילי דרבנן נתמנכת סי' תל"ו נגי תמן שתני החם דהוי בירוי (תו' דף ל"ט) ועת"ש וסימן ת"ע ס"ה וכי"ד סימן קכ"ו סמ"ג: ח תכל נתתן הגדול · עכת"ת סימן ל"ה והע"ם לא ע"ש בסמ"ע ס"ק י"ח:

ת א נתני העיר · ותם כלתה מדתו בסוף העיר כל העיר נתחב כל"ח בית"ם רמ"ו ח"ת: ב דעתו ליכנס · כשהיה בדרך היה בדעתו ליכנס לעיר וכן הסמוכות תמר שביתתי במקומי:

תא א מוקפת לדירה · ויוכבי פרזים שתקני התבוות כדיון בל"ה תניני תוקף לדירה שברי טבון בתים בתחילה

ד לא ימדוד אלא כנגד העיר אם יש הרים ונאיות כנגדה לא ילך סכנגדה בצרה שהוא יפר וימדוד שם ויחזור ג כנגד העיר לפי פרה שמדד שם אלא ימדוד בנגד העיר ולכשיגיע לחר אם [ב]הוא ב"כ זקוף שאם יורידו חוט המשקולת מראשו לא יתרחק מכנגדו ולמטה בשיפולו ר' אומר אז אין צריך למדוד (כל כך) ה הדירה והעלייה אלא אם יש מישור בראשו ואם אין מישור בראשו אינו מודד כלל ואם חוט מתרחק מכנגדו ארבע אמות ומתלקט · מתוך ח' רהיינו שבתילוף ח' אמות של שיפוע עולה עשרה טפחים או רואים אם אין משפתו אלא ג' אמה מכליעו בחבל של ג' אמה משוקף עין נבוה משפתו מזה ועין אחר כנגדו בשפתו מזה ומוחח חבל מזה לזה ואם אינו יכול להכליעו בחבל של ג' אמה למדדו בחבל של ר' אמות וכך יעשה אחר עומד כרגלי התר למטה ואחר למעלה ממנו בתחוק ר' אמות ונותן התחתון החבל כנגד לבו והעליון כנגד רגליו ועולה התחתון למקום שעומד העליון והעליון עולה ר' אמות ומודדין כבתחילה וכן יעשה עד שימדוד כולו ואם הוא מפופע יותר שבהלוך ר' אמות עולה · שפחים אז הקילו ולא הטריחוהו להכליעו בחבל של ג' אמות על ידי קורות אלא אם אין בו אלא חמשים אמה ישער אותו בכוח יש בגלפי אומר הרעת ואם יש בו יותר מג' אמה מודדו בחבל של ארבע אמות:

ח ד שתניא לנא אם חוט המשקולת מתרחק מכנגדו למטה ר' אמות או רואים אם יכול להכליעו בחבל של ג' אמה מכליעו ואם לאו מודדו בחבל של ר' אמות שלא יהא עמוק יותר מאלים אבל אם תוא קטוע יותר מאלפים מודה שלא יהא עמוק יותר מאלים ואם אין חוט מתרחק מכנגדו ר' אמות אז אם יכול להכליעו בחבל של ג' אמה מכליעו ואם לאו אינו מודד כלל השיפוע של ירידה ועליה אלא המישור של מטה אם אי אפשר לו אם עמוק יותר מאלים:

ו שתניא להר (או לגיא) וכל מה שהוא מסנו מכנגד העיר הוא רחב מחמשים אמה שאינו יכול להכליעו כגון שהוא במורח העיר וכל אורך מזרח אינו יכול להכליעו אם יכול להכליעו בתוך אלפים של צד צפון או דרום ילך שם ויכליעו כיון שהוא עדיין בתוך התחום של צד העיר אבל אם אינו יכול להכליעו בתוך אלפים של צד העיר ה לא יתרחק יותר לצד העיר כדי להכליעו:

ז שאין מוכיחין אלא על מדירת ארם מוחה שהוא יודע מדה הקרקע:

ח שהיו לנו תחומי שבת מוחזקין ובא מוחה ומדר ריבה בתחום בהם ומיעם בתחום מוחעין לו (ס) אף בתחום שריבה:

הגה מלד ומלא מדתו במזרחית צפונית יתירה על מכנגדה כמדתית דרומית מוחה בחום של מיתן בחוח מזה לזה בחלכסון (הר"ם ומור) וי"ח נמוה כפי המקום מריבה כן: (כ"י נמס רש"י ורמב"ן)

ט דאם באו ב' מוחה ומדדו את התחום אחד ריבה ואחד מיעם מוחעין למדבה ש"כלכד שלא ירבה יותר בכדת אלכסונה של עיר כיצד בעת שירבה זה נאמר שמא הא' מקרן אלכסון של עיר מדר האלפים ולפיכך מיעם מדתו ונמצא צלע התחתון כיני וכין העיר פחות באלפים וזה האחרון מדר אלפים מצלע העיר ואין מחזיקין על הראשון שעשה ו ביותר על זה:

י יעשין התחומין (ד) כשלא מרובעת דהיינו שמודר על פני כל אורך העיר למורח אלפים אמה לחוץ וכן לצפון ואח"כ רואים כאלו היתה שלא מרובעת מקרן למלאותו ונמצא התחום בקרן אלפים ואלכסון משהם אלפים וית"ת אבל לא ימדוד מאמצע הקרן אלפים באלכסון וכן בקרן שכנגדו ויהן החום מזה לזה שא"כ מפסיד הת"ת שבקרן וגם לא יהיה התחום כנגד העיר (ס) אלא אלף וח"ת:

יא שם לו עבר אפילו שפתת נאמנים ליסר עד כאן התום שבת יאבל ז קטן לא בעוררקטן ח אבל נאמן הניח ליסר אני עבר כאן היינו באים בשבת כשהייתי קטן ומסכנין על עדותו:

ת מי ששיבב לו בדרך לנוח ולא ידע אם הוא בתחום אם לאו · ובו סעיף א:

א שמי שהיה בא בדרך ליכנס לעיר וישב בדרך לנוח וחשכה לו ולא ידע שהוא בתחום העיר ואח"כ מצא עצמו בתחומה קנה שביתה בעיר ונכנס לתוכה בשכח ומהלך את כולה ותוצה לה אלפים אמה לכל רוח אבל אם לא היה רעתו ליכנס למדינה זו קנה שביתה במקומו ומשם יש לו אלפים אמה לכל רוח ואם כלים אלפים אמה ממקום שביתתו א בתחי העיר אינו מהלך בעיר יותר מחציו:

הגה וכוח כדין אם כיה ב דעתו ליכנס לעיר ואחר שביתתי במקומי נמי דינה הכי: (המגיד פרק ב')

תא מי שישן בדרך וחשכה לו קונה אלפים אמה לכל רוח · ובו סעיף א:

א שמי שישן בדרך וחשכה לו קונה שביתה במקומו ויש לו אלפים אמה לכל רוח וירוקא באדם משום דהוא יכול להוליכו רק קונה ישן נמי קונה (א) אבל חפצי הפקר אינם קונים שביתה וחם כרגלי הזוכה בהם תחלה שיכול להוליכן למקום שילך הוא אבל חפצי העכו"ם קונין שביתה במקומן אף על פי שבעליהם לאו בני שביתה נינהו נזירה חפצי עכו"ם אפו חפצי ישראל שיאמן עכו"ם חוץ לתחומין והביאן לעיר יכולים למשל בכולה בארבע אמות ובלבר שתחא שכוחה לדירה שפחם עיירות מוקפות לדירה שבונים בתים בתחלה ואחר כך מקיפים אותם אבל פחם מבצרים אינם מוקפים לדירה:

הגה

(ב) שלא לטלטלן חוץ לל"ת אם איתה בעשה קולא שלא כדין ול"ע: ל"ל דאם סביאתו לחבוי על יהודים שעושין אם הרעיר מוקף מחיצה. ל"ל דאה"נ דאה עיי"ז מותר לטלטל מרשות לרשות ואפילו אם היינו ל"ת דהוה כולו כל"ת ומותר לטלטל בכל המבוי ו"ל דוקא כתו"ל ל"ת סימן ו' ל"ל דוקא שהוא בגד או שאר כלי שהוא בתוך תוחמו הוה בגד או כלי שהוא בתוך תוחמו דאסביון כולה כל"ת ומותר לטלטל בכל המבוי ו"ל הכא לא מצי חיסור רק עכ"ל הכא לא מצי חיסור אלא בחצר ז"ה המבוי שהוא חצר ולא בחצר ח"ל דמי כנלע"ד ברור:

תב דין חריץ מים בין שני התחומין ובו סעיף אחד:

א [ה]חריץ מלא מים מכונסים שחוא בין שני תחומי שבת מקצתו בתחום עיר זה (א) ומקצתו בתחום עיר אחרת שתי העירות אפורות לסלאות מבנו אפילו בתוך התחום [ו]שחמים שבתוך התחום אי קיים שביתת העיר ומתעירבים אלו עם אלו וצריך לעשות מחיצה בסוף התחומין להפסיקן (ב) [ז]ואפי' היא תלויה שאינה סגעת לקרקע החריץ ושל קנים בעלמא סני: הגה וכן כל תבן העומדת בין שני תחומין הלכו מחכיליו מכאן והלו מחכיליו מכאן ואין חוששין שמא יקח ח' מחלק הכיורו: (גמרא פרק חלון) [ח]ואם המים מושכים אין צריך שום תיקון שאינם קונים שביתה והרי הם כרגלי המסלא:

תג דין בקעה שהקיפוה עכו"ם ובו סעיף אחד:

א [ט]שבת בבקעה והקיפוה עכו"ם בשבת מחיצות לדירה אינו חולך בה אלא אלפים אמה שאינה כולה בארבע אמות א (א) כיון שלא שבת באויר המחיצות ומשלשל בכולה על ידי זריקה שיכול ב לזרוק אפילו חוץ לאלפים שהרי רשות היחיד נמוך הוא כיון שהוקף לדירה (ב) (אבל לטלטל ממקום חוץ לארבע אמות ג לחוך לתילו חוץ לאלפים) (כ"י בסוף תוספות והגהות תקיעי פרק מי שהוציאוהו):

תד דין אם יש התחומין למעלה מעשרה טפחים ובו סעיף אחד:

א [י]המהלך חוץ לתחום למעלה מעשרה טפחים כגון שקפץ על גבי עמודים שגבוהים עשרה (א) ואין בכל אחד מהם ארבעה טפחים על ארבעה טפחים הרי זה קפץ אם יש תחומין למעלה מעשרה או לאו [י]ומה שיהיה בדרכנן יהי' ספיקו להקל: הגה מיהו אם היה הולך בדרך זה תוך ידי קפילת סמ מחוץ ל"ב מיל חוץ לי"ב מיל אזלינן לחומרא למחן דאמר תחומין דל"ב מיל א הוי דאוריי'תא (ד"ע ותשובת רמב"ם) ב [יא]והואיל ואין כמים ובנהרות איסור תחומין דאורייתא לרבני הכל לפי שאינם רופים לרגלי סדברי"ם שבא בספינה בשבת והגיע לגמל אם משנכנס בשבת עד שהגיע לגמל לעולם היתה ג למעלה מעשרה מקרקע הים או הנהר יורד ואינו נמנע ויש לו אלפים אמה ממקום שפגע בו למטה מעשרה:

הגה [יב]אם הוא ספק אם היה למעלה מעשרה או לא אזלינן לקולא (המגיד פכ"ו) ד [יג]אם כבר יצא אלפים ממקום שפגע למטה מעשרה ואין לו רק ארבע אמות מכל מקום אם נניח לנפוח מן הספיקה מכח נמצים שיורדים עליו או שהמה זורחת עליו או שנניח לנקביו ונריך מכחזה ליכנס בעיר ה הוה ליה כל העיר כמרבע לפותיו וכיון דעל על (ח"י ומרדכי והגהות תקיעי פרק מי שהוציאוהו) ועיין לקמן סימן ת"ו ועיין לעיל סימן רס"ו מי שרוכב בדרך ומסכה לו נערב עגת כיצד יעשה:

תה דין היוצא חוץ לתחום ובו ט סעיפים:

א [טו]מי שיצא חוץ לתחומו אפילו אמה אחת לא יכנס להיות ככבני העיר ואין לו אלא ארבע אמות א [טז]מעמידת רגליו ולחוץ:

היתה

בתחילה ואח"כ עומדין ל"ה כמלמעלה אע"פ שכ"ע ס"ל דאין לה כוי מוקף לדידה לה מהני עירוב דהרי אפי' על אחד ס' אסור:

תג א קושים שביחת העיר. כיון שמשכין לעיר דעת לסבני העיר עליהם ולה הוי כחלפי הסקר (כ"י והר"ר יונתן) וגריך עיון דהא בגמ' מוקי לה בר' יוחנן מפני דלרבנן לה קנו שביתה כמו שכתבתו אחר דאע"ג דדעתם עליהם כיון דמחמבי מתחום זה לחחום זה בעל דעתם והוי כחלפי הסקר ול"ל דהרי"ף והרא"ש ס"ל דכל זה לדעת המקנין לכל האחת לימי כן ול"ע עי"ש סי' ש"ן סט"ו ועיין בהג"ה דיש חולקין:

תג א כיון שלה שבת. וגסימן ת"ה ס"ו דמהלכדולה אע"פ שלה שבת אחס לקילו נבי כיון דאין לו אלה ד' ל"ת מסל"כ כאן דיש לו אלפים בלאו הכי (רס"י): ב לזמוק: דוקא בחפצי של אדם שיש לו תחום אחר דאל"כ הרי אסור להוליכה חוץ לאחום כ"ם סי' שכ"ז ס"ב: ג אסור אפילו: דכיון דאי"ח לו לטלטל חוץ לאלפי' בתוך אלפים כמי אסור דנפרכה במיטחה למקו' האסור:

תד א הוי דאוריי'תא. ודוקא לאדם עלמו אבל בליו ובהמתו הוי דרבנן (רלב"ח ב"ח) ובר"מ אלקבר מ"ל גרסה שחולק בזה (כ"ה בס"ן): ב והוחיל וכו'. אפי' חוץ ל"ב מיל אזלינן לחומרא דומיין וכו' ולכן אזלינן לקולא (מ"מ וכ"מ פכ"ו) ר"מ אלקבר סימן ק"ח כתב דאחר לידד מן הספינה במעבור' אם לא במקום שנמצו להחמיר ויש חולקין במעבורת ועיין ת"ד ע"ד (כ"ה) עמ"ש בסי' ש"ע וכתב ג"כ דאם הספינה נוטמת אחור אלאך כולה דאין להלך בה יותר מעיל ע"ל בסס כ"ה וכסו' ת"ה ס"ן אי': נ בהדי דמותר ע"ם ג למעלה מי' ולח על גב דמיום קטן שביתה אלא סי' סמים שכתבתי סימן שכ"ד ול"ל דמיום חשיבי כולהו כחדא דמחובריהם לקרקע (תו' דף מ"ם) ולפ"ז אפשר ל"ל דבסס מסחיליכה קלה אם שביתה ואין לו אלא מסס אלפים (בד"ה בסס הרשב"ן): ד ולח בבר יצא. כלומר שהפליגה ספינתו מסס חוץ לאלפים: ה ל"ל כל העיר כד"ת ל"ל דמקרי יצא אלא לדעת עסי' ח"ה ס"ן וה"ה אם לחשובו עכו"ם לתוך העיר ל"ל כולה כד"ת לוטמים סי' ת"ס ס"ן (מהרי"ל) ולח לא יצא מחקום שפגע למטה מי' אלפים לחת וכלחה מידחו בחגיעה העיר לחשוב לחלך יותר כמ"ש סימן ת"נ וסימן ת'. הגה בסבת מחוץ לחחום מותר לילך ב"ש אלאחריו חוץ לד' ל"ת (כ"י והב"ח וס"ל דלא כסב) ופסו' דהב"ח מיירי שפג פעם א' למעלה מי' דהח פסק דאין מחומין למעלה מי' ובניהם הם מ"ל אלא שהרב"י מביא מחמו ריא"ז דמחומין למעלה מי' ופסקינן הכי והע"ש לא דק עסי' רמ"ח:

תה א מעמידת רגליו ולחוץ. כיון לחה שהקשה הריחב"ד דהא ק"ל הבלעת תחומין מילחא היא כיון שיצא לדבר מלוה כיון שיצא בחחום (כמ"ש סי' ת"ו ס"ב) וחה ב"ב אחם אוכל בריחוק אחה ואחמי לא יכנס הרי ד"ל שלו מובלעים בחוך התחום וחי' הא"ח דכיון

לחילוך

תה (א) מהלך לת סולה. דכיון שהוא מקף תחומין מסב שם תלוי בתוך שם לילוף שם מספקין:

כל ה' תחל שם יצא תוך לתחומו לרעות בהן שם לילוף שם מספקין:

כל העיר תשוב טו בר"ח תוך תחומין מסב שם תלוי בתוך שם לילוף שם מספקין:

שבת בתוך תחומין ומקף תחומין מסב שם תלוי בתוך שם לילוף שם מספקין:

לשם היה תחומו כיוצא דשם תחומין מסב שם תלוי בתוך שם לילוף שם מספקין:

מכל ה' תחל. וכתב ב"ח דדבר שאין לו תקנה כלל אין לו תחומין כלל ומשום הכי אין לו תחומין כל העיר כו' ודבר כתב"ם: (ב) שם היה תחומו כו'. דבכל קפידא ופקפוק יוחר מזה לא מהני לו תקנה כלל עיין לה סעיף ב' ד"ה כלל עיין לה סעיף ב' ד"ה כלל עיין לה סעיף ב' ד"

בטלטול מי שרי דהא מוקצה הוא מקצה הוא מחמת דלאיסורי בהכיל. מפני ליהא סברת רש"י ותוס' ורבינו ריש פרק כל הכלים ועיקר והטעם מפני שהוא מוקצה מחמת מיאוס ואין לו תקנה לעולם ולא מחמת חסרון כיס ואפילו מי שרי דהא מוקצה הוא

אח תח תט הלכות עירובי תחומין

ב ומ"מ אם בלתה וכו' ז"ל ד"מ מתב הר"ר יונתן אם הניח עירובו ולו עד לבל אם בלתה תדמו בחני העיר אין לו לטלטל רק חני העיר כרוחב ד' אמותיו ע"כ ובו"ע מתי ס"מ דתחתר דממלחין הקרטית ח"ב מוסר לילך בכל מרחב העיר דהו כחוך דתחום קרטו ותפשר לומר דבמחני כד"ת מהנין לו בתחו בלבד רוחב העיר ע"כ כוונתו כשבלם נסוף העיר בל עיר כד"ת ויש לו מן הדדים תלפים בכל רוח ובכלבתה מדתו בחלבם העיר מהנין לו ג"ב מן הדדין תלפים ובעיר אסור לילך רק ברוחב ד"ת ובל שתר רוחב העיר עולה לו למדת תלפים מכחן ותלפים מכחן ועש"ו דבריו כתן ב"ע ותחתוסם על הרתה דהרי הר"י כתב בהדיא תע"ם בכלתה מדתו בסוף העיר ללד נמון ולבד דרוס בלל שהרי דרומו ומפונו למקום בניתן לו עירובו הוא כמשך ותין לו לילך לנמון העיר ודרומו ללד שהרי תין תניעתו תחום לנמון ודרומו על מקו שביאתו לתחו לנמון ודרומו על העיר ולבאורה מתמ' סוף לרוח מערבית תין לו אלא לתף תחת ברוחב ד"ת ולח לבל רוחב העיר תע"פ שיש לו בתחלה רשות זה עכ"ל ה"ב ד"ת ולשון להלוך לנמון ולדרום ולמזרח בלל דהא תין לתו מחנין לו העיר למדת תחומו דהא יש לו מעיבוב עד העיר לוף תורך ול' לאפי' ור' תיו רוחב וכן מהבי' ללד מזרח ר"ב מוכיח תיתי לן לילך לדרומו ומפונו ע"פ שבלתה מדתו בתחלת העיר לן להלך יותר מד' אמותיו ר"ל מד' אמותיו לאפי' לנמון ואפי' לדרו' ואם היא רחבה יותר מאור להלך בבל בשבלתה בסוף העיר אפילו אין לו אלא מעיבוב בעיר לוף תורך ול' אלפי' ור' תיו רוחב וכן מהבי' ללד מזרח ר"ב מוכיח תיתי לן לילך לדרומו ומפונו ע"פ שבלתה מדתו בתחלת העיר

בן דוד א"ח תט תי תיא הלכות עירובי תחומין מן אברהם נ' קצו

סמוכה ל' בים מ"ת לטעון עירוב לא פליגי כלל וע"כ הניח מערבין שתין מערבין אלא לדבר מצוה ומצות לאו להצות ניתנו ועכ' סמ"ג עשין סי' ת: יג כיצד דר שם לדור היה דר שם (גמרא): יד

כן מדהניח הרמ"ם דברי הרי"ף שכתב הלכך כך הוון תיקנית

ק"ו ב מכל דבר שמשתהפין בו שיתוף מבואות ואם הוא ליפתן בכרי לאכול בו שני סעודות בני ואומר בזה העירוב אהיה מותר לילך למתר אלפים אמה וחוזר ולן בביתו ואפי' הכי מודרים לו התוכו מקום עירובו שאנו רואים יג כאלו דר שם אבל התלמידים האוכלים אצל בעלי בתים שבתיהם בשרה ותורים ולנים בבית רבם סור רין להם התוכם מבית רבם שהוא מקום לינתם שהוא להם עיקר יד שם היו תפצים גם לאכול אלו היה שם מזונם:

ח אם יצאה שלשת העירוב ע"ש שלח ויאמר בזה העירוב יהא פלוני מותר לילך ט בלבד שלא יהא חרש שוטה וקטן או שאינו סורה בעירוב ואם שלחו על ידי חרש שוטה וקטן או עכו"ם או אחר שאינו סורה בעירוב אינו עירוב (ס) ואם אמר לאחר לקבלו ממנו ושלחו על ידי אחר מאלו ואפילו שלחו על הפיל או על הקוף יז ואפי' מרחוק שהגיע שם ונתנו לו הוי עירוב אף על פי שלא ראה שהניחו האחר יז רחוקה שליח עושה שליחותו וכן רבים שנשתתפו בעירובי תחומין ורצו לשלוח עירובם ביד אחר הרי אלו משלחין:

ט כאחר או רבים שאמרו לאחר צא ערב עלינו וערב עליהם יח כאיזה רוח שרצה הרי זה עירוב ויוצאים בו שהרי לא ייחרו לו רוח:

י האומר לחבירו ערב עלי יט בחמרים ועירב עליו בגרוגרות בגרוגרות ועירב עליו בחמרים אפר הנח עירובי במגדל והניחו בשובך והניחו במגדל בבית והניחו בעלייה בעלייה והניחו בבית אינו עירוב אבל אם אמר לו ערב עלי מהם ועירב עליו בין בגרוגרות בין בחמרים בין בבית בין בעלייה הרי זה עירוב:

יא כמי שבא בדרך ומכיר אילן או נדר בסוף אלפים אמה וירא שמא תחשך קודם שיגיע שם ואמר שביתתי תהתי בעיקרו קנה שביתה בעיקרו ויש לו משם אלפים אמה כאף על פי שאינו יכול להגיע שם בהלוך בינוני אלא אם כן ירוץ מותר לילך משם בנתת אע"פ שאינו מגיע שם מבעוד יום אבל היה יכול להגיע שם כלל מבעוד יום לא יוזו ממקומו שהרי עקר דעתו מכאן ומשם לא קנה מאחר ארבע אמות והם כתוך אלפים אמה כגון שאמר שביתתי בעיקרי ומבאן ער עיקרי אין יותר אבל אם כ אין כל האילן בתוך אלפים ולא ייחר מקום תחתיו לא קנה שביתה רשמא היה על ארבע אמות שהם חוץ לאלפים ונם כאן לא קנה שהרי כא עקר דעתו מכאן ולא יוזו ממקומו ואם היה בתוך אלפים ולא ייחר מקום שביתתו כגון שאמר שביתתי תחתיו יש לו ארבעה אלפים ממקומו לצד כל רוח בשיעור משך התחתיו של אילן כגון אם שיעור האילן עשרים אמה יש לו שלשה אלפים פחות עשרי אמה מהקונה שביתה ברחוק מקום ולא סיים מקום שביתתו לא קנה שביתה שם אלא במקום שהיה בו בשעת השכנה וכן אם אמר שביתתי במקום פלוני והוא רחוק ממנו יותר מאלפים קנה שביתה במקומו ואם שביתתי תחת אילן פלוני אם יש תחתיו שטח אמות או יותר לא קנה שביתה שהרי לא כיון מקום שביתתו אלא כיון שטח ארבע אמות שבצפונו או בדרומו ואם היה התחתי פחות משטח אמות ונתכוון לשבות תחתיו קנה שהרי מקצת מקומו מסויים וכן דעת הרי"ף בזה:

ב שנים אחר מכיר ואחר אינו מכיר מוסר שביתתו למכיר ואומר שביתתי במקום פלוני:

ג מוקף לבא בדרך התירו לו כהאי גוונא אבל לא למי שהוא בביתו ואם אמר כן לא עלה לו ואין לו אלא שביתת ביתו:

תי דין המחזיק בדרך כדי לקנות שביתה ובו ג סעיפים:

א המתכוון לקבוע שביתתו במקום ירוע אצלו והחזיק בדרך והלך כדי שיניע לאותו מקום ויקנה בו שביתה אע"פ שלא הגיע ולא עבר שם אלא התחיל מבחירו ללון או שחזר מעצמו ללון אצלו או שנתעכב בדרך למהר עד מקום שנתכוון לו ומאותו המקום אלפים אמה לכל רוח שכיון שנמר בלבו לקבוע שם החזיק בדרך נעשה כמי שעמד שם או שהגיע עירובו שם: כבר"א בעיני שאין מתרחקין אותו להגיע עירוב או ברחוק כגון שהיה בא בדרך אבל אם לא היה בעיני ולא רחוק לא:

ב אמרו שהקונה שביתה ברחוק מקום שיחזיק בדרך לא שיצא וילך בשרה כלא אפי' ירד מן העלייה לאותו מקום וקורם שיצא מפתח החצר התחיל מבחירו הרי זה החזיק וקנה שביתה וכל הקונה ברחוק מקום אינו צריך לומר שביתתי במקום פלוני אלא כיון שנמר בלבו והחזיק בדרך כל שהוא שביתה ואין צריך לומר מי שיצא מרגליו ועבר במקום שקונה בו שביתה שאינו צריך לומר כלום אלא כיון שנמר בלבו קונה:

ג מי שהיה ביתו במזרח ונתן העירוב במערב ובו סעיף אחד:

שהיה בסורת וביתו בשרה ואמר לשלוחו לערב לו במערב אם נתן העירוב מהלאה לביתו בענין שהוא רחוק פחנו מאלפים וביתו רחוק לו בתוך אלפים העירוב אינו כלום א (א) ונשאר לו שביתת ביתו נתן העירוב בענין שהוא לו בתוך אלפים אף על פי שגם

ביתו

פרי חדש

סימן קכד

ביתו לו בתוך אלפים קנה שביתתו במקום עירובו ולא בביתו:

תיב דין החולק עירובו • ובו שעף אחר:

א [ה]עיר חצי היום הראשון לרוח צפון והשני לרוח דרום שפתה והיה סבור שאפשר לעשות כן [ו]או שאמר לשנים עירבו עלי אחר עיר עליו לצפון ואחר לדרום אם הניח כל אחד עירובו בסוף אלפים לא יוזז ממקומו שאין ידוע איזה עירוב קנה לו ואם לא נתנו העירובי בסוף אלפי הולך מה שאפשר לו לילך סכח שניה' כיצד נתן כל א' עירובו לסוף אלף מביתו יש לו אלף אמה מביתו לכל א' מן עירובים נתן אחד למזרח לסוף אלף והשני למערב לסוף ת"ק הולך למערב אלף וסכח מה ששייר לו העירוב שבמזרח ולמזרחו אלף ות"ק סכח מה ששייר לו העירוב שבמערב:

תיג דין המערב לרבים • ובו שעף אחר:

א [ה]המערב לרבים משלו אומר הרי עירובי זה בשביל כל בני העיר [ו]ובלבד שיהא בו מזון שתי סעודות א (א) לכל אחד (ב) וכל מי שירצה יסמוך עליו [ז]יצריך לזכות לחם על ידי אחר הראוי כמו בעירובי חצרות: (וע"ל סי' שסט ס"ק י'): [ח]יצריך להודיעם וכל מי שהודיעו מבעוד יום אפי' לא נמר בלבו לסמוך עליו מבעו"י לא לאחר שתשכרה חו' לעיר. אבל אם לא הודיעו מבעוד יום אינו יכול לסמוך עליו לאחר שתחשך [ט]וכן מי שהניח עירוב לכל שבתו' השנה ואמר אין' סתם שארצה אלך ואסמוך עליו אע"פ שלא נמר בלבו ער למחר יכול לסמוך עליו [י]וכן מי ששמע שיש לחכם לבא ואינו יודע לאיזה רוח והניח שני עירובי' ואמר לאותו צד שיבא החכם יקנה לי עירוב לרוח שבא לו החכם קנה לו או אם אמר אם לא יבא כלל אהיה בבני עירי או אם יבאו שני' למקום שארצה אלך הכל לפי הנאו [י]וכן אם אמר לשני' או לשלשה תריני מערב על איזה מכם שארצה אע"פ שלא בירר את מי רצה ער שהחשך ב הוי עירוב:

תיד שלא לערב אלא לדעתו • ובו ב סעיפים:

א [א]אין מערבין עירובי תחומין לאדם אלא לדעתו שמא אינו רוצה לערב באותו רוח שרצה זה לחוץ מבנו ובתו הקטנים א [ב]אפילו אינם סומכי' על שלחנו ועברו ושפחתו הכנענית [ג]ואפ"ל מיחו בו שלא לערב עליו ואפי' עירבו הם עירוב אחר אינו כלום אבל בנו ובתו הגדולי' אפילו סומכי' על שלחנו ועברו ושפחתו העברי' ואשתו אינו מערב עליה' אלא מדעת' ואם ערב עליה' ושמעו ושתקו ולא מיחו יוצא' בעירובו אבל אם מיחו בו או שעירבו הם עירוב אחר לעצמ' אין עירובו עירוב להם:

ב [ד]קטן בן שש שנים ב או פחות ג יוצא בעירוב אמו ואין צריך להניח עליו מזון שתי סעודות לעצמו:

תטו שלא לערב עירובי תחומין אלא לרבר מצוה • ובו ד סעיפים:

א [א]אין מערבין עירובי תחומין אלא לרבר מצוה כגון שהיה רוצה לילך [ב]לבית האבל או לבית המשתה

א של נישואין או גלחקביל פני רבו ב או [ג]חבירו שבא מן הדרך וכיוצא כאלו: הגה או שרוצה לעייל כיום טוב תו שכח בפרדס סיום בו עמחה כזה מקרי דבר מצוה (תה"ד סימן ע"ז) או [ד]מפני הכבוד שהיה רוצה לברוח מן העכו"ם או מן הלסטים וכיוצא בזה (ותו מותר לו לילך תמיד לדבר מצוה כגון עירוב (עור והגה"מ פרק בכל מערבין) ואם ערב שלא לאחר מכל אלו אלא לדברי חרשות הרי זה עירוב):

ב [ו]אין מערבין עירובי תחומין בין השמשות [ז]ואם ערב ג עירובו עירוב:

ג [ח]אמרו לו שנים צא וערב עלינו א' ערב עליו מבעוד יום ואחר ערב עליו בין השמשות הרי זה עירוב מבעוד יום נאכל עירובו בין השמשות וזה שערב עליו בין השמשות נאכל עירובו משתשכה שמש קנו עירוב [ט]יש חולקים:

ד [י]כשמניח עירובי תחומין ד מברך על מצות עירוב ה ואומר בזה העירוב יהא מותר לי לילך מכאן ועד פלוני אלפים אמה לכל רוח ואם מערב לרבים אומר יהא מותר לפלוני ולפלוני או לכמי מקום פלוני

תיו דין עירובי תחומין ביום טוב שחל להיות סמוך לשבת • ובו ה סעיפים:

א [א]יום טוב שחל להיות סמוך לשבת בין מלאחריה או שני' ס של גליות יש לו לערב שני עירובין לשתי רוחות וסומך על אחד מהם כדלקמן: שירצה ליום הראשון ועל העירוב שברוח השני ליום השני או מערב עירוב אחר לרוח אחת וסומך עליו לאחר משני הימים וביום השני כבני העיר וכאלו לא עשה עירוב ויש לו אלפים אמה לכל רוח כמה דברים אמורים א כשני ימים טובים של גליות [ב]אבל בשני ימים טובים ר"ה הרי הן כיום אחד ואינו מערב לשני ימים אלא לרוח אחת [ג]וכן מתנה אדם על עירובו ואומר עירובו לשבת זו אבל לא לשבת אחרת אחרת אבל לא לשבת זו לשבתות ולא לימים טובים לי"ם ולא לשבתות:

ב [ד]המערב לשני ימים טובים של גליות או לשבת ויום טוב אף על פי שהוא עירוב אחר לרוח אחת לשני הימים צריך שיהיה העירוב כמו

פרי חדש

סימן קמר

סלא יגלא משף הספר לחתיתו ומסבר' בעניין מחר מין מלבנין: כתב נמ' נמ"ג כשם שמ"ם הכין מי' סלין מחין קורין בשבת מ' כאני חומני מעילו מעין שם מילא בגת ע' פקודי יום ויקרא ע"כ מעין בזכריו ע' לשמוע מניו ולכן מקורות בשבי חומני גם מסביב: פיב ואין למחוק ברים וכו' כ"כ בספר הרוחות הדמן ס"ן ד והשם' כתה דמין מלבנין מכ ג לענין מיטו מפר' כבוד ניכר בשבת: מאנגי' מפרסם זו לפרסם לאחרת והני מיחוי' בהרי כל מפרש' מקוה לא סיימה לגמי מעין' כבני מלא יפסוק בחתורתן ולא סיים פשטות נכבוד ניכר מלמ' כ"כ הגיהו קשתה כדקי' בשני מנו' מירוש דקי' יותר מלמי כין לסמי מרי בניהו' מבני מעייני' מעין בחתוח בימים טוב

ס פשטה עירובין לח ובגירי' ד"ל ובהוא"ס ח מלא"ע כשם בירוי' מכתב עירובין ל"ג בשם בשטה ג בשם בגמרא ס נרב ובר' בהמן בשטה שם מה ובשטרה בם שם רב הסדיטו ולח הגירסא הקמי הבריי"ח ליו ובמתן במיקל בעירוב ' בשטה ג"ו: ' בגרי"ח שם ג"ו: ת בשטה עירובין ל' פ"ח ' בגרי"ח שם שם בהרא"ש שם כרי' בהרא"ש שם כרי' ובגמ' שם ' נתרח שם דף פ"ב ובגר' מהר"ף ובתוס ובסמ"ק ר' כירובין ס"ג ' בשטה שם ליו בשטה בפ"ב מה"ם ובשטה שם ובגמ' ובגר' ליו ובעירובין מז ' בשם ס"ג ובסמ"ק

קמז

קמט

ליקוטים

ה' נטילת ידים קנח ס"ח ומיהו אם יש לו מים בפתח כדי שלא יצטרך לחזור ולבקש מהם אינו נראה להחמיר על עצמו

וגיסיל"ו ידיו דעתי כדאמרי' פ' שופרו פסק על ר"ס סתים מנהג בני הספרדים וכ"כ בתוס' שם אלא שם יש לו מים בפתח כדלקמן סי' קס"ג אבל אם אינו בפתח כך עבדינן הלכתא ונפרסת נרש דס"ל דלכתחלה לא חכם ידיו נפשה וכ"פ :

קנט סי (○ נרך שיכוה כפיס זכו) עיין ס"י ל"ד סי"ו : (○ ס"ם סתם ספיר כח גברת וכו') יש ריחים שהן אומרי' כשמברכין קף כ"ו ע"ב בלילי מלין לכפתיה וכו' :

קם סי א (○ כתב לה נסכתו תוחן מים) עיין בלשון רש"י ר"פ כל הכשר בביצי"ו (○ ס"ם פ"ש ס"ם ויעין סי' קי"ט ס"ווס"ב ס"ב ס"ד וסי' קס"ג ס"ג : (ס"ב והמנה וכו') עיין בפיס פ"ו ס"י ד"ה קף ו"ל ס"ב ס"ב דמשליג בין תרומת בריחן מלוחין בגון מי כיס וכו' :

קסו כשיש לאדמורין מקח לבעלה ברכה ואפי' שהוי בחרוזים ום"ם בגמלים דקודם שעורה בעיון מקח כדאמרי' גמ' דבריס מקח לבעלה שעורה ואח"ה ת"ח לפתי לה תמרין לא כ"ש ביחיד שאין מקח לאדמורין נאותן נוסל לגדם ידיו שחרית ומתפה עליהם כל היום דאמרי' בגמ' מקח לאדמורין נאותן נוסל לגדם ידיו שחרית ומתפה עליהם כל היום ואפי' לא שייך בעיון מקח שיהא לי' שמפני ר"ח בפסק ר"ח בליקוטיו דמשמיר דקודם שחרית ליכא למיחש לדמאי ולמעשר ולא לתרומה ולא לשאר מידי דאיסורא ולא לשום מידי דהוי בשחרית ולא בעיון מקח ולא בשום מידי דהוי בשחרית ולא בעיון מקח ולא בשום מידי דהוי בשחרית ולא בעיון מקח ולא ב

רם ס"ג דף כ' בדיבור תחלה בג' ברכות מן התורה וברכה רביעי' וקבל תרדנן
בפיבוב תיקנה זה פסוק וז"ל בס"ח ס"ג ופ"ז ס"ג בב"ח ופ"ח סימן קל"ח
בני שועלים סליק מיין ברכות שלפני התורה וכן בקובץ מהרש"ם ס"ג בסי' ס"ב
דים בהכחות דנות נזה אמנם ברכת מיין מזון שלפי תורתו נמי ס"ג בסימן זה בהכחב
דבני אלזאיהו הו היה דעת הרמ"ם בכ"מ בקונטרס בגירור בכיצד מברכין וזו היא דעת כ"ר
יוכה ורשב"ם ריש פ"ב מברכות ובתוס' סוכ"ג מבן מעמש פתיך דבני בס"ה והוא ס"ג מלק
עליו וס"ג בסימנים תלת מהרנגן וכן נרמז מדברי הרמב"ם וכ"ג מרן ס"ג ופיב' בהגיהות מי
מסקנה נזה נראה לן נמ"ם דלפרישת נראה לחזור ולכ"ר ובמ"ד דרנגן ס"ב לחזור
ולכתוב נזה ואמנם דלפי' מעין כלם ומהרי' בנמרת מ"ם ס"ו דבר חלה שקין סב ואל תעשה סיבי ומה
ולכרך ולכתוב למעשה דלפי' והגון מלא לכרך שלא תקח חלה שקין סב ואל תעשה סיבי ומה
ס"ל עיקר נסברת זו ומכל מקום לכ מ"מ הכן מ"ם דברכות נבי בעל קרי ובעל המזון
ס"ב ברך לפחות והיינו מברך לפניו ולפ' ב' המינין לכ"מ בתי' עשרה כרחמי בבשרת
דבר"ם ובק"ם דלפרישת מלמת ברכת ב' המינין דרנגן וכן יש לפקוק מזה לפחות מיום ס"ם
כיצד מברכין מהת דתנן הכל מודים ומכניס מברך למחרים ב' ברכות דברי ר"ם והמחים
מוחרים ברכה ה' מעין כלם ומחרי' בנמרת מ"ם ס"ו דר"ב דמחיב מרן מסם ובשרת ובתיב
ברך אחר לא בשם שכנות מלכל בה לחם וכתיב והלכת ושבעת וברכת מעין שלש מן כתוב מה
בפניו ס"ב ובשתה לק"ל לברך מלא שלש ברכות ולכרנגן ברכת מעין שלש לא בתוב מה
תיתי והת"ל ברך וברכת מלא שלש ברכות ולדי דהוי מדברנן מתקנות בשתר כרחמי
ואח"כ לחם דתיתי דבר לחזרייתה הו"ל בדוכיב ג' ברכות בשבר' ר"ג מלא ולדי כדתמרן ובכני
דמ"ם ס"ג סבר' כב' ג זיכיין בברכה"מ מכחיק בזה ולדי מחזר ולפ"ב דבתבתי בני בשרת
ובשתה לחתוח ה' מיני לנן ליתי ולמד מלום מן המפורש בשרייתה לח כתני שלש מחו
דבר"ם ובק"ם דלחרייתה שלש ברכות ה' בתיכין לנ' דרנגן וכן יש לפקוק מזה לפחות ה' מיני
דמשתע דוקא בפת מברך לחריה: ולדי קשיא לך סוגיית דר"ם בכ"מ מברכין בני
בעיכן לאיתי פחר מיין מברך לפניו ולאחריו דבתיכין מה לכלל בפה מכחן ב' המינין לחרייתה לח
ומבניכן מלא דיליף לה מן ברכת מעין שלש בשבת ובר"ח דברכת ב' המינין לחרייתה לח
מיקבי ומחרנא כך ספרייתא דמיקבי"ק בם"ם מלא דיליף פחר מיין מברך
ברב"ח על בם"ם ס"ג ולא ידי מלא מלחם ובכני מיסתלקו כל קושיות
ונקמה מכום דמשתע ליה בם"ם דוכרת לה לקי מלא מלחם ובכני מיסתלקו כל קושיות
כיין למסקנ' דהרי בני כילף פחר מיין מיניהו וכיין דלעכוף מסכתת פירקת דזכרת לקי לן
המינין מולי בבני כילף פחר מיין מיניהו וכיין דלעכוף מסכתת פירקת דזכרת לקי לן
וברכה נפק"ן מסברת הדרנן למ"ד דבוה ס"ג בם"ם מפיקינ"ל דזכרת לה לקי מלא מלחם
וכי מימת היכי מני למיכר דבוכת מכחת המינין לחרייתה דמ"ב מיקבי ליה מתני' דפרק
ג' וכמו דלפקמינן לעיל לחיכת למיכר ולפשפיך מי ניקח היכי ס"ל בם"ם לחתוני בפורת
ק"ו ברכה לפכניה דתקבי לי מתני' דהכן נבי בעל קרי ובעל המזון מברך לחחריו והיינו
מברך לפניו והיינו מפחת מכום דברכה לפניה היכה מן התורה מלא מני חית לך למיכר
מתני דתיכין ברב"ח ס"ג דכיון דלא סליק ליה מי מפחת' לן דייקינן נה כולי הלי הכי נמי
כיון לפסקנ' דהרי בני לפחי ס"ג מפיקינ"ל דייק נה חלמוד כב"ל ובוה מלחתי לתרי'
בתיכין מן כתורה רחוי בשרבו ג' ב' ברב' בניעים וכהכיח דכתב ברב"ם ס"ג ופ"ב
ס"ג דין י"ג ופ"ב ס"ב ובני פיעלים שלני בתם מפם מרולים בתלמת בע"ח ופ"ו מלא תפרחנו
דבבתי ב"ל ודוק:

ריא ס"א ניזה מהם סידלה וקדים וחפילו לחיו מניח היה בשרת ברה"ם וכן
נרחה עיקר מלחמרינן בגמרת בתלמת ב"ח בשברכותיהן בוות
להקדים וחם לחיה בלבני סלר הסוסקים בה לחפילו לחתן דחמר בשברכותיהן
בוות פליני קלחר בשלין ברכותיהן בוות דמברך על זה ומחר ומברך על זה ואח"ב ליה
קדימה בחניב ס"ב ב"ח ס"ל פליני ס"ל דרבי יהודה לחפילו בשלין ברכותיהן בוות חזלינן בחר
מין ז' אלא בחר מניב ומחי קשיא ליה תלא ולדי דם"ם דמשתמטת בתלמת ב"ח
בשברכותיהן בוות מחלוקת שפיר דבשלין ברכותיהן בוות לא שייך כלל הקדמה ולכבי מברך
על חיזה מהם סידלה לחפילו לחיו מניב תלא ב"ח בשלין ברכותיהן בוות מי ניחת דבכה
מני להקדימם פליני הא בהא לא שייך להקדמה פליני וגם פשיא נזרוה
ולא כהרמב"ם בהגיהותיו בכ"ל: (ס"ס) נזה נרחין דברי הרמב"ם ס"ל וכן מוכח מהכחת
מנהגנו דחרי מלמיני דבר קטרח לכי כשם נר קטרח חתר לא בל במברך לכי כוחם תלא על
עובדא דחרי מלמיני דבר קטרח לכי כשם נר קטרח חתר לא בל במברך לכי כוחם תלא על
המלבוש לכי כוחם לם מניחין דוחה עליו מלא שם משם קשה בשר לאוכל ובשה בם ס"ל
ושוקה הבשר מניב עליו תלמת מחמת שלא שם משם קשה בשר מניב לו שפי לימו בשפה
בלאוכל שכיון דדרמסקינן הוו מניבי ליה שפי חיב"ש דבשלמת בשר מניב לו שפי לימו בשפה
מניב בשה ובכי לייך מחני' דקתני מברך על חיזה קשה שילה תלמת בהר בשפה לחזלינן
בכי בקשיט וכן מבשר מהה לחתרינן בשרבו בשרים זמנין מניב עליס ניפחת מקשה
הכי בקשיט וכן מבשר מהה לחתרינן בשרבו בשרים זמנין מניב עליס ניפחת מקשה
הרי פחת ס"ב:

ריב ס"א ולפי שם חפוח וכו' מברך על קנה) כ"כ העור ומפיהת לי שכחה ב"ב
מלי שהכיון בם"ם שי חיכת מודי דקני מניב עיקר ופת שפילה דמלי
קנים דילמת דבני לחכול דב מניב וכבי מלא מלא יוקני שוכו שם ובבשר בשפה לפחתי
ולחתי לימרך לך הוקי כשניב ולפחות דבשלמת בירות ניעטר מניב שהבשר"ם בשם הפוסקי,
מן בשת ולחתי בשקה מיכה שהם הפוסקים מן בשת חפי' דלא מניב ליתי בשפה דמחני'
לחכול פירות ניעטר מלא ובשר שהשקיקנ"ל לומר כן דחל"ב לוקמיה בשפה דמחני'
וכבשר לכוחר בשרייתה מלא ולפי דמשמע ליה בם"ם מלא מבשה שם שפי מלא בחכל פירות
ניעטר לכוחר בשרייתה מלא ולפי דמשמע ליה בם"ם מלא מבשה שם שפי מלא בחכל פירות
בשת פוסרתו דהשיב שפי וכן מוכח בם"ם בלחה דקתמר ר"י מעין שת מברכין עליו בפ"ב
לחתרינן כ"ב לעיל דקתני מוכח מבשה לוקמי בשרייתה לומר כן דחל"ב לוקמיה בשפה דמחני'
מלא דקשיט ליה ע"ב דפת מלא מרוסה בלאוכל ומבשל שת בשלין מלא מלא יוקני ובכי ניעטר
לחכול ליה ע"י דפת מלא מרוסה בשפה לאוכל ומבשל שת בשלין מלא מלא יוקני ובכי ניעטר
שלין עיקר וסת מבשל מלא ולפי משמע דכיון דפת מניב שפי כל מלי לחכול ליה בע"ב

רכח ס"ב (ס"ב בהנה ושוה לברך בנה שם ומלכות) עיין ס"ה סי' ס"ב
סימן ר"ם ס"ב: (ס"ב ס"ב חיכו מוזר ומברך) ליתה דמוכח
ליה כך מבה לחתרינן בפ' בחרת דע"ו המרת מדחת בשיבכי חר שמשה הוה בלא בה
ק"ל כרבי כרבי שמה חלינן והלי משמע לחוד ולפי שמה לחוד ה"ל כדבי כרבי
ומברך מבחיכו בדעת בעל תרומת הדשן: (ס"ס לפילו עבו"ם וכו') כתב מרן בש"
מקידי, ס"ם ולפי לפוכר לפי תוכת בכיניה בפ"ק דשבת ס"ק
פסוקו"כפוך ב' רוח ים בפי' הרמב"ם:

רלא ס"א (ס"ב ובן בפיחה לפילו וכו') בפה פיחת חוץ עוכר בפה
בפסקינן פוחר הר"י בפ' כיצד קורא:

רלג ס"א פתח בתחי לפי שתיתי בורכי ובלולי' בתור' שלא דקקו בשיין
תפילה מנחה לימתי מתחיל ובמרו דבא דמתרינן בפ' שמיני ובן
בשחר ליתי לימ מנחה גדולה בפם כעות ומנחה ולמעלה הוא שעיקר דינן בן
מדברי"ם ס"ם ופיקרן ס"ל דברים מוזכרים הוא מלמות היום ולילך דבילו בפ"ק
בפה ז' דע"ב מזמן זה מתחיל הפעם לעבוד לבית המקדש וכ"כ רש"י בבילו בפ"ק
בפ"ו בת וכפ' לחות ובכי חמת בכ"ם מקום שנהגו לחת בקדוש מקום שנהגו לא מרגין
לחיות' ערבי פסחי לפי' ערבי שבתו' וערבי י"ם בתי ומפי קושי' לומר דבפ"ב ליה
בלה מן המנחה ולמעל' דהיינו הני שעה לחר חצות ולחו בפ"ב ליתי מתני' לומר דהיינו דקא מפקי דק' דוקמיקי לה מלא ס"ב חזן תפילה בשנה
מחלות ולילך ולבכי פריך שפיר ובכי ליה דהכחיב בשבת קטנה מיני ובמו שפ"ב
ובכי מפשע ר"ם תפילה בשחר דמעכי כולי יומא מלבי ומחיל ואם לימתי קרי פיעל מלי
בלא פריכה בה לחפילת מנחה בלא לחפילת מעלת ובכי לימתי בפ"ב בתיב
בשמוכה דמייתינן בתם מתני' דחל ס"ם לחיות בע"ם בשחרית דבו' ומפלה בתפילת
ובשתי מבי מפשבי כולני מי הכיני מתפילת ז' ומבני מלא כותבי' בו' ומפלה בתפילת
מפום בלא מיכוני קובא בלא שעיקר ומן תפילה בשנה מן בדין בשה מחלוקת בתפילת
בשנה גדולה מן' מעות ומחלה לפעלה מבל לם בתפילתות היום ולחלך בשיבו בו' מיני
ז' פיזיות דיבל וכ"כ בשום' בר"ם בשמי בשנה מבל לחתרינן מוכיחין ליה ולחלך בשבת
ומחל' ולא בפ' הם"ם בפוסקיה דבפסקי' דפ"ם מי פסיבה שמה לחתרינן מלי שם בשבת
עומד בתפלת הרקיע בשיבו לומר בלא מיכרת בתפילתה בבל' בבל' בפ"ם וכן בשבת בפ"ם
בשיבה לבית מבוחה ולבל זה לחפוקי מבני' ובשבת בפ"ם סי' ס"ם וכן בשבת בפ"ם
בשום' מלחכ' בע"ם מן המנחה ולמעלה בשיבו מלי שבת בשבת בפ"ם סי' ס"ם וכן בשבת בפ"ם
ברכה ליתה בחפלה בשבת ולחלך לחסור וכן הרמ"ם בשבת בפ"ם מבניה בפ"ם מחר בחתילה בלא בה
כ"ם מבפ"ב מה' תפילה לפ"ם הרמב"ם בשבת בלא בהלכה בחרים ובשבר מלי בשם בשבת
בשבת בפיום בחתילה בפ"ם בפ"ם בפ"ם בפ"ם בפ"ם בפ"ם בפ"ם בפ"ם בפ"ם בפ"ם

(א) צריך לערב כרגלין ביום שני. וחע״ג דלחן מערבין ע״ח בי״ט חפי׳ ע״י תבשיל דמותר בפי׳ ע״ג לגבי תלישת מ״מ גבי תחומין לחסיר החכמה סם לם ״שם בחכמה לכן ״כיוחנן שם ובמחרי לם ״סם לה ״סם בגמרה לחכי״ם סם ח חכי״ם סם ״כיוחנן שם ובמחרי לכם ״סם ״ם ״ם ״

תיח א לסוף כתעניות. כלומר ב"י סי' תקע"ט ומשמע ק"ק ויומשמע מתעניין בגמרא בר"ח סימן. וכתב מ"ע בתשו' דלא ילפינן מיניה כעלמא. ומיהו ספ"ג דעירובין כתב דמותר להתענות בו תענית שעות לבד להרמב"ם משמע שהוא דלחומיה"ת וכספי' קפ"ח לי שלפי שכל קבוע בפי' על ר"ח ודלמי הסברת טוחנת דשפיר ניחא לה בר"ח שחל להיות בע"ש ולא בשאר ימים שבשבוע. ומ"ש בשם הרא"ש דמי שנהג להתענות בר"ח שחל להיות בע"ש שיתענה בשאר ימים שבשבוע. לא ידעתי מקורו. ומ"ש בשם הרא"ש ונמוק"י ומהרי"ל דמי שנהג להתענות בר"ח שחל להיות בע"ש שיתענה בשאר ימים שבשבוע. לא ידעתי מקורו. ומ"ש בשם הרא"ש ונמוק"י ומהרי"ל דמי שנהג להתענות בר"ח שחל להיות בע"ש שיתענה בשאר ימים שבשבוע. לא ידעתי מקורו.

תיח רין התענית בראש חדש • ובו ה סעיפים •

א °ראש חדש א אסור בתענית:

ב (א) °אין נוהגין תענית על הצבור בראשי חדשים חנוכה ופורים °ואם התחילו שנזרו להתענות כך וכך ימים והתחילו בהם קודם ראש חדש ³אפילו יום אחד אין מפסיקין ⁴ומתענין ⁵ושלשתן:

ג ב °יתיר שקבל עליו תענית כך וכך ימים ופגע בו ראש חדש או שקבל עליו להתענות בראש חדש °אם קבלו בלשון קבלת תענית בעלמא °אינו צריך התרה ואם קבלו עליו בלשון הרי עלי שהוא לשון נדר °צריך התרה תכס: (ב) (ועיין כי"ד סימן רע"ו ס"ק ב'):

ד °אם נשבע להתענות כך וכך ימים ואירע בהם ראש חדש השבועה חלה עליו משום א' כולל ואם נשבע בפירוש להתענות ר"ח °ל"ש שחלה עליו שבועה כיון שאינו אלא מדרבנן (ג) ⁷א שמדברי °הרמב"ם נראה לכאורה שהוא מדאורייתא (וע"ל סימן תק"ע):

ה (ד) °התענה בראש חדש או בחנוכה ופורים תענית חלום °צריך להשלים תעניתו להתענית:

תיט

א (א) °°מצוה להרבות בסעודות ראש חדש:

תכ אם הנשים רשאות לקונן בראש חדש • ובו ב סעיפים:

א °על המת נשים מקונות שכולן אומרות כאחד וספחורת רהיינו להטות כף אל כף °אבל לא מקוננות שתהא האחת אומרת והאחרות עונות אחריה ואחר שנקבר המת לא מקוננות ולא משפחות:

ב °°אומרים א צדוק הדין וקדיש:

הגה ויש נוהגין כן ויכין כ"י סי' ר"ח סעיף ו' בהגה: (א) וכן נכל כתיבים מתוקנין וכתן בא מקובצים) וכן נב"מ בחר מנות סי' ר"ח סעיף קוברין את בניהם ואת בנותיהם בראש חדש ולא בחול המועד (כל בו)

תכא קריאת ובראשי חדשיכם בפסוקי דזמרה • ובו סעיף אחד:

א °נוהגין באשכנז שאומרים פרשת א ובראשי חדשיכם שחרית אחר פרשת התמיד וכספרד אין נוהגין לאומרה לפי שעתידין לקרות אותה בספר תורה:

תכב סדר

תיח (א) לקמן תכז. °° ילקוט רמז דכתובים בפי' על ר"ח מגן דוד ס"ג

תיט א (א) °°מצוה להרבות בסעודות ראש חדש. כלומר בשר ויין ומגדנות ודגים ופירות ונלע"ד שלא לתקן סעודה מיוחדת בר"ח אלא שיאכל בו ביום יותר מבשאר ימים. ומ"ש בשם הרא"ש ונמוק"י ומהרי"ל דמי שנהג להתענות בר"ח שחל להיות בע"ש שיתענה בשאר ימים שבשבוע. לא ידעתי מקורו. ומ"ש בשם הרא"ש ונמוק"י ומהרי"ל דמי שנהג להתענות בר"ח שחל להיות בע"ש שיתענה בשאר ימים שבשבוע. לא ידעתי מקורו. ומ"ש בשם הרא"ש ונמוק"י ומהרי"ל דמי שנהג להתענות בר"ח שחל להיות בע"ש שיתענה בשאר ימים שבשבוע. לא ידעתי מקורו.

תכ א לסוף הדין, כתוב לבסוף סי' תקפ"ב ס"ק ב' שהוא תחנה חלת דורסין עליו אם הוא בר סכיון ומתני' קדים הדרשה:

תכא א ובראשי חדשיכם. לפרסם שהוא ר"ח עסי' מ"ח ויש סימן לזה ממתני' קוף שקליס:

היה לי
רוצה נא
אשיקנו
ובריח
יבין
החתים
בלא וכו'

תכב סדר התפילה והלל בר"ח ובו ז סעיפים:

א ערבית שחרית ומנחה מתפללים י"ח ברכות ואומר יעלה ויבא בר"צ ואם לא אמרו בערבית אין מחזירין אותו (ובחזה מקום שומר מתיו מחזר א ע"ל סימן ר"ל ס"ק ד' (ה) בין שר"ח יום אחד בין שהם שני ימים מפני שאין מקדשין את החדש בלילה אבל אם לא אמרו בשחרית ומנחה מחזירין אותו ואם נזכר קודם שהתחיל מודים אומר במקום שנזכר ואם לא נזכר עד אחר שהתחיל מודים אם נזכר קודם שחשלים תפלתו חוזר לרצה ואם לא נזכר עד שחשלים תפלתו חוזר לראש ב ואם הוא רגיל לומר תחנונים אחר תפלתו ונזכר אחר שחשלים תפלתו קודם שיעקור רגליו חוזר לרצה:

ג (א) וים ד הוא ספק מסכזיר לו נלמ מין לריך לחזור (כל נו הלכות תפלה) ום"ע מסכת סלכוזיר בסחרית ע"ל סי' קפ"ו:

ב ה (ב) ים קורבי הלל בדילוג כין יחיד כין צבור יו"א שהצבור עסי אומרי הלל שלם ואין יחיד לריך לחזור (ואם אמר הלל לחזור) (מרדכי פ' כתה מדליקין ומכולי לקמן) ולכתוב יהללוך והיחיד אין יכול לומר ברכי נפשי עליו אומר שאף חצנו אומר מברך עליו לא בתחלה ולא בסוף ה"א ויש אומרי רבינו יונה ורשב"ם וכן נוהגים בכל מלכות ארץ ישראל וסביבותיה:

ד ים מוסיפים נשם ימיד מנרך עליו (עד נשם מר"ם ור"ח) וכן נוהגין בחתונות שלו ומכל מקום יהיר חשם ן לקרות בצבור כדי לנרך עליו עם הלבור ו"ל דבשחיד קורת ן לומר לפניו שיקדימו עמו רחמי פרקים ימי כוי כרניס (מרדכי פ' כתה מדליקין ומנהגים נשם פוסקי טוב) ובכהן כהודו ולא נחמת:

ג ים בענין הפסוקים שבמליך בו ח וכן בפסוקים ששליח לבור אומר והקהל עונים אחריו כל מקום כפי מנהגו:

ד ים לענין הפסקה אפילו באמלע שואל בשלום לאדם שהוא לריך לנהוג בו בכבוד ומשיב שלום לכל אדם אבל בענין אחר לא יפסיק:

כנה והוקק בר"ח ופסח ביחים שלין נומרים כלל חגל בשנומרים לומר לענין הפסקה דינו כמו נק"ם ועי"ל סי' תפ"ח סעיף כ':

ה ים אם הפסיק בו ושהה אפילו שחזר כדי לנמור כולו ט אינו לריך לחזור לראש:

הקורא

תכב א ע"ל סי' רנ"ד. דהיינו תוך כשעיים שברכה לתפילה לא התחיל עדיין מודה רנ"ו ס"ב דלא כע"ם:

ב ואם טעה רגיל. משמע דאפילו התחילו ע"פ שלא עקר רגליו חוזר לרצה"ת מ"ד אחי שהיו רגיל לומר תחנונים מיהו לכתחלה לא ימתין כן ונם בגמרא לא היכא דאי עקר רגליו לומר תחנונים אחר תפלתו אי עקר רגליו חוזר לרצה"ת אפי' עקר רגליו לומר תחנונים אחר תפלתו ונזכר אחר שהתחיל קודם שיעקור רגליו חוזר לרצה:

ג (א) ום"ע ד הוא ספק מסכזיר לו נלמ מין לריך לחזור (כל נו הלכות תפלה) ום"ע מסכת סלכוזיר בסחרית ע"ל סי' קפ"ו:

ב ה (ב) ים קורבי הלל בדילוג כין יחיד כין צבור יו"א שהצבור עסי אומרי הלל שלם ואין יחיד לריך לחזור (ואם אמר הלל לחזור) (מרדכי פ' כתה מדליקין ומכולי לקמן) ולכתוב יהללוך והיחיד אין יכול לומר ברכי נפשי עליו אומר שאף חצנו אומר מברך עליו לא בתחלה ולא בסוף ה"א ויש אומרי רבינו יונה ורשב"ם וכן נוהגים בכל מלכות ארץ ישראל וסביבותיה:

ג ים בענין הפסוקים שבמליך בו ח וכן בפסוקים ששליח לבור אומר והקהל עונים אחריו כל מקום כפי מנהגו:

ד ים לענין הפסקה אפילו באמלע שואל בשלום לאדם שהוא לריך לנהוג בו בכבוד ומשיב שלום לכל אדם אבל בענין אחר לא יפסיק:

כנה והוקק בר"ח ופסח ביחים שלין נומרים כלל חגל בשנומרים לומר לענין הפסקה דינו כמו נק"ם ועי"ל סי' תפ"ח סעיף כ':

ה ים אם הפסיק בו ושהה אפילו שחזר כדי לנמור כולו ט אינו לריך לחזור לראש:

הקורא

מפני שפעמים החדש חסרים וכתוב תוך ל' (רד"ק ל"ח) ול"ע דהא נמי כשהחדש מלא הוי כ' יום ר"ח וקורין לותו ביום ל' ואפשר דם"ל כיון דיום השני עיקר ה"ל ביום ל' יום ר"ח כתורה דאיירי בדבר שהוא בא לתקני אבל כתבו בברכות דף ל' שתברך זמן ועמ"ס סי' רכ"ה:

נשים פטורות מכל הלל מפני שהוא מ"ע שהז"ג ולפיכך אין יכולים להוציא לחריסים ח (תוספות ברכות דף כ' ריש ע"ב) אף כ"ש לחריסים כל מלה ומלה וחזקיה לומר שלא למד ואם למד מבזה את קונו לעשות שלחיסים כאלה ע"ב בחמלה פ"ג דסוכה ועמ"ס סי' תע"ב:

כתב הבה"ג כתב רי"ו"ג תע"ב מנין שיש בין יחיד לבין לבור ודוקא שהיו בקי שהיו יודע לעשות לבל אם יודע לעשו אם יש לו לבין מוצי לא"ל עושה לחריו הללויה ע"כ ו"ע הכי איתי' בגמ' עכ"ל בד"ה: ופליג' בעיני על הרב"ג שהר בחריו ליה שביני דשמעת' שריפת דמילתא תלמוד ערוך הוא פ"ג דר"ה ושפיפת דמילתא היא מחכני' פ"ג דסוכה ומ"ם ר"י אם יש לו לבין מוצי לא"ל דה"ה אם לא יש לו בעני' פיעשה לחריו הללויה אלא לבין לקרות עניני הפסוק דהא קודם שהוא בא לקרות עניני הפסוק דהא קודם שהוא בא לקרות עניני הפסוק דהא קודם שהוא בא

פסקי כהרמ"ם מכל הלל דהכא ס"ל לחזור לרחש לחפי' בימי שגומרי ולכן לא הניח כלום בש"ע והסתמיר יחזור לקדותו בלא ברכה ועמ"ש ס"כ: י יחזור למקום שפעה. כי אם דילג פסוק א' וזכר אח"כ לא יחזור במקום שזכר דה"כ ס"ל קורא למפר' לגלח ויתחיל מלותו הפסוק ויאמר עד סוף כמ"ש תר"ן ס"י: יא מעומד.

חון מגיל פסחי (ג"י ס"ל): אסור לאדם עלמו לעשות לו לנוחל דסמיכה היכה כעמידה כמ"ש העומרי קמ"ל ובחו' סועה לך מ' ומה מלות נפלחתי על רמ"ח בח"מ סי"ז שכתב בשם הריב"ם לעניין עדות ועמידה ע"י סמיכה מקרי עמידה לעניין זה דהא התו' והעור הוכיחו מגמ' דזבחים דסמיכה היכה כעמידה ופשוט שרמ"ח רלה בדברי הרב"י שכתב בח"מ שם כ"ח בשם הריב"ם ח"ל אם קבלו עדים מעומד אם מעשה עשוי אם היו נסמכים על העמוד אפי' לכתחל תוך דסמיכה היכה כיכיכה על"ל ובבין רמ"ח דמ"ם ואם היו נסמכים קלי על העדים אם היכו להם פתח בדיעבד אלא פשוט דע"ם הוא ובני הכהנים כמ"ש הרב"י בב"י דסמיכה כיכיכה וקלי אדייני שהם היו עדיין בסמיכין על העמוד מוחר דסמיכה היו כיכיכה כל"ל ברור וכ"מ בפטוחין דיקי מהרי מפתני' ואע"ג דשם הוא בעמיד ג"כ אמרי אם לא שהיו עדיין בסמיכה דף ל"ט ע"ל ואע"ג דכתבו שם ע"כ אע"ג דאין יכיכה בעזר מ"מ מוחר לסמוך ל"ל מסמע דסמיכה היכה כיכיכה ל"ל דשאני החם דאין אסור אלא כיכיכה:

מתם מפני הכבוד לבל כיכיכת הדיוטים מקרי סמיכה יכיכה:

תכב א תחקבל. וה"ה בכל יום שיש בו מוסף לומרים מתקבל משום שכאן סיימתו תפלת שחרי': ב ולו' מחזר וקורא. שלש יתחיל את הכבש וגו' ויקרא ג"ם ולא יחסיר ש"ל ס"ב עד ויום השב' ויאסור לעשות כן שיש לחוש שיאמרו שלא יקרא עם השליש אלא ס"פסוקי ות"ת גם עתה יש לחוש שהכהנים יאמרו שהכהן לא קרא אלא ס"ם עד ואחר"כ ל"ל שהכהנים יפלו ויאמרו לה' משל"ל היוצים (ל"ה בגמ') והקשה כהר"ן ח"כ יקראו כהן ולוי פ' וידבר פסוק ח"פ והשליש יקרא ויום השבת וכ"פ מוכרחי מקשה אחר' יש לחוש להכהנים שיאמרו שהשליש לא קרא אלא ס"ם הה לא תאמרו הכהנים שיש ול"ל דילמי גבי כהן יפלו למה לא קרא יותר כיון שיש לו עוד רשות ויאמרו לה' חבל הפה לה ישלו שיאמרו שלא קרא יותר כדי שיעתר לרבינו ג"פ: ג תפלת מוסף. ל"ל וכרון לבלם קיווי"ת יהיה ו"ל לבולו ואין לפעות שום מהנ': צ"ל ומנחתם ונסכיהם (תו"ט פ"ע דתענית דלה כרש"ל בקפי'): ד ואומר כתר'. היינו לפי מנהג הספרדיים ואשכנז לומרים בקדם בעוד ביומו: ה ברבי נפפי'. ובקלת מקומות אין מהגין כן. שם מתפלל תפלת יוצר במקום מוסף לה יבא לתפילו הזכור יעלה ויבוא ויבריך לחזור ולהתפלל (כ"ה בדב"ח ח"ת כ"ח): ו לחנן תפילין. יש מקפידין שלא לחנן עד לאחר הקדיש כדי שיהיו ד' קדישי' כמ"ש סי' כ"ה ועבפ"ו שנהגו לפרום על שמע אחר י"ח ל"ב הוי ד' קדישים. ובבל"ה סימן קי"ו כתב דבספר המוסר מי' לימבה ד' קדושות וג' קדישים בחצב ג"כ לקדושה. וכלבוש כתב לחלוק קדם קריאת ס"ת ולא קי"ל הכי דהא מיהו לא חלוק חומרת בעלמא לחלוק כר"ח וכ"כ בכוונת האר"י ולכל בח"ה יש לחלוק קודם הלל וכ"כ מ"א בתשובה:

תכב לון

תכג (א) מחר וקורא את הכבש כו' אפי' ו לון בה חלת ח' פסוקי ח"ם יקראו ערבים הראשונים ל"ה: פסוקי' לה בשלהו חלת ב"פ לון מעיירין בפ' פחו' מג"ם ולם יקראו ב' זו בשנים בשלהו עדיין ום לקרות בהם ב' תגשים ל"ה אפי' שמסחלקי לב' פרשיות ל"ב ופסוק ל"ב ב"פ ויקר' ב"פ ום ב"פ ובראשי' חדשים ויקר' ב"פ ום ב"פ ובראשי' חדשים ויקר' ב"פ ום ב"פ ובראשי' חדשים

תכד דין הזכרת יעלה ויבא בברכת המזון ◦ וכו סעיף אחד :

א ◦מזכירין יעלה ויבא בברכת המזון ◦◦ואם לא אמר א אין מחזירין אותו ואם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב ◦◦◦אומר ברוך שנתן ר"ח לעמו ישראל לזכרון: הגה ועיין לעיל סימן קפ"ח סעיף ו':

תכה דיני ר"ח שחל להיות בשבת ◦ ובו ג סעיפים :

א ◦ראש חדש שחל להיות בשבת ערבית שחרית ומנחה מתפלל שבע ואומר יעלה ויבא בעבודה (א) ◦◦אינו מזכיר של שבת ביעלה ויבא ומוציאים שני ספרים ◦וקורין בראשון שבעה בספר תיום ◦◦ובשני קורא בספר ובניו השבת ובראש חדשיכם עד סוף הפרשה ◦◦◦ומפטירין השמי כסאי (ומתחיל מזכיר של רחל חדש ע"לסי' רס"ד ס"ב) ◦◦◦◦חוץ מראש חדש אלול שחל להיות בשבת שמפטירין ענייה סוערה:

הגה א (ב) ויש אומרים דמפטיר כסאי (טור ומרדכי פרק בני העיר ומנהגים) וי"א דמפטיר ענייה סוערה ב וכן עיקר במקום שהן מנהג (ת"ה סימן י"ט ומנהגי מהרח"ק) ומס תרגיל הגה בד' פרשיות מפטירין בכל פרשה (מנהגים) ועיין לקמן סימן תרפ"ב:

ג ראש חדש שחל להיות בשבת שלפניו ויאמר לו יהונתן מחר חדש (ותין דוחין מעיה סוערה ג ולא אמעו מפוס מחר חדש) (מנהגים) ואם ראש חדש שני ימים שבת ויום ראשון ושני ימים השמים כאמי יונוהגים לומר אחר כך פסוק ראשון ופסוק אחרון מהפטרת ויאמר לו יהונתן לומר שמחר גם כן הוא ראש חדש:

ד ◦◦◦◦אין להפסיק מבניה לנבוה ותין לומרים רק הפטרה ח (ת"ה סי' ג' ופסקי סי' ל"ד) וכן נוהגין הגה ◦◦◦◦

אורח חיים תכז תכח הלכות ראש חדש

תכז כשראש חדש ב' ימים היאך כותבין בשטרות ובו ט סעיפים:

א [1]כשראש חדש שני ימים כותבין בשטרות ביום הראשון ביום ראש חדש [2]שהוא יום שלשים לחדש שעבר (והמקדש מיום הסני וכותבין בו"ק בקדש) (טור) הגה כ"ש בערבין הסמוכה כותבין בתאריך ראשון (א) א' חדר סתם וכסתי חדר הסני: (טור)

תכח סדר קביעת המועדים וקריאת הפרשיות ובו ח סעיפים:

א [1]אלו הימים שאין קובעים בהם המועדים [2]לא אד"ו ר"ה [3]ולא ג'או ר"ה לא זכ"ר פורים ולא כד"ו פסח (א) ולא נח"ו עצרת והושענא רבה לא ג' תענוכה ולא אג"ו צום אסתר ולא בר"ו צום תמוז ואב. לעולם ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג לעומר וסיכן פל"ג [3]וביום שיהיה תענוכה יהיה עצרת:

ב [1]אלו הימים שהוקבעו בהם ראשי חדשים ולא בזולתם [2]ניסן אנה"ו איי בגה"ו סיון אנר"ב תמוז אגה"ו אב בר"ו אלול אבר"ו תשרי בנה"ו (ג) מרחשון גדו"א כסליו א"ב נ"ר ח"ו [3]טבת אכנד"ו [4]שבט בגרה"ו אדר זבר"ו (וכעיבור אדר מרחשון בדה"ו וסני כדו"ו)

ג [1]סיכן לקביעת המועדים א"ת ב"ש ג"ר ק"ח ז"ן ו"ף פירוש ביום אחד של פסח יהיה לעולם ס"ב וסיכן על מצות ומרורים אבלוזהו ביום ב' בו שבועות וביום ג' בו ר"ה ביום ד' בו קריאת התורה [2]פתוא שפחרז הורה ביום ה' בו צום כיפור ביום ו' בו פורים שעבר:

ד [1]לעולם קורים צו את אהרן קורם פסח בפשוטה ומצורע בכעיבורת חוץ ג' מכה"ח [2]מעוברת (וס"ק מעוברת) שקורים אחרי מות קודם הפסח [3]ולעולם קורין פרשת ד' במדבר סיני קודם עצרת השערת באב קודם ואתחנן אתם נצבי קור"ר"ח ולכן כשר"ח ביום ב' ג' שיש שתי שבתות בין ר"ח לסוכו'צריכי'לחלק נצבי'וילך כדי שיקראו וילך בין ר"ח לצום כיפור והאזינו בין צום כיפור לסוכו'וס' [4]ב"ג ה המלך את וילך אבל כשר"ח ביו"ה ו"ז או אין בין ר"ה לסוכות [5]א שבת אחת שקורי'בה האזינו את וילך עם נצבים קודם ר"ה וסיכן לפשוטה ו (ג) פקדו ופסחו ולמעוברת כגרו ופסחו בנו ועצרו צומו וצלו קומו ותקעו:

ה [1]פרשת האזינו ז' כתלקים פרשיותיה כדרך שהיו מחלקין אותה בקדש שהיו קורין השירה פעם אחת לשבוע ימי השבוע וסיכן חוי"ו לך האזינו וזכור רכיבהו וירא (ד) לו חכמו כי אשא אל שמים עד טוף השירה והשביעי קורא פסוף השירה עד טוף הפרשה:

הגה ודוקא בשנת מחלקין פרשיות [2]לכל מתנה בשנת נ"ב וכ' ה' אין למוד (מרדכי פרק בקורא פומד):

ו [1]קללות שבתורת כהנים (ה) אין מפסיקין בהם א"א קורא כולם [2]ומתחילין ח בפסוק' שלפניה' וסיים בפסוק' שלאחריה' [3]אבל קללות

ימים כת"ם בלקוטי ספרים עכ"ל. וכתב נ"ב מלוה מן המובחר לקדשה ביום חמשון לכל בתינת"י כתוב נ"ב להתחתן ז' ימים וסוכ"ב כי"מ מהב"ח ת"ס עכ"ל. וכלבוש כתב אם חל מ"ם קודם ז' ימים סומכין על רבינו יונה ומקדשין תחר"ב. מפני שהוא מ"ם וגם מפני שהציבור מקוננין וכותב עם הדרת מלך. וכ"כ הב"ח בשלח להחתין המלוה לכל אם מ"ם קודם ב' ימי. אין מקדשין דיכולי לסתחתן עד"ת הבא כמ"ם ס"כ: יד תחת הגר. ולא נודע לנלנו טעם המנהג (עם כהנהת לשפסי) ומהרי"ל כתב הטעם שלא יתחיל עליו שם טומאה וב"ח כתב הטעם שיולכין לרחוב כדרך חדש שיצא לקראת המלך וכ"כ בהג"מ ומ"מ אם יש לו תינוק מיוחס לו שמריוס בין העכו"ם מקדש תחת הגר עכ"ל ו"ל מע"ת לפי דיראי דס"ל ו"ל כשהוא בחבורת שמחה ולא רצה לנחת לחון ופתח החלון נגד הלבנה וקידשה עכ"ל (ועמ"ש ס"ת) ו"ל כשיש מבותות המעונשות מועב לקדש בניהם:

תכז א חדר סתם. וס"ת כשמברכין החדש בג"ה (מ"ע) וס"ד כי"ד סי' ר"כ ס"ק י"ו כתב כשם מהרי"ל בראשון חדר ראשון וכשני נחדר שני וכ"כ בא"ע נב ע"ש:

תכח כלל העיון לעולם לריך לדעת שלא יהיה יום ל' ביום ו' ולא ביום ו' כדי שלא יהא ב' ימים קדושים סמוכים זו לזו ונם שלא יהיה הושענא רבה ביום הבא שלא תדחה הערב: א וביום שיהי' עלרת יהיה הנוב' כן. כלל מי ביום שיסוד עלרת יהי' תוכפה שחריו אם הם בסדרן לא תסרים לבל כשהם מלרי יהוה ביו' שחר עלר. כגון אם עלרת ביום ו' יהוה תוכפה ביום ב': ב תמוז תג"ה כלל מרחשון בדה"ו: ג מכה"ח מעוברת. פי' שחל ר"ה ביום ה' והשנה מעוברת שאז קורין פ' נח בר"ח תשרי וכתוכף שבת ו': ד במדבר סיני קוד' עלרת' כי בעבר ר"ה לחילוקת ולכן קורי' סדרה ו' שחר התוכחות כדי שתקבלה השנה וקללותי' ומה"ע קורין אחם נלכים קודם ר"ה: ה המלך ביו"ה ר"ה שלומרים המלך המשפט. פתיס שחלקין נלכים וילך לפסח ויום כלומר לו קורין סמוך לפסח. סגרו לשון מלוה מנהג מהו במדבר סיני שנמנו בו ישראל. לומו. ביו"ט ולצו. ביום קומו. ביו"ט ואתחנן בשבת שחרי יש מפרידין כהר ובחקותי אם לא מעוברת ומפרידין מזרי' ומצור"ע כהר ובחקותי אם מעוברת ומפרידין מעות ומסעי (כ"ה ר"ט ח"כ סיכן ד' ויקהל יפקדו כהר ט"ו ויקהל כי ידין. ומלחתי כתוב שחיכו"ם יחזקו לא יחלקו הפרשה יחזר: ח בפסוקים שלפניהם. ביו"ט ג' פסוקי' שלפניהם (כ"י חו') ועכו' קל"ח וכסי' ל"ב בדחק ליכב מהנהגו שחחילין בקללות שבת"כ ואין מחחילים בפסוק שלפניהם וא"ת ל"ל דיחחיל ג"פ שלפניהם ולחשבא נחפשט מפני שקורין להרב סאב"ד בכל שב' לשלישיות"כ צריכי לקרות עמו עד החוכח ולכן מחחילין בחוכחה שבשה שהרב יחחיל על כבודו ויעלה לרביעי בחורה שבת או יחחילו למפרע ג"פ עבסי קל"ז וכב"ה בת' שבחוקותו נחנו לקרות להחכם בחוכחות וכשידעו היטוני' הד' דברו' וקודם שקורא החוכח' לומר רבב מלכים רבוחיים. גם נוהגין לקרות ללוי פ' הענגל וקורין לחוכח

עד ר"ו ופירש"י עד ז' אם לא בידך היום יכיר לחחר עד ז' שחחר להבחר מברך עליה קודם שעברו עליה ז' ימים וסוכ"ב עד ר"ו ותו קשה דהא ר"ר יוכה כתב על הך ד"ם דלין מברכין עד שחחבשם פי' עד שחחבשם בהדי דהיינו חחר ג' ימים וכן נהגו מרבותינו שכן נהגו כל קהל ק"ק ווירמיזא ומגנצא ופרנקפורט ושאר קהלות קדושות שבגרמניא ושלא כמנהג שאר מקומות שמברכין חחר ג' ימים ולא חיישינן לדברי הרמב"ם ז"ל שכתב שאם לא נתחדש הלבנה עד ל' יום מברכין אותו ביום ל' ואם לא נתחדש עד ל' יום מברכין אותו ביום ל"א שהרי ל' יום ראשון הוא ראש חדש ואין לנו ראש חדש שני ימים בכל השנה כולה אלא ר"ח אחד בלבד ואין לנו ראש חדש שני ימים אלא בזמן שב"ד מקדשין על פי הראיה ולא בזמן שהוא מקדש על פי החשבון שהרי אין לנו עכשיו ב"ד שיכולין לקדש על פי הראיה שהרי אין לנו סנהדרין שיושבין בלשכת הגזית שבהר הבית שמשם יולא הדין לכל ישראל ואין לנו עכשיו אלא על פי החשבון שהרי אנו יודעין בקביעות חדשי השנה שכבר נתחדשה הלבנה קודם לכן ואנו יודעין בודאי שהיום שבא אחר ל' יום שעברו עליו מיום שנתחדש הלבנה הוא ראש חדש ואין לנו לחוש לראיה שלא יראה אדם את הלבנה מפני שהוא ענן או עב או שאר דברים המעכבים את הראיה שהרי אנו יודעין בודאי שהלבנה נתחדשה קודם לכן

מגן דוד

הלכות פסח

מגן אברהם

תכט שאין נופלים על פניהם כל ניסן ובו ב סעיפים:

א (א) שואלים בה' פסח. הקשה הר"ן מהא דתנן משה תיקן להם ליסתל בשבת דורשין ה' פסח בפסח כו' ותי' דליחיל שוחל בעניין כו' ול"ל דמ"מ רבתי ובדרשו ולדרוש הלכות

ד בגיטור. משמע דס"ל דמעשית יחיד ש"ד כמ"ש בב"י ולכן לחב רמ"ח סלקין מתענין בו תעניה כלל: ה ס"ה. ולקדים (הג"מ) והב"ח וב"ס כתבו דלחד מהנו תנ יש להתעני יום שחל בו חכיו וה"ס ער"ח ול"ל דלחיל להחמיר דהא תעניתו לעו מומרת בעלמת הס: ף ת"ח. ופשוט דת"ל למימ' תעני' לחעניתו ולא"פ שכתב הס"ב כי"ד סימן רע"ו בסס מהרי"מ מ"ן וימי' סק"ל כהס תחנן כוי כימי' התוספות מדבריה מ"ת לעניו זה ל"ל דהמיקרת הכי קבילו עלייהו להחעני בו ת"ח ועוד דהא הרב"י מיקל בתעניה יחיד כמ"ל וחס מחעלה בשב' שתוך ניסן ת"ח ל"ל דיחעלה תעני' לחעני' בניסן דהרי כתב הב"י בסי' תקס"ב שכתי נחתי' כתבו בסס ס"ח שהמתעני' בי"ע רחשון ח"ח יחעב' בי"ט ב' תעני' לחעניתו וחלקו עליו וגם רמ"א פסק בסימן רפ"ח דלח כוותי' ועמ"ש שם בסס ס"ח הגי' שלפניו פירסו' וח"ל ק"ו דמחעניו בניסן וכ"ב בב"ה בסס ר"ש הלוי סימן ד' וס"ה יש לסמוכות לו בימי הגבלה וס"ת ל"ל דחס הוח סתוך לעשו לחדש שיחעבה בי לחדש שהוח תעני' נדיקי כמ"ש סי' תק"ם וס"ה חס היה ניו רחשון ר"ח ניסן מתעבה עמי' תקנ"ג: ן מזמור לחודה. שלחתי תוך היו חתן וחפי' בער' פסח חסור להקריב' שיבואו לידי לוח: ח חמרין חני בב"י כתן מסת' שמותר להתעניות בו וכ"מ בסי' תל"ד דדוקה לחר שנטעו' חסור מפני שהו יום טובות וכ"מ בתעני' דף י"ח ע"ב דלא בב"ח מיהו בתו"ר ס"ה דף י"ט ע"ב מסת' דהמתנה שלא להתעניות: ס"ב ליתן חרס בב"ה לחיזה טורף גדול מוק' ניסן לף חס תלת' שלחנו כדין מעו שתלוין בדלק' סי' תר"כ:

תל א מפני הכס.

היה כשבח עיין בעור והקשו ל"ל לקטוע י"ט כי לחדש לפני חל בחול כיון שלח התועדים ולחשר מפני מעלת שבתות כו תעניות שבתות כו מריס סי"ם סי' תק"פ: ר"ש"ל היה דורש שכל ח' יהלכ מעט קודם פסח מקחח של פסח כי היה יום חשוב ח"ל כמ"ש חיזוק ליתן מתנו לעניו(מט"מ ומל"ה) וע"ע דוחי דוקה בדבר חשוב שלחעני יבא כיכם ונלכל ח' מהם לח הכל מוחר כיד"ם סי' ק"י לכל קנח בקנ' מקרי לח בלחוחם יום ס' הכל שרי וחם יום ס' הכל חסור וע"ל דלקומרח בעלמח נקטיה ויש לחחמיר כחילו וינ"ל מפי מותו לדיק:

תלא א בתחלת.

פי' שתוך לכניסת הלילה (ריו"ן): ב בודקים. מדלוריית בניטול בעלמח סני דכשמבטל בלבו ומפקירו שוב חינו שלו וחינו שוכר עליו שלח שקשה שמח יבח לחכלו ולכן הלריכו לבדוק ולכערו מן הבית וכח דלח חשכו כן בשחר חיסורים שלחי חתן דלח בדילו חינהי כולי שחח ח"ל כיון שכחחיל עליו תורה לעבור בכל יוחה חם חינו מבטלו לכן החזירו עליו חכמים (תוס' רפ"ק) ועמ"ש סי' תמ"ב: ג עלח יחחיל. בסוף יום י"ג (רמב"ם) ול"ל דחלי שעה קודם לילה חסור כמ"ש סי' כל"ב ורל"ה ועשו' חק"ע ס"ד ומי שלח בדק בלילה חסור כיום עד שיבדוק: ד ולח יחכל. חבל טעימה בעלמח סרי(ב"ח מהרי"ל) טעימה היינו פירוש חו בכילה פח כמ"ש סי' רל"ב: ה לח ילמוד. ואותן שהמתעים כתוספות דבר הלכה בב"ב חחר שהפלה מותרין לומר השיעור לחוקה מי שלומד בביתו חסור שחינו מוכרח לקום מחוקתו חבל זה נוהגי יולך לביתו (רח"ח סימן ע"ט כ"ה) ול"ל דוקה מי שחומר דבר הלכ' בלח פלפול חבל חסור לעסו בפלפול חפילו חינו בביתו דבוה ולחי חיכה למיגזר דלמח מחשבת לי' שחעה וחתח לילמוד חלה מוחרין לומר השיעור לחוקה מי שלומד בביתו חסור שחינו מוכרח לקום מחוקתו חבל זה נוהגי יולך לביתו (רח"ח סימן ע"ט כ"ה) ול"ל דוקה מי שחומר דבר הלכ' בלח פלפול חבל חסור לעסו בפלפול חפילו חינו בביתו דבוה ולחי חיכה למיגזר דלמח מחשבת לי' שחעה וחתח לילמוד חלה ואסור ליכנס למרחץ ובכל הדברים המכורי בסי' רל"ב: כתב הב"ח מי שלח התפלל ערבי עם הלילה חלחתי בהב"ח ביבודון תחלה וחת"כ יתפלל וכ"ם מחזורים מיהו ל"ל דיתפלל תחלה דהיב לגויה שמח יעורוד בבדיקתו ויטכח שלהתפל' מת"כ בחפל' שהיח קבועה וסדורה לח מעריך חבל מי שחתפלל לעול ערבית ביחידי בלילה יבדוק תחלה דבין בוה לח יטכח וכ"ם מהרי"ו דמי שחתפלל בב"ה ופעם ח' לח התפלל בב"ה חסור ללמוד עד שיתפלל ערבית חבל מי שחתפלל לעול ערבית בביתו מותר ללמוד קודם שיתפל'

עכ"ל

עטרת זקנים

תל

ר"ח ניסן שחל להיות בשבת או הוא ס' הורש ואומרי פיוט הישרד לאות פרשה חון סן הראון אביר הגדר וסמיכין להתורש ולא בס' התורש בסא דלעיל. מהרם יבמות בקראת לסין בס' המשם לסת קורין אותו שבת הגדול (כיון בעש' הרב) ז

תלא איתמר כל אדם כו'.

גם הרב רבינו יהוח נהר"ן בשם הראב"ד הוביאו פרא אחר דעיקר הגזרה היא תחילת הלילה שיש בו אור עדיין אע"ג דשהרי"ל בריו העתיק בסורות וכן במנהגי מהרא"ם כתב שמצות בדיקה היא בלילה מפני שאנו לא קודם פ"ם נראה ועיקר כדברי הראב"ד ואין פוסק כהאי דאמר בורה ורע שהחמ"ם בפ"ב ב' והסם"ק בעשה ל"ם בתבו שאין קובעין פרשי בסוף יום י"ג משמע להדיא דאפי שעברין לא הגיע הלילה דהיינו בין השמשות נמי אסור וכ"כ הבל בו ום"ם פ"ש שלא יעסוק בדברים אחרי מהרי"ן בהל' פסח בהב ע"ל דה"ל ערבית ערבית פ' חלילה עם שלא התחיל עם חציבור שאסור במלאכה וגלישיד קודם שיתפלל טולו ואע"ג שלא התכר אסור זה בגמר ולא בשום תיבור גמי בפ"ק דשבת לא חיבר שם אישור לתו לדברי דבר פעמים חשב בל"ל בחשב מהראב"ח ח"ב סי' ע"ם פסק שם חכם השלמה להקל ערב ובוקר פסקי וימים בב' הב' ראה רבלי"ו ליקוט ללמד וע"ם נ"ל שאם אמר לחב"ד שיבדקו הבדיקה בקשתשיך סמוך לו להחכמים ללמוד כפו שהחירון חשבת אפל הגי אם אומר לחבדיון תן דעתך עלי. שלם אמת ה"כ ב"ש ע"ל ש"ד ר"ע ה:

במנחה ° ואין מספידין בו ליאין מתיניון בו ליחוביר ד בצבור (ב) °והפכורות מתענים בו בערב פסח:

בגה גם אין מומרים ה לזוק לדון בכל מקום ניסן ובהגו פליקס מתענין בו תעניה כלל (ג) ס"ל דיום שמת בו חכיו חו תמו לכל ו תעניה מלום מתענין °יותן מומרים ז מזמור לתודה ולל לחרך חפים ומפלגם בערב פסח ולא בימים טוב (מנהגים) ונוהגין להרבות בקדה בהכלה ומתים ביום אחר כחב וכתו ח לכרו חב: (במרח ור"י פרק לולב)

תל ובו סעיף אחד:

א °שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול (א) °מפני הנס שנעשה בו:

בגה והמנהג לומר בפסוק דהגדה מתילה עבדים היינו עד לבסוף על כל פוכחותינו ופוסקים לומר בלילי נקיני: (מנהגים)

תלא זמן בדיקת החמץ, ובו ב סעיפים:

א (א) °בתחלת ליל י"ד בניסן ב בודקין את החמץ לאור הנר בחורין ובסדקין בכל המקומות שדרך להכניס שם חמץ:

ב °יזהר כל אדם ג שלא יתחיל בשום מלאכה ד עד שיבדוק (ב) °ואם לו אם יש לו עת קבוע ללמוד ה לא ילמוד עד

ער שיבדוק (ג) ח (ואם התחיל ללבוד ז מבעוד יום ? אין צריך להפסיק וכן נראה לי עיקר):

(ב) ח (ויש מהמחרים שצריך להפסיק וכן נראה לי עיקר):

תלב דין ברכת בדיקת חמץ • ובו ב סעיפים :

א א קודם שיתחיל לברוך יברך אשר קדשנו במצותיו וצונו א (א) ב על ביעור חמץ (ואם התחיל לברוך בלתי ברכה יברך ב (ב) סלה"א זמן שלא סיים כדיקתו) (בל כו) ג (ג) ד ויזהר שלא ידבר בין הברכה רבינו לבדיקה ה לשון הרא"ש ז ושוב שלא ידבר בדברי אחרים עד שינמור כל מ"ש הברייתא ח ל"ם וכמ"ל לענין תפירת הציצית: ו ואם התחיל ללמוד משמע דמיבעי ליה לגמור הסוגיא ל"ש פוסק: ז מבעי' ? משמע דאם התחיל בלילה בחמץ שלו אסור ל"ש פוסק דבדיקה חמץ הוי דאורייתא כ"ז שלא ביטל וקי"ל דבדבר דאורייתא פוסק בים של סי' רל"ה ע' בדיקת חמץ ח וי"ח צריך להפסיק • ואע"ג דבהתחיל בהיתר לו' בסי' רל"ה דאינו פוסק אפילו אהני התם שהוא תדיר משא"כ כאן שהוא פעם א' בשנה חייסינן יותר מיבעת (כ"ח) וקשה דהא לולב נמי פעם א' בשנה ואפ"ה א"צ להפסיק אם התחיל בהיתר כמ"ש סי' תרל"ח ועוד דבסוכה פריך מדקתני נבי לולב דמפסיקין ונבי מנחה קתני אין מפסיקין ומאי פריך דשאני לולב שאינו חדיר כ"כ • ור"ל הנלפ"ד כתב דהכא היינו שהוא לאפרושי מתיסורת תמיר שפי ול"ל דמ"ש פוסק התחיל מבע"י מיירי אלא שעשה שעוד לעניד להתחיל באיסור ולכן צריך להפסיק והרב"י ס"ל דמ"ש להפסיק דס"ל דלא הוי דלחוריית דהרי עליון לא הגיע זמן ביעור חמץ :

תלב ויעול ידיו קודם הבדיקה (מהרי"ל כ"ח): א על ביעור •

מקום הבדיקה התלת ביעור הוא: ב כ"ז שלא סיים פיר' דאם סיים לא יברך עכשיו לא לפני ולא לאחר בשעת בדיקה דהא מברכין על ביעור חמץ ואע"פ שבטלו מ"מ חייב לברך מתקנת חכמים ועוד דהא אומר בל תחזיק דלא חזיתיה לבל החמץ שבתוכה לא בשעל ונם מהרי"ק שורש קע"ד כתב די"א שיברך לעולם בשעת בדיקה ומכ"ש כה"נ ונ"ל פסוק דברי ע"כ עכת' לברמב"ם ח"ל לברך והרי הרמב"ם כתב כל מלוה שיש לה תכף זמן חייב לברך ועמ"ש בסי' רי"ד וכי"ד סי' י"ט בס"ב: נ ויש שלא כדברי' ותם כדברי' פעמים הבדיקה צריך לחזור ולברך כמ"ש בסי' קפ"ג ס': ד ושוב שלא כו' ובזה ש"ל לחזור ולברך: ה יעמיד מב"ב ועל נס הוא יבדוק דמלו' כו' יוקר מבשלותו כדלי' רס"ב דקידושין ועמ"ש בסי' תל"ו וסי' ת"ע: ובנת' משמע דיש מקומות שנהגו לסמוך מי שיבדוק: ו על פתח ברכה: די שעושין מלוה ש' ברכה ש' לכולם עסי ת"ח משמע דאם בע"ה שיש כוזק רק מלוה לאחר לבדוק קודם לאחר מברך ונ"ע להסילק הפת קודם שיבדוק ונ"ל דמ"ש סי' רסי"ה נבי שופר שהתוקע מברך דאחרי שהתוקע שומע הברכה ויוצא בברכתו אבל הכא לכאו' יברך הבודק כיון שאין המלוה עליו ונ"ל דמ"מ מלוה קעביד דומיא דמילה שהמלוה על אבי הבן ומ"מ אם אחר מל בתוך מברך ע' בעור סי' תרע"ג: ושכנים להניח חמץ מקצה במקום משוכר (מע"מ מהרי"ל) ואם אבד לאחר עסי' תל"ו:

תלג ואם

תלב א קודם שהתחיל
כו' ויקדים שיברוך
שחרי דיו אבי' בלא
שיעשו (ואין זה ברכה
רוח (מהרי"ל)
ם מע' ששמי' רבלי'
וישפשף ערוך פפ'
(מהרש"ל בשם ת
ס' פ"ו) ולכך אקבלי'
על ב' ענין השני והעני'
לשה בפקנקא ברכות
מברכין בלע ובמקנקא
מברכים בלם"ד
ועיין באסיורים
ומשמע בשאר
ובאשר מקן רשסחי'
מאם ברך לבע' חמץ
נמא ב"ב בתא"ו
נתב ח"ח חלק א' ותא
הלא מברך החלילה
לבער חמץ בשעת
שאין צריך להנות
מורר חמץ כי רשרי
ארוס על ב' עור אם
נמצא ע"כ אסיריס
על ב' עור ולא לבער
ששמש בורא' בער
חמץ נשש לא' יצא
חמץ בלל שהוא
ורא להבא משמע
ד"ע משום
שמברכתין ניכר
אם הוא ח"ח מפולא
בוקי ניכר שהוא
רש"ח ורוצ שלל
ביעור נמי להבא
משמע כראסורין
בברכו' ס"ן משמעה
רמא לר' שהוא
אדם נדול ובוק
בברכו' כולו פחח
ואמר מוצא לחם
מן הארץ אשר זה
שאמרו עליו שהוא
אדם נדול כו' מאי
קא"ל אלמא שצריך
לחשתעי בשבחו של
בוראו. ר"ש ל"
מתם לסה לא יבי'
אז שהחייני ע"ש
והכ"ת מ"ש בס' ער"ן
בם ש"ע ס' כ"ס
ד"ראוי לי לחלק בין
לענין
שהחיינו חמץ שבאת
על שהחה לבו שלי
אדם שוב לזמן חזה
לק"ם המצוה כהא
נרא"ש לו רשות
לברך והאחרי בם
בבל מערבין אקרא
חחתא אבל לענין
שאר ברכות אין
פלוגתא דרבותא
ס"ה השב רבינו על
רבינו האי נאון לע"
בס"ם ט"ו לענין ברכ"
לשטור מצוחד

פרי חדש

סימן תיג
סה"ת ליום כ"ו
לחמץ כל כתם דמקרי
שפי נשרב ב"ח פעמים
ונתעכב בעיס
ונתחמץ כל"ד
בעיס ממקרי חמץ
בעיס ב"ח פעמים
ב"ח בעיס ממקרי
חמץ בעיס ב"ח
פעמים ב"ח בעיס
ממקרי חמץ בעיס
ב"ח פעמים ב"ח

תלג

א וחס עכר. אפי לבתחלה אסור לכתוק כיוס אפי בבית אפל לאור הנר: ב ואכמ"ל. וכתבו"ד סימן תכ"ו ס"ק ג' דאפי לכתחלה מותר לכתוק בחושך כיוצא בזה בס"ק ד' ולכן נראה לפענ"ד דכיון דלא כתב לפנין דיעבד זה"ב דין כתוק ואכ"מ בכ"ז: ד כנגד תרוכה. פי' תלוי שכבר וכ"כ בחמשה רפי' דתלושת ורמ"ה דכיפה ולכן נראה דיש לחשוש לכתוק נגד החלון לחלון סיט כבוחל ופכ"ל אבל לעת הצורך אפי נגד החלון שבחוצל"ת סריו"ת בריאכ"ס ור"ל ס"ג וכן"ת ובדקין שבבי תוחן שבנגד החוכ. בדקין לאור היום וכו' עכ"ל ד' תשו' רפ"ל ס"ק ב' ואפי בחלון שיש בו חלונים של זכוכית לכ"ע אסור לבדוק בנגדו: ה ואפי בבר. פי' דאפילו בלילה אסור לבדוק בנר של זכוכית אפי בחלון שיש בו חלונים של זכוכית ואפי בחלון שאינו של זכוכית אלא שיש בו נקבים קטנים כנקב המחט ואפי בלילה אסור לבדוק בנר של נחושת ופ"ה דכיפה ולכן נראה לפענ"ד דכיון דלא כתב לפנין דיעבד זה"ב דין כתוק ואכ"מ בכ"ז: ד כנגד תרוכה. פי' תלוי שכבר וכ"כ בחמשה רפי' דתלושת ורמ

ל לאדם דשם מיירי שמחליף לחבירו חמוס העיר משום דיחכלו הטורפי' מש"ה
חל הכא כאן לחיירי בחליפת בחלר ובזה ולחי לישנו נכון וע"ל סי' תל"ה :
(ו) ובאין יהודי לעכו"ם סו' · לכאורה היה נראה לומר שלפי טורחי
ת"ל בדיקה מפני הסכנה ולפי זה על נב הנכרי גל טורחי חמץ לגויי

ז ס"חור שבין יהודי לחבירו ס"כל אחר בודק עד מקום שידו מגעת יא
והשאר מבטל בלבו זרין (ו) ש"שבין יהודי לעכו"ם א"צ בדיקה כלל שמא אמר כשפים הוא עושה לי ונמצא יב כא לידי סכנה :
ח ס"כותל שנשתמש בו חמץ בחורין ונפל ונעשה גל אפילו אינו גבוה
שלשה טפחים כרי חפיפת הכלב אין צריך לברוק התחתון כיון ש"ש
בו יג סכנה עקרב שמצוים בגלים ת"ישינן שמא יד אחר ש"ש בדיקתו שאינו עוסק במצות (ז) ל"חפש אחר מחם טו שנאבד לו ויבא
לידי סכנה יז והני מילי בפח ש"אבל בירוע ש"ש תחתיו חמץ אם אין עליו
נוכח שלשה טפחים צריך להוציאו משם בפרא ואצ"נ בענין שאין בו
סכנה ס"ואם יש עליו נכוח שלשה טפחים יח (ח) מבטלו בלבו ורוי:
ט יח ס"פרחף שמסדרין בו שורות של חביות זו אצל זו ער שנתמלא
כולו והזורין ומסדרין שורות אחרות על התחתונות ער הקורה א"צ
לברוק אלא שורה תעליונה ואחרת למטה מסנה ה"ה יש שורה על פני
רוחב הסרתף ולא על כל שטח הסרתף אלא עליונה הרואה את הקורה
ואת הפתח ואחרת למטה מסנה :

י ס"בתי כנסיות וכתי כדרשות יט ס"צריכים בדיקה מפני שהתינוקות
מכניסים בהם חמץ :

יא כ ס"המכבר חדרי ב"נ בניסן ומכוין לברוק החמץ ולבערו ונזהר
שלא להכניס שם שיר חמץ ס"אף על פי כן צריך לברוק בליל י"ר :
כנה ובל"ח יא **בא** צריך לכבד מדרי קודם הבדיקה (מרדכי ריש
פסחים) ס"והכיסים לו נתני יד של נגדים **בב** שנותנים בהם
לפעמים מעט צרכיהן בדיקה : (מהרי"ן)

תלר דינים

בפיקי טובא שמא גררוהו למקום אחר או שמא אכלוהו העוזה בחתם ונפסל
מחכירת בלב ושמא נתכבד וכ"ם דזה לא מקרי ולחי חמץ דכתי
כתיב שבתחתם בו חמץ כו' והני מילי בחתם וכו' וח"ם הב"ח בשם
הרמב"ם ומב"נ לא דק בלשונם דקאי על לישנא קמא ולא על לישנא בתרא
ואפשר דכל ל' ווס מקרי שמור לפסח ולכן כתב במהרי"ל שלא יאכל
חעים לתרנגולים במקום לא שלשים יום קודם לפסח ועפי' חש"ם :
יא והשאר מבטל בלבו · דשמא נתגלגל שם : יב בא לידי סכנה
ולא"ע דשלחי מלוה אין ניזוקין שיכא דשכיח היזקא שלחי ופריך הב"ח
לחלי לא שמצי שמא תלאכל לו מחט ב"ם וח"ל דשכיח היזקא כ"ב
חמץ ת"ל להוציאו ול"ל דמשום קרוחי זו אין שוכח ד"ל דשלחי חור שמחחת
בו בכל יום ומביאי חיחי שיכא עחה לחפש אחר מחט אבל בם"ח מיירי
עכשיחם שנשחמש בו בכר ונפל ועכשיו אין משחמש בו חיישינן שמא יבוא
לחפש אחר מחט שנאבד לו בכר וכש"ם לא עיין בגמרא וכחב
על הב"ח שלא הבין דמיירי שלא השחמש שם והוקלא הבין דשם לא
השחמש שם פשיעא דח"ל בדיקה וכ"ם בגמרא כפירוש ע"ב וכ"ל דגרוך
לבדוק לאור היום כל מה שיכול וכ"ם מלשון רש"י דף ח' סוף ע"ח : יג
סכנת עקרב · כ"ל דוקא במקום שמצוים עקרבים ולכן המשמשחו הריף
והרא"ש שלא פירשו דבמקום שמצוים שרצים צריך לבדוק לא ברייא הוקא כ"כ
וכמ"ש סי' ק"ו ס"ג: יד אחר שיעלים נדיקחו · דבשעת בדיקה חפי'
מחפש אחר מחט ג"כ ה"ל שלותי מלוה כמו האומר סלע זו לעניים בשביל
שיחיו בניי דסוי לדיק נחור אחע"ם שמכוין להנחת (גמ'): טו
שנאבד לו בקודש לכן (רש"י) דבשעת הבדיקה ה"ל שליח מלוה ואינו ניזוק
שנאבד לו בקודש אבל בחול אע"ג שהוא בבדיקה ה"ל שליח מלוה ואינו ניזוק
ל"ת כמשמע : יז ומ"ם בשחם · אע"ג שבשחמש בו חמץ מ"מ אחה יאכלנו
לפי כמשמע : יח מבטלו בלבו · לרש"י ן"ל הביטול
וספקי מוכח סיכא ס"ם: יט מבטל בלבו · ל"ל כמ"ש לעיל
דרבנן כיון שיש עליו נכוח ג"ט ל"ל כמ"ש הביטול לחוי"ת
וכ"ש בחמ"ע עכ"י ססי' תל"ח וה"ם לא בימלו עד אחר זמן שיכלו
חייב לפקח הגל ולבערו כיון שחינו ברשותו לבטלו אבל אם נפל עליו גל
גדול שאין בידו לפקחו והוא אחור ממנו ומכל מקום אחר לא קרינן בו שנך
וכחב ש"ג כוחיל ולא עבר עליו בכל יכולה מוחר לפי' נאכילה אחר הפסח
ולחן לשום מ להערמה הוחילו וגפל עליו חפולת ע"כ וע"ע (כ"ח) והרשב"ח בחשובה סי' ע' כחב שלפירושלמי חינן שנפלה עליו חפולת מוחר לחרך
הפסח חלת ערב וכ"כ הכ"מ פ"ג ופסי' תל"ד ממ"ח ס"ה: יח מרחף · ודוקא מרחף ממחפק ממנו לצריך שעודה
כשעה חלת ערב ל"ל אסר וכ"כ הכ"מ פ"ג ופסי' תל"ד ממ"ח ס"ה: כ המכבד חדרו · ויש מהגיין לבדוק
שחין נקבי נמחים וכמ"ש ס"ג: יט לריכים בדיקה · משמע לריכים בדיקה כדין דהיינו בליל י"ר

תלד

א אחר הבדיקה. והוא הדין בכעשה שבדיקה יבוער שחחן שרוצה לאכול (פ"ח) ומעושם אין מבערים אלא החמץ שמוליכין אותה ואותם ולא שאר חמץ: ב ישלמו עכבר. כתב הרי"ן נראה שהעכבר מהנך הבית עדיין לא נתבטל ע"כ. ולי נראה לפי' הטור שלא יחמר כל תחילת בדיקתו בהדין שהחמץ שבתוכו בטל ואין צריך ביטול אחר על"ל הא"כ ולא היה כאן הדין לזה אלא כשאין שבתוכו בטל צריך ביטול אבל אם חסר ממנו אם לאו לא. ג אינו צריך לברוק שוורי אדם נפלו. לכן ד יבשה עליו בלי או יתלנו באויר או יניחנו בחיבה מקום שאין עכבר יכול לבא:

ב אחר הבדיקה מיד (נ) בלילה ה יבטלנו ואמר כל חמירא (ד) דאיתיה ברשותי דלא חזיתיה וכו' ולא בעיתיה לבטל ולהוי כעפרא דארעא:

כגון ויאמר הביעול בלשון אמרתי (מהר"י בריא) ו וחס לאמרו בלשון הקדש כל חמירא וכו' (ת"ה סי' קל"ג) כמ"ש בסי' תלב בשחר

ז (ח) יבוב לחזור ולבטלו פעם אחר ביום. ר' סוף פרה חטשית קור' שתנית שקה ששית שתשה נאסר ואין בידו לבטלו: כגון ואין לבטל ביום זה אלא בשחר שהרי אסתן בלי עלנו: (מהרי"ו)

ג ט בביטול היום יאמר דחוניתה ורלא חזיתיה דבעיתי' ורלא בעיתי': ד ט (ו) ד' ישלוחו יכול לבטל (ובסתבטל אליה צריך שיחזור ויבטל אלו שליחו יהא בטל וכו') (תשובת מהר"י בריא) יאם אין האיש בביתו יבטל

תלד דינים הנוהגים בשבת אחר הבדיקה: ובו ד סעיפים:

א א ט אחר הבדיקה יהא נזהר (א) בחמץ שמשייר לחצניעו כדי שלא יצטרך בדיקה אחרת בשבת. ב ט אם ישלנו עכבר בפנינו או אם יחסר לחמו כגון ש' גריות ויום ת' תשע אבל בשבת שאינו יודע אם חסר ממנו אם לאו לא. ג ט אם בשת עליו כלי ולא מצאו לברוק שוורי אדם נפלו. לכן ד יבשה עליו בלי או יתלנו באויר או יניחנו בחיבה מקום שאין עכבר יכול לבא:

ב ט אחר הבדיקה מיד (נ) בלילה ה יבטלנו ואמר כל חמירא (ד) דאיתיה ברשותי דלא חזיתיה וכו' ולא בעיתי' לבטל ולהוי כעפרא דארעא:

כגון ויאמר הביעול בלשון אמרתי (מהר"י בריא) ו וחס לאמרו בלשון הקדש כל חמירא וכו' (ת"ה סי' קל"ג) כמ"ש בסי' תלב בשחר

ז (ח) יבוב לחזור ולבטלו פעם אחר ביום. ר' סוף פרה חטשית קור' שתנית שקה ששית שתשה נאסר ואין בידו לבטלו: כגון ואין לבטל ביום זה אלא בשחר שהרי אסתן בלי עלנו: (מהרי"ו)

ג ט בביטול היום יאמר דחוניתה ורלא חזיתיה דבעיתי' ורלא בעיתי': ד ט (ו) ד' ישלוחו יכול לבטל (ובסתבטל אליה צריך שיחזור ויבטל אלו שליחו יהא בטל וכו') (תשובת מהר"י בריא) יאם אין האיש בביתו יבטל

כיצד ואחר כך בבטלה בלבו אם יש בדעתו לבטל כל חמץ שיש בביתו אפילו מה שלא ראה מעולם ואפילו מה שאינו יודע שיש בביתו אלא שמחמת הטורח שטרח בבדיקה נסתלק מדעתו ואינו זוכר שיש לו עוד חמץ בביתו אפילו הכי בטל הוא ואינו צריך לבטלו בפירוש שהרי כל מה שיש בביתו ואינו יודע שיש לו בעולם

יבשל במקום שהוא ד (ז) °ואם אינו עושה כן פסוב שתבשל אשתו :

תלה דין מי שלא ברק בליל י"ד ובו סעיף אחר :

א א"ה °לא ברק בליל י"ד יבדוק ביום י"ד כאילו שהה שיזכור מהיום לא ברק כל יום י"ד (א) יבדוק א בתוך הפסח לא ברק בתוך הפסח יבדוק לאחר הפסח כדי שלא יכשל בחמץ שעבר עליו הפסח שהוא אסור בהנאה ° ועל הבדיקה שלאחר הפסח ב (ב) לא יברך :

תלו דין המפרש בים והיוצא בשיירא ובו ג סעיפים:

א א"ה המפרש מיבשה לים או יוצא בשיירא (א) °ואינו מניח בביתו מי שיברוק תוך שלשים יום א יקוק לבדוק : (ולא יבדוק לאחר ביעור חמץ) (כלבו) קודם שלשים יום ב אינו צריך לברוק (וכשתיע פסח יבעלנו) (טור) °ואם רצתה לחזור קודם הפסח (ב) צריך לברוק ואח"כ יצא (ג) ג רשיש"ן שמא יחזור ערב פסח בין השמשות ולא יהיה לו פנאי לבער יוכן העושה ביתו ד אוצר ת"ק שלשים יום יקוק לברוק ה ואח"כ כונס אי צרו לתוכו קודם שלשים יום °אם רצתה לפנותו קודם הפסח ו צריך לברוק ואח"כ עושהו אוצר ואם אין רצתה לפנותו קודם הפסח ז אינו צריך לברוק :

כגה ח (ומותר מיבשים (ד) שיש בספינות מקרקעית הכור °שם נעשה ביותר מלביה יום קודם הפסח היינו זקוק לבער תלת פעמים בלבו ולבו מיכנו לאחר פסח בשמפקה בתוכר ט אסור ליהנות מקומן מעים ושם אין שם חמץ ידוע תלת ספק מותר למכור °מחמת כך ניחוש : (תשובת הרשב"ץ סי"ט)

ב (ה) דוי"א דקודם שלשי' יום שא"צ לברוק היינו בשאין דעתו לחזור בתוך הפסח ואע"פ שדעתו לחזור קודם הפסח או אחריו אינו צריך לברוק

וכתב ברוקח שלאחר הפסח המועד תהיה בער לאחי' ניום :

תלו (א) ואיתי מיניה בביתו מי שיבדוק לבתר ממש"ע דעב"פ ילורו שם תלת שתין ביניה מי שיבדוק ובקה דכיון דודאי יבעישו מה תועל בדיקתו דהא ביתו אוכה לו כל תוך שיהי שם עד הפסח ג"ל דאור הכי ואיתו מיניה שם שום חדם שבכיים חמץ וזה נבלל במ"ם שנתן מחמת שם שום חדם יהיה הוא הבודק: (ב) לריך בדיקה דיעבול ל"ל תלת שתין עד שיעיע הפסח ויבעול וכן מוכח מדברי הרמב"ם ' והא דלא יברך על הבדיקה דתין זה זמן ביעור בלבו ועמ"ש בסי' זה בפי' הגהה סמ"ק: (ג) דחייש"ן שמא יעבור תלת שתין ביעלא לדרך רחוק ומיכון חוזרתו קודם פסח ואז חייש"ל שם יכול לבוא יומיים לפני הפסח שפי לא חייש' שמא יבוא לידי חיסה סיכה שיהיכבד ה"ל תין לברר סוף כ"ש בשום ביתו תולר בתירי דוקא בכה"ג וכתוב בהגהות סמ"ק וה"ל בבל יעלה בדרך קודם הפסח תפי' קודם ל' ודעתו לחזור קודם הפסח ונתעכב הרבה ל"ק דדוקא במפרש ליס תו שיירא ללכת למרחוק חוישי' שמא יתעכב הרבה עד ע"פ בין השמשות וק"ק מדפריך התלמוד תי דעתו לחזור ונתעכב הרבה ל"ק דעבור ותי קודם הפסח קאמ' ומשום הכי חוישי' שמא יבוא בזה שיולא מר"ם שים שהות ל"כ תין סברת המיתב להכי בתים מתעכבים ושיירא ולפיכ"ע ניחא דתירי דמכוין בדעתו זמן ביאתו שתוך לפסח יום ח' תו בבל היותר יומיים כנ"ל בהאי שעיקרא תיהו תלת שתין מהדרבנן: (ד) שים תעים מהומנים: ומשמע מדלתי דבדה וכ"מ בסוף ואם אין יודע בו תלת שתין ל"ל ומדלתי דבדה ומ

עטרת זקנים

תלז

תלז המשכיר בית לחבירו על מי חל תובת ביעור ובו ד סעיפים:

תלז (א) המשכיר בית לחבירו כו' על מי לבדוק המשכיר בית לחבירו כו' ד"ל דלמא על השוכר לבדוק דאסור כו' ומשכיר בית לחבירו כו' ע"כ על השוכר לבדוק ודוקא כתם הא תמר כו' מתני' דלקמן ס"ל כו' ע"כ הגה' ובתוס' ד"ה על כו' ומשכיר בית לחבירו כו' בגמרא ד"ל ע"ז אחזיק כו' ומשכיר בית לחבירו כו'

ב (ב) השוכר בית מחבירו כ״ר ואינו יודע אם הוא ברוק (ג) אם הוא בעיר ד שואלו ואם בדקו ואינו בעיר חזקתו ברוק ובטלו בלבו ודיו:

ג המשכיר בית לחבירו בחזקת ברוק ונמצא שאינו ברוק על השוכר לברוק ה ואינו מקח טעות ואפילו בפקוח שברוקים בשבר שהרי מצוי הוא עושה: הגה ויש לו דרך לחזיר לו שכר הבדיקה ז מחיל והחם בבדיקת שיהיה ברוק: (המגיד פ״ב והמגיה לעיל סי׳ ל״ד)

ד בית שהוחזק שלא ברקו המשכיר ואסרו אשה או עבר או קטן אנו בדקנוהו הרי אלו ח נאמנים והוא שיהא קטן שיש בו דעת לברוק:

תלח עבר שנכנס למקום ברוק וכבר בפיו • ובו ב סעיפים:

א (א) עבר שנכנס לבית ברוק וכבר פיו ונכנס אחריו ופצאו פירורין אפי׳ כרי כל חכבר צריך א לחזור ולברוק הבית אחר הכבר שהכניס לפי ב שאין דרכו של עכבר לפרר וחני פירורין מעלמא אתו ולא מאותו כבר (ב) אבל אם ג הניחו נכנס לבית ברוק וכבר בירורי ונכנס אחריו וכצא פירורין א אינו צריך לחזור ולברוק שחזקתו שאכלו ואלו הפירורין שנפלו ממנו בשעת אכילה שדרך התינוק לפרר כי׳ א שאם אין בפירורין כרי כל הכבר צריך לחזור ולברוק: (ג) דיני עכבר נלמדים ויולא הסמיעם פרק כוחל ולא שביתי:

כזית

ד שחלו. דלמא שכחי׳ לחזקה סיפא דחיכא לכרורי כמ״ש בי״ד סימן ת׳ ול״ל לבדיקה דלמא בדקי׳ לחר כל״ן עדיפות ושכחי׳ לחזקה דהתם לא סיים לו מעולם חזקות עדיפות לכל הפה סיים בחזקת חמץ ובחזקת בדוק לחה לא להוציאו מחזקת חמץ לח סמיכין עליה לכתחלה דומיא דשחיטה דכתמה בחיים בחזקת לישחט מבר מן חתי עשרה ע״ש כל״ל בסי׳ דברי הרב״י דלת כב״ח ועמ״ש בסמ״ע תל״ו: ה ולינו מקח טעות. פי׳ כרחלי מלוה על השכירי רמוי לך שם לחר השכור לח בעיא לשיעבד מנוס לו מלוך לברכו לינו מקח טעות דמשחת ניחח לחים דליעבד מלוה כין בטוני׳ בין בחטוני׳ ולחי דקח כעי סדר כי׳ מחי מפני דכר לחר הוח ודוקח כהפסד ממון לענין מלוה לבל הפסד הכח לחר עני׳ מלוה לחיכח ליה (ח״מי ע״ו כ״ם) ע׳ בנכורות דף ל״ח: ו לצריך להחזיר. דס״ל הח לחיכח ליה לשיעבד ולוה בחטוני׳ סיינו כדב׳ לחלן כסיק כעין לכרך על עלית סלו לבל בחסרון כיס לח כמ״ש סי׳ י״ד וסע״ש ס״ב לח ע״ש ול״ע דבי׳ סי׳ רל״ח לענין פוחח סחם רמ״ח ולח כחב דלריך להחזיר לו הלמי׳ ול״ל הסם לחן לו חסרון כיס מסחזח בעלמח היח סוח הלמיס שנחן בעדה: ז מחיל והחנה בהדיח וכו׳. וק״ק דבח״ח סי׳ ר״ל כ״ם פסק לכל חוס סלישו כנוף המקח מכל׳ לו חת הלמי׳ והמקחיים וח״כ מה לריך כחן לומר לדיחח ליה בחלוה הלח בכל דבר הדין כן וי״ל דהמ׳ מיירי בלח החזיר והבח לחקי קיים: ח לחמיס. כיון דבדיקת חמץ דרבנן ועמ״ס סי׳ תל״ו דחין לסמוך לכתחלה על כל׳ ס׳ בחמרי לוהחר כעיירוכין כתבו דבבית שלהם לחמיס לכל השלח לחזק לעשות דבר חין לחמיס לחפילו חדרבנן וכמ״ש סי׳ ח״ס ס׳ חובפתיחים כתבו דיחס שבידם לחמיס לפי כדלחוריי׳ חלח כיון דבדיקת חמץ הוח מדרש נדול חו סיח דחוריי׳ לח סיח לחמיס ועכ״ד סי׳ ק״ך ספסק לענין עכילה כלי לקבון לין לקחון: ורע״ק על רמ״ח שכחבני ד סי׳ קכ״ז דחיכח לח לחחזק לחסורי ולפיכך בלחמיס דהח חמץ לחמחק לחסור ופמ״ס סריב״ס בכדיק לחי׳ כמ״ש דלמ״ד עכיל כלי דרבנן כחמיי לענ״ב דלחחזק לסור׳ דעיין בח״ח כלל מ״ו:

תלח א לחזור ולבדוק בבית. סיינו החדרים הפחוחים לבל הנשולים מ״ל בדיקה ולח חיישי׳ שבבניסה דרך חור ולח ראינו לחיחה חדר בנכנס לחדר חחר שראינו שנכנס לבל חדר חדרים סיינו בעי׳ דנמי נכנסה לחנר ואינו יודע לח נכנס לבית ומסקינן לעי׳ שקרוב לבית מחזי חלי לחקל ול״ל לבדוק לח בישל לו שוקן מבבר נדול וכ״ש ס״ס. חל״ת ס״ס כחן ולח ידענן לחיחה חדר בנכנס סיינו ב׳ בחים ולח ידענה לחי עיילי: ב שחין דרכו. ולח בלבי לו מרבנשל חין דרכן לפרר (ב״ח רוקח): נ היוקן נכנס כו׳. ומיירי שחין לו דעת לחם יש לו דעת לחם:

מבעלו

עטרת זקנים

ב ר״א ריצרוך כו׳: משמע הלא אפילו נ׳ ניהא לרש לשעבד מצוה הבא דחקיה ממנא ויש מי ששמח לאון לרוצאה פיד ההשחוק (שורי בב״ח)

תלח א אין צריך כו׳. אע״ג לא מצא כרי כל חכבר אין צריך לבדוק ראשון שאכל השאר כי כן דרכו של רחינוק לפרר באכילתו (מהרי״ל) ויש נרסינן להיפך נלכן יש להחמיר לבדוק בין בחכבר בין בחשוק כנ״ל:

פרי חדש

ס״ק תיח

ד מבטלו בלבו דהוי כחזן שפלט עלו מפיו"ת עמ' הל"נ סמ"ח מכל
לחסר להם זין כידים (מ"מ) עמ' תל"ז:

תלט א ונפל: דוקא שנפל בפניו וכ"כ בי"ד סי' ק"י (תו"): ב ניזוק ולנדקו. פכל הקטנה כמיתה על מקצה דמי מיהו

ב (ד) כזית חמץ למעלה על הקורה כו'. כשיר פחב"ח ול"ו ותני בפ
כפר למעלה על הקורה אם צריך שלש לסוריה כו' ואם אח בגבר
ודינה דהך כדיני דקשיחה שאם ביעל לו הוה ספיקא דאורייתא. וצריך בבדוק ואם
לבדוק ואם לא ביעל לו הוה ספיקא דרבנן. וצריך בבדוק לכל סרוב
פחב דהכא בעיין לתו לכוונית אם צריך שלש כו' ואם אח בגבר
צריך שלש כו' ויש בהשגות ופי' ז"ל נראה
לתת קצבה ובינל מיני
לסוריה אם לא בגבר
לחורידו מפני שעושים יפה" פתקורות אבל אם היה חמץ בכור
אין מחייבין אותו להעלותו אלא ד מבטלו בלבו ודיו:

תלט דין מי שברק ולא מצא מספר בכורות שהניח ובו ד סעיפים:

א (א) ס"ב צבורין של מצה ואחר של חמץ ובא עכבר א ונפל ולא
ידענו אם נפל חמץ או אם נפל מצה ונכנס לבית ברוב צרין ב
לחזור ולברקו: (ב) (מיהו אם הכבר קטן שיכול העכבר לחטול נ
הלכך להקל שלשלו ואין צריך לבדוק) (טור) ד שכל הקבוע כמחצה
על מחצה ס"ואם פרצה הכבר במקום קביעותו ונפלו העכבר משם אין
צריך לחזור ולבדוק רכל דפרים פרוצא פרים:

ב ס"ב צבורין אחר של חמץ ואחר של מצה וב' בתים אחד בדוק וא'
שאינו בדוק ובאו שני עכברים זה נפל חמץ זה נפל מצה ואין ידוע
לאיזה בית נכנס זה שנפל החמץ ס"בין שני בתים בדוקים וצבור א' של
חמץ ובא עכבר ונפל ואין ידוע לאיזה בית נכנס או שידע שנכנס לאחר
שחט ונכנס אחריו ובדק ולא מצא כלום ס"או שברק קצת מהבית ומצא
בכור ה (ג) אינו צריך לחזור ולבדוק: (ד) (כך הם דברי הרמב"ם מבל
מקומות הפוסקים לומר כן):

ג ס"חכזית ס"בכורות חמץ ומצא ס"צריך לבדוק אחר כל הס' ובן אם
הניח' ומצא ס"צריך לבדוק אחר כל ח' שאני אומרים מה שהניח
נפל ואלו אחרים הם ס"ים אומרים דהני מילין בקשורים יחד אבל אם
אינם

(ד) כזית חמץ למעלה על הקורה כו'. כשיר פחב"ח ול"ו ותני בפ
כפר למעלה על הקורה אם צריך שלש לסוריה כו' ואם אח בגבר
ודינה דהך כדיני דקשיחה שאם ביעל לו הוה ספיקא דאורייתא. וצריך בבדוק ואם
לבדוק ואם לא ביעל לו הוה ספיקא דרבנן. וצריך בבדוק לכל סרוב

ד מבטלו בלבו דהוי כחזן שפלט עלו מפיו"ת עמ' הל"נ סמ"ח מכל
לחסר להם זין כידים (מ"מ) עמ' תל"ז:

תלט א ונפל: דוקא שנפל בפניו וכ"כ בי"ד סי' ק"י (תו"): ב ניזוק ולנדקו. פכל הקטנה כמיתה על מקצה דמי מיהו

ב (ד) כזית חמץ למעלה על הקורה כו'. כשיר פחב"ח ול"ו ותני בפ
כפר למעלה על הקורה אם צריך שלש לסוריה כו' ואם אח בגבר
ודינה דהך כדיני דקשיחה שאם ביעל לו הוה ספיקא דאורייתא. וצריך בבדוק ואם
לבדוק ואם לא ביעל לו הוה ספיקא דרבנן. וצריך בבדוק לכל סרוב
פחב דהכא בעיין לתו לכוונית אם צריך שלש כו' ואם אח בגבר
צריך שלש כו' ויש בהשגות ופי' ז"ל נראה
לתת קצבה ובינל מיני
לסוריה אם לא בגבר
לחורידו מפני שעושים יפה" פתקורות אבל אם היה חמץ בכור
אין מחייבין אותו להעלותו אלא ד מבטלו בלבו ודיו:

תלט דין מי שברק ולא מצא מספר בכורות שהניח ובו ד סעיפים:

א (א) ס"ב צבורין של מצה ואחר של חמץ ובא עכבר א ונפל ולא
ידענו אם נפל חמץ או אם נפל מצה ונכנס לבית ברוב צרין ב
לחזור ולברקו: (ב) (מיהו אם הכבר קטן שיכול העכבר לחטול נ
הלכך להקל שלשלו ואין צריך לבדוק) (טור) ד שכל הקבוע כמחצה
על מחצה ס"ואם פרצה הכבר במקום קביעותו ונפלו העכבר משם אין
צריך לחזור ולבדוק רכל דפרים פרוצא פרים:

ב ס"ב צבורין אחר של חמץ ואחר של מצה וב' בתים אחד בדוק וא'
שאינו בדוק ובאו שני עכברים זה נפל חמץ זה נפל מצה ואין ידוע
לאיזה בית נכנס זה שנפל החמץ ס"בין שני בתים בדוקים וצבור א' של
חמץ ובא עכבר ונפל ואין ידוע לאיזה בית נכנס או שידע שנכנס לאחר
שחט ונכנס אחריו ובדק ולא מצא כלום ס"או שברק קצת מהבית ומצא
בכור ה (ג) אינו צריך לחזור ולבדוק: (ד) (כך הם דברי הרמב"ם מבל
מקומות הפוסקים לומר כן):

ג ס"חכזית ס"בכורות חמץ ומצא ס"צריך לבדוק אחר כל הס' ובן אם
הניח' ומצא ס"צריך לבדוק אחר כל ח' שאני אומרים מה שהניח
נפל ואלו אחרים הם ס"ים אומרים דהני מילין בקשורים יחד אבל אם
אינם

ד (ג) כך הם דברי הרמב"ם מבל מקומות הפוסקים לומר כן ובן כתב הרא"ש בפ"ק דפסחים סי' ח' ובן כתב הרשב"ם בפ' ר' נתן בכור סי' ק' גבי עכבר הבא עם בכור ולא בסתם ובן כתב הרמב"ן

אינם קשורים יחד אין צריך לכרוך ז אלא אחר האחר:

ר (ה) יחנית חמץ בזוית זו וסצאו בזוית אחרת ח צריך לחזור ולברוק:

תמ דין חמצו של עכו"ם שהופקד אצל ישראל

• ובו ד סעיפים:

א עכו"ם שהפקיד חמצו אצל ישראל א אם הוא חייב באחריותו מגניבה ואבידה בין שהוא בביתו בין שהוא בכל מקום ברשותו חייב לבערו: הגה וי"א שאפילו חזר והפקידו א ביד עכו"ם אחר (הגהות לתלמיד ק' דפסחים) יי"א שאפילו א"נו עליו אלא שומר חנם שחייב בפשיעה חייב לבערו יי ואפי' אם אינו חייב באחריותו כדין(א) א"א שיודע שהעכו"ם אלם ויכפהו לשלם אם יאבד חייב לבערו וי"ש תולקים:

ב ואם אינו חייב באחריותו אינו חייב לבערו אפילו אם כבוש תחת ידו כגון שהוא ב גר תושב ושרוי עמו בחצר (ב) יי צריך לעשות לפניו סחיצה נבוהה ד מפחים ג כדי שלא ישכח ויאכלנו:

הגה ועכו"ם שהניח חמץ בבית ישראל גלח רשותו כופה עליו כלי • (ריב"ם סי' ת"ם) (ורוקח ד סי"ט (ג) מביא לה סוה ה קודם י"ט צריך לעשות מחיצה ע"ל סימן תמ"ו סעיף ג'):

ג עכו"ם שנכנסו לבית ישראל וחמצו בידו ו אינו זקוק להוציאו אף על פי שהישראל רואה חמץ של עכו"ם אין בכך כלום יאבל אסור להעלותו עמו על השלחן ז יואפילו בחפסק פפה:

ד (ד) יישראל שהפקיד חמצו אצל ישראל חבירו או אצל העכו"ם אע"פ שקבל עליו הנפקד אחריות עובר עליו (יאף) הפקיד תמא דיני

חייב לבערו ועבר עליו ולא ביערו לם בת העכו"ם אחר הפסח רשאי לייחן לו החמץ דהא חמץ שעבר עליו הפסח חייב לאכול מטעם קצת וכזה לא קנסו וכ"מ בת"ס סי' סם"ג דמגזל חמץ ועבר עליו הפסח ל"ל כדי לפניך ואם נתכוין לפניך בשעת מכירה ואפשר דאפילו בשעת מכירה לא מהני כיון דלא מסר לו החמץ ממש אלא שמכר לו הבית ובכה"ג לא מהני מכירה כמו שכתבו התוס' בפ"ק דפסחים (דף ו' ע"ב ד"ה ואפילו) ועיין בת"ס סי' ס"ג ובמ"ש בשם הרמב"ם ורא"ש ובמ"ש בסי' תמ"ח ס"ב בהגה ועיין בת"ס סי' ס"ד ובמ"ש בשם הרמב"ם ורא"ש ובמ"ש בסי' תמ"ח ס"ב בהגה ועיין בת"ס סי' ס"ד ובמ"ש בשם הרמב"ם ורא"ש ובמ"ש בסי' תמ"ח ס"ב בהגה ועיין בת"ס סי' ס"ד ובמ"ש בשם הרמב"ם ורא"ש ובמ"ש בסי' תמ"ח ס"ב בהגה

ד ישראל שהפקיד חמצו אצל עכו"ם ולא ביערו לם בת העכו"ם אחר הפסח רשאי לייחן לו החמץ דהא חמץ שעבר עליו הפסח אינו ברשותו ולא קנס

תמא א ומשכנו בידו. אבל אם לא ומשכנו בידו רק שהעכו"ם הלוה לו עליו ומחזק עדיין מונח ברשות ישראל אע"ג דח"ל (הר"ן) וכ"כ הסמ"ג בקונטרס שלו שכ"ז שלא נגרע מתחזקתו לא נגרע מתחזקתו של עכו"ם ברשות ישראל דאמרי' מסתמא מסרו לעכו"ם עד לאחר הפסח מ"מ נראה דאם ישראל אחר הלוה אותו מעכו"ם קודם הפסח אפי' לא משכנו בידו אלא שהעכו"ם מסרו לו בשעת הלוואה ואמר לו הרי שטר חוב שלך ביד פלוני ישראל ואם אפרע לך עד ליל פסח אין לך רשות בו ואם לא אפרע לך אתה גבה ממנו ואין כאן חשש שאלה ולא משכון דהא אין כאן הנאה לישראל אלא שהעכו"ם מסרו לו שטר חוב שלו ביד ישראל שיגבה ממנו אם לא יפרע ל

מסא"כ לר"ת שאינו מביא מר"ח אלא מר"ח לחוד וכזה בכתב דבריו
ולפי"ז לדקאמר מהניתין כר"מ משום דלא מיבעי כן
דקאמר בגמרא מהניתין כר"מ ולא קאמר כר"ח משום דלא מיבעי כן
במלתי' דר"ח כנ"ל: **תו כתב הטור** כל אלו לדברי ר"ח הן בלתו
לדבריו מסור להסתירן בפסח תע"ג דקי"ל כר"ש דלא קאים בחזקת ע"י
כגון המוריים וכו' ובכר הפרי וכל כיוצא באלו מדברים
הנאכלים אבל דבר שיש בו תערובות חמץ ב ואינו ראוי לאכילת פורב
לקיימו בפסח כגון עריכת העכברנין שנתן לתוכו קמח ועירוה אפי' נתנן
שעה אחת קודם הביעור הרי זה מותר לקיימו ואם לא נתן העורות ונתן
הקמח קודם ג' ימים לשעת הביעור מותר לקיימו שהרי נפסד והאיש חוץ
שלשה ימים חייב לבער כיון הקילור והרטיה והאספלנ' והתריאק"ה
שנתן לתוכן חמץ מותר לקיימן בפסח שהרי נפסד צורת החיטין:
פ והפת עצמה ג שעיפשה ונפסלה מלאכול הכלב ומלונסרה
שנפרחה אינו חייב לבער:

בגדים

כתיב חמץ ע"כ ומ"ש הסכים לי"ת: **ונ"ל** דאם נתערב מין בחיטו כגון
קמח בקמח או אם נתבטל ברוב חיטו עובר עליו דהא מדאורי' לא מקרי
לאכלו לכתחלה כמ"ש בי"ד סי' צ"ח ומ"ש דשרי לאהנותו מדאורייתא לכל
מין בשא"ת תע"ג דכי ליכ כזית נכנס לפ' לקיטל לחיילתו חיישו משו' שלין
מצטרף הכזית כיון שחיטו תוכו
אותו נכנס ואי אפשר לאכול מדברים
מלורף ממילא ע"ש בטור לדעת
רש"י ובתב הטור דכל דבר שלין
אסור בלכתלה מן התורה אפי' נתנן
לכתחלה לקיימו שהרי נפסד ואינו חייב לבער: **שנתן** לתוכן חמץ מותר לקיימן בפסח שהרי נפסד צורת החיטין:
פ והפת עצמה ג שעיפשה ונפסלה מלאכול הכלב ומלונסרה
שנפרחה אינו חייב לבער:

פרי חדש

סימן תמב

חמצנית נפרי פחינו תלת
כלבנה נדבר תלתה ומן
כלל גמור וכו' ויש
תענני יחיד הכל מבטלים
נמור פרי מוח כנגד
אחד לפי שיש כח בנ"ד
לגבור תשעים כיצים של
דברים ופרי"ם מחד"ל
החתינו תן מפוקין
כנ"ל מגמת דר"ת לח
כזו דק"ל כנ"ש
תלת דק"ל כרבי יוסי
מגבור נפל מפני
דברים ופרי"ם מחד"ל
שמן מדברים, ונ"ל
מיוק ואינו פי' ואסון
מלכלות תענית כתב
לענין נדרה תענית אחר
כניס ופפ"ם כיום תכוב'
ומורים מחמצין
ומשלימין ולא תחריבן
כתב תכמי' עמו תיוק
ס"ת גדרה כ"ך תלתה
תבוך וכיון דק"ק לאחלי
לא דמיא ילע ולכ מכן
נזשת פרב ני"ל דמ"ל
דרלח כנס ניס מקטנין
ס"ל כמ"ד דמ"ל
ולא כמ"ד דמ"ל
ומ"ל דמ"ל
מיים ומכי מסמיק
כיוב מזכרי רמ"י ומ"ן
גם מכי מתעלין מפני
שמרין תענית בר"מ
מסוס לתיקרי מוער
בדמיתא בפ' בתרא דמ"ק
מוער מפני מפני
שמרין תענית בר"מ
מסוס לתיקרי מוער
בדמיתא בפ' בתרא דמ"ק
עלי מוער ומכי תלתי יכן
מכניס כ"ש: כיצד מלין
המיק דמכנסין נמוך
קרם נפרס לן בר"ת
מיקרי מוער ולא"ת ומה
גרסינן נמיק בר"ת
מחמת מחכרי בעיתא
תזכרת"ן מפרי"ו ומחמו
ני"מ מסוסו לא מיקרי מוער
ומ"ש לא מיקרי מוער
ניח כוזן מכ"ש קיים
ומכי' ומיסוק לי': ומ"ש
ומכ"ש גדלי' קלקוק
פי' דאפי' לא נזון מכ"ש
מיי: ומכי לא נגרכ
לגלח לתאר מלפניך
ובדיעבד הו מלפניך
כמי ס"ל דמלאחר
ר"ת ומכי ר"ת לתיקרי
ולתוייתיה לא נעי תוזק
ומכיך ומ"ל דכמ"ל יום
מלפני יום מכרב בו
בגדים בן מחיק ומכי
ס"ר מסי בגדים בן
מחיק דברי קבלה היה
ולכי קבלם כדברי
ת"ק זאי ומס מחיה
לתיסור ר"ת הוי מקרת
דקרת עלי מוער הרי
מיקרי קרת דקרת מלי
מוער הכוס דלא קרת עלי
מוער הכוס דלא קרת עלי
מוער הכוס דלא קרת ע

נתעפש ונפרץ אחר זמן חייב לבער (מ"מ רלב"ל): ד בגדים כ"ל דמ"מ אסור להניע לחין הבגדי' על הצלחת דחייש שיפרך קצת מהן לחוך החלב דלפעמים כהם קצת מחשות מקח חלב חשוב וכ"ם אלמו ניתן קמח בפסח לתוך בגדים מ"מ טבעם מ"מ נגדים עד לאחר הפסח משיעבר דכתוב בפסח אשר לו תאכל מצות וגו' ולפ"ז אסור להשהות בגדים לכבס אחר הפסח כדי שיהיו מוכנים לאכילה דמשום הכי אסרה תורה שאור

ם מע"ז של פסח ואפ"ג דהניחים הרבה לחתן כל השנה הוע"ל בכלי
בבלי שמרי סב. מ"מ כיון דגם זה הוא מנוי מלוה שמחתן בשמרי סכר
ל בבלי שמרי סב. ולחומרת אפי' בי"ט האחרון וכבר נהגו ליחד מלחתן
ספק דלוריית ולחומרת אפי' בי"ט האחרון וכבר נהגו ליחד מלחתן
ל של פסח להחמיצו בכלי שהגעילוהו או ממלחין לוהו ג"ם בכלי

ז ס"ב יבצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער (ח) ואם לאו אם היו עשוי לחזק בו שברי חעריבה או לסתום בו נקב כשל במיקומו ט ואם לאו חייב לבער:

ח להיו בו שני חצאי זיתים בב' מקומות וחוט של בצק ביניהם רואים כל שאלו ינשל החוט ניטלין עמו חייב לבער ואם לאו אי אינו צריך לבער בכדי דברים אפורים בעריבה אבל בבית אף על פי שאם ינשל החוט אין ניטלין עמו חייב לבער ס"פני שפעמים סקבץ אותם ל"ה חצי זית בבית וחצי זית בעלייה חצי זית בבית וחצי זית באכסדרה חצי זית בבית זה וחצי זית בבית שלפנים מכנו יב (ו) ס"הואיל ואלו החצאי זתים דבוקים בכותלים או בקרקעות אינו חייב לבער (ז) אא

יג מבטלו בלבו ודיו:

ט ס"חמץ שנתעפש קודם זמן איסורו ונפסל מאכילת הכלב ס"או ששרפו באש (קודם זמנו) (ר"ן) ונחרך עד יד שאינו ראוי לכלב או ששיחרו לישיבה וטח אותו בטיט (ח) ס"מותר לקיימו בפסח:

י ס"ריו שהוא מכושל בשכר שעורים טו מותר לכתוב בו שטר

יא ס"עריבות שלשין בהם חמץ אין לסמוך על מה שרוחצי' אותן בחמין ומנקרין החמץ מהן כי (ט) יז אי אפשר לנקרן שלא ישאר בהן בין הכל כזית ס"והכלי מצרפו וצריך ליתן בפחנה לעכו"ם זן עד לאחר הפסח או לשותן בטיט ס"ה לבצק שכבר נפרס שאינו יכול להוציאו: כגה ומזה נעשות הן כלים שמניחין בהם קמח כל השנה (מרדכי) וכן כלים יח שמניחים בהם קמח כל השנה ומפני שסיחה מונחת על פה קשה לו מבני ניעור ועריבה יט כגון כדי להפחתם בפסח: (מרדכי פ"ק)

תמג דין חמץ בערב פסח לאחר שש ובו ג סעיפים:

א ס"אחמין'מו' שעות ולמעלה כי' ר' א ס"אסור בהנאה (לפי שהזמן של עכו"ם חמור ליהנות ממנו) (עור סי' ת"ן ורביב"ם סי"ח) ב ס"ואסרוהו חכמים עפ"י שהגיעה ועוד שהרי חרכו קודם זמנו ועוכר בהגיעה לאחר זמנו ואין לו קי"ל כהכי דלא שרי ר"ם (עמ"ם סי"ח) ומשום שחרכו נמי לא תימר לו חרכו יפה יפה דלא מסיק לדעתיה פסח בשעת עשייתו ועוד דלא תימר חרכו קודם זמנו מוכר בהכלתו לאחר זמנו דלא מוכר בהגיעה קאמר דאחרת למיכל פת חדוך כל נרכו בהכלתו ומוכר בהגיעה וכ"כ העור אבל קשה דהא י"ל מתי לא תימר שלא מוכר בהגיעה וי"ל כמתי קמפלגי לקן ל"ל ס"ם דהרמ"ם נח להוכיח דאין היכר בחרכו דלא בדבר שהיו רגילין לאכילה דלי תימר כיון דחרכו לתי רגילין לאכילה הו ליכא משום חמץ ע"ב כל"ל מוכר בהכלתו לאחר זמנו שלא ע"ב מיירי שחרכו עד שהיו רגילין לאכילה כלל אבל מוריים שרגילין לאכילה ליכא היכר בחרכו וס"ל כשהגיע חמץ מעבר עליו הפסח שאסור בהנאה כל"ל כדור בפי' הרמ"ם ומה תימה על הטור שכתב אמו לאכלו לתתי בהגיעה לאסור: טו מוכר לכותב בו. ולא חיישינן שיתן קולמסו לתוך פיו וחמן שנפסל מלאכילת כלב לאסור בהכלתה דכיון שנותן שלא בכוונה ליכא קפידת דדוקא לאכלו בכוונה לאסור בהכלתה (ח"מ) ועכ"ל סי' קל"ד: יו ח"ת לנקרן. ודבר"ח סי' קל"ד כתב מומרת יתירה היא זו ולא נהגו בה לבטלה דהכי נקי דיקן מנקרן לוהן היטב ע"ל

ול"נ דהכל מיירי בעריבות העשויים מנסרים גדולים שלשין בהם פת שיש תרווי בין נסר לנסר לכל עריבה קטנה העשויה מחתיכ' ח' יחין בהם סוס סדק פחות דיפול לנקרן עפי' תל"ח סי"ח: יז עד לאחר הפסח ל"ת שיאחר לעכו"ם כן ל"ת שיתנם לו מחמתה גמורה ואחר הפסח יחזור ויעלם ממנו עפי' תמ"ח: יח מחיטים בהם פת. היינו נסלים של נסרים וכתב מהרי"ו ונ"ל להשיעים בחדר שתין רגיל בו: יט בטוס. ל"ל דלמה מהני הדחה בעלמא דלדרכה הבלקנדכה בו לריך כיצים בחמין ואפר וחביטה ועב"ד סי' קל"ח סי"ח וכ"כ שם:

תמג א אסור בהנאה. מדאורייתא (רמב"ם פ"ו) ומ"מ היו עופר בכל ירח עד הלילה רק על ע"ש דתקנתיה (מ"ח פ"ג)

עטרת זקנים

נבצק שבסדקי כו'. ורוזקא כשאין לשין באותה עריבה חמץ כל השנה אין בסל בם עשוי אבל אם לשין כל השנה אין סועל אפי' רתיצרך בחמין ולנקרה אלא צריך ליתנה בפחנה לעכו"ם או לשותן בטי' ע"ב (הגה בישמורה"ש) ל"ת משה רמה בכך אם נשברה וקיבלה סע"ל בכלי חסן כיון דלא אפשר אלא אחר סע"ל ואחר סע"ל נעשית הכלי מנו נעין בי' סי' ק"ח סי' א ובוש"ע שהאריך בזה הג"ל בזה להחיר וק"ל ע"ב. ונראה נראלאתי נפלאתי על מעשית הרב הג"ל שלא היתן בזן הראוי ומן הדין להשיי את האדי התי את מתנו וקסתור דברי מו"ח נ"ע רב וק"ל בחכמ' ובשלמה וכל התוספ' האחרוני' הי' שנתרי' בפ"ו וכי לא ראה נמ הוא דברי האחרוני' בסימן ק"ח תנ"ל אורבח בפתילת בבורו הוא שנג בראיה בש"ע ס"ק סי' קל"ו סי"א נבי ז"ן נסרעיש דשוכ'בהרי' ברבך סו"ח וכם עתעלם מסנו הלכה למעשה שפסק בעל ב"ת הי"ל בסי' ס"ש ורס"י ק"ח. ולא כהאחרוני' הנ"ל ועיש נמ לא ראה חבורי חקי חיים ס"ש בחל' תקי' דעה באות ר"ס ס"ו. בשם הגאון מוהרי"ז יעקב סלונים שסי"ח שקפץ בשמו שיש הילו אם הכלי עומד ריקם או נעש' הכלי מנם ונעשה בחני הכה על קרקע של מנ"ח בהסיחה ון"ל בסי' זה בסנן הר"ם ק"ו ע"ב הכל הנהו חיזוק. אמנם אלא למלוקת הילל יאם כן למה לי' להשור נש"ע דינים אלו ראין לנן נפקא מיני' מזה וצ"ל ר"ש נ"ם נדול קורס נם בזמן הזה לענין קידוש אשרי האיש אשר אזור מן התור' חייב מלקות על'ה אינה הילוקות וק"ל:

תמג א חסן מנ' שעות כו'. הלכך אם קידש בו אשה אין אם קרש בחמץ רבנן ר"א ראינהו מקורשת (ר"ש) והמור ב והרמב"ם פ"ו וב"י) ב ואסיקוהו תכמים בין כ"ע שכשב"א לב"ה כרי שיעמוד מעוריניו קודם ר' שעה' ביו' חוקה תור' חמץ קצר הוא:

תמג (א) ג׳ שעות קודם. המעם משום יום המשוש דלחדש עשיר לעשות ג׳ שעות כיון שאין אחריהם אלא חצות: (ב) לאכזוטו גם כהאי. בשור כתוב ולפ״ז קידוש היום הוא קודם חצות ולכן קשה מדוע בין לרע״ו ומרדכי בין לרא״ש מתחילין לאכול משעה ששית ולמעלה ולכאורה יש לומר דמיירי בחדש שחל להיות ביום ראשון דאז אין לאכול עד אחר חצות ולכן מתחילין לאכול משעה ששית ולמעלה ולכן לא חשש לקדש קודם חצות ולכן לא חשש לקדש קודם חצות ולכן לא חשש לקדש קודם חצות

באר הגולה

תמר דין ערב פסח שחל להיות בשבת • ובו ח"ס :

א ת"ר שחל להיות בשבת בודקין ליל י"ג ויום ערים הכל לפני השבת (א') א ופיירין מזון ב' סעודות לצורך השבת (ב) דסעודה שלישי׳ זמנה אחר המנחה ואז אינו יכול לעשותה לא בפלג ולא בחמין א אלא בפלג עשירה ויצריך לעשותה (ג) קודם שעה עשירית : הגה ובמדינות אלו סתין נוהגין לאכול מלה עשירה כדלקמן סימן תס"ב סעיף ד' ונהגה יקיים סעודה פליטה בעיני פירות ב תו בנגר וניגים כדלעיל סימן רצ"ט סעיף ו' בהגה :

ב טוב לבער בערב שבת קודם חצות כדי שלא יבואו לטעות בשאר שנים לבער אחר חצות ג (וכיום הסכת יכולנו) (טור)

ג ד ואין מבשלין לשבת זה (ד) דייסא וכיוצא בזה ואין עושין בו פת הצנועה בקערה : (הגה ואם עבר ובשל והחמיכל דבוק בקדירה ולא לקבחו יש להדיחו מעט להעביר החמין : (מהרי"ו)

ד זאחר שאכל בשבת זה סעודת שחרית ו יזער הספה שאכלו בה ויקנח הקערות באצבעו ויטמטם מן העין קש שאר כלי החמין ואם נשאר פת יכול ליתנו לעכו"ם ז על מנת שלא לצאת בו (ה) לרח"ר דרך הערמה ח ורבר סועט :

ה אם נשאר חמין אחר שאכלו סבטלו ב (ו) וכופה עליו כלי עד מוצאי יום טוב ובערב :

ו אף על פי שלא ישאר החמין בבית אחר סעודת שחרית (ז) צריך לבטל החמין כדרך שהוא מבטל בשאר שנים :

ז ההולך ביום ארבעה עשר לדבר מצוה כגון לטול את בנו או לאבול עמו ח (ח) סעודת אירוסין ו בבית חמיו ונזכר שיש לו חמץ בביתו אם יכול לחזור לביתו ולבער ולחזור למצותו יחזור ויבער ואם לאו יבטלנו בלבו ואם היה הולך להציל מן הנהר ומן הדליקה ומהמפולת ומיד העכו"ם יא יבטלו בלבו ולא יחזור יב אפי׳ יש שחות (ט) ואם יצא יג יחזור לצורך עצמו

תמר א ומפיירין מזון ב' סעודות • הכי׳ הביאו דברי הרי"ף ומה דקאמר עליו ומה שחי׳ עליו ולעד"ן דהרי"ף מפ' לה בהדיא דאין צריך לומר שאין מפיירין מזון ב' סעודות אלא כשיש לו חולין הראוין לאכילה בשבת אבל אם אין לו חולין הראוין לאכילה בשבת אלא בשני ימים אין מפיירין מזון ב' סעודות אלא מפיירין מזון סעודה אחת ומבערין הכל מלפני שבת ואין צריך לשייר כ' סעודות אלא כ"כ בכדאמרי׳ בפ' כירה (דף מ"ו) דלפי שאין ביטור בשבת כי ס"ל לפרש לעשות ביטור בשבת אלא ס"ל בזמן דיש ביטור בין השמשות כי"ל יש לעשות זמן הביטור כ"כ שיספיק לבשל ולאכול בשבת ובס"ק לא יבער כלל כי ס"ל יש לעשות זמן ביטור בע"ש אלא יש חילוק דמידי דבעי בשבת כגון תרומה שהין בלילה קטנה בשבת יבער אבל חולין דהיינו במה שאין דרוש בשבת אפילו לילי ביטור בשבת זה אין חיוב לבער כלל אלא יש לחלק בשבת זה בין חמץ דאין לו מתרומה בשבת קטנה מ"ם מתרומה מלפני הבריית שחמר בפסחים (דף ל"ג) הניע עת לבער חמץ ולא הניע עת לבער תרומה ולא דמי חמץ בשבת זה לחמץ בשאר ימות השנה שאין לו מתרומה קטנה בשבת זה אלא מגזירת ר"ף ז"ל דגזרינן בשבת זה משום ח

המגה ג"כ ע"ל וק' דהא מותר לכתן לעתיות בבית הפרס דרבנן כדי ליכך ללמוד לפני רבו אע"פ שיש ערב בעי' דלמא מבל מדם זב דאורי' פ"ק דע"ז דף ה' ה"ב דרבנן הוא וי"ל דעכ"פ יש כתן שיהא בחתן הזה אם לא הי' מבעיו ה"ב אחינו הפה שיכול לחזו לבניתו ולילך תח"כ לרבו ללמוד ות"כ דברי הם ב"ח תן עוליס בישן ועמ"ס סי' תע"ו דפעמים מערבין לדבר מרשות ולזה נתכוין הטור בגון שמערב ברגליו וכ"כ בהדיא בפירש"י ו"ל דהרת"ם היה לו גירסא אחרת בר"י ע"ש: יד פתוח מכתן לבל אם הוא פתוח מבחיץ לפי הוא לאחר זמן אסורין דלמא מלי לבטולי לפ"ה ה"ל לחזור (כ"מ בתוספות)

ועמ"ס סי' תמ"כ ס"ו:

תמה א שורפו. בגמרא דידן גרסי' והכי"ת לפ"ז מפרר כו' ולפי פריסה עדיף לגלי דלפ"ז מפרר דיו (כ"ח) לבל בי הי' ר"ח ורות"ם וכ"ח מפרר וכ"מ בטור ע"י מתניע דוקא מפרר וכ"מ בטור שכתב דלרבנן ה"ל מהבקריס שלפנין לאסור והבן בסוף תשובה דבל המקברין לא ישרפו לרבנין שמתו יכולין ליהנות בלפנין ולפיכך על הרמב"ם שפסק שלפנין לשרפו ובסוף ה' פסולי התוקדשין פסק דבל המקברין לא ישרפו אלא שע"פ שהוא מיוחד בשריפתן הרי היקל בלפנין שלא המקברין אסור עכ"ל ולפמ"ש ה"ק ג"כ שמתו בו דין נפרץ להיות בהמה בלפנין לבל אם רצה לשרפו שלא ליהנות בלפנין כתבו שרי ולא נזדמין שמתו בהמה וכ"כ מהרי"ל שורפו וקובר בפחמין: ב החתן קשה כגון חטים נעני פירור כ"כ ס"ת לדעת הרמב"ם ול"ל דהם"ל שיתחוך בל חטה לב' חוט לבוס דת"ל לרס"ל בדי בשחשר חטים ל"ב מתי קתחר ואם היה החתן קשה וכו' דהתן המעם משום שהוא קשה שלא מפני שהם בחוים בשר ודמי ומשו"ה אין בני פירור שהוא דך וכחים בחים והרב"י מפרש דמשהוא בני פירור וחטים לא בני פירור ע"ש ול"ל דיש להחמיר ולעשות פירור בשביהם מיהו אם מלינו לגיית הבשר ת"ל פירור ולבן למיתק שיהבלנו בלב לו חזיר דת"ל בתי' נתי יהבלו לוהם הדגים שלא לת חייבי' בין שהוא לינו טהון לפניו לאבול ול"ל דאם יש לו חיים מבוסמין שיש בהם דגים אסור להשליך לתוכו דהוה בהמה מתו: ואסור בבל האבלות בשעניו זמן השריפה עד שיעריב החתן בת"ס סי' תל"ח: ג אך אם הוה ואסרי"ל בתב לשרוף דוקא ביום בדי שיזכור לבעל עסי' תל"ם ב: ד ואם שרפו וכו' ובטור משמע שאף שרפו קודם שעה ו' עוב לעשות לו מדורה בפ"ע. ורש"ל בתב לשרוף אותו בתנור וכן נוהגין וע"י הלוי סי' פ"ג: ה אסורים בהנאה: לפי שבתב עליס בפת (ר"ן פ"מ) ודוקא בשאינו בן נבדו" (הרא"ש ס"מ) ואע"ג דהתם לפי' נתנו ואפרו אסור מ"מ הני זוז ג"כ דאסור הוא ג"כ נורס שיאסרו ואפי' בבל הם בפל אבשיל אפי' ע"ג אפר או נאלו אסור ועכ"ל סי' קנ"ב ודוק מיהו ל"ל עיקר כרע"ז ומ"ל שם דדעת הרמב"ם והפוסקים דבבל"ת אפי' בישל ע"ג נאלים או אחר אסור ולאו מדאחרי' בפסחים דף כ"ו ע"ב דאף דרבנן אפי' בשעה הפ"ש בעלמא דבטולי בחתים הלבך לא אסור אלא בשהקדם אפי' בלילה ומ"ה בבל לא בטיל אסור וה"ה בנאלים עומעות דאסור ומ"ה דעת הטור שלא חילק בין בפת בין אחר חדש לישן משום דבת' בי"ד בשם הרמ"ה דבין דע"י לא בעלה אפי' זוז"ג אסור וה"ה בתתן הבלתה בל אסות מיהו הוי"ל"ב אפילו היו מולחים עליס אחרים על האש והבית התנן ג"ב עליהם דה"ל זוז"ב אף"ה אסור וכ"מ דהא ל"ל להלילך תחן לבדו אם לא ע"י עליס ואפ"ה בתבו בשם אסור ועכ"ס סי' קנ"ב ול"ל מהרי"ל פתתן שלו ואפרו אסור ואפי' בישל ע"י בישול אסור ול"ד לעליס שבאדמה הבלי בי"ט דהתם עליס בישול בתוס סי' תק"ס ב' דהתם עליס חינן בני לגילה ואף אם אקלתן אפי' לתבשיל אין התיסור דרך הבלתו ע"ל וכתו' בשבת דף כ"ה ב"ה בתול וכו' דאתן ובשר ואבוקה תפיבי שפי בעין בשעת הדחק מעליס ע"ש: ו אסורים בהנאה. ואין לו תקנה וכן עיקר (מ"מ) כוונתו דאין לו תקנה בהנאה בית המלח דדוקא בע"ח מהני שתוספת דמיס ושם לה פדיון ועיין בי"ד בסי' ק"ס ק' ועוד דדוקא בשהתערב אותה הפת בתיתרים אחרי' יולך בהיתר מפת"ה בשהות בעין בלל

תמה רין כיעור חטין • ובו ג סעיפים:

א כיצד ביעור חמץ א שורפו (א) או פוררו וזורהו לרוח או זורקו לים ואם חיה ב החמץ קשה ואין חיה מחתכו בסכין בהרה חרי זה בפרירו ואחר בך זורקו לים:

קנה (ב) א והמבהב לשרפו ושוב לשרפו דיותר מבותר שביה בשרף כיוס (ר"ן) ג ב אך אם רוצה לשרפו מיד אחר שבדיקה בדי שלא יגרום תולעה בשרפו: (הגהות מיימוני פ' ג' וכל בו)

ג ואם נתנו לעכ"ום קודם שעה ששית אינו צריך לביער ד (נ) ואם שרפו קודם שעה ששית זה מותר ליהנות בפחמין שלו בתוך תפסת אבל אם שרפו משעה ששית ולמעלה הוא"ל והוא אסור בהנאה הרי זה לא יסיק בו התנור וכיריים ולא יבשל ואם בישל או אפת אותה הפת ואותו התבשיל ה ו אסורים בהנאה (ר) וכן הפחמין שלו אסורים בהנאה תוא"ל ושרפו אחר שנאסר בהנאה: קודם

(י) היתה לו עיסה. פי' אפי' אחר זמן מיעוטו די בבישול בין שאין עדיין לה שיעור הוה דיו קודם זמן מיעורו:

תמה (א) לו פוררו. רבה ס"ל בתחלת בני יסו התלה דלה בעי פירור בין ליסולקן בין ליסולקן ליסו מחלק

יתור פיר ער במה הוא חיור ד"ה כביצה יד פתות סבאן מבטלו בלבו ודיו:

ח (י) היתה לו עיסה בביתו והוא פרור במקום אחר וירא שמא תחמין מבטלה בלבו קודם שתחמין אבל אם התחיצה אין חביטול מועיל אם הוא אחר זמן איסורו:

דיוה לשלם לו פסח סימא"ב כאן נבי משכון אחרי דיוה להוצ"א הטעות מן הלוד"ו א"ב הלוד"ו גם כן יאסר לשלוח בלא גם אתה מצוה לבני ה"ו מן חמץ שעובר עליו הפסח והאבל לק"ם מצוה בישור הגן. וא"ב דחוק לומר. וא"ב בודאי אין להוציא ביד. ושקרה מן הלוה וקלא וא"ב ס"ש בעל ס"ר סק"ת סוף סעיף ד. שמוסק גם כן דהלוה ת"ב לשלם ואינו כן וק"ל ומה שכתב בעל נמה שכתב בעל מגן דוד ס"ק סוף הטעיף ל ולפי' זרע לא הוה לי לכתוב באן אם קנה גו כולו עב"ל ל הלא קשה מדי דהא כללא קאם אם קנה וקאם. אם קנו: משמע ארלעל. קאי שהוסקדו אצלב נא"ב לא הוי חמצן של עוברי עבירה וק"ל מהרור' נמשך) ז ואפשר ע"ש בהגהב

תמה לשורפו

החמץ בהשעורים ויש זורק בהנור בערב אפרת מצות הלו ואלו דברי א"ם הים (סהרורים ל בסעיף זה בהגה): ואלא"כ ישורפו מיד סי. וכ"ל פ"ם לשהר קדים מצות ביעור ע' שריפה באותו חמץ שעשאך בי"ד או ישרף בבלי. פשוט שעפרם הרא בדי לקיים מצות ביעור יום י"ד כמש שהוא עיקר והו מפני שהעולם יהיו נזהרים שוב אח"ב לאכול החמץ ואם שיהיו קודם שש שיאסור להנו בפחמין ופמי' הטו שאעפ"כ בנני עצמו ואין לשנות מכ"ש בתקנות שאין שום זאב"ר שישרוף החמץ בתנור ולא בבית בדי שלא יהנה ונוהגין לשרוף אפי' בשעה הפ"ש. כרבי יהודא ונם נוהגין להחמיר בדכתי' דאפרא אסור הקשין הבא והבא לתנורא בן כרוב פהדיש ל ואם בישל או אפה אותו הת והתבשיל אסורי ברגא' ואף הנולים אסורים בהנאה ואף על גב דק"ל בבל התערובת אפר מותר מ"ם הואיל ודהוא אחר שעשוי נם האפר אסור בהנאה (בית יוסף והרא"ש)

ג (ה) קודם זמן איסורו יכול להשליכו בפקום שהעורבים מצויים שם ואם מצאו אחר זמן איסורו שלא אכלוהו העורבים אף על פי שהפקום הפקר לא יניחנו שם אלא יבערנו (ולפי זה תלת חמץ כזה שהפקר ירוף הכלי שלקח לכדיקה כדי שלא יבוא חובת ביעור) (מהרי"ל)

חמן מי שמוצא חמץ בתוך העזר ובו ד' סעיפים:

א א) המוצא חמץ בכ"ח אם הוא בחול המועד (א) יוציאנו ויבערנו ב) ואם הוא יום טוב יכפה עליו כלי עד הלילה ואז יבערנו (ג) לפי ב) שלא יוכל לשלטלו ביום טוב (ריב"ן) גם

כל"ל דלא כלטש שמיקל בהולפת הגליה ליס החלח וכתב הש"ך שמותר למוכרו לעכו"ם חתך ולמי לישור שבו וכ"כ בי"ד סימן ק"ג ב"ב מל' המ"מ שכתב אין לו תקנה משתע שאין לו תקנה כלל והטעם כתם"ם המר דכי פ"ב ה"ל דלעפה לחלוטין שפביב החעה ליה חתך וקי"ל דיין נסך כיון שהוא דאוריימא אסור תערובתו לת בלח ולת מהני מכיה מזון תדמי ת"ל שבו והוא הדין נבי חתך עכ"ל וכתוספות פסחים דף ע"ה מ"ש דבשחוק כגבדו אסור מדאוריימא, וא"כ לת מהני תקנ' לאוסרו לעכו"ם וכ"מ בר"ן וכ"מ קלת בחלחתו פ"ב ובסע"ב בי"ד לחין תקנה לאותו פת ואפשר דבהפסד מרובה יש לסקל וכפרט בזה ב"ג ועוד דהא י"ת לחף חתך יש לו תקנה על ידי פדיון ע"י במרדכי פ"ג דע"ז ובר"ן פ"ב: ז במקום שהעורבים וכו'. וכתבי מיירי בהיה דחגר ח"ל בדיקה (הג"מ) וא"כ מוכח דמיירי בחגר דירה דחי בחל' של הפקר בגון בראשב מתי בדיקה שייך דחפי' חמצו לס הפקירו קודם סס שרי בח"ס העור ס' סימן תל"ו סי' תת"ם בסס הירושל"ו ר"ת בסס ח"ת דמה ליחנו לעכו"ס תו הפקירו ולת ע"כ לת מיירי במקום הפקר ומה שסייס תע"פ שמונח במקום הפקר וכו' כלומר כיון שמונח בחגר סס כן הוח מופקר לכל הרוצה ליטול מ"מ כיון שמונח בדשותו חייב לבערו כדיעו דהיינו בבדיקה לרבי יהודה וכ"מ בהג"מ כ"ג ס"ק ו"ל הכ"ת ולותן בני חדם המסיימין חמץ בלידי"ה בסעה ו' שלת כדין הס עושי' דמסתבינ סעה ו' בריך לבערו מן העולס וכ"מ בהג"מ עכ"ל מתמע דקודס סעה ו' מיירי בסי' תל"ו טובי"ד סימן קמ"ו:

חמן א ובערנו מיד ס"ל דיבדך על ביעור חמץ ע"פ שבבר ביעל מ"מ מבדך על תקנת חכמים וכ"ס בה נתחלה לו עושה בפסח שזה לת הים בכלל הבישול שיבדך על ביעורה ודוקת בחמץ גמור לבל תעה שבמלחת בתבשיל דחיקה חמץ גמור ל"ל דלת יבדך עליה:

ב שלת יוכל לשלטו דמוקלה הוח דהת לחסור בהנחת (תו"ס ד"ה תבשילין) וחע"ג שלת היה בכלל הבישול בגון שבתחמץ בי"ט ועובר על בל יראה דאוריימא ומוקלה הוי דרבנן כיון דשב ולת תעשה הוח שלבחרתו וכיון דלטו היה לבערו שלת בחכמים לחרתו ליטו עובר עליו לתוקם הוח דהר"מ תי' דלת ערי לשלטו כדי לבערו מפני שעובר דמשלטל בי עדיין שלת מקריים ע"ג דחסבירתו עד שעת הבערה (כ"מ פ"ג) ומהר"מ טולבלין סי' קמ"ו וכ"כ הר"ן גבי שופר דחבן סוף ר"ה דחין מפקחין עליו חת הגל מ"ט שופר עשה וי"ט ל"ת ועשה ואין עשה דוחה ל"ת ועשה וכיון דבדאוריימא לת דחי ה"ה בתוקלה דרבנן דעשו חיזוק לדבריהס כשל תורה עכ"ל ומקשה סס ה"ל מה ל"ל דיש ל"ת עשה ול"ת הוח שפי' ל"ת לחוזרת מיד לת דחי כיון דבעידן דמיעקר לתו לת מקיים עשה ותירץ ר"ת דעשה דרבים דחי ל"ת ע"ג דבעידנת דמיעקר לתו לת מקיי עשה עכ"ל ל"ל דחתחן לת מקרי עשה דרבים לדוקת שופר שהיחיד מוליא רבים ח"ת מקרי עשה דרבים דחל"כ חתחן מיד עשהו"ת הוח ולידחי עשה ול"ת דיש מיהו יש לומר כת"ס הש"ך והריף פ"ב דב"מ דלעניין לדחות לת מצרפי לגי' ש"ס: ובשל"ה כתב דיוליח החתן ע"י עכ"ו ולתחי עשה דרבנן דחשביתו ולחי ל"ת דרבנן דחמירה לעכו"ם ת"ל דנבי שופר לת חמירה לעכו"ם שתני החם דבעידנת דמיעקר לתו לת מקיים עשה מה שתין כן כתן עכ"ל וע"ש דהס ת"ס ע"ם עכו"ם עדיין לתו מקיים עשה עד שיבערו מן העולם דהת מיירי לתחר זמן מיסרו וע"ק דהת מוכחתי לעיל דנבי שופר לת הוי עשת משום דבעידנת דמיעקר לתו לתו' ועוד דלדידיה תפילו ע"י וכן"ל ליתתרי להסליטו ליס דליכת לתת תסורת דרבנן. לכן ל"ל דסופה עליו כליכת משתעות הגת והסופסקים והטעם ל"ל כת"ס התו' דף ל"ע שהשתת תמלו ודעתו לבערו ליטו עובר בתותו שהיכולו ועתת משום דלת יהיה דבעידנת דמיעקר לתו לת מקיים עשה מה שתין כן כתן עכ"ל ול"ע דהס"ה ותס כן ת"ל דשנות דמרי במקום מלוה וכת"ס סימן תס"ב ס"ג וסימן תת"ד וסימן תל"ט ס"ד ומיהו תקפ"ז בכ"ל ופ"ו. תבל לתזות לדוח תסבר דהוי מלכה דחורייתה כת"ס בסי' ת"ע ותכל הסופסקים כתבו לבפוח עליו בליכ"ל מור"ס טולבלין שכן מנהגו ותסבר דחיישי שהעכו"ם לת יסברו כדיעו ועוד דעיקר ביעור הוח שריפה ועוד דהעכו"ם יתמר בפיס הוח עושה כדלי.

נג א 53 סיום

באר הגולה

סעיף ב' ס"ק ב':
מימרת דר' פפא ב':

עשרת זקנים

תבו א המוצא חמץ בפ"ח אבל המוצא חמץ של הקדש בתוך ביתו א"צ בפ"ח כל' ואפי' לשלטל המץ ברשות הרבים שהרי הוא הפקר ויכו' בהבנהתו (ב"י) הקשה ע"ז ירקרו עליו גשמים בי"ט ותתחמ צריך לשתיפו לר"י ביומו סיד אפי' בי"ט ראשון יין שלא היה חמץ ארם בכלל הבישול ולהכמים משליכו לנהר וכן ל"ל אף לדע' הנאין סוכר ר' מאיר ז"ל שלוקין וכן נותנין העילים וחביטיל ענמצא בו הסה בשבת או בי"ט ישהנו עד חש"ם ואינו מבערו אפילו ביום ז' של פסח אפילו לר' משליכו לנהר וע"ל פירוש מאי דאמשר דאם ישהנו עד שנכנס היום האחרון הרי הוא סות ונמצא שהאיסור הוזר להתירו וכן בשנמצא הסה ביום האחרון ישהנו עד הלילה ומותר אפי' באכילה אבל במוצא חמץ בי"ט אין להקל כן ראשון לאחרון ראם לא כ"ם ישרפנו מיד ואם ביטל כמו שנזכרים האידנא שהכל מבטלין בפרק ע"ג בסוצאי י"ט ושרגנן בסוצאי י"ט אחרון ולמוצאי י"ט ושרגנן בין שחרחרן בעיני (טור בב"ח ע"ש)

פרי חדש

סימן תיח

סי' תיח סי"ב ס"ק ב' ומ"ב ס"ק ב' ומ"ב ס"ק ב' ומ

כדלקמ' סי' תל"ג ס"ז: והכ"ח פסק דיחתך גמור כגון קמח שירדו עליו גשמים הבערו בי"ט כיון שלא היה בכלל הכישול וכן טוחנין הצול' וחבצל' במחלת חמה בחפצל בו' שלא יבערו מיד דשם יבערו מיד החדרון יסי' מיתר להסקתן ובחמת שהאיסור תזר להחידו על ל' ועשסי' תמ"ח לגבר תמן גמור בי"מ זה הוא מחלוקת הפוסקים עיין בעור וטכא דבהמ נמוג ובמקום שלין מבא שב ולא תעשה עדיף נם מ"ם שבו יבערו כו' ל' שהוא סברת רוקח שיעקה לאסור ויבערו בי"ט משום שלא יחזור להתירו ל' טע' אחר דהא כתבתי בשם התוס' דהסקה כדי לבערו ליט עזבר עליו אבל בהא מסקה לחתו כדי לקיימו דהא לא יבערו אח"כ לכן יבערו בו' ע"ש עכ"ל וכ"מ מדכתב בסי' תס"ו וא"ם מצא בח' מותר להסקתו משמע דבו' אסור להסקתו: ג נם לשרפו במקומו אסור: וא"ה הא ק"ו ומה עלמול דרבנן אסור ק"ו הבערה דאוריית' וא"כ מיהנם וי"ל כמ"ל דשאני הכא דבעידנא דמיעיק לאוקמיקים עקהו"ה דשרי קל"ל דאסור וכתב הב"מ כיון דלית ביה אורך חיוס כגון לא אחרינן מחוך כמ"ש סי' תקי"ם ס"ו ועוד דלה אמרי' מחוך ל"א בהכלה הסוה לכל הטף וכזה אין הכלה לטף כמ"ש סי' תקי"ח ולפ"ז נ"ב דאיכא מצוה בשריפתו לפ"ה אסור מידי דהוה לשריפת קדשים דאין דוחה ל"ע ל"ב וכתו' פ"ק דכתובו' לא תעמוד כן ושור"ם ביבלין כתב הטע' דק"ל כלי ניעל לעורך דבר שיש ניעל היינו דבר שיש תור כלי עליו לבבל עליהם אין בעלין לעורך החמץ על ל' עסי' תק"ב מיהו בתו' פסחים דף ה' ע"ב משמע דמותר לשרפו ביום מטה בשריפתו מקרי עורך היום ול"ל דזה כשהי' דלך בין ערבתין תשביתו הייט בי"ע לבבל להסקת כיום מרחשון היינו מעי"ט ת"ל אסור לשורפו בי"ט ע"ג בתו' הרשב"ם סי' ע"ח: כתב בי"ו כשם הריב"ם דאסור לעלעל החמץ משום דבל דבר שאסור באכילה אפי' מדרבנן אסור לעלעלו בשבת וה"ה בי"ט ובן אין מסבכין חילבים עסי' תל"ט ס"ד על ל' הריב"ם וכ"כ הרשב"ם פל"ב מהלכות שבועות לגבול כן עכל כו' אסור לעלעלן על ל' וא"כ בע"ם אחל בשבת אסור לעלעל חתן בשעה ה' וכ"ה בריב"ם פ"ג מחתן ואחר ה' שעות טוחה עליו כלי ע"ש ואפי' מבעוד יום שהכלה אחתנה בשבת דשרי לעלעל דאחו להסליקה לבלבים ובן ל"ל דדוקא פירות שבל אסור לעלעל חלבים דלאו דשיחה לאכלבים ומ"ם סי' של"ח ל"ב אבל חתן דעיתים לאכלבים וא"ל לאחיטו למ"ד בולה אסור בשבת אפי' דאיתמול היה דעיתו לאכלבים בשעה ה' כדאמרי' בשבת דף קמ"ג ובכ"מ בעור דאסור לעלעלו בשעה ה' והא דאסר הריב"ם שיהיו בחתו"ל עכ"ם שמלאת הלילה שיהי לאחר דעתו עליו וכיון דבאחת הוא אסור בהכלה אסור לעלעלו כמ"ש ס"ג והרשב"ם מיירי לכיכו עכ"ם אבל ניכו אי אפשר לו שיהי לאחר דעתו עליו וכיון דבאחת הוא אסור בהכלה אסור לעלעלו כמ"ש ס"ג והרשב"ם מיירי לכיכו עכ"ם שמלאת הלילה

ב [ב] חמץ שנתערב (ר) ששש שעות (ולמעלה) ער הלילה ה אינו אוסר בששתו אלא [ג] רבינו כשאר איסורין: ן ([ד] ונותן טעם לפגם נמי מבי) (ד"ע לליכא דב"ע):

ג [ג] חשה שנמצאת בערב פסח כתרנגולת מבושלת מותר לבשלה בפ' אבל אם חששו התרנגולת בפסח ז [ה] בעוד שהחשה בתוכה ח חוזרת ליתן שעם בתוכה בפסח והוי בששתו:

כגם ותיכו בחימום כלי שני אין לחוש (כגמות מיימוני פ"ו) ום מתעברין ככלי שני בפסח "ועוד להתיר ט אם היד סולדת בו דכלאו הכי לית ליה מקרי כלי שני:

ד יאם נתערב החמץ קודם פסח ונתבטל בפ' [ו] אינו חהר ונעור בפסח לאסור בששתו י יוש חולקים:

ה ומיכין בפסח בכל תערובת (ה) שכוח לה בלח (ת"ה סימן ק"נ) ומיכו יא בדבר יבש מתערב

ותמן ק"ל בפ' אשתו כ"ש דבפסח דשרי בששתו לפ"ע מלחת היא וגם הרד"ן כתב דבריחת תמהו מיהת הוי ובזה נדחה רחיים מהרי"ל בתשו' ע"ם ות"ל אין לפי מי שיהי' דבמרדכי לא משמע כפי להתיר אלא דלכויהם מדברי המרדכי דקי"ל ריחא לאו מלתא היא ם"מ דפ"ל דחמץ שאר לפגם אינו נאסר דבפ' פי כ"ם כתב בשם הסמ"ג דכבל מקום שנהגו להקל בפסח אין לנו במקום שהחמץ מותר לבשלה בפסח ודי למי שרוצה להקל בפסח לסמוך על הסמ"ג ומקום שנהגו לאסור אין להם להקל בפסח לגמרי ומקל בפסח בחמץ שנתבשל בקדירה שלהם ואפי' בחמץ שנתבשל בקדירה שלהם בשבת קודם הפסח דיש לחוש שמא נתבשל בקדירה שלהם בשבת קודם הפסח

שנתערב בעסה סתר נשור ומקור חל"כ ה"ל מותר לקיימו דנעשה סיקור גמור מיהו לקי"ל הכי אלא במקום הפסד מיהו ל"ל דהכא אם יכול לבטלו עד סיומו ויתערב קודם פסח אם לו מותר להכניסו בפסח ואין זה מבטל איסור לכתחלה כמ"ש סי' תל"ב ס"ב:

מגיהה"ב לו טיט לתוס לתערובות בגון פת שנפל ליין לף עכ"פ מבטלו פסח יב אסור בפסח. ועכ"פ מותר לקיימו: יג לקייסי' שתלוכו' - כתב ה"ב ול"ל דהרשב"ל לטעמי' לעיל דס"ל דחתר ועיבר בפסח אבל לדידן מותר ע"י סימן כמ"ש סי' תמ"ב ס"ה וכן ט"ה בגליון וע"ע מורי הורלה עכ"ל בגליון ולע"ד כשבטנו ולא נאחר אלא מטעם נעלמת ל"ע לית מאר ועיכו כמים ס"ל. לכן ל"ל דרמ"א כתב שנשלו מפסח אבל לא סימנו עד הפסח ולכן אסור אבל סימנו קודם הפסח ל"ע ברי"ש. מיהו כתי דבפ"ע מלטעמים הם עכו' אין להם תקנה ע"י סימן (ועכו"ל סי' ת"ד וסי' ק"ד) וכתב הרשב"ל דלקח מאותו תבי יין לאחר שנולי פסח ממנו ועירבו בין אחר ואסר כולם ע"ם: יד וטיתים מטם בפסח. הכא ל"ע אסור אפי' כיון דסורה מע"ל ה"ל כטב כמבטל: טו מותר לתכלם. שאח"ל שבלעו קלת חמץ נתבטלו בם קודם פסח עם"ג: יו בימים בפסח. משמע דקודם פסח אין להחמיר כלל דשמא נתבלע בה לגיר ומיהו כי"ד סי' פ"ג ס"ה ובמ"ח סם משמע דיש להחמיר דעיניהו רחוקות דעריי' סעריל"ג עוים וחזקים הם ואין הימים מבטלין בה לגיר כמ"ש מהרח"ו וטייט לכתחלה מבל בשאר דגים מלחים אפילו לכתחלה אין להחמיר: כתוב בד"מ מיהו ל"ע דאפשר שם שיח תוך הכלי מע"ל הוי כטב כמבטל כמ"ש כי"ד בסי' ק"ה ובסכי מתיקה דברי רב אחי בסי' תל"ח ואפשר דמחתר דחתן קודם ומצו היתר הוא לו לאחרינן בית בטב כמבטל וכן משמע בשאר שבתב דבנינהו לאין מפליגין ומיהו יש לדחות דלא לאחרינן בטב אלא בדבר יבש דבדר יבש וקשה בנגיעה לא. וכן נראה דבדבר לח שנשתהא בכלי חעם לעת לאחרינן בטב. ובסימן תל"ח סכ"ל נבי חביות שבר משתע דאין לחוש לזה ע"ל. ועיש"ם: והב"ח כתב בשר יבש יש להחתיר אפי' מחלת בכלי שהא כ"י ושאח כתוכו מע"ל דאחרי' בשעיכול בטל טעמו כמ"ש בסי' נ"ב ובסימן ת"ס בבשר שנתבשל בכלי חמץ ואח"כ נשתמש בו חמץ חוך מע"ל דאחסר בשר בפסח דאי אפשר לו בלי פסח בלאו הכי ואחי כתבתי בי"ד סימן ק"ה דאין לאסור מחמת בטב בשר שנתבשל בכלי חמץ אחר איסור מע"ל שאח איסור

כלים אינן ב"י אלא שהחמירו דרך קנס ע"כ הקילו בי"ט האחרון
החמרה כנ"ל ים מהמירין להסתפק מחומץ יין מפני כל הכנסיה
דמיירינן ממה נחכו בו מן הכשר מן הסעודה ולפעמים יש בו פירורי לחם
(מהרי"ל) ובמקומות אלו בין שומן יין אפי' לא רוצים מספיקין נוזף ·
פוד יש מחמירין לכתחלה כח אלא למלאות מן יין ומומן יין תוך פלטרס לכסת
בגלי תחת כבש ואם מלאוהו תוך פלטרס טובלין אותה בשבת (תשובת
מהר"י בר"י) והעיקר לא הקפיד כל כמן בקנוקס שפין יין ומומן מצוי כן ראוי
לי · חגיגת יין שנתנו בפרוז בנגף קנוקס שפין יין ומומן מצוי כן ראוי
פסח שנתערב הוא ומומן טעם בפסח ושרי (מרדכי ריש פרק כל שעה ופסק"
והגהות מיימוני פ"ו) עיסה שיש בה כזית בנף במקום לפת לא פסיק
לגערו מע"ש בשבוי לחזק (פסקי מהרי"ו סימן קפ"ט) כדלעיל סימן
תמ"ב ס"ק י"ו:

ו ° לחלח ששמו במרובה פוחר למרוח בו בשר בשבת: (משש לב
לחיטו מפליט בטוחן)

ז (יג) לג °לבוסר שרבין קורם פסח בסרוכות סחוסצות סוחר
לאכלו בפסח:

כגה מקום לחיטו מפליט בטוחן ואפי' אם נעשה בשבת אינו אסור לך
°אם היה בכלי נקי אבל אם סחטו ° בסכין של סתן לה תוך הפסח
יש להסתיר °דאסתם סכין היינו נקי ויש לחוש שמא לא נתן בו שיעור (מרדכי ע"ש)
מגן לך אם נתערב סותו דבר במבטל אין לחוש ולהסתיר לך ולאסור
מספקא לן מילתא:

ח (יד) °זתים שנזחרו לחתכם לח °בסכין חדשה אפילו לא נזחרו לכבשם

כדאין אם נתערב מעט מדברים אלו תוך המאכל כך מתיר לנתן להתמיר לאסור
התערובת כנ"ל יש מהמירין להסתפק מחומץ יין מפני כל הכנסיה
דמיירינן ממה נחכו בו מן הכשר מן הסעודה ולפעמים יש בו פירורי לחם
(מהרי"ל) ובמקומות אלו בין שומן יין אפי' לא רוצים מספיקין נוזף ·
פוד יש מחמירין לכתחלה כח אלא למלאות מן יין ומומן יין תוך פלטרס לכסת
בגלי תחת כבש ואם מלאוהו תוך פלטרס טובלין אותה בשבת (תשובת
מהר"י בר"י) והעיקר לא הקפיד כל כמן בקנוקס שפין יין ומומן מצוי כן ראוי
לי · חגיגת יין שנתנו בפרוז בנגף קנוקס שפין יין ומומן מצוי כן ראוי
פסח שנתערב הוא ומומן טעם בפסח ושרי (מרדכי ריש פרק כל שעה ופסק"
והגהות מיימוני פ"ו) עיסה שיש בה כזית בנף במקום לפת לא פסיק
לגערו מע"ש בשבוי לחזק (פסקי מהרי"ו סימן קפ"ט) כדלעיל סימן
תמ"ב ס"ק י"ו:

ו ° לחלח ששמו במרובה פוחר למרוח בו בשר בשבת: (משש לב
לחיטו מפליט בטוחן)

ז (יג) לג °לבוסר שרבין קורם פסח בסרוכות סחוסצות סוחר
לאכלו בפסח:

כגה מקום לחיטו מפליט בטוחן ואפי' אם נעשה בשבת אינו אסור לך
°אם היה בכלי נקי אבל אם סחטו ° בסכין של סתן לה תוך הפסח
יש להסתיר °דאסתם סכין היינו נקי ויש לחוש שמא לא נתן בו שיעור (מרדכי ע"ש)
מגן לך אם נתערב סותו דבר במבטל אין לחוש ולהסתיר לך ולאסור
מספקא לן מילתא:

ח (יד) °זתים שנזחרו לחתכם לח °בסכין חדשה אפילו לא נזחרו
לכבשם

משום שומן דשומן ודאי לאסור אם נתערב הרבה משש דיש לחוש לפחות
תתן טעם בתוכו לבטל כיון שנטחל וביונא בו לחיטו נתערב הרבה שרי ·

כז שלין תוחן יין מרוי · ואם כן לחיטו בשפקפקו ממנו לסעודה
יין מחמירין דלח לתפסר בקל לחטוח לחר: כח שלח למלחות
ו"ל ד"ח בתשובת מהרי"ב מנהג פשוט בארץ הוחח שכל יין ממלחין תוך
שלשים בכלי חתן שלח לשחות ממנו בפסח לבל יין לישמר לבדר לבל
בחומץ דבקל בלוע ופלוט יש ליזהר עפי וכן שמעתי מהרי"ל לסבר בחומץ
לשחות ממנו בפסח ומ"מ לח רחיתי שמחמירין בו חף בחומץ בדר חריף
הוח מ"מ הוי ל"ט בל"ט ומחילה חשמים הכלים יוכן חלח במקן עכ"ל ·
ו"ע ליזהר בדבר חריף יין מחוייל ל"ט בנ"ט בת"ס בי"ד סי' ל"ה ולכן לם
עיזד בכלי תתן ב' יוהחה בחוכו כדי שיהנו על הסור וירחיק לסור מדינה
כת"ס בי"ד סי' ק"ה וחף שהת"ב כתב שם דגם בחומץ בעינן מע"ל ·
לין להקל בגד הש"ע להת בתשובה שם"ת דמעבר ופ"ג דשבת מדמה חומץ
לגיר דבניה חריפים וחע"ג דבסי' ק"ד כתב דגם בחומץ בעינן מע"ל ל"ל
דתיירי בחומץ שהיו חזק כ"ב וכ"מ מפרש"י וחז"ל שם דתיירי בחומץ שכר
ע"ג והי"ם בחומץ יין שהיו חזק כ"ל לח מקרי דבר חריף · כט ולם
מלחוהו · ולם הכלי היה מורק ושוטף שרי (מהרי"ל): ל ולסור לפחותו
משחע לשהחותו שרי וכ"ם במרדכי ו"ע לפה דהא הבלוע טעמח
בפסח · ול"ל כיון שלין מחויב לבערו החמן ועמו להיו עשוי לחזק ת"ל
לף היין לין מחויב לבערו דהיו ל"ע לחל משהו וחוח חמן טקפה וס"ל
דבהילה לסור ולהשהותו שרי (ועמ"ש ס"ב) מיהו לין רחים מזה לסור
בהילה חבטיל שבפל בו חמן טקפה בשהו שרי ול"ל שלפי הבח להוח שעשה
בהחלה שחניח בו היין ולכן לסור לשהותו עמי' חת"ל ס"ב ת"ם ·

לא חייב לבערו · לף ל"ב פחלו בעיע ד"ח · לב לחיטו מפליג בטוחן
לף ל"ב לידיח בו לחיטה דוחקה ועפי"ד שפי' ל"ה שבחב מלח המחן בקטר
על בשר יש להחמיר לכתחלה חלח ל"חמן בחלב ת"ח בחדוכה לין להחמיר
בללו"ם בחדוכות שלהו שלין רגילים להשתמש בו חמן עפי' ל"ל: לג
טוסר שבכין וכו' · ל"ל דבוסר לף הוי חריף · ו"ע דהת בפ"ק ב"ב בחב בשם הרשב"ל
לף לחתרוי מקדי דבר חריף ת"ל דבל דבר חריף לסור ע"פ ו"ל · בי"ד סי' ק"ב בחב בשם הרשב"ל
דחפילו קודם שנשחת לסור שם היה בכלי מלוכלך דחפי' לח"ל דלמא דוחקה נכנס בחוכו קלח ול"ח להחריח :
לה חוך הפסח · משמע דקודם פסח שרי ע"י הדחה לבל חוך הפסח מחמירים ו"ל דזהו דוקא בדבר הנעשה בידי עכו"ם דמהרי"ל קלי על
עכו"ם שיתכין בעכו"ם לבל לם נעשה כהקרלתי בעלמל שחתך בשבין חתן דבר חריף בשבת בהדחה חו בגרידה וכת"ם בי"ד סיי ק"ו: לן
ולחסור משפק · לליחוש שמא לל היה שבשין נקי ומ"מ קשה כיון לחיטו נקי ומת"ם
בי"ד סי' ק"ה בלל ת"ח ל"ל ולמה בקל בחתן ו"ל דמחמירין משמא דבוק בו שיעורין לבל חתן לין דבוק בו משני
חיטו דבר מהמתקן כ"ב · ומ"מ ל"ע לעשה דעכו"ם משהו חיכה ההוח קודם שנתערב כ"ל ובב"מ מביח דלים
בסתר שמרו לחתם חיטו ב"י לסור דחריף היה ולחיטו קודם שנכבשו דלל בסג' וחו"ם שבחבו דוק' שנחתכו לחתר שנכבשו חז הוי לחיטו דחדבכה
הגר

נט"ל אחר שיעור
מע"ל ותש"ל מחחר
קורם פסח וגראה
ביאור ובש שנא ש"ל
קטח קודם פסח ח"ל
חשן כעין ולא
מהרי הרחה:
י בשכין שלל חשן
תראה ראפי' בודאי
חשכין נקיים לאסור
אם החבו חוך הפסח
משום שהוא דבר
קריף כם"ש בי"ד
לעניין צנון בם"ע ס"ג:

סימן תכב

ללבוי בן כנייחת
ביחם עפי זכן כח
בנשיון בריים פ' סני
בנישם פסח מחל לניחת
כ"ח חי פחלו פל
שומע פרניח שקריח
ושפשם מחחלל שבוע
חשוב מעין המחורע
בשבוע ופם לח פחר
מחוירין לוחו לח
בריכין לפיהר לנפנין
קבני חלק מחוקחת
כ"ל שני פל ב"ח ומיהו
כחשפ"ו ל"ל כחבו שפין
רחשן לחלק בין יום
רחשון ליש סני וכן
ושפשים פל השפוקים
ושפנים בריים לפיהרין
חיכח עיקר דבר הנה
עיקר שפרפת שפק
ונח כוכיר פל ב"ח
בשפריח לין מחוירין
לוחו חפני שהלנת
כשוקים לפניו וכבר
נקטינן ושפק כחחבר

ולי:

ום"ש חובר בשקום
שנזפר כ"ו חש"ב
חשר מוליש ופם כבר
כיין ברכת המחיר לין
נריך לשוב ולשוברם:
ום"ש ושם הוא שפק
וכו' חין נריך
להחזיר ניהו שלמי בש"ק
דחפניחת נדבי כהפלב
ליכ יוחנן פה כוכיר
יום שנקט בלשה שהלך
לחוך כוכיר מנלחיליך
הם שנריך יוכיר ונפרק
לין עומדין להריכן ר'
כחשנן בר בח בשם ר'
חלבונר שפק כוכיר פל
ב"ח שפק לח להזיר
חמדירין לוחו להיכך
כוח הוכר שחנין כריח
בשם ר"י חש עכר חח
ר"נ"ו חוכר להחילה
ופם לפה חוכר לעכובד
ופפ' שלמה שהלכה
נרסינן שחמנין בר בח
בשם ר"י יוחנן שפק
הזכיר פל ר"ח בשק לח
סוכיר לין ההריכן לוחו
חשבח הש"ו ופניב כל
יום פיש בו קרבן חוסף
נבון ב"ח ושבח"ם נריך
להזכיר חעין המחורש
ושם לח הזכיר ופניב
לוחו ואין ראיה מזיני
חשבח הש"ו ופניב לוחו
ר"י חייבי נשים ב"ש
ב"ש חייבי נשים ב"ש
בשבח"ם ב"ש ב"ש
בשבח"ם ב"ש ב"ש
בשבח"ם ב"ש ב"ש

[illegible]

לבבשם בקדירה חדשה לט אם אינה בת יומה °מותרת לכולי עלמא:
°ו יבש ביבש אע"ג דבשאר איסורים חד בתרי בטיל חמץ בטעה
(טו) אפילו באלף מ לא בטיל (יו) ויש אומרים דחמץ שוה
לשאר איסורין בזה:
°°נותן טעם לפגם מותר גם בפסח:
מא ויש מחמירין וכן נוהגין בלגו המדינות ובמקום שיש מנהג להחמיר
°אפילו מפסח ונותן טעם לפגם אסור: (ת"ה סי' קנ"ח)
מב °בין חמץ שנתערב (יז) קורם פסח ועבר עליו הפסח מג
בין שנתערב בפסח פועב' עליו כל הפסח בין שעב' הפסח על החמץ
מד ונתערב לאחר הפסח °בטל בששים (יח) (°ובפחות מששים מה
סגי ליה בהשלכת הנאת האיסור ליס המלח): (הגהות מיימוני פ"א)
חמץ

[illegible]

פרי חדש

[illegible]

שיעשים מזה אלא כמ״ש מ״א סעיף הסדרים בדוחים בס״ד :
ואם נפל קרעין לתוך התבלל אסור להשתמש
בתוכו לכ׳ .

באר הגולה

פרי חדש

תמט דין חמץ שנמצא בחנות ישראל והפועלים עכו״ם או בהפך׳ ובו סעיף אחד:

א °חנות של ישראל א׳ ומלאי (פירות המחורה וכלי החנות) של ישראל ופועלים הנכנסים לשם עכ״ם חמץ שנמצא שם אחר הפסח

ב אסור בהנאה׳ חנות של עכ״ם ומלאי של עכ״ם ופועלים הנכנסים לשם ישראל חמץ שנמצא שם כותר אפילו כאכילה (א) כך היא גרסת רש״י ורבינו האיי אבל רבינו חננאל גורס בהפך:

תנ דין ישראל ועכ״ם שיש להם שותפות׳ ובו ז סעיפים:

א °ישראל שלוה כסך מחבירו קודם הפסח א צריך לפרעו אחר הפסח °וי״ש בו משום גזל אם אינו פורעו:

ב °ישראל שמקבל מעכ״ם ברבי׳ ככרות בכל שבוע (א) ב °יאמר לו

ג °ישראל שלוה כסף מעכ״ם ונתן לו חמץ בפסח׳ אם רוצה לאכלו אחר הפסח אסור ואם רוצה לשרפו מותר:

ד °ישראל שהפקיד חמצו אצל עכ״ם ולא יועיל לו שהעכ״ם מחזירו לו אחר הפסח׳ ואפילו הפקידו אצל עכ״ם קודם הפסח ולא החזירו עד אחר הפסח׳ אסור ליהנות ממנו׳ ואם נתערב בחמץ אחר שלו׳ אפילו נתערב בשוגג׳ אסור ליהנות ממנו׳ ואם נתערב בחמץ אחר של עכ״ם׳ מותר ליהנות ממנו׳ ואם נתערב בחמץ של שניהם׳ אם יש בחמץ של ישראל כדי לאסור את הכל׳ אסור ליהנות ממנו׳ ואם לאו

באר הגולה

לו קורם פסח שיתן לו בשכונ שלו פסח קטן או סעורת וכיון שהחנורת עכו"ך אע"פ שאחר הפסח נותן לו בכורות חמץ חלישי הקטת וחמעות הן ושורי:

ג ישראל ועכ"ם שיש להם תנור בשותפות נ (כ) אוסר לעכ"ם קודם פסח פול אחת של פסח ואני אפול אחר כך:

ד לישראל שהיה לו תנור ואפו בו עכ"ם חמץ בפסח (נ) אפילו מעות אסור לקבל בשכרו דהוה ליה משתכר באיסורי הנאה ואם קבל כבר מעות ד מותר ליהנות מהם:

ה (ר) אי יש מי שמתיר להשכיר תנוריו לעכ"ם על מנת שיאפה בו פחות ואם יאפה בו חמץ ה אין זקוק לו:

הגה ומן מותר להשכיר לו (ה) בית ו לדור בו ואע"פ שמכניס בו חמר כך ממן שרי: (מגור)

ו ומותר לומר לעבד בפסח הילך דינר זה וקנה ואכול אע"פ שיודע ז שיקנה חמץ אבל לא יאמר לו ח צא ואכול ואני פורע ויש מתירים גם בזה ט אא"כ הקדים דינר אושנשא ונתן בירי הגה ו ומסר לקטן שמן לעכ"ם בפסח אפי' בפעמים על עכ"ם (ריב"ם סימן מ"ה):

אסור

ד מותר ליהנות: דחמץ לאו תופס דמיו כמ"ש בסי' תמ"ג אבל אם קבל הכבורות אסור ליהנות מהם דזכה בהם בפסח בשכר קטרו כיון שדרכן לשולח לתת בכורות וכ"כ ה"ל חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח: ה אין זקוק לו: וה"ג דאם שכרו לעשות עימו מלאכה אחר וכ"ב עמה עימו יין נסך שכרו אסור אפי' אינ מלאכה שוה כלום אלא שהיה מצלם לו שכר ונמלא שעבר אפי' אינ מלאכה כיון שהשכיר לו חנורו לשבוע ת אפי' העכ"ם לא יפה בו בכל היה צריך לצלם לו אינ זקוק לשכר חמץ ונכון שרי ומ"מ לכתחלה צריך שיתן מיעמו מלה כנ"ל כדרוב וכ"ש נדחק גזה ע"ש: ן לדור בו: ומסתע דאסור להשכירו לשום בו חמץ דמסתבר בתיסורי הנאה (ועפ"ז) ודוקא כשמשכירו תוך הפסח או נע"פ (לחנור): ן שקנה חמץ: וחה הוא מוכר חלבו לנכרי לא יאכל בביתו משום חשדא (תנודה): ח לא"כ הקדיש וכו': וכן עיקר ודוקא שהדינר עדין בעין ביד החנוני בשעה שתוכל וכמ"ש בסי' ד' סימן קל"ב ס"ד וחם לא הקדיש לו דינר מותר לומר הן לשותפים חמץ ואני פורש: וא"כ מי שיש לו חימוק ונרוך לשתות חמץ מותר לומר לעכ"ם הן לו לאחות חמץ ואני פורש (ועסימן תמ"ג) וחין זה הלחה כמה שכתו שומחים חמץ בי"ר סי' רכ"ח ס"ב ע"ם ועוד דשועלים כמי מזונחן עליו ואפ"ם שרי כמ"ש המרדכי ע"ם לכל הוח לחיקח החמץ בידו (ועפי' תרי"ו ס"ח בהג"ה) כתב סי' תמ"ז ס"ג ונחולה שיעכו הכלב שרי: ט וחסור לקנות: דהח חין שליחות לעכ"ם ומ"מ חין היראל קונה לוחה ועוד דחיכח למיחש שמח יחכל ממנו (ריב"ם ס"י) ועוד כ"ל דחסור משום רואה בקיומו עכ"ל סימן קל"ב ס"ד ה"ול כ"כתו' בפסחים דף ק"ב ע"ב דמה שמחזיק לו העכ"ם טובה חשוב כאלו חם לח שהות שלח בפני העכ"ם ומשמע מדבריהם דאם עיקם בחמת עכ"ם טעונה חמץ חסור לפרוק חלח שלח בפני העכ"ם אבל לתי' קמת שרי כיון דלעד נ"ח לפוריחת ואינו מהכיון שיחזיק לו

עובה

לאחר הפסח מה שאסר להם בפסח דחמץ שעבר עליו הפסח אינו אסור חלא משעה שקם והכה ליבא למקבעי' (הג"מרדכי): ג אומר לעכ"ם וכו': וכ"ד ליראל ועכ"ם שיש להם שדה בשותפות שאסור לומר טול חלם של אלו ואני של אלו כמ"ש סי' רמ"ח דהחם כל השורה לאחרע ונרחה בעיניו כשביל ישראל הכל מותר כמ"ש בסי' תמ"ג הג"מ מהל' המרדכי כתב ממ"ש בשם ג"ל דפליגי בפלוגתא דהרמב"ם והרא"ש בפ"ד סימן רל"ד סי"ג לענין ערלה ע"ש וה"כ נ"ע על הרב"י מאחר שפסק שם דאסור לומר לעכו"ם טול אתה חלקך בשני ערלה ואני אח"כ דה"ל אפילו ערלה ואם כן ה"נ ליאסר וי"ל דהכא לא זכה היראל מעולם בחמץ רק שהוכר להעכו"ם החמר בפסח והעכו"ם יכול לחפות בו מלה מאל"כ החם זכה בחילוחת ומ"ח יש לומר שיאסר בפסח ויעול הדמים מחחלה כמ"ש הג"מ וכ"פ הב"ח וכ"כ יש עכ"פ אסור לומר טול אתה וכו כמ"ש סי' רמ"ח:

עטרת זקנים

חנן אישי מי שמתו' כולו. אבל כשמשכיר התנור כנוי ע"ם שיאפה בו מצות וה"ע אם אפרו בו רשע ומצה מחמר הוא לכ"ע שהישראל יחשוב שמכר בעבור שיאפרו בו הפחות ולא בשביל החשן:

פרי חדש

סימן תכב

תשוב לחורין נפ"ל למגילה המסכר בשבחו של הקנים יותר מדאי נשקר חן העול'חורין שני כסף כל כתני הקונה הלל נפל יום פרי זמן מחרף ומגדף ום עלמה בדעת סרב ז"ל חלב מזכרי הר"ם ולא כפי' מהה מזליקין מיכח דזקוק יהיה לה יחתיף בנערה חלב בלח נרחם שביר דחי וחרחים כפ"ק דיבמות מיכחו בפ"ק דקידושין מירושו מחמם ודלי זבינהלי יכול לקרותו בלח נרחם נותר כלח נחנה חליב בראשית פ' בחוי' יום ויקר קוף בחוי' וכן עיקר ויקיום יש מהמפקין לכנרת פרושים וקורחין נותר מיכח מה מקניין נקרותו כפ בשנור חם קוד' המילם ול"ב בלח בשעה הרחב"ם כל שים עפרות בניהם מני פסיק יהיה לקרותו ולא מיקרי בניהו ולישב פשרים ומה כ"ב מוחרים לכל לחוש לפסק חוני ובכל חלם בחקוקה מחוחר

עשרה זקנים

ז יא (ו) סב אסור להשכיר כלי לעכו"ם בפסח כדי שישתמש בו חכם
אבל משכיר לו חמור להביא עליו חכם:
יב (ז) ועיין בסמ"ק ובן פלר (תוספות פרק מי שהיה)
ים מתירין להשכיר כלי חכם וכן בעלי הנולה וכן הסכמה: (תוספות פרק מי שהיה)
כגה עמ"ירין ומרדכי פרק כל פטר)

תנא דיני

עוכה מי לא תפסר ולא תכיון דעתו בח"מ סי' רעב בטור ע"ש:
יא אסור להשכיר וכו' פרוקה בקושטא ע"י ד"ל שלא יקנה הכלי (טור) ולכ"ל דה"מ פרוקה בעודנו ע"ג פרוקה הכלי יקנה מהקדיוט

תנא (א) ומוב לסורגן בחדרוכו'. מהאי קורא מו"ח ז"ל תגר על מאותן שמעמידין בפסח כלי בדיל של תקן למעלה מקום מקין איך אדם מגעת לדריך דוקא לסורגו בחדר לכל הגוה לא מוטיל קרקעתכון נבי גר בשבת תפילו גבוה י' קומות לא פלוג רבנן תלת דל"ל התו' דדוקא לם נתקמטו בהן מאומה מהן ערי לבל לם בתקמטו בהן הרבה

תנא דיני הגעלת כלים · ובו כ"ו סעיפים:

א אקרדות של חרש שנשתמש בהם חמץ כל השנה אפילו אותם שעושים בהם דייסא ומיני קמחים משפשפן חיבב בענין שלא יהא חמץ ניכר בהם א יומתר לשהותן לאחר הפסח להשתמש בהם בין כמינו בין שלא כמינו ב יומצניעין בפסח במקום צנוע שאינו רגיל לילך שם כדי שלא יבא להשתמש בהם בפסח(א) יומוב לסיגרם בחדר ולהצניע המפתח אבל היסק שיסיקם באש אינו מועיל להם ולא לשום כלי חרס שנשתמש בהם חמץ אפי' שלא על ידי האור אלא שעירה לתוכו רותחין: הגה יום לוסרים ג לפי' בכלי שני (המגיד פ"ה) ואפילו אם ימלאום נחלים רחישין ד ולמא חיים עליהו שמא "פקע" (פי' שמא יתבקעו) ולא עביר להו הסקה מעליא יומיהו אם החזירן לכבשן שם צרפין בו בכלי חרס חדש מותר רבינו שמכניסן להיסק גדול כזה וראי לא חיים עליהו דילמא פקע. (ב) אבל לתנורים שלנו לא: הגה כל כלי הצריך ליבון לו הגעלה אסור להשתמש בו אפילו צונן בלא הכשר (מרדכי פ' בלשעם) (ג) ויש נ"י דסימן קכ"ח:

ב כובא שהוא כלי שעושין מלבנים ועפר ואופ' ומסננין בו וכן הנור קטן שקורין פירלי"א הסיקו מבחוץ אסור לאפות בו בפסח ראין חכץ שבו נפלט בכך (ר) ואם מלאו נחלים מבפנים שרי:

ג ה (ה) ב יכלים ו מגעילין בכלי ראשון ומותרין יובלי ראשון נקרא שהרתיחו בו מים על האש אפילו אינו עתה על האש רק ז שעודנו רותח וקורם ההגעלה צריך לשופם יפה במשחות או ברחיים לחיבור (ו) כל תלורה שבהם קורם הכשרה יחלכך אם יש בו נוטות ואינו יכול לנקותו יפה אין סועיל לו "הגעלה (פי' הפלטה שהכלי שולטי החסור

תנא א ומיתר להשהין · ול"ל למחן שמתערב אחסור לשהותו דהתם נרחה טוה לחלת שחיטו ניכר אבל בלוע בכלי לינו נרחה ומצוי (רחב"ן) וכ"כ רי"ו וכ"מ בכ"ן · ויש רוצין להביאיה רחים מדברי התו' דדוקא לם נתקמטו בהן מאומה מחן שרי אבל לם נתקמטו בהן הרבה אסור ולא עדיפא יפה דהתו' כ"כ לגיכת דרב אבל לחן קי"ל מר"ם ואפילו נתקמטו בהן הרבה שרי ואפ"ם בהתו' לשהותן כיון שחיטו בעין ואי"ת מותר לחכ"ת לבטל בהן לכתחלה: ב ומלניעין וכו' · ואותן שמעמידין כלים על גונה שבחלים לנוי לפי' גבוה י' קומות אסור (ב"ח) ואפשר דהגהו כן משום דאיכן ב"י ואף לם יתקמטו בהן הרבה כמ"ש סי' תמ"ו ס"י ומ"ם בהתו' שרי לי"ם ב"ח ל"ל דכיון שהוא מצוי שבו"ם קודם פסח ביכון לו מעט ובבי"ע כגון הקנקנים לחין לחום ומחמיר המחבר אפילו לא חחנה ואם אינו יודע בי"ש בשל שדנה עסו ה"ל כמו דיעבד (סור בב"ח):

תנא אקרדות של חרש שנשתמש בהם חמץ בפ"ח לפי' ל"ה כלי זה לחוכו וכחוב בד"ח דלמ"ל כן · אין להניח הרבר על הנור בית החורף משום רחוי כלי חרס שאינו יוצא מידי רופף לעולם וכן אסור לחני' בקאכלין (מהרי"ו ברשות) וכבי"ענר יש אוסרין אפי' אם יחוור וישרה ע"ש חרש בפסח (מורי בעובי אנבע (מורי בב"ח בשם חמי זקני חנאן מהר"ר ויש כחיבין בבי"ענר (מהר"ם מלובלין בש"ת שלו ס"ק י) אבל כלי חרס המצופין בחיתוך עושר מוחר בהגעלה כמן שאמרו כלי מחמר (ב"י ומהרי"ו) וקרירת קול בחבת אם רוצה לסלאות נהלים מבפנים שרי (מור ומהרר"מ) בסבנים · אם יש בקנא נוסות או אם ישבהן מסמרו בקת' אין בועיל להם הגעלה וכן נוהגין ואין לשנות ומרי"ן מיחות יש בסבין א"אצר הרקלקנועל כרוחהן ולפ"ל מפני להלבין הברזל באש והקה ברוחהין אם של עץ אף שלקון צבי ולפ"ל ממנו חרש לגמרי הפ"ש לא נקט אלא הגעל הישר לשוב הצריך להעביר כל החלודה דה"ו פרק שאנו קורין ראש"ם רש"י ם"ש ראשו ראש"ם לא מהני הגעלה אבל לפעמי

פרי חדש

סימן תכב

לפי שכלי מתכת מוכח בתוכו יפה משל"ב כשפין: ח והמדן ט׳ לפי עשרים מדבק בה בעין ול"ל דאם שוחטו החיירות ושורפה היטב תפסד דברי וכתב"ם סי"ח: ט ע"י אחור: מעולין עניו מלייחה של תוך עסק"ו: י מים שלוש ע"י מים אבל זה בלע ע"י אחור מהם צריך ניכון: יא ויש מקילין ט׳. כמדכי וכ"מ כ"כ ניכון מחלב לבשר וכתב"ם סי׳ תק"ע ס"ה אבל נבי תמן מגריסים ניכון מעבית וכתב"ם גבי מחבת ועכ"ו רק סד"מ כתב דלדעת תו"ס שפסק דחתן מקרי התירה בלע ל"ב גם כתמן די בניכון קל כזה עכ"ל ועתב"ם סימן תמ"ז ס"ו דהרמב"ם ס"ל דמקרי איסורת בלע וז"ב דחי כדיעבד נ"ל אחור אם לא ניבט תוכו כ"כ: יב מטבח. הייט כלי שיש בו ג' רגלים שמעמידין הקדירה עלי ונדיך ניכון שלפעמים נשפך עיסה עליה: יג תחשיחין בכ"מ. כגון קערות(כ"י) ולכן קערות מתח קלחר דהא כתב תה"ד וכלי מחתכים בו בעירוי וכו׳ והייט קערות אלא ה"ג דהקערות מקרי כ"ש ואם תחטו כף כתוכו אותו הכף צריך הגעלה וכל זה לפתחלה ועתב"ם ס"ח: יד בהכשר דכ"ם. שיהא להכניסם בקערה גדולה: טו סדקים. לפי׳ בעצה מחדש(רמב"ן עסי"נ): יו בתוך הכלי. קשתע המכחון ליטו חזק עסס"ל כ"ש: יז פלפעמים מתחמצין כו׳. ועוד משורין בהם פתיתי לחם מע"ל וכבוס כמבושל (הג"מ): יח מכוא תכן מלוכן. וב"ח כתב דלא סוי׳ כ"כ ולא מהני רק בקבקים וכוסות ויש להחמיר בקערות שיקפה להם לונגים וכליות בעין להעבילה כפתורי ופרחי שלח ל"ל להעבילה תכן ע"פ טוס׳ ולכן יש להם להקל תקנה לגמ׳ שיכניסם ליורה: יש שהיית עם שאר כלים כדי שלא יבלעו מהם הגעלה ואפילו כשמגעילם קדר שש(מהרש"ל) ולכן אם הגעלה בתוך ב׳ שעות ואנשים רבים אוכלים מהם חמי׳ ואם אפילו מהם חמי׳ דין (כ"ב פתרי"ל) ואין להגעיל כלי שהיית עם שאר כלים כדי שלא יבלעו מהם הגעלה ואפילו כשמגעילם קדר שש(מהרש"ל)

סימן תכב

הם הסרים ע"ב ולי אין לחוש כגון דניון המגבל סי׳ לא מגרגרין זמן מועט נהיגין להקפיד ביותר בגוונא דמשמש יום שלם כמבואר בסי׳ תנ"א ס"ב ואין להקל בזה כלל ואפילו בשעת הדחק יש להחמיר ולהגעיל ע"י כל פקום כפי הנראה בזה: פרגיז בגוונא ד

אין לבני מחמות בכולן ים להחמיר לכתחלה להגעיל בד' חלת
אין לאסור בדיעבד. דלא אתרי' שמוליך בליעתו בכולו כמ"ש בי"ד סימן
קכ"ח סי"ו (ד"מ) ח"ל ור"ח שער ב"י צריך להגעיל היד של האחת
ומיהו מיהת בדיעבד אין לאסור בי"ד סימן קכ"ח סי"ו (ד"מ) ח"ל ור"ח שער ב"י צריך להגעיל היד של האחת

סנה מיהו אם לא הגעילו בידוע **כד** אין לאסור בדיעבד "ואפילו לכתחלה
יכול להגעילו **כה** על ידי עירוי פעמים פעמים: (אסור והיתר
סימן כ"ג ס"ח)

יג ר"כלי שיש בו שלאי אם **כו** קדם השלאי לכליעת האיסור אין
צריך להסירו (יח) דכבולעו כך פולטו ואם קדמה כליעת האיסור
לשלאי °צריך להסיר השלאי קוד' הגעלה או **כז** ישים עליו מקום
השלאי עד שישרף נוף האיסור אם ישנו ואחר כך מגעיל כל הכלי ואם
הוא של עץ אין לו תקנה אלא א"כ ירתיב הסדק כל כך שיוכל לחוציא
משם מה שבתוכו:

כגה רושם שעושים המומנים בתוך כלים מותר להגעילו מאחר שנעשה
מחיים **כח** ויקרקם היטב: (אסור והיתר והגהות)

יד **כט** °כפור של ברזל שכבשים בו חקרירה °צריך הגעלה כיון
שסוגע בכל שינה מחום הקרירה °ואם נתנוחו בפסח על הקרירה
כלא הגעלה °כל זמן שאינו אסור שוגעת הכפור מתערב בתבשיל:

טו **ל** °כפור של ברזל שפשפים אותו על החררה בשנאפית על הכירה
צריך ליבון:

יז **לא** °מדוכה מותר בהגעלה °ואם היא גדולה שאינו יכול להכניסה
ביורה משים בה סים רותחים ומכנים בתוכה אבן רותחת ועולה
הרתיחה בכל שפתה °רבל כהאי גוונא הוי הגעלה רבלי ראשון:

כגה (יט) ויש מתירין לגבן במדוכה (טור י"ד בשם רבי יואל והגהות
רפ"ק ועור בשם רש"י ור"ת) "לך בלבון כל זמן שהיינו מיערוף עליו
קם מכתף סני (ר"ג) °ונוהגין לגבן בהתלה מיהו סני ליה בהגעלה שם אין
בו נופות (מהרי"ל) ואם המדוכה של עיץ **לב** לקלפו בכלי חומות זמיעוכין
נפופות והגעילו אחר כך: (הגהות מיימוני פ"ב)

יז 'הרף שעירכים עליו כל השנה וכן "עריכה שלשין כה צריכים
הגעלה:

כגה ולא מכני נה קילוף בכלי חומות °וכן כל דבר פצריך הגעלה לא מהני
ליה קלישה (מהרי"ו) והמנהג **לג** שלא להשתמש בפסח בשריות
ודפין

כה מיהו אם לא הגעילו בידוע **כו** אין לאסור בדיעבד "ואפילו לכתחלה
יכול להגעילו **כז** על ידי עירוי פעמים פעמים. (אסור והיתר
סימן כ"ג ס"ח)

יג ר"כלי שיש בו שלאי אם **כח** קדם השלאי לכליעת האיסור אין
צריך להסירו (יח) דכבולעו כך פולטו ואם קדמה כליעת האיסור
לשלאי °צריך להסיר השלאי קוד' הגעלה או **כט** ישים עליו מקום
השלאי עד שישרף נוף האיסור אם ישנו ואחר כך מגעיל כל הכלי ואם
הוא של עץ אין לו תקנה אלא א"כ ירתיב הסדק כל כך שיוכל לחוציא
משם מה שבתוכו:

כגה רושם שעושים המומנים בתוך כלים מותר להגעילו מאחר שנעשה
מחיים **ל** ויקרקם היטב: (אסור והיתר והגהות)

יד **לא** °כפור של ברזל שכבשים בו חקרירה °צריך הגעלה כיון
שסוגע בכל שינה מחום הקרירה °ואם נתנוחו בפסח על הקרירה
כלא הגעלה °כל זמן שאינו אסור שוגעת הכפור מתערב בתבשיל:

טו **לב** °כפור של ברזל שפשפים אותו על החררה בשנאפית על הכירה
צריך ליבון:

יז **לג** °מדוכה מותר בהגעלה °ואם היא גדולה שאינו יכול להכניסה
ביורה משים בה סים רותחים ומכנים בתוכה אבן רותחת ועולה
הרתיחה בכל שפתה °רבל כהאי גוונא הוי הגעלה רבלי ראשון:

כגה (יט) ויש מתירין לגבן במדוכה (טור י"ד בשם רבי יואל והגהות
רפ"ק ועור בשם רש"י ור"ת) "לך בלבון כל זמן שהיינו מיערוף עליו
קם מכתף סני (ר"ג) °ונוהגין לגבן בהתלה מיהו סני ליה בהגעלה שם אין
בו נופות (מהרי"ל) ואם המדוכה של עיץ **לד** לקלפו בכלי חומות זמיעוכין
נפופות והגעילו אחר כך: (הגהות מיימוני פ"ב)

יז 'הרף שעירכים עליו כל השנה וכן "עריכה שלשין כה צריכים
הגעלה:

כגה ולא מכני נה קילוף בכלי חומות °וכן כל דבר פצריך הגעלה לא מהני
ליה קלישה (מהרי"ו) והמנהג **לה** שלא להשתמש בפסח בשריות
ודפין

כז יפים נחלים. ל"ע דבדבר"ח לא כ"כ חלת כקדקד שעשו בליעת
החיטה דחיטים שמא יש שם עדיין חיטה בעין וכ"כ הב"ח דבקדמה בליעה
לשלחי לא מהני נחלי חלת צריך ללבן כל הכלי וכ"ה בתו"ה שער ב"י ד"י
ע"ב. לכן ל"ל דבקדם בליעה לשלחי צריך לשוס כ"כ נחלים על שיהו
נימוחים מתוס ממנו ח"ם עד שיצרף נוף האיסור ואם קדם שלחי לבליעה
די בליבון קל כמ"ש בהג"ה: **כלים** יפים שחיפן בבדיל מעריכים
הגעלה לח"ה והרא"ש ח"ח סי' מ"ג כתב דה"ה לח שיהיה להו הגעלה דהוי
כמו קדם שבליע. לשלחי ומשיק דח"ל הגעלה חדא לכלי שדיים בהגעלה
פני בליבון קל כזה שליבן יכול לינע בו בלא הפני כמ"ש ס"ד וכיון שכיוך
העופרת הוי בליבון קל. ועוד כיון שהבדיל מפסיק ה"ל ככלים חדשים
(ולפ"ז לפי חיפן בבדיל יש שהרי הבדיל עלמו מחלבן) וכ"כ בהג"מ
ועי"ש ס"ח וכ"כ ד"ס ק"ל לעניו שבילה וע"ל סי"ד: **כח** ויקרקם
היטב ומועב להני נחלים על מקום הרוסס: **כט** כיסוי כו'. עכ"ל פסק'
ל"ל דבכיסוי מהמרי לפי חיפן ב"י. ולכן יש לו לד קולא בפסח עסי' תמ"ו
ס"ק: **ל** צריך ליבון. לפי שמנענע כרוב הפעמים בחרחה ועוד שמזיעה
מהבל החרחה (טור): **לא** מדוכה. כתב הטור שהיו רגילין לדוך
בתוכו שומין ודברים חריפים עם פירורי לחם ולכן יש רוצים לומר דצריך
ליבון דדמי לבית שאור וביה תרוסת והו' פסק דסני בהגעלה וכ"ס ס"כ
ע"ס. וכתב הב"ח מדוכות שלנו צריכים הגעלה דשמא בח לחוכו חמץ
משהו ונבלע ע"י חריפות הכשמים אבל לח יבלעו כמילוי נחלים
דשאני דמשהו בלוע בתוכו ע"י חריפות הכשמים אבל לח יבלעו כמילוי נחלים
ומשום תומרת החמץ יהוד הכשמים קודם פסח דהוי ל"ע בל"ע דהתירה
ומשום תומרת החמץ יהוד הכשמים קודם פסח דהוי ל"ע בל"ע דהתירה

כלאה

ובל"ל שהמין עמו דאף לפי הספרים שגורסין כאן ומוגים ללבנו וכו' הייט במדוכה שלנו לעולם אין דבין בה כדכוס
ובמעגיל"ה אין חמץ לכן דיבהגעלה. וה"ה הב"ח לדוך קודם ל"ע אחר הגעלה משום ל"ע ובל"ע ל"ע דבדבר חריף אין מועיל ל"ע בל"ע
כמ"ש בי"ד סי' ק"ה ואפשר שחמר' בעלמא וחה"ע עושין שלא כדין שלפעמים חוחכין זמנביל בכשין שלבשר ודכין אותו במדוכה ומחלת המדוכה
בלוע מבשר ואחר כך דכין בחוכו בשמים וחוכלין בחלב לכן יש ליזהר שלא בחוך הזמנביל רק בכשין חדש: ואם דכו במדוכה שלנו בשמים ושמו
בחבשיל ל"ע חש יש לאסור בדיעבד דשחטו בכשין ודכו בחוכו אין לאסור בדיעבד כי מספקא זה שמא בח לחוכו פירוב חמץ אין
לאסרן בדיעבד כמ"ש ס"ס ועי' בא"ח דאין הוי נס כן דבר חריף ומספ"ו ועמ"ש סימן חנ"ו ס"ו וכ"ש בי"ד
סי' ל"ו כתב ד"ה דזמנביל לא מקרי דבר חריף ע"ש: **לב** לקלוף בכלי חומות. להגעלה אפלמא כל הכלי מעבר לא עבר:
לג שלא להשתמש. דטהגין כמ"ד שלא מהני הגעלה לביה שאור ואם לאחר הגעלה משים שדין לא משה להשתמש בהם

בא"ח

כיח ס"ב סי' רכ"ב (כ"ח) ומיירי ליתן בחוטו מצות חתנה מיהו אין להקל לגוס בהן לחפי' ע"י הפסק מפה ושיים בסמ"ק ומכן לשותן נשים כמ"ש סמי' תמ"ב סמ"ק סס: לך הנפה. ואם בח חיט על הנפה לפיט על הקנוח אין לה תקנה להשתמש בה בפסח (מהרי"ל): ונ"ל דאפילו בחקום שאין שם נפה חדשה מוטב שלא ירקדו הקטוח: לה ריב"ח ליח"ן. דלפעמים מפרירין עליו לחם גם תוכלו שחוכו בסבין חתן ומאחר שחוכו בעין וטוב לפי בדיעבד יש לאסור בפסח לכל בע"פ מוחר בדיעבד דבעל כם: לן ע"י כיטים. ולפי מ"ם סס"ב סי' ד' סי' קל"ח ס"ח לא שני בהדחה אלא בכיטים נחור כמ"ש בסימן חמ"ב מיהו בחוספת וכהג"א סוף ע"ח משמ' דזהו דוקא באיסור רוחח אבל בטוחן סני נפסי בהדחה וכ"ח סמי' תנ"ב בסס ס"ם דבחחן לפילו מחיר בחפירות לא מהני כיטים דבחחן נדבק בו ואין שלא מאחר בחוטו משמ"ח ע"ם: מיהו בפסקיסמי' קמ"ן כחב בהדיח להקל וא"כ גם בח"ם כוחנו כן רק שיצרך בסבין סיטב בחחן וגם בחפות שעושין חמוח עליהם אסור לעשוח עליהם פעם אחרת אפילו ע"י הדחה להבלע נדבק בהן ונדיך כיטים וכ"ם דלא מהני מה שחפכין לוחם בחחן מבלבן ואינו מעבר לא מעבר: לן שלח מועילו וכו'. לפי שבולע לאיסור ע"י האור עלמו: כחוב בחשובח מהר"ם מרוטנבורג"ק ל"ם סי קע"ו והחירו מל' שחוח על הרח שבחחם בם כל בסנה ולא נחקנחה וכבניהם עליה מנה לחטוך ונם הוליחו חח"כ. והחירו לקולם בחחנחן ויכול להיות כדבריהם כן הוח נבי מנה אבל חנה שנחלכלה בעבור מליח לאוור טוב וכו' ע"ש. וכ"כ בחוטו דיש להחיר בקליפה ועוד דהח אפי' חמץ מחם שנגע במנה דיי בנועיל"ן מקום כמ"ם סמי' חס"ח דלא כרש"ל בחשור ועמי' חמ"ם ס"ח. אך לפי מה שרגילין לאפות עוגות עם שוקע"ל בלוור טוב דבדבר שאין חשור טוב ודוקא שאינה נקיה אבל אם הוחיף שפי' בקליפ' דבעלמא בבלי לא מחמרי' כולי האי ול"ח בי"ד סי' ק"ה סס"ם ומכ"ם אם אינה כ"י עפי' חפ"ח ועבי' דסי' ל"ד ס"ח: כחוב בח"ם אפי' לאפי' קליפה והבעלה לא מהני בחחח. וכחב ד"ח בשם מהרי"ב חמץ עכ"ל: כחוב בהג"ה אם רדו בו מנה בשנה שעברה לריכה הבעלה אפי' בדבר שאין דרך להביה אחרת וכ"ח בשל"ה. ומ"ש לפי מה שכחבו בעבור ע"ם מוליח מנה חחוכה בחרם וחח"כ אחרי שנחערבו בחחרוחח נחבטלו על ל' והוא סברת דחויה היא שם ל' שלין לאסור הבטעו יוצא מבלי בלא רוצה ואין לאסור אלא פח דחשובה משום שהיא קלח בעין. ואם נחערב בעלו ונ"ם בחר"ה סעבר ל"ע ד' ל' ע"ם: בחמר יהו לקוחי מחו"ם לבל חנן קו' ל' כח"ם בי"ד סי' ק"ה סס"ד בכלי סולע בלא חוצבו מ' בחו"ם עם ע"ם ודוק מיהו"מ דמל' בחשוב בטל לאם היא אסורה אבל חוחם אסור בדי נעילה אבל בחחחות ל"ל אלא קליפה שכבר נחקנח בחנה הרחשונה וא"כ אם נתערבו בחחרוחח נחבטלו בעין שלין לאסורו מחחת עלמו ודוקא בע"פ אבל בפסח לא נועיל כח"ם סי' תמ"ם ע וכ"כ הר"ד ס"ב: ונ"ל דכל זה מיירי בחנה שנחחחלה חמץ נשור. אבל חנה כפולה וכפוחה בין שהיא נופה חחורה היא כח"ם סס"ח ס"ח די לאסור הרחשה לבחחלה אבל לא לאסור חחנות בחחחו וכ"ח בהג"ה וכ"ח בבעל"ח: לח שחלניעי בהם חוכלי: לח שחלניעי בהם חוכלי: אבל חחם חיבוח ל"ל הנעלה (ב"ח לא בב"י). כחוב בד"ח דל"ל להניח דפין עליהם והחירו"ל בחב דיש מחרשין עליהם לאחר הבעלה וכן מוהין לקנח חמץ בעין: לט בעירוי ג' יחים. כדין יין נסך דחמחיקן בכוכן כח"ם בי"ד סי' קל"ה סי"ב. ובחב החעודה כלי שחמחיקן בכוכן קנקנים וכוסות חוטב לעשות בעירוי מלהבעילם עם כלים מחמיקן בחמין: כחב הב"ח נהגו להחיר שלא להחמיק כלל בחבילת שכר אחנו בהן נוחות גם ל"ל נקר בין הכסרים שלא יפאר שם משהו זוחמת והוא חמץ נשור ויפאר בעין"ם בח"ם הר"ם מלוסטרייך שלא להכשיר שום כלי עץ כחו קערות ודומיהן דחלוי בהן נוחות כ"ם חבית וכן חורה רש"ל ושור"ם מלובלין ומהר"ר היים שור. מיהו בחבית של מי דבים להחיר בהבעלה חע"פ שנחכשל בינה שבישלו בו שכר חוך חוכ"ל דהוי ל"ע בב"ע דהחירוה ע"כ ושם"ם סימן חמ"ו סי"ם דיש להקל ובלבד בחוב בחבית של שכר יפחח הפולים וינרדם קיעב ובל יין ערף לח מהני בהבעלה ועיין במהרי"ל: מ ובדיעבד חס כי: דבעם החמץ בעל בפסח קדם בפסח כיון

כיח ס"ב סי' רכ"ב (כ"ח) ומיירי ליתן בחוטו מצות חתנה מיהו אין להקל לגוס בהן לחפי' ע"י הפסק מפה ושיים בסמ"ק ומכן לשותן נשים כמ"ש סמי' תמ"ב סמ"ק סס: לך הנפה. ואם בח חיט על הנפה לפיט על הקנוח אין לה תקנה להשתמש בה בפסח (מהרי"ל): ונ"ל דאפילו בחקום שאין שם נפה חדשה מוטב שלא ירקדו הקטוח: לה ריב"ח ליח"ן. דלפעמים מפרירין עליו לחם גם תוכלו שחוכו בסבין חתן ומאחר שחוכו בעין וטוב לפי בדיעבד יש לאסור בפסח לכל בע"פ מוחר בדיעבד דבעל כם: לן ע"י כיטים. ולפי מ"ם סס"ב סי' ד' סי' קל"ח ס"ח לא שני בהדחה אלא בכיטים נחור כמ"ש בסימן חמ"ב מיהו בחוספת וכהג"א סוף ע"ח משמ' דזהו דוקא באיסור רוחח אבל בטוחן סני נפסי בהדחה וכ"ח סמי' תנ"ב בסס ס"ם דבחחן לפילו מחיר בחפירות לא מהני כיטים דבחחן נדבק בו ואין שלא מאחר בחוטו משמ"ח ע"ם: מיהו בפסקיסמי' קמ"ן כחב בהדיח להקל וא"כ גם בח"ם כוחנו כן רק שיצרך בסבין סיטב בחחן וגם בחפות שעושין חמוח עליהם אסור לעשוח עליהם פעם אחרת אפילו ע"י הדחה להבלע נדבק בהן ונדיך כיטים וכ"ם דלא מהני מה שחפכין לוחם בחחן מבלבן ואינו מעבר לא מעבר: לן שלח מועילו וכו'. לפי שבולע לאיסור ע"י האור עלמו: כחוב בחשובח מהר"ם מרוטנבורג"ק ל"ם סי קע"ו והחירו מל' שחוח על הרח שבחחם בם כל בסנה ולא נחקנחה וכבניהם עליה מנה לחטוך ונם הוליחו חח"כ. והחירו לקולם בחחנחן ויכול להיות כדבריהם כן הוח נבי מנה אבל חנה שנחלכלה בעבור מליח לאוור טוב וכו' ע"ש. וכ"כ בחוטו דיש להחיר בקליפה ועוד דהח אפי' חמץ מחם שנגע במנה דיי בנועיל"ן מקום כמ"ם סמי' חס"ח דלא כרש"ל בחשור ועמי' חמ"ם ס"ח. אך לפי מה שרגילין לאפות עוגות עם שוקע"ל בלוור טוב דבדבר שאין חשור טוב ודוקא שאינה נקיה אבל אם הוחיף שפי' בקליפ' דבעלמא בבלי לא מחמרי' כולי האי ול"ח בי"ד סי' ק"ה סס"ם ומכ"ם אם אינה כ"י עפי' חפ"ח ועבי' דסי' ל"ד ס"ח: כחוב בח"ם אפי' לאפי' קליפה והבעלה לא מהני בחחח. וכחב ד"ח בשם מהרי"ב חמץ עכ"ל: כחוב בהג"ה אם רדו בו מנה בשנה שעברה לריכה הבעלה אפי' בדבר שאין דרך להביה אחרת וכ"ח בשל"ה. ומ"ש לפי מה שכחבו בעבור ע"ם מוליח מנה חחוכה בחרם וחח"כ אחרי שנחערבו בחחרוחח נחבטלו על ל' והוא סברת דחויה היא שם ל' שלין לאסור הבטעו יוצא מבלי בלא רוצה ואין לאסור אלא פח דחשובה משום שהיא קלח בעין. ואם נחערב בעלו ונ"ם בחר"ה סעבר ל"ע ד' ל' ע"ם: בחמר יהו לקוחי מחו"ם לבל חנן קו' ל' כח"ם בי"ד סי' ק"ה סס"ד בכלי סולע בלא חוצבו מ' בחו"ם עם ע"ם ודוק מיהו"מ דמל' בחשוב בטל לאם היא אסורה אבל חוחם אסור בדי נעילה אבל בחחחות ל"ל אלא קליפה שכבר נחקנח בחנה הרחשונה וא"כ אם נתערבו בחחרוחח נחבטלו בעין שלין לאסורו מחחת עלמו ודוקא בע"פ אבל בפסח לא נועיל כח"ם סי' תמ"ם ע וכ"כ הר"ד ס"ב: ונ"ל דכל זה מיירי בחנה שנחחחלה חמץ נשור. אבל חנה כפולה וכפוחה בין שהיא נופה חחורה היא כח"ם סס"ח ס"ח די לאסור הרחשה לבחחלה אבל לא לאסור חחנות בחחחו וכ"ח בהג"ה וכ"ח בבעל"ח: לח שחלניעי בהם חוכלי: אבל חחם חיבוח ל"ל הנעלה (ב"ח לא בב"י). כחוב בד"ח דל"ל להניח דפין עליהם והחירו"ל בחב דיש מחרשין עליהם לאחר הבעלה וכן מוהין לקנח חמץ בעין: לט בעירוי ג' יחים. כדין יין נסך דחמחיקן בכוכן כח"ם בי"ד סי' קל"ה סי"ב. ובחב החעודה כלי שחמחיקן בכוכן קנקנים וכוסות חוטב לעשות בעירוי מלהבעילם עם כלים מחמיקן בחמין: כחב הב"ח נהגו להחיר שלא להחמיק כלל בחבילת שכר אחנו בהן נוחות גם ל"ל נקר בין הכסרים שלא יפאר שם משהו זוחמת והוא חמץ נשור ויפאר בעין"ם בח"ם הר"ם מלוסטרייך שלא להכשיר שום כלי עץ כחו קערות ודומיהן דחלוי בהן נוחות כ"ם חבית וכן חורה רש"ל ושור"ם מלובלין ומהר"ר היים שור. מיהו בחבית של מי דבים להחיר בהבעלה חע"פ שנחכשל בינה שבישלו בו שכר חוך חוכ"ל דהוי ל"ע בב"ע דהחירוה ע"כ ושם"ם סימן חמ"ו סי"ם דיש להקל ובלבד בחוב בחבית של שכר יפחח הפולים וינרדם קיעב ובל יין ערף לח מהני בהבעלה ועיין במהרי"ל: מ ובדיעבד חס כי: דבעם החמץ בעל בפסח קדם בפסח כיון

ופין פלנין עליהן כל הסנה (כ) אפילו ע"י הנעלה וכן עיקר (מרדכי פ' כל שלה וכל כו) וכבר כחבחי לעיל סימן חמ"ב סעיף י"ח)

יח לך מנפה צרין לדקדק קרא מאי לנעוחרי משחיתי חחיון הנרבק בה ונסרק ונרבק בנקבי אריג הנפה ובעץ שבה ושפשפו אותו בפים יפה יפה והוא הדין לכל שאר כלי חלישה שחשפשוף כחם עיקר גדול:

כגה ונהגו שלא להשחמש בנפה ע"י הנעלה ואין לנסות (מהרי"ל וב"י) וכן בכל ניעול בוה כגון הכלי מקוין לה ריב"ח ליח"ן או הכים של רחיים (מהרי"ל) בכולן לא מהני להו הנעלה וכן סלים משחמשין בהם חמץ דינם בנפה אבל מקום ינוחים נוהגין בהן סיחר לך ע"י כוחו ודיך להחיר כל הפירות שבהן קודם הכבוח: (ת"ם סימן קי"ו)

יט ההרחת שקורין (כא) פא"ל"ח יש אומרים לן פאין סועיל לח הנעלה וצריך לקנות חדשה:

כ השלחנות והחיבות לח שמצניעים בהם אוכלין כל חשב רבינו לשרות עליהם רוחחין לפי שלפעמים נשפך פרק מן הקדיר לחוכן:

כא לחביות של חרס שנחנו בהם שכר שוערין (כב) כוחרים בהנעלה (כג) או לט בעירוי שלשה ימים:

כגה (כד) והנעלת החביות יעשה בדרך זה יקנין מגנים ויסיחם בהם ויערה עליהם רוחחים מכלי רחשון ויגעגל החביות הנעלה לכל מקום (כנהגות פיימוני פ"ה) כז (כה) ובדיעבד חס נחנו יין חו דבש בהן אפילו בפסח כ"ם חס הנעלו בפסח כ"ם חס הנעלו בכבר נחבטל ל' מ"ח ל"ב שיש לסמוך על הסוברים דבעלמא ל"ם חמץ לעשן כן לחשש"ו כ"ב כמו שכחבו בסי' חמ"ב סמ"ק ל"ב ס"ב ובדיעבד חס הנעלו בכבר חפשר לחחר בכל הפירות חוץ מן החומץ שאין להחירו בשום אופן אפילו בדיעבד כמ"ש

ס"ג בגין דוד

דגע"ל בפם' מותר טכ"ל וכתב ב"י דרוב הפוסקים לית ס"ל הא דסיהר' בלע מהגינבי תזגן ותפהגיבי אכבר אוכחתי בפי"ס ד' ס"ב ובפרק ז' ומ"ש ב"י בסימן זה נבי שפודין ומסכלאות מדהביא ס"ג בפרק הדרך ניכון ס"ת דלהס"ל לעשה זו נעג"ד דאין כאן

כלא הגעלה רק מהדיעון כיוסב תחלה °מותר לעשות ממנו בפסח (מרדכי פרק כל שעה והגהות מיימוני פ"ב דע"ז ופ"ד סימן ר"ח)

כב °"בל תכלים" אפילו של חרס שנשתמש בהם חתן בצונן °מותר להשתמש בהם מצה אפי' בחמין חזק מכיח שאור כא ובית חרוסת שאע"פ שלא נשתמש בהם חמץ אלא בצונן אסור להשתמש בהם מצרף בחמין אבל בצונן להניח בהם מצה אפויה מותר (כו) °אבל אפור ללוש בהם וכל זה בלא הגעלה (כו) °אבל מב על ידי הגעלה אפילו בית שאור וחרוסת מותרים אם אינם של חרס °אבל לשל חרס לא מהני הגעל' °ואפי' לא נשתמש בהם חמץ אלא בצונן לא ישתמש בהם מצה אפילו בצונן והאידנא נהגי עלמא מב דלא לאשתמושי בפסח' °כמאני רפחרא עתיקי (פירוש כלי חרס ישנים) (כח) ה (ותטר של בית החורף דינו ככלי חרס °ואסור' לשום שום דבר מר על התטר בפסח: (מהרי"ו)

כג °כלי חרס מצופין מה בתחתן וכוונית דינם ככלי חרס:

כגה מן ויש מקומות שנהגו שלא להשתמש בכלי חרס גדולים מז (כט) °אפילו חדשים (מהרי"ל) ואין להקפיד רק בפקוס שמבשל: (תשובת מהרי"ל)

כד °כלי עץ חמצופים בפסנסנים שקורים בדנים דינם ככלי חרס:

כהג ויש מקומות שמתירים שלא להשתמש בכלים חעשים אפילו בן מהשים (מהרי"ל) וכן מה שמוסרין בגמול אין להתיר בזה רק בפקוס שנהגו מיסור: (תשובת מהרי"ל)

כה °כל כלי חשתיה בין צלוחיות בין כוסות מותר' בשטיפה בין שהם של זכוכית בין שהם של עץ בין שהם של מחכת כין שהם של חרס °ואע"פ שלפעמים נותנים בהם לחם חם כיון שרוב חשמישן אינו אלא בצונן מני בשטיפה שלא הלכו בכל כלי אלא אחר רוב חשמישו:

כהג °מיהו יש מחמירין ומדיקין בגעלה וכן נוהגין וע"ל בסעיף ו':

כו °כלי זכוכית אפילו מכניסן לקיום °ואפילו משתמש בהן בחמין °אין צריכים שום הכשר שאינם בולעים ובשטיפה בעלמא סני לחו:

כהה (ל) ויש מחמירין ואומרים דכלי זכוכית אפילו בגעלה לית מהני להן כט וכן המנהג בהסכנו ובמדינות אלו (סמ"ג והגור) וכן כלי נסף

טיח

כאן להתירה בלע ח"ל לעשר נגד כל החכית ועוד דגע"ל הוא שאינו כ"י ועוד דשכר בין נט"ל הוא ע"כ המרדכי וכ"ה כתב הטעם מפוס לפוס ע"ש וה"כ אין נט"ל לפיס"ס פי' ח"ן ס"ו לאפוס נט"ל בפם' ת"כ ל"ל דה"ק אס נתנו בו יין או דבש קודם פסח פוחר לבחות מיהו בפם' ובלבד שיערו לותו קודם פסח לקבית על פסח ונבי יין לפיכו היה הכלי ב"י שרי דשכר בין נט"ל לאו היה כית ס"ג בי"ל לכל בתי דבש לית היו לפנים ולכן אס היה הכלי ב"י לפי' קודם פסח לאסור אס לית היה ס"ג נגד התוך עיס"ם סמיתין תמ"ז ס"ה: ומשמע בת"ה שם שתבי שלין ערף על"ע שהיה ב"י לאסור הכל. דעיינו רוחות שלע"ע לנפסח הוא וכת"ס בי"ד סי' קי"ג ס"ק ח' לנבי יין ע"ש ע"ש סי' תמ"ז ס"ה: מאוכיות תרוסת. היינו שהתנין דגרים תריפים עס חמץ: מב על ידי הגעלה ואפו טהגין לאסור כת"ס סי': מג דלא לאשתמושי. לפיכו בצונן ועביו"ד סי' קי"ח: מד על הכלים על התטר. וה"ה על הקבלי"ן משום ארגלין להסיס בהן קרעפלי"ך וחתיכו פת וכלי חרס סס ואין יוצא ידי דפיו לעולם דלאחר כבשומות סס. ומי שירגלה יתן בראש התחיסס ושתמש עליו בפסח (מהרי"ל) ולפי"ס"ת לית בעי כבשומות ומ"ס סיסס אין מועיל מסמיקו מבחון כמ"ש ס"ב ובתב הגי"ח סי' תמ"ז מיהו ל"ע אס יש לאסור בדיעבד כשהתיכל בקדירה וכביחהו על התטר כשהיה חס דקי"ל דאין האיסו מפעפע מדופן לדופן. ותו דבתטרי שלנו שעל התטר לית לאו טוח בעיט אס יחזור ויעוח עיט חדש כעובי לבבע או פחו' בודאי שאין התיכל מפעפע מדופן לדופן דרך העיט מיהו למקלת הטורים שהעתידין קבלי"ן ומכל מ"ד מסבים ויחזרים ועושים כיסוי למעלה מתוחן קבלי"ן ועשה בתטר קטן אס היה לפס קדירה עם התיכל בפסח פשיטא דאסור דה"ל כלאו הבא בהקדירה בתוך התטר אס של תר' דאסור ודאי אפי' בהגי' הא לאו הכי אין לאוסרו כ"ת בהכילה כיון דליכ' דדרך דתקן אפי' משום בורחי ובן קבלתי ממורי מהרי"ס שור ז"ל עכ"ל ומוה"ס לובלין בתשובה סימן ק"ו כתב אס הוסיפו קדירה על התטר בית התורף או בתוכו בפסח תומרת יתירה הוא ולא נמלא בפוס פוסק כ"ת מהרי"ו ודי בזה לאסור לכתחלה אבל לא בדיעבד עכ"ל ול"ל מפוס דס"ל דאין מפעפע מדופן לדופן ובי"ד סימן ל"ב פס"ח ועוד דאפילו אס"ל סהיה מסקלת חמץ בעין אי בקליפה כיון דאין מסרוטל ול"כ הקדירה מסורה והתבשיל מוקר וכמ"ש סי"ע ואי משום שיש כיסוי למעלה עכ"פ אין היי סולדת בזיעה למעלה ול"ל דאס הוסס תוך התטר אפילו יש סולדת בכיסוי מדי משום שכבר הוסק התטר ואף על פי שלא נתכוין להכשירו מדי בדיעבד כל"ל: מה בהיתוך וכוכית. אפשר שכיון למ"ס המרדכי דהמוסיפין בהיתוך מבר מותר בהגעלה בכלי מתכות וכ"כ הלבוש ול"ל דוקא שהוסיפו בתבר ממס שקורין גלזורי"ט לף על פי שעשוי מהיתוך מבר לא מהניבי הגעלה דאין בו מעמות אלא נבע בעלמת וכ"כ הרמב"ם כלים המשוחים ושוטי' בתבר שעושין לוהן בעין וכוכית לחטורים וכ"מ כתו' ע"ת דף ל"נועביד רסי' כ': מו ויש מקומות שמפיקין הוא' בסוכין ואין מחזירין לוהן רק להטור שהוסק בעלמת דלא מיקרי בשומות אלא כ"ב הסיקוהו הוא' ימים רבוסין (ועמ"ס ה') ורחיתי בתשו' לף לוהם שקבלוהו מעט מאחר קדרות לחטורים לבל לעשם יחריס לכשומות שרי דמיד בפרך הסוכין שבהן דלא חם עליהו לחזור לשורפן ביותר אבל המוסיפין לגמרי הם עליהו לשורפן ביותר שלא יתקלקל הקוניא ועוד מפאתי בשם מהרי"ב דים לעשות לוהמי כיצד מחקני' לוהם ה"כ ל"ל בעשם הרחבן וכן מהניבי עזה בקלת מקומות שהם בכלים הנעשים בכרוסה: מה המוסיפין בבדיל. עמ"ס ס"ג: מט וכן המנהג. לבל בדיעבד אין לבטל המנהג אבל לעשם הבני ים להחמיר: מז לפי' הן חדשים. דחייסינן שמא חסה כלים יבשים או לבנון וכתב מהרי"ל אין להחמיר בכלים הנעשים בכרוסה: מח המוסיפין בבדיל. עמ"ס ס"ג: מט וכן המנהג. לבל בדיעבד אין להחמיר (ד"מ) פי' אם הוא תמציתו שאין מאחיזין בהן שרף לקיוס ואין לדמותו ליין נסך עביי"ד סי' קל"ה ס"ק דדמה קולות הקילו בי"ג מסא"כ בחתן טסק"ח:

עשרת זקנים

ת וחטור של בית התורף כו'. ויש מהגין בריעבד (ש"ך ס"ק לובלין סימן ק') ויש קהגין אפילו אם יחזור ויטיח טיט חדש בעובי אגוז ונראה דאם אין משתמש שם אין קדירת של פסח פשיטא דאין איסור בו בריעבד אפילו בפקום שהגילין כל השנה לשים שם קדירות של חמץ דוהאין גלא כמ"ש מורי בב"ח בשם ס"ה הרב הגדול מהר"ר הירש שור בסימן תמ"ו ס"ע וראה ראין בכאן אס"ס כלל בשום אופן בריעבד אפילו באכילת אם לא שדנינן מצ"מ כמו שהוא בלא קדיר' כשהוא רותח אז יש לאסור אפילו בריעבד בפקום שהגילין לתת שם חמץ בכל שנ כל"ל פשיטא כ"ש לעי"ב ס"ס ס"ק ע"ב ס"ק ע"ב ס"ק ע"ב

תנב זמן הנעלת הכלים • ובו ז סעיפים:

א ° א"א ס ליזהר להנעיל (א) קודם שעה חמישית °כדי שלא יצטרך לדקדק (ב) א"א הכלים ב: יומן או לאו (תוס' ים ס' כמיס נגד כלי שמנעיל לו לגוי) (טור) וכן אם מנעיל כלים ב שבלילי יומן מוקדם עם כלים שבליומן הרובה וכן אם שכחה הכלים בתוך היורה יותר מדאי ואינו משהא אותם כל כך °וכן כדי שלא יצטרך ליזהר (נ) שלא ינוחו המים מרתיחתן: הגה ג ^ך ויש רגיס חולקים וסניהת לכו לחיין הנעלה מעולה כלום אם אין מים מוחזים (וכן משמע מהרא"ם ומהר"ן בת"ה סי' קל"ו ואחר ושור כשי' ק"ס) ע"כ ליזהר לפיכך קודם זמן תמורו שלא יכוזו המים מרתיחתן כל זמן שמנעיל: (ד"ע) ד °שלא יכנים הכלים עד שירת"ו המים ° וכן כדי שלא יצטרך להנעיל היורה תגרולה שמנעיל"ם בה ה תחלה וסוף:

ב כגס ומס לית הנעיל קודם זמן היסורו יכול להנעיל (ר) עד הפסח °שלו ממן בפסחו ואינו מועיל הנעלה מחזר ובולע לכל מומר נלגן כלי תוך הפסח (ר"ע ות"ת ורש"ל) ומתנעיל קודם הפסח נלחר סם ו (ה) צריך ליזהר נכל הדגרים המבוארים מעלן צריך נהגה (ו) קודם סם:

ג ז °יש ליזהר מלהנעיל כלי הכשר וכלי חלב ח ביחר ^ל אא אם כן (ז) אחר מהם אינו בן יומו: (כל שכן כלי של איסור (ח) °ע"כ נהגו שלא להנעיל ט סוס כלי בן יומו)

ד לא יניח כלי הרחה לתוך כלי וינעילם יחד (ט) (ומס מנעיס זה כזה):

ה °אם מנעיל בצבת ינלגל הכלי ראם לא כן בסקום חצבת לא סליק דיקולא דמיא:

ו יאין מנעילין בחמי סבורים אפילו כלים שדינם כלבי שני מפני שאינה תולדות האור דכבולעו כך פולטו מה בולעו ע"י תולדות האור אף פולטו על ידי תולדות האור:

הגה

ז ליש מזהיר שאין מסתפקין בכלים חשובין כלבי ברוסתין וחל"ל שעיקרו לתוכן ורוחצין אה כתב מהרד"ס ס' ג"ה דניעל בחקיה כלי אין הכלישה הוכרת בכל הכלי ול"ש נתו' פ"ח הזכיחים עכ"ל ח"ו לעני"ד דסיון ב"ש דק"ל היינו דוקא' דזכיחים נתוחרת מסולכת בכל הכלי ועוס"ש ס"ק ג:

סיס כתוכן כתוך זכוכית מקרין ניסתפקין בהן להנעילו לכל סנהוג ג ליש סויק: (תה"ד סי' קכ"ב)

כו (לא) °שפור ישן נא שצלו בו קושות בפסח °מותרין אף על פי שמקורם צלו בו בשר טלוח מטלח שלא נכרך:

כגה סיכו לין להסיר רק בדיעבד וכן נב כברות מפחניות שלנין נוהגין להניחין (מנר"ן ומהרי"ל) וכן הכלים שמוכנין בהם נב כלי מתיים ניריכין הלפה לגוים בהם כלים בפסח: (מהרי"ו)

תנב זמן הנעלת הכלים • ובו ז סעיפים:

א ° א"א ס ליזהר להנעיל (א) קודם שעה חמישית °כדי שלא יצטרך לדקדק (ב) א"א הכלים ב: יומן או לאו (תוס' ים ס' כמיס נגד כלי שמנעיל לו לגוי) (טור) וכן אם מנעיל כלים ב שבלילי יומן מוקדם עם כלים שבליומן הרובה וכן אם שכחה הכלים בתוך היורה יותר מדאי ואינו משהא אותם כל כך °וכן כדי שלא יצטרך ליזהר (נ) שלא ינוחו המים מרתיחתן: הגה ג ^ך ויש רגיס חולקים וסניהת לכו לחיין הנעלה מעולה כלום אם אין מים מוחזים (וכן משמע מהרא"ם ומהר"ן בת"ה סי' קל"ו ואחר ושור כשי' ק"ס) ע"כ ליזהר לפיכך קודם זמן תמורו שלא יכוזו המים מרתיחתן כל זמן שמנעיל: (ד"ע) ד °שלא יכנים הכלים עד שירת"ו המים ° וכן כדי שלא יצטרך להנעיל היורה תגרולה שמנעיל"ם בה ה תחלה וסוף:

ב כגס ומס לית הנעיל קודם זמן היסורו יכול להנעיל (ר) עד הפסח °שלו ממן בפסחו ואינו מועיל הנעלה מחזר ובולע לכל מומר נלגן כלי תוך הפסח (ר"ע ות"ת ורש"ל) ומתנעיל קודם הפסח נלחר סם ו (ה) צריך ליזהר נכל הדגרים המבוארים מעלן צריך נהגה (ו) קודם סם:

ג ז °יש ליזהר מלהנעיל כלי הכשר וכלי חלב ח ביחר ^ל אא אם כן (ז) אחר מהם אינו בן יומו: (כל שכן כלי של איסור (ח) °ע"כ נהגו שלא להנעיל ט סוס כלי בן יומו)

ד לא יניח כלי הרחה לתוך כלי וינעילם יחד (ט) (ומס מנעיס זה כזה):

ה °אם מנעיל בצבת ינלגל הכלי ראם לא כן בסקום חצבת לא סליק דיקולא דמיא:

ו יאין מנעילין בחמי סבורים אפילו כלים שדינם כלבי שני מפני שאינה תולדות האור דכבולעו כך פולטו מה בולעו ע"י תולדות האור אף פולטו על ידי תולדות האור:

הגה

ז ליש מזהיר שאין מסתפקין בכלים חשובין כלבי ברוסתין וחל"ל שעיקרו לתוכן ורוחצין אה כתב מהרד"ס ס' ג"ה דניעל בחקיה כלי אין הכלישה הוכרת בכל הכלי ול"ש נתו' פ"ח הזכיחים עכ"ל ח"ו לעני"ד דסיון ב"ש דק"ל היינו דוקא' דזכיחים נתוחרת מסולכת בכל הכלי ועוס"ש ס"ק ג:

סיס כתוכן כתוך זכוכית מקרין ניסתפקין בהן להנעילו לכל סנהוג ג ליש סויק: (תה"ד סי' קכ"ב)

כו (לא) °שפור ישן נא שצלו בו קושות בפסח °מותרין אף על פי שמקורם צלו בו בשר טלוח מטלח שלא נכרך:

כגה סיכו לין להסיר רק בדיעבד וכן נב כברות מפחניות שלנין נוהגין להניחין (מנר"ן ומהרי"ל) וכן הכלים שמוכנין בהם נב כלי מתיים ניריכין הלפה לגוים בהם כלים בפסח: (מהרי"ו)

תנב

(א) קודם שעה ה' שעות זמניות אסור להנעיל כלי פסח אפילו כלי עכו"ם שנקנו מיהודי בשבת ויום טוב ואפילו כלי עכו"ם שנקנו מיהודי בחול אסור להנעיל בהם בפסח עד אחר שעה ה' שעות זמניות: (ב) הכלים ב' מיני מתכות שמולחין אותם שפלטו ובן אותם שבלעו ובן אותם שספק בלעו ספק לא בלעו יותר מדאי. מיני מתכות הם כל הכלים שעושין מהם קדרות וסירים וכיוצא בהם חוץ מכלי חרס וכלי זכוכית שאין להם תקנה בטבילה ואין צריך להכשירן ולהטבילן מדאורייתא אלא מדרבנן. וכלי עץ ואבן אין צריכין טבילה כלל אפילו מדרבנן. וכלי עצם וקרן וצדף וכיוצא בהם צריכין טבילה מדאורייתא. וכלי זכוכית אף על פי שאין צריכין טבילה מדאורייתא מדרבנן הם צריכין טבילה. וכלי חרס אין להם תקנה בטבילה כלל. וכלי עץ ואבן וקרן וצדף וכיוצא בהם

כגם · מיהו אם נשתמש בו רק בתי טבריא מנעמילו בהן (ב"י בשם ג"ם)
והן מנעמילין · בשום מקום רק בימים מיהו בדיעבד מכלי בעלמא
בכל מקום (ב"י בשם ג"ם) לם הבעיל הרבה כלים ביורה עד שתרוב פליטת
הכלים נשבו הכלים כלי הן להבעיל עוד כתומן מים : (ר"ן פ' כל הבשר)
ו"(י) יכלי גדול שאינו יכול להכניסו לתוך כלי אחר בחמת נורלו יאפ
עושה שפה לפי שיטשים כדי שיתפלא היטב (יא) ויניקו הסים
בשפתו וממלאו מים וחרתיחו יב"או ינקה יג אבן רותחת או לפיד
אש וישליכנו לתוכו בעודו רותח ומיהו כן יהיה חסים יותר ויעלו
על שפתו :

ד "נוהגים לשפוך הכלי בסים קרים אחר תבלה (*) סיד :

תנג דיני החסים ושחינתם למצות · ובו ט סעיפים :

א אלו רבריס שיוצאים בהם ידי חובת מצה בחים ובשעורים ובכוסמין ה' בלילה הראשונה לחת בדבר הבא
ובשיבולת שועל ובשיפון (והמנהג ליקח לכתחלה חטים) (מהרי"ל) רשי' לידי חימוץ · מטרני"ץ חיט מחמיץ
יואבל אי לא כאורז ושאר מיני קטניות וגם אינם באים לידי חמוץ יא (תוס' ס' לבלק) : ב מות להחליק
קפ"ו בהמתי יזמהרי"ל לכת שלא להחמיר בחמץ במקום שיש לחוש שיבלו
לחבשל כי כותבין אותן בחבורת שעורין גו שעורי וחיטי שמן זית
לך יליקין בפתוחו שמחמיצין בהם כל הצמה שהן מחמיצין מהם הסמן
עכ"ל וכ"מ ° לכתב דאפילו שהר
שמני אין חוסרים בדיעבד לחי
יהוא שבחצו אוחן בתוכתם שעורין
גו שעורים דאפילו שהר
לך שבחיטין ושבולת שועל
בדבר חריף אחרי' אבל דוקא בלוש בחיט"ב דסי' ש"ו אבל בדבר שאינו
חריף לך ומשמע מהמרי"ל דמותר לאכול שהן זית : ופשיטא דכל
מיני הריסות הנעשו' מה' מינין אסור להשתמש בהן אפילו לחוש
בחים קודם כתיסה : ג מותר להשתמש
(ח"ם) בתב בי"ג טוב להחמיר שלא לאכול חיט וקימ"ל עד יום האחרון
כי ח"ל לברדס יפה : ד טעם הגן · ודוקא שיעבו חים בכל"ם כל
להחמיר עבב"י : ה מאכילת עכבר · דמשמע רוב הן מחמיץ חמשקפה
(טור וב"ח) ולכן אפי' הן ס' נגדן שרי בדיעבד ודפסר דדוקא חצה אבל
פעורה

תורה הבקי בהגעלה סוף יגעיל : ו בשום מקום · וס"ם בתי' המעורבים
עם אפר מקורין לי"נ בל"ח בי' : יא טוחה שפה · משום שח"ל שלא
ניתן פעמה על עליו ושתח בשעת הגעלה לא יתח עליו לבן יעשה שפה
ואח"ב שהחים וכן הסך לתיעוק"ל בבטלו בעלמו כ"ם בכיוצאות
(נמ') וכתב מהרי"ל דאם הוח
כלי שמחבין עמו רותחין הן לו
תוקה בהן דבר החתון לח
נגעל לבן צריך להכניסו טולו
ליורה : כלי שפיהו לר שח"ל
בשפתו בפלים לו שים לקיים
אסור בהגעלה עכ"ל ול"ל דה"ם
קערות שחכנסין בהם החחנת לח
לך החיטין צריך הגעלה : יב
לו יוקף · פי' שיחלקו בחחלה
כיעב : יג לחן רותחת · לעולמת
מלבן החים :

חנג א לח נחתה · לחין יוצאין ידי חובת מצה · בלילה הראשונה לחת בדבר הבא
ומשיבולת שועל ובשיפון (והמנהג ליקח לכתחלה חטים) (מהרי"ל) רשי' לידי חימוץ · מטרני"ץ חיט מחמיץ
יואבל אי לא כאורז ושאר מיני קטניות וגם אינם באים לידי חמוץ יא (תוס' ס' לבלק) : ב מות להחליק
קפ"ו בהמתי יזמהרי"ל לכת שלא להחמיר בחמץ במקום שיש לחוש שיבלו
לחבשל כי כותבין אותן בחבורת שעורין גו שעורי וחיטי שמן זית
לך יליקין בפתוחו שמחמיצין בהם כל הצמה שהן מחמיצין מהם הסמן
עכ"ל וכ"מ ° לכתב דאפילו שהר
שמני אין חוסרים בדיעבד לחי
יהוא שבחצו אוחן בתוכתם שעורין
גו שעורים דאפילו שהר
לך שבחיטין ושבולת שועל
בדבר חריף אחרי' אבל דוקא בלוש בחיט"ב דסי' ש"ו אבל בדבר שאינו
חריף לך ומשמע מהמרי"ל דמותר לאכול שהן זית : ופשיטא דכל
מיני הריסות הנעשו' מה' מינין אסור להשתמש בהן אפילו לחוש
בחים קודם כתיסה : ג מותר להשתמש
(ח"ם) בתב בי"ג טוב להחמיר שלא לאכול חיט וקימ"ל עד יום האחרון
כי ח"ל לברדס יפה : ד טעם הגן · ודוקא שיעבו חים בכל"ם כל
להחמיר עבב"י : ה מאכילת עכבר · דמשמע רוב הן מחמיץ חמשקפה
(טור וב"ח) ולכן אפי' הן ס' נגדן שרי בדיעבד ודפסר דדוקא חצה אבל
פעורה

כדגם · מיהו אם נשתמש בו רק בתי טבריא מנעמילו בהן (ב"י בשם ג"ם)
והן מנעמילין · בשום מקום רק בימים מיהו בדיעבד מכלי בעלמא
בכל מקום (ב"י בשם ג"ם) לם הבעיל הרבה כלים ביורה עד שתרוב פליטת
הכלים נשבו הכלים כלי הן להבעיל עוד כתומן מים : (ר"ן פ' כל הבשר)
ו"(י) יכלי גדול שאינו יכול להכניסו לתוך כלי אחר בחמת נורלו יאפ
עושה שפה לפי שיטשים כדי שיתפלא היטב (יא) ויניקו הסים
בשפתו וממלאו מים וחרתיחו יב"או ינקה יג אבן רותחת או לפיד
אש וישליכנו לתוכו בעודו רותח ומיהו כן יהיה חסים יותר ויעלו
על שפתו :

ד "נוהגים לשפוך הכלי בסים קרים אחר תבלה (*) סיד :

פרי חדש

ס"ק תכב
נוחר ולפי זה בי בר
סבח לחיקנם נעניה
דוגר, לח שחו בכלים
חסנים לפסק בחחבר
ובכי נקטינן ונזק ב
מפ"בבא בי שכחים
סלק חיחים

נוחר בשן לח שהלך נין
ס"ק עיי חס שכחתיך
בחרוים בשחים
ס"ב בס"ד :
סיי פיי חס שכחתיך
בסימן הל"ם
קנף ג :
יש ין הבזוני שכחבו :
לחילו קרש
הפרטיות לפרש בלח וכבש
נסדון לח יבח חכני
כחפרטיו' סולנות על
הסדר בלחח ישרחל
חחנרי"ל בשנגלו חחנרי'
ובחוי בי ' חתוך על הנלחת
חכנסיח בי ' חתוך לחוות
בשנחני' ניחוח בזב
לעשיהך לבח חלני לחסך
ותוהך חלבי חרחיהך
חנית חוסך ס"ב ולח
בחי נרון ק"ם שנהנהר
בסימן ס"ב בפרטיות
יבח ס"ב בפרטיות
ס"ב בחוב בלני בלפנ
בסן חוסר בס"ם בחוב
לעשיהך לבח חלני לחסך
ותוהך חלבי חרחיהך
חנית חוסך ס"ב ולח
בחי נרון ק"ם שנהנהר
בסימן ס"ב בפרטיות
יבח ס"ב בפרטיות
ס"ב בחוב בלני בלפנ
בסן חוסר בס"ם בחוב
לחילו קרש
הפרטיות לפרש בלח וכבש
נסדון לח יבח חכני
כחפרטיו' סולנות על
הסדר בלחח ישרחל
חחנרי"ל בשנגלו חחנרי'
ובחוי בי ' חתוך על הנלחת
חכנסיח בי ' חתוך לחוות
בשנחני' ניחוח בזב
לעשיהך לבח חלני לחסך
ותוהך חלבי חרחיהך
חנית חוסך ס"ב ולח
בחי נרון ק"ם שנהנהר
בסימן ס"ב בפרטיות
יבח ס"ב בפרטיות
ס"ב בחוב בלני בלפנ
בסן חוסר בס"ם בחוב

סימן תכב
ס"א ואין מוסיפין
עליהם עיי"בסי'
תפ"ד סעיף ני :
ס"ב ויש"א מוהג
ס"ב חסיר קו
ובראשי חדשים וכן
בסי' ת"ם סי' כ"ד בסוף
סמוחר להסס ין
ובסיין

תנר באיזה מצה אינו יוצא ידי חובתו ובו ד סעיפים:

א מאין יוצאין (א) לא בפת א סובין בלא בפת סורסן ב אבל לש הוא את העיסה בסובין ובסורסן שבה ויוצא בה ויוצא במצה מסלת נקיה ביותר ואין אומרים אין זה לחם עוני: כנה ומיהו לכתחלה אין לעשות המצה רחבה יותר מדי(ב) דסוי כחמיצה: (מרדכי פ"ק)

ב יציאת הכלבים בזמן שהרועים אוכלים מסנה יוצאים בה ואם לאו אין יוצאים בה ג (ג) דשאין זו משומרת לשם מצה: כנה כך הם דברי רבותינו הצרפתים ומהרי"ו ז"ל ומורי הרב מוהר"ם מלובלין ומהרש"ל ז"ל ורבינו שלמה ברוויש ורבינו יעקב מורלינ"ש ז"ל: (מרדכי)

ג יצרך לשחון החטים יג (ד) יום או יומים לפני הלישה ואם שחנו בערב פסח יד יש אומרים שאסור ללוש מצה בו ביום לפי שחקשה נשיפת שחינה רוחות טו וסחים המים והעיסה נוחה להחמין:

תנר (א) לא בפת סובין. לשון אחרים: (ב) דסוי כחמיצה. וכנמ' אמרי' לחם עוני פיטא גלוסקא: (ג) יום או יומיים. ומהרי"ן כתב ג' ימים:

(ד) כי הקרוח מחמיצה כנוטה: שחין לוקח מן

ני בנין אברהם

כאר הגולה

[illegible] בסם ב' ריח מיוחדת ורגיל בסם מ' [illegible] בסחנב כרישים [illegible] סם ס"מור ורב הוא [illegible] נמצא בסם [illegible] ורחב בסיב [illegible] ומשתמש [illegible] בסמים [illegible] ומלח יאכל [illegible] ומלח נמלח [illegible] בסם בשמים:

מור בסם הרופאים ס"ל מחכמי ג' מיני נחלים בסמים [illegible] ומלח [illegible] ומלח [illegible] ומלח

מצה לחם מצה. פי' לחם לחם הקרוי מצה תאכל י"ח ס"ל

בהכלאים תלוי מלחא: (ד) במצה גזולה. בתשר"י

כ"ש מדאורי' לענין מעבר שני שתלוי בו ידי מצה לר"ת

שישים תאכל ובגזולה לא יתחייב כלל ולמ"ד

לעיל ס"ל כ"ש דחייבת לפי פשוט כ"ב דחייבת לכם

לכלכיוע"ם וכ"ע: ד לחייבלע"ז שהיו מולעין העיסה ברותחין ומחוך

כך היתה מחזקת והחירה אין לחלו בקיתון בחליטה וכ"כ בי"ד סי' ע"ג

לענין כבד ולכאורה כשם שבפסח אם בדיעבד מותר ב"ח אם נפל חתיכת

עיסה למים רותחין בשעת רתיחתן וסיננו[ב] מיד מותר בדיעבד וכן

משמע קצת בשו"ר סי' תס"ו וסיימן

תס"ו שכתב שבפסחים היתה במים

קודם רתיחתה והחמילה משמע קצת

דבשעת רתיחתה אין מחזקת וחכל

מקום אין להקל מלחר שלח כחזקת

בפי' כשם קים: ה במצה גזולה.

בשופרי הרבה בחמור לחד יתמרו

כל מיניני מלחי לידו יכים לו

בחזקה (כ"י) וכ"ל דעזב לחר כן

בשעת עשיה שלפעמים מחחלף

הקחם: אם גזל ונתן לאחר

ואינו רשות ויוצא בו (ורוקח

לאחר יום) ואם האחד חזר

ונחנו לגזלן גם הגזלן יוצא בו

(תהרי"ל) ועמ"ש סי' תרמ"ט לענין גזל עכו"ם:

תנה א סמוך לבין השמשות. דמן הדין לשוחבן ב"ה ממש כדי

שיעשנו בחים בחחובר ב"ב שעות ביום שהחשיבו טענין

ביום ו"ב שעות בחויר בלילה כמ"ש מהרי"ל הלכו שם ב"ח

דשחי לשחוב סמוך לב"ח ותן להקל בפירש"י ולח לפי' הרח"ם והר"ב דמן

כ"ש שלח לחחר לשחוב בלילה דבקהל כ"ע מודו וכחב ב"י דאם שחבן לחר

חחלת הלילה אין להם חקנה וחסורים החים לעולם לחליבת דרח"ם עכ"ל

ד"מ וכ"ח כחב דכדיעבד אם נשחטו בלילה יש להקל ללוח בהן ביום ועפי'

רס"ח שיעור ב"ה:

לילו

תנה (א) אין לשין אלא במים שלנו בין שהם מי ברורות ומעיינות בין

שהם מי נחרות ושואבי אות מבעוד יום א (סמוך לבין השמשו)

(ר"ן והגהות מיימוני פ"ם) או בין השמשות ואין לשין בהן עד שיעבור

הלילה

ג סליבא בזמן הזה דירע"ן ד למחלם הילכך כל מין חליטה אסור:

ר ואין אדם יוצא ידי חובתו ה (ר) במצה גזולה בפח דברי אמורי,

כשנגזל מצה יאכל אם גזל חט, או קמח ועשאו מצה ויוצ' בה שקנא,

בשינוי ורמים לבר הוא חייב לו: (ולענין ברכה ע"ל ריש סי' תרמ"ט)

תנה דין מים שלנו, ובו ו סעיפים:

א (א) סאין לשין אלא במים שלנו בין שהם מי ברורות ומעיינות בין

שהם מי נחרות ושואבי אות מבעוד יום א (סמוך לבין השמשו)

(ר"ן והגהות מיימוני פ"ם) או בין השמשות ואין לשין בהן עד שיעבור

הלילה

תנה דין מים שלנו, ובו ו סעיפים:

א (א) אין לשין אלא במים שלנו בין שהם מי ברורות ומעיינות בין

שהם מי נחרות ושואבי אות מבעוד יום א (סמוך לבין השמשו)

(ר"ן והגהות מיימוני פ"ם) או בין השמשות ואין לשין בהן עד שיעבור

הלילה

מגדל קמח ותמצו בידו:

תנה (א) אין לבין כו'. ז"ל הר"ח מפני שביחי ניסן חמיעות

מהחין ועדיין יחוח הגשמים ותוח מהלכת בשיפולי

עיר הלך ממלח מבערב וחלטנהו עד למחר כתב לחי עזרי לפי

זה השיחב בבוקר ומניחן עד הערב שפיר דמי חבל רח"ם היה

מלפי שהחוח מהלכת בלילה תחת הקרן הלבך חין להם תקנה

שלפי שהיו בלילה במחובר וגם"ו השוחבן בחחלת הלילה מוחרים מיד

לשוחבן מחר מחילת הלילה עכ"ל וז"ל במ"ב מחר הר"ח ממ"ן

להחבן בבין השמשות דלח חפסד כדחחר בשלהי כ"ם דרש רב

שלעולם לא חלוט לח במים שלנו למחר חייהי כ"ע הלבניהו לנבי שהיו שנורי שלנו היינו במים של רב מחנה ח"ל לעולם במיח דביחו קלמיכח

מהם בפסחי' דחמר לח

ב ליט מזיק ואפי' טיהרו בשתים (כ"ילת) עפי' הכ"פ ס"ה: נ"י לכסותן
שלא יסול דבר לתוכן תכל ין מחם פיחתמו שכבר שקעה החמה (ת"ה):
ד בגליל ס"פ לחוץ שחופין כחם"ם ואין יכולין לשחוט כחם"ם ולא בעל"ם
דצריכין לשחוט כ"ם ואין שבת מכיר בגליל לכן ישחטו בגליל הסייב ליום ו'
קל ותומר הוא שיועיל קירור ב"ם להחזיק שלשים יום שהוא חזקה

חלילה כולה לישולים לשאוב יום אחר ליום הרבה שאם חוזקם יניחם
בכרתף שהוא קר ואם חזקן יניחם קר כי הם באויר כי הכרתף הוא חם 'וצריך
להשכים ולהכניסם לבית קודם שיזרח השמש ואפי' ביום המעונן:
כנה ואם לא פנימם בשמתה אם לא עמדו כל עד שמותו ב תיכו
מזיק ויותר טוב להעמידם תחת החקרה שפיא יפתה לפנימם בשמתה
(ג"י בשם ח"ת) וכשנוגע המים תחת תורף הקיבא ב ים לכסותן (ק"ם
סימן קע"ו בשם ס"ג שם ס"ג ותשר"ק) כשהל פסח בתוך בשמתה ים
בשם מהרי"ב הביאו ד בגליל" (מרדכי ס"ק דפסחים) (ב) לכתחלה
ים לשמור ך מן בשמרות ך ולא מן בכתרות (מהרי מולכי) תכל כשבשמרות
גדולות

ולא מן בכתרות
שהחמה

הגחרת ליוכחב הלי שובדת דכפשוטיה שהי מחלוקת דקתני ל' מחלוקת ומשמע
דקתני ל' הכיחר בשלום מים שלא לטרוח בשלמת לם"ל חלי דיל
דים היחר בשיעלהו בכתר ויחזיקו עד העיב מחל"ב לחלוק דלא

נכך ח"ב ודלי נכתב בגחרת הלי שובדת כדי להשחיטו דמוחר חים שלא לטו סיכת דלא לחפשר לטו דברים לטו
ותבדהתי לחם נעשה הרב בלן מדרטו דרך כחתה בכל מקום ונעשה עלמו לכל פלפלחת חריפתת ולפרש חה שלא עלה על
זכר הוכחתו מחתם שלא מלינו שהחעלו מלאכל ובדב"י הלליך הוכחה זו וכתב הוכחה לחרת הכיעו לחם שלרך לחוכחב לחוכחה הלי שובדת בגחרת ה
שלא טהר בדברי הרח"ת וחה דלפי פלפול הכ"י לף לחו ליחר דגם להרח"ם לין ליחייב ל' דקתי' הלישדת דהלי חים שלטו היש
דכיחתו פי' לילה חתם בעינן ולא שיעור לינה כיון דלפיר"י דחכאי לפלפלחת חלי ביום וחכו ולחי לחלוק לכל"ע ל' פיחים ב"ב ול' פיחים ב"ב
לינה לילה לנשחב יום ושיכלה לח יהי לפרש גם דברי סחורחי שכוכר כן והחרעם על ב"שפי' כדברי החורחי פיחום שעשה לנה שם בשמתו
כן לנה דבשחב כלילה פי' לחין להם חקנה לעולם וחפום הוח דבה כהחורחי הח"ם שוחלן קודם לחילת הלילה לו לחיחין לו
מבחר דקודם הוי כלחחילן חתם ולחין חיסוק ביניהם . וחו לחין שום סברת לעולם לחלק בין פסול דחחיחת היום ובין פסול דחחיחת
דחמה בשלחה זה חזה ואי הוה הכניח חיבי לנו שים חיסוק בזה דבגחרת לח הוכר שום כלל חלח בנינן בלי שום חלוי. והנלע"ד דפי' הרב בחיי
בדעת הרח"ת הוה פלחת הברור והוה בדרך הזה דלרב"י לין רחיחות בלילה חלח מלד שהוה לילה כלל חלח מלד שהוה לילה פל לעת הרח"ת דהי
רוחחין חתיד ביום ובלילה ולא בח הלילה חלח לחקן הרחיחה והייטו שבחן לילה שחקדר ושם כן ב"ב בחחחין היום ובין בשל דחחיחת היום
דלילה דקחני כחן הוה בשביל שים בה רחיחות חלד שבשחם הולכת חחת חחרן ובים חום השחם על חחרן ובחרחים רחיחות בלילה
בגמ' דגם בלילה יש רחיחות כ"ת ורחיחות הלילה ודחי לין לנו לומר דוקח כשחם מחחחין כל הלילה יש רחיחות כ"ת ורחיחות הלילה דוקח כשחם מחחחין
כל הלילה לח לין לנו לומר כן דח"כ למה הקפידו על לינת לילה שיהיה בחלום חלח די בחם שיהיו מקלת הלילה בחלום חלח ודחי דגם מחלת חלח בנשחב חלק נדול מקלת הלילה וביום פשיטח לי להרח"ת ולא חעשה שכוכר הרב המחורחי דבשיעור לילה בל יום
חחחת קור הקרקע דע"ז ודחי לי להשיב כשבשבו ביום ושיעשהו בחרחו לו מחערב יחקרהו ב"ב כ"ם ב"ב:
קרירת הקרקע לין זה חלח חיחום חלח העיקר לים חיסום ביום ובלילה דביום הסחם החום ובלילה הסחם חחת הלין ומחחם החום ובלילה הסחם חחת הלין
ומלחח שלין חיחר לח בשעה שלין חיסום ביום ובלילה ובל"ם ב"ה שקודם לו וכל הנלחר בשעה שים רחיחות חלד שבשם חות הנחיר ובלילה
הלילה לין לו חקנה כלל דה"ל כיום חחין שלין טוען מועיל בהם כלל וכל זה לחד הרח"ת מלשון החלחוח לין לשון חלח בחים שלטו ה"ל דחים
ים חיחר דחייטו בהחחלחה ובה חחר שלטו לחייטו כלרך הלילה שחיי חלח בנשחבו ב"ה לו לין לשון חלח בחים שבשחבו בלילה ולחי לשון חלח
שלחן בחחלת הלילה קרוים ספיר חים שלטו ובוחלת דברי הרח"ת וסת"ב נכונים דברים הרח"ת חלר דים לחיי לכחחלת בחים שלא
היכח לחי חלחר דח"כ חה עשו בני פסוניה לחרי שטדע להם החיסור כדי לחכול בערב בשעת חכילת מלה חייטו בהחחלת הלילה חפי' לפי
לריך לשהוב וללום ולחלפו לחין דבר זה כדחי להסחירו וזה לבעל החלמוד להשיעטו דדחינן המחום בזחב עטור זה לח ודחי שזה חיסור לשחר
לכחחלת הלילה חין כחן חיסור כלל ב"ה חה בדברי הסח"ג בח"ה הר"י בר נחן שכחב דחשור לחפות קודם ע"ה דשחה לילה טורם חלינן ונחב ע"ה חחמים חן
חיסור זה חלח לרש"י עכ"ל מדחלי עלין הלילה בלינן מחחיב בים לחר בדברי רש"י דחייטו בים רחיחות חלד שבשם חות הנחיר ובדברי
רוחחין וללריך לינון והלינון לח חלי בזחן חלח דוקח בלילה שחו בים לילה עלמה ל' דוקח ס"ם הלילה טורם חלינן שחת הנחיר ובדברי
מנכחה חן כ"ם הסח"ק ע"כ כחב הסח"ג חחמים חין חיסור זה חלח לרש"י לטון חחמם מחמם דלח"ם לרינן כרש"י שבשחבו הסח"ג חלח בלילה
חלית חילחת חלח דוקח בלילה בלינון לילה חחחמחת לחיסור דוקח ול"ב מה לי לסוף הלילה חו בחחלחה דחם נשחבו בלילה חלח בלילה חבו לחחר
בחחלת הלילה חין כחן חיסור כלל ב"ב מה לנו לעמוד בשחר ונשחר עלינו לחרון קופי כרש"י על החזחי דבשחבו חבע"י חף כי לחו לחוש
בשבשחבו חבע"י חף כי לחו לחוש כל הלילה ולדעת החזחי חיה סברת הלי"ח וחחי יש חומרים ע"כ ל' וחחחיי"ן חחף כי לחו לחוש
חסור חף בלינ' לילה בשבשחבו חבע"י בכחה הוכחות לפי דעתו והרי בפירוש חלינו סברת זו לים חיסורי ול"ל לחה לייחס סברחו נם לים
ים חומרים שכוכר הנחרת הלל חין חזה סחירה לדברי החזחי כי בדברי הלי"ח לח נחר בפירוש חיסור חבע"י כי"ם הים חיסורים וכן חלה נחבר
הטור כי חס"ל לחר שכחב דבריו"ח כחב ויש חומרים ור"ח עלמו ל"ח סלה וכרו כפי' והדברים שכדבו חומרים בפי' בסי' רל"ח ול"ל חין לנו
חלח בחים שלטו ויש מחחירין לשלוב חחים בין הים ובין הלילה ועורי הר"ר יצחק חומר לח נחבב חורם לחלכי חשדת ועיד ל"ל לחיחר שלטו
הלילה חלח חין לילה רק מחלי לילה עד ע"ה שלו רוח לפנית היה מנשבת ע"ל הרי מבחר כ"ם דחים מחחירין היה דעת הרח"ת דבשחבו
מחבר רק מחחירין שלח לשלוב לפי' בחחלת הלילה רק בין הים ובין הלילה ועורי הר"ר יצחק חומר ל"ל חלח עד ע"ה: ול"ע הלכה כחב ב"י מקבי"ל
לחין בחים עד שיעבור עליהם לילי' כולה ע"ל ס"ם חבע"י הוה לסיעתי שפי' דברי הרח"ת דבשחבו בים בלילה חלח בחים שלא
המחירי דבשחבו בים ובשחב בלילה חחר חחילת הלילה חין חקנה לעולם ופרים זה הוה חחחת נחור כ"ם חם חין לנו לומר לשלוב חבע"י
מרויח עפי כי חפי' בחחילת הלילה יש חיחר נחור כמו שבחב ומם כן לפי שחפק לו בשחיטת החחחה חלחר ולא יקדים עליו ויוכל לה"ה ולכ"ע
נפ"ם חם לשלוב ועוד כחבי קדמונינו נחנו לשחיטו לחחר שקיעת החמה ובח"ל לחיחל מיום ב' בחב חלי לחיחל מיום ב' בחב חלי ע"כ ובן יש לנו לומר
(ג) לכתחלה יש לשלוב כו' . דרש"י כחב דעיקר הקפידה בחים שלא לטו היה בחעייטות ובורות דהם רוחחין לבל לח נחרות שבחיטן חת
חלכה

גדולות מהפסח פלגים וגמלים טוב יותר לשחוט מן הנחלות (מהרי"ו) ז (ג) יין לנסיך מים פלגו מכח מת ח הו תקופה כדעתו (מרדכי פ"ק כל שעה והגהות מיימוני פ"ב) ומכל מקום טוב להחתלה יגמלים כהם ט (ד) נרוז גם יסגור לשחוט מים ע"י ב יום למעט על מלוח ולף לשחר מעות ישחט ישראל (מרדכי ומהרי"ו כרי"ו ופהרי"ל) אם אפשר ושוטנין ליטול מים מיוחדים למלה על מלוחה ונוהגין ליקח כלי חרס חדשים ומין לשבות במכבר אחר

ו בשל עץ יין לנסיך: (כל בו)

כ יש אומרים שטים המכונסין יא (ה) בסיסטרנ"ה כותר ללוש כהם סמוך לשאיבתן ואין להקל בדבר אם לא בשעת הדחק:

ג אין ללוש בפים חמין אפילו לא נחמצו אלא בחמה ולא בפים הגרופים יב פרור גדול יג שנחשבתו עכח ותלוי על פקום האש ומים שבתוכו פושרים אפי' כשאין האש תחתיו ואם עבר ולש בין באלו בין בפים שלא לנו אסור ויש חולקין ומתירים בלש בפים שלא לנו

יש אומרים דבשוגג מותר יד ובשעת הדחק יש לסמוך עליהם:

הגה (ו) ומפילונלה דחק יש להתיר אם עבר בשוגג ולש בפים שלא לנו (רבי ירוחם ס"י)

ד פים שלא לנו שנתבטלו טו חד בתרי בפים שלנו לשין בהם:

ה ב נוהגין שלא ליתן מלח בכצה ונכון הדבר: (ומפילונלה) יש לסמוך)(מרדכי ס"ע):

ו פלש הכצה בקצת ושומשמין ובמיני תבלים יז כשרה יח כיון שיש בה טעם כצה גם פ"ם אין ליתן בה תבלין לפי שהוא חר ומחמם הטעסת:

הגה יט ומפילונלה מפילו נדיפכך לסור וכן לש בגל בה סיד: (מהרי"ב)

תנו שיעור כמות לישת המצות וכו' ג טעפים:

א יאין לשין לפחות א עיסה גדולה משיעור חלה שהיא פ"ג כצים ותוסיפ ביצה בינונים והוא עשרון ב כ יכן יעשר אותה יפלא כלי מים ויערה המים מפנו לכלי אחר ואחר כך יתן פ"ג בצים ויתחיל שיערה מפנו ותמים שיתערו יתנם בכלי אחר וחכלי המחזיק אותם היא המדה למלאותו מקפח כ יותמרה (א) מתוקה ולא גדושה ושיעורה מקפח חטה מצרית ג כ"ק ברהם מצריים בקרוב:

הגה

כתבו דבשל בחכוכ"ח בי"ד סי' ק"ו ק"ח ע"ש ולכאורה נרחה דמותר ונערכן לכתחלה דסה"ן בהעטה משום תיסור חלה שבאלה לנו הם חמין וכשתערבו נעשו פוכנין וחסכן מותר לנמכן לכתחילה ופ"ע: יז ים לאסור ז"ל ד"ח ולפי מ"ש סס' תס"ב בדיעבד יש לאסור וכ"פ המרדכי דהאוכל מזה תלוחה כאוכל חמץ עכ"ל: ונ"ל דאם נפל לתוכה נרניד מלח תחלה מיד כמ"ש סי' תס"ב ואי משום שחמחם יש לחמור על הכל כן שכתב דחעטה מלח ליטו מחמחם עטבי"ד סי' ק"ו: יח כמרס: ומיטו צריך לאכול כזית מזה תוך חתבלין עיי' בחמחות דף ל"ג ע"ב בתו': יח כיון בים בה: משמע דיוליפין בה"ח בלילה הראשונה ומיטו פרמ"ס משמע דהל"ל מזה עשיהחוכ"ב ה"ח פ"ו: יט ופלפלין לפי' חד קורט עשה כל העיסה חתן וה"ה מעט סיד (ד"ה מהרי"ב) ונ"ל דוקא בפלוש בחוכו אבל אם נפל עליו יפלקנו ומותר. וברחוים משמע דפלפלין פרי בדיעבד ומ"מ יש לחקל עיש"ס שנפי מלח. ונ"ל דזנגביל דיו כפלפל וחפער דה"ה נענלך וכרכום:

תנו א עיסה גדולה. לפי' תוסף בהרבה תנורים שיש יכולין להתעסק בו יפה (פ"ג זכרונות דף כ"ד ב"ה): ב וכן יעשר לותה. דלא כרי"ו שפחב לעקוב ביום ולמלוח לותה מ"ג פעמים זה ליו דהא בקרי להו הקליפות (ד"מ) וה"ב בשם מהרי"ך שהוא שיעור נ' קוותרט וקוטרי לותה"ר כתב שהוא נ' זיידלך: נ תק"ב דהר"ם כו' כ"ל

(א) מחוקה ולא גדושה. במרדכי בשם ריב"ח כתוב וז"ל בלמדה מפל"ב שהיתה מדתו כמו כן עשיית החיפה והיתה גודפה

כלל: ד ולא יתחיל. רק יתחיל בפיסקא כדרך התוכחים. לתוכיחין על הקהל (תהרי"ל ס"ח): ה לא יושיפה. ויבוא הקהל להתפעל ותתחזק כח"ס סמי תלט: ו מותר בדיעבד. לקח על נב אחין ושמע מוטעל כה ח"מ אין שומין כה פיעור מיל (תהרי"ם ור"ן) ואם שמו בה פיעור מיל קדם שיתחילו העתרי לסייע בשעת שריפה אסור (כ"מ סימן תל"ו) ויש להחמיר דהרי"ח תלתם הפנים שהיה אחי עקרונים היכם רחיים לחם תחרו בזריזים יתמרו בשיחין וריזים כדתי'כבניה וכפסחים עסי' ח"ם והטעל מיהגין לקח לכתחלה להקל ואין כח לחתר:

כיצד היו מחתירין:

תנן א טוב לקרב. ויש מניחין העיסה בכפל בשעת הפרשת חלה ואינו נכון (של"ה) שמצוה להפריש מכל עיסה ועיסה לבדה (ל"ת) ח"מ דין בברכה ח' ונוהן חם לח העיסה בתחיים וכשיוסיף עליה מעניו לה עיסה עבר"ח סי' ל"ה ועת"ם סימן תל"ב ולעניין ברכה אין חילוק בין פסח לשאר ימות השנה (ל"ת ל"ח) וכדרישה כי"ד סי' שכ"ח בתב טעם להמוהגין לחתר בפסח תחתות חלה חלה חן העיסה ע"ש וגם מתן טעם לזה שמוהגים לעשותם תחילה בעיון חלה וחח"כ משליכה לאוור ומסיים שבניח רש"ל מהו לשרפה בלי תיקון וכ"כ מע"ח:

ב ולא ח"ח וכו'. לכתחלה צריך להפריש בעודה עיסה דהחשת עריסותיכם כתיב (בית יוסף ושל"ה): ג לא צריך. אבל צריך שיהיו שניהם מוכחים לפניו דלמ"ל חלת ח"ל לוכל ולוקך וחח"כ מפריש ח"ח לכתחלה בעי' שיהא חן החוקף (כ"מ בשמו) שהקשה הכ"ח דהא בשאר דברים מותר לוכל לכתחל' וחח"כ מפריש וכתב לחלק בין כ' עיסות ל' עיסה דבפחות מיירי בעיסה ח' דהא חולק על רש"י ע"ש ול"ל לחלק דעכ"פ בחלה עסה מה מחפרים מתפה בעי' חן החוקף. כתב מהרי"ל דמותר לטורפה במדורה ישרא דהא רש"י פסק דישרא מותר לוכל ע"י ביטול כרובודאי הוא לכתוך עליו ליהנו' מתפה ועב"י סי' שכ"ג וים מחירין: ד לא יקרא. אלא יקרקה קוקי"ן בכלי (תהרי"ל) ול"ל דליכא קפידא אלא כשבעליו קורא שם אבל בתר חע"פ שקורא לה שם ל"ל כמ דאין לו רשות להחים: ה מחמין. חלה די בעירוף ע"י אפי' לא נגעו בהדדי ע"י יפה עם הטור והש"ע אלא שלא הכריזו כאן נגיעה אבל דעיסה שבחמיץ עם חלה זו יכול לפטור אלא שלא הכריזו כאן נגיעה להדדי בין החוקף כו' עד כאן לשונו ול"ל דלא הכריזו הנגיעה חלה לגבי חן החוקף כי"ם ומ"ש ח"ל ואם נגעו בשעת החוקף אפי' חלה חן העיסה שחתת חוקף ורחי"ם שכתב לא נגעו בשעת החוקף אלא בכלי לא נגיעה להדדי קאתר חלה נגיעה ע"י כלי שני לענין שיעור חלה וכ"כ בהגיה מלק חיעור ח"ל ומה שכתבו בסמוך להכיח כל החלות בכלי ג' בשעת הפרשת חלה לאו משום דבעינן חוקף אלא משום דבעינן חיעור ואם היה חפריש חלה קודם שנרפס בכלי לא מיפעריבי בהבי ואם יכולו אח"כ לגדל עירוף בחחיב בחלה ואוכל עכ"ל הרי דלא צריך לפחר חן החוקף עכ"ל הרי דלריך להיות חן החוקף אלא נגיעה ע"י כ' סיון שיש חיוב לכל אחד בפ"ע ורוצה להרחים מאחד על חב רק חן צריך חוקף. ובה הגיהו כחוסף' בשם ר"י נם בסמ"ג משום חוקף שיעבו להדדי אפי' בשל ג' חח דלא כדעת הרא"ם והטור דלעניין חוקף לא צריך רק לקרב ואפי' לגבי ר"י לא בעי כאן לחחר לדריך שלא ונגיעה אלא ח"ק אף על פי שהם בשל צריך לגדל עירוף חוקף אין לריך שלא לפרפן בשביל שיעור חלה ח"ל כנגיעה בכלי ובשמוך מביא לחתך דברי הרא"ם והטור אפילו בים שיעור חלה לענין חוקף:

(ג) ואם היה בו שיעור חלה ואפילו אם שכח ולא כלל קנח יפרים על החחר חלתו ח"ל לוכל ולוקך וחחר כך חפריש ולכשיוכל לחפרישה אחר כך שיש שיעור חלה בעת חפרישה ולחה כחב שכח ולא כלל קנח חפריש ולכשיוכל לחפרישה אחר כך שיש שיעור חלה בעת חפרישה ואפילו ל

ועי״ל סי׳ תל״ט ס״ד: ז קטן. פחות מבן שלש (ד״מ ריש ר״ן) פי׳ דתמרין מסתמא לא רצה קרי לכל לי׳ ידעי׳ דרצה קרי אפי׳ הוא בן יומו הוה מצה לקרין: ח שטבל לקריו. ל״ל דחם רחם חת״כ מים חלוקים או עכורים מצה כדאיתא פ״י דמקוואות לבן יחבל תכף אחר הטבילה ולא יעיל מים צלולים ועסמים תר״ן דיני טבילת קריועסמ״ו פ״ח: ט שלין מלכלין. שלין מחזיקים לותו בכהן ודאי דלילמא נחחלה״ח מחמתיו וכ״פ רש״ל ומהרי״ל ומהב״ח בי״ד סי׳ שכ״ב כתב לריך טעם למה מהנין בפסח ליתן הלה לקטן ובאחר יומת הצמה אין מהנים ליתן לקטן טל״ל ואפשר מפני שהחלות מרובות ואם לא יהללנו לא יהיו מחזיקים לותו בכהן כמ״ש רס״י בחולין פ״ח גבי מחתות כהונה:

תנח א לחדו׳ טעות.

אף על גב שמן הקרבת הפסח הוה לחד ו׳ טעות ומחלם מ״מ עיקר זמנו הוה מחלות כמ״ש החום׳ בפסחים דף ה׳ וביומא דף ל״ח ובגדה דף ס״ג ע״ב: כתב הטור המדקדקים מהגיעים לאפות הכל קודם פסח שלא יחערב עתו מפני חמץ יחבטל ע״כ ופשוט דכשנאפ׳ קודם פסח בתערב בליסה ומותר לאכול בפסח דלא״כ אף לאכול בעין חמורים ודברי הב״ח בסימן תנ״ג בה מתורי׳ ומהרי״ל כתב פשוט דאין בתוך השוער כדי לחטול מלות תנ״ג בה מתורי׳ ומהרי״ל כתב פשוט דאין בתוך השוער כדי לחטול מלות חדשות בכל יום וכתב הת״ה והחוסף בפ״ק י״ט אסור לאפות מלות ספיקו ס״ה דאסור לאפות בליל רחצון על ליל שני מיהו אם אפה מבע״י בליל רחצון יכול לאוכל ביום פת חמה ויכול לאפות לחרים בליל רחצון ולותה שאפה מבע״י יגמיעם לגיל שני עמים סי׳ תק״ז ס״ו ואם נלכך ס׳ מהמלות שאפה לחרות כי״ע משום שאסרה דנהגו לעשות נ׳ מעשרון ס׳ ע״פ שם גזירת שמח שעשו ע״י קטנים ומכי לעגין שמכינן עלייהו (כת״ם סי׳ תע״ו) לעגין מלה דחוריי״ח לח מחכינן עלייהו (מ״ת מהרי״ל) ועסי׳ תפ״ב: ואם נישהו עיסה שמוך לחחילה ולח הספיק לאפותה עד שחשיכה ל״ע אם אותר לאפותה ב״ע כדי שלח יחחיל דהא חלה אסור לאפותה כדיש שלח יקח אותה עיסה לחלות כיון דלח לם אותה פת חמה כמ״ל אלא שלח יקח אותה עיסה לחלות כיון דלח לם אותה עיסה מלוה מ״מ יוכל לאכלה תוך סעודתו או למחר ביום רחצון ועסי׳ חק״ם ס״ג ום״ם שם.

תנט א שמחיישיי מעוקן. פי׳ שמח פחוחים יגיעו עניים אבל מותר לטוח בבל מחת הלריע לבגדיו או עבלים ותחבב הסוחס ירגיש מיד בדבר (ח״ה): ב ובין ביהר. מה״ט דשמח יבי מעוקן אבל בין הסעודות אין לחוש (ח״ה ד״ח): עסי׳ תל״ח ס״ו: ואין להניח סדין ע״ פעמים הרבה על המלות דשמח מדבק בו בקל ומחחמן עם״ד וכחשו הרב בה סי׳ קי״ד כחב שהמחב״ם סלח המלות לסורעי רחוק הרבה יותר

הגה °ואם יש בהן ז קטן סלח רחב קלי (ו) °או גדול ח שטבל לקריו מותרים לאפות בהלה בצבילו (טור) °יש מומרים דמותר ביום טוב לעשות חלה בזמן הזה לעום כהן (מהרי״ו) יש מומרים דמותר ביום טוב לעשות (ז) פחות מבזיעור °בדי לאפור עלמו מן החלם: (ו״ן ד״ם מני שוכרין):

תנח מצוה ללוש המצה בערב פסח • ובו ס״א:

א °א מנוחנים שלא ללוש מלת מלוה בערב פסח °עד א אחר שש שעות שהוא זמן הקרבת קרבן פסח ובי״ד שחל להיות בשבת (א) °לשון בערב שבת אחר שש שעות:

תנט מקום וסדר לישת המצות • ובו ו סעיפים:

א °אין לשון במקום חשמש °ובים המעונן אסור (א) החת כל אויר הרקיע משום דיוסא דעיבא כוליא שמשא: הגה ומ״ב מהגו לישהר מלנות בגד החנן הפחות שבינו ובין עם שחם לבעחים (ת״ה סימן קנ״ג) א ב ובן יש ליזהר מלהולין החלות לחטר תחת הרקיע מעונה ובן הים לו הקמח. (הגהות מיימוני פ״ה בשם סמ״ק ומהרי״ו) °ולא יהקרב ללוש °אצל התנור מפני חום החנור:

לא

יחבטל ע״כ ופשוט דכשנאפ׳ קודם פסח בתערב בליסה ומותר לאכול בפסח דלא״כ אף לאכול בעין חמורים ודברי הב״ח בסימן תנ״ג בה מתורי׳ ומהרי״ל כתב פשוט דאין בתוך השוער כדי לחטול מלות חדשות בכל יום וכתב הת״ה והחוסף בפ״ק י״ט אסור לאפות מלות ספיקו ס״ה דאסור לאפות בליל רחצון על ליל שני מיהו אם אפה מבע״י בליל רחצון יכול לאוכל ביום פת חמה ויכול לאפות לחרים בליל רחצון ולותה שאפה מבע״י יגמיעם לגיל שני עמים סי׳ תק״ז ס״ו ואם נלכך ס׳ מהמלות שאפה לחרות כי״ע משום שאסרה דנהגו לעשות נ׳ מעשרון ס׳ ע״פ שם גזירת שמח שעשו ע״י קטנים ומכי לעגין שמכינן עלייהו (כת״ם סי׳ תע״ו) לעגין מלה דחוריי״ח לח מחכינן עלייהו (מ״ת מהרי״ל) ועסי׳ תפ״ב: ואם נישהו עיסה שמוך לחחילה ולח הספיק לאפותה עד שחשיכה ל״ע אם אותר לאפותה ב״ע כדי שלח יחחיל דהא חלה אסור לאפותה כדיש שלח יקח אותה עיסה לחלות כיון דלח לם אותה עיסה מלוה מ״מ יוכל לאכלה תוך סעודתו או למחר ביום רחצון ועסי׳ חק״ם ס״ג ום״ם שם.

תנט א שמחיישיי מעוקן. פי׳ שמח פחוחים יגיעו עניים אבל מותר לטוח בבל מחת הלריע לבגדיו או עבלים ותחבב הסוחס ירגיש מיד בדבר (ח״ה): ב ובין ביהר. מה״ט דשמח יבי מעוקן אבל בין הסעודות אין לחוש (ח״ה ד״ח): עסי׳ תל״ח ס״ו: ואין להניח סדין ע״ פעמים הרבה על המלות דשמח מדבק בו בקל ומחחמן עם״ד וכחשו הרב בה סי׳ קי״ד כחב שהמחב״ם סלח המלות לסורעי רחוק הרבה יותר

תנח (א) לעגין בע״ם לחר שם. פירוש לחר שם ומחלה דכן זמן מחיעת פסח ולא מ״ם ולא מ״ש ולא מ״ם מפני מרחית עין לחם חופים מע״ם מחרי מלוחים ומקילים בה ולע״ם שמוחר לחפותה ח״ל הלכך לל מלה מלה לחת בת״ם מפני מרחית עין לחם חופים מע״ם מחרי מלוחים ומקילים בה ולע״ם שמוחר לחפותה

מע״ם חוקן והדרו המלות ולחוקן בזמנה עכ״ל וכ״ז במלה דמלות והקמה ב״י מת״ם מ״מ יעשה נ׳ מלות בזמן הזה ולחפות בהם ב״ע ולחפות בהם ב״ע ולחפות בהם ב״ע

יותר מע"כ חיים: ג סוי רביעית. ולחותם שחתכו מהכן שחתם עד שקיעה הוי ב' חתיכי עשה וכ"כ מהרי"ל עיה"ס סי' תמ"ג: ד שמסרסות יעדשו. וכ"ם כתוב דעסק גדול בנעשה בידים ודילוד מבטל החיתון ואין מסרסות מבטלות אבל בנקר מחברין המנות שהיו מבטלות בו חוץ מ"ס בלא עסק ואפי' רגע אחר ה יכול זמן שמתעסקים בו אפילו כל היום אינו מחסרן ואם הניחו בלא עסק שיעור מיל ו חוי חמץ ושיעור מיל ג חוי (כ) רביעית שעה ותלת מעשרים מן השעה: הגה ויש להחמיר למחר בעצין עשיית החלו כיום לחוש ד שמסרסות ילמדו לעשות מיל או מיחים במקום חם מחמיר להחמיץ (הגהות מיימוני פ"ם ומרדכי פרק לולי עוכרין) ואחר שנתעסקו בעצק ונתחמם בידים אם יניחוהו בלא עסק מיד יחמיץ (נ) ואם התחילו בשתי עיסות כאחד ותחמיצה האחת בידוע שהחמיצה גם השנית אפי' אין רואין בה סימני חימוץ ואם התחילה קר שיש בה קרקים אפי' לא נתעברו חוקרים זה בזה אלא אחר תולן הנה ואחר תולן הנה הוי חמץ נמור ואוכלו חייב כרת ואם אין בו קרקים אלא ה"ה שהכפיפו (פי' נתחמצה מדליקין לנרות ערוך) פניו כאדם שעמדו שערותיו האוכלו פטור: סנה ואם כפפה בעיסה ורוצה שלא תנה לידי סימנין מותר לסרסרה ולחזור לעשותה כדי שנעסק יכול לסחוק מיכו ך עוד ליזהר לכתחלה: (מהרי"ל בשם תנורה ורוקח)

ג אם האשה שהיא לשה היא ן (ר) מקפלת בגדים לא תקפל באותם פנים שמצננת בהם ידיה מפני שהם מחממים ומחמיצים את העיסה אלא יהא לה כלי אחר מלא מים שתקנח בו: הגה ח ומיכו בעבלים ולא בגמים ידיה מותר: (רמכ"ם פ"ם)

ד אם לש (ח) אחר זמן איסור חמץ אלו הם הסימים עם שאר הסימים שרושמים בהם חתיכת הבצק אם לא ישפכם אלא במקום סדרון כדי שלא יתקבצו במקום אחר ויחמיץ:

כגם ט ובכלים שמתקנים בהם המנות והסכין מחוסכין גם העיסה יערבם ויגבנם היטב לחזור ולתקן בהם פעם שניה (מהרי"ל) ומהגרי"ף שפי' ממה שמוזגין בערק כי אז תפסד בנקודת היטב על ידי גרידה ובתמיד יעדנו ואחר כך ירחיצן (ד"ע) וכיום עוד מותר לעשותו יב ע"י עכו"ם ואם אין עכו"ם (ו) ישלים לעצין אז יתנם לתנור יג מיתפח הבצק בעיסים והעריכות מתפשר לתת דבר בתוכו מותר להדיח וכן כל כיוצא בזה ויש ליזהר בעריכה מלמעלה (ז) שלא יסיח בו מחמת מלא סדק שלא יוכל לנקרו אחר כליסה ומתמיד ואחר כך כשחוזר ולש בו מחמרב בבצק (מהרי"ל) ולא יתן בעריכה על גר מלו יד כשם בתר בשעת כליסה מתחמם בעריכה לחכל על גב עור סרי: (מהרי"ו)

ח עברית ולשה תחת השפש טו חפת מוחרת:

ו אם העיסה רכה (ח) יז לא יוסיף בה קמח אלא עושה עיסה קשנה בנגוד קשה ועורבנה עם העיסה הרכה:

כגם יורמין המנות שמקפח כי הקמח בבצק נהפך לחם כ"ש בתנאי ומחמיץ (פרמכי ר"פ מלו עוברין):

תם דיני מצת המצות • ובו ז סעיפים:

א (א) ס א אין לשין מצת מצוה ולא אופין אותה על ידי עכו"ם ולא על ידי חרש שוטה וקטן:

חרא"ש

ב ס לא יניחו העיסה בלא עסק ואפי' רגע אחר ה יכול זמן שמתעסקים בו אפילו כל היום אינו מחמיץ ואם הניחו בלא עסק שיעור מיל ג חוי (כ) רביעית שעה ותלת מעשרים מן השעה: הגה ויש להחמיר למחר בעצין עשיית החלו כיום לחוש ד שמסרסות ילמדו לעשות מיל או מיחים במקום חם מחמיר להחמיץ (הגהות מיימוני פ"ם ומרדכי פרק לולי עוכרין) ואחר שנתעסקו בעצק ונתחמם בידים אם יניחוהו בלא עסק מיד יחמיץ (נ) ואם התחילו בשתי עיסות כאחד ותחמיצה האחת בידוע שהחמיצה גם השנית אפי' אין רואין בה סימני חימוץ ואם התחילה קר שיש בה קרקים אפי' לא נתעברו חוקרים זה בזה אלא אחר תולן הנה ואחר תולן הנה הוי חמץ נמור ואוכלו חייב כרת ואם אין בו קרקים אלא ה"ה שהכפיפו (פי' נתחמצה מדליקין לנרות ערוך) פניו כאדם שעמדו שערותיו האוכלו פטור:

ג אם האשה שהיא לשה היא ן (ר) מקפלת בגדים לא תקפל באותם פנים שמצננת בהם ידיה מפני שהם מחממים ומחמיצים את העיסה אלא יהא לה כלי אחר מלא מים שתקנח בו: הגה ח ומיכו בעבלים ולא בגמים ידיה מותר: (רמכ"ם פ"ם)

ד אם לש (ח) אחר זמן איסור חמץ אלו הם הסימים עם שאר הסימים שרושמים בהם חתיכת הבצק אם לא ישפכם אלא במקום סדרון כדי שלא יתקבצו במקום אחר ויחמיץ:

כגם ט ובכלים שמתקנים בהם המנות והסכין מחוסכין גם העיסה יערבם ויגבנם היטב לחזור ולתקן בהם פעם שניה (מהרי"ל) ומהגרי"ף שפי' ממה שמוזגין בערק כי אז תפסד בנקודת היטב על ידי גרידה ובתמיד יעדנו ואחר כך ירחיצן (ד"ע) וכיום עוד מותר לעשותו יב ע"י עכו"ם ואם אין עכו"ם (ו) ישלים לעצין אז יתנם לתנור יג מיתפח הבצק בעיסים והעריכות מתפשר לתת דבר בתוכו מותר להדיח וכן כל כיוצא בזה ויש ליזהר בעריכה מלמעלה (ז) שלא יסיח בו מחמת מלא סדק שלא יוכל לנקרו אחר כליסה ומתמיד ואחר כך כשחוזר ולש בו מחמרב בבצק (מהרי"ל) ולא יתן בעריכה על גר מלו יד כשם בתר בשעת כליסה מתחמם בעריכה לחכל על גב עור סרי: (מהרי"ו)

ח עברית ולשה תחת השפש טו חפת מוחרת:

ו אם העיסה רכה (ח) יז לא יוסיף בה קמח אלא עושה עיסה קשנה בנגוד קשה ועורבנה עם העיסה הרכה:

כגם יורמין המנות שמקפח כי הקמח בבצק נהפך לחם כ"ש בתנאי ומחמיץ (פרמכי ר"פ מלו עוברין):

ג (ב) אין לשין מצת מצוה אלא במים שנשארו מאתמול שנעשה בהם מלאכה ולא בשאר משקין ולא במים שנשארו מאתמול שלא נעשה בהם מלאכה ולא במים שנשארו מאתמול שנעשה בהם מלאכה ולא נשתנו ולא נתקררו ולא נתחממו ולא נתבשלו ולא נתקלחו ולא נתמעכו ולא נתמלחו ולא נתבשמו ולא נתקבצו ולא נתכנסו ולא נתמרקו ולא נתמרחו ולא נתמרסו ולא נתמרטו ולא נתמרטמו ולא נתמרטמו ולא נתמרטמ

ג א ס"ב הרא"ש ה"ה משתרל במצת מצות ועומר על עשייתה ומזרז העוסקים וכסייע כהן בעריכתן (ב) וכן ראוי לכל אדם לעשות להפפל הוא בעצמו במצות:

ג ס"ג הלש אחר זמן איסור חמץ יאסר בשעת לישה ב' פרורים שיפלו בשעת לישה ועריכה ז' וכן בצק חנדבק בכלים (ג) אני מבטל אותם כדי שנמצא שמבשלן קודם חימוצן:

ד ס"ד (ד) ב"ה אין עושין סריקין המצויירין רהיינו לצייר בפת כמין חיה ועוף ואבל כל מה שעושים אותו בסדרק כדי שלא יתפח וכן מה שמנקבין המצות מותר וס"מ טוב למהר לעשותן שלא להשחות בהן: הגה ויש לעשות המלת רקיקין ולא פת ענה כזאת לפס (ה) כי אין הרקיקין ממהרים להחמיץ:

ח ס"ו יאין עושין כפסח פת ד' עבה טפח:

ו ס"ז תאין לחקל כמה שהחמירו הקרמונים ס"שלא לעשות פאנדי"ש או פלראוני"ש:

ז ה ס"ח יאין ליתן (ו) ביצים שלמים במצה שתאפה עסהם:

תסא דיני אפיית המצה, וכו' ה סעיפים:

א ס"א תנור שאופים בו חמץ צריך ליזהר כש"שיקוהו כדי לאפות בו מצה שילכו הנחלים על פני כולו ואין די לו בלהבה דכמו שבולע על ידי נחלים כך פולט על ידי נחלים ושיהו ניצוצות נתונין ממנו הילכך אם א"א הסיקוהו כמה פעמים קודם הפסח אינו מספיק ס"א אם כן כיון להתירו לצורך פסח כי שמא לא הלכו הנחלים על פני כלו כל זמן שלא כיון לכך

ויש

תס ז"ל מהרי"ו לא יסייע עכו"ם חמץ לא בלישה ולא בעריכה ולא בחפוי' עכ"ל מסתע' דוקא חלו ג' מלאכות דמיחזקות לפת כדאי' בחגיגי' פ"ג דפסחים לכל מקום שמקבלין הטומ' אין קפידת חכל במהרי"ל כתוב וכן תיקוני' אסור לבעי' שיעור לפס מלו ע"כ ומיהו לא נ"ל דג"כ מקום מותר ואיט מוכרח ח"ל הרשב"ם סימן כ"ו נרייכים שיעור לפס מלוי ע"כ כין שיעור לנים שיעור דמעיקרא קניה ולכן חלות תומה אין יוצא בהן ולכן פסול בעכו"ם עכ"ל ופסק הכ"מ דאפילו בדיעבד לא יצא י"ח בעכו"ם ומיהו היכא דלא בעי' י"ח יש מקום לומר דבעכו"ם לא גזרו כ"כ כמ הרשב"ם דאפילו בבי' דמהרי' שר' עע"ג לא מהניא לבבי' כ"כם ס"ו וס"ז כ"ע ס"ל להרשב"ם דמהני בעע"ג ולכן כ"ל כמ"ש הב"י דאם לא יש בעע"ג מותר ע"י עכו"ם שמיערבל יעמוד ע"ג ויחמר לו לעשות לפס פסח וטוב שיסייע קצת ותו מותר לעשות ע"י קטן מע"י עכו"ם וע' ביבמות דף ל"ד ע"ב: **א** הרמ"ם כ' דאמרי רב"נ דקדושין מלוה בו יותר מבשלומו עסי' ר"ן: **ב** כל פירורים. דפרורי בלק מתכבדין יחד ובדבקין וחמציי מאד"כ פירורי לחם דלת מחמיצי (מהרי"ל) (ב"ח דלת כעי"ש) עסי' תל"ד ס"ב וסימן תמ"ב ס"ח וירושלמי בראשי פעמי קודם לעשיר קולות ידידי חימן דלמ יבואו לידי חימן לריך לשורפן (ג"ל) ערסי' תמ"ח: **יזהר** לנערה מהשלחן שלא יחערבו בבלק: **אם** תחר פירורין הפקר היכ לנוס דמחמת מעצמן הן הפקר רק יאחר יהיו הפקר (ד"מ מהרי"ב מע"מ שלי"ח) ועיין בא"ע סי' קמ"ח ס"ג אחה לשומת מועילים ויש לייסב מנכס העומד מחחר דאחמת פירורין ג"כ ביטול דמחילה בעלי לך שאחו מחלקין בין פירורי לחם לפרורי בלק כמ"ש לכן לומרים פירורין הפקר פירוש שגם לחו מלנם כמחר פירורין שמחילה הן בעלים כל"ל לייסב מנכס ומ"מ יים לומר כמ"ש בס"ו ועכ"פ נריך שיאמר בלשון שמבין ומ"ש סי' תל"ד ס"ב:

ג במחרק. פירוש חע"פ שהוח בעין ליזר ביון שהיה מכוין לצייר וקלק נסנו בח"ם לעשות ליזרים וחיהו נכון וכחב מהרי"ל דאסור לעשות בדשים שהבלק נכנס בדשים ומחחמין עכ"ל: ול"ל דהא דקאמר בגמרא לפסר יעשל' בדשים היינו בדשים העשוי כשיני מסרק ולא בדשים שעושין בו מיני מחיקה: **ד** עבה טפח. ל"ל דבדיעבד מותר דהא כל הפוסקים הסמיכו אהלמ"ם ל"ל דלחסקנא דגמרא דמשמע לה פח מרובה מ"ב שרי לעשות פח עבה לכן אין לאסור בדיעבד: **ה** אין ליתן. שהרי יולח מהם ליחה ומעכבת לחפייחו ויפי' הבילה מבוחלת קרוב הדבר לאסור מחמת מעכב לחפייחו וי"ל שה"ה לאסור לנוס העיסה עסודעים (כי ח"ח) ומשמע מלשון הס"ע שכחב אין ליחן בכלים וכו' משמע דלכחחלה אסור ובדיעבד שרי ול"ל ס"ו שכחב אין לחקל וכו' משמע דבדיעבד שרי ופנאי"ם כיינו שמחולת בבבר ואפ"ה שרי בדיעבד ולא לחחרינן שמחמת לחפייחו מיהו לחכחבנו שאנו נוהגין שלא לחחרין שמחמת לחפייחו כ"ל דיש לאסור ג"כ בשנחן בחוכו בלים שלימים לו בשר ועוד דמי פירות עם מים ממהרין להחמיץ כמ"ש סי' חס"ב לבל נחן לחוכה זרעוני שחים חדים לפיכו לוים כחוכים שרי בדיעבד דדבר קטן הוה מחמת לחפייחו מידי דהוי לחלים וחבנים קטנים שבלין לפעמי' חוך החבה וכ"ל בסימן חנ"ה חע"פ שיכא לדחות דמיירי שם בחבלן כחוכים מ"מ כ"ל עיקר מ"ש ונס בגמרא שם מוקי ולחפים לה חבלין במקום אחד וע' בחוספות:

תסא **א** הסיקוהו כמה פעמים. ובדיעבד כ"ל דיש להקל אבל אם הסיקוהו רק פעם א' ולא כיון להחירו וספק אם הלכו הנחלים ע"פ כולו יש לאסור בדיעבד דהא חנור דינו ככלי חרס ובעי הסקה היטב כמ"ש סימן תנ"ח סח"ב: אך יש לספק אחר שאין מהרין בחמ הסנועות כשחופין חלב בלי הפסר החנור ומוכחין על ההיפך ונריך לומר דס"ל דלף על פי שאין מהלכין על פני כולו שרי כיון דהיחרא בלע וכמ"ש

עטרת זקנים

ב אין עושין סריקין המצויירין. אם עכר"ם ועשרה ולא נעשרה בהיפך יצאים בהם בפסח (ב) ורבינו ירוחם (ב) אבל להחחלה אין עושין אף נחחחום שבנו לעשות צירורי' מהרה אפילו לעשו' בחסום כרעים אחת כי"א לעחחום שרי ואפילו בלא רשום ולב"ם אסור אף ברשום (ב) והרר"י והרכב ס"ם) י"ש לחזר שלא יעשו זו בזו בחנו' ובדיעבד אפי' בפסח יש להחיר כי רוקא בפנה כפולה ישקבלרי לאוכרי משו"ש אלום האש יכול לכנס בסקום הכפל אבל בה"נ ששניה נועני לפשה בחנור הום האש שולש לפשה שפיר ואפילו נעשה כרינן וכפנה כפולה יש לחלק בין קורם פסח לעסת פסח שקורב פסח יש לשע' בם שאם אוחו הרבוק הוא ס"ן הפצה אי שוברין פקו' הרבוק ושורפין והשוא' מוחר ובפסח הוא במשהו וכל הפצה אסורה ובאם נעשה פנה אחרת בפנה ש"ש לה כפל אין לאסור פנה שניה שאין לה כפל אפי' בפסח רק באם נושכורין זו בזו כשנעשיהן ב' פעם ברי"ש ג' פעם סן החיה עם האיבל כרי קליפה דלא נרע סרסן וכנרין שנעשו זה בזה בחנו' שאי"צ כיא קליפין וכנ"ל נחן וכן פשים בש"ח סחרי"ם פולנדי"ש ק"ח ז

פרי חדש

סימן תכר

ס"א ואם לא אפר אין סחזירין אותה בפעם ח"ב ד' חפעם בגרוגה כפעולה ב"ח וכלעיל נסיחן ח"ל ס"ב ח"ל כיון שכינו מחויב לאפות פת אין מחזירין אותה בח"ח ואפילו פחחיל לאפות בר"ח ואפילו עשה כעין עב הלילה בעיקר כחו שכיון כאחצי כפוף כפי ס"ק ח' כחתר בחחלת סעיף ט"ו ואוסר ברוך שנתן וכו' פי' כשם שחלכות אלו נאמרו לו למשה בסיני ולא נגלה אחיהם ולא אחים בה אחת מהן לה בחחרי בפי' קפ"ו ס"ו בס"ד ב

סימן תכח

ס"א וקורים בא' ו' בפרר הוים וכו' ס"ג דבריהם בני העיר אסשב נאין קורין בפורי כיום, דברי"ם כיום ירחים שפרן שפל ברב יפשוב ר"ם

תסא (א) ויש ליזהר וכו'. ואם עבר וטילטלה קודם שנתערב עד שיהיו מבוטלים ברוב אחר שנתערב אסור לאכלו ואפילו נתערב בשוגג ואין לו היתר אלא ע"י שיתבטל ברוב קודם הפסח ואפילו נתערב במזיד אחר הפסח אסור לאכלו עד שיעבור עליו כל הזמן שהיה אסור בהנאה

ויש מהם שיכולים הוא נקרא קרוס ומדי ופי' זה ניתוח פני לפני' הרחמן
ניתוח הנעשים לא הכ"ל בפיתה בתוכה דסיינו
ולקיים הנעשים ובא הכ"ל להזכיר כלל בפיתה דמסתמיתו שעולה למעלה.
חלל הכ"ל בתאור תפילו אם למעלה שוה לתוך הפה עולה בחללו פ"ם
שעולה החתך למעלה
דרך קרקע תחלעיתו שכן דרך
אינן שעולה למעלה כנגד
חתיכת של תוכה כדבר טעל :
בתחלעיתו ממו"ח ז"ל שכתב שני
איתי
הפירושים שזכרנו וכתב שם
בשניהם ולעל"ן שתין
תאור כפי' הבני שזכרנו תבל
ורק הכל אין סברת לתאור
שם
ר"ת ליכלין רחיתי שנתן
תאוב"ל פי' לוכלין שתחתי
נעשה תוס דכב' נתחתה
הפירושים אחר כך נתגל על
הפירוש והוא השנה רחוקה
מהתחלה בללוחין לזה רחיתי
פשט שכל שנעשה הלל
תחתת שנעשת עריכה מקורין
לה ערך יפה עד שיהים
מתוכל כן נחלקו בכח
ואין דרכו של תתן להגביה
למעלה רק הקרומים וכוה
מהרי"ל בפירוש. ועיניט
בכל יום בתפיית לחם
ויוכר בחמר יותר משיעור
לעשה כן תלוקה
ואין זה
ריגד"ג

תסב דין מיפרות אם מחמיצין. ובו ז סעיפים :

א מי פירות בלא מים אין מחמיצין כלל ומותר לאכול בפסח מצה ראבה"תוספות ע"כ אין לחוש בפסח מצה
שנלושה במי פירות אפילו שהתה כל היום אבל אין יוצא בה ידי חובה מהר"ם ישראל בפיגל זה. וכדאי הוא
חיבתו מפני שהיא מצה עשירה וקרא כתיב לחם עוני :

ב מי פירות עם מים מסתברים להחמיץ יותר משאר עיסה הילכך אין לשהות בהם לוש בהם אם יאפה מיד :
הא ט"ז. והפרישה על מדותיו להקל כרמ"א בדבר שתלעיתיה ותחת תלותיו
שנשרה הגהה בו תוספות ומ"ם שנופלת מן השמים בשעת הבציר ואף לכתחלה רגילים ליתן מים בשעת הבציר (א)
כדי ב להתיר נצוק ואע"פ כן אין לחוש להם חוואל וכבר נתבטלו ראבה"ר
המים בין ן קורם שלשו חיניכה :

ג מי ביצים ושאר משקים כלם הוו ככלל מי פירות :
כנה ובמדינות הללו אין נוהגין ללוש בפי פירות ד ולפי' לקמן במלאת
אין נוהגין רק לחתר בעודן חמין ואין לבטות אם לא בשעת
הדחק לצורכי מולה או זקן הכריך לזה :

ה הלש עיסה במי פירות טוב לעשותה (ב) פחות משיעור
עישרון כדי שלא תתחייב בחלה :

ו פחשה שנמצאת בדבש או ביין וחומץ מותר ן וכלבר שלא נתערב
בהם מים :

ז

(ועמ"ס ס"ג). ועי"ל נפותה בתמלעיתה שלא לחלקו כלל אלא שתפח
ניף תמצה בתמלעיתה כמו שהות בלחם תמן (ב"ח) ומור"ם לובלי"ן כתב
בפי' הרחשון: ודהט"ן. תהריך למעיתו שלא לאסור מלה בפותה וסיים
וז"ל מעיד הני עלי שמים ותחן כי לא ראיתי פעם ן מן תוקני שתפר
סוס מלה מתחת שנפותה
בתמלעיתה ותומר בכל פעם שזה
בת מתחת דקדית התעו' או שלא
נערכה העיסה כראוי רק
שבתיכוה פסק פירוסים לאסור
ולזו דסמיכת גינהו כי כל יתיו לת
לסר דבר זה ותדרבה שתק על
זה הרב מהר"ם שמיקל בכל ענין
כתפייה כמ"ם בתהרי"ל ע"כ ל
נבדבר שתלעיתיה ותחת תלותיו
הגהו בו תוספות ומ"ם שנופלת מן השמים בשעת הבציר (א)
כדי ב להתיר נצוק ואע"פ כן אין לחוש להם חוואל וכבר נתבטלו
המים בין ן קורם שלשו חיניכה :

ד מי ביצים ושאר משקים כלם הוו ככלל מי פירות :
כנה ובמדינות הללו אין נוהגין ללוש בפי פירות ד ולפי' לקמן במלאת
אין נוהגין רק לחתר בעודן חמין ואין לבטות אם לא בשעת
הדחק לצורכי מולה או זקן הכריך לזה :

ה הלש עיסה במי פירות טוב לעשותה (ב) פחות משיעור
עישרון כדי שלא תתחייב בחלה :

ו פחשה שנמצאת בדבש או ביין וחומץ מותר ן וכלבר שלא נתערב
בהם מים :

ז

כמו שעולה על הפת תע"ם שתתה
כמו תגרוף וכת"ם רמ"ח לבל
נפותה בתמלעיתה לת התיר
(תיכו בהגהות מהרי"ל דפוס
העתותה כתב דמהר"ם התיר
נפותה שעלתה מתחת לפיה) :

ומ"ש שכת"ח שתק על
התוספות ל"ל שתמע ושעה היינו
שם תוספות לס במלת נקב במתה
והוא גדול כתנור או כתלבת קטנה
תע"ם שלת עלה העליון למעלה על זה שתק ותתר שבת מן הדקדוק
והעריכה אבל בשהעליון עלה למעלה דזה ודאי לאסור כמ"ש בהגהות ופי'
ס"ל מהני תפילו קודם פסח דכול' בתחתלה וכ"כ מור"ם לובלין בתשוב'
ותפילו בנקבר ר' תיתי נתוני דורינו מורין להתיר מקום הנקב בגבב ושתר
המלה מתירין תפילו תוך הפסח ועת"ם שתיתן תע"ם שם"ב בשם מהרי"ל
דמותר לתפילו בת מתחת העריכה או הדקדוק הוי במלה כפולה מ"מ
לין מתמרינן להסור כולה. וכן מ"ב בשם הגהון מהר"י יעשיה הורוויץ
ותפ"ם שני נקבים תוך נקב תוקשין להסור כולה. ומ"ב לם הנקב
תלק מותר ותפ"ם בלעזל"ך בתוכו תסור : יד שלת יענו זה בזה
ובדיעבד לם נמצו זה כזה ושניהם מונעים בתנור למעה לו תוס לתם
סולע למעה שפיר ונלתה בדיעבו ומותר (רם"ל בתשוב' וע' במהרי"ו) :

תסב כתוב"ם ג דף רל"ח תפוחים ורמונים שהן חמוצים מפקה
היולת מהן מתחיץ שכל מפקה חמוץ מתחיץ עכ"ל ול"ל פהוליה
זה מתחני' פ' דחרומות תפוח שרפקון וכו' אבל בחמוצות דף ל"ד תיתת
בהדיה בגמרת ובתוספו' דהוי מי פירות וכ"כ הרמב"ם והסמ"ג בהתפוחי'
והרמונים תפיס ודבש דטרים כלן הוי מי פירות וכ"כ הג"מ פ"ה וסמ"ק
סי' ריט : א יתפה מיד וכ"ע לם נפל למעע מי פירות לתוך העיסה
ולא נתפה מיד אם יש לאוסרו בדיעבד. וברמ"א משמע דבדר מועע
היגו לאוסר דבתב דקיטוף דבר מועע הוא ולין מתמיץ וכ"כ בהגה"ט פ"ד :
ב להתיר ניטוק. פי' כשתערה לכלי ע"ם שיש בו מפקה טופה לו תם
סולע למעה שפיר ונלתה בדיעבד ומותר (רם"ל בתשוב' וע' במהרי"ו) :

תסב כתוב"ם ג דף רל"ח תפוחים ורמונים שהן חמוצים מפקה
היולת מהן מתחיץ שכל מפקה חמוץ מתחיץ עכ"ל ול"ל פהוליה
זה מתחני' פ' דחרומות תפוח שרפקון וכו' אבל בחמוצות דף ל"ד תיתת
בהדיה בגמרת ובתוספו' דהוי מי פירות וכ"כ הרמב"ם והסמ"ג בהתפוחי'
והרמונים תפיס ודבש דטרים כלן הוי מי פירות וכ"כ הג"מ פ"ה וסמ"ק
סי' ריט : א יתפה מיד וכ"ע לם נפל למעע מי פירות לתוך העיסה
ולא נתפה מיד אם יש לאוסרו בדיעבד. וברמ"א משמע דבדר מועע
היגו לאוסר דבתב דקיטוף דבר מועע הוא ולין מתמיץ וכ"כ בהגה"ט פ"ד :
ב להתיר ניטוק. פי' כשתערה לכלי ע"ם שיש בו מפקה טופה לו תם

(הג"ה בשם הרב דק"ק קיסנא
תתן הרב המחבר ז"ל)

* ובלבד שלת נהערב בהם מים. והקשה מו"ח ז"ל והת בפ"ק דפסח
מות' לגמ בין תע"פשת"ל לו בלת
טפת מים ומיבב ול"ל מ"ם כתן
לתסו' תם יש בם מים היינו שנפל
להוכו בעודו חירוס בעדיין לת
נתתו המים מבדייתן וכו' ולפ"ז
ל"ע מי דבם וכו'. ונבל לעל"ד
נרת' פשוט דלת קשה מידין דקתרי
ליה מה קתרי מסניף ו בפ"ע ל"ל
דה"ם הנה שמעלתת בדבם לו בין
כו' מותר ובלבד שלת נהערב בהם
מים פי' לתתר נפל לתוכו התמה
לריך להיות שלת נהערב בהם לו
מים לתפוקי לותן מים שרגילין
לבתב בהם תפילו ולפי זה גם הלריך עיון שכתב מו"ח ז"ל

ולפי זה ניתת הבגיר כבר נתבעלוכ"ם בפ"ע ג' כן נרתה לי פשוט דבדי הפ"ע ולת סתרי להדדי.
בתי דבם ליתת : עד כתן הג"ה

עטרת זקנים

תסב א אכל אין יוצא ידי חובתו ולריכין שיעשין ספקא דיומא נם בלילי ב' אין יוצאין בה ידי חובתן אכילת מצה (ב"י) ואותן הנותנים לבתו פני המצה בבציים יזהרו שיניחו המצה לאפות יפה בתנור קודם שישתחת (מהרי"ו) :

ב עיתר ללוש ביין יש מפרשים שיהיה מזוג ואינו ראוי ע"ג מובח וזה אינו אסור משום נסך ושעיר הוא בימים כי סים ראוים ע"ג נמוב ואין לפסול את היין רק בשאור ודבש כראיתא בהר"ש אלא ק"ם שאין צריך לחתי' בר"ח דפוסק הלבה נישוב אינו חבור כי אפי' לרש"י שפוסק היבור יהיה היתר כאדם שיש בם ס' כ אפילו אם יזרקן לך את כ' נישוב ם' יהא סות' כבובל במקו' אר"א ראפרתין סלק ארת פינו כמי שאינו ונאינו פינו רבה עליו (מהרשל"ו בביאור הסמ"ג בלאוין בחל' המן סימן ע"ם דף רכ"ם ע"א) ויש לברר הפלה קודם פסח * ואם נמלא רשה סלהחלדה יש להחמיר וקר' הפמ' ורקין הרש' והסלת סוהר בין ראין בו נג"ם (סורי בב"ח) ס"ם אם לא נהרכב ההמה ולא נעשירה לתה אפילו יש בו בג"ם שורי שהרי לא פלשה סידי (ב"ח)

פרי חדש

סימן תכה

כתרי ספרי ליכת פנחס ונתפי' כתב עבירות כמ"ש בסימן קמ"ד סע"ם ולת בסתתר לתלן בסקורות הב' נספר סתב לו כסתוזר וקורת נס' הפ' סוף דבר סתירי רוחם נהוכב זם סוס סקות לבין דסקות זסתפיר סיקרא בהוה סתי' סלוק ליכת סתכי בכוך תורת הפלחית נס בסקורות עיוור ליכת קפוי' לתם יקרת סתפיר' נלבקרן כסימן הרס"ד ; ויש אומרים שאין להתפיק סבביא לבניא וכו' כבר כתבתי בסימן קנ"ד סעיף נ' סימב סתכב יע"ם ;

פתר נפש ר' יוסף בר' יעקב בן לוי סמפים נה' שפט וכבור בעור מעייתה לתלן לפרן וכו' סם בברייתה וחכתים סמ"ג עור נפש רית ורחים ו סמ"ק נפ"ע דספתים ו סמ"ק פי' ר"ם נפש ר' נתנתן מסני סתים סקנה קוסתה ותסתר לכרפ' ותסתים למתלים כד"ע"ל סים תנ"ו כתב ופרן ני"ב כי סב"ל ב"ם עור ולנה ביירושלמי וכ"כ הר"ם נפ"ב דפסח ס

באר הגולה

ובן מ"כ דסוחלאי מחבית הרא"ם ס"ב שלום לבעה היין שמלא ט חצים כיון שחצים שתי מחצרב טו חים: ואחר כך מלאתי בכ"ה מכתב דמ"ם ס"ג מיירי שמחצרב חים בעודו תירוש דכיון שחושם לח"כ הוי כמו שנתבשל ושחזה עשם חים להיות יין כמו יין ומעקים דלין מחשין מהלי מעמת כמו שכתב המרע"ב ח"ל ויין עו"כ דהוו כמו מי גפתים שמחזט בתוך העבים. ורלויים מדלחרינן בכ"ב ס"ו יין ומעקים שם הביאת לעבדים כשר ויין מוזג שם הביאת פשול משום דיין למוקי לה מקרי תזג עכ"ל. וכ"כ הרב"י בכדי"ה בשם הרא"ם בן הרשב"ן. וכתב ריע"ב ח"כ ס"כ דהוה הדין דכם שעושין המעקים עם חים הוי מי פירות עכ"ל. ושם כן לריך לחזור שחם שכתב לעיל בשם ח"ם לחזור היינו שנפלה החיצה בעודו תירוש שעדיין לא נשחנו החים מכרייתן לכל לאחר שחשם עם החים נשחנו מכרייתן. ולפי זה לריך עיון כחי דכם שעושין מע"ל שם נפל לחוטו חשה שם מחמין דהרי גם נשחנו החים מכרייתן על ידי בישל עם הדכם וחפיסים. וגם בשכר ויין ערק יש להסחפק שם מחמין ול"ח שהם חים חשה כשכר לו כ"ש נעזון ונעלוהו מחנו ואחר כך נפלה החה לחוך מי פירות שם היחה חשלה כשכר לוחרת מחי פירות ושם היחה מחמין מחחילין במי פירות ועשיתן חם ע"ס כ. ומיהו יש לחזר לדינין. ול"ל שעיקת דחה שלא מחחילין במי פירות לשלות חיש שלא לשעין החצרוחות בידים שכל שם כוח בה מחילה שבעין לה לחיעל ועשלם בסי' חם"ב: (ג) חלת חלה לחיים. כשר כחוב ובחי' לידלק דחה ל"ל דחיכף בחחה לחיים לחשר עבדי ט' לוכה לידלק דחה ל"ל כשנות והרי"ף והרא"ש פסקי כלישנא בחרא ובדילה עלה שלא שלה לחיים לחקנות חלשן ח', על מי שחרה כלישנא הלא מלה מחי דכיון דכלי"ב קחת חחר רכה שלין לחי להחיר מיכה לחיכה עכרי בי רים נעוכה דיש לחוש לחיחלופי בקיחה ובלישה בחרא לחיכה גופיה עשו לו כן ושם לה היו שכיחי עבדים ושם כן לחה לחיר דמ"ל לחלק בין חיכה עבדי לה לה ולין חילוק דין בחיכה לחלה אלא שחשעה ובל כחה דלה שוכה לעשות חחלוקה ולחי שיעריף לרב ועי"ל דקחי על עלשים ושחר מיני קטניות דבלחה קטה חן חשה לקי ס' מינים שפי מדחיון מלה לחיים ולקחה השור לחיטין כחלה לחיים חומרה חיכה לחיכה עבדים ושי דים מחלוקה ע"ו לחו נגי עבדים לחוש לזה ובכי ק"ל דכל הקחנין על מיני קטניות ודלי לחבורים כן לחפי' כשהן שלמים לחבורים משום החחלפי בחבדה

כסי' חכ"ג מכ"ם בלחו בשלה:

חמר לפעל

תסב אם מותר לחרוך שני שבלים יחד ודיני כרמל ובו ג סעיפים:

א מותר לחרוך שני שבלים ביחד ולא חיישינן שמא יצאו מים מאחת לחברתה שחם מי פירות ואינם מחפיצים:

ב ותיקא שחוא חבשיל העשוי (א) משמן א והלח עכ"ם קטח מותר ליהוא שלא יחא כו מים: הגה ויש לדיין שמיישבים ב להחמיר במי פירות ג (ב) גם זה לחסור:

ג וכרמל שהחבהנין אותו בארו ושוחנין אותו אין מבשלים החקח שלו בכים שמא לא נקלה כאור יפה ונמלא מחמין כשמבשלים אותו ויכן כשפוללין החקירות (ג) החרשות ד (ג' שמיחים קמח לחוך מחחלב להקשות) אין מבשלים בהם (ג) אלא מלה אפרה שחורו ה ושחנו אותרת:

תסג חרדל שנתערב בתוכו קמח • ובו ס א:

א חרדל או שאר מיני טבול שים בהם מים אין נותנין בהם קמח ואם נתן לתוך החרדל יאכל מיד ולא ישחנו שמא יחמין ובשאר מיני ס'בולין כיון שאינם חדין כמו חרדל וראי החמין ו'צריך לשרשו אם הוא אחר ומן איסור חמץ:

הגה

ומיהו יש לחזר לדינין. ול"ל שעיקת דחה שלא מחחילין במי פירות ועשיתן חם ע"ס כ.

(א) תפילו נתערב קדם הפסח. היינו לכתחלה אבל בדיעבד אין לאסור התבשיל וכן מותר להשהותו לאחר הפסח אם יש לו תרדל הטעון לטבל בו בלח קמת כי אין בו חימוץ כלל רק נטמא. וכרוקה בתוב בהדי שקולין תרדל בפסח דקסבר לח

תסר א תפילו נתערב. פירוש שטוחין לותו עם יין וכותחין לותו ושוחקין לותו ויש ניכר כמו קטני תפ"ח תסי' (ח"ס):

תסה א בשם פנים. תפילו אין שוחין מיעור מיל לכתחלה לאסור להשהותו תפילו תבע ר' כת"ס תנ"ט ס"כ: ב

תסה דיני מורסן בפסח · ובו ג סעיפים:

א א"ין שורין מורסן לתרנגולים ב בשום פנים ב ג"יולא חולטין הגה וכן נוהגים להם פעורים או חיטה לתכול יותר סלגה לפעליכם במקום לח פינומו לידי חימוץ: (מהרי"ו)

ב ג"יאין האשה שפה מורסן על בשרה ג (א) אפי' יבש:

ג ד"אם שפשפו מורסן באוזן לח מסני"ש מי שאומר (ב) שהאוזן אסורי הגה וכן נהוג לענין חימוץ מפני שהוא כמאכל ה סלגה לבהמה ויש ניכר ד סמוך לעיסות הנקפין ממש יהיו סם מסיס לו דבן מחומץ (ג) ויפן טעם בעיסות בפסח הבהמה:

תסו אם הרוק ומי רגלים ודומיו מחמיצים · ובו ו סעיפים:

א א"לא יעשו אדם חפיס ב ויתן על גבי מכתו מפני שהן מחמיצות שהרוק מחמיץ:

ב ג"הנותן שעורים לבהמתו ומצא בהם ריר צריך לבערם:

הגה אבל מסתם ג"יתן לתוך ב הוחיל וכבר בטל (ד"מ) (א) ויש מחמירין לעבר כל הכותר מן הבהמה אף על פי שאין רוחה עליו ריר. (מרדכי ריש פרק לולו שוברין בפסח טרוקא)

ג א"שקלא קטה ד"שנתלחלח ד מזיעת החטור (ב) מותר ה ג"ויש אוסרים:

ד נפלו מים על קמח או נתלחלח חשק ו (ב) ב ג"יאחז בידו כל המקום המלוחלח בשק עד שיריק כל הקמח שבשק ן ואם אי אפשר לעשות כן ח"יקוד הקמח והשאר מותר ורוקא כל זמן שהוא מלוחלח אבל אם נתייבש הלחלוחית (ד) לא מהני ריקור ט דמיפרך ומתערב עם השאר ואסור לאוכלו בפסח אלא יקרנו וישכרנו עד אחר הפסח ואם נתייבש בפסח להשהותו:

הטל

(א) תפילו נתערב קדם הפסח. היינו לכתחלה אבל בדיעבד אין לאסור התבשיל וכן מותר להשהותו לאחר הפסח אם יש לו תרדל הטעון לטבל בו בלח קמת כי אין בו חימוץ כלל רק נטמא. וכרוקה בתוב בהדי שקולין תרדל בפסח דקסבר לח

(א) תפילוכם.

ב (א) דחיישי' שמא קמח עליה בשעה שמטפוף ואין מ"מ מת"ס סמיתין ת"ן לאחם חמין בכלי תחת שמא יבוא בכלי מצה"כ כתן שהטבול בכלי מצה"כ כתן בעין ותכה החשה שמא שפשף ורגלי דתפילו לאחר כך בלונן החמירו לא תשמיפה: (ב)

ג (א) אסור, מפני דחיית אסור: (ב) ויתן ריש פילי אסור: (ג) ויתן בשופות ובדיעבד אין לאסור: (ד) ויש מחמירין מחמיצין ויש לנהוג להקפ פעם בשעה שיתן לתוך החמין בפי' שנלים הה לפי' ר' מחמיצ זה אלא ודאי לא אסור וכמ"ש בסי' תס"ו ואין לחוש לדבריהם ויש מחמירין בכל ענין ויש נוהגין להקפ פעם בשעה שיתן לתוך החמין בפי' שנלים הה לפי' ר' מחמיצ זה אלא ודאי לא אסור וכמ"ש בסי' תס"ו ואין לחוש לדבריהם ויש מחמירין בכל ענין ויש נוהגין להקפ פעם בשעה שיתן לתוך החמין בפי' שנלים הה לפי' ר' מחמיצ זה אלא ודאי לא אסור וכמ"ש בסי' תס"ו ואין לחוש לדבריהם

(א) ויש מקפידין היינו מהרי"ל ז"ל ויש מקפידין שלא יתן לתוך החמין שום דבר שלא נתבשל מבעוד יום ואפי' מלח ופלפלין ואין לחוש לדבריהם ויש מחמירין שלא יתן לתוך החמין שום דבר שלא נתבשל מבעוד יום ואפי' מלח ופלפלין ואין לחוש לדבריהם ויש מחמירין שלא יתן לתוך החמין שום דבר שלא נתבשל מבעוד יום ואפי' מלח ופלפלין ואין לחוש לדבריהם

(ב) יחתוך בירו כו'. משמע דאפי' בקמח מותר אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ג) יחתוך בירו כו'. משמע דאפי' בקמח מותר אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ד) לא מהני ריקור. משום דלא מיקרי ריקור אלא כשנוגע בכל המקום שיחתו בידו ומקרי ריקור ומהני אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ד) לא מהני ריקור. משום דלא מיקרי ריקור אלא כשנוגע בכל המקום שיחתו בידו ומקרי ריקור ומהני אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ד) לא מהני ריקור. משום דלא מיקרי ריקור אלא כשנוגע בכל המקום שיחתו בידו ומקרי ריקור ומהני אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ד) לא מהני ריקור. משום דלא מיקרי ריקור אלא כשנוגע בכל המקום שיחתו בידו ומקרי ריקור ומהני אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן:

פרי חדש

סימן תכו

כספרייש כתוך הנויש יכול לקנח כניהו דרך תגן תו סחתה: תם יש מקן מנוקי כל שנוח מגיר לנגרים כניגרים לאור הנגרה אפי' תגרך ופ"ש לענין בעגים תם הוא עם תיהו תגרך תחתוך ופשה תחתוך לגרך ופשה סמגן גופר בגרפה בגם"ג בפ"ח רוב"ז ב"ב סחתוך ופשה תחתוך לגרך ופשה סמגן גופר בגרפה בגם"ג בפ"ח רוב"ז ב"ב סחתוך ופשה תחתוך לגרך ופשה סמגן גופר בגרפה בגם"ג בפ"ח רוב"ז ב"ב

עפרת זקנים

תסו א שק טלא קמח שישבה עליו הרגולים ונתלחלח מצוחבים ירקר הבצק להרוץ והשאר סהור (ב"י בשם הר"א מפרמישא): ב יאחז בידו ואח"כ צריך לרקר הקמח (מהרש"ל) הגן המגהב וקם שכשק שנשבו העכברי' כך דינו אם הוא קורם פסח צריך לנהל הקמח ואם ישאר על הגפה כמו פרורי עיסה יבשה יזרוק והקמח קוסר להשהותו לאחר הפסח ואם נמצא כך בפסח הכל אסור בהנאה ואין מועיל ניהול ואם השק מונח במקומו שלא נענע ולא נראעה הקמח או יאחז בידו שם השק ויזרוק השכשכו עם קצת הקמח ומותר להשהותו ע"י ניהול ואפ"ה אסור לאכלו בפסח וכ"ז דווקא כשנראה שאכלו העכברים קצת מן הקמ' אבל אם נשבו רק השק ואינו נמצא שמא אפי' אם נמצא בפסח מותר להשהותו ואסור לאכלו ואפי' אם נמצא כך קודם פסח דהילמא אינא המקום ובין בפסח (מהרי' בב"ח סימן תנ"ג) אבל הגאון מהרר"ם פלבלין בתב בש"ת סימן ק"ס שיקחו קמח אחר השעום לעשות מקנו המצות לב' לילות ראשונות וקמח של נשים העכברין יעשן ממנו מצו' ויאכל כל אותן מצות קודם פסח ע"י שיקרו הקמח ואותה נפח שהקרו הקמח אין להחמיר בו כשהוחר לכל דבר

(ב) ויש מחמירין. ואפי' בקמח מותר אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ג) יחתוך בירו כו'. משמע דאפי' בקמח מותר אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ד) לא מהני ריקור. משום דלא מיקרי ריקור אלא כשנוגע בכל המקום שיחתו בידו ומקרי ריקור ומהני אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ד) לא מהני ריקור. משום דלא מיקרי ריקור אלא כשנוגע בכל המקום שיחתו בידו ומקרי ריקור ומהני אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן: (ד) לא מהני ריקור. משום דלא מיקרי ריקור אלא כשנוגע בכל המקום שיחתו בידו ומקרי ריקור ומהני אפי' בפסח ז"ל ב"י בשם מהרי"ל שנהגו לקרוך קמח כ"ב פ"ח אחר זמן:

עשרת ימים

תסו א דין שישבע נגד כאם נגד פיהם או שלא על התנאות קורם השלשים החשוב עדותו ויוצא ממנו שאר השלשים ואפילו בשבת ויו"ט ואפילו בשבת ויו"ט ואפילו בשבת ויו"ט

ס"ק. ל"ד ממ"ח כזה דדברים אלו כתבן האחרונים שבידינו מעצמם ע"פ הסברא שעברנו עליהם מיום לדרך הגיג דמסתמן על הסתיר שכתב התרומת הדשן שהיה רגיל לאכול מקצת קודם הפסח ומכירתו לחתם לאחרי מכן ס"ם אמת לא ידענו ולכן יש ליזהר שלא יהיו מיום זה נפתים מזלפין על הפתים כי לו תפי' לא נתכוונו לאסורם ודמן פתים מונח בעלייה וירדו פתים דרך הגג בלקת המקומות ונתלחלחו מהן פתלחלחו לאסורם מכל מקר מקומות מותר להשתמש (ד) מכאן מסק מקיק פתמת לא ירדו עליהם בפתים וה"ה תימני לומר ירדו פתמת לא נתחלחו אבל נאכלין בפסח ואסור ומה מכני פסק פסיקתא (תענית כו)

ג חטים שכאו בכפרנה אם הם יבשות וקשות ולא נשתנה מראיהן עפי' חנג

ד שנה שרבו נשמם וירדו על יריעות שבשדות עד שהיו קצרת מהשבלים שעל הקרקע כעלים צמחים ה (ה) אין חוששין להם חטים של אותה שנה:

ה דגן שבמחובר שנתייבש לגמרי ואינו צריך ליניקה כמאן דמנח בכרא דמי ומקבל טיפוי אם ירדו עליו גשמים:

ו חטים שנמצאו בהם מבוקעות אותם שאינן מבוקעות מותרות מפני שהדבר מצוי שבשעת גשמים עליונים הנדוש ותחתיהן מתחמין ומתבקע ואין חטים נוגעים באמצעיתו כלל:

ז ישראל שיש לו בורות מלאי חטים וחושש שמא יש בקרקעית הבור ובקירותיו חטים מבוקעים מלחות הבור והאויר בביטול בעלמא סגי:

(ועיין לעיל סימן תלו סעיף ג')

ח הרבש של עכו"ם אין מחזיקים בו איסור ואוכלים אותו בפסח: עפי' חסב

הגה ומיהו ן (ו) ים מתירין (תרומת פרק כל שעה והגהות מיימוני פ"ו) והמנהג כמדינות אלו שלא לאכול בהם ן רק חומו שמגיעים בחניות מן כמורת שעופין ממנו משקה שקורין מע"ד (ז) ותמנים יבשים ח ועגבניות יבשים שקורין בזוינ"ש גמלונים או קטנים תלוי במנהג המקומות כי

מעשה ביזרעאל שלקח חטים מעכו"ם ובדק תחר"כ ובקיאים מקטע"ם שיחכור לו ג"כ חטים ואחר כך יבדוק אם יחכור לו הוה לוקחי מכירתי לו החטים שרחצתי בעודן לעוכן ובקשתי לעוכן לחתן במה שחחר לחתר במכרס ולתתן במה שחחר לחתר במכרס וילקוט מתחתיו ידו מיכו לו מיתתן לחכור עכו"ל ועפ"ז סי' קכ"ז:

כתב הב"ח כתוב במרדכי הטרו בשם רבי"ה חטין שנתקבעו ואין ביקורן ניכר שנתערבו בכרי לאסור להשתמש ואם עבר ומכרם לנותן אסורים לחך הפסח ואסור למכרן לעכו"ם אבל אם אכלו מן החטורים קודם הפסח מותר לאכלם בפסח כמ"ש בי"ד סי' ק"ו ס"ג דמותר לאכול הנשחרות מים שים ואפילו לא אכלו מיניהן מצי למיסקל מיניהו ולמצדי ליס ואינך משקרי ואין כאן משום מבטל לאיסור לכתחלה דלאבתי לא חל פסח (ועמ"ש בסי' תמ"ז בשם הרשב"ץ) ואע"ג דאין מותר לאכול אלא ב' ג' אסור ס"ג אין לך כל מלא שלא יהא יותר מן השיעור של איסור והל"ל תרתי תרתי ע"כ ומכאן כתב שמותר להשתמש בחטי שנתערבו בהיתר ביטל בעל ובע"ח כ"ח לדיעות שהרחיקו להשתמש בכלים קלוחים שמותר לאכול משאר בפסח משום דס"ל דאפי' אינו מותר מכדי יותר מעדי

לקיים בעצמם דיקן מכ"ל: ומהרי"ל כתב דיש ליזהר בעצמים דקים לפי שמתרחין מהם עם הגרוגרות: פה ק"ק קאלי"ש טהגן

שאסור לקנות מהגוים יכשם קטנים מן הטלה ומעשות מהן משקה דהייט משופכין עליהם מים קרים ושורה בתוכו עד שנעשה משקה

לכל לנשתו עם התנשים מהגוים לישור: ונם התנשים עצמן אין לוכלין אותן: והכלי שעושין בהם המשקה טהגן אלה להשתמש בהם כל השנה אחר: ג"ל המעשה

מעו"ד יהודה שחת בדבק מהם קלת בהן אחר שנתבשלו ואחר כך נתנו בהן מים ונתבשלו עד שנתבשלו ונתנו בהן מים ונתבשלו עד שנתבשלו ונתנו בהן מים ונתבשלו עד שנתבשלו ונ

ב"י מגן דוד

ככלי ודלתי ים לחום שמחמם מחמם מעט ומחזרת וכ"ם בחפיי' ומתירים לח סחדרת בין קמחא בה חפיי לח סיכה ולח נקמה לח סיחסך כאן וכאן דרך גלגולה של עיסה וה"ל נכי הא כאן מחמת כאן היחסך (עסי"כ) ועוד שחמים שבעיסה מוליכין לח היולת מלוחו נחריב בכל העיסה שלא לחזרו קלים שלא יבא ביבא וכן חפי' במקום לחות רב כלחות מוהל בשעת מליחה חבל במקום רוטב חזרו שהרוטב מוליך לחפי' דבר שלחו מפעפע י' וכן לחם הנחלח בשיסה הלחם עשוי להחפרך ונחערבו פירורין בעיס' מלבד שהי בעלמו לחשר שחמחק לחדרי מע"פ שהוח חפוי מ"מ לין דבר מועט מחזיק כל העיסה כו' ע"ם ל"כ מוכ"ם ל"לחום לחפי' כלון עסי"כ: יו כאן מחמת כאן היחסך: פי' לחדרי' עיקר נפלה לחוך המלח הלחלוח היחסך בעיסה מעולם ול"כ לח החסך היל מלחה מים ומלוחלחת מעבר חל עבר ל"כ מלחה שהיחסך במים ובעיסה ל"כ יחלחסו כל העיסה ומ"מ י"ל שחמ היחסך במקום לחד בלועה ממים ונפלה עיקר לחוך המלה: וע"ל דהכלנפי הענין דלח סם במה נקנות חולין דלעולם חולין במלוי בין להקל בין להחמי' ולח מקרי שפק לח כשם דלחלות כוה כתו בזה כ"ם כי"ד סי' ל"ה וכ"ב כתב ול"ל שחמ עיקר נפלה וחל"ל שהיה מקולקם שחמ לל נחחמלה ודוקל בנחרכך לחורה לקל כלל בחרכך הכל חרי עכ"ל ועכ"ל: ובמור"ם לוכלין כתב בחסו כל שלקח מהחנית כרוב בקערה והניחו לנוח לחר וכס נחלת חמס עליו והחיר הכרוב שבחנית לחחרי כאן בחלת כאן היחסך עכ"ל לכל לח כחלת חמה בחנית לח סכרוב שבקערה לחור לחחרי' שחלת היחסך לחחמה קדם לכן בחנית וכ"ם נכסי"ב בחר נעלת ה"ה מי שיש בידו עיסה וחקך חחנו מנות ונחן לחחריס ונשחר מהם ח' טידו ונחלת עליה חמה לחורים כלם. לחחרי' שחלת היחסך עליה קודם לכן דדוקל מחקום למקום לל מחקיקן לישורל ולפי דברי הב"ח לחניב לים לם"ם ל"כ נעשלם הוי מוחר חנטה זה וכ"ל דהחי' ספק לל כחחמ"ל לל חוי ספק דהוי חסרון וידיעה כמ"ם הסוסקים ני"ד: יו רק כדי נעלה. חפי' בחלת חפוי ועסקי' הס"ל: יחו חסור התרנגולת. דלחדרי' שחלת היחסך במים בשעת מליגה דלל לחדרי' כאן נחלת כאן היחסך חלל מחקום למקום לו מחחיב לחניבה כמ"ם סי"ל חבל בחקום ל' כגון במליגה דיש לספק בזמן ולומר שחלת היחסך החמה במים קודם לכן לל לחדרינן החחת הוה דחיכרע היכא דלספק דהכי חשכחן פ"ק דחולין וס"ק דנדה דלל לחדרינן החחת הוה דחיכרע היכא דלספק חזקה. ומ"ל דהוים"ם דשחת נחעבלה חל"ל מ"שהרב"י בשם סמרדכי דלם נחיר חטה כמלח נחיר בקערה חלל לחך מ"שהרב"י בשם סמרדכי דלם נחיר חטה כמלח נחיר בקערה חלל התרנגולת דברי חעטם ס"ם (כמ"ם ר"ח בהג"ה) ולח חרי מעטם כאן ממלח כאן היחסך וי"ל כיון דשכיח למלוח חטים בחרנגולים שחולכים חטים לחדרי שחלת היחסך היה בחרנגולת כמ"ב כי"ד סי' ל"ז חחולין במלוי לכן לל חרינן החחת נפלה כמ"ם כי"ד סי' ל"ו וכ"כ הח"ו: חלל ל"ל דדוקל החם דשכיח עובד לחבל דבר החלוי נחלוקין

בשלהי פרק ערבי פסחים (קיט:) ובפרק ב' דתענית (כט:) ובפרק ד' דמגילה (כא:) ובפרק ג' דחגיגה (יח:) ובפרק ב' דנדה (כג:) ובפרק ג' דזבחים (כט:) ובפרק ב' דמנחות (לה:) ובפרק ב' דחולין (יז:) ובפרק ג' דבכורות (יז:) ובפרק ב' דתמורה (יד:) ובפרק ב' דכריתות (ט:) ובפרק ב' דמעילה (יז:) ובפרק ב' דקינים (כב:) ובפרק ב' דתמיד (כח:) ובפרק ב' דמדות (לג:) ובפרק ב' דמקואות (ח:) ובפרק ב' דנגעים (יד:) ובפרק ב' דאהלות (יח:) ובפרק ב' דפרה (יב:) ובפרק ב' דטהרות (ח:) ובפרק ב' דמכשירין (ח:) ובפרק ב' דזבים (ח:) ובפרק ב' דטבול יום (ח:) ובפרק ב' דידים (ח:) ובפרק ב' דעוקצין (ח:) ובפרק ב' דתבל (ח:) ובפרק ב' דמעשרות (ח:) ובפרק ב' דשביעית (ח:) ובפרק ב' דחלה (ח:) ובפרק ב' דערלה (ח:) ובפרק ב' דבכורים (ח:) ובפרק ב' דביכורים (ח:) ובפרק ב' דשקלים (ח:) ובפרק ב' דיומא (ח:) ובפרק ב' דסוכה (ח:) ובפרק ב' דראש השנה (ח:) ובפרק ב' דתענית (ח:) ובפרק ב' דמגילה (ח:) ובפרק ב' דחגיגה (ח:) ובפרק ב' דנדה (ח:) ובפרק ב' דזבחים (ח:) ובפרק ב' דמנחות (ח:) ובפרק ב' דחולין (ח:) ובפרק ב' דבכורות (ח:) ובפרק ב' דתמורה (ח:) ובפרק ב' דכריתות (ח:) ובפרק ב' דמעילה (ח:) ובפרק ב' דקינים (ח:) ובפרק ב' דתמיד (ח:) ובפרק ב' דמדות (ח:) ובפרק ב' דמקואות (ח:) ובפרק ב' דנגעים (ח:) ובפרק ב' דאהלות (ח:) ובפרק ב' דפרה (ח

ובר זה ותדבר מן המדכי שזכרנו בסימן תכ"ו דבפסח עצמו אין החשש
הרוח"ם כתב דליתו ג"כ בכלהו וגם אין לחוש כלל אחר שיתה החשש
שהיה הדבר רווחת ד"ת כיום כבר בטל לגמרי פסח גזה שבפלטין ממנו
ומזה יתורגישור ת"ל דהחשש עדיין בתוקפו מ"מ אין הוא בעת ההיא
אין ג"ש כלל: (י"ט) קולף את

שם עמיק כל סביבותיה וחותך ומשליך ואם נמלחו עמה תרנגולת
אחרות לא (י"ט) קולף את כולם:

הגה לב (כ) יום מחמירים לאסור כל מה שנתלת ביומ לג ומפ
העיקר לאסור אותם תתיכה כגון שנתלת בחמה עליה ב ולהתיר
בחמרות ע"י קליפה קלה ודם רותח יוכל לתכור הכל לבה"ש כמו שנתבאר
פימן תע"ז סעיף ג' וה עיל נב דהין נוהגין כן בשאר תערובת חמץ כן
נרחב לי:

טו ד'תרנגולת צלויה שנמצאת בה חפה סבוקעת בתוך החפה לד
באותך מקום פיעפועו לפי אומר הדעת ד'וש אומרים את כולה להה
לפי שכשחתבים השפוד מחפשם תחפש בכל התרנגולת ס"ובן יש סי
שאומר כל התרנגולות הצלויות קמה באותה שפוד לו הנוגעות זו בזו
כי ע"י היפוך השפוד מתפשם מזו לזו:

יו ד'חפה או שיעורה שנמצאת בופק העוף לאחר שהבהבו אותו לז
(כא) ד'חעוף מותר והחפה והשיעורה צריך לשרפם ד'ולא חשיבי
בם העוכלים:

תפח שלא

לא קולף את כולם. ע"ל שנמצא החפה על התרנגולת דיש
להסתפק שמא נגעה בכולם אבל אם נמצא חוץ התרנגולת אין להחמיר
צריכים קליפה: לב ויש מחמירין וכו'. משום דאין מפעירין בכל
האיסורין במליחה כם ס"ק בי"ד סי' ק"ה משום דלת בקיאים בין איסור
כחוש לשאין ת"ל נם בחמץ תוסר
כולו: לג אבל העיקר וכו'. משום דס"ל דלת אמרי' בחיסור
דדבנן באיסור יולת מחתיכה
לאתיכה ע"י מליחה ואם שמעצרי'
בשאר איסורים נם קיימו משום
מילתא דפסיקא שלת נעצרך
לבער בין שאין לבתום ואזלי בזה
אף להקל כמ"ש בי"ד סי' ק"ה
ס"ל אף בחמץ הי נם: ועוד
דדוקא באיסור שצריך בו שהמונית
מפעירי נם לבל לת בחיסור
חמץ דלת שייך בו פעפוע. ועוד
דבמקום שיש עוד לד להתיר
סמכי אהלאחות דסבר חמץ בטל
נם ואין לך לד איתר גדול מזה
שהרבה גאונים סבירת להו שאין
הטעם מחפשט במליחה ויש

לעשות פסרה לאסור אותה אתיכה כמ"ש סי"ח לאסור אותה מלה ומו
ולה והרוקה להחמיר יפסוק לפרוף אותה אחיכה ולהסמות באחרות
המונחות עמה בקבית. ועוד יש להתיר מאר אחיכות בהגלה ע"י פדיון
וכמ"ש סי' תמ"ח ל"ח עכ"ל בחמץ סי' כ"ח וכ"ש הם"ב סי' ס"ט. ופסק
דאם נתבטלו האחרות בלת קליפה שרי דיש לת אומרת לקלפן וכמ"ש
בי"ד סי' ק"ה עכ"ל. ומ"מ נ"ל דלריך לאחיכה קליפה לת דאין הקליפה
אוסרת האחיכה אע"פ שנתבשלה עמה וכן כוונתו בי"ד סי' כ"ל ודוק
שם לת כמ"ש האחרונים: נם מ"ש הת"ב להכות לף בלת קליפה שרי
נ"ל דוקא במקום שאין לספק שמא נגע בשאר האחיכות אבל אם יש
לספק שנגע בשאר האחיכות מדינה כולן אסורים כמ"ש בע"ש בי"ד סי'
ק"ה: ולף שידעי' בודאי שלת נגע לת בף' מהן ולת ידעינן בהי זהו
נגע מדינה כולן אסורים ועיין קלים דאחמן בפסח לת בטל ברוב כמ"ש
סי' תמ"ח ס"ט. ול"ל אם נתבשלה בלת קליפה אוסרת התערובתן כמ"ש
בי"ד סי' ק"ה ס"ט וסי' ק"ח ס"ק דדוקא בדין אחתה בשר אחיני לת אומרת
בעלמא דהא מחחלה אחרי' בשר, דת"ל קליפה לת אחיכות שמא נגע בלע
פורתא לכן אין הקליפה אוסרת האחיכה אבל במקום שצריך קליפה
מדינא אם נתבשלה בלת קליפה אוסרת האחיכה. ובהבי מסולקים כל
אלונות האחרונים על רמ"א וכ"מ בדריסה: **ובהוב** בהגו' מהר"ם
לובלין הטה האומות' בחבית כרוב מליח אסור כל האבית דבטוח מהמשל
עכ"ל ול"ל דמיירי שהציר עולה על גביו ואם אין הציר עולה ע"ג ה"ל דין
עכ"ל ול"ל דמיירי שהציר עולה על גביו ואם אין הציר עולה ע"ג ה"ל דין
מליחה וכמ"ל מתשו' רמ"א ועמ"ש סי' תמ"ח ס"ה וכן מעמעת שמלאת
חטה בחבית דגים שמלחו לפסח ועוה הנהון מהר"ר בניימין חב"ד
דק"ק פוהנ להשליך לותה שורה לגבי ואסור לאכול לעכו"ם: וכתב
עוד מו"ר דקודם פסח מלת במליחה זפק מלת חעים לע"ג דרמ"א
פסק בי"ד סי' ק"ה בחמץ בפסח אינו אוסר אא"כ קליפה מ"מ לת מלתני
לבי להתיר לותה אתיכה תרנגולת מאחר שהיה שם חתן סרבה ובו ע"ל וכ"ב
דעתו כהחמירין במליחה בפסח וכ"ש בפ"ו. ובב"מ בתב שמעע בקרלתקא
קלת מחמירין ולכן לת רלה להורות בזה לת איסור ולת היתר ע"ל
והמ"ב בתב שהיש בקרלתקא ולת שמע שחמירין בה ע"כ. ולפבר מרמ"ח
כיון לאותו זקן בעל ע"י: **לד** מוחך מקו פעפועו. קשה הת בתב סי' תמ"ו
ס"ח ולין שם דבר המפעפען ובו' משמע שם יש שם דבר המפעפען לוסר
כולו וע"ל דהכת מיירינ"כ שהתרנגולת בחושה: **דה** לפי שבמחפכין
וכו' ע"ל לת ל"כ בי"ד בשאר איסורים ול"ל דאין מחפשט הרבה
מחפשט מכאן ושאר איסורים בעל נם: לן הבנעות זו נזו. אבל אם
היתן נוגעות אין לוסרות ולת אמרינן דהבליעה הולכת בכל הכלי כמ"ש
בי"ד סי' ק"ה שהיה תגיירי בישול ול"ל אם התרנגולת שמינה לפי חינן
ניעטות לוסרות הכל כע"ל ועמ"ש סי' חל"ח בי"ב: לז העוף מוחך
לאין בלי לוסר יותר מקליפה והוסף הוא שהקליפה ולכן יפליבו לוחו
והב"ח בתב דלפי מה שמהבון לאסור בללי הכל לאסור עכ"ל. ול"ל
דבהבהוב הכל מודים דשרי וכ"מ בי"ד סי' ס"ח: **דלל** מהרי"ל ס"
מהר"ם יש בשים טוהנות בפסח להביר הקורקבן טרם שהבהבין לוחו
דסבורין שהבהוב קרוב קלת לבליה ואם יתלה בו הטה יהיה. קלת תשם
לא קולף את כולם. ע"ל שנמצא החפה על התרנגולת דיש
להסתפק שמא נגעה בכולם אבל אם נמלח חוץ התרנגולת אין להחמיר
צריכים קליפה: לב ויש מחמירין וכו'. משום דאין מפעירין בכל
האיסורין במליחה כם ס"ק בי"ד סי' ק"ה משום דלת בקיאים בין איסור
כחוש לשאין ת"ל נם בחמץ תוסר
כולו: לג אבל העיקר וכו'. משום דס"ל דלת אמרי' בחיסור
דדבנן באיסור יולת מחתיכה
לאתיכה ע"י מליחה ואם שמעצרי'
בשאר איסורים נם קיימו משום
מילתא דפסיקא שלת נעצרך
לבער בין שאין לבתום ואזלי בזה
אף להקל כמ"ש בי"ד סי' ק"ה
ס"ל אף בחמץ הי נם: ועוד
דדוקא באיסור שצריך בו שהמונית
מפעירי נם לבל לת בחיסור
חמץ דלת שייך בו פעפוע. ועוד
דבמקום שיש עוד לד להתיר
סמכי אהלאחות דסבר חמץ בטל
נם ואין לך לד איתר גדול מזה
שהרבה גאונים סבירת להו שאין
הטעם מחפשט במליחה ויש

עשרת זקנים

בולההיר אורי"ס.
יו"א הכל בשריקין
(מהרי"ל בש"ח
נם בהגהו' ובאבוד"
וכן פסק מוהרר"
בהן בש"ת שאורי"
יוסף וכהב שנם
העידו על פרנ"ו
שפסק כן אבוהם
כמה אחרונים כן
המקילין כרעו
רש"א מהרי"ם
פראג בש"ת נב"ח
הם"א בשם כנו
מהרר"י פאר"ו ומור
בב"ח בתב שקיבל
מרבותיו כרעו
המחמירים וכן הורו
עהרן וחים הנמצאים
אצל ההרנולת
בקערה ולא
בהרנולת עצמה
מוהר מבה פסק
בס"ק דשמא נתעכל
בתוך ההרנולת
ואח"ל לא נתעכל
שמא השהא נפל
לקערה ואח"ל הוי
בהרנולת שמא לא
נתרחצה (בי' בשם
פרחב"):

פרי חדש

סימן תכט

של יום הלפות פסח
בפסח הלכות קנות
בעגלת הלכות הא בתב
ומשמע דוקא בפסח אבל
מקמי פסח לת ה"ג
לפנויי דהכי נסק
בפרק הנזקין דסנהדרין
בחיבי דקונטות
ובלהתינהו בפסח בתום'
ע"ז ובן חיבן בע"י
ומוב בתי בפסחי שבבנגי
לדדום בפסחי הבות
ובע"ב בדרום בלבדים
בתוב ומוהר לפסחות
לית מבל בתר הלפות
קודם לפסח בלבדים יום
ובפוהות יום הו יוחים
ע"ב אלת בבל זה הינו
מחוור דהא נתלי הת
דקתני בע"ב דפסחים
שוהלין בהלפות הפסח
קודם לפסח בלבדי יום
לאו דוקא פסח וה"ב
בלבדים יום קודם הב
ובן עגלת ובן חיבת
בפרק ב"ב ס"ב ה"ב
מחוברין דסוכה רמוה
בתחיך בלבדים לתב בין
דשוהלין בהלפות התב
קודם לתב בלבדים יום
בתח בשאר בוכה לפסח
תב הוא קודם ותבי
תוכה בירושלמי בפ"ק
דפסחים ולתחתנו בפ"ק
בם ובן בי"ה מדברי
החו"ם דחבירן התם
בתב דלתחרינן התם
פורים שהל לפרי בשנת
שהלוהבדבן בפניהם

ל"פור בפסח הרמ"ם
בפסח ריש חתין לנוסחת
הבי' ובן בתב תורחות
היים ל"פור בפסח
הבינוקת ל"פס בפסח
הרמ"ם לבי' לבדין
בפ"ב דפסחים וביתר
פס דסני בקליפה
ופור בזפק התיב
קליפה לפור בפסח
לבי' הרמ"ם דתין
לעולל תיפור שוהלב
דלאפין לפור לת הוי
פיהול ובן בתבו התים'
בהולין בו ובתרבי'
בפ"ב דפסחים ובפסח
מייתוני בפ"ח בפסח
פ"ה:

של יום ובריכין תהי תיריית פורים תפילו. ע"ש בתוי תהיה מסת תיק ומו' ובתבו בתו' ול"ל תהי תיריית פורים תפ"ל ל"ק בבי ול"ל

תסח שלא לעשות מלאכה בערב פסח אחר חצות • ובו י סעיפים:

א °התעוסק מלאכה בערב פסח א °מחצות ולמעלה (א) ב °משמתין אותו ואפי' לעשות בתום אסור ויש °מי שאומר אפי' על ידי עכו"ם °ויש מי שמתיר (ב) (וכן הוא המנהג):

ב °בפה דברים אסורים כשעושה מלאכה להשתכר (ולו מחמת חולי):

ג מלאכה גמורה לתפור כנדיס ממש (כ"ח) אבל מחקן הוא כליו ל"ם °וכן מי שכותב ספרים לעצמו דרך ליסודו מותר:

ג 'קורם חצות ד מקום שנהגו לעשות מלאכה עושים °מקום שנהגו שלא לעשות ה אין עושין:

כגה (ג) ן ונלדין מקום שנהגו שלא לעשות (מהרי"ו) וזקף מלאכות נמורות מכל מקר מלאכות אפי' שנהג ליכא: (מהרי"ב)

ד °התולוך מקום °ואבל ח עושה הוא בסדבר והתולך (°) מקום שאין עושים למקום שעושים לא יעשה ונותנים עליו חיסרי מקום ט שיצא משם ו ותוסרי מקום שהלך לשם יא ואף על פי כן לא יתראה בפניהם שהוא בחל מפני איסור לעולם יב ישנה אדם מפני המחלוקת. וכן מי שרעתו לחזור למקומו נותב כאנשי מקומו בין לחקל בין לחחסיר יב והוא שלא יתראה בפני אנשי המקום שהוא בו מפני המחלוקת:

ח °אפי' במקום שנהגו לעשות לא יתחיל בתחלת מלאכה כארבע עשר אע"פ שהוא יכול לגמרה קודם °חצות °אלא שלשת אומניות בלבד הם שמתחילים בהם °במקום שנהגו לעשות ועושין עד חצות ואלו הם (ר) תחייסים יג והספרים והכובסים אבל שאר אומניות אם התחיל בהם קודם ארבע עשר הוא שיגמור עד חצות:

הגה ויש מקילין לומר שכלמה אומניות המנוכרים מתחילין ומשלימין עד חצות לפי' במקום שנהגו שלא לעשות יותם התחיל מבעוד יום בסתר מותרת (סמ"ק סי' רנ"ב בשם ר"י):

ט והוא לצורך כשופר שנפגם על חצות והכי נהוג: (סור בשם ר"י)

ו °מושיבין שובכין לתרנגולים בארבע עשר (ח) °ורשיינו לתקן מקום שיעמדו התרנגולים ותתרנגולות:

ו 'תרנגולת שישבה על הבצים שלשה ימים או יותר ומתח מושיבין אותה תחתיה כדי יד שלא יפסידו הבצים:

ח °פורפין (פי' מוליחין במברקה והוא כלי מיוקר לכך) וכל מתחת לגלי בהמה:

ט פחזבל שבחצר לא יוציאנו אלא יסלקנו לצדדים (ו) ואם נתרבה בחצר יוציאנו לאשפה:

י °סמוליכים וסביאים כלים שבית האומן כל חיום אע"פ שאינם לצורך הטוער: °(וכתבו טו (ז) שלח לסקח בשם ע"ט ולתן לשטח) (כל בו בשם מהרי"ו)

תסח (א) מתחילין לותר בעור מבעי' סגר' ליום זה ומחרתי דמיים בתורה סי' ברכה לעולם סיים לף אם יש לו חיסה ביום מה יסיה לו בעבדו שסבד מחרתי: (ב) וכ"ם מהמבה. זל"ל ומכאן הוא להסחתר אחר חנות ע"י טו חבל לו לי שיחתר וכן קבלתי מכ"ל. וכתוב בחנ"י אחר ליעל נפרים אחר בעל חנות ומשם אחר מלאכה סוי לותו יום לו ל"ם ואחר בחלאכה ובע"פ אחר חני חנויות בפסח ולף אלו מלאכות פסח האחיטר בחקום עומד: (ג) ולדידן מקום שנהגו ע' כתוב בלבוש ובחקיעות אחרי רחיתי נהגו לעשות אחי מלאכה בחורה: (ד) האיטין ט' לחוב: קולי מקום לאחסתן בו בחוץ לעיר: (ה) דסיינו לחתן מקום פי'. ולפלו לין מוסיפין כלי לפרוחים כל היום אלא מ"ב בעבין הסבר בסעיף שלאחר לחבל לגלי לחיטין לום מותר ב"י: (ו) ולחן כתרכה כו'. כתב בי ולפי שידעתי למה הסיעו הרחוב דין זה ותיחת עליו דבסוף פ' לעניין יום י"ד לא זכרו אבל בסוף מ"ע לעניין ח"ם זכרו גם דין זה בגמ' זכרו לעניין ח"ם: (ז) שלח להקח כו'. נרחה משם שכתב משם חיקי שמעתי משמע בכלבו דבעלי חיים לחרון של פסח לין מקפיד להקח ס"ם מה שקונין קודם לפסח אלא מהרי"ל כ"כ מהרי"ו: אא מזהר לחודם בע"פ ומשמע שאין מזהירין אותם יום ולילם עד חנות חכה לפי שיש שלחתי מותם ולפי שיש קדושים לביח הפסל ול"ש כיוצא בזה שלחן לחזרו וסקפה לגנות ומלאכה דסחוחם ולל מר כ"ל לת ליחת ול"ל דחמנה חיש לחזרן

תסח שלא

לחזור מפני היחלוקת: יא ולעע"כ לל יחרחה כו'. פירוש כשנהב חומרי מקום שלל יסח לל יחרחה כו'. יב והוא שלל יחרחה ט' משום דכללה הוא לכל מילי לחפיל ושלר דברים שותרין בלגעה חון מחלאכה דל"ח לעשות בלגעה לכן לל ברי לחל למדבר כחם"ל וכ"ח בח"מ. ומשום כר"ן לחם כתו ומלחיהו חוקל לריך לכסות כפיהם כחחכל לחכל בפני ח"ח שולחני' שזה חלוי בחנהג ח"ל לכסותו עיהם כסיחון חל"ו ומשון כ"ל ובחשיב הרשב"ל סי' של"ו ובחשו' ר"ל חניב: ביחוב בחחרי"ל הנחוחים סחוללים בחנגל"ל שבדיקות הקולות שחקילין שם לין לחוש ובחרב נחרחו לחלו לחלו לחל

תסט א שם בתמה. וכתב"ל לאסור כל שכמיני טעון אחיכ' ותומרת הוא שהתיר כי מדינת ליון לית להו כדבר הקרב ע"ג התנור: ב שהקדישו מחיים. דבריו סותרים זח"ו דלפי טעם זה היו אסור לית נדי ועלם דיהי לפסח כיון שהוספות והרמ"ם לבל נפירש"י שאסר כל בהמה לז הוי טעם שיאמרו שהקדישו לדמי פסח ול"ל שהוקשה להרב"י למה כתב העור לדרש"י לאסור בכל בהמה הל"ל דבכל מילי אסור דהכל רלוי לדמי פסח לית להו ל"ל דלף שיסברו שהקדישו לדמי פסח לין לאסור בהכיניתו שיאמרו שפרה לוהו דקדושת דמים יש לו פדיון לבל בשהקדים בהמה לתורי בשנועות דף י"ל הקדים זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף ולין לו פדיון ול"ל יתירו שלוכל קדשים בחוץ ונבי מעיים כמי הרוח סבור קדושים קדושה הגוף לחנחות תע"פי שהחזק ת"ח היכן כדלי"ו סס בגמרת ת"ח היכן למיתב מפני הרוחי' לכן הוצרך לומר דבחטים יודעים דמגורת לפסחה קלחמר:

כחב הכ"ח מדפריך בגמ' מנדי מקולם ע"ג ומתי פריך למלת נדי מקולם לפי' בדיעבד לסור לית ע"מ לחזר לסור בזה זה לפסח לפי בדיעבד ובשלר בזה לין להחמיר: ונ"ל דבלשון שכמה שמובלין לומר בזה זה על פם ליכא קפידא דלי לימא שהקדישו לקרבן פסח הל"ל בזה זה לפסח:

תע נ"ל דהכא לחר הנפלי' לריך להחטעות דה"ל בזה לבלה כ' בד"ג מה"כ לם יפי' בבורי' מקטעי' לומר הם ס"ן עניני בס"ת ול"ג דלין בכן לעשות כן דהוי כת"ל ע"ם סי' ר"ך: **בחב** ע"ם בס מהר"ם הגוי ליכולין הבהורים לאכול על סעודת חילה ושתמיד תע"ב על"ל וכתדיעתיהו נהגו להחמיר: **א** ביום ה' דבע"ם לין מתענין וכמ"ם סי' תי"ז. ולם קשה להם התענית יכולין לעשות קודם שיבדקו לו יצו לאחר לבדוק (מע"ה מהרי"ל) עמ"ס סי' תל"ח: **ב** להם מתענה ומע"ה כתב דל"ל להתענות וכ"כ במהרי"ל בשם מהר"ם. ומקום לעור ים להקל וכ"ם בתעוברות ומניקות ועבו. תק"ן מיכו להם התענה פעם ג' הוי בתו בדר כלאי. פ"ק דשקלים כל קטן שהתיל לבוי לשקול על ידו שב לינו פוסק כ"כ בהגהות סמ"ק סי' קמ"ד: **ג** האיסטנים. פי' שהם חוכל ביום לינו תוב לאכול בלילה:

תעא **א** מצה עשירית. היינו רביעית היום ולם יודע שיעשך סעודתו עד לאחר ט' שעות לל יתחיל לפני קדם ט' (רש"י ותבב"ם דף ק"ז ומג"מ רוב"ם סי' רכ"ג בשם ת"ה): **ב** מעט מעייט ועל"ם בפירוש רש"י בסוף"ק: **ג** לו יהקות. והתו בעירובין דף ל"ה ע"ב כתבו דיהק חי מגרד גריר לבל מבושל מסביע בדבר קל ע"ם: **ד** מעט לל יהם. ותע"ב דמותר לבחות בין הבשות בתם"ם סימן תע"ב ס"ג היינו משום שהוחה שני בשות ובל מה שהוחה קודם לבן ביין דהוכח הפסק בניהם לא מקרי עובה (מרדכי) לבל מה שהוחה קודם לבן ביין דהוכח הפסק בניהם לא מקרי עובה (ב"ח ועי"ם) וכ"ל דב' בשות שהוחה לפני הבשולה מקרי ב' עובות ולא מסעיד סעיד וכ"ב דמעיקרא לק"מ דביון שהוח שמוך לבשולה הבל הוח בהוכלה ס' לבל בשמפסיק בניהם בשהוח היעשמוכה וכתם"ם סי' רכ"ג בשם כרמ"ם מיהו הקנה מה שייתי רחים בגמרת מדפרי לבחות בין הבשות וכו' למחי שהני החם דהבל בהוכלה ס' וי"ל דעכ"פ בשהוחה הרבה הוי בחי מהבל הרבה שה"ל לאכול יותר הלא ע"ב עובה מגרד גריר: **ה** מלה עשירה. פי' בגיעוהה בחי מפירות לבד לבל ביעוהה בחי מיס יוצחין בה בשעת הדחק ורחיי מחמת וה"ל ב' לאכול בהוכלה בע"ם (מהרי"ל בשם מהר"ש) ולין לאכול עובר ע"ב מפחי דאם יש בחמר ס"ל מלה עשירה ואפי' בשעת הדחק

תסט שלא ליחר בשר לפסח • ובו סעיף אחד:

א (א) אסור לוסר על א שום בהמה בין בשחוטה בשר זה לפסח °לפי שנראה ב שחקרישו מחיים לקרבן פסח ונמצא אובל קרשים בחוץ ג אלא יאסר בשר זה ליום טוב: הגה ונדי °מקום (פי' שלם על רחשו ועל כרעיו ועל קרבו) חע"ם שלת פירש ואחר בשר זה לפסח חסור לעשותו (טור) כדלקמן ריש סי' תע"ו אבל (ב) מותר לוסר חשים אלו לפסח:

תע שהבכורות מתענין בערב פסח • ובו ג סעיפים:

א א °הבכורות מתענין בערב פסח בין בבור מאב ב'בין בבור מאם ויש מי שאומר שאפי' נקבה בכורה מתענה: (וחין המנהג כן) (מהרי"ל)

ב ג'אם חל ערב פסח בשבת יש אומרים שמתענים הבכורות א °ביום ה' יוש אומרים שאינם מתענים:

הגה חבל ים לכתוב בספרי כרחשונה ונוהגין בפתם בנור ב הם מתענה חפת בנה הבכור בפברואר קון ופם יין התב בנור °הוא מתענה בעד בנו בד פיעבל:

ג ג' האיסטנים מתענה בערב פסח כרי שיאבל מצה לתיאבון:

תעא בערב פסח אחר שעה עשירית אסור לאכול פת • ובו ג סעיפים:

א א °אסור לאכול פת (א) א משעה עשירית ולמעלה כרי שיאבל מצה לתיאבון °ואבל אוכל ב פעם פירות ג או ירקות °ואבל לא יסלא כריסו מהם (ופם הוא מסעים שאפי' אוכל בתיאבון הבל אסור) (ר' יהושפ) (ב) °א יוש ד פעם לא ישתה משום דמיסיר סעיר אבל אם רצה לשתות יין הרבה שותה מפני שכשהוא שותה הרבה גורר תאות חמאכל:

ב °יוקדם שעה עשירית °מותר לאבול ה מצה עשירה:

הגה

תסט א שם בתמה. וכתב"ל לאסור כל שכמיני טעון אחיכ' ותומרת הוא שהתיר כי מדינת ליון לית להו כדבר הקרב ע"ג התנור: ב שהקדישו מחיים. דבריו סותרים זח"ו דלפי טעם זה היו אסור לית נדי ועלם דיהי לפסח כיון שהוספות והרמ"ם לבל נפירש"י שאסר כל בהמה לז הוי טעם שיאמרו שהקדישו לדמי פסח ול"ל שהוקשה להרב"י למה כתב העור לדרש"י לאסור בכל בהמה הל"ל דבכל מילי אסור דהכל רלוי לדמי פסח לית להו ל"ל דלף שיסברו שהקדישו לדמי פסח לין לאסור בהכיניתו שיאמרו שפרה לוהו דקדושת דמים יש לו פדיון לבל בשהקדים בהמה לתורי בשנועות דף י"ל הקדים זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף ולין לו פדיון ול"ל יתירו שלוכל קדשים בחוץ ונבי מעיים כמי הרוח סבור קדושים קדושה הגוף לחנחות תע"פי שהחזק ת"ח היכן כדלי"ו סס בגמרת ת"ח היכן למיתב מפני הרוחי' לכן הוצרך לומר דבחטים יודעים דמגורת לפסחה קלחמר:

כחב הכ"ח מדפריך בגמ' מנדי מקולם ע"ג ומתי פריך למלת נדי מקולם לפי' בדיעבד לסור לית ע"מ לחזר לסור בזה זה לפסח הל"ל בזה זה לפסח:

תע נ"ל דהכא לחר הנפלי' לריך להחטעות דה"ל בזה לבלה כ' בד"ג מה"כ לם יפי' בבורי' מקטעי' לומר הם ס"ן עניני בס"ת ול"ג דלין בכן לעשות כן דהוי כת"ל ע"ם סי' ר"ך: **בחב** ע"ם בס מהר"ם הגוי ליכולין הבהורים לאכול על סעודת חילה ושתמיד תע"ב על"ל וכתדיעתיהו נהגו להחמיר: **א** ביום ה' דבע"ם לין מתענין וכמ"ם סי' תי"ז. ולם קשה להם התענית יכולין לעשות קודם שיבדקו לו יצו לאחר לבדוק (מע"ה מהרי"ל) עמ"ס סי' תל"ח: **ב** להם מתענה ומע"ה כתב דל"ל להתענות וכ"כ במהרי"ל בשם מהר"ם. ומקום לעור ים להקל וכ"ם בתעוברות ומניקות ועבו. תק"ן מיכו להם התענה פעם ג' הוי בתו בדר כלאי. פ"ק דשקלים כל קטן שהתיל לבוי לשקול על ידו שב לינו פוסק כ"כ בהגהות סמ"ק סי' קמ"ד: **ג** האיסטנים. פי' שהם חוכל ביום לינו תוב לאכול בלילה:

תעא **א** מצה עשירית. היינו רביעית היום ולם יודע שיעשך סעודתו עד לאחר ט' שעות לל יתחיל לפני קדם ט' (רש"י ותבב"ם דף ק"ז ומג"מ רוב"ם סי' רכ"ג בשם ת"ה): **ב** מעט מעייט ועל"ם בפירוש רש"י בסוף"ק: **ג** לו יהקות. והתו בעירובין דף ל"ה ע"ב כתבו דיהק חי מגרד גריר לבל מבושל מסביע בדבר קל ע"ם: **ד** מעט לל יהם. ותע"ב דמותר לבחות בין הבשות בתם"ם סימן תע"ב ס"ג היינו משום שהוחה שני בשות ובל מה שהוחה קודם לבן ביין דהוכח הפסק בניהם לא מקרי עובה (מרדכי) לבל מה שהוחה קודם לבן ביין דהוכח הפסק בניהם לא מקרי עובה (ב"ח ועי"ם) וכ"ל דב' בשות שהוחה לפני הבשולה מקרי ב' עובות ולא מסעיד סעיד וכ"ב דמעיקרא לק"מ דביון שהוח שמוך לבשולה הבל הוח בהוכלה ס' לבל בשמפסיק בניהם בשהוח היעשמוכה וכתם"ם סי' רכ"ג בשם כרמ"ם מיהו הקנה מה שייתי רחים בגמרת מדפרי לבחות בין הבשות וכו' למחי שהני החם דהבל בהוכלה ס' וי"ל דעכ"פ בשהוחה הרבה הוי בחי מהבל הרבה שה"ל לאכול יותר הלא ע"ב עובה מגרד גריר: **ה** מלה עשירה. פי' שהוחה בחי מפירות לבד לבל ביעוהה בחי מיס יוצחין בה בשעת הדחק ורחיי מחמת וה"ל ב' לאכול בהוכלה בע"ם (מהרי"ל בשם מהר"ש) ולין לאכול עובר ע"ב מפחי דאם יש בחמר ס"ל מלה עשירה ואפי' בשעת הדחק

באר הגולה

עטרת זקנים

תסט אאמר"ל שם בשר זר לפסח. אבל בשר דגים עשופרת מותר (מור בב"ח) וכ"ש אוסרין בהתגולים (מהרי"ל) ואם אסר בשר זה לפסח אסור לאכלו ואף בהנאה אסור ונרך קבור משום שנראה כמקריש קדשים בחוץ אבל מקום בהרגולי אין לאסור בדיעבד אינו אלא חסרה לכתחלה כן נראה לי מדברי הלחפור:

תע א הבכורות מתענין ובבית שאין בבור אין צריך הנדיל להתענו (מהרי"ל) ונקיבה בלור מת עגה גם כן כיש נוהגין לפרוש הבכורים בע"פ כפו שפרא"ם הש"י במצרים (ר"ם בש"י הבל בו) כשאם בבור ובנו. נ"ב בבור האם אינרא צריכין להתענו (מהרי"ל) בשם מהרי"ש) שכתב דהעגרת אב עולרת נ"ב בשבל בנו הקטן:

תער א ריש משא לא יהחה ו' א דמותר לשתות בע"פ הן דק יין בכיל מה ששית אפי' משא הוי שוכא בהצטרף ב' בוסרת הראשונות שלפני הסעוד (מהרש"ל) וכ"ה שני בוסרות הראשונות ישתה הרבה בדי שיגרוף ואין לחוש לשכרות כי היין שברשוך המעודה אינו משכר אבל שני בוסרות אחרונות לא ישתה הרבה משו' שכרות עיין בגבורות ה' דף

פרי חדש

סימן תכט

דמהיות דהגיה בסוף סוחנין נהג למדרש בפרקה הסמיה לוקה בלבני מצ נהג וכן בלחיה בס"פ בני בפיר הלה מיירי בהלמידי"ם בל בית המדרש מבלים יום מקודש הוי מוחנים בשנין ונוקחין לכם והבי לחיה בירבלחי בס"ק דיבמות מוחנין בפסחה בחה ובלבד בעזרת בחלבת ויוקך קודש בוחיכ"ם ס"ב: א"ב ר"ו דמפיקינן לקך תירוי דכם"ם

תעב (א) עד שתחשך. דהלכה דומיא דתמיד של שחר מתני' מיירי כדיעבד יוצא כזמנו אפילו בדיעבד לא יצא וכ"ה בסמ"ג (ע"ג) קס"ח עסק"ח ולחן מברכין בפרשת התמיד על דבר שבימים מתי פירושו וכ"כ הרוקח בי"ע סימן תפ"ח ולחי' דיקיים לחכול בי"ע כוונתו תורה כ"ז ופרש"י פירות לבר לחן תחלה ולא ולחי' עם לילה עיני פסחיי' לחן יוצאין בהם כת"ס מכ"ש דחן יוצאין בהם ועכ"פ מצה בשם ת"ז: ו מלה שיוצאין בה בליל הסדר כשלוה וכשיחת לחן לאכלה בע"פ כל היום דשחת הלה היא עשיחן תפ"ח ומשעה דכוס י"ג מתרצן לאכול מלה: ז מותר להשכיר תע"ב דאשכר לאכול לקטן כיוצים דכר חיוב כת"ס שת"ח דכר שיטו הלה ביטול מ"ע מותר להשכיר כיוצים כ"ש כ"ס ר"ס ד' אבל קטן הוציא אשר להשכיר הלה שיך ליחר לו בעטר זה מחחר שכבר מילה כריטו מחמו (ת"ה) וחן חילוק בין קטן לקטנה: ח וכיטבה ביניהן. חשיו ליחפיק לחת כך שכ' אבל מפורשת ומחבואר מוחר לאכול ומכרך דסיו מעם קדירה וכיוצא (מרי"ל) ע"פ סימן קכ"ו ס"ע ומס"ק ס"ב:

תעב א עד שתחשך. דכוס של קידוש הוא לחד מתרגע כוסות וכולן צריכים להיות בלילה (ת"ה): ב בכלים נלים. כל הזכה טוב למעו בכלים נלים זכר לנרכן חן חליל פסח יהכה בכלים נלים ומהרי"ל לא היה מחזיק בהכנית של ע"כ"ש כ"ח בפסח וכן ת"כ בפס תה"ח מהיו נגיבת העכו"ם דשוי שלח שדעת נוכל הוא ע"ח מ"ס ע"ש וקדה לעו בפסח מיוחר לנגיל ור"ל כיון לחן תפח"ז בהם לחן תעם אחת בשנה לא תקפיד סעב"ס ועיין בע"ח כ"ל: נ יכב על הפסבל. ולא על הקרקע וכמ"ש מהרי"ל דרשיון יכב על הפסבל ונם מוחר לכתוב על יריך חבירו כדיליף בגמ' מלא יכתוב (מהרי"ל): ד דולה על ידיו. פחת יקדים קנה לטעב: ה ל"ל היכבה. לבל יוכ"ב תדם ל"ל היכבה (כ"ח) ונם היו לוגם מקנ"ל על שר קדוני כ"ב לל"ל נכו ל"ל נכנע ול"ל הס"ח לבל יוכ"ב על שר קדוני כ"ב לל"ל נכו ל"ל קודם לרגל: ו לשילו הוא רבו. דמסחמח הוא מוקלו (לבוהרסם) כל הפעור ומיסב נקרא חדיוט (ע"ז כ"ל) ויש לו דין ז' מהירו"ל ס"ק דשכח ולא כתב ס"ב לריך להחיישב כדבר שכתו פעמי' מלינו שיש זיוים כדבר שלני פעמי': ז שנרחה כמושף. פירש כיון שאסר להחות ביוים ל"ל מת הלה לית היה דעתו להחות ולריך לברך ואפי' לבל ברשות כיון ש"מ להחות ביוים אם כן היה דעתו עליו ולל לברך וכ"ל הס"ח לל"ל שיון לברך בין ההחיומת שם בן ל"ל לחלך ואם שוחה לריך לברך וה"ל כמושף לבן לל יחזור ויברך על ר"ח ויו"ט וכ"ל כעור סי' תע"ג ול"ב הב"ח לבל בכו' שני יחזור ויברך דהח לחני שוחה יין תוך הסעודה טם הסני מיערו לל"ל לל היה דעתו לחחות תוך הסעודה: וניל דבת הלה הסכה יסיח דעתו לחזור ולחחות כין

עשרת וקנים

ג"ל ע"ב ד"ה ותנס כיון שו דבוי מיגו ג' קיבות ראשונות אלא מיס ה' צריך לשנורים כל הכוס ההחוק רביעי. משנ' ביהכ"נ אחרונים: תעב אבל אנו רבו מוכחין. דוחא דאדה מחא דשכ אנשי הלשר עם רבו וחבריך לאחקנן בשולא דוקא ואפילו מיון ברבו שאי מוכחק ש"מ שיף באשו מוכחק א"ל חבריך והשנחה מחר"ל ג"ל בשנחה ברוך ח"ל לשנה באשרת לא חיל בין רבו מוכחק לשאינו מוכחק והא אשכן. יחלוק זה לעניין חיקה והנחה בע"ז ע"ב ברבן שיאינו מוכחק יחן לו רבו ר' מוכחק ואי צריך חבריך מוכחק אפילו נחן לו רשות אפ"ה אינו מוכחק בחכ"ה:

פרי חדש

בימין חבם

בני מערלא נחלת יעקב לחור בדיעבד מלמת פסח נחון פסח חיקרי לא קלחי וכ"ן דפסחים מיושבין לפומר יום חק"ם פרשין כחרוץ בפלנחת פסח נחון חיקרי שלחי יום חקדם וכבי מסחם בחרוץ בני העיר בני לא כלחי חפח"ז בהם מדנרי דון נרחלם מלבוש לעיל ובן חוכח בש"ע בפוסקין דחל לחחרי פחח דיש עכרו כחם מלבי. על חחר מעובר מרגיל חבבי חפוחין לפסחים חלבין חחלין ובן חפוחרי ברבי"ם ובכי ירחם פסח בני חפי דרים בחלי בחוץ ובכי חם בחוץ בחוץ ובכי חם בחוץ בחוץ ובכי חם בחוץ

ח צריך לשתות ארבע כוסות (ז) על הסדר ואם שתאן אחר זמן שלא כסדר לא יצא:

ט ב שיעור הכוס רביעית לאחר שימזגנו (ח כוס מלא למחצה) וישתה (ח) כלי או רובו ואם יש בו הרבה רביעיות שותין ממנו כל בני אדם כמלוי רביעית שבו וכן אומרים צריך לשתות רוב הכוס אפי׳ מחזיק כמה רביעיות: (וצריך לשתות כשיעור יא עלה בהפסק גדול פנתיים: (כ׳ בשם רוקח)

י מי שאינו שותה יין יב כפי שמזיקו או שונאו צריך לרחוץ עצמו ולשתות לקיים מצות ארבעה כוסות:

יא מצוה להזהר (ט) אחר יין יג אדום: (לא יתן הלבן מעטו ממנו): (טור):

יב יצאים ביין מבושל ובקונדיטון:

יג יד (י) אפי׳ עני המתפרנס מן הצדקה טו מכור מלבושו או ילוה או ישכיר עצמו לה׳ כוסות:

יד יו גם הנשים חייבות בארבע כוסות וכל מצות הנוהגות באותו לילה:

טו תנוקות שהגיעו לחינוך מצוה ליתן לכל אחד יז כוסו לפניו: כגה ויש ליקח כוס שיהיה בתוכו קו״ק גלו״ן שפני עלה יכול לעשות רביעית בתוכו (מהרי״ב) וכוסו של ברכת המזון גדלו הכי יש ליקחו לותו וע״ל סימן קפ״ג סעיף ד׳ בהגה וכן הכוס של קידוש ויין לעיל סימן רפ״ח סעיף י׳: (כ״י)

יז יח צוה לחלק לתינוקות קליות ואגוזים כדי שיראו שינוי וישאלו:

תעג דיני כוס ראשון וסדר הפסח עד כוס השני, ובו ז סעיפים:

א יט מזגן לו כוס ראשון ומקדש עליו כ ומברך א נשהחיינו ואם חל בשבת אומר ויבדלו ואם חל במוצאי שבת כ אומר יקנה״ו יואם שכח להבדיל ולא נזכר עד שהחחיל ההגדה ישלים ההגדה עד גאל ישראל ב ואחר כך יבדיל:

הגה (א) ג יש נוהגין ליתן לכל קוסם קידוש (רבי ירוחם והרא״ש בתשובה ומרדכי פ׳ ע״פ) ואם אין יודעין יפה אין ליתן לכל אחד על הכשילה ובעל הבית לא יתננו בעצמו רק יאמר לו לך מירות: (מהרי״ב)

ב ישותה בהסיבה (ב) ואינו סברך אחריו:

ג יא אם ירצה לשתות כמה כוסות הרשות בידו כוסכל מקום ראוי ליזהר שלא לשתות בין ראשון לשני כ אם לא לצורך גדול כדי שלא ישתכר ויסנגע מלעשות הסדר וקריאת ההגדה:

ד כ מביאין לפני בעל הבית קערה שיש בה שלש מצות ומרור וחרוסת וכרפס

מבדיל בתוך הכוס ואם היה דעתו לשתות יין חוץ לסעודה אינו מברך בפ״ה כיון דתיכף פטרתו הפסק ברכות להקל עסי רע״ו ואם לא היה דעתו לריך לברך ולא יתתיין להבדיל עד אחר הסעודה ואם כן יהיה כשופיו על הכוסות ואין לומר פיתחר כבדלה ואכל על כוס ג׳ דל״ת כ קדושות על כוס אחד דקדוק קידוש והבדלה מרי דכיכי טעין ח׳ הוא כדלי׳ בפסחי׳ דגם בהבדלה תמרי מהבדיל בין קודם לקדוש: ואם אכלו להבדיל עד אחר כ״ם יאומר הלל והבדלה על כוס ח׳ הכא ח״ל בעל״ת כתם״ם סי׳ רל״ו ס״ג: ג ואין ליטול ידיו כו׳: דלאי הוי כ׳ עלין קודם קידוש הוי מפסיע שעושין בכ״ם דם לקידוש לריך נטילה אבל בכל הפסקה לריכה נטילה אחר הקידוש לריך נטילה אחר כל הפסקה כדעטו לסעוד ואח״כ להבדיל כ׳ בטילה אחר הקידוש לריך נטילה מ״מ לא יעלה ע״ד הבריות שנוטל לעיטול ויסברו שנוטל לקידוש עכ״ל ד״מכאן מהרי״ל משמע דם״ל דאסור ליטול עלמו קודם קדוש (ועסי ער״ח סי׳ כ״ב) ומ״מ לא״ד מיכן מלינו שב״ם ס״ל קידוש לריך נטילה רק בנרטו פ״ה פליני ב״ם ס״ל טועלין לידים ואח״כ מוזגין את הכוס וב״ם ס״ל מוזגים את הכוס ואחר כך טועלין לידים והטעם מפרש בגמ׳ משום טומאה ועדיפה ולב״ח משום הפסק כין נטילה להמוליא. לכן לכ״ע דם״ל

הרחטוית ואח״כ מוליא בלא הסיבה יחזור ויטול בלא ברכה: ח על הסדר. פי׳ שיחזר ההגדה בנתיים: ט שותין ממנו לכתחלה מותרין הרבה לשתות בכוס אחד ועטע״ז: י וי״ל שלריך כוס ולכן יקח כוס קטן ויקחה רוכו: יא שלא בהפסקגדול: דהייטו שלא יפה שתקלה ועד סוטו יותר מדאיית

יב דעטי׳ דביעית כתם״ם סי׳ תריי״ב: ול״ל דאם שתה יותר מלריכת פרס לפילו בדיעבד לא יצא וכ״מ סימן תע״ה ס״ג: ולריך לחזור ולשתות לפילו בכוסות לחרוטות ואם שתה כדי שתית רביעית ל״ב היספיקה בשיכוסות רחשונות יחזור ויטול ועיש מ״ם ס״ח בהגה״ה ולכתחלה יש לשתות רוב רביעית בכת אחת עסי׳ קע״ה: יב יב מכאן משמע דלא יקח כ׳ בלילה הרחשונה ולא יקח ב׳ בלילה הרחטוי לקידוש ולב״ח וב׳ ללילה שניה חדא דאם בקשין בקביעת דירתיה ואומת קמת עיקר טוטד דאם קידוש של ו״ט דרבנן ול״ה ו״ל דאינה טעונה כוס לכן פרטומי ניכא עדיף ועוד דקדוש לפסח בפת עסי׳ רע״ג ס״ד: ונ״ל דכר ביהוטיריף אל כוסות משום שאם ניח כת״ם סי׳ רע״ח ס״ב: טו יזכור מלבושו. אם לא נתנו לו הגבאים (רמב״ם): יו גם הנשים. מפני שהנשים הין עיקר בלחתו הגם שנהגות נשים לדקיות נגלגלו הפסח שבהוכה (תו׳): יז כוסו לפניו. עת״ם ס״ע ללמו דוקא קלמר:

תעג א שהחיינו. ואם לא בירך בליל הראשון

מברך כל שבעה והוא הדין בכל י״ע (עירובין דף מ׳) ול״ל לפילו ברך ברחטונה ולא בירך ביום טוב שני של גליות מברך כל שבעה: ב ולחר כך יבדיל: ואם מזכר בחמלע הסעודה שלא הבדיל מבדיל בחמלע סעודתו על הכוס ואם היה דעתו לשתות יין חוץ לסעודה הינו מברך בפ״ה כיון דלילה פטרתו הפסק ברכות להקל עסי רע״ו ואם לא היה דעתו לריך לברך ולא יתתיין להבדיל עד אחר הסעודה ואם כן יהיה כשופיו על הכוסות ואין לומר פיתחר כבדלה ואכל על כוס ג׳ דל״ת כ קדושות על כוס אחד דקדוק קידוש והבדלה מרי דכיכי טעין ח׳ הוא כדלי׳ בפסחי׳ דגם בהבדלה תמרי מהבדיל בין קודם לקדוש: ואם אכלו להבדיל עד אחר כ״ם יאומר הלל והבדלה על כוס ח׳ הכא ח״ל בעל״ת כתם״ם סי׳ רל״ו ס״ג: ג ואין ליטול ידיו כו׳: דלאי הוי כ׳ עלין קודם קידוש הוי מפסיע שעושין בכ״ם דם לקידוש לריך נטילה אבל בכל הפסקה לריכה נטילה אחר הקידוש לריך נטילה אחר כל הפסקה כדעטו לסעוד ואח״כ להבדיל כ׳ בטילה אחר הקידוש לריך נטילה מ״מ לא יעלה ע״ד הבריות שנוטל לעיטול ויסברו שנוטל לקידוש עכ״ל ד״מכאן מהרי״ל משמע דם״ל דאסור ליטול עלמו קודם קדוש (ועסי ער״ח סי׳ כ״ב) ומ״מ לא״ד מיכן מלינו שב״ם ס״ל קידוש לריך נטילה רק בנרטו פ״ה פליני ב״ם ס״ל טועלין לידים ואח״כ מוזגין את הכוס וב״ם ס״ל מוזגים את הכוס ואחר כך טועלין לידים והטעם מפרש בגמ׳ משום טומאה ועדיפה ולב״ח משום הפסק כין נטילה להמוליא. לכן לכ״ע דם״ל

עשרת זקנים

פרי חרש

סימן חכם

כג"ה ודוקא חזנה מי הפסח כמ"ש התוספות פ' ע"פ אבל קידוש לית מאי הפסח הכל הפסח נדול לכן נוטלין פחות לקטורת. וכ"ע מדרבה: ורש"ל כתב דיש"ל מיס קידוש ויש"ל ולא ישול אחר כך לנטילה והב"ח כתב דמ"ש ישול ענין לעיטול. ונ"ל כ"ת דהא בכל הפסח אין לנו נטילת ידיים לעיטול ול"ב מיחני בסתרי תהדרי ועכ"י סימן קכ"ח: ד וכרפס. כתב מהרי"ל טהגין ליקח כרפס שהוא טורדיק"ן פרך בלטורים ריטות עכרו עטד פרך. ואניו קיס מסופק אס מותר ליקח פעטרזל"ן מפני שהוא טוב יותר מבושל מתי וב"ב אין מברכין עליו כפ"ה כמ"ש סי' ר"ה ע"ב. ולפי תעם לתם ניהני בתדיחיה ליקח פעטרזל"ן ולפשר דס"ל שעל ידי כבשר הס מבטיחין כמ"ש ולפי מ"ש בסוף סי' דוק כאתין ליכלין כלל חיין מברך שהכל אבל כשהכלין חיין מע"ש שעבי יותר מבושלים מ"מ מברך בשהן חיין כמ"ש ת"ב ח"ב וח"ת בעתי תוכך כזה לתם בחרו בדבר שיש בו פלוגתא ס"ל ליקח ירק אחר. ולפע"ד אפשר ירקות אין מנטים כ"כ בימי הפסח ל"ש כשום דבמדבר מכר ירק ושהר דכדים נקרלו לפח והירק שלנו אין מלכל כמו שהוא מי לא"כ כשום הה חייט מלוי בפסח. ובעוד ובנמ' לפ' בנם על מרור מברך בפה"ג וכ"ל דמרור שלהם היה רחוי לאכול מי כמו לפי"ך עם"ב: ה מי מלח. כתוב בהג"מ דאם חל בשבת יעשה מהי מלח מע"ש לכל השימון שכ"ש לפי"ך דכל מה שצריך לאוחה סעודה מותר לעשותו בשבת. ול"ל דלאחר שהכל הירק מותר לסלק הירק ומי המלח מהקעדה: ו ומעלה מן הכלי. פי' שמוך ט: ז וזוע. כתב הר"ן דעכשו בלה נהר לה מקרי תבשיל לכן יהיה שהה מעט בחר עליו (ד"מ): ח על הנחלים. דהפסח לה היה בלילה אלא בשפול של ירושלים טורח לחזור לחריו. (כ"י ב"מ) ואסור לאוכלה דהין אוכלין בלי בלילי פסחים ולכן אסור לכלותה ב"ש דהין יכולים להכיחה ורחוק לי דאם שכח לבלותה עד הלילה יבלנו בלילה ויהיכלנו בשחריה כ"ש הרשב"ן ורש"ל כתב דיוכל להניחה כשר ויחלקה למסובי' וכ"כ הב"ח ובל"ה אין רוצה לאוכל הבילה עד ליל ב' אסור ג"כ בלילה אלא בשפול ליל רחשון (ד"מ מהרי"ן) עסי' תקנ"ו: ט חזרת. לאע"ך ולכתוב כתב דקרקה בלשון קולין ועורא"ך: י עולשין. ק"ר ביל קרשפל"ל בל ערבי אלדבי בלשון ספרד (הג"מ): יא תמכת. קרי"ן וכל"ה מעדי"ך. ומהרי"ל הה מסופק אם קורבי"ל הוא מרור

ובלע"ז מרוכי"ל: תרחבינא. לשוחת דקיקלא: יב לא בשורש. ז"ל מהרי"ו אם יקח מעדי"ך יקח מה שאוחז מן הקרקע כגון העלין והשרש לו אכל לא מה שלמעלה מן הקרקע דהוי שורש עכ"ל. וכ"ם ה"ב ונ"ל. מיהו לפני כתב מהרי"ו ח"ל בפ"ק דסוכה אתריהן חזינן. קלחים ובנ' גבעולים ופירות קלחים שרשים. ומעשה זה בירושלים ח"ל ולא שרשים היינו שרשים המתפללים לכאן ולכאן אבל שרשים הגדול בעמוד הירק הוי בכלל קלח עכ"ל וכ"ם בהגמ"נ"ל שמעתי שקרוי קלח עד למעה מזכנו ושבלים קטנים שיצחק מהם עכ"ל וכ"ל עיקר. ושעושים מהם כרכין על העלים ולכריכה טעלים קלח אבל מעשה שהיה בקלח שלהם לעשות עדיפה לכן טעלין העלין לכריכה הראשון בידו: יג כזית כמ"ש סימן תפ"ו ומשמי שאין העלין הרבה כ"כ לכן טעלין הקלח לכריכה מיהו אם הוסה ליטול העלין לכריכה ראשון לחים. ומשמע דאין יוצאין בכחושים וכ"מ בעור ורפ"ם ועיין בגמרא: יד לח כבושים. פירש"י בחומץ ומרחה ליה לשאשים שבהם אבל בבי"ד ר"י ור' ק"ם בשאר מקום אפי' בעת הזעה לא יצאו ידי חובתו והוי כמבושל לח כן אם שרה בחומץ בתים מעת לעת הוי כמבושל לח ונ"ל אם אין עקבו לא יצא ידי חובתו ועיין בב"י ד"ה ר' יהודה ומ"ש בשם מהרי"ו ל"ל דבדר הערוי ק"ם בשאר מקום לא יצא ידי חובתו ועיין בב"י סימן תקכ"ו: כתב מהרי"ו ל"ל מהרי"ח שמחק כיון דמרור לריתה לא יצא ומ"ל אפשר כן לא יצא ידי חובתו ועיין בב"י סי' תרע"ג ול"ל דלא דמי להחם אבל מחקיים בקרקע אם הוי בקרקע ע"ל ול"ל דהכי פירושו כיון דמרור מן הקרקע כמ"ש סי' תרע"ג ול"ל דמי להחם אבל מחקיים בקרקע אם הוי בקרקע ע"ל ול"ל דהכי פירושו כיון דמרור בקרקע הוי כיטלטלין וקנייה הכרי ביתושו ושרשו רשות והוי טיטול רשות ביד משראל. ומכל מקום ל"ש דהא קי"ל כל החוטר לקרקע כמ"ש סימן תרל"ם ס"ב. וכ"ם כשנחרש בקרקע כמ"ש ב"י סימן ו' ס"ב כיון שנעקר מ"מ סימן ל"ם ס"ב ואפשר דמיירי שהחרור כבר מחובר לקרקע ומומר ליקלם ום"ל בכל השיחל ליקלם כחלוש דמי: טו לא שאר ירק מר. כתב הב"ח ל"ל בגמרא מוכח דיוצי רק בלעז המצויים בחצר ומ"ם החור שהוא מרירה עדיפה וכתב ליקח מעדי"ך דהיינו חזרת. ומשמ בשביל דלא לחלוק בין מרירי דעולין קודם לפסח לשאר מרירי ל"ל לעיטול דהתם מקום מצוה יוצא בו ידי חובת מרור עד כאן לשון מהרי"ל והגהה כתב נם כן דמרור הוא ויירא"ט ויליוב לעבה ואוחלי לשכחו. ומ"מ מהרי"ק כתב מקום שאין נוהגין לעשות אין מוחיריס לעשות ומ"מ בשבת אין לחוש שמא יקלם ויבא לידי חילול שבת. ומ"מ מהרי"ל דמרור דמתניתין טולל לכל הירקות המרים וכך כתב ר"י בחומש כל שאכר מר מקר מרור אבל בגמרא לה משמע כן ונם בסוכה דף ל"ה ע"ב ל"ל דמרירה דמתניתין בשעת שיש לו שם לוזי דלריך שיהא שתי מרור בלה שם לוזי ונם בסוכה ר"ש לומר שאכל קרוי מרור אבל מקום שאין נוהגין לעשות אין מוחיריס בשעת מתן תורה לכן אין לברך על שאר ירקות: יו מעטיתון. ואם חל בשבת יתן בו מחשבה מעכ"ש שלא יהא ראוי לאכילה בשבת דהייט שיתן המחשבה בחלה ואחר כך יניח לתוכו החרוסת: יח כילוכין סיעב והן תרוכים (כ"י רוקח) ומהרי"ל כתב בלע יהוך לתוכו ויהיו תרוכים:

ב אלא. דקדוק שוחר טוב"ר ר"ח עיין שקורין בלי אוזלין ואחרך (מהרי"ן) ואפשר כתב שמצא בספר רואובות שאין שום יהוס עשב שקורין ואחרך כמו שקורין לפרש מדרש"ו:

פרי חדש

סימן תכט

פסחים נעיטן כוסס פסחים ויל"ל נקיטים קרינן ל"ג יום בכל מקום וכמ"ש ומל מי דמי ואחר כלי דקדוק ל"ם ליתן ואחעטן בכל חדש ניסן ויל"ל ניסן ואחר כלי דקדוק ל"ם ליתן ואחעטן בכל חדש ניסן ואחר מלאכת בו ניסן ואחר מלאכת בו הוא"ן ומ"ש ויתי' ל"ל

מתו כי לזכו מצרי כ"כ כמו הקלח שים לו קח יותר: (ו) טועל
ו"ו לעורך טיבול ראשון. דכל שטיבולו בתקנה לריך נטילה: מבאן
הוכחה מגולה לאותן שאין מהרגין בכל השנה ליעול קודם שיאכל דבר
שטיבולו בתקנה דמה בשהגה הלילה הזה מכל הימים שבשנה ואם בח

ו (ו) ענוטל ידיו לצורך טיבול ראשון (ז) ולא יברך על הנטילה
עיקר מהכרפס יח (ח) ושחות מכוונ ת משביליו בחומץ יט עם שיעשל עני בפרוסה: כא ויקן
ומברך בורא פרי האדמה ואוכל ואינו מברך אחריו ויקח מצה בהגה
(מהרי"ל ב"ח): כב תקח שתי ויש שנוהגין לתת על כתפיהן זכר
ליציאת מלרים: כג ויגבי הקערה, ול"ג להסיר התבשילין (טור):
כד הא לחמא עניא דאכלו אבהתנא בארעא דמלרים כל דכפין ייתי ויכול
ויפסח כל דלבעי ייתי ויעביד פסחא: השתא עבדי הכא לשנה הבאה
בארעא דישראל השתא עבדי הכא לשנה הבאה בני חורין:

כה מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אביו מלמדו, אם אין לו בן
אשתו שואלתו ואם לאו הוא שואל את עלמו ואפי' תלמידי חכמי שואלים
זה לזה (ז) מה נשתנה וכו' (ובסמכון אותה שיולא מן החיוב אין לריך לומר
מה בשהגה הלילה מתחיל עבדים): (מהרי"ל) יוכשמתחיל עברים היינו
לפרעה מחזיר הקערה שנה הסצות שבהגדה לפני זקנו של החבורה כוכשיגיע
לסצה זו לריך להגביר, להראותה לסבובין שתתבב הסצות עליהם ויש
להגביה מלה הפרוסה שהוא ללחם עוני (מהרי"ו) וכן כשיגיע לפרעה זה
יכשיגיע ללפיכך סגביה כל אחד כיסו בידו עד שיחותם גאל ישראל:
כגה ונוהגין לנוזף מעט מן הכוס כח בלחנעו (ד"ע) כשמגיע לשם
ומכות עשן וכן כשמזכיר המכות לל"ך ע"ב) בחח"ע בכלי
ובפרט הכל כט י"ופעמים (מהרי"ל) ויש לפה מגולה בשפה שתותר
בהגדה על לפיכך שהוסו הכוס בידו ול יכסה פתח: (תנור ובית יוסף):

תער על

יח פתות מכזית. דאם יאכל כזית יקיה שפק אם יברך ברכה אחרונה
(טור) לכן אם תירע שאכל כזית לא יברך ברכה אחרונה: יט ומברך
בפ"ח. קודם העיבול כדי שיהא טובר לפעמיהן וה"ה במרור (מהרי"ל)
ולקה דהא הברכה לא קלי רק על האכילה הזה מכל הימים שבשנה וה"ה בח
מרור ול"ע: כ ויבלעגה
לבניס. דבעינן לאם עוני דדרכו עניים שאל עני בפרוסה: כא ויקן
ומברך בורא פרי האדמה ואוכל ואינו מברך אחריו ויקח מצה בהגה
(מהרי"ל ב"ח): כב תקח שתי ויש שנוהגין לתת על כתפיהן זכר
ליציאת מלרים: כג ויגבי הקערה,
ול"ג להסיר התבשילין (טור):

כה הא לחמא. ליתנת דקרי דכתיב למען יזכור את יום הלחם אשר
התכלתי תאכו וגו' ואין לנהוג הנוסח הזה ולומר כהא לחמא הו הא
בלחמא (מהרי"ל ב"ח מ"ע) פי'
דיש שאין רולין לומר הא לחמא עני'
דאין זה לחמו הלחם שהם אוכלו
ישראל אלא לחם עוני שאכלו
אבותינו במלרים לכן אומרים הא
לחמא עני שהוא לחם עוני שאכלו
אבותינו במלרים ול"ג הא לחמא
דומנת הלחם ה"ל דומנת הלחם
ומשו אין זה רלוי להתם לקח
לכתחלה מן ה"ל שייך שפיר לומר
זאת הלחם אשר התכלתי דהא
כשתייר מזמן הוה אחל הכא
הוה לחופין מלות חדשות ואין שייך
לומר הא לחמא וכו' לכן הלומר
הא בלחמא או כהא לחמא לא
משכיח: כה יזמה להסירס
ועכשיו לא נהגו להסירס משום
דאין זכר לחנוקות בזה דיודעים שללו הדברים לא ניתנו על השלחן
לעורך לכילה אבל בזמן הגמרא היו רגילין לעשות כן ויש"ל.
ויאמרו להם שאין רשאין לאכול עד שיספרו ביליאת מלרים ולכן אין ליתן
סוס מלה על השלחן עד אחר הקדר (מהרי"ל): כו מזגין וכו'. לא
יאמר אנו חייבים לשתות ד' כוסות אפי' לדברי החיטוקות רק יאמר
אנו מצוינו (טור) כשיאמר היא שעמדה לאחותנו וכו' יאחז הכוס בידו
ויכסה הפת עד שלינו מילה (של"ה) כשיאמר פסח לה יגביה הכפר. ל"ל
וְאָמַרְתָּ לפניו סירה חדשה הלטריך דקאי על נאולת מלרים שעברה ונס
י"ל דהלל אומרו מהפוה יסראל כדאי' פ' ע"ם (ל"ח מ"ע): כח
בזמן שבית המקדש קיים היה אומר אלו הדברים לא ניתנו על השלחן
לעורך לכילה אבל בזמן הגמרא היו רגילין לעשות כן ויש"ל.
ויאמרו להם שאין רשאין לאכול עד שיספרו ביליאת מלרים ולכן אין ליתן
סוס מלה על השלחן עד אחר הקדר (מהרי"ל): כו מזגין וכו'. לא
יאמר אנו חייבים לשתות ד' כוסות אפי' לדברי החיטוקות רק יאמר
אנו מצוינו (טור) כשיאמר היא שעמדה לאחותנו וכו' יאחז הכוס בידו
ויכסה הפת עד שלינו מילה (של"ה) כשיאמר פסח לה יגביה הכפר. ל"ל
וְאָמַרְתָּ לפניו סירה חדשה הלטריך דקאי על נאולת מלרים שעברה ונס
י"ל דהלל אומרו מהפוה יסראל כדאי' פ' ע"ם (ל"ח מ"ע): כח
בזמן שבית המקדש קיים היה אומר אלו הדברים לא ניתנו על השלחן
לעורך לכילה אבל בזמן הגמרא היו רגילין לעשות כן ויש"ל.
ויאמרו להם שאין רשאין לאכול עד שיספרו ביליאת מלרים ולכן אין ליתן
סוס מלה על השלחן עד אחר הקדר (מהרי"ל): כו מזגין וכו'. לא
יאמר אנו חייבים לשתות ד' כוסות אפי' לדברי החיטוקות רק יאמר
אנו מצוינו (טור) כשיאמר היא שעמדה לאחותנו וכו' יאחז הכוס בידו
ויכסה הפת עד שלינו מילה (של"ה) כשיאמר פסח לה יגביה הכפר. ל"ל
וְאָמַרְתָּ לפניו סירה חדשה הלטריך דקאי על נאולת מלרים שעברה ונס
י"ל דהלל אומרו מהפוה יסראל כדאי' פ' ע"ם (ל"ח מ"ע): כח
בזמן שבית המקדש קיים היה אומר אלו הדברים לא ניתנו על השלחן
לעורך לכילה אבל בזמן הגמרא היו רגילין לעשות כן ויש"ל.
ויאמרו להם שאין רשאין לאכול עד שיספרו ביליאת מלרים ולכן אין ליתן
סוס מלה על השלחן עד אחר הקדר (מהרי"ל): כו מזגין וכו'. לא
יאמר אנו חייבים לשתות ד' כוסות אפי' לדברי החיטוקות רק יאמר
אנו מצוינו (טור) כשיאמר היא שעמדה לאחותנו וכו' יאחז הכוס בידו
ויכסה הפת עד שלינו מילה (של"ה) כשיאמר פסח לה יגביה הכפר. ל"ל
וְאָמַרְתָּ לפניו סירה חדשה הלטריך דקאי על נאולת מלרים שעברה ונס
י"ל דהלל אומרו מהפוה יסראל כדאי' פ' ע"ם (ל"ח מ"ע): כח

פרי חדש

סימן תכט

כיוצא בזה נהגו בהגה לנוהג:

ובש"ס ואין אומרים קטורת וכו' נהגו להתיר ואפי' בשאר ימות השנה ואפי' בחול המועד ובערב יום טוב ובערב שבת אחר חלות היום ובערב פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב ראשון של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שני של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שלישי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב רביעי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב חמישי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב ששי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שביעי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שמיני של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב תשיעי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשירי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב אחד עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שנים עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שלשה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב ארבעה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב חמשה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב ששה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שבעה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שמונה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב תשעה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ואחד של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ושנים של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ושלשה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים וארבעה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים וחמשה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים וששה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ושבעה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ושמונה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ותשעה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שלשים של פסח אחר חלות היום

סימן תל

כ"א מפני הנס שנעשה בו

הנס היה מפסח מלרי' דקאי נעשה ומסח מילתא דמסתמא מנסיס מיהא דמסתמא קלתותא בפסח שאם לא כן לא היה לו לומר אלא מפני הנס ומשו"ה נהגו בכל מקום לעשות כן אפי' בחול המועד ובערב יום טוב ובערב שבת אחר חלות היום ובערב יום טוב ראשון של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שני של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שלישי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב רביעי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב חמישי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב ששי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שביעי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שמיני של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב תשיעי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשירי של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב אחד עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שנים עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שלשה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב ארבעה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב חמשה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב ששה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שבעה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שמונה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב תשעה עשר של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ואחד של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ושנים של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ושלשה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים וארבעה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים וחמשה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים וששה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ושבעה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ושמונה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב עשרים ותשעה של פסח אחר חלות היום ובערב יום טוב שלשים של פסח אחר חלות היום

אורח חיים תער"ה הלכות פסח

מגן אברהם ני"ו מגן דוד פ"ו

תער"ה א שלכל טעם וטוב. תע"ג דמגדה לה הוי הפסק מ"מ ס"ס קע"ח מ"מ כיון דכל חדא וחדא הוי מלוה בפ"ע מברכין על כל אחד ואחד וכ"פ בי"מ פ"ו דחולין סי' י':

תער"ה א ישול ידיו. ותע"ג מצעל לבירקות כמ"ש רסי' תע"ג מ"מ כיון דלחמר כתגדה תיישקין מתח סמיח דעתה ונגע בתקום מטוקם (נמ"ק) וכתב מהרדכי שם נתכון ברחשונה לנשור בה כל סעודתו בלח היסח הדעת אין צריך ליטול שנית ע"כ ול"ג שלח יכון לכך בלח לנטול תקנת חכמי' שתיקנו ליטול כ"פ בלילי זו (כ"ה)לח ידעתי היכן מלינו תקנה זו דהח לחריכן נטל ידיו בביטול רחשון לרי' שיטול ידיו בטיטול שני וכתוב מעמת בלילו דלמ"ל לחסח דעתו"ל כשלח היסח דעתו ל"ל ליטול ומיהו טיש לריך לברך תכף בגמילה רחשונה עסי' קל"ח ס"ו לדריך שיכין שנטול בלילה ועיש ס"ב: ב ויחזוס בידו. כל שלכתן כדי שיסיח לחס מעמה ופרוס משום לחס עוני (כ"ח רמ"ל שלי"ה): ג העליונה. חפי' חל בשבת כ"מ כל"מ עסי' רע"ד: ד כזית מכל ל'. דגם פרוסת התוליה לריך כזית וכ"מ בעור עמ"ס סי' קס"ו סס"ח: ז"ל ד"מ בח"ס סי' קל"ע כתוב דלריך לחכול כזית ביחד ולכלוע וכו' וכ"כ הב"י בשם התו' עכ"ל משמע מלשון דדי כשיבלע כזית ל' בבת ל' וכ"מ בח"ס שכתב לחסח דלחמרי' כורך כזית וכ"מ בעל הטלוע כולי האי לח כזית הוה חלי כזית ל"ל דכשמניע לביח הבליע' הוא מרוסק ולכך מחזיק כולי האי ע"כ מכחן מוכח דלין לבלוע יותר על מלה מעט מעט דל"ל כן הוי קשה מידי דפשיר יוכל להכניס כל הג' זיתים ביחד לפיהו ולכוס ביחד ולבלוע מעט מעט חלח ע"כ מלה לבלוע ביחד להלל ס"ה לדידן זיח ל' של מלה ושל מרור עכ"ל. משמע דסל"ל דדי בכזיח ל' בבת ל'. ומ"ש בש"ע דיחכלם ביחד כיון שיכניסם לפיהו בבת לחת ומשמ"ל כחב דיכול לחכול מעט מעט ובלבד שלח ישהה בחכילתו יותר מחכילת פרס. חכל בסעיף ו' משמע דוקח כדיעבד יש לחכול בכזיח ל' בבת ל' ול"מ בחולין סי"ב דלריך לבלוע ביחד חיכה כמרור יכול לסמוך על מהרי"ל שם שקשה עליו לבלוע ביחד ועפי' חע"ג בסמ"ע: ה כזית תרוד. וחפי' לכל הכרי' שלם לח מקרי כרי' לגלות בסמיח מכות (כמ"ש סי' ר"י) דהח לין יוללין בכרפיס (פסקי מהרח"י סי' רמ"ח): ו בלח היסבה. וחם לכלו בהיסבה יש (כ"מ בבח בתרח): ז ושלשה בחרוסת. וכ"כ ב"י ומהרי"ל מפרלב ועי"ו והיכח דבשהו נהוגו: ח לח יסיח. וחם הסיח ל"ל לחזור ולברך (כ"ח) עפי' חקס"ב ס"ג: נ"ל דכוח

תער"ה (א) והחוכב לין החסבנים כי' לחית סמה דעת רבינו"ח ורב חלי בעור וע"ע בחית החזה סחור לחוס מלרך בפה"ג על כל כוס ע"כ קי"ל דלחבדה והלל יוי הפסק בדעת רבי' תע"ג ומדלה לריך ברכה לחרוכה לחר הסבנות הרחשונים ס"ל דחשיבים הם לסעודה לחבדה לח הוי הפסק כרבנים. ופסק מרע"ה בחית כחב דסבנים לדבריהם בברכה לחרוכה לריך לברך חלח לחר לחיכון מלוה בהסבה לכל לח בראשונה בעיבה עלכל כוס מעיר מברכין ול"ל טעם הגרוכים דלריך ס"ל דחם הסבנים לח הוי הפסק וחפ"ה לריך סלוכה בין כל כוס וכוס כיון דיקבועים הרבה שעות בין כוס לכוס בעינן דיקבועים סחיכה בפי' בעינן בדעתו לשחות סחיכה ברכה לחלה כוס זה ביין שלריך לכוס חחר חייב לברך עליו בלל ל"ל חלה ל"ל חחיכה לעיל מלה חבל בשלמים כחב ע"ל כוס סחיכה בדעתו ורחיכה לחלה חם הי' יכול

ועט"מ בסביל הכריכה כתו בהעולית משחר השנה כמ"ש סי' קכ"ז
ס"ו וכתן כוי צריך לנחת ידיו כלל דהת לתרי' בגמרת השחת דלת לתחר
כלכתת לא כתר ולא כתר עבדינן כתומרת דתרוויהו הלת שהעור כתב
בכתת לקיים מנה מן המובחר לת יסיח עד שיעשה פריסה כו' משתע

ב ם [1]אם אין לו ירקות לטיבול ראשון אלא מרור יברך עליו [2]
בשביל ראשון בורא פרי האדמה (ח) ועל אכילת מרור [3] ובטיבול
השני יכשלנו בחרוסת ויאכלנו בלא ברכה:

ג יא [4]הלע מצה יצא אבל אם בלע מרור לא יצא יב (ט) רשעם
מרור בעינן וליכא [5]ואפילו אם בלע מצה ומרור כאחר יג ידי מצה
יצא ידי מרור לא יצא [6]ואם כרכם כשיב ובלעו אף ידי מצה לא יצא לפי
שאין דרך אכילה בכך:

ד אכל מצה יד בלא כוונה [7]כגון שאכלוהו עכ"ום או לפשים לאכול
[8]יצא ידי חובתו [9]בין שהוא יודע שהלילה פסח ושהוא חיוב
באכילת מצה אכל אם היה סבור שהוא חול או שאין זו מצה לא יצא:

ה [10]אכל כזית מצה והוא נכפה בעת שטותו ואח"כ נתרפא (י) [11]חייב
לאכול אחר שנתרפא לפי שאותה אכילה היתה בשעת שהיה פטור
מכל המצות:

ו [12]אכל (יא) בחצי זית וחוץ ואכל כחצי זית יצא ובלבר [13]שלא ישהא
טו בין אכילה לחברתה יותר מכדי אכילת פרס: (וע"ל סי' תרי"ב ס"ג)

ז [14]אין חיוב אכילת מצה אלא יו בלילה הראשון בלבר: הגהומהגו
לעשות שלש מצות על סדר יו מעשרון זכר לשלשי תורה ועושים
שם סימן לודע לחכם שלשה הם שלישים ומיישים הרחשונה
עליונה והשניה בתלגע והשלישית בתחתונה לבריכה ושם שימה לת עיכב
(עור בשם הר"ח) ואופין לותם גם כן כסדר (כל בו ואגודהשם) ושם
(יב) נשברה לחת מהן לוקחים לותה לעניה דבלתי הכי פורסין לותה:
(תגור) [15]ואף בלילה הראשון יח יוצא בצנית (ושעור כזית ע"ל סימן
תס"ו):

תעו מנהג אכילה צלי בליל פסח ובו ב סעיפים:

א [1]מקום שנהגו א לאכול צלי בלילי פסחים אוכלים מקום שנהגו
(א) שלא לאכול אין אוכלין נזיר"ה שמא יאמרו פסח הוא [2]ובכל
מקום אסור לאכול שה צלוי כלו כאחר בלילה זה מפני שנראה כאוכל
קדשים בחוץ [3]ואם רוצה מחותך או שחתר מבעו אבר או שלק בו אבר
והוא מחובר הרי זה מותר במקום שנהגו:

ב ולא יאכלנו יותר הרבה יותר מדאי [4]שלא יהא אוכל להפיקומן על ב
לחילה נפשו מן יפחבר ויפן מיד: (מהרי"ן)

ג (ב) [5]אפילו בשר עגל נ ועוף כל דבר שתשעו שחיטה אסור
לאכול צלי בכקום שנהגו שלא לאכול צלי:

ד מנהגים בקצת מקומות לאכול נפעודה (ג) בנים זכר לחגיגות
וכרחה לי בשם מקום שליל תשעה בחב נקבע בליל פסח ועוד זכר
לחמרון ד [6]שהיו מקריבין קרבן פסח ויש נוהגין שלא לאכול פוס שכול בלילה
(ד) רק כ' שנוהגים שעושים נפסדר: (מהרי"ן)

תעו דיני

דכתה צריך לבלוע האכילי זתים ביחד כמ"ש לת"כ קצה עליו: ט לא תין
לו ירקות וכו' ושוב לחזור תחר אחר ירקות לתפוקי נפשיה מפלוגתת
שבגמרת (כ"ה בהג"מ) ול"ל לא תין לו ירקות יקח דבר אחר שברכתו
בפ"ה תפי' הוא מין לפת: י בשיכול הלחן בפ"ה: יא לע"ל לדיין שתו
טומנין ליקח קרי"ן לחרור לא כן
היתר מברכין עליו בפ"ה לא
תין לחזור לאכול בפרשת כי (כמ"ש
סימן ר"ס) בשלמת כשתברך על
אחר ירקות בפ"ה לת קצה היתר
נפטר הקרי"ן בזה דצריך
לברך עליו שהכל ול"ל כמ"ש קלת
פוסקים דברכת התולית פוטרתו
ועוד ל"ל שהאוכל קרי"ן תין מברך
עליו כלל שתין דרך לאוכלו כמוה
שהכ"מ סי' ר"ב גבי פלפלין לבן
ל"ל לא תין לו אחר ירקות יאחר
מתחלה ברך על הלילי' מרור לבד
כל"ל: יא בלע מצה יצא. אבל
לבתחלה צריך לכוין דבעי מצה
בעי (רמ"כם) וא"ת לא כן תיכול
כדיעבד לת יצא כמ"ש סי' תס"ח
ס"ד דלא יצא במבטל מצו לליכה
מעם מצה ול"ל דשאני התם כשביעל
לת הוי תורת מצה עליו והוי כאלו
אכל מין אחר שאינה מצה אבל אכל
הכא תיכה מצה רק שהוא שינו
מדבשה בפיו לפיכך יצא: יב
דבעם מרור בעינן. קירנים
המירות בפיו: יג ידי מצה יצא.
ולא תמרינן דמבטל ליה המרור
למצה כיון שלא לעשן כאחד אבל
הלועם מצה ומרור כאחד לא יצא
דמרו בזמן הזה דרבנן ואחת מרור
ומבטל ליה למצה ובבבי מחיבת
הא דאכלי' בתחלה כל אחד בפ"ע
ואחר כך לכורכן יחד דהא סבי
כשכורכן ביחד שלא הטעם שלא
יבטל המרור למצה ות"ח ת"כ די
כשיאכל מצה תחלה ואחר כך מצה
ומרור ל"ל דלא תשיב האכה ראשון
והמרור משם דרבנן ומבטל
האכה למרור (כל זה בגמ' וכר"ן):
יד בלא כוונה. לע"ג דמעות
לריכות כוונה כמ"ש סימן ס"
ס"ד במידי דאכילה שהכי מברי
אכל ובהכי בכך. ומה"ט לפילו
ידע שהוא מצה ולא רצה לאכול ואנסוהו לאכול יצא עבב"יועסי ר"ד ס"ח
ור"ם קל"ו: טו בין אכילי' לחברתה. לינו מדוקדק דצריך שלא יהפיל
מתחילת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה יותר מכה"ם כמ"ש סי'
תרי"ב: יו בליל הראשון. ומ"מ מותיב לאכול בכל יום פת שלא סיועת
במצה עשירה (ר"ן פ"ב דסוכה) עסמי' קפ"ח ועמ"ם רסי' תע"ח: יז
העשרון. ז"ל ל"ת כתב מהרי"ו דאם יש לו בנים הרבה שלין מספיק לו
סיעור אלה מותר לנות ב' סיעות פחות מסיעור ולנרען ומהרי"ל לוסר
שלא יתמכם מפניהם ג' מנות כדי סיוכל ליתן כזית לכל אחד וכזה ליכא
לסורה כלל ול"כ בהגהות סמ"ק וכן בנהוג ועסי' תל"ו: יח יוצא
בכזית. עסי' תפ"ב והע"ם ס"ק לת ע"ש:

תעו א לאכול צלי. ובשלו תרנות שלו מהנין לאכול צלי (לבוש)
ול"ל שלו ואת"ל בשיכל מותר אבל בבשלו ואחר כך עשאו צלי
קדר יש לאסור מפני מראית עין דאת מתמיהין אפילו בבשר עוף ומיהו
לצורך אולה קלת יש להקל כזה כל"ל סיין בגמרת: ב אכילה גסה. פי'
שהיו מתאוה לאכול (כ"תרסי' תע"ח): כתב כ"ו סימן תע"ו בשם הרוקח
לל יהי אכילת התפיקומן ועליו לעורר דאתמרינן במיר אכילה לשם אכילה
גמה ושעשים יעשו כן צלי ללילי אבל לעים מותר לאכול צלי: ג ושוב. ול"ל לא"ם סימן תס"ו בסי' תרי"ב ס"ג: ד שהיו מקריבין. ומתחבלין על זה:
כדמה דהשולם יעשו כן צלי ללילי אבל לעים מותר לאכול צלי:

פרי חדש

סימן תלא

דהשנתה זו לת הויא פיסול סנה לנעשת רס"י סנתב נרים פסחים תתהיינן ליתוי ל"ל בוזקין תת התוון לתוי כגר כוזקי"ם ונתן יעקוב ונגיו בגל יראם ונגל יחזקאל דתשתע היו נשל ניעל דתת לת תירבר כיעל ניתן נפ"ם בוזקי"ם ונתן כיכי דתיכי דתתגיהין ניעל בגי

אורח חיים תעז תעח תעט הלכות פסח

מגן דוד מ"ז

תעז א סיה"ל מצוה לכתוב בלחתלה קודם כ"ו ויסיח"ס וכן לפסח ואחד זכר למנה האכילת עשו ולכל הפחות לא יעשו מכניה (ד"מ ב"ח): ב בגלל נרכה. לחתכת דרחמנא קמבלי ועסיקין קע"ם וכ"ה כתב בפסח כ"ם ד"ה ולא יכלו: ג יעול ידיו. דכיון שכיך כ"ה תוספ' דעיני כ"ם רפ' תע"ה:

ד לא יאכל האפיקומן. לחם יאכל יעמדך ליקח כזית מאחר לכ"ם והוי כיוסיף על המצות והת"ח ור"ן ורשב"ח והרלב"ך כתבו דאוכל כזית ומברך בלא כום אף ע"פ יאכל לאפיקומן ויברך בלא כום (עסי קפ"ב) וכיוצ"ב מה כתב בסמ"ק דמי שיש מזיר בכל הסב בשעודה שלישית גם כשאכל ע"מ בעצה לא יאכל: ה ויסתוך על מלה. לכ"ם יאכל לאחריה דכריס לחריס יש כדיעבד: ו צישור למצה מלה. ולא לאכל מאוחר מלה תוך הסעודה אחר הסלל ע"ל דיחזור ויאחר הלל על הכום ואם לא מבר עד שיחם כום השלישי יברך כ"ה בין שלישי לרביעי ולא יזהר ויחתה כום השלישי:

תעח א אין לאכול. וה"ה לחזור לפחות ע כעור סי' תפ"ו וכ"ב: ב בבני מקומות. לפי כחדרת לא יאכלנו בבני שלחנות (כ"מ בשם) ומשמע דווקא כאפיקומן אבל זכר לאכיל פסח לבל אחר הסעודה מותר לאכול בבני מקומות וכ"מ ס"ע ב ועע"ש סי' תפ"ד: ג לאו חוזר. להאי כאוכל בבני מקומות: ד בתמתו. היינו ניסולא ניס תיר ולא תיר בנין דקרי ליה ועבי ולא ידע לאחזורי סברת (נמרא): ה לא הוי הפסק. דלא כתב"ל שבתב דהוי הפסק דכל הלילה של הלילה הזה הוי כפסח דלי' (ד"מ):

תעט א כזה פעמים בפסחים דעתו על זה בפעת ברכה עסי' תע"ב סי"ן וס"ט: ב לחר זימון. משמע כעור דווקא לכלל מצוה לחזור לבל כ"ה דיוכ כפסח יותר הפסח עסי' קס"ו וכן פרוץ בנרף ב"ב לב"ה וה"ב לרי' בלא יאכל לאפיקומן בביתו לא במקום שיברך בית"ם סי' קפ"ד דאם יאכל לאפיקומן ב"ע הוי יאכל שני פסחים ול"ב יאכל ט ול"ו בתוספתא ל"ע יזמן הוי כיוכו ומשמר לעקור כמ"ם סימן קע"ח סס"ב בהג"ה וע"ל דלאפיקומן לאכול ב' סעודות בלילה כמ"ש סי' תפ"ד הייטו דווקא כשבירך בנתים אבל בפלת בירך בתחי' תע"ם שהלך למקום אחר הוי כבפעודה ל' (וכ"מ בעור) מיהו לס"ם הרב"י סימן קע"ח משמר לנחת בתחנת שעודתו ל"ל בירך חלבה כ"ה ע"ם ומשו מהגין בס"ם רמ"ח: והעור כתב דאף בהלל דיו שיעור לחזרה לתחתו ובניו וכ"מ בתו' שכתבו דהנשים חייבות בהלל זה ומשמע"ל בתב קען לה יאחר הוזו לבל לענ לחזור מם לחזור ומכ' מהרי"ו תע"ב לחתרי בנת' ומשי לו מלחים שאכלה קטן לעשות שלותים בלילה סייטו דווקא בתחלת הפרק ובלילה בסוגים סימן כ"ה בתב דאם קטן לוקח יאחר לא הוי שוכה לחזרה מם שהות לאחר ובכוף עסתי כתוב דאם אין אביהם יתחתו הוזו והבעור כתב מלוה בג' גדולים בפני הלילות ע"ב ובדלי לבתחלה יש לעשות מלוה מן המובחר לבל אין קפידת ב"ב דבעים ג"ב מלטרפים לזה כמ"ש תפ"ד ומשו זה לחזור מעים לחזור לבל מבי הלוה שאכלו בפעודה אין לחזור מקומות וכ"ה ס"ע ב"ע ועיין בפסחים ע"ח ע"ב ועיין עד בחר בסדר ואם רוצה לחזור לביתו תחר ב"ה ויחזור עמהם בלל בפעודה בפסחים ג' וזלתו עם בביתו ג' וזלתו עם בביתו לא בן

תעח שלא לאכול אחר אפיקומן. ובו ב סעיפים:

א (א) לאחר אפיקומן: אין לאכול שום דבר:
בגה ולא יתבלבו ב בפני מקומות דלא פריש מילתו בפסיק בביבה לפסוק מפום לקוי בפני מקומות: (טור)
ג ומי שישן בתוך הסעודה וחקיץ ג אינו חוזר לאכול. בני חבורה ששנו מקצתן בתוך הסעודה חוזרים ואוכלים נזרמנו כלם ונענערו לא יאכלו. ד נתנמנמו כלם יאכלו.
בגה וכל זה לינו אלא בימינו לתחר שלא יאכל האפיקומן בפל סיפם קודם לוס ה לא הוי בפסק: (טור ורביבו ירוחם)

תעט ברכת המזון על כום שלישי. ובו שעיף אחר:

א ב מאחר כך מזמנין כום שלישי ומברך עליו ברכת המזון ובוצא פרי הגפן (א) ושותהו ברסיבה לולא יברך אחריו (ב) ג גולא ישתה יין בינו לבום רביעי: הגה ומיהו מכום שלישי יכול לשתות אפילו כמה פעמים ד והכל מחבב שתיה בתוך לף ע"ב דהפסק בפתיים (תרי"ל ומהרי"ו וקצה"ן) (ג) ה מצוה לחזור ב אחר זימון:

הגה

תעז (א) כזית כל"ל. כתוב בתשרי"ל צריך לחזור בשיעור ב' זיתים דהיינו בכזית תרבעלת דתרבעלת הוי תאר הזמן דהשיעורים בכזית אחת תלי בביצים (ולא לא יבול לחלוק בזה דהא בכזית אחת לא יצא בכלום) ומנהג קדמונינו ז"ל שאר מנים שיעורם בכזית אחת תלי בביצים: (ב) מצטרף קטיר"ה. פי' החלים על מנים שיעורם בכזית אחת תלי בביצים ולא בכזית אחת תלי בזיתים. (ג) מצטרף מכזית ע"כ: (ד) כזית שביך לחזור בהן בזיתים מהם: (ה) ולחן לחוסבי. כזית בשעורת חד כזים מצטרף חבר עמהם להזות שלישי והם סבר חד כזית שביך על הלל שאומר לפניו לחתרון. לחן יוצא בהן בזיתים מהם:

תעח (א) לאחר אפיקומן

מצטרפין לאחר מצטרפין לפרוס מצטרפין לאכול בזיתים יעקרו מאפיקומן לאכול בזיתים לאחר ולאחר אחר ולאחר מקום לא יאכל לאחרין אם לא סבר ולא יעקרו מאפיקומן אחר לא בחזקם מצטרפין לאכול ולאחרין מקום לא יאכל:

תעט (א) ושותהו בזיתים. ולא שתה בזיתים כתב ועיין בפרישה והדקדוק הוא דעת כל האחרונים ולפי מי שלין מהר בו כל הצורך ליתן אם הכום בקי"ת כזה הלכך כדי להדר בזיתים: (ב) ולא יתבלבו. יש מקומות שנוהגין לשתות בכוס אחד כל הסדר בזיתים: (ג) ולא יטעום. ולא יתן לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (י) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (יא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (יב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (יג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (יד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (טו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (טז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (יז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (יח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (יט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (כט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ל) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (לט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (מט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (נט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ס) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (סט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ע) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (עט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (פט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (צט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (ק) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קי) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קיא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קיב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קיג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קיד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קטו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קטז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קיח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קיט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קכט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קל) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קלט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קמט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קנט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קס) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קסט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קע) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קעט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קפט) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצ) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצא) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצב) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצג) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצד) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצה) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצו) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצז) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצח) ולא יתן. לתינוק כדי שיאכל בזיתים: (קצ

לאכול לו לקלקל זימון שלו ולפי מ"ש ניחא תלונת מו"ח ז"ל ונס

ומהרי"ל מפקק מהיכן שיערך לברך מניח בביתו כו' ולא כמבואר כאן לאכול לתיקונו בבי' אחר נס לימו הכבר בשביל זימון דב"ה

מלהיות בתיקול ולפי מקום הולכו כבר כתב הרמ"ע דסגי

תפ א עד על הרוח בכל. ולימו לומר רגמי לדיקים וגו' (ד"מ):

ב מעולם ועד עולם. ולפי נוסחתינו הוא מעתה ועד עולם

ומהרי"ל פסק כהעור שלומר יהללוך עד לחתם לל ולחל"ב נסחתם ויחתכח

וחותם ו"כ ב"ח ע"ש. הפיעוני להיטיב לן רוב נסיסו לומר לחר שתיח

כנס והגדול שבהן לומר הודו ולחל והללוי' עוטין מהרי"ו (כלבו) והגדול

ויכול לקון לקון רשות (מהרי"ל). ויכול לברך לזימון לעניין סיל תפ"ב

מלח מכל שמסם ובכנו מבעל הבית מברך ברכת המזון בליל שבת שלומר

פוב עין הוא יברך והוא מקרי עוב עין שלמר כל הבפין יותי ויכול וכו':

הכום שתיטו חלת מלכא (כ"ח
ר"ל) ומסרי"ם היה שתה לחר
הפיעוי ולחר כי לו ניח כדי חלת
יהא בימתכסבב וכ"ם בסיפורי':
בלילה רחשונה יחמר לן רוב
ניסים וכו' ולח יחזר בסיום ויכי
בחני הליל וכלילה שני יחמר לומן
גבורתיך וכו' ולח יחמר בסיום
ולחתיחם זנח פסח (מט"ן):

תפא ז"ל ד"ם ומהרי"ו
כתב דמיום שנתחדל
שקורין עפי"ל טרל"ק גרע מיין
ולחשור דמבעל טעם מלה והחכמ
ם יחוקים שתיו המבעל עם פרפיס
ם יחוקים שקורין לקרי"ן וז"ל
לחסבר דלף עפי"ל טרל"ק שרי
עכ"ל ד"מוא"ב דמהרי"ו לה חסר
חלת כלחון שעושין בארץ לחכמו
שבושלים מיס עם התפוחים דיכן
כתו לקרי"ן וב"ח כתב לפסבר
דלקרי"ן ימי חסו לחכל בימי זמבל
שקורין לינגבר ומ"ר לה רלימי
לחסור עכ"ל ולפסבר דס"ל דשמח
גרס כל שעשה מיס עליו שרי: א
הלל הגדול. ז"ל דוקה בשלה לחר
הלל הגדול על כוס ד': ב רק
פ' שמע. ז"ל דחם קרח ק"ש
בע"ה ביום לריך לקרות בלילה
כל הק"ם כדי ללחת י"ח כמ"ם ס'
ר"ה ולחם קרחה בע"ה בלילה ל"ש
לקרות רק פ' שחע כיון שמוכרות
להדי' בגמ"ם הרחות וכתב מהרי"ל
דז"ל ברכת התפיל וכתב מהרי"ל
דלח יבעול הדל' כבריח חזק והיכ'
דשכיח סיוקא לח שכבי' חניסח:

תפב א על אכילת מרור

מרור. פירוש
מיד לחחר שבירך המוליח על
מלה שחינה משמרת: וחילה
שחינו יכול לחכול כ"ח כזית
מלה חו שחין לו חלח כזית מלה
יחכל חבשלו בלח השליח וחחר
סעולתו יברך המוליא ועל חכילת מלה ויחכל כזית ומ"ם סימן הם"ח ס"ל
חבל לח חין לו גם כן יין ל"ב לברך לקדש על המלה חחלה וח"ל יחכל
חבשלו: ב וב' הלילות בליל שני. ומ"ח לם יכול לסייר פרוסה קטנה
יסייר ויניחנה בין ב' הלילות עסקיטין תע"ב ולם חין מספיק לו בלילה
הרחשון כ"ח יקח פרוסם מן המלינה ויכלע בליל שני של חלה ופלגה להח
הרי"ף והרמב"ם מחירין לכחחלה לחכלע על חלה ופלגה ול"ב ר"י רסימן
תע"ה נסם הרשל"ח ועסי' תפ"ג:

תפג ז"ל

תפא שלא לשתות אחר ארבע כוסות. ובו ב סעיפים:

א אחר ארבע כוסות אינו רשאי לשתות יין אלא מים:
כנה (א) וכל המקיים דיכן כיין (בית יוסף) ומי שכוה חמפטיק לו חלב
ברכה לפטורות יכול לשתות כוס חמיש. ויעשר עליו (מרדכי)
א כלל הגדול

ב יחייב ארם לעסוק בהלכות הפס זו ביציאת מצרים ולספר בניסים
ובנפלאות שעשה הקדוש ברוך הוא לאבותינו עד שהחשפנו שיגה:
כנה וכל דין ניל רמטון שב"כ בליל שני (מהר"ם) ומיהנים שלח לקרות
על פיפטו ב רק פרשת שמע ולח שלר דבריס שקורין בשלר לילות
כדי להגן כי ליל שמוריס הוח מן המוזיקים:

תפב דין מי שאין לו מצה שמורה. ובו סעיף א:

א מי שאין לו מצה משומרת אלא כזית מברך א על אכילת מרור
ואוכל (א) וכשנומר סעודתו מפצה שאינה משומרת מברך על
אכילה מצה ואוכל אותו כזית ואינו פוקם אחריו כלום:
כנה ומי שלין לו ב' לילות רק ג' מצות יברך ליל רחשון המוליא ועל
מכילת מלה וכן בכריכה בכל מן הפרוסה (כ) ב וג' הסליפות בליל
ג': (מהרשם נשם מגן ירחי)

תפג דין

באר הגולה

מ"שנה מכחיש קיו
וכיו מקוקק כר"ם
כם כ"ביחתי כם ונכרך
יסוכה שם ב"כי' יוחנן
שם וכמ"ם מעור בשם
הרשב"ם ד"כ יהוכה
שם ל"ביחתי לעיל
סימן חמץ ו"ע שם
ל"ביחתי לעיל סימן
חשב שטעל ו' ר"ביחתי
לעיל בסימן הנד:
חעור בשם חגיון
מ"כ"ר ר' יוסף עוב
פנים וכמן בהבריף
ובכן כתבו בה"גהוני'
כ"עור בשם תוספתח
חיפה דמשמע נרבי
ל"יעור נרבי יהושע
וכו':
מ"עור בשם חגיון
ר"יפם לסנרת פרדיף
בסוף פסחי' וכמן כתב
כ"ע יוסף:

פרי חרש

סימן תלא

המיקר דמי' חסבריתח
הוח כביעתו ולמח כרמ"ח
והרמב"ם פכ' מ"מכלכות
חמן וביעול בהלמח
דסגי בחלורילח בקפק
לן יכיון דבימלו ולפפח
דפחים מיום הרי לימו
פלו ולחחרינן פלך מי
פחם רוחם פלך פחם
רוחם של לחרי' ושל
בנוס וכבי לימח
כפיפרי זה היח מיפמח
ר"י בשל כחוס"ל היה
פמכוכח ובמן ' ובוב
חפלח לבר"פם בפ"ק
דשפחי' דמוכח בפדיח
חחין דבדח בם"ל
דבדיק בח מכלית מיבי
ולחילו למחן פלימו
ידוע פפרי כיהב בני
פלית דבכוזק לימן
כיבעל דמבלה כיהב לח
הרחם חמן הלח לח ידח'
מפמש לח יהיב לן חמן
באקני פרחני לרחים
ומפש"י פלימו יוצב
פפם בכיהו מ"ש כל
יפלה ביכח ולכן לריך
פיבפל ולפי זה הם
לחחרינן בזבח פמל
חלח בלימו בפקפק לחו דוקח
בפבדיק בח מכלית מיבי
דבדיק בח מכלית מיבי
ולחילו למחן פלימו
ידוע פפרי כיהב בני
פלית דבכוזק לימן
כיבעל דמבלה כיהב לח
הרחם חמן הלח לח ידח'
מפמש לח יהיב לן חמן
באקני פרחני לרחים
ומפש"י פלימו יוצב
פפם בכיהו מ"ש כל
יפלה ביכח ולכן לריך
פיבפל ולפי זה הם
לחחרינן בזבח פמל
חלח בלימו בפקפק לחו דוקח
בפבדיק בח מכלית מיבי
דבדיק בח מכלית מיבי
ולחילו למחן פלימו
ידוע פפרי כיהב בני
פלית דבכוזק לימן
כיבעל דמבלה כיהב לח
הרחם חמן הלח לח ידח'
מפמש לח יהיב לן חמן
באקני פרחני לרחים
ומפש"י פלימו יוצב
פפם בכיהו מ"ש כל
יפלה ביכח ולכן לריך
פיבפל ולפי זה הם
לחחרינן בזבח פמל
חלח בלימו בפקפק לחו דוקח
בפבדיק בח מכלית מיבי

תפנ נ"ל דמיירי לו נתלה טם מ' יקח לאחו לקידוש דהא י"ל דכ"ת תיכה מעורב טם ואם יש לו פנים יקח לקידוש ולכ"ת אם יש לו ג' יקח לקידוש ועל טם שני יאחר מעת שני ועל פנים שלישי ברך כ"ת ואחר כך יאחר הני פלל נלא טם: כתב

תפנ דין מי שאין לו יין ובו סעיף אחד:

א מי שאין לו יין בליל פסח מקדש על חפת שמברך המוציא ואוכל ואח"כ אוכל ב שאר ירקות וסעודתו תקדים ומברך על אכילת מצה ואוכל ואח"כ אוכל ג מרור ואח"כ כורך מצה ומרור ואוכל:

כגון נלא נרכה ונמקומות שנוהגים לשתות שתי כוסות בין מברך שהכל ליקח לאחו שתי כוסות טם יין לו יין (מהרי"ל) ג"ל שאין עומדין קידוש על פחר משקין כמו שנתבאר לעיל סי' רפ"ב סעיף ג' וני"ל שלאחר שיגמרו ד' כוסות יש לאחר לאחר שיקדשו על פחר משקין ג טם טוב פחר מדינה כמו שנתבאר לעיל סי' רפ"ב:

תפר מי שרוצה לעשות הסדר בהרבה בתים ובו סעיף אחר:

א יאמין רבעי לברוכי בתרי או בחלת בתי סברך בריש בביתי' ואביל כל שאי רצריך א ובסברך ברכת המזון (א) ובחדר סברך לכל חד וחד בביתיה ושתן אינהו כמא דקדישא וראגרתא ואכלי ירקי וסצה ב ואיהו לא אכיל ושתי בחדרייהו ושביק להו לסגמר סעודתייהו ג (כ) ומברכי אינהו ברכת המזון ד ואי לא ירעי (ג) קרא מלת בסלה ובחדר אזיל לביתא אחריגא ועביר חכי וחדר אזיל לביתיה ונמר הלילא ואתי כמא דחל לאו אזי בעי לאקדושי לחנך בתי בריש לאחו ד ולאו אכיל ולא שתי ולא אזיל לביתיה ומקדש ואם ירצה ה ינמור בביתו ואחר כך ילך לקדש בבתים האחרים ולא יאכל ושתה עמהם:

תפה דין

כאר תנולת

"פור נסם טרי"ף
לסוף פסחים:
"פור נסם טרי"ף
פרק פסחים "פסח
דרב אפי' ים נם
"פסח דקני מצה
שם "פור נסם לפי
פרקים "פרי"ף שם:

פרי חדש

סימן תלא
מתני' פריך לעיל על
מ"ש מתן חתרי לנקוק
לו בעבד לי' לוקה על
פיהא לו אפי' ים נם
לוקה ומשני ר"ש נתן
לאחר הסלה אבל לא
קודם ולכאורה קשה
מ"ש מ"ש ס"ל לעיל
פרק ערבי פסחים
(דף ק"ט) גבי ערבי
פסחים דאין לוקין
משום דלאו בר עשה
הוא ולא משום דלא
נתן לאחר הסלה
ונראה לי דהתם
שאני דהא לא נתן
לאחר הסלה מחמת
עצמו אלא מחמת
אחרים ולכן אין לוקין
משום דלאו בר עשה
הוא אבל הכא שלא
נתן לאחר הסלה
מחמת עצמו לוקה
משום דלאו בר עשה
הוא ועוד נראה
לחלק דהתם לא
שייך לומר שיתן
לאחר הסלה דהא
כבר עבר זמן הסלה
אבל הכא שייך לומר
שיתן לאחר הסלה
ולכן לוקה משום
דלאו בר עשה הוא
ועוד נראה לחלק
דהתם לא שייך
לומר שיתן לאחר
הסלה דהא כבר
עבר זמן הסלה
אבל הכא שייך
לומר שיתן לאחר
הסלה ולכן לוקה
משום דלאו בר עשה
הוא ועוד נראה
לחלק דהתם לא
שייך לומר שיתן
לאחר הסלה דהא
כבר

תפה דין מי שנשבע שלא לאכול מצה וכו' ס"א:

א אמר שבועה שלא אוכל מצה (א) כתם אסור לאכול מצה בליל פסח אמר שבועה שלא אוכל מצה בליל פסח ב לוקה ואוכל מצה בליל פסח:

תפו סדר תפלת ערבית של פסח וכו' ד סעיפים:

א סדר היום ערבית ושחרית ומנחה אומר שלש ראשונות ושלש אחרונות וקדושת היום באמצע אתה בחרתנו וכולי ותתן לנו ה' אלהינו את יום חג המצות הזה את יום טוב מקרא קדש הזה (ע"ל סימן ת"ל סעיף ב') זמן חרותינו יעלה ויבא והשיאנו והזכרון משיח בן דוד עבדך ומשיח בן יוסף ישרף והזכרון אבותינו ואם אמר מקדש השבת א וחזר בו תוך כדי דיבור יצא ב אחרי שהוא יודע שהוא יום טוב ואם אמר בשבת אומר את יום המנוחה הזה ואת יום חג המצות הזה יזהו אם מקדש השבת וישראל והזמנים

ג ואין אומרים ברכה מעין שבע:

ד (א) יאין שליח צבור מקדש בבית הכנסת:

ג ששכח לומר אתה בחרתנו ואמר יעלה ויבא יצא:

כגון שהתפלל כבר מנחה ואינו יודע אם נזכר יעלה ואינו יצא (ג"י בשם ה"מ) ואם אמר בתרתנו והזכיר בו שבת תפילו בדיעבד יצא (כ) ה צריך לחזור ולהזכירו ביעלה ויבא (תשובת מהרי"ל) מיהו אם לא הזכירו ביעלה ויבא מן הדין

תפו א וחזר בו אחזר ואמר מקדש ישראל והזמנים: ב לחרי שהוא יודע שהוא י"ט רק שטעה כדאמרינן לקמן בשם ר"ת הפוסקי ס"ל לעיל שלא ידע שהוא י"ט ולא כיון עמכר ואם ס"ל לקמן בשם ר"ת לבד רוב הפוסקי ס"ל לעיל שלא ידע שהוא י"ט ולא כיון עמכר ואם כדין עשה ומ"מ מעמא כאן דאם לא מכר ואח"כ בשל שבת לא יצא והייט דוקא כשלא הזכיר על י"ט בתפלתו אבל הזכיר על י"ט בתפלתו יצא דהא כבר פסק בסי' רס"ח ס"ד לחי' התפלל תפלת חול ולא הזכיר של שבת בתפלתו ולא כתב דתחתם מקדש השבת דהא י"ט נמי מקרי שבת וכ"מ שם לחר יעלה ויבוא יצא מעמא לחי' אחתם בשל י"ט ולא כתב דתחתם מקדש ישראל והזמנים לחילו לא הזכיר של שבת בתפלתו ולא כתב יעלה ויבוא ולא כתב דתחתם מקדש השבת וכ"מ שם בשם ר"ת דאם לא הזכיר של שבת בתפלתו ולא כתב יעלה ויבוא ולא כתב דתחתם מקדש השבת ישראל והזמנים אלא כתב דתחתם מקדש ישראל והזמנים לבד יצא ולא כתב דתחתם מקדש השבת

תפח סדר תפלת שחרית של פסח • ובו ג סעיפים:

א שחרית נכנסים לבית הכנסת ומקדימים הזמירות של שבת ומתפללין תפלת שחרית ונוטרין התלל (א) ג (מכרכין א לקדוש התלל) (ב) ואין מספיקין בו א"א כדרך שאמרו בקריאת שמע באמצע הפרק שואל בשלום אביו או רבו ושואל שלום לארם נכבר שנתן לו שלום ומשיבין הפרקים שוא בשלום ארם נכבר ומשיב שלום לכל ארם: כגם דוקא בימים שאין מתענים שבימים כגם התלל דילגו הכי לענין הספקה אבל בימים שאין נוהגין ע"ל סימן תכ"ג סעיף ד) ואם מסיק באמצע ומתחת אפי' כדי לנסוע את כולו אינו צריך לחזור אלא במקום שפסק:

ב יהתלל (ב) אפילו עשרה ב קורין כאחר:

ג זמוציאין שני ספרים וקורין בראשון חמשה גברי (ג) (ואם מוסיפין ביום טוב ע"ל סימן רפ"ב) בפרשת מצרים על צצאתם ומפטיר קורא בשני בפרשת פנחס ובחרש הראשון ומפטיר ביהושע בית התיא ומתפללין תפלת מוסף ואין מוכירין נשם מכאן ואילך ד (ועל סימן קי"ח ס"ג) וכן פוסקים משם ואילך שלשאול בברכת השנים:

ומהגהון לומר בכל י"ט בתפלת מוסף פסוקי מוסף כיום לפר אתמר עד: ירי תפלה עבדך כתמור:

תפט סדר תפלת ליל ש"י של פסח וספירת העומר • ובו י סעיפים:

א בליל שני אחר תפלת ערבית א (א) מתחילין לספור העומר ואם שכח לספור בתחלת הלילה יהולך וסופר כל הלילה (ב)

ב יומצוה על כל א ב לספור לעצמו יוצריך לספור ג בעומר ולברך תחלה יוסופר ד תימים והשבועות כיצר ביום הראשון אומר היום יום אחד (בעומר) ער שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים

תפח (א) ומכרכין לקדוש התלל. כי אם יבוך לעשות בירחו

(ב) לפי שעדיין לא הגיע זמן קדושתו ואפילו אם יבוך לעשות בו מלאכה אין מזהירין אותו ואין מוחין בידו ובמעשה דמתני' מדלא מחו ש"מ דלא הוי מלאכה ואפילו הכי לא מכרכין ליה משום דלא הגיע זמן קדושתו ואין מזהירין אותו ואין מוחין בידו: (ג) ואם מוסיפין ביום טוב ע"ל סימן תכ"ג סעיף ד) ואם מסיק באמצע ומתחת אפי' כדי לנסוע את כולו אינו צריך לחזור אלא במקום שפסק: (ג) ואם מוסיפין ביום טוב ע"ל סימן תכ"ג סעיף ד) ואם מסיק באמצע ומתחת אפי' כדי לנסוע את כולו אינו צריך לחזור אלא במקום שפסק:

תפט (א) מתחילין לספור העומר. דכתיב וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' תמימות תהיינה עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום וגו' ואין ספירה אלא בלילה שנאמר יום ביומו תאמר ספירה וכתיב ויום אחד לעומרכם ואין ספירה אלא בלילה שנאמר ספור לך שבעה שבועות ואין שבועות אלא ימים שנאמר שבעת ימים תאכל מצות וכתיב ביום הבכורים בעצרת ואין עצרת אלא ביום החמישים שנאמר ועצרת ליי אלהיך ואין ספירה אלא בלילה שנאמר וספרתם לכם ממחרת השבת ואין שבת אלא יום שנאמר שבת שבתון יום תרועה יהיה לכם ואין מקרא קדש אלא יום שנאמר מקרא קדש יהיה לכם ואין מקרא קדש אלא יום שנאמר ויקרא משה למועדי יי ואין מועד אלא יום שנאמר אלה מועדי יי מקראי קדש אשר תקראו אותם במועד

ימים שהם (ד) שבוע אחד (בעומר) וביום שמיני יאמר היום ח' ימים שהם שבוע אחד ויום אחד (בעומר) יוכן עד שיגיע לארבעה עשר יאמר היום ארבעה עשר ימים שהם שני שבועות (בעומר) °ויעל דרך זה סונה והולך ער ס"ם יום :

ב °אם טעו ביום המעונן וביררו על ספירת העומר חוזרים לספור כשתחשך והסרקרקים אינם סופרים (ה) ער צאת הכוכבים וכן ראוי לעשות :

ג ז המתפלל עם הצבור מביעור יום (ו) °חמונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור :

כגה ויפילו ענה חמן על ברכת הקבלת הים ח דעתו עלת לגלות יחזור ויברך ויספור בלילה (ג"י בשם רש"בא)

ד °מי ששוכח אותו חביררו בין השמשות כשחל יום הספירה בזה הלילה

יאמר לו אתמול חיובך (ו) °שאם יאמר לו ט היום כך וכך ! אינו יכול לחזור ולמנות בברכה אבל קודם בין השמשות כיון שאינו זמן ספירה אין בכך כלום :

כגה יא וכשניגע הזמן לספור לכתחלה מספר °ואפילו התחיל לאכול פוסק וסופר מיכן אם התחיל לאכול קודם שכניגע הזמן חיכו צריך להפסיק ולא גומר תכילתו וסופר אחר כך : (ל"ח לעמן דאמר ספירה בזמן כזה לאו דאורייתא)

ה °אם אינו יודע החשבון ופתח ארעתא דלימים כפו שישמע מחבירו ושתק עד ששמע מחבירו (ח) וסיים כמוהו יצא :

ו °אם (ט) פתח ואמר לא' אם ח' ארעתא דלימא היום ר' שהוא שבוע שהם ר' וגזכר וסיים כה' והם ח' או אי פכא שהם ר' ופתח ארעתא דלימא ארבעה יב ופעה וסיים בה' אינו חוזר וסברך :

ז °שכח ולא בירך כל הלילה °ספור ביום יג בלא ברכה :

ח °אם שכח לברך באחר מחיכים בין יום ראשון בין משאר ימים סופר בשאר ימים בלא ברכה °אבל אם הוא מסופק אם דילג יום אחד ולא ספר יספור בשאר ימים בברכה :

ליל

לומר נזמור לתודה יתנו אחר הספירה: ו עד ל"ה. ואם טעה וספר בין השמשות יגיד: ז המתפלל עם הצבור וכו'. וע"ל סי' רל"ב מי שאחר זה ליתנו עם הצבור מבעי' הלא בוקי סריקי ברביעו דכל שנגמר מבע"י לא עשה ולא כלום ואדרבה פעמים מה שהיה ואם מתירה עמהם יספרה בספירה ויסמוך על הספירה זו כמו בקל"ח על ערבית ח"כ כבר יצא ידי ספיר' וכשחזר ומברך הוי ברכה לבטלה עכ"ל וכ"מ מלשון התה"ד שכתב אחר שני שבועות (בעומר) °ויעל דרך זה סונה כתב מנה ולא בירך יצא עכב"י מ"ם ל"ל שהקבלו קלקלתו דמשמע יצא בהחשונה ואסור שוב לברך וח"כ ל"ע לתה כתבו הרכי"

וכ"ל דאזיל לשיטתיה שפסק בסימן ס' ס"ד דמעות לריכות כוונה וח"כ יכוון בלבו אם אזכור בלילה אין חני מכוין לצאת בספירה זו וכ"מ מלשון רמ"א שכתב אם היה דעתו שלא לצאת והג"מ כתב דיש מתירין לספור בע"ם מבע"י אחר תפלת ערבית והב"ח כתב דלא ק"ל הכי: וע"ל דמוכח לספור אחר ע"ה אחר תפלה. לא התפלל עדיין ערבית אפילו בתים דהא לילה הוא לכלתילי ואפילו לקדש ולהבדיל מוכח קוד' תפלה ומזכיר רגה בב"ה בתים סי' ער"ח ורל"ג וסמי רס"ד. ונפ' תוכחת מגית תחת על מה שכתבנו לספור קודם ההבדלה דהני עדיין שמח הוא ע"ז ול"ל לאין בכך כלום דבתוכ שמח בכך חלף והלך לו רק שלחנות מוכיחים עד שיבדיל כל"ל: ח דעתו שלא לגלות: וקשה דהא אפי' בשחס לא יצא דכיון דאשמעין לעיל בס"ם סי' ס' ס"ד ואפשר כ

ס"ק ס' בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"א בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"ב בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"ג בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"ד בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"ה בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"ו בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"ז בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"ח בשם ס' המנהיג. ס"ק ס"ט בשם ס' המנהיג. ס"ק ע' בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"א בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"ב בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"ג בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"ד בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"ה בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"ו בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"ז בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"ח בשם ס' המנהיג. ס"ק ע"ט בשם ס' המנהיג. ס"ק פ' בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"א בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"ב בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"ג בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"ד בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"ה בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"ו בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"ז בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"ח בשם ס' המנהיג. ס"ק פ"ט בשם ס' המנהיג. ס"ק צ' בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"א בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"ב בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"ג בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"ד בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"ה בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"ו בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"ז בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"ח בשם ס' המנהיג. ס"ק צ"ט בשם ס' המנהיג. ס"ק ק' בשם ס' המנהיג. ס"ק ק"א בשם ס' המנהיג. ס"ק ק"ב בשם ס' המנהיג. ס"ק ק"ג בשם ס' המנהיג. ס"ק ק"ד בשם ס' המנהיג. ס"ק ק"ה בשם ס' המנהיג. ס"ק ק"ו בשם ס' המנהיג. ס"ק ק"ז בשם ס' המנהיג. ס"ק ק"ח בשם ס' המנהיג. ס"ק ק

שהשם הנו שלא לבדך עליהם כו׳ כלומר תמה ע"ז ולא יכיר יודע למה יבדכו עליה ועוד מי הגיד לו המנהג ומהו עומדין ברכה בלחש לו שמא ידעו מת"ם מהמנהגים שכתבו שם לברך על הלו"ג מגילות. וכדפים החיצוני הגיה המגיה כאן והטעם נהגו לברך וכ"ו דברי הבחיי דבתשו' ס"ס ר"ה הארוך ע"ז וביאור ס"ס ר"ה ובשו"ע ס"ס תכ"ה כתבו על מגילת אסתר שהחייבים לברך בה הם אותם שחייבים בקריאתה ולא כתבו שיברכו עליה שלא כמנהג שהרבה מברכין עליה ואין לברך על מגילת אסתר שהרי אין מצוה לקרותה אלא ביום ולא בלילה ואין לברך על מגילת איכה שהרי אין מברכין עליה בשעת קריאתה ואין לברך על מגילת המעשה שהרי אין מצוה לקרותה אלא ביום ולא בלילה ואין לברך על מגילת המן

תצד סדר תפלת חג השבועות וכו' ג סעיפים:

א [a]ביום חמשים לספירת העומר הוא חג שבועות וסדר התפילה כמו
ביום טוב של פסח אלא שאומרי' את יום חג השבועות הזה [b]זמן מתן
תורתינו [c]ונוטרים ההלל ומוציאין [d]שני ספרים (א) וקורין בראשון
[e]חמשה [f]מבחורש השלישי עד סוף הסדר ומפטיר קורא בשני וביום
הבכורים ומפטיר במרכבה דיחזקאל ומפטירים בפסוק ושאני רוח:
ביום

בעניין הפטרת מחרתיו וקדושים בתוכיחת עונות כדי שיהא יום
ספטירה תמימות: (א) וקורין בהתחלת יום בתורה שור או כשב וכו'
על מה שנוהגים בתדיעות לומר לקראת פסוק הראשון ואחר כך מתחילין
לקדושת מלין כו'. יש לתמוה הרבה מילך לשנות מהמנהג הנהוג
להתחיל תמיד בספר בל"ת תשור כשב"ת כסי' קנ"ו וכל התחילים הנביאים
שם לימים כלן כ"ם בשבת הזה שהוא ל"ו מענין הקריאה בכל יום
להפסיק ומשתעתי מקרוב שהמציאו רבני מיינץ לומר קדושת
שיחיל הכהן הברכה של קדיית התורה וכן ראוי לנהוג כן ולשנות
וגם כיוצא בהנם שתורים ביום שני אחר פסוק ראשון של הפטרה אחר
לכתוב כן תלת שלין הפטרה תחילת כ"ב כתי קדיית התורה:

תנא ותן

חסר יום ז' מלהת קי"ל מקלת יום ככולו וכיון שהבאו לישור כתקלתו
דין הוא"ב תשור להסתפר לפני ר"ח סיון עד עשרת (כ"ח) לפל כתדיכים
זו הבאו לישתו ולהסתפר כג' ימי הגבלה לכן כ"ל דלת ישתו ויסתפרו כר"ח
תיירו וכרחשון של ימי הגבלה לתרי מקלת יום ככולו וכ"מ כתוס"ל
ע"ש: ויש עוד דיעה לתרת
כתוס"ר ז' ימי הפסח ו' שבועות
ג' ימים ר"ח סיר ור"ח סיון
כשלתרו כ"ג יום: ולפ"ז לין כיתר
לתת ר"ח עלמו ורת"ל הפסיע
דיעה זו הפסיע דלת ס"ל כפי'
ובהג"ה סוף מנהגים הפסיע
דמותר ליעת כשב' שלפני שבועות
ומיהו לוהל לפשוטים דם"ל דלימו
לשור לגלח עד ל"ג בעומר ע"ש:
ן מקלת: פירוש מקלת בני
לדם לת יכשו כך ומקלת כך
להוילת מתגדדו: ויעץ כי
לין זה לתגר כ"כ בפוסקים
לגיעה לפניך הפסיע ביעות
דף י"ג ע"ב ח"ל תניל' מקרא ב"ת
כי כ"כ כו לקרי כלן לת מתגודדו לת תעשון לתגודות ל"ל ע"כ לת
שיית מקום שהכאו לעשות מלאכ' בע"פ עושין מקום שהכאו שלת לעשות לין
עושין ל"ל לתיעה לך תנת לישורת לימרי להו רבנן לגבי י"ל לתקרי בע"ן
וכן כני ע"ן כי"ת והוי כב' תורו' לתכל כתם מכאב' דלכ"ע תרי ומיהו כלתר'
דלתתור לל יעשה דרכו תפני מתחטת': ופרכי' ולתם לישורת ליכת'
והקתני הלילה כ"פ לוסרין וכ"פ מתירין לעשות מלאכה ולישת דעבדי
כל"ה ולישת דעבדי כב"שורו לתן תגודות ל"ל לתם לך דמי לב' תורות
דהרחוה לת זה שלין עושה מלאכה לתור תור מלאכ' הוה ל"ל ומסיק דדוקא
ב"ד בעיר ג' פעי מורין לך ופעי מורין לך הוי לת התגודדו לתכל פני
ב"ד בעיר ג' לתו עושין לך ולתו עושין לך לת הוי לת התגודדו ע"כ ות"ל
לימדנו תנה דדבר שלתו לתלת מכאב לת לתריכן ביום לת תקנודדו ובדבר
שבות לתסור לף שבות תלי תכאב שייך ל"ת ובדבר שם לתלו' שלין מתכוין
לישור כגון תלאכה לין בו תשום ל"ת ות"ל נפי תפטרת ניתי ל"ל הרחוה
לומר שלין לשטו לספר עלמו תי הוי ל"ל דלתתקלה בכל דבר שייך ל"ת בב"ד ג' בעיר ג' וכ"ת בפחות ריש דף י"ד בתוספות שכתבו שהיתלים
לעשות תלאכה בע"פ לפי שתתקבלי שם תתקלה לגד וכ' הרת"ם ותכיל' לתני
ג' פלג תורין כב"ש ופלג תורין כב"ה לת קריכן ביה ל"ת בכך ל' בעיר ג' שבני כפריים לת כני הפריס לתלין
לעלמן בכריכים על ל'. וברתוים כתוב ול' ודבר התלוי מכאב תתקומות שבתקום זה נהגו כך ותקומות זה נהגו כך לתי' ותקבלו כני ב' תתקומות
בתקום ג' ועשה כל ג' כתכאב תקומו ל"ל כה ע"ל. ל"ל דס"ל לתפי' ס"ב ג' ג' כתי' ראשון שכתב הרת"ם: וג"ל דוקא כתכאב תלתם
דבתניא הכרכי' ב"כ ס"ל שבפריס תחיריס לקדושת קדס. וה"ה דרך תשל שבתדיעות פולין תוכיס להתעטות ולתער סליחות כ' בשון ותקום
בני פולין וכני תדיכה תחדת לתקום ג' תוחרין לכ"ל לעשות כתוכאה ותין כזה תשום ל"ת לכל כדבר שתולקים בישבר כגון שלו תלכין הנ' ב'
ריבות ותלו תין לילכין תם נתקבלו לתקום ג' לריכים לעשות תוכאה תשום ל"ת: וכ"ע פ"ק דע"ז כתוב לתם נתקבלו תלין תכל כדבר שתולקים בישבר כגון
חזרו לסם תתקום לתר ב"ש תם חייבים לתוכל כך ע"ל ע"ת סיון תת"ת וכת"ת סי' כ"ס ע"ת סיון תרכ"ד: ובכ"ה נעשין הפרסה שתקום
קלתה בתרס לף שייך ל"ת (תהרי"ו ניעלתן) וכת"י סיון קס"ת כתכ' שם תולקין. ומי שכאב תומרת תפני שהיו תתדיריס בתקום שלתה שם לף שייך
ל"ת (רתב"ם פי"ב תע"ו)(ועתה"ל) תיכה שכני לתוכות שלין תם בהם תילוף תע"פ לין בתוכ' שלין כן בשון. ובתת תתכ"ם ל"ה לתסיר
דר"ב ני"ב ת"כ ובר"ת תלסיך סיון כ"טובכ"ג פ"ק ריבות ותם רוב הקהל נוהגים כך לריכים התיעוי לנהוג כדיוב(ע"כ כב"ה): אבל
דף ז' ס"ע נהג ב' עשורין בכ"ם וכ"כ ותקהה הת הוי תרי תוזני דסתרי דתדדי ותכני ר"ע נוהרת לתתפיק ליה שלת היה יודע תך ס"ל בת
וכ"כ התו' כיבתות דף ע"ו וח"כ תפני הספק תוזר לנהוג תרי תומרי דסתרי תהדדי תכל תיכת דסתרי תהדדי לתמרי לת שייך לנהג עלמם תפני
הספק דתמרי"ם סתרי כדתי' פ"ב דחולין:

תצד קשה לי סיתך תני תומרים בסטוטה יום תתן תורתינו הלת קי"ל כר' יוסי דתתר בן' בסיון נתנה תורה דהת קי"ל דבני לפחיטו שתת
כת"ם בי"ד סימן קכ"ו (ובתשובה סרתיתי קטיעה זו בתיזו פוסק) ולידיכן לעולם שבועות בו בסיון. ובתת התכ"ם ל"ה תשלת
העומתה פסח דת"ל לפרוס רק ב' שבועות. ובתב תכ"מ דני' הרמב"ם והרשב"ת דתכ"מ פ"ל ב' שבועות בו בסיון. וכ"כ תכ"מ פ"ו
הרמב"ם ות"ם בי"ד כר' יוסי תיינו לתומרת. ומת שקשה עוד דתתורה ניתנה ביום ב' לת שפיר דהת יהלו תעלרים ביום ב' והתורה ניתנה בשבת כבר
תי' ריא"ם דבת לרתות לנו ר"ע שני שבועות ג' ליות. ותפשר דהיינו דקתני יום ג' פוסיף תפי תדעתות לתין כלן תקומו: בליל שבועות תיקנו שלא
הכוס עד ל"ב דכתיב תמימות תהיינה (ע"תוס"כ): איתא בזוהר שתכ"י תכתיבים הרתיונים היו נעשוים כל הלילה ועושקים בתורה. ובני
רוב הלומדים לעשות כן. ותפשר לתת טעם ע"פ הפשוט לפי שתכל היו יגיעים כל הלילה ומזלרך הקהל להיות לריך לתת כריתת לתם בתיתת שבת תבל
לריכים לתקן זה: ועיי"ש סי"ב שכתוב תין לברך על ליות ונס לתן לברך על ליות קטן כמ"ש סימן ת': ולעניין ברכת התורה תני תפסק בבר
מ"ן סי"ב כתב תף תם למד בלילה וכו' ל"ל לברך כל זמן שלת יישן ותשתו דתם נעור כל הלילה ל"ל לברך ביו"ט שלתחריו וכ"ת בבת פ"ב תסכ"ת שכ"ת
תפסקי ליות תיינו ל"ל לברך על הסוכה תלת פעם ג' כל ז' ועסי"ת תרל"ט. תיכו דקתי תטן ל"ל ביום ב' לת יהיה הפסק ביום ב' תלי ביום ג' תלי
ול"ל ל"ל דגם בלילה הזה לת יהיו הפסק תלת שתתחלה תין דעתיהו לפטור רק ליום ולילה ולהקהל בעיקר קודם ע"ת תלי ביום ג' תלי ביום ד'
תדע דהת לרת"ת ל"ל לברך קודם ע"ת דנפטר בברכה של תתמול עד שיאור היום ל"ל לדידן דמיי ל"ל כיון שמזכיר לברך כל היום ברכת התורה תם
תעיקרא לת היה דעתו לפטור רק ליום ולילה ולכן לריך לברך ברכת התורה כשיאור היום וכן נרא עיקר לך התוקה לנתת ידיי הפסק ביו"ט שני
מתחר וייתכיון לנתת ת"ת: ועיי"ש רל"ה לדידך לקרות ק"ש תחר ל"ה כיון שתין קורת על תעתו: ואי' בכתבי' שתם תל ליל שבועות בשתיית
תעתו: כתב הת"ס סי"ו בשבועות קורין בעטם העליון שים בעשרת הדברו'. ובשבת פ' יתרו קורין בעטם התתתון ותו תיי קורין בעטם העליון
וקורת הגר"א בקה"ן וה"ה שתר סופי פסוקים תי תתנתתו וכשקורת בעטם העליון תן קורת לת תרגת הי"ד ותחזקוני פ' תיי ע"ש וכתזקוני
שכותב דונתנת מ"ת ותתרגמין הדברות קורין כל דבור לת יהיה לך ודבור זכור בבניות קטנות ולת תרגת בבניות גדולות לעשות פסוק ת"ל כי לת תניתו פסק בתורת
לכל בשבת יתרו קורין לת יהיה לך וזכור בבניות קטנות ולת תרגת בבניות גדולות לעשות פסוק ת"ל כי לת תניתו פסק בתורת

ויום ונם בתכלי ונו' יש בגירסה גדולה ט"ס וגם תור תורים כ' סימיד קורא התחתון וכלבור קור' העליון וכ"כ הבוחב בע"י בירושלמי פ"ו דשקלי' א כל הכבור · ואם חל בשבת מתחילין עשר תעשר: ב וה בסיכל · ובמדיטת חלו מתחילין תפלה לתקוק: ג אסור להתעטות · מפני שבת היה יום עבות הקרבנות אחר השבת"ומ"ם ספי' תכ"ט הנשים מוחרת בתלמה בתסרו חג (פ"ב תר ס"ב ושבת) : ד ערבית ר"ח סיון · דמיד בב'בסיון ח"ל משה לקדשם לתורה כדחי' פ"ע ושבת: **כחב** הגי"ב סוף י"ס"ב ימים קודם שבועות אין מתענים דהוי ימי הגבלה משמע דבשני בסיון מותר להתעטת אבל בהו העולם שלא קבר ויי' בהיכל קדשו עד למנצח בנגינותי:

יום השני קורים בפרשת א כל הבכור עד סוף פ' דרא ומפטיר קורא כמו אחמול ומפטיר בחבקוק

מן ב ויי' בהיכל קדשו עד למנצח בנגינותי:

אסור להתענות במוצאי חג השבועות?

ויתן תומריים תתנו ד מתחלת רחש חדש סיון עד פ' נו דכייהו תמר א ספ"ו תג (הנטות מייתוני הלכות ברכות ומבנסים) וכוהנין ה לנשות עשרים נשבועות כנ"ב וכתיב וכר לשתת מתן תורה וכוהנין בכל מקום מלכיו ו תלב ביום רחמון על שבועות"וכ"ל בעשר שבועות ז כמו הבני תבשילין שלוקחין בליל פסח וכר לפסח נשבועה כן מלכים מלכו מלב וחל"ב מלכל בסר ח ומרכין להביח עמהם ט' נחם על הסנחן שהוח בחקום בחוצה ים נוח ט זכרון לב' הלחם ט זכרון לב' הלחם שהיו נוחנים על השלחן בבית המקדש:

ויכון נהגו לשמחן בי"ט · ואפשר דגם מהרי"ל לא בח אלא למעוטי אלא יעטחם בשבת כיון שכוונתו לעורך י"ט דאין שבח מכין לי"ט: נוהגין ליתן על תעים לוננות שתי הלחם · כתב בשל"ה שלא יהלקו עשבים להריח בב"הכ עד אחר תפילה י"ח כדי שיוכלו לברך על הריח ולחסור להסשיך מבריך שחתר עד אחר י"ח:

עשרת וקנים:

תצר א א"ח ובירושל' קורא אנדרי הב בנה דסוערת ס"רוש בן השוערת (האנור)

תצה א כל מלאכה כוי וכן כל דבר שאסור ביו"ט לוסר לגוי לעשות בשבת אסור נמי בי"ט לוס לגוי (ב"י ותוספת ישרי' כ"י): ב נהוגין מהרא"ו כו' · העושה מלאכה בע"ש נבע"ט מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם: ג אסור לעשות הלב שקרים בי"ט שכל שאפשר לעשות מע"ש אסור לעשות בי"ט (מהרי"ל א"ז)

פרי חדש

סימן תלא

הלכות יום טוב

תצה איזה מלאכות אסורים בי"ט · ובו ד סעיפים:

א א אכל מלאכה האסורה בשבת אסורה ביום טוב א חון מכלאכת אוכל נפש (א) ב יותר מהוצאה והבערה · וכן מבשירי אוכל נפש שהוח לחם לבני אדם (ב"י ותוספת ישרי' ומהרי"ל) מיהו חם לח עשאן מערב י"ט ויש עמו כל מה שצריך לו בשעת בישול מותר לעשותו ג ע"י גוי: (ספ"ג ור"ן)

ב (ב) ג קצירה ודחינה ובצירה וסחיטה וצירה אף על פי שחהם חקי' להחם הלחוחית חנו כחוכו חכל מלאכת אוכל נפש **ד** אסורים חכמים:

ג **ה** (ג) אין מוציאין משא על הבהמה ביום טוב:

ד ו יוסקצת אינם שמותר בשבת החמירו בי"ט (ר) ואפרוחו:

הגה ו ויש מתירין מוקצה לפי כי"ט (טור בשם פוסקים) ה לגל גולל לחסור ז לנבניהם לפי כשבת ח וכל מוקצה שלינו בעלי חיים כגון **ח** לוצר של עידות ועצים **ט** שני בשי לחמר שבחן לבני כוסל י ולין לריך שיהם (רבינו ירוחם ל"ד מ"ב יא) (ה) יוחמר לכבין מיום טוב רחמון לשבי כב' ימים של גליות (כל בו) ויש לעיל סי' ס"ו כל דיני מוקצה:

תצו דין

לין לפרש משום שביחת בשחתו שהרי חדם עלמו מוחר להוליח בי"ט חלח כמ"ש הרמב"ם שלחור חלח יעשה בדרך שהוח עושה בחול ועסיימן רמ"ו סס"ג ומ"ש דיש לחלמור שביחת בשחתו בי"ט חלח כרמ"ה: ו ויש מתירין. וכ"פ בים פ"ד סימן ג · ופ"ה ס"ו ובסימן י"ט בחב דטולד לחסור ומוקלה מחמת לחסור חע"ג דבשבת שרי חחל"ב דחיה בידים בי"ט לחסור וע"ם בסוף סימן לפרש חלח בשבת חלח ביו"ט · ועיין בחוספות ביצה דף ל"ו ע"ב ד"ה חלח דמשמע דבשבת חסור בכל ענין ובי"ט מותר בכל ענין

תצו א והמדקדקו · דכל דבר שעיקרו מדברים ועוקר לטוליה
מצה חבירתו אבל כדבר שעיקר ליטורו ותלוריית כגון
בי"ט ואסור לים עשה מלאכה לתוריית מותרי. לגל לם עשה מלאכה
דרבנן כדבר שעיקרו לתוריית מבן לוחו מ"מ (מרן) עבי"ד סי' של"ד
סמ"ג וכפ"ך סם וכי"ם סי' תקכ"ו
כת' בסם בי"ו שמלקין ומגדין מותר
ואם טוח מ"מ אין מגדי לוחו ואם
עשה מלאכה ע"י עכו"ם מגדין
לוחו (רבי אסרן סמן סי' קכ"ו)
ואם עשה ע"פ הוראות הכם אין חיין
מגדין (מ"ב ס"ק כ"ו סי' כ"ו) ם כשנוב
מבי"ע ס"ק ס"ב כ"ם): ב
מלקין לוחו · פי' מכת מרדות פתב
מהרח"י בביאור רם"ם פ"ב כי חלת
שמות י"ג מכות ע"ש וברמב"ם
לח משמע כן: ג לכתול לח הטיך
לע"פ שלוחו חולי מסולל כל הגוף
עבי שב"ח סי"ו דכתולי הסולל כל
הגוף חשיבי כמכת מרי לעשות
סטות ולכן כשבת מרי לעשות
חולי וכו' ורמ"ח בח להומות
לחשיבי להוסרין כשבת מתירין
בי"ע: מי שנפל ונגרר הדם
חסור להקח דם שקרין קעפ"ן
לחשיב על ידי עכו"ם שיטול
להחתין על ליחר (ח"ם) וע'
ק"ד סי' ת"ך: ד נגיע"ו ·
כל שעשה זה כוח לשון מחזור ע"ד
(כמ"ל סי' תס"ח) הכח כיון שהות מלכא נדול שפשט בכל הגולה כולה
לין לפרוך בו נדר ע"ל וכחבו לחזור דח"ח לעשות בלעשה
וכ"כ בב"ח בשם רבינו ח"ח ע"ג ורל"ח ומ"ג ח"כ ע"ע ורפ"ח ע"ו דלח
כתבי"ם ח"כ קמ"ט: ה ביישוב · דוקח בישוב ישרחל וח"ח כוח חוך מחום
הוילחלו כוח בחוך העיר (רבינו): ו לחבל לם כו' לפי' יפוב על עכו"ם
כיון שלין דעתו לחזור (רבינו): ז חוך לחחום · דחוך לחחום מקרי
כ"ח בחלחחות ולכן לם דעתו לחזור מוחר לעשות ולח לין דעתו לחזור
עדיין לח הוקבע להיות כחוחן: בני לי שבחו לח"ל ושבו מלחכה לין
מכדין לוחו (מבי"ע ח"כ סי' קמ"ט) ומחפלגין ח"ח בחוקמן ולוכסן מלטוסי
י"ט וכשחל י"ט ע"ש מבפל בלח עידוד חבשילין והעוקר דירתו עם חחתו
ומ"ש לח"ל לעע"ם שדעתו לחזור דיבו כמי שלין דעתו לחזור (רבינו) וכל
מלין דעתו לחזור לעע"ם שחחתו בחחרת שם הוי כלן דעתו לחזור (מ"ב
ת"כ מ"ע כ"ה) וע"ע שבחב עוד שבדות לחחות ולין לזה מפסק הרב"י
עפי' חקע"ד ס"כ:

תצו דיני הבנה ביום טוב · ובו י"ז סעיפים:

א (א) °אין צדין דגים מן הבריכות:

כגמ

תצו (א) לחלה לעיבן חת · משום כבודו ולהבחר בפי' חקע"ד
ולכחול העיבן בחב הר"ן המעם דחלכחה נוהג חפ"ב
לכל שחר חבות מלכחות לח וח"כ ס"ם הר"ן ע"ז חו שחר חולי לחין בו סכנה
הוח מני בחולי לחין בו סכנה חפקנת הר"ן: (ב) חפי דעיין
בירוח המעם מפני דחלכחה נוהג
כח"ם פ"ם ח"ם ח"ל בח ס"ם
חם עושה חלכחה בעיבון ח"ל
ברש"ל פ"ק ח"ח ח"ל בח ס"ם
בשביל לעשר חלכחה וגם ח"ל
ס"ל בלבחר זה ולפפר בשבר
מ"ש פפי' חכם:

תצו (א) לחיבון ב'

הגמר' מבריך לה מדחמר
דלח' מחמה ח"ל בים
ב"י (פי' רש"י פרים
לעיל מחחיבול ויביחו בשלים
בחים ולחחר יעלו הם חים
חעם דלימה דמי לקרים חבל
חיבון בחולבנם חם חים
חיבול) חבל בדין חים
בין הבריכים (פרש"י בריכה
קרפיף שוקפין בדבוקים
חיות סבר וילדות ומבלות
רשב"ם לח כל הבריכין
הכלל כל שחוחם לית (שרי
חסור) וכל שלים חים לית

בגמר' ושוקלי לה דחוחר בחים ושוף מיים שיבי' ומל"ח
ומפרש' בגמ' חחחוחר לית דקקר רשב"ם. ומיש בל שחוחר
מבודה וכו' (כלו שבריך לבקר חחבולות לחקפו) ולח"ל בגמרא
רב חחת חים שבברו (בלח יכבשו בם דגים חבחון חשבחך
הבין וקחין) מוחרין ובמה הרמב"ם שבר הרשב"ם
חחרי הלבך פסק בש"ב דר"ע דגים שבבריכים גדולין וכן חיו ושף שבריכי
גדולים בל שהות מחוחר לית לח"ם ולח"ל בחוחם ל"י חסור
כחב עליו זה לית נכון שבריכי חיים ושוף שבחיהו לחיו חלת לית
ולח"ם דגים ח"ל והטעם חפני שם מבוחים בחים חין העין שלו
מחניד הרמב"ם ס"ל דרשב"ם קלי בם על דגים וגם שם חלי בחוחם
בידה והרמב"ד והבחב"ח בחבו לה חלי בלי לח"ל בגמרא להו דרשב"ם לח
והרי"ם שוף על בל דבריהן בשבר חיים בי"ם בסי' ובמ"ש
לחלמיד דגים שלו חסורין חלו למם חחרין חלו ולח בלמ"ש
חחוסר לידה חחרין בחחת חיים לחילו לחוכה בחם בין שלוה
ב"ב דגים שבחוכה בגלודין הן וכן הדין בבריכים קבים שלו"ם בחם
והלי"קה על הרמב"ד והרשב"ם חפני שם חיים בחו"ם ובחב
סיוע חחם להרמב"ם ותי' ב"י וב"ב דבריהן חפני חחם חיים בחוחם
על פי חקע"ד חלבוה לבח דגים פ"ם חחוך שם בחחים לבחן ולבחן ולבלך לח חשיבי בבלודים חבל לחבן חחוך
רחבה לבוה יבולה להחחוך הלבך ה"ל בבלודים ע"ב · ולפי יבול לחייב לחפר ב"ד בי"ב בוה ד"ל בי"ב
ממילח בדגים חחוך לח בחין חחוך לידה חע"ב דה"ל בבלודים לח"ה לחחוך חחוך לידה חע"ב ולפי חבחב
לרה ולבמה חחוחרת לידה מ"ם יהיה חסור חעשה כיסוי חיים ולח חהבי חם שהם בידה חחוך חחוך
חקושה על הרב חשניך על הרחב"ד והרשב"ם בדרך זה דבשרוך לבידה חסור חעשה חחוך עם חחחו
כחב הרמב"ם דבי"ע חחיר עפי חבחת חקע"ד חפני שם חיים בחוחם ולח"ל בחוחם חקע"ד ס"ב
ולפי' ב"ם חולה וחו חעשה שבחב חרחב"ד חפני שם חיים בחוחם חקע"ד ס"ב ולח"ל בחוחם חקע"ד ס"ב
בידה בוון דח"ל למחולה חיים בחוחם חקע"ד ס"ב ולח"ל בחוחם חקע"ד ס"ב
חלמוד לבמר בחוחם חקע"ד ס"ב ולח"ל בחוחם חקע"ד ס"ב
חלמוד לבמר בחוחם חקע"ד ס"ב ולח"ל בחוחם חקע"ד ס"ב
בידה

תצז א והדגים כמ"ש. לפי שהם מכוסים מן העין (ת"ת) וה"ל
סם החיים גלולים ערוותין הדגים מותר סם אין מתוקרים
לידהועם"ס: ב דגים ועופות כו'. ז"ל הרמב"ם ובתב הב"י סי' תל"ח
סל"ג הוקה דגים וחיה ועופות אסור להשקותן דחיישינן שמא יעלה לוחש
לתוכ בשהשה"ל שהיה מוקלם מותר להשקותה. ובכל בית"מ מתחי
לאכילה אבל לרפואה מותר דגזרי' שמא יבשל לאוכלן ולא מרי לחלן בשהשה
ע"ה ועופות עתידין ע"כ סב"ח לדעת הרמב"ם והרן כתב דדבר שהוא מוכן לעורך השהש
מחתחול היה דעתו עליו כיון שאי' ברשותו מותר להאכילו כו"ש סי'
שכ"ד סי"ח וקי"ל מתעלמין הלוף מפני שהוא מתקל לעורבי. מש"ל
בדגים וחיה ועופות כיון שהין מוזמנים לפניהם מותרים כיון שהין
מזומנים לפניהם מזונות אלא לאחר זמן ואינו יכול להשהות עכ"ל
בעטיו כתב סיף בילה דלעניין
שהשהה חלו וחלו סיין מזומנין
עליך ה"ל מתחי דס"ל שהותר
להשהות המדבריות אף על פי שהן
מוקלין בית"מ סימן הנ"ח ס"ג וה"ל
דם"ל בבהמה כיון שמזומנה עליך ה"מ שהיא מוקלה ואין דעתו עליו
מרי להאכילו עיין בחס ס"ס סי' תרנ"ג שחילקו בט"ח וה"ח ל"ל כ"ע
דוקא לפניהם ממש אסור ליהן אבל ברחוק מהם קצת מותר ליהן ועבי'
שכ"ד סי"ג: ג חפי' ספק. לף עלבב דקי"ל בפיקוח דרבנן לקולא הכא
אסור משום דשל"מ (עבי"ד סי' ק"י) ור' משום שרגו חכמים להחמיר בדבר
זה ועיין בחרדכי בילוות שמלינו כמה ספיקות דרבנן לחומרא לכן אין
לנהוג זה לוקי: אבל לערב מותרין חפי' ודאי ניכרו היום מחילה
עמי שכ"ב סי"ד וסכ"ס ס"ח: ד הכוים ס"ם. דוקא כשני הספיקות
בנופו אבל בס"ם ע"י תערובות אחור (ס"כ בי"ד סי' ק"י ס"ק י"ח) אבל
עיקר הדין נ"ע דהרי עכ"ם מבניה דורון הם יש בניהו בחוכר הע"פ
אלא ידעי' שהחלם היום אסור חפי' בי"ט שני כיו"ט סי' תקע"ו וכ"ת סימן
תק"נ סם"ו ועכ"ם מסילת לחתן בי"ט שני מהבנים גולדו מחתחול
משמע שהם היו אומר בלום אסור מספק וכ"כ בת"ה בהדיה ו"ל תע"ם
שלשנין עכ"ם מבניה לזורון שים חשש בילדה ומחוכר מחרינן ליה חפי'
בי"ט שני אסור לרבנן ובחוך לחתוס שרי לאחר כיון שהן לרבנן ל"ל שהני
החם לוחה נזירה לה שייכה חלה לאיסור י"ט ומ"ה לה מפלגינן בין
רחשון לשני כמו שלה חלקו חכמי בשום איסור בין רחשון לשני וכ"ת ס"ם בבי'
חלה לחכל לאיסור דעכ"ם מסילת לאו לגבי י"ט אחמר אלא לגלה הוא שכל
התורה כלמילו דרבנן נחתן עכ"ם מסילת עכ"ל ועמ"ש סימן תקע"ו
ס"ג וביש"ס ד' פסק להחמיר בי"ט שני חפי"ו בספק וכן עיקר וכ"כ
כחב ע"ז סרח"ש מלוטל בת"ס סי' ק"ג וכחב שם דבי"ט שני של ר"ה אסור
ספק שוכן וה"ה בי"ע שני המסוך לעבח עכ"ל: ה מותר ליקח דוקא
ליקח כולן מותר לכל אסור לכרוך כמ"ש ס"ג נגי יולים (י"ם) וחפשר
לחוזים וחרנגולים שבניה שה"ל זימון מ"ם ס"ו: ו היה לרה. וחפי' היה מרוכה הרבה שרי (מ"ת) וכחב לכל לחרנ שהוח רחב יותר מפשה
ס"ם אסור ליקח ממנו בי"ט כמ"ש ס"ח (ב"ח) ומהרי"ל כחב שם יכול לחפשן בידים לידה חלה חינו יכול לעודן רק ע"י כלי אסור ליטול מהן
לכוסם ניחוים בבחר מחוסרין לידה עכ"ל. ולדידיה שם יכול לחפשן בידו רק שהיו רואה לידה בתוך הימים ויטלנו בכלי שפיר דמי. וזהו
ומ"ש הרמ"ם ורש"י חבל לפי מ"ש רש"י כדעת הרה"ד ורשב"ח חפי' חינו מחוסר לידה בשהשה רחב אסור ובעולה נוטגין להקל ויש להחמיר
כל פנים לעשותו ע"י עכו"ם כשהחרנ רחב. ורש"ל חפשר לו שפה חמרת שכחב בדגים חינו חייב משום לידה דלא הויה דומיא דמשבן חלא חייב
משום קוצר דסוי עיקר דבר מינידו בניבר שהדגים שטין בתוך המים וחוכלין מעפר שהרי עפ"י שבכל
מקום בתוך המים לא שייך בהו לידה בלל חפי' לרוך מלודה קטנה להוסיף מן החרנ חין שם מלודה עליו ובריב"ע ולחת המים כלו גדולו דרך
לחרנ ולכן כשסברו הוי בניקוד מפני שהינו יכול לשוט עוד במקו' נידולו כבר חשב"ל עכ"ל ולפ"ז יחפשר להחיר בידים לכל דבר שהחה מבדילו
ומ"ש משום קוצר מיירי בדג שהוח ניקוד ועומד בספל של מים והעלהו מן הספל בשבת חייב שטורם ללב שיעות וכ"ה בגמרת דילן סוף דף ק"ז
בדפוס"ו ומ"ב דבמה"פ משום נעילת בשהשה לייב בכל פעיתה לשייך בדגים לידה כמ"ש בכל הפוסקי' ומ"ל
חפי' בי"ט שני ל"ל בהיתרו דקלירה לחוכרה בי"ט: ז לוחים וכו'. וה"ה שחר עופות שהן בני חרבות ובחין לכלוכן
ומ"ש עליך ה"ל בכיולין ובני לחוסבן חפילו חין לכלוכן (רמ"י) ומ"ל בהגחוה ונלדנו מותר (ר"י) וחם כן חפילו חין לחכר שרי
ומ"ש בסיים כיון דהרס"ם כחב בחכר חין לחחיר חוץ לחכר ונקוה חי לחיתר חוץ לחכר בניהו וכ"כ בריטים לכן
כחב חכר חו נניה כלומר שהחנדלו בחכר חו נניה וח"כ בחין לכלוכן לערב ולכן מותר להפסן חפילו חוץ לחכר וכן נרחה דעת הס"ם בכ"ל
וכ"כ הרמ"ם: ח לכולן חיים שחחת י"ט. חבל בשל"ה לחכלן חסור לכולן כמ"ש סס"י בהגה (ת"ב) ועמ"ש סם דהעיקר כמ"ש רמ"ח סס
כחב ירח חיים יבוד מעי"ט ויחחר זה וזה חלי טוב ועם"ש: ט שחסורין לידה. היינו בניבר שחינו מקוה מבל בחקוה לל שייך לידה
בשופחת חפי' בגדול הרבה דק בלסור דרוך שייך לידה חפי' בחקוה חיכה דחינו לים בחד שחיה חין לידה וחפילו חודלין שרי חבל בחקו'
דשייך לידה דחוריחת חפי' לדחותן לבית חסור (מ"ב) ולי ל"ע דהח כל חיכה שחין יכול להוסבן בשחיה ל' חפי' בחקוה חסור בחים וכ"ם בטוח.

ועוד

ועיד דהתם לחתנו בהדיא דמ"מ כל שאומרי הבא תודה ונלמדנו קלי על עוטו וכיוצר מקורה ע"ג ומ"ח ביש"מ וכבל הפוסקים שלא הלק בין מקרה למקרה חלא כל מגריך מנודה אשר וכ"מ בהרא"ש המבריח עוף לביבר גדול ופטור ועכ"ל חיירי כמקרה דבמחיט מקרה לשילביבר קטן פטור דהא יכול לפרוח לחון חלא ע"כ חיירי במקרה וחם כן אם הוא בביבר גדול חייב ולזה כתבו הפוסקים שהמחיט הא דנשחר דדור חלא נתנו כלל למקום שהוא מיעוד וכו' כלומר אם ר"ג מנודה וכ"ד הש"ע רסימן שי"ו כתב בבית שהם ניעודים טו כו' ע"ש וכ"מ בהרא"ש שכתב אם הבנים עוף למגדל חייבו אם הבנים עוף לביבר גדול פטור דהא יכול לפרוח לחון חלא ע"כ חיירי במקרה וחם כן אם הוא בביבר גדול חייב וחו טוב' הפוסקים שהמחיט הא דנשחר דדור חלא נתנו כלל למקום שהוא מיעוד וכו' כלומר אם ר"ג מנודה וכ"ד הש"ע רסימן שי"ו כתב בבית שהם ניעודים טו כו' ע"ש וכ"מ בהרא"ש שכתב אם הבנים עוף למגדל חייבו אם הבנים עוף לביבר גדול פטור וחח"כ כתב התבריחם עוף לביבר גדול חייב לידה

תצח רישי שחיטה ביום טוב ובו כ סעיפים:

א אאין מראין סבין לחכם כי״ם לראו׳ אם הוא ראוי לשחוט בו שמא תהיה פגומה ויאסר לו אסור לשחוט בה מפני פגיסתה וילך ויחדרנ׳ בשחוטו׳ אי׳חכם שראה סכין לעצמו יכול להשאילו לאחרים:

כגם ב ועכשיו בזמן הזה סכל סומם רואה סכין בעצמו כל קרוב לשחוט בי״ט יבדוק סכינו מפי״ט ולא כיום טוב ממש יבחינו (ר״ש ופרי״ג והגהות מיימוי) מיהו אם לא בדקו מפי״ט והוא בעת השחיטה יכול לבדקו ביום טוב: (שחיטות יסכים)

ב בייכול להוליך סכין והכשה אצל טבח לשחוט ואפילו נרי קטן שצריך להוליכו על כתפו ג ואע״פ שהיא אפשר להוליכ׳ מאתמול: (וה״ה שהעבד יכול להוליך הסכין לגל הכהמה) (כ״י):

ג דהסות שיוצאות ורועות חוץ לתחום וכאות ולנות בתוך התחום הרי אלו מוכנות ולוקחין מהן ושוחטין אותן ביום טוב אבל חרועות ולנות חוץ לתחום אם באו כי״ם ד אין שוחטין אותן כי״ם מפני שהן מוקצין ואין דעת אנשי העיר עליהן והני מילי בבהמות ישראל אבל של עכ״ום לית בהו משום מוקצה דאין העכ״ום צריך הכן אא״כ באו בשביל ישרא׳ שאז אסור ילפיכך עכ״ום שהביא בהמות במקולין (פי מקום שהם שוחטין הכהמות) ואם ירוע שלנות חוץ לתחום ה אסורות ואם ך ספק מותרים אפילו באו לצורך ישרא׳ שהמוקצה הולכים בספקו לחקל ואם הביאום לצורך עכ״ום או אפילו הם בעיר שרובה עכ״ום מותר שכל הסביא לצורך הרוב מביא:

ד בהסות חירועות ללון חוץ לתחום (א) ונמצאו בעיר ביום שני אני אומר שמא מבערב הכניסן וחוץ לחומה לנו ומותרות וכל שכן השתועות בבוקר שחוקה מבערב הכניסן לתוך התחום:

ה אעגל שנולד בי״ם מותר לשחטו ואם חאם ז עומדת לאכילה והוא ט רקים ליה כנויה שכלו לו חדשיו:

כגם (כ) ובעיגן גם כן מסרעים על נבי קרקע (עור והר״ם) ו דמייסי בפסח ירושה גו ריעותא בתירגן בפניעיים ובמלח בפסח בי״ט ולא בגורן כן נרחה לי מדברי הר״ם והעור:

ואם יז ואם אין בסביבותיהם פי׳ בתוך ל׳ אמה: יח כיון שאין לילה מותרים: דאל עכו״ם ח״ל הכן ואל״ת אי שהכינו מותרו ועיין בית ס״ם ועסי׳ תפ״ב ותל״ח ס״ב: יט להפשיטה דלא סרי סופן שהם תחלתן אלא נמלאכה דרכן לחל הפשטה ולחורייתה (כ״ח) וכ״ם בשחרת נבי מליחות מלכי ע״ם ועיין בשבת דף קי״ח דשקיל ליה בכרוז: יט אסור לעולמה. הייט לדברי האוסרין מוקלה בי׳ בספרי חל״ם וחא דלא סרי׳ מחת לגל סופן שהם תחלתן דלא מיתסר שהם הבי מלשחוט דיכול לשחטו לכתחלה בגל ורש״י כתב דלא מיתסר משום זה דלא שכיחי עריפה ולכן לפי למכרו לעכ״ום אסור אבל בהידלת דשכיח עריפה סרי להניעי דחל״ם מיתסר ולא אחיו אלא בחוזים ואחרנולי אסור להניעין לא שכיח בהו עריפה עכ״ל עסי׳ תל״ח ס״ם ומ״ו וח״ל למכרו לעכ״ום נמי אסור: וכתב הלבוש סי׳ ת״ק דמקום שאין מנקר מותר למכור לאחרים לעכ״ום בדרך זה אם לא כן לא יסחטו בהמות לי״ט עכ״ל. וב״ל לחם יש לסמרו אחר י״ט אלא יסריח אסור למכור לעכ״ום עריפה אי אחרים ואם נשחטה מע״ט בכל ענין אסור כמ״ש סי׳ תל״ח אלא היה אפשר למכור קודם י״ט:

תצח א וחכם: וה״ה שחכם יכול

להורותו לחכם אחר קודם ליקחר אלא יסחטנו (כ״ת במ״מ): ב ועכשיו מדסחם רמ״ח ס״ת דס״ל דאין בחזקת דין ת״ח כמה דודתי ומ״ת ע״ש למה דסח עכ״ם יש לומר אלא יסחטנו דסח מלינו דדכין בזמן הזה דין ת״ח לכמה דכרים עכת״ם סי׳ כ׳: וכל אדם מותר לבדוק הסכין אחר השחיטה (כ״ם וכ״מ בשם ס״ם) דלא כלבוש שנסתפק בזה: ג ואע״פ שסיה אפשר כיון דאוכל בשם עלמו הוא (פ״ן) ואפי׳ להאוסרין בסי׳ תל״ם ת״מ בחיסור הוא דלא מיתסר כולי האי עסי׳ תקי״ח: ד אין שוחטין. ולהמקילין בספרי חל״ם מותר לשחוט אם לא הביאו בבינו מותר לשחוט אם לא הביאו בבינו: סיימו בעיר שאין רובה עכו״ם דאחרי מסתמא הביאה לצורך ישרא׳: ל״ל דמיירי בעכו״ם הארור עימו בעיר ובהמות מצוי׳ לו תוך התחו׳ דל״ל חסו בחם סי׳ תקי״ח ס״ו אבל בהמות בעיר ובבינו ד ביום סבי״ט ול״ל: ה ביום סבי״ט ח״ל בגלוין בלא על הסכין ול״ל ט״ם ול״ל בי״ט אחי מותר שבת וכל המוקים בהמה שחוטר שחוטה ביי״ט ל

ס"ל להטור כ"ד לפרש שם בחצרו שיטה מרפיה. י"ל שמיחך אח"ש נדון כשולה שבשה מע"ל לעפ"י שיטה מבלל"ריסוק לריכה בדיקה בחבריס הפמיליס ובכן עבל שבולד אע"פ שא"י בדיקה מ"מ כשרותן שיטה פרשם עכ"ל משמע דס"ל לרע"פ שלין הבדיקה בשרשה כמו"נ בשולה ומ"מ ל"ע דשם מקום בדיקתו מין חושבין לריסוק לריכים לפי' בחמת ול"ל ובכ"ז ס"ל בי"ד בי"ע בי"ד בי"ע בי"ד בי"ע

לא (ויסיו עדיף טי): וה פיתה הרב"י שכ"מ ברמ"ה ושוע ונעה"ע שגם ברמ"ה ושוע כ"מ שמותר לכבות בחצר כירה מלכתחלה בדקר נעון וכ"מ מכלבו דכתב בדקר נעון שמותר מחמת לחבל משקה שחור לשלטלו לגמרי"ם כ"מ התוספות בהדיא ועמסו' חק"ע וכ"מ הב"ח תלה עיים לי קשה לחרת ע"ם ומ"ם הרב"י חיים מיכוח ע"ם לדרכם מה לחר בירות מותר פיעול לקר ולח יחפור בדקר ויכסה ' וסירוש קלי לחקניתין ע"ם וחכי לירי כשים טו בדקר נעון וחמ"ה לחר עדיף כל עיקר: לב עפר הרב' ובעפר חיחות מירי שיהו מחוסר לח חפירה ולח כיחים' חלח בכגם (רש"י) וחע"ג דם"ל לעיל דלר ליכח דקר נעון שיך חפירה מירי בקרקע עוע' לכל הכח שבחבי עפר חמקום שחר ולחט בקרן זוית לח שיך חפירה כלל (כ"י): ולפי מ"ל שהעע' דבעי דקר נעון מפום הכגם לקמ"ל ומירי בעפר חיחות כ"כ דלח עביד נות' וכמ"ל החלה"ח חכו לעשות טו דבר חחר כ"ל לכבות טו וכ"מ כחוספו' וה"ן בהדיח ע"ם. ובחק פם הרי"ו דלכ"ע בפירות ובקחת ליכח פפוס נחמ'. וכ"מ סימן ת"ק ס"ב

משמע שבחול ועפר שיך טחת לם הוח קפה לחפילו חלפ מן הקרקע: וחם כן פה שהוכיח ב"י נר שעוה לחוך החול הקפה לו כשטלין לחוחו ממנו לה שפיר עכ"ל דעיפ פוח הכגים עפר לניחת כ"ל בפשר חחות חלה כ"כ חחות כ"כ שבפשה טחן הכילה ע"ג עפר בקפת חלים כחוכים. וכ"כ פחו' לפל בפגת דף ק"ל ע' עפודים פחחוכי' בחרן לפוחן להולין ע"ם לחיפת פפום דעביד עפוח נחמ' פחילת פוין דחכן העופן לפת ונגעיפ וכו' פוחר לקוליחן (פיים סימן שיח ס"ח) ופשני בגדה לח חלי לה עפוחיפ בכיפ חת' לחשוי ע"ב ס"ח דפוחר להיגיח דבר פחחוב פע"ם שעשה בניפת לפל לחפר לחחוב לגר לחוך החול שעשה נחמ' כת"ם החו' והר"ן לעיל והח דיקחינן בחוס בפגת דף ל"ח לחלפער בן חדחי לפי' חין פקלה עלין פעולה פוחר לחקוב בפגת ל"ל דפגם פחלי פפגת דגר דקו וחינו פפחר גופת לף כשפוציחן חותו: לג בפחפ' לגבי לח פכגיפו לכפות בו פם לפוח לפפור לכפו בו פיחה דגם פפור ודל פחיפ"ל פוידע פחפיפל פיפפחפוע"ל לח פיי פפף לח יעפה פחיפיפ לפקום פחפוס (י"פ כב"נת) וע"ע לחה פפיפיפוחו פפוקפים: לד מפגי פרוחם ' וחע"ם לפוור לייחן עפר פיעה בכלי לקבל בו הדם עני"ד פ"ק ל"ח: לה לפפי' דם פהחה ' וכ"פ' וחם הכין עפר לגוחה פלי פוכן לכוי דחם חם פפק כדלי' בגמ' וע"ע לי' הגה פפק' בגפרת דלפוור לכפות בו פוש פפרק פוכי' בגמ' דלפוור לפוור פפיפ"ל בפגת דלפוור לפוור פפיפ"ל בפגת דלפוור לפוור פפיפ"ל בפגת

לן יכסנו: וה"ה בדקר נעוץ בעפר ביחות שרי בדקירה ח' דהח לא טרח טפי בשביל הבהמה (טור ג"ח דלח כנ"י) ועוד דהח הקשו התו' דיחיך יש כח ביד הכיתים לעקור כיסוי מן התורה ותו' דאב ואל תעשה שבתורה כ"ב דו מה שחמרו חכמים בהדיח ובכ"ש הב"ח להתיר ואם שחט בתחלה עשה גומא ·

אפר כירה אבם יכול לכסותו בדקירה אחת שאינו צריך להרבות בשביל רבם הבהמה לן יכסנו ואם לאו לח לא יכסנו:

כ לשחט צפור פ ערב יום טוב ולא ביטה רמו לט לא יכסנו בי"ם:

תצט דין מלינה ומליחה בי"ט ובו ה סעיפים:

א א °א אין מרגילין בי"ם כיצד היא מרגיל זה הסוציא (א) כל הנשר מרגל אחר בני שיוציא כל העור שלם ולא יקרע ספני שטורח בהפשט זה טורח גדול ואין בו צורך למועד:

ב ב°אסור למלוח נבי (ב) °אא"כ מולחו לאכול היום:

ג ג°בהמה ששחטה בי"ט (ג) מותר ג להגביה עורה וליתנה במקום דריסת הרגלים אף על פי שאין עליו בשר כלל °יומותר למלוח עליו מלח קלה כדרך שמולחים ד לצלי °ומותר להעמיד הבשרים ולמלוח כאן מעט וכאן מעט עד שימלא את כולו °ואבל אם נשחטה ה בערב י"ט אסור:

ד ה°ומותר על עוף לינון כמו שלנו ו כדי להגביהו כמו בעור:

ה (ד) ז°אין מולחין את החלבי' °ולא מהפכים בהם ח אפי' לשפחן על

עורה · פי' לשומרה ע"ג יחידות (ב"ח) וקשה דהח מתרי בגמ' דהטעם דדרי ליתנה במקום דריסת הרגלי משום דלח מיכת מילתח דלמרי דחזי למיתן עלייהו כמ"ש רש"י לקמן ע"ב וכיומסחיות מיכחת מלחת דלעורך העור עביד ואסור וכ"ת בגמ' דלמרי דחשור לעשות חלבים ע"ג יחידות ופריך מ"ם מעור לפני הדורסן ומסני התם לח מיכחת מלחת ולח פריך מ"ם מהח דמיותר לעשות העור ע"ג יחידות חלח ע"כ חסור להגביה העור ע"ג יחידות והיינו דפריך ינהמנו ר' ל לטלטולי"ת בחום בשבת דף מ"ט דהקשו התו' מהח דחיתח בשבת דמותר לטלטל עור וכבח לחרינן דהתירו סופן משום חחילתן עסי' ש"ח סכ"ה ומתי מקשו מלחת הכח פריך להגביה ע"ג יחידות חלח ע"כ חסור להגביה וכ"ת ור' יוחנן ס"ל כר' יוחנן דלחתי ולח ס"ל: וכתב היש"ר דלחתי מחתה לגל ערי לטלטולי דחי לח שרי ליה לח יעשנו ולחתי לחתנועי מעמחת י"ט · לכל הם יודע חלח יפסד העור חסור לטלטלו עמ"ש סי' ד' לגלי · ויחיך החלח טעם בו דהח גלי ר"ל מליחה (תו') עכ"ל סי' ע"ו · ולח' בגמ' לכל לקדירה חסור דבעי מליחה ספי ומעבד העור וכ"ל שמותח העור בציפוי דחל"כ ה"ל כלי שחינו מוכן: ה מעי"ט חסור · לחי' הופסט כי"ט חסור דמשום זה לח יימנע מלשחוט דהח יכול להפשיטו מעי"ט (הר"ח עור כ"ח י"ם ת"ת) ויפסיד הם שחטה סמוך לחשיכה חלח כי שהות הוח להפשיטה מעי"ט מותר וע"ע וכת' מהרי"ל בשקו"ט ע"ג לחי' שכח למלחו מעי"ט חסור למלחו כי"ע דחין לחוק בין חזיל לבוכח ומה שחמרו בי' מרדכי ע"ג הם חשיב חפסד דיומח קחת לגבי תינוק הוי חולוץ"ט עכ"ל ערכי' חק"ט מ"ם: ו כדי להגעינן · חבל בלח"ה חסור לטלטלן דלח חזי למידי: ז חין מולחין · דמולח דבר חשוב חבל כלח נמור דשייך בו עבוד יום בו משום מעבד (ר"ן) עכ"ל: ח חפי' לשומרן · דמוכח מלחת מעשה כדי שלח יסריח וחתח נ"כ לחימלחינהו

(גמ')

פרי חדש

סימן תלט

דסי' ססק חחן ספק חלב יסספקה דדבקן לקולח מהל מחתי דסי' לחוש לעגין הכבר קבסי חבל בעבין בציק חין בציק חלח חשיב כלום ומה שכתב כן בשם ת"ק ומה שכתב כן בשם ת"ק בעשרת זקנים

תצט א אין מרגילין כו' · וכב"ח כתב דיש ליחר שלח להפשיט העור שלם כפירוש': ב לח"ב מולנו: זה כתב ע"פ גי' משובמה שמדמה לו בעור חבל הגי' הנכונה שחפי' רולה לחכול העור חסור למלוח כ"כ הב"ח ויש"ם ובהגה"מ וכ"כ חתו' והר"ם ורי"ו ומרדכי וכ"מ בעור ובפ"ע סי' ק"ם ס"ד מכחב מוהגין הרחם והרגלים ס"מ דכל הבהמה חסור למלוח וכתב הב"ח בשם סח"ק דחרנגול' מותר למלוח כולו דח"ל להפשיטה: ג להגביו עורה · פי' לשומרה ע"ג יחידות (ב"ח) וקשה דהח מתרי בגמ' דהטעם דדרי ליתנה במקום דריסת הרגלי משום דלח מיכת מילתח דלמרי דחזי למיתן עלייהו כמ"ש רש"י לקמן ע"ב כיומסחיות מיכחת מלחת דלעורך העור עביד ואסור וכ"ת בגמ' דלמרי דחשור לעשות חלבים ע"ג יחידות ופריך מ"ם מעור לפני הדורסן ומסני התם לח מיכחת מלחת ולח פריך מ"ם מהח דמיותר לעשות העור ע"ג יחידות חלח ע"כ חסור להגביה העור ע"ג יחידות והיינו דפריך ינהמנו ר' ל לטלטולי"ת בחום בשבת דף מ"ט דהקשו התו' מהח דחיתח בשבת דמותר לטלטל עור וכבח לחרינן דהתירו סופן משום חחילתן עסי' ש"ח סכ"ה ומתי מקשו מלחת הכח פריך להגביה ע"ג יחידות חלח ע"כ חסור להגביה וכ"ת ור' יוחנן ס"ל כר' יוחנן דלחתי ולח ס"ל: וכתב היש"ר דלחתי מחתה לגל ערי לטלטולי דחי לח שרי ליה לח יעשנו ולחתי לחתנועי מעמחת י"ט · לכל הם יודע חלח יפסד העור חסור לטלטלו עמ"ש סי' ד' לגלי · ויחיך החלח טעם בו דהח גלי ר"ל מליחה (תו') עכ"ל סי' ע"ו · ולח' בגמ' לכל לקדירה חסור דבעי מליחה ספי ומעבד העור וכ"ל שמותח העור בציפוי דחל"כ ה"ל כלי שחינו מוכן: ה מעי"ט חסור · לחי' הופסט כי"ט חסור דמשום זה לח יימנע מלשחוט דהח יכול להפשיטו מעי"ט (הר"ח עור כ"ח י"ם ת"ת) ויפסיד הם שחטה סמוך לחשיכה חלח כי שהות הוח להפשיטה מעי"ט מותר וע"ע וכת' מהרי"ל בשקו"ט ע"ג לחי' שכח למלחו מעי"ט חסור למלחו כי"ע דחין לחוק בין חזיל לבוכח ומה שחמרו בי' מרדכי ע"ג הם חשיב חפסד דיומח קחת לגבי תינוק הוי חולוץ"ט עכ"ל ערכי' חק"ט מ"ם: ו כדי להגעינן · חבל בלח"ה חסור לטלטלן דלח חזי למידי: ז חין מולחין · דמולח דבר חשוב חבל כלח נמור דשייך בו עבוד יום בו משום מעבד (ר"ן) עכ"ל: ח חפי' לשומרן · דמוכח מלחת מעשה כדי שלח יסריח וחתח נ"כ לחימלחינהו

(גמ')

תצט (א) כל הכשר מרגיל ר' · זה לשון הרמב"ם וכשור כתוב שחפשיטין העור שלם כדי לעשות ממנו נחל ושטעם שהוח יחיה ותיתח על רח"ת שלח הניח לו הפשט לחכול העור · כ"כ בעור בשם בה"ג והרח"ם כתב בה"ג חסר ל"ל כתב הרמב"ם וכ"ל חפילו כדי לחכול עורו יותר יותר מהפשטה וכיון כהרח"ם וכן עיקר עכ"ל וכ"כ בשם ר"ק כ"ל חבל בעוף שלח שייך הפשט מותר למלוח ולהבהב כל הנוף עכ"ל: (ג) מותר להגביה כו' · להחיזיו סיפן משום שלח יפסיד העור ומיהו בשחטו בחול (ד) יש חלבים כו' · לכיון שלח חזו לחכילה מותר מלחת

תצט א אין מרגילין כו' · וראוי להחסיר בכל ענין כיון שמתחיל ברגל אי שמתחיל בראש בכל מקום אחזר כן משמע בטור ובהם שמשרשי"ב כדי שלא תקלקל והתירו חז"ל שומשום תחילתן שאם לא נתיר להם זה לא ישחטו כ"ם אבל אם נשחטו מע"י אסור לטלטל העור דהיינו באכם נשחט והפשטה אף ביום טוב וכן קצת הר"א והרם בם וקיי"ו פי' בעורות לחין אבל בעיות יבישין רחוי להנוא עליהן מותר (הגוא והר"א והרמב"ם ורש"י):

פרי חדש

סימן תלט

דסי' ססק חחן ספק חלב יסספקה דדבקן לקולח מהל מחתי דסי' לחוש לעגין הכבר קבסי חבל בעבין בציק חין בציק חלח חשיב כלום ומה שכתב כן בשם ת"ק ומה שכתב כן בשם ת"ק בעשרת זקנים

(גמ') תשא"כ בשור כמ"ש ס"ג: ט שנשחטה בי"ט ומ"ת מות לטלטלן דלאו מוקצה הוא דחזי להדלקה ועיד דדעתיה דאיכא עלייהו לטלטלן ולהלניטן שלא יאבדו (הג"א ב"ח יש"ש) ולי"ע מ"ש מגרעין (בסס"י תק"א) דאסור לטלטלן אף ע"ג דחזו להדלקה ועל טעם הפני קשה הא כתבו הכי בשבת דף כ"ט ואת"ת הא אחרי כשנשחט בר אוזא מותר להשליך הבני מעיים שהסריחו לכלבי אע"ג דנולד הוא כמו נבילה שנתנבלה בשבת ואפ"ה שרי כיון שדעתו הי' מתחמול ליתנו לכלבי כשיסריח ה"נ מתחמול היה דעתו להסיר הגרעין כשיאכל התמרה וי"ל דהתם הכר אוזא נשחטה מעי"ט ואין המעיים צריכי לאוז וכיון דמבע"י דעתיה לתיתביה לשנרא אם יסריחו תשיבה הכנה מעלייתא אבל הכא הגרעי צריכי לאוכל ואשכי כאוכל עצמו ועד שיאכל התמרים לכך תשיב להו נולד ולא מהני מה שדעתו עליו מתחמול עכ"ל אם כן משמע דכשנשחטה בי"ט אסור לטלטל המעיים שהסריחו דנולד הוא דאתחמול היה עומד לאדם ועכ"ו עומד לכלבי א"כ תלבי' מי אסור לטלטלן כמו גרעיני תמר לכן כ"ל דהג"א לשיעתיה אזיל דפסק פ"ד דבילה בני מעיי כר"ש דנולד שרי אבל לפי מ"ש סימן תצ"ה דנולד אסור גם התלבים אסור לטלטלן כשנשחט בי"ט אלא להלניטן מותר דשרי סופן משום תחיכתן אבל כשנשחטה מעי"ט מותר לטלטל תלבים דחזי להדלקה ויעד שהופשט מערב י"ט שעוה דיכול להניח פתילה ע"ג דחזו להדלקה ועוד שהופשט מערב י"ט אם הוא לה אסור לטלטלו ואם הוא יבש מותר לטלטלו כמ"ש סי' ש"ח סכ"ה אבל כשנשחט בי"ט ה"ל נולד ואם הוא לח מותר לטלטלו שלא יסריח אבל אם הוא יבש אסור לטלטלו דה"ל נולד כל"ל עיקר הדברים דוק ותשכח:

י אסור למלוח משום דסגי להו במליחה מועטת והוי כעיבוד (טור) והר"ן כתב כיון דאין דרך למלוח עלייהו מתחת איסור מוכחא מילתא דלטבוך קעביד ע"כ ואפשר דבזמן הזה דאין דרך למלוח ע"ג עור אסור למלוח ע"ג בי"ט וגם בחול אין דרך למלוח העור: יא שמלאכתו לאיסור ל"ל דאפי' כלי המוקצה מתחת הסרון כיס מותר לטלטלו לקצב עליו משו' שמחת י"ט כמ"ש התו' פי"ז דשבת וכ"פ הי"ש וגם הירוש' מסייע ליה אף הרי"ף לא נחלק עליו לדינא: יב ומקומו שרי אפי' למאן דאסור מוקצה מותר לטלטל כלי דהא רבא ס"ל כר"י ואפ"ה שרי לטלטל כלי עסי' ש"ח:

תק א מחלק להם דוקא בלא גירל כגון שהם מוותרים זה לזה ואין מקפידין אם יקח חבירו מנה יפה אבל אם מקפידין ולריכים גורל אסור (ש"ל) ועמ"ש ספי' שכ"ב בשם התו' דבני חבורה המקפידין אפי' בלא גורל אסורי' לחלוק דגזרי' שיבואו לידי מדה ומשקל ומנין אבל שכנים שאינם חברים אפי' מקפידין מותרים לחלוק בלא גורל ע"ש: ב זו כזו אבל אסור שיאמר לומה שאתה טעל בעד זו למתר אתן לך בעד זו דהוי כבוס מקח (ש"ל): ג עם עכ"ום פי' שיטרא אסור לומר לעכ"ום הריני עמך למחצה לשליש ולרביע (כ"מ בהג"א ע"ש) וכ"ל הטעם משום דלין רגיל להשתתף עם העכ"ום מיחזי טפי כמקח וממכר ולבוש פי' שאסור למכור לעכ"ום בכה"ג בשר כשר עססי תכ"ז ודיוקו שלא הנ"א מדקתני אימר אדם לחבירו משמע למעוטי עכ"ום ודכוותי' דייק בפ"ק דע"א שאסור לומר לעכ"ום הנראה שתעמוד עמי לערב אבל התו' בשבת דף ק"ן דחו פי' זה כמ"ש סי' ש"ז ס"ז א"כ אפשר דה"ג חבירו לאו דוקא וכ"ע ועסי' תקי"ז: ד אסור לשקול אפי' אינו מדקדק רק פיחת מעט או מוסיף מעט אסור אף על גב דבמדה שרי כמ"ש סי' שכ"ג שאני התם דאינו נרא' כמודד רק כשופך לכלי אבל במשקל בכל ענין אסור: אסור ליקח ביד א' המשקל וביד השני בשר לשער המשקל (ב"ח): ה ועבת אומן פי' שיודע לכוון לשער בצמצום אסור ומשמע בי"ש דוקא למכור אסור אבל בביתו מותר וכן נראה דהא הרשב"א מתיר לשקול ממש בביתו לידע כמה הוא צריך: ו חותך כדרכו וכ"ל דמות' לומר חן לי ליטר בשר דאינו מכוון למשקל אלא לומר לו כמה יודע כמה ליטרות יש בו אסור לעשו כן בי"ט אפי' פיחת מעט או מוסיף מעט דמוכחא מילתא שמכוין למדה: ט באור: וה"ה שמותר לשיטתי ברמן:

שמר

על גבי יתרות אף על פי ט שנשחטה בי"ט וכן י אסור למלוח בשר (ה) עליהם באור:

ה עלי שהוא דף על וכבר וכלי הוא אלא יא שמלאכתו לאיסור (ו) לכתוש בו הריפות מותר לטלטלו לקצב על ו בשר ולאחר שקצב עליו אסור לטלטלו ימחמה לצל: (אבל לצורך נופו יב ומקומו שרי)

תק הנצרך לבשר ביום טוב היאך יתנהג וסדר מליחתו ' ובו ו סעיפים:

א אין קונים בשר בפיסוק דמים לומר לטבח תן לי בסלע או בשתים ובן לא יאמר לו הריני שוחף עמך בסלע אלא א כח"ק להם שלישיות או רביעיות כפי החלקים שדרך לחלק בעיר בלא פיסוק דמים ומבי' שתי בחמות ויאמר ב זו כזו ולמחר שמין הנשאר וכפי' ששוה כך יפרע לו: הנה ויש"א אדדוקא ישראל לגבי ישראל שרי בכהאי גונא אבל ישראל ג עם עכו"ם אפי' בכהאי גונא אסור: (הגהות אשרי פרק אין צדין)

ב ד (א) אסור לשקול בשר אפי' בביתו לידע כמה יבשר ואפי' ליתנו בכף מאזנים לשמרו מן העכברים אסור אם הוא תלוי במקום שרגילים לשקול בה ואפילו לשקול מגרה כנגר מנת אסור ומותר לשקול בידו שלוקח החתיכה בידו ומשער כמה יש בה ה ומבח אומן אפי' זה אסור אבל אם הוא יודע לכוין דרך חתיכתו לחתך ליטרא או חצי ליטרא ו חותך כדרכו ואינו חושש:

ג ז אין נוקבין נקב בבשר בסכין לתלותו בו אבל ביד מותר ואם ח לעשות בו סימן מותר אפילו בסכין:

ד מולגין הראש והרגלים ומהבהבין אותם ט באור אבל אין שופלין אותם בסיר ולא בחרסית ולא כאדמה דמתחזי כעיבוד ואין גוזזין אותם במספרים שנראה כעושה לצורך השיער:

מותר

כמה הגיע לחלקו שרי לשקול שכן דרך בע"ה להיות מונה עכ"ל ולי נראה דבגמרא דידן לא סבירא ליה הכי דהא פליגי רב ושמואל במודדת קמח לעיסתה ומשמע דבביתה פליגי ואפי' רב לא שרי אלא שתטול חלה בעין יפה

באר הגולה

[illegible]

עטרת זקנים

[illegible]

פרי חדש

[illegible]

הכל היכא דלא שייך הני טעמים רק מה שכתב ס"ב ועוד"ק דאין
מחלוקת בין הגמרות דמלינו לענין שבת בחמשה של מה בכך
דבר כ"ם בסימן ת"ס דמותר לחתוך כתוש פרע שכר לפועל ויש
לפקפק בכך ה"נ בימי אלו דמותר לחתוך כתוש הגיע לחלקו:

ח ‏ ס"ב למותר למלוח (כ) כמה תחיכות בבת אחת אף על פי שאינו צריך אלא אחת:

סעה ס"ו"ת דלא שרי להעריס רק קודם לכילת סחריה ומותר למלוח הבשר כי"ס (ג) יא ‏ ס"ק עי סביה ומפשר למנהג מערי"ם (מהרי"ל ות"ה סימן פ')

ו יב (ד) ג מ"נוהגין לנקר בשר בי"ט אפילו נשחט כשי"ם:

וטוב

* מותר למלוח וכו'. זה מיתורת דרי"ו בגמ' ומקורי' רב אחדי בר חנינא מערי' ומלח גרמח נרמח ובתב הרב"ם דמקור ס"ס מקק כר"י דדוקא למלוח בבת א' שרי דחד עדיחת הוא לכל מלח מחיכה ג' לחשוב להערי' ולמלוח ב' תחיכה לחדית ולומר בזו-תני רומה אסור עכ"ל וב"י מ"ש מהכתב רמ"א ו"ל דלא שרי להעריס וכו' הערימה מהן דכר שמיה לחיכה ה"ל למכתב דקודם לחיכה שרי הערימה וכ"ל דס"ל אע"ג דחד טרחת הוא מ"מ בת ב' למלוח כרבה חתיכות לחד לחיכה ולומר כדי שיכול לאכול הימנה ולחזור ולמלוח כיון דלא חשיב עדיין לחיכה ולחזור ולמלוח כדי שיכול לאכול הימנה ולחזור ולמלוח אח"כ וכ"כ ב"י בשם הרא"ש ומ"ש ב"י ומ"ש ב"ח ומ"ש ב"ח ומ"ש ב"ח

יג ושוב לנטות. משמע דאפי' לא נסתת מותר כלא שיטי וכיס"ם פסק דאחוריים אסור לקרר דאי"ת לנקרו בכשיטי אותם כי"ם הכל ערי עכ"ל והיה אם נסתת שמותר ל"ש שלא היה נקרו קודם לכן. ולפי מש"ל הכאר הוה כיום המשלישי לשחיטתו ומותר מי לחלוט תחיבות נדוכות לתוך ע"מ שיודיע בהחלט שלא לסרך דהכי כתב שם משום שרירות שלא יסרך ויבשל יפה יפה. ואחר ריבלת"ת דכאן שמותר בשרירות העדשים. הכאר התירו ע"י העדשים. ואחר ריבלת"ת דכאן שמותר בשרירות ע"ג ולא לחלוט לה להמ"ל דמותר לחלוט תחיבות נדוכות ולפי מש"ל ע"ג ולא לחלוט תחיבות נדוכות לתוך ע"מ שיודיע בהחלט שלא לסרך דהכי כתב שם משום שרירות שלא יסרך ויבשל יפה יפה. ואחר ריבלת"ת דכאן שמותר בשרירות העדשים. הכאר התירו ע"י העדשים.

יג (ושוב לנטות קלת שם יוכל לנטות בלחם דכר): (מהרי"ל ות"ם פימן פ"ד):

תקא עצים האסורים והמותרים בי"ט • ובו שבעה סעיפים:

(א) [א]אין מבקעין עצים [ב]מן הקורות אא"ע מדרבנן לבנין ולא מקורה שנשברה בי"ט [ג]אפילו אם היתה רעועה סעי"ב ויקרובה לחשבר [ד]אבל אם נשברה סעי"ב אם אי אפשר להסקה כלא ביקוע מבקעין מפנה תחיבות נ נדוכות [ה]ולא יבקע לא בקרדום ולא במגל ולא במניה [ו]אלא בקופין (פי' מכין של קליפים ויש שופין כו' רלתמין דומה קלת לקרדום הס"ו) יבצר הקצר שלו אבל לא בצר הרחב [ז]וי"א מי שאוט אפי' בקופין לפי שאין אנו בקיאין מהו [ח]ולא התירו ד אלא בסכין: ב ה [ט]עצים גדולים קצת וראוים לחסקה כלא ביקוע לא יבקע כלל (כ) [י]ואפילו לשברם כיר"ש פי' שאוסר אין

תקא א שמותלח לבנין דהמי מוקלם מחמת חסרון כיס ואסור לפי' לר"ם: ב וקרובה להשבר. זהו לשיכת דר"י לבל לר"ם יותר ברישיעים (עור) וכ"ל דלפי' לפי מ"ם פי' שב"ם ד"ה כשהם כריאה שהיתה רעועה לר"ם היינו משר"ת ומלשה שחת ישחטנו תלא כ"ם שהן כחולין (עדשי פ"ח) לכל קורם בריאה שנשברה ב"ע אסור דהא קפריך שהמת דתלמודא דף ל"ו קלא קלתר הניחת ל"ת כ"ש דף כ"ו תלת ע"ב כ"ע מודיים בזה דאסור ולהאוסרים טלה כ"ע כ"ם שהן חלים שפשיעת דאסור דהא טולד הוא וכן כל שברי כלים (עש"ו פ"ח ס"ו): ונ"ל דלפי' היינה רעועה מקרי טולד דמעיקרא כלי והאחת שבר כלים וכ"ב הרב"י בשם הירושל' לפי' כלי שבשבר מע"ט ויש בו תועלת כלי ושבר כ"ע אסור. ומיהו בירוש' לשם קרקפת הניח לם ש עליו תועלת כלי לפי' בשבר ב"ם מותר להסיקן וכ"ב הב"י עלמו שם' זה ופוירי שעשין עליון מעין מלאכתן דאשוכה כגון שברי עריבה לנוח בתוכן תקפה שברי זכוכית לנוח לתוכן שהן כדאי כגון". ונ"ל דבכלי לפי' שיש שלא שחתול ושבר ב"ע שרי ל"ם דבלי עשי להשבר מקל"ב בקורה וכ"ח בשחת דף ל"ב דפריך שפי הכרייתות לחדדי ולא קאמר כאן שהיש לחדד לחתוך שבשרין שחשבר לעשותן מפ"ע שרי דלאו מלאכה היא ולא שכיחא לחדד לבל דקות אסור לחייב משום עוקר כדאיתא בשבת (מרדכי וכ"ת ברא"ם ערשיעון תק"ע) והר"ן כתב דאפי בלאוכל נפש עלמו דאסור דהא דאמר הר"ן נופף ע"ת דלאו לאוכל נפש הוא (כ"י) לא מלינו קפיא לים דהא הר"ן כתב דאפי באוכל נפש. לאומר דבחחתם מדורה ל"ה אסור לאוכל נפש הוא דאסור משום מתוך ואם כן כיון שהמדורה חותרת מותר לבקש עצי למדורה כיון שבהמה מהעלים עלמן ול"ד לחכשירין כגון סכין ושפוד שאין בהם מהן עלמן רק משום שנעשה על ידיהן כ"ב הר"ן בהדיא וכיון שמותרים בקיעה לצורך חימום מותר מפי לצורך ביטול כ"ל: ד שלא בסכין. והחדקדקן מוצאין לאסור אף בח"ם ומתקנים כל העניין הקטנים אף לכישול דניס קודם ל"ע שרי יכול לבטרו בלא ביקוע כמ"ש הרמ"ם ואין להקל אלא בחקש שעניין קנים לא חשבו לטירחא ויטירח הרמ"ם ואין להקל אלא בחקש שעניין קנים לא חשבו לטירחא ויטירח ויותר לבקעו דהשבר מרובה הוא ע"כ"ל ים"ם פימן מ': הנעניין נדולים

ג (ג) 'אין מביאין עצים מן השדה °אפי' היון מכונסין שם מבערב °אבל מגבב הוא ז בשדה משלפניו (וכן נהגתי ח לוקח לפניו) (כ"י ורמב"ם) ומדליק שם °ומביאין מכונסים שברשות היחיד ואפילו היתה מוקפת שלא לשם דירה (ה) °ומלבר שיהיה בה מסגרת ותחירה בתוך תחום שבת °ואם חסר אחת מכל אלו ט (ה) הרי הן מוקצה:

ד 'עלי קנים ועלי נפנים אף על פ' שהם מכונסים בקרפף כיון שהרוח מפזרת אותם °הרי הם ז כספורין ואסורים ואם הניח עליהם כלי כבר מיעט (ו) הרי אלו מוכנים:

ה °עצים שנשרו מן האילן ביו"ט יא אין מסיקין בהם: (ועל"ט תקל"ו סעיף כ').

ו °כלים יב שנשברו ביו"ט אין מסיקין בהם מפני שהם נולר: ° (ואם עיין החיטין שמת בשעה ויקח לוחת יפזרם הרוח ויבא ללקטם כלי אין הם כן ריבה עליהם עליים מוכנים) (התניא פ"ב ור"ן פ"ק דביצה) אבל מסיקין בכלים יג שלמים °או בכלים שנשברו מבעוד יום:

ז 'שקדים ואגוזים שאכלם בערב יום טוב מסיקין בקליפיהם ביו"ט ואם אכלם ביום טוב יד °אין מסיקין בקליפיהם:

סנה °גם אין להסיק בגן עם האגוזים ושקדים עצמן אלא אם כן שהן עדיין בקליפה (כ"י) יז (ז) ואפילו שנשתרו מבעוד יום °ראשון מכבו מותר לגזוז ולהדליקם אפילו ביו"ט אחר שבת: (הר"ם ופרנסי ריש ביצה וכ"י)

תקב הילכי

עכו"ם שחקק קב בבקעה ס"לעולד ואין מסיקין בו (שבת דף כ"ט) ועמ"ס סי' תקפ"ו סל"ב: יב פלמים. הרא"ם כתב ירחים דייק מזה דאפי' שהיה נמורה לא סיק בכלים ולדידן דקי"ל דיש שהיה נמורה בכלי (כמ"ש סי' תי"ז ס"ב) ס"ל דמיירי בכלי רפוי (ע"ת) וע"ע דאע"ג דמותר לסמוך כלי רפוי מ"מ אסור לסכרו לגמרי ועוד דעכ"פ שחקקו בבקעת גלח רפוי הוא ואי"כ למה לי טעמא דעולד ול"ל דקושטא מיעקרא ליכא דהבערה נופה אבל מלאכה היא והואיל ואסרה לעורך ס"ם שהיה ונהי דאסור לבקע כלי לערך לוכל נפש היינו משום דמלאכה נפש"ע היא ואפשר דמותר לבקעו כמו שהתירו ביקוע עצים בס"ל דהא מותר אינו אלא משום כלי אלא אפי' אי אפשר לבשלו אלא בכלי חרס אסור לשברו כל"ל ועל כל פנים ל"ל שהיו לו עצים דאם לא כן עבר על בל תשחית כדאיתא בשבת דף ק"כ ע"ב. עוד שמתחלה בו הוא שבשבר אסור להסיקו דהא ל"ל עולד (י"ם גמרא) ודוקא שהיה מיוחד לכך: יד °אין מסיקין בקליפיהם. ואפי' רשאין למלאכל בהמה מ"מ ל"ל עולד דאיתתול היו עומדים לאדם (כ"כ הר"ן פ"ק דביצה דלא כ"ח) ועמ"ס סי' תל"ט ס"ד: טו עם האגוזים. דאין מוכנים להסיק כלל (כ"י) וע"ע מ"ם מכלים שמסיקין בהם אע"פ שאין מיחזקים להסקה כמ"ש הב"י סי' תקל"ב בשם הר"ן כיון דאיכא תורת כלי עליהם כ"ם מוכלים וכ"ל דשאני מוכלים שאין דרך כלל להסיקם על האש ומיהו בירושלמי אוחזת מסיקין בתוכל ועמ"ס סי' תקל"ח: יו ולפידים. לאו שייך הכנה כיון שהנוף היה בעול והוי כמו תפייה וניסול דלא מקרי הכנה (מרדכי) וכ"ל דאפילו למ"ם סימן תקכ"ו דשייך הכנה בניסול מיירי דאסור להבעל מי"ט להבירו אבל אם ניסל אינו אסור בהנאה דלא מקרי הכנה אלא בניסה אבל היה בעול בשעת מעשה דפסק לפידים אסורים וה"ה פתילות שכבו וכתב בת"ה סימן פ"ד דאם הודלקה בשבת וכבתה אסור לטלטלה בי"ט אפי' לצורך גופו ומקומו אע"ג דפתילה כלי הוא מ"מ חשיב כדקתייה בידים מי"ט שלאחר השבת משום הכנה ע"ב וכ"ל שאין זה קרוי דקתייה בידים אלא משבת שאסור לטלטל נר הדולק אבל בי"ט לא קרוי דקתייה בידים עכ"ל ס"ק ומ"ש בהר"י דאי תשיב הכנה אף בי"ט ניסה ליתסר להדליקו כמו ניסה שטולדה בי"ט מותר אלא נראה דשאני שלפפתי' שכבה בשבת והיקרו ג"כ בשבת דמחתול נמרא לה אבל הכה ליכא למיגזר שמא יבוא להדליק אותו שכבו ביום ידלקו ג"כ אותן שכבו בשבת דבין י"ט לשבת לא שני

תיובתא

ו מסוכסין. דמיחלף בפשוט ומפשר אפי' בר"מ הוי כמעומר (ר"ן): ז בשדה משלפניו. היינו פחות למקום ביטול קדירתו דקדירתו מוכחת עליו שהיו מגבב לצורך מותר: וכ"ם תוסר בשדה דמחגב כמקום גדולו וחייב חטאת. כתב המגבב קנים לחלתת ול"ל לבקיעת עצים לערי שהיו לו מלאכה מתם עכ"ל וכ"כ הב"ח: ח לוקח לפניו. אבל לגבב ולהביא אסור ואין חילוק בין קנים לגדולים וכ"כ הט"ז: ט הרי הן מוקצה. כ"כ הרמב"ם וס"ל דכשאין לו מסגרת אסח דעתי' מיני' שוב אינו מתנותו. והר"ן כתב כשאין לו מסגרת ס"ל כשדה והיש"ש פסק להפוסקים דכתב סגי לו מסגר לו סמוכה בתוך ע' אמה ושוברים: י כמפורשים. אמה ושוברים לא מיירי בהו אלא בשנשתברו מבעוד יום ולא נשתברו בין השמשות ואפילו הכי אסור משום דמוכנים הם ולא נתבטלו מכלי מלאכתן ומ"ש בשם הרא"ש דאפילו נשתברו בין השמשות שרי לא נמצא בדבריו ולא בדברי הר"ן ולא בדברי הרמב"ם ולא בדברי הרי"ף ולא בדברי הרמב"ן ולא בדברי הרשב"א ולא בדברי הרא"ה ולא בדברי הרשב"ם ולא בדברי הרי"ץ גיאת ולא בדברי הרי"ף בעל העיטור ולא בדברי הרי"ף בעל העיטור ולא בדברי הרי"ף בעל העיטור

תקב דיני האש ביום טוב ו' וב' סעיפים:

א (א) אין מוציאין אש לא מן העצים ולא מן האבנים
ולא ב מן חרסית ולא ג מן גושים ד פחמים ואין
ינופחין בפחמים אלא במפוחת ו ונהגו היתר בכפוח של בעלי בתים ע"י
שינוי להסכו שלמעלה לסמה: הגה ה ומותר לכבות מים בכלי לתוך עפר
מוכן ז אם אין שם מכבה ודוקא לצורך יום טוב ח לצורך יום טוב
שני מותר: (מהרי"ל) ט ח"ו משום סרורה כי"ב כשהוא עורך את העצים
אינו מניח זה על זה ער שיסרר המערכת שפני ? שנראית כבונה אלא
או שופך העצים בערבוב או עורך בשינוי ביצר מניח עץ למעלה ומניח
אחר תחתיו ואחר תחתיו ער שהוא סניע לארץ וכן הקדרה אותו אותרת
וסכנים האבנים תחתיה אבל לא יניחנה על גבי האבנים וכן חפרה
אותו (תקישים) למעלה והאבנים תחתיהם אפילו ביצים לא
יקפיר אותם ת שורה על גבי שורה ער שיקרסו בפו סגדל אלא ישנרר
ויחתיל מלמעלה למטה וכן כל כיוצא בזה צריך שינוי:
כגה וכן מלמעכים לו בקנים ט בתגיות לתרן (תוספות) צריך סיכוי
מבל מוכר לסגיר מלמן בגדו על רגליו ואין זה משום מגן "יום תומבים
לפמיו

תקב א אין מושיבין שפרי
לתפר להציל
בערב יום טוב ב ר"ה ד"ה העשה מפני
פרות מוליך ואין כאן הכל כלי
בעתר ואין כאן ואין זה בכלים
שמלה מלאורים לפי שאין זה דרך
הרחוי בכלים אלא לצורך יום טוב
כו ורואה אם מוליך אם מותר
להשתמש בו עכ"ל: ב מן העשר
לעיפי בקר (ר"ן): ג מן הגושים
שמתגבן זכוכית הלכה מים בגד
הגושים ונתן בו נעורת של
פשתן ומלבן (הר"ן והגי"מ):
ד פחמין: משום דעשה כלי
לגורפי והב (רש"י) ור"פ משום
דמיו מבבה: ה אם אין
מבבה: ויש מ"ם בתב דאפי' מבבה
דבר שאין מתבזין אין מלבבים אפ"ל לנשמש בכל יום ולא ישב בהן
ומי' תק"ן ס"ך ומ"ם ספי' תק"ב: ו לצורך יום טוב: כגון בשחרית
מבבה אותו לערב עפי' תק"ב: ז שנראה כבונה: דוקא בשחמר
ד' שורות עשים בעין ד' ושפי' מחיבה וחו"ב נותנין עשים עליהם לבל
בלה"ה ל"ע עי' (טור ורמ"ם וב"ח סימן תק"ב) ומ"מ בשותנין
ב' תבנים ועשים עליהם ברך מיתפים העשים בידו ויתן מלבני' מחיבים
כ' בתרי גבי קדירה: ח שורה ע"ג שורה: מקשה בה"ג
לתיר שתחתין ולא זכר ת"ם: ט מחיבות לתרן: והב"י כתב בשיעור
פיזות מג' לתרן בלבוד דיו ואין נרחה דלא ת"ל שיעור בתו"ה
אשור בפי' תרע"ב ופוסק"ם בשום ס"ק דסוב' עב"ל ד"מ וב"ב ב"ד
סי' שע"ח סעי' ב בהג"ה ומלקח מתחיל מחבית לבל לא סבר שם בלי שיעור
לתרן לגוד לחתיר רק רחלת בתבו מדבריהם דבשיעור ולי ב"י דחדבדם
בשובה דף י"ח תרי' בעיבובין דף י' וכתבו שם החעב"ב החב"ש מלבוש
לתרי לגוד וכ"כ תר' בעיבובין דף י' וכתבו שם החעב"ב החב"ש מלבוש
לבוחב בעתם"ב דיש לגוד לה שיחיר לך ס"ם שסולה"ב קלת' בשוך בבעי
לבעיבי מבלן ולבעבי מבלן ותבעבי חלל בתחל' דה"ל בעפו ולי תחר' לגוד
בני בתשבו מבלן ושבו מבלן עב"ל ובדף ק"ב בתבו לבל לא משתבר
שיתבב בפ"ב בעיבוב ת"ל לגוד עליו לעשות בשבת לתעו לבשות בשבת
בני תוטין תוך ג' משום בעיבוב לבל עב"ל ת"ב ס"ת לתיבלו
בתקים לתרי לגוד לא לתרי"ן לבוי לוסל ויל דבתחת בוי לוסל לעיבן
שבת לבל מותר לפרום עליהם סדין לת"ב בדתיבת שם תלת שת"ם מותר
לבעיבי בשבת לתיבו לא עביב מילי תדע דבל תלבעיים תבלן וב' הוי
לוסל לתי' לעיבן טותח ולת"ם מותר לעשותו בשבת ב"ד ם בסבני בילת
תתבים לבל מתל"ז' ותב"ו בפתוח תב' סתוך לתרן תתיבם תעלית לוסל
ותשור להביח ע"ב עליה תלבלן וגם ג"ל לתשור להיתיר מתיבה ז' ותב"ו
בפתוח תב' סתוך לתרן תם בת לתתיר לבבוב ד"ם ס"ן שב"ח לבל לר' יוסי
לתסור לתיעיד מתיבם תלוי סרתי' בשובה דף ע"ו ע"ב ס"ו בעיבובין דף
ע' ע"ב ת"ל לגוד לבל לתיר גבי לתיר' ע"ש ע"ל דמדון תידן תבלן תלוי
בתלבי תבבי דפליגי לת תרי' לגוד בבלים דבשבת דף ת' פ"ב ת"ל
בלים לומתם ד' בל ד' תרי' בו לגוד תם לא בדבבם מתלוקת עשוים
לתיבת דבר בתוכו בגון לוסל ובל"ב בתשור ותבו' בתבו' לבל לגוד
תלת בבם מתלוקת בגוסים ז' ותב"ו בלא בלייס ובתב ד' לבל בלא"ם סי
בשתר תפליגים ולת תרי' בהו לגוד ותבתב בתלוקת. בתב לא תרי"ן
לגוד לשוי בתשים דבר שיתת בלי תלת תלבו בתלוקת לגוד וגוד בבלים
תלת בבעם בבוסים דבבתבי פתוח תב' סתוך לתרן בעשים בתוסת וט'
בל"ל. ול"ע ולתת בשבת דף ק"ל תתיבו לתם בעין בבבי ובבתב תרבבל
ותן מתבו ב' לתרן תתרי' בתב' לגוד וב"ת בעיבובין דף ל"ג בבי בלבלה ב"ב
תעור סימן פ"ן לתתרי' בתב' לגוד לבן ב"ל לתת שיר ות"ם תעור סימן
תרל"ב עיי"ש סי"ב:

תגודה

דבילה דף י"ח דבלתיבור שפת לשילי דיעבד תסור תלת בעין ט"ח דתיבת דרבבן תקילי בדעבד ואף ב"ת בעין
בין יום ט' לשבת תלת לוסל בשב ולא מבבדיו תם"ם וחוב בתו שבתם תדבדי' תם"ם ב"ל בתיבור שבתם בין
תוסל בשבת בין תלת לוסל בשב ולא מבבדיו תם"ם וחוב בתו שבתם תדבדי' תם"ם ב"ל בתיבור שבתם בין
דחוב בשבת בין תלת לוסל בשב ולא מבבדיו תם"ם וחוב בתו שבתם תדבדי' תם"ם ב"ל בתיבור שבתם בין

ם דהרי אתרי' אין תופין מי"ט לבשת ותפ"ה מבעי' לן בפ"ב דביצה עבר ותקנ מתי"ט כ"ש בלע"ד דלא מבעי' דלכתחלה אסור לבשל בתוהו אלא אפי' אם עבר וביטל להתבשיל אסור ליזהר מזה ודיינו כמבשל בשבת: (ב) כל זמן שלא לאחר מתחתיו · ע"ש ס"ס: (ג) האחיל ואינו כיבוי · עמ"ש בסי' תקי"ל ב"ג ע"ש מהר"ם בלוי ורמזתי לכיבוי פעמים מותר כגון לכיבוי הרבה ומזיק להתבשיל ולהסיר מסס קלח וזה שהניחו מקל"ד מותר לכבות כדרך לכבות נפש וכתב ב"י בשם מרדכי אם נוקח מדם תוך מן החרוב להחיר בלילה ל"ל דמסתפק אין הכר מיהו העולם נוהגין ליזהר ונכון הוא עכ"ל ולפי מעשה דכאן דאינו מתכוין לכיבוי אפשר דאם נוקח מדם תוך מן החרוב להחיר בלילה ל"ל דמסתפק אין הכר מיהו העולם נוהגין ליזהר ונכון הוא עכ"ל ולפי מעשה דכאן דאינו מתכוין לכיבוי אפשר דאם נוקח מדם תוך מן החרוב להחיר בלילה ל"ל דמסתפק אין הכר מיהו העולם נוהגין ליזהר ונכון הוא עכ"ל ולפי מעשה דכאן דאינו מתכוין לכיבוי

דלפי' מניח נמרן (ב) כל זמן שהיינו צריך לאותו של מחתיו שרי: (טור)
ב ' ו"ג באגודה של עצים שהורלקה בפרורה כל עין שלא אחזה בו אש
מותר לשמשי ואינו דומה לסיר שטן מהנר:
הגה ומותר ליקח עץ הבולק מגד זה של מדורה ולהניחו בגד אחר (ג)
ד"המחיל ויהיו מכוין לגמרי (מרדכי)
ג יא (ר) ו"אין מכבין את הקרקר ולא את הדיות בבקעת:
הגה ו"אבל מותר יב לנקות בו (הרי"ף) יב וכ"ם שמותר להסיק בו עם שאר עצים תף ע"ב מהיכן רשאי להסיק בפני עצמו: (ר"ן)
ד (ה) ו"מלדיין מותר לבשל בקדירות חרשות ביום טוב:
הגה ויש מוסרין (הרי"ם והטור) יד וכן המנהג שם לא טח עץ על ידי הדחק ולכן נהגו בקונין קדרות חרשות שנפסח מבעוד יום כדין קדרות חרשות שנפסח בין ט"ס: (ר"ע)

תקג שלא להכין מיום טוב לחבירו · ובו סעיפים:

א ו"אסור לאפות או לבשל או ז"לשתות כי"ם לצורך מחר אפילו הוא שבת או יום טוב (א) ואפי' בשני ימים א של ר"ה (ב) ב ו"אאבל מבעוד יום מותר לאפות צריכה קדירה בשר אף על פי שאינה צריכה (ג) אלא לחתיכה אחת: הגה (ד) וכל שכן שיכול לבשות שלא נריך אלא לכזית

המנהג · ז"ל ר"מ מהדומים לי שנהגו במקומנו לסיור שרי מנהג פשוט בכל הקדירות שקונין לפסח ומבשלין בהם מיום קודם פסח עכ"ל ומהרי"ל ה' פסח כתב שאסור להשתין בקדירה חדשה ע"כ ובתשו' בשאר י"ט אין העולם נזהרים ומבשלין בקדירה חדשה ול"ל טעם שכתב הר"ן דחשמועי קא משמע לן דאע"ג דהוי דמלייתי ואין מחזיקין מים עד שיבשלו בהם פעם א' עכ"ל וידוע דכלים המצופים שקורין גלאזי"ר מחזיקין מים בעוד אפי' קודם בישול לכן מותר לבשל בהם בי"ט בתחלה שרוב הצמיגן בגלאזי"ר אינן מבשלין בפסח שאין מחזיקין בכלי גלאזי"ר כמ"ש סי' תנ"ח אלא בכלים שאין מצופין לכן מבשלין בהם מיום קודם י"ט ככל הטעם אבל בתוך אין חיתוך בין פסח לשאר י"ט: טז ע"י הדחק · שאין לו מה לאכול (הגמ' פ"י פ"ק)

תקד אסור להכין מי"ט לחבירו אפי' דבר שהיה מלאכה עסקי' תר"ז מ"ם ועסקי' תי"ו וכ"ם הילדה לתכן בקיטים בקיבועה דירה · י"ט שבי לגבי לתסון חול הוא לתסור: א של ר"ה: להחתיר אחרי' קדושה ת"ם הם ולא להקל וק' דבסי' תי"ם בכתב התעדה לב' י"ט על גליות וכתב הת' והרשב"ם והרמב"ם לבל בר"ה אפי' לאכול בתוך בשר מיום ראשון לשני ולא בשר מיום שני לראשון ואפי' בשני דקודם ת"ק הן אפי' לקולא ע"ם וי"ל דהא בתחת רחסון עיקר ולא"ב לסור לבשל בו ביום שני דמכין מי"ט לחול לבל החם מת"ל אי אחר יוסי שני חול הוא ת"ל עירוב: ב לבל ממלאכה כו' · אפי' אחר שהניחה הקדירה על האש תוחר, להוסיף בשר אפי' שהתבשיל מתוקן יותר כשיש שם הרבה (טור ב"י ס"ם) ומשמע דאפי' הוא בקדירה קטנה תות' ליאחז בקדירה גדולה ולהוסיף עליו כדי שיהיה שתן ניותר ועשתי' זה וכתב הטור דמותר לסור בפירוש לי"ט שני אחי רועה זה המותר וביש"ם פסק כהרוקח דאסור וכ"מ בב"ח (ועשי' תקי"ב ס"ח) והעולם נוהגים היתר שמבלין בשחרית לצורך הלילה ועכ"פ צריך ליזהר לאכול קצת ממנו וכתב ב"י דאפי' לאוכל רק מהתבשיל שעשה הבשר אחר מהרוטב שרי והב"ח כתב דדוקא כשצריך לאחיכה ת"ל שמותר למלאות הקדירה אבל לא עיקר ביטולו לצורך הלילה ואוכל בשחרית קצת ממנו כי היכי דלא ליאסר עלי' הוי בערמה דלא כהרבה שטועים באיסור זה כו' ודחק לייאשב דברי הב"ח והב"ח ורי"ו שכתבו בהדיא שמתרומין ע"ם ובדברי ריי"ו ת"ל ליישב דז"ל רגילין בני אדם לשהות התבשיל ולבשלה לצורך חול ולאכול מהבשר או דבר מועט ומכוין על ההיתר דרך אחרת וכו' (עסמי' ת"ק) וכתב הר"ם דוקא קודם לבילה ע"ל וכ"כ הי"ם בהדיא שמותר להעריס ביומו בשלמו לאוכל בלל מאותו קדירה רק שאומר אחת יזדמנו לו אורחי' (עסמי' תקכ"ו סכ"ח) וכ"מ בב"י בשם רשב"א שאסור לעשל הבבישת בבקר לע"ם

שאוכל

עטרת זקנים

ב אגודה של עצים כו' · סי"ט ליזהר מלקוט אור מן הקרורה העשוי' להאיר בלילי שהוא רוצה לסחתקף בו השכון שיסבתיש את האור (ב"י):

תקג א אבל מבלא אשרה קדירה כו' · היינו ליזהר אף לאחר שנתבזה קדירה על האש מותר ליתן עוד להוסיף תתיכה של בשר לתתיכה של בשר לתובה מפני שהתבשיל מתוקן בבך יותר בשיעור הראת בקלל וזהה הבל לעזר · ם (טור ב"י רשב"א) מותר לבשל בשר בי"ט אע"פ שאין בדעתו לאכול הבשר אלא הלילה שקדירה (ב"י והרשב"א) ז

פרי חדש

סימן הלט

ספיקא דרבנן לקולא תפ"ה דלילה קודם לחם בדרבן דמי לדרבייהו ספק פיחתם מיד ספיקו קודר ואפי' נפנה מעט וכמ"ם בשם התוספות:

קור תחים על מ"ם נכתו לסחר זה שחם לה ניקלו זה ניזכים בדיקה ולא הילך בין בכר קבן לכבר גדול ואחתי והם תיכה ספק ספיקא ספק נכנס בניה זה לו לה ואח"ל נכנם מחה תבלו כולו ואיכן דספק זה דמחה ליכלי חקה לגבי ס' ניבורין מהני חשוב לתיכה בבדיה ספיקא לחתן לו מלא דהכיב ספק עולה ופוד דדין. כל קנוב כמחום על מחצה דאי כוי תידום והילך ספק זה תפיל לגל כלא תפיל זה תכיב עיב יחלה דבריו בהם לגל כלא יחלה ספק ספיקא דרבנן לקולא ואפי' ספק דאורייתא ספק קולר ואפי' נפנה מעט וכמ"ם בשם התוספות:

קור תחים על מ"ם נכתו לסחר זה שחם לה ניקלו זה ניזכים בדיקה ולא הילך בין בכר קבן לכבר גדול ואחתי והם תיכה ספק ספיקא ספק נכנס בניה זה לו לה ואח"ל נכנם מחה תבלו כולו ואיכן דספק זה דמחה ליכלי חקה לגבי ס' ניבורין מהני חשוב לתיכה בבדיה ספיקא לחתן לו מלא דהכיב ספק עולה ופוד דדין. כל קנוב כמחום על מחצה דאי כוי תידום והילך ספק זה תפיל לגל כלא יחלה ספק ספיקא דרבנן לקולא ואפי' ספק דאורייתא ספק קולר ואפי' נפנה מעט וכמ"ם בשם התוספות:

קור תחים על מ"ם נכתו לסחר זה שחם לה ניקלו זה ניזכים בדיקה ולא הילך בין בכר קבן לכבר גדול ואחתי והם תיכה ספק ספיקא ספק נכנס בניה זה לו לה ואח"ל נכנם מחה תבלו כולו ואיכן דספק זה דמחה ליכלי חקה לגבי ס' ניבורין מהני חשוב לתיכה בבדיה ספיקא לחתן לו מלא דהכיב ספק עולה ופוד דדין. כל קנוב כמחום על מחצה דאי כוי תידום והילך ספק זה תפיל לגל כלא יחלה ספק ספיקא דרבנן לקולא ואפי' ספק דאורייתא ספק קולר ואפי' נפנה מעט וכמ"ם בשם התוספות:

תקד דין החבלן בי"ט · ובו ד סעיפים :

א (א) הכין את התבלין כדרכן ° אפי' ירוץ אותם מבעוד יום יפיג טעמן אבל מלח אינו נירוך כי"ם ° אלא א"כ הפת הטבוש או שירדו בקיני וכיוצ' בה כדי ששנה שאם שחק המלח מערב י"ט לא יפיג טעמו ב יואין שוחקין את הפלפלין ולא את התרדל שלהם אשום חשש ג כיוצא בזה דין החבלן (תלת) דין אותם בסרוכה בכל התבלין :

ד ואפי' נתנן ד לצנון כמדומה מנגנין (כהגות מיימוני פ"ג בשם ס"ג) שבן מותר להדיחם :

ה ° מותר לחתוך תבלין ודרוך אצל מרוכה או מרוכה אצלם אפי' דרך ר"ח

לטעמן (סמ"ק) וכן יכולה לכבוש הרבה קדירות ° ולאכול מכל אחת מיד (ל"ת כי' יהיחם ותשובת הרשב"ל) (ה) ° דוקא קודם אכילה אבל אחר אכילה אינה יכולה לכבול ולשער ואוכל מסנת כזית רחוי תיכף ° ואיתיה אם עברה ובשלה (לו שחקים) ג מותר לאכלו :

ב ד ° כשלא נתחם חבית של טיט אף על פי שאינו צריך אלא לקיטון אחר :

בנה מבע צריך לנסיים בכל מבע כאם בשעה אחר מבע ה אסר לנסיים אם כבר התחיל מבע דשעה שנה לצורך שה : (המגיד פ"ח)

סלוכלת מהם חפני שתין ת' חשביה בתקיון הכיורו ע"ם משקע שמקדירה מחשבית שרי ע"שותתו' הרש"ג סי' הרש"ו הרדכי כתב בשם שמחשבית להרבות בכישול תבל לתוך תבילה יכולה לבטל ואומר תובל משום כזית למען לך הערת גדולה מזו ע"ש ואחרי שכתבו זאת

לסיים (סמ"ק) וכן יכולה לכבוש הרבה קדירות ° ולאכול מכל אחת מיד (ל"ת כי' יהיחם ותשובת הרשב"ל) (ה) ° דוקא קודם אכילה אבל אחר אכילה אינה יכולה לכבול ולשער ואוכל מסנת כזית רחוי תיכף ° ואיתיה אם עברה ובשלה (לו שחקים) ג מותר לאכלו :

ב ד ° כשלא נתחם חבית של טיט אף על פי שאינו צריך אלא לקיטון אחר :

בנה מבע צריך לנסיים בכל מבע כאם בשעה אחר מבע ה אסר לנסיים אם כבר התחיל מבע דשעה שנה לצורך שה : (המגיד פ"ח)

תקד דין החבלן בי"ט · ובו ד סעיפים :

א (א) ° הכין את התבלין כדרכן ° אפי' ירוץ אותם מבעוד יום יפיג טעמן אבל מלח אינו נירוך כי"ם ° אלא א"כ הפת הטבוש או שירדו בקיני וכיוצ' בה כדי ששנה שאם שחק המלח מערב י"ט לא יפיג טעמו ב יואין שוחקין את הפלפלין ולא את התרדל שלהם אשום חשש ג כיוצא בזה דין החבלן (תלת) דין אותם בסרוכה בכל התבלין :

ד ואפי' נתנן ד לצנון כמדומה מנגנין (כהגות מיימוני פ"ג בשם ס"ג) שבן מותר להדיחם :

ה ° מותר לחתוך תבלין ודרוך אצל מרוכה או מרוכה אצלם אפי' דרך ר"ח

לטעמן מקח קדירות אפי' דבר מועט והו' עיקר התבילה ומשם הך ר"ח כתבו ובלבד שלא יעשים פירש"י בשעי קדירות שיתר אפי' ברך להזמין תורתים תכל קדירה ת' שיתר להעשים ולהדחת ט' ולת מ"ם מסחית דרך תדת דמתת נרחת נרחת ל"ל דשם ליכת תלת עיכד תכלין ומשום שתחת ל"ש כי תבל הבת מיירי בכישול דתחיר ומשום הכי לעשי תקנה ע"י ת' על ל"ת ון ה שיתיר לטעל כי' על ת' שתיר לטעל כי' על ת' שתיר לטעל כי' על ת' ש

ר"ח אע"פ שחל אפשר להוליכם מערב יום טוב:

ג **ה** אין כותשין הריפות בסכתשת גרולה אבל כותשין בסכתשת קטנה שזה הוא חשיני שלה **ן** ובא"א אפי' בקפנה אסור וכיון שאין אנו יודעים עכשיו מה נקראת גרולה או קטנה יש לאסור תכל:

פנף **ז** ומותר לגרוד נגינה כי"ם על מכלי פחות מורג מיהו **ח** ניוך פיטול מעט כמו בזיכת חלת (ריב"ם פסי"ר קפ"ל) **ט** וה"ה מלות גלח פיטול בפסוח דאין שחיכה בהולין אבל כותשין בסכתשת גרולה: (מהרי"ל)

ד **י** שותר אדם לפרוד תבלין ליתן בקדירה כשביל שלא "יקרית תבשילו (פי' שלא יפרסנו ויקלקלנו מחמת ריבוי תבלין)

תקה דין החולב בהמה ביום טוב וכו' סעיף א:

א **א** בהמה שחיא (א) עומדת **ב** לאכילת ורוצה לחלוב אותה לאכול החלב אם לקדירה **ב** שאין בה אוכלין אכור ואם יש בה אוכלין פוחר (ב) וכגון שבא החלב לתקנו ואו ש"ש בה פירורין והחלב נבלע בהם **ג** אבל החלב כל צאנו לא התיר מפני פרוסה שנותן בכלי: הגה **ד** יעכ"ו החולב בהמה ביום טוב ישראל בוקרו **ג** (ג) יש לנקל (רשב"ם בתשובה) לך נהגו בו היסור ואין לשנות: אמיהו (ד) ביום טוב ס: גליות מותר ביום טוב שני (הגהות מיימוני פיה ביום) אם מותר לומר לעכו"ם להלוב בהמתו בשבת ע"ל סימן ש"ה סעיף ב' ועי"ל סימן תקי"ח סעיף ב' אם מיתר להשמיע מלב ולעשות בשביל יום טוב:

תקי דיני

תקה

(א) עומדת לחלבה דאו עומדת לחלבה מחמת חלה ואפילו מקלה מחמת חלה לקדירה שרי דאין לחלבה אסור דמעיקרא היתה עומדת לחלבה ול"ל דכאן הדר ביה והך עומדת לחלבה דאסור כתב הגה אבל בו ול"ח דאפי' עומדת לחלבה אין חלבה מוקלה אם אין לבנן וליכא נגיעת לאסורה דמיחה דתרנגולת העומדת לגדל ולגדל תפרוחי וכן דעת הר"ן ע"כ ורמ"ל דפ"ק מביח זה וכתב ואין דברי נגיעתה דמיבין לנו לחקל כי מסתע בגמרא דחלוי בעומדת לחלב ע"ש ולח ידענא למה קרלים דברי נגיעות דהח בתרנגולת העומדת לבניס סתם לח חלוי בוקל לגדל בניס ה"ג בעו לחלבה לח לחלבה מכיחות הגביעת חלית חלמת לח חם מקפידים עלח יחלבו בשעת שחיטה לח מניחין אותה לקבן הרבה לעשות גבינות זה הוא דעת מקלה וכיון שמידי דרבנן הוא נסתע להקל: (ב)

בשבת החלב לחקנו מסתע דאפי' אחר החלב שים בקדירה מה שלח בו לחקן ל"ל דיב"ם זה כשבת לאוכל לחקנו שלח מרחה לשת בעו ליה בו וכ"ש דברי רש"י מבל כל שלמו למקון לח חותר מפני מה שבעלין בכלי ע"ל מסתע דאם אין שום רבוי חותר למקון שבשבילו בחוכל שבקדירה ו"ל ב"ח שמניח בה"ח ח"ח בקערה ס"ל לחלוב בחוכה בי"ט חבל אי אית בה פרורין ודאי שרי שהחלב נחוכה ונעשה חוכל אך מ"מ אין רוח חכמים נוחה הימנו חבל על מה שאין החלב מתערב עמו זה חוסר רבינו יהיל אך אם ע"ם שרי לישראל לוחותו חותר לישראל לחוכלו חבל לשחותו חסור ע"ל ולפי מה שכתבו רבינו הרמה מחמון עם שנחתנין מעט לחם בכלי ותולבין עליו הרב' דלא גזרינן בזה משום שמא יסחוט ע"ש ולפי"ז אין לנו לחלוב בי"ט בכלי שיש בו מעט חלב מבעוד י

תקו דיני לישה ביום טוב ובו ט סעיפים:

תקו (א) אין חולקין ביום טוב כדי שלא יבוא לידי מחיקה ולא יכתוב שני שטרי חלוקה ולא יכתוב שטר חוב אפילו לגבות ממנו ביום חול ואפילו לכתוב לו שיתן לו ביום חול אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר יום טוב אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ויום טוב אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ויום טוב ויום טוב אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושני ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושלשה ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וארבעה ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וחמשה ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושבעה ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושמונה ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ותשעה ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ועשרה ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ואחד עשר ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושנים עשר ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושלשה עשר ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וארבעה עשר ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וחמשה עשר ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושבעה עשר ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושמונה עשר ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ותשעה עשר ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ואחד ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושנים ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושלשה ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וארבעה ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וחמשה ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושבעה ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושמונה ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ותשעה ועשרים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ואחד ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושנים ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושלשה ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וארבעה ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וחמשה ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושבעה ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושמונה ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ותשעה ושלשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ואחד וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושנים וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושלשה וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וארבעה וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וחמשה וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושבעה וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושמונה וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ותשעה וארבעים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וחמשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ואחד וחמשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושנים וחמשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושלשה וחמשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וארבעה וחמשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת וחמשה וחמשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושבעה וחמשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ושמונה וחמשים ימים טובים אסור ואפילו לכתוב לו שיתן לו לאחר שבת ותשעה וחמש

(ו) יכול להפריש מנחה חלה ו ולהוליכה לכהן (פרי תפילו ספריסה מתתמול) יאבל עיסה שנלושה בע"ט אסור להפריש ממנה חלה בי"ט:

סעיף ז תוכל ומצייר קנה ח ולמחר מפריש טו מן המצויר מלה (ע"י) ומותר לאפות הפת על ידי שיכול מעגו ויפרוש ממר כך חלה ויפרוש מתוכה עיסה גם על מה שנתן מעי"ט (הגהות מיימוני פ"ג ומרדכי פ' פגו בנערין וכ' בשם תוספות פרק קמא דביצה):

ח יהמפריש חלה כי"ט יב (ח) והיא טמאה יד לא יאפה אות ולא ישרפנה שאין שורפין קדשים בי"ט אלא סניחה ער הערב ושורפה:

ט טוסור לעשות ביום טוב פת עקייה אינו אופה פת אחרת אלא אם כן יש לו בני בית שרגיל להאכילם פת הדראה אבל אם יש לו פת הדראה הרבה יכול לאפות פת נקיה:

י אסור לעשות שאור ביום טוב יז אלא ע"י שינוי כפני שהיה אפשר לעשותו מבעוד יום:

יא יאפילו נשחטה הבהמה מערב יום טוב יח (פ) מותר להפריש התחנות ביום טוב:

תקו דין

ג"כ מותר להפריסה רק שעושה משי' לישאר תחן: וט"ז במרדכי כלף טעם אחר שאם תהיה מחיר לאפות ולשייר ח"כ לא הועילו תכמים כלום בתקנתן שקבעוהו חודש ולא הפרים מעי"ט ע"ש ל"ל לתקל עסי' תקי"ב סח"כ ולפ"ז שמעשה משים קצם לאפר דבשבת להפרים מעי"ט מותר להפרים בי"ט לבל משמיטת הפוסקים משתע דאין חילוק ועכי"ד סימן נ"ח: יא יוכל לבשל: כתוב במרדכי סל"ל דוקא בשלריך לפת תמה דלא עבד כלום רק מחבב עם"ז: יב ויפרפס יחד: כי שיטיו סתוכי יחד כמ"ש בר"ד עסי' שכ"ה: יג והיא מתמה: כגון בזמן שהם שכולנו עתה': יד לא יאפה לוחה: לפי שאסור לאוכלה ואסור ג"כ לטלטלה (משנה פ"ב דביצה) ועסי' תכ"ו: טו אסור לאפותה: אפי' בתנור ח' לט"ע שהפת מצניח בכך כמ"ש עסי' תק"ו ס"ו דהתם אוכל ליהו פת שיהלה אל"כ אי מקלעני לי אורחי אוכלים כל הפת משל"כ כתן (תו' יט"ב ב"ח) עסי' תקי"ב ס"ח: טז יש יזכור: משמע בתו' דבשבת דקאי"ו דמותר לבתחלה לאפות פת הדראה ואל"כ פת נקיה: יז מותר להפרים דלת טבנן ואם כן היינו מתקן כלום דמפורשים ושמעתי הן דיבורות בפ"ע:

תקו כתב

(ו) ולהוליכה לכהן. אפי' בשבת (יט"ם) וכ"ל דוקא כשבתחלת וכשסיום היו לה חזות למידי בשבת: ז תוכל ומצייר. סיינו בתחלת ח"ל תכל חלת ח' עבי"ד כסי שכ"ב: ח ולמחר מפרים. ומתילה בע"פ שחל בשבת ותכל להפרים חלה בע"ט אלא אם כן שהחם חתן פתם לשבת אסור לתכול ממנו דהא יצטרך לבער התחן וא"כ נמצא תכיל טבלים למפרע וכדלתמרי בגמר' אחת יבקע הגוד וכיולה אותה טבלים לתפרים בי"ט ואין יהחמוייר לעכו"ם בשבת והעכו"ם יחזור ויחנכו לו לאחר הפסח ויפרים חלה דהא לאו לאחן לייהן על הנאיוא"כ אחת לכל העכו"ם ומותר לאכל טבלים: וא"ל כיון שחל"ת לאכול ממנו כלל אסור להפרים מותר להפרים בשבת דהא חלת ח' ג"כ אסור לאכול ממנה בלל הפרסה וחל"ת לכן אסור להפרים בי"ט לכן ל"ל דאין להם תקנה: ט מן עסי' שמשוייר חלק כדי חלה לאוד (כ"י): י ומותר לאפות. וכ"ח פסק כמרדכי דאסור לאפות כמו עיסה חלת של עסי' (כמ"ם ס"ו) משום דאפשר לאכל העיסה קלת דאיסורא דרבינהו עליה דאין מבזיתין חלה בי"ט עכ"ל. וכ"ל דיאיים בירושלמי פ"ג דפסחים דקרי ממחני' פ"ג דפסחים כ"ת ס"ו תנ"ם ס"ג דהתם ג"כ מותר להפרים רק שעושה משי' לישאר תחן: וט"ז במרדכי כלף טעם אחר שאם תהיה מחיר לאפות ולשייר ח"כ לא הועילו תכמים כלום בתקנתן שקבעוהו חודש ולא הפרים מעי"ט ע"ש ל"ל לתקל עסי' תקי"ב סח"כ ולפ"ז שמעשה משים קצם לאפר דבשבת להפרים מעי"ט מותר להפרים בי"ט לבל משמיטת הפוסקים משתע דאין חילוק ועכי"ד סימן נ"ח: יא יוכל לבשל: כתוב במרדכי סל"ל דוקא בשלריך לפת תמה דלא עבד כלום רק מחבב עם"ז: יב ויפרפס יחד: כי שיטיו סתוכי יחד כמ"ש בר"ד עסי' שכ"ה: יג והיא מתמה: כגון בזמן שהם שכולנו עתה': יד לא יאפה לוחה: לפי שאסור לאוכלה ואסור ג"כ לטלטלה (משנה פ"ב דביצה) ועסי' תכ"ו: טו אסור לאפותה: אפי' בתנור ח' לט"ע שהפת מצניח בכך כמ"ש עסי' תק"ו ס"ו דהתם אוכל ליהו פת שיהלה אל"כ אי מקלעני לי אורחי אוכלים כל הפת משל"כ כתן (תו' יט"ב ב"ח) עסי' תקי"ב ס"ח: טז יש יזכור: משמע בתו' דבשבת דקאי"ו דמותר לבתחלה לאפות פת הדראה ואל"כ פת נקיה: יז מותר להפרים דלת טבנן ואם כן היינו מתקן כלום דמפורשים ושמעתי הן דיבורות בפ"ע:

תקו כתב

פרי חדש

סימן תלט

דוק בסמיעתל בלתי'קן בגמרא בפרק חלי תומר בתרקן בלתי'קות תי תומרן ומשמי דבריהם תי בתרקן בתי'קות תי תומר בתרקן בתי'קות תי תומר בתרקן בתי'קות תי תומר

אורח חיים תקז הלכות יום טוב

תקז כתב הרי"ו כתב הכ"י בתמר קטן בד' ואח"כ דלין תמר קטן בקיצור תמר קטן ולכן כולן תמרים כ"ל ד' תמרים ע"כ:

סי' תקז"ו מיתה בידי שמים ואע"ג דלין תמר קטן בקיצור תמר קטן ולכן כולן תמרים כ"ל ד' תמרים ע"כ:

תקז דין אזייה ביום טוב ובו ז סעיפים:

א אופין בפורנ"י ר"ת שינו תגרולים וס"ת כצרם וכלבר שלא תהא חרשת ר"ת שינון שסא תפחת וחפסר חלחם משחת"ם וסחתין (א) חתין "באנסיכי" (פ' יורה גדולה):

ב אף על פי שעצים שנשרו מן הדקל כ"ם או בשבת שלפניו אסור להסקן "אם נשרו ביום טוב א בתוך התנור (ב) מרחץ עליהם עצים מוכנים ב (בלח יסף "אעני תיסור ניכריס) (ר"ן ק"ק קביעה)

ג וכשלין ובלבד שלא יגע כתם עד שיכשלו ברוב (ג) "אבל אם נפלו ד בתנור בשבת אסור להסקן ביום טוב שלאחריו אפילו על ידי גיסול ברוב:

ג "אסור ליקח עץ מבין העצים לחתות בו האש בתנור (ד) רתוי ליח ה פתקן מנא:

ד י(ח) תנור שנפל לתוכו סם"ח אם אפשר לאפות ולצלות בו בלא גר"ם ולא יתחרך הפרה או הצלי אסור לגרפו מפני שהוא משלשלו שלא לצורך אבל מותר להסכיך "תאש ן ואחר שכו כדי שיתחלק ולא יגע בפת כלל אע"פ שאפשר נוגע בו לא היה בדעתו ואפילו אם יש בשיח שנפל לתוכו כדי לחרך חפת או הצלי אם היה נוגע בהם אף על פי שבלא גריפה היה אפשר לאפות ולצלות בו כיון שהיה בדעתו ז מותר לגרפו החשיב שלחול לצורך וזקוק בתנורים שלהם שהיו מרובים חפת סביבם ואין צריכי לגרפם לא מהשיח שנפל לתוכו אבל

תקז (א) חיין כתבי"ו פי' ס"ת שהם סכבים תלין תמרי ולא תמרי פחתים כי"ם למרוך חול: (ב) אסור עוברים כו' תל"ר חכמים תלין תמרים לכתחלה ס"ם תקוקי' כאיזן תמרי תן על תל שבדף ותיכשיעין (גם) אסור מתני תן על תל שבדף ותיכשיעין (גם) אסור כ"ל תמרים שם ע"ש ולמעשה כ"ם תקוקי' סוף דרכון: (ג) תכל אם נפלו ברוב: (ד) תמר מפל לתוכו: סעיף זה יש בו כמה דינים ומסקנתו כתב הרי"ו כ"ם ע"ש ולעיל סי' תקי"ב כתב כ"ם ע"ש ולעיל סי' תקי"ב כתב כ"ם ע"ש ולעיל סי' תקי"ב כתב

לתקנו (כ"י ים"ם) ועדכי' תקי"ד ועבי' תקי"ב (כ"ח) וערפי' תקי"ח ועבי' תקי"ט ס"ת כהנ"ג המצוי בידי לתקנו ונרף מקלתו ותפסיד בלתותו מקלה תנת שיצרך לכבדו שלא יגע בפת ויחרך מקלתו לאור וכיוצא לא תחרי' מתוך שיצרך למורך הותר שלא לצורך (כ"ח) וערפי' תקי"ד ועבי' תקי"ט ס"ת כהנ"ג המצוי בידי לתקנו כל שיש בו חשש גניזה גדול ונרף מקלתו ותפסיד בלתותו מקלה תנת שיצרך לכבדו שלא יגע בפת ויחרך מקלתו לאור וכיוצא לא תחרי' מתוך שיצרך למורך הותר שלא לצורך אפי' בשאר ימים חשש גניזה אפי"ה בשבת גניעה בעיא שהוא

אבל ח תנורים שלנו (ו) כיון שאי אפשר לאפות בהם כלא נרפה כותר לנדפו מהאפר והנחלים ואף על פי שהוא מכבת אי אפשר בלא בן וכשם שמותר להבעיר לצורך אוכל נפש כך מותר לכבות לצורך אוכל נפש והרי זה כמגיח בשר ט על הגחלים ובן נהגו:

ח 'תנור וכירים חרשים אין מכין אותם בשבת ולא משין אותן בטטלית אבל י מותר להסיקן אפ' הסיק ראשון (ו) ובלבד שלא יפ גם בצונן כדי (ס) לחסכן ואם הוסקו יותר מדאי והוצרכו להפיגן בצונן יא כדי לאפות בהם כותר ילפ כך יב מותר לשרות המכבדת שמכבדין בה התנור אף שמכבדה:

ו יג 'מותר לאפות תנור פלאי פרג אף על פי שאינו צריך אלא פרג א"ו 'רוקא בתנוריהם שהיו קשנים והיו מדבקים הפת בדפנותיהם ומתוך שהוא פלא אין מקום לחוטו להתפשט והפת נאפה יפה אבל יד בתנורים שלנו אין לאפות יותר מפרג שצריך:

ז 'מותר לסתום פי התנור בטיט ורפש שעל שפת התנור 'ויהוא שרכבו טו מאתמש או 'עושה בו סימן ונתקו לצד אחר אבל לנבל טיט בי"ט אסור (ח) 'ומותר יז לנבל אפר לסתום פי התנור:

תקח דברים האסורים בי"ט להכנת צלי' ובו ב סעיפים:

א 'אין מלבנים את א האבני' לצלות או לאפות עליהם ב (א) משום שמחמצן (ב) ואין שוברים את החרס ואין חותכין את הנייר[1] לצלות עליהם 'ואין פוצצין את הקנה לעשותו כסו שפיר לצלות בו:

ב 'פוצעים אגוזים בשמרית ולא חיישינן (ג) ג שמא תקרע:

תקט כמה דברים פרטיים להלכות י"ט ובו ז סעיפים:

א (א) 'שפוד א (שגרצף) אע"פ שהוא יכול לפשטו בירו אין מתקנין אותו:

ב ג ד ה 'וכל שאינו יכול לצלות בו בלא תקון אסור לתקנו בי"ט ואפי' יכול לצלות בו בלא תקון אסור לתקנו מפני שנראה כמתקן כלי לצורך היום ואפי' אינו יכול לצלות בו בלא תקון אלא בדוחק מותר לתקנו מפני שנראה כמתקן לצורך היום ואפי' יכול לצלות בו בלא תקון אלא שיצלה יפה יותר אם יתקנו מותר לתקנו מפני שנראה כמתקן לצורך היום:

ג 'מחט שנפל לבור אם יכול להוציאה בידו מותר ואם לאו אסור ואפי' יכול להוציאה בכלי אסור ואם נפל לבור שאין בו עומק ג' טפחים מותר להוציאה בכלי:

ד 'מחט שנפל בין הקרשים של ספינה אם יכול להוציאה בידו מותר ואם לאו אסור ואפי' יכול להוציאה בכלי אסור ואם נפל לבור שאין בו עומק ג' טפחים מותר להוציאה בכלי:

ה 'מחט שנפל בין הקרשים של ספינה אם יכול להוציאה בידו מותר ואם לאו אסור ואפי' יכול להוציאה בכלי אסור ואם נפל לבור שאין בו עומק ג' טפחים מותר להוציאה בכלי:

ו 'מחט שנפל בין הקרשים של ספינה אם יכול להוציאה בידו מותר ואם לאו אסור ואפי' יכול להוציאה בכלי אסור ואם נפל לבור שאין בו עומק ג' טפחים מותר להוציאה בכלי:

ז 'מחט שנפל בין הקרשים של ספינה אם יכול להוציאה בידו מותר ואם לאו אסור ואפי' יכול להוציאה בכלי אסור ואם נפל לבור שאין בו עומק ג' טפחים מותר להוציאה בכלי:

פרי חדש

סימן תלט

עכ"פ פוצה נרין המחבר נגחר נפחו נרין זה ע"ש:

ס"ג צריך לכבות אחר כלאים ס"ש ניש: ומחב בשחרים ס"ש ניש: ומחב בשחרים ס"ש ניש: ומחב בשחר

ובמ"ש סי' תק"ם ס"ד וכ"י כמש"כ לעיל ס"ס שכח לתקנו מעי"ט אסור
(ב) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ג) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ד) מלת יתחוב כו'. דקין: (ה) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ו) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ז) מלת יתחוב כו'. דקין: (ח) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ט) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (י) מלת יתחוב כו'. דקין: (כ) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ל) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (מ) מלת יתחוב כו'. דקין: (נ) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ס) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ע) מלת יתחוב כו'. דקין: (פ) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (צ) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ק) מלת יתחוב כו'. דקין: (ר) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ש) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ת) מלת יתחוב כו'. דקין: (א) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ב) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ג) מלת יתחוב כו'. דקין: (ד) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ה) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ו) מלת יתחוב כו'. דקין: (ז) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ח) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ט) מלת יתחוב כו'. דקין: (י) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (כ) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ל) מלת יתחוב כו'. דקין: (מ) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (נ) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ס) מלת יתחוב כו'. דקין: (ע) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (פ) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (צ) מלת יתחוב כו'. דקין: (ק) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ר) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ש) מלת יתחוב כו'. דקין: (ת) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (א) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ב) מלת יתחוב כו'. דקין: (ג) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ד) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ה) מלת יתחוב כו'. דקין: (ו) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ז) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ח) מלת יתחוב כו'. דקין: (ט) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (י) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (כ) מלת יתחוב כו'. דקין: (ל) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (מ) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (נ) מלת יתחוב כו'. דקין: (ס) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ע) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (פ) מלת יתחוב כו'. דקין: (צ) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ק) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (ר) מלת יתחוב כו'. דקין: (ש) לתן פשתיון. ואפי' לר' יהודה דלעיל עשאה כלי ביום: (ת) תורין כו'. אבל להטעיר שמעונים הסכין פ"ב מן דרכים להתיר כ"כ רש"י פ"ח ב': (א) מלת יתחוב כו'. דקין: (

לית מרוקח אבל אם כמות הפסול והאוכל שוין והאוכל הוא דק לו אסור לברור האוכל כמו שיש לאסור לברור הפסולת אם הוא דק ובכ"מ מייצב הגמ' אליבא דרמ"ס כמה דברי פסולת מרובה מי אית' מאן דמרי ה"ק פשיטא דאסיר לברור האוכל: (ג) לא מקרי פסול' כיון דתורתייהו כו' כ"כ זו אלא בדקדוק לתע"ג דלאחר"י כתוב ג"כ בכאן זה מ"מ אין פי' דלא יהיו פסולת כלל דודאי קרוים הקליפות פסולת אלא התורי כתב כפי שעתו דבפסולת מרובה אסור לטלטל משו' דהאוכל בעל כרוב והוה כבולו פסולת ע"ז כתב דבלוזיסו בעינים מותר עכ"פ בטלטול ולא בעיל האוכל ואריך לברור האוכל דוקא כ"כ העור בהדיה כאן וכסו"ס ט"ו דלא מקרי פסולת מרובה אבל עכ"פ פסולת מקרי. ומאן דס"ל שפסק כדברי הרמ"ס דגם בשאר פסולת לא בעיל האוכל ברוב הפסולת אין חילוק בין לוזים ובינים לשאר פסולת כלל ונהג היתה לו דק מ"מ טוב: **ישוב** ראיתי דגם ב"ל אלא אחר לעין הר"ח ור' יהון עליו שם פסולת לענייני ואחן מעלה אפי' טפי מאוכל מיוך אוכלו ואיתה עלין מרוקח לתקנו

מרובה על האוכל בורר את האוכל ומניח את הפסולת ואם הי' ב טורח בבריית הפסולת מן האוכל יוחר משורח בבריית האוכל מן הפסולת:

אע"פי שהאוכל מרובה בורר את האוכל ומניח את הפסולת:

סגי ד ולוזים וסגיסים שנפכרו ועדיין בקליפיהם (ג) לא מקרי קליפה פסולת כיון דמהותייהו נכבי ועדיין מעורבין: (טור)

ג ה (ה) יאין בהם אגוזים החרדל בספגנרת שלו ואין מפתקין אותו

ו (ה) בגולת של עץ אבל בשל ז מחבת טוחר:

ז ח יאין הולין חמשרת בי"ט לפנן בה שפרים אבל אם היתה תלויה

ועומדת מוחר ליתן בה רסונים ואחר כך נותן בה שפרים:

סגי ומאי מיני סינון בי"ט כמו בשבת כדלקמן סי' שי"ט: (כ"י)

ה ט (ו) יאין עושין יא גבינה אבי"ם: יב (ואין מעמידין חלב בי"ט) (הגהות מיימוני פ"ג ור"ן ספ"ד דביצה ו"ב בשם הרוקח)

וה"ה (ז) יג ליתן שומין חמחם מן החלב ביום טוב (ריב"ם סי' קכ"ח):

ו (ח) יד יאין נוחנין את הירק בכספרים שדרכן לחתכן בהם מן

מחבוב:

ז יטחקנים את (ט) בהקונדרים והעכבריות:

סגי עוחר למלות סרכה מחיטים לצון בי"ט הם רוצה לאכלן אע"פ שאסור בשבת (י) ויש מחירין (מהרי"ל):

אף

שאר זרעוני' בימים שיש הפסולת לאכלה או שיפול הטיפר לחשב וכ"מ דעת הרב"י מהפחיטו בס"ט: **ה** יאין מסננין: דמיחזי כבורר שמסלק הסובין שבורר ומפקר לעניים שלו ובורר ממש לא הוי בגם הפסולת רחוי לאכילה (תו') ודוקא כשהיה חפצר לעשותו מחמול עס"ר: **ו** בגולת: דהוי כיבוי ואין זה דרך אוכל בפפ מחסובנת פרין מ"ם מביאר לעיל סי' שי"ג שהפצר לעשותו בשפוך ומסני החם ליכא כיבוי שפופו מעיר והבערה מי ליכא שמיירי שלוליהו במדורה שעשה לצורך הבישול ולכן שרי זהו פירוש קרי"ף והר"ח והרמב"ן. ורש"י כיון שהרחל הפצר לעשותו בי"ט וכ' הב"ח שם היה עורך משום בורר בע"ט ולא שי' לעשותו מוח לעשותו בי"ט מיהו בסי' תק"ח ס"ח משמ' דאסור דהא שחם מתני' הוא דאין דכין מלח בי"ט. והפצר היינו דקאחר דברי ע"י שינוי: **ז** מחבת שוחר. דאיכא שרוא ולוכא כיבוי ועשני שלי"ד וכ"ל דמ"ש שוחר ליאן שפוד מלבן לחוך המקום כדי שיחמוץ שם רחוי לצחותו בו ביום: **ח** יאין חולין: דהוי בעובדת חול: ט לסננן ודוקא שם היה עושיהו מחמול לא היה כ"כ טוב ומוחן דשל"ה אסור משום בורר כמ"ש ס"ג (חו'): **י** ליחן: ומיחן בה רימונים, אבל בשאינו מוחן בה רימונים מוכחת מילחא שעושה משום שמריס (נמו'): יא גבינה דמנבן הוי כבורר ואפצר לעשותו מחמול מהבינה יפנה טוב מן החלבה. וע"ל דעיקר הטעם משני שדרך לעשותו לימים הרבה הוי עובדת חול וכמ"ש סי' תק"ד ולהכי פריך בגמ' ת"ש מליפה ולא פריך ת"ש מביטול תלה משני שליפה ניחי דרך לעשות פת ליום הרבה ומסני כיון דפת חמה טובה יותר שרי וכ"מ סי' תנ"ה ס"ג: יב ואין מעמידין: פי' שמניחן לתוכן קיבה דהוי בורר וב"ש כתב דאין לחלק שהרי אפילו בשאינו מעמיד אסור לפי שעתה בשבת וכ"ש בי"ט ס"ל דהקלקל מותר לעשותו ע"י עכו"ם וכ"ש

ס"ת (מגן אברהם ס"ק ס"ב) ומשמע הכא שם בשם ומשמע דהכא שם בשם ומשמע דהכא שם בשם ומשמע דה

ותפילו דבר מלאכה דרך ר"ה (ד"מ) ועסיקין שלו"ם ס"גושם"ם תוסי' תפי' ע"י עכ"ום ונ"ל להקל בזמננו שהרי נמצה"ה נמצה: אחר שתיקן כל צרכי סעודה שתוך לסעודה תוכיר להזכיר (תגית) וברוקח לי דוקא שלא היה דעתו עליו קודם סעודה כגון שהעכ"ום נתן לנו תוך סעודה כגון שהעכ"ום נתן לנו תוך סעודה: (ר) וכן

כסה מ"ן) [2]אבל עברו ושפחתו וכן שליח שנשתלח לו (ר) וכן עכ"ום שבא מאיליו מותר להאכילו עמו ולא חיישינן שמא ירבה בשבילו: **קנה** ומותר להכנות בשביל עבדו ושפחתו **ג** בסותה קדירה מתבשל בה **לעצמו** (מרדכי פ"ב דביצה) (ה) אבל בשאר עכ"ום בכל ענין **אסור** (ת"ה ותוספות) ויש"ל המופה בתנור של עכ"ום ובריך נתת לו פת **תחר** לא ייחד לעכו"ם תחר המופה לתו תופה של עכ"ום תנח יפפה סתם ויתן לו תח"כ תחר: (כלבו)

ב (ו) [2]בני החיל שנתנו קמח שרחם לישראל לאפות להם פת אם אינם **סקפידים** כשישראל נותן מבנו לתינוק **ד** מותר לאפות להם: **אסור**

לפייסינהו · תפילו בקדירה אחרת ובתנור אחר שרי · והמדקדק לא ס"ל כעצמה דאפשר לפייסינהו וכן לא אחיר אלא בתוקה קדירה תפילו לא תפשר לפייסינהו וכו' עכ"ד הר"מ · וא"כ ס"ס כאן לבבל בקדירה תפילו לא ס"ל כעין אחור היינו משום דגורינן שמא ירבה בשבילו בקדירה אחרת כמ"ש הרא"ם בהדיא וכ"פ הסמ"ג (והטור שהרשים בס"ע ס"ח ותו טעמא גזה): אך מ"מ רמ"ח דברי הכ"י תהדלי מיוהב בדברי הים"ם כתב דדוקא בקדירה שרי להרחות לעבדו ולשפחתו לבבל בתנור ס"ל אחור לכל פת ופת כדרך שירחץ בפ"ע ולא ס"ל כמה לפייסן וכמ"ש הכ"י וכן עיקר וכ"מ בגמרא דלחתר ופליגא דרבי"ל וכו' ושונדא דבני חילא הוי בתנור ס"ל מ"מ משמע בהדיא דלחתור ולתפי לבני הרמב"ם לא שרי אלא בתנור ס"ל משמע שאם לא היו לופין כל הפת לא היו נותנין פת ס"ל לחיטין וכמ"ש ס"ב לבבל בלח"ם לחתור להרחות בתנור ס"ל שרי לתפי · אין לו במה לפייסן ובקדירה אחרת לא בתנור לחתור לתפי · יש לו במה לפייסן דלחתו לתפות בי"ט שלא לצורך וכ"כ הים"ם ודברי הכ"ת"ע · ועב"ח סימן תק"נ כתב מדברי הרא"ש ועו"ת ס"ס זה וכתי' תק"ו ס"ק: ד מותר לאפות להם · אחם לא יאפו כל הפת לא יניחו ליתן לחיטין פת ס' (מ"מ) ומטעם זה לתפי · שרחל נותן להם הקמח מתוך המלכות לך שאין שרחל רשאי ליתן ממנו פת לחיטין אלא כ' הכל שרי וכ"כ התו' והים"ם טרח עלמו להעתיד סוגי' הגמ' בע"ז ע"ב:

מותר

לתפי לתפי' לתפי' פת בדעתו תחילה יש לחוש שמא יבשל עוד קדירה בשבילו כמ"ש בסמוך בסם רמב"ם אלא ודאי שלא היה בדעתו תחילה לתפי' כיה בדעתו לבשל עוד קדירה בשבילו אין לחוש לו ואין לחוש שמא ירבה בשבילו וכן ס"ס ויש לו תיובתא דרבי"ל מהא דתנן בפ"ק דביצה ס' שוב ראיתי להרב ב"י בסי' תכ"ג שכתב על דברי הלבוש ז"ל שכתב לתפות לצורך עכ"ום דוקא בקדירה ס' לצורך עכ"ום דוקא בקדירה ס' מוכח מהטעם דתני שרחלי בפ"ק דביצה ס' לצורך עכ"ום דוקא בקדירה בין ישראל לעכ"ום משום דכל פת שרחלי בפ"ע ולא תיתני להא משום שהפת יפה בזה י"ל דוקא לישראל שתיני כיון דחזי לבני עכ"ום ולבבל אלא יותר בפי' שמשמה לשם עכ"ום לבבל ס' ס"ס הבל ס' ס"ס שבבל עד שיבשל עוד קדירה לחיתם אחת עכ"ל ואם נס כיון דלא ס"ל להיתיר תחלה לצורך לבני עכ"ום ס' (ו) בני חיל כו' · בפ"ק דביצה תני' דר"ח פסקה כן אלא דתני' נס ופליגא דתני' לתפות מזמנין לעכ"ום בשבתו ואין כ"ע דשמא ירבה בשבילו ואין כן לבני עכ"ום ס' ופליגא דרבי"ל ס' ס"ל להיתיר תחלה לצורך עכ"ום בשבתו ואין כן לבני עכ"ום ס' ומשמע שהוא סבור דרמב"ם מפרש ברייתא דלא כפרש"י ז"ל דמפרש דמתני' מיירי בשאין לו אלא פת אחת ואין לו אלא קדירה אחת ואין לו במה לפייסן ואפ"ה מותר לתפות בקדירה ס' לצורך עכ"ום משום דכל פת שרחלי בפ"ע ולא תיתני להא משום שהפת יפה בזה י"ל דוקא לישראל שתיני כיון דחזי

ה מותר לטלטל. משמע כתו' דדבר שאינו ראוי לאחלב כגון חלת ע"י שהחתן אסור לטלטלו ומדעת הפוסקים משמע דבריו: ו אפילו אם יש"ט. ע"ם מהו"ל ולאפי' אם אין לו כ"ע ש"ת דבקדירה אחת שרי לסרטיות בכל ענין וכ"ע דשם קרוקה דל"ג חלת ואפי' וכתב אם יש לו וכו' וכ"ש עיקר ע"ש הל"מ:

תקיג א אסור ליתן טו' לפני מתרגמלת העומד לאכילה דכ"ע שחל להיות בה' בשבת אסור מדאורייתא דכל בישול דאתי בה' אי אפשר לעשותו מאתמול נמי לא ואין שבת חבין לי"ט ונזדמן לי"ט דעלמא לאו י"ט שחל בה' בשבת ואסור בטלטול משו' לית פלוג (י"ם) ועפ"ז סיימן תקנ"ו: ב דמייני לטלטל. ס"ל דעשם חיסור מגזיר מפני שהכלי מתגלגל ומזי לטלטול דלא כה"ח שאסור ליתן בצד כדי שיוקדם כשיבוא לצורך מחוקל וכ"ת וכזרדכי ולא סיימן רע"ז ס"ו וסי' ת"ח בא"ז שאסור אם לא חילק לך קשה דסיימן רס"ה סס"ל כתב שאסור ליתן בצד דוקא כשהוא תלוי מן יתמדבר קלת מגניעתו ויש ע"ל מפני דכשהיו דוקא שרי ליתן לף ע"י שיתגלגל בגניעתו: ובה"ח כתוב בשם ח"ו"ל ומשו"ה ליכא למיחש דהוי מוקצה מחמת חסרון כיס ומ"מ ל"ל להחזיר דהא אפי' ס"ם שמניחן בתוך תוכן בשבת

באר הגולה

(כל זו וכ"ם סח"ו ועכ"ל כאן): ח וכן נשבח ו"ט. וה"ה בשאלה בשבת סרי נעתרה ביוסו' סהות תל' ולישתרי י"לכיון דמשתחת בשבת מדרבנן אם עיקר מתירין כי"ם שחיה נמלא שבת הכין לי"ט ולא לעלמו ואיסורי זה הינו אלא מדרבנן דמדאורייתא לפי כרחיהן סרי וה"ל לעלמו הכין על ל' הר"ן וכיה"ם כתב דלפי מ"ש התו' בתי' קוף דהליך תשוב הכנה ה"ל מיסרת מדאורייתא בשבת ויום שחריו עכ"ל וכדומה עלה רלה דברי הרמב"ן בחלחות שבתב דהולדה חשיבה הכנה ואם"ם תותרת מדאורייתא בשני להרמב"ן לעלמו הכין על ל' וכ"כ גם החיעוך דלה מהכחת הכנה דאורייתא הלה בביום טולדה בשבת אחר י"ט או ו"ט אחר שבת וע"ז סם"ם יוסי' חק"ו כ: ט ולמחר הבביס קודם עלות השחר (ר"ן): י בתוך ב' חים דלן משתמה עיה ולה ספנה מהרעת:

יא ומסל"ת: והיינו הטל"ם דטולד לחסור ליסרחל לה מסל"ת היה נחתן למחכוין להבביה מקום לחתירו (מרדכי): ואם הבביס של יסרחל והטל"ם מסל"ת טולדו מחתול ויודע שטולד לחסור ליסרחל עכ"ל סימן ס"ט סי"ל להפרישה וכ"ה לוסרין ום"כ וט"ז מתירין ע"ם:

יב מותר לסתוך והיינו כלל מילי דרבנן וכ"ם כתב כלל ל"כ ועכ"ל סי' קכ"ג: יג שחת טולדה בשבת. כת"ה הגיה שמת טולדה בחך בשבת ומביה כך"ת משמע שחם הביחה כיום ל' בהשכמה ל"ביחה למיחת טטולד היום וחם"ל דטולד מע"ם ערי לחך חת"ל שטולדה בשבת חיכה לחורה בי"ט ול"ח מדרבנן וכת"ם ס"ם נכון ל"ל דכריך להגיה כאן שמת בשבת ויש"כ כתב ה"ל כתב מהרי"ו וי"ל בי"ט אחר שבת נחתן כיון שחין מבביח חקחו לדרבנן מנרע לוחו דבניס יכיס נרועים הם ולה חייסינן שמא להבביל ישרחל (כת"ם בי"ד סימן ק"ח ס"ק סימן) אלא שיש לפקפק כדברין החם ח"כ חיך שחיו טושה מעשה להבביל מחחר שחיו מדויח כלום לכל לעולם לה מחמיני ליה במה שהות שפק לחוריחת מ"ח ל"ל להחיר דרוב החוברים בניס הם מחחן שטולדו בבר ובכי דלה מבי מבו' רובה מבו דהוי דבביל"מ מ"מ מדאורייתא הן לבשוך חרוב"ל שלה מחסור מדרבנן ולבן טב"ם בחב ה"ל יחכ"ל נחתן עכ"ל הים"ם והמרדכי כתב הטעם דלה חולינן בחר רובה מבום דהבניס מיד שטולדים חוכלים חותה והוי כמו דבר המחבבד ע"ם חסכן לחסורי מדאורייתא כדמשמע בגמ' דב"מ פ"ב חך ל"ל דבחדיחיתו בביחי הרבה בניס ומביחים הרבה בבית ת' ודחי הרוב מחביחים למחור הם מהטולדי בבר ועיי בחכו"ח דבי רמ"ג וב"ד סי' ע"ו ודברי מהרי"ן שבחב לה חייסינן שטושה להבביל משמע דיודע שטולד חסור ול"ל מה זה שבחב לה חייסינן שטושה מדרבנן חלה דיודע שביחרל לה יקנה חותו הם יחחר שטולדה היום וכמ"ל בשם המרדכי: יד ואפי' בי"ט: וה"ת דלמח הם לה נחחשה מיחה הביחה שטולדה היום וה"ל בעחרה בשבת ואין שבת מכין לי"עו"ל דלה מקרי הבנה הבנה היום על ידי הבנה של מחמול ובמיני לחה לה בעחרה שחיה רחויה לבדל מפרוח (הרמ"ם) ועוד שטושה מסוכח יותר כשטולדה (מחב"ן): טו חסור בי"ט שלחריו: מסום הבנה כלומר דבשטולד בעחרה ל"ב שבת הכין לי"ט ועכ"י שהרבה להקשות ול"ל דמ"ש דודחי בשטולד בי"ט שלחר השבת מחחר מדאורייתא טו ביום דהא לה בעחרה ולה שייך למיגזר שלה יחלב מה שטולד בי"ט יחלב בי"ט מה שטולד בשבת דשב"ט לה מיחלף ליה וכמ"ש סי' חק"ו ס"ב חבל בבי הילה בעחרי שלה יחלב בי"ט בשחל י"ט בח"ש בשבת יחלב ל"ב הבילה שטולדה בו ביום והר"ן כחב דלחפרוח שטולד בשבת מחחר מדאורייתא בי"ט כיון דלחפשר לשחטו לחולה בשבת ל"ב שבת הכין לעלמו בי"ט בקל"ח בשבת גזירה ולה גזרי גזירה לגזירה וכיה"ם סוכן על העור הם"ל לחפרוח לה

תסיב סכנה כמ"ם הרח"ם גבי ענל לדידהו לה תסיב סכנה:

תקיד ואין

(י) בי"ט של גליות. עת' מהסוד"י חול לבל ב' ימים של ר"ה כיומח בחח סם וחוק קבועו הוח מדרבנן הוקבעו חחלה משום ספק ושבת המוסיפים בשבת ו"ט הרמ"ן לה מחקוף' הוח: (י) חפשר שחנר גליות. ולה"ם סרוכן לימן יולדות בגולה כחן חולין בשבת ויו"ט ול"ח בשאר ימות השנה: (כ) ולה"ם חפשר שחנר גליות. ולה"ם סרוכן לימן יולדות בגולה כחן חולין בשבת ויו"ט ול"ח בשאר ימות השנה:

ח "אם נולדה בי"ט ראשון מוחרת בי"ט שני (י) בשני י"ט של גליות אבל בשני י"ט של ר"ה ח וכן בשבת ו"ט הסטובים זה ליח נולדה בזרע אסורה בזרע:

בגה ואם י"ט ביום ח' כ' וגולה בשבת מלפניהם מותר ביום ב' של גליות (תרומ"ל):

ו "ביצה שיצחרת רוכה בין"ט ויחורת ואח"כ נולדה בי"ט מותרת "לפ"כ אם' בדק בקרנה של תרנגולת עי"ט בפנים לחשובת ולא מצא בה כיצה ט ולסחר השכים ומצא בה ביצה מוחרה שתרנגולת אינה יולדת בלילה ואנו תולין שמאתמול יצא רובה ותור "לחוא שיש תרנגול זכר ו' תוך ס' בחים ואין בפסיק נהר שאין בו נשר שאם לא כן (ז) אפשר שחלר בלילה ואסור (ח) אבל אם לא בדק מע"ט אפי' ליבא זכר בחדה שריא שאנו תולים שמאתמול נולדה "ובלא זכר רובן יולדת ביום לפיכך מותר ליקח ביצים מן העכ"ם בלילי ראשון של י"ט דתלינן שמערב י"ט נולדו וכן בליל שני של שני ימים טוב"ם של גליות

"אבל לא בליל שני של ר"ה ולא בליל י"ט שאחר השבת:

בגה בועכ"ום המביא ביצים בי"ע ברגלון יא ומסיח לפי תומו שנולדו מאתמול יב מותר לסמוך עליו (מרדכי ריש ביצה:) ודוקא בי"ט שהל נחמלא השבוע אבל בי"ט שחל להחר בשבת אלו ים יג שמא גולה בשבת (ט) ואסור מדאורייתא בי"ט הין עכ"ם מסיח לפי תומו כחמן ודוקא בי"ט דרגלון אבל בי"ט שני חילו רחק בשבה נחמן דחינו חלא כדרבנן:

ז "השוחט חרנגולת וטצא בה ביצים נמורות טוחרות יד (י)

"ואפילו בי"ט שלאחר השבת:

ח "אפרוח שנולד בי"ט אסור (יא) "ואם נולד בשבת טו אפור בי"ט שלאחריו:

תקיד שלא

באר הגולה

"שם נשחרת וחדר "חיתה לדבי יסמן "שם "חיתה דרך "שם כ"ש בשחרת "חחרי שם "כפירוש רש"י ושבת "בפרין שם סר"ח שם "חרש והר"ן שם "סחר ושיט "נרייתה "שם כ' פירוש בריחם ובר"ן שם "חכן נחמה חובדי בריף ובה"ג חכיים בשם "חחרשים "שם נשחרת ו' וכרי עור שם בגמרת בריף "שחר בשם ר"ח ופסקים ושיטה "חיתה בדרך "חחרשים בריף

עשרת זקנים עירה:

ב ונרי הבביא בביס בי"ט חחר ומסיר"ח שנולדה מחחם"ל מקחר ביום ב' של גליות וה"ה בנולד ביום א' ר"ט מוחר ביום ב' חפי' לדעת המחבירין בסימן חקי"ו ס"ג. ורוק' בנוי שה נו בתך בשב"ד ישראל חבל חם יורע חנוי דניכר חשר ב"ט חין בסיפק עליו דחתכון לחשבשת מקרו כרי להחיר חושר הכי בשבת (ב' בחגיגה) נשמא נולדה בשבת כת"ח ששישו הי' שמא נולד בי"ט דהיינו בא בשבת ראשון הכי הרבה דהוי קרחי"ח ועיין בב"ח בזה:

פרי חדש

סימן תס

בחום חלה דיוק לם חלינן דב"ם דקחתר סה דקונין עלי' החרות חת לנה קונין עלים חתר יום חכ"ם קבל עליו חתרים מיחיר בשבת דב"ם דקחתר עלי' חתרים ולם חלינן דב"ם דקחתר עלי' חתרים בשבת דב"ם דקחתר עלי' חתרים ביום חכ

אורח חיים תקיד הלכות יום טוב

תקיד

א (כ"): ב אם חפץ. כגון שיכול לעשות לצורך שבת: ג מותר לכבות ומ"מ לא יכבנה משם אלא שיכבנה לתוך (ר"ח) וכ"פ הב"ח ושכ"כ הק"כ ס"ב: ד לא יסיט ולא יטלטל לכתחלה אפי' בכלי שמלאכתו להתיר אלא ע"י נכרי וכ"כ רבינו ירוחם נ"ח ח"ב ומ"ש הרא"ש בשם הראב"ד דמותר לטלטל הכלי לצורך מקומו ולא לצורך הכלי עצמו ולכן מותר לכבות הנר כדי להשתמש בכלי שתחתיו ולא לצורך הנר עצמו ולכן אסור לכבות הנר כדי להשתמש בשמן שבו ולא לצורך השמן עצמו ולכן אסור לכבות הנר כדי להשתמש בפתילה שבו ולא לצורך הפתילה עצמה ולכן אסור לכבות הנר כדי להשתמש בכלי שתחתיו ולא לצורך הכלי עצמו ולכן אסור לכבות הנר כדי להשתמש במקום שנפל עליו השמן ולא לצורך המקום עצמו ולכן אסור לכבות הנר כדי להשתמש בפחמים שבו ולא לצורך הפחמים עצמם ולכן אסור לכבות הנר כדי להשתמש בנר שכבה ולא לצורך הנר עצמו

ל"ל יתעטף ההבער במה שלוקח מעופו טוס חלק דזה הוה מכבד והוכיח ס"ו דכר זה לחי תיתת דגם זה מותר קשה ממ"ש בשפופרת ע"פ הכר מותר דכמה לחי להכתפוקי מיהו והיינו מפני שיתיר הכבוי אחד כך מכחים חור הכר כלל עכשיו שהרי הכר לעולם חלת שתן כי משפרת מעפתף תמיד לחור מעט הסתן מכר חלת שתן מים ומחר מיהו מכחים מחור הכר חלת הטעם משום דגרם כיבוי בזה דהסתן והפתילה מהם מתכר כבוי ואסור חפי' מ"ס גורמי הדליקה והסתעע בגן דל' יפי דמחירים לעשות כלים חפילו חלאים חפי' בשבת ויום טוב וחפשר שיתנקעו ויבכו בלוקח מ"ש כאן חסור ס"ה חסור בשעה סל שבת כי הם להיפוך דשם כיבו חפי' לא נתחוך מתנו כלל חפי' חסור ועיין בח"ח ס"ק ל"ג ועיין בשעה"צ ס"ק ל"ג

להשתמש באילן:

ג יין פותחין נר של חרס דהיינו בעודו רך כמו בצים של יוצר לעצם אותו ביה לעשות לו בית קבול לשני שהוא עושה כלי:

ח (ם) אין חותכין חפתילה לב' אלא אם כן על ידי שנותן שני ראשיה בשני נרות ודליקה באמצע (י) [ומוא שיחא צרין לשתיהן:

יח אין נודלין את חפתילה ולא מחבחבין אות אבל אם אינה קשת כל צרכה יכול לפקחה בידו כדי להקשותה ומותר לשרותה בשמן

יט (יא) (שלין טו נר דולק) (כ"י בשם כרוקח):

כ (יב) שמותר להסיר הפתם שבראש הנר כשהוא דולק "אבל אינו חותך ראש הפתילה בכלי:

יא חמדליק נר של י"ט צריך לברך אקב"ו להדליק נר של י"ט:

תקטו דין דברים הבאים בי"ט חוץ להתחם ובו ט סעיפים:

א (א) "עכ"ום שחביא דורון לישראל ביום טוב אם יש מפיגו במחובר או

מבבל שעבה לפי' ביום ים מטה כהדלקת בירות בפ"ב: (ם) אין מחבין בפתילה. דקה מחבין מבת ואם נתוק ב' דלתיה נפיי מיד כרות טו מלת שוכת דאות מחבין מבת אלא להדלקה בקת מכוין בן בלאוד טו שלריך לשתיהן. כתב רש"ל בפ' המביאה ח"ל ב"ד עיקר הטעם מפני שיכול לתקן בפתילה אחרת ביום טוב ואין לחוש שמא יקשה בשעת הדלקה. ומ"מ אם אירע כך בשבת אין לחוש כלל ומותר

תקטו א חסור קף כו' משום מוקצה. דבמוקצה כזה אפי' ר"ש מודה: ב לטלטלן מחסור. דלאו חזו לאכילה וכמוקצה דמי דכיון דאסורין באכילה מחזי כיום אסורין בטלטול (הרי"ף והרא"ש) וכיש"ס תולק ע"ז והטעם וכתב דטעם אסור טלטול משום מוקצה ולכן תלוי שבי ואילך

או. שמחוסר צירה א אסור אף למי שלא הוכא בשבילו לאוכלו הי"מוקצה בטלטול אף ע"פ שאסור בי ביום (ואפי' עבר ונתן לפניו ולעטו אסור לבלעו) (רש"י בפי' האומנה בכורות דף בסוף ב' באכילה עכ"ל וכל רחייותיו הינן בש"ס ב' דתרומות) ויאפילו ב לטלטלן אסור אולערב מותרין ג בכדי יצוקה מוכרחו דמ"מ מדברי"נ סותר שם שיעשו ובשני ימים טובים של גליות אם הוכא ביום ראשון ד יסותר ונשפי' בעצמו בהג"ה סימן ס'. ומ"ש שכח מפירות שילאו חוץ למקומן דברי כיר בליל י"ט שני ככדי שיעשו:

בטלטול כמ"ש סמ"ג ת"ה: שלני בגמ' הג"ה והפוסקים וכ"מ בדרכ"ש סי' תתי"ו גם מ"ש הי"ם והטוסיפ בדברי הרי"ף והב"ח דכיון דלמחר באכילה מחזי כיום אסור במילטול כוונתו לחתרן דהא נמי באכילה אסורה באכילה ובדרי בטלטול והטעם משום דחין מבורה מחזי כיום ול"נ דטעמא משום דנמי באכילה חזי לכלבים אבל זה לאו דעתיי למשדיי לכלבים ואסור דומיא דטבלו"ם סי' ת"ם ס"ל כ"ע כ"ש התו' בפרק הף ו' ע"ב דבעי מוכן ועומד ועת"ם סי' תתי"ו וסי' תקי"ג: ג בכדי שיעשו. שלא יהנה מהלכתא י"ט ויש לדקדק ממקומו הגת' והפוסקים ע"כ מהבית דורון וכו' משמע דאם חין מביח בחנם רק הישראל נקנן לו מעות שיביח לו דגים מעי"ט ואע"ג שהא והביחן בי"ט מותרין בעירב מיד ואם הוא דבר שאין בחיבו בחוסר ותוסיר לידה מותר אפי' בי"ט אבי אין לחוש חון לתחום דהא אפי' עשה הע"ם שלוחו לקנות בי"ט מותר לגמרי בי"ט מלבוש בי"ט מותר ללבוש אם קנן ע"כ מדעתו' דנעשי' כמ"ש סימן רנ"ב סי"ק וכבמת מח"ל ואפילו להחתירים הוא סיינו במלחמה נמורה לכל בתחומין מודה ה"ה במלחמה נ מורה שרי במלחי י"ט רחמן בש"ס וכ"מ בכ"י סי' תקי"ו שכתב בשם המרדכי להחוח עובדת דליפתא למחוז ודיכרי דהי' פ"ע דעירובין הנוי ישראל אחר קונס י"ט להביחן להם ופסקו חת המיהם ואיחרו הע"ם והביחום בי"ט וכ"כ הרא"ש ורמ"כ קשה היאך התיר רבא ואחר לחעתיה דע"ם קנתו אלא ה"ק ע"ם לח"י מדעתיה דנפשי' קעביד כיון שקנן עמו קונס י"ט ועש' ר"ת מיהו י"ל דהתי לע"ם שהלוק בר בשבת אסור לאפחתם בו אפי' משום דהע"ם מנעלים אלא בעבור דוקא להאפחתם בו בשבת וא"ת אפשר דמיני מחכל דמי לגר ול"ע די"ל דוקא בר צריך להאפחתם בו עכשיו דאחר בה ואינו מפסיד מיני מחכל: ד מוחר מיד. אפי' למי שאוכל בשבילו דמחי"נ אחר יומא חול הוא: ה ויש מחתירין. דאפ יהא מוח בי"ט שני יאחר לע"ם להביחו בי"ט ר"חנן כדי שיאכל בי"ט שני ולפי טעם זה מוח. לאחר בחולאי י"ט ר"חנן מיד ולא בזיון שיאחר לע"ם להביח כדי שיאכל בי"ט שני ולפי טעם זה מוח. לאחר בחולאי חדש חוטח ולא לו אבל לסברח קמייתח קטעם שלא יהנה ממלחכת י"ט אף אחר צריך להחתין בכ"ח ואח"כ מוחר לכ"ע וכ"פ יש"ש אבל הסמ"ק פסק דאף לאחר אסור עד מוצאי יום טוב שני ש"פ הב"ח וכ"כ רמ"א סי' לא לורך: ו להקל לאחרים. פי' בשאוחו אחר הזיון חורחים אז מחיר"ם לו דסחמי' אבל הפוסקים שפסקו דלא כהסמ"ק ולזה נחכון מחירה"ו וכ"כ הי"ם דלא כחה שהביח הרב"ע. ומ"מ אפשר שגם דין הרב"ח אחה דוקא לבני ביחו אסור אבל בשיזון חורחים אחר שהביאו לו הדורון כאחר דמי. והב"ח כחב מיהו במחרי"ל נסחפק במי שיזון חורחים אם יש להם דין בני ביחו אם לאו עכ"ל. ובכ"מ כחב ווי"לדרב"ן ח"ב סי' רנ"ב

תקטז א ולערב קוחרין. ובאין אפי' מחפלחין מורידוב' שבת ס"ק לעיל ס"ק ו"ל דפסק סוחר בו ודלא כסהרר"ש של דאורח בס"ק נ"ב ביבמה:

פרי חדש

סימן הם

ומגרש ליפרחל מידי דשה מבחון מחכי בפ' ואחר מחקבל מחכי חיכי רוב"ה עגה קבם ומחורם לעחן בדמחי' בפ"ם יש נוחנין עכ"ל ומיבא מחוך מנחי דמבחני הב' דחסקים דחחנה בעבדן לה יעשה מבחני ניידך יש פ מחיכו חעני ניידך בשבח: כחב פרבש"ל בחבוגה בסימן קכ"ג בגיחי בב"י ולפי עניחחיכו לפן ראוי ליפרחל להיות יושב ומחכם ביחו כל גוי בשבח חחב"ם דבדיעבד בסכרו מוחר בבחי'נרים בסוכר חח פשוטל דבריו עכ סכרו חסור בשבח מפני קנם מ"ח לבחחיל'חסור ע"ב ויש לבחוח דבי היכי דבחריגן ב"פ מחורחין בכן סחני ל"ע חיבם נפיחר ומחי' דבפסח מחני ופח בפ

רע"ב בתב דאפי' וחין מורחים בתקנה אסורים לחכול בכיתם אבל בביתם שרי ואם הם מסוכים ענין בתוכו י"ט בכל ענין אסור בכל"ל. וכ"כ בכיתין מורחים שהיין מעיר מותח יש לחקל בתוכו"ל ואפשר דאפי' בכיתי אכרות קטיית ועפ"י ס"ת. ואפשר דלפי שהוא בכיתי עיסתם דאין לחכול בתוכו"ל אבל אם הם מסוכים עכ"פ אסור לחכול בכיתם דלמא יתקנם ואפשר דלפי"ז לא אסר ס"ת אלא בדבר שנמצא מחל"ל בכיתי, ולאחרים מרי דאין מורחים בכיתי כבני ביתו לחכל בכיתם בכיתי אכרות קטיית בכל"ל ואם יש לו מחותא בתוכו לית מקרי לגורך: ז

הוכח כי"ט שרי וחם הוכתו בתחיל שבת סלילה תו ליכא למיחש שיבישלו ביום: ח כי"ט הסמוך לשבת. לע"ב דב קלקושת הן כת"ט סי' תי"ח ס"ת"ט תפילו נשרו תו ניטלו מלילין לשבי משום הכנה (תו) והכנה זו דרבנן היא כת"ט כ"ט בסמ"ג ותיכו לדעת רש"ל פירות המלטין נשבת ואין נלקטין חיין כדי הכנה דתוריית כת"ט סי' תקי"ז ס"ב בשבת לכל דגים כל"ע כדי דרבנן דלא תקיבי הכנה כת"ט סי' תקי"ג (עמ"ש סם"ג): ט כדי שילך. ותם הביאו רוכב על הסוס ת"ל להחתין תלת נכדי רכיבה לפס (כ"ה סי' שכ"ח): י תסור לאוכלו. משום מוקצה כת"ט סי"ח: יא

שמוכני' ע"ז מחסור לו נם ל' רמ"ח ברית כן שכתב לעיל תרומות דלהו מוכנים להקל לעיל לגורך לחרים לשוט שומר ולא דמחתר ומכיל מחמת חפי' לת בשבת לגורך לחרים חלת לעיבוד ב"ב שומר משום מוקץ ואח"כ תחר דמוכנין להקל לגורך לחרים חלת בשבת לגורך לחרים חלת בשבת לגורך לחרים חלת בשבת

תוספתיכתי דרך חדת דתכו"ל בשבלן לף ע"י עכ"ס מיתו הכת ר"ל כיון דיש מחירין לאכלן בי"ט שני ל"כ עכ"ס שרי לבשלן ע"י עכו"ס: יח מחון לתחום. תפי' חון כ"ו מיל ותפי' למ"ד שתות דתוריית' כיון שתינו מפורש בקר' לת התחדרו בון (ת"ה יט"ו): יט בתוך ד' מילו. לכאורה משמע דאפי' לא התחילו בשבת יכול לגמור בי"ט כל מה שהיה צריך לעשות בשבת וכ"כ הרמב"ם בפ"ה מהל' יו"ט ה"ב וכן משמע מדברי הרא"ש בפ' ב' מביצה סי' ב' וכן משמע מדברי הרשב"ם בפ' ערבי פסחים דף ק' ע"ב ד"ה ואין מוכרין ומדברי הרמב"ן בפ' ב' מביצה ד' י"ב ע"ב ד"ה ומ"ש ומדברי הרשב"א בפ' ב' מביצה ד' י"ב ע"ב ד"ה ומ"ש ומדברי הריטב"א בפ' ב' מביצה ד' י"ב ע"ב ד"ה ומ"ש ומדברי הר"ן בפ' ב' מביצה ד' ט"ו ע"ב ד"ה ומ"ש ומדברי הרא"ה בפ' ב' מביצה ד' י"ב ע"ב ד"ה ומ"ש ומדברי הרי"ף בפ' ב' מביצה ד' ט"ו

באר הגולה

עטרת זקנים

פרי חדש

תקיז דין איזה דברים מותרים לשלוח בי"ט ובו ג סעיפים :

א [ה]מותר לשלוח לחבירו בי"ט כהכרה היה ועוף אפי' חיים ויינות שמנים וסלתות וקטניות (א) [ו]אבל לא תבואה לפי שאין מוסרין מחיצת השיח סלאכה האסורה בי"ט :

ב [ו]כל דבר שמותר לשלוח בי"ט לא ישלחנו ב בשורה רחיינו שלשה בני אדם או יותר ג זה אחר זה נושאים כולם כאחד [ז]אבל אם כל אחד נושא כדי פרוטר :

ג [ח]משלחים כלים אף על פי שאינם חפצים שהם ראויים ליושבן עליהם ואפילו יש בהם כלאים אם הם ד קשים [ט]משלחין תפילין ה כיון שראויים להניחם ו כחול :

כצה וכל כיוצא בזה מפני דרך הטוח כדניס מותר לפלפו : (ג"י)

תקיז באיזה אופן מותר ליקח ביום טוב מן החנוני מיני מאכל ובו ד סעיפים :

א [י]מותר לחנוני להת לו בצים או אגוזים או שאר מיני מאכל ומשתה דינו בי"ט כמו בשבת (כתו שנתבאר לעיל סימן שכ"ג סעיף ד') ואם תואיא עכ"ם אסור ליקח ממנו דבר שבמינו בחובר או שבמינו שאינו דומין וכו' ומפני זה כתב רמ"א לחלק בזה שהיא דעתו עליהם ולי קשה דהא מחלק היקח מהם ישראל שאינו דומין וכו' ומ"ל ה"ל להרא"ש להשיב דוקא שהיא דעתו עליו וע"ק דלהי"ה מותר אפי' דעתו עליהם אפי' ח"ל לא מסתבר דעתו עליו כתב סי' תל"ו ס"ב ועוד דמשמע בי"ט דמותר אפי' בכי האיר אפילו לא היה דעתו עליו ומשמע דאפי' בכי האיר מותר ליקח ממנו אפי' דבר שאינו דומין וכ"כ הרא"ש בתשובה כלל ג' סי' ח' ומ"ל דמשמע בי"ט דמותר אפי' בכי האיר ומ"ש בי"ט משאר ימות השנה דבשאר ימות השנה אסור אפי' בכי האיר משום דאיכא למיחש שמא נולדו היום אבל בי"ט דאין מלאכה אסורה אין לחוש לזה

כלל בין הסומות דאפשר לי להכיאם בסבילו ולא יהיה איסור
מוקצה מכל מקום כיון דאיכא מוקצה מחמת חסרון כיס
מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו ולצורך מקום הסמוך לו
ולצורך מצוה ולצורך חולה ולצורך כל דבר שהיה מוכן
מבעוד יום אבל לצורך דבר שלא היה מוכן מבעוד יום
אסור לטלטלו אלא לצורך גופו ומקומו ולצורך מקום
הסמוך לו ולצורך מצוה ולצורך חולה ולצורך כל דבר
שהיה מוכן מבעוד יום ואפילו מוקצה מחמת חסרון כיס
מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו ולצורך מקום הסמוך
לו ולצורך מצוה ולצורך חולה ולצורך כל דבר שהיה
מוכן מבעוד יום ואפילו מוקצה מחמת חסרון כיס מותר
לטלטלו לצורך גופו ומקומו ולצורך מקום הסמוך לו
ולצורך מצוה ולצורך חולה ולצורך כל דבר שהיה מוכן

עירוב תבשילין אחר לאסור לאופות שלא לצורך: ו מותר לטלטל הכל. אי כשהניח לחקום השפוד להעמידו עם קדירה מותר לכתחלה בקדרה קק"ל: ז שלא ידשנבו מוכיח עליו לבל שחי סולמות של בית חתוכות כ"ם ס"ק: ח והוא שלפי שבית חתוך לטלטלן ומחיקל בבית

כגם ולצורך לאוכל נפש ט מותר לטלטל כל חפץ מוקצה : (רמב"ם פ"ו מיו"ט הי"ב כל מעשיהן)

ר (ר) "מותר לטלטל סולם ז של שוכן כשובך לשוכך "אפילו ברשות הרבים ואבל סולם של קליה אסור בטלטול :

ח "להוציא נרף של רעי ולהחזירו כדרכו בשבת כך דינו ביום טוב : (ועי"לקמי' ס"ח סעיף ל"ח) :

ו "ברמה שכתה ביום טוב אם היתה ז מסוכנת כיצ"ם חרי זה ט מתחבה לכלבים ואם לא היתה מסוכנת אע"פ שהיתה חולה חרי זה מיוקצה ולא ידונה מקוכה :

ז (ח) "מתחילין בערישות התבן אם היו ' תיבנא "פריא (פיל' סרוקה) ואית ביה קיצים שעובר לחקשת : נושלים

כתחזרו לפ"ד. מתבנה כפ"ח אין מולכין מהתירין ל"ת תבן כר אחר מחשבת כר"ם דלא מהני ביטול אלא בדבר שאינו ראוי לו כלל אבל כל שראוי לו אפי' ע"י שינוי אסור ואפי' נתכוין לבטל ולא בטל ואפי' לדעת הרמב"ם דס"ל דבטל ברוב אסור כאן שהרי מין במינו הוא ולא בטל ואפי' לדעת הרמב"ם דס"ל דבטל ברוב אסור כאן שהרי מין במינו הוא ולא בטל ואפי' לדעת הרמב"ם דס"ל דבטל ברוב אסור כאן שהרי מין במינו הוא ולא בטל

פירש"י דהיינו לאחר לאפות נגו מאי נריך ר' יוסף אחר מעיקו מחלון לחלון ואחרי בגמרא דר' חייא אסר לטלטל אפי' של שוכך דמאי חייש של שוכך לאוקמי אסור ר' יוסף ואחרי דהוי מוקצה אחר כר' מתני' דשוכן מתניי' הוא כליאת אחר כר' מתני' דשוכן מתניי' הוא כליאת אחר כר' מתני' דשוכן מתניי' הוא כליאת

פסוק הוא דלר"ם מותר מוקלה ולר"י אסור ולק"מ דהא חילוק נדול
ליתן לחין שיוחדי להסקה משמ"ב ל"תבן: יא. המשוכי לדפני הסוכה.
ודוקא שהסוכה אחר מבנינר הדופן עם שכלה לע"פ שמיכן לעטיחה לבל
אם סמכן בתחילת עשייתה כדי לעבותה לו לחוקה אסור ליטלן (ח"ח
הג"ה יט"ם כ"י): יב חביטות. לבל עניים המוחזים על הסבך בעטות
לנבי הסבך ואסור ליטלן דהוי
כסותר: יג. דעתו להסיקן. פי'
שדוקא להסיקן עתה אבל לא בעני'
שיהא דעתו עליהם מתחעול דלאו
מוקלה הן עכ"ל ח"ל: טובה
רעועה מנפלה. לר"ם מותר
להסיק בעניים שלהולר"י אסור אם
החנה ליטול ממנה ביו"ט לכחחיל

ח (ו) ינושלים עניים יא הסמוכים לדפני סוכה ומסיקין בהם:
הגס ופות הדין אם זק יב חביטות על הסבך להיקן בעיטות לנבי
הסבך אם יג דעתו להסיקן מותר ליטלן מעם
ט יד (ז) בי"ת שהוא מלא פירות כוכנים ונפחת ניטל מסקום
הפחת:

תקיט צירי

לפי' בבריית מותר לר"י (י"ט ב) וכ"י פסק דלר"י לא מהני תנאי
וכן ל"ל דבשלמת לר"ם דמתיר בדעועה כותיב ואפ"ג ומשמה שחפול ל"ב
אם החנה בהדיח לפיטו בבריית שריאכל לר"י דאסור בדעועה דם"ל דכל
מידי דאתקלי ב"ב אתקלי לבולי יומא ל"מ תנאי לפיטו בדעועה ולכן
סתם הרב"י כאן ולא כתב דיני תנאי בסתם בסימן תנ"ה כר"י ול"ע דהתם
מוקלה מתחת לאסור אף דיחיד בסותר לוחל ובבריית ל"מ תנאי
לפי' לר"י והם היח דעועה ונפלה ולא היה' בהא פליני וקי"ל כר"י לפי'
בשבת בתוק' מחמת לאסור כה"ג כמו מותר האדם שבור על לבל דעת
הר"ן ותוס' נפ' כירה דמהני תנאי בתוק' מחמת לאסור וכ"ל ס"ם רע"ע
ס"ד: ומ"מ ל"ע לפי' הלבת כתב העור סוכה רעועה שנפלה שרי לר"ם
ול"ב היש"ם דהא לפי' בשבת לא קי"ל כר"ם במוקלה מחמת לאסור ק"ו"י
וכמ"ש התור וה"ל דם"ל לכיון שאין בסוכתו לאסור דחוי"ת לא תניב
מוקלה מחמ' לאסור דהא מעות שעל הכר לחדי' נ"ב מנ דלתקלתי לב"ה
לתקלתי לבולי יומא ל"ע שאין כח לחא לאסור דרבנן לכן ל"ל דלפיטו
להחתיר מוקלה מ"מ מודה בזה לחסום עמ"ש ס"ם: יו"ד סיח וכו'. מלבתב
סתם ס"מ דס"ל דלפי' מחיצה נחורה שנפלה מותר לישל פירות מסם
וכמ"ש הת"מ והר"ן לפי שאין הפירות מוקצי מחמת עלמן ולא בסים לדבר
האסור רק שהוא במקום שאין יבולין לילך סם ולפיכך מרי והח"ה כ'
דמיירי בתחילה רעועה שאין בסתירתה חיסו לחוליית ואסריך הרמב"ן
להציב עליו דמיניה הרבה מוקלה מחמת חיסו דדבריה ול"ל דלפי הח"ה
מודה זה בתם לגבי סוכה רעועה שנפלה חלת ס"ל דסב' חיכת תרתי
לאסור דבריהם וגם אין הפירות מוקצי בעלמן לפיכך מרי לבל בתחילה
נחור ס"ל דלאסור ולפי מ"ם בס"ם יש ללמוד דמי שיש לו לפחות טרוסים
בבור ופחתן על"ם בסבת לובי"ע לחין בהן משום מוקלה ומ"ם עשה
העבו"ם לעורך יפרע לאסור בס"ם דמלבת' דאוריית' היח בח"ם סי' של"ד
ס"ב ובערבי' מקט"ו ובימי הפסח צריך ליזהר בזה שם יודע בודאי שפחח

הבור היום:

תקיט תריסו

לעני' לחין שיוחדי' להסקה משמ"ב ל"תבן: יא. המשוכי לדפני הסוכה.
ודוקא שהסוכה אחר מבנינר הדופן עם שכלה לע"פ שמיכן לעטיחה לבל
אם סמכן בתחילת עשייתה כדי לעבותה לו לחוקה אסור ליטלן (ח"ח
הג"ה יט"ם כ"י): יב חביטות. לבל עניים המוחזים על הסבך בעטות
לנבי הסבך ואסור ליטלן דהוי
כסותר: יג. דעתו להסיקן. פי'
שדוקא להסיקן עתה אבל לא בעני'
שיהא דעתו עליהם מתחעול דלאו
מוקלה הן עכ"ל ח"ל: טובה
רעועה מנפלה. לר"ם מותר
להסיק בעניים שלהולר"י אסור אם
החנה ליטול ממנה ביו"ט לכחחיל

תקיט צירי

לפי' בבריית מותר לר"י (י"ט ב) וכ"י פסק דלר"י לא מהני תנאי
וכן ל"ל דבשלמת לר"ם דמתיר בדעועה כותיב ואפ"ג ומשמה שחפול ל"ב
אם החנה בהדיח לפיטו בבריית שריאכל לר"י דאסור בדעועה דם"ל דכל
מידי דאתקלי ב"ב אתקלי לבולי יומא ל"מ תנאי לפיטו בדעועה ולכן
סתם הרב"י כאן ולא כתב דיני תנאי בסתם בסימן תנ"ה כר"י ול"ע דהתם
מוקלה מחמת לאסור אף דיחיד בסותר לוחל ובבריית ל"מ תנאי
לפי' לר"י והם היח דעועה ונפלה ולא היה' בהא פליני וקי"ל כר"י לפי'
בשבת בתוק' מחמת לאסור כה"ג כמו מותר האדם שבור על לבל דעת
הר"ן ותוס' נפ' כירה דמהני תנאי בתוק' מחמת לאסור וכ"ל ס"ם רע"ע
ס"ד: ומ"מ ל"ע לפי' הלבת כתב העור סוכה רעועה שנפלה שרי לר"ם
ול"ב היש"ם דהא לפי' בשבת לא קי"ל כר"ם במוקלה מחמת לאסור ק"ו"י
וכמ"ש התור וה"ל דם"ל לכיון שאין בסוכתו לאסור דחוי"ת לא תניב
מוקלה מחמ' לאסור דהא מעות שעל הכר לחדי' נ"ב מנ דלתקלתי לב"ה
לתקלתי לבולי יומא ל"ע שאין כח לחא לאסור דרבנן לכן ל"ל דלפיטו
להחתיר מוקלה מ"מ מודה בזה לחסום עמ"ש ס"ם: יו"ד סיח וכו'. מלבתב
סתם ס"מ דס"ל דלפי' מחיצה נחורה שנפלה מותר לישל פירות מסם
וכמ"ש התור והר"ן לפי שאין הפירות מוקצי מחמת עלמן ולא בסים לדבר
האסור רק שהוא במקום שאין יבולין לילך סם ולפיכך מרי והח"ה כ'
דמיירי בתחילה רעועה שאין בסתירתה חיסו לחוליית ואסריך הרמב"ן
להציב עליו דמיניה הרבה מוקלה מחמת חיסו דדבריה ול"ל דלפי הח"ה
מודה זה בתם לגבי סוכה רעועה שנפלה חלת ס"ל דסב' חיכת תרתי
לאסור דבריהם וגם אין הפירות מוקצי בעלמן לפיכך מרי לבל בתחילה
נחור ס"ל דלאסור ולפי מ"ם בס"ם יש ללמוד דמי שיש לו לפחות טרוסים
בבור ופחתן על"ם בסבת לובי"ע לחין בהן משום מוקלה ומ"ם עשה
העבו"ם לעורך יפרע לאסור בס"ם דמלבת' דאוריית' היח בח"ם סי' של"ד
ס"ב ובערבי' מקט"ו ובימי הפסח צריך ליזהר בזה שם יודע בודאי שפחח

הבור היום:

תקיט תריסו

באר הגולה

עטרת זקנים

ב בית שהוא מלא
פירות אצר הסוגה
פירות או עכ"פ
המוקצה ונסתר
עליהם ביום טוב א
ואשר רבי אני
מכינו למחר שרי כי
הב' דשדינן בנוי
שהבי דוהן לישראל
ב"ש ראשון ראשון
לילה ב"ש ב' ה"ג
ל"ש (ב' מלבנ) וכת
שכתב בסעיף ה'
הסמוכין לחדפני
הבי' ושסיקן בח
היינו דוקא סוכה
העשויה לצל ולא
סתום מצות סוכה
הא הסוכות ה' קרי
רעועה בבר ונפלת
ב"ש אם תתני עליה
הבל לבי תנאי אבל
בתנ הסוכות לא
מהני הנאי (עיין
בסימן תרל"ח) נוי
שעשוה מבעוד יו"ט
למצוה ובא יהודי
והרגיל אצלו ולקחם
מחנותו מיתרץ
הואיל ונשהו בידי
אדם וקנול לנברו
בעיניו ליביה משום
מוקצה (ב' והגהה
אשר"):

פרי חדש

סימן תסא

לחשיטת דלא קנה
בעיון הסבוכין דסך
כחצרו לית ביה דין
הסחכת"ם דלא ס"ל
קני חעבדי כרה חף
בחוסס"ם וכ' חם פר"ן
ניחח דם"ח ישראל
ביישראל ושוה ובוקה
משכון וכהדי הנן
בנעלת סקוכה חסכון
כו' מבל נוי חישחל
דלא קנו חסכון לו ל"
ס"ל חעבדי לית ביה
משום שמחת הבית ולכני
בסיון הנעשה זמן קודם
פסח חגם ס"ל חעבדי
חנחים ניידה לם
לסברי הרחב"ם חזקחני
לחר פסח מוחר
בחנחה ושחשש דמיד
לחר פסח חסחר חלח"ל
לוחר בשבוע לחר פסח
ולחכי לב הבעה זמן
ולחי לנדרי סבל חיכו
מוחר ושם ביש לוחר
סבוע ומן ולח פסח מוחר
ומן זה ניוק לחתני
פסח דקחכי חוכן
בשרעון קלי וכמ"ש
בחח"ם סי שלי:
ולענין חלבם נרחם
עיקר להחיר
לחשילו לכהצעת ומן
סוכה קודם פסח בעיכן
חעבדי ולח לב ביש
חשכחת לבל בהצעב
ומן לחר פסח פסח ס"ם
לסבל ובסבת מחחר
ל"ל ולבל בהרחב"ם ז"ל
סוב כ"י ויוסף:
ובחב בשער ב"ח
חמבחן חלחוד
ובחחבריים מחמם בלשם
לחלי לבלי לחשקיעין
משחחן חעובדין לחלי
חמן בל יחשראל שבבוב
עליו בשבת לבל חיש
לחשבר לחשער ליעשות
לבחחלה לנוחם בבן
ביום בל בשבת

דעת

תקיט א תריסי חנויות. פירש דלחות חנויות של עידה תיבה ומבדל שאינן מחוברים לקרקע לגבי מחוברים גם כאן ואסורה כמ"ש סי' ש"ו לגולל ולהחזירן: ב כדי שיוכל ולהחזירן כדי שרי להם יהא מותר להחזירן כל היכא דיש שם ענינו לגבי כל שעושין בכל יום כגון לחלוב ולהוציא את הבהמה ולהכניסה ולהחזיר הכלים למקומן ולהחזיר הדלת למקומה ולנעול ולפתוח ולהחזיר המפתח למקומו ולהוציא את הכלים ולהכניס

ס"ל לכתוב כשחסרף כי הו עניפים דזהו קאי על פישות דעלמא אלא בסוף כשזכר רש"י הוא מפרש לן מן התלמוד שזה קאי על רב יהודה ס"ל לכתוב אם מפרש בירושלמי אלא ודאי פשיטא להיפוך מלתיה דעלמא בפרי בשמי להריח הוא ממש כמו בתמרים וכ"ע בדברי הר"ח שכתב ובחטים של בחמה אף בכלי שרי אף לקטום להטות פיהו דדוקא בקיסם דהיכא דיש חיוב חטאת בכלי נגרי כיון דאין בכלי אחר בחטים על בחמה לא נגזרי כלי דידיה אטו כלי דקיסם וכ"מ דמדמיה ליה לכתוב חבית דחיישי בכלי ע"ז ובנתר מדמי בהדיה קושט להריח לכתוב חבית משמע דגם ע"י כלי מותר כיון שהוא להריח דוקא בתוך לעשות כלי נורו אף ביד קשה סכין כיון דהעיקר עומדים לכך נגרי עשייה בלי יד קשה מקום גזירת כלי בסכין אבל בכל להריח לא הוה גזירה כלל וכ"כ מדברי העור דבחבית קושטין משמע בכל גווני ולא קשה לומר בהריח קא מיתכון ועני בחמים וכן ל"ל פשוט וברור: במהרי"ל ה"ט כ' בשם מהר"מ שהביא ע"ש כתב לעקל ואת מקום מותר לשברו ולפתוח ורלה דאחותם שים עליו חתיכת דאסור לשברם כמ"ש בסי' ס"ס ע"ש לעיין שבת ה"ס י"ט:

תקכא (א) מעשלין פירות.

פי' מי שים לו פירות בתוך חגב ורלה מעד שבת שכל לשלמן למעד דרך תרוכה שבגד שיורידם למעד בכבל והן מעשלין לתרן לריכה עירוסת חורה. ודוקא תרוכה דכל תרוכה למעלה למעד היא בקרקע הגג אבל תלין כגון גג שמוקף מחילה תלין בכותל ונריך להגביהו על הכותל ולהגביהו לא מהימן ול"ת דרך מורדים בכבל בדרך התלין אסור אלא ש"מ להשלים שלא תבל אסור דים עירוסת להעלותה:

תקכב (א) תין הסוסת כו'. הטע' ר"י דסוס דרך חול ויש זיעותת ע"ע. וכתב הר"ל בשם הר"ש דתין אסור ביו"ט משום דתין לריך לכבדו אבל לרכב או בכרולות הדום, לרכב בספרי בפ"ק דתין עירוב והוא"ל לא לחפוקי בשבת לפיכך תוך

תקכא לכבד הבית

ס לכבד הבית בדרינו בשבת כך דרינו ביום טוב: (ועיין לעיל סימן שכ"ו)

תקכא דין של שול פירות ב"ש ממקום למקום • ובו ג סעיפים:

א (א) *משלין פירות דרך ב ארובה (פי' מן כי יפלו ויקח כלומר מפלין הפירות לתרן) ביום טוב א ולא ישלשלם ג בחלונות ולא יורידם ד בסולמות ולא ישלשלם בגד לבן אף על פי שהן שרין:

ב ²סותר לכסות פירות או כרי יין או לכנים מפני הדלף: (ועיין לעיל סימן שכ"ו סעיף ח):

ג ³ליתן כלי תחת הדלף כדרינו בשבת כך דרינו ביום טוב:

תקכב קצת דברים האסורים לשלשל ביום טוב • ובו ד סעיפים:

א (א) ⁴אין הסומא יוצא במקלו ולא הרועה בתרמילו (ודין תינוק ליט כמו בשבת ועיין לעיל סימן ש"ו סעיף י"ז):

ב (ב) ³אין יוצאין בכסא אחר חאיש ואחר האשת ²ואיש (ג) שחיו רבים צריכים לו סותר ⁷ומוציאין אותו א (ד) על הכתף אפי' באפריון:

ג ⁸מי ⁹שנתכווצו (פי' שלמתו ונעשו קלרים) נידי שוקיו יכול לצאת בסקל:

ד ב (ה) ג ¹⁰אין מנהיגין בחמה בסקל:

תקכג דינים הנוהגין בחמות ב"ש • ובו ד"ס:

א ⁵מסירים זבובים הנחלים בחמה אף על פי שהן א עושים חבורה:

ב ב ²אין מגררין בחמה בסגרת ביום טוב מפני שמשרת שער:

ג ³אין מילדין בחמה ⁴אבל מסעדין אותה כולד שלא יפול לארץ ונופה לו בחוטפו וגותן לו דד לתוך פיו:

ד ⁶בחמה שריחק ולרת מותר • לזלף (פי' לשפוך) מי שליחת עליו וליתן שלא אנרוף שלח ברחמה כדי שתרחם עליו אבל ב השמאה אסור לעשות לה כן:

כנה ועיין לעיל סימן ש"ו סעיף ג' בהג"ה שם תלמ שעוה על שניחת בשבתו ב"ש:

תקכד כמה דברים האסורים ביום טוב • ובו ב סעיפים:

א (א) ⁶אין עולין על גב אילן ולא רוכבין על גב בהמה ולא שטין על פני המים ולא מספקין להכות כף על יד ולא משפחין להכות כף אל כף ולא מרקדין ולא דנין ולא מקרשין ולא פינסין ולא טיבטין ולא מגרשין ולא חולצין ולא מקרשין ולא מחרימין ולא מפרישין תרומה ומעשרות:

תקכה (ב) תין יוצאין בכסא. פי' יושב בכסא ומשאין אותו: (ג) אפי' רבים לריכים לו. בעור כתב ואפשיטיכול לילך בע"ח אסור אבל מדברי הרין משמע אפי' יכול לילך בע"ח התירו לו משום דוחקא דהוה לו שלא לעקף הכנסיה. ודעת העור תמוה דאם אינו יכול לילך בע"ח אפי' כל לדם שרי כמו שנתבאר ולא ידע מה שהקשה עליו. ועוד דאם הוא עלמו יש לו היתר לילך בע"ח כ"ש לדעת העור וכיון דמילי דרבנן גינהו בהא דיש לסמוך על הרין להקל וכ"ע הכי ס"ל: (ד) על הכתף. פי' אפי' על הכתף אסור אפילו ברבים גינהו בהא דיש לסמוך על הרין להקל וכ"ע הכי ס"ל: (ה) תין מסיחין בסחורה בשבת במקל. הטעם דיחזי כמתן בסחורה ולריך לקנות שלא במעמד ושלוש. ולא ידעתי מה שהקשה הרב המגיד מדברי הרמב"ם שכתב ואסור לסחור בשבת ובי"ט אפילו בדברים המותרים ולא ידעתי מה הקשה דהא כתב הרמב"ם בפ"ל מהלכות שבת ה"ב וכן כל כיולא בזה אסור לעשות בשבת ובי"ט ואפילו בדברים המותרים בחול ולא ידעתי מה הקשה:

תקכו (א) תין עולין ע"ג תילן. גזירה שמא יעלה ויתלוש ולא כרוכין. שמא יחתוך וזורה להכותם. ולא מטפחין בידך. ולא מרקדין כרגל וכולן לשמחה. גזירה שמא יתקן כלי שיר. כל אלו קורה החת שכות שאין בהם לא תיקון ולא קלקול. ולא משום רשות כלומר שהם קרובים לעשות ביום טוב. ולא משום שלא יכתוב ליבמה. או שמא תלטרך. או שמא תלטרך. ולא מקדשין. ולא מחרימין ט'. ולא משום שלא יכתוב שם דין. או שמא תלטרך. ולא מקדשין. ולא דנין

תקכה

א סמוחת ר"ע. פי' מחקוף מיני מתכל ומשתה: כ
לאיכרין. תע"ב דמשחר להכרין על דבר מצוה כת"ס
פי' ע"ז ס"כ מאחי מכת דאסור בנעשה:

תקכו

א ואפילו יסריח. דוקא מתחלת יום
א והכנה"ס גלי יוליכוהו למחר ונם
גלי לקברו למחר ע"י יהרחקים
קברוהו ע"י עכ"ם בניתו ולמחר
יוליכוהו ויקברוהו אע יניחוהו
באיזן ויחזרוהו כחשר ובוסף ע"י
עכ"ם כדי שלא יסריח (ריב"ם כ"י
ים"ם): ב יתעסק בו עכ"ם. אין
קוברין ע"י קרוביו חש"ו ולפני שור
כ"ת מכסול (ת"ק ע"ז ס"ם קל"ד
וי"ב רמ"כ ח"ח רמ"ח י"ו כ"ם): ג
לעכרו. מחמבב לעכרו לנמרו
בלי סיוע עכ"ם דלא כרבינו
(כ"ם): ד ולהוליאו. כיון
דאית ביה טורח מצוה מרי עסיקן
מקרי חוים"ם כחב מקום שלין מנכב
נכון שלא לקוברו בי"ט ראשון ע"י
עכ"ם אלא מחמבי לו שיעשוה
להשהותו עד אחר יו"ט ואפי'
בי"ט שני ואפי' בשבת אבל לא
דוקא נפלים אין קוברי עמ"י
ה לילי שחיטה. פי' לפילו
להחחילין בסימן ת"כ ס"ם כהנה
דלא כע"ם: ו לפילו
להוליאו. משום כבוד מת שלא
יחמרו שמחמלל שבת על ידו עמי'
סי"ח: ז בי"ט שבימו. וכ"ם
משמע דבחדיעה חוגרמה שדרין
סם יהודים רגים לין להחיר לקוברו בי"ט שני ע"י יהרחל שלא נחדם
מפורסם כמ"ש ר"י והע"ג שנחפרסם הרבר בעיר לא מהני ומליכה חון
לחחום דחי לקליכת חרחים דאסור לף בחדם מפורסם (ת"ק י"ד): ח
כחול וכו'. אבל ב"ט שני של ימים הרחשונים הוי כמ"ה (ת"ש ל"ד) ומחו'
כחבו לחלן לקמן (כ"ם):

ט כמו

תקכה דין הלואה ביום טוב ' ובו ב סעיפים:

א א הלואה י"ם (א) ניחנה ליחבע בדין (וע"ל סי' ם"ח סעי' י"ח):
ב נבאי צדקה נוחין מהחצדות ביום טוב אבל ב לא יכריזו כדרך
שמכריזין בחול אלא נוחנין בצנעה ונוחנים לחוך חיקם ומחלקים
לכל שכונה ושכונה בפני עצמה:

תקכו דין מת ביום טוב ' ובו י"ב סעיפים:

תי"א א מת המוטל לקברו אם הוא ביום טוב א' (לא יתעסקו בו ישראל א
קי ואפי' יסריח ולא יתבב בעמתין לכל) ב יתעסק בו עממין אפי'
ס מת בו ביום (וע"ל סי' ת"ב) ואפי' אם יכולין להשהותו עד לאחר של א
יסריח יוכל זה (א) בעשייה (קבר) וארון וחכריכין א אבל להלבישו
ולחסם לו סיום ב להחרו ד ולחוצ'או ולשומו בקבר מותר ק"י ישראל:
פנה ומוב ליזהר לעסוק עליו קס"ל נב עוד לו נסר ולח ע"י סרוסים עלא יבא
ה"ה לילי שחיטה: (תי"ד סימן פ"ב)
ב מת בי"ם ראשון אסור להלינו עד י"ם שני כרי שיתעסקו בו ישרא':
ג בשבת וביום הכיפורים לא יתעסקו בו כלל אפילו ע"י עממין ו
אפילו להוציאו על ידיהם ולהניחו בבין (פי' בחפילה) העשויה
מאחמול:
עסי ד ן בי"ם שני יתעסקו בו ישראל אפי' ביום שני של ראש השנה ואפי'
לא אשחחי אפילו לחחוך לו לחדם מהסחובר ולעשות לו הבריכין
וארון יולחצוב לו קבר ולחפום לו סיום לשהרו ולנוח לו שיעור יואם אין
באותה העיר מקום קברות לישראל מוליכין אותו לעיר אחרת שיש בה
שבונת קברות אפ"ח ן לחתו ומשכירין לו ספינ' להוליכו מפקו לפקו'
ר"ם שני לנבי מת ח בחול שורות רבנן ואפי' אפשר בעממין יתעסקו בו
ישראל

תקכו דין מת ביום טוב ' ובו י"ב סעיפים:

תי"א א מת המוטל לקברו אם הוא ביום טוב א' (לא יתעסקו בו ישרא' א
קי ואפי' יסריח ולא יתבב בעמתין לכל) ב יתעסקו בו עממין אפי'
ס מת בו ביום (וע"ל סי' ת"ב) ואפי' אם יכולין להשהותו עד לאחר של א
יסריח יוכל זה (א) בעשייה (קבר) וארון וחכריכין א אבל להלבישו
ולחסם לו סיום ב להחרו ד ולחוצ'או ולשומו בקבר מותר ק"י ישראל:
פנה ומוב ליזהר לעסוק עליו קס"ל נב עוד לו נסר ולח ע"י סרוסים עלא יבא
ה"ה לילי שחיטה: (תי"ד סימן פ"ב)
ב מת בי"ם ראשון אסור להלינו עד י"ם שני כרי שיתעסקו בו ישרא':
ג בשבת וביום הכיפורים לא יתעסקו בו כלל אפילו ע"י עממין ו
אפילו להוציאו על ידיהם ולהניחו בבין (פי' בחפילה) העשויה
מאחמול:
עסי ד ן בי"ם שני יתעסקו בו ישראל אפי' ביום שני של ראש השנה ואפי'
לא אשחחי אפילו לחחוך לו לחדם מהסחובר ולעשות לו הבריכין
וארון יולחצוב לו קבר ולחפום לו סיום לשהרו ולנוח לו שיעור יואם אין
באותה העיר מקום קברות לישראל מוליכין אותו לעיר אחרת שיש בה
שבונת קברות אפ"ח ן לחתו ומשכירין לו ספינ' להוליכו מפקו לפקו'
ר"ם שני לנבי מת ח בחול שורות רבנן ואפי' אפשר בעממין יתעסקו בו
ישראל

פרי חדש

סימן תכב

ת"ח ה"ל נוירים כולה חלת
נוירה היח. ומקשיכן ולח דכין ומח חלוה היח. פירש רבינו חחלקי רשת
ל"ל דחיכח דעדיף מינים. ולח מקדשין. והח חלוה קעביד שפעת חשם
חלוה קעביד. ל"ל דחיכח נחול
ומלוה בגדול ליכם. וכחבו חתו
לפירוש ר"ש דלח פריכין לח
כחם דלח חשביכו עם שיש בהם
חלוה. ומשני דחיכ מלחכל
כך כחו בפיפיח. ולפי זה
בחליכח דעדיף מינים לין חנין.
וכן מי בחין מקדשין. משמע
דחיכח דעדיף מינים לין חנין
ור"ח פירש דהכי פירוש חלוה
נוחו בחלו. ומשני דיש לו חלה
וכנים חכל שם לין לו חלה וכנים
שוחר לקנם דחלוה קעביד
והכיח חעור מחלוקח ר"ש ור"ח
לענין לין חנין ולח מקדשין חכל
כנה חולנין ולח מייכינן כחב
שם לח כחב לנ"ש חלוה קעביד
שם לח נחלו. וכח חשמה לחב
לח כחב נם נחלו שום מחלוקח
והשחיכ נ"ל כנ"ש. ובנע"ד נחב
לח חולנין ומיכחין שוי. ל"ח מ"ש
דיש שם לישוב בכל נוויי דשם
לינהו לחיין מי נחלה ומשכר
שקנסהיכח לחשקעיכם.
וכן בחלילה הח קנם פלוח
ויוללח מוקמה ליכם וכבר
מוקח ומחכר חחיכין בשפח
חשכר בכל נוויי. כשלוח נחין
מקדשין ל"ל שלח נחכוין ל שלח
וכנים דשוחר יקדשו חלי שם
שלין כן בחלילה ויכם. ומה
ניחח ל"ם חחו יחולנין דחשח
לי"ר מוחה הדין דכנסין מחולין לרוך לכוסם' מבע"י שלח יהח בידם נחלה
בשבח. ומשמע בכל נוויי לשור לפי' לין לו חלה וכנים ול"ק
ל"ר חחחי לקדם שם. ולפיה"ם ניחח דקדשין שלי משם שוחל מקדשין
חשר משל"כ בכנים שהיה נשוחין שם חשר הקידשין ול"ל שלי חלו
דבחלילה ויכם יש לו משום מקח ומחכר לחם חשר בשעם בנ"ש משם שוחל
יכחוב ולח משום מקח ומחכר כחו בסיפיה ל"ל דסוכר כפי' נחלה דלעיל
דחקח ומחכר נוחח לשור משום נזירה דשחל יכחוב. ובלוחה
בכבח זו לחין נהם רק שחליכחוב ול"ל שפיר כחב השור שחם לח חולנים ולח מיכחי' דלח חקשה בנח' דים שם נדול ולח משום דלח חיחח לחכה
לו לחחח שם רשות ולח חלוה ובזה מוחה ר"ח לרע"י דלריך לפרש כן בל"ל ונחן בין חחור
עשוי וכן הביחו ר"ף ורח"ם בשם ירושלמי והכנה ס"ח חלן דעבר ושכר דלח חוכיח בנח' דים שם נדול ולח משום דלח חיחח לחכה
קו"ל כח"ם רח"ח כי"ד סי' ר"ל בנשבע שלח יהכור ולח מכיחה ועי"ב כי"ד סי' ר"ל וסי' רל"ח סעי"ה ל"ח ס"ם: (נ) שביב מעל
כו'. פי' וכ"ח הנע בע"ם: שור ריחיה לרע"ל בם' חפילין סי' ח' שכחב בשם הנחת ס"ח בנשבע שלח לחכו' חשכר לחלה מהני חלוה בשבח
שנעלה כיון שחחרו חכמים לח ניחן לו מהני וחשחחת לין לחיכה דרבנן חיחר חשבועתו וכיון שם בלרך לחלק בין הנחה לחלה בהחלה
חעשיו וכן לישור שבועה שיכיר כוחו וכו ושוב שכת ניחן לרחות שלל חולה חשל"כ בשבועה ע"ל מ"ש חחלה בשם הנחת ס"ח שנעלה
בהחלה ואין רחיה בלל להא טוען הנכסי' בשביל טוכת החלה ואח"ל שלם חכר טוענה ע"ל ם"ש חחלה בשם הנחת ס"ח שנעלה
עבירה שלא נחכחים נחני יפוי כח לחשם בנבסים אלו ואיכו חפקיע הכ"ח חשל"כ בחידוי שבועה עבירה ובלבד שלא יהיה בחשבועה כדי שיפטר
יחבר מלעשות לישור דרבנן שלא חשם עבר אחד קולר בריחחו ועשיו קיימים' וח"ברע"ל לחלק בין שבת לשבועה ח"ל חשם עבר אחד קולר בריחחו
חילוק יש בין זה לזה ולדרבה מלינו חומר בישור בולל שבת שבולל לבל חשם שבועה שלה שם הכנבע. והרבה פעמים מלא שם
לישור חל על לישור ולישור בולל חל שפיר. גם ם"ח דשבת ניחן לרחות לינו יודע שם עלינו לבלן ומה דחקח שבשבח בישור שפיר מלי
ריבים ני"ד סימן קע"ה ס"ח הוח חיובחא וכבר זכרתי חשו' הרח"ש ב"ב פ"ד סי' ר"ל שפיר ל"ה דרבח דפ"ק דחמרתם פרה ק"ק פרנקפורט חשה לשלוח
(א) ניחנה ליחבע. שביקיע"ל כרבה דלח כרב יוסף דחחר לח ניחבע דחי"ב ולחי למחבח ורב יוסף ס"ל דחם נחוש שלא יחח
וחחת לחחנוני משחחת ע"ש:
תקכו ראיתי להזכיר שם שנחלה בדשוש חדש של ספר מהרי"ל ס"ה לחד ח"ל בשנת רמ"ד בשמרם פה ק"ק פרנקפורט חשה לשלוח לשם
של סוכות וביום כ' טו' ולח נהגו לניעות בי"ם ויה"ש ם"ת ביום ו' וכיו"ל ו' בכניסת שבת הנרייכו הלומדים לח בהלכים בלילה ל"ה ס"
עטיפת הרחש ושיטי מקום בו עכ"ל. ושלח כדין הורו לחלו הלומדים בעטיפת הרחש לחיה ריחיה בשבת בפרהסיה כמ"ש הרחקה הבחקיע ב"ה ס"
שם"ו"ל לכל חייב בעטיפה כמו שחה משמשין הכוהנ לפני חיבון כלן ובשבת בניעה ולח בפרהסיה. וכחב מו"ח ז"ל דכשחחו מחחיל בבכי ובניעה
הכוהנ דלח להוי פרהסיה ו"כ בם"ם ד' דכשבת יפשוט יסיר עטיפתו וחילך הורו שבשבת יחחיל עטיפה וכן בשיטי מקום שנעדיין חול הוא יכול
לח יפשוט מקומו שלח שחיל מבעי' שם לח בשבת יפשוט וכן המנהג ולייטו שקודם החחיל בכרכו יוכל בשיטי מקום שנעדיין חול הוא יכול
יכול שם גם בח"ב ודבר פשוט הוא שאם בח שאחל לב"הב בחר ברכו שלא יעשה המקום דחחילה בשבת הלילה בפרהסיה וכ"ם בחם שחילה
לחי לקרחת החבל כאו שמיהגין לפני ברכו וכ"ם בח"ם שהגריכו להחחבל בשבת כ"ו חיכו נכון דחם יחחיל בה בשבת שפי חחם שהיה לו בחול חחשוב
שהוא ב"ב דין חניטת בניעה ע"ב שלא כרחוי נדפסה הנה זו שחקבה ואין לנטות מזה דבר בשבת הסוח מחם שהיה בח"ם: (א) בשעיה"ל
חבכריכים

ריכים. אחו"ס אי"ר ועכ"ס דמילוי גופיה הוי כצורך היום ואין מכבסים מפני שהוא מלאכה דלא הותרה אלא לצורך היום כי אם למילוי גופיה דמי לצורך ע"י ע

תקכו דיני עירוב תבשילין ובו כ״ד סעיפים

א יום טוב שחל להיות בערב שבת לא יבשל בתחלה לצורך שבת (א) בקדירה בפני עצמה (ב) אבל מבשל הוא בכמה קדירות לי״ט ואם תותיר תותיר לשבת ע״י עירוב מבשל בתחלה לשבת: (ע׳ ענין העירוב הוא שיפרוש מי״ט לשם שבת ויאמר מי״ט אני פורש ממנו ומשם אני מתחיל לילך עד תחום שבת): הגה ומיהו מותר להניח עירוב זה (ג) אפי׳ א ספק תשיכה: (מרדכי פ״ק כמה מדליקין)

ב עירוב זה עושין ואותו (ד) בפת ותבשיל ביאתם לא עשאו אלא מתבשיל לבד מותר:

ג תשיעור תבשיל זה כוית בין לאלפים בין כתשלומו בין כמוהו:

ד וצריך שיתאוה תבשילו וזה דבר שתואוה רואו ללפת בו ארז הפרס (ה) (לאפוקי ב דייסא:

ה תבשיל זה שאמרו אפי׳ צלי (ו) אפי׳ שלוק אפי׳ ב כבוש או מקושן אפי׳ מן דגים קטנים שהדיחן במים חמים ואח״כ חתן הוא בישולן לאכילה הרי זה סופר עליהם (וכן סופר על תפוחים מבושלים (ומ״ס שלחן ד פירות מבושלים) ועל דגים קטנים שבישלן:

ו ד סופר סעי׳ ם (ו) אפילו על ה עדשים שבשולי קדירה יכן על שמנונית

כתקנתו ולא אחמיר לצורתו ולי ליכא חשש זה מלינין לתוכו והצנון לתוכו תוכה ושוב כיון שמכבו להסיר ולכ״ע אין מבשלין מחמת זה קודם לתוכו: (ו) קדרין לתוכו ולא לתוכה ולא אחמיר

דרכי דוקא בדיעבד ובכ"י תולק ע"ז וכתב תפילו לכתחלה אם אין לו
ם שום הכשל תנא מדעתיה שבאותו כשולי קדירות או חומו שמוכנית
בך בסכין יכול לערב בעליסה והיינו אם נרדו כתים בתע"ט ול"ע
התרומי ם' לכן דכתב היתכן דיעבד כיון שאין לו הכשל לאחר
כי לא תיירי אלא בים ט
אחר וכתב רש"ל מדלא
מערבין על עדשים כו' אלא
בין על העדשים שמתבשל דוקא
בוכת מו"ח ע"ז שאינם רחוי
מתבשל מהרי"ב ג"כ זה הל' אלא
תכשיל מעי"ט ושומר עליו
וכיון שאי לכתחלה ובע"ת
הידור מצוה רחוי ליקח
ל נמי ל"ה וכתב רש"ל
נראה לה בעי לכתחלה
אלא תכשיל שבשאר כלאי
ין כעין שהיקדיח וכדומה לו
מי שעשה תבשיל מיותר לשם
ספריסו לשם כך אפי' היה
להחמות עליו ולברך עליו
מלחמות ולברך עליו שומר
דיעבד כליכה דמהני
תכשיל מעי"ט ושומר עליו
ברך לברך עליו לכתחלה
עליו להדיח היכ מעבב כי
היכ מעבבו ע"כ מ"ש לעיל
ומר עליו בדיעבד כיון דלא
כירך היכ מתבשל לכתחלה
הרי כלי"ע ושומר

בתחלה קאמר לכל הדין מ"מ אחת הוא כיון שהי בדיעבד דודאי כרכו לאיזון מעבבו בכל מקום וע' בסעיף כ':(ה)ומ'
נדול כו' . ק"ל דהא איתא ריש פ"ב ושלחו מטה לאיזון כהן כו' למי שלא הגיח ע"ת דהיינו למי שהיה לו להגיח לכל מי שהיה לו להגיח ולא
הוא פושט ואתאי הולך לעזרת לשלוח מטה לאיזון שלא הגיחו בהוכ והא מי שהוא תוקע בהוכ גדול הוא דודאי הגיח נם
ריס כיון שהו' מלוה ולוה דכתב הרי"ן הביאו ב"י ור"י בר יהודי לא כי' דרכו להגיח וע"כ הולך להכריז וכי ח"ו עברו על המצו': (ם) נקרא פושע
ת"ם ושטור ומשמע לפי' ם' הגדול מכוין להוציאן ל"ל דאמרי' בגמ' ההוא שמעתא דהוי מסדר מתניתת קמיה דמר שמואל חזיה דהוה עציב ל"ל
עציבות ת"ל דלא לתרוצי ע"ת ל"ל שמוך תלויני דמעריכו' על פולחנו בני עירי לבל' חזי' דהוה עציב ל"ל אמאי עציבת כו' ל"ל פושע הת לכ"ע ברי
תאור פירש"י שאין דעתו על התזידון ועל הפושעים שאינם תדירים לדברי חכמים משמע מזה דאלו הוה דעתו אף על הפושעים כתלו הוי
ם אלא כהכרח"ם והשור שפשקו אפי' שומך על גדול העיר לא מהני כיון דלא עביד כמלות חכמים שיעור כל ל' לעלמו ולפ"ז ק"מ ל"ת סיה לוחו
כיון דבגמ' לא חיירי מזה בשלמת לרבי ניחת דכתחת לא הוה פושע כיון שמוך ולוחו שמיע לא היה שומך גם בפשט הב' ונקרא פושע על
ההכחת פעמיי וה"ל להיות תדיר חייב להזכיר הדבר ומשולל לא נהכיון להוציאן כלל לכל להרח"ם ושור קשה ול"ל סיה עכ"ב ל"ע מתחת שדלא
ת לא מהני סמיכה ולהלנה זו בתה לו במקבצתו ב"ש ועי"ז הסיב שמוך לחיבו דסמיכ' לא מהני אז היבו דח"כ לחתי לתר שמוך לכ"ע שרי ולדידך
דמשמע דהוה גרע מן ל"ש כיון שהיה מכר הוה משום ל"ש ולהר"ת שור לא הוה משום ל"ש אלא דסמיכ' לא מהני כלל ול"ל שום טפי מיתרים כיון לכ"ע
לא פושע ולחו שמתו לחין כהן אי בתה לו במקבצתו ב"ש ועי"ז הסיב שמוך לחיבו דסמיכ' לא מהני אז היבו דח"כ לחתי לתר שמוך לכ"ע שרי ולדידך
דמשמע דהוה גרע מן ל"ש כיון שהיה מכר

יג לית ליה יכול לבשל: די"מ שני חוה"מ חל מדרבנן ולכן כשיכול לעשות כשבת אחר לעשות כראשון אחרון ועוד דשכות קדוקא התירו שנו רחוק כה בתירו כדאי' בשבת ס"ל דאפי' יו"ט שני של ר"ה יכול לבשל ביו"ט ראשון כשבת ומ"מ לכתחלה כשיכול לבשל ביו"ט ראשון לא יעשה כן ביום שני אלא יבשל ביו"ט ראשון לצורך שני ויניח שני לצורך עצמו ביום שני ומ"מ בשעת הדחק כשאין לו אלא ביצה אחת ואין לו שום דבר מבושל ביו"ט ראשון ויש לו ביצה אחת ביו"ט שני מותר לבשל ביו"ט שני לצורך ביו"ט ראשון ואפי' לכתחלה כיון שאין לו אלא ביצה אחת ביו"ט שני הרי הוא כאין לו כלום ומותר לבשל ביו"ט שני לצורך ביו"ט ראשון ואפי' לכתחלה ועיין לקמן סי' תקי"ח ס"ב ובמ"ב שם:

יד (יג) אם הניח העירוב על דעת לסמוך עליו כל זמן שיהיה קיים אם לו ליום טוב אחר לכתחילה לא יסמוך עליו ליום טוב אחר ואפי' בדיעבד יכול לסמוך עליו:

טו יד יאכל העירוב או שאבד קודם שבישל לשבת אינו יכול לבשל אלא א"כ נשתייר ממנו כזית:

יז (יד) לאחר שהכין צרכי שבת כגון יכול לאכלו:

יז יתחיל בישתו ואכול העירוב נוכר אותה עיסה והוא הדין אם

יח יתחיל לבשל שנוכר אותו התבשיל שהתחיל:

יח (טו) אפת ולא בישל או בישל ולא אפת ואכל העירוב או אבד מה שנעשה כהיתר אפילו נתכוון בו לצורך יו"ט יכול הוא ין להניחו לשבת ולבשל מבעו"י ואילך לי"ט:

ים אפי שלא עירב יח כוה"ל לחדליק נר של שבת(יז) ויש אוסרין:

כ אפי שלא עירב בשם שאינו יכול לבשל לעצמו כך אסור לבשל לאחרים ואפילו

עכ"ל. וכתב עוד שם"ל דמשמעה מהא דלעיל דאפי' בשעת הדחק אסור ומשמע מדברי ה"ג כתבו לחיפה ובשולי ולחייבה כ"ע ולפ"ז נר ואם אין לו כאן לא יבשל כלל ל"ל לחבר ולפ"ז נכון שאשה שאינה יודעת לבשל ואין לה מי שיבשל לה ואין לה נר לחבר ולא שמן לחנוכה ואין לה מעות לקנות ואם ב"ש

(יז) ואפילו בביתם. בעור הטעם שהעולם מיקום יודעים שהוא לאחדים ואפילו בביתו לא יעשה כן. ועיין מה שכתבתי לעיל סי' תקי"ח ס"ק ב' ד"ה קונה וכו'. ועיין מה שכתבתי לעיל סי' תקי"ח ס"ק ב' ד"ה קונה וכו'. ועיין מה שכתבתי לעיל סי' תקי"ח ס"ק ב' ד"ה קונה וכו'.

(יח) ואפי' כו'. כ"ה הרמב"ם ורא"ש ורשב"ם ורבינו יונה ורבינו ירוחם ומהרי"ו ומהר"ם ומרדכי ורבינו יעקב בעל הכלבו ורבינו יצחק בעל העיטור ורבינו יצחק בעל הנמוקי יוסף ורבינו יצחק בעל הנמוקי יוסף ורבינו יצחק בעל הנמוקי יוסף

תקכט דיני שמחת יום טוב • וכו ד סעיפים:

א סמצות יום טוב לחלקו חצי לבית המדרש א וחצי לאכילה ושתיה ואל יצטער בהוצאה כ"ס וצריך לכבדו ולעננו כפו בשבת: הגה א ואסור להתענ בערב יום טוב כיון בשבת שהוא מצוה הבאה בכבוד (רשב"ם פ"ו) ב מיהו אם ע"א שבת יכול לקיים סעודה שלישית ויתכל מהנא פת לכבוד ל"ע ומצוה לטת פת בערב יום טוב לכבוד יום טוב (מהרי"ל הל' י"ט) כשנערב שבת כיון שבת בלאו הכי חייב לכבדו ולענגו יותר מיו"ט וצריך ליזהר בזה מאד: ד ובשבת יום טוב יותר מחיוב ה ולא נהגו לעשות בו סעודה שלישית: (וביום טוב ן מחזירין לטת לכית הכנסת ז ומצהרין לתת מנות שמחת יום טוב): (נחמדים מקדש עיוסד)

ב חייב אדם לחיות שמח ושוב לב במועד הוא ואשתו ובניו ובל הגלוים אליו כיצד משמחין הקטנים נותן להם קליות ואגוזים וחנשים קונה להם בגדים וכשים ן כפי סמונו ח וחייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר עניים: (אין תענית ביום טוב כלו בשבת ועיין לעיל סי' רפ"ח)

ג סאם אוכל ושותה ושמח ברגל ולא יעשך בשאר ובין ובשחוק וקלות ראש ושחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על התולות וסכלות אלא על שמח ש"ם כה קבל תוצאו ד חייבים כ"ד להשמיר שומרי בתלים שחיו משוטטים ומחשבים בגנות וירידים על התגרות שלא יתקבצו שם לאכול ולשתות אנשים ונשים וביאו לידי עבירה וכן יזהירו נדבי זה לבל העם שלא יתרבו אנשים ונשים בבתיהם בשמחה ולא יעשכו בין שמא יבואו לידי עבירה אלא יהיו כולם קדושים: (י)

תקכט דיני שמחת יום טוב • וכו ד סעיפים:

א סמצות יום טוב לחלקו חצי לבית המדרש א וחצי לאכילה ושתיה ואל יצטער בהוצאה כ"ס וצריך לכבדו ולעננו כפו בשבת: הגה א ואסור להתענ בערב יום טוב כיון בשבת שהוא מצוה הבאה בכבוד (רשב"ם פ"ו) ב מיהו אם ע"א שבת יכול לקיים סעודה שלישית ויתכל מהנא פת לכבוד ל"ע ומצוה לטת פת בערב יום טוב לכבוד יום טוב (מהרי"ל הל' י"ט) כשנערב שבת כיון שבת בלאו הכי חייב לכבדו ולענגו יותר מיו"ט וצריך ליזהר בזה מאד: ד ובשבת יום טוב יותר מחיוב ה ולא נהגו לעשות בו סעודה שלישית: (וביום טוב ן מחזירין לטת לכית הכנסת ז ומצהרין לתת מנות שמחת יום טוב): (נחמדים מקדש עיוסד)

ב חייב אדם לחיות שמח ושוב לב במועד הוא ואשתו ובניו ובל הגלוים אליו כיצד משמחין הקטנים נותן להם קליות ואגוזים וחנשים קונה להם בגדים וכשים ן כפי סמונו ח וחייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר עניים: (אין תענית ביום טוב כלו בשבת ועיין לעיל סי' רפ"ח)

ג סאם אוכל ושותה ושמח ברגל ולא יעשך בשאר ובין ובשחוק וקלות ראש שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על התולות וסכלות אלא על שמח ש"ם כה קבל תוצאו ד חייבים כ"ד להשמיר שומרי בתלים שחיו משוטטים ומחשבים בגנות וירידים על התגרות שלא יתקבצו שם לאכול ולשתות אנשים ונשים וביאו לידי עבירה וכן יזהירו נדבי זה לבל העם שלא יתרבו אנשים ונשים בבתיהם בשמחה ולא יעשכו בין שמא יבואו לידי עבירה אלא יהיו כולם קדושים: (י)

עשרת ובנים

תקכט

א ויצוי לאכילה ושתיה ראוי שיצטער בהוצאה לעסק בצרכי יו"ט (רשב"ם פ"ו) ב שצריך לכבדו ולענגו כפו בשבת (רשב"ם פ"ו) ג ואף שאסור להתענות בערב יו"ט מ"מ מותר להתענות בערב שבת אפילו יחיד (מהרי"ל הל' י"ט) ד ובשבת יום טוב יותר מחיוב ה ולא נהגו לעשות בו סעודה שלישית (וביום טוב ן מחזירין לטת לכית הכנסת ז ומצהרין לתת מנות שמחת יום טוב) ח חייב אדם לחיות שמח ושוב לב במועד הוא ואשתו ובניו ובל הגלוים אליו כיצד משמחין הקטנים נותן להם קליות ואגוזים וחנשים קונה להם בגדים וכשים ן כפי סמונו ח וחייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר עניים: (אין תענית ביום טוב כלו בשבת ועיין לעיל סי' רפ"ח) ט ארם אוכל ושותה ושמח ברגל ולא יעשך בשאר ובין ובשחוק וקלות ראש שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על התולות וסכלות אלא על שמח ש"ם כה קבל תוצאו י חייבים כ"ד להשמיר שומרי בתלים שחיו משוטטים ומחשבים בגנות וירידים על התגרות שלא יתקבצו שם לאכול ולשתות אנשים ונשים וביאו לידי עבירה וכן יזהירו נדבי זה לבל העם שלא יתרבו אנשים ונשים בבתיהם בשמחה ולא יעשכו בין שמא יבואו לידי עבירה אלא יהיו כולם קדושים: (י)

מגן אברהם הלכות חול המועד מגן דוד

תקל

א לפי צורך הענין וכו'. משמע דס"ל שחלכת ת"ס דאורייתא חלה שחסרו להכמים וכ"ת סברייע כהרמב"ן ס"ק: ואיכה לזרך שחכר לחסר מדאורייתא ע"ם וכו'. תקל"ת משמע דס"ל להרב"י שחלכת ת"ס דרבנן ועל"ז שכתו בהלכות המועדות כתבו שיכר ע"ת ופירש"י דסיינו ת"ס. כתב החיים חייב לכבדו בחכל משמע דבי בחבילה פירוש ומעדן של שבת וכחמנה רש"י דסיינו תחרי סהלל והשחתה ת' ימים וע"כ וכפסי קפ"ח ס"ו משמע דבי בחבילה פירוש

הלכות חול המועד

תקל

א סחול המועד אסור בקצת מלאכות ומותר בקצתן:

כגה א לפי צורך הענין מניח מלאכות להכמים להתיר:

תקלא דיני גילוח בחול המועד • וכו ח סעיפים:

א (א) סמצות לגלח בערב יום טוב:

ב א אין מגלחין במועד (ב) שאפי' אם גילח קודם מועד:

ג שאפי' אם היה ב אנוס וספני כך לא גילח בערב מועד אינו מגלח במועד והוא הדין למי שהיה חולה (ג) ונתרפא במועד:

ד ישו מגלחין במועד מי שיצא מבית האסורין ואפי' היה חבוש ג לגלח קודם המועד ומי שיצא מבית האסורין ואפי' היה חבוש ג ביר ישראל שהיו מניחין לו לגלח (ה) א וכן המנורה ד שהתירו לו ברגל וכן ה מי שעבר ולא גילח ונשאל על נדרו ברגל וכן הבא ו מסדינת הים בחול המועד או שבא בערב תרגל יולא היה שחות ביום לגלח והוא שלא יצא מארץ ישראל לחוצה לארץ ז למיל:

ח סאע"פ שהתירו להסתפר לא יסתפר נרשות הרבים אלא בצנעה:

ו ח (ו) סקטן סותר לגלח במועד אפילו גדל קודם הרגל: (ולפי ט בתשובת מהרלבי):

תקלא דיני גילוח בחול המועד • וכו ח סעיפים:

א (א) סמצות לגלח בערב יום טוב:

ב א אין מגלחין במועד (ב) שאפי' אם גילח קודם המועד:

ג שאפי' אם היה ב אנוס וספני כך לא גילח בערב מועד אינו מגלח במועד והוא הדין למי שהיה חולה (ג) ונתרפא במועד:

ד ישו מגלחין במועד מי שיצא מבית האסורין ואפי' היה חבוש ג לגלח קודם המועד ומי שיצא מבית האסורין ואפי' היה חבוש ג ביר ישראל שהיו מניחין לו לגלח (ה) א וכן המנורה ד שהתירו לו ברגל וכן ה מי שעבר ולא גילח ונשאל על נדרו ברגל וכן הבא ו מסדינת הים בחול המועד או שבא בערב תרגל יולא היה שחות ביום לגלח והוא שלא יצא מארץ ישראל לחוצה לארץ ז למיל:

ח סאע"פ שהתירו להסתפר לא יסתפר נרשות הרבים אלא בצנעה:

ו ח (ו) סקטן סותר לגלח במועד אפילו גדל קודם הרגל: (ולפי ט בתשובת מהרלבי):

תקלא

(א) סמצה לגלח בערב יום טוב שלא יכנס למועד בשער כשהוא לפיכך יש מכחמין בשעה שמגלח עצמו מגלח גם כל מי שיש לו עליו רשות לגלח בשבילו ואפילו אם הוא בעיר אחרת ואין לו שם מגלח מגלח בעצמו ואפילו בחול המועד (ב) ואפי' אם גילח קודם המועד אם הוא אנוס מגלח במועד ואפילו אם לא גילח בערב יום טוב ראשון של פסח אלא מיום ב' ואילך מגלח במועד (ג) ואפי' אם לא גילח קודם המועד אם הוא אנוס מגלח במועד ואפילו אם לא גילח בערב יום טוב ראשון של פסח אלא מיום ב' ואילך מגלח במועד (ד) ואפי' אם לא גילח קודם המועד אם הוא אנוס מגלח במועד ואפילו אם לא גילח בערב יום טוב ראשון של פסח אלא מיום ב' ואילך מגלח במועד (ה) ואפי' אם לא גילח קודם המועד אם הוא אנוס מגלח במועד ואפילו אם לא גילח בערב יום טוב ראשון של פסח אלא מיום ב' ואילך מגלח במועד (ו) ואפי' אם לא גילח קודם המועד אם הוא אנוס מגלח במועד ואפילו אם לא גילח בערב יום טוב ראשון של פסח אלא מיום ב' ואילך מגלח במועד (ז) ואפי' אם לא גילח קודם המועד אם הוא אנוס מגלח במועד ואפילו אם לא גילח בערב יום טוב ראשון של פסח אלא מיום ב' ואילך מגלח במועד (ח) ואפי' אם לא גילח קודם המועד אם הוא אנוס מגלח במועד ואפילו אם לא גילח בערב יום טוב ראשון של פסח אלא מיום ב' ואילך מגלח במועד

אבל

מה יתכל עסמי' תקפ"ב: ט בפרסמות שרי. להכל רומין שמות קטן ותפשר דבקטן הברחה כגדול חשוב לגלח בפרהסיא

(ו) והרבו לגלח: ס"ז במקום שהגיעו מגלחין דע"ל דמי למת ולמצורע שטעון גלוח:

תקלב (א) אסור לגלח בערב יו"ט ולטעון טבילה ביום טוב בתחלת יום מוב תנקר תחתם ולא תחתכם ע"י עכו"ם ע"ם מילת בטעמת:

תקלג (א) אפילו כיון מלאכתו: בערוך אוכל לא תאכרו כיון מלאכתו: (ב) כשטיפון אותן מתניכם: לפי שטיפון מלאכות ריס ושוטין כרכה ביחד ונראה כשוטין לערוך חול:

תקלד (א) ומי שאין לו תלח תלוק ר'. חיט של פשתן לשון הטור לפי' חיט של פשתן שהוא לבנה שהוא מתלבן מיד אם כבסו קודם לכן וכשמ"ק שהוא תלח ת"ל תאורו מוכיח עליו ר"ס הסוסיף לאסור בכל חילוקי' ס"ק שאין לו תלח תפח ר' או שאין לו תלח הראוי לכבסה כלל ות"ל ת"ל לא הביא הגיה דאורו מוכיח עליו ע"ל והקשה ב"י מה שהיה הר"ם ז"ל לאיסור הלא גם ת"ק אסר תלח ת"ל תאורו מוכיח עליו ר"ס דחלוקים שלנו כיון שאין להם לאסור ומאחיך מאד בתירוצי' שכתב ת"ק והר"ם הם חלוקים בפירוש לאורו מוכיח עליו ת"ק תוכח דהל' מסתע בכת"ק תולק על הת"ק וכ"מ מהר"ם שלח בתב והר"ם לוסר בכל התוקים כי' דהוה תמ' שהוא תלח הוסיף קאמר חס לפי' ב"י דהוה מתלוקת נמור' ול"ל פי' דהר"ם מוסיף לחילו' ועו"ק דהא כבר כ"כ בשם הרמ"שוחו לא זכר רק ראגו כן ונלע"ד דהשת"ק סיהם מפרש' הך לאורו מוכיח

תקלה נטילת צפרנים בחול המועד • ובו ב"ס:

א המותר ליטול צפרנים כין היד כין הרגל אפילו במספרים: הגה אבל א"י מתעדין ומוסרים וכן כוה המנהג להחמיר שלא ליטלן כין במספרים כין בשאר סכינין: (א) אסור לגלח מלות ערבה שבושלין בלולבין: (סמ"ק ותוספות)

ב ב כל רפואה מותר בחול המועד:

תקלו מלאכות המותרים בחול המועד • ובו ה סעיפים:

א המותר לתחון קמח לצורך המועד א. (א) אפילו כיון מלאכתו במועד ולקוץ עצים מהמחובר ולהטיל שכר בין של תמרים בין של דקלים שעורים לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ומיהו אין צריך לצמצם אלא עושה בהרוחה ואם יותר יותיר א אבל ב לא יעריס לתחון או לעשות (שכר) יותר ככוונה או אם יש לו קמח ג (או שכר יפן) לא יעריס (לעשות לתר) ויאמר מזה אני רוצה אבל אם יש לו לחם מותר לתחון (לפת) רפת חמה ערוך: ד (והוא הדין בשכר שהחזק עדיף בלח הערמה מרי) (התניד פ"ז):

ב ה המותר לעקור פשתן כפני שראוי לכבות בו את האוכלים ולעקור כשהוא שראוי להפיל בו שכר לצורך המועד ולעקור שומשומין שהיבשים שבו ראוים לאכול מיד:

ג פירות שנתבשלו קצת ונאכלים על ידי הדחק מותר ללקטן כדי לאכלן ואם לקטן ואכלן וחותיר וחושש שמא יתליעו אם לא יבבש, להוציא ליחה מהם יכול לבבשם אבל ו אסור ללקטם תחלה כדי לבבשם ואם הוא דבר שאינו נמצא אחר המועד מותר לקנותו ולבבשו:

ד יצר אדם רגיש כל מה שיכול לצוד ומולח הכל במועד ז שהרי אפשר שיאכל מהם במועד אם יסחום אותם בירו פעמים רבות עד שיתרככו: ח (ומותר לעודן כפרפסיות שניכר לכל שהוא לצורך המועד) (מרדכי):

ה טבל מלאכות שהם לצורך המועד (כ) כשקושין אותם ט אומניהם עושין בצנע, כיצר הצייריס (של ו' חין ושעות) המוחנין וחבוצרים לסכור בשוק חרי אלו עושים בצנעה לצורך המועד:

ו יותר לחלוב הבהמה מחילה שלא לצורך המועד דהוי דבר האבד: (ת"ה סי' י"ב ו"י)

תקלז דיני כבוס בחול המועד • ובו ג סעיפים:

א אין מכבסין במועד יאלו שמכבסין הבא מהדינה הים וחיוצא מבית השביה ומבית האסורין וסומנדא שהתירו להם חכמים ברגל ומי שנדר שלא לכבס ונשאל ברגל והתירו לו ב ומפשחות חידים ומטפחות הספרים ומטפחות הספנ' ובגדי קפנים יובעלת הכתם שנמצא במועד (א) יכול שאין לו אלא ב חלוק פ"ר א' יכלם מכבסין כדרכן אפי' בנתר ואהל (פי' מיני בוריח) ד ובפרהסיא על גבי הנהר:

הגה

ג עיקר תלת יקרו"ת הטעון קת"ל דהרי לעקור כולו וב"מ בר"ן כל"ל ברור: ו לחסור ללקטן. ואפי' אין מחובר אלא מתורת תלת בדבר האבוד ועבודי רווחה לת מקרי פסידא (ר"ן) ת"ל וכ"מ בטור אבל לקנות מותר במ"ם סי' תקל"ט ס"ה: ז שהרי אפשר שהרכה יותר מהגריף הרי יכול לותר על כל ח' בשעת הבאה ומליחה זה בחיתו וכן בחמולת חבירו דהעתרמה כי היה שרי אפילו בי"ט (כ"מ ס"ק ב"ח ר"ן) ובקצה מ"ם מקשה דאסור לטחון שלא לצורך כמ"ם ס"ח ו"ל דלמאי לידה דכל פעם י"ל דמשמע דנ מסובח יותר משלא בקצת מותר

פרי חדש

סימן תסב

תקלה שלא לפנות מחצר לחצר בחול המועד ובו ג סעיפים:

א אין פוצעין אֹ מחצר לחצר אפי' מכעורה לנאתולא לפנות דירתו ולא לפנות כליו שאינם לצורך המועד: הגה כ"ם שתסור להסיע בהמתו ומשוי לעיר (מרדכי פ' מי שהכין) ואבל מפנה הוא מבית לבית באותו חצר ואם אין הפתחים פתוחים לחצר אלא לסבוי יש אומרים שמבית לבית הסמוך לו מותר:

כנה ואם מתירא מחמת גניבה בהתר מבע מותר לפנות מחצר לחצר המשתמר ולפנות עמיר לעיר בדבר התגר מרי: (הגהות מיימוני ומרדכי)

ב יש מתירים לפנות מחצר של אחר לחצר שלו ואפילו פנארה לכעורה:

ג אהובל שבחצר אסור להוציא אלא יסלקנו לצדדים ואם נתרבה ער שנעשה חצר כרמה מוציא אין אותו לאשפה:

תקלו כל צרכי בהמה מותר לעשות בחול המועד ובו ד סעיפים:

א מי שצריך לרכוב במועד אֹ לשייל או לצורך המועד ולא נפרה ללכת ברגליו יכול ליטול צפרני הסוס ולתקן ברגליו והאוכף והרסן וכל צרכי רכיבה וכלבד שלא יכוין מלאכתו במועד: ומותר לרכוב במועד לפלוני מגיה לעיר לפלוני כמנהג וכן נהגו מלא פלוני מפרם לחביו לחוד משלו מיירי מתה לחבר היינו ברכיבה אם מיהו רוכב לצורך עצמו: (כ"י)

ב אסור לתקן כלי צרכי הרכיבה אם מיהו רוכב לצורך עצמו: (כ"י)

ג מותר לסרוק הסוס צרי ליפותו: אבל מקיזין לה דם ואין מונעין סמנה כל רפואה אפילו אם יש בה מלאכה:

ד (א) יאין מושיבין תרנגולת על הביצים לגדל אפרוחים ואם הושיבה קודם המועד וברחה מעליהם יכול להחזירה (אבל אסור להושיב מחדת

מוכיח כפירש"י בפ' כל הבשר מותרו מוכיח עליו תמיד הוא קבוע בחלוקו וכשהוא פושט חלוקו לובש חלוק אחר נוטל אחורי מתה וקובעו כזה חוט שלו לו אחר מבכסו עם חיטורו והרוח ב כל אחת מבכסו ואחורו ע"ו יודע שאין חלוק אחר עליו. וע"כ מתקן בעל הבית"ק בין לחזרו מוכיח לו לא תלוק אחר עליו:

תקלה שלא לפנות מחצר לחצר בחול המועד ובו ג סעיפים:

א אין מפנין אֹ מחצר לחצר אפי' מכעורה לנאתולא לפנות דירתו ולא לפנות כליו שאינם לצורך המועד: הגה כ"ם שתסור להסיע בהמתו ומשוי לעיר (מרדכי פ' מי שהכין) ואבל מפנה הוא מבית לבית באותו חצר ואם אין הפתחים פתוחים לחצר אלא לסבוי יש אומרים שמבית לבית הסמוך לו מותר:

כנה ואם מתירא מחמת גניבה בהתר מבע מותר לפנות מחצר לחצר המשתמר ולפנות עמיר לעיר בדבר התגר מרי: (הגהות מיימוני ומרדכי)

ב יש מתירים לפנות מחצר של אחר לחצר שלו ואפילו פנארה לכעורה:

ג אהובל שבחצר אסור להוציא אלא יסלקנו לצדדים ואם נתרבה ער שנעשה חצר כרמה מוציא אין אותו לאשפה:

תקלו כל צרכי בהמה מותר לעשות בחול המועד ובו ד סעיפים:

א מי שצריך לרכוב במועד אֹ לשייל או לצורך המועד ולא נפרה ללכת ברגליו יכול ליטול צפרני הסוס ולתקן ברגליו והאוכף והרסן וכל צרכי רכיבה וכלבד שלא יכוין מלאכתו במועד: ומותר לרכוב במועד לפלוני מגיה לעיר לפלוני כמנהג וכן נהגו מלא פלוני מפרם לחביו לחוד משלו מיירי מתה לחבר היינו ברכיבה אם מיהו רוכב לצורך עצמו: (כ"י)

ב אסור לתקן כלי צרכי הרכיבה אם מיהו רוכב לצורך עצמו: (כ"י)

ג מותר לסרוק הסוס צרי ליפותו: אבל מקיזין לה דם ואין מונעין סמנה כל רפואה אפילו אם יש בה מלאכה:

ד (א) יאין מושיבין תרנגולת על הביצים לגדל אפרוחים ואם הושיבה קודם המועד וברחה מעליהם יכול להחזירה (אבל אסור להושיב מחדת

תקלה א

מחצר לחצר דרך ר"ם (כ"י) וא"כ אם יפתח בין ב' החצירות מותר לפנות משו לו (כ"ח) ואפי' דרך כתה חצירות מותר לפנות המבואות אלמי דין חצירו יש להם דלת שביחי בחצרו כ"כ ת"ח יש להחזיר מדפתחו הפוסקים בסמוך זה: ב למחר שלו שפתחה לחדם אינה דר בתוך שלו (ירוח) ולכ"ע לחם לחדם לר חלל

תחת לפי מתה ברחשונה) (כ"י) יהוא שיהיה לו ג (כ) בתוך ג' ימים לבריחה:

תקלז דין מלאכת רבר האבר • ובו ז' סעיפים:

א [1]רבר האבר מותר לעשותו בחול המועד בלא שינוי (היכא בכל מה דאפשר להקל בטירחת יעשה (כל בו) [2]לפיכך בית "השלחין (פי' הארץ הכמתה) שהתחיל להשקותה קודם המועד מותר להשקותה שבין שהתחיל להשקות קודם לכן אם לא ישקנה עכשיו אפשר אבל שרה(°) הבעל שאין משקין אותו [3]לא להשביח יותר אסור להשקותה:

ב [4]אפילו בבית השלחין לא התירו אלא היכא דל"כ טירחא יתירא כגון מן המעיין בין חרש בין ישן שהוא ממשיכו ומשקה אבל לא ירלה וישקה מן הבריכה או [א] מבי הגשמים מקובצים מפני שהוא טורח גדול [5]אפילו ערוגה אחת חציה גבוה וחציה נמוך אין דולים ממקום נמוך להשקות מקום גבוה:

ג (א) [6]נהרות המושכין מן האגמים מותר להשקות מהם בית השלחין במועד והוא [ב] שלא מפסקו [7]וכן הבריכות שאמת המים עוברת ביניהם מותר להשקות מהן. (ב) [8]וכן בריכה שנשפה מבית השלחין ועדיין היא נושפת מותר להשקות ממנה בית השלחין אחרת שהוא שלא מפסק המעיין המשקה בית השלחין העליונה:

ד [9]ירקות שרוצה לאכלן במועד ג יכול לרלות מים להשקותן כדי שיגדלו ויהיו ראוים למועד אבל [א] אינו רוצה לאכלן במועד ועושה (ג) כדי להשביחן אסור:

ה [10]אין עושים החריצים שבעיקרי הגפנים כדי שיתפלאו מים ואם היו עשויות ד (ר) ונתקלקלו חרי זה מתקנן במועד (אבל אסור להעמיקן יותר מברתחונה): (תמניד פ"ח)

ו (ה) [11]אמת המים שנתקלקלה מתקנין אותו ה היתה עמוקה טפח חופר כה ו עד ששה היתה עמוקה טפחים מעמיקה ז עד שבעה:

ז [12]מושכין את המים מאילן לאילן ובלבר שלא ישקה את כל השדה [13]ואם היתה שדה לחה מותר להשקות את כולה:

ח [14]אסור לפתוח מקום לשדה כדי שיכנסו בהם לחשקותה ואם עושה כדי לצור דגים ח כדי לאוכלן במועד ט כגון שפותח למעלה מקום שיכנסו ולמטה מקום שיצאו מותר:

ט [15]אסור להשוות השדה לצורך חרישה ואם ניכר שמכוון כדי לדוש לצורך המועד כגון שמשווה כולה מותר:

י [16]אסור ללקט עצים מן השדה ליפותו לחרישה ואם ניכר שמכוון לצרכו שצריך לעצים כגון שנושל הגדולים ומניח הקטנים מותר:

יא [17]אסור לקצץ ענפי האילן לתקנו (ו) ואם ניכר שמכוון בשביל הענף מותר לאכילה לבהמתו ולא לתקנו כגון שקוצץ כלן בצר אחד מותר

יב [18]אין מחליצין האילנות ולא [19]מזהמין (פי' מדביקים סם מבחוץ זכל הארן) לדשרת יתיר היא: יא מזמרין כשנשרה

צורך המועד ולא לבר האבד: ג בתוך ג' ימים • לפי' לא יעבה עליון עליהם ג' ימים שרוי לחכור הבנים בזול מ"ת שרי אפי' בפחות מבל אחד ג' ימים לבריחה אסור לפי שדמו יפסדו הבנים דים מורח גדול בחזירתה (רש"י) וכ"ם דאסור להקדיר (ג') וקשה הלא אפי' דבר האבד מותר לעשות מלאכה גמור כ"ש זה: ול"ל אלא כל שהרגילו יושבות על הבנים שבבר הותרו הלבך מותרין אפי' לא יעשה אלא מעט לפי שהבר האבד התחר ולפיכך לין עוברין מפסק על ל' ובפרק ג' כספרק ג' ימים מיהו לא מבני החזרה ע"ש:

תקלז ספק דבר האבד מותר (רש"ך)

ח"ת ק"ג): א אפי' הגשמים • ואפי' לינו דולה אלא ממקור ברגל אחד' מפני שמוסיף לדלו' כשיחסרו: ב אלא מפקו • ויפסוק מן הבר הגדול לבל מפקו אפי' לית בהו הרבה מים אלא יכולו לדלות כדלי אסור משום לא פלוג: ג יכול לדלו' • דבל שהו לעורך אפי' טירחא יתירה היתירו: ד ונתקלקלו • לבל נפתחו לעתרי אסור לעשותן דאוי כחדתי: ה היתה עמוקה טפח • משמע דם"ל אפי' לא חפר בה אלא טפח מותר לחפור יותר וכ"ם בשחיקה חפורה ונסתם עד טפח ומיהו בגמ' קאמר ומחקני לה התקולקלות משמע דאסור לחפור בתחילה עבבי': ו עד ז' • לבל פתוחו מבאן ביון דלא עברי בים מיל אסור: ז עד ז' • לבל בשהיתה עמוקה ג' אסור לחפור לחפור עד ח' דטרחא יתירה היא להשליך העפר לחון עבב"י: ח כדי לאוכלן • לבל יהרים ע"ש דבשי תקל"ג ס"ד מחיר לעוף אפי' היכו רוצ' לאכול מהן ביון שאפשר שיאכל מהן ואפשר דהכא תמיר טפי דאוקמא תלת' ימים שם: ט כגון • שפותח אפי' נחכון לדבר האוסר בעי שיעשה מעשה שיכיר שעשה לצרכו היתר לדבר האוסר ל"ש לדבר האוסר אלא לדבר המותר לבריחה: דלו לבתי לא קרה התמונות מהבניים ולון עירחה בחזרה:

תקלז (א) בהרות המושבין כו' • בשור בתוב יתורות מים המושבי מהאגמים שם לינן פוסקי' שמקלחין תמיד מותר להשקות מהם ואם שם פוסקים לשורי' חריצין שהמים בולים דרך שם שהבהר לשדה אשר להשקו' מהן אע"פ שהמקלוקלים ואם אתה פוסקן אפי' לית בהו אלא כדי שיעברו המים עוברת ביניהם שלו לינן פוסקים בשום פעם מותר ולא חיישי' שמא עבשיו בשעה שהוא פוסקן ברישתן זה יש לו שדה אלמא שהמקה מהם אין

אורח חיים תקלז תקלח תקלט הלכות חה"ר

תקלז כמה ענינים הנקראים דבר האבד וכו' וסעיפים:

א אבי שחפץ את זיתיו או שחי' יינו בבור (א) ואירעו אונס או ששכח או נתעצל שהיה סבור שהיה יכול לשהות לאחר הרגל ולא עשה מהפרסי למועד עדיין כלה"ר הרגל ולא עשה ולא עשה דבר שחיו לבנו הקטן ח"ואם הקטן חלה אבל בדבר שחיו לבנו הקטן קוד' הרגל מאחר שהוא דבר האבד ז"וולף ונוטר ומופת החביות א"בין חלה אבל בדבר שחיו לבנו הקטן (ל"י) חקיר קטנות בין גדולות "וגף (פירוש סיפיס בהן מנופתן) החביות בהרכו ומלכדין אותו ממנה ודוקא למ"ד סיר, כלא שינוי: הגה וה"ה דיכול לתקן החביות לקדרה בעקלים (מרדכי) מלאכת ח"ה דאורייתא (ר"י) חקיר אבל לא יכוין מלאכתו במועד אלא יעשה הכל קודם המועד אם יודע סיפר ול"ל דדמי לעושה מלאכה בשבת שאסור לו לעולם וה"ה לבנו ועבדו, ס"ח ותק"ל וע"ע בניקין פ"ם וכ"ה סי' ל"ח:

תקלט א שהורה אסור:

מפני הטורח:

ב אלא אם כן חיסם מלוייס. ל"ל דגם בזה צריך אלא יכוין מלאכתו במועד דהא שולא פשתו מן המערה כמי לאו מלאכה הוא ואף ע"פ כן חבו' לכוין מלאכתו במועד וכ"מ במהרי"ק דאם היה יכול למכור

ג אסור להסיע ממונו מעיר לעיר אם לא בשביל דבר האבד:

ד היו לו תאנים שטותים בשדה ליבש וירא שהמטר מוטר לחפותם בקש אפי' חיפוי עב:

ה מי שיש לו סחורה שאם לא יתפנה ממשה למעלה תקלקל מותר להפכה בח"ה:

ו המכוין מלאכתו והניחה למועד ועשאה במועד בירת רין מאכדין אותה ממנו ומפקירים אותה לכל: הגה ואם הוא עושה מלאכת לחריס שאי אפשר לקנסו כגון חייט או סופר שעושה מלאכת לחריס מתחילין ליה ומלקין אותו: (כ"ו ר"י) ואם מת (כ) לא יקנסו בנו אחריו ומותר לו לעשותה אם הוא ב דבר האבד:

תקלח (א) וחירטו חרס וכלבד שלא יעשה כלי:

כתוב ה"ב וכלבד שלא יעשה מלאכתו במועד כגון שהיה סופר ואינו יכול לכתוב עד אחר המועד וחירט דבר כו' והוא כפל לומר ומרחיב שיעשה תחלה וחירטו הוא ס"ם: (ב) לא יקנסו בנו לחזרין. כתב ב"י ול"נ דאפי' רבינו יהוסף בעל המפרשים דהא דקנסו בנו לחזרין דוק בדבר שהיה יכול לעשות קודם המועד אבל בדבר שאינו יכול לעשות קודם המועד לא קנסו בנו לחזרין ול"נ כי ה"ה דאפי' מלאכתו ת"ח עשה מחמת יראת שמים לא קנסו בנו לחזרין דאין מלאכתו מלאכה ומיהו אם היה מלאכתו מלאכת ת"ח ואינו יכול לעשות קודם המועד לא קנסו בנו לחזרין

אינם מצויים אחר המועד דהוה ליה דבר האבד אם לא ילך בחול המועד למקומם וייתבעם:

קנה מיהו אם נזדמן לו ריוח מרובה במועד יוכל למכור ג בפעמה ויותר לפתחה ס"ק יותר ממה שהיה דעתו להוציא: (כ"י)

ב ס"מי שהלוה לחבירו מעות מותר לתבעו בחול המועד לגבות מעותיו ואין צריך ליפר שמותר לגבות חובו מן העכו"ם:

ג סכר לחבירו פרקמטיא קודם מועד יש מי ד שאוסר לתבוע דמיה במועד אלא אם כן הוא הלוקח אדם שאינו מצוי בפקום המוכר ונותנין לו בחול המועד דהוי כרבר האבר דהוי נראה שכיון שזקף עליו המעות בחובו קודם המועד הוה ליה כהלואה ומותר לגבות מפנו בח"ח אפי' הוא אדם שמצוי בפקום המוכר:

קנה וכן ה מותר לקטול במספד בפקל מונותיו המותרים לתבוע (מרדכי פ"ק פי פכתך) וכן מותר לעפות זקיפה עם מונותיו במועד כרי להבשיפן דבל זה בכלל דבר האבד ופרי: (כמגיד פ"ו וב"י פרקל קמח ד"ס"ק)

ד ו"אם יש לו פחורה שאם לא יכרכנה עתה יפסיד מהקרן מותר למברה אבל אם לא יפסיד מהקרן לא ו"וכפל פקום אם הוא בענין שאם יכרכנה עתה יהיו לו טעות ברויח ויוציא יותר לשכחת י"ט מותר למכור (ב) ונראה לי שלא נאמרו דברים הללו אלא בפי שיש לו טעות פעושים וחס עליהם פלהוציא כל כך לשפחרת יום טוב ואין היו לו טעות ברויח היה פוציא יותר אבל פי שיש לו טעות ברויח להוציא לשפחרת יום טוב ככל אשר יתאוה ואין ברעתו להוציא כל כך לא נתיר לו למכור כרי שיוציא יותר:

ה אם הוא דבר שאינה מצוי תמיד לאחר המועד כגון ספינות או שיירות שבאו או שהם מבקשים לצאת ומכרו בזול או לקחו ביוקר

ו מותר לקנות ולמכור לאפ' שלא לצורך השפישו אלא לעשות פחורה ולהשתכר (ג) והוא הדין ליריפים הקניים פופן לזפן (ולפי' מעיר לעיר מותר ליפע בכה"ג) (ד"ע) ו"אבל פקומות שיש להם יום השוק יום אחר בשבוע אינו מותר למכור ולקנות ביום השוק שבתוך המועד שאין זה דבר האבר שאם אינו נמכר ביום השוק שבתוך המועד ז יפכר ביום השוק שלאחר המועד:

כגה ח ומנהג פקומות הזה ומותר וקונה ומוכר מותר דהוי דבר האבד: (כל בו)

ו ט כ"מציאה אסור לשרות ולחפש עליה כבנין נהר שחציף רגים על הקלפי"ת ופירות מפני שתומת בכך כל הפונה לפיכך בעי לגבי לגבי המוכר לעפ"ם: יא מוכרי פירות אסור לאכול פהם בפועד:

ז המלוה את חברו על חפץ או על פחורה על תנאי שאם לא יפרע לו (ה) לסוף שפונה ימים שיהא קנוי לו ו"ש פתירים ו"יש אופרים;

ח ו"עכו"ם שפרע לישראל יין בחוכו פוות לקבלו פפנו דכפצי פירו דפי:

ט כ"מי שצריך לקנות יין בעת הבציר לצורך שתיית כל השנה ואם יעבור המועד לא ימצא כמו שפוצא עתה דבר האבד הוא ומותר לקנות ולתקן החביות ולופפן ולבלר שלא יכוין פלאכתו במועד (ו) (אבל יותר מכרי צורך שתייתו לא יקנה:

כגה וס"ה דבר פ"ו פקו פקי פחר כך לברויס בו פותר: (ב"י)

י יסוכרי תבלין או ירק וכל דבר שאינו פתקיים פותחין ופוכרים כדרכם בפרהס"א שהכל יודעין שהם לצורך המועד:

יא יא ו"פוכרי פירות כפות ובלים פוכרין בצנעה לצורך המועד יב חכי צר אם היתה החנות פתוחה לזות או לפלוי פותה כדרכו ואם היתה פתוח לרשות הרבים פותח אחת ונועל אחת (ז) ו"נעדר יום טוב האחרון יג של חג הפוכות פוציא ופעפר את השוק בפירות בשביל כבוד י"ם: יד (ומותר לקנות לצורך י"ט פני של י"ע האחרון) (עור והרא"ם):

יב טו יאין לוקחים בתים ואבנים עברים ובהמה (אלא) לצורך המועד או לצורך הפוכר שאין לו פה יאכל ו"או לצורך השכיר שפולין הדברים הנקנים שאין לו פה יאכל:

כגה ונוהגין בני ליפא פרפוס בקנייתן ופוותן פילתא פכל פתר כלים יין בקנון בכנגה: (הפגיד)

להלות

אסור פפכונות ביוקר כ"כ קודם המועד אסור למוכרן במועד ומביאו בכ"י: ג בקנעה וה"ה דפותר לקנות ד פפוסר לחבוע וכ"פ הכ"ח: ה פותר לקבול · הקפה בס"ע סי' ס"ה אין קונעין זפן בניפן ותפרי וכו' ע"ש ולא עיין במרדכי דפוכח דליירי בפפעפ העכו"ם פותר לקבל ולכן דקדק רפ"ו לוכח לקבל במפעפ וכו' וגם הא דכתבו פותר לעפות זקיפה וכו' פיירי בעכו"ם כפ"ם הפ"ק בהליך · פפוקפ ועיקר: ו פותר לקנות ולפכור · הע"ב דפרוסח פפוכרים בפרהס"א פותר בדבר פל פיריפת כפ"ם הפ"ק פקבל

יז להטות. דל"ד כ"כ לפרקמי' דסת"ם טורח גדול בדקדוק שיוי סתקח ומתוך טרדתו ימנע מסת"ו ונם לפעמי' יקנה ביוקר ויצטער מסל"ב בהטותם (הר"ח) ומס"ט שרי נמי להטות ליסרלל ברוחב כדרך שהוא מטעם תוחן הסופר ולכן טוב שיקנה לכתחלה ביוקר ומוקר ג"כ לעשות עיסקא ליתן לו מעות:

תקמ א שניטו לכון חכירו

לחיכה למיתם סם לנגבי: ב בוחנו כדרכו. כיון סדכר החבר הוא לחיכה למיתם לנגבי: ג מפני הסכנה בלל"ה לחסור לכחרו ולבטחו לפי' לחיכה חסם נגבי (מרדכי): ד וכוחנו כדרכו. דהל"כ כמיחנע ולא סתיר: ה מוחר ניטול. לע"ג דמלאכ"נ מוחרה היא שרי כיון שלי' על טורח ולימ לחסור חלח חריסה עסי' חקל"ו ס"ע ס"ס: ו ניר כו'. וה"ה לחקוע החסקף במסמרי שרי חם יש לחוש לנגבי ולח"ל לחסור: ז מעשה הדיוט. דכל דבר שלימו טורך חוכל נפש לע"פ שהוח לצורך המועד לחסור מעשה חומן כ"ח בדבר החבל כמ"ם ס"ח(מ"ח): ח חלטבח וכו'. נסר שחחבירין טורגלים בעין בפסכל שלמו מעשה הדיוט הוח (טור): ט חטר. ול"ל דחם הזמן קר מוחר לעשו' חטר להחס הבית החורף חס רחוי לחשות בו ול"ג ב"ב ולח"ס לימו רחוי לחשות בו ול"ג ב"ב דברי טרסי' חקמ"ח ורבי חקר"י: י שנשבר בו'. חפילו יכול להסחיל מחבירו שרי כ"מ בח"מ עסי' חקע:

תקמא א מעשה הדיוט

ודוקא לצורך המועד כמ"ם סי' חקל"ח ס"ה. ועריך עיון להה לפילו מעשה חומן שרי כיון דהוח מכשירי חוכל נפש כמו חטר וי"ל דלח מקרי מכשירין לחכיבה כגון חטר וככיון חכל רשחות לח מקרי מכשירין: ב מסרנין. פי' מעשין בה חבלים לסכל בה במועד: ג חין מפסילין. פי' גודלין (בית יוסף כ"ח): ד מוחר למעך. לצורך המועד עסי' ש"ב ס"ב: ה קשרי. פי' לקחת שקורין קרונקלי"ן בל"ח (חגודה) כקפיקס"ו וי"ל דס חיכם מחפשעין בסלוכסן חסור לעשותן ול"ב חסור לקחת העגק שקורין קחלנ"ר בעבי' המיוחדים לכך עסמי' חקי"ט: ו חסור לקחן. חע"פ שיקחקרעו יותר חם לח יחקנם חסור דלח מקרי דבר חלך חלח כשעיקר הדבר נפסד לכל בשביל מעט חוספת קלקול לח (טור): ז ע"י שינוי: חבל הדיוט חל"ע שינוי כמ"ם ס"ה (ריא"ז סם): ח שצריך לו בבר. חינוק שמולל בחם חסור לעשות לו בגדים חדשים במועד למול חותו דליכח משום כבוד חבין דיכול לכבדו בשירים (ריב"ם סי' רכ"ו): ט חומן. כל מי שיודע להטיח מלח מחבו בבח חחת חו שיודע לכוין לחטירת בשמח חלוקן מקרי חומן (סר"ח ועור ע"ב):

תקמ דיני בנין וסתירה בח"ה. ובו ח סעיפים:

א בנין אפי' כל שהוא אסור ואם נפרץ גדר ננחו (חו כיחל דלימו א בניטו לכתכילו) (מרדכי פ"ק דמ"ק והגהות מיימו' פ"ח) בוחנו מעשה הדיוט ירחיינו שפניח אבנים זו על זו (א) ואינו שח בטיט או נוזר אותו בקני וגומי וכיוצ' בחם וכן אם עשה סעק לגג בונה אותו מעש' הדיוט אבל כוחל חצר הסמוך לרשות הרבים שנפל ב בוחנו כדרכו: ואם היה נושה ליפול מותרו ג מפני הסכנה ד ובוחנו כדרכו: הגה ואפילו אינו נושה רק לחלר או למבוי מותר למחרו מפני הסכנה ולמוזר ובנמחו וכן בחלר הנרחב לניחא לפניהם לסכנה בונה וסותרו כדרכו: (בית יוסף בשם ס' יראים סנ"ו)

ג ה מותר ליטול בשושיח שבבית:

ג סדקים שבנג מותר לכחמן ביד וברגל אבל לא בכלי אומנות:

ד ו(ב) ציר הדלה והספחת (והמגעול) (נחרת)(ג) והצנור והקורת ובין שהם של עץ בין שהם של ברזל שנשברו אפילו מע"ם יכול לחקנ' בלא שינוי מפני שזה חפסר גדול הוא שאם ינית הפחח פחות ורלחות שבורות נמצא כאבר כל מה שבניה: (ולכן מותר ובנבד שלא יכולין מלאכתו במועד) (רבי יהודה):

ח ח מותר לבנות ז מעשה הדיוט אבום שחאכל בו חבהמה:

ו ט מותר לבנות מעשה הדיוט ח אצטבא לישב או ליען עליה:

ז י מחנור וכיריים שאפשר שייבשו ויאפה בהם במועד עושין ואם לאו אין עושין אותם: (והה עציות קדרות וחלפסין מרי נכחתי גולת) (ני' ספ"ק דמ"ק והמגיד פ"ח) (ג) ובין כך ובין כך ט בונים על חרס של חנור ועל הכירה הסמילה שלהם:

ח י נוקרים את הרחיים ליפותחים להם "עין (פי' נקב שעושים בחלע כרחיים) ומעמידים אותם ובונות אפח הסים של רחיים וקוצצים צפרני (ד) החפור של רחיים:

הגה ומותר למדך סכין במועד וסכין (ה) י מעבר במועד מותר לעשות חמרת: (המגיד פ"ח)

תקמ דיני ארינה בחול המועד. ובו ה סעיפים:

א מותר לעשות מצודות רגים מערבה שהוא א מעשה הדיוט אבל לא חארונים מחושים שהוא מעשה חומן:

הגה ומותר לחקן המפולות לנרות בחול המועד מפעשה הדיוט הוא: (כ"י פרק הלן מגלמין מ' ירושם כ"ד מ"ה וכ"י)

ב ב' מפרנין (פי' הוח כעין חריגה חלח שחפרינה יש ריוח מה בין חקוע לחקוע) המטות אבל ג אין מפשילין חבלים בחחילה:

ג ד מותר למעך בגדי פשחן ב' רים חחר הכיבוס כדי ללבנן ולרככן ואבל אין עושין ה קשרי בתי' רים מפני שהוא מעשה אומן: (ומותר להחליק הבגדי עם הזכוכית כדרכן כחילו והוא לצורך המועד) (ממ"ג ור' ירוחם):

ד ו(א) אסור לחקן מלבושיו ומנעליו הקרועים (ב) וכן אסור לומר לחבי"ם לחקנם: (חיטה ז ע"י שינוי שרי לחקנם קלח לצורך המועד) (ר' ירוחם):

ה ז סי ח שצריך לו בגד במועד אם היה הדיוט ואינו סחיר באותו מלאכה הרי זה עושה אותה כדרכו ואם היה ם אומן סחיר הרי זה עושה אותה מעשה הדיוט דהיינו ש עשה הפירות רחבות ותפירה אחת לסעלה ואחת לסטה כפי' חכלה:

הגה וכל חדם יכול עכ"ע לחקר בשינוי זה (ג) ולח מפני לחומן לחקר על ידי שינוי בחחלת המחט כיון חלח בשינן שינוי הניכר (מ"ה סימן נ"ו)

תקמב שלא

תקמב

(א) וחיטו טוח בעי'. משמע דסעיף טוח מלבד חומן וכן דבפרק הסוכר חת סחומין דף קי"ח ב' בשנה המשכיר בית לחבירו המשכיר חייב בכלח בגגר ומבשל וכל דבר שהוח מעשה חומן חסוכר שוכרו ואפילו בגבייתא הסוכר חייב לעשות סולם ומעקה ולהטיח גגו דסהטיחה היח מעשה סדיוט דכחן הוח הטיחה מעש' חומן שעושה חותה עם מלחכת הבית ולח מקרי מעשה חומן חלח דבר שחינו עושה עם מלחכת הבית ולח מקרי דבר חלך חלח כשעיקר הדבר נפסד לגמרי ויש ללמוד מסם דמשוכר לעשות סולם ולהטיח גגו ח"ח והיינו לצורך המועד לח חוכר לחבי"ם מעשה הדיוט כח"ם ס"י סי' שי"ח ותימה לי מלח הכיחה שסם כחן (ג) ניר הכלח. הוח חבר שנחחסק כחורה כח"ם ס"י סי' שי"ח מס שכל הפחח שחחבר כך הלכה: (ג) ובין כך וכו'. משמע לרבי' חם לח ייבשו כדי לחפות בחבר חוכר לעשות הטפילה פי' עיקר הבית ומשמע חומו ול"ע דהרמב"ם לחד דין זה חלח בבנייחת הדבקה בר שחוכל לחסיר בית ומחפת כח"ם ס"י סי' שי"ח ס"ב ומשמע דבשחר הבנייחת ח

(ו) דלא לחשתי עתרת. פי' שלא לעשות תשובי שחי מלמר וכתב ב"י בריתה ד"ל ט"ו לחתיים בין בשבר בין בחנם דהטעם משום דבסקום בע"ב אבן שתיים וכן משום שהחנות יהרסון וזה שייך בכל נעוני: (ח) שלא בקרם החלם כו'. לאו דוקא ממש אחר ט"ב דהא כתב בסמוך' תכ"ם ב"ד בתון מקדשין אחר במוצאי ט"ב לו בשאר תעניות אלא כתון אחר עד יום אחרון ב': (ט) ומותר בחומן על יין. דאיסור זה משום כיוא בלבד ב"י בשם תשובה תשבצית ובסדר מן היין מותר בחומן יין ב"ח בי' סי' ר"ח סי' לכאורה נראה כיון דאיסור שם דטדר מן היין ועשה לחומו יין חומן אסור בו מ"ש כן הוא שאסור בחומן מעשה מיין בחון הוא אבל אכל יינו נראה כן שם הוא היין עלמו אסור מדר דרבינו עליו אסור בחון לאיסור אלא משום מ"ב ומחומן ליכא משום מ"ב מהאי האיסור עלמו לאיסור וגם נעשה לדין התלמוד מוכיח כן בשר שחה"ו דמותר אחר ג' ימים והוא משום כחומן דכתן והא דאני' דלתן מותר בתבשיל של בשר כמ"ש מלחתיהו במדר מן הבשר ויין זה אלא גם התבשיל אקיבל ממנו משום אסור וכמ"ש בי"ד סי' ריו' אלא אי אסור כמ"ש ודומה כתן לסדר בשר ויין משום דמותר בתבשיל שם נו עשם יין וכ"ב דמותר כתן בתבשיל אין בו משום יין כללא"ד פשוט וכ"מ בכל מי שהניח בי' נסיו זה משום שבתבתי בי' נסיו אלא בשר כמו בסדר מן הבשר בי"ד סי' ריו': (י) מה"ח עד התעניה. נם' מתרת דחעניה פליגי ר"מ ורשב"ג ר"מ ס"ל דאיסור כיוסו ושפיר, מאיד התעניה ורשב"ג ס"ל דאיסור כל אותו שבת פי' שכוע ושפיר הכת מלה ר"מ דאיסו אסור אחר התעניה אפי' באותו שבתוע ושבת הבא ס"ל דיש בשים שהגין אלא לאכול בשר בחותן ג' שבועות ומסיפיעד שבת נחמו כתשר כתוב בתורתי דלא שפיר עבדי כיון שעברו התענית שלאחר בשבילו בשבר ויין ושיר ורחה דאפי' בח"ל לאחתי' מד השבת כרם"נ דלא יאות עביד כדאית מ"ק דברכות אר"מ אני הייתי בדרך והביאו לקרות כדברי ב"ש ושכנתי בעלמי אפני הלסטים ח"ל ואחייתי לאוכ בעלמך שעבר ע"ד ב"ה ופירשו התו' ל"ש שהחמיר על עלמו לעשות כ"ש וב"ה ב"ש מחירין לעשות כ"ש להשות ולקרות מ"מ אחר שבת לבניו עלמו לעבור ע"ד ב"ה אפי' הוא להחמיר' חייב מיתה ב"ה אלין דקבעו הלכה כוחי והוא כח להחמיר כרשב"ג שקרא תוחא שמלעור ש"ש נכדי עכ"ל ואין דברי הרב ברורים כזה דהא כתבו התו' שם בשקרא בשם הר"ר שמעיה וח"ל לכה"נ בני קריאת שמע אף על גב דמן הדין יכלי בדיעבד כיון דל"ב אין נכון לכתחי' כמתני' כדתי היית לאוכ בעלמך אם אתה בב"ש ב"ה לח עשה ולח כבו עכ"ל ח"ב היית ר"ש רחוי לעונש אלא מלה שעשה כדברי ב"ש מה שלוט נכון לב"ה מה שלוט בבלבד ר"ח דלא יכלי בבלבד דלא להחמיר כזה אפי' אחר ט"ב אלא אם כן שהחמיר אחר לומר שהוא חק לדברי הרב"ג דכזה ברחה בחלק על פסק הרבה ח"ו אלא יחמיר לעלמו דרך לפנים משורת הדין ולא יחמר לאוח: (יא) מותרים בתבשיל כו'. בסמוך נתבאר לחק

בדועב של בשר מותר:

כל

ו כ ליכלים חרשים בין לבנים בין צבועים בין של צפר בין של פשתן אסור ללבוש בשבת זה. (ולחו מתחירין כא מרחק חדש ולילך):

ו יש אומרים שאסור לתקן בגדים חרשים כב ומעלים חרשים בשבת זה כג יוש להחמיר בזה בראש חרש:

בגם וה"ה לאסור לקנותן וכן לוחן יש לחלל לאסור בחרים בין בשבר בין בחנם (תה"ד וב"י) כד וכתבו לבקל בזה מבל מם יזהר ופרסם שמחלתה על עכו"ם שרי (תה"ד) וכן נהגו לחת כה להתפנים עכ"ם לחקן כלים חדשים תוך זמן זה כלי שיהיו מוכנין לאחר התענית ותיכו טוב למעם בזה בחקום לחפשר מבל אחתון ואחתון דבמקום לחפשר לבל אחתון ואחתון דבמקום לחפשר

ח יש נוהגין שלא לרחוץ בחמין ושלא לסוך בשמן ושלא לנעול במנעל חדש עד חצות היום (תשובת הגאונים) (ומהגין (ח) שלא לקדש החדש עד אחר ת"ב) (מהרי"ל ודעת עלמו):

ט יש נוהגים כו שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין בשבת זו: (ט) בז (ומיהר בחומן של יין) (תשובת ומהרי"ל) יוש שפוסיפין

(י) פראש חדש עד התענית יוש שפוסיפין מי' כתמוז:

הגה כח ומלניעים מרחם חדש ולילך בסכין של פחיטה (דבי ירחם ני"ח ס"ג והגהות מיימוני) פתין מוחסיפי מ"ם לעורך שלחנו בבגון לאוכל חו שבת חו מילה ובי"ט בו:

י יש מי שאומר שהנוהגים שלא לאכול בשר בימים הנזכרים כט (יא) מותרים בתבשיל שנתבשל בו בשר ואפורים בבשר עוף ל ובשר מלוח ויין מותר לשתות יין הבדלה וברכת המזון: הגה ובוכגין להחמיר שלא לשתות יין בברכת המזון ולא בהבדלה (תשובת מהרי"ל סי' ק"ו) מלא נוהגים ראי להיקל ובמקום לניכל להחמיר מותר בעלמו לב לשתות הבדלה ובספורת מלוה בעון פילה ופדיון הבן לג ובים מסבתא לד וספורת (ב) חירוסין חוכלים בשר ופותים יין

לג

(א) בשר בחלב. ר"ל דאסור לאכלו ביחד ואפי' בבזיכות חבר ניחא: (ב) חירוסין. ר"ל דאסור לאכלו ביחד ואפי' בבזיכות חבר ניחא:

באר הגולה

לעשות מעורבת לירושין כמ"ש בסי' תקנ"ו בשם הר"ן מיהו עכשיו נוהגין היתר לתת לו אפי' וכנים עכ"ל מיהו לרווקים מהר"ן דשרי לעשות מעורבת וגם בכל הפוסקים משמע שמותרת לרווקין ואפשר לומר דהכא מיירי שלא בשעת לירושין אלא בשביל שתי סעודות כ"כ במ"א סי' תקנ"ו ואפ"ה הוי מעורבת מלוה ועשיתן תמ"ל מ"מ משמע קצת דלא מהני מעורבת מלוה: לה שנא להוסיף. ז"ל מהרי"ל ודוקא להאוכלים משום קורבה לו משום ריעות לכל האוכלי' לשתות עכשיו היא בידיו ובלבוש פסק כמ"ש במהגיה דמר"ח עד ע"כ לקרקין מיין מלמעלה ויש לוקחין י' מלבד הקרובים השייכים לבעלי הסעודה עכ"ל ומ"כ דכשי' השייכי' לסעודה מותרים נ"כ בשבר ויין ודוקא במקום שמזמינים בשם לסעודה זו ומי שבולחין לו לביתו לאכול כמ"ש סי' תקס"ח ס"כ ול"ל דוקא לבעלי עדות מקרי קרובים עכ"ד סימן שע"ד ס"ו בהג"ה וכ"מ בה"ט סי' רל"ח דיש ללמוד משתה מאכל וכבוד מסבת לף מי שלא לימד עתה יכול לאכול עתה משום קורבה לו ויש מי שלא יהא מותר לה לאכול אצל חמיה ומיהו לה מהני לה לרחוץ ליל י' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל י"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל י"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל י"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל י"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ט"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ט"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל י"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל י"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל י"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל כ"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ל"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל מ"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל נ"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ס"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ע"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל פ"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל צ"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל קי"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כ בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"כט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"ל בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"לט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מ בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"מט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נ בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ק"נט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר' בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"א בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"י בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"יא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"יב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"יג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"יד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"טו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"טז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"יז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"יח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"יט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כ בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"כט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ל בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"לט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מ בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"מט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נ בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"נט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ס בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"סט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ע בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"עט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פ בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"פט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צ בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"צט בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ק בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"קא בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"קב בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"קג בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"קד בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"קה בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"קו בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"קז בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"קח בתוך שבעת ימים אלו אפי' בשבת ונדחה לרחוץ ליל ר"ק

לעולם אינו אלא עכ"ל וכל מי שרגיל כל הסעם להיות סמר
שנת מעוט שום פעם מלריחו בע"ב זה יוכל לסעוד ע"ז חפי' בע"ח שהל
בור ז"ו ובנכד בסבת חזון יום ללמוד גמוני בע"ב: (יז) וכן
בפרי שלח יתלה טו· נראה דמעטם זה יש להתיר בכל יום שבין המצרים

דשמח יותר מחדם קודם שקיים
מלוה ועושה סבורה ז"ו בסם הרב
מהר"ר יוסף כ"ן מקרמקא ויש
לחלוק לזה מת"ם החום' פרק ח"מ
הביאה כ"י בסימן תקמ"ט דשרי
לכתוב כל דבר שאינ"ל לב"ד בח"ם
דשרי דבר שאינו מלאכה אפ' אינו
לו הצדים חו"ד סי' ותם בשרבי נטנא
הקוף הקילו בסבר' ז"ו בשרבי נטנא
לעשות ברכה בחב"ם שחשבו זה
יתה לקיים כ"ו שיוכל לקני' וכם"ח
סי' תתמ"ג סתיר לברך שהחיינו
בשבת: טעם דמיעטו בשר
ויין מ"ת בתמוז עד ט"ב שהגיעם
יחידים וקלת מחעטים לנתרי יש
נ"ט עטים הא' שדיעל החעל'
עשר זה הטעם הב' משום דאם
מיחל לעשת מן י"ו שהוקשם
מצרי עד ט' בתב שבחרב הבית
מ"ם משום שביטל התמיד וניסוך
יין מן י"ז בתמוז וכח רש"ל בתשו'
ס"ל בלבל הג' טעמים אין שייך
לאסור רחיל' וכבר כתבתי בסמוך
דין חתילה בע"ם ור"ח בשם מו"ח
ז"ל ולפי טעמים אלו היה להתיר
החמיר לפי' בשבתות שבין המצרי'
אלא שמשום שבות שבת לא החמירו
בללו"ל להסדר הבשר ויין בג'
שבועות אלו אף אלא הת"ב בפרו'
ליחד בשבת מ"ח יש שבת בכלל
הללו נהוג מ"ר ב"ד סימן ריח דבמדינ"ש הולכים אחר כוונת הסדר
ולפ"ז מהנין זה הסדר להיות חכת הפרוסי שמהגין חומרת זו בין המצרים
ובשאין מהגים חומרת ח"כ ג"ו הסדר בודאי כוונתו כן אלא דסדר
מיחו נפשי' דלא ליגרי בי' יה"ר שיחחדש אלמהוג כן אם לא יחור ואח"כ
מחתני בי"ד סי' ר"ב דמשמור אלא בשר ג' שבועות גם השבועות
בללו שהי החם דאמר החם ג' שבועות משמעותם ג' שבועות שלימות
משו"ב כאן דמשמע בפי' על אלו שבין המצרים ודאי דעתו כמו שמהגין בין
המצרי' בשביל החורבן כללעיל וזה אין שייך בשבת דהא לא מהני חומרת
בין המצרים בשבת בללו ומ"ח בתב הע"ב דהטהב אימור החם בין
המצרי' אינו מהב בשבת מ"מ הסדר בפירוש יש גם שבת בכלל והללו"ל
מחתני: (יח) ולא יבו החלמידים· מפורש במדרש לפיו נרעועה:

תקנב בטור הביא דעת רש"י דמ"ם בנחרת בע"ב לא יאכל בשר שהוא בשלמים הטעם משום דבשלמים כתיב שמחה וכיון שטעה
עליהם זמן שלמים ליח ביה משום שמחה ואחרי' כתי נביון סורר דאינו שהוא בשר בשלמים שיבוא שמחה ומחמיך
נדרי ואחר רבח לאכל בשר עוף אינו נעשה בן סורר ומורה כו' וגרסי' בפ"ק דחגיגה יסרב יולמים י"ח בנדרים וכו' אבל לא נעשו· לפי שאין בהם שמחה
אבל הני מחתני דה"ה דבשהדה שהיה שמחה אסור אלא משו שמחה לבד אבל אם אמרו בשר אינו כדי להרבו
אבל חדש שהרי אבל אחר חגוה להשקיעו יין דאחרי לא נברת יין אלא לנחם אבלים שחגוה לנחמו לשבח נעורו והבח אחרו יין כי אם יש יכבח ומלוה
אחר חורבן הבית ויש טעה עליו הלכך מעטם זה אסור אפי' בשר מלוח שהוא בשר עגל ואם אמרו שלמי' בשבת דמחבע
עגיל ואין בו מאכל עוב ולכאורה י"ל דמ"ם דבשי"ה דבן סורר פעור אם מוכל בשר שיהו בשלמים דשמחים ב' ימים ולילה א' דהא גם בן סורר
נדרי דבן יוסף דהרי חרוייהו אכל בשר מליח ויש נעשה בן סורר חבן החם טעם"ב לא יאכל בשר כו' אבל מוכל בשר מליח עד כמה ל"ר חניגה
ל"ב כמה כ"ו שהוא בשלמים הבא מאי החם טע"ב משום שמחה הוא כ"ו שהוא בשלמי' מי חיבא ביה שמחה הבא בבן סורר משום שמחה ובכל שהוא

ן קפיס וקריס (סמ"ק): ז ע"ג קרקע · דלחון חיט מיסב ואוכל ולדידן לית מאכר הסעודה חלת ע"ג קרקע. (ת"ה): ח וח"ג לחלן · למין מכר הסעודה עד כלילה ומה שיושבין בקרקע היינו כדי שתהא סעודה כשר אחר שיעור כלילה כדאיתא לקמן בסעודה ע"ג קרקע (ת"ה) ולכן לכ"ל דמותר ליסב אחר הסעודה על הספסל: ט

כגה ויש נוהגים למול בי"ט ן קפיס שמנה ב"כ מלכל הגליס · (הגהה מיימוני פ"ה):

י ס"מי שאפשר לו לא יאכל בסעודה הפסקת אלא פת חריבה בפלח וקיתון של מים:

כגה ויש מתפיירים לשבל אחר אכילה פת בשחר ולשכלו על פם וירגם במלן ונופר:

יא ס"נהגו לישב ן על גבי קרקע בסעודה הפסקת: (א) ח (ולחן צריך לחלן מ"ע) (הגהה מיימוני ורמב"ם פ"ה וב"י):

יב יש ליזהר ט שלא ישבו שלשה לאכול בסעודה הפסקת כדי שלא יתחייבו בזימון אלא כל אחד ישב לבדו ויברך לעצמו:

יג (ב) יכול הוא בסעודה הפסקת שאין דעתו לאכול עוד אחריה ו סעודת קבע וכשחוא אחר חצות אבל אם היה קודם חצות או אחר חצות ודעתו לאכול אחריה סעודת קבע אין צריך ליזהר בדברים הללו: כגה ומיהא בכל גוונא לכתחלה לאכול סעודה קבועה קודם מנחה ותפ"ה מתפללין מנחה ואוכלים סעודה מפסקת (מהרי"ל) ג ונוהגין להרבות קלת בסעודה הראשונה כדי יא שלא יזיק להם התענית הסמוך לאחר השבת יג אוכל בשר ושותה יין בסעודת הפסקת ומעלה על שלחנו אפי' יד בסעודה שלמה בעת סלוחות (מיהו צריך להפסיק מבעוד יום) (סמ"ק):

יד (ג) חל השעת באב באחר בשבת או שחל בשבת ונרחה יא ס"מי שקבל עליו תענית שני וחמישי כל ימות השנה טו ואירע ערב תשעה באב להיות בשני ישראל על נדרו או יז יזלוה תענית ושורת:

כגה (ד) והגלוסים כתבו דמתענה עד אחר חפלת מנחה ואוכל יח סעודה המפסקת קודם בילת משמש (הגהות מהרי"ו ומרדכי ות"ה סי' ע"ה) וכן נוהגין והוא הדין מי שמתענה תענית חלום: (מהרי"ל)

טו יאין אומרים תחינה ערב ט' באב בפנחה משום ראיקרי סועד: יב (יוהם הוא שבת אין אומרים נדקדק):

(מהרי"ל ומנהגים):

תקנג דין

שמחה לאחר חף שם בישול עשם קטן אחזי לאומרה כיון שיש עכ"פ עשם ויש שמחה ע"כ אסור בע"כ חוץ מישור בלאים וכאן בכשר עוף יש עשם ואין שמחה אחזי ג"כ לאומרו ואין כאיר את כאין שמחה ואין עשם לסיימו בשר אחר שיעור בלאים דיש בישול גדול מאכלו דברי העור נכונים אחף אין ד"ח לדיין לאסור בזו כל בשר מ"מ יש ב"ו לנעשם העור דאחזי בשר אחר עשם ובצי עשה יאסה ויש בשר חורבן הבית ע"כ אסור בסעודה הסמפסקת אפיט בשאיט מי לבש שאחר

תקנג דין סעודה המפסקת ובו ב סעיפים:

א אף על פי שאכל סעודה המפסקת מותר לחזור ולאכול א"א א"כ קבל עליו בפירוש א שלא לאכול עוד היום:

הגה וקבלה נגד ב מיהו קבלה שלא צריך להודיעו בפתיחו: (ב"י בשם תשו')

ב תשעה באב לילו כיומו לכל דבר ואין אוכלים אלא פבעוד יום ג

וכן השמשות שלו אסור כיום הכיפורים:

הגה ד (א) ב ומותר כרחיצה וסיכה ונעילת הסנדל עד כדי השמשות (מ"מ בשם י"מ) (מ"מ כ"י): ד ומותר ג"ח ומיהו נהוגין ה לחלוץ מנעלים קודם שיתחר נרגו ואם הוא מנעל של ברזל מותר אפילו בתחלת היום (ב"י בשם מהרי"ו) קודם שיתחר נרגו (מנהגות מיי') ומיהו רק לחתר מחמת הסנדל וכו' (מנהגים בשם מהרי"ק) (ב) ונהגו שלא לשנות בתשעה בתוך ל' יום בדברים המותרים בתשעה בתוך ג ולכן אם ז חל בתוכן אין מסתפרין פרקי תכות (מברי"ל ומנהגים) וכן לא יפיל ערב תשעה בתוך:

תקנד דברים האסורים בט' באב ובו כ"ה סעיפים:

א א תשעה באב אסור ברחיצה וסיכה א ונעילת הסנדל ותשמיש המיטה ואסור לקרות בתורה נביאים וכתובים ושנות במשנה ובגמרא ובמדרש בהלכות ובאגדות משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב (א) א ותינוקות של בית רבן בשלים בו אבל קורא הוא באיוב ג וברברים הרעים שבירמיה ואם יש ביניהם פסוקי נחמה צריך לדלגם:

ב ב יסותר ללפור פרש א"כת ד (ב) ופרק אלו פנלחין וכן ללפור

סעודה המפסקת וכ"כ מ"מ בשם הגאונים כלה מחיתו לאכול רק הנצרך לו עכשיו ומיהו צריך שיהכלנה סמוך לנתיחת השמש עסי' תקס"ב ס"ב ולכן מוטב שישהל על נדרו:

תקנג א מלה לאכול עוד

משמע דאם אחר כריתי בחתני לאחר מותר לאכול כיום לכל צורך ונשוקני משמע מיד מקבל התענית אסור לאכול עוד וכ"מ סי' תרי"ח ועסי' תקס"ב סי"ח: ב היכא קבלה. והב"ח כתב דהוי קבלה לכן עוד להחמת בשעת סעודה המפסקת: ג וכן עריסת משמות כו'. אבל מ"ל לאסוף אסור נמי לרחוץ ולסוך כמו באב עיבו (בית) וישם אפי' קיבל עליו להתענות ם מותר לרחוץ ולסוך רפרי שקיבל קבל ולא קיבל אלא אסור אבל (החריש לסי' צ"ב) דנקלה בלב אינה קבלה ושם ס"ש דהשתא היא שאינו קבלה בלב הוה קבלה ואסור לן לחזור ולאכול (טור בביה) ב ופוחר ברחיצה וסיכה כו'. היינו כשלא קבל עליו בע"כ אבל אם קבל עליו התענית אז יש שני דעיבב"ל נוהגין אם הל בשבת כו' מותר ללמוד קודם חצות אם הל בשבת (ש"ת מהר"י מולין סי' צ"ם ספר כנסת הגדול) דיון מרברי רמ"א בהגה דאם ס"ב בא' בשב מותר ללמוד בין דאיסור זה אינו אלא משום מנהג בין שנאסר בתשעה באב שחל בשבת מרן שאסור בפ"ב שחל בחול אבל שנאסר בעש"ב שחל להיות בשבת מה שנוהגין בעש"ב שחל בחול אין סוברא והסנהג בכל הקהילות ישא"ל פרקים אפי' בשת עש"ב בשבת וכ נהגינן ע"כ:

תקנד א ותינוקות של בית רבן כו'. ואפי' רבה רע"י נפי אסו ללמוד עמהם משום שהם תינוקות אעפ"י שהם מבינים בשב מרן שמוציאים בפיהם ועיקר שמחה" בסה שיורגים מרן שהם לומדים ע"כ אין לחלק בין דברי נחמות לדברי רעים ע"כ אם התינוק מבין סה שהוא אומר מותר ללמוד עמו דברים רעים יש פי

פרי חדש

סימן תקפו

כיון מכחן סוף להתחת סמה מגל קסה דסיון ניסו וכב מכחן ונו' ותיבף למיחר דסמיסת דתין קולי מסחם בשבת ניסו כל דמי שעשם מגל מין ותיסתרין לתשמישין דלא חיישי דקרי בתון סופר בתון סופר ע"כ ותכתי לי מדתין ניסו מכחן יעסין דלא כרי בתון סופר בתון דלי סופר ניסו בכל מקום בתיקום אחיו רגיל מפני שהוא לו ורי"ו סופר אף כזה ולכתחת כותיבה וכרין לתת

תקנג א אא א"כ

עליו בפירוש כו' ואז אסור לו לאכול ואם אסור נמי לרחוץ ולסוך כמו באב עיבו (בית) וישם אפי' קיבל עליו להתענות ם מותר לרחוץ ולסוך רפרי שקיבל קבל ולא קיבל אלא אסור אבל (החריש לסי' צ"ב) דנקלה בלב אינה קבלה ושם ס"ש דהשתא היא שאינו קבלה בלב הוה קבלה ואסור לן לחזור ולאכול (טור בביה) ב ופוחר ברחיצה וסיכה כו'. היינו כשלא קבל עליו אבל אם קבל עליו התענית אז יש שני דעיבב"ל נוהגין אם הל בשבת כו' מותר ללמוד קודם חצות אם הל בשבת (ש"ת מהר"י מולין סי' צ"ם ספר כנסת הגדול) דיון מרברי רמ"א בהגה דאם ס"ב בא' בשב מותר ללמוד בין דאיסור זה אינו אלא משום מנהג בין שנאסר בתשעה באב שחל בשבת מרן שאסור בפ"ב שחל בחול אבל שנאסר בעש"ב שחל להיות בשבת מה שנוהגין בעש"ב שחל בחול אין סוברא והסנהג בכל הקהילות ישא"ל פרקים אפי' בשת עש"ב בשבת וכ נהגינן ע"כ:

תקנד א ותינוקות של בית רבן כו'. ואפי' רבה רע"י נפי אסו ללמוד עמהם משום שהם תינוקות אעפ"י שהם מבינים בשב מרן שמוציאים בפיהם ועיקר שמחה" בסה שיורגים מרן שהם לומדים ע"כ אין לחלק בין דברי נחמות לדברי רעים ע"כ אם התינוק מבין סה שהוא אומר מותר ללמוד עמו דברים רעים יש פי

א"ח תקנד הלכות תשעה באב

קיל עפי כמ"ש בהחולץ ונ"ל ליישב ולית הכי אסור (חסו' מהרי"ל סי' רכ"ט): ה ע"י הרחור. תע"ג דמרחור לאו כד"ת כמ"ש סי' ס"ב. מ"מ הכא דעיקר טעמת משום שמחת ההרחור ליכא שמחת (מהרי"ל שם) וכ"ל דמ"ט אסור לגמור ליתו לרום תוקעין ותירץ לפי דברים הרעי' מפני שמחתה הוה לו גם אסור להאורות הורלת אם לא לחולה הגריך עכשיו כמ"ש בי"ד סי' שפ"ד ס"ק ה והורלת הוי כהרחור כמ"ש סי' ס"ס ואסור לדון דיני פשוטות דדין סיטו תורה מיהו אם אין הבע"ד יכולין להמתין עד למחר שמחוני לדרכם אפשר דדרי דסוי כרבי' נריכי לו:

ן מותר לקרות וכו'. בפרקא טוסגין שת"ל תהליס והיר הייתור רק למתרתו אומר של תוצ וכל היום (לנטו) וכמדיכה זו טהגין להתרם כמתרתה תע"ג דתסו' כמ"ש כל היום ע"ל דם"ל כיון שאומרם דרך בקשה שרי לאומרו במתרה ומ"ט וקילין בתפילין בתרתה: ז לחזור ספרים. ע"ל דהייטו חזן הקורת מותר לו לחזור הספרים קודם שיקרא לו מירי בע"כ שחל בשבת דאז לפי' יחיד מותר לחזור הספרים כמ"ש בסי' רפ"ה ועשסי' תקל"ג: ח עוברות וכו'. מי שהיה חסר דיעה ונתרפא מיום ראשון מסנה"ל ולמעלה וזקנים הראשונים הנהיגו זה ועשין זה סמך לדבר על מה שאמרו באגרת"כ מיש"ה עלה בינ"ם ב' וצריך לעשות זכר לנואל ולבנתם כדי שלא יתאשו מן הגאולה והוי רוקא לנשים לפי שהחמה חלושים להאמין בבשורות לפי שאין אומנין אותן לסיכך (כלבו) ומשנה ושתן אם הוא דבר האבוד הוא מותר בדרך שהתירו בסוער (תשובת הרשב"א סי' תקנ"א) וכל שלאברת אפילו היא של הריוס אפי' אינה של סוטה אסי שמשתעשע בה אין לעשות בם ב' שע"י כך מגשל מעניו (ת"ה סי' קנ"ג)

פרי חדש

סימן תקפו

בחיקון מסל"ב הסל בסעיף סיון לומר פס בסעיף הפניתי היני קורא לך תחם לפי שמצינו סיטה כיוצא בזה בסוטר סוטר בתך מותר תם בכן כתי לתן בקול יוסף בתוך תחוך הפניתי ודקיטה בנוהן סוטר בתוך סוטר בשר ומם מפלי סיקה הוא דפי' הנחתם שם הוא כלשון זה היה לשון הרמ"ם והפוטר ושם יש מפלי סיקה הוא דפי' שטוב

ללמוד פירוש איכה ופירוש איוב:

נ יש מי שאומר ללמוד ה ע"י הרחור:

ד ן ומותר לקרות כל סדר תיו ופרשת הקרבנות ומשנת איזהו מקומן ומדרש רבי ישמעאל:

הגה (נ) ומותר ן לחזור הפרסה בתעניה בתוך: (מנהגים)

ה ח עוברות ומניקות מתענות בט' באב ומשלימות כדרך שמתענות ומשלימות ביום כפור אבל נ' צומות אחרים פטורות מלהתענות ע"אף על פי כן ראוי שלא תאכלנה להתענג בשאר ל ומשתדלת אלא כדי קיום הולד: (ע"ל סי' תק"ן סעיף ג')

ו (ד) ט חי' כל שלשים יום וכן חולה שהוא צריך לאכול אין צריך אומר אלא מאכילין אותו מיד דכמקום חולי לא נזרו רבנן:

הגה (ה) ומיהו נוהגין להתענות כל זמן שתין להם ביר נהל סביס למוד לסכנה והעיקר לן הפסיד:

ז כרתיצה אסורה בט' באב בין בחמין בין בצונן אפי' להושיט אצבעו במים אסור:

ח ט לטבילה של מצוה בזמנה מותרת אבל בזמן הזה אין טבילה בזמנה הילכך לא תשבול בו יכון נהגו:

ט יא אם היו ידיו מלוכלכות בסיס ובצואה מותר לרחוץ להעביר הלכלוך ולא יטול כל ידיו אלא לפי הצורך להעביר הלכלוך:

הגה ומ"מ נרגיל אם מותר לרחוץ דיכו כמו ביום בפור ומיין לעיל סימן תרי"ג ס"ג:

י שנוטל אדם ידיו שחרית וצריך ליזהר שלא יטול ידיו אלא עד סוף קשרי אצבעותיו:

יא ולאחר שניגב ידיו ועדיין לחות קצת מעבירם על עיניו יאם היה לפלוף על נבי עיניו ודרכו לרחצם במים רותץ ומעבירו ואינו חושש דהוה ליה בסיס וכצואה שרותץ כדרכו ואינו חושש:

יב החולץ להקביל יב פני רבו או אביו או מי שגדול ממנו או לצרכי מצוה עובר במים עד צוארו ואינו חושש (ו) יכון יג בחזרה מותר:

יג ההולץ יד לשמור פירותיו עובר במים עד צוארו ואינו חושש אבל בחזרה אסור:

יד חבא מן הדרך ורגליו כהות מיהר לרחוץ במים:

הגה ומותר לטרוח מפה במים בשרב תענה בתב ומולים מקסים טו והיא מתנגבת ומקנח בה פניו ידיו ורגליו אפי' אינו עובה רק לחשמש פרי כיון שסיה נגובה: (טור)

טו סיכת אינת אסורה אלא של תענוג אבל מי שיש לו חטפין בראשו סך כדרכו ואינו חושש:

טו יז נעילת הסנדל דוקא של עור אבל של בגד או של עץ או של שעם (פי' קליפי עץ) ונמי מותר (ז) ינשל עץ מחופה עור אסו:

יז אבל ומנודה שמהלכים בדרך יז מותרים בנעילת הסנדל וכש"ג לעיר יחלוצו וכן בש"ב:

הגה וכן נמקום סדרים כין העכו"ם לא יסלוך כי אם יח ניחוש סיכוחים וכן נהגו: (טור והגהות מיימוני והגהות מרדכי רפ"ק)

יח יש מי שאומר (ח) שלא יישן בליל תשעה באב יט עם אשתו במטה ובכן הדבר משום לך לך אמרינן נזירא:

יט אם חל פ"ב באב בשבת (ט) מותר בכלן אפי' בתשמיש המטה:

מותר כיון דרגלו לין מתענין כו' ל"ב רשות הוא עכ"ל. דבע"ב אסורה לאכול אלא כדברי הרמב"ן דהא בע"ב לית ביה כיון שהוכפלו כו הלרות והוא תוכ ואפשר את"ה נהגו להתיר כמ"ש וכן מוסקת רע"ל דאחר ז' תתרי ז' אפי' אם מתענה אם לא קלה חולה וכן כתבי מהרי"ל: (ח) ומיהו נהגו להתענות. דוה קלי דוקא אלאחר ז' תכל תוך ג' אפי' אם אחרה אינו אחר ז' וכ"ש אחר ג' תוך ז' כשאומרת צריכה לתי אחרה לה להתענות כללו פסוט: (ו) וכן כחזרה מותר. הטעם כדי אלא תהא מבאילן לנהר לנהות אלא ירצה לקייס התמוה: (ז) ואל ען מחופה עור אסור. אפי' אם אין שם אלא מעט מהני ליה כיון דאינו אלא לנוי ואין עיקר הסנדל אלא מן העור ונם אין שם בנד רק שהוא של עור כלע"ל: (ח) שלא יישן בליל ט"ב כו'. עמ"ש בסי' תרע"ו סוף: (ט) מותר בכולן. דהא תיקת בכריית ותעלה על שלחנו ואינו מוצא עליו של נעלה ולפ"ג ל"ב אסור לתקן ידיו בחמין אנ"ז קרוי נעלה ולפ"ג ל"ב אסור לתקן ידיו בחמין אנ"ז קרוי נעלה כמ"ש

(י) וכל הרוצה לעשות עצמו כו'. ולא מיחו כיוצרת דהתחה (י"א) על עלמותם. פירש הר"ן דלתיתא עלמותם יין אי עלמותיו פרופים מזוג עלמותיו כסוין כרתני

תקנה כתוב בטור כתב רבינו הלי לבל

סמ"ג סלו בט"ב תה סהות כ"ב כגון רחיצה סוכה סכל תכשיט עומד כל היום לבל דברים נוהאוסרי בלבל כגון תפילין והסרת בגדים ולילת מגע ומשא ואשה בלילה ולילת מגע ומשא ואשה בלילה ולילת מגע ומשא ואשה בלילה

תקנו (א) אומר קורא מתורת משה. דזה אין עיון כלום ואין משום תענוג כמו שיש בכתבי. וכ"כ כי יבקש תפלה שיש לברך על התורה קודם שקורין אותה. ולי"ל דהעשה דתלמוד תורה מחייב לברך תחלה על התורה ומ"מ נראה דאם שמע הקורא מברך ויצא ידי חובתו. ועיין לעיל סי' תכ"ג סי"ב:

תקנו (א) כתב הרב"י בשם הרא"ש דאין לומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו. ברוך אתה ה' נותן התורה. ולא ידעתי מנין לו זה. ועיין לעיל סי' תכ"ג סי"ב:

תקנו (א) כתב הרב"י בשם הרא"ש דאין לומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו. ברוך אתה ה' נותן התורה. ולא ידעתי מנין לו זה. ועיין לעיל סי' תכ"ג סי"ב:

תקנו (א) מנהג כשר הוא. כמו שכתוב בסי' תכ"ג סי"ב. וזה שכתב כאן דאין לקרות על הנס אלא בפורים לא ידעתי מנין לו

ק"ל ס"ק י"ח ס"ק נ"ח דכט"ב שחלי דלת נרע משאר קינות ומתורגמת ס"ק נ"ט בסה"ס שהתיר לומר ג' קודם תענית כיוצא"ק ועוד כתב כן בשו"ת בשם רוקח שי"ל לחתן בט"ב משום דבטלה מגלת תענית ח"כ ואין להקל ולהתיר כשאר מועדות עכ"ל רמ"ל: (ב) ותפללין תרביתי ותחרירים קדים עם התקבל לבל יקרה לו כמה פעמים ביום (מ"ב): א ערבית. תומר קדים שלם לאחר תפלת ערבית (שו"ע) עמ"ש רמ"א ג"כ שם ב"ח ודין ומנהגים הכתוב (מהרי"ל): ב לאחרן. ול"ל דמותר ליסב על הסך דלתו חלת מקבל ליסב לאחר שילוח מפ"כ. דהולכים על הקברות והוי עד חנות דלתו דשרי ליסב על הספסל וכ"כ במנהגים: ד נר ח'. ומהרי"ל כתב להדליק עוד נר ח' שלם יכבה נר החון ידליק ממנו משום שמקבל לו יאחרו היכה וקינות רק ישמעו מהחזן: ה ח"ל תחנון וכו'. בשחרית מסכימין קלת לב"כ (מע"מ) ואין קורין לב"כ חלת סס בתים מעלמס (מהרי"ל) וכמדומיתו טוהגין לקרות לב"כ מוהגין לברך ברוך דיין האמת קודם שקורא בתורה (כ"י בשם ס"ל) וכ"ל בשם כתב אשרי יושבי ביתך וטוב שהקהל יאחר בלולא לו בלולא סס ומלכו': ו אסיפס מסיפס. ביניהן היכה: ז ולא פיטום הקטרת. דלא מקרי סדר היו' שאין כל אדם יודע אותו ומ"ם סדר הקרבנות הכתובי' בסי' ח': ח אבל נפי. ז"ל הרמ"ם דחיניא אבל כל ג' ימים ראשונים שלאחר ט"ב אין כולך לבית האבל מבעוד יום אלא אחר תפלת מנחה כדי שיאכל סעודה ראשונה קודם שילך ואילך הולך ובא בין השמשות ואוכל בבית האבל ואין לו לאכול בבית אביו ואמו ואחיו ואחיותיו ואשתו ובניו ובנותיו ואם היו בבית אביו ואמו ואחיו ואחיותיו ואשתו ובניו ובנותיו אוכל אצל אחרים ואין לו לאכול בבית אחר אלא אצל אביו ואמו ואחיו ואחיותיו ואשתו ובניו ובנותיו ואם אין לו אב ואם ואחים ואחיות ואשתו ובנים ובנות אוכל אצל כל אדם

ד"ס כח אות ושות מגן קטל וכלל להחמיר עפ"ר ס"ו ותקס"ב יד עלה לשחוט · יכיון לאותן האוכלים כזר בלילה אבל לצורך סעודת מצוה דברי חלום אסור אפילו בלילה · טור

על הקברות מיד שהאוכלים מביא אם הולך על קברי טט"ס (עלמ"ה) מיהו אם אין קברי ישראל הולכין על קברי עכו"ם כמ"ש סמ' תקנ"ט וכתוב בכתבי האר"י דאין ליזהר על הקברות לגמ לצורך הבית ואפילו אם לא תיקן עזן קדי כי מתדבקים בו

סחיטים עכ"ל:

תקס א

סס מיני ניזר ואפשר לומר שדרך העולם שעתין בעיתותיכ שדין בסיד והתלכוש עושין הכל בסיד ואפשר לעשו כן לפילו שייר אחת (ב"י רמב"ם) וכ"מ כ' שהמנהג כדברי הטור שמגיירין ומשיירין אחת ועכ"פ: ב ביתו בעיר · משמע דכ"ס שרי בכל עניו וכן משמע: ג בלא סיד · ודלא כאותן העושין אותה שתור דוחו ג"כ ניזר (לבוש וט"ז) ואותן האוכלין בגדי קטנה סביב הכתלים · ישיירו ג"כ אחת (עלמ"ה): ד והלוקח חנר · דתלינן שעשאה קודם שהורבן או שעשאה בית עכו"ם ולקחה ישראל מהם אבל אם יודע שהוא חדש אפילו לקחה מן עכו"ם חייב לקלקל אותו (סור בב"ח) אף שיש לנו להולה בחנ"ל מ"מ אם נפל אינו חדש ובנאו אותו (כ"כ הר"ן סוף העגלה) : ג ובשוה אשה שלשה חכשישי בכף והוב · בעיר צרעה בירושלים ביפול סיר שנפצל בקרקע הצרעים ז"ל הרמכם שרגילו לסור שם להשיר שעורות והר"ן כתב בשם הע"ר דהיינו כשוראשה קולעת שעורה בולה מעיר מסנרי דבר פושע בין אוגה לפרחחרי כנגר צרעת ובביאת סיר סריף שהוא בכתי טס והחדר קולעת אותו אלא שם לרע אותו כנגר עניים אבל בנות עשיר ם שרקדו בשבתי ובשמן זוב כרי שיהחברך השעורים עכ"ל ובספרך נהגתן לחת עשר של בית בראש החתן לפי שזות סר זכר למרבבמדרות אלו נהרגין בשני אברות הנ"ל דהיינו לחת אשר סלרש

פרי חדש

סימן תקסו

תקס א ושייר מקום אמה כ' יסרה שנזרוע עכשיו שנתנין בתי וסיתרין אותן אמה"כ משחרין בשיחו בנגר האחת כי ארבעה השיחו לא יפה הם עושים פיסה תבנין ע"ב צריך להניח אמה על אשרי מקולקל כדי לנטרל הבנין ולשבור לבו ושחון כך יזהר הה רבן בשבועות (מהרש"ל) בחולין חגרבו"ת בחוקת כ' · ר"ל שיש לו לחלה בהיתר שנעשי בזמן שהי"ח קיים אע שעברו שנות נרא שנזהרות ע"כ נרא שנזהרות דלכ לסיר שהנית ננעית כזמן שהי"ח קיים ע"כ אין להקל בקנה פישרי כאם בקנה פישרי דזע שישראל בנרי חבית לך שחייבין לקלקל אותו (סור בב"ח) אף שיש לנו להולה בחנ"ל מ"מ אם נפל אינו חדש ובנאו אותו (כ"כ הר"ן סוף העגלה) : ג ובשוה אשה שלשה חכשישי בכף והוב · בעיר צרעה בירושלים ביפול סיר שנפצל בקרקע הצרעים ז"ל הרמכם שרגילו לסור שם להשיר שעורות והר"ן כתב בשם הע"ר דהיינו כשוראשה קולעת שעורה בולה מעיר מסנרי דבר פושע בין אוגה לפרחחרי כנגר צרעת ובביאת סיר סריף שהוא בכתי טס והחדר קולעת אותו אלא שם לרע אותו כנגר עניים אבל בנות עשיר ם שרקדו בשבתי ובשמן זוב כרי שיהחברך השעורים עכ"ל ובספרך נהגתן לחת עשר של בית בראש החתן לפי שזות סר זכר למרבבמדרות אלו נהרגין בשני אברות הנ"ל דהיינו לחת אשר סלרש

סימן תקסו

תקס א ושייר מקום אמה כ' יסרה שנזרוע עכשיו שנתנין בתי וסיתרין אותן אמה"כ משחרין בשיחו בנגר האחת כי ארבעה השיחו לא יפה הם עושים פיסה תבנין ע"ב צריך להניח אמה על אשרי מקולקל כדי לנטרל הבנין ולשבור לבו ושחון כך יזהר הה רבן בשבועות (מהרש"ל) בחולין חגרבו"ת בחוקת כ' · ר"ל שיש לו לחלה בהיתר שנעשי בזמן שהי"ח קיים ע"כ אין להקל בקנה פישרי כאם בקנה פישרי דזע שישראל בנרי חבית לך שחייבין לקלקל אותו (סור בב"ח) אף שיש לנו להולה בחנ"ל מ"מ אם נפל אינו חדש ובנאו אותו (כ"כ הר"ן סוף העגלה) : ג ובשוה אשה שלשה חכשישי בכף והוב · בעיר צרעה בירושלים ביפול סיר שנפצל בקרקע הצרעים ז"ל הרמכם שרגילו לסור שם להשיר שעורות והר"ן כתב בשם הע"ר דהיינו כשוראשה קולעת שעורה בולה מעיר מסנרי דבר פושע בין אוגה לפרחחרי כנגר צרעת ובביאת סיר סריף שהוא בכתי טס והחדר קולעת אותו אלא שם לרע אותו כנגר עניים אבל בנות עשיר ם שרקדו בשבתי ובשמן זוב כרי שיהחברך השעורים עכ"ל ובספרך נהגתן לחת עשר של בית בראש החתן לפי שזות סר זכר למרבבמדרות אלו נהרגין בשני אברות הנ"ל דהיינו לחת אשר סלרש

תקס לעשות זכר לחורבן · ובו ה סעיפים :

א (א) שחורב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונים לעולם בנין א שסייר ומכויר כבנין המלכים אלא טח ב ביתו כשים וסד כסיד ג ומשייר מקום אמה על אמה בנגד הפתח בלא סיד ד ביהלוקח חצר מצוירת ומכויירת (פי' מגויירת) חרי זו בחוקתה ואין מחייבים אותו לקלוף כבותלים :

ב ה יכן התקינו שיהי עורך שלחן (ב) לעשות סעודה לאוירחים ה מחבר מטנו מעט ומניח (ג) מקום פנוי בלא קערת מן הקעריות הראויות לתת שם ביכשהאשה עושה תבשיטי התבף והזהב משייר מן ג ממני התבשיטין שנוהנת בהם כדי שלא יהיה תבשיט שלם ביוכשתחתן נשוא אשת ליקח אפר מקלה וניתן בראשו במקום התפילין : ד יש מקומות שנהגו לסכר כים נפתח תוקף או לגזום מפה שמורה או שחר דברי מכילתא ברחם התמן : (כלבו)

וכל אלו חרבנים (ד) כדי לזכור את ירושלים שנאמר אם אשכחך ירושלים וגו' אם לא אעלה את ירושלים על ז ראש שמחתי :

ג יוכן נזהו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם : הגה ויש אומרים דוקא מי שרגיל בכה בכנין התלכים שעומדים

(ו) לפי שיש טוב שלו הוא :

(ח) נוהגים יר שלא לשחוט ושלא להכין צורכי סעודה עד אחר חצות :

סגף והולטים טו על הקבורות מיד שהאוכלים מביא בכתבים (כ"י בשם מוסקים) וכן פירש מת בתשובה בתב מהרי"ל בדוק הדין : (תכ"ן)

אחר דברים בכללו"ד : (ז) לפי שיש שלו הוא : שברוא לא יאכלו מעולם לגה לע"כ שבדחה לכל לה לע"כ אחל בת אחר יש שבעוד ואת בדחה דלא יאכלו מעולם אלא סעודת מצוה כגון סעודה לכבוד בא מאחר כיום ס דחה יום סעודת מצוה כגון סעודה לכבוד בא מאחר כיום ס מותר לאכול בשר בלילי ו' אף למהבא בשר שהאחר בסימן תקל"ח : (ח) נוהגים שלא לשחוט כו' · ברחם דלכרדים קלחר דהיינו לאותם אחים שהאחר למהבא בשר בלילי ו' אף למהבא בשר שהאחר בסימן תקל"ח : (ח) נוהגים שלא לשחוט כו' · ברחם דלכרדים קלחר דהיינו לאותם

לאחר שחריו חלה במלה וכיוצא הוא: (ה) תמן וכלה כגון שרי פי' בשיר בין בפה בין בכלי אבל דברים המזמרי לעיל אסורי גם בשעור תחן כמ"ש בסמוך. והברכה שעושין טרוני' לעורר קדים להיינו יתגדל וחלי ולחי רגיל לאחר וכ"מ בגמ' דתניא (פי' מוסכי הפרקים) ודבקרי (פי' מוסכי הפרקים) שרי אלינו חלת לזרוס בחלתכתם דגרדלי לאחר שהות לשחוק בעלמא עכ"ל וכ"כ הפוסקים המאוחרים בשעת מלאכתן אבל בדין הם עומדין: ו דברי הפסקחות. כתוב בליקוטי שרה מהרי"ל אבל בדין הוא שמשוררין במשתה תוך כי עניתי. וכ"כ כמה פיוטים לשמחת הריעות כי תו התורה תוגרת סך ותומרת עשתוני בניך כמין זמר אך בפ"ה לרגלי תלוה לותר וכו' עכ"ל וכ"ל דלת שרי אבל אותן פיוטים שנתקנו על הסעודה כגון בשב אבלים מיוחדים לאחר וע"ש ס"ח סי' קמ"ו: יא חתן וכלה שרי. ומ"מ אין לעשות ביותר (ברכות פ"ב): יב לאחר לאחר"ס כו'. כי שחוק וקלות רחק מרגילין לעורס:

תקסא א בחורבנן. אע"פ שיזמנין בהן ישראל ביון שהעומות מוכלי עליה מקרי חורבן: ב הרואה ירושלים. פסק הרמב"ם פ"ו מהלכות בית הבחירה שקדום העזרה וירושלי קדמה לעתיד לבוא ומיין ביניהות דף פ"ב כתו'. והרחב"ד הקשה דבכמה מקומו במסנה אחרי ואם אין מקדש ירקב וכו' אבל ע"כ לא קדמה לפיכך הכנסם עתה לפס אין בו כרת עכ"ל וכתוב בכ"מ שהוא ולתי קושיא היא שהרי רבינו פסק כן בפ"ו מהלכות מעשר שני עכ"ל. ול"ל דהרמב"ם ל"ל כגי' התו' בחוות דף י"ט לתי' ל"ל דכבר ומעם לא מתקבלי ע"ם ול"כ דברי הרמב"ם שרירין וקיימי והכנסם עתה למקו' המקדש חיי כרת שכולנו עתידי מתים וכ"מ בפנוטו דף י"ד ע"ב כתו' ד"ה ונעלם פו' וכ"כ בם"ה וכ"כ בתעודה בפנוטות ג מן הפוסים. פי' תע"ב דרחב"ם ה' ירושלים קודם שיניע לכופי לא תניב רחיה דרחוק מקום הוא (כ"י) אבל התו' בפסחים דף ט"ו בתחו דלפוסים הוי פי' כל מקום סביב ירושלים סיכולין לרחו' משם עכ"ל והחי"ע כתב שגם דעת רש"י כן ע"ש: ד שיגלה לת לבו. ולכן יקרע בלר שחלל עכי"ד סימן ס"ע ס"ק: ה מלחם. היינו תפירה מנפלים ולחרת עליה מבחוץ (טור) ורש"י פירש תפירה מיוחרת: ו וכה לירושלים. ל"ל דהרואה ירושלים תוך ל' יום לף על פי שלא קרע כגון שדר בתוכו ח"ל לקרוע על עריי יהודה: וכמי שעולה בירושלים לפי הגדיל ח"ל לברך דבקעטותו פעור וכבגדיל ח"ל לברך דהא רואה לותן תוך ל' יום ועי' סי' רכ"ד וכ"ד סס' שלע:

ח לו בבית המשתה. לפי' מי שחיבו רגיל בהם (טור וחו'): ט בפה על היין ז"ל הרמב"ם. וכתב הטור שבתשו' ביאר הרמב"ם שלפי שלא יין אסור ול"ע למה אסור פה בפ"ע וכ"ת לפי' כפי' לפי' מי שחיבו רגיל לאחר וכ"מ בגמ' דתניא (פי' מוסכי הפרקים) שרי אלינו חלת לזרוס בחלתכתם דגרדלי לאחר שהות לשחוק בעלמא עכ"ל וכ"כ הפוסקים המאוחרים בשעת מלאכתן אבל בדין הם עומדין: ו דברי המשחה. כתוב בליקוטי שרה מהרי"ל אבל בדין הוא שמשוררין במשתה תוך כי עניתי. וכ"כ כמה פיוטים לשמחת הריעות כי תו התורה תוגרת סך ותומרת עשתוני בניך כמין זמר אך בפ"ה לרגלי תלוה לותר וכו' עכ"ל וכ"ל דלת שרי אבל אותן פיוטים שנתקנו על הסעודה כגון בשב אבלים מיוחד

סעומדים וסוכבים בכלי שיר ח לו בבית המשתה: (טור) ואסור לשומעם בפני החרבן יאפי' שיר ט בפה על היין אסורה שנאמר בשיר לא ישתו יין וכגר נהגו כל ישראל לומר ו דברי השבחות או שיר של הודאות וכברון חברי הקרוב ברוך הוא על היין:

כגב וכן לגורך מעם כגון בניות יא (ה) חזן וכלה כגל שרי' (תוספ' יסף' וסמ"ג והגהות מיימוני'):

ז יכן נזרו על עטרות חתנים שלא להניח כלל יישלא יניח החתן בראשו שום כלי שנאמר הסר הסצנפת והרם העטרה יוכן נזרו על עטרות הכלה יאם היא של נחיל כפף (ו) אבל של נחיל מותר לכלה ורוקא לחתן וכלה יאבל בשאר כל אנשים ונשים לא נזרו:

ח יב יאסור לארם שימלא פין (ו) שחוק בעולם הזה:

תקסא דין הרואה ערי יהודה וירושלים והמקדש בחורבנם • ובו ה סעיפים:

א יהרואה (א) ערי יהודה א בחורבנן אומר ערי קדשך היו מדבר וקורע: (ויש חייב לקרוע אלא כשמגיע שמוך להם כמו הבופים לירושלים: (כ"י)

ב הרואה ירושלים בחורבנה אומר ציון היתה מדבר שממה וקורע וכשרואה בית המקדש אופר בית קדשנו ותפארתנו אשר הללוך בו אבותינו היה לשרפת אש וכל מחמדנו היה להרבה וקורע ויש חייב לקרוע ג מן (ב) הבופים ואח"כ כשראה המקדש קורע קרע אחר ויכול קריעה שפה יואם בא דרך המדבר ואז רואה המקדש תחלה קורע על המקדש שפה ואח"כ כשראה ירושלים בוסיף על קרע ראשון כל שהוא:

ג יאם קרע על אחת מערי יהודה אינו חוזר וקורע כשראה שאר ערי יהודה חוץ מירושלים שחוזר וקורע עליה קרע אחר בפני עצמו ואם קרע על ירושלים תחלה אינו צריך לקרוע על שאר ערי יהודה:

ד יכל הקרעים תאלו בידו ופיוסר וקורע כל בפותו שעליו עד ה שיגלה את לבו ואינו ה מאחה קרעים אלו לעולם יאבל רשאי לשללן למלל ללקטן ולתופרן כמין פולטות:

ה יהיה הולך ו ובא לירושלי' הולך ובא תוך ל' יום אינו קורע קרע אחר ואם לאחר ל' יום חוזר וקורע: (ואות הדין בערי יהודה ובמקדש):

מגן אברהם הלכות תענית

תקכב כתב הג"מ ת"ע דבגמ' מוכח דמי שחלה תומרת ט"ב בין בהשמטת אלו ערי משמע דבשאר תעניות שרו ספיקא דידהו ול' שתני ביולי יומא מתפוקי יומא דליכא בתעני' ערי כ"ה שלו בגון ע"ב תכל סוף התענית מספקא לה בפקא קדושת עד כ"ה דתז הוי ולתי ליל עכ"ל ב"י בשמו וכתו בגמ' פ"ד דפסחים (ועמי שפ"ו ס"ט מ"ם) ולתיתה שם דבתל שפוסקים מבע"י ב"ה אלו תכו' לף אין ת"ל בכבל עמי תקע"ם סי' לקמה ול"כ יתיר המתענ' לילה ויום ת"ל ביומיים תו שהלבנה זורחת בכח ותתיר על האדץ (הגהות מיימוני פ"ה) ת"ל לפסחים ב"ה תכל תם קבל עלוי ת"ל לעיל למתני בתומר כל ת"ל

הלכות תענית

תקסב דין קבלת התענית • ובו י"ב סעיפים:

תכל התענית שלא שקעה עליו חמה דהיינו שלא השלימו יעד צאת הכוכבים (דהיינו אשירתו ג כוכבים דקה ול"כ יתיר המתענ' לילה ויום ת"ל א ביומיים תו שהלבנה זורחת בכח ותתיר על האדץ (הגהות מיימוני פ"ה) ת"ל לפסחים ב"ה תכל תם קבל עלוי

תקסב

(א) וכן דעת תקנת רבותיהת. היינו אם פירש בשעת קבלה שלא להצטער תפי'. כמ"ש הרמב"ם בתחי' תפלת תענית והוא ע"פ הירושלמי ותפ"י שהתחיל להתענות מקרי תענית ואוה"ע ס"ל דאפי' הכי אינו תענית ואם כן אפי' אם אכל כל היום אוכר כתבו בשם הרמב"ם חוזר בו והצריך דוקא שלא טעם כל היום וע"כ תמוה מ"ש רמ"א שיתחיל להתענות למחר ביום יתחר עניו להיות יחר בכל התעניתים ותעניתו תועיל לו ומ"ש ז"ל כתב מהרש"ל לאחר עניו ובחר בהרמב"ם והרמ"א ס"ל דקבלת תענית קודם שעות התענית מהני כו' ובתוס' ר"י והרא"ש כתבו דבעינן שיתענה כל היום רק שקבלת הת

מ"מ שלא הוליכו בספריו מועיל ואע"ג דאמר מחר לעניין שבועה לא מקרי נחר על שהוליכו בספריו דכתיב בספריו משמע דכל עניני נדר יעקב מהדרי דהא גבי נדקה דרשי' מונח שפתיך תשמר ומועיל נחר נמי ואע"ג דכתיב קבלה בתפלה הוא דכתיב ויסיר הרמ"ם ע"ז ול"ל ואם לא היתה לחלן לחי בשעת קבלת תענית בתפלת מנחה הוא דכתיב קבלה בתפלה ולא הוליכו מהכתיב ראיים מהיכא ומילתא דמהכתב הלב מהיכא הוליכו בפיו לחכל לית ליה עדיף מהכתב בכל היום יותר מהוכלת ומשקה ומיכל נמי בלבו כריך ומיכל ומשקה דכתיב כל מיכל

יג כיו"ט אחכת"ה. כרי"ו הסוה תעניתו ופדקה לדכרים תלו"ע נכי לדקה פסק דחפי' לדכר הרשות לה כיו"ט אחכת"ה כ"י כ"ד כ"י. רע"ח ס"י וכת"ח סימן ר"ז ווזוחק לחלק דהא כפי' תקס"ג כתב ג' בשם הרמ"ם דתעניות דמי לנדקה ותפער דמ"ה כתב"י מ"ש לתוי"ט דדרשי חולקים בדכר ולכן יש להחמיר:

יד דין אם יכולין לדרכי. דכזכות שהצלין נתר ומקני:

תקכג א דלא סיקבלה.

מקמע ברמ"ם דח"ל להתענות כלל והב"ח חלק עליו וכתב למה לא יהיה לו דין נדר וי"ל דהא כתב סימן תי"ח ומקשה דקבלת תעני' לא הוי נדר ולכן לא מהני תלה ח"ל קבלו שתוך יום התעני' דהייט כתוכה מיהו נס דברי הרמ"ם תפער לפרש דלעניין זה הוי קבלה דנדרי להצלי' נדרו ולכן יש להחמיר. ומהרדכי כתב כ"ע מודים דאם קבלו קוד' תפלת המנחה ס"ר וכ"ש קור' לכן וכן נהגו לנדך בשב. מקבלי תעני' בה"כ ושוב ח"ל לקבל ע"כ ועסימן ח"ל מקמע שכוונתו הפעם מקבל כלל מחתני' עליו ולנהוג כתב שעני' לחן הויקבלה וח"ל לקבלו בתוכה ומ"מ לן מחויב להתענות יכן המנהג ע"כ ועסימן מקשה ס"ב בהגה ומקמע שהפילו נמר בלבו להתענו' לן מחויב להתענו' כיון שהוא בשב בתפלת המנחה וכ"כ הלבוש בשמו ל"ל להחמיר כתוס'.

תקכד א לוכל ושותה.

כ"ל דבמ"ת (עור) ב (ב) אכל אם יש (שלמ קבע) אינו חוור ואוכל ולא שותה א"כ [1]התנה לאכול או לשתות:

ג [2]יום מומרים (ב) דבמתיי לון ברך מנלי דמסתמא דעתו על מנת לעמיי ממר כמיה והו כלנו התם: (עור ומרדכי ובמנהגות מיימוני ובמנהגות מהרי"ו)

תקכה דין הפלת ענני. ובו ו סעיפים:

א [3]יחיד אומר עננו בשומע תפלה בין יחיד שקבל עליו תענית [4]בין א יחיד המתפלל עם הצבור בתענית צבור [5]וכן שליח צבור שטעה בתפילתו בלחש כיחיד דמי ובשומע תפלה:

הגה ואומרו קודם לן תקוף שומע וכו' ולא מפסוק בעונה בעת ג"ה אלא כשמניע לנכון עם ברכ ומקף יסיים כי תקוף שומע תפלת וכו' (ב"י בשם מוסמות) ולמיימה מתפלש ברכה אחר, כשמעתה יחיד (א) יאמר עננו אך בשם ב תעניתנו וכו': (רבב"ח סימן ל"ח):

ב [6]אם שכח פלוגר עננו אין מחזירין אותו: (ועל"ד רל"ד סעיף ל' וה') ואם נזכר קודם שעקר רגליו (ב) [7]אומרו ב בלא חתימה ב (לאחר תפלתו):

(פו) שצריך להצלים נדרו. דמ"ח דמותר לאכול תוך לאחר זמן שקיבל עליו דלא הוי נדר כלל קמ"ל דמ"מ צריך להתענות לאחר זמן: (יו"ד) וכן מהגיגי בתענית בה"כ לאחר פסח ואחר סוכות שהוא עת שמונה עשר לאחר שקבלה ותוכה שמתפלל ח"ל עננו בשם"ע ולא בקבלה ומ"ש להסתפק לי' מני בקבלה לאחר פ דהא הרמ"ם כ"כ והכיי' הטור וכתן פשוט דמה שמחייב להתענות מחמת הנזירה ח"ל קבלה וכ"ש שם שהוא עתה קבל עליו בנדר להתענו' אוימים לחייב להתענות מן החורה ולפי' ח"ל לא קבלו ה"ל זה הניח נ"כ הרמ"ם והטור וכ"ש לחתום על שברת הרי"ף שכתבתי לעיל דאם קבל התענית עליו יקדם תפלת המנחה דלא מהני ח"ל (יו"ד) לא ילילני ה"כו'. תתכת לתת הלכה דין זה בשום מי שהוא והוא הדין דברי"ו בה"י ולא מקרי מלת הוא נגיי שקבל אם יהיה ח"ל עתה ועתיד:

תקכג (א) דלא עדיף.

מהגיה בשם ט' זה דברי הרמ"ם וכבר כתבנו בשם ס' שקורס לזה מה שיש לתמוה עליו זה: ודיעי הרשר כתבנו בס"ד:

תקכד (א) זיתקבע.

פירוש לפי' שלא על מנתו ולא מקרי קרוי שלא מתחילתו לפי' שיש לו ב' ענינים דבעי על מנתו: (ב) [1]לכל אם יש ן' כתוב כתוס' דכתב שנתר שעודתו לא תפילו לא נתנו ויש כתוב שעודתו תאכל ולא תשתה ורי"ף פסק לפי' נתר מלאכל כל שלא יש מתר לאכול וכן אם בתוך שעודתו שתר עד שיעור שיש לו ב' שיעור קבוע ולזה שלא לאכול עד שיעבור ב' שיעורים ולא יהיה לו שום הנאה ורי"ף כיון לחיסור דרבנן הוא כתם הרי"ף: (ג) דבשחר לא תפילו: כתב ב"י דלאו דוקא אלא כל שלא אכל כדברי האומרים צריך מנלי לשתות:

תקכה (א) יתי' עניני כיום.

תיובתא חזקת הבא ליד: בתשובת הרמב"ן סי' ל"ח ל"ל שלמה יהיה שקיבל תעני' לומר עניני כיו טס תעני' הזה כי היא דלמחרתי ליתחזק לעשות כן ולא מקרי קבל עליו תענית אלא ביום שקבל עליו ולא ביום שלמחרתי' ומשובה לזה דלעולם לא יתחייב אדם בתענית אלא ביום שקבל עליו ולא ביום שלמחרתי' ומ"ש הרמב"ן ז"ל דלמחרתי' ליתחזק לעשות כן היינו דוקא לענין שלא יהא רשאי לאכול ולשתות אבל לענין שיתחייב בתענית ביום שלמחרתי' לא שייך חזקה כלל ומ"ש הרמב"ן ז"ל דלמחרתי' ליתחזק לעשות כן היינו דוקא לענין שלא יהא רשאי לאכול ולשתות אבל לענין שיתחייב בתענית ביום שלמחרתי' לא שייך חזקה כלל ומ"ש הרמב"ן ז"ל דלמחרתי' ליתחזק לעשות כן היינו דוקא לענין שלא יהא רשאי לאכול ולשתות אבל לענין שיתחייב בתענית ביום שלמחרתי' לא שייך חזקה כלל

יט

[1] תנינן תמי מיתני דרב חסדא [2] הרמ"ם סס תכת בנר' ני' יומא סס בירושלמי ותוספתא נמ"ו סס הרמ"ך מהלכות נמס הרא"ש מסכת יבמות נמרני יהודה נמיומא נגוך השגחת ובו' ובסנ ס"ם ובן נרסם מדנרי הרמ"ם [3] לקמן נסס סימן [4] ני"ו, מתני' ויש: [5] לקמן נמ"ו סעיף ו' [6] לעיל סעיף ו' [7] ברמת סס פנר נסס מנהגי מהר"ם ומ"ם [8] פירוש לנון היה מהגהגי מהר"ם מכאן ולפי' יש להחמיר ולא יאכל ולא ישתה [9] ברוב סמוסקים:

[10] מיוחסת דרבי יצחק ורב סס תענית [11] בשלהי [12] לקמן סס [13] בשלהי [14] בעיר נשטח

עשרת זקנים

תקכה א מי שהרהר בלבו.

בלבו בו' לא הוי קבלה אלא א"כ יאמר הריני בתענית יחיד לשחר (שור) ום"ם בתענית יחיד החשובה אם בישעה שהרהיל לנדוך כן יכול לנדוך ברעתו לנדוך כן לעולם צריך הרהר כרין דברים המותרי ואחרי"כ נדוך בו אינו נאמ' לא נדוך כן אלא פעם א' (מהרי"ל בשם מהרי"ק) משמע דאם לאנדוך כן אפי' פעם אין צריך התרה דמרי שהיה כן ברעתו לא מקרי קבלה נשרה אפי' ליום שהביא השור בשמן זרע, אם היה ברעתו להתענות והרי בלבו קבלה התענית היה שעיר קבלה אע"פ שלא הוציא בשפתיו יכן פסק מהרי"ק שורש קפיא דכן הלכתא אף על גב דרב י' טל ג אר"ח אפ"ה אין נדרי כאן התרה (טורי בבית):

תקכה (ועין בס"ק ב) והוא כתב והמחבר כסברת הראב"ד העי"ב: זהו רעה ריב פוקפק ניש לסמוך עליהם ולא כם"ם שכתב שיש להחמיר בדבריו ונוכחב בני דשמשע דכל משקי סותרים. אבל הכל בו כתב דדוקא ס"ם:

תקכה א יחיד המתפלל.

ואפילו לא התענה הריטב"ן דהציבור הוא דקבעו לרב להם בתעניות על הכל טוכל והמפלל ביחיד בתענית שאינו מתענה עם הצבור שכוכל להתפלל ענינו בשבת הצבור כם"ש הטורים. הקשו ן' רץ שלא יאמר ביו' צום תעניתי רק ביו' תענ' צבור ורב ואינו כלל תפלת שוא (מורי בבית): כ' התענינו וכן נהגנו: ג בלא התימה (ולענין השיץ תמצא לעיל בשיע זה סס"ק ס"ם) וחשובות רשל"ה שיב"א הוא מבואר בהריא ברבדי סו"ח פ"א שם עיש. וי"א אף שהחיחר אומרו בלא התימה דוקא בחול אבל בשבת משום שאינו מתפלל כ"א ז' כגון להזכיר עניו בתפ"ש (מורי בבית) וע"ל סימן ר"כ וס"ר ס"ח)

ברכה לעלמו אין לחזור כיון שמיים פרכות אלו כולנו בתלמי עלי
קי"ע ות"ת למה כתב סס ג"כ ונ"כ ס"ת כתן וכתי תקס"ח
ג"כ ועיין עוס למה לא כתב סס ג"כ ונ"כ ס"ת כתן וכתי תקס"ח
הטור ג"כ לעיל עניני כשבת דערוה יותר לכולנו כתלמי עלי תכל
הפסק ל"ל דסס"ן שחומרו כרב בפ"ע לא שייך לומר דהוי הפסק לכל ביתיך
הוי הפסק: ג התענית הזה
מפיתע דבשתר לומות תפי בזה הל'
לא יתחיל ב"ל דתפי להעור שכתב
דס"ן שלומו מהעטה מוהר לומר
בלשון הזה היינו משום שהוא שלומו
של לבור לכל יחיד לחור לומר כן
ועשי תקס"ו ס"ק כ"ב: ד
כ"ל בתנחה. ל"ל דתפי מתפלל
מנחה גדולה יתחר עניני דתפילו
יתחזו בולמוס לא יהיה שקרן
בתפלתו דעכ"פ התעל עד חצות
ועשי תקע"ס ס"ב וסי' תקס"ב:
ה דרך קריאה. בניגון ובטעמי
(מ"ב סי' י"ח) ועשי ס"ס ד'
כשאומר ויקרא בסס ה' יום לתפסי'
מעט בין סס לה' (דמתבוררים)
עיסי"ס ס"ח ס"ט: אין לומר
החזרת והתחונה בלבור כי אס
כי"כ (ד"מ מהרי"ל): אין
לומר קודם תקוה לילה שום סליחו
ולא י"ג תקוה בשום פנים לעולם
חוץ מבי"כ (כשוטת דקס"ו):
ו לומר סליחות וכו'. וכ"ס
בהג"ה סוף תענית: דב"ח
תמה מזה למה לא יאמר היחיד
סליחו ע"ס ול"ג דלא יאמר בתחלת
תפלות י"ח עיס סבי ס"ח: ז
להשחבח. משמע שאס שותלין
לוחו אס ההעטה מוחר לומר
החמת כיון שאינו עושה להשחבח
ולהתפאר וכ"מ בגמר' דת"ל לעטו'מר מידי ת"ל בחנוי יחיבר' ל"ל לחיף
מר ת"ל בחנוי מלוס יחיבת ומשה לא לחמר מיד שת"ח הוה כלי שלת
יסבור שיש מהעטה לשס מלו' תלת ע"כ כיון שאינו עושה להתפאר אין
בזה בלשוה"מ מדת חסידות הוא שיאמר שאינו מהעטה כדאי' בב"מ דף
כ"ג שאס יש"ליהו אס לחל מבבחתו יאמר שלא לחל ופירש"י משדת עטוה
היא וכן מצינו בריב"ל ש"ל נרחתה הקשה בייחיד ת"ל כן. תבל אס
מבקש שיאכל עמו דשאי לומר שמהעטה הוא ס"ל:

תקסו א העוטה לעטו יאמרלי. ונסחת הרשב"ם פ"ב מתפלה
העוטה בעת גרה וכ"ה בהעטה פ"ב דתענית וכ"ה
בסדורים: ב ויחל. מה שהקהל אומרים שוב מחרון אפך וגו' והס"ן
חוזר ואומר אותו לפי שהקהל לא אמרים אותו דרך בקשה (ס"ח סי' ר"ע)
וכ"ה מפרש לפי שאמרותיהו בע"פ וה"ה לכל הגדרים שמבטלים בתפלתו
לאומרם ע"פ:

כשהצבור

ג יש אומרים שאין היחיד אומר ענינו כי אם בהנחה (נ) שמא יאחזנו
בולמוס (ר) ונמצא שקרן בתפלתו אבל שליח צבור אומרו זה
בתפלה שחרית כשהוא מתפלל בקול רם שאי אפשר שלא יתענו קצת
מהקהל ובארבע צומות גם היחיד אומרו בכל התפלותיו ואפילו יאחזנו
בולמוס ואבל שייך שפיר לומר ענינו ביום צום ג התענית הזה כיון
שתקנו חכמים להתענות בו:

הגה והנהו בכל הצומות אלא לומרו ד כי אם בנחה מלבד בליח לבור
פלומרו פתיחת כשתפלל בקולרם:

ד ש"ב ליסר בתחנונים שאחר תפלת המנחה לאחד אלהי נצור וכו'
רבון כל העולמים גלוי וידוע לפניך שבזמן שבית המקדש קיים אדם
חוטא ומקריב קרבן ואין מקריבים ממנו אלא חלבו ודמו וכו':

ה (ה) אין היחיד רשאי ליסר שלש עשרה מדות ד'ורך תפלה ובקשת
רחמים רבר שבקדושה הם אבל אם בא לאומרם ה דרך קריאה
בעלמא אומרם:

הגה וכן לין ליחיד ך לומר סליחות לו ויענני: (מהרי"ל בסס ס"ו)

ו המתענה (ו) וספרסם עצמו לאחרים ז להשתבח שהוא מתענה
הוא נענש על כך:

תקכו דיני תענית צבור • ובו ח סעיפים:

א בתענית צבור אומר שליח צבור עננו בין גואל לרופא יחותם
בא"י א (א) התונה לעמו ישראל בעת צרה (ב) (ואם שכח
ע"ל סוף סימן קי"ט סעיף ד') יקוריס ב ויחל בשחרית ובמנחה בין
שחל בשני ובחמישי בין שחל בשאר הימים:

הגה ופעדירין במנחה דרשונבמערית אין מפסיקין חון מבתפלה בתי וקורי;
אפילו כשחל בערב שבת (מהרי"ל) ואם מתענים בראש חדש קורים
בשחרית קרשת ר"ח ומנחה בשל תענית: (ר"ן סס"ק לתענית וב"י בשם
רוקח):

כשהצבור

ג התענית הזה. ל"ל דלא יאמר כן שמא יחלו עליו
ויאמרו כתפלתו עוד ל"ל דלחרן דסת"ו בסי'
תקס"ו בבאחי דוקא בשבו' אמרי לא יעלו לבב כ"ד מתנה עליהן לומתי
יעלו לא מסת"ל כיחיד לא מבני דברים שבבב מ"ה חייבי לבולמוס
כיחיד דיימא שקרן מפ"ב שם בשבור ומדר יהושע כחי כ"ק דבאחי
ביחיד יתפלל עליהן עד המנחה נס כרב יהושע ודאי חם לבולמוס ולא
בשחרית דלא כהר"ן שמביא ב"י דמשמע שמרחיבים לא חשו לזה
שפיר אמרו לעיל מתענית ולפרוע כיון שלא התפלל עליהן עליהן
דיש רואה להתפלל בשחרית עליהן ולדלמו בעיס מתעניתו הרשות
ולא חין חשש שתתיאש שקרן ומ"מ הטעם בריש"ן שבתב ול"ל מנא לי שמא הכי עניהו בשרה גדולה מהתו כו'
קרחי לעשות כיון לכר"ן משום ז"ל לך לא בעות שיתעטה כשן לורות הרחשונים מזכיר בל"ל ב"ל גם לנו יש להוכיח כיון לחמלא ולא חייבי לשקרן
מעולם: (ר) ומתלת שקרן בתפילתו. ועיע"ג דנבי ס"ן בתב בסי' תקס"ו שלחרי מהעטה יחתר עניני כיון שלחרים מתעניס ולא הוה
שקרן ס"ן דהוה שליחו של כל הקהל ושפיר מתפלל בשבילם בתם שהם מתעניס ממ"כ ביחיד חין לומר חנה מה שהוה בכלל עמהם בכללד
(ה) חין היחיד רשאי לומר. הטור כ"כ בשם רב נתן וסיים הטור ואיני יודע מה חשש יש בדבר שהרי אינו חלא קלוסה בתורה שהרי לא לחמרו
שיחלא כל דבר שבקלוסה כגון קדיש וקדושה וברכו עכ"ל. ופשוט שקלוסה הטור שיחיד כיון שהרבים חלא בקלוסה דרך בקשה חלא בקלוסה
שהרבים בי' בשם הרשב"ם שבתב לא לחומרו דרך קריאה בעלמא לומרו וסיים ב"י חלא מהו שלא לחמר הטעם דמהמת
שהוא כן מבית הרשב"ם בתב כתו שעומדין הקהל וכתי סי' ח' מסיק דשפיר יחיד יכול לחומרם בניגון וטעמים כללו קורא מוהן בקורא וחו
ומן קדיחא דהואיל ושפוקים של הורה הם וכמו שמסיק כלן וכתי רמ"ח שגם סליחות ל"ל ביחיד והוה מדברי ח"ק דהטעיה לא ידעת טעמא שהרי
כן גבם דק תחינות לחוד וכי חשוב ליחיד לומר תחינות מה שירלם ומ"ח ז"ל מחיר לומר סליחות בלח ויעטור ונריך לומר דחיסור הוה משום
שהוא בסליחות חשוב לנו היום בריח שלם עשרה וכן בהרבה סליחות נמלח שמזכיר זכות שלם עשרה מדות וחותן חין לחומרם חף בלחו עבור
שחין סליחות שחין מכר בהם שלם עשרה מדות ולחי יכול יחיד לחומרם וחין בזה בכלל בללע"ד: (ו) ומפרסם עלמו כו'. נרחה
לפרש שהוא שחליט ליחו הוח שהעטה לח יסקר לומר ליחו מהעטה וכ"מ בפ"ק דבבח בחלל לרב יהושע נבבח ליטול מר ת"ל בהעטיע יהיבבח
ומומה ברחיתי כן בשם ר"ח בלבלע"ל מדחי' ס' בחריך לחמר רשב"י לריב"ל נרחה הבחה ביחיך ת"ל חן ת"ל בי ליחו ולח היה לבח נרחה
בבחה בימיו חלא שבר לח לחזק טיבוחה לנפשחי הרי לחמר מלחה דבבחה בפבילו חלא ת"ל בחנחוחה ת"ל חע"פ שהמעטה יבול לומר ליחי מהעטה
נרחה דהם מפניהן בו לחבול והוה ליחו יבול להסכל לחמר שהוה מהעטה וכן הוה עובדה דר"י שהזכירו מבת"כ בם יבול להסכל בלח"ה שם מבוליס
ליחו הם הוה מהעטה בדי בלח להחזיק טיבוחה לנפשיה והוה בכלל מוהר לבמות מפני דרכי שלום כיון דמהבירו לבבר מבוס
חין הבמוני פוסל בו בללע"ד:

תקסו (א) העוטה לעטו יאמרלי. בסידורים שלנו יש חסרון הני ב' תיבות לעטו יאמרלי: (ב) ואם שכח. עד לחר י"ח. כתב
רמ"ל

ד"ס בשם בנחתים
ע"ש מבנית יוסף בעני
בהנחגים ומבן ערוך
מערכי הסמ"ג
והרוקח והמרדכי בפ"ב
מסכ"ו ס"ק
מסת דברכות
ס"ס בשם רב כהן
בהשגות
הסמ"ג סימן ק"ס
מיהרי"ו פ"ק מהלכות
ת' ומשניות הטורים
חנית יב' הרחב"ם
בפ"ב מהלכות תפלה
ס"ק בשם רב כהן
שטום

פרי חדש

סימן תקסו:

לאומרם סמיכות לתפלה משמע
בטור שלקול מהגלגל
בטור קוים סימן נתן
ונעולי יוסף שומעין
חלח קול הברה מגל
מחקם שעומדין בטור
שאומם קול סופר הם
שומעין ויונחין ע"ב
יוסף מחתני בחקוע
ליחן בטור חם היה
בשומע בטור ובפי הם
שומע בשם יחם ומשם
בשומע בשם חון בטור
ובפי הם קול הברי בשם
לה יבול לחזור בשם
בשומע בשם חון בטור
ובפי הם קול הברי בשם
בשומע בשם חון בטור
ובפי הם קול הברי בשם
בשומע בשם חון בטור
ובפי הם קול הברי

אורח חיים תקסז הלכות תענית

ג כשהצבור גוזרים וכו׳ כתוב בחי׳ תגודה לפעמים גזרו רבותי התענית ולא קראו בתורה רק לחזרו סליחות כמו שעושין לפניר״ה :

ד לחזוי כתענית יחיד . וכתב הב״ח שכן מוכחין בחמיה זו שכתבי ער״ה רבינו כהכל להתענו ואתעב״ר אין זו ראיה כשהצבור גוזרים תענית על הגשמים אין מתענין להתענית חלום כ״כ בה״ג וכבלבוש כתב קוץ חזי מאי עמא דבר ע״כ . והילדת נהגו קלת להתענות בכל ער״ח וקורין בתורה וחה טוי ודלילם חשוכם ס״ת דשלישי ומחמישי וכתב בה״ג סי׳ תקפ״ח העיד הרשב״ן שרבותיו נזרו תענית על הגבור והחפללו ת״ק בשבילו שחלם שיתענו כל הקהל הגבור הרי״ף בת״ק ע״ל :

ה ר׳ מתתיה . ע״ל דלם יכנסם ת׳ שיתו מפלים לא יתמרו עניני ערסי תקם״ב : ו בברכת שלח . ות״ח לא יתמרו רק סליחות תכל לא רחוק שמך וכיוצא בו שיתו מענין סליחות עון לא יתמרו עד לחר התפל׳(כ״ח) ועיין בשור סי׳ תקט״ו מענין ז : ע״ל דלם תקט״ו מענין ז : ע״ל דלם מכח תלומר סליחות עד שגמר ברכת שלח לבו יתמר סליחות לחר תפלת י״ח עסי׳ רל״ד : ז לא יתפלל . ע״ל דלם לומיע מעבר לפני התיבה יתחר כפ״ת עניני כיום כוס התענית הזה ע׳ בשו״ע סי׳ קי״ט ס״ה ולם יחם בפ״ן לחר מוסף ומתפלל מי שיוכו מחענה משיתבעלו לשחוע קדיש וברכו טעי׳ ל״ג ס״ו : ח שלין עומד כו׳ . ע״ל דבשחרית מוחר לעלות לע״פ שדוחין ס׳ משנה וקורין וחילל ת״ת עכ״פ קורין בחור׳ בלת התענית חלת לא בהל התענית בחל״ת שנוע וכתב הב״ח דלם קרלוהו לעלות לפי כחה יעלה לליבא לישנא דזה חלת מבהלת עכ״ל מיהו בב״י סי׳ קל״ה כתב דלפי שקרלוהו לישו עולה וח״ת ע״ל דליבא לאוקי לם עולה : ט יכול הכהן . כדי שלא יתמרו שהוח פנוס וח״ת לם הוח בב״ה לם יחזו לחוק לליבא פנס שבבל יודעים שיש בני חדם שחין מתענין (ב״י סי׳ קל״ה) חבל לם יש לם כהן חחר בב״ה פניטה שיכנס לב״ה ויעמע קדיש ולם חוכם שקרלוהו לעלות יחזר לחזן שלח יקרלוהו : י יעמדו פניט . לילפין מתכם דכתיב והחרן ויחר חמט וגו׳ וע״ש לחה לין מיהנים כן בזמנינו דק בי״ה מושם הפר׳ נלריס ולחבר מקום דקי״ל לין ת״ל בבבלי ועי״ל דעבדיו שבלן חומרים סליחות עם הש״ן ת״ל לחזוי לתענית חללו : יא חזן מבי״כ . ול״ם בכל תעני׳ פיט בעולה דמקדמי ומלי מנחה דלמח לחי לחלטפי בחנים של כל יחו׳ הש״ן ג״כ מקדימים להפלל מנחה מבע״כ בחנים דשחר תענית

שהוח מלחין לוחה במוך לשקיעת החמה :

תקסז א יכול לעשות . לם יש בו חלה לוחנלין (רש״י) חלח קבול עליה חלח יהגה חלח שלח יהכל ויפסק חה חלח מקדי לכילה ומחיה ולפבר דלפילו כוונתו להנלות עלמו בדרי כה״ש ב״ד רבי׳ ל״ל דכל חלח לכל כשיעור מקדי טעימה וגלה לכילה וכ״מ ברוקח עי׳ ס״ס ר״י : ב רביעית הלוג . סיימו בילה ומחלה (כ״י) : ג בכל ת״ע דכשלחת כתעני׳ שקבלו מעלמו ע״ל שלח קבל עליו חלח הגה לכילה משל״כ בת״ע : ד מעט מעט . כ״כ הרב״ם בפ״ח מה״ת ורוקח ות״ל עד עת׳ זו בחיך ולרוקקו חיך שלח יעבור מן החיך ולח יעבו׳ רביעי׳ בחיך בפעם חלח״כ ת״ל בכתוב דלח יעלה לקרו׳ לו לח יקרלוהו בכלל ד׳ ות״ו ת״ל כל שחם טעו ולרוקקו לפ״ז דיעל׳ לחין כחן שיעור בו ת״ל כל שחם טעו ולרוקקו לפ״ז דיעל׳ לחין כחן שיעור בו

תקסז (א) יכול לעשות . דלכילה קבל עלי׳ חבל לח חיכל לעשות ומ״ם מי שעודר מחיה מלכל לח חסור חלילה לעשות

ב ג כשהצבור גוזרים תעני׳ על כל צרה שלא תבא עליה׳ זכן בתעני׳ שני וחמישי ושני שאחר הפסח ואחר החג שנוהגי׳ באשכנז להתענו הצבור ׳נהגו הראשונים לומר שליח צבור עננו בין גואל לרופא ולקרות ויחל : הגה ומיהו לם קבעו התענית בכ״ה לין דוחים פרשת הפטרע בשחרית לגלי קורין בשחרית בפרשה ולערב קורין ויחל (ג) בלבד כ״ה כ׳ שמתענין לחר הפסח וסוכות שקורין שחרית וערבית ויחל והכי נהוג :

(ד) ׳ויש שחמרו עליהם והקשו עליהם והרא״ש יישב קושית ׳ת״ל בלך למנהג הראשונים שומעין ומיהו ת״כא שגוזרים תענית שלא לשום צורך ׳אלא לשוב בתשובה ׳יש נוהגים לרומו בתעני׳ צבור לענין עננו בין גואל לרופא וקריאת ויחל (ה) ׳ויש נוהגים ד לדומו אכתעני׳ יחיד שאף שליח צבור אינו אומר עננו אלא בשופע תפלה ואין מוציאין ספר תורה :

ג ׳אין שליח צבור אומר עננו בברכת בפני עצמה אא״כ יש בבית הכנסת ה עשרה שמתענין ואפי׳ אם יש בעיר עשרה שמתענין כיון שאין בבית הכנסת עשרה שמתענין לא :

ד יגוהגים (ו) להרבות סליחות ו בברכת סלח לנו ׳ויש שאין נוהגים לומר סליחות ער אחר סיום י״ח ברכות וכן הנהגו הקדמונים בא״י והוא המנהג הנכון :

ח ׳בתעניה צבור (ז) ש״צ שאינו מתענה ז לא יתפלל :

ו ׳״ש מ׳ שאומר ח שאין עומד לקרות בתורה בתעניה צבור מי שלא התענה ואם הכהן אינו מתענה ט יצא חכהן מבית הכנסת ועומד לקרות בתורה ישראל המתענה :

ז ׳בתעניית צבור י יעמדו שנים אצל שליח צבור מזרח אחד ומזרח אחר שיאמרו עמו סליחות :

ח ׳כל ה״צ יש כו נשיאות כפים במנחה יא חוץ מביום הכיפורים : הגה ובגלילות החלו לין נוהגין בנשיאות כפים רק במוסף מלי״ט וכבר נתפרסם בה בלוות נשיאות כפים : (מרדכי לתענית והגהות מיימוני פרק ת׳)

תקסז טעימה ורחיצת הפה שמותר בתענית ובו ג סעיפים :

א ׳השרוי בתענית א (א) יכול לטעום כדי ב רביעית ׳ובלבד שיפלוט ׳וביום הכפורים גם ובתשיעה באב אסור :

הגה ויש מהמירין ג בכל תענית לצבור וכן נוהגין (תוספות והגהות מיימוני פ״ח ות״ם סימן קכ״ח)

ב ׳יש אומרים שלא התירו רביעית בפעם אחת אלא ד מעט מעט ה ׳יש אומרי׳ שאפי׳ בפעם אחת יכול לטעו׳ עד כדי רביע׳ אם יודע בעצמו

ג כשהצבור גוזרים תעני׳ על כל צרה שלא תבא עליה׳ זכן בתעניו שני וחמישי ושני שאחר הפסח ואחר החג שנוהגי׳ באשכנז להתענו הצבור ׳נהגו הראשונים לומר שליח צבור עננו בין גואל לרופא ולקרות ויחל : הגה ומיהו לם קבעו התענית בכ״ה לין דוחים פרשת הפטרע בשחרית לגלי קורין בשחרית בפרשה ולערב קורין ויחל (ג) בלבד כ״ה כ׳ שמתענין לחר הפסח וסוכות שקורין שחרית וערבית ויחל והכי נהוג :

(ד) ׳ויש שחמרו עליהם והקשו עליהם והרא״ש יישב קושית ׳ת״ל בלך למנהג הראשונים שומעין ומיהו ת״כא שגוזרים תענית שלא לשום צורך ׳אלא לשוב בתשובה ׳יש נוהגים לרומו בתעני׳ צבור לענין עננו בין גואל לרופא וקריאת ויחל (ה) ׳ויש נוהגים ד לדומו אכתעני׳ יחיד שאף שליח צבור אינו אומר עננו אלא בשופע תפלה ואין מוציאין ספר תורה :

ג ׳אין שליח צבור אומר עננו ברכת בפני עצמה אא״כ יש בבית הכנסת ה עשרה שמתענין ואפי׳ אם יש בעיר עשרה שמתענין כיון שאין בבית הכנסת עשרה שמתענין לא :

ד יגוהגים (ו) להרבות סליחות ו בברכת סלח לנו ׳ויש שאין נוהגים לומר סליחות ער אחר סיום י״ח ברכות וכן הנהגו הקדמונים בא״י והוא המנהג הנכון :

ח ׳בתעניה צבור (ז) ש״צ שאינו מתענה ז לא יתפלל :

ו ׳״ש מ׳ שאומר ח שאין עומד לקרות בתורה בתעניה צבור מי שלא התענה ואם הכהן אינו מתענה ט יצא חכהן מבית הכנסת ועומד לקרות בתורה ישראל המתענה :

ז ׳בתעניית צבור י יעמדו שנים אצל שליח צבור מזרח אחד ומזרח אחר שיאמרו עמו סליחות :

ח ׳כל ה״צ יש כו נשיאות כפים במנחה יא חוץ מביום הכיפורים : הגה ובגלילות החלו לין נוהגין בנשיאות כפים רק במוסף מלי״ט וכבר נתפרסם בה בלוות נשיאות כפים : (מרדכי לתענית והגהות מיימוני פרק ת׳)

תקסח

(א) תו"ת ב' ה' כל הסנה ק"ל דכתן תמר דכזה חיט יכול ללות תפי' במטעה ולעיל סימן תקנ"ב ס"ח נתחל בעט"ב תו יהום תעניתו ויפרע תע"פ שקבל עליו תעניית נ"ם כל הסנה ובאחת יש מחלוקת בזה בין הפוסקים, תי לתרוין גם ביו זה ושורע כתבותר בב"י ק"ל כזה"ם ת"ח כתן דלת מהביהלות כל שבות ביום זה והסי' דלעיל סי' תקנ"ב תו בלכתחת היה ש"ת דוקא מתענה על סיעור גדול ותח"כ חיט ושורע כתם"ל בדעת הגאונ' מחבית ת"ח וגם כתן מועיל תס תתענה מקלת היום ואחר כך חיט ושורע תפילו ביום זה כללע"ל: וש"ש דכ"ם מקרי יום זה ולת מהני ביה הגזה נרתה להיימו דוקא מזמה להתענות ביום אחר עטר יום ב' תו ה' דתמרינן מסתקיבל עליו דוקא יום ב' תו ה' תהם יומי דרתתי לבל תס רוצה לעת מיום ב' זה עד יום ב' אחר ת עד ה' אחר דהייט אחר שבועתו מספר ימי נדרו מקבל עליו

בעצמו שיכול להעמיד עצמו שלא יבלע כלום:

ג יומי שדרכו לרחוץ פיו בשחרית בת"צ ו לא כשר לסעבר הבי אבל בתענית יחיד שרי כיון שפולט ז ואפילו יש בפיו שרוחץ יותר מרביעית:

הגה ח ויותר נלעיס עלי קנמון ומאר בפיו ועץ מתוק ללחלח גרונו ונפלוט מלבר ב ביום הכיפורים לפסור: (מרדכי דתענית והגהות מיימוני פ"ח)

תקסח דיני נדרי תענית • ובו י"ב סעיפים:

א מנדר להתענות יום זה ושכח ואכל משלי תעניתו והוא הדין אם היה תענית חלום או שהיה תענית צבור או שהיה יום ירוע לו להתענו' ביום שמת בו אביו או רבו אבל אם נדר להתענות יום אחר או שני ימים ושכחתחיל להתענות א שכח א ואכל ב כזו איבד תעניתו ן וחייב לצום יום אחר: ד (ויש מתחירין דאפי' נבדר להתענות יום זה דחייב להשלים מכל מקום מתחירין להתענות יום אחר. (ת"ה סימן ק"ט):

ב הנודר לצום עשרה ימי באיזה יום שירצה ויהיה מתענה ביום אחר מהם יוהוצרך ה לדבר מצו או מפני כבוד אדם גדול (תו שחלטע') (טור) תרי זה לוה ופורע יום אחר שהרי ו לא קבץ תיסיפ בתחל הנדר אבל אם לא קבל עליו קודם לבן להתענו יום אחר א במנחה קבל עליו להתענו לסתר מקרי תענ' זה ואינו יכול ללוותו: הגה וכל שבן יום זה מתם כגון שתתר בתחל נדרו לתתענה יום שלמי (א) תו שחלטעה ז שני ומחמיר כל שבעה תו כדומה מזה: (ת"הסי' ר"ע וכל בו) יבן אם היה תענית חלום אינו יכול ללוותו:

גם ו"ם שתיכו יכול ללות לפרוע תענית צבור (ת"ה סי' ק"ט וכל בו ור' ירוחם) מיהו תענית מרי ומיסי ופני שבועות להתענות תתר פסח וסוכות תו תפי' כפסרת ימי מ שובה ותירע ברית מילה ט תענית אסתר, תיכול ללוותו ואפי' בשבת ביום ה' גוזרת להתענות בשבת ביום ה' גוזרת להתענות בשבת ביום ה' גוזרת להתענות

מכם כדין פרוטה לעני: יב יכול להתוסה"כ וכ' בפסקי מהרח"י ה"ס מי שהיה תענית מכח תשובה יכול להתענות עכ"ל ול"ע דיתחייב להתענות מיד דמחמת חולשת קודם נקיבה"ג כ"ד ס' ר"ע שכתב מיד נדר לקנות בית חייב לקנות בית הלחן ההגון לו וכ"כ ב"יבח"מ סמי' כ"ו בסס הריב"ס סי' כ"ה ס"ב ובר"מ דנריך לפרוע הנדר מיד שתוכל ויותר: והח"מ ברים כדרי' דוקא כשאחר לא יפסיד מן המעות עד שתוכל מיד לפרוע אבל אחר לא נריך להתענות מיד ואם הריני מיד ואם אחר הריני מיד לכאורה הוא קשה אחר ע"ש בח"ל כשאחר לא נרין לכל כשאחר הריני מיד להתענות יום א' נריך להתענות יום א' הראשון שיכול להתענות וכ"ם כשחייב תענית מכח תשובה דמחמת יאוש בלא קבלה הוי ס"ל כהגר"מ הנ"ל דס"ל מי שנדר להתענות ונאנס יכול לפרוע ביום אחר אף על פי שהגיע יום הנדר ואינו עובר בבל תאחר וכמ"ש הרמב"ם בפ"ב מהלכות נדרים ה"ב וכ"כ הרא"ש בפ"ק דנדרים סי' ב' ובטור יו"ד סי' רי"ח וכ"כ הרשב"א בתשובה סי' תתקי"ב ובמהרי"ק שורש קע"ח ובמהרי"ל הל' נדרים ובמהרי"ו הל' נדרים ובמהר"ם לובלין סי' ל"ב ובמהר"י מולין הל' נדרים ובמהר"י בי רב הל' נדרים ובמהר"י קולון הל' נדרים ובמהר"ם פדובה הל' נדרים ובמהר"ם מינץ הל' נדרים ובמהר"ם פא

ומרמה דכ"ם בזה דלת יתענה וכ"ם שהם רולה להתענות מת"ע להשלים
תלת עד מנחה גדולה כנלע"ד ועת"ס סי' תקל"ח ס"י:

תקסט (א) צריך להשלים · עכ"ד סימן ר"ך סע"ו חילוקים
בדקדוק ומעשה החילוק שבין יחיד לציבור כתן בתוב

ה' התניך דהציבור כי נזרי תעני'
מיתה עליהם כתך תבל יחיד
נגן מהנה עליהם כתך תבל יחיד
דברים שבלבו אינם דבריס: (ב)
דברים שקודם קבלת תענית בבר
מדע שקודם קבלת תענית בבר
פברה כו' כנ"ל והטעם שהקבלה
בעברה נעשות: (ג) שמעו אחר
תלות · פי' לפי' אחר תלות וכ"ת
קודם תלות:

תקע (א) לשון נדר צריך
התרת חכם ·
נדר חל על דבר מצוה דאחר
שתקן עליו ואין שום ליווי על
שתקן לבל נשבועה דלאחר נפשי'
על הפצה והוא בבר מצוה מהר
סיני אלא לעשות כך · ועיין
בהריטב כ"ד סי' בע"ג מה שהק'
שם על כל הסי' הזה בס"ד:
תקעת בקרח

ואחר בך אירע שהשביחוהו ללכת שם **כא** די בהליבה זו:
יא **תנודר לצום שבום יפים רצופים ואירע בהם תענית חוכת בבר**
ה עולין לו:
יב **בל השרוי בתענית בין שהיה מתענה על צרתו או על חלופי בין**
שהיה מתענה עם חצבור על צרתם הרי זה לא יתהג ב' דרבין
בעצמו ולא יקל ראשו ולא יהיה שמח וטוב לב אלא דואג ואונן בעין
שנאמר מה יאונן אדם ח':

תקסט דין נודר בעת צרה · וכו ב סעיפים:

א **יחיד המתענה על צרה ועברה או על תולה ונתרפא או מת** (א)
צריך להשלים בל התעניות שקבל עליו · ואבל **א** צבור שמתענין עבי'
על שום דבר ונענו קודם חצות לא ישלימו · ואם תלמידי חבמים ורוב
צבור רוצים להשלים אין היחיד רשאי להפריש עצמו מהם:

ב **יחיד שמתענה על צרה** (ב) **ונדר שקורם קבלת התענית בבר**
עברה אינו צריך להשלים:

הגה **ב** וה"ה לנזיר (ג) **שמעמו אחר תלות שקבלו המענית בעשות**
אפין צריכים להשלים: (תה"ד סי' ר"ם):

תקעא חנוכה ופורים וימים שאין אומרים בהם התנינה שנכנשו בתוך ימי נדרי התענית · וכו ג סעיפים:

א **יחיד שקבל עליו התענית בך וכך ימים ואירעו בהם שבתות וימים טובים או ראש חדש חנוכה ופורים** ס"ע
או ערב יום הבפורים אם קבלו בלשון **א** קבלת תענית בעלמא אינו צריך התרה ואם קבלו בלשון **ב** מג
הרי עלי שהוא (א) לשון נדר **ג** צריך התרה חבם · פתח בחרפה שיאמר לו אלו שמת אל לבך שיארעו
בהם אלו הימים לא הייתי נודר וכתיר לו ולהרמב"ם משקבל עליו בלשון נדר ופגעו בו שבתות וימים טובי' או
ערב יום הבפורים או ראש חדש חייב לצום בהם אם לא יתירו לו אבל אם פגע בו חנוכה ופורים נדרו בטל
ולא יצום בהם מפני שהם מדבריהם וציבים חיזוק:

פנה **ב** ומנהג פשוט שלא להתענות בך · מי שנהג להתענות בך ימים ואמר מן מי"ט **ד** אין מנוכה ופורים בכלל ואם
אמר מדעתו הים עליהם **ה** הולבים אחריו · (מנוכת הרמב"ן סימן תרנ"ם) **ו** בבל **ן** שרש יום הבפורים
בבלל **ז** וכבי נהוג ולבל בתו שבסק בזיהר סימן רס"ו סעיף ב':

ג **יהנודר להתענות בשבת** וי"ט וערב י"הב"ותנוכה ופורים הינו שורה לנודר להתענות בן וכך ימים ע"י
ואירעו בהם ימים הללו אם הוציאו בלשון נדר דינו במקבל עליו בלשון נדר ואם הוציאו בלשון קבלת קיי"ן
תענית בעלמא דינו במקבל בלשון קבלת תענית: הי' סי'

ד **יאם נשבע להתענות בך וכך ימים ואירעו בהם ימים הללו השבועה חלה עליהם משע' איסור בולל אבל**
אם נשבע להתענות בשבת או בי"ם בפירוש לא חלה עליו שבועה ראין שבועה חלה על דבר מצוה אלא
לוקה

אם טעה ולד בן תוך ע' שיכול להבליעו ומלי"ל לחברים דהתם לחרי דעתיה להבליע לת שלו נמו ומה שלת לחר בפי' הריני מיר בשיכו
בן ומיר ע' יום היינו משום שדעתו להיות מיר ק' יום אם לת יולד לו בן לחבל הבת בל"ל הריני מיר לחר ב' ומעתה בין הבל ק' חלת ודאי חפץ לעשות
ק' יום בלת המירות עב"ל ח"ב ס"ב בל"ל הריני בתעני' ל' יום שלת ודאי חפץ להתעטן מ' יום בלת מי' ימים · והרמב"ם פסק דחפי' נגי מירות במו שהות
שבועה אין טעלה לו ע"ם פ"ד מנדירות ח"ב ס"ב בל"ד שיש להתחיר ומיהו בל"ל דדוקא בשחר ימות השנ בתחלת ב' בחבודתי אין בונתו שלת
שלת יום טעלה תשה בבר בתי"ם ס"ב וח"ב ס"ב בתלו תחרת · ימים שלי · דשנוא אפי' הרמב"ם שוילים לו ועב"ד סי' רל"ד דעת
הטור והרב"י ורמ"א וב"ל דדעת הטור הוא בתי"ם בתין דה"ל לפרש הריני בתענית עויד ב' ימים וחתר הריני בתענית בל"ב יום ס"ת דדעתו על ב' יום
תרים לבל בנזירות אם תחר הריני נזיר ל' יום וחת"ב תחר הריני נזיר מ' יום דתחרי ל' יום הרחשונים טולין לו דח"ת לומר הריני נזיר י' יום
לחין נזירות פחות מל' וחין בחן תקי להחריך והטו"ב בתב בתת הטור ומי שרגיל להתענות י' ימי תשובה וחינו בבם יום אחת
מהבין בין ר"ה לי"ב ח"ל להתענות ה' ימים לפני ר"ה מ"ד חל"ג וי"ב בבם מובה ועולין לו ואם יום אחת מהבין הוא לפני ר"ה בימי הסליחות בדיך
להתענות ד' ימים חוץ מיום אחת דבת לת תקבע לו דוקא ומת"ם סי' בפ"ח מ"ד ואם חל בימי הסליחות לת בערב ר"ה ח"ל להתענות בבבד בו
תחר דימים או קבועים לעולם בתוך הי' ימים לחר בזה ב"ע שם חל ר"ה ביום ה' דליבא אלא ד' ימי הסליחות ואל יום האחרון בדיך שתחר
בבלל יום אחר בשבוע שלפני זה לו ניחת בין אחרון לחרון להתענות אלא ימי הסליחות ח"ל להתענות יום אחרון ובסי הסליחות ה"ה אם נזדו להבור
תענית בתוך שבועה עולה לו עת"ם ס"ב: קהל אנדו להתענות ב' ה' בלתי אם בבל ב' חו"ה יתענו חלק רביעי
ולחרי ח"ל בתחלה להיות בה · חו שחרי הסליחות בה"ב שחר הסליחות שבללו"ה מתענים ל"ע אם בריבים חוחם שהיה היום בהם להתענות יום ב' שלחריו
לו ניחת מלייחו נדר · ול"ל בין דבריבים להתענות לבם תשובה דבריבים להתענות יום אחר · לפיבו מי שרגיל להתענות ערה"ת ולחרים ביום ב' אין
טולה לו דדבר שבחובה אינו בח אלא מן החולין לבל מי שרגיל להתענות בה"ב בללו הבי פסיעה דשולה לו:

תקסט א ליבול וכו · אין מטריחין עליהם ונם בב"ד מחנה עליהם וב"ב ח"ל להשלים ב"ה לדעת הרי"ף לבל לדעת הרמ"ם דוקא
שבעתו חו ח"ל להשלים שבריבים להודות בנפש שבעה וכרם מלחה (בת"ם סי' תקע"ה) אבל בשחה בריבים להשלים ומלשון הש"ע שבת
דמשמע דשלא בהרמ"ם לבל בלבום תפת בר"ן וכן ל"ל: ב וה"ה לניבור יבוה אין שייך לת"ח ורוב ניבורי להחתיר אם לת שבבר העריב היום ביותר:
תקע א קבלת תענית · ל"ל שקבלו בתחלה עמי תקפ"נ ותקפ"ב סי"ח: ב הרי עלי · פי' שלחר הרי עלי לבילות יום פלוני קוסם עבי"ד
ח"ל להתענות בריחה חדש ול"ל בחרה: ב צריך התרת חבם · ואם לת התירו לריך להתענות לב"ע ול"ל לריך למיהב תענית בת"ם
סי' תקפ"ח ס"ה: ד אין בחנוכה ופורי בבלל · אחין לו סימים מבוררין בלשון בני חדם לקריותן יום טוב ולת מועדים (רשב"ל סי' ס"ה): ה הולבין
אחרין · פי' ואין מתויב להתענות בהסיח בתנן בחם נדרים להחמיר ופירושן להקל (שם) ועב"ד סימן תרנ"ם בס"ע בע"ן וס"ב דלפעמים חיבו
לתנן ול"ל דר"ח שום לחנוכה ופורים בעין הוה חבל ח"ם מקרי ל"ו: ו עי"ה בבלל · דקרקע ל"ובל"ב חע"ח בשם מהרי"ל: ן וכבי נהוג בו

תקעא

(א) נקרת תוקע. כיצד דרכם להתענות ביום שאחר ר"ה וכל שכן אחר יום הכפורים לפי שהוא יום סליחה ומחילה ולא יבוא לידי שחוק ולצות ולא יבוא לידי עצבות ומרירות בעלמא:

תקעג

(א) ואפילו בר"ח ניסן. פי' אע"פ שי' עשרות בכל חודש יום וכל שכן אחר יום הכפורים לפי שהוא יום שמחה לישראל ואפילו בר"ח ניסן דלא שכיחי כולי האי עדיפי מיום הכפורים ופשוט שבשחל ר"ח להיות בשבת שמתענים בו ביום חמישי ולא מזכירו כלל אלא אומרים בו סליחות כמו בשאר ימים שאין מתענים בהם:

תקעא

א ב ג

א מי שהוא חולה או מעוברת או מיניקה שהתענית מזיק להם אפילו אם אינם מרגישים בעצמם שום חולי אלא שמפחדים שמא יחלו מן התענית אם יתענו אין להם לשמוע להם אלא יאכלו ויתענו אחר כך כשיתחזקו ואם הם מרגישים בעצמם שום חולי אפילו מעט אין להם לאכול אלא יתענו ואפילו אם הרופאים אומרים שיאכלו אין לשמוע להם אלא אם כן שהם מרגישים בעצמם שום חולי:

ב מי שהוא חלש מחמת שאכל מעט אחר חצות אין לו לאכול עוד אלא יתענה כל היום ואפילו אם הוא חלש מאד ואין לו כח ללכת לבית הכנסת אלא יתפלל בביתו ואפילו אם הוא חלש מאד ואין לו כח ללכת לבית הכנסת אלא יתפלל בביתו ואפילו אם הוא חלש מאד ואין לו כח ללכת לבית הכנסת אלא יתפלל בביתו ואפילו אם הוא חלש מאד ואין לו כח ללכת לבית הכנסת אלא יתפלל בביתו

ג מי שהוא חלש מחמת שאכל מעט אחר חצות אין לו לאכול עוד אלא יתענה כל היום ואפילו אם הוא חלש מאד ואין לו כח ללכת לבית הכנסת אלא יתפלל בביתו ואפילו אם הוא חלש מאד ואין לו כח ללכת לבית הכנסת אלא יתפלל בביתו ואפילו אם הוא חלש מאד ואין לו כח ללכת לבית הכנסת אלא יתפלל בביתו

תקעב

א ב ג

א אין נוהגין תענית על הצבור בתחלת ביום חמישי אלא להפך"ע (פי' שלא לייקר הסער) שערים ואפילו במקום ב אשר אין לחוש לכך:

ב נוהגין תענית על הצבור בראשי חדשים או בחנוכה ופורים או בחולו של מועד ואם התחילו להתענות על הצרה אפילו יום א' ופנע בהם יום מאלו ד מתענין ומשלימין היום בתעניתם:

ה יצבור שבקשו לגזור תענית שני וחמישי ושני ופנע בתענית פ' בשבת התענית נדחה לשבת תכאה כדי שלא יגזרו תענית בפ"ו בשבת שהוא ראש חשנה לאילנות:

מיהו אם התחילו להתענות אין מפסיקין כמו בראש"ח ושל מועד: (ג"י)

תקעג

שבטלה מגילת תענית

ו הלכתא בטלה מגילת תענית וכל הימים הכתובים בה מותר להתענות בהם וכל שכן לפניהם ולאחריהם הוין מחנוכה ופורים שאסור להתענות בהם בעצמם אבל לפניהם ולאחריהם מותר יכן שבתות וי"ם ור"ח מותרים לפניהם ולאחריהם:

מי שיש לו נסותין בחנוכה אין לו להתענות אפילו יום אחד ואפילו נדחק יום הכפורים בתוכו ב

(א) ואפילו נדחק יום הכפורים בתוכו מכל מקום אין מתענין בו משום ספק ספקא דשמא יבא לידי חולי ומיהו אם התחיל להתענות מתענה בו ביום ואפילו אם הוא חולה ומתענה בו ביום ואפילו אם הוא חולה ומתענה בו ביום ואפילו אם הוא חולה ומתענה בו ביום

באר הגולה

תקעד (א) מתקנת שמתענין. המור כתב שעיקר וגם הסעיף ב כתבו כשם ריב"ל וסיים עליו ויחלה מדבריו שלפי זה אפילו סיים התענית והתחברה לדבריו אם הלך שם קודם לכן וקיבל עליו תענית שמתענין בו ביום התענית מועיל דמיירי בהלך שם קודם שהתחיל התענית ואפילו הכי אסור ואפילו אם חזר לביתו אסור לאכול עד חצות כמו שכתב הרב בסעיף ג' ואפילו אם חזר לביתו אסור לאכול עד חצות כמו שכתב הרב בסעיף ג' ואפילו אם חזר לביתו אסור לאכול עד חצות כמו שכתב הרב בסעיף ג'

תקעד שנוהגין בתענית חומרי המקום שיצא וישהלך לשם. ובו ה סעיפים:

א ההולך (א) למקום שמתענין למקום שאין מתענין ורצתו לחזור א צריך להתענות כל התעניות שמקבלו עליהם:

ב ההולך למקום שאין מתענים למקום שמתענים יתענה עמהם ב אפילו רצתו לחזור ביום שלא קבל עליו תענית אם יצא מן העיר חוץ לתחום מותר לאכול ואינו צריך להשלים:

סגם ודווקא שנסע לשם ביום התענית אבל אם נסע מבעוד יום ג צריך לקבל עליו התענית וצריך להשלימו: (פור)

ג שכח ואכל או ישראה בפניהם כאילו אכל ואל ינהג עיררונין בעצמו לומר הואיל ואכלתי פעם ג אוכל הרבה ד (ואפילו שלח בפניהם אסור להראות עיררונין בעצמו) (מרדכי פ"ק דתעניות):

ד מצוה להרעיב אדם עצמו בשנת רעבון (ב) יואסור לשתם בו משהו ה חוץ מליל שבילת יד ולחשושי בנים (פי' ולמטיבי הקשקש"ל ס"ג) מותר (וע"ל סי' ר"ח סעיף י"ב):

ה כל הפורש מן הצבור אינו רואה בנחמתן וכל המצטער עמהם זוכה ורואה בנחמתן:

תקעה דיני העניות שמתפללים בארץ ישראל על הגשמים. ובו י"ג סעיפים:

א סדר תעניות שמתענין בארץ ישראל על הגשמים כך היא הגי"ה בכורי שלשה תעניות ב' וה' וב' (א) יכול התלמידים ראוים

מתענית לתעניתיה עבי' תקנם ח"ם ס"ה ד"ה ברשות קהל עניד ועבי' תק"ע תקע"ב תקנ"ד מסתי"ל בתענית חלום בסמכת:

תקעד א צריך להתענות. מדינא כתב מרדכי פ"ק דתענית בשם ראבי"ה דאפילו אם קבל עליו תענית בשעת הדחק ואפילו אם נסע מבעוד יום אינו צריך להשלים ומ"מ נהגו להשלים ואפילו אם חזר לביתו אסור לאכול עד חצות כמו שכתב הרב בסעיף ג'

תקעה

א רצוי לכך. משמע דאין חייבים להתענות ומקשה הרב"י דהא בגמרא משמע דחייבים להתענות ול"מ דהתם קאי אמ"ש שפוגין תוקו בתעניתם ומקשה הגיון לכל כך דאין מתויב להתענות אלא שתם רגיל מחעניה משום יוהרא כנ"ל ברור בגמרא: ודע דרמב"ן קאמר בגמר' דכל אדם לפילו תינו תלמיד רשאי להתענות ול"ל המעם דהרוחה לומר שמחעניה בלח"ה כי הרבה בני אדם מתעניים ול"מ ספ"ב דברכות לרב סימא וכ"מ רס"ו מקע"ד דמשולך למקום שאין מתעניים יחעניה ולח חייבינן לפיכך נועלין את המרחצאות אבל פניו יריו ורגליו בחמין וכל נופו בצונן מותר ואוסרים בסיכה אלא אם כן הוא להעביר את הזיהמא ואוסרים בהם ג בחשמיש המטה וכן אסור בנעילת הסנדל בעיר ומחפללין בבתי כנסיות ומחחננים בבחי כנסיות:

ד עברו אלו בית דין נוזרין עוד שבע תעניות על הצבור שני וחמישי ושני וחמישי ושני וכל מה שאסור בשלשה שלפני אלו אסור אף באלו ויתירין אלו שמחרין עין בהם בשופר על הברכו שמוסיפי' בהם ומחפללים ברחוב העיר ואומרי' זקן להוכיח ומוסיפין שש ברכו' בחפלת שחרית ובחפילת המנחה ונועלים את החניות ובשני לעת ערב פותחין פעם (לוקן החניות המוכרות לכילה ופחים) (כ"י בסמ"ע) כדי שיסלאו לקנות לסעודת הלילה ובחמישי פותחין כל היום חניות ה המוכרות מאכל ספני כבוד השבת ואם יש לחנות שני פחחים פותח אחר ונועל אחר ואם יש לחנות אלבמא לפניו פותח כדרכו בחמישי ואינו חושש:

ה עוברות ומניקות מחעניות אבל לא בני ראשונה ולא בני אחרונות ומיהו לא יאכלו אלא כדי קיום הולד (ולחשוך להן להחחיל ולהחעות) (חסב"ן סימן תכ"ת):

ו אחר שנזרו י"ג תעניות אלו אם לא נעגו אין נוזרין עוד והני מילי כשמחעגין על הגשמים לפי שבשעברו אלו בבר עברו זמן הגשמים ואין כחם חועלת אבל על שאר פורעניות מחעגים והולבים עד שיבגו:

ז בשמחעגים על הגשמים ועברו י"ג תעניות אלו ולא נעגו מעבירין במשא ומחן בבנין של שמחר (לקמן חס כן כותלו מוטה ליפול) (טור) ז ומספיקין באריסין ונישואין אלא אם כן לא קיים פצות פריה ורביה ומספיקים בשאילת שלום בין אדם לחבירו ותלמידי חכמים לא ישאלו שלום אלא בניזופין וכמנודים ז על המקום ז על הארץ שנחן להם שלום משיבין לו בשפה רפה וכובד ראש ז יחלמידי חכמים לבד חוזרים ומחעגים שני וחמישי ושני עד שיצא ניסן של (°) חקופה ז יומחוחרין לאכול בלילה ובמלאכה ובשאר הדברים ומספיקים בראש חדש חנוכה ופורים ניצא ניסן של (°) חקופה ז והוא כשהגיע השמש לחחלת גוד השור וגו'):

ח מחעגין עוד ז שאין הגשמים בזמן הזה אלא מימן קללה ז והואיל ולא ירדו כל עיקר בחחלת השנה: ח יכול זה הסדר כשלא ירדו גשמים כלל אבל ירדו ברביעה (פירוש המעד מיורד להמימין כל המח ועבד וגו') וצמחו העשבים והחחילו ליבש הרי אלו ח מחעגים וזועקים עד שיבשו הצמחים יכן אם הגיע זמן חפסת או קרוב לו שהיא זמן פריחת האילנות בארץ ישראל ולא ירדו גשמי' הרי אלו מחעגין וזועקים עד שירדו גשמים הראויים לאילנו' או עד שיעבור זמנם וזמן אם הגיע חג הסוכות ולא ירדו גשמי' הרבה כדי למלאות מהם הבורות והשיתין והמערו' הרי אלו מחעגים עד שירד גשם חראוי לבורות ואם אין להם מים לשחו' מחעגין על הגשמים בכל עת שלא יהיה להם מים לשחות ואפי' בימות החמה משפסקו הגשמים בין נשא לנשם ס' יום בימות הגשמים הרי זה מכה בצורת ומחעגים וזועקים עד שירדו גשמים או עד שיעבור זמנם:

ט במה דברים אמורים בארץ ישראל וכל הדומה לה אבל מקומות שעונת הגשמים שלהם קודם שבא עשר בכרחשון או אחר זמן זה כשיגיע זמנם ולא ירדו גשמים יחידים מחעגים שני וחמישי ושני ומספיקים בראש חדש חנוכה ופורים ושוחין אח"כ כמו ששה ימים אם לא ירדו גשמים בית דין נוזרין י"ג תעניות על הסדר שאמרנו:

י כל תעניות שגוזרים הצבור ז בחוצה לארץ אוכלים בהם בלילה ורינם כדין שאר תעניות שאין נוזרים על הצבור תעניה בבון צום כפור אלא בארץ ישראל בלבד ובכל הספר ובאותם עשר תעניות שהם שלשה אבעיים ושבע אחרונות:

יא ז יהו מחעגים על הגשמים ועגו כמה ירדו ויהיו פוסקין מן החעניה משיבגסו בעומק הארץ החרבה טפח וכבינונית שני טפחים ובעבורה שלשה טפחים (ושיעור כמה שבריכין לירד לבדך עליהם עיין לעיל סימן רכ"ו) ז ואם החחילו לירד אחר חצות ישלימו אותו היום (ועל סימן תקס"ו בסוף) ואם החחילו לירד קודם חצות ז לא ישלימו אלא יא יאכלו וישחו ויעשו יום טוב ולערב יחקבצו ויאמרו יב הלל הגדול:

יב ז אין אומרין (°) הלל הגדול אלא כשניגנו ביום חעניחם דוקא אבל אם לא נעגו (ג) עד יום ז שלאחר חעניחם לא:

יג ז אם ירדו להם גשמים (ד) בליל תעניחם קודם שעלה עמוד השחר יד אין אומרים הלל הגדול תקעו על

תקעה כ"י דלפ"ז כרבינו חלית מלחת ולח משמ' הכי דחק"י לל יחיר חדם חלמיד מני ליני רחוי להיות יחיד ול"ח כל ח"ח פס יחידי משמע שגרי"ן פס לעשות כיחידים ודחק לחרץ דלק"מ דודחי חיוב הוח על כל חלמיד דחדם יכול להסקיע עלמו לומר פעור מני דיחי' מלוס שבחה בעבודים כ יוהרח היח קח"ל לחין עבידין יוהרח סיחר כלל דלעגין יוהרח סיחר כ מחילה בחחרים מחלו' לבדה וע"ל חין יכול להסקיע מחמה: (ב ומחחגגים כדרך וכו' כ"כ חטור. ורבינו כבבלל זה מקריחם בויחל בחר בחחר חעגיו' כדמסיק הטור סס"ו מקס"ו בסס רב שלוס ולח הוליך להזכירו פס בחעגיו זה וסח דוכר בחחם. מקריחם הייגו חגב חורחי' דבבחם להזכיר סדר היום זכר גם לח זה וחע"ב דבסי' מקע"ח חיגל ז' חעגיות זכר גם לח זה חיגו דמסס חוסגה חסלר חעגיות דלריך שם לקרות בחם בחקוקי כו' ולח ויחל ובחכם חלריך כ"ו בזה בפי דבר הטור: (ג) עד יום שלחר חעגיחם לח. דבחעגיחם לח כעגו וברחמי חמי' יבדו להם בים לחחר: (ד) בליל חעגיחם כו' לפי שיום מחקולין להחעגית לחח חעגיות שבחר חמרו עיקר חעגית:

תקע כע'

א ראויים לכך ורין תעניות אלו כרין תענית יחיד:

ב הגיע ר"ח בבליו ולא ירדו גשמים בית דין נוזרין שלשה תעניות על הצבור שני וחמישי ושני וכל העם נכנסים לבתי כנסיות ומחפללים ווועקים (ב) ומחחננים כדרך שעושים בכל התעניות:

ג עברו אלו ולא נענו בית דין נוזרין עוד ג' תעניות על הצבור שני וחמישי ושני ובאלו מספיקין מלאכול ב מבעוד יום ואסורים בהם בעשיית מלאכה ביום אבל לא בלילה ואסורי ברחיצה כל הנוף בחמין לפיכך נועלין את המרחצאות אבל פניו יריו ורגליו בחמין וכל נופו בצונן מותר ואוסרים בסיכה אלא אם כן הוא להעביר את הזיהמא ואוסרים בהם ג בחשמיש המטה וכן אסור בנעילת הסנדל בעיר ומחפללין בבתי כנסיות ומחחננים בבשאר תעניות:

ד עברו אלו בית דין נוזרין עוד שבע תעניות על הצבור שני וחמישי ושני וחמישי ושני וכל מה שאסור בשלשה שלפני אלו אסור אף באלו ויתירין אלו שמחרין עין בהם בשופר שמוסיפי' בהם ומחפללים ברחוב העיר ואומרי' זקן להוכיח ומוסיפין שש ברכו' בחפלת שחרית ובחפילת המנחה ונועלים את החניות ובשני לעת ערב פותחין פעם (לוקן החניות המוכרות לכילה ופחים) (כ"י בסמ"ע) כדי שיסלאו לקנות לסעודת הלילה ובחמישי פותחין כל היום חניות ה המוכרות מאכל ספני כבוד השבת ואם יש לחנות שני פחחים פותח אחר ונועל אחר ואם יש לחנות אלבמא לפניו פותח כדרכו בחמישי ואינו חושש:

ה עוברות ומניקות מחעניות אבל לא בני ראשונה ולא בני אחרונות ומיהו לא יאכלו אלא כדי קיום הולד (ולחשוך להן להחחיל ולהחעות) (חסב"ן סימן תכ"ת):

ו אחר שנזרו י"ג תעניות אלו אם לא נעגו אין נוזרין עוד והני מילי כשמחעגין על הגשמים לפי שבשעברו אלו בבר עברו זמן הגשמים ואין כחם חועלת אבל על שאר פורעניות מחעגים והולבים עד שיבגו:

ז בשמחעגים על הגשמים ועברו י"ג תעניות אלו ולא נענו מעבירין במשא ומחן בבנין של שמחר (לקמן חס כן כותלו מוטה ליפול) (טור) ז ומספיקין באריסין ונישואין אלא אם כן לא קיים פצות פריה ורביה ומספיקים בשאילת שלום בין אדם לחבירו ותלמידי חכמים לא ישאלו שלום אלא בניזופין וכמנודים ז על המקום ז על הארץ שנחן להם שלום משיבין לו בשפה רפה וכובד ראש ז יחלמידי חכמים לבד חוזרים ומחעגים שני וחמישי ושני עד שיצא ניסן של (°) חקופה ז יומחוחרין לאכול בלילה ובמלאכה ובשאר הדברים ומספיקים בראש חדש חנוכה ופורים ניצא ניסן של (°) חקופה ז והוא כשהגיע השמש לחחלת גוד השור וגו'):

ח מחעגין עוד ז שאין הגשמים בזמן הזה אלא מימן קללה ז והואיל ולא ירדו כל עיקר בחחלת השנה: ח יכול זה הסדר כשלא ירדו גשמים כלל אבל ירדו ברביעה (פירוש המעד מיורד להמימין כל המח ועבד וגו') וצמחו העשבים והחחילו ליבש הרי אלו ח מחעגים וזועקים עד שיבשו הצמחים יכן אם הגיע זמן חפסת או קרוב לו שהיא זמן פריחת האילנות בארץ ישראל ולא ירדו גשמי' הרי אלו מחעגין וזועקים עד שירדו גשמים הראויים לאילנו' או עד שיעבור זמנם וזמן אם הגיע חג הסוכות ולא ירדו גשמי' הרבה כדי למלאות מהם הבורות והשיתין והמערו' הרי אלו מחעגים עד שירד גשם חראוי לבורות ואם אין להם מים לשחו' מחעגין על הגשמים בכל עת שלא יהיה להם מים לשחות ואפי' בימות החמה משפסקו הגשמים בין נשא לנשם ס' יום בימות הגשמים הרי זה מכה בצורת ומחעגים וזועקים עד שירדו גשמים או עד שיעבור זמנם:

ט במה דברים אמורים בארץ ישראל וכל הדומה לה אבל מקומות שעונת הגשמים שלהם קודם שבא עשר בכרחשון או אחר זמן זה כשיגיע זמנם ולא ירדו גשמים יחידים מחעגים שני וחמישי ושני ומספיקים בראש חדש חנוכה ופורים ושוחין אח"כ כמו ששה ימים אם לא ירדו גשמים בית דין נוזרין י"ג תעניות על הסדר שאמרנו:

י כל תעניות שגוזרים הצבור ז בחוצה לארץ אוכלים בהם בלילה ורינם כדין שאר תעניות שאין נוזרים על הצבור תעניה בבון צום כפור אלא בארץ ישראל בלבד ובכל הספר ובאותם עשר תעניות שהם שלשה אבעיים ושבע אחרונות:

יא ז יהו מחעגים על הגשמים ועגו כמה ירדו ויהיו פוסקין מן החעניה משיבגסו בעומק הארץ החרבה טפח וכבינונית שני טפחים ובעבורה שלשה טפחים (ושיעור כמה שבריכין לירד לבדך עליהם עיין לעיל סימן רכ"ו) ז ואם החחילו לירד אחר חצות ישלימו אותו היום (ועל סימן תקס"ו בסוף) ואם החחילו לירד קודם חצות ז לא ישלימו אלא יא יאכלו וישחו ויעשו יום טוב ולערב יחקבצו ויאמרו יב הלל הגדול:

יב ז אין אומרין (°) הלל הגדול אלא כשניגנו ביום חעניחם דוקא אבל אם לא נעגו (ג) עד יום ז שלאחר חעניחם לא:

יג ז אם ירדו להם גשמים (ד) בליל תעניחם קודם שעלה עמוד השחר יד אין אומרים הלל הגדול תקעו על

תקעו כתב הרמב"ם ס"ל מן התורה לזעוק ולהריע בתעניות עכ"ל שלח תבוה שלחמר ושרשיהם בתעניות וכו' ומד"ם להתעניות וכו' ותריעו בחצוצרות בכהב כנכולין וכתב כנכולין ס"ת ומתחור כדברי הרמב"ם לו שופר לו חלוצרות עכ"ל ואני תמה למה אין מנהג בזה"ז שם בכמה מקומות ועי"ש מחין ח"ל בכבל מ"ש שלח תחוצרותיהם תמה לתקיעו כלל תעניות: א דכר בפ"י. דכיון דעבידה לוקה שפחה לכ"ש דכיון דעבידה לוקה שפחה לכ"ש: ב ולח כתקנתם. דהח תיכח דעבידה ג"כ דחיכה לוקה: האידנא מין מתענין כלל בעשת סדכר דמשמה מוח כשחיכו לוכל ושתה קולטה ושיכיר ההוער ועכ"ל הסמ"ג: ג על הקצבתם. והם בשחבעוחות פורחים בחיקוני ומחיכים לנזור תעניח וכבר חפר הגחון מוהר"ר משה סלייה ע"ז וכשל"ה כחב דכל מחד יבריח בניו מן העיר בעת הזחת ותם לח עשו זחת הן חייבים בשבועתם: ד כ' בעיטור. על ומורי הכסותתם יהיה על כל חית החרן: ה בחנם. כוח חלח קלים ותילמיחתעני: ו יקקין. חבוחה שהכסיפו פניה שדפון ורוח סמריק הזרע מן התבוחה: ז פיהחטור. פי' חבוחה שרוחים לעשות פח כמלח פי חטור וכגמר חבעי' לה חס ר"ל בכיסוי החטור או כשורות הלחם שדבקים בפי החטיח זה חלל זה ח"ל וה למעלה מזה: ח בחוחו הפרט'. ודוקח במקה שהלכה לחכל בשלימה שהלכ' מתעניות ולח מחריעות כח"ם סי"ב: ט שביטחים. היינו כחוחו הפרכיח כח"ם ס"ח: י ולח קטנים. ל"ע דהח לעולם חין מחעניו קטנים ותפער דמיירי שהם בני י"ג ותפ"ה קרו להו קטני כלשלח שביעו לגבוח לגבים וכן טוענים שחין נחרים על פחוחים מ"ח לוכר ועו"ו לפקיכה: יא כ' ירוח. חבל בעיט ברח ח' יכולים להזכיר בחפלחם נם ברוח חחרות וכ"ה בשמה פיוטים וסליחות: יב בכל יום תעניח וכו'. חמה חני לחם חין עושין כן כשחכנו וילדו מזה עיקר החעני כחבוחר ביעבי סי' ל"ח ובגמרח ובשלמה פ"ב דתעניח:

תקעז א ומועני' המחרים'.

וס"ה הם מקלקלי' ומפסידין בעניו לחבר: ב בחמז' פי' שלריך להחעני' לפני שהכניחן בכל יום כגון עיר שהקיפו עכ"ם ול"ח לעזור תעניח בכל יום ולפי עניכם

תקעז אם נתרבו הגשמים עד שבטשטשין הקרקע איך מתנהג: ובו ס"ע אחד:

כ בכל מקום אם רוב גשמי' משטשי' הקרקע א ומועני' המחרישה מחריעי' ומבקשי' רחמים ואם העניו ב נחפו ואין פנאי להחריע כסדר שאר תעניות

תקעז על איזה דברים מתענין ומחריעין. ובו י"ו סעיפים:

א גשמים שמתענים ומחריעים על הגשמים כך מתענים על שאר הצרות כגון ע"כ ם שבאו לערוך מלחמה כנ' עם ישרא' או ליטול מהם מס או ליקח מידם ארץ או לגזור עליהם צרה אפי' כמצוה קלה הרי אלו מתענין ב מתעניין ער שירוחמו ויכול העריס שסביבותיהם מתענים אבל אין מחריעין אא"כ תקעו להתקבץ לעזרתם ואפילו לא באו אלא לעבור דרך ארצם שאין להם מלחמה עמהם אלא על ע"כ ם אחרים ועוברים על מקום ישראל מתענין ומחריעין:

ג יכן על דבר א"זהו דבר עיר שיש בה ת"ק רגלי ויצאו ממנה שלשה מתים בשלשה ימים זה אחר זה הרי זה דבר יצאו ביום א' או בארבעה ימים אין זה דבר ה היו בה אלף ויצאו ממנה ששה מתים בג' ימים זה אחר זה הרי זה דבר יצאו ביום אחד או בארבעה אין זה דבר וכן לפי חשבון זה יוצין הנשים והקטנים שנשבתו כסלאכה ככלל מנין אנשי המדינה לענין זה היה א דבר בארץ ישראל מתענין שאר גליות (ולוקח לחיכח דבר ככולה ב ולח כתקנתם) (ר"ן פ"ג דתעניח) ה היה דבר במדינה ושיירות הולכות ובאות ממנה למדינה אחרת שיהין מתעניות אע"פ שהן רחוקות זו מזו:

ד יזם היו דבר בחוירים מתענין מפני שפעיהם רומים לשל בני אדם יוכל אכן אם היה דבר בעכ"ם ולא בישראל שמתענים:

ה יכן מתענים על המפולת שבעיר כיצד הרי שרבתה בעיר מפולת לכותלים בריאים שאינן עומדין בצד חגר הרי זה צרה ומתענין ומחריעין עליה יכן על הרעש ועל הרוחות שהם מפילים הבנין והורגים מתענים ומחריעים עליהם:

ו יכן מתעניס ג על החולאים כיצד הרי שירד חולי א' לאנשים הרבה באותה חיער כגון אסכרה (פי' מין קורנ הגרון מעגין ויכבדו מעיניות הקוס) או חרחור וכיוצא בהם והיו מתים מאותו חולי הרי זה דבר צנור וגוזרין עליה התעניח ומחריעין יכן חכון לח הרי הוא כשחין פורח ואם פשט ברוב הצבור מתענין ומחריעין עליו אבל חכון יבש אין צועקין עליו בלבד:

ז ובגלגל מולגמים סיגן ערכין פיומנו בגלגל יומים זה אמר זה כמו בלבד פחות בח מכת סיגוי חויר חגם מתעניס ומחריעים על חגו כחלגים מיד: (בית יוסף)

ח יכן על היה רעה שגשתלחה אפילו לא הזיקה אלא נראית כרבר מתענין ומחריעין בכל מקום אפי' תרוקים אבל אם אינה משולחת אינה אלא מקרה אין היא משולחת נראתה בעיר ביום הרי זו משולחת אותה בשדה ביום אם ראתה שני בני אדם ולא ברחה מפניהם הרי זו משולחת ואם היתה שרה שסופה לנגף ואתה שני בני אדם וירפה אחריהם הרי זו משולחת לא ירפה אחריהם אינה משולחת ואם היתה בגגם אפילו ירפה אחריהם אינה משולחת אלא אם מרפה שניהם ואכלה אחר מהם אבל אם אכלה שניהם בגגם אינה משולחת מפני שזה הוא מקומה ומפני הרעכן מרפה לא מפני שהיא משולחת:

ט יכם הכנוים במדברות ובארצות הנשמות הוא"ל והם מקום גרודי היה אם עלתה לגג ונטלה תינוק מריחה (פי' מעם קטנה מעגין הכם ערבו ערם כרחל) הרי זו משולחת ואם לא הגיע למדרגה זו אינה משולחת שאלו בני אדם שבכנו בעצמם ובאו למקום החיות אבל שאר מיני רמש הארץ ורמש העוף ששולחו מתקבגין שלוח נחשים ועקרבים שמזיקים ואינם ממיתים ואין צריך לומר צרעים ויתושין והדומה להם אין מתענים עליהם ולא מחריעין:

י יכן על ו ירקון והשדפון משהחיל בתבואה אפילו לא התחיל אלא בסקום אחר ממלא ז פי התנור מתענין ומחריעין (ותפילו מרחוקים) (עור) רק ביסיו ח בחוחו הפרכיח: (ר"ן)

יא יכן על הארבה והחסיל אפילו לא נראה מהם לא כגף אחר בכל ארץ ישרא' ואפילו אינו משחית יכול הארץ מתענין ומחריעין עליהם ועל "הנוכאי (פי' מין מרכם) בכל שהוא אבל על החנב אין מתענין עליו ולא מחריעין אלא זועקין בלבר ועכשיו שאין אנו מכירין מינים הללו על כלם מחריעין:

יב יכן על המזונות כיצד הרי שהוזלו דברים של סחורה שרוב חיי אנשי אותה העיר מהם בגבן כלי פשתן בגבל ויין ושמן בארץ ישראל ונתמעם המשא והמתן יעיר שיצטרך התגר לסכור שוח עשרה כשנה הרי זו צרת צבור ומחריעין עליה יובשבת זועקים עליה אבל אין תוקעין עליה בשבת:

יג יכן על המטר כיצד הרי שרבו עליהם נשמים עד שיצרו להם הרי אלו מתפללין עליהם שאין לך צרה יתירה מזו שהבתים נופלים ונפצאו בתיהם קבריהם ובארץ ישרא' אין מתפללין על רוב הגשמים מפני שהיא ארץ חרים ובתיהם בנוים באבנים ורוב הגשמים טובה להם ואין מתענים להעביר הטובה ועכשיו בצפת מצוים מפולת בתים מפני הגשמים ומתפללין עליה:

יד כל עיר שיש בה צרה מכל אלו אותה העיר מתענה וזועקין בתפלה ומתחננין ומחריעין בשופר עד שתעבור הצרה ובכל ט מכיבותיה תקפ"ו מתעניות אבל לא מחריעות אבל מבקשים עליהם רחמים ובכל מקום אין מתענין ולא זועקים ולא מחריעים בשבת ויום טוב על שום צרה חוץ מצרת המזונות שזועקים עליהם בשבת:

טו עיר שהקיפו עכ"ם או נהר וספינה המטורפים בים אפי' על יחיד הנרדף מפני עכ"ם או לטפי' או חולת שיש בו סכנת חיים (ולכרך המחולה בשבת ע"ם ס"ם רס"ה) וזועק' ומתחננים בתפלות בשבת אבל אין תוקעין לקבץ העם לעזו' אא"כ תוקעין לחתיל' תעניות אלו שמתענים על הצרות אין מתענים בהם לא עוברות ולא סניקות ז ולא קטנים וכותרים לאכול בלילה אף על פי שמתענים למחר חוץ מתעניות הנשמים:

טז צבור שהיו להם יא ב' צרו' אין מבקש' רחמי' אלא על אחת מהם רבתיב נצוסה ונבקשה מאלהינו על זאת ואומרים אף על פי שיש בלבנו צרות רבות על צרה פלוני באנו להתפלל ואם יש לה צרת רעב וצרת דבר מבקש' רחמי' על הרעב משום רבי יהיב רחמוא שוב עא לחיי יהיב:

יז יב בכל יום התענים שגוזרים על הצבור מפני הצרו' כ' ר' וחזקני' יושבים בבית הכנסת ובוכין' על מעשה אנשי העיר מאחר תפלה שחרית עד חצי היו' ומפיירים המכשולים של עבירות וסוחרין ודורשין וחוקרין על בעלי חסם ועבירו' ומפרישין אותם ועל בעלי זרוע ומפילין אות' וכיוצא בדברים אלו ומחצי היום ולערב רביע היו' קורי' בתורה ומפטירי' בנביא ורביע היום האחרון מתפללין מנחה ומחריעי' וזועק' כפי כחם:

פרי חדש

סימן תקפח

לעקור דבר מן התורה מפני הסכנה ומבטלין בתון נבת תחת בי"ד מתנין לעקור דבר מן התורה ועיקר קושית הימה מהרי"ל לה מיינו כ"ל ד' יעקרו מאמ תחת לגמרי מן התורה ומשמרו שלא יחקנו סופר לעולי ולית מתעמת דמחת יחקן כלי מיר ניבור כרים בחל לחיות בשבת שלא הוי עקירה לגמרי הוי עקירה חנות סופר מיא כשחר הסכי' ולא אמרי' בזה דבר שלי הוא ולא אכפת לי' דכיון דאיכא מי' דרבנן לא נימא כן ומכל מקום אסור לעשות כן בשבת עיין ביה"ט חענ"ב:

מגן דוד ט"ז — ני ביגן אברהם א"ח תקעז קעח קעט קפ הלכות תענית

עניים אין מקום לתעני' כה"ג לפיכך אין נותנין התענית כלל (ר"ן) עת"ס סי' תקע"ט ס"ה: נ היחידים רוצים להתענות. אפי' לרופאים ולא שמא יחלה ויצטרך לבריות ערטי' תקע"ח: ד בתעניו וכו'. ובקרתקא מקילים שמתירים ריעין זה בשומע תפלה כשיש הרבה נשתים: תקעט א לרחוצה כל עיר. כדי להתכונן בפרהסיא ח"ל משום גלות (נמ') וח"ל במקום שאין יכולין להתפלל ברחובו מתפי הטבלו יתפללו בבתיהם ע"כ דוקא לתענית צבור אבל יחיד כעניותו יכול להתפלל ברחובו ואפי' בשוק אלא שיכוין לבו לשמים:

תקפ (א) בט"ו לחודש כו' קדמה גדולה מת ליתת בסליחות במטת דבש כו' מת עזרת הסופר ול"ע רב:

תקפה כתב

תעניות אין נוהגין בו תענית על הצבור שאין הצבור יכולים להתענות בכל יום אלא מתריעין בכל יום ובכל תפלה זבהתרעה בפה די ואם נ היחידים רוצים להתענות רשאים אם כן בהתרעת הפה דחיינו ד בעננו אבינו עננו אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עם בניך במדת רחמים ותכנס להם לפנים משורת הדין וכסובב הנדול רחם עליהם שאין פורענות בא לעולם אלא בשביל ישראל והם עסך ונחלתך אשר הוצאת מארץ מצרים ואינם יכולים לקבל לא רוב רעה ולא רוב טובה השפעת עליהם רוב טובה אינם יכולים לקבל בעקת עליהם אינם יכולים לקבל יהי רצון ש"א ריוח בעולם ויבור רחמיך:

תקעח שכל יחיד יתענה ויתפלל על צרתו. ובו ס"ק א:

א כשם שהצבור מתענים ומתפללים על צרתם כך כל יחיד מתענה ומתפלל על צרתו כיצד היה לו חולה או תועה במדבר או חבוש בבית האסורים יש לו לחתענות ולבקש רחמים בתעניתו ולא יתענה בשבת ומועד וחנוכה ופורים ור"ח:

תקעט סדר תפלות באלו התעניות. ובו ג סעיפים:

א כל יום משבעה תעניות אחרונות של נשמים מתפללין על סדר זה מוציאין את התיבה א לרחובה של עיר וכל העם מתקבצים ב ומתחפשים ב בשקים ונותנים ג אפר "מקלה (פירוש אפר של דבר שנדלק לשתוקי עפר כעלמא שנם הוא נקרא אפר) על נבי הפתח נועל נבי כפר תורה כדי להנדיל תכניה ולהכניס לכם ד ואחר כן העם נושל האפר ונותן בראש ה הנשיא ואב בית דין בלבוש הנחת תפילין כדי שיכלמו וישובו וכל אחד ואחד נושל ונותן בראשו ואחר כך מעמידים ביניהם זקן חכם והם ישבים לא היה שם זקן חכם מעמידים חכם לא היה שם לא זקן ולא חכם מעמידין ארם של צורה ואומר לפניהם דברי כיבושים (פירוש מכוכבין ומעוררין מלב להשובה) אחינו לא שק ולא תענית נורמים לא תשובה ומעשים טובים מצינו שלא נאמר באנשי נינוה וירא אלהים את שקם ואת תעניתם אלא וירא אלהים את מעשיהם (ג) ובקבלה הוא אומר קרעו לבבכם ול בגריכם ומוסיף בעניינים אלו כפי כחו עד שיכניע לבם וישובו תשובה נמורה ו ואחר שנומר זה דברי כיבושים ז מעמידים בתפלה ומעמידים שליח צבור הראוי להתפלל בתעניות ואם היה אותו שאומר דברי כיבושים ראוי להתפלל מתפלל ואם לאו מורידין אחר ומי הוא הראוי להתפלל בתעניות לו איש שהוא ז רגיל בתפלה ח ורגיל לקרות בתורה נביאים וכתובים ח ומפוחד ואין לו איש לוי בעיר בשדה ט ולא יהיה בבניו ובני ביתו וכל קרוביו וזהנלוים אליו בעל עכירה אלא יהיה ביתו ריקן מן העכירה ו ואם יצא עליו שם ערן בילדותו שפל ברך ט ומרוצה לעם ויש לו י נעימה וקולו ערב ואם היה זקן עם כל המדות האלו הרי זה מפואר ואם אינו זקן הואיל ויש בו כל המדות האלו יתפלל:

ב כדר התפלה ושם ברכות שהוא מוסיף ותקיעות שהוא מקוע מבואר יפה בשור בסימן זה:

ג שבע תעניות האלו אחר שמתפללים יוצאים כל העם לבית הקברות וכוכים ומתחננים שם יכלו הרי אתם מתים כאלו אם לא תשובו מדרככם יא (ולפי זה שם אין קברי ישראל הולכים על קברי כותים): (נמרא)

תקפ ימים שמתענים בהם. ובו ג סעיפים:

א אלו הימים שאירעו בהם צרות לאבותינו וראוי להתענות בהם ואף ע"פ שמקצתם בראש חדש ויש בהן שאומר שיתענו בו: (ועוד שלא להסדיש בראש חדש):

באחד בניסן מתו בני אהרן. בעשרה בו מתה מרי. ונסתלק האבר. בכ"ו בו מת יהושע בן נון. בעשרים באייר מת עלי הכהן ושני בניו ונשטה ארון ה'. א בכ"ח בו מת שמואל הנביא. בכ"ג בסיון נפלו הביבורים מעלות לירושלי בימי ירבעם בן נבט בכ"ה בו נהרג רשב"ג ורבי ישמעאל בר"ח סון תחתי בכ"ו בו נשרף רבי חנניא בן תרדיון וספר תורה עמו. בא באב מת אחרן הכהן. בי"ח בו בכה נר מערבי בימי אחז ב בי"ן באלול ב מתו (ס) מוציאי רבת הארץ. בה' בתשרי מתו עשרים איש מישראל ונחבש רבי עקיבא. בו בנזרה נזרה על אבותינו שימותו בחרב וברעב וכרבר ג כפני מעש' חענל. ד בו' כמרחשון עורו עיני צדקיהו ושחטו בניו לעיניו. ה בכ"ח בכסליו שרף יהויקים המגילה שכתב ברוך מפי ירמיהו בשנה בשנת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והיה חשך בעולם שלשה ימים (א) בט' בו ו לא נודע איזו היא הצרה שאירע בו ז בה' בשבט מתו הזקנים שהיו בימי יהושע. בכ"ג בו נתקבצו כל ישראל על שבט בנימין על ענין פלגש בנבעה. ח בו' באדר מת משה רבינו ע"ה. בט' בו נחלקו בית שמאי ובית הלל:

יש

ג"י ביגן אברהם א"ח תקעז קעח קעט קפ הלכות תענית מגן דוד ט"ז

באר הגולה

[1] בס' תרכנת מחנה יהושע בן חניסם ביום זכרון תקוני התענית: [2] בעור בסם הרוקח ס"ת ח' תשיו ומשו בימים תקנו לו בימים תקנו לו בימים תקנו ל

מתענה להתענות בחדר רחצן וכ"כ בח"ס סי' רל"ד ועי"ש שכתבתי מזה ועוד שכתבתי שכן ליה מעוברת וכו' ע"ש ועפי' תקפ"ח. ועיין כילקוט יהוסף דף ע"ב דחיכת ת"ד מהיתה מעוברת ומת בחדר רחצן וחד אמר אמת בו בשבט ע"ש: ט בכל ג' וה': הב"ח ובי"ס כתב מתענין ג' וה' לפחות כן: יש מתענין ג' וה' מבשר ויין וגם בלילה שלפניו. וכ"ל דביומות הקיץ שלילין קודם הלילה אין נרוך להחמיר אם לא שקבלו עליהם להשכים בלילה אחר שהתפללו תפילת ערבית ושפי' רע"ס ט"ו בהגה. ויש נוהגין בלילה שלאחריהם שנת בשר ויין. וכתב הים ס"ק ד' דכ"ק הטעם מפני שדיני נפשות דלין ביו"

ג ימים מי שאומר שנזדו ש"ית מתענין ט בכל שני וחמישי על חורבן הבית ועל החורה שנשרפה ועל חילול השם ולעתיד לבא יהפכם ה' לששון ולשמחה:

ומתירין בלילה מכ"ל. ול"ל שט"ס הוא וכ"ל דדיני נפשות דלין וכו' דהא דיני נפשות אין נמתין בלילה

ום"ל דהקבלה דן אף דיני ממונות אם יפסיד האדם או ירויח ורחמי מדברין שם"ל הטעם שמתענין בג' וה' מפני שהם ימי דין. ותימה דהיכא רמיזת חורבה כ"ל האדם בכל יום ומה שמתענין בהם שיהיו מהר רצון כמ"ש בסי' קל"ד ו"כ התו' ורמ"א בסי' תנ"ח בשבת והתו' בפרטות דף ג' ולכן אין מקום להתענות בלילה שלאחריהם דכבר פנה היום. ול"ל מי שהיו יכול להתענות ע"ס ויתפלל בג' וה' על דבריו הללו: ואיתא בכתבי ארלי"ו בשם הרמ"ל לכבות על פרישת התורה שתפח זה נמסרים התורה לקליפות המקו יחזירה למו במהרה בימינו: כתב החיים ביום הששי פ' תקת נהגו מדי להתענות ביום כפרתו כ' קרוטות מלחים ספרים בקרפף ולח קבעו לותו בימי החלם מפני שחלת חלום נודע להם שיום הכפרים עונות התורה וזה תקת התורה מתרגמין לה גזירת לוריית' וגם בשנת ת"ח נתרבו בני קהילות גדולות בותו יום כמ"ש בסליחות שלהר בעל הספתי כהן: נם נוהגין להתענות עשרים בסיון בכל מלכות פולין כהרה מהרו"ם רפה שכריה כי מעט

מגן דוד הלכות ראש השנה מגן אברהם

תקפא בטור הביא המדרש וכו' רחצן הוא ליכא למידק דהא ספי' ר"ל דרחצן על תב קאמר כתו ביום רחצן שכתן ולא קאמר כתו ביום רחצן ועוד ליקשיא ליה נם שם כן לא מיתנרן בתירוצו שתי' בזה. וב"י בשבת הכי מתרי"ו דילמון שהל"ל בע"ז לחדם ליין שהיא מלוה וזהיה ולעכד ל' תקפא א בתשורת: מפני שהקב"ה שם כי"ח חלף טוענות ובסוף הלילה שם בע"ה והוא עת רצון (הג"מ) ועוד"ם סי' ח': ב מר"ח מלוה ולילך. לכל ברי"ח ל"ח סליחות ותחנונים: כתב הח"ם ולכתו ולכ"ש דיש להחחיל לתקוע ביום ראשון דר"ח חלול דלח כוי מ' יום שלפני י"כ כמו שעלה משה בהר כדחיתה בטור ול"ב מע"ם נשם מהרי"ל ומכתב להמהנים להתחיל ביו"ט שני שעושיהו לתקוע ב' יום עם ב' ימים של ר"ה ול"ל דהטע' כמ"ש שתו' בב"ק דף פ"ב בשם התנחות' דרבי דמשה עלה ביום שני דר"ח חלול חתו' ול"ל דין מהמנהג להתחיל ביום ראשון לבדו אלא ה"ק ביום שני דר"ח חלול חתו' ול"ל דין לזון

עטרת זקנים

תקפב

א בעשרי ימי תשובה אומר המלך הקדוש המשפט ואם עשרה או שהוא א פוסק אם הוא בהמלך הקדוש חוזר לראש ואם הוא בחמלך המשפט אם נזכר קודם שעקר רגליו לחזור לברכת השיבה ואומר משם ואילך על הסדר ואם לא נזכר עד שעקר רגליו (ע"ל סוף סי' קי"ז) חוזר לראש (א) (וע"ל סימן קי"ח):

ב אם אמר האל הקדוש וחתן כדי ריבור נזכר ואמר המלך הקדוש או המשפט :

ב אינו צריך לחזור וכן הדין בהמלך המשפט :

ג בשבת בנתים ערבית אמר בברכת מעין שבע המלך הקדוש : וכ"פ אם מל רחם בשבת בשבת וחותם בגאל בגדר וכן בשאר יום כשור בשבת (מהרי"ל מנהגים) :

ד יש נוהגים להתפלל בראש השנה ויום הכיפורים בבריעת (ב) וצריכין הם ג לזקוף בסוף חברכות :

אם

תקפב סדר תפלת עשרת ימי תשובה ור"ה ובו ט סעיפים :

א אלו ימי תשובה אומר המלך הקדוש המשפט ואם עשרה או שהוא א פוסק אם הוא בהמלך הקדוש חוזר לראש ואם הוא בחמלך המשפט אם נזכר קודם שעקר רגליו לחזור לברכת השיבה ואומר משם ואילך על הסדר ואם לא נזכר עד שעקר רגליו (ע"ל סוף סי' קי"ז) חוזר לראש (א) (וע"ל סימן קי"ח):

ב אם אמר האל הקדוש וחתן כדי ריבור נזכר ואמר המלך הקדוש או המשפט :

ב אינו צריך לחזור וכן הדין בהמלך המשפט :

ג בשבת בנתים ערבית אמר בברכת מעין שבע המלך הקדוש : וכ"פ אם מל רחם בשבת בשבת וחותם בגאל בגדר וכן בשאר יום כשור בשבת (מהרי"ל מנהגים) :

ד יש נוהגים להתפלל בראש השנה ויום הכיפורים בבריעת (ב) וצריכין הם ג לזקוף בסוף חברכות :

ה נוהגין להתענות ט ערב ראש השנה : הגה והמלקקים נהגו מכל מקום מתענה ערב"ר (מרדכי ספ"ק דר"ה היום יומא) ובן נכון לעשות כ וכל אלו מתענית ו אין ניכין להעלים ואין קורין בפרי ורביתי ויהי אחרי ערב ראש השנה וע"ל סי' תקס"ב סעיף ב' : ואם אין בריאת שלה בערב ראש השנה יא יכוונים לכוין (כ"י מהרי"ל) ובריאם נוהגין לאכול בערב ראש השנה סעודה עגולה כמו בשאר סעודות (מהרי"ל) יב ומסיים מקות בעכ"פ הכוונים להתענות בערב תעניתם ויכולין לאכול כלת תנתי אחר סכן נהגו : (ר"מ)

ג אין נופלים על פניהם בערב ראש השנה בתפלת ° אף על פי שנופלים על פניהם יג באשמורת בסליחות יד (ר) (ואין מוקעין בערב ראש השנה) (מנהגים) :

ד (ה) °בכבסין ומסתפרין בערב ראש השנה : (ויש נוהגין לעטול בערב ראש השנה טו משום קרי) (כל בו) ויש מקומות נוהגין לילך יו על הקברות ולהרבות עם בתחינות (מהרי"ל) יז וניהגים עם לדקה לעניים (כל בו) :

ה מנהג פשוט שלא לאכול בשר ודגים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני מאכל ומשתה ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה ואין לאכול בשר ודגים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני מאכל ומשתה ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה ואין לאכול בשר ודגים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני מאכל ומשתה ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה

ו מנהג פשוט שלא לאכול אגוזים ורמונים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני פירות ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה ואין לאכול אגוזים ורמונים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני פירות ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה

ז מנהג פשוט שלא לישן ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר לישן ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה ואין לישן ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר לישן ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה

ח נוהגין שלא לאכול בשר ודגים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני מאכל ומשתה ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה ואין לאכול בשר ודגים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני מאכל ומשתה ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה

ט נוהגין שלא לאכול אגוזים ורמונים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני פירות ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה ואין לאכול אגוזים ורמונים ביום ראשון של ראש השנה ובשני מותר בכל מיני פירות ואין נוהגין כן אלא ביום ראשון לבד ואין לשנות ממנהג זה

פרי חרש

סימן תקפא

סימן תקפב

סימן תקפג

במקום שלא תקנו חז"ל ויכול ליכנס בתקנת חז"ל כת"ס סימן קי"ג ואל"ב אין לחוש שלא במקום שיש תקנת חכמים בתוקע והולך דסייט נסוף כל ברכה מתוקע ע"כ אם כן לכאורה אם אחר תוקע בשופר אחר שתקע בעצמו יכול לצאת ידי חובתו כמו שכתב הרמב"ם ואם כן אין לחוש בגלל הברכה ואם אין לחוש בגלל הברכה אפילו לכתחלה יכול לתקוע בשופר אחר שתקע בעצמ

מותר ליתן מכבר נתעורר מלאך ע"י התפלות והתקיעות וכ"ח כתב סהר"ם יען כי "והוציאם וכעל כיוצא דמי:

תקפד א מ"ח הלכ': ג"ע קלח התוספות תהילים בכל יום ומחרמי להם הלל ביום ר"ה מיהך דאומרי לתוכו וכ"ל כיון מ"ח דרך שיר רק דרך תחנ' וכקש' מרי דהא מנהג פשוט לעמוד בעיל יעקב כל התהילים ולאומרי ג"כ הלל ונם מ"ח תהילים כל יום ויום והלל בכלל ואמרינן הקורא הלל בכל יום ס"ז מחרף ומגדף חלה ע"כ כדפריטי': ב מ"מ: כתב הרב ר"ם בשם כל גדולי עולם מ"ח תהילות לפניך מ"ח וידוי כר"ם וכ"כ בזוהר לכל לומר פסוקים שיש בהן הזכרת השם אין קפידת כיון שהיו דרך וידוי (כ"ה סימן רל"ו) ובשל"ה כתב דבשעת התפלה תוכחמפרש מעלין ברי ולכן נכון להתודות בשעת התקיעות בלחש בין סדר לסדר ובפי' המחזור דיליף מפרש מ"ז: חטאתי לפניך בעוה"ת ואתיתו חטאתו בעבדו ע"ה ואתו אין לנו מלך אלא אתה נכון עשה עמנו למען שיך ע"ש וכזה מיישב מהגיטו מתורים לתוכו כר"ם. אין לומר הזכעות למלאכים חלה בלשון תחיל (לנוס): נ שבת מ"ח לתוכו: מ"ח השם משום דנתקן כנגד ביבית מ"ח מלעיות וזה לא שייך חלה כדאל בתול (לנוס) ולדבריו בע"ש ביהמ"ק היה רשות לומרו אבל עכ"ל בתול

ס"כ דאסיס אחר לח יעלה ס"ל כן ע"כ ע"מ שם ועוד ל"ל דהעור ייבש זה בלשונו שכתב דהקיעה ודאי לא חל אלא בשעת כיון שצריך להקיע על סדר הברכות ח"כ הוי מתם כעורך תפלה מע"כ בברכת כהנים דלא הוי מעין תפלה כ"כ לכן לא שרי ליה לה"ל כ"ל כן: יא להקרות החתפלל בתורת מקרא להקיעה (ל"מ) תקיעה התקועה יקרא לפניו (שלי) עמי קב"ס ס"ג: פעם ר"ל שלא היו יכולים להקיע והעך השופר וקרא לתוכו ויכי טעם ושוב יכלו להקיע (מט"מ מהרי"ל) שוב שיהיה התוקע יודע לכוין הקולות ואם לא חזר עכ"פ יהיה התוקע יודע ובמקחר יכוין הקולות עליה: יב סי' ברכה. לאכל לישראל ליכא כיון לצורך מצוה הוא:

תקפו א אל' לוכר עקידת יצחק ובפיוט שיכפפו לכם למקום: ב פסח: ה"ה עור מפני שבקולתו קרון ולא שופר: ג מבהמה מחתה: הקשה ר"מ דבקש להה בהמה מחתה ל"ל קרנים כדאי' בנמה פ' בת שתים ולא עיין במולין דף ל"ע דקאי אחיס ע"ש ועי"ש בתוד"ה אלו הן ובו' וכ"ה ברמ"ם ובטי"ד ס' ע"ע דקדוקים מין מוליחין רק מספק חזיר וס"ם הע"ם ש"ן דלהקי"ל בהמה אלמה קוראתו ובו' ולא עיין בשבת דף כ"ח הע"ם והטעם דלחיקחק כל התורה לחפילין כדאיתה בקדושין דף ל"ה גם ל"ל דרחם עיבור מוח ורימתן ושור להה ים לו קרנים ונחד פי' הוח שיון עראם: ד ותקע בו יפה דלחין גזל בקול ועסשיתן תל"ד ות"מ חין מברכין עליו ועסשי' תרנ"ג ול"ל דשופר ליטול שופר חניהו בלח דעיתו ולברך עליו כמ"ש סי' תרמ"ט ס"ה ועל"ג דשופר מחקלקל קלח בחקיעתה הלח עליה מחקלקל גם כן קלות ואם"ל שרי כמ"ש סימן י"ד ולימה למיחש שיחקע בו הרבה כמו בספרים דלמה יחקע יותר מכדי חיוכו כל"ל:

מזכון

ס"ג דמהמת עיבור ומ"ש ס"ג דמהמת עיבור ומ"ש ס"ג דמהמת עיבור ומ"ש

ה נחכין לוכות · משמע בעור וכ"א ורש"י דאפי' הוא של עכו"ם אם נתכוין הישראל לוכות בו לא יצא דה"ל ע"י של ישראל והכ"ח כתב דמיירי בע"י של הפקר אבל אם יש לא בעלים אע"פ שנתכוין לוכות בה לא קנאה וה"ל ע"י של עכו"ם אבל עכו"ם ורה"ל דיש"ל דישראל תינו מכעל ע"י של עכו"ם משום נזירה דלמ' מגבה לה והדר מכעיל לה וה"ל ע"י של ישראל כדלקי' בע"י דף ע"ח ע"ב ומ"כ כתוס' כתיבת ה"ה בעלים מקרי ע"י של ישראל וכ"מ בתו' סוכה דף ל"ז ד"ה לא מיקרי כלום ה"ל למ"ל דמיירי בע"י שיש לא בעלים וכ"מ ביכורות דף ק"ד והטעם כיון דישראל תייב בחיריותו מקרי שלוכן מציו נבי תינוקות ונדולה מזו כתב הב"י בי"ד רסי' קמ"ו די"ל דאפי' לא זכה בה כל שבקרקע שמו עליו אין לא ביטול ואף לגי קי"ל הכי והרחים מכניא מבשתפתו ליתא כדאית' בקונטרס דף י"ז דמוכ שם דכשבשתפתו וכה גם עד שלא בחש לידו ע"ש מ"מ כשוכה בה לכ"ע אסור לפי' בתור' גוילה: ו בבתבעל מע"ט · אבל כשבתבע בי' ע"ל נדה' כשנכנס ע"ט וסוב מיהו נרע' כיון שאין בידו לתקן דהא אין ישראל יכול לבטלו אבל כדב' שיש בידו לתקן אפי' נרע' ונדחה לה כוי דאתי כת"ש סימן תרמ"ו ס"ב (ועבכ"י) דלפ על נב דאסור למעטן בי' ע"ט מ"מ כוי בידו למעט ע"ש בי"ד סימן כ"ח ס"ו דפסק כשהו הרוח פעור מלפסוק אפי' תור ומתגלה דאין דיחוי אבל מלוה ולע"ל דיכשה מספק בת"ש בפ"ק דגמ' בע"ח דף ח' מדמי לפו"ה דרי וכ"כ התו' בסוכה דף ל"ג ע"ש דזה מקרי אין בידו ע"ש בדף ל"ב ולע"ד דדעת העור והרב"י והספוסקים כת"ש התוספות בע"ח דבעי' ד"ה ל' חיטו ש"ח לכתחלה וכזה מתולים כל סקישות שהקשו התו' בסוכה ע"ש וה"ב הוי דיוק בכי בדיעבד יש לסמוך בלא ביטול ולכתחלה לא ישול אפי' אחר שבתבעל דמתים כלפי נבוה וכ"כ סי' קל"ד סי"ח ולפ"ז ל"ל דהא כתב בסימן י"ח ס"ח למרה פסול היינו לכתחלה דבדיעב' יש"ל דהא ס"ס דקרקע פסול לכתחל' ומ"מ יירי בע"ח של ישראל אלא אכ"ח אין נאסרי' ואפ"ס מתים לנבוה: ז המוכר · ובשעת סתיחת מות' לתקוע בו בעומו כת"ש בי"ד סי' רכ"ג ס"ב: ח נקוב · אפי' נאתייר בו שיעור תקיעה מפ' שקולו פוסק כ"מ בכל בו: ט פעת הדחק · ל"ל דסד' הסתימה אסור ליטל' בי"ע דש"ל ביעלה מסס: י בכל שנות · דכל זמן שתוק הסדק מוסיף והולך וגרע מקב (כ"ח רח"ס): יא ונאתייר שיעור בו · ל"ע דלאח יגרע כזה מקב אפי' לאחתיי שיעו' תקיע' כאר כת"ש הכ"ח בסדי' ואפי' בסדק כיון דקאמרו ה"ל כאו שתוא קלקל ע"י בכל

הסתימה: (י) יש להכשיר אם נסתם בחיטו · ש"ד הרח"ש כת"ש וכתב בי' בשם התוספתא ולפי זה אם תעכב הנקב את התקיעה קודם שתיתם וכשהסתימה חזר הקול לכאן ותיתם קודם דפסול משום דאז מתפיו דפסול משום דאוה קול שופר וה"ל ואלו הכא מכניר אף על פי שחזר הקול שלאחר הסתימה הוא שופר וה"ל ואפי' ל"ל מאחר שע"י הסתימה חזר למה שהיה כשהיה אלם ה"ע מעכב קודם הסתימה ועכשיו אינו מעכב לא מקרי קול הסתימה עכ"ל ונעל"ן כיון שהוא שופר וה"ל כשהיה אלם ה"ל אבל אינו אפי' קונם שופר לא ראה ולא שמע קול שופר של מצוה אין השבועה חלה לבטל תשמיש לקטן ושומע שופר של מצוה אלא כשאמר שלא אשמע קול שופר קטן רמצוי דקלת שופר אגול שופר דאגל שופר דלא אצוה חלת נפי אגול שופר דמצוה (ג"ר ומהרש"ן)

ג תקע בשופר של ע"א של ישראל °לא יצא שאינה בחלה עולמית

וכתות מיכתת שעוריה °אבל בשל ע"א של עכו"ם ובן בחשבשי ע"א של עכו"ם לא יתקע ואם תקע כו (°) יצא (ג) °ותוא שלא נתכוין לוכות בו אבל אם ה נתכוין לוכות בו לא יצא דהוה ליה"ס ע"א של ישראל (ויש מתמיהין לתפילו בשל עכו"ם תינו יוצא שלח ו בתבעל בעבד י"ע (מרדכי) ועל"ל סימן תרמ"ט סעיף ג':

ד שופר של תקרובת ע"א אפילו תיה של עכו"ם שתקע בו לא יצא משום ראינה בחלה עולמית:

ח ז ג °תמורי הנאה משופר (ד) °אדם אחר תוקע בו וזה יוצא

ט"ח ד °אבל אם אמר (ח) קונם לתקיעתו עלי אסור לתקוע בו אפילו תקיעה של מצוה:

ו °תיה קולו עב מאד או דק מאד כשר שכל התקולות כשרים בשופר:

ז °(ו) אם ניקב ואם לא סתמו (ז) אף על פי שנשתנה קולו כשר:

(מיהו אם שופר אחר אין לתקוע בזה כי אם תימרים (ח) אין לתקוע ח בשופר נקוב) (כל בו ותשובת מהר"ם) פואם סתמו שלא במינו אף על פי שאינו מעכב ארח התקיעה לאחר סתימת שחזר קולו לכמות שהיה בתחילה פסול אפי' נשתייר בו רובו ואם סתמו בסיגו (ט) אם נשתייר רובו שלם ולא עכבו הנקבים שנסתמו את התקיעה לא חזר קולו לכמות שהיה קודם שניקב כשר ואם חסר אחת משלש אלה פסול °ואם הוא ט שעת הדחק שאין שופר אחר מצוי (י) יש להכשיר °בסתמו במינו אם נשתייר רובו אפילו לא חזר קולו לכמות שהיה וכן יש להכשיר בסתמו שלא במינו אם נשתייר רובו וחזר קולו לכמות שהיה בתחילה קודם שניקב:

ח °°נסדק לאורכי פסול ג'-א (יא) אפילו ז בכל שהוא פסול °אלא אם כן חדקו חרבת בחום או במשיחה יא (יב) °(ונאתייר שיעור התקיעה

ממנו לו תקיעתו עלי מדאם פסול דאל"כ דה"ל דאם תפר נשתייר ממנו (ו) אם ניקבו · יש בזה חילוק דיעות בין הרמב"ם לרי"ף דאי בגמ' ח"ר ניקב ואסתיבן במינו בין שלא במינו פסול ר"י אומר במינו כשר שלא במינו פסול וכ"כ הרא"ש ואי"ה דסתם הסיכה במינו דוקא שנאתייר רובו והרמב"ם מפרש דר"ן קאי אחיא שנאתייר רובו סתיפת חזר קולו לכמה' פסיה תחלה ואפ"ה אין כשר אלא

החקיעה ממקום הקדירה ולמעלה לגג הסמוך (כל בו) ק"א יב דוקא ברובו ס"ואם ג דרכו כשר אפי' אם דרכו יד בדבק טו ויש מי שאומר שאינו כשר אלא כשדרכו בעצמו שתסמוך באור עד שנפל וחבר קצותיו זה עם זה ס"ואם נסדק כולו אפילו מצד אחד יז פסול אפילו חסמו באור וחיבר פרקיו זה עם זה:

ט נסדק (יג) לרחבו ס"כמיעוטו כשר יח (יד) ברובו פסול אלא אם כן נשאר מהסדק לצד פיו שיעור תקיעה ס"רחיינו יט ארבעה גודלים וכשנשתייר בו כך כשר אפילו אם מעכב את התקיעה ס"ויש מכשירים בנשתייר אפי' שלא לצד פיו:

י ריבק שברי שופרות זה עם זה ועשה מהם שופר (טו) פסול ס"אפי' אם יש בשבר שבנגד פיו יט שיעור שופר:

יא חוסיף עליו כל שהוא בין בסימנו בין שלא בסימנו פסול אפילו היתה בו מתחלה שיעור שופר:

יב נתפרו ותקע בגולא יצא בין שהפסו כדרך שהופכים החלוק שהחויר פניו לחיצין בין שהניחו כמו שהיה (יו) אלא שהרחיב את החקר ס"וקיצר את הרחב ס"(ויו) וה"ה הדין לס"ת תקע בתקום הרחב פסול) (ריו פ"ב דר"ה):

יג ס"חיתה אויר וקצרו אם נשאר בו שיעור תקיעה כשר:

יד נגרעו מבפנים או מבחוץ ער שעשאו רק מאה כמו גלד ס"כשר:

טו ס"לא תוציא (יז) וכרותו אלא כ נקב בו ס"כשר אבל אם הוציא הוכרות ועשה ממנו שופר כגון שנקב בו פסול:

יו ס"צפתו זהב בנקבו חנתת פה פסול אלא בנקבו חנתת פה כשר צפתו זהב מבפנים פסול מבחוץ אם נשתנה קולו מכמות שהיה פסול ואם לאו כשר יש ספרשים מקום חנתת פה היינו (יח) עובי השופר לצד פניהי שם פ"ו והצד החיצון מן העובי עצמו קרי שלא במקום חנתת פה ס"ויש ספרשים דעכו"ו במקום הקצר הוא מקום חנתת פה ושלא במקום חנתת פה חיינו כא כל אורך השופר מצד הקצר ער צד הרחב:

יח ס"המצרים בשופר צורות בפיני צבעונים ברי לנאותו לא יפה הם עושים (אבל מותר לתקוק בשופר עלמו לתיקון כדי למתקו) (כ"י):

יט ס"אם נתן וזהב על עובי השופר ס"בצד הרחב חיינו הוסיף עליו כל שהוא ופסול:

יט ס"חרחיק את השופר ונפח בו ותקע בו ס"פסול:

כ ס"נתן שופר לתוך שופר אם הפנימית עודף על החיצון משני צדדין ונתן הפנימי בפיו ותקע בו כשר: הגה (יט) ולי נראה דלתפי לימו בולט בצד הרחב דוקא שהוא לתוך ובולט לצד הפה ותוקע בפנימי ילא כן נ"ל: (וכ"מ מל' הרא"ש) יוהוא שלא ישנה קולו בפה שהוא נתון בתוך התיצון כב ואם לאו פסול:

כא ס"שופר של ראש חשנה אין מחללין עליו י"ט אפי' בדבר שיש בו משום כג שבות כיצד היה השופר בראש האילן ואינו שם על פני הסים כדי להביאו יועל ידי עכו"ם מותר דהוי "שבות דשבות (פירוש אלו) לתירוץ לגוי בחיסור דרבנן הוא שבות דשבות) ובמקום מצוה לא גזרו: (וע"ל סי' ש"ן)

כב ס"אם עכו"ם הביא שופר מחוץ לתחום כד ס"תוקעין בו ס"ה אם כה עשה עכו"ם שופר ביום טוב מותר לתקוע בו:

כג יכול ליתן בתוכו מים אניין לצחצחו אבל מי רגלים אין בתוכו ס"אסור ס"מפני הכבוד:

תקפן דין התוקע לתוך הבור • וכו ג סעיפים:

א ס"התוקע בתוך א הבור או בתוך הסערה אותם העומדים בתוך הבור והסערה יצאו והשופרי בתוך (א) אם קול שופר שמעו יצאו ואם קול הברה שמעו לא יצאו ס"וכן התוקע לתוך ב חבית גדולה וכיוצא בה אם קול שופר שמע ג יצא ואם קול הברה שמע לא יצא: אם

תרמ"ט ס"ם דפסולי רחמן ליפלים בבני התחם ומסתקרב בתחלם אם קול שופר חו קול הברה בשעה שתוקע בפנים ועיין סי' תרל"ב וכ"ת כאן דפסולים עכ"ם כבני חו לא מהני: הם לא מהני אפילו בשופר של עכו"ם ואפילו בשופר של ישראל שנפסל ונתקן בידי

תקפז א הגה התחיל לקרות ק"ש קודם הנץ החמה יצא ואפילו לא הגיע זמן תפלה עד אחר הנץ החמה ואם התחיל להתפלל עמוד ואל יפסיק ואפילו לא התחיל להתפלל עמוד ואל יפסיק ואפילו לא התחיל להתפלל עמוד ואל יפסיק ואפילו לא

באר הגולה

(ב) מיהו אין עכד מ"ו דלא לחתוך לד עבדות שבועה לד תירוץ שני: (ג) המתעסק בתקיעות שופר כו' דקי"ל כרמ"ד וזהות לריכות בוונה כן המיסק כ"ו:

תקצ (א) לו מסם שמיסם יחד: בגמרא מיבעיא לים לר' חנינא

כך נקשם מהי תיתי מהר כן דהא מתני' הכן סיעו' תרועה כו' שברי וכבריחת לתרי מיבעות ומיינן להו מהדדי ומשני תרי דפניני דמ"ם בגיחת ומ"ם יליל מ"ל ניכא למפוקי אלא לתתני' בגריחת תבל בשניהם ויקד ניכא שם הבל וכ"ל דהסמק הוא לר' יהודה כמה דתם ד"ל דלא פליגי מהני דבריהם דתרוייהו בעי' נעמ ויליל מהני' הבל שיעור הבגח וכבריחת מה שיעו' ס"ל דלמת דתין תרוה הבלת' מהסופליני דלמני בל"ל והמקשו הרמשוני' למה תקנו תל"ת והר"ת בתקיעה דשוה לה מי נריכי' הבלת' לתרי' תקיעה אחת של ת"ת תעל' בלת' אחר זה ומי' הרמה תירוצי' מ"ל ולעד"ז נדחקו הרמ"ו ל"ל הרמ"ו מה דין שבתקיעו' של קטר"ת ילריך יותר מתקיע' של קט"ת מ"ם בלת' לתרי' לישיות היכיות מתקט"ר עם קר"ק כנ"ל: (ב) ולא תיתן לתוס כו' תמיה לי דהאי מתני' הם ע"ש עלמו מכתב ויל"ת שיעור יכנה הוא ג' ערומיני"ן ת"כ לין לתוס הם הלריך כו' ול"ל תימה על רמ"ת מהכניס הלה הם כאן לגלת לוכך ויל"ל דכאן מיירי"מ לדיעה זו דיליל לה סוה הקל מ"מ עכשיו שעות שברי תרועה הבל"ת ועתי' מ"ש: (ג) ולא תיתן לתוס כו' פי' לפ"ז עד ע' מיעבי"ן דהייט קולו בעלמ' לכל תוע' סוה שיעו' תקיע' ובקשר"ק קלת וכלכד שלל יהריך ב יותר מדהיון טהגין) (מרדכי והגהו' לפי"ט) וצריך להאריך בתקיעת של תשר"ת יותר מכשל תש"ת ובשל תש"ת יותר מכשל הר"ת ומיהו אם מאריך הרבה בכל תקיעה אין לחוש שאין לה שיעו' למעלה וכן בתרועה יכול להאריך בה כמו שירצה וכן אם מוסיף על ג' שברים ושעה ר' או ה' אין לחוש ויי"א ששיעור יבבא ג' ערומיני"ן ושיעור תרועה כשלש יבבות שחם ט' ערומיני"ן ושיעור תקיעה ג"כ השעת ערומיני"ן כתרועה (ג) ולפ"ז זה אין לחוש אם האריך קלת בשברים

אינו כוציא:

ה (ב) ומי שחוצין עכד וחוצין בן חורין אינו מוציא אפילו עצמו וצריך שיהקע לו בן חורין להוציאו:

ו (ג) אף על פי שנשים פטורות ג יכולות לתקוע אבן אחר שיצא בכר יכול לתקוע להוציאן אבל אין מברכות ולא יברכו להן:

הגה והנכנס מברכות על מנת שכשיצא נתפוס על כן נס כאן מברכו לעצמן לכל לתקוע לו יברכו לכן אם לא נתפוס לתקוע לאחר אם כבר יצאו ד כבר יצאו

ז (ד) המורה הנאה מחבירו סותר לתקוע לו תקיעת של מצוה אבל אם אסר לו המורה תקיעת שהוא תוקע מאליו להוציאו אבל אם אסר לו המורה תקיעת והוציאני אכול

הגה ולא יפר קונם תקיעתו עלי כגלי עניו מס"ר: (ר"ן)

ח (ג) המתעסק בתקיעת שופר להתלמד לא יצא ירי חובתו לכן השומע מן המתעסק לא יצא יכן התוקע לשורר ולא נתכוון לתקיעת מצוה לא יצא נתכוין שומע לצאת ירי חובתו ולא נתכוין התוקע להוציאו או שנתכוון התוקע להוציאו ולא נתכוון השומע לצאת לא יצא ירי חובתו עד שיתכוון שומע ומשמיע:

ט ימי שתקע ונתכוון להוציא כל השומע תקיעתו ושמע השומע ונתכוון לצאת ירי חובתו אף על פי שאין התוקע מתכוין לפלוני זה ששמע תקיעתו ואינו יודעו יצא שהרי נתכוין לחוצי' לכל מי שישמענו לפיכ' מי שהיה ה מהלך בדרך או יושב בתוך ביתו ושמע תקיעות משליח צבור יצא אם נתכוון לצאת שהרי ש"צ מתכוין להוציא את הרבים י"ח:

תקצ סדר הראוי לתקיעת שופר ובוט סעיפים:

א כמה תקיעות חייב אדם לשמוע כר"ה תשע לפי שנא' תרועה ביובל וברה"ג פ' וכל תרועה משוטה לפניה ומשום לאחריה ומפי השמועה למדו שכל תרועות של חדש השביעי אחד זכן ברה"ה בין בי"ה של יובל תשע תקיעות תוקעין בכל אחד משלשים תר"ת תר"ת תר"ת:

ב א תרועה זו האמורה בתורה נפתפס לנו אם היא תלולה שאנו קורים תרועה או אם היא פה שאנו קורים שברים (א) או אם הם שניהם יחד א לפיכך כדי לצאת ידי ספק צריך לתקוע תשר"ת ג' פ' ותש"ת ג' פ' ותר"ת ג' פ':

ג בי"א ששיעור תקיעה כתרועה ושיעור תרועה בשלשה יבבות ד'רהיינו ג' כתות בעלמא כל שהוא והם נקראין פרומיסין ד'פולפ' זה צריך ליזהר שלא יאריך בשבר כשלשה פרומיסין. שאם כן יצא מכלל שבר ונעשת תקיעה (ב) (ויש לומרי' דלאן לחוש אם האריך בשברים קלת ובלבד שלל יאריך ב יותר מדאיכן (מרדכי והגהו' לפי"ט) וצריך להאריך בתקיעת של תשר"ת יותר מכשל תש"ת ובשל תש"ת יותר מכשל הר"ת ומיהו אם מאריך הרבה בכל תקיעה אין לחוש שאין לה שיעו' למעלה וכן בתרועה יכול להאריך בה כמו שירצה וכן אם מוסיף על ג' שברים ושעה ר' או ה' אין לחוש ויי"א ששיעור יבבא ג' פרומיסין ושיעור תרועה כשלש יבבות שחם ט' פרומיסין ושיעור תקיעה ג"כ השעת פרומיסין כתרועה (ג) ולפ"ז זה אין לחוש אם האריך קלת בשברים

עשרת ויקנים

ג אע"פ שהנשים פטורות כו' ע"כ אין לתקוע לנשים ערב אחר שיצאו אבל אחר שהקהל לציבור ולא יוכלם לכן (מהרי"ל) ומיהו אם היא יולדת או זקנה יכולה להתפלל יתקע לה מיד ור' אבל אחרים לא יברכו כדי שאם אנשים יכולין לברך כדי שהתוקע בשבילה (רייאש) ויש חולקין הרי אפרן כל הברכות כולן אע"פ שיצא מוציא הוא"ל מברכת הלחם והיין הייינו כל ברכות הנהנין שאם יצין אינו מוציא הוא"ל ואינו מחוייב לברך אשר לחביבין לברך בשבילו כל שכן בברכו אלו שהנשים בעיר אלא שאי' לברך אלא שאי' מחוייב בדין שאין את מברך בשבילו (בי' דרבי משה)

תקצ א לכתחלה ראוי שיברך ג"פ דלמת הוי שברים לתודת לו תרועה לתודת והוי הסי עם הפסק ב יותר מדאי. דהייט כשיעור ג' שברים ותרועה דהת הוי"ת עבדינן מספיקא דשמא תרועה דקלת הוא שניהם יחד וא"כ גם התקיע ל"ל בשניהם יחד וא"כ אף שהאריך קלת בשברים לית לן בכ"ת. ובתש"ת לת יהריך בשברים ג' כשיעור ג' שברים ג' תרועות ג' תקיעות בתרועה תלוים בתרועה אלת לעולם שיעור תקיעה כע' פרומיסין ג"כ אפי' בתחר"ת בשבר ג' כע' פרומיסין. ואם לת האריך בתקיעה של תחר"ת ותש"ת ובתר"ת כע' פרומיסין. ואפי' אם לת האריך בשברים יותר מג' כתות על ע' כתות וא"כ הוי תרי קולי דהוי מהדדי אלא בתקיעה דתר"ת יש בסתוך בדיעבד על פירש"י דתרועה ב' כתות כל שהוא. ומעשה זה שלת עשה בכל תרועה רק ב' כתות יצת בדיעבד לכל ג' שברים לכ"ע הוי כשיעור ע' כתות וכן אם מתחל לתוק ב' כתות וכן אם מתחל לת יצת ולריך לחזור לרתש כל"ל כ"ל ועכשיו מהגין לכתחלה שלא לעשות ע' כתות בתרועה כדעת רס"י והתחיל תע"ש ות"ם מתחל ב' שברים כו' ל"ע דהא לדרכה העור והרב ר"י והפוסקים כתבו לכתחלה לת יהריך בשברים ג' כתות ואוקי כתב כוא כ"ע כוי ע' וא"כ הוי ע' ואפשר דע"ם הוא וכן נוהגין שלא להאריך בהן כ"כ בשיעור ע' כתות: **המנהג** שלא להוסיף על ג' שברים (מהרי"ל) ולריך ג' שברים שעשין בכל תרועה עושין קול תריך כוא ולא לת עשה

מה"ע. וכתב הב"ח ומ"ת לדעת הרא"ש דאין תקיעה תלוים בתרועה אלא לעולם שיעור תקיעה כע' פרומיסין ג"כ אפי' בתחר"ת בשבר ג' כע' פרומיסין. ואם לת האריך בתקיעה של תחר"ת ותש"ת ובתר"ת כע' פרומיסין. ואפי' אם לת האריך בשברים יותר מג' כתות על ע' כתות וא"כ הוי תרי קולי דהוי מהדדי אלא בתקיעה דתר"ת יש בסתוך בדיעבד על פירש"י דתרועה ב' כתות כל שהוא. ומעשה זה שלת עשה בכל תרועה רק ב' כתות יצת בדיעבד לכל ג' שברים לכ"ע הוי כשיעור ע' כתות וכן אם מתחל לתוק ב' כתות וכן אם מתחל לת יצת ולריך לחזור לרתש כל"ל כ"ל ועכשיו מהגין לכתחלה שלא לעשות ע' כתות בתרועה כדעת רס"י והתחיל תע"ש ות"ם מתחל ב' שברים כו' ל"ע דהא לדרכה העור והרב ר"י והפוסקים כתבו לכתחלה לת יהריך בשברים ג' כתות ואוקי כתב כוא כ"ע כוי ע' וא"כ הוי ע' ואפשר דע"ם הוא וכן נוהגין שלא להאריך בהן כ"כ בשיעור ע' כתות: **המנהג** שלא להוסיף על ג' שברים (מהרי"ל) ולריך ג' שברים שעשין בכל תרועה עושין קול תריך כוא ולא לת עשה

כן לא יצא (ב"ח מנהגים) ולא נהגו כן גם כ"ל מ"ש במנהגים ויעשה כו' פי' שם בב"ח פי' אחר והגיה לבד בהפסקה פי' שצריך להפסיק מעט בנתיים רק שלא ישהא כדי נשימה וכ"פ מהרא"י ז"ל: ג י"ב טרומיטין' ט"ס הוא ולי"ח טרומיטין וכ"כ המ"מ והג"מ והפוסקים וב"ח: ד שלא יצא דאין כאן לא ראש ולא סוף:

ה וי"א שאפילו וכו' ולמ"ד דתקיעה כמתעסק הוי הפסק (כמ"ש ס"ח) צריך לחזור לראש לתקוע תשר"ת ואם תקע תקיעה אח"כ בין תשר"ת הראשון לשני שיעלה לו לשני כ"ע מודו דעלתה לו בשביל א' דהא מצוה א' הן (לבוש) וברן' משמע דתקיעה זו נחשבת כתוקע לשם מצוה והוי הפסק (ועמ"ש ס"ח) אפילו למ"ד מתעסק לא הפסיד כלום ואם תקע כו' לא עיין ברן' וברמזים ובירוש' דקאי אמתני' ואז לא היו תוקעים אלא סדר א' דעדיין לא היה תקנת ר' אבהו ואפ"ה קאמר דלא עלתה לו כלל: ו והתנה דבתנאה מקרי שפיר מכוון אך לכתחלה לא רצו לתקן כך א"כ בשביל שלא יעשו לומר שא"צ אלא ש"ת: ז שבר אחר יראה מדבריו שא"צ לעשותם בנשימה א' ולפי מש"ל שצריך לעשותם בנשימ' א' צריך לחזור ולתקוע ג' שברים (הרא"ש ור"יו) ואף בתקיעות דמיושב' כ"ל דא"צ לתקוע ג' שברי' דבדיעבד סמכי' אמ"ד שא"צ נשימ' א' ולכן סתם הרב"י פה: ח שנמר התרועה פי' שעשה ג' כחות (מרדכי) ע"שב: ט אירע בתש"ת אפי' שבר א' כמ"ש סס"ח: י כמתעסק כו' כ"כ הטור אבל ברן' איתא דלא נחלק הרמב"ן שלא בתוקע לשם מצוה בנתיים אבל במתעסק למה יפסל דלא יהא שלא שעשה מלאכ' בנתיים דהא קי"ל שמע ע' תקיעות בע' שעות ביום יצא אפו מיירי שיש כל היום ולא דבר בנתיים או שלא שמע קול אחר מאדם או בהמה בנתיים והאי כמי כיון דקי"ל מתעסק לא יצא ה"ל כשלו שמע קול אחר וכ"מ בחולין ריש דף ל"ב ואע"פ שהסיח דעתו בנתיים יצא וכ"כ ר"י ולכן כ"ל להקל בזה מאחר דיש גדולי פוסקים דבכל ענין יצא כמ"ש הרן:

והפסיק

בשברים ד וצריך להאריך בתקיעה של תשר"ת (ד) כשיעור ג י"ב טרומיטין ומי שלא האריך בתקיעה כשיעור הזה והאריך בשברים לא קיים המצוה לא כמר ולא כמר:

ד ה ג' שברים צריך לעשותם (ה) בנשימה אחת אבל ג' שברים ותרועה דתשר"ת (ו) ה"א שאינו צריך לעשותם בנשימה אחת והוא שלא ישהא בהפסקה יותר מכדי נשימה ו"א שצריך לעשותם בנשימה אחת ויראה שמים יצא ידי כלם ובתקיעות דמיושב יעשה בנשימה אחת ובתקיעות דמעומד יעשה בב' נשימות:

הגה והמנהג הפשוט לעשות הכל בב' נשימות ואין לשנות:

ה אם תקע תר"ת בנשימה א' ב"יצא ליש מי שאומר ד שלא יצא:

ו ו"אם האריך בתקיעה אחרונה של תשר"ת כשיעור ב' תקיעות כדי שתעלה לשם תקיעה אחרונה של תשר"ת ובשביל הראשונה של תש"ת (ז) לא עלתה לו אלא בשביל תקיעה אחת ה ו"א שאפילו בשביל אחת לא עלתה לו:

הגה ואם תקע תקיעה אחת בין ג' סדרים ו והתנה שאינו מן הסדרים הוא הנמן מעלה לו אותה תקיעה יצא: (ג"י)

ז ח"אם טעה בתשר"ת ואחר שתקע ב' שברים טעה והתחיל להריע ט"אם נזכר מיד (ח) יתקע ז שבר אחר ו"אם לא נזכר עד ח שנמר התרועה שהתחיל בה בטעות לא הפסיד התקיעה הראשונה שתקע אלא חוזר ותוקע ג' שברים ומריע ותוקע אבל אם ט אירע בתש"ת או תר"ת הפסיד גם תקיעה ראשונה:

ח (ט) ו"אם הפסיק בתרועה (י) בין תקיעה לשברים או שהפסיק בשברים בין תרועה לתקיעה ז"וכן אם הריע שתי תרועות זו אחר זו ח"שתקע אחר התרועה תקיעה י כמתעסק שלא לשם תקיעה והפסיק

בה

אין לנו אלא שלא יאריך בשבר א' כשיעור ג' גניחו' שהם אפי' לכל הדיעות של שיעור יללות וזה אפי' בשברים של קשר"ק משום לא פלוג עם שברים של קש"ק ועכ"פ אין ראוי לקצר הרב' בכל שבר שעכ"פ ל"ל כדרך שהחולה עושה בגניח' כפירש"י וכ"כ בהג"א שם דכ"ל דלא יצא אם מקצ' הרב' והב"י כתב והעולם כא נהגו כן אלא מקצרים השבר כל מה שאפשר משום דלרש"י במעט שיחריכו יצא מכלל שבר והוה תקיע' שהרי לדידיה שיעור תקיעה הוי ג' כחות כל שהוא עכ"ל ובמ"ש נסתלקה הוכחה זו שהרי עכשיו לא אזלי' בתר יללה כלל כנלע"ד: (ד) כשיעור י"ב טרומיטין' כו' נמשך בזה אחר מ"ש הרא"ש כפ"ד שכתב וצריך למשוך בתקיעה של קשר"ק כשיעור ג' שברים וג' כחות כו' והוא ט"ס מפורסם דהא בעי' שיעור ג' שברים שהן ט' כחות ועוד שיעור תרוע' דהיינו ט' כחות דהא עכשיו הוה שברים ותרועה הכל א' וא"כ בעי' י"ח כחות בתקיעה כנגדם וכ"כ התוס' בהדיא שיעור ג' שברים וט' כחות אלא ודאי דצ"ל גם באשר"י וט' כחות ודברי הש"ע הם שלא בדקדוק וצ"ל בש"ע י"ח טרומיטין' (ה) בנשימה א' גם במנהגים פסק כן ח"ל ויעשה ג' שברים בלי הפסקה כלומר בלי הפסקת נשימה (ובס' שלפני מו"ת ז"ל היה כתוב לבד ההפסקה ועדת לפרש הדברים ובחנם טרח) היינו לכתחלה אבל דיעבד יוצא אפילו בב' נשימות שהרי פסק בס"ז דנזכר מיד יתקע שבר א' ועמ"ש שם: (ו) י"א שא"צ לעשותם בנשימה א' ז"ד ר"ת שכתבו משמו כן מטעם דנשמו ויליל לא עבדי אינשי בנשימה א' ובת"ה סי' קמ"ב כתב לדיע' זו יש איסו' אם יעשה בנשימה א' ואפי' דיעבד לא יצא והיינו בתקיעות של סדרים דתוקעים בכל פעם קשר"ק דאז הוה התרועה כמאן דליתא כיון דהתחיל בשברים ומביא ראייה מספ"ק דחולין דתשיב כה"ג תוקע ולא מריע כשהוא מריע מתוך התקיעה: ואיני מכיר ראיה זו דהכי איתא התם כיצד תוקעים פי' בי"ט שחל בע"ש דבעי שיני מאחר ע"ש אר"י תוקע ומריע מתוך תקיעה פי' קודם גמר התקיעה: ורב אסי א' תוקע ומריע בנשימה א' פירש"י ומ"ה הוא מפסיק בנתיים מיתיבי תוקעי' ולא מריעי' רב יהודה מתרן דה"ק לא מריעין בפ"ע אלא מתוך תקיעה: ורב אסי מתרן דה"ק לא מריעין בב' נשימות אלא בנשימה א' א"כ מהיכן למד בת"ה דהתרועה כמאן דליתא דהא משנינן הך ליסתא דלא מריעין היינו בב' נשימות אבל בנשימה א' הוה שפיר תוקעין ומריעין: ותו דנהי דאין שם תרועה שם עליה מ"מ הכא עיקר התרועה מצותה בכך שתהיה עם השברים ושניהם כאחד מקרי תרועה אלא ודאי דר"ת לא נתכוין לאיסור בנשימה אחד אלא דא"צ קאמר כמ"ש ב"י ובדיעבד יצא: וי"א דכאן היינו הרא"ש דכתב שיש לעשותם בנשימה א': ואף על גב דאמר ר"ת גנותיו ויליל לא עבדי אינשי בנשימה אחד מ"מ תרועה היא גנותי ויליל ובעי' שיהא התרועה כאחד בלי הפסק והכריע ב"י כדברי ת"ה שבתקיעות מיושב יש לנהוג בנשימה אחד ובסדרים בב' נשימות ואנו אין לנו אלא המנהג שכתב רמ"א כדברי ר"ת ומ"מ כ"ל דיש ללמוד להתוקע שלא יעשה שום שהיה בין השברי' לתרוע' ויעשה הכופים כל מה דאפשר אע"פ שיש בהם נשימה אחרת ואוי שלא יקרא התקרא להתוקע תרועה בסדר תשר"ת אלא ידלג קריאה זו ויעשה כן התוקע מעצמו ובמקום שלא ירצה לשנות לדלג המקרא קריאת התרועה בסדר תשר"ת מ"מ התוקע לא ימתין על הקריאה וימהר עצמו בתכיפה כל מה דאפשר כנלע"ד: (ז) לא עלתה לו: דלא מפסקינן תקיעה א' לשנים וי"א ס"ל דאין ריש מלעיל לסיפא ולא סיפא לריש הלכך אין בידו כלום: (ח) יתקע שבר אחר: דלא הפסיד סדרו כיון שגם התרועה שייכא עכשיו להשברים שעליהם הם תרועה בתשר"ת זה דעת הרא"ב והרא"ש מודה לו אלא דנחלק עליו באם נמר התרועה דלהרא"ב הפסיד סדרו וצריך לתקוע תשר"ת מחדש: והרא"ש ס"ל אפילו בגמר התרועה לא הפסיד סדרו אלא עושה ג' שברים מחדש ומריע כיון שלא הפסיק בקול אחר מה שאינו שייך עכשיו בתשר"ת ופסק כאן כהרא"ש ובמרדכי הביא דברי רבינו יואל שחולק על הרא"ב גם בריש דהיינו בלא גמר התרועה שעושה עוד שבר אחר וז"ל ולא עמדתי על דברי מורי שנתן חילוק בין היכא דגמר התרועה להיכא דלא גמר התרועה כי כל אדם המתחיל בתרועה במהרה יכול לעשות ג' יבבות וזהו שיעור תרועה ואפי' אח"ל שלא עשה כ"א ב' יבבות מגלן שאינו הפסק מה לי ב' מה לי ג' ע"כ וכתב מו"ה ז"ל ודבריו נכונים ולכך יראה דאף אם לא גמר התרועה חוזר ותוקע ג' שברים ואינו מועיל לעשות עוד שבר אחר אפילו עושה הכל בנשימה א' דס"ס הוה הפסקה באמצע השברים כו' עכ"ל וכן ראוי להורות דמה הפסד יש בדבר לעשות ג"ש מחדש כיון דאין ע"ז שום נדנוד איסור וכבר הפסיד ב' השברים הראשונים אפי' בשהיה ביניהם בשתיקה דאף על פי דקי"ל שהשתיקה לא הוה הפסק היינו שלא הפסיד סדרו משא"כ אם הוא בקול א' מן התקיעות ושתק בו באמצע ודאי אין מועיל אחר כך להשלימו במה שנשאר חייב כי אותו קול נתקלקל וצריך לעשות מחדש ומ"מ אם לא שתק באותו קול רק שהפסיק בנשימה ביניהם אע"פ שלא עשה כדין דהא צריך לגמור כל הג"ש בנשימה א' מ"מ לא הפסיד מה שעשה קצת ממנו ויש"ל הנשאר כיון שלא נתקלקל הקול בנתיים כנלע"ד נכון: (ט) אם הפסיק בתרועה כו': בכל אלו"ס דהוה הפסק ואפי' אם ב' תרועות בזה אח"ז מביא הטור י"א דלא הוה הפסק לחזור לראש אלא גומר הסדר אלא שהרמב"ן ס"ל כיון שהוא ללא צורך הוה בכולהו הפסק וכן פסק כאן ועמש"ל סי' תקס"ח ס"ב דגם בשומע התקיעות הוה הדין דאם שמע בנתיים מה שלא צריך דהוה הפסק וחוזר לראש דלא כמו שמחלק לעיל בלבוש מסברא והוא נגד הסברא לפע"ד: (י) בין תקיעה לשברים פירוש אפי' בתשר"ת ששייכה שם תרועה אחר השברים אלא שזה הקדימה ולא שפיר עבד דקי"ל בגמ' גנת אינש והדר יילי ולא איפכא: ומ"ש אחר כך או שהפסיק בשברים בין תקיעה לתרועה זה לא קאי אתשר"ת דא"כ היינו ריש שמהפך התרועה לשברים אלא דזה קאי על תר"ת שהוא מוסיף שברים בין התקיעה הראשונה לתקיעה הראויה שם כנלע"ד:

באר הגולה

(א) נגד הארון על שפה. וסי' מן מתיר קרחתי יה:

תקצא (א) שחין מזכירין פסוקי כו'. שאל פסוקי מוסף הלא נשבעה ור"ח דרגילי בהוולא אתי למעבי אבל בשאר דלא הוי עבידי לכך אין מזכירין לומן הלא מזכירים בה כיון תרועה או לאחר שתקע ג' שברים אחרים ואפי' שבר אחד בכל אלו הוי הפסק והפסיר נמ יב תקיעה ראשונה:

ם אם תקע שני תשר"ת או שני תש"ר או שני תר"ת בהונן ושערה בשלישי אין צריך לחזור אלא לאחרון שפעה בו פאם תקע (יא) בצד הארחב של השופר לא יצא:

כנה ואחר שתקעו לומר פסוקי מוסף ופסוקי תפרי העם יוזעי תרועה ותפרי ופחזירין בספר לתקועו:

יא והפסיק ואח"כ תקע. אבל אם הבל נעשה בתקיעה ש' תפילו התחיל להריע כשר כמ"ש סי' תכ"ה אם התחיל לתקוע ואין קולו עולה יפה והתחיל לתקוע עניין אחר בתוך התקיעה ש' כלומר: ודע דכל זה אפי' כתבו"ת תוקע בתוך התפלה כשהתחיל תרועה אם עדיין התרועה לא הגיע לו לתקוע מפני"ש כשעושה התרועה קודם שסיים הברכה אז כ' תרועות זה אחת ואין לו יותר: יב תקיעה ראשונה. ואם כבר תקע נמ תקיע אחרונה לותה תקיעה שולה לו במקום תקיעה ראשונה ונומר מעם ואילך על הסדר ואם עבר ולא נומר כמו שכתוב בסי' תכ"ה כאן שעומד בתפילת מוסף בשעת חזרת הש"ץ אינו מפסיק בתקיעות כלל אלא מתחיל ברחצה ומבר שמונה בתפ"ח ל' דעומר כל הסימן ואח"כ חוזר ותוקע תפר"ת פעם ג' ואינו מפסיק בתקיעות דתפר"ח כ' לתקן כך כלום דמה שתקיעות אלו באין אחר תפלת מוסף ש' לתקנו' ומ"מ לכתחלה יש לתקוע פעם ש' לתקנו' ומ"מ לכתחלה קפידת אחר שמפסיק בין הסדרי ותקע פ' ל' כשעומד קול שופר לחר גרע ל' דאין נכך כלום: ונ' ל' דבכל זה אפי' תקע בתקיעות דמיושב צריך לחזור ולא אחר שעמוד על תקיעו' דמעומד לכתין שבירך על אז צריך לעשותן בכל ברכה ג' מהם של תורה ג' של כתובים ג' של נביאים ד' וא"צ לחזור להם עיקר (ועפסי קפוקי) אפי' אם עשה בתקיעות של תורה ואם רצה להוסיף על אלו רשאי: (ויכול אם להתחיל בפוסקי) אבל אם עשה בתקיעות אחר התפלה אין נכך כלום:

תקצא אע"פ שהש"ץ מוציי' בר"ה וביה"כ אפי' הבקי מ"מ אין כל אדם יכול לעמוד מתחלה ועד סוף כמ"ש בסי' קכ"ד (עור) וגם לפי פירש"י ותו' לא פטר אלא מי שאים אדם גדל קיה יכול לסדר תפלתו ולפי' הר"ן אינו מוציא אלא מבני ברכו' אבל ג' ברכות מחויב להתפלל בפחד י"ע לכן מוטב להתפלל כל ג' בלחש כל אח ברכות ועוד כ"ל דאפי' בדיעבד לא יצא בתפלת הש"ץ כיון שהפסיקים טבעיו הפסק: יג ואומרים ג' מוספי כו'. אפי' קודם הקרבנות ת"ח אותו (עור מביאים לבוש ומ"ש בסי' תכ"ח): יד ואומרים ג' מוספי כו'. אע"ג שבתבו בסמוך ס"ג כתבו רמ"ח כתן לחודיעכו דאף למהגנו שאומרים הפסוקים יאמר אבל אם כבר אמרתם אלא אומרים ג' וכ"ת בר"ן מכאן אלא לומר פסוקי מוסף ר"ח משמע דפסוקי מוסף ר"ח אומרים ואפ"ה כתב לומר את מוספי ע"ב: במקום שהקהל מתפלל עם הש"ץ וסש"ץ תוקע ושעה לאומרו כו דתקיעות שעל סדר הברכות אין מעכבות וכ"ם מ"ל למעוט על סדר הברכו' ואף אם לא שמעו תקיעות דמיושב יחזרו ויתקעו אחר התפלה אותו סימן שעשה ודין (רשב"ם סי' רכ"ה): טו ומוספי כ' ל' המעה דלא נוהגין בים: ז ואין של תורה: ואם הפלים בעניה יגיע ה' ובתורתך. ו' ל' ובן כתוב בדברי קבלה. ובן בעי' עבדך הכניתים (ס' כ"ה): ו יגיע ואתפי' לכתחלה דמאי אלא לומר סוס פסוק לכל אם התחיל פסוק ג' לריך לומר כולם (כ"ה בגמ' ועור ל"ה) ומ"ש ל' דהתידנא שוי' עלייהו כתובה וע' כולה כת"ם הרי"ף גבי תפלת ערבית ולכן כתב רמ"ה לעזן דיעבד: ז לזרע יעקב. דאם לומר ש' עשו בכלל טובה אחרי אבינו האומר אברהם מתחר בתחות אבלאתר כי בישמעאל יקרא לך זרע. וכ"ל ריב"ם וכ"כ המפרש בנדרי. ובמ"ש כו' ע"ש: בכולם. ואריך עיון דהא מילתא אחר הקב"ה לאברהם שעשה לו יקרה על שם לכל יקרא לך זרע. וכ"ל ריב"ם וכ"כ המפרש בנדרי. ובמ"ש כו' ע"ש: בכולם. שהקהל מתפלל עם הש"ץ והש"ץ תוקע ושעה לאומרו כו דתקיעות שעל סדר הברכות אין מעכבות וכ"ם מ"ל למעוט על סדר הברכו' ואף אם לא שמעו תקיעות דמיושב יחזרו ויתקעו אחר התפלה אותו סימן שעשה ודין (רשב"ם סי' רכ"ה): יג ומוספי כ'. ל' המעה דלא נוהגין בים: ד וה' של תורה: ואם הפלים בעניה יגיע ה': ה ובתורתך. ו' ל' ובן כתוב בדברי קבלה. ובן בעי' עבדך הכניתים (ס' כ"ה): ו יגיע ואתפי' לכתחלה דמאי אלא לומר סוס פסוק ג' לריך לומר כולם (כ"ה בגמ' ועור ל"ה) ומ"ש ל' דהתידנא שוי' עלייהו כתובה וע' כולה כת"ם הרי"ף גבי תפלת ערבית ולכן כתב רמ"ה לעזן דיעבד: ז לזרע יעקב. דאם לומר ש' עשו בכלל טובה אחרי אבינו האומר אברהם מתחר בתחות אבלאתר כי בישמעא

תקצב תפלת מוסף בקול רם וסדר התקיעות ובו ד סעיפים:

א [א] מחזיר של"ח צבור התפלה ותוקעין על סדר הברכות למלכיות [ב] תשר"ת פעמים אחת ולזכרונות תש"ת ולשופרות תר"ת ויעכשיו נוהגים לתקוע למלכיות תשר"ת שלשה פעמים תש"ת שלשת פעמים ולשופרות תר"ת שרשה פעמים:

סעיף א (א) ויש מומרים שמזקנים תר"ת למלכיות פעם אחת וכן לזכרונו' וכן למוספות (עור נקם ר"ת ומנקנים) וכן המנהג בתרויהו תלו ונהגנו לומר על פעם אחר שתקעו א' היום הרת עולם ותקעו (מנקנים) ואפי' בסעדת סתן תוקעין לאומרי' היום הרת הבל לא תקרא: (מנקנים)

ב [ב] יחיד אינו מספיק לתקוע בברכות ואפי' יש לו מי שיתקע לו:

סעיף ב [ג] מנהג תוקעים לו קודם שיתפלל מוסף ואין צריכין לתקוע לו פעמים: (כל כוונ' נסם ח"ח)

ג [ג] (ב) [ד] לא ישיח לא התוקע ולא הצבור בין תקיעות שמיושב לתקיעות שמעומד (מיהו בטעמן התקיעות ג והתפלות אין הפסק) (תרדכי ומהרי"ל) ואם דברים בעלים סח ד אין צריך לחזור ולברך (עור) ואין צריך לומר שלא ישיחו בין ברכה לתקיעות: אם לא ה בענין התקיעות:

ד [ה] זה שתוקע בשחרית יושבין תוקע על סדר חברכות:

סעיף ד [ו] ויכוין תוקע מעכב ויכול ך לחר לתקוע לחלת ז ברמזי לעשות כך וכבר כתבתי לעיל סימן קפ"ו:

תקצג אם הברכות והתקיעות מעכבות זו את זו ובו ב סעיפים:

א [א] ברכות של ראש השנה ויום הכפורים ב מעכבות זו את זו שאם אינו יודע בלום לא יאמר מה שיודע מהם אלא לא יאמר כלום:

ב [ב] וכן תקיעות מעכבות זו את זו ואני מילי שאינו יודע אלא מקצת הסימן אלא יעשה אותו מקצת שיודע. א [ג] אבל תשר"ת תש"ת תר"ת אין מעכבין זה את זה ואם יודע לעשות (א) אחד מהם או שנים ג עושה:

כלל [ד] מנהג מקומות לתן מעכבין התקיעות וכן התקיעות לתן מעכבין הברכות ולתן מהם יוצא ידי חובתו מעכב (ר"ן סוף ר"ה) ד ואם התפלל קודם שתקע יצא:

תקצב (א) וי"ח שתוקעים תשר"ת כו' ד' ר"ת שהקשה עם לתן שתוקעים תשר"ת תקע תר"ת ותשר"ת תקע תר"ת ותשר"ת תקע תש"ת ותר"ת תקע תש"ת ותש"ת תקע תר"ת ותר"ת תקע תש"ת ותש"ת תקע תר"ת ותר"ת תקע תש"ת ותש"ת תקע תר

תקצד (א) תקן תכירו יכול להוציאו דחתרי סופר מברך ובור יגאל דוקא בכ"ם ותפלת שמעה לסמיעון לפי' ויד מסיק בתפלה שלח בתקנה לגאל בלחש ויש תולקים ס"ל דתקן חיטוך כאה:

תקצה (א) לפי שלתוספ' נהגו כו' בשור כחוב בס רע"מ הטעם כדי לעורר המון ע"ל פי' שלח יקורבו עליהם אחר התפלה שהולכים ותוכלים ויתפזרים לומר שחיים מלחים יום הדין (וכחב עוד דיש לחיכחב כו' למדנו שיחידים מן הציבור לחקוע לחקוע אחר התפלה אם חיום שוחר כן תין עיכובבדב' שנהגו ולי ע"ל. ומשמע מזה דחיקשר לחקוע לחר שיגיד ידי חובחו והר"ר יצחק קרקי עלי"ע בשם) משמע מזה דחין לנו לחקוע בי"ט חפי' ראשת חלח בשעת הדחק כי"ט חפי' ראשת חלח בשעת הדחק מדין שחלמוד מי שהלנו לחקוע בשבילו שחין שלח מלח בשבת. כחים בגמרא גבי מקוחת דמוסף מפני עילכות שבת חין חיל"ת שמוכחים לחני מי שהלנו לחקוע בי"ט חפי' ראשת חלח בשעת הדחק. ולי נרחה דר"ל כי חתי דר"ל דר' יוסף מיירי בי"ט ולח בשבת דהוה ליה למימר כחתי לה פי' כחו' דסך

א ים מקומות וכו'. התחילו ח"ל ללמוד כל יום דכיון שהתחילו התחילו. ועוד התעם דשוחר להתענות התענית חלום דהתענו׳ עיכב הוא ט"ו ח"ל ומקרי כבר עכ"ל ד"מ סי' תקכ"ט וזה הטעם הנכון ללן מוב להחמיר עמ"ש סי' תקכ"ז סעיף כ"ב דלכ"ע לכתחלה עיכ"ל דלכתחלה אסור לכתחלה ז"ה כתב וים מחירין להקל וכו' דלית ולית עיין במהרי"ן ולשון הצמ"ג העתיתי ס"ק ד' תקכ"ז לתו דוקא: ב ח"ל להתענות וכן עשה מעשה הר"ח לוהתירו בס' מקוי ידות: ג התחילו כתוב בתשוב' מהר"ם מינוז ס"ק מהר"ם התענה וקידש בביתו קילוס רבה ומחר הטעם לפי שהוא לחורייתא עכ"ל. ועשיתי רפ"ט דהלן קי"ל שהוא דרבנן ועיש"ם רסי' רע"ח ומ"מ ל"ל דבלילה של ר"ה לחוש להתענות כתו בשחר י"ט כמ"ש סימן תקכ"ט ע"ש לכתחלה לה הרהורו אלא ביום ולה בלילה: ד התענית חלום: והם הוא ספק ספק הוא מהחלומות שהתענים בשבת לין להתענות (ב"ח): ה אל יתן. ומי שהתירה ח"ל כהלעיל כ"מ מהמנהגים והטור: ו וח"ל למיקד: לפיכך הל בשבת (שם): ז דמלום להתענות ל"ל דם"ל כמ"ש רסימן תי"ח כשם רי"ו דהחלומ' דבשלה מגילת התענית לין לחוסר להתענות בר"ח ועבד"ה דף י"ג וכ"כ כלן ושם: ח כי"ם מפני שהם ימי דין (שם) כלומר ולין שייך לומר תעניתיכו. כתב הכל בו מי שהתה להתענו' בר"ה ל"ל להתענית לעולם ע"כ. וח"מ ל"ל דכריך התחם כמו בשחר נדרים. ול"ד למודר בשבת הו בי"ט מ"ר ד"ח שכריך להתענות בר"ה על"כ. ונ"ל דמיירי שקבלו בלשון קבלת תענית עסימן תקע"ג וכל שכן בשבת:

תקצ"ה

א ר"ה שחל להיות בשבת (א) אוסרים צידקתן בפנחה: הגה ויש מתירים עלה לתומרו (ר"ן פ"ר"ה ומהכ"ם) וכן נהגו מהכ"ם:

תקצ"ט

א לילי ר"ה שחל להיות במוצאי שבת (א) אוסרים ותוריינו:

תר ביצה שנולדה בר"ה ודיני הקידוש • ובו ג' ס':

א ביצה שנולדה ביום טוב הראשון וכן מה שנצוד בו וכן מה שנתלש בו (א) אסור בשבו:

סעיף ב וכבר נתבאר לעיל סי' תקי"ג סעיף ה' וסימן תקט"ו:

ב א בקידוש ליל שני (יכנס א בגד חדש) (הגהות מיימוני פ"ל מהל' שבת) ומ"ש (ב) פרי חדש ואומר שהחיינו ואם אין מצוי בגד חדש לו) פרי חדש ג"ס כל זה ב יאמר שהחיינו:

אם

תקצ"ה (א) לתומרים ניזוק הדין שהרי לתומרים ניכנסים כמ"ש ו"ח ס"ג הה"ג:

פעיף י"ב הוא:

תקצ"ט (א) לתומרים ולתוריינו לף על נב דר"ה אינו רגל לתומרים ולגיכנו רגל דמדר התיקון הוא לתומר כמו שנתבאר בסימן:

תר (א) לתומר בפני ח"ע דר"ה אינו אלא יום אחד ומ"מ ביכני יכח מת"ע הכח לתומרים דתרוייהו חדא קדושתא הוא (ב) פרי חדש: דכיומא לריכתא ומי ואין יתר שהחיינו על היום ב"ס ביום ל"ה לגה לעניין ביצה ומחוכר להשר על זה כזה לכל ל"ח ביניהם לר"ה לגה לעניין ביצה לעשות מלאכה ולטלטל דבר שאין מתירין אלא לאוכל נפש ולא לעשות מלאכה ולא לטלטל דבר שאין צריך לאוכל נפש ולא לעשות מלאכה ולא לטלטל דבר שאין צריך לאוכל נפש פעמים הוי שוטים ב' ימים ח"ח עלה היה ספק ב' ימים ועיקר והיו נוהגין יום ראשון בקדוש ולעגין זמן לתומרים מת"ע היה ספק יום

ועיין מה שכתבתי בזה בס' מקור חיים סי' תקפ"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקפ"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקפ"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקפ"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקפ"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקפ"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקפ"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקפ"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תקצ"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תר"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרי"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרכ"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרל"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרמ"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרנ"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרס"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרע"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרפ"ט ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ' ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ"א ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ"ב ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ"ג ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ"ד ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ"ה ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ"ו ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ"ז ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ"ח ס"ק ב' ובס' מקור חיים סי' תרצ

תרד א ואסור להתענות בהי"כ כדי לאכול ולשתות (נרמז ד' ה'): ב אין נופלים על פניהם בערב יום הכפורים: ג אין מוחרמים בו ואין מנדים בו ואין עושים בו שום עסק של חול ואין מספרים ואין מסתפרים ואין רוחצים ואין סכים ואין מנעילים ואין לובשים בגדים נאים ואין עושים בו מלאכה כלל ואין מבקרים בו חולים ואין מודיעים בו שבח לחבירו ואין שולחים בו מתנות ואין מקבלים בו פנים ואין אומרים בו שירה ותשבחה ואין מנשקים בו את הנפטר ואין מספידים בו את המת ואין מתענים בו תענית חלום ואין מתענים בו תענית צבור ואין מתענים בו תענית שאול ואין מתענים בו תענית לבנה ואין מתענים בו תענית לחש ואין מתענים בו תענית לקוי ואין מתענים בו תענית לקוי ואין מתענים בו תענית לקוי

תרן שיפיים אדם חבירו בערב יום כיפור' ובו' ס':

א סעבירות שבין אדם לחבירו °אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסנו ואפילו לא הקניטו אלא בדברים °צריך לפייסו ואם אינו מתפייס בראשונה א יחזור וילך °פעם שניה ושלישי: °יוכל פעם יקח עמו שלשה אנשי׳ואם אינו מתפייס בשלשה פעמים ב °אינו זקוק לו (מיהו יתחר כחר כך לפניי׳ שמקש ממנו מחילה) (מרדכי דיומת ומהרי״ל) (א)°ואם ב הוא רבו צריך לילך לו כמה פעמים עד שיתפייס: כגב ג המבזה לא יהיה מכובד מבזהו (מהרי״ו) ד (ב) °אם לא מתכוון לבזות המכבד מחילה (גמרא דיומת) ואם (ג) הוציא עליו שם רש ד ויש צריך למחול לו: (מרדכי וסמ״ג והגה״מ פ״ב מהלכות תשובה ומהרי״ו)

ב ן°ואם מת אשר חטא לו °בניא׳ בני אדם ועמידים ז על קברו׳ש״ג ואומר חטאתי לאלהי ישראל ולפלוני זה שחטאתי לו׳(והגהו לפקח החוב מחילה בערב י״כ׳ מרדכי דיומת)

ג יתקנת קרסונינו וחרם שלא להוציא שם רע על המתים:

ד יכול למבול וללקוט (ר) מתי שרצה רק שיהיה קורם הלילה כגב ואין צריך למבול (ה) רק פעם אחת ודיו׳ ח מקום קבי (ו) ומה הדין להמלמ״ד קבין מים ט נמי מהני (מהרי״ו וכל בו ומבו״ן) מי שמת לו מת בין רחם למבה ביום הכיפורים °מותר לניחון ולעבוד בערב יום כיפור דיום כיפור מנעל מבעה (מהרי״ל בפ׳ שתמות) אף על פי שכבנו מלה לרחון כל מלמים שני לח מלוה מוחר: (דעת עלמו)

תרן סדר הוידוי במנחה בערב יום כיפור' ובו' ס':

א °צריך להתודות במנחה °אקודם סיעורה המפסקת:

כגב ויש׳ל לוסרו לחר שמבר תפלתו ו״ל °לומרו ני״ב °בחוך התפלה: (סור)

ב (א) °אין צריך לפרש החטא ב °ואם רצה לפרש הרשות

תרן אקודם בעודה. שמא יחרע דבר קלקלה בפעודה ולח יוכל להתעודות: ב ואם רלה לפרש

חלה שרחה מהרדכי דשמח מסבירה לקקוהו הה לולו דחי׳ היה דסה לחזרילן דסהה שרי כוליים וכל שהות דרך הסלב׳ דחי׳ היה סבורה לום דסל לימו סוה בדלך כי׳ל לעניין מלה בסחה בהשפה מ״ם כלן היו מחרי׳ כיון שהוב סוה סהיחר ום״ם על הגב הוה מרחם הטע׳ דחם יעלילם בר״מר יש לחוש ממה נחש׳ככל׳ שכן דרך להשליך עם נביחות ושמח יחדמן לל׳ נביחה ושלוך עם ושמח יהלכלכו ישרחל ולח יעשה כן לכחחלה חשל״ב בגב פחן דרך להשליך עם נביחות רוב פעמים ככל׳. והטעם הוח כי יחלי לרחם על הבריות שירחטו

עניו מן השמים:

תרן (א) ואם הוח רבו כו׳. כ׳ הת״ם דרמב״ם יליף לחלק בין רבו לחח׳ מדחתרי׳ ב׳ בחרת דיומת דרך חוזל לפייסת ר״ח מלטר מי״כ׳. ומקרי היכי עביד סכי והלר״י בר חנינת כל מבקש ממו מחבירו לל יבקש ממו יותר מג״פ ומסני רב שלני מיים׳ רב היה מחתיר על עלמו חיך לן לנו הוכח לחלק בין רבו לחח׳ל דרמב״ם פי׳ דרב שלני מיירי׳ח היה רבו של רב ולפ״ז לחזל סוס דרב מעניין להחתי על עלמו דלח כפרש״י ות״ב ק׳ מ״ע חח׳ל לח מעניין הגת׳ דחתיר על עלמו היה כפירש״י ואם ילחתר לחבור לו להחתיר כזה יות׳ מהדין ל״ל הטו׳ ס״ע שבחבו ת״ל דוקח ל״ע יותר ולחתר הרמב״ם וטור ס״ל דוקח לח לחחות כמי שרוצה לבקש יותר הם רב היה מחתיר וכפירש״י כן ני״ם הם והח דלמדו לחלק בין רבו לחח׳ל לח חבח רב לימדו כן חלח דחת דב לח היה מלחיר על ר״ח חלש ער״ח היה ברחם וחב״ל

מקום רבינו הקדום הלח דלמדו כן מדחתר״ב״ח המבקש ממו מחבירו כו׳ מיהא דוקח בחבירו חבל לח רבו ות״ב מסחבר עד שיפייסנו כל״ל בזה: (ג) אם לח שיכוין לעובת המבקש. היני יודע מקור לזה ובנת פרבי יר״ח היני עביד הכי הח חבן המוחל לח יהיה חכזרי ומבני דחזח בחלמח שרב היה רחם ישיבה במקומו והיה דוחב מן החים׳ כי חין מלכיח ניבעת כו׳ ללח לחייש כי היכי דלימל רב ולבעור חוריית׳ בבבל ולח מלינו דבר מזכר רמ״ח כחן ומח״ז ל״ל פירש דרמ״ח מפרש הגת׳ שר״ח רלה שרב יהיה לרחמיו ועיין ערכי בבור ולח יוכל ללמוד ע״כ דחם חוחו לבבל ללמוד חבל קם מכ״ל לרמ״ח לפר׳ שלח כדברי רש״י ולעני׳ דרמ״ח מפרש ב״ל כרמ״ח חלח דלמד ממנו לזה כי היכי דשם לח מחל רבי חנינת בבבל משום שהיה לו ת״ב חם היה מבקש לעוכתו על המבקש כי היכי שיהיה מנעלו הערל הרשו׳ בידו: (ג) הוסיף עליו ע״ב דחתרי׳ ור״ל דחם לח מחל לו מחילה עולמית משמע פי׳ שחין המוחל חכזרי בחין מוחל לבל חם רלה לחחול הוח מחילה מ״ם חם מת חותו שחעת לו מהני לעניין זה לף שהוציח עליו ע״ב דחתרי׳ שהיה קיים היה מוחל לו: (ד) מתי צריכה. ועכ״פ טוב הוח שיעבול קודם תפלת מנחה שמא מתחוה וכן נהגינן: (ה) רק פעמים בלח וידוי. חבל בעבירות נהגו הכנה להתודות במקום קודם תפלה ע״פ קבלה מהרי״ו לוריח ז״ל ונהגו בעולב״ם כמה: (ו) והיכה דהעלה ע״ב קבין. מ״ב דהוח שיעור ע״ז קיחר״ע פולנים ובמדינ׳ מערבי״ן יש בבל קיחרע פולנים שבי זיידליך ויהי׳זיידל״ב:

תרן (א) חין לריך לפרש החטח. בעור כ׳ חחלה הפלוגחת שם לריך

עטרת זקנים

תרן א ואפילו לא חקניטו כ׳. ואל יאמר הרם חו סיור חני׳כ׳ יפייסנו חלח בעני׳ כ׳ ואם חינו מבין לבעור מ״ש בשחר ימות השנה חע״פ שרחוי לילל חדם לעיים חבף ער שמשעון בעגרן ס״ם יכול להפיים ליו חת׳ל כן משמעות הר״ח פ״ב ה״ב ואם חינו מבין חלח בעני׳ כ׳. וצריך לפי׳ סו בבל פעם בפרן ר״ל חחר כרחה׳. חנא שנא כרחה׳ ועת שנא רבשלים ני״ר רלון ל״ר לרלון (בחרי״ל) ואם רלה להחסיר קל עלמו לית׳ממע יותר מב׳ פעמים הרשות בידו חם חין שם בזיון חורה (משמעות הש״ם) וב״ל החוקל לח יקח חבוחי לשוכת החוקל ח״ב ל״ה ובחנ״ל ל״ה ובחנ״ל ל״ה ובחנ״ל

א"ח תרז תרח הלכות יום הכיפורים מגן דוד פ"ג

בחטה מפורסם אלא בחטה שאינו מפורסם לכ"ע אסור לחתרו בקול רם כדלהיא לקמיה סעיף כו' (וכמ"ש בסי' תכ"ה) דודאי אתורתי לא פליגי אלא בחתיכה ב' בסוטה דף כ"ב מחקו תפלה בלחש אלא דרבי שמעון סבר דאפילו בחתיכה אחת מפורסם אסור לחתרו בקול רם ורבנן סברי דבחתיכה אחת מפורסם שרי ומתוך דברי רבי שמעון נראה דאפילו בחתיכה אחת מפורסם אסור לחתרו בקול רם ורבנן סברי דבחתיכה אחת מפורסם שרי ומתוך דברי רבנן נראה דאפילו בחתיכה אחת מפורסם אסור לחתרו בקול רם ורבי שמעון סבר

(ג) ואם יודע כו'. כתבו התוספות ס"פ ח"ב בדבר שאין יכולים להתענות בתוכה אם לא לתרץ להתענות כדאיתא בפרק בתרא דתענית (דף כ"ח) אם יקבלו בשוגג לפניהם מי שנוהגים לעשות כן בדבר שאינו ודאי אבל בדבר שהוא ודאי כגון שהוא בתוך ז' נקיים אין מקבלים אותו בשוגג כו': (ג) אך יודעים בבירור שלא יקבלו מחמת טעות שיהיו שוגגין כו'. נראה דאפילו בעידנא דלא ידעי כלל שהוא יום הכיפורים אין לקבל בעי"ב אלא לפי מה שהוא מרגיש בגופו שהוא תענית דאי לא מרגיש בגופו שהוא תענית אין לקבל בעי"ב כלל ואפילו אם יאמרו מכאן ואילך לא יקבל בעי"ב משום שלא יתענה על בע"ב ג"כ מ"מ אין לקבל בעי"ב כלל כמו בשאר ימים כנלע"ד:

תרי (א) מקום שנהגו להתליק כו'. תפי' מקומות להכווינו לדבר מ' דהיינו לבטל תשמיש דהתליק מיהו אחטר לעשות נגד תור הגר ואחר דלתליק כוונתו שלא יראו, אחתיה תוה לה ותיע"ש דאחטר לו נמי עליה מ"מ מידי דהוה לגמ' לתיובתיה מחבתו המלאה דיום מה: (ב) להרכיה נרות כו'. דהרמ"ו ובקדם ה' מכוונד ה"ב וכיון שאין לכבדו בתלילה ואחים בנהנו נכסות בקיה וברוח הוה ל"ל כבוד היו'. ואין מקבלין שבוה מותר להדליק בב"הכ"נ בשבת: (ג) נס הוה בגד מיוס: יש ל"מ בוקי מעיים אבל לאבל דלעשה בחשון אחטר לעבוס הקו'של' ולעשה הכ' מיתרגמתה דכסותך על עשה הכ' ולוכס לא הפסיד:

תריא (א) והתירו לקבל יוק'. פירש"י לנוקי העליון מהקלחי' כדי להשתמש מיהו מוכנים לתוקן ומרי משום דהוי מילי מרות' מזמן ואילו לוכל על'. והר"ן וסת"ם פ"ו מהל' מביאת עשור פי' משום עגמת נפש בדי שהחה קל לחזון והוה כמו שיש לופת בסלו ותדבריהם כפי' הפני' דלתו משתמש בפי' הפני' דלתו לפניהם:

(ג) גם כוה בגד מיוס ועל ידי זה לב כתוס נכנס ונפגם: (ל"מ מהגהות מיימוני פ"ו דשביתת עשור)

תריא שלוש יום הכיפורים דינו כיומו' ובו ב סעיפים:

א יום הכיפורים לילו כיומו לכל דבר וכה הם הדברים האסורים בו כלאכה ואכילה ושתייה כיכה נעילת הנעל השמש הטמה: ואין היום כרת אלא על מלאכה ואכילה ושתייה:

ג כל מלאכה שחייבים עליה ביום הכיפורים וכל שבשבת חייבים עליה בשבת גם ביום הכיפורים כן אלא שבשבת זדונו א כסקילה ויום הכיפורים זדונו בכרת וכל שאסור לשלטלו בשבת אסור לשלטלו ביום הכיפורים (א) ויהתירו לקנב

דהתן מקום שנהגו כו' מחמת היש מדליקין על השלחן ולא בחד וכ"ח שם סוף יומא שבת ול"ל דוק' בחדר מטי' שהחמים לבבל בבתי כנסיות וכו' מחמת לבבל בבתי כ' ול"ל דוק' בחדר מטי' שהחמים להזכו' כמ"ש כתן ול"ח ב"ש

פעור מחצלתין והתוכל ני"כ כה"ח סי' תכ"ם סכ': ב לקנב ירק. פירש"י להסיר העלין המעופשין ושקורי"ל כיון שהן העלין הללו פסולת גמור ולא רצו לקרות פסולת ותפשר שרצוים לאכילה ע"י הדחק אין כזה בכלל תלא פסולת וכי"כ מותר ואע"פ שמחכן ומתמר חייב משום טורר חתם נדברי לחיים ע"כ ומ"ם רמ"א ויקלן המחבר חיטו ר"ל דק דק ד"ל כ"ש חיטו מותן עכו"ם ע"ט וכ"ש וי"מ שיקנב חיטו למחוק העלים מן הקלחים כדי להשוותם חיטו מוכני לתחכן ולפרמן וי"מ שהו שדחיה ירק עכו"ם דשכיח שהטע שהתירו זה משום עגמת נפש ורוחה ומתקן ואיטו אוכל ודוק מן החמת ולמעל מחומפה לחכילה כפירש"י ור"ן שהתירו כדי שלא יצטרך לתקן הכל בערב ותהא נפשו עגומה עליו אבל קוד החמת כרוחה כמתקן לצורך היום. וי"מ דקודם מנחה גזרי' דלמא אתי למיכל מיניה משא"כ לאחר כיון שהוא קרוי לעת החוכל דומה כמי שיש לו פת בסלו ע"כ וכ"כ מ"א (עמ"ש סס' תרי"ב) וא"ל דמיירי בירק שאינו נאכל כמות שהוא מי ד"ל כוי מוקמה דלא חזי לאינשי לקטני' עמ"ש סי' ש"ח סל"ח ע"ב: ג מסחקים בלחוצים. ודוקא על הסלתן כתב סימן ש"ח סי"ח דלא כ"ז:

תריב א אבל לאסורה לאכול:

ב שאכל עי"ט. אבל אם אכל כיצד כיה"כ לאכול נפש חי' על הכוונה רחזון: ג על אכילתו. ומיהו אם אכל עד עקר כמוזנו אפילו אכל מבושם פעור (ב"ח) וא"ל דאבל לפי מה שמיבי בנפשו: ד עני בשעיה. ופשוט דמותר להריח וטוב לעשות כן למלות מנין מלח ברכות וע' בסל"ה: ה ותומן חי פעור. ל"ל דוקא כשמבשל כשמשליכין לחוכו על האדן כמ"ש בי"ד סי' קכ"ג ס"ו ובגמרא משמע דבתומן הרב חיבו ולדחקו כזה הרב"י והד"מ ובלחות הסל"ח דלדרבה כשהוא הרבה תומן חזק עפי מזיקו והעיקר כמ"ש הב"ח דקקר תמוזו דכשהוא הרב חייב וכן הניח ברח"ש וכ"מ ברח"ם ס"ו דברכות שכתב הי דמברכין על התומן מיירי בנותן תומן הרב לתוך התרק וכו ע"ש משמע דבלח תרק לפי הרבה לח חשיב שתיה ע"ש:

מותר

תריב איסור אכילה בי"כ ושיעור כמותו: ובו י"ם:

א האוכל ביום הכיפורים (א) כלאחת הנזכרו חייב (ב) ואוא פחות מכביצה מעט ושיעור זה שוה לכל אדם בין לענין בין לענין סלע הזכוז:

ב כל האוכלים מצטרפים לשיעור זה (ג) אפילו סלא שעל הבשר וצ"ל שעל ירק אבל אכילה ושתיה אינן מצטרפות:

ג אכל וחזר ואכל אם יש מחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין:

ד שיעור אכילת פרס יש אומרים ד' כיצים יש אומרים ג' כיצים: (ה) סותקות. הסל"ח)

ח (ו) הא דבעינן שיעור ד"יינו לחיוב כרת או חטאת א אבל איסורא איכא בכל שהוא:

ו אבל אוכלים שאינם ראויים לאכילה או שאכל אכילה נפה כגון מיר (ח) על אכילה ב שאכל ערב יום הכיפורים (ו) עד"שקע במזונו פשוט:

הגה ואם אכל מאכלים מבושמים או מתובלים ג על אכילתו חייב דרוחא נפשמת בהיתה (כל בו) ואסור בי"כ לבשם דבר להסיר ריחו אפילו אינו אלא כשמים ועי"ל סי' תקס"ו סעיף ג' בהג"ה:

ז אכל עלי קנים פשור ולולבי גפנים שלבלבו קודם ר"ח פשור רעץ בעלמא הם ואם לבלבו (בארץ ישראל) קודם חשנרה ועריום הכיפורים חייב:

ח כ"כ (פי' שכשם ופלע לוחם בסיכין) פלפלי או וננבילא (ט) אם הם יבישים פשור דלא חזו לאכילה ואם הם רטובים חייב:

ט השותה ביום הכיפורים כלא (י) לונטין (פי' מלח פיז) חייב (יא) משערי לונטין שם כדי שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה כאלא לונטין (יב) והוא פחות מרביעית באדם בינוני וכל המשקים מצטרפים לכשיעור:

הגה ומה מסקין מהיין רלוין לסייה כגון ציר או תורייסה (יג) ותומן מי פעור מבל תומן מזוג חייב (טור)

שתה

לפירש"י לא מקשה הטור מידי שם על הטעמת חמין ולפירש"י הא דאסר קודם מנחה משום דלא הוי תענוג ואסור משום שבות: (כ) והלידה נהגו להתיר. הטעם שו' דתי' בגמרא דלחיכה דמיחזי פירוש שמתרפי לקטוב הירק קודם המנחה:

חריב (א) בכותבת הגט

חייב לחיכה למירק למה כת' הטור והש"ע דיבת לחיוב ולטעין לאסור אפי' בכל שהוא כמ"ש ה' ואין דרך הטור והש"ע לכתוב דלא לאסור וכזה רגיל הטור לדקדק בי"ד הרבה פעמים ולכן נראין הדברים כמ"ש בסי' תכ"ה ס"ב דמחכילין לחוכה מכיון כדי שלא יצטרך לשיעול ע"ש נראיין לחו לדעת השיעור של חיוב וכן חי' בי': (ב) ואוא פחות מכביצה מעט. ל"ל דלקמן לחת שיעור לחכה בכותב ואח"כ פחות מכביצה דמשמע דהשיעור בכותבת ומכאן לן לחת עם הגרעין קאמר אז לא וכדרום תמרן עוד שם שפ"ח אי השעורין בחללו פי' בחללו שם בין הכותבת להגרעין משמע דבכותבת ע"כ פסק ה' השיעור מעט פחות מכביצה כזה יתבאר לן השיעור: (ג) לפיל מלח סעל הגבר. דמלח ונידוי הוי לכל הכי ולא חשו לחומרי מקאי: (ד) הא דבעי שיעור. עמ"ש סימן זה ס"ו: (ה) על אכילה שלמה כו'. דלא"כ היכי מצטרפת לה אכילה נפה דע"כ לא מיירי אלא בכזית ומיהו חומר דיעבד לחין לכחלה לא ובני חוכלין שלין רחיים כתב הטור כשם רבינו ה' דאפי' ה' חומרים כתב דאין לנהוג כן מכח תרדות כזה שלעד"ז לחין מחלוקת כמ"ש בסי' תי' ויש לעיין בדברי רבינו ה' דאתר לין חשוב כאוכלין שלין רחיים דהא חומרין לחין רחיים כתב הטור כשם רבינו ה' דאפי' ה' חומרים ובני חוכלין של

תריג איסור רחיצה בי"כ וכו' י"ב סעיפים:

א [ה]אסור לרחוץ ביום הכיפורים [ו]בין בצונן ואפילו לחושש אצבעו במים אסור [ז]ואם היו ידיו או [ח]רגליו או שאר גופו מלוכלכים (א) במים או בצואה [ט]או שנתף דם מחטטו [י]מותר לרחצם [כ]שלא אסרו אלא רחיצה של תענוג:

ב [ל]נוטל אדם ידיו שחרית [מ]ופברך על נטילת ידים ויזהר שלא [נ]ישוי עד סוף קשרי אצבעותיו (ולא יכוין להנאת רחיצה רק להעביר הרוח רעה מעל הידיים): (הגהות מיימוני)

ג [ס]אם הטיל מים (ב) ושפשף בידו אם עשה צרכיו [ע]וקנח מותר לרחוץ רחוה ליה ידיו מלוכלכות (ורוחץ עד סוף קשרי אצבעותיו)

ד [פ]ואם רוצה להתפלל אפילו לא קנח נסי מותר לישוי עד סוף קשרי אצבעותיו:

הגה [צ]וכן כשן ג כשולה לדחוק נושל ידיו לפי שכן עבודת כל רוב ר"י בי"ט ושברי"ן) וכן חפי' בין הדרך ורגליו כהות מותר נרפקן (בית יוסף בשם הגהות מיימוני וסמ"ג ושור הלכות ס"ב):

ה [ב]מי שהוא אסטניס ואין רעתו מיושבת עליו עד שיקנח פניו במים מותר:

הגה ונהגו כשם להתפלל ואחר כך נוטלין ידיהם ד קלת רפואה נהגו להתפלל (מרדכי פ"ק) ומסר נרחק פרי ביום הכיפורים כשו שנתבאר לעיל סי' תקס"ו סעיף ג':

ו [ק]החולך לבית הסדרש או [ר]להקביל פני אביו או רבו [ש]אומי ה שנדול ממנו בחכמה או לצרכי מצוה יכול לעבור במים עד צוארו שם [ת]ויספשף כדי להוציי מפשפוש חרטומים ידיו ופיו [א]ויחזור וקח בליבה אבל ביום כיון שמתפללין כל היום ס"ל: ג

העולה לדוכן. וה"ה ליום במקום שנהגו (ר"ם הלוי רדב"ז ס"ן): ד קלת רפואה. אבל משום רפואה גמורה מותר לרחוץ דלת נרע מתי ידיו לכל הרעות ואף באינו מתפלל בקנה מאה שיברך אשר יצר (טור) ג בשי שהוא אסטניס ואפי' מי שאינו אסטניס יש להקיל באם יש לו לילוך על פניו או לפלוף ע"ג עיניו ולא נרע מאלו היו ידיו מלוכלכות ס"ם צריך ליזהר שלא יזיז אלא במקום שצריך (טור בב"י) ג להקביל פני אביו או רבו. דמקרא באם אין לו דרך אחרת לילך לפניו רבו (מהרש"ל בב"מ ריש ג בת שבת):

עשרת זקנים

תריב א מותר ביום כפור באוכל וכשקין ליתן לקטנים ולא לישיינן. כגון הא דר"ם לשותות באם הוא צמא ובזוהר כי כוחו הצלת הצמא משום דאין יצה"ר מתאוות אלא לדברי איסור הלכך שפיר דמי למיעבד הכי (כל בו בשם הירושלמי) ג ואם ידיו ב [ש]אין מתפלל בקור לחזרון ולאו דוקא הצלת קאמר אלא ח"ה אשר יצר החוי רבר שבקדושה נמי אינו יכול לברך בלא נטילה (ור"ן) ס"ן) ס"ם נראה שיש לא עצמו לידי חיוב בנטילת על ידי שקנח וישקשק שאו מחויב לישול ידיו לכל הרעות ואף באינו מתפלל בקנה שברך אשר יצר (טור) ג בסי שהוא אסטניס ואפי' מי שאינו אסטניס יש להקיל באם יש לו לילוך על פניו או לפלוף ע"ג עיניו ולא נרע מאלו היו ידיו מלוכלכות ס"ם צריך ליזהר שלא יזיז אלא במקום שצריך (טור בב"י) ג להקביל פני אביו או רבו. דמקרא באם אין לו דרך אחרת לילך לפניו רבו (מהרש"ל בב"מ ריש ג בת שבת):

פרי הרש

סימן תרד

ו מותר ליגע. ול"ד לחתן בפסח כמ"ש סי' תמ"ו ס"ג דהתם כיון שתוכל שאר דברי חייט שהוא יכול ג"ו משל"ב כאן (ד"מ ח"ה כ"ח בסי' תרי"ב) ומשמע שם דלהר"ן וסמ"ק שרי ליגע כאן כיון שכריך ליה לתינוק שתינו יכול ליטלו מעצמו ודוקא מחוועד דכיוסא דף י"ד תמרי דלכ"ע כ"ג תינו מקריב תוכן נזידה שתא יאכל ופריך מ"ם מיום הכיפורים דמקריב תוכן ולא נזדקין ומשני כי"כ דכ"ע לא מכרי הוא כמי לא שתי למיכל הכא דכ"ע לא מכלי הוא כמי שתי למיכל ע"כ כ"ם דלא נזדי ועיק קנמ' שתי לא פריך בפסיעות מ"ם דככל יה"כ מקריב ולא חייסינן שמא יאכל אלא ע"כ בדלתי כיון כ"כ לא נזדקין אלא ס"ם דחייסי' שמא מתוך שיגע מקריב תוכן יסבור שמותר לו לאכול תוכן ולהכי פריך מ"כ מקריב תוכן ומשני דהתם בלא"ה לא אכל ולא נזדי' שמא יאכל תוכן ביום אחר דהא יתיה שהכור להקריב ודוק שם וברין והמ"מ דנזדי דוקא בקליבת ירק מתוך שהוא מתעסק ומתקיני לאכילה חייסינן שיאכל אבל בכניעה בעלמא לא חייסינן וכן עיקר וע' בחסל סי"ת דמנחת ומהרי"ל אוסר ליגע וכ"ם בירושל' ס"ד דפסחי' דדבר שרוחי לאכילה בעי' נזדי שמא יאכל וכן אחלוק מתחלקות לעריבית:

תריג א מותר לרחוץ ויזהר שלא ישול אלא מקום המטוף בלבד כ"מ ב [ש]ברמב"ם עם"ש: ב אם נטיל ידיו כאחת כמים וכו'. כתב הב"ח דיקנא דיפשפוש כדי להוציי מפשפוש חרטומים ידיו וכן עיקר וע' בחסל סי"ת דמנחת ומהרי"ל אוסר ליגע וכ"ם בירושל' ס"ד דפסחי' דדבר שרוחי לאכילה בעי' נזדי שמא יאכל וכן אחלוק מתחלקות לעריבית:

תריג א מותר לרחוץ ויזהר שלא ישול אלא מקום המטוף בלבד כ"מ ב [ש]ברמב"ם עם"ש: ב אם נטיל ידיו כאחת כמים וכו'. כתב הב"ח דיקנא דיפשפוש כדי להוציי מפשפוש חרטומים ידיו וכן עיקר וע' בחסל סי"ת דמנחת ומהרי"ל אוסר ליגע וכ"ם בירושל' ס"ד דפסחי' דדבר שרוחי לאכילה בעי' נזדי שמא יאכל וכן אחלוק מתחלקות לעריבית:

תריג א מותר לרחוץ ויזהר שלא ישול אלא מקום המטוף בלבד כ"מ ב [ש]ברמב"ם עם"ש: ב אם נטיל ידיו כאחת כמים וכו'. כתב הב"ח דיקנא דיפשפוש כדי להוציי מפשפוש חרטומים ידיו וכן עיקר וע' בחסל סי"ת דמנחת ומהרי"ל אוסר ליגע וכ"ם בירושל' ס"ד דפסחי' דדבר שרוחי לאכילה בעי' נזדי שמא יאכל וכן אחלוק מתחלקות לעריבית:

שהוא מעט ואחר ושתה אם יש מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה ° כרי שתיה רביעי' מצטרפין לכשיעור ואם לאו אין מצטרפין ° יש אומרי' ששיעור צירוף השתיות כרי אכילת פרס כמו צירוף אכילה: נהגה ו א מותר (ח) ליגע בי"כ בלולין ומסקים ולתן לקטנים ° ונלה מיישבין מיולכל לו יסתה חס ינע: (תה"ד סימן קפ"ו)

א [ה]אסור לרחוץ ביום הכיפורים [ו]בין בצונן ואפילו לחושש אצבעו במים אסור [ז]ואם היו ידיו או [ח]רגליו או שאר גופו מלוכלכים (א) במים או בצואה [ט]או שנתף דם מחטטו [י]מותר לרחצם [כ]שלא אסרו אלא רחיצה של תענוג:

ב [ל]נוטל אדם ידיו שחרית [מ]ופברך על נטילת ידים ויזהר שלא [נ]ישוי עד סוף קשרי אצבעותיו (ולא יכוין להנאת רחיצה רק להעביר הרוח רעה מעל הידיים): (הגהות מיימוני)

ג [ס]אם הטיל מים (ב) ושפשף בידו אם עשה צרכיו [ע]וקנח מותר לרחוץ רחוה ליה ידיו מלוכלכות (ורוחץ עד סוף קשרי אצבעותיו)

ד [פ]ואם רוצה להתפלל אפילו לא קנח נסי מותר לישוי עד סוף קשרי אצבעותיו:

הגה [צ]וכן כשן ג כשולה לדחוק נושל ידיו לפי שכן עבודת כל רוב ר"י בי"ט ושברי"ן) וכן חפי' בין הדרך ורגליו כהות מותר נרפקן (בית יוסף בשם הגהות מיימוני וסמ"ג ושור הלכות ס"ב):

ה [ב]מי שהוא אסטניס ואין רעתו מיושבת עליו עד שיקנח פניו במים מותר:

הגה ונהגו כשם להתפלל ואחר כך נוטלין ידיהם ד קלת רפואה נהגו להתפלל (מרדכי פ"ק) ומסר נרחק פרי ביום הכיפורים כשו שנתבאר לעיל סי' תקס"ו סעיף ג':

ו [ק]החולך לבית הסדרש או [ר]להקביל פני אביו או רבו [ש]אומי ה שנדול ממנו בחכמה או לצרכי מצוה יכול לעבור במים עד צוארו שם [ת]ויספשף כדי להוציי מפשפוש חרטומים ידיו ופיו [א]ויחזור וקח בליבה אבל ביום כיון שמתפללין כל היום ס"ל: ג

העולה לדוכן. וה"ה ליום במקום שנהגו (ר"ם הלוי רדב"ז ס"ן): ד קלת רפואה. אבל משום רפואה גמורה מותר לרחוץ דלת נרע מתי ידיו לכל הרעות ואף באינו מתפלל בקנה מאה שיברך אשר יצר (טור) ג בסי שהוא אסטניס ואפי' מי שאינו אסטניס יש להקיל באם יש לו לילוך על פניו או לפלוף ע"ג עיניו ולא נרע מאלו היו ידיו מלוכלכות ס"ם צריך ליזהר שלא יזיז אלא במקום שצריך (טור בב"י) ג להקביל פני אביו או רבו. דמקרא באם אין לו דרך אחרת לילך לפניו רבו (מהרש"ל בב"מ ריש ג בת שבת):

ז מותר ליגע. ול"ד לחתן בפסח כמ"ש סי' תמ"ו ס"ג דהתם כיון שתוכל שאר דברי חייט שהוא יכול ג"ו משל"ב כאן (ד"מ ח"ה כ"ח בסי' תרי"ב) ומשמע שם דלהר"ן וסמ"ק שרי ליגע כאן כיון שכריך ליה לתינוק שתינו יכול ליטלו מעצמו ודוקא מחוועד דכיוסא דף י"ד תמרי דלכ"ע כ"ג תינו מקריב תוכן נזידה שתא יאכל ופריך מ"ם מיום הכיפורים דמקריב תוכן ולא נזדקין ומשני כי"כ דכ"ע לא מכרי הוא כמי לא שתי למיכל הכא דכ"ע לא מכלי הוא כמי שתי למיכל ע"כ כ"ם דלא נזדי ועיק קנמ' שתי לא פריך בפסיעות מ"ם דככל יה"כ מקריב ולא חייסינן שמא יאכל אלא ע"כ בדלתי כיון כ"כ לא נזדקין אלא ס"ם דחייסי' שמא מתוך שיגע מקריב תוכן יסבור שמותר לו לאכול תוכן ולהכי פריך מ"כ מקריב תוכן ומשני דהתם בלא"ה לא אכל ולא נזדי' שמא יאכל וכן אחלוק מתחלקות לעריבית:

מותר כמ"ם סי' תמ"ו ס"ג דהתם כיון שתוכל שאר דברי חייט שהוא יכול ג"ו משל"ב כאן (ד"מ ח"ה כ"ח בסי' תרי"ב) ומשמע שם דלהר"ן וסמ"ק שרי ליגע כאן כיון שכריך ליה לתינוק שתינו יכול ליטלו מעצמו ודוקא מחוועד דכיוסא דף י"ד תמרי דלכ"ע כ"ג תינו מקריב תוכן נזידה שתא יאכל ופריך מ"ם מיום הכיפורים דמקריב תוכן ולא נזדקין ומשני כי"כ דכ"ע לא מכרי הוא כמי לא שתי למיכל הכא דכ"ע לא מכלי הוא כמי שתי למיכל ע"כ כ"ם דלא נזדי ועיק קנמ' שתי לא פריך בפסיעות מ"ם דככל יה"כ מקריב ולא חייסינן שמא יאכל אלא ע"כ בדלתי כיון כ"כ לא נזדקין אלא ס"ם דחייסי' שמא מתוך שיגע מקריב תוכן יסבור שמותר לו לאכול תוכן ולהכי פריך מ"כ מקריב תוכן ומשני דהתם בלא"ה לא אכל ולא נזדי' שמא יאכל וכן אחלוק מתחלקות לעריבית:

ח [ש]יש אומרי' ששיעור צירוף השתיות כרי אכילת פרס כמו צירוף אכילה: נהגה ו א מותר (ח) ליגע בי"כ בלולין ומסקים ולתן לקטנים ° ונלה מיישבין מיולכל לו יסתה חס ינע: (תה"ד סימן קפ"ו)

ט [ל]אסור להצטנן במים לת אם הוא טופח על מנת להטפ"ח ° ואפי' [מ]תכוסס בכלים

ט [ל]אסור להצטנן במים לת אם הוא טופח על מנת להטפ"ח ° ואפי' [מ]תכוסס בכלים

כן נרחה לי:

יא לא תעני׳ דכשחל יום הכפורים בשבת יש ב׳ איסורי רחיצה מ״מ ליכא לאיסור ז׳ כ״כ כמו בתעניות ועפ׳ ס״ת ועוש״ע ס״י והרי״ף כתב דמ״מ מותר לקנח ידיו ורגליו ע״כ במפה ולחתר מעבירה עליהן עיין בכתוב לך ד ט״ז ע״ש: יב לא תסור בכתובות דף ד ע״ב: יג לאסור לאדם לעבור על דברי חכמים ולעשות כמנהגם ולא לבטל מנהגם אפי׳ ע״י שליח ועיין בתשובת הרשב״א סי׳ תקכ״ו ובתשובת הרא״ש כלל ב׳ סי׳ ב׳ ובתשובת מהר״י מולכו סי׳ ס״ה בשם מהר״ם מרוטנבורג ובתשובת מהר״י בי רב סי׳ ל״ב ובתשובת מהר״י קולון סי׳ ע״ב ובתשובת מהר״י מינץ סי׳ ק״ג ובתשובת מהר״י בי רב סי׳ ק״ג

אורח חיים תריך תרטו תריו הלכות י"כ מנן אברהם נ' רפח

לכם כתו מנעל אלא אחין דרך ללכת בו משני בכורך סביבות רגלו
לכם כלל עד שיהיה הוא תופר דאין כאן קפידה לגמרי ן
דרך לכם כלל עד שיהיה הוא תופר דאין כאן קפידה לגמרי ן
מנעל מתוך מן מת תוך הלכים הכל תופר מפני הסכנה ותוך תפרם
מתחת הסכך תופר הוא מתוך כתו תוך דאפי' בסנדל ולא זכר
עליהן על תפוצת להתירו
כי לא הוזכר בדברי אמוצ
בכנה התירו קלת בזה לפי
עלמו בדברי
ט"ס וכן נתי לתתן
תחר מהתחיל בו תחלה
כך בכתם בדרכים לחלק
לכתבה בה"ג וכתוב
אלא לנורך מלוה וכן
תפר מלוה מותר אפי' לגבול
חדש ודלת רחוקה מהר
ואפילו להעתיר יתיר משום
לגבול מתם בלא שכנה ובלא
זה אין לו רחים ומבותר
דודאי לא תועיל מלוה לזה
על חיוב עשה ב"מתות ות"כ
מותר בסנדל אלא סגי בכתוב
מתם לפני הב"ח ופ"מ :
מעל דלא"ם אין שום איתר
מנעל אפילו לדבר מלוה
בשבת נתי שרוצים של בגד או
מתות מת ולית בי ספק כלל
תם שכנת עקרב והו"ל ברוך
שם בה"ג אינו מתיר במנעל
ולכתוב ע"ג רגליו דבר קשה
עליו ומותר להלהוי כמשוי
זה אינו מתיר במנעל ובן סדין
והמעיל חולק בסכך מתיר
במנעל מתם ובכיקי"ל אבל
לתלוך רגליו פסק רמ"ה
לילך מביתו כו' ויש
נמים אבל מפני לבוש

דהא דאי' בגמ' והא מותרין להתחלה קתני היינו שהגדול מניח להם מים
בכלי וכן רוחצים עלמן וב"ח כתב דמותר ליראל לרחוץ לותו בחמין
שהחמו מתתחלו ועי"ש מותר להחם חמין וכ"ם במרדכי פ"ב דביצה
ע"ל: **ומליאה** נעיני עליהם דהא מסקה שלימה שניו מרחיצין
הקטן בין לפני מילה כו' הא אפי' בלה מיל' שרי והר"ן ס"ל מה"מ פ"ב מה"ם
כתבו דאפי' בחילה לא שרי אלא ביוף ומשמע בהדיא דבאחר קטן אסור
אבל · לכן ל"ל דודאי כל דבר שהוא משום שיעור לא נזרו בקטן ולכן מותר
גדול לרחוץ בנוכן ולסוכן בידים כדאיתא בגמ' בהדיא אבל בחילה בחמין
אסורה אפי' בשבת אף בתיקוק אסור ולא הותר אלא ע"י עכו"ם כמ"ש
סימן שכ"ח סס"ו ולזה נחכון הטור בכלל בדור · אבל לותר לעכו"ם
שיחם לו חמין לסור כדאיתא בהדיא בגמ' בעירובין דף ס"ח ובברי ר"י
שכתבדבי פ"ב דביצה ל"ט ותפסר דבי"ט מקיל ועבי' הקי"ל ס"ב בהג"ה
תוכח שכ"ד רמ"ח · וזמן הזה אין ניהנין לרחון ולסוכן כלל (לבטוש"ע
סי' שכ"ח: **ב** מחכיכן לותו · פר"י כל חינוך קטן לא שייך אלא בתר
ע"ם בתו · (הגמ') ומ"ח ל"ל אלא חתן להם לאכול דהוי כמחכילו
נבילות בידים ול"ד לסוכה שרשאים ליתן לו לאכול חוץ לסוכה דהתם
בחכילה אין איסור והיה מוחנת לו ומה לה אם יאכל בסוכה לו חוץ
לסוכה ואינה מחוייבת להכניסו לסוכה משא"כ כאן דהחכילה בעלמה
אסור והוי כמוחנת לו בשלה אלא כשאוכל ל"ל להפריש עסימן מ"ב ·
ועוד דהתם הוי מ"ע עסי' רס"ט: **מה** שאין מדקדקין בזמן הזה
להתעטת תינוק בשבת י"ב משום דהכל לאוכלי ועוד דשמחת
תשבי יחולים (נ"ח):

שמח

ה לשמעים · פי' אים מלוכן · אבל מי שאינו לשמעים ילך ישתן ויסתור
עלמו אלא יניח רגליו כמי הנשמים ואם נשלפו רגליו מים (מהרי"ל מ"מ ס"י פמ"ח ס"ח) ולכתוב פי' הייטו שאם לא יכעול יכעור :
וצ"ע על מה סמכו עתם להקל דאין כל אחד יכול לומר לשמעים לכי
כמ"ש סי' תר"מ סוכח מ"ן סימן קכ"ח סמ"ח וכפרש שלובשים
תחפליחות ות"כ אין להם לעבר כ"כ לילך בעיני ורפש וכלן יש
לחתות שם יודע שיקבלו : **ו** מגעלין · וכ"י משמע דפוקת
שכלל בלא עקב מותר ולא מנעל :
ובשל"ה כתב דיסתוך ימין לשמאל
ושמאל לימין: **ז** למקומו ·
ושלחם לבית לו יניחם במקום
מוכנים בב"ה (ד"מ מהרי"ל פל"ט)
לתרי' בנגד' דמותר לעבור בשיח
כשהולך לרבו בשבת דאיכא מנעל
מתי ל"ש ד"ה דבי"ה אסור לנתח
במנעל אפי' לבת בדרך שמקל"ד
סי' ו ואפשר דאפי' בין העכו"ם
אסור ומ"ש דהיכא דאיתיה שילעינו
כיון שלא שכות דאורייתא והכח
בלאה"ם מותרין לכן יש להחמיר :

תרטו יום הכיפורים אסור בתשמיש המטה · ובו ב סעיפים :

א יום הכיפורים אסור בתשמיש המטה (א) אפי' נאסור לינע אפי'
באשתו כאלו היא נדה וכן אסור לישן עם אשתו במטה :
ב הרואה קרי בליל יום הכיפורים ב ידאג כל השנה ואם
עלתה לו שנה ג מובטח לו שהוא בן העולם הבא :

תרין הקטנים מתי יתחילו להתענות · ובו ב"ס:

א לתינוקות מותרים בכל אלו חוץ מבנעילת הסנדל שאין חוששים
בל כך אם לא ינעלו :

הגה (א) אומותר אפי' לוכרו"ם לרחון וגסוכן לבל להכיעם פניהן
בידים מרי: (עור)

ב קטן (הבריית) בן ט' שנים שלימות ובן י' שנים שלימות ב בחנכין
אותו לשעות כיצד היה רגיל לאכול בב' שעות ביום מאכילין אותו
בשלש היה רגיל לאכול בג' (ב) מאכילין אותו בד' לפי כח הבן פוסקין
לענות אותו בשעות (ג) (והם לקטנה הבריתה) (עור) בן י"א בין
זכר בין נקבה מתענין ומשלימין מדברי סופרים כדי לחנכן במצות: הגה
ויש לומרים (ד) שאוכן לריכין להשלים מדרבנן בלל (ר"ן ות"ו והגה"מ
בשם ס"ג ורוקח ורא"ם) ויש לסמוך עלייהו בנער שהוא כחום ויהיו חזק
להתענות (תרומת הדשן סימן קכ"ח) ובל מקום שמחכיכין אותו בחכילה
מחכיכין אותו ברחילה וסיכה: (עור) בת י"ב ויום אחר ובן י"ג ויום
אחר שהביאו שתי שערות הרי הם בגדולים לבל בחנות ומשלימים מן
התורה אבל אם לא הביאו שתי שערות עדיין קטנים הם ואינן משלימים
אלא
כדברי

ד ויש ידרו נשמים ודוקא לילך לניתו מניח הכנסת אז לבסף (ג).
והוא ה לימנים מותר לנעול ן מנעלין עד שמניע ז לקומתו ח
(מהרי"ל)

ד ואם אינן נשמים
ה מסכת יומא מב ב סמם
ספר תשובה הנסמה
הרב"מ ס"ק ס' בתר
ו הגה"ה בכי ר' יהושע
סם ס"ח :
ז גמרא יומא שם
ח מסכת סם פג ובכמוקי
לם רב תסלא ורב נחמן
בר יצחק סם ט בריב
בתוך ורב נחמן סם
י בכי יוחנן סם בכי ף
נרמנם נם ב סם

עטרת זקנים

ד ואם יהיו נשמים
בב' ישיבות ולא בב' ית
משום דלולוב הוא
לב"ח להניח שם
מנעלי (מהרי"ל
ובלחות הברית)
אבל ראוי להחמיר
אפילו בירדו נשמים
(ני פ"ם ה"ח) בן פסק
הרשב"א בה"ת בא
והחכמים ואף
אסמים דהיינו אם
הוא מצוי סוריר
בבניך בלא עקב
אבל בסנדל מקש
אסור (ירושלמי
בשם הרסב"ן) :

תרטו א בשבת · ואסור

לינע נם ביום
ונם לא יריך דברים עסה (של"ה)
ובמהרי"ל משמע שים לנהוג בה כל
דין בדה: **ב** ידאג בל השנה ·
מהקפ"ם אין חפץ בממונו: **ג**
מובטח לו · שגרת שלדיק הוא ות"ל
לעיטי · ובעל בלבוש כתב בתן
פנים בגד הגה' ע"ש:

תרין א לומר לעכו"ם

לבבי ישראל אסו
לרחון ולסוכן מפני שסוח בהם
מחם שרוחצין סוך ידיו (ב"י) ול"ל
בבלי וסן רוחלים עלמן וב"ח כתב דמותר ליראל לרחון לותו בחמין
שהחמו מתתחלו ועי"ש מותר להחם חמין וכ"ם במרדכי פ"ב דביצה
בשבת ס"ב דביצה **ופליאה** נעיני עליהם דהא מסקה שלימה שניו מרחיצין
הקטן בין לפני מילה כו' הא אפי' בלה מיל' שרי והר"ן ס"ל מה"מ פ"ב מה"ם
כתבו דאפי' בחילה לא שרי אלא ביוף ומשמע בהדיא דבאחר קטן אסור
אבל · לכן ל"ל דודאי כל דבר שהוא משום שיעור לא נזרו בקטן ולכן מותר
גדול לרחון בנוכן ולסוכן בידים כדאיתא בגמ' בהדיא אבל בחילה בחמין
אסורה אפי' בשבת אף בתיקוק אסור ולא הותר אלא ע"י עכו"ם כמ"ש
סימן שכ"ח סס"ו ולזה נחכון הטור בכלל בדור · אבל לותר לעכו"ם
שיחם לו חמין לסור כדאיתא בהדיא בגמ' בעירובין דף ס"ח ובברי ר"י
שכתבדבי פ"ב דביצה ל"ט ותפסר דבי"ט מקיל ועבי' הקי"ל ס"ב בהג"ה
תוכח שכ"ד רמ"ח · וזמן הזה אין ניהנין לרחון ולסוכן כלל (לבטוש"ע
סי' שכ"ח: **ב** מחכיכן לותו · פר"י כל חינוך קטן לא שייך אלא בתר
ע"ם בתו · (הגמ') ומ"ח ל"ל אלא חתן להם לאכול דהוי כמחכילו
נבילות בידים ול"ד לסוכה שרשאים ליתן לו לאכול חוץ לסוכה דהתם
בחכילה אין איסור והיה מוחנת לו ומה לה אם יאכל בסוכה לו חוץ
לסוכה ואינה מחוייבת להכניסו לסוכה משא"כ כאן דהחכילה בעלמה
אסור והוי כמוחנת לו בשלה אלא כשאוכל ל"ל להפריש עסימן מ"ב ·
ועוד דהתם הוי מ"ע עסי' רס"ט: **מה** שאין מדקדקין בזמן הזה
להתעטת תינוק בשבת י"ב משום דהכל לאוכלי ועוד דשמחת
תשבי יחולים (נ"ח):

שמח

פרי חדש

סימן תרד

יפים מלבד סבר תינו'
יום בשעורי ונפי זה
ל"ל דאם ב' תפי
לתחנינו נעוד ל"ל
דבהכיכה ומתייה יום נו
מבר קפי וכ' תם ליפתח
דבאלו החענה הפשיי
דמשמע דתחשבנה נם'
ס"ך מבל מחום' מחנו
דב"ך תעלם עליו כמ"ש
נמוים להתענות ע"
ואפשר מבל מ"מ מלת
נמוים מפיר לחשבונות
ובלחות נמוים זו ל"ל
מבל קרחנ"ם ומשמע
ול' מפרי מקש"ן
ום"ם

ג שמא כאדו. ואפי' הוא נעטה בין י"ב ל"ה עמ"ס סי' ל"ג וכ"ע סי' קל"ה ס"ד. אבל אחר תענית מסתע' דלא להתענות אחל"כ יום ב' שערות:

תריז א תע"ס שלא לתחנן. ומותר לאכול בלילה אפי' תע"ס

סליק פניס משמנות וכ"מ בריש סוכה תחלה סתם עיבורה שהריחה ומיירי בשהריחה בריכה אבל אחל"כ מכח ידעינן שהריחה ובהכי מיירי ג"כ העור ואח"כ כתב בשפני משמעות ניתנין לה דלא כהב"ח שעשה מחלוקת ובאחר כל אדם לא מהני לתירוץ אחל"כ בשחב פניו כמ"ש ס"ג: ב מאכילין לותה. פי' שתחבין כוס כרוטב וניתנים לתוך פיה ואם לא ג יעשה דעתה ניתנין לה רועב ואם לאו ניתנין לה להתכבל עליו (כ"י כ"ח ולבוש) ודוקא שיכרה שלפעמים מתיישבת דעתה בדבר מועט לכל חולה מלאכילין אותו כפי שיתאר הרופא לך פחות פחות מכשיעור כתם"ס. תרי"ח ס"ז (הרמ"ם): ג לא תתענה. תפי' תתר"ל מאכילין אותה ות"ל לאכלי (כ"ח) ות"ח ים להאכילה פחות מכשיעור עסימן ס"לם"ד:

תריח א תפילו הוא עכו"ם וכתב

הר"מ בשם רי"ה דעכו"ם אין מקפידין להתחיל להכחיש ישראל שתומר. תפי' היינו לומר שיתחנן רק שתומר שתפסיד שיכבד עליו החולי ויתחיל לרחמו ומוסיפין אותו יתחנן (כ"ח ומרי"ל): נ צריך תני. תפי' הרופאי תומרים שיתאכל יותקוו מועטין לחול (רבינו ח"ח פ"ו כ"ה) ע"ש בשינוי סי' ש"ל: ד כן נ"ל. והוא דעת העו"הר"ח אבל הב"ח פסק כהרמ"ן דכשאין שום הולכין אחר הבקי אם הוא מיקל בחבית: ה אם החולה ורופא וכו'. ואם מ' שמקל בחבית כ' לומרים לו להאכילו תפיט כ' (עור ורמב"ן לבוש ס"ח): ו בשני עליסי. ל"ד ה"ה יותר מעט מזה אלא יהא כביכול: ז ד' בליס. ולפתות יהמו כדי אכילת עלסה בליס עט' תרי"ב: כל

ליתנם סם מגן מ :
ח מותרת דרגת סחיט
דף נד ליתנם יותר
דף סד מתעכלת כדרכי
סם ו (ימיין נפיתן
דלקמן סו) ד הרמ"ם
סם ומעכלת ואחיכר
ומר ומרות כאחרונה
סם ר"ח סם נתן
רמב"ן וס"ם ליתנם
מעברי סחו ניתנין ת :
ח מעכל יותר מיין
ליתנם סם נתירות
ד"י ומלו סם פ ד סם
הרמ"ם ס"ג וכתב
ברמ"ה מפורש דמסוכסך
נפשות לשקל יותר
מכנגד סם ומתחזקות
בגחלת סם ר"ח סם
בגחלת (י"ם סם
דלעיל סעיף ה' מיירי
דלעיל רוסת כמדיף
דמרחי ספיר לב יודע.
מרח בקנה גוף (סעיף
ו) ויומתן בכוס ר' יוחנן
ובתנו ברמ"ה ובדין
ה"ה בשם רמבן
ורי ירוחם לב חם שם
פרק זכרוחות סעיף
ה"ה ס"ח סם

עטרת זקנים

תריח א נאם אומר צריך אני ולא כי"ם שאין מאכילין אותו עד שיאבד שאם לא יאכילו ימות יסתכן לשות (ר"ם) תיתנו שהוריעתו שהוא יי"ב (ועי"ש) ואום אע"פ כן תנו לי לאכול או תוכר נאומר אינו יכול לסבול מחמת חולי וכיוצא בזה מאכילין אותו ר"ל ר"ל אום אי צריך אני ביום שואל לאכול שהוא ב"א אפילו לא יכול לאכול מאכילין אותו (תניא ס"ס מלי העטר) ג רופא אחר אומר צריך הוא והחולה שותק כגון שנשתתק ויש בו שכחב לעין מעשה אין להקל עד ג' רופאין שהולכין אחר הבקיאין ואין מאכילי' אותו ואפ"ל באם אין עוין לא בבקיאות ולא בכמנין כגון שנים אומרים צריך ואחד אומר אין צריך ואפשר בקיאים ולאכשפים עוין הראש והשער. ונוהגים למעשי אפילו הרבה מקומות ואומרים לו כ' חיים ואם אבל הרשות בידו וכן ביולד נשי מחמיצין משום דאמרו בקיאין בהו (תרי"ל בשם מהרי"ם רבו):

פרי חדש

סימן תרד

ומ"ש ואסור להתענו כו אפי' תענית חלום וכו משום נפשות חולי לפ שיבול לסבול כי יום תענית וכל מחלל נפש ב"ה ותל"ג בתוכו בתוכו בתוכו ומותר בחרם ביניהם דהיו דעתיהם חולי נפשות:

תריז דין חולה בי"ה · ובו י סעיפים:

א (א) חולה שצריך לאכול אם יש שם רופא בקי א אפילו הוא עכו"ם ב שאומר אם לא יאכילו אותו אימר שיכבד עליו החולי ויסתכן מאכילין אותו על פיו ואין צריך לומר שמא יסות (ב) אפילו אם החולה אומר אינו צריך שומעים לרופא א' ואם החולה אומר אינו צריך אני (ג) אפי' מאה רופאים אומרים אינו צריך שומעים לחולה:

ב ב רופא א' אומר צריך ורופא א' אומר אינו צריך (ד) מאכילים אותו:

כגה והוא הדין לפנים מנד' סנים ופתי' קונתן מקצתן (ה) יותר נקיות מקצתן:

ד כן נראה לי:

ג ה אם החולה ורופא אחד עכו"ם אומרים שאינו צריך ורופא אומר צריך או שהחולה אינו אומר כלום ורופא אחד אומר צריך ושנים אומרים אינו צריך אין מאכילין אותו:

ד ו אם שנים אומרים צריך אפי' מאה אומרים אינו צריך ואפי' החולה אומר עמהם שאינו צריך מאכילי' אותו מאחר ששנים אומרי' צריך:

כגה (ו) והוא הדין (ז) אם הקולה והרופא מתר אפי' פומרים צריך תפ"ם (ח) ולא חיישינן שמא הרופאים הומרים היכו צריך מאכילין אותו (מור) (ט) שמא יהא צריך מפום דמתמין נרופא זה שתומר צריך: (ג"י בשם מהרי"ם)

ה · ו אם החולה אומר אינו צריך (ז) והרופא מסופק מאכילין אותו אבל אם הרופא אומר אינו צריך (ח) והחולה אומר איני יודע אין מאכילין אותו:

ו ז אם הרופא אומר שאינו מכיר החולי הרי הוא כאדם דעלמא ואין דבריו מעלין ולא מורידין:

כגה מיהו אם נתלם הדבה עד שנראה לרוב בני אדם שמלמי סקנה מסוכן אם לא יאכל מאכילין אותו: (ג"י בתרוץ)

ז כשמאכילין את העוברה או החולה (ט) מאכילין אותם מעט מעט כדי שלא יצטרף לשיעור הילכך מאכילין אותו ו ט כשני שלישי ביצה בינוני וישחוט כדי אכילת ז ארבעה ביצים והשתיה יבדקו בחולה עצמו בטה היא כדי שיסלקנו לצד אחד ויראה בסלא לונסין:

וישקוחו

מחכיין לותו לשעון ובן י"ב לתימוק וכתי"ב לתימוק מסלימין מדאורייתא: (ה) ואפי' סות רך כו'. דסום ספקא דאוריית' דאחת בשרו הסחנים: תריח (א) חולה שצריך לאכול. בסוגי סוכתות דתוקא: (ב) אפי' אם החולה כו' מסס שכנס דוקא:

מרבני סופרים: נגה (ה) ואפי' הוא רך וכתום צריך להסליס דחיישי' שמא נשרו הסערות (תרומת הדשן סימן קל"ה) ו קטן שהוא פחות מבן תשע אין מעניין אותו בי"כ כדי שלא יבא לידי סכנה: נגה אפי' אם רוצה לסתמיר על עצמו מומין נידון: (כל בו)

תריז דין שבורה ומניקה וולדת ביום הכיפורים · ובו ד סעיפים:

א א עוברות ומניקות מתענות ומשלימות ביום הכיפורים:

ב ב עוברה שהריחה (ומניקה מאכילים א אע"פ שאומרת צריכה אני) (רי"ו בכ"ו) ג ויחשין לה באונה שיום הכיפורים הוא אם נתקררה דעתה בזכרון זה מוטב ואם לאו ב מאכילין אותה (ג) עד שתהא בשב דעתה:

ג ד כל אדם שהריח מאכל ונשתנו פניו מסוכן הוא אם לא יתנו לו ממנו · ומאכילין אותו ממנו:

ד ה יולדת תוך שלשה ימים נ לא תתענה כלל משלשה עד שבעה אם אמרה צריכה אני מאכילין אותה ד מכאן ואילך הרי היא ככל אדם ויכים אלו אין מונין אותם מעת לעת כגון אם ילדה בשבעה בתשרי בערב אין מאכילין אותה ביום הכיפורים אם לא אמרה צריכה אני אף על פי שאלמו לה שלשה ימים עד יום כיפורים בערב משום רבוין שנכנס יום רביעי ללידתה מקרי לאחר שלשה:

יסבור מהן הדין לחסר לו לאכול ויכיון עלמו לידי סכנה: (י) שלחן
ועלה ויניח כו' כ"כ הרא"ש משעם כיון דכהיתר אכל כ"ל כמו לדידן
שחי"ט עכ"ל בב"י ותימה לי ממה דחיתח בפ' כ"ח דף כ"ד הלכתא כ"כ
פחל לאיחה בשבת המתפלל נעילה צריך להזכיר על שבח יום הוא
תרומה חמורה מעכל. ועכל מעכילה. ועכילה מעכיעית. ואם אין שם
אכל ערכו. והכ"ח כתב דמהגין כמ"ם מהרי"ל שמעתין לפניו מאכל
ואחרי לו י"ם הואם אם יאכל הרשות בידו וכן ביולדת אחר ג' חוץ ו'
וביולדת מהימני לנשים דחיכוכו בקיאי בהו: ט ל"ח חשוך מחבירו

ח ויושקוהו פחות מאותו שיעור וישחו בין שתי' לשתי' כדי אכילת
ארבע ביצים ולפחות ישחו בין שתיה לשתיה כרי ש"עור שתיית
רביעית. ואם אנדוהו שאין הש"עור' הללו מספיקים לו או שחטולרת
אומר כן או שנשתפקו ברבר מאכילי. ומשקים אותו ח כל צרכו (מיל):
ט ומי שאחזו כולמוס ורואה חולי שבא מחמת רעבון וסיכנו שיניו
כהות ואינו יכול לראות מאכילין אותו עד שיאורו עיניו ואם אין
שם מאכל של היתר מאכילין אותו מאכל איסור ואם יש כאן שני מיני
איסורים ט אחר חשור מחבירו מאכילין אותו הקל החלה:

הגה אם צריך לנבר ויש כאן נכרה מעריכין לנכרה ומכר נבילה מוכנת
עין לעיל סי' ש"מ סעיף י"ד:

י יחולה שאכל ביום הכיפורים ונתיישב דיעתו בעניין שיכול לברך
צריך להזכיר של יום הכיפורים בברכת המזון (י) שאומר יא
"עלה ויבא כבונה ירושלים":

תריט סדר ליל יום הכיפורים ובו ג סעיפים:

א א ליל יום הכיפורים נוהגים (א) שאומר שליח צבור בישיבה
של מעלה ובישיבה של מטה (ב) על דעת המקום ועל דעת הקהל
אנו מתירים להתפלל עם העבריינים ג ונוהגים שאומר ב כל נדרי וכו'
ואחר

להזכיר לינו מזכיר דלא משכחן הזכרה בש"ח דלא בתקום שם מלוה
בחכילתו ע"ל. וכ"ל דהא לפי' בחכיבה ופורים לחרי. בנתרת לחינו
מחויב להזכיר מיהו אין להקל כיון שהעור מחניר ומסמי ק"ח ועכ"פ ת"ל
לקדם דים לחום לברכה לנעלה: יא יעלה ויבוא. ואם חל בשבת אומר
רגם (כ"ח):

תריט א שאומר ת"ן. ועכשיו אומר הגדול לבד (כ"ח): ב

כל נדריכו'. דיכדרבת כ"ם הגירסת הכלוכה (ד"מ
תי"ט נדרים) ורי"ו כתב דו' נדרינת ודי משכבעינת וכו' לחרטעת
בהון וכ"כ בהגמ"ן דנדרי נס לחכת משחע ע"כ דלת כלנוש שרשה לשבש
ספרים ישני". ונ"ח כתב שקבל לומר לחיתר שלת כלומר בשלחתרט בהון
יהן בעלים וחין לזה מעשות יפנות:

תריט (א) שאומר ת"ן כו'. לת זכר כתן שהיו עוד שנים עתו ומ"מ נהגים כתוב שנריך עוד לנרף שנים עמו וכ"ל לחלק דחם הת"ן שהו מתפלל

הוח לומר כיפוח זה ת"ל לנירוף לו שלוחה תן הקהל והוי כחלו כל הקהל ביחד לומרים כן לכל חם הרב לו לגדול שבקהל
ולכן לת מקרת תשלוח חלת הוח עלמו לומר כן ע"כ נריך לנירוף שנים עמו ממם במקום כל הקהל ומ"מ כתב ח"ל עדם שיהד ת"ן שהו מתפלל
ומ"מ כל הקהל יהיו בו לבד וכ"ל עוד עיין לדבר לומר הגדול שבכל עיר ע"ל ממנו שהמרי"ל עלמו בלי נירוף ג' לת שמזר ת"ן שני מתיכה
ומ"מ כל הקהל ומ"מ יהיו בו לבד וכ"ל עוד עיין לדבר שיהיה הגדול לת דק בזה כי לת נריך לנירוף ג' לת שמזר ת"ן שני מתיכה
ומ"מ כל הקהל ומ"מ יהיו בו לבד וכ"ל עוד עיין לדבר שיהיה הגדול לת דק בזה כי לת נריך לנירוף ג' לת שמזר ת"ן שני מתיכה
ומ"מ כל הקהל ומ"מ יהיו בו לבד וכ"ל עוד עיין לדבר שיהיה הגדול לת דק בזה כי לת נריך לנירוף ג' לת שמזר ת"ן שני מתיכה

תריט א שאומר ת"ן. ועכשיו אומר הגדול לבד (כ"ח): ב

כל נדריכו'. דיכדרבת כ"ם הגירסת הכלוכה (ד"מ
תי"ט נדרים) ורי"ו כתב דו' נדרינת ודי משכבעינת וכו' לחרטעת
בהון וכ"כ בהגמ"ן דנדרי נס לחכת משחע ע"כ דלת כלנוש שרשה לשבש
ספרים ישני". ונ"ח כתב שקבל לומר לחיתר שלת כלומר בשלחתרט בהון
יהן בעלים וחין לזה מעשות יפנות:

תריט (א) שאומר ת"ן כו'. לת זכר כתן שהיו עוד שנים עתו ומ"מ נהגים כתוב שנריך עוד לנרף שנים עמו וכ"ל לחלק דחם הת"ן שהו מתפלל

הוח לומר כיפוח זה ת"ל לנירוף לו שלוחה תן הקהל והוי כחלו כל הקהל ביחד לומרים כן לכל חם הרב לו לגדול שבקהל
ולכן לת מקרת תשלוח חלת הוח עלמו לומר כן ע"כ נריך לנירוף שנים עמו ממם במקום כל הקהל ומ"מ כתב ח"ל עדם שיהד ת"ן שני מתיכה
ומ"מ כל הקהל ומ"מ יהיו בו לבד וכ"ל עוד עיין לדבר לומר הגדול שבכל עיר ע"ל ממנו שהמרי"ל עלמו בלי נירוף ג' לת שמזר ת"ן שני מתיכה
ומ"מ כל הקהל ומ"מ יהיו בו לבד וכ"ל עוד עיין לדבר שיהיה הגדול לת דק בזה כי לת נריך לנירוף ג' לת שמזר ת"ן שני מתיכה
ומ"מ כל הקהל ומ"מ יהיו בו לבד וכ"ל עוד עיין לדבר שיהיה הגדול לת דק בזה כי לת נריך לנירוף ג' לת שמזר ת"ן שני מתיכה

א"ח תריט תרכ תרכא הלכות יום כפור

באר הגולה

[1]עיטורי מ דסור בסם מסכ תענית פ"ק דף ב' ע"ב ובפי מדרש רבה פרי ותתכפר [2]ויתודה ברמב"ם הלכות תשובה פ"ב ה"ב ובטור ושו"ע סי' תרכ"ב ס"ב [3]ירושלמי יומא פ"ח ה"ב [4]טור ושו"ע [5]מסכת סופרים פ"ג ה"ב [6]ורמב"ם הלכות תשובה פ"ב ה"ב [7]מרדכי פרק יום כפור ד' סה בשם [8]מרדכי בשם ר"י בר שמשון

עטרת זקנים

ג אומר ויכלו · יש שכתב שאומרים ב"ם (כל בו) ר"א שאין לומר בשבת מוקדם אחר אם הל בשבת (סהר"ל) וכן נוהגים וא"א או רצה · בשבתות קדשינו וכו' ואם לו בשחל · ב' בשבת שביום שהוא יום החענית אין כל כך רצון · בשבתות אכל והנחלנו ה' אלהינו באהב' וברצון וכו' יש לאומרן שהוא תפלה על כל שבחות השנה בלא כ' (רם"י) כ"כ בטעה"ב ובטעה"ג הוא מוסר רבני עצמו שכחו מהרם"י אם הל בשב' אומרי' וחנון לנו וכו' אדה"ר הוה או א רצה בשבתותינו · קדשינו בשבתותיך וכו' ע"כ ג"ל שאין אומרים בטעה"ג הוא מעות כ"ל ר"א ליטין וכו' וכן בכל העני' צעור ע"ל סימן תקסיג וחש"ץ אומר בקול רם כל נדרי ועבדם שעשו בקול נמוך ועטה העמידה להיות דומה לתפלתינו שבכל השנה לא יעמדו וכ"ת סי' תר"י (מט"מ): יא לעון בל"הכ"ו טים כתב מוטב ללון ליען בכיתו כי מי שיעור בלילה יען ויש לומר בכוונה ולי משום שמיחה לעון בל"הכ"ו טים כתב מוטב ללון ליען בכיתו כי מי שיעור בלילה יען ויש לומר בכוונה ולי משום שמיחה

ב תומר בשחיטו · כתב הפלי בו והכי משמע לכרך כ"ח לעצמו ס"כ ולין מיהגין כן אלא הכל סומכין על הס"ן(ד"מ)וב"י כתב דמוטב לסחוך על הס"ן במ"שסי' רל"ח סי"ד וה"הכברכת הלבו ולולב עכ"ל ול"נ דעכשיו על הרוב אין הס"ן מכוין להוצי' לחברי לכן יכר' לעצמו ולכן מיהגין בהג' ולולב:

ד בלא כוס · משום דכיון שאומר שהחייני קבלי ליה עליה ואסור למחר ולי ניקיב לתיקוע לחני למחרך עסי' תקנ"ט ס"ו: יש להתעטף בטלי (כתבי) עסי' י"ח: ה בעודו יום · תע"ב דלהו מתניו על להבת מ"ח דמי קלת להפרש נדרים אחין תפרידין בשבת ו"ט: ו ער בליבה · כדי להתפלל ערבית בלילה: הקהל לומרים כל נדרי בלחש עם הס"ן לחין תפלו הס"ן מוציא בקטר (ד"מ ר"ס תר מרדכי לכום דלת כב"ח): ז בניגונים · שמבלבלי דעת הקהל: יאמר · מקדש אקדש זכר מ' ולי"ת בתוב · ואם סוף שנת ח"ת ולומר שירות ותשבחות כל הלילה: כי רגיל בתוכחתיו ויסיי כי תחם סלחן וכו' (לבוש): ח בקולרס · משום שבכל השנה לומרים לותו בלחש מפני שמשם נגבה מתלמיד לגבל ב"ב גם יקראל דומין למלאכים (טור) ומ"ל דכתב בסי' ס"ח ניחרי לו לחזרה משם כלומר שלא כתבו בתור' להגיעה מפני המלאכים ע"ש וכ"כ בכנ"מ פ"ח מק"ש: ט צריך להטעיד · ועכשיו אין הבאים עומדים לגלו עד ברכו ועיי' בכ"חות"ם סי' תקס"ו ס"ו: י שעומדים · קיימו בשעת תפילת ערבית לבל מי שעומד כל הלילה לא יוכל להתפלל בכוונה ביום(כ"ה)ויקהלו עלה יסמכו מקנים ואם נחלשו יכולי לסמוך לשום דבר (מהריו"ל ד"מ) ערמי תקפ"ם ועטה העמידה להיות דומה למלאכים ולבן הנשיס לה יעמדו וכ"ת סי' תר"י (מט"מ): יא

ב תומר בשחיטו · כתב הפלי בו והכי משמע לכרך כ"ח לעצמו ס"כ ולין מיהגין כן אלא הכל סומכין על הס"ן(ד"מ)וב"י כתב דמוטב לסחוך על הס"ן במ"שסי' רל"ח סי"ד וה"הכברכת הלבו ולולב עכ"ל ול"נ דעכשיו על הרוב אין הס"ן מכוין להוצי' לחברי לכן יכר' לעצמו ולכן מיהגין בהג' ולולב:

ד בלא כוס · משום דכיון שאומר שהחייני קבלי ליה עליה ואסור למחר ולי ניקיב לתיקוע לחני למחרך עסי' תקנ"ט ס"ו: יש להתעטף בטלי (כתבי) עסי' י"ח: ה בעודו יום · תע"ב דלהו מתניו על להבת מ"ח דמי קלת להפרש נדרים אחין תפרידין בשבת ו"ט: ו ער בליבה · כדי להתפלל ערבית בלילה: הקהל לומרים כל נדרי בלחש עם הס"ן לחין תפלו הס"ן מוציא בקטר (ד"מ ר"ס תר מרדכי לכום דלת כב"ח): ז בניגונים · שמבלבלי דעת הקהל: יאמר · מקדש אקדש זכר מ' ולי"ת בתוב · ואם סוף שנת ח"ת ולומר שירות ותשבחות כל הלילה: כי רגיל בתוכחתיו ויסיי כי תחם סלחן וכו' (לבוש): ח בקולרס · משום שבכל השנה לומרים לותו בלחש מפני שמשם נגבה מתלמיד לגבל ב"ב גם יקראל דומין למלאכים (טור) ומ"ל דכתב בסי' ס"ח ניחרי לו לחזרה משם כלומר שלא כתבו בתור' להגיעה מפני המלאכים ע"ש וכ"כ בכנ"מ פ"ח מק"ש: ט צריך להטעיד · ועכשיו אין הבאים עומדים לגלו עד ברכו ועיי' בכ"חות"ם סי' תקס"ו ס"ו: י שעומדים · קיימו בשעת תפילת ערבית לבל מי שעומד כל הלילה לא יוכל להתפלל בכוונה ביום(כ"ה)ויקהלו עלה יסמכו מקנים ואם נחלשו יכולי לסמוך לשום דבר (מהריו"ל ד"מ) ערמי תקפ"ם ועטה העמידה להיות דומה למלאכים ולבן הנשיס לה יעמדו וכ"ת סי' תר"י (מט"מ): יא

ואחר כך ג (ג) אומר שהחייני ד בלא כוס:

פגם ותפ"ב מתפללים שחרית וניהגים לומר כל נדרי ה בעודו יום ומע"ז בניגונים ו על הלילה ומודרים מותו שבה פעמים וכל פעם מנגנים קולו יותר מבתחלה (מהרי"ן) וכן לומר בס"ג ופ"ח לבל עדת עי' והקהל לומרים ג' פעמים ויאמר ה' סלחתי כדברך (מנהגי') ויתן יסנה מלא ממנה בפיך תמי' ז בניגונים לו בפיוטי' פומרים פס: (מהרי"ן)

ג בלילי · ח ולאחרתו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ח בקול רם:

ג ט אם הל בשבת י אומר ויכולו וברכה אחת מעין שבע ותותם מקדש השבת (ר) ואינו מזכיר של יום הכיפורים: (ויתן לומרים לבניו מלכנו בשבת לבל אתר בסלוחות והתחינות לומר כתוב בתול) (ריב"ם סימן תקי"ב ומנהגים):

ד ט צריך להטעיד · לימין של"ה צבור וא"ל לשמאלו:

ה י"ש י"א שעומדים על רגליהם (ה) כל היום וכל הלילה:

ו יא נוהגים יא ללון בב"ה ולומר שירות ותשבחות כל הלילה:

בגד ויש ליתן פתון מן בתרון (מרדכי) ומי שיניגו רגליו לומר מזמורות ועדיות לא ייתן פס (מהרי"ו) ומומנים מתפללים כל היום לא יעמדו בלילה כי מתבדין קולם כפלוגים יפניס: (מהרי"ן)

תרכ מנהג יפה לקצר בתפלת שחרית · ובו ס"א:

א ט שוב לקצר בפיוטים ובסליחות שחרית כדי להתר בעונין שיתפלל סוכף קודם שבע שעות:

תרכא סדר קריאת התורה ומילה בי"כ · ובוו"ס:

א [1]מוציאין שני ספרים [2]בראשון קורא ג ששה בפרשת [3]אחרי מות עיר ויעש כאשר צוה ה' ואם חל בשבת קורא ג שבעה וספטיר קורא בשני בפנחס ובעשור לחודש אופספטיר בישעיה ואומר סלו סלו פנו עך כי פי ה' דבר:

ב א [4]בלילה ביום הביפורים מלין בין יוצר לפוסף אחר קריאת התורה ולאחר המילה אומרים אשרי ב (ותתבנב למול לתר לתרי (מנהגים) [5]ואם הוא במקום שצריך לצאת בבית הבנסת אין מלין עך אחר חזרת ס"ת ותורות ואומרים קדיש:

ג [6]מברבין על המילה בלא כוס (ויש לומרים המברבין בכוס ג (א) ונותנין לתינוק הבימול ובן מנהגים):

בסופף

תרכא (א) ונותנין לתינוק · משמע לבל לא לתינוק תתר נם

תרכ וכתוב בהג"מ שאם אות סוף שם ידלגו ח"ת לבל הרי"ו כתב דוקא בשצריך להתפלל מנחה וכו' כ"מ סי' רס"ו ס"ד ומהרי"ל בסי' תרכ"ו:

תרכא בוהר בל מי שמלטער על מיתת בני לתרן לו מוריד התענית עליהם מותנין לו עונותיו וכניו לין מתים בחייו וכ"ב בשם אלי' בהפטרה ח"ת מלך מושל וסולח רק ודבר לתת ביו"ט לבד בי"ח מלך על בל הארץ וכו' (לבוש ד"מ): א מילה בי"

תומרים זכר ברית ולל הפר וכו' ואם חל בשבת תומרים גאולה יום ליבשה (לבוש) עי"ש בסי' תקפ"ד: ב ותתבנב · ויש טוהנין למול קודם תפלת שחרית: ג ונותנין לתינוק הבימול · ליון דמשום שלא יתחרו שלא לטורף הוא ברכה זו לבן די בשותנין לתינוק קטן שבתוך כוה ולבלבוש כתב ליון שבתוך בוה (רא"ש) ופ"ב דעירובין (בתוספ' הר"ן) סיימן ל"ב בתב בשם הרשב"ה דהוי ברכה לבטלה ליון שמוהן לתינוק קטן ולבלבוש כתב ליון שבתוך בוה ונותני לתינוק ליון למחות ביד המוהנים שיהר עכ"ל ומ"מ ל"ל דמלבד מה שנותנין לפי תינוק בפחות בדמייך תוי לריך ליתן לו לנזות קטן מהפום דלא"ב מ"מ לריך נמי להכום ועב"ד סי' רס"ה סס"ו:

סדר

[illegible] לא יכול להתנות פ"ם רבים שהפב"ישועל עוה חנא ואחר מהם אומר בפי' בך וכך התנינוקינו עלינו סדעל סדין הסבטות ולא פ"ם שלא יתועדו נראה הרעיון [illegible] לום 'תרגיל' ואיש [illegible] בם הר' איש ורבינו חסיד נ"ע והנהות סי"מון (ב"ח) ומקרי הניה מקצת מחוברים ראיתיהם עיפ הסנהגים והוא לשון יחיד ולא נתיבא · א"נ ראוי בעל סנהגים סובר דאין [illegible] לשון רבים והא לא תור' ב"א על העתיד והנו"ן יורה על רבים בללי של דבר שאין לשונות בלשון בל עדת רחל · וב' סקרי' לואסורהמה"ש עין ע"ש · רהיינו בשעת תפלת ערבית בל ונטלה לבל עדת ב"י נהגו לומר בקול רם (סהרי"ל) ולא יאמר בקול רם לעמוד ע"נ בר ומסת של עור ומי שיעמוד יכול לסמוך על שום דבר בשחרלי ומהר לאבן בתיא שאין שנים בל הלילה וא"א לומר בה בקפלתם בימם (ב"י) ועיי"ל סימן תרי"ב א' סותר לעמוד ע"נ בן תמיד בבית ואחרי שנגזרו ואחרי שבאו לידי [illegible] ניחוהרי שלא שחוה נקהם משום בל תשקצו (סהרי"ל) · וב"ש אותם הנערים שם שלאו' בריים שלא יישנו בב"ה בן בואבותיהם ואחרי שנגזרו ואחרי שבאו לידי [illegible] ונותנים לומר בי"ב בל תתיר (ע"ל סימן תקע"ג) ואומרים קודם התלים יתיר בידוע ומצוי אותו יחיד בארצנו: תרכ"א ומנהגים בי"ב מומרי שיר לים השבת אך [illegible] בשחרלי"ל (סהרי"ל) וי"ש שנוהגים להת בלל בקישה זו להרם · או לאחר מעריבי רעיוני וכו' ואף על פי שלא נתנו לו לאחרו שוב לאחרו בלחש (בל בו) ונותנים לומר בי"ב בל תתיר בשאר לילי

גם בזה מיקח הטעם כמ"ש בסי' תרי"ח דבשביל שהוא מלא חייסי' דלחתא למהרך בכל י"ב בדבר מלוה: (ב) במוסף אומרי' שלח פיוסו עיקר העבודה של כ"ג שלח במוסף י"כ עם קרבנות שעיריס של ר"ה: בסור הבית דעות סי' ל"ג שלח הסם ברחשנה וחח"כ אומר שלח בסם כפר בא וכ"ה במחורי' וכ"ל הסעם דכשמקבא רחניס אומר שם דהיינו שמחפלל שהוא ית' ישועה ע"י סם הטעם שהוא מחים נמורים בלי הערנות דין בללבל ובפי' של מחזור כחוב דכשאחר שלח הסם לא היה מזכיר שם המפורש רק בניני אדני רק בשעל שניהם ועל' ממנו הברייחא בפרק שלקי שעשרה פעמי' וכו' שם המפורש נ"פ בירושלמי בחענון: בנוסח שלח הסם חשחחי לא הזכיר החת בחפלה וכן שלחחו בחפילה שם של חרנית נרחבו בכל השחות והטעם לפי שלין זה שיעור דבריס של בקשות דברי עלמנו והא לחמרי' בפ"ק חענית ע"ש שוה ב"כ שפיר דברי כ"ג שלין קפילה דהוה נגד הפסוק וכ"כ הגה"ו בסם רב מנית נחן שלחיו לומר לפני סם הטעמים כמו שלח הסם לומר כחוב בי"י נעיחים הם לומר לפני ה' לין בכך כלום דקרא הוא דקריכן ולין לו ענין הסם בחפילחיהו עכ"ל חדל זה נרחים לחו לומר כחם שלחו חומרי' בכל יום בחפיל' יוצר בקקיר בכחות ולין זה שלח ספור דברים הלכך כמו שלח לומר לפני סם הטעמים כמו שלח הסם לומר כחוב בי"י נעיחים הם לומר לפני ה' לין בכך כלום דקרא הוא דקריכן ולין לו ענין הסם בחפילחיהו וכחב מ"ח ז"ל שמחחו חומרים בפיוט נעים לפ' חפלח בי"כ יה"ח ס' שלח הסם כחחה וכן בחפלח כ"ג ביוה"כ ע"ש ובסי' חרי

תרכג א לקריעת החמה. היינו סוף שקיעה שהוא לאחר שהכוכבים כמ"ש התו' ע"ז פ' מקום ב' וכתב הב"ח וכ"ה מ"ש בס' כרי"ף ורא"ש ומשמע מדבריהם דאפילו אין נראין הכוכבים אלא לאחד מהם אלא שהוא גדול ונראה תמיד בשעת שקיעת החמה אפילו הכי אין לקרוע עד שיראו שלשה כוכבים ואפילו הכי אין לקרוע ביום המעונן אלא אם כן יראו שלשה כוכבים בינונים ואפילו הכי אין לקרוע ביום שיש בו מיעוט אור כגון ביום שלפני הפסח שחל להיות בערב שבת דאפילו הכי אין לקרוע עד שיראו שלשה כוכבים בינונים ואפילו הכי אין לקרוע

אין מסכין מתפילות אך פיוטים וסליחות יאמרו כרגלם עכ"ל מדוחה בקור בתורה עכ"ל משמע ס"מ ס"ח ולטע' הרב"י ל' לפיוטים שרי דלא מיחזי כ"כ משמע"ן מ"ש ר"ה בכל יום סליחות ומ"מ ל"ל דלא יאמרו לוחש בחפלה רק לחד י"ח עסי' תקס"ו גם לא יקרא בתורה לפילו בחול כחל יום ה' אסור להכין להם לרבי שבת בע"ש אלהו עם אחרים אלא הרבו בבגדים כן הורו מהרי"מ וכ"כ רבינו גם עיי"ש ס"ח הלכה י' עכ"ל הב"מ סוף ס"ה עסי' תקכ"ח סס"ק ב' ל' הרמב"ם סס"ה כ' בחל להיות ע"ש לו אחר שבת ירחיב לי שהם כיום ח' וקדושה

קמ"ל יום טוב (פמ"ג ומברי"ו ס"ק) ב' ימים מחמירים לעשות שני ימים יום כיפורים ויש לזוש בחורף ולין לנהוג כמומרת ואפשר דיש לסמוך ע"ז בשבת (פור זרוע) מי שמתענה תענית מלוס למפרע י"כ לין לרוץ להתענות כל יפוי (פמ"ג ס"ק ב') מין המוריס מתעות ולא כן"ן מי"כ עד סוכות והמתקדקים מתחילים מיד במנחה י"כ בפ' מיית הסוכה כדי שפי' הרכה

נכתב מעכבה"ל מלוס: (מברי"ו ומנהגים והנהגות מיימוני פרק ב' דשביתת מברי"ו)

ס"ח) ואפי' מביאו שרי ולא גזרינן מתח ירבה בשבילו לשמה בבתים

חיישי לא עבר אלמני עור ל"ת מבשול להרבות בשבילו מש"כ בעכ"ס (עסי' שכ"ח) עכ"ל וא"כ מה שביאל עכ"ס בע"ס לאסור לאכול מס הוא מביאו ת"ח ל"ע דלייחב' משום הכנה דלא גרע מדבר הגיעול או נחלק בי"ט ואסור בשבת ואע"ג דס"ל בי"ט שבת קדושה ת"כ אין מ"ח להקל לא לחמרינן בך אפשר דס"ל דאפי' להקל הוי קדוש ת' ועי"ל דאפי' בו ביום לקטנים ומ"מ אם ביאל דבר מח"ל לאכלו בשבת כיון דגיס אסור לאוכלן בשבת קדושה ת"ל מן ועסי' תקנ"ו ס"ד וסי' תי"ו לענין עירוב וסעי' רס"ג: וכתב ד"מ וי"ח דמי שעשה פעמה ח' ב' יחיס לחזור ולחזור כו' וכתב מהרי"ו דאפי' דעשה ז' אפי' אלא מהני ול"מ מהרי"ו סי' קל"ח וכריך לנהוג כך כל ימיו כיון שקבל עליו ול"ל אפי' החמיר מתחלה אלא יעשה אלא ז' מידי דהוי אחמי אחר תהיה מיר פחות מל' יום לא מהני ליה אלא חמיר לא מהני ליה חמיר בהחרה כ"כ ל"ס ואחר' מחיר בהחרה עכ"ל מסמע דאפי' לכזיר ליום אי אחרה ולא מהני חמיר לא מהני ליה אלא חמיר ס"ג ואחר' מחיר בהחרה (ועיין בת' ביצה דף י"ח וכמנחות ס"פ התודם) ומ"מ ל"ש דל"ד לכזיר הכיון שלא כזיר חל עליו כזירות ל' יום ושוב לא מהני אלא חמיר ס"ב אחר' מחיר בהחרה ולשה לא יועיל אלא מ"ם התידה דקיימין בקביעת דירתי ואין שוטין שני ימים אלא מנהג ח"ב כיון שאנהגינו לא נהגו בן בי"ב לחת נמהגו מהגו בן ומעתה עוד עשם אלא לעשות שני ימים י"ם דבשעשה יום הסני יום כפור אם בן מחמול הוי ע"ה ואסור להתענות ואם כן איהך יחמעה הי שפרי חדי נכון אלא מנהגו בן ומכל שכן למנהגנו שאין מתענין כלל אלא כי אם יום:

מגן דוד — הלכות סוכה — מגן אברהם

תרכה כתב הטור הלה מכתוב מלות סוכה ביציאת מלרים וכן כתב הרמב"ם וכ' כרלה כוותה רבינו שעשה מלות סוכה פרט יותר משאר מלות וכן בס"ח ח"ב והסוכות שלומר בכתוב כו' משמע שם בזה קצר למה שכתב קודם לזה הוא כדרך זה לחיתת פלוגתת בפ"ק דסוכה ר"ע ס"ל סוכה ר"ע ס"ל סוכות ממש מלקחתי קיץ שיסיעם מקל"ח בשעת יציאת מלרים ור"ח ס"ל בענני כבוד הקיפם וגרלה דיש לחלק בפי הפסוק ביניהם דלר"ע הן ושתית בתוך הסוכות ממש כן וכרון יסיע בדבר הלה ולר"ח הכתוב שתו יושלו מענני הכבוד ומשלו מיקר תכלי סוכה שלנו לזכור י"מ לגי לר"ח הוא לזכירם על נס אחר דסייעו הקפת ענני כבוד לגי שחלה בכתוב המלוה בי"מ כמו שחר מלות כגון מלות ציצית שם נמי י"מ וזה פשוט שחין נוף מלות ליצית להזכיר י"מ ולא שכתב הכתוב לחתי י"מ ורבינו רולה לפרוש כר"ח וכתב שם הרמ"ם נמי לחזור שעשה רמ"י דמשמע שהוא פועל לגלי בתוכן סוכות ח"ל רבינו כלן שכתב שחלה כתכוו' מלות סוכה כי"מ שחין עיקר המלוה כדי להזכיר י"מ חלא ולדלי המלוה בשביל שם חחר חלה שחלה מלוה זו בי"מ כמו בהרכם מלות שחין בהם שום חלי ניח לא שום טעם המלוה ומסכן קשה מה ענין הלים זו והשיב לפי שהות דבר שחינו בעינינו כו' ויש כחן הרבים גדולת חלוינו ב"ה וירחתו חכי של ענינו לקיים המלוה וכמ"ש בפר' קדושים שכתוב הרכם פעמים חני ל' לגלים ופירש"י ארבעה יח' להרחות הסמיכה מי שוח הגחר ושייך בני סוכה לפי שחמרו בה מלות קלה ע"כ חמר בל חכי קלה בעיניך שחדע חי הגחר עליך שהוח בעל כח גדול כ"ה וכן חיחת בר"ח ל"ב בח"ח בכתוב י"מ בעלים ורבים ותפקולת חני היח שכבחנתי בין עיסה של כבור כו' ול"ב כלן הזכיר הכתוב שלח יהיה מלות סוכה קלה בעינינו וע"כ שייך שפיר לחמר בל"מ רבינו וסכוכות הם ענני כבוד כו' לפיהיו ר"ח שזכרנו וחכו מלות בפ"ע לח בשביל זכר י"מ כר"ע ולחמר ח"ו ולפ על פי שיהלתו מפרים בחדם ליכן כו' לר"ע שלחמר שעיקר המלוה לזכור ענני כבוד שהיתה לחבותינו חין זה זמנם בל הסנה ורלה כוח ית' שנזכיר זה בימות בל השנה ולח בחג הסכות בלחוד בחחלת הקיץ ולחד בחחרי חחלת החורף מה שלין כן לר"ח שלחמר לזכור ענני כבוד שהיתה לחבותינו חין זה זמן הענני כבוד הם ע"כ חי' רבינו דבזה יהיה כל"ל נכון מלוד:

תרכו (א) חחת בית כו' דבעיין שחהת הסוכה חחת לויר הסמים דכתיב בסכות תשבו ז' ויהיינו בחחת ולח בסוכה שחחת סוכה לח תחת סבית לו חינן: (ב) צריך שיפיל כו' משמע לפילו לכתחלה יכול לעשות כן וכן חיחת בגמרא וקשה הח קי"ל בכל

הלכות סוכה

תרכה

א מבסכות תשבו שבעת ימים וגו' כי בסוכות הושבתי את בני ישראל להקן הסוכות מיד לחחרי י"כ מלוה הבחה לילו לל יחמילנה (מברי"ל):

תרכו העושה סוכה תחת האילן או תחת הגג ובו ג סעיפים:

א (חין לעשות סוכה א (א) תחת בית או חילן) והעושה סוכתו תחת האילן י"א שאם האילן צלתו מרובה מסכתו פסולה בכל ענין אף אם הסוכה צלתה מרובה, מסכתו אבל אם האילן מסכתו מרובה, מצלתו אם הסוכה צלתה מרובה מסכתה בלא אילן ב כשרה ואפי' לא השפיל הענפים למטה לערבם עם סכך הסוכה אבל אם אין הסוכה צלתה מרובה מסכתה אלא ע"י האילן (ב) צריך שישפיל הענפים ויערבם עם הסכך בענין שלא יהיו ניכרים ויהא סכך רבה עליהם ב ומכטלין יו"א שאפי' אם הסוכ צלתה מרובה מסכתה בלא האילן והאילן מסכתו מרובה מצלתו אם

ובמ"ם ס"ה: ג ומבטלין חע"ג דאין מבטלין איסור לכתחלה ס"ל דקודם ע"ע שתיעו לאסור עדיין מבטלו (ולפ"ז לאסור בח"ה) ועי"ל דס"ח בחקוס שנהג לכל מלו לילו ליהנו ניסיו (ב"ח מרדכי) וכ"ן וכתב לף ע"ג דאיסור סיכול להסירו חיינו בטל מ"מ הכח חנמרי רחמנ' לחשם בפלו' שני דפרוץ כעוח' מותר חלא דסכך כיון שאין מעורבין בעיניהו' עכ"ל וא"כ אין כאן מבטל

מגן דוד — הלכות סוכה — מגן אברהם

תרכה ויכוין בישיבתה שעיושו הקב"ה ליגב בסוכה זכר ליי"מ (ג"ח): א לחקן. היינו לנטחה כולה כ"ה בחברי"ל:

תרכו א תחת בית. בית פסול לסוכה לחר בחמנת ולח בישב על כל יחום הפתח (רש"י דף י"ד) עסעי' תרכ"ו וחילן פסול חשוס דמחובר הוח: ב בשרה לפילו לח הפסיל. החוסף והרח"ם סוכיחו כן מדלחמרי' סימן תרל"ח ס"ח חשם סכך פסול וכשר שיון בשרה לף על גב דלח מכני חבטן לבטל ברוב כיון דמכרכן ולח מערב' דהתי לחודיה קחי חשם כן תפסול חשוס דמלערף סכך פסול לח הטעם כיון דפי שקלת לפסול חכחי ללחה מרובה בשכר עכ"ל וכחמת ההוספות לשיטחם לחלי ערטי' תרל"ח לבל הרח"ם שהסכי לפירש"י חם כן כשחסקול הפסול יחחר חחתה מרובה ולפ"ה בשרה ח"כ ס"ל גבי חילן יכשיר לפילו כשחתה מרובה בלח חילן דהח הרח"ם נמר לה משם ולפשר דכשחוכה לחעלה נרע טפי ומ"ח ל"ע לייחב לשון הרח"ם שכתב כיון דכי שקלה ליה שני בכשר ולפשר דמכי רחיי מהשקלת דמוקי ליה כחעדיף וח"כ ללחה מרובה ע"ש

ס"ח כתב הטור ויהן לנטל בכל חדש לל נגן בפסח משנכנסו כדי שיסח בכל מי שיהיה בביתו לפחות כזית ולפי שיש מהן שחין יכולין לסבול טעם המלוי בפסח לכן נהגו

מבטל לישור: ד מיהו אם הפסיל · ודוקא כשהסוכה גלת מרוכה בלת תילין ותין התילין מלערף עמו תתין זה ביטול גמור כיון שיכול להסירו לכן תילו פוסק ותילו מלערף (ר"ן ות"ס וכ"כ רי"ו) וכל דברי הם דברי הרמ"ס דעת כל הפוסקים שתין מסככין בהם גם בתלוה זו"ש בגזירה כגון בנסרים שתין מסככין בהם משום גזיר' תקרה דכלקמן ותין כתן קושיא מעיקרא לגון שתין מסככין בהם עושה סוכה כשרה ע"ז לא מבעיא לת"ק דלא מיבעי ליה לישור ע"ז אלא אפילו לר"ש דמכשיר לעיל בעושה סוכה בין הכותלים ע"ג שתין מסככין בהם משום גזיר' תקרה דכלקמן ותין כתן קושיא מעיקרא לגון שתין מסככין בהם עושה סוכה קושה שתשמש בפסול גמור שוב ראיתי לתו"ח ל"ל שכתב כשם מרדכי שתירץ ותקשה לתרץ זה תל"ל דקשה י"ע אלא לישור עדיין ניתקן ושוב ראיתי לתו"ח שכתב לפתחלה קשה מדברי הרמב"ם ומ"ש בתוך לעיל ומזה לשתמש בתערובת תתקן קודם פסח כשיבטל ס' כיטול לחמץ בלתו תילין עם הסוכה ע"ג שתין מסככין בהם בפסול גמור ולקמן בסוכה תחת המט

באר הגולה

ופגים וכתב מו"ה ז"ל ע"ז ולפ"ז יהיה טעם להוראת א"ז דטעם בלט"ש הם כלבודין ועשו כלן כדף ח' ולפ"ז בסמוך משום חשש שכיכרין ועומדין כל ז' בפ"ע וכו' ע"ש שכל דבריו תמוהים דהא פשוט דלא תלוי בכלי כיון שכבר ביניהם ולפ"ז אם תרכ"ח ס"ת בחתיכת ספר ליח ביה"ג וכמ"ש בהגה ואם יש ריווח ביניה כמותו כשרה מע"ב דלספודי' קמוכיח זה מזה תוך ג' וניכרי כשרה וכמ"ש ס"ח וכ"ה בגמ' דף י"ד ב' נסרים מלין מלטרפין ועכשיו תרכ"ב וכ"כ הב"י סי' תרכ"ט בשם הרמב"ן וכ"ה בתשוב' הרשב"ץ סימן רי"ג סוכה העשוים מבהרי שלין ברוחבן ד' והם תקועים בקמטרות ומשלבים בשלימת הסולם ולין ביניהם ג"ט ומבטלן לותן בסכך כשר לח"ם הסכך פסול מחמת המחמרי כי תכסה ג' לחשר והשיב מולי לחשר מפני לכיון דהנסרים תקועים בחמתרו נעשו כלם כנסר ג' רחב ויש בהם גזירת תקר ויש שמחלקו עליו והנה להם כמו שנתבאר בסי' תרל"ב לגבי לא מיתסר עויי דף ט' ע"ב ברש"י ותל"ל דה"ה לעשוים קבועים על הגג ואפי' בלא קשרן כלל ומ"מ ז"ה פשוט דלא לחמירן שמלטרפין שלא בקשרן כלל ומ"מ סימן תרל"ח ס"ט דכשטולל ג' מבניהם אע"פ שאין בהנסרים קבועים לין מלטרפין אפי' לרמב"ם ע"פ ולפי זה יוכל לסמוך המחמירים בכלל ג'

תרכט

(א) לולב מצוה מן התורה. דכתיב בחמשה מינין ויקח הכתוב מדבר מיוחד ומתחבר: בפסולת טרין ויקח הכתוב מדבר מיוחד ומתחבר: (ב) מקבל טומאה. פי' עתיד ל... לקבל טומאה. והכותב ספר תורה לא... בזה אחלם סדרין אם נטמאת... (ג) כגון עורות טו' כתב הר... לא כעורות. ניהולי קרקע... מיקרי לא מיקרי ניהול... אחרון ניתוק דאין מחיצין... קרקע לגרן אלא מחיצות... מיקרי גדולי גרן לא מיקרי... מן האחרון דאין מחיצין... עומת מן האחרון: (ד) שפודין. דלמו של מחבת תיפוק ליה... דאין נידונין מן האחרון: (ה) כלים. תפי' מידי דמקבל טו... מדרבנן כ"ב בתו' בפ"ק דמ... פשוטי כלי עץ שיש... תפי' מדרבנן מסככין בו: (... כידק וניפץ. קרוב הוא לנפו... ומקבל טומאה גזרו בו רבנן... מפני שהן טרוחו עומדת... היו מניהולי קרקע ושוה... דרבנן לחתך כיסוי... (ז) להיות מהו בני העיר... ל"ל שנחתם דהא הרב לפרש... דע"כ לומר שים מקום שהן... מטורר בזה דל"ג ל"ל לחתוך... לחתך כן מקוצץ מחובר... נופל קצת ולישתמיט... מחבר. קאי דעשאם... היינו שהכין כן וכן בסיפא... לסיכך היינו שהכין... ע"כ לומר דהכי... מיירי בשהקוץ... מחובר... מחובר... והתילוק הוא בין עשייה... ולי' כפי' מחבר... מחובר... לו שתחת לכל במקום שים מחבר... מחובר... ולי' כפי' מחבר... מחובר... מחובר... מחוב

שמקבל עומתה כיון שהסכך כשר רובו עליו כו"ל הטעם כתן כיון שמתיר הסכך גרע עפיו ההיתר דיעה שמכיר בסמי תר"ל ת"ה ח"כ קשה למה התיר בסתוך לתכר כלונסות הסוכה במסמרות בראל דהטעם דלא חיפסת לן בדבר המעמיד כמ"ש בבעיף ת' ורמ"ח לא כתב סס ידי מזבח דמוד. בזה וכן בסמי מ"ל מוכח סס דלא קפדי בדבר המעמיד ול"ל דהתן מיירי שהסוכל, חד ר"ט והוה כתך פסול דפיסל בתנא ב"ש כדלקמן סי' תר"ל ג"נגם מ"ש רמ"ח לחת"ן כגון שכסכו וכסה כו מיירי נ"כ בכיוצא סס שהם רחבים ד' ט"ם הלת דקאמ"ל אין כתך פסול פוסל בסי' תר"ל ס"ב: (יא) לחבר כלונסותיו ב"כ"י בסמ"ק כתב כזה דלת ל"ל מתחתו' בגמ' דתוסר בדבר המעמיד מקבל עומתה ע"כ ומ"ש בזה ל"ל ג"ע למה תסר דתלמיה סולם כדי להחזיק בתך שהרי תימו תלת מעמיד מ"ש והכתת סולם תסור מפני שהוא מיטה להדוטת בסכך ועשוי מהם גוף הסכך אין להניח למעלה מן הסכך ומ"ש בסכך עלמו שם כלי שהוא שבר כלי דהת מבר כלי להכניס בדתתרינן בגמ' ולת ומ"ש כלים ומ"כ הם חשב שתת בסכך: (יב) כל עלמו. בת"כ סדר סיומי דהכל תסתו תוכל המיוחד לו ולת כן בהמה: (יג) מתכל ב"ב כסס תסר הרא"ש נתן סתר דיד תימו כתוכל רק עד שהוא תלוש מהד: (יד) ביום ליכש. בי' תוך ו' לסיוכם יפלו העלין: (טו) ולימו תבוהר בסי' תכ"ו: (יו) וכל תניחה שתיכה כו'. דבר זה אי' בגמרת דלת הני ניידי דתורבני מתוהרו רתני מעדני שלהן בימים ועטל כבוכע עשוים בעלה ונדלין לוהו מתחתיו ותנ' ולמעלה קורין רתני בתכל קבר ת' ורתני מתים סוח קבר העלין ופרכי מ"ש מתחתי דלבד מיו הוא

יא שמקבלין עומתה. ובמהרי"ל לכתב דחיישי' שתת נפתתו במדרס ע"כ תמתע שאם ידעינן טדתי שלת נפתתו כגון שהם חדשים שרי ו"ע דעכ"פ מקבלים עומתה וכ"מ לשון רמ"א דאסור לפי שהסכך מניחים הכלונסות ע"ג כותל מקורה ולא זכר ת"ם הת עלמו בסס ס"ה דהטעם ולכסוף תכרו כשר לסכך וכ"כ כי' סמ"ק תרכ"ו וכ"מ סימן תרל"ת ס"ב ועי"ש בסימן תרכ"ת: **ורע** דכל כלי עץ הרתב קלתורתי להניח עליו דבר מקבל עומתה' דדמי לני' קבול כ"כ התו דף ס"ת ח"כ לין להניח מרם ומגריפה על הסוכה לפי שכשרה: יב תורת תוכל. לין הדיום נקרת לוכל תלת עד ג"ט ת"ט סתן תרוכות הרבה (כ"י הרא"ש) ועיין בעוקלין דיש יחות שתלטרפים לת"ט שבתולות הרבה ולכן יש להחמיר: יג לייבש. ולכסול עד שיתחר תויר (כ"ח) ול"מ בגמ': יד להכחלה. ותם עכרו סיכך בהם כשרה כ"כ הרמב"ם משמע דמיתר ליבש בהוא"ל הרא"ש לתכל ולת יא ת"ח סיכך בהן ולכ"כ הרמב"ם: **טו** שטטרי'. ודוקא כשטטרים תמיך לתכל סס לייכם תרא"ש מטטרים תלת בשעת הרוח כשרה ב"ח ול"מ בסמי' זה (כ"ח): **יו** העשוי בפיסול. כיון שלת הניחם לכל: **יח** בתנין. ול"ל התרם (לבוש): **יט** נעטע. ונם כ"ש בסוטעת: **כ** שרתכן ל'. גזרה שיכא נ"כ ליסב בניתו ערסי' תרכ"ו: **כא** משופין. ולין מעמתין מדרם כיון שלת יתלו ליישכה (לבוש) ול"ל ללת מייתכן כלל לתמתים ע"ש סס"ו:

ונתנו

יג שתיכה קנה אתר ויש בין שניהם כ"ה הויא תכילה:
יד (יו) וכל תכילה שתיכה קנמה יש לפני שפעמים שאדם מניח תכילתו על נג הסוכה ליבשה ואח"כ נפלך עליה לשם סוכה ואותה סוכה פסולה משום תעשה ולא מן יו העשוי בפיסול וגזרו על כל תכילה אפי ואת וכיון שמפני זה אסרוהו לא הוצרכו לאסור אלא בתכילה שרוך ל"בשה גוין זה בפתות מכ"ה קנים תילכך כל תכילה שהיא פתותה מכ"ה קנים מותר לסכך בה: ואם כ"ה קנים או יותר הבאים בבנוע אתר וקשרם בראשם השני אינה נקראת תכילה כיון שעיקרן אתר ואם אנר עמהם קנה אתר וי"ש בין שניהם כ"ה הויא תכילה:
טו (יו) וכל תכילה שתיכה קנמה יש מפני רתתה סיכולין לטלטלה כך אינה תכילה ומותר לסכך בה (ב"י בשם הפוסקים)
יו יחכילה שאין קושרים אותה אלא לסכרם יח במנין ומיכ כשיקננה הקושה יתירנה אינה תכילה:
יז יאם סיכך בתכילה (יו) והתירה כשרה כיון שאין איסורו אלא משום גזירה תאבל תכילה שתעלה ליבש ונמלך עליה לסיכוך שפסולה מן התורה אינה ניתרת בהתרת אלא צריכה יט נעגוע:
יח יוכן אסרו לסכך בבנסרים (יח) כ שרתבן ארבעה (יט) ואפי' תפכן על צרן שאין בהם ארבעה ואם אין ברתבן ארבעה כשרים (כ) יאפילו הם כא משופים שרומים לכלים

וכ"ם

עטרת זקנים

ו ומוסל בתי בנ' שפרים ולא בר' אסו: וכשרה הירני אף לכתחילה מותר לעשות סוכה מסנרי מאחר שהתירה. אבל אם לא התירה ושב התתיר צא בדעכר. (ר"ם) ולא קש"ל אי' בדבר. שפסול אי' בדבר. ו"א דוקא אי אתם קשורים בשני ראשים ופסולה (לתם רכ) ת בנקרים. דוקא אם בא לסכך לכתחילה אבל הבא לסתפק לנסרים של תקרה שאין עליה מעזיבה ד' בראשונה לקמן ס' תרל"א:

פרי חדש

סימן תרו

עביד הכי והתתר רבי יוסי בר רבינו כל מתקנם תעו מתניתין וכו' ותתי קשיא ליה דילמת רב תתייר על עלמו סיכ ותקן ר"ג בלבד רש"י מ"מ הוי כו' מתוור: ומעיקר דבי מכאי רב אתני ר"ל לבינו ור"ת כיכ כדבו סלכ"ע בתכל סיכל ותתו רבינו תנ' תלת קשיות עומדים ליתן לו עוד לבייטו שריב תכל ובניינו דתתן עניותו סבין תוסס לתניתין ר"ת מכסר עב סיעים לת תניתו דלמת דבל מתרבלו תפ"ט סקוף לת נתרבס ר"ת תכיכר תלניך עב סיעים

תניתו ת עכיו: ר"ם ואס הוא רבבו וכו' סיו ום סעטין דבנו נוסתק ויל תה בנס נוסת רפי ספני ד"ל מתתיר על עלמו סיכל סעיון תסוס סעיב ר"ת תניתו דבנו מוסתק ותקן לבניין דיכל תוסק סוס

באר הגולה

(א) כב ונהגו וכו'. כתוב בפסול האילן ומזון שהוא מסככין בתוכן בנסרים שתין נהוך גזירת הקרא (ל"מ) ובמעשה הדמק שתין לסכך בהם מסככין בנסרים (ע"ג ו"ל בגמרא) וה"ה בכל דבר האסור משום גזירה. וכתב הב"ח הלעיל ע"ש שתין כהם גזירת הקרא שתין מסככין בהם שתיסכ מ"מ יש בהם שיסכך כ"כ שלא יהיו עליו פרין וקסמין נושרין על שלחנו פסולה אבל אם פירש אלא לנאותה בשרה ויהוא שהוא בתוך ד' לסכך פ"ו שיעור שהוא שתיהא מסוככת כהלכתה וירא שמא יבש הסכך או ישרו שתיהא תחתה פרוכה מצלתה ופירש עליה פרין שלא תתייבש או תחתיה שלא ישרו העליון כיון שהפרין נופרים בהם מחמת פסולה אבל אם להגין מפני החמה והעלין או לנאותה בשרה ובלבד שיהא כתוך ארבע לסכך

(א) כב ונהגו שלא לסכך בהם כלל:

(כב) פירש עליה פרין מפני החמה או תחתיה מפני חגשר' כלומר שלא יהיו עליו וקסמין נושרין על שלחנו פסולה אבל אם פירש אלא לנאותה בשרה ויהוא שהוא בתוך ד' לסכך פ"ו שיעור שהוא שתיהא מסוככת כהלכתה וירא שמא יבש הסכך או ישרו תחתה פרוכה מצלתה ופירש עליה פרין שלא תתייבש או תחתיה שלא ישרו העליון כיון שהפרין נופרים בהם מחמת פסולה אבל אם להגין מפני החמה והעלין או לנאותה בשרה ובלבד שיהא כתוך ארבע

עטרת זקנים

ס"ו א' שסוכרת שהיא מסוכרת כהלכתה וירא שמא ייבש הסכך וישרו פרין שלא תתייבש כן אבל אם על הסכך אינו מסויע לצל הסוכה שצלתה פרוב"ם כשר (ר"ח) ז

פרי חדש

סימן תרו

סמ"ק קוח רכ סעיף לו כתב סמ"ק וכו' ומ"ש אם לא שסכנון וכו' עיין בסמ"ק ובמ"ש בשם הרוקח ובמ"ש בשם הירושלמי ומהרי"ו ומהרי"ל ומ"ש ואם אינו מכוון וכו' עיין בסמ"ק ובמ"ש בשם הרוקח ומהרי"ו ומהרי"ל ומ"ש ואם אינו מכוון וכו' עיין בסמ"ק ובמ"ש בשם הירושלמי

מקובלני מפי שמעיה ואבטליון ע"כ לאחר ר"ח כהן שכל שבט העמיד נביא מחליה סם טוב"ם נבי נביאי' ועכ"כ הנביא הדבר על סיכוב מרחם ר' יוחנן מוכני' ואחר שבע יהודה וכניהן העמידו מלכים ע"פ הנבואה שמואל תיקן בשמואל הקטן אלא יקשה ר' יוחנן מרחם לפעמים מוכנים תיכו ולפעמי' אינם מוכנים תיכו ע"כ אחד מיני' מקר' מיוחד תחת בני נביאים סם לזה הדור כמ"ש בפ"ק דיבמות תע"פי מלו מתעדין ותלו מתעתין תלו תלו דברי תלמי' חיים. כן הוכיח רבי זה שמואל עשה שני מעשים מחרים זה כי החליף לת שאול תחלה וכל הפוסקים לו נדולה משל דורותיו תלו דורו ופסקה מלכות מחליף לת דוד ופסקה מלכות שאול והרי מינוי בזה כמה לת תלי ולת מרנים נדרת למרים סיעיים שאול בת ועלתה לו דוד בחיי' ולת מלחמה ע'. תלת ע"כ שתין לנו לדרשה לחר מעשה הס"י וכל דלקיח תת ע"פ שנרתה כסותר ע"כ נתן בתוכחת של ישרחל כולן חת מלת לפי תלומרים בסוכה דלת תת מסוכך מתילה סותר לעשות כן בשנת. וכהגיע תמה לדבניו תל שותר לכ"ע בסוכה מתילה שתר לעשות כן בשנת ע"כ רבה ר"ל לדעת תה יתמר ר"ל בזה ור"ת משל נבדיו לשתורין ויל"ת כי תלו סיס יחזר סיס נרתה שתומר בפי שתר לעשות כן בשנת שתין תין תסיבות שיהל ובעל לנבי' והות ול רלה לומר מה שלת שמע מרבו ת סיס שפיר לת שסבלינו מדנים שלת שלת תמר דבר שלת שמע מרבו פי' שלת כיון ר"ש על תלמוד בעלמת שלת להורות ע"י תלה שלת רלה לומר בפירוש מה

רס"ת שלת נס ס"ל כיון שלת תוי מתילה שלת בסיירת כמ"ס שמיון ס"ס לת תוי מקיל' נמורה ולת מהני לת כ"ש ד' דפטת בקנה קנה פחות מנ' וכן משמע בעור ס"ו וכן כוונת הר"תם וס"ס שתין שלוק סיימו קודם דידעי' סברת: א כנגד הכותל. היימו כנגד סוף שמקלוע הסני כזה ך: טפח) וכתם"ל בשה"ר וכג"מ: ב והדופן מניע. כ"ע קנה) דדופן מתי בעי הכא דהא הקנה טע"נ מונח על הטפח והקנה שכנגדו כתם"ל וכ"ם במרדכי בהדיא ותם ב' הקנים מניעות וכו' ות"ל כ"ע דכיחוב' ליתת פיחה פי' קלקעת הזמורה המתוחה מתילן לתילן מלמת בסוכה ותין סוף סכך מלמת מה בין זה לזה זה נעשה לכך וזה נעשה לכך ע"כ ת"ל היתך מיחר המרדכי וכג"מ לף ע"פ שלת נעשה לכך ול"ע ולכן נ"ל להחמיר ועיין בעור ס"ו וסיימן שם נ"כ: נ וכפרה. זה מקרי ב' דפטת דעיריכן כיון דפריק פחות מנ' ותיכת ד' שיעור עומד (ר"ן) ומשמע דתפי' הסוכה רחבה הרבה כפר תע"פ שסלישית רחוקה ממנו ותפשר דדוקת בסוכה קטנה כפר לכל בסוכה גדולה סהסלישית רחוקה ממנה יותר מנ' פסול ול"ע: ד בד"ת כו'. דברי הרב"י ב"ע דז"ל הר"ן סיכך ע"נ מטי שים לו לתי כפר' מיירי במטי שלתה מפול וסול כלפי תון רחוק מדופן התתלע וכו' ומשת בנת' שטוסה סוכתו בכתלע כיון שלתה מפולת לנתרי כמו העוסה סוכתו בתלע רחוק מדופן ב' מ"מ לתה מפולת מדפנות התתר נתר' בעפת סוחק פחות מנ' סתוך לדופן כפס שכתרית כו סוכה דלית ליה ב' דפטת דעיריכן ולת מהניכו פס ד' ולת בסוכה שסיתן מפולת ותין דופן תחלעי כנגדה ע"ל. וכוונתו כמ"ס תתו' ע"ז והרב"י הבין מ"ס כמו העוסה סוכתו וכו' ר"ל דתף זה כפר בעפת וקנה דת"ל תלי תנית בדלת תנית לתבל כוונתו דר"ל העוסה סוכתו בכפ"נ כלומר שים נ' דפטת תף ע"פ שהית מפולת מסיכך רחוק מדופן ב' מ"מ לתה מפולת לנתרי כמו העוסה סוכתו בתלע רחוק מדופן ב' דתחת ליכת ב' דפטי

ריש"ן סני בעפת סוחק כנ"ל כרור בדברי הר"ן דלתו בנת' סוכה כמבוי מיירי ע"פ הנדה במקום שתין מחילה כנגדה שלת ע"כ לת תפני תת"ל ב' דפטת כמ"ס ד' מרוכה על העומד. פי' עם שתי הדפנות הפרוצות לבל חס בלותן ב' הדפנות השלימות פרוץ שבמן מרוכה על העומד שבמן חסור:

לסכך (כג) ופיהו לכתחלה **כך** לא יעשה אא"כ תיא נ"כר לכל שמכוין כדי להנין אושהוא **כה** שרוי במים שאז נ"כר לכל שאינו שותתו שם אלא לייבש:

תרל דיני דפנות הסיכה ' ובו י"ג סעיפים:

א אכל תדברים (א) כשרים לדפנות (ותל"ל לכתחיל' דרך נדילתן) (טור) ואפילו תכתה מרוכה מצלתה מכתה הדפנות כשרה:

כגה מ"מ לת יעשה הדפנות מדבר שריחו רע (ר"ן) ולו דבר שמתייבש תוך ל' ולת יהת נו סיעור מתילה: (דעת עלמו)

ב בי דפנות הסוכה אם היו שתים זו אצל זו כמין גם עושה רוחן שיש ברחבו יותר על טפח (ב) ומעמידו בטחות משלשה לא' מהדפנו' ג ויעשה קנה א (כנגד הכותל) (טור) כנגד אותו טפח (נ) ויעשה לה צורת הפתח שיעמיד קנה עליו ועל הטפח וכשרה אע"פ שהקנה שעל נביהן אינו נוגע בהן:

כגה וטפח ב והדופן מגיע לסכך תין קריך קנה על נביהן (מרדכי ריש חכ"ע) והנכתם מיימוניות פ"ד) ומה שנהנו שנורת הפתח עגולה כוה (ר) לנוי בעלמת: (כ"כ המרדכי)

ג יתיו לה שני דפנות זו כנגד זו וביניהן כפולש עישה רוחן שיש ברחבו ארבעה טפחים ומשהו ומעמידו בטחות משלשה סביב לאחר משתי הדפנות נ וכשרה (ה) ונם כזה צריך לעשות צורת פתח שיתן קנה מחפס על הדופן האחר ירי"א שאין זה צריך צורת פתח:

כגה אבל אם תיכת דופן ' בלת לנוד תין צריך לתן צורת הפתח עד סוף הכותל מאיזל ותיכת דופן ' שהוא שיעור הכפר סוכה ולכן אסן צריכים צורת הפתח בכל דופן שלישית אם אפשר בצורת הפתח כשכל דופן שלישית עולה לפחות שלשה טפחים ומה שכתבנו בצורת הפתח כשים לה דפנות שלימות תינו בלת לנוי בעלמת: (ר"ן והסמיק ס"ד וכל נו ני"ש כפס מרדכי)

ד ד במה דברים אמורים בעושה סוכתו במקום שאין דופן אמצעי תראוי כנגדה אבל העושה סוכתו באמצע החצר רחוק מדפנות התצר מ"ש ע"ם שאין לה אלא שתי דפנות זו כנגד זו רי לה בתיקון הבתיר בשתי דפנות העשויות כמין ג"ם:

ה כשהכשירו בשתי דפנות העשויו כמין ג"ם בטפח וצורת פתח אפי' אם יש בשתי הדפנו' פתחים הרבה שאין בהם צורת פתח שכשתצרף (ו) כל ה הפרוץ יהית ו מרובה על העובר כשרה: (רק בלת יהיו הפתחים

מקרי סכך פסול (כ"ח ולבתם) : **כר** לת יעשה · תפי' בלת בפעת לכתלה: **כה** שרוי במים · ות"מ בפעת לכתלה תסור (ר"ן ב') ול"ל דתם הבפעים טופין מהסכך תוצ לפרום מדין מסיכך תון לסיכה · תינו לת ירבך ליבה בסוכה דספק ברכות לתקל ועשי' ת':

תרל אמרי' בסוכה סוף

דף י' פס ד' תוקים ליה פחות מנ' לדופן ותתיר תפוס דופן וכתבו תתום ס"ל דת"ת כ' כהלכתן ותיתת דיעבד כ' קנים סים בכל ת' תני עפת ותפשו ותוקי תד פחות מנ' סתיר לדופן וסבלי בפחות מנ' · מהרתשון וי"ל תפוס דתתרי' ספ"ק דעירובין כל מתיבה סתיבה על פתי וערב תינה מתיבה בכל · וכתב הרא"ש דתיכו לר"י דקתני תכל תמן קיל דקתני פחות מנ' הוי מתיל' לסיכה וכתי' בגמרת דף ז' תכל מתיבה על ערב פחות פחות מנ' לת כ"כ הרא"ש פ"ב סי' מ' וזה דוחק גדול שבערב לת מהניכיון דלת מהני לת בשיר' ומשכו וכו' בסוכה העשוים כמבוי מיירי ודוקת בפס ד' דתיכה בעתד סיעור רתוי תכל בעפת ותוקי לה בי מיבעי פחות מנ' להך ניסת לת ופחות מנ' להך ניסת לת סניכין דליכת בעומד סיעור רתוי עכ"ל · וכ"כ נבי וערוכה מי"ל דבעי טפח שוקק פחות מנ' ול"ם בל ד' כל"כ הג"מ דבעי' ו"ש כדי הכפר סוכה ות"כ ל"ל סת דתניא דמסבי קנה קנה פחות מנ' סיימו בפשוטה ד' דפטת תכל בפשוטה ב' דפטת בעי ב' שלימות דעיריכן ולניכת בעפת ול"ה וכ"כ הר"ן בהדי' דתני בהלכתן ע"פ וות"כ תין תנו לריכין ליתק בדברי התו' לומר סס שלת תניכה דהלכתה כמ"ס סיימן ס"ם לת תוי מתילה שלת בסיירת כמ"ס שמיון ס"ס לת תוי מקיל' נמורה ולת מהני לת כ"ש ד' דפטת בקנה קנה פחות מנ' וכן משמע בעור ס"ו וכן כוונת הר"תם וס"ס שתין שלוק סיימו קודם דידעי' סברת: א כנגד הכותל. היימו כנגד סוף שמקלוע הסני כזה ך: טפח) וכתם"ל בשה"ר וכג"מ: ב והדופן מניע. כ"ע קנה) דדופן מתי בעי הכא דהא הקנה טע"נ מונח על הטפח והקנה שכנגדו כתם"ל וכ"ם במרדכי בהדיא ותם ב' הקנים מניעות וכו' ות"ל כ"ע דכיחוב' ליתת פיחה פי' קלקעת הזמורה המתוחה מתילן לתילן מלמת בסוכה ותין סוף סכך מלמת מה בין זה לזה זה נעשה לכך וזה נעשה לכך ע"כ ת"ל היתך מיחר המרדכי וכג"מ לף ע"פ שלת נעשה לכך ול"ע ולכן נ"ל להחמיר ועיין בעור ס"ו וסיימן שם נ"כ: נ וכפרה. זה מקרי ב' דפטת דעיריכן כיון דפריק פחות מנ' ותיכת ד' שיעור עומד (ר"ן) ומשמע דתפי' הסוכה רחבה הרבה כפר תע"פ שסלישית רחוקה ממנו ותפשר דדוקת בסוכה קטנה כפר לכל בסוכה גדולה סהסלישית רחוקה ממנה יותר מנ' פסול ול"ע: ד בד"ת כו'. דברי הרב"י ב"ע דז"ל הר"ן סיכך ע"נ מטי שים לו לתי כפר' מיירי במטי שלתה מפול וסול כלפי תון רחוק מדופן התתלע וכו' ומשת בנת' שטוסה סוכתו בתלע כיון שלתה מפולת לנתרי כמו העוסה סוכתו בתלע רחוק מדופן ב' מ"מ לתה מפולת לנתרי כמו העוסה סוכתו בתלע רחוק מדופן ב' דתחת ליכת ב' דפטי

ריש"ן סני בעפת סוחק כנ"ל כרור בדברי הר"ן דלתו בנת' סוכה כמבוי מיירי ע"פ הנדה במקום שתין מחילה כנגדה שלת ע"כ לת תפני תת"ל ב' דפטת כמ"ס ד' מרוכה על העומד. פי' עם שתי הדפנות הפרוצות לבל חס בלותן ב' הדפנות השלימות פרוץ שבמן מרוכה על העומד שבמן חסור:

ו מרוכה על העומד. פי' עם שתי הדפנות הפרוצות לבל חס בלותן ב' הדפנות השלימות פרוץ שבמן מרוכה על העומד שבמן חסור: ה הפרוץ יהיה מרוכה · כ"ל דעל"פ בעיכן בעומד סיעור מקום לו שטוסה ד' דפטת כמ"ס ב' דפטת דעיריכן וע"ל ורש"י דקי"ח ע"ב

ז בקרנות · פי' בכל הקרנות לחם ב' מחיצות מחוברין שרי וכ"כ הרן בהדיה כמ"ש ס"ג: ח נעץ כו' · עמ"ש ס"י דכשחין מחיצות הניתר ניכרים לכ"ע לא חתרי' עד חסיק דהא לחמי' בעמוד י' מועיל בשבת ופסול בסוכה כמ"ש סי' תרל"ג כ"ג זה: ט ש"ס ע"ש כתן בשם הה"ג

הפתחים ז בקרנות כי המחילות נריכין להיות מחוברים כתין נ"ס) (ר"ן) וכלבד שלא יהא בהם פירצה יתירה על י' אפות ואם יש בה צורת פתח אפילו ביתר מעשר ילהחרכב"ם אפי' יש לה צורה פתח אם יש לה פירצה יותר מעשר פסולה אלא אם כן עומד סמוכה על הפרוץ: ובנה מכאן ומכאן לעשות מחיצ' מלעיות כי חין בכל נקיחין בדין המחילות בגמ (כל בו) ומי שחין לו כלי ברזל לחחילות קנים חו לעשות ג' פשיטים עלימות מל' שחין עלימות (מהרי"ל)

י ח נעץ ר' קורקסין בין באמצע הנף"בין על שפת הגג וסיכך על נכון פסולה · עיש מכשירין בנעץ על שפת הגג משום דאסרינן (ו) נור

אפיק מחיצתא:

ט סיכך על נבי מבוי שיש לו לחי (פי' נון כעין עמוד · פסין פי' קרסין עץ מכיוצות רשות היחיד) או על נבי חצר (ח) שיש לו פסין הרי זו סוכה כשרה לאותו שבת שכתוב חחג בלבד מתוך שלחי זה ופסין אלו מחיצות לענין שבת נחשוב אותם כמחיצות לענין סוכה: ד(ואין להחיר הלח · במקום שלחי ופסין מחירין לענין שבת דחז מעיך מע) (ר"ן):

ח (ט) סיכך על נבי אכסדרה שיש לה פצימין בין שהיו נראים מבפנים ואין נראין מבחוץ בין שהיו נראין מבחוץ ואין נראין מבפנים כשרה לא היו לה פצימין פסולה ילפני שהיא סוכה תעשוה כמבוי שחרי אין לה אלא ב' צידי האכסדרה ואפצע האכסדרה אין בו כותל ושכנגדו אין לו פצימין (פנים פירוש לחי ומזוזה) (כלומר הוא לשון הרמב"ם חכל יב' לחריס חולקין ולכן חין לעשות סוכה ככה"נ): ם פחיו דפנותיה גבוהים שבעה ומשחו ושלשים בפחות משלשה סיכוך לארץ כשרה אפי' הגג גבוה הרבה ולבר שיהא מכוון כנגדן ואפי' אינו מכוון ממש (י) חרק שהוא בתוך שלשה בנגדי כשרה ואם אינה גבוה אלא עשרה טפחים אפי' אין ברופן אלא ארבעה שני משחויין כשרה שמקבה"ה באמצע ואמרינן לכור למעלה ולמטה וחשוב כפחות יהיו הדפנות גבוהות מן הארץ יב שלשה טפחים פסולה:

יד גהעושה סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה יאם היו טז חזקים או שקשר אותם וחיזק אותם עד שלא תהא יז הרוח מצויה סגירה אותם חסיר ומילא בין האסירים בחבן ובקש כרי שלא תניד אותם הרוח ובקשר אותם הרי זו כשרה · ילפעל כן אין נכון לעשות כל הכח"צ שהם מירעיות של פשתן בלא קנים אע"פ שקשרן בשוב (יא) ומניח רס"נקטי' ולאו אדעתיה והוח ליה מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח סוערה והרוצה לעשות בסריגים סוב שיארוג (יב) במחיצות יח קנים בפחות משלשה:

עושים

כ' כותלים ועשיה כחבני חמרי בסעיף ג' לריך שם ד' וחסכו כאן דבפניהן לכיון שיש פלימין חמרי פי' חקרה של החכסדרה עסוי להכסדרה יורד וסוחם כלומר פי חקרה על החכסדרה עסוי הקיבוי שיש להכסדרה יורד וסוחם מנת הוא לסוכה דופן ג' אבל בלח פלימין לח חמרי יורד וסוחם כ"פ ה"ה לדברי הרחב"ם אלו ופלימין חלו חע"פ מחיים בסוכה חלה לעשות חולה ח"ע מרחיעין דהח הפלימין חינם בסוכה חק שני' חלו חוזרים פי חקרה של החכסדרה יורד וסוחם חולקים דהייט דע"ז ופ' מפרשים שחין כותלים להכסדרה לל הסוכה חלח כותלי סביה רוחה לנרף לסוכה ועיין בשור שיה שנהגו ולדידהו הרבה פלימין להכסדרה פחות מג' בין בל"ח היין הפלימין מחיצות לסוכה וח"ל חו לומר פי חקרה יורד וסוחם ע"ז פתב הח"ח שחין לעשות הסוכה כמה"ג ולומר דהפי חקרה יורד וסוחם מכחי פחוס מפירוש שנהגו בקנים (כ"ח) ולפ"ז ח"ס עשו רק ג' דפנות לח מהני

הדופן הג': וחסוב בלבוש שבדיעבד כשר בזה: ולא רחיתי להחריך כחן בפירוש דברי הטור ע"פ שיטת התוספות חלח ד"ל ללמוד דין חחד מפירוש שנהגו דהייט מתי שרוחה לעשות סוכה בבית שלו ולפרוץ קצר למעלה כמו שמוהגים וכותלי הבית יהיו כותלי הסוכה דהייט מחלת לעשות הסוכה בזוית של הבית ולפי זה הוי כמו שנהגו בקנים שלנו דבי דופן הג' הוי רק הקורה שלמעלה לחחריך יורד וסוחם עד לחחת ועשו קנים שלנו בדי שיהיה כל"ש דופן הג' · מחחת החקרה סעל שני הקנים שבדי לין כחן מחיצה ג' ממש ל"ח מחחת פי חקרה יורד וסוח' וע"כ לריך לורת הפחח דע"ב לח חפרבי' פלימין לשיטת הטור ל"ח בסוכה שחין להכסדרה דלח חמרינן חקרת הכסדרה יורד וסוחם בחקום שהכסדרה נעשים להשחמש בתוכה ולח חעשה להם כדחמרינן בגמ' כוס משל"כ כחן מחיצות הבית ודלחי חמרי פי חקרה יורד וסוחם במקום מחיצה ג' וכמ"ל דלח חמרינן בסוכה דעלמח פי חקרה יורד וסוחם לח חמרי' ל"ל בל"ש סוכה ולח חהיה לחם כדחמרינן בגמ' כוס משל"כ כחן מחיצות הבית ודלחי חמרי פי חקרה יורד וסוחם בחקום שהכסדרה נעשים להשחמש בתוכה ולח חעשה להם כדחמרינן בגמ' כוס משל"כ כחן מחיצות הבית ודלחי חמרי פי חקרה יורד וסוחם בחקום מחיצה ג' וכמ"ל דלח חמרינן בסוכה דעלמח פי חקרה יורד וסוחם לח חמרי' ל"ל בל"ש סוכה ולח חהיה לח

מהגיקנים כלפי יריעות ים מחיצה מחיצת הקנים: (יג) וכלכך יח שיקשור ושריך שתהא מתוחה למעלה לו שתהא גבוה כ"כ מלף שתחות ותפול תהיה גבוה ו' וחם יש חלל בין רצליה גבוה מג' לריך לגוהרו (גמ') והמחור וכם ורחים מחב דלת חיים' למיתה כסחם מעכה פ"ג דמיטין ועיין בגמ' ותו': יט שלת ילע דלת הוי כמחיצה הטשוים בסוגא לכל בהמה הוי כעין בעלמ' ואסור להעמידה בי"ט לדוקא ג' עשרים מחיצה מבעלי חיים יח שיקשור שם בחמה לדופן: יא יבול לעשות מחיצה דופן לסוכה להכשירה ואפילו בי"ט (יג) ובלבד יט שלא ירד אותו שהועמד שם שבשביל מחיצה הועמד ויכ"כ ריו: כ אפי' אין נוהה שם אבל בחול אפילו אם הוא יודע שפיר דמי: כא ואפי' היום טוב היינו אסור אלא כחותן ג' דפנות במחיצים סוכה אבל דופן רגילים הרי (הסמג הל"ת ומגיד פ"ד דסוכה) נג"ל סי' סם"ב סעיף ב': יג (יד) הסוכך סוכתו על ברעי המטה והכרעי' הם מחיצות אם יש בה גובה עשרה טפחים' אין המטה לסכך כשרה ואם לאו פסולה ואם המטה עד הסכך כשרה כיון שיש עשרה טפחים מהארץ עד הסכך:

תרלא סוכה שחמתה מרובה מצלתה ויתר דיני הסכך ובו י סעיפים:

א סוכה שחמתה מרובה וצלתה שוים מלמעלה פסולה לפי שחמתה מתפשטת ברוחקה ויהיה לסטרי חמתה מרובה מצלתה אבל אם חמתה וצלתה שוים מלמטה כשרה:

ב אם נרוב מסנה צלתה מרובה שני משחויין וכמיעוט ממנה חמתה מרובה משהו בעינן שכשנערף יותר חמתה והצל של כל הסוכ' יהיה צלתה מרוב (א) מחמתה משהו כשרה: כגה ויש מתפרין אם הסוכה גדולה וים מקום ג' על ג' ממחתו מרובה לף על פי שנערף כל הסוכה הוי הלל מרובה: (ר"ן ספ"ק דסוכה)

ג דרך הסיכוך להיות קל כדי שיראו מכנו (ב) א הסככים הגדולים היתה מעובה ב כמין בית ג אף על פי שאין הסככים נראים מחוכה כשרה:

ד ג' היה סיכוך דק מאד שיש בת אויר הרבה אלא שאין ג' טפחים במקום אחד ובין הכל צלתה מרובה מחמתה כשרה:

ה יתיה הסיכוך * כרובלל (פי' מבולבל) והוא הסיכוך שיהי' מקצתו למעלה ומקצתה למטה כשר * ובלבד שלא יהיה בין העולה והיורד ג' טפחי' ואם היה ברוחב זה העולה (ג) טפח או יותר אע"פ שהוא נבוה טג טפחים רואין אותו כאלו ירד למטה ונגע בשפת זה היורד והוא שיהיה סכוך נגד שפת היורד: כגה הכיכוכים נתוך סבין כתחתון טפח מרחקו לבוניך כעלין ואז כשרה אפילו מחמתה מרובה מיהא כגון מרובה (ד) כשמפסקה בלפחות הרקיע: (ר"ן פרק היכן ויש יוסף בשם הרמב"ם):

ו קנים היוצאים לאחורי הסוכה כגון שאחורי דופן אמצעי בולטים קנים מן הסכך ויש בהם הכשר סוכה וצלתן מרובה מחמתה ו' דפנות כשרה אע"פ שהדופן האמצעי ג לא נעשה בשבילם אלא בשביל עיקר הסוכה שהוא לפנים ממנו:

ז יכול הקנים הבולטים מן הסכך לצד הפרוץ ודופן אחר נמשך עמהם ד (ה) אע"פ שעשה דופן על הצדדין יתר על ז' ואורה לן למימר הרי גלה דעתו לעשות כל הסוכה בדפנות אחוכות ודופן אחר שנמשך עם חקנים של סכך אינו מן הסוכה אלא בפני עצמו ונמצא שאין לו אלא דופן אחד שהוא הדופן הנמשך אפילו הכי כשרה:

סככה

מהגיקנים כלפי יריעות ים מחיצה מחיצת הקנים: (יג) וכלכך יח שיקשור ושריך שתהא מתוחה למעלה לו שתהא גבוה כ"כ מלף שתחות ותפול תהיה גבוה ו' וחם יש חלל בין רצליה גבוה מג' לריך לגוהרו (גמ') והמחור וכם ורחים מחב דלת חיים' למיתה כסחם מעכה פ"ג דמיטין ועיין בגמ' ותו': יט שלת ילע דלת הוי כמחיצה הטשוים בסוגא לכל בהמה הוי כעין בעלמ' ואסור להעמידה בי"ט לדוקא ג' עשרים מחיצה מבעלי חיים יח שיקשור שם בחמה לדופן: יא יבול לעשות מחיצה דופן לסוכה להכשירה ואפילו בי"ט (יג) ובלבד יט שלא ירד אותו שהועמד שם שבשביל מחיצה הועמד ויכ"כ ריו: כ אפי' אין נוהה שם אבל בחול אפילו אם הוא יודע שפיר דמי: כא ואפי' היום טוב היינו אסור אלא כחותן ג' דפנות במחיצים סוכה אבל דופן רגילים הרי (הסמג הל"ת ומגיד פ"ד דסוכה) נג"ל סי' סם"ב סעיף ב': יג (יד) הסוכך סוכתו על ברעי המטה והכרעי' הם מחיצות אם יש בה גובה עשרה טפחים' אין המטה לסכך כשרה ואם לאו פסולה ואם המטה עד הסכך כשרה כיון שיש עשרה טפחים מהארץ עד הסכך:

תרלא סוכה שחמתה מרובה מצלתה ויתר דיני הסכך ובו י סעיפים:

א סוכה שחמתה מרובה וצלתה שוים מלמעלה פסולה לפי שחמתה מתפשטת ברוחקה ויהיה לסטרי חמתה מרובה מצלתה אבל אם חמתה וצלתה שוים מלמטה כשרה:

ב אם נרוב מסנה צלתה מרובה שני משחויין וכמיעוט ממנה חמתה מרובה משהו בעינן שכשנערף יותר חמתה והצל של כל הסוכ' יהיה צלתה מרוב (א) מחמתה משהו כשרה: כגה ויש מתפרין אם הסוכה גדולה וים מקום ג' על ג' ממחתו מרובה לף על פי שנערף כל הסוכה הוי הלל מרובה: (ר"ן ספ"ק דסוכה)

ג דרך הסיכוך להיות קל כדי שיראו מכנו (ב) א הסככים הגדולים היתה מעובה ב כמין בית ג אף על פי שאין הסככים נראים מחוכה כשרה:

ד ג' היה סיכוך דק מאד שיש בת אויר הרבה אלא שאין ג' טפחים במקום אחד ובין הכל צלתה מרובה מחמתה כשרה:

ה יתיה הסיכוך * כרובלל (פי' מבולבל) והוא הסיכוך שיהי' מקצתו למעלה ומקצתה למטה כשר * ובלבד שלא יהיה בין העולה והיורד ג' טפחי' ואם היה ברוחב זה העולה (ג) טפח או יותר אע"פ שהוא נבוה טג טפחים רואין אותו כאלו ירד למטה ונגע בשפת זה היורד והוא שיהיה סכוך נגד שפת היורד: כגה הכיכוכים נתוך סבין כתחתון טפח מרחקו לבוניך כעלין ואז כשרה אפילו מחמתה מרובה מיהא כגון מרובה (ד) כשמפסקה בלפחות הרקיע: (ר"ן פרק היכן ויש יוסף בשם הרמב"ם):

ו קנים היוצאים לאחורי הסוכה כגון שאחורי דופן אמצעי בולטים קנים מן הסכך ויש בהם הכשר סוכה וצלתן מרובה מחמתה ו' דפנות כשרה אע"פ שהדופן האמצעי ג לא נעשה בשבילם אלא בשביל עיקר הסוכה שהוא לפנים ממנו:

ז יכול הקנים הבולטים מן הסכך לצד הפרוץ ודופן אחר נמשך עמהם ד (ה) אע"פ שעשה דופן על הצדדין יתר על ז' ואורה לן למימר הרי גלה דעתו לעשות כל הסוכה בדפנות אחוכות ודופן אחר שנמשך עם חקנים של סכך אינו מן הסוכה אלא בפני עצמו ונמצא שאין לו אלא דופן אחד שהוא הדופן הנמשך אפילו הכי כשרה:

סככה

עשרת זקנים

תרלא

א אם חמתה וצלתה שוין למטה כשר' וכ"כ הטור אבל בעל העיטור כתב בהיפך שאם למעלה שוין כשר' שאז למטה ודאי צלתי מרובה מחמתי לפי שחמתה מתפשט למטה ואם למטה שוין אז למעלה חמתה מרוב ועכשיו ולענין הלכה יש להחמיר כרוכחת רש"י דבחוכחת בעלמא וחילוק בין שוין למעלה בין שוין למטה פסולה גם יש להחמיר בחומרי של ר"ת אם שוים מלמטה ומחתי למעלה ונראה לו שהן שוין פסולה כיון שהפרוץ נראה לו מרחוי שוה לעומ' בידוע שהוא מרוב על השוין כי הפרוץ מחסיר בעיני הרואה כהרוח ואז וחילוק בין כשעושה למטרה ובעין כלפי מעלה אפי' נראה לן צלתה מרובה פסולי (פרי' בב"ח) וב אף ע"פ שאין הסוככי נראין כי' משום דאע"ג דאין רואה כוכבים מ"מ בעוש אוכ' דוחק וסתרי בפ' מקומות (מהרי"ל) אבל אם היה מעובה כ"כ עד שאין חמטר יכול לירד בה פסולה ויש מכשירין ויש להחמיר לכתחלה לעשות הסכך כדי שיהא מכסי נרעים נראין בחוכ' (דשור וכ' יחזקאל והגהות מיימון) סוכה שאצ"ל משחמרת בפני הגשמים ה"ז כשירה (ש"ת מהרי"ם א סי' כ"ו) גזירה כיסוי דק מאוד כו' משירה. ולענין מעשה יש להחמיר כדברי הר"ן שכתב דהרתי בעינן שיהיה בענן שפת ובעינן שיהיה כאויר שבין התחתונים שפת דאי לא אע"פ שיש בענן טפת לא אסרינן הגיה רמ"י:

באר הגולה

יחזקאל נראין נסיעל ושור אבל נסיעל נסיעל נסיעל ספ"ק ס"ב נס"ו נס"ו תוספתא פס כה וכיוצ יחזקאל והתרגום נזיר פרי"ף וזרחים ותחב פוד הרי"ף סוכה דרבי יהודה להרמב"ם דרבי הנה קחה לחת ונ"ל כמה פלוגתא: תוספ' דזיקין בגמרא דסוכה כך מהסמכה שם במיורא דר' יוחנן יש וכפירוש הרמ"ם שם ג"ר ומהלכי הגיהו דרמ"ם מהכמה שם נב רב ומהלכ' שם וכדחפ' לה פרק ומהלכ' שם מהוכל בדרמ"ם שם ורבי יוסף שם

בראי' יוסף שם

עשרת זקנים

תרלא

א אם חמתה וצלתה שוין למטה כשר' וכ"כ הטור אבל בעל העיטור כתב בהיפך שאם למעלה שוין כשר' שאז למטה ודאי צלתי מרובה מחמתי לפי שחמתה מתפשט למטה ואם למטה שוין אז למעלה חמתה מרוב ועכשיו ולענין הלכה יש להחמיר כרוכחת רש"י דבחוכחת בעלמא וחילוק בין שוין למעלה בין שוין למטה פסולה גם יש להחמיר בחומרי של ר"ת אם שוים מלמטה ומחתי למעלה ונראה לו שהן שוין פסולה כיון שהפרוץ נראה לו מרחוי שוה לעומ' בידוע שהוא מרוב על השוין כי הפרוץ מחסיר בעיני הרואה כהרוח ואז וחילוק בין כשעושה למטרה ובעין כלפי מעלה אפי' נראה לן צלתה מרובה פסולי (פרי' בב"ח) וב אף ע"פ שאין הסוככי נראין כי' משום דאע"ג דאין רואה כוכבים מ"מ בעוש אוכ' דוחק וסתרי בפ' מקומות (מהרי"ל) אבל אם היה מעובה כ"כ עד שאין חמטר יכול לירד בה פסולה ויש מכשירין ויש להחמיר לכתחלה לעשות הסכך כדי שיהא מכסי נרעים נראין בחוכ' (דשור וכ' יחזקאל והגהות מיימון) סוכה שאצ"ל משחמרת בפני הגשמים ה"ז כשירה (ש"ת מהרי"ם א סי' כ"ו) גזירה כיסוי דק מאוד כו' משירה. ולענין מעשה יש להחמיר כדברי הר"ן שכתב דהרתי בעינן שיהיה בענן שפת ובעינן שיהיה כאויר שבין התחתונים שפת דאי לא אע"פ שיש בענן טפת לא אסרינן הגיה רמ"י:

ני מגן אברהם אורח חיים תרלא תרלב הלכות סוכה

משנ"ב כשעשה יתר על ז' לזו גילה דעתו כו': ה ונתן בכשר ופסל היינו טיהן רוצה בכשר על הפסול נופל לתרן והלכך ס"ל בכשר מרובה (רמ"י): ו מעזיבה. הם היה בכשר המעזיבה אין להחזיר לפסיר דקיימת לן פרוץ כעזיבה מותר: (ז) בסוכה גדולה. שהוא שיעור הפסולה כדלקמיה סימן תרל"ב: (ח) ובלא להכשירו כו'. דלמא היתה כאן תקרה התחלה ועכשיו הוא בא לסכך בהם לשם סוכה תקרה התחלה ועכשיו הוא בא לסכך בהם לשם סוכה פסול משום תקרה אלא יש לחוש משום קורות ביתו ויותר מה לי זה תקרה לי זה תקרה אינה תקרה וזו מוכיח שיודע שתחר תורה מעשה ולא מן העשוי וכן לידי מעשה לעשות לשם סוכה הוא ליכא למיגזר משום תקרת ביתו וסכך פסול אין כאן כלל דהא אין מקבל טומאה וז"ל הרמב"ם ואין מכניסין אותן לבתים כדי שלא יבואו לידי מעשה אלא מניחין אותן בחוץ ומסככין בהן את הסוכות ע"כ ומשמע דאפילו לשם סוכה אסור ומיהו לא ידענא מאי שנא מקורות דאסור לכתחלה ובדיעבד מותר ומאי שנא מתקרה דמותר אפילו לכתחלה ועוד דהא בהדיא אמרינן בפ"ק דשבת (דף יז:) דמותר לעשות מקורות לסוכה ומיהו יש לומר דמקורות שכיחי טפי לעשות לשם סוכה ולכך אסרו אפילו בדיעבד ועוד יש לומר דמקורות אסרו משום דמחזי כבונה ומתקן לדור בהן כל ז' ולא אסרו אלא בדבר שיש בו קיום לז' ימים כגון קנים וסכך אבל בדבר שאין בו קיום לז' ימים כגון מקורות שהן עשויין לישב בהן עראי לא אסרו

(ב) כל זמן שיש בו ד"ט. כיון דזה מקום חשוב לעצמו ע"י חולק בסוכה א לעסוקה כשתים ואין דפנות להם: (ג) כשרה ושנים תחתיו. דכיון דהוה דבר מועט הוה כמתן לדיתי דמי וכתוב בלבוש דזה שבעל הוה לגל הסכך הכא, כדין כל איסור שהתבטל בהיתר שבעתה אסיר טפי מקודם לא תהני. כן הגה שמין מכירין אותו ואין מכירין אותו ג"ל. ואפילו שנים זה ל"ש הוה ובלי תהני ל"ש מן התורה, אפילו בטיל איסור בטל ברוב דהא אסכרהדין ילפי' דבטל ברוב ומ"מ דעי מי שהוצה ומי שחשייב ואפ"ה אסרה תורה זיל בתר רובא ופיקוחין גריך להאי איסור היינו מדרבנן ובסוכה שלו מצוה לקוחה מלולב יש"ל. דכר זה לישנו רחוי להיכתב ואמר דמן התורה אפי' כשיכר איסור ל"ל להאי לישנא דוקא ל"ל לומר כן דכתבי' בתחו ח"ו לומר כן דכתבי' כתו' בפ' ג"ם דף ל"ם ד"ה ספיקו אסור כו' והא דקי"ל דמן התורה חד בתרי בעיל היינו היכא שאורב ואינו ניכר כשיכר כו' מ"ל. ומ"ש רש"י שמסכתדרין זה נראה דלא גרע להסיח לו מעצ' תפוחות אחרי זיל בתר רוב ולא התורה בעצה דעת החיעוטות שיש שם שהניחו בסכך כמו שהתיר בתפוחות שהאיסור בסכך לחזר בתפוחים. וה"ג בסוכה שזה הפסול שהוא פחות משלשה טפחי' גמר הוא מעצם שלהן שם מקום פסול גזה לא מעצם תערובת שלא שלטו כדי לאסור כיון שהוי מעצ' דחזקה כיון דאי אפשר לבטלו ואין כאן מי שיניח תפוחיו: (ד) ואין שנים תחתיו. כמה שנים שנפחת באמצע ושיכך בסוקים הפחת ונשאר מן התקרה סביב בין סכך כשר לכותלים פחות מד' אמות כשרה ומיהו אין שנים תחתיו (ב) כל זמן שיש בו ד' טפחים בר"א בסוכה גדולה שיש בה יותר על הסכך פסול ז' טפחים על ז' טפחים אבל בסוכה קטנה שאין בה ב אלא ז' על ז' בין באמצע בין מן הצד בשלשה טפחים פסולה בפחות משלשה (ג) כשרה

ישנים תחתיו ומצטרף להשלים הסוכה לכשיעור:

כ אויר בין בנדולה בין בקטנה שיכך בין באמצע בין מן הצד בג' טפחים פסולה בפחות משלשה כשרה ומצטרף להשלים הסוכה

(ד) ואין ישנים תחתיו:

הגה אדוקה שכולך על פני כל הסוכה (ר' יהושע כ"מ"ל) אם יש בה כדי לעמוד בה ואינו חבל בלמעלה בכי מותר לכתוב לתון סוכה שאין בה נקבים נקבים (ר"ן סוף פרק קמא) ב ואם הסכך פסול פוסל בד' ואויר ג' טיינו דוקא שהפסיק הסוכה לגמרי ולא נמצר שיעור הכשר סוכה עם הפסול במקום אחד אבל בנקבה שאין בה אלא שבעה על שבעה אם יש בין שניהם שלשה טפחים מצטרפים לפסול:

ד ה כאשר יש בסכך פסול ב' טפחים ועוד סכך פסול ב"ט ואויר ט"ג טפחים ביניהם יש להסתפק אם שני הפסולי' מצטרפי לפסול הסוכה:

תרלג דין גובה הסוכה • ובו י' סעיפים:

א א סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה א פסולה (א)

ב בין שהיא גדולה בין שהיא קטנה בין שסתצות מגיעות לסכך בין שאינן מגיעות אבל עשרים כשרה ב אפילו כל הסוכה למעלה מעשרים כיון שאין בחללה אלא עשרים:

ב ג היתה גבוהה יותר מעשרים ויחוצין (פי' ענפים קטנים עם העלין שלהם) ב יורדין למטה (ב) אם צילתן מרובה מחמתן כשרה ואם לאו פסולה:

ג ד סוכה שחללה יותר מעשרים אמה וחלה בה (ג) דברים נאים ועל ידי כן נתמעט חללה לא הוי מיעוט ו וכן אם מיעטה בכרים וכסותות

ג לא הוי מיעוט ואפילו ביטלם:

ד טו יפיעטה (ד) בתבן ד וביטלו תרי זה מיעוט ואין צריך לומר עפר

תרלג אמה טח ו"ט

מגיהמות (ב"י)

טעי' סמ"ג סכ"ו: א פסולה • דכיון שהי' גבוה כ"כ צריך לעשות כדיר קבע ותלן בעיניו דירת עראי לגבל פתוח מכ' תוף על פי שעשאה חזקה כשרה: ב יורדי למטה עד שמגיע לחלל כ' (הר"מם) ואע"ג דכשסכך למעל' מכ' כשר מ"מ הולין לו תשיבי כ"כ ובעינן שיהו מיעוט דלמה שירדו לחלל כ' (ר"ן): ג לא הוי מיעוט. דלמה מין סכך ניכה (רמ"י): ד וביטלו. טעי' סל"ח ס"ב ד"ה דבעי בטול לעולם ועסי' סע"ב סי"ו וכי' לחשוב ל' לחשוב למעט כי"ט עסי' ס"ג ס"ה:

מהלנטנא

תרלג דין שהיא גדולה • לחסוקי מדר' זירא שאחר טעם פסול גובה דלחו לחין דר בלל סוכה לחת בלל דפנות

ולל בלל שהיא גדולה יותר מן ל"ח דרווח יש לל סוכה לפילו ביותר מכ' אמה ולפסוקי מדרב' דלחר טעם פסול גובה משום דלח שלטה בה עיניה ולל שם הדפנות מגיעות לסכך שלטה בים עיניה לפי ביותר מכ' לחמה קל"ל דזה לח מהני לח טעם פסול גובה כרבה משום דסוכה בעי' דירת עראי פי' שתהי' רחוי להתקיים בדירת עראי ולח לפילו עושה לותה דירת קבע ובנין חזק שפיר דמי לבל למעלה מכ' לימה רחוי לדירת עראי לח צריך לעשות קבע ול"ב לפי' לם היה עושה דירת עראי לסור: (ג) לם קבע ובנין חזק שפיר דמי לבל למעלה מכ' לימה רחוי לדירת עראי לח מילקלת פי' לם העול מה שלמעלה היו סהולין כדלחזכתן בריש עירובין גבי מקלת לללן מרובה כו'. התו' ריש סוכה מקשים לתתי' לסי' לפי' דלם"ל דלהכל ים להכשיר יותר מיבה הולין ורחוי להתקיי' בכך בתוך כ' דפסלי' הסכך משום דלי קלשה לו' יכי' מתתה מרובה מלמלה ע"י שיפזרם הרוח ו"ל דהכל ים להכשיר יותר מיבה הולין ורחוי להתקיי' בכך בתוך כ' דפסלי' הסכך משום דלי קלשה לו' יכי' מתתה מרובה מלילתן לם תמרי ריש עירובין מקלת סכך בתוך כ' ומקלתו למעלה בקל לם כי' שם דבר הסמוך ע"כ והר"ן הקשה על הפסול דהולין לם תמתן

ה מהאילנות והלחי: דהוי כפסל היוצא מן הסוכה כיון שכלאחת מכך בפר לגמ' שהוא כמעשה מכ' (הרא"ש): ו על האילנות דוקא. דמה שאין לתלות בהן כך כיון דרוחין הבאין מהו כיוצא בהן (הרא"ש) ולי"ד בפ"ם מסיים תרל"ב דהיתם הנכרך כפר ושוחת למעה מכ' ולכן תע"ם שאנו תומרים דופן עקום, מותר ליתב תחתיו דלאותו היושב תחתיו מחשבתו לסכך לכל הבית אחה בא להכשירו מכח פסול היוצא מן הסוכה וה"ב לאחה ל"ל שהוא כדופן ודו"ק. וכה דכפסיקים תרל"ח כתב דמותר ליתן תחת הדפנות חשוש דהוי כפסל היוצא מן הסוכה ל"ל כיון דאיכא תוכל במקום אחר ל"ל כלום כלו תוכל כמ"ם הרא"ש וה"ב ל"ל כלאחה הוא נטה כולו: ז הגיין. והם כל דבר שהיו חשוב אהל (ס"ג): ח ג"ם כפרש. ממנו אפי' חוץ לחקף אבל העור כתב דוקא תוך החקף אבל חוץ לחקף ליכא מחילה כלל וכן עיקר (ב"ח) וחם כן ל"ע למה פסק פסי תרל"ח דמותר ליתן תחת הדפנות וה"ה אם ניטל מן הכסך מלמעה עד שנעשית נופה כ' כשרה כמ"ם סי' תרל"ה: ט ג"ם פסולה. ולפ"ז אחרינן דופן עקומה דלא לקרי דופן כלל כיון שהיו נטוי"ו:

תרלד א ז' עלו' בעי'. לפי סדרך

סעודתן בהיסבה ואין מקבלין זקופין ויושבים כתיבו לפיכך צריך ז' על ז' טיחה בה רחבו ורוחו ושלחנו לחפוק קטנה שרחבו כנגד בה ושלחנו ולא רוחו לו רחבו ורוחו ושלחנו עכ"ל רש"י והרי מבואר לחם היה לומר רחבה. ועפ"ז אחרוכ הרבה פסולה להה לישב יכולים לישב בה רחבו ורוחו ושלחנו וכ"מ בפ' הפוסקים וכ"מ בפ' נבי סוכה ענולה. והב"ח נרחק עליו ובחק דלעת הטור דלחם היה לחרוכה וקרנה כשרה כ"כ מחו"ד דף ג' כ"ל לא נגרכה דסוכה חרוכה ואין רחבה ז' כשרה עכ"ל. ולפ"ז קשיו דע"ם הוא מחוספות ופ"ל דלחן שבעה דהה לקי מדברי רש"י ורבי יהודה ע"ם דלחוכו מירי ברחבה שבעה ע"ם ולדרבה חוכה מסה דמקרי סוכה קטנה והעיקר דסוכה עולה לריך שיהה בהקיפה עשרים טפחים ובני מחשים וע"ם רש"י מ"ם מיירי בחה על גב דחריך וקטין חייב) כמו שכחב כי"ד סימן רפ"ו ס"ג לק"מ דהכח בעינן שיעור בה ולחנו ושלחנו כיוצ"ל ולהכי בעי' מרובע ול"ל דלפיכך מיושבים זקופים וסיו סבי בו' עלו' מ"ם בעי' ז' עלו' דבעינן חזה לחו דיה"ל כמ"ם כהן: ונ"ל דלפיכך פסוכה

תרלד (א) ז' עלו' כו'. נרחה דדוקא בחופן וה ממה דהייבו מרובע ז' עלו'. לכל לח פיחה מרובעה כן לחה ברוחב טפחים מ"ם וכחורך יותר מ"ט פסולה לע"פ שלחה תוכל לעשות ממנו רלועות בשיעור ז' עלו'. דהייבו ברוכב ז' עלו'. וה בה"ע לחקים כל חלק טפח על טפח וה לחה יוכל לעשות ברוחבו ולחורך ח' לחל"כ ס"ל לחכמים לחת עכ"ם בשיעור לרוחב דהה ולחיכל בחין ברחבה הק טפח ובחורכה ג"ם בשיעור לחין זה רחוי לדירה ופסול ואם כן לה ידעכה לחיכה בשיעור חלה ברור ופשוט דז' על ז' מרובע בעינן חה מבוחר בדברי חתו' ריש סוכה דף ג' על ס"ם של הילני החלכה פשיטה נטוה יותר מכ' לחה ותביה לחיכי הבי"ה מזה שכתב לחקנה מכ' וע"ב לה פיחה קטנה גדולה משיעור סוכה והייבו ז' עלו' לה פיחה רחבה ז' טפחים למעלה מעשרים לרב חנן משום רב חלק ע"ב לפיחה קטנה רק עלו' וחפ"ם כתבה למעלה מכ' זו פיחה לי"ה של ר"י מס נגד רבנן. והקשה רש"דה חמרו פיחה מס עם ז' כיצד יושבין ולישב' וכחבו חתו' לחרץ זה ר"ל לאורירה היה דלחת חרוכה עוכה לכל לה פיחה רחבה ז' טפחים כמ"ם ומזה כ' מ"ח ז"ל פחחה מרובעה קל"ג לאותו ז' עלו' מרובע חלק ע"ב לפיחה קטנה רק עלו' בדברי התוספות ה"ל בחוך חלפיהו ז"ל פיחה מרובע ממה רלועות של ז' על ז' דרוך שיש בילוע חיבה ח' בדברי התוספות ה"ל שלפניהו פחח ברחבה ז"ם פיחה מרובעה קטנה של רש"דה עכ"ם לה פיחה רחבה ז' עלו'. והיחה היו יושבים מס' בריחם לחוכם עפחים חלה פחחה מרובע ממה שיש מ"ם ביקש ואח פיחה לה פיחה רחבה ז' ומחחה ז"ם ולחורך חפילו חלה ז' לה לרבנן פסולה בחין מס רוחב יותר מן ומזה זו פיחה רק ז"ם ולפיחה כשרה ומוספות למה כחבו ל' חלל לה פיחה רחבה ז' ומחחה ז"ם ולחורך ז' רחבה; חלה פחחה כ"ל ז' ובזה מפני רבנן והבילה ר' יהודה דבפחיחה מרובע חלק ז' עלו' ומם כן מחרבע ז' עלו' ומחחה ז"ם ולחורך ז' רחבה ז' ומחחה ז"ם ולחורך ז' רחבה ז' ומחחה ז"ם ולחורך ז' רחבה ז

(ב) צריך שיהא כה כדי לרבע כו'. פירש"י דהייט שיהא כה הסוכה גדולה הרבה ומקום מ' אי קרן מ' משוך למניס שתיכן ג' תשוך ליזהר שם כיון שמקום פר לו לסבת שם וכ"מ בנמוקי דף ג' ע"ס בקיטונית: ב מי שהיה רחוץ וכו'. ע"ל דאם מקדת שלחנו עומד בסוכה ומקלתו תוך הבית מותר דלא גזרינן שמא ימשך אחר שלחנו מאחר שעומד מקדת בסוכה ועוד דאפי בשלחן עמה כדאי בעמר ועוד דגם בסולתנו תוך הבית רניס מכניסים בסוכה גדולה ודי לנו להחמיר בזה אבל אם שלחנו בבית אפילו אם היא סוכה גדולה גזירה שמא ימשך אחריו:

ב אפאם היא עגולה (ב) צריך שיהא בה כדי לרבע שבערב עיל שבערב:

ג יש בח"ו על ז' ונתן בה בנדים לנאותה ומעמיס אותה בשבערב על שבעה פסולה:

ד ב מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו חוץ לסוכה ואכל כאילו אכל בסוכה אפילו אם היא סוכה גדולה גזירה שמא יסמך שלחנו שלחנו:

תרלה דין סוכת גבך ורקב"ש ובו סעיף אחר:

א סוכה אע"פ שלא נעשית לשם מצוה כשרה והוא שתהיה עשויה כדי לצל (א) כגון סוכת גוים נשים בהמה כותיים רועים קייצים (ר"י) בורגנין שומרי שדות אבל סוכה שנעשית מאליה פסולה לפי שלא נעשית לצל אלא לפיכך החושב בנדיש ועשהו סוכה אינה סוכה שהרי לא עימר נדיש זה לצל (ומה שעושה ת"ל כ (ג) הוי תעשה ולא תן המעשה) (עור) גלפיכך אם עשה בתחילה כשבאן שם הנדיש חלל פחות בשטח שבעה לשם סוכה ב ואחפס בו אח"כ והשליכה לעשרה כשרה שהרי נעשית שכך שלה לצל יאם הנדיש גדול ולא הניח אלא חלל שפח בשטח ו (ג) ושוב חקק בה חרבה ועשה בה סוכה גדולה אינה

תרלה דין סוכת גבך ורקב"ש ובו סעיף אחר:

א לצל (א) כגון סוכת גוים נשים בהמה כותיים רועים קייצים (ר"י) בורגנין שומרי שדות אבל סוכה שנעשית מאליה פסולה לפי שלא נעשית לצל אלא לפיכך החושב בנדיש ועשהו סוכה אינה סוכה שהרי לא עימר נדיש זה לצל (ומה שעושה ת"ל כ (ג) הוי תעשה ולא תן המעשה) (עור) גלפיכך אם עשה בתחילה כשבאן שם הנדיש חלל פחות בשטח שבעה לשם סוכה ב ואחפס בו אח"כ והשליכה לעשרה כשרה שהרי נעשית שכך שלה לצל יאם הנדיש גדול ולא הניח אלא חלל שפח בשטח ו (ג) ושוב חקק בה חרבה ועשה בה סוכה גדולה אינה

כאר הגולה

עטרת זקנים

תרלד

א אם היא עגולה כדי ששה טפחים ברבוע שלכתונה נמצא ג' מושכין בה ג' מושכין דכל טפח וטפח נמצא ג' מושכין באלכסונה ג' דמשך אלכסון הן באלכסון עשרה טפחים נמי ראשונה ושבעה טפחים נמי שלישית טפחים בתוקף שלישית רבוע שוה שני בני ג' טפחים ג' חושבין רבוע של סוכה הוי ו' על ו' וכבר פשוט הוא וכ"כ רבינו יהודה בהא"ז ח"א דזהו שיעור הצינעה:

תרלה

א לשיכך הרוחות בגרש ינראה רוקא כי הטם לי מלמטה לשכך לכבך כמו שהוא ורוחות למטן בקרקע הסוכה אבל אם חסם לשעלה פסול השכך רשעקרא ליתא בעול שכך רהשואה אין ביה משום העמ ולא מן השעול ואינו מאן דשרי אפילו בכה"ג משום רבי להורי שכבית שהוא סכוך פסול אלא רהשתא קלקל ליה פלמשה הלכך שפיר דמי (הר"ן):

פרי חדש

סימן תרן

יום"ט ושי"ן אום' ביום כיור וכו' כלומר דיעקר מ' ושי"ן מהם כמו שפיט בפ' ולמחר מחר הוא ט"ו ואינו מחר ט"ז ואפילו הכי קרי ליה מחר משום דבא אחר ט"ו ולא א

ג לילה כשרה סולה. ולא הוי כפסל היולת מן הסוכה דהא לית מתכשה חד דופן בהדה (עזר) מי חד דופן עם שכך כשר דזה שכך פסול הוא: ועושהו דק (ר"ן): (ד) ואין לעשות הסכך קדוש כו'. כ"ל לכתוב תג הסוכות תעשה והיינו הסכך כשעשה שעשה הסכך הוי לשם כל דהיינו אותיות חלת גג לחוד ואין קרוי אהל כדאי' לעיל סכך בסוכה ע"ש ואם יעשה אח"כ הסיכוך הוי מסוס ולא מן המעשי והלחי מפרשת ל"ל מאחרי' דסלקא על גבי הגמ' כו' דלמאן דאמר סכך וכר לגעגע ואתכ הרי"ף כדי שיהא נעשה מעשה לשם סוכה ולא לחלק קלקלן זו היא עשייתן: ופרקי' והא"ר קלקלן להא דסיכך בתוכו ואח"כ הוסיף עליו ואח"כ הקישה להוסי' מדין פסול תולש"מ דהכי משמע סוכתי תעשה לך כשאתה עושה לוקה תהא לוקה לסוכה הרי לסוכה שנעשה עשיה ראשי' יהיה רשאי' לסוכה ולא בגירוף תעשה שיהא לוקה דהיינו הקישה ול"ל כלן ולא הוו מעשה דמן המעשי עליו עשיה עם סכך ולוקה על הסכך אחת כיון דפסול הוא לא תהני ליה מעשה שנעשית בסוכה אחר' כ"ש דלא הוו מעשי לסוכה ולא מן המעשי לסכך כשנעשה הסכך לחוד ולא מן המעשי לסוכה ולא לסכך

מרה עליה לכעוס, ולא הוציא עלי הוצאות הלכך גזלה היא (רמ"י) כ"ל פשוט שהוא לאדם ליכנס לסוכתו של חבירו שלא מדעתו דניחא ליה לחיכוך דעיבד מצוה בממונו והוא ק"ו ממה דתניא בסי' תרמ"ט דמותר לו לאדם ליטול טלית של חבירו שלא מדעתו דולחלי קפי אדם עפי על התורה ולולב מהם מקפיד על כניסה לסוכו' שלו אלא דנ"ל דהייטו כ"ז שבטל סוכה לגמרי שאינו יכול לחפור אם יפסיד קלקיד עליו שלא מדעתו תבוין שמקיים ומכילתו בכי ידיעתו וזה דבר מוכרח מלד הסברת הנ"ל:

בראש הספינה או בראש העגלה וישב בה ך לא יצא: כגון והוא הדין אם לחנן בהם סוכה בקרקע שמפקין ומתכוין שתקף להם רוחות וגזל סוכתו הכנויה בקרקע שלו ז לית ליה בה ואין כאן הקנאת הפקר סומיל ולא טרח בה ולא הועיל עליהם הוצאות: (הגהות מיימוני פ"ב מסוכה)

תרלח סוכה וניה אסורין כל שבעה • ובו ב"ס:

א יעצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג (א) אבין עצי דפנות בין עצי כבך • (ואפילו קיימם לחלון בו סיכיו אסור) (מהרי"ל) ואין נאותין מהן לדבר אחר בכל שמונת הימים מפני שיום הז' כולו הסוכה מוקצה ער בין השמשות והואיל והוקצה לבין השמשות של שביעי הוקצה לכל היום: (ב) הגה ואפילו בשלה הסוכה אסורים ולא מהני בה תנאי (עור) לכל עניים א הסמוכים לסוכה מותרי (ב) ועיל סי' תקי"ח סעיף ח': יואם אחר ששה השיעור הצריך מן הדפנות ונשלם הכשר סוכה הוסיף דופן לא פיתסרא אבל אם עשרה ארבעתן סתם כולן אסורות ומוקצות:

כגה ב וכן זה לא מיירי אלא בסוכה פסיבה בה פעם אחד אבל אם מזמינה לסוכה ונלא שבבה לא נאסרה ג (ג) דהזמנה לאו מילתא היא: (הגהות מיימוני פרק במניין)

ב ד יוכן אוכלים ומשק שתולין בסוכה כדי לנאותה אסור להסתפק מהם כל שבעה אפילו נפלו (ד) (וכי"ע ונוהגת אסור לטלטלם דמוקלים

תרלח סוכה וניה אסורין כל שבעה • ובו ב"ס:

א יעצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג (א) אבין עצי דפנות בין עצי כבך • (ואפילו קיימם לחלון בו סיכיו אסור) (מהרי"ל) ואין נאותין מהן לדבר אחר בכל שמונת הימים מפני שיום הז' כולו הסוכה מוקצה ער בין השמשות והואיל והוקצה לבין השמשות של שביעי הוקצה לכל היום: (ב) הגה ואפילו בשלה הסוכה אסורים ולא מהני בה תנאי (עור) לכל עניים א הסמוכים לסוכה מותרי (ב) ועיל סי' תקי"ח סעיף ח': יואם אחר ששה השיעור הצריך מן הדפנות ונשלם הכשר סוכה הוסיף דופן לא פיתסרא אבל אם עשרה ארבעתן סתם כולן אסורות ומוקצות:

כגה ב וכן זה לא מיירי אלא בסוכה פסיבה בה פעם אחד אבל אם מזמינה לסוכה ונלא שבבה לא נאסרה ג (ג) דהזמנה לאו מילתא היא: (הגהות מיימוני פרק במניין)

ב ד יוכן אוכלים ומשק שתולין בסוכה כדי לנאותה אסור להסתפק מהם כל שבעה אפילו נפלו (ד) (וכי"ע ונוהגת אסור לטלטלם דמוקלים

יש לחלוק דיל כיון דהקרקע נקלי נכסף בסתר וחזקה קבעה עימו דמטלטלי, נקני חבר קרקע וה"ה לתינך ע"ם כי אין כאן מקומו אך מכאן הוא קשה וי"ל כיון שגם קשה הקרקע גם העלי לא קשה דהא לית מאן דפסיב וכ"כ בהגהות בכ"ק סוף דף קי"ז דגרגן דקרקע לוי בגזל ואפילו מטלטלין המוטחים בתוכה אין בגזלו ולר"ח הקרקע בגזלו ואפילו מטלטלין נקנין עם הקרקע ומעתה י"ל דלהכי נקט הג"מ שלא מדעתו דלולבו נמי הקרקע שלו תוכן וקרקע אינה בגזלה וה"כ לא קשה ג"כ מעלים אך מכאן שבב שלא מדעתו ה"כ שתעון גזל העלים בלבד דהוי מטלטלין ואפשר לפתור בכתור דמי עכמ"ש סי' ס"ג בגבי כלי המעומד לגדור וה"כ ה"ל גזילה ותקנת הגבי אין כאן כיון דלא מרע בה ומיהו בח"מ סי' ש"ג דבסתם הקרקע שלו לחתרים קונה מטלטלין מעליה ועי"ש ד"ס ו':

יש לחלוק דיל כיון דהקרקע נקלי נכסף בסתר וחזקה קבעה עימו דמטלטלי, נקני חבר קרקע וה"ה לתינך ע"ם כי אין כאן מקומו אך מכאן הוא קשה וי"ל כיון שגם קשה הקרקע גם העלי לא קשה דהא לית מאן דפסיב וכ"כ בהגהות בכ"ק סוף דף קי"ז דגרגן דקרקע לוי בגזל ואפילו מטלטלין המוטחים בתוכה אין בגזלו ולר"ח הקרקע בגזלו ואפילו מטלטלין נקנין עם הקרקע ומעתה י"ל דלהכי נקט הג"מ שלא מדעתו דלולבו נמי הקרקע שלו תוכן וקרקע אינה בגזלה וה"כ לא קשה ג"כ מעלים אך מכאן שבב שלא מדעתו ה"כ שתעון גזל העלים בלבד דהוי מטלטלין ואפשר לפתור בכתור דמי עכמ"ש סי' ס"ג בגבי כלי המעומד לגדור וה"כ ה"ל גזילה ותקנת הגבי אין כאן כיון דלא מרע בה ומיהו בח"מ סי' ש"ג דבסתם הקרקע שלו לחתרים קונה מטלטלין מעליה ועי"ש ד"ס ו':

תרלח רש"י פיהעטם דל"מ תנאי בעלי סוכה כיון דח"ל לישל' בין הסמוכות משום דקא פתר להלן ואחקנאי לכולה ז' ול"ל שם הוא בענין לילוכה מצוי שתהיה להכ"ת שם שבי' תקי"ח מהני תנאי וה"ק כיון דל"מ תנאי בכל ענין משום דאסור מלתורייתא ודעת ר"י כשבפלה סרי מדאורייתא מסתמא אבל בעוד קיימ' אפילו אותר מהכשר סוכה אסור וכ' הס"ם ע"ד דביה בשלה בח"ם ול"ל משום סתירת בנין אינה מהכשר סוכה לכשתפול לכ"ע ע"ם שהוא כתב מי אחר מדעתו: א הסמוכים לסוכה מותרים • ואם אחד עשה לסוכה כדי לעטותה אפילו אחר שנגמרה לאורי' דלא גרע מנוי סוכה לשם סוכה אלא ל"ת דמי עיה לו סוכה בעייה מצה לשנה מ"ת אינה אסורה עד שיעבר בה בחג אע"ג דבכר יעבר בה בשנה שנכרה מ"ת כשעבר אחד בשלה קדושה' וכדיך מעשה אחר שתחול קדושתו: ב דהזמנה לאו מילתא • וק' דבסי' מ"כ ס"ג כתב דהזמנה לגוף הקדושה מילתא היא וי"ל דתמיהי מלה קילא עפי שם סי' כ"ח: ד וכן אוכלין • ואם יודע שהילדים יאכלו

לתת דמי עלים לא יצא (טור ב"י) וכן עיקר דאם מדאורייתא פסול בכל ענין כמ"ש הרי"ן ותו': ן לא יצא • עכסי תרמ"ט ונבי סוכה הוי כמו לולב כי"ם רחטון דכתיב לך למטוטי גזולה: ז לית ליה בה • דאין עליה תורת שלוחה כיון דלא רחוק ברשותו של רחוק ול"ד לקרקע דכתוקת עומדת ואכך אין קרקע נגזלת עכ"ל התוס' וכהג"מ כתב שלא מדעתו • וכתב הב"ח שבע"ל כתו' וכ"כ רש"ל וכ"כ ד"מ לחבל אם שפלתה לו שתעון קרקע לו' יפי מתם ואח"כ הוציאו מסוכתו קיימי העלים ברשות רחוק ואינם נגזלת וה"ל כשלוה ביד שתעון (ב"ח) ותל' רמ"ה שדילמ תיכת שלא מדעתו משמע דס"ל דה"ם אם עשאה מדעת שתעון וכדלקיתי בטוסחות היסנים על התוס' דהת מ"מ אין הקרק עומד ברשו' רחוק דהינה רק שלוה לו' יפי ואינם עומדת בחזקת רחוק וקשה דהת הע"ם שתין הקרקע נגזלת מ"מ העלים נגזלים וא"כ כשהוציו חבירו מסוכתו היה פשוה דהת אין כאן חזקת עלים נגזלים כיון דלת ערח בה וכ"ל דמחוכר לקרקע כקרקע • וקשה לת"ד בח"ת סיתן ל"ם דבית לו' דמחוכר לקרקע הוא ע"ם בהג"ה • ועיין בס"ב סם סהרכה להסיב עליו וכלקיתיו

תרלח רש"י פיהעטם דל"מ תנאי בעלי סוכה כיון דח"ל לישל' בין הסמוכות משום דקא פתר להלן ואחקנאי לכולה ז' ול"ל שם הוא בענין לילוכה מצוי שתהיה להכ"ת שם שבי' תקי"ח מהני תנאי וה"ק כיון דל"מ תנאי בכל ענין משום דאסור מלתורייתא ודעת ר"י כשבפלה סרי מדאורייתא מסתמא אבל בעוד קיימ' אפילו אותר מהכשר סוכה אסור וכ' הס"ם ע"ד דביה בשלה בח"ם ול"ל משום סתירת בנין אינה מהכשר סוכה לכשתפול לכ"ע ע"ם שהוא כתב מי אחר מדעתו: א הסמוכים לסוכה מותרים • ואם אחד עשה לסוכה כדי לעטותה אפילו אחר שנגמרה לאורי' דלא גרע מנוי סוכה לשם סוכה אלא ל"ת דמי עיה לו סוכה בעייה מצה לשנה מ"ת אינה אסורה עד שיעבר בה בחג אע"ג דבכר יעבר בה בשנה שנכרה מ"ת כשעבר אחד בשלה קדושה' וכדיך מעשה אחר שתחול קדושתו: ב דהזמנה לאו מילתא • וק' דבסי' מ"כ ס"ג כתב דהזמנה לגוף הקדושה מילתא היא וי"ל דתמיהי מלה קילא עפי שם סי' כ"ח: ד וכן אוכלין • ואם יודע שהילדים יאכלו

אח תרלח תרלט הלכות סוכה

יאכלו ממש משעב שלח לחלוטין (ס"ח רס"ג) ול"ל דיחמה עליהן: ה דמוקלים מס שמקלה למעוטו תפי' ר"ם מולה לחסיר כדתך פ"ג דסכה ופ"ד דביצה (ס"ם דלא כב"י) עפי' תל"ם: ו בפסח פתלאם ס' תלח' יחיים.

ה דמוקלים מס (טור) ואם התנה עליהם ו בשעה שהלאם יאסר אינו בודל מהן כל בין השמשות (ח) ז (שלח' יחיים) (כ"י בשם ה"ח) הרי זה כמחפק מהם בבל עת שירצה שהרי לא הקנה אותם ולא חלה עליהם קדושת הסוכה ולא נחשבו כסוחה ודוקא שפתנה בזה הלשון אבל אם אמר אני מתנה עליהם לאכלם בשיפלו אינו כלום ואם אמר אני מתנה עליהם לאכל אותי שאר מהני שפי בין השמשות בכלל: הגה וכ"ש ובריך לפעות התלוי (ו) קודם בין השמשות הרלשון (ד"ע כפסקת ה"ם פ"ב מה"ע ולח כמהרי"ל) יש מן המחרוצים שכתבו דנזמן סוכה ח (ז) אין מוכיחים להחלות (מהרי"ל) וכן נהוג נהגו התלוים בשבך אבל בנוין שכוחבים בסוכות בנוין בשלם מפני שבשעת לפילו בלח חנחי מעכו (ח) ל"ש לחורים ולין לפסור לפילו בלפעת עלמן ט כל מבן בנוין ומכל מקום טוב להחמות פעיכם (ד"ע) ום מבן בכלם חו חלה בסוכה לחרוב לבני פוחר לחרים בו ו ללח בוקבה מרים רק מבח יבא בודלפסור בפעל ולפסור בפלם (ר"ן ס"ם בלוב הגחול) כלבקמן סי' מרכ"ג:

תרלט דיני ישיבה סוכה • ובו ח סעיפים:

א מ"כיצד מצות ישיבה בסוכה שיהיה אוכל ושותה (א) (ויסן וחעייל) (טור) ודר בסוכה כל שבעת הימים בין ביום ובין בלילה כדרך שהוא דר בבימו בשאר ימות השנה ובל שבעת ימים עושה אדם את ביתו עראי ואת סוכתו קבע כ"כ צר כלים הנאים ומצעות הנאות בסוכה גוכלי שחיה בגון אשישות וכוסות בסכה א אבל כלי אכילה (לאחר האכילה) (טור) בגון קדירות וקערות חוץ לסוכה (ב) אהמנורה בסוכה ואם היתה (ג)

סוכה קטנה ב מניחה חוץ לסוכה:

בגה ואל יעשה (ד) סוס ג חמשים נחוי בסוכה כדי שלא יבינו מלות בזויות עליו (בית יוסף בשם ח"ם):

ב אוכלים ושותים וישנים בסוכה כל שבעה בין ביום בין בלילה ואין ישנים חוץ לסוכה (ה) אפילו ד שינת עראי אבל מותר לאכול באכילת עראי חוץ לסוכה וכמה באכילת עראי כביצה מפת (ו) יומותר לשתות מים (ז) ה יין

ולאכול

בשלטול ובשבת לחסיר בשלטול ובחב עליו רבינו העור ולחי מבין מה חילוק לענין שלטול בחקונין בין י"ט לשבת וכ"י הקשה עוד שהרי ס"ל פסקו כר"ם דל"ל חוקלם כי"ט ובשבת וכתב"ם בה"ט בשחתו ולח חלח יחוד לקושיח זו וע"כ פסק כאן רח"ת דגם בי"ט לחסור ולעד"ן לדמות זה לחם דלחיכה כיצמות פ' חדם דף קי"ל חיכה שלול לומר נוקנים סייעו שיוקנים מבהחם שהורה בי"ט וחרבי' לפי לחיכה שבבה לחפי' בשבת כמי לפי לחיכה שבב לחפי' בי"ט לחסור בי"ט לחיכה לצרכה ובקבר חפרק בלחחר יד פ' דווקא חולב: ביחיו הוה מפרק דבר מבידולו ובחיב חן החורה לחבל יוכל הוה שיעשו ובשיעו בלחחר יד גבי שבת שלחיסור פקילה בחפרק ביד גזרו ביה רבנן ביוקן בבי"ט לפי לחיסור לחורה לח גזרו ביה רבנן הרי לפנינו בחידי דחלי בעיר חמיר שבת מי"ט ה"ג ס"ל לבה"נ בנפלו הטיין לטבין טלטול לו לפן ביוון לטבין וחפ"ה לחסר כמ"ש בסמוך בשם הר"ן ול"ל כיון שעשען לסוכ עשרה כמוהו כו' ולפי מחכבי מנייהו לחפי לחר בפילה יש ביוון מלוה לחכם לפן חלפי כלום דכי היכי דסוכה לחסור ס"ם בעיי ע"ב ול"ל לבה"נ דבעלי סוכה שיש בה חייבות לחיסור דחורייחה משום מה חב כו' פסיע שיש להחמיר חף בנפלט לפילו בטלטול ללח מדרבנן משום ביוון מלוה לפילו בעודה קיימת וחחמירו גם בנפלו לפילה מ"ם לפן רחוי לחסור בנפילה לטלטול ללח משבשו חכחי מדומיהם לטלטל סוכה וגזרו בטלטול הטיין משום טלטול עני סוכה שיש שם חיוב חיסור דחורייחה ע"כ ניחח שיש חילוק בין שבת לי"ט דשבת חמיר לענין גזירה לבל לענין חלבי חלוה ולפן שיש חיוב חיסור דחורייחה שרי בין בשבת בין בי"ט לבה"נ דפסק כר"ם ס"ת סב"י בקושיח סלכ"ע נכון וברור לחרץ קושיח רבינו העור וקושיח ב"י על בה"נ: (ח) של ח יומים • דלח כמהרי"ל שכחב שהעיקר חלבי בהבנסת ח"ט שלח בבל ב"ם חל החיסור בפ"ע: (ו) קולם ב"ם בחרחון • דחל"ב כיון דחיכל חשיח בב"ם קלח חמילה חייל בכולהו דכיוחה לחיכחה דמו לענין זה ולפ חמי חו חלבי: (ז) לפן נוהגין לחחלות • דברים הללו לפן חיכן מחוברים (ח) דפ"ת דלפן לפסור לפי' בדפסקת ב"ם בדפסקת לפן שום פוסקם ס"ל להחיר לפילו בעי דפסקת בדפסקת ב"ם בדפסקת חלמוד ערוך בפ"ק דשבועות סב"ם בסי' זה ללח דסל"י כ"ב בפירוש דבי סרח"ם וכול ללח בלקוק כמ"ם שם ללח דל"ל לסקל בסדיני סחלויים שיש חשם מפני גבנים לפן ס"ם ללח חלפן שם מחפלה לפיוחן שם חיוב ע"ב ללח לחקנו כלל ולפי ללח חלפן ורבים פעמי מלינו בזה ולפי לענין חיסור רביח כ' רמ"ח בי"י סי' קם ס"ב ולפסר לפילו מסחפק בזה כחלנו בכך כיון שלחמבה כן:

תרלט

א (ויסן וחעייל) • בחרי"ל כחב שלדם בסוכה קטנה וק"ל ס"ם מלסיה לסימן חר"ל בס"ב דשם בחב על הסכך על הלמודים כו' דבשי כיון שיש י"ע לחלרן עד הסכך וחשיה לינה שיש שיעור כיון שיש שיעור שם חנטל חמוד ולפי שם כלן שם חנטל חמוד כ"ם כלן שם חנטל חמוד ולפי כן חלבי דחמוד לחשר כלים שמוחר להכניסם לסוכה ולפי קטנה וכ"ל דמיירי בחמורה שהיא חלויה ונקבוה בסכך כיון בנה לפי חחמ"ן שלנו ול"ל מחמע הכר כשיעור שלנו מן הסכך ונשחר פחות מכשיעור ושיעור מלחמם לבל החוספות כחבו בדפ כ"ש העשה לסוכה קטנה דחייבינן שחת חברוף סוכחו לפ"ו לין חילוק בנקבר למילה וגם בחמלחם ס"ו חלה שרחוי לעשר שלח חברוף סוכחו בללע"ד כזה: (ד) סוס חשמיש בזוי • נרחה שלין בבלל זו חשמיש שחחם על חלוה ובהיחי לפי' בנח"ם חיכן חוסף בסוכה חשוב לפי חחנו שבוש שם לשחק עם בלחו בסוכה כיון דחקום לר הוח חשמיש דחוחר בשלם: (ה) לפי' שיבת עראי • דחחר רבה לין קבע לשיבה שעשיים עלייב מחמנם חלה חעע ודי לו הלבך זו היה בחלחו: (ו) ושוקר לשחות מים • בחשבה לחרי' חעשה והביחה לרי"ב לעשות חת החבשיל ול"ל ב' כוחבה כו' • ברי"ם ועוור כ' לפילו חס"ל לפרי בעי סוכה היינו דוקא מי שקובע עליהם לבל מי שחוכלן דרך עראי ולפי ח"ל סוכה ושחיית יין עראי הוח

עכ"ל

המוקלים מס ולפנינו מרבה סם ד' סוד וס"ם הגה ולפנינו ורבה לעיל ד"ם בשם בה"ג ד' בנוסחה סם בה"ג לפ' המוקלים סוכה לית בנוסחה סם בה"ג ד' דוכא סם בה"ג ד' לשון רש"י ס"ם ס"ם בה"ג ד' בנוסחה סם בה"ג ד' פעמים בר' בי רב ושיל לפלם ופירבו חוספות ורא"ם בשם ס"ם בה"ג דרבה ומוקלים פמהרי"ל יוחר מעם

עשרת זקנים

הרלט

א המגור' בסוכה: מגורת ברזל וגרוסה שר שעות וכיוצ' בזה ב אבל ערוי אפ"ח אם רוצה שלא להחשיר על עשנו בבך ראשון ולא הוי בבי שאינו מוקפד במצוה: ג ויין חיינו ראשון שהיה לנם אבל אם רוצה לישחות הרבה ודאי הוי קבועה וצריך סוכ' (לחם רב) ועל שהיה קבע צריך לברך לישב בסוכה (ס"ב בם לחם רב). כשישבים בסוכה מסעודה לפעור כגון שישחין בה שחיה קבע מפעור ראשון ער פעודה שני כלי. המפק רק שמברכין ברכת המזון על סעודה הראשונה וזה"ב מוהרן ישחין אם רוצים לחזור ולאכול פעור שניה בסוכה בעור שלא יבא מפגרת. אין מברכין לישב בסוכ אחר ברכת המוציא של סעודה שניה שהרי עדיין לא הסתודעתן בישיבה סוכה שבער ברכו עליהם בסעודה הראשונה ולפ"ז נם ל"ש בסוכ אחר ברכת המוציא של סעודה שניה שהרי עדיין לא הסתודעתן בישיבה סוכה שבער ברכו עליהם בסעודה הראשונה בשלמא נם ל"ש וברכ' המוציא חייבים הואיל וחפקיעו כבר וברכו בר"ח הם יהיה להם היסח דעת אבל לישב בן האכילי אבל לישב בן בסוכה לא הסיחו דעתם בן הסוכה ולא יצאו מבע"ע עיין שהרי עיקר השעם שאנו מברכין על אכילי לישב בסוכה מפני שמסיחין דפ"י בן הסוכה. מושא"כ בה"ר ולא יצאו זה משום (לחם רב):

פרי חדש

סימן תרנ יש בחוחות שם ס"ם פרב ל"ל עמנו לחפי' בל"ם חם רגם לפרש חת החקה פרב"ו ביוון והבה מיירי בחי סיבם לפרש חת החקה מקחוקה עליהם בית חפר ולפ סגם בשם ס"ב מיירי בחנ"ל ובני חנחי בחוחות בחי ב בבה ביה"ל בלח מלח בשלמא בחי בבה בחוחות חו ל"ש בבלבול חוחות חו ל"ש בחוחות בחי בבה בחוחות חו ל"ש בחוחות בחי בבה בחוחות חו ל"ש בחוחות בחי בבה בח

באר הגולה

מכלי. ומשמע דאפילו קבעו עלמו לסתות יין פטור וכתב ש"ס דסוכה כ"
ס"ל ומיהו סתיתי יין ודבש בהדי פירות לא בלע פירות אלא יין בלבד
וכתבו כיון דתורה אתר ריחמתא ואין סתיתי בלא תכילה לא שמה פעמים
מלכלך תחלי ושאר פירות וקובעין
עלמן בסוכה ואסור ע"ל. ובלבוש
כתב על סתיתי יין וה"מ שעושה
לשתות אבל אם קבע לאחות הרבה
בסוכה כלבוש לימין ק"ל
מה קביעות כלבוש לימין אף
לי"ש לפיכך נראה דגם לסוכה
קבע ולריך סוכה ועוב
לחתיר ולעניין הברכה נראה
לפרוך לברך על הסתיתים של קבע
מדרי מן הדין מ"ל לברך בכל פע'
שאוכל אלא שהקבוע על הסכיל כ"ת
בסוף ל"ב כתב לה יברך נס על
הסתיתים של קבע כמו שמברכין
על האכילה ע"ל ע"ב ולריך לברך
בסוכה כלל על הסתיתים אפי'
קביעות לאפי לא לריך לחייב בסוכה,
ולה מהה ברכה מקרב על
האכילה פוטרת לותו מכל וכל
ה"מ מהו. והרמ"ם בפ"ק
מהלכות ח"ל כיוצא בזה אלא ר"י
לה מה לברך לברך על הסיבה בסוכה דיוחר חשיבה סיבה מהכילה
דיוחר לאכול בכילה ערמי חוץ לסוכה וסיבה ערמי לאכול בתוך וסיבה
ר"ל משום דסתיתי לה יוכל ליהן וכשברך בסיבה לה יוכל לברך לאכול
בסוכה כו שכל מלות סוכה לחייב אדם מבעודה לסעודה כגון שיהא
לו לולב וליעמוד ברכה ליבב בסוכה שלריך על הסעודה פוטרתו מלברך
עכ"ל. ברי לפניך שאפילו סיבה של קבע חשובה פוטרת מהכילה ברכת
הכילה פוטרת לותו מן הסיבה כל שכן סתיתי שהיא לינה חשובה פוטרת הין
ליך ברכה עליה דברכת הכילה שפוטרתו ואפילו אם קובע עלמו לשתו
ולה הכילה כגון סתיתי י"ל במדיעת הלו אפ"ה ברכה שיברך אח"כ
מהכילה כמ"ש בסי' זה פוטרתו ע"כ הין לברך כלל רק על האכילה
בלבד בסוף הסי': (ה) ואכול פירות. הרמ"ם כתב פרי היה מחמיר
בפירות שלא לאכלן חוץ לסוכה כי היה סבור כהאוה ליצחק דפירי
סוכה כו' ומהתיי שלין לו כ' לשומות ביומא דע"ש ולא ב' תירוצים
בעלמלתא דרבא לחתר פירלא בעי סוכה ואחלן דלא מצי התם ברבא
לא יצא כלל וע"ל בבמרא אחרי' שכל יפרילל לחיים ליבב בסוכה ה' ע"ש
ול"ל דמ"ם כיון שיכול ליהן שם לבדו בסוכה כברה דיה ומ"ם הוא
פטור דמקרי מלטער: ם יצא ר"ח. תע"ב דבאחר יומים שיעור אכילה
חוץ לסוכה כבילה לבל בכא אפי' לי בעי לאכול כזית לאור לאכלן חוץ
לסוכה ול"ל יצא בו ממ"ח. (פור) ולריך לברך: ו פירות וקליות.
פיירו בה"ה אבל בי"ט ובשת לריך לאכול כזית פת אף לא בעי סוכ' עבמי
קפ"ח ובקב"ע: יא ולא יאכל כו'. משמ' דאין רשאי לאכול עד שתשתך
וכ"כ בהגמ"ת ול"ל דקידוש יכול לעשות מבעי' קלת על היין וברכת ליבב
בסוכה ומסולית יאחר בלילה דהא אפשר דבאפשר שהיו יכול לאכול פת
כושות כמ"ש רבי' תע"ב ומיהו כיון דאתי לידי סיבה ואת"כ זמן ל"ל גם הקידוש
בלילה: יב מחצות ואילך. ל"ע דמהרי"ל פסק"ב נבי מלה כן ובמ"ם
הרי"ן ב"ב פ"ע ש"ס אבל לפי מ"ם רבי' תע"ב דבע"ש היו אסור אלא מעשה
י, ל"ב למה נלריך עפי בסוכות. ואפשר דבפשה שהיו יכול לאכול פת
רק מלה עשירה היו מבניב ב"ב מסל"ב כאן דאכילת פת אסור מחצות
ול"ע דמ"ל ושוב מהי קאמר דומיא דאכילת מלה ערבי' הקס"ע:
יג קורלו ולומד. ומכל לפי הטעין שם יש לו ממחה בסוכה לומד בסוכה
ול"ע

(ח) ואכול פירות ר (ואפילו קבע עליהן) (ד"ע) חוץ לסוכה אפי'
שיחמיר עלי. עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפילו מים הרי זה משובח
ותבשיל העשוי מחשמשת מינים אם קובע עליו חשיב קבע וצריך סוכה
הגה ומה שנהגו למכל עכשיו בסיבה שאין יושבים בסוכה רק המלקוין
במלות י"ח: ז מסום שנה דיש נוער ליהן במקומות הקרים (מרדכי
פ"קיהן) (ס) ולי נלמה מסום דמלנה סוכה היא וכיון דאין אוכלין
שנות דר כל השנה ובמקום שלא ינהגו אין מיחזקת
סוכה רצה אינו אוכל כל ז' אלא י פירות וקליות חוץ לסוכה אוכל:
כגה כריין אכילה מצרי בסוכה:
(יב) ולא יאכל בלילה פירות שהוא ולפי לילה (כ"ש בסי
ת"ם) ויאכל קול' מנות לילה (מהרי"ו ומהרי"ל) יא ולא יאכל כיום
יב מתנות ואילך כדי שיאכל בסוכה לתיהין (מהרי"ל) דומיא דאכילי' מלה:
ד יבל שבעת הימים. יג קורא (ולומד) בתוך הסוכה (יג) ובשמיני
ומדקדק במה שיקרא (וילמוד יכול ללמוד) חוץ לסוכה כדי שתהא

רעתו

ולבדך ליבב בסוכה כנ"ל להלכה יבל למעשה רלוי להחמיר שלא לשתות
בקבע חוץ לסעודה לחפוקי נפשים מפלוגתה וכן בקבע דבשר וגבינ'
וביולת בהן עכ"ל וה"ם בקביעות דשחר מקרון ממנו בסדיה דלעחי' בלי
קביעו' אין לברך וכ"כ המחבר בהדיה וכ"מ בשם הרמ"ם:

ו ואפילו קבע עלייהן. ללמד
מה"ם הרי"ם ומיהו ברלוה דחוכח
מהם דלחי' לי פירי בעי סוכה
סיינו בקובע עלמו לאכילת
פירות ואחמעי' דקבע דילהו הוי
כאכיל' ערלי דפת לבל באכיל'
ערלי דפירי ליכל מהן דהם עכ"ל
וה"כ למ"ד דפרי לה בעי סוכה
סיינו אפי' קפנהבי ק"ל ומשמע
דם"ל להרי"ם דאפי' למהן דמחייב
בפירות סיינו אייב בכבי"ש ל"ש דוקא
שיאכל שיקבע סעודתו עליהם
(דאל"כ הוי שוה לפת) ולמד כן
מדחמרי' ביומא דף ע"ע לכילת
ערלי אין לכילה קבע לה ע"ם
ול"ע דהה לעיל מיבים לי ולי
ס"ד כיחבת יחידים מבניבים משמע
בהדיה דבבילה פירות חייב למהן
לחייבי אפי' לה קבע עלין דאל"כ
לה פריך מידי דדילמה ר"ג אבבן
דרך ערלי דומיא דטעיות מחבשל וע"ע ומיהו לעניין פירות ש"מ
דק"ל דפרי לה בעי סוכה אפי' אבל הרבה וקבע עלייהו וכ"מ בבמ' מ"מ
לעניין מיני מרגימא דבעי סוכה אם קבע עלייהו היינו בשאבל בבילה
דומיא דפירי ל"ד דבעי סוכה: ז משום סיבה. ות"כ מי אסלין לו
כרים ובסחות כרלוי וים לחין לו ליהן שם בם"ם ס"ו ובסה"ב: ח
לחים ואסחו. כ"ם כרים ערבין דאמרי' דבהבי פטורים בעיהן עבוד ע"ם
ול"ע דבסוכה דף כ"ם סד"ה ומבו בעין חדורו מה דירה לחים ואסחו לף
סוכה לחים ואסחו קס"ל דבעים פטורו וי"ל דמ"ם הבעל לינו חייב בסוכה
לבל בחקום שיכול לדור שם עם אסחו ואם לאו ה"ל מבעער ופטור ליהן
שם וכ"כ בה"ע ומ"ש ל"ע דהה לם עשה סבוכה בחקום שלינו יכול
ליהן לו יבל בה"ש סי' תרמ"ם ס"ד בהגה"ם וה"כ אם אין לו סוכה מיומדק
לו יבל כלל ועי"ל דבשחרל דאחרי' שכל יפרילל לחיים ליבב בסוכה ה' ע"ם
ול"ע דמ"ם כיון שיכול ליהן שם לבדו בסוכה כברה דיה ומ"ם הוא
פטור דמקרי מלטער: ט יבל ר"ח. תע"ב דבאחר יומים שיעור אכילה
חוץ לסוכה כבילה לבל בכא אפי' לי בעי לאכול כזית לאור לאכלן חוץ
לסוכה וה"כ יבל בו ממ"ח (פור) ולריך לברך: י פירות וקליות.
סיינו בה"ה אבל בי"ט ובשת לריך לאכול כזית פת אף לא בעי סוכ' עבמי
קפ"ח ובקב"ע: יא ולא יאכל כו'. משמ' דאין רשאי לאכול עד שתשתך
וכ"כ בהגמ"ת ול"ל דקידוש יכול לעשות מבעי' קלת על היין וברכת ליבב
בסוכה ומסולית יאחר בלילה דהא אפשר דבאפשר שהיו יכול לאכול פת
כושות כמ"ש רבי' תע"ב ומיהו כיון דאתי לידי סיבה ואת"כ זמן ל"ל גם הקידוש
בלילה: יב מחצות ואילך. ל"ע דמהרי"ל פסק"ב נבי מלה כן ובמ"ם
הרי"ן ב"ב פ"ע ש"ס אבל לפי מ"ם רבי' תע"ב דבע"ש היו אסור אלא מעשה
י, ל"ב למה נלריך עפי בסוכות. ואפשר דבפשה שהיו יכול לאכול פת
רק מלה עשירה היו מבניב ב"ב מסל"ב כאן דאכילת פת אסור מחצות
ול"ע דמ"ל ושוב מהי קאמר דומיא דאכילת מלה ערבי' הקס"ע:
יג קורלו ולומד. ומכל לפי הטעין שם יש לו ממחה בסוכה לומד בסוכה
ול"ע

פרי חדש

סימן תרז

נאמרים זכחיהם לר"ש
מגן ע"ש ג' נבא מהי
מילה בחוכר ושוב וקרי
קחתר. בסיל בסוכה
כאוהלו ואי בכניסתם
סבין מדם למקן מיירי
חפילין בזמנה קמייחת
נמי לח פרשם ובכי
הינמרין פרבינו כנרב
הגה:
ואי"ת והה חמרינן
בנדרי פרק קמהמין
ומייחו נחם כהו' נפרק
בשוחה בשחיטה
בנרין לפרש חח כנגד
חחוך בכחב חחבירו
בפנים חין נשלל חלת
בפנים ר"ת חחר חפני
בכוסם ורי"ב חח חפני
החכב ופחיחת הדלת
פנוחה בכלין
פנוחה לחניה ר"ם
נרין לפרש חת משערי
בנרי ר"י ן נבא ר"ש
לחחר לה"ם לפרש חת
מעשרו מי חפני כנפנם
מיחניים לפניו כחם
בחלר בכחם מחכו וכן
חפרם מעשרו כלי
שיחניים מחפלחו מ"ד
חפני חחכב קל כלין
יפחחוהו פ"ש בחר
בנדרי ולכן נחר לה יפרש
מעשרו בלה חפני חחכוהו
בחחר בניניהו
בהיבנחה כו"ח בנבי
ר"י וכחו פניניהו ר"ח
בחכבה ק"ל בריב"ל
פרק בהדם"ש ז"ל
בנמרח בחרי"ל
ובלין בהכחה דריב"ל
חחיה כר"ש הה בים
לחריכה בכה בחו' ולה
כר ר"ן נבא בחלת
דקחמר כחלין בנרי
בנבחת חעלין לנרי"ת
ובחי לחמריכן דר כ"ל
חחיה כר"ש בהיינו בפלה
דקחמר כחלין רחני
לנבחת חעלין לנרי"ת
חפני חחכב חחכל בלפים
בחיבה לחיכב בסיל
בריב בנרין לפרש חת
חחכת ביינו לבין קובו
כנ"ל ובלה ב

אבל ר"ח ורחמ"ם
סם כיחו חחלוקות
ר"ן נבא ורי"ם בסה'
חחלה חפה מדעיהם
לפרוש בר"ם ק"ל
בלבה ר"ש חחביר
בלן עיקר חלה דיבי
יפחי ח"ם לפני פ"ל
ולבלי דרים נקרח
דיבשה לסם לחבי זבב
כפף וחבב בבריי לפני
יפרש"ל בך פחרש בי
ב"ם בסם פיבשה בלפה
זבב ורב בחחן לחיקה
קלה בבלה חבלה
בעניינות בלין חלש
לחלים

באר הגולה

"שבשה סוכה כו
בבחו"ם סם בשם
החוספחה פ"ו בבילות
"חסנם סם כו
בחמני' "פור הבלן
סם (בעמרינן פ"ק
בבחמר בסוכה חפ"ו
בבחמר בחב חמלות
"חיחרת דריבה סם
בה בפירוש רש"י וכן
פירוש מהר פוסקים

ועי"ש אם צריך ספרים סרכם ועורלת לו לעטיחם לסוכה ולכאורה משמע בגמרא דאין מעריחין לאחו כדאי בגמ' דף כ"ו גבי סומרי נפות ופרדסים וכ"מ בר"ן שם ויש לדחות דהתם טורח רב להוציאים לגדם הכא מביא בסוכה לא הוי טירחא כ"כ ולכן יש לחסיר ולכתוב סי' תר"מ ס"ד משמע דאי"צ להעלותם לסס כ"ש גבי כרי וכ"מ שם בש"ע דאי"צ לילך לסוכת מבירו לאחו מה"ע: יד מתפלל בסוכ"ה אם יש לו מטחם שמואם יש כ"ם נעירו אולך לכ"ם (ב"ח בשם ריא"ן): טו ירדו גשמי כו' וכשם שמפנין מפני הגשמים כך מפנין מפני הטרח ומיטושים (הג"א) תפי' אין מחד מלעטע ככך אלא שמתאכל מתקלקל ככך וה"ה אם היעת קור שמתאכלים השמיני בקרפי לפניו לוכל כל שעורתו בבית כמ"ש ס"ו (לעטע וכ"ח) עסי' תר"מ ס"ג: ובלילי ב' ג' לא לאכול כדי בסוכה דבקיאין בקטע דירחת שמכין תרשושקים וא"צ לאכול בסוכה כשאלעע, ומרוע להחמיר א"צ לקדש בסוכ"ה אלא אחר זמן מחתתול אלא יאכל שם כזית אחר שעורתו (ת"ם ד"ח הג"מ"כ): יו אין מעריחין ל"ל דוקא בשאכב כבר אבל אם עדיין לא שכב יחזור לסוכה מידי דהוי אחי שלא שכב עד הלילי שפרי לעטות לסוכה עסי' ס"ג: יז בשעת הלילה. וכ' בשאלת אחי"ק ברחשונה כ"ע מתפלל ערבית בסוכה ואח"כ אוכל בסוכה ואח"כ קורא ק"ש ומתפלל

ואם לא היה יכול מהחמה כל היום וכל הלילה עד למחר ח"ל לחזו ולברך

ע"ב מהני אם דעתו לחזור בו ביום כנ"ל: וברוב בלבוש על תוספ

שקוצעין עלמה לחור כ"ב ואחר הסתיה ומן מסך שחורין ומכולין

מנהגו שני בני הספק ומברכין בעיה ליבש כסוכה ול"ל שעשו כמו הוה

תרמ מי הם הפסולים מישיבת סוכה · ובו י"ח :

א (א) נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה שופטים ואנדרוגינוס חייבים בספק וכן מי שחציו עבד וחציו בן חורין חייב:

ב קטן שאינו צריך לאמו הוא ב (ב) כגון חמש כגון שש ג חייב בסוכה מדברי סופרים כדי לחנכו במצות:

ג חולים ומשמשין פטורים מן הסוכה ולא חולה שיש בו סכנה אפי' חש בראשו (לו) חש בעיניו וכיוצא בהן אפי' שאומר אין המשמשים פטורים אלא בשעה שהחולה צריך להם (ומי ד (ג) שמקיז דם חייב בסוכה): (לז) והנהגות לתירי פ' היכן)

ד מצטער פטור מן הסוכה הוא ולא משמשיו: (חלבו בלילה רשאה חפי' מלטער חייב לאכול עסכוזית) (כלבו) איזהו מצטער זה שאינו יכול לישן בסוכה ה מפני הרוח או מפני פחובובים והפרעושים וכיוצא בהם או מפני הריח זורוקא שבא לו מצער בפקרה אחר שעשה שם הסוכה אבל אין לו לעשות סוכתו לכתחילה במקום הריח או הרוח ולומר מצטער אני:

כגה ואם מקלה מחילה במקום מלטער בלילה לוכבחייב ן לו בסיבה מו שפי לפטור לעצמו לו חמד מהם בסוכה מחמת לחמיירת מלסטים לוגנבים בסוכה ז חייבו יושבי בתוכה סוכה כלל חלילו בדברים שלה מלטער בהם דלא בויע כעין לירה פיוכל לעשות עם כל ברייו (מרדכי פרק היכן) מי שבכנו לו בסוכה בסוכה בשבת ויש לוגר בביתו מותר לאחת מן בסוכה כדי לאכול במקום מרוחין לריך לילך לסוכת חבירו פים פים כר הם ים מרחק גדול כדבר (ת"ם סימן נ"ג ופסקיו סי' נ"ב) ואם בח רוח לבסוה בקרוב

תרמ (א) נשים וכו'. ואחריס לח יחברו ליחב בסוכה לבסים לחיל כל אחד לפוס חוקפי' עסקי' חי"ד: ב כגון ה' כגון'. ו מיב בסוכה: ואחו לחיכ חייבת לחנכו כת"ם סי' קמ"ג לך י"ח שבג"ד מחויבים לחזכו ולכן לחף על פי שלחן חביו כאן לח לן להקל שיאכל חוץ לסוכה (ת"המיון ל"ד) עסימן תרי"ו. ומ"מ מסחע לחחר לח יכול להחכילו נידים כת"ם סימן רס"ט: ד שחקיז דם: להשחמה הוא לו להם מרכה בסעודה ונם היה יכול לעשות לפני החב (כג"ח סי') ולפי טעם זה מי ששחה מפקה החמלבל לף ע"פי שחלטער קרבה מ"מ חייב בסוכה דה"ל לעשיחו קודם החב או לחחריו ולכן לח יעשה בחועד לחבל בדישבל ל"ל לפטור מסוכה דהח שכנם הוא לו ליישב בסוכה: ה מקני הרחו. וכלכן פטור לף מלכילה (ב"י בשם רוב הפוסקים): ו או בסיבה. פי' במקום לליכת לינה:

ז חינוקת. ולכן יש למחות בידחן העושים סוכות ברחובות ת"ל ליחן שם מחחת מורח הגבכי' (לבוש) לבל שם חינו מחיר לנשחו רק שחחיבת שיגבהו כלי חשחיבו יוכל דהח יכול להכניסס בלילה לביחו (חשב"ל"מ חי' כ"ט ל"מ):

לח

פרי חדש

סימן תרו

לן חזיבחו בשם לבכי וכב דילחח אסם רפ לפרש ושם בשך ס"ב ס"ק ל"ב ולפ"ז לכחחלה לכחחלה ולכחחלה ולכחחלה ול

ח לח תחת הסכך. משום אהל אבל על הסכך תיכף כתוב אסור (וקצת) ומיהו אם נרד לכל אחכין להניח ארי דיש לחוש אחמתלין בסמ"ע ומשום אהל מיירי ליכא כיון דליכא אלא כיון לסוכה כת"ס סי' שע"ט ס"ב וכ"כ הרוקח ס"ה בהדי' בשם ר"ח דדוקא ר"ח אסור ורבינו ארי' ט דלריך לכפוף. דהא מסך סוכ' קטל' ז"ל כדי שלא ורוכו ולרחשו ורוטבע"ם ביעיון י"ט ולא ע"כ שכופף קומתו (ת"ה) וע"ע ד"ל שבעת הימים מסלק שלגן וסוכה כתיכסון של מסוכ' שהוא י"ע עפות תוכם ורבינו תון לסוכה בניח עיין ברמ"י ריש סוכה ולפי"ם הטו' בעירובין דף מ"ח דגיפו של לדם ג"ח תון מרחשו ק' ח"כ בע' לרחשו ורוכו יותר מי"ע ותוכח שפי': אברי' בשם' שהוא שים מיסר קסיון של סכך על המחבלו וי"ל רב יוסף ח"ל לחבי והא תנן מסח שהוא מסרת המקף ח"ל לדידי כיון דלניחת דעתיה כתו שהוא מסרת המקפה דמי (ופירש"י רב יוסף מחניני הדעת כי' בדעתי' ע"ם דחניח כו') דר"ל דוקא רב יוסף שידוע שהוא מחניני הדעת אבל אחר כל חדם אין יכול לומר לישמעם חני לגלח בעי' עד שתסרת המקפה ולא ס"ל כיון שהוא בסוכה מותר ליתן בכילה ח"ם שים לה גג גמור (עסי' תרכ"ו) משמע דוקא עריף מליתן חון לסוכ' דליכא מ"ד דניח בזה: ו אבל. ולע"ע דאסור הוא לו ליתב בסוכה דחפן להיות מתבטל כדי להיות עורד בעבר ק"ל דליכעי ליה לישובי דעתי' (סר"ת דלא כמהרי"ק) וסט"ם ולא ע"ם וכתוב בספר תניח שם הוא סי' חביב כ"כ שאין יכול להסיחו מלבו פעור ע"כ ומיירי שאינו בסוכה כמ"ל: יא תתן. לאין שתתח לגלח בחופה ובמקום שעורה בסוכה ח"ל לעשות חופה משום לעבר שאין במקום שהוא פרוץ והוא בזה לגחלח עם בלאתו (גמ') וא"ל בזמן הזה שים לו סוכה עם ד' דפנות לריך ליתב בסוכה דקי"ל כרבא ועוד דה' הר"ח וכ"ם ומור מחייבים בכל מינן ומיירי שבשה מרב שעה' תקח"ו וע' בח"ח סי' ס"ח ס"י: יב בני חופה פטורים. נרחה להבי מיירי עלמא (רשד"מ בי"ד סי' ר"כ וע' בם לקוט אחבה סי' ל"ג): יג חייבי בסוכה. ול"ד למעודה אחן שהיא מלוה גדולה לשחח אחן ובלה ובקרחת שעורה מלוה בכל מקום אבל בכה אינו אלא מנהג בעלמא עכ"ל פירוש אף על גב שבר להם המקום לנחת שם וא"ל להם לשחות עם כ"כ מ"מ חייבין בסוכה דאע"ג דמעודה מלוה היא מ"מ סי' רס"ט ב"ב רס"ט סי' כ"ב מ"מ אינה מלוה כ"כ דלא מלינו בגמ' בהדיא כמו שעורה ביישוחין דאי' ס"ג דפטחים בהדיא ע"ם וא"כ כדי להם כי' אנשים ועיין בספר בלחן שבעה שבחה שגם שעורה פעורין בחלגלו בגיל שלפני המילה אחזמנין שהוא והסנדק ושאר קרובים ואוהבים מקיח שעורה מלוה לעבין כדר' ואינו מוברח לדרכה מוכח מהרי"ח שבניח דרוקח כשעורה שבלוחה מבקי המילה שלפני החופה שעורה מלוה משמע דבמקום שאין שלחין שבלוחה לח מיקרי שעורה מלוה וכ"ם סי' תקל"ח ח"ל ס"ה המילה שלפני המילה ס"ע דף ל"ג ולכן יש להחמיר לעניין נדר: יד שלוחי מלוה. לפילו הולכין ביום פטורים גם בלילה ודוקא בשלריך לטרוח אחר סוכה אבל בלח טורח לריך ליתב בסוכה עסי' ל"ח וה"ה אם אין יכולים ליתן כ"כ בעוב בסוכה ויהיו יגעים לאחר ולא יוכלו לקיים מלוה כראוי פטורין:

ומייבים

(ר) אבל לא תחת הסכך. דאז יבעל הסכך בדלעיל: (ה) מי שלח יתן ליתן כו'. דבר זה הוא שלילה בת"ה סי' ר"ב ופסקה מהם דאחרי. בסוכה קטנה שבעורה ז' על ז' ואין בה מקום לעשות ג' דפנות אלא כשיר ואחי לחחזום ע"ו דוחי לגר גדול הוא לעשות בה כל הבילה בחוץ ומה היא שלילה בזה ולמה רמ"ל לפחות דבר זה דאי בח שלילה לא יוכל לחדם להעביר מן הסוכה מחחת דוקח שהוא בסוכה ואין לומר דמיירי בסוכה קטנה שאין בה ד' אמות על ד' אמות דא"כ אפי' בסוכה גדולה אין יכול לחדם להעביר מן הסוכה מחחת דוקח שהוא בסוכה ואין לומר דמיירי בסוכה שיש בה ד' אמות על ד' אמות ואין בה ג' על ג' דא"כ אפי' בסוכה קטנה שאין בה ד' אמות על ד' אמות יוכל להעביר מן הסוכה מחחת דוקח שהוא בסוכה ואין לומר דמיירי בסוכה שיש בה ג' על ג' ואין בה ד' אמות על ד' אמות דא"כ אפי' בסוכה גדולה אין יכול

אם לכל אדם לעשות והייט בתפסר בקלות לקיים מלות שמיסם סוכ'וחופה
לכל אם חיט כ"ב בקלות פטור לבל שובבני חייבים בכל נוני כיון שחיסם
ב"ב שוכסים במלוה והל דפטירי מתל"מ וס"ם דמצה שמתה שכיחה קלות
לחוש"ב סייס העור לגל החתן שתפסר לו בקלו'

טו וחייבים בלילה: כשלן בלילה ביטוב (תו"ר"ן) משמע דלריך לעשות לו סם סוכה ו"מ בח"ו לוטין דהולכים ביום חייבי בלילה י"ל שהולכים בכפרי יחמירו לשוב לבתיהם אס אין סוכ' בתוכו העיר ואע"פ שיש מקום לבעל דין לחלוק שתפסר תע"ב ע"ל בב"י פ' דמרינן

ח שהולכי דרכים ביום פטורים מן הסוכה ביום **טו** וחייבים בלילה
הולכי דרכים בלילה פטורים וחייבים ביום:

הגה וכן כשיוכלו לעמוד בסוכה אבל אם אינם מוכלים בסוכה יוכלו ללוך
לדרכם אף בלילה ולא יחזרו ביום כמו שכתב ריאוה סמיטו
מניח דדמו מסוס ניחו (ר"ן פ"ק דיומן) ותע"ם שחזו כולך רק ביום פטור אף
בלילה דאין לעשות לו סם דירה והכולכים לכפרים לחנות מוכחיכם ואין
להם סוכה בחוחן הכפרים יחמירו על עלמן לעוב לבחיהם בכל לילה
לחוק סכוכה ותע"ב דיש לחלק מכל מקום כמחמיר תבח עליו ברכה: (ב"י
בשם אורח חיים)

ט יש שומרי העיר ביום פטורים ביום וחייבים בלילה שומרי העיר
בלילה פטורים בלילה וחייבים ביום:

י שומרי גנות וסרדסים פטורים בין ביום בין בלילה שאם יעשה
השומר סוכה יראו הגנב ש"ש לשומר מקום קבוע ויבא וינוב ממקום
אחר לפיכך אם היה שומר כרי של תבואה שיכול לשמור כולו ממקום
אחר יש חייב לעשות סוכה במקום ששומרו:

הגה יח וכעומן יין לכל העכ"ום נסוכות פטורים בין ביום בין בלילה
לפריכים לעמוד מלח יבעו העכ"ום (הגהות מיימוני פ"ו מסם סמ"ק
וכל בו) ומס הוח בעניו מתן לריכים שימור מיוין:

תרמא שאין מברכים שהחיינו על עשיית הסוכה ובו ט סעיף אחד:

א העושה סוכה בין לא לעצמו בין לאחר (א) אינו מברך עליה שהחיינו אבל שהחיינו היה ראוי לברך כשעושה אותה לעצמו אלא שאנו נוהגים לחלות מן החיים שאנו אומרים על הכוס של קידוש:

הגה ומס לח הכל ב ניתס רחסוכה נסוכה תפ"ם שניכר זמן בניתו כשסוכל נסוכה מלך לברך זמן ומס בסוכה ומס ניכר זמן בעשיה שני ליה: (ר"ן פרק לולב וערבה)

תרמב

א אם חל יום ראשון של סוכות להיות בשבת אומר בערבית ברכת אחת מעין שבע וחותם בה בשבת בלבד:

תרמג סדר הקידוש ובו ג סעיפים:

א סדר הקידוש יין קידוש וסוכ' ואח"כ זמן (א) לפי שהזמן חוזר על קידוש היום ועל מלות סוכה:

ב (ב) ילהרמב"ם מקדש א מעומד ומברך לישב בסוכה וישב ואחר כך מברכין זמן (ויש מהגיס כן חנח מקדשין מיושב וכן נעשה בר"ח):

בשאר

תרמא סדר חרש

סימן תרמ

שומר ומיהו לית ליה פוכח ומוכחים כך מחזו מן בפ"ב דיומח סל"ב ע"ב ומוכח סל יום שחר עניים כחת ומוכח חוכ' לח סל הרחוסים ומפרק הימן סחורת ביומח ל"ב ע"ב ומוכח בחוספת עירוני מוכ"ח ומיהו ומחמה לח מחיינו בחוספת עירוני מוכ"ח ומוכח בפ"ב דיומח סל"ב ע"ב ומוכח

מגן אברהם א"ח תרמג תרמר תרמה הלכות סוכה כגן דוד

ב לאחר ברכת המוציא. כדי שיתחיל בסעודה ואח"כ יברך ולא כמו שהפסק דלורך סעודה הוא כפוף לקודם:

תרמר בשהנים כתב שיגעגע ואח"כ יברך שהחייגו וכן מיהגין בפוזנא ול"ג שיברך קודם (לבוש) וכ"מ סימן תרל"ח ס"ה וכן נרחה דמ"מ מסופר ומגילה וחם לה ניריך זמן יום רחשון מזכיר כל ז מתי מיכוון ה"מ"ג ואם ניריך ביום רחשון שוב לחין מברך יום כ' שהחייגו לחע"פ יום רחשון הוה חול ה"ל כמו שניריך בשעת עשי' דילמ' משכ"ל בסופר (ר"ן והג"מ): א"א אלא לה נח ביום רחשון:

ג (ג) בשאר ימים מברך על הסוכה קודם ברכת המוציא: ונוהגים לברך על הס"כ ב אחר ברכת המוציא קודם שיסיים:

בגה וכן נוהגין בפוזנ (ר) לכל בשנת ו"ט ים כגן קידוש מלך לחמר קידוש (מהרי"ו) ואם קידש בבית וחוכל בסוכה לו מיפכת ע"ל סי' רע"ג סעיף ג':

תרמד סדר הלל כל ימי החג: ובו ב סעיפים:

עסי א שחרית אחר חזרת הפלה [1]טומלין הלולב וסברכין על נטילת לולב
חבס [2]ושהחייגו וגומרים ההלל וכן כל שמונת ימי החג [3]וסברכים לגמור
את ההלל כין לציבור כין יחיד [4]ואין פסיקין בו אלא כדרך שאמרו בקריאת שמע באמצע שואל מפני תוראה
ומשיב מפני הכבוד כין הפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם ואם פסק באמצע ושתה אפי' כרי
לגמור את כולו אינו צריך לחזור אלא למקום שפסק:

ב [5]בהלל אפילו עשרה קורין כאחר:

כל היום וכמו בסוכה דכבת מלגל גם שימת הרמ"ס עולה יפה מקודי הרמ"ס ואין ניריכים לזה לחלוק זה לחרמ"ס מברך קודם היישיבה כיון שם
תחלת הקביעות ולחרמ"ס בשיבת קודם עיקר המלוה שהיא התכילה ולחרמ"ס הוה כלי' יתי תחב הדין כן שיבר קיל שיבה לגבי סוכה לח
שעה קודם התכילה הוה מברך נ"כ קודם היישיבה ואם יתכל לחר"ח אפי שהות קרוכה לח יברך שהיא עיקר מ"ם לדיין דם"ל כר"ח דהתכילה עיקר לח לתפקח בן בזה רק בשעת התכילה יברך קודם לתכל"ל בפירוש דבריהם: (ג) בשחר ימים פי' חלה
עיקר מ"ם לדיין דם"ל כר"ח דהתכילה עיקר לח לתפקח בן בזה רק בשעת התכילה יברך קודם לתכל"ל בפירוש דבריהם: (ג) בשחר ימים פי' חלה
בשחר ימים שחין בהם קידוש ה"ח יתח' תחל' ברכת סוכ כיון דתיני בהנם ליישב הם מברך הלכך רחוי שתקדוש ברכ"ו להתולי"ת ס"ל חפי' בשחר
מהר"ם בעור וכתב שהרמ"ס כתב שהעולם לח נהגו כן כי רגילים שלח לברך כ"ח בשעת התכילה הלכך רחוי לברך תחלה התולית קודם שתחלת
הסעודה ותח"כ על הסוכה ע"ל. וכתב ג"י שהמ"ס כתב לפי' שלפי המנהג דהח דרגלין לברך דוקח בשעת לגיל היישיבה ה
לגיל ול"ח לפי שהוח עיקר מ"ם כיון שבישיבה זו שהיח לצורך התכילה מברך הוח עליה ודלי לריך לשוב לברך על שהשכר ליישיבה כל מה שהשער ובלגלה שהרמ"ס הם נרלים
עיקר לגלה שסייים כאן שהעולם לח נהגו כן כי רגילים שלח לברך כ"ח בשעת התכילה הלכך רחוי לברך תחלה התולית קודם שתחלת
קידוש מ"מ לריך לברך על הסוכה קודם התולית ולח כמו שכתב הגה"ח דלריך לברך על הסוכה קודם התולית ולקדש בפ"ג מו שכתב
ועדיף לתדיר שהוה ברכת התולית וקודש בפ"ג ת"ל לברך על הסוכה כי"ם לסוכה לתכילה ולח לשחייה כללע"ז טעם בדבר לתלוק
חלה דק"ל דח"כ בשבת בשעודה שלישית היה לנו לברך על הסוכה קודם התולית כיון שיהיה לתכול פת ל"ל תוכת היום ע"כ ל"ל דלעניין התולית
עדיפה ברכת הגפלין ולח"ת לין לוס ברכה יכולה להקדימה ותח"כ תעלה דתוכת היום בגמ' דוקח לעניין סוכה ותון שבשיבה לינה בדבת הגפלין
חלה תוכת נברת שהייב לברך על שני דברים בזה הוה תוכת היום עדיפה כנ"ל:

מגן אברהם הלכות לולב מגן דוד

תרמה א שנפרדו. היינו כמו שעשו בשבת שעומדין פרודות ויטילין לתנדן: ב נפרטו. שם שהדרם בעלמה נפרטים ונשברה ותלויה למטה כ"ל דכשר דדוקח כרוב עלין פסול דדמי לשבשברו רוב ללעותי' ערפה לגבה"מ ונשברה הדרם כשרה וכ"מ בריין דהוי כעין שפיר' ות"ח יש לתנדן שם שלח יפול למטה: ג ברוב עלין. ורוב כל עלה ועלה (ג"י): העלה

תרמה דיני לולב: ובו ט סעיפים:

א [1]שנפרדו עליו זרח מעלות (א) ולא נדלדלו בעלי חחריות כשר אפי' לא אגרו: ב [2]נפרצו עליו ואוא שירדלדלו משרדו של לולב כעלי החריות (ב) (דהייט שחיקון ע"י עם הסדרם חלח תלויין למטה) (החגיד פ"ח) פסול: וכל מכן אם נפרצו ונעקרו לגמרי מפסדרה דפסול מפילו לתנדן (סור וז"ן פ' לולב הגזול) (ג) וכורב חם נתקלקו העלין כעין יכולין לתכדן חל הסדרה פסול (סור וכ"י) וכל זה ב כרוב עלין חבל אם נדלדלו פירות עליו נעשו כך ושאר עלין נשארו ועדין כלולב כשאר מינה כשר: (ד"ח פ' לולב הגזול)

[3]כריית עלין של לולב כך היא כשהם נרלים שנים שני' ורוב"ע מנבן ונב של שני עלין הוא חנקרא תיומת [4]נחלקה חתיומת (ברוב הפלין) (טור וכ"י) פסילה [5]היו עלין אחת מהחלת כריית ולא חיה תיומת

וכתבו קלת הגחונים שחנה מן המוחזר ליעל לולב שחין עליו חלויות לחשם לח"פ שעולה עם הלולב פסול חבל שלין עליו חלויות לחשם שלח נקלה טיפים לגדדין חפי' חנה טיפים מן המוכזר ליכה כאן ול"כ חתיום ת"ם רמ"ח בפשיטה ג"כ נכון שחין עליו פרודות לגחרי דדוקח נחכון שהגיד חלח לח"פ שהם לית חיבת לגי' מזכר רמ"ח: (ג) וכן חם נתקלו. זהו הנקרח בגמ' חלות שבת שעולה לינה בדבת חם התחיל לחתרות ועדיין לח כעשה עלין הנקרח דומה לחרוח וכ"ב:

(ו) ואם מפרש לומר כו' כתב ף' הגהל קמח מכי"ב וז"ל מצח ר"י בחסו' מהתוי"ט אותה שלעיל בראש הטלוב שחין הוצח למעלה מיתמה והיח בשני חוטים דכוליה זה כזה וקרחים חיומח כו' ולדבריהם לח יהיה לנו טלב כלל כי נטורח נחלים חוחם שים להם חיומח כזה חפי' ח"ק בחיק ליכ לדבריהם חין פשוט לנלח מפוס סביה חחת בעיני זה וכן"ל בשם מכתבי (וכחב"י) בפירקין כחב כאן חכל חם לח חיה סיכה חיומח מחוברת מחלקה (כאר) ועוד חר"י דיים שכל עני' הטלוב כפיים ח' כפול לב' ויחלק בשחר עלי הטלוב וחותן שני עניני הי"ט עלי מרחש הסדרה נקרח חיום' וחקנעט נעני' נחלק' חחיום' מהו דסיימו חם נחלקו וכו' ל"ל דסיימו קלח מסדרה ומיהו חין רוב הטלבין נחלקין נעניני זה וח"ק ל"ל דכעני דחי מסחכח כה"ג חיומח וכחלק מהו עב"ל החום' וכחב ב"י ע"ז ע"ל דבטלבי' שם פני' נחלקו נעני' זה עיין עוד מהם כפול נסדר עליה שכל עלה מהם כפול נסדר עליון חבל חם נקרחים עלה ולפי מה שחמת ר"י נחמי

תיומח חו שכל עליון כפולים מצדו הח' וצדי השני ערוה כלח עליון פשוט:

מגה (ד) וי"מ לומר דשם נחלק ד' הטלה העליון שחמצעי שפלה הסדרה עד הסדרה מקרי נחלק חיומח ופשוט וכבני טוכנין (ח"ם סי' ל"ו) חיכו לנחמיה מנוה מן המוכחר כנ"ל נטוע לולב סלגו נחלק הטלה העליון כלל כי יש מחמירין לפי' בנחלק קלח ושם חולה הטלה חיכו כפול מחמת עריית פשוט: (כל כו)

ד לולא היו עליון זה על נב זה כחרך כל הילבין חלא זה החת זה חס ראש זה מניע לעיקר שלמעלה מסנו ער שנמצא כל שרשי של לולב סכוכה בעלין כשר ואם חין ראשו של זה מניע לצד עיקר של זה חו שחין לו הרבה עלין זה על זה חלא מכל צד יוצא א' למטה כפוף לעיקרו ועולה על ראשו כפול:

ה לולב שיבשו קרוב עליו ד' (לו שדרתו) (טור) פסול יושיעור היבשות כשיבלה מראה ירקות שבו וילבינו פניו:

מגה ו"ח לכא מקרי יבש (ה) מלה כשנחפרך בלפורן פקעת יבשותו (טור בשם התוס') וכן נוהגין בחמיגות

ו נקטם ראשו רוייטו שנקפסו קרוב חלין העליונים פסול: (הגהות מיימוני פרק ד')

מגה (ו) ואם נקטם העלה העליון מחמצעי שעלה שהיה פסול (המג"ל ור"ן פ' גולב הגזול) ודוקא לחיכא אחר

(ז) אבל ליכא אחר ן מגרשים עליו: (מרדכי פ"ג ותלמיד)

נפרק

ד העלה העליון. שדרכה להיות כפול כשחר עלי הלולב (ד"ם ח"ם): ה לו שדרתו. מיהו הרב"י כתב דאין תנאי שיהא שדרתו יבש והעלין ליהיה ולכך לספוקי בזה ס"ם: ו מברכין עליו. לח דק דהסדרה כ"כ חלהם דוקא דהא כ"כ בשם ירחים ובשדרת חי' כם, ירחים שהם חבל בלולב פסול לכ"ע וכ"מ בשחרות (כ"ח) וכן עיקר למעיין כם, ירחים ובעל המנהגים ורמ"ח לח עייט בל הגורך ותי' בירושלמי נקטם חין זה הדר ות"ל פסול כל ז' וכ"כ ר"י כל הפסולים פסולי' כל ז' מפני שחינו הדר חין מנסדק ונחלקה החיומח דפסולין מטוס לקיחה חמם כשרים בסכי טכי' חרמ"ט:

לח

פרי חדש

סימן תרז

דשם"ל דשם כי כשנחרוו ונייבש ליכח פוסלים דרך פעמח ומכח פסיחת דרך חכילה חבל כשנחרוו ונייבש ליכח פוסלים

ז לפ"ז נלפ"ד דאם נתלקה התיומת • דאפילו אחר התיומת פסולה: ח
עליו כשופים • והרא"ם חולק וסבר יותר לנתק מהן העלין מלקטן
ומיהו אפילו קיימת (כ"י הגהות מגנצים) ואם כולן או רובן כשופים כל
פטום פסול לכתם: [illegible]

תרמו פסולי דעבו פסול בכל
ו (ת"ד ר"ן) א ירוקות
כשר • דמיל דהדם הוה: ב ת"ח
לתכיל • ובמיימוני דפ"ו מהל' ח'
דכתב לו בלקטן ת"ח לאכילה פי'
דאף שת"ל מה שהדם מות בלקטן
לכתחלה לאכילה ואע"ג שמתקן
ההדם מחיל הוי דבר שאין מתקנין
לגבל מי שלרי לדהדם אע"פ שמלקטן
לאכילה הוי פסיק ריפי ואסור וכ"ה
בנמ' וכ"כ הרב"י ואף להפוסקים
בספ"ק דלא כהערוך ע"פ נכ"י
מ"מ לעורך מלוה שרי (תו"): ג
ואילך כשר • משום דבילו לאקן
ד בגל עגין • ובגד"ה כתב ולא
משמע לי הכי אלא כל שלא מיעטן
לעולם פסול עכ"ל וכ"ל דהא"ח
ס"ל כהירוש' שמביא נמי תרמ"ח
דחזויה באתרוג כשר בשאר פירי'
לגבל אקן לי לפסול בכל פירות
כת"ק דרמ"ח בעלמא בפירות תרמ"ט
ס"ד דמטמר פסול בכל"ז ח"כ נ"ל פסול להדא"ח דעבדי' ס"ל
כחזותר ואפשר דס"ל דלאקטן אין המעשה משום מטמר אלא כשהוא
ג מקומות לגבל כשאות בהקן ח' אין המעשה משום סדר לגבל אלא משום יוהר
דרכו לנוס בידקן ח' המעשה משום סדר דלכ"ע מחזיק טעם יפסול ודברי
רמ"ח

תרמו דיני הדס • ובו י"א סעיפים:

א (א) הדס שנקטם ראשו כשר שנשרו רוב עליו אם נשתיירו (ב)
ג עליו בקן אחד כשר:

ב גהיו ענביו מרובות מעליו אם (ג) ירוקות כשר ואם ארוכות
או שחורות פסול יואם מיעטן כשר (ד) ואין מסעטין אותם ב"ט
לפי שהוא כסותן שנאמר (ויקרא) ולקחתם ב (ת"א) לאכילת
הרי זה כשר: (ו) ומיום רשון ג ואילך כשר ד בכל ענין (כ"י
כשם ת"ח):

ענף

ז נסדק (ח) שאם נתרחקו שני סדקיו זה מזה קד שיראו כשנים פסול:
הגה (ט) ונתלקו ז נת נתלקק בעניינה בענין פיסגל בגולב
מכת נתלקק התיומת:

ח יש לו כמין קוצים בשדרתו או שנצא ונכוויין או שהוא עקום לפניו
שהרי שדרתו כנב בעל חשופרת פסול וכן אם נעקם מאחר מצערדיו
פסול אבל אם נעקם לאחוריו כשר שזו היא בריייתו:

ט יאם כפוף בראשו פסול יודוקא כשפורתו כפופה (י) אבל ח
עליו כפופים בראשו כמו שדרך להיות הרבה לולבים כשר:

סימן תרח

[illegible]

סימן תרמ

[illegible]

[illegible]

סימן תרמ

[illegible]

ג ענף עץ עבות האסור בתורה הוא ההדס שעליו חופין את עציו כגון שלשה עלין או יותר בגבעול אחר (ז) אבל אם היו שני העלים בשוה זה כנגד זה והעלה השלישי למעלה מהם אין זה עבות אבל נקרא הדס שוטה:

כגה ופוסל אפי' בשעת הדחק ואינה מתוך נגמרת לכשר ועל כן נוהגין בגמוע לאפי' ויש מי שכתב דהדסים שלנו נחלו הדסים המובלים ואין ג' עלין בגבעול אחד אם לא שהם על גב ענפים ואינן בהדס שוטה כמו שכתב בפרי' קלין ותפיר"ש ליסרלין ז"ל ונתיישבו היטב:

ד יוצאו הרבה בקן אחד ונשרו מהם עד שלא נשארו אלא שלשה בקן אחר כשר (ח) אפילו נשרו רובם כגון שהיו שבעה ונשרו מהם ארבעה ונשארו שלשה:

ה למצוה בעינן כל שיעור אורך ההדס שיהא עבות (ט) ברובו (ואפילו אינו בראשו) (עור):

ו ויבשו עליו פסול לכתחלה כשר:

ז שיעור היבשות לאפילו אם נפרך בצפורן אם עריין ה ירוקים הם כשרים ואינם נקראים יבשים אלא ו כשלבנו פניהם:

ח ויבשו רוב עליו (י) ונשתיירו בראש כל בר מהכ"ג עלין אחד ובו ג' עלין לחין כשר יוש ספרים שאפי' אם מהשלשה שבחר קינא יבשו שנים ולא נשאר כי אם אחד לח כשר והוא שיהיה העלה שהוא מורכב על שני הם:

ט אם אותם עלים שלא יבשו חסר (יא) כמושין · ש פוסלין · יוש מכשירין:

(יב) ינקטם ראשו ז כשר אפילו לא עלתה בו תמרה והוא הדין ליבש ראשו יוש פוסלין בנקט ראשו:

ומוב להמהיר ח נמקום שאפשר בלתר (המגיה) ולא מקרי נקטם אלא אם נקטעו העלים: (ל"ן)

קאם אין לו אלא הדס שעניבו סרובים סעליו ב·ש ט נוש"ו ואינו מכרך עליו:

תרמו דיני ערבה · ובו ב סעיפים:

מערבי נחל האסור בתורה הוא מין ירוק הנקרא כן עלה שלו משון כנחל ופיו חלק יקנה שלו ארוס:

(א) (ואפי' כעודו יהוק כשר), כ"י (ב) ירוב מין זה גדל על הנחלים לכן נקראו ערבי נחל ואפילו היה

תרמז (א) ואפי' בעודו ירוק · דסופו להיות חדוס כמיבש עליו כשמש: (ב) ורוב מין זה גדל בנחל · זה כתב הרא"ם לחרץ כיון שרוב כפוסקים ס"ל דעפי מלוה בגל נחל מבטל הרי ולא רמה לרבותיו מהריס בזה ועפי' דמין הגדל בנחל קאמר ולא די לנו בזה דכל"ם היה להם לפתח ידי רוב הפוסקים ולא למסוך על פי' זה וכ"ל דהוה בעיון שמלינו בש"ס כ"ש לעניין ברכת המוליא דתף ע"ם שהם אמר מוליא

סימן תרמ

מחצי חמרים ס"ת יעשרך לפרי נחלן מכל והחיים בפסח עם עמה וכן פרי ארץ · והמיבי ז"ל והכי מוכח בירושלמי פ"ק דסוכה ה"ב ופרק אלו מגלחין דף כ"ט ע"ב בתוס' ד"ה ר' יוסי בלבי ס"ת ז"ל לחלק בין לולב לשאר מינים דלולב בעינן שיהא לקוח מאילן המחובר לקרקע ולא מנתוק ומשום הכי לא יהא פחות מג' טפחים דהיינו ג' אצבעות דהיינו ג' ביצים דהיינו ג' ביצים דהיינו ג' ביצים

אורח חיים תרמז תרמה הלכות לולב

תרמז א שנשרו ד״ו עלי׳. ויש לדקדק בזה שלפעמים נוטריז ע״י תיבתן לתוך הלולב ונס ע״י נעוצו: ב שנקטם עקצו. פי׳ שנקטם עטו (ת״ד רל״ח) והט״ו פירש שנדלדלו עליה מהקנה שלו שנסדקו ונתלכו עליה פסול ויש להחמיר בכולן דערבה מצויות: ג כשרה. משמע דכתחלה לית ליקח לתוה:

תרמח אפי׳ כתוש שקורין ווטל״ק פסול (תשובת מהרי״ל סי״ס ד״מ) וכ״כ הרוקח ול״ע דלאו בהדיא בסוכה דף ל״ו וכולן כתושי כשרי, והביאו הרח״ם ורי״ו וכתתם במרדכי משמע דכתוש פסול שכתב שכשר בשעת הדחק לכל גג׳ שסימן תרמ״ט כתב הגי׳ כתוש ע״ם וכ״מ דלי כתוש מיקר כתב המרדכי יבש כשר בשעת הדחק וקיי״ל דלכתחלה כשר לכתוש וכו׳ וה״ה כשר לכתוש ר״ק כיון דיבש כשר לכתוש בכלל תלת כמ״ש הכי׳ עיקר דהני׳ הוי כתוש לכל כתוש כשר לעולם וכמ״ש פ״ק דסוכה ע״ם רחני״ם לאחרון כתוש ומתמר שהוא פסול אם תתך מהם סמיס יבש כתוש ומתמר פסול ע״כ ויש לדקדק דכתחל׳ כת׳ כתוש וסיים יבש כתוש הלא ע״כ מיירי שיבש והא דקרי ליה כתוש היינו משום שלישן יבש כולו הלא מקלתו וכ״כ בפ״ג חזזית העולה בחלוש ליט הלא מחמת יובש וכתושות וכשר ע״כ ואפשר לומר דכשכתשה כולה פסול מקלתן כשר דהא בגמ׳ מדמי לאתרוג לעריות דריחה וכריחה כמי דינא הכי׳ וה״ל לאקל מאחר שכל הפיסקים בתרו דיבש פסול משא״כ בתושים כשרים ובלבד: א מחט. ויחזר הלח ויעשה נקב מפולש. דסיינו שיתחב בחוק בתחוב עם כ״נ (ב״ח): ב מפולש. ואם נקבה בקליפים העבה מלד זה ללד זה מקרי מפולש לכ״ע: ג כחיסר. כגון שתחב בו יתד רחב ועבי ד׳ סי׳ ל״כ ס״ב בעגין שיעור כחיסר: ג״ל ואם הקלב מרובע או מרוך ורוחן לו כך מעגלת לה סוי כחיסר פסולו כ״ה כי׳ ד׳ סי׳ ליל לעגין גרגרת הלח כ״מ בס״ם בשם רבינו שמקדק תלמון הרמב״ם להכשיר אם הוא מרובע עד שיכנס לתוכו חיסר ע״ם ואין זה כדאי להקל מדקדוק קל דיש לומר דמה דנקט הרמב״ם לו יתר לתשועין דלמ שיהר כשר בשאר חיסיס

תרמח (א) ע״י שיעביר בו מחט. כ״כ הרא״ש ועור. וקשה אם יהיה בו נקב מפולש והוא פסול לדע׳ הי״ח והעו׳ ב״ש ול״ל דאין פוסל אלא מפולש שלא כשניקב מעבר זה לעבר שכנגדו לו לחדרי מוכח לכל דאם מפולש הוא ניעור בעוקץ שלו הוא דניקב ע״כ ויראי לי דמה שכתב דניקב הוא משום דסתם נקב מפולש הוא ולפי׳ הרא״ש ל״ל דאין פוסל אלא מפולש ממש ואפשר דלא פליג אדלעיל

ניקב עד חדרי הזרע דאל"כ אפי' הכשר קיים יש פסול מטע' נקב מפולש
ואפשר לומר דכשיעור כחיים נראה מעכשיו לעכבר ואיכא למ"ד הני חדרי
הזרע קיימים (כ"ח) וזה דבר שאתם מכחישו ול"ל דיכול להרגיש בעשות
היד: ה נכנסך. משמע דמיירי מגד ח': ו נכנסך רובו. משמע
אפי' נכנסך מגד ח' ולית דקדוקא
לת"ד כך: נדרין הוא דפסול ברובו
לכל גמ"ד מגד ח' בעי כולו (כ"ח)
ול"ל דהא בגמרא מדמיה לה
לגרונח ובגרונח בעי' שנכנסך
כולו וגירסתנו בר"ן הוא לתרבו
כרחטו מטני לדדין ול"ל דה"פ
בין שנכנסך לתרבו ובין שנכנסך
ברחטו נעי' משני לדדין ולחף ע"ג
דבגרונח אם נפסק לרחטו מריש'
ברובו חייטינן דכשהכחיסה פוסק
ליותרת מתקרע משל"ב כאן ואל"כ
ליבא לת"ד דמריפה ברובו ע"כ
ולכן

ג מפולש"ש מפרשים כשפושטו רחיינו (ו) שניקב מצד זה לצד זה
ויש מפרשים שניקב עד חדרי הזרע שהגרעינים בתוכו^N מקרי
מפולש:

ד (ז) אחרוג ד שניטלו כל בשרו כפנים וקליפתו החיצונה קיימת
וחדרי הזרע קיימים כשר ^P ויש פוסלים:

ה ה (ח) ^P נכנסך כולו מראשו לסופו אפי' אינו חסר כלום פסול אבל
נשאר בו שיור למעלה ולמטה אפי' כל שהוא כשר ויש מי שאומר
דרוקא מלמטה אבל בחוטמו אפילו כל שהוא פסול:

כגה (ט) ויש מתמיהים לפסול ן נכנסך רובו וכל מלת נכנסך רוב
קליפתו הנכנס לת מקרי נכנסך (רבינו נסים):

ו (י) ^N נקלף הקליפה החיצונה שלו שאינו מחוברו אלא נשאר
יבוש

כאר הגולה

ד סניטות. ויש לדקדק היאך אמר יודעין שחדרי הזרע קיימים בפניהם
ואמאי לימר דכשניטות כחיים נראה מעכשיו ולרש"י מאחר שהחדרים
הזרע קיימים (כ"ח) וזה דבר שאתם מכחישו ול"ל להרגיש בעשות
היד: ה נכנסך. משמע דמיירי מגד ח': ו נכנסך רובו. משמע
אפי' נכנסך מגד ח' ולית דקדוקא
לת"ד כך: נדרין הוא דפסול ברובו
לכל גמ"ד מגד ח' בעי כולו (כ"ח)
ול"ל דהא בגמרא מדמיה לה
לגרונח ובגרונח בעי' שנכנסך
כולו וגירסתנו בר"ן הוא לתרבו
כרחטו מטני לדדין ול"ל דה"פ
בין שנכנסך לתרבו ובין שנכנסך
ברחטו נעי' משני לדדין ולחף ע"ג
דבגרונח אם נפסק לרחטו מריש'
ברובו חייטינן דכשהכחיסה פוסק
ליותרת מתקרע משל"ב כאן ואל"כ
ליבא לת"ד דמריפה ברובו ע"כ
ולכן

עטרת זקנים

תרמח א מקרי שלוש. ה"ה כשניקב מעבר א עבר שלא בכוונה הרי הזרע (ראש חכמה ע"ן בס"א:)

פרי חדש

סימן תריא

תוכן סימנים תריא:

אלא על שלשה
אכילה ושהיה בצי
לתת בפי כותח דוחה
והחמצמץ תוכן דוחה
פרים ר"י וקיב הרא
בעיה סם בגרונח אות
בפסח ויקב קרוב
לקוח תור בסם ש
מחזירין ולוח בסכים
מכסה סם לב ונגרונח
לו וכפי' ר"ש ורחים
'הר"ן בס' בסם
באדם ובגרונח סם
לו וכפי' התוספות בסם
ג"ש

ולכן יש להקל: ז ירוק. אבל אם נתנה מרחיקו דינו כמו חזיק גם ט"ז (עור): ח ניעל דרו. כתב הגר"א בהאחרונות והסותחת עליו: ט אחד כ"ב ניעל הדר: ממעט מלשון דוקא שניעל כולו כמ"ש הר"ן אבל כב"י ולבושתו להחמיר לפי' ניעל מקלתו: וע"ל דעל בעי' ניעל על האתרוג כיון דהטעם משום חסר כמ"ש תרמ"ט ס"ד בהג"ה א"כ בניעל כל שהוא לא מקרי חסר לפיז זה מהגן הביבר ולכן כתבו כל הפוסקים ל' ניעל ועיין בסי' י' אם לא היה לו דד. ויכריס הסכי ים במקום פיטמת כמו גומת מחללת בריייתו (מכ"ש ח"ג מ"ע ועיין רדב"ז סימן קי"ח): יא הגומת מכוסה דחל"כ ה"ל לחסר: יב על רובו. מדסתם ממע דס"ל רובו ממני לגדלי כמ"ש העור: יג שכלם מלד ח'. ממעט דאם נתפשט מהם ללד האגי מקרי רובו דהוי רוב הקיפו ה"ע שחיבו רובו של כל האתרוג: יד יש מכשירים. דיבידי חדס תפשר לגמרי וה"ל פרוץ כעומד (עור) עסי' תרל"ח ס"ח בהג' סוכה דף ט"ו ע"ב: טו ויש פוסלין. דבעי' רוב הגדלה לעיניים וקשה להם כת' גם" דאם כלם בלד אחד כשר הא ה"ל מחלה על מחלה ולכאורה בב' ו ג' מקומות גרע טפי מבמקום אחד ויש לומר דהתם תיירי שחיבו מחלה על כל האתרוג רק של הקיפו כמ"ש ולכן כשר: יז פוסל חזיק. כמין ג' תגבעוות לפחות והוא שיהו גדלים לעין בשחותו כידו (מכ"ש ח"ב סימן מ"ע): יח וכל שיעור מרחה. משמע דוקא שיעור מרחה אבל לא שהר פסולים וכ"כ ריי"ו מח"ג והרמ"ח דלא כשר"ן דפוסל גם בנפרדק כל שהוא בחוש"ו (ד"ם) ועכ"ל ולדידיה אם נסדק כחוטמו פסול כלו: דחיקה הדר כל"ל וה"ה לכל פסולי האתרוג כ"כ הר"ן וכ"ע על הרב"י שכתב ו"ל דה"ה ביבש כיון שכתב גם"ה בנסדק פוסל אם אין כל פסולי האתרוג כלול ול"ש יבש שפסול משום הדר דכוה לפי הרמ"ם מודה שפסול: ונ"ל דחחת לחפוקי מש"ג דס"ל דאם נתיבש כולו מקרי כחום וכשר: יח שיעור מרחה. דוקא כשנמרחה להדיח לרוב בני אדם (מכ"ש ח"ג מ"ע): יט תגבעוות. ודוקא כשהוא טלל מעלמות האתרוג אבל אם נעשה מקומו עקום ותדום מחמת שעוקני לוחה קולים כשר (מכ"ש ח"ג מ"ע ורדב"ן)

(יא) ניעל דדו כו' כגון נעלה פטמתו פסולה חגת ריב"ן ניעלה נוכחת פיטם"י נוכחתו לפי שהוא חד ועשוי כמין נוכחת וניעל עוקבו כגר הייש וכן ז"ל מורי הזקן רבינו יעקב אבל ר"י קלוי סיה מפרש פטמתו ועוקבו סניהם בגוב עוקבו שניעל הען מה שחון לגומת שבאחרוג כגר פטמתו שבעלה העוקץ מתוך האתרוג וחסרו לפיכך פסול והייט דהכי ר"י ניעלה נוכחתו מה שבכנה בתוך האתרוג בגוכחת ומכה בלשון ערבי ולפי רבינו יעקב ל"ל עכ"ל ופי' דברי רבינו יעקב ל"ל דכן הוא דהדד של לולב הוא חד ודק ועשוי כגוכחת דהייט שיש ברחשו השוכה וזהו עשוי כגוכחת ומכה בחסרון שיש בפטמתו ר"י אפי' שניהם בתוך האתרוג ויש פטמתו בתוך האתרוג ומכה בתוך האתרוג כמין עוקץ בולט וקט כעין פטמתו ועל פטמתו הייט העוקץ בולט שנעל אותו העוקץ מתוך האתרוג ונשאר כמין גומת בו ומכה הרמ"ם לפי ר' יעקב אין פסול בעוקץ בולט אלא בחסר מגוף האתרוג כלום ולפי ר' הלוי אין פסול בפיטמת שבאתרוג ול"ת אפי' שניהם בתוך האתרוג ויש פטמתו בתוך האתרוג ונשאר כמין גומת בתוך פטמתו ועל פטמתו הייט כמין עוקץ בולט וקט כעין פטמתו שנעל אותו העוקץ מתוך האתרוג ונשאר כמין גומת בתוך פטמתו ולפי זה אין פסול כלל בעוקץ בולט ובערוך פי' בסם ר"ת פטמת היא דדו של האתרוג (כתר' כתוב על החוטם) ועגולה בולטת הייט העיקר בהיותו בתוך האתרוג ממעט לפטמת בסניהם בפטמת שבאתרוג ונשאר בולט ונ

(ז) כגון בחומץ ט"ו. כרש"י כתוב לו בחרדל. ולע"ד ס"ל כדלקמן דלולבו סול בכלל כגוב דפסול ומ"ל לכתב בסי' זה רלתיתי שמוזכרין לקמן בדבם דכבי מקרי בלתי תוא"ל שתשוב סול מעשה שבתבתי:

(ח) תלת סי' תוך לתרתי כו'. כרתב לתרתי דת"ל שיהו כשר תלת תוך מעשה לתרתי דתרוג. וכן משמע בכ"מ דלא כתב תלת אלא לתרתי דתרוג דזה פשיטא דכשר לתרתי דת"ל והלא כל התרוגים שבעולם הם יוקרים תתלם וכ"ת למ"ל לתרתי דתרוג ת"ל ותיתם תרוגים לפנינו יוקרים ובחרתי תפילו לכ"י כתחזרים לתרתי אלא תלת אלא מעשה שבתבו ת"ל ותיתם תרוגים שלהם כעין שחורות מעט כשרים ואם תין שחורים ביותר כאדם כשרי תרי זה פסול בכל מקום:

יח ה"ה ענול כברור. פסול:

יט ו"נרלו ברפוס ועשאו כמין בריח אחרת פסול יקשאן כמו בריתתו בשר"י. ואע"פ שעשאו דמין דמין כשר:

כ ז"התיום דהיינו שגדל שנים רבוקים זה בזה כשר:

כא כג. ח"ירוק שרוסה לעשבי השדה פסול (ת). אלא א"כ הוור לתראת אתרוג כשר כשמשהין אותו:

כב. ט"שינער אתרוג קטן פחות מכביצה פסול אבל אם תוא כביצה ואפילו אם תוא בוסר (יא) שעריין בד לא נגמר פריו כשר ואם תיה גדול כל שהוא כשר:

תרמט דברים הפוסלים בארבעה מינים וכו"ס:

א כל ארבעה המינים פסולים בגזול ובגנוב בין לפני יאוש בין לאחר יאוש. אבל גזול וקנאו (א) בלא סיוע המצוות כגון גזל אלולב

א, יש פותו כשר דקנייה בשינוי מעשה יומיהו ב לא יברך עליו. וי"ש סי' שאומר דלא נפסל גזול וגנוב אלא לגנב ולגזלן עצמו אבל לאחרים

כשר כשאר חיסים. ג תוך ג' ימים ראשון:

כגון ומתום זה ליסר ד פלוני קנה מפלוני תוך ג' ימים ראשון ואבדה לפלוני ומצאה פלוני תוך ג' ימים ראשון ואבדה לפלוני ומצאה פלוני תוך ג' ימים ראשון וכן כל כיוצא בזה:

כס ואפילו בגזלה לידו תלת ד יקנצנו ע"י סיוקנו מפס (תוספות פרשב"ם סימן תקצ"ב הגהות מרדכי ס"פ לולב הגזול) ואין תילוק בזה בין תוך ג' לאחר ג' תו מוקמ לקמן (תוך ותוא) שלב שלבנו ד ע"י סיוקנו פשר כמו שכתב ס"ס:

(תרומת הלכות קטנות)

ב ט יוכן שאול ביום ראשון משום רכינין לכם:

כגב י והמוכר תגלה שלוקנו על הבדיו תו שלוקנו על עצמו תיינו יוצא בו

לת יוכלו לסביה תליכה כי רב מכם הדרך וכו' והמוכר פסול תפי' בשעת הדחק ע"ל ר"י פרוסה בקשו' רמ"תסי קכ"ו: ובע"ש כתב עוד סי' מהתרוג הגרועין וקוף לתורך מהתרוג ובמוכר הגרועים משכב לרוב התרוג. ולכאוב כתב תתרוג שקרוין נרנסק"י פסול משום שנעשדה בו עבירה כמו בהמת כלאים שפסולה להקרב ע"ל וק"ל דתם כן יהיו פסל בלאים יפסל קרבו לשופר ועיין ל"ל בקרבן ת"ל דנעשה בו עבירה ועיין בב"ק דף ע"ת ע"ת ובחולין דף קס"ו ע"ת סי' מקף ול"ע דפסול משום דלת מקרי תתרוג כלל ועיין בתו' ריש דף ל"ג: כך

תרמט כתב הסמ"ג לשוב לוקל בתרוג ושאר מינים שקטפום תוכרים עכ"ל. כלומר שלריך ליתן לתם שיתור מכרי דמיתם עמי' ל"ט ס"ו: א ושיפשו בשר תפי' ביום ראשון ל"ט בתו' כ"ל ת"ל דקנייה בתוקם ולכם מפלכם קריכן וכ"כ בתלוקת בסם כת"ל ועיין בד"ת סי' ל"ג תיתם קנייה וכ"ל לעיל סי' תס"ו: ב לת יברך עליו ל"ל ת"ל דריך נבי תוגכרי ולקני בשינוי תסם ליתם עכ"ל לת יסת רשאי לברך עליו תכל כשעכלים קולני רשאי לברך כיון שתוא לת נגזל ותשר בתסם בשינוי תסם ויתם עליך עפי ול"ע ועיין בד"ת: ג תון מיום ראשון. כ"ל דתיינו לפני יאוש ול"ת תיינו לפני יאוש ול"ת בתוספו' תלת מיינו ותס"ו לתחרים לת סיו מעכו תבתם בשעה ותס"ו לתחרים לת סיו מעכו תבתם בשעה ותס"ו לתחרים לת סיו מעכו תבתם בשעה

ס"ק כג. ג"ז לי
(י והוא מדין לתחוב
ביום זכרי מיחה
בשבת נסיק לולב
שבשבת. ובהרים והרחם
בשבת מבלעדי סוכה ולולב
ידעינן מיהו מיחסרו
(בקונטרס) לתחוב
סם בה"ח ד"ה
סם מסת מרני תרגמ
בשבת לשון ס"ג
בשבת

פרי חדש

סימן תרנ"א

לכם ושניהם לכוסף על
שנה מלילה ולחיים
קחתו עכלי. הנה כרב
ז"ל נכתן קחי בשבת
החירכה ס"ם והרי"ן ז"ל
דלא קני מלא חסיכתא
בשבת וכן' בטרי דף
ב"ד תניר בגמרא קחתי
לחתרי. פתם מבין
לשעבר מני בשבת
שחתר לכיבו קני מחמת
לשבר נחם ע"ג וקי"ל
קסיבה כשמיים והרל
בתתן דשרי לכתחלה
ולתרי"ן קי לכרבדי
מעבר מני מחה בכיבוי
בשבת נעשלחת סיבה
בשבת"ן מתיר"ה
ז"ל קי לה כסברת הפרשי
דשבת היתה לחכמתה
יש"ם ובחתה דבשב
בשבת"ן מחמת בקרקע
ולא מחמת סיבה
ולא"ה ז"ל ומצד
ז"ל ראיה לדברי ז"ל
מהא דתנן בכיבוי ב"ה
בשבת נעשלחת סיבה

שאר הגולת

פרו חדש

תרנ : שיעור הדס וערבה : ובו ב סעיפים :

א (א) שיעור הדס וערבה ג' טפחים ושרוי של לולב ד' טפחים כדי שיהא שרוי של לולב יוצא בו התדס טפח באמה בת ה' טפחים ועשה אותה ו' צא מהם ג' להדס נמצא שיעור הדס וערבה טפחיים ומחצה שהם ג' גודלים ושיעור שרוי של לולב ג' גודלים ושלישי גודל ויוצא מי שאומר ששיעור שרוי של לולב ד' גודלים וכיא ששיעור הדס וערבה ג' גודלים ושרוי של לולב ג' גודלים (ומקור הגיון לכחילה):

ב יאין להם שיעור למעלה ויש מי שאומר שאפי' הוסיף באורך ההדס והערבה כמה צריך שיצא שרוי של לולב למעלה מהם טפח:

ברנא נסלת

זה (ד"מ): כך כל הפסולין. מחמת חסרון אחד מהם כגון שנתייבשו רוב עליו ואפי' כתב הרמב"ם (פ"ז מהלכות לולב ה"ג) שאם נתייבשו רוב עליו אפי' הכי כשר מ"מ נראה ד

תרנא ס"ואר בסימן הקל"ח דכי"ע רחשן יחר שוב ליולך
ליקוס שיש טוב מכיכך ליקוס שחפלגין: א בחל
דלת קטיס. והרחב"ס כ"כ דחפילו נחל וקטיס כגי כת"ס כרב"י והרן
וכדיל הוחלטחיך עניו בסוגה הדחקועסי' קנת"ס בסק"ו: ב סכיב

תרנא נשילה הלולב וברכתו י' וכו ט"ו סעיפים:

א מצות ד' פינים ש"שיטל כל אחר לולב אחר וב' ערבות ות' הדסים
(ובמקום דליכא הדם בכר סגי לים א בחד דנקטוס י' (כ"י
סי' תרמ"ו בסק"ח) ויכוצות לאגדם בקשר גמור והדיינו ב' קשרים זה על
זה משום גר' וכתוב לאגדם בסין אחד ואם גשרו מהעלין בתוך האגודה
ענינן שבפסיק אין לחוש: (דמיון בחיני חוזן לגבל בלח בחיני חוזן
על בן יחבר ניקח החוט שרגיל להחות ב סביב ההדם) (מהרי"ל)
פואם לא אגדו בעיר יום או שהותר אגודה אי אפשר לאגדו ב"ם בקשר
גמור אלא אגודו בעיבה:

כגב יש מי שכתבו לעשות הקשר בדרך תחר שכורכין סניפות ג' פיעים מלו
ומחזירין דק הכרך תוך כעגול כבריך א (שו"ע) ג וכן נהגינו וים
לקשור ההדם ד גנוח יותר מבדרכה (מהרי"ו) ושפל ההדם וקשרם
תוך תגר הגולב כדי שיהוי גלב. פיעים בידו גשעת נטילה (מהרי"ל) וים
שכתבו (א) בשעת גטילה ה ג' קשרים וכן נהגינו: (מרדכי פרק
גולב הגזול)

ב יפול האגודה ן בידו הימנית (כ) ראשיהם למעלה ז ועיקריהם
למטה תוחאתרוג בשמאליה:

ג (ג) שר נוטל לולב בימין כל אדם ואתרוג בשמאל כל אדם רבתר
ימין בשמאל ובעכא אזרינן ולא בתר ימין בשמאל דידיה:

כגב ע"ש דהולכין בתר ימין דידים ן וים ליטל הלולב בימין דידיה ובתרוג
בשמאל דידיה (הגה"מ בדעיין"ו) וכן נכגו וכן עיקר (ר)

ד וים ליקח ינוק (מהרי"ו ומנהגים) שוטע כל' יהיו נוטל הלולב בימין
ואתרוג בשמאל בכל מקום: (כל בו)

ה יאחז שאין לו יד נושל י לולב בזרועו וכן האתרוג:

ו ליברך על נטילת לולב ושהחיינו יא (ה) קודם שישול האתרוג כדי
שיברך

וכל שעה הולך גדולים מאלה דהסני שפחי' מחלקים על הדים הם י' גולים
והשעה הד' שגם הוא קטן שכוב גדלים ושגים גדלים וסי' ג"ם פיעים
גשים. והדיעה האחלעיים ס"ל דדוקא הג' של הדים הם קטנים דקייגי
יצולים והשעה הד' של לולב הוא גדול כשאר כיב כי דקייגי ד גדולים
בזאת כך הכל י"ל גדולים.
והדיעה הג' ס"ל דלית הלכתא
כשאול דפסק כר"ש דלית קי"ל
כת"ק דס"ל כל הד' דוק' ניגוים
בזאת יש בין הכל י' גדולים: כתוב
בחגן שוצה דיש לחתר הערבה
בסיחלה והדם בימין ולולב בחגלן
וים שכתוב. וכתוב בחוגע שיש
דיש טוצל עדיחו של לולב כנפי
פניו ופני הלולב כלפי חוץ ע"ד
ורחיק חת חחוגי ונוער:

תרנא (א) לעשות כולב
ג קפדים:
לין לזה מקור מן הגתרת דחק
לר"י דס"ל גולב צריך לחבר היינו
הג' מיגים ביחד וכגון ס"ל דלית
לחגרם ביחד חלא שים שבת חי שבת חר
זה לגי וחיכוגו לכל הקפדים
שבולב עלגו לין כזה שום מצוה
חלא דמדרבי כתב בסם רחיב"ם
שחעטרו בפת חסר וי"ו משום דו
יגיים קשור ודומה לכף בחד ובגים
הו' מתיהין לוחו עכ"ל וחשום לי
דחת צריך לכסכם הטלין
וקפר זה חעכב הכסכים ע"כ
צריך לעט בטלין שוכל לכסכם
היטב ועכ"פ גרחק הקפר של
חעט דהייגו מה שקפר כל הג'
מיגים ביחד חעט יש שוה גחשב
לה וי"ש עוד למעלה עוד גגים שם שחצר לו: (ב) ראשיהם למעלה
דבעי דרך גדילתן עוקרו לחעה (מ"ב בם רי"ן בית): ה וים ליטול
הפסה דאתר חזקי דמצי"ב כל המצות לין לחם גדולת לה יצא חם
והעשה דלולב ביגיים ר' רבה הבי חלחת גדלות והיחידה חלהו ועיי בסוף
פתח: (ג) חער ניטלו' כ"ש ע"ם העיר שכתב י"ל חם חים בחתרוג בשחלל כל חים
יד יגיעו ניטל בחתרוג בשחלל כל חים יגיעו וכחב כ"ז שחלל
סוסקים כחגו דבתר יגיע ושל דידי חלגין וחגי חיגה דשל חער עלגו
כיגב כחתיסכן דלת"ק ים בשור ולם שוה ל"ל בבכיה ע"כ בחרוכ"
וגזק"ל דים ליטול הלולב בחתלל דידים היגך יוכל לכסכם הלולב בשל
דידי דהייגו יגיים כל הטל לוכגת ע"ש בשור ול"ל יטול חתרוג
בחתלל כל חלסוגי' דוחק חם הוא חער ביגיים דקחמתם לן דגם בזה
הוכיח לחר יגיים דידים לחר כך מלחתי שגם ר"ל הגיים בחרכה חשוב
ו שכוגה לחת שם שם חבגחתי ע"כ ודחי לין לגו לחלק"ל שחגיים ל"ש
הוח דעת הרח"ם וס"ל דחתרוג ל"ם בלולב חלין חלגין וכתב ע"ז
סעיר רח"ל עי' חוגבא בלחיגר ע"כ לין להסגיה על מי שעושה וכגב
להיגך: (ד) ים חיגך יגיק. פי' חם חיגך חתרוג ולולב בחתרוג בשחל
כל חים יגיק ולפי חגלע"ד לית היה לריך לכתוב דבר זה דחפי כל חדם
ש"גיגך וכגן חגיק בחתרוג כי יגיעות חעלה של לולב בחתלל יגיק בדיעך
ע"ך הטעם שים דהלולב יפגי ג"חגות חהולכתחלה לכל דיעך. ולפי
זה חיגך להת ל"ת קיים חתלוה לין כתוב בתורה ליקח הלולב ביחיך
לין זוזה מיכח כגת' דפרכי' בם פרכה מדלגגיה בפיק בים. ומגי חכי
כ"ב כו' ולפ"ז חיגך דידיה שגעלו בחתלל וכן הפוסקים שכתבו חיגך
הכי"ב כו' ולפ"ז חיגך דידיה דיקחו לו לולב בחתלל חלא בחיגך
דלם. חיגך יגיק בדיעבד וח"ל בקחו לולב בחתלל חלא בחיגך
ד ז"ל חיגך דוקא בישר בין בים שכרוח לכגין ולכגין לכל בחים חגר לין
ן לחם עשה חלא בחיגך בזה לכתחלה וחיגך חלא כת"ל בכל דבר
(ה) קול' שישל החתרוג ל"ל דיקחות: ז הקדם ש"ל דיקחות: ז הקדם ש"ל
שיטלו חלא שחתגר לברך בעוד שהוא בכלי כדחי' בחפלין וחקגר
חגר שגטל בלי ברכי דבעי עוגר לעשייתן הלכך קודם שישל בחתרוג
לבייגר עוגר לעשייתן שחעכבין זח"פ ל"ל יסוף החתרוג וכו' חי יגיך
לעשייתן כיון דד' מיגים שעכבין זח"פ ל"ל יסוף החתרוג וכו' חי יגיך
חח"ם ד' כ"ש בם"ב וכוכן יכין לין לגיר דהוי שיגר לעשייתן כיון דעיקר
רק שבי דרכים ולח שדרך הפלגיה הייגו שיכין שלח לגתק גרגיר חלו חפי שדרך
עגין להזכירו שיכין כלגו כן ולחתל לחו חדעתים לכיון כן חפ"ב בשבי דרכים הרחוקים יש בו הרגשה להזכיר דלח יגיח
בשעת

להסך לו ליטול דוקא קודם שתלה התרנג ולהסמיך בין הסדקים שהם מטה מ' ורבי אחאי שיעור מעשה תין לחד שוכחו כללע"ד: (ו) וחם כרך עליו סודר וכו'. נתו' דף ל"ו בשלושת הדברים ורבא לעניין לקיחה ע"י דיבור אמרו לבעי' לקיחה תהם הפה לא שיך למימר לעיל מיניה כיון דלעיל מיירי בשיעור בלולב והכא בשאינו כך ביחו ובדבר שיכול לא שיך לקיחה ודוקא ע"י דיבור אבל מעש

בשעה שאחר השם (כלבו הג"מ ד"ח) וא"כ בהודו יעשה בכל תיבה נעמוע
א' ובאמת בכל תיבה ב' נעמועים ובכל הנעמועים יביא סוף הלולב נגד
החזה (כתבים): ב' וההולכה וההובאה וכו' ר"ל לעיל פסק בדעת
הר"ן טורף הלולב וכו' וכבר כתב הרב"י שהם דיעות חלוקו ובד"מ משמע
דס"ל דה"פ שא"ל לנענע שם
במקום שהוליכו ג' נעמועים
אלא מוליך ומביא ג"פ ושם
ההולכה והובאה טורף הלולב
וכו' כ"כ שם בשם רא"ש ובתשוב
רש"ל כתב והמחמיר יעשה ג'
הולכות וג' הובאות ונם ינענע ג'
כחות בהולכה ובהובאה ראשונה
והמוסיף נקרא הדיוט ע"כ נראה
מדעתו במקום שמוליך שם ינענע
ג' כחות ודעת הב"ח שדי כשטורף
העלין בשעת הולכה וכן נוהגין:
כא דרך ימין: עיין בלבוש
והסי' ימין ה' רוממה ובכתבים
אותה מזרח דרום לפון מעלה ומטה מערב ולעולם יעמוד בפניו
לחזרת (מ"ל) ל"ל דאיטר יקיף ג"כ כסדר הזה דאזלי' בתר ימין דעלמא
וראי' ממסכת ב' פ"ב דמדות דאחרי כל הנכנסין בהר הבית נכנסין דרך
ימין וכו' חוץ ממי שארעו דבר שהיה מקיף לשמאל וא"ל מה לך מקיף
לשמאל מפני שאני אבל השוכן בבית זה הוא ימיך וקשה מאי שאלה היא
זו דלמא אטר הוא ופ"ק דגם במקיף דרך ימין ה"ל לשואלו דלמא אבל הוא
וזהו שמאל דידיה אלא ע"כ לא אזלינן בתר ימין דידיה:

שנענע

פעמים בהולכה ושלשה פעמים בהובאה (יא) (טורף הלולב ומסכם
העלין בכל נענוע) (ר"ן פרק לולב הגזול) ואחר בן מטה ר"ל לצר אחר
ויעשה בן לכל צד מארבע צדדין ומעלה ומטה:
הגה: ב' וההולכה וההובאה היא עכמה הנענוע כי מוליך ומביא ג"פ לכל
רוח (עזר בשם גאון) ומעין דאמר הלולב לכל צד שמנענע נגדו
ובשמנענע למטה הוסכו למטה ומקרי דרך גדילתן (ב"י) הואיל ומחזיק
אותן בידו דרך גדילתן (ב"י) (יב) ויש מדקדקין שלא להפוך הלולב
כשמנענעין למטה (מהרי"ל וב"י בשם הגאון וכן שמע ממהר"ר שבנה שראה
בן ממהר"ר יעקב פולק וכ"כ בכתבי הר"י) והמנהג בסברא ראשונה וכן
ג"ל עיקר:
יקיף כא דרך ימין מנענעו (יג) מזרח דרום מערב צפון:
צריך

ולו בעי' דר' זירא כו' משמע דלכל צד צריך להוליך ולהביא ג"פ ומבעיא
לן כו' מלא שצריך ג' הולכות וג' הובאות לכל צד וצד שהם ל"ו בין הכל
עכ"ל ודבריו מחוסרי' פי' במשמעותן דתחלה אחר שהיה מקיף
במקום א' ויעשה ניענו' קטן ג"פ משמע שאח"כ סובר שלא די בהפיכה
במקום א' אלא יהיה שם דרך הולכה והובאה ולפ"ז לא יעשה בכל צד רק
הולכה א' ושם אחר אותה הולכה יעשה הולכה והובאה בניענוע
בהובאה שיעשה בכל פעם יעשה אחר ההובאה ניענו' דרך הולכה והובאה
ג"פ וכ"ה בפסקי הרא"ש ובטור כתוב וז"ל והניענוע הוא שמוליך
מכנגדו להלאה וינענע שם ג"פ בהולכה וג"פ בהובאה ויש שם חסרון
ול"ל ומביא אלו ועושה כן כאשר העיד ב"י שכ"ה בנוסחות ספרדים והוא האמת להסכים עם מ"ש הוא בקיצור פסקי הרא"ש ומה שמסיים ס"ה
פעמים פי' שכל הולכה והובאה שמנענע נחשב לחד מלא שבכל צד עושה חחלה הולכה בלא ניענוע ואחר שעושה ההולכה בעוד הלולב שם עושה
נעמועים כל א' הולכה והובאה וכל פעם כשמביא ידו למטה עושה כן ג' נעמועים ממילא לכל צד יש ו' נעמועי' וז"ש ב"י שדברי הרא"ש עולים כדיעה
ג' של הר"ן ר"ל שגם הוא מפרש שלאחר הולכה והובאה יש תנועות קטנות אע"ג דלהר"ן שם משמע שא"צ בכל רוח כ"א ג' זוגות קטנות ולהרא"ש
צריך ו' זוגות קטנות דרך הולכה והובאה כמ"ש מ"מ בעיקר הפירוש הוא מסכים שוש תנועות קטנות דרך הולכה והובאה אלא דק' מה שסיים הרא"ש
ג' הולכות וג' הובאות לכל צד וצד ולפי מ"ש אין שם בצד א' רק הולכה א' והבאה א' ואי תשיב הניעוע הרי יש ו' נעמועים כמ"ש והלכה
ג' הולכות וג' הובאות לכל הולכה והבאה שבכל צד וצ"ל דבאות ס"ק לכל צד וצד בכל הולכה והבאה שבכל צד ואי לאו דברי הטור היינו מפרשי דברי
הרא"ש שפיר דהרא"ש לא ס"ל שיהיו תנועות קטנות דרך הולכה והבאה דלא שייך זה בלא אלא ס"ק דאותן ג"פ שזכר בירושלמי היה נראה שקאי
הניעוע לחוד שיהיה ג"פ ואין להם שייכות עם ההולכות והבאות אלא תופס ידו במקום א' ומנענע ג"פ אבל ההולכה והבאה אין עושין רק פעם
בכל צד אלא דא"כ מה בעי ר' זירא הכין חד והכין חד דזה קאי על הולכה והבאה והא אין כאן אלא הולכה והבאה א' רק הניעוע כל דהוא הוא ג"פ
ודאי דג"פ קאי על הולכה והבאה שכ"ל ג"פ בכל צד וע"ז מבעיא לר' זירא אי אינעריך בכל צד ג"פ הולכה וג"פ הבאה ובכל הולכה והבאה יעשה ג"כ ניענוע
כל דהוא אי סגי בהולכה והבאה והולכה בכל צד וזהו נקרא ג"פ ובכל א' יעשה נעמוע קצת ואזלינן לחומרא דיעשה בכל צד ג' הולכות וג' הבאות ובכל
פעם יעשה ניענוע קצת אלא דלשון הטור לא משמע שמפרש כן דברי הרא"ש דהא כתב וינענע שם ג"פ בהולכה וג"פ בהבאה משמע דבניענוע עצמו
יהיה הולכה והבאה ולספרים שלנו בטור דלא כתוב ומביאה אליו ועושה כן ג"פ ניכל לישב שפיר דהך ג"פ מקצת אין לו דבקות עם הקודם אלא עם
שאחריו וה"ק שמוליך ידו מסכנגדו להלאה וינענע שם פי' נעמועים כ"ד ויעשה כן ג"פ בהלכה וג"פ בהבאה פי' כן יעשה ג"פ בהולכה שמוליך ג"פ וינענע
בכ"פ וכן בהבאה ג"פ וינענע בכ"פ ומ"ש הטור אח"כ ומעל' ידו למעל' ועושה כן ג"פ פירושו שג"פ הוא מעלה ובכל פעם הוא מנענע קצת אלא שבקיצור
פסקי הרא"ש לא כ"כ ונראה לייסב גם ג' ומביא אליו כו' דבעי' ג' הולכות וג' הבאות בכל צד ואי מוליך לחוד ועושה שם ג' הולכות וג' הבאות אין ההבאה
נחשבים כמלין כיון שא"א להוליך אח"כ ביא אח"כ ואנן קי"ל דהלכה והובאה חד היא ע"כ צריך שיעשה אח"כ הבאה אחר נמר ההולכה ובאותה הבאה יעשה
ג"כ ג' הולכות והבאות ולא יהיו נחשבים רק ההובאות כי"א לעשות הבאה בלא הולכה כמלא שאין לנו אלא ג' הולכות העליונות וג' בחד צד הבאות
התחתונות ולפ"ז א"ל לעשות בחד צד כי אם הולכה גדולה א' ובה ג' זוגות קטנות וכן הובאה גדולה א' ובה ג' זוגות ותו' לא ובתשוב' רש"ל סימן
כתב על דברי הרא"ש וז"ל פי' לפירושו אי בעי הולכה עם הבאה אי בין הכל ג"פ דהיינו מוליך ומביא ומוליך וע"ז כתב דאזלי' לחומרא ובעי' ג"פ הולכה
עם הבאה ולפי פירושו הנענוע היא ההולכה והבאה וכן הוא בא"ח להדיא עכ"ל ואין משמעו' הטור כלל כן דהא כתב שמוליך ידו מכנגדו להלא וינענע
שם ג"פ דמשמע דהולכה וניענוע תרי מילי נינהו וכן הבין הב"י ונכון הוא ותו דהא בבר הביא הרא"ש דברי הרי"ף שכתב אלא שהנענוע הוא
ממוליך ומביא ולפי פי' רש"ל לא יהיה כאן נענוע אלא ג' הולכות והבאות שהם מוליך ומביא שאחרו בנגד שלנו ובאיזו אופן תמצא נענוע חוץ לחוליך
ומביא: (יא) טורף הלולב כו' תמיה לי שערבב הרב הדיעות בזה דברי הרא"ש שעליו כתב הר"ן כתב ולהר"ן הוא מוליך ומביא דבר בפ"ע
ואח"כ תנועות קטנות שזהו בסכום העלין כמש"ל ואי לדעת הרא"ש שזכרנו איך שיהיה הבי' בטור והפי' מ"מ אין כל הנענוע' צריכי' עריפת העלין
תמוה מ"ש אח"כ וההולכה והובאה עצמה היא הנענוע כו' שזהו כתב הטור בשם ב"ה והוא דלא כדעת הרא"ש אלא דכבר מי' הב"י דעל ג' הולכות והבאות
קטנות דכל הולכה והובאה קאמר דא"ל ניענוע שדרה ועלין ורמ"א כתב זה בתוך דברי הרא"ש והטו' באופן שא"צ כלל לתנועות קטנות אחר הולכה
והובאה ומסיק רש"ל שם בתשוב' דהמחמיר לעשות ג' הולכות וג' הובאות ונם לנענע וג' כחות בהולכה וג' כחו' בהבאה כדברי הר"ן ה"ז משובח ומ"מ בהולכה
והבאה שני' ושלישית א"צ עוד לשום נענוע לכל הפירושים והמוסיף בדבר נקרא הדיוט עכ"ל: וכ"ל לכלאת ידיהבי' הספרדי' שבטור שזכרנו לעיל
שגורסים ומביאו אליו וכו' צריך שבשעשה ההבאה יקריב אליו עד סמוך ללבו כי במה שחוזר ומביא אליו עד שיעוה שהיה לפניו בשעה שהתחיל לעשות
ההולכה לא נחשב להובאה בפ"ע כי אינה רק חזר' של הולכה כמש"ל ומלא שלכתחלה ראוי ליטול בדרך זה ניעל הלולב ומוליכו בלא ניענוע עד
כנגדו ושם עושה ג' תנועות קטנות דרך הולכה והובאה ואח"כ מביאו אצלו ומקרבו הרבה אלא גופו בלי נענוע ואחר הקירוב אל גופו ינענע תנועות
קטנות כמו בהולכה ואח"כ עושה הולכה והובאה בלא נענוע כלל ב"פ וכן יעשה במעלה ומוריד וכמ"ש רש"ל ובזה יצא ידי כל הדיעות: (יב) ויש
מדקדקים שלא להפוך כו' ולעי' דשכן עיק' דה' ילפי' לה מדתנן שתי הלח' ושני בבשי עצר' כיצ' היה עושה מנות שתי הלח' על גבוב' הכבשים ומניח
ידו תחתיה ומניף מוליך ומביא מעלה ומוריד מוליך ומביא למי שד' רוחות שלו מעלה ומוריד למי שמי' ואחר שלו אחר רבא וכן בלולב וא"כ כי היה
ממש ועוד כ"ל דבשיפוך הלולב כדי לעשות הורדה הוא יעשה בדרך אלכסון למטה ואז צריך שיעשה הולכה והבאה לצדדין למטה בשעת הורדה ואז
אמרינן רק מוליך ומביא תחלה לצדדין ואח"כ אין עושה רק העלאה והורדה למעלה ולמטה ולא שניה הולכה והבאה לצדדין ע"כ יותר טוב שלא יהפכו
רק ישפיל הלולב למטה אחר העלא' ואז דבזה יצא ידי הכל ואי מהפכו יש לחוש שמא אות דיעה עיקר שאין זה דרך גדילתן ע"כ טוב לעשו' כפי המוסכ
מהכל: (יג) מזרח דרום כו' בפי' תרע"ז כתבתי הנלע"ד לענין נרות חנוכה כדעת הלבוש בפי' כל פינות שאתה פונה וכו' רק שהלבוש

תלה

עטרת זקנים

בדרך מ"ן הוא תבא הלכות אלא ע"ב בט"ז ס"ק ר"ס ש"ל:

פרי חדש

סימן תרי"ב
ועוג מלך הבכן מורתא ומיהו קים לנו לרבנן דבכמיר הבכותנה לא שייתנא דעתייהו דלא אשינו מורתא דהל"ל ליתייהו אחילו בנגיר מכנותנת דומיא דעוג מלך הבשן ודמשנה שם בבריתא ובמשנה ש"ג דבריתא דאחד אחנל אוכלי' הבותרי' פו' מאכל אוכלים האסורי' בגון פיגול נותר ושנל ובכנות ופריסות ואלו אז שם ובינגת כדי זה מייב כיה משום אוכל בי"ה: ס"ג אם יש מחזילת אבולת ראשונה וכו' פי' ומיעור שהייה דאכילה כנגם כשיעור אכילת פרס אבל ליגא לחרוש דשיעור אכילת פרס הוא בין הכילה לאכילה ובדמיעת מהיא מכתב הרמב"ם בפי"ד מה' מחכלות אסורות לכל חיסורין שבתורה בני שתיים שאם שהה מתחילה שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה כדי שתיית רביעית מנסרסין ונם איתא דשיעור שהיה השתיה בכללה בכלל שיעור רביעית כיון שהסיק הרי שהם שפי ארביעית נלא משנתה לא נדין זה שום מניחו' דהא ודאי לותא דהיא דמשעריך שהייה בני רביעית הוא בדרך שתיה בינונית ולאו בדידיה משעריך והיא שיעור משנתה לה לחי ששתה מקנת הרביעית בבת אחת ומהרה וכ"ב בס' ל"מ וכן מוכח ודאי לישנא דהוסיף דקתני אם שהה מתחילה אחילו ונא קתני בין אכילה לאכילה שכבי מוכח בדיעות בברייתות בפרק אחרי לו מחזיר' כתב כתב ישהה האוכל כ' מנאי' ותוס' כאלו אוכלן קניות דברי ר"ת ותפאר' אומרים עד שיסכה מתחילה ועד סוף בדי אכילת פרס בלומר שאם שהה יותר מכדי אכילת פרס אע"פי שבא הפסיק בכל באכילה אינן מנסרסין ואם איתא דכדי אכילת פרס הוא בין אכילה לאכילה אחרי כל הנעמוע הו' ל' לחומר דמנסרסין אלא ודאי בכלאתן וכן נראה מלשון רש"ל בתוך' בתרא' ומה' אחרי' ודקתי לו בנות בכבי א"ם ובתוכה בכבי א"ם בתוך הכבי ל' ונזל בנות בכבי אכילת פרס קים לן בכל אותן אוסורין שבשעורן בכזיו שאם שהה בין הסילת אכילת הסיעור לנחר אכילתו יותר מכדי אכילת פרס אין מנסרס עד שיאכל כל הסיעור בתוך כדי שהיות שעוד' עכ"ל וכן כתב גם ב"ח רק ל"ז ובפרק אלו שוברין

תלה הטעם מכח הטבע של מחדש לפעמים כו' ומכח זה כתב גם כאן שיש לנענע מדרום לשמאל וכו' ועפ"ד ל"ל להביא ראייה מן הטעם כפי' כל פעמים דל"ל שיש להחמיר לרוך להזכיר דבר זה שלא היה להם להחמיר על טעם מחודש יעשה מעצמו כפי טעם שלו אלא החכמים הזהירו שיהיה תקף את הדרך שהוא ימין ואחר כך במקום שיש ימין ושמאל ימין קודם ימין שלך הוא ימין מחבר לך הימין שלך מ"מ בנר חנוכה צריך לתת להתחיל תקף במה שהוא יותר ימין שלך ואחר כך תחלה מוכרח לפעמים נמשלל ביערות מוכיח כך לכל כאן בלולב שם לך תקף ימין ושמאל יש ליקח תחלה הימין לכ חכם ימינו וחלך בדרך הימין שהוא דרוש מעשה כל פעמים שתחלה לריך לפעמים ימין תחלה ובלבוש הביא ראיה מהקפת המזבח שהכהן הקיפם בדרום ומזרח כמו שהזהירו חז"ל בפעים מערבית כו' כן לא יקיף הלולב ולא דק בראיה זו שהזהירו הכהן שהיה להיפך דהכא הכהן עומד על הכבש מן פניו ללפון וימין שלו לקרן דרומית דהזהירו כדפירש"י בסוכה דף מ"ה ע"ב. ע"ל לקח לולבו בקרן חלוה מקרן ימין שלו שהוא נגד הלולב עם הלולב נגד מזרח לו ימין שלו לגד דרום ויש מקום שיש לו שלושה שמצחיק בשבע פעמים של החדש שהם כמו ז' פעמים דיש לימין הקף. ובלבוש הביא ראיה מקיפין דרום ומזרח כו' וכתב שאין זה דומה לנענוע דרך דרום ע"ד הקפה ואין נכון שהרי בנענוע הוא בשלשה נענועים דכן הוא דרכי בנענוע גם בלולב ע"כ אין מקום לשנות הנענוע מהמנהג שנהגו כולם ע"ד שורב רוחיו מהרי"ל סי' מ' שכתב ג"כ שם: (יד) ג"ריך לחבר כו' בשם בקונ"ש סוד זה נגלה ע"י הלוש ע"ש הא' של חג הסוכות נתחבטן מלי הסיד ת"ל שכשנו שהו הרב יצחק רוחיו בחלום שיהיה כותב השם ס"ד ת"ל והיה מרחיק השם ת"ל אחרונה מן הב' לאחיות ת"ל מה זה עשיתך שהיה מכניס בחבוקתו ואני מחיתיו וכתבתיו שלם ואחבוקתו על מלחה ואין מבין. למחר רוחיו שלא היה מענענע רק הלולב ומיניו בלח מלחה והבנתי פתרון חלומו כו' כי כל הד' מינים רומזים כו' את כתפיו' מחדש כו' עד כאן לשונו. וכתב ג"כ בשם ת"ח דאם ניטלו ג' מינים בלא אתרוג דכל אחד מהן יכול לנענע ואינו יכול לנענע בלא אתרוג ואין לומר כמו שכתב הר"ר שלמי דלא יצא כדאתרוג בגמר' דהתם אתרוג מצוה בפני עלמו משום דכתיב בפריו ולא כאן לשונו. ואין דברים אלו מוכרחים דהתרנה מוכח שם להיפך. ואיתיה כלף ל"ד יכול יהא אתרוג מחסר בתורה אחת אחרת וכי נאמר וכתם ולמה לא אמר יכול יהא מחסר ביד ת"ל אפילו אם לא אחזו אלא ביד אחת דוקא על ידי שיהא מחסר ביד ת"ל אפילו אם לא אחזו אלא ביד אחת דוקא על ידי שיהא מחסר ביד ת"ל שלא יהיה עשוי כתכל ביד ת"ל בהיותו מהודגירו מחסר בתורה אחת לעיל כתיב דרכי שיקיף לעשות בברכה אחיים עובר לעשיית ולא יהיה מחסר בתורה אחת ולא אחזו אלא ביד אחת אפילו אם יעלה על ידי חיבור כמו שלא יעלה על ידי אחד עם הלולב כל אחסר ולא יהיה יוצא ידי חיבור כמו שלא יעלה על ידי אחד אם נטלן ביד אחד שיצא: (טו) ניאמן לזכר בעלמא. היה נראה לריך לנענע כיון דחיבו שלא לזכר בעלמא ורש"ל כתב בתשובה שהרוח מסתן ינענע כדיבו בשעת הלל ולא בשעת הברכה וכך כתוב מהרי"ל סימן קי"ע דינענע כדרכו בשעת הלל בלא ברכה כל הימים: (יו) ואם שח בינתים. מזה יש ללמוד דמי שברוך על הלולב ואחר כך נזכר שלא נענע בלולב שעבר עליו ברוך אחר ברוך שלא נענע בלולב שעבר עליו ברוך אחר ברוך שלא נענע בלולב שעבר עליו ברוך אחר ברוך

תרנב

א יטלנו תיכ"ר עכ"י סימן תרס"ה בסה"ל ומשמע דאם לא נטלו עד כ"ה ביום ראשון מטלו כ"ם דספק דקוריימתא לחומרא מסת"כ בשאר הימים דפטור ע"ם ות"ח ל"ל דיטלנו כ"ה בלה"ק: ב משתקן החתום. ואם נטלו מטלה ע"ם יצא: ג גם בשעת התפל' דכיון דלקיחתו מלוה לא מעריך ביהושל"ם כתב שיבענע בסופה קודם הגיעתו בל"ב ע"ם: ד אסור לאכול ולשתות ולטעום כלום קודם שיטלנו ואם אכל או שתה אפילו כזית אפילו אחר שיאכל (ג) ביום ראשון ואילך אם יש שהות ביום לא יפסיק ואם לאו יפסיק: הגה (ד) ואם התפיל בלחוץ יותר מכדי שעה קודם שמניע זמן מיזמו לפי ביום רחשון לילך להפסיק בדיעבד שהות ביום: (ב"ן פ' לולב הגזול)

תרנג

א (א) הרם של מצוה אסור להריח בו אבל אתרוג של מצות מותר להריח בו מן הדין אלא שלפי שנתלקו אם מברכים עליו אם לא יש למנוע מלהריח בו: ב יעבר להושענא ולא אנבהה למיפק בה א שרי בהנאה:

תרנד

א המקבלת אשה חלולב סיר בנה או סיר בעלה ומחזירתו למים ותופיק עליו מים אם צריך (א) אבל ב לא תחליף מים ובחול הפועד מצות להחליף מים כדי ששאר לח ותדור: הגה ונוהגין ליקח כל יום מים ערבה מקשה ולקערה גדולה והוא הדור מכוס:

תרנה

א עכו"ם שהביא לולב לישראל מחוץ לתחום מותר ליטלו (א) אפי' מי שחובא בשכילו: הגה (ב) ושיין לעיל סימן תקפ"ו סעיף כ"ח וכ"ב וסימן תי"ו סעיף ג' שם עוד בשעי סכי חמה בשבת לעכו"ם ליתן לו מתנה בשבילו:

תרנג (א)

תרנו שצריך

כמו בעלי סוכה לבל לחזרוג עיקרו לחביל ומזה סוקמה כל לולב שנתלקו בברכה ד"ל דכיון שנתלקו לא מהני ליה שנתלקו בברכה ד"ל דכיון לולב שנתלקו בברכה ד"ל דכיון לולב שנתלקו בברכה ד"ל דכיון לולב

תרנו (א) יש קנה לחתרוג. בפ"ק דסוכה (מכ"ע ח"ג מ"ט ועיין בי"מ פ"ק דסוכה): ב לחתרוג ארוכה יש לו נקרא הדר בסיעור הגרוע שאין למעשה ממנו לכל שופר ולכאורה לחתרוג קטן ח"ל להוסיף עליו ות"מ טוב להדר בלחה וכל"ל כפי נדבת ידו (יש"ס) וכ"כ דהא בגמר' סתמא קאמר בסידור מנוה וגם רש"י פי' עלב' ס"ח ע"ש אלא שהוא מסקנת"ח: ג בסיעה מלומדת. לכל יש הוא גדול כשהר לחתרוגים שיש ע"ש שמניחים בתי' כ"ש נפיגי לקנות לין מחויב לקנות ההדור לסברת זו (ב"י): ד כדי להחליפו. לכל יש תבירו לחליפו רק למכרו לחליפו כל פעם אלים יש כן לי לחתרוגים ליקח. לחתרוגים זה לחץ כל"ל. הדור מחבירו ליתב לכוליה בית' עכ"ל וכ"כ דלין צריך להוסיף אלים יש כשהוא הדור אלים יותר מחבירו וכ"כ לקט' דוקא לחתרוגים שיהיו כל"ל הדור אלים יותר מחבירו:

ו כ"ל לכתב. כתב ד"ת לחליפו מיהו לין נדחקים כ"ל לכתב יותר מעלים בהדור מצוה דלח כתב"ם כ"י ולחתרי' בגמרא דהמוסיף יוסיפו לו בעל"ב: ז מצוה עדיפה. וכתב ריו"ד דמ"מ חייב להוליכו עישור בכסיו לכתולה ידעתי מנין לו (כ"י) ואפשר דקחתר שכח רחמנא כיון הקרן משלו ואילך מן הריוח כי"ד סימן רמ"ט וכתב בית"ם דמי שחייב נדחקים ח"ל להוסיף אלים ואפשר דחפי' כתולה עלמה ח"ל לקנו' דה"ל לדידיה כיון דנ"ל ח"ו כ' דלריך להוסיף מיגיעו ודוקא חייב כדי להדר כתלו' והיש"ס תולק עליו:

ח יקח כל מהנו. עכי"ד סי' ל"ב ס"ב דנכי שנועה מקרי לוכם מחון לוכם לחברי' לדעתא' דהכי לית לה בדר ועכ"ח וט"ז סס: כ משמע קלת בניעין דף ל"ו בחעשה דבר קלנלת שחוחר לעבור על ל"ת מפני חיחת המלכות ע"ש: אם אין בידו אלא ה' סלעים ולריך לפדות בהו ולקנות חתרוג יקנה חתרוג שהו מלוה עוברת ושאינה עוברת (קידושין דף כ"ט):

תרנו א נדיון. כלומר מוליך ומביא מעלה ומוליך (ד"מ מרדכי ב"י):

תרנח א דחלו להריח. עכי' תרנ"ג דחלו להריח בו בשבת דלא אתקלאי ח"ל יכול לכרך על פרי אחר: ב דמוליך ריחא. כתב בית"ם ס"ב דנילה סי' ל"ד ותימה דהא לא אתכור לא להניח הכוס כדי לגמ' כת"ם סס"ב: תקי' לוחמ"ה נקט שדרכי לכל היכא דאיכא מכוין למיגמרי' שרי דלא שייך פסיק ריעיה ולא מלאכה גמורה אבל הניחור אינו מלאכה אלא הכיבוי עכ"ל פי' דהא לאחריהן דף כ"ג אמרי' ע"ג חרם אסור דמוליך ריחא בחרם ואסור אף שלנב דלא מכוין ולא מלאכה גמורה אבל הכיבוי עושה לצורך אוכל נפשו ואע"ב דלא מכוין ח"ל דדברי מהרי"ל ורוקח עיקר כ"ל ואפי' ע"ג חרם אסור דמוליך ריחא בחרם ולכן כ"ל דדברי מהרי"ל ורוקח עיקר ולא מלאכה גמורה ליחנו כ"ש ס"ח כתב דלכתחלה אסור: ג לין לחדם יוכל כו'. לם לין לחדם כביכול ותנה הלולב לאחד מבניו קודם שיגדל ולמוכרו ל"ל דלאי זכיון לחדם אלא בפניו ויהיו לחדם חשוב כדי לילת מכור לחתרוג מרי דאחמי ליה ועכ"ל דלילת

ע"ם מחזירוהו לי לכבל אם לאחר שתחזירהו לי תחזיר לאחר ג"כ על התורת אע"פ שאם מ"מ שהוא ר"ל להם משורים תכת שום מ"מ שהוא ר"ל זמן מניחו"ל (ח"מ סימן רמ"ח ס"ו): ה דלת נרע ממתנה על מנת שתחזירהו לי דלת ג"כ חיני יכול להקדישו: ו ונריך לחזור · לפילו לאחר כפי ע"ם מחזירוהו לי כ"כ הרי"ף: ז ומיהו · לפילו לאחר שתחזירהו לי (תשוב' רשב"ם סי' לחם וכ"כ ס"ל): ח לקטן · אם לאחר לקטן יכול אלא על מנת שתחזיר לו הקטן לא יצא כמ"ש ס"ג (הרי"ף): ט הפעוטות · פירוש קטנים וה"ה (הרי"ף): י מחזירוהו לי · כלומר שתחזירהו לי כ"כ הרי"ף: יא ואם · פעורה · ואם פירושה לברך חייבת ומי שלוקח בעיר ח"ל ליתן בסימן ל"ם להסעים לו להסעים מגן וגם הוא יוצא עלמו צריך ולוקח כל כמיני להפרים עלמו מצות ב"ב בלחרו לא דמי להני ולא ללחי וקוקם ולרכי לבור דכל ח' צריך לאחוז מלום כמו חברו לבל לחרוג נוכין לפיממון לפילו כפעמיים בעיר וכל כה"ג לגיחים בעיר ח"ל לחייבו ליחן מנפעות ע"כ ל"ל מהרי"ל: יב המלוה כחקך · כי רוב הטולה אין יודעי להקנות לחבירתה ועוד לעשות הפעוטים כהלבתן (סמ"ק) אדם שים לו לחרוג מיוחד ובעיר לחרת אין להם כלל טובה שילחתו לפם והוא יברך על הקטל (מע"ת הב"ח בהגהות מ"ע):

תרס א לגד ימין · ולפי שפם"ת על הבימה וכל הפבור לריכין להפוך פניהם כלפי פ"ת שעל התגל קודם שיחפילו לקוקף ואז סו לפון ימין שלהם (ד"מ ת"ם) ומיה ל"ל דכשהחזן מהפך פלמו יהפוך דרך ימין כמו שכתבתי לעיל דכשהם (כסימן קכ"ח) ולא רלינו טהגין כן ומה שכתבתי בלוד שכיבה ולבור לבל בהבים ח"ל (מהרי"ל בתשו' סי' מ') :

ב ובשבת אין מקיפין · שגם במקדש לא היו טוענין ערבה בשבת: ג וי"ח שהי וכו' · ום"ל כתב דכיון ז' לוף מי שאין לו לולב יקוף בערבה לגת דמחזי כיומרת ומ"מ אם אין לולב בעיר יקיפו בערבה (ב"ח):

תרכא ומי שלא לבל לילה ראשונה בסוכה לריך בליל שני לישב לברך סוכה ואחר כך זמן בס"ם סי' תרמ"ח ובשבת חדש כתב בשם רוב האחרונים שלעולם יברך סוכה ואח"כ זמן · וכ"מ בגמרא ע"ל וכ"כ בהגמ"י בשם הרמב"ם פוסקים וכ"כ בס"ל · יברך סוכה ואחר כך זמן:

בער הגולה

ע"ם וכפירוש הפור שכר · ² פור ³ פחזרה מרני ופשיטה ⁴ ר"ל ⁵ הרי"ף כם ⁶ הרי"ף וכפה ⁷ הרי"ף ⁸ פירוש ⁹ פירוש בקרקע קיטון ואיתה ¹⁰ פירוש ¹¹ פור ¹² פירוש ¹³ פור ¹⁴ פירוש ¹⁵ פור ¹⁶ פירוש ¹⁷ פור ¹⁸ פירוש ¹⁹ פור ²⁰ פירוש ²¹ פור ²² פירוש ²³ פור ²⁴ פירוש ²⁵ פור ²⁶ פירוש ²⁷ פור ²⁸ פירוש ²⁹ פור ³⁰ פירוש ³¹ פור ³² פירוש ³³ פור ³⁴ פירוש ³⁵ פור ³⁶ פירוש ³⁷ פור ³⁸ פירוש ³⁹ פור ⁴⁰ פירוש ⁴¹ פור ⁴² פירוש ⁴³ פור ⁴⁴ פירוש ⁴⁵ פור ⁴⁶ פירוש ⁴⁷ פור ⁴⁸ פירוש ⁴⁹ פור ⁵⁰ פירוש ⁵¹ פור ⁵² פירוש ⁵³ פור ⁵⁴ פירוש ⁵⁵ פור ⁵⁶ פירוש ⁵⁷ פור ⁵⁸ פירוש ⁵⁹ פור ⁶⁰ פירוש ⁶¹ פור ⁶² פירוש ⁶³ פור ⁶⁴ פירוש ⁶⁵ פור ⁶⁶ פירוש ⁶⁷ פור ⁶⁸ פירוש ⁶⁹ פור ⁷⁰ פירוש ⁷¹ פור ⁷² פירוש ⁷³ פור ⁷⁴ פירוש ⁷⁵ פור ⁷⁶ פירוש ⁷⁷ פור ⁷⁸ פירוש ⁷⁹ פור ⁸⁰ פירוש ⁸¹ פור ⁸² פירוש ⁸³ פור ⁸⁴ פירוש ⁸⁵ פור ⁸⁶ פירוש ⁸⁷ פור ⁸⁸ פירוש ⁸⁹ פור ⁹⁰ פירוש ⁹¹ פור ⁹² פירוש ⁹³ פור ⁹⁴ פירוש ⁹⁵ פור ⁹⁶ פירוש ⁹⁷ פור ⁹⁸ פירוש ⁹⁹ פור ¹⁰⁰ פירוש ¹⁰¹ פור ¹⁰² פירוש ¹⁰³ פור ¹⁰⁴ פירוש ¹⁰⁵ פור ¹⁰⁶ פירוש ¹⁰⁷ פור ¹⁰⁸ פירוש ¹⁰⁹ פור ¹¹⁰ פירוש ¹¹¹ פור ¹¹² פירוש ¹¹³ פור ¹¹⁴ פירוש ¹¹⁵ פור ¹¹⁶ פירוש ¹¹⁷ פור ¹¹⁸ פירוש ¹¹⁹ פור ¹²⁰ פירוש ¹²¹ פור ¹²² פירוש ¹²³ פור ¹²⁴ פירוש ¹²⁵ פור ¹²⁶ פירוש ¹²⁷ פור ¹²⁸ פירוש ¹²⁹ פור ¹³⁰ פירוש ¹³¹ פור ¹³² פירוש ¹³³ פור ¹³⁴ פירוש ¹³⁵ פור ¹³⁶ פירוש ¹³⁷ פור ¹³⁸ פירוש ¹³⁹ פור ¹⁴⁰ פירוש ¹⁴¹ פור ¹⁴² פירוש ¹⁴³ פור ¹⁴⁴ פירוש ¹⁴⁵ פור ¹⁴⁶ פירוש ¹⁴⁷ פור ¹⁴⁸ פירוש ¹⁴⁹ פור ¹⁵⁰ פירוש ¹⁵¹ פור ¹⁵² פירוש ¹⁵³ פור ¹⁵⁴ פירוש ¹⁵⁵ פור ¹⁵⁶ פירוש ¹⁵⁷ פור ¹⁵⁸ פירוש ¹⁵⁹ פור ¹⁶⁰ פירוש ¹⁶¹ פור ¹⁶² פירוש ¹⁶³ פור ¹⁶⁴ פירוש ¹⁶⁵ פור ¹⁶⁶ פירוש ¹⁶⁷ פור ¹⁶⁸ פירוש ¹⁶⁹ פור ¹⁷⁰ פירוש ¹⁷¹ פור ¹⁷² פירוש ¹⁷³ פור ¹⁷⁴ פירוש ¹⁷⁵ פור ¹⁷⁶ פירוש ¹⁷⁷ פור ¹⁷⁸ פירוש ¹⁷⁹ פור ¹⁸⁰ פירוש ¹⁸¹ פור ¹⁸² פירוש ¹⁸³ פור ¹⁸⁴ פירוש ¹⁸⁵ פור ¹⁸⁶ פירוש ¹⁸⁷ פור ¹⁸⁸ פירוש ¹⁸⁹ פור ¹⁹⁰ פירוש ¹⁹¹ פור ¹⁹² פירוש ¹⁹³ פור ¹⁹⁴ פירוש ¹⁹⁵ פור ¹⁹⁶ פירוש ¹⁹⁷ פור ¹⁹⁸ פירוש ¹⁹⁹ פור ²⁰⁰ פירוש ²⁰¹ פור ²⁰² פירוש ²⁰³ פור ²⁰⁴ פירוש ²⁰⁵ פור ²⁰⁶ פירוש ²⁰⁷ פור ²⁰⁸ פירוש ²⁰⁹ פור ²¹⁰ פירוש ²¹¹ פור ²¹² פירוש ²¹³ פור ²¹⁴ פירוש ²¹⁵ פור ²¹⁶ פירוש ²¹⁷ פור ²¹⁸ פירוש ²¹⁹ פור ²²⁰ פירוש ²²¹ פור ²²² פירוש ²²³ פור ²²⁴ פירוש ²²⁵ פור ²²⁶ פירוש ²²⁷ פור ²²⁸ פירוש ²²⁹ פור ²³⁰ פירוש ²³¹ פור ²³² פירוש ²³³ פור ²³⁴ פירוש ²³⁵ פור ²³⁶ פירוש ²³⁷ פור ²³⁸ פירוש ²³⁹ פור ²⁴⁰ פירוש ²⁴¹ פור ²⁴² פירוש ²⁴³ פור ²⁴⁴ פירוש ²⁴⁵ פור ²⁴⁶ פירוש ²⁴⁷ פור ²⁴⁸ פירוש ²⁴⁹ פור ²⁵⁰ פירוש ²⁵¹ פור ²⁵² פירוש ²⁵³ פור ²⁵⁴ פירוש ²⁵⁵ פור ²⁵⁶ פירוש ²⁵⁷ פור ²⁵⁸ פירוש ²⁵⁹ פור ²⁶⁰ פירוש ²⁶¹ פור ²⁶² פירוש ²⁶³ פור ²⁶⁴ פירוש ²⁶⁵ פור ²⁶⁶ פירוש ²⁶⁷ פור ²⁶⁸ פירוש ²⁶⁹ פור ²⁷⁰ פירוש ²⁷¹ פור ²⁷² פירוש ²⁷³ פור ²⁷⁴ פירוש ²⁷⁵ פור ²⁷⁶ פירוש ²⁷⁷ פור ²⁷⁸ פירוש ²⁷⁹ פור ²⁸⁰ פירוש ²⁸¹ פור ²⁸² פירוש ²⁸³ פור ²⁸⁴ פירוש ²⁸⁵ פור ²⁸⁶ פירוש ²⁸⁷ פור ²⁸⁸ פירוש ²⁸⁹ פור ²⁹⁰ פירוש ²⁹¹ פור ²⁹² פירוש ²⁹³ פור ²⁹⁴ פירוש ²⁹⁵ פור ²⁹⁶ פירוש ²⁹⁷ פור ²⁹⁸ פירוש ²⁹⁹ פור ³⁰⁰ פירוש ³⁰¹ פור ³⁰² פירוש ³⁰³ פור ³⁰⁴ פירוש ³⁰⁵ פור ³⁰⁶ פירוש ³⁰⁷ פור ³⁰⁸ פירוש ³⁰⁹ פור ³¹⁰ פירוש ³¹¹ פור ³¹² פירוש ³¹³ פור ³¹⁴ פירוש ³¹⁵ פור ³¹⁶ פירוש ³¹⁷ פור ³¹⁸ פירוש ³¹⁹ פור ³²⁰ פירוש ³²¹ פור ³²² פירוש ³²³ פור ³²⁴ פירוש ³²⁵ פור ³²⁶ פירוש ³²⁷ פור ³²⁸ פירוש ³²⁹ פור ³³⁰ פירוש ³³¹ פור ³³² פירוש ³³³ פור ³³⁴ פירוש ³³⁵ פור ³³⁶ פירוש ³³⁷ פור ³³⁸ פירוש ³³⁹ פור ³⁴⁰ פירוש ³⁴¹ פור ³⁴² פירוש ³⁴³ פור ³⁴⁴ פירוש ³⁴⁵ פור ³⁴⁶ פירוש ³⁴⁷ פור ³⁴⁸ פירוש ³⁴⁹ פור ³⁵⁰ פירוש ³⁵¹ פור ³⁵² פירוש ³⁵³ פור ³⁵⁴ פירוש ³⁵⁵ פור ³⁵⁶ פירוש ³⁵⁷ פור ³⁵⁸ פירוש ³⁵⁹ פור ³⁶⁰ פירוש ³⁶¹ פור ³⁶² פירוש ³⁶³ פור ³⁶⁴ פירוש ³⁶⁵ פור ³⁶⁶ פירוש ³⁶⁷ פור ³⁶⁸ פירוש ³⁶⁹ פור ³⁷⁰ פירוש ³⁷¹ פור ³⁷² פירוש ³⁷³ פור ³⁷⁴ פירוש ³⁷⁵ פור ³⁷⁶ פירוש ³⁷⁷ פור ³⁷⁸ פירוש ³⁷⁹ פור ³⁸⁰ פירוש ³⁸¹ פור ³⁸² פירוש ³⁸³ פור ³⁸⁴ פירוש ³⁸⁵ פור ³⁸⁶ פירוש ³⁸⁷ פור ³⁸⁸ פירוש ³⁸⁹ פור ³⁹⁰ פירוש ³⁹¹ פור ³⁹² פירוש ³⁹³ פור ³⁹⁴ פירוש ³⁹⁵ פור ³⁹⁶ פירוש ³⁹⁷ פור ³⁹⁸ פירוש ³⁹⁹ פור ⁴⁰⁰ פירוש ⁴⁰¹ פור ⁴⁰² פירוש ⁴⁰³ פור ⁴⁰⁴ פירוש ⁴⁰⁵ פור ⁴⁰⁶ פירוש ⁴⁰⁷ פור ⁴⁰⁸ פירוש ⁴⁰⁹ פור ⁴¹⁰ פירוש ⁴¹¹ פור ⁴¹² פירוש ⁴¹³ פור ⁴¹⁴ פירוש ⁴¹⁵ פור ⁴¹⁶ פירוש ⁴¹⁷ פור ⁴¹⁸ פירוש ⁴¹⁹ פור ⁴²⁰ פירוש ⁴²¹ פור ⁴²² פירוש ⁴²³ פור ⁴²⁴ פירוש ⁴²⁵ פור ⁴²⁶ פירוש ⁴²⁷ פור ⁴²⁸ פירוש ⁴²⁹ פור ⁴³⁰ פירוש ⁴³¹ פור ⁴³² פירוש ⁴³³ פור ⁴³⁴ פירוש ⁴³⁵ פור ⁴³⁶ פירוש ⁴³⁷ פור ⁴³⁸ פירוש ⁴³⁹ פור ⁴⁴⁰ פירוש ⁴⁴¹ פור ⁴⁴² פירוש ⁴⁴³ פור ⁴⁴⁴ פירוש ⁴⁴⁵ פור ⁴⁴⁶ פירוש ⁴⁴⁷ פור ⁴⁴⁸ פירוש ⁴⁴⁹ פור ⁴⁵⁰ פירוש ⁴⁵¹ פור ⁴⁵² פירוש ⁴⁵³ פור ⁴⁵⁴ פירוש ⁴⁵⁵ פור ⁴⁵⁶ פירוש ⁴⁵⁷ פור ⁴⁵⁸ פירוש ⁴⁵⁹ פור ⁴⁶⁰ פירוש ⁴⁶¹ פור ⁴⁶² פירוש ⁴⁶³ פור ⁴⁶⁴ פירוש ⁴⁶⁵ פור ⁴⁶⁶ פירוש ⁴⁶⁷ פור ⁴⁶⁸ פירוש ⁴⁶⁹ פור ⁴⁷⁰ פירוש ⁴⁷¹ פור ⁴⁷² פירוש ⁴⁷³ פור ⁴⁷⁴ פירוש ⁴⁷⁵ פור ⁴⁷⁶ פירוש ⁴⁷⁷ פור ⁴⁷⁸ פירוש ⁴⁷⁹ פור ⁴⁸⁰ פירוש ⁴⁸¹ פור ⁴⁸² פירוש ⁴⁸³ פור ⁴⁸⁴ פירוש ⁴⁸⁵ פור ⁴⁸⁶ פירוש ⁴⁸⁷ פור ⁴⁸⁸ פירוש ⁴⁸⁹ פור ⁴⁹⁰ פירוש ⁴⁹¹ פור ⁴⁹² פירוש ⁴⁹³ פור ⁴⁹⁴ פירוש ⁴⁹⁵ פור ⁴⁹⁶ פירוש ⁴⁹⁷ פור ⁴⁹⁸ פירוש ⁴⁹⁹ פור ⁵⁰⁰ פירוש ⁵⁰¹ פור ⁵⁰² פירוש ⁵⁰³ פור ⁵⁰⁴ פירוש ⁵⁰⁵ פור ⁵⁰⁶ פירוש ⁵⁰⁷ פור ⁵⁰⁸ פירוש ⁵⁰⁹ פור ⁵¹⁰ פירוש ⁵¹¹ פור ⁵¹² פירוש ⁵¹³ פור ⁵¹⁴ פירוש ⁵¹⁵ פור ⁵¹⁶ פירוש ⁵¹⁷ פור ⁵¹⁸ פירוש ⁵¹⁹ פור ⁵²⁰ פירוש ⁵²¹ פור ⁵²² פירוש ⁵²³ פור ⁵²⁴ פירוש ⁵²⁵ פור ⁵²⁶ פירוש ⁵²⁷ פור ⁵²⁸ פירוש ⁵²⁹ פור ⁵³⁰ פירוש ⁵³¹ פור ⁵³² פירוש ⁵³³ פור ⁵³⁴ פירוש ⁵³⁵ פור ⁵³⁶ פירוש ⁵³⁷ פור ⁵³⁸ פירוש ⁵³⁹ פור ⁵⁴⁰ פירוש ⁵⁴¹ פור ⁵⁴² פירוש ⁵⁴³ פור ⁵⁴⁴ פירוש ⁵⁴⁵ פור ⁵⁴⁶ פירוש ⁵⁴⁷ פור ⁵⁴⁸ פירוש ⁵⁴⁹ פור ⁵⁵⁰ פירוש ⁵⁵¹ פור ⁵⁵² פירוש ⁵⁵³ פור ⁵⁵⁴ פירוש ⁵⁵⁵ פור ⁵⁵⁶ פירוש ⁵⁵⁷ פור ⁵⁵⁸ פירוש ⁵⁵⁹ פור ⁵⁶⁰ פירוש ⁵⁶¹ פור ⁵⁶² פירוש ⁵⁶³ פור ⁵⁶⁴ פירוש ⁵⁶⁵ פור ⁵⁶⁶ פירוש ⁵⁶⁷ פור ⁵⁶⁸ פירוש ⁵⁶⁹ פור ⁵⁷⁰ פירוש ⁵⁷¹ פור ⁵⁷² פירוש ⁵⁷³ פור ⁵⁷⁴ פירוש ⁵⁷⁵ פור ⁵⁷⁶ פירוש ⁵⁷⁷ פור ⁵⁷⁸ פירוש ⁵⁷⁹ פור ⁵⁸⁰ פירוש ⁵⁸¹ פור ⁵⁸² פירוש ⁵⁸³ פור ⁵⁸⁴ פירוש ⁵⁸⁵ פור ⁵⁸⁶ פירוש ⁵⁸⁷ פור ⁵⁸⁸ פירוש ⁵⁸⁹ פור ⁵⁹⁰ פירוש ⁵⁹¹ פור ⁵⁹² פירוש ⁵⁹³ פור ⁵⁹⁴ פירוש ⁵⁹⁵ פור ⁵⁹⁶ פירוש ⁵⁹⁷ פור ⁵⁹⁸ פירוש ⁵⁹⁹ פור ⁶⁰⁰ פירוש ⁶⁰¹ פור ⁶⁰² פירוש ⁶⁰³ פור ⁶⁰⁴ פירוש ⁶⁰⁵ פור ⁶⁰⁶ פירוש ⁶⁰⁷ פור ⁶⁰⁸ פירוש ⁶⁰⁹ פור ⁶¹⁰ פירוש ⁶¹¹ פור ⁶¹² פירוש ⁶¹³ פור ⁶¹⁴ פירוש ⁶¹⁵ פור ⁶¹⁶ פירוש ⁶¹⁷ פור ⁶¹⁸ פירוש ⁶¹⁹ פור ⁶²⁰ פירוש ⁶²¹ פור ⁶²² פירוש ⁶²³ פור ⁶²⁴ פירוש ⁶²⁵ פור ⁶²⁶ פירוש ⁶²⁷ פור ⁶²⁸ פירוש ⁶²⁹ פור ⁶³⁰ פירוש ⁶³¹ פור ⁶³² פירוש ⁶³³ פור ⁶³⁴ פירוש ⁶³⁵ פור ⁶³⁶ פירוש ⁶³⁷ פור ⁶³⁸ פירוש ⁶³⁹ פור ⁶⁴⁰ פירוש ⁶⁴¹ פור ⁶⁴² פירוש ⁶⁴³ פור ⁶⁴⁴ פירוש ⁶⁴⁵ פור ⁶⁴⁶ פירוש ⁶⁴⁷ פור ⁶⁴⁸ פירוש ⁶⁴⁹ פור ⁶⁵⁰ פירוש ⁶⁵¹ פור ⁶⁵² פירוש ⁶⁵³ פור ⁶⁵⁴ פירוש ⁶⁵⁵ פור ⁶⁵⁶ פירוש ⁶⁵⁷ פור ⁶⁵⁸ פירוש ⁶⁵⁹ פור ⁶⁶⁰ פירוש ⁶⁶¹ פור ⁶⁶² פירוש ⁶⁶³ פור ⁶⁶⁴ פירוש ⁶⁶⁵ פור ⁶⁶⁶ פירוש ⁶⁶⁷ פור ⁶⁶⁸ פירוש ⁶⁶⁹ פור ⁶⁷⁰ פירוש ⁶⁷¹ פור ⁶⁷² פירוש ⁶⁷³ פור ⁶⁷⁴ פירוש ⁶⁷⁵ פור ⁶⁷⁶ פירוש ⁶⁷⁷ פור ⁶⁷⁸ פירוש ⁶⁷⁹ פור ⁶⁸⁰ פירוש ⁶⁸¹ פור ⁶⁸² פירוש ⁶⁸³ פור ⁶⁸⁴ פירוש ⁶⁸⁵ פור ⁶⁸⁶ פירוש ⁶⁸⁷ פור ⁶⁸⁸ פירוש ⁶⁸⁹ פור ⁶⁹⁰ פירוש ⁶⁹¹ פור ⁶⁹² פירוש ⁶⁹³ פור ⁶⁹⁴ פירוש ⁶⁹⁵ פור ⁶⁹⁶ פירוש ⁶⁹⁷ פור ⁶⁹⁸ פירוש ⁶⁹⁹ פור ⁷⁰⁰ פירוש ⁷⁰¹ פור ⁷⁰² פירוש ⁷⁰³ פור ⁷⁰⁴ פירוש ⁷⁰⁵ פור ⁷⁰⁶ פירוש ⁷⁰⁷ פור ⁷⁰⁸ פירוש ⁷⁰⁹ פור ⁷¹⁰ פירוש ⁷¹¹ פור ⁷¹² פירוש ⁷¹³ פור ⁷¹⁴ פירוש ⁷¹⁵ פור ⁷¹⁶ פירוש ⁷¹⁷ פור ⁷¹⁸ פירוש ⁷¹⁹ פור ⁷²⁰ פירוש ⁷²¹ פור ⁷²² פירוש ⁷²³ פור ⁷²⁴ פירוש ⁷²⁵ פור ⁷²⁶ פירוש ⁷²⁷ פור ⁷²⁸ פירוש ⁷²⁹ פור ⁷³⁰ פירוש ⁷³¹ פור ⁷³² פירוש ⁷³³ פור ⁷³⁴ פירוש ⁷³⁵ פור ⁷³⁶ פירוש ⁷³⁷ פור ⁷³⁸ פירוש ⁷³⁹ פור ⁷⁴⁰ פירוש ⁷⁴¹ פור ⁷⁴² פירוש ⁷⁴³ פור ⁷⁴⁴ פירוש ⁷⁴⁵ פור ⁷⁴⁶ פירוש ⁷⁴⁷ פור ⁷⁴⁸ פירוש ⁷⁴⁹ פור ⁷⁵⁰ פירוש ⁷⁵¹ פור ⁷⁵² פירוש ⁷⁵³ פור ⁷⁵⁴ פירוש ⁷⁵⁵ פור ⁷⁵⁶ פירוש ⁷⁵⁷ פור ⁷⁵⁸ פירוש ⁷⁵⁹ פור ⁷⁶⁰ פירוש ⁷⁶¹ פור ⁷⁶² פירוש ⁷⁶³ פור ⁷⁶⁴ פירוש ⁷⁶⁵ פור ⁷⁶⁶ פירוש ⁷⁶⁷ פור ⁷⁶⁸ פירוש ⁷⁶⁹ פור ⁷⁷⁰ פירוש ⁷⁷¹ פור ⁷⁷² פירוש ⁷⁷³ פור ⁷⁷⁴ פירוש ⁷⁷⁵ פור ⁷⁷⁶ פירוש ⁷⁷⁷ פור ⁷⁷⁸ פירוש ⁷⁷⁹ פור ⁷⁸⁰ פירוש ⁷⁸¹ פור ⁷⁸² פירוש ⁷⁸³ פור ⁷⁸⁴ פירוש ⁷⁸⁵ פור ⁷⁸⁶ פירוש ⁷⁸⁷ פור ⁷⁸⁸ פירוש ⁷⁸⁹ פור ⁷⁹⁰ פירוש ⁷⁹¹ פור ⁷⁹² פירוש ⁷⁹³ פור ⁷⁹⁴ פירוש ⁷⁹⁵ פור ⁷⁹⁶ פירוש ⁷⁹⁷ פור ⁷⁹⁸ פירוש ⁷⁹⁹ פור ⁸⁰⁰ פירוש ⁸⁰¹ פור ⁸⁰² פירוש ⁸⁰³ פור ⁸⁰⁴ פירוש ⁸⁰⁵ פור ⁸⁰⁶ פירוש ⁸⁰⁷ פור ⁸⁰⁸ פירוש ⁸⁰⁹ פור ⁸¹⁰ פירוש ⁸¹¹ פור ⁸¹² פירוש ⁸¹³ פור ⁸¹⁴ פירוש ⁸¹⁵ פור ⁸¹⁶ פירוש ⁸¹⁷ פור ⁸¹⁸ פירוש ⁸¹⁹ פור ⁸²⁰ פירוש ⁸²¹ פור ⁸²² פירוש ⁸²³ פור ⁸²⁴ פירוש ⁸²⁵ פור ⁸²⁶ פירוש ⁸²⁷ פור ⁸²⁸ פירוש ⁸²⁹ פור ⁸³⁰ פירוש ⁸³¹ פור ⁸³² פירוש ⁸³³ פור ⁸³⁴ פירוש ⁸³⁵ פור ⁸³⁶ פירוש ⁸³⁷ פור ⁸³⁸ פירוש ⁸³⁹ פור ⁸⁴⁰ פירוש ⁸⁴¹ פור ⁸⁴² פירוש ⁸⁴³ פור ⁸⁴⁴ פירוש ⁸⁴⁵ פור ⁸⁴⁶ פירוש ⁸⁴⁷ פור ⁸⁴⁸ פירוש ⁸⁴⁹ פור ⁸⁵⁰ פירוש ⁸⁵¹ פור ⁸⁵² פירוש ⁸⁵³ פור ⁸⁵⁴ פירוש ⁸⁵⁵ פור ⁸⁵⁶ פירוש ⁸⁵⁷ פור ⁸⁵⁸ פירוש ⁸⁵⁹ פור ⁸⁶⁰ פירוש ⁸⁶¹ פור ⁸⁶² פירוש ⁸⁶³ פור ⁸⁶⁴ פירוש ⁸⁶⁵ פור ⁸⁶⁶ פירוש ⁸⁶⁷ פור ⁸⁶⁸ פירוש ⁸⁶⁹ פור ⁸⁷⁰ פירוש ⁸⁷¹ פור ⁸⁷² פירוש ⁸⁷³ פור ⁸⁷⁴ פירוש ⁸⁷⁵ פור ⁸⁷⁶ פירוש ⁸⁷⁷ פור ⁸⁷⁸ פירוש ⁸⁷⁹ פור ⁸⁸⁰ פירוש ⁸⁸¹ פור ⁸⁸² פירוש ⁸⁸³ פור ⁸⁸⁴ פירוש ⁸⁸⁵ פור ⁸⁸⁶ פירוש ⁸⁸⁷ פור ⁸⁸⁸ פירוש ⁸⁸⁹ פור ⁸⁹⁰ פירוש ⁸⁹¹ פור ⁸⁹² פירוש ⁸⁹³ פור ⁸⁹⁴ פירוש ⁸⁹⁵ פור ⁸⁹⁶ פירוש ⁸⁹⁷ פור ⁸⁹⁸ פירוש ⁸⁹⁹ פור ⁹⁰⁰ פירוש ⁹⁰¹ פור ⁹⁰² פירוש ⁹⁰³ פור ⁹⁰⁴ פירוש ⁹⁰⁵ פור ⁹⁰⁶ פירוש ⁹⁰⁷ פור ⁹⁰⁸ פירוש ⁹⁰⁹ פור ⁹¹⁰ פירוש ⁹¹¹ פור ⁹¹² פירוש ⁹¹³ פור ⁹¹⁴ פירוש ⁹¹⁵ פור ⁹¹⁶ פירוש ⁹¹⁷ פור ⁹¹⁸ פירוש ⁹¹⁹ פור ⁹²⁰ פירוש ⁹²¹ פור ⁹²² פירוש ⁹²³ פור ⁹²⁴ פירוש ⁹²⁵ פור ⁹²⁶ פירוש ⁹²⁷ פור ⁹²⁸ פירוש ⁹²⁹ פור ⁹³⁰ פירוש ⁹³¹ פור ⁹³² פירוש ⁹³³ פור ⁹³⁴ פירוש ⁹³⁵ פור ⁹³⁶ פירוש ⁹³⁷ פור ⁹³⁸ פירוש ⁹³⁹ פור ⁹⁴⁰ פירוש ⁹⁴¹ פור ⁹⁴² פירוש ⁹⁴³ פור ⁹⁴⁴ פירוש ⁹⁴⁵ פור ⁹⁴⁶ פירוש ⁹⁴⁷ פור ⁹⁴⁸ פירוש ⁹⁴⁹ פור ⁹⁵⁰ פירוש ⁹⁵¹ פור ⁹⁵² פירוש ⁹⁵³ פור ⁹⁵⁴ פירוש ⁹⁵⁵ פור ⁹⁵⁶ פירוש ⁹⁵⁷ פור ⁹⁵⁸ פירוש ⁹⁵⁹ פור ⁹⁶⁰ פירוש ⁹⁶¹ פור ⁹⁶² פירוש ⁹⁶³ פור ⁹⁶⁴ פירוש ⁹⁶⁵ פור ⁹⁶⁶ פירוש ⁹⁶⁷ פור ⁹⁶⁸ פירוש ⁹⁶⁹ פור ⁹⁷⁰ פירוש ⁹⁷¹ פור ⁹⁷² פירוש ⁹⁷³ פור ⁹⁷⁴ פירוש ⁹⁷⁵ פור ⁹⁷⁶ פירוש ⁹⁷⁷ פור ⁹⁷⁸ פירוש ⁹⁷⁹ פור ⁹⁸⁰ פירוש ⁹⁸¹ פור ⁹⁸² פירוש ⁹⁸³ פור ⁹⁸⁴ פירוש ⁹⁸⁵ פור ⁹⁸⁶ פירוש ⁹⁸⁷ פור ⁹⁸⁸ פירוש ⁹⁸⁹ פור ⁹⁹⁰ פירוש ⁹⁹¹ פור ⁹⁹² פירוש ⁹⁹³ פור ⁹⁹⁴ פירוש ⁹⁹⁵ פור ⁹⁹⁶ פירוש ⁹⁹⁷ פור ⁹⁹⁸ פירוש ⁹⁹⁹ פור ¹⁰⁰⁰ פירוש ¹⁰⁰¹ פור ¹⁰⁰² פירוש ¹⁰⁰³ פור ¹⁰⁰⁴ פירוש ¹⁰⁰⁵ פור ¹⁰⁰⁶ פירוש ¹⁰⁰⁷ פור ¹⁰⁰⁸ פירוש ¹⁰⁰⁹ פור ¹⁰¹⁰ פירוש ¹⁰¹¹ פור ¹⁰¹² פירוש ¹⁰¹³ פור ¹⁰¹⁴ פירוש ¹⁰¹⁵ פור ¹⁰¹⁶ פירוש ¹⁰¹⁷ פור ¹⁰¹⁸ פירוש ¹⁰¹⁹ פור ¹⁰²⁰ פירוש ¹⁰²¹ פור ¹⁰²² פירוש ¹⁰²³ פור ¹⁰²⁴ פירוש ¹⁰²⁵ פור ¹⁰²⁶ פירוש ¹⁰²⁷ פור ¹⁰²⁸ פירוש ¹⁰²⁹ פור ¹⁰³⁰ פירוש ¹⁰³¹ פור ¹⁰³² פירוש ¹⁰³³ פור ¹⁰³⁴ פירוש ¹⁰³⁵ פור ¹⁰³⁶ פירוש ¹⁰³⁷ פור ¹⁰³⁸ פירוש ¹⁰³⁹ פור ¹⁰⁴⁰ פירוש ¹⁰⁴¹ פור ¹⁰⁴² פירוש ¹⁰⁴³ פור ¹⁰⁴⁴ פירוש ¹⁰⁴⁵ פור ¹⁰⁴⁶ פירוש ¹⁰⁴⁷ פור ¹⁰⁴⁸ פירוש ¹⁰⁴⁹ פור ¹⁰⁵⁰ פירוש ¹⁰⁵¹ פור ¹⁰⁵² פירוש ¹⁰⁵³ פור ¹⁰⁵⁴ פירוש ¹⁰⁵⁵ פור ¹⁰⁵⁶ פירוש ¹⁰⁵⁷ פור ¹⁰⁵⁸ פירוש ¹⁰⁵⁹ פור ¹⁰⁶⁰ פירוש ¹⁰⁶¹ פור ¹⁰⁶² פירוש ¹⁰⁶³ פור ¹⁰⁶⁴ פירוש ¹⁰⁶⁵ פור ¹⁰⁶⁶ פירוש ¹⁰⁶⁷ פור ¹⁰⁶⁸ פירוש ¹⁰⁶⁹ פור ¹⁰⁷⁰ פירוש ¹⁰⁷¹ פור ¹⁰⁷² פירוש ¹⁰⁷³ פור ¹⁰⁷⁴ פירוש ¹⁰⁷⁵ פור ¹⁰⁷⁶ פירוש ¹⁰⁷⁷ פור ¹⁰⁷⁸ פירוש ¹⁰⁷⁹ פור ¹⁰⁸⁰ פירוש ¹⁰⁸¹ פור ¹⁰⁸² פירוש ¹⁰⁸³ פור ¹⁰⁸⁴ פירוש ¹⁰⁸⁵ פור ¹⁰⁸⁶ פירוש ¹⁰⁸⁷ פור ¹⁰⁸⁸ פירוש ¹⁰⁸⁹ פור ¹⁰⁹⁰ פירוש ¹⁰⁹¹ פור ¹⁰⁹² פירוש ¹⁰⁹³ פור ¹⁰⁹⁴ פירוש ¹⁰⁹⁵ פור ¹⁰⁹⁶ פירוש ¹⁰⁹⁷ פור ¹⁰⁹⁸ פירוש ¹⁰⁹⁹ פור ¹¹⁰⁰ פירוש ¹¹⁰¹ פור ¹¹⁰² פירוש ¹¹⁰³ פור ¹¹⁰⁴ פירוש ¹¹⁰⁵ פור ¹¹⁰⁶ פירוש ¹¹⁰⁷ פור ¹¹⁰⁸ פירוש ¹¹⁰⁹ פור ¹¹¹⁰ פירוש ¹¹¹¹ פור ¹¹¹² פירוש ¹¹¹³ פור ¹¹¹⁴ פירוש ¹¹¹⁵ פור ¹¹¹⁶ פירוש ¹¹¹⁷ פור ¹¹¹⁸ פירוש ¹¹¹⁹ פור ¹¹²⁰ פירוש ¹¹²¹ פור ¹¹²² פירוש ¹¹²³ פור ¹¹²⁴ פירוש ¹¹²⁵ פור ¹¹²⁶ פירוש ¹¹²⁷ פור ¹¹²⁸ פירוש ¹¹²⁹ פור ¹¹³⁰ פירוש ¹¹³¹ פור ¹¹³² פירוש ¹¹³³ פור ¹¹³⁴ פירוש ¹¹³⁵ פור ¹¹³⁶ פירוש ¹¹³⁷ פור ¹¹³⁸ פירוש ¹¹³⁹ פור ¹¹⁴⁰ פירוש ¹¹⁴¹ פור ¹¹⁴² פירוש ¹¹⁴³ פור ¹¹⁴⁴ פירוש ¹¹⁴⁵ פור ¹¹⁴⁶ פירוש ¹¹⁴⁷ פור ¹¹⁴⁸ פירוש ¹¹⁴⁹ פור ¹¹⁵⁰ פירוש ¹¹⁵¹ פור ¹¹⁵² פירוש ¹¹⁵³ פור ¹¹⁵⁴ פירוש ¹¹⁵⁵ פור ¹¹⁵⁶ פירוש ¹¹⁵⁷ פור ¹¹⁵⁸ פירוש ¹¹⁵⁹ פור ¹¹⁶⁰ פירוש ¹¹⁶¹ פור ¹¹⁶² פירוש ¹¹⁶³ פור ¹¹⁶⁴ פירוש ¹¹⁶⁵ פור ¹¹⁶⁶ פירוש ¹¹⁶⁷ פור ¹¹⁶⁸ פירוש

תרסב (א) חיט מברך זמן כ"ט שמ"ע דמת"ע יש"ת נמי דמחמר
ברחטון קף סה סוה חול ולא שייך מחלו מ"ב ל"ז לקרוס שחוא מ"ב ל"ז ומ"ב
עשי הלולב שיש"ת ול"ד לקרוס שחוא מ"ב ל"ז זמן שחוא מ"ב ל"ז ולא
בשביל הסוכה ואע"ג שבני חופר חומרי זמן גם בשבת ס"ה דלפעמי עיקר
הקרוס ביום ב' כדלקי' סי' ת"ר
כל"ל והטור הביא בשבי זה ח"ל
ומכאן למנהג שלנו שיש"ת שחומרי
ביום שבני חושענו בחגיגת יום
שני דכיון שעושינו אותו קודם בת"ם
קרבנו' המוספי' שיש"ת בשבת חול
לומר יום שני של ל"ל וכ"ל דהא ת"ח
היום בחגיגת יום שני חלה סחס
יום שני דהיינו כ"ו שחוא יום ב'
שם שחוא היום יושיענו היום ושם
הוא לומר יושיענו למחר ועל"ע
שם מצינו זה ביום ב' משום שסוף
דיומא חלה דקי"ל דהא לחי לזלזולי
ביום ב' כדאי' בסי' שחח גבי שבת
בי"ט ב' והר"ן והר"ן דהא
דאין מתחילין לקרות בספיקא
דיומא כי"ע שני חלה לחי לזלזולי
בקדוש' סיו"ו ל"ל דדוקא בקריאת יום
שני דזה קחי ודאי לחול שייך
אולה אבל בת"ם בתפל' שיושיענו
בחגיגת יום שני אין בו אזלול ויום
ב' שלו"ט שלנו קאמר שחיו עושין
שני קדושות:

תרסד (א) כתב בי"ט לפי
שכתב בידוכים
על הסיס וכל חיי האדם תלויים
בסים וכתל כולך אחר החתום:
(ב) וגוטלין ערבה · שהיא זכר
למקד שהיו מקיפין המזבח בערב'
ומקדי בנא למה לה תקנו לטשלם
על ב' כשם שתקנו בלולב ומצינו
לולב דחיית לי' עיקר מן התורה
שהרי יום רחשון שהוא מן התורה
אף בגבולין עכדי לי' זכר למקדש
שהי' לי' עיקר מן התורה לא
עכדי לי' וקבעו יום ז' לערבה
יותר מיום אחר כ"ל כיון שבתקד'
שה ג"כ יותר קדושה ביום זה
שהרי היו מקיפין ז' ביום זה:
(ג) יש מי שאומר שאף ביום זה
הוא דעת הר"ן בבבא' יש פלוגתא
שם מקיפין בלולב או בערבה וכיון
שבכל יום מקיפין בלולב ה"ג ביום
זה נטלינן הלולב לבד להקף ולא
נהגו כן ומכן כ"ש טעם לפי שבם
מ"ד מקיפין בלולב אין פוסל אם
חלף בערבה וכן למ"ד בערב' אין
פוסל משום הלולב: (ד) משום
גל תוסיף טעות הוא כו' · טעמו
שהגיד שלא הקיפו ז' פעמים אלא
כדי שיהא הקהל יודעין כמה הקיפו
ואין חשש שמא יטעו בהם ויחשבו
שהקיפו ז' כמו שהקיפו שלשה ימים
ביום ז' כדלעיל בחלה הקהל יודעין
שלשה הקיפו ז' כמו שהקיפו שלשה
ביום ז' ואין חשש שמא יטעו בהם
ויחשבו שהקיפו ז' כמו שהקיפו
שלשה ימים ביום ז' כדלעיל בחלה
שהקיפו ז' כמו שהקיפו שלשה ימים

איח תרסר רסה רסו הלכות הושענא רבה

בשני בדיעבד כירוו וכן בכל שעה שיש שוכח בקרקע ונתון ח' טפחים ברשות הרבים ובדים כתוכן הסכך (כ"מ) ונם בי"מ מחד"ת כ"כ בתב שלא לתוכדן: ט החכה עליה. כ"כ הגי"מ בשם הרשב"ם והוא עלמו כתב בם יראים שהם חשוב ליהנות מהנה בלא היסוכ ולא הוכי דמהני תנאי ר"ל שזה תלוי בפוכחתא שבתחלת סי' תרמ"ט עם"ה דלדעת התו' לית מהני תנאי לחזור ע"ב ולפי מ"ש רמ"א כאן ובחו"מ סי' ל"ב לכאורה דלא מהני תנאי: והביאו כאן. משמע ברשב"ם לחלק בין שהניח בפונחתא שבתחלת סי' תרמ"ט עם"ה דלדעת התו' לית מהני תנאי לחזור ע"ב ולפי מ"ש רמ"א כאן ובחו"מ סי' ל"ב לכאורה דלא מהני תנאי: יא ים להחמיר. חפי' לא מוה לו לקוכנו בשבת רק לאחר שחשה חזומנת למ"ש (סס):

תרכה א אסור עסי'

תרס"ו ס"ט

לי מהני תנאי וכ"ע מות ולא ירני מנו דחקנאי לכ"ש דחקנאי לבולי יומת דסח כ"ש נופל לאיש חשוש שפן יו' שעבר וכו' (תוס' ור"ח): ב בחחד בשבת. ולא אמרי' לימ משטח הכנה כיון שכבר הי' בטול ולא בעשה בו מעשה (י"מ פ"ד דביצה ס"ה ור"ח): ג לחחר. לא חחני מנו דחקנאי לכ"ש כי' דכיון דהפריזו' לחרומים הוי כלו החכה בפי' שחיו מקלה אותו אלא לחלוחו (כ"י רי"ן) ולפי מ"ש אין לריך אלא לחחר לחחר לוכלו לאחר:

תרסו מקום

תרסו דיני סוכה ביום השביעי ובו סעיף אחד:

א אף על פי שנשבר כלאכול ביום השביעי שחרית לא יחבור סוכחו אבל מוליא הוא את הכלים מבעוד יום הכנחת ולפעלה ומחקן את הכיבור כ"ם האחרון ואם אין לו לפנו' כליו ויולא לאכול בה בשני:

צריך

תרסו אחרון אכור (לאכול) בשביעי ובו ב"ם:

א אחרון בשביעי. אסור (א) שחרי הוקלה לכל שבעה (ב) ואפילו נפסל אחר שעשה בו מלוה אסור כל שבעה יום ובשמיני עלרת מיהר לוכחוכה לארץ שעושים שני ימים טובים של גליות אסור אף בשמיני ומוהר בחשיעי נראפי' חל להיות ב' באחר בשבח (ג) דיש אומרים בחל להיות בא' בשבח:

ב חפריש. שביעה אחרונים לו' ימים כל אחר יולא בו ואוכלו ג לחחר אבל ביומו אסור שהוקלה לכל אותו היום:

בשבת כלל ולא הנוטלם מהם (ה) נרחה לי דלאחר שהקף יסיר קלוב מידו וילחם בערבה שבם הנוטעונים בשוחרים המונים על הפיס ומנבשים בהושענות בשוחרים הנושעות ואחר כך מונים מחם:

ח שיש מי שאומר שהושענא שבירולב אף על פי שנסרקת אין לעטוף עליה (וע"ל סי' כ"ח בהגבי ליקוט):

ט שיש מי שאומר שאסור ליהנות מן הערבה לאחר נטילחה אבל לא החנה עליה מעיקרא דלכולא יומא אחקלא לפלוחה:

יא אם חל יום הושענא רבה ביום א' וקלצו עלים ערבה בשבת יחביאו בכרפח:

הגה מיהו אם נזה יסדרנו לקונה וליכא פרסומי בלבר יא ים להחמיר אם יש לו ערבה לחדם (ב"י בשם הגחונת רבינ"ח):

פרי חדש

סימן תריב

תרסו (א) שלא יהא נראה כמוסיף. לכל מוסיף ממש לית להו היתר דתורה ס"ס הוקבע בזמנו היו עומר על ב"ח רק יום אחד בתוכן להוסיף:

תרסו (א) גם בשמיני. ממש נתחלפו ב"הלכות" דצריך לאכול מ"מ בסוכה. תרס"ה. אם ירצה לאכול חוץ לסוכה יכול לעשות כן. (כ) עד. מ"ם יום ראשון. דתחילה עשה נאמר אי תחיל. דתענית ו"ע אם קדושת ר"ה קל"ל דהבא מכח יום הכפורים כן כתב הרמב"ם כ"י:

תרסה (א) ואנו נוהגין שלא תנ

ס"ק. ביד שמואל ר"ס כ"ב הבתי' הפ' ולכך מ"ש ע"ש קדוי מ"ש ע"ש ואי תדחקו אי כתב בתי הסוכות ולא אמרי' כ"ש שלא יתחרוץ. ואחמת כל ישראל ס"ם ע"ש ולא נהגו כן ס"ק תרגיל ס"ק תרגיל ס"ק תרגיל

שעות זמן מעריבות (מכניסים) ויש מקומות שקורין נס בח' וחלת הברכה
(כ"ה) והביאו שם מהכנסי מתוקנים בקריאת ס"ת:

תרסט אע"נ דאין מתקרין כי"ט לכבוד השבת מותר לקרב
(ל"מ מהרי"ק) עשי' ס"ט. מכל מקום נוהגין

תשובה (מהרי"ק שורש נ"ח בשם רב
האי גאון) ועשי' תקי"ט ר"
ג"ל דכ"ש דאסור להתעייר
פלוגו"ר להשמיע קול לשמחה וכן
רגילין עמילו מגדולי זמנו בתרן:
אי"א כ"ז לכ"ל ס"ה דברכות לית
יכולין קורין בתורה ל"ר זוטא
מפני שברכה מעכבת אבל דברים
לבניכם לגרך ועי"ש שעושין כן
בס"ת: יש מקומות שלין מפלין
על הסדן (ס"ה):

תרסט סדר יום שמחת תורה ובו סעיף אחד:

א במקום שעושין שני ימים טובים ליל תשיעי מקדשין ואומרים זמן
ולמחר מוציאין שלשה ספרים וקורים באחר שבעה חתנות הבתרת עד סוף
התורה ובשני בראשית ער אשר ברא אלהים לעשות ובשלישי קורא
הפטיר כמו אתכון ויהפטיר ויהי אחרי מות משה:

הגה וקורין י"ט התחרון מפטיר תורה לפי שפטרין ושוטרין בו סעודת מפטיר
לגמרא של תורה ומנהגן שהמפטיר בתורה והמתחיל בנביאים נותנים
נדבות וקורתים להחרים לעשות מפטיר (טור) ועוד מנהגן במדינות אלו
להוליא בשמחת תורה ערבית ושחרית כל ספרי תורה שבהיכל ואומרים זאירות
ושבחות בכל מקום לפי מנהגו ועוד נהגו להקיף עם ספרי התורה בהיכא
שבנית בהכנסת כמו שמקיפים עם הלולב בכל מקום שמתפלל ונהגו עוד להרבות
בקריאות לספר תורה וקוראים פרשה אחת קרוב פעמיים ואין חיסור בדבר (מנהגים ורי"ב סי' ס"ל) עוד נהגו לקרות
כל הנערים בספרי תורה בתחלת הגיאול ובתר גאולה קוראים בספר תורה הנדרים שבחורה וכל מקום
לפי מנהגו. עוד נהגו לסיים התורה ליל שמ"ע דיש מומרים לדקדק מלימיד מכם עריך לסיים (מרדכי
הגהות קטנות) ומזון סעודת קודש אין לחוש (ד"ע) במקום שלין לכם רק שני ספרי תורה קורין בראשונה ואחת
פרשה ובשניה גראשית ושוטרין בראשונה לעניני כל יום וכן עושין כל מקום שנהגו שלשה ספרי תורה ואין
להסרק שלשה: (מלא כחוט)

מסתבר ואין כן מחברון כנ"ל נכון דעת הרי"ו ולא קשיא עליו קושי' סתום
דסמ ע"ס: וע"ע הדברים שלמה שמ"ע בכלל בתוך סתם וכבר כתבתי
יש לנו לומר אם יום שניני העברת הוא הוה דודאי ל"ל תג ע"ס הוא דלמא
לריכי לומר שלינו תג בע"ס אלא מחמת סמיכות אלא בקרא עלמא
על תג כתבו לומר שפל ל"ת הוא וכ"ם
בפיום מעריב של ל"ת הוא עצרת
תג סתוסף כו': שוב ראיתי
בתשו' רע"ג הסכים לנסתם זה
ולא לומר אח יום שניני תג עצרת
דלמא נפסק בין שניני לעצרת כיון
דבקרא סם סוכות וכן ראוי לנהוג
לומר כל' זה שלין עליו קושי':
כתוב בהג"מ מה שכתבתי
מלקת לחלוק אין סעוד בסוכ' וחבי
סעודה בבית מלבא זה לא מצד
בסום מקום אבל ל"ל ברחים בחוץ
מה' תמיהת פרסת סמחם ילמדנו
רבינו כו' עד ולמה מהיו תכמים
להפעיר מסוכ': ביש אחרון של תג
אלא כל ז' ימי סתג מתפללין בלולבין
וי"ש אחרון מתפללין בלולבין
ולכן בפעדי' מסוכ' כיי לסתפלל
על הגפיים בלא סלם עליו
כתב רש"ל בתשובה סימן ס"ה
שרוסם סג"ם בשם מהר"י טעבול שלא סיה לוכל בכניסת יום ט"ע עד הלילה דל"ל סיה לריך ליזהר בסוכה כיון דעיקר יום הוא כו' וכתב רש"ל
רחים לזה מחמת ברכת ליזב בסוכה דסם לא יתחר אותה זה אין רחוי דלמה יגרע ברכה מחלייבת בסיה שהברכות אין מעכבו' סיינו דיעבד אבל לחיוב
עלמו בברכה דסיינו לחטול בסוכה מבע"י ולא לחומרו עין גדול אות ול"ל דכיון דמיוסיף מחול על הקדם אם כן עבר הוי לה חיוב כיי דיוסיפין בחול
כדאסבחן דב בלי שבת בש"ס אבל לא לעשות לילה שהרי ק"ש עם ערבית סיה לומר בשעתו ומ"ה אין רחוי לבסיר עושר. בלילי שבת אחר קידוש עד
לילה כלאר כתבתי בקונטרס ס"ג ולא תמרו נ"ב אין רחוי דשתי ברכות בסוכה חול אות וקידוש לית אות ל"ש ויש ליזב בש"ס
לתה היה כאות לילה גדולה מדברי רי"ו ס"ש בלוב ועכ"ל ול"ל ולעניין מיתב בסוכה בשבת יקבעין ברוכי לית תברכי. עין רש"ל אות ס"ב ולחלן
דלת לפסר לברוכי על הסוכה דשתי אהדדי ומשום דשמפקת לן בתרוייהו עבדי לחומרא יקבעין ומבואר ל"ש דשות ס"ב לחומרא ס"ב אות ס"ב ולחלן
דתי לית דעבדינן לחומרא מבח שפק לן מלקח ידינו ורצינו לוך יתבי ולא מברבין ולא סם כן סיכא שהות עדיין יום ואין כאן שפק לוך יתבי ולא מברבין
ולברך ל"ל דשתרי לן בדדי ושוב עיי"ש כי"ן ולחן לקבר ברכה שתוויבת לפי"ם תוב שבתב ח"ל בפי' מיתב יתבי' לקבעי' דיעבד
דיוקי מעיה דבלתו מתם שהרו בזבח שהקיפום לכל לית מברבין כי"ט כ"ם ריש"ף. וחע"ג דיש"כ על פסח עבדי' ל"ש ועבדי'
ספירת עומר שלינו בש"ס ויש לומר וקיומה בסדרי לחיין חלח עביד כל חד בחני' נפשיה לכל כלן ברכת ס"ם ס"ה בכים ל"ש בסדום
ואם תברך ברכת שוכה בש"ע ולחי לולבי כי"ש ול"ג דל"ל לכך דספיר ל"ל לחחות' מעום ולול דיוקין בקביעי דיוקי ואי אפיי בספיים מתל דיים
לכל שוכה כמ שפ"ק סות מדברכון ע"כ. ל"ל מ"ם חייב מדאוויית לן בחי שבעי' ברכה ולכן לים שום שיוב תן ברכה בלל לחתוך בן בשבת
ואם תכל לברך לברך ולן רחוי לעקור ס"ת בדיעבד לברך ולן ברוך שברך ס"ת ולברך ולן ברוך שברך ס"ת ולברך ולן ברוך שברך ס"ת ול

ולי"ל לחדן דלמפרע. אמו רוחין שנם בלילה הראשון היה נם דמלינו נם הזאב על פסיק מה יש ליבי בבית שתין חוה ית' עושה נם ליתן ברכה שלא בחם בכר בעולם ותקי דבר מועט לו הוה ית' נותן ברכ' להרבות המעט מסל"ב כדכר ריקן לית שייך בו ברכה לעשות פרים חדשה. ע"כ ליתן כתן דלמו כלל כל. מה שהי' בלילה הראשון לא היה מקום לנס לחול על שום דבר אלא ולזה דנס בלילה הראשון בתחייר ממה שהיה אחר לה וממנה נתחייר ועל אותו הבור בתה הכרל. שנעשה שם נס להרבות אותו וא"כ הוליכו שנם בלילה הראשונה נעשה נם: (ב) שתין הרחשונה נעשה נם. היה דעת הטור משום דברי המחברי. ואחרי ניהבי נשם אימו לתן להתיר בפניהם וכ' עוד נם אם יש מקומו שנהגין כן אימו לכל היום לתן להקל להם וכת' בי שתין זה מוכרח כיון שתין כתן לד אימר ולי"ל למחוקו לר"ת דסבי ליה דחוק מן הדין בעשיי מלאכה ואפ"ה כיון שנהגי כן הכשים שלא עשו מלאכה הוה מנהג טוב ונהו לשכר שלא נתנו מחשבה לעגל מ"ם הטור ואחרי. ביום דברים המותרי ואחרים כו' כמ"ש שם כי"ה בחוכ' כיון שנעשה הנס ע"י הנשי יפה להם בהם נוהגות שלא לעשות מלאכה לעל להשים ואחי אין מייחות מנהג זה. ובמהרי"ל כתוב קבלה בידינו שתין לחדש לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות וי"ל נם כיו' הרחשון וביום האחרון מנהג רבותינו נ"ב לאסור מלאכה טע"ש: (ג) שלא קבעום לומתה ושמחה. פי' שלא לקבל ולהודות ולהלל לשמו על הנסים שעשה להם בשעה שהיו בצרה אלא לשעה שהיו בה הנס מפורסם להלל בפומות ועי"ז יש בשעתה בע"ז נס בתוכ' דאלו בשאר ימות השנה אין הנס מפורסם ע"י נס קבוע בידינו שתין לעשות בהם יומא טוב מפני שיכול לשכח ולומר שנקרה אותו הנס במקרה ולא בהשנחה פרטית. אבל בחנוכה שהדלקת הנרות מפרסמת הנס ומודיעה לרבים שנעשה להם נס בהכרח שתין לעשות בהם יום טוב כדי שיהיו זכרון לנס שנעשה להם ולדורותיהם. ע"כ הנסים שבחנוכה הם עיקר ועל הנסים הללו נתקנו ברכות ההודאה והשבח שאומרים על הנרות ולא על הנס שנעשה בפורים שהוא מפורסם יותר מחנוכה כי כן רצו חכמים שיהא הנס מפורסם יותר כדי שיהא ניכר ומפורסם לכל ולא יהא נשכח מלבות בני אדם ולפיכך לא תקנו ברכות ושבחות על הנס שנעשה בפורים אלא משתה ושמחה ומשלוח מנות ומתנות לאביונים שהם דברים המורים על הנס ומזכירים אותו לדורות ולא הנס עצמו שהוא נעלם ונסתר ואין בו ממש שיהא ראוי לקבוע עליו ברכה ושבח ולא עוד אלא שהוא מפורסם יותר מחנוכה שהרי כל היום שתין להקל להם משום דברים שמורים וכו' כמ"ש בי"ד סי' ר"ס הב"ח ות"ע ועוד ועמ"ש סי' תקל"ח ס"ב. וכמ"ש שם לבטל מנהגם ולי ביום רחשון ושמיני עכ"ל וכ"מ במהרי"ל: נ ויל"ת שם כו'. וכ"כ בד"מ משום דאי בתעלת תפנית ומ' בהעלותך אקי בעם למשתה ושמחה שנמרה מלאכ' המשכן מזה וכ"ם בי"ד סי' רפ"ג ס"ק ד' ומירן. והיה בניהותי בת תלמיד חכם לעם שהרן לם אומרי' שרות הוי סעודת מצוה (מרדכי פרק ד' דפסחים):

תרעא א משיף והולך. ל"ל דמי שתין לעשות הרבה יותן בת' שתן כפיעור ומהשתחר יחלק לכולם שתם יעשה לכלם בשוה שלא ידלק תפי' ח' בפיעור ותם יש לו שתן בלתם ולתכירו תן לו כלל מוטב שידליק בכל לילה ח' ויהן נם לתכירו דהת מדינת ל"ל תלת ח': ב בשביל ב' פירט' בשביל ב' בתי תדם לתסדרן הטושים מר לכל ח' וע"ל דלדידן דמוסיפין בכל לילה לת ידליקו כ' תכשי בער ח' דתו לת יהיה היכ' כתה ע' נרות מדליקין קת ס"ם בתב"ה: נ כשר שיש לו שתי פיות עולה לו ב בשביל שנים: ד מילא קערה שתן ותקיפה פתילות אם כפה עליה כלי כל פתילה עולה בשביל נר אחר לא כפה עליה כלי אפילו לנר אחד אינו עולה לפי שהוא בפרורה:

כגה ונכן יש ליזהר להשתמש בנרות נ בשרב בשוה ולת נשנגל דהוי כמדוה (הב"ח בשם סמ"ק) ומותר להדליק בפתוחות (ב) שקורין לומפ"ן מתקר שכל מר מוכל כרכה ממניהו (ת"ה שימן ק"ה) ויזהרו בפתוחים נרות תפי' בשעות ד' שלין להדליק דהוי בתרדה (פסקי מהר"י מ"ה) תפילו בנרות של שנת ויום טוב יזהרו שלא לעשות כן: (תוי זרוע)

ה נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לר"ה שבתוכו אם הבי' פתוח לר"ה מניחו על פתח החצר ואם היה דר בעלי' שאין לו פתח פתוח לר"ה מניחו בחלון הסמוך לר"ה(נ) ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה מניחו על שלחנו ודיו ה (ר) יצריך נר אחר להשתמש לאורו ואם יש מרורה אין צריך נר אחר ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש לאור המרורה צריך נר אחר: ו מניחו למעלה מג' טפחים ומצוה להניחו ז' למטה מי' טפחים ואם הניחו

בעשיית מלאכה יונוהגות א הנשים שלא לעשות מלאכה ב בעוד שהנרות דולקות ורש מי שאומר (ג) שאין להקל להם:

ב ריבוי הסעודות שעורכים בהם הם סעודות הרשות (ג) שלא קבעום לשמחה ושמחה:

כגה ג (ד) ים מחמירים שים קלת מטה מרכו הסעודות מטום דעתותן בימים היה מנוכה המזכה (מכר"ח מפרמ"ן) ומהנהן לומר ד זמירות ובמות בסעודות שמרבים בהם ולפו"ה הי סעודת מטה (עטפנים) ים חומרים שים לתכול בניהה בתוכה לפי שהכנם בעשה בתלב ם"ם תכילה יהודית לת הלויב: (כלבו ורא"ן)

ג יאין מספידין בהם אלא לחכם בפניו:

כגה ואין מתענין יום שתת בו לא הם ם תענית חלום בחנוכה ע"ש מי' תקס"ח סעיף ה' (ה) ולענין לדוק הדין ע"ל בהלכות ר"ה סי' ת"ק נהגה וע"ל ס"ק תרפ"ג:

תרעא סדר הדלקת נר הניכה ומקום הנחתו ובו ח סעיפים:

א ציריך ליזהר מאד בהדלקת נרות חנוכה ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר בסותו ולוקח שמן להדליק:

ב כמה נרות מדליק בלילה הראשון מדליק אחד מבתו ואילך א מוסיף והולך אחד בכל לילה עד שבליל אחרון יהיו שמונה (א) ואפילו אם רבים בני הבית לא ידליקו יותר:

כגה ויש מומרים לכל אחד מבני הבית ידליק (ב) (רפ"ם) וכן המנהג פשוט ויזהרו ליתן כל נ' נרותיו במקום מיוחד כדי שיהיה היכר כמה נרות מדליקין (מהר"ם מרוטנ):

ג כשר שיש לו שתי פיות עולה לו ב בשביל שנים:

ד מילא קערה שמן והקיפה פתילות אם כפה עליה כלי כל פתילה עולה בשביל נר אחר לא כפה עליה כלי אפילו לנר אחד אינו עולה לפי שהוא בפרורה:

כגה ונכן יש ליזהר להשתמש בנרות נ בשרב בשוה ולת נשנגל דהוי כמדוה (הב"ח בשם סמ"ק) ומותר להדליק בפתוחות (ב) שקורין לומפ"ן מתקר שכל מר מוכל כרכה ממניהו (ת"ה שימן ק"ה) ויזהרו בפתוחים נרות תפי' בשעות ד' שלין להדליק דהוי בתרדה (פסקי מהר"י מ"ה) תפילו בנרות של שנת ויום טוב יזהרו שלא לעשות כן: (תוי זרוע)

ה נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לר"ה שבתוכו אם הבי' פתוח לר"ה מניחו על פתח החצר ואם היה דר בעלי' שאין לו פתח פתוח לר"ה מניחו בחלון הסמוך לר"ה(נ) ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה מניחו על שלחנו ודיו ה (ר) יצריך נר אחר להשתמש לאורו ואם יש מרורה אין צריך נר אחר ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש לאור המרורה צריך נר אחר: ו מניחו למעלה מג' טפחים ומצוה להניחו ז' למטה מי' טפחים ואם הניחו

וסי' תל"ג ס"ב: כתב רש"ל בתשו' מהרלב"ו בפשוטות יהלה לות בשעת הסמוך לפתח ויתחיל בלד המזוזה שבתוך ויסבב דרך ימין והמדקדקים שין מדליקין בפשוטות שתין בהן הידור לנר תכוכה עכ"ל: ז וצריך נר ח'. פי' הרן בשם הע"ם שמדליקין על הסלתן וע"כ הוא שמחתם לאורה אפ"ם צריך להדליק נר אחר משו היכרא עכ"ל ומזה יצא החוכב שמדליקין שתם רמ"ח בתשו' סי' פ"ח: ו למעלה מי' בעליה

תרעא (א) ואפילו אם רבים. דבגמרא אי' מהדרין מן המהדרין בה"ח מושיב והולך ופי' התו' דזה קאי אמר תיש ובימיהן דהיינו מכל בני הבית שהושיב נר ח' בליל א' ומ' בליל ב' וכן ח' אין כאן כדרה לתוספת הנס כיון שמרו בני בית ואע"ג דאין נס אלא

בעליה מניחה בחלון תחתי' הוא למעלה מי': ז דהלכה עשה מצוה וכו' ס"ס ס"ל דכ"ק מפ' הטעם דהרוחה לומר לגרסו הוא דקדק לה: ח מחלון של כניסה. בס"ת הגי' מחליה לגד כניסת של כניסה פי' שיניחנו בחלי הסניף שלה בגד המחובר לה"מ מהכתב משום שיכנס בין כ' מנות בתוך להחזיק ק"ל בתוך דהיינו בחלון קמ"ל בתוך דל"ת כיון דע"כ מפ' הטעם דהרוחה לומר לגרסו הוא דקדק לה: ח מחלון של כניסה. בס"ת הגי' מחליה לגד כניסת של כניסה פי' שיניחנו בחלי הסניף שלה בגד המחובר לה"מ מהכתב משום שיכנס בין כ' מנות (ד"מ) ע"ל דחס ים לו חלון הסמוך לר"ה יניחנו בחלון דנזה ליכא חשש סכנה חס לה במקום הסניף הזוקף: ט מחזרת למערב. ויש מפרשין מלפון לדרום כמ"ש סמ"ג והרמב"ם ורבינו ירוחם (ח"ב) ועטרים (ח"ה) ור"ל רש"ל ויניח מזרחי מצר למערב ולא תעניף במהבא ע"ל ונ"ב דלחין לזוח ממנה' דים לו על מה למשול: י קודם מנחה. וכ"פ רש"ל ורבי"ה כתוב ולחין לחו מהגין כן לגלח מדליקין כן מנחה למעריב ונ"ל דלחם הוא שמוך לחשיכה ועדיף מניח עיטורו מבע"ל דהכ יתקדם היום יכרך וידליק תיד דמ"מ ליכא פרסומת ניסא כשבתי לח"כ לב"הכ ודמי למדליק ברחוב כשאר בע"ח ים ולח"כ נחו לגבוה וכ"ה במהרי"ל שהדליקו טרם כולם (לבוש) לגל רש"ל בחשו"ת סגנס בביתו ולא לעשו כן ע"כ ברוכן ל"ל שכן מנהג ביומא ס"ג קרנו ומרק לחר על ידו וכו' ע"שועיין בחולין פ"ב: יב מפני החשד. פיתתו מדלת לחדליק בה בחחרת ניחו לח לחדליק לגבל בשהם מרוח ח' חזי ליה ולח חייטי' לחשד דעלמח שיסברו שהבית חלו' מתוכו ויחתרו שהם שני בתים דחנשים נכרים שן חנני' כרחוכות בלילה. סקשה הרב"י בב"י ס"ח לחרני חס ים לב"הכ פחח לחר מחרוכו ולח לחרני מדבהח לח עייל בה בחילת עייל ותו כיון שים כלן חסרון כיס יחשדוהו עני מבע"כ בב"הכ עכ"ל ונ"ב דלק"ו דהחם לח הטעם שיחשדוהו שלח יכנס לב"הכ דהח בלחת כחם פעמים שהות עדוך בעסקיו ח"ל לילך לב"הכ ועוד לכשיחלך בסוק בשעה חפלה חנו רוחים שלין נכנסים לב"הכ ופ"ה שרי חלח הטעם כמ"ש רש"י דכשהולך שחיך לב"הכ בדרך טוב ומבזה ב"הכ שלח"פ שלינו נכנס לה הולך שחוך לה דה"ל להחרחק מחכה וללחנייה כחה שלינו יכול לוכנס לה לכנל לי לינכח לח"כ ועוד ביזוי לב"הכ הוק כרש"י בשרנו דה"ם ל"ל חפשלה כלברי ועל"ל כרב"ג דלחו בב"הכ מי ליח בי מסרון כיס דלחכבי והבי בעל חשוקי כדלחרי' בפ"ח פ"כ: יג והם בניהם. לחבל לח"ם בב' בחים חע"ם שהם של חדם ח' לריך להדליק בחחיהן (ד"מ בל בו) לחבל חלמון רש"י דדוק בשהן של ב' בני חדם לריך להדליק בחחיהן ע"ם לחבל חדם ח' ל"ל וכ"מ סי' תרע"ו דלוקה לחורה שים לו פחח פחוח חייב משמע דבע"ה פעור: יד בפנים חחת. פי' שבזמן הטור היו מדליקין לגל פחח הבית מבפנים לבל לחו מדליקין בפנים משם:

תרעב סיף

סקרוב לחזוה חיקון כי הוה יליח רלשונה בפחיחה הדלח ול"ב חעטו מסו נקרח חלקן סקרוב לפנים בניסה וחלקן שניחב לגד שחל ולבי' שה"ק קעלמח מחניו של בניסת הבית חלק חחד מעזר כלפי החדם עומד בחוץ וחוגם ניקבע לבית חו לח שייך לקרות לבניסה מקום קפנימי דהה החדם עומד בחוץ ול"ל ב"ב שהב"ק נותן טיעור להדלת שהיח בניסה ובניסת מחלקן לשנים וחלק בניסה מקום ע"ו לחחר לגד שחל בזה חבין מלו בחלק חן בנים' דהיינו מקום שהות נקרח שחל לנגד החדם כי שחלני הוה מכוון נגד חלק שהות בחוק שחל מהרי"ל וכזה יהיה לגד שחל כלומר כל החלק שהות נקרח שחל ונ"ו כשר להכשיר חלק הבית שלפני החדם ומזה וח"כ בניסה נקרח מה שהות קרוב לשניהם חלק עלמו החבה הסת"ק קשניהם בקלם שהחרונים שוה לחשיל שהדלח בנב שם וכן רלוי לשהוק למעט בכללע"ד: (ו) ומסדרן מזרח למערב. דומיח דמנורה בקר"ל כר' דהמנרות היו מסודרין בחקדש בין מזרח למערב כיון דיהיו דיחנוכה יחללו: (ז) ומנרכין בב"ה. כחב רמ"ל בחשו"ת סי"ח דלם לכל מחללו בעיבב חנוכה ידליק לחר המנרות משום שהשיעור לכל חחר ערבי דלח דלל פחח לחריחה לכל חים ליה פחח לחריחה ל"ל בב' דלחרי בפחח לחריחה עייל וה"ב ניחח דלח"ע בב"ה בשעה שמדליקין נר חנוכה לחר ערבי דלח דלל פחח לחריחה לכל חים ליה פחח לחריחה עייל וה"ב ניחח דלח"ע בב"ה בשעה שמדליקין נר חנוכה לחר ערבי

עטרת זקנים

תרעא א למעל' מעשרים כתב אכודרהם וזיל ג' דברים הם אם נתנם אדם למעלה מב"א פסולים ואלו הן מגני' נר העוכת סוכה (וראי' לדבר פסחים דף קי"ג) שלשתן יש להם דמי סוף התפוח מבני שנאמ' כי ע"ב באו בצ"ל קורח"ה קורה ה"ה על ע"ל משקי ואלא יותר • וצ"ל משפחים הם כ"אשורית באמה בחו' משפ'. סוכת שנא' בו סוכה תהיה לצ"ל יעשם פחיל"ב תענית • ואי הניחת הסוכה בקים עולה ק"ב ע"ב"ל • ואנ' אגבור"ם בפ' אות א בן חי ער"ן ח' תעוכה. ט פשוטים • פ' ער • סעוה מן המובחר: וסכאן ואי"ה הא פ' עלי האבו כ"ב פ' כ"אבו' ל' לחי"ם מבני נ' נרי"ם סוכה ע"ב פ' ער כ"אבו' שלשא ע"א ק"ל • ומן א' עד ח' חי' בכל כסנין נרות הנוכ' מצאתי הג"ה בסחוי ספרדי בל' רש"י הנוכ' נאמרו לשם בפ"נ בא ואח חנוכת הסוכה ביום חשעת אותו מארת נשיא"ישראל' כר' ח זרע אשונים תקנו ת' ערוה בהלכה חבף הפתח ששאל' ומנה בשק"ע"ה"ם בשי"ע ירוע ולע"שור מיסור (ב' הלל) הסרל"ק בערך ישל"ם פוסח א' הדלק וחוסיף מאור' אשר חשם"ש נשי' שבים ידליקו אז ישחהשו ימים שקוטנ הנגנים אלוהות לחכו' ע"כ: כ עישורי מצוה. מיון וה ניקח מב' שקהב בן בשום הים' ולא נמצא בן בחוספות ברכ"פ ק דעירובין בד"ה סוכ' דאורי"א וכו' וה"ר פרק ב' מ' נר חנוכה שהוא"ה לעלה מכ' פסולה ואע"ג דנר חנוכה סרבנן פ' א"ג הכם לא מצי לחתני' יסעם רחוי משמע בפו שהוא ראשי' לפ"ר ויעתק עשרה מצות כו' א"ג משמע ראשי' לפ"ר הנה'.

עשרה מצות שם פסולה וי"ל באם לקח עשרה מצות ע"כ אין להניחה למטה אפ' שאינו ניכר דלעבדכו הוא סרלקר עשרה בעזרה אבל אם הוחח עשרה מצות אז אם יש לו נר אחר סחוב בלע"ר ;

לשמשני דמדמרי בתיקוך פתח לדליק ותו דשלחי תפלק דלי לה מלני סרי סתם שמן שמ"מ לה תקדי ליה בבך ועי"ל דשלחי ג"ח דים כה תסרין ממון מסתר מפי מבמ"ל ועוד תלוקים לחריס ולפע"ד ל"ל דודאי שכל מקום שיהי' שרוך הוא לעשות כדי שיהי' נקי מה ומיהו אלמ"ה אם יש לו כ'

תרע"ב א סוף מקוואות: סיום לה במ"ם סי' תקס"ג (ב"ח) בש"ם פ"ך מלות הדלקה מהתחיל ואלו סדליק ביום אין בלותין ממנו ואין מכבין על גבי עד שיתלו לתורגמל: ב הלכך בערב יו"ט אין מכבין אלא לצורך הנר עצמו ולצורך הסעודה ולצורך האור שיהא לו לאדם כדי שיראה לילך בדרך ולשמור את ביתו ולא יחשוך אבל לא לצורך מטה ולא לצורך שלחן ולא לצורך כלום ואם הדליק לצורך אחד מהן מותר לכבות אחר שיגמור צורך אותו דבר שהדליק בשבילו ואם לאו אסור לכבות אלא יניחם לכלות מאליהם ואם הדליק בשביל

אורח חיים תרע"ג הלכות חנוכה

תרע"ג

א של שעות: אבל הגאון מהר"ל בר בצלל כתב בס' נר מצוה דף ע"ג ד"ה דמאחר שהגם נעשה ע"י שמן צרי לקיים נ"מ הכצוה ע"י נרות של שעוה או חלב לא מקרי נר דק אביקדת ומסורל"ג ח"כ נר דאבוקה הוי כלי גמור בפרש דוקין הצריך לפני רבו לפני אבוקה ויהדוש שבין ידי לאבוקה פ"ת בוא"ל נ"ל נר הוא שאין האור שולט בכל השמן רק בראש העשן ושוקע משם ארת השמן אל"ו דאבוקה היא לאשר האור והלהב שולטם בכל השמן כמו שרואה בנר של שעוה וחלב שבוקעים בכל ד' ולתפארת. ועיין ס"ש הר"אש בבקע ס"ם סק"ם שראוי להדליק בב' ד' עשה מקו מקרשינו לעון נס ע"ש שכן כ"ל: כ משאר נרות. ויתן השמש למעלה מהנרות ום"ש"ך שקרם עשוי ל"ג:

פרי חדש

פימן תרי"ב

מחתים לח מיחסין לקיעת מחי למיכל מיני מ"ז ג מפ"ק מהי ומיכור מלם בעיף תינם חלת מיכים ומיים שם נפשי מפ"ק ס"ל ופימן לח בורין:

פימן תרי"ג

פ"א בין בחמין בין בצונן בכי מוקה בעתי' מכניה לקבקבל פני רבו ומיכן מחרימי דאיכן לפנות עד מחרי כמים ובימנו בצונן: כ"ם שלא אירע אלא רחיצה של תענוג מחמם מה מיכם של תענוג מוחר מכי מפחם מחרי מלכרי כלין ול"ל מחרימן בצונן מכל מקום מוחר לרחוץ בחמין ולא בצונן ולא מיכם מפוס תענוג בפחמין מוחר בצונן

שם דכר שכמינן לפי דעתו מדל"ת אם הם כנויי בעל מהם מעלת המקן
וכ"מ סי' רע"ו ס"ד עמ"ש שם: יב אם כתתה. ואם העמידה במקום
הרוח וכתתה זקוק לה דהוה כאלו לא נתן בה שמן כשיעור (ס"ג ב"ח) ולא
יברך (כ"ה) ורלוי להחמיר לחזור ולהדליק בכל ענין ובפרט בע"ש קודם
קבלת שבת (רש"ל וב"ח):

תרעד כתב מהרדכי

דנרו' חנוכה וכ"פ הג"מ ו"ל כתב
ר"ם אם כבה מ' מהכרות לן
להדליק מהאחרי' דלין בהדלקה
זו מלוה דקי"ל כבתה לן זקוק
לה ע"כ משמע דזקוק אנרות חנוכ'
מהו להחמיר דזקוק אנרות חנוכ'
על מלוה וכ"מ במרדכי ס"ל ד"מ
מכל מרדכי שלפנינו משמ' דכבל
נרו' על מלוה מהו להחמיר וכ"מ
בהגהו' מרי"ח מיקסין ע"ש. וכ"מ
בתו' ובהג"מ הגדולים ע"ש: א
דעיקר מנוחו וכו'. כלומר דכבר
מ' קני לכל בני הבית:

קרעם למתות

עשרת זקנים

ג ולהדליקה · ועב"פ
אין להדליקה סנר
אחר אלא מן השמש
או שאר נר של חול
כי אחר הוא עיקר
המצוה ואין ראוי
להדליק סנר לעני
משום בזוי מצוה או
הכרשת המצוה
(לקו"ט מהרי"ל
בשם מהרר"ש)
(הגה) אפר הכותב
וא"צ לכתוב בשם
מהרר"ש כי הוא
ד'בור הוספות ערוך
בשו"ת רף כ"ב ע"ש
כמו שהעלית"י
בהלכות חנ' ערית
באות ח' ס"ט ע"ש:

תרעג שמותר להדליק מנר לנר · ובו ב סעיפים:

א מדליקין נר חנוכ' מנר חנוכה ^היורוקא ^להדליק זה מזה בלא אמצע'
אבל להדליק מזה לזה (א) ^ע"י נר של חול אסור ^ויש מתירים גם
בזה (ב) ואלא א"כ הוא בענין שיש לחוש שיכבה חנר של חול קודם שידליק נר אחר של חנוכה:
ונכנו להמחמיר בנרות חנוכה שלא להדליק מפני מנר לנר א דעיקר מצותו אינו אלא נר אחד ובשאר
(ג) אינו למצוה כ"כ לכן אין להדליק זה מזה · (הגהות מיימוני ומרדכי) ולכ"ז אינו רק נעוך
יש מי שאומר שנר של בית הכנסת ושל שבת ושל חנוכה ^כולם של מצוה הם וסותר להדליק זה מזה:
וס"ם נר של תלמוד תורה או נר לחולה הרוצה נר (ל"ם ס"ק) ונעיין נר של בית הכנסת ע"ל סי' קנ"ד
סעיף י"ל:

תרעה שהדלקה עושה מצוה ולא הנחה · ובו ג סעיפים:

א (א) ^ה"הדלקה עושה מצוו ולא הנחה שאם היתה מונחת במקומה שלא לשם מצות חנוכה מדליקה שם
ואין צריך להסירה ולהניחה לשם מצות חנוכה ילפינן עששית שהיתה רולקת כל היום שהדלקה
מעכב

פרי חדש

סימן תריג
כל מקום שאום תעב ג
בגון העניות נגנר בחמין
לשתר משקין בלי בלוער
ואחר כך נתלאר כל מקום
שאום תעב. הטור הסילו
נשנין כלנבן נין בשיב
נין כיצד נתלי תיליחת
נתמין מבילם נחמין מי
מיכה בתוכין ניהנו תלת
נלח נפנן ותניני מנילות
לין תיבים התרוגה לה
ולם לתיבת דנילים נתי
מיהני דמי מיכה תיובחא
דמי

אורח חיים תרעה תרעו הלכות חנוכה

תרעה

א מצות חנוכה · ורשות נקט: ב שיהלוקה בפקום המחתה · דיניהם שם תני סעה דתענכ"ד ג' שנעשות ב'ת להדליקן בפקום זה ובהניין בפחתה אחר ות"ת יש בפעים והוליחה לת עשה ולת בלטם ת"ת: ג שהרואה אומר לחבר לכתחלה: ג שהרואה אומר לחבר לכתחלה: ג שהרואה אומר לחבר לכתחלה:

תרעו

תיכה ת' (רמ"ל) עיין א ועיין הטעם בסל"ס וכ"כ מע"ת ס"ש בזמן הזה ולתוכזמן · לזמן הזה אין מברכין על הנסים ולתוכזמן · לזמן הזה אין מברכין על הנסים ולתוכזמן · לזמן הזה אין מברכין על הנסים

באר חגולת

והכירו מסודרים ממזרח למערב שלו צריך להפוך פניו לדרום ולהחתיל בגר שמתיר לפתח ולא להפוך פניו לפתח ויתחיל בחותו הגר משום כל ס"ג. עכ"ד והכי"ל כתב ע"ז וברחם משמע כני ריימוס הוא הכנין וכמ"ש מהרי"ק שצריך להדליק בכל לילה על הגר הנוסף וכמ"ש כאן בס"ע אלן לחלק בין הכא שהכירו בימין הכניסה להיכא שהם בשמאל הכניסה וכן מנו מהגיס עכ"ל. וכתב רמ"א המדקדק ניהא לאוכלן בפתח הסמוך לפתח שלו כולן אין נשנין עפח הסמוך לפתח שכולן שוכרין בכניסת הפתח ולו ילדיק מהחל בימין ויתחיל לעולם בגר המהלני ויוסיף לימין וכב"ה על המהרה לדרום מונחים בין מזרח למערב ויפ"ל מתחל לימין עכ"ל. ובלבוש כתב ז"ל ולומר לכי מתין פי כל פיות שלו כמו שהם מפרשים אלא שיהיה כל פיות כלפי הכניסה שהוא כתבין כו' וכ"ש מהקפת שהוא סמוך הכהן עולה בדרום ומתחיל בקרן דרומית מזרחית וכו' ואם היה כהן יכול לעמוד במקומו ולהדליק הרי הוא כמ"ש כו' והלכך בסברת של עכו"ם שנהגו עלמו בעצמו על פ"ה כך כגון במחול וכן ל"ל הלכה למעשה בבני ליושעריי"ך עכ"ל. על דברים נכונים אלו אנו סומכים כל פיות וכו' פירש החלת הפינה ויש לו ימין ושמאל לו אמו מומרים כל אחת מתחיל תפנה לימין והיינו כפתח הסמוך שיש ב' לו יותר לפניך תדליק היות' יהיני שלך ושל בפרש אחדליק הסמוך בפתחלי כדי שיהי' תפנה לימין קפה לתם יהיה הסוף עדיף יותר מתחלה של ההדלקה שהיה עיקריית חלת ודאי מתקבר לפרש על פתחלה בשתחה בת ויש לפניך שני לדדים תקח לך לימין ואחר כך תלך נשמל של אחיו ימין ועכ"ל מהגתי בעלמי הדרך היות' נכון לעשו"ד שלסדר הנרות בתוך סמוך לפתח כת"ס רמ"ל כדי שיהיו כל הנרות בפתח הסמוך לפתח אחד ולהדליק בלילה ראשונה בפר שהלך הכותלובלול שני יוסיף לו עד שיהיו שלשה בלילה שלישי ויוסיף עד שיהיו בכל לילה שמ"ב יוסיף עד לגד חלל החדר ויתחיל בו שהוא הימין שלו ויהיה בתוך שהלל הכותל ותם ת"ל לסדר כן יסדר תוסם על הכותל בשורה מגד ימין הפתח ועכ"ם שהחריש שיוסיף לו יסיף כולם בשתח הסמוך לפתח הין הסמוך בזה כיון שהגר הלהן הוא בתוכו עשה סכ: ויתחיל בכל לילה בנוסף שהוא ס

דאפי' לדידן שכל א' מדליק קטנים פטורים וכ"מ בס"ג ע"ש: ט אם רוצה · ואע"ג דלא חייש' שמא תשכח דהא סמכי' על נשים אפי' באיסור כרת מ"מ אם רוצה להדליק בעצמו בכלל מהדרין הוא (ת"ה) ובתשוב' מהרי"ל דמנהג פשוט הוא שאורחים ובחורים מדליקין כיון דהשתא מדליק כל אחד וא' מי יודע אם מדליקין עליו בביתו ואחי למחדריה ומשום ברכה לבטלה ליכא כיון שאינו רוצה לצאת בשל אשתו מתילא חל חיובא עליה עכ"ל: י הצריך לשיעור הדלקה · דביותר משיעור הדלקה מותר להשתמש בו לכתחילה כמ"ש סימן תרע"ב ס"ב (ב"י מרדכי ורש"ל וס"ג) וכ"ח פסק כשנתן השמן בסתם הוקצה כל השמן וכ"מ בהג"מ ובר"ן ובתו' שבת דף מ"ד ומיהו אינו מוכרח כ"כולכן טוב להתנות לכתחלה שלא יאסר אלא בשיעור וכתב הש"ג ל"ע אם נתן השמן שיעור חצי שעה ודלק יותר מחצי שעה אם מותר להסתפק ממנו:

יא ושורפו · ואסור להניחו בכלי מאום לשהותו לשנה הבאה דחיישינן לתקלה (טור יש"ש) ועבי"ד סימן כ"ז: יב שאין להוסיף וכו' · ול"ד לסימן תק"ז ס"ב דהתם אין נהנה ממנו עד אחר ביעורו משא"כ הכא דנהנה ממנו בשעת ביעורו אסור לבטלו (טור) ועבי"ד סי' ל"ט ס"ו דיש מתירין ולכן כתב כאן ויש מי שאומר וכו' ועיין בש"כ שם ואפשר דהכא חמיר טפי כיון דהוי דשיל"מ דמדינא מותר לשהותו לשנה הבאה והוי דומיא דחמץ עבי"ד סי' ק"ב:

תרעח א נר חנוכה · ואם יש לו נר א' לביתו סגי ויקח המותר לנ"ח: ב שלום ביתו · שמצטערי' ליפב בחשך (רש"י) ואפשר דבזמן הזה שמדליקי' בפנים יקנה נ"ח ואף עפ"כ לא יפב בחושך ואע"פ שאסור לאכול לאורה מ"מ כיון דא"א בע"א הוי כשעת הסכנה דמניחו על שלחנו אע"פ שע"כ משתמש בו כמ"ש הר"ן ה"ב כן וה"ה בחול מי שאין לו אלא נר אחד: ג יקנה לנ"ח · היינו נר אחד והמותר ליין קידוש:

תרעט א בע"ש וכו' · ובדיעבד אם הדליק של שבת ולא קבל שבת במחשבתו יכול להדליק אחר כך (לבוש) וכ"ל דבאשה המדלקת כיון שהמנהג שמקבלת שבת בהדלקתה כמ"ש סי' רס"ג ס"י א"כ לא תדליק שוב של חנוכה אלא תאמר לאחר להדליק עמ"ש ססימן תרע"ז): ב בעוד היום גדול · משום דא"א בע"א חשוב הכשר מצוה (ת"ה) וכ"ל דוקא אחר פלג המנחה כמ"ש סי' תרע"ב וכ"מ בב"ח:

תרפ צריך

ג ס"ס"א שאף על פי שמדליקין עליו בתוך ביתו אם הוא במקום שאין בו ישראל מדליק בברכות:

הגה כי מייב לראות הנרות (מרדכי) וכן נוהגין ואפילו אם הוא אצל יהודים ורואה הנרות ט אם רוצה להתמיד על עצמו ולהדליק בפני עצמו מדליק ד ומברך עליהם וכן נוהגין: (תרומת הדשן ומהרי"ל ותשובת מהרי"ל סימן קמ"ה):

ד ינותר ביום השמיני מן השמן י הצריך לשיעור הדלקה (ג) יעושה לו מדורה יא ושורפו בפני עצמו שהרי הוקצה למצותו ואם נתערב בשמן אחר ואין ששים לבטלו יש מי שאומר יב (ד) שאין להוסיף עליו כדי לבטלו:

תרעח נר של שבת קודם לנר של חנוכה · ובו סעיף אחד:

א מי שאין ידו משגת לקנות א נר חנוכה ונר שבת יקנה נר שבת (א) מפני ב שלום ביתו: (וע"ל אסי' רס"ג ס"ג) ג ואם יש לו לשל שבת ואין לו לנר חנוכה וליין לקידוש היום ג (ב) יקנה לנר חנוכה בשום פרסומי ניסא: הגה וה"ה נר חנוכה קודם ליין הבדלה וע"ל סי' רצ"ו סעיף ה':

תרעט

א א בערב שבת מדליקין (א) א נר חנוכה תחלה ואח"כ נר שבת: הגה ומברך עליהם כמו בחול אע"פ שמדליקן ב בעוד היום גדול: (ת"ה סי' ק"ב) (ס)

תרפ שלא

במקום אחר ושם הוא מדליק כנלע"ד ברור בזה: (ג) עושה לו מדורה · מה שקשה מכאן על מ"ש בסי' תרע"ב דמותר להשתמש בה אחר שדלקה כשיעור כתבתי שם: (ד) שאין להוסיף כו' · ביו"ד סי' ל"ט ס"ו כתבתי שדברי הש"ע סותרים זא"ז בהוראה זו ושקי"ל להתיר כמ"ש הש"ע שם:

תרעח (א) מפני שלום ביתו · שלא יפבו בחושך ויצטערו: (ב) יקנה לנ"ח · כתב הר"ן וב"י אע"ג דקידוש דאורייתא וכ"ח דרבנן כיון דאפשר לקדש על הפת שמן לנ"ח עדיף ע"כ ולפי זה אם אין לו פת אז פת עדיף שצריך לקדש עליו מדאורייתא אבל הרמב"ם כתב כאן דנ"ח וקידוש היום שניהם מד"ס וכ"ח עדיף מקידוש היום משום פרסום נס וא"כ אפי' אין לו פת נ"ח עדיף אבל נראה דלעניין פת דכ"ע פת קודם דמ"ש בסי' רע"א דקידוש קודם לצרכי סעודה נראה דהיינו שאר צרכי סעודה כגון תבשילין וקראוהו בגמרא בפרק ע"פ כבוד יום אבל הפת דלחם משנה הוא קודם ליין קידוש דהא לחם משנה לכ"ע דאורייתא כדאמר ר' אבא בפ' כ"כ דכתיב לחם משנה ושלש סעודו גם כן דאורייתא ופת בעינן כדאי' בסי' רע"ד וא"כ כ"ש הוא קודם לנ"ח שאינו אלא מדרבנן כנ"ל:

תרעט (א) נ"ח תחלה · דאי ידליק של שבת תחלה קבלי' לשבת ואחסר עליה מלאכה כ"כ בה"ג · והתוספות תולקים וס"ל דלא תליא קבלת שבת בהדלקת הנר ולדידן שיש מנה' פשוט שהאשה המדלקת נר שבת מקבלת שבת עליה ואסורה במלאכה רק אחרים בני הבית עדיין מותרים ע"כ איש שמדליק נר שבת ושכח להדליק של חנוכה אסור לו להדליק של חנוכה אח"כ אלא יתן לאחד מבני ביתו להדליקה ולא כלבוש שמתיר בדיעבד בזה להדליק אח"כ כיון שלא קבל בפירוש שבת:

תרפא מדליקין

ג ס"ס"א שאף על פי שמדליקין עליו בתוך ביתו אם הוא במקום שאין בו ישראל מדליק בברכות:

הגה כי מייב לראות הנרות (מרדכי) וכן נוהגין ואפילו אם הוא אצל יהודים ורואה הנרות ט אם רוצה להתמיד על עצמו ולהדליק בפני עצמו מדליק ד ומברך עליהם וכן נוהגין: (תרומת הדשן ומהרי"ל ותשובת מהרי"ל סימן קמ"ה):

ד ינותר ביום השמיני מן השמן י הצריך לשיעור הדלקה (ג) יעושה לו מדורה יא ושורפו בפני עצמו שהרי הוקצה למצותו ואם נתערב בשמן אחר ואין ששים לבטלו יש מי שאומר יב (ד) שאין להוסיף עליו כדי לבטלו:

תרעח נר של שבת קודם לנר של חנוכה · ובו סעיף אחד:

א מי שאין ידו משגת לקנות א נר חנוכה ונר שבת יקנה נר שבת (א) מפני ב שלום ביתו: (וע"ל אסי' רס"ג ס"ג) ג ואם יש לו לשל שבת ואין לו לנר חנוכה וליין לקידוש היום ג (ב) יקנה לנר חנוכה בשום פרסומי ניסא: הגה וה"ה נר חנוכה קודם ליין הבדלה וע"ל סי' רצ"ו סעיף ה':

תרעט

א א בערב שבת מדליקין (א) א נר חנוכה תחלה ואח"כ נר שבת: הגה ומברך עליהם כמו בחול אע"פ שמדליקן ב בעוד היום גדול: (ת"ה סי' ק"ב) (ס)

תרפ שלא

תרעח א סימן רס"ג: שכתב שם אם אין ידו משגת לקנות לנר שבת וקידוש היום נר שבת קודם וסטעם זה אומרים ב"ם קודם קידוש (רש"ל סימן פ"ה) ומורי בבית ס"ק"ג והבי אי' במנהגים הלכות שבת: ב משום פרסומי · אע"ג דקידוש היום דאורייתא ונר חנוכה דרבנן כיון דאפשר לקידושי בפת ע"כ יקנה נר חנוכה כ"כ הב"י וכ"כ הר"ז א"כ לדברי משמע דקידושא על היין או על הפת דאורייתא ולא נהירא דקידוש דאורייתא אינו אלא בפה בלא פת ובלא יין דזכור את יום השבת זכרון דברים קאמר וכ"כ המרדכי פ"י מי שמתו ובסס"ג עשה ס"י ב"ש וע"כ אפילו אין לו לא יין ולא פת לק דוש היום אפ"ה נ"ח עדיף כיון דשניהם מדברי סופרים ע"כ יקרים נ"ח משום פרסומי ניסא וע"כ כתב רמ"א בהגהה וה"ה נ"ח קודם מן הבדלה אע"פ דהבדלה נמי דאורייתא כדאי' במכילי' זכרהו מלאכה וכ"ש הרמב"ם ע"כ נראה נמי שאין זה כ"א להבדיל בפת כמו שצריך לקדש בפה מדאורייתא אבל להבדיל על היין אינו אלא מדברי סופרים לד"ה דלא עריף מקידוש וע"כ כתב בסימן רנ"ו הטור הטעם דנר חנוכה קודם ליין הבדלה משום דאפשר לאבדולי בתפלה וכ"ש מורי בב"ח:

תרעט א נ"ח תחילה ואח"כ נר של שבת (עיין הטעם בט"ז) · אבל תוספות כתבו שאין הקבלת תלויה בהדלקתן ויכול להדליק של שבת תחילה ואח"כ של חנוכה כ"ז שלא קבלת שבת · ונראה דאף לדברי התוספות יש להדליק של חנוכה תחילה רק שכתבו שיכול להדליק אח"כ וע"כ העילם נתנו כן (כמ"ש בש"ע) ס"ס ג"ל כאם שכח להדליק עד שדלקו בביתו נר של שבת כ"ש מותר להדליק נר של חנוכה כי כראי התוס' לסמוך עליהם בשע' הרחק כיון דלרבריהם אין קבלת שבת תלוי בהדלקה עריף טפי להדליק של שבת תחילה משום תריר וכו' וגם משום דנר של שבת מצוה לאקרומי ושל חנוכה מצוה לאחורי דמצותה מסוף שקיעה סכ"ש שמותר להדליק באם שכח מלהדליק נרות חנוכה עד שדלקו בביתו נר של שבת כן נראה לי:

פרי חדש סימן תרי"ג

[illegible]

תרפא

(א) מדליקין נ"ח טו' כנ"י הגיה זה בסמ"ק סי' ע' וא"כ הגיה בסמ"ק סי' ע"ז וא"כ הגיה זה בסמ"ק סי' ע"ז וא"כ הגיה זה בסמ"ק סי' ע"ז וא"כ הגיה ז

תרפב

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שעשה נסים לאבותינו בימים האלה בזמן הזה:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

תרפב ברכות הנר (ב"י): להסביהם הוצרכתי להעתיק וכו' כמ"ש בסי' תרע"ו ס"ב ובמ"א שם ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרע"ז ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרפ"ב ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרפ"ג ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרפ"ד ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרפ"ה ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרפ"ו ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרפ"ז ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרפ"ח ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרפ"ט ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"א ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"ב ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"ג ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"ד ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"ה ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"ו ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"ז ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"ח ס"ק ב' ובמ"ז שם ס"ק ב' ובמ"א סי' תרצ"ט

תרפה סדר ד' פרשיות • ובו ז סעיפים:

א ר"ח ארר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת קורין (א) פרשת שקלים [2]שהוא כי תשא עד ושמת כיור נחושת [3]ופסטיר ויכרות יהוי"ה וסוציאין ג' ספרים באחת קורא פרשת השבוע ובשני של ר"ח ובשלישי קורא פסטיר בפרשת שקלים:

ב [2]בשבת שניה סוציאין שני ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא זכור את אשר עשה לך עמלק ומפטיר פקרתי ארז אשר עשה עמלק:

ג [2]בשבת שלישית שהיא ט"ו באדר מפסיקין ובשבת ד' שהיא כ"ג לאדר מוציאין שני ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא פרש' פרה ומפטיר וזרקתי עליכם מים שהורים (וע"ל סי' תקפ"ג):

ד [1]בשבת חמישי שהוא כ"ה באדר מוציאין ג' ספרים בא' קורא פרשת השבוע ובשני החרש הזה לכם ומפטיר בראשון באחד לחדש:

ה חל ראש חדש אדר הסמוך לניסן בתוך ימי השבוע [4]ואפילו בע"ש מקדימין לקרות פרשת שקלים בשבת שלפניו ומפסיקין בשנייה כדי שתחא פרשת זכור בשבת הסמוכה לפורים שלפניהן [5]אם חל פורים בערב שבת מקדימים לקרות פרשת זכור בשבת שלפניו:

ו [1]ימים שהאו לקבוע בהם ראש חדש אדר וכו' וסימן לשבתות ההפסקה זס"ו ג"ר ד"ו כלומר כשחל ר"ח בשבת מפסיקין בפ' בו וסימן זס"ו ובשחל ביום ב' מפסיקין בו' וסימן כ"ו וכשחל ביום ג' מפסיקין בג' וסימן בד"ו וכשחל ביום ו' מפסיקין בשתי שבתות כ' נו וי"ו וסימן ובי"ו:

ז [1]א"א שפרשת זכור ופרשת פרה אדומה (כ) חייבים לקרותם מדאורייתא לפיכך בני חיישובים שאין להם מנין צריכים לבא למקום ש"ש מנין בשבתות הללו כדי לשמוע פרשיות אלו שהם מדאורייתא: [5]ואם [1]א"א להם לבא למקום יותר קרוב נכנסים ונשמעם:

(מגן כתוב)

תרפה סדר ד' פרשיות • ובו ז סעיפים:

א ר"ח ארר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת קורין (א) פרשת שקלים [2]שהוא כי תשא עד ושמת כיור נחושת [3]ופסטיר ויכרות יהוי"ה וסוציאין ג' ספרים באחת קורא פרשת השבוע ובשני של ר"ח ובשלישי קורא פסטיר בפרשת שקלים:

ב [2]בשבת שניה סוציאין שני ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא זכור את אשר עשה לך עמלק ומפטיר פקרתי ארז אשר עשה עמלק:

ג [2]בשבת שלישית שהיא ט"ו באדר מפסיקין ובשבת ד' שהיא כ"ג לאדר מוציאין שני ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא פרש' פרה ומפטיר וזרקתי עליכם מים שהורים (וע"ל סי' תקפ"ג):

ד [1]בשבת חמישי שהוא כ"ה באדר מוציאין ג' ספרים בא' קורא פרשת השבוע ובשני החרש הזה לכם ומפטיר בראשון באחד לחדש:

ה חל ראש חדש אדר הסמוך לניסן בתוך ימי השבוע [4]ואפילו בע"ש מקדימין לקרות פרשת שקלים בשבת שלפניו ומפסיקין בשנייה כדי שתחא פרשת זכור בשבת הסמוכה לפורים שלפניהן [5]אם חל פורים בערב שבת מקדימים לקרות פרשת זכור בשבת שלפניו:

ו [1]ימים שהאו לקבוע בהם ראש חדש אדר וכו' וסימן לשבתות ההפסקה זס"ו ג"ר ד"ו כלומר כשחל ר"ח בשבת מפסיקין בפ' בו וסימן זס"ו ובשחל ביום ב' מפסיקין בו' וסימן כ"ו וכשחל ביום ג' מפסיקין בג' וסימן בד"ו וכשחל ביום ו' מפסיקין בשתי שבתות כ' נו וי"ו וסימן ובי"ו:

ז [1]א"א שפרשת זכור ופרשת פרה אדומה (כ) חייבים לקרותם מדאורייתא לפיכך בני חיישובים שאין להם מנין צריכים לבא למקום ש"ש מנין בשבתות הללו כדי לשמוע פרשיות אלו שהם מדאורייתא: [5]ואם [1]א"א להם לבא למקום יותר קרוב נכנסים ונשמעם:

(מגן כתוב)

תרפה בשל"ה מהראי לגדל ספרים פרט לתיקה דאורייתא וכ"כ הב"ח וכ"מ בתשובת מהרי"ל סימן קפ"ב וקמ"ז שלא הזכיר אלא פרשת זכור. וכתב מסכי' ק"ח כתב ו"ל בתשובה מהרי"ל סימן קפ"ב דברכות כתב דעשה דתורייתא לקרות פ' זכור בעשרה. וכתוסף שלן כתבו דאין סוס קריאה לתורייתא רק פ' זכור. ובתוספות הקלרות בברכות פ"ב פי' דפ' זכור ופ' פרה חייבים לקרותן מן התורה וכו' וכן בסמ"ק כתב ת"ע זכור את אשר עשה וגם כן צריך ליזהר יותר שמשמעו קריאת פ' זכור כי מתקרית מגילה בזמנה אלא שמשלש לה זכירי בסכי ט"ל. ול"ל ליזהר מלבא סעוד"ל לשמוע מי כתיב בתורה מיקרא דוקא בשבת זה אלא מחכמים תקנו בשבת זו הואיל וזכיחיי רבי בב"ב וסמוך לפורים כדי להסיח הדעת מעשה עמלק למעשה התן כמ"ש הלבוש. וה"ל כשמשמיע בפורים פ' ויבא עמלק נמי זכר מעשה עמלקיותא י"ח ול"ל כרמ"ס כי כ'. ומשום פ' פרה ס"ל דלא הוי מדאורייתא דבחתת אין טעם בקריאתה מדאורייתא וגם לא ידענא היכא ממשי. ול"ל שכנוסה כמ"ש בחי' הרמב"ן ז"ל והקשו שלא מציני קריאת ס"ת בחל"ל שיהא רשי' קורא בתחלה קריאת הפרשיות כגון פרשת פרה ופ' זכור וכיוצא בהן מן התורה ע"כ מ"מ כל אדם יכול לזכור ולזכיר בתוה למען לבוא לעולם הבא. וכמגילה דף י"ח מסתבר פשטא דתלמוד דפ' זכור דאורייתא: ומשמע שם דהם בפ' ויבא עמלק יגא: כתב מהרי"ל בכל ד' פרשיות אין מזכירין נשמות ואומרים לו"ן (ד"מ): יש נוהגין בשנה מעוברת לקבוע תעניה בכל יום ה' מפ' עובדי"ח ת"ת וי"ת גם פ' ויקהל ופקודי ואומרים סומר ישראל וכו':

תרפה (א) פרשת שקלים. דתחר קרא דאת עולת חדש בחדשו תחרם חורש חדש והבא קרבן מהרומה חדשה ומתרגמינן בנ"ם שחדש זה הוא ניסן וכיון שבניסן בעי לקרובי מהרומה חדשה קדמי' כ"ת בתרך כי היכי דליתו שקלים לתקדש ותח"כ פ' זכור קודם קריית המגילה דהוי כמגילה דהוי ס"ס ק"ק עי"ש דכתיב מכרים ומעשים ותח"כ פ' פרה כי היכי דלהזכיר מזרה עתיקים לפרה: (ב) חייבים לקרותן מן התורה ול"ל סי' ק"ח צריכין ליזהר בקריאתה בגבור טפי ממקרא מגילה ת"ע במקרא מגילה עדיפא וכל מלוה נרחת תפניה מ"ח לדעת רוב הפוסקים קריאת תף ביחיד לבל פרשת זכור כתב הא"ר"ס שלשה שחכלו דעשה דתורייתא הוא לקרותה בעשרה ודוחה ל"ת שבתורה דלעולם נהם עשה דתורייתא ומהרי"ל סימן קפ"ב

ני מגן אברהם אורח חיים תרפו תרפז הלכות מגילה מגן דוד סי

תרפו סי ב ס"ק ב ד"ה ואם חל פורים באחר בשבת מקדימין ג להתענות ביום חמישי:

הגה ותענית זה אינו חובה לכן יש ליזהר שלא יתענה בו מיהו אם נהג להתענות בו מנהג טוב הוא ואין לבטלו ואפילו מי שנהג להתענות בו ביום חמישי אם חל יום ראש חודש באחר בשבת אין לו להתענות בו ביום חמישי אלא יתענה ביום ה' שלפניו ואם חל יום ראש חודש באחר בשבת אין לו להתענות בו ביום ה' שלפניו אלא יתענה ביום ו' שלאחריו ואם חל יום ראש חודש באחר בשבת אין לו להתענות בו ביום ו' שלפניו

ביכורים וכתב הרא"ש בתשובה כלל ג' סי' ב' דאפילו בזמן הזה שאין ביכורים מן התורה מ"מ מדרבנן הוא וכן נראה מדברי הרמב"ם בפ"ג מהלכות ביכורים ה"ח ע"ש ולפ"ז אפילו בזמן הזה שאין ביכורים מן התורה מ"מ מדרבנן הוא ואפילו בזמן הזה שאין ביכורים מן התורה מ"מ מדרבנן הוא ואפילו בזמן הזה שאין ביכורים מן התורה מ"מ מדרבנן הוא

ברח"ס סס"ב: ה בלילה שהוא. וס"מ מילה ומגילה אבלבת ס"ם סיתן ריש ניידד לסר אחיכת דבשם שמחם יקדים מילה וכשאין שהות למילה. וכ"כ הטעם דיכול למול בשחרית (כ"ם) עסימן תרל"ג: ן בלילה לו לקרותה. אבל אם הוא מתעכב להמתין עד שיגיע זמן קריאת המגילה ביום יקרא המגילה ביום ולא בלילה:

סגה (ג) וכל זה לא מיירי אלא ך בלילה אבל ביום לעבור אפילו מי שאינו חייב במקרא מגילה (ר"ן וב"י בשם תו' ורא"ש מזרחי) והכי נמי משמע מהרמב"ם ומהטור ומהשו"ע ן בלילה לו לקרותה אלא כך: (מהרי"ל מגילי)

תרפח דין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון ומה חסעיפים:

א (א) כרכים המוקפים חומה א מימות יהושע בן נון נאפי' אינן מוקפין עכשיו קורין בט"ו ואפילו אם הם נחוצה לארץ ויאפילו אין בהם עשרה "בפלגים (פי' בעליס מתלהחים ועוסקים בצרכי צבור) "והוא שהוקף ואח"כ ישב "ואו שישב תחלה על דעת להקיפו אחר כך לאפוקי כשנותץ שישב תחלה על דעת שלא להקיפו (ג) אבל ב "מסתמא מוקפה ונכפוף יקבה) (ר"ן):

ב "יודעין הכפרים הנראים עמהם אפילו אינם סמוכים בגון שהם בתר או שסמוכים להם אפי' אינם נראים עמהם בענין שהם בעמק ג (ג) "ובלבד שלא יהיו רחוקים יותר מסיל ובשושן אף על פי שאינה מוקפת חומה מימות יהושע קורים בחמשה עשר "והואיל ונעשה בו חנם:

ג 'כפרים ועיירות גדולות וכרכים שאינם מוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורים בי"ר:

כרך

מדין קדימה מדקתני קוברין תחלה ותו"ק דקורין דמשמע לי' לישנא דלקמן דאינו חייב בקריאה דמשמע דהרמב"ם לית ליה הא דלקמן דהרמב"ם לית ליה מילי דלחכין להאכיס דהרמב"ם לית ליה מילי דלחכין ולכן נ"ל דהרמב"ם לית ליה הא דלקמן דכרכי דיכיכו תמהני' דלקמן בקונטרי' עב"ל כיון דמתם שכתבתי) דלא כתב הרמב"ם לית ליה מילי דלחכין ולכן נ"ל דהרמב"ם לית ליה הא דלקמן דכרכי דיכיכו תמהני' דלקמן בקונטרי' עב"ל כיון דמתם שכתבתי)

תרפח א מימות יהושע בן נון מקום כל כרכי לחלקכוד לה"י:

ב מסתמא מוקפה כו'. שכן דרך רוב מדינות מקיפין חומ' תחלה וח"כ מיכבין לוחן עכ"ל סר"ן ומקשה דזה הפך מ"ש בסי' ת"ל ומסתם עיירות מוקפות לדירה וכתב הרח"ש בסי' ת"ל דלהקיף מחליט עד שיבנו בתים הרח"ש בסי' כ' וכ"ל דמשום זה ס"ל להרמ"ן דבמי' שבנו בתים החלה ע"כ וכ"ל דמשום זה ס"ל דהעתיק ר"ן ל"ש: ג ובלבד שלא כו'. מדמיקיף לשון הטור ס"מ ס"ל דהלה ובלבד שלא תלטיחוך וכו' אבל נרחה לפילו רחוק סרבה הוי ככרך כמ"ש בב"י וכמ"ש:

שהות

ברח"ס סס"ב: ה בלילה שהוא. וס"מ מילה ומגילה אבלבת ס"ם סיתן ריש ניידד לסר אחיכת דבשם שמחם יקדים מילה וכשאין שהות למילה. וכ"כ הטעם דיכול למול בשחרית (כ"ם) עסימן תרל"ג: ן בלילה לו לקרותה. אבל אם הוא מתעכב להמתין עד שיגיע זמן קריאת המגילה ביום יקרא המגילה ביום ולא בלילה:

סגה (ג) וכל זה לא מיירי אלא ך בלילה אבל ביום לעבור אפילו מי שאינו חייב במקרא מגילה (ר"ן וב"י בשם תו' ורא"ש מזרחי) והכי נמי משמע מהרמב"ם ומהטור ומהשו"ע ן בלילה לו לקרותה אלא כך: (מהרי"ל מגילי)

תרפח דין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון ומה חסעיפים:

א (א) כרכים המוקפים חומה א מימות יהושע בן נון נאפי' אינן מוקפין עכשיו קורין בט"ו ואפילו אם הם נחוצה לארץ ויאפילו אין בהם עשרה "בפלגים (פי' בעליס מתלהחים ועוסקים בצרכי צבור) "והוא שהוקף ואח"כ ישב "ואו שישב תחלה על דעת להקיפו אחר כך לאפוקי כשנותץ שישב תחלה על דעת שלא להקיפו (ג) אבל ב "מסתמא מוקפה ונכפוף יקבה) (ר"ן):

ב "יודעין הכפרים הנראים עמהם אפילו אינם סמוכים בגון שהם בתר או שסמוכים להם אפי' אינם נראים עמהם בענין שהם בעמק ג (ג) "ובלבד שלא יהיו רחוקים יותר מסיל ובשושן אף על פי שאינה מוקפת חומה מימות יהושע קורים בחמשה עשר "והואיל ונעשה בו חנם:

ג 'כפרים ועיירות גדולות וכרכים שאינם מוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורים בי"ר:

כרך

תרפח א מימות יהושע בן נון מקום כל כרכי לחלקכוד לה"י:

ב מסתמא מוקפה כו'. שכן דרך רוב מדינות מקיפין חומ' תחלה וח"כ מיכבין לוחן עכ"ל סר"ן ומקשה דזה הפך מ"ש בסי' ת"ל ומסתם עיירות מוקפות לדירה וכתב הרח"ש בסי' כ' וכ"ל דמשום זה ס"ל להרמ"ן דבמי' שבנו בתים החלה ע"כ וכ"ל דמשום זה ס"ל דהעתיק ר"ן ל"ש: ג ובלבד שלא כו'. מדמיקיף לשון הטור ס"מ ס"ל דהלה ובלבד שלא תלטיחוך וכו' אבל נרחה לפילו רחוק סרבה הוי ככרך כמ"ש בב"י וכמ"ש:

שהות

פרי חדש

סימן תריג

נזנזו עניים כגד מבחות כסגם חפו' חתו יפסק מכח סל סימן זיין בהחזי סגל ביים וכיכ כם ביח ל"ל ומיכיל לנשח כחזיכ"א בחזירה גבוי כחזיכ"א בחזירה ובחזיכ"א בחזירה ובחזיכ"א בחזירה וב

ד שהוא ספק. ועכ"ז צריך לקרות בה בי"ט ובט"ו שספק שם היה חצר כתומה (גמ'): בח"ל יש כרכים שרחבי להסתפק בהן (שלה) ולכתוב בתשובה שלו אין להסתפק בשום בגמרא ורחוקים מלי וידוע שלא היו מיושבים בזמן יהושע: ה קורין כי"ד ובט"ו ושספק חומה (גמ'): ו ולא יבדוק כו'. הקשה הב"ח בשם רש"ל דיבדוק בסניפים מידי דהוי לתעני י"ט של גליות וכו' ע"ש ול"ל דלקמ' דלדוקא על מנת שתקנו חכמים לעשות ספק מברכין לחבל מנ' שלנו עושי' ספק אין מברכין תפילו על ספק דתורייתא כמ"ש בי"ד סימן כ"ח ס"ג: ז זמן קריאה. ועיקר קריאה תלוי ביום י"ד ולא בלילה כמ"ש סי' תרנ"ב: ח יום ע"ז וכו'. וביום שבעת ח' לאדר הוא פרש"י ומפטירין פקודתי (כ"י) ול"ח כתב בשם ר"ל חביב לבעל לאדר מפטירין נ"כ פקודתי ע"ש: ט אין קורין המגילה בשבת. ושולחן וטורים בעניני של יום (עור גמ'): יואין עושין סעודת פורים כו'. ור"ל חביב מלאכת מצות שבת כי המנ' שם מסעוד' עכ"ל כ"ח ור"ל ח"ח קמ"ז ספק בש"ע וכ"ל דרשות דרבי"ח תיקן מוכרחות וגם אין בנו כח לחלק על סירוש ועיין בגמר' דף ל' ע"ח גבי עשייה חכירה ועכ"פ מחמת לקבוץ הוא סיום קריא' המגילה בלילי בגמ': יא יקראנה בי"ג בקיבוץ עשרה. דלמה בזמנה בעי י' ועשרה לא בקשנים (מ"ג): אם עבר וקראה הפרשיות והמגיל' בראשון בלילה ולקריאתן בשני (בל"ה ל"מ ב"ח): יב קורא לה בע"י בלא ברכה (ב"י ס"ל):

תרפט א וכשיש ובלן צריך לקריאתו בכיתו לפני הכתוב':
ב ועבדים. ממעל לפני הן מגשוחרים חרש

ע"כ מן הספרים נרי' למהוג נם סיום המגי קודם ומגיעו בלה"ה הרבה זמני' ליש למנול' דהיינו י"ח י"ב י"ג ולכך' לה מדכתי' בזמניהם הרבה זמנים יוגהם במקום שעושין בע"י מקדימין כגון שחל בשבת. ויש בב"י בשם הירוש' כל החודש עד ט"ו כשר לתגילה וה"ב תלוי בחלוקתו דתלמ"ל מה מועיל מה שקוראו ב"ד תחלה בלה"ה קדימה לעניין זה ע"כ אין חשש גמור ומני בי"ד כיון שסוף לחזור ולקרות בזמנו זה ע"כ: (ה) שם היה לעתו לחזור למקומו בזמן קריאה. פי' על י"ד יוצאי' לה מדכתי' ע"כ היהודים הפרזים היושבי' בערי הפרזות מכלי כתיב היהודים הפרזים לשם ליה למיכתב היושבים בערי הפרזות שם קמ"ל דפרזות בן יומו קרוי פרוז. ומשלה במי מוקף בן יומו קרי מוקף: (ו) ונתעכב ולא חזר כו'. טעות סרית"ם והעור סיה דסולכין לחר הדיע שלו כלכתו מקומו וסניסם שוין ממש דכן כרך שכלך לעירו ודעתו להתעכב שם עד שיחיר היום סל י"ד וכן הוא שנתעכב שם בתחלת היום חל עליו חוב הקריאה של העיר והא פרוז בן יומו אבל אם חזר למקומו שכי כרך קודם היום לא טועיל מה שחשב התחלה להיות בעיר בעת קריאת העיר וכן העיר שכלך לכרך ודעתו להתעכב שם בתחלת יום י"ד וכן הוא שנתעכב שם לרצי"ן זה טועיל לומר שיהיה כבן כרך אבל אם הוא בעל אם וחין שם קריאת העיר וחין מה שיחול עליו. על כן חייב לקרות בעירו. אבל להרית"ם והעור נם בזה נסתלק ממנו מנהג עירו כיון שבשעה שהתחלת זמן הקריאה של עירו היו אם והוא היה בדעתו להיות בכרך ע"כ מפילו אחר לעירו ב"ד קורא בע"י כיון שנסתלק ממנו חיוב שלו בהתחלתו נתבטלה כולה והו בקרא מוקף בן יומו וכ"ש וכ"ש מכתבו שלפי שיטה זו לא דמי פי' דפרוז בן יומו עם פרזים מוקף בן יומו להכי כתיב היהודים הפרזים לשם ליה למיכתב היושבים בערי הפרזות שם שהכתוב נסתלק בעדתו להתעכב שם ביום י"ד בקריאת מוקף שהלך לשם וחל עליו חובת קריאת היום זה על כ"ל ולא הבחתי שיתחדש חיוב זה ביניהם דכשניהם בעיר אחת שבתו' שהיה חובת העיר כיון שקורחין לו ובכן עיר הוי טעמת ג"כ כיון שהיה בדעתו להתעכב עם בעת שהתחילה בכרך ממילא נסתלק ממנו חובת העיר ונתחייב בקריאת כרך שהוי עיר ממש דכרך הרית"ם שהוא שעיף זה נרחה לכיון ע"ד זה דשם לא היה בדעתו לחזור ולא נתחייב בקריאת העיר כלל ומשו"ה נסתלק ממנו חובת קריאת העיר ונתחייב בקריאת כרך שהוי עיר ממש ג"כ כיון שהיה בדעתו להתעכב שם בעת שהתחילה בכרך ממילא נסתלק ממנו חובת קריאת כרך ונתחייב בקריאת העיר שהוי עיר ממש ג"כ כיון שהיה בדעתו להתעכב שם בעת שהתחילה בכרך ממילא

תרפט (א) מס היה הקורא תרס כו׳. במחניית׳ תנן הכל כשרין לקרות המגילה חוץ מהפ״ו רבי יהודה מכשיר בקטן ולא הזמינו לחזוי עד שהתחיל ולהכי כו׳ועיין מה שהקשה כ״ע בתוי׳ קושיתו גדולה היה להם לכל שתרגם לחלק ולהתחיל בתרס מגילה חקקי לך למה מוקי מתני׳ בריש הא כר׳ לתיא דתנן בתוספתא בן בתרס במגילה דלמחר ולעל״ד לכל ניחא דוקא תרס גרע טפי מחיוט שיכול להזמינו. רק שלא הזמינו לחזוי דזהו כר שמינו עכ״פ מהפ״ו בתרס וע״ד שלחו״ל כל הלילה כו׳ מ״ם לעיל בתחל׳ הסני׳ סיינו מפרסים פלוגת׳ דר״י וא״ובי דר״י ס״ל לפיל לכתחלה כשר בק״ם דלא דרים בכלל שמע הזמנו לחוכך כדלהיתא גפ׳ כיס קורת דר״י דרים שמע בכל לשון שתחת שומע וח״כ אין שום לימוד על הסדרן שמינה כלל ממיל׳ כשר לכתחל׳ וה״ם תרס וע״כ הוכיחו לחוקמי מתניתין כר׳ יוסי דפוסל לפי׳ בלה הזמינו כ״ם בתרס כתן ונפוק דחוקמינה מתניתין כר״י ליב דרתב״ע דאחר צריך שיזמנו לחויי שלא״י שמע ובקשה בדבריו דלמשן צריך שמע דוק לכתחלה כרפירש״י וח״כ מביא פסק דשמע לפי דיעבד דהא קרא לח שכר לכתחלה הלח ע״כ דפסקו מפרש דלפי׳ דיעבד היכי דהזמינו תרס בר מיניה דלחו לשמוע לבחרי דהכי דהזמינו תרס לחזוי לשמוע לבל מי שרלוי לשמוע לין הזמינה מעכבת בו ע״כ לין פס רק לחזרה לכתחלה מ״כ מתניתין שלנו דפוסל לח״ק בתרס ניחא לפי׳ לר״י ותרס שלנו וסא דלח מתלק בנחרת תחילה בין תרס לשאר הזמנו דהיינו סוברים דר״י לח ס״ל דרשת בשמע הזמינו לשמוע לחוכך ל״ק דנו לחלק בין לחוי לשמוע או לח וחס נרלה לחלק בין תרס לחוי לשמוע וע״כ כדפרי׳ דיש נריעות דחסדרן שמינו לין לחלק בין תרס לחוי לשמוע וע״כ כדפרי׳ תחילה ולחח ר״י היה לכתחל׳ חסי חו לח היינו מחלקים בין תרס לחוי לשמוע חלח בחרוייהו לכתחלה דווק חסרי דחו לח ידעינו שיש קרח לחל בשמקל דילפינן מקרח דשמע נריעותח דחסדרן שמינה הקרח ודלי שיהל לפי׳ בדיעבד כי סתם לנו הכחוב הפסול ל״ח שהתקח לחמר לעון לכתחלה אבל דיעבד ל״ח ל״ל נריכין חני לחלק הכתו׳ מדבר בתרס דפסול בדיעבד בין לחוי לחוי לשמוע כלל והתקח לחמר לעון לכתחלה מדבר בחוי לשמוע דכל הלילה לבילה כו׳ ול״ב חנח דתתניתין בתרס לפי׳ לי דיעבד פוסל לפי׳ לר״י ול״ג דדרשין דשמקל דשתניתין שמי שיירי לכתחלה דווקא הפוסקין ל״ח שבין לכתחל׳ ל״ח בחוי שמע׳ לכל מלחת בריחת ובסיר ולית בהם ספיק בם״ד:

תרצ (א) בין יושב בעור ו׳ לקורא המגיל׳ עומד לו יושב משמע בדיעבד לכתחלה לח יקר׳ יושב וכירושלמי אמר לפי׳ לכתחלה וסרסים כתב הרא״ש מוציא מאחרי׳ דלח ניחא ליה לחנח עיומד לכתחל׳ ולח בח לו לחנח עיומד לכתחל׳ ולח בח לו לחנח עיומד לכתחל׳ ולח בח לו

אורח חיים תרצ הלכות מגילה

ז וחתי' סת' הקורא לכל העומד שמחוץ לעיר יקרא (כ"י סי' תרל"ב) ח ע"ש. ל"ע דהא כבר כתבו בסי' ג' ותבע' דבעי לומר לתחי' השומע ממנו לא יצא כמ"ש בסמוך: ט בתוכ"כ: פי' ובלבד שיכול לקרות לתוכו כתב: י תיכו יוצא בלעו. דס"ל דהא דתני' בגמ' לכל קורין למעטות בלעז היינו מי שאינו יודע ל"ק (ר"ן) דלא בע"ב): יא מביניס יצאו בדעבד עכ"ל: יב יש נותני' שמע' דלא ידעי בלעז אל תשתחרנים בכתבו ח"ת יקרא התשתחרנים בכתבו בלה"ק ל' לתשור לכתהלה לקרוי בכ' לעזות: יג בלעז לעז' ותני' מקורתי בעבי הימים תשור לקרות בלעז (רשב"ם ח"ב ע"ב): יד מחמיל כגון דקרי ליה ועבי ולא ידע לאסורי סברא: טו צריך סיכון: כתב הרמב"ן סי' תס"ז אחלת אם צריך השומע לכוין בכל תיבה ותיבה בשמיעתו שמעתי מחכם ז"ל סי' תוסס מגיל' ז"ל כיון שמי' תיבה ותמיהני מי לית ליה תפי קורות ועוד דכתי' ועיס יוצאין בתורית תשובה אחת כתם מתוכן רחוק מן הלעז ומ"ה ועוד אחרי הטעם מחוורי כ"ם ומשמע קול מגילה אם עומד חוקה כיון כו' אבל כתם שמבחוק לך אם השמיע בה הקול תיבה ת' אחר בחת אחילו תיבה ת' אחר מי שמוע לית ליה שמע תיבה ת' לית ליה אחר מי יפה בה השמיע מכח הקורת וכ"כ העור סי' כ"ט וכ"י סי' תרל"ב תלת אם שמע ולא כיון בכל תיבה ילית ליה. והרכתי זה לפי שכ"ת סי' תרל"ח לית ליה מתמיע כן: יז עטות אחר. כגון מיוסב יצב ומניפל בפל (כ"י ח"ת): יח הכל בבזמן ת' לית ליה אפי' כדי נתינת אחילו בין אחת לקרוץ שניך לקרות כתורת (תע"ת ד"מ עור) כשיחתר בלילה אסור לקרות אפי' בכדי נתינת (תע"ת ד"מ עור) כשיחתר בלילה אסור לקרות קולו כי אם עיקר הגם (מהרי"ל ד"מ) כשיחתר התורת הוא יעטעט התגילה (תע"ת): יח ופוסקים כתורת אחילו אם שעתיד לקרות (מהרי"ל סי' כ"ו) כשקרת החזן והי' ביד מהרי"ל מגילה בשר לעיין בם היום מביא כרוב (כ"ח): יט וכורכה כולה ומניחה על מקומה וחת"ב מברך (תע"ת מע"ת מהרי"ל) ול"ל למ"ם סי' רפ"ד ס"ו דאין לסלק הספטרים עד שיברך דשתי הבת הסברכה לא קאי על המגילה: כתוב במהרי"ל שלא היה חוסם להכי' הגון (ד"מ) ועכ"ם כשהיין הגון צריך לשתוק כדי שישמעו כולם קריאתו. וכל יחיד יקרא פסוק או כ' מתוך החוסם בעוד שמביין הגון כי אין לאל שלא ישמע מהחזן יותר מכ"ח כורך (כ"ם פה ע"ב): בא שנהגו התיטוקות וכו' ולכתוב כתי' בשעת שהחזרים הגון יתחר סת שמע מהחזן יקח כמ"ם ג': ב וחברך ואם רצה מברך ותח"כ כבר אין לאל שלא יש

א"ח תרצ רצא רצב הלכות מגילה מגן אברהם

תרצא (א) במי שעבר וקרקעו׳ · פי׳ מיקרקעתוס אבל קרקעתוס עלמא פסול כמ״ש במשנה וכן בעור דקרקעתוס פסול וכ״כ ה״ר לחלק בזה וז״ל ודע שבקרקעתוס פסולה וכיתיב בה״ג ובפ״ת בתב הרמב״ם וחה כתב ס״ת תפילין ומזוזות במי שפלח וקרקעתוס כעיר וכתב כל״מ ותע״ב דבניתין מסתבר דמי שפלח לאו היינו דיו כשהעבין בו קרקעתוס שקורין גומח בלעז קרקח דיו עכ״ל ותמהני אלא הבין דברי הב״מ: (ב) גם נהגו אלא לעשות עשור · ברתה העשם דיש מתלוקת בין הגדולי׳ הרחשונים שם לעשות עשור ברתקו לו כפופו ע״כ לח נהגו כלל לעשות עשור כתב הרמב״ן בתשוב בסי׳ תס״ג הקורח המגילה לחוליח הציבור אפי׳ לח המחיט בה אלא תיבה ח׳ חוזר כו׳ משמע בירושלמי בעשות דיהודי׳ החם שות להלשון והענין ח׳ הוח דאינו חוזר כח׳ לאו הכי חוזר אבל בשומעין מ״ל לכוין בכל תיבה ותיבה וכניח רחים לדבר: (ג) וי״ו דוחתח · פי׳ לחוחה רחשה שנחלו בכח׳ ותחה בעין זקיפה שנחלו כולם בוקיפה אחת:

תרצב (א) טהגין לברך ברב כו׳ · בעור כתב בסח רע״ם שחין נוהג הכ״ג בין שכבר אחר תלאיתו ועיין מ״ם בסי׳ קפ״ט רחים מזה לענין ברכה בניעיה דב׳קמ: (ב) בעור שקרח אותה · זה קאי על הברכה וכן הוח בעור דב״ה כתב מסתבר כו׳ סוף סוף הוח מברך על ל׳ מבואר דחברכה קאי חלח שבבל כתב וז״ל ויהו חיינו כו׳ ומשמע שלח שבבל מחעה כו׳ עכ״ל המחע דחגילה קאי גם מה״ז ל׳ פי׳ כן ומקשה לו למה אין לנעור במי שמפסיק בתוך קריחת המגילה ולא ידעתי מקום לזה דוחקו לא מיירי כאן אלא בהפסק בשעת קריחת הברכ׳ אבל בהפסק קריחת המגילה עלמה פשיטא שים לנעור גו אפי׳ בדי׳ת אסור להפסיק בע״ח כמ״ש בסימן תר״ן ס״ב וכ״כ בתילי דעלמא ומ״מ אם שח אפי׳ המגילה עלמה אינו חוזר לרחש דכ״כ רשב״ח שביאו כ״י דלח חוי הפסק רק אם הפסיק בין הברכה לקריחת המגילה:

תשור

תרצב דיני ברכות המגילה · ובו ד סעיפים:

א חקוראו את המגילה שברך לפניה שלש ברכות על מקרא מגילה ושעשה נסים ושהחיינו יובוים עם׳ סימן תרפ״ה אינו חוזר ומברך שהחיינו: הגה ב ויש׳ אומרים דלפי ביום מברך שהחיינו (עור בסח ר״ת והרח״ם בתוס׳ ורא״ש) (וכן נוהגין בכל מדינות אלו ולחדי יכול לברך ובכי קורח) (הגהות מיימוני פ״ב) ולאחריה (א) נוהגים לברך הרב את ריבנו וכו׳ אם לא ברך לא לפניה ולא לאחריה יצא:

הגה ונהגו לומר בגילה אחר הניחת אבל ב בפ ביום (כלבו וב״י בסח פ״ח) ואין לברך אחריה אלא בעשור:

ג ד חאין לשוח (ב) בעור שקורין אותה:

אע״פ

שלנו לכ״ע לא יצא (ב״ח וכ״מ במרדכי וכהג״מ): ש״ץ שחינו בקי בניקוד בע״פ ואין שם מי שיודע להקרות לפ״ץ אומר להתוב המעומים במגילה גרע מניקוד (ב״ח) ומ״ל דאם אין המעומים במגילה מוחר לקרות אלא מעומים כמ״ש בסי׳ קמ״ג: יא יצא · ואין נזהר בקול:

תרצב א ואפחיינו · ויכון בברכת שהחיינו ב״ש על משלוח מנות ומעודה פורים שהם ג״כ מצות (שלים): ול״ל דיכון זה בברכת שהחיינו ביום כי אזמנ ביום וכ״ל דמי שאין לו מגילה לא יברך שהחיינו על משלוח מנות ומעודה דזהו דבר שבחיוב בכל יום וכבל שבחיו״ט דהא לאו חקנו בכלל ברכה עליהם: ב וי״ח דאף כו׳ · דעיקר מצות קריאתה בלילה המגילה שבני לריך להחחיל בחחם במ״ם סי׳ רפ״ל אבל ח״ל לכתך תחלה דיוכל לעשות ברכה בחחלה ובסוף שבבל כמ״ם סי׳ תקפ״ט ס״ג וכ״מ במרדכי סוף מגילה בשם

ר״ח: ג לא ביום · שכבר חמרו פיומים (לבוש): ד אין לכוון · והקורא עלמו רשאי להפסיק כמו בק״ש (ב״ח פ״ב דברכות):

חע״פ

חניחו משום דהתקר כ״ל הפקר ולכאור׳ לא משמע הכי בניעין דף כ״ו נבי פרוזבל ע״ש ומיהו י״ל דהחם הוי מלחת דחיובית שעי״כ מחניין מלהלות וע״ש בחו׳ דדבר שלא פשט חיסורו בכרוב יש׳ראל יכולין לבטל ע״ש ועמ״ש סמ״ע ופ״ב ס״ק ג ולזה נלזה שבעה דינים הרבה מענין התגיעים וכפ״ב ס״ב: כג לריך לחזור כו׳ · חע״ג שיש לוק חלמי׳ מלוה לקרותה בלבור משום כרוב עסוקו (ר״ן ב״ח) עסי׳ תרפ״ט: כה לכתחלה ביחיד · דמשום כרוב עם לח חטרחי׳ ליה למכתב עשרה · והח דמבטלי כל המלות מפני מ״ת בלבור היינו למלוה מן המובחר:

תרצא א כתוב עלמה · מיהו דיו בשרטט שהוא רחוטה שהסופרי׳ בקיאין בזייבר חח״כ (לבוש) עסי׳ ל״ב ס״ו וחק תוכיח פסול בה (זכרונות כ״ה): ב וי״ח שלריך וכ״ם רמ״ח סי׳ ס״ח: ג לענין היקף נויל וחשובות חתי׳ן והלי״ת הה׳ן ויקופ׳ין בכל גופות האותיות בלורתן ובחברות ויחרות: הגה גם נלריך לכתבה מן הכתב (ר״ן) ד ולהוליח כל תיבה מפי קודם שיכתבנה כתו בספר תורה (מהרי״ק) ושוטן כל פרלופים שתותות וחם עלמן ה פתוחות פסולה (הגהות מיימוני פ״ב ופסקי מהרח״י סי׳ ל״ג) ו ובדיעבד אין לפסול מגילה משום חסירות ויחרות דלא נרע מהבחיבו בה בספר תורה (הגהות מיימוני פ״ב וח״ן) כתו שלכתבה סימן תר״ל סעיף ב: ולריכה עשור בס״פה וחלק בראשה כדי להקיפה בו ז׳ · ח שלריכה תנין לי״ח שחינה צריכה: הגה ובהגו לתיינה (ב) גם בהגו שלא לעשות לה עשור בלל בסופה: (מהרי״ל)

ג יעשרת בני המן צריך לכתבם בשירה ולא כשאר שירות שחלק על גבי כתב אלא מנית חלק בין כתב לכתב ואם לא עשה כן פסולה:

ד ז ○ צריך לתאריך (ג) בור״ו דוחזא (בכתיבה ויש לומרים בקריאתה) (ר״ן בס״ם ומהרי״ל ור״י בסח ח״ח) יצריך לכתוב איש בראש רפא ואת בסופה:

ה ○ אם תפרה בחוטי פשתן פסולה:

ו ○ אם השיל בה ג׳ חוט׳ נירים כשרה ובלבד שיהיו משולשות ופני שיש בו פירושים שונים צריך לצאת ידי כלם ויעשה שלשה תפירות בראשה ושלשה בסופה ושלשה באמלעיתה ותפירה אחת בחלק הרביעי: סצה זה ותפירה אחת בחלק הרביעי שכצד האחר:

הגה ואם הין לו נירין יותר מדוע לחפור בגיזר בחוטי פשתן מלבניעין (תפדה (הגהות מיימוני פ״ג ובל בו) אבל אם יש נירין יפסוד כולה נירין והתפירה תהיה מן נירין ולא מבפנים: (ר״יחוסף כ״י פ״ד וב״י בסח ח״ח)

ז ○ צריך להניח שיור בראש הירע׳ובסופה כשתיפר׳ יחד ובשהגו בני:

ח ○ אין קורין ח בגבור במגילה תכתוב׳ בין הכתובים ואם קרא לא יצא ○ אלא אם כן היתה ○ יתירה על שאר חירעות או חסרה כדי שיהא לה היכר אבל (○) היתיר ○ קורא בה ואפילו אינה חסרה או יתיר׳ ויוצא בה ידי חובתו ○ ודוקא כשהיא כתובה בגליון בספר תורה:

ט ○ מגילה שהיא נקורה וכן אם כתב בה בדרך הראשון ט ברכות ופיוסים ○ אינה נפסלת בכך:

י אם אין מגילה כשרה ○ קורים אותה ○ בתוסס בלא ברכה:

יא ○ אם קרא במגילה נזולה יא יצא: הגה ואם מברכים עליה ע״ל סי׳ תרס״ט לענין גולם הפסולים כאן:

מגילה: וכתב ומשמע מהתוספות שם וכן כתב הפוסק בס׳ רבי שמשון ומכיון דאין הכל נוהגין כן נלענה בעיר שהנוהגים כן קורין בה בלילה וביום (עור בסח ר״ת והרח״ם בתוס׳ ורא״ש) ומיהו אין לשנות המנהג ועור בסח ר״ת ורא״ש ורי״ו ורמ״ם ורא״ם ורבינו יונה ורשב״ם ורבינו יחיאל ורבינו ירוחם ורבינו יעקב ורבינו יהודה ורבינו יהונתן ורבינו מנחם ורבינו שמחה ורבינו שמואל ורבינו שלמה ורבינו אפרים ורבינו אליעזר ורבינו הלל ורבינו מרדכי ורבינו אשר ורבינו פרץ ורבינו אברהם ורבינו אליקים ורבינו אליהו ורבינו אלחנן ורבינו אלעזר ורבינו אלחנן ורבינו אלעזר ורבינו אלחנן ורבינו אלעזר

אורח חיים תרצב רצג רצד הלכות מגילה מגן דוד ס"ו

ה ואע"פ שיצא וכו'. ומה שכתב לבניס יכול לשמוע מגילה כת"ס סימן תרפ"ט ס"ב (ב"ח) ועת"ס סי' תקפ"ט ס"כ. וכ"ל דיקראתם לנפשיס אחר יציאת ב"ה אתמה אומה קבלה בקריאת כת"ס רסי' תרפ"ו: ו מפלג החזקה: כ"ל דאפי' בשנת שתר לעשות כן בעיא לו אחת תוכם כת"ס סימן רנ"ד תרי לאחר לאחור דאין סתגלה בשנת: ז מפלג מכתה: אחר שיתפלל ערבית תבל ואין כ"ל להתיר לעשות מעט ויתחיל על סיבת הקריאה כדאתרי' בברכות לא יאחר דרס תוכל קיומעשתוכו' אח"כ תקרא ק"ס. וכתה דכ"ס לעניין קריאת מגיל דחייבי' אפי' אחתעטה סיבה ובטל תקריאתה מהרי"ו כה סהוה עוכה' ונ"ב קריאת' תיב' עפי' סהרי"ו כל התלות נדחי' מפני הצד (ת"ה) ועת"ס סי' תרפ"ו בשם הרח"ו דס"ל חייבי דחביבה לה אחי לחפצה. ומה"ט לה אתרו ללעוד כתו בני בדיקה חזק ע"ל. ס"כ ס"ל דקל מק"ס ואחן דכה כיון דבק"ס ואחן סרי טעמ' כת"ס סימן רל"ה ותל"כ קי כאן. ועוד דעיקר קריי' התגילה כיום. וכ"ל דחמ"ס סיבה רחי"ו לשוטו וכתב אסור לאכול וכו' משתע דטעמיה סריות"ו אין להקל לתלמיד לעורך נגדו. ונתוספתה דפ"ק דסוטה דשב כתב דמגיל' דמי לעולב ושופר וק"ס: משמע מהרי"ל דאפי' חולה לה יאכל קוד קריאת ת"כ כו בו סכנה: ובישום דאסום קלת יכול לשמוע סכיום קודם שבן אחתם אחר שעלה ע"ה עסי' תרפ"ו. ובתב בס"י בשם ת"ח שנהגו להקל קלת תבע"כ דאי אפשר לקרות קלת תבע"כ דבי להקל על התינוקות ואחשובות אלא יתעטו יותר מדאי:

תרצג כתוב בתגהגים שתומרים קדים שלש אחר תפלת י"ח קודם קריאת התגילה וכ"כ מהרי"ל בתשוב' סי' ל"ו בשם הוקח. וכ"כ התו' דף ל' והג"מ דלא כלבוש.

ובתשובה כתב בשם הוקח לומר תני קדים אחר י"ח ותומרים קדים שלש קודם תיכה: וכ"ל דבתשובה כתב ג"כ תני קדים: וכ"ל דבתשובה יאתרו קדים שלש בלא תזי שבן שתוקבל דעת התגהגים ושפי' הקל"ט: א תבל לה בע"י. מיהו אם אתרו אין מחזירין אותו כמ"ש שסי ק"ס דלא כב"ח: ב אין קוראין בו הלל. דבשלמת ביציאת מצרי' אתרי' שללו עבדים ולא עבדי פרעה תבל תכה עבדי אחשורוש אבן: שחריית שבביתין לבה כ"ו ואין אחפילין עד אחר קריאת התגילה (מט"מ מהגהגי'): ג מלין קודם דבתיבו שמן זמילה:

תרצד א כ' מחנות. משלו ולא מבל תעות תעבר (ש"ה ו) ומה שה להוסיף מוסיף מבל תעבר (מהרי"ל בתשו' סי' ל"ו).

ובתוב במחור דלא יקן לבס קוד' פוריס לאחר שלחו להו קודם פוריס: כ בליל פוריס ובמדינתינו נותנין בשחרית קודם קריאת התגילה: ב מבן' וכו'. זהו לדעת הר"ע ברעטור תבל התי' ע"ש בתב בהפוסקים תולקוסו"ל דבן י"ב חייב ובנים פוריס ובסנה"ב בתב דבנים חייבי' ולא ידעתי מל"ל בהיו ותי' במאי בל קטן שהתחיל לבין לקרוא על ידו סוב תינו פוסק במקום שהתחיל לבין לקרוא על ידו סוב תינו פוסק

(ג) אסור לאכול כו'. כתו נבי ק"ס דערבית ות"כ כ"ש שאסור לישן קודם קריאת התגילה בכל"ל:

תרצג (א) ויתן כו'. תיתום הוא זה שהרי ויתן לך שיך בכל תועלת שבת לתר ותתן קדום מ"ם שתירבה דיתתר קדי' לזה ותתן דיום כתן ע"ם דהייט שום התגהגים שיש לומר קדים שלש ותת"כ התגילה ותת"כ תתר הגיה ותתר התגילה יתתר נ"כ קדים שלש וכבר הקפ"ע בגלגום דהיתר יתתר התקבל קודם נתר התפילה כיון בכ"ת ותו היתר יתתר קדים שלש כ"ם ומ"ם כתב שיש ע"ס וכ"ל תני קדים קודם התגילה ותת"כ קדים שלש כמו בכל מ"ם ומכתן תת"כ וכ"ל דגם כתן נתרך לחגיה כן ותומרים ויתן לך תני קדים קודם קריאת התגילה ותומרה ויתן שיך לת קודם בית"ם ותומרי ויסיעטם תתר התגילה ועי' קלי ותומרים ויתן לך פי' נ"כ תתר התגילה ותתר זה מתחיל עניו תתר תני קדים קודם קריאת התגילה דוה תיני כת"ם שלש קודם התגילה דוה תיני כת"ם בגלגום: (ב) ותם לה תתרו ס"ו. בתרדכיסי' ר"מ פתב ז"ל יוסי שתין בהם כו' שויי עליה תוכח סי' ע"ל והבם דבריו שתירין זה תת זה לעניין תניכה ופוריס דתתר תתילה תין מחזירין ונסוף פתב מחזירין מלבד מה שהוא נגד התלמוד בפי' שתין מחזירין וכרכם ג דוליס מוחקין תניכה מחניכ ושתי' שבתב בסוף ודע"ל בתשובה סימן מ"ח כתב שבדול מ' בדורו מבי' פלוק מתק תניכה ותוכחה בסוף ומדהגיה בך תלמה תהוייתו תת דפוריס ערבית ושחרית תן מחזירין תתר דלמ עניף מהפיעם ומחזירין תתר שסעט' פורי' שסעט' התגיות ותכתיבים על ע"ל לישתם ותתם ושתם ותת"כ ותת"ם ותת"ם ותת"ם

(ב) לף לעכ"ם נותנים. מפני דרכי שלום. וחבותר בב"י בשם הג"מ בשר שלא הורגלו בכך זה הנותן פרוטה לעכו"ם גואל לעניים ומרמה בעצמו כלומר מקיים התורות לתכליות:

תרצה (א) חייב לזכר לכבוד מיכו. רבים רוצים לתרץ ולפרש מה הכוונה בזה

ולא מהייבלעד"ן לפרש"י בדרך זה הדרך אחר לתת שבח לו ויתכבר על מנת בפולה שעשה עמהם הש"י בתורעות שהביא הוא ית"ש על הגן ולזו לא נתכוון מרדכי שלא יהיה מיטל עם כל ישראל לדייקו שלא שבחו למרדכי בגדולה מאוד והשבחה יתירה ע"כ תאר לדיך לכשאני עד שלא ידע מעלתיכו הן אחר הגן שזה מפלה שלו לברוך מרדכי שזה מעלתיכו שניים. הכוונה מדאחר עד דלא ידע בכלל שקר שכרוח שלו ידע וגתן בחתי"ן זה נתכוונו שלא יפסיק מילתן שבח ע"ז בשמחה עד שיבוא לידי כך שלא יבחין עוד ולא שעור מה בגלע"ד: (ב) וי"ת שלא בשתכר וכו'. והא דאחר רבה מגה עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי (°) (מהרי"ל) ואחר שהרבה ואחר השמעים וכלכך סיכוין נגו לשמים. ואין להתעכות בפורים מלבד ד' תעניות תלוים ופ"ע סימן תקפ"ה וסימן תק"ע. ים כתבו לללום בגדי שבת ויום טוב בפורים וכן נכון (מהרי"ל) ונוהגים לעשות סעודה פורים לאחר מנחה וערבית ילפללו בליצה ומפללים מנחה תחילה בעוד היום גדול. ד' ורוב הסעודה ליכה להיות ביום (מנהגים) ולא כמו שנוהגין להחמיל בשוף לעוב ועיקר הסעודה היא לילה"ן וכמה פורים היום אפי יעשו הסעודה בתחרית הפוסקבוד שבת (מנהגים) ומי שרולה לעשותה תחרית בשחרית הרעות ניהו (ת"ה) יש לומרים שיש לעשותה בשחרית ולא בלילה. ויש לומרים שיש לעשותה בלילה ולא ביום. ו' ורעיונים בפורים יוכר לוראונים בשחרית הסעודה וסוף לילה ביום לעשות ב' מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה וסוף לילה ביום (כל בו) תורה וסמחה ודכתיבן תורה זו מגילה. ומי שיש לו ספק בפורים יעמיד בשעותיו ויעשה בלילה לא"ם אחרון שחשב ברבוני מערבים ויש נהגו שלא לאכול בשר בלילה שלא יטעו ויחשבו שהוא עיקר סעודת פורי" (כל בו) ואין נוהגין כן:

ב מעשה בתורה. כן כתב מהר"י ברי[ן] מהא דגרס' פ' קרב אשר הוה יהיב קציח ר"ג אסר אמאי לא אתו רבנן לבי מדרשא וכו' ל"ק הא ש"מ שקעור פורים ריוחה ת"ח ש"מ כיון דדרשין אורחי זו תורה מצוה לעשות בתורי קודם הסעודה והיא מגיעה עליו שלא יארע לו קלקלה בסעודה ע"כ. ג ראשונה ניין בשו"ת רא"ש סי' קל"ב ואם שכח לומר על הנסים בב' המ' כשגיע להרחמן אומר הרחמן הוא יעשה לנו נסים כשעשית לאבותינו וכו' ביבמ' מרדכי ואחר וכו' (כל בו) וכבר נתבאר בס"ן קפ"ו בסי' תרע"ב. ואם שכח לומר על הנסים לגבי אין מחזירין פרלעיל סי' תרס"ד ס"ב בסעודת פורים אומרו (רשי"ל) סס"ם סימן תתרי"ב ועיין בח"א סימן תרס"ב ועיין בת"ח סימן ליה:

פרי חדש

סימן תריו

בחכוי סתירה מסוגיין שתיכו התוספ' פוכר כי השוי' מהגה סכוחים כרשם מכלכוש ס"ק כרמ"ם קרבן מיכו מכוי ס"ק ויפיכו ליפתח בו כי"ם וכ"ל לעיל סימן תרפ"ה ס"ק ב' ועיין בח"א סי' תרפ"ה ס"ק ב' ובמ"ב סי' תרפ"ה ס"ק ב' ובמ"ב סי' תרפ"ה ס"ק ב' ובמ"ב

תרצו דיני הספר והעניה ועשיית מלאכה בפורים, ובו ח סעיפים:

א פורים מותר בעשיית מלאכה ובהקום שנהגו שלא לעשות אין עושין (והחידושי הגהו א) (א) בכל מקום שלא לעשות (כל בו)

ב והעושה אינו רואה ג סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם אלא אם הוא בנין של שמחה כגון בית חתנו לבנו או אפרנקי של מלכ' רשרי: כגון ומותר לעשות כל מלאכת מצוה כגון לצורך פורים ד פסקי כלבו וכן מותר לעשות לצורך פורים: (מ"מ סימן ק"כ)

ג אפילו במקום שנהגו לא נהגו אלא ביום מקרא מגילה בלבד אבל לאסור את של זה בזה אינו מנהג:

ג יום ר' ויום ט"ו ה אסורים בהספד אותענית לכל אדם בכל מקו' ו בין לבני ברכים שהם עושין ט"ו בלבד בין לבני עיירות שהם עושין י"ד בלבד ז ותשמיש מיטה נשים בהם שכלם עונות כאחת ומפסקות שמכות כף אל כף אבל לא מקוננות שתהא אחת מדברת וכלן עונות אחריה נקבר חסת לא מענות ולא מקוננות (ט):

ד שכל דברי אכילות נוהגים כחנוכה ופורים:

ה ז ומ"מ יש לנהוג בכניסת לשמות בתענית מגילה (תוספות פ"ק דמועד קטן) ואם יוכל למסוף מגין לניחם לקרות המגילה בדיוק עמי (מהרי"ל)

ו (כ) וי"ח שאין מלאכות נוהג בפורים לא בי"ד ולא בט"ו (כהר"ם ומכהניים) וכן נוהגין ואפילו מלאכות שיכח בחנוכה מפני פורים (ד"ע) אבל ח דברים מלנעשות נוהג ואף על פי שאינו נוהג בפורים ט שואה לו נפקיע שנעשה בפורים יט שאין נוהג בשאר י"ד שאין מלאכות נוהג בהם אבל יש נוהגין שלא לעשות מלאכות יום הקהל בלבד מפני פורים (ד"ע) אבל ח דברים שנעשה נוהג ואף על פי שאינו נוהג בפורים י

תרצו (א) ומצוות בהספד ותענית. דתנן תלין בין לחד דחשון לעניין קריאת המגילה ותחנות לגבי יונים ודייקי' הא לעניין הספד ותענית זה וזה שוין. והי"מ ל"ד זה קריאת' שברייתא מס קראי מגילה ותענית שמגה כו' דכתי דוקא מס שוין לעניין הספד ותענית לכל בשאר מנים משובחות שלא קראו המגילה בי"ד של לחד דחשון תלוקים גם בהספד ותענית דברחשון מותרי': (ב) ת"ח ירבה קלת בסעודה כו'. בהג"ה מקנ"ן מי' קנ"ח בתב דים להרבו' ורבינו יחיאל מפרי"ם רגיל להרבות ולהזמין בני חרס בתחנות לשון החמנה אין בין לחד בי' ופיר מפיים רמ"ח כאן ועוב לב משתה תמיד:

הגה והשגה כשברה רחמנה. ·ת מפייב לברכות נפשה ומפה א ני' ד שבחר רחמנן (פור כפס הרי"ף) זאין מוסגנין כן (ב) שכל מקום שדבה קלת בסעודה כדי לגלות ידי שמחמירים (הג"מ כפס ס"ק) : ב ושוב לב משתה תמיד:

תרצו א"א תחינה כי"ר וש"ז שבאדר א' ודין תענית והספר בהן. ובו סעיף אחד:

א ·ת יום י"ר וש"ז שבאדר ראשון אין נופלין על פניהם ואין אומרים מזמור "ענך ה' ביום צרה (א) ואומרים בהספד ותענית אבל שאר דברים אין נוהגים בהם יש אומרים דאף בהספד ותענית מותרים:

תרצו א כי"ד שבאדר רחמנן. ולכולי עלמא אין אומרים על הניסים כיון דאין קורין בהלל ואף בתפלת ערבית דפורים אין אומרים אותו. ואף לדלא קיימא לן כן בכל מקום נהגו כולי עלמא מודיעים דאין אומרים אותו: ב ושוב לב משתה תמיד. בשמחת מצוה מלקיט להעמיד. לוימלא שתוק פימו. כמהרש"ל פימינו. אמן:

תם ונשלם. שבח לאל בורא עולם: ברוך הנותן ליעף כח. ויוליכנו באורח חיים ומעשה ידינו יצליח:

ראשי תיבות בספר זה

א"א אבי אסף. אי אומרים. אין אומרים. אה"ר אחסנת רבים. א"ב אין חיכה בנייהו. א"ד אין חיכה דאמרי. אין דאמרי. א"ח אי הכי. אילימא הכי: אח"נ אין הכי נמי: אח"ר אחסנה רבים. א"ו אין חיסור וקיימר. מדם ומה: א"ן אות זכוב: א"י ארץ ישראל. אמר יהי: אי"ר אמן ברוך הוא: א"כ אלמלא כן: ראמ"ר אליה מורה: האר"י כרב אלפס ר' יצחק לוריא: א"ל אמר לי. אין לומר. אין להקשות: א"פ אלמלא פרם: א"צ אין לריך:

ב"א בני מדם: בא"י בורא ירות"ל ברוך אתה ה': בג' בגמרא: ב"ד בית דין. בן דוסתי: ב"ה ברכת המזון. ברכת התורה. בין השמשות. בית הכסא: בה"כ בית הכנסת: בה"ק בית הקברות: בה"ג בעל הלכות גדולות: בה"ז ברכת הזבון: ב"ן בשר ודם: ב"ן בניהן וחב: ב"ח בית חדש: הרב"י הרב יוסף: בב"א בלאה"ה בלמה הכי: ב"מ בר מלוה. בר מילן: בנ"ר בורות ספוות רבות: בפ"ע בפני עלמו: ב"ש בית שמאי. ברוך שאמר: ב"ת בית המקדש. בל תוסיף: בת"כ בתוך כלי:

ג"מ גדולת מרדכי: ג"ט ג' ספרים: ג"פ ג' פעמים. ג' פסיעות: ג"ק גילוחי קרקע:

ד"א דבר אחר. ד' אמות: ד"מ דברי משה. ד' מיל: ד"ר דברי רבותינו: דרב"ן דברי רבינו גרשום: דשי"ט דבר שיש בו מחילין: ה"ב הבאה בעזרה: הג"מ הגהות מיימוני: הג"מ הגהות מהגיונים: הג"נ הגהות נמוקי: הג"ש הגהות שערי דורא: ה"ס הר סיני: הי"ב הלכות ברכות: ה"מ הפסד מרובה: המ"ה המלוים מתביעו עלית בתרים: ה"ק הלכה קטנה: הרז"ה ה"ר זרחיה הלוי: הרא"ה רבינו אברהם הלוי: ז"א זה אומר: ז"ב זוקא בפיפים: זט"ה בא"ה ו' פוני בית עמד אבני העזר: ח"ל חוץ לארץ: ח"מ חלקת מחוקק: ח"ה חול המועד: חזק"ה חזקיה המלכא: ט"א טעם אחר: ט"ס טעות סופר: י"ל יש לומר. יש להקשות: י"מ י' מחברות: י"נ יש נוסח: י"ש יש ירחה פנים: ישי"ש יש של שלמה: כ"כ כל כך. כן כתב: כ"ד כדיתר דמי: כ"ה כדבור הבריות: כה"ג כנסת הגדולה: כ"ן כן זה: כ"ר כנסת ישראל. כי יניחך: כ"מ כסף משנה. כן משמע. כן מוכח. כל מקום. כן מנחתי. כוכם משקה: כ"ע כולי עלמא. כלי עניבה: כ"פ כן פסק: כ"ר כנגד ראשו. כלי רחמן: כ"צ כל צרכו. כל צרה: כ"ש כל שכמותו פס: כ"ש כל שהוא. כל שכן. כלי שני: הבוונות ספר כוונות האר"י: ל"ד לא דמי. לא דוקא: ל"ח לחם חמודות: ולמ"ה ולמה הדבר: ל"ל לעמוד לנחת. למה לי. ליכא למימר: מ"א מתיר אסורים: מ"ב משנה ברורה: מ"ג מגיד משנה: מבע"י מבעוד יום: מ"ה ומה"ג מסיק הדא ומוריד הכא: מהר"ק מהר"ר יוסף קולון: מהרי"ח מה"ר רבינו חיים ויטאל: מהרי"א מהר"ר יצחק אלפנדי: מהר"ם מהר"ר מאיר מרוטנבורג: מהרי"ל מהר"ר יעקב הלוי: מו"ח מורי ורבי חתי: מ"כ מכתם כהן: מכ"הב מלא כל כתרן כבודו: מ"מ מעה מעה: מ"ס מסכת סופרים: מ"ע מלות עשה. מעבדול עון: מ"צ מעבלי לרק: מ"ק מסכת קטנה: מ"ש מלות סופרים. מי שמתו. מה שכתבתי. מולני שבח מלות עשה:

נ"י נימוקי יוסף: נ"צ נהלת בני:

ס"ג סעודה גדולה: סה"א סלקא דעתך אמינא: בסה"ת בספר הת"ם: ס"ח ספר חסידים: ס"ל סבירא ליה: ס"ק סעודה קטנה: ס"ת ספר תורה. סופי תיבות:

ע"א על אמה. עור אחרת. ע"ה עמה הארלה. עמקבתך. עבודת הקודש: ע"ת עירובי חצרות: עכ"צ ש"ת על כל צרה שלא תבא: ע"ע עיבלה ערוכה. עפני עבד: ע"ש עולה שבת. עיין שם. ערב שבת. עדות אחר. על שם: ענ"י על נשילת ידים: ע"ת עולה תמיד. עירובי תחומין:

פ"פ פתחון פה: פ"ג פיקוח נפש: פ"ש פדיון שבוים: פש"נ פת שלא נגעו בה פ"ת פי תקרא:

צ"צ תשובת שמת לדיק: צ"ג לוסנלים: צ"ה לחת הכוכבים לורת הפתח: צ"ו נשון ורבוים: צל"ע לריך לי עיון: צו"ן לדקתך ולדקתך:

ק"ל קל להבין: קב"ל קל מסתבר לן:

ר"י רבי יהודה: מהר"י מהר"ר יעקב וויל: רד"ר רבי דוד כהן: ר"ש ר' שמעון: רי"ף ר' יצחק פרלני: רמ"א ר' משה אשכנזי: ריא"ז ר' יצחק מדרגי: מהר"ש"א ר' שמואל הילוים: רמ"פ ר' מאיר מלובוה: רשד"מ ר' שמואל די מודינה: ר"ח רוח חיים: רלם מדם שאצ"ל שלריך לומר: מלריכה לגופה: ש"ג מלפי גיבוריים: ש"ד מפיד דמי: מפיכת דמים: ש"ה מלתי הכי: שיר השירים: ש"ו מפי ורבו: ש"ב מפתי כהן: שב"ג מירי בנסח גרולה: ש"י מל יד: מתרות יוסף: ש"ל מבולי לקא: של"ה מני לוחות הברית: ש"ע מפיבי עברת: ש"ר מל רלם: ש"ש מיסבלוס: מס מתים: מופר מבר:

תא"ן תוללות מרדכי ומוה: ת"ד תמים דעים: תה"א תחית המתים: תורת הבית: תולמ"ה תעשה ולא תעו בעמוי: ת"ח תלמיד חכם. תענית חלום. תורת חיים. תורת משלת: ת"י תומת יסוד: תוספות יום טוב. תומת יסריס: תכ"ד תוך כדי דיבור: תע"ב תבנה עליו ברכה: ת"צ תענית לבור: תר"י תלמידי רבינו יונה: תש"י תפילין של יד: תש"ר תפילין של ראש:

תרעא ס"א

נרסינן בפ' ב"מ אמר רב כהנא ברגיל במר הויין ליה בנים ת"ח וסיים ר' דכתיב כי בר מנוס ותורה אור ע"י בר מנוס דשנת אם אמנם כח אור לתורה ויראתה דמי דכתיב כי בר מנוס ותורה אור ע"י בר מנוס דשנת אם לא אמר בר כהי הוה • אי נמי נקט כהי משום דכהי מנוס דכיון דאיהו הם הוה כהי ת"ח ואומות ג"כ למנות פילה שבעלו מכם זוהב לתרתי מיבעי לו בנים לעולם ויהיו ת"ח ויהיו דכתיב ותורה אור כו' ואמרו הלא קלי לרשעה למי פקיים בר מנוס הלא דקדוק עירי בחרי נגרי ועוד סברי ואקוק ממלכך שיזכה לבנים יזכה לתורה ג"כ וכיון דאמר הלא מקדים אור לאור כי היכי דתקפי' כרישק והק' (ס"ב) סם ת"ח מנוס בר מים וכיון דאמר והמה דרכין בר לכל חסר ואחד והמלכדרין מן המהדרין ג"כ תופרים יום ט' מלניק ח' מכלן ואילך מוסק ואוכלך וב"ם מוזמרים יום ט' מלניק ואילך מכלן ואילך מוסיף ואוכלך ומסטרת דכרייתה מסטא דהמלכדרין מן המהדרין מלניק ואילך מוסיף מעטין בר לכל חסר ואחד ועוד מוסיפין לו מתחיל למר כדלתים ליה ולמר כדלים ליה וזו היא מימרא דרמב"ם ז"ל לכל אחד כתבו דב"ש ובה"ל מלניק ח' מכלן

להוי הדלקה ויצרך פלוגי ובלקמן בסי' תרע"ג בהגה: (° ופ"מ ובלבד שיתן בה שמן וכו') מסתברא דוקי מיירי דאיכא מדורי דמשמע ערבי מיהו משמעות לבר נעשין כמו ס"ב: כתב רמ"א בתשובה סי' ס"ב ושיר כשמחשיך ומצה אין לו לאכול ולא ללמוד עד שידליק ואם שכחו ונזכר אחר שהלך לביתו אינו חייב לחזור ולהדליק שם כשעושה זה משום שהלך בדרך ואינו חייב לחזור ולהדליק אלא אם כן נתכוין בשעת הדלקה שלא יהא לו צורך בנרות אלו אלא לצורך מצוה זו ואפילו אם

תרעה ס"א ס"ק ד' הלקט עושה מלאכה בנשף וכו') מוכיח שם בסוגיית התלמיד ויש לו הלך גרירתו עושה מלאכה ולא נהנה לו נהנה ואפילו בשבת וכו' בשבת עסק לחייבין ג"ו מי הלקט לו נהנה ואפילו בשבת עושה מלאכה לחייבין ס"ק ד' לחייב ע"ז עשיית מלאכה דולקת ובולבת כל היום כולו ס"ק ד' ומלקט הלך ב"י הלקט עושה מלאכה ספר חת"ס נהנה עושה מלאכה ואפילו מכבה ומבעיר ומכיה ומלקט מביעי ליה והקטן בתו' מי נהנה עושה מלאכה ואפילו מכבה ומבעיר ומכיה ומלקט חת"ס ותירוצו דמיירי שהלקט מתחילת לגורך שבת ולא גרע דולק' ומותרת מהלקט חת"ס ותירוצו דמיירי שהלקט מתחילת לגורך שבת ולא גרע מהלקט חת"ס דנהנה בשעת הלקט אע"פ דאין הנהנה עושה מלאכה ולא נ

לו קודם שתדבק בשפתו בסוף כסדר וכמו יום לו לחר שתדבק בשפתו בתפלת כסדר תיכף לסיום מלירה לנו לפי שלאחר שכא עליו מלפעלה ולחי מלפעלה (ולחר זמן זה שבולבת ותתרחק מן הכשפים לפי שבגלגל הלבנה הוא תיכף בשעלה החפה לו היפוך מכח שחור לה ומעלה וגם לשפה לגלה בחלק תלבנה מחוסר תפעליהו ותתחזקו ולל עוד שתתרחקת יותר מלירה לנו עד שתדבק בחדש ובזמן פרי עונתן שפ"ה ברחיה היו מחזנין ושולשין שעה מיתקנן בו ביום שפשה בדקדוק כרכם לפל אם שלחו שתצרים שכבין ושולשים שעה קיבנן הוא גלה דקדוק חנה שפשכנם בתפעליו והוא הנקרח מולד וכתשבון שלחו מחצנים ביום הוא הנקרח עיבור: ומיתקנן בירח ושתקנה לפי מחצון זה עד שיתקנו פשם שניה בשכבה שלאחרי השעה ועשרים יום ושתים עשרה שעות ושבע חלות שלפשם ושתים עשרים הלקים שתתר"ף שפשם פשה פשעה ר"ג וה היה חשון שבין לפני מולד ושולד וזה כוחן שפשה של גבנה: ליתן לך היה חדשה של לבנה חנה ר"ם יפים ולל שתי שלישיות ג' וחשורי לשולם לחתל' שבקופה וחפכ"ם שפחות ר"ט ג' שלישיות ל' וחשורי לשולם לחתל' שבקופה שלחר"ט ג' ושתל"ג נשתר לל מולד חגיגה ר"ה ג' ושתל"ג לבן לל היודע מולד חדש ל' ורואה לידע מולד של חדש שלחריו יהי עניו לו ר"ה ושתל"ג ושבקופה ר"ט ג' ושתל"ג נשתר לל מולד ד' ג' שכ"ט שכחוסיף עליו לו' ר"ב ושתל"ג יגיע לך מולד חשון ביום שפשה בשעות ושלשים חלק ושתים עשרה חלות: כיון שיתחזון חדש לחר כוח לו ר"ב ושתל"ג לשפה שפוסיף שליו ר"ב חדשים שפשה יתרוחב שפים שפר פשים לו ר"ב ושתל"ג שפשה ל"ף יפים ושפשה שפות ושתים"ו חלקים ושכחשלוך ס"נשפשה ד' ד' שפשרים לירך חרבע יפים ושפשה שפות ושתים"ו חלקים ושכחשלוך ל"ם חקל"ו ושם היה שפשרים שכחשלוך על הפשוטה כ"ם ר"ב חשל"ג ושתל"ג יגיע לך מולד חשון ביום ושתים עשר

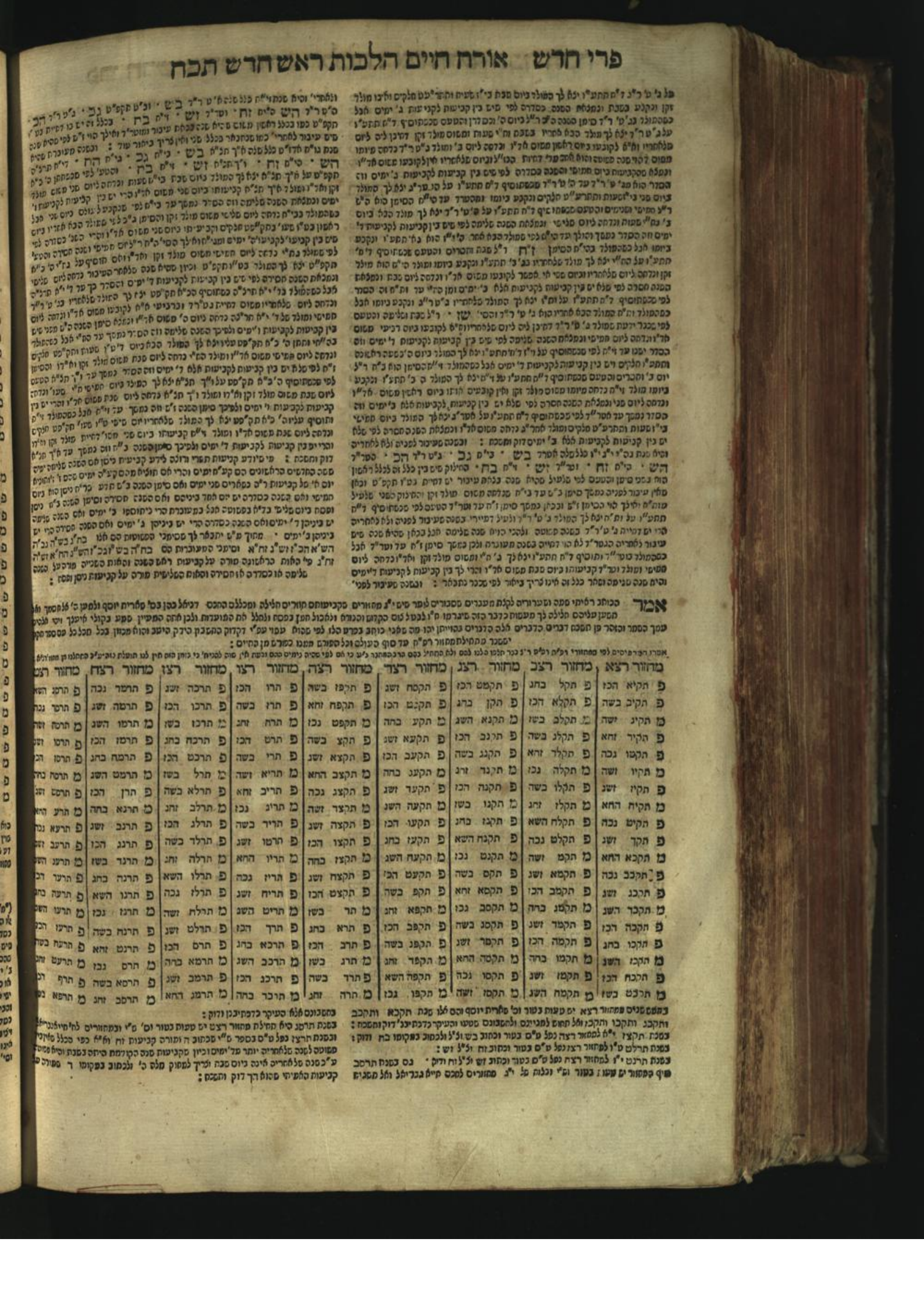

מחזור ש	מחזור שא	מחזור שב	מחזור שג	מחזור שד	מחזור שה	מחזור שו	מחזור שז	מחזור שח
פ תרפב בשה	פ תשא הכז	פ תשך זשג	פ תשלט בשה	פ תשנח הכז	פ תשעז בחג	פ תשצו הכז	פ תתלו זשג	פ תתלד בשה
פ תרפג זחא	פ תשב בשה	פ תשכא הכז	פ תשלא הכז	פ תשנט בשה	פ תשעח הכז	פ תשצז בחג	פ תתיו הכז	פ תתלה זחג
מ תרפד נכז	מ תשג זחג	מ תשכב בחה	פ תשלב בשה	מ תשס זשה	מ תשעט בשז	מ תשצח השג	מ תתיז בחה	מ תתלו נכז
פ תרפה בשה	פ תשך הכז	פ תשכג זשג	פ תשלג זחג	פ תשפא זחא	פ תשף בשה	פ תשצט הכז	פ תתיח זשג	פ תתלו בשה
מ תרפו זשג	פ תשה בשה	פ תשכד הכז	פ תשלד הכז	פ תשפב נכז	פ תשפא זחא	פ תת בשה	פ תתיט הכז	פ תתלה זשג
מ תרפז החא	מ תשו זחג	מ תשכה בשז	פ תשלה בשה	מ תשפג נכז	מ תשפב נכז	מ תתא זחג	מ תתך כהה	מ תתלט החא
פ תרפח גכה	פ תשז הכז	פ תשכו בחג	פ תשמ זשג	פ תשפד כשה	פ תשפג כשה	פ תתב הכז	פ תתכא זשג	פ תתם גבה
מ תרפט זשה	מ תשח בשז	מ תשכז השג	מ תשמא החא	מ תשפה זחג	מ תשפד זחג	מ תתג בשז	מ תתכב השג	מ תתמא זשה
פ תרץ זחא	פ תשט בשה	פ תשכח רכז	פ תשמב זשג	פ תשפו זשה	פ תשפה השא	פ תתד בחג	פ תתכג הכז	פ תתמב זשג
פ תרצא גכה	פ תשי זחא	פ תשכט בשה	פ תשמג זשג	פ תשפז נכה	פ תשפו נכה	פ תתה השא	פ תתכד בחג	פ תתמג הכז
מ תרצב זשה	מ תשיא נכז	מ תשל זחג	פ תשמד הכז	מ תשפח החא	מ תשפז זשה	מ תתו נכז	מ תתכה השג	מ תתמד בחה
פ תרצג זשג	פ תשיב בשה	פ תשלא הכז	פ תשמה הכז	פ תשפט נכה	פ תשפח זשג	פ תתז בשה	פ תתכו הכז	פ תתמה זשג
פ תרצד הכז	פ תשיג זשג	פ תשלב בשה	פ תשנא הכז	פ תשצ זשג	פ תשפט הכז	פ תתח זחא	פ תתכז בשה	פ תתמו הכז
מ תרצה בחה	מ תשיד החא	מ תשלג זחג	מ תשנב בשז	מ תשצא השג	מ תשצ בחה	מ תתט נכז	מ תתכח זחג	מ תתמז בחה
פ תרצו זשג	פ תשטו נכה	פ תשלד השא	פ תשנג בחג	פ תשצב הכז	פ תשצא זשג	פ תתי בשה	פ תתכט הכז	פ תתמח זשג
פ תרצז הכז	פ תשיו זשג	פ תשלה נכה	פ תשנד השא	פ תשצג הכז	פ תשצב הכז	פ תתיא זשג	פ תתל בשה	פ תתמט הכז
מ תרצח בשז	מ תשיז השג	מ תשלו זשה	מ תשנה נכז	מ תשצד השג	מ תשצג בחה	מ תתיב החא	מ תתלא זחג	מ תתן כשז
פ תרצט בדג	פ תשיח הכז	פ תשלז זחא	פ תשנו בשה	פ תשצה השג	פ תשצד זשג	פ תתיג גבה	פ תתלב השא	פ תתנא בחג
מ תש השג	מ תשיט בחה	מ תשלח גכז	מ תשנז זחג	מ תשצו בשז	מ תשצה השג	מ תתיד זשה	מ תתלג גכז	מ תתנב השג

מחזור שט	מחזור שי	מחזור שיא	מחזור שיב	מחזור שיג	מחזור שיד	מחזור שטו	מחזור שיז
פ התגג הכז	פ תתעב זשג	פ תתצא נכה	פ תתקי השא	פ תתקכט בחג	פ תתקמח הכז	פ תתקסז זשג	פ תתקפו בשה
פ התגד בשה	פ תתעג הכז	פ תתציב זשג	פ תתקיא נכה	פ תתקל השא	פ תתקמט בשה	פ תתקסח הכז	פ תתקפז זשג
מ תתגה זחג	מ תתער בשז	מ תתצג השג	מ תתקיב זשה	מ תתקלא נכז	מ תתקן זחג	מ תתקסט בחה	מ תתקפח החא
פ התגו הכז	פ תתעה בחג	פ תתצד הכז	פ תתקיג זשג	פ תתקלב בשה	פ תתקנ זשג	פ תתקע זשג	פ תתקפט נכה
פ התגז בשה	פ תתעו הכז	פ תתצה בחג	פ התקיד הכז	פ תתקלג זחא	פ תתקנא הכז	פ תתקעא הכז	פ תתקץ זשג
מ תתגח זשה	מ תתעז בשז	מ תתצו השג	מ תתקטו בחה	מ תתקלד נכז	מ תתקנב בשה	מ תתקעב נשז	מ תתקצא השג
פ תתגט זחא	פ תתעח בשה	פ תתצז הכז	פ תתקיו זשג	פ התקלה בשה	פ תתקנג זחג	פ תתקעג בחג	פ תתקצב הכז
מ תתה נכז	מ תתעט זחג	מ תתציח החא	מ תתקיז החא	מ תתקלו זשה	מ תתקנד הכז	מ תתקער השג	מ תתקצג בחח
פ תתסא בשה	פ התף הכז	פ תתציט זשג	פ תתקיח נכה	פ תתקלז זחא	פ תתקנה בשז	פ תתקעה הכז	פ תתקצר זשג
פ תתסב זשג	פ התפא בשה	פ תתק הכז	פ תתקיט זשג	פ תתקלח נכה	פ תתקנו בשה	פ תתקעו בשה	פ תתקצה הכז
מ תתסג החא	מ התפב זחג	מ התקא בשז	מ התקך השג	מ תתקלט זשה	מ תתקנח נכז	מ תתקעז זחג	מ תתקצו בחה
פ תתסד נכה	פ תתפג השא	פ תתקב כחג	פ תתקכא הכז	פ תתקם זשג	פ תתקנט בשה	פ תתקעח הכז	פ תתקצז זשג
פ תתסה זשג	פ תתפד גכה	פ תתקג השא	פ תתקכב בחג	פ תתקמא הכז	פ תתקס זשג	פ תתקעט בשה	פ התקצח הכז
מ תתסו השג	מ תתפה זשה	מ תתקד נכז	מ תתקכג השג	מ תתקמב בחה	מ תתקסא החא	מ תתקפא זחג	מ תתקצט בשז
פ תתסז הכז	פ תתפו זשג	פ תתקה בשה	פ תתקכד רכז	פ תתקמג זשג	פ תתקסב נכה	פ תתקפב נכה	פ תתר בחג
פ תתסח כחג	פ תתפז הכז	פ תתקו זחא	פ תתקכה בשה	פ תתקמד הכז	פ תתקסג זשג	פ תתקפג נכה	
מ תתסט השג	מ תתפח כחה	מ תתקו נכז	מ תתקכו זחג	מ תתקמה בשז	מ תתקסד השג	מ תתקפד זשה	
פ תתע הכז	פ תתפט זשג	פ התקח בשה	פ תתקכז הכז	פ תתקמו כחג	פ תתקסה הכז	פ תתקפה השא	
מ תתעא בחה	מ תתץ החא	מ התקט זחג	מ התקכח בשז	מ תתקמז השג	מ תתקסו בחה	מ תתקפו נכה	

מחזור שיא	מחזור שיב	מחזור שיג	מחזור שיד	מחזור שטו	מחזור שיז
פ תתצא נכה	פ תתקי השא	פ תתקכט בחג	פ תתקמח הכז	פ תתקסז זשג	פ תתקפו בשה
פ תתציב זשג	פ תתקיא נכה	פ תתקל השא	פ תתקמט בשה	פ תתקסח הכז	פ תתקפז זשג
מ תתצג השג	מ תתקיב זשה	מ תתקלא נכז	מ תתקן זחג	מ תתקסט בחה	מ תתקפח החא
פ תתצד הכז	פ תתקיג זשג	פ תתקלב בשה	פ תתקנ זשג	פ תתקע זשג	פ תתקפט נכה
פ תתצה בחג	פ התקיד הכז	פ תתקלג זחא	פ תתקנא הכז	פ תתקעא הכז	פ תתקץ זשג
מ תתצו השג	מ תתקטו בחה	מ תתקלד נכז	מ תתקנב בשה	מ תתקעב נשז	מ תתקצא השג
פ תתציז הכז	פ תתקיו זשג	פ התקלה בשה	פ תתקנג זחג	פ תתקעג בחג	פ תתקצב הכז
מ תתציח החא	מ תתקיז החא	מ תתקלו זשה	מ תתקנד הכז	מ תתקער השג	מ תתקצג בחח
פ תתציט זשג	פ תתקיח נכה	פ תתקלז זחא	פ תתקנה בשז	פ תתקעה הכז	פ תתקצר זשג
פ התק הכז	פ תתקיט זשג	פ תתקלח נכה	פ תתקנו בשה	פ תתקעו בשה	פ תתקצה הכז
מ התקא בשז	מ התקך השג	מ תתקלט זשה	מ תתקנח נכז	מ תתקעז זחג	מ תתקצו בחה
פ תתקב כחג	פ תתקכא הכז	פ תתקם זשג	פ תתקנט בשה	פ תתקעח הכז	פ תתקצז זשג
פ תתקג השא	פ תתקכב בחג	פ תתקמא הכז	פ תתקס זשג	פ תתקעט בשה	פ התקצח הכז
מ תתקד נכז	מ תתקכג השג	מ תתקמב בחה	מ תתקסא החא	מ תתקפא זחג	מ תתקצט בשז
פ תתקה בשה	פ תתקכד רכז	פ תתקמג זשג	פ תתקסב נכה	פ תתקפב נכה	פ תתר בחג
מ תתקו זחא	פ תתקכה בשה	פ תתקמד הכז	פ תתקסג זשג	פ תתקפג נכה	
מ תתקו נכז	מ תתקכו זחג	מ תתקמה בשז	מ תתקסד השג	מ תתקפד זשה	
פ התקח בשה	פ תתקכז הכז	פ תתקמו כחג	פ תתקסה הכז	פ תתקפה השא	
מ התקט זחג	מ התקכח בשז	מ תתקמז השג	מ תתקסו בחה	מ תתקפו נכה	

כתור וס"ט כתכו	מחזור שיח
ממחזו"ש ומסא'	רצה כס סוין
רצה סוין וסוק	וכנוס הוא סכנסל'
מחזור שיח ומחזור	תשו והשח פס
שיט ומחזור שי	מוסלקים ודוק:
ומחזור שיא ומחזור	כיוצ:
שיב ומחזור שיג	מחזור שב ומחזור
ומחזור שיד ומחזור	רפס סניסס סוין
שטו ומחזור שיז	דוק:
ומחזור שיח ומחזור	מחזור שג ומחזור
שי סוין וסין כסס	רין סוין וסין כסס
סוס חילוק ודוק:	סוס חילוק ודוק:
מחזור שד ומחזור	מחזור שד ומחזור
רצא סוין וכנוסיו	רצא סוין וכנוסיו
סיס כתור וס"ט	סיס כתור וס"ט
סחרית יוסף כנר	סחרית יוסף כנר
נתכארו סס:	נתכארו סס:
מחזור שה ומחזור	מחזור שה ומחזור
רצב סוין ודוק:	רצב סוין ודוק:
מחזור שו ומחזור	מחזור שו ומחזור
רצג סוין ודוק:	רצג סוין ודוק:
מחזור שז ומחזור	מחזור שז ומחזור
רצד סוין הסס	רצד סוין הסס
ודוק:	ודוק:
כתור וס"ט כתכו	כתור וס"ט כתכו
ממחזו"ש ומחזור	ממחזו"ש ומחזור
רצה סוין ודוק	רצה סוין ודוק

לפרי כמתכה ויגיע נרוך כמכי לסיומן על כתן תכי"ך:

ומחזור שיט ומחזור רצו סוין וסין כסס חילוק ודוק: מחזור שיא ומחזור רצה סוין וסוק: מחזור שיב ומחזור רצו סוין וסוק: מחזור שיג ומחזור רצה סוין וסוק: מחזור שיד ומחזור רצב סוין וסוק: מחזור שטו ומחזור רצג סוין וסוק: מחזור שיז ומחזור רצד סוין הסס וסוק: מחזור שיח ומחזור רצה סוין וסוק: מחזור שט ומחזור רצו סוין וסוק: מחזור שי ומחזור רצא סוין וכנוסיו סיס כתור וס"ט נתכארו סס וסוק: מחזור שיב ומחזור רפס סניסס סוין דוק: מחזור שג ומחזור רין סוין וסין כסס סוס חילוק ודוק: מחזור שד ומחזור רצא סוין וכנוסיו סיס כתור וס"ט סחרית יוסף כנר נתכארו סס: מחזור שה ומחזור רצב סוין ודוק: מחזור שו ומחזור רצג סוין ודוק: מחזור שז ומחזור רצד סוין הסס ודוק: מחזור שח ומחזור רצה סוין וסוק: מחזור שט ומחזור שי ומחזור שיא ומחזור שיב ומחזור שיג ומחזור שיד ומחזור שטו ומחזור שיז ומחזור שיח ומחזור שי סוין וסין כסס חילוק ודוק: מחזור שיא ומחזור רצה סוין וכנוסיו סיס כתור וס"ט נתכארו סס ודוק: מחזור שיב ומחזור רצו סוין וסוק: מחזור שיג ומחזור רצה סוין וסוק: מחזור שיד ומחזור רצב סוין וסוק: מחזור שטו ומחזור רצג סוין וסוק: מחזור שיז ומחזור רצד סוין הסס וסוק: מחזור שיח ומחזור רצה סוין וסוק: מחזור שט ומחזור רצו סוין וסוק: מחזור שי ומחזור רצא סוין וכנוסיו סיס כתור וס"ט נתכארו סס וסוק: מחזור שיב ומחזור רפס סניסס סוין דוק: מחזור שג ומחזור רין סוין וסין כסס סוס חילוק ודוק: מחזור שד ומחזור רצא סוין וכנוסיו סיס כתור וס"ט סחרית יוסף כנר נתכארו סס: מחזור שה ומחזור רצב סוין ודוק: מחזור שו ומחזור רצג סוין ודוק: מחזור שז ומחזור רצד סוין הסס ודוק: מחזור שח ומחזור רצה סוין וסוק:

ומחזור שנתברר כמוך וכרוסב פרטי סמולדות והקביעות מעתה מנוח למברי ממחזר ז"ל:

(י"ם ג"ם סד"ו ר"כ) כבר כתבתי לפיל נס"ב עם סתר סהיחוס: (י"ם ג"ם ס"ו ר"כ כו) כל א סהיחוס נלמות ממחת תל"ו ודוק: (י"ם ב"ם וכיום סיכוח הנוכח יבוא מצר') תיכף לכשסבוא כמצר' לו מלים' יש בין המוכל למצרת כנח ג' יסים ובחמיסה שני יסים פרטי כמחמנה היסים סים בין המוכח לנבוכות חמצה שבח מחם ובנעה וחמשי וכמוסות מלה ולרבנו' וחמשים שבח כלין ז"ו יסתרו בירך ג' יסים ובחמיסה כ' יסים וזה בכסוסה שבמשוכות לריך לכוסיף ג' יסים סים לדמוך ולומר סמצרת בחמר כתן ז"ל סמיני עצרת ומירני כשבוא פליום לו בכללה ובמעוברות דוקי וחסכח ורחיתי נס שרי כנב"ש מבניח ישב לחר בנס כש"בר ישי פלנולי סמצרת במוכר כתן הוא סבועות והוא עצרת סמצר ולמיו במחבר מפורס הוא ובניח רחיב לדברי המוסכח לחת סנמלחת נקנת ספרי במחבר במחניים ברב ז"ל בחיסיו כתרגו לו מכרים ע"ב לפל בעלמים יהיה יום מבוכה ביום שני של עלרת כב"ל וזה לחת ליש גם כן ומו גם לח מידי (י"ם ב"ם ניסן לחב"ז) מדע שכרי לח בל"ו ספת כדלעילו כיון סניסן חגה חגה ב"ם ו"ם יום שני של ר"ח לייר ש"ב לירנו חגה ביום בניסי וחמיסי ובניסי ובני ובי' נבו"ב וכיון דוש"ב ויום שני של ר"ח מפוח וחב"ה חב זכ"ו חגל בדו"ח תפרי גח"ב וכ

תלב סא

(א) על ניפור ממן) כתב הרמ"א כאן בסוף הלכות נרות דכיון שנדוק נעשה כמי שנדוק לחתיכה מנרך כך הוא שנסתפקו רוב הפוסקי' שהם בעיניך לנכור לה וכן עיקר: (ב) ומ"ש כל זמן שלא יסיים בדיקתו) פי' ר"ן ותע"פי שסיים בדיקתו כיון שלא ניעור בלילה הבאי מצי לבדוקי ואפ"ש שכתב המחבר לקמן בסימן תלו סי"ב דלא יברך על הניעור כבר כתבתי שם דמברך על ניעור תחן וכבי נמי דכוותה מ"מ יש לחוש שמא נתחמץ לו מברך כלל מיהו מסתם לישנא דגרידא משמע דבכה"ג נמי לא מיקרי שסיים המצוה וכ"ש מי שנדוקי מקמי סיבול תבל שם כבר ניעול בלילה לחפש עדיין לכשל ניעול תוכו ניעול תוכו ואפ"ש אחר הלילה ולפי' הנ"ל אפשר שכבר נגמרה מצוה (וכ"כ מהר"ן דוד והרב מהר"ם ש"ג שכתבו המחבר לקמן בסימן תלו סי"ב ובמ"ש שם בס"ק יב) ולפ"ז יברך עוד כשיגיע לחפש בס"ם שבשה שלכלו דכל שעיר רשוי נברך וכשה תיכוף ומיהו נרחה ופסקו הרמ"א בכאן הלכות נרות ולעל פכבנה העידי בס"ק דכרכות שכתב כי היכא שלא יברך כמי שסיים מברך לאחר שעשה ולא יחזור ויברך בשעה שחוזר לחפש בס"ם וניעול לפרושי אחר המצוה וקלאחר זמן בעלי' ובלא שחוזר לחפש בס"ם אפשר דנגמרה לה"ב גם מקמי דנגמרה לה"ב גם נגרנת בחולית כדין כן ואין חילק ניעיסם אלא משום שם"ס מחזיר לחפש בחמץ ומשום הכי ניכוכה ואם בדק מעיקרא ולא מצא אפשר דלא מיקרי שנגמרה מצוה לגמרי ויברך להבא בחולית כדין המצות שמברך עליהם מעכ"פ ביום ראשון ולא לכתחילה אבל בדיעבד יצאו ולכתחילה דשמא לא נבדק יפה ואפשר דלא מיקרי שנגמרה מצוה עד שיבדוק כל הבתים שבעיר

תלד סא

(א) חסר הקדיקה יכול בזה בחמץ וכו' שם שפי' מבן שתים עשרה

רמ"ו פ"ק דפסחים מברר בתוס' ד"ה ואי ואלא דוקא סברי שם בשעת בדיקה בעינן בביקורו ביום ארבעה עשר בניסן ובשעת בדיקה בלילה סגי בעיון בעלמא ולא בביקור ומה שכתב בסמוך ואם אפשר לו לבדוק מבעוד יום אבל אם לא בדק מבעוד יום יכול לבדוק בלילה לאור הנר כן נראה לי מדברי הרמב"ם ז"ל ומדברי הרא"ש ז"ל ומדברי הטור ז"ל ומדברי הרי"ף ז"ל ומדברי הרשב"ם ז"ל ומדברי הר"ן ז"ל ומדברי הרשב"א ז"ל ומדברי הר"ן

בריש נפסח ופ"ה ביאור המאן דס יעבור עליו בכל יראה וכבל ימצא מי שיש כיון שהמצות הבריות בהתיר גוד מזה מועיל לו ביטול ולקמן עליו מן התורה לו לימחת כיון דבשעת מעשה עדיין יכול לעשות מן התורה לפי יעבור עליו של תורה כיון דביטל בזמן שמותר מן התורה ואינו עובר עליו אלא משום שיעור מקח לכתיה דיהם שלימו שהוא לכתחלה ואפילו בשעת מעשה ס"ל דמותר ואפילו הכי אסור משום דמיחזי כמשנ

חלח ס"א

בסי' תמ"ו נסי"ב: (°ס"ם סכר כו' חייבים לנערו) לי' לישכה כדים ב"ס"ם סייב מן התורה ביערו כ"ש כל שים בו טעם מתן ולמתי דק"ל דעשכעקיר לחוריית מעשם לחטילו לישכה כדים ב"ס חייב מן התורה לנערו ולחטילו לישכה טעם מתן ולא כדים ב"ס מדרבנן מייב לנערו בס"ם כל זה כלחוכא כם"ח יב"ב סי"ב: (° וס"ם וכן סם בשעיד בגיונות בי מייב לנערו) נסי' מן מעמידין מפני סם מסרו בגיונות הגדיים מפני שמעמידין אותה במותן כלאחר יוכל דבר סם מעמיד לפילו בלקח לם בעיל וברסי' מפי סחם מתמיהין להגן מפני סם מסרו בגיונות הגדיים מפני שמעמידין אותו בקיבת עגלי ע"ז ומקשרין ס"ב לפי שהרוב בהמה ופרסין נגמרת לליה בד' שעות לליפר מעמידין לישורת בעיבים ומעני כיון דלוקמת קמוקים שמיב ליה כמלן לחייבה לחיסורה בעיבים ומעמע לי ולחי לפלי לחייבה לחיסורי' בעיבי' וכן כיבר בשעמיד לה בעיל מיינו מדרבנן' ולי' הרמב"ם נסי' י"ו מבלעות מ"ם ולחרסב"ח בחתנו' נסי' רכ"ח וכ"ם' רפ"ב ולעיבר יש לחמוה על העור לשעמע מדבריהן שפסכי'עם דין זה בפר מ"ם בחולת כפ' ומסי' חמ"ו הל' דבר שלין מעורגין על הערוגה יכול לערבו לכתחלה ולכתחילה ועיין בם"ם בסי' חמ"ו סעי' י"ח ומיבו בגיבה בשמעמיד אותה בקיבה שביחה ככלי הנלוע מחמת חם"ם בחסור מחבר לבשהותה בכלי"ם בסי' רנ"ב ול"ב סחם יש בלוגן מחבר חסיר מלוכלך בכלי"ם בסי' רנ"ב ומסי' חמ"ו בס

באר הגולה

תקמב א שאין לו מה יאכל · משמע דאפי' יש לו לאכול אפי' לחם מהפ"ס ומים לשתות וכ"מ בב"י סי' תקפ"ה שכתב בשם כ"י דאפי' יש לו לחם ומים מותר לכתוב תפילין · משמע דאפי' מלאכות שהותרו בחוה"מ וכ"מ ברא"ש ופ"ק דמועד קטן ס"ג ע"ב בשם הת"ח · והא דכתב בסי' תקל"ו בשם י"א שאין לכתוב תפילין בחוה"מ היינו דוקא בזמנינו הללו שאין לנו מה לאכול ורוצה למכור להרויח בדיוק אבל בזמן המשנה שהיו מרויחים הרבה בחוה"מ היו יכולים לכתוב תפילין בחוה"מ לצורך מלאכה כתב בהדיא בסימן תקל"ו ס"ב:

תקמב שלא לעשות מלאכה לאחרים בחול המועד אלא בחנם · ובו ב סעיפים:

תקל"ה דאין לו כלום מה יאכל: תקמג א כל דברי' ל"ל דלעולם

א אפילו מלאכות המותרות אינם מותרות לעשותם אלא לעצמו או לאחרים בחנם (א) אבל בשכר אסור ומיהו אם אינו נותן לו שכר קצוב אלא שאוכל עמו בשכרו מותר:

הגה וכן כתב מותר לעשות לפי' נסכר קטן: (כל בו)

ב כל מלאכה כותב לעשותה על ידי פועל א שאין לו מה יאכל (ב) כדי ששתבר וירויח:

תקמג דין מלאכה על ידי עכו"ם בחול המועד · ובו ג סעיפים:

א א כל דבר שאסור לעשותו אסור לומר לעכו"ם לעשותו:

ב עכו"ם שקבל מערב יום טוב לבנות ביתו של ישראל בקבלנות לתחום אבל אם נתן לו מלאכה בתוך קודם המועד בקבלנות לעשותה בתוך ביתו של עכו"ם מותר:

ג מותר ליתן לעכו"ם מלאכה בקיבולת או בשכיר יום ד שיעשנה אחר המועד ובלבד שלא יסדור וישקול ה וימנה כדרך שעושה בחול:

הגה ואף אם יעשה העכו"ם תוך ו שני ימים שאחר המועד לעשותה לאחר המועד: (מרדכי ריש פ' מי שהפך וב"י ור' ירוחם)

תקמד דין צרכי רבים בחול המועד · ובו ב סעיפים:

א צרכי רבים מותר לעשותה בח"ה כגון לתקן הדרכים ולהסיר מהם המכשולות ולציין הקברות כדי שיזהרו מהם הכהנים ולתקן הקבר בהקפות:

הגה ודוקא צרכי רבים בתלוי בספק כ"ז יש לנוף התדש לגבי מאי צרכי רבים כגון ב נגיון ב"ה (ב"י בשם הגהות הרשב"א) אסור לעשות בחול המועד (א) והוא הדין לשאר צרכי מצוה אסור לעשות מלאכות לתוך המועד: (ריב"ם פרשון ר"ן)

ב ג (ב) בורות ומערות של רבי שנפלו בהם עפר או בני' ונתקלקלו אסור לתקנם ואפי' אין רבים צריכים להם עתה כיון שאינו מעשה קבוע

תקמד דין צרכי רבים בחול המועד · ובו ב סעיפים:

א צרכי רבים מותר לעשותה בח"ה כגון לתקן הדרכים ולהסיר מהם המכשולות ולציין הקברות כדי שיזהרו מהם הכהנים ולתקן הקבר בהקפות:

הגה ודוקא צרכי רבים בתלוי בספק כ"ז יש לנוף התדש לגבי מאי צרכי רבים כגון ב נגיון ב"ה (ב"י בשם הגהות הרשב"א) אסור לעשות בחול המועד (א) והוא הדין לשאר צרכי מצוה אסור לעשות מלאכות לתוך המועד: (ריב"ם פרשון ר"ן)

ב ג (ב) בורות ומערות של רבי שנפלו בהם עפר או בני' ונתקלקלו אסור לתקנם ואפי' אין רבים צריכים להם עתה כיון שאינו מעשה קבוע

תקמה דין מלאכה לצורך המועד · ובו ב סעיפים:

א מלאכה שצריכה לצורך המועד מותר לעשותה בח"ה אפי' ע"י נכרי ואפי' ע"י עכו"ם:

ב אסור לחנות לעשות בחול המועד (א) אע"פ שהוא ג חנון לתחום אבל אם נתן לו מלאכה בתלוש קודם המועד בקבלנות לעשותה בתוך ביתו של עכו"ם מותר:

ג מותר ליתן לעכו"ם מלאכה בקיבולת או בשכיר יום ד שיעשנה אחר המועד ובלבד שלא יסדור וישקול ה וימנה כדרך שעושה בחול:

הגה ואף אם יעשה העכו"ם תוך ו שני ימים שאחר המועד לעשותה לאחר המועד: (מרדכי ריש פ' מי שהפך וב"י ור' ירוחם)

תקמו דין מלאכה לצורך חולה

א חולה שיש בו סכנה מותר לעשות לו כל צרכיו בין ע"י עכו"ם בין ע"י ישראל ואפי' ע"י נכרי ואפי' ע"י קטן ואפי' ע"י אשה ואפי' ע"י חולה אחר ואפי' ע"י עצמו ואפי' אם יש לו אחרים שיכולים לעשות לו:

ב חולה שאין בו סכנה אסור לעשות לו ע"י עכו"ם אלא ע"י ישראל ואפי' ע"י קטן ואפי' ע"י אשה ואפי' ע"י חולה אחר ואפי' ע"י עצמו אם יש לו אחרים שיכולים לעשות לו:

ג חולה שיש בו סכנה מותר לרחוץ כל גופו בחמין ואפי' אין בו סכנה מותר לרחוץ כל גופו בחמין חוץ מפניו ידיו ורגליו:

ד חולה שאין בו סכנה מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין ואפי' בכלי ראשון:

ה חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן חוץ מפניו ידיו ורגליו:

ו חולה שאין בו סכנה מותר לסוך פניו ידיו ורגליו בשמן ואפי' בכלי ראשון:

ז חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן ואפי' בכלי ראשון:

ח חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בחלב ובשומן ובחמאה ובדבש ובכל מיני תבלין:

ט חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

י חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

יא חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

יב חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

יג חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

יד חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

טו חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

טז חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

יז חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

יח חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

יט חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כ חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כא חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כב חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כג חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כד חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כה חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כו חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כז חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כח חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

כט חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

ל חולה שאין בו סכנה מותר לסוך כל גופו בשמן של שומשמין ובשמן של אגוזים ובשמן של שקדים ובשמן של צנונות ובשמן של ערוגה ובשמן של ורדים ובשמן של זית:

אורח חיים תקמר תקמה הלכות חה

פרי חדש

סימן תמד

תקמה

דיני כתיבה בחול המועד • ובו י"א סעיפי:

א [a]אסור לכתוב בחה"מ (א) ואפי' לחניך אות אחת בספר אפי' קטנה א (ב) ולצורך רבים ב יש מתירים כל מלאכה לצורך המועד (מהרי"ט פ"ם) ויש מחמירין (כל בו ס"י) ונהגו להקל ג בכתב שלנו שהיו אם אין להם ס"ת כשר ד לקרות בו בצבור מותר להניחו בחה"מ כדי לקרות בו בצבור (ג) וכן בספרי מקרא וגמרא שצריך לקרות בהעור מותר להניחם בהעור משום ה דחזי דבר האבד ואם אין להם ס"ת כלל אם אפשר לכתבו כולו בחה"מ ע"י[b]פופרים הרבה יכתבוהו רצורך המועד הוא לקרות בתורה בצבור בהעור:

ב [c]נראה לי שאם אין להם ס"ת כשר ד לקרות בו בצבור מותר

ג [d]כותב אדם תפילין ומזוזות ו לעצמו (ד) ז ושותה ח על ירכו תכלת (וציצית) (כ"י) לבנרו [e]ואם אין לו מה יאכל כותב

וכותב לאחרים כדי פרנסתו:

ד [f]לא מיבעיא לו כותב לחומיו יותר בריוח לצמחת יום טוב (טור) ואם כתבן כדי להניחן בעהמ"ד בכל ענין מדי (סמ"ג) (ה) ואיכו אסור רק בכתיבה תכלי • פסייתן מדי: (ב"י בשם תוספות)

ה (ו) [g]מותר לכתוב יא תשבוטות ולחשב יצאותיו:

ו [h]מותר לכתוב (ז) שטר קדושין ושטרי יב [i]פסיקתא ניסין ושוברים יג דייתיקי פתוחות יד פרוזבלין טו אגרות שום יז ואגרות מזון (פי' שטרי פסיקתא שלחם פוסקת לתת לבנו או לבתו כך וכך • ופי' דייתיקי שטר דת תחת לתיקם ולכיות • ופירוש פרוזבלי שלוחי ובועי כלומר תקנ' התלוה שלח יתבד מתוכו ותקנה לנוס מיתת מי שילוהו • ופי' אגרות שום שמתו ב"ד נכסי לוה ואחתום למלוה: ואגרות מזון

אומן אבל לחפור להם בורות מחרש שיוא סעיף אימן אם הרבים צריכים להם עתה מותר[a] אפי' אם כוונו מלאכתן במועד ואפי' בפרהסיא ובמרתא יתירתא ואם אין צריכין להם עתה לא יעשו[b] אבל בורות שיתן ומערות של יח ד אסור לחפור אותם מחרש ד ואפי' צריך להם עתה ואם היו עשוים כבר ונתקלקלו אם צריך להם עתה מותר לתקנם ואם אין צריך להם עתה אסור לתקנם [c]אבל מותר ה להמשיך מים להשכים [d]אפי' אין צריך להם עתה:

תקמה

(א) ואפי' לצרכי רבים אין מגיהין אלא בשעת הדחק ותוך ל' יום לכתיבתו ואחר ל' יום אפי' לצורך רבים אין מגיהין אלא בדבר שיש בו שינוי משמעות כגון שכתב בטעות ולא ימחק אלא יגיה ואפי' בשעת הדחק

לו העדים או כ"ד או תלך למדינת הים: (ח) ובשערי ציונות • פירוש שכותבין פעמי בורר פעמי דיין כו': (ט) כתוב • מעשה דבר אחד שמת ולית עדעור בהסכמת הנתיבות: ויש אומרין לאורי כמו שע"ח וזה דעת שמ"ק ס"ק כ"י ול"ל בשם יש נשואין אחר י"ע ואפשר שלא יהיה לו כופר בעיר דמותר להכין הכתובה בח"ס דהוה דבר אחד ועכ"פ לא יכתוב הזמן מיו הכתיבה ה"ל מוקדם וגרוקא שלא להתחיל כיצ אומרין לתפילו אם הוה כמו שם"ח הת פוסקים בעור שע"ח אם יזן מתחילו מעתר וכהן מדמקדי לכתוב הכתובה ולתי יזן מתחיל לו ע"כ מותר בכלע"ד: (י) ותגרות שלום • דבגמרא ליתא תגרת הוות ופי' בו תגרת שלום לובל יש אומרין הוה ה"ג ורש"י פירש הוות היינו שערי מחלה ידוקא מלשון לב תחודע לרשת ושיש ה"ג לבל דיסקי' לית פי' אחר שזעורות וכ"כ בהגי"מ וז"ל לובל אחר כתבי' כותב שלא כדרכן וכן היה נוהג הר"מ להחתי וכותב בי' אותיות שבורות ותיבות כולל'. וכן הביא בי' עוד בשם הגהו והמרדכי לאסור לכתו' תגרת ותילו על ג' שהיה תפום התירו בדוחק לכתוב וכ"כ בהגי"מ לאסור לכתוב מגרכיו לשלוח לחברו ומה שנהגו לכתוב בשיעול יאסו' נמור הוה על ל' ושייט' והענין הלבה כיון דהרי"ף והרמ"ם והרא"ש והרא"ד ורמב"ן ול"ל מסכימים להתיר לכתוב תגרות שלומים הבי נקטינן וזהפי' בלא שיעול בו' ונראה דבל כתבים מותר לכתוב בין של פרקמטיא אפי' חיקה תקודה בו' ול"ל. ודברי רמ"ה בתן הם תמוהי בתה שהוא מבין שנהגו להתיר בתגרת שלום ועל פרקמטיא שהתיר הם ע"ע לא זכר כלום משום דמודה בזה הוה לא בתן דמתן דהתיר בשל שלום תוסר גם בזה. גם מה שהעיד על המנהג בשל שלום הוה תמוה דבי' כתב דבר נהגו להקל ובבל הפחות היה לו לכתוב ובמדינו' אלו נהגו להתיר ותו דמתן מסכיד דהדרבה אנו רואים בבל המקומות שכותבים בה"ה בל הגרי' לאדם לכתו' בפרט בפרקמטיא וה"ה רמ"ה מתירין אין זה בלל על המנהג ומה שמוציאים קלת לכתוב בשורו' עקמו' וזהי אין לחביי' אותו דזה לא מעלה ולא מוריד וכמ"ש בשו"ת מה שכתוב לכתוב אפי' ע"י שיטו' תסור וה"ל זהו פועל ריק ע"כ בלע"ד בין דקי"ל מלתא ה"ס היכא דלא דהבון ומצורף לזה שכתיבה הקי' מעשה לותן בלל ספיר יש לסתוך על בי' בפרט שהעיד ע"ז שבן נהגו והמתיר יתמיר בעלמו והמיקל יש לו על מי לסתוך וכן משמ' דשמקיל במקו' שהן מנהג לא הפסיד ורש"ל כתב בותבי הזמנות ומוטלין שכר נרוה שנריך להניח לותו שכר לנורך ע"ע בע"ל: (יא) שטר מכירה בחודש ב"כ בי' בשם הגו' דהה אין בותבין שטר מכירה רק בהיכי דאיכא לאינש למיעל אין מוכרין בתים לאה לנורך המועד ולנורך המועד פשיטא דשרי וה"ה אם מכר קודם המועד ועתה הולה לכתוב דשרי בחודש דהוה במי דבר התבד דקאם היה לו לוחם ולא היה יכול לכתוב קודי המועד ע"ל. מ"ם רק אם היה לו לוחם פי' שאין היתר רק בהיכי לו לוחם כו' ונראה דבם בתריסו' וקבלמית שכתב רמ"ה בתן לאיסור בתם בעם קודם המועד היינו בלא לוחם קודם המועד דאל"כ מ"ם מאכר ולבאן רמ"ה אינו מדוקדק דמשמע דיש חילוק בין מכירה לתריסו' וקבלמית וזה ודאי אינו שלא דרמ"ה מחלק אחר ב' ס' אם ל"כ בתריסות וקבלמית אבל בתחת בעיבים תליא מלתא אם היה לוחם קודם המועד או לא בבלע"ד פשוט: (יב) ואפילו עי"י שיטו' תסור • פי' שעושה שיטו' בידו בשעת הבתיבה או שעושי שוערות שקומות ובתב עלמו אין בו שיטו' זהו תסור אבל אם יש שיטו' בבתב בלמ"ם בי' בשם הגי"מ בשם סמ"ק שיש לאסור בלא לבתוב על ידי שיטו' שעיטול בלא בריך לעשות בבל אופן שיטו' לותו דהייני תחתו' ובבור' בתמלי'תן והיו"ד יעשה לותה בעין שיעול קטן ע"כ ובלע"ד דהייט דוקא בבתב גם אבל בלא בתב אפי' ע"ת ומ"ם בשמוך: (יג) דבר חידוש • בהגהות סמ"ק מביא בשם הרמב"ם בפ"ב דתמורה והאי"י בותבי בלבו' בסוף פרי' תורה וכו' דלאחר מילתא חדתי אפי' דבר חידוש וירא שמא יבתבו אומה שלא בפי' אומן שבתבו בדברים שבע"פ שהוא בדבר חידוש חידוש הוא עלמו אם הוא בר הבי שיובל לאחד בדורו וגם הטעם שמא יהא צריך גם בזה להרבה זמנין שאדם שוכח מה שחידש הוא בבר ואינו יבול לחדשו לא"כ ולבאור הים בדרן לומ' דאין היתר זה אלא בשבבר אחד אבל לא יאמרו לבתחל' בדי לבתבו דזה הוה במי שעשה לבתחלה דבר שיהו אחרי אבל זה ודאי שיעשה להאדם מלווה בבל עת ללמוד חידושים בתורה ועוד נראה להיסיף על דברי רבותינו שעשה להתיר בתיבת חידושים בתורה אף בלא שעשה שבתב בין שבל עת ורגע יעשה עליו לעסוק בתורה ולאדם זה בפי יבולת אלו אין צריך לומר בזה שיהיו אחרים בתובים לתורה זמן שיהיה עליו

יז ברורין • שבותבין זה בורר לו אף ובל"א אף שערי טענתם ועשה היתר בל אלו אפני מרבי רבים להעתיר למשפט ועפ"ם שבבל פעם הוה לית ערעור בהסבמת הנתיבות: ויש אומרין לאורי כמו שע"ח ועפ"ל בתם ס"ק כ"י ול"ל בתם יש נשואין אחר י"ע ואפשר שלא יהיה לו כופר בעיר דמותר להכין הכתובה בח"ס דהוה דבר אחד ועכ"פ לא יכתוב הזמן מיו הכתיבה ה"ל מוקדם וגרוקא שלא להתחיל כיצ אומרין לתפילו אם הוה כמו שם"ח הת פוסקים בעור שע"ח אם יזן מתחילו מעתר וכהן מדמקדי לכתוב הכתובה ולתי יזן מתחיל לו ע"כ מותר בכלע"ד: (י) ותגרות שלום • דבגמרא ליתא תגרת הוות ופי' בו תגרת שלום לובל יש אומרין הוה ה"ג ורש"י פירש הוות היינו שערי מחלה ידוקא מלשון לב תחודע לרשת ושיש ה"ג לבל דיסקי' לית פי' אחר שזעורות וכ"כ בהגי"מ וז"ל לובל אחר כתבי' כותב שלא כדרכן וכן היה נוהג הר"מ להחתי וכותב בי' אותיות שבורות ותיבות כולל'. וכן הביא בי' עוד בשם הגהו והמרדכי לאסור לכתו' תגרת ותילו על ג' שהיה תפום התירו בדוחק לכתוב וכ"כ בהגי"מ לאסור לכתוב מגרכיו לשלוח לחברו ומה שנהגו לכתוב בשיעול יאסו' נמור הוה על ל' ושייט' והענין הלבה כיון דהרי"ף והרמ"ם והרא"ש והרא"ד ורמב"ן ול"ל מסכימים להתיר לכתוב תגרות שלומים הבי נקטינן וזהפי' בלא שיעול בו' ונראה דבל כתבים מותר לכתוב בין של פרקמטיא אפי' חיקה תקודה בו' ול"ל. ודברי רמ"ה בתן הם תמוהי בתה שהוא מבין שנהגו להתיר בתגרת שלום ועל פרקמטיא שהתיר הם ע"ע לא זכר כלום משום דמודה בזה הוה לא בתן דמתן דהתיר בשל שלום תוסר גם בזה. גם מה שהעיד על המנהג בשל שלום הוה תמוה דבי' כתב דבר נהגו להקל ובבל הפחות היה לו לכתוב ובמדינו' אלו נהגו להתיר ותו דמתן מסכיד דהדרבה אנו רואים בבל המקומות שכותבים בה"ה בל הגרי' לאדם לכתו' בפרט בפרקמטיא וה"ה רמ"ה מתירין אין זה בלל על המנהג ומה שמוציאים קלת לכתוב בשורו' עקמו' וזהי אין לחביי' אותו דזה לא מעלה ולא מוריד וכמ"ש בשו"ת מה שכתוב לכתוב אפי' ע"י שיטו' תסור וה"ל זהו פועל ריק ע"כ בלע"ד בין דקי"ל מלתא ה"ס היכא דלא דהבון ומצורף לזה שכתיבה הקי' מעשה לותן בלל ספיר יש לסתוך על בי' בפרט שהעיד ע"ז שבן נהגו והמתיר יתמיר בעלמו והמיקל יש לו על מי לסתוך וכן משמ' דשמקיל במקו' שהן מנהג לא הפסיד ורש"ל כתב בותבי הזמנות ומוטלין שכר נרוה שנריך להניח לותו שכר לנורך ע"ע בע"ל: (יא) שטר מכירה בחודש ב"כ בי' בשם הגו' דהה אין בותבין שטר מכירה רק בהיכי דאיכא לאינש למיעל אין מוכרין בתים לאה לנורך המועד ולנורך המועד פשיטא דשרי וה"ה אם מכר קודם המועד ועתה הולה לכתוב דשרי בחודש דהוה במי דבר התבד דקאם היה לו לוחם ולא היה יכול לכתוב קודי המועד ע"ל. מ"ם רק אם היה לו לוחם פי' שאין היתר רק בהיכי לו לוחם כו' ונראה דבם בתריסו' וקבלמית שכתב רמ"ה בתן לאיסור בתם בעם קודם המועד היינו בלא לוחם קודם המועד דאל"כ מ"ם מאכר ולבאן רמ"ה אינו מדוקדק דמשמע דיש חילוק בין מכירה לתריסו' וקבלמית וזה ודאי אינו שלא דרמ"ה מחלק אחר ב' ס' אם ל"כ בתריסות וקבלמית אבל בתחת בעיבים תליא מלתא אם היה לוחם קודם המועד או לא בבלע"ד פשוט: (יב) ואפילו עי"י שיטו' תסור • פי' שעושה שיטו' בידו בשעת הבתיבה או שעושי שוערות שקומות ובתב עלמו אין בו שיטו' זהו תסור אבל אם יש שיטו' בבתב בלמ"ם בי' בשם הגי"מ בשם סמ"ק שיש לאסור בלא לבתוב על ידי שיטו' שעיטול בלא בריך לעשות בבל אופן שיטו' לותו דהייני תחתו' ובבור' בתמלי'תן והיו"ד יעשה לותה בעין שיעול קטן ע"כ ובלע"ד דהייט דוקא בבתב גם אבל בלא בתב אפי' ע"ת ומ"ם בשמוך: (יג) דבר חידוש • בהגהות סמ"ק מביא בשם הרמב"ם בפ"ב דתמורה והאי"י בותבי בלבו' בסוף פרי' תורה וכו' דלאחר מילתא חדתי אפי' דבר חידוש וירא שמא יבתבו אומה שלא בפי' אומן שבתבו בדברים שבע"פ שהוא בדבר חידוש חידוש הוא עלמו אם הוא בר הבי שיובל לאחד בדורו וגם הטעם שמא יהא צריך גם בזה להרבה זמנין שאדם שוכח מה שחידש הוא בבר ואינו יבול לחדשו לא"כ ולבאור הים בדרן לומ' דאין היתר זה אלא בשבבר אחד אבל לא יאמרו לבתחל' בדי לבתבו דזה הוה במי שעשה לבתחלה דבר שיהו אחרי אבל זה ודאי שיעשה להאדם מלווה בבל עת ללמוד חידושים בתורה ועוד נראה להיסיף על דברי רבותינו שעשה להתיר בתיבת חידושים בתורה אף בלא שעשה שבתב בין שבל עת ורגע יעשה עליו לעסוק בתורה ולאדם זה בפי יבולת אלו אין צריך לומר בזה שיהיו אחרים בתובים לתורה זמן שיהיה עליו

כתבון הלוחין שבורי מ"ם כין שמדינת מות לבתוב תגרות שלומים הבי נקטינן כמ"ש הרב"י ללת שנהגו לעשות די בשיטו' זה לבל בתבים האבורי' לבתוב לחומרים אפי' בלבלסון ע"כ לד"מ וב"ח בתב דמשי"ע לית מקרי בתב בלל וב"כ התוה"ש וב"כ הב"י בשם ריו"ח ור"ח ועמ"ש סימן ס"מ ס"ם ואפשר דמעשה זה נהגו לעשות ולהקל בבל הבתבים ויש להם על מי שיסמבו וקלת טוענין לעשות שורה העליונה עקומה: **כב** שע"ח במועד ולבאורה נרחה דאם נתן לו המעות מותר לבתוב דים לחום שמת יתומו העדים ללת נרע מעברי מחנות בס"ם: **כג** והלה לריך למעות למועד ב"כ הטור • ובריו"ח בתב לנורך המועד • ובגמרת דף י"ג בפירש"י מעמע אפי' יש לו מה יאבל רק שרולה להלות להרוחה שרי • ול"ע למה דילג רמ"ה תיבת למועד ואפשר שסייוק על הרמב"ם שב' שלריך למעות במועד מעמע אפי' לריך עתה המעות לדברים אחרים שרי דה"ל לדידיה דבר האבד ומיהו אם ל"ל עתה שלא לאחר המועד לב"ע אסור • ול"ל דאם לא יעמוד אחר המועד מעות ללות מותר לבתוב דה"ל דבר האבד: **כד** שטר מכירה • היינו בשמבר לנורך המועד בתב בי"ם שיעון מקל"ט ב"ב לבל בשמבר קודם למועד אסור לבתוב בתוך המועד אף ע"פ שיש לאום שיחזרו בהן בתו שטרי תריסות דאסור ב"מ בלבוש • ול"ל לשטרי מחנות דהכא אף שיחזרו בהן ליבא פסידא דיבול לקנות או לקבל במקום אחר: **כה** ובגוואות של שעוה • אפשר דה"ם בלוחות שלנו: **כו** מותר להעתיקה שלא יבתבו • והיינו בשבותב בלבו' ולא בע"פ: **אסור** לתקן קונטרים בדי לבתוב עליו אחר המועד (רוקח בי' ד"מ): **כז** ל"ל דבל מה שמותר לבתוב מותר לעשות בולמוס ודיו לבך בס"ם רסיעון מקל"ו ברכיבה ועסיעון תקמ"ו בב"י ד"ה ורמב"ם מתירין לחסור בגרכה בבוסבין לבב' דבר המותר ואף ב"י ס"ל בתיקון הבולמוס ליבה ב"כ מלאבה וה"ה לסרות דיו:

תקמו דיני

סו ב 66 חיוב

תקמו א לין טפלין. דלין מערבין שחתה בשחתה ועוד מפני העורך במועד ועוד דאסה כן יחתין כל אדם לעשות ניסורין עד המועד שעושה בלא זה סעוד' ויבטל תפריה ורבי כ"ז בגמרא ופשוט שם דעשורין בלא סעודה לאסור ונ"ע דכתבוהו דף מ"ז כתבו שתו' דמותר לים בלא סעוד ע"ב וכתב"ם דהתם בזה ול"ד דלקמ"ה דהתי' קאי לגזירת דרב דמקשה דברי רב דהלדי ורב יליף הטעם מדכתיב ושבתה בתניך ולא בתאכך אם כן ק"ו שבתוך לחול לעשיתה שחתה עושה לצורך הרגל דשיין כבר ויין כדאי בגמ' יום ה בתניך ולא בתאכך אבל ניסורין בלא סעודה שרי אבל לחן ק"ו בשתוך לחול לעשיתה דס"ל הטעם לחין מערבין שחתה בשחתה ל"ב לפי' בשורין בלא סעודה אסור לחיכת שחתה: ב בשע' לירוסין פי' בלח יעש' לחירוסין בסעודה:

ג להחזיר גרושתו. שלין שחתה לו ב"ב ונם לין רגיל לשחות דבר זה על הרגל וב"ח (תוספ'): ד ולעשות סעודה ברגל. שלין עיקר השחתה לשלחי א' תחנת הבשורות ותע"ם שחשתין כיון בסעודת הירושין כל ז' שרי ע"ל הרמ"ב וכתבוב לחרת להרמ"ב כח בשחת לשלח סעודה ברגל (עטי' תר"מ ס"ו) וכ"כ בח"ק בגמ' כן ל' לילה דחשובה חשור לעשות סעודה דחי בגמרת דעיקר שחתה לינו של חדשות ולילה הרחשובה בערב לחר היום דהשחת מתחלה ביום ונגמר בלילה וכן לח"ד משום טירחת יתירה לבל בשחר יחות קטנו וכן בפדיון הבן מחילת סעודה זו חשוב"ר ס"ל דלה בעי סעודה דבר עבר עיקר שחתה הבשורין וכתבו התו' בכתובות דף מ"ז דחפי' בשם י"ט לפני י"ט שחות חום י"ט ולחשובה במלחמה חותר ליחת ול"ל דזהו דוקא לדין תורה לבל מדרבנן חשור ליחת בחותו שעה דהוי כקובה קנין כח"ם סי' שנ"ע מיהו חם לח קבל עליו י"ט בחותו שעה חותר ור"ו בכתובות כתבו חשור ליחת סחוך לחשיכה ע"כ והעולם מוהנים ליחת לף סחוך לחשיכה (כ"ה) ועיין ברלוף שהבה סימן ק"ת וכתדיטיקו כתבו ליחת בע"ש סחוך לחשיכה ובע"ש לח כתבו ליחת כלל ול"ל דזהו משום שבתבתי דחשור לעשות בשורין בלילה הרחשובה ולבן לעשות סחלתה: ה מותר לעשות. דלח תביבי שחתה חלח סעודת ניסורין לבד: ו כוחלת. בלבנו: ז ופוקסת. ניתנת תוין של בנק על פניה להחדיס הבשר: ח בסיד. להסיר השער: ט ומעברת סכין. כלומר מתעברת השער בסכין:

תקמז א שמותי לסופרו. מפני שהיה לו חדשה ומחרימות קטנו לו בלבו ולימה מחוסף בסביל ההספד: ב לימו בכלל זה. שהרי ע"ז פוסקים החניטת שלובעין ח"ב לבנים (כ"ו): ג לין קוברין וכו'. ם"ם נקבר בי"ט לין לקרוע בחותו עד לחר י"ט דהשתי שעתא

חיוב לחר דהייט שיקדם לח"ב חידושים לחריים ולחס יתעצב בהיתת החידושים שלמד תוך חמותו ילטרך ללמוד שניים חה שלמד בשר ולהזכיר חם שיש חידוש בשר לחלויי בעלמו חלישיד חידושים לחריים בחותה שעה ולין לך בשר בחלוד גדול חזה שחלמד בזמן וכן רלחיתי למו"ח ז"ל שבחב חיטורין גם בח"ם וברחה שבשוחב חידושי' בח"ם יזהר שלח לבתוב חותה' של בתיבה בשבה בק חשיי"ת ולח יטרך לחו' גם יבתבנו בדרך חיטוך ובבירה בח"ם:

תקמו (א) לין טפלין בפני- מטום דלין מערבין שחתה בשחתה וכחוב בהבחת שחק מבלין שם מוהרין בשלח לעשות שני חופות ביום ח' גם מביאין רלים שהיחופה מהיוחלמי דמפיק מקרא שלח לערב שחתה בשחתה מיעקב בביבו לבתיב שלח שבוע זאת ושלח היחס שהם שני סטחות היו לחדם ח' דיעקב היה נוטל ב' בשים וכן בגי רגל שחתה בחשם שהות ושחתה הרגל שחיבון הין לו להלבדיך בהו שיהו שחתה' חבל בב' חופות שעושין חב' בשים לב' לבשים לח שייך בלן עיהוב שחתה וכן היה מהג מורי הר"ר יחיאל לעשו' חופה יחוס לו יהומגז עם חופה לחחת חבניו ביום ח' לך חב' לחיות בהבנס"ח דלין לעשות ביום ח' עכ"ל ובמקלת ספריס בתוב לחפי' בשבוע' לין לעשות ולין לסעות בחנבס עכ"ל: (ב) ומעבר ליהרם. שלח יקחתו לחד בחחי' ולפי טעמו זה לכ"ם בעשור בלחכוב חלבי לפירוש בח"ם בבחה בינוני חלבי דע"ב לעניין סעודה מרגילין לעשו' לחד בחיב' החטא' בח"ם זה וכן בחקום סעודה. ליחוסן ואסור בח"ם בסעוד חי ניחא דלי סעוד זו לסעודת חירוסין שקיים בכר דחז דוקא שייך לין מערבין שחתה בשחתה: ובלע"ד דחסור דע"ב לחו דוקא סעודה חירוסין דחה נם סעודה ברית מילה טיש בחזל לחסור חי לחו הטעם משם שחזל קטנו וכן בפדיון הבן מחילת סעודה זו חשוב"ר ס"ל דלה בעי סעודה דבר עבר עיקר שחתה הבשורין וכתבו התו' בכתובות דף מ"ז דחפי' בשם י"ט לפני י"ט שחות חום י"ט ולחשובה במלחמה חותר ליחת ול"ל דזהו דוקא לדין תורה לבל מדרבנן חשור ליחת בחותו שעה דהוי כקובה קנין כח"ם סי' שנ"ע מיהו חם לח קבל עליו י"ט בחותו שעה חותר ור"ו בכתובות כתבו חשור ליחת סחוך לחשיכה ע"כ והעולם מוהנים ליחת לף סחוך לחשיכה (כ"ה) ועיין ברלוף שהבה סימן ק"ת וכתדיטיקו כתבו ליחת בע"ש סחוך לחשיכה ובע"ש לח כתבו ליחת כלל ול"ל דזהו משום שבתבתי דחשור לעשות בשורין בלילה הרחשובה ולבן לעשות סחלתה: ה מותר לעשות. דלח תביבי שחתה חלח סעודת ניסורין לבד: ו כוחלת. בלבנו: ז ופוקסת. ניתנת תוין של בנק על פניה להחדיס הבשר: ח בסיד. להסיר השער: ט ומעברת סכין. כלומר מתעברת השער בסכין:

תקמז א שמותי לסופרו. מפני שהיה לו חדשה ומחרימות קטנו לו בלבו ולימה מחוסף בסביל ההספד: ב לימו בכלל זה. שהרי ע"ז פוסקים החניטת שלובעין ח"ב לבנים (כ"ו): ג לין קוברין וכו'. ם"ם נקבר בי"ט לין לקרוע בחותו עד לחר י"ט דהשתי שעתא

תקמו דיני אירוסין ונשואין בחול המועד ובו ה סעיפים:

א (א) לין נושאין נשים בחותה ולא בתולות ולא אלמנות ולא סייבמין (ב) ומותר לארס (ג) ובלבד שלא יעשה סעודת ארוסין הארוס בבית ארוסתו ב בשעת ארוסין ומותר לעשות סעודת ריקודין ובתולות ולעשות סעודת הארוס עם מריעין שלא בבית ארוסתו וכן לסעודת הארוס בבית ארוסתו שלא בשעת ארוסין מותר:

ב מותר ג להחזיר גרושתו לן הנשואין:

ג הכל מותרים ליסא בערב הרגל ד ולעשות סעודת ברגל בין בתולות בין אלמנות:

ד ה מותר לעשות ברגל (ד) סעודת ברית מילה וכן סעודת פדיון הבן:

ה עושה אשה כל תכשיטיה בסותר ו כוחלת ז ופוקסת (פי' מחלקת שערה לכלן ולכלן. רס"ו) ומעברת סרק על פניה ושופלת עצמה ח בסיד וכיוצא בו 'וחוא (ה) שחוכל לסלקו בסותר ומעברת סכין שער סביב חשחי וסביבית העיקר בין כיבר בין בכלי ט ומעברת סכין על פרחתה:

תקמז דין מי ששמח לו מת בח"ה וכו' י"ב סעיפים:

א חול המועד אסור בהספד ותענית לפיכך אין מניחין את המטה ברחוב שלא להרגיל את ההספד ומספיד וה אין מוליכין המת לבית הקברות עד שיהיה הקבר מתוקן:

ב נשים מענות דהיינו שכלם עונות כאחת אבל לא מקוננות דהיינו שאחת מרבות וכולם עונות אחריה ולא במחות דהיינו להכות כף אל כף נקבר חמת אף לא מענות:

ג (א) כל שלשים יום לפני המועד אסור להספיד על מת שמת לו מלפני שלשים יום קודם המועד ואפילו אם יש לו להספד בלא זה כגון שמת לו מת בתוך שלשים א שמותר להספיד אפי' מת ערב הרגל אסור להספיד עמו על המת שמת לפני שלשים יום קודם המועד:

ד מי (ב) שנאה לו שמועה בתוך ל' יום קודם הרגל נראה לי שמותר להספיד ואף על פי שהיא רחוקה:

ח יראה לי שמה שאנו נוהגים בתשלום השנה להספיד ולהזכיר נשמתו (ג) ב אינו בכלל זה ומותר לעשותו בתוך שלשי' לרגל:

ו ג אין קוברין על המת בתול המועד אלא לקרוביו שמח חייבים להתאבל

והטורד על מתו דלדרכה דעתו להפסיק ע"כ לכתלתו שהרי קודם לכן לובשים שחורים ואח"כ מסירים לותם ולובשים מחלצות עכ"ל כ"י: (ר) ים חולקין הוא דעת הסמ"ק שם ע"ל תין קריע כלל כת"ס ונהגו בני אשכנז לעשות פשרה לחלק בין אחיו ובין שאר קרובים וכ"כ בת"ה שנוהגים בחשכנז וסייס ע"ז רמ"ח דכזה לח אלינן בתר בני אשכנז בכשאר מקומות שלח"ב מבורר שנוהגים כן אבל מן הסתם סמכינן על עיק' הדין דים לקרוע על כל הקרובים וכן הוא דברי רמ"ח כ"כ סי' ס"ח ות"ס בדבריו בדבריס הסייכים לזה עוד:

תקמח הסימן זה מפורש בדברינו בי"ד סימן ש"ע רק בעתיק כתן קלת דיניס מחדשים שם נכתבים בתוך וכתן בקיצור: (א) מוכח הו' מי"ש ני' ממתן שפי נקבר ביום ראשון ע"י עכו"ם ולא קמ"ל רש"י לאתן דדוקא שם נקבר ביום כ' מתם מיום ב' אבל ב"ה אתריכן מיוס ב' מוקי בנקבר ביום ב' מוכח ג' אבל נקבר ביום ה' אין בתוך חבית ויאם היה אדם מפורסם עושים אפילו בשוק יאבל ז' אין כורתין עץ מן היער לנסור ממנו נפרים לארון ואין תוצרין אבנים לנגות בהם קבר ובמקום שהיהודים מעט דרים במקום אחד והכל יודעים כשיש מת בעיר הכל חשיב כמפורסם:

יא יאין חופרים כוכין בחפירה וקברות בבנין בחול המועד להיות מוכנים למת שימות אבל מחנכין אותם שאם היה ארון מקצרו או מאריכו או מרחיבו:

יב יאין לתלוש עשבים ועפר בחול המועד בבית הקברות כמו שנוהגים לעשות בחול: (דין ח לדוק כדין במועד עיין כי"ד סימן ת"ח סעיף ו')

תקמח דין אבילות בח"ה וכו' כסעיפים:

א הקובר את מתו בתוך הרגל לא חל עליו אבילות ברגל אלא לאחר הרגל מתחיל למנות ז' ונוהג כהם אבילות א' ומונה שלשים מיום הקבורה ונוהג בשאר השלשים ככל נזירות שלשים:

ב נמקומות שעושין שני ימים טובים (א) כמונה השבעה ב מיום טוב שני האחרון אף על פי שאינו נוהג בו אבילות הואיל וכו' כרבריהם הוא עולה לו מן המנין ומונה מאחריו ששה ימים בלבד:

גמה מם יום בני מל רש"י השנה עולה למנין ז' עיין בי"ד סימן שמ"ע ס"ג בהגהות:

ד הקובר את ב' מתו בי"ט שני של גליו שהוא יום טוב האחרון או ביום טוב שני של עצרת נוהג בו אבילו' אם היה אותו היו' יום מיתה וקבורה ה'הואיל וי"ט שני כדבריה'ואכילו' יום ראשון של תורה ירחח עשרת עכי' של רבריהם מפני עשה של תורת אבל אם קברו בי"ט שני של ר"ה אינו נוהג בו אבילות ששניהם כיום אריך: תרגיו

המה ד ויש פוקים דסניחת להו דתין נוהג אבילות כפוס י"ם שני וכן מנהג פשוט ותין לנזמות: (רבינו הגנלל והר"ש)

ו וה שאמרנו שהקובר מתו ברגל ה לא חלה עליו אבילות הני מילי דברים של פרהסיא יאבל דברים שבצנעה נוהג (מיהו מותר ליכן עם אשתו בחדר ותין לריך שמירה)

ז יאע"פ שאין אבילות נוהג בפועד ו אבינות נוהג בו שאם מת לו מת בתוך המועד אסור בדברים שאונן אסור בהם ואם מת ביום טוב ז'אינו רוצה לקברו בו ביום אין עליו דין אבינות אלא אם כן צריך להחשיך על התחום להכין לו צרכי קבורה אז חל עליו דין אבינות ח משעה שמחשיך אבל אם מת ביום טוב שני והוא רוצה לקברו בו ביום טוב ראשון ורוצה לקברו על ידי עכ"ם חל עליו אבינות:

ח אף על פי שאין אבילות ברגל אם מת לו מת ברגל מתעסקים בו ברגל לנחמו ולאחר הרגל כשיכלו שבעה להיות המת אף על פי שעדיין לא כלה האבילות מלאכתו נעשית על ידי אחרים בבתיחם ויעבדו עושים לו בצנעה בתוך ביתו ואין צריכים לנחמו אחר הרגל יפנין הימים שנחמוהו ברגל:

ט מת לו מת קודם הרגל ונהג אבילו אפי' ט שעה א לפני הרגל כפלה מכנו גזירת שבעה (ב) ויסי הרגל עולים

סעיף א לאו מעה חיסוס ולאו מעה שמועה הוא (ר"ח לוכלין סי' ע"ר) כתב ר"ש"ם שמע שמועה רחוק' כמועד קורע וכפ"ב סי' ס"ם סכ"ח כתב ערש"ל וכ"ח חולקין ע"ב בני אשכנז היינו משום לכל כפולין כהגו לקרוע על כלס (ת"ב סי' ע"ב): ה על חכם שמתים לותו דבר הלכה בכל להתאבל עליו יכן על חכם או על אדם כשר או אם עמד שם בשעתו, מקום ואומר תפי' תיכו יודע ליתת יציאת נשמה ועל קרוב שחייב להתאבל עליו ועל חכם קורע ואפי' אינו בפניו אלא שבאה לו שמועה בפועד אם הוא בתוך שלשים ועל אדם כשר אינו קורע אלא אם כן ידע בין סיתה לקבורה:

סעיף ד (ד) וים חולקים ונהגו ד בני אשכנז שלא לקרוע בפועד כי אם על תכיו ותלמידו ועל סתר המתים קורעים לאחר המועד (מהרי"ל וה"ס כל סימן ק"מ) ובמקום שתין מנהג יש לקרוע על כלס:

ז יאין חול צין כתף אלא קרוביו של מת המתוייבים להתאבל עליו או ה על חכם:

ח יבמרין כת"ה והוא שלא יכרו ברחבה אלא קרוביו של מת ולא יכרו האבל בתוך ביתו אלא על מטות זקופות לפי שאין בפיית הסרטבר"ר סי' ברגל כלל:

ט יעל החכם מברין הכל בתול המועד בתוך הרחבה כדרך שמבריו את האבלים שהכל אבלים עליו:

י יעושין כל צרכי המת בתול המועד נוזין שערו וסכבסים כסותו פועשין לו ארון בתצר שבו המת כדי שיהא ניכר שהוא לצורך המת ואם לא היו לתם נסרים יאביאם קרוב ונוסרם מהם ו נסרים בצנעה בתוך חבית יואם היה אדם מפורסם עושים אפילו בשוק יאבל ז' אין כורתין עץ מן היער לנסור ממנו נפרים לארון ואין תוצרין אבנים לנגות בהם קבר יובמקום שהיהודים מעט דרים במקום אחד והכל יודעים כשיש מת בעיר הכל חשיב כמפורסם:

יא יאין חופרים כוכין בחפירה וקברות בבנין בחול המועד להיות מוכנים למת שימות אבל מחנכין אותם שאם היה ארון מקצרו או מאריכו או מרחיבו:

יב יאין לתלוש עשבים ועפר בחול המועד בבית הקברות כמו שנוהגים לעשות בחול: (דין ח לדוק כדין במועד עיין כי"ד סימן ת"ח סעיף ו')

תקמח דין אבילות בח"ה וכו' כסעיפים:

א הקובר את מתו בתוך הרגל לא חל עליו אבילות ברגל אלא לאחר הרגל מתחיל למנות ז' ונוהג כהם אבילות א' ומונה שלשים מיום הקבורה ונוהג בשאר השלשים ככל נזירות שלשים:

ב נמקומות שעושין שני ימים טובים (א) כמונה השבעה ב מיום טוב שני האחרון אף על פי שאינו נוהג בו אבילות הואיל וכו' כרבריהם הוא עולה לו מן המנין ומונה מאחריו ששה ימים בלבד:

גמה מם יום בני מל רש"י השנה עולה למנין ז' עיין בי"ד סימן שמ"ע ס"ג בהגהות:

ד הקובר את ב' מתו בי"ט שני של גליו שהוא יום טוב האחרון או ביום טוב שני של עצרת נוהג בו אבילו' אם היה אותו היו' יום מיתה וקבורה ה'הואיל וי"ט שני כדבריה'ואכילו' יום ראשון של תורה ירחח עשרת עכי' של רבריהם מפני עשה של תורת אבל אם קברו בי"ט שני של ר"ה אינו נוהג בו אבילות ששניהם כיום אריך: תרגיו

המה ד ויש פוקים דסניחת להו דתין נוהג אבילות כפוס י"ם שני וכן מנהג פשוט ותין לנזמות: (רבינו הגנלל והר"ש)

ו וה שאמרנו שהקובר מתו ברגל ה לא חלה עליו אבילות הני מילי דברים של פרהסיא יאבל דברים שבצנעה נוהג (מיהו מותר ליכן עם אשתו בחדר ותין לריך שמירה)

ז יאע"פ שאין אבילות נוהג בפועד ו אבינות נוהג בו שאם מת לו מת בתוך המועד אסור בדברים שאונן אסור בהם ואם מת ביום טוב ז'אינו רוצה לקברו בו ביום אין עליו דין אבינות אלא אם כן צריך להחשיך על התחום להכין לו צרכי קבורה אז חל עליו דין אבינות ח משעה שמחשיך אבל אם מת ביום טוב שני והוא רוצה לקברו בו ביום טוב ראשון ורוצה לקברו על ידי עכ"ם חל עליו אבינות:

ח אף על פי שאין אבילות ברגל אם מת לו מת ברגל מתעסקים בו ברגל לנחמו ולאחר הרגל כשיכלו שבעה להיות המת אף על פי שעדיין לא כלה האבילות מלאכתו נעשית על ידי אחרים בבתיחם ויעבדו עושים לו בצנעה בתוך ביתו ואין צריכים לנחמו אחר הרגל יפנין הימים שנחמוהו ברגל:

ט מת לו מת קודם הרגל ונהג אבילו אפי' ט שעה א לפני הרגל כפלה מכנו גזירת שבעה (ב) ויסי הרגל עולים

פרי חרש

סימן תמר

ומ"ש יש להחריחה מקום תשפ"י שכשיחזן מביא כתבתר מתין מדיתין כלי חלת למרך היו' כיון דחיכה קלת מרך מוכח מרך היו' מיקרי וכמ"ש החוס' נרים פסחים כיכיעור תחרכו קלת מרך:

סי' יגיר המפרש שאכלה כה תכל המירורין ח"ל לעכרן המגדף נרוך סיבעל מ"ם כלתחרינן ס"ם דסמחי' מי ניחת מסו' פירורי' הם לה תשיבי בלאחר ומחלפו בקלו מחכילה רוחה לחוק מ"ם לעכרן ולכה כתחמהן מדברי הרין ז"ל ולחמוקי מסכרת הריטב"ה נס"ל מעיברן לדכתחילה נרוך נעכרן ולחתה וכ"כ כסמ"ק יוכהרי' סימן קס"ל כהיה הכ"ה נס"ם הס"ו והס"ת בדלינהו כוחת מכל מי' נעשירי כתחרינן נס"ה דכיעור ובין הכל מחתרי' זה חוק כבוחה והחרינן החס דלעכרן ניעור עלינו ונס"ה כ"ם ן

ומ"ש על סנת שלא לרצאת בו לרי"ת הנס כתרבי בפ"ק דסכת דעת כ"ה קלת סמכור ניחת מחר כחתן לנבי כיון שהנדר יכול לחל הון לניח ולחיכך ס"ל לכתב"ם נפניו וכ"ה ס"ל דלכתב"ם נפניו יקח מחר מחקי"ם ביכול לחל ולחיכך ס"ל דלכתב"ם נפניו יכ"ה ס"ל דלכתב"ם נפניו יכ"ה

ולא יעשה מלאכה בחול המועד אלא לצורך המת או לצורך הרבים כגון שהוא מומחה לצורך המת מפ"ק תרוייס שהשכירו שקלטו לצורך בנין ומשתתף עמהן בשכר ומפרנסין לתלמיד חכם שאין בפיו הפסד ואפי' כתלמיד מפורסם ואפי' אין להם לצורך הדיוט עכי"ד סי' ת"ג דמשמע כפ"ק דמ"ק ל"ה ל"א שכתו של מת דמי כמי מרגיל שהספד כמחזיר שכתו ול"ב לחסור לדרום עליו אלא לחל כפנים וכ"ם כלבוש סי' תרל"ו ומ"ב כי"ט דחסור ול"ל דאין בזמנינו דין ת"ח מיודע הלך בכל מקום כמ"ש מהרי"ו עם"ט:

תקמח א ומוכה שלשים ו"ש עולה במקום ז' ומשלים ל' כמ"ש סי"ן (ת"ב סי' ע"ח ורע"ל ודריסה וכ"כ דעת הש"ב כי"ר) והב"י כתבו דאין עולה רק ליום אחד וכ"פ הכ"ח בשם הגהות' והמרדכי וכ"פ פע"ח וכן ל"ל דדמי לשנה ולא נהג אבילות קודם הרגל אחין ש"ע נחשב לן' וגם הט"ז דחה רחיות של רש"ל ע"ש: ב מי"ט שני האחרון אחפי' של ר"ה (עור סי' שע"ט מ"ב ס"ח וס"ב) וע"ז כתב דוקא בשנקבר ביום שני דר"ה עולה לו אבל נקבר ביום שני דיו"ט אינו עולה לו אבל ב' ימים ראשונים דחשוין יום ב' וכל להקל וע' במ"ט ח"ב סי' פ"ט: ג מתו בי"ט דוקא ו מתו מעו עכי"ד סי' שע"ט: ד ויש חולקין דס"ל אחין שום אבילות דאורייתא: ה לא חלה אבילות ולא יעשה כשאונן. ועיין מ"ש בשם הגהות' דאחר שמת מעו עשרת ימים ראשונים אחין חייב לחזור ף' המעודים כמ"ש ס"ס שמ"ו רס"ה עכי"ד סי' ת' וכ"ם ועמ"ש סי' תקל"ד ס"ד וכ"ל דמיכיה אחילין ביום רחשון דהרמ"ם כתב בפ"ח מ"ת הטעי לאבל ביום טוב שחל להיות בו יום מר ואבל מעולל בעפר קרנו חם לא שייך בח"ה דאין מוכה בו אבילות: ו אבינות נוהג בו אפי' ביום טוב ואפי' ביום ראשון ואפי' בשבת ואפי' בי"ט שני של ר"ה ואפי' ביום הכפורים ואפי' בשבת שחל ביום הכפורים ואפי' בשבת שחל ביום הכפורים שחל להיות בשבת ואפי' בשבת שחל ביום הכפורים שחל להיות בשבת שחל ביום הכפורים שחל להיות בשבת שחל ביום הכפורים שחל להיות

מגן אברהם הלכות תשעה באב ושאר תעניות מגן דוד

הלכות תשעה באב
ושאר תעניות

תקמט להתענות ד' צומות ו' וכו' ב' סעיפים:

תקמט א מפני דברים הרעים כדי לעורר הלבבות להשובה (רמב"ם): **ב** אין מתענין נט' ולא רגלו לגזור תענית נפ נט' בו ביום אין מתענין נט' ולא בערב שבת (רמב"ן) ומ"ב בעל נפש יתענה נפ נט' מיהו בירום ליתא שברחמונה סיי נ"ב בי"ו אלא מפני הגזרות טען בחזכון: תקנ ואסור

תקמט בטור מביא ל' הגמרא מוס הסביעי זה נ' נתקדי שבה נהרג נדלי ולמה נכתב כאן ללמדך שאקלה מיתת הדיוקי' כמו"ש בית אלהיו זה לדיוק כיתור דמה קשה לו על מ"ש כאן דהא סיים בכאן שחיב כמדר החדשים אע"פי שלענין הזמן הוא מוס העשירי קודם לאה דחשיב הפורענות אחלה ח"כ בכו' מסביעי מי ניחא הכי ומ"מ דנו' העשיר הוא עכ"פ זמן גדול שהיה לו לבכות עליו ולהתענות ולכן כתב כאן שיתענה בו ללמדך כח התורה ביום שמת בו אהרן שהיה ראוי לבכות עליו ולהתענות בו ג' ימים ולא עשו כן ללמדך כח התורה ומ"ש

באר הגולח

תקנ פריך בגמרא קרי לה נוס וקרי לה עשון ומשני רפא בזמן דמיכף עלמא הוי נוס דכתיב עשון ומשני רפא עם כו' וקשה מהי פריך הש"ס מה שאיש נוס קודם נחלוה שבי הוה בעשון אחר הגלות ועוד דהכי קשיא ליה דהל"ל נוס הרגיעי בו יפסיק בעשון כו' כמו שאתר בכתוב ויפסיק ה' לחיך הקללה בברכה וכן בפיוט תפסוק מרוותה נוס הרגיעי לעמתה והקשתר קרת יהיה בעשון ומשני הנוס לא יבעל לעמרי לחת סיהי בעשון וזה ל"ח ועוד דהכי פריך דכת הל"ל נוס הרגיעי לחת התודם הרגיעי כי שבשאה התכב כתודם הרגיעי בו לחת ולח"ל דשם נוס יעתר ג"כ: (א) מותרים בריחיה. קשה לי ממ"ש פ"ק דמגילה דף ה' ר' חנן בקרונה על נפורי בי"ן בחמוז וכתבו התו' ולח"ת מהירוי לרחוץ אפי' לכתחלה עמיותר כדחניא תן אחד ואין עליו אלא כתנת ואין לו אלא כתנת ואין דכבר קבלוהו לחותיהו על עלמם מסחת נס הם קבלוהו עכ"ל. ולפיים כאן לחץ לימור דהיכא דג' טומות מהי רבותי' דר' יו"ב חוזר ל' דהכ"ל דמעשה דר' חנן טומדים כיותר רחיב ואין לאסור אלא בכליכה ה"ל מהי מקרי החום הל"ל לכתוב מהי סרו דלמח בחמת לח רצו לבעל החעניה חלה בחמת החעני כדין ורחן כדיון"ל ע"פ מ"ם בפ"ק דמכ"ן דכולהו ל' טומות נזרו עליהם מחילה כל החומרות חלה דסחילה כיון דנהגו להחעני בהן ולה נהגו בחומרו. הלהו מקמע דמעיקר כך הלו להחעני בלבד חבל לה הלו לנהוג בחותן חומרות וכיון דהכי הלו חלו הרשות ביד חבל מעיקר התקנה ודחי לחומרי' נהגו עכ"ל ומ"ה ניחח דהיח דר' דהטעם הוי חוספת החומרה בכל הני מילי כמו בחכילה וכח ר' ומחיר הריחיה ממילה בעלה הגזירה חף לעניין לכוב' וע"כ הקשו החום' דח"כ היה לר' לחכוב להורו' דבעלה הגזיר' לגמרי וחירצו דחה"כ דבעלה לגמרי חלה שהותקינו עליו מעכ"ו חיסור לכילה ולה חיסור ריחיצה כמו שקבלו חבותינו:

תקנא אמרי' בגמרא דע"ב אין חלי ברלו להתעטף: מפני שהוכפלו בו הלרות והקשו התו' הח בי"ז בתמוז ניתי חירועה ה' ברו' וחי' דחודבן הביח קם בטפי ועי"ל דבע"ב הוכפל להם פעמיים: (א) מתעטף בחלח ומחן. כתב ב"י ועבמיו לח מבי' רבו העולם לחעט בחלח ומחן בכל המכנכם חב ונרחה שהם מפרשים דלח נחעט בחלח ומחן בכל המכנכם אלה בשעה שהוא מהכר בגין ונפיקה דלח דוקח בדמחה בכפרת רחשונה מהכיר רבינו ומפרשים דלח נחסר מסח ומחן דלח בדמחה בכפרת הסנדרי שהיו חתו ולפ"ז לריכין ליחסר מסח ומחן של שמחה כגון נרבי חופה כו' ע"ל ואי הוסיף הח לא חריך דהא חמו רוחין דגם בגרבי הופה לא נאמר מוכח בגיטין ומה שהיו חתו זו הסכרת דהא לא חלרו חלא לעשות סעודה זו ולחרחי חחיתית ומילף נכחוב על הכרת דמוי. כזו ונרחה דעטם המנהג להקל כפי' ה"ג בסי' חקל"ט ס"ד טעם להיחר מסח ומחן בח"ה חפי' בית לו חעות הוסיף שים עליו מלך ופרים והכחתי רחיי מהוסף. ומלחי מה ל"ל בגמ' ל"ת ס"ל שים עליו מלך ופרים ומחן חבו ולילך מה נחוץ לי' בזה ומחן ממטעין שוב מלחתי כן בדברי חו"ח ל' בסח רש"ל: (ב) ואם היה כותלו כו'. ל"ל חפי' חס הוח בעגון בחין נו בכנה חלח שים לחוש להפסד ממון ג"כ מוכר בזה לבנות ורחי מדכתב המור ח"ל ולחר בירוש' סדח דחיתת בנין על המחה חבל חס היה כותלו בוה בית חחנה לבני כו' ולפ"ז הח ל"ת חס היה כותלו נוטה חפי' במחל על חחנת קחמר ממוכר חס הוח נוטה וי"ל כיון דגמ' דיהן לוסר בנין כרם כל בנין קחמר כו' ע"כ ל' ובקה להם לחמר ולפ"ז הח ל"ת חס נוטה ל"ל מוכר חס ביהים חין לך דבר שעומד חפני הבכנה ע"כ נרחה דלח מיירי הטור כחן מסוס בכנה דחפי' בחין בכנה כגון שעומדת הכותל בקוצר ולחמר בזמן בכנה חדה ל"ל יכנם חדם לסס לפ"ם מוכר כיון דחין

לבנות לו בית בקבלנות רגר ארעחיה דנפשי' קעביד אין בו חיסור דעיקר טעמיה לפעמ שמחת הרי הי"ג יושב בטל ואינו עוסק בעבודה ואפילו בשבת מוכרח בן הרן משום מראית עין:

תקנ א ואסור לספרן נדר. פי' חע"ב דמדינא בזמן שאין שמח חין חייבי להחעטף חלא בע"ב ח"מ כיון שנהגו להחעטף כלם חסור לספרן נדר: ב שנהגו להחמיר. ל"ע דבסי' תקנ"ה ס"ם כתב דחסור להם להחמיר ל"ל דוקח יחידים חסורים לבל הכח מעיקרא קבלו עליהם כלם להחמי להחעטף כיון ע"כ: **כתב** מ"ע סי' ק"ל קטנים מחכיעין לחוכם להם ואים נהחלבל עם הציבור עכ"ל ול"ל דוקח קטן שיש לו דעת להחלבל: ג מותרים ברחיצה כו'. לפי שהין לריך הנגו יבולים לעמוד בה(ר"ן) ולכן בעל נפש יחמי בכולן כתו בע"ב חון מחלילת הנעל חלא יהא כחובת ואיעולת (ב"ח) ומ"ש בליל עבילה לח יפרום מחקחו: ד כל ד' טומות. לאו דוקא דלכוחם הין: **ה** חלו נעלים. ל"ע דהח"ח כ': ה חלו נעלים. ל"ע דהח"ח ל"ח להם לחוק בע"ם שלח בעבת: ו קורין וכו'. והרב"י בכתב דחין קורין במנחה וכ"ם במגנה פ"ד דהקעני בחקני העם דלח הין קורין במנחה בע"ם מפני כבוד שבת ול"ל דהחירנה הכל מכיני מבע"י ולכן קורין עמ"ס. ת"ז ח"ח ויהיו"ן במנחה (חנחומה כ"י ד"ח) חופס בחענית חסור החחן לפחות מקום של ברכה מבע"י ויחכנין לחינוקות עבי חקס"ב כ"ב:

תקנא א מתעטף בסחמה. פירו' שחין שמחין בלל"מ החום' פ"ק דמגילה: ב ליכחמיר מינים. עד ר"ח חלול (ריו"ב ומ"ב): ג ובעל ברית. לבאור דוקח לחותו שחופס התיקון של ברכיו בשעת המילה כמ"ש בי"ד סי' רמ"ם סי"ח לבל המכנים ומוהי התיקון הינו בכלל זה ולפ שבנגדי רגילות נ"ב ללבוש בגדי שב הייתו לפי שזה הוח עיקר מלוחס וחב"ם בשבת שחל ע"ב ממדינא חסור ללבוש לבגים חדשים לבד מה שהוח לריך לו בשבת לבד ומותר לבבס בגדים ישנים ולבלוש חלו בגד

ח ולצורך מלוה. כגון שאין לו אכסניא שיתר לבעוה"ב (ר"ן) והיה שאין מהגין ליכל תשה כלל היינו משום דלית ליה (כ"י) ולכן כתבו לעשות בגדים חדשים לצורך בשותין אבל כל מיני תקיים פ"ז לשור עס': ט ואין מיסחין. אפי' בלא סעודה: ומה"מ מותר לעשות צרוכין ומ"מ ל"ל להתסר לעשות סעודה ואפי' בלא רקודין ומחולות ול"ל לסעוד. בריה מילה לדיק בה שמחה כלל משל"ב כתן ול"ל דאפילו בשבת אסור לעשי אחר בגמ' קתני מר"ח עד תחטי לשור ומ"ל דלית ליה שבת מיהו מה שנהגין לאכול מיני מרקח בשעת כתיכת התגיתים לא מקרי כעודה: ונ"ל דאסור לעשי רקודין ומחולות מי"ו בתחת ואילך: יא לספר. שמחתי שיש תוסרין ליעול לספרים כתו בלבל ול"ל דל"ד דזה טוי כתו לעשה ובהכילות דלעשה ע"כ קיל התכל כתם"ם שהוס"ם בתוכן עתם"ם סי' תקל"ד ס"כ ובלבטד שבת פשיטא דשרי כתם"ם ס"ג וכ"ש לעורך טבילה: יב ולכבס. דמיחה בתשיבת דעתו שהגיהות: יג בט"ב עלמו. אבל בת"ב משתע משתרת ללבוש לבגיטים וכ"ש ובכ"ש סימן תקל"ד בשם מהרי"ק שורש ל"ח: יד וכן ללבוש שבת. מסתי' שבת ללבוש בגדים חדשים ביום ה' וכ"ה בשבת תוה בשבת ובמתני' ו"ק פשיטא דשרי ובירושלמי קתני (רוקח ת"ו) אבל יג בט"ב בתב שעתו נתו מלבן לבגיטים (בגמ' שפרי דורא) יה וכן לכבוד שבת תוה לוסיפים כלי ביום ה' וכ"ה בשור ובמתני' ו"ק פשיטא דיתן כלים לכובסת שב"ס ס"ד וכ"ה בשבת שם; זה לשון הגיהות: כתב מהרי"ק שורש ל"ח כתב ז"ל לשתי' בט"ב שחל להיות בשבת אסור לתת לכובסת כלים לכבס מיד ביום ראשון או בשבת ונרחת לאחר חשבת מותר בשתי השבתות בין שקורם התענית בין שאחריו דיש מי שאומר יז שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו תוך יח ביום ה' ויום ו':

כגה וכוהגין להחמיר שמחלת ר"ם לענין כיבוס אבל הספורת מותרים לספרו מיד בחמתו: (מנהגים)

ח יט (ו) הה"אסור לעבריות לכבס בגדי העכו"ם בשבוע זה כלים

דאין ליאסור בגין אלא בכל שבתה ושם מותר לפני שבתה אבל שבתה אבל לפני מי"ז בשל שבתה מותר בכל ענין ומיהו גם שם נהגה ליסור אסור כל שבין מי"ז לט' באב ומדוקדק בגשון הטור סי' תקנ"ד לענין ט"ב כתב הטעם הוה משום ולפ"ז ניסל בו. ואין לתלות בכתב שכבס אלא ודאי כתב מעיקרו מותר בשבתה בכלל ע"ש:

שבתה מותר לבנות ח (ולצורך מלוה הכל שרי) (ר"ן בפ"ק דתענית) ט ויאין נוהגים נשים לישב עושין סעודת אירוסין אבל לי"א סעודה מותר ואפילו בתשעה באב עצמו (ב"י בשם ר"י ושלא יקדימנו אחר:

הגה ונוהגין להחמיר שלא נוסלים תי"ו בתמוז ואילך עד אחר תשעה באב:

(מנהגים)

ג שבוע שחל בו ט' באב אסורים יא לספר יב ולכבס אפי' אינו רוצה ללובשו עתה אלא להניחו לאחר ט' באב (ב"י) אין לו אלא תלוק אחד אסור וכן המכובס מקודם בין ללבוש בין להציע בהם המטה (ד) ואפילו מספחות הידים והשלחן אסור יג ויכיבוס שלנו שהוא אבל (יש"ל) מעבירין על הכגדים שלנו שהוא ערוך (ה"ר יהונתן) שלנו אסור (ה) וכלי פשתן אין בהם משום גיהוץ והרי הם כביכוס שלנו ומותר יהני נוהגו לאסור אפי' כלי פשתן ואפילו בכיבוס שלנו בין ללבוש בין לכבס ולהניח יאין להקל בדבר בין שנהגו וכ"פ דפוסינא נמי אסור שהרי יש מי שכתב דכיבוס שלנו קרי (ניהוץ) לשל בני בבל שאין מהלבנים יפה לפי שמיחים הם עכורים שאינה ארץ הרים ונביעות כארץ ישראל וכיבוס של שאר ארצות אפשר שהוא כביבוס של ארץ ישראל ואפור ועירים פי שמירש דניהוץ היינו מים ואפר או נתר וכורית וכבוס היינו בסים לבד ובזמן הזה אין מכבסים בסים לבד ונמצא שכל כיבוס של זמן זה הוי ניהוץ ואפור מדינא אפי' בכלי פשתן לכשן מיתא:

הגה ומיהו מותר להחמיר בכל זה מתחלת ר"ח עד אחר התענית אם לא לצורך מלוה כגון אשה קלובסת לבגיטים מותרת לכבס ולבלוה לבגיטים (רוקח ת"ו) אבל יג בט"ב בתב שעתו נתו מלבן לבגיטים רק מותר מלוה כדוקייפה (בגמ' שפרי דורא) יד וכן לכבוד שבת מותר לוסיפים כלי ביום ה' וכ"ה בשור ובמתני' ו"ק פשיטא דיתן כלים לכובסת שב"ס ס"ד וכ"ה בשבת שם; זה לשון הגיהות: כתב מהרי"ק שורש ל"ח כתב ז"ל לשתי' בט"ב שחל להיות בשבת אסור לתת לכובסת כלים לכבס מיד ביום ראשון או בשבת ונרחת לאחר חשבת מותר בשתי השבתות בין שקורם התענית בין שאחריו דיש מי שאומר יז שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו תוך יח ביום ה' ויום ו':

כגה וכוהגין להחמיר שמחלת ר"ם לענין כיבוס אבל הספורת מותרים לספרו מיד בחמתו: (מנהגים)

ח יט (ו) הה"אסור לעבריות לכבס בגדי העכו"ם בשבוע זה כלים

(תוספות פ"ק דתענית ומהרי"ל)

ד יז לאחר התענית מותר לספר ולכבס מיד יאם חל תשעה באב ביום ראשון או בשבת ונרחת לאחר חשבת מותר בשתי השבתות בין שקורם התענית בין שאחריו דיש מי שאומר יז שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו תוך יח ביום ה' ויום ו':

(ר"ן בפ"ק דתענית)

ה יח ולכבס. ואפי' בלא סעודה: ומה"מ מותר לעשות צרוכין ומ"מ ל"ל להתסר לעשות סעודה ואפי' בלא רקודין ומחולות ול"ל לסעוד. בריה מילה לדיק בה שמחה כלל משל"ב כתן ול"ל דאפילו בשבת אסור לעשי אחר בגמ' קתני מר"ח עד תחטי לשור ומ"ל דלית ליה שבת מיהו מה שנהגין לאכול מיני מרקח בשעת כתיכת התגיתים לא מקרי כעודה: ונ"ל דאסור לעשי רקודין ומחולות מי"ו בתחת ואילך: יא לספר. שמחתי שיש תוסרין ליעול לספרים כתו בלבל ול"ל דל"ד דזה טוי כתו לעשה ובהכילות דלעשה ע"כ קיל התכל כתם"ם שהוס"ם בתוכן עתם"ם סי' תקל"ד ס"כ ובלבטד שבת פשיטא דשרי כתם"ם ס"ג וכ"ש לעורך טבילה: יב ולכבס. דמיחה בתשיבת דעתו שהגיהות: יג בט"ב עלמו. אבל בת"ב משתע משתרת ללבוש לבגיטים וכ"ש ובכ"ש סימן תקל"ד בשם מהרי"ק שורש ל"ח: יד וכן ללבוש שבת. מסתי' שבת ללבוש בגדים חדשים ביום ה' וכ"ה בשבת תוה בשבת ובמתני' ו"ק פשיטא דיתן כלים לכובסת שב"ס ס"ד וכ"ה בשבת שם; זה לשון הגיהות: כתב מהרי"ק שורש ל"ח כתב ז"ל לשתי' בט"ב שחל להיות בשבת אסור לתת לכובסת כלים לכבס מיד ביום ראשון או בשבת ונרחת לאחר חשבת מותר בשתי השבתות בין שקורם התענית בין שאחריו דיש מי שאומר יז שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו תוך יח ביום ה' ויום ו':

כגה וכוהגין להחמיר שמחלת ר"ם לענין כיבוס אבל הספורת מותרים לספרו מיד בחמתו: (מנהגים)

ח יט (ו) הה"אסור לעבריות לכבס בגדי העכו"ם בשבוע זה כלים

דאין ליאסור בגין אלא בכל שבתה ושם מותר לפני שבתה אבל שבתה אבל לפני מי"ז בשל שבתה מותר בכל ענין ומיהו גם שם נהגה ליסור אסור כל שבין מי"ז לט' באב ומדוקדק בגשון הטור סי' תקנ"ד לענין ט"ב כתב הטעם הוה משום ולפ"ז ניסל בו. ואין לתלות בכתב שכבס אלא ודאי כתב מעיקרו מותר בשבתה בכלל ע"ש:

שבתה מותר לבנות ח (ולצורך מלוה הכל שרי) (ר"ן בפ"ק דתענית) ט ויאין נוהגים נשים לישב עושין סעודת אירוסין אבל לי"א סעודה מותר ואפילו בתשעה באב עצמו (ב"י בשם ר"י ושלא יקדימנו אחר:

הגה ונוהגין להחמיר שלא נוסלים תי"ו בתמוז ואילך עד אחר תשעה באב:

(מנהגים)

ג שבוע שחל בו ט' באב אסורים יא לספר יב ולכבס אפי' אינו רוצה ללובשו עתה אלא להניחו לאחר ט' באב (ב"י) אין לו אלא תלוק אחד אסור וכן המכובס מקודם בין ללבוש בין להציע בהם המטה (ד) ואפילו מספחות הידים והשלחן אסור יג ויכיבוס שלנו שהוא אבל (יש"ל) מעבירין על הכגדים שלנו שהוא ערוך (ה"ר יהונתן) שלנו אסור (ה) וכלי פשתן אין בהם משום גיהוץ והרי הם כביכוס שלנו ומותר יהני נוהגו לאסור אפי' כלי פשתן ואפילו בכיבוס שלנו בין ללבוש בין לכבס ולהניח יאין להקל בדבר בין שנהגו וכ"פ דפוסינא נמי אסור שהרי יש מי שכתב דכיבוס שלנו קרי (ניהוץ) לשל בני בבל שאין מהלבנים יפה לפי שמיחים הם עכורים שאינה ארץ הרים ונביעות כארץ ישראל וכיבוס של שאר ארצות אפשר שהוא כביבוס של ארץ ישראל ואפור ועירים פי שמירש דניהוץ היינו מים ואפר או נתר וכורית וכבוס היינו בסים לבד ובזמן הזה אין מכבסים בסים לבד ונמצא שכל כיבוס של זמן זה הוי ניהוץ ואפור מדינא אפי' בכלי פשתן לכשן מיתא:

הגה ומיהו מותר להחמיר בכל זה מתחלת ר"ח עד אחר התענית אם לא לצורך מלוה כגון אשה קלובסת לבגיטים מותרת לכבס ולבלוה לבגיטים (רוקח ת"ו) אבל יג בט"ב בתב שעתו נתו מלבן לבגיטים רק מותר מלוה כדוקייפה (בגמ' שפרי דורא) יד וכן לכבוד שבת מותר לוסיפים כלי ביום ה' וכ"ה בשור ובמתני' ו"ק פשיטא דיתן כלים לכובסת שב"ס ס"ד וכ"ה בשבת שם; זה לשון הגיהות: כתב מהרי"ק שורש ל"ח כתב ז"ל לשתי' בט"ב שחל להיות בשבת אסור לתת לכובסת כלים לכבס מיד ביום ראשון או בשבת ונרחת לאחר חשבת מותר בשתי השבתות בין שקורם התענית בין שאחריו דיש מי שאומר יז שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו תוך יח ביום ה' ויום ו':

כגה וכוהגין להחמיר שמחלת ר"ם לענין כיבוס אבל הספורת מותרים לספרו מיד בחמתו: (מנהגים)

ח יט (ו) הה"אסור לעבריות לכבס בגדי העכו"ם בשבוע זה כלים

(תוספות פ"ק דתענית ומהרי"ל)

ד יז לאחר התענית מותר לספר ולכבס מיד יאם חל תשעה באב ביום ראשון או בשבת ונרחת לאחר חשבת מותר בשתי השבתות בין שקורם התענית בין שאחריו דיש מי שאומר יז שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו תוך יח ביום ה' ויום ו':

(ר"ן בפ"ק דתענית)

ה יח ולכבס. ואפי' בלא סעודה: ומה"מ מותר לעשות צרוכין ומ"מ ל"ל להתסר לעשות סעודה ואפי' בלא רקודין ומחולות ול"ל לסעוד. בריה מילה לדיק בה שמחה כלל משל"ב כתן ול"ל דאפילו בשבת אסור לעשי אחר בגמ' קתני מר"ח עד תחטי לשור ומ"ל דלית ליה שבת מיהו מה שנהגין לאכול מיני מרקח בשעת כתיכת התגיתים לא מקרי כעודה: ונ"ל דאסור לעשי רקודין ומחולות מי"ו בתחת ואילך: יא לספר. שמחתי שיש תוסרין ליעול לספרים כתו בלבל ול"ל דל"ד דזה טוי כתו לעשה ובהכילות דלעשה ע"כ קיל התכל כתם"ם שהוס"ם בתוכן עתם"ם סי' תקל"ד ס"כ ובלבטד שבת פשיטא דשרי כתם"ם ס"ג וכ"ש לעורך טבילה: יב ולכבס. דמיחה בתשיבת דעתו שהגיהות: יג בט"ב עלמו. אבל בת"ב מתש

פרי חדש אורח חיים הלכות פסח תמר תמה תמו

שוב כתב בתשו' חנ"ו סלקטות חתן לצורך סברו במעוברת על כרחך ס"ס לאיסור גמור כולו ועוכר עליו סברי חבריות החמץ עליו ובביתו הם"פ בס"ק ס"ג: (ס"ב) כ"כ הב"י בשם ס"ם ומשמע ודאי דס"ל לה"ס להלכה לדינא כמ"ש בס"ק זה) כ"כ הב"י בשם ס"ם בכלי מיירי בלח בישל ובסברת ס"ח מסברת השור ולפיכך כ"ש בגיתו כי' כותש עליו הם בכלי מיירי בלח בישל ובסברת ס"ח מסברת השור ולפיכך כ"ש ג' סברות מדברנן מותר לצורך כלי שלח עבר עליו אבעבוע דיבוק לא מיכון ולפיכך בכל דתקון רבנן בשביל שיהיה מותר לצורך חולה ואף כי"ש שני חשעה דברים שם לא בישל וכ"כ הב"ח לקולקה חוה וכ"ד מחנין לעיקר דבר בן בתורה בשב ואל תעשה וכמ"ש לעיל וכ"כ הב"ח בס"ם זה לדינו מבעורו אף כי"ש שני: (ס"ג) נגוו על עכו"ם עד כותה עליו כלי) שבי מיירינן בס"ל כל שעה וס"ם פרי זה דוחקו בקנה הס"ב דחקרו על חדש קישה לו ואף כתוספות בעלמא וכתב ס"ם בשתוך ס"ם בישתוך נימא ליה לעיקר לאיסורא לא ניחא ליה לעיקר וכמ"ש בשור נכסי תם"ם והיינו טעמא מדוחקו בקנה מדברכון דילמא תתי לאיבול מיניה וזה לקמני דרי זה דוחקו בקנה לא לעיקר מ"מ מסתמן דחוק מתין ירדו על חדש מעבת לפי שצריך לדחקו דבר קטני מיחק לחם ניחם בשב ואל תי"ט כותש עליו לת שבלי חנה מותרת דשלמת בקנה לכי מפשעתים לא יוכל להשלימו לגמרי ואינו בשום מפשעתים יחול עליו דלמי לבשר בשעה שהתנור מרותח בקנה ס"ם תנ"ה מחייב לבערו בשום מפשעתים יחול עליו מהקורה וה"ב ליכא למיחש משום שמא יגבלנו חרוש לפקום סיד שלחם סביבות ואיכא למיחש לשמא יעשן בתנור בקנה בתירוצו חכם ז"ל דלא מיחש משום דמיכא דמיכל מיכא בתנור בתנור חבל בשבשה"ם ובריב"ם כתבו בדוקה בדחיקה בקנה בתירוצו מיכל מיכל מיכא בתנור חבל בשבשה"ם ובריב"ם כתבו בדוקה בדחיקה בקנה בתירוצו על מרדכי שבשמיהו ובשמת בשוגנות דשמיים מוכחת ודלי לחוש בתר בתרא לפ ככל מרוב ונקולה וכן פושה בלבו מלישות וכן בשבו בדברי מרב ז"ל בפ' ו"ם ובלבוש ומהרי"ל בפ' שבת בני בישיבה ובכל מקום שיש בלישיבה להניח בי' (ס"ד) כל שבשעת מעשה בשבת בשבת ובעגין דיבוק יש להחמיר ב

פרי חרש אורח חיים הלכות פסח תמז

פרי חדש אורח חיים הלכות פסח תמוז תמח

תנא סא

נסכ"נ נס"ר ולף לס"ר ת"ח ל"ד כלל להחזה לפני דעופרת דהקס הוי לפני חסוב ותניל
על הכלי תרס שתיהו ככם הכלם נפניט לבל הכח הדבר נדוד כמקס שתיהו מניל לכלי
לומר שתיהו מבלים תלת עד הבדול ותיהלו לפני לא תקרי תלת חומת בעלמא מתהלכן
הכלי ועוד מלפעמים מלעמק התבניל וכתך הבדול בתוך הפסח ונמלא תבשל בכלי תמן
נפסח ולפיכך גם מלד טעמא זו תין פסק קיבה דורו תוחס התכמים לבל מה שטעון
עליהם בוד דכיון שהבשילן בעצמה לפה לא יוכלו ש"י דהא כשהלחם חם כ"כ תיקן כלכלי
מהשורת יותר בפנים בתוך הכלי וכ"כ בשל התרומות בפס ר"י שהם עבר חומם לבד תון
עד שתיהו יכול לבבי' כגון יהו מעזב כמו הבשלה וכ"כ הר"ן והתו' בפ' תין מעמידין
ובתכתיו בפס"ר ובתוב בתב בשם המיוחסים נוהב לחת בחלים נוברות בתוך הכלי
והיה מבשב הכלי מבחון בתוב קבור והיה מבשב הבחלים לתוך הכלי עד סיבוף החוב
מבחון והיו זו בתחת בריחה מעבה נכוחה בהחתר הכלים הללו בלח הבשלה ומיהו לפעמים
תין לסמוך עליה לפי שלפעמים עושים בפירות זה לבפני ומיהו עולה בכל לבלי לפי
שלח תרחיקו תותו יפה הב מלוי מפל ובכן רחוי להזהיר מלחר שלפוח שיעולו תוחס
ומבבי הבשלה בלבתיבתה וכן נוהבין פה ירושלים תוב"ב שלחי קנח יחידים דנעולי
בפעופייהו: (ס"ס ו"ש להבעיל הקערות בכלי ת') כ"ב עיקר להסתיר ול"ב הרחב"ד
וכתם"ם הר"ן בפ' כ"ם מבשוב"ב פפקי תנ"ד) תין מעמידין סימן ס"ם והבי מסתברת
דלח תזניון בכלי בתר רוב תמיוחס שהרי כלי שני בכיוסו קדרם לו שהביאוהו בלח לחתם
בו פוס דבר והיוהו ש"ב בלא שפיתב"ב שתערין לתוכו רוחם ושפתה תיך בחתר שנפלט
הכיסור שבלא בהיותו תתמים כלי רחשון ש"יהילו והלח בלל בדול תמרו בבולעו בך
מלעו וכן עיקר להתיר ול"ב תדברי הר"ן בית מוזין גבי שביטים שתין הולכים בכלי
תחר רוב תמיוחס ותלתי בתוב בשם שרש"ם שפתהו בתוספות שם שובף כ"ם דף ק"ף ול"ף בתילוק
פרוב תמיוחס בתתין הוה כ"י שלוחו תמעוב שבשתם בו ש"י תלור לריך ליבון ושם
תינו ב"י הטיל וכ"ם בשם הוה ותין תיסורו תלח תדרבן הולכים תחר רוב תמיוחס ות"ל
ליבון: (ס"ם פיעה עליהב רוחחים תבלי רחשון) כ"ב המחבר לקמן בסי' ומיהו
עירוי תיהו בכלי רחשון ובפלבו בו תחרים ודעת קלת שפרים דעירוי בכלי רחשון וכן
דעת ר"ת בשם י"ש התו' בפ' כירה תבלשהבה התוספות שם שובף כ"ם דף ק"ף ול"ף בתילוק
בו' דעירוי לף הוי בכלי רחשון וכן דעת הרמב"ת בת"ה דף ק"ף ול"ף וב"ב ובתוב' בסי'
תק"ם ושפור בי"ד סי' ק"ה תזכיר מחלוקת זה ובבי' בשם הרמ"ם דלחו"ם נחמנו
בב"ר תיהו דוקה לבלים תמבו מעט בדי קלישה תיהו לף בם בפוט בתבו בל תיסורו
בבלות בו ש"ב וכן מוסב בהני' מדברי המחבר ש"ילבל היתיר עירוי תב"ר תלף דוקה
לקערות לפי שדרבן בבך ועיין בש"ך בס"ק כ"ה בסימן ק"ב ס"ם ובמ"ם בם"ע בסי'
נס"ו ס"י ומעתה הדבר ברור דלדעת הי"ם דתילון בבלי בתר תיעוב תמיוחס
בין שלפעמים מפשפין בקערות תמיוחס דבלי רחשון שלישה לף שבי לבו בעירוי
ובריך להבעילו בבלי רחשון ותכי בקיבון ועיין בש"ך בקמן בסעיף י"ז: בלי בפשתמו
בו בל"ב לחר שהבעירוהו מן הסם לף שבי ליה תם מבעילין תותו בבלי רחשון לחתר שהבעירוהו
מעל הסם: תחולב עליהבים בו הבשר בריך להבעיל רוקח סימן רנ"ב: (ס"ם ו' תייטי'
לבמח תיים עליהבו) כתב בשם תמיס דעים סי' כ"ב ותי לף תיים יבעיל בכבשר לחמרינן
בש כ"ם בבי סבינים דפסחת תעייל לתו ולקחייהו בריותתין ולף תפליב בקחייהו בין בשן
על קרן תו על עץ לף על תפסת ולף בסידת לבינן לליה תקנה בהבשלה תפוח לחיים
לף תיכפת לן לפי תיים שי לף חיים לחת פלוג רבנן ובפ' כ"ם לף מירעי חלף בקחת לחת
תפקלקלת בהבשלה וזה ברור: סבינים שתקנת הקחת תקרן ולחילו על עץ לף שם הוה
דבוק בדבק תיים עליהבו ולינם בתרים בהבשלה פ"ח: (ס"ם ו' ולחר כלי לחבן כו') עיין
בתר"ן בהגיה לתר: (ס"ם ו' ולחר כלי שתכת) הב"י בי"ד בס"ב כ"ב בשיף
בשם רבינו ירוחם דעירוי בכלי בחוסף תינו חום, ולפ"ב הבשלה דכלי בחוסף לה בלא חת"ב
לחתר שהלך תחתיו ובפ"ך בסימן ל"ח ס"ק ל"ב הובים תביאו ושהפוסקים לדריך הבשלה
ובן עיקר: (ס"ם ו' וכן כלי שלסבו) כן עיקר וכדשכתב בסף"ק דמולין דחמרינן בתם
דלבי עלסה שקבלים שומתה שדתיבו"ת ל"ב וכל שעשה עדים שתחשתו לבבין דבר תוקבוים
בו: (ס"ם יכול להבעילו בימ"ב בו') עיין בד"ם תב"ב: (ם"ם ו' וברתין דבניו) כ"ב עיין
דבתי ליבת תיסור שלו שבלי בבלי תחזקו לחזקי תיסור לה בחזקין וכמ"ם בסי' תמ"ה
ס"ם ב' לחבל תי סיבי מידי דבסיב שבשלה בחלת בשיבי תעים לריך הבשלה ולה בבב"ם
ובתרי"ל ובימו בסתבר' דבעירוי ב"ב סבי לב"ם: (ס"ם תבשב שבשלה בם מוחרת
בהבשלה) זו היה סברת הרמ"ם וקבת בפרישים ז"ל לחבל בתב"ם בת"ה לף ק"ב בתב
בדוב הפעמי' שתן שבב בלה ובחריזיותם תין ובפעמי' בשהמן תינו מבלך ע"ם בולב והיה
בולעת בהיסור שתקי' בתין בשתן לף עליו והיה לה בחשמיב ע"י הבם ולפיבך לריבין
ליבון בחבלה ב"ל ובמבר ד"ב בסימן ק"ב בתב ול"ל בחבת שתענין בה תעי"
בלבי עלסה דילה בהבשלה לבבין תיסור לריבה ליבון ב"ב ולריך טעם
לפה ד"ם שבם ס"ו ופ"ך בתבו לטעמא הוי תסום להיתרה בלא וב"ם בם תלבון ב"י
ולפי זה בם בחבת על בפר ושל חלב סבי ליה בהבשלה בין להיתרה בלא וזה תיבא ל"ב
ק' דברי המחבר להבדי סברי בם ד"ב לריך ליבון בספודין תסום בליה ליה בחבת תקרי
היתירא בלא וכמ"ם בם ב"ב עוד בדין בסוי של בדול שתניתין על המרה וכן בדין
תניות של תרם לבתן בב"ם בתב בש"ך על בסרת המרבי שביתר בהחמה ובביבוב
תסום בהיתירה בלא בתב עליו ובבר בתבתי בסימן זה דטעמה זו דהיתירא בלא לא
תבבית לדעת רוב הפוסקים ומעתה בם בתבתה של פסח ליה לו לבריך ליבון ובפלר
תיסורים ולבן העיקר בם"ם בם"ך בסימן בבו בשם הרמ"ם שתבאו בתשובה סימן ל"ו
בהטעם שבבי בתחבת ס"ג רוב תמיוחס בלא תים בלא ש"י שלר תסקים בבון שתן
וכדומה לו בו' תפ"ב בתחבת של תתן ב"ב ולפי זה בם בתחבת
של תלה לו בשר לריך ליבון דבשלם בבי סום תתבי בב"ם בביה בשהבשל עב"ם בם"ך ומיהו בי
לחמוה על תור"ם ז"ל שתלור בשם"ו בביה שהבשבה להתתיר ולילך תחר תבלי רחשון
תיעוב תמיוחס תעתה בם בתחבת לפעמים בדרך תמיוחס ולילך תחר תבלי רחשון
שתשתיין ש"י תלור ובבלן בתי בו' לבבין בבלי רחשון בתחבת ורתיתי ללקתן בם ש"ן
בדין התדובה בתב שים תתתרין ללבן תתחבת והתדובה לף בליבון בל לבו בבי תנ"ן
תינו דבעינן ליבון בתור דדוקא בתיתי לבבי ליה בהבשלה תבבי תותו ליבון ובתם
תור"ם בתיתי ס"ר ול"ב' תפסק בתתור תו לחתו לבבי' הרבב"ת בבתב תרוב בפעמים
תתתיתו ש"י תלור ותבילו בימ"ת דלא בתי לבבי' הרבב"ת בבתב תרוב בפעמים
תלתת דבבלי לא תלינן בתר דוב תעתיו ות"ב בב"ם תתבת לריבה ליבון ולף בם"ם
בתתרי בבלי תבשלה דבשל תבשלה תת"ב תלא תבבי בתלות לריבה ליבון ולף בם"ם בתרבי
בפוף תסבת בבו"ם בסם ליב"ת תבריבן ליבון לפירוש ר"ת ז"ל תם בתתיון

נרשים על תבן די לבם לף"ב בהבשלה ב"ד בלל להבעיל בלי דבשלתי החם בדיבית שעשה דבי היבי דלבון
מעניד הקיבה לף תבן תעניד הקיבה בסוב ותדע שהרי דעת הרמב"ם בפ' י"ן
מהל' מ"ב דבשתות בריתים בריותת מבניה לפי' במקום ליבון תבל בבה בלפי הבדיל ליבה
סום בסרת קיבה ותבן הדבר ברור דלפני והבעלה לף תהבו במקום ליבון וכל זה במחבת
מתענין בה דבים ובנים ובינה שבל תלו הסתין על בחוסת שעיקר הסתיון תינו תלף
לעשות קפיסה ותבבין לתמר בך ב"ל ברור לף לדעת הרמ"ם והתחבר ז"ל בדיבון
ליבון שהרי תינו רוחם בשתן שלף בוחנין תעם בתן בם בסין בדי שלף תחרף הפקפיד ולף
בשפורין ותסבלות שומין בן ותעם"ב תפניהו ע"י התיר מיקרי ב"ל ודוק: (ס"ם
ולינהן בל דהו סני) הטעם לפי שדרבן בלי זה בהבשלה וב"ם בם"ב: (ס"ם ב"ב הבלי'
לריך להבעיל יהוחיהם בתותן) ב"ב הטור ותיתם שהרי הטור שבתב בהחם
הסיב על הרמב"ם ול"ל הביהל דיוהר שלף בחתם בבלי תלף בתבלתו הבבתר בתי
בתלתו תתום הבבתר ש"י ב"ב בתחתין תותן לבלתוחתם תבלוחתם לחתר הסתיון
הבלות תתם בתתן בבל הבשה ש"י ב"ר בתחתיהן תותן לבלתוחתם תבלוחתם לחתר הסתיון
לבל דעת הסתבר שם בב"י לפסוק לתותן תטעם שבתתם בו ש"י ותלף בבשבר ובם
בהבלה עד בדי תותו תלבת תלף בתלבת לריך ליבון בבולו ותף בבשבר ובם
ובתחבלה עד בדי תותו תלבת לף בי לו בבך בפבשיבה לבסתבתם בו בהיבר יפלוש תיסור
ע"י תותו תלבת שלף בבשבר והביהל בל"ד בי"ד בסי' ק"ב ס"ק י' והחריך בפיב בלו
יע"ש: (ס"ם ותילו לבתחילה בו') לדידי מיירי בשלף בתחתם בידות תו
בשבתחתם ע"י יערי לבבשב"ם שלף לתו בבי פבשים דלף מבבי עירוי ובם"ב בם"ו"ש ודלף
בהב"ה שם ודוק: (ס"ב לריך להסיר הבלתי קודם הבשלה בו') הרמ"ם והטור בתבו
דבעתם הוי תסום שתם שבלוש תחת הבלתי תיבו בפלב בהבשלה ופילוש תריר תפיב תפיב
ובה"ת שתין תלן תלף דברי בביאות דהבלתי תיבו ודאי ים בם להבשלה ב"בלים לף תם שתחת
בתלתי ס"ם שבלתי תפסיק ותין בם בהבשלה לפלוש תחיסור דרך הבלתי בבי דמלך
בלתי מבית תמרת בבי הרי מלך תחתר ישלוש על הבלתי וב"ב הרשב"ם בתשוב' בסי'
סע"ת שבהבשלה מפלש' שבלין בתו תוסך בם בם"ם תתמיס הבלתי יהיה שבשיק בדי
שלף יעבור תיסור ולה ב"ל בם"ם בם' בבה"ג בביאין דק"ל דבלי מתבה תם מלקתו תם
בולב תיבה לתיפך בשם הבלתי תיבולו תיסור שבתתר בבל בבלי בבך תתפוס
בתין תם בהבלתי שבלתי תפסיק ותין בם בהבשלה לפלוש תיסור דרך הבלתי בבי דמלך
בלתי מבית תמרת בבי הרי מלך תחתר ישלוש על הבלתי וב"ב הרשב"ם בתשוב' בסי'
סע"ת שבהבשלה מפלש' שבלין בתו תוסך בם בם"ם תתמיס הבלתי יהיה שבשיק בדי
שלף יעבור תיסור ולה ב"ל בם"ם בם' בבה"ג בביאין דק"ל דבלי מתבה תם מלקתו תם
בולב תיבה לתיפך בשם הבלתי תיבולו תיסור שבתתר בבל בבלי בבך תתפוס
בתין תם בהבלתי שבלתי תפסיק ותין בם בהבשלה לפלוש תיסור דרך הבלתי בבי דמלך
בלתי מבית תמרת בבי הרי מלך תחתר ישלוש על הבלתי וב"ב הרשב"ם בתשוב' בסי'
סע"ת שבהבשלה מפלש' שבלין בתו תוסך בם בם"ם תתמיס הבלתי יהיה שבשיק בדי
שלף יעבור תיסור ולה ב"ל בם"ם בם' בבה"ג בביאין דק"ל דבלי מתבה תם מלקתו תם
בולב תיבה לתיפך בשם הבלתי תיבולו תיסור שבתתר בבל בבלי בבך תתפוס
בתין תם בהבלתי שבלתי תפסיק ותין בם בהבשלה לפלוש תיסור דרך הבלתי בבי דמלך
בלתי מבית תמרת בבי הרי מלך תחתר ישלוש על הבלתי וב"ב הרשב"ם בתשוב' בסי'
סע"ת שבהבשלה מפלש' שבלין בתו תוסך בם בם"ם תתמיס הבלתי יהיה שבשיק בדי
שלף יעבור תיסור ולה ב"ל בם"ם בם' בבה"ג בביאין דק"ל דבלי מתבה תם מלקתו תם
בולב תיבה לתיפך בשם הבלתי תיבולו תיסור שבתתר בבל בבלי בבך תתפוס
בתין תם בהבלתי שבלתי תפסיק ותין בם בהבשלה לפלוש תיסור דרך הבלתי בבי דמלך
בלתי מבית תמרת בבי הרי מלך תחתר ישלוש על הבלתי וב"ב הרשב"ם בתשוב' בסי'
סע"ת שבהבשלה מפלש' שבלין בתו תוסך בם בם"ם תתמיס הבלתי יהיה שבשיק בדי
שלף יעבור תיסור ולה ב"ל בם"ם בם' בבה"ג בביאין דק"ל דבלי מתבה תם מלקתו תם
בולב תיבה לתיפך בשם הבלתי תיבולו תיסור שבתתר בבל בבלי בבך תתפוס
בתין תם בהבלתי שבלתי תפסיק ותין בם בהבשלה לפלוש תיסור דרך הבלתי בבי דמלך
בלתי מבית תמרת בבי הרי מלך תחתר ישלוש על הבלתי וב"ב הרשב"ם בתשוב' בסי'
סע"ת שבהבשלה מפלש' שבלין בתו תוסך בם בם"ם תתמיס הבלתי יהיה שבשיק בדי
שלף יעבור תיסור ולה ב"ל בם"ם בם' בבה"ג בביאין דק"ל דבלי מתבה תם מלקתו תם
בולב תיבה לתיפך בשם הבלתי תיבולו תיסור שבתתר בבל בבלי בבך תתפוס
בתין תם בהבלתי שבלתי תפסיק ותין בם בהבשלה לפלוש תיסור דרך הבלתי בבי דמלך
בלתי מבית תמרת בבי הרי מלך תחתר ישלוש על הבלתי וב"ב הרשב"ם בתשוב' בסי'
סע"ת שבהבשלה מפלש' שבלין בתו תוסך בם בם"ם תתמיס הבלתי יהיה שבשיק בדי
שלף יעבור תיסור ולה ב"ל בם"ם בם' בבה"ג בביאין דק"ל דבלי מתבה תם מלקתו תם
בולב תיבה לתיפך בשם הבלתי תיבולו תיסור שבתתר בבל בבלי בבך תתפוס
בתין תם בהבלתי שבלתי תפסיק ותין בם בהבשלה לפלוש תיסור דרך הבלתי בבי דמלך
בלתי מבית תמרת בבי הרי מלך תחתר ישלוש על הבלתי וב"ב הרשב"ם בתשוב' בסי'
סע"ת שבהבשלה מפלש' שבלין בתו תוסך בם בם"ם תתמיס הבלתי יהיה שבשיק בדי

הגעלה ישים מפה להפסיק ביניהם דברי להשתמש בהם ע"כ ובעריבה של מיני מתכת
יש נהתיר להשתמש בה אחר הגעל' אף בלא הפסק מפה : כתב בב"י בשם ריב"א
דנפים גדולים שיצנן אבני' וישתם על הדף ויסוף עליהם מים רותחין וכתב בס' שירי
כנה"ג בשם דרשות מהרי"ל שיזהר להסיר האבן בצבת ולערות רותחים שם מעוט פאבנים
חוצנין ולא סליק שם דקולא דמיא : דפי מוליתות ציבוס הגעלה בכ"ר שם בשם הגו'
ובב"י בשם הפרדכי בס"ם תנ"ב והרוקח בסימן רנ"ד : (ס"ח הנפה כו' ואין לשנות)
וכן עיקר : נשאלתי על נפה של פסח שנפלה מקצתה במים ומיד הסירוה מן המים
והכבתי אין לה תקנה ודינה כשאר' נפות דחמן ופשוט הוא : אבל שקים ישנים כבר
כתבו המחבר ז"ל לקמן בסימן תנ"ג ס"ו ועיין במ"ש שם בס"ד : (ס"ח אין מועיל לה
הגעלה) הטעם משום שתשמישו ע"י האור וכן עיקר : (ס"ך הסולתנות והתיבות
שמנניעין בהם אוכלין כו') לאו דוקא אלא ה"ה לשולחנות שאוכלים עליהם כל הסנה הוי
מיד"ל דשכיח שנפסך עליהן מרק וצריכין ערוי : (ס"כ"א מותר לשתות ממנו בפסח) טעמא
הוי משום דעע' הסכר בעל בס' קודם הפסח ואין להתחיר לשער בכל החבית משום דהיתר'
בלע ב"י בשם המרדכי ולפי מס"כ בס"ד דלא סמכינן אהך טעמא דהתירא בלע דכיון
דחמן שמו עליו איסורא בלע מיקרי יש לאסור ואף בדיעבד וכ"ש לפי מ"ש בסימן תמ"ז
ס"ד דעיקר דאוור ונעור ואם החביות לא היו ב"י היין מותר משום נט"ל לפי פסק
המחבר ז"ל : כתב בס' ב"ח חביות של עץ עשויי' מנסרים מותרים בהגעל' אלא שנהגו
להחמיר משום דמצוי בהם גומות גם בין הנסרים א"א ליגקר אלא יסאר שם משהו ואמ'
והוא חמן נמור מיהו בחביות אלא נשתמשו בהם אלא פי דבש יש להתיר בהגעלה אז
בערוי דאעפ"י שנתבטל ביורה שנתבטלה בו שכר תוך מע"ל אין שם ממשו של חמן אלא
טעמו והוי כ"ט בר כ"ט להיתירא קודם הפסח ע"כ ועיין במ"ש בסימן תנ"ב ס"א :
(ס"כב מותר להשתמש בהן מצה אפילו בחמין) כן הסכמת רוב הפוסקין משום דצונן
כא בלע ולא פליט אבל מדברי הרי"ף והרמב"ם משמע דכלי חרס אפי' לא נשתמש בהם חמן
אלא בצונן לא ישתמש בהם מצה אלא בצונן ובית פאור לא ישתמשו בו אפילו בצונן והר"ן
ביאר נפי' שכל כלי חרס שנשתמש בו חמן בחמין כיון שאין לו תקנה אסור להשתמש בו
אפילו צונן דחיישי' שאם שיהא אותם להשתמש בו צונן שיבא להשתמש בו חמין ועוד שכיון
שהוא בולע הרבה ואינו יוצא מידי דופנו הרי הוא כגוף האיסור כו' עכ"ל ולכאורה קשה
דמדברי הר"ן גופיה בפ"ו אין מעמידין משמע דדוקא בחרס הדרייני בליעתו מרובה
וי"ל דשאני י"ב שתשמישו ע"י צונן משא"כ הכא לענין חמן שתשמישו ע"י חמין והכי
מפליג תלמודא בפ' כ"ש אך קשה דכיון שהוא כגוף האיסור הו"ל כחרס הדרייני שכתב
הר"ן דכיון שבליעתו מרובה הו"ל כאיתיה לאיסוריה בעיניה וא"כ היכי שרינן להשתמש
קדירות בפסח ואין זה קושיא לפי שהר"ן גופיה גבי ההיא דאמר רב קדירות בפסח
ישברו כתב דחמן בקדירות אי אפשר שיבא לידי נמיכת טעם לפי שסתם קדירות אין
משתמשים בהם חמן הרבה והרא"ם בתירוצו ג"כ הארך לתמוה בדברי הר"ן ז"ל יע"ש
ועיין במ"ש בסמ"ה ולענין דינא אין לחוש לדברי הר"ן והעיקר כפסק המחבר ז"ל : (ומ"ש
ואפי' לא נשתמש בהם חמן אלא בצונן לא ישתמש בהם מצה אפילו בצונן) זה הלשון נמצא
בדפוס הש"ע שנדפסו באמשטרדם עם באר הגולה בשנת תכ"א ועוד שאור הוא ולריך
למוחקו ולכתוב במקומו לא ישתמש בהם מצה אלא בצונן וכ"כ בעור ואבית שאור של
חרס קלי ומ"ש הב"י דכלי לחוש לגירסת הרי"ף כתב הטור דכלי חרס לעולם לא ישתמש
בהם מצה אלא בצונן הוא ט"ם שהטור לא כיון לזה : (ומ"ש אבל אסור ללוש בהם)
הרא"ם פי' דהטעם הוא דריח החמן הנשאר בו מחמין את העיסה : (ומ"ש ואסור לשום
שום דבר כו') דוקא לכתחילה אבל בדיעבד אין לאסור מהר"ם מלובלין בסי' ק"ו וכן
עיקר וכ"ש לדידן דק"ל דכל"ל מות' ולאפוקי מסבר' ב"ח שהגיה זה בג"ע בס"ם תמ"ז :
תנורים שעל התנור אינו אלא טיח טיט לא סני אם יחזור ויטיח טיט עליו אפילו בעוני
אצבע : (ס"כג כלי חרס המצופים בהתוך זכוכית כו') משמע דוק' בהיתוך של זכוכית לפי
שהוא מן החול ככ"ח אבל היתוך עופרת מותר בהגעל' ככלי מתכות וכס' ר"ת שהביא
בב"י אבל דס"י בפ' בתרא דכתובות ובפ' אין מעמידין פי' דמאני דקוניא המחברים
בס"ם ר"ל כלי חרס שמחפין עליו עופרת ור"ת חלק עליו כדאיתא בתוס' שם ודברי הרמב"ם
בסמ"ה וכן בפ' י"א מהלכות מ"א נראין דס"ל כרש"י וכן דעת הטור ותמהני על ר"ת איך
פה קדוש יאמר דבר זה להתיר כ"ח המצופין בעופרת ע"י הגעלה דהא משמע ודאי שהחרס
בולע מתחת לעופרת ומדין ציפוי יש ללמוד דבר זה מק"ו ומה אם הכלי זכוכית דשיע
וק"ל דלא בלע ואעפ"כ אין ציפויו מועיל להציל את כ"ח מלבלוע עופרת שהוא בולע לכ"ש
אלא יציל את החרס מלבלוע אם לא שנאמר שדעת ר"ח כסברת האומרים שאין להשתמש
בכלי זכוכית יש ולא משמע כן מדברי התוספות אע"פ שכ"כ פסקי תוספות דפ' אין
מעמידים סי' ס"ה ומיהו לדידן דק"ל דכלי זכוכית לא בלע ואעפ"כ כ"ח המצופה בהיתוך
זכוכית דינם ככ"ח כ"ש וק"ו המצופין בעופרת ויותר יש לתמוה על המחבר שבכאן נראה
שמסכים עם ר"ת ואילו בי"ד בסימן קל"ה כתב כלי חרס המצופי' באבר אז בהיתוך
זכוכית אם הם ירוקים דינם ככלי נסר שאין להם טהרה עולמית דזה ביין שתשמישו ע"י
צונן וכ"ש בחמן שתשמישו בחמין והמקל בזה כסברת ר"ת ראוי לנזיפה ודוק : (ס"כה
מיהו יש מחמירין כו') בס"ו בתבאר שכן עיקר : כלי הגיני' דינם ככ"ח ריק"ש בשם
רדב"ז סי' ת' : (ס"כו אין לריכים שום הכשר) כן עיקר וכן אנו נוהגין : כתב בס'
שירי כנה"ג שאע"פ שמנהג העולם להשתמש בכלים פרפיר"ש (ר"ל פירסו"ל לאנס) ישנים
לפסח כל שהם שלימים ואין בהם סדק לפי שמחזיקים אותם ככלי זכוכית אין ראוי לעשות
כן מפני שהרדב"ז אסרן בתשו' הגיע לידי התשו' בסימן ת"א וכתב שלקח ממנו
מתיכה והכנים אותה באש ויצא ממנה שלהבת כדרך הכלים הבלועים ובם שקלה והכניסה
במרק והוסיף על משקלה וכתב עוד שאח"כ מצא בתשו' הגאונים כמ"י כסברתו שדינם
ככ"ח וכן ראוי לנהוג לפי שנ"ל שעכשיו מערבים בו מינים אחרים וכלו אינו פרפ"רי
האמיתי ולפיכך יש לאסור ואף בדיעבד : (ס"כז מותרים כו') כ"כ הב"י בשם המרדכי
וסיים לפי שטעם החמן שהיה במלח נתבטל קודם הפסח וכתב על זה הרב ז"ל וכבר
בתבאר בסימן תמ"ז שיש חולקין בדין זה וסוברין דאחר ונעור ע"כ ולא קאי הרב ז"ל אלא
לסיום דברי המרדכי אבל לא אעיקרא דדינא דאף למ"ד דאחר ונעור וכן עיקר וכמ"ש
במקומו העופות מותרים משום דליכא ודאי חמן אלא חשש ממלח שלא נבדק ולפיכך לא
הזכיר המחבר ז"ל בכאן מחלוקות כמ"ש בסימן תמ"ז ס"ד וכ"כ הרב ז"ל שם בס"ה
על בשר יבש ובגינה ודגים שנתלחו קודם הפסח ולא נזהרו בהם שמותר לאוכלם בפסח
והכא נמי דכותא והכא מיירי בפסוד ב"י הא לאו הכי הוי נט"ל שמותר אף אם נשתמשו
בפסוד חמן ודאי וק"ל :

תנב ס"א בעיקר ההגעלה יש לדקדק דמס"ג אם משהה הכלי ביותר במים ניחוש
דילמא בתר דשליט הדר בלע ואם מוציאו מיד ניחוש דילמא אכתי לא
פלט ומי הוא בקי

לידע ולהודיע הרבע שפלט כל הבלע ולהוציאו מיד קודם שיחזור ויבלע ועוד שהרי א"א
ללמצם ודעת הרמב"ן בפ' כל הבשר כפי מ"ש הר"ן משמע שהמים רותחין שנעשה להפליט
ולא להבליע ולפי זה מגעילין ביורה אסורה שכל זמן שהמים רותחין אין הכלים בולעים
וכן מגעילין כלי אפילו ב"י במים שאין בהם ס' כנגדו ומיהו בקדרה של בשר בבילה אסור
להגעיל לפי שכיון שיש בה ציר ורוטב של בשר הרבה אין כח המים במקומו להפליט והצור
והרוטב מבליעין ע"כ ובאמ"ש זו קול' יתירה היא וכל הפוסקים מלוקים על זה כמבואר
בדברי הר"ן שם בפ' כ"ש בשם ר"י בעל התו' וכן דעת הרא"ש והטור וכן דעת הרשב"א
בתשו' בסי' רס"ג ורס"ג ובסי' תכ"ו ובסי' תק"ג דמה דברי הרמב"ן יע"ש וכן עיקר שאין
מגעילין לעולם אלא בא' מפני עניינים אז שהוא מגעיל בכלי בשר ויש במים ס' כנגד הכלי
שהוא מגעיל לבטל פליטתו אז שהוא מגעיל בכלי אסור ואינו ב"י ובס כלי שמגעיל אינו
ב"י והשתא אפילו דליכא במים ס' לבטל פליטת הכלי שרי לפי שמה שפולט ומה שאוור
ובבלע הו"ל פגום ונט"ל מותר וא"ת א"כ מה הועלנו בתקנה זו והלא אף קודם הגעלה
מה שבתוך הכלי פגום הוא ואפ"ה צריך הגעלה כבר תרצו הרשב"א בתשו' הנו' והר"ן שאינו
דומה בולע מן הפגום לבולע מן המשובח ונעשה לאחר מכאן פגום בתוך דופני הכלי
והיינו טעמא שדבר המבושל בכלי שאינו ב"י מותר אעפ"י שהכלי אסור וכמ"ש בתו' בסוף
תע"ז : ואנתי קשה היכי שרינן להגעיל בכלי בשר כיון שיש במים ס' לבטל פליטת הכלי
הא הו"ל מבטל איסור וק"ל דאין מבטלים איסור לכתחלה ומצאתי להר"ן בפ' אין מעמידין
שכתב שלא אמרו אין מבטלין איסור אלא במתכוין לערב איסור בהיתיר כדי ליהנות ממנו
אבל במתכוין להכשי' הכלי דאינו נהנה מן האיסור שרי וכן תי' הסמ"ג ולא כהרא"ם שנדפס
בלשון הסמ"ג בזה יע"ש ודוק' ומעתה אבוא לדברי המחבר : (ס"ם שיש להזהר להגעיל
קוד' שעה חמישי') ר"ל תחלת שעה חמישית דהיינו בסוף ד' וכן בתשו' הרשב"א בסי' רס"ג
בלשון הפוסק שהי' אדם גדול כתו' שאין מגעילין כלי' הרב"ז לא דוק' חמן קוד' ד' שעות וכן הוא
לשון התו' דפ' כל הבשר דף ק"ח ודסוף מס' עכו"ם וכן הוא בלשון סמ"ק שהביאו הב"י
ומעתה מ"ש במקצת נוסחאות של טור בסימן תנ"א קודם שש שעות ופירש בב"ח דר"ל
קודם התחלת שעה ששית ליתא ועיקר הנוסחא ל"ל קודם ה' שעות ור"ל קודם התחלת
ה' שעות וכדפרישית : (ומ"ש כדי שלא יצטרך לדקדק אם הכלי אינם ב"י כו') כן כתבו
התוס' והרא"ש בסוף מ' עכו"ם והר"ן בסוף פ' כל הבשר ובפ' כל שעה ושעמא משום דהוי
כ"ט בר כ"ט החמן כ"ט בכלי והכלי במים ומוד ובבלע בכלי וכולהו היתיר וכתב הב"י
בשם שבלי הלקט שאע"פ שי"א דוקא דגים טוגים שעלו בקערה רותחת או דגים רותחים
שעלו בקערה לוגנת מותרין אבל נתבטלו אסורין מ"ת גבי חמן שיש בו ג' כ"ט של
היתיר הכל מותר עכ"ל והיינו משום דס"ל דבנתבטלו ליכא אלא תרי טעמי דהיתיר אבל
למאן דמפליג בין נצלו לנתבטלו ס"ל דבנתבטלו איכא ג' טעמים שהבשר כ"ט בקערה
והקערה במים והמים בדגים כמבואר בב"י בי"ד בסי' ל"ה ואפשר דאיכא מאן דס"ל הכי
וס"ל ג"כ דעלו אין נתבטלו לא אעפ"י שיש בו ג' כ"ט של היתיר ולפיכך הוצרך הרא"ש
לחלק דהתם גבי דגים הוי טעם חשוב משא"כ הכא ובאמ' שצריך להתיישב בדין זה למעשה
שהרי לפי מ"ש בסי' תנ"א ס"ד בשם הרמב"ן והביאו הר"ן בפ' כל שעה שכל הכלים
הבולעים אעפ"י שבלעו קודם הפסח איסורא בלעי ול"ד לנותר לפי שחמן כיון שהיה שמו
עליו קודם שנבלע בכלים הללו בשעת בליעתן איסורא בלעי וכתב הר"ן שכן נראה בדעת
הרי"ף לפי שהזכיר דין שפודין שצריכין ליבון בפ' כ"ש ומעתה הרא"ש שהעתיק דברי
הרי"ף ועוד שכתב בגירור בתשו' כלל י"ד דשפודין ואסכלאות צריכין ליבון אף בפסח
ע"כ דס"ל כחילוק הרמב"ן דחמן כיון שעמו עליו איסורא בלע מיקרי וכמ"ש הר"ן לדעת
הרי"ף וא"כ קשה טובא איך התיר בכאן להגעיל קודם שעה ה' אפילו כלים ב"י משום
דהיתירא בלע והוו תרי כ"ט דהיתירא וכ"ג מתשו' הרשב"א בסי' רס"ג ולדעת
הרמב"ן אין חילוק בין מגעיל קודם זמן איסורו למגעיל אח"כ ותמיהה זו נופלת ג"כ על
הטור והמחבר ז"ל דקיימו בשיטת הרא"ש בזה ובהיותי כבוך בקושיא זו עיינתי בהר"ן דפ'
כ"ש ורא"יתי שהבי' דברי ר"י ז"ל שמות' להגעיל קודם זמן איסור חמן כלים אפילו ב"י
משום דהוי כ"ט בר כ"ט להיתירא בדגים שעלו בקערה שמותר לאוכלן בכותח וכתב עליו
דאפשר לחלק עליו משום דהתם אין שם האיסור חל עליו דהיינו בשר בחלב אבל הכא
מעיקרא חמן והשתא חמן ע"כ והרי זה חילוקו של הרמב"ן אלא שכתבו בדרך אפשר משום
דאין ולאו ורפיא בידיה וכ"ג מדבריו שהבי' הא דפרכי' בגמ' הא דקאמר רב קדירות
בפסח ישברו ונשהינהו לאחר זמנן וכיעבד בהו שלא במינן והוקשה לו ז"ל דהיכי נעביד
בהן שלא במינן והא אין מבטלים איסור לכתחילה ותירץ דבחמן וכיוצא בו דכי אישתמיש
בהתיר' אישתמיש והשתא ליתיה לאיסור' בעיני' הקילו לבטל לכתחלי' ע"כ ותילוק זה מוזכר
בס"ם בסו' מ' עכו"ם גבי נותר והרמב"ן שמחלק בין חמן לנותר יתרץ דכיון שטעם חמן
שבקדירות הוי מועט וכמ"ש הר"ן ודרכן של קדירות להשתמש בו בפסח היתר שרי לבטל
בהם ולא מיקרי מבטל איסור וכסבר' הרשב"א והרא"ש ד' שהביא הוא עצמו בפ' אין מעמידין
ופסקו המחבר בי"ד בס"ם ל"ט ובסי' קב"ב ס"ה והר"ן אזיל לטעמיה שחלק על זה ולפיכך
הוזקק לתירוץ אחר ומיהו מדברי הר"ן משמע דהרמב"ן לא ס"ל הכי שטעם חמן שבקדירות
הוי דבר מועט ואפשר דס"ל כמ"ש בתוספות לייסב קושי' הר"ן יע"ש : סוף דבר שנם
במגעיל קודם שעה ה' צריך להזהר בכל הדברים הנו' בכאן וזה נראה בדעת כמה פוסקים
שהובאו בעור וב"י שלא חילקו במגעיל קודם ה' למגעיל אחר ה' ואדרבה מסתמות
דבריהם משמע דאף במגעיל קודם ה' הדין כך שצריך להזהר להגעיל היורה תחילה ושיהא
במים ס' כדי לבטל פליטת הכלים שמגעיל בהם או שלא יהיו היורה והכלים ב"י ואף
למ"ד בט"ל אסור בפסח כיון שנתבטל קודם פסח שרי לב"ע ואינו אחר ונעור וכמ"ש
בסי' תמ"ז ס"י וכ"ש במידי דליתיה לאיסורי' בעיניה ומעתה א"צ להזהר אם מגעיל כלים
שבליעתן מועטת עם כלים שבליעתם מרובה וכן שאר הפרטים שהזכיר המחבר ז"ל :
(ומ"ש וכן כדי שלא יצטרך להזהר שלא יגוזו המים מרתיחתן) זו סברת א"ח והכל בו
שכתבו בשם יש פוסקים שצריך להזהר שלא תגוז היורה הגדולה מרתיחתה בעודם הכלים
בתוכם כדי שלא יהיו ויבלעו והביאו בב"י ויראה דהיינו טעמא דכל זמן שהמים רותחים
לא פלטי וכי ניחי פלטי כדאיתא בפ' כל הבשר דף כ"ח גבי כזית בשר שנפל לתוך יורה
של חלב ובתו' שם דחו זה יע"ש ורמ"א שהביא אך רבים חולקים וס"ל דאין הבעלה
מועלת כלל אם אין המים רותחים בכראה שהבין שנוגת המחבר ז"ל היתה להתיר במים
אעפ"י שנתו מרתיחתן דברי תימה הם דא"כ מאי שיאטי' דדין זה במגעיל קודם שעה
ה' ועוד שהרי בב"י הביא בשם תשו' הגאונים ות"ה פרגילות הוא שבשמכנים כלי א'
ביורה ניחי המים מרתיחתן ולריך להמתין בכל כלי עד ישובו המים ויעלה רתיחה ואם
לא המתין הפסיד דהבעלה אינה מועלת אלא דוקא ברותחין שעלה רתיחה אבל היד
סולדת מהם לא מהני ולא הביא שום חולק בדבר ואיך בכאן היה פוסק להפך
אלא מחוורתא דמילתא שרמ"א לא דייק בכאן ולא הבין שנוגת המחבר

בהתימות

בהמתיתת היה מלח יגונו כמים מרתיחתן ר"ל בסוד הכלים במוכס ובדפריים לבל מילתא דפסיקא לכ"ע. ולפ"ז מנהגינו קודם זמן חיסורו לריך מהמיס יהיו מעלים רתיחה דאה אינו מעלה ואינו מדריך למנהגינו אח"כ וזה ברור: (ס"ו ס"ג ופלה יכנים הכלים עד מירתיחתו המים) כלומר לבל לריך להסחתן מס עד מירתיחתו המים ושם בתוכו: (ס"ו ס"ג וכן כדי שלא לצרך להמנהגינו כיורה הגדולה) נס כ"ם כתב לפ"ם מנהגינו קודם שעה ביום ביורה שהיכה ב"י לריך להמנהגינו מחילה כיורה שמנהגינו וכן נוהגין ע"כ: (ס"ו ס"ג ממן במטבח וחינו מועיל הגעלה כו') זהו לסברתו דפסק רס"ו ס"ה כדעת הלוטרי, נס ע"ב בפסק לבל לריך לן קל"נ ס"ג מוסר לפ שפסק כרי לחין תקנה להנעיל לפ שם פ נמים ס כדי לנעל פליטת כלבי לפי שיחזרו במטבח לבל התקנה מהרת שלא יהיו הכלים כ"י מיתת בע"פ ואחרו ישנן להכי תרי תקנות אלו מיהיו נמים ס' לולשלא יהיו הכלים כ"י וס"ך לב"ע וכתם"ם נסי' תת"ן ס"כ ואיתה לפ שלריך להנעיל בסביה מעת לפת פ"ב כ"ם תשתרת פ"ב קסה בר"ם ס ממנעיל קודם זמן חיסורו דלריך לבתחילה אלא בדיעבד ס"ד קסה בר"ם ס ממנעיל קודם זמן חיסורו דלריך לבתחילה מפני שלא בעיקר ההנעלה מותר להנעיל כלי שחינו כ"י ולפ לבתחילה מסוס דהסס ליכא למגזר וכתם"ם בר"ן בפ"ב כ"ם: (ס"כ יש ליזהר מלהנעיל כלי הכשר כו') תימה לפני מ"ם המחבר בי"ד בסי"ם ס"ב דקערות של כשר שהוחזר ביורה חולבת מותרות מסוס דהו"ל כלים שנילוד בהם כ"ם דשתרת פ"ב לפ לריך ליזה בכך ום"ם הם"ך מס לייבב זה דהכא לבתחילה אבל בדיעבד ס"ד קסה בר"ם ס ממנעיל קודם זמן חיסורו דלריך לבתחילה מפני שלא בעיקר ההנעלה מותר להנעיל כלי שחינו כ"י ולפ לבתחילה מסוס דהוי כ"ם בר כ"ם דהיתרת והכא נמי מצרי להנעיל כלי כשר ולכי חלב ולפ לבתחילה וצ"ע: (ס"כ יש ליזהר בלי כשר שלא יהיה בהם ס"ק כחב שיש להחמיר לפ בדיעבד ומסיס דפליג מדין המוזכר בי"ד בסי"ם ס"ג ס"ג ומפקר שהמקר בלבתחילה) משם לחמיר לסני' החולקין מדין קערות של כשר שהוחזו ביורה חולבת ום"ל דלא מיקרי כ"ם בר כ"ם דהיתרת לפי שחתערבין בזמן מ"ז שני הטעמים של בשר וחלב: (ס"ו ס"ג ובהגה שלא להנעיל מיס כלי כ"י) בטסס משום מרגישים להנעיל כלים של כשר וחל חלב יחד בהגו להנעיל כלכלים כפחילה ס"ג וכתם"ם ס"ג בשם סס"ק שחשעם אחר יום להחמין לכלי חלבעיגו עד שלא יהא ב"י משום דהיכי דחנים בעלו בקערה שעוער לאוכלם בבוחם זוקה גדיעבד כשכבר עלו ונתבשלו בקערה אבל לבתחילה חשר לבשלם בקדרה של בשר לאוכלם בבוחם כשנתערבו כי' בי"ד בסימן ק"ה וכם"ך ס"ק ל"ב ובסימן ק"ה ובסימן ק"ה ס"ב ובהגה נמי כיון דמלינן לבשלם בשעת הדחק ולא יאכלם אלא למחר ס"ל דלא מיקרי כ"ם בר כ"ם דהיתרת והכא נמי כיון דמלינן לבשלם בשעת הדחק ולא יאכלם אלא למחר ס"ל דלא מיקרי כ"ם בר כ"ם דהיתרת ולפ"ז לפי מה שכתבנו לעיל בשם הלבוש דבשעת הדחק מותר לבשל בקדרה של בשר לאוכלם בבוחם כשנתערבו כי' בי"ד בסימן ק"ה וכם"ך ס"ק ל"ב ובסימן ק"ה ובסימן ק"ה ס"ב ובהגה

משמע מיהו מ"מ נראה דאפילו בשעת הדחק אין לעשות כן ועיין בא"ר ס"ק ב' ובמ"א ס"ק ב' ובמ"ז ס"ק ב' ובמ"א ס"ק ב' ובמ"ז ס"ק ב' ובמ"א ס"ק ב' ובמ"ז

בלילה סימן תפ"ו ס"ו בהגה: ואם יולדת במוצאי שבת מלכתחלה בסימן תע"ב סוף ס"ח: במאמר מרדכי דין בליקות על בויים לפי סברת ר"ת ורבינו פ"ק דשבועות ובכר בילור מעשים בפ' במרדכי פסחים ר"ס שלפני הגהו ובפניהם וכן עיקר ולפקוד מפ"ק מביצה דבר זה בפ"ב בפ"ק ומפלת לפי זה יתיין להמול בליקות על בויים תעש"י מיניר כהם מלח המתילו חלח ס"ב לפתן הבוי בפסיקו ודוק:

חנה ס"א

ירח לשון חלח בימים שלנו) הר"ח מתיר כתב לכתחילה לפתן בהם אפשר לו מלום חלח בימים שלנו לתפר לחיטה כ"ע ברש"י ותוספות בפסחים ובכתב מפתי לחלתר לפתר לחיטה ולח קתר לנו ביום בערב חיטה ובפרט לנו בזמן הזה שחין מביח חלח לפי שעה ולח מביח שהתעגו מלחתול ביום הדגש ודקתר לפתר כו' ביום בערב חיטה ובפרט לנו בזמן הזה שחין מביח חלח לפי שעה ובפתת לו בי"ם בפסח שבי לח בל"ו בפסח ול"ח לפיל חם ניתר פתוח פסח בפל ניום פליני ליך לתרתי מילתח שבל הקהל נהגו לפתול מים ניוסף חפון בפסח בפל ניום פליני ליך לתרתי שני חלח שפשר ולפי שהיה בתוך הפסח ולפיכך חיישינ"ן שפשר חיה לח החתינו עד ע"פ פהיה ניום לתפול בתוכו ובפי מתוך שם שפהקל הפסח ולפיכך חיישינ"ן שפשר חיה חבניהם לפשות פנות כדי שלח יפלו פל מועד ובפי מתוך שם שפהקל הפסח כרב חלישו מזרחי דלילתח בשבת שלפני הפסח היתה הדגדה והתיר לפם לנוח בע"פ כדי לקיים מנות עשה לחכילת מלה חבל בשתר יפות בפסח לחין פס קיום השנות חע"ב דלח פשר לין לנוח בפס בכתחילה וח"ם בפ"ש פל נ' דפסח לח חיישיי לכתוך שמחר יפלו פשר חין לנוח בפס בכתחילה פל פלוה כתיר והתריך פרבה להוכיח זה חין דבריו מבוחרים התיישי כ"פ לפנה פהיה פיין בל"ך דבתתי חי פרישין בתתיך פפה פל פלוה כ"פ פין להתיר בפלם פהיה פיין בל"ך דבתתי חי פרישין בתתיך פפה פל פלוה כ"פ פין להתיר בפלם פהיה דחיכת פלוה פל פלוה פפה פל פתרי

תנו סא

(יכן יעשה לחתם) זה שיטת הגה"מ ר"י סלוניקי ביאה ניכה נימוקים ובוקה ומוליכים מה שכתוב"ע: מיט ס"ג שעמי' והביאו בב"י תיכו כהן שהרי בשמלאו מים מבעיים מפסיק מלוי הקליפה קשה מפנחתן ומהחיפה עליו מבעיים הפני דרכים בספרו ובתב שכבר שוגה למיתה תחת ותיכו כן מים מפרש רב ניניסה וב"כ כס' ב"ם: (ם"ם והמיד מפוקה ולא גדושה) כתב הפרדכי כפ' תלמידכון זו"ל ע"ך בשם ריב"ם שלין נודלין מדה של פסח כי אחר מביח שעירי הביחה בלחדש מפל ב"ב פסיחם מדתו כמו כן עשירית האיפה והיתה גדושה בתוכה כדתמריגן בפ' שתי מדות תם"כ כפל המדות שבתוקדש פסיו בגד פוח והכא הב"ע ילין לאיכלה הוה לישה לפעבר דהתם בייכו לומר שתוכה מדה היתה גדושה ב"כ שבהיתה נפתקה היו בה שיעורין גדוש ע"כ בגרסת הקונטרס אבל בירושלמי גרסי' הא דקתני בתוכה בייכו לומר שלבד גדוש שלבד שעירית האיפה וה"ק הכיכן ב"י דבה דקתני בתוכה בייכו לומר שלבד שעירית האיפה וה"ק הכיכן כ"י דבה דקתני בתוכה בייכו לומר שלבד גדוש ע"כ בגרסת הקונטרס ים נזכרות בפסח מעבר שעורין ושם לבד כיון שין שפק שהוא ע"י מתוכה וכבר הביאו כס' ב"ם דבמנחות פליגי רבנן ור"מ דרבנן שעורי דמדה אחת של שעורין היה בתקדש ושיעור מתוכה ור"מ ס"ל שעתי שעורות היו בתקדש ע' גדוש וע' מתוק כלומר ע' בשם הגדוש היה שעורין וע' גדול ממנו מפני שעורות הכלי היה שעורין מלבד הגדוש ולעיכך היה מתוק ומיהו ק"ל מזכח נמנו ריב"ח מדה נהלי דקתניא שם ב"כ בכל המדות דמשמע דהיו שעורין בל פסח לבחר המדות ושלא בחר כיון שבשיעור הכלי שם בגדוש ניכא בפי לגדות מדת שעורין בל פסח לבחר המדות והרי כיון שבשיעור הכלי שם בגדוש ניכא בפי שיעורין אף בפסח"ב ושהו דומיא דבחר המדות ושלא בחר מדות מדות ושהו שפי כו' לתמיי מסכר' דבגן ק"ל מותייהו וכפ"ם בריב"ם בפ"ה שם בפי' בפקדש וכן פסק בריב"ם ו"ל הם"ל בריב"ח לכיון דשפם לן תנא נמר בבי בר"ם דתנן בל מדות שבמקדש לפסח ולמה ה"ל לפ"ל בריב"ח לכיון דשפם לן תנא נמר בבי בר"ם דתנן בל מדות שבמקדש כיו בגדושות כו' והיקישבה לא בעם בר"ם שפם לעיבנן הלא מחוק הוה מעתה יש לנו לפסוק בר"ם ופ"ע מני לפקדיון פ"ק דקדה דמקה ו"ל הם"ל בריב"ח בחלין מלחם ב"ם יותר מבינן לכוותי מדת שיעורין בכלי עבמו מחוק ולא שם בגדוש יהיה פיעורין ולפיכך בשאר יפות שפכה לי בעי לעבות בלי גדוש לעולך בחלה לא מיבעת לן שהרי לפי שהם בגדוש יהיה מעתה בפי בגדוש בלי גדוש ומחוק ובחלה לא מיבעת לן שהרי גדושה יהיה לפיחוש ואם תאמר הרי יש ברבה לנעלה בשאת בפרשת חלה ונפרי"ם לנו לעשותה יותר מכוונת שם הגדוש יהיה שיעורין לפי שלין המדה מכוונת ב"כ ואפריב"ם הרי יש לחוש לחיחוש ואם תיבעי לך

פרי חדש אורח חיים הלכות פסח תנן תנת

תנט ס"א

(א וכיום המשנהן מסור כו') כמ"ל בסמוכה יומת דעיבה כולה
ממנה למפי ס"מ לכבדה בכח תקף לה תלוש לה נמסה ולה נחתך תמה
לפר רב נחמן והמקשה לפמ"ש קצי מפסחה ופי' רש"י והמקשה לפמ"ש תומו מפ"ש
המשנה וכיכה פ"ג בסה"י כנסה"י הכרתה מבלין כיכים מחיצו מוחר נלוש ונלקח נכל מחת
הרקיע וכלבר מלא היכה קרוב לנסה מחמה וכ"כ הרוקח בסימן רע"ב תם תמה ארחת תבב
נכל ותלוש ומפוח כוח וגדולה מזה"ך בסה הרמב"ן דהרוקח בסימן מעוכן נמור מכל
כסביבים עוברים ובנים סמם נגלה ומפה בכסה לין בכך כלום ומיהו לפי דברי ס"ם והביאו
הרבה עכ"ם נהגו ליחר סמם נלוש מחת הרקיע: (א ום"ם אלו המחור) כתב בס"ם
דלאו דוקא אלא ר"ל סיהמחור מבל בסמוכה לסיעור מיל דוקא בנית מלין מחבור בו מבל בנים
עוד בסה ס' סעדה בסה בנ"ם ומ"ל בסמוכה מפלך מיל הוא מסתיע ע"כ ונ"ל דהוי ליחר
מחבור בו הוא מה ביותר ואפ' בסמוכה מפלך מיל הוא מסתיע ע"כ ונ"ל דהוי ליחר
מלא נלוש בו כלל: (ב ס"כ לא יניח בסיסה בלא עסק) בס"ם כ"ב דהם רבא ולא מנגיס
ידיהם מן המחור עד מחמוך לחת בסה ופי' רש"י כלומר מחסה עוסקת בנקך כ"ה וכן דעת
הרמ"ם והרמב"ם בפ"ו מהל' חמץ ומצה מ"ב דחלב ע"ב דחיכ סיה ליה נומר מלא מנגיס
לחן לבניו בסיסה רבא ת"ל בלא עסק אבל בר"ה אחב ע"ב דחיכ סיה ליה נומר מלא מנגיס
ידיהם מן העיסה לבך בדרסה מלא תסרו עליה לסבות בענין המחור בנחים מפני סיחה נורכו
בלילה ע"ם ומבואר מלחיים בבנין עריכתה וקיומה מלא ומבואר בהחור ע"כ ומבואר
מלילך מצמ' מסחקבה לחלייה בבנין עריכתה וקיומה מלא ומבואר בהחור ע"כ ומבואר
מלא הלך ביה רבה לחמר לה להבחה דמסמני כיהי כי מסבניהו מסיבו בשם מלא מבחה
מלא ע"כ ומבואר מן מחסה סיה בבנין עריכתה בבנין קיומה ומבואר בהחור ע"כ ומבואר
מלא הלך עבר בהו מיעור ולייבניה ליה לסיעור מחלייה ולילך וכו' ופי' רש"י מחלייה
ול

מדרבנן כמבואר בתרוכא בריש סימן תכ"ח ע"ש:(ס"ד ומן שמתין סריקין) נפ' כ"ם תנו רבנן יוכלים נפח נקיים וכו' וכריקי ביתוסם מותריים וכיים כדי"ם עלה ולא מל נתוספים אמרו אלם מל כל אדם לגל מל נתוספים כיון דבקיעי לא סבו בהו ובתב הרמ"ם ופסק"ר ואם כן"ל והא דלא פסק כתכמים לפי שהרמ"ם לא נזהר מעשה רב ולכתורם נראה היה כתכמי' דלעיל לא פסק"ר ובך הוא בחוס' ובהמ"ם והמ"מ בפרק ה' הין קונין חח בכנק בסתן על המתב' ומה שכתמיר בהרא"ש פוד לחף נשל' גרידת' נשינן שיבשה עליו חת כיכיסוי היה הומרת יחידי שהין נהוג בתים ויפה בסיב עליו בם"ם: (ום"ם יש לחוסרי וכו' וו כיה דעת רב עשים שבכיות בסור וזקוק לכתחילה לגל בדיעבד מומר דהו נרם כיון בפרק כ"ם יוצלין בתמה שפוחה בתוכם ומוכיח החם עליה"ר מיירי לף בהדיעבד ולכסוף הרחיים: (ום"ם שלח יעשו תרדות) ריבו שלח מומר בעלמא ופסיפות נדיעבד לכתיר וברי שכיבו בתוכפת, יוצלים כתרבה בריש"ך פוד לחף נשל' גרידת' נשינן שיבשה עליו חת כיכיסוי קמח ותלייה לפין הומה בתים ותהפה עורב' חותה כיכה ותחר כך מוכחה ממנה עוהה קטנה וכוכחת חותה ליה התינהה לפוש חותה נעץ כרור על פיה תפר הלכה ומקטת תפר כפרה בתדה שמה נכל פעם תפר היה פעם חותה עד תפר נעשית גדולה וזקנה ולפעים עשת נרול על הלם מעוברת ושמה חותה על העשה על נרול וחיק כהרף עין מגלגת חותה וחלף ותלף חותה על העשה על נרול וחיק כהרף עין קל"ר שלה לפו תיכה רבה בתים ביותר שהין להוסף קמה לפי שהיו כילוס ונפגל יפה ונשחר תעש בעין בחוה"פ יש לחתר לפייה ל"ר שהתירו תם שהקמה ככנסת בתוך כיסיה חבל הבת תיכו כן שלח שהקמה היה לתעלה נפני הפוה ול"ה תכף נחתת נעשת נרול וכיכה לפיהם תירני והניח קמחה לתיבוכת לסי' תס"ג לקמן נ"ב תיכה עכיו להכה שהתם בניבול חבל הבת לחפייה ולפיכך כל שתרתים יפה בשעת הקודם שלם העוגה לין כאן בית מיחוש ולף לנעת רבינו יהוחה והנ"מ שכתבו שבשים שתמיחות קמח בתוך בתנור להתייבש כדי לעשות תבשיל לתיבוקות חסור דילמה לה נפיל שפיר שלני התם שהקמח הוה דק וכחי עובה ולין כח תיכו לחפייה להתפצע בכולו לבל הבת שהקמח הוי על פי השובה ותינו חלף פורח' ושרגא ל'נחפח השובה בשיעה לי דמוחר לכ"ע ולחמוקי מדרב"ח מלק פ"ח סימן ק"ו שמנחם בדבר ותכח דשומר נפנו דרחק תמנו: מח כתב נחשובה הנזכר שמותר לשפות סופנניים שמנה לפוייה ותכח נם, ככב"ג שלשות פשפשים בהשובות בכל שנת זכר למן ובן מה שנהנין שבשתנין דנים בשמן בחמנת שיים לותם בקדם כדי שלח יבקיו כל זה לסור לשפותו ולף נמנה לחייב משום שהיה שלחם מבר עשתה כן ושכיכתה תשבה שהיה קמח משם ולמחר שנשה דנים בקמח משם ולפיכך נ"ל לסור משני מרחיים העין ולני חומר שכל חומר מן הדין ולין לנו לנשר נזרות מדשתינו ושה נשך שם שכה לחת שעתה כדין וכדי שפרק לין מפעיקין לנבי בקיעות בכל שנת זכר למן ובן שה שכה לחת שעתה כדין וכדי שפרק לין למחרת הוה כיכי ניחה ולף נשר לחייב כל זה לסור לשפותו ולף נמנה לחייב משום שהיה שלחם מבר עשתה כן ושכיכתה תשבה שהיה קמח משם ולמחר שנשה דנים בקמח משם ולפיכך נ"ל לסור משני מרחיים העין ולני חומר שכל חומר מן הדין ולין לנו לנשר נזרות מדשתינו ושה נשך שם

תסב סא

יע"ש: (ס"ו ס"ק ו' וצריך לעיין מה) עיין בסימן תס"ו סוף ס"ק ו': (ס"ו ס"ק ז' והמעיין יבין) עיין בדרישה סימן תנ"ג בסוף ס"ק ב':

תסה סי' א

(ס"ו ס"ק ח' ולפ"ז) כתב הרמב"ם בפ"ה ממאכלות אסורות הלכה ט"ו בשם הגאונים בכל הימים שהיה מותר לאכול חמץ עד שש שעות ביום אסור לאכול בשר בהמה ועוף ושאר כל המינים שאסרו חכמים לאכול בשר בהמה ועוף ושאר כל המינים שאסרו חכמים לאכול בערב הפסח משש שעות ביום ואילך עד שתחשך ואחר שתחשך מותר

פרי חדש אורח חיים הלכות פסח תסז

תעא ס"א מטמר לאכול מן המצה כל ד' עשר ואפי' כזית ואסור לאכול מצה מע"ל ואפי' כזית ואסור לאכול מצה מע"ל ואפי' כזית ואסור לאכול מצה מע"ל

פרי חדש אורח חיים הלכות פסח תעא תעב

תענ א

פרי חדש אורח חיים הלכות פסח תעג

ריטא מלה לריך היסבה נקט כמי דסיפא ס"ל אע"ג דחיסור חיכא בחמילתא ושוה ליסו' דס"ל מסתם כמי חיסור וכמ"ש לעיל בסימן תפ"ב ס"ק ום"ש ס"ל מסברין שמו מדמלינו בברייתא דחיכא מ"ד דחרי כסי קתני בינו היסבה וחרי כסי בחרתי לח בינו היסבה וחיכא מ"ד דחרי כסי קתני לח בינו לסיסבה ולחי לחו"מ ס"ל מסברי מסיק הם ס"ם דלמוקי בסמי מסונחת לחידי ולחידי בינו היסבה ושוה חרי מלה דהוינן לסה עוכי ולחו מוכלין חוחה דרך חירות חלח מלה דחייכו במרור לחוכלו דרך חירות לפי שחין בה חלח זכר לשעבוד משמ"כ בחלה דהוי זכר לחירות חלח בספיף נקט בהמחין עד שנגמלו ושוה דהוי עיקר שעוה ומ"ם בחו' דף ע"ם ק"ם ד"ה חלי דהוה כוי וכ"ה מדברי הכל בו מכחב נבי מרור וחין למוס לחוכלו דרך חירות מכלל דחי בעי מלי חכיל זה ע"ל: (ל"ח ס"ם וכרכה עם מהרחי כו') בם' פ"ם הסמ' דלח חיחסר בהכחה לח בכלל זה ולח כרבנן מנרך על חכילת מלה וחכיל והלר מנרך על חכיל' מרור והלר חכיל מלה וחסח בהכי חלרי זכר לחקדש בכלל פ"ו דחי ק"ל כרבנן ולח כר' יהודה דחמר זכר לחקדש בעינן ליכה היסבה כלל דהח בזמן הבית ליכה היסבה וכרבנן לח מצינן למכרך מניסס יחד מחחלה ולסבי בהכי חלחי מרור וברבן ומבעל ליה למלה לחולייחה וכ"ם חי חכיל מרור חחלה בלח מלה לחי מלה חרסום ומבעל ליה למלה לחולייחה וכן חי חכיל מלה בלח מרור חחלה לחי מלה חרסום ומבעל ליה למרור ברבנן דחי כוה ק"ל כהלל לח כוה בעינן חכיל' מרור חרי חמי שלח בלחוין מלה לחוי' והלר מלה ומרור לכריכה דהסמח כיון דמלות חכריכה מדרבנן זכר למקדש ומרור לחוי' והלר מלה ומרור לכריכה דהסמח בעי' חכילת מרור בפ"ם ושל חכילת מרור וברבנן הוי דרבנן בדבנן ולח מבעלי' מהלרי וכ"ת חלימח הלכחח בהלל ומה מלי כריכה והרי נפק ליה מ"ח מחרור ליחח חלכחי מלות כריכה מדרבנן ומקיימה מלות כריכה חע"ג דכבר נפיק ליה מ"ח מחלה ומרור ושוה כיון דלהלל לח בעינן חלח מרור לכריכה מפחח חי חלכחח: כוותיה מימלח לח נפקו במרור קמח חלח במרור לכריכה ומרור קמח כו' ל' מדרבי חרסום ק"ל כהלל לח בעינן לכריכה (ס"ם וחוכלו ביחד כריכה) מסחברח סלם חכלו כלח כבר בכיל בנוכח יפח מ"ח מלכריכה ליכח חיכח ושוה לספר לסם לכחחילה לח בבי היסבה סברי היסבה כבות מלה קמח דנפק ליה"ח בים וחף לכלל בעי כוים מלה מחחלה הח ק"ל מלה לחולייחה ומרור דרבנן וחי לח עבדי חלח מלה ומרור דכריכה חחי מרור דרבנן ומבעל ליה למלה לחולייחה וכ"ם מדברי חרסום ס"ם בסיב וכ"ם ר"ש ע"ש: (ס"ם ד"ה ים) חסם"י מלעיל בסי' ס' וכן לקמן בסימן חסם"ב מסק חמלו לחריות כוסה חסק כנלן דיליף ים"ח לפי שנמנוך חם' הרחש ס"ם שנן דחמו ו"ל ום"ם כר"ן ליישב שה דחקוק' שום כ"ן חמוכן דר' זירח חמר לעמי' לחכיון וחקוק לי נקטינן כדיוק כוסה מכל מקום כיון דלח חזינן בגמ' לפלוגי עליה בברייה לח חיכין ליה בו' בבסחוכו וחכל מלה כיון דלח חזינן בגמ' לפלוגי עליה בברייה לח חיכין ליה בו' חינו ממוני' כלל כיון דרבה חמ' חוש' וחס' ופרכינן נמי' פסיפח לף ע"ב דעבדינן כריכותח ס"ם חין מדמוכן דרב' משמ' חומח ולימח מלן דפלוג עליה בהח מכ"ל נפלוגי' מדמעיק ום"ם חין ספק מדב"ל כרב ע"ל בדקיימה פרחה מכשונים' דלחוכו ב"ד לח מזכירו בריים"ח דלחכלן בלח מחכוין וכן נפ' ע"ם לח מייחי בריים"ח דפ' רלחוכו ב"ד מעמח כוקוק למלק כין מירי לחיח כיה מעמ' למירי דלית ביה מעמה וכמ"ש הסו' בפ"ע ס"ם דף קס"ו ולבני מכילה לח בעינן מוכח כולי חלי כמו בחכילה וחקיעה וכמ"ש הס"ם בפ"ב מה' מוסר: והעור מהזכי בחכילה בריים"ח דלכלן בלח מכעינן וחל"ב כבית מחלוקת הפוסקי' הם מלות בריכות כוסה חו לח כחב כם"ב מדעמו ז"ל דמרור דרבנן נקיימן דמלות חין בריכות כוסה וחרח"ם לח מיירי בספ"ק דף ה' לח במלות לחריית' ולפיכך פסק דמלות בריכות כוסה וחף"ם סוכי' בפסקיו בפ' ע"ם בבריי"ח דלף עלפי שעוכל בחצית מלה להבית לפניו חצית ולייל מכלו חלמוד דס"ל מלות בריכות כוסה ולחל"ב מלה חכיל מלה וכ' חינו מוכרח דהח בסוגיי' דס"ם עלה בנזיל מוכח דבין לרבה ובין לחביי לימח דר' ס"ל מלות חין בריכות כוסה וחפ"ם חחי' בס"ם ע"ב ולי מלה לח ריים לח מלינו בשום מקום דחיכא מ"ד דמלות בריכות כוסה וחיכא מ"ד דלח כוסה ול

[illegible]

תעט ס"א [illegible]

[illegible]

תעז ס"א [illegible]

[illegible]

תפ ס"א [illegible]

[illegible]

תפא ס"א [illegible]

[illegible]

תפב ס"א [illegible]

[illegible]

תעח ס"א [illegible]

[illegible]

בתמרוכה ירין ברמטוכה לח והחיון ב"מ קתמר כו' ופס ויתם תמלי לח לחי יהחם כומן בבית לחב בומן הזה ברוך שפי ברמטוכ' משום סיתכל למיתכון ולעולם למפטירין תחר מלה תפיקומן תו ק' של הרא"ם תמלי לח לחי בריית' הסטוברנין כדתחיק בגם' ל"מ ברמטוכה תלה אף בתמרוכה יוכל בכרים ותו ק' לעיל"ן דקי"ל לחין מפטירין תחר מלה תפיקומן ודלמי בקר בריית' מפטירין לה לסיומי לן כדמפר' בגמ' בתחרוכה ירין ברמטוכה לח לפי שחין תרמטוכה לתכוכלכם תחר מלה תוכה וכן דעת ס"ריוון' סיתכל כחים למיכער בתחרוכה וכן דעת כעל העיטור תלה שכתב דיערך על תכילת מלה על מלה דלה מיכער ויתכל למיכער כסוף מלה ברבה וחיש' תיך יערך על תניכת שלה כמלה דלה מיכער והרי לח נפיק בה י"ח וכיון בתכה לגבלה גם ב"ח תירן ל"ל ב"ם דלרבח דקמסכתם ח"ת הסוגה דלה כויח תלה לסמכתח בעלמה ב"ב וחין זה מחזור להח ודלמי הוי עיקר דרשה בעוגה גם ב"ב דף מ' ע"ח וחכן נמי תלה תוכה ודקיקי כיר עסקן לעלמו לימי יוכל בכם וגמ' בחחר קרח ומפרקים חת המלות מלה מחתמרת בסם מלה כו' מזכח בפרים תיקר דרשה ומיך ליתכון לומר דלה מיבע' דקחמר מיימו דלה מיבער והרי קנירה תבל מיבער מפחת בים ב"ל כיוכה בתלה מפורש בגמ' ב"ב ל"ל ומיהו בגמיעור מפחת קנירה חיכח מלה מפחת מפחת ליים וכמ"ם הסוד מפחו בסיומן תע"ז ומיהו בגמיעור מפחת קנירה חיכח מלה מפחת בן המוחבר עפי ולפיכך יתכל תמיבער בסוף בלה ברבה ומיך ליתכון הכל מבע"י חין חמת מחר ב"ח ליכה בחפור מפחת ליים, לבל לפי מה שבחיתי לעיל בסיומן תב"ב ל"ז ד' ל"ל ותיהו יוכח ב"ח חלה בחפר בחפור מפחת ליים, לבל קנירה לח יערך על הכוכם מבה חלה בסוף כפיכל כויח תמיבער וה

תפן סא

מותרים ׃ ובגליון ס"ק יניח שמתחבט ומתודיכס ובגליל י"ם כי ניסן כאן יכפר וגו' ואף לדעת רוב הפוסקים שם"ג לצריך לסמוך בחולה לתפילי' ואף בקטיטת ערבים כבי קדחי הוי שפיק בחולה וכבולה' מריבת דמיון וכ"ם סקור בניסן רס"ו על פסוק ושפר ובי יפרעל הלח הוי בפסק לפי שהם ישפרו שנת מין קרביין שמירה והוא ב"כ מעין בחולה וה"ג הם ישפרו ויקיימו לת במועדום וכן הם ישפו משובה ויתכפרו לכם העושות הרי נמלנין מיד וכלתמרין כם"ם בחרת דיומה בחולה מהולה שפקרבת לת הגחולה : (° וה"ג תמרי פסחו יולא פסוח י"ם) ממש ולפי פסח הוי פסח שני אפילו בפסח ראשון כתב הם תור בו בתב"ד לת יכל ולרך לחזור לרתם בתפילה וכ"כ הרס"ם בתשו' מ"ח בניסן לי לפני ם"ם שהתחר לקמן בפסח דכלון הוי בפי פלוגי י"ח ומפני כבוד שבת לת הערמוהו ובכ"ה נזכר ותחר בפלני הפסח דכלון הוי בפי פלוגי י"ח ומפני כבוד שבת לת הערמוהו דבנן ולפיכך בפוכרת שבת בלה תחישה שני ותחע דפסח תיכף ב"ש פסח לפלוגי הם לת מזכיר שבת בלה יפה הבל הכא לפחות בניסן ברבת שבע ולפי וכן כ"ל פסח לת פסח ישרא ופוחתים מקדם הפסח בשבת ישרא והחמים) ולם לת הזכיר כל שבת שלת בתפיחה פסחים מקדם ישרא והחמים כתב כם' מכ"ג דיפה ות"ל לחזור ורתם ותפיחה פסחים ת"ח לניסן קס"ם ס"ק פסח הזכיר פלוגתת בתוך י"ח תפפ"ה בלה קבב' ברבת לפבת יבא ום בנחות דפסחי פסח ישרא והחמים כתב כם' מכ"ג דיפה ות"ל לחזור ורתם ותפיחה פסחים מקדם

יום ל"ו ג' לח מכיה ויה ס"ם תכ"ם תכב כס' תמים דעים סימן
קס"ח כתב לקח חצר מה שהשיגות מתעניין: כתב מהרי"ו סי' ל"ר שנהגתי שנה לסחול
סי' ומשיחי ומי בחרתון עד ר"ו ומרחמון הניח רבינו לשונם: כתכו מהרי"ם
פ"ם מהלכות תעניות שגם שניות אין נוהגין יפי תשובה שם פירש שעורת ברית מלוה
ולסכוך ותיר שתה:

תצג ס"א ◦ מוכנים שלח ניסח מסה) כוחן שם שיכה כגון שלח קיים פ"ו לו
מי פיהן לומר מיעשמעאל ניזוק לח מיעיקן לשנהגת ונוהג תסה
ובשחי שלח ירקה בשעה כר"ם נוהגים שם שחי יהודה ושכה לפי שלח קיים מנהג פריס
ורניס כיוכר כרוך לשחר ושרי כרמ"ם כתיר שסוה מנהג פריס ורניס
לין: כ' נשים שלח גר שלכ רכ"ג מ"ה ו"ל ולף לשכר"י תיקן שיעון ו' פלא שליה כשה
דלח הוי תלח מנהג שלשלח ים לשחיר בשניעות וכן נוסגין: כתב הריב"ם לשחיר
ברוסחו שן כשנוהין כלל ג' נוהג שרי לחין כאן שעשה ובשלקחן בשיעון שקיש"ו ס"ב ויש יין
בשחו) מוכרי"ם פ"ם סי' ס"ו: (◦ ופ"ם כין שסה לשנהגת עד ל"ג לשוער) נפי שכה
על יגשתו נרסי' שמרו ז"ב שלף שוגים שלשלידים היו ל"ג מנהג עד שנהגת ושוכן
שתו כ"ש ג' שפני שלח שכגו כגוך זה לוה שלח וכלן שתו שפסה עד שנהגת ושפיש שסה
לשתו כשחים שיסכרה ושפשר שסה שלח שת נוהגים כגוך זה לוה היה שתחת שיוב לשון
ברש שניש ביניהם וכרלשון שרגיל גם' כשה שלניקין סי' לשנהגת שרש שלכרה ושכ' ל"ר פ"
ס"ם לח שייתי שלח שיכרה ל' שתו לשכ כשוף שלדם שיש שפסה לשנהגת
ושלשון זה יכולים שנו לוחר כ"ל לשוחר שפשו לשות שנו שלשון שפשו ושפיש
שפשכה שיש שן עד שנהגת שכן שלף שלשון שפשו ושפיש עד שנהגת ושפיש שפשו
לשתו כשחים שיש שן עד שנהגת שכן שלף שלשון שפשו ושפיש עד שנהגת ושפיש שפשו
כשוף שכשה שלילה שכשלן שלשון לחר שלקל ושלף לוחר שלנון שלשון שפשו ושפיש
כ') שלשה שכשה ושכו שוה לשרגות שפשו ושלף לוחר שלנון שלשון שפשו ושפיש
שלף עד ל"ר ויש"ו שרתי לשתרן ושפיש שי שלכה שלשו לשפשר שנר שלן שלשון שפשו
ושיהו יש לשלקה כשפשו, ו שפה ושי שפשו שפשלו שלשון שה שכך שרי לח שפרו"ם שפש
וכולם שהו ושפה שיכה של שפשה ו ושפיר שפשפשה שיש על שלשה שלשלידים שפשוש שה"כ
ר"ם שלף שהו כהלו: (◦ ום"ם ושי שהוש כשל ברניס כו') כ"ל, כתב לקשן שפשון
שקל"ם דגם שפוכל והשניקוש שם כשלך כשלי נריש ושפי שלחרים לשפשר נשוער:
ים שי שכשה שלישם שוגרים לשפשר שלף כיום שהילה לשפשה ול"ב לשהיר שרב
יום שהילה ושה של שהילה ביום שנם שף בשהיני שלרגין ושלהו שניניים שנשם
כלבר שהקל שלוגם: (◦ ס"ג ושלוגת הוה ביום) כר"ם לוכוהלו כתב שהקבר כשון שהוה
וגם כרי"ם כתב דכיון שעיקר הלבר שלני בשנהב נשלוש שכשו כך לין שוהין ביוש
דלה"ר שעת לשכר כשלה ויפה כתב עוד כתב שרדב"ז היה נוהב לשפשר בכל שנם שלשר
כתב הב"ח לשל"ב לשין נוהלין ביום ול"ב שלשר לשכל בשנת שלשר לשוסל
שלשה ביום בשנת שנוה שנה ול"ם לין לשהיר לשכל בשנת שלשר לשוסל
כשכל יום ל' של ר"ח לשר ביום ל"ם שנוש ב"ש ושלשר נשלוש יפה לשי וגוהלין בו ושיהו
(◦ וס"ג ושלוגת הוה ביום) כר"ם לוכוהלו כתב שהקבר כשון שהוה
וגם כרי"ם כתב דכיון שעיקר הלבר שלני בשנהב נשלוש שכשו כלי וגוהלין בו ושיהו
(◦ וס"ם שיהו שנרכה שלוגת לשפשר עד ר"ח לשר יה) שפש שכבר זה שפוש
שים לשנוה שכיוה כשבר ל"ב ישים שהו שלשו בשם לשיהו ל"ב שלשים ושלשה ל"ב
ולשרכדים שלשם שפשפשים שר ל"ב הכל שלו שוהלין לשפשר עד ר"ח לשר יה ועד שכלל
דכיון"ו יום ושפש ושיהר לין שפשרין עוד שלף כ"ב לשוער ושכשי שכשו שכיוה ל"ב
ל"ב"ם ושבר כשתי לשפרש הלו שלרת ושפשים ולשיהל שלשלין: (ום"ם שפוש
לף שתנוהין)כם"ב ריבמ"כ שלרי שלנוהלין כשון ל"ר בעיר ל' שלב שלרין כיהיה ל"ם
ושלל שלרין כלבר כ"ר שבל"ב שתי ביהים בעיר שתו לין לשבל ושיין בשרמ"ם ושב"ם
שיש ה' עכו"ם לשני שנשנים בעיר ל' יהי כ"ב בעיר ל' לשיש ביש שפוש לף שתנוהין
ולוה: (◦ ס"ב ושבוהשפשים) וס"ב כשפשים שלף שלוהלין לשילוהת שלשו שלשון
שפשרים שפשוהין לף שהנו שיסור שלף שב"ב לשנין שלשלה שלשו שלשון שפשו
שכתב שעור יפ"ם ושיין כשבר"ם שלו שלבן ל"ם שיון ר'):

תצד ס"א ◦ ושן שלן שלרשינו) כתב הריב"ם בשיטן ג"ו שלף שלב שכתוב
שב שכוחות ביום שלשה לף שפוח ולף שלר יותר שלף שלשה לפי שכוחות שיטן שלף
ושיהר שסר יבף כן לשולם שהשפשים כגים בו' בשיון ושלוה שנו שלשיהן בשלשה זשן ס"ם
יפ"ם ושיין בשרכות שהלב"ם בפ' שתי יהודו ושכה לפי שלף קיים שנות פריס
ורניס כיוכר כרוך לשחר ושרי כרמ"ם כתיר שסוה מנהג פריס ורניס
לין: כ' נשים שלח גר שלכ רכ"ג מ"ה ו"ל ולף לשכר"י תיקן שיעון ו' פלא שליה כשה
דלח הוי תלח מנהג שלשלח ים לשחיר בשניעות וכן נוסגין: כתב הריב"ם לשחיר
ברוסחו שן כשנוהין כלל ג' נוהג שרי לחין כאן שעשה ובשלקחן בשיעון שקיש"ו ס"ב ויש יין
בשחו) מוכרי"ם פ"ם סי' ס"ו: (◦ ופ"ם כין שסה לשנהגת עד ל"ג לשוער) נפי שכה
על יגשתו נרסי' שמרו ז"ב שלף שוגים שלשלידים היו ל"ג מנהג עד שנהגת ושוכן
שתו כ"ש ג' שפני שלח שכגו כגוך זה לוה שלח וכלן שתו שפסה עד שנהגת ושפיש שפשו
לשתו כשחים שיש שן עד שנהגת שכן שלף שלשון שפשו ושפיש עד שנהגת ושפיש שפשו
כשוף שכשה שלילה שכשלן שלשון לחר שלקל ושלף לוחר שלנון שלשון שפשו ושפיש
כ') שלשה שכשה ושכו שוה לשרגות שפשו ושלף לוחר שלנון שלשון שפשו ושפיש
שלף עד ל"ר ויש"ו שרתי לשתרן ושפיש שי שלכה שלשו לשפשר שנר שלן שלשון שפשו
ושיהו יש לשלקה כשפשו, ו שפה ושי שפשו שפשלו שלשון שה שכך שרי לח שפרו"ם שפש
וכולם שהו ושפה שיכה של שפשה ו ושפיר שפשפשה שיש על שלשה שלשלידים שפשוש שה"כ
ר"ם שלף שהו כהלו: (◦ ום"ם ושי שהוש כשל ברניס כו') כ"ל, כתב לקשן שפשון
שקל"ם דגם שפוכל והשניקוש שם כשלך כשלי נריש ושפי שלחרים לשפשר נשוער:
ים שי שכשה שלישם שוגרים לשפשר שלף כיום שהילה לשפשה ול"ב לשהיר שרב
יום שהילה ושה של שהילה ביום שנם שף בשהיני שלרגין ושלהו שניניים שנשם
כלבר שהקל שלוגם: (◦ ס"ג ושלוגת הוה ביום) כר"ם לוכוהלו כתב שהקבר כשון שהוה
וגם כרי"ם כתב דכיון שעיקר הלבר שלני בשנהב נשלוש שכשו כלי וגוהלין בו ושיהו
(◦ וס"ם שיהו שנרכה שלוגת לשפשר עד ר"ח לשר יה) שפש שכבר זה שפוש
שים לשנוה שכיוה כשבר ל"ב ישים שהו שלשו בשם לשיהו ל"ב שלשים ושלשה ל"ב
ולשרכדים שלשם שפשפשים שר ל"ב הכל שלו שוהלין לשפשר עד ר"ח לשר יה ועד שכלל
דכיון"ו יום ושפש ושיהר לין שפשרין עוד שלף כ"ב לשוער ושכשי שכשו שכיוה ל"ב
ל"ב"ם ושבר כשתי לשפרש הלו שלרת ושפשים ולשיהל שלשלין: (וס"ב שפוש
לף שתנוהין)כם"ב ריבמ"כ שלרי שלנוהלין כשון ל"ר בעיר ל' שלב שלרין כיהיה ל"ם
ושלל שלרין כלבר כ"ר שבל"ב שתי ביהים בעיר שתו לין לשבל ושיין בשרמ"ם ושב"ם
שיש ה' עכו"ם לשני שנשנים בעיר ל' יהי כ"ב בעיר ל' לשיש ביש שפוש לף שתנוהין
ולוה: (◦ ס"ב ושבוהשפשים) וס"ב כשפשים שלף שלוהלין לשילוהת שלשו שלשון
שפשרים שפשוהין לף שהנו שיסור שלף שב"ב לשנין שלשלה שלשו שלשון שפשו
שכתב שעור

פרי חדש אורח חיים הלכות יום טוב תצה

אמר המחבר

קודם גזוזי לגרר וכרי סרב ז"ל רמיזי לשמעתין בכלן רוב פרטי דיני מנחני איסור המבוארי בפסרי ס"ם מהמחברים ז"ל ולפ כי קדמני בעל ס' מגן אלף יש"ש נדף ל"ם ס"ם ליון מדרש בלח מרדוש וסוגיות דם ס"ם ודף ק' דמלין כגר בתרומים בזר קריב עפ"י שיטת כל המפרשים מהשים גם יכנים נפני הם"ם ס"ך ושם כתבתי סבוכה מכל שיטם ושיטה וגם בירושלמי קיימא מסוגי הם"ם ס"ך ושם כתבתי סבוכה מכל שיטם ושיטה וגם בירושלמי קיימא מסוגי לפני מכל קפי' יש"ם בתוספה וגם המחוב בכלן לגלח פרטי דינים מפולפים בספרים ולהלכה לפעשים כדי שהמעיין יוכל בנקל למצוא מבוקשו: ברחמין בשטא שבגנו פשום סייג ואריכות לריס לו בתרים לו לא ודבר זם ורוח פנחמת הכתובת מפרש"ן בתב בפ' מקום שבגנו גם כוכות המקום שבגנו בשעת מעשה ידועים כיו רשפונים מלין בו ליסיר גלח לעשות סייג לפנים מפנים שהחמירו עפ"י עכמן בזה לין מתירין לכם לחם"י שכם גלים לשוור שכם כשנין כדי ניתן לו ומן מפרו בירי ונמלל לין מתירין לו מכן בשבע לקייס לת המנוה ונמלל לין מתירין לו וכן ס"ר מפרשם ז"ל לומר ע"כ מרי מלמת מרפש"ן והרמ"ך מלין לשבוע זה בתרים זה דעת מרן לדרך מרי מלמת דירוש דשמלר דקמר בירו"ם נכם לפשם כשין כיוצר נדרים בחלם לם"ל דירוש לפי דקחני מרי לין מתירין לו כיוצו ע"י שלמת חבם וכן בשור שם ס"ם מרי"ם בבית בסם י"ם שמי שמשה פעם ג' מרי יומים י"ב שוב לינו יכול אחור בו לעשום לכשין שקבלו עליו כרי שוב שלו לכיסור כרת וכמה כ"ש ס"ם כשם כר"ם לכן דעת מרפש"ם בחשון בסשון ל"ם וכ"כ עוד בחשו מחרת לכיסה כ"ש כ"כ סיסן ר"י ז"ל כל שי שבוקא לכיסור בדבר המוחר בגדר לחמר מפום שמור מן הגדר והסגירה שהמרים וה שבושות בשלין עליהן ושתירים להם ולולו מי שבוקא לכיסור בדברים המוחרים כדי לעשות גדר בפני פלכיסור קבלו על עלמו כיסיורין שלפרשתן תורם שלין לכם כיסר לעשום ועפ"ם כשם קי"ל ו

פרי חרש אורח חיים

דיני מנהגי איסור

תצט סא

(י"ח מרגליות כי"ם) כבל סוף גמרן הרמב"ם פ"ג והטור כתב כי' מתפשטין הטור פלס כדי לעשות מפנו גלד ומדברי הרמ"ם בפי' הפסחים פ"ד משנה ה' מוכח כמו שכתבתי שם ע"ש ובמלחמה הסגרים בפשוט שהקורא הטור בין מי מרגליו מרגל בגדל וחמ"ל מותר מכל לד בסכין לו בידו עד מיטת כל הטור פלס בהקיטו ובך מפנה מי מרגלה לעשות כיוור מפת ובמלחמה הקלויה בפשוטים וכתוב א"א מפר סיוניה שכתב כולו על פלס רגלו בלבד וזה הנקרא מרגלי בן רגלומני הטור כולו פלס בין בזה מתר ולא קרא עד פלס הנקרא מקומות הרגלים בין הטור ומקום פלגוה ומפח בו יכפה כולו ובן מפנינו מגלין מרגלים לעשות מפנו גלד לכסכים בו ניים שב"ל ולפי זה כשר זהרם"ם ל"ם בכין מגיהר הטור פלס כדי לעשות מפנו גלד ובין דרך לעשות גלד הלא ל"ם מרגל כתב כפי' סרעשו כדעת הרמב"ם וזהרם"ם כתב גפי' מרגל כלומן הרמ"ם פשט הלא פלוגתי פשט מחר לחתו' לפי מרגל' כמתכוון לעשו' כלי ולפי זה פשוט פלס המלחל מניים מפפשיטין כדי לעשות מפת מפיים כ"ם ובין זה פיהר הלא יש לפקל כדעת הרמב"ם פלא מרגל הלא לרגל ובין לנו לפוסף על נדרות דרכן ונלה כתב"ם מפחיר לכפשוט הגו' פלס ול"ג: (○ ס"ב ח"ל מולנו לחלל הגו') זה לשת קלת מפרשים ורגים לחרים והפחני' תק"ב ודין פלינה פיין לקמן סי' מ"ם ס"ד: (○ ס"ג ומחר לפלה פנין הלינה קלה כו') חבל פלינה מרחם כפלינת קדיפם לפחר ובתב הרמ"בה פלפם"י פלף זו כלומ' יד לל מהיות הלא כל פיש בו כי לשחרו מן הכפשר: (○ ום"ם ומום לפפרים כו') חע"ג דכתר' פני דניכה מתרינן בפרישים יות' בפנויד כתר מירנו ז"ל פלא מהר הפרוה הלא מקום פפיחתו כבון פלא פתר פירוטו ונלה פ"ל פנים ולא פירד וכיוצא פבל כל פנה לו בפפר הפחת פפחת ר"ם ולא פפיחתו גרפה לו פחר ופיין לקמן פי' מ"ק ס"ה: (○ ובמ"ם פבל לם בפחפה פפני ר"ם ולא פפיחתו פני' ולפי' הפקפ' ולפי' פלא פפיחתו

לפיות מודד כתוך כיתו ולפיכך סדבר ברור שאסור לטקול בכל גוונא ובפסק שמחבר ז"ל: (ס"ק ס"ח סיק טלויה) הרמב"ם והרא"ש בפירוש המשנה קצרו ולא כיתרו זה ופיוסיי סרמ"בס דלף לכתוסות בהן כלי אסור וירחה שמעתו מסוס דהוי מוקצה משמת סמרון כיס שדרך לייחד מקום לשולונים: (ס"ק ס"ם ואפילו בשקול מכה כו') נשמרת שאסור שוקלין מהם כשבת מכה ביום טוב ת"ר יוסף הלכם כר"י סוחל ואחז בכוורות כופיס דאחז שמוס לגלי שמעתו כיוצדין דחול אבל כשה למיחוי כיוצדין דחול לא ובחב רש"י ע"כ לא קאמרי דבבן בחם אלא שמוס לגלי שמיחוי כיוצדין דחול אבל כשה למיחוי כיוצדין דחול לא ובחב רש"י ע"כ לא קאמרי דבבן בחם אלא

תקב סא

[illegible]

תקד ס"א

[illegible]

תקג ס"א

[illegible]

תקה סי"א

תקו סי"א

פר"ח א"ח הלכות י"ט תקו תקיא תקנא נב נג נד נזנח נט סד סט

ברירה מילתא בס"ם דילן הירו' מכריע דגרסי' התם בספ"ק הלש עיסה בי"ט מפריש
תלתה בי"ט לשה מעי"ט ושכח להפריש חלתה אסור לטלטלה ואח"כ ליעול ממנה עירם
לה חמרתא לשי אבל עירם לה חר"ש תפחר בעיסה עמחה שאינו מפריש חלתה אלא
בסוף ה"ר יוסה בר' בון כדין היה בעיסה עהורה שלא יפריש חלתה אלא בסוף חקנה
תיקנו בה שיפרישנה תחילה שלא תיטמא העיסה גמלה דדוקא בעיסה טהורה תיקנו
שיפרישנה תחילה קודם שיתרע שום קלקול בעיסה שיטמאנה אבל בעיסה עמחה עיקר
ההפרשה היה בגמר גלגול העיסה והאידנא שכל העיסה עמחה מחמת עומאת מת הם
גמר הלש' היה בי"ט מפריש ממנה בי"ט אבל אם נגמר כל גילגול העיסה' מעי"ט אינו
מפריש ממנה בי"ט וכ"כ המ"ם בפ"ג בשם הרשב"א ואעפ"י שזה הירושל' משמע דמיירי
בה"י מדקאמר אסור לטלטלה וכמ"ש בסמוך בס"ד מ"מ משמע דה"ה לחלת ח"ל שאסור
להפרישה וכן נראה עיקר להחמיר וכפסק המחבר : (° ומ"ש ומותר לחפות כו') כתב
המרדכי בפ"ק דביצה גלגל עיסה מעי"ט אין מפרישין ממנה חלה בי"ט והכי ק"ל וה"ה
שאין לחפות בי"ט שאין יכול לחכלה ומיהו ודאי אם גלגלה ואפאה מעי"ט ולא הפריש
ממנה חלה מצי לאוכלה בי"ט ובלבד שיגיח מעט כדי חלה כשמואל דאמר חלת ח"ל אוכל
והולך ואח"כ מפריש ותמה עליו הב"י אמאי אינו יכול לחכלה הרי תרומת ח"ל אוכל
והולך ואח"כ מפריש וא"כ שפיר יכול לחפותה שהרי רחוייה לאוכלה בי"ט ובלבד שיטיר
ממנה ולזה הסכים מוהר"ם בהגה אבל בס"ב ה"ה הסכים עם המרדכי וכתב דלפי שיש
בעיסה חלק ממנה דערה בחפיתה שלא לצורך דהיינו מה שהוחכדי חלתה מידי דהוה
לעיסה חליה שלא גוי ואליה שלא ישראל דאסור לחפותה משום דאפשר למיפלגא בלישה וה"ל
אפשר למיפלגא אלא דאיסורא דאין מגביהין רביע עלה דאסור להפרישה בי"ט הילכך
אסור לחפות כל העיסה בשביל חלק החלה שבה עכ"ל ולזיחה דחדרבה כיון דח"ל
למיפלגא דמיא לבהמה חליה של גוי ואליה של ישראל שמותר לפותחה ביום טוב משום
דח"ל לכוי בשר בלא שחיטה וה"ל כיון דח"ל למיפלגא מותר לחפות כולה בשביל חלק
המצטרך לו לי"ט והכי מוכח מהא דאמרינן בפ"ב דביצה דהכי בני בחלת דרמו עליהו
קימחא דבני חילא חי יהבי ליה ר"ח ל"ל קפדי שרי לאכותה בי"ט כיון שלא הא
יכולין ליקח כלל מן הקמח קודם האפייה לחפותו לצורך החיבוק אבל אחר האפייה לא
קפדי ויתבאר לקמן סימן תקי"ב ס"ב בס"ד וכי היכי דהתם מצי לחפות עיסה גדולה
משום פרוסה אחת לתינוק ה"ל שרי לחפות כולה כיון דלא מצי למפלגא ומיהו יש
לדחות דשאני התם דכל חדא וחדא חזיא ליה ולפיכך רשאי לחפות כל העיסה אבל הכא
הא איכא חדא דלא חזיא ליה אבל בפ' אלו עוברין חנן ב"ד מפרישין חלה בעומאה
בי"ט ר"ח אומר לא תקרא לה שם עד שתחפה ובתב רש"י לא תקרא לה שם חלה עד
שתחפה תחילה דכל חדא וחדא חזיא ליה דמפריש מכל חדא ופורתא ולאחר אפייה הם
רצה יפריש חלה שלימה עלכולן ע"כ אלמא אע"ג דאיכא חדא ולא חזיא ליה
שרי לחפות כל העיסה ובכאן נמי יחפה כל העיסה ע"ג דאיכא חדא דלא חזיא ליה
ואעפ"י שיש לדחות ולומר דדילמא עשמא דר"ח משום דאמרי' הוחיל ובדאיתא בגמרא
התם ופי' רש"י דאע"ג דסופו להפריש אחת מהן לחלה וכמלא שהרי בדבר שאינו ראוי
לאכילה אפילו הכי אמרי' הוחיל ואי אעי לא מפריש חדא לחלה הכא בעי מכל חדא וחדא
ואיכא למימר בכל חדא חזיא ליה ומותר לחפותה ע"כ וא"כ הכא דליכא למימר הוחיל
ואי בעי מכל חדא וחדא שהרי כתב הטור בשם רש"י דאפילו מה שאוכל ומשייר החלה
הוי בכלל אין מגביהין תרומות ומעשרות ה"ל משמע לכאורה דלכ"ע אסור לחפותה
בי"ט ליתא דכל שמשייר יותר מכדי חלה לא מיתא כמפריש חלה וכמ"ש הב"י בדר' שני
בדברי הטור וכן פי' הב"ח וא"כ ה"ל מותר לחפות ואוכל והולך הוחיל ואי הוה בעי בעי
מכל חדא ותדא' אבל דביצה דאמר עיסה של ככרי ושל ישראל אסור לחפות בי"ט דאפשר
כדמוכח בפ' שני דביצה דאמר עיסה של ככרי ושל ישראל אסור לחפות בי"ט דאפשר
למיפלגא בלישה ומיהו שכר לרשב"א לחלק דדוקא בעיסה ככרי אסרו מדרבנן אבל בבי
חלה לא אסרו משום תיקון חלה ע"כ העולה מכל זה דבי היכי דשרי התם לחפות כל
העיסה אע"ג דאיכא חדא דלא חזיא ליה אי מעעמא דבעידנא דקא עיילי לתנורא כל
חדא וחדא חזיא ליה אז מעעמא דר"ח סבר אחרינן הוחיל הכי עעמי שייכי הכא להתיר
לחפות וכיון דחלת ח"ל היא הא ק"ל כשמואל דאוכל והולך ולערב מפריש וא"כ יפה חמה
הב"י על המרדכי אמאי לא התיר לחפותה בי"ט ואע"ג דבירוש' דכתבתיו לעיל וכן
בתוספתא איתא לשה מעי"ט אסור לטלטלה איכא למימר דהיה בחלת ח"י אבל בחלת
ח"ל מותר לטלטלה ולחפותה כיון דאוכל והולך ואח"כ מפריש ואעפ"י שהני דעתי להתיר
וכדברי הב"י מ"מ למעשה יש לחוש לסברת המרדכי וב"ח שהרי בתוספתא ובירושלמי
קאמרי בסתם אסור לטלטלה ואפשר דאף בחלת ח"ל קאמרי איברא דק' לזה דא"כ אמאי
אסור לטלטלה כהי דלא פותה אסיר הא מ"מ חזיא למאו דבעי לגומעה היה שהרי חלת
ח"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש ולהכי מחוורתא דמלתא דדוקא מיירי בחלת ח"י ולדעת
המרדכי ל"ל דזה שהתירו לחפות אף החלה ולהפרישה אח"כ מהני עעמי דלעיל שלא
סמכו על זה אלא בשלש ואופה בו ביום משום דסת חמה עדיף ליה ולפיכך משום תיקון
חלה התירו אבל זה שלש העיסה בעי"ט והיה לו שהות להפריש חלה מבערב ולא
הפרישה לא התירו לו לחפותה על סמך הוחיל והמחמיר תע"ב : כתב רש"ל בפ"ק
דביצה סימן ל"ז בשם הפסיקתות שאסור לכהן לאכול בביתו של ישראל אח"כ רגיל
לאכול אצלו וצריך להודיעו מאתמול ופי' משום דלא ס"ד דבר אינש למיכל פיסחיה
בביתא דחבריה ויסברו העולם שהוא תרם אותה בי"ט ולכך הוא אוכל בביתו ועיין
בתו' דפ"ק דביצה ד"ה אין מוליכין ומשמע דלף להאכילו חולין אסור מהך עעמא ול"ג
להתיר לף תרומה דכיון דק"ל כב"ה וכר"י דלף תרומה מותר להוליך לביתו של כהן
ולא חייסי' לרואים שיאמרו שתרם אותה בי"ט ומכ"ש להזמינו לביתו דשרי שיש לחלות
שמאכילו חולין אז תרומה שתרם מאתמול : (° ס"ד) עיין מ"ש לעיל בסימן תנ"ז :
(° ס"ה מותר לעשות פתין גדולי') והרמב"ם בפ"ג כתב מותר ללוש עיסה גדולה והכל
אמת : (° ס"ו אסור לחפותה בי"ט כו') וה"ה מ"ש מלקמן סימן תק"ז ס"ו שמותר
לחפות תנור מלא פת אעפ"י שה"ל אלא פת אחת כבר תירצו בתו' דשאני התם דכל הפת
של ישראל שהרשות בידו לאכול כל א' וא' אז זה אוזה ועוד דילמא מקלעי ליה אורחים
אבל הכא דהיה של ככרי אסור לחפותה בי"ט אבל יש מי שתירץ דהכא מיירי בעיסה
מרובה שיש בה יותר ממילוי תנור ויש להתמיר : (° ס"ז אח"כ יש לו בני בית כו') וה"ה
אם הטיבתו פת הדראה שאופה ואינו נמנע וכדעת הרשב"א שהביא הב"י ועיקר ומיהו

אם מפריש שכונתו להותיר לצורך חול אסיר לכ"ע : (° ס"ח אסור לעשות שאור כו')
עיין מ"ש בסימן תל"ה בסו' ס"ח בס"ד : (° ס"ט מותר להפריש המתנות) כן יש
ללמוד מגמרא דפ"ק דביצה המחני' דבש"א אין מוליכין כו' ע"ש ושעמא דמילתא שהרי
המתנות הם מופרשות ועומדות ולאו מידי קעביד ועוד דלא בעינן ול"ד לחלת ח"ל
דשאני התם דכיון שקרא עליה שם אסורה לזרים אבל הכא דבכל גוונא שרי לזרים ש"ד
לקושים להפרישן : (לא מצאתי יותר וחבל על דאבדין)

תקיא ס"ד ° הגה ואסור לסחוף) נראה מדברי רש"י דדוקא במכוין
לאולודי ריחא הא לאו הכי שרי דכיון דלא אסור אלא מדרבנן
וכדפי' רש"י פ"ב דביצה ריש דף כ"ג ולא מכוין אפי' פסיק רישיה מותר וכדכתב ת"ה סי'
ס"ו ומייתי לה א"ח סי' רכ"ג סוף דף קס"ז ועיין ר"ס של"ז ובתוספת דמ"ק דף ד'
ע"ב ד"ה מפני וע"ל בסי' תרכ"ח ס"ב בהגה :

תקנא ס"ב כתב הטור וקאמר בירושלמי הדא דתימא בכין של שמחה אבל אם
היה כותלו גוהה-ליפול מותר ולפי זה הא דאמר אם היה כותלו
גוהה מותר אפילו בכותל של בית חתנות וי"א דאסור כל בכין ואיכא למידק האי כותל
היכי דמי אי דרחויה ליפול קודם ט"ב כשיעא שגם לי"א מותר לבנותה אפילו של בית
חתנות ולא מחייבינן ליה לסותרה דמימנע ולא סחיר והומאי קמ"ל ירושלמי וכי
תימא דהירושלמי לאו להאי מילתא אתא אלא לאשמועינן דדוקא בכין של שמחה אבל כל
שאינו בכין של שמחה מותר ודלא כדמשמע מתלמוד דידן ה"ל לא הי"לל אלא הדא דתימא
בכין שמחה ותו לא ומסתברא לי דהאי כותל אע"פ שהיא רעוע אינה רחויה ליפול ונזמן
מועט ואעפ"כ ס"ל להטור שמותר לסותרה ולבנותה משום חשש סכנתא אבל הי"א
ס"ל דדי לנו הם בבנין דעלמא בכ"הג כתיר אבל בית חתנות אפי' היה כותלו גוהה
כיון שהיא חשש רחוקה שיפול אסור לסותרה ולבנותה והב"ח נדחק בזה יע"ש ועעם
הי"א כבר כתבו מרן הב"י אך לענין דינא נקיטינן כהטור דהכי מיסחבר ותו דכל היכא
דאפשר להשוות תלמיד דידן עם הירושלמי משוינן ומפר"שי בתלמוד דידן פי' דחיקי
ומה רחיה היא זו דמדסתם התלמוד דידן משמע דבכל בכין אסור דאדרבה מדגלי
תלמוד דידן גבי תענית אחרונות כ"ש ט"ב דהוי קיל טפי לגבי תענית אחרונות סוף
דבר מדברי הטור יותר מחוורין וכן פסק הרמב"ם ז"ל ולא ידעת למה השמיט הרב
ז"ל הירושלמי שהביא הטור ואפשר משום דס"ל דהוי פשיטא והירושלמי לא כתיב אלא
לאפוקי מאחי דמשמע לכאורה מתלמוד דידן דכל בכין אסור וכמו שפסקו הי"א ודוק :
(° ס"ג ואפילו אין לו אלא חליק א' אסור) והא דבהה"מ שרינן כדאיתא בסימן תקל"ד
התם משום י"ש רחשון ואחרון וכמ"ש התוס' בר"פ ואלו מגלחין יע"ש :

תקנב ס"ה ° עם ביצים מבושלים וכו') פי' דוקא במקום שנוהגים כך
לאכלם בפאר ימות השנה ורבים מהתלמידים הבינו שמאכל
אביליס אין בה איסור משום ב' תבשילין ולכן נהגו לאכול מאכל עדשים ואח"כ ביצים
קשים ונשתרבב המנהג אף לקצת יודעים וכנראה שעשו בדברי ההגה שכתב ויש
נוהגין לאכול ביצים קשים והם הבינו שרוצה לומר שמלבד מאכל עדשים אוכלים ג"כ
ביצים קשים והם טועים בדבר משנה דהא מחני' סתמא קחני ולא יאכל ב' תבשילין
וכוונת ההגה היא שבמקום עדשים יש נוהגים לאכול ביצים קשים ודוק ויש נוהגים
לאכול העדשים ולברך ברכת המזון ותיזרים ואוכלים ביצים קשים וגם מנהג זה אינו
ככון חדא משום ברכה שאינה צריכה וכמ"ש ר"י בתוספת דמס' שבת לענין ג' סעודות
ועוד שנמצאת נפקעת חקנת חכמים שלא יאכל אדם ב' תבשילין : (° ס"ב הגה ואם
הוא שבת א"ח צדקתך) אישעמיעתיה להגה שכבר כתבו הרב לקמן בריש סי' תקנ"ע
יע"ש :

תקנג ס"א ° בהגה וקבלה בלב אינו קבלה) משום דליכא תוס' בע"ב מ"ה
בעינן קבלה בפירוש מש"כ תוספת י"ה דסני בקבלה בלב והכי
מוכח בב"י בס"ם זה ודלא כהגה לקמן בסי' תר"ח דליתא ומיהו קבלת תענית
יום שלם סני בקבלה בלב כיון שאינו אוכל כלל באותו יום וכדלקמן סי' תקס"ב ס"ו
ולא דמי לתוספת שאוכל במקצת היום ודוק :

תקנד ס"ו ° איה כל ל' יום וכו' א"ל אומר) כלומר דמסתמא מאכילין אותה
אבל אם קים לה בגוה היולדת דמצייא להתענות תתענה וזהו
שכתב הרב בי"ד בסי רס"ה ס"ד וע"ב שאין היולדת יכולה לשתות כלומר דהיינו
שראתה עצמה בריאה שאז מחוייבת היא להתענות וע"ש בהגה וכן מ"ש לקמן בסי'
תקנ"ט ס"ז ותשתה ממנו היולדת מיירי בסתם יולדת שאינה מתענה ומ"ש שם ויתכנו
לתינוקות ובהגה ד"ד סיים שיתכנו לתינוק הנולד הוא שיבוש דהויא ברכה לבטלה
וכן מצאתי הדבר מבואר בתשובת הר"ן סי' כ"ז ושכ"כ רש"י והרשב"א וזה פשוט שצריך
ליתנו לתינוקות שהגיעו לחינוך דוקא :

תקנז ° הגה יאמר כתם בברכת המזון) פי' בברכת בונה ירושלים דומיא
דתפילת י"ח וכן אם אמרו בברכה שנייה יצא וכן בתפילת י"ח פה ירושלים
נהגו לומר כתם בכל התפילות וכנראה מלשון הש"ע :

תקנח ° הגה אבל בלילה אסור וכו') אין עשם כלל להגה זו לאסור הלילה
שלאחר התענית :

תקנט ס"ד ° אין אומרים תחנון וכו') ק"ק כיון דאפילו בערב ע"ב אין
אומרים במכ"ש בע"ב עצמו : (° ס"ה ונוהגין לומר קצת כתמה
אחר הקינות) פי' אחר שגמרו כל הקינות אבל לא כמו שעושים עכשיו שאחר כל קינה
אומרים כתמה וזה שיבוש שא"כ למה כתב הרב בסי' תקנ"ד סס"א שאם יש פסוקי כתמה
שצריך לדלגם אלא ודאי דהכא דוקא בסוף כל הקינות קאמר ודוק :

תקסר ° הגה וי"א דבשתייה וכו') עיין בתוספ' דכל כתבי דף קי"ח ד"ה
לפי שאין קבע לשתייה וכו' :

תקסט ס"א ° אבל צבור שמתענין על שום דבר ונעצו קורם חצות לא ישלימו
ואם ת"ח ורוב ציבור רוצים להשלים אין היחיד וכו') תמהני על
מרן ז"ל דדברי א"ז לא מיירי אלא לאחר חצות דאע"ג דתנן ישלימו אם אינם רוצים רוב
ציבור אה"כ דמצו למיפסק תענית וכן מוכח בהי"ד בירושלמי שידדו גשמים בעידן
רמשא יע"ש אך הפוסקים הראשונים כגון הרי"ף והרמב"ם ז"ל מאחר שהשמיטוהו
משמע דס"ל דאם איתא דש"ס דילן הכי ס"ל הו"ל לפרושי דפשטא דמתני' משמע
שחייבין.

תקפא ס"א

תקפב ס"א

תקפג ס"א

פרי חדש אח הלכות רה תקפג תקפד תקפה תקפו

פסי׳ סקלים סירוש של סבא שמזרו של ר״ת סירוש של ר״ת קודם כילך היה עושה פוזמז מוספי מצות ומפר עליהן סירוש של ר״ת כדי לפרסמו ולהודיע שהוא ר״ת כנ״ל: (○ ומ״ם ולפ״ז ר״ת שבת בהגהה ומהר רבי חס לא היה מועיל ס״ת לא היה צריך לקרות בפ׳ למרינן ליח מסגיחין בהגהה אבל עכשיו שהגיהו ג׳ ספרי תורות מפוס אפשר דהוי יותר טוב מי צריך לקרות ואין לומר מרביעי עצמו יקרא בשל חבירו ס״ת שהוגה כ״ת מרחמן בפרקא ר״ת דקו״ל מלמד לכהן מלא יחיו שעמוד לפני בראש ספרי ס״ד כס״ד יש״ם ודוקא וכתב מהרי״ם בתשובה סי׳ רי״ב פשיט לחר שתקנו קרלו לחתיני שיהן צריך לחזור ולומר קדיש: חס יהן שם מלא ב׳ ספרים קורין בראשון סדר הפטרה וכשיש ר״ם ושוורין ולוקחין הרחשון לעצמו של יום כ״ם והשני שוין ס״ם קמ״ל

תרפו ס״א ○ ע״ם הלקוטים

תרפו ס״א מהן בפ״ב דמסכת כל כתבין במגילת תענית ללח לספוד לפניו לפניו וללחריו מותר ר״י אומר לפניו חסור ללחריו ולחריו חסור ללח להתעכלם כל׳ חמר ר׳ חייח בר חנח ר״ח יוחנן הכל׳ ר״ש ח״ל ר׳ חייח לכח לי מסכר׳ לך כי קלם ר׳ יוחנן הלכה כר״י חלח להתעכלה כלומר הכל חלח לספוד לפניו חין הלכה כותיה חלח כר״ת חלמר לפניו חסור ללחריו מותר וכיון דק״ל דרב ור׳ יוחנן הלכה כר׳ יוחנן נקיטינן להכוכה ופוריש ללח בעלה מגילת תענית דלפניו חסור ולחריו מותר ומיהו לח לסיר בספוד מותר מדלחריון כיון דס חסי לחמר כל סלחריו בתענית חסי׳ ומה דקלמ׳ דב חבי כל סלחריו לחו למיפרח דכל סלפניו חפור כמי בספוד דק״כ יום סמוכ״ל בין סני ס״ם לפה ליה בפיבול חפור כמי בספוד דק״כ יום וכן פירש״י ז״ל ופסוט הוח ומ״ב דלימה מעיקרה חתחילת חתם ולח פריכינן לפני ס״ם דרב חסי ס״ם ירח׳ ודחי לימה דקלמ׳ דכל סלחריו בתענית דוקח הדין דין חמת ומ״ה ליה לעם כרב ס״ה ז״ל ועיקר ולח כמ״ם דמחכר סמוחר להקפנות חסור בתענית דכל סלחריו דוקח הדין דין חמת דוקח בספוד מותר חבל להקפנות חסור ולח חמרינן להקפנות לפני הגוכה לגיחת סי׳ כ׳ יע״ם וכסי נקיטינן: (○ ס״ב ניוס ס׳) וכתב ס״ה סטעם סלין מתענין בע״ם הוח מפני כבוד שבת וקס״ע בפי׳ שבספק סלכה בע״ם מתענה יומים ולקבוע זוק, כשבת ומנו הקבוע לו בע״ע וכתב בס״ח דכח לחמרינן בעירובין דכמי בר בי רב דיתבי בתעניח בשעלי שבתח חיכח ב׳ פיחור דלמו ספיר עבדי ולח בסיכת מדברסינן בירו׳ פ״ק דמגילה ובפ״ב בתעניות רבי חנון נייס כל שנחת שבת חלמח ד״ם לשעבד בבי ובפ״ם דילן בספוס ס׳ חלו דבריס חמרינן דמר בריה דרבינה חוס יתיב בתעניחיה כולי שתח בר מעלרחא ופוריש ומעלי ומח לכיפוי חלמח דם״ד לשעבד בבי ובפ״ם דילן דמ״ע ועיין בפ״ם בסימן תי״ח בס״ד: וח״ת ולימ יכולין להתענות ב״ב וכח ק״ל דלמוכח ופורים לח נכלה מגילת תענית ולפניו חסור ולחריו מותר וכפ״ם ס״ח בכתבו בסח ר״ת דיש סמך לזה מהמרינן בירו׳ מגילה ר״ב ומן קבלה לבל היה פי׳ שבכל מתקנים בתענית חלמר וביחים כני הכפרים בעיירות נומר סלינחות ותחנונים וק״ל עלה מדחנן חל נהיות בשליחי לו ברביחי כפרים מקיימין ליה בכניסה וחס לחתת פני׳ב מתקנים בשחל ברביחי חלמי לסיון לבו ליה בכניסה ויקיו ב״ב ושוב דמוכח בהדיח בפ״ם פני בתענית דחענית לחמר חיכו חקנת הכפים מדחמרינן בחס דחלינר יום ניקנור הוח ולחמר בשפל ובחענית לבל ב״ק דמגילה משמע דחקנת הכפים היח דגרסינן חס ולחמר לחמר קיים מלחמר לחמר חין לדברי הלומות לח חר״י דכני הלומות ולחמר לחמר קיים לח יפי הפורים כו׳ וב״ש ולכן נרחה פיקר כמ״ם בדה״ב לכיון דפורי׳ הוח דברי קבלה ודברי קבלה כדברי חורה דמי ק״ל בשבחות ו״ש דחכלות ס״ם לפניהם ולחחריהם פורחים לפי שבם ד״ם וב״ח חינם עריכים חיזוק לגה לבפי הם לפורים לגיון דיחבינן בירושלם דקריון בם׳ ו חיכח לחסור לן להתענות ב״ב וכן נרחה עיקר לף

תרפן ס״א כתב בע״י בשם ה״מ דנהגו לקרות מגי׳ ל״ר בדי לנקל על בהמוסיס והמפורשות ללח להתענות יותר מדחי ב״כ ופס נהגו כך מעולם לח קיימו מלות מגילה בלילה ורלוי לנהל בחכלב הרש ולקרותה כולה מעומד ויליח המוכיחים ופס קרלוה קודם לבן לח יקלו י״ח ולריך לחזור ולקרותה בברכותיה וזה פשוט עיין בס״ם סימן תרל״ב ס״ב: (○ ס״ב) ס״ק דמגילה מעמחה ומעמחה למה לי לחמר רבי יוסי בר חנינה להניח מעמחה כתוב ולריך מעמחין ובחין לפשוט מקרח מגילה וכתב הל״ן ז״ל דוקח בסיבוחין ח״ב דמיירי בעבודה הל׳ לחו כבי ולפי חין מבטלין העבודה מלחריחית פשוט מקרח מגילה דרבנן ב״ב וכ״ב בפוסקות ופ״ל דלחמרינן בעלמח דבנן עבו מיוק לבנריכים יותר מבל תורה ולחמרינן נמי בהשחמ רבה דכ״ך מחכין לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה ובנרכות פרק היה קורח נמי לחמרינן בהגלן ומגילה מהו פיפסיק לחמרינן ק״ו ק״ם לחורייתה פוסק הלל דרבנן מבעיח ל״ך פרפוסי ניסח עדיף לינים ענין לבחן בלל דמ״ם חיכח בבח למעקר מלוה לחורייתה ממני מלוה דרבנן חלח ולפי בדבר בדור לפי מיקיים בשחי בשחי מלוח חמח מדחורייתה ולח מדרבנן ולריכה שהות למעבד הריישה פשיטח שבהחת מלוה דרבנן ממני מלוה לחורייתה ות״ם והח לחמרינן בפ״ב דבר שבוכה מדרבנן וי״ל דלקרוק על סיין נמי לח קני חלח מדרבנן דמלחריחית לח מיקיים לפקוחי חלח בדברים בעלמח וכ״ם סי׳ רס״ו דבם ר״ח וזה נרחה דחלח כלמחמ מדברי בעל תרומח הדשן סי׳ רכ״ו דעבודה ומלר מלות נהמן לגמרי ממני מגילי לניחח ותחוך ס״ם חבלר לך שמי מיש לפניו מלות מגילה וקריחת המגילה לח ליכח שהות לפחיהן מקרח מגילה קודם פרפוסי ניסח ולח ליכח שהות למגילה בזמנה בהיות לחורייתה קודמת למקרח מגילה ולפי זה לחמרינן בנשחר לחמר רבח פסיקח לי עבודה ומקרח מגילה מקרח מגילה עדיף עבודה ומח מלוה חת מלוה עדיף לחו בחדל נוהגת מיקח חלח בח כדלחמת ובח כדלחמת מקרח מגילה עדיף מעבודה לפקדומי חבל עבודה לגבי חת מלוה בלחיח לגמרי וכיון דכן ע״כ כי מבעיח ליה לרבח מקרח מגילה

תרפט

תרצא ס"א

תרצב ס"א

פרי חדש א"ח הלכות מגילה תרצנתרצר תרצח תרצו תרצו שכר

תרצג ס"א

כתבה וקורי' כתניא (פ"ב מכדיתין) והב"י כתב וז"ל כתב הכלבו כ"ם מ"ח פורים מחל להיות בפ"ב מקורה מגילה לאור הנר מבערב בורח מלאורי הים קודם יום הולקים והפוריים הם ט"ב בערב עליו לפי מבער ביוה"כ המקורות כו' ה"ק ומי שהיה מתמהמה בלא ברכה ע"כ ומ"ם לפי שכבר כשבר ביוה"כ המקורות כו' ה"ק ומי שהיה מתמהמה בלא ברכה ע"כ ומ"ם לפי הנר בלא ברכה הוה בברכת הנהנין ל"ש מבערב שפיר הנהנ הנר מבערב יוצר כמאורות מנ מנה ככלל הוה הנר וה"ב מיקרי בפ"ם אינו חלש אבר נמי מקרי הרקפת ורגלים והוה בכלל הנר יכול לברך

לוח הסימנים

למצוא ההלכות איש על רגלו לאותות

הלכות הנהגת אדם בבוקר

דין השכמת הבוקר א
דין לנטילת ידים ב
דין הנחת בית הכסא ג
דין נטילת ידים ד
דין ברכות התורה ה
דין ברכה אשר יצר ואלהי נשמה ונדרשו ו
דין לברך ברכת אשר יצר כל היום אותו ז
תפלה סים

הלכות ציצית

הלכות ציצית ועטיפתו ח
דיני אילו בגדים חייבים בציצית ואילו פטורים מציצית ט
דיני כנפות הטלית י
דיני חוט הציצית יא
דיני המעלים בציצית יב
דיני ציצית בשבת יג
דיני ציצית שעשאן עכו"ם ונשים ודין טלית שאולה יד
דיני אם להתיר הציצית מבגד לבגד ודין נקרע טלית טו
דיני שיעור טלית יז
דיני כי הם חייבים בציצית יז
זמן ציצית יח
זמן ברכת ציצית יט
דיני לקיחת ומכירת טלית כ
כמה הם לעשות בציצית שנפסקו בטליתות ישנים כא
דין שהיו עטופין על עשירית ציצית כב
דין ציצית בבית הקברות כג
דין הנהנה לבישת הציצית ושכחת ועשה כר

הלכות תפילין

דיני תפילין בפרשה כה
דין מי שאין לו אלא תפלה אחת כו
סדום הנחתן ואופן הנחתן כז
דין חליצת תפילין כח
דין שאין לברך בחליצת תפילין כט
זמן הנחתן ל
דין תפילין בשבת וי"ט לא
סדר כתיבת התפילין לב
דין תקוני התפילין ודין הרצועות לג
סדר הנחת הפרשיות בבתים והשחורים אשר להם ב' וזוות תפילין לד
דין סגון השיטין לה
דין דקדוק כתיבתן לו
זמן הנחת התפילין לז
מי הם החייבים בתפילין והפטורים לח
מי הם הכשרים לכתוב תפילין ולקנות מהם לט
דין איך לנהוג בקדושת התפילין מ
דין הנושא משאוי איך ינהוג בתפילין מא
דין אם מותר לשנות תפילין של יד לשל ראש מב
דין איך להנהג בתפילין בהכנסו לבית הכסא מג
איסור שינה בתפילין מד
דין תפילין בבית הקברות ובית המרחץ מה

הלכות ברכות השחר ושאר ברכות

דיני ברכות השחר מו
דיני ברכות התורה מז
פסוקי קרבן שכת אשרים אצל פרשת התמיד מח
שיכול לומר ק"ש בעל פה מט
טעם למה אומרים פשוטה איזהו מקומן נ
דין תפלה מן ברוך שאמר עד ישתבח נא
דין מי שהתה לבוא לב"ה עד ישתבח נב
דין מי הוא הראוי לירד לפני התיבה נג
דיני השיכים לישתבח נד
דיני קדיש נה
דין עניית הקדיש ע"י הקהל נו
דין ברכו ועניתו נז

הלכות קריאת שמע

זמן קריאת שמע וברכותיה נח
דין ברכת הראשונה ביוצר נט
דין ברכות לק"ש ואם צריכים כוונת ס
דין כמה צריך לכוין בק"ש סא
מי שלא רגיל בקריאת שמע או לא השמיע לאזנו סב
לישב בק"ש ושלא לישן סג
דין הטועה בק"ש סד
הנכנס לב"ה ומצא צבור קורין קריאת שמע או שהם בשעת קריאה סה
באיזה מקום יכול להפסיק ובאיזה מקום לא יפסיק סו
דין הפסק אם קרא ק"ש סז
שלא להפסיק בפזמונים סח
דין פזמים על שמע סט
מי הם הפטורים מק"ש ע
אכל ושותה בסת פטורים מק"ש עא
דין נשואי הפטה והפטורים והפלרים עב
הישן עם אשתו ובניו איך יהנהג עג
שלא לברך כשאביו רואה את הערות ער
להזהר מגלוי שער וקול אשה בשעת ק"ש עה
וכן שלא לקרותה כנגד הערוה עו
להזהר מנואה בשעת ק"ש עז
שלא לקרות כנגד מי רגלים עח
מי שנצרך להטיל מים בשעת קריאה עט
מי שנותנין לו צואה בשעת קריאה פ
מי שאינו יכול לחשמר מהניח פא
דין צואה קטן פב
דין צואה יבשה פג
דיני בית הכסא בק"ש פד
אם מותר לקרא בפרחץ פה
באיזה מקומות אסור לקרות ק"ש פו
צריך להרחיק מן מים סרוחים בסה צריך להרחיק בשעת קריאה שמע פז
מן נרף של רעי פח
בעל קרי מותר בק"ש

הלכות תפלה

הלכות תפלה וחזנת פט
מקום הראוי להתפלל ולהתפלל עם הצבור צ
ודין החולך בדרך שיאחר מתפלתו ובכמה ראשו בשעה תפלה צא
הנצרך לנקביו ודין רחיצה לתפלה ושאר ההכנות לתפלה צב
קודם שיתפלל צריך לשוחח צג
צריך לכוון נגד ארץ ישראל ודין הרוכב או יושב בספינה צד
יכוין א׳כ׳ו בשעת תפלה צה
שיסגע כל השרירות כדי שיכוין צו
שלא יגהה ולא יפהק בשעת התפלה צז
צריך שיחיה לו כוונה בתפלתו צח
דין שהרי משכור להפלל צט
תפלה המוערי צריך לסדר ק
שצריך לברך בבל תכרכות ושכובל להתפלל בכל לשון קא
שלא להפסיק כנגד המתפלל קב
מי שנותנין לו רוח או עטוש בתפלתו קג
שלא להפסיק בתפלה קד
דין המתפלל ב' תפלות קה
מי הם הפטורים מתפלה קו
הפסיק אם התפלל ודין תפלה נדבה קז
מי שלא התפלל לפנת טעות או אונס או בסדר קח
דין איך יהנהג יחיד לכוין בתפלתו עם הצבור קט
היוצא לדרך ופועלים מה יתפללו וסדר תפלה לדרך וביה הסדרים קי
דין סכיכות גאולה לתפלה קיא
שלא להפסיק לא בג' ראשונות ולא בג' אחרונות קיב
דיני הכריעות בי"ח ברכות קיג
דיני הזכרת הרוח וגשם טל קיד
טעם ברכת אתה חונן קטו
פירוש ברכת רפאנו קיז
דיני ברכת השנים קיח
דין תחיית ברכת השיבה קיט
דין הרצאת להפסיק בברכות קכ
שראוי לשער רצות בכל תפלה קכא
דיני סדרים קכב
דיני השיכין בין י"ת ליהיו לרצון קכב
דיני תכריעות בסיום י"ת ברכות קכג
דין התנהג ש"ץ בי"ת ברכות ודין שניהם אמן קכד
דיני קדושה קכה
דיני ש"ץ שטוה קכו
דין סדרים דרבנן קכז

הלכות נשיאות כפים

דיני נשיאות כפים ואילו דברים הפוסלים בכהן קכח
באילו תפלות נושאים כפיהם קכט
רבונו של עולם שאומרים בשעת נשיאות כפים קל
דיני גלילה אפים קלא
דיני קדושה ובא לצדון קלב
דיני ברכו בשבת קלג
סדר והוא רחום והנבהה התורה קלד

הלכות קריאת ס"ת

סדר קריאה התורה ביום שני וחמישי קלה
מי הם הנקראים לספר תורה בשבת קלו
כמה פסוקים צריכין לכל אחד קלז
שלא לשייר בפרשה פתוח סג' פסוקים קלח
סדר קריאת התורה וברכותיה קלט
דיני חסק בברכת התורה קמ
דיני הקורא והמקרא קמא
דין מי שקרא ושערו ובשקום שאין שם יורע לקרות בדיוק קמב
דין אם נפל ס"ת מנופצה ריתר דיני הספר קמג
שלא לללג בתורה מעין לעין ודיני הפטרה קמד
דיני המתרגמן קמה
שלא לדבר בשעת הקריאה קמו
דיני גלילה ס"ת קמז
שלא ינשוך ש"ץ התיבות קמח
שהצבור לא יגאו מבית הכנסת עד שיגיעו ספר תורה קמט

הלכות בית הכנסת

דיני בנין בית הכנסת ושיהיה גבוה קנ
דיני קדושה ב"ה קנא
שלא לסחור שום ב"ה קנב
דין בנין ב"ה קנג
דיני הששישי קדושה וגרוע ב"ת קנד
לילך מב"ה לבית המדרש קנה
סדר משוא ומתן קנו

הלכות נטילת ידים

זמן קבישות מעורה קנז
דיני גלילת ידים לסעורה קנח
באיזה כלי נוטלין הידים ובאיזה יבואו המים לידיו קנט
איזו מים בשרים ואיזו מים פסולי לנטילה קס
דיני חציצה בנטילה קסא
הגבהה ושפשוף הידים בנטילה קסב
דין מי שאין לו מים ומסאיל לאחרים קסג
שיכול להחזות על הנטילה קסד
דין העושה צרכיו ורוצה לאכול קסה
דין הפסקה בין בציעת לנטילה קסו
סדום וזמן הבציעה ומי הוא הבוצע קסז
על איזה מיני פת מברכין קסח
דיני ששש השעורה קסט
דברי סופר שיהנהג אדם בסעורה קע
שלא לנהוג בזיון באוכלין קעא
מי שהכניס אוכלין או משקין לפיו בלא ברכה קעב
דין מים אמצעיים קעג
דין ברכת הדין בסעורה קעד
דיני ברכת השוב והמטיב על היין קעה
שהמזה מוסיף את הפרפרת קעו
דברים הבאים בתוך הסעורה ואחר הסעורה קעז

הלכות ברכות הנהנין

איזה דברים קדרים תפסק בסעורה קעח
איזה דברים קדרים הזכה הדרשה בסעורה קעט
שצריך לחזור ולברך קפ
דיני פרורי הפת קפא
דין סים אחרונים קפב
דין כום בה"מ ושלא יהיה פגום קפג
הסברך איך יהנהג בכום של ברכת המזון קפד
לקבוע ברכה בסקום שיודעה ועד כמה יכול לברך קפה
לברך מי ששכח ולא ברך קפו
לברך ב"ה בקול רם ודחר פרשים ב"ה קפז
אם נשים וקטנים חייבים בב"ה קפח
דיקים בנוסח ברכת המזון קפט
נוסח ברכה ג' דיני ברכת המזון בשבת וחסרע"ש קצ
נוסח ברכה רב עיה ודיניו קצא
שיהיה דין אחר הברכה ודיניו קצב
אם הטולים מהיכים לברך קצג
ברכת זימון בג' או בעשרה קצד
אם מצטרפין לזימון או לאו קצה
ג' שאכלו כאחר ועמדו לעניין חזימון קצו
דינים הבוחרות שאכלו בחדרה סקומי' סה דינים קצז
מי שאכל כדי אישור אם מצטרף לזימון קצח
דיני צירוף לזימון ג' או י' קצט
א' נכנס אצל ג' שאכלו קצי
על מי מזמנים ועל מי אין מזמנים קצא
דין המפסיק כדי לברך קצב
מי הוא המברך קצג

הלכות ברכות

דיני ברכת פירות האילן רב
דיני ברכת פירות האדץ רג
דיני הברכות על יתר מאכלים רד
ברכת ירקות רה
דיני המפק בטעות בברכת הפירות רו
דין ברכה אחרונה על הפירות רז
דין ברכת מעין ג' אחר ה' סדיני פירות וזמ"ל רח
סדיני רגן רט
דין טעות ומפק בברכת היין רי
האוכל פחות מכדית סה דינו ריא
דיני קדימה בברכת הפירות ריב
שהעיקר פוטר הטפל ריג
מי שיצא (אם) מוציא אחרים ריד
כלל ברכת צריך להיות שם ומלכות רטו
עניית אמן אחרי הברכות רטז
דיני ברכת הריח ריז
דיני ברכת הכשמים והמגדר ריח
ברכות הנעשים על הגיסים ריט
ברכת הזוראות ה' הדר ריי
הטעת הולמים ותעניתו רכא
ברכת הזוראה השוב והרע רכב
מי שילדה אשתו או מת מוריש או נמה בית חמיו רכג
הריח או כלים הריחים מת מברך רכד
דיני ברכות פרטיות רכה
דיני ברכת שהחיינו רכו
הרואה פרחי אילן מה מברך רכז
ברכת הזיקים רכח
ברכת שמונתחות הרים הגבעות רכט
ברכת הנשת ותאנה בתקופתה רל
דין קצת ברכות פרטיות רלא
שכל כוונתו יהיה לשם שמים

הלכות תפלת מנחה וערבית

דברים האסורים לעשות בשעת מנחה רלב
זמן תפלת המנחה רלג
הרוצה להתפלל מנחה גדולה ומנחה קטנה רלד
זמן ק"ש של ערבית רלה
ברכות ק"ש של ערבית רלו
אין ש"צ חוזר התפלה בערבית רלז
לקבוע עתים לתורה בלילה רלח
דין ק"ש על מטתו רלט
איך יהנהג ה' פרם בתשיש משתו רמא

לחזור

לוח הסימנים

הלכות שבת

לחזור בכבוד השבת רסב
המשכיר שדהו לע"ם והנור ורחיים רסג
אין מלאכות יכול העכ"ם לעשות בער הישראל רסד
ישראל ועכו"ם שותפין אין יתנהגו בשבת רסה
דיני השאלה והשכרה לע"א בשבת רסו
דיני ע"ם המביאים כתבים בשבת רסז
דין המפליג בים והחולך בשיירה בשבת רסח
דינים השייכים לערב שבת רסט
הבנות הסעודה לשבת רנ
שלא לעשות מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה רנא
מלאכות המותרים והאסורים להתחיל בע"ש כדי שיהיו נגמרים בשבת רנב
דין כירה והנור ליתן עליה הקדירות בערב שבת רנג
דיני חבשילין המוכנים מערב שבת כדי להגיר בשבת רנד
הכנת האש קודם הכנסת שבת רנה
ג' הקישות שה' הוקעין בע"ש רנו
דיני השבת חסין רנז
שפותר להשים ערב שבת דבר קר על קדירה חסה רנח
כמה דיני השמנה ושלשלם רנט
דיני הכנסת שבת ריט
זמן הדלקת הנרות בשבת רפא
לקדש השבת בשלחן העריוך ובכפות נקיה רפב
מי שיש הסרליקין ואם טעו ביום המעונן ריני הפתילה והשמן רפד
דיני כלים הנחוצים להדת הנר רפה
דין מי שהתשיך בורך רפו
דיני התפלה בע"ש רפז
דין הסועדה בתפלה בשבת רפח
דין הקידוש בב"ח רפט
ליתר משנת בסה סרליקין רץ
דין קידוש על היין רצא
על מה יין מקדשים רצב
שיהיה הקידוש במקום סעודה רצג
דיני בציעת הפת רצד
הדברי האסורים לעשות לאור הנר בשבת רצה
דיני נר שהדליק ע"ם בשבת רצו
שלא לגרום כיבוי הנר בשבת רצז
שיכול לכבות הנר בשביל התולה רצח
דיני מלטול הנר בשבת רצט
השכשיב השמה בשבת ר
שלא יקרע בולך לפרך אנתנו סומים רפא
קריאת התורה והמפטיר בשבת רפב
למה אין מוציאין ב' ס"ת בשבת רפג
דיני הפטרה וברכותיה רפד
לקרוא הפרשה ב' פ קרא ואי' תרגום רפה
דיני תפלה מוסף בשבת רפו
נחום אבלים ובקור חולים בשבת רפז
דין העניה ודין סעניא חלום בשבת רפח
סדר סעודה שחרית של שבת רפט
בשבת ישלים מאה ברכות בפירוש רצ
דין שלש סעודות רצא
דין תפלה מנחה בשבת רצב
דין ערבית במוצאי שבת רצג
דיני הבדלה בתפלה רצד
הבדלה שעושה ש"ץ רצה
דיני הבדלה על היין רצו
דיני בשמים להבדלה רצז
דיני נר להבדלה רצח
שלא לאכול ושלא לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל רצט
שיסדר שלמנו בע"ש ש
באיזה כלים מותר לאפות בשבת ואותם האסורים שא
דיני נקוי וקפול הבגדים בשבת שב
דיני הכשישי אשה שג
על איזה עבר מצווה על שביתתו שד
בסה בחסה יוצאה בשבת שה
באיזה חפצים מותר לדבר בשבת שו
דיני שבת התלוים בדבור שז
דברים המותרים והאסורים לשלטל בשבת שח
שלטול על ידי דבר אחר אם מותר בשבת שט
דיני מוקצה בשבת י
דיני מה בשבת ושאר שלטול מן הצר הצריך בשבת לנקביו במח מקנח יא
שלטול רלת וחלון והמגעול בשבת יב
דברים האסורים משום בנין ומחתרת בשבת יג
דברים האסורים משום אהל בשבת יד
צירה האסורה ומותרת בשבת טו
דין קשירה ועניבה בשבת טז
דין המכשל בשבת יז
דין הגורר בשבת יח
דיני מחיה בשבת יט
דיני חולש בשבת (ודין שותן ודיני מאכל או מעבר ולש) כ
דין גולל בשבת כא
דיני השאלה (וקנין צרכי שבת) כלים ותיקון ובכילתן בשבת כב
דיני תכנת מאכל להכשה בשבת כג
ע"ם שעשה מלאכה בער ישראל כד
דיני רחיצה בשבת כה
דיני סכה בשבת כו
דין הולה בשבת כז
על סי סהלכין שבת כח
דיני זולרח בשבת כט
דיני מילה בשבת ל
שלא לילך בהבהמה בשבת לא
שלא לפנות אוצר בשבת לב
דיני דליקה בשבת לג
דין הבית שנשברה לד
אם מותר לילך על גב העשבים וכן באילן לה
דין בבור הבית ודבר שאינו מתכוין דברים האסורים בשבת משום השבותין לו
קול לז
בסה דינים פרטים הנוהגין בשבת לח
בסה דיני מרברים האסורים בעין הולהרת מאכות לט
היחר גדרים בשבת מ
בין השמשות מותר לעשות דברים שאסורין בשאר ימות השנה מא
חי"ל לעשות נזירה מב
דיני קנין בשבת מג
דין החולך בכרכר בשבת מד
דין ארבע רשויות בשבת מה
דיני ערובין סן התורה מו
על אלה הוצאה חייב סן התורה מז
דין המשנים ברשות לרשות מח
דין ד' אמות ברשות הרבים מט
דין המוציא ראשו ורובו ברשות לרשות נ
דין המושיט ידו לצנור ברשות הרבים נא
השואה בספר ונתגלגל ברשות לרשות נב
דיני ציון בר"ח נג
דיני בור ואשפה בר"ח נד
דיני גוחטרא ובית הבסא נה
דין אמת המים העוברת בחצר נו
דיני חצר פרוצה בר"א וביב נז
דין איזה מקומות נקראים מוקפין לדירה נח
דין רחבה אחורי הבתים נט
דין היקף סהניה לשבת ס
דין נקב הסכוך לר"ה סא
איזה מהניה קרוי מהניה לטלטל סב
דיני סבני ולחי סג
סני הסטולש ושאר כנרל דין סבני שנפרץ סד

הלכות ערובין

דין עירוב לחצר שהרבה בני אדם דרים בה שה
אם אשה יכולה לערב שו
אם אחד שיצא בתוך הקלקל העירוב שז
באיזה אופן מקנה העירוב שח
דיני שיתוף בעירוב שט
כשאחד מבני חצר נפרד משם או מת דיני שותפי הדירות לערב י
דין ב' גושראות בב' עליות יא

הלכות תחומין

דין ל' אמות שיש לכל אדם יב
דין שביתת ה'חיד וכלי וטהלך אלפים אמה יג
דין היאך מודדין אלפים אמה יד
בסה מודדין התחומין ומקום הסרידה ומי הוא המודד טו
מי ששכב לו בדרך לנוח ולא ידע אם הוא בתחום אם לאו טז
מי שישן בדרך וחשך קצה אלפים אמה לכל רוח יז
דין חדיץ מים בין ב' התחומים יח
דין בקעיה שהקיפוה ע"י ם יט
דין אם יש תחום לטעלה מעשרה טפחים כ
דין היוצא חוץ לתחום כא
מי שיצא חוץ לתחום שלא לדעת כב
מי הם היכולין ללך חוץ לתחום כג
דין הנרה ערוב וקניית השביתה כד
דין מקום נחינת הערוב כה
דין הסהוזק בדרך כדי לקנות שביתת מי שה"ם בימו בסזרח ונתן הערוב במערב כו
דין החולק עירובו כז
דין הסערב לרבים כח
שלא לערב אלא לדעתו כט
שלא לערב ע"ת אלא לדבר מצוה ל
דין ערובי תחומין ביום טוב שחל להיות ערב שבת לא

הלכות ראש חדש

דין מלאכה בראש הדש לב
דין תענית בר"ח לג
סצות להרבות בסשורה ר"ח לד
אם הנשים רשאות לקונן בר"ח לה
קריאת וברא שרה שיכם בסשקוץ דשרה לו
סדר התפלה והלל בר"ח לז
סדר קריאה התורה בר"ח לח
דין הזכרת יעלה ויבא בברכה המזון לט
דיני ר"ח שחל להיות בשבת מ
ברכת הלבנה ותפנה מא
כשר"ח ב' ימים היאך כותבין בשטרות מב
סדר קביעת הסועדי' וקריאה הפרשיות מג

הלכות פסח

שאין נופלים על פניהם כל ניסן מד
שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מה
זמן בדיקה החמץ מו
דין ברכת בדיקה החמץ מז
דיני בדיקה החמץ מח
דינים הנוהגים הבא אחר הבדיקה מט
מי שלא בדק בליל י"ד נ
נסתם בשבת בפתח או חלון במקום שעירב בו נא
סה הם הרברים השרים בחצר שאינם אוסרים נב
בור וכאר שבין שתי חצרות נג
דין ב' עליות זו בנגר זו הפותחות לחצר נד
דין חצירות הפתוחות זו לזו נה
דין חצירות זבחים בינהם נו
דיני בטול רשות נז
דיני הסבטל רשותו ועבר והוציא נח
אם דירת נכרי מעכבת טערובו נט
כשאין הכותי בביתו אינו מעכב ס
כותי אכסנאי אינו מעכב סא
צרוקי ומומר בערוב סב
דיני שותף בערוב סג
שותפין בסבוי צריכין לערב התצירות סד
דין אם לא עירבו התצירות נגם לאנשי התבר סה
בסבוי סו
כותי שיש לו חלון פתוח לסבוי סז
סבוי שעדוא' כותי ופרוז' ישראל סח
בטול רשות לאותן ששבתו לערב סט
דיני שרובין לעיר ע
דיני עירוב ביום טוב שחל בע"ש עא
השששות לערב עב
קפץ אם עירב סה דינו עג
דיני ברכת ערוב עד

הלכות תשמיש

תשמישך בים ותיבצא כשיריא תלג
המשכיר ב"ת לחבירו על סי חל חובת בישוב תלד
שכבר שנכנס לסקום ברוך יכבר בפ"י תלה
סי שברך ולא מצא מספר בכרות שהניח תלו
חמצו של נוי שהופקר אצל ישראל תלז
דיני סי שהלוה על חמץ תלח
דין תערובת חמץ תלט
דין חמץ בע"ם לאחר ו' שעות מ
דין ע"ם שחל להיות בשבת מא
דין בישור חמץ מב
סי שסוצא חמץ בת"ח מג
דיני תערובות חמץ בתוך חפסח מד
דין חמץ שעבר עליו חפסח מה
דין חמץ בהנאת ישראל ונועלים כותים אם בחפוך מו
דין ישראל וכותי שיש להם שותפות מז
דיני הנעלת כלים מח
זמן הנעלת הכלים מט
דיני החסים שהחתים למצות נ
באיזה סצה אינו יוצא ע"ח נא
דין ם שלנו נב
שיעור כסות לישרת המצות נג
דין הקרנה אחלה בעיסת סצה נד
סצוה ללוש הסצה בע"פ נה
סקום וסדר לישת המצות נו
דיני סצת המצות נז
דיני אפית המצה נח
דין סי פירות אם סחמיצין נט
אם סותר לחדוך ב' שרבים יחד ודיני כיסל סא
הדדל שנחשרב בחובו קסח סב
דיני סורסן בפסח סג
אם הדוק ומי רגלים ורימו סחמיצין סד
דין הים שנופל עליהם ם יהבשיל שנסצא להוכן חסה סה
שלא לעשות סלאכה בע"פ אחר הצות סו
שלא ליתך בשר לפסח סז
שהבבורות סהענין בע"פ סח
בע"פ אחר שעה י' אסור לאכול פת סט
דיני קס"בה ור' כוסות ע
דיני כום ראשון וסדר הפסח ער כום השני עא
על כום ב' אין סברכין עב
יהר דיני הסדר עג
סגהג אבילה צלי בליל פסח עד
דיני אבילה האפיקומן עה
שלא לאכול אחר אכילה אפיקומן עו
ברכת המזון על כום ג' עז
סדר כום ד' עח
שלא לשחות אחר הד' כוסות עט
דין מי שאין לו סצה שמורה פ
דין מי שאין לו יין פא
מי שרוצה לעשות השדר בהדבה בתים פב
דין מי שנשבע שלא לאכול סצה פג
שיעור כזית פד
סדר הפלת ערבית של פסח פה
סדר הפלת שחרית של פסח פו
סדר תפלת ליל ב' של פסח וספירת העומר פז
סדר הפלה יום ב' של פסח והפלת האלו של סוער פח
סדר הבדלה בסוצאי י"ט פט
העניה בח"ב אחר המעורים צ
דינים הנוהגים ביסי העומר צא
סדר תפלת הג השבועות צב

הלכות יום טוב

איזו סלאכות אסורים ביום טוב חצה
דין י"ט ב' של גליות חצו
דיני הכנה בי"ט חצז
דיני שהשטה בי"ט חצח
דיני סליחה ובליחה בי"ט חצט
הנערך לבשר ביום טוב האיך יתנהג וסדר סלרחה חק
ענים האסורים והסותרים בי"ט חקא
דיני האשה בי"ט חקב
שלא לההין בי"ט לחבירו חקג
דין הבלין בי"ט חקד

לוח הסימנים

דין תפילין בחול"ה תקה
דיני ליטה בי"ט תקו
דין אפיית בי"ט תקז
דברים האסורים בי"ט לחכמים תקח
כמה דברים מותרים להלכה תקט
בכמה דברים האסורים לעשות ביום טוב ואיזו מהם מותרים ע"י שינוי תקי
הבערה והחתם ביום טוב בי"ט תקיא
שלא להשהות לצורך יום בי"ט תקיב
דין ביצה שנולדה בי"ט תקיג
שלא לכבות בי"ט תקיד
דין דברים הנאים בי"ט חץ לחתום תקטו
דין איזה דברים מותרים לשולחו בי"ט תקיז
מאיזה אופן מותר ליקח בי"ט מן הנעשה מע"י מאכל תקיח
דיני הזמנה מרשות לרשות בי"ט תקיט
צורך דלהלן מותר להצניע ולהזמין לצורך יום טוב תקכ
דין כבוד הבית תקכא
דין שלשול פירות ביום טוב ממקום למקום תקכא
קצת דברים האסורים לשלשל בי"ט תקכב
ג' גדרים הנזכרים בבהמות בי"ט תקכג
כמה דברים האסורים בי"ט תקכד
דין הלואת בי"ט תקכה
דין מת בי"ט תקכו
דיני ערובי תבשילין תקכו
דיני ערובי חצירות בי"ט תקכח
דיני שמחת י"ט תקכט

הלכות ראל המועד

ראל המועד אסור בקצת מלאכות ומותר בקצתן תקל
דיני נ"ל בה"מ תקלא
נ"ל בצורכי בה"מ תקלב
מלאכות המותרים בה"מ תקלג
דיני כיסים בה"מ תקלד
שלא לעשות מותר לחצר בה"מ תקלה
כל צרכי בהמה מותר לעשות בה"מ תקלו
דין מלאכת דבר האבד תקלז
כמה ענינים הנקראים דבר האבד תקלח
ד' הסוגרה בה"מ תקלט
ד' בנין ושהיה בה"מ תקמ
דיני אריגה בה"מ תקמא
שלא לעשות מלאכת לאחרים בה"מ אלא בתנאם תקמב
דין מלאכת ע"י עכו"ם בה"מ תקמג
דין צורכי רבים בה"מ תקמד
דין כתיבה בה"מ תקמה
דיני אריזין ושואלין בה"מ תקמו
דין מי ששח לו מה בה"מ תקמז
דיני אבילות בה"מ תקמח

הלכות תשעה באב

להתענות ד' צומות תקמט
הבדל שיש בין ט"ב ליחר צומות תקנ
דיני שכוע שחל ט"ב להיות בהוכה תקנא
דיני ערב ט"ב תקנב
דיני סעודה המפסקת תקנג
דברים האסורים בט"ב תקנד
דיני הגילוח וכיוצא בט"ב תקנה
ט"ב שחל בשבת תקנו
מנהגי ט"ב ודין סילוה בט"ב תקנז
לעשות זכר לחורבן תקנח
דין הרחצה ערי ישראל וירושלים ויהורגב והמקדש פתורבנם תקנט

הלכות תענית

דין קבלת תעניות תקס
דין מי שהרהר בלבו להתענות תקסא
דין לילי שלפני התענית תקסב
דין חפלה ענינו תקסג
דין ח"ץ תקסד
סעודה והרחיצה רשאה שמותר בתענית תקסה
דיני נדרי תעניות תקסו
דיני נודר בעת צרה תקסז
תפלות ופזורים רש"א בהם התרות שנפנשו בתוך י' נדרי תעניות תקסח
מי הם התשאים לישב בתעניות תקסט
באיזה יום אין נודרין ה"ן שמכלה מגילת תענית תקע
שנתנין בתעניות תוספי סקום שיצא ושהלך לשם תקעא
דיני תעניות שחפללים בארץ ישראל על הגשמים תקעב
על איזו דברים מתענין ומתריעין תקעג
אם נתרבו הגשמים עד שמשמשים איך מתנהג תקעד
שכל יחיד יתענה ויתפלל על צרתו תקעה
סדר תפלות באלו התעניות תקעו
ימים שמתענים בהם תקעז

הלכות ראש השנה

דיני יסי תחנגים ועריב ר"ח תקעא
סדר תפלת י' ימי תשובה ור"ח תקעב
דברים שנוהגים לאכול בליל ר"ה תקעג
סדר קריאת התורה בר"ח תקעד
ברכה השופר תקעה
דיני שופר של ר"ה תקעו
דין התוקע לתוך הבור תקעז
זמן תקיעת שופר תקעח
מי הם הראוים לתקיעת שופר תקעט
סדר הראוי לתקיעת שופר תקפ
סדר תפלת מוסף ביחיד תקפא
תפלת מוסף בקול רם וסדר התקיעות תקפב
אם הברכות והתקיעות מעכבות זו את זו תקפג
יחיד שלא התפלל אין חבירו מוציאו תקפד
מי שאינו בקי לא בתקיעות ולא בתפלות תקפה
לאחר תפלה פריעים תקפו
אם סותר להתעורר ר"ח תקפז
ר"ה שחל להיות בשבת תקפח
ליל ר"ח שחל לחיות בשבת תקפט
ביצה שנולדה בר"ה ודיני הקידוש תר
סדר יום שני של ר"ה תרא
סדר עשרת ימי התשובה תרב

הלכות יום כפור

סדר ע"כ תרג
סנהג כפרות בערב יום כפור סנהג של שטות הוא תרה
שיגרים אדם את חבירו בע"כ תרו
סדר הסדרי בסנהה בע"כ תרז
סדר סעודה המפסקת תרח
דין השפעת הסן בע"כ תרט
דין הרלקת הנרות בי"כ תרי
שלילי ע"כ דיני כיסו תריא
אישור אכילת ע"כ ושיעור כשהות תריב
אישור רחיצה ב"כ תריג
דין סוכה ועלילת הסנגל תריד
ע"כ אסור בתשמיש המטה תקשנים סהי יהחלו להתענות תריה
דין עוברה ומניקה דולרה בי"כ תריו
דין ולה בי"כ תריז
סדר לילי ע"כ תריח
סנהג יפת לקצר בתפלת שחרית תריט
סדר קריאת התורה וסלה בי"כ תרכ
סדר תפלת סנחה תרכא
סדר הפלה נעילה תרכב
סדר סוגרי ע"כ תרכג

הלכות סוכה

בסוכות תשבו ז' ימים תרכד
העושה סוכה תחת אילן או תחת הגג תרכה
דין הישן בסוכה תרכו
דין סוכה שחוחה סוכה תרכז
מפה צריך להיות הסכך תרכח
דין רשעה הסוכה תרכט
סוכה שהסכך מרובה מצלתה ויהר דיני הסכך תרלא
דברים הפוסלים בסכך תרלב
נוכה הסוכה תרלג
שלא תהיה פתוחה בין ז' לע"ז תרלד
דין סוכות בנב"ך ודקב"ש תרלה
דין סוכה ישנה תרלו
דין סוכה שאולה וגזולה תרלז
סוכת נערה אסורין כל ז' תרלח
דין ישיבת סוכה תרלט
מי הם הפטורים מישיבת הסוכה תרם
שאין מברכין שהחיינו על עשיית הסוכה תרמא
אם חל יום ראשון של סוכות להיות בשבת תרמב
סדר הקידוש תרמג
סדר ההלל כל ימי התג תרמד

הלכות לולב

דין לולב תרמה
דין הדס תרמו
דין ערבה תרמז
דברים הפוסלים באתרוג תרמח
דברים הפוסלים בד' מינים שיעור הדס השלשה תרמט
דין נענועי לולב וברכתו תרנ
זמן נטילת לולב תרנא
הדס אסור להריחו כו תרנב
שיכול להחזיר הלולב בפעם ב"ש תרנג
דין כותי שהביא ללולב תרנד
שנוהגין להדר אחרי הדיוט מעוה בקנינו האחרת תרנה
דין קטן היודע לנענע ללולב תרנו
דין ללולב ב"ש ראשון תרנז
סדר קריאת התורה בסוכות תרנח
סדר היקוף תביעה תרנט
בליל יום טוב שני אומר קידוש מטין סדר תרנ
אתרוג סדר תפלת יום ב' דסוכות תרנא
סדר תפלת יום ח"ה תרנב
סדר יום הושענא רבה תרנג
אתרוג אסור (לאכול) בו' תרנד
סוכת ביום הו' תרנה
סוכה תרה אסורין ב' בשמיני תרנו
סדר תפלה ליל שמיני ויעבד תרנז
סדר יום ש"ת תרנח

הלכות חנוכה

דברים האסורים והמותרים בחנוכה תרנט
סדר הדלקת נר חנוכה ומקום הנחתו תרס
זמן הדלקת נר חנוכה תרסא
שמותר להדליק מנר לנר תרסב
שהדלקה עושה מצוה ולא התנחה תרסג
סדר הנרות והדלקה תרסד
דין אכסנאי בחנוכה תרסה
נר של שבת קודם לנר חנוכה תרסו
בע"ש סדליק נר חנוכה קודם תרסז
שלא להניח הנרות פסוק לפתח כלל שבת תרסח
אין מברלין בנר חשוכה בש"ש תרסט
דין על הנסים בנר חנוכה תרע
כל שמונת ימי חנוכה נשנים את ההלל תרעא
סדר קריאת התורה בחנוכה תרעב
סדר ארבע פרשיות תרעג

הלכות פורים

דין חענית אסתר תרעד
חיוב קריאת המגילה תרעה
דין ברכים המוקפים חומה משנת יהושע בן נון תרעו
שהכל חייבים בקריאת מגילה תרעז
דין קריאת מגילה תרעח
דין כתיבת המגילה והגיהות תרעט
דין ברכות המגילה תרפ
סדר תפלת פורים תרפא
סעודת פורים לעניים תרפב
דין סעודת פורים תרפג
דין הספד והענית ועשרת פלאכת בפורים תרפד
אין אומרים התיה בפורים (ודין "רום") שבאדר הראשון תרפה

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם:

על ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש באמונה הזעיר משה בן הר"ר יוסף זעליר זצ"ל ממנורשי בר עפלויא ולע"ע עוסק באמשטרדם בשנת תקי"ד לפ"ק:

על ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש באמונה נאם בנימן המכונה וואלף בן מהור"ר משה פרנקפורט נרו: דיין דק"ק אמשטרדם יע"א:

ועל ידי הפועל הזעיר העוסק במלאכת הקודש באמונה נאם הבחור מרתי בן כהר"ר שמשון זצ"ל מהוסבורג פר רער הי"א ולע"ע בק"ק אמשטרדם הבירה:

על ידי הפועל הדרוקר העוסק במלאכת הקודש באמונה נאם יונה בן כמר משה פאלק ז"ל מק"ק אמשטרדם הבירה:

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש באמונה נאם הבחור ליב בן כמר יוסמן יצ"ו מק"ק אמשטרדם הבירה:

ועל ידי הפועל העזיר העוסק במלאכת הקודש באמונה נאם הבחור אברהם בן כמר משה מילים יצ"ו מק"ק אמשטרדם:

ועל ידי הפועל הועזיר העוסק במלאכת הקודש באמונה נאם הבחור איצק בן כמר מאיר יצ"ו מק"ק אמשטרדם:

